BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
22 G
6

13. 20. A. 9

III B 1

3. B. 27.

DECISIONES NOVÆ, ANTIQVÆ, ET ANTIQVIORES Reuerend. Patr. Dom. de Rota.

EXACTISSIME EX VETVSTISSIMIS manuſcriptis Exemplaribus emendatæ, & ex his complura inſerta, atque omnia ex ordine collocata.

Acceſſerunt præterea ſuo ordine in finem cuiuſlibet Deciſionis D. Petri Rebuffi, Camilli Mellæ, Ant. Mariæ Papazon. Guliel. Realis, & aliorum doctiſs. virorum, Additiones.

Editio Poſtrema, longè caſtigatior, quàm priores omnes fuerunt.

ADIECTA SVNT SVMMARIA, INDEXQ. VERBORVM, Rerum, Sententiarumq; inſignium, locupletiſſimus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS, Ex Vnitorum Societate, M D LXXXV.

REVERENDISSIMO ILLVSTRISSIMOQVE PRINCIPI

AC DOMINO, D. IVLIO,

EPISCOPO VVIRCEBVRGENSI, ET FRANCIAE ORIENTALIS DVCI, &c.

Domino ſuo clementiſſimo.

COgitanti mihi, Princeps Illuſtriſsime, mundi hāc machinam non quodā caſu prodijſſe, ſed Deum Opt. Max. conditorem huius opificij extitiſſe, ꝙ tot illuſtria tamq́; inſignia diuinitatis opera, quę in oculos hominum per rerum creatarum naturam diſperſa incurrūt, declarant: mirari ſatis nequeo, & verò etiam vehementer doleo, adeò ſtupidos etiamnū reperiri, qui parum eſt, opinione apud ſe, etiam publicè oratione, nefas eſſe & indecorum clamitent, eos quibus dexterior fortuna externarum opum cumulum, & generis ſplendorem addidit, &, vt ille ait,

meliore luto finxit præcordia Titan,

ad politiores literas, atq; ſtudia legum contendere. Nam ſi politica ſocietas, cui conſeruandæ, atq; tuendæ, nos deſtinauit Deus, prudentia continetur: an non illos, quibus aliunde ad corporis ſuſtentationem ſuppetit, partes animi magis excolere ęquum eſt? A quibus vt quàm maximè ſocietas humani generis pendeat, tamen nec ipſe feliciter ſatis animus præfuerit, niſi adſint illa, quæ magna ex parte à literis & legiſlatione petuntur, ordo, conſilium, ſapientia. Atque illi quidem, quos dicebam, qui corpus in primis reſpiciunt, prona ſemper ſpectant, neq; multum à brutis animalibus differunt, tantum abeſt, quid ſit iuſtum, vel iniquum: bonum, an malum: proſit, uel obſit, diſcernere poſsint. Quę mihi ſanè cauſſa fuiſſe videtur, cur Imperij & legum curam Deus nobilibus & prudētibus committat plerumq;, velitq́; leges populo voce Principis potius, quàm vnius paſsim de plebe proponi: vt maieſtas atq; dignitas auctoritatem, contrà, vt auctoritas & dignitas maieſtatem iuuaret, iuſtitiaq́; non in ſententiis plurium, ſed vna paucorum ſtaret prudentia. Quapropter eorum ego ſtu-

cium nunq̃ ſatis laudàrim, qui ad fortunæ atq; natalium ſplendorem,ingenij quoq; cultum adiungunt,&eas parant ſibi artes,quibus maximo Reipu. bono cõioni aliquando generis humani rectè præeſſe poſsint: & cùm iam in alta magiſtratuũ faſtigia fuerint euecti, iuſtiſsimè atq; feliciſsimè ad Dei gloriam res gerant.Inter quos certè,Princeps Illuſtriſsime,R.V. Celſit. non poſtremaſte net. Nam vt illa ipſa, quæ dixi à fortuna pendere, quæq; ad neceſsitatem ancillantur tantùm, præteream, ita ætatem tuam inſtituiſti, vt, non dicam iam amplius, fortunæ dotes, quæ locupletiſsimis cum aliis communes eſſe poſſunt, quæ fluxæ, quæ vanæ fuerunt ſemper, ſed generis tui & antiquam Echterorum nobilitatem præclariſsimis virtutibus, honeſtiſsimisq; non ſolũ humanitatis,verùm legum etiam ſtudiis exornaueris, idoneumq; te feceris, qui ſacram Præſulis inſulam & pedum,atque adeò illum nudum Francici principatus gladium in veteri oriẽtali patriæ ſede inter ſacra apud aram maximam oſtenderes (quò, vt ſcribit Renatus Choppinus Andegauus I.C.lib. 2. de ſacra polit.titu. 1. velut vno ſingulari decore præ aliis Germaniæ Eccleſiaſticis Principibus. VVirceburgenſis gaudet Eccleſia, & in profano ſignaturæ annulo,etiam per antiquò effulget verſiculo,

Herbipolenſis ſola,enſe iudicat ſtola.

cuius pietatem,conſilia, prudentiam, non inferiores modò Principes,ſed ipſi etiam Imperatores noſtri venerarentur,& in Imperii grauiſsimis negotiis feliciſsimam inuenirent. Quæ res nuper maximè claruit, quando Cæſ. Maieſtas pacificando Belgio & Regi ſuo conciliando, negotio arduo atquè graui inter ſingulari induſtria, conſilio, prudentia præditos aliquot alios Germaniæ noſtræ principes Illuſtriſsimos, Agrippinam, R. V. Celſit. vti non poſtremæ prudentiæ & æquitatis, euocaret. Atque cùm virtutes iſtæ tuæ per ſe ſint amabiles, amaui etiam te iam inde à pueritia ſtudio virtutis incenſum, & colui maximopere ante annos plus minus XXI. cùm in primis literarum rudimentis vna nos diſciplina, vna menſa Duiſſeldorpii foueret, & priuata doctiſsimi viri Hermanni Spanſaill præceptoris cum nobilibus fratribus inſtituereris: quorum alter etiam Sebaſtianus eò poſteà progreſſus eſt, vt cum ſumma laude legum Doctor crearetur: quem ſi præcoci morte (proh dolor) non rapuiſſent fata, iam curarum cum R. V. Celſitu. partem ferret, & non patriæ modò ſuæ,ſed vniuerſæ Germaniæ conſiliis ſuis egregiam nauaret operam. Et quæ R.V. Celſitu. erga me gratia atque beneuolentia adhuc fuerit, vel inde, facilè collegi, cùm pridèm Agrippinæ vltrò ad te iuberes vocari, cum humaniſsimè alloquereris, cum gratiam prolixè offerres tuam,cumque filio etiam vni de meis, ſi ita res ferret, inter alumnos tuos locum gratioſè deferres: pro quibus nullo vnquam tempore dignas agere gratias poſſum. Atque cùm hæc iam increbuerit conſuetudo, vt de quibus optimè ſentimus, qui immeritos beneuolentia afficiunt & humanitate deuinciunt, qui virtutes in ſe ipſis expetunt, in aliis diligunt atque ornant, qui literarum at-

que

que literatorum omnium ſe patronos re ipſa oſtendunt: quæ quia R. V. Celſit. partim ſequitur, partim adepta iam eſt, omnes in vno principe admiramur: & voluntatem aliquam gratitudinis atque obſeruantiæ erga R. V. Celſit. meæ oſtendere conarer, quòd erat in manu munus literarium, & R. V. Celſitu. humanitati atque ſtudiis, & ſorti meæ conueniens, intereà dum aliquid interim præſtantius adôrnaretur, offerre atque dedicare in animum induxi, Volumen doctiſsimarum & utiliſsimarum Auditorum Rotæ Deciſionum. Nam quid R. V. Celſitu. dignius, quàm Principem in Imperii Roma. & Principatus ſui grauiſsimis negotiis uerſantem, atque adeò Eccleſiæ claues utraſque diligentiſsimè & aſsiduè curantem, habere: ubi de libro uno tot inſignium ueterum atque recentium I. C. uelut plenum quoddam atrium ad conſulendum conſidentium, non Imper. Adriani, Antonini, & Alexandri, qui plus minus ſedecim I. C. & uiginti in conſilio habebant: ſed principem totius orbis Chriſtiani iuſtitiæ apud Roma. urbem Senatum cernere, & controuerſiarum omnium deciſiones atque conſilia audire liceat? Quid à me aliud præſtari poteſt, qui Reipu. literariæ operam meam dedicaui, dum totus noctes & dies in eo ſum, ut pro mea uirili rem literariam iuuem, & optimi aliquot ex officina noſtra libri ad res gerendas, & praxim utiles, Germaniæ noſtræ & aliis nationibus quotidiè prodeant. Itaque cùm iam dudum non proſtarent Deciſionum Rotæ aliquoties impreſſarum editiones, & quæ proſtabant Taurinæ impreſsionis exemplaria, præterquàm quod mendis ſcateant, nimis quoque carè uendantur, non potui committere, quin deſiderio ſtudioſorum Iuris & iuſtitiæ ſuccurrerem: & primus eas in Germania poſt omnes omnium aliorum editiones quàm diligentiſſimè & accuratiſsime recognitas & correctas noſtris typis ſubiicerem, publicaremque. Nam quas Roma non ita diu ad me tranſmiſſas manuſcriptas nouas Deciſiones à diuerſis Auditoribus Rotæ obſeruatas his nundinis edere, & R. V. Celſitu. dedicare meditabar, uitia multa & lacunæ complures fecerunt, ut cuidam I. C. eas ad limam priùs reuocandas & emendandas tradere, quàm typis committerem, & in proximas nundinas Deo uolente, ut emaculatiores prodeant, differre, coactus fuerim. Intereà igitur, Princeps Illuſtriſsime, hoc munus noſtrum, quidquid eſt, nouæ editionis, accipe, cuius id R. V. Celſitu. nomini totum conſecro atque inſcribo, tum ut hiſce Deciſionibus decus aliquod inde de patrono concilietur, (quia antehac ſemper ſine Epiſtola Dedicatoria ſunt editæ) tùm ut uel hoc publico & ſatis durabili monimento animi erga R. V. Celſitud. mei obſeruantiam atque gratitudinem declararem. Humanitas autem R. V. Celſitu. & beneuolentia ſingularis, quæ in animo elucet tuo, & candor ille, quo bonos uiros, & rei literariæ, atque ciuili ſtudio operam nauantes complecteris, me adducunt, ut facile ſperem, operam hanc meam qualemcunque non ingratam unquam futuram, & ea gratia atque benignita-

te hoc ſtudium noſtrum accepturum te, qua ſoles in hoc genere omnia, liceatque mihi poſt hac ſub tanta R.V. Celſitu. auctoritate, maiora & grauiora conari: & in numero eorum de clientulis tuis manere, quos nominis & honoris tui habes ſtudioſiſsimos. Bene ualeat R.V.Celſit.Coloniæ Agrippinæ Calend.Septembris. Anno M. D. LXXXI.

R. V. C.

deditiſſimus ſemper famulus,

Ioannes Gymnicus.

TABV-

TABVLA TITVLORVM DECISIONVM,

QVAS NOVAS APPELLANT,

Per ordinem Alphabeticum.

Accuſationibus	220	*Iureiurando*	140
Alienatio.iud.mut.cauſa fac.	89	*Iure patronatus*	215
Appellationibus	153	*Libelli oblatione*	94
Bigamis	51	*Litis conteſtatione*	95
Cauſa poſſeſſ. & propriet.	100	*Locato & conducto*	208
Clericis coniugatis	181	*Officio vicarij*	52
Conceſsione præbendæ	195	*Officio delegati*	57
Conditionibus appoſitis	220	*Officio legati*	65
Confeſsis	127	*Præbendis*	182
Confirmatione vtili	181	*Præſcriptionibus*	143
Conſtitutionibus	1	*Probationibus*	129
Conſuetudine	31	*Procuratoribus*	67
Deſponſatione impuber.	219	*Qui filij ſint legitimi*	220
Dilationibus	98	*Rebus eccleſ. non alienan.*	208
Dolo & contumacia	116	*Rerum permutatione*	209
Donationibus	213	*Re iudicata*	144
Electione	37	*Reſtitutione ſpoliatorum*	108
Exceptionibus	140	*Reſtitutione in integrum*	86
Exceſsibus prælatorum	222	*Renuntiatione*	41
Ferijs	99	*Reſcriptis*	2
Feudis	213	*Sententia excommunicationis*	223
Fide inſtrumentorum	139	*Sequeſt.poſſ. & fructuum.*	124
Filijs presbyterorum	49	*Sponſalibus*	219
His quæ vi metusve cauſa fiunt	85	*Supplenda neglig. prælat.*	48
His quæ fiunt à præla.ſine conſen.cap.	208	*Teſtamentis*	214
Iniurijs & damno dato	222	*Teſtibus*	134
Iudicijs	91	*Vt lite pendente*	103
Iuramento calumniæ	98	*Verborum ſignificatione*	224

TABVLA TITVLORVM
DECISIONVM, QVAS ANTIQVAS APPELLANT,
Per ordinem Alphabeticum.

Accuſationibus	367	*Mutuis petitionibus*	268
Aetate & qualitate	249	*Officio archidiaconi*	251
Appellationibus	306	*Officio archipresbyteri*	eod.
Arbitris	262	*Officio delegati*	253
Cauſa poſſeſ. & proprie.	270	*Officio iudicis*	254
Cenſibus	366	*officio legati*	eo.
Conceſsione præbendæ	328	*Officio vicarij*	251
Confeſsis	282	*Ordine cognitionum*	270
Conſtitutionibus	227	*Pactis* 255 *Pœnis*	371
Conſuetudine	240	*Præſumptionibus*	295
Decimis	360	*Præſcriptionibus*	298
Depoſito	345	*Præbendis*	318
Dilationibus	269	*Priuilegiis*	370
Dolo & contumacia	277	*Probationibus*	283
Donationibus	350	*Procuratoribus*	256
Eccleſiis ædificandis	367	*Rebus eccleſiæ non alienandis*	341
Electione	245	*Regula. & transla. ad relig.*	360
Emptione & venditione	345	*Rerum permutatione*	346
Exceptionibus	296	*Reſtitutione ſpoliatorum*	272
Ferijs	269	*Reſtitutione in integrum*	261
Fide inſtrumentorum	293	*Renuntiatione*	246
Filijs presbyterorum	250	*Reſcriptis*	228
Foro competenti	267	*Sententia & re iudicata*	298
His quæ vi metuſve cauſa	261	*Sententia excommunicationis*	372
His quæ fiunt à prælato.	341	*Sepulturis*	359
Hæreticis	368	*Sequeſt. poſſeſſ. & fructuum*	282
Iniurijs & damno dato	371	*Solutionibus*	350
Inſtitutionibus	328	*Sponſalibus*	367
Iudicijs	262	*Supplen. neglig. prælat.*	eod.
Iuramento calumniæ	269	*Tempo. ordina.*	249
Iureiurando	295	*Teſtamentis*	350
Iure patronatus	361	*Teſtibus*	288
Libelli oblatione	267	*Translatione epiſcopi*	246
Litis conteſtatione	268	*Verborum ſignificatione*	327
Locato & conducto	343	*Vt lite pendente*	281

TABVLA TITVLORVM DECISIONVM D. B. DE BISIGNETO,

Secundum ordinem Alphabeticum.

Accuſationibus	418
Appellationibus	398
Arbitris	388
Cauſa poſſeſ. & propriet.	391
Clericis non reſidentibus	403
Confeſſis	394
Conſtitutionibus	377
Conſuetudin.	380
Conceſſione præben.	408
Decimis	417
Dilationibus	390
Dolo & contumacia	392
Donatio. inter vir. & vxo.	417
Electione	381
Exceptionibus	396
Fide inſtrumentorum	395
Foro competenti	389
Hæreticis	418
Iudicijs	388
Iureiurando	395
Iure patronatus	417
Litis conteſtatione	390
Locato, & conducto	416
Officio archidiaconi	383
Officio vicarij	383
Officio delegati	384
Pactis	384
Præbendis	404
Præſumptionibus	395
Priuilegiis	418
Probationibus	394
Procuratoribus	384
Qui filii ſint legitimi	417
Rebus eccleſ. non alienan.	414
Rerum permutatione	416
Renuntiation.	381
Reſcriptis	377
Reſtitutione in integrum	387
Reſtitutione ſpoliatorum	391
Sententia, & re iudicata	397
Sententia excommunicat.	419
Sequeſt. poſſeſ. & fructuum	393
Solutionibus	417
Sponſalibus	417
Supplenda neglig. prælat.	382
Teſtamentis	417
Teſtibus	394
Vt lite pendente nihil inno.	393

STEPHANVS

STEPHANVS BROELMANVS AGRIPPINENSIS SS. LL. LICENTIATVS.

ANtiqua fanorum parens iã purior
Expiatis ROMA cruoribus, queis manus
Toties per inſontium cædem martyrum
Imbuerat crudeles, pro tumulis DEVM
Purgata ſuorum templa, ſancto cineri
Ceſsit: ceſsit, quidquid collegia Flaminum
De priſci inſtitutis iuris habebant Numæ,
Quidquid magiſtratus, quidquid vrbis ſacra,
Et quidquid ſibi ceſſerat armis & toga:
Vnum vt diſcrepãtes tandẽ per vinculum
Iungerentur gentes, mores, linguæ, ſacra,
Certoq; patens Orbis Imperiũ fœdere
CHRISTVM vno coleret ſub ouili, lege, grege.
Hic princeps ſacrorũ Antiſtes, cui datũ
Soli cœleſtes in terris claudere fores (eſt
Et reſerare, dum non vlcera animæ modò,
Sed de fortunis, quidquid vſquam litiũ eſt,
Ad ſuum deferri tribunal cerneret,
Premi poli curas foro, & haurentium
Cumulo fontem turbari, ducit riuulos,
Iudicij partitur opus, Senatum legit,
Qui latè forenſia feruebant prælia,
Doctorum, qui querelis, qui ſententijs,
Per ſacra ſecum vacet pallatia Curiæ:
Neque hoc ſatis, Cuius deciſæ regulæ
Alijs iudicium publicatæ ſolijs,
Quantum hoc codice, Lector, habes, ius faciant.
Inſigne expoſitũ eſt dubijs præſidiũ Reis,
Solatium Actoribus, decus Curiæ
Conſulenti: Vbi videas ſumma parte ſolij
Sedere ASTRæam, & coronã Audientiũ,
Quà ima, quà prima ꝑ ſubſellia eſt, graues
Reconditasq; Pontificum per epiſtolas
Sub iuſti trutina tollere controuerſias.
Quis iudicijs additus ordo? quantus fore
Splendor? quæ rationum ſparſa eſt hic firmitas?
Quæ ſtudia Patrum? quanta eſt eruditio?
Quæ cura veri? Qua Regũ, qua Principũ,
Qua ſacerdotũ, qua viduarũ & pauperũ,
Sacras, profanas: maximasq; et minimas
Tractãt cauſſas iuris & æqui prudentia?
Et nondũ benè eſſe poſsit IVSTITIAE?
Vbi omnia apta paci & apta prælijs,
Aequatasq; forũ partes habet & polum.

IDEM IOAN. GYMNICO SVO.

DOctus ab Elyſijs veniens HORBORTIVS antris,
Si, quæ pragmaticis liquerat, aſpiciat:
Mendorum oblitus, queis preſſus, in oſcula curret,
Malit & hanc operam, quam meminiſſe ſuam:
Germanus dederat quondam, quæ, GYMNICE, donas,
Crede mihi bis dat, qui reparata dedit.

INDEX

INDEX LOCVPLETISSIMVS
OMNIVM RERVM,
QVAE IN HIS DOMINORVM DE ROTA DECISIONIBVS CONTINENTVR,
ORDINE ALPHABETICO DIGESTVS.

ABBAS, & conuentus ſi in aliqua cã. ſimul ſunt litem conteſtati, tunc ſimul, & diuiſim poſſunt in cauſa procedere, & ſufficit contra alterum ferre ſententiam, ſic & ſi eſſent ambo procuratores inſolidum conſtituti. deciſ. 9. in fin de re iudica. in nouis.

Abbas maior etiam in conſilio vel capitulo generali, ſi erigit, ſeu ordinet vnam ſacriſtiam, ſeu cuſtodiam in aliquo prioratu perpetuo, & conuentuali à ſuo monaſterio dependente priore non vocato ſtatuendo, huic cuſtodia de bonis dicti prioratus fore prouidendum, an huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio valeat, & teneat. deciſ. 1. de his quæ fiunt à prælа. ſine conſen. cap. nu. 1. in nouis.

Abbas ſi ſit patronus vnius eccleſiæ, & in ea nouæ cappellaniæ ædificentur, videtur etiam illarum eſſe patronus, dec. 15. de iure patr nu 1. in antiq.

abbatiſſa poteſt per quendam archidiaconum inſtituere vicarium temporalem in eccleſia ſibi pleno iure ſpectante, abbatiſſæ & monialibus licet cura committi non poteſt quò ad exercitium actuale, tamen ius poteſt competere ipſis vt exercitium faciant per verum capacem illius poteſtatis dec 21. num. 3. & 4. de præb. Biſig.

¶ Abſens per audientiam contradictarum citari poteſt, ſed excõmunicari non poteſt, licet bene ſuus procurator, dec. 28. de app. num. 2. in antiq.

Abſens non punitur in expenſis, ibid. nu. 3.

Abſentem à quocunque defendi publicæ vtilitatis eſt, & quemlibet verba pro reo facienté audiri, dec. 24. nu. 3. in nouis. & dec. 35. nu. 2. de procur.

abſentes licet ſit honeſtũ, & de more citaré per audientiam ad ſingulos actus de nouo, nõ tamen neceſſarium, dec. 10. de re iudica. num. 1. in nouis.

Abſenti reo ius nouum ſuperueniens actori debet intimari, dec. 13. de dolo & contumã. nu. 1. in nouis.

Abſentiam replet diuina Dei præſentia, ibid. circa finem.

¶ Abſolui an debeat reus conuentus ratione beneficij contra quem actor opponit de incurſu in excommunicationem ab executoribus latam, licet non probauerit ſententiam excommunicationis fuiſſe iniuſtam, deciſ. 12. numero 1. de ſenten. excommunicatio. in antiq.

Abſolui poteſt excommunicatus in perſona procuratoris habentis ſpeciale mandatum ad hoc, deciſio. 25. numero 1. eodem titu. in antiq.

Abſolui poteſt quis ad cautelam, licet cauſa n excommunicationis non allegat, deciſ. 6. numero 1. de ſentent. excommunicatio. in antiq.

abſolutio ab impetitione non conceditur ab ſolam contumaciam actoris, ſed requiritur ꝙ iteratò citetur ad videndum abſolui reum ab impetitione, dec. 7. nu. 2. de verbo. ſignifi. in antiq.

abſolutio non impartitur niſi contritio & petenti & propterea prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis vel ſubditis ſuis abſentibus, dec. 13 nu. 1. de ſenten excommun. in antiq.

abſolutus ſimpliciter cum cautione ſi non pareat an reincidat in excommunicationem ipſo iure dec. 22. num. 1. de ſenten. excommu. in antiq.

Abſolutio ab excommunicatione, an, & quo caſu peti poſſit per non habentem ſpeciale man-

mandatum deciſ.36.de procurato. num.2.in nouis.
abſolutio ab inſtãtia iudicij impartitur tribus citationibus præmiſſis,dec.3. de dolo & contuma.n.1.in nouis.
abſolutio ad cautelam eſt valde extraordinaria & multum præiudicialis,cum in ea impedienda non recipiatur iuramentum, nec cautio,nec ſatiſdatio,dec.36. in fi. de procura.in nouis.
abſolutio ad cautelam peti non poteſt per concanonicum etiam non excommunicatum, & dicitur magis præiudicialis quàm alia, in additio.deciſ.36.de procura.numero 2. in nouis.
abſolutio ſimpliciter vel ad cautelam, ſi petatur ab eo,qui dicit excommunicationem iniuſte latam,ſi non probetur manifeſta offenſa,data fideiuſſione impartiri debet,dec.2.de ſent.excommu.in nouis.
abſolutio vel relaxatio ad cautelam quare fiat. dec.9.nu.2.eod.tit.in nouis.
abſolutionem petenti ſimpliciter vel ad cautelam ſufficit opponere exceptionem manifeſtæ iniuriæ,ſine offenſæ in genere, deciſ.1. de ſen.excom.in nouis.
abſolutus ab excommunicatione non parendo mandatis ſuperioris reincidit ipſo iure in excommunicationem,& hoc in ſententia canonis,deciſio.7.de ſenten. excommunicatio. in nouis.
abſolui ab inſtantia defuncti reus petens nõ eſt audiendus,cauſ.6.dub.21,nu.1.Faſtol.
abſolutio ab inſtantia iudicij an impertiatur reo mortuo actore cauſ.18.dub.38.nume.1. Faſtol.
abſolutio ad cautelam non impertitur niſi vbi ſententia continet intolerabilem errorem in ea expreſſum, vel vbi eſt lata ſententia excommunicationis poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam, & de hoc facta fuerit fides,cauſ.16.dub.36.num.1. Faſtol.
¶ Acceptatio & prouiſio factæ ante expeditionem literarum valent,dec.4.nu.1.de conceſ. præb.Biſig.
acceptatio facta ante purificationem gratiæ valet ſi infra menſem poſtea purificetur, & verbo vel facto reuocatur,dec.7.nu.1. eod. titu. Biſign.
acceptatio beneficij non eſt niſi quædam declaratio.ibid.nu.2.
acceptatio ante euentum conditionis an valeat in euentum conditionis,ibid.nu.3.
acceptatio non debet eſſe fortioris efficaciæ quã prouiſio,ibid.nu.8.
acceptatio tribuit ius ad rem,ibid.nu.10.
acceptandi beneficia modi in iure poſiti.dec.15. circa finem,de conceſ.præben.in nouis.
acceptans nulliter poteſt variare,illudq; beneficium ſibi non debitum dimittere, & aliud ſibi debitum acceptare,dec. 13.de conceſ.præben.nu.2.in nouis.
acceptanti beneficium ſufficit probare beneficium ante acceptationem vacaſſe,licet teſtes verum tempus vacationis non dicant, dec.3. de præb.in nouis.
acceptanti infra menſem,ſi executor non prouideat,acceptatio propter hoc non euaneſcit, dec.4.de iure patr.in nouis.
acceptans beneficium ſi poſt acceptationem dicat quòd non cadebat in ſua gratia,non creditur ſibi,deciſ.7. de cau.poſſeſ. & proprie.in antiq.
acceptans beneficium credens vacare per mortem,cum re vera alias vacet, non præiudicat ſuæ gratiæ,dec.2.nu.3.de conceſ. præbend.in antiq.
acceptans beneficium ſi cõtra ipſum feratur ſententia à qua non appellat,poteſt beneficium ſecundum acceptare,dec. 15.num.1.eo. titu. in antiq.
acceptatio beneficij facta per habentẽ minus decretum infra menſem,infra quem habens maius decretum poterat acceptare, eſt nulla,de ci.45.de reſcri.in antiq.
acceptatio eſt ſubexecutio gratiæ,dec.2.nu.2.de conceſ.præb.in antiq.
acceptatio eſt quædam declaratio volũtatis & tendit ad executionem gratiæ,dec.9.num.2. eo.ti.in antiq.
acceptare,eſt nuda expreſſio quæ in ſolo facto conſiſtit,dec.4.num.5. de ſenten. excommu. Biſig.
acceptatio facta eodem tempore per diuerſos procuratores vnius nomine de diuerſis beneficijs,debet ſortiri effectum in maiori beneficio,dec.12.nu.1.de procur.in antiq.
acceptatio non tribuit ius vt oporteat de ea fieri mentionẽ à tertio prouiſo à papa.deci. 27. nu.1.de conceſ præb.in antiq.
acceptatio non videtur actus ſpiritualis, ſed extraiudicialis,dec.8.nu.3.de ſenten. excom.in antiq.

acceptatio non videtur actus ſpiritualis, ſed ex traiudicialis, dec.8.nu.3.de ſenten. excom.in antiq.
acceptatio nulla ex poſtfacto non conualeſcit, dec.22.nu.1.de conceſ.præb.in antiq.
acceptatio an valeat facta per apoſtolicum expectantem ſi tempore quo acceptat nō reperiatur legitimæ ætatis,dec.1.de præben. num.3. in nouis.
acceptatio an valeat vbi non eſt appoſitus mēſis, deciſ. 14. in princ. de conceſ. præbend. in nouis.
acceptatio beneficij vel alicuius poſſeſſionis tacita eſſe poteſt quæ eſt quædam mentis, & voluntatis declaratio.dec.15.eod.tit.num.4. in nouis.
acceptatio beneficij facta per coniunctam perſonam an teneat,remiſſiue?dec.9.in fi.de cōceſ.præben.in nouis.
acceptatio debet eſſe pura, & non conditionalis deciſ. 10. nume.2. de conceſſ. præbend.in nouis.
acceptatio certi beneficij licet in nomine illius per quem vacet, erretur, an valeat. Prouiſio item certo prouiſionis modo carēs an valeat, dec.7.de conceſ præb.nu.1.in nouis.
acceptatio eſt quædam declaratio voluntatis, ibidem.
acceptatio & optio facta per excommunicatum valent,dec.5.de conceſſ.præb.num.1.in nouis.
acceptatio tribuit ius ad rem, ibidem.
acceptatio facta infra debitum tempus præſumitur,licet de mortis tempore nihil dicatur, dec.3.de conceſ.præb.nu.1.in nouis.
acceptatio poteſt fieri per inhabilem & excommunicatum,deciſ.10.de conceſſ. præbend. in nouis.
acceptatio pauperis ante purificationē gratiæ, quæ non purificatur intra menſem, non valet,ſecus ſi gratia eſſet in forma, dignum arbitramur. deciſ. 30. nu. 1.de conceſſ.præb.in antiq.
acceptatio pauperis facta de beneficio vacante ante purificationem gratiæ factam infra mēſem,an valeat,dec.26.nu.1. de conceſ. præb. in antiq.
acceptatio præſumitur facta infra menſem, ſi cōſtet beneficium vacaſſe ante acceptationem, dec.24.nu.1.de proba.in antiq.
acceptatio præſumitur facta infra menſem dec. 13.nu. 1.& de deci.29.nu.1. de conceſ. præb. in antiq.
acceptatio primi in data licet reddatur inutilis attamen præſtat impedimentum ſecūdo,deci.21.nu.1.de conceſſ.præb.in antiq.
acceptatio primi in data ſi propter reuocationē ſuperuenientem ante prouiſionem ſibi factā reddatur inefficax an conualidetur acceptatio & prouiſio ſecundi in data factæ ante reuocationem,dec.34 nu. 1.de conceſ. præb.in antiq.
acceptatio tribuit ius ad rem.dec.26. de conceſ. præb.nu.4 in antiq.
acceptans vbi notoric conſtat, quod ius non habet in beneficio nō debet expectare declaratoriā ſuper hoc, ſed poteſt aliud beneficium acceptare,dec.5.nu.1.eo.ti in antiq.
acceſſorium non ſequitur naturam principalis, vbi principale & acceſſorium non ſunt eiuſdē ſed diuerſæ naturæ,dec.18. de conceſſ. præb. in nouis.
¶ Accuſatus de crimine detentus in carceribus poteſt ſe defendere per procuratorē,deciſ.15. de proc.in nouis.
accuſatus de crimine ſi moriatur,lis finitur,deci. 14.circa finem,vt lite pen.in nouis.
accuſare plures inſimul reum de crimine non permittuntur, cau. 18. dub.38. numero 2. Faſtol.
accuſando vel denuntiando ſeu inquirendo obijcitur crimen,deci.5.num. 1.de accuſ. in antiq.
accuſari non debet ille qui ſuper eodem fuit inquiſitus.dec.4.nu.1.de pen.in antiq.
¶ Acta facta inter duos collitigantes præiudicant tertio venienti ad cauſam,dec. 2.de reſcrip.nu 46 in nouis.
acta non poſſunt ratificari in add. dec. 14.de procu.nu.3.in nouis.
acta non poſſunt ratificari in præiudicium tertij.in add.eo.nu.6.
acta omnia ſunt publica,dec.5.de li.conteſt.& dec.2.in prin.de app.in nouis.
acta pendente termino ad veniendum quando valeant.in addi.dec.2. de reſcrip. num. 21.in nouis.
acta valent etiam non decreto proceſſu neque probata abſentia dummodo poſtea vere conſtet illum fuiſſe abſentem, ibidem numero 27.
actor ante litem conteſtatam poteſt pœnitere, & deſiſtere a lite.dec.17.de dol.& contu.nu. 2.in nouis.

Actor debet ſequi forū Rei in cōtentioſis: ſecus in voluntarijs, & extraiudicialibus actibus. dec.7.in princ.de iudic.in nouis.

Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil ꝓbās debet nedum ab impedimētis, ſed etiam ab impetratione Rei abſolui: vbi reus qui petiit ſuam prouiſionem canonizari, nihil probauit, & quid de expenſis. dec.11.de re iudica.nu.1.in nouis.

Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil ꝓbās abſoluitur etiam ſi reus det obiectus & illos non probet, ac liti renūciet: & an ſit in expenſis condemnandus. dec.11. de re iudi. num.1.in nouis.

Actor lite pendente ſuper beneficio, ſi nouum ius obtineat, an & quando reo & poſſeſſori ꝓuiſio illa noua intimanda ſit. dec.13. de dol. & contu.nu.1.in nouis.

Actor poteſt dupliciter mentionē facere in libello de inſtrumēto, videlicet enūtiatiuè, aut ꝑ modum limitationis, dec.2. de proba.num. 2.in nouis.

Actor ſine executoris authoritate poſſeſſionem apprehendere non poteſt, etiam ſi reus dictæ poſſeſſioni renuntiarit. deci.1.de renunt.nu. 5.in nouis.

Actoris contumacia maior habetur, quàm Rei: ideo reus poterit abſolui ab ipetitione actoris, ſeruatis terminis in contumaciam actoris recedentis de curia poſt impetratā commiſſionē in cauſa beneficiali & citationē decretam.dec.17.de dol. & contu.num.1.in nouis.

Actori licere non debet, quod reo non licet & econtrà. dec.47. num.4. & dec.53.num.1.de appell.in nouis.

Actor interrogando an confiteri videatur contra ſe. deciſi.42. numer.2. de teſti. & atteſta. in antiq.

Actor qui obtinuit citari reum ad perſonaliter cōparendum tenetur etiā ipſe perſonaliter comparere, alioqui reus nō comparens non reputabitur contumax.deci.2.num.1.de dol. & contu.Biſig.

Actor ſi fuerit contumax condemnabitur in expenſis: neque audietur niſi præſtita cautione. dec.7.nu.3.de verb.ſign.in antiq.

Actor vbi ſuam probauit intētionem quòd exceptionem reus probare teneatur. deciſi.25. de iudic.num.2.in antiq.

Actore non probante reus etiam ſi nihil petat debet abſolui, & perpetuum ſilentium ſuper moleſtatione actori imponi.dec.6.num.1.de verb.ſigni.in antiq.

Actore defuncto lis nō eſt reſpectu eorū quorū intereſt extincta dec.11. vt lite pend.nume. 2.in nouis.

Actore & reo nihil vel æqualiter probantibus qualis ſentētia ferri debeat.deci.1.de re iud. num.1.in nouis.

Actore non probante reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui.deci.3.de re iudic. in nouis.

Actio iniuriarum dicitur infamatoria.dec.1.de accuſa num.1.in nouis.

Actio iniuriarum etiam ciuilis tollitur annali præſcriptione. dec.2.de iniu. in nouis.

Actio in rem tranſit tranſlato dominio & non econtra. dec.2. de alienat. iud.mutand.cauſ. fact.nu.1.in nouis.

Actio perſonalis non transfertur de perſona in perſonam.deci.13. de procu. in nouis.

Actio petitoria, & poſſeſſoria, an virtute ſimplicis cōmiſſionis obtētæ ſuper occupatione & ſpoliatione rei ad impetrantē pertinentis poſſit intentari. deci.19.de cauſ. poſſeſ & ꝓprie.nu.1.in nouis.

Actionem habens ad rem quaſi rē habere dicitur.deciſi.13.circa fin.de alie. iu.mu.cau.fact. in nouis.

Actiones reales cedi poſſunt per non poſſidentem.dec.13.de alie.iu. mu.cau. fact.nume.1. in nouis.

Actiones deſcendentes ex delictis quæ dātur ad vindictam per præſcriptionem tollunt ipſo iure.deciſ.2.de iniur. in nouis.

Actiones directæ tranſeunt in ceſſionibus: & ideo ceſſionarius pōt illas intentare nomine ſuo deciſ.2. de alienat. iudi.muta. cauſ.fact. nu.3.in nouis.

Actiones reales cedi poſſunt. addit.deciſ.2. nu. 1.in nouis.

Actiones diuerſæ vbi aliquibus competunt, alter agendo non præiudicat alteri niſi citato. deciſ.12.nu.1.de iudi.in antiq.

Actus nullus in præiudicium facientis illum vel fieri procurantis tenet.deciſ.8.nume. 10.de teſta.in antiq.

Actus ſimpliciter explicatus valet in his ad quę autoritate vna benè, alia autem malè duci poſſumus.deci. 29.nu.2. de reſcript.in antiq.

Actus qui non valet vt agitur, interpretandus eſt vt valeat, vt valere poteſt. deci.3. num.2. de confeſſ.Biſig.

Actus non operatur vltra agentis intentionem, deci.14. de conceſ. præb.nu.3.in nouis.

Actus

Actus omnis à potentia egreditur.deci.5.in 1. addit de offic.deleg.in nouis.
Actus quilibet venit ſecundũ cauſam vel antecedentem vel propoſitã cõſiderandus & interpretandus. dec.9. de appel. nu.3.in nouis.
Actus vt ſubſiſtat de iure requirit poteſtatem iuris & facti. deci.5.in prima addi.circa medium.de offi.deleg.in nouis.
¶ Additamentum eſt eiuſdem naturæ cuius eſt res cui adijcič.dec.33.nu.3. de præb.in antiq.
¶ Admitteudus non eſt veniens contra illa quæ facere procurauit. deci.8.num.9. de teſtam. in antiq.
¶ Aduocatus compellitur defendere clientulũ. deci.17.nu.1.de iudi.in antiq.
Aduocatus teſtis eſſe nõ poteſt in cauſa in qua aduocauit. deci.52.de app.nu.1.in nouis.
¶ Aequitas quãdo iuris rigori præferri debet, & econtra. deci.1. de rer.permu.nu.5.in nouis.
æquitas ſcripta præfertur rigori ſcripto.ibid.
ætatis defectũ patiens au poſſit acceptare beneficiũ eccleſiaſticũ vel præbendã ſacerdotalẽ. deci.1.de præb.nu.3.in nouis.
¶ Agens virtute gratiæ obtẽtæ de benefi.vno certo modo vacante poteſt obtinere virtute alterius gratiæ obtentę ſub alio modo vacã. addit.dec.18. de reſcrip.nu.5.in nouis.
¶ Alienatio perſonæ maior eſt quam rei . deciſ. 6.de rer.perm.nu.2.in nouis.
Alienatio rei eccleſiaſticæ venit authorizanda per ordinariũ loci in quo res ipſa ſua reperitur & non per iudicem patroni ipſius rei.dec. 7.de iudi.nu.3.in nouis.
Alienatio facta præcedẽte tractatu à capitulo cui epiſcopus facultatem dederat deliberãdi ſuper ea, an teneat ſi non interueniat alius tractatus.deci.5. nu.2. de reb. eccleſ.non alienand. Biſig.
Alienatio rei eccleſiæ redditur nulla propter defectũ cauſæ ſiue iuſtitiæ . dec.2.nu.2.de re. eccl.non alien.Biſig.
Alienatio rei eccleſiæ non redditur nulla ipſo iure propter falſitatem cauſæ vel defectum iuſtitiæ,dũ tamẽ ſeruata ſit forma.ibi.nu.12.
Alienatio prohibita non excuſat à pœna etiã ſi fiat cauſa recuperãdæ pacis.deci.3.de pact. in antiq.
Alienatio rei eccliſiaſticæ an requirat neceſſario ſcripturam.deciſi.1. nume.2.de conſuetud. in antiq.
¶ Alimẽta ſubminiſtrãtur pẽdente lite in accuſato de crimine, vel ſi litigeč ſuper bonis.deci. 1.nu.1.de accuſationib.in antiq.
Alimenta non debent filijs denegari.in addit. concluſione.dec.1.de conſuet.in nouis.
Alimentorum loco ſuccedit legitima.in addit. concluſione. deci.1. de conſuetud. in nouis.
Alimentorum cauſa dicitur ſummaria.cauſ.5. dub.15.nu.2.Faſtol.
¶ Allegans contraria nõ eſt audiendus. deci.8. nu.6.de teſta.in antiq.
Allegans turpitudinem propriam,non auditur, niſi vertatur periculum animæ, vel fauor libertatis.ibid.nu.8.
¶ Alius,alia,aliud, eſt relatiuum præcedentium cum eadem qualitate & implicat ſimilia. in addit.alia in deci.1.de reſcrip.in nouis.
¶ Anima rationalis eſt forma hominis.deciſ.11. nu.4.de iur.patro.in antiq.
Animus melius quam verbis declarari non poteſt.dec.5. in 1. addit. nu.1. de offi. deleg.in nouis.
¶ Anni domini diuerſimodè computanč ſecundum conſuetudinem locorum.deci.3.& 4. de iud.in nouis.deci.17.de iudic.in antiq. & deciſ.2 de verb.ſignifi.in antiq.
¶ Appellari ab executore nõ niſi modum excedat, poſſe.dec.45.de appel.nu. 1.in nouis.
Appellans ab interlocutoria ſi obtinuerit pronũtiari pro ſe in articulo grauaminis, omnia poſt appellationẽ acta tanquam nulla retractabuntur . dec.13. de re iud.in nouis.
Appellans ab vno vel duobus grauaminibus & generaliter ab omnibus quæ colligi poſſunt ex actis non poteſt proſequi granamina, niſi appellatione expreſſa nominatim.dec.2.de appell.nu.1.in nouis. & dec.44.nu.1.eod.tit. in antiq.
Appellans à declaratione incurſę excõmunicationis, an appellatione pẽdente debeat vitari.dec.1.in fi.& deci.2. num.5. de dol. & contu.in nouis.
Appellans an debeat citari in partibus ad opponendum contra commiſſionem impetratã per appellatũ ſuper deſertiõne appellationis diffinitiua in partibus in cauſa beneficiali, cui delatum eſt per vtrumque. deciſ.56.de appellationib.in nouis.
Appellatus an in vim cõmiſſionis, per falſum procuratorẽ nomine appellantis, impetratæ procedere poſſit,dec.62.nu. 1.de ap. in nou.
Appellans an poſſit impedimentum probare per proprium iuramentum, deci. 25.in fin. 2.addi.de appel.in nouis.

Appel-

Appellans à ſentẽtia nullà, poteſt proſequi nullitatem ſententiæ à quà appellauit: niſi appellatio eſſet deſerta, dec.48.de ap.nu.3. in nou.

appellans dicitur proſequi ſi per ſe vel aliũ iter arripit pro impetranda commiſſione, dec.66. de app.in nouis.

appellans & appellatus vtrũ ad iudicem in partibus à quo iudicialiter à quibuſdã grauaminibus ad ſedem apoſtolicam fuerat appellatũ & appellationi delatum, ac terminus ad proſequendum præfixus, poſſint re integra redire, dec.49.de app.in nouis.

appellans & appellatus an poſſint ſuſpendere petitorium alterius partis in cã prophana. dec. 5.de ca.poſ.& proprie.iu prin in nouis.

appellans & appellatus tenentur ſeruare tẽpora. c.1.de elect.in 6.dec.64.de app.in nouis.

appellãs extraiudicialiter ſi dixerit in ſua appellatione ſibi à decẽ diebus proximè præteritis citrà ad ſuam notitiam deueniſſe, vtrũ præſumi debeat appellationem poſt vel infra decẽ dies interpoſitam fuiſſe.dec.39.de ap.in nou.

appellans in cauſa beneficiali poſt tempora c.ſtatu.de electio.lib. 6. quandocunque infra annum veniens procedere poteſt etiam in contumaciam appellati.dec.21. de appellatio.in nouis.

appellans in cauſa beneficiali extra iudiciũ nullos obiectus deducendo, an poſtea repellatur ab obiectibus dandis, dec.36.de app. nu.2. in nouis.

appellans in dubio non præſumitur ſuæ appellationi renuntiaſſe.deciſ.63. in fi.de appella.in nouis.

appellans licet poſſit appellationem ſuam & negotium principale & cãm attentatorum ſimul proſequi, attamen ad hoc non arctatur niſi velit, dec.15.de app.in nouis.

appellans licet fuerit conteſtatus litem ſuper principali negotio, poteſt tamen petere attentatorum reuocationem, dec.27. de appe. in nouis.

appellans non obtinebit reuocari attẽtata poſt ſuam appellationẽ, niſi doceat de exẽptione per ſe allegata, cum ſibi reſiſtat ius commune, dec.35.de app.in nouis.

appellans non petens apoſtolos dicitur non appellaſſe, dec.50.de app.nu.2.in nouis.

appellans non tenetur quærere iudicem pro appellatione interponenda alio loco, quam vbi iudicauit.ibid.

appellans non poteſt per confeſſionẽ appellati probare appellationis interpoſitionem, niſi de illa legitime conſtet quo ad effectum obtinendi reuocationem attentatorum poſt appellationem interpoſitam a diffinitiua, dec. 30.de app.in nouis.

appellans non tenetur alibi quærere citandum quã in eccleſia ſua parçciali, in qua perſonaliter reſidere tenetur.dec 10.de ap.in nouis. & dec.83 nu. 1.eo.tit.in antiq.

appellans non tenetur vltra binam vicem redire pro apoſtolis, licet tutius ſit, ſi tamen illos redeundo non petierit, non cenſebitur ſuæ appellationi renuntiaſſe, dec.57.de app.nu.2.in nouis.

appellans poteſt redire ad iudicem priorem, ſaluo iure expenſarum reficiendarum parti appellatæ, dec.49.de app.in nouis.

appellans qui non contradixit aſſignationi termini factæ per iudicem, a quo ad fidem faciẽdum, de proſecutione tenetur fidem facere, alioqui poſſet iudex non obſtante ſua proſecutione exequi ſententiam, quæ tamen retractabitur ſi contigerit pronuntiari ad fauorẽ ſuum in cauſa principali, dec.25. de app.nu. 3.in nouis.

appellanti an ſufficiat iter arripere infra terminum ſibi aſſignatum ad proſequendum, dec. 13.dec.25.nu. 1.in nouis, dec.20.n.1. dec. 40. nu.1.dec 48.& dec 50.eo.ti.in antiq.

appellans ſi infra terminum ſtatutum ad proſequendum conſtituit procuratorem eũ mittẽdo ad proſequendum, & procurator decepe rit ipſum in non proſequendo, an talis procuratoris malitia debeat ipſi imputari, deci.25. in fi 2.addi.de appe.in nouis.

appellans ſi in termino ſtatuto vel prorogato vel anticipato non compareat, non tamẽ ſuç appellationi renuntiat, dummodo in primo termino debito modo apoſtolos petierit, deci.57.de app.nu.1.in nouis.

appellans ſi non petierit apoſtolos cum inſtãtia cenſebitur renunciaſſe ſuæ appellationi, dec. 50.in fi.de app.in nouis.

appellans ſi poſt terminum proſequi velit appellationem ſuam, an requiratur noua citatio. dec 17.de app.nu. 1.in nouis.

appellans ſuper negotio principali non venit, quin prius attentata finem acceperint, deciſ. 15.de app nu.2.in nouis.

appellans tenetur apoſtolos ſecundum Paul.in cle.quamuis rigor, de ap.recipere poſt terminum, dec.57.de app.nu.3.in nouis.

Appellans tertius an poſſit impedire ſequeſtrationē beneficij & fructuum, ſi ſententia diffinitiua contra poſſeſſorem lata fuerit. dec. 4. in prin. de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. in nouis.

Appellans vel appellatus ſi ſpolietur coram iudice à quo, de hoc conqueri non prohibetur, dec. 19. nu. 2. de app. in nouis.

Appellanti an currat tempus appellationis proſequendæ quando per iudicem ſtat quo minus cauſa expediatur, dec. 7. in addit. de app. nu. 3. in nouis.

Appellanti non ſufficit infra annum dare ſolū petitionem, ibid. in fine.

Appellanti licet re integra etiam inuito appellato renunciare appellationi & quid de expenſis factis per ipſum appellatum in pronuntiari faciendo ſuper deſertione ipſius appellationis, dec. 22. circa finem. de re iud. in nouis.

Appellatus veniens ad curiam quandocunque proſequi poteſt appellationem vbi non intimatam, dec. 1. de electio. in nouis.

Appellatus vbi petierit q appellans veniat ad curiam cum omnibus actis & munimentis, ſi appellans non comparuerit, an poſſit circa finem anni procedere in negotio principali appellante amplius non citato: & hoc vbi terminus aliter à iudice præfixus non fuerit & quid in prophanis, dec. 32. de appellat. nu. 5. in nouis.

Appellatus veniens quandocunque ad curiam proſequi poteſt appellationem per aduerſarium interpoſitam ſi de ea conſtat, etiā ſi ſibi intimatum non fuit, dec. 6 de app. in nou.

Appellati diligentia prodeſt appellanti: & ideo validus eſt proceſſus formatus vigore commiſſionis ipſius, dec. 37. de app. in nouis.

Appellati impedimentum ob petitorium remiſſionis excuſat appellantem. dec. 7. de app. nu. 1. in nouis.

Appellare facto plus eſt quàm verbo, vel in ſcriptis, dec. 54. de app. nu. 1. in nouis.

Appellandi tempus per compromiſſum partiū non ſuſpenditur, deciſi. 2. de dilat. nume. 4. in nouis.

Appellari à diffinitiua ſententia poteſt in domus vel in camera iudicis, dec. 40. de appel. nu. 2. in nouis.

Appellari regulariter ab executore non permittitur. dec. 45. de app. nu. 1. in nouis.

Appellari à delegato officialis generalis epiſcopi ad certam cauſam ad ipſum officialem vel ad ipſum epiſcopum poteſt, deciſio. 3. de offi. vica. in nouis.

Appellari an poſſit à condemnatione expenſarum facta poſt ſententiam quæ in rem iudicatam tranſiuit, deciſ. 1. in princ. vt lite penden. in nouis.

Appellari an poſſit per actorem ab omiſſione condemnationis expenſarum non petitarū, dec. 47. nu. 1. de app. in nouis.

Appellari non poteſt ab his quæ iudicis arbitrio relinquuntur, ibid. nu. 2.

Appellari an & quando poſſit in abſentia iudicis, dec. 50. de app. nu. 1. in nouis.

Appellari debet infra decem dies à die ſcientiæ, in actibus extraiudicialibus, deciſi. 2. de dolo & contu. in nouis.

Appellans ad Papam eo mortuo poteſt proſequi appellationem coram ſucceſſore, dec. 31. nu. 1. de app. in antiq.

Appellans à grauamine illato per delegatum eximitur ab eius iuriſdictione quo ad omnia: ſecus ſi illatum eſſet grauamen ab ordinario, dec. 15. nu. 1. de app. in antiq.

Appellans à grauamine ante dationem apoſtolorum poteſt impetrare cōmiſſionem. ibid. dec. 9. nu. 1.

Appellans ab aſſignatione loci non tuti ſufficit, quòd dicat ſe appellaſſe, quòd locus non eſt tutus, deci. 6. nu. 2. de ſenten. excommu. in antiq.

Appellans ab aliquo grauamine ad Papam neceſſario non tenet exprimere cām. ibid. nu. 3.

Appellans à diffinitiua poteſt pendente termino ad dandum apoſtolos aſſignato iudicem impetrare: ſecus ſi appellaſſet ab interlocutoria. dec. 54. de app. in antiq.

Appellans à ſententia lata ſuper nullitate duarum ſententiarum, ſuper negotio principali ad fauorem ſuum latarum: ſi obtineat ſententiam confirmatoriam primarum ſententiarum & infirmatoriam tertiæ ſententiæ latæ ſuper nullitate, an poſſit impediri, quominus executionem obtineat ſententiarum ad fauorem ſuum latarum, dec. 14. num. 2. de ſen. & re iu. in antiq.

Appellans cui aſſignatus fuit terminus ad proſequendum ac ſe ad apoſtolicum conſpectū præſentandum, quam diligentiam facere debeat. dec. 44 nu. 2 de app. in antiq.

Appellans die latæ ſniæ cui iudex præfixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diem; an elapſo dicto triduo aliter non petitis apoſtolis poſſit appellare, dec. 23. n. 8. Biſi.

Appellans extraiudicialiter debet intimari facere appellatio.iuxta cap.cauſam.de elect.in cle. alias nõ cēſebitur cauſa deuoluta, niſi ad eius præiudicium.dec.58.num.1.de appe. in antiq.

Appellans impeditus in primo fatali habebit integrum ſecundum: ſecus ſi fuerit impeditus in ſecundo; quia non habebit niſi illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè infra ſecundum.ibid dec 60.num.1.

Appellans in abſentia iudicis non eſt exemptus ab eius iuriſdictione. dec.13.nu.1. de appel. in antiq.

Appellatum ſi fuerit à ſententia lata ſuper poſſeſſorio ſuſpenſo peritorio, nunquid poſſit iudex appellationis ſuper vtroque pronunciare.deci.15.nu.1.de ſen.& re iud in antiq.

Appellãs petens coram ordinario iudice à quo, teſtes abſuturos recipi, non cenſetur renunciaſſe appellationi ſuæ. deci. 36. num. 1.de appelatio.in antiq.

Appellans ſi allegat appellationem præceſſiſſe excommunicationem, debet hoc probare. deci.29.nu.1.de appel.in antiq.

Appellans ſi producat appellationis ſchedulam quã alias produxerat in alio grauamine, petens illa in proceſſu ad iſtum ſecundum effectum regiſtrari, an dicatur verbo iterata appellatio.ibid dec.30.nu.1.in antiq.

Appellans ſi facit committi cauſam in curia poteſt præuenire terminum quem ſibi præfixit:ſecus ſi extra curiam.deci.64.num.1.de appell.in antiq.

Appellans ſi infra decennium ad appellãdum producat teſtes ſuos,non videtur appellatoni ſuæ renuntiare. deci.7.nume.1.de teſtib. & atteſtat.in antiq.

Appellans ſi nõ obtulit ſe coram iudice à quo, probaturũ exceptiones per ſe propoſitas, iudex ad quem, antequam pronũtiet bene appellatũ, habet cognoſcere de veritate exceptionis,& probationes admittere.deci.8 .nu. 1.de appell.in antiq.

Appellantis iuramento an ſtatur ſuper proſecutione appellationis ſuæ, & quid de impedimento, an illud per iuramentum probetur. dec.34.per totum,de præb.in antiq.

Appellanti poſt decem dies à ſententia lata,cõtra cum per audientiam contradictarum dari debent apoſtoli refutatorij, etſi iuret ad notitiam ſuam tunc perueniſſe.dec.74.num. 1.de appell.in antiq.

Appellandum eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo,vbi ſubdelegatio cum clauſula,Donec, &c.facta fuerit.dec.21.nu.3.de appel.Biſig.

Appellans extraiudicialiter licèt nullos obiectus deduxerit in appellatione ſua: ſi tamen actor in curia admittatur ad probandum vnã materiam quæ eſt de iure ſuo,admittitur ad dandum de cõtraria materia alias obiectiua dec.3.nu.1.de exceptio.Biſig.

Appellati diligentia prodeſt appellanti.dec.47. nu.3 de appel.in antiq.

Appellare tertiò non licèt. dec.9.nu.1.& deci. 20.de ſentent.& re iudic.in antiq.

Appellare poterit infra decendium à die ſcientiæ citatus ad domum ad audiendam ſententiam.dec.46.nu.1.de app.in antiq.

Appellatio à grauamine vel interlocutoria uiua voce interpoſita cui iudex à quo,detulit, & cauſã remiſit cõſentiēte appellato deuoluit cauſam.decif.51.nu.1.de appel.in antiq.

Appellatio deſeritur ſi ſententia non feratur infra fatalia,licet concluſum ſit in cauſa.deci.25.nu.1.& dec.38. de appel.in antiq.

Appellatio & eius perſecutio ſunt de actis cauſæ.dec.34 nu.2. de præb.in antiq.

Appellatio extraiudicialis non inducit litis pendētiam, deci.69.num.2.de appel.in antiq.

Appellatio extraiudicialis intimari debet per procuratorem appellato . dec.3.nu.1.de appellat.in antiq.

Appellatio extraiudicialis non habet effectum niſi à die allati grauaminis:& tũc incipit currere tẽpus.dec.32.num.2.de appel.in antiq.

Appellatio extraiudicialis non operatur fauorē attentatorum.cauſa quinta, dubio 9.num. 2.Baſtol.

Appellatio generalis à grauaminibus in iudicio eſt nulla,& ſimiliter generalis allegatio nullitatis, niſi ſpecificētur grauamina & nullitates.decis.70.num.1.de appel.in antiq.

Appellatio generalis à futuro grauamine extra iudicium, licet non nominentur perſonæ propter quas appellatur, valet.dec.32.num. 1.de appel.in antiq.

Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali, omiſſo articulo appellationis, cum ſua intereſt redire ad iudicē ad quē in euentum,quo appellatio mala pronuntietur.dec.19 num.4.de appell.Biſig.

Appellans licet concludi obtinuerit in cauſa,ſi tamen labantur fatalia, appellatio cenſetur deſerta deci.1.num.2.de appell Biſig.

Appellans

Appellans licet coram iudice à quo, petit recipi teſtes abſfuturos, aut valetudinarios, non videtur propterea renunciare appellationi, dec. 15.nu.1.de app. Biſig.

Appellans non dicitur proſequi appellationem ex impetratione ſola cõmiſſionis: ſed à tempore, quo incipit, in cauſa procedere. cau. 17. dub.37 nu.1 Faſtol.

Appellans nõ proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione, etiam ſi ſe referat ad proceſſum, cauſ.22.dub.43 nu.1. Faſtol.

Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua appellatione deducere tenetur. cau.7.dub 24.nu.2. Faſtol.

Appellans poteſt deducere obiectus directe ſundantes ius ſuum, licet illos non expreſſerit in appellatione ſua, cau. 31. dub.59 nume.2. Faſtol.

Appellans procedendo omiſſo articulo grauaminis ſuper negotio principali parte aduerſa non vocata nec præſente, nec per contumaciam abſente, an dicatur facere proceſſum nullum, dec. 8.nu.1.de app.Biſig.

Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit, an poſtea audietur articulando ꝙ primus impetrans aliud beneficium vigore gratiæ ſuæ acceptauerat, cau.7.dub.24.nume.1.Faſtol.

Appellans renuntiando appellationi tacite videtur approbare grauamen à quo appellauerat, dec.23.nu.7.Biſig.

Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam remanebit tutus à deſertione probata paupertate, cau.17.dub.37. nu.2.Faſtol.

Appellans ſi in termino ad recipiendum apoſtolos aſſignato non comparuit, cenſetur ſententiam approbaſſe, dec.23. nu.9.de app. Biſig.

Appellans viua voce non faciens diligentiam infra terminum præfixum non admittitur ad proſequendam ſecundam appellationem poſtea in ſcriptis infra idem decendium interpoſitam, ibid nu.1.

Appellanti à die latæ ſententiæ currit tempus proſequendæ appellationis ſuæ, deci.5.nu.2. de reſcr.Biſig.

Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendū ſufficit iter arripere vel in curia proteſtari ꝙ infra tempus comparuit, & quid de appellante in curia, deci.17.num.1.de appellatio. Biſig.

Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam, maxime conſentiente appellato. dec. 18 nu.1.de app.Biſig.

Appellatio ab interlocutoria, ſine ſcriptis in cauſa beneficiali interpoſita deuoluit cauſam ad curiam in odium appellantis, alias ſecus, ibid.nu.3.

Appellatio à ſubdelegato dato cum clau. donec ad ſe &c. approbata ab appellato, & ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiã, dec.21.nu.1.de app.Biſig.

Appellatio deſeritur per lapſum fatalium poſt concluſionem in cauſa, dec.1.nume.1.de app. Biſig.

Appellatio eſt quædam ſpecies defenſionis. dec. 25.nu.3.de app.Biſig.

Appellationis cauſa eſt alia à prima, dec. 10.nu. 1.de reſcri.Biſig.

Appellationis in cauſa non oppoſitum opponi poteſt, & non propoſitum proponi, ſi tamen dependeat ex antiquis vel ea concernat, & ex eis trahat originem, dec.10.nu.3.de reſcr Biſig.

Appellationis intimatio ad hoc vt habeat vim citationis peremptoriæ, & arctet appellatũ, an ſufficiat ipſam ſolam intimari abſque eo ꝙ intimetur ipſum procuratorium, cauſ. 15. dub.35.nu.1 Faſtol.

Appellationis interpoſitæ ad Metropolitanum ſi cauſa partibus præſentibus in curia committatur per appellatum tacito de metropolitano, commiſſio eſt ſurreptitia, dec.19 nu. 1.de appel.Biſig.

Appellationem vbi ſemel appellatus approbauerit non poterit illam amplius reprobare, dec.21 nu.6.de app.Biſig.

Appellatus in cauſa beneficiali an poſſit proſequi cauſam appellationis, non obſtante ꝙ ſibi infra menſem intimata non fuerit, cauſ.3. dub.12 Faſto.

Appellatus petens ꝙ tam ſuper articulo appellationis quã ſuper negotio principali procedatur muto appellante, an ſit audiendus, cau.32.dub.61.nu.1 Faſtol.

Appellati conſenſus operatur deuolutionem cauſæ ad curiam, licet appellatio peccet in forma, dec.18.nu.2.de appel Biſig.

Appellatur ad Papam omiſſo medio, dec. 21 nu.5.de appel.Biſig.

Appellans non poteſt renuntiare appellationi in præiudiciũ appellati, deci.33. nu.2.de appellat.in antiq.

Appellans non poteſt inuito appellato procedere in negotio principali omiſſo articulo grauaminis,dec.67.nu.2.de app.in antiq.

Appellans licet non ſeruauerit illa quæ ſeruare tenetur appellatus,nihilominus debet introducere appellat.deciſi.59. nume.1.de appell. in antiq.

Appellanti vbi præfixus eſt terminus ad proſequendum & appellatus nihil petit, poterit procedi nedum in cauſa appellationis, ſed etiam in principali, ſine vlla citatione.deciſi. 32.de appel.nu.6 in nouis.

Appellantem iudex à quo,reponere poteſt ad docendum de ſua diligentia.deci.12.de app. nu.1.in nouis.

Appellantes appellationi renūtiare & inferiorē adire poſſunt,dec 4.in fi de teſti.in nouis.

Appellantes in cauſa beneficiali ſolent deducere obiectus in ſuis appellationibus:quos ſi nō probauerint,grauiter puniuntur,deci.35.de app in nouis.

Appellantium eſt inſtare,proſequi & finire ſuas appellationes infra tempora à iure vel ab homine ſtatuta,quod ſi nō fecerint puniuntur, dec.53.de app.nu.1.in nouis.

Appellatus an excuſetur indiſtincte a condemnatione expenſarum,dec.10.de dolo & contum.in nouis.

Appellatus an poſſit terminum ad proſequendū abbreuiare, dec.25.de app.nu.2.in nouis.

Appellatus an poſſit procedere ſuper deſertione appellationis per audientiam contra appellantem abſentem, vbi cauſa ſuper deſertione appellationis tantum commiſſa fuerit:licet extiterit appellatum ad ſedem apoſtolicam à diffinitiua lata in partibus vel in curia,dec.59 de app.in nou.

Appellatus faciens committi cauſam,& cauſas, quam, & quas mouet, ſeu mouere intendit cōtra appellantem cum poteſtate citandi in curia & extra, an poſſit procedere per audiētiam contra appellantem in vim appellationis ſuę,dec.11 de off.deleg.in nouis.

Appellato an ſicut appellanti iuris terminum abbreuiare liceat,dec.32.de app.in nouis.

Appellatus eſſet fatuus ſi ſe arctaret ad proſecutionem ad quam non tenetur,deci.32. de app.nu.4 in nouis.

Appellatus in cauſa beneficiali qui appellationi non conſenſit: imo contra eam plura attētauit:an vigore ipſius appellationis & commiſſionis in vim ipſius obtentæ contra aduerſarium abſentem procedere poſſit, deci. 43.de app.in nouis.

Appellatus in cuius præſentia fuit appellatum in cauſa beneficiali,& proceſſum per audientiam contradictarum: ſi poſtmodum feratur ſententia contra eum infra decem dies à tēpore ſententiæ, de æquitate auditur appellans,dec 22.de app.in nouis.

Appellatus inuito appellāte poteſt proſequi appellationem circa finem anni.dec.7. in prin. de app.in nouis.

Appellatus poterit proſequi appellationem aduerſarij vigore commiſſionis per ſe ante impetratæ in qua obtinuit cauſam & cauſas, quam vel quas mouere intendebat contra ipſum appellantem committi, dec.34.de reſcrip.in nouis.

Appellatus non poteſt appellanti terminū præfigere ad appellationem proſequendum: licet bene poſſit appellationem approbare,deci 32.de app.nu.3.& 5.in nouis.

Appellatus non tenetur ad proſecutionem negotij principalis,ſed ſolum appellationis articulorum.ibid.nu.4.

Appellatus non poteſt impetrare iudicem præueniendo appellantem,niſi circa finem anni. ibid nu.2.

Appellatus poteſt appellationem approbare, licet iudex illam admittere noluerit,per quam cauſa appellationis tantum, non aūt negotij principalis deuoluta cenſebitur, ibid in fin.

Appellatus poteſt in vim commiſſionis impetratæ per falſum procuratorem obtinere in cauſa procedi, vbi cauſa ad curiam fuiſſet legitime deuoluta,& de mandato Papæ commiſſa,dec.60.de app.in nouis.

Appellatus poteſt in curia ſtatim datis apoſtolis impetrare commiſſionem, deciſi.16. de app. in nouis.

Appellatus poteſt proſequi appellationem ſibi non intimatam, addit.dec.1. de elect.num.1. in nouis.

Appellatus ſi infra terminum ab homine aſſignatum appellanti commiſſionē impetret, diligentia illa proderit appellanti, deci.7.de app.in nouis.

Appellatus ſi appellationem contra ſe interpoſitam, & ſibi non intimatam poſt menſem à die interpoſitionis, ſi inſtrumentum appellationis deuenerit ad manus ſuas poſt nouem menſes ab interpoſitione computandos inchoauerit, & proſecutus fuerit cauſam per

audientiam

audientiam, an valeat proceſſus, dec.64. de appel. in nouis.

Appellari non poteſt ab his quæ conſcientiæ alicuius relinquuntur, deci.18. de concel. præb. in nouis.

Appellari poteſt à futuris grauaminibus in cauſa beneficiali. dec.39. in fin. de app. in nouis.

Appellari poteſt à ſententia nulla, & de eius effectibus, dec.48. de appel. in nouis.

Appellari poteſt ad Papam à duobus delegatis cum clauſula, q̄ ſi non omnes, &c. vbi vnus commiſit vices ſuas non in totum ſed donec, &c. dec.16. de off. dele. in nouis.

Appellari poteſt à denegata defenſione, dec.15. de procur. in nouis.

Appellari ſicut à ſententia elapſis decem diebus non poteſt: ita nec à cōdenatione expenſarum, quæ eſt executio ipſius, dec. j. nu.4. vt lit. pend. in nouis.

Appellatio ab electione, prouiſione, &c. alicuius facta vel fienda viua voce ad Papam in præſentia partis, an deuoluat cauſam ad curiam? dec.4 de app. in nouis.

Appellatio ab electione debet continere cauſas, & iurandum eſt addit. dec.2. de ele. nu.2. in nouis.

Appellatio ab interlocutoria interpoſita ſine expreſſione grauaminum an teneat? dec. 1. de app. nu 3. in nouis.

Appellatio à diffinitiua cui delatū eſt, & terminus præfixus: quamuis apoſtoli petiti fuerūt, non tamen inſtanter tenet, dec.46. de appel. nu. 1. in nouis.

Appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex nouiter productis ſecus in appellatione ab interlocutoria dec 1. vt lite penden. nu. 2. in nouis.

Appellatio ab interlocutoria licet aliquādo toleretur: tamen ſemper eſt odioſa: quia derogat ordinariæ iuriſdictioni, & dicitur oculos retrotrahere: ſecus in diffinitiua quę eſt fauorabilis, ibid.

Appellatio à mandato iudicis an valeat ſine expreſſione cauſæ, ibid nu.3.

Appellatio à diffinitiua interpoſita à falſo procuratore in præſentia domini, vtrum teneat, dec.39 de procu. in nouis.

Appellatio alternatiua an valeat, item diſiunctiua per totū, dec. 33. de app. nu.1. in nouis.

Appellatio alternatiua vel diſiunctiua, vt puta ad Papam vel ad archiepiſcopum interpoſita in partibus valet, & tenet ſecundum curiam, dec.33. de app. nu. 1. in nouis.

Appellatio an cenſeatur deſerta fide non facta de proſequutione ipſius, dec.25. de appel. nu. 3. in nouis.

Appellatio an dicatur deſerta, ſi tam appellans quam appellatus in termino à iudice præfixo, cui non extitit contradictum nihil fecerunt, dec.17. de app. in nouis.

Appellatio an poſſit probari per vnum teſtem, dec.19. circa fin. de re iudica. in nouis.

Appellatio certo modo formanda eſt, cum informiter appellans nō dicatur appellare, dec. 2. de app. nu.3. in nouis.

Appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſurroga. addit. dec.25. de reſcrip. nu.9. in nouis.

Appellatio extraiudicialis licet per procuratorem interponi debeat tamen eius intimatio poteſt fieri per non procuratorem, deci.10. in fin. de app. in nouis.

Appellatio extraiudicialis verificari debet antequam inhibeatur iudici, à quo eſt appellatum, deci.45. de app. nu.2. in nouis.

Appellatio eius q̄ appellauit, & cui iudex apoſtolos dedit, licet non inſtāter petierit, an valeat, dec 46. nu.2. de app. in nouis.

Appellatio interpoſita coram duobus, quibus tertius commiſit vices ſuas, eſt bona: præſertim ſi appelletur ad Papam addit. deci. 16. de offi. dele. nu.1. in nouis.

Appellatio generalis à futuro grauamine, quo caſu ſit valida, deciſio.23. de præben. num.2. in nouis.

Appellatio interpoſita infra menſem à tempore vacationis beneficij ab intruſione, & impedimentis aduerſarij occupantis, an habeat vim acceptationis? dec.14 de conceſſ. præb. nu.2. in nouis.

Appellatio iudicialis in cauſa beneficiali propter cauſam ſuſpitionis, vel aliam probabilē exceptionem non admiſſam legitime intimata, cauſam beneficialem ad curiam deuoluit. dec.23. de app. in nouis.

Appellatio interpoſita ab eo qui fuerat procurator conſtitutus in partibus eadem die qua appellauit, an teneat, deciſio.56 nume.1. de appel. in antiq.

Appellatio cauſa eſt propter quam totum negotium principale ad curiam deuoluitur, deci.34. de reſcript. in nouis.

Appellatio interpoſita per ſpoliatum cōtra ſpoliantem habet vim citationis deciſ.18. nu. 1. de reſt. ſpoliat. in antiq.

Appellatio intimata ſolum parti, deuoluit quãtum ad ipſum partem tantum. dec. 1. nu. 1. de appell. in antiq.

Appellatio licet propter eius defectum cauſam non deuoluat ad curiam: attamẽ auditor poterit de appellatione interpoſita per intruſum ab executione duarũ ſententiarũ cõtra reum mortuũ cognoſcere. dec. 23. num. 2. de ſen. & re iu. in antiq.

Appellatio licet ſit deſerta, poteſt tamen iudex confirmare primam ſententiam. dec. 41. nu. 1 de appel. in antiq.

Appellatio malè formata nõ excludit ius partis. dec. 14. nu. 1. de appel. in antiq.

Appellatio minus legitima an ſuſpendat iuriſdictio. iudicis, donec det apoſtolos. deci. 51. num. 5. de appel. in antiq.

Appellatio nedum deuoluit inſtantiam cauſæ, ſed etiam nullitatem ſententiæ. dec. 29 nu. 4. de ſen. & re iudic. in antiq.

Appellatio non cenſetur deſerta licet appellans nõ certificauerit iudicem a quo, de proſecutione iuxta comminationem ſibi factam. deci. 40. nu. 2. de appell. in antiq.

Appellatio non legitima in præiudicium appellantis reputabitur legitima. dec. 51. nu. 3. de app. in antiq.

Appellatio obiectiua non valet inſufficiẽter expreſſis, ſi continet alia non ſufficienter expreſſa. dec. 24. nu. 1. de appel in antiq.

Appellatio ſpoliati donec durat ſpoliũ, valet. deci. 4. nu. 1 de reſtitu ſpolia. in antiq.

Appellatio ſi nõ proſequatur intra terminum datũ ad proſequendum, deſeritur: & ſentẽtia ſuper deſertione lata, eſt interlocutoria. dec. 85. nu. 1. de appel. in antiq.

Appellatio ratione epiſcopatus vel abbatię intimari debet in ianuis palatij Papæ: ſed in inferioribus ſufficit in audientia contradictarũ. deciſi. 84 num. 1. de appel in antiq.

Appellationis articulo omiſſo de partiũ conſenſu poteſt in negotio principali procedi. dec. 67. nu. 1. de appel. in antiq.

Appellationis articulus poteſt omitti de cõſenſu partium, vel ſolius appellantis. deciſ. 71. num. 1. de app. in antiq.

Appellationis interponendæ decem dies dicuntur vtiles ab initio, ſed communi in proceſſu. deciſ. 46. nu. 2. de appell. in antiq.

Appellatione deſerta ſi iudex proferat ſentẽtiã ſuper principali negotio etiã appellato inſtante, talis ſententia erit nulla. dec. 12. nu. 1. de ſent. & re iudi. in antiq.

Appellatione verbali cui neque delatum neque remiſſum eſt: ſed ſola par. adſentijt, an cauſa deuoluatur. Quid ſi iudicis delatio & remiſſio, & partis appellatæ conſenſus non interuenerint, cauſaque eius naturæ ſit, vt per appellationem ad curiam deuoluatur. dec. 51. de appel nu. 23. in antiq.

Appellatus in curia poteſt præuenire appellantẽ in impetratione reſcripti. dec. 12. nu. 2. de reſcr. in antiq.

Appellatus an poſſit cauſam deuoluere re integra abſente, appellante. dec. 11. nu. 1. de appe. in antiq.

Appellatus poſt lapſa fatalia cauſã appellationis extraiudicialis in beneficiali in partibus interpoſitæ poterit committi facere, & an requiratur citatio de nouo. dec. 39. nu. 1. de appel. in antiq.

Appellatus poteſt quandocunque proſequi appellationem interpoſitam in partibus, licèt ſibi non fuerint intimata. deci. 81. num. 1. de appell. in antiq.

Appellatus ſi conſtituat procuratorem in curia ſimpliciter poſt appellationem videtur appellationem recepiſſe. deci. 21. nume 2. de appel. in antiq.

Appellatus ſi faciat cõmitti cauſam appellationis infra terminũ ad proſequẽdũ, põt eo proſequente appellans ſe defendere etiam poſt tempus datum ad proſequendum. dec. 47. nume. 1. de appellat. in antiq.

Appellatus volens appellationem eſſe deuolutam ex eo quòd appellans conſtituit procuratorem ad impetrandum vel contradicẽdum, auditur. deci. 33. de appel. in antiq.

Appellare facto magis eſt quàm verbo. deci. 54. de appel. nu. 1. in nouis.

Appellari poteſt ad epiſcopum vel vicarium a ſententia lata per eorum delegatum. deci. 3. de offic. vicarij. in nouis.

Appellari poteſt à vicario ad epiſcopũ quãdo ſumus in interlocutoria. ibid. nu 3.

Appellari poteſt à collatione facta per vicarium de ſpeciali mandato ad ipſum epiſcopum. deci. 7 de officio vic. in nouis.

Appellari poteſt à vicario foraneo ad epiſcopum. ibidem. num. 8.

Appellatus ſi cõmittit cauſam quam habet cõtra appellãtem docto de appellatione aduerſarij procedere poteſt, addi. dec. 1. de offic. deleg. num. 1. in nouis.

Appel-

Appellatio licet cauſam appellationis deuoluat:non tamen cõferendi poteſtatem deuoluit.in add.deci.3 vt lite penden.in nouis.

Appellatio manifeſte friuola proceſſum non interrumpit,nec obſtat iudicis inhibitio.deciſi. 58.de appel. nu.1.in nouis.

Appellatio manifeſte friuola ante ſententiam interpoſita priuat appellantem iure appellãdi poſt ſententiam.ibid.nu 4.

Appellatio non cenſebitur deſerta ſi appellans infra terminum iudicem à quo de proſecutione non certificauerit deciſi.13.de appella. in nouis.

Appellatio non dicitur deſerta, licet cauſa appellationis inter annum non terminetur.dec. 7.de appel.nu.2.in nouis.

Appellatio poteſt iuſtificari ac etiam impugnari ex noua exceptione vel allegatione ex facto aduerſarij oriente. dec. 12. de appel.nu.3. in nouis.

Appellatio ſub ſimplici copia non ſub manu publica appellatio data, non dicitur eſſe legitime intimata quoad deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam.dec. 26 de app. in nouis.

Appellatio ſuſpendit effectum ſententiæ,& omnium productorum in prima inſtantia, quæ non obſtant in ſecunda, niſi reproducantur. dec.16.de reſti.ſpo.nu.1.in nouis.

Appellatio ſuſpendit effectum omnem ſententiæ,deci.2.de reſti.in integ. in no.

Appellatio ſola etiam cognitionem nullitatis deuoluit.deci.5. de lit.conteſt.nu.3.in nouis.

Appellationis cauſa & cauſa principalis licet eadem ſit cauſa,tamen ſunt diuerſæ inſtantiæ.deci.2.de procur.nu.1.& deci.1.de lit.conteſt.nu.1.in nouis.

Appellationis delatio & remiſſio cauſæ ad primum iudicem differunt.deci.1.de off.deleg. nu.2.in nouis.

Appellationis intimatio facta in eccleſia parochiali de qua agitur,ſi ſit tale beneficiũ quod requirat reſidentiam ſicut & in eccleſia cathedrali,valet.dec.10 de app.in nouis.

Appellationis intimatio in cauſa beneficiali facta per quemcunque valet.deci. 18.de appel. in nouis.

Appellationis remedium etiam diabolo ſi eſſet in iudicio non eſt denegandum. deci.16.nu. 3.de dolo & contu.in nouis.

Appellatio a grauamine ante tertiam ſniam cõformem interpoſita executionem ipſam nõ impedit.dec.13.de re iudi.nu.1.in no.

Appellationi adhærentes non poſſunt in eadem cauſa teſtificari.deciſi.52.de appel.nu.1. in nouis.

Appellationi, adhæſio debet fieri infra tempus infra quod potuit appellari,& huiuſmodi appellatio ab excommunicatione protegit adhærentes eidem,dec.5.de ſenten. excommu. in nouis.

Appellationi interpoſitæ quibus actibus renunciari dicatur.dec.2.de renun.nu.2. in nouis.

Appellationi renuntiare non videtur qui iura ſua coram auditore producit ad finem vt in executione ſententiæ ſuperſedeat: ſecus ſi ab eo citationem peteret vel aliquid,quod non poſſit niſi per iudicem expediri.deciſi.63.de app.in nouis.

Appellationi renuntiare an & quando quis videatur,dec.63 de app.nu 1.in nouis.

Appellatione deſerta fingitur non appellatum. dec 1 de app.nu 5.in nouis.

Appellatione extraiudiciali legitime intimata deſerta,nihilominus negotium principale remanet in curia Romana, & noua citatione opus eſt ad eius proſecutionem deci 17. de app.nu. 1.in nouis.

¶ Apoſtolorum recipiendorum tempus currit à die appellationis non ſententiæ. dec. de appellationib.nu. 1.in nouis,& deci.80.cod.tit. in antiq

Apoſtolorum petitio cum tantis inſtantijs ideo fieri debet, vt iudici debitus honos deferatur, & ipſe moueatur ad reuocandum grauamen.dec 46.nu. 1.de app.in nouis.

Apoſtoli quales intelligunt dati ſi iudex illos dedit ſimpliciter nõ exprimẽdo reuerentiales vel refutatorios.dec.8.de app.in nouis.

Apoſtoli ſunt pars appellationis: qui ſi debitè petiti non fuerint, reputabitur nõ appellans, dec.41.de app.in nouis.

Apoſtoli ſunt pars appellationis & de eius ſubſtantia.dec 50.nu.3.de app.in nouis.

Apoſtolos à diffinitiua petere non eſt multum neceſſarium ibid.

Apoſtoli reuerentiales dantur in appellatione à diffinitiua, refutatorijs autem ab interlocutoria.dec.61.nu.1.de app.in antiq.

¶ Approbatum per me non reprobo.deci. 8.nu. 5.de teſtamen.in antiq.

¶ Archidiaconus agit contra ſubditos ſibi cauſa viſitationis ſine licentia epiſcopi: & quid de re diuiſa circa capitulum,deciſ.1.nu.1 de officio archid.in antiq.

Archidiaconus poteſt præſcribere ius inſtituendi, & deſtituendi, dec.3.nu.1. de præſcriptio. in antiq.

Archidiaconus cui commiſſa eſt ab epiſcopo inductio in poſſeſſionem beneficij per ſe collati, an poſſit alteri delegare vices ſuas. deci.14. de offi.deleg in nouis.

Archidiaconus de iure communi eſt immediatus prælatus poſt epiſcopum in eccleſia cathedrali, qui eſt oculus epiſcopi & gerit in multis vices ipſius, deciſio 9. de præbend. in nouis.

Archidiaconus nullã habet iuriſdictionem in mundo ratione conſuetudinis: tamen ratione nominis ſonat in dignitatem. ibid.

Archidiaconus cõtra ſubditos poteſt agere poſſeſſorio pro iure viſitandi ſine licentia epiſcopi. deci.1.nu.1.de offi.archi. Biſig.

Archidiaconus de iure communi habet curam. dec. 13 nu. 2. de præb. Biſig.

Archidiacono de conſuetudine poteſt competere ius inſtituendi, deciſio. 21.nu.2. de præbend. Biſig.

¶ Archiepiſcopus Eboracen. non habet alium ſuperiorem quàm Papam, dec. 1. de ſupplen. neglig. prælato. nu.2. in nouis.

¶ Archipresyteratus non cadit in gratia pauperum, niſi exprimatur, dec.1.nu.1.de offi arch. presbyter. in antiq.

Archipresbyter an ſit dignitas, ibid. nu.2.

¶ Argumentum ſumi poteſt ab ordine ſcripturæ. deci.33.nu. 15. de præb. in antiq.

Argumentum ab identitate rationis validum eſt. dec.20. de præb in nouis.

Argumentum a ſignificatione nominis valet. dec.26.nu 4. de præb. in no.

Argumentum ab abſurdo in iure validum eſt. deci.64 de appel. nu 5. in nouis.

¶ Arreſtari non poteſt receſſurus à curia ad effectum reſpondendi interrogationibus non diſpoſitiue dantis tangentibus negotium principale, dec.3. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. nu. 1. in nouis.

Arreſtari poteſt quis vt reſpondeat interrogatorijs datis in iudicio: ſecus ſi non dedit. dec.3. nu.1. de dolo & contumacia in antiq.

Arreſtari poteſt receſſurus de curia donec reſpondeat interrogationibus ſimiliter & literis apoſtolicis, deciſi.16.nu.1. de teſtib. & atteſta in antiq.

Arreſtatus qui receſſit, non debet excommunicari niſi citetur per audientiam contradictarum ad hoc, dec.31.nu. 1. de ſenten. excommu. in antiq.

¶ Articulus quod eccleſia à tanto tẽpore quod non extat memoria hominum in contrariũ eſt hoſpitali annexa valet. deci.4.nu.1. de teſtib. Biſig.

Articuli concernentes petitorium producti ex parte rei ordinarium ſecundo loco prouiſi an ſint admittendi contra apoſtolicum expectantem agentem ſuſpenſo petitorio, teſtitutorio, qui primus receptus fuit ſub conditione ad poſſeſſionem ſi ſibi deberetur, deci. 9. de conceſ. præb. Biſig.

Articuli de infirmitate in genere propoſita nõ concludunt, cau.11 dub.31.nu.1. Faſto.

Articuli dati in curia poterunt in partibus ſpecificari quo ad crimina & obiectus, cau. 13. dub.33.nu.2. Faſto.

Articuli mere obiectiui licet poſt terminum dari non poſſint, ſi tamen deſcenderent à gratia dantis erunt admittendi deciſ.1.nu.2. de ſeq. poſſ. nu.2. in nouis.

Articuli qualiter ſunt in actione iniuriarum ciuiliter intentata proponendi. dec.1. nu. 3. de accu. in nouis.

Articulorum admiſſio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij & receptio teſtium à qua extitit appellatum ſi poſt appellationẽ & deinde parte appellãtis repoſitionem articuli admiſſi fuerint, nec à tali admiſſione extitit appellatum, valet. dec. 12. de probat. in nouis.

Articulis impertinentibus non eſt reſpondendum deciſi.5.num.3. de ſeque. poſſ. & fruct. in nouis.

Articulorum ſpecificatio quid importet, deci. 11.nu.5. de reſcrip. in nouis.

Articulis ad hoc vt dicatur de iure partis quid requiratur, dec.1 de accu. nu.3. in nouis.

Articulus grauaminis prius debet expediri. deci.33. de reſc. nu. 1. in nouis.

Articuli dari in caſum & euentum, donec caſus ille euenerit, admitti non debent, deciſ. 14. de teſtib. nu. 1. in nouis.

Articuli euentuales nunquam admittuntur niſi de eo datum fuerit, in cuius euentum articuli ſunt formati. ibid.

Articuli in cauſa criminali ciuiliter intentata poſt terminum dati non veniunt admittendi, dec 2. de ſeque. poſ. & fruct. in nouis.

Articuli cauſa prophana mere ciuili, ſi ſunt de iure dantis & alias pertinentes, poſſunt poſt terminum & ante concluſionem, & debent

de

de æquitate admitti, & quid ſi in cauſa iniu riarum ciuiliter intentata poſt terminum da rentur, dec. 9. de teſtib. in nouis.
articuli in cauſa beneficiali tacite cenſentur admiſſi, vbi teſtes recipiuntur, dec. xvj. de teſtib. in nouis.
articuli meræ obiectiui ſunt ſpecificandi: alias non debent admitti, dec. j. de ſequeſt. poſſ. & fruct. nu. 2. in nouis.
articulus non concludens debet repelli tanquã impertinens. deci. 19. numero 1. de teſtib in antiq.
articulus ſuper valore beneficij, niſi dicat dedu ctis oneribus, non valet. deci. lx. nu. 1. de conceſſ. præb. in anti.
articuli bene formati per reum non habentem ius in beneficio dati debent admitti. dec. 30. nu. 1. de teſt. & atteſt. in antiq.
articuli concluſorij dicuntur, quia factum con cludunt, & per reſponſionem illis factam lis conteſtatur, deci. 29. num. 1. de probatio. in antiq.
articuli calumnioſi admitti non debent, niſi ſint de iure dantis, deci. 26. nu. 1. de teſtib. in antiq.
articuli dantes non veriſimilia, non admittun tur, deciſio. 23. numero 1. de teſti. & atteſta. in antiq.
articuli in dubio admitti conſueuerunt, ibidẽ, deci. 25. nu. 1.
articuli in cauſa appellationis ſecundũ aliquos non veniunt declarandi, ibidem deciſio. 14. num. 1.
articuli obiectiui debent actualiter in termino aſſignato produci: nec ſufficit illos produxiſſe annno corrigendi, dec. 32. nu. 1. de proba. in antiq.
articuli obiectiui poſt terminum dati non admittuntur in cauſa ſpirituali, dec. 27. num. 1. de teſtib. in antiq.
articuli obiectiui niſi ſint bene formati & ſpecificati non admittuntur, ibid. deciſio. 28. numero. 1.
articuli obiectiui debent dari bene diſpoſiti & ſpecificati in bona forma, niſi dans illos eſſet in probatione, ibid. deci. 31.
articuli obiectiui ſuper crimine homicidij non ſunt de bona materia: quia talis oppoſitió non repellit promotum à beneficio, deciſ. 1. nu. 2. de except. in anti.
articuli obiectiui contra electum, quòd ſit intelligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum, ex eo quia non fecit ſe promoueri infra tempus debitum, non ſunt admittendi. ibid dec. 2. nu. 1.
articuli obiectiui dandi ſunt infra terminum facto & non verbo tantum, deci. 17. nu. 1. de excep. in antiq.
articuli obiectiui quando ex eis dans nullum ius acquirit, an ſint admittendi, ibidem numero 2.
articuli obiectiui qui alias eſſent repellẽdi admittuntur quando gratia, Si neutri eſt obtenta, deci. 14. num. 5. de teſtib. & atteſta. in antiq.
articuli obiectiui ſi poſt terminum fuerint producti, & in termino ad producendum omnia inſtrumenta per quæ probantur obiectus, producantur: ſi negentur ſigilla, & notarius, an admittatur producens ad illa probandum per teſtes, deci. 20. num. 1. de teſtib. in antiq.
articuli pertinẽtes etiam in cauſa prophana de æquitate ſunt admittendi vſque ad concluſionem in cauſa. deciſio. 21. nume. 1. de teſtib. in antiq.
articuli poſt terminum dati in cauſa criminali etiam ciuiliter attentata non ſunt admitten di. ibi. dec. 22. nu. 1.
articuli quando petuntur admitti, debet proteſtari pars aduerſa ſaluo iure impertinentium & non admittendorum, deci. 13. nu. 2. de teſt. & atteſt. in antiq.
articuli qui non ſunt dati in cauſa principali, poſſunt dari in cauſa appellationis, deciſio. 14. numero 4. de teſtibus & atteſtatio. in antiquis.
articulorum admiſſio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij, nec vitiat receptionem teſtium dummodo ſint pertinentes, deciſi. 10. num. 3. de excep. in antiq.
¶ Aſcendere de minori dignitate ad maiorem licet, ſed non contra. deci. 3. de conſuetud. in nouis.
¶ Attentans lite pendente debet condemnari in fructibus percipiendis ſi petatur, deciſio. 34 numero 1. de ſententia & re iudicata, in antiquis.
attẽtata an petens reuocari poſt concluſum in cauſa audiatur, deci. 26. nu. 2. de appellat. in antiquis.
attenta appellatione pendenre poſt eius deſertionem non ſunt reuocanda, deci. 76. nu. 1. de appel. in antiq.

Attentata lit. penden. non reuocaretur vbi conſtat de nullitate appellationis vel non intereſſe partis, dec. 7 5. numero 1. de appellatio. in antiq.

attentata non reuocantur ad inſtantiam illius de cuius non iure clare non conſtat dec. 7. nume. 1. vt lit. pen. in antiq.

attentata non probantur per remiſſionem ad partes: quia probari debent in curia. deci. 7. nume. 4. & deciſ. 3 5. nume. 1. de probatio. in antiq.

attentata non ſunt reuocanda ad inſtantiam illius de cuius non iure conſtat. dec. 76. nu. 2. de appel. in antiq.

attentata per actorem poſt decretam citationẽ nondum tamen executam per viam attentatorum ſunt reuocanda, dec 2. nume. 1. de appel. Bitig.

attentata poſſunt peti reuocari vſque ad concluſionem cauſæ, excluſiuè, deci. 6. num. 1. vt lit. pend. nihil innou. in antiq.

attentata poſt appellationem vbi petuntur reuocari non tenetur petitor probare ſe prius poſſediſſe, niſi aduerſarius præſumeretur de iure communi & ex cauſa veriſimili poſſidere, dec x. nu. 1 de app in anti.

attentatorum cauſa dicitur ſummaria in qua ex officio non ſeruato iuris ordine procedi poteſt. deci. 1. num. 1. de offic. iud. in antiq.

attentatorum cauſa non requirit obſeruationem terminorum, deci. 78. nume. 1 de appel. in antiq.

attentata an ſint reuocanda non obſtante appellationis deſertione allegata. dec. 1. nu. 4 de appel. in nouis.

attentata contra appellationem quando reuocari debeant. deci 44 nu. 1. de appe. in nouis.

attentata contra appellationem quando reuocari debeant. ibi.

attentata lite pen. ad inſtantiam illius de cuius non iure clare conſtat, non veniunt reuocanda. dec. 2 ut lite pen. in nou.

attentata lite pen. vſque ad concluſionem in cã excluſiue poſſunt peti reuocari, deci 4 ut lite pen. in nouis.

attentata lite pend reuocantur nullo iuris ordine ſeruato, imo ex puro & mero iudicis officio deci. 2. nu. 1. de reſti. ſpo. in nouis.

attenta petens reuocari, quid probare debeat, ibidem.

attentata petenti reuocari ſufficit probare ſe in poſſeſſione fuiſſe tempore motæ litis, & ſpoliatum fuiſſe ibidem.

attentata pendente appellatione non ſunt poſt eius deſertionem per modum attentati reuocanda, dec. j. nu. 1. de app. in nouis.

attentata pendente appellatione an ante ipſius deſertionem ſint reuocanda, ibi nu. 3.

attentata pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum veniunt reuocanda, dec 51 de appe. in nouis.

attentata poſt appellationem ab interlocutoria ante tamen diffinitiuam non veniunt p modum attentati reuocanda, niſi prius iuſtificata appellatione, dec j. nume. 6. da appellatio. in nouis.

attentata per actorem poſt citationem decretã ad inſtantiam apſius, licet nondum executã veniunt reuocanda, dec 6. vt lite pendente in nouis.

attentata per procuratorem de cuius mandato non conſtat, non nocent domino. ibi. dec. 7.

attẽtata petẽs reuocari, ſi clarè & notoriè de nõ iure ſuo conſtaret, nec audiretur: licet iudex propter contemptum ſui ex puro & mero officio ſuo poſſet illa reuocare, deci. 2 de reſtit. ſpo. in nouis.

attentata poſt appellationem extraiudicialem per iudicem vel partem non ſunt reuocanda per modum attentati antequam intimetur, deci 38. de app. in nouis

attentata poſt appellationem diffinitiuam non reuocantur niſi in euentum cauſæ appellationis, deci. 42. nu. 1. de appe. in nouis.

attentata poſt appellationem peti poſſunt & reuocari lite conteſt. ſuper principali nõ obſtante, dec. 27. nu. 1. de app. in nouis.

attentata quod in quacunque litis parte reuocentur. dec. 4. nu. 1. vt lit. pend in nouis.

attentata poſt concluſionem non reuocantur, ibid. nu. 2.

attentans li. pend. propter dolum & malam fidẽ in fructibus eſt condemnandus etiam in his qui percipi potuerunt, deci. 5. num. 1. de reſt. ſpo. in nouis.

attentatorum interdictum eſt priuilegiatũ plus quam interdictum. Vnde vi. deci. 2. num. 2. de reſt. ſpo in nouis.

attẽtatorum priuilegium eſt, vt omnia reſtitui debeant in priſtinum ſtatum, ibi. nu. 3.

attentare ſeu innouare non dicitur, qui ius ſuũ proſequitur ipſum continuando & conſeruando: & totum dicitur facere ad tutionem & conſeruationem iuris ſui antea quæſiti, deciſio

deciſio.44 de appellatio.in nouis.
attentata lite pendente reuocantur per offi. iudicis,& in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.deci.2.nu.2 de app.Biſig.
attentata per tertium niſi iuriſdictionem iudicis ad quem impedirent, non debent per viã attentati reuocari,cam.v.dub.xix.numero 1. Paſto.
attentatorum reuocatio ſine libello expedit, dec.2.nu.4.de app.Biſig.
atteſtationes quæ non ualent poſſunt ratificari per partes,deci.v.nu.1.de atteſta.in antiq.
atteſtationes à vero iudice acceptas alias nulliter, partes tacite ſicut expreſſe an ratificare poſſint,deci.8.in fi.de offi.del in nouis.
¶ Auditor cui committitur taxatio fructuum alicuius beneficij in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas condemnatus, an poſſit facere taxationem fructuum etiam perceptorum poſt ſententiam vſque ad tẽpus quo ipſe taxationem faciat.deci.14 de re iudi.in nouis.
auditor cui committitur cauſa appellationis cũ negocio principali: licet pronuntiet malè appellatum, attamen negocium principale nõ remittitur.deciſ.2.de appel.in nouis.
auditor cui eſt commiſſum quòd decernat citationem perſonalem: ſi reperit diffamatum de contentis in commiſſione,an recipiat probationes de bona fama ad inſtantiam procuratoris generalis dec.xvj.de iudi in nouis.
auditor cui nulla appellatione interiecta committitur cauſa principalis in curia de mandato ſpeciali cum poteſtate citandi ad partes: an ſtatim ante executionem citationis per ſe decretæ inhibere poſſit,deci.2.de appellatio. in nouis.
auditor datus in curia cum negocio principali in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus,ſiue ante ſententiam ſiue poſt appellatũ fuerit,an ſtatim poſſit inhibere iudici à quo. deci.ij.de app.in nouis.
auditor duntaxat habens articulum grauiminis non poteſt niſi prius articulo grauaminis expedito procedere ad aliquem actum vigore commiſſionum etiam de ſpeciali mandato habentiũ clauſulas,Quòd ſi,p informationem &c.ſibi præſentatarum,dec.23.de reſcr. in nouis.
auditor eſt egregia perſona: ideo mittendum eſt ad ipſum pro teſtimonio ferendo, deci.7. de teſtib.in nouis.
auditor extra curiam ſi committat examinationem teſtium cum clauſ.q̃ ſi non omnes, &c. an ſi vnus ex illis partibus etiam conſentientibus alteri committat, valeat teſtium receptio per ipſum,dec.18.nu.1. de offic. delega. in nouis.
auditor inhibet ſtatim citata parte, deciſ. 3.de app.in nouis.
auditor licet detulerit appellationi à diffinitiua: & terminum præfixerit ad proſequendũ: ſi poſtea ſibi committatur deſertio appellationis,poterit de illa cognoſcere, decr. 29.de app.in nouis.
auditor nunquam remittit cauſas etiam ſi pronuntiaret bene appellatum, ſaluis dominis cardinalibus & coauditoribus ſacri palatij dec.3.de app.in nouis.
auditor qui pronuntiat beneficium alicui fore debitum,poteſt etiam poſſeſſorem in fructibus poſt litem motam perceptis & non petitis condemnare,dec.vj.de re iud.in nouis.
auditor qui pronuntiat appellationem deſertam poteſt reponere appellãtem,ſi de ſua diligentia doceatur,dec.9.de app in nouis.
auditor virtute cõmiſſionis ſibi factę quod ſola facti veritate inſpecta procedat, poterit terminos palatij abbreuiare,dec.j.de ver. ſig in nouis.
auditores habent iuriſdictionem habitu, licet non actu: & ideò commiſſiones quæ illis fiũt nõ ſunt niſi diſtributiones per quas datur eis ſolum exercitium iuriſdictionis in quo attẽditur plus factum papæ quàm patris, deci.60. de app.in nouis.
auditores habent ordinarium in audiendo & cognoſcendo.dec.61.de app.in nouis.
auditores inter ſe cauſas ſibi ipſius remittũt vbi eſt dubium de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illum cui remiſſio facta fuit, deciſ. 13.num.1.de offi.deleg.in nouis.
auditores ſacri palatij habent iuriſdictionem habitu,& cenſentur ordinarii & commiſſioner quæ eis fiunt,non ſunt diſtributiones.ibidem nu. 2.
auditores Rotæ poſſunt recipere ceſſionem litis ſed non iuris,addi.dec.3.num.2.de renun. in nouis.
auditores ſibi inuicem cauſas remittunt. & antequam alius acceptet à remittente, non abdicatur iuriſdictio.addi.deci.xiii.num.1. de offi deleg.in nouis.
auditores ſacri palatij ſunt ordinarij in cognoſcendo:

ſcendo: in pronuntiando & diffiniendo delegati, deci.xvj.in fi. de re iud. in nouis.
auditores inhibent iudicibus extra Rotam ſtatim poſt præſentatam commiſſionem: ſecus in Rota vbi debet conſtare de appellatione prius dec 68.nu.1. de app.in antiq.
auditor ante litem conteſtatam nõ videtur habere iuriſdictionem, dec. xvj.nu.3.de teſtib. & atteſtationibus,in antiq.
auditor cameræ non habet iuriſdictionem niſi inter curiales exiſtentes in curia Romana. deci.v.nu.1.de offi.ord.in antiq.
auditor cui eſt commiſſum negocium principale ſiue principaliter, ſiue in conſequentiã poteſt ſtatim inhibere etiam in partibus, deciſ.4.nu.1.de foro compe.in antiq.
auditor debet videre proceſſum iudicis à quo, antequam inhibeat,deci.lxij.num.1.de appel.in antiq.
auditor articuli grauaminis pronuntians benè appellatum, non poteſt ſine noua commiſſione procedere in negocio principali,dec.xj. nu.1.de appel.Biſig.
auditor ſecundus gratiam, Si neutri, directam primo auditori eius proprio nomine expreſſo,an poſſit exequi.dec. x. nume 1. de reſcr. Biſig.
auditor etiam in cauſa criminali nõ poteſt reũ citare vt compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum, dec.7.nu.1. de do.& contu. in antiq.
auditor in qualibet parte litis pronuntiare põt cauſam deuolutam dec.27.nu.1.de reſcript. in antiq.
auditor non poterit ſine noua commiſſione de cauſa cognoſcere vbi remiſſoria bullata fuerit,licet partes remiſſoriæ renuntiare velint. dec.33.nu.1.de teſtib.& atteſtationibus in antiq.
auditores licet pronuntient bene proceſſum & malè appellatũ nihilminus negocium principale manebit in curia,dec.4.nu.3.de foro cõpe.in antiq.
auditor non abſoluit ad cautelam ſine ſpeciali commiſſione: ſed iudex extra curiam ſic,ſibi ſimpliciter abſolutio committatur. deci. 3.num.1.de ſen.excom.in antiq.
auditor non dat literas abſolutionis præceptorias,ſed intimatorias,dec.26.num.1.de ſent. exc.in anti.
auditor non poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis ſine ſpeciali commiſſione, deci.71. numero 1.de appellat. in antiq.
auditor partes diſcordantes remittit ad audientiam contradictarum ad conueniendum de iudicibus,remiſſoriè,deci.45.nume.1.de teſtib.& atteſt in antiq.
auditor poteſt compellere partes neſciẽtes qd contineatur ſub iuramento calumniæ ad iurandum quinque capitula ſub eo contenta; & actor iurare recuſans cadit à cauſa,& reus habetur pro confeſſo,dec.3.nu.1.de iuram. cal.in anti.
auditor poteſt in cauſa in qua nullum dubium habet, pronuntiare de conſilio & conſenſu coauditorum: licet cauſam non poſuerit in conſilijs,dec xxii.num.1.de ſenten. & de re iud in anti.
auditor poteſt cognoſcere de appellatione intruſi in executione duarum ſententiarum conformium latarum contra reum mortuum,deci.23.ibid.
auditor poteſt pronuntiare ſuper deſertione ſine noua commſsione deci. 86. num.1.de appel.in antiq.
auditor rotæ ſine ſpeciali mandatdo,non poteſt admittere reſignationem beneficii, ſed litis & cauſæ ſic.deci.xv.nu.1.de renuntia.in antiq.
auditor ſacri palatij non remittit cauſam iudici,à quo,etiam ſi pronuntiaret male appellatum,deci.63.nu.1.de app.in antiq.
auditor ſecundus cenſetur ſurrogatus quò ad omnia in locum primi,dec.9.nu.1. de reſcr: in antiq.
auditor ſecundæ inſtantiæ non abſoluit excommunicatum ab auditore primæ, niſi uiſis actis primæ inſtantiæ deci 24.nu.1. de ſenten. exc.in antiq.
auditores non cognoſcunt de iniurijs niſi de expreſſa cõmiſſione,dec 2.nu.2. de iniu.& dã. dato,in antiq.
auditores volentes habere conſilia in cauſis coram eis vertentibus,debent bene videre proceſſum, & clare elicere dubia uera,ut ſui coauditores vera conſilia dare poſſint,deciſ.3. nu.1.de conſt.in anti.
auditores palatij non poſſunt exequi ſentẽtias ſuas, ſed alij delegati ſic infra annum, deciſ. 39.nu.1.de ſenten. & re iud. in anti.
auditores ſacri palatij omiſſo articulo grauaminis,à quo in partib.extitit appellatũ,procedunt in negocio principali ſibi commiſſo dec 4.nu.2.de foro comp.in antiq.

auditor

Auditor ſi pronunciet appellationem deſertam non poteſt condemnare in expenſis, neq; imponere perpetuum ſilentium, niſi ſeruetur terminus, dec. 35. nu. 1. de ſenten. & re iudic. in antiquis.

auditor taxat expenſas factas in partibus lite coram eo pendente, deciſio. 42. numero 1. ibidem.

auditor taxat tantum expenſas factas corã eo, niſi habeat ex ſpeciali commiſſione, ibi. dec. 44. nume. 1.

auditores dubitantes ſuper admiſſione articulorum vel articulo appellationis, ſuper illis domino conſulere, & pronuntiare debẽt, deci. 44. nu. 1. de prob. in antiq.

¶ Authoritas interpoſita perperam habetur pro non interpoſita, deci. 2. nu. 7. de reb. eccl. non alien. Biſig.

authoritas vbi requirit ad validitatem alicuius actus, neceſſario in ipſo actu interuenire debet, dec. 17. nu. 3. de iure patrona. in antiq.

authoritatis quæ ſunt, ſi fiant non ſuo tempore, non valent, deciſi. x. nume. 6. de iure patronatus, in antiquis.

B.

BEneficium cenſetur vacare per mortem accuſati vel inquiſiti de homicio, deciſi. 14. vt lit. pen. in nouis.

Beneficium conferendi poteſtatem habens perſonæ idoneæ, an poſſit conferre expectanti, deci. 26. nu. 3. de præb. in nouis.

beneficium conferri non poteſt poſt priuationẽ niſi lapſis decem diebus, addi. dec. 2. num. 63. de reſcrip. in nouis.

beneficium curatum habens poteſt impetrare expectatiuã, ad aliud ſimile; nec vacabit primum donec fuerit poſſeſſionem ſecundi vigore expectatiuæ pacificè aſſecutus, deci. 26. nu. 2. de præb. in nouis.

beneficium conferendi poteſtatem habens idoneæ perſonæ poterit conferre perſonæ habenti beneficium non ſufficiens, ibid.

beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum, addi. deciſio. 3. num. 3. de offi. delega. in nouis.

beneficium dicitur ſpecialiter reſeruatum, vbi Papa mandat prouideri de aliquo beneficio certo modo vacante vel vacaturo, ſi ex aliqua cauſa prouiſio nõ ſortiatur effectum, deci. 2. nu. 1. de præb. in nouis.

beneficium dicitur aſſectum per ſolam manus appoſitionem Papæ, ibid.

beneficium dicitur vacare per obitum vicarij deputati ad ſeruiendum beneficio vnito monaſterio, addit. deciſio. 8. de renuntiatio. in nouis.

beneficium eccleſiaſticum vacans ſine canonica inſtitutione conferri per eum, qui in eo ius habet, non poteſt, dec. j. nu. 5. de rer. perm. in nouis.

beneficium eccleſiaſticum ſine canonica inſtitutione poſſideri non poteſt, dec. j. num. 1. de reſt. ſpo. in nouis.

beneficium eccleſiaſticum in quo per ſuperiorem canonice quis fuit intitulatus propria authoritate dimittere non poteſt, deciſio. 6. num. 3. de conſue. in nouis.

beneficium electiuum quod dicatur, deci. 2. nu. 2. de elect.

beneficium incompatibile vacat per aſſecutionem alterius de facto factam, deci. 3. nu. 1. de de præb. in nouis.

beneficium intrans authoritate propria dicitur per feneſtram intrare. ſecus ſi authoritate iudicis, quia per ianuam intrare dicitur, deciſio. x. numero 3. de cauſa poſſe. & propri. in nouis.

beneficium non acceptatur ante vacationem, deciſio. 14. numero 1. de conceſſ. præben. in nouis.

beneficium non debetur impetranti, niſi ſub conditione acceptationis, ibidem numero 2.

beneficium non vacat per obitum electi ante confirmationem, deciſio. 6. nume. 2. de elect. in nouis.

beneficium non vacat per ſponſalia, ſed per contractum matrimonij, licet copula non ſit ſecuta, deciſio. j. nume. 1. de cleric. coniugat. in nouis.

beneficium non dicitur vacare ſimpliciter propter renuntiationẽ factam animo permutandi, deciſio. j. numero 7. de rerum permut. in nouis.

beneficium pacifice aſſequi quando quis dicatur ad hoc vt vacent priora beneficia, dec. 3 de præb. in nouis.

beneficium per ſponſalia non vacat. dec. j. nu. 1. de cler. coniug. in nouis.

beneficium putatiuum an per mortem occupantis vacare dicatur, dec. 1. nu. 9. de rer. permu. in nouis.

Beneficium quando quis pacificè aſſecutus dicatur,deci.3.nu.3.de præb.in nouis.

beneficium qui in vita poſſedit præſumitur id etiam tempore ſui obitus poſſediſſe, deci.4. de prob.in nouis.

beneficium qui per amicum ſine mandato tenuit nõ competit interdictum vnde vi,ſi ille amicus de poſſeſſione fuerit eiectus, deciſio. 9 num.1.de reſti.ſpo.in nouis.

beneficium ſecundum recipere non poteſt aliquis per aſſecutionem cuius introducitur primi vacatio ſine licentia ſuperioris, quo erat intitulatus,deciſio.6.num.6.de conſue. in nouis.

beneficia ſubcollectorum etiam antequam officium acceptauerint ſunt ſedi apoſtolicæ reſeruata,dec.12.de præb.in nouis.

beneficium vacare debet tẽpore gratiæ,Si neutri,impetratæ,addi.deciſio.24.de reſcript.in nouis.

beneficij acceptatio vigore gratiæ in forma dignum arbitramur,facta intra menſem, valet etiam ante gratiæ purificationem,dummodo poſtea ſua purificetur,deci.2. de conceſſ. præb.in nouis.

beneficium an præſumatur eſſe infra ſummam expreſſam,deciſio.6.numero 5. de præbend. Biſig.

beneficium commendatum non cenſetur vacare,dec.j.nu.5.de præb.Biſig.

beneficium viuentis vnitum ut poſt ceſſum vel deceſſum ſortiatur effectum,non poteſt cum altero permutari,deci.j.nu.1.de rer.permut. Biſig.

beneficio quærendo facilius renuntiatur, quàm quæſito,deci 4 nu.4.de renun. Biſig.

beneficia capellanorum Papæ morientium extra curiam an cenſeãtur vacare in curia, vbi in bullis ſuis adſit,vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere perfruaris, ſtante reſeruatione ſubſecuta per alium Pontificem, cau.3 dub. xi.nu.1.Faſto.

beneficia capellanorũ ſi fuerint reſeruata, an ſi contingat capellanis ipſos priuari, dicuntur pdurare reſeruata.cau.28.dub.53.n.1. Faſto.

beneficia morientis extra curiam an vacent in curia poſt reſeruationem, cau. 3. dub.xj.nu. 3.Faſto.

beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium, deci.2.nu. 2.de reſt.ſpoliat. Biſig.

beneficia ſuorum familiarum conferendi vbi alicui poteſtas conceſſa eſt, non poterit conferre beneficia illius qui deſiderat eſſe famulus ſuus ante mortem,deciſi 20.nu.1.de præben.Biſig.

beneficia vbi ſemel in manibus Papæ fuerunt non veniunt ad manus inferioris, donec de ipſis Papa diſpoſuerit.ibid.nu.3.

beneficia collectorum vel ſubcollectorũ ſemel reſeruata ſemper durant reſeruata pro ea vice, & talis reſeruatio eſt ſpecialis, deciſi.14. nu.1.de præb.in antiq.

beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ de ſtylo etiam ceſſante officio eorum remanent reſeruata,ibid.dec.xv.nu.1.

beneficia exempta non continentur ſub c.ſi propter.de reſcr.in 6. deciſ. 2.nume.5.priuilegijs in antiquis.

beneficia libere debent permutari,deci.8.cum. 4.1.de proc.in antiq.

beneficia non taxata etiam cadunt ſub gratia in formam pauperum,deci.45.nu.1.de conceſ. præb.in antiq.

beneficia permutanda non veniunt ſub poteſtate expectantium,dec.16.nu.2.de rer.permu. in antiq.

beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis verè vacant,dec.7.nu.1.de rer. permu. in antiq.

beneficia reſeruata ſedi apoſtolicæ habens authoritatem conferendi, poteſt generaliter & ſpecialiter reſeruata præterquam vacantia in curia obitum conferre,deci.4.nu.1.de præben.in nouis.

beneficium non obtinet, qui exprimit vnũ modum vacationis & probat alium, in addi.perſonam,in dec.j.de reſeri. in nouis.

beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in curia fuerint & vnus volentium permutare moriatur: ſi conferatur beneficium mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficiatur permutatio, bulla per cancellariam expedietur,deciſio.2 numero 3. de rerum permuta. in antiquis.

beneficia ſubcollectoris ſurrogati in locum primi cenſentur reſeruata,dec.xj. nu.1.de præb. in antiquis.

beneficia ſemel affecta ſemper durant affecta, ibidem numero 2.& deciſio.13.eodem titu. numero 1.

beneficia vacatura per aſſecutionem incompatibilium ſunt reſeruata,dec.65. nu.1.de reſc. in antiquis.

Beneficia vacantia in curia non cōtinentur ſub c.ſi propter,de reſcrip.in 6.dec.2.nu.5.de priuileg.in antiq.
beneficiorum ſectio odioſa,dec.j.nu.3.de rebus eccleſ.Biſig.
beneficium ad effectum vt cadat ſub gratia expectantis, ſufficiat quòd ante gratiam fuerit fundatum, licet conſenſus & authoritas epiſcopi ſuperueniat poſt obtentam gratiā expectantis,deci.xj.nu.3.de iure patronat.in antiquis.
beneficium an dicatur vacare apud ſedem,ſi ille cui de eo tanquam vacante apud ſedē Papa prouidit ſub conditione,ſi idoneus repertus fuerit, extra curiam literis non expeditis mortuus ſit,dec.3.de ferijs,in antiq.
beneficium cenſetur vacare per mortem illius qui ſignata ſupplicatione ante literarum expeditionem diſceſſit,& non per obitum prædeceſſoris ſui, deciſ.87.nu.4.de reſcriptis,in antiquis.
beneficium curatum habet magnam præminentiam: & ideo de eo oportet, quòd expreſſe fiat mentio, ſicut de beneficio cum dignitate,deci.1.nume.2. de offi. archipresbyte. in antiquis.
beneficium curatum per aſſecutionem ſimplicis requirentis continuam reſidentiam, non vacat ipſo iure,deci.37.nume.1.de præbend. in antiquis.
beneficium dicitur affectum per appoſitionem manus Papæ,deci.25.num.4.de conceſ.præben.in antiquis.
beneficium deuolutum an videatur uacare in curia,ibi.deci.32.nu.2.
beneficium electiuum quod dicatur,dec.j.nu.1.de elect.in antiq.
beneficium eccleſiaſticum dicitur plenū quando poſſidetur ab aliquo de iure,dec.18.num.1.de præb.in antiq.
beneficium non dicitur monoculare, ſi collator habet beneficia cum alijs conferre communiter,deci.40.nu.1.de reſcri, in antiq.
beneficium non videtur vacare ex quo alteri permutantium eſt collatum, deci.5.num.1.de rer.permu.in anti.
beneficium poteſt conferri non clerico,quando in habitu & tonſura incedebat,deci.13.nu.2.de probat.in antiq.
beneficium principis in ſui præiudicium eſt latiſſimè interpretandum, dec.4.nu.4.de offi.deleg.in antiq.
beneficium quo caſu in duob. locis vacare cenſeatur,deci.2.nume.2. de priuileg. in antiq.
beneficium reſeruatum ſi alicui conferatur q. poſtea extra curiam per duas dietas mortuus ſit,licèt literas deſuper expeditas non habuerit,non dicetur amplius reſeruatum, deciſio.87.nu.5.de reſcript.in antiq.
beneficium requirens ſacerdotium tenens ad hoc vt priuari poſſit, niſi ſe promoueri fecerit, requiritur monitio, deci.3.nu.1. de pœnit.in anti.
beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum,deci.31.nu.1.de præb.in antiq.
beneficium ſemel taxatum per habentem poteſtatem ſemper ſic durat taxatum,dec.44.nu.1 de conceſſ.præb.in antiq.
beneficiū vacat vbi priuatur beneficiatus, dec.35.nu.1.de præb.in antiq.
beneficium vnitum vel commendatum non dicitur uacare per ceſſationem commendæ,deci.j.nu.de conceſſ.præb.in antiq.
beneficium vacans re integra etiam poſt menſem an poſſit acceptari, deci.34.numero 1.ibidem.
beneficium vnitum perdit nomen beneficij,deciſ.xj.nu.1.de rebus eccleſiæ non alienan.in antiquis.
beneficium vnitum non poteſt permutari,deci.3.nu.1.de rer.permuta.in antiq.
beneficium vacare dicitur vbi facta eſt reſignatio ſeu vbi erat beneficiatus, dec.4. nume.1.de præb.in anti.
beneficij corpus & locus vbi eſt ſituatum conſideratur potius quam ſeruitium ſiue miniſterium,quod alibi ſit ratione ipſius,dec 6.in fi.de conceſ.præb.in nouis.
beneficia ad laicorum præſentationē ſpectantia non ſunt eis ſpretis conferenda,dec.21.nu.3.de præb.in nouis.
beneficia eccleſiaſtica omnia ſunt ſecularia de iure communi,deciſio.2.nume.1.de præben.in nouis.
beneficij impetrati fructus quotidianas diſtributiones non amplexantur,dec.8.nu.1 de præb.in nouis.
beneficium requirens reſidentiam domicilij loco habetur, deciſio.10.nume.2.de appel.in nouis.
beneficij reſtitutionem petenti ſufficit confeſſio ſpoliantis ad colorandum titulū, dec.17.nu.1.de reſti.ſpol.in nouis.
beneficij vacationem ad effectum adiudicationis

nis ſibi faciendæ, non ſufficit probare per publicam vocem & famam, deci. 16. de præb. in nouis.
beneficij verborum quando includit præbendam, deci. ij. de fil. presb. & dec. 8. de conceſſ. præb. in nouis.
beneficia collectorum & ſubcollectorum ſemel reſeruata ſemper remanent reſeruata, quamuis deſierint eſſe tales: quæ affectio nunquam tollitur niſi per collationem Papę ſubſecutam, deci. x. nu. 1. de præb. in nouis.
beneficia curata conſueuerunt & debet eſſe magis pinquia quàm alia, deci. 50. de pręben in nouis.
beneficia duo de iure haberi poſſunt: licet epiſcopus poterit ipſa detinentem altero priuare, niſi ſecundum diſpenſauerit, dec. 5. de rer. permu. in nouis.
beneficia generaliter reſeruata non poſſunt, niſi per Papam conferri, dec. j. nu. 1. de rer. permu. in nouis.
beneficia multifariam vacare poſſunt, dec. j. nu. 1. de reſcrip. in nouis.
beneficia per Papam reſeruata nõ poſſunt permutari, deci. j nu. 5. de rer. permu. in nouis.
beneficia reſeruata non comprehenduntur ſub nomine beneficiorum qualitercũque vacantium, deci. 3. nu. 1. de offi. dele. in nouis.
beneficia reſeruata conferendi poteſtas, non ſe extendit ad beneficia apud ſedem apoſtolicã vacantia, deci. 4 nu. 1. de præben. in nouis.
beneficia reſeruata conferendi poteſtatem habens: an beneficia per ſedem apoſtolicam vacantia conferre poſſit, ibid.
beneficia reſeruata & ex cauſa permutationis reſignata in manibus ordinarij iure vacant, ſed per ipſum ordinarium conferri non poſſunt, dec. j. nu. 1. de rer. permu. in nouis.
beneficia vnita non vacant, deci. 13. nu. 2. vt lit. pend. in nouis.
beneficiorum diutina vacatio periculoſa eſt, deci. 4. in fine de dolo & contu. in nouis.
beneficiorum obtentorum qualitates exprimere neminem teneri iuris communis eſſe: ſed obtinendorum ſic. deci. 6. num. 2. de præben. in nouis.
Beneficiorum omnium diſpoſitio exiſtentium in diœceſi regulariter ſpectat ad epiſcopum. deci. 27. de præb. in nouis.
¶ Bigamus dicitur qui cum vidua vel corrupta matrimonium contrahit, vel qui diuerſis temporibus habuit ſucceſſiuè duas vxores, licèt antea non corruptas. deci. 1. nu. 5. de bigam. in nouis.
bigamus ordinandus qua diſpenſatione egeat, ibidem.
bigamia diuerſimodè conſideratur, ibid.
bigamia ignorantia non excuſatur, ibid. nu. 5.
bigamia vera quæ dicatur, ibid. num. 7.
bigamia interpretatiua quæ ſit, ibid. nu. 8.
bigamia ſimilitudinaria quæ ſit, ibid. nu. 9.
bigamiæ non eſt adiuncta irregularitas de iure naturali, ſed duntaxat de iure poſitiuo, ibid. numero 3.
bigamus ordinandus caracterem recipit, ſed executionem caret, cum quo Papa de poteſtate abſoluta diſpenſare poteſt, ibid. nu. 6.
bigamus ordinandus qua & cuius egeat diſpenſatione, ibi. nu. 2.
bigamus ſiue verus, ſiue interpretatiuus nõ poteſt promoueri ſine diſpen. ibi. nu. 10.
bigamus diſpenſatur per Papam, ibi. nu. 11.
bigamia fuit inducta per apoſtolum, ibidem numero 12.
bigamus recipit caracterem & cum eo aliquando diſpenſat epiſcopus, ibid. nu. 14.
bigami intrantes religionem diſpenſantur, ibidem numero 15.

C.

CAmera apoſtolica ſuccedẽs in ſpoliis defuncti an teneatur ſoluere creditorib⁹, & an creditores teneantur probare creditum conuerſum in vtilitatem eccleſiæ, deci. 4. nu. 1. & 5. de prob. in anti.
camerarius vel eius auditor non poteſt ſe intromittere de cauſis extra Romanam curiam ad Papam per appellationem deuolutis, dec. 42. de appel. in nouis.
¶ Cancellaria non daret auditorem vbi exprimeretur pendere terminum ad dãdum apoſtolos, deci. 6. nu. 3. de reſcr. Biſig.
cancellaria non expedit literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinenda, deci. 4 nu. 3. de probat. Biſig.
cancellaria non dat auditorem ſuper appellatione vbi exprimitur pendere terminũ dãdorum apoſtolorum, deci. 3. nu. 3 de appel. in antiquis.
cancellatura alicuius clauſulæ in ſupplicatione contentæ operatur conceſſionem aliorũ quæ ſtylo cancellariæ non cenſentur conceſſa,

ſa,deci.28. nume.3.de reſcript.in nouis.
¶ Canonicus poſt receptionem ſuam in canonicum factam, habet actionem ad præbendam poſtea vacantem, licet non dicatur habere ius in præbenda, niſi ſibi aſſignetur, dec. 3.nu.1.de præben. in antiq.
canonicus vltra minorem ſtatutum poteſt de canonicorum conſenſu eligi, licet non ſufficiant facultates eccleſiæ, deci.ij.nu.1.de ele. in antiquis.
canonico regulari ſpoliato beneficio datur reſtitutio, deci.9.nu.1.de reſti.ſpol.in antiq.
canonici eccleſiæ collegiatæ ſi deſeruiant diuinis in aliqua eccleſia cathedrali, & ob id recipiant diſtributiones & inſtallantur, non propterea videntur eſſe canonici illius cathedralis eccleſiæ, dec.8.nu.2.de præb.in antiq.
canonici ſingulares citati, ſi fuerint contumaces, non poſſunt excommunicari pro capitulo non comparente, vbi decreta fuit citatio contra decanum & capitulum, deci.1.nu. 1 de dolo & contu.Biſig.
canonicorum certus numerus non probatur ex eo ꝙ ibi longo tempore non fuerunt niſi x. canonici, ſed per confirmantem & iuramentum vel conſuetudinem probari debet, deci. 9.nume.1.de probat.in antiq.
canonicus an ſolo conſenſu canonicorum efficiatur, nulla præſtatione vel alia electione interueniente, dec.16.nu.3.de conceſſ.præben. in nouis.
canonicatus collationis effectus eſt afficere præbendam, deci.12.nu.2.de conceſſ.præben.in nouis.
canonicus regularis an poſſit abſque diſpenſatione de conſenſu abbatis per epiſcopum eccleſiæ ſeculari præfici, deci.5.nu.2. de iure patro.in nouis.
canonicus poteſt pro canonico ſuo petere beneficiū abſolutionis ab excommunicationis ſententia etiam ſine mandato, & hoc in ſimplici, ſecus ad cautelam ſi peteretur, deci. 36.circa fi.de procu.in nouis.
canonicus præbendatus aliud beneficium impetrans facta de canonicatu non præbēda mentione, an gratia ſurreptitia ſit, dec.33.nu.1.de reſcrip.in nouis.
canonicus præbendatus in ſecunda gratia tenetur facere mentionem de canonicatu & præbenda, ſi ſint diſtinctæ, deci.33.nu.1.de reſcri. in nouis.
canonici eiuſdē eccleſiæ an inter ſe poſſint mutare præbendas ſuas, deci.6. nu. 2.de conſuetu. in nouis.
canonicus ratione ſolius canonicatus percipit diſtributiones quotidianas ac participat de communibus reditibus, & ſuperexcreſcentibus fructibus, dec.26.nu 5.de præb.in nouis.
canonicus ſine præbenda eſſe non poteſt, deciſ. 33.de reſcrip in nouis.
canonicus creatus authoritate apoſtolorum habet ius ad primam præbendam &c. in addi. deci.3.de conſue.in nouis.
canonicus receptus vltra numerum non dicitur beneficiatus, ſecus ſi non eſſet certus numerus canonicorum nec præbendarum, quia ſtatim talis conſequitur præbendam, quæ dicitur conſecutiua, deci. 26. de præb. in nouis.
canonicus ſi vtatur aliquo iure canonicali intendens requirere poſſeſſionem aliorum iurium ſcientibus & conſentientibus his ad quos ſpectat ſufficit, quoad reſtitutionem omnium iurium canonicalium, deciſi.14.de reſti.ſpo.in nouis.
canonicus ſub expectatione præbendæ non habet ius in re, ſed ad rem, ibid.
canonicus ſub expectatione præbēdæ poteſt eſſe delegatus, ibid.
canonicus ſub expectatione præbendę vacaturæ receptus, vbi eſt certus numerus præbendarum non dicitur beneficiatus, deci. 26.nu. 1.& 4.de præb.iñ nouis.
canonicum eſſe ī eccleſia cathedrali eſt honor, deci.2.de fil.presby.& deci. 26.nu.6.de præben.in nouis.
canonici in herbis qui dicantur, ibid.
canonia dicitur beneficium nomine, titulo, prærogatiua, & reali commodo, ibid.
canonia plus habet ſpiritualitatis, quā præbenda quæ plus temporalitatis cenſetur habere, ibidem.
canoniæ nomine veniūt omnia beneficia eccleſiaſtica quæ canonicè obtinentur, ibid.
Canonia parit prębēdam, ſicut obligatio actionem, deci.xj.nume.11.de conceſſio. præben. Biſig.
Canonicatus habet ſe ad præbendam ſicut mater ad filiam, ibi.nu.9.
Canonicatum & præbendarum collatio in eccleſia collegiata de iure communi an ad præpoſitum vel decanum & capitulum vel potius ad epiſcopum pertineat, deciſ. 8.nu.1.de præb. Biſig.
Canonici ſeculares non gaudent priuilegio, etſi

c quis

quis ſuadente, dec.ij.nu.1.de ſenten.excom. Biſig.
Canonico eccleſia tenetur reſpondere de diſtributionibus quotidianis, dec.xj.nu.2.de conceſſ.præb.Biſig.
Canonicus regularis commorans cum aliquo cardinali, an poſſit petere groſſos fructus de cõſuetudine vel ſtatuto eccleſiæ debitos cuilibet canonico etiam in monaſterio non reſidenti, deci.j.nu.1.de cleri.non reſi. Biſi.
Canonicus regularis habens beneficium cum adminiſtratione, dicitur habere proprium, ibid.nu.2.
Canonicus regularis remanens clauſtralis, an poſſit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſuetam regi per ſeculares, cau.36.num.65.nu. Faſtol.
Canonicus ſupernumerarius etiam de mandato Papæ receptus non habet diſtributiones quotidianas, deci.xj.nu.16. de conceſſ. præb. Biſig.
Canonicatum habens ſub expectatione præbendæ poteſt præbendam vacantem re integra poſt menſem acceptare, dec.xj.nu.1.de conceſſ.præ.in nouis.
Canonicatus trahit ad ſe præbendam, ſed non è contra, deci.33.in princip.de reſcri.in nouis.
Canonicatus non poteſt, nec debet eſſe ſine præbenda ſaltem diu.ibid.nu.2.
Canonicorum ordo quibuſdã i eccleſijs triplex eſt, dec.x.de conſuet.nu.1.in anti.
¶ Capellani Papæ ſunt exempti à iuriſdictione cuiuſcunque ordinarij, deciſ.14.nu.2.de renun.in antiquis.
Capellania an cenſeatur perpetuum beneficiũ, vbi annis ſingulis capellanus præſentari & recipi debet, cau.29.dub.56.nu.1.Faſt.
Capellaniæ quæ ædificantur in eccleſia ſpectante ad præſentationem abbatis, ſpectant etiã ad præſentationem eiuſdem, dec.7.num.1.de reb.eccle.non alie.in antiq.
Capellanus Papæ non probatur ille quem Papa in literis prouiſionis nominat fuiſſe capellanum, deci.22.nu.1.de præb. in antiq.
Capellæ fundatæ in eccleſia ſpectante ad præſentationem abbatis, ſimpliciter pertinẽt ad præſentationem eiuſdem, deciſ.xvj.nu.2.de iure patro.in antiq.
¶ Capitulum non poteſt ſe non intromittere de fructibus ſpectantib. ad archidiaconum mortuo ſuo procuratore, dec.ij.nu.1.de ſup.negl. præla. Biſig.
Capi.ſtatutum an habeat locum in executoribus gratiarum, deci.7.num.2. & 4.de reſcrip. Biſig.
Capitulum an poſſit præſcribere ſede vacante reſignationem beneficiorum ad epiſcopum ſpectantium, dec.7.de rer.permu.in nouis.
Capitulum an ſede vacante poſſit dare licentiã transeundi de vna eccleſia ad aliam, deci 6. nume.3.de rer.permu.in nouis.
Capitulum ſede vacante an poſſit recipere reſignationem ſimpliciter in manibus eorum factam alicuius beneficij ſpectantis ad inſtitutionem epiſcopi defuncti, ibid.
Capitulum cathedralis eccleſiæ licet non poſſit facere ſtatuta ſine conſenſu epiſcopi: tamen capitula aliarum eccleſiarũ de conſenſu ſuorum prælatorum poſſunt irrequiſito epiſcopo hoc facere, dec.4.in fi.de conce.præben.in nouis.
Capitulum ex priuilegio, conſuetudine uel fundatione maius epiſcopo eſſe poteſt, deci.27. de præb.in nouis.
Capitulum licet aliquãdo ſine epiſcopo eligat tamen authoritas inſtituendi ſemper remanet penes epiſcopum, deci.4.in fi.de conceſſ. præb.in nouis.
Capitulum ſede uacante poteſt priuare quem beneficio ſuo propter crimen, vel aliam cauſam iuſtã, deci.6.circa med.de rer. permuta. in nouis.
Capitulum ſede vacante negligentiã ſui ſuperioris ſupplere poteſt, dec j.nu.1. de ſupplen. negl.prælat.in nouis.
Capituli contemptus non reddit actum ipſo iure nullum ſed annullandum, deci.5.in princi.de rer.permu.in nouis.
¶ C.oblatæ non habet locum in curia, dec.16. de app.in nouis.
C.non ſolum.de app.in 6.ſecundum aliquos nõ habet locum in ſententia excommunicationis infra decendium ad appellandum promulgata, dec.28.de app.in nouis.
C.vt circa.an recipiat interpretationem extenſiuam, dec.36.de app.in nouis.
c.ſtatuimus, de elect.lib.6.duo tempora commorat ponderanda, deci.64.de appel.in nou.
c.cum noſtris, de conceſſio.præb. loquitur cum literæ ſunt impetratæ, ſuper beneficio vacante, deci.xj.de præb.in nouis.
c.ſuſceptum, de reſcrip.non procedit in expectatiuis, ſed in prouiſis, dec.23.nu. 3. de præb.in nouis.

c.ſuſce-

c.ſuſceptum,de reſcrip.non habet locum in acceptatione,deciſi.7.in fi.de conceſſ.præben. in nouis.

c.ſi clericus, de præben.in 6.intelligi poteſt per ſubanditum,videlicet ſi iam prębenda alteri collata erat,ibid.deci.xj.

c.is cui,j.reſpon. de off.deleg.in 6.intelligitur in gratijs in forma pauperum habere locum, ibid.dec. 18.

c.ſtatutum,de reſcrip lib.6.an ſibi locum vendicet in gratiarum executoribus datis cũ clau ſu.vocatis vocandis, deci.30.nu.1.de reſc.in nouis.

c.quam ſit,de elect.in 6.locum habet duntaxat in electionibus ad eccleſias cathedrales, & regulares,deciſio.3. in princip. de electio. in nouis.

c.qua propter, de elect.& c.quam ſit, eod. titu. habet locum in cathedralibus,& non inferioribus eccleſijs,ibi.dec.51.

c.ſi ſuper gratiam,de offi.deleg. in 6.loquitur in executore mero,q. ſine cauſæ cognitione poteſt procedere & prouidere,dec.xii.de offic. deleg.in nouis.

c.ſi cui,§.ſecus, de præb.in 6.loquitur quando mandatur prouideri de incerto beneficio vacaturo,ibid.

c.ipſo iure,de reſcrip.non habet locum in auditorem in curia impetrato. & dato ibid.deci. 13.nume.2.

c.2 de præb.lib.6.habet locum in omnibus reſeruatis,deci.3.de offi.legati, in nouis.

c.ſi.de procu.in cle.procedit in procuratore abbatis tranſlati ad aliud monaſterium, deciſi. 28.de procu.in nouis.

c. dilectus, de procurator. an locum habeat in procuratore generaliter ad iudicia conſtituto,ibi.dec.31.nu.1

c.diſpendia, §. reus, de reſcript.in 6.loquitur in perſonalibus, & non realibus actionibus,in reo,& non in actore,ibid.dec.40.

c.ſi annum, de iud.li.6.procedit etiam in cauſa decimarum competentium laico ex priuilegio,ibidem.

c.ad decimas,de reſt.ſpo.lib.6.loquitur in actore & non in reo,deci.xij.circa fi.de reſti.ſpo. in nouis.

c.in literis,de reſti.ſpo.loquitur in beneficialib. ibid.deci.16.nu.3.

c.conſtitutus,de fil.presby.ibid.

c.ſignificaſti de diuortijs,c.acceptum, de reſtit. ſpoliato.

c.cum veniſſent,de inſtitu.cap.ſuper hoc,de eorum intellectu, deci. 16.nu. 3.de reſtitu.ſpo in nouis.

c.cauſam, de dolo & contu. loquitur in actore legitimè citato per reũ contumaciter ſe abſentante in cauſa matrimoniali, deci. 17.nu. 2.de dolo & contu.in nouis.

c.paſtoralis,de exceptio. habet locum in peremptorijs ſicut in dilatorijs, deci.ij. nu.3.de ſequeſt.poſ. & fruct.in nouis.

c.cum tu, de teſtib. locum habet in teſtibus & inſtrumentis ex iuris diſpoſitione, deci.4.in fi.de confeſ.in nouis.

capitulum ſede vacante non ſuccedit in iuriſdictione delegata epiſcopo,dec.6.nu. 1.de offi. deleg.in antiq.

c.dudum, el 2.de elect.habet locum in illo qui tenebat duo beneficia,dec.3 nu.2.de excep. in antiq.

c.ſuper literis, de reſcrip.quod loquitur in literis ad lites, habet locum in beneficialib. deciſi.4.nu.2. de reſcrip.in antiq.

c.oblatæ, de appella.non ſeruatur in Romana curia,dec.12.de reſcrip.in antiq.

c.ſtatutum,§.in nullo,quoad executores gratiarum an ſeruetur,dec.55. nu.1.de conceſſ. præben.in antiq.

c.ſtatutum,de reſcr.lib.6. an in gratiarum executorib datis cum cla. vocatis vocandis,&c. locum habeat,deci.32.de reſcrip. numero 1. in antiquis.

c.ſtatutum,de reſcri.lib.6 non habet locum in meris executoribus gratiarum, deci.31.nu. 1.de reſcrip.in antiq.

c.ſi hi contra quos, impedit executionem gratiarum expectatiuarũ,dec.28.nu.1.de conce præb.in antiq.

c.ſi gratioſe, habet locum in factis quæ per Papam non fuerunt affecta,dec.31.nu.2.de app. in antiquis.

c.ſi hi contra quos, & clem.j.vt lite pendente, non habent locum niſi quando litigatur ſuper beneficio, & non ſuper pertinentia collatis iure collatoris, dec. 4.nu.1.de ele.in ant

c.ſuſceptum,de reſcript. in 6. non habet locum in acceptationibus executorum,dec. 29.nu. 3.de reſcrip.in antiq.

c.ſtatuimus,de elect.lib. 6.habet locum in prouiſione facta,& fienda, dec.5 nu. 1.de appell in antiquis.

c. vt circa, de electio.libro 6.non habet locum quando articuli ſunt probati vel habentu

pro probatis, nec quando appellatur ad infamorem, deciſio. 13. numero 1. de teſtib. in antiquis.
c. vt circa, effectus, deci. 3. nu. 4. de excep. Biſig.
c. licet, de præb. in 6. loquitur quando eſt dubiū de iure deſinentis, dec 4. nu. 7. de appel. Biſi.
c. vt circa, habet locum quando aliquid in facto conſiſtens obijcitur, cau. 7. dub. 25. nu. 3. Faſt.
c. vt circa, de elect. non habet locum in appellatione iudiciali, cau 28. dub. 52. nu. 1. Faſtol.
¶ Cardinalis non inhibet alteri cardinali, deci. 31. nu. 1. de dolo & contu. in antiq.
cardinalis verbo creditur, deciſ. 5. nu. 2. de probat. in antiq.
cardinalis aſſertioni non creditur, niſi quoad iuriſdictionem ſuam, deci. 33. nu. 1. de probat. in antiq.
cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur, dec. 25. nu. 2. de dolo & contu. in antiq.
¶ Caſus omiſſus intelligitur denegatus, deciſi. 14 nu. 1. vt lit. pen. in nouis.
¶ Cauſa auocata a primo auditore quādo cenſeatur, deci. 6. nu. 1. de reſcrip. in nouis.
cauſa commiſſa cum poteſtate citandi reum in partibus requirit in modo citandi formam, cle. cauſam, de elect. dec. 22 de reſcri. in nou.
cauſa cenſetur auocata à primo, ſi alteri ſcienter committatur, addi. dec. 6. nu. 1. de reſcri. in nouis.
cauſa commiſſa cardinalibus nunquam committitur inferioribus iudicibus, addi. dec. 23. nu. 7. de reſcrip. in nouis.
cauſa commiſſa in rota ibi in omnem euentū eſt remanſura, dec. 2. circa medium, de appel. in nouis.
cauſa commiſſa vni auditori ſi petatur quod alteri committatur, ſine expreſſa auocatione cenſetur à primo auocata, ſi ſignetur, dec. 6. nu. 1. de reſcrip. in nouis.
cauſa exiſtente in curia ex natura ſui quando procedi poſſit ad diffinitiuam, ibid. nu. 3.
cauſa multis modis ſumitur, dec. 3. nu. 3. de renun. in nouis.
cauſa non deuoluitur niſi in præiudicium appellantis appellatione nulliter intimata, addit. deci. 1. num. 3. de elect. in nouis.
cauſa nullitatis & appellationis cōmiſſa vtraq; venit æquè principaliter, adeo quod deſerta appellatione poteſt procedi in cauſa nullitatis, addi. dec. 23. nu. 9. de reſcrip. in nouis.
cauſa quando cenſetur commiſſa ſub nomine dignitatis, dec. xj. nu. 3. de reſcr. in nouis.
cauſa quando dicatur eſſe in curia ex natura ſui, deci. j. nu. 2. de elect. in nouis.
cauſa quamuis committatur, quòd ſola facti veritate inſpectā procedatur, attamen ſunt ſeruandi termini, clem. ſæpe, de verb. ſignifi. deci. 2. de reſcrip. in nouis.
cauſa ſemel ad curiam deuoluta ibi ſemper remanet tractanda dec. 43. de app. in nouis.
cauſa ſemel in curia commiſſa nunquam reuertitur ad partes, deci. 23. de reſcrip. & deci. j. de offi. deleg.
cauſa ſi committatur, q̄ ſummariè ſimpliciter, & de plano, ac ſola facti veritate inſpecta, & terminis non ſeruatis procedat, quis modus in procedendo ſeruari debeat in propha nis, & quid ſi committatur ſimpliciter, & de plano &c. & ſola facti veritate inſpecta procedatur, deci. 2. nu. 5. de reſcrip. in nouis.
cauſa ſummariè cognoſcēdā an committi poſſit ab inferioribus à Papa, deci. 9. num. 3. de reſcr. in nouis.
cauſæ beneficiales reputantur magnæ & periculoſæ, & ideo in illis multa ſpecialia ſtatuuntur, dec. 27. nu. 2. de procu. in nouis.
cauſæ beneficiales de ſui natura ſunt in curia tractandæ, dec. 36. nu. 2. de app. in nouis.
cauſæ beneficiales ad curiam deuoluuntur, q̄a ibi melius quàm alibi expediuntur, ibid.
cauſæ grauaminis in appellationibus expreſſio duplici de cauſa cenſetur inducta, deci. 2. nu. 2. de appel. in nouis.
cauſæ matrimoniales, & beneficiales lite non conteſtata deciduntur, deci. ij. nu. 2 de ſequ. poſſ. & fruct. in nouis.
cauſæ nō deuoluuntur niſi in præiudicium appellātis appellatione nulliter intimata, dec. ij. nu. 3. de elect. in nouis.
cauſæ omnes non deuoluuntur ad curiam per appellationem, dec. j. nu. 2. de ele. in nouis.
cauſæ pendentes coram ordinarijs non auocantur, ſed dantur adiuncti, dec. 3. nu. 6. de reſcr. in nouis.
cauſæ quæ conſiſtunt in iure ſcripto, non ſunt de neceſſitate exprimendæ, in libello, deci. j. nu. 2. ut lite penden. in nouis.
cauſa poſſeſſorij in beneficialibus regulatur ſecundum terminos cle. diſpendioſam, deci. 1. nu. 2. de cau. poſſ. & propr. Biſig.
cauſa ſemel deuoluta ad curiam non poteſt extrahi, niſi de certa ſcientia Papæ, deci. 13. nu. 2. de reſcr p. Biſig.
cauſam cōmittere ſummariè, ſine ſtrepitu &c.

an poſſit de conſenſu partium inferior à Papa, dec.6.nu.1.de iud.Biſig.

cauſæ meri & mixti imperij de iure canonico ſunt delegabiles, dec.5.nu.4.de reb.eccl.non alie.Biſig.

cauſa appellationis eſt diuerſa a cauſa principali, deci.25.nu.2.de procu.in anti.

cauſa appellationis videt diuerſa à cauſa principali, deci.4.nu.2.de cauſ.poſſ.& propriet.in antiquis.

cauſa beneficialis deuoluta per appellationem etiam reſpectu procuratoris, deciſ.28.nu.1. de dolo & contu.in antiq.

cauſa cenſetur aduocata ſi petatur q̄ commiſſa vni, alteri committatur, etiam ſi non ſit dictum, & cum oportuna auocatione, deciſ.7. nu.1.de reſcrip.in antiquis.

cauſa cenſetur deuoluta ad curiā in petitorio, ex quo in ea ſunt latæ tres ſententiæ conformes in poſſeſſorio, deci.8.num.1.de ſent.& re iud.in antiquis.

cauſæ deuolutionem ad curiam operatur delatio iudicis cum termini præfixione, deci.49. nu.1.de appe.in antiq.

cauſa deuoluta ad ſedem apoſtolicam quando dicatur, dec.27.nu.2.de reſcript. in antiq.

cauſa diligenter eſt antequam in relationem ponatur inueſtiganda, dec.3.nu.1.de off.deleg.in antiq.

cauſa dicitur ciuilis vbi agitur de crimine ciuiliter, dec.19 nu.1.de iud.in antiq.

cauſa iuriſpatronatus eſt eccleſiaſtica, nec ſtatuto aut conſuetudine poteſt induci vt à laico cognoſcatur, deci.3. nu.3. de conſuetu.in antiquis.

cauſarum introductio in Rom. curia, & eius ordo, dec.22.nu.1.de iud. in anti.

cauſa non dicitur agi criminaliter, quando agitur vt quis amoueatur ab adminiſtratione, ſecus ſi ad depoſitionem ageretur, dec.7.nu. 2.de dolo & contu.in antiq.

cauſa ſi committatur duobus auditoribus, ille cognoſcet cui primo eſt preſentata commiſſio, deci.6.nu.1.de reſcript.in antiq.

cauſa ſi committitur contra reum citandum vt perſonaliter compareat, non eſt citandus eius procurator præſens in curia, dec.13.nu. 1.de dolo & contu. in antiq.

cauſa ſi committitur q̄ nullis terminis ſeruatis procedatur per auditorem, termini abbreuiari, ſed non totaliter omitti poſſunt, dec.15. nu.1.de reſcrip.in antiq.

cauſa appellationis etiam ſi libello reſponſum non eſt, & ſic lis non conteſtata, valet, deciſ. 9.de litiſconteſt.in antiq.

cauſæ beneficiales debent eſſe breuiores, quàm prophanæ, dec.25.nu 3.de appe.in antiq.

cauſæ commiſſæ per commiſſionem conſiſtorialem ſunt magis periculoſæ quàm aliæ, ſi in eis ordo iuris debitè non ſeruetur, deciſ. 82.nu.1.de reſcrip.in antiq.

cauſæ debent committi auditoribus doctorib. in iure canonico vel ciuili ſecundum naturā cauſarum, ibid dec.84.

cauſæ quando remittantur ad cancellariam, deciſ.13.de offi.deleg.in nouis.

cauſarum vſus & iura peremptorium terminū inuenerunt ad lites finiendas, deci.2.num.2. de ſeq.poſſ. & fruct. in nouis.

cauſa ad curiam deuoluta qualiter cenſeatur, dec.33.nu.3.de app.in antiq.

cauſam an inferior à principe de partium cōſenſu cum poteſtate ſummariè procedendi, &c. committere poſſit, dec.16.nu.1. de reſcrip.in antiquis.

cauſa appellationis à iudice, vel à parte approbata deuoluitur ad curiam Romanam, ibid. deci.26.

¶ Cautela ſuperflua & abundans nō nocet, deci.34 de reſcrip.in nouis, & deci. xj. de offic. delegati nouis.

cautio de indemnitate locum habet in actione in rem, cau. xix.dub.39.nu.2.Faſto.

cautio de qua in c.ſuſcitata, de reſt.in integ.nō habet locum quādo petens executionem eſt ſuſpectus de dilapidatione vel paupertate, deci.6.nu.2.de reſt.in integ.in nouis.

cautio de qua in d.c.ſuſcitata, an peti & recipi & præſtari coram executore ſententiarū poſſit, ibid.in fi.

¶ Certus certiorari nō debet, dec.6.ut lite penden.in nouis.

¶ Ceſſionarius habet actionē vtilem iure ſuo, & eſt procurator in rem ſuam, dec.3.nu.2.de iud.in antiq.

ceſſionarius non tenetur cauere debitori de indemnitate, ibid.nu.1.

¶ Cedere bonis non permittitur qui in fraudem alienauit bona ſua, deciſio. xxij. numero 4. de reſtitutione ſpoliatorum, in antiquis.

ceſſio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris cum ſua bona ſubiecta ſint ſuperiori, ibid.nume.3.

Ceſſionis bonorum triplex eſt effectus, deci.31. nu.5.de ſent. & re iud.in antiq.

Ceſſionis bonorum beneficium doloſo non impartitur,deciſio.22.nu.2.de reſti. ſpoliato.in antiquis.

Ceſſioni bonorum,an quis poſſit cum iuramento renuntiare,deci.2.nu.2.de arbit. & deciſ. 31.nu.1.de ſent & re iud.in antiq.

Ceſſio actionum facta ex cauſa donationis adiecta cauſa pro meritis & ſeruitijs impenſis,an valeat meritis & ſeruitijs non probatis, dec j.numero 3. de alie. iud. mutan. cau. fact.in nouis.

Ceſſio de qua non conſtat, niſi per confeſſionem debitoris,an ſit valida,ibid.

Ceſſio actionis motæ poteſt cedi clericum contra laicum.ibid.nu.4.

Ceſſio debiti de quo non conſtat niſi per confeſſionem non valet,ibi nu.5.

Ceſſio ex cauſa donationis pro meritis & ſeruitijs valet etiam illis non probatis,ibidem numero 7.

Ceſſio facta à laico in clericum tunc dicitur facta in poſteriorem,ſi clericus haberet poteſtatem,ſiue ſuperioritatem iuriſdictionalem in laicum contra quem fit ſibi ceſſio, ibidem in princip.

Ceſſio facta per tertium lite pendente alicui litiganti valet,deci.xix. numero 1. de reſcrip. in nouis.

Ceſſio facta per patrem filio in poteſtate conſtituto non valet,deci.j.nume. 1.de aliena.iudi.mut.cau.fact.in nouis.

Ceſſio facta per patrem in filiũ clericum emancipatum contra laicum valet, & tenet,ibid.

Ceſſio litis & cauſæ obſtat agere volenti ad beneficiũ,non tamen quo ad fructus, dec.3.nu. 6.de renun in nouis.

Ceſſio præſumitur ex tribus ſimulata deci.j.nume.2.de reſcri.in nouis.

Ceſſione ſola an dominium in ceſſionariũ tranſeat,dec.2.nu.1.de aliena.iud. mutand.cau. facta, in nouis.

Ceſſionem iuſtificare tenetur creditor,cui facta fuit,ibi.deci.j.nu 6.

Ceſſionarius an poſſit intẽtare rei vendicationem ex iure ſibi ceſſo à non poſſeſſore, dec.2. nume.2.de aliena.iudi.mutan.cau.fact. in nouis.

Ceſſionarius an vtili vel directa actione agere valeat,ibi.nu.3.

Ceſſionarius poteſt intẽtare actiones directas,& ſi emerit competunt ſibi vtiles,ibidem.

Ceſſionarius non poteſt ingredi poſſeſsionem niſi cum executore, vel cum literis gratioſis, deci.j.nu.3.de renunt.in nouis.

¶ Citatio debet legitimare & clarè peruenire ad ſcientiam illius contra quem agitur ad priuationem ob nõ promotionem intra annum,nec ſufficerent præſumptiones ſeu coniecturæ: ſecus ſi ageretur de deuolutione cauſę,deciſi.xxj. nume.1.de dolo & contumã.in antiquis.

Citationes decreta ad partes poterit auditor ſi inuenerit aliquem in curia habere ſufficiens mandatum procedere in cauſa,licet non fuerit certificatus de executione dictæ citationis, deci.xvj.nume.1.de iud.in antiq.

Citatio decreta inducit litiſpẽdentiam quoad actorem impetrantem illam, deci. 4. nu.2 de dolo & contu.in antiq.

Citatio decreta licet non executa perpetuat iuriſdictionem quoad iudicem , ut poſtea per mortem delegantis, non expiret eius iuriſdictio,non tamen quoad citandum , deciſio.9. numero 2. de dolo & contumacia , in antiquis.

Citatio executa operatur præuentionem iuriſdictionis etiã ſi alter iudex primo fuiſſet impetratus,ibi.nu.3.

Citatio per edictum ob non tutum acceſſum relaxatur,ſi teſtes dixerint ſe credere impoſſibile,uel non tutum citationes exequi poſſe perſonaliter, uel ad domum citandi, dec 22. nu.2.de reſcrip.in antiq.

Citatio per edictum decernitur ſeruata forma cle.dudum,de iud.in caſibus ibi expreſsis,deciſio.xix.numero 1.de dolo & contumacia.in antiquis.

Citatio poteſt exequi in ualuis eccleſiæ parœcialis contra beneficiatum, deciſi.83.num.2. de app.in antiq.

Citatio vbi petitur in ſupplicatione per edictũ iuxta c.dudum, de iud.ſi ſignatura habeat, conceſſum vt petitur, neceſſario ſuper hoc non eſt fienda informatio, ſecus ſi addatur, conceſſum vt petitur in forma,deci. 23.nu.1. de dolo & contu.in antiq.

Citationis tempus & datæ commiſsionis inſpici debet,ut dicatur cauſa eſſe in curia Romana,deciſio 6.num.1.de dolo & contum.in antiquis.

Citationis vigore decretæ cõtra vnum qui poſtea ante citationis executionem mortuus eſt,

eſt,non poteſt procedi contra ſurrogatum illi mortuo,deci.9.nu.1.de dolo & contum.in antiquis.

Citatione decreta licet non executa ſi aliquid mouet actor illud totum via attentatorum reuocabitur,deci.4.nu.1.ut lite penden.nihil innoue.in antiq.

Citatus ad locum non tutum poteſt appellare, tam à proceſſu,quàm à non admiſſione excuſationis propoſitæ per ſuum procuratorem, dec.5.nu.1.de dolo & cont. in antiq.

Citatus ad comparendum perſonaliter nõ ſufficit,ꝙ mittat procuratorem ad allegandum cauſas impedimenti, quia niſi habeat ſufficiens mandatum ad cauſam poterit cõtra ipſum procedi per audientiam contradictarũ, dec.x.nu,1.de dolo & contu. in antiq.

Citatus debet in termino cadenti facere id ad quod terminus illud requirit, etiam quod pars aduerſa non compareat,dec.7.num.2.de proc.in antiq.

Citatus per audientiam contradictarum ſi fuerit contumax,an excommunicari poſſit,deci.ij.nu.1.de dolo & contu. in antiq.

Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit,quid ſit agendum,deci.7.num.1. de verb.ſig.in antiq.

Citatus ut perſonaliter in cauſa criminali, criminaliter intentata compareat, ſi non veniat,excommunicatur,ſecus ſi ciuiliter,deci. 29 nu.1.de ſent.exc.in antiq.

Citandus eſt principalis non eius procurator, vbi agitur de priuando ipſo ob nõ promotionem infra annum de parœciali per ſe obtẽta,deci.xx.nu.1.de dolo & contu.in antiq.

Citandus per edictum non eſt qui non latitat, nec ſubeſt perhorreſcentia, niſi conſtet per informationem faciendam iudici de veritate cauſarum allegatarum in commiſſione per teſtes,ibid.deci.22.nu.1.

Citari an debeat procurator extra curiam & quando,addi.deci.22.nume. 9.de reſcript.in nouis.

Citari perſonaliter quis debet,vbi agitur ad priuationem beneficii,deci.35.nu.8.de procur. in nouis.

Citari debet perſonaliter quando agitur ſuper regreſſu ob non ſolutionem,ibid.nu.9.

Citari debent abſentes in cauſa appellationis in quorum contumaciam lite non conteſtata,poterit procedi ad diffinitiuam, etiam ſi aliquid petatur dari vel fieri a parte in negocio principali,deciſi.3.nu.4.de reſt.in integrum,in nouis.

Citandus non eſt ille qui preſens non poſſet contradicere,deci.j.de offi.leg.num.2. in nouis.

Citari non debet vlterius ille qui perſonaliter apprehenſus reſpondit ſe non venturum ad cauſam,vel nihil reſpondit,deci.x.circa fi.de re iu.in nouis.

Citari pars non debet ad videndum decerni remiſſionem, ſed bene ad videndum admitti articulos ad probandum in curia & extra, quæ licet fuerit,vocata in curia,nihilominus in partibus corã iudice remiſſoriæ eſt citanda,deci.j.nu.2.de fide inſtr.in nouis.

Citata legitimè pars non venit,nec mittit procuratorem inſtrumentum, ſi in cauſa proceditur, tenẽt proceſſus in eius abſẽtia factus, propter contumaciam,deci.15.de reſcrip.in nouis.

Citatus a iure an excommunicari poſſit,ſi contumax extiterit,dec.2.nu.3.de lit.conte.Biſi.

Citatus ad inſtantiam non procuratoris poteſt obtinere ſibi illum condemnari in expenſis,& ſe abſolui ab obſeruatione iudicij, & condemnari de falſo,deci 12.nu.1.de proc.Biſig.

Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an excommunicari poſſit, deci.2.nu. 1.de litis conteſt.Biſig.

Citatus quãdo quoad aduerſarium non intereſt ſuus aduentus dicitur potius iuri ſuo renuntiare quàm quod contumax vel inobediens reputari poſſit,ibid.

Citatus ad audiẽdum ſententiã & contumax, an & quando ad appellandum admittatur, deci.2.de dolo & contu.nu.1.in nouis.

Citatus auditurus ſententiam qui impeditus iudicio non ſiſtit,an & ad quæ reſtituatur, ibi. nume.4.

Citatus ad domum non veniens dicitur eſſe in culpa, deci.j.in fi. de dolo & cont.in nouis.

Citatus ad domum infra decendium à die notitiæ ſententiæ appellare poterit,ibi.deciſio.2. nume.1.

Citatus per edictum an poſſit intra decendium à die notitiæ à ſententia diffinitiuã appellare,dec.16.de dolo & contu.nu.1.in nouis.

Citatus per iudicem ad reſpondendum libello & litem conteſtandum ſuper eo, ſi per contumaciã ſe abſentat poterit procedi contra ipſum in cau.lite non conte.ſi ſemel in cã fuerit conteſtata deci. j. de lite conte.in nouis.

Citatus per vnum ex tribus delegatis datis in ſolidum, non tenetur comparere coram collega qui non citauit ipſum, dec.2.de offi. deleg.in nouis.

Citatus in diuerſis terminis ſiue eſſiue ſine comminatione poterit in vltimo facere quod incumbit,dec.6 de dolo & contu.in nouis.

Citato perſonaliter etiam ex quacunque cauſa procuratorem mittere non ſufficit, deci. i.de dolo & contu.nu. 1.in nouis.

Citatus per vnum ex tribus in ſolidum datis coram collega comparere non tenetur, deci.2. de offi.deleg.in nouis.

Citatus qui propter iuſtam impedimentum nō comparuit quandoque reſtituitur ad appellandum tantum & quādoque ad totam cauſam,deci.j.in fi.de dolo & contu.in nouis.

Citatus ſi fuerit dominus & non procurator neutro ipſorum comparente an ſententia valida cenſebitur,deci.2.de proc.nu.4.in nouis.

Citatus ſi fuerit reus ad totam cauſam poterit actor quandocunque reproducere citationē, & illius contumaciam accuſare, deci. 24.de dolo & contu.in nouis.

Citatus ſi fuerit ſemel quis perſonaliter poterit contra ipſum in eius contumaciam per audientiam ad excommunicationem procedi, deci.7.in fi.de ſent.excom.in nouis.

Citatus vt certa die compareat in curia cū comminatione, ſiue veniat, ſiue nō ad vlteriora vſque ad diffinitiuam ſententiam in eius contumaciam proceditur, licet in dicto termino non compareat, & diutius illum qui obtinuit citationem expectauerit, attamen quandocunque procedi poterit contra ipſū, dec.xxj.de app.in nouis.

Citatio ad audiendam ſententiam in curia in cauſa beneficiali non expedit, q̄ contineat illud verbum peremptoriè, ſecus in cauſa prophana,dec.x.de re iud.nu.1.in nouis.

Citatio ad audiendam ſententiam in curia an expediat, q̄ contineat verb.peremptoriè,deci.x.de re iud.nu.1.in nouis.

Citatio ad domum facta ad audiendam ſententiam an teneat, ſi alias perſonaliter fuerit apprehenſus vel in iudicio ſemel comparuerit,dec.j.de dolo & contu.nu.1.in nouis.

Citatio ad domum ad teſtes recipiendum an valeat? ibid.

Citatio ad domum quando ſufficiat.ibid.

Citatio contra vniuerſitatem quomodo exequenda,deci.22.de reſcrip.nu.16.in nouis.

Citatio contra intereſſe putantes dicitur nuntiatoria,deci.8.de reſcrip.nu.8.in nouis.

citatio an decerni poſſit die feriata pro die non feriata,deci.j.de fer.nu.1.in nouis.

citatio non eſt affigenda ad parœciam quando non eſt per edictum, licet tutius ſit affigere, deci.5.de reſcri.num.13.in nouis.

citatio debet exequi in tali loco qui veriſimiliter poſſit ad notitiam deuenire,dec.5.de reſcri. nu.9.in nouis.

citatio & inhibitio ex commiſſione deſcendūt, deci.5.circa fi.de app.in nouis.

citatio eſt fundamentum iuriſdictionis, deciſ. 34.in fi.de app.in nouis.

citatio facta ad domum ad audiendam ſententiam,an & quo caſu valeat,dec.j. de dolo & contu.nu.1.in nouis.

citatio ad domum ad ſententiam diffinitiuam audiendam, ſi ab initio citatus fuerit perſonaliter,an valeat, & quid de citatione ad teſtes recipiendos,deci.8.nu.1. de dolo & contu.in antiq.

citatio ad inſtantiam coniunctæ perſonæ etiā promittētis de rato non decernitur ſine mandato,deci.18.nu.1.de dolo & contumacia,in antiquis.

citatio commiſſa per edictum exequenda in locis vicinis, ſi in vno loco tantum fuerit exequuta, non valet,deci.33.nu.1. de reſcrip.in antiq.

citatio generalis omnium quorum intereſt, nō eſt citatoria ſed monitoria, deci.18. de do. & cont.in nouis.

citatio exequuta contra certam perſonam in vim clauſulæ generalis, & omnes alios quorum intereſt, &c.an teneatur. ibid.

citatio eſt de proceſſu,ibid.nu.21

citatio incerta,vaga & generalis nō valet, deci.17.de re iud.nu.1.in nouis.

citatio incerta, & nimis generalis non valet,de ci.17.de re iud.nu.1.in nouis.

citatio iuris non minus operatur,quam citatio nominis,deci.64 de appe.nu.8.in nouis.

citatio non circunducitur actore in termino nō cōparente,dec.2.de reſcr.nu.20.in nouis.

citatio non requiritur quando fit relatio de aliquo articulo commiſſo ad referendum,ibid. numero 65.

citatio originalis affigi debet, & non copia, & quomodo exequi debeat per edictum, tam in curia quam in partibus,deci.1.de dolo & contu.nu.1.in nouis.

Citatio originalis eſt affigenda, & non ſufficit copiam affigere, dec.4. de reſcr.nu.15.
Citatio originalis ſemper affigenda eccleſiæ, deci.22.de reſcrip.nu.12.in nouis.
Citatio partis neceſſaria eſt pro articulis admittendis, ſecus in decreto remiſſionis, dec.1.de fid.inſtru.nu.4.in nouis.
Citatio per edictũ decreta exequi debet ad minus in duobus locis, dec.4.de reſ.nu.1.in nou.
Citatio per edictum in partibus debet nedum legi, ſed etiam affigi & affixa dimitti, dec.8. de dol.& contu.nu.1.in nouis.
Citatio per edictum debet legi, & verbum, publicaui, infert lecturam, dec.5, num.17.de reſcrip.in nouis.
Citatio per nuntium in Romana curia inducit litiſpendentiam, dec.9. vt lite pen.in nouis.
Citatio quæ fit in curia per audientiam potius fit de quadam vrbanitate quàm neceſſitate, dec.8.in ti.de teſtib.in nouis.
Citatio quomodo exequenda in partibus, dec. 22.de reſcr.nu.1.in nouis.
Citatio quomodo exequenda quando agitur de ſimplici beneficio, & quando de curato, ibid. nume.2.
Citatio quomodo exequenda quando quis habet parœcialem, & habitat in alia domo ſeparata, ibid.nu.3.
Citatio requiritur in iuramento in litem vel deciſorio, dec 2. de his quæ vi metu, &c.nu. 3.in nouis.
Citatio ſæpe vim monitionis habet, deci. 7.circa ſi.de ſenten.excom.in nouis.
Citatio vnica pluribus perſonis citandis dirigi non poteſt, ſed plures requiruntur, deci. 64. nu.7.de app.in nouis.
Citationis decretum eſt actus extraiudicialis, dec. 1.de ferijs, nu.1.in nouis.
Citationis edicto circunducto nõ proceditur niſi ſi parte de nouo citata, deci 64. nu 4 de app.in nouis.
Citationis exequendæ forma in prophanis, dec. 22. de reſc.nu. 5 in nouis.
Citationis executio quando agitur de parœciali, ibid.nu.6.
Citationis executio quando agitur ſuper canonicatu, vel alio beneficio ſimplici, ibid.nu.7.
Citationis executio cum uerbo, publicaui, eſt bona, ac ſi dictum fuiſſet legi, ibid.nu.14.
Citationis per edictum breue compendium, de ci.5 de reſcrip.nu.3.in nouis.
Citationis per edictũ executio ſufficit etiam ſi non dicatur, quòd ibi erat multitudo, ibid. nume.14.
Citationis copia non eſt danda niſi petatur quando fuit lecta ibid.nu.16.
Citationis per edictum prius leguntur, in curia. ibid.nu.20.
Citationes per edictum ſunt exorbitantes à iure communi, & ideo ſtricte tenendæ in ſuis terminis, & formis, deci. 1. de fer.num. 3 in nouis.
Citandi forma per edictum qualis ſit, ibid.
Citationes per edictum in audientia contradictarum exequuntur, quia præſumitur quilibet habere procuratorem per quem potetit ad notitiam eius peruenire huiuſmodi citatio, ibid.
Citationes per edictum quòd ſtricte in ſuis terminis tenendæ ſint, deciſio. 1. de fer.num.3 in nouis.
Citationes perſonales ex multis & diuerſis cauſis cõcluduntur, dec.2. de libe. oblatio.in nou
¶Clauſula, Abſque tela iudiciaria, quem operetur effectum, dec.2.de reſc. nu.3. in nouis
Clauſula, Appellationis & totius negotij principalis ſine dictione, cum, trahit negotium principale æque principaliter, dec.23.de reſc. nu.11.in nouis.
Clauſula, Cuius litis ſtatus &c. quid operetur, dec.20.de reſcr.nu.2.in nouis.
Clauſula cum poteſtate citandi extra curiam: parum operatur: quia ſufficit conſtare de mẽte Papæ, dec.1. de procu.nu.4.in nouis.
Clauſula, Cum poteſtate reuocandi toties, quoties, quid operetur, dec.14 de procu.nu.4.in nouis.
Clauſula, Cum toto negotio principali, quid operetur, dec.23.de reſcr.nu.2.in nouis.
Clauſula, Dummodo ex ordine in confirmatione poni conſueta, non intelligitur de ordine datæ, ſed de acceptatione, dec.1. de confir.vtil.vel inut.in nouis.
Clauſula, Ex cuiuſcunque perſona in noua prouiſione capit quãcunque vocationem etiãſi nõ vacaſſet beneficium tempore primæ prouiſionis. dec.1.de reſcr.in nouis.
Clauſula generalis, non comprehendit maiora ſed ſimilia, dec. 27. de procu, nu.2.in nouis.
Clauſula generalis, & oẽs quorum intereſt &c. in citatione poſita, quid operetur, & quos includat, dec. 18. de dolo & cont.nu.2. in nou.
Clauſula generalis non obſtantiarum, quamuis tollat impedimentum gratiæ, defectum perſonæ

ſonæ tamen non tollit, niſi de eo ſpecialis mentio fiat.dec.2.in fi.de præb.in nouis.

Clauſula generalis in fine reſcripti poſita, poteſt ad omnia precedentia referri.dec.18.de conceſ.præb.nu.2 in nouis.

Clauſulæ generales ſunt ciuiliter intelligendæ. de.18.de procurato. in nouis.

Clauſula. Motu proprio, & ex certa ſcientia, quid operetur. deci,27. de reſcrip. nu.4. in nouis.

Clauſul. Motu proprio, in literis beneficialibus inſerta, non eſt ampliatiua, ſed fortificatiua, nec includit veriſimilia.de.29.de præb.nu.3. in nouis.

Clauſula, Non obſtante quod pro alio ſcripſerimus, non facit gratiam pinguiorem, deci 13.de reſcrip.nu.2, in nouis.

Clauſula, Non obſtantibus his per quæ effectus gratiæ poſſet impediri, quid operetur.dec.5. de conſue.in nouis.

Clauſula, Non obſtantibus, tollit ſtatuta requirentia ſacerdotium. ibid.nu.4.

Clauſula, non obſtantiarum, in gratijs poni cõſueta an deroget ſtatutis generalibus, & quid in ſtatuto alicui ſingulari ſuper certo beneficio ædito, dec.1.de præb. nu.2. in nouis.

Clauſul. Non obſtantiarum, non tollit conſuetudines & ſtatuta, niſi ad vnum finem tantũ, videlicet vt gratia non pereat, & ſic firmat gratiam contra nul itatem, ſed dilationes nõ tollit.dec.14.in 1.addit.ibid.

Clauſula, Non ſe adſtringẽs, in articulis poſita, quid operetur. dec.7.de reſcr. nu.3.in nouis.

Clauſula, Omneſque alios, quos comprehendat deci.8.de reſcrip.in nouis.

Clauſula, Omneſque alios, ſine verbis in decreto nominandos eſt periculoſa. ibid. num.7.

Clauſula, Per vos vel notarium veſtrum, quid operetur.dec.8.de off.deleg.num.4.in nouis.

Clauſula, Præſenti mandato in ſuo robore permanſuro, quid operetur.dec.14.de procu.nu. 5.in nouis.

Clauſula, Quod per quemcunque actum &c. non intendit ſubſtitutum reuocare.dec.4.de procur.num.3.in nouis.

Clauſula eadẽ quid operetur.ibi. deci.30.nu.2.

Clauſula, Quacunque dignitate præditos, quid operetur.dec.8.de reſcript.in nouis.

Clauſula, Quidam alij, quid operetur.ibid.nu.5.

Clauſula, Quam & quas, comprehendit æque principaliter negotiũ principale. deci 23. de reſcrip num.3.in nouis.

Clauſula eadem operatur effectum ſuum, etiã ſi commiſſio quæ ad partem principalem ſit ſurreptitia, & inhibitio afficit.ibi.nu.4.

Clauſula eadem quando cauſa committitur extra curiam quid operetur. ibid.nu.8.

Clauſ. Vel a ias quouis modo, latiſſime eſt interpretanda in præiudicium concedentis. dec. 12.nu.6.de præb.Biſig.

Clauſ. Dummodo alteri ius non ſit quæſitum, operatur vt licet nõ expreſſerit reſeruatione impetrans obtinere nihilominus poſſit. dec. 22.num.2.de præbend.Biſig.

Clau. anteferri, an ſit extendenda cõtra primos in data qui acceptauerunt, ante concesſionẽ gratiæ ſecundo impetranti factæ.dec.8,nu.2. de concel præb.Biſig.

Clauſ. anteferri, eſt præſeruatiua gratiæ alterius concurrentis ibi.deci.11.

Clauſ. anteferri, habet præſeruare gratiam concurrentem.ibid,nu.12.

Clauſ anteferri, quomodo intelligitur effectus ſuos operari.dec.8.nu.5.de conceſ.præb.Biſi.

Clauſ. anteferri, eſt exorbitans à iure communi, & propterea vltra terminos ſuos non debet extendi.cauſ. 23.dub.45.nu.1. Faſtol.

Clauſula, Quatenus cauſa ſit legitime deuoluta, & clauſula, Etiam ſi non fuerit legitime deuoluta, quid importet.dec.1.de proc.nu.7. & 9. in nouis.

Clauſula, Quod ſi nollet vel non poſſet, quid importet.dec.5.de offic.deleg.in nouis.

Clauſula, Quod ſi non omnes, differt à præcedenti.ibid.nu.2.

Clauſula, Quod per quemcunque actũ non intendit reuocare, quid operetur. deci.30.de procu.nu.2.in nouis.

Clauſula, Quouis alio modo, in literis apoſtolicis poſita quid operetur.dec.1.de ſequeſtr. poſſeſ.& fruct.nu.3.in nouis.

Clauſula, Quouis modo, poteſt apponi in prouiſione ordinarij.deci.1.de reſcrip.nu.14 in nouis.

Clauſula, Quouis modo, non operatur in reſignatione facta in manibus nũtij non habẽtis facultatẽ, ſi illud met beneficiũ impetratur à Papa.ibi.nu.15.

Clauſula, Quouis modo, expreſſo modo per allocutionẽ, quid operetur.dec.17.de reſcri. nu.1.in no.

Clauſula retrotractiua in literis gratioſis appoſita quid operetur, & ad quod tempus referatur.dec.12. de concel.præb.nu.3.in nouis.

Clau-

Clauſula, Seu alio quouis modo, reſpicit perſonam duntaxat expreſſam. dec. 1. de reſcri. nu. 2. in nouis.
Clauſula, Seu alio quouis modo, omnes vacationis modos, ſed non modorum qualitates concernit, ibidem.
Clauſul. Si inueneris, ſi reperies, et ſi tibi conſtiterit, quid importet, decis. 12. de offi. deleg. numer. 3. in nouis.
Clauſula, Summarie, & terminis non ſeruatis, quid operetur, dec. 2. de reſcr. in nouis.
Clauſula, Vocatis vocandis, facit executorem alias merum mixtum & delegatum cũ cauſæ cognitione, dec. 12. de offi. deleg. in nouis.
Clauſula, Anteferri, non habet locum, quando gratia obtenta fuit poſtquam alius prius acceptauerat beneficium iam vacans, deci. 54. de conceſ. præb. in antiq.
Clauſula, Anteferri, eſt valde odioſa & propterea reſtringibilis, ibid. nu. 2.
Clauſula conſueta poni in confirmationibus, dũmodo ex ordine debeatur beneficium, nõ intelligitur tantum de ordine datæ ſed acceptationis, dec. 23. nume. 1. de conceſ. præb. in antiq.
Clauſula derogatoria ad ſtandum, non includit ſtatutum iuratum, dec. 18. nume. 1. de reſcri. in antiq.
Clauſula generalis derogatoria quæ hodie apponitur in literis apoſtolicis derogat ſtatutis eccleſiarum requirentibus ſacerdotium, dec. 41. nu. 1. de conceſſ. præb. in antiq.
Clauſula, non obſtantiarum generalium in literis apoſtolicis non tollit ſtatutum, priuilegium vel conſuetudinem eccleſiæ, niſi de ipſis expreſſa ſit facta mentio in clauſulis derogatorijs, dec. 6. nume. 2. de conſtitutionib. in antiq.
Clauſula, non obſtantibus reſeruationibus, ſe extendit etiam ad reſeruationes ſubſecutas vſque ad tempus acceptationis, dec. 3. nu. 1. de præb. in antiq.
Clauſula, Quam duxerit, &c. non apponitur vbi præbendæ nõ ſunt diſtinctæ, dec. 26. nu. 2. de præb. in antiq.
Clauſula, Quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus, an tollatur effectus reſeruationum factarum, tunc & etiam poſt, ante tamen acceptationis & prouiſionis tempus. dec. 33. num. 3. de præb. in antiq.
Clauſula, Quouis modo vacet, nõ includit modum vacandi ex alterius perſona quàm expreſſi, dec. 43. nu. 1. de reſcri. in antiq.
Clauſula, Quouis alio modo in bullis appoſita comprehendit omnem modũ vacandi, deci. 51. nu. 1. de conceſ. præb. in antiq.
Clauſula, Quouis alio modo, reſpicit omnem modum vacandi per eandem perſonam, dec. 14. nu. 1. de reſcrip. in antiq.
Clauſula, Siue alias generaliter, veniunt omnes reſeruationes licet vna tantum ſit expreſſa, dec. 17. nu. 1. de præb. in antiq.
Clauſula, Vocatis vocandis, operatur vt executores meri efficiantur veri iudices & cum cauſæ cognitione procedere teneantur, dec. 32. nu. 2. de reſc. in antiq.
Clauſulæ derogatoriæ non tollunt nec derogãt ordinationi fundatoris q̃ beneficium non conferatur, niſi ſacerdoti in actu, dec. 41. nu. 2. de conceſ. præb. in antiq.
Clauſulæ generales quid operantur, dec. 33. nu. 10. de præb. in antiq.
Clauſulæ inhibitoriæ, & non obſtantiarum opponuntur in literis apoſtolicis ad armãdum, & exequendum gratiam impetrantis, & non ad tollendum ius alteri acquiſitum, ibid. nume. 11.
Clauſulæ, Non obſtantiarum, quando neceſſario veniunt in literis ponendæ, dec. 18. nu. 3. de reſcriptis. in antiq.
Clauſulæ, Omneſque alios, vigore quot citari poſſint, dec. 8. de reſcrip. nu. 4. in nouis.
Clauſulæ, Quouis modo materia, dec. 5. de reſc. nu. 1. in nouis.
Clauſulæ, Quouis modo, diſtinctio, ibidem, numero 2.
Clauſulæ, Ex cuiuſcunque perſona, effectus, deci. 5. de reſc. in nouis.
Clauſulæ, Quòd ſi non omnes, tenor & ſubſtantia, dec. 4. de offi. deleg. nu. 3. in nouis.
Clauſula, Ac ſi nulla reſeruatio facta foret, includit omnem reſeruationem generalem, dec. 25. nu. 1. de præb. in antiq.
Clauſula, Amoto, &c. tollit ſurreptionem taciturnitatis detentionis beneficij alterius, dec. 38. nu. 1. de reſcr. in antiq.
¶Clemen. appellanti de appellatio. non procedit quãdo noua exceptio vel allegatio ex facto aduerſarij oritur, dec. 12. de appell. nu. 3. in nouis.
Clemen. appellanti, non habet locum quando interlocutoria eſt talis cuius grauamen aliter reparari non poſſit, ibid. in fi.

Clemen.

Clement.j.de ſupplend.neglig. prælat non habet locum in beneficijs mentalibus, deciſ. 2. de iniur.num.3.in nouis.

Clement.vt calumnijs, de re iud. in quibus ſententijs ſibi locum vendicet,deciſ.3.& 14.de ſent.& re indi.in antiq.dec.17.de ſenten.excom.in eiſdem,dec. 1.nu.3.de excep.Biſig.

Clementina 2. vt lite penden. fortius procedit in actore poſt decretam cita ionem,licet nõdum executam,dec.11.nu.1.de dolo & contu.in antiq.

Clementi.cum ei quem, in fi. an habeat locum in patrono vel ordinario collatore,dec.7.nu. 1.de præb.Biſig.

¶Clericatus an ſufficienter dicatur probari per reputationem, habitum & tonſuram, ab eo qui contra aliquem opponit de cauſ. ſi quis ſuadente,dec.2 nu.1.de probatio Biſig.

Clericus contrahens matrimonium cum minore 12.anno,an ſtatim amittat beneficium,vel poſt copulam carnalem ſubſecutam,deciſ.1. nume 1.de ſpon.Biſig.

Clericus ſecularis idem eſſe non poteſt & remanere in clauſtro,cau.36.dub.65.nu.3. Faſtol.

Clerici tenentur in beneficio ſuo reſidere,cau. 36.dub.65.nu.2.Faſtol.

Clericatus poſſeſſio licet inducat præſumptionem,ſine alia probatione tituli : tamen non erit ſufficiés ad adiudicandum beneficium, dec 8.nu.2.de cau.poſ.& proprie.in antiq.

Clericus an quis probetur ex quaſi poſſeſſione clericatus,dec.7.nu.3.de teſtam.in antiq.

Clericus contrahens matrimonium cum impubere perdit beneficium etiam non ſecuta copula,dec. 1.de ſponſa.in antiq.

Clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali vt corã iudice eccleſiaſtico cõueniatur,dec.5.nu. 1.de foro compet.in antiq.

Clericus exiſtens in poſſeſſione clericatus non habet probare titulum clericatus, dumtamẽ ſit poſſeſſor beneficii,alias ſecus,dec.13.nu 1. de prob.in antiq.

Clericus habens adminiſtrationem poteſt fructus beneficiorum obligare,dec. 1.num.3.de ſolut.in anti q.

Clericus in vita fructuario æquiparatur:ſed cũ moritur,vſufario aſſimilatur,deci 41.nu. 2. de prob.in antiq.

Clericus non habens adminiſtrationem poteſt de fructibus teſtari, cui ab inteſtato eccleſia ſuccedit,ibid nu.4.

Clericus obligans ſe ſimpliciter,non obligat fructus beneficiorum ſuorum niſi in vtilitatem eccleſiæ verſum ſit debitum, dec.1.nu. 1. de ſolut.in antiq.

Clericus quis reputatur ex habitu & tonſura, dec.13.nu.3.de probat.in antiq.

Clericus rediens ad beneficium non dicitur ſpoliare in caſu c.ſi beneficia,de præben.lib. 6.& in eodem caſu nõ licet propria authoritate redire ad beneficium dimiſſum, & per alium occupatum,deciſ.7.nu. 1.de reſtitu.ſpoliato. in antiq.

Clericus rediens ad ſuum beneficium quod dimiſerat, ſi alium in poſſeſſione inuenerit nõ debebit propria authoritate illum poſſeſſione ſua ſpoliare,ibid.nu.2.

Clericus ſi contrahat matrimonium cum minore 12.anno, an ſtatim perdat beneficium: vel ſubſecuta copula,dec.2. nume.1.de ſpon in antiq.

Clericus ſuccedens laico,an ſit ſubiectus ſtatutis quibus erat ſubiectus laicus, dec. 5.de foro compe in antiq.

Clerici per legem diuinam ſunt exempti à iuriſdictione laici,deci. 10 nu.4 de conſuet.in antiq.

Clerici ſimplicis fructus etiam poſt mortem poſſunt creditoribus applicari,dec.1.nu.4.de ſolution.in antiq.

Clericus citari poteſt in valuis eccleſiæ ſuæ in qua reſidere tenetur : & hoc quando agitur de illa eccleſia,dec.1.in addit.1.de dolo & cõtu.in nouis.

Clericus coniugatus qui contraxit cum vnica & virgine,incedens in habitu & tõſura gaudet priuilegio clericali,dec.3. de ſenten.excommu.in nouis.

Clericus poteſt & debet etiam alijs clericis cõtradicentibus bona eccleſiæ male alienata repoſcere,dec 11.de iudic.in nouis.

Clericus ſecularis impetrans beneficium tanquam ſeculare probare debet ſtatum vltimum fuiſſe ſecularem,dec.2. de præb.nu.2. in nouis.

Clericus ſimplex in vim clauſu. cæterum, poteſt pauperi clerico de beneficio per eum acceptato prouidere,deciſio. 29. de reſcrip. in nouis.

Clerico minori coram iudice laico litigãti authoritate cuius prouidebitur de procuratore ad lites,dec.7.de iud.nu.6. in nouis.

Clerici non coguntur ſuſcipere tutelas, dec. 3. in fi.de iud.in nouis.

Clerici

clerici ſeu beneficiati qui ſuccedũt in onere & honore & vniuerſo iure, prælato defuncto poſſunt proſequi litem à ſuo prędeceſſore inchoatam, dec. 13. de procu. in nouis.

clericorum bona gaudent eodem priuilegio cum bonis eccleſiaſticis, deciſi. 7. in nu. de iudæis in nouis.

clericatum anteceſſoris probatur ex reputatione per viuentium, dec. 1. de filiis præsbyt. nu. 5. in nouis.

clericatus illegitimi etiam probatur per famam coadiuuatã aliquibus cõiecturis, ibid. nume. 14.

clericatus illegitimi pbatur per literas promotionis ad diaconatum, etiam ſi detur q̃ ille ordo non fuit collatus à proprio epiſcopo, ibid. nu. 14.

clericus poſſeſſio per aliqua tempora abſq; alia probatione an ſufficiat, dec. 8. nu. 1. de cauſa poſſeſ. & propriet. in antiq.

¶Codicilli trahuntur ad tempus teſtamenti, dec. 13. de prob nu. 4. in nouis.

¶Cohabitatio ſuperueniens poſt infantiam & pubertatem ratificat matrimonium per infantes contractum, dec. j. de ſponſa. in nouis.

¶Cognatio ſpiritualis propter miniſtrationem ſacramentorum non contrahitur proprie, ſicut cum illa quam tenuiſſet in baptiſmo vel ei baptiſmũ miniſtraſſet, dec. 4. nu. 4. de filijs præsby. in antiq.

cognitio incipiẽda eſt ab his de quibus facilior eſt probatio, dec. 29. nu. 5. de ſenten. & re iudi. in antiq.

¶Collatio afficit perceptionem fructuum, dec. 2. nu. 4. de priuileg. in antiq.

collatio beneficij præfertur reſeruationi in concurſu, dec. 29. nu. 1. de reſcrip. in antiq.

collatio beneficij vbi debeat fieri per epiſcopũ cum conſilio capituli, excludit expectantem ad beneficium, communiter pertinens epiſcopo &c. dec. 79. nu. 1. de reſcr. in antiq.

collatio beneficij vacaturi non poteſt committi ſingulari perſonæ, ſed bene generali vicario: ſecus ſi beneficium vacaſſet, dec. 4. nu. 1. de offi. vica. in antiq.

collatio beneficij probari poteſt per teſtes, & inſtrumenta, deciſi. 38. nume. 1. de probatio. in antiq.

collatio facta ab ordinario infra menſem datũ impetranti ad acceptandum, non valet, ſi tamen purificatio infra menſem fiat, deciſ. 23. nu. 1. de præb. in antiq.

collatio facta ab ordinario infra menſem datum expectantibus ad acceptandum, etiam ſi appareat expectantes non acceptaſſe infra menſem non valet, ibid. dec. 27. nu. 1.

collatio facta ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione iuriſconferendi, ſicut & præſentatio, valet, dec. 24. nu. 1. de iure patro. in antiq.

collatio beneficij reſignanti in manibus non habentis poteſtatem admittẽdi reſignationem an valeat, dec. 3. nu. 1. de renun. Biſig.

collatio canonicatuum pertinet ad prælatum eccleſiæ de conſilio ſui capituli, dec. 8. num. 2. de præb. Biſig.

collatio de beneficio reſeruato non expreſſa reſeruatione cum clauſula, dummodo non ſit alteri ius quæſitum, valet, deciſio. 22. de preben. Biſig.

collatio beneficij alterius diœceſis vniti beneficio meæ diœceſis ad me dicitur ſpectare, addi. deci. 6. de renun. nu. 2. in nouis.

collatio beneficiorum an per epiſcopum poſſit cõmitti vicario alicuius epiſcopi, deciſi. 7. de offi. vicar. nu. 6. in nouis.

collatio & in poſſeſſionem inductio an ſint diuerſa, deciſio. 16. de conceſſio. præben. nu. 1. in nouis.

collatio facta monacho de beneficio clericis ſecularibus aſſignari conſuetudo, eſt ipſo iure nulla, niſi monachus ipſe diſpenſetur, deciſi. 28. de præb. nu. 1. in nouis.

collatio facta per epiſcopum de beneficio ſpectante ad præſentationem laici, ipſo contempto, eſt irrita, dec. 5. vltra medium, de rer. permutat. in nouis.

collatio facta monacho de beneficio conſueto clericis ſecularibus aſſignari, eſt ipſo iure nulla niſi habeat diſpenſationem, dec. 28. de de præb. nu. 1. in nouis.

collatio lite pendente facta à capitulo à quo petebatur præbenda an teneat, deciſi. 3. vt lite penden. in nouis.

collatio præbendarũ eccleſiarum cathedralium & collegiatarum cuius ſit, deciſ. 4. de conceſſ. præb. nu. 1. in nouis.

collatio, præſentatio, inſtitutio, & electio differunt, dec. 6. de renun. in nouis.

collatio pro præſentatione quandoque ſumitur, dec. 27. de conceſ. præb. nu. 1. in nouis.

collatio ſeu pſentatio facta p poſſeſſorẽ et violẽtũ de cuius violentia clare nõ cõſtat, valet & tenet: quæ conſtito de uiolentia & mala fide venit ceſſanda, dec. 7. de iure patro. in nouis.

colla-

Collationis pertinentiam ſufficit ꝑpobare reputationem & famam. dec.3.de probat.in nouis.

Collatio facta ad mandatum Papæ de beneficio reſeruato, valet, etiam ſi de reſeruatione nõ ſit facta mentio in literis. deci.59.nu.1.de conceſ.præb.in antiq.

Collatio facta per ordinarium infra menſem datum expectanti,etiã quod Papa mãdauerit dictam collationẽ confirmari, ſi tamen alteri non fuiſſet ius quæſitum,nõ valet,nec tenet. dec.25.nu.2.ibid.

Collatio ordinarij facta infra menſem expectãti datum an ſit valida, ſi appareat expectantem non acceptaſſe infra menſem. deciſi.21.nu.2. ibid.

Collatio præſumitur fuiſſe facta intra tempus habile.deci.xii.nu.2.de iure pat.in antiq.

Collatio ſola in ſpiritualibus trãſfert ius: ſecus in contractibus,deci.87.nume.2.de reſcript. in antiq.

Collatio vel præſentatio vbi communiter pertinet ad abbatem & conuẽtum, tutius eſt ꝙ abbas præſentet de conſenſu,& voluntate capituli,deci.xix.nu.1.de præb.in antiq.

Collator poteſt aſſiſtere in lite illi cui contulit beneficium dec.4.nu.i.de excep.in antiq.

Collator quando impeditur in ſuo turno habet ſequentem turnũ,dec.xxi. nu.1.de præb. in antiq.

Collatio facta alteri per papam ad inſtantiam epiſcopi collitigantis non reuocatur per viã attentati,deci.xii.nu.1.de appel.Biſig.

Collatio facta per intruſum in dignitate reſeruata an valeat,dec.iiii.nu i.de preb.Biſig.

Collatio facta ab ordinario de beneficio iã collato per papam qui deceſſit,antequã eius collatio ſortita fuit effectum, an teneat etiam ſi d.papa ordinaſſet in euentum in quem dicta eius collatio nõ ſortiretur effectum,ꝙ dictũ beneficium,ſicut erat antea remaneret reſeruatum, quæ ordinatio a ſucceſſore non fuit recepta,deci.9.nu.1.de præb.Biſig.

Collator habet prouidere de præbenda recepto in canonicum,deci.xi.nu.3. de conceſſ.præb Biſig.

Collatori ad conferendum quãdo incipiat currere tempus,deciſ.7.nu 3. de præb.Biſig.

¶Collector cameræ apoſtolicæ habens poteſtatem limitatam deputandi in eadem ciuitate & diœceſi vnum ſubcollectorẽ duntaxat, an vigore dictæ poteſtatis poſſit plures ſucceſſiue deputare,dec.ix.de off.del.nu.1.in nouis.

Collector non priuat quem cui contulit beneficium,ſine cauſa,dec.xxiii. de præb. num.3. in nouis.

Collectores poſſunt vnum tantum ſubcollectorem deputare in qualibet ciuitate & diœceſi, deci.9.de off.deleg.in nouis.

Collectores ſunt nuntii ſedis apoſtolicæ & gaudent certis priuilegiis & honoribus,ſicut capellani papæ,ibid.dec.xii.circa med.

Collectorum facultas debet probari per literas dec.x.de off.del.nu.i.in nouis.

Collectorum poteſtas debet per literas probari: ſecus ſi ſub collectoribus,dec.x.de off.deleg. num.i.in nouis.

Collectoriæ & ſubcollectoriæ officium,an in titulum conferri poſſit, dec.xii.de præb. nu. 1 in nouis.

¶Colonus non habet ius in re,deci.ii.num.4 de emp.& vend.in antiq.

Colonus vel inquilinus conuentus actione reali debet nominare dominũ,alias non præiudicaret domino ignoranti,deci.4.nu.1.de iudic. in antiq.

¶Commenda non dat ius,deci.i. nu.ii. de præben.Biſig.

Commendatarius non facit fructus ſuos,nec eſt prælatus in beneficio: ſed ſimplex procurator habens cauſam legitimæ adminiſtrationis,& habet ius temporale,ibid.nu.3.

¶Commiſſio ſuper cauſis motis & mouendis comprehendit cauſas duntaxat exortas,dec. xviii.de reſcr.nu.5.in nouis.

commiſſio ſub verbis generalibus cõcipienda. dec.15.de reſcrip.nu.5.in nouis.

Commiſſionem impetrans pro alio ſine mandato,condemnatur in expenſis,& intereſſe, deciſ.34.de reſcrip.in nouis.

Commiſſiones Auditorum Rotæ ſunt ſtrictiſſime interpretandæ.deciſi. 18. circa medium, de dol.& contu.in nouis.

Commiſſiones communes ſunt omnibus volẽtibus venire ad cauſam.dec.40.circa mediũ de procur.in nouis.

Commiſſiones pro intereſſe ac pro nullitatibus &attentatis non dantur in vltimis audiẽtijs. dec.8.de reſcrip.num.8.in nouis.

Commiſſiones ſunt communes actori , & reo dec.17.de dolo & contuma.nu.3. in nouis.

Commiſſionibus impetratis ſuper appellationibus in curia interpoſitis data non apponitur,& ideo præſentatio non autem impetratio

tio attenditur,ibidem.
Commiſſio impetrata eadem hora qua appellatum extitit,in duobus præſumitur poſt appellationem emanaſſe,ibid.
Committi non poteſt quod nedum habetur, dec 6.in prin.de offi.deleg.in nouis.
Commiſſio an cenſenda ſit ſurreptitia in qua non fit mentio de litis pendentia inter alios ſuper eadem re.cauſ. 35.dub.64.numero 1. Faſtol.
Cõmiſſio impetrata ante dationem apoſtolorum an valeat,deciſio.6. nume.1.de reſcrip. Biſig.
Commiſſio in qua quis tacet duas ſententias contra ſe latas & petit ſe admtti ad dandos obiectus,non obſt.c.vt circa,de electio. lib.6. non cenſetur ſurreptitia,dec.4.num.1.de reſcrip.Biſig.
Commiſſio per præſentiam partium impetrata, & citatio executa in perſonam procuratoris cuius reuocatio ad ſui notitiam non dum deuenerat, an deuoluat cauſam,dec.3. nu. 1.de reſc.Biſig.
Commiſſio vbi facta fuerit alicui de beneficijs cum vacauerint conferendis,an vigore ipſius poterit talis recipere reſignationem, deciſ.2. nu.1.de renunt.Biſig.
Commiſſa de ſpeciali mandato ex certa ſcientia & proprio motu facta cenſetur,deciſ.6.in fin.de appel.in nouis.
Commiſſio acceſſorie impetrata contra abſentem non eſt ei in partibus intimanda, ſed in vim illius poteſt deinceps per audientiã procedi,dec. 15.de reſc.in nouis.
Commiſſio acceſſorie impetrata non eſt in partibus intimanda,deciſ. 15.de reſcrip.nu.1.in nouis.
Commiſſio cauſæ in eo ſtatu in quo erat corã primo auditore valet non aliter ſtatu cauſę. dec.20.de reſcr.in nouis.
Commiſſio cauſæ quam habet quis contra. B. capit cauſam appellationis interpoſitæ in partibus per B.deciſio.44.de reſcrip.nume.1. in nouis.
Commiſſio cauſæ facta ſecundo iudici in eodem ſtatu,in quo reperiebatur videlicet primo,licet non ſpecificetur aliter ſtatus ipſe,valet,dec.11.nu.1.de reſcr.in antiq.
Commiſſio cauſæ iniuriarum criminaliter ad hoc vt cenſeatur conceſſa, requiritur mentionem expreſſam de iniurijs in ſignatura fieri,deciſ.2 nume. 1.de iniur.& damno dato, in antiq.
Commiſſio cauſæ pendentis extra curiam Roma.facta in curia tacita litiſpẽdentia, non valet,dec.20.nu.1.de reſc.in antiq.
Commiſſio cauſæ facta ad inſtantiam A. contra B. & C. ſi A. ſuccumbat remanet extincta, nec eius vigore auditor poterit procedere contra B. & C.deciſ.2.nume.1.de reſcr. in antiq.
Commiſſio continens plura capitula narrata, quorum aliqua ſunt falſa & aliqua vera:ſi ex veris poteſt ſequi concluſio,valet, dec.3.nu. 1.de reſc. in antiq.
Commiſſio facta monacho habenti adminiſtrationem, vel officium in eccleſia cathedrali non facta mẽtione de monachatu,valet maxime in literis gratiæ.dec.8.nu.1.de reſcript. in antiq.
Commiſſio habens clauſulam, Conſtito de aſſertis, antequam cognoſcatur pars eſt vocanda,dec.21.nu.1.de reſcr.in antiq.
Commiſſio impetrata pendente termino ad dandum apoſtolos,valet, licet virtute eiuſdẽ nõ poſſit procedi niſi elapſo dicto termino, dec.52.nu.1.de reſc.in antiq.
Commiſſio impetrata in cauſa grauaminis pẽdente termino ad dandum apoſtolos non valet,deci. 54.nu.2.de app. in antiq.
Commiſſio per quam petitur ꝙ in cauſa procedatur ſummarie, ſi ſignetur ſic, audiat A. & iuſtitiam faciat,non cenſetur commiſſus pro ceſſus ſummarius præpetitus, licet in corpore ſupplicationis nihil fuerit delatum, deciſ. 10.nu.1.de reſcr.in antiq.
Commiſſio ſignata, vt ſola facti veritate inſpecta ꝓcedat, facit vt poſſit iudex abbreuiare terminos de ſtylo ſeruari conſuetos, dec.25. nu.2.de reſc.in antiq.
Commiſſio ſuper eadem cauſa ſi pluribus auditoribus ſignata fuerit, ille ſolus audiet cui primo præſentata fuerit,deci.1.nu.1. de conſtitu.in antiq.
Commiſſio ſi impetratur per partium præſentiam ſufficit eas eſſe præſentes tempore, quo proceditur coram iudice, & petens eſt concluſionem cauſæ attentata reuocari nõ auditur,dec.26.nu.1.de app.in antiq.
Committi an poſſint alteri committẽda, dec. 9.nu.1.de offi.vica.in antiq.
Commiſſio cauſæ ſuper ſpoliatione, occupatione, & detentatione alicuius caſtri quod impetrans dicit in cõmiſſione ad ſe pertinuiſſe & per-

& pertinere, an comprehendat etiam petitorium, dec.9. de cauſ.poſſeſ.& propriet. nu.1. in nouis.

Commiſſio contra laicum non comprehendit religioſum, dec.8.de reſc.in nouis.

Commiſſio contra duos non dat iuriſdictionem inter illos duos ſublato de medio ipſo committente dec. 12. de reſcr.in nouis.

Commiſſio debet remitti ad regentem quando aliquid fuit per reum omiſſum, dec.28.de reſcrip.nu.4.in nouis.

Commiſſio epiſcopi facta ſuo vicario generali, q; reſignationem certi beneficij recipiat & conferat, an valeat, & an probari poſſit per teſtes, dec.5 nu.1.de offi.vic.in nouis.

Commiſſio epiſcopi viua voce facta de beneficio conferendo an valeat? ibid.

Commiſſio eſt ſubreptitia in qua dicitur nõ datam petitionem, ſi data fuit vna quæ nõ erat bona, dec.7 de reſc.nu.2.in nouis.

Commiſſio & ſubdelegatio probatur per literas ſolo ſigillo delegati ſigillatas, dec. 10. de probat.in nouis.

Commiſſio expreſſa neceſſaria eſt ad ſummarie procedendum, dec.28.de reſcript.num.2. in nouis.

Commiſſio impetrata per A. contra B. & C. ſi A. ſuccumbat non erit valida, quoad B. & C. volentes inter ſe agere, dec. 12.de reſcr.nu.1. in nouis.

Commiſſio impetrata ſuper bonis non tunc, ſed poſtea ante litem conteſtatam impetranti ceſſis, & donatis, valet, dec.19.de reſc.nu. 1.in nouis.

Commiſſio impetrata ſuper bonis poſtea ceſſis vel donatis, valet, deciſio. 19. de reſcript. in nouis.

Commiſſio impetrata in curia per filiumfamilias in patria poteſtate conſtitutum ſine conſenſu patris in cauſa prophana in princ. an valeat? dec.6.de iud.in nouis.

Commiſſio impetrata in curia non eſt niſi quædam diſtributio, vnde valet, ſi fuerit impetrata per excommunicatum per non habentem mandatum, & quemcunque etiam inhabilem, ibid.nu.1.

Commiſſio in qua plura narrantur, quorũ aliqua ſunt vera, & aliqua falſa, ſi ex veris poteſt ſequi effectus, & concluſio, valet, deci.7. de reſc.nu.1 in nouis.

Commiſſio in qua plura exprimuntur non eſt ſubreptitia ſi vnum iuſtificetur, quod ſit releuans, dec.7.de reſc.in nouis.

Commiſſio plura copulatiue continens qualiter ſit admittenda, dec.7.de reſ.nu.2.in nou.

Cõmiſſio prima habens, q; ſummarie &c. procedatur, ſeruit in quacunque inſtantia, deci. 2 de reſc.nu.1.in nouis.

Commiſſio prima ſufficit etiam ſi impetretur nouum ius, dec.15.de reſc.nu.2. in nouis.

Commiſſio pro articulis admittendis poſt terminum non ſe extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam.dec.11.de reſc. nu.1.in nou.

Cõmiſſio quod articuli obiectiui admittantur poſt terminum non ſe extendit ad ſecundã & tertiam inſtantiam, ſi in illis melius ſpecificari poſſunt dec.11.de reſc.in nouis.

Commiſſio ſignata, arbitrio iudicis & cum ſimilibus clauſulis quid operetur, deciſi.7.de reſc.nu 2.in nouis.

Commiſſio ſignata, audiat & procedat ſummarie quid operetur, dec.9 de reſc.in nouis.

Commiſſio ſi immediate poſt appellationem à diffinitiua præſentata fuerit, pſumitur fuiſſe impetrata ante appellationem, deci. 2. de except.nu.1.in nouis.

Commiſſio ſi ſignetur audiat &c. & procedat ſummarie &c. omnia in ea petita quoad modum procedendi dummodo cancellata non fuerint cenſentur conceſſa, dec.9.de reſcri.in nouis.

Commiſſio ſuper cauſis motis & mouendis obtenta extenditur ad cauſas duntaxat tunc exortas, deci. 18.de reſc.in nouis.

¶Compenſatio quamuis ipſo iure competat, debet tamen peti ab homine, dec.25.nu.4.de app.in nouis.

¶Compromiſſum ſi ſit in tres vel in duos, ſic q; ipſi tres vel duo eorum cognoſcere & pronũtiare poſſit vt arbitri ſeu arbitratores & amicabiles Compoſitores, & nõ ſeruato iuris ordine, ſi omnes tres cognouerunt, & tandem duo tantum pronũtiauerunt non vocato tertio etiam præſente, valet eorum duorum pronuntiatio, dec.3.de arbitr.in antiq.

Compromitti poteſt de ſpirituali in laicum cũ clerico authoritate ſuperioris, deci.46.nu.2. de conceſ.præb.in antiq.

¶Compulſoria debet decerni etiam poſt cõcluſionem cauſæ, parte tamen vocata, deciſi.37. nu.1.de proba.in antiq.

Compulſoria conceditur etiam non citata parte, ibid.dec.42.nu.1.

Compulſor aſſumptus vigore cõpulſus, an de-

beat

beat eſſe qualificatus iuxta c.ſtatutum, de reſcrip.in 6 dec.30.in addi.de reſcr.in nouis.

Compulſores habent dumtaxat requirere habentes inſtrumenta ad cauſam neceſſaria ad tradendum parti petenti ſub pœnis & cenſuris per auditores latis & non per eos fulminandis.dec. 1.in fin.de fide inſtru.in nouis.

¶Conceſſio generalis non includit, quæ concedenti ſunt ſpecialiter reſeruata, deci. 29.nu. 2.de pręb.in nouis.

¶Concluſio in cauſa ſecundum equitatem Rotæ etiam in cauſa prophana nó excludit probationem per inſtrumenta, & literas, dec.2. in fine.de reſtit.in integ.in nouis.

Concluſio in cauſa præcludit viam reuocationis attentatorum ſicut ſuſpenſio petitorij, dec.4.vt lit.pend.nu.2 in nouis.

Concluſio in cá beneficiali non eſt neceſſaria: ſecus in prophana, dec.j.de teſtib.nu.j.in nouis.

Concluſio in cauſa non impedit quo minus teſtes recipi poſſint ſuper habilitatib. impetrátis, & ſuper recognitione ſigillorú, & ſignorú notariorum pro informatione iudicis, deci. ij.de teſtib.in nouis.

Concluſio in cauſa reuocatur per admiſſionem articulorum. dec.12.nu.1.de renun.in antiq.

Concluſio in cá debet fieri aliqua parte inſtáte, alias pót appellare, dec.5.n.1.de iud.in antiq.

Concluſio in cauſa etiam prophana poteſt reuocari ſi per producta iura de nouo videatur auditori reuocanda, ibid.dec.8.nu.1.

Concluſio in cauſa excludit etiam probationé per inſtrumenta, & hoc in prophanis, ſecus in beneficialibus, dec.j.de proba.in antiq.

Concluſio ſi reuocetur ad inſtantiam illius qui eam procurauit, expenſæ per ipſum veniunt reficiendę, dec. 10.nu.1.de iudi.in antiq.

Concluſio in cá excludit recognitioné, ſeu emédationem defectus inſtrumenti per notarium faciendam, cau.25.dub.48.nu.1.Faſtol.

¶Condemnatus ad perpetuum carcerem non cenſetur priuatus ſuo beneficio, dec.5.nu.1. de ſent.& re iudic.Biſig.

Códe̅natus de crimine eſt infamis, ibid.nu.2.

Condemnatus ad perpetuos carceres videtur condemnatus in metallum, ibid.nu.3.

Códe̅natus actione iniuriarú criminaliter, efficitur infamis, ſecus ſi ciuiliter actú fuerit cótra ſe, dec.ij.nu.3 de iniu.& dam.dat.in anti.

¶Códitio q̃ apponit in literis pauperú potius dirigitur ad prouiſioné, & eius affectú, q̃ ad acceptationé, dec.7.nu.5.de cóceſ.pb.Biſig.

Conditio quę inhęret actui, & eſt de ſubſtantia & natura eius, non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſſionis, deciſio.9.nu.3. de conceſſ. præbend.Biſig

Conditio expirat expirante re circa quam verſatur, dec.14 vt lite penden.nu.2.in nouis.

Conditio ex lege competit quando non eſt prouiſum per ius, de iure & modo agendi, dec.j. de reſt ſpo in nouis.

Conditio in poteſtate grauati poſita poteſt per ipſum grauatum declarari, dec. 12.de re iudi. nu.2 in nouis.

Conditio quę ſuſpendit effectum gratię, ſuſpédit etiam effectum decreti tanquam acceſſorii ad dictam gratiam, cuius naturam ſequitur, dec.3.de conceſ pręb.in nouis.

Conditio, ſi idonei fuerint, in gratiis beneficialibus appoſita quid importet, dec. 12. de conceſ.pręb nu 4.in nouis.

Conditione non niſi adueniéte, ius aliquod habere dicitur ille, cui ſub conditione caſuali aliquid debetur, dec.26.de pręb.nu.2.in nou.

Conditio turpis vel impoſſibilis, quando vitiat relictum, dec. 10.nu.3.de teſta.

¶Conferre eſt voluntariæ iuriſdictionis, addit. dec.7.de offi.vica.nu.3.in nouis.

Conferendi beneficia ſuorum familiarium, ſi alicui concedatur facultas & vnus delierit eſſe familiaris, an veniente caſu poſſit conferre beneficia eius, dec.31.nu.5 de pb.in anti.

Conferédi beneficium inhabili nó currit tempus vt deuoluatur beneficium propter negligentiam, dec.9.nu.3 de reſtit.ſpol.in antiq.

¶Cóſeſſio ſimplex quam fecit reus ad libellú actoris non dicendo animo litem conteſtandi &c. non inducit litis conteſtationem. ſecus ſi haberet conditionem annexam, deci.j. nu.1.de lite conteſta.Biſig.

Confeſſio extraiudicialis regulariter probat, & quid in delictis, dec.1.de confeſ.nu.1. in nou.

Confeſſio extraiudicialis infamat cófitentem, redditque illum punibilem, ibid nu.2.

Confeſſio non recipit verborum extenſionem, dec.3.de libel.oblatio.nu.2.in nouis.

Confeſſio prelati, an & quando eccleſiæ preiudicet, dec.3.de confeſ.nu.1. & 2.in nouis.

Confeſſio procuratoris cum confeſſione domini eſt concordanda, dec 4 de confeſ. in nou.

Confeſſio procuratoris reuocari pót per dominum etiam, ſi facta ſit in articulis medio iuramento datis, dec.19 de procura. in nouis.

Confeſſioni factę in vna cauſa quis cótrauenire

d re

re poteſt, etiam ſi veniat vt ceſſionarius alte-rius in alia cauſa inter diuerſas perſonas. dec 34. eod.tit.num.3.
Confeſſio emiſſa in abſentia partis, duntamen cum cauſa, an ſit ſufficiens ad probandum. dec.18.nu.3 de prob.in antiq.
Confeſſio eſt vna & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem. dec.1 nume. 16. de hære-tic in antiq.
Confeſſio facta per aliquem tanquam teſtem in vno iudicio non præiudicat, ſibi in alio iudicio tanquam parti.dec.4.nu.1.de cōfeſ. in antiq.
Confeſſio facta in vno iudico nocere debet in alio ibid.nu.2.
Confeſſio partis non ſufficit ad effectum adiu-dicandi beneficium. deci 42. nu.1. de teſti. & atteſta.in antiq.
Confeſſio peccati eſt pars pœnitētiæ.dec.1.nu. 5.de hæret in antiq.
Cōfeſſio procuratoris facta domino ſciēte præ iudicat ipſi domino.dec.2.num. 1.de confeſ. in antiq.
Confeſſionem factam in vno iudicio tenetur confitens ſeruare illam in alio.dec.8.nu.11. de teſta.in antiq.
Confeſſio Rei in cauſa matrimoniali conſan-guinitatis vel affinitatis & beneficialis non prodeſt actori.dec 2.nu.4 de lit.conteſ.Bāli.
Confeſſionem recipiens pro ſe, debet etiam illam recipere contra ſe. dec.17. num.2.de reſtit.ſpol.in nouis.
Confeſſio Rei nō probat titulum.ibid.& deciſ. 19 num.1.eod.titu.
¶Confirmans trahitur ad tēpus confirmati, & nō econtra.deci. 13.de probat.nu 4.in nouis.
Confirmatio ſola ſuperioris tuetur poſſeſſorē, & omnia facta per eum, licet electio caſſetur. deci 4. de cauſ. poſſeſſ.& proprie. in nouis.
Confirmatio Papalis ex certa ſcientia ſupplet defectum ſolemnitatis, ſubſtantiale autem non, ſi cognitionem cauſæ, & vocationem partis adhibuiſſet.dec.2.de confirmatio. vtil. vel inuti.num. 1.in nouis.
Confirmatio Papæ ex certa ſcientia facta facit tranſactionem perſonalem realem. ibid.
Confirmatio Papæ ex certa ſcientia quos defē ctus ſuppleat ibid.
Confirmatio electionis vbi probatur fuiſſe le-gitime facta præſumitur electionem legiti-me proceſſiſſe.dec.13.nu.2.de conceſſ. præb. in antiq.
Confirmans dicitur dare. dec. 11.nu.8. de iure patr.in antiq.
¶Coniectura qualiter ſit probanda. dec.27.de reſcri.nu. 2 in nouis.
Coniuncta perſona, an & quando admittatur pro coniuncta ſine mandato. deci 6. nu. 1.& ſequen.& dec. 35.de procuratorib. in nouis. & deci.34. eod.titu. in antiq. & deci.38.nu. 2.de reſcrip.in antiq.
Coniuncti poſſunt prodeſſe ſed nō obeſſe.dec. 6. in fin addit.de procu.in nouis.
¶Conſcientia qualiter diffiniatur. dec.18.de conceſſ.præb.nu.3.in nouis.
Conſcientia vbi oneratur an inducatur electio induſtriæ perſonæ.ibid.
Conſcientiæ mentio in commiſſionibus vbi reperitur ſecūdum aliquos importat potius monitionem quam conditionem.ibid.
Conſcientiæ alicuius vbi aliquid relinquitur, non admittitur alius contrarium probare volens. deci.61.nu.3.de reſcript.in antiq.
¶Conſenſus,& non concubitus facit matrimo nium. deci. 1.nu.2. de ſponſalib. in antiq.
Conſenſus an poſſit præſtari ante datam ſup-plicationis.dec.4.de renuntia.nu. 17. in nou.
Conſenſus expreſſus ambarum partiū requiri tur, vt delegatus procedere poſſit extra lo-cum.deci. 15.de offic.delega.in nouis.
Conſenſus capituli non requiritur quando le-gatus venit ex cauſa. dec.2. de offi.le. nu.1. in nouis.
Conſenſus Cardinalis nō requiritur in gratia, Si neutri deci. 24. de reſcrip. in nouis.
Conſenſus nō poteſt præſtari poſt mortem,quā do procurator ante mortem nihil fecit, etiā ſi principalis porrexiſſet ſupplicationem. dec. 4.de renun. nu. 15. in nouis.
Conſenſus qui præſtatus poſt mortem, dicitur formalis,nō obſtante regula de extendendo conſenſu. dec.4. de renunt. nu. 16.in nouis.
Cōſenſus expreſſus partium requirıtur vt pro-ceſſus factus per delegatum extra locum ſibi decretum valeat.deci. 15.de offi.deleg.nu. 1.in nouis.
Conſenſus tacitus nihil operatur, vbi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus.ibi.nu.2.
Conſentire facto plus eſt,quam verbo.ibidem.
Conſenſus vbi requiritur, ſufficit quod interue-niat ex poſt facto,& tamen ſi actus ex poſt facto eſſet nullus, hoc non ſufficeret.dec.3. de confeſ.nu.4.in nouis.
Conſentire facto plus eſt quam verbo.dec.13. de con.

de conceſ præb.nu.3.in nouis.
¶Conſequitur quis ex perſona alterius quod ex perſona ſua non poteſt, dec. 23. de re iud. in nouis.
Conſequens ſi fundatur in aliquo antecedenti, ſublato antecedenti, tollitur, dec. 19.nu.3.de præb.in antiq.
¶Cõſeruator vbi eſt datus ad certum tempus, finito tempore finitur eius officium etiã quo ad negotia cœpta, dec.5.nu. 1.de offic.deleg. in antiq.
¶Conſilium mutari non debet in alterius præiudicium, dec. 2.nu.3 de ſequeſtra,poſſeſ.& fruct.in nouis.
¶Conſtitutio ſiue ſtatutum canonicorum & capituli poteſt probari per teſtes quia ſcriptura non eſt de eſſe,ſiue ſubſtantia legis vel conſtitutionis,dec.1.de conſti.in nouis.
Conſtitutio & ſtatutum poſſunt probari per teſtes,ibid.
Conſtitutio Papæ poteſt probari per teſtes, qui aſſiſtebant illi,dec.5.nu. 5.de prob. in antiq.
¶Conſuetum fieri tacite videtur in diſpoſitionem vel conuentionem venire,cau.24.dub. 46.nu 6.Faſtol.
Conſuetudo excludens ingreſſum religionem à ſucceſſione,habet locum etiam ſi ingreſſus apoſtataret,dec.1.nu.2 de conſuetu.Bolog.
Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem, cau.3.du.8.nu.2.Faſtol.
Conſuetudo an minori ſpatio inducatur quàm præſcriptio.dec. 6 de conſue.nu 5.in nouis.
Conſuetudo contraria mandato in ipſo mandato non expreſſa,an ipſum vitiet,dec. 14.de præb.nu 2.
Conſuetudo eſt in maioritate prælationis inſpicienda,dec 4.de elect nu 3.in nouis.
Conſuetudo interpretatiua inducitur minori ſpatio 10.annorum,dec.6.de conſue.nu.6 in nu 6.in nouis.
Cõſuetudo optãdi in eccleſia,in qua ſunt maiores & minores & præbendæ,tollitur per clauſ. derogatorias in literis apoſtolicis poſitas,deciſ.1.de conſuetu.in nouis.
Conſuetudo optionis præbendarum canonicalium quanti temporis ſpatio introducatur, dec.6 eod.tit.
Conſuetudo optandi inducitur per 10. annos vbi prębenda ſunt diſtinctæ,ibid.nu.4.
Conſuetudo optandi tollitur per clauſulam nõ obſtante,dec.5 de conſue.in nouis.
Cõſuetudo optãdi eſt cõtra ius, ibi.dec.6.nu.2.
Conſuetudo ꝙ receptus vltra numerum præbendarum valet optare minorem præbendam,valet,dec.2.de conſuet in nouis.
Conſuetudo ꝙ habens minorem præbendam poſſit optare maiorem, valet,licet non econtra,ibid.dec.3.
Conſuetudo ꝙ vxor ſuccedat viro in mobilibus valet,dec.1.de conſuetu in nouis.
Conſuetudo ꝙ receptus vltra numerum acceptet maiorem præbendam valet,dec.2.de cõſuet.in nouis.
Conſuetudo valet ꝙ habẽs minorem acceptet maiorem præbendam, & econuerſo,ibid.
Conſuetudo ſecundũ ius &c. præſcribitur ſpatio decem annorum, dec. 2.de præb.in nou.
Conſuetudo ſecundum vel pręter ius præſcribitur 10.annis,dec.6.de conſuet.in nouis.
Conſuetudo valet ꝙ vxor ſuccedat viro in mobilibus iuribus & actionibus liberis ſtantibus,dec 1.de conſuet in nouis.
Conſuetudo vnius loci non concludit de alio loco,dec.6.de conſue.nu 6.in nouis.
Cõſuetudine an tertia legitima & iure naturę debita diminui poſſit,deciſio.1 de conſuetu. in nouis.
Conſuetudo alterans formam iuris in alienatione bonorum eccleſiaſticorum, valet,dec. 1 nu.1.de conſuet.in antiq.
Cõſuetudo Angliana ꝙ rex habeat iuriſdictionẽ in clericos ſolutos in actionibus ciuilibus & perſonalibus mera vel criminaliter, vbi agitur ciuiliter non valet,dec.10.de conſuetu.nu.1. in antiq.
Conſuetudo attenditur circa electionem beneficiorum & collationes, dec.11.nu.2.de conſuet.in antiq.
Conſuetudo contra ſubſtantiam actus non valet,dec.6.nu.3.de conſuet.in antiq.
Conſuetudo contra ius naturale non valet,ibidem nu 3.
Conſuetudo contra libertatem eccleſiæ non eſt ſequenda, nec tenenda,dec.3 num 4.de conſue.in antiq.
Conſuetudo eccleſiæ in qua eſt certus numerus canonicorum, vel præbendarum diſponens quod habens dignitatem ſine præbẽda non poſſit acceptare primam pręendam vacaturam, non valet,dec. 36.nu.1.de conceſſ. præb.in antiq.
Conſuetudo non poteſt tollere ius naturale in totum,ſed bene in parte,dec 7.nu.2.de conſuet.in antiq.

Conſuetudo quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda decennio inducitur, deci. xxij. nu. 2. de proba. in antiq.

Conſuetudo quod quis debeat renuntiare beneficijs ſuis antequam admittatur in canonicũ præbendatũ in aliqua eccleſia, non valet, dec. 4. nu. 1. de conſuetud. in antiq.

Conſuetudo quod quis poſſit excommunicari ſine ſcriptis, non valet, ibid. dec. 5. nu. 1.

Conſuetudo ꝙ in inſtrumento non ponatur locus nec dies, non valet, ibi. dec. 6.

Cõſuetudo ꝙ inferior epiſcopo poſſit inſtituere vicarium ad tempus in eccleſia curata nõ valet, licet ex priuilegio poſſet, deci. 14 nu. 1. de conſuetud. in antiq.

Conſuetudo ꝙ iudex laicus cognoſcat de iure patronatus non valet, deci. 3. num. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo ꝙ vxor ſuccedat viro in omnibus bonis mobilibus etiam extantibus filijs, &c. valet, dec. 7. nu. 1. de conſuetu. in antiq.

Conſuetudo ꝙ laici iuriſdictionem habeant in clericos in actionib. ciuilibus & merè perſonalibus, an valeat, dec. 9. nu. 1. de conſuetud. in antiq.

Conſuetudo ꝙ epiſcopus in aduentu ſuo poſſit canonicum in vnaquaque eccleſiarum ſuæ diœceſis ponere, an valeat, dec. xj. nu. 1. de conſuet. in antiquis.

Conſuetudo vbi eſt ꝙ acquiſita per coniuges æqualiter diuidãtur, poteſt alter eorum huic conſuetudini renuntiare, deci. 12. num. 1. de conſuetu in antiq.

Conſuetudo vel ſtatutum de optando nõ obſtat apoſtolicis impetrationibus, deci. ij. nume. 1. de conſuet. in antiq.

¶ Contentum ſequitur naturam continentis, dec. 7 nu. 2 de reb. eccle. non alien. & dec. 15. nu. 2. de iure patro. in antiq.

¶ Conteſtatio litis non requiritur in poſſeſſorio cauſæ beneficialis, dec. 4. nu. 1. de litis conteſt. in antiq.

¶ Contractus innominati re integra pœnitentia diſſoluuntur, & quomodo agi poſſit ad intereſſe, dec. 8. nu. 3. de proc. in antiq.

Contrahentibus non licet circa quantitatem vel qualitatem ponderis vel menſuræ in mercibus ſe decipere, deci. ij. nu. 4 de pact. in antiquis.

Contractus fictitius differt à contractu fraudulento, dec. j. de dona. nu. 3. in nouis.

Contractus ſimulatus dicitur, quando ſimulatur contractus fieri, & non fit ita, ſicut, ſimulatur, ibid.

Contractus tribus modis dicitur, fictitius, imaginarius, & ſimulatus, & de eorum effectibus, ibid. nu. 4.

Contractum fictitium eſſe allegant i, fictionis ſpeciem exprimere, niſi cauſa, ex qua colligi valeat, declaretur, non ſufficit, ibid. nu. 6.

Contrariorum eadem eſt diſciplina, cau. v. dub. 16. nu. 2. Faſto.

Contrariorum natura eſt ꝙ vno poſito eodem actu cenſetur reliquum renocatum, dec. 1. in prin. de teſt. in nouis.

¶ Contumacia actoris eſt maior Rei contumacia, deci. 53. de app. in nouis.

Contumaciæ partes penſantur, dec. 64. de appe. nu. 9. in nouis.

Contumax quis dicatur, dec. 2. de dolo & cont. & dec. 53. de appell. in nouis.

Et an audiatur appellãs dec. 2. & dec. 16. de do. & cont. in nouis, & dec. 18. & 22. de appel. in nouis. & deci. 46. nu. 3. de app. in antiq.

¶ Copia cuius expenſis danda, deci. 5. nu. 18. & 26. & 22. nu. 13. 14. & 15. de reſcrip. in nou.

¶ Corpus mortui lite penden. per eccleſiam actricem exhumatum, ab eccleſia rea non venit per viam attentati iterum exhumandũ vt eccleſię reſtituatur, dec. 8. nu. 1. vt lite pendẽ. in antiq.

¶ Creditores an teneantur probare debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ, deci. 41. nu. 5. de probat. in antiq.

Creditores duobus abbatibus ſuper abbatia litigantibus poſſunt agere contra quencunq; etiam, ſi deſierit poſſidere qui fuit conuentus, ex quo ſe verum abbatem prætẽdit, deci. 21. nu 1. de iud in antiq.

Creditores poſſunt continuare proceſſum & inſtantiã initam cum abbate qui tpe cœpti iudicij poſſidebat, licet ſuccubuerit, dum tñ dictus abbas cum altero abbate ſuper petitorio contendat, deci. 21. nu. 1. de iud in antiq.

Creditores habent electionem quem maluerint conuenire ex duobus contendentibus de hæreditate, aut poſſeſſorem hæreditatis vel petitorem, ibid.

¶ Crimen an, poſſit probari per inſtrumentum. cau. 1 dub. 1. nu. 2. Faſto.

Criminoſus condemnatus remittitur de iudicem ad quem, deci. 34. nu. 1. de app. in antiq.

¶ Curator datus ad litem pupilli non tenetur facere inuentarium, dec. 1. de iud in nouis.

¶ Curſor

¶ Curſor Papæ dicitur perſona publica & fide gna, dec. 15. de dol. & contu. nu. 3. in nouis.

Curſoribus Papæ maior fides adhibetur quam aliis nuntiis. ibid. in fine.

D

Damna & intereſſe poſt litem conteſtatam dolo vel violentia illata probantur iuramento, deci. 2. de his quæ vi &c. nume. 4. in nouis.

Damna petita & ſpecificata in libello & articulis verum poſſunt probari per iuramentũ, dec. 3. de iniur. nu. 1. in nouis.

¶ Data non apponitur in commiſſionibus in Romana curia impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis, & ideo tẽpus præſentationis ipſarum attenditur, dec. 2. de excep. in nouis.

Data in bullis opponitur ſub diæ datæ ſupplicationis nõ examinis, dec. 3. nu. 1. de verborum ſignifi. in antiq.

Datæ tempus in beneficialibus reſcriptis eſt cõſiderandum, dec. 28. nu. 2. de reſc. in antiq.

Datio libertatis facta pendente optione eius cui legata erat ſeruorum optio, valet in euentum in quem illo non optetur, dec. 26. nu. 2. de conceſ. præb. in antiq.

¶ Debitor poteſt deducere ius alienum ad effectum vt concludat de non iure actoris, dec. 5. nu. 3. vt lit. pend. nihil innoue. Biſig.

Debitum non dicitur ante euentum conditionis ſed ſpes in debitum iri, dec. 7. nu. 7. de cõceſ. præb. Biſig.

Debitor debet portare debitum ad domum creditoris ſine petitione, deci. 1. nu. 2. de decim. in antiq.

Debitor verus poteſt excludere creditorem deducendo alienum debitum vt excludat ius actoris & abſoluatur ab eius petitione, dec. 5. nu. 2. vt lite pend. in antiq.

Debitor verus poteſt excludere creditorem deducendo alienum debitum vt excludat ius actoris, & abſoluatur ab eius petitione, dec. 5. vt lit pend. Biſig.

¶ Decanatus an ſit dignitas & in nomen dignitatis ſonat, dec. 17. de conceſ. præben. num. 1. in nouis.

Decanatus eccleſiæ collegiatæ eſt dignitas cum ſit caput collegii, & in nomen dignitatis ſonet, dec. 17. de conceſ. præb. nu. 1. in nouis.

¶ Deceptio quæ non tranſcẽdit dimidiam iuſti pretij an ſit licita, deciſio. 2. nume. 2. & 5. de pact. in antiq.

¶ Decimæ debent clericis tam de iure communi quàm de iure humano, & quibus, dec. 14. de iudi. nu. 2. in nouis.

Decimę ſiue petantur de iure, ſiue de conſuetudine per perſonas eccleſiaſticas à perſonis eccleſiaſticis ſemper habet locum Cle. diſpendioſam, de iud. ſecus ſi agatur inter laicos, deci. 14. de iud. nu. 1. in nouis.

Decimæ ſunt ſpirituales & fructus ipſarũ ſunt dependentia qui cadere poſſunt in laicum & etiam præſcribi. dec. 2. de iud. nu. 1. in nouis.

Decimandi ius non poteſt in laicum cadere & ideo impræſcriptibile per ipſum. ibid.

Decimandi ius præſcribere vna eccleſia contra aliam poterit, dec. 14. in fin. de iud. in nouis.

Decimæ prædiales temporis præteriti ſuo tempore non petitæ de cætero peti non poſſunt, dec. 5. nu. 1. de decim. in antiq.

Decimæ ſunt res ſpirituales & fructus ipſarum ſunt dependentes ab ipſis, dec. 2. nu. 2. ibi.

Decimæ poſſunt à laico præſcribi, non tamen ius decimandi, nu. 3. ibid.

¶ Declarare non eſt addere, dec. 5. in fi. de accuſ. in nouis.

Declaratio non habet locum in articulis obiectiuis, dec. 8. nu. 1. de probat. in antiq.

Declaratoria verba de non prouidẽdo niſi vni, in dubio intelligenda ſunt cum effectu, deci. 11. nu. 15. de conceſ. præb. Biſig.

¶ Decretum Papæ non ligat ante purificationẽ conditionis etiam ſubintellectæ, deci. 12. de conceſ. præb. nu. 3. in nouis.

Decretum ex falſa cauſa emanatum non afficit beneficium, dec. 12. nu. 1. de conceſ. præb. in nouis.

Decretum omne habet tacitam conditionem in ſe, ſi in cuius fauorem eſt interpoſitum vti voluerit. dec. 21. ibid.

Decretum Papæ de nõ prouidendo niſi vni, ſi repetatur appoſitum in gratiis æqualibus factis diuerſis, an ad ſolam prouiſionem præbẽdarum reſtringatur, & non canonicatuum, dec. 11. nu. 13. de conceſ. præb. Biſig.

Decretum quod ponitur in fine literarum gratiæ in forma communi conceſſæ, an arctet ordinarium ignorantem vt non poſſit, interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta conferre, cau. 21. dub. 42. nu. 1. Faſtol.

¶ Defenſio ſua nemini eſt deneganda, deciſi. 3. nu. 2. de exceptio. Biſig.

Deſenſionibus pluribus quilibet vti poteſt.deci.23.nu.4.de app.Biſig.

Defenſor admittitur vbi agitur de ſtatu perſonæ.dec.35.de procur.nu.2.in nouis.

Defenſor poſt litem conteſtatam an alium ſubſtituere poſſit.ibid.nu.3.

Defenſor ſine mandato tenetur cauere de iudicato ſoluendo,ibid.in princip.

Defenſor admitti debet ſine mandato in cauſa vbi agitur de priuatione beneficij fienda ob crimen,additi dec.37.de procur.nu.1.in nouis.

Defenſor admiſſus vt ſuprà quando poſſit ſubſtituere.ibid.nu.2.

Defenſor non admittitur quando in eius bonis nō poteſt fieri ſentētiæ executio.ibi.nu.3.

¶ Delatio appellationis facta ab vno ex tribus delegatis an deuoluat cauſam.dec.20.nu.1.de app.in antiq.

Delatio appellationi ab interlocutoria vnius iudicis, ex tribus datis in cauſa per ſedem apoſtolicam, an operetur deuolutionem cauſæ ad Romanam curiam.deci.55.nu.1.de appell.in antiq.

Delatio appellationi facta per vnum ex pluribus delegatis cum remiſſione cauſæ ad ſedē apoſtolicam an deuoluat cauſam ad curiam dec.9 nu.1.de appel.Biſig.

Delatio iudicis à quo, cum præfixione termini deuoluit cauſam ad Romanam curiam dec.16.nu.1.eod.tit.Biſig.

Delegati ante interpretationem literarum nullam habent poteſtatem,& per conſequēs alteri ſubdelegare commiſſum negotium ſibi non poſſunt.dec.19.de conceſſ.præ.in nouis

Delegati iuriſdictio non expirat per ſententiā abſolutoriam ab inſtantia iudicij per ſe factā.deciſ.3.in fin.de dolo & contu in nouis.

Delegatio Papæ vel imperatoris nō poteſt probari,niſi per literas.deciſ.5.de offic.vica.in nouis.

Delegatio vtrum probari poſſit per teſtes.dec.21.de conce.præb.in nouis.

Delegatio q vices ſuas alicui ſubdelegauit cū clau.donec ad ſe duceret reuocandas, non poterit in cauſa procedere, vbi appellationi interpoſitæ ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.dec.21.nu.2 de app.Biſig.

Delegati vnius ex condelegatis excuſatio in dubio præſumitur preceſſiſſe geſta per alios ſuos cōdelegatos.dec.1.nu.1.de plum.Biſig.

Delegatum debet mouere eadem ratio quæ mouere poterat delegantem.cauſ.35.dub.64 nume.2.Paſtol.

Delegatus habet annum ad exequendam ſententiā.dec.39.nu.2 de ſen.& re iud.in antiq.

Delegatus ab alio quam à principe non poteſt aliū ſubdelegare,nec vices ſuas committere dec.14.de offi deleg.in nouis.

Delegatus ab auditore in curia Romana ad recipiendum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere vices ſuas.dec.8.de offi deleg.in nouis.

Delegatus an conſenſu partium tacito poſſit pocedere extra locum ſibi delegatum.dec.51.eod.tit.

Delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantum poteſt committere vices ſuas, ſi hoc in ſua commiſſione ſpecialiter contineatur.dec.4 de offi.del.nu.1.in nouis.

Delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantum,licet alteri ſubdelegare illam nō poſſit tamen articulum cauſæ cognitionem non requirētē ſubdelegare poterit.dec.14.eo.ti.

Delegatus committens vices ſuas donec,&c. ſi moriatur re integra antequam ſubdelegatus vti cœperit iuriſdictione; huiuſmodi commiſſio expirat dec.33.de procu.in nou.

Delegatus exercitium iuriſdictionis nō recipit, niſi à tempore præſentatæ & receptæ commiſſionis.dec.6.de offi deleg.nu.1.in nouis.

Delegatus habet iuriſdictionem ſuper perſonas etiā non expreſſas ante ipſorum expreſſionem, & etiam ante literarum præſentationem & receptionem, licet non habeat exercitium iuriſdictionis,niſi per expreſſionem perſonarum & literarum præſentationem.dec.12.circa fi.de præb.in nouis.

Delegatus licet ſciat ſe delegatum ante præſentationem reſcripti procedēdo nullum proceſſum facere dicitur.dec.6.nu.1.de offi.deleg.in nou.

Delegatus ordinarij extra territorium ipſius iudicare non poteſt etiam de conſenſu partium.dec.7.de offi.vicar.nu.3.in nouis.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam deputatus non poteſt aliquem articulum cauſę cognitionem requirentem, ſed nudum miniſterium alteri committere.dec.3.de offi.deleg.in nouis.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam non poteſt ſubdelegare.dec.8.eod.tit.num.2.in nouis.

Delegatus ordinarij quādo ſubdeleget.dec.3.de

de off. deleg. in nouis.
Delegatus Papę poteſt dare curatorē in cā quę corā eo vertitur, dec. 7. de iud. nu. 6. in nou.
Delegatus quilibet compelli poteſt ad acceptā dum reſcriptum ſibi directum, dec. 12. in prin. de præb. in nouis.
Delegatus qui habet iuriſdictionem ſpe & in euentum, quo alter nolit aut non poſſit illo principali ſubdelegāte nihil poteſt, dec. 5. in fin. de off. deleg. in nouis.
Delegatus qui ſententiam tulit, ſiue bene ſiue male an officio ſuo functus dicatur, deciſ. 16. de re iud. nu. 3. in nouis.
Delegati ad hoc vt de impotentia ſua conſtare dicatur ſola ſua aſſertio ſufficit, dec. 5. de off. deleg. nu. 2. in nouis.
¶ Delictum vicarij nocet epiſcopo qui pro eo tenetur, dec. 6. de offi. vica. in nouis.
Delicta & honores cum capite ambulāt, dec. 14. velit pen. nu 4 in nouis.
Delicta paria mutua compenſatione tolluntur, dec. 6. circa fin. de reſti. ſpo. in nouis.
Delicta manifeſta indigēt manifeſta correctio ne. dec. j. nu. 9. de hęret. in antiq.
¶ Delinquere plus dicitur obrepens quam ſurre pens, dec. 11. nu. 2. de reſcr. Biſig.
¶ Demonſtratio falſa an gratias debeat vitiare, dec. 4. nu. 6. de reſ. in antiq.
Demōſtratio falſa vel error qualitatis expreſſę non vitiat literas cū de corpore conſtet, dec. 54 nu. 1. de reſcr. in antiq.
Demonſtratio falſa non vitiat reſeruationem Papæ, dec. 29. nu. 1. de præb. in antiq.
Demōſtratio falſa nō vitiat legatū, ibid. nu. 2.
¶ Denarios grauiores à leuiorib. eligere, & gra uiores in maſſam cōflare leniores expēdēdo. non licet, etiam ſi cāpſor tales denarios mix tim ediderit, dec. 2. nu. 1. de pact. in antiq.
¶ Deportatus retinet quæ ſunt iuris naturalis gentium, dec. 5. de conce. præb. in nouis.
Deportatus poteſt optare & eligere, deci. 8. nu. 8. de ſent. excom. in antiq.
Deportatus licet amittat ea q̄ iuris ciuilis ſunt, nō tamē amittat eā quę iuris naturalis ſunt. dec. 4. nu 3. de ſent. excom. Biſig.
Deportatus poteſt eligere, acceptare & volun tatem ſuā exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis, ibi. nu. 4.
¶ Depoſitiones q̄ non tenent, habendæ ſunt ac ſi nō eſſent receptæ, dec. xj. de pb. nu. 1. i no.
Depoſitus retinet illa quæ ſunt iuris gentium, dec. 8. nu. 2. de ſent. excom. in antiq.
¶ Deſertio an habeat locū in curia, dec 25. nu. 2 de app. in antiq.
Deſeruiens duabus eccleſiis nomē aſſumit ex ea in qua magis moraī, dec 8. n. 3. de pb ī antiq.
¶ Deſtinatum ſortitur naturam eius ad quod deſtinatur, dec. j. nu. 3. de teſt. Biſig.
¶ Deuolutio cauſæ per appellationem habet vim citationis, & ideo citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cau ſæ, dec 4. nu. 1. de dolo & contu. in antiq.
Deuolutio ſi fiat ad archiepiſcopum etiam le gatum, habet tamen ſex menſes ad confe rendum, dec j. de ſupp. negli. præla. in nouis.
Deuolutio variis modis fit ob negligentiā, ibi.
Deuolutio fit poſt famam vacationis ſi non ſit vaga. ibid. nu. 3.
Deuolutio fit ad epiſcopum negligente capitu lo, deinde ad archiepiſcopum & Papam, ibi dem nume. 4.
Deuolutione facta de capitulo ad epiſcopū le tus nō concurrit cum Epiſcopo, quia potuit conferre in ſex menſibus capituli, ibid. nu. 6.
Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum & poſtea ad Papam legatus concurrit cum Papa, ibid. nu. 7.
¶ Dictio, quis vel qui, iuncta verbo tertiæ perſo næ cum reſpicit aliquid taxatum in quanti tate conſiſtens, facit cōditionem, ſecus ſi iun geretur verbo primæ perſonæ, quia tunc fa ceret demonſtrationem, dec. 11. nu. 4. de te ſtamen. in antiq.
Dictio, quis vel qui, iuncta verbo futuri tempo ris, facit conditionem, ibid. nu 6.
Dictio, & cætera, non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales, dec. j. de verbo. ſigni. in antiq.
Dictio perinde, quid denotat, dec. xij. nu. 2. & 3. de concel. præb. in nouis.
Dictio, aut, eſt ampliatiua, cau. 5. dub. 16 nu. 3. Faſtol.
Dictio, ſeu, ponitur correctiue, ibid. nu. 4.
Dictio repetitiua repetit modos & qualitates, cau. 24. dub. 46. nu. 7. Faſtol.
Dictio, extunc, temporis extremitatem deno tat, dec. 19. in prin. de app. in nouis.
¶ Dies appellandi dati à principio ſunt vtiles, in proceſſu vero continui, dec. ij. de dolo & contu. nu. 2. in nouis.
Dies termini computatur in termino in hoc ca ſu dec. 2. de reſcr. nu. 30. in nouis.
¶ Dieta computatur à fine dięceſis domicilij, dec. 34. nu. 1. de reſcr. in antiq.
¶ Dignitas inducitur conſuetudine, deciſio. 4 de cle-

de electio.nu.2.in nouis.
Dignitas in eccleſia dicitur illa quæ habet admi niſtrationem admixtam cum iuriſdictione, dec.9.de præb.in nouis.
¶ Dilatione pendente data à iure vel ab homine conquieſcit officium iudicis, dec.37.nu.2.de app.in antiq.
Dilatio pendens impedit id fiendum quod interim prorogat, & pro quo expediendo præfigitur, dec.19.de app.in nouis.
Dilatione pendente data ab homine vel à iure conquieſcit officium iudicis, ibid.
Dilationum materia eſt amputanda, deci.2.de ſequeſtr.poſ.& fruct.nu.1.in nouis.
Dilatio ad partes ad dominum conſulendum danda eſt procuratori habenti generale mandatum, dec.j.nu.5.de dila.Biſig.
¶ Diligentia eſt fienda de reperiendo & ſtatur iuramento, dec.xxij.de reſcr.nu.8.in nouis.
Diligens quilibet præſumitur niſi probetur negligens, dec.4.de conceſ.præb.in nouis.
Diligentia in proceſſu vbi paritas in data gratiæ præualet, dec.58.nu.1.de reſc.in antiq.
¶ Dimembratio quid, & quæ requirantur ad hoc vt valeat, dec.j.de rebus eccle.non alien.nu.1.in nouis.
Diſpenſatio an vitietur, ſi conditiones in ea appoſitæ veraciter non fuerint purificatæ, deci.4.nu.2.de fil præsby.in antiq.
Diſpenſatio cum illegitimo facta vt poſſit tenere beneficia perſonatus & dignitates cum cura, vel ſine cura &c. ſi ad ea quis per electionem aſſumatur non includit eccleſiam cathedralem, dec.j.nu.1.de fil. præsbyt.in antiq.
Diſpenſatio quoad maiora extenditur ad minora, ibid.nu.2.
Diſpenſatio cum genito ex clerico & ſoluta, ſi non ſit dictum in diſpẽſatione, quod ſoluta erat filia ſpiritualis, an valeat, ibid.dec.2.
Diſpenſationem qualitates vitioſæ omiſſæ an vitient, vt ex poſtfacto poſſit quis contra eã obtinere, ibid.dec.4.
Diſpenſatus poteſt impetrare beneficia non facta mentione de diſpenſatione, ſecus ſi impetrat nouam diſpenſationem, deci.3.de filiis præsbyt.in antiq.
Diſpenſantur illegitimi ad vnum curatum per penitentiam, dec.2.de fil præsb.in nouis.
Diſpẽſatus per epiſcopũ ſup illegitimitate nõ põt recipere pbendã eccleſiæ cathedralis, ibi.
Diſpenſatus ſufficienter præſumitur qui fuit toleratus longo tempore, ibid.nu.4.
Diſpẽſatus ut poſſit obtinere vnum beneficiũ ſi dimiſerit illud, non poteſt aliud loco illius obtinere, dec.j.de filiis præsbyt.in nouis.
Diſpenſatio anteceſſoris quæ allegatur ſurreptitia, præſumitur bona ſi per triẽnium fuit toleratus, dec.2.de fil.præsby.nu.6.in nouis.
Diſpenſatio cum verbis exuberantibus & oratione vniuerſali comprehendit præb. cathedra, ibid.nu.9.
Diſpenſatio epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedra ibid.nu.1.
Diſpenſatio facta per illum qui communiter reputabatur habere facultatem, valet, licet facultatem non haberet, ibid.nu.7.
Diſpenſatio motu proprio obtenta, à promoto ad cathedralem, quod poſſet prioratum in collegiata eccleſia dignitatem curatam exiſtentem, & præſentationem patroni laici ſpectantem, retinere vſque ad beneplacitum ſedis apoſtolicę, decernendo ipſum prioratum per munus conſecrationis, vel per aſſecutionem poſſeſſionis, minime vacare nulla facta mentione de iure præſentandi dicti laici, an valeat, dec.21.de præb.in nouis.
Diſpenſatio non idonei non requirit conſenſum electorum, ibid.
Diſpenſatio obtinendi beneficium extenditur ad primum & vnicum tantum, & in permutando ipſo requiritur, quod ſibi ſpecialiter concedatur, dec.j.de fil. præsb.in nouis.
Diſpenſatio quæ fit cum monacho ad eccleſiã ſæcularem debet fieri cauſa vtilitatis, vel neceſſitatis, dec.28.de conceſſio.præbend.nu.1.in nouis.
Diſpenſatio ſecunda non debet facere mentionem de prima, niſi tendat ad diuerſum finẽ, dec.ij.de fil.præsbyt.nu.3.in nouis.
Diſpenſatio ſuper defectu natalium ad vnum beneficium ſimpliciter facta, an comprehendat curatum, ibid.nu.1.
Diſpenſatio ſuper pluralitate dignitatum incompatibilium requirit expreſſionem qualitatis curę, dec.21.nu.5.de præb.in nouis.
Diſpenſationum plures caſus, dec.j.de fil.præſ.nu.3.in nouis.
Diſpenſari cum aliquo vbi mandatur cum cla. Cum nobis ipſum 20 annorũ exiſtere aſſeratur, an ſufficiat quod executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecundum omnem vim, formam, & effectum literarum cõmiſſionis ſuæ, cau.27.dub.51.nu.1.Faſto.
Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu

ſenſu

ſenſu capituli, & ſine cauſæ cognitione immediatè nō poſſ, cau. 36. dub. 65. nu. 6. Faſt.
Diſpenſatio requirit cauſæ cognitionem, ibid, in numero 9.
Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio, ibid.
Diſpenſatio facta ex falſa cauſa non valet, deci. 17. nu. 6. de reb. eccle. non alie. Biſig.
Diſpenſationis tempus factæ per epiſcopum ad ſeptennium cauſa ſtudij habentis parœcialē, an computetur in tempore prorogato prius per Papam de non promouēdo, deci. 2. nu. 1. de cler. non reſid. Biſig.
¶ Diſtributiones quotidianæ debentur ratione intereſſentia diuinis, deci. 20 de præb. in no.
Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficiorū, deci. 8. de præb. in nou, deci. 29. eo. titu. in antiq. & dec. 53. de ſenten. & re iud. in antiq.
Idē de mortuarijs & anniuerſarijs, dec. 8.
¶ Dolus dans cauſam contractui ſtricti iuris, nō reddit contractum ipſo iure nullum, deci. j. de exceſ. præla. in nouis, & deci. ij. nu. 3. de reb. eccle. non alie. in antiq.
Dolum allegans illum probare tenetur, deci. 1. de dona. nu. 2. in nouis.
Dolus in dubio non præſumitur, deci. iij. nu. 4. de reſcrip. in antiq.
Dolus tam in ſpolio rerum corporalium, quàm incorporalium requiritur, deci. iij. nu. 1. de reſti. ſpo. in antiq.
¶ Dominium an tranſeat in ceſſionarium per ſolam ceſſionem factam à non poſſidēte, deci. ij. de aliena. iudi. mut. cau. fact. nu. 1. in nou.
Dominium non tranſit ſine traditione, ibid.
Dominium eſt cauſa venditionis ipſius rei, ibid. nume. 2.
Dominiū neque fama neque communi reputatione aut prædeceſſoris poſſeſſione probari, deci. 15. de re iud. in nouis.
Dominij appellatione in libello expreſſe continetur, & venit vtile dominium, deciſio. ij. de alien. iud. mu. cau. fact. nu. 3. in nouis.
Dominium transfertur ex falſa cauſa, deciſi. ij. nu. 11. de reb eccle. non alie. Biſig.
Dominij tranſlatio ex quocunque cōtractu nō impeditur propter falſitatem cauſæ, ibi. n. 10.
Dominus non eſt legitimus procurator ſubditi, deci. 23. de iud. nu. 1. in nouis.
Dominus non poteſt renuntiare ius ſubditi, ibid. in fi.
Dominus poteſt agere pro oppreſſionibus, turbationibus, & iniurijs ſubditorum tendentibus in perniciem ſuæ iuriſdictionis, nō tamē pro commodis eorum priuatis, ibi. nu. 1.
Dominus faciendo actum neceſſarium, & magis ſufficientem non videtur reuocare procuratorem, deci. 22. de procu. in antiq.
Dominus poſt decem dies à tempore ſcientiæ qualiter intelligatur quod appellare poſſit, dec. 28. nu. 7. de app. in antiq.
Dominus punitur ex negligentia procuratoris, ibid. nu. 6.
¶ Domus communis propter delictum vnius dominorum deſtrui non debet in totum, deci. 4. nu. 6. de appel. Biſig.
¶ Donationem non faciunt deſinere verba iſta, pro meritis & ſeruitijs, deci. j. in fi. de aliena. iudi. mut. in nouis.
Donationem factam mulieri ſi vir non reuocauit expreſſe, videtur cauſa mortis illi donaſſe, deci. j. nume. 5. de donat. inter vir. & vxo. Biſig.
Donare in dubio quis non præſumitur nec iactare ſuum, ibid. nu 6.
Donata vxori contemplatione viri, cuius cenſeatur eſſe, ibid. nu. 7.
Donatio quando facta in fraudem, vel ſimulata præſumatur, dec j. de donat. in nouis.
¶ Dotis conſtitutio non impeditur propter falſitatem cauſæ, deciſio. ij. nu. 15. de reb. eccleſ. non alie. Biſig.
¶ Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus, deci. v. nume. 1. de verbo. ſignificatio. in antiquis.
¶ Dummodo, potius ſonat in admonitionem vel comminationem quàm in conditionem, deciſio. j. in fi. de condi. appoſi. in nouis.

E.

Ecclesia cathedralis ſuccedit loco domicilij, deci. 10. de app. nu. 1. in nouis.
Eccleſia dicitur vidua defuncto prelato curam animarum habentem, deci. 5. de elect. num. 1. in nouis.
Eccleſia eſt in anima viuētis, quę nunquam moritur, deci. j. nu. 5. de reſti. ſpo. in nouis.
Eccleſia eſt diſſimilis hæreditati iacenti, ibid.
Eccleſia in contractibus ſuis nullam fraudem adhibere debet, deciſio. j. de loc. & condu. in nouis.
Eccleſia non dicitur vacare quamuis rector ipſius adeo ſit in fi. anni, ꝙ promoueri nō poſſit, deci. 21. de præb. nu. 6. in nouis.

Eccleſia

Eccleſia vnita monaſterio cui per clericum ſecularem deſeruitur, an vacare dicatur, deci. 12. de iure patro. nu. 1. in nouis.

Eccleſia vnita cenſetur pleno iure ſpectare ad epiſcopum, vel abbatem cuius menſæ eſt vnita, deci. 2. de exceſ. præla. nu. 2. in nouis.

Eccleſiæ melius per proprium prælatum quàm per vicarium ſeruitur, deciſ. 21. de præb. nu. 2. in nouis.

Eccleſiarum prouiſio diuerſimodè conſideratur: nec eſt eadẽ ratio in minorib. beneficiis quæ in ſuperiorib. dec. 3. de ele. nu 1. in nouis.

Eccleſia antequam conſtruatur debet dotari, alioquin creatio ipſius non tenebit, dec. j. nu. 2. de eccleſ. ædificand. in antiq.

Eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij, deci. 83. de appel. in antiq.

Eccleſia debet defendere ſuos pęnitentes, deci. j. nu. 15. de hære. in antiq.

Eccleſia habet fiſcum, deci. 7. nu. 2. de teſtam. in anti q.

Eccleſia parœcialis & hoſpitalarij poſſunt præſcribere iura aliarum eccleſiarum, dec. 1. nume. 1. de præſcri. in antiq.

Eccleſia parœcialis ex qua quis percipit ex priuilegio mediam partem funeralium, ſi erigatur in collegiatam, an priuilegiatus habebit quartam debitam à collegiatis, vel potius ſicut antea erit ſoluenda media pars, deciſi. j. nu. 2. de ſepultu. in antiq.

Eccleſiæ nomine agere extraneus poteſt prælato negligente, dec 13. nu. 1. de iud. in antiq.

Eccleſias vnitas ſi contingat dimembrari, quælibet ipſarum de per ſe tenebitur ad procurationem epiſcopi illas viſitãtis, deciſ. 1. nu. 1. de cenſib. in antiq.

Eccleſia regularis & cathedralis vbi ſunt multi, & dos fuit conſtituta pro multis, in dubio præſumitur quòd ſit collegiata, licet ſecus ſit in alijs eccleſijs ſecularibus inferioribus, deci. 13. nu. 3. de præb. Biſig.

¶ Electio facta per compromiſſarios voto electi capitularis non ſcrutato valet, licet dictum fuerit in compromiſſo ꝙ perſcrutatis votis omnium & ſingulorum eligerent, deci. 6. nu. 1. de elect.

Electus adminiſtrans in vim confirmationis nullę defectu iuriſdictionis, vel ratione prouiſionis non gratioſæ aut ſurreptitiæ efficitur inhabilis, deci. 6 de elect nu. 5. in nouis.

Electus ante confirmationem an poſſit renuntiare, ibid. nu. 1.

Electus poteſt ante confirmationem renuntiare iuri ſuo ſibi ex electione quæſito in manibus eligentium etiam ſibi ex electione quæſito in manibus eligentium ſi electioni de ſe ſactæ conſenſerit, dec. 8. de iure patro. nu. 3. in nouis.

Electo ante confirmationem non competit ius in re, ſed ad reuocabile & confirmabile, deci. 6 de elect. in nouis.

Electo quale ius acquiratur, deci. xvij. in fin. de præben. in nouis.

Electio debet notificari electo, deciſ. 3. de elect. in nouis.

Electio vt ſit canonica, quando ſeruanda ſit forma c. quia propter. & de alijs pluribus in materia electionis, deci. 3. de elect. in nouis.

Electio per impreſſionem facta non valet, deci. 5. de renuntiati. nu. 1. in nouis.

Electio prælati vel beneficiandi poteſt & debet fieri in eccleſia, vel in aliquo alio loco idoneo & honeſto, dec. 3. de elect. in nouis.

Electio præſumitur facta legitimè probata confirmatione ipſius, deci. 4 de conceſſ. præb. circa med. in nouis.

¶ Eligere ſæpe ponitur pro pręſentare, deci. 27. de præb. in nouis.

Eligens an ſufficiat ꝙ ſi in quaſi poſſeſſione, & ꝙ eligat alternatiuè, & ſine ſpecificatione certi modi vacationis, deci. 6. de elect. nu. 7. in nouis.

¶ Electores & præſentatores poſſunt vna cum electis & præſentatis, & etiam ſine eis eſſe in iudicio pro eorum intereſſe petere eorũ electiones & præſentationes per eos factas canonizari ſeu canonicas pronuntiari, deci. 2. circa med. de iure patro. in nouis.

Electores excuſantur a negligentia non autem a culpa vbi homicidam illegitimum vel irregularem ad aliquam dignitatem elegerint, deci. 5. de iure patro. nu. 2. in nouis.

Electio ſola immediatè non tribuit ius in dignitatibus electiuis, ſecus eſt in ſimplicibus beneficijs, deci. 31. nu. 2. de conceſſ. præbend. in antiquis.

Electus confirmatus exequitur mandatum directum epiſcopo, deci. xxx. nu. 1. de reſcript. in antiquis.

Electus litigans ſuper electione, ſi decedat, nihilominus ſententia ſuper iure electionis ferenda eſt, deci 3. nu. 1. de elect. in antiq.

¶ Eleemoſynariæ eccleſiæ Gerunden. ac capellania ab ea dependens, an cadunt in gratijs expe-

expectatiuis, deci.50.numero 1. de conceſſ. præb.in antiq.
¶ Emancipatio facta de clerico per patrem coram patre laico valet, deci.7.de iud.in nouis.
Emancipatio eſt actus patris, & non filij, ibid.
Emancipatio vocatur præmium ſiue donum, ibid.nu.2.
Emancipatio ꝙ per iudicem competentem fieri debeat, & quis iudex cenſeatur competēs, deci.7.de iudi.nu.1.& 4.in nouis.
¶ Emphyteutica res vtrum poſſit dari in dotē, remiſſiuè, dec.j.in fi de feu.in nouis.
Emphytheuticam rem venditam per ſecundū emphyteutam, an poſſit primus dominus pro eodem pretio retinere, deci.j.nu.1.de loca.& condu in antiq.
¶ Emptor ſi emit rem quam credit liberam, & eſt emphyteuticaria, & per biennium non ſoluit cenſum, non cadit in commiſſum, deciſ.j. nu 1.de empti.& vendi.in antiq.
¶ Epiſtola ſi furto ſubtrahatur, cui actio quæratur, deci.xviij nu 2. de prob in antiq.
Epiſtolæ tranſmiſſæ alicui continentis factum ſcribentis cum tertio, an teſtentur cōtra ſcribentem, ibid.nu.1.
¶ Epiſcopus tenetur quolibet anno ſemel per ſe, vel alium, ſuam diœceſim viſitare, deciſ. 6.de iure patro.nu.2. in nouis.
¶ Epiſcopus allegans ignorantiam vacationis beneficij in ſua diœceſi vacantis non auditur, deci.6 de iure patro.nu.3.in nouis.
Epiſcopus an poſſit committere vicario generali collationem certi beneficij, deci.7.de offic. vica.nu.1 .in nouis.
Epiſcopus non poteſt aliquam iuriſdictionem exercere in aliena diœceſi abſque licentia petita, & obtenta, ibid nu.3.
Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt, dec.xvii.de offi.deleg.nu.2.in nouis.
Epiſcopus ante conſecrationem nō poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis, enumerata, ibidem numero 5.
Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem non tamen beneficia, ibid.nu 6.
Epiſcopus executor deputatus pōt alteri ſubdelegare vices ſuas, licet deputati fuerint alij duo executores in caſu, quo ipſe nollet, aut non poſſet huiuſmodi actum exercere, deci. 5.de offi.deleg.nu.1.in nouis.
Epiſcopus executor non committit ſuo officiali purificationem gratiarum commiſſionis ſuæ tempore non factarum, deciſi.xix. de conceſſio de præbend.in nouis.
Epiſcopus non diſpenſat cum rectore ſuper ætate, deci.ij de excep prælat.in nouis.
Epiſcopus poteſt committere cauſam vicario alterius epiſcopi concurrentibus tamen pluribus, dec.7 de offic. vicar.in nouis.
Epiſcopus & vicarius habent idem conſiſtoriū, & tribunal.ibi.nu.4.
Epiſcopus poteſt ſecundum aliquos diſpenſare ad minores ordines cum vero bigamo, deci. j.de biga.nu.3 in nouis.
Epiſcopus poteſt in duobus caſibus dare vel cōmittere iuriſdictionem ordinariam, deciſ.4. nu.3.de offi.vicar.in nouis.
Epiſcopus poteſt committere in genere collationem beneficiorum ad ipſum ſpectantium ſuo vicario generali, ibi.dec.v.nu. 2.
Epiſcopus poteſt depoſitum a beneficio per ſententiam a qua extitit appellatum ad beneficium reſtituere inuito patrono, deci.xxi. de præb.nu.6.in nouis.
Epiſcopus poteſt vnire rectoriam & vicariam, dec.ij.de excep.prælat.in nouis.
Epiſcopus pp magnam cauſam vtilitatis, vel neceſſitatis diſpenſare poteſt contra concilia generalia, deci. 5.circa med. de iure patr. in nouis.
Epiſcopus quando in ſynodo aliquid mandat, vel prohibet, dicit id haberi loco trinæ monitionis, deciſ.xix.circa medium de dolo & contu in nouis.
Epiſcopus qui communiter deputatur executor in gratijs in forma pauperum, an committere poſſit in genere officiali ſuo poteſtatem purificandi omnes gratias, in quibus eſt vel erit executor deputatus, deci. 19.de conceſſ. præben.nu.1.in nouis.
Epiſcopus reputatur iuriſperitus, licet ſæpiſſimè contrarium reperiatur deci.xviij. de conceſſ.præben.in nouis.
Epiſcopus ſi concedat aliquid, ꝙ appareat in conceſſione enuntiatiuè conſenſum capituli adhibitum fuiſſe, licet non appareat de cōſenſu, ſi tamen ſequitur tempus ſufficiens ad præſcribendum valet talis conceſſio, deci.3. de præſc in nouis.
Epiſcopo ſemeſtre ad conferēdum beneficium per negligentiam patroni laici ad ipſum deuolutum incipit currere vltima die quadrimeſtris laico ad præſentandum dati, ſi beneficium tempore deuolutionis de iure, & de facto vacauerit, & epiſcopus ipſe in diœceſi fuerit

ſuerit, deci.6.de iure patrona.in nouis.

Epiſcopus tenetur pro delicto vicarij & officialis ſui, niſi quam cito ſciuerit, eius delictum purgauerit, ibid.

Epiſcopus an poſſit nominare contra minimum ſtatutum, deciſ j.de præbend.in antiq.

Epiſcopus an poſſit diſpenſare, ꝙ minor xxv. annis teneat beneficium curatum, ibid.deci. ij.nu.2.

Epiſcopus an poſſit ex cauſa diſpenſare, ut quis habeat duas dignitates vel perſonatus in eadem eccleſia, ibid. nu.1.

Epiſcopus cui commiſſa eſt poteſtas diſpenſandi an poſſit eam alteri committere, deciſi.9. num.5.de offi.vica.in antiq.

Epiſcopus diſpenſare non poteſt cum penitus illiterato, deci.xiij.nu.5. de proba.in antiq.

Epiſcopus eximẽdo eccleſiam videtur retinuiſſe procurationem, deci.ij.num.1.de cenſib.in antiquis.

Epiſcopus habet præſumptionem pro ſe, quando agit cum inferiore prælato, & hoc cæteris paribus, deci.xij.nu 1.de reſti. ſpol.in antiq.

Epiſcopus habens ex priuilegio nominare vnũ canonicum in qualibet eccleſia, ſi ſemel nominauerit aliquem, licet poſſeſſionem non fuerit conſecutus, non poterit alium nominare, dec.xxxi.de conceſſ. præb. in antiq.

Epiſcopus infra tempus ſibi motu proprio ſe cõſecrari faciendi prorogatum retinet priora beneficia, ſecus ſi ad ſupplicationem ipſius fuiſſet dictum tempus prorogatum, deciſi.1. nu.1.de tempus vacationis, deci.x.num.1.de prob.in antiq.

Epiſcopi iuramento creditur dicentis ſe ignoraſſe tempus vacationis, dec.x.nu.1. de proba.in antiq.

Epiſcopus iurans non tenetur tangere ſcripturas, deci.7.nu.1.de iureiur.in antiq.

Epiſcopus monachum ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negocia, maximè abbate ſciente, deci.3.nume.2.de offic. vicar.in antiquis.

Epiſcopus non poteſt committere vicario ſuo ea quæ poſtmodum ſunt ipſi epiſcopo delegãda, & an poſſit committere alteri diſpoſitionem ſibi commiſſam, deci.9 ibid.

Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali, licet ſecus in dignitate & perſonatu, deci.j.nu.3.de fil.præsby.in antiq.

Epiſcopus poteſt transferre monachum ad beneficium ſeculare, ita ꝙ beneficium tale monaſterio vniatur & regatur per monachum; Et quid ſi expreſſe non diſpenſauerit ſuper translatione monachorum, deci.ij. de offic. ordi.in antiq.

Epiſcopus poſtquam commiſit alicui vt conferat certum beneficium vacans, non poteſt variare, deciſi.33.numero 1.de præben.in antiquis.

Epiſcopus ſi confert capellaniam deuolutam propter negligentiam patroni, non propterea eſt locus pœnæ adiectæ per teſtatorẽ fundatorem eius, ſcilicet quòd propter hoc deſinat eſſe beneficium, deci.x.nu.1. de teſtam. in antiquis.

Epiſcopus ſi ex conſuetudine debet habere certam menſuram de grano quod portatur ad vrbem, debebit etiam habere de farina quæ portatur ſolum in fraudem, deci.8, de conſuetud. in antiquis.

Epiſcopus tenetur ad reſtitutionem damnorum per officialem ſuum iniuſtè datorum, dec.6. nu.1.de offi.vica.in antiq.

Epiſcopus vbi latæ ſunt tres ſententiæ conformes contra eius capitulum, an poſſit executorem ipſarum impedire, ex eo ꝙ non fuerit citatus, deci.xiij.nu.1.de ſenten.& re iudi. in antiq.

Epiſcopi vel electi fructus extantes tẽpore tranſlationis beneficiorũ priorum debẽtur tranſlato ſeu aſſumpto i epiſcopum: ſecus ſi eſſet monachus Et quid in mortuo, deciſi.j.nu.1. de translat.epiſ vel elect.in antiq.

Epiſcopus diſpenſare non poteſt vt regularis remanens in clauſtro iura ſuæ clauſtralitatis percipiat, & eccleſiæ ſeculari deſeruiat, cau. 36.dub 65.nu.5 Faſto.

Epiſcopus diſpenſat in illis tantum quæ ſibi cõmittuntur a iure, ibid.nu.xj.

Epiſcopus quod diſpenſare poſſit ut regulares præficiantur eccleſię ſeculari, quomodo intelligendum eſt, ibid.nu.12.

Epiſcopus, nõ eſt prælatus, deci.8.nu.3.de præb. Biſig.

Epiſcopus poteſt alteri cõmittere vt faciat tractatus ſuper alienatione rei eccleſiaſticæ cum c.deci.v nu.1.de reb.eccle.non ali.Biſig.

Epiſcopo qui habet ſuã diœceſim viſitare currit tempus à die quo ſcire potuit uel debuit, deci.7.nu.5 de præb.Biſig.

¶ Eremita cenſetur perſona eccleſiaſtica, licet nullam profeſſionem emittat. dec.2.nu.2.de ſent.excom.Biſig.

¶ Error

¶ Error iuſtus habetur pro titulo, dec 3. de pręſcri. in nouis.

Error nominis vel cognominis non vitiat commiſſionem, dummodo poſſit de perſona per aliquas alias circumſtantias conſtare, dec. 16. de reſcript. in nouis.

Error nominis impetrantis non vitiat, ibid.

Error debet proponi & allegari, & non ſufficit quod conſter in actis, ibid. nu. 4

¶ Examinatio abſentis circa ſcientiam vel literaturam quæ exigit præſentiam hominis poſſit fieri per teſtes dec. 18. de conceſſi præb. nu. 4 in nouis.

Examinatores promouendorum ad eccleſiaſtica beneficia, cuius conditionis & conuerſationis, & literaturæ eſſe debeant, deci 18. de conceſſio præben. nu. 4. in nouis.

¶ Exceptio actionem præſupponit, cum ſit eius excluſio, deci. 16. in ti. de iud. in nouis.

Exceptio contra petentem abſolutionẽ ad cautelam qualiter ſit concipienda, & quam requirat expreſſionẽ, dec. v. de excep. n. 1. in nou.

Exceptio declinatoria poſt terminum ad dicendum contra commiſſionem oppoſita ad probandum non eſt admittenda, niſi excipiens iuraret ſecundum formam c. paſtoralis, de except. deci. j. de excep. nu. 1. in nouis.

Exceptio nullitatis ſi incontinenti probetur coram iudice qui ſententiam tulit, impedit executionem, deci. 3. de excep nu. 1. in nouis.

Exceptio peremptoria nõ inficit reſcripta, nec conteſtationem litis impedit, deci. 4. de excepti. in nouis.

Exceptio peremptoria quòd contra commiſſionem non admittatur, ibid.

Exceptio ꝙ procurator non ſit admittendus, poteſt opponi in quacunq; parte litis, niſi &c. deci. 37. de proc. nu. 3. in nouis.

Exceptio rei iudicatę vel manifeſtę offenſæ ex ſola non paritione rei iudicatæ, an obſtet petenti abſolutionem ad cautelam, deciſi. 6. de excep. nu. 4. in nouis.

Exceptio ſpoliationis etiam à tertio facta an agenti petitorio obſtare poſſit, deci. 20. de reſtit. ſpol. nu. 1. in nouis.

Exceptiones dilatoriæ leuius, & citius admittuntur, probantur & expediuntur quam peremptoriæ, deci. 8. in ti. de excep. in nouis.

Exceptio criminis non repellantis promotum à beneficio, non eſt admittenda, deci. j. nu. 1. de excep. in antiq.

Exceptio manifeſtæ offenſæ generaliter oppoſita abſolutionem petenti ſimpliciter vel ad cautelã valet, dec. 11. nu. 1. de except. in antiq.

Exceptio peremptoria poteſt omitti per prælatum, & prælatus agens nomine ſuo, & cõuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus ibid. deci. 15.

Exceptio reſpiciẽs negotium principale poſita, niſi ſit rei iudicata, tranſactæ ſeu finitæ, non admittitur contra commiſſionem, deci. 61. nu. 2. de reſcrip. in antiq.

Exceptio ſolutionis non impedit litiſconteſtationem deci. j. nu. 1. de litiſconteſta. in antiq.

Exceptio declinatoriæ non ſunt admittendæ poſt terminum ad dicendum cõtra commiſſionem, niſi iuretur &c. dec. 12. nu. 1. de except. in antiq.

exceptiones quæ ſubintelliguntur in iuramento, & quæ excipi poſſunt contra iuramẽtum, deci. 2. nu 3. de iureiu. in antiq.

Exceptiones tacitè repelli videntur, ſi auditor procedat illis non obſtan. dec. 13. nu. 1. de excep. in antiq.

Exceptio ut ſit de regula, limitare debet ipſam regulam, dec. 12. nu 3. de præben. Biſig.

¶ Excluſus ex vno capite admittitur ex alio, deci. 3. nu. 5. de except. Biſig.

¶ Excõicandi poteſtatem, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios, beneficiatos eccleſiæ an decanus & capitulum præſcribere poſſint, dec. 2. de præſcrip. nu. 1. in nouis.

Excommunicandi ius poteſt præſcribere quilibet clericus, ibid. nu. 2.

Excommunicandi poſſeſſionẽ acquirit excommunicans excommunicato obediente, ſciente, & patiente ſuperiore, ibid.

Excommunicari poteſt citatus per edictũ, dec. 5. de reſcrip. nu. 10. in nouis.

Excommunicatio an probetur per denuntiationem quando in vim dilatoriæ opponitur, & quid quando in vim peremptoriæ, dec. 8. de excep. in nouis.

Excõicari nemo dẽt niſi pſonaliter monit⁹ aut citatus, dec. 2. nu. 5 2 de reſcrip. in nou. dec. 1. nu. 3. de fer. & dec. 11. de dolo & cont. in nouis.

Excommunicari non poſſunt ſingulæ perſonæ capituli, licet vt capitulum facientes apprehenſæ fuerint, ſi mandetur citari ſub pœna excommunicationis decanum & capitulum, deci. j. nu. 1 de ſenten. excom. in antiq.

Excommunicari non poteſt hæres uel ſucceſſor ex proceſſu habito contra defunctum, ibid. deci. 15. nu. 1. ibid.

Excom-

excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica,eſt nulla ipſo iure,dec.23.nu.1.ibid.
excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus,ibid. nu. 32.
excommunicatio nō infligitur regulariter,niſi perſonaliter apprehenſo,dec.28.nu.5.de appel.in antiq.
excōcatio non probatur per inſtrumentum abſolutionis,dec 5.de excep.in antiq.
excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata,tenet:ſecus ſi per delegatum, deci. 10.nu.1.de ſen.excom.in antiq.
excommunicationem non probat abſolutio, ibid.dec.11.nu.1.
excommunicationis exceptio poteſt opponi petenti reſtitutionem,& ſententiæ executioni, quia etiam poſtquam concluſum eſt in cā, poteſt in vim peremptorij, & per modum obiectionis opponi,dec.26 nu.2.de ſen.& re iud.in antiq.
excōicationis exceptio an admittatur ad impediendas tres conformes ſentētias interlocutorias,dec.17.nu.1.de ſen.excom.in antiq.
excommunicatus æquiparatur deportato,deci. 8.nu.7.ibid.
excommunicatus,an dicatur pro manifeſto offenſa ꝑlatus,qui dixit ſe nolle parere literis cōtra ſe ad beneficiū impetratis,quāuis intimatis proceſſibus prius dixerit ſe velle parere,dec.16.nu.1.de ſen.exc.in antiq
excommunicatus an iterum excommunicari poſſit,dec.32.nu.6.de præb.in antiq.
excommunicatus antequam abſoluitur non tenetur reſpondere ſuper eo quod iniuſtè fuerit excommunicatus,dec.14.nu 1.de ſen. excom.in antiq.
excommunicatus an poſſit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commiſſionem per ſe præſentatam,deci 30. nu.1.de ſen.exc.in antiq.
excommunicatio aut ſtatim tenet, aut ſtatim non tenet,dec.51.de app.nu.2.in nouis.
excommunicatio iuſtè prolata dicitur medicinalis,quā excommunicatus cum omni humilitate & obedientia ſuſtinere debet, dec. 10. de ſen.exc.nu.2.in nouis.
excommunicatio lata poſt ſententiam diffinitiuā infra decem dies,ligat.nec per appellationem ſequentem annullatur,dec.51.de appel. nu.3 in nouis.
excommunicatio non probatur, ex eo, ſolo ꝙ quis pro tali denunciatus probetur.dec. viij. de excep.nu.1.in nouis.
excōmunicatio ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſemper timenda eſt,dec.x.de ſen.excom.in nouis.
excommunicationem an inſtrumentum denūtiationis probet,dec.8.de ſent.excom.nu.2. in nouis.
excommunicatione eccleſia maiorem pœnam non habet dec.x.nu.2.de ſen.exc.in nouis.
excommunicationis exceptio an in audientia contradictarum contra impetrantem admittatur,dec vj.de iud.nu.3.in nouis.
excommunicationis exceptio in curia rariſſimè admittitur quia nunquam debite proponitur,& ſpecificatur,dec.viij.de ſen. exc.nu. 2.in nouis.
excommunicationis generalis ſentētiam ligat ſubditos monitos in genere & contumaces in non ſoluendo,quamuis ſubditus non probetur excommunicatus per tertium,niſi oſtēdat illum infra annum nō ſoluiſſe,dec. xviij. de dolo & contu.nu.1.in nouis.
excommunicationis generalis ſententiam epiſcopus ferre poteſt,ibid.
excommunicationis metus an ſit iuſtus metus? dec x.de ſen exc.nu.1.in nouis.
excommunicationis ſentētia ſecum trahit executionem,nec ſuſpenditur per appellationē, dec.36.de procur.nu 3.in nouis.
excommunicationis ſententia poſt appellationem legitimam lata,eſt nulla,dec.xx.in fi de app.in nouis.
excommunicationis ſententia pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum lata per modū attentari an abſque abſolutione veniat reuocanda,dec 51.nu.2.eo.ti.in nouis.
excommunicationis ſententia executionem ſecum trahit,ibid.
excommunicationis ſentētia trahit ſecum ſuā executionem,& ideo non retractabitur per modum attentati ſi iudex a quo poſt legitimam appellationem & citationem executā declarauerit quem excommunicatum,deci. 59.in fi.eo.ti.in nouis
excommunicationis ſententia lata ex falſa cā, & ſine ordine iuris tenet & valet,ſicut & abſolutio quæ pari paſſu ambulant,deci, 7 de ſen.exc nu.1.in nouis.
excommunicationis ſentētia quæ eſt nulla tolli poteſt ad cautelam,dec 9.in fi.eod. titu. in nouis.
excommunicatus abſolutus cum promiſſione

de ſtando iuri, ſi non adimpleat ipſo iure, incidit in excommunicationem ſi fuerat excõmunicatus à canone, vel à iure, ſecus ſi ab homine, quia in illam reducendus eſt per iudicem, dec. xj. de ſen. exc. in nouis.

excommunicatus abſens per procuratorem defendi poteſt, deci. vij de re iud in nouis.

excõmmunicatus ad effectum vt abſoluatur ad cautelam iuxta formam c. ſolet, quæ probare teneatur, dec. viij. circa fin. de ſent. exc. in nouis.

excõicatus allegans ſe exceptum à iuriſdictione epiſcopi, & petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excõicationis per epiſcopum in eum prolata non auditur, niſi aliqualiter doceat de exemptione, dec. 35. poſt medium, de app in nouis.

excommunicatus licèt poſsit impetrare reſcriptum ſuper appellatione ſua interpoſita proſequenda tamen non ſuper interponenda, dec. vij. de excep nu 2.

excommunicatus malè abſolutus non reintruditur in eandem excommunicationis ſententiam latam per hominem, niſi de nouo citetur, & contumax exiſtat: & ſufficit illum ſemel fuiſſe perſonaliter per citationem apprehenſum: ſecus in ſententia lata à canone in quam reducitur ipſo iure, dec. vij. de ſen. exc. in nouis.

excõicatus non probatur quis niſi dictum fuerit illum non ſoluiſſe quando ſub conditione, niſi ſoluerit excommunicatus fuerit, dec. 19. in fi. de dol & contu. in nouis.

excommunicatio iuris infertur ob crimen, dec. 9. nu 2. de reſcrip Biſig.

excommunicatio hominis infertur pro contumacia, ibi. nu. 3.

excõmunicationis exceptio an poſt tres interlocutorias lata ſuper cauſæ deuolutione admitti debeat, dec. v. nu. 1. de exce. Biſig.

excommunicationis exceptio poſt finitum proceſſum & ſententiam latam proponi poteſt, ibid. nu. 2.

excommunicationis ſententia tribus modis dicitur iniuſta, cau. 4. dub. 14. nu. 2 Paſtol.

excommunicatus an poſſit acceptare beneficiũ in vim gratiæ ſuæ, deci. 4 nu. 1. de ſent. exc. Biſig.

excommunicatus æquiparatur deportato, ibid. nume. 2.

excommunicatus non eſt capax beneficij eccl. ibi. nu. 7.

excommunicatus per epiſcopum viſitãtem, ex eo quod ipſum ad viſitationem non admiſit prætendens ſe exemptum ante ſatisfactioné non debet abſolui, dec. 1. num. 1. de ſent. exc. Biſig.

excommunicato actui extraiudiciales nõ ſunt ita prohibiti, ſicut iudiciales, dec. 4. nu. 6. de ſen. exc. Biſig.

excommunicatus optare & acceptare poteſt beneficium, ſed de illo ſibi prouideri non põt, dec. v. de concel. præb. nu. 2. in nouis.

excommunicatus contrahere matrimonium & teſtamentum condere, ac contrahere poteſt, ibid.

excommunicatus deportato æquiparatur, ibid.

excõmunicatus prohibitus eſt eligere, & eligi, ibidem.

excõicatus non poteſt impetrare beneficium, & ideo non habet poteſtatem eligendi alterum ex beneficijs per ſe prius obtentis eo caſu quo de iure communi datur optio, ibid.

excommunicatus per cõtumaciã non eſt abſoluendus, niſi prius ſatisfaciat de expẽſis, dec. 2. de ſen. exc in nouis.

excommunicatus petens ſe abſolui ad cautelã à ſententia excõicationis lata contra eũ poſt appellationem per ordinarium à quo dicit ſe exemptum, nõ auditur, niſi prius probet aliqualiter de exemptione, licèt non plene, deci. 6 de ſen. exc. in nouis.

excõicatus petens ſe abſolui ad cautelam aſſerens ſe poſt appellationem fuiſſe excommunicatum, an ſufficienter dicatur probaſſe excõmunicationem per productionem inſtrumenti denuntiationis, dec. viij. ibid.

excommunicatus poteſt petere reſtitutioné ad appellandum à ſententia quæ tranſiuit in ré iudicatam in cauſa matrimoniali, vel benefi. decl. 7. de excep. nu. 1. in nouis.

excommunicatus quare repellatur ab agendo, ibid. nu. 2.

excõicatus ſi petat abſolutioné ſimpliciter ab excommunicationis ſententia, quæ dicitur iniuſta, abſoluitur cum cautione iuratoria niſi de manifeſta offenſa opponatur, deciſ. 2. in prin. de ſen. exc. in nouis.

excommunicato denegatur reconuentio, deci. 7 de exce. in nouis.

excommunicatus an poſsit optare præbendam, dec. 8. nu. 4 de ſen. exc. in antiq.

excõicatus ignorans ſe excommunicatum, poteſt impetrare beneficia & literas apoſtolicas,

cas,dec.44.nu.1.de reſcrip.in antiq.

excommunicatus non abſoluitur ad cautelā,li cet alleget ſe exemptum, ſi excōicator eſt in poſſeſſione excommunicandi, & ſi agere tur ſuper poſſeſſione.dec.7.nu.1.de ſeot. exc. in antiq.

excommunicatus poteſt beneficium acceptare, licèt ſibi non poſſit prouideri,dec 8.nu.1.ibi.

excommunicatus poteſt in curia Romana indifferenter cōmiſſionē impetrare, ſed repelli tur ab agendo,deciſ.2.nu.1.de ſen.excomm. in antiq.

excommunicatus poteſt acceptare beneficium, ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri,deci.28. nu.1.de ſen.exc.in antiq.

excommunicatus priuatur fructibus præbēdæ, dec 8.nu.10.de ſen.exc in antiq.

excommunicato an beneficium conferri poſſit. dec.8 nu.11.de ſen.exc.in antiq.

excommunicato abſolutio ad cautelam difficilius conceditur,quam abſolutio ſimpliciter, ibi.dec.4.nu.1.

excommunicato non pōt cōferri beneficiū, & ſuſpenſus à canone celebrans nō fit irregularis,ſecus ſi ab homine.dec.5.nu.1.ibid.

excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum,dec. 5. nu.1.de pęn.in antiq.

excommunicatum quem fuiſſe ante electionē ſufficit probare, licèt non probetur tempore electionis,dec.11.nu.1 de proba.in antiq.

¶Executor ante purificationem prouidere non poteſt,dec.10.de conceſ.præb.in nouis.

executor beneficialis cum gratia ſub forma, dignum arbitramur,&c.ſuper quo conſcientiā oneramus,&c.an poſſit alteri talem executionem ſubdelegare?dec.18.de conceſſ.pręb. nu.1.in nouis.

executor datus ad prouidendum eſt collator, dec.5 de præb.nu.1.in nouis.

executor datus cum clauſ. ꝙ ſi non omnes,&c. procedere poteſt etiam non conſtito de impedimento aliorum coexecutorum, dummodo poſtea conſtet,dec 4.de offi. dele. nu. 1.in nouis.

executor electus à parte poſtquam ſupplicatio eſt ſignata,an poſſit literis nō confectis, imò in cācellaria nondum nominatus, uel datus liberè procedere ad gratiæ executionē, deciſ. 20.de conceſſ.præb.nu.1.in nouis.

executor excommunicatus an poſſit de beneficio prouidere, deciſ. 5.de conceſſ.præbend. numero.2 in nouis.

Executor gratiarum apoſtolicarum etiam in forma pauperum, dicitur iudex. dec.17.de offi.deleg.nu 2.in nouis.

Executor habens authoritatem conferendi & in poſſeſſionem inducendi, an inductio in poſſeſſionē per ſe facta dicatur habere vim collationis. deciſ.16. circa med.de conceſſ. præbend.in nouis.

Executor impetrantis licet poſſit prouidere de beneficio ad Papam deuoluto,nō tamen de reſeruato.dec.5.de offi.legat.in nouis.

Executor iuriſdictionis exercitium nō recipit, niſi à tēpore præſentationis commiſſionis. deci.6 de offi deleg.in nouis.

Executor tam gratiarum quam ſentētiarum eſt delatus,& in proceſſibus faciendis vtitur delegata, & non ordinaria iuriſdictione.ibi. nume.2.

Executor non committit executionem ſibi committendam.dec.6.de offi.deleg.nu. 1.in nouis.

Executor non poteſt aliquid facere ante præſentatas literas.ibid.nu.2.

Executor quādo dicatur nō poſſe interuenire, & quid ſi expectans fuit in mora. deciſ.5 de offic.deleg.nu.3. in nouis.

Executor ſentētiæ non tenetur citare partem ad executionem faciendam niſi velit. dec. 15. de dol. & contu.nu.2. in nouis.

Executor rei iudicatę debet de ęquitate citare partem victam ad taxam fructuum, & expenſarum.ibid.

Executor tamdiu exequi poteſt, donec mandatum ſuum adimpleuerit.dec.16.de re iudi.in nouis.

Executor vbi habet recipere preces cognitionis in aliquo caſu non venit de natura executionis,ſed potius à natura exceptionis oppoſitæ per partem.dec.17.de iud.in nouis.

Executoris datio dicitur pars gratiæ quæ poteſt fieri ſine literis,& ſemper literas præuenit. deci 18 de conceſſ præb.nu.2.in nouis.

Executoris poteſtas licet comprehendat deuoluta, non tamen includit ſpecialiter, aut generaliter reſeruata. dec.29.de præb.nu.1. in nouis.

Executoris proceſſus formatus contra intruſum de cuius intruſione non cognouit, an valeat.dec.17.de iud.in nouis.

Executoris proceſſus gratiarum apoſtolicarū probatur per literas ipſius ſuo ſigillo ſigillatas

latas,dec.10.in fin.de probat.in nouis.

Executori cui commiſſa eſt certæ perſonæ prouiſio, videtur etiam conceſſa præambula per quæ peruenitur ad illam, deci.18.de conceſ. præb.nu 5.in nouis.

Executores cum clauſula vocatis, debent ſeruare c.ſtatutum, dec. 30 de reſcript.in nouis.

Executores duo cum clauſu. quòd ſi non omnes, &c. quod prouidere poſſint, etiam ſi ipſis de tertij impedimento non cõſtiterit, modo poſtea conſtet, deciſi.4. de offic.delega in nouis.

Executoris poteſtas an expiret morte Papæ, deci.11.de offi dele.in nouis.

Executio ſi fiat ſuper re qua cognitum & iudicatum eſt, non requiritur ſummaria cognitio, & an in executione vocanda ſit pars, deciſio.24 numero 1.de ſentent. & re iudica.in antiq.

Executioni trium ſententiarum ſe opponens non auditur, niſi ſe ante ſententias oppoſuiſſet & intereſſe ſuum declaraſſet, deciſi.9. nu.1.ibid.

Executor ante inhibitionem habet iuriſdictionem in negotijs cœptis, dec. 16. nume.4.de teſtib.in antiq.

Executor apoſtolicus non poteſt ſubdelegare cauſæ cognitionem niſi qualificato, iuxta c.ſtatutum, de reſcr.in 6.meram autem executionem ſic, deciſio.1.nume.1.de offi. dele. in antiq.

Executor datus in gratia videtur habere iuriſdictionem antequam auditor inhibeat, deci. 16.nu 2.de teſtib & atteſtatio.in antiq.

Executor excommunicatus an poſſit prouidere expectanti beneficium, dec.9.nu.1. de ſenten. excom.in antiq.

Executor licet mandauerit ſub executori ꝙ cõferat impetranti primum beneficium quod duxerit acceptandum, poterit nihilominus, ante acceptationem gratiæ conferre, dec.29. nu 5.de reſcrip.in antiq.

Executor licet poſſit prouidere de beneficio ad Papam deuoluto, non tamen de reſeruato, dec.4.nu.2.de offi.lega.in antiq.

Executor neceſſario non vocat aliquem vbi procedit ad examinationem an impetrans ſit idoneus, deciſi 4. nu.3.de ſenten. & re iudi.in antiq.

Executor neceſſario non pronnntiat ſuper idoneitate, dec 7.nu.6.de reſcri.Biſig.

Executor omnis datus ad prouidendum eſt collator, deciſio. 58. numero 2. de reſcript. in antiq.

Executor poteſt alteri committere examinationem idoneitatis impetrantis, dec.4.nu. 4. de ſent.& re iud in antiq.

Executor qui vt canonicus datus fuit, licet deſinat eſſe canonicus ante executionem, remanet tamen executor, dec. 28.nu.1.de reſcrip. in antiq.

Executores dati cum clauſula, vocatis vocandis, &c. debent ſeruare c.ſtatutum, de reſcr. lib 6 in his de quibus hic, dec.32.nu.1.de reſcr.in antiq.

Executores dati ad prouidendum de beneficio vacante non poſſunt admittere reſignationes, dec. 13.nu.1.de renun.in antiq.

Executores gratiarum apoſtolicarum ad executionem eorum quæ in commiſſione literarum continetur, procedere non poſſunt, niſi prius literas prædictas receperint, dec 4.nu. 1. de offi.deleg.in antiq.

Executor antequam quis datus fuerit, ſi impetranti prouideat, an teneat eius proceſſus, deci.4.nu.2.de conceſ præb.Biſig.

Executor non dicitur habere iuriſdictionem, niſi à tempore præſentationis literarum, ibidem nu.5.

Executor teſtatoris datus pro monaſterio ædificando poteſt petere reſtitutionem aduerſus negligentiam proſequendæ appellationis per teſtatorem interpoſitæ, dec.j.num.1.de teſta. Biſig.

Executores dantur à Papa vel eius cancellaria quos impetrans nominauerit, ſi modo idonei ſint, deciſ.4.nu.3. de conceſſio.præbend. Biſig.

Executori atteſtanti ſuo ſub ſigillo, ꝙ aliquis acceptauit certum beneficium, an credatur, dec.j.nu.1.de fide inſtru.Biſig.

Executoris literis quando credatur, ibidem.numero 2.

Executoris factum parti non citatæ non præiudicat.dec.4 nu.1.de ſenten.& re iudi.

Executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficiis vacaturis an poſſint recipere reſignationem alicuius in manibus eorum faciendam: deciſio 2. nume.5.de renun.Biſig.

Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte vocata & non vocata, & dicuntur habere iuriſdictionem, dec.7.nu.3.de reſcri.Biſig.

Executores gratiarum pauperum an ſimplices clerici deputati de facto procedendo, dicantur nulliter procedere, ibid. nu. 1.

Executores tres vbi deputati fuerint ſuper gratia, quòd ſi non omnes, duo veſtrum, ſi duo ex eis ſine tertio de cuius impedimento uel excuſatione non conſtabat eis, proceſſerint, an valeat eorum proceſſus, deci. j. num. 1. de probat. Biſig.

Executio aliarum citationum quæ non fiunt p̄ edictum & intimatio appellationis quomodo hac remiſſiue, dec. 5. de reſcri. nume. 22. in nouis.

Executio citationis tam in perſona quàm ad domum poteſt fieri die feriata, deci. j. de fer. nu. 2. in nouis.

Executio citationis per edictum non eſt neceſſario facienda diebus teſtiuis, deci. 5. de reſcri. nu. 25 in nouis.

Executio mādati apoſtolici epiſcopo ſub nomine dignitatis directæ, an eo mortuo tranſeat in ſucceſſorem, dec. 17. de offi. deleg. nu. 1. in nouis.

Executio poteſt fieri etiam locis non ſpecificatis in citatione & illis omiſſis, dec. v. de reſc. nu. 11. in nouis.

Executio ſententiæ contra illum, contra quem eſt lata ſit abſque cauſæ cognitione, ſed non cōtra tertiū cum quo nouum iudicium inchoabitur, niſi conſenſiſſet proceſſui, de quo ſi negatum fuerit, neceſſe erit probare, deciſ. 25. de re iud. in nouis.

Executio ſententiæ quæ tranſiuit in rem iudicatam facta, pendente cauſa reſtitutionis ad appellandum, venit per modum attentati reuocanda, deci. 51. de appell. nu. 1. in nouis.

Executio ſententiæ diffinitiuæ facta poſt cauſam reſtitutionis ad appellandum commiſſam, an per viam attentatorum ſit reuocanda, deci. 62. eod. titu. nu. 3. in nouis.

Executio ſentētiæ non impeditur per exceptionem nullitatis niſi incontinenti probari poſſit, deci. 5. de lit. conteſt. nu. 3. in nouis.

Executoriales quomodo intimentur quādo tutus non patet acceſſus, dec. 2. de reſcr. nu. 59. in nouis.

Executoriales ſi reproducuntur coram A.C. nō poteſt procedi ſine monitorio vel citatione procuratoris, ibid nu. 54.

Executor ad exequendum gratias deputatus ante receptionem literarum habeat poteſtatem plenariam exequendi, ac ipſius poteſtatis exercitium? deci. 21. de præbend. nu. 1. in nouis.

Executor ad taxationem fructuum in vim diffinitiuæ ſententiæ an deputari poſſit in dignitate non conſtitutus, dec. 31. de reſcri. nu. 2. in nouis.

Executores gratiarū apoſtolicarum an teneantur ſeruare capitu. ſtatutum, de reſcript. in 6. deciſio. 29. de reſcriptis, numero 1. in nouis.

Executores gratiarum apoſtolicarum ſunt delegati, & in faciendis proceſſibus delegata, non autem ordinaria iuriſdictioie vtuntur, dec. 19. de conceſſ. præb. in nouis.

Executores ignorantes & inuitos princeps dare poteſt, dec. 21. de præb. in nouis.

Executores nudum miniſterium ſubdelegare etiam clerico valent, dec. 29. de reſcri. nu. 1. in nouis.

Executores tres vbi dati fuerint cum clauſula, Quod ſi non omnes &c. ſi duo procedant in negotio narrādum tertium collegam abſentem, notoriè, an dicatur validus proceſſus ipſorum, deciſio. 7. de officio delegat. in nouis.

Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte vocata vel non uocata, & poſſunt ſententias fulminare, deciſio. 55. numero 4. de conceſſi. præben. in antiquis.

Executores gratiarum vel ſentētiæ licet de ſtylo non dentur, niſi ſint conſtituti in dignitate, attamen talis ſtylus non obſeruatur ſubdelegatis ab eis, dec. 31. num. 1. de reſcript. in antiquis.

Executores gratiarum an poſſint dari ſimplices clerici, dec. lv. de conceſſ. præb. in anti.

Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent acceptantibus prouidere, deci. 63. nu. 1. ibidem.

Executoria triū ſententiarum probat ſentētias in ipſa inſertas, deci. lvij. nu. 1. de reſcript. in antiquis.

¶ Exempla cōſiderare debemus quatenus lege firmentur, cauſ. 6. dub. 22. nu. 2. Faſtol.

¶ Exemptio an inducatur vbi Papa conceſſit cœnobio monachorum, ꝙ ipſi & eorum loca quieta, libera & integra cum ſuis priuilegijs permanerent, deci. j. nu. 1. de priuil. Biſig.

Exemptum a iuriſdictione ordinaria allegano ſe à tanto tempore de cuius contrario memoria non exiſtit, niſi probet ꝙ alius prælatus

in

in eo iuriſdictionem præſcripſerit, non audi-
Extur, deci. 1. de præſcrip. in nouis.
empti per Papã gaudent priuilegio honor is, & alijs antequam perueniat priuilegium ad eos in tantum ꝙ non poſſunt excommunicari vel ſuſpendi per ordinarium, dec. 12. circa med. de præb. in nouis.
¶ Expectans an acceptare poſſit beneficium per alterum impetratum, dec. 14. in fi. vt lit. pen. in nouis.
Expectans an permutare poſſit, deci. 26. de præben. nu. 1. in nouis.
Expectans authoritate apoſtolica ſi acceptet aliquem parœcialem eccleſiam vacantem ſibi & nulli alteri de iure debitam nullum modũ vacationis exprimendo, an valeat huiuſmodi acceptatio, deci 23. numero 1. de præb. in nouis.
Expectans ſi tempore ſuæ acceptationis non reperiatur legitimæ ætatis, an valeat eius acceptatio, deci. 1. de præb. nu. 3. in nouis.
Expectans ſub eadem data pręfertur ei qui primo executori literas præſentauerit, dec 5. in prin. eo. titu. in nouis.
Expectantes apoſtolici præferuntur in præbẽda poſteà uacante receptis in canonicos authoritate ordinaria etiam nulla facta mentione de dicta receptione, deciſi. 17. de præbend. in nouis.
Expectantibus habentibus pares gratias pręfertur ille qui prius præſentauit, deci. 4. de reſcr. in nouis.
Expectantes plures ſub eadem data & forma, non habent niſi vnũ menſem, & quid ſi ſunt ſub diuerſis datis, dec. 68. nu. 4. de reſcrip. in antiq.
Expectantes poſt menſem à tempore vacationis non poſſunt beneficium acceptare, etiam ſi adhuc vacet, dec. 14 nu. 1. de conce. præben. in antiq.
Expectantium authoritate apoſtolica ſub clauſula ad præbendam quam duxerit acceptandam, ſi alter primus in data omittat acceptare primam præbendam vacaturam, non ſibi præiudicat, quin poſſit acceptare ſecundam, deci. 5. nu. 1. de præb. in antiq.
Expectans an excludatur à prouiſo per ordinarium infra menſem ad acceptandum datum de beneficio cadenti ſub eius gratia, deci. 6. nu. 1. de conceſ. præb. Biſi.
Expectans qui à proceſſibus per ordinarium factis appellauit, an admittatur ad dãdũ obiectus de permutatione in fraudem ipſius fact. in appellatione ſua expreſſos, cau. 31. dub. 59 nume. 1. Faſt.
Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere debeat qui per ſeipſum ſupplendo vices ipſorum cauſam agitauit, dec. 5. nu. 1. de procura. Biſig.
Expectans ad collationem decani & capituli ad illa quæ habent conferre in aliqua eccleſia ciuitatis poterit acceptare beneficium quod non eſt de principalioribus in eccleſia cathedrali, deci. 8. nu. 1. de præb. in antiq.
Expectantes ad collationem capituli poteſt acceptare beneficium quod hebdomadarius conferre ſolet, dec. 16. nu. 1. de conceſſ. præben. in antiquis.
Expectans ad collationem, præſentationem ſeu quamuis aliam diſpoſitionem decani & capituli ſingulorumque canonicorum alicuius eccleſiæ, an poſſet acceptare rectoriam in dicta eccleſia ad quam ius præſentandi habet quidam canonicus vigore ſui certi beneficij quartaria nuncupati, deci. 49. nu. 2. ibid.
Expectans ad collationem epiſcopi an poterit acceptare beneficium fundatum ante datam ſuæ expectatiuæ, licet authoritas & conſenſus epiſcopi circa fundationem dicti beneficij interuenerit poſt obtentam ſuam gratiã, dec. 11. nu. 1 de iure patr. in antiq.
Expectãs ad collationem decani & capituli eccleſiæ cathedralis an poſſit acceptare beneficia vacantia in ea, deci. 35 ibid.
Expectans ad primum vacaturum in eccleſia, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem, ſiue electionem pertinens in ipſa eccleſia, deci. 18. nume. 1. de conceſ. præb. in antiq.
Expectans apoſtolicus pręfertur nominato ab eo qui nominare poteſt ex conceſſione Papę vel priuilegio, dec. 6. nu. 1 de pręb. in antiq.
Expectans cui per Papam fuit facta gratia de canonicatu alicuius eccleſiæ cum præbenda & pręſtimonijs, ſi qua uacabant vel cum vacare contigerit, an poterit acceptare præbendam vacantem & dimittere pręſtimonia, ut poſtmodum alterius canonici decedẽtis pręſtimonia accipere poſſit, deciſi. 20. numero 1. ibidem.
Expectans in forma pauperum poteſt ante purificationem gratię acceptare, ſi per eũ non ſtetit quominus gratia purificaretur deci. 7. nu. 1. de conceſſ. pręb. in antiq.

Expectans non compellitur acceptare beneficium quod non vacat de facto, licet vacet de iure, dec. 51. ibid.
Expectans poteſt renuntiare ius quod habet ad rem in manibus ſolius notarij, deci. 8. de renuntiat. in antiq.
Expectans primus in data ſi medio iuramento pactus ſit cum ſecundo, quod nunquam beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit, donec ſecundus obtinuerit beneficium, an ſecundus ſit potior in beneficio vacanti, quod vterque acceptabit infra menſem, dec. 42. nu. 1. de conceſ. præb. in antiq.
Expectans primus in data licet ſe aſtrinxerit ad probandum quod infra menſem acceptarit ſecundus beneficium, ſi tamen non probauerit, non cadit à iure ſuo, deciſio. 62. ibidem.
Expectans qui habet dimittere beneficiũ quod poſſidet ſi gratia habeat effectum non poteſt illud permutare, dec. 14. nu. 1. de rer. permut. in antiq.
Expectandi ad collationem epiſcopi ſimpliciter prouideri poteſt de beneficio & præbenda cathedrali, deciſi. 6. numc. 1. de conceſ præben. in antiq.
Expectantes an impediatur in executione gratiarum ſuarum propter c. ſi hi contra quos, dec. 28. nu. 2. ibid.
Expectantes in forma pauperum poſt purificationem ſuæ gratiæ non poſſunt impediri ab ordinariis, dec. 47. ibid.
¶Expenſæ attentatorum taxari poſſunt ante ſententiam in principali ferendam, & tantũ taxabitur quantum pro diffinitiua, dec. 5. de dol. & contu. in nouis.
Expenſæ poſt litis conteſtationem factæ non veniunt iure actionis exigendæ, ſed officio iudicis, deciſio. 47. de appellatio. num. 2. in nouis.
Expenſarum à condemnatione probabilis cauſa litigandi licet excuſet, tamen non excuſat à condemnatione fructuum, dec. 7. de dolo & contu. in nouis.
Expenſarum condemnationem an iudex ex interuallo facere poſſit, dec. 3. vt lit. penden. nume. 1. in nouis.
Expenſarum condemnatio an dicatur executio primæ inſtantiæ, ſi de expenſis mentio nulla facta fuit, & quid de taxatione, ibid. in fin.
Expenſas proceſſus & ſententiæ nulla præſtita cautione victor obtinet, deciſi. 6. de reſtit. in integ. nu. 1. in nouis.
Expenſæ aduocatorum & procuratorum qui gratis ſeruierunt peti poſſunt, ſi remittuntur animo remunerandi, alias non, dec. 38. nu. 1. de ſenten. & re iudi. in antiq.
Expenſæ attentatorum antequam pronuntietur in principali & ſuper ſententia, taxantur ad tantum quantum taxarentur in negotio principali, dec. 37. nu. 1. ibid.
Expenſæ an debeantur victori pro aduocatis & procuratoribus qui illum gratis defenderunt, dec. 5. numc. 2. de procu. Biſig.
Expenſæ non debent taxari niſi finitis tribus inſtantiis, alias reuocatur taxatio per viam attentati, deciſ. 49 nume. 1. de ſent. & re iud. in antiq.
Expenſarum condemnatio pro executione ſententiæ latæ pro poſſeſſore non fit: ſecus ſi fieret pro non poſſidente, deciſio. 36. nume. 1. ibidem.
Expenſarum condemnatio ſi omittatur in ſententia lata ſuper poſſeſſorio, non poterit deduci in petitorio, ſecus eſt de fructibus. ibid. dec. 40. nu. 1. ibid.
Expenſas vbi per ſe cauſam agitur, non habebit pro aduocatis & procuratoribus non conductis. dec. 41. ibid.
¶Expreſſio non eſt neceſſaria in notoriis, deciſ. 32. de reſcrip. nu. 4. in nouis.
Expreſſio vbi requiritur non ſufficit præſumptio. deciſi. 1. circa medium, de alie. iud. mutand. cauſ. fact. in nouis.
Exprimenda ſunt in gratiis quæ Papam vt concedat aut deneget mouere poſſunt, deci. 33. de reſcri. nu. 2. in nouis.
Expreſſio conditionis quæ tacite inerat in tradendo poſſeſſionem, non facit poſſeſſionem conditionalem, nec præiudicat agenti poſſeſſorio, nec ſuſpendit petitorium aduerſarii, deciſio. 19. nume. 1. de reſtitutio. ſpoliato. in antiq.
Expreſſio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurreptitiam non operatur diſpenſationem, dec. 33. nu. 7. de præb. in antiq.
Expreſſio falſitatis etiam ſi non eſſet talis quæ mouiſſet principem ad concedendum, vitiat literas gratioſas, deciſio. 3. nume. 1. de reſcri. in antiq.
Expreſſio non veri valoris beneficii obtenti, nocet acceptanti, dec. 47. ibid.
Expreſſio vel omiſſio tacendæ vel exprimendæ qualita-

qualitatis vel circunſtantiæ in impetrationibus, præſumitur in dubio fieri doloſe, deciſ. 4.nu.5.ibid.

Expreſſione qualitatis maioris in gratia non venit minor qualitas, ibid.nu.3.

¶Extrauagans, execrabilis, non habet locum in patrono laico quoad pœnas, dec.3.nu.1.de iure patro.in antiq.

F

FActum præſumitur ſolenniter actum niſi probetur contrarium, deci.xj de iure patro. nume.2.in nouis.

Facta ad conſeruationem non inducunt noui iuris acquiſitionem ſiue diſpoſitionem, deciſio. 5. de conceſſio. præbend. numero 2. in nouis.

Facta antiqua melius probantur per ſcripturam, quam per teſtes, deciſi.1 nu.2.de conſti. in nouis.

Facta poſt appellationem in cathedralium vel regularium electionibus emiſſam, ipſo iure nulla ſunt, deciſio.44. de appellatio.nume.4. in nouis.

¶Facultas conferendi data per epiſcopum poteſt probari per teſtes, dec.5. de offi.vica.nu. 2.in nouis.

Facultas conferendi certę perſonæ dari poteſt poſt admiſſam reſignationem, ibid. deciſi.5. nume. 11.

Facultas data vicario ſuper collatione fienda probari poteſt per teſtes, ibidem numero 12.

¶Falcidia detrahitur delegatis defalcabilibus pro non defalcãdis, vbi relinquuntur eidem perſonæ vtraque legata, dec. 12.nu.5. de teſtamen.in antiq.

Falcidiæ an ſit locus quando portio vniuerſalis hæredis inſtituti non grauata accreuit portioni grauatæ, deci.5. nume 5. de teſtam. in antiq.

Falſa cauſa non impedit dominij tranſlationem, deciſi.2.nume.4. de reb.eccle.nõ alieu. in antiq.

Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure, ibidem numero 5.

Falſa demonſtratio vacationis quando beneficium erat in manibus Papæ, & debebat per ipſum conferri, non vitiat gratiam, deciſi. 12. nu.4 de præb.Biſig.

Falſa demonſtratio quæ eſt circa vacationem impetrantis impedit gratiã, & ad vacationẽ duntaxat narratam in gratia eſt reſtringẽda. ibid.nu.5.

Falſitas cauſę vitiat actum ipſo iure, quando veritas cauſæ erat de eſſentia actus, deciſi.2.nu. 18.de reb.eccle.non alienand.Biſig.

Falſitas expreſſa quæ non inducit citius ad concedendum, non vitiat gratiam, deciſi.70.nume.1.de reſcr.in antiq.

¶Fama & communis opinio non habent originem à ſcientia certa, ſed plerunque à ſuſpitione ſola, & incerto authore dec.6.de exce. nu.5.in nouis.

Fama non facit plenam nec ſemiplenam ſine aliis adminiculis probationem, dec. 16.in fi. de præb.in nouis.

Famam ſuam negligens crudelis dicitur, deci.j. de accu.nu.4 in nouis.

¶Fatalia non currunt appellanti ſuper attentatis procedenti ſi obtinear, dec.15.de appe.nu. 2.in nouis.

Fatalium curſus per compromiſſum, vel alias de conſenſu partium expreſſo impeditur, deci.2.de dilat. nu.2.in nouis.

Fatalium curſum attentatorum proſecutione impediri, dec.15 de app.nu.1.in nouis.

Fatalia non currunt agenti ſuper attentatis, deci.10.nume.3.& dec.79.nume.1. de appellat. in antiq.

¶Feudum, ſi patri & filiis & pręſertim alicui naturali filio abſenti concedatur, actio filio naturali de æquitate canonica acquiritur, ſi donationi huiuſmodi & conceſſioni conſenſerit, dec.2.de feud.in nouis.

Feudi donatio in dote finitur ipſo iure per obitum concedentis, deci.1.in fin.de locat.& cõduct.in nouis.

¶Fictio non habet locum niſi in caſibus à iure expreſſis dec.1.in fi.de ſponſal.in nouis.

Fictionis ſpeciem exprimere non ſufficit dicenti, inſtrumentum vel contractum fictitium, niſi declaretur cauſa, ex qua colligi poſſit ipſa fictio, dec.j.de donat.circa fin.in nouis.

Fictionis ſpeciem non deſignans non eſt audiendus, ibid.nu.5.

Fictiones & ſimulationes non præſumuntur niſi appareat cauſæ cognitio, propter quam factæ ſunt, & per quam præſumi debeant.ibid.

¶Fideicommiſſo vniuerſali non veniunt quæ pars capit extrinſecus, deciſ.9. nu 4. de offi. vica.in antiq.

¶Fideiuſſor non liberatur per prorogationem

factam depoſitario per deponentem, ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata, deci.j. de depoſi.in antiquis.

¶ Filiusfamilias non eſt inhabilis de per ſe ratione patriæ poteſtatis ad impetrandum, immo pro alio & per ſe in caſibus, in quibus ſibi competit ius agendi, agere poteſt & in iudicio comparere, immo & in omnibus caſibus conueniri, deci. 6. de iudic. numero 1. in nouis.

Filiusfamilias licet prohibeatur agere ſiue in iudicio comparere ſine conſenſu patris, tamen ſuperueniente eius conſenſu valebit iudicium cum eo agitatum, ibidem numero 2.

Filiusfamilias ante emancipationem ad agendũ in certa cauſa in qua nondum ius agendi habebat, ſi cõſt.tuit procuratorem, & poſt emancipatus fuerit, & ius agendi & conſenſu patris obtinuerit an proceſſus habitus cum tali procuratore ſit validus, ibid.

Filiusfamilias in patria poteſtate conſtitutus in re certa inſtitutus pro vniuerſali hærede habetur, deciſio.j. de teſtamen. numero 3. in nouis.

Filius poteſt propter delictum excludi a legitima, deciſio. j. de conſuetud. numero 10. in nouis.

Filiorum ſucceſſio & legitima portio quo iure procedat, ibi. nu. 6.

Filia dotata quæ per pactum iuratum promiſit nolle habere regreſſum ad bona paterna, ſuccedit patri inteſtato cum alijs filijs, licet aliquid contradicant, deciſio. 4. de pact. in antiquis.

Filiusfamilias optare non poteſt, dec. 8. nu. 9. de ſent. exc. in antiq.

¶ Fiſcus eccleſiaſticus capit bona clerici abſq; hærede decedentis, deci. 7. nu. 1. de teſtam. in antiquis.

¶ Formam rei propriæ in alterius præiudicium ſine cauſa mutare non licere, deci. 8. nu. 1. de conſue. in antiq.

Forma capi 2. de confeſſ. lib. 6. eſt præciſe in omnibus ſeruanda, propter eius rigorem, deciſio. 3. numero 1. de confeſſ. in antiquis.

Forma, dignum arbitramur, dicitur eſſe quando fit gratia, & committitur ſi inuentus fuerit idoneus conferatur &c. deciſ. 53. numero 1. de conceſſione præbendæ, in antiquis.

Forma eſt quæ dat eſſe rei, deciſio. 11. numero 5. de iure patronat. in antiquis.

¶ Frater hæres inſtitutus ſi præmoritur ante teſtatorem, filię eiuſdem teſtatoris in certis tantum rebus inſtitutæ capiunt totum per ius accreſcendi, deciſ. 6. nu. 1. de teſtamen. in antiquis.

Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas à fratre poſſeſſore hereditatis litis pend. deciſ. 2. nu. 1. de iud. Biſig.

¶ Fructus an debeantur ſucceſſori tranſlato ad aliquam eccleſiam ac ſi anteceſſor deceſſiſſet, deciſio. 28 de procurator. nu. 4. in nouis.

Fructus debentur à die intruſionis per ſpoliatores & intruſos à beneficiis vacantibus in curia, qui ſemper condemnantur in fructibus a die occupationis, niſi habeant titulum à Papa, deciſio.j. de renuntiat. numero 8. in nouis.

Fructus etiam à ſolo ſeparati comprehẽduntur ſub mandato executiuo, dec. 31. de reſcri. in nouis.

Fructus non habuiſſe excipere poteſt ille qui condemnatus fuit coram executore cum diſtinctione, deciſio.j. de renuntiat. nume. 5. in nouis.

Fructus in quibus victus fuit condemnatus in cauſa beneficiali an in vim ſententiæ diffinitiuæ poſſint taxari per non conſtitutum in dignitate, deciſio. 3 1. de reſcrip. nume. 1. in nouis.

Fructus ſunt acceſſorij ad beneficium, deci. 6. de re iud in nouis.

Fructus an lucretur inhabilis, deci 9. nu. 2. de reſti. ſpol. in antiq.

Fructus beneficij debitoris pro debito ſequeſtrari poſſunt, deciſio. j. numero 2 de ſolut. in antiquis.

Fructus beneficiorum habentis licentiam teſtandi, an tranſmittantur in ſucceſſorem vel executorem teſtamenti, dec. 3. nu. 1. de teſtam. in antiq.

Fructus beneficiorum vacantium in curia an debeantur fabricæ cui debebantur, dec. 2. nu. 1. de priuile. in antiq.

Fructus qui percipi potuerunt an veniant ex canone reintegranda, dec. 11. nu. 1. de reſtitu. ſpo. Biſig.

Fructus quæſiti per eum qui obtinuit in poſſeſſorio, non reſtituentur poſtea obtinenti in petitorio, quando petitorium fuit poſt reſtitutio-

reſtitutionem intentatum, & acceptanti beneficium dicenti poſtea illud non cadere ſub gratia ſua, non creditur, deci.7. nu.1. de cau. poſſ & proprie. in antiq.

G.

GEnerale procuratorium non ſufficit in ſpiritualibus, ſecus in prophanis, deci.35. nu. 1. de procu. in antiq.

¶ Gratia ad beneficium vel officium non extenditur ad beneficium conſuetum teneri per laicos, deci.67. de reſcrip. in antiq.

Gratia ad beneficium vacaturum per promotionem alicuius non expirat per mortem Papæ, licet ſucceſſor gratias per prædeceſſorem ad vacaturas conceſſas in genere reuocauerit, dec. 9 de elect. in antiq.

Gratia ad collationem vnius non extenditur ad collationem communem pluribus, deciſ. 66. de reſcrip. in antiq.

Gratia ad collationem decani & capituli communiter vel diuiſim habet locum ad collationem ſingulorum canonicorum, ſecus de gratia ad collationem capituli communiter vel diuiſim, deci.3. nume.1. de conceſſ. præb. in antiq.

Gratia ad collationem decani & capituli communiter vel diuiſim habet locum in beneficijs conſuetis conferri per hebdomadarios, ibidem deciſio.4. & deciſ. 5. de conſtitu. in antiquis.

Gratia ad prouiſionem capituli & canonicorũ coniunctim vel diuiſim ſpectans non extenditur ad beneficium pertinens ad diſpenſationem vnius ex canonicis ratione præbendæ, quam obtinet in ipſa eccleſia ſeu extra eam, deciſio.49. de conceſſio. præbend. in antiquis.

Gratia aduerſarij ſi nulla eſt, non tenetur impetrans de ea facere mentionem in ſua, deciſio. 69. numero 1. de reſcriptis, in antiquis.

Gratia ante confectionem literarum eſt quædam res informis & imperfecta, quæ perficitur literarum confectione debito modo ordinata, deci. xx. nume.5. de conceſſ. præb. in nouis.

Gratia apoſtolica non probatur niſi per literas, exceptis certis caſibus, ſed certa ſcientia bene poteſt probari per teſtes, dec.27. de reſcr. in nouis.

Gratia certo loco conceſſa faciens mentionem de ſecunda & non de prima nondum extincta, licet in ſecunda impetrans obtulerit ſe dimiſſurum primam gratiam, an valeat, deci.21. de reſcri. in nouis.

Gratia de beneficio vacaturo per contractum matrimonij non expreſſo alio modo, ſi illud ante impetrationem in manibus vicecancellarij vel alterius poteſtatem habentis fuerit reſignatum, valet, deciſio. xxij. de præben. in nouis.

Gratia de beneficio laici patronatus non facta mentione de huiuſmodi iure non valet ex ratione c. cum dilectus, de iure patro. non autem ex ſcripto in iure, deci.21. de præb. nu.7. in nouis.

Gratia de prouidendo aliquibus de beneficio non extenditur ad beneficia generaliter reſeruata, deciſio. 29 numero 1. de præben. in nouis.

Gratia in forma laudabili ligat manus ordinarij intra menſem propter decretum, & quid de decreto adiecto in gratia in forma pauperum ante purificationem, dec. 2. de conceſſ. præb. nu.1. in nouis.

Gratia dicitur ſurreptitia & nulla, quando quis falſum expreſſit, etiam ſi Papa idem conceſſiſſet ſine tali expreſſione, ſi tamen facilius conceſſit, deciſio.j. de reſcript. numero 8. in nouis.

Gratia dicitur ſurreptitia ſi quis falſo exprimat id quod etiam non tenebatur exprimere, dec. x. de reſcri. in nouis.

Gratia impetrata per appellantem poſt inſinuationem appellationis factam aduerſario cuius gratia erat inualida, de qua mentionem non fecit, valet, nec poteſt propter taciturnitatem eius ſurreptitia cenſeri, dec.15. de reſcr. in nouis.

Gratia inferiorum poteſt probari per teſtes, deci.27. de reſcri. nu. 9. in nouis.

Gratia in forma pauperum purificari poteſt per executorem ex officio etiam in abſentia impetrantis ad coniunctæ perſonæ inſtantiam, deciſio.9. de conceſſio. præben numero 1. in nouis.

Gratia in forma pauperum, & in forma ſpeciali, & cum clauſula non obſtante, iudicantur pares, & præfertur diligentior, deci. 13. de reſcrip. in nouis, & dec.40. de conceſſ. præb. in antiq.

Gratia in forma dignũ arbitramur, habet clauſ-

retroactiuam ad tempus datæ gratię quæ annullat quicquid contra decretum extitit attentatum, dec. 5. in fi. de conceſ. præb. in nou.

Gratia in forma pauperum includit omnia beneficia præterquam in eccleſiis cathedralibus, dec. 8. in fi. eod. tit. in nouis.

Gratiam habens in forma dignum arbitramur, cum clauſula retroactiua, ſi concurrat cum habēte gratiam puram ſecuta purificatione ſuæ gratiæ conditionalis ante vacationē beneficij an debeat præferri in aſſecutione eiuſdem beneficii, dec. 12. nu. 1. eod. tit. in nouis.

Gratia non dicitur ſurreptitia propter omiſſionem vel falſam expreſſionem quando conſtat Papam voluiſſe facere gratiam in potiori caſu, dec. 1. de reſc. nu 9. in nouis.

Gratia nouæ prouiſionis an taciturnitatē vitietur, dec. 32. nu. 1. de reſcr. in nouis.

Gratia ad dignitatem non extenditur ad dignitatem curatam, dec. 18. nu. 1. de præb. Biſig.

Gratiæ cenſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia, cauſ. 28. du. 54. nu. 1. Faſtol.

Gratia de beneficio ſpectante ad præſentationem abbatis, an extendatur ad beneficium ſpectās ad abbatis præſentationem fiendam de conſenſu alterius, dec. 2. nu. 1. de conceſſ. præb. Biſig.

Gratia de primo vacaturo ad collationem ſeu aliam prouiſionem certi abbatis, an extendatur ad illum qui vnicum beneficium habet conferre vel ipſum pręſentare, cauſ. 29. dub. 55. nu. 1. Faſtol.

Gratia eſt principale executoris datio eſt quoddam acceſſorium, deci. 7. nu. 5. de reſcr. Biſig.

Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cum reſeruatione præbendæ cum dignitate proxima vacan. cuius vigore de dignitate vacanti, alicui fuit prouiſum, ſi ſuperueniat reuocatoria gratiarum, an dicatur ſublata quoad præbendam poſtea vacantem, cau. 23. dub 44. nu. 1. Faſto.

Gratia facta de canonicatu cum reſeruatione præbendæ & præſtimonialium cedētium vel decedentium an extendatur ad præbendam & præſtimonia vacantia per priuationē alicuius canonici, cau. 23. dub. 46. nu. 1. Faſtol.

Gratia in forma pauperum dicitur generalis de omni beneficio competenti, & ideo ſumma in ea expreſſa non dicitur pars ipſius, dec. 6. nu 9 de præb. Biſig.

Gratiæ in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiue, cau. 21. dub. 42. nu. 2. Faſtol.

Gratia ita redditur ſurreptitia per ſurreptionē alterius in tacēdo veritatem, ſicut ſi ipſe idē pro quo beneficium impetratur veritatem taceret, dec. 6. nu. 3. de præb. Biſig.

Gratia nouiter facta ſecundo expectanti de beneficio reſeruato in qua narratur, ꝙ ſi ſibi non obſtitiſſet reſeruatio, habebat bonum ius, eſt ſurreptitia, dec. 14 nu. 1. de præb. Biſig.

Gratia de beneficio vacante per promotionem alicuius non extenditur ad vacans per mortem eiuſdem, dec. 53. ibid.

Gratia ex certa ſcientia Papæ facta eo mortuo ante ſcripturæ confectionem non expirat, deciſ. 87. nu. 1. ibidem.

Gratia facta per principem, quæ ipſi ſoli principi & non alteri facit præiudicium, large eſt interpretanda, deciſio. 33. nume. 13. de præb. in antiq.

Gratia facta alicui in præiudicium concedentis, non eſt ambitioſa ſed extēdenda, dec. 32. nu. 3. de conceſ. præb. in antiq.

Gratia poteſt purificari in curia Romana, dec. 7. nu. 1. de præb. in antiq.

Gratia ſecundi non redditur ſurreptitia ob nō factam mentionem de litis pendentia ſuper ſurreptione gratiæ primi impetrantis, deciſi. 75. nu. 2. de app. in antiq.

Gratia ſi eſt data cum certa taxa, non eſt opus probare beneficium eſſe ſub illa taxa, dec. 12. nu. 1. de probat. in antiq.

Gratia ſignata per verbum, vt aſſerit, niſi reperiatur ita eſſe, erit ſurreptitia. ſecus ſi ſit ſignata per verbum, vt aſſeritur, deciſi. 77. de reſcript. in antiq.

Gratia, ſi neutri, operatur quod materia obiectiua, quæ alias eſſe repellenda, admittatur, dec. 18. nu. 1. de except. in antiq.

Gratia ſpecialis præbendam afficit, generalis vero non niſi purificata, dec. 40. nu. 2. de conceſ. præb. in antiq.

Gratiæ effectus cedit dies tempore acceptationis ſeu prouiſionis, dec. 10. nu. 2. ibid.

Gratiam facere à principio gratia eſt, ſed poſtquam facta eſt, de iuſtitia eſt, quod ſuum ſortitur effectum, dec. 33. num. 17. de præbend. in antiq.

Gratia facta ad beneficia in curia vacantia extenditur ad deuoluta, dec. 32. nu. 3 de conceſ. pręb. in antiq.

Gratiam habens ꝙ poſſit acceptare præbendã eccleſiæ cum præſtimonijs vnius cedentis vel decedentis, poterit ſimul vel ſucceſſiue acceptare præbendam vel præſtimonia, & ſeparatim. dec.5.nu.2.de præb.in antiq.

Gratiam ſuam quis diuidere nõ poteſt, dec.20, nu.2.de conceſ.præb in antiq.

Gratias plures habens an vna conſumpta poſſit vti alia, dec.59. de reſcr.in antiq.

Gratias habens generaliter in ciuitate vel diœceſi præfertur habenti gratiam ſpecialem ad certam eccleſiam, poſteriorem tamen in data, dec 68.nu.1.ibid.

Gratia pauperis nolentibus executoribus eam purificare habetur pro purificata ſtante veritate idoneitatis, dec.8.nu.1.de reſcrip.Biſig.

Gratia quamuis reperiatur fructuum excedere quantitatem in ea expreſſam per verbum, vt aſſeritur, non cenſetur ſurreptitia, dec.6.nu.1.de præb.Biſig.

Gratia vbi fit de incerto vacaturo, & additur decretum incertum, illud demum ligat cum deductum fuerit, ad certitudinem per acceptationem, dec.6 nu.7.eod.tit.

Gratia vitiatur ipſo iure per obreptionem, & ſurreptionem, dec. 2.nu.4.de reb.eccleſ.non alienand.Biſig.

Gratia quando expiret per mortem Papæ remiſſiue, dec.12.de offi.deleg.nu.4.in nouis.

Gratia quãdo propter taciturnitatem dicatur ſurreptitia, dec.25.de reſc.in nouis.

Gratia re non integra exiſtente non expirat per mortem cõcedentis, dec.19.de præb.in nou.

Gratiæ ſæpiſſime propter fatuam impetrationem, vel negligentiam effectu fruſtrantur, dec.13.de præb.nu.2.in nouis.

Gratia; Si neutri, debet facere mentionem de qualitate beneficii & modo vacandi in reſeruatione, alias eſt ſurreptitia, dec.24.de reſcr. in nouis.

Gratia, Si neutri, debet continere omnia ac ſi beneficium de nouo impetretur, ibid.

Gratia, Si neutri, facit omnem obiectum eſſe de iure dãtis, dec 3.in addi.in prin.de ſequeſt. poſſ. & fruct.in nouis.

Gratia ſi non contineat certum modum vacationis venit omnis modus vacandi, deci.11. de præb.in nouis.

Gratiæ alicui præiudicium non ſolum infertur cum tollitur ſibi ius quod habet in præſenti, imo cũ tollitur ſibi ſpes firma & propinqua habendi illud ius, dec.21.de præb.in nouis.

Gratiæ primæ reformatio non requirit neceſſario beneficia in prima gratia expreſſa iterũ exprimi, dec.18.circa fin. de præb.in nouis.

Gratiæ qualitates & circunſtantiæ probantur per teſtes, dec.27.de reſcr.nu.8.in nouis.

Gratiam habens ad maiores & minores prębẽdas, poteſt etiam medias acceptare, deci.14. de pręb.nu.1.in nouis.

Gratiam habẽs in certa eccleſia de beneficio, ſi quod vacat, vel cum vacauerit poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, præſentationem, inſtitutionem, vel electionem, prout ſpectat in ipſa eccleſia, non obſtante ꝙ non habet ad collationem epiſcopi, decani, &c. deciſio.11 de præbend.nu.1. in nouis.

Gratiam obtinens ad beneficium vacaturum cum illud vacare contigerit poſt aſſecutionem pacificam alterius beneficij nominatim expreſſi cum clau. ſeu quouis alio modo, an habebit primum beneficium vacans per aſſecutionem alterius beneficii expreſſi in literis, dec.17 de reſc.in nouis.

Gratiam ſurreptitiam non omnia tacita reddunt, dec.21.de præb.nu.7.

H

HAereditas licet ſola voluntate adeatur, attamen hęres immiſcendo ſe rei hæreditarię, niſi habuerit animum adeundi non videtur adire, deci.14.in fi.de conceſ. præbend. in nouis.

Hæreditas non eſt in anima viuentis, deci. 1.de reſt.ſpol.nu.5.in nouis.

Hæreditate adita licet tranſeat dominium in heredem, attamen non tranſit poſſeſſio niſi naturaliter apprehenſa fuerit, dec.1.de reſti. ſpol.nu.4.in nouis.

Hæres conſtitutus faciẽs actum qui non poteſt fieri citra ius & nomen hæredis, cenſetur illam hæreditatem adire, & in actu indifferenti debet inſpici quo animo fiat, ſed vbi dubitatur ſtandum eſt iuramento, dec.15.de conceſſ.præb.nu.3.in nouis.

Hæres nouus vel vniuerſalis ſucceſſor poteſt litem à ſuo prędeceſſore inchoatam proſequi dec.13.de procu.nu.2.in nouis.

Hæres poteſt inſtitui per relationem ad codicillos, cau.22.dub.43.nu.4.Faſtol.

Hæreditas per procuratorem adiri non poteſt, dec.21.nu.2.de procur.in antiq.

Hæres an liberetur cedendo legatario ius exigendi certas menſuras annonæ ab illis, qui eas ſoluere obligantur, legatas pro anniuerſario faciendo, deciſi. 11. numero 1. de teſtament. in nouis.
Hæres cedendo actionem legatario quando liberatur, ibid. nu. 3.
Hæres non poteſt venire contra perſonam defuncti. dec. 17. nu. 5. de iur. patro. in antiq.
Hæres poteſt res hæreditarias propria authoritate occupare, niſi fuerint per alium occupatæ, deciſio. 7. nume. 3. de reſtitut. ſpoliato. in antiq.
Hæres ſi legatum petierit ſine eius culpa, quo caſu cenſetur liberatus, dec. 11. nu. 10. de teſtamen. in antiq.
Hæres tenetur ex contractu defuncti, & pœna committitur in perſona ipſius, dec. 15. nu. 2. de ſent. excom. in antiq.
Hæretico miſericordia non eſt habenda, nec venia concedenda niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſuperioris, deciſio. 1. nume. 4. de hæret. in antiq.
Hæreſis ſola ſuſpitio notabilis requirit congruam purgationem, dec. j. nu. 8. de hæret. in antiq.
Hæreticus ad hoc vt poſſit condemnari neceſſe eſt vt aut confeſſione aut teſtibus conuincatur, dec. j. nu. 3. de hære. in antiq.
Hæreticus qui recipitur ad miſericordiam habet abiurare. ibid. nu. 7.
Hæreticus rediens ad eccleſiam curiæ ſeculari non eſt tradendus, ſed ei imponenda eſt pœnitentia ſecularis ſaltem perpetui carceris, ibidem nu. 2.
¶ Homicidium prædeceſſoris poſt mortem ipſius probatum an nocere debeat ſucceſſori, dec 14. vt lite pend. nu. 3. in nouis.
¶ Hoſpitalarijs vel leproſariam tenentibus an detur reſtitutio, ſi ſpoliati fuerint, deciſi. 6. in prin. de reſtit. ſpoliato. in antiq.
Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs, an poſſint petere ſe reſtitui, deciſio. 3. nume. 1. de reſtit. ſpol. Biſig.

I

IDoneum quem non eſſe dicenti probare incumbit, dec. 6. nu 9. de preb. Biſig.
Ignoranti iniuriam ſibi factam an currat præſcriptio annalis à die iniuriæ irrogatæ vel à die ſcientiæ, deciſio. 2. circa princip. de iniur. in nouis.
Ignorantia an excuſet a bigamia, deci. j. de biga. nu. 5. in nouis.
Ignorãtia in facto alieno tollerabilis eſt, & ſemper præſumitur, maxime quando agitur de damno vitando, dec. 34. de procu. in nouis.
Ignorantia iuris neminem excuſat, deciſ. 10. in fi. de dolo & contu. in nouis.
Ignorantia qualiter probetur, dec. 19 nu. 2. co. tit. in nouis.
Ignorantia quando per iuramẽtum probetur, ibid. nu. 3.
¶ Illegitime natus vel malus adminiſtrator quando quis dicitur, cui incumbat probare, dec. 4. nu. 2. de app. in antiquis.
Illegitimus diſpenſatus ꝙ beneficia & dignitates tenere poſſit, dec. j. de fil. presbyt. nu. 2. in nouis.
Illiterato penitus beneficium curatum conferri non poteſt, dec. 13 nu 4 de prob. in antiq.
¶ Impedimentum collegæ ſufficit vere fuiſſe, licet alii executores ignorauerint, dec. 4 de of fi. dele. nu. 2 in nouis.
Impedimentũ collegæ probari debet per literas vel nuntium ad effectum vt alij poſſint procedere in vim clauſulæ, ꝙ ſi non omnes &c. & dec. 7. de offi. deleg. in nouis.
Impedimentum legitimum excuſat à curſu temporis iuris vel hominis, dec. 2. in fi de dilat. in nouis.
Impedimentum quando non concernit poteſtatem ſubdelegandi, tunc ſine dubio delegatus poteſt libere alteri cõmittere vices ſuas, dec. 5. in fi. de off. deleg. in nouis.
Impedito legitime iuris vel hominis tempora non curruut, dec. ij. de dilat. nu 3. in nouis.
Impedimentum non præſtat quòd de iure non ſortitur effectum, deciſio. 8. nume. 2. de teſta. in antiq.
Impedimentum probatur per iuramẽtum, vbi adſit præſumptio veriſimilis pro impedito, dec. 3. nu. 1. de iureiur. in antiq.
Impeditus impedimento facti remanet illæſus, dec. 21. nu. 2. de preb. in antiq.
Impeditus purificare gratiam ſuam per ordinarium, ſi poſt menſem purificat, retrotrahitur purificatio, deciſio. 8. nume. 1. de conceſſ. preb. in antiq.
¶ Imperator dicitur authoritate apoſtolica habere ius primarum precum, dec. 15. nu. 2. de preb. in antiq.
Imperii meri & mixti quæ ſunt ſecundum leges

ges impreſcriptibilia ſunt, nec delegari poſſunt, ſecus ſecundum canones. dec. 2. in princi. de præſcrip. in nouis.
Imperii quę ſunt, ponitur remiſſiue, ibid.
¶ Impetratio facta de beneficio permutato tanquam vacanti propter incompatibilitatem, ex eo quod perfecta permutatione permutans rediit ad ſuum primum beneficium, quod permutarat, an valeat. dec. 3. nu. 3. de rer permu Bilig.
Impetratio beneficij cenſetur ſurreptitia, ſi impetrans tacet ſe habuiſſe beneficiũ aliud reſeruatum, & illud reſignaſſe in manibus eius, qui non potuit reſignationem admittere. deci. 14. nu. 1. de renun. in antiq.
Impetratio beneficij in qua tacetur quod defunctus fuerit familiaris cardinalis, eſt ſubreptitia. deci. 16 nu. 1. de præb. in antiq.
Impetratio facta de beneficio tanquam curato & dignitatem habente valet etiam ſi reperiatur quod non ſit dignitas vel curatum, ſed ſimplex officium vel beneficiũ. dec. 4. in prin. de reſcri. in antiq.
Impetratio iudicis ſuper conſecutione iudicij inchoati eſt de actis cauſæ. dec. 34 nu. 3. de præb. in antiq.
Impetratio pro alieno in abſentia ſi ſurreptitia in aliqua parte reperiatur, non nocebit abſenti. deci. 74. de reſcri. in antiq.
Impetratio ruit, quando non ſit mentio de reſeruatione. dec. 30. nu. 1. de præb. in antiq.
Impetrans vbi in aliqua eccleſia ſunt minora beneficia, q̃ ſint præbendæ, an præbendã acceptare poſſit. deci 8. de conceſſ. præb. in nouis.
Impetrantis iuramento ſuper perhorreſcentia ſtatur quoad reſcriptum obtinendum. dec. 3. de reſcri. nu. 1. in nouis.
Impetranti beneficium ad collationem præſentationem ſeu quamuis aliã diſpoſitionẽ epiſcopi, decani, & capituli, ſingulorumque canonicorum, & perſonarum certæ eccleſiæ, ſi quod vacat, vel cum vacauerit cõiter, vel diuiſim, an poſſit prouideri de beneficio vnico ſpectante ad collationem alicuius prædictorum. dec. 13. nu. 1. de præb. in nouis.
Impetranti beneficium vacaturum per aſſecutionẽ &c. ſufficit probare aſſecutionem de facto. deci 3 de præb in nouis.
Impetrans beneficium quod expreſſit vacare, an obtineat ſi de facto non vacabat, licet bene de iure. dec. 11. nu 3 ibid.
Impetranti non poteſt prouideri de beneficio actu ſacerdotium requirente ex ſtatuto, niſi ſit in tali ordine conſtitutus. deci. 1. de præb. num. 2 in nouis.
Impetranti quando de certo corpore & certo modo vacaturo mandatur prouideri, non poterit ſi alio modo vacet, prouideri. dec. 13 in fi. de præb. in nouis.
Impetrãtium vbi gratiæ ſunt in omnibus pares, ille præfertur qui primo literas ſuas præſentat executori dec. 21. de conc. præb. in nouis.
Impetratio beneficij non facta mentione de decreto citationis & eius executione, an ſit valida. deci. 13. vt lit. penden. nu. 1. in nouis.
Impetratio beneficij non vacantis inualida eſt. ibid. num. 2.
Impetrans commiſſionem pro alio ſine mandato condemnatur in expenſis & intereſſe. deci. 34 de reſcrip. nu. 3. in nouis.
Impetrans diſpenſationem non facta mentione de cura, non obtinebit, licet fortius curam quam perſonatum conceſſurus eſſet ſuperior dec. 2. de fil. præsby. nu. 2. in nouis.
Impetrans exprimere debet certum modum vacationis ex certa perſona, & tũc clauſula, ſeu alio quouis modo, comprehendit omnem modum ex dicta perſona prouenientem, niſi apponatur, vel ex alterius cuiuſcunque perſona. dec. 1. de reſcr. nu. 1. in nouis.
Impetrans licet narret in gratiam ſe tenere aliquod beneficium per ipſum creatum & dotatum, nõ propterea aſtringitur ad probãdum huiuſmodi dotationem & creationem. deci. 10. de reſcri. in nouis.
Impetrans parœcialem eccleſiam licet narrat pluribus modis vacare, attamen ad victoriã obtinendam ſufficit quod vnum modum vacationis probet. ibid. dec. 14 nu 1. ibid.
Impetrans ſi vnum modum tantum vacationis pure & diſpoſitiue aſſerat, an alij modi cenſeantur negati? ibid. nu. 1.
Impetrans gratiã ſpecialem de canonicatu ſub expectatione præbendæ expirare facit primã eius gratiam in communi forma pauperum obtentam. deci. 26. de præb. nu. 5. in nouis.
Impetrans in aliqua eccleſia maiorem præbendam exprimẽdo ibi eſſe maiores, & minores, an obtinere poſſit, ſi non faciat mentionem de mediis ſtante cõſuetudine eccleſiæ, quod nullus poſſit obtinere maiorem, niſi per minores ad maiores fiat aſcenſus. deci. 14. num. 1. de præbend. in nouis.
Impetrãs in forma, dignum arbitramur, ſi infra menſem

menſem acceptauerit,licet executor non purificauerit,dum tamen poſt mẽſem ſequatur purificatio,valet,licet collatio ante purificationem non valet,dec.2.in fi.de conce.præb. in nouis.

Impetrans in certa eccleſia de beneficio ibi vacaturo poteſt acceptare beneficium vacans in cimiterio vel ambitu, vel capellis ipſi eccleſiæ contiguis ſituatum,dec 6.ibid.

Impetrans in forma pauperum,ſi intra menſem acceptauerit ante purificationem gratiæ ſuæ beneficiũ an valeat acceptatio ſi per executorem ſtetit,quo minus gratia ſua purificaretur,dec.j.de conceſ.præb.in nouis.

Impetrans in ordine ſacerdotali non conſtitutus an poſſit acceptare beneficium, ſibique de eo facere prouideri ſtante ſtatuto de non conferendo dictum beneficium, niſi actualiter conſtituto in ſacerdotio, deci.1. de præb. nu.1.in nouis.

Impetrans licet acceptet beneficium vacãs per obitum A.quod tamen vacauit per obitum B.valebit acceptatio, licet non valeat ſecundum aliquos prouiſio,ibid.dec.7.

Impetrans nouam expectantiam tenetur mentionem facere de prima, dec.26.de præb.nu.1.in nouis.

Impetrans poſtquam per Papam ſupplicatio eſt ſignata, an ſtatim poſſit ſibi executorem eligere,deci.20.de conceſ.præb.nu.1.in nouis.

Impetrans primum reſcriptum quod nondum eſt præſentatum non poterit de ipſo excipere contra ſecundum præſentatum, dec.21.de conceſ.præb.nu.6.in nouis.

Impetrans qui primo beneficium impetrauit litigioſum à Papa tanquam vacans per obitũ nulla facta mentione de litiſpendentia, ſed bene de omnibus beneficijs ſuis, ſi poſtea cũ narratione primæ gratiæ obtinebat ſe ſurrogari in litem, & in ius defuncti nulla mentione in ſurrogatione beneficiis obtẽtis,an eius gratia ſurreptitia cenſeatur,dec.18.in fin.de præb.in nouis.

Impetrans ſecundo ſi obijciet contra primum de conſumptione ſuæ gratiæ per acceptationem alterius beneficij per ſe vel alium factã, ſpecificare debet illum alium,dec.9.de except.in nouis.

Impetrans ſi negligit primam præbendam vacantem acceptare,an totaliter gratia ſua remaneat extincta,dec.11. de conceſ.præb.nu.1.in nouis.

Impetrans ſi inductus fuit in poſſeſſionem alicuius præbendæ ab habente authoritatem conferendi,an dicatur dicta inductio in poſſeſſionem vim collationis habere,ibid.deciſ.16.nume.1.

Impetrans non tenetur facere mentionem de beneficio annexo impetrato,quia ſufficit mẽtionem facere de principali,dec.46.de reſcr. in antiq.

Impetrans non tenetur mentionem facere de valore beneficij obtenti, ſi tamen expreſſerit & falſum dixerit, gratia cenſetur ſurreptitia,dec.47.ibid.

Impetrans non tenetur facere mentionem in eius gratia de qualitatibus inhærentibus beneficio à iure, ſecus ſi inhæterent de facto, deci.75. ibid.

Impetrans non tenetur probare beneficium cadere ſub gratia ſua & taxa in ea appoſita,deci.22.nu.2.de prob.in antiq.

Impetrans plures literas habens ſub eadem data quòd per vnius vſum cęteris non renunciat,dec.63.nu.1.de reſcrip.in antiq.

Impetrans præbendam an teneatur facere mẽtionem de qualitatibus eius, ſcilicet ſi eſt ſacerdotalis vel electiua,dec.41. in princ. de reſcrip.in antiq.

Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali,deci.4.num.1. de verb.ſig.in antiq.

Impetrans quamdiu præcedit eum primus in data non poteſt facere ſibi prouideri,dec.22. nu.2.de conceſ.præb.in antiq.

Impetrans qui acceptauit beneficium vacans per mortem Titij,an admitti debeat ad proſecutionem cauſæ cum Sempronio collitigante ſuperſtite,deciſ.28.nu.3. ibid.

Impetrans qui duas literas habet ſub eadem data diuerſas gratias cõtinentes, ſi vna vtatur, non videtur alteri renuntiare,dec.63.nu.1.de reſcr.in antiq.

Impetrans ſi expreſſerit ſe magiſtrum, ſufficit ꝙ per famam habitum ſeu reputationem dictam qualitatem, quamuis negatum fuerit, probet,dec.14.nu.1.de proba.in antiq.

Impetrans tenetur mentionem facere de commenda,deciſ.4.nu.3. de reb.eccle.non alien. in antiq.

Impetrans vltra ſummam expreſſam in gratia acceptare non poteſt,dec.60.nu.2.de reſcrip. in antiq.

Impetranti ad formam cap. cum de beneficio, de præb.

de præb.lib.6.ſufficit probare beneficium vltimo fuiſſe rectum per clericos ſeculares per decem annos. deciſ.22. nume.1.de proba.in antiq.

Impetranti an nocebit executoris negligentia. deci.35.de reſcrip.nu.1.in antiq.

Impetranti beneficium per aſſecutionem alterius, an ſufficit probare aſſecutionem factā etiam de facto.deciſio.75.nume.1. de probati in antiq.

Impetrāti beneficium tanquā curatum, cura animarum expreſſio non nocet, idem dicas de reſidentia neceſſaria.deciſ.73.de reſcript. in antiquis.

Impetranti beneficia non admittitur exceptio generalis excōmunicationis oppoſita, & hoc ſi ta excōmunicatione lata ab homine, ſecus ſi à iure.dec.21.num.2.de ſenten. excommu. in antiq.

Impetranti non nocebit executoris negligētia. dec.35.nu.1.de reſcrip.in antiq.

Impetrans beneficia debent omnia exprimere quæ mouere poſſunt ad denegandum.dec.61. nu.1.de conceſſ.præb.in antiq.

Impetrantes in forma communi ſub eadē data, licet vni fuerit prouiſum, nihilominus poterit alteri prouideri.dec.36. de reſcr.in antiq.

Impetrantes non tenentur probare valorem beneficij, niſi ſibi opponatur. deci.64.nume.1. in antiq.de conceſ.præb.

Impetrantibus ad collationem certi epiſcopi, & in eius diœceſi, licet erigatur noua eccleſia cathedralis & noua diœceſis, nihilominus ius ſuum ſaluum remanebit.deciſ.7.nume.4. de ſepul.in antiq.

Impetratio beneficij ſpecialiter reſeruati p Papam ab alio poſſeſſi tali poſſeſſione tacita, eſt ſurreptitia, & ſi dicat quod per annum & vltra poſſederit, ſi per biennium poſſederit, erit ſimiliter ſurreptitia, quia oportet quod declaretur illud & vltra.deci.78. num.1.de reſcrip. in antiq.

Impetratio beneficij facta pro abſente, non vitiatur, ex eo quod in ea non fuerunt expreſſa beneficia quæ obtinebat. ibid.deci.83. nume.1.

Impetrans apoſtolicus vel expectatiuus an primo debent eſſe in inferiori gradu, & poſtea ſecundum ordinem ſuum aſcendere ad altos gradus ſuo loco & tempore iuxta ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ.dec.9.nu.2.de conſue. in antiq.

Impetrans beneficium per reſignationem, permutationem, vel obitum, non tenetur plene probare titulum prædeceſſoris, ſed eius reputationem & poſſeſſionem.dec.10.num. 1.de rerum permu.in antiq.

Impetrans beneficium ex cauſa permutationis exprimere debet beneficium aliud quod habet, alias nulla eſt permutatio. deciſio.5.de reſcrip.in antiq.

Impetrans beneficium tanquam curatum, licet reperiatur quod illi cura non imminet, non propterea fruſtrabitur gratia obtēta.dec.73. in prin.de reſcrip. in antiq.

Impetrans beneficiū per contractum matrimonij debet probare contractum per verba de præſenti.dec.21.nu.1.de proba.in antiq.

Impetrans debet facere mētionē de gratia priori ſibi facta in forma pauperū, alioqui ſecūda eius gratia reputabitur ſubreptitia.dec.39. num.1.de conceſſ.præb.in antiq.

Impetrans debet exprimere qualitates quę inſunt beneficio, & cum ipſo naſcūtur, dec.47. num.1.de reſcrip.in antiq.

Impetrans dignitatem eccleſię collegiatę electiuā, licet faciat mentionem de collegio, ſi tamen non facit mentionē quod ſit electiua, non tenebit. dec.67. nu.1.de conceſſ. pręb.in antiq.

Impetrans gratiam de alio beneficio ſufficit, quod expreſſerit prebendam, licet de canonicatu non dixerit. deciſio. 72. numer.1. de reſcript.in antiq.

Impetrans habet gratiam vſque ad certam ſummam, ſi contingat beneficium non taxatum magni valoris vacare, ex quo taxatum non eſt, an poſſit illud acceptare, dec.60. num.5. de reſcript.in antiq.

Impetrans licet acceptare beneficiū vacans per obitū C. quod tamen vacauit per obitum B. nihilominus tenet acceptatio. dec.19.nu.1. de conceſſ.pręb.in antiq.

Impetrans licet dixerit ſe eſſe clericum in dięceſis beneficij, cum ſit alterius diœceſis, non tamen erit cenſenda eius gratia ſurreptitia. deci.76.de reſcri. in antiq.

Impetrans ad collationem decani & capituli communiter vel diuiſim ſi acceptat beneficiū vnicum ſpectans ad collationem decani diuiſim, vtrum valeat acceptatio.deciſ.17.in fin. de pręb.in nouis.

Impetrans ad collationem decani & capituli alicuius eccleſię collegiatę, de beneficio eccleſiaſtico

ſiaſtico cum poſtea cura, vel ſine cura, poteſt acceptare præbendam poſtea vacantem in ipſa eccleſia ad collationem dictorum ſpectā tem .dec.8. de conceſſ. præb. in nouis.

Impetrās ad collationem epiſcopi in forma ſpeciali poteſt acceptare præbendam in eccleſia cathedrali ſpectantem ad collationem epiſcopi. ibid. in fin.

Impetrans ad collationem epiſcopi an poſſit, permutare beneficium quod obtulit in ſua gratia ſe dimiſſurum, cū foret aliquod beneficium aſſecutus, vbi Papa reſeruauit beneficia vacantia per aſſecutionem alterius beneficii authoritate apoſtolica obtinendi. dec.8. de rerum permut. in nouis.

Impetrans à ſucceſſore cum clauſ. anteferri, an debeat præferri primum habenti gratiam à prædeceſſore de canonicatu ſub expectatione præbendæ, quoad prębendam vacantem, quā ipſe primus acceptauerat, ſed ſibi prouideri non fecerat. dec.9. de rer. permu. in nouis.

Impetrans à Papa quod poſſit præbendam, quā poſſidebat, permutare, & nihilominus præbē dam aliam proſequi, quam antea impetrauerat, offerēdo ſe in aſſecutione ipſius primā dimiſſuram, ſi nō faciat mētionem de gratia alterius, qui ante huiuſmodi vltimam impetrationem impetrauerat primā præbendā, dum vacare contingeret, eius gratia cenſebitur ſurreptitia. dec 12. de re iud. nu. 1. in nou.

Impetrans beneficiū an teneatur exprimere ea quæ collatorem mouerant ad dandum vel denegandum. deci. 25. de reſcript. nume. 2. in nouis.

Impetrans beneficium per contractum matrimonii non obtinebit probando ſola ſponſalia, dec. 1. de cler. coniug. nu. 1. in nouis.

Impetrans beneficium cum cura, vel ſine cura ſpectans ad collationem epiſcopi, an poſſit acceptare decanatum alicuius eccleſiæ collegiatæ, & facere ſibi per ſuum executorē prouideri, deci. 17. de conceſſ. præb. in nouis.

Impetrans beneficium vacans per obitum non tenetur plene docere de titulo ſui prædeceſſoris decedentis, dec. 4. de rer. permu. in nouis.

Impetrans beneficium ſolitum regi per ſeculares ſecundum formam c. cum de beneficio. de præb. lib. 6. ſufficit q̄ probet illud rectum per decem annos vt tale, ſicuti impetrauit, niſi ex aduerſo probaretur, q̄ per quadringenta annos vt regulare fuerit gubernatum, dec. 2. de præb. nu. 2. in nouis.

Impetrans beneficium ad collationem & prouiſionem alicuius epiſcopi, an poſſit acceptare canonicatum & præbendam alicuius eccleſiæ collegiatę ſuæ diœceſis ad ipſius præſentationem & capituli admiſſione ſpectantem, dec. 27. nu. 2 de præb. in nouis.

Impetrās certum corpus beneficii tenetur probare valorem eiuſdem in gratia ſua expreſſum, etiam ſi non negetur, & quid in beneficiis iam obtentis, dec. 20. de præb. in nouis.

Impetrans ad collationem abbatis an poſſit obtinere etiam beneficium quod habet conferre cum conſenſu epiſcopi, deci. x. nu. 1. de præb. Biſig.

Impetrans an teneatur probare, quôd beneficium ſit infra ſummam, vel ſaltem probare aſſertionem communem, deciſ. 6. nume. 4. de præb. Biſig.

Impetrans an teneatur facere mētionem de beneficio per ſe renunciato in manibus nō habentis facultatem ipſum inuitum deſtituendi. deci. 4. nu. 2. de renun. Biſig.

Impetrans an teneatur mentionem facere de iure ad rem, ibid. nu. 3.

Impetrans beneficium cum vacauerit per munus conſecrationis Petri, vel aliter, præterq̄ per mortē ipſius, ſi vacare reperiatur ex perſona alterius, an illud obtinere poterit, deciſ. 12. nu. 1. de præb. Biſig.

Impetrans certum beneficium vacans tenetur facere mentionem de qualitate eius, & quid ſi expreſſerit æqui pollentia, ex quibus reſultant aliquæ qualitates. deciſi. 13. nume. 1. de præb. Biſig.

Impetrans in forma pauperum non tenetur facere mentionem de penſione annua ſuper certis bonis cuiuſdam laici ſibi aſſignata deci. 11. num. 1. de pręb. Biſig.

Impetrans omne beneficium quod acceptat, reputatur competens, & ideo aſſerenti contra reum incumbit onus probandi, dec. 6. nu. 10. de pręb. Biſig.

Impetrans primus in data, an in optione præferatur ſecundo in data prius recepto, vbi de conſuetudine optio antiquiori canonico ſecundum ordinem recepto debetur. dec. 6. nu. 1. de conſuetu. Biſig.

Impetrans ſecundus in data habens clauſ. anteferri, an pręferatur primo in data qui acceptauit prius licet ſibi non fecerit prouideri. deci. 8. nu. 1. de conceſſ. pręb. Biſig.

Impetranti beneficiū ſine cura an poterit prouideri

deri de beneficio, quod licet tempore ſuæ gratiæ erat ſimplex, effectum fuit poſtea curatum, cau. 8. dub. 25. nu 1. Faſto.
Impetranti currit tempus ad acceptandum à die notæ vacationis, deci. 7. numero 4. de pręben. Biſig.
Impetranti dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam, non ſufficit mẽtionem facere de collegio, niſi faciat mentionem quòd ſit electiua, deci. 13. nu 5. de præb. Biſig.
Impetranti ſufficit exprimere præbendam tantum, ſecus ſi canonicatum ſolum expreſſerit, deci. 2. nu. 1. de præb. Biſig.
Impetrãtes apoſtolici præferuntur habentibus primarias preces ab imperatore, deci. 15. nu. 1. de præb. Biſig.
Impetrantes apoſtolici an pręferantur nominatis per archiepiſcopum in vim ſpecialis priuilegij à pontificibus ſibi conceſſi. ibid. deci. 16 nu. 1.
Impetrantium quorum vnus ad præſentationẽ abbatiſſæ, & alter ad pręſentationem decani expectat, vter præferendus ſit in beneficio vacanti, vbi conuentum fuerit inter abbatiſſam & decanum de præſentando alterius vicibus prouiſo, vt vacationes adimpleret per apoſtolicos impetrantes non computarentur in prædictis viciſſitudinibus ſuis, deciſi. 3. numero 1. de conceſſione præbendæ, Biſig.
¶ Imputandum eſt ei qui opera malorum hominum vtitur, dec. 9. numero 2. de offi. vica. in antiq.
¶ Incœptum non debet reputari factum, deci. xj. nu. 7. de iure patro. in antiq.
¶ Indefinita locutio æquipollet vniuerſali, dec. 12. circa medium de procurato. & deci. 19. de cau. poſſeſſio. & propriet. numero 3. in nouis.
¶ Indultum conferendi perſonis quæcunque beneficia obtinentibus, operatur quod poſſit conferri etiam habenti duas parœciales & etiam Epiſcopatum, dec. 2. de fil. presb. xj. in nouis.
¶ Induſtria perſonæ electa, non poteſt commiſſum alteri ſubdelegari, deciſi. 18. numero 4. de conceſſione prębend. in nouis, & deciſio. 5. numero 3. de rebus eccleſię non alienand. Biſig.
¶ Infamia legitimè per teſtes legitimos probari debebit, quando committitur ad inſtantiã iniuriati, q̃ ſi inuenit diffamatos citet eos, dec. 22. numero 1. de reſcript. in antiq.
¶ Inferior à principe non mandat citari p edictum, deciſio. 5. de reſcript. numero 7. in nouis.
Inferior non ſupplet defectum ſuperioris, deci. j. de ſupplen. negligen. prælatorum, num. 2. in nouis.
Inferior non poteſt legem ſuo ſuperiori imponere, deci. 20. de conceſſ. præben. nume 4. in nouis.
¶ Ingreſſus monaſterium, ſi infra annum probationibus illud exeat, non habebit annum integrum probationis, iterato redeundo ad illud, ſed tantum temporis quod reſtabat de primo tempore, deci. 5. nu. 1. de regu & trãſl. ad relig. in antiq.
Ingreſſus religionis tollit defectum illegitimitatis, dec. j. de biga, nu. 6. in nouis.
¶ Inhibitio canonica quę dicatur, de appe. nu. 3. in nouis.
Inhibitio cenſetur ſublata, quando pronunciatur male appellatum, dec. j. de offi. del. nu. 3. in nouis.
Inhibitio nõ canonicè facta non impedit, quin iudex à quo procedere poſſit, deci. 58. de appel. nu. 1. in nouis.
Inhibitio non legitimè facta non operatur, dec. 3. circa med. de excep. in nouis.
Inhibitio quando dicatur canonica, deci. 58 de app. nu. 3. in nouis.
Inhibitionis effectum operatur ſimplex intimatio commiſſionis, deciſi. 3. circa fi de appe. in nouis.
Inhibitioni parendum eſt in curia, etiam ſi malè ſit decreta propter facilitatem reformandi cõmiſſiones, dec. 2. de reſc. nu 30. in nouis.
Inhibendum eſt colligitantibus non extraneis, deciſ. 2. nume. 1. vt lite penden. nihil inno. in antiq.
Inhibitio in cauſa prophana poſt concluſionem in cauſa non poteſt fieri, dec. 66. nu. 1. de app. in antiq.
Inhibitio licet fieri poſſit parte non vocata in appellatione iudiciali, ſecus ſi extraiudicialiter appellatum fuerit, deci. 24 nu. 1. de dolo & contu. in antiq.
Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet, attamen ſi facta fuit, ſententia per auditorem poſt ipſam lata, erit nulla, ibi. deci. 29. nu. 1.
Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri iudici in partibus ad inſtantiam appellantis,

tis, ſecus ſi cauſa ſit coram aliquo auditore ſacri palatij.ibid.dec.30.nu.1.
Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.dec. 26.num.3.de appel in antiq.
¶Inimicitiæ capitales à perſonali cõparitione excuſant, bella vero generalia non.deci.12. de dol.& contu.nu.1.in nouis.
Inimicitiæ capitales nõ guerræ generales patriæ à perſonali comparitione excuſant, dumtamẽ tutus ſaluus conductus haberi poſſit. ibi.
¶Initium vbi dat eſſe rei perfectum, tunc inſpicitur magis quã finis. dec.10.nu.9.de cõceſſ. præb.in antiq.
Initiũ & originalis cauſa attẽditur. dec.11.nu. 6.de conceſſ.præb, Biſig.
Iniuria licet tempore aboleatur ſecundum Benedictum de Pombi.in l. cum quis.C. de iniur.quoad actionem & obligationem ciuilẽ, ſecus tamen quoad naturalẽ.deci.2.de iniur. in nouis.
Injuriæ æſtimatio ſi per legitimas probationes haberi non poteſt, quomodo iudex ſe habere debeat.dec.j.&dec.4.nu.1.de iniur.in nouis.
Iniuriarum actio & omnisq; obligatio iniuriarũ per pactum nudũ tollitur ipſo iure.dec.2.circa med.de iniur.in nouis.
Iniuriã nemini facit, qui vtitur iure ſuo.dec.1. nu.3.de ſepul.in antiq.
Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur, requiritur tamen ſpecificatio talis in libello & articulis, quod pars poſſit certificari, & teſtes deponere.deciſi.1.nume.1.de iniur.& dam.dat. in antiq.
Iniuriarum verbalium cauſæ non committuntur per vicecancellarium auditori ſacri palatij, ſecus pro iniuriis realibus, deci. 19.de reſcrip.in antiq.
Iniuriæ æſtimatio debet per iuramentum taxari cau 4.dub. 14.nu.3.Faſtol.
¶Innouata per partem vna cum tertio, an veniant per viam attentati reuocanda, deciſi.4. nu. 1.de app.Biſig.
¶Inquiri poſt mortem de crimine poteſt, quando dubium erat, an mortuus habuit ius vel non, dec.14.in ſi vt lit.pend.in nouis.
Inquirere an poſſit ordinarius contra certam perſonam ob ſuſpitionem ſolam, deci. 2.nu. 1.de accu.in antiq.
¶Inquiſitor an poſſit eſſe teſtis vel appellare, ibid.nu.2.
Inquiſitor criminis appellare an poſſit, deciſ.3. ibidem.
Inquiſitor ſub qua formã pronuntiet contra hæreticum, dec.j.nu.17.de hæret.in antiq.
¶Inſcribere ad formam talionis quis, & quando debeat, dec.j.nu.2.de accu.in antiq.
Inſcriptio ad pœnam talionis an fieri debeat ante decretum citationis perſonalis vel poſt, dec.6.nu.1.ibid.
¶Inſeparabilium ex vitio vnius alterum reddi tur vitioſum, dec.13.de prob.nu.3.in nouis.
¶Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet, cauſ. 6 du.21.nu.3.
Inſtantia cauſæ an in legatarium tranſeat, dec. j.nu.1.de teſt.in antiq.
¶Inſtitutio facta de præſentando per patronũ excommunicatum, non valet, dec.j.nu.1.de inſti.in antiq.
Inſtitutis duobus hæredibus altero grauato ſideicommiſſo & altero non, & portio non grauata accreſcit grauatæ, non propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata, deciſ.6. nu 4.de teſta.in antiq.
Inſtitutio ad quem pertinet, ad illum etiam debet pertinere de iure communi deſtitutio, deciſ.6.de renuntia.nu.1.in nouis.
Inſtitutio præſentatorum ad beneficia eſt neceſſariæ iuriſdictionis, dec.5.de offi.vica.nu. 3.in nouis.
¶Inſtituendi facultas eſt neceſſariæ iuriſdictionis, & in ea præmiſſa non procedunt. deci.5. de offic. vica.nu.9.in nouis.
¶Inſtrumenta appellatione teſtium veniunt, dec. 17.de teſtib.nu.2.in nouis.
Inſtrumenta extracta in vim compulſoriæ per alium notarium parte non vocata fidem nõ faciunt, & quid ſi pars ad dicendum contra nihil dicat, ſed illa producat inquantum faciunt pro ſe, deciſio 2. de fide inſtr.in nouis.
Inſtrumenta etiam informiter & male extracta probant quando originalia ſunt deperdita, dec.j.de conſti.nu.5.in nouis.
Inſtrumenta quæ propria, & quæ communia dicantur, dec.5.in nouis.
Inſtrumentum acceptationis de aliquo beneficio factæ neceſſario non requiritur quod habeat loca loci deſcripta, dec.6.nu.1.de fide inſtrum.in antiq.
Inſtrumentum alicuius capituli, licet minus ſolenniter ſit factum, probat capitulum, & hoc reſpectu tertij. quia ſecus eſſet ſi capitulum induceret per ſe ipſum, dec.39.nu.1.de prob. in antiq.
Inſtrumẽtum debet habere diem & locum inſcripto,

ſcripto. quamuis hoc pacto partium remitti poſſit, deciſio. 6. in princ. de conſuetut. in antiq.

Inſtrumentum locationis quoad extrahentes non probat poſſeſſionem, ſed quoad contrahentes ſic, dec. j. de fide inſtru. in antiq.

Inſtrumentum vitio notarii ſi ſit in aliqua parte falſum, totum reputatur falſum, deci. 3. nu. 1. ibid.

Inſtrumenta inſerta in aliis non probatur per inſertionem, niſi ſint inſerta in actis iudicialibus, deci 2. nu. 1. ibid.

Inſtrumenta extracta in partibus etiam in vim compulſoriæ parte non vocata decretæ per alium notarium, quam per principaliter rogatum parte non vocata, non faciunt fidem, dec 4 nu. 1. ibid.

Inſtrumenta extracta in partibus in vim compulſoriæ decretæ parte citata, fidem faciunt in iudicio, deciſio. 43. nume. 1. de probatio. in antiq.

Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia, dec. 2. nu. 1. de probat. in antiq.

Inſtrumenta vbi multa de vno met contractu conficiuntur tamen vnicus contractus reputatur, deciſio. 32. nume. 4. de præbend. in antiq.

Inſtrumentum appellatione eà omnia veniunt quibus cauſa inſtrui poſſet, dec. 25. num. 2. de prob. in antiq.

Inſtrumentorũ aduerſarii producens hoc expreſſo, in quantum in eo contenta pro ſe faciant, non videtur confiteri, ſi quæ in eo ſint quæ faciant contra ſe, ſecus ſi eſſet proprium, deciſio. 3. de fide inſtrumen. nume. 1. in nouis.

Inſtrumentum diligentiæ proſecutionis appellationis in cancellaria præſentatum, ſi contineat commiſſionem alicuius tenoris quam fuerit illa, quæ fuit in iudicio præſentata, nõ nocet, dec. 4. ibid.

Inſtrumentum productum in iudicio parte nõ vocata ad dicendum contra, non prodeſt, deci. j. de fide inſtru. in nouis.

Inſtrumentum in quo non apparet notarium eſſe rogatum, an valeat, cau. j. dub. 2. num. 1. Faſtol.

Inſtrumentum in quo non cauetur quòd ſpoliatio ſit facta nomine illius contra quem datus fuit libellus, an probet, ead. cauſ. dub. 3. nume. 1.

Inſtrumentum in quo non apparet de loco vbi fuit confectum, an valeat, cau. 25. dub. 47. nume. 5. Faſtol.

Inſtrumentorũ appellatione omnia veniunt, quibus cauſa inſtrui poteſt, deci. 3. nume 2. de reſti. Biſig.

¶ Intellectus dec. 69. de app. in antiq. dec. 25. de reſcrip. in nouis.

¶ Intentio loquentis per certã demonſtrationẽ oſtenditur, cauſ. 22. dub. 43. numero 3. Faſtol.

Intentio agentis magis conſiderari debet quàm verba, dec. 2. in fin. de alien. iudic. mutan. cau. fac. in nouis.

Intentio agentis ſecundum naturam materiæ de qua agitur conſideranda eſt, dec. 5. de except. nu. 2. in nouis.

¶ Interdictum vnde vi, in quo differat à remedio prodito in materia attentatorum, deci. 2. de reſt. ſpol nu. 3. in nouis.

Interdictum vnde vi, inſimul cum conditione ex lege intentari non poteſt, dec. 7. ibid.

Interdictum ſingulare in aliqua eccleſia appoſitum an poſſit ad cautellam relaxari, ſi nullũ dicatur, deciſio. 9. de ſenten. excommu. nu. 1. in nouis.

Interdicto generali non obſtante poteſt celebrari ianuis clauſis baptiſmus, & pœnitentia conferri ac prædicare verbum Dei, ibidem nume. 2.

Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione, ſicut relaxatur ſententia excommunicatus, deciſ. 18. num. 1. de ſent. excom. in antiq.

Interdictum præſtita cautione an relaxetur ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus dec. 19. nu. 2. ibid.

Interdictum non poteſt ſuſpendi, niſi in totum relaxetur ſententia, ead. dec. nu. 2.

Interdictum vnde vi, non competit directe, niſi pro rebus immobilibus & corporalibus, ſed loco eius datur vtile, cau. 5. dub. 17. nume. 1. Faſtol.

Interdicto vti poſſidetis, ab vna, & interdicto vnde vi, altera partium intentatis, ſi in vtroque ſufficienter ad victoriam probatum fuerit, pro quo ſententia ferenda erit, dec. 6. nu. 1. de reſti. ſpo. Biſig.

¶ Intereſſatus admiſſus ad cauſam non poteſt impedire expeditionem cauſæ inter alios duos collitigantes inſtructam, dec. 4. nu. 1. de iudi. Biſig.

Intereſſatus veniens ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra commiſſioné, docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo, deci.1.nu.1.de reſcrip. Biſi.
Intereſſe in ſpiritualib.non cadit, & ideo agi nō poteſt ad æſtimationem, dec.8.nu.2.de proc. in antiq.
Intereſſe non cadit in beneficialibus, dec.17.nume.2.de conceſſ.præb.in antiq.
Intereſſe vbi quis allegat ad effectum admittendi ad cauſam, debet in primis illud probare, dec.xi.nu.1.de iud.in antiq.
Intereſſe non conſideratur in beneficialibus, deciſ.36.de nu 4.in nouis.
Intereſſatus veniens ad cauſam an admittatur in eo ſtatu, in quo cauſa reperiebatur, vel opus ſit noua commiſſione & terminorum ſubſtantialium reiteratione, & an procedi poſſit cum procuratore rei poſſeſſoris, dec 40.de proc.nu.1.in nouis.
Intereſſatus veniens ad cauſam pro intereſſe poteſt agere petitorio non obſtante ſuſpenſione, ſi non eſt ſpolians, mandans &c. dec. 3. de cau.poſſ.& prop.nu.1.in nouis.
¶Interlocutoria an poſſit ferri parte non citata, dec.8.de teſt.nu.2.in nouis.
Interlocutoria eſt de proceſſu, deci.1.de appell. nu.4.in nouis.
Interlocutoria an ferri poſſit parte non citata, deciſ.52.nu.2.de appe.in antiq.
Interlocutoria non eſt ferenda in ſcriptis de neceſſitate, niſi in ea verteretur magna cauſæ cognitio, deci.5.nu.1.de ſent. & re iudica. in antiquis.
Interlocutoria quòad iudicem non tranſit in rem iudicatam, dec.42.num.3.de appellat.in antiquis.
¶Interpretatio in dubio fienda eſt in fauorem eccleſiæ, deciſ.24. circa finem, de præbend.in nouis.
Interpretatio ſeu ſignificatio quæ vitio caret, ſumenda eſt, deciſio.x.nume.4. de teſtam.in antiquis.
Interpretatio fieri debet largè in præiudicium concedentis, etiam circa modum vacādi vel poteſtatem conferendi, deci.12.nu.7.& deci. 22.nu.3.de præb.Biſig.
Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter cōſueuit accidere, cauſ.24.dub.46.nu.4.Faſtol.
Interpretationi criminoſæ nō tenetur quis reſpōdere, dec.38.nu. 1.de teſt. & atte.in anti.
¶Intimatio quando dicatur legitime facta appellatio.dec.29.de appe.nu.1 in nouis.
Intimatio litis pendentiæ non ligat manus alterius iudicis, niſi intimetur per Cardinalé, dec.25.nu.1.de dolo & contu.in antiq.
¶Intruſus eſt tātum qui habet beneficium ab eo qui dare non poteſt, deci.xiij.nu.j.de cau. poſ.& proprie. in antiq.
Intruſus in beneficio reſeruato propter decretum reſeruationis nulliter confert beneficia ad eius collationem ſpectantia ratione dicti beneficij reſeruati.deciſio. 20. nume. 1. de præbend.in antiq.
Intruſus contra eſi hi contra quos, non admitti tur ad dādos obiectus, & talis intruſio eſt per viam attentati reuocanda. deciſ. 1. num.4.ve lite pend.Biſig.
Intruſio an per viā attentati veniat reuocanda. num 6.
¶Inualidum vel nullum ab alio firmatum non conſideratur ſecundum ſe, ſed ſecundum id quod ipſum validat.deciſi.13.de proba.num. 5.in nouis.
¶Inuentariū curatoris quod ſe refert ad inuentarium factum per illū qui fuit tut or, valet. dec.5.nu.1 de teſtam.in antiq.
Inuentarium conficiens etiā de bonis quæ ſua eſſe contēdit, qualem proteſtationem facere debet.dec.1.nu.10.de dona.inter vir. & vxo. Biſi.
¶Irregularitas an contrahatur ad effectū vt ab officio eccleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum aliquibus vulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet de percuſſione ab eo illata, cau.14.dub.34.nu.1.Faſto.
¶ Iudicis poteſtati permiſſa, non ſemper ſunt iuris neceſſitati ſubiecta, dec.3.de ſeque.poſ. & fru.nu. 3. in nouis.
Iudici vbi præfigitur tempus infra quod cauſā debeat finire, tempus incipit currere à receptione literarum, dec.21.de conceſſ.præben. nu.6.in nouis.
Iudicem appellationis ad partis inſtantiam & ſententiam confirmare & ipſi ſententiæ ſupplere poſſe, dec. 23. de re iud.nu.1.in nouis.
Iudicem non niſi magna ex cauſa partem ad exhibendum ſua inſtrumenta cogere debere, dec.5.de procu.num.1.in nouis.
Iudices delegati abſoluunt ad cautelam, licet hoc non faciant Rotæ auditores, addit.3.de renun.nu.3.in nouis.
Iudices debent in dignitate eſſe conſtituti, deciſio.17.

ciſio.17.in fi.de conceſſio. præbend.in nouis.
Iudices in partibus nunquam ſuper admiſſione vel repulſione articulorum interloquuntur, dec.11.in fi.de proba.in nouis.
Iudicium agitatum cum procuratore conſtituto à minore, eſt validum ipſo iure, deciſi.v. circa med.de iud.in nouis.
Iudicium agitatum cum liberto præiudicat patrono ſcienti, dec.xv. de prob.nu.2.in nouis.
Iudicium incipit per litis conteſtationem, dec. 5.de iud.in nouis.
Iudicia non reſpiciunt futura negocia, ſed præterita, deci.14.de teſtib.in nouis.
Iudicare eſt honoris, deci. xvij in fi. de conceſſ. præb.in nouis.
¶Iudex contra conſcientiam ſuam ſententiam proferre non debet, deciſi. 13.de re iudica.in nouis.
Iudex cui committitur abſolutio certæ perſonæ & pœnitentiæ iniunctio dicitur induſtria eius, & non alterius eſſe electa, dec.18.de conceſſ.præb.nu. 1.in nouis.
Iudex cui commiſſa extitit per dominum feudi cauſa inter vaſallos ſuo ſaluo iure ſuo nõ poteſt partem bonorum adiudicare vni parti, & aliam partem domino feudi, dec.8.de re iud.in nouis.
Iudex datus contra B. & C. non poteſt procedere in cauſa quam D.intentauit contra G. dec.40.de procu.in nouis.
Iudex datus ſuper proprietate an poſſit cognoſcere de poſſeſſione, deci.9.de iudi.num.2.in nouis.
Iudex debet ſemper attendere & laborare vt liti imponatur finis & partium laboribus & expenſis parcatur, deci. lxij.in fi. de appell.in nouis.
Iudex deferens transfundit ſuam iuriſdictionẽ in ſuperiorem, nec poteſt abſque noua commiſſione de cauſa cognoſcere etiam de conſenſu partium, niſi per ſuperiorem ſibi remittatur, deci 49.de appe.in nouis.
Iudex nõ deferens appellationibus a diffinitiua ponitur, deci.50.nu.2.ibid.
Iudex non ſeruando ordinem traditum in excommunicando, ſi excommunicet, ſententia tenet & valet, deciſio.51. numero 2.ibid.
Iudex deferendo appellationi à ſe iuriſdictionem abdicat, deci.54.circa medium, ibid.
Iudex delegatus non procedit extra locum, niſi de conſenſu expreſſo partium, dec.15. de off. deleg.in nouis.
Iudex eccleſiaſticus cognoſcit de priuilegio clericali allegato per detentum à iudice laico, dec.3.de ſen.excom.in nouis.
Iudex eccleſiaſticus cognoſcit an captus per iudicem laicum ſit clericus vel non, deci.7.de iud.in nouis.
Iudex eccleſiaſticus cognoſcit de legitimatione filiorum, & non ſecularis, ibid.
Iudex illius qui confert præmium, & non qui eum ſuſcipit, videtur adeundus ſuper authoritate præſtanda.ibid.
Iudex ex officio in cauſa beneficiali, poteſt inuitis partibus nouas probationes recipere, dec.j de teſtib.nu 3.in nouis.
Iudex ex ſuo officio poteſt partem compellere ad exhibendum ſibi inſtrumenta petita per alteram partem, deci 5.de probat. num. 1.in nouis.
Iudex habet poteſtatem à lege abbreuiãdi terminum iuris ex cauſa datum ad proſequendum.dec.41 de appel.nu.3.in nouis.
Iudex impetrans ab appellãte in caſu trium ſententiarum conformium vel vnius quæ tranſiuit in rem iudicatam an ſtatim inhibere poſſit executor, deci.45.ibid.
Iudex ĩ cauſa appellationis à diffinitiua an pendente termino ad dandum apoſtolos impetrari poſſit, deci.41.ibid.
Iudex in curia datur ex officio, deciſio.16.in fi. ibidem.
Iudex quem terminum poſſit in cauſa appellationis aſſignare, deci. 17. nume.2.de re iudi. in nouis.
Iudex laicus debet adiri in caſu quo laicus donat, vel alienat, vel ſe clerico obligat, deci.7. de iud.nu.5.in nouis.
Iudex millefies pronuntiando cauſam eſſe deuolutam, ſi reuera non fuerit deuoluta, nõ erit propterea iudex, deciſi.12. de appellat.in nouis.
Iudex non certificatus de proſecutione appellationis poteſt procedere ad executionem ſuæ ſentẽtiæ quæ retractabitur, ſi contigerit eius ſententiam infirmari, deci. 13. de appellat.in nouis.
Iudex non debet condemnare in his quæ in petitione actoris non cõtinẽtur, dec. 12. de iur. patr.nu. 3.in nouis.
Iudex a quo non legitime fuit appellatũ, ſi non dictis apoſtolis petitis procedat in cauſa, an proceſſus eius reputabitur validus, deciſi.51. nu.4.de appel.in antiq.

Iudex cui cõmiſſa eſt cauſa cum facultate abſoluendi impetrantem commiſſionem poterit illum ad cautelam abſoluere, deciſio. 3. nu.2.de ſent.exc.in antiq.
Iudex datus in ſecunda inſtantia an abſoluat excommunicatum in prima inſtantia, deciſio. 6. numero 4 de ſentent. excommu.in antiq.
Iudex datus ad cognoſcendum de compromiſſo emologato cum incidentibus &c. poteſt partem contrauenientem condemnare ad pœnam compromiſſi præſuppoſita clauſula, rato manente contractu, dec. j. in princi. de arb in antiq.
Iudex datus ſuper mala adminiſtratione alicuius prælati, ſi pendente termino ad dandum apoſtolos rõne appellationis ab aliquo grauamine pro ſe illato interpoſitæ interdixerit adminiſtrationem prelato, an dicatur nulliter proceſſiſſe, dec.77.nu.1. de appellatio.in antiq.
Iudex delegatus in cauſis criminalibus an poſſit cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata, deciſ.19. numero 2. de iud.in antiquis.
Iudex delegatus non poteſt cognoſcere de nullitate niſi in virtute ſuæ appellationis, deciſio.29.numero 2.de ſentent. & re iudica.in antiq.
Iudex de quo cognouit, de eo iudicare tenetur, dec.j.nu.14.de hære.in antiq.
Iudex ex officio & cauſis animum ſuum mouentibus poteſt citare reum perſonaliter ad ad reſpondendum interrogationibus à ſe factis, nec propter hoc dicetur grauatus reus, dec.29.nu.4.de reſcript.in antiq.
Iudex firmiter animum ad inſtantiam faciendam habere debet non obſtan. magnatum precib.dec.56.de reſcrip.in anti.
Iudex illi pro quo tulit ſententiam poteſt dare licentiam propria authoritate rem recipiendi ſibi adiudicatam, dec. 16.nu.8.de rer. permu.in antiq.
Iudex impetratus vigore appellationis nõ procedit parte opponente donec apoſtoli ſint exhibiti, deciſio.19.numero 1.de appell. in antiquis.
Iudex impetratus ab appellãte, ſi procedat antequam iudex à quo, apoſtolos dederit, an valeat eius proceſſus, deci.53.numero 2. eo. titu.
Iudex in actione iniuriarum non debet habere rationem damni, quia illud venit per actionẽ legis Aquiliæ, dec j.nu.2 de iud. in antiq.
Iudex in curia datur ex officio, ſecus extra curiam, quia niſi contradicatur in audiẽtia, habebit quem voluerit impetrans, deciſ.12. nu.2.de reſcrip.in antiq.
Iudex in poſſeſſorio poteſt imponere perpetuũ ſilentium, deci.26.nu.1,de ſentẽa & re iu.in antiquis.
Iudex laicus dat curatorem ad litem minori clerici agenti coram eo contra laycum, deci. 14.nu.1.de iud.in antiq.
Iudex licet millies pronunciet cauſam deuolutam, cum reuera non ſit, non propterea erit iudex, dec.42.nu 7. de appel.in antiq.
Iudex literarum, in forma dignum arbitramur, poteſt alteri committere vices ſuas, deci.63. nu.1.de conceſſ præb.in antiq.
Iudex nullitatis an poſſit inhibere vbi late fuerunt tres ſententiæ, duę conformes & tertia ſuper deſertione appellationis, dec 3.nu.2. de ſen.& re iud.in antiq.
Iudex per pronuntiationem factam ſuper deſertione appellationis an debeat eſſe iudex, dec.42.nu.5.de appel in antiq,
Iudex poteſt ſæpius deliberare, & ex varijs opinionibus alteram præeligere, deci.55.nume. 1.de reſcrip.in antiq.
Iudex primus qui condemnauit in expenſis, poteſt illas taxare non obſtante appellatione, dec.25.nu.1.de ſent.& re iud.in antiq.
Iudex qui attentata reuocauit incidenter, poteſt poſtea condemnare in expenſis, dec.j.nu. 1.de offi.iud.in antiq.
Iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad eam proſequendum, dec.16 nu.1.de appe.in antiq.
Iudex an pronunciare debeat appellationem, deſertã interpoſitã à grauamine extradiciali non obſtan. qđ pronuntiatũ fuerit eã eſſe ad curiã deuolutam, cau. 3.dub. 9.nu. 1. Faſſo.
Iudex appellationis à grauamine pronuntiato bene proceſſum & male appellatum, & remiſſa cauſa ad iudicem per primum non põt reponere, partem ab huiuſmodi pronuntiatione appellante, dec.7.nu.1.de app. Biſig.
Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata etiam ad pęnam applicandam fiſco, ibid dec. 10.nu.1.
Iudex appellationis in cauſa criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata cõtinente

te pœnā pecuniariam loco corporalis immu tatam, licet actum fuerit criminaliter. ibid. dec. 11. nu. 3.

Iudex appellationis vbi extitit appellatum ab admiſſione articulorū aduerſarij, & reiectiōe appellantis, ſi pronuntiet & bene appellatum & male proceſſum in ea parte qua admiſit articulos, an tacite videatur ſententiam in alia parte confirmaſſe. dec. 11. nu. 3. de app. Biſig.

Iudex à quo, licet requiſitus, ſi nullos dedit apoſtolos, an poſſit ſine noua commiſſione in cauſa ſibi remiſſa per iudicem ad quem, qui pronuntiauit pro appellato, procedere. dec. 22. nu. 1. de appel. Biſig.

Iudex bonus debet lites abbreuiare. deci 4 nu. 6. de app. Biſig.

Iudex cui tantum cauſa appellationis à grauamine fuit commiſſa, an ſi pronuntiauerit male proceſſum & bene appellatum, poſſit ſine noua commiſſione procedere in negotio principali. dec. 11. nu. 2. ibid. Biſig.

Iudex deferēs appellationi poteſt ei terminum ad proſequendam præfixum probare, vbi iudex proceſſit ex officio ſuo. deci. 14 nu. 1. de app. Biſig.

Iudex deferendo appellationi dicitur penitus functus officio ſuo. dec. 23. nu. 5. ibid.

Iudex dicitur iniuriam inferre, ſi iniuſte aliquē excommunicat, & tenetur ei ad damna, intereſſe & expenſas. cauſ. 4. dub. 14. nume. 1. Faſtol.

Iudex ſi procedat in cauſa non datis apoſtolis vbi appellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit à grauamine, an teneat proceſſus. dec. 18. nu. 4. de appel. Biſig.

Iudex impetrans per falſum procuratorē habebit iuriſdictionem quoad ipſum puniendū. dec. 12. nu. 3. de procur. Biſig.

Iudex male iudicans tenetur ad damna & expenſas & intereſſe. cauſ. 4. dub. 14. nume. 3. Faſtol.

Iudex non debet diuinare, nec de facto ſupplere. dec. 3. nu. 3. de iudi. Biſig.

Iudex non dicitur grauare partem vbi ordinat de termino aſſignando abſenti non audito quem forſan aſſignando diceretur grauamen inferre. cau. 22. dub. 43. nu. 2. Faſtol.

Iudex poteſt ſecundæ appellationi interpoſitæ infra decendiū reſpondere & apoſtolos dare, licet primæ appellationi detulerit, dec. 23. nu. 9. de appel. Biſig.

Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti, dec. 5. nu. 1. Biſig. de iud.

Iudices remiſſoriè poſſunt recipere patris confeſſionem. dec. 3. nu. 1. de teſt. Biſig.

Iudices ordinarij plures habentes poteſtatem inſolidum, ſi omnes incipiunt procedere in ſimul, vnus ſine alijs procedere aut diffinire ceſſante impedimento non poſſet. deciſi. 2. nume. 1. de arbit. Biſig.

Iudicium poſſeſſorium requirit poſſeſſionem. dec. 1 nu 4 de reſt. ſpolia. Biſig.

Iudicandū nō eſt bis de eodem crimine. deciſ. 5. nu. 4. de ſent. & re iudi. Biſig.

Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertā, poteſt appellantem reponere ad docendum de diligentia. dec. 42. num 2. de appellato. in antiq.

Iudex qui pronuntiauit appellationē deſertā, poteſt reponere appellantem, ſi doceat de diligentia. dec 42. & 43 nu. 1. ibid.

Iudex recuſari poteſt, ſi propalauit intentionē ſuā dicendo aliquem non habere ius. dec. 38. nu. 1. de conceſ. præb. in antiq.

Iudex ſi pronuntiet ſe non iudicem cum re uera ſit, an deſinat eſſe iudex. deci. 42. num. 5. de appel. in antiq.

Iudex vnius territorij an poſſit alteri concedere territorium ſiue iuriſdictionem contra ſubditos ſuos, qui in diœceſi alterius deliquerit. deci. 13. nu. 2. de conſuet. in nouis.

Iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquā ſuper admiſſione vel repulſione interloquuntur. dec. 10. nu. 2. de excep. in antiq.

Iudices remiſſoriè poſſunt etiam recipere confeſſiones partium. dec. 25. nu. 1. de proba. in antiq.

Iudex abſoluens ab inſtantia iudicij contra ius, quod litem ſuā non faciat, licet actio, & ius non perimatur. dec. 3. de dolo & contuma. num. 2. in nouis.

Iudex ad quem omnia quæ potuit & debuit primus facere, poteſt & debet. dec. 23. de re iudi. num. 3. in nouis.

Iudex ad quem arreſtat literas, & teſtes recipit aſſuturos. dec. 6. de reſtit. in nouis.

Iudex admittens articulos parte non vocata nō dicitur illam grauare ſi prius citata dedit cōtra tales articulos exceptione. dec. 8. ibid.

Iudex an poſſit ſuam pronuntiationē reuocare. dec. 12. de re iudic. nu. 2. in nouis.

Iudex an poſſit citare ſubditū extra territoriū exiſtentem. dec. 15. nu. 1. de iudic. in nouis.

iudex appellationis qui ſuccedit primo iudici. debet facere ea quæ habuit primus.dec.in fi. de lit.conteſt.in nouis.

iudex appellationis poteſt pronūtiare appellationem deſertam ſeu ſententiam confirmare, ſi in eius manibus deferatur, & negotium principale ſibi commiſſum fuerit.deciſ.14.nu.1.de re iudi.in nouis.

iudex appellationis poſt lapſa tempora an poſſit pronuntiare male appellatum, & condemnatum vel abſoluere?ibid.nu.2.

iudex appellationis poteſt addere, & minuere ſententiæ continenti plures articulos in fauorem appellati tunc melius probantis.dec.23. de re iudi.nu.1.in nouis.

iudex appellatus poteſt ſuper articulo omiſſo cū ſuccedat loco primi iudicis pronuntiare.ibid.

iudex appellatus duntaxat poteſt, & debet pronuntiare. ſententiam. iuſtam. vel iniuſtam. ibidem.

iudex non debet ſupplere de facto, ſed de iure, niſi factum ei notum eſſet vt iudi.idib.

iudex appellationis à grauamine de attentatis lite pendente corā primo iudice an cognoſcere poſſit, deciſio. 55. de appellatio. in nouis.

iudex appellatus debet præmittere triplicem cognitionem cauſæ antequam principale negotiū aggrediatur. dec.3. in ſecunda addit.de appell.in nouis.

iudex appellationis pronuntiato male appellatū remittit cauſam niſi partes eſſent contētæ, quod omiſſo appellationis articulo cognoſceret ipſe,quod intelligas in Papa,& in alio iudice qui poteſt per querelam adiri.ibid. in. 3.addit.

iudex à quo an poſſit cognoſcere non facta ſibi verbali remiſſione per iudicem ad quē.ibid.

iudex à quo pronuntiato pro appellato in cauſa grauaminis poterit ſtatim procedere in principali donec ſibi inhibeatur. deci. 1. de offic. deleg.in nonis.

iudex à quo in alia diſtincta & diuerſa cauſa ab ea à qua extitit appellatum procedere poteſt. deci.31.nu.1.de appel.in nouis.

iudex à cuius diffinitiua appellatur, licet appellationi detulerit, poteſt poſt triduum terminum ad proſequendum præfigere, dec.40.de appel.in nouis.

iudex a quo an poſſit re integra delationem appellationis reuocare. dec.49. de appel. nu.3. nouis.

iudex à quo appellatione pendēte à diffinitiua nihil facere poteſt.dec.25.de ap.nu 3.in nou.

iudex à quo appellante non proſequente ſuam appellationem infra terminum ſibi aſſignatum an poſſit exequi ſuam ſententiam appellante aliter non citato.ibid.

iudex cauſæ appellationis interpoſitæ à caſſatione electionis, vel denegatione confirmationis poteſt electionē confirmare. deciſi.2. de elect. in nouis.

iudex nō debet condemnare de his quæ in petitione actoris non continentur.dec.8. nu.3.de renunt.in nouis.

iudex nō dicitur grauare ſi omittit condēnationem expenſarum non petitarum.dec.47.de appel.in nouis.

iudex non dando apoſtolos in termino per ſe protogato an iuriſdictionem amittat etiam appellante non comparente.dec.57. ibid.

iudex non habet exercitium iuriſdictionis ante præſentationem reſcripti.deciſi.6. de procur. in nouis.

iudex ordinarius dicitur delegatus, ſi aliquid ſibi ſpecialiter committatur quod non comprehendatur ſub eius generali iuriſdictione. deciſ.7.in nouis.

iudex ordinarius poteſt à capite incipere, & ſententiam ſuam emendare & aliam ferre, ſi eā inuenerit eſſe nullam ratione proceſſus.de.16. in prin.de re iudi.in nouis.

iudex poteſt eſſe teſtis ſuper facto habito coram eo. licet non ſit confecta ſcriptura. deciſ.5. de teſtib.num.1.in nouis.

iudex poſt decendium ſi appellatum non extitit exequi ſuam ſententiam poteſt.dec.28.de appel.in nouis.

iudex poſt terminū poteſt gratificare parti in præiudicium alterius parti. dec.13. de prob. num.6.in nonis.

iudex pronuntiando ſe non eſſe iudicem qui re vera eſt, non deſinit eſſe iudex. deci. 12.de re iudic.in nouis.

iudex quāto tempore habeat deliberare de appellationis acceptatione vel refutatione. deciſi. 5.de appel.nu.4.in nouis.

iudex quando dat acta pro apoſtolis reuerentialibus appellationi deferri videtur.dec.8.de ap. pel.in nouis.

iudex quando abſoluit ab inſtantia iudicij contra ius,licet per hoc actio & ius nō perimatur tamen facit litem ſuam.dec.3.in fi.de dolo & contu.in nouis.

Iudex qui detulit appellationi, & terminũ præfixit ad proſequendum, an poſſit poſtea ex interuallo dictum terminũ prorogare, deci. 25.nu 2.de app.in nouis.

Iudex qui fuit interlocutus pôt ex nouis actis ſuam interlocutoriam reuocare, dec.1.de ap pel.nu.5.in nouis.

Iudex qui cum pluribus aliis iudicauit, poteſt cognoſcere in ſecunda inſtantia, addit. deciſio.j.de ſupplen.negligen. prælato.nume.10. in nouis.

Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorem non poteſt poſtea procedere, ſecus ſi remittat alteri iudici.dec.13.nume.6.de offic.deleg.in nouis.

Iudex ſecularis an clerico minori tanquam actori litiganti coram ſe curatorem dare poſſit, vel an per epiſcopum ſit dandus? deci.7. de iudi.in nouis.

Iudex ſecundæ inſtantiæ ſuccedit primo, deci. 5.de cau.poſ.& proprie.in nouis.

Iudex ſi allegantem non curauit audire non probatum adhuc poterit probare, dec.1.nu. 2.vt lite pend.in nouis.

Iudex ſuſpenſo petitorio non poteſt concernentia illud, & eius acceſſoria recipere, dec.16. de reſtit.ſpo.nu.2.in nouis.

Iudex ſi communicatus fuerit in citatione de procedendo ad ſententiam, ſi nõ compareat, talis comminato habebit vim peremptorij, deciſ.10.de re iud.in nouis.

Iudex ſicut generaliter poteſt condemnare in fructibus, ita executor generaliter poteſt mouere condemnatum, vt de illis victori ſatisfiat abſque aliqua taxatione, deciſi. 5. de re iud.in nouis.

Iudex ſiue delegatus ſiue ordinarius poteſt ſententiam nullam reuocare & aliam ferre, dec. 13.circa finem, de re iud.in nouis.

Iudex ſiue ordinarius ſiue delegatus qui partibus non vocatis ſententiam tulit, an iterato eandem ſententiam partibus vocatis ferre poteſt, de.16.de re iud.nu.1. in nouis.

Iudex ordinarius quod ſententiam ſuam emen dare & aliam ferre poſſit, ibid.nu.2.

Iudex vel executor non ſubdelegat cauſas ſibi committendas, deciſio.6.de offic delega.in nouis.

Iudex vigore clauſulæ, Omnes quorum intereſt citandi, licet habeat iuriſdictionem in habitu ſuper omnes comprehenſos ſub clauſula non tamen in actu, niſi exprimantur, & ideo ante expreſſionem non valeret citatio, dec.18.nu.2.de dol & contu.in nouis.

Iudicis conſenſus an requiratur in prorogatione temporis ad probandum partibus cõmuniter dati, deciſio.2.de dilat. nume. 2 in nouis.

Iudex ad quem, pendente termino ad proſequendum in partibus aſſignato non poteſt procedere ad inſtantiam appellati. deciſ.18. nu.1 de app.in antiq.

Iudex ad quẽ, poteſt inhibere iudici à quo, parte abſente non vocata, ſecus ſi ſit præſens in curia, deci.26.num.1.de dolo & contuma.in antiq.

Iudex ad quem, poteſt facere gratiam parti expectando eam, dec 4. nume.1.de appellatio. in antiq.

Iudex ad quẽ, ſi reuocat abſolutionem excommunicationis factam per iudicem à quo, non poteſt reintrudere, ſed debet de nouo excommunicare, deciſio. 65.nume. 1. de appella.in nouis.

Iudex a grauamine recepta appellatione poteſt inhibere, & quid in auditoribus ſacri palatij, dec.6.nu.1.de app.in antiq.

Iudex appellationis poteſt cognoſcere de nullitate & in euentum pronuntiare appellationem iniuſtam, deciſio. 12.nume.1.de appell. in antiq.

Iudex appellationis infirmans ſententiam in vno articulo tantum in aliis videtur confirmare, ibid.dec.22.nu.1.

Iudex appellationis cui nõ eſt commiſſum negotium principale, ſi pronuntiat bene appellatum, non tamẽ poteſt admittere articulos, & ſi pronuntiat tantum bene appellatum ab admiſſione articulorum partis aduerſæ, non propterea videtur tacite confirmare aliam partem ſcientiæ primi iudicis, deciſio.19.de prob.in antiq.

Iudex appellationis à ſcientia lata in partibus ſuper poſſeſſorio, petitorio ſuſpenſo, an poſſit cognoſcere de poſſeſſorio & petitorio ſimul, deciſio. 15 nume.2.de ſenten.& re iudi. in antiq.

Iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia à qua eſt appellatum poteſt condẽnare, ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis, dec.25.nu.2 ibid.

Iudex appellationis poſt appellationem deſertam debet pronuntiare ſe non iudicem, dec. 2.nu.1.de app.in antiq.

Iudex appellationis poteſt appellationem pronuntiare deſertam,ibid.dec.7.nu.1.
iudex appellationis à grauamine ſi poſt appellationé lata fuerit ſnia ſuper negotio principali, poterit insimul de vtraque ſententia cognoſcere etiam parte inuita,ibid.deci.8.
iudex appellationis abſque alia cómiſſione poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis,ſecus in auditore ſacri palatij,dec.57.nu.1.ibid.
iudex appellationis non poteſt inhibere iudici à quo, ne ſententiam ſuam exequatur in caſibus, in quibus appellatio prohibetur, antequam cognoſcat an appellatio ſit recipienda, deci 63.nu.2.de app.in antiq.
iudex appellationis poteſt pronuntiare ſine alia commiſſione ſuper deſertione appellationis, deci.86.in fi.de app.in antiq.
iudex à quo,ante dationé apoſtolorum an poſſit teſtes abſuturos recipere,dec.17.num.1.de app.in antiq.
iudex à quo ſi præfigat terminum appellanti ad proſequendam appellationem cenſetur cauſa deuoluta,ibid.dec.21.
iudex à quo, poteſt prorogare terminum præfixum ad proſequendum,deciſio.35.numer.1. ibidem.
iudex à quo,an ſi pendente termino dandorum apoſtolorum procedat, valeat proceſſus ipſius,ibid.dec.37.
iudex à quo,ſi non fuerit certificatus ab appellante de proſecutione, poterit procedere ad executionem, quæ tamen tractabitur pronuntiato ad fauorem appellantis in negotio principali,ibid.dec.40.nu.3.
¶ Iuramentum an taxationé expenſarum præcedere vel ſequi debeat,deci.4.circa med.de iniur.in nouis.
iurans conſuetudines, & ſtatuta alicuius eccleſiæ obſeruare, an poſſit contrarium à Papa impetrare, deciſion.1.de iureiur.nume.j.in nouis.
iuramentum dicitur probatio certior cunctis de his quæ conſiſtunt in animo,de reſtitutio. ſpoliat.nume.2.in nouis, deciſio.3.de reſcrip. in nouis.
iuramentum dolo extortum non eſt obligatorium,deci.18.
iuramentum appoſitum in contractu de iure reprobato, non operatur contractus validitaté, ſed vt iurans illud ſeruet ſic,dec.6.num.1.de iureiur.in antiq.
iuramentum ad effectum agendi poteſt relaxari parte non citata, ſecus ſi ad probationem, ibid.dec.8 nu.j.
iuramentum calumniæ ſi petitum fuerit, & nó præſtetur nullus eſt proceſſus, ſecus ſi non fuerit petitum, deciſ.2.nume j.de iur.calum.in antiq.
iuramentum calumniæ omiſſum, ſi non fuerit petitum,non vitiat ſententiam,ibid.deciſ.4. num.j.
iuramentum de non reuocádo procuratore cóſtituto ad permutandum & reſignandum beneficium cauſa permutationis obligat neceſſario, dec.8.nu.j.de procu.in antiq.
iuramentum excludit iurantem à petitione reductionis ad arbitrium boni viri, vbi non docetur de dolo arbitratoris, non ſic à ceſſione bonorum,dec.2.de arbi.in antiq.
iuramentum generale, & confuſum recipit interpretationem, & ſubauditionem iuris,dec. 10.nu.5.de teſta.in antiq.
iuramentum nocet ſpoliato petenti ſe reſtitui, dec.xj.de renun. in antiq.
iuramento dicentis ſe in partibus iuſtitiæ complementum conſequi minimè poſſe, ſtatur, deci.23.nu.j.de probat.in antiq.
iuramento procuratoris quantum ad appellantis diligentiam ſtatur,deci.34 nu.j.de præbé. in antiq.
iurans non vendere,ſi vendat, efficitur periurus,attamen venditio tenet,deciſ.31.nu.3.de ſent.& re iud.in antiq.
iuranti ſe iuſtitiæ complementum in partibus conſequi poſſe non ſperare creditur, nec auditur volens probare contrarium,deci.61.nu. j.de reſcrip.in antiq.
iuramentum in litem vel deciſorium non defertur niſi citata parte,dec.2.in fi de his, quę vi, & c.in nouis.
iuramentũ non vi,nec dolo extortum, ꝙ ſalua ſalute ſeruari poteſt,eſt obligatorium,ibid.
iuramentum non defertur ei contra quem ex facti qualitate, vel notorietate vehemens eſt præſumpt.deciſ.19.de dolo & contu.nu.3.in nouis.
iuramentum perhorreſcentiæ quòad iudices curiæ non operatur, dec.3.de reſcr.nu.7.in nou.
iuramentum perhorreſcentiæ recipit probationem in contrarium,ibid.nu.4.
iuramentum prædictum poteſt præſtari per habentem mandatum ad quodlibet iuramentũ præſtandum,ibid.nu.5

Iuramentum perhorreſcẽtiæ non cõualidat geſta in partibus illo non præſtito, ibi.nu.6.
iuramentum quare tactis ſcripturis datur, dec. j.de iur.cal.nu.4.in nouis.
iuramentum ſuper rebus ablatis ſecundum formam c.ſuper eo.quod met.cau.deferri poteſt parte non citata, deci.2.de his quæ vi met.cã. fiunt, nu.j.in nouis.
iuramentum ſuper aliqua conſuetudine vel ſtatuto præſtitum non extenditur ad ea quæ de nouo eueniunt, ſed ſemper intelligitur rebus ſic ſtantibus, deciſi.j.de iureiuran.nume.2.in nouis.
iuramentum quodlibet ſemper intelligitur habere exceptuatam authoritatem Papæ, ibid.
iuramenta generaliter præſtita ſecundum intẽtionem iurantis ſunt interpretanda, ibi.
iuramento de perhorreſcentia ſtandum eſt, deciſ.3.de reſcrip.num.3.in nouis.
iuramentum de calumnia an poſſit iudex cogere reum ab ſubeundum, antequam ſibi decernatur copia proceſſus, cauſ.26.dub.50.nu.1. Faſtol.
¶ Iuriſdictio alterius ordinarij an poſſit tacitè prorogari per litigantes, deci.7.de offic.vica. nu.2.in nouis.
iuriſdictio iudicis aliàs peritura per citationem perpetuatur, deci.13.de probatio.nume.6.in nouis.
iuriſdictio ſemel amiſſa an & quomodo reuiuiſcat, dec.57.de app.nu.4.in nouis.
iuriſdictio ſeu poteſtas delegata non acquiritur niſi ſcienti & conſentienti, dec.21.de conceſ. præb.nu.3.in nouis.
iuriſdictionis exiſtentiam in exceptione rei iudicatæ vel manifeſtæ offenſæ deducere, non, niſi eiuſdem iuriſdictionis notorietas deducatur, ſufficit, deciſio.6.de exceptio.nu.4.in nouis.
iuriſdictionis fructus non ſunt iudicare & excõmunicare, ſed potius labor & onus, deciſio.2. de præſcrip.nu.2.in nouis.
iuriſdictionis negatio an reddat ipſam iuriſdictionem dubiam, deci.6.de excep.nume.3.in nouis.
iuriſdictionis poſſeſſio an vnico actu quæratur, deci.2.de præſcrip.in nouis.
iuriſdictionem nullus dare poteſt niſi princeps, lex, vniuerſitas, vel conſuetudo, dec.4.de offi. vica.nu.2.in nouis.
iuriſdictionalia omnia ſunt præſcriptibilia, dec. 7.de rer.permu.in nouis.
iuriſdictio acquiritur ignoranti, deci.4.nu.4 de conceſſ.præb.Biſig.
iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas, inter quas cauſa commiſſa eſt, dec. 4 nu.2.de app.Biſig.
iuriſdictio perpetuatur per ſolum decretum citationis quoad iudicem, ſecus quoad partẽ, ibid.num.j.
iuriſdictio cenſetur præuenta per executionem citationis et ſi alter iudex primò impetratus fuiſſet, dec.j.nu.2.de offi.deleg.Biſig.
iuriſdictio delegati expirat per remiſſionẽ cauſæ ad ſeniorem, deci.8.nu.j.de offi.delegat.in antiq.
iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorẽ per negligẽtiam prælati inferioris epiſcopo, non autem ad conuentum vel capitulum, deciſ.j.nu.j.de ſuppl.neglig.præla.in antiq.
iuriſdictio nondum competens, committi non poteſt, vt valeat tempore quo cõperat, deci. 9.nu.2.de offic.vicar.in antiq.
¶ Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Ro.curia.dec.6.nu.j.de foro compet.in antiq.
ius reuocandi domum præſentes in curia Romana reipublicæ cauſa non habent, deci.27. nu.j.de dolo & contu.in antiq.
ius patronatus expreſſio non eſt neceſſaria in vẽditione territorij, & quid ſi exprimatur, dec. 4 nu.j.de iure patro.in antiq.
iuri de futuro pacto renuntiari poſſe.deciſi.42. nu.j.de conceſ.præb.in antiq.
iura ſunt potius concordanda quàm quod vnũ aliud tollat vel corrigat, dec.xj.nu.14.de conceſ.præb.Biſig.
ius ad rem tollitur quando de ipſo mentio fit, aliàs non, dec.8.nu 4.de conceſ.præb.Biſig.
ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana curia ſi agatur de cauſa quæ ſapit crimen, cau.3.dub.10.nu.j.Faſtol.
iura debent ante finem litis petenti reſtitui retenta copia, ſi aduerſarius non contradicat, & ille iuret reportare ea ad mandatum auditoris, deci.8.nu.j.de fide inſtru.in antiq.
ius futurum per pactum remitti poteſt, deciſi j. nu.2.de pact.in antiq.
ius patronatus quòd in laicum laicus ſine licentia transferre poſſit, deci.17.nume.7.de iure patro.in antiq.
ius patronatus acquiritur eo ipſo quòd beneficium conſtruitur cum authoritate epiſcopi, dec.5.nu.1.de iure patro.in antiq.

Ius patronatus beguinarũ, cenſetur ius patronatus eccleſiaſticũ.dec.8. nume.1.de iure patro. in antiq.
iuris patronatus donatio facta ſine conſenſu epiſcopi ſui, an valeat.dec.17.nu.2.ibid.
ius patronatus eſt rei ſpirituali annexum.dec.3. nu.2.de conſue.in antiq.
ius quæritur in iuribus incorporalibus nõ apprehẽſa poſſeſſione corporali.dec.24.nu.2.de præbend.in antiq.
ius reuocandi domum legato vel alias, ſi propterea non impeditur in ſua legatione, non cõceditur.dec.1.nu.1. de foro cõpe. in antiq.
ius reuocandi domum non habent venientes ad Roma. curiã ex cauſa voluntaria, ſecus ſi ex neceſſaria, & ſit cauſa quæ de facili expediri non poſſit.ibid.dec.2.nu.1.
ius accreſcendi nõ poteſt vniuerſali hæredi per teſtatoris diſpoſitionẽ auferri. deci.1.de teſta. nu.2. in nouis.
ius accreſcẽdi habet hæres vniuerſalis.ibi.nu.3.
ius ad rem facilius perditur & tollitur quã ius in re.deci.17.de præb.in nouis.
ius agnationis pacto tolli non poteſt. deci.1.de conſuet.in nouis.
ius naturale dat vnicuique facultatem faciẽdi quod ſibi libet, niſi vel iure prohibeatur.dec. 64.de appel.nu.8.in nouis.
ius naturale minuitſed in totum tolli nõ poteſt. dec. 1.de conſue.nu.2.in nouis.
ius patronatus an poſſit per laicũ religioſis ſine vniuerſitate dari.dec.9.de iure patro. in nouis.
ius patronatus per ſe vendi non poteſt.ibid.
ius ſpeciale facit ceſſare ius commune. dec.64. de app.nu.3.in nouis.
iuri in re non poteſt renũtiari niſi in manibus eius qui inuitum deſtituere poteſt, ſecus eſt in iure ad rem cui etiam in manibus ſimplicis notarij renuntiari poteſt.deciſi.8. de iure patro.num.2.in nouis.
iuri ſuo renuntiare cuilibet licitum eſt.deci.49. de appell.nu.3.
iuri quærendo facilius renũtiatur, quã iuri quæſito.deci.2.de renunt.nu.1.in nouis.
iura denegantur contemptoribus ſui iuris. dec. 13.de probat.nu.3.in nouis.

L

Laicus an poſſit eſſe procurator in cauſa beneficiali in iudicio. dec.27.de procur.nu. 3.in nouis.
Laicus an poſſit eſſe tutor teſtamentarius legitimus vel datiuus clerici, dec. 7.in fi.de iud. in nouis.
Laicus non poteſt præſentare religioſum profeſſum ad eccleſiam parœcialem, dec.5.de iure patro.nu.3.in nouis.
Laicus quilibet reputatur potentior clerico, cũ ſit terribilior.dec.1.de alien.iud.mutand.cau. fact.nu.1.in nouis.
Laicus ſuper re eccleſiaſtica nullam habet diſpoſitionem, deciſi.7.circa medium, de iudi. in nouis.
Laicus poteſt eſſe procurator ad permutãdũ,& ad reſignãdum,& acceptandum,dec.8.nu.5. de procu.in antiq.
Laici ſi ipſorum cauſæ per Papam auditoribus iuri palatii commiſſæ fuerint, non habebũt fac reuocand. domũ,dec. 17.de reſc.in anti
¶Laudum non valet vbi vnus ex arbitris condemnat in pluſquã alter, deci.j.nu.j.de arbi. Biſig.
¶Legari an poſſit actio litigioſa,dec.3.nu 2.de iud.Biſig.
Legata non priuilegiata ſolummodo defalcantur, priuilegiata vero integraliter ſoluũtur dec.12.nu.2.de teſta.in antiq.
Legata vbi nominatim ab hærede veniunt præſtanda, onus ipſorum non pertinet ad fideicommiſſarium, ibid.nu.3.
Legatorum omnium onus ſpectat ad fideicommiſſarium vniuerſalem, quando legata ſimpliciter relinquuntur, & fideicommiſſum ſimpliciter, ibid.nu.4.
Legatum vitiatur propter caſualem falſitatẽ, dec.2.nu.8.de re.eccle.non alie.Biſig.
Legata vbi pro parte filii grauati præſtari debent, nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua propter poſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur, dec.4. nu. 4.de appel.Biſig.
Legatario tempore mortis acquiritur dominium rei legatæ, dec.10.nu.7.de conceſ.præbend.in antiq.
Legatarius an poſſit continuare proceſſum inchoatum per teſtatorem, dec.1. in princ.de teſtam.in antiq.
Legatum vitiatur propter defectum ſeu falſitatem conditionis, deciſio.12.nu.5.de teſta. in antiq.
Legatarius an poſſit continuare proceſſum inchoatum cum teſtatore in actione ſibi delegata, dec.3.nu.1.& 4.de iud.Biſig.
Legatis à latere poteſtas generaliter data ſuper beneficia non includit beneficia ſpecialiter

Papæ

Papæ reſeruatâ,dec.29.de præb.nu.2.in nou.

Legatus an vigore legationis ſuæ poſſit vnam eccleſiam alteri eccleſiæ ſubiicere,deciſ.1.de offi.leg.nu.2.in nouis.

Legatus concurrit cum Papa etiam in deuolutis,deciſio.1.de ſupplen.negli.præla.nu.10. in nouis.

Legatus confert beneficia deuoluta ſed non reſeruata,dec.3.de offi.leg.in nouis.

Legatus de latere concurrit cum ordinario in conferendo beneficia vacantia ad collationē epiſcopi iure proprio ſpectantia, deciſio.j. de ſupp.negli.præla.in nouis.

Legatus de latere poteſt vnire beneficium alicui dignitati epiſcopi,dec.1.& 2.de offi.leg. in nouis.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorū incompatibilium diſpēſare non poteſt, dec. 4 nu. 1.ibid.

Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem vni dignitati etiam epiſcopali ex cauſa rationabili,deciſi.3.nume.1. de offi.lega. in antiq.

Legatus de latere poteſt vnire eccleſiam parœcialem dignitati,dec.4.nu.4.de reb.eccle.nō alien.in antiq.

Legatus habens poteſtatem conferendi beneficia certo modo reſeruata, non poteſt aliter reſeruata conferre,dec.2.num.1.de offi.leg.in antiq.

Legatus habens poteſtatem beneficia qualitercunque vacantia conferendi,non poteſt conferre beneficia vacantia per conſtitutionem, execrabilis, vel aliter reſeruata generaliter, dec.4.in prin.ibid.

Legatus habens poteſtatem reſignationem ex cauſa permutationis recipiendi & perſonas transferendi, non poterit tamen ſe intromittere de beneficijs reſeruatis, generaliter vel ſpecialiter,ibid.nu.2.

Legatus habet ordinariam in prouincia ſibi decreta, & ſtatuta perpetua facere poteſt, & confirmare electos etiam exemptos,deciſi.3. nu.3.de offi.leg.in antiq.& dec.j.eod.titu.in nouis.

Legatus non tenetur edere ſuam poteſtatem, dec.2 de offi legat.in antiq.

Legatis quare prohibitum eſt commiſſiones facere poſſe aliis de beneficiis vacantibus per reſignationes,dec. 5.nu.4.de conceſ.præben. Biſig.

Legatus quare prohibitum eſt commiſſiones facere poſſe aliis de beneficijs vacantibus per reſignationes,dec.5.num.4.de conceſſ.præb. Biſig.

Legatus dicitur habere iuriſdictionem ſuper loca,& perſonas exemptas,dec.j.de offi.legat. nu.3.in nouis.

Legatus licet habeat poteſtatem recipiendi renuntiationes ex cauſa permutationis,vt beneficia reſeruata ex huiuſmodi cauſa reſeruata,tamen conferre non poterit, dec.29 de præb.nu.3.in nou.

Legatus natus an habere debet duo ſemeſtria ad conferendum. dec. 1. de ſupp.negli.præla. num.1.in nouis.

Legatus natus poteſt adiri per quærelam, ibid. nume.11.

Legatus natus licet ut ſuperius reſpectu aliorū intra legationem ſuam exiſtentium, vt ad eum appellari poſſit, non tamen eſt ſuperior ſui ipſius,vt archiepiſcopi,neque a ſententia ſua poteſt ad ipſum tanquam ad legatum appellari,ibid.nu.1.

Legatus non diſpenſat ſuper pluralitate beneficiorum,dec.4.de offi.leg.in nouis.

Legatus non poteſt dare alteri facultatem conferendi,dec.5.de offi.vica.nu.7.in nouis.

Legatus poteſt vnire etiam beneficia exempta, exceptis epiſcopalibus & ſuperioribus dignitatibus, dec.j.de offi.lega.in nouis.

Legatus vel ordinarius non poteſt alicui cōiunctim committere receptionē beneficij vnius ſingularis perſonæ,dec.5.num.2.de offi.vica. in nouis.

Legatus vel nuntius apoſtolicus habens poteſtatem beneficia qualitercunque vacantia & indebite occupata conferendi poteſt deuoluta,ſed non reſeruata conferre, dec.3.num.1. de offi.leg.in nouis.

Legatus vocato rectore poteſt diſmembrare, deciſi.1.de offi leg.nu.5.in nouis.

Legati nati non habent niſi ſex menſes ad conferendum deuoluta,dec.j.de ſupp.neglig.prelat.num.7.in nouis.

¶Legitima debita iure naturæ minui, ſed non in totum tolli poteſt,dec.j.de conſue. in nou.

Legitima dicitur loco alimentorum ſuccedere,ibid.nu.9.

Legitima an tolli poſſit per ſtatutum municipale,ibidem.

Legitimare inferior à principe quoad ſucceſſionem non poteſt, deciſio. j.qui fil. ſint legi.in nouis.

Legitimus non præſumitur quis ad effectum adiudicandi ſibi beneficium niſi probet, ſed manutenendi in poſſeſſione ſic, dec.j.num.1. de præſumpt.in antiq.

¶Lex ſpecialis quando prohibet illud quod iure communi prohibitum non erat, ſed permiſſum, & pœnam adijcit contrafacienti, actus contra prohibitionem factus pœna præſtita validus eſt ipſo iure, dec.64.de appella. in nouis.

Legis verba debent interpretari taliter vt nullã iniquitatem includant, ibid.nu.5.

¶Libellans cogitur edere iura nominata in ſuo libello ſuper quibus fundatur intentio ſua dec.7.nu.1.de fide inſtru.in antiq.

Libellans in directa ſi probet in vtili an obtineat, deciſio 2.circa fin. de alie.iud.mut.cau. fact.in nouis.

Libellanti licet ſufficiat proponere aliquam rẽ ad ſe ſpectare iure dominij vel quaſi, oportebit tamen poſtea aliquã cauſam ex qua cauſatur dominium in proceſſu ſiue in articulis deducere, & probare, alias non poſſet ſequi congrua ſententia, deci.7.nu.11.de probatio. in nouis.

Libellans ſuper perturbatione & inquietatione, an obtinere poſſit probando reum appellaſſe in prouiſione appellanti agentis, & ab inductione in poſſeſſionem, cau.3.dub.13. nu.1.Faſtol.

Libellans ſuper inquietatione an obtineat probando aduerſarium appellaſſe a collatione, & ab inductione in poſſeſſionem, cau.25. dub.49.nu.1.Faſtol.

Libellus de nouo non datur vbi lis fuit conteſtata cum parte, alias ſic, dec.1.nu.2.vt lit.pend. nihil inno.in antiq.

Libellus alternatiuus an procedat, cau.5.dub. 16 nu.1.Faſtol.

Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus, an admittendus ſit, cau.1.dub.4.nu.1.Faſtol.

Libellus accuſatoris ſi non continet locum, & tempus, etiam ſi reus nihil opponat ipſo iure nullus eſt, dec.10.de ſent.excom.in nouis.

Libellus capit extenſionem & latam interpretationem in fauorem libellãtis, deci.3.de libel.oblat.in nouis.

Libellus debet eſſe clarus, alias ſi obſcurus vel dubius exiſtat, imputat actori, qui poterat illum declarare, dec.8.nu.4.de renũ.& de iure patr.dec.12.nu.4.in nouis.

Libellus & articuli in actione iniuriarum etiã ciuiliter intentata debent taliter ſpecificari, ꝙ pars certificari, & teſtes deſuper deponere poſſint, dec.j.de libel.obla.in nouis.

Libellus in actione iniuriarum ciuiliter intentata an debeat eſſe ſpecificatus, ſicut ſi criminaliter ageretur, dec.j.de accu.nu.1 in nouis.

Libellus in dubio præſumitur aptus & non ineptus, dec.10.in fi.de ſent. excom.in nouis.

Libellus in quo aliquis dicit rem ſuam fuiſſe, licet non dicat nunc ſuam eſſe, procedit, deci. 3.de libel.oblat.in nouis.

Libellus ſolam narrationem continens, & nihil concludens nullus eſt, dec.5.de except.nu.3. in nouis.

Libellus ſi faciat mentionem de aliqua ſcriptura ſuper qua fundatur intentio libellantis, an dicta ſcriptura reo petenti ante litem conteſtatam edenda ſit, deci.2.de proba.nume.1. in nouis.

Libellus ſufficit ꝙ ex præſumptionibus procedat, dec.3.de libel.obla.in nouis.

Libellus vbi non datur, litis conteſtatio neceſſaria nõ eſt, deci.j.de lit.conte.nu.1.in nou.

Libelli ineptitudo ex duobus cognoſcitur, ex materia & forma, materia autem conſtat ex cauſa & ex re, cauſa facti & iuris, deciſ.10. nu 4.de ſent.excom.in nouis.

Libelli impetitudinis exceptio poteſt opponi quandocunque etiam poſt ſententiam, ibid.

Libelli verba non debent eſſe ſuperflua ſi poſſunt aliquid operari, dec.2.circa medium, de alien.iudic. mutan.cau.fact.in nouis.

Libello oblato in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata concludenti perſonaliter citatus ſi comparet, reſpondere tenetur, dec.2.de libel.oblat.in nouis.

Libello inepto euidenter non eſt reſpondendũ nec ſuper eo lis conteſtanda, dec.10.de ſent. excom.nu.3.in nouis.

¶Libertatis datio facta pendente optione eius cui legata eſt ſeruorum optio, valet in euentum quod ille non optetur, dec.7.num.4.de conceſ.præb.Biſig.

¶Licentia rectori data de non reſidendo per epiſcopum, non expirat per mortem epiſcopi, dec.86 nu.2.de reſcr.in antiq.

Licentia facta in fine anni ab ordinario cauſa ſtudiorum tenente eccleſiam curatam de nõ promouendo, valet, dec.38.nu.1.de præben. in antiq.

Licentiatus per iudicem iniuſte an poſſit excommunicari tanquam contumax, deciſ.1. nu.1.

mi i.de dolo & contu. in antiq.

¶Lis duorum de tertij beneficio iuri ipſius tertij non derogat,dec.4.de ſeq. poſ. & fru.nu. 1.in nouis.

Lis non dicitur pendere per extraiudicialem appellationem antequam committatur,dec. 25.de reſcr.in nouis,nu.5.

Lis dicitur pendere poſt deuolutam cauſam ad metropolitanum,ibid.nu.8.

Lis nunquam finitur niſi per ſententiam,deci. 10.vt lite penden.nu.3,in nouis.

¶Litis conteſtatio vnde fiat,dec.6.de litis conteſt.nu.1.in nouis.

Litis conteſtatio,ibid.nu.2.

Litis conteſtatio an in petitione reſtitutionis in integrum propter lapſum fatalium ſit neceſſaria,deciſ. 3.de reſtitu. in integ.numa.1. in nouis.

Litis conteſtatio an in cauſa reductionis ad arbitriũ boni viri ſit neceſſaria? ead.dec.nu.3.

Litis conteſtatio, an requiratur quando in petenda reſtit.in integ.officium iud. imploratur? ead.dec.circa med.

Litis conteſtatio non requiritur vbi contra abſentem conſuli non poteſt per miſſionem in poſſeſſionem,ead dec.in addi.circa med.

Litis conteſtatio in reſtit.in integ. circa præambula non eſt neceſſaria,dec. 4. de reſtitu.nu. 1.in nouis.

Litis conteſtatio in cauſa reſti. in integ.principaliter intentata præcludit viam cognitionis præambulæ de læſione ſeu inſtãtia ſniarũ aduerſus quas petitur reſtitutio, dec.7 ibid.

Litis conteſtatio in cauſa appellationis interpoſitæ à diffinitiua,an & quando ſit neceſſaria? dec.j de lit conteſt.nu.1.& 4.in nouis.

Lis ſi eſt conteſtata in prima inſtantia non eſt neceſſe illam conteſtari in cauſa appellationis de ſtylo Rotæ,deciſio.5.num.1. de lit.conteſtatio.in antiq.

Litis cõteſtatio in cauſa appellationis an ſit neceſſaria,ibid.dec.6.nu.1.

Litis conteſtatio non fit in cauſa appellationis parte abſente,dec.3 .nu.3.ibid.

Litis conteſtatio inducitur per negationẽ contentorum in libello,etiam ꝙ non dicatur animo litem conteſtandi,dec.12.nu.1.ibid.

Litis conteſtatio fit per reſponſionem factam ad articulos concluſiuos,dec. 18.nu. 1. de teſtib. & atteſt.in antiq.

Litis conteſtatio non requiritur vbi petitur declarari aliquid incidiſſe in canonem, ſi quis ſuadente diabolo,dec.20.nu.3.de ſenten.excommu.in antiq.

Litis conteſtatio inducitur ex reſpõſione narratorum in libello, licet non petitioni, nec valet proteſtatio in cõtrarium, dec.2.de lit. conteſt.nu.2.ibid.

Litis conteſtatio quibus verbis ſit,ibid.nu.1.

Litis conteſtatio non inducitur ex reſponſione facta libello non habenti concluſionem, niſi eſſemus coram Papa,cuius præſentia ſupplet omnem defectum,ibid.in addit.

Litis conteſtatio dicitur ab animo Rei dependere.ibid.nu.4.

Litis conteſtatio non requiritur vbi ſummarie proceditur,dec.3.de lit.conteſt. in nouis.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria cum agitur ad declarandum quem incidiſſe in canonem latæ ſententiæ per iniectionem manuum in clericum.ibid.

Litis conteſtationi, & alijs ſubſtantialibus iudicii neceſſario ſeruandis renuntiare non potuerunt partes,dec 4. de lit.conteſt.in nouis.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria vbi de nullitate proceſſus, vel ſententiæ agitur ex actis colligibili,deciſio. 5.de lit.conteſt. nume.1. in nouis.

Litis conteſtatio inducitur per reſponſionem factam ad libellum partem ipſius confitendo, & partem negando, dec.6.de lit. conte.nu.1. in nouis.

Litis conteſtatio nihil aliud eſt quam ſimul teſtatio ſiue mentis declaratio volentium litigare.nu.2 ibid.

Litis conteſtatio an in ſecunda inſtantia ſit neceſſaria? deci.7. de lit.conteſt.nu.1.in nouis.

Litis conteſtatio an coram iudice grauaminis ſit neceſſaria, ſi coram iudice à quo facta non fuerit? nu.2.ibid.

Litis conteſtatio requiritur vbi agitur poſſeſſorio,dec.2. in fin.de reſti. ſpol.in nouis.

Litis conteſtatio facta metu excommunicationis de quo fuit proteſtatum an valeat? deciſ. 10.de ſenten.excom.nu. 1.in nouis.

Litis conteſtatio non requiritur in cauſa reſtit. ob lapſum fatalium, addit.dec.3.de reſtit.in integ.nu.1.in nouis.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria in cauſa reſtitutionis ad appellationẽ. ibid.dec.4.nu. 1.

Lite conteſtata in cauſa reſtitutionis, non eſt cognoſcendum amplius de læſione vel iuſtitia illam petentis, vel de aliis præambulis. dec.7.ibid.

Lite non conteſtata ſuper actione verbali infra annum agens vlterius non admittitur, deci. 2.de iniur.nu.1.in nouis.

Lis non conteſtatur in cauſa appellationis abſente parte, ſecus ſi ſit præſens, dec.23. nu.1. de app.in antiq.

Litis conteſtatio in cauſa appellationis altera parte abſente non eſt neceſſaria, dec.45.nu.1. de appell.in antiq.

Lite non conteſtata in abſentiam partis proceditur, dec.28.nu.1.de app.in antiq.

Lis non dicitur pendere propter extraiudicialem appellationem, dec. 69. nu.1. de appella. in antiq.

Litis motio iniuſta ſi fiat malitioſe, non inducit vitiũ litigioſi, deci 2.de rer. permu Biſig.

Litis proſecutio non transfertur de perſona ad perſonam niſi in hæredibus vel vniuerſalibus ſucceſſoribus vel in dominis qui per procuratorem agunt, vel a filio in partem, dec.3. nu.5.de iud Biſig.

Litigioſi vitium non niſi partem afficit, deci.3. vt lit.pend.nu.1.in nouis.

¶Literatura & ſufficientia alicuius per teſtes probari poteſt, deciſi. 8.de probatio.nume.1. in nouis.

Literæ in beneficialibus habentur loco tituli, dec.20.de conceſ.præb.nu.5.in nouis.

Literis epiſcopi ſuo ſigillo ſine notarii, & teſtium ſubſcriptione creditur in his quæ ſpectant ad ſuum officium, dec.j.de prob.nu.1. in nouis.

Literis epiſcopi non creditur contra impetrantem apoſtolicum, nu.2.ibid.

Literis epiſcopi in cauſa propria fides nullatenus eſt adhibenda, ibid.

Literis epiſcoporum creditur in his quæ ſpectant ad eorum officium, dec. 11.de iure patro.nu.1.in nouis.

Literis epiſcopi in quibus narrat ſe ad alterius præſentationem Titium inſtituiſſe creditur etiam quoad præſentationem, dec.11.de iur.patro.nu.2.in nouis.

Literis prælatorum narratiuis ſuper facto alieno non creditur, ibid.

Literis clauſis an credatur ſicut patentibus, deci.20.nu.1.de probat.in antiq.

Literis epiſcopi cum ſolo ſigillo etiam plura aſſerentibus, quæ fieri potuerant eodem tempore, dummodo ſpectent ad ſuum officium, creditur, dec.16.nu.1.de prob.in antiq.

Literis epiſcopi cum ſolo ſigillo in præiudiciũ expectantium nõ creditur, ibid.deciſio.17. nume.1.

Literis delegatorum executorum vel ſubexecutorum ſigillatis creditur, ibid.nu.2.

Literæ impetratæ pro aliquo non habẽtes clauſu.non obſtante ꝙ pro alio ſcripſerimus, non praiudicant recepto in canonicum ſub expectatione præbendæ, dec. 11.nu 4. de conceſſ. præb.Biſig.

Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionũ teſtium non creditur niſi ſuper excommunicatione, maxime vbi lęderetur ius partis, cauſa.36.dub.65.nu.8.Faſtol.

Literæ ad beneficia tanquam ambitioſę ſunt reſtringendæ, deciſio.60.nume.7.de reſcript.in antiq.

Literæ ad beneficia per quas rationes odioſæ dicantur, dec.33 nu.3.de præb.in antiq.

Literæ impetratę per ſurreptionem quando valeant, dec.70.nu.2.de reſcrip in antiq.

Literæ in forma pauperum non ſunt ambitioſæ, imo potius de iuſtitia, dec. 10.nu.1.de conceſſ.præb.in antiq.

Literæ in forma pauperum videntur eſſe iuſtitiæ, dec.55.nu.4.ibid.

Literis ſigillatis ſigillo executoris cum iuramento partis creditur, deciſio.7.de offic.deleg.in antiq.

Literæ ſuper beneficio expeditæ antè cauſæ cõmiſſionem an poſſint arreſtari, & quid de literis ad lites, dec.51.de reſcrip.in antiq.

Literæ vel ſupplicationes per conceſſum quare non probent, dec.87.nu.6.eod.tit.

¶Locatio facta per prælatum ad certum tempus de bonis ſiue fructibus ſuæ prelaturæ tenet ad vitam ſuam, licet authoritas ſuperioris & conſenſus capituli ſui non interuenerit, deciſ.j. de locato & conducto, nume.1. in antiq.

Locatio facta per prælatum nomine ſuo & nõ eccleſiæ an ipſo iure per obitum ipſius extinguatur, ibi.vltra med.

Locationi factæ per prælatum nomine eccleſiæ vtiliter ſeruata debita ſolennitate iuris ſucceſſor tenetur ſtare.

Locatio ſi eſt ſucceſſiue facta duobus, & ſecundo tradita eſt poſſeſſio, præfertur ſecundus poſſeſſor, alias non, dec.2.nu.1.de loca.& conduct.in antiq.

Locatio & conductio proxima eſt emptioni, & venditioni, ibid.nu.2.

Locus loci debeat opponi in inſtrumento, deciſio.5.

ciſio.5.nu.j.de fide inſtrum.in antiq.

¶ Luminarij conſtituti ad quærendum pro luminaribus, an poſſint agere pro his quę debentur luminariæ,dec.j.nu.1.de iud.Biſig.

M

MAior.14.an licet minor ſit quinque & viginti,poteſt obtinere officium ſimplex in eccleſia cathedrali,ſecus ſi haberet adminiſtrationem,deciſi.2.num.1.de æta.& qual. in antiq.

Maior.14.habet legitimam perſonam ad petendas decimas ſibi ex priuilegio debitas,dec.2. nu.1.de deci.in antiq.

¶ Male factum vel male dictum male præſumitur,dec.j.nu.11.de hæret.in antiq.

¶ Mandatum ad beneficium comprehendit præbendam,etiam electiuam in eccleſia collegiata,dec.61.de reſcri.in antiq.

Mandatum de prouidendo an liget manus habentis poteſtatem conferendi, deci.25.nu.3. de conceſſ.præb.in antiq.

Mandata ſub vniuerſitate an veniant futura,deci.9.nu.5.de offi.vicar.in antiq.

Mandatum morte mandantis ſoluitur, deciſi.6. nu.3.de procur.Biſig.

Mandatum ad cauſas motas & mouendas comprehendit etiam cauſas beneficiales,deci.27. de procur.nu.4.in nouis.

Mandatum ad cauſas ſimpliciter comprehendit etiam poſtea exortas,dec.32.eo.tit.nu.3. in nouis.

Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mandato Papæ in curia cõmiſſas,ſi fiat poſt talem commiſſionem,deci. 3.de procu.nu.5.in nouis.

Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas etiam poſt mandatum commiſſas & deuolutas, præſertim ſi procurator det iura in cauſa,ibid.nu.10.

Mandatum ad omnes cauſas comprehendit et futuras,ibid.nu.11.

Mandatum ad reſignandum requirit illa verba, ſponte & libere,dec.4.de renunti.num.13.in nouis.

Mandatum alicui iudici vbi datum fuerit ad citandum omnes qui ſe opponunt alicui ſuper electione ſua, intelligendum eſt de his qui ſe oppoſuerunt ante datam literarum & non poſt,dec 33.in fi.de procur.in nouis.

Mandatum apoſtolicum epiſcopo ſub nomine dignitatis directum,eo mortuo etiam re integra ſucceſſor electus & confirmatus exequitur,dec.17.de offi leg.nu.j.in nouis.

Mandatum cenſetur datum ſi iura reperiantur penes eſſe ſolitum procurare, vel ſi quis ſoluat nomine alterius,deciſi.39.de procur.nu. 3.in nouis.

Mandatum de conferendo ſicut de prouidendo non ligat manus cuiuſcunque poteſtatem cõferendi habentis quo minus prouiſio facta per eum valeat,dec.11.de præb.in nouis.

Mandatum de diſpenſando non habet vim diſpenſationis,deciſi.2.de fil.presbyt.num.10. in nouis.

Mandatum debet produci per compulſum, ſi procurator non vult obligari ad aliquod onus,dec.26.nu.3.de procur.in nouis.

Mandatum etiam generale datum in alia cauſa inter eaſdemmet perſonas & partes vertente non ſuffragatur,deciſi.7.de procur.num.7.in nouis.

Mandatum de prouidendo alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia non extenditur ad vnicum beneficium in dicta eccleſia exiſtens, deci.13.de præb.nu.1.in nouis.

Mandatum de prouidendo habenti ius non tollitur per clauſ.generales,dec.17.in fi.ibid.

Mandatum generale capit bona etiam poſtea acquiſita,deciſi.32.numero 4.de procurat.in nouis.

Mandatum iudicis habet vim diffinitiuę & tenet etiam ſine expreſſione cauſæ,dec.1.vt li. pen.nu.3.in nouis.

Mandatum re integra mortuo mandatore expirat,deci.12.de offi.deleg.in nouis.

Mandatum Rei eſt late interpretandum,deciſi. 32 nu.5.de procur.in nouis.

Mandatum ſpeciale non requiritur in cauſis beneficialibus,deciſio.27.de procura.nume.3.in nouis.

Mandatum ſpeciale an requiratur in cauſis matrimonialibus,dec.ibid.nu.4.

Mandatum ſpeciale an requiratur ad capiendã poſſeſſionem beneficij,deci.21.de procu.nu.j. in nouis.

Mandatum ſpeciale ad agendum in cauſa beneficiali an ſit neceſſarium,deci.27.de procura. nu.1.in nouis.

Mandatum ſpeciale qui caſus requirant,ibi.circa med.

Mandatum nedum ad contrahendum matrimonium, ſed etiam ad agendum & defendendum,

dum, ſpeciale requiritur, & quid in matrimonio ſpirituali contrahendo, ibid.

Mandatum Si gratia ad beneficium, an capiat canonicatum in collegiata, dec. 2. de filijs præsby. nu. 15 in nouis.

Mandati forma eſt diligenter obſeruanda, dec. 5. de reſc. nu. 2. in nouis.

Mandata procuratoris non extenduntur, niſi ad perſonas vel cauſas in ipſis expreſſas, cum ſint ſtricti iuris, deci. 13. de procur. nume. 2. in nouis.

Mandata procuratoria & reſcripta ſunt multum ſimilia, dec. 32. de procur. nu. 1 in nouis.

¶Maritus ratione dotis poteſt præſentare, & cũ cenſeatur rerum dotalium dominus, ſi tamẽ maritus & vxor in præſentando diuerſos cõcurrant, præſentatus ab vxore præfertur, deci. 10 de iure patro. in nouis.

Maritus eſt dominus rerum dotalium viuente vxore, dec. 10. de iur. patro. in nouis.

Maritus non cenſetur donare res vxori quas ex neceſſitate illi exhibet, deci j. nu. 2. de dona. inter virum & vxorem, Biſig.

Maritus quod per miniſterium vxoris acquirit, ſibi acquirit, ibid. nu. 8.

¶Matrimonium carnale & ſpirituale metu cõtractum non tenet ipſo iure, dec. 5. de renun. in nouis.

Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentem ſpeciale mandatum, deci. 8. nume. 3. de procur. Biſig.

¶Medio non prohibito ad effectum non permiſſum quandoque deuenitur. deciſ. 8. nu. 2. de conſue. in antiq.

¶Menſis appoſitio ante acceptationem ligat manus inferiorum, dec. 6. num. 8. de conceſſ. præb. Biſig.

Mentio an ſit fienda de reſeruatione generali, & quid de ſpeciali, dec. 32. de reſcr. in nouis.

Mentio an ſit fienda de lite & eius ſtatu ac reſcripto nullo, dec. 6. de reſcrip. in nouis.

Mentio debet fieri de ſtatu litis, dec. 20. ibid.

Mentio de pluribus eſt fienda, ibid.

Mentio debet fieri de præbendis, quando ſunt diſtinctæ, dec. 33. de reſcrip. in nouis.

Mentio de quibus nõ eſt fienda, habes quinque caſus, dec. 25 de reſcri. nu. 9 in nouis.

Mentio eorum quæ ſunt publice nota non eſt neceſſaria, dec. 32 de reſcr. in nouis. nu 7.

Mentio quare non ſit fienda in caſu deciſionis, dec. 25. de reſcrip. nu. 7. in nouis.

Mentio ſemper fieri debet de qualitate perſonæ, per cuius obitum vacat beneficium, dec. 32. de reſcr. nu. 8. in nouis.

¶Metropolitanus non poteſt cognoſcere de negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de partium conſenſu, deci. 2. in 3. addi de appel. in nouis.

Metropolitanus an poſſit committere poteſtatem confirmandi electionem fiendam, dec. 9. nu. 13. de offi. vicar. in antiq.

Metropolitanus non cognoſcit de nullitate ſententiæ niſi in vim appellationis, deci. 29. nu. 3. de ſent. & re iud. in antiq.

Metropolitanus an poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum illis inuitis, etiã ſi extaret ſtatutum vel conſtitutio edita in concilio prouinciali, dec. 13. de conſuet. in antiq.

Metropolitanum omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire non poſſunt, dec. 21. nu. 4. de appell. Biſig.

¶Metus conſanguineorum eſt iuſtus metus, deci. 7. de renun. nu. 3. in nouis.

Metus iuſtæ excommunicationis licet non excuſet, tamen iniuſta excommunicatio dicitur iuſtus metus & excuſat quemcũque, dec 10. de ſenten. excom. nu. 1. in nouis.

Metu quæ fiunt valent & tenent regulariter donec reſcindãtur, dec. 5. de renun. nu. 1. in nou.

Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eũ qui conteſtatur litem cum proteſtatione, deci 33. nu. 1. de ſenten. excom. in antiq.

¶Militi qui propter delictum & per ſententiã ius teſtandi amiſit, ſi concedatur ex priuilegio ius teſtandi, intelligitur eſſe conceſſum in re militari, etiam in filiorum iniuriam, & de ipſis mentione non facta, deci. 21. nu. 3. in princ. de præb. in nouis.

¶Minori impetranti veniam ætatis incumbit docere de veritate cauſarum coram ordinario allegatarum. dec. 2. num. 5. de reb. eccle. non alien Biſig.

Minor 14. annis præbendam in cathedrali de iure obtinere poteſt, licet regula cancellari ter diſponat, deci. j. de ætate & qualitate, in antiq.

Minor 25. annis non poteſt eſſe procurator ad iudicia etiam conſentiente parte aduerſa, alias facit proceſſum nullum, dec. 37. num. 1 de procur. in antiq.

Minor valor vnius ex beneficijs permutatis nõ arcuit ſuſpitionem fraudis, deci. 2. num. 1. de rer. permuta. in antiq.

Minori

minori poſſunt competere tam beneficiũ appellationis,quam in integrum reſtitutionis,dec. 4.de reſt.in integr.in antiq.
minorem aliquem aſſerens debet cõputare annos ætatis,dec.2.nu.1.de execu in antiq.
¶Monachus agens ꝓ defenſa monaſterij,vel ab batis ſeu confirmatione electionis ipſius habebit expenſas,dec.12.de iud.in nouis.
monachus an de conſenſu abbatis ſine diſpẽſatione per epiſcopum eccleſiæ parœciali etiã ſecularis præfici poſſit,dec.3.nu.2.de iure patro.in nouis.
monachus contra ſuũ abbatem poteſt agere pro alimentis in futurum ſibi præſtandis,ſed non pro ſubtractis,dec.10.de iu,in nouis.
monachus de iure communi aſſumitur in epiſcopum,dec.28.in fi.de præb in nouis.
monachus mortuus eſt mũdo,licèt Deo viuat, dec.28.circa med.de præb.in nouis.
monachus poteſt agere ſine mãdato pro ſuo ab bate per epiſcopum priuato & in carceribus detento,dec.11.ibid.
monachus poteſt agere pro electione abbatis confirmanda. ibid.
monacho habenti prioratum perpetuum competit interdictum etiam directum contra ſuum prælatum,dec.6.de reſtitu.ſpoliato. in nouis.
monachis antiqua iura generaliter adminiſtrationes eccleſiaſticas prohibebant,dec.5.de iure patr.nu.1,in nouis.
monachus admiſſus ad accuſationẽ abbatis debet habere expen. neceſſarias à monaſterio, dec.nu.1.de accu.in antiq.
monachus depoſitus à monachatu cenſetur priuatus præbenda,& voce capitulari,dec.1.nu. 2.de pen.in antiq.
monachus delegatus à Papa, niſi Papa faceret mentionem de monachatu procedendo, an faciat proceſſum nullum,dec.3.nu. 3.de offi. vica.in antiq.
monachus ſimplex poteſt eſſe officialis epiſcopi & locum tenens officialis,niſi opponatur, ibi. num.1.
monachus non habens proprium accuſans abbatem,debet habere expenſas de bonis monaſterij,ſecus ſi proſequeretur cauſam propriã, deci.6.nume.1.de regu.& transla.ad relig.in antiq.
monachus propter delictũ poteſt à monachatu deponi,dec.1.nu.1.de pen.in antiq.
monachus ſpoliatus beneficio ad nutũ remouibili non reſtituitur contra abbatẽ ſuum niſi pendente inquiſitione quam contra abbatẽ proſequebatur vel ab extraneo ſit ſpoliatus, dec.1.nu.1.de reſt.ſpol.in antiq.
monachus ſpoliatus per abbatẽ non poteſt petere reſtitutionem niſi ſit ſpoliatus pẽdente accuſatione quã procurat contra abbatem,dec. 23.nu.1.de reſt ſpol.in antiq.
monachus recipiens mutuũ,ſi poteſt ſoluere, nõ admittitur ad ceſſionem bonorum, imò poteſt priuari præbenda, & dabitur ei vt poſſit viuere ad neceſſitatẽ extra monaſteriũ,dec.1. nu.3.de pen.in antiq.
monachi & alij regulares poſſunt conſtituere procuratorẽ in cauſis in quibus poſſunt ſuo nomine agere vel conueniri,dec.2.num.1.de proc.in antiq.
monacho committi cauſæ niſi a ſolo Papa poſſunt ſine licentia abbatis,dec.4.nu.3.de offi vica.Biſig.
monachus ſine licẽtia abbatis,an poſſit eſſe officialis vel locum tenens,ibi.nu.1.
monachus non habet velle vel nolle,ibi.nu.2.
monachus effectus officialis alicuius epiſcopi procedendo an dicatur nulliter procedere, ſi ſibi oppoſitum non fuerit,ibi.nu.4.
¶Monaſterium exemptum ex eo, quia erat monialium,licet efficiatur monachorum vel canonicorum ſecularium vel regulariũ,nõ deſinit eſſe exemptum,dec.20.num. 2.de præb. Biſig.
monaſterium pro filio computatur,dec. 10.nu. 10.de teſtam.in antiq.
¶Moneta tria neceſſario habere debet, dec. 2. nu.3.de pact.in antiq.
moniales habẽtes aliqua officia ſeu adminiſtrationes in monaſterio,ſiue extra diſtincta poſſunt agere & defendere ac procuratorẽ cõſtituere pro ſuis officijs,iuribus & rebus earundem,dec.8.de iu.nu.1.in nouis.
moniales agere poſſunt per ꝓcuratorẽ in cauſa electionis nomine ſuo,& eodem modo ſi criminaliter ageretur.ibid.
moniales per procuratorẽ agere poſſe iuris eſt, ibidem.
¶Monitio ſub pœna excommunicationis an requirat prius vocationem partis,ca.5.dub.15. nu.1.Faſtol.
¶Monoſyllaba repetit modos & qualitates,ca. 24.dub.56.nu.8.Faſtol.
¶Monitoria ſunt perſonaliter exequenda,deci. 15.de reſcr.nu.23.in nouis.

¶Mora in iudicijs purgatur,dec.13. de probat. nu.7.in nouis.

¶Mors ciuilis nunquam æquiparatur morti naturali,niſi in caſibus à iure expreſſis,deci.28. de procur.in nouis, & cauſ.24.dub. 46. num. 2.Faſtol.

mors procuratoris neceſſariò non eſt intimáda, dec 15.de reſcr.in nouis.

morte accuſati finitur lis,dec.14.circa finem, vt lit pen.in nouis.

morte Papæ an expiret facultas executoris & quando,dec.12.de off.deleg in nouis.

mortuus an poſſit pronuntiari homicidiũ commiſiſſe,dec.14.vt lit.pen.nũ 3.in nouis.

¶Mos in iudicijs eſt ſeruandus dummodo ſubſtantialia iudicij ſeruentur,deci.4.in fi.de appel.in nouis.

¶Motus proprius per teſtes probari non poteſt. dec.27.de reſcr.nu.3.in nouis.

motus proprius licèt tollat qualitates extrinſecas,non tñ intrinſecus ſeu principalitaté beneficij,nec lędit ius tertij,nec gratiam ampliat,nec diſpenſationem irregularitatis,vel alterius inhabilitatis inducit,deciſ.6.de præb. nu.1.in nouis.

motus proprius licet tollat defectum irritationis literarũ vt puta,taciturnitatis, attamé nó tollit defectum nataliũ ætatis,vitium corporis,bigamiæ,qui defectus quãuis non poſſint opponi per viã ſurreptionis,attamen per viã iuris communis opponi bene poſſunt,cũ motus proprius diſpenſationem talium non inducat,ibid.

motus proprius non includit beneficia reſeruata,dec.29.circa fi.de præb in nouis.

motus proprius non tollit ius tertij, nec gratiã ampliat,dec 71.nu.1.de reſcr.in antiq.

motus proprius operatur,vt non teneatur impetrans mentionem facere de aliqua qualitate intrinſeca beneficij.deci 37.num.2.de reſcri. in antiq

motus proprius non probatur per teſtes, dec. 6. nu 1.de prob.in antiq.

motus proprius licet tollat qualitates extrinſecas tamen non tollit intrinſecas,nec diſpenſationem inducat,ibid.nu.2.

motus proprius præſeruat à ſurreptione,ſed nó tollit ius alterius,deci 33.nu.6 & 8.de præb. in nouis.

¶Mulieres intrantes monaſteria in qbus nó ſit profeſſio,an gaudeát priuilegio ca.ſi quis ſuadéte,dec.1.n.1.de reg.& tráſ.ad relig.in antiq.

N

NArrans tenere beneficium à ſe creatum nõ tenetur id probare,deciſ.10. de reſcript.in nouis.

narranti plures modos vacãdi ſufficit vnum probare, dec.14.de reſcr.in nouis.

¶Negatiua vbi eſt directa & eſt cauſa intentionis agentis non probatur,dec.14 in fi de probat.in nouis.

¶Negligentia notabilis quæ dicatur, erit arbitrarium,deciſio.21.num.4.de conceſſ. præb. in antiq.

negligentibus inferioribus conferre, ad ſuperiorẽ deuoluitur poteſtas conferendi,non aũt ad parem,ibid.nu.1.

negligentia inferioris ſuppletur per ſuperiorẽ, non autẽ per parem vel inferiorẽ,dec.1.nu. 2. de ſup neg.præla.Biſig.

¶Negotiorum geſtor habet poteſtatem à lege plures etiam ſimul ſubſtituendi ante & poſt litem conteſtatam,dec.8.de off.delega. nu.2. in nouis.

¶Nomen exprimi debet,deciſio.16. de reſcr.in nouis.

nomina non ſunt exprimẽda in executione cõtra vniuerſitatem,dec.5.de reſcrip.nu. 24. in nouis.

nomen aliquando ſine effectu aut ſubſtantia ſuſtinet vicem ſignificati,dec.26. vltra med. de præb.in nouis.

nominatio domini locum habet vbi agitur petitorio contra aliquem reali,dec 1.nu.2.de off. archi.Biſig.

nominatus ab illo in cuius priuilegio cauetur, ꝙ nominati & nominandi ab ipſo cæteris nominatis & nominandis ab alijs præferãtur in beneficio vacante, præferetur nominatis ab alijs priuilegium habentibus nominãdi, dec. 5.de priuil.in antiq

¶Notarius creatus per alium quã per Papam vel imperatorem non poteſt conficere inſtrumenta extra territorium creantis,dec.5.de fide inſtr.nu.1.in nouis.

notarij ſacri palatij quando pauperibus gratis ſcripturas facere debeant,dec.2.nu.1.de conſti.in antiq.

¶Notitia per executionem compulſorialiũ nõ ſufficit vt procedi poſſit per audientiam cauſarum contradictarum,dec.2 de reſcr.nu.27. in nouis.

notitia commiſſionis præſumitur quando mandatum

datum datur poſt cauſæ commiſſionē, deciſ. 1. de procu. in nouis.
¶Notorium quomodo probetur, deci. 6. de excep. nu. 2. in nouis.
notorium à communi opinione in quo differt, ibidem.
notorium an ſemper releuet ab onere probādi, dec. 2. de app. nu 4 in nouis.
notoriū non excuſat ab expreſſione niſi ex actis colligeretur dec. 1. de app in nouis.
notorium nō ius agēti poſſeſſorio & reſeruatio obſtant eidem, dec. 2 de reſt. ſpo. in antiq.
noua prouiſio debet cōtinere omnesqualitates, dec. 24 de reſcr. in nouis.
nullum, & inutile æquiparantur in iure, dec. 41. de appe. in nouis.
¶Nullitatis cauſa arguit iniquitatē iudicantis abſq; eo quod tangatur iuſtitia partis, dec. 5. de lit. conteſt nu. 3. in nouis.
nullitatis cauſa & reſtitutionis in integrum poſſunt inſimul inſentari, ſecus de interdicto vnde vi & de condictione ex lege, dec. 7. de reſt. ſpo. in nouis.
nullitatē ſententiæ allegans qualiter habeat procedere, dec. 5. de lit. conteſt. nu. 2. in nouis.
nullitatem opponēti an incumbat probatio, vel executionem petenti, ſi acta nō producātur, dec. 9. de prob. nu. 1.
nullitas debet ſpecificari in iudicio, dec. 70. in fi. de app. in antiq.
nullitas vbi principaliter intentatur, termini ſacri palatij ſunt ſeruandi, ſecus ſi incidēter intentatur, dec. 24. nu. 1. de iu. in antiq.
nullitatis exceptio impedit litis conteſtationē, dec. 2. nu. 1. de litis conteſt. in antiq.
nullitatis & rei iudicatę ſi quæſtio proponatur, vtra veniat primum diſcutienda, dec. 29. nu. 1. de ſen. & re iud. in antiq.
nullitatem intentans debet in libello cauſam exprimere, in quo poteſt nullitatem & iniquitatem deducere, dec. 1. nu. 1. de libel. oblat. in antiq.
nullitatis exceptio requirentis altiorē indaginem nō obſtat iudicio adipiſcēdæ, dec. 1. nu. 2. de reſt ſpol. Biſig.
¶Nuntius cui commiſſum fuit ꝙ citaret Titiū perſonaliter ſi eum reperiret, aliàs ꝙ citaret eum ad domū ſuæ habitationis, ſi retulerit citationem & omnia bene feciſſe quæ habuit in mandatis, vtrum citatus, non comparēs, dici debeat verus cōtumax, vel fictus, dec. 1. in 2. add. de dolo & contu. in nouis.

O

OBiectus debent loca, menſem, & annū, nō aūt horam, & diem expreſſe habere, niſi eſſent de ſubſtātia materiæ in articulis deductæ, dec. 18 de teſt. in nouis.
obiectus ſunt odioſi, deciſio. 1. de libel. oblat. in nouis.
obiectus formatus ſuper minoritate ætatis tempore gratiæ debet habere expreſſe declaratos annum & menſem gratiæ, cau. 8. dub. 27. nu. 1 Faſtol.
obiectus an poſſint declarari, cau. 13. dub. 33. numo 1. Faſtol.
obiectus in criminalibus debent eſſe luce clariores, dec 2. nu. 1. de prob. Biſig.
obiectus ſi fuerunt repulſi in prima inſtātia ob id ꝙ extra terminum fuerunt dati, an poſſint in ſecunda inſtantia dari, dec. 2. nu. 6. de exce. Biſig.
obiectus qui ruunt ex mala appellatione in ſecūda inſtātia non poſſunt reformari, dec. 15. nu. 1. de teſti. & atteſt. in antiq.
obiectus ſi reus & poſſeſſor omiſit dare in prima inſtantia, an poterit dare in ſecunda, deci. 8. nu. 1. de exce. in antiq.
obiectus ſi fuerint reiecti ex eo qđ nō fuerūt in termino ad ponendum dari, licet bene in termino ad declarandum, an dati in ſecunda inſtantia debeant admitti, ibi, dec. 6. nu. 1.
obiectus ſunt magis odioſi quā actio iniuriarū ciuiliter intentata, dec. 1. nu. 2. de iniurijs & dam dat. in antiq.
¶Obligatio ciuilis, & naturalis an præſcriptione tollatur, dec. 2 de iniur. nu. 4. in nouis.
obligatio generalis an includat futura, deci. 32. de procur. nu. 2. in nouis.
obligatio irrita per prælatū in dubio præſumitur potius perſonalis, quàm realis, dec. 1. circa med. de loc. & condu. in nouis.
obligatius ad duo nō liberatur vnum adimplēdo, dec. 18. de prob. nu. 2 in nouis.
¶Obſeruatio tēporum appellationis in quibus conſiſtat, dec. 64 de app. nu. 10. in nouis.
¶Offendens aduerſarium licèt amittat ius illud non quæritur aduerſario, dec. 2. de reſcri. in nouis.
¶Officialis epiſcopi licèt ex ſua generali ptāte non poſſit punire crimina, & delicta ſeu pœnā ordinariam imponere pro eiſdem, tamen poteſt inquirere, & cognoſcere de ipſis, deciſ. 2. nu. 1. de off. vic. in nouis.

officialis iuriſdictionē ordinariam ſaltē habitu habet, dec.7.nu.2.de off.vic.in nouis.
officialium generaliū habentium ordinariā adhoc vt acta valeāt, ſufficit probare habitationē, nominationē, & communem reputationē ipſorum, dec.1.de off.vic.in nouis.
officiales pro eccleſiæ iuribus agere niſi prælato negligente poſſe, deci.13.de iudic.nu 2.in antiq.
officialiū ſubcollectorū eſt oneroſum & vile, & tendit ad taliandum & exactionandum, dec. 12.in fi.de præb.in nouis.
officium iudicis reſcindens & reſciſoriū qualē ſit, dec 3.de in integ.reſt.nu.3.in nouis.
officium iudicis quando incidēter imploretur, dec.3.de reſt.in integ.nu.4.in nouis.
officium iudicis tunc dicitur incidenter implorari quando petitur aliquid non propter ſe, ſed propter ea iud. dec.3.de reſtl. in integ. nu. 4.in nouis.
officiū iudicis reſcindens ēt vbi principaliter petitur an requiratur litis conteſtatio, & quod ſi nedū reſcindens ſed reſciſſorium imploratur, dec.5.in fi.de lit.conteſt.in nouis.
officium iudicis non impeditur niſi parte petēte, dec.13.in fi.de probat.in nouis.
officium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergunt non competit ante litem conteſtatā, decis.2.nu.3.de app.Biſig.
¶Opinio.Io.And.poſita in c.duobus, de reſcri. in 6.hodie ſeruatur in Rota, dec.4.de reſcri. in nouis.
opinio veritati cedit, dec.4.de offi.dele.nu.2.in nouis.& dec.49.nu.3.de reſcrip.in antiq.
¶Opponenti obiectius non ſufficit dicere ꝙ quis per ſe vel alium acceptauit, niſi ſpecificetur ille alius, dec.9.de exce.in nouis.
¶Optari non poteſt præbenda vacans in curia, dec.4.de conſue.in nouis.
optari quando poſſit præbēda reſeruata, remiſſiue, dec.5.de conſue.nu.3.in nouis.
optio non habet locum in beneficijs reſeruatis, dec.1.de rer.permu.nu.6.in nouis.
optio an locum habeat in beneficijs deuolutis ad Papam per negligentiā inferiorum. eadē dec.nu.7.
optio fieri debet intra viginti dies, & tempus ipſius optionis dicitur currere à die ſcientiæ, ibidem.
optio nō ex nouo ſed antiquo titulo prouenit, dec.14.nu.1.de conſue.in antiq.
optio non videtur noua collatio, dec.8.nu.5.de ſen.excom.in antiq.
optio præbendarum vbi datur de minori ad mediam, & de media ad maiorē quis optare nō poterit maiorem, ſi ius in minori non habet, dec.10.nu.1.de præb.in antiq.
¶Ordinarius an ſi infra menſem datū expectati ante acceptationē ipſius de facto conferat beneficiū, quod cadebat in gratia dicti expectantis & ad ſupplicationē eius cui ordinarius cōtulit, deinde Papa mandet dictā collationem ordinarij authoritate apoſtolica confirmari, ſi à die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum, an cōfirmatio teneat dec.10.in addi.de præb.in nouis.
ordinarius cōmittere poteſt futura negotia expedienda, ſi in re propria, ſecus in alie, dec.19. de conceſſ.præb.in nouis.
ordinarius præſumitur eſſe iuriſperitus, dec.18. in prin.de conceſſ.præb.in nouis.
ordinarius poteſt ſecundum canones quæ ſunt meri imperij delegare, dec.2.de præſcript.in nouis.
ordinariorum officialium acta in partibus probans, licēt de eorum poteſtate per literas patentes non conſtet, dummodo à partibus in dubio deputatio ipſorum non reſtricetur, deci.1.de off.vica.in nouis.
ordinariorum poteſtas non recipit reſtrictionē, ſed tamen non includit beneficia reſeruata, dec.29.de præb.in nouis.
ordinarius an alteri committere poſſit, vt recipiat reſignationem certi beneficij alicuius, & illud conferat cuidam alteri, deciſ.5.nu.1.de conceſ.præb.Biſig.
ordinarius eſt minor legato, ibid.nu.2.
ordinariorum eſt lata poteſtas ad omnia non prohibita de iure communi, & eſt amplianda, deciſio.5.numer.3. de conceſſ. præbend. Biſig.
ordinarij cōferre poſſunt beneficia vacantia ante purificationem gratiæ in communi forma pauperum, dec.37.nu.1.de conceſſ.præben.in antiq.
ordinarij plures quorum quilibet habet poteſtatem inſolidum ſi ſimul incipiunt procedere in vna cauſa, poſtea non poterit vnus ſine altero ceſſante impedimento diffinire, deci. 3.nu.1.de arb.in antiq.
¶Ordo iuris vbi nō requiritur, ſed tū partes ceperunt illum obſeruare, an ſibi præiudicent, deciſio.10.nume.3.de ſenten. & re iudica.in antiq.

ordi-

ordinem iudiciarium in notorijs obſeruare va
num & ſuperfluum eſt,dec.5.de lit.conteſta.
nu.3.in nouis.
¶Ordinatio facta per aliquẽ legatum, ſub mo-
do,licèt modus ipſe non ſeructur,tenet, dec.
1.de cond.appo.in nouis.

P

PActum priuatorum non dat iuriſdictionẽ
dec.49.de app.nu 3.in nouis.
pactũ vel iuramentum primi expectantis q̃ nõ
acceptabit certũ beneficium in præiudicium
ſecundi,valet,dec.1.nu.1. de pact. in antiq.
pactum iuratum de non acceptando vel vtendo
acceptatione per primũ in data factum ſecũ-
do,an repellat primum acceptantem, dec. 1.
nu.1.de iureiur.Biſig.
¶Palatium ſuccedit in locum albi prætoris,de-
ciſ.8.de dolo & contu.in nouis.
¶Papa habet liberã ſpiritualiũ adminiſtrationẽ,
ſicut miles habet liberam teſtamẽti factionẽ.
dec.27.de reſcr.nu.3.in nouis.
papa ius poſitiuum tollere & immutare ad libi
tum ſuum poteſt,deci.1.de bigam.num.4. in
nouis.
papa licèt legibus ſit ſolutus,tamen decet ipſum
ſecundum leges viuere,ibid.
papa nouam faciens conſtitutionem generali cõ
ſuetudini contrarium cenſetur ipſam cõſue-
tudinem velle tollere,dec.31.nu.3.de reſcri.
in nouis.
papa poteſt leuius ſtatutis ſeu ordinationibus
clerici quam laici prȩiudicare,dec.1.circa me
dium,de præb.in nouis.
papa põt gratijs,& priuilegijs ſuis adijcere for-
mã quam vult,dec.7.nu.1.de præb. in nouis.
papa poteſt præuenire quemlibet collatorem ẽt,
ordinarium in conferendo,dec.17.ibid.
papa quoad ius cõmune per clauſulas generales
in dubio non intendit diſpenſare, deciſ. 1.in
med.de præb.in nouis.
papa quando manum apponit ad beneficiũ va-
cans,tunc ſi illa diſpoſitio ex aliqua cauſa nõ
valeat,vel effectum ſortiri non poſſit, ab illa
die Papa intendit beneficium ipſum reſerua-
re,dec.14.vt lit.pen.nu.1.in nouis.
papa quando vult q̃ nũtij vel legati ſui poſſint
etiam de beneficijs reſeruatis prouidere id in
conceſſione ſolet exprimere, ergo niſi illud
exprimatur denegari videtur, dec.3. de offi.
leg.in nouis.
papa qũ mandat prouideri de aliquo beneficio
certo modo vacãte vel vacaturo, ſi ex aliqua
cauſa huiuſmodi prouiſio non poterit ſorti-
ri effectum,nihilominus beneficium remanet
reſeruatum,dec.9.in prin.de præb.
papa conferendo canonicatũ in aliqua eccleſia,
in dubio videtur conferre cum iuribus cano-
nicalibus quæ cõpetunt canonicis illius eccle
ſiæ ſecundum eius ſtatuta ac conſuetudines,
dec.9 nu.3.de conſuetu.in antiq.
papa in beneficio reſeruato dicitur ſolus ius ha-
bere,dec.30.nu.2.de præb.in antiq.
papa licet concedat alicui poteſtatem beneficia
conferendi,tamen poterit conferre beneficiũ
cadens ſub prima conceſſione non facta,dec.
33.nu.6.de præb.in antiq.
papa nuda voluntate recedere poteſt à ſtylo. de
ciſ.50.nu.2.de reſcr.in antiq.
papa nunquam tollit ius alterius, nec in re nec
ad rem,vbi hoc non exprimit,dec.39.nu.5.de
præb.in antiq.
papa ſi reſeruauit ſuæ collationi beneficia alicu-
ius eccleſiæ,nõ videntur includi ſub reſerua
tione nõ dum creata tempore reſeruationis,
dec.32.nu.7.de præb.in antiq.
papa ſi reſeruat beneficia quæ aliquis obtinet,
ſortitur effectum reſeruatio ẽt in beneficio,
quod ille obtinebat ſolum de facto,dec.8.nu.
1.de elect.in antiq.
papa ſi committit in Rota cauſam inter laicos,
illi non habent ius reuocandi domum. dec.
17.de reſcri.in antiq.
papa ſi conſtituat vicarium in aliquo epiſcopa-
tu quamdiu ſuȩ placuerit volũtati,& ille cõ-
ceſſit alicui licentiam celebrandi in domo,
talis licentia non expirat per mortem Papæ,
dec.86.nu.1.de reſcr.in antiq.
papa vbi manum appoſuit, inferior ſe intromit
tere non poterit,dec.33.nu.2.de teſtibus.&
atteſt.in antiq.
papa vbi mandat aliquid ſtudioſè,tunc ordo li-
teræ eſt ſeruandus,dec.26.num.5.de conceſ.
præb.in antiq.
papa vbi non diſtinguit nec nos diſtinguere de-
bemus,dec 1.de præb.in nouis.
papa an mãdãdo ſimpliciter prouideri vel aliàs
diſponi de certo beneficio vacanti videatur
manum apponere,dec 6.nu.4. de conceſ.præ-
ben.Biſig.
papa non poteſt ſucceſſoribus manum ſeu pote
ſtatem claudere & limitare,deci.16.nu.2.de
præben.biſig.

papa non præſumitur de facili tollere ius ad rē alteri quæſitum.dec.8.num.3.de conceſ.præbēd Biſig.
papa per ſolum mandatum de beneficio vacaturo nō præſumitur velle incontinenti ligare manus inferioris, neque beneficium aliquod afficere.dec.6.nu.5.de conceſſ.præb.Biſig.
papa quæ in facto conſiſtunt præſumitur ignorare dec.13.nu.6.de præb.Biſig.
papa ſemper videtur facere gratiā abſque præiudicio iuris alieni.cau.2.dub.5.nu.2 Faſtol.
papa non præſumitur eligere vnam viam per quā iudiciū ipſius impugnetur. cauſ.12.dub.32.nu.2 Faſtol.
papa vbi manum appoſuit, videtur totū negotium ad ſe aduocare,& ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare, ſi hoc expreſſerit.dec.6.nu.2 & 3.de conceſſ.præb.Biſig.
papa vbi ſtudioſe aliquid mandat, tunc ordo literæ eſt ſeruandus.dec.6.nu.12.de conceſſ.præbēd.Biſig.
papa ſignando ſupplicationē partis ſimul facit gratiā & executores, licet non nominatos,& certos dicitur dare. deci.20. de conceſ. præb. nu.1.in nouis.
papa ſolus cum bigamo ad ſacros promoto ſuper executione illorum ordinum diſpenſat. dec.1.de biga.nu.2.in nouis.
papa vbi deputat certum prouiſorē de reſeruando beneficium pro aliquo in certa eccleſia, ſi prouiſor moriatur antequam prouiderit, poteſtas conferendi remanet penes Papam, non autem reuertitur ad ordinarium.deciſio.10.in addi.de prēb.in nouis.
papa vbi manū appoſuit inferior ſe intromittere non poteſt.dec 4 de teſti.in nouis.
papæ poteſtas à Deo non autem ab homine eſt. dec.1.de biga.nu 3.in nouis.
papæ ſcientia certa probari poteſt per teſtes.deciſi.27.de reſcr.nu.1.in nouis.
papa an poſſit illegitimum legitimare quo ad ſucceſſionem hæreditariam etiam in terris Imperatoris.dec.1.qui fil.ſint legit.in nouis.
papa confert deuoluta vt ordinarius. dec.3.de offi.lega.nu.4.in nouis.
papa in cōferendo omnes ordinarios præuenire poteſt.deci.1.de præb.in nouis.
papa committendo cauſam ex certa ſcientia auditori cēſetur velle eā in ſua curia agitari. deci.1.de procur.nu.1.in nouis.
¶Par in parem non habet imperium.deciſi.3. nu.2.de foro compe.in antiq.
¶Paroeciana eſt filia ſpiritualis.dec.4.nu.1.de filijs presb.in antiq.
¶Pars non appellans an & quando ſententiæ acquieuiſſe videatur.deciſi.23.de re iudi.nu.2.& 4.in nouis.
pars ſeparata à toto nō eſt ſub toto, ſed eſt totū per ſe.deciſi.11.num.2.de reb.eccleſ.nō alie.in antiq.
¶Partus conceptus in his quæ cōcernunt eius preſeruationē vt producatur in eſſe, gaudet priuilegio iam natorum.dec.1.nu.4.de teſta.Biſig.
¶Pater poteſt dare feudum in dotem filiæ ſine aſſenſu domini.dec.1.de feud.in nouis.
pater plures filios in ſua poteſtate habens ſi ſingulos inſtituat in certis rebus,& bonis,& eos illis ſingulariter iubendo eſſe contentos multa poſteà legata relinquens, cenſetur deceſſiſſe teſtatus.dec.1.de teſtam.in nouis.
pater ſi minus relinquit filio inſtituto, quāuis iubeat illum eſſe contentum, nihilominus lex ſupplet vſque ad legitimam & etiā ſine onere.deci.1.nu.2. de teſta. in nouis.
pater an in præiudiciū hæredis legitimi poſſit transferre iuſpatronatus. dec. 17. nu.4.de iure patro.in antiq.
pater poteſt dare licentiam filio ſuo diſponēdi in pios vſus. deci.1. nu.1.de dona.in antiq.
¶Patientia operatur conſenſū in eo qui actum contradicendo impedire poteſt deci.16.nu.4.de renun.in antiq.
¶Patriæ poteſtatis ius inſtitutionis ſecularis eſt.dec.7.de iudi.nu.5.in nouis.
¶Patronus donans eccleſiam cenſetur donare ius quod in ea habet dec.8.de renun nu.2.& deci.12.nu.2. de iure patro. in nouis.
patronus laicus habet ſemeſtre ad præſentādū. dec 6.nu.1.de iure patro.in nouis.
patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi cauſam pro ſuo intereſſe,& petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere ac præſentatum remoueri.dec.2.de iure patro. in nouis.
patronus non poteſt per ordinarium, nec per legatū impediri in præſentando. dec.1.circa fin de præb.in nouis.
patronis non ſufficit eligere vel nominare ſeu literas mittere de preſentando, niſi præſentent electum ſuperiori intra tempus.deci.3. de iure patro.in nouis.
patronus poteſt iterato aliū præſentare, ſi preſentatus ſuperiori in manibus ipſius patroni renū

renunciauerit. decisi.8. de iure patro.nume.1. in nouis.
Patroni conſenſus non requiritur quando episcopus reſtituit appellatione pendente depoſitum a beneficio poſt ſententiã.deciſi.21.de præb.nu 6. in nouis.
patrono ſufficit preſentare idoneum realiter infra tempus licet eum ſuperior non admittat. dec.4 de iure patro.in nouis.
patronus excommunicatus non poteſt preſentare,& quid de laico patrono. dec.2.nu.1.de iure patro.in antiq.
patronus laicus habet tẽpus quadrimeſtre ad præſentandum,ſemeſtre autem ſi ſit clericus. dec.10 nu.1.ibid.
patronus laicus paruum, vel nullum ius habet, vel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij. ead dec.nu 4.
patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure, licet non vacet de facto.dec.9. nu.1.ibid.
patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit.dec.1.nu.3.de inſtit.in antiq.
patrono an currat tempus præſentandi à die vacationis beneficij, vel potius à die notitiæ. deciſi.1.num.1. de iure patro.in antiq.
patronum licet appareat nõ præſentaſſe aliquẽ, an collatio facta ab ordinario intra tempus præſentãdi valeat.dec.10.nu.1.de iure patro. in antiq.
patronus an debeat vocari in vnione facienda. cau.2.dub 6.num.1.Faſtol.
patronus an poſſit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore. cauſ.5.dub.18.nu.1.Faſtol.
patrono ad præſentandũ quando incipiat currere tempus.dec.7 nu.2. de præb.Biſig.
patrono præſentandi tempus quando incipiat currere.dec.3.nu.1 de iure pat.Biſig.
patrono vel collatori vbi quis renuntiauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem, quando incipiat currere tempus preſentandi vel conferendi,reſpectiue. deciſ.7.nume.6.de præbend.Biſig.
¶Pauperes Chriſti vltimo loco vocati ad fideicommiſſum, præferuntur alijs venientibus ab inteſtato in omnem euentum, licet ſub certis modo & conditione vocati videantur. dec.9.num.1.de teſtamen.in antiq.
paupertas ſuperueniens excuſat à iuramento licito dec.2.nu.3.de arbit.in antiq.
¶Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis. dec.1.nu 6.de hære.in antiq.
¶Penſionis taciturnitas an reddat gratiam pauperis ſurreptitiã. dec.39.de reſcrip.in antiq.
penſionem ſoluens nomine alieno,cenſetur ex mãdato domini ſoluiſſe,maxime ſciente penſionario.deci.2 nu.2.de cau.poſſeſſio.& propriet.in antiq.
¶Peremptoriũ pluries emitti poteſt. cauſ.33. dub 62.nu.3 Faſtol.
¶Periurus an ſit infamis.dec.1. nume.2.de iureiur in antiq.
periurus poteſt priuari beneficio, & quid de veniente contra fidẽ datam. ibid.nu.1. & deci. 1.nu.1.de pactis.Biſig.
¶Permutantibus & nõ alijs episcopus arctatur ad conferendum beneficia permutata deciſ.1. de rer.permu.nu.3 in nouis.
permutatio beneficij expedienda eſt per episcopum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, non per illum ad quem collatio pertinet ex conſuetudine legitime præſcript. dec 6.de renun.in nouis.
permutatio facta lite pendẽte reuocatur per modum attentati etiam cõtra ſuperſtitẽ eo tamẽ vocato.dec.3.vt lite pend.in nouis.
permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici,eo contempto non eſt nulla ipſo iure ſed annullãda.dec.5.de rer.per. in nouis.
permutatione nulla exiſtente an partes poſſint propria authoritate redire ad ſua beneficia. dec.1.de fil præsby.nu.2.in nouis.
permutanti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare compermutantem pro tali habitũ, cuius titulus ſi impugnetur onus probandi incumbit impugnanti. deciſi.4 de rer. permut.in nouis.
permutanti datur regreſſus ad ſuum beneficium quod cum duobus permutauit vno illorum euicto & altero dimiſſo.deci.3.de rer.permu. in nouis.
permutantes beneficia reſeruata non ſecuto permutationis effectu, an poſſit recurſum habere ad ſua beneficia authoritate propria. dec.4.de rer.permu.in nouis.
permutantes indigent noua collatione ſi permutatio non eſt ſortita effectũ. deci.1. in fi. de fil presby.in nouis.
permutãtes quãdo poſſint redire propria authoritate.deci 4.de renun. nu.10. in nouis.
permutantes ſi adminiſtrauerint in beneficijs permutatis, credentes permutationẽ tenere, quæ fuit nulla, & poſtea moriatur, an dicantur

tur talia beneficia vacare per mortem vel per renuntiationem,dec.1.de rer.permu.nu.9.in nouis.
permutãtes ſua beneficia an poſſint ad illa propria authoritate redire,dec.1.de rer.permu. nu.2.in nouis.
permutatio beneficij litigioſi facta lite pendẽte, reuocatur per viã attenti ẽt mortuo pmutãte,vocato tamen poſſeſſore,dec.3.nu.11 vel lite pen.nihil innouetur,in antiq.
permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectũ,& permutantes moriantur,beneficia extra curiam dicuntur vacare.dec.4.nu.2.de rer.permu in antiq.
permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurum, ſi aliud virtute expectatiuæ aſſequatur,tacita tali oblatione facta eſt ſurreptitia,dec.13 nu.1.ibid.
permutatio eſt de numero contractuum innominatorum,dec.16 nu.5.eo.ti.
permutatio ex quibus præſumitur facta in fraudem expectantium,dec.2.nu.1.de præſumpt. in antiq.
permutatio facta per procuratorem conſtitutũ tempore quo non habuit dictum beneficiũ dominus conſtituens,non valet,dec.26.nu.3.de procu.in antiq.
permutatio facta per procuratorem de beneficio cuius non erat dominus conſtituens tpe conſtitutionis,ſed permutationis,non valet, dec.17.nu.1.de procur.in antiq.
permutatio facta per aſſertum procuratorẽ poteſt per dominũ ratificari.Et acceptatio beneficij põt fieri per procuratorem,ſed non aditio hæreditatis,ibi.dec.21.nu.1.
permutatio facta per procuratorem laicum valet,dec.11.nu.1.de rer.permu.in antiq.
permutatio facta ſub cõditione,ſi placet patrono an valet,ibid.dec.12 nu.1.
permutans beneficium pro pluribus,ſi vnũ euincatur tanquam reſeruatum poteſt habere regreſſum ad ſuum primum beneficium, ſed opus erit noua collatione,dec.9.nu.1.de rer. permu.in antiq.
permutans non agit interdicto vnde vi, nec ex canone reintegranda, dec.8 nu 1.eo.tit.
permutans ſi obtineat beneficiũ habens ordines annexos, ſi infra annum ſe promoueri,nõ fecerit, an priuetur tali beneficio ante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente, dec.1.nu.1.eo.tit.
permutantes ſimul expediunt literas ſeu bullas ſuas,nec alter ſine altero poſſet illas expedire,& hoc de ſtylo cancellariæ apoſtolicæ, dec.17.de conſue.in antiq.
permutantes tenẽtur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſſident,dec.15.nu.1. de rer.permu.in antiq.
permutare poteſt eccleſiam curatam,clericus et iam in fine anni,licet ſe promoueri non fecerit,dec.38.nu.2.de prab.in antiq.
permutare vltimo die anni non poteſt non promotus,decil.6.nume.1.de rerum permuta.in antiq.
permutãtes non poſſunt propria authoritate redire ad priora beneficia,licet non inducitur incurrere pœnam c.de multa,de præb.& c. cũ quis,ſi contra faciunt,dec.3,num.2.de rerum permu Bilig.
permutatio & eius expeditio.Biſig.
permutatio an ſufficienter pſumatur fraudulẽter facta in præiudicium expectantiũ ex ſola diſparitate beneficij,ibid.dec.5.nu.1.
permutatio facta de eccleſia minori cũ eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis,qui iniuſtè litem moueat ſuper minori eccleſia,dec 2.nu.1.de rer.perm.Bilig.
permutatio facta in fraudẽ expectantis apoſtolici an cenſeatur,vbi conſtituẽs procurator ab aliquo octuagenario ad reſignandũ in curia ex cã permutationis in manibus vicecancellarij reſignauit & permutauit cum eius conſanguineo,cuius beneficium non valebat tertiã partem beneficij adepti,cauſ.6.dub.22.nu.1. Faſtol.
permutatio in fraudẽ expectãtis facta an cenſeatur,vbi ab infirmo,de cuius ſalute deſperabatur, beneficium maioris valoris permutatũ fuit cau 31 dub.60.nu.1 Faſtol.
¶Petenti reſpõderi libello ſi obijciatur de comproiniſſo, videndum eſt an ſit tale quod impediat litis conteſtationem, quia ſecus ſi eſt, ſimplex, deciſ. 11.num.1.de litis conteſta.in antiq.
petitio poſſeſſionis bonorum ſecundũ tabulas facta ante euentum conditionis, valet in euẽtum,dec.7.nu 6.de conceſ.præb.Biſig.
petitorium non venit ſub poſſeſſorio,dec.2.nu. 2.de ca poſ.& proprie.Biſig.
petitorium licet A.ſuſpenderit quoad B.nõ obſtabit quo minus ipſe B.admitti debeat ad petitorij cauſam ab A.contra terminum colitigantem reaſſumpta,n,deciſ.7.nu.1.de reſt. ſpol.Biſig.

petito-

petitorium an poſſit pluries in eadé inſtátia ſuſpendi, dec. 8. de cauſa poſſeſſionis & proprie. nu. 1. in nouis.
petitorium quaſi ſemper trahit ad ſe poſſeſſoriú & illi præualet, dec 6. ibid.
petitorium ſuſpendi an feriarum tpe poſſit, vt in ſolo poſſeſſorio procedatur, dec. 2. ibid.
petitoriú ſuſpendens cú proteſtatione ꝙ ab illo non intendit recedere niſi exprimat, dando poſtea libellum ſuper vtroque videtur à dicta ſuſpenſione receſſiſſe, ibid. dec 6.
petitorium ſuſpendens ſemel, illudq; reaſſumés an poterit iterató illud ſuſpendere. ibid.
petitorio & poſſeſſorio intentato, ipſoq; petitorio ſuſpenſo ſi pronunciatú extiterit ſup poſſeſſorio poterunt partes tá corá iudice à quo, q̃ coram iudice ad quem, redire ad petitoriú & in eodem procedere. dec. 1. de cau. & poſſeſſ. & proprie. in nouis.
petitorio & poſſeſſorio agenti ad effectú impediendi ſuſpenſioné petitorij ſui factá per partē ſibi aduerſam, ſufficit producere ſolam factam gratiá illi de alio beneficio per cuius aſſecutioné Papa voluit & decreuit beneficiú de quo agitur vacare, licèt non probet plenè huiuſmodi vacationé nec aſſecutionem. dec. 15. de præb. in nouis.
petitorio ſuſpenſo omnia illud concernentia & eius acceſſoria ſuſpenſa eſſe videntur, dec. 16. de reſt. ſpo. nu. 2. in nouis.
petitorio ſuſpenſo ét arreſtari poteſt actor, vt poſitionibus petitorium ipſum concernentibus reſpondeat, dec. 5. de ſequeſt. poſſ. & fruct. nu. 1. in nouis.
petitoriú & poſſeſſorium vbi intentatur, pronũtiatio in poſſeſſorio eſt præmittenda: in executione tamen proprietas debet præualere, dec. 14. nu. 4. de reſt. ſpol. in antiq.
petitoriú licèt inter duos colitigátes fuerit ſuſpenſum coram ſuo iudice, ſi cótingat per Titiú corá alio iudice agi ſuper eodé petitorio, poterit ſuſpendens tale petitorium venire & agere pro ſuo intereſſe ſuper petitorio corá ſecundo iudice, dec. 6. de cau. poſſ. & proprieta. in antiq.
petitoriú pót ſuſpendi in cá appellationis, ſecus in cauſa principali, quia non poſſet poſt concluſionem in cauſa, dec. 4. num. 1. eo tit.
petitorium tempore feriarum non poteſt ſuſpédi vt procedatur in poſſeſſorio, dec. 1. nu. 1. de fer. in antiq.
petitorium ſuſpendi poteſt ét in ſecunda inſtátia, niſi de Rei iure conſtet, dec. 4. de cau. poſſeſ. & propriet. in antiq.
petitorij ſuſpēſio quòad vná parté opatur effectú ét quoad aliam ét non petenté, dec. 12. nu. 1. de cau. poſſ. & propriet. in antiq.
petitorij ſuſpēſione ſtante inter duos corá vno iudice, ꝙ illud corá alio iudice & cú alio colitigante intentari poſſit, deciſ. 6. nu. 1. de cauſa poſſ. & proprie. in antiq.
¶ Plenitudo non indiget adiectione, dec. 32. nu. 6. de præb. in antiq.
¶ Pęna conuentionalis exigitur in materia euictionis, dec. 34 de reſcr. nu 4 in nouis.
pęnæ tenere dént ſuos authores, dec. 1. n. 1. de iura. cal. & dec. 3 de ca. poſſ. & proprie. in nouis.
pęnalis clauſula quátumcunq; poſſibilis, ſi diſpoſitioni impoſſibili adiungatur, non tenet, dec 10. nu. 2. de teſtam. in antiq.
¶ Poſitio data & iurata per procuratorem, per dominum reuocari poteſt, deciſ. 2. de confeſ. nu. 1. in nouis.
poſitiones in prima inſtátia datæ per iurám procuratoris poſſunt per dñm in ſcda inſtantia mutari, & in melius reformari ſine expſſa reuocatione erroris, dec. 2. de cóféſ n. 1. in nou.
poſitioni obiectiuæ tenetur quis reſpódere, dec. 43. nu. 1. de teſtib. & atteſt. in antiq.
poſitioné vbi quis negauerit, nó poterit amplius contra ponentem ſe iuuare ex ea. dec 42 nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq.
poſitiones in prima inſtátia per procuratoré ét cum iurā datæ, poſſunt in ſecunda per principalé reuocari ſine expreſſa reuocatione erroris, dec 32. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq.
poſitionibus an renuncians liti & cauſæ teneatur reſpondere, dec. 40. nu. 1. eo. tit.
poſitionibus concernentibus petitoriú nó tenetur reſpondere pars, ſi fuerit ſuſpenſum petitorium, ibid. dec. 41. nu. 1.
poſitionibus nó bene ſpecificatis vel nó diſpoſitiue datis non cogitur quis reſpondere, deciſ. 29. nu. 1. de teſti. & atteſt. in antiq.
poſitionibus tá pertinentibus quá impertinentibus reſponderi debet de ſtylo palatij, dec. 24. nu. 1. de teſtib & atteſta. in antiq.
poſitionibus vbi ſemel reſpóſum eſt, an iteratò reſponderi cogi poſſit pars, dec. 1. nu. 1. de confeſſ in antiq.
poſitioni concernenti excommunicationé, an reſpondere quis teneatur, deciſ. 9. nume. 1. de reſcrip. Biſig.
Poſſidens beneficium eccleſiaſticú an habeat pro-

probare titulum poſſeſſorium,deci.j.de reſt. ſpol nu.2.in nouis.

Poſſidens nomine meo ſi expellatur de poſſeſſione, non competit mihi interdictum vnde vi,contra ſpoliantem, niſi doceam quod de mandato meo poſſeſſionem recipiet,deci.9. de reſtit.ſpol.nu.1.in nouis.

Poſſidens partem in poſſeſſione totius eſſe cenſetur,dec.14 de reſti.ſpol.nu.1.in nouis.

Poſſidens recenter non præſumitur bonę fidei poſſeſſor,vnde habet titulum oſtendere,dec. 1.de reſtit.ſpo.nu.3.in nouis.

Poſſidens conditio melior eſt in pari cauſa turpitudinis,deciſio 4.circa princ. de re iudi.in nouis.

Poſſidere an præſumatur qui olim poſſedit,deci.4 de prob.in nouis.

Poſſidere totum videtur, qui nactus eſt poſſeſſionem alicuius rei quam de iure communi poſſidere & tenere poteſt,dec.14 de reſtitu. ſpol.nu 1.in nouis,

Poſſeſſio prælaturæ ſed non poſſeſſio bonorum eccleſiæ mortuo prælato vacat, vnde œconomus eccleſiæ vel ſucceſſor, poteſt agere nomine eccleſiæ contra occupantem poſſeſſionem interdicto vnde vi, non autem crimine hæreditatis expilatæ vel adipiſcendæ interdicto,dec.j.de reſt.ſpo nu.4.in nouis.

Poſſeſſio quærenda facti eſt, tamé ipſa apprehéſa & quæſita iuris eſt, deciſi.5. vt lit. penden. in nouis.

Poſſeſſio vitioſa facit vacare priora beneficia, dec.3.de præb.nu.2.in nouis.

Poſſeſſio vitioſa q priora beneficia vacare faciat,dec 3.de præb nu.2.in nouis.

Poſſeſſionis datio eſt de proceſſu quæ inhibetur lite pendente,deciſio.3.in fi. vt lit. pend. in nouis.

Poſſeſſionis effectus conſiſtit in perceptione fructuum,dec.j.de reſt.ſpo.nu.1.in nouis.

Poſſeſſionis exceptio non habet locum in continuatione poſſeſſionis vel in præſcriptione tanti temporis cuius contrarij memoria nõ exiſtit,deci.11.de reſt.ſpol.nu,2.in nouis.

poſſeſſioni & proprietatis nihil commune,deci. 7.de ca.poſ.& propriet.nu.1.in nouis.

Poſſeſſionem alicuius rei apprehendens an totum poſſidere videatur,dec.14,de reſti.ſpol. in nouis.

Poſſeſſionem apprehendens beneficij propria authoritate perdit ius quod in beneficio habuit,deciſ.10.vt lite pend.nu.2.ibid.in nouis.

Poſſeſſionem corpore & animo acquiri iuris eſt,ibid.nu.12.

Poſſeſſionem ingrediens lite pendente iudicé offendit & partem,dec.5.de reſtit.ſpol.num. 2.in nouis.

Poſſeſſioné pacificam ſi quis probauerit inſufficienter, ex hoc infertur ad fructuum perceptionem,dec.15 de præb.in nouis.

Poſſeſſionem ſuam qui continuat,ſpoliare non dicitur,dec.11. de reſt.ſpol.nu.3.in nouis.

Poſſeſſio beneficij eccleſiaſtici an ſola cõfirmatione quæratur,deci.j.de reſtit.ſpol. nume 4. in nouis.

Poſſeſſio capta ſine literis in conſiſtoralibus nõ eſt bona,dec.6.de elect.nu.4.in nouis.

Poſſeſſio corporalis poteſt per quemcunque recipi etiam excommunicatum,dec.21.de procura.nu.2.in nouis.

Poſſeſſio cum ſit quid facti, iure ciuili infirmari non poteſt,dec.3. de reſti.ſpol.nu.7.in nouis.

Poſſeſſio generalis iuriſdictionis acquiritur per vnicum actum dummodo vtens intendat vti iure ſuo quoad iuriſdictioné vniuerſalem,dec.2.de præſc.nu.3.in nouis.

Poſſeſſio iuris canonicalis vel præbédæ per ſpecialem procuratorem acquiritur non per negotiorum geſtorem, niſi dominus ratum habuerit intra tempus quo potuiſſet poſſeſſionem nanciſci.dec.21.de procu.nu.1.in nouis.

Poſſeſſio iuris canonicalis vel præbendalis ad ad alia non apprehenſa & poſſeſſa non extédatur,dec.14.de reſt.ſpo.in nouis.

Poſſeſſio iuris canonicalis quo modo acquiratur,dec.12 ibid.

Poſſeſſio multa habet commoda, dec. 10.circa med de cau.poſſ.& proprie. in nouis.

Poſſeſſio non eſt danda ſine titulo agenti interdicto adipiſcendæ,deci. 10.in fi. vt lite pend. in nouis.

Poſſeſſio pacifica impeditur etiam per ſolam moleſtiam facti & prætenſionem, dec.j.de reſcr.nu.10.in nouis.

Poſſeſſio acquiſita eſt quid iuris,licet in acquirendo ſit facti,dec.8 1.nu.1.de reſc.in antiq.

Poſſeſſio an dicatur acquiri per ſolum tactum annuli eccleſiæ cauſæ, ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem conferendi, dec.5.de cau. poſ.& proprie.in antiq.

Poſſeſſio an transferatur ex contractu rei eccleſiæ indebite facto,& ex cauſa inſufficienti,deci.i.nu.3.de conſuetu.in antiq.

Poſſeſſio beneficij an acquiratur per traditionem

nem annulli, deciſio.5.nume.1.de cau.poſſeſ. & proprie.in antiq.
poſſeſſio diutina facit quem præſumi promotum, & ideo dicenti negatiuam incũbit onus probandi, dec.4.nu.1.de prob.in antiq.
poſſeſſio facilius perditur quàm proprietas, deci.6.nu.5.de rer.permu.in antiq.
poſſeſſio quod ex cõtractu inutili transferatur, dec.1.nu.4.de conſue.in antiq.
poſſeſſio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium, licèt ſecus in ordinario, dec.3. nu.1.de prob.in antiq.
poſſeſſio ſola dat titulũ in beneficialibus, deiſ. 10 nu.2.de præb.in antiq.
poſſeſſio violenta facit vacare priora beneficia dec.15.nu.2.de prob.in antiq.
poſſeſſionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub traditione, dec. 19.nu.2.de reſti.ſpol.in antiq.
poſſeſſionis traditio eccleſiæ clauſæ fit ét ſolo anulo, ſi per habentẽ conferendi ptãtem fiat, dec.5.nu.1.de ca.poſſ.& proprie.in antiq.
poſſeſſio an ſufficienter probetur per inſtrumẽtum publicũ in quo continetur partem eſſe inductam in poſſeſſionem, cau.20.dub.41.nu me.1.Faſtol.
poſſeſſio dicitur acquiri per tactum annuli portæ clauſæ, & ſi fuerit ſpoliatus, erit reſtituendus, dec.8.nu.1.de reſt.ſpo.Biſig.
poſſeſſio & acceptatio poſſunt acquiri ſub conditione, qua deficiente nihil acquiritur, dec. 9.nu.2.de conceſ.preb Biſig.
poſſeſſio trãsfertur ex inutili contractu, vbi nõ poſſet transferri dominium, dec. 1.nu. 8. de reſt.ſpol.Biſig.
poſſeſſionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtũ vel iniuſtum, dec.1.nu.7 de reſt.ſpo.Biſig.
poſſeſſor abſoluitur etiam ſi ſit actor, ſi vtraque pars in cauſa beneficiali nihil probat, dec.1. de re iud.nu.1.in nouis.
poſſeſſor beneficij an & quomodo agere poſſit ad pẽſionem diu prædeceſſori ſuo ſolutam, quam tamen ipſe nunquam percepit, dec. 1. de reſt.ſpo.nu.1.in nouis.
poſſeſſor beneficij litigioſi debet amoueri à detẽtione ſeu poſſeſſione ipſius de facto, & perinde tractari ac ſi eſſet beneficium reſeruatũ, dec 3.in 2 addi.in nouis.
poſſeſſor beneficij de cuius non iure conſtat, poteſt dare contra reſeruationem obiectus tantum in perſonam q̃ gra 1ã ad eſſe Iũ abſolutionis tantum, dec.4.in prin.de re iud.in nouis.
poſſeſſor bonæ fidei alicuius caſtri ſiue villæ ratione cuius cõpetit ius præſentandi ad eccleſiam, licèt nunquam antea præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam præſentare, dec. 7. de iure patr.nu.1.in nouis.
poſſeſſor bonæ fidei non ſpoliat.dec. 6. de reſtit. ſpo nu.1.in nouis.
poſſeſſor fatuus reputatur qui contra nõ poſſeſſorem petitorium intentat, dec.1.circa.fi. de re iud.in nouis.
poſſeſſor malæ fidei tenetur ad reſtitutionẽ fructuum à tempore occupationis iniuſtæ, licèt tps occupationis nec quãtitas ſeu valor fructuum coram iudice probata non fuerint, cũ coram executore probari potuerunt, dec. 4. de reſt.ſpo.nu.2.in nouis.
poſſeſſor non eſt amouendus niſi per illum cuius intereſt & habentem ius, dec. 4. de re iud. nu.2.in nouis.
poſſeſſor rei litigioſæ an obtinere poſſit per ius nouum lite pendente ſibi ſuperueniente, deciſ.25.de reſcr.nu.3.in nouis.
poſſeſſor violentus duntaxat condẽnatur in fructibus qui percipi potuerunt, dec. 5. de reſtit. ſpo.nu.1.in nouis.
poſſeſſore reo mortuo an per inſtãtiam actoris poſſit procedi per audientiam contra omnes quorum intereſt ad vlteriora ad effectum ad iudicationis fiendæ actori, dec.8.vt lit.pend. in nouis.
poſſeſſor beneficij etiam non probato titulo beneficii nec penſionis, poterit agere nomine ſui beneficij, deciſ.9.nu.1.de cau poſſ.& proprie.in antiq.
poſſeſſor etiam ſi nullũ ius habeat in beneficio, tamen dare poteſt obiectus, dec.6.num. 2.de ſen. & re iud.in antiq.
poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorẽ per obiectus, dec.7.nu.1.de excep.in antiq.
poſſeſſor malæ fidei ſicut violentus condemnandus eſt in fructibus à tempore occupationis, licèt de tempore non conſtet, dec 2. nu. 1. de pen.in antiq.
poſſeſſor præbendę reſtituendus eſt ad res ad prębendã ſpectantes quas poſſidebat defunctus ex cuius perſona vacauit aduerſus quoſcunque ſpoliatores, ſed non contra ſpoliatorem collitigantem ſuper præbẽda, licèt dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe, dec.18. nu. 1. de reſt.ſpo.in antiq.
poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij etiam ſi nullum ius habeat, vbi conſtat

ſtat de non iure actoris,dec. 6.num. 1. de ſen. & re iud.in antiq.
Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitoriũ, dec. 15. nu.3.de ſen.& re iud.in antiq.
poſſeſſorio per tres ſnias conformes deciſo ſuſpenſo prius petitorio non eſt amplius ſententia dicenda ſuper poſſeſſoria,dec.14.nu. 1.de cau.poſ.& proprie.in antiq.
poſſidẽs authoritate ſuperioris põt agere nomine beneficij vel dignitatis ꝓ rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium vel dignitatẽ, dec.18.nu.2.de reſt.ſpol.in antiq.
poſſeſſor de cuius non iure conſtat.non eſt amouendus vt alter inducatur in poſſeſſionẽ loco ſui non habens ius in beneficio,deciſ.2. nu.3. de excep Biſig.
poſſeſſor reus in cã beneficiali de cuius iure non cõſtat an poſſit dare obiectus de nõ iure ſuo contra actorẽ,de cuius iure conſtat, niſi vincatur per obiectus iſto,deciſ 2.nume. 1.de excep.Biſig.
poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum, deciſione 3.de cau.poſſeſ.& propriet.num.1 in nouis.
poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſeſſionẽ pacificã,licẽt ſibi poſtea moueatur lis ſuper beneficio,dec.3 .de ca poſſ.in nouis.
poſſeſſorio agens an poſſit illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium,de cau.poſ.in nouis.
poſſeſſorio agenti ad petitorium colorandũ ſufficit docere ſe inſtitutum, licẽt de præſentatione non conſtet,dec.4 de cauſ. poſſ. & propriet.in nouis.
poſſeſſorium iudicium nõ eſt arduum,dec. 1.nu. 1.de off.arch.Biſig.
poſſeſſorium reſtituendæ eſt multũ fauorabile pro ſpoliato, & celeritatem deſiderat præſertim in odium ſpoliantis,dec.1.nu.3.de cauſ. poſſ.& propriet.Biſig.
poſſeſſorium non trahit ad ſe petitoriũ, licet ſecus econtra,dec. 1.nu.3.de cauſa poſſ. & proprie.Biſig.
poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium, licet ſecus econtra, dec.2.nu.3.ibid.
¶Potuiſſe dicitur,qui licẽt per ſe non potuit, tamen potuit per alium,dec.5.de offic.delega. nu.2.in nouis.
¶Præbenda optata loco primæ habetur,dec. 8. nu.6.de ſen.excom.in antiq.
præbẽdæ vbi non ſunt diſtinctæ terminus mẽſis non ſtatuitur,dec.26 nu.1.de præb.in antiq.
præbenda eſt acceſſio canonicatus, & non cõtra dec.11.nu.8.de conceſ.præb.Biſig.
præbenda oritur ex canonica ſicut ex matre filia.ibid.nu.10.
præbenda debetur ratione canonicatus,dec. 19. in fi.de præb.in nouis.
præbenda naſcitur ex canonia tanquam filia à matre,dec 33.de reſcr.nu.1.in nouis.
præbenda nomine beneficij cõtinetur,dec. 8.de conceſſ.præb.in nouis.
præbenda poteſt renuntiari ſine authoritate ſuperioris,dec.6.de conſuet.in nouis.
præbenda vnde dicta eſt,deciſ.26.nu.1.de præb. in nouis.
præbendæ eccleſiæ cathedralis nõ niſi exiſtentibus in quartodecimo anno conferuntur,dec 26.de reſcri.in nouis.
¶Præcario in dubio transfertur poſſeſſio,dec. 1. nu.2 de reſt.ſpol.in antiq.
¶Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatum impedit litis conteſtationem ſicut ſententia diffinitiua,dec.7.nu.1. de litis conteſta.in antiq.
præceptum de ſoluendo vim diffinitiuæ habet. actionemq; parit ſicut & ſententia, ibi.nu.2.
præceptũ ſine ſcriptis factũ in fauorem eius cui pars detulit iuramentum deciſorium, valet, dec.4.nu. 1.de iureiu.in antiq.
præcepto prohibitiuo vel negatiuo renuntiari expreſſe non poteſt,dec. 10.nu.2.de conſuet. in antiq.
præcepta negatiua ſemper obligant, ſecus de affirmatiuis,quia licet obligent ſemper, non tamen ad ſemp,dec. 10.nu.3.de conſu.in antiq.
præceptum de ſoluendo non eſt ferendũ in ſcriptis,dec. 1.nu.1.de ſen.& re iu.Biſig.
præceptũ de ſoluendo eſt eiuſdem effectus ſicut ſentẽtia,& ex eo oritur actio in factum ſicut ex ſententia,ibi.nu.2.
¶Præiudicium perẽptoriũ dicitur grauius quã dilatorium,dec.12.de re iud.nu.1.in nouis.
¶Prælatus ſine conſenſu ſui capituli agere põt. dec.3.de conſeſſ.nu.4.in nouis.
Prælati inferiores poſſunt excõmunicare & iudicare,dec.2.circa med.de præſcr.in nouis.
prælati modernis tẽporibus plus ſequuntur carnalitatis affectũ quam iudicium rationis, & ſæpe ex inordinata affectione ꝓmouẽt ſuos, dec.1.nu.3.de prob.in nouis.
prælati qualem poteſtatem habent in beneficijs menſalibus,dec.2.circa fi.de excel.prælat.in nouis.
prælati ſuarum eccleſiarũ ſunt legitimi, deci.3. de con-

de confeſ.nu.3.in nouis.
prælatus an & quando ſine conſenſu ſuę congregationis eccleſię adminiſtrationẽ exercere poteſt,dec.3.de confeſ.nu.4.in nouis.
prælatus eſt legitimus adminiſtrator ſuæ eccleſię;& pro ea ſtare debet in iudicio, deci.3.de confeſ.nu.3.in nouis.
prælatus ex ſola confirmatione nomine eccleſię agere poteſt pro iuribus ſubtractis,deci.1.nu.1.de reſt.ſpo.in nouis.
prælatus ex ſola confirmatione habet ius & adminiſtrandi & agendi,tam petitorio, quàm poſſeſſorio,eadem dec.nu.4.
prælatus licet ſit vſufructuarius in vita, tamen eſt vſuarius in morte,dec.11 circa fi.de loc.& conduct.in nouis.
prælatus nõ ſuccedit vt hæres,nec tenetur ſeruare omnes cõtractus initos maximè inutiliter per prædeceſſorem ſuum,ibid.
prælatus poteſt agere & defendere, & procuratorem conſtituere pro mẽbris & ſubditis ſuis, dec.36.de proc.in nouis.
prælatus plus iuris habet in inſtituendo quã patronus in præſentando,dec.11.nu. 2. de iure patr.in nouis.
prælatus quando ſtare contractui per prædeceſſorem facto cogitur,dec.1.de loc. & conduct. nu.1.in nouis.
prælatus agit interdicto vnde vi,pro rebus ablatis eccleſiæ anteq̃ eſſet prælatus, deci. 1.nu.1. de his quæ vi metus ve cau.fiunt.in antiq.
prælatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito,niſi dicat ſua intereſſe,dec.1.nu.1.de iudic.in antiq.
prælatus vel prælatiſſa poteſt creare vicarios tẽporales,dec.1.nu.1.de offi.ordi.in antiq.
prælato agenti pro ſua eccleſia, exceptio oppoſita ꝙ non ſit prælatus,ſeu in poſſeſſione prælaturæ,non eſt admittenda,dec.6.nu.1.de exce. in antiq.
prælati electio in collegiatis eccleſijs pertinet ad collegium,dec.8.nu.4 de præb.Biſig.
¶Præparatorium natura eſt ꝙ impedimẽta tollantur quæ obſtare poſſent,dec.27.de reſcri. nu.5.in nouis.
¶Præpoſitura non eſt dignitas de iure,deciſ. 17. de conceſ præb.in nouis.
præpoſitura concurrentibus tribus eſt dignitas principalis in ea collegiata,dec.4. de elect.in nouis.
¶Præſcribi iura epiſcopalis ad vtramque legẽ ſiue iuriſdictionis ſiue diœceſanam pertinẽtia per ſuperiores epiſcopis poſſunt, deciſ.2.circ medium,de præſcr.in nouis.
præſcribendi cauſam quandoq; titulus iniuſtus tribuit,dec.3.de præſcr.nu. 1.in nouis.
præſcriptio legitima regulariter eſt quadragenaria,dec.2.in prin.de præb.in nouis.
præſcriptio quadragenaria annorũ prima tollitur per ſecũdam quadragenariã contrariam, dec.2.de pręb.nu.3.in nouis.
præſcriptio vacante eccleſia non currit,deciſ.7. de rer.perm.in nouis.
præſcriptionem probare volenti an ſufficiat dicere ſe legitime præſcripſiſſe,dec.7.num.4.de prob.in nouis.
præſentare,verb.quod aliquãdo pro conferre ponatur,ſicut verbum eligere, pro præſentare, dec.27.de præb.nu.1.in nouis.
præſentatio an probetur ex narratiua inſtitutionis facta per epiſcopum,dec.11.de iure patro. nu.1.in nouis.
præſentatio debet fieri per inferiorẽ ſuperiori, dec.27.de præb.in nouis.
præſentatio eſt fructus poſſeſſionis,dec.7.de iure patr.nu. 1.in nouis.
præſentatio modicũ iuris confert, dec.4.de cau. poſ.& proprie.in nouis.
præſentatio poſſeſſionis fructus,dec.7.de iure patro.nu.1.in nouis.
præſentatio dat ius ad rem,deci.7. nu.2.de iure patr.in antiq.
præſentatio patroni clerici habet vim electionis,dec.1.nu 2.de inſtit.in antiq.
præſentatio ſecundo facta poſt renũtiationẽ primi præſentati in manibus patroni ſubſequẽte etiam renun.in manibus patroni epiſcopi, valet,dec.16.nu.1.de renun.in antiq.
præſentatus an poſſit in manibus ſolius,patroni clerici renũtiare,dec.19.nu.3.de ren. in antiq.
præſentati renũtiatio in manibus patroni facta ante inſtitutionem,an valeat, dec.7.nu. 1. de iure patr.in antiq.
præſentatus a pupillo maiore infante prafertur præſentato à tutore,dec.7.nu.1.de iure patro. in antiq.
præſentatus à patrono tenetur probare ſe infra tpus iuris fuiſſe præſentatum,ſi hoc negatur, dec.12.nu. 1.eo.ti.
præſentatus à donatario prefertur præſentato ab hærede donatoris,licet conſenſus epiſcopi ſuperueniat poſt donationẽ & pręſentationem,dec.17.nu.1.eo.tit.
præſentatio abbatis per epiſcopũ admiſſa pręſumitur

mitur facta de conſenſu capituli, dec. 1.nu.1. de his quę ſi.à prælatis.

præſentatus primo à patrono laico debet admitti per epum, alias tenebitur epiſcopus primo non admiſſo, dec.6.nu.2.de conſue. Biſig.

præſentia partiũ an faciat cauſam eſſe in curia, dec. 19.nu.2.de app. Biſig.

¶Præſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore, deci.8. nu.3.de ca.poſſ.& proprie.in antiq.

præſumptio non habet locũ pro veritate cauſarum in appellatione extraiudicialis expreſſarum, & ideo cauſæ ipſe probari debent, deci. 44.de app.nu.3.in nouis.

præſumptio violenta eſt legitima probatio etiã in iudicio, dec.2.in prin.de excep.in nouis.

¶Princeps nõ præſumitur in ſuis reſcriptis velle præiudicare iuri tertij, nec forte poſtea id facere ſine cau.dec.20.de præb.in nouis.

princeps vnus an poſſit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire, dec.3.nu.1. de foro comp.in antiq.

princeps vbicunq; facit aliquem actum, & ad ipſius effectualem ſupplectionẽ remouet impedimenta quæ completioni actus obſtarẽt vniuerſaliter loquendo, tã præſentia quã futura impedimenta remouiſſe videtur, dec. 33.nu. 16.de præb.in antiq.

principali ſublato cenſentur & ſublata acceſſoria ad illud, dec. 1.de app.nu.2.in nouis.

principium eſt potiſſima pars rei, deciſ. 11.nu.3. de iur.patro.in antiq.

¶Prior eſt caput collegij, & per collegiũ vel cõuentum eſt eligendus, deci. 13.nu. 4.de præb. Biſig.

prior clauſtralis an poſſit ſuum monachum vagabundum vel aliàs crimineſum per viam iuridicæ cognitionis punire, cau.3.dub.8.num. 1.Faſtol.

prior prioratus ſecularis in quo eſt vicarius, videtur habere curam in prioratu, & nõ ipſe vicarius, dec.2.de off. vica.in antiq.

¶Priuatio præſupponit habitum, dec.15.nu.2. de proc.Biſig.& dec.14.nu.3.de reſcri.in nouis.& dec.14.vt lit.pen.in nouis.

¶Priuatus eccleſia quæ eſt totũ, cenſetur priuatus prioratu q. eſt pars, dec.1.nu.1.de ætc Biſi

¶Priuilegiatus veniens contra ſuũ priuilegium in quo decretũ irritans eſt appoſitum, ſibi nõ præiudicat, dec.3.nu.1.de priu.in antiq.

priuilegium & conſuetudo parificantur, dec.11. nu.3.de conſuetu.

priuilegium perſonale non egreditur perſonam eius vel eorum cui vel quibus conceditur, deciſ.4.nu.2.de priuil.

priuilegiũ principis latiſſime eſt cõtra ipſum interpretandum, dec.4.nu.1.de præb. in nouis.

priuilegium reale de non ſoluendis decimis extenditur ad colonos, ſecus ſi ſit priuilegiũ perſonale, dec.4.nu.1.de priuil.in antiq.

priuilegia apoſtolica debet habere ſubſcriptionem aliquorum cardinalium, & annũ, dec. 1. nu.1.de priuil.in antiq.

priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſſignato de priuilegio ſuo non docuerit, an audiatur poſtea ſi de illo conſtare perierit, cau. 10.dub.29 nu.1.Faſtol.

priuilegium Papæ non eſt interpretandũ in præiudicium tertij, dec.2.nu.2.de renun.Biſig.

priuilegium an vnico actu contrario perdatur, dec.8.de ca.poſ.& proprie.nu.2.in nouis.

priuilegium datur a principe ſine ſcriptura, dec. 10.de off.dele.nu.5.in nouis.

priuilegium principis in ſui prę iudiciũ eſt latiſſime interpretandum, dec.3.de off.leg. in nou.

priuilegium principis latè eſt interpretandum, dec.4 de pręb.in nouis.

priuilegium principis cũ alterius præiudicio tacito nõ valere iura quæ dicunt loquuntur de præiudicio quod imminet de præſenti, deciſ. 21.de conceſſ præb.nu.5.in nouis.

¶Probatio non tuti acceſſus quoad vnum non ſufficit quò ad alios, niſi &c.dec. 5. de reſcri. nu.21.in nouis.

probatio reputationis, & communis opinionis releuat ab onere probãdi negatiuam, dec. 15. de probat.nu.1.in nouis.

probationis facultas non eſt anguſtanda, dec.2. de ſeque.poſ.& fruc.nu.1.in nouis.

probationes & iura in vna inſtantia factæ, perpetuo faciunt fidem inter eaſdẽ perſonas, nõ tamen diuerſas, niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finem litis veniat, aut à ſententia appellet, vel cauſam ſuam ſciuiſſet agitari, deci.20.de re iud.in nouis.

probationes impertinentes ſunt reijciendæ, deci.21.de teſti.nu.1.in nouis.

probationes in iure receptæ q̃ notorietatẽ inducant, dec.3.de reſt.ſpo.nu.2.in nouis.

probationes in iure legitimè receptę inducunt notorietatem, ibid.

probationum materia eſt fauorabilis & ampliãda, dec. 14.nu.2.de app in antiq.

probationes non ſunt augmentandæ, deciſio. 3. nu.2.de prob.Biſig.

¶Pro-

¶ Proceſſus in Rota contra eum qui ét monitus dederat mandatum coram A.C. tenetillo nō citato, dec. 2. de reſcr. nu. 56. in nouis.
proceſſus in vim gratiæ Si neutri, valet non obſtante nullitate primæ gratiæ, dec. 18. de reſcrip. nu. 6.
proceſſus per iudicem à quo, poſt appellationē interpoſitam à grauamine formatus, non reuocatur ex ſola pendentia per modū attentati, dec. 19. de app. nu. 2. in nouis.
proceſſus poſt legitimam appellationē factā eſt nullus, & multo fortius poſt inhibitionem, etiamſi contingat appellationi renuntiare, dec. 20. de app. in nouis.
proceſſus poſt inhibitionē factus eſt nullus, deciſ. 31 de app. nu. 1. in nouis.
proceſſus poſt brachiū ſæculare quomodo fiat, dec. 2. de reſcr. nu. 55. in nouis.
proceſſus procuratoris abbatis tranſlati validatur per ratificationem noui abbatis, deciſ. 29. de procu in nouis.
proceſſus procuratoris abbatis tranſlati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ, dec. 29. de proc. in nouis.
proceſſus quibus modis impugnari poſſit reſpectu interlocutoriæ, deci. 2. de appel. num. 5. in nouis.
proceſſus quō fiendus poſt intimationē executoris alium, dec. 2. de reſcr. nu. 51. in nouis.
proceſſus quomodo fiendus quando tertius venit ad cauſam, dec. 40. de procu. in nouis.
proceſſus ſuper negotio principali parte nō opponente quando valeat, omiſſo articulo appellationis, dec. 13 de reſcr. in nouis.
proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes conſentiant omiſſo articulo appellationis, ibi. nu. 12.
proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis ét de conſenſu partium, extra curiam non valet, ibid. nu. 14.
proceſſus valet factus ab vno etiam non cōſtito de impedimento ſi vere impedimentū probatur, dec. 7. de off. deleg. in nouis.
proceſſus agitatus à procuratore reuocato cuius reuocatio nō deuenerat ad notitiam, valet. dec. 3. nu. 2. de reſcr. Biſig.
proceſſus in vim literarum ſubreptitiarum parte non opponente, valet, dec 13. nu. 1. de reſc. Biſig.
proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati an ſit nullus, cau. 16. dub. 36. nu. 2. Faſtol.
proceſſus cōtra actorem qui impetrauit ſolum commiſſionem non tenet niſi citetur in partibus, dec 34. de reſcr. in nouis.
proceſſus coram collega non valet vt hic, dec. 2. de off. deleg in nouis.
proceſſus duorum executorum ex tribus datis cū clauſula, Quod ſi non omnes &c. nō valet, niſi conſtet de impedimento tertij, dec. 7. de off. dele. in nouis.
proceſſus executoris ſuæ factus in contumacem valet, dec. 15. de dolo & conto. in nouis.
proceſſus factus contra procuratorem reuocatū valet quoad fructus & expenſas, deciſ. 28. de proc. in nouis.
proceſſus factus coram duobus valet, parte non opponente, dec. 13. num. 3. de offi. delegat. in nouis.
proceſſus factus pendente termino ad recipiendum apoſtolos an validus cenſeatur, dec. 19. de app. nu. 1. in nouis.
proceſſus factus per procuratorem de cuius mādato non conſtat an valeat, dec. 7. de procur. in nouis.
proceſſus formatus in cauſa cū procuratore conſtituto poſt executionē citationis quāuis in debite factam valet, dec. 11. de dolo & contu. in nouis.
proceſſus formatus per procuratorē domini in cauſa criminali perſonaliter citati nō valet, dec. 10. de proc. in nouis.
proceſſus formatus per audientiā contradictarū in abſentia procuratoris tranſeuntis ad locū non exiſtentem de ſuburbijs curiæ Romanę valet, dec. 5. de iu in nouis.
proceſſus formatus per iudicem à quo ſuper petitorio ſuſpenſo, tenet licèt ipſe detulerit appellationi ab interlocutoria per quā declarauit ſuſpenſionem non tenuiſſe, dec. 7. de cau. poſſ & proprie. in nouis.
proceſſus formatus in curia omiſſis tribus citationibus per audientiā conſuetis fieri in terminis c. ſtatuimus, de elec. li. 6. valet & tenet, dec. 4. de dolo & contu. in nouis.
proceſſus habitus per audientiam cōtradictarū contra debite citatū in partibus tenet etiāſi poſt concluſionē produceretur procuratoriū ad cauſas deuolutas duntaxat ſub data incōtinenti poſt citationem, dec. 1. ibid.
proceſſus in cauſa principali factus, corā primo, poſtquam ſecūdus pronūtiauit male appellatum, & ſibi remiſit cauſam, eſt validus etiāſi ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, niſi fuerit inhibitum, deciſio. 1. de offic. delegat.

papa non præſumitur de facili tollere ius ad ré alteri quæſitum. dec. 8. num. 3. de conceſ. præbéd Biſig.

papa per ſolum mandatum de beneficio vacaturo nó præſumitur velle incontinenti ligare manus inferioris, neque beneficium aliquod afficere. dec 6. nu. 5. de conceſſ. præb. Biſig.

papa quæ in facto conſiſtunt præſumitur ignorare dec. 13. nu. 6. de præb. Biſig.

papa ſemper videtur facere gratiã abſque præiudicio iuris alieni. cau. 2. dub. 5. nu. 2 Faſtol.

papa non præſumitur eligere vnam viam per quá iudiciũ ipſius impugnetur. cauſ. 12. dub. 32. nu. 2 Faſtol.

papa vbi manum appoſuit, videtur totũ negotium ad ſe aduocare, & ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare, ſi hoc expreſſerit. dec. 6. nu. 2 & 3. de conceſſ. præb. Biſig.

papa vbi ſtudioſe aliquid mandat, tunc ordo literæ eſt ſeruandus. dec. 6. nu. 12. de conceſſ. præbéd. Biſig.

papa ſignando ſupplicationé partis ſimul facit gratiá & executores, licet non nominatos, & certos dicitur dare. deci. 20. de conceſ. præb. nu. 1. in nouis.

papa ſolus cum bigamo ad ſacros promoto ſuper executione illorum ordinum diſpenſat. dec. 1. de biga. nu. 2. in nouis.

papa vbi deputat certum prouiſoré de reſeruando beneficium pro aliquo in certa eccleſia, ſi prouiſor moriatur antequam prouiderit, poteſtas conferendi remanet penes Papam, non autem reuertitur ad ordinarium. deciſio. 10. in addi. de prǽb. in nouis.

papa vbi manũ appoſuit inferior ſe intromittere non poteſt. dec 4 de teſti. in nouis.

papæ poteſtas à Deo non autem ab homine eſt. dec. 1. de biga. nu 3. in nouis.

papæ ſcientia certa probari poteſt per teſtes. deciſi. 27. de reſcr. nu. 1. in nouis.

papa an poſſit illegitimum legitimare quo ad ſucceſſionem hæreditariam etiam in terris Imperatoris. dec 1. qui fil. ſint legit. in nouis.

papa confert deuoluta vt ordinarius. dec. 3. de offi. lega. nu. 4. in nouis.

papa in cóferendo omnes ordinarios præuenire poteſt. deci. 1. de præb. in nouis.

papa committendo cauſam ex certa ſcientia auditori céſetur velle eã in ſua curia agitari. deci. 1. de procur. nu. 1. in nouis.

¶Par in parem non habet imperium. deciſi. 3. nu. 2. de foro compe. in antiq.

¶Paroeciana eſt filia ſpiritualis. dec. 4. nu. 1. de filijs præsb. in antiq.

¶Pars non appellans an & quando ſententiæ acquieuiſſe videatur. deciſi 23. de re iudi. nu. 2. & 4. in nouis.

pars ſeparata à toto nó eſt ſub toto, ſed eſt totũ per ſe. deciſi. 11. num. 2. de reb. eccleſ. nó alie. in antiq.

¶Partus conceptus in his quæ cócernunt eius pręſeruationé vt producatur in eſſe, gaudet priuilegio iam natorum. dec. 1. nu. 4. de teſta. Biſig.

¶Pater poteſt dare feudum in dotem filiæ ſine aſſenſu domini. dec. 1. de feud. in nouis.

pater plures filios in ſua poteſtate habens ſi ſingulos inſtituat in certis rebus, & bonis, & eos illis ſingulariter iubendo eſſe contentos multa poſteà legata relinquens, cenſetur deceſſiſſe teſtatus. dec. 1. de teſtam. in nouis.

pater ſi minus relinquit filio inſtituto, quáuis iubeat illum eſſe contentum, nihilominus lex ſupplet vſque ad legitimam & etiá ſine onere. deci. 1. nu. 2. de teſta. in nouis.

pater an in præiudiciũ hæredis legitimi poſſit transferre iuſpatronatus. dec. 17. nu. 4. de iure patro. in antiq.

pater poteſt dare licentiam filio ſuo diſponédi in pios vſus. deci. 1. nu. 1. de dona. in antiq.

¶Patientia operatur conſenſũ in eo qui actum contradicendo impedire poteſt deci. 16. nu. 4. de renun. in antiq.

¶Patriæ poteſtatis ius inſtitutionis ſecularis eſt. dec. 7. de iudi. nu. 5. in nouis.

¶Patronus donans eccleſiam cenſetur donare ius quod in ea habet dec. 8. de renun. nu. 2. & deci. 12. nu. 2. de iure patro. in nouis.

patronus laicus habet ſemeſtre ad præſentadũ. dec 6. nu. 1. de iure patro. in nouis.

patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi cauſam pro ſuo intereſſe, & petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere ac præſentatum remoueri. dec. 2. de iure patro. in nouis.

patronus non poteſt per ordinarium, nec per legatũ impediri in præſentando. dec. 1. circa fin de præb. in nouis.

patronis non ſufficit eligere vel nominare ſeu literas mittere de pręſentando, niſi præſentent electum ſuperiori intra tempus. deci. 3. de iure patro. in nouis.

patronus poteſt iterato aliũ præſentare, ſi pręſentatus ſuperiori in manibus ipſius patroni renũ

renũtiauerit. deciſi.8. de iure patro.nume.1. in nouis.

Patroni conſenſus non requiritur quando epiſcopus reſtituit appellatione pendente depoſitum a beneficio poſt ſententiã.deciſi.21.de præb.nu 6. in nouis.

patrono ſufficit pręſentare idoneum realiter infra tempus licet eum ſuperior non admittat. dec.4 de iure patro.in nouis.

patronus excommunicatus non poteſt pręſentare, & quid de laico patrono. dec.2.nu.1.de iure patro.in antiq.

patronus laicus habet tẽpus quadrimeſtre ad præſentandum, ſemeſtre autem ſi ſit clericus. dec.10 nu.1.ibid.

patronus laicus paruum, vel nullum ius habet, vel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij. ead dec. nu 4.

patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure, licet non vacet de facto.dec.9. nu.1.ibid.

patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit.dec.1.nu.3.de inſtit.in antiq.

patrono an currat tempus præſentandi à die vacationis beneficij, vel potius à die notitiæ. deciſi.1.num.1.de iure patro.in antiq.

patronum licet appareat nõ præſentaſſe aliquẽ, an collatio facta ab ordinario intra tempus præſentãdi valeat.dec.10.nu.1.de iure patro. in antiq.

patronus an debeat vocari in vnione facienda. cau.2.dub 6.num.1. Faſtol.

patronus an poſſit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore. cauſ.5.dub.18.nu.1.Faſtol.

patrono ad præſentandũ quando incipiat currere tempus.dec.7 nu.2. de præb.Biſig.

patrono præſentandi tempus quando incipiat currere.dec.3.nu.1 de iure pat.Biſig.

patrono vel collatori vbi quis renunciauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem, quando incipiat currere tempus pręſentandi vel conferendi, reſpectiue. deciſ.7.nume.6.de præbend.Biſig.

¶Pauperes Chriſti vltimo loco vocati ad fideicommiſſum, præferuntur alijs venientibus ab inteſtato in omnem euentum, licet ſub certis modo & conditione vocati videantur. dec.9.num.1.de teſtamen.in antiq.

paupertas ſuperueniens excuſat à iuramento licito dec.2.nu.3.de arbit.in antiq.

¶Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis. dec.1.nu 6.de hære.in antiq.

¶Penſionis taciturnitas an reddat gratiam pauperis ſurreptitiã. dec.39.de reſcrip.in antiq.

penſionem ſoluens nomine alieno, cenſetur ex mãdato domini ſoluiſſe, maxime ſciente penſionario.deci.2 nu.2.de cau.poſſeſſio.& propriet.in antiq.

¶Peremptoriũ pluries emitti poteſt. cauſ.33. dub 62.nu.3 Faſtol.

¶Periurus an ſit infamis.dec.1.nume.2.de iureiur in antiq.

periurus poteſt priuari beneficio, & quid de veniente contra fidẽ datam. ibid.nu.1. & deci. 1.nu.1.de pactis.Biſig.

¶Permutantibus & nõ alijs epiſcopus arctatur ad conferendum beneficia permutata deciſ.1. de rer.permu.nu.3.in nouis.

permutatio beneficij expedienda eſt per epiſcopum in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, non per illum ad quem collatio pertinet ex conſuetudine legitime præſcript. dec 6.de renun.in nouis.

permutatio facta lite pendẽte reuocatur per modum attentati etiam cõtra ſuperſtitẽ eo tamẽ vocato.dec.3.vt lite pend.in nouis.

permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici, eo contempto non eſt nulla ipſo iure ſed annullãda.dec.5.de rer.per. in nouis.

permutatione nulla exiſtente an partes poſſint propria authoritate redire ad ſua beneficia. dec.1.de fil præsby.nu.2.in nouis.

permutanti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare conpermutantem pro tali habitũ, cuius titulus ſi impugnetur onus probandi incumbit impugnanti. deciſi.4 de rer. permut.in nouis.

permutanti datur regreſſus ad ſuum beneficium quod cum duobus permutauit vno illorum euicto & altero dimiſſo.deci.3.de rer.permu. in nouis.

permutantes beneficia reſeruata non ſecuto permutationis effectu, an poſſit recurſum habere ad ſua beneficia authoritate propria. dec.4.de rer.permu.in nouis.

permutantes indigent noua collatione ſi permutatio non eſt ſortita effectũ. deci.1. in ſi. de fil presby.in nouis.

permutãtes quãdo poſſint redire propria authoritate.deci 4.de renun. nu.10. in nouis.

permutantes ſi adminiſtrauerint in beneficijs permutatis, credentes permutationẽ tenere, quæ fuit nulla, & poſtea moriatur, an dicantur

 tur

tur talia beneficia vacare per mortem vel per renuntiationem,dec.1.de rer.permu.nu.9.in nouis.

permutãtes ſua beneficia an poſſint ad illa propria authoritate redire,dec.1.de rer.permu.nu.2.in nouis.

permutatio beneficij litigioſi facta lite pendẽte, reuocatur per viũ attentati et mortuo permutãte,vocato tamen poſſeſſore,dec.3.nu.1. et ſite pen.nihil innouetur,in antiq.

permutatio beneficij ſi non ſortiatur effectũ,& permutantes moriantur,beneficia extra curiam dicuntur vacare,dec.4.nu.2.de rer.permu in antiq.

permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit,dimiſſurum,ſi aliud virtute expectatiuæ aſſequatur,tacita tali oblatione facta eſt ſurreptitia,dec.13 nu.1.ibid.

permutatio eſt de numero contractuum innominatorum,dec.16 nu.5.eo.ti.

permutatio ex quibus præſumitur facta in fraudem expectantium,dec.2.nu.1.de præſumpt. in antiq.

permutatio facta per procuratorem conſtitutũ tempore quo non habuit dictum beneficiũ dominus conſtituens,non valet,dec.26.nu.3.de procu.in antiq.

permutatio facta per procuratorem de beneficio cuius non erat dominus conſtituens tpe conſtitutionis,ſed permutationis,non valet, dec.17.nu.1.de procur.in antiq.

permutatio facta per aſſertum procuratorẽ poteſt per dominũ ratificari.Et acceptatio beneficij põt fieri per procuratorem,ſed non aditio hæreditatis,ibi.dec.21.nu.1.

permutatio facta per procuratorem laicum valet,dec.11.nu 1.de rer.permu.in antiq.

permutatio facta ſub cõditione,ſi placet patrono an valet,ibid.dec.12 nu.1.

permutans beneficium pro pluribus,ſi vnũ euincatur tanquam reſeruatum poteſt habere regreſſum ad ſuum primum beneficium, ſed opus erit noua collatione,dec.9.nu.1.de rer. permu.in antiq.

permutans non agit interdicto vnde vi, nec ex canone reintegranda, dec.8 nu 1.eo.tit.

permutans ſi obtineat beneficiũ habens ordines annexos, ſi infra annum ſe promoueri nõ fecerit, an priuetur tali beneficio ante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente, dec 1.nu.1.eo.tit.

permutantes ſimul expediunt literas ſeu bullas ſuas,nec alter ſine altero poſſet illas expedire,& hoc de ſtylo cancellariæ apoſtolicæ, dec.17.de conſue.in antiq.

permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſſident,dec.15.nu.1. de rer.permu.in antiq.

permutare poteſt eccleſiam curatam,clericus et iam non õne anni,licet ſe promoueri non fecerit,dec.38.n 1.2.de præb.in antiq.

permutare vltimo die anni non poteſt non promotus,deciſ.6.nume.1.de rerum permuta.in antiq.

permutãtes non poſſunt propria authoritate redire ad priora beneficia,licet non inducãtur incurrere pœnam c.de multa,de præb.& c cũ quis,ſi contra faciunt,dec.3,num.2.de rerum permu Bilig.

permutatio & eius expeditio.Biſig.

permutatio an ſufficienter pſumatur fraudulẽter facta in præiudicium expectantiũ ex ſola diſparitate beneficij,ibid.dec.5 nu 1.

permutatio facta de eccleſia minori cũ eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis,qui iniuſtè litem moueat ſuper minori eccleſia,dec 2.nu.1.de rer.perm.Biſig.

permutatio facta in fraudẽ expectantis apoſtolici an cenſeatur,vbi conſtituẽs procurator ab aliquo octuagenario ad reſignandũ in curia ex cã permutationis in manibus vicecancellarij reſignauit & permutauit cum eius conſanguineo,cuius beneficium non valebat tertiã partem beneficij adepti,cauſ.6.dub. 22.nu.1. Faſtol.

permutatio in fraudẽ expectãtis facta an cenſeatur,vbi ab infirmo,de cuius ſalute deſperabatur, beneficium maioris valoris permutatũ fuit cau 3 1.dub.60.nu.1 Faſtol.

¶Petenti reſpõdere libello ſi obijciatur de compromiſſo, videndum eſt an ſit tale quod impediat litis conteſtationem, quia ſecus ſi eſt ſimplex, deciſ. 11.num.1.de litis conteſta.in antiq.

petitio poſſeſſionis bonorum ſecundũ tabulas facta ante euentum conditionis, valet in euentum,dec.7.nu 6.de conceſ.præb.Biſig.

petitorium non venit ſub poſſeſſorio, dec.2. nu. 2.de ca poſ.& propric.Biſig.

petitorium licet A.ſuſpenderit quoad B.nõ obſtabit quo minus ipſe B.admitti debeat ad petitorij cauſam ab A. contra terminum colitigantem reaſſumptam,deciſ.7.nu.1.de reſt. ſpol.Biſig.

petito-

petitorium an poſſit pluries in eadé inſtátia ſuſpendi, dec. 8. de cauſa poſſeſſionis & proprie. nu. 1. in nouis.

petitorium quaſi ſemper trahit ad ſe poſſeſſoriú & illi præualet, dec 6. ibid.

petitorium ſuſpendi an feriarum tpe poſſit, vt in ſolo poſſeſſorio procedatur, dec 2. ibid.

petitoriú ſuſpendens cú proteſtatione q ab illo non intendit recedere niſi exprimat, dando poſtea libellum ſuper vtroque videtur à dicta ſuſpenſione receſſiſſe, ibid dec 6.

petitorium ſuſpendens ſemel, illudq; reaſſumés an poterit iteratò illud ſuſpendere. ibid.

petitorio & poſſeſſorio intentato, ipſoq; petitorio ſuſpenſo ſi pronunciatú extiterit ſup poſſeſſorio poterunt partes tá corá iudice à quo, q coram iudice ad quem, redire ad petitoriũ & in eodem procedere. dec. 1. de cau. & poſſeſſ. & proprie. in nouis.

petitorio & poſſeſſorio agenti ad effectú impediendi ſuſpenſioné petitorij ſui factá per parté ſibi aduerſam, ſufficit producere ſolam factam gratiá illi de alio beneficio per cuius aſſecutioné Papa voluit & decreuit beneficiũ de quo agitur vacare, licèt non probet plenè huiuſmodi vacationé nec aſſecutionem. dec. 15. de præb. in nouis.

petitorio ſuſpenſo omnia illud concernentia & eius acceſſoria ſuſpenſa eſſe videntur, dec. 16. de reſt. ſpo. nu. 2. in nouis.

petitorio ſuſpenſo ét arreſtari poteſt actor, vt poſitionibus petitorium ipſum concernentibus reſpondeat, dec. 5. de ſequeſt. poſſ. & fruct. nu. 1. in nouis.

petitoriũ & poſſeſſorium vbi intentatur, pronũciatio in poſſeſſorio eſt præmittenda: in executione tamen proprietas debet præualere, dec. 14. nu. 4. de reſt. ſpol. in antiq.

petitoriũ licèt inter duos collitigátes fuerit ſuſpenſum coram ſuo iudice, ſi cótingat per Titiú corá alio iudice agi ſuper eodé petitorio, poterit ſuſpendens tale petitorium venire & agere pro ſuo intereſſe ſuper petitorio corá ſecundo iudice, dec. 6. de cau. poſſ. & proprieta. in antiq.

petitoriũ pót ſuſpendi in cá appellationis, ſecus in cauſa principali, quia non poſſet poſt concluſionem in cauſa, dec. 4. num. 1. eo tit.

petitorium tempore feriarum non poteſt ſuſpédi vt procedatur in poſſeſſorio, dec. 1. nu. 1. de fer. in antiq.

petitorium ſuſpendi poteſt ét in ſecunda inſtátia, niſi de Rei iure conſtet, dec. 4. de cau. poſſeſ. & propriet. in antiq.

petitorij ſuſpéſio quòad vná parté operatur effectú ét quoad aliam ét non petenté, dec. 12. nu. 1. de cau. poſſ. & propriet. in antiq.

petitorij ſuſpéſione ſtante inter duos corá vno iudice, q illud corá alio iudice & cú alio collitigante intentari poſſit, deciſ. 6. nu. 1. de cauſa poſſ. & proprie. in antiq.

¶ Plenitudo non indiget adiectione, dec. 32. nu. 6. de præb. in antiq.

¶ Pęna conuentionalis exigitur in materia euictionis, dec. 34 de reſcr. nu 4 in nouis.

pęnæ tenere dent ſuos authores, dec. 1. n. 1. de ira. cal. & dec. 3 de ca. poſſ. & proprie. in nouis.

pęnalis clauſula quátumcunq; poſſibilis, ſi diſpoſitioni impoſſibili adiungatur, non tenet, dec 10 nu. 2. de teſtam. in antiq.

¶ Poſitio data & iurata per procuratorem, per dominum reuocari poteſt, deciſ. 2. de confeſ. nu. 1. in nouis.

poſitiones in prima inſtátia datæ per iuſm procuratoris poſſunt per dñm in ſcda inſtantia mutari, & in melius reformari ſine expſſa reuocatione erroris, dec. 2. de cófeſ n. 1. in nou.

poſitioni obiectiuæ tenetur quis reſpódere, dec. 43. nu. 1. de teſtib. & atteſt. in antiq.

poſitioné vbi quis negauerit, nó poterit amplius contra ponentem ſe iuuare ex ea. dec 42 nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq.

poſitiones in prima inſtátia per procuratoré ét cum iuſto datæ, poſſunt in ſecunda per principalé reuocari ſine expreſſa reuocatione erroris, dec 32. nu. 1. de teſtib. & atteſta. in antiq.

poſitionibus an renuntians liti & cauſæ teneatur reſpondere, dec. 40. nu. 1. eo. tit.

poſitionibus concernentibus petitoriú nó tenetur reſpondere pars, ſi fuerit ſuſpenſum petitorium, ibid. dec. 41. nu. 1.

poſitionibus nó bene ſpecificatis vel nó diſpoſitiue datis non cogitur quis reſpondere, deci. 29. nu. 1. de teſti. & atteſt. in antiq.

poſitionibus tá pertinentibus quá impertinentibus reſponderi debet de ſtylo palatij, dec. 24. nu. 1. de teſtib & atteſta. in antiq.

poſitionibus vbi ſemel reſpóſum eſt, an iteratò reſponderi cogi poſſit pars, dec. 3. nu. 1. de confeſſ in antiq.

poſitioni concernenti excommunicationé, an reſpondere quis teneatur, deciſ. 9. nume. 1. de reſcrip. Bilig.

Poſſidens beneficium eccleſiaſticú an habeat

pro-

probare titulum poſſeſſorium, deci.j.de reſt. ſpol uu.2.in nouis.
Poſſidens nomine meo ſi expellatur de poſſeſſione, non competit mihi interdictum vnde vi, contra ſpoliantem, niſi doceam quod de mandato meo poſſeſſionem reciperet, deci.9. de reſtit.ſpol.nu.1.in nouis.
Poſſidens partem in poſſeſſione totius eſſe cenſetur, dec.14 de reſti.ſpol.nu.1.in nouis.
Poſſidens recenter non præſumitur bonę fidei poſſeſſor, vnde habet titulum oſtendere, dec. 1.de reſtit.ſpo.nu.3.in nouis.
Poſſidens conditio melior eſt in pari cauſa turpitudinis, deciſio 4.circa princ. de re iudi.in nouis.
Poſſidere an præſumatur qui olim poſſedit, deci.4 de prob.in nouis.
Poſſidere totum videtur, qui nactus eſt poſſeſſionem alicuius rei quam de iure communi poſſidere & tenere poteſt, dec.14 de reſtitu. ſpol.nu 1.in nouis.
Poſſeſſio prælaturæ ſed non poſſeſſio bonorum eccleſiæ mortuo prælato vacat, vnde œconomus eccleſiæ vel ſucceſſor poteſt agere nomine eccleſiæ contra occupantem poſſeſſionem interdicto vnde vi, non autem crimine hæreditatis expilatæ vel adipiſcendæ interdicto, dec.j.de reſt.ſpo nu.4.in nouis.
Poſſeſſio quærenda facti eſt, tamē ipſa apprehēſa & quæſita iuris eſt, deciſ.5. vt lit. penden. in nouis.
Poſſeſſio vitioſa facit vacare priora beneficia, dec.3.de præb.nu.2.in nouis.
Poſſeſſio vitioſa ꝙ priora beneficia vacare faciat, dec 3.de præb nu.2.in nouis.
Poſſeſſionis datio eſt de proceſſu quæ inhibetur lite pendente, deciſio, 3.in fi. vt lit. pend. in nouis.
Poſſeſſionis effectus conſiſtit in perceptione fructuum, dec.j.de reſt.ſpo.nu.1.in nouis.
Poſſeſſionis exceptio non habet locum in continuatione poſſeſſionis vel in præſcriptione tanti temporis cuius contrarij memoria nō exiſtit, deci. 11.de reſt.ſpol.nu.2.in nouis.
poſſeſſioni & proprietatis nihil commune, deci. 7.de ca.pol.& propriet.nu.1.in nouis.
Poſſeſſionem alicuius rei apprehendens an totum poſſidere videatur, dec.14.de reſti.ſpol. in nouis.
Poſſeſſionem apprehendens beneficij propria authoritate perdit ius quod in beneficio habuit, deciſ.10.vt lite pend.nu.2. ibid. in nouis.
Poſſeſſionem corpore & animo acquiri iuris eſt, ibid.nu.12.
Poſſeſſionem ingrediens lite pendente iudicē offendit & partem, dec.5.de reſtit.ſpol.num. 2.in nouis.
Poſſeſſionē pacificam ſi quis probauerit inſufficienter, ex hoc infertur ad fructuum perceptionem, dec. 15 de præb.in nouis.
Poſſeſſionem ſuam qui continuat, ſpoliare non dicitur, dec.11. de reſt.ſpol.nu.3 in nouis.
Poſſeſſio beneficii eccleſiaſtici an ſola cōfirmatione quæratur, deci.j.de reſtit.ſpol. nume 4. in nouis.
Poſſeſſio capta ſine literis in conſiſtoralibus nō eſt bona, dec.6 de elect.nu.4 in nouis.
Poſſeſſio corporalis poteſt per quemcunque recipi etiam excommunicatum, dec.21.de procura.nu.2.in nouis.
Poſſeſſio cum ſit quid facti, iure ciuili infirmari non poteſt, dec.3. de reſti.ſpol.nu.7.in nouis.
Poſſeſſio generalis iuriſdictionis acquiritur per vnicum actum dummodo vtens intendat vti iure ſuo quoad iuriſdictionē vniuerſalem, dec.2.de præſc.nu.3.in nouis.
Poſſeſſio iuris canonicalis vel præbēdæ per ſpecialem procuratorem acquiritur non per negotiorum geſtorum, niſi dominus ratum habuerit infra tempus quo potuiſſet poſſeſſionem nanciſci, dec.21.de procu.nu.1.in nouis.
Poſſeſſio iuris canonicalis vel præbendalis an ad alia non apprehenſa & poſſeſſa non extēdatur, dec.14.de reſt.ſpo.in nouis.
Poſſeſſio iuris canonicalis quo modo acquiratur, dec.12 ibid.
Poſſeſſio multa habet commoda, dec. 10.circa med de cau.poſſ.& proprie. in nouis.
Poſſeſſio non eſt danda ſine titulo agenti interdicto adipiſcendæ, deci. 10.in fi. vt litepend. in nouis.
Poſſeſſio pacifica impeditur etiam per ſolam moleſtiam facti & prætenſionem, dec.j.de reſcr.nu. 10.in nouis.
Poſſeſſio acquiſita eſt quid iuris, licet in acquirendo ſit facti, dec 81.nu.1.de reſc.in antiq.
Poſſeſſio an dicatur acquiri per ſolum tactum annuli eccleſiæ cauſæ, ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem conferendi, dec.5.de cau. poſ.& proprie.in antiq.
Poſſeſſio an transferatur ex contractu rei eccleſiæ indebite facto, & ex cauſa inſufficienti, deci.1.nu.3.de conſuetu.in antiq.
Poſſeſſio beneficij an acquiratur per traditionem

nem annulli, deciſio.j.nume.1.de cau.poſſeſ. & proprie.in antiq.

poſſeſſio diutina facit quem præſumi promotum, & ideo dicenti negatiuam incũbit onus probandi, dec.4.nu.1.de prob.in antiq.

poſſeſſio facilius perditur quàm proprietas, dec.6.nu.5.de rer. permu.in antiq.

poſſeſſio quod ex cõtractu inutili transferatur, dec.1.nu.4.de confue.in antiq.

poſſeſſio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium, licèt ſecus in ordinario, dec.3.nu.1.de prob.in antiq.

poſſeſſio ſola dat titulũ in beneficialibus, deiſ.10 nu.2.de præb.in antiq.

poſſeſſio violenta facit vacare priora beneficia dec.15.nu.2.de prob.in antiq.

poſſeſſionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub traditione, dec. 19. nu.2. de reſti.ſpol.in antiq.

poſſeſſionis traditio eccleſiæ clauſæ fit ẽt ſolo anulo, ſi per habentẽ conferendi pŕãtem fiat, dec.5.nu.1.de ca.poſſ.& proprie.in antiq.

poſſeſſio an ſufficienter probetur per inſtrumẽtum publicũ in quo continetur partem eſſe inductam in poſſeſſionem, cau.20.dub.41.nume.1.Faſtol.

poſſeſſio dicitur acquiri per tactum anuli portæ clauſæ, & ſi fuerit ſpoliatus, erit reſtituendus, dec.8.nu.1.de reſt.ſpo.Biſig.

poſſeſſio & acceptatio poſſunt acquiri ſub conditione, qua deficiente nihil acquiritur, dec.9.nu.2.de conceſ.pręb. Biſig.

poſſeſſio trãſfertur ex inutili contractu, vbi nõ poſſet transferri dominium, dec. 1. nu. 8. de reſt. ſpol. Biſig.

poſſeſſionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtũ vel iniuſtum, dec.1.nu.7 de reſt.ſpo.Biſig.

poſſeſſor abſoluitur etiam ſi ſit actor, ſi vtraque pars in cauſa beneficiali nihil probat, dec.1.de re iud.nu.1.in nouis.

poſſeſſor beneficij an & quomodo agere poſſit ad pẽſionem diu prædeceſſori ſuo ſolutam, quam tamen ipſe nunquam percepit, dec. 1. de reſt.ſpo.nu.1.in nouis.

poſſeſſor beneficij litigioſi debet amoueri à detẽtione ſeu poſſeſſione ipſius de facto, & perinde tractari ac ſi eſſet beneficium reſeruatũ, dec 3.in 2 addi.in nouis.

poſſeſſor beneficij de cuius non iure conſtat, poteſt dare contra reſeruationem obiectus tam in perſonam q̃ gratiã ad effectũ abſolutionis tantum, dec.4.in prin.de re iud.in nouis.

poſſeſſor bonæfidei alicuius caſtri ſiue villæ ratione cuius cõpetit ius præſentandi ad eccleſiam, licèt nunquam antea præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam præſentare, dec. 7. de iure patr.nu.1.in nouis.

poſſeſſor bonæfidei non ſpoliat.dec. 6. de reſtit. ſpo nu.1.in nouis.

poſſeſſor fatuus reputatur qui contra nõ poſſeſſorem petitorium intentat, dec.1.circa.fi. de re iud.in nouis.

poſſeſſor malæ fidei tenetur ad reſtitutionẽ fructuum à tempore occupationis iniuſtæ, licèt tẽps occupationis nec quãtitas ſeu valor fructuum coram iudice probata non fuerint, cũ coram executore probari potuerunt, dec. 4. de reſt.ſpo.nu.2.in nouis.

poſſeſſor non eſt amouendus niſi per illum cuius intereſt & habentem ius, dec. 4. de re iud. nu.2.in nouis.

poſſeſſor rei litigioſæ an obtinere poſſit per ius nouum lite pendente ſibi ſuperueniente, deciſ.25.de relcr.nu.3.in nouis.

poſſeſſor violentus duntaxat condẽnatur in fructibus qui percipi potuerunt, dec.5.de reſtit. ſpo.nu.1.in nouis.

poſſeſſore reo mortuo an per inſtãtiam actoris poſſit procedi per audientiam contra omnes quorum intereſt ad vlteriora ad effectum adiudicationis fiendæ actori, dec.8.vt lit.pend. in nouis.

poſſeſſor beneficij etiam non probato titulo beneficij nec penſionis, poterit agere nomine ſui beneficij, deciſ.9.nu.1.de cau poſſ.& proprie.in antiq.

poſſeſſor etiam ſi nullũ ius habeat in beneficio, tamen dare poteſt obiectus, dec.6.num.2.de ſen.& re iud.in antiq.

poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorẽ per obiectus, dec.7.nu.1.de excep.in antiq.

poſſeſſor malæfidei ſicut violentus condemnandus eſt in fructibus à tempore occupationis, licèt de tempore non conſtet, dec 2. nu.1. de pen.in antiq.

poſſeſſor prebendę reſtituendus eſt ad res ad prębendã ſpectantes quas poſſidebat defunctus ex cuius perſona vacauit aduerſus quoſcunque ſpoliatores, ſed non contra ſpoliatorem collitigantem ſuper præbẽda, licèt dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe, dec.18. nu.1. de reſt.ſpo.in antiq.

poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij etiam ſi nullum ius habeat, vbi con

ſtat

ſtat de non iure actoris,dec.6.num.1.de ſen. & re iud.in antiq.

¶Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitoriũ, dec.15. nu.3.de ſen.& re iud.in antiq.

poſſeſſorio per tres ſnias conformes deciſo & ſuſpenſo prius petitorio non eſt amplius ſententia dicenda ſuper poſſeſſoria,dec.14.nu.1.de cau.poſ.& proprie.in antiq.

poſſidẽs authoritate ſuperioris põt agere nomine beneficij vel dignitatis ꝑ rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium vel dignitatẽ, dec.18.nu.2.de reſt.ſpol.in antiq.

poſſeſſor de cuius non iure conſtat,non eſt amouendus vt alter inducatur in poſſeſſionẽ loco ſui non habens ius in beneficio,deciſ.2.nu.3. de excep Biſig.

poſſeſſor reus in cã beneficiali de cuius iure non cõſtat an poſſit dare obiectus de nõ iure ſuo contra actorẽ,de cuius iure conſtat, niſi vincatur per obiectus iſto,deciſ.2.nume.1.de excep.Biſig.

poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum, deciſione 3.de cau.poſſeſ.& propriet.num.1 in nouis.

poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſeſſionẽ pacificã,licèt ſibi poſtea moueatur lis ſuper beneficio,dec.3.de ca poſſ.in nouis.

poſſeſſorio agens an poſſit illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium,de cau.poſ.in nouis.

poſſeſſorio agenti ad petitorium colorandũ ſufficit docere ſe inſtitutum, licèt de præſentatione non conſtet,dec.4 de cauſ. poſſ. & propriet.in nouis.

poſſeſſorium iudicium nõ eſt arduum,dec.1.nu. 1.de off.arch.Biſig.

poſſeſſorium reſtituendæ eſt multũ fauorabile pro ſpoliato,& celeritatem deſiderat præſertim in odium ſpoliantis,dec.1.nu.3.de cauſ. poſſ.& propriet.Biſig.

poſſeſſorium non trahit ad ſe petitoriũ, licet ſecus econtra,dec.1.nu.3.de cauſa poſſ.& proprie.Biſig.

poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium, licet ſecus econtra,dec.2.nu.3.ibid.

¶Potuiſſe dicitur,qui licèt per ſe non potuit, tamen potuit per alium,dec.5.de offic.delega. nu.2.in nouis.

¶Præbenda optata loco primæ habetur,dec. 8. nu.6.de ſen.excom.in antiq.

præbẽdæ vbi non ſunt diſtinctæ terminus mẽſis non ſtatuitur,dec.26 nu.1.de præb.in antiq.

præbenda eſt acceſſio canonicatus, & non cõtra dec.11.nu.8.de conceſ.præb.Biſig.

præbenda oritur ex canonica ſicut ex matre filia.ibid.nu.10.

præbenda debetur ratione canonicatus,dec. 19. in fi.de præb.in nouis.

præbenda naſcitur ex canonia tanquam filia à matre,dec.33.de reſcr.nu.1.in nouis.

præbenda nomine beneficij cõtinetur,dec. 8.de conceſſ.præb.in nouis.

præbenda poteſt renuntiari ſine authoritate ſuperioris,dec.6.de conſuet.in nouis.

præbenda vnde dicta eſt,deciſ.26.nu.1.de præb. in nouis.

præbendæ eccleſiæ cathedralis nõ niſi exiſtentibus in quattodecimo anno conferuntur,dec 26.de reſcri.in nouis.

¶Præcario in dubio transfertur poſſeſſio,dec.1. nu.2 de reſt.ſpol.in antiq.

¶Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatum impedit litis conteſtationem ſicut ſententia diffinitiua,dec.7.nu.1.de litis conteſta.in antiq.

præceptum de ſoluendo vim diffinitiuæ habet, actionemq́; parit ſicut & ſententia,ibi.nu.2.

præceptũ ſine ſcriptis factũ in fauorem eius cui pars detulit iuramentum deciſorium, valet, dec.4.nu.1.de iureiu.in antiq.

præcepto prohibitiuo vel negatiuo renuntiari expreſſe non poteſt,dec.10.nu.2.de conſuet. in antiq.

præcepta negatiua ſemper obligant, ſecus de affirmatiuis,quia licet obligent ſemper, non tamen ad ſemꝑ,dec.10.nu.3.de conſu.in antiq.

præceptum de ſoluendo non eſt ferendũ in ſcriptis,dec.1.nu.1.de ſen.& re iu.Biſig.

præceptũ de ſoluendo eſt eiuſdem effectus ſicut ſentẽtia,& ex eo oritur actio in factum ſicut ex ſententia,ibi.nu.2.

¶Præiudicium peréptoriũ dicitur grauius quã dilatorium,dec.12.de re iud.nu.1.in nouis.

¶Prælatus ſine conſenſu ſui capituli agere põt. dec.3.de conſeſſ.nu.4.in nouis.

Prælati inferiores poſſunt excõmunicare & iudicare,dec.2.circa med.de præſcr.in nouis.

prælati modernis tẽporibus plus ſequuntur carnalitatis affectũ quam iudicium rationis, & ſæpe ex inordinata affectione ꝓmouẽt ſuos, dec.1.nu.3.de prob.in nouis.

prælati qualem poteſtatem habent in beneficijs menſalibus,dec.2.circa fi.de excel.prælat.in nouis.

prælati ſuarum eccleſiarũ ſunt legitimi, deci.3. de con-

de confeſ.nu.3.in nouis.
prælatus an & quando ſine conſenſu ſuę congregationis eccleſię adminiſtrationẽ exercere poteſt, dec.3.de confeſ.nu.4.in nouis.
prælatus eſt legitimus adminiſtrator ſuæ eccleſię, & pro ea ſtare debet in iudicio, deci.3.de confeſ.nu.3.in nouis.
prælatus ex ſola confirmatione nomine eccleſię agere poteſt pro iuribus ſubtractis, deci.1.nu.1.de reſt.ſpo.in nouis.
prælatus ex ſola confirmatione habet ius & adminiſtrandi & agendi, tam petitorio, quàm poſſeſſorio, eadem dec.nu.4.
prælatus licet ſit vſufructuarius in vita, tamen eſt vſuarius in morte, dec.11 circa fi. de loc.& conduct. in nouis.
prælatus nõ ſuccedit vt hæres, nec tenetur ſeruare omnes cõtractus initos maximè inutiliter per prædeceſſorem ſuum, ibid.
prælatus poteſt agere & defendere, & procuratorem conſtituere pro mẽbris & ſubditis ſuis, dec.36.de proc.in nouis.
prælatus plus iuris habet in inſtituendo quã patronus in præſentando, dec.11.nu.2.de iure patr.in nouis.
prælatus quando ſtare contractui per prædeceſſorem facto cogitur, dec.1.de loc.& conduct. nu.1.in nouis.
prælatus agit interdicto vnde vi, pro rebus ablatis eccleſiæ anteq̃ eſſet prælatus, deci.1.nu.1. de his quæ vi metus ve cau.fiunt.in antiq.
prælatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito, niſi dicat ſua intereſſe, dec.1.nu.1.de iudic.in antiq.
prælatus vel prælatiſſa poteſt creare vicarios tẽporales, dec.1.nu.1.de offi.ordi.in antiq.
prælato agenti pro ſua eccleſia, exceptio oppoſita ꝙ non ſit prælatus, ſeu in poſſeſſione prælaturæ, non eſt admittenda, dec.6.nu.1.de exce. in antiq.
prælati electio in collegiatis eccleſijs pertinet ad collegium, dec.8.nu.4 de præb.Biſig.
¶Præparatorium natura eſt ꝙ impedimẽta tollantur quæ obſtare poſſent, dec.27.de reſcri. nu.5.in nouis.
¶Præpoſitura non eſt dignitas de iure, deciſ.17. de conceſ præb.in nouis.
præpoſitura concurrentibus tribus eſt dignitas principalis in ea collegiata, dec.4.de elect.in nouis.
¶Præſcribi iura epiſcopalis ad vtramque legẽ ſiue iuriſdictionis ſiue diœceſanam pertinẽtia per ĩferiores epiſcopis poſſunt, deciſ.2.circa medium, de præſcr.in nouis.
præſcribendi cauſam quandoq; titulus iniuſtus tribuit, dec.3.de præſcr.nu.1.in nouis.
præſcriptio legitima regulariter eſt quadragenaria, dec.2.in prin.de præb.in nouis.
præſcriptio quadragenaria annorũ prima tollitur per ſecũdam quadragenariã contrariam, dec.2.de prę.nu.3.in nouis.
præſcriptio vacante eccleſia non currit, deciſ.7. de rer.perm.in nouis.
præſcriptionem probare volenti an ſufficiat dicere ſe legitime præſcripſiſſe, dec.7.num.4.de prob.in nouis.
præſentare, verb.quod aliquãdo pro conferre ponatur, ſicut verbum eligere, pro præſentare, dec.27.de præb.nu.1.in nouis.
præſentatio an probetur ex narratiua inſtitutionis facta per epiſcopum, dec.11.de iure patro. nu.1.in nouis.
præſentatio debet fieri per inferiorẽ ſuperiori, dec.27.de præb.in nouis.
præſentatio eſt fructus poſſeſſionis, dec.7.de iure patr.nu.1.in nouis.
præſentatio modicũ iuris confert, dec.4.de cau. poſ.& proprie.in nouis.
præſentatio poſſeſſionis fructus, dec.7.de iure patro.nu.1.in nouis.
præſentatio dat ius ad rem, deci.7.nu.2.de iure patr.in antiq.
præſentatio patroni clerici habet vim electionis, dec.1.nu.2.de inſtit.in antiq.
præſentatio ſecundo facta poſt renũtiationẽ primi præſentati in manibus patroni ſubſequẽte etiam renun.in manibus patroni epiſcopi, valet, dec.16.nu.1.de renun.in antiq.
præſentatus an poſſit in manibus ſolius patroni clerici renũtiare, dec.19.nu.3.de ren.in antiq.
præſentati renũtiatio in manibus patroni facta ante inſtitutionem, an valeat, dec.7.nu.1.de iure patr.in antiq.
præſentatus a pupillo maiore infante præfertur præſentato à tutore, dec.7.nu.1.de iure patro. in antiq.
præſentatus à patrono tenetur probare ſe infra tẽpus iuris fuiſſe præſentatum, ſi hoc negatur, dec.12.nu.1.eo.ti.
præſentatus à donatario præfertur præſentato ab hærede donatoris, licẽt conſenſus epiſcopi ſuperueniat poſt donationẽ & præſentationem, dec.17.nu.1.eo.tit.
præſentatio abbatis per epiſcopũ admiſſa præſumitur

mitur facta de conſenſu capituli, dec. 1.nu.1. de his quę fi.à prælatis.
præſentatus primo à patrono laico debet admitti per epum, alias tenebitur epiſcopus primo non admiſſo, dec.6.nu.2.de conſue. Biſig.
præſentia partiū an faciat cauſam eſſe in curia, dec.19.nu.2.de app.Biſig.
¶Præſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore, deci.8. nu.3.de ca.poſſ.& proprie.in antiq.
præſumptio non habet locū pro veritate cauſarum in appellatione extraiudicialis expreſſarum, & ideo cauſæ ipſe probari debent, deci. 44.de app.nu.3.in nouis.
præſumptio violenta eſt legitima probatio etiā in iudicio, dec.2.in prin.de excep.in nouis.
¶Princeps nō præſumitur in ſuis reſcriptis velle præiudicare iuri tertij, nec forte poſtea id facere ſine cau.dec.20.de præb.in nouis.
princeps vnus an poſſit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire, dec.3. nu.1. de foro comp.in antiq.
princeps vbicunq; facit aliquem actum, & ad ipſius effectualem ſuppletionē remouet impedimenta quæ completioni actus obſtarēt vniuerſaliter loquendo, tā præſentia quā futura impedimenta remouiſſe videtur, dec. 33.nu. 16.de præb.in antiq.
principali ſublato cenſeutur & ſublata acceſſoria ad illud, dec. 1.de app.nu.2.in nouis.
principium eſt potiſſima pars rei, deciſ. 11.nu.3. de iur.patro.in antiq.
¶Prior eſt caput collegij, & per collegiū vel cōuentum eſt eligendus, deci. 13.nu. 4.de præb. Biſig.
prior clauſtralis an poſſit ſuum monachum vagabundum vel aliàs criminoſum per viam iuridicæ cognitionis punire, cau. 3.dub.8.num. 1.Faſtol.
prior prioratus ſecularis in quo eſt vicarius, videtur habere curam in prioratu, & nō ipſe vicarius, dec.2.de off.vica.in antiq.
¶Priuatio præſupponit habitum, dec.15.nu.2. de proc.Biſig.& dec.14.nu.3.de reſcri.in no uis.& dec.14.vt lit.pen.in nouis.
¶Priuatus eccleſia quæ eſt totū, cenſetur priuatus prioratu q. eſt pars, dec.1.nu.1.de ac c Biſi
¶Priuilegiatus veniens contra ſuū priuilegium in quo decretū irritans eſt appoſitum, ſibi nō præiudicat, dec.3.nu.1.de priu.in antiq.
priuilegium & conſuetudo parificantur, dec.11. nu.3.de conſuetu.
priuilegium perſonale non egreditur perſonam eius vel eorum cui vel quibus conceditur, dec iſ.4.nu.2.de priuil.
priuilegiū principis latiſſime eſt cōtra ipſum interpretandum, dec.4.nu. 1.de præb. in nouis.
priuilegium reale de non ſoluendis decimis extenditur ad colonos, ſecus ſi ſit priuilegiū perſonale, dec.4.nu.1.de priuil.in antiq.
priuilegia apoſtolica debēt habere ſubſcriptionem aliquorum cardinalium, & annū, dec. 1. nu.1.de priuil.in antiq.
priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſſignato de priuilegio ſuo non docuerit, an audiatur poſtea ſi de illo conſtare petierit, cau. 10.dub.29 nu.1.Faſtol.
priuilegium Papæ non eſt interpretandū in præiudicium tertij, dec.2.nu.2.de renun.Biſig.
priuilegium an vnico actu contrario perdatur, dec.8.de ca.poſ.& proprie.nu.2.in nouis.
priuilegium datur a principe ſine ſcriptura, dec. 10.de off.dele.nu.5.in nouis.
priuilegium principis in ſui pręiudiciū eſt latiſſime interpretandum, dec.3.de off.leg. in nou.
priuilegium principis latè eſt interpretandum, dec.4 de pręb.in nouis.
priuilegium principis cū alterius præiudicio tacito nō valere iura quæ dicunt loquuntur de præiudicio quod imminet de præſenti, deciſ. 21.de conceſſ præb.nu.5.in nouis.
¶Probatio non tuti acceſſus quoad vnum non ſufficit quòad alios, niſi &c.dec. 5. de reſcri. nu.21.in nouis.
probatio reputationis, & communis opinionis releuat ab onere probādi negatiuam, dec. 15. de probat.nu.1.in nouis.
probationis facultas non eſt anguſtanda, dec.2. de ſeque.poſ.& fruc.nu.1.in nouis.
probationes & iura in vna inſtantia factæ perpetuo faciunt fidem inter eaſdē perſonas, nō tamen diuerſas, niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finem litis veniat, aut à ſententia appellet, vel cauſam ſuam ſciuiſſet agitari, deci.20.de re iud.in nouis.
probationes impertinentes ſunt reijciendæ, deci.21.de teſti.nu. 1.in nouis,
probationes in iure receptæ q̄ notorietatē inducant, dec.3.de reſt.ſpo.nu.2.in nouis.
probationes in iure legitimè receptę inducunt notorietatem, ibid.
probationum materia eſt fauorabilis & ampliāda, dec. 14.nu.2.de app.in antiq.
probationes non ſunt augmentandæ, deciſio. 3. nu.2.de prob.Biſig.

¶Pro-

¶ Proceſſus in Rotā contra eum qui ēt monitus dederat mandatum coram A.C.tenet illo nō citato,dec.2.de reſcr.nu.56.in nouis.
proceſſus in vim gratiæ Si neutri, valet non obſtante nullitate primæ gratiæ, dec. 18.de reſcrip.nu.6.
proceſſus per iudicem à quo, poſt appellationē interpoſitam à grauamine formatus, non reuocatur ex ſola pendentia per modū attentati,dec. 19.de app nu.2.in nouis.
proceſſus poſt legitimam appellationē factū eſt nullus,& multo fortius poſt inhibitionem, etiamſi contingat appellationi renunciare, dec.20.de app.in nouis.
proceſſus poſt inhibitionē factus eſt nullus,deciſ. 51 de app.nu.1.in nouis.
proceſſus poſt brachiū ſæculare quomodo fiat, dec.2.de reſcr.nu.55.in nouis.
proceſſus procuratoris abbatis tranſlati validatur per ratificationem noui abbatis,deciſ.29. de procu in nouis.
proceſſus procuratoris abbatis tranſlati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ, dec.29.de proc.in nouis.
proceſſus quibus modis impugnari poſſit reſpectu interlocutoriæ,deci.2.de appel.num 5.in nouis.
proceſſus quō fiendus poſt intimationē executoris alium,dec.2.de reſcr.nu.51.in nouis.
proceſſus quomodo fiendus quando tertius venit ad cauſam,dec.40.de procu.in nouis.
proceſſus ſuper negotio principali parte nō opponente quando valeat, omiſſo articulo appellationis,dec.13 de reſcr.in nouis.
proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes conſentiant omiſſo articulo appellationis,ibi.nu.12.
proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis ēt de conſenſu partium, extra curiam non valet,ibid.nu.14.
proceſſus valet factus ab vno etiam non cōſtito de impedimento ſi vere impedimentū probatur,dec.7.de off.deleg.in nouis.
proceſſus agitatus à procuratore reuocato cuius reuocatio nō deuenerat ad notitiam, valet. dec.3.nu.2.de reſcr.Biſig.
proceſſus in vim literarum ſubreptitiarum parte non opponente, valet,dec 13.nu.1.de reſc. Biſig.
proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati an ſit nullus,cau.16.dub.36.nu.2.Faſtol.
proceſſus cōtra actorem qui impetrauit ſolum commiſſionem non tenet niſi citetur in partibus,dec 34.de reſcr.in nouis.
proceſſus coram collega non valet vt hic,dec.2. de off.deleg.in nouis.
proceſſus duorum executorum ex tribus datis cū clauſula, Quod ſi non omnes &c.nō valet, niſi conſtet de impedimento tertij, dec.7.de off.dele.in nouis.
proceſſus executoris ſniæ factus in contumaciem valet,dec.15.de dolo & contu. in nouis.
proceſſus factus contra procuratorem reuocatū valet quoad fructus & expenſas, deciſ. 28.de proc.in nouis.
proceſſus factus coram duobus valet, parte non opponente,dec.13.num.3.de offi. delegat.in nouis.
proceſſus factus pendente termino ad recipiendum apoſtolos an validus cenſeatur, dec.19. de app.nu.3.in nouis.
proceſſus factus per procuratorem de cuius mādato non conſtat an valeat,dec. 7. de procur. in nouis.
proceſſus formatus in cauſa cū procuratore conſtituto poſt executionē citationis quāuis indebite factam valet,dec.11.de dolo & contu. in nouis.
proceſſus formatus per procuratorē domini in cauſa criminali perſonaliter citati nō valet, dec.10.de proc.in nouis.
proceſſus formatus per audientiā contradictarū in abſentia procuratoris tranſeuntis ad locū non exiſtentem de ſuburbijs curiæ Romanę valet,dec.5.de iu in nouis.
proceſſus formatus per iudicem à quo ſuper petitorio ſuſpenſo,tenet licēt ipſe detulerit appellationi ab interlocutoria per quā declarauit ſuſpenſionem non tenuiſſe,dec.7.de cau. poſſ & proprie.in nouis.
proceſſus formatus in curia omiſſis tribus citationibus per audientiā conſuetis fieri in terminis c.ſtatuimus,de elec.li.6.valet & tenet, dec.4.de dolo & contu.in nouis.
proceſſus habitus per audientiam cōtradictarū contra debite citatū in partibus tenet etiāſi poſt concluſionē produceretur procuratoriū ad cauſas deuolutas duntaxat ſub data incōtinenti poſt citationem,dec.1.ibid.
proceſſus in cauſa principali factus,corā primo, poſtquam ſecūdus pronūtiauit male appellatum,& ſibi remiſit cauſam, eſt validus etiāſi ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, niſi fuerit inhibitum, deciſio. 1. de offic. delegat.

legat.in nouis.
proceſſus factus per iudicē à quo, termino apoſtolorum dandorum pendente, valet, dec.37. in prin.de app.in antiq.
proceſſus factus corā ordinario publicè excommunicato valet, & ſimiliter coram auditore rotæ, ſecus ſi coram delegato, deciſ.2.nu.1.de iud.in antiq.
Proceſſus factus per audientiam contradictarū pendente termino ad veniendum ad cur.Ro. eſt nullus, dec.30.nu.1.eo.tit.
proceſſus factus lite non conteſtata in cā prophana eſt nullus ſecus in ſpirituali, deciſ.8.nu.1. de litis conteſt.& ibi.dec.10.nu.1.
proceſſus factus cum actore excommunicato valet, ſi non opponatur, dec.27.nu. 1. de ſen.excom.in antiq.
proceſſus formatus in vim reſcrip.impetrati ab appellato in quo non fuit facta mentio de dilatione appellationis & termini præfixione, & ſic de cāæ deuolutione ad curiā, an teneat parte non opponente, deciſio.48.de reſcript. in antiq.
proceſſus formatus in partibus corā vicario alicuius epiſcopi, licet per literas patentes non probetur eius poteſtas, dummodo à partibus non negetur, facit fidem, dec.4.de offi. ordin. in antiq.
proceſſus in cā grauaminis formatus parte abſēte, & non citata tenet, dec.52.nu.1.de app.
¶Procurator abbatis ſi contingat ipſum abbatē ad alium monaſterium transferri an procedere poſſit in cauſa, dec.28.de proc.in nouis.
procurator ad allegandas abſentiæ cauſas ēt in cauſa criminali admittitur, dec. 24. de proc. nu.1.in nouis.
procurator quilibet etiam ſimpliciter conſtitutus abſentiæ cauſas allegare poteſt, ibi. nu. 2.
procurator ad appellādum cogitur proſequi appellationem per eum interpoſitam, add. dec. 9.de procu.in nouis.
procurator ad audiendam ſententiam app. ibi. nume.5.
procurator ad cauſam non renuntiat iuri. deci. 3.de renun.nu.6 in nouis.
procurator ad cauſas beneficiales poteſt eſſe laicus, non tamen ad eligendum, dec.27.de procur.nu.4.
procurator admiſſus vſque ad concluſionem in cauſa criminali non poteſt repelli, ſi ſententia veniat ferenda pro reo, addi.dec. 37. de proc in nouis.
procurator admittitur in cauſis in quibus procedi poteſt contra abſentem, ibi.nu.2.
procurator admittitur in omni caſu quo ſnīa, contra abſentem ferri poteſt, dec.37.nu.1.eo. titul.
procurator ad omnia negotia poteſt in iudicio comparere, addi.dec.31.de proc.in nouis.
procurator aliquis ſi conſtitutus fuerit cōtra B. mortuo B.nō erit amplius procurator quoad tertium venientem poſt mortē ipſius B.ad cauſam pro ſuo intereſſe, dec.13.de procu.nu.2. in nouis.
procurator an iurare teneatur de calumnia in animam ſuam etiam ſi principalis iurauerit, dec.1.nu.1.de iur.calum.
procurator an poſſit ante acceptationē mandati ſubſtituere, dec.7.de proc.in nouis.
procurator non cenſetur reuocatus per actū dñi neceſſarium, dec.20.de proc.nu.2.in nouis.
procurator non efficitur dominus cāæ, ſed inſtātiæ, ibid.nu.3.
procurator non datur inuitus, dec.12. circa me. de præb.in nouis.
procurator non poteſt ante acceptationē ſubſtituere, dec.7.de proc.in nouis.
procurator non tenetur appellationē proſequi, licet bene appellare, dec.2.de procu.in nouis.
procurator per reaſſumptionem videtur ſuum ſubſtitutum reuocare ſicut dominus, dec.14. in fi.de procu.in nouis.
procurator plures certos & inſolidum ad iudicia & negotia conſtituens, ſi poſtmodo conſtituens alios ad iudicia intelligitur reuocare, dec.18.eo.tit.
procurator poſtquam eſt dñs.litis effectus, nec tacite nec expreſſe ſine cauſa poteſt reuocari, dec.20.nu.1.ibid.
procurator poteſt cōſtitui ab accuſato de crimine detento in carceribus, dec.15.nu.2.ibid.
procurator poteſt interuenire in cauſa inquiſitionis de crimine non impediēte ordinis executionem, dec.35.nu.2.ibid.
procurator pōt opponere crimina non expreſſe in ſuo mandato, dec. 17.de proc.nu. in nouis.
procurator poteſt poſt ſententiā venire nomine proprio contra illud qđ fecit vti procurator, dec.34.de proc.in nouis.
procurator pōt ſubſtituere generaliter in omnibus cauſis in quibus acceptauit onus procurationis cum diſtinctione tamen de qua hic, dec.33.eo.tit.
procurator primus per cōſtitutionem ſecundi,
etiamſi

etiamſi ſecundus noluerit onus acceptare cé
ſetur reuocatus, dec. 20. eo. tit.
procurator quare nó poſſit in criminalibus in-
teruenire, dec. 37. de proc. nu. 3. in nouis.
procurator qui acceptauit ad effectū ſubſtituēdi
tāto mortuo vel recedēte ſubſtituto tenetur
ſatisfacere notario, dec. 23. de ꝓc. n. 1. in nou.
procurator qui cōpulſus eſt in propria partis ad
uerſæ reſpondere, ob id ſuum ſubſtitutum re
uocaſſe non cenſetur, dec. 25. de proc. nu. 1. in
nouis.
procurator qui fuit ſubſtitutus poſt litem conte
ſtatam ſi aliquem actum fecit poteſt ſubſtitue
re, dec. 5. de proc. nu. 2. in nouis.
procurator qui litem eſt cōteſtatus tenetur ap-
pellare, non tamen proſequi, dec. 26. de proc.
nu. 3. in nouis.
procurator qui non eſt litem cōteſtatus, ſed po-
ſtea interceſſit & ad aliquē actum præceſſit,
an aliū ſubſtituere poſſit, in addi. ad dec. 5. de
proc. in nouis.
procurator qui ad ſubſtituēdum duntaxat onus
recepit, ſi ſubſtituit cum clau. donec &c. mor
tuo vel recedente ſubſtituto tenetur notario
cauſæ ſatisfacere, ſi principalis non ſit in cu-
ria, dec. 23. nu. 2. ibid.
procurator qui litem eſt conteſtatus, licèt appel
lare teneatur à diffinitiua, attamen nó tene-
tur eā proſequi, niſi conſtitutus fuerit etiā ad
proſequendum, dec. 26. in fi. ibid.
procurator qui non habet mādatū ad proſequē
dum appellationem, non poteſt acceptare ter
minum. 10. dierum qui datur cum apoſtolis
reuerentialibus, deciſ. 9. de procurat. nu. 7. in
nouis.
procurator qui ſniam obtinuit, an agere poſſit
in ſecunda inſtantia cōtra illū pro quo ſniam
obtinuit, & dare obiectus eoſdem per ordina
rium datos in prima inſtantia quos ipſe impu
gnauerat, dec. 34. nu. 1. ibid.
procurator qui ſimpliciter mandatū acceptauit
ad agendum, defendendum, appellādū, & ap-
pellationem proſequendum, compellitur pro
ſequi, dec. 9. ibid.
procurator recipit poteſtatem executiuā ſui of
ficij à tempore præſentationis & receptionis
mandati, dec. 7. de proc. nu. 1 in nouis.
procurator Rei ſuperſtitis actore defuncto an poſ
ſit vel debeat cum procuratore ſurrogati in
locum defuncti litem continuare, dec. 11. nu.
3. vt lit. pen. in nouis.
procurator tenetur acceptare mandatū, & non
ſufficit illud datum fuiſſe in actis per alium,
deci. 7. nu. 6. de procu. in nouis.
procurator tenetur exceptiones omnes domi-
no cōpetentes proponere, aliàs imputabitur
ei. dec. 24. nu. 2. de proc in nouis.
procurator tenetur proſequi in caſu præmiſſo,
ētſi quando appellauit ſit proteſtatus quod
non intendebat ꝓſequi, dec. 9. de proc. nu. 2.
in nouis.
procurator vel collector habens facultatē depu-
tandi vnum locum ſui poteſt vnum, & reuo-
cato illo, alium deputare, dec. 9. de offi. deleg.
nu. 2. in nouis.
procuratoris conſtitutio ad renunciandum be-
neficio debet ſponte & libere fieri, deciſ. 5. de
renun. in nouis.
procurator factum regulariter pręiudicat domi
no, niſi ſciens ſtatim contradixerit, dec. 13. de
conceſſ. præb. nu. 3. in nouis.
procuratoris falſi actus ſi dominus vtatur, an ra-
tificare illa cenſeatur, deci. 39. de procurat. in
nouis.
procuratoris geſta an valeant ante præſentatio-
nē procuratorij, dec. 7. de procu. nu. 3. in nou.
procuratoris officium eſt vtile & oneroſum, &
ideo nemo compellitur inuitus ad ſuſcipien-
dum huiuſmodi officium, dec. 26. de procur.
in nouis.
Procuratoris reuocatio an intimari debeat ad-
uerſario & hoc tam in iudicialibus quàm ex-
traiudicialibus, dec. 2. de procu. nu. 3. in nou.
procuratoris reuocatio non inducitur per plu-
res comparitiones & ſubſtitutiones, etiamſi
in aliqua non ſit clauſula, ꝙ non intendit re-
uocare, ſi in vltima reperitur dicta clauſula,
dec. 4 de procu. nu. 2. in nouis.
procuratori nō videtur dominus niſi licita mā-
daſſe, dec. 7. in fi. vt lit. penden. in nouis.
procuratorem conſtituens in eodem mandato
ad lites & negotia, ſi alios ad lites tm̄ conſti
tuat, etiam cum reuocatione aliorum ſub
quacunque forma conſtitutorum, non vide-
tur reuocaſſe conſtitutos ad negotia. ibid.
procuratorem conſtituere poteſt vxor pro mari
to detenta, addi. dec. 16. de procu. in nouis.
procuratorem ſubſtituere videtur dominus qui
dat facultatem ſubſtituendi, dec. 4. de offi. vi-
ca. nu. 5. in nouis.
procuratores non poſſunt variare poſitionem
iuratam, dec. 2. in fi. de conſiſt. in nouis.
procuratoribus pluribus ſimul & non inſoli-
dum cōſtitutis valet proceſſus factus cū vno

in cauſis beneficialibus,deciſ.3.de procurato.
in nouis.

procuratoriū ad appellādum ab alicuius electio
ne, prouiſione vel poſtulatione &c. licet ex-
preſſa crimina & defectus in ipſo cōtinere de
beat,attamen ſecus eſt ſi contineat mandatū
ad agendum,& defendendum,dec.17.de pro
cu.in nouis.

procuratorium ad cās motas, & mouendas ex-
tēditur ad futuras cauſas,dec.18.de reſcr. nu.
1.in nouis.

procuratorium authentico ſigillo munitū quā-
do ad cauſas fidem faciat & valet,dec.12.de
proc.nu.1.in nouis.

procuratoriū concernēs certas perſonas, ad alios
non extenditur,dec.40.nu.1.de proc. in nou.

procuratoriū & reſcriptū delegationis ſunt mul
tum ſimilia,dec.7.de proc.nu.1.in nouis.

procuratorium ſpeciale requiritur ad capiendū
poſſeſſionem canonicatus & præbendæ,deci.
21.de proc.in nouis.

procuratoria mādata ſunt ſtricti iuris,& nō ex
tenſibilia de perſona ad perſonam,dec.11.nu.
3.vt lit.pen.in nouis.

procurator conſtitutus à dño ſine ſpeciali man-
dato, non poteſt ante litem conteſtatā alium
procuratorem conſtituere,dec.4.de off. vica.
nu.1.in nouis.

procurator conſtitutus per reū ad cauſas dunta
xat ad Romanā curiam legitime deuolutas
poſt cōmiſſionem factam de ſpeciali manda-
to Papę eſt legitimus,& cum eo procedi pote
rit,dec.1.de proc.nu.1.in nouis.

procurator cōſtitutus ante appellationē intima
tam vel cōmiſſionem de ſpeciali mandato fa
ctā in omnibus & ſingulis cauſis motis & mo
uendis ad Romanam curiā legitime deuolu-
tis,an poſſit in cauſa poſtea legitime deuolu-
ta procedere,ibi.nu.2.

procurator cōſtitutus ad lites alicuius,an cēſea
tur conſtitutus ad futuras,ibi.nu.4.

procurator cōſtitui poteſt ad futuras cauſas,nu.
1.circa med.

procurator cenſetur reuocatus, ſi dominus in ſe
cunda inſtantia ſine proteſtatione alium pro-
curatorem conſtituat,dec.2.de proc. nu.1.in
nouis.

procurator conſtitutus ad certam cauſam ſpe-
cialiter non reuocatur per generalem conſti-
tutionem alterius ad omnes & ſingulas cau-
ſas motas & mouendas,dec.22.de proc.nu.1.
in nouis.

procurator conſtitutus in cā criminali pro cita-
to perſonaliter ad agendum & defendendā
poteſt cauſas rationabiles abſentiæ & impe-
dimentorum allegare,licet non fuerit expreſ
ſe & ſpecialiter ad hoc cōſtitutus,dec.24.nu.
1.eo.tit.

procurator conſtitutus in omnibus & ſingulis
cauſis motis & mouendis,an in cā beneficiali
& matrimoniali ad agendum & defendendū
comparere poſſit,dec.27.nu.1.eo.tit.

procurator conſtitutus ad certam cām non re-
uocatur per generalem conſtitutionem alte-
rius ad omnes cauſas,dec.22.de procu.nu. 1.
in nouis.

procurator conſtitutus à minore an proceſſum
cū eo agitatum reddat nullum,dec.6.de iud.
nu.2.in nouis.

procurator conſtitutus ad iurandum de verita
te in animam conſtituentis an dicatur ſuffi-
ciens mandatum habere,dec.1.de iura. calu.
nu.2 in nouis.

procurator conſtitui pōt in cā criminali quādo
reus eſt captus,dec.15.de proc.in nouis.

procurator cū poteſtate ſubſtituendi & reuocā-
di.&c.ſubſtituens & transferens totaliter ſuā
poteſtatē in alium proteſtando quod de cæte
ro nolit in cā ſe intromittere, nihilominus
quando voluerit onus procurationis, poterit
in ſe reaſſumere & vlterius in cauſa procede-
re,dec.14.de proc.in nouis.

procurator cū facultate ſubſtituendi ſciens aliū
nō expreſſe ſubſtitutum proſequi,an ſi poſtea
eundē expreſſe ſubſtituat,videatur ratificare
acta antea per eum habita,dec.3.eo.tit.

procurator datus cum facultate ſubſtituēdi reuo
candi & reaſſumendi,licet totaliter facultatē
ſuam in aliū transferat,poteſt tamen quando
cunque reaſſumens onus procurationis,deciſ.
14.de proc.in nouis.

procurator datus etiam ad proſequendū appella
tionem,ſi procuratorium recipiat ſine prote-
ſtatione tenebitur proſequi,dec.2.de proc.nu
me.2.in nouis.

procurator verificando procuratoriū corā iudi-
ce à quo,videtur receſſiſſe ab appellatione,de
ci.28.nu.4.de app.in antiq.

procuratori nō cenſetur data facultas ſubſtituē
di,licet in mandato adſit clauſula releuatio-
nis ſubſtituti vel ſubſtituendi ab onere ſatiſ-
di,dec.23.nu.1.de procu.in antiq.

procuratores cōſtituti ad acceptandū beneficiū
cenſentur reuocati per conſtitutionem alio-
rum

rum vltimo loco factam,deciſ. 11. de procur. in antiq.

procuratores plures dati cenſentur inſolidū conſtituti,ét ſi non ſit dictum, & quemlibet ipſorum inſolidum, quia ſufficit quod conſtitués ſimpliciter dicat inſolidum,deciſi.13.num.1. ibidem.

procuratores plures dati ad certum actū,ſi illum diuerſimode explicauerint,quid attendi debeat,dec.16.nu.1.ibid.

procuratores nouos ad acceptandū conſtituens ꝙ primos reuocare videatur,dec. 11.nu.1.de procur.in antiq.

procuratorium abbatis & conuentus per notariū,ſine eorū ſigillo factum valet,dec.32.nu. 1.de procu.in antiq.

procuratoriū capituli in quo nō ſunt ſpecificata nomina canonicorum, niſi ſigillum ſit appoſitum,non valet,dec.9.nu.1.eo.ti.

procuratorium cum ſolo ſigillo in quo prælatus cum conuentu vel capitulo conſtituit procuratorem,valet.dec.39.nu.1.eo.tit.

procuratorium factū ad cauſas deuolutas duntaxat,poſt cauſam tamen commiſſam in curia de ſpeciali mandato Papę valet,dec.13.de reſcr.in antiq.

procuratorium generale an extendatur ad lites & cauſas de futuro,dec.30 num.1.de procu. in antiq.

procuratorium non habés nomina ſingulorum de capitulo deſcripta vel ſigillum ipſius capituli non valet,dec.29.nu.1. de procurator. in antiq.

procuratorium ſolo ſigillo iudicis ſignatum ſine ſubſcriptione teſtium facit fidem, dec.15. nu.1.de proc.in antiq.

procuratorij forma ſeruatur in cauſis per appellationé deuolutis,ſecus in illis quæ per ſpecialem cōmiſſionem deuoluuntur,dec.28.nu.1. de dolo & contu.in antiq.

procurator datus poſt litem cōteſtatá an poſſit ſubſtituere,dec.2.de proc.nu.4.in nouis.

procurator debet dare mandatū per cōpulſum ſi vult limitate acceptare,alias tenetur facere omnia de quibus in mandato,dec.9.de proc. nu.3.in nouis.

procurator decani & capituli ꝓ omnibus beneficiatis eiuſdem eccleſiæ cōſtitutus, an poſſit pro ſingulis ꝓcurare,dec.36 eo.ti.n.1.in nou.

procurator de cōſuetudine Romanæ curię approbata iurare tenetur, ét in animam ſuam, dec.1.de iuram.cal.nu.2.in nouis.

procurator depoſitus an poſſit eſſe teſtis in cauſa quam procurauit,dec.52.nu.2.de appel.in nouis.

procurator dominus litis dét citari & non principalis,licet in ſummarijs poſſit vterque citari.dec.2.de proc.nu.7.in nouis.

procurator effectus dñs litis ſicut dominus tacite vel expreſſe,factum procuratoris ratificare poterit,& quid in habente facultaté ſubſtituendi,dec.38.nu.1.eo.ti.

procurator ét dominus litis reuocatur ſi dominus etiam in ſecunda inſtantia alium conſtituat,dec.2.de proc.nu.5.in nouis.

procurator etiáſi compareat pro citato ad perſonaliter cōparendum,an valeat proceſſus parte non opponente ante concluſioné,dec.10. de proc.nu.1.in nouis.

procurator ét reuocatus teſtis eſſe non poteſt, dec.11.de teſti.in nouis.

procurator Rei & poſſeſſoris nō dicitur habere mandatum quoad tertium poſtea venienté, dec.40.de proc.in nouis.

procurator excōmunicatus quare non admittatur,dec.5.de conceſ.præb.in nouis.

procurator fines mandati excedendo nihil agit, dec.13.de conceſ.præb.nu.2.in nouis.

procurator generalis de nouo in aliqua cá citatus,pōt petere dilationé ad conſulédum principalem,ſi veriſimiliter non erat informatus, dec.31.nu.2.de proc in nouis.

procurator generaliter conſtitutus in omnibus, & ſingulis cauſis contra quaſcunq; perſonas, & corá quibuſcunq; iudicibus,an admitti debeat ad cauſas tunc nondum,ſed poſtea exortas,dec 32.de proc.in nouis.

procurator habens mandatū ſpeciale ad beneficium certi valoris acceptandū,ſi acceptet minoris valoris an præiudicet domino,deciſ.13. nu.1.de conceſ.præb.in nouis.

procurator habet capere initium illorū quę agit in perſonam propriam,dec.1.de iuram.calu. nu.2.in nouis.

procurator in cauſa criminali regulariter nō interuenit,dec.15.de proc.nu.1.in nouis.

procurator in cá criminali conſtitui pōt quando reus eſt captus,ibi.nu.2.

procurator in prima inſtantia ſubſtitutus nō poteſt alterum collegá procuratoré in ſolidum datū cum facultate ſubſtituendi & reuocandi &c.reuocari,dec.11.de proc.in nouis.

procurator in Romana curia non ſolū in animā domini,ſed ét in animam ſuam de calumnia iura-

iurare tenetur etiam ſi dominus iurauerit, de ci.2.nu.1.de iura.cal.in nouis.
procurator laicus eſſe pōt in cauſa beneficiali ad agendum licèt non ad eligendum, dec.27. de procur.in nouis.
procurator licèt litem fuerit proteſtatus, attamē reuocari poterit eo tamen non contradicēte. dec.2.de proc.in nouis.
procurator licet ſine cauſa reuocari non poſſit poteſt tamen dominus adeſſe cauſæ ſuæ, ibid, num.3.
procurator licet per litis conteſtationem efficiatur dominus litis, non tamen factus eſt dominus cauſæ vnde finita inſtantia per ſententiā amodo ceſſat poteſtas eius acquiſita per litis conteſtationem, deci.20.in fi.de procurato.in nouis.
procurator reuocatus ſuſtinēdi litem poteſt cōdemnari in expenſis, deci.28.de procur. nu.3. in nouis.
procurator reuocatur vbi dominus appellat à diffinitiua, licet habuerit mandatum ad appellandum & proſequendum, dec.20.eo tit.
procurator reuocatus tenebitur de ſuo, ſi cū aliquo ignorante eius reuocationem cōtraxerit, dec.2.de proc.nu.3.in nouis.
procurator ſibi præiudicat recipiendo mādatū, ſi non proteſtatur à principio, dec.9.de procu. nu.4.in nouis.
procurator ſi ex parte accuſati interuenerit nō valet proceſſus, ſecus ſi ex parte accuſatoris ſecundum Io.de Lig.dec.37.poſt med.eo.tit.
procuratores ſi in cauſa beneficiali tres vel quatuor conſtituantur ſimul & non inſolidū, & cū vno ex illis, aliis ſe non opponētibus procedatur in cauſa, valebit proceſſus, deci. 3.de proc.in nouis.
procurator ſi in cauſa criminali admittitur tenet quod fit cum eo.dec.10.in prin.de procu. in nouis.
procurator ſi poſt litem conteſtatā aliū ſubſtituat cum clauſ.donec &c.& ſubſtitutio moriatur vel recedat an poſſit cōpelli inuitus ad proſequendum cauſam vlterius vſque in finem, dec.26.eo.tit.
procurator ſiue defenſor an interuenire poſſit pro reo contra quem inquiritur ad effectum priuationis, dec.35.nu.1.eo.tit.
procurator ſubſtituens cū clauſula, donec vices ſuas ad ſe duxerit reuocandas, ſi poſt ſubſtitutionem procedat, cenſebitur reuocaſſe ſubſtitutum, dec.30.de proc.in nouis.
procurator ſubſtituens in omnibus cauſis nō dicitur ſubſtituere, niſi in illis in quibus acceptauerat, dec.7.de proc.nu.2.in nouis.
procurator ſubſtitutus ab habente facultatem à dño, cenſetur conſtitutus à domino, & ideo poteſtas eius non finitur re integra per mortē ſubſtituentis, ſecus ſi fuiſſet ſubſtitutus ex facultate a lege conceſſa procuratori poſt litis conteſtationem, dec.33.eo.ti.nu.1.
procurator ſubſtitutus ab habente mandatum ſubſtituendi cenſetur a domino conſtitutus, dec.38.in fi.eo.ti.
procurator ſubſtituens tenetur defendere cām, ſi ſubſtitutus deficiat et in ſecunda inſtantia dec.26.eo.tit.
procurator ſubſtitutus cenſetur reuocatus ſi antequam aliquid faciat ſubſtituens procedat in cauſa, dec.36.de procu.in nouis.
procurator ſubſtitutus dominus litis effectus, poteſt alium ſubſtituere, deci. 5.de procur.in nouis.
procurator ſubſtitutus etiam cum clauſula, ꝙ per quamcunque comparitionem non intendebat eum reuocare, cenſetur reuocatus per ſecūdā ſubſtitutionē, dec.4.de proc.in nouis.
procurator ſubſtitutus non reuocatur per actus neceſſarios ſubſtituentis, dec.25. de procu.in nouis.
procurator ſubſtitutus per ſubſtitutionem alterius reuocatus eſſe cenſetur, dec.4. de procu. in nouis.
procurator ſubſtitutus per litis conſtitutionē efficitur dominus litis, & ideo alium ſubſtituere poteſt, dec.5.eo.tit.
procurator ſubſtitutus ab eo qui habuit mandatū à domino cenſetur ab eodem domino cōſtitutus, & poterit per eū lite conteſtata aliū ſubſtituere, dec.8 eo.tit.
procurator ſubſtitutus qui per reaſſumptionē tacitè reuocatus fuit, ſi proceſſerit eius acta procurator ſubſtituens ratificare poterit, dec.14. in fi.de procur.in nouis.
procurator ſubſtitutus qui litem cōteſtatus eſt non cenſetur reuocatus, ſi ſubſtituens compulſus a iudice aliquid faciat, dummodo poſtea ſolus ſubſtitutus in cauſa procedat, dec. 25.nu.1.ibid.
procurator ſubſtitutus procedens in cauſa poſt reaſſumptionē cāç facit actus nullos, licet poſſint ratificari, ſecus tamē eſt ſi eſſet expreſſe reuocatus quia ratificari non poſſent, deciſ. 14. de procur.in nouis.

procu-

procurator ad impetrandũ & arreſtari facien-
dum, &c. non poteſt impedire quò minus eã
deuoluatur, dec.6.nu.1.de procu.in antiq.
procurator ad iudicia nõ põt facere ea quæ ſunt
gratioſa & voluntaria, dec.24.nu.1.eo.ti.
procurator ad audiendam ſententiam dũtaxat
non poteſt appellare, dec.5.nu.1. de procur.in
antiq.
procurator ad cãs deuolutas tenetur defendere
dominum in cauſa commiſſa in curia de ſpe
ciali mandato Papæ, dec.33.nu.1.eo.tit.
procurator an poſſit cõſtitui ad acceptandũ &
permutandũ beneficia in poſterũ obtinenda,
dec.26.nu.1.de proc.in antiq.
procurator an poſſit facere approbationẽ appel
lationis de qua in ca.cordi.fine ſpeciali mãda
to, dec.5.nu.2.de conſue.in antiq.
procurator capituli an appellat pro quilibet ſin
gulari perſona capituli, dec.1.nu.2.de ſen.ex
com.in antiq.
procurator cũ poteſtate iurandi de calumnia &
ſubſtituendi, poteſt tranſigere & cõponere,
dec.4.nu.1.de proc.in antiq.
procurator cũ libera, non tamen habens ſpecia-
le mandatum, an poſſit acceptare beneficiũ,
dec.27.nu.1.eo.tit.
procurator datus ad litem pupilli non tenetur
præſtare iuramentum, dec.5.nu.4.de iureiur.
in antiq.
procurator datus generaliter poteſt proteſtari,
ꝙ non intendit acceptare, niſi certas cauſas,
dec.3.nu.1.de proc.in antiq.
procurator datus ad allegandas cauſas abſentię,
debet ſe offerre illas probaturum coram iudi
ce & iurare de calumnia, dec.7.nu.1.de proc.
in antiq.
procurator excommunicatus nõ poteſt impetra
re & reſcriptum ad agendum, deciſ.20.nu.1.
de proc.in antiq.
procurator faciens actum contrarium proteſta
tioni, à proteſtatione videtur recedere, deci.
18.nu.1.de proc.in antiq.
procurator generalis beneficiũ acceptare nõ niſi
cum mandato expreſſo poteſt, deciſ.68.nu.2.
de reſcr.in antiq.
procurator habens generale mandatũ an poſſit
acceptare beneficia & illa permutare, dec.26.
nu.2.de proc.in antiq.
procurator habens minus ſufficiens mandatũ, ſi
offerat ſe infra tempus debitum magis ſuffi-
ciens producturum, poterit procedi contra ci-
tatum per audientiã contradictarum ẽt pro-
curatore monito, dec.19.nu.1.de dolo.& con
tum.in antiq.
procurator in Romana curia in animam conſti
tuentis & ſuam tenetur iurare, dec.1.nu.1.de
iur.calum.in antiq.
procurator in prima inſtantia, in ſecũda ſi nõ
ſit procurator, poteſt produci in teſtẽ per par
tem aduerſam, dec.12.nu.1.de teſtib.& atte-
ſta.in antiq.
procurator non cenſetur reuocatus, ſi dominus
explicet actum in iudicio neceſſario, dec.22.
nu.2.de proc.in antiq.
procurator nõ cenſetur reuocatus vbi dominus
in iudicio ex neceſſitate comparet, dec.31.nu
me.1.eo.tit.
procurator non niſi cũ ſpeciali mandato matri-
monium contrahere poteſt, deciſ.27.nu.2.de
proc.in antiq.
procurator non põt renuntiare vt non vocetur
vel ſaltem eius dominus ad videndũ iurare
teſtes, dec.24.nu.2.de proc.in antiq.
procurator primę inſtãtiæ cẽſetur reuocatus p
conſtitutionem alterius ſecunda inſtantia la
ctam, dec.25.nu.1.de proc.in antiq.
procurator primo conſtitutus cenſetur reuoca-
tus per conſtitutionem ſecundi, dec.14.nu.1.
de procura.in antiq.
procuratoris generalis dolus nocet domino, de-
ci.6.nu.3.de off.vic.in antiq.
procurator ſi non appellat infra decendium non
auditur, poſtea dominus ẽt per viã reſtitutio
nis, dec.27.nu.1.de appel.in antiq.
procurator vbi aliquem actũ facit, licet de eius
mandato tũc non conſtaret, nõ dicitur nulli-
ter poſſeſſiſſe, dec.19.nu.1.de proc.in antiq.
procurator capituli an poſſit petere abſolutio-
nẽ canonicorum vt ſingulorum excom. deci.
1.de dol.& contu.Biſig.
procurator conſtitutus ad cauſam, licet cenſea-
tur limitatus ad principalem tantum cãm, at
tamen poterit appellare, dec.2.nu.2.de procu
rat.Biſig.
procurator conſtitui poteſt ad acceptandum, &
permutandum etiam beneficia in poſterum
conferenda, dec.4.nu.1.ibid.
procurator cum libera an poſſit acceptare bene
ficia, dec.8.nu.1.de procu.Biſig.
procurator cum libera non poteſt adire hæredi-
tatem, ibi.nu.2.
procurator datus ad audiendam ſententiã dun-
taxat poteſt appellare, dec.2. nu.1. de procur.
Biſig.

procurator effectus dominus litis, licèt ſe ſubtrahat, continue citari debet, & in cauſa abſentiæ poteſt procedi per contradictas, ca. 30. dub. 58 nu. 1. Faſtol.

procurator falſus condemnatur in expenſis, ac puniri de falſo poteſt, dec. 12. nu. 2. de procu. Biſig.

procurator generalis cum libera poterit permutare, dec. 4. nu. 2 de proc. Biſig.

procurator generalis poterit petere reſtitutionem in integrum quãdo incidenter peti põt, ſecus ſi principaliter, dec. 1. nu. 2. de reſt. in inte Biſig.

procurator generalis ordinis habẽs poteſtatem per ordinem, & pro ſingulis perſonis de ordine, &c. non admittitur pro vno conuentu, ca. 6. dub. 23. nu. 1. Faſtol.

procurator habens mandatum ad permutandũ cum clauſ quod à die cõſtitutionis incluſiue ad vnum actum eſſet ſublata poteſtas, poterit tantum infra annum permutare, dec. 15. nu. 1. de procu. Biſig.

procurator perſonam domini repræſentat, dec. 6. nu. 2. de proc. Biſig.

procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione nõ conſtat, facit proceſſũ nullũ nec ſufficit ꝙ ratificentur acta per eũ ab altero cum procuratore ſubſtituentis, ibid. nu. 2.

procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt aliũ ſubſtituere, & licèt procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem valet proceſſus cum eo agitatus, dec 9. nu. 1. de procura Biſig.

procurator ſubſtitutus ẽt re integra ſi decedat, ſubſtitutus poterit procedere, ea. dec. nu. 2.

procurator ſubſtitutus à procuratore virtute facultatis à domino principali habito de ſubſtituendo non poterit reuocari à ſubſtituente expreſſe. ibi. nu. 4

procurator trãſferens in totum vices ſuas in ſubſtitutum à ſe licet habeatur in procuratorio clau, procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo, non poterit reaſſumere cauſam ſine ſpeciali mandato, deciſ. 11. nu. 1. de procu Biſig.

procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe & pro alijs præſentibus & nõ contradicẽtibus, dec. 13. nu. 1 de proc. Biſig.

procuratores an intelligantur cõſtituti inſolidũ vbi conſtituens dixerit, & quilibet veſtrum conſtituo procuratorem abſq; eo quod dictũ eſt inſolidũ, dec. 7. nu. 2. de procu. Biſig.

procurator articulos per eum datos & per iuramentum de ſtylo palatij reuocari poteſt, etiã non docto de errore in ſpiritualibus, ſecus in prophanis, dec. 19. de proc. in nouis.

procurator capituli non poteſt pro ſingulis clericis eccleſiæ petere abſolutionẽ, dec. 36. eo. tit.

procurator cenſetur reuocatus ſi dominus appellet à ſententia & alios procuratores etiã non acceptantes conſtituat, dec. 20. de procu. in nouis.

procurator cenſetur reuocatus per mortẽ naturalem vel ciuilem domini, dec. 28. eo. tit.

procurator cogitur etiã defendere in cauſa reſtitutionis dec. 9. de proc. nu. 6. in nouis.

procuratio litis de perſona in perſonã nõ trãſfertur, niſi in hæredibus & vniuerſalibus ſucceſſoribus, vel in dominos vel à filio in patrẽ, dec. 1. nu. 2. de teſtam. in antiq.

procurator ad acceptandum beneficium poterit acceptare dignitatem, deciſ. 68. de reſcript. in antiq.

procurator ad agendũ & defendendũ qui pro ſe obtinuit ſententiã, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur defendere in cauſa reſtitutionis obtentæ contra ſententiam principalem ſuum, dec. 30 nu. 3. de reſcr. in antiq.

procuratores inſolidũ conſtituere ſufficit abſq; eo quod dicatur, & quemlibet ipſorum inſolidum, dec. 7. nu. 1. de proc. Biſig.

procuratorium generale an extendatur ad cãs futuras, dec. 3. nu. 1. de proc. Biſig.

¶ Produci poſſunt inſtrumẽta poſt concluſionẽ, dec. 2 de reſti. in integ nu. 3. in nouis.

productio iurium facta verbo tantum in termino partibus datum valet, dec. 32. nu. 1. de iudicijs in antiq.

¶ Profeſſio tacita & expreſſa differunt, deci. 15. circa fi. de off. deleg. in nouis.

profeſſio poteſt fieri per monachũ in manibus ſui abbatis vel alterius ab eo poteſtatẽ habẽtis, dec. 4 nu. 1. de reg. & tran. ad reli in antiq.

¶ Prohibitũ vbi aliquid ꝑpetuo ſit, omne aliud cẽſetur prohiberi, per quod peruenitur ad illud, dec. 4. nu. 8. de ſen excom. Biſig.

¶ Pronũtiatio ſuper deuolutione non eſt neceſſaria, dec. 1. de reſcr. nu. 18. in nouis.

pronunciari cauſam eſſe deuolutam in ſpiritualibus neceſſario nõ debet, ſecus in prophanis dec. 21. nu. 1. de ſen. & re iud. in antiq.

¶ Proprietas potior eſt poſſeſſione, dec. 47. nu. 1. de reſcr in antiq.

¶ Prorogari multa poſſunt quæ de nouo inchoari pro-

ri prohibentur,dec.21.in fi.de prēb.in nouis.

prorogata res non cenſetur innouata per prorogationem,ſed potius eadem reputatur ſicut ante,ibid.

prorogatio fieri non poteſt de loco ad locum niſi in caſibus in iure expreſſis,dec.7.num.3.de off.vic.in nouis.

prorogatio quæ fit in alienum iudicē etiam ordinarium ex certa ſcientia & non per errorē fieri debet,ibid.

¶Proteſtās generaliter vel ſpecialiter tacite vel expreſſe,ſi actum directē contrarium faciat,à proteſtatione recedit,dec.15.circa fi.de offi.de leg.in nouis.

proteſtans per actum contrarium à proteſtatione ſua recedere cenſetur,dec.6.de cau.poſſ.& proprie.in nouis.

proteſtatio quod nihil fiat pendente termino ad dicendum contra commiſſionem paruipēditur in Rota.dec.2.de reſcr.nu.30.in nouis.

proteſtari debet aduerſario quod ſeruiat quādo agitur ſuper beneficio conſiſtenti in diſtributionibus & ſufficit proteſtari procuratori, decl.21.de reſcr.nu.10.in nouis.

proteſtādum eſt aduerſario quod deſeruiat quādo ſumus in canonicatibus, dec.1.de renun. nu.6.in nouis.

¶Prouiſio,& mandatum de prouidendo de certo beneficio vacante,æquiparantur, deciſ. 1. nu.3.de reſcr.in nouis.

prouiſio & præſentatio inter ſe differūt,dec.27. de præb.nu.1.in nouis.

prouiſio dat ius in re.dec.7.in fi.de conceſ.prēb. in nouis.

prouiſio apoſtolica de beneficio iuriſpatr. clerici & laici communiter valet,dec.47.nu.1.de conceſ.præb.in antiq.

prouiſio executoris de beneficio quod ignoratur vacare,valet,ſecus ſi non vacaret,dec.36. nu.1.de præb.in antiq.

prouiſio facta poſtquam Papa appoſuit manum ei qui acceptauerat prius,vel poſtea acceptauit,non valet,dec.25.nu.1.de conceſ.præb.in antiq.

prouiſio facta per executorem gratiæ ante receptionem literarum valet ſi non opponatur, dec.58.nu.1.eo.tit.

prouiſio in qua narratur canonice prius prouiſum fuiſſe, eſt ſurreptitia,dec.24 nu.1.de conceſ.præb.in antiq.

prouiſio non valet vbi non valet acceptatio, deciſ.45.nu.2.de reſcri.in antiq.

¶prouiſio tribuit ius in re.dec.26.num.5. de conceſſ.præb.in antiq.

prouiſio facta ante purificationē gratiæ an teneat,dec.7.nu.11.de conceſ.præb.Bitig.

prouiſio tribuit ius in re.dec.7.nu.9. de conceſſ. præb. Bitig.

¶Proximitas in cauſis ſpiritualibus nihil operatur,dec.6.de procu.in nouis.

¶Pubes contrahens cum impubere et per verba de præſenti ante tempora pubertatis poteſt cum alio pubere matrimonium legitimū cōtrahere non obſtante promiſſione iuramēto firmata,& ſuperioris prohibitione,deci.1.de deſpon.impub.in nouis.

¶Puniri non debet quis in alio nec in plus quā deliquerit,dec.46.de app.in nouis.

¶Purificatio gratiæ pauperis per duos ex executoribus facta non conſtito de impedimento tertij executoris,dummodo de eo poſtea cōſtet, valet,dec.4.nu.1.de offi.dele.in nouis.

purificatio gratiæ facta per executorem in forma pauperum ad inſtantiam conſanguinei impetrantis non habentis mandatum,valet, & poteſt fieri etiam ex officio, & in abſentia impetrantis,licet ſit tutum ſuper hoc pronūtiare,deci.1.9.in prin. de conceſſ. præbend.in nouis.

purificatio gratiæ pauperis ſi ſit cōmiſſa epiſcopo eo mortuo an poſſit capitulum eam purificare,dec.56.de conceſ.præb.in antiq.

Q

QVadriennium ad petendum reſtitutionem computatur à die vltimo ſententiæ, dec. 2.de reſt.in integ.in nouis.

quadriennium reſtitutionis aduerſus probationes omiſſas nō currit à die præfixionis termini,ſed à die ſententiæ vel ſententiarū poſtea latarum,ibi.nu.2.

¶Quæſtores pro luminaribus non poſſunt agere iudicialiter pro rebus quæ debentur luminaribus prædictis,dec.20.nu.1. de iud.in anti.

¶Qualitas adiecta rei,eius immutat naturam, dec.32.nu.9.de præb.in antiq.

¶Quarta integra detrahi non poteſt de fideicōmiſſo vniuerſali,niſi prius deductis legatis ad pias cauſas,& ſic ſolum de reſiduo,dec.12.nu. 1.de teſt.in antiq.

quarta nō detrahitur de fideicommiſſo vniuerſali pro legatis pijs pertinentibus ad onus hæredis,ibi.nu.6.

R.

RAtum habere non poſſum q̄ nomine meo non eſt geſtum, deciſ.29.de procurato.in nouis.
ratum habere poſſum quod nomine meo geſtū tacite uel expreſſe dummodo ratihabitio fiat infra tempus,quo actus eſſet gerēdus per me. dec.13.circa medium,de conceſ. præbend.in nouis.
¶Ratificata non cenſentur antea geſta per ſubſtitutionem,niſi dicatur expreſſe, licet ſecus ſit,ſi ille qui geſſit acta conſtituatur procurator à principali vel domino litis,deciſ.38.de proc.in nouis.
ratificatio inducitur ſi dominus vtitur geſtis per aſſertum procuratorem,dec.39.eo.ti.nu.1.
ratificari an poſſit geſta per falſum procuratorem,ibi.nu.2.
ratificari non poſſunt geſta per non procuratorē poſt concluſum in cauſa niſi præiudiciū ratificantis,dec.10.nu.1.de proc.in antiq.
ratificari poſſunt geſta per non procuratorem à domino ante ſententiam,ſecus poſt,quia ſolùm in eius præiudicium id facere poſſet, & quæ ſit cauſa differentiæ,deci.1.de procur.in antiq.
¶Ratū habere non poſſum,qđ meo nomine nō eſt factū,dec.10.nu.5 de iure patr.in antiq.
ratificari non poteſt quod ab initio nullū eſt, deci.6 nu.4.de procu.Biſig.
ratum habere nō poteſt quis,quod ſuo nomine geſtum non eſt,dec.6.nu.3.de procu.Biſig.
¶Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare,vbi ampliatiua ratio fuerit,cau.3.dub.1.nu.2.Faſtol.
¶Receptio ſola in canonicum quę eſt poſſibilis ſortiri effectum,eſt impeditiua ſecundarū literarum,dec.1.nu.5.de conceſ.præb.Biſig.
receptus ſub conditione,ſi ſibi detur, nō alias, cenſetur pure receptus,dec.9.nu.1.de conceſ. præb.Biſig.
receptio per capitulum ad canonicatum per Papam collatum eſt, quid facti,dec.14. de offic. deleg.in nouis.
receptus in canonicū authoritate apoſtolica præfertur cæteris qualitercunq; venientibus in petitione præbendæ vacantis,dec.11.de conceſſ.præb.nu.2.in nouis.
receptus primo a capitulo ex pluribus nominatis à rege & regina,præfertur alteri,deciſio.7 nu.1.de conceſ.præb.in antiq.
¶Receſſurus à curia nōn tenetur reſpondere interrogatorijs aduerſarijs, niſi dētur in modū poſitionum,ſi hoc petat.dec.17.nu.1.de teſti. & atteſt.in antiq.
¶Recognitio ſigillorū & notarium inſtrumentorū poſt terminum ad producendū omnia productorum, per quæ obiectus probatur,an fieri poſſit,dec.3.nu.1.de prob.Biſig.
¶Reconuentio non habet locum in cā appellationis,dec.1.nu.1.de mutuis pet.in antiq.
reconuenire an poſſit reus actorē virtute commiſſionis actoris,an opus ſit ſibi alia commiſſione,ibid.
reconuenire poteſt reus actorem coram eodē auditore impetrato ſuper iniurijs, dec.3.nu.1. de iniur.& dam.dat.in antiq.
reconuentus an ſit tutus excipiendo de litis pendentia ſuper eadē re coram maiori tribunali per alium,cau.19.dub.39 nu.1.Faſtol.
¶Rector in cuius parœchia ædificatur aliqua capella habet ius præſentandi ad dictā capellā,& præſentandum epiſcopus inſtituet, dec. 4.circa finem,de conceſſ.præb.in nouis.
rector in dimēbratione alicuius eccleſiæ ſeu bonorum eiuſdem per aliquem legatū de latere facienda,vocari debet,nā & veritas expreſſioque adeſſe debent, tractatus itē & aliæ iuris ſolemnitates ſunt ſeruandæ,dec.1.de reb. ecc. non alie.in nouis.
¶Regiſtrum quid dicatur,dec.28.nu.2.de prob. in antiq.
¶Regreſſum habens debet docere q̄ tempore ſibi reſeruati regreſſus, habebat aliquod ius cum diſtinctione tamen,dec.1. de reſcri.nu. 10.in nouis.
regreſſum habens de conſenſu non tenetur aliter iuſtificare,ibi.nu.12.
regreſſum habens,ſi vti procurator alterius reſignat illud beneficium ad quod habet regreſſum ſibi,non præiudicat,dec.24. de proc.nu. 4.in nouis.
¶Regula à maiori vel pari non habet locum in beneficialibus,dec.2.de fil.præsby.nume.2.in nouis.
regula de publicandis non habet locū in permutatione,dec 4.de renun.nu.6.in nouis.
regula de publicandis olim locum non habebat ſi conſenſus præſtabatur poſt mortem, ibid. num.10.
regula,dolo petis non vendicat ſibi locū in petitorio,dec.16.in fi.de reſt.ſpol.in nouis.
regularis quādo præficitur eccleſiæ ſæculari debet

bet præſentari vt clericus,& inſtitui,& in offi cio cum præsbyteris ſæcularibus conformari,cau.36.dub.56.nu.4 Faſtol.

¶Reipublicæ intereſt habere homines liberos, dec.31.nu.2.de ſen.& re iud.in antiq.

rei publicationis in actione quæ requiratur dec. 15.de re iu.nu.2.in nouis.

¶Relatiuum,aliud vel alia,licet referunt diuerſum in ſuppoſito,referunt tamen idẽ vel cõſimile in ſubſtantia vel qualitate,dec.54.nu. 2. de reſcr.in antiq.

releuatio ſubſtituti in fine procuratorij nõ inducit ſubſtituendi poteſtatem,dec. 1.num.1.de procu.Biſig.

¶Religioſus conſentiens prouiſioni de ſe factæ nulla reſtitutione eorum quæ habebat ordini facta, an virtute ſtatuti, ꝙ nullus frater, &c.excommunicatus ſit,dec.5.nu. 1. de conſti.in antiq.

religioſus expectãs poteſt acceptare officio ſpectantia ad collationem ſui abbatis,dec.3.nu. 1.de reg.& tran.ad reli.in antiq.

religioſus poteſt ſuo nomine agere contra prædones qui eum ſpoliarunt,dec.15.nu.1.de iudi.in antiq.

religioſus ſtatim quodꝫ conſenſit prouiſioni de ſe factæ eximitur à iuriſdictione ſui generalis, & eſt extra regulas & confirmationes ordinis dec.5.de conſti.in antiq.

religio non impeditur propter falſam cãm, dec, 2.nu.15.de reb.eccl.non alie.Biſig.

religioſus deprædatus cappa vel breuiario põt contra prædonem agere nomine ſuo, deciſ.6. nu.1.de reſt.ſpo.Biſig.

¶Remedium ordinariũ quandiu ſupereſt non eſt recurrendum ad extraordinariũ,dec. 34. nu.2.& dec.62.nu.2.de app.in nouis, & deci. 11.de reſcr.in nouis.

remedio ordinario vbi locus ſit, ad extraordinarium non eſt recurrendum,dec.34 de app.nu. 2.in nouis.

remedium legis diffamari, quando intẽtatur ab eo, quem reus aſſerit eſſe ſuum creditorem, quomodo procedatur,dec.2.nu.1.de dilat.in antiq.

¶Remiſſio ad probãdum in partibus datur ſub bulla niſi in commiſſione concedatur, ꝙ detur ſub ſigillo auditoris,dec.28.nu.1.de iudi. in antiq.

remiſſio ad partes ſuper eiſdem articulis nõ datur niſi ſimul,dec.29.nu.1.de iud.in antiq.

remiſſio ad partes non conceditur pro probãdis attentatis,dec. 10.nu.2.de app.in antiq.

remiſſio cauſæ ad cancellariam præſẽte notario cauſæ & vna partium valet,dec.27. de iudi.in antiq.

remiſſoria ſemel vtrique parti data,ſi fuit impugnata ab vna parte,non debet ei iterato dari, licet duret pro illo cui de ſurreptitia impetratione falſo oppoſitum fuerit,cauſ.9.dubi.28. nu.1.Faſtol.

remiſſoriæ forma qualis ſit,dec. 1.nu.2.de teſtib. Biſig.

remiſſio in ſecunda inſtantia licet noui articuli dentur,non eſt iterato concedẽda,dec. 16.de teſtib in nouis.

remiſſio licet pro dilatorijs exceptionibus & alijs præambulis vel incidentibus vel emergẽtibus in cauſa regulariter non detur extra curiam, tamen pro exceptionibus peremptorijs,vt puta contra teſtes,vel alias bene conceditur ad partes,deciſ. 6.de probationib. in nouis.

remiſſio non datur ad partes ſuper attẽtatis,ſed datur terminus ad probandũ in curia,deci.4. vt lit.pen.nu. 3.in nouis.

remiſſio pro inſtrumẽtis producendis nõ datur, ſed bene pro ſignis & ſigillis recognoſcendis, dec.6.de proba.in nouis.

remiſſio ſuper attentatis nõ datur ad partes,ſed datur terminus ad probandum,deci.4. vt lite pen.nu.3.in nouis.

remiſſio vbi aliqui articuli per teſtes, aliqui per ſcripturam ſunt probandi, conceditur, ſecus vbi articuli venirent probandi per ſcripturã, dec.17.de teſtib.in nouis.

remiſſionis litera poſtquã eſt bullata, auditur ſine noua commiſſione procedere non poteſt, dec.4.de teſtib.in nouis.

remiſſione decreta in prima inſtãtia pro articulis admiſſis,an ſi pars negligens fuerit in prima inſtantia poſſit in ſecunda vti & illã proſequi,dec.20.de teſti.in nouis.

remiſſoria nõ datur quando materia poteſt probari per ſcripturas,dec.10.de offi. delega.nu. 3.in nouis.

remiſſio cauſæ ad cancellariam ſufficit, ſi fiat notario cauſæ & vna partium præſente, vel remittatur commiſſio ad cancellariam, deciſio.35.nume.1.de teſtibus & atteſtation. in antiq.

remiſſoria decernitur ad inſtantiã aſſerti procuratoris cauentis de rato ſub pœna, &c.dec.45. nu.3.de teſtib.& atteſt.in antiq.

remiſſo-

remiſſoria non datur vbi probatio dẽr fieri per inſtrumẽta & ſcripturas,dec.44.nu.1.de teſt. & atteſta.in antiq.
remiſſoria non conceditur etiam ex cã ante litis conteſtationem,dec.37.nu.1.ibid.
remiſſoriæ fiunt per bullã Papæ, niſi petatur ꝙ decernantur ſub ſigillo auditoris,dec.36.nu. 1 de teſtib.& atteſt.in antiq.
remiſſoriam de conſenſu partium auditor cãæ poteſt ſine vicecancellario concedere,dec.39. nu.1.de teſtib.& atteſt.in antiq.
remiſſionem reportatam de partibus auditor ſine ſpeciali commiſſione aperire non poteſt, ibid.nu.2.
¶ Renuntiare futuræ ſucceſſioni per pactum iuramento vallatum an poſſit,dec.1.nu.8.de cõſuet.in nouis.
renuntians in partibus & cauſæ non eſt condemnandus in expenſis factis poſt intimationem renuntiationis in curia,deciſ. 3. de renuntia. nume.8.
renuntiantibus iuribus ſuis non datur ad illa regreſſus,dec.4.de renun.nu.2 in nouis.
renuntians liti & cauſæ & beneficio tenetur ad fructus perceptos ſi poſſeſſionem factẽ non dimiſerit,dec.1.de ren.nu.1.in nouis.
renuntians liti & cauſæ nõ cenſetur ſibi iure cõpetenti renuntiare.dec.3.nu.1.eo.tit.
renuntiãs liti & cãæ tenetur dimittere poſſeſſionem,dec.1.de renun.in nouis.
renuntiare iuri in fauorẽ ſui introducto cuicunque licet,dec.32.nu.3.de app.in nouis.
renuntiare liti & renuntiare iuri differunt,dec. 3.de renun.in nouis.
renuntiare quilibet poteſt iuri, ſiue priuilegio ſibi conceſſo,dec.10.de procu.in nouis.
renuntiare videtur iuri ſuo habens regreſſum & permittens alium poſſidere,dec. 3. de renun. nu.7.in nouis.
renuntiari an poſſit ſubſtantialibus iudicij & pluribus alijs,dec.2.de renun.nu.3.in nouis.
renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignatorum,an inducat vacationem beneficij,dec.1.num.2.de renun Biſig.
renuntiatio facta in manibus nõ habentis poteſtatẽ admittendi reſignationẽ non obſtat agẽti contra intruſum in beneficio per ſe renuntiato,dec.3.nu.1.ibi.Biſig.
renuntiatio petẽdæ reſtitutionis factæ poſt ſpoliationem, an obſtet petenti ſe reſtitui, deci. 2.nu.3.de reſt.ſpo.Biſig.
renuntians liti & cauſæ poteſt cogi ad reſpõdendum poſitionibus,deciſ.4.de renun.nu.10.in nouis.
renuntiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij obſtat agenti petitorio vel poſſeſſorio, quamuis Papa eandem renuntiationem non admittendo poſſet renuntiantem in petitorio annullare,deciſ.4 per tot. de renunt.in nouis.
renuntiatio beneficij debet eſſe volũtaria, alias non valet,dec.5.de renun. in nouis.
renuntiatio expreſſa & tacita differunt,dec. 15. de off.deleg.in nouis.
renuntiatio litis fieri debet coram proprio auditore cauſæ alias non valet,dec.3.de renun.nu. 3.in nouis.
renuntiatio metu facta venit reſcindenda,dec. 5.de renun.nu.1.in nouis.
renũtiatio primi beneficij ſecundi collationem præcedere debet,dec.12 nu.3.de re iudica.in nouis.
renuntiatio ſpontanea licèt non admiſſa,obſtat repetenti vel agẽti petitorio ſeu poſſeſſorio, dec.4.de renun.nu.2.in nouis.
renuntiatio tituli non valet,niſi fiat in manibus ordinarij collatoris, aut vicecancellarij; vel alterius de ſpeciali mandato Papæ,deci. 3.de renun.nu.3.in nouis.
renuntiationẽ ille recipit, qui poteſt ipſum renuntiantem inuitum deſtituere,dec.7.de iu. nu.3.in nouis.
renuntiare quilibet poteſt iuri ſuo,dec.31.nu.4. de ſen.& re iud.in antiq.
renuntiari poteſt iuri ad rem,dec. 7. num. 3. de iur.patr.in antiq.
renuntiare poteſt ne quis ad boni viri arbitrium recurrat,dec.2 nu.1.de arb.in antiq.
renuntiatio beneficij non poteſt admitti per habentem poteſtatem conferendi tantum,deci. 5.de renun.in antiq.
renuntiatio ceſſionis bonorũ an teneat cum iuramento,dec.4 nu.1.de renun.in antiq.
renuntiatio facta poſt ſpoliationem nõ valet, deci.3.in prin.de renun.in antiq.
renuntiatio petitionis reſtitutionis facta per iã ſpoliatum valet,dec.3.nu.1.de ren.in antiq.
renuntiatio permutãtium facta in fraudẽ expectantium ipſius expectantibus non nocebit, dec.16.nu 9.de rer.permu.in antiq.
renuntiatio ſpontanea beneficij nocet dicẽti ſe ſpoliatum,dec 6.de renun.in antiq.
renuntiatio ſymoniaca non nocet reſignãti,deciſ.

ciſ 7.de renun.in antiq.
renũciatus facilius beneficio quærendo quã quæſito,dec.14.nu.4 de renun.in antiq.
renuntians in manibus non habentis poteſtaté recipiendi reſignationem,licèt perdat poſſeſſionem,non tñ perdit proprietatis ius reſpectu non habentium poteſtatem illum priuandi,dec.3.nu.2.de renun.Biſig.
renuntians liti & cauſæ cenſetur ét renuntiare iuri,quod habet tã in cauſa prophana, quàm ſpirituali,dec.27.nu.3.de ſen & re iud.
renuntians non ſolum perdit ius in proprietate,ſed ét in poſſeſſione,imo facilius in poſſeſſione poſito quod renuntiatio non tenet, deciſ.5.nu.2.de reſt.ſpo.Biſig.
renũtiari poteſt quilibet iuri pro ſe introducto, dec.1.nu.3.de iureiu.Biſig.
renuntiari poteſt per pactum iuri futuro, licet non per ſimplicem repudiationem, dec.1.nu. 2.de iureiuran.Biſig.
renuntiatio beneficij reſeruati in manibus ordinarij per exemptum ab eius iuriſdictione, non valet,dec.4.nu.1.de ren.Biſig.
renuntiatio debet eſſe pura,dec.6.nume.2.eiſdem tit.
renuntiatio facta per permutanté ſub conditione,ſi patruo ſuo placuerit, an in caſu volũtatis dicti pacti patrui,valeat,ibid.
renuntiatio facta per iuramentũ ſuper re minus licita,dummodo iuramentum ſit obſeruabile abſque metu æternæ ſalutis,debet ſeruari, dec.1.nu.4.de iurein.Biſig.
renuntiatio ſimplicium beneficiorũ an poſſit fieri in manibus collatoris inferioris epiſcopo, vt ipſe ſolus ſine epiſcopo poſſit admittere renuntiationem,dec 5.de renun.Biſig.
¶Repræſaliæ quando concedantur,dec.2.de reſcr.nu.50.in nouis.
¶Reſcriptum dicitur eſſe commune,dec.47.nume.2.de app.in antiq.
reſcriptum ſecundum faciens mentioné de primo reuocat illud,dec 80.de reſcr.in antiq.
reſcriptum ſurreptitium parte non opponente non vitiat proceſſum,dec.48.nu.1.de reſc. in antiq.
reſcripta vbi multa eiuſdem tenoris impetrantur in vna cauſa,quoad effectum reputantur vnum,dec.32.nu 3.de præban antiq.
reſcriptum ſurreptitium dat iuriſdictionem, deci.60.de app.in nouis.
reſcriptum ſurreptitium iuriſdictioné tribuit, dec.13.de off.dele.nu.3.in nouis.
reſcriptum ſuper futuris appellationibus ſeu in cauſis impetrantium non valet,deciſ.2.de exce.nu.2.in nouis.
reſcripti impetratio non eſt actus iudicialis,ſed extraiudicialis, dec.6 nu.2.de iu.in nouis.
reſcripti verba ſæpe impropriantur in libello, ſine modo poſtea agendi,dec.2.de alie.iu.mut. cau.fact.in nouis.
reſcripto obtento per actorem poterit cum ſuis qualitatibus,vt deciſ.32.de appel.nume 2.in nouis.
reſcripto poteſt reus vti contra ipſum impetrato etiam viuo impetrante & etiam ſecundum aliques ante præſentationé, dec. 61. de app nu.2.in nouis.
reſcriptũ an cenſeatur extinctũ altero collitigãte mortuo,dec.10.vt lit pen in nouis.
reſcriptum commune eſſe cenſetur, deciſ. 7. in prin de app.in nouis.
reſcriptum contra legem quo caſu ſit validũ,deci.32.de reſcr.nu.2.in nouis.
reſcriptum citius vitiatur ex falſa expreſſione quam taciturnitate,ibi.nu.5.
reſcriptum cum clauſulis generalibus an extendatur ad controuerſiã ortam poſt impetrationem,dec.18.de reſcr.nu.2.in nouis.
reſcriptum gratioſum per quod alteri præiudiciũ infertur non valet,niſi de primo mentioné faciat,dec.12.de re iu.nu.1.in nouis.
reſcriptum impetratũ per clericũ contra laicos abſque clauſ & quoſdam alios non cõprehẽdit religioſos non nominatos in ipſo,deciſ.8. nu.1.de reſcr.in nouis.
reſcriptum licet ſit ſurreptitium, tamen per illud datur iuriſdictio,cum ope exceptionis ſit annullandum,dec.13.de offi.delega.nu.2.in nouis.
reſcriptum perſonale non tranſit ad alias perſonas quam in eo expreſſas,dec.10. nu.1. vt lit. pen in nouis.
reſcriptum potius in dubio interpretari debemus,vt valeat quàm pereat,dec.9.in fi.de ca. poſſ.& proprie.in nouis.
reſcriptum primũ ad hoc vt reuocetur per ſecũdum eſt neceſſe ꝙ fiat mentio expreſſa de primo & de contentis in ipſo, dec.6.nu.1.de reſcr.in antiq.
reſcriptum ſine mandato ſpeciali impetratum eſt nullum,dec.61.de app.nu.1.in nouis.
reſcriptũ impetratum ab excommunicato pro non excommunicato, ſi in impetrando non fuit oppoſitum de excommunicatione,valet in deci.

tiſ.9.nu.4 de reſcri.Biſig.
reſcriptum non redditur nullū ipſo iure per ſurreptionem,ſed ope exceptionis,deciſ.2.nu.4. de reb.eccl.non alie.Biſig.
reſcriptum non ſemper redditur ſurreptitiū ob taciturnitatem eorum, qui expreſſis conceſſum non fuiſſet,ca.35.dub.64.nu.3.Faſtol.
reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo ſurreptitio an valeat,deciſ.11.nu.1. de reſcr.Biſig.
¶Reſeruatio papalis inficit titulū & poſſeſſionem,dec.3.de reſt.ſpo.nu.1.in nouis.
reſeruatio Papæ afficit beneficium ſuper & de quo fit,& inficit totum quicquid diſponitur in contrarium,dec.1.de rer.permut. nu.4. in nouis.
reſeruatio ſpecialis aliquādo eſt fortior generali,dec.3.de off.leg.nu.2 in nouis.
reſeruatiuus apprehendens poſſeſſoriū beneficii per alium etiam iniuſte occupati cadit in pœnā, c.eum qui.de præb.in 6.dec.3.de reſt ſpo. nu.2.in nouis.
reſeruatiuus non poteſt propria authoritate poſſeſſionem beneficij per alium decenti apprehendere & detentatorem eijcere quantumcūque notorie ius non habentem,dec.3.de reſt. ſpol.nu.2.in nouis.
reſeruatio an expiret per prouiſionem factam per Papam ei qui extra curiam literis nō expeditis moritur,deciſ.3. nume. 1. de ferijs in antiq.
reſeruatio beneficij per commendam nō perpetuam ſubſequutam non expirat,dec.7.de electio.in antiq.
reſeruatio beneficij obſtat agenti poſſeſſorio,niſi ſit ſpoliatus lite pēdente,quia tunc officio iudicis ſibi ſubuenitur,dec.11.nu. 1. de cauſ. poſſ.& proprie.in antiq.
reſeruatio beneficiorum nō vitiatur ex falſa de monſtratione ſi nominatim beneficia fuerāt reſeruata,ſecus ſi generaliter,quia nō teneret niſi ille in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio,beneficia teneret,deciſ.29.nu.3.de præb. in antiq.
reſeruatio facta ad inſtantiam partis tanquā ambitioſa debet reſtringi, ſecus ſi fieret motu proprio,dec.8.nu.3.de ele.in antiq.
reſeruatio geminata in fauorem vniuſmet operari poteſt multos effectus,dec.32.num. 1.de præben.
reſeruatio Papæ non impedit vnionem faciendā per ordinarium, ſed ſuſpendit eius effectū durare tempore collationis factæ vigore reſeruationis,dec.4.num.1.de reb.eccl. non alien. in antiq.
reſeruatio Papæ ſubſequens vnionem factā ab ordinario impedit effectum vnionis, licet de ea non fuerit facta mentio,ea.dec.nu.2.
reſeruatio papæ obſtat agēti poſſeſſorio,quia afficit titulum & poſſeſſionem, dec.10.nu.1.de cau.poſſ.& proprie.in antiq.
reſeruatio beneficij licet impediat collationē ipſius tamen non impedit reſignationē, dec. 1.de rer.permu.nu.3.in nouis.
reſeruatio Papæ expirat per ſolā collationē etiā poſſeſſione non ſubſecuta,dec.14.nume.1.de præb.in antiq.
reſeruatio ſpecialis per Papam dicitur quādo reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ,dec.28. nu. 1. de præb.in antiq.
reſeruatio ſimplex ſequens gratiam ſecundam, & præcedens acceptationem & prouiſionem an impedire potuerit in acceptando & ſibi prouidere faciendo,dec.33.nu.12.de præb.in antiq.
reſeruationis effectus eſt ligare inferiorū poteſtatem circa beneficium reſeruatum,dec.32.nume.2.ibid.
reſeruationis exceptio eſt excluſoria poſſeſſorij vbi conſtaret de reſeruatione, vel incontinēti poſſet probari de illa, dec.11.nu.2. de reſtit. ſpol.in antiq.
reſeruatio an expirat per commendam factam ad incertum tēpus,dec. 1.nu.4.de præb.Biſig.
reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare vbi qualitas propter quam fuit facta,deficit,cau. 28.du.53.nu.2.Faſtol.
reſeruatio etiam perſonalis facit beneficium remanere in manibus Papæ & ſucceſſorem donec de illo diſponatur,dec.9.nu. 2.de præben. Biſig.
reſeruatio inficit poſſeſſionem,dec.1.nu.6.de reſtit.ſpo.Biſig.
reſeruatio inficit titulum & poſſeſſionem, deci. c.nu.5.vt lite pen.nihil inno.Biſig.
reſeruatio non expirat per commendā factā per Papam,dec.1.nu.1.de præb.Biſig.
reſeruatio Papæ an ſufficienter probetur,ſi fuerit conſcripta per alterū de duobus deputatis ad ſcribēdum reſeruationes,cau.12. dub. 32. nu.1.Faſtol.
reſeruationes ſūt odioſæ & reſtringibiles, deci. 1.nu.6.de præb.Biſig.

¶Reſi-

¶ Reſidere debẽt clerici in beneficijs ſimplicib. remiſſiuè.dec.2 2.de reſcrip.nu.4.in nouis.

¶ Reſignatio facienda eſt in manibus illius qui poteſt inuitum deſtituere.deciſ.6.propè med. de re.permut.in nouis.

reſignatio beneficij facta pro liberando fratre de carceribus an teneat.deciſ.7.de renuntia. nu.1.in nouis.

reſignãs qui poſſedit per trienniũ poſt reſignationem ſi ſpolietur à reſignatario, non iuuatur. alleg.Lap.89.dec.1.de renun.num.9.in nouis.

reſignans ſpoliatus reſtituitur ratione hic poſita.ibid.nu.10.

reſignatio amiſſionis bonorum cauſa facta, ꝗ non valeat.dec.7.de renun.in nouis.

reſignatio beneficij, qualiter & in cuius manib. ſit fienda dec 6.num.1.de re.permu.in nouis.

reſignatio beneficij reſeruati etiã ex cauſa permutationis facta veram vacationem inducit. dec.1.de rer.permu.nu.4.in nouis.

reſignatio facta propter liberationem fratris de carceribus non valet.deciſ.7.de renunt.nu.1. in nouis.

reſignatio quod admitti nõ poſſit ab eo qui conferendi tantùm facultatem habet. deciſ.6.de renun.nu.1.in nouis.

reſignans cũ clauſula,& non aliter, nec alio modo, vel in manibus non valentis eam admittere, retinet ius penes ſe. dec.1.de renun.nu.11. in nouis.

reſignans cũ reſeruatione loci & ſtali mortuo reſignatario ſedebit in priori loco.ibid.nu.16.

reſignans in manibus habentis facultatẽ admiſſa, vel non admiſſa reſignatione, an amittat titulum, & poſſeſſionem, & de huiuſmodi reſignatione opponi per tertium.dec.4.eo.tit.

reſignanti reſeruatis fructibus datur mãdatum de manutenẽdo. dec.1.de renun.nu. 15.in no.

reſignatarij capacitas requiritur à principio.deciſ. 1.de renun.nu. 14.in nouis.

reſignatio quæritur ius ante acceptationẽ. ibid. num.12.

reſignatio admitti non poteſt ab eo qui habet tantum facultatem conferendi.deciſ.6.de renunt.in nouis.

reſignatio de beneficio reſeruato in manib. ordinarij tenet, licèt ipſe non poſſit conferre, & ideò reſignans non repellitur ab agendo. deciſ.4.de renunt.nu.4.in nouis.

reſignatio beneficij reſeruati nõ poteſt admitti per ordinarium quando reſignans eſt ab eo exemptus.ibid.nu.7.

reſignatio etiam non admiſſa obſtat beneficium repetenti.dec.4.de renun.in nouis.

reſignatione facta propter liberationem fratris de carceribus venit caſſanda.dec.7. de renun. in nouis.

reſignatio facta metu Regis,eſt nulla. deciſ.5.de renunt.nu.3.in nouis.

reſignatio facta reſeruata pẽſione & nõ aliter, ſi pẽſio à principio fuit nulla,non conualidatur etiam ſi reſignatarius poſtea penſionem ſoluat & extinguat.dec.1.de renũ.nu.13. in no.

reſignatio in articulo mortis, vel ſi domino meo placuerit,facta,an valeat.deciſ.5.de renun.nu.2. in nouis.

reſignatio in manibus habentis facultatem conferendi & non admittendi reſignationem,an valeat.dec.4.nu.6.de renun. in nouis.

reſignatio iuris ad rem valet facta in manib. notarij, & aliquando etiam valet de iure in re. dec.3.de renunt.nu.8.in nouis.

reſignatio metu facta tenet, licèt veniat reſcindenda.dec.5.de renunt.in nouis.

reſignationis admiſſio non confert ius, licèt admiſſio permutationis habeat vim collationis. dec.4.de renun.nu.3. in nouis.

reſignationem beneficiorum admittunt vicecãcellarius & referendarij. dec.3.de renunt.nume.4. in nouis.

reſignationem recipere iuriſdictionis eſt voluntariæ.dec.6.de rer.permu.nu.1.in nouis.

reſignans beneficium etiam ex cauſa permutationis perdit poſſeſſionem beneficij reſignati. dec 2.nu.1.de renun.in antiq.

reſignans ex cauſa permutationis,ſi expellatur à poſſeſſione, non habebit interdictum reſtitutionis,ſi permutatio ſequatur.deciſ.2.nu.2.de renunt.in antiq.

reſignatio beneficii facta ex cauſa permutationis nõ operatur veram vacationem beneficij ſi permutatio non ſortiatur effectum . dec. 9. de renunt.in antiq.

reſignatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutationis inducit veram vacationem beneficij, licèt pro collatione, ſit recurrendum ad Papam. ibid.dec.10.

reſignatio ex cauſa permutationis facta in curia non inducit reſeruationem,ſi permutatio nõ ſortiatur effectum.dec.4.num. 1.de re.permutat.in antiq.

reſignatio facta per habentem beneficiũ in manibus ſolius notarij,non tenet. dec.8.nu.1.de renunt.in antiq.

reſignatio facta per metum eſt ipſo iure nulla, dec.2.nu.1.de his quæ vi met.cau.fi.in antiq.
reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis ꝙ im plicitam habeat & tacitã conditionem, deciſ. 16.nu.4.de rer.perm.in antiq.
reſignatio vbi nõ tenet ſi ſuperior intra ſex mẽſes non conferat, vel renuntiantes ad beneficiũ non cõpellat redire, poteſtas conferendi deuoluitur ad ſuperiorem, dec. 8.nu.2. de renun.in antiq.
reſignationes admittere non põt qui inuitũ deſtituere non poteſt, dec.13.nu.2.de renuut.in antiq.
reſignantes ex cã permutationis ante ſecutã ſeu perfectam permutationẽ per ordinarium, an perdant ipſorum poſſeſſionem, dec.16.nu.1. de rer.permu.in antiq.
reſignantes ex cauſa permutationis opus habẽt noua collatione, ſi nõ ſequatur permutatio. ea.dec.nu.7.
¶Reſtitutio non datur ẽt ſi conſtet de iniuſtitia ſentẽtiarum, niſi quis iuſtificet titulum ſuũ, dec.7.de reſti.in integ.nu.5 in nouis.
reſtitutio non niſi cum læſione datur, deci. 1.de reſt.in integ.nu.1.in nouis.
reſtitutio petenda eſt nedũ aduerſus probationes omiſſas, ſed ẽt aduerſus ſententias, dec.2. de reſt.in integ.nu.4.in nouis.
reſtitutionem petenti aduerſus tres ſententias latas pro poſſeſſore non præſtatur cautio pro expenſis à victore, dec.6.de reſtit.in integr.in nouis.
reſtitutio quando incidenter vel principaliter dicatur peti & quæ ſit differentia, dec.3.de in integ.reſti.nu.2.in nouis.
reſtitutio qñdo petitur ab habente adminiſtrationem vel non, differentia, dec.6. de reſtit.in integ.nu.2.in nouis.
reſtitutio vbi per viam principalis petitionis petitur, requiritur conteſtatio litis, ſecus ſi incidenter ſuper occurſis in iudicio, quia tunc non proceditur ordine, dec.3. de reſtit. in integ.in nouis.
reſtitutioni aduerſus ſententiam locum non eſſe vbi appellationi locus ſit, dec.34.de appel. num.1.
reſtitutio liberi hominis niſi titulus probetur, denegatur, dec.2.nu.2.de reſt.ſpo.in nouis.
reſtitutio non datur poſt quadriennium, dec.2. de reſt.in integ.nu.5.in nouis.
reſtitutio non datur pro eo qui allegat, ꝙ procurator ſubſtitutus monitus ad acceptandũ vel refutandum non comparuit, dec.5.de reſti.in integ.nu.2.in nouis.
reſtitutio non datur ex eo quod procurator receſſerit non dimiſſo ſubſtituto acceptante, ibi.nu.2.
reſtitutio datur etiam non refectis expenſis, quando quis non fuit perſonaliter citatus, ſecus tamen, &c.dec.5.de reſt.in integr. nu.4.in nouis.
reſtitutio datur etiam poſt quadriẽnium probato impedimento, dec.2.de re.in inte.nu.6. in nouis.
reſtitutio in cauſa matrimoniali non datur niſi docto de titulo, dec.16.nu.1.de reſt. ſpo.nu.2. in nouis.
reſtitutio in criminalibus denegatur, deciſ.2.de ſequeſt.poſſ.& fruc.in nouis.
reſtitutio in integrũ petitur diuerſis modis, deci.7.de reſt.in integ.nu.2.in nouis.
reſtitutio in integrũ aduerſus tres ſñias diffinitiuas quadriennio præſcribitur, computans à die ſententiæ vltimæ, & quid ſi petatur aduerſus probationes omiſſas in prima inſtantia, dec.2.de reſt.in integ.in nouis.
reſtitutio in integrũ propter lapſum fataliũ an requirat litis cõteſtationẽ, & quid ſi ſup reſtitutione officium iudicis principaliter intentetur, ibi.dec.3.
reſtitutionem petẽs per litis conteſtationẽ videtur habilitatus ad rem petẽdam, dec.7. nu.3. de reſti.in integ.in nouis.
reſtitutionem petens quando teneatur cauere. ibi.dec.6.nu.1.
reſtitutus aduerſus tres ſñias debet ante omnia ſoluere expenſas, dec.1.de reſt.in integ. nu.4. in nouis.
reſtitutus quis videtur ſi poſt impetratam & præſentatam commiſſionem iudex procedat ad vlteriora, dec.7.de reſti.in integ.num.4.in nouis.
reſtituitur quis cõtra ſñiam, licet in commiſſione pro ſe impetrata plura narrata ſint falſa, quia ſufficit vnũ ex ipſis eſſe verum, deciſ.30. nu.1.de reſcr.in antiq.
reſtitutio ad appellandũ non requirit litis conteſtationem, nec alium iuris ordinem, deciſ. 6. nu.1.de litis conteſt.in antiq.
reſtitutio ad appellandũ datur ex modica præſumptione, dec.30.nu.5.de reſcr.in antiq.
reſtitutio ad gratiã extinctam nõ præiudicat ei qui interim aliam gratiã impetrauit, dec.48. nu.1.de conceſſ.præb.in antiq.

reſtitu-

reſtitutio aduerſus lapſus fatalium dicitur incidenter peti, nec requiritur litis conteſtatio. dec. 2.nu.1.de reſt.in integ.in antiq.

reſtitutio aduerſus tres ſnias conformes non cõceditur niſi conſtito prius de illarum iniuſtitia,ibi.dec.5.nu.1.

reſtitutio an poſſit agi pro cadanete amoto,dec.1.nu.1.de cau.poſ.& proprie.in antiq.

reſtitutio hoſpitalario vel ſimilibus ſpoliatis nõ datur quando crimen tãgit adminiſtrationẽ, propter quod fuit amotus,dec.6.nu.1.de reſtit.ſpol.in antiq.

reſtitutio in integrũ aduerſus lapſus fataliũ dicitur incidenter peti,& propterea non requiritur in ea conteſtatio litis,dec.3.nu.1.de reſt. in integ.in antiq.

reſtitutus ad appellandũ die reſtitutionis infra decendium debet appellare,dec.62. de appel. nu.2.in nouis.

reſtitutio ad appellandum à diffinitiua quæ trãſiuit in rem iudicatam non petitur per excõmunicatum, niſi in cauſa matrimoniali, & beneficiali,dec.7.de exce.in nouis.

reſtitutio ad appellaudum non requirit litis cõteſtationem,deciſ.4.de reſtitutio.in integr.in nouis.

reſtitutionem ad appellandum petens à ſententia diffinitiua quæ alias tranſiuit in rem iudicatam debet probare vltra impedimenta aliquid de iure ſuo,& læſione.deci.5. de exce.in nouis.

reſtitutio ad appellandũ coram iudice ad quẽ, & non à quo,petenda eſt,dec. 2.circa fi.de dolo & contu.in nouis.

reſtitutio aduerſus fatalia incidenter & nõ principaliter petitur,dec.3.de reſtitu. in integ. in nouis.

reſtitutio aduerſus quadriẽnium datur propter ignorantiam & poſt quadraginta annos,dec. 2.de reſt.in integ nu.7.in nouis.

reſtitutio aduerſus ſniam non conceditur quandiu quis appellare poteſt,dec.34.nu.1. de appel.in nouis.

reſtitutio aduerſus tres ſententias cõformes nõ eſt danda,niſi prius conſtet de iniuſtitia alicuius earundem,dec. 1.de reſti.in integ.nu.2.in nouis.

reſtitutio aduerſus tres ſententias non datur niſi doceatur de noua cauſa propter quã,&c. ibi.nu.2.

reſtitui nõ debet qui in termino ad dandũ obiectus nihil deduxit,deciſ.2.nume.4. de except. Biſig.

reſtitutio aduerſus lapſum fatalium àn dicatur incidenter peti.dec.1.nu.1.de reſtit.in integr. Biſig.

reſtitutio aduerſus lapſum fataliũ obtenta ſufficit abſq; reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione ea.dec.nu.3.Biſig.

reſtitutio peti non poteſt pro monaſterio vel eccleſia quæ nondum ſunt,dec.1.nu.2. de teſta. Biſig.

¶Retractari non debet quod eſt factũ legitime, dec.58.de app.nu.5.in nouis.

¶Reuocatio procuratoris quando intimãda & quomodo,dec.2.de proc.nu.2.in nouis.

reuocatio generalis procuratorum tacita nõ niſi ad ſpecies expreſſis ſimiles extenditur,dec. 18.de proc.nu.1.in nouis.

¶Reus citatus ad quæ teneatur,dec.14. de dolo & contu.nu.3.in nouis.

reus,& poſſeſſor de cuius non iure conſtat cõtra reſeruationẽ tam in perſonam quã in gratiã, poteſt dare obiectus ad effectum abſolutionis reportandæ,non aũt adiudicationis,deci. 4 nu.1.de re iu.in nouis.

reus ẽt in beneficialibus actore non probãte abſoluitur ab eius impetitione,dec.1.nu.2. vt lite pen.nihil innouet.Biſig.

reo ſufficit quod vincat per non ius actoris, etiã ſi non conſtet de iure ſuo,dec.2.nu.2.de exce. Biſig.

reus liti & cauſæ & beneficio renuntians,ꝗ poſſeſſionem dimittere teneatur,dec.1. de renun. nu.2.in nouis.

reus non eſt à poſſeſſione ſua expellẽdus, ſed potius ab impetitione actoris abſoluendus, vbi de non iure actoris cõſtat,licet reus nullũ ius habeat,dec.4 de re iud.in nouis.

reo citato nõ veniente in termino nec actore ſi poſtmodũ actor cõpareat,quod procedi poſſit contra reum ſine noua citatione, deci. 14. de dolo & contu.nu.1.in nouis.

reo comparente & non actore, quæ remedia, ibi.nu.2.

reo in cauſa prophana dantur quadraginta dies, actori triginta ad ponendum & articulandũ, deciſ.2.nume.4 de ſequeſtr.poſſeſ.& fruct.in nouis.

reorum eſt fugere,actorum inſtare,ibi.

reus actore nõ comparente ab inſtantia iudicij cũ expenſis abſoluendus eſt,ſi hoc petat, dec. 3 de dolo & contu.nu.1.in nouis.

reus non abſoluitur ab inſtantia iudicij, niſi citato

tato ad hoc actore,dec.7.nu.4.de verb. ſigni. in antiq.

¶Rigor iuris ex rationabili cauſa ſæpe omittitur,dec.1.nu.4.de biga.in nouis.

rigor iuris ſcriptus æquitati præfertur,dec.1.de rerum permu.nu.6.in nouis.

rigor iuris non ſeruatur quando ſit diſpoſitio circa pias cauſas,ſecus ſi circa prophanas,deci.1.nu.2.de do.in antiq.

S.

SAeculares quandiu inueniri poſſunt,nō ſunt ponendi regulares in eccleſijs ſæcularibus, cau.36 dub.65.nu 7.Faſtol.

Scientia certa principis an proprio motu, in literis non expreſſo vitiū ſurreptionis excludit, dec.6.de præb.nu.7.in nouis.

ſcientia publica facit probationē liquidiſſimā dec.19.nu.4.de dolo,& contu.in nouis.

ſcientia certa principis idē operatur,quod clauſula,Non obſtante,ibid.

ſcienti cām in qua prętendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari,ſi ſe non opponat,ſibi paratur pręiudicium,dec.2.nu.2.de reſcr.Biſi.

¶Scriptura non eſt de ſubſtantia gratiæ,dec.87.nu.3.de reſcr.in antiq.

ſcripturam eſſe de eſſentia legis dicere non eſt peccatum,dec.2.de conſti.nu.2.in nouis.

ſcriptura authentica in aliquo libello mētionata ante litis conteſtationē eſt reddenda,dec.2.nu.1.de proba.in nouis.

¶Senes videlicet octogenarij valetudinarij à perſonali comparatione excuſantur,dec.9.de iud.in antiq.

¶Sentētia reſtitutionis non fertur niſi probato exhibito titulo colorato,deci.7.nu.3.de proba.in nouis.

ſententia reuocatoria attentatorum vim diffinitiuæ habet,dec.1.vt lit.pen.nu.1.in nouis.

ſententia ſuper attentatis quando dicatur vim diffinitiuæ habere,dec.1.vt lit. penden. nu. 3. in nouis.

ſententia ſuper attentatis eſt executioni demandanda anteq̄ de principali cognoſcatur,deci. 5.in fi.de dol.& contu.in nouis.

ſententia ſuper attētatis habet vim diffinitiuę, & ideo Cleiappellanti,non vendicat ſibi locū in ea.dec.11.de app.in nouis.

ſententia ſuper deſertione appellationis à diffinitiua vel perēptoria exceptione habet vim diffinitiuæ,ſecus ab interlocutoria,deci. 12. de re iu.in nouis.

ſententia ſuper nullitate proceſſus lata,vim diffinitiuæ habet,dec.5.de litis conteſtat.nu.2.in nouis.

ſentētia ſuper proprietate an tollat ēt poſſeſſionem,dec.3.de reſt.ſpo.in nouis.

ſentētia valet ſuper iure ſuperuenienti,dec. 18. de reſcr.nu.5.in nouis.

ſententia vltima finem imponit liti,& ſuccedit loco primæ,dec.2.de reſt.in integ.in nouis.

ſententiæ executionem nullitatis exceptione ēt ſi in rem iudicatam tranſierit,impediri, dec. 3.de excep.nu.1.in nouis.

ſententiæ executionem ſi contra excipiatur de nullitate proceſſus cui probandi onus incumbit,dec.9.de prob.nu.1.in nouis.

ſententiæ verba in cuius perſona ſint concipiēda, dec.2.in fi.de procu.in nouis.

ſententiam qui reportauit in poſſeſſorio cū fructibus,ſi in petitorio ſuccumbat,à quo tēpore fructus ſint reſtituendi,dec.18.de re iu.nu. 1.in nouis.

ſentētiæ tres cōformes in poſſeſſorio ante ingreſſum petitorij ſunt plene executioni mandandæ,dec.10.circa medium,de cauſa poſſeſſio. & proprie.in nouis.

ſententiæ tres latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni mandandæ antequam veniatur ad negotium principale,dec.2.de re iudi.in nouis.

ſententia an poſſit ferri contra illum qui tempore litis conteſtatæ non poſſidebat,cau.30.dubi.57.nu.1.Faſtol.

ſententia debet eſſe conformis libello, cau. 10. dub.30.nu.1.Faſtol.

ſententia interlocutoria de neceſſitate non eſt ferenda in ſcriptis,ſed ſufficit quod ſcribatur in actis dec.1.nu.3.de ſent.& re iu.Biſig.

ſententia lata per duos arbitros an valeat, vbi cōpromiſſum factū fuit in tres vel duos,& in procedendo omnes adhibiti fuerunt,deciſ. 2. de arb.Biſig.

ſententia lata ſuper petitorio per iudicē ad quē ſuper poſſeſſorio aditum,non valet,licet coram iudice à quo,à principio actum fuiſſet ſuper vtroque,deci.2.num.1.de cau.poſſ.& proprie.Biſig.

ſententia lata ex falſa cauſa niſi habeat errorē iuris expreſſum,ipſo iure tenet,deciſ.2.nu.3. de ſen.uſ.& fruct.Biſig.

ſententia ſuper attētatis dicitur interlocutoria. dec.1.nu.3.de off.iud.in antiq.

ſenten-

ſententia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria habens tamen vim diffinitiuæ. deciſ.42 nu.2.& dec.67.nu.1.de ap. in antiq.
ſententiæ executioni interceſſatos opponere ſe poteſt,dec.2.nu.4.de ſent.& re iudi.in antiq.
ſententia lata in confeſſū quæ nō poteſt valere vt ſententia,valet vt præceptum.dec.3. nu.2. de confeſ.Biſig.
ſententia non redditur nulla propter falſitatem cauſæ,niſi per dolum eſſet lata.deci 2. nu.13. 16.& 17. de reb.eccleſ. non alien.Biſig.
ſententia ſuper deſertione appellationis dicitur interlocutoria, & ideo appellans docto de diligentia poterit reponi. deciſ.22.nume.2.de appellat.Biſig.
ſententia ab inſtantia iudicij dicitur interlocutoria. dec.3. de dolo & contu.nu.2. in nouis.
ſententia abſolutoria pro abſente ferri poteſt.de ci.10.de procurat. in nouis.
ſententia abſolutoria ſed non adiudicatoria ferri poteſt pro reo excommunicato abſente, & per procuratorem ſe defendente. dec.7.de re iudi.in nouis.
ſententia à non ſuo iudice notorie lata, vel quæ continet intollerabilem errorem ſine difficultate & ordine eſt relaxanda, etiā ſi error vel iniquitas colligi poſſit ex actis. deci.5.num 3. de lit.conteſt.in nouis.
ſententia debet eſſe certa,& clara dec.4.nu.2.de reſtitu.ſpol.in nouis.
ſententia diffinitiua non niſi partibus ad ipſam audiendam peremptorie citatis,valet.dec.17 de re iud.nu.2.in nouis.
ſententia diffinitiua non poteſt contra non citatum non confeſſum aut non conuictum promulgari.dec.17.de dolo & cō.nu.2.in nouis.
ſententia diffinitiua vel habens vim diffinitiuæ lata contra citatum ad audiendum voluntatem domini auditoris, non valet.deci. 17.de re iud.in nouis.
ſententia diffinitiua proferri debet in ſcriptis quę probari poteſt per teſtes.dec.19.
ſententia eſt actus iuris ciuilis.dec.3. de reſt.ſpolia.nu.7.in nouis.
ſentētia excommunicationis ex falſa cauſa lata etiam iuris ordine nō ſeruato ſicuti valet, ita & abſolutio.dec.7. de ſent. excommun.num. 1.in nouis.
ſententia habens vim diffinitiuę regulatur ſecū dum taxationem vti diffinitiua. deciſ.5. de dolo & contu.in nouis.
ſententia in acceſſorijs generalis ferri poteſt que corā executore poſtea venit declaranda. deci.4.de reſtitu.ſpolia in nouis.
ſententia in cauſa beneficiali non tranſit in rē iudicatam,quin docto de errore reuocari nō poſſit, ſicut in cauſa matrimoniali deci.16. circa fin.de re iud.in nouis.
ſententia in cauſa matrimoniali non tranſit in rem iudicatam , & in ipſa exuberat officium iudicis. dec.7. in fi. de except.in nouis.
ſententiis in inuitū fertur.deciſ.3. in fin.de reſti. ſpo.in nouis.
ſententia inter alios lata regulariter poſſeſſori non præiudicat. dec.14 de probat.in nouis.
ſententia interlocutoria vim diffinitiuæ habēs non regulatur ſecūdum terminos Cle.appellanti,ſecus quoad effectum.c. cordi. dec.2.vt lit.pend.num.2.in nouis.
ſententia interlocutoria parte abſente lata etiā non contumace valida eſt.dec.8.nu.2.de teſt. in nouis.
ſententia interlocutoria ſuper peremptorijs exceptionibus lata habet certas ſuas executiones & effectus magnos. dec 21. circa fin.de re iudic.in nouis.
ſententia interlocutoria lata parte non vocata licet ſit iniuſta, ſi ab ea non extiterit appellatum , valebit & tenebit . dec. 22. de re iudi. in nouis.
ſententia iuris non minus efficaciæ eſt quam ſententia hominis, & agenti etiam poſſeſſorio obſtat vtraq;.dec.3.de reſti.ſpol. nu.6.in nou.
ſententia iuris in quo differt à ſnia hominis.ibi.
ſententia lata cū primo procuratore reuocato per conſtitutionem alterius, ſi reuocatio ad notitiā ipſius,vel iudicis peruenerit,eſt nulla . dec 2.de procu.in nouis.
ſententia lata contra penſionariū infra triginta dies poſt lapſum terminum eſt nulla.deciſ.2. de reſcri.num.26.in nouis.
ſentētia lata cōtra electores præiudicat electo. deci.2.de ele.nu 3.in nouis.
ſentētia lata ſuper deſertione nulla eſt.deciſ.22. de re iud.nu.1.in nouis.
ſententia lata inter aliquos nō debet tertio præiudicare quoad electionē vel exceptionē pariēdi, & quid quoad poſſeſſionem.dec.15. num. 3.de proba.in nouis.
ſententia lata contra non legitime citatum eſt ipſo iure nulla. dec.22.de re iudi.in nouis.
ſnia lata inter duos litigātes an & qñ tertio poſſidēti præiudicet.deciſ.4.de re iud. in nouis.
ſententia lata per iudicē à quo, poſt appellatio

rem interpoſitā coram iudice ad quem, non reuocatur per viam attentati ſub prætextu inhibitionis primi iudicis ad quē, per ipſum reuocatæ, ſed a futuro euentu pendebit. dec. 65. de appel. in nouis.
Sententia poteſt confirmari quando in ea eſt defectus & non in proceſſu. dec. 2. de reſcrip. nu me. 39. in nouis.
ſententia præiudicat tertio ſcienti & non appellanti. dec. 34. de proc. in nouis.
ſententia pro ſpoliato lata ſuper poſſeſſorio antequā procedatur in petitorio, eſt plene executioni mandanda, ſecus ſi ſit lata pro ſpoliāte. dec. 1. de reſt. ſpol. nu. 1. in nouis.
ſententia quæ ex nouis actis reuocatur, an excuſet a condemnatione expenſarum factarum in ſecunda inſtantia, & quid ſi ex eiſdem. dec. x. de dolo & contu. in nouis.
ſententia quomodo ſit concipienda contra defenſorem admiſſam pro inquiſito citato per edictum, vt ſit per inquiſitionē &c. beneficio priuetur. dec. 35. nu. 2. de proc. in nouis.
ſententia rei iudicatę nomen ſiue effectum non habet niſi a competenti iudice lata ſit. dec. 6. de excep. nu. 2 in nouis.
ſententia abſolutoria tantum ab impetitione quæ tranſiuit in rem iudicatam non obſtat, quin mortuo eo pro quo lata fuit, debeat admitti ille contra quem lata fuit ad proſequēdum ius ſuum ſuper beneficio, ſuper quo fuerat res iudicata. deci. 17. nu. 1. de ſent. & re iu di. in antiq.
ſententia abſolutoria ab impetitione poteſt fieri ex diuerſis cauſis, nec obſtabit ſi in ea non fuerit impoſitum perpetuum ſilentium, ibid. nume. 2.
ſententia abſolutoria nullum ius adiudicat actori. ibid nu 3
ſententia diffinitiua lata per falſas cauſas tranſit in rem iudicatam, ſecus in interlocutoria, dec. 16 num. 1. ibid.
ſententia diffinitiua vbi concluſum eſt in cauſa, poteſt ferri in vacationibus, non autem in interlocutoria. dec. ij. nu. 1. de fer. in antiq.
ſnia diffinitiua vel interlocutoria etiam lata ex falſa cā niſi habeat errorē iuris expreſſum ipſo iure tenet, licet ope exceptionis reuocari poſſit. dec j. nu. 2. de ſeque. poſ. & fru. in antiq.
ſententia incerta in acceſſoriis ferri poteſt. dec. ij. nu. 2. de pę. in antiq.
ſententia inter alios lata inducit præſumptionem, deci. 4. nu. 2. de ſen. & re iud. in antiq.
Sententia iudicis valet vbi factum erat notoriū licet iudici non conſtaret, dec. 12. nu. 1. de fid. inſtr in antiq.
ſententia lata non ſeruato termino ad producēdum omnia, eſt nulla. dec. 31. num. 1. de iudi. in antiq.
ſententia lata non publicatis teſtibus non vitiatur niſi fuerit appellatum a nō publicatione. dec. j. nu. 1. de ſen. & re iud. in antiq.
ſententia lata ſuper attentatis an dicatur interlocutoria ſi feratur iuris ordine ſeruato. deci. 10. nu 1. de ſent. & re iud. in antiq.
ſententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur diffinitiua. ibid. nu. 4
ſententia lata contra pupillum nocet ſubſtituto eius vulgari vel cohæredi ad quē pupillo abſtinēte ab hæreditate peruenit hæreditas. deciſ. 17. nu. 4. ibi.
ſententia lata in cauſa beneficiali tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas, quo vero ad iudicem ſecus. ibid. nu. 5. & 6.
ſententia lata in confeſſum ante litem conteſtatam quæ nō poteſt valere vt ſententia, valet vt pręceptum ibid. dec. 18. nu. 1.
ſententia lata ſuper attentatis eſt interlocutoria. dec. 85. nu. 1. de appel. in antiq.
ſententia licet non poſſit ferri in abſentem non contumacem, tamen præceptum ſeu decretū bene poteſt. dec. 4. nū. 2. de iureiu in antiq.
ſententia nulla per ſecundam confirmata non poteſt vlterius allegari nulla dec. 7. num. 1. de ſent. & re iud in antiq.
ſententia per falſas allegationes & cauſas lata, eſt nulla. dec 27. nu. 1. de ſen. & re iud. in antiq.
ſententia quæ fertur ſuper his quæ incidunt vel emergunt pendente lite dicitur interlocutoria. deci. 10. nu. 2. de ſent. & re iud. in antiq.
ſententia quod conformis libello eſſe debeat. de ci. 1. de arbi. in antiq.
¶Separatorum ſeparata ratio eſſe debet. deciſ. 26. de præb. nu. 2. in nouis. & cau. 6. dub. 11. nu. 2. Faſtol.
¶Sqneſter durante ſequeſtro poteſt eligere & pręſentare. dec. 5. de elect. in antiq.
ſequeſtrum decretum poſt ſententiam diffinitiuam inter alios colitigantes latam, an impedire poſſit tertius intereſſe ſuum deducens. dec. 11. num. 1. de ſent. & re iudi. in antiq.
ſequeſtrum in vim ſententiæ nullæ decretū an ſi qs violauerit teneatur pœnis de quibus in Cle. ad cōpeſcendas. deciſ. 2. nu. 1. de ſequeſt. poſſ. & fruct. Biſig.

ſequeſtrum debet relaxari antequàm procedatur ad executionem. dec.2.de reſcri.nu.50. in nouis.
ſequeſtrum fructuum obtentum in terminis Clemen.vnic.de ſequeſtra.poſſeſſio.& fruct. an ceſſet, ſi ſententia in poſſeſſorio lata infirmauerit per ſententiam per vnam ſententiam.deci.20.de cauſa poſſeſ. & propriet.nu. 1.in nouis.
ſequeſtrum non datur contra poſſeſſorem,ſi ſententia pro petitore eſt lata.dec.4.de ſequeſtr. poſſeſſio.& fruct.in nouis.
ſequeſtrum violans, licet admittat ius ſuum illud ius non quæritur aduerſario.dec.2.de reſcri.nu.7 1.in nouis.
¶Seruus hæres inſtitutus nõ dicitur maioris æſtimationis quam prius,nec propterea dominus effectus eſt locupletior. dec.26. de præb. nu.1.in nouis.
¶Sigillum ad cauſas non facit fidẽ in alijs.dec. 12.de procur.nu.2.in nouis.
ſigillum authenticum quod dicatur ibid. in fin.
ſigillum Epiſcopi ex generali conſuetudine reputatur authenticũ. deci.11.de probat.nu.1. in nouis.
ſigillum quando dicatur authenticum. deci.12. de procu.nu.2.in nouis.
ſigillũ ſolum probat in his quibus non iufertur perpetuum præiudicium.dec.15.nu.2. de procu.in antiq.
¶Signatura ſufficit ſi dicat ſummarie procedat vt poſſit etiã procedi ſimpliciter & de plano. deci.28.de reſcript in nouis.
ſignatura per fiat in genere præfertur ſignaturæ per conceſſum in ſpecie.ibid.nu.5.
ſignatura reſtringit late petita niſi corrigatur per regentem.dec.9.de reſcrip.nu.5.in nouis.
ſignatura commiſſionis de ſummarie producendo ſi dicat audiat ſũmarie,&c. & nihil ſit deletum,omnia petita in ea videntur conceſſa. dec.1.& ii de reſcript.in antiq.
ſignatura commiſſionis ſi habet,audiat ſummarie,&c.ſub illo, &c.alia videtur conceſſa quæ petuntur quoad ſummarium proceſſum. deciſi.23.num.1.de reſcrip.in antiq.
ſignatura habẽs quod abſque obſeruatione ternminorum ſacri palatij procedatur, non operatur vt auditor aliquid quoad probationem partium tangere poſſit, licet in totum non teneatur ſeruare requiſita ad ordinem iuris,ibidem.num.2
ſignatura quæ habet, audiat, &c. & procedat ſummarie,&c. cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius præpetitus,ſecus ſi habeat tantũ, audiat talis, & iuſtitiam faciat, dec.x.nu.1.de reſcrip.in antiq.
ſignatura ſi habeat,audiat A. & ſummarie procedat,&c.auditor poterit procedere ſummarie in cauſa vt petitum, vt eſt extenſione illius,&c.ibid.num.2.
ſignatura ſi habeat,cognoſcat ſummarie &c.cẽſetur conceſſus proceſſus ſummarius ſimpliciter,& de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicii.dec.lxxxij,de reſcrip. in antiq.
¶Significatio quoties ſumitur ex vniuerſo, ſi aliud falſum eſt,totam orationem falſam efficit,cau.15.dub.35.nu 3.Faſtol.
¶Symoniam opponere non poteſt notarius de inſtrumento ſymoniaco rogatus.deciſi.4.dę renun.nu.17.in nouis.
¶Simulationis cauſę ſunt tres ſpecies, deci.j.de dona.nu.5.in nouis.
¶Syndicus vniuerſitatis non poteſt agere, vel conueniri pro iuribus ſingulorum de vniuerſitate,deci.j.nu.3.de dolo,& contu.Biſig.
¶Sollicitator in cauſa per dominum miſſus nõ poteſt eſſe teſtis,ſecus ſi per procuratorem,de ci.xij.de teſtib.in nouis.
¶Solutio facta putatiuo ſ̃plato an & qñ ſoluẽtẽ liberet,dec.j.de reſt.ſpo.nu 6.in nouis.
ſolutio vbi fieri certo termino & loco debet an poſſit procedi in eo loco contra non ſoluentem tanquam contra latitantem. dec.1.de dolo & contu.in nouis.
ſolutio continuata per triẽnium facit præſumi retro debitum ſolutum.dec.3.de locat.& conduc.in nouis.
ſoluens nomine alieno pręſumitur habere mandatum ad ſoluendum. dec.ij.de cauſa poſſeſ. & propriet. in antiq.
ſolui an debeat curſoribus pro interrogatorijs iudicis in remiſſoria ex parte Rei. deciſi.34 nu.1.de teſtib.& atteſta.in antiq.
¶Species extracta de ſuo genere amplius non includit ſub ipſo.dec.1.4 vt lit. pẽd.nu.1.in no.
ſpecificatio articulorum quid importet. deciſi. 11.de reſcri.nu.5.in nouis.
ſpecificari debent bona ablata ante ſententiam, & ſtatur iuramento probata violẽtia.deci.1. de his quæ vi.in nouis.
ſpecificari debent crimina contra teſtes oppoſita,licet non veniant pœna ordinaria puniẽdi. deci.1.nu 3. de iniu. & dam.dat in antiq.
Spes firma vbi adeſt ex cauſa præcedenti,de

certo effectu certam conſequentiã neceſſariã habente proxime producendo, habetur idẽ effectus ac ſi tempore cauſæ fuiſſet productus. deci.21.nu.4.de præb.in nouis.

ſpes radicata in aliquo iure de præſenti cõpetenti eſt attendenda in gratia principis ad effectum vt dicatur præiudiciũ iuri tertij afferri. ibid num.5.

ſpes attendit.quia quod eſt in ſpe, quaſi indubitatum cenſetur in actu.dec.11.num 4.de iure patro.in antiq.

¶Spiritualia æſtimationem ſiue intereſſe nõ capiunt.dec.6.nu.1.de procu.& dec.2 circa fin. de conceſ.præb.in nouis.

¶Spoliatus an admittatur ad cedẽdum bonis. dec.30 nu.1.de ſent. & re iudi in antiq.

ſpoliator doloſus non auditur ſuper petitorio antequam ſpoliatus plene fuerit reſtitutus, etiam ſi vellet bonis cedere.deci.22.nu.1.de reſtit.ſpol. in antiq.

ſpoliator violentus & intruſus cum titulo reprobato condemnadus eſt etiam in fructibus qui percipi potuerant, ſecus ſi ageret cõtrã alium poſſeſſorem ad quem peruenit res cũ titulo colorato.dec.10.nu.1.de reſti.ſpol.in antiq.

ſpoliatus beneficio quod propter extrauag. execrabilis.retinere non poterat, non reſtituitur. deci.15 nu.1.de reſti.ſpol.in antiq.

ſpoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis & qui percipi potuerũt, niſi ſpoliator habuiſſet aliquam cauſam rationabilem. deci.25. num.1.de reſti.ſpol.in antiq.

ſpoliatus debet probare ſe habuiſſe poſſeſſionẽ ab eo qui authoritatem habebat inſtituendi. deciſi.5.nu.1.de reſt.ſpol.in antiq.

ſpoliator niſi probatum fuerit violentiã intuliſſe venit condemnandus in fructibus à tempore ſpoliationis. dec.10.de reſtitut. ſpoliat. nume 1.in nouis.

ſpoliator non dicitur qui poſſeſſionem ſuã continuat.dec.11.in fi nu.3.ibid.

ſpolians ad fructus nõ niſi perſonæ violentiam fecerit, tenetur. dec.10. de reſtit. ſpolia. nu. 1.in nouis.

ſpoliationis exceptio non repellit aliquem ab agẽdo, niſi ſpoliantem mandantem vel ratũ habẽtẽ.dec.20. de reſtitu. ſpol nu.1.in nouis.

ſpoliationis exceptio facta a tertio obſtat agẽti petitorio.ibid.

ſpoliationis exceptio rerũ priuatarũ an obſtat ſpoliato.ibidem.

ſpoliationis exceptio factæ à tertio an poſſit opponi executioni ibid.in fin.

ſpoliatus agens interdicto vnde vi tenetur docere de titulo, ne detur vitioſus ingreſſus.deci.2.de reſtit.ſpoliat.in nouis.

ſpoliatus agens poſſeſſorio ad præbendam non tenetur probare fundũ ex cuius poſſeſſione dicit ſe apprehendiſſe poſſeſſionem ad præbendam ſpectaſſe.dec.13.ibid.

ſpoliatus agens interdicto vnde vi an ſi dicat in articulis ſe beneficium aliquod canonice & legitime poſſediſſe & ſpoliatum eſſe potens reſtitui, licet non producat ſuã inſtitutionẽ, nec dicat per quẽ fuerat inſtitutus, ſit audiendus.deci.7.de probat.nu.1.in nouis.

ſpoliatus agens interdicto quid probare teneatur. deciſi.13. de reſtitutione ſpoliatorum nume.1.in nouis.

ſpoliato an obſtet exceptio ſententiæ contra ſe latæ.deciſio.3. de reſtitutione ſpoliatorum. nu 5.in nouis.

ſpoliato an obſtet iuramentum de non petẽdo reſtitutionẽ, & quid de pacto de nõ agendo. dec.18.nu.1.ibid.

ſpoliato ſufficit ad colorandum titulum probare ſuperioris authoritate poſſeſſionem beneficij apprehendiſſe.deciſ.16.de reſtit.ſpoliat.num 3.in nouis.

ſpoliatus ante ingreſſum petitorij debet integraliter reſtitui.dec.25.de reſtit.ſpol.in nouis.

ſpoliatus beneficio an poſſit ſuo titulo renunciare vel pactũ facere de nõ agẽdo interdicto vnde vi.dec.3.de renunt.nu.4.in nouis.

ſpoliatus beneficio quod cum altero incõpatibili retinebat non eſt reſtituendus.deci.3.de reſtit.ſpol.nu.5.in nouis.

ſpoliatus eſt reſtituẽdus etiã poſt renũciationẽ, ſi probet quod poſt illã remanſit in poſſeſſione.dec.1.de renun.nu.2 in nouis.

ſpoliatus habens primam ſententiam an poſſit in ſecunda inſtantia parte contradicẽte ad petitorium per ſe ſuſpenſum redire.deciſi.20. de cauſa poſſeſ.& propriet.nu.1. in nouis.

ſpoliatus petitorium & poſſeſſorium intentans, & demum ſuſpenſo petitorio obtinens in poſſeſſorio recuperatis fructibus & expenſis ſi ſuccumbat in petitorio, condemnatur in fructibus à tempore litis motæ in petitorio citra perceptis dec.18.de re iu.nu.1.in nouis.

ſpoliatus pluribus vicibus in eodẽ iudicio poteſt ante concluſionem in cauſa ſuſpendere petitorium.deci.8.nu.1.de cauſ poſſeſ.& proprietin nouis.

ſpoliatus

Spoliatus ſi poſt obtentā ſententiā in poſſeſſorio quę tranſiuit in rem iudicatā intrauit poſſeſſionem beneficij, ſine executore fructus percipiendo an cadat à iure ſuo in petitorio. deci. 10.de cauſ.poſſ. & propr.nu.1.in nouis.
ſpoliatus poſt reſignationem tenetur probare, ꝙ poſt illam poſſidebat, deciſ.2.de renuntia. num 8.in nouis.
ſpoliatus tenetur potius quam de iura coloratum titulum producere, deciſ.16.de reſt.ſpoliat.num.3.in nouis.
ſpoliatus vna re præbendali apprehenſa & ſpoliata debet reſtitui ad omnes alias res & iura.deciſ.14.de reſt.ſpol.in nouis.
ſpoliato agenti reſtitutorio an obſtet papalis reſeruatio, dec.3.nu.1.& 4.de reſt.ſpol.& quid de alijs reſeruationis.ibid.in nouis.
ſpoliato agenti reſtitutorio nō poteſt obijci quęſtio proprietatis,ibid.
ſpoliato agēti interdicto obſtat ſpōtaneę renunciationis exceptio, dec.16 de reſt ſpol. in no.
ſpoliato agenti interdicto obſtat pactum de nō petendo,vel non agendo,ead.dec.nu.4.
ſpoliato agenti poſſeſſorio,an obſtet exceptio ꝙ eo tempore quo beneficij poſſeſſionem intrauit, alius per cuius obitum dixit ſe idē beneficium occupaſſe, & poſſeſſionē habuiſſe tunc vixit adhuc, illudq; beneficiū tenuit & poſſedit,dec,21.eo.tit.in nouis.
ſpoliato agenti interdicto nō obſtat intruſionis vel non canonicæ inſtitutionis exceptio, ibidem,nu. 2.
ſpoliato non expedit quod ablata ſibi ſtatim in libello ſpecificet, quia probata violentia ſtabitur eius iuramento de rebus ablatis & valore earum, dec.1.de his quæ vi metusve cauſa fiunt,in nouis.
ſpoliato obſtat exceptio violentiæ notoriæ, deciſ.16.in fi.de reſtit.ſpol.in nouis.
ſpoliatum petentem reſtitutionē beneficij oportet probare poſſeſſionem habuiſſe ab illo qui habuit authoritatem inſtituendi, deciſ.7. de prob nu.1.in nouis.
ſpolium vltimum ſemper purgandum eſt,deciſ. 27 in fi.de appel in nouis.
ſpoliatus an debeat audiri ſuper reſtitutione ubi latis duabus ſententijs contrarijs ſuper beneficio ſpoliato petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſitæ per ſpoliatum à ſententia ad fauorem ſui lata,deciſ.1.nu.1.de reſtit.ſpol Biſig.
ſpoliatus apoſtolicus reſtituēdus eſt contra permutantem ipſum ſpoliantē beneficio ex cauſa fictæ permutationis renuntiatio non obſtante renuntiatione iuri & poſſeſſioni & petitioni reſtitutionis iuramento per ſe facta, dec.2 nu.1.de reſt.ſpol.Biſig.
ſpolians licèt conuenerit cū ſpoliato ſuper dilatione ſoluendorū fructuum & expenſarum, non impeditur propterea agere interim petitorio,dec.12.nu.1.de reſt.ſpol.Biſig.
ſpoliatus nō obtinebit ſi ſuſpenſo petitorio probauit ſolum poſſeſſionem ſuam, quia debebat etiam deiectionem probare, cau.34.dub. 63.nu.1.Faſtol.
ſpoliatus petēs ſe reſtitui per viā attētati lite pēdente exceptione prioris ſpolij per ſe cōmiſſi,an repellatur, cauſ.20.dub.40.nu.1. Faſtol.
ſpoliatus qui illico recuperat poſſeſſionē ſuam non dicitur ſpolium committere, ibid.nu.2.
ſpoliatus quando dicatur incontinenti deijcere ſpoliatorem,ibid.nu.3.
ſpoliatus vltimo loco ſemper auditur,cau.1.dubio 4.nu 2.Faſtol.
ſpoliatus vna perceptione, & demū ad reliquas ſucceſſiuas admiſſus an reſtitutionem petere poſſit,dec.13.nu.1.de reſt.ſpol.Biſig.
ſpoliato petenti reſtitutionem cōtra prouiſum à Papa inductum per ſuum executorē in poſſeſſionem beneficij reſignati, an obſtet quòd ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio non vacante de facto,licèt de iure,deciſ.5.nu.1.de reſt.ſpol.Biſig.
ſpoliatio an poſſit probari per inſtrumentum cau.1.dub.1.nu.1.Faſtol.
ſpoliatus etiam agendo via attētatorum excluditur per exceptionem notorij non iuris, & hoc in beneficialibus, dec.13.nu.1.de reſtitu. ſpol.in antiq.
ſpoliatus eſt reſtituendus anteq̄ de nullitate ſententiæ cognoſcatur, & rei iudicatæ exceptio à qua non fuit appellatum, impedit reſtitutionem,dec.1.nu.1.& 3. de ord.cogn.in antiq.
ſpoliatus infra quod tempus videtur poſſeſſionem perdere, ſi petere negligat, deciſ.4.nu.4. de reſtit.ſpol.in antiq.
ſpoliatus nō reſtituitur,ſi detinebat beneficium reſeruatū, deciſ.17.nu.2.de reſt.ſpol.in antiq.
ſpoliatus penſionem ad hoc vt obtineat neceſſariò docere debebit de iure ſuo,dec.3.num.2. de reſtit.ſpol.in antiq.
ſpoliatus petēs ſe reſtitui in cauſa beneficiali aliqualiter tenetur colorare titulum, deciſ. 20. nu.1.de reſt.ſpol.in antiq.

Spoliatus poteſt per pactum renuntiare petitioni reſtitutionis,dec.3.nu.2.de renun.in antiq.
Spoliatus qui fuerat lite pẽdente ſurrogatus nõ reſtituitur, dec. 17.nu.1.de reſti.ſpol.in antiq.
Spoliatus ſemper videtur grauari, dec. 4. nu.3. de reſtit.in antiq.
Spoliatus ſi appellauerit etiam poſt decẽ annos, poterit proſequi appellationem ſuam ſi grauamen non habet vim diffinitiuæ ſententiæ vel interlocutorię,ibid nu 2.
Spoliatus vbi notorium eſt eum non habere ius maxime in beneficialibus, non eſt reſtituendus,dec.j.nu.2.de ordi.cogni.in antiq.
Spoliatus venis reſtituendus etiam ſi ſpoliator dicat beneficium reſeruatum, niſi in continẽti paratus eſſet illud probare,dec.11.num.1.de reſtit.ſpol.in antiq.
Spoliato an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionem dec. 16.de rer.permu. in antiq.
Spoliato nocet renuntiatio facta cum iuramento de non petendo re integra, deciſ.11.de renun.in antiq.
Spoliato petenti reſtitutionem obſtat exceptio notorii non iuris & reſeruationis, deci. 2.nu. 2.de reſtit.ſpol.in antiq.
Spoliato petenti reſtitutionem obſtant defectus notorii non iuris, dec. 24.nu.1.de reſtit. ſpol. in antiq.
Spoliato poſt renuntiationem agenti reſtitutorio nocet ſpontanea renuntiatio, ſecus ſi ante renũtiationem fuiſſet ſpoliatus, dec.6.nu. 2.de renun.in antiq.
Spoliato ſufficit quod probet poſſeſſionem per traditionem clauium beneficii.dec.21.nu.1. de reſti.ſpo.in antiq.
¶Status cauſæ ita exacte non venit ſpecificendus in commiſſionem eidem iudici faciẽda,dec.4.nu.2.de reſcr.Biſig.
¶Statutum iuratum non tollitur per clau.derogatoriam ad ſtatutum ſimpliciter poſitã,quia requiritur quod dicatur non obſtante ſtatuto iurato &c. dec.19.nu.2.de reſcr.in antiq.
Statutum,priuilegium,conſuetudo non tolluntur per non obſtantias generales literarum apoſtolicarum,dec.6.nu.1.de conſti.in antiq.
Statutum probatur per teſtes, dec.vn.c. de conſtitu.in nouis.
Statutũ ſi prohibeat de maleficio cognoſci poſt annum, an pro delicto occulto cognoſci poſt dictum tempus poſſit, dec.2. de iniur. nu.3. in nouis.
¶Stylus curiæ propter dubietatem doctorum ſecundum omnes pro iure ſeruandus eſt,deciſ.j.de fil.præsby. in nouis.
Stylus ſacri palatij pro iure habetur, deci. 2. de app.in nouis.
Stylus cancellariæ facit ius,dec.55.nu.3.de conceſ.præb.in antiq.
Stylus palatii apoſtolici eſt ius, licet ex facto oriatur,dec.16.de conſue.in antiq.
¶Stipulatio bis ſuper eodem concepta, licet nõ obliget promiſſorem amplius quam ſemel,attamen ſi prima pacto vel præſcriptione ſit ſublata,agi poterit ex ſecunda, dec.23.nu. 2.de appel.Biſig.
¶Subcollectores non dicuntur iudices ſed negotiorum geſtores,dec.10. de offic.deleg.nu. 2.in nouis.
Subcollectorum deputatio poteſt probari per teſtes,dec.10.de offi.deleg.nu.2.in nouis.
Subdelegare & committere vices ſuas differũt, dec.8.nu.9.de offi.deleg.in nouis.
Subdelegare poteſt archidiaconus miſſionẽ in poſſeſſionem,dec.14.de offi.leg.nu.1. in nou.
Subdelegari quando poſſit nudum miniſteriũ, dec.3.de offi.deleg.nu.2.in nouis.
Subdelegatus delegati a principe non põt articulum cauſæ cognitionem requirentem ſubdelegare, dec.8.de offi.deleg. nu.3. in nouis.
Subdelegatus non ſubdelegat,dec.8.de offi. deleg.nu.6 in nou.fallit.dec. 33.nu.4.de procu.
Subdelegare non poteſt auditor in Ro.curia pro teſtibus excommunicatis,ſi non eſſet bulla In no.dec.8.de offi.deleg.nu 4.in nouis.
Subdelegatus à pluribus delegatis vice omnium fungitur,dec.31.nu.3.de reſcri.in antiq.
¶Subexecutor ad taxandũ fructus debet eſſe in dignitate conſtitutus,dec.31.de reſcr.in nou.
Subexecutores deputari pñt perſonæ in dignitate non conſtitutæ, dec. 7.nu.7.de reſcr.Biſig.
¶Subſidium charitatiuum deberet prælato de iure communi, & præſcribi non poteſt, dec. 3.nu.1.de cenſ.in antiq.
¶Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationẽ primæ,dec.9. de offi deleg.nu.1.in nouis.
Subſtitutus ab eo qui habuit mandatum à domino cenſetur conſtitutus ab ipſo domino.Fel. in ca.poſt ceſſionem. col.fi.de proba.dec.8.de procu.nu.1.in nouis.
Subſtitutus à procuratore dño litis non mandati,non vř ſubſtitutus à domino, ibid.nu.2.
Subſtitutus ab vno ex duobus procuratoribus, non poteſt per alterum reuocari,dec.j.de procu.in nouis.

Subſtitutio breuiloqua continens duas vulgares & duas pupillares, ad omnia extenditur, dec.6.nu.2.de teſti.in antiq.

Subſtitutio facta inſtitutis particulariter in rebus certis, an extendatur ad hereditatem vniuerſalom eis accreſcentem. ead.dec. nu.3.

Subſtitutiones regulantur potius à mẽte teſtatoris, q̃ à verbis ipſis, dec.6.nu.2.de teſta.ĩ anti.

Subſtitutus à procuratore facto domino litis poteſt alium ſubſtituere poſtquam factus eſt dominus litis, dec.28.nu.1.de procu in antiq.

¶Succedens in ius alterius iuſtam ignorantiæ cauſam habere dicitur, dec.j.de teſtib.nu.2.in nouis.

Succeſſio aſcendentis debetur proximiori deſcendenti ratione cognationis, dec.j.nu.5.de conſue.in nouis.

Succeſſio in eccleſiaſticis hæreditatibus locum non habet, dec. 13.in fi.de procu.in nouis.

Succeſſio in beneficialibus licet detur, non tamẽ hæreditaria, dec.j.circa fi.de locat.& conduct. in nouis.

Succeſſor contractui inito per prædeceſſorem ſuum an ſtare teneatur, dec.j. nu. 2. de loca. & conduct.in nou.

Succeſſor debet fauorabiliter proſequi quos nouit ſuo prædeceſſori fideliter paruiſſe, ead.decıſ.vltra medium.

Succeſſor eodem iure, quo & prædeceſſor vti poteſt, dec.10.vt lit.pend.nu.4.in nouis.

Succeſſor in beneficio dicitur habere titulum à Papa niſi ſurrogetur gratioſè, dec.13.de procu.nu.2.in nouis.

ſucceſſor in epiſcopatu exequitur commiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis, addi.dec.17. de offi deleg.in nouis.

Succeſſor locantis an teneatur ſicut ipſe locans, deci.2. in prin.de locat.& conduct.in nouis.

Succeſſor recipiendo annuam penſionem pro re locata a prædeceſſore ad certum tempus, an videatur ratificaſſe dictam conductionẽ. ead. dec.circa med.

Succeſſor quando tenetur ratificare geſta per ſuum prædeceſſorem, ead. dec.in fin.

Succeſſor ſingularis poteſt agere ſpolio.dec.2.de reſcrip.nu 45.in nouis.

Succeſſor ſeu ſurrogatus in locum obtinentis executoriales poteſt procedere ſine noua intimatione, dec.2.de reſcr.nu.46.in nouis.

Succeſſor vniuerſalis ſuccedit in iure, lite & cauſa, dec.29.de procu in nouis.

¶Succedens clerico habenti adminiſtrationem tenetur ad debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ, ad quæ tenetur eccleſia, quid autem ſi defuuctus non habuiſſet adminiſtrationem, dec.41.nu.3.de probat.in antiq.

Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono, dec. 2.nu.3.de emp.& vend.in antiq.

Succeſſor in beneficio conuenitur ad cauſam ſicut defunctus in eiſdem terminis in quibus cauſa reperiebatur, dec. j. nu.1.vt lite pend. nihil inno.in antiq.

Succeſſor in re in qua debetur vſusfructus, tenetur pati vſufructuarium rei frui dicta re.deci. 2.nu.2.de empt.& vend.in antiq.

Succeſſor an debeat admitti ad cãm inchoatam per prædeceſſorẽ ſuũ cau 6.dub.20.nu. 1.Faſt.

¶Sufficientia probati an poſſit per teſtes, dec. 8.nu.1.de proba.in nouis.

¶Sũmariè ꝓcedi põt in Rota in cauſis infra qngẽtos ducatos, dec.2. de reſcri.nu. 17.in nou.

Summarie procedi poteſt etiam quòd non prima ſed ſecunda commiſſio dicat ſummariè, ibid.nu.17.

Summarie procedi non poteſt niſi in ſignatura ſpecialiter dicatur ſummariè, &c. procedat, dec.28.de reſcrip.nu.3.in nouis.

Summa expreſſa dicitur eſſe pars gratiæ, dec.6. nu.6.de præb.Biſig.

Sumptũ de regiſtro bullarum fidẽ facit, de regiſtro ſupplicationem nõ, dec.28.nu.1.de prob. & dec.10 nu.j.de fide inſtru.in antiq.

Sumptum de originali regulariter fidem nõ facit, ibid.dec.11.nu.1.

Sumptum ſententiæ diffinitiuæ non probat in cauſa, dec.40.nu.1.de proba.in antiq.

¶Suorum appellatione nedum continentur parentes, & conſanguinei, ſed etiam domeſticæ perſonæ, dec.7.de renun nu.2.in nouis.

¶Superior vbi actum explicat cum cauſæ cognitione, videtur ſuper tali actu diſpenſare, etiã q̃ expreſſè non diſpenſet, dec.2.nu.2.de offi. ordi.in antiq.

¶Superſedendum non eſt in cauſa ciuili etiã ſi cauſa criminalis præiudicaret ciuili, niſi pars adhæreat fiſco, dec.2.de reſcri.nu.33. in nou.

¶Surrogatio in lite, & iuribus defuncti vim collationis habet, & ideo dẽt in ipſa fieri mentio de beneficiis obtẽtis, dec.18.de præb.in nou.

Surrogatus in litem, & in ius quod quolibet cõpetebat defuncto, an cenſeatur etiam ſurrogatus ad poſſeſſionem, licet expreſſe in gratia id non exprimatur, dec.5.vt lit. pen. in nouis,

ſurrogatus in locū rei & poſſeſſoris lite pēdente defuncti, an audiatur petendo per viam atten tatorum reuocari poſſeſſionem apprehēſam per actorem, & quid in caſu quo tertius ſe intruſiſſet in beneficio dec. 10. per tot. ibid.
ſurrogatus poteſt eodē iure vti quo poterat ille in cuius locum fuit ſurrogatus. ead. dec. nu. 4.
ſurrogatus in locum actoris defuncti, an poſſit continuare litem cum procuratore ſuperſtitis. dec. 11. nu. 1. vt lite pend. in nouis.
ſurrogatus poteſt ſubſcribere ſententiam latam per illam in cuius locum ſucceſſit. deciſ. 11. de reſcr. nu. 4. in nouis.
ſurrogatus quando poſſit omnia quæ primus poterat. dec. 11. de reſcr. nu 2. in nouis.
ſurrogatus lite pendente an admittatur ad dandum obiectus. dec. 1. nu 4 vt li. pend. Biſig.
ſurrogatum loco alterius, vice illius fungitur. dec. 13 nu. 2 de re. permu. in antiq. & dec. 11. nu. 7. de conceſſ. præb. Biſig.
ſurrogatus in iure defuncti ſi non ſurrogatur etiam in lite, non admittitur ad iudicium, deciſ. 24. de reſcrip. in antiq.
ſurrogatus in iure defuncti & lite cēſetur etiam ſurrogatus ad poſſeſſionem, ſi de poſſeſſione eſt facta mentio in aliqua parte literarum. deciſ. 81. eo. tit.
ſurrogatus lite pendente non habet fundamentum alicuius coloratæ poſſeſſionis vel detentationis. dec. 5 nu. 3. vt li. pend. in antiq.
ſurrogatus lite pēdente eſt remouendus à ſua detentatione ante omnia, & an poſſint reuocari talia attentata ex officio nobili etiam parte non vocata. ibid. nu. 4.
ſurrogatus per ordinariū in beneficio litigioſo in curia nō poteſt dare de iure tertij. ibi. nu. 8
¶ Suſpenſus à canone celebrans non incurrit irregularitatem, ſecus ſi ab hoc homine, dec. 5. nu. 2. de ſent. excom. in antiq.

T

Taxa quæ erat tempore vacationis attēditur & non tempore datę deciſ. 10. in prin. de conceſſ. præb. in antiq.
taxatio ponitur cauſa diminutionis non augmenti, dec. 60. nu. 6. de reſcr. in antiq.
taxa eſt pars gratiæ. dec. 10. circa med. de proba. in nouis.
taxatio fienda ſuper rebus ablatis requirit citationem partis. deciſ. 2. de his quæ vi metusve cau. fi. in no.
taxatio fructuum reſtituendorum eſt acceſſoriū quoddam ad executionem ſententiæ, quod ſicut principale expediri poteſt. deci. 31. nu. 2. de reſcrip. in nouis.
taxatio rerum ablatarum debet fieri parte citata, dec. 2. de his quæ vi, &c. nu. 1. in nouis.
¶ Tēpus ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat dec. 5. nu. 1. de appell. in nouis.
tempus appoſitum dec. & non iuriſdictioni non eſt prorogabile. dec 2 de dilat. nu. 2 in nouis.
tempus datum in remiſſione pro teſtib. producendis & recipiendis, an compromiſſo pendente currat dec. 2. nu. 1. de dilat. in nouis.
tempus executionis poſt ſententias ſuper attentatis latas eſt de fatalibus ſubducendum. dec. 15. nu. 1. de appel. in nouis.
tempus quod detur petentibus reſtitui aduerſus treis ſententias & omiſſas probationes, & quando computandum ſit. dec. 2. de reſtit. in integ. nu. 1. in nou.
temporis adiectio in materia acceptationis præbendæ videtur poteſtatem acceptādi reſtringere. dec. 11. nu. 3. de conceſ. præb in nouis.
tempora c ſtatuimus, ſunt cōia appellato & appellanti. dec. 17 circa med. de appell. in nouis.
tempora in reſcriptis diuerſimodè ſunt conſideranda, dec 21 de conceſ præb nu. 8. in nouis.
tempus conferendi currit epiſcopo à tempore renunciationis & ratihabitionis. deciſ. 1. nu. 1. de elect. Biſig.
tempus datæ acceptationis, an attendi debeat, dec. 10. nu. 1. de conceſ præb. in antiq.
tempus futurū attēditur, vbi verba gratiæ diriguntur ad tempus prouiſionis, ead dec. nu 3.
tempus conditionis debet attendi in conditionibus, ibid. nu. 5.
tempus vacationis vel prouiſionis fiendæ attendi debet, ibid. nu 6.
tēpus datæ non ſemper attenditur, ead. dec. nu. 8
tempus vbi eſt de ſubſtantia alicuius actus oportet, quòd probetur. dec. 13. num. 3 de conceſ. præb. in antiq.
tempus acceptandi non currit expectantibus ſi beneficium per alium poſſideatur etiam de facto, licèt non de iure. deciſ. 57. num. 1. de conceſſ. præb. in antiq.
tempus de cuius contrario non extat memoria hominum inducit præſumptionem pro ſolennitate actus, vt cenſeatur interueniſſe. dec. 4. nu. 2. de teſtib. Biſig.
¶ Terminus ad dicēdū cōtra articulos quomodo ſeruetur, dec. 2. de reſcrip. nu. 38. in nouis.
termini ad dicendum contra producta materia. dec. 4. de reſcrip. nu. 31. in nouis.

terminus

Terminus ad libellandum quomodo ſeruetur, dec.2.de reſcrip.nu.34.in nouis.

terminus ad proſequendum appellationem, an poſſit per appellatum abbreuiari, deciſ.25.de appel.nu.2.in nouis.

terminus certus vbi aſſignatur ad aliquẽ actum extraiudicialẽ explendum, ſi in illo termino non expleatur poteſt re integra poſt terminũ expleri, dec.11,nu.2. de conceſ præb in nou.

terminus hominis ſuccedit loco termini iuris, dec.25.in fi.de app.in nouis.

terminus iſte reiterari debet die 12 quando prima vice fuit malè ſeruatus, deciſ.2.de reſcrip. nu.36.in nouis.

terminus octo dierum datus ad probandũ exceptionem excõicationis, an per iudicem prorogari poſſit, dec 4.de ſent.excom.in nouis.

terminus ad articulandum non datur inſimul utrique parti in prophanis, ſecus in beneficialibus in quibus ſummariè proceditur, dec.25. num.1.de iud in antiq.

terminus ad concludendum parte inſtante prorogãdus eſt, aliàs poteſt appellare, dec.9.nu.1. de iudi.in antiq.

terminus ad conſulendum dominum extra Rotam conſueuit dari, ſecus in Rota. deciſ.23. nu.1.eo.tit.

terminus ad declarandum articulos obiectiuos non conceditur, dec.14 num.1.de teſtib.item dec.9 nu.2 de excep.in antiq.

terminus ad articulandũ aſſignatus, vbi nõ fuit ſeruatus, an ſi pars iteratò ſibi illum aſſignari petat, id fieri debeat per viam reſtitutionis in integ.cau.33.dub.62.nu.1.Faſtol.

terminus ad dandum obiectus eſt peremptoriũ, dec.2.nu.5.de excep. Biſig.

terminum peremptorium non licet tranſgredi, cau 33.dub.62 nu.2 Faſtol.

termini ſeruati in petitorio ſi contingat illud ſuſpendi non ſunt reiterandi in poſſeſſorio, dec.1.nu.1.de cau.poſſ.& propr.Biſig.

terminus peremptorius inuentus eſt vt eſſet litium finis, dec.2.de ſequeſt.poſſ.& fruc.nu.2. in nouis.

terminus peremptorius excludit à productione exceptionum peremptoriarum, vel probationum neceſſariarum. ideo opus erit reſtitu. in integ.ibid.

terminus peremptorius eſt excluſiuus, nec poſt ipſum quis admittitur abſque reſtitutione, deci.64.de appel.in nouis.

terminus primus ad cauſam finiendam non poteſt abbreuiari etiam per iudicem, deciſ.32. num 2.de appell.in nouis.

termino ad proſequendũ appellationem præfixo per appellãtem tranſgreſſo, an requiratur noua citatio, dec 32.de appell.nu 6.in nouis.

terminus reaſſumptionis cauſæ non eſt neceſſarius, dec.2.de reſcr.nu.18,in nouis.

terminus ſi præfigatur ad appellandũ quid ſufficiat, dec.25.de appel.nu.1.in nouis.

termini ad articulandum materia, ibi.nu 29.

termini dies computatur in termino in hoc caſu, dec.2.de reſcr.nu.36.in nouis.

termini ad dicendum contra commiſſionẽ obſeruatio, dec.2.de reſcr.nu 30. in nouis.

termini ad producendum omnia, materia, & quod eius omiſſio vitiat proceſſũ, licèt ſit ſecus ſecundum Aegid. dec.2.de reſcr.nu.39.in nou.

termini aſſignatio habet cõditionem tacitam, licèt non expreſſam ſi non venerit in termino allegaturus rationes, & cauſas quare, &c. deciſ.17.de iud.in nouis.

termini præfixio non operatur delationem, nec deuolutionem negotij principalis ad curiã, dec.32.de appel.in nouis.

termino pendente ad recipiendum apoſtolos, an iudex procedere poſſit, dec.19. de appell.nume.1.in nouis.

termini aliqui receſſerunt ab aula, deci.2.de reſcrip.nu.15.in nouis.

termini in prima inſtãtia conſueti ſeruari debẽt in cauſa appellationis in curia commiſſa, deciſ.3 de appel.in nouis.

termini omnes in palatio apoſtolico ſunt peremptorij licèt id non exprimatur, dec.10. de re iud.nu.2.in nouis.

termini omnes ſeruantur ſæpe in duabus audiẽtijs, & etiam in vna, deciſ.2.de reſcrip.nu.11. in nouis.

termini poſt executoriales intimatas infra triginta dies poſſunt ſeruari, & declaratoria promulgari reſpectu poſſeſſionis, tamen ſecus reſpectu fructuum, &c. ibid.nu.27.

termini quando non ſint aliquo modo ſeruandi, dec.2.de reſcr.nu.8.in nouis.

termini qñ quis venit pro intereſſe, ibid. nu.46.

terminorum quatuor qui ſeruãtur poſt intimationem executorialium monitoriorum, vel ſimilium, materia, ibid.nu.51

termini quatuor non ſeruantur pro obtinenda abſolutoria, ibid.nu.52

termini quatuor ſubſtantiales, & principales. ibid.num.12

Termini qui ſeruantur in omnibus cauſis communiter ſunt ſeptem.ibid.nu.14.
Termini quotquot ſunt lite conteſtata in palatio peremptorij ſunt,dec.10.de re iud. nu.2. in nouis.
Termini ſacri palatii oẽs cenſentur poſt litẽ cõteſtatã peremptorii,licet id non exprimatur, dec.2.de ſequeſt. poſ.& fruct.nu. 3. in nouis.
Termini ſeruari poſſunt infra menſem datum penſionariis,dec. 2. de reſcri nu.25.in nouis.
Termini ſeruãdi in cauſa nullitatis,ibid.nu.62.
Termini ſeruandi in cauſis attentatorum.ibid. nume.63.
Terminus ad dicendum contra appellationem poteſt circũduci non comparente appellato, dec.6 nu.1.de iudi.in antiq.
Terminus ad dicendum contra cõmiſſionẽ ſeruari dẽt, vbi agitur de deſertione alicuius appellationis,dec.73.nu.1.de app.in antiq.
Terminus datus actori ad articulandum non videtur datus etiã reo in cauſis prophanis, ſecus in beneficialibus,dec.j.nu.1.de dilat.in antiq.
Termino aſſignato ad producendum aliqua iura,ſi illa verbo producantur, erit ſatiſfactum, dec.31.de iud.in antiq.
Termini male ſeruati contra auditorem cameræ in prima inſtantia reaſſumuntur in ſecunda inſtantia coram auditore Rotæ. deciſ.26. nu.1.de iud.
Termini ſubſtantiales in totum omitti nõ poſſunt,licet bene abbreuiari poſſint,quãuis cõmittatur, ꝙ nullis terminis ſeruatis in curia procedatur.deci.15.nu.2.de reſcri. in antiq.
Termini ſeruandi quando appellatur ab auditore cameræ,vel extra palatium,deciſ.2.nu.62. de reſcrip.in nouis.
Termini ſeruandi in cauſis quæ committuntur ad referendum.ibid.nu.63.
Termini ſeruandi in cauſis commiſſis cardinalibus ibi.nu.64.
Termini ſeruandi in cauſis priuationum, & quando agitur ad canonizationem regreſſus ob non ſolutionem.ibid.nu 65
Termini ſeruati ante obtentam ſecundam gratiã quæ venit canonizanda, non ſunt repetendi.ibi.num 67.
Termini ſubſtantiales quo caſu abbreuiari poſſint, & an totaliter omitti poſſint. ibid.nu. 1.
Terminorum ad declarandum & iurandum de calumnia materia. dec.2. de reſcri. nu.42.in nouis.
Terminorũ breue compendium pro iunioribus dec.2.de reſcri.nu.9.in nouis.
Terminorum obſeruatio prodeſt ſucceſſori ſingulari & venienti ad cauſã pro intereſſe ibid. nu.43.
Terminorũ obſeruationis, & modi procedendi Vrbanus Papa V.author fuit. deci.2.de reſcri pr.nu 2.in nouis.
Terminorum reiterationis materia. ibid.nu. 12.
Terminorum ſeruandorum ſeu reiterandorum tempus vtile eſt & non continuum. dec.1.de dilat.in nouis.
Terminorum vltra quatuor prædictos omiſſio non vitiat.ibid.nu. 12.
¶Terram alicuius ſi mandatur ſupponi interdicto, illud mandatum extenditur ad terram de facto detentã ab eo. dec.8. num.1.de elect. in antiq.
¶Tertius cui ſunt fructus reſeruati,debet citari, ſi actor vult condemnationem fructuum.dec. 1.de renunt.nu.5.in nouis.
Tertius non impedit executionem quando poſſeſſio tempore petitæ executionis non erat vacua.dec.2.de reſcri.nu.48.in nouis.
Tertius veniẽs poteſt procedere per audientiã contra actorem abſentem ibid.nu.50.
¶Teſtamentum ſecundum rumpit primum,licet in ſecundo aliquis hæres non ſit, vel eſſe noluerit,dec.20.de procu.in nouis.
Teſtamenti cauſa trahit ad ſe cauſam inteſtati, dec.j.de teſt.nu.2.in nouis.
Teſtamenti omnia iura conatur ſuſtinere. ibid.
¶Teſtator ſi inſtituit quẽ ex dimidia diſponendo ꝙ venientes ab inteſtato habeãt alias partes, talis inſtitutus habebit nihilominus alias partes,dec.j.nu.2.de teſt.in nouis.
Teſtator non poteſt facere quin leges habeant locum in ſuo teſtamento,ibid.
Teſtamentorum diſpoſitio quo iure rumpi poſſe dicatur,dec.1.nu.7.de conſue.in nouis.
Teſtatus quando quis decedere dicatur, deci.1. nu.1.de teſt.in nouis.
Teſtatus vt pro parte quis decedat, & pro parte inteſtatus lex prohibet,ibid.nu.2.
Teſtamentum factũ per eum cui tanꝗ prodigo fuit ad iudicia litis datus curator, & pro tali habitus & reputatus,non valet,nec admittitur ſubſtitutus ad probandum illũ non fuiſſe prodigum,dec.8.nu. 1.de teſta.in antiq.
Teſtamentum in quo ordinatur beneficium ſacerdotale, & teſtator diſponit ꝙ talis 14. annorum illud habeat etiam antequam ſit ſacerdos,valet.dec.4.nu.1.de teſta.in antiq.

Teſtator quando ſub diuerſis conceptionibus legat, & declarat ex quo vel quando ſoluatur legatũ, tunc talis declaratio videtur potius fieri cauſa demõſtrationis quam taxationis, ſecus ſi ſub vna conceptione. dec. 11.nu.8.& 9.de teſtam.in antiq.
Teſtator vbi legat certam quantitatẽ quam tertius debet, intelligitur eſſe in legato ſolũ debitum a tertio.dec. 11.nu.2.de teſt. in antiq.
Teſtamentum vt valeat in dubio interpretari debemus.dec.8.nu.3. ibid.
¶Teſtes abſuturi recipi poſſunt per iudicem etiam nõ cognito de grauamine. dec.2.nu.1. de teſtib.in antiq.
Teſtes abſuturi ſi ſunt recepti ordine iudiciario, & poſt lit. conteſtationem, poteſt per eos ferri diffinitiua, alias non.ibid. dec.9.nu.1.
Teſtes de quorum morte vel impedimento dubitatur, poſſunt examinari ad cautelam per ordinarium iudicẽ, cauſa pendente in curia. dec.3.nu.1.ibid.
Teſtes iurati infra terminum probatorium, potuerũt examinari poſt dictum terminũ.dec.1.3. nu.1.de dila.& dec.26.nu.1. de prob.in antiq.
Teſtes iurati infra terminũ remiſſoriæ, poſſunt poſt elapſum dictum terminum examinari de æquitate. dec.1.nu.1. de.teſtib.Biſig.
Teſtes non debent recipi ſuper eiſdem articulis in cauſa appellationis etiã ſi pars iuret ſe non habuiſſe copiã quæ reperitur decreta poſt publicationẽ ipſam.dec.30.nu.1.de prob.in ant.
Teſtes per viã reſtitutionis produci poſſunt publicatis atteſtationib.dec.4 n.1.de teſt.i ant.
Teſtes ſi publicatæ fuerint & didicitæ depoſitiones eorũ, an iterato produci poſſint propter ſententię nullitatem. dec.1.nu.1.de teſtib.& atteſt.in antiq.
Teſtes ſuper declaratione atteſtationum publicatis atteſtationibus nõ ſunt admittendi, vbi declaratio nõ releuaret. dec.44 nu.1.de proba.in anti.
Teſtes ſuper habilitatibus impetratis poſt concluſionẽ poſſunt recipi. dec.8. nu.1.de teſtib. in antiq.
Teſtiũ receptio eſt iuriſdictionis, examinatio vero facti, quæ poteſt committi notario, & extraiudicialiter expediri. dec.27. de probat. in antiq.
Teſtium receptio ſine expreſſa admiſſione articulorum valet in beneficialibus & in materia attentatorum. dec. 11.de teſtib.in antiq.
Teſtes debẽt deponere pro vtraque parte.dec.3. nu.3.de except.Biſig.
Teſtis eſſe non poteſt qui conſimilem cauſam habet.dec.52.de appel.in nouis.
Teſtis nullus eſſe poteſt in cauſa propria.dec.52. nu.1.de appel.in nouis.
Teſtis ſtatim rediens poſt dictum ſuum poteſt illud corrigere, ſi errauit, ſecus ſi ex interuallo dec.19.de teſtib.in nouis.
Teſtis veritatem celans mortaliter peccat.dec. 22.de teſti.num.2.in nouis.
Teſtis dictum potius debet interpretari vt valeat, quam vt pereat.ibid.
Teſtis non citati depoſitio, ſi in præſentia partis iurauerit, valet.ibid.
Teſtes abſuturi non ſolum vnius inſtantiæ reſpectu recipiuntur, ſed etiam reſpectu totius litis.deci.22.de teſtib.nu.2.in nouis.
Teſtes ad requiſitionem partis recipiuntur, quia ad officium iudicis illos examinare non pertinet ſine requiſitione partis. dec.13.de teſti. nu.3.in nouis.
Teſtium receptio facta, admiſſis articulis à qua admiſſione fuit appellatum, & pars appellans repoſita an valeat, ſi articuli iterum admittãtur.dec. 10.nu.1.de excep.in antiq.
Teſtium verba dubia interpretantur contra producentem.dec.6.nu 1.de teſtib.in antiq.
Teſtimonium de auditu à poſſeſſore in poſſeſſorio iudicio ſufficit.dec. 10.num.1.de teſtib.& atteſt.in antiq.
Teſtes abſuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in forma recipi poſſunt, dummodo non peccent in materia.dec.5. num.3.de ſequeſt.poſſeſ.& fruct.in nouis.
Teſtes abſuturi examinati pendente termino ad veniendum probant. dec.2. de reſcrip.nu. 23.in nouis.
Teſtes ob crimina exceptiue contra ipſos probata, licet repellantur non, tamen pœna ordinaria puniuntur, neque infames reputantur. dec.1.nu.2.de accu.in nouis.
Teſtes etiam abſuturi ſuper articulis non admittendis vel iam repulſis nõ debent recipi, ſi ex defectu materiæ venirent repellendi.dec.21. nu.1.de teſtib.in nouis.
Teſtes etiam dicentes ꝙ ipſi non auderent accedere, ſufficiunt. dec.5.de reſcr. nu.4.in nouis.
Teſtes & inſtrumenta in quibus caſibus parem effectũ habeant in iudicijs. dec.3 nu.4.de offi. vic.in nouis.
Teſtes & inſtrumẽta pari paſſu ambulant.dec.1. de fide inſtrum.nu.2.in nouis.

Teſtes

Teſtes iidem vel alii ſuper eiſdem articulis iterato produci poſſunt non obſtante publicatione ipſorum, dummodo non rite facta fuerit. dec. 11. de prob. & dec. 13. de teſtib. in nou.
Teſtes infra terminum datum in remiſſione iurati, poſſunt poſt illum examinari, dec. 3. de teſtib. in nouis.
Teſtium examen poteſt committi notario, dec. 3. de teſtib. in nouis.
Teſtes pœna ordinaria non puniuntur licet eorum crimina probentur, dec. j. circa fi. de libel. oblat. in nouis.
Teſtes quando debeant eſſe rogati, & quando non. dec. 22. de teſtib. in nouis.
Teſtes quando non requirantur ad hoc, dec. 5. de reſcrip. nu. 6. in nouis.
Teſtes qui infra terminum peremptorium datum ad probandum iurauerunt, de rigore iuris poſt terminum examinari non poſſunt, ſecus de æquitate, maxime ſi parti negligentia imputari non poſſit. dec. 13. nume. 1. de teſtib. in nouis.
Teſtes quot requirantur, & quomodo probari debeant non tutus acceſſus, dec. 5. de reſcrip. nu. 3. in nouis.
Teſtes ſingulares probant non tutum acceſſum, dec. 5. de reſcrip. nu. 4. in nouis.
Teſtes ſpontanei ſunt ſuſpecti de ſubornatione, dec. 22. in prin. de teſtib. in nouis.
Teſtes auriti quandoque probant, licet regulariter fidem non faciant, dec. 8. de reſtitu. ſpol. nu. 1. & 2. in nouis.
Teſtium appellatione veniunt inſtrumenta. deci. 17 de teſti. nu. 2. in nouis.
Teſtium receptio in qua multa concurrunt & habet fieri cum cauſæ cognitione, licet ſubdelegari poſſit, attamen examinatio ipſorũ non põt, dec. 28 de concel. præb. nu. 2. in nou.
Teſtium productio facta in partis abſentia non die ad quem pars citata fuit ſed ſequenti nõ valet, dec. 15. de teſtib. in nouis.
Teſtium publicatio facta in poſſeſſorio an obſtet volenti produ cere teſtes etiam ſuper articulis directe contrariis in petitorio, dec. 23. de teſtib. in nouis.
Teſtium receptio an valeat lite non conteſtata ſuper libello appellatorio illos producentis, licet reſpectu alterius partis libelli lis fuerit conteſtata. dec. j. nu. 3. de lit. conteſt in nou.
Teſtium receptores dicuntur iudices delegati, & an poſſit delegare, & cõmittere vices ſuas alteri, dec. 8. de offi. deleg. nu. j. in nouis.
¶ Teſtimonium de auditu valet in poſſeſſorio à parte poſſidente rem ſpoliatam, & quid in aliis caſibus, dec. 8. de reſti. ſpo. in nouis.
Teſtimonium ſuper notorio licet ſit ſuper ſententia certa, attamen teſtimonium ſuper communi opinione eſt ſolum de crudelitate, dec. 6. de excep. nu. 5. in nouis.
¶ Theſauraria an ſit dignitas vel ſimplex officium de iure cõi, dec. 9. nu. 1. de præb. in nou.
Theſauraria decanatus & præpoſitura an ſint dignitates, dec. 9. nu. j. de præb. in nouis.
¶ Titulus errore facti ſuffultus dat cauſam præſcribendi, dec. 3. de præſcr. nu. 1. in nouis.
Titulus in beneficialibus requiritur coloratus etiam in poſſeſſorio, dec. 21. de reſti. ſpol. nu. 1 in nouis.
Titulus vbi oſtendi debet non requiritur ita arcta probatio. dec. 1. nu 3. de reſti. ſpo. in nouis.
Titulum ſuum quando quis cogatur dicere. ibid. nu. 7.
Titulus minus iuſtus non tamen reprobus dat cauſam præſcribendi, & ideo ex eo acquiritur mediante præſcriptione dominium, dec. 2. nu. 1. de præſcri in antiq.
Titulus non allegatur in his quæ præſcribuntur tanto tempore de quo non extat memoria, dec. 10. nu. 2. de reb. eccle. non alien. in antiq.
¶ Traditio rei locatæ nullum ius reale in re conſtituit. dec. 2. nume. 3. de locat. & conduct. in antiq.
¶ Tranſgreſſor cano. licet cano. de electio. lib 6°. non redditur intelligibilis, dec. 3. de excep. in antiq.
¶ Tranſumptum ſine compulſoria fidem non facit, dec. 36. nu. 1. de prob in antiq.
Tranſumptum ad hoc vt probet, citari debet pars quam tangit negotium, & quid ſi perſona ſit incerta, dec. j. circa fi. de fide inſtrum. in nouis.
¶ Tres ſententiæ conformes latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni demãdandæ, dec. 28. nu. 1. de ſent. & re iud. in antiq.
¶ Tutor licet non poſſit principaliter authoritatem præſtare in re ſua, bene tamen poſſet conſequenter, dec. j. nume. 3. de eccle. ædifican. in antiq.
Tutor vel curator cui interdicta eſt adminiſtratio bonorum, agere nec conueniri poteſt, deci. 21. nu. 2. de iud. in antiq.
Tutor datus à ſuo iudice adminiſtrat bona vbicunque ſita. dec. 7. de iudi. nu 6. in nouis.
Tutor & curator poteſtatem recipiunt à iure, quam

quam iudex nec augere nec minuere poteſt. dec.10. nu.2. de procu. Bilig.

V

VAlor monetæ intrinſecus inſpicitur & non extrinſecus, vbi non eſt curſus monetæ expreſſe in grana. dec.64. de reſcri. in antiq.

Valoris cõmunis mētio vbi ſit, inſpicitur taxā decimæ, vbi autem ſecundū taxam decimæ valor exprimitur, inſpicitur taxa beneficij. dec.42. de reſcrip. in antiq.

Valor & quantitas bonorum ablatorū probatur iuramento, quando eſt probata violētia. dec. 2 de his qui vi &c. nu.2. in nouis.

¶Variare non poteſt clericus habens facultatē nominandi. dec.1. nu.1. de præb. in antiq.

Variatio maximē in principe cuius actus debent eſſe ſtabiles, damnatur. dec.35. nu.1. de præb. in antiq.

¶Venditio facta publice vel per ſubhaſtationes prodeſt quoad poſſeſſionem & proprietatem ei qui ſe non oppoſuit. dec.3. nu.1. de emp. & vend. in antiq.

¶Venire contra factū proprium nemo admittitur. dec.17. num.6 de iure patro. & dec.8. nu. 7 de teſtam. in antiq.

Veniens ad cauſam pro intereſſe nō impedit expeditionē niſi doceat ſtatim de bono iure vel colorato titulo. dec.8. de reſcri. nu.9. in nouis.

¶Verb. canonice eſt verbum iuris quod non cadit in mentem teſtis. dec.7. de probat. num.1. in nouis.

Verbum deuolutum in commiſſionibus cauſarum incertum quod tempus reſpiciat. dec.1. nume.3. de procu. in nouis.

Verbum, pertinere in commiſſione poſitum quid importet. dec.9. de cauſ. poſſ. & proprie. nu.2. in nouis.

Verbum, quaſi, notat improprietatem veritati contrariam ſimilitudinariam. dec.2. circa fi. de alie. iud. mut. cau. fact. in nouis.

Verba deſeruiunt intētioni. dec.5. circa med. de offi. deleg. in nouis.

Verba in commiſſionibus expreſſa poſſunt ſtylum & rigorem iuris ſubmouere. dec.2 nu.3. de reſcr. in nouis.

Verba iſta, audiat & procedat ſummariè & de plano, quid operentur. dec.28. nu.1. de reſcri. in nouis.

Verba inſtituta ſunt ad hoc vt per ipſa mentis intrinſeca manifeſtentur. dec.5. circa med. de offic. deleg. in nouis.

Verba propter iuris conſonantiam quandoque in iure obliquantur. dec.27. de præbend. nu.2. in nouis.

Verba quæ ad propriū ſenſum trahi nō poſſunt referenda ſunt ad improprium. dec.24. nu.2. de præb. in nouis.

Verba ſunt notæ earum quæ ſunt in animo paſſionum. dec.2. in fi. de lit. conteſt. in nouis.

Verba in diſpenſatione poſita, ſi paternæ incontinentiæ nō ſit imitator, potius ſonant in modū inſtructiuum cõmiſſarij, quā quod inducāt conditionem. dec.4. nu.4. de filij. præsby. in antiq.

Verba indicant animū illa proferentis, niſi alias ex circunſtantijs contrarium appareret. dec. 1. nu.10. de hæret. in antiq.

Verba intentioni deſeruiunt, & non intentio verbis. ead. dec. nu.13.

Verba narratiua Papæ quādo dicantur probare. dec.12. nu.2 de præb. in antiq.

Verba Papæ plata ſuper facto Papæ habent vim diſpoſitionis. dec.60 nu.4. de reſcri. in antiq.

Verba propter ſubiectam materiam ſunt aliter intelligenda quàm ſecūdum eorum propriū ſignificatum. dec. 10. nu.6. de teſta. in antiq.

Verbis enuntiatiuis bullæ executoriæ non creditur. dec.31. nu.1. de proba in antiq.

Verbis enuntiationis notariorum non creditur, licet faciant præſumptionem maximo inter præſentes. dec 9 nu.1. de fid. inſtr. in antiq.

Verbū, dari, ſumitur quandoque pro verbo tradi, in contractibus de quorum natura eſt ſola traditio. dec.16. nu.7. de teſtam. in antiq.

Verbum infinitiui eſt aptabile ad præſens & futurum, vel etiam præteritum, quamuis ſit modus præſentis temporis. dec.11. nu.7. de teſta. in antiq.

Verbum, pertinere, concernit proprietatem, quā uis latiſſime ſumptū poſſeſſionem cõprehendat. dec.49 nu 4 de reſcri. in antiq.

Verba ad illum ſenſum debent reduci, quem verba recte intelligentibus generarent. cau. 24. dub. 46 nu.5. Faſtel.

Verba prolata quæ ſupponunt aliud, nihil diſponunt ſuper eo quod ſupponunt, dec.1. num.2. de procu. Bilig.

Verba, vt aſſeritur, ſunt imperſonalia. dec.6. nu. 2. de procu. Bilig.

Verba, vel alias quouis modo, an debeāt reſtringi ad perſonam expreſſam. dec.12. nu.2. de præb. Bili.

Verbū, condemno, vt actus ſeruetur interpretādū eſt pro verbo præcipio, large accipiendo

illud

illud ſecũdũ ſubiectũ.dec.3.nu.3.de cõfeſſ.Biſi.
Verbum,ita quod,&c. modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ vĩ.cã 11.dub.31.nu.2. Faſt.
Verbum,ſi tibi conſtiterit, in commiſſione Papali poſitũ, requirit vocationem partis ante proceſſum inchoandum ſuper informatione commiſſorũ.dec.21.nu.2.4.de reſcri.in antiq.
Verbum,ſi ita repereris non arctat ad citandas partes,ſecus ſi adſit, ſi ita inueneritis.dec.14. nu.1.de dolo & contu.in antiq.
Verbum, ſi per informationem ſummariam inueneris in commiſſione appoſitũ, nõ requirit citationem partis, nec minus in tali caſu danda eſt copia teſtiũ,ſecus ſi adſit verbũ, ſi tibi conſtiterit.ibid.dec.15.nu.1.
Verbum, ſi inueneris in commiſſione poſitum non arctat ad citãdas partes, vbi agitur de re modica. dec.16.nu.1.
Verbum,ſtatim, reuertitur ad terminum iuris. dec.2.nu.1.de teſta.in antiq.
Verbum,trado, in ſe non importat dominium, nec tranſlationem dominij, & tamẽ propter ſubiectam materiã ſumitur pro dari.dec.10. nu.8 ibid.
Verbũ,tutorũ, ſumitur ꝓ tutore. ead.dec.nu.9.
Verbum,vt aſſeritur, tanquam generale & impersonale non cenſetur prolatum per impetrantem.dec.60.nu.1.de reſcri.in antiq.
Verbum,vt aſſeritur,& verbum, vt aſſeris.differũt.ibid.nu.3.
¶Verificatio totius ſumitur ex particularium veritate.cau.15.dub.35.nu.2.Faſtol.
¶Veritas plus inſpicienda eſt quam falſitas vel opinio.dec.8.nu.4 de teſt. in antiq.
¶Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia poteſt conferre etiam dignitates. dec 7. de offic.vica.in antiq.
Vicarius perpetuus petendo decimas & iura parœcialia habet intentionẽ fundatam de iure communi.dec.5.ibid.
Vicarius qui poteſt ex ſpeciali mãdato recipere reſignationem beneficiorum, non poteſt illa conferre,licet præſentatus per patronũ poſſit inſtituere ſine ſpeciali mandato dec.1.de renun.in anti.
Vicario ſeu officiali generali poteſt committi poteſtas conferendi beneficia vacatura,& recipiendi reſignationes, ſingulari tamẽ perſonæ & de ſingulari beneficio committi nõ poteſt. dec.1.de offi.vica in antiq.
Vicarij poteſtas vbi à partibus negaẽ, neceſſario venit probanda per habilitatẽ, nominationẽ & reputationem ad hoc vt acta per eum valeãt. dec.4.num.1.de offi.ord. in antiq.
Vicaria perpetua beneficium eccleſiaſticum eſſe cenſetur.dec.2.de exceſſ.præla. nu.1.in nouis.
Vicaria alicuius parœcialis eccleſię an poſſit vniri alicui monaſterio ſeu mẽſæ abbatiali. ibid.
Vicarius cui committitur facultas conferendi debet habere generalẽ adminiſtrationem in ſpiritualibus, & an ſufficiat habere adminiſtrationem temporalium dubitatur.dec.5.de offi.vica.nu.9.in no.
Vicarius de criminibus poteſt inquirere,ſed nõ punire.dec.2.de offi.vica.in nouis.
Vicarius & officialis epiſcopi ſunt vnũ & idem. ibid.nu.2.
Vicarius epiſcopi quando alium poſſit loco ſui ſubſtituere. ibid.dec.4.nu.1.
Vicarius ſubſtituens iuriſdictionem à ſe non abdicat dec.4.de offi. vica.nu.3.in nouis.
Vicarius poteſt ſubſtituere ad certam cauſam, ſed non generaliter. ibid.nu 4.
Vicarius epiſcopi in ſpiritualibus & temporalibus an poſſit ex commiſſione epiſcopali aliũ in ſpiritualibus vicarium generalem facere. deciſ.4.de offi.vica.nu.1.in nouis.
Vicarius epiſcopi habet ordinariam.ibid.nu.3.
Vicarius idem habet conſiſtoriũ cum epiſcopo. dec.7.nu.2.eod.tit.
Vicarius inſtitutus ad præſentationẽ monachorum in parœciali vnita monaſterio, quoad ſpiritualia & temporalia, dicitur perpetuus & non temporalis & in dicta vicaria raditius deuolutionis. dec.24 de præb.in nouis.
Vicaria curam habẽs animarum eccleſiæ vnitæ abbatiſſæ non eſt ad nutum amouibilis.dec. 21.nu.1.de præb.Biſig.
Vicarius curã habet animarum. cauſ.7.dub.25. nu.2. Faſtol.
Vicarius epiſcopi an poſſit conferre beneficia extra diœceſim.dec.5.nu.1.de offi.vica.Biſig.
Vicarius habens poteſtatẽ conferendi beneficia, poteſt cõferre dignitatem. dec.2.nu.1.de offi. vica.Biſig.
Vicarius vicarij excommunicati non eſt excõmunicatus, ſed eius executio ſuſpenſa cenſetur.dec.4.de offi.vica.nu.2.in nouis.
Vicarius ſubſtitutus à vicario habente facultatẽ ſubſtituendi poteſt exequi commiſſa vicario ſubſtituenti. dec.1.de offi.vica.nu.3.in nouis.
Vicarius mortuo epiſcopo poteſt ante notitiã conferre.ibid.nume.4.
Vicarius minus ius & minorem vtilitatẽ habet in

in eccleſia quàm rector.dec.1.in prin.de exce. prælat.in nouis.
Vicarij facultatem ac priuilegia plura,vide hic. deci.1.de offi.vica.nu.5.in nouis.
Vicarij non recuſantur ſed dantur eis adiuncti. dec ibid.nu.6.
Vicarij facultas præſumitur quando pronuntiauit,ibid.nu.7.
Vicarij vel officialis poteſtas præſumitur in his, in quibus non requiritur facultas ſpecialis. ibi.nu.1.
¶Vicecancellarius non dat executores ſententiæ,niſi ſeruatis terminis palatij.dec.45.nu.1. de ſent.& re iudi.in antiq.
¶Victor etiam ſine quacunque appellatione ex pēſas & omnia alia petita in prima inſtantia petere & proſequi poterit. dec.47.in ñ.de appel.in no.
Victus victori in expēſis debet cōdēnari dec.22. de re iud. & dec.47.de appel nu.3.in nouis.
¶Vino legato intelligitur de vino, quod ex vinea naturaliter naſcitur, & nō de eo quod fit accidētaliter. dec.3.nu.5. de reſti.ſpol.in nou. & dec. 15 nu.2.eod.tit.in antiq.
¶Violans ſequeſtrum appoſitū ſuper beneficio in vim ſententiæ nullæ, incidit in pœnas Clē. ad cōpeſcendas.dec.1.nu.1.de ſequeſt.poſſeſ. & fruct.in antiq.
Violentia duobus in locis inferri videtur,primo in loco vbi eſt perſona,cui fit violentia,ſecundo vbi eſt poſſeſſio propter quam perſonæ alibi eſt illata violentia.dec.2.nu.3.de priuil. in antiq.
Violentia facta domui vacuę non ſufficit ad cōdēnationem fructuum percipiendorum.Et diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficij impetrati ſecundum cōmunem æſtimationem.dec.33.nu.1.de ſent.& re iud. in antiq.
Violentia probata per teſtes ſufficit probare res ablatas per iuramentū. dec.16.nu.1.de reſtit. ſpol.in antiq.
¶Viſitator datus ab aliquo quam à Romano pontifice eccleſiæ vacanti an poſſit dare licentiam tranſeundi ad aliam eccleſiā.deci.6.nu. 2.de rer.permu.in nouis.
¶Vnire eſt iuriſdictionis & pſcriptibile per inferiorem epiſcopo.dec.1.de ofn.deleg.nu.3. in nouis.
Vnire poteſt legatus in certis caſibus.dec.1.de offi.legat.in nouis.
Vnio ad hoc vt teneat an vocandus ſit rector eccleſiæ, quæ vnitur. dec.2.de offi.legat.in nouis.
Vnio epiſcopatuum & ſuperiorum dignitatum ſoli Papæ competit.dec.1.de offi.legat.nu.3. in nouis.
Vnio ex falſa cauſa facta ſeruata forma iuris valet.dec.1.in prin.de exceſſ.prælat.in nouis.
Vnio eſt contractus ſtricti iuris.ibid.
Vnio fienda alicuius eccleſiæ alicui prælato ſubiectæ alteri eccleſiæ vel perſonę extra diœceſim rei alienādę cōſtituta,venit authorizāda per eum ſub cuius poteſtate res ipſa cōſiſtit. dec.7.circa prin.de iudi.in nouis.
Vnio quod rectore non vocato fieri poſſit.dec. 1.de reb.eccleſ.non alie.nu.2.in nouis.
Vnio vnius eccleſiæ licet fieri poſſit rectore non vocato, tamen dimembratio ſiue alienatio partis ipſius ipſo non vocato fieri nō poteſt. deci.1.de reb.eccleſ.non alien.nu.2.in nouis.
Vnio an requirat tractatum.dec.1.nu.1.de reb. eccle non alien.Biſig.
Vnio cenſetur alienatio.ead.deci.nu.2. & deci ſi.2.nu.3.Biſig.
Vnio de non vacante an teneat.cau.2.dub.7. num.1.Faſtol.
Vnio facta ex falſa cauſa an ſit nulla ipſo iure. deci.2.nu.1. de reb. eccleſ.non alie.
Vnio facta ſine conſenſu capituli an valeat.cauſ. 2.dub.5.nu.1.Faſtol.
Vnio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli.cau.8 dub.26.nu.1.Faſtol.
Vnio præſumitur recte facta maxime ſi ſit antiqua. dec.1.num.4.de reb. eccle.non alien.
Vnio probata falſa cauſa propter quā fuit facta infringitur.ead.dec.nu.5.
Vnire,iuriſdictionis eſt, & præſcriptibile.dec.3. nu.2 de offi legat.in antiq.
Vniri ex neceſſitate beneficium poteſt per ordinarium cadens ſub expectatiuis, etiā poſt proceſſum factum per executorē.dec.5.nu.1. de reb. eccleſ.non alien.in antiq.
Vniri poteſt beneficium reſeruatū,ſed vnio habebit effectum ceſſante reſeruatione.dec.6. nu.1 ibid.
Vnitur tribus modis beneficiū.dec.9.nu.2.ibid.
Vnio beneficiorū non requirit tractatum.dec. 1.nu.1.de reb.eccleſ.non alien.in antiq.
Vnio facta ex falſa cā valet,ſed annullatur probata falſitate, ſed facta ſine cauſa non valet. dec 12.nu.1.ibid.
Vnio facta mēſæ epiſcopali non facta mētione de beneficijs prius eidem vnitis, valet. ibid. dec.

dec.13.nu.3.

Vnio eccleſiæ facta per epiſcopum monaſterio in recompenſatione damnorum per eum illatorum nõ valet.dec.14.nu.1.de reb. eccle.nõ alien.in antiq.

Vnio facta capitulo de cõſenſu epiſcopi, & ipſius capituli, an teneat.dec.1.nu.1. de eccle.ædificand. in antiq.

Vnio facta præpoſituræ cum conſenſu capituli, de eccleſia aliqua, quamuis ex vnione capitulum poſſet cõſequi aliquod commodum, an valeat.dec.3.nu.2. de re. eccl.non al.in antiq.

Vnio non redditur nulla propter falſam cauſam in vnione expreſſam licet annullari poſſit,& ideo expectantes non poſſunt beneficiũ vnitum acceptare niſi vnione anuullata. dec 2. nu.1.ibid.

Vnio eſt ambitioſa.dec.2.nu.6.

Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari. dec.8.nu.1.ibid.

Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis de quo non extat memoria hominum.ibid. dec 9.nu.1.

Vnio probatur ex præſcriptione tanti tẽporis de quo in contrariũ nõ extat memoria hominũ, nec requiritur quod allegetur titulus.dec.10. nu.1.ibid.

Vnio videtur donatio,& eſt contractus ſtricti iuris.dec.2.nu.2 ibid.

Vnionis effectus non tollitur per prouiſionem Papæ ſubſequentẽ.niſi de vnione fiat mẽtio. deci.3 nu.2.de rer. permu.in antiq.

¶Vſusfructus poteſt vendi ad tempus.dec.2.nu. 2.de emptione & vend.in antiq.

¶Voluntas coacta voluntas eſt,dec.5 de renun. nu.2.in nouis.

Voluntas qualiter ꝓbatur, & in quibus caſibus vnica requiſitio requiratur, cũ trina regulariter ſit neceſſaria.dec.5 de offi.deleg.in nouis.

¶Vtile per inutile nõ vitiatur.deci.44.de apell. nu.1.in nouis.

Vtile per inutile vitiatur in materia indiuidua, deci.4.nu.3.de appel Biſig.

¶Vxor quæ fuit conſtituta à viro ſuo tutrix & gubernatrix tam bonorum quam liberorũ, an teneatur ponere in inuẽtario localia ab eius viro ac cæteras res ſibi traditas, & quid de alis rebus contemplatione eius viri ipſi ab alijs datis,dec.1.nu.1.de don.int.vir. & vxo. Biſig.

Vxor tenetur operari viro, & ideo acquiſita ex operis ſuis pertinent ad maritum & eius hæredes.deci.3.nu.3.de dona.inter vir.& vxor.

Vxor quicquid acquirit ex opera ſua viro acquirit, & quid ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet. ead.dec.num.4.

Vxor ſi non probat à quo bona habuerit, habet in dubio præſumptionem contra ſe, illa eſſe viri.ead.dec num.9.

Vxor clerici coniugati poteſt cõſtituere ꝓcuratorem ad agendum & defendeudum pro ſuo marito in carceribus detẽnto.dec.16.de procu.in nouis.

Vxorem pro marito incarcerato procuratorem cõſtituere poſſe iuris eſt.dec.13. de procu.nu.1.in nouis.

F I N I S.

DECISIONES
DOMINORVM DE ROTA,
QVAS NOVAS APPELLANT.

IN nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate eiuſdem Milleſimotrecenteſimo ſeptuageſimoſexto, die Mercurij XXX. Menſis Ianuarij, Pontificatus Domini Gregorij Papæ XI. Anno ſexto. De mandato, & voluntate, & vnanimi conſenſu omnium Dominorum meorum Coauditorum ſacri Palatij Apoſtolici pro tunc in Rota ſedentium: videlicet, Roberti de Stratonen. legum, Arnoldi Terreni Decretorum, Galhardi de Noua Eccleſia decretorum, Ioannis de Dayroliis legum, Nicolai de Cremona decretorum, Petri Cambonis decretorum, Aegidij Bellemeræ vtriuſque iuris, Bertrandi de Alamo legum; & Ioannis de Amelia legum profeſſorum, ſedentium etiam tunc in Rota cum dictis Dominis Auditoribus, & conſentiente Reuerendo in CHRISTO Patre, Domino Bertrando Epiſcopo Pamphilonenſi legum Doctore, olim prædicti Palatij cauſarum, tunc verò contradictarum Audientiæ Domini Noſtri Papæ Auditore: Ego Guilelmus Horbort Alemanus, decretorum doctor minimus, & inter dominos meos Auditores minor, concluſiones, ſeu determinationes aut Deciſiones infra ſcriptas quorundam dubiorum, in quibus finaliter omnes, vel maior pars dominorum meorum prædictorum, & aliorum poſtea ſuperuenientium remanſerunt, ad perpetuam rei memoriam cœpi colligere, & ſcribere, continuando vſque ad Annum Domini M. CCCLXXXI. ad menſem Maij. Et hoc ſub correctione & emendatione omnium dominorum meorum prædictorum, & aliorum ſuperuenientium, & melius ſentientium.

DE CONSTITVTIONIBVS.

EPITOMAE.

Conſtitutio ſiue ſtatutum Canonicorum, & Capituli poteſt probari per teſtes: quia ſcriptura non eſt de eſſe, ſiue ſubſtantia legis, vel conſtitutionis.

SVMMARIVM.

Con ſti tutio & ſtatutum poſſunt probari per teſtes.
2 *Scriptura an ſit de eſſentia legis.*
3 *Antiqua facta melius probantur per ſcripturã, quàm per teſtes.*
4 *Statutum probatur per teſtes.*
5 *Inſtrumenta etiam informiter, & malè extracta, probant, quando originalia ſunt penes aduerſarium.*

DECISIO I. aliàs 246.

1 CONSTITVTIO, † *a*
ſiue ſtatutum Cano
nicorum, ſiue Ca-
pituli, poteſt proba
ri per teſtes: quia
ſcriptura non eſt de
eſſe, ſiue ſubſtantia
legis, vel conſtitu-
tionis: *b* vt xxv. quę-
ſtio. 2. capitu inſtitutionis. & de iureiuran.
capitu. 1. in ſi. 1. reſpon. libr. 6 de renunciat.
capirulo primo eodem lib. Licet Ioan. And.
in mercu. in regula, Nemo poteſt ad im-
poſſibile. pertractando quæſtio. prædictam,
& multas ſolutiones ponendo. & inter alias
Petr de Bella pert. dicentis non eſſe pecca-
2 tum † dicere, quòd ſcriptura ſit de eſſe le-
gis. per l humanum. C. de legibus dicit,
dictum Petr. habere multum æquitatis. Et
dicit quòd ſi princeps eſſet, neceſſitatem
ſcripturæ imponeret conſtitutionibus infe-
riorum: ita quòd aliter factæ non ualerent,
niſi de ſcripto promulgarentur. Et reſpon-
dct ad iura primo introducta. tamen aliqui
Domini dixerunt, quòd ſi ſtatutum eſſet
antiquum, & de longiſſimo tempore, quòd
niſi eſſet redactum in ſcripturam, difficul-
3 ter probaretur: nam † huiuſmodi antiqua
facta melius probantur per ſcripturam, q̃
per teſtes, propter labilem hominum me-
moriam. prout leg & not. de proba. capitu.
tertio loco. & c. cum cauſam. de fide inſtru.
c. cum Ioannes. c. cum P. Ad iſtam materiã
vide Arch 1. diſt. c. lex ſcripta.

ADDITIONES.

a Conſtitutio. Adde deciſio 5 incip nota ꝙ reſeruationum reuocatio. titu. de probat. in antiq.

b Legis vel conſtitutionis. Adde hoc per Bartol. in lege de quibus. ff. de legibus per Raynu. in lege conſuetudinis. C. quæ ſit lõg. conſuetu. Bald. in capitu. primo de conſtitu. Abb. Sicu. Felyn. Dec. in rubri. de conſtit: caſus autem in quibus ſcriptura requiritur, enumerantur per gloſſ. in verb. in ſcriptis. in capitu. primo de cenſi. lib. 6.

4 Ant. Mar. Papaz. Cum † iſta deciſione cõ
cordat deciſio 5. & 6 de probat. in antiq. Et
ad materiam faciunt quæ notaui infra ſu-
per deciſ. 27. de reſcript. vbi dixi, quòd gra-
tia apoſtolica non poteſt probari per teſtes.
& ibi habes multa ad hoc. Felin. in Rubri.
huius tituli latè examinat hanc difficulta-
tem: & nume. 7. dicit eſſe communem opin.
quòd non requiratur ſcriptura, & deinde re
fert Salice. dicentem communem eſſe in cõ
trarium. Decius autem ibidem facit duo-
decim fundamenta pro iſta deciſione, & vn-
decim pro parte contraria, & finaliter con-
cludit ſecundum Felin. & clarius etiam expo
nit dicens, quòd ſcriptura non eſt de ſubſtan
tia legis, vel ſtatuti: & ſine ſcriptura vel pu-
blicatione probat, ſi conditor vult. Sed
quando non conſtat de mente conditoris,
non poteſt dici lex, vel ſtatutum, donec fiat
ſcriptura & publicetur. Et poteſt applica-
ri hic id, quod fuit deciſum in cauſa D. I.
Valentina non admiſſionis in militem co-
ram R P. D. Peregrino Fabio Bononien Epi-
ſcopo Veſtan. & domino meo præcipuo, vbi
5 non ſolum ſenſerunt domini, † ſtabilimen-
ta religionis Hieroſolimita. poſſe probari
per teſtes: ſed ex quo originalia erant penes
reli-

religionem, contra quàm agebatur, dixerunt adhibendam eſſe fidem copię ipſorum ſtabilimentorum, extractæ per publicum Notarium, facta tamen fide quòd fuit facta diligentia pro illis formiter leuandis, iuxta Dd. Bartol in l. publicati. C. de teſta. & Decium conſil 36. col. 2. Et de hac materia habes aliquid per Staphi. in 5. parte. & facit dec. Aegi. 37. titulo de appellatio. vbi quòd ſufficit tranſumptum, quando originale haberi non poteſt.

De Reſcriptis.

EPITOMAE.

Impetrans exprimere debet certum modum vacationis ex certa perſona, & tunc clauſula, Seu alio quouis modo, comprehendit omnem modum ex dicta perſona prouenientem, niſi apponatur, Vel ex alterius cuiuſcunque perſona. Vel ſic, clauſula, Quouis modo reſpicit ſolum perſonam expreſſam. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia multifariam vacare poſſunt.*

2 *Clauſula, ſeu alio quouis modo, an reſpiciat perſonam duntaxat expreſſam.*

3 *Prouiſio, & mandatum de prouidendo de certo beneficio uacante aquiparantur.*

4 *Clauſula, Seu alio quouis modo, omnes modos vacationis, ſed non qualitates modorum, concernit.*

5 *Clauſula, Quouis modo, materia & diſtinctio. 6.*

7 *Clauſula, Ex cuiuſcunque perſona, effectus.*

8 *Gratia dicitur ſurreptitia, quando quis falſum expreßit, etiam ſi Papa id conceſſiſſet ſine tali expreßione, ſi tamen facilius conceßit.*

9 *Gratia non dicitur ſurreptitia propter omiſſionem, uel falſam expreſſionem. quando conſtat Papam voluiße facere gratiam in potiori caſu.*

10 *Regreſſum habens debet docere, quòd tempore ſibi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius, cum diſtinctione.*

11 *Regreſſum habens de conſenſu non tenetur aliter iuſtificare.*

12 *Poſſeſſio pacifica impeditur per ſolam moleſtiã facti, & pratenſionem.*

13 *Clauſula, Ex cuiuſcunque perſona, in noua prouiſione capit quamcunque vacationem, etiam ſi beneficium non uacaßet tempore prime prouiſionis.*

14 *Clauſula, Quouis modo, poteſt apponi in prouiſione ordinarij.*

15 *Clauſula, Quouis modo, non operatur in reſignatione facta in manibus nuntij non habentis facultatem, ſi illudmet beneficium impetretur à Papa.*

DECISIO I. aliàs 28.

1 SI mandetur † alicui prouideri de certo be
a neficio certo modo vacãte: *a* puta per cõ-
b ſtitutionem Execrabilis. adiecta clauſula, *b*
c Seu quouis alio modo *c* vacauerit, ſi non vo
cet prędicto, ſed alio modo: puta per conſti-
tutionem c. de multa. vel per non promotio
nem ad ordinẽ presbyteratus: vt in ca. licet
canon. de elec. li. 6. vel per contractum matri
monij: vt in c. j. de cleri. coniug. vel per ingreſ
ſum religionis. de reg. iu. c. beneficium. lib 6.
fuit dubitatum vtrum de dicto beneficio ſic
alio modo, q̃ expreſſo in gratia vacante. poſ
ſit prouideri impetranti. Super quo Domini
erant varij propter c. ſuſceptũ. de reſcri. li. 6.
per quod c. aliqui dñi declinabãt in par
tem negatiuã: quia uno modo expreſſo non
uenit alius: vt ibi. ar. c. nonne. de p̃ſump. hoc
verũ, niſi aliud appareret de intentione man
dantis: vt in d. ca. ſuſceptum. 1. rñ. puta Papa
mandat alicui prouideri de beneficio vacãte
d per reſignationẽ, uel alio *d* quocunq; modo
2 vacauerit. † tunc enim ſm Io. Andr. ibidẽ,
venit omnis alius modus vacandi. & hoc pp
clauſulam antedictam. pro quo allegat ipſe
c. cũ aliquibus. in fi. eo. tit. & c. duob. in fi. eo.
tit. & c. ſi motu proprio. de p̃bẽ. eo. lib. Cuius
opinio indubitanter eſt vera, & ſeruatur in
omni vacatione contingenti p eandẽ perſo
nã. nam p̃dicta clauſula, Seu quouis alio mo-
do, reſpicit omnẽ modũ vacandi per eãdem
pſonã: ſecus, ſi per diuerſas: ſm Lap. ibidẽ. li-
cet do Ioã. Cal. in quadã ſua qõne, q̃ incipit,
Papa contulit. tenuerit diſputando omnem
modũ vacandi venire ẽt per aliam perſonam
ſub clauſula antedicta. Ratio ſua primo fuit
hæc: Quia prædicta clauſula omnem modũ
vacandi includit ſm clarum intellectum. &

competentiorem eum facit: quia clauſula non adijcitur ad ſubiectum reſtrictum, ſed generaliter: & plus imprimit relatio generalis hæc maxime cum hæc disiunctiua coniunctio terminum præcedentem non repetat, ſaltem reſtrictiue, & vniuerſaliter in vno ſolo ſuppoſito verificatur. Et quia mens verbis non repugnat, quæ omnia copioſe fundat per iura multa. Et ad rationes omnes in contrarium allegatas reſpondet: cuius opinionem domi. Aegi. intellexit, & veram putauit in beneficio iam vacante, de quo prouitur, vel prouideri mandetur per Papam. Nam non potuit videre qua ratione hoc caſu recedendum foret a propria ſignificatione verborum. Conſentit tamen bene quòd opinio Lapi, quam ſeruat Palatium, locum ſibi vendicat beneficio nondum vacante: de cuius vacatione certa ſperatur in certã perſonam. puta mandatur prouideri alicui de certo beneficio, cum illud vacare contigerit per aſſecutionem pacificam alterius beneficij, vel per contractum matrimonij, vel quouis alio modo. Nam tunc ſecundum eum,
e quia ad illam perſoã ſolum e Papa habuit reſpectum, ſolum intelligitur de illa. ar c. P. & G. & c. cum olim. de offi. deleg & plus facit ſecundum eum quædam ratio ab extrinſeco ſumpta quàm ius aliquod poſitiuum: puta clauſula, Vel alio quouis modo fuerit introducta, ad tollendum fraudes, quas propter c. ſuſceptum antedictum inueniebat obtinentes beneficia, quæ ſperabãt vacare contra impetrantem: qua fraus ceſſat, ſi vacet per aliam perſonam. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. & oleo legat. quę allegatio pro dicta opinione non ponit verbum, alio, ſecundum ipſam. Reuera ſalua reuerentia tanti patris, & domini mei, ego non video differentiam inter caſum, & caſum. Nam ſiue de vacãti, ſiue de vacaturo prouideatur. ſiue prouideri mãdetur, (loquor de certo beneficio,) ſemper exprimitur certus modus vacandi per certam perſonam & vtrunque caſum exprimit Papa in d. c. ſuſceptum. ſi recte inſpiciatur Nam in primo reſpõ. mandatur prouideri de certo beneficio, certo modo vacante in certam perſonam. In ſecundo caſu loquitur de vacaturo, in quo caſu raro vidi poni clauſulam, Seu aliquouis modo, Sed ſi poneretur credo idem quod in primo caſu. quia non video rationem diuerſitatis. Sed credo rationem vtrobique vniformem, ergo idem ius, de tranſlatio. epiſcopi. cap. inter corporalia. cum ſi. Eſt tamen quędam regula, ſiue ordinatio in cancel. domini Vrbani Papæ. v. declarata per dominum Grego. XI. quæ facit pro contra, & in quæſt. noſtra. Ordinatio verò Vrbani ſtat ſic. Si petatur alicui de certo beneficio prouideri, & in ſupplicatione ſuper hoc ſignata non fiat mentio de reſeruatione, quod licet impetrans huiuſmodi habuerit, & producat reſeruationes de beneficio antedicto, literæ ſuper hoc conficiendæ non expediantur cum narratione reſeruationis eiuſdem: ſed cum clauſula, Si non fuerit alteri ius quęſitum: mandabitur ſibi prouideri. Dominus noſter Gregor. non vult, quòd ſtylus præfatus ſeruetur tempore ſuo: quia quando prouidet, vel prouideri mandat, intentio ſua eſt prouidere, quocunque modo ad ipſum pertineat, niſi eſſet generaliter reſeruatum: quia tunc non intendit prouidere, vel mandare prouideri, niſi in ſupplicationibus de generali reſeruatione fuerit facta mentio, & illa generalis reſeruatio fuerit ſpecificata. Ex qua regula concludit nullam fore differentiam inter
f prouiſionem, factam, vel mandatum f de prouidendo certi beneficij vacantis: apparet etiam omnem modum vacandi includi vno excepto: videlicet generali reſeruato: quæ reuera non reſpicit modum vacationis: ſed potius modum affectionis beneficij, ſiue pertinentiam collationis. & ideo meo iudicio modicum faciunt prædictæ regulæ ad propoſitum, Fuit igitur concluſum per omnes opinio. Ioann. Andr. & La. fore tutiorem, & ſic eligendam, & ſeruandam, & hactenus ſic fuiſſe obſeruatum in Rota. argumen. cap iuuenis. de ſponſal. cum ſimilib. Vide aliam ſimilem infra ſub numero 77. hoc titu.

ADDITIONES.

Certo modo vacante. Pro intellectu iſtius deciſio. vide Felin. in cap. ex parte. 1. columna 10. extra de reſcript. & deciſio. 44. incipien. ſi impetrans aliquam eccleſiam. infra hoc titu. de reſcript. & adde gloſſ. egregiam in regu. 18. cancellariæ apoſtolicæ, incipien. item voluit quòd ſi quis in informitate &c.

Clauſula.

b Clauſula Adde Aegid.deciſ.55.titu.de prębend.& deciſ.14 incip.nota quòd clauſula. de reſcript.in antiq. & deciſ.17.incí.habens gratiam.inf.hoc titu.Dd.in cap.ſuſceptum. de reſcrip.lib 6.Geminia.conſi.79

c Quouis alio modo. Vide hic quid operetur clauſula, Quouis alio modo, in literis apoſtolicis appoſita. & dic quòd concernit omnes modos vacationis, ſed non perſonas. Et ideo ſi impetratur beneficium ut vacans per mortem Titij, vel quouis alio modo, non haberet illud, ſi uacat per mortem alterius. Et idem ſi dixit, per mortem Titij, qui deceſſit in tali loco, & tali die. Nam ſi alio loco, & alio die obiit, beneficium ſimiliter non habebit propter ſpecificationem, quam fecit: nam, ut dicit Lap. mors Titij non eſt mors alterius: nec mors vno loco, & tempore, eſt mors alio loco & tempore; ſed mors eſt modus vacationis. dicta ergo clauſula, Quouis alio modo, modos omnes uacationis concernit, ſed nõ concernit qualitates modorum, & ideo volens cautè impetrare, debet dicere, per mortem Titij, vel quouis alio modo · vel cuiuſuis alterius, vel quouis alio tempore, & loco. Sed tu dices c.ſuſceptũ. ſolum exprimit de modo vacationis: quo caſu falſa expreſſio viciat, niſi adiungatur clauſula, Quouis alio modo.ſed locus & tempus ſunt qualitates adiectæ, quarum expreſſio non requiritur, nec reperitur hoc iure cautum, ꝙ illarum falſa expreſſio uitiet, vel quòd ſit neceſſaria. Dic ergo quòd clauſula, Quouis alio modo, non concernit omnem modum vacationis, & qualitatem adiectam, quæ eſt modus modi, cũm modus ſit quædã qualitas, ff de tranſact.cum hij.§. modus. C.de ijs quæ ſub modo,per totum.& in c.verum.de condi.appo.

d Alio. Adde quòd verbum, alius, eſt relatiuũ præcedentium cum eadem qualitate, & ex ſuo proprio ſignificato implicat ſimilia. Fel. in capi.a ſedes.de reſcript.in verſicu.dictio alius, nu.6. & quando huic dictioni pręponitur nomen vniuerſale, importat maiora expreſſis. ita gloſ not.ſecundum Ioann.de Imo.in Clem.prima, in verb.quamuis, de iudi. Sed habes contrariam glo.in l.ſi fugitiui.C.de ſerui.fugi. quæ dicit, alia, ſcilicet ſimili, vel extraordinaria. Tu dic quòd glo.in dicta Cle. 1.procedit regulariter, niſi materia ſubiecta aliud importet. & hoc modo intelligas glo. in d.l.ſi fugitiui, de iſta autem dictione, alius, alia, aliud, vide Abb. in capitu.officij. de pœniten. & remiſſio. & in capitu.mulieres. de ſentent.excommuni. adde tex.cum glo.in l.in bonęfidei. C.de rebus cred.gloſſ.& Dd in Clem.1.in verb.alij. de reſcrip.quandoque etiam reſtringit terminum generis ad expreſſa,iuxta ea quæ dicit Oldr.conſi.8.& 282.& Roma.conſ.13.& 42.circa finem.& 92.& Cald.conſil.2.in tit. de appellat.cum concordan. & per Iaſ.in l. quacunque.in 1.not.C.qui admit.

e Perſonam ſolùm. Hic ergo habes quòd exprimens vnum modum, & probans alium,non obtinet beneficium, per capitu.ſuſceptum. de reſcript.lib.6.Adde ſimilem deciſ Barto. in l.1.C.quæ ſit longa conſuet. de illo,qui libellat conſuetudinem, & probat ſtatutum. Et quid de illo, qui proponit mutuum naturale,& probat mutuum ciuile,per Bal.conſ. 190.incip.Sempronius,in 2.part.

f Mandatum. Adde quòd ſi duobus in vna eccleſia,& vni Papa prouideat, alteri vero mãdet prouideri, prefertur prouiſus à Papa.c. duobus.de reſcript.lib.6.

A.M.P. Cum iſta deciſio. habes concordantes. deciſion.14.43.& 53.hoc titulo, in antiq. Contra eam tamen facere videtur deciſio.53.de conceſſio.prębend. in eiſdem, vbi dicitur, quòd iſta clauſula,Quouis modo,capit beneficium etiam ſi vacaret ex perſona alterius:ſed iudicio meo,dec.illa procedit,quando fuerant appoſita verba,& ex cuiuſcunque perſona,vel aliàs, quando conſtaret de intentione concedentis, vt dicit text. in capitu.ſuſceptum.de reſcript lib.6 quem ad hoc alle.Fely n.in ca.in noſtra,correla.37. in 2.fallent.licet litera Felyn.ſit corrupta, dum dicit, de intentione impetrantis, prout eſt corrupta litera Io.Sil.in tracta. de beneficio,in 2.quæſtio.3.partis,qui ſequitur Felyn.& eum recitat de uerbo ad uerbum. Intentio enim impetrantis nihil poteſt operari in hoc propoſito, & tex. in d.ca.ſuſceptũ. quem allegat Fely.nõ loquitur de intentione impetrantis,ſed mandantis, uidelicet Papæ,qui ibi mandauerat prouideri de vacaturo. Circa materiam iſtius clauſulę † habemus plures deciſ.applicabiles, videlicet deciſionem 17.infra eod. cum qua concordat

Aegi.dec.63.de prębend. & infra de conceſ. prębend.7. & deciſ.20.21.& 22.& infra de præbend.& 2.ac 19.de conceſſ.pręben.in antiq.ac 29.de reſcript. in eiſdem, & deciſ. Biſeg. 12.de prębend.& 12.infra de re iudic.Et faciunt etiam deci. Aegid.22.35.& 55.de ꝓbend. & notata per Staphi. 5. parte principali.fol.107. & in alia impreſſ.6.92.& per Caſſa.deciſ.5.de præbend.& deciſi.29.ſuper regulis,& per eundem Fely in d.c.in noſtra. correla.15.& bo.me. Ludouicum Gome. Epiſcopum Sar.in lib.ſuo regularium, ſuper quæſt.3.Regulæ de veri noti & quæſtio.34. regulæ de infir.vbi dicit, quòd iſta clauſula non capit beneficium decedentis infra 20. dies:quod etiam repetit in quæſt.16 regulæ de public.Sed quia deciſiones de quibus ſu-
6 pra loquentes de iſta Clauſula, † videntur adeò inter ſe cõtrarię, ꝙ animus legentium de facili confunditur,ideo ſunt conſiderandi tres caſus. Primus, videlicet,quando iſta clauſula apponitur in uacantibus de præſenti,vt in iſta deciſi. & aliis concordan.de quibus ſupra Secundus caſus eſt in gratia ad vacatura, cum quis impetrat, vel obtinet ſibi prouideri de beneficio uacaturo, cum primum Titius cõtraxerit matrimonium, vel aſſequutus fuerit aliud beneficium incompatibile,aut munus conſecrationis ſuſceperit, cum iſta clauſula, Quouis modo uacauerit, & tunc procedunt deciſi.17. infra eo. & deciſi.21.infra de præbend.ſuper qua deciſi 21.decreui ponere omnes cõcordantes, & diſcordãtes loquentes in hoc ſecundo caſu. Tertius caſus procedit in acceptationibus,puta, ſi ego habens gratiam expectatiuã acceptaui beneficium tanquam vacans in genere, non exprimendo modum uacationis,ſed generaliter, quouis modo uacet,aut acceptaui beneficium tanquam vacans per obitum Titij,cum clauſula Quouis modo, & tunc iſta clauſula comprehendit uacationem ex perſona alterius, vt late de hoc tertio caſu, & quando nullus modus exprimitur dixi ſuper d.deciſi.22.infra de præbend. & ſic ſuis locis habebis materias ſuas. Sat eſt hic poſuiſſe hanc diſtinctionem, ne confundaris ex uiſione tot deciſi.in hac materia diuerſimodè loquentium. Aduerte tamen dũ ſupra allegaui deciſio. Caſſa.5.de præbend. quia dicta per eum ſic de plano non procedunt, per rationes prædicti Sarnen. in d.3. quæſtio. & per ea quæ dixi ſuper d.deciſio. 22.de præbend.& 7.de con.prębend.ubi uidebis. Et quia in additione ad hanc deciſi. datur cautela, quòd apponatur clauſula.

7 † Siue ex cuiuſcunque perſona vacet, per quam clauſulam,uenit etiam vacans ex alia perſona non expreſſa. Iſta enim uerba ſunt adeo lata, & comprehenſiua, quòd ſi quis impetraret beneficium per obitum Titij,obtineret illud, etiam ſi vacaret per obitum Sempronij,& non Titij, ut ſentit hæc deciſi.& Staphi.vbi ſupra, & Pau.Hiero.in practica Cancellariæ,fol.73.dum tractat de notabilibus ſuper non reſeruatis. Dubitant ta-
8 men aliqui.an † dici poſſit talem impetrationem narrantem beneficium uacare per obitum Titij, eſſe ſurreptitiam, cum aliter vacet,videlicet per obitum Sempronij,nihilominus ex quo conſtat,Papam ſignaſſe ſupplicationem, cum iſta clauſula,Ex cuiuſcunque perſona vacet, conſtare videtur eius intentionem fuiſſe, quòd talis impetrans omnino haberet illud beneficiũ, & ſic talis ſubreptio, uel falſitas expreſſa non videtur conſiderabilis, prout dicetur infra ſuper deciſi.7. Sed vna ratio facit me dubitare. Nam Papa ſciuiſſet,quòd beneficium uacabat per obitum Sempronij, qui habebat nepotes pauperes, aut qualificatos, & ab ipſo Papa cognitos & dilectos,eis potius prouidere voluiſſet, quàm illi impetranti: falſitas enim commiſſa in exprimendo adeo inficit, quòd etiam ſi ſine tali expreſſione Papa conceſſiſſet gratiam, ipſa gratia dicitur ſubreptitia, & nulla,ſi propter talem expreſſionem Papa facilius conceſſit, quàm ſine illa expreſſione conceſſiſſet, vt ſæpius tenuerunt Domini mei per Dd. Innocent.in capitu.ſuper literis.de reſcrip.& Collecta.in capi.ex tuarum.de ſorti. & Aegid.deciſi.1.hoc titu.de reſcr.licet ei in quadam cauſa Hiſpalen.portionis Domini voluerint hoc locum non ha-
9 bere, ex quo conſtabat expreſſe Papam † ex certa ſcientia voluiſſe facere gratiam etiã in potiori caſu:& ꝙ Papa non potuiſſet clarius derogaſſe ſtatutis illius eccleſiæ: hic autem nedum peccauit in exprimendo vacationem per obitum Titij, ſed etiam in tacẽda, & omittenda vacatione per obitum Sempronij.Ergo &c. Ideò crederem dicendũ de hac clauſula,prout dicitur de noua prouiſione, quòd procedat, & habeat locum,dummodò

modò Titius haberet aliquod ius, ſiue bonum, ſiue malum in illo beneficio, licet Sempronius illud poſſideret; vt de noua prouiſione habetur in deciſ. 24. de præbend. in anti. & per deciſ. Aegi. 7 de præben. & Biſeg. 4. de præbend. & latè Sar. in regula, de annali. q 25. nume. 4. & 5. & not Felyn. in c inter dilectos, de fide inſtrum. vbi loquitur de confirmatione, nume. 16 cum pluribus ſequen & in c ex parte, el. 1. de reſcript. nu 51. & facit ꝙ nuper deciſum fuit in vna Lucen. decauatus, vbi determinatum fuit ꝙ habens
10 regreſſum debet docere, quòd tempore ſibi reſeruati regreſſus habebat aliquod ius in illo beneficio. Quod tamen ita de plano non procedit, ſed quando quis ceſſit, reſeruato ſibi regreſſu per obitum vltimi poſſeſſoris tantum, ſine conſenſu ceſſionarij: quo caſu non ſolet requiri conſenſus, ſed quan-
11 do † datur regreſſus de conſenſu ceſſionarij, quia ceſſionarius ita voluit, tunc abſq; alia probatione prioris tituli datur canonizatio regreſſus: vt fuit deciſum in vna Cęſarauguſtana Archipresbyteratus de darocha corā Reuer. & Illuſt. domino meo Col. D. Marcello Cardinali Crecētio, tunc Rotæ Auditore, & epiſcopo Marſican. hodie verò Concilij Tridentini, & Bononiæ legato meritiſſimo: erat tamen in illo caſu etiam reſeruata penſio 80. duc. vltra regreſſum, & ſic conſtabat, quòd ceſſionarius magnifecerat illud ius, ideò etiam nō habeo pro abſoluto, quòd ſufficiat ſolus conſenſus quoad regreſſum, adeò, vt quis exoneretur à ꝓbando priori titu. licet inueniam annotatum, quòd in dicta cauſa plures ex Dominis hoc ſenſerunt. Nam poſſem ego hodie cedere amico, vel conſanguineo meo prætenſum ius ad ſuum beneficium, vt ipſe conſentiret regreſſui, & tamen nullum ius habebam: tamen huic fundamento poſſet re-
12 ſponderi, quòd ſicut † per moleſtationē facti, & prætenſionem impeditur pacifica poſſeſſio, vt anno 1546. dicebatur in cauſa Salamantin. portionis coram Reuer. domino meo Fabio Accorambono hodie Decano meritiſſimo, ita per iſtam prætenſionem iuris, poſſit concedi regreſſus, prout in alio caſu daretur ſubrogatio, vel ſaltem debita eſſet: iuxta cle. 2. vt lite penden. Sed quicquid ſit, fuit in terminis huius clauſulæ reſolutū coram Bo. me. Ioan. Paulo Ptolomæo, tunc Rotæ decano meo, obſeruandiſsimo domino, in vna Abulen. beneficij de Villadiego, ꝙ
13 iſta clauſula. † Ex cuiuſcunque perſona, poſita in noua prouiſione, capit beneficium, etiam ſi vacet ex perſona alterius quàm illius, ex cuius perſona narratur vacatio, & etiam capit beneficium, ſi non vacaſſet tempore primæ prouiſionis, ſuper qua petitur noua prouiſio, quia iam erat facta collatio valida alteri: Nam in caſu illo quis impetrauerat à Papa per obitum Accoliti, per cuius obitum fuerat prouiſum alteri, ab epiſcopo habente indultum, quo indulto ſtante prouiſio apoſtolica non valebat. Et prouiſus à Papa impetrauerat nouam prouiſionem, tempore quo prouiſus ab ordinario, qui non expediuerat literas ſuper noua prouiſione infra ſex menſes, vt tenebatur, propter clauſulam indulti, amiſerat ius ſuum, & ſic tunc temporis vacabat ex perſona illius prouiſi ab ordinario, non ex perſona Accoliti, vt narrabatur in ſupplicatione. Propterea cogita: quia tantum intendo cumulare materias, & eas diſtinguere, quantum vires ingenij mei patiuntur, vt viri magis ſubtiles practici, & eruditi poſſint facilius diſcurrere, & deligere veritatem. Aliqui
14 etiam dubitant, an iſta clauſula † aliquid operetur in collatione ordinariorū, qui debent eſſe certi de modo vacationis: & quia collatio eſt actus legitimus, tamen idem crederem eſſe in ordinario, vt in ſpecie tenet gloſſator prag. in titu. de cauſis, ſuper gloſſ. incip. aliàs quouis modo. folio 122, ſecundum paruam impreſ. & conſuluit Geminia. per varias rationes conſil. cxix. & Cardina. conſilio xxx. numero duodecimo. Habes multa de iſta clauſula in tracta. de ben. quæſtio. duodecima, tertiæ partis. 5. limitat. vbi videre poteris per teipſum. Si tamen fieret reſignatio in manibus nuntij non habentis facultatem illam admittendi, vel in manibus notarij publici,
15 clauſula † iſta in impetratione poſtea facta à Papa nihil operaretur: vt concluſum fuit in cauſa Aſtoricen. integræ portionis poſt plures informationes de anno. 1540. Secus ſi habuiſſet facultatem admittendi, non tamen conferendi: vt in deciſ. 10. & 14. de renun. in antiq.

EPITOME.

Cauſa ſi committitur, quòd terminis non ſeruatis, ſed ſola facti veritate inſpecta procedatur: ſeruandi ſunt termini Cle. ſæpè, de verbo. ſignificatio.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſubſtantiales quo caſu abbreuiari, & an eo. alter omitti poſſint.*

2 *Vrbanus Papa V. autor fuit obſeruationis terminorum, & modi procedendi.*

3 *Verba in commiſſionibus expreſſa poſſunt ſtylũ & rigorem iuris ſummouere.*

4 *Ordinaria Rota de modo procedendi vigore cõmiſſionis ante diem.*

5 *Modus procedendi in cauſis prophanis.*

6 *Clauſula, Summariè & terminis non ſeruatis, quid operetur.*

7 *Termini quando in cauſis non ſunt ſeruandi.*

8 *Clauſula, Abſque tela iudiciaria & aliæ quædam importent ꝙ termini non ſeruentur.*

9 *Terminorum breue compendium.*

10 *Termini omnes ſeruantur ſæpè in duabus audientijs & non in vna.*

11 *Termini quatuor ſubſtantiales & principales.*

12 *Terminorum vltra quatuor prædictos omiſſio non vitiat.*

13 *Termini qui ſeruantur in omnibus cauſis, communiter ſunt ſeptem.*

14 *Termini alij qui receſſerunt ab aula.*

15 *Summariè procedi poteſt in Rota, in cauſis infra quingentes ducatos.*

16 *Summariè procedi poteſt etiam quod non prima ſed ſecunda commiſſio dicat ſummariè.*

17 *Commiſſio prima habens ꝙ ſummariè etiã procedatur ſeruit in qualibet inſtantia.*

18 *Pronunciatio ſuper deuolutione non eſt neceſſaria.*

19 *Terminus reaſſumptionis cauſæ non eſt neceſſarius.*

20 *Citatio non circunducitur actore in termino nõ comparente.*

21 *Acta pendente termino ad veniendum quando valeant.*

22 *Teſtes affuturi examinati pendente termino ad veniendum probant.*

23 *Termini ſeruari poſſunt infra menſem datum penſionarijs.*

24 *Sententia lata contra penſionarium infra 30. dies datos ad ſoluendum, eſt nulla.*

25 *Termini poſt executoriales intimatas infra 30. dies poſſunt ſeruari, & declaratoria promulgari reſpectu poſſeſſiõis tm̃, Secus reſpectu fructuũ.*

26 *Notitia per executionem compulſorialium non ſufficit vt procedi poſſit per audientiam contradictarum.*

27 *Acta valent etiam non decreto preceſſu nec probata abſentia, dummodo poſtea verè conſtet illum fuiſſe abſentem.*

28 *Terminus ad dicendum, contra commiſſionẽ obſeruatio.*

29 *Poteſtatio ꝙ nihil fiat pendente termino ad dicendũ contra cõmiſſionẽ, paruipẽditur in Rota.*

30 *Inhibitioni parendum eſt in curia etiam ſi malè ſit decreta.*

31 *Superſedendum non eſt in cauſa ciuili etiam ſi cauſa criminalis præiudicaret ciuili, niſi pars adhæreat fiſco.*

32 *Terminus ad libellandum quomodo ſeruetur.*

33 *Termini ad articulandum materia.*

34 *Dies termini cõputatur in termino in hoc caſu.*

35 *Terminus ad articulãdum reiterari debet die duodecima, qñ à principio fuit male ſeruatus.*

36 *Terminus ad dicendum contra articulos quomodo ſeruetur.*

37 *Termini ad producendum omnia materia.*

38 *Sententia poteſt confirmari quando in ea eſt defectus & non in proceſſu.*

39 *Termini ad dicẽdũ contra producta materia.*

40 *Terminorum ad declarandum & iurandum de calumnia materia.*

41 *Terminorum reiterationis materia.*

42 *Terminorum obſeruatio prodeſt etiam ſingulari ſucceſſori & venienti pro intereſſe.*

43 *Succeſſor ſingularis poteſt agere ſpolio.*

44 *Succeſſor ſeu ſubrogatus in locum obtinentis executoriales poteſt procedere ſine noua intimatione.*

45 *Termini quando quis venit pro intereſſe.*

46 *Acta facta inter duos colligitantes præiudicãt tertio venienti ad cauſam.*

47 *Tertius veniens non impedit executionẽ qñ poſſeſſio tempore petita executionis nõ erat vacua.*

48 *Tertius veniens ad cauſam an poſſit procedere contra alterem abſentem.*

49 *Terminorũ quatuor qui ſeruãtur poſt intimationem executorialium, & ſimilium materia.*

50 *Termini iſti etiam reiterantur in vim bullæ.*

51 *Termini iſti nõ ſeruanẽ p obtinẽda abſolutoria.*

52 *Excõicari quis non pt̃ niſi perſonaliter citetur.*
53 *Proceſſus quõ fiendus poſt intimationem executorialium.*
54 *Sequeſtrum debet relaxari antequàm procedatur ad executionem.*
55 *Executoriales ſi reproducantur corã A. C. non poteſt procedi ſine monitorio vel citatione procuratoris.*
56 *Proceſſus in Rota contra eũ qui etiam monitus dederat mãdatũ corã A. C. tenet illo nõ citato.*
57 *Proceſſus poſt brachium ſeculare quõ fiat.*
58 *Repreſalia quando conceduntur.*
59 *Executoriales quomodo intimentur quando tutus non patet acceſſus.*
60 *Termini ſeruandi in cauſa nullitatis.*
61 *Termini ſeruandi in cauſis attentatorum.*
62 *Termini quando appellãtur ab Auditore cameræ vel extra palatium.*
63 *Termini ĩ cauſis quæ committãtur ad referẽdũ.*
64 *Citatio non requiritur quando fit relatio de aliquo articulo commiſſo ad referendum.*
65 *Termini ſeruãdi in cauſis cõmiſſis Cardinalib.*
66 *Termini in cauſa priuationis & quando agitur ad regreſſum ob non ſolutionem.*
67 *Beneficiũ conferre non poteſt poſt priuationem, niſi lapſis decem diebus.*
68 *Termini ſeruati ante obtentam ſecundam gratiã quæ venit canonizanda non ſunt repetendi.*
69 *Sequeſtrum violãs vel offendens aduerſarium licèt amittat ius illud, ius tamen non quæritur aduerſario.*

DECISIO II. aliàs 33.

1 QVANDO committit cauſa in Palatio
a vt Terminis non ſeruatis ſola facti *a* veritate inſpecta procedatur, poſſunt termini ſubſtantiales, videlicet ad ponendum, & articulandum & dicendum contra articulos, & ad producendum omnia, & dicendum cõtra producta ſecundum ſtylum & morem Palatij ſeruari conſueti, ad arbitrium Auditoris abbreuiari: ſed totaliter non omitti. Alij verò non ſubſtantiales poſſunt omitti ita ꝙ termino ad libellandum omiſſo, põt terminus 8. vel 10. dierum, ad ponendum, & articulandum, ſiue ad dandum articulos, & ad concludendum, aſſignari. Nam ſecundum Ioan. Mon. in c. fi. de hęret. lib. 6. ſuper verbo, figura, vigore illius ſolius verbi, po-
b teſt iudex incipere ab articulis: *b* quibus ꝓbatis poteſt ſtatim procedere ad ſentẽtiam. Multò fortius vigore prædictorum, quæ vltra alia in Cle. diſpẽdioſam. de iud. & in cle. ſæpe. de verbo. ſignifica. debent aliquid operari. 19. diſtinct. c. in memoriam. de priui. c. in ijs, & c. ſi Papa. eodem tit. lib. 6. ad dicendum verò contra articulos, poteſt terminus aſſignari ad primã diem, ad producendum omnia etiam ad primam vel ſecundã diem: Ad dicendum verò contra producta poteſt terminus aſſignari ſecũdum multitudinem productorum. Si verò debent produci teſtes extra curiam, fiat vt moris eſt. Prædictum autem modum procedendi, inuenit
2 primò Dominus Vrbanus † Papa 6. ad ponendum celerem finem litibus: quod vtique erit faciendum, ne lites fiant immortales, & partes fatigentur laboribus & expenſis. de dolo & contu. c. finem, de of. or. c. vt litigantes, lib. 6. de reſt. ſpo. c. frequens, eo lib. 6. Do-
3 minus † verò Aegid. credebat, quòd ſi termini ad ponendum, & producendum omnia omitterentur, dummodò aſſignaretur vnus communis terminus peremptorius partibus ad proponendum, ponendum, & probandum oĩa, quæ vellent in cauſa, quòd ꝓceſſus nõ eſſet nullus: quia totus ſtylus, & rigor iuris, ſm eum, ſublatus eſt per dicta verba in cõmiſſione expreſſa. Sed quia iſtæ cõmiſſiones hodie nimis faciliter obtinentur, & multa dubia oriebantur ex eiſdem, idcircò Auditores, de quorũ numero ego Guilhermus tunc eram, poſtea fecerũt quandam
4 ordinationem † de modo procedendi vigore commiſſionis antedictæ talis tenoris.

Quia nonnulli dubitantes de mõ procedendi vigore commiſſionis factæ: Vt ſola facti veritate inſpecta, & terminis non ſeruatis, vel abbreuiatis ꝓcedať. Ad tollendũ oẽ dubiũ, ſic erit procedendum: videlicet in beneficialibus, & alijs cauſis, in qb. aliàs de iure cõi ſũmariè, ſimpliciter, & d plano &c. proceditur, vt prędicta verba, ſi ea omnia in commiſſione exprimantur, aliquid operentur, ſi partes ſint ĩ curia, & ſint pſentes, omiſſo termino ad libellandũ, & recepto ſtatim iurõ de calumnia à partibus, quod tamen ſi tunc omittatur, põt recipi in quacunq; parte ſitis, ad dandas poſitiones, & articulos cõcludentes terminos x. dierum, ad dicendũ cõtra articulos ad primã, ad producendũ oĩa etiã ad primã diem: ad dicendũ verò cõtra producta, ſecundũ multitudinẽ productorum

rum arbitrarie in prima inſtātia aſſignatur: In ſecunda verò, & tertia iuſtantijs ad ponē dum, & articulandum ad ſecundam diem, & alij termini, vt ſupra, in prima inſtantia obſeruētur. Si vero vna partium fuerit abſens, ita ꝙ in eius abſentia per audientiam ſit ꝓceſſum, vel procedendum, ſi in prædicta cōmiſſione de ipſius abſentia fiat mētio, & concedatur ꝙ ſola facti veritate inſpecta, vt ſupra, procedatur: ſeruetur modus procedendi antedictus: alioquin oēs termini Palatij ſeruētur, vt eſt moris. Si vero vnum de duobus prædictis in commiſſione concedatur: puta ꝙ ſola facti veritate iſpecta, vel terminis non ſeruatis procedatur, ſeruentur omnes termini Palatij: ſed abbreuientur ad arbitrium iudicis.

5 In cauſis † vero prophanis ſi committatur cā, ꝙ ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ac ſola facti veritate inſpecta, & terminis non ſeruatis procedatur, ſeruetur modus procedēdi, vt in cauſis beneficialibus ſupradictis, ſeruata ſemper diſtinctione de pſentia, vel abſentia partium, ſuperius annotata. Si vero committeref cā prophana ſimpliciter, & de plano &c. ſed ꝙ ſola facti veritate inſpecta procedatur: tunc poteſt procedi ſummarie, ſimpliciter & de plano, & c. omnes tñ terminos Palatij in ſummario proceſſu ſeruari conſuetos, obſeruando, & in nullo abbreuiādo. Si verò conceditur ꝙ terminis non ſeruatis, vel abbreuiatis procedatur, tunc oēs termini in cauſa prophana ſeruari cōſueti, obſeruentur, ſed abbreuiētur ad arbitrium Auditoris. Si vero vtrunq; conceditur: videlicet, ꝙ ſola facti veritate, &c. & terminis non ſeruatis, &c. tunc omnes termini, vt in proceſſu ſummario, ſeruentur, & etiam abbreuientur ad arbitrium Auditoris. Quæ ordinatio facta fuit Rom. anno domini M. CCCLXXX. die VII. Ianuarij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & domini noſtri, Domini Vrbani diuina prouidentia Papæ 6. anno ſecundo.

ADDITIONES.

Sola facti. Aduerte ꝙ licet in commiſſione cauſę prophanæ in curia ſint appoſita dicta verba, poſita in d. Clem. diſpendioſam. de iud. c. ſæpe. & declarata in d. Clem. ſæpe, de verb. ſignif. non cancellaria, & ſignetur autē, idem tñ eſt dicendum quod in cauſa ſpiritualis commiſſione.

b Incipere ab articulis. Quia articuli duplici funguntur officio: tenent enim locū petitionis, & locū facti probandi: ſm Old. quæ. 223.

A M.P. Cū iſta dec. concor. dec. 15. & 25. hoc tit. in antiq. & Aegi. dec. 27. de iudi. in prin. In cōtrarium tñ videtur facere dec. 9. infra eo. & Aegid. deci. 21. & 25. hoc tit. de
6 reſcriptis. ac. dec. 1. e. tit. in ant. vbi † ſi petatur committi, ꝙ ſummariè, & terminis non ſeruatis, & nihil fuerit deletum, omnia cenſentur conceſſa: ſentientes, ꝙ nulli termini ſint ſeruandi. Sed iſtud contrarium tolli poteſt modificando, prout per d. dec. 23. quæ ſentit, ꝙ licet d. verba, terminis nō ſeruatis, videantur importare totalem omiſſionem omnium terminorum. tñ dicit ꝙ Auditor debet ex vrbanitate ſaltem ſeruare aliquos terminos. Et hæc dec. noſtra idem ſentit, ſed dicit fuiſſe ordinatum per Vrba. Papam 6. Et deinde per Dominos, ꝙ aliqui termini ſeruentur. Contra hanc dec. tñ fuit iudicatum coram Bo. me. Car. Simoneta, dum eſſet Rotę Auditor, in vna Vicētina plebis, videlicet ꝙ nulli termini erant ſeruandi: ſed ibi erat oratio vniuerſalis, omnibus, & quibuſcunq; terminis tam ſubſtantialibus, quam non ſubſtātialibus de iure, & ſtylo ſeruari ſolitis penitus omiſſis, & minime ſeruatis. Et agebat etiam de infirmanda ſnīa Rotali, & conſtabat de bono iure, nimirum, ſi ita fuit obtentum ſtantibus illis verbis aptis comprehendere caſus etiam ſpecialiſſimos, vt late circa orationem vniuerſalē deducit Sar. in proœ. Regul. q. 4. Termini etiam non ſeruantur,
8 qñ † in commiſſione dicitur, Abſque aliqua tela iudiciaria, vel, Quod ꝓcedatur via executiua, aut ꝙ præfixo termino loco terminorum, & aliquando etiam dicitur ꝙ terminis vnica citatione ſeruatis. Et ꝙ qñ fuit dictū, Procedas prout volueris, vide infra ſup. de. 28. & Fel. in c. dilecti, de iudi. vbi in fin. ponit plura exempla. Et quia hic etiam dr, ꝙ cauſa erat ſummarie commiſſa, quoad hoc concordant cum iſta dec. 28. infra eod. & 10. ac 25. eod. titu. in antiq. & Aeg. deciſ. 16. de reſcript. quæ tamen loquuntur qñ fuit dictū Summarie, ſimpliciter, & de plano. Et non fuit dictum. ꝙ terminis non ſeruatis, vt hic. Et nihilominus volūt, ꝙ termini poſſint abbreuiari, vt etiam dicit dec. vnica, infra de verb. ſig. & h. dec. noſtra procedit in potioribus terminis: & illa verba, Etiam terminis

non

non ſeruatis,ſunt nullius effectus. Et ſm iſtā dec. noſtram fuit deciſum coram dño meo Veſtan. in vna Cæſarauguſta. parochialis de conſueta die 16. Nouēbris 1545. De iſta clauſula,Summarie &c.vide etiā infra eod. ſuper d.dec.28.Et cum vario modo à diuerſis ſtylus iſte tradatur, & continue mētes iunioꝝ magis inuoluantur, & alios reprehendere non intendam, cogor hic† breuem
9 tractatum terminorum deſcribere,ordinem meum aliqualiter prætermittendo: licet certus ordo in hac materia dari nō poſſit: cum omnis ordo ſeruari ſolitus fuerit deſtructus, tum in Rota,propter bullam Inn.tum extra Rotam, ꝓpter commiſſiones reiteratorias, quæ faciliime conceduntur, cum clauſula, Etiam ſi termini male,& nulliter,ac inculcate tenti,& ſeruati fuerint:adeò vt ſæpe ter-
10 mini†oēs obſeruantur in duabus audiētijs, & etiam in vna tantum:vt permittit d.Bulla,& atteſtatur Caſſa.dec. 8. de reſcript.in fine, licet illud vltimum diſpliceat Dominis. Solum igitur ſuccurrendum eſt ignauiæ miſerorum,qui aliquos terminos obſeruare ꝑtermiſerunt,quia ſi ſeruati non ſunt,merito nec reiterari poſſunt,&c. Et ideo ſentētia poſtea abſque talium terminorum obſeruatione lata,remanet nulla.Intelligendo tamē de
11 quatuor† terminis tm̄, videlicet ad articulādum,dicendum, contra articulos, producendum omnia, & dicendum contra producta: & qui ſunt adeo ſubſtantiales, ꝙ illorū omiſſio viciet ſnīam: vt dicit Caſſad d. dec. Et licet Aegid.dec.1.tit.de dilationib. velit ꝙ tantum omiſſio terminorum ad articulādum,producendum omnia,& ad ſnīam, vitiet ipſo iure ſnīam, vult tñ ꝙ licet alij non ſint ſubſtantiales, & non vitient ipſo iure,ꝙ reddant proceſſum nullum parte opponēte, & appellante, ac cauſam cōmittente,& ſnīa tanq̄ iniuſta veniat īfringēda.Sed hodie hoc vltimū de appellatione parum obſeruatur.
12 Vltra iſtos quatuor†termi nos,ſeruātur tres alij termini,in omnib. cauſis,videlicet ad dicendum contra commiſſionem: Et ad libellandum,ac declarandum,& iurandum de calumnia:& iſti duo vltimi reputanť pro vno, & omnes ſeruantur ad primam diem,& ſm Caſſad. d.dec. 8.omiſſio iſtorum trium terminorum non vitiat proceſſum, intelligendo tamen ſm Aeg. d.dec. 1.de dilationibus.
13 Et etiam vltra iſtos ſeptem † terminos qui ſunt illi,quos in ſingulis cauſis continue ſeruamus,reperies in libriculo,Stylus curiæ nū cupato,& in alio nuper edito per eruditiſſimum collegam meum D. Octauianum Ve-
14 ſtrium ponentem†ēt multos alios terminos qui receſſerunt ab aula, & nunquam ſeruantur,prout eſt terminus ad reſpondendum libello,& litem conteſtandum,ad dicendū cōtra declarationes,& ad dicendum contra appellationem,& alios plures. Sed vt magis q̄ poſſibile in hac materia ordinate procedā, primo præmittam aliqua euidētialia,anteq̄ deueniam ad examinationem ſingulorum
15 terminorum.Igitur ſcias†ꝙ Auditores Palatij in cauſis prophanis à 500. ducatorū infra,poſſunt ſummarie, & prout in beneficialibus,procedere, ēt ꝙ commiſſio hoc non dicat,vt cautum eſt in d.bulla Inn.Item ſcias
16 ꝙ qñ prima commiſſio†non dat,ꝙ ſummarie procedatur, dubitatur an in vim ſecundę,vel alterius commiſſionis poſtmodū impetratę poſſit ſummariè procedi contra reū contumacem,ipſo aliter in partibus non citato,cum videatur neceſſarium hāc nouam commiſſionem,dantem nouam formā procedendi,intimari ipſi reo, vt ſentit Aegi.de ciſi. 7. de dilationibus, tñ in contrarium eſt deciſi.15.infra eo.& Aegid. deciſ. 30.de reſcrip.& deciſ.47.de iudic.& reperio in notis Ptolomæi,nu 26.annotatū,ꝙ plures ex Do-
17 minis dixerunt,† ꝙ ſi in prima commiſſione datur, ꝙ ſummarie talis cōmiſſio ſeruit cuilibet inſtantiæ. Secus ſi talis clauſula non ſit in prima,ſed in ſequentibus commiſſionibus.Caſſad.tñ d.dec. 8.in priu.& nu.5. tenet cōtrarium,& Aegid.deciſ.3.de reſcrip.quos ſequendos eſſe puto: quia Ptolomęus etiam nō firmat pro deciſione.Eſt etiam ſciēdum,
18 ꝙ licet in deci.21.de re iud.in antiquis dicatur, ꝙ in cauſis prophanis ſemper ante omnia eſt pronunciandum ſuper deuolutione, tamen deciſ.27.de reſcript. in eiſdem,dicit, ꝙ poteſt pronunciari in quacunque parte litis:tñ nunquam in viginti annis, quibus curiā practicaui, vidi ſuper deuolutionē huiuſmodi pronunciari, & credo hoc introductū, tum quia in Palatio Apoſtolico regulariter proceditur ſummarie, tum quia in commiſſionibus ſemper apponitur in eis clauſula,Etiam quòd cā huiuſmodi non eſſet legitime deuoluta. Tū quia per proceſſum ad vlteriora,ſicut iudex vř ſe competētem declarare:

rare. ita declarare vr̃ cām eſſe deuolutā pro-
19 ut dr̃, † ꝙ terminus reaſſumptionis cauſæ
eſt neceſſarius:quia iudex procedendo ad vl
teriora, vr̃ reaſſumere, vt per Aegi. deciſio.
14 de iud.Imo quòd eſt plus,idem Aegi.de
ci.38.de iud.dicit,ꝙ per ſolam præſentatio-
nem cõmiſſionis cā cēſetur deuoluta , abſq;
aliqua citatione, ex quo Papa appoſuit ma-
20 nū:qñ vero † cā eſt commiſſa, & pars eſt cita
ta in partibus ad comparendum infra certū
terminum,licet ſi actor in tempore non cō-
pareat,ſm deci.6 de iud.in antiquis, termi-
nus circunducatur. adeo ꝙ actor non poteſt
accuſare amplius contumaciam rei:prout ēt
not.Salic.in l.2. ff.de in diem addict.Et ideo
aliquando fuit dubitatum,an ſit monitoriū
Auditoris Cameræ non reproducatur in ter
mino, poſſit reus excõicari, tamen ſemper
vidi ſeruari, ꝙ circunductio non hr̃ in con-
ſideratione, & tanto magis qñ proceditur
in vim commiſſionis, in quibus commiſſio-
nibus, ſolet ſemper dici, ꝙ auditor ſeruatis
quatuor terminis declaret : vt videbis infra
dec.17 de dolo & contumacia.
21 Dubitatur tñ ſæpe † an pendente termino
ad veniēdum, valeant interim geſta: Et ſi q̃
dem loquamur de terminis, qui pñt reitera
ri, qõ eſſet leuis.Regulariter enim geſta iſto
tp̃e non valent,vt in deci.30. de iud.in ant.
licet pendente iſto termino ante reproductā
citationem,ſi reperiatur ꝓcurator ſpecialis
in curia poſſet ꝓcedi eo citato,vt dicit Fel.
in c.gratum de of.dele.col.2.nu.5.in fi verſi.
22 2.præſens ī iudicio Alias tñ obtinui † exami
nari teſtes aſſuturos infra tp̃s ad veniēdū.Et
fuit poſtea ſatis reclamatum coram Bo.me.
d. Th.de Tanis ī vna Lucana parochialis de
Beuellio.Et Dñi voluerunt eſſe adhibendam
fidē ipſis teſtibus.Eramus tñ in probādo ſpo
lio attentato. Ideo crederem hoc caſu dicen
dum , prout de teſtibus examinatis ad per-
petuam rei memoriam. Ad iſta ēt inciden-
ter applicari pōt, quod fuit deciſum in vna
Medio.Claraualliſ penſionis inter Reueren
diſſimum Cardinalē de Cæſis, & Epiſcopū
23 Tornabenum,in qua † fuerat proceſſum,ad
obſeruationem quatuor terminorum, pen-
dente termino, de quo in literis penſionum
(ꝙ ex nūc lapſis 30.dieb.ſñiam excõicatio
nis incurrat) fuit enim dictum , quòd infra
menſem illi termini potuerunt ſeruari,licet
24 † ſñia declaratoria non fuiſſet bona,niſi la-
pſo mēſe.Et ratio, quæ mouit Dños fuit,q̃a
ſtatim lapſo termino,penſio poterat peti,&
erat debita , & potuiſſet conueniri , oīa aliā
via,q̃ cenſurarum:ſatis eſt.n.quòd non cen-
ſeretur,niſi poſt 30.dies.Et præſertim,quia
illi quatuor termini ſeruantur de vrbanita-
25 te. Aduerte tñ.quòd † licet poſt intimatio-
nem executorialium reus debeat expectari
per 30.dies,quòd nihilominus quatuor ter-
mini ſeruari, & ēt declaratoria promulgari
pōt infra dictum tp̃s, quantū eſt reſpectu poſ
ſeſſionis,vel negotij principalis, nō aūt quo
ad fructus,& expēſas, prout iudicatum fuit,
in vna Palētina Archidiaconatus per D.Pto
lomæum,& rō deci. colligitur ex lectura ip-
ſarum executorialium,vbi ad dimittendam
poſſeſſionem,aſſignatur tm̃ ſex dies, & quo
ad reliqua 30 dies. An aūt ſufficiat, & poſ-
ſit procedi per audientiam contradictarum,
26 † ſi doceretur,quòd reus habuerit notitiam
citationis , ex quo in partibus fuit proceſ-
ſum contra ipſum , virtute compulſorialiū:
fuit reſolutum produci non poſſe in vna Ar-
borem. Canonicatus, & beneficiorum corā
R. D. Veſtano. Et in propoſito dicit Aegid.
dec.4.de dilatio. quòd pendente termino ꝓ-
fixo ad probandum diſpenſationem, pōt ꝓ
cedi virtute primæ commiſſionis,nec erunt
pp dilationis pendentiam termini reiteran-
di.Et quia poſt terminum ad veniendū,Au-
27 ditor † ſolet decernere proceſſum per audiē
tiam contradictarū,prout ēt decernit, ſi par-
tes,vel procuratores recedant de curia,dubi
tatum fuit coram Ptolomęo in vna Bonoñ.
bonorum de platoſijs, & in vna Triuentina
coram dño Rauellē. reſolutum fuit,ꝙ valēt
acta per audiētiam, ēt non decreto proceſſu,
nec probata abſentia , dummodo conſtaret
poſtea,illum vere fuiſſe abſentem : & addu-
cebatur in exemplum, id quod dici ſolet de
procuratore,qui poſt ſñiam docuit ſe eſſe ꝓ
curatorem tp̃e ſñiæ.Succeſſiue modo vidē
dum eſt ſingulariter, de ſingulis terminis.Et
28 primo de termino † ad dicendum contra cō-
miſſionem,qui ſemper ſeruatur ad primam
diem.Et quò ad hoc ſcias vnum,in quo mul
ti decipiūtur , videlicet quòd ſi aduerſarius
meus impetrauit cõmiſſionem , & ego reus
volo abſolui, & ſeruare terminos, nō teneor
obſeruare iſtum terminum.Pro quo faciunt
no.per Ab.in c.cum olim.de cenſi. & Fel.in
c.cum venerabilis, de excep.col.5. Aliqñ tñ
contingit

F contingit citare aliquem ad dicendum con
tra cõmiſſionem, & videndum inhiberi, vel
aliquid fieri iuxta ipſius commiſſionis for-
29 mam, † & citatur proteſtatur nil fieri pendẽ-
te termino ad dicendum contra commiſſio
nem: quæ proteſtatio extra Rotam, & corã
inferioribus iudicibus admittitur tñ Rota
paruipendit talem proteſtationem. niſi alle-
garetur aliquid multum releuãs. Et tunc ẽt
Dñi ſolẽt remittere terminum ad domum,
& ibi audire partes alias paſſim inhibent, &
procedunt. hac proteſtatione non obſtante,
quicquid dicat deci. 31. de ſenté. exc. & dec.
21. de reſcrip. an. ant. Et ad hoc facit ꝙ fuit de
ciſum in cã Toletana matrimonij corã. R.
D. Veſtano, vbi Auditor Cameræ virtute cõ
miſſionis mandantis principaliter inhibere
Rotæ, cõſtito, ꝙ cã criminalis præiudicaret
30 ciuili inhibuerat Rotę: dictum. n. fuit † ꝙ li-
cet Auditor Cameræ non potuiſſet illo caſu
inhibere, ſine cauſæ cognitione, quia com-
miſſio principaliter emanata erat ad inhibẽ
dũ, cum clauſula Conſtituto, & tñ parendũ
inhibitioni erat pp facilitatem reforman-
di commiſſionem, fuit poſtea ẽt reſolutum
31 in eade cã, ꝙ licet cã † criminalis pẽderet ad
inſtantiam fiſci, nõ impediebatur proceſſus
in cã ciuili, niſi aduerſarius adhæreret fiſco,
& allegabantur no. in l. rerum amotarum. ff.
32 rerum amot. Similiter † terminus ad libellã
dum, & libellum videndum, ſeruatur ſem-
per ad primam, prout oẽs termini ad dicen-
dũ contra iura, vel articulos, factos datos, &
33 ſimiles. Terminus † vero ad articulandum in
cauſis ſummarijs, & beneficialibus ſemper
ſeratur, in prima inſtantia ad duodecimam
diem, ad octauam in ſecunda & ad ſextã in
tertia prout in libro ſtyli curiæ: & eodẽ mo
do iſtum terminum ſemper vidi ſeruari ẽt
in cauſis non ſummarijs, & prophanis: quic-
qd dicatr in d. libriculo ſtyli curiæ. Et ſcias,
34 † ꝙ quo ad hoc, dies termini cõputatur in
termino, vt ſi citatio ſit facta prima die mẽ-
ſis, & dies 12. erit iuridica, illa die terminus
erit ſeruandus, alioquin prima die iuridica,
quod eſt vtile, pp dilationes ad partes: quia
qñ iſte terminos eſt bene ſeruãdus, non põt
ẽt apprehenſus, in curia petere dilationem,
& ita reperio annotatum per Ptolomæum
annotatione 8. & ſic ſemper practicaui, licet
in dec. 1. infra de dilat dicatur, ꝙ ſi manda-
tur Auditori, ꝙ repetat terminos infra octo
dies, ꝙ intelligitur de vtilibus, & non de cõ-
tinuis; quæ dec. nõ procedit in iſto termino
ſed bene in alijs terminis, qui ſeruanť in ſm
diem, & in dilationibus, quæ regulariter dan
35 tur ad ſecundam diem. Nec † verum eſt id,
quod aliqui dicũt, ꝙ ſi reiteretur iſte termi-
nus, ꝙ cẽlebatur bene ſeruatus, nec amplius
ſint concedendæ dilationes, niſi reiteratio
fiat in termino, vt faciunt cauti procurato-
res, qui licet ſeruauerint iſtum terminum in
prima audientia, illum denouo ſeruant die
12. vide ẽt ad hanc materiam Staphileũ de
literis iuſt. fol. 143. & in alia impreſ. 187 vbi
dicit, ꝙ cõmiſſiones ſunt cões, & ꝙ reus põt
ſeruare terminum, quo caſu non præiudica-
ret actori, qui obtinuit commiſſionem lite-
ris non expeditis, cum clauſula, Dummodo
expediatur ante terminum ad articulãdum.
Et vide Sar. oĩno in compendio ſignaturæ,
nu. 16. & 59 vbi ponit multa de iſto termino
quæ nolo tranſcribere. Circa aũt admiſſio-
nem articulorũ videbimus infra de teſt. ſu-
36 per dec. 8. Terminus † aũt ad dicendum con
tra articulos ſeruať ad ſecundã diẽ in prima
inſtantia, & alijs ad primã diem. Quò aũt ad
37 † terminum ad producendũ oĩa, vt vidimus
ſupra, eſt ſubſtantialis, & eius omiſſio ẽt vi-
tiat proceſſum, & ſñiam: vt hř per Caſſa. vbi
ſupra, & Aegi. dec. 1 de dilat. & dec. 19. & 29.
& 20. de iud. & de iud. in ant 31. Tñ reperio
eundem Aegi. deci. 27 de iud tenendum ꝙ
ſi auditor ſecundæ inſtantiæ, cui fuit præſen
tata cõmiſſio, cũ poteſtate procedendi ter-
minis non ſeruatis, ac ſummarie, & ſola fa-
cti veritate inſpecta, omiſit terminũ iuſſũ,
alios ſequentes, & parte vocata ſñiam tulit.
38 Auditor † tertiæ inſtantiæ, qui terminos oẽs
bene ſeruauit, poſſet ſñiam dicti ſecundi Au
ditoris cõfirmare ſi alias reperit eã iuſtã: fe-
cit. n. quod facere debuit alter, & nõ grauať
pars, q̃ potuit pcedere corã eo. hæc ſunt ver-
ba. Aegi. ſi igiť teneamus deci. Caſſ. & Aegi.
de quibus ſupra: ꝙ ſñia omiſſo iſto termino
ſit nulla ipſo iure, non potuiſſet confirmari,
& ſic iſta deciſio Ægidij vigeſima ſeptima
de iud. non erit vera: & tñ vř multũ æqua, &
ſancta. Et ideo cogita cum caſus euenerit, ſi
Dñi, qui ſolẽt ſemper hře æquitatem præo-
culis, velint iſtã deciſ. Aegi. 27. de iu. ſeruare.
Et conſidera, ſi dici poſſit, ꝙ dec. contrariæ
procedant, quando in commiſſione non fuiſ
ſet clauſula, ꝙ omiſſa terminorum obſerua
tione,

tione, quæ nõ erat in caſu dec.Caſ.nec iſtis dec.contrarijs Aegi.Et licet in hac dec.& alijs concord.ſit hæc clauſula, & dicatur, ꝙ Auditor etiam ſtante hac clauſula pót abbreuiare,ſed non in totum omittere,non tamen dec. dicunt, ꝙ propterea ſententia ſit nulla,vt dicit Aegi.dec.1.de dilatio Et Caſſa.vbi ſupra. Ideo non eſt mirum, ſi ſententia poſſet confirmari. Melius tamen erit terminum iſtum ſeruare, ad tollendum diffi-
39 cultates: † ſi enim vitium eſſet tantum in ſententia, & non in proceſſu, ſententia etiã nulla poſſet confirmari, quando conſtaret de iuſtitia illius: vt voluerunt Domini in vna Vicent.matrimonij prima Iulij 1547. ſimiliter etiam ſenſerunt in vna Vlixbonen. Caſalis coram R. D. Ioan. Suauio Reoma-
40 no. Terminus † verò ad dicendum contra producta in prima inſtantia, ſeruatur ad ſecundam diem, in alijs ad primam & productio iurium facta verbo,ſufficit: vt dicit deci. 32. de iud. in antiq. Scias tamen quòd omiſſo iſto termino poteris te iuuare,ſi producendo aliqua iura facto, ſeruaſti terminũ ad dicendum contra illa, vt tenuerunt Domini in d.cauſa Cæſarauguſtan. parochialis
41 die conſueta. Alij duo† termini ſubſequentes videlicet, ad declarandum & iurandum de calumnia, vt dixi ſemper ſimul ſeruantur: & ad primam diem in qualibet inſtantia. Aduerte tamen ad dec.2. de iura.calu. anti.in qua dicitur, quòd nullus eſt proceſſus, ſi parte petente tale iuramentum non præſtatur, ſecus ſi pars non petat, licet dec. 4.eod.titu.dicat, quòd poteſt quandocunq; etiam poſt ſententiam præſtari, ſi ante non fuit præſtitum, & dicit dec.1.& 2.infra d.titu.de iuramen.calum.quòd procurator debeat iurare etiam in animam domini, vt ibi
42 videbis. Reiterantur † autem termini in vltima citatione, quæ fertur ſententia, & eodẽ die datur libellus,& concluditur in cauſa, & præſtatur iuramentum in ſupplementum,ac abſoluitur pars per Auditorem à quibuſcunque cenſuris, ad effectum validitatis ſententiæ, aliquando tamen ante ſententiam per aliquos dies concluditur in cauſa, de qua materia videbis infra de iudic. Et quoad reiterationem vide etiã Caſſ. deci 9 de reſcrip. vbi docet quid narrandũ ſit in commiſſione reiteratoria. An autem reus,vel tertius veniens ad cauſam poſt terminos nulliter ſeruatos, teneatur illos reiterare, cùm iſta obſeruatio inducta eſſe videatur in eorum fauorem: ego pro nunc crederem, quòd deberent reiterari: quia eſt datum pro forma, & ſolennitate, vt in c.di-
43 lecta.de reſcrip. An verò terminorum† obſeruatio proſit ſingulari ſucceſſori, vel venienti ad cauſam pro intereſſe,dicendum eſt quòd ſic: prout dictum fuit in ſimili, in vna Placentiua Caſtri Sarmatis, vbi Domini reſoluerunt,quòd inſtantia tranſit ad ſingularem ſucceſſorem. vt per Barto. in l. Lucius, §.rogatus, ff. ad Trebel.tex. eſt in l.in iudicio, ff.fami.erci. & in eadem cauſa eadẽ cõ
44 cluſerunt, ſingularem † ſucceſſorem poſſe agere ſpolio. Et quòd eſt plus, in vna Aurien. Monaſterij pro Reuerendiſſimo, & illuſtriſs.Cardinale Farneſio,tentum fuit,ꝙ poſtquàm literæ executoriales fuerant inti-
55 matæ, ſi quis † ſurrogetur in locum illas obtentis, poteſt abſque noua intimatione executorialium procedere ad illam executionem,citato tamen procuratore Rei ad dicendum contra: cui tamen dabitur dilatio ad partes, ſi il am petierit. Quò autem ad
46 venientes † pro intereſſe, habes latè per Felyn.in c.ſuper eo.de offi. delega. in c.veniens,2.de teſti.& in c.cum ſuper. de re iud. & clarius per Caſſ.deci.1.de except.& aliquid dicam infra deci. vltim. Et facit quod deciſum fuit 18. Februarij. 1538. in cauſa Valentina Sanct.Michaelis, coram bonæ memoriæ Raynaldo Petrutio contra collegã meum, & amicum præcipuum & honorandiſſimum dominum Tho.For. vbi voluerũt
47 Domini,†quòd ex quo ipſe venerat ad cauſam,pro intereſſe, ſibi præiudicaret proceſſus de partibus iam productus, inter primos collitigantes, in quo erant etiam plures teſtes examinati. pro quo facit deciſi. Aegid. 16.de iudi.Et ad iſtud propoſitum tertij venientes pro intereſſe, facit quod fuit deciſum,in vna Conchen. Parochialis della Mo
48 tiglia. vbi † quò tertius non impedit executionem, quando poſſeſſio tempore petitę executionis, non erat vacua: quia ſi vacua fuiſſet, ſua intererat, ne daretur ſibi durior aduerſarius per doct. Innoc. in d.c. veniens, & ad hanc materiam facit deci.facta in cauſa Valent.de Pego coram domino Puteo nuper Rotæ Decano, & hodie Archiepiſ. Ba-
49 ren. meritiſſimo: vbi V veniens † ad cauſam

ſam pro intereſſe poteſt procedere contra a-
ctorem abſentem per audientiam contradi-
ctarum: vt ſentit Aegid.deci. 3. vt ſupe pen-
den.quam tamen deci.intellige, vt dicā in-
fra de proc. deci.40. Habes etiam aliam ſpe
ciem terminorum,de quibus Fel.in c.ad ꝓ-
bandum de re iudic. & Caſ.dec. 6.de cauſa
50 poſſeſſ. Sunt † enim quatuor, termini, qui
ſeruantur, ad docendum ſe paruiſſe literis
executorialibus, vel literis apoſtolicis ſibi
intimatis, puta ſuper reſeruatione penſio-
nis, vel ad docēdum ſe paruiſſe Monitorio,
aut docendum de appellatione,& eius legi-
tima proſecutione: vt ſentit Aegid. dec.14.
de appellat.& deci.36.de re iud.in anti.in fi.
Quilibet enim terminus ſeruatur,primò ꝓ
prima dilatione, & ſic ſucceſſiuè, ſecundò,
tertiò & quartò pro quarta,ex ſuperabūdan
51 ti. Et licet aliqui dubitent,an † iſti termi-
ni malè ſeruati poſſint reiterari? Ego non
credo hæſitari poſſe, quia bulla Innoc.inde
finite loquitur de omnibus terminis in Pa-
latio ſeruari ſolitis.Et ita etiam quò ad hoc
tentum fuit,in d.cauſa Valentina Archidia
conatus. Et licet aliqui velint pro obtinen-
da ſententia abſolutoria eſſe ſeruādos iſtos
quatuor terminos: & Fel. in c.venerabilis,
de iu. nu. 14.loquens de remedio,l.diffama-
ri, C.de ingen.manuſ. dicat etiam aſſignari
debere terminum, tamen hoc alibi non re-
perio, & nunquam terminos iſtos tali caſu
ſeruari vidi, ſed bene præfigi terminum ad
docendum de iuribus ſuis, in vim ſpecialis
commiſſionis, qui terminus etiam aſſigna
tur potius ex vrbanitate, quàm ex neceſſi-
tate: vt ſæpè ſeruari vidi: vt latius dicam
infra de dolo & contumacia, ſuper deciſio.
17. Poſt iſtos quatuor terminos, in mate-
ria decil. & ſimilibus dantur executoriales,
52 quæ † ſunt intimandæ perſonaliter: aliàs
reus non poteſt excommunicari: vt deci-
ſum fuit in vna Cremon: penſionis, de qua
etiam per Sar. in quæſtio. 48. de annali. Et
eadem ratione debent perſonaliter intima-
ri literæ apoſtolicæ,& monitoria, iuxta dec.
11.de dolo & contuma.& dec.21.eodem tit.
in antiq.& infra de ferijs. dec.vnica.in fine.
53 Et † intimatis executorialibus reus non
poteſt declarari pro fructibus vel expenſis,
vt ſupra fuit dictum,niſi lapſis 30 diebus, q
datur poſt rem iudicatam, vt etiam no.in l.
4.de re iudi. Et quia forma executorialium
hoc dictat, ꝙ reus moneatur ad ſoluendum
intra 30. dies: quibus elapſis procedatur.
Quibus 30. diebus lapſis, ſeruatis quatuor
terminis prædictis, proceditur ad declaratio
nem, quæ publicatur per curſores in eorum
bancho, vbi dicitur Aciet campi Flore,poſt
quam publicationem expectantur x.dies. &
tunc datur aggrauatoria, & poſt alios x. re-
aggrauatoria,& ſucceſſiuè deci.x.in dies,da-
tur interdictum,& brachium ſæculare, licet
aliquando concedantur commiſſiones, ꝙ
iſti duo, & etiam tres termini ſeruentur vni
co contextu, & in cauſis prophanis, & ali-
quando etiam in beneficialibus datur com-
miſſio, quòd auditor loco executorialium
decernat mandatum executiuum. Et ratio-
nem quare ſic paſſim, & lento gradu proce
ditur, eſſe puto, quia regulariter dari con-
ſueuerant quatuor menſes ad ſoluendum:
vt per Fel in c. quærenti. de offi.deleg.Poſt
latam enim ſententiam, ſi benè conſidera-
bis,nunquam peruenitur ad brachium ſæcu
lare, quòd non labantur quatuor menſes, ſe
54 ſtina quantum velis. Et aduerte † quando
beneficium eſt ſequeſtratum,quòd debet pe
ti relaxatio ſequeſtri, aliàs violarent ſeque-
ſtrum,& poſſeſſio dici poſſet attentata: vt ſæ
pè tenuit Rota præſertim quando aduerſa-
rius prius poſſidebat: quia ſi tempore decre-
ti ſequeſtri actor fuiſſet poſſeſſor, cùm ſeque
ſter poſſideat domino, & iſte ſit declaratus
dominus, non videtur committere vitium,
prout nō committitur, ſi poſſeſſio vacua re
petatur, vt per Caſſ. dec. 6. de cau. poſſ. Et
55 caue, † ne perducas executoriales coram au
ditore Cameræ,vt aliquando fieri vidi quia
56 proceſſu† erit nullus,niſi pars moneatur co
ram eo,vel citetur procurator habens man-
datum ſufficiens: vt fuit tentum.anno præ-
terito in Rota. & in propoſito etiam tētum
fuit, quòd ſi poſt factum monitorium per
auditorem Cameræ de reſiſtendo moleſta-
tionibus committatur cauſa in Rota,& ꝓ-
curator rei dederit mandatum coram Audi
tore Cameræ quòd potuit procedi in Rota,
per contradictas in vna Conchen de Vilar.
Et in termino brachij ſæcularis taxentur ex-
57 penſæ negotij executiui.Poſt brachium † ve
rò ſæculare ſi conſtat de diligentia,& quòd
difficilis ſit executio poſt ſex menſes,vel an-
num arbitrio ſignaturæ, datur commiſſio,
ꝙ auditor interdicat ſpecialiter parochiæ,
ſub

ſub quā reus degit, & poſt annum, facta inti matione primi iterdicti, interdicitur alia pa rochialis, & elapſo alio anno, interdicuntur duo monaſteria côuentualia poſtea ciuitas, vel ſi ſit inſignis diœc.tātum. Habes aliquid de materia interdicti per Fel. in c.tane. 2. de oſ.del. & per Staph de literis iuſtitiæ, fo. 136. & in alia impreſ. fol. 115. Et poſt hæc, etiam facta fide de diligentijs præteritis excommu
58 nicantur domini temporales, ac † in Camera Apoſtolica conceduntur repreſaliæ, & conceditur etiam monitorium contra aduerſarium ad comparendum perſonaliter, & ſe excuſandum ab hæreſi. Et licet iſta, prout exe
59 cutorialium, ſiut perſonaliter intimāda, vt ſupra, tamen ſi conſtat de non tuto acceſſu, datur commiſſio ꝙ perinde arctent, ac ſi perſonaliter intimatæ fuiſſent, vt videbis infra ſuper dec. 6. & 22. vbi etiā de modo illas exequendi videbis. Reſtat nunc dicere, quomodo procedendum ſit in certis caſibus particu
60 laribus. Et primo in † cā nullitatis, de qua habes deciſ. 24. de iud. in ant. quæ diſtinguit, aut agitur principaliter de nullitate, & termini ſunt ſeruandi, aut incidenter, & non ſunt ſeruandi. Aegi. tamen in deciſione 20. de iudicijs. dicit indiſtincte terminos in cauſa nullitatis ſeruandos, etiam ſi nullitas colligatur ex actis. ſed vna deciſ. diſtinguitur per aliam, & poteſt intelligi, ꝙ in caſu Aegid agebatur principaliter. Durum tamen eſt illud ꝙ dicit, id procedere, quando etiam nullitas colligatur ex actis, cum in deciſ. 5. infra de litis conteſt. dicatur in tali caſu non eſſe terminos ſeruandos. Igitur pro concordia. & corroboratione dictæ deciſ. 5. aduerte, ꝙ Aegi. dicit, ꝙ conſtabat de nullitate ex actis primæ inſtantiæ, in vim compulſorialium extractis, & ꝙ alia pars potuiſſet alia acta extrahere, ex quibus conſtaret de vtilitate ſententiæ: & ſic videtur ſentire contrarium, ſi côſtitiſſet ex eiſdem actis coram illo iudice factis & melius ſe declarat in deci. 21. de iudic. Sed quicquid ſit, ſemper domini volunt, ꝙ termini ſeruentur ad tollendas difficultas, niſi habeatur commiſſio, quod præfixo termino ad iuſtificandum ſententiam loco terminorum ſubſtantialium, arbitrio Auditoris procedatur. Et ſic in paucis diebus tres ſententiæ expediuntur. Et de hac materia vide Fel. in c. fi. de off. iu. nu. 11.
61 Eodem modo proceditur in materia † attentatorum, quicquid dicat deci. 10. infra vt li te pend. & 78. de appellatio. in anr. Et Aegi. deci. 1 vt lit. pendent. vt latius videbis ſuper dictis dec Imo dicit expreſſe dec 28. de app. i antiq ꝙ ſi poſt inhibitionē proceſſum fuiſſet, etiam tunc terminis non ſeruatis attentata huiuſmodi reuocantur. Quando vero
62 † appellatur ab Auditore Cameræ, vel a ſententia lata in partibus, aut alias extra Palatium, vel auocatur cauſa, dicit Aegi. dec. 5. de iud. quòd ſi appelletur, etiam a proceſſu, vel a grauamine de partibus, & cauſa committatur in curia, quòd termini iam in partibus ſeruati non ſeruantur in curia: tamen in fi. dicit, quòd ſumper incipi oportet de nouo, quia proceſſus de partibus modicum valēt. Et in deciſ. 78. dicit, quòd quando appellatur ab auditore Cameræ ſeruantur termini prout in ſecunda inſtantia: habes tamen clariſſimam deci. 26. de iudi. in antiq. quæ dicit in iſtis caſibus ſeruandos eſſe terminos, prout in prima inſtantia, niſi conſtat eos ſeruatos in prima inſtantia, iuxta morem curiæ. Et idem dicit deciſ. 4 infra de
63 app. vbi etiam aliquid dicam In cauſa † aût quæ committitur ad referendū dicit Aegid. deciſ. 8. de iudic. quòd ſi committatur Auditori, quod videt, & referat Papæ, nō ſunt ſeruandi termini. Et ita in ſimili in vna Bo-
64 nonien. Caſtriliani coram † Accorambono, vbi Papa commiſerat Cardinali S monetæ, ꝙ videret, an verum eſſet, quod antiquitus Gozadini fuiſſent poſſeſſores, & domini d. Caſtri & Cardinalis prædictus parte non citata retulit Papæ, pro ipſis Gozadinis, & Papa cum narratiua dictæ relationis conceſſit eis d. Caſtrum, & mandauit eos reſtitui, & reſolutum fuit in dicta relatione partem non
65 debuiſſe citari. & ſcias etiam quòd † in cauſis commiſſis Cardinalibus, ſupraſcripti ſeptem termini etiam ſeruantur, & proceditur coram auditoribus ſuis, abſque alia cōmiſſione. Aegi. dec. 5. de offi. delegat. quem refert Sar. in com pen. ſignaturæ, nume. 48.
66 In cauſa † vero priuationis ob commiſſum delictum termini ſunt ſeruandi, prout in prophania, ſecus quando agitur vigore regreſſus ob non ſolutionem. Ita fuit determinatū in vna Ro. parochialis ſancti Valentini pro Reuerendiſſimo & Illuſtriſſimo Cardinali Creſcentio: pro quo faciunt not. per Sar. q. 7. reg. de ſubro. & facit deciſ. 4 inf.

de

67 de ſeq.pol.Et aduerte, ꝙ † poſt ſententiã pri
uationis non poteſt conferri beneficium pri
uati,niſi lapſis decem diebus,datis ad appel-
landum,vt fuit tentum in vna Veronen. co
ram Reuerendiſsimo dño Antonio Auguſti
68 no de anno 1545. Quid † ſi ſeruatis termi-
nis virtute vnius gratiæ quis obtinet nouã
gratiam,puta,Si neutri,vel ceſſionẽ à tertio
non collitigante, an primi termini ſeruiãt:
& Aeg.dec.47.de iud.dicit ꝙ ſeruiunt,& nõ
ſunt repetendi. Et ita ẽt reperio fuiſſe dictũ
in vna Valentina de pego corã Tolomæo,&
in vna Conchen.S.Michaelis corã dño de Pu
teo, & in vna Barchinonen. corã Rauellen. in
quib.cauſis voluerunt Domini ꝙ ſi impetra
tur ius nouũ, in tertia inſtantia debeat illud
ius nouũ canonizari,prout in prima,& Au-
ditor habet iuriſdictionem virtute primæ
cõmiſſionis. Quæ deciſi.tñ procedunt ſi cõ-
miſſio non ſit reſtricta ad certũ titulũ,vt vi-
debis infra ſuper dec.15.licet Domini in v-
na Ro.S.Nicolai de Cæſarinis coram Domi
no Veſtano voluerint contrarium, quia in
la cauſa Bart. Merlotus cũ iã habuiſſet duas
ſententias ſuper regreſſu, ob non ſolutionẽ,
quas Rota habebat pro iniuſtis, ex quo ad-
uerſarius oſtendebat feciſſe certum depoſi-
69 tum, Bar. † impetrauit beneficium ob vio-
lationem ſequeſtri: in odium.n. violati ſe-
queſtri Rota voluit confirmare primas ſen-
tentias, quæ in veritate non erant iniuſtæ,
ſed rigoroſæ: & ideo tunc notaui, ꝙ licet
violator ius ſuum amittat illud,tamen non
quæritur aduerſario,prout etiam dictũ fuit
de bulla Alexandrina contra offendẽtes col
litigãtes in vna Taruiſina feudi coram To-
lomæo. Et ſic primæ duæ ſententiæ fuerunt
confirmatæ. De terminis autem qui coram
Auditore Cameræ ſeruãtur, habebis in quo
eam formulario typis dato.

E P I T O M AE.

Statur ſoli iuramento, cum quis
allegat ſe non poſſe conſequi iuſti-
tiæ complemẽtum partibus, quò ad
reſcriptum obtinendum in curia.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio per ſolum iuramẽtum quo caſu ſit ſuf*
ficiens.
2 *Iuramentum de perhorreſcentia recipit proba-*
tionem in cõtrariũ: & poteſt probari per haben
tem mandatum ad quolibet alterius generis iu
ramentum præſtandum 3.
4 *Iurm perhorreſcentia non conualidat geſta in*
partibus: nec operatur quoad iudices Curiæ. 5.
6 *Cauſæ pendentes coram ordinarijs non auocan*
tur,ſed dantur adiuncti.

D E C I S I O III. aliàs 42.

SI impetretur cõmiſſio de ſpeciali manda
to, in qua narrat impetrans ſe non ſperare
poſſe conſequi in partib. iuſtitiæ cõplemen
2 tũ: ſufficit hoc probare a † per ſolum iurm
1 impetrantis: quia ea, quæ conſiſtunt in men
te,vel in animo alicuius, aliter probari non
pñt.de ſent.exc. c.ſi verò.de reſcr. c.ſtatutũ,
& ibĩ per Io.And.ſuper verb.ſaltem per pro
prium iuramentum,li.6. facit c.vt circa eo.
ti.& lib.

A D D I T I O N E S.

a Probare. Adde Rot.in an.e.ti.dec.61.& Bar.
in l.inter omnes,§.rectè ff.de fur.vide Fel.in
c.accedens,vt lit. non conte. nu. 13.& ratio
aſſignatur etiã per Phi.Dec.in conſ.256.nu.
9.quia in dependentibus ab ãio ſtatur iurO
eius, de cuius animo & ꝓpoſito dubitatur:
vt per glo.in §.aliæ.Inſt.de act. c.paſtoralis,
de except. c.ſignificaſti.el i.de homi.l.ſi cui,
§.iiſdem,ff.de accu.& per Bar.in l.2.§.ſi à pu
pillo,ff.pro emptor.Exceptio de non perhor
reſcentia contra reſcriptum in d.perhorre-
ſcentia fundatum an ſit bona; vide Aegid.
deci.1.de exceptio.

A. M. P. Cum iſta deciſi.cõcordant dec.
2 23.de prob.& 61.de reſcri.in ant. Aegi. † ta
men deci.1.de exceptio.dicit, ꝙ poteſt pro
bari contrarium, & ſic ꝙ tale iuramentum
nõ operetur præſumptionẽ iuris, & de iure,
& dicit contrarium probari per iudicia, &
ꝑſumptiones, & cũ Aegi. tranſeunt oẽs in c.
ſtatutũ,de reſc.cũ diſtinctione tñ Io. And. ꝑ
quib.erit videndus Fel.in c.accedens, el 2.vt
lite.non cõt.col.5.nu.17. Et facit deci. Caſſ.
3 1.de iurei.vbi dicit, † ꝙ tale iurm põt præſta
ri per habentẽ mandatũ ad iurandũ de calũ
nia, & quodlibet alterius generis iurm præ-
ſtandũ, licèt ad id mandatũ ſpãle reqrat, &
ſubiungit, ꝙ põt præſtari in fine primæ, aut

ſecundę inſtantię, refectis expenſis propter Bullam Innocen. Aduerte tamen ꝙ de menſe Maij 1546. coram Tolomęo, fuit tentum,
4 ꝙ per iuramentum † pręſtitum non conualidarentur geſta in partibus, non pręſtito iuramento, ſed duntaxat in Rota: quia bulla Innoc. non habet locum extra curiam. Et pódera illa uerba deciſionis noſtrę, ꝙ non poteſt conſequi iuſtitiam in partibus, quia ſi
5 † iuraret quis non poſſe conſequi iuſtitiam: coram aliquo iudice in curia, non ſtaretur ſoli iuramento, vt per Staph. fol. 172. & in alia impreſſ. fol. 126. Quinimò, vt dicit idem
6 Staph fol. 177. & in alia 130. cauſę † in curia, vel in partibus coram ordinariis pendentes, non aduocantur, ſed dantur adiuncti, & non ſtatur ſimplici iuramento, niſi coloretur cum aliquo grauamine parti illato, & non iuratur, niſi quando ſignatura commiſſionis habet clauſulam, ꝙ recepto iuramento, & ratio eſt, quia quis non arctatur ad iuſtificandum omnia narrata, vt dicetur infra deciſ. 7. Et aduertas in practica, ꝙ ſi in commiſſione non ſunt illa verba, prout iurare paratus eſt tunc Dominus regens nou apponit in ſignatura illa verba, recepto iuramento prędicto.

EPITOMAE.

Opinio Io. And. poſita in c. cum in multis. de reſcript. lib. 6. hodie ſeruatur in Rot.

DECISIO IIII. aliàs 43.

a Voluerunt Domini ꝙ opi. Io. An. a poſita in c. cum in multis. de reſcrip. lib. 6. ſuper gloſſ. final. in nouel. tanquam æqua, & fauorabilis pauperibus, imò ſecúdum aliquos tanquam vera, & iuridica proprer clauſulas non obſtantiarum, hodie in gratiis pauperũ poſitas, de cœtero ſeruetur.

ADDITIONES.

a Opi. Io. An. Adde Rot. in an. de conceſ pbẽ. Deci. 11. & pro intelligentia tex. in d. c. duobus. vide plene per Oldra. conſ. 193.

A. M. P. In dec. non habes claram intelligentiam: quia in d. c. duobus, tractantur plures queſtiones: ſed credo ꝙ intelligatur, circa ſecundum reſponſum, dicti c. vbi dicitur, ꝙ
1 † inter habentes gratias pares, pręfertur ille, qui prius pręſentauit executori, prout dr̃ in dec. 5. infra. de pręb. & 58. hoc ti. in ant & hr̃ idem in dec. 20. infra de cóceſſ. pręb Ideo de hac materia vide ſuper d. dec. 5. vbi multa dixi, quia magis aptatur ad illũ titulũ: & ſm aliquos intelligitur iſta dec. de alio dicto Io. And. dũ dicit, ꝙ ſi ſunt duo prouiſi in forma cõi ſub eadem data, licet vni ſit prouiſum, poteſt alteri prouideri, pp clauſulam, nó obſtante ꝙ pro alio ſcripſerimus, de qua in d. c. duobus. & infra deciſ. 13. Aliqui etiam volunt, ꝙ litera ſit corrupta, & ꝙ velit dicere de opi Io. And. in c. cum in multis. in fi. & ſic concordabitur cum dec. 5. de conceſ pręb. & 8. de cau. poſſ. in antiq. vbi ſi notorie cõſtat, ꝙ acceptans non habebat ius in beneficio acceptato, non eſt opus expectare ſententiam ſuper declaratione, vt aliud acceptare poſſit. & facit deciſ. Caſſ vltima, de reſeri. nu. 4. & aliquid habes per Staph. dum tractat de durabilitate literarum, verſ. ſed de iſtis. in fi. fol. 111. & in alia impreſſ. fol. 84.

EPITOMAE.

Non ſufficit per edictum citare in uno loco.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum decreta exequi debet ad minus in duobus locis.*
2 *Mandati forma eſt diligenter ſeruanda.*
3 *Teſtes quot requirantur, & quomodo probari debeant non tutus acceſſus.*
4 *Teſtes ſingulares probant non tutum acceſſum.*
5 *Teſtes etiam dicentes, quòd ipſi non auderent accedere, ſufficiunt.*
6 *Teſtes quando non requirantur ad probandum non tutum acceſſum*
7 *Inferior à principe non mandat citari per edictum.*
8 *Citatio debet exequi in tali loco, quòd veriſimiliter poſſit ad notitiam deuenire.*
9 *Excommunicari poteſt citatus per edictum.*
10 *Executio poteſt fieri etiam in locis non ſpecificatis in citatione, & illis omiſſis.*
11 *Rota ſequitur dec. Caſſ. 5. de dolo & contu.*
12 *Citatio non eſt affigenda ad parochiam, quando citatio non eſt per edictum, licet cautius ſit affigere.*
13 *Citationis per edictum executio ſufficit, etiam ſi non dicatur, quòd ibi erat multitudo.*

14 *Citatio*

14 *Citatio originalis eſt affigenda, & non ſufficit cepiam affigere.*

15 *Citationis copia non eſt danda, niſi petatur, quando fuit lecta.*

16 *Citatio per edictum debet legi, & verbum, publicaui, infert lecturam.*

17 *Copia executorialium non datur niſi expenſis petentis.*

17 *Executoriales ſunt legendæ & perſonaliter intimanda.*

19 *Citationes per edictũ primo leguntur in curia.*

20 *Probatio non tuti acceſſus quoad vnum, non ſufficit quo ad alios niſi, &c.*

21 *Executio aliarum citationum, quæ non ſunt per edictum, & intimatio appellationis quomodo fiat.*

22 *Monitoria non ſunt perſonaliter exequenda.*

23 *Nomina non ſunt exprimenda in executione cõtra vniuerſitatem.*

24 *Executio citationis per edictum non eſt neceſſario fienda diebus feſtiuis.*

25 *Copia executorialium per edictum decretorum non eſt dimittenda de neceſſitate, ſed de æquitate & ſtylo.*

DECISIO V. aliàs 79.

SI committatur cauſa cum poteſtate ci-
1 tandi † per edictum in curia, & in locis
vicinis partibus affigendum, non ſufficit ꝙ
fiat executio in vno loco vicino; quantun-
cunque publico, ſed requiritur ꝙ in plurib.
locis exequatur, & ad minus duobus: quia
pluralis locutio &c. de reg. iur. c pluralis lo-
cutio lib. 6. facit glo. Io. And. in c. cauſam, ſu
per verb. loco. de elect. & quia forma man-
2 dati hoc habet † q̃ eſt diligẽter ſeruanda, de
reſcript. c. cum dilectam, de præbend. c. cui
de non: lib. 6. l. diligenter, ff. mand.

A. M. P. Principalis materia iſtius deci.
fundatur in conſt. Bonifac. 8. incip. Rem non
nouam, & in cle. 1. de foro compe. Et cum
hac noſtra dec. concordat deci. 33. hoc titu.
in antiq. & deciſ. 22. ibidem, docet quomo
do teſtes deponentes de non tuto acceſſu,
debeant deponere: & licèt non exprimatur
hic per quot teſtes id probari debeat, tamen
dec. 22. & de do. & cont. in antiq. dicit, ꝙ nõ
3 ſufficit iuſm, ſed Auditor † debet capere in-
formationem, cum tribus, & ſic vr̃ innuere,
ꝙ duo non ſufficiant, ꝙ non credo verum,
cum in qualibet ardua cã duo ſufficiant. ſed
iſtud intelligi poteſt prout in quadam cauſa
Beneuẽtana, coram Reu. P. & dño meo plu
rimum obſeruan. D. Achille de Craſſis, ter
tio illius nobiliſſimę familię ſacræ Rotę Au
ditore, & alterius Achillis, mẽtiſſimi Cardi-
nalis nepote: fuit. n. tentum in illa cauſa, ꝙ
4 † ad probandũ non tutũ acceſſum, ſufficit
vnum teſtem dicentem, ꝙ citationes exeq
non pñt, niſi de licentia proregis, & alium
dicentem, ꝙ nullus auderet exequi, & ſic
ſufficiunt teſtes ſingulares. & in alia Cordu
ben. coram eodem prout habui ex libr. An-
5 notationum ſuarum, fuit dictum † ſufficere,
ꝙ teſtes dicant, ꝙ ipſi non auderent exe
qui. Attende tamen quòd in deci. 23. de do.
6 & contu. in anti. dicitur, quòd † ſi peteretur
aliquem citari per edictum, & commiſſio
ſit ſignata, Fiat vt petitur, quòd tunc non re
quiritur informatio, vel probatio de nõ tu-
to acceſſu: & ideò in commiſſionibus ſigna
tura hodie addit Conſtito de non tuto ac-
ceſſu, licet d. deci. 23. hodie non ſeruetur, vt
atteſtatur Caſſ. dec. 2. de dolo. in fi. pro qui-
bus vide Staphi. dum tractat de literis iuſti-
tiæ, ver. ſi petitur committi. fol 168. & in a-
lia 123 Et ad materiam huius dec. facit de-
ci. 8. infra de dolo & contuma in addit. vbi
7 tenet, quòd † inferior à principe non poſſit
committere quem citari per edictum, licèt
Dd. ſint varij. Et dicit Felyn. in c. gratum, de
offi. dele. col. 2. verſ. adde tamen, quòd cita-
tio per edictum, debet apponi in loco publi-
co, & notorio, & literis legibus, & non ita in
loco alto, quod non poſſit legi. & Aegi. de-
ci. 3. de dolo: quòd ad hoc, vt taliter cita-
8 tus poſſit excommuniari, non ſufficit † pro-
bare, quòd in vicinis partibus fuit affixum
edictum, ſed oportet etiam probare, quòd
veriſimiliter ad eius notitiam poterit per-
ueniſſe. Valdè tamen dubito de hac deci.
Aegid. quia text. quem allegat, non loqui-
tur de citatione per edictum, ſed de ſimplici
citatione, licet text. ibi dicat, poſt citatio-
nis edictum quæ verba non important cita-
tionem per edictum, de qua loquimur, ſed
citationem ſimplicem, etiam perſonalem,
vt declarat glo. ibi nec etiam Dd. ibi dicunt,
9 quòd citatus † per edictum non poſſit ex-
communicari, cum immo licet citatus ad
domum, & parochialium, vel cathedralem,

non poſſit excommunicari, poteſt tamē excommunicari citatur per edictum, eò quia eſt doloſus, nō permittendo ſe citari, & ideò Papa in d. conſt. Rem non nouam. decernit talē citationem efficere, ac ſi perſonaliter citatus fuiſſet. & ita ēt cantat forma citationum, & glo. in d. conſtitutione, in verbo perſonaliter, hoc declarat ī terminis, ꝙ in vim talis citationis quis pōt excommunicari, ꝑ tex. xi. q. 3. c. nemo epiſcoporum. Et propterea ſæpè vidi multos errare, ſeu nō animaduertere ad hoc, dum in commiſſionib. apponunt clauſulas, ꝙ Auditor mandet decerni citationē cū decreto, quòd perinde arctet, ac ſi aduerſarius perſonaliter citatus fuiſſet, cū ēt talis clauſula exponatur in forma citationis ꝑ edictū, ēt ſi non ſit dictū in commiſſione. & Aeg. in dec. 14. de iud. dicit, ꝙ ſi Auditor mandet citationē per edictū affigi in tribus locis, & ſolū affigatur in duob. ſufficit: quia ſatis eſt ſeruare formā iuris, tñ nihil allegat: & crederem contrariū eſſe de iure, cū decretū iudicis ſit ſeruandum: tñ vide Cle. cauſam, in §. intimatio. in fi. ibi, niſi ad appellatū plena notitia aliter deueniſſet, & vide Caſſ. in dec. 4. de do. & contu. vbi dicit, ꝙ ſi iudex mandat citationē exequi τpe, qđ ſunt audientiæ, cū decreto ꝙ legitur in audientia cōtradictarū, ꝙ τpe vacatiarū, quo audiētia cōtradictarū eſt clauſa, poterit exequi in alijs locis in curia, ſed ꝑ hoc non tollitur dec. Aegi. quia in caſu Caſſ. nō poterat aliàs fieri, & vnus locus erat ſubrogatus loco alterius: cùm. n. iudex decreuiſſet eſſe exequendam in tribus locis, fines mandati erāt diligenter cuſtodiendi, vt in propoſito dicit d. deci. 33. Immo contra Caſſ. in terminis facit dec. j. infra de ferijs. licèt ipſe allegeet eam pro ſe, cùm pro eo faciat tñ opinio collectoris: qui tñ refert omnes alios, eo excepto, tenuiſſe contrarium. & in fine dicit, ꝙ ille fuit punitus ī proceſſu, & dicitur ibi, quod oportet expectare nouas audientias, allegando ſatis vrgentes rationes. Moderni tñ temporibus Domini in vna parochiali de Ellera,
11 coram Reuerend. D Rauelden. † tenuere deci. Caſſ. nemine diſcrepante. Ad tollendas igitur has difficultates ſemper apponas in in commiſſione clauſulam, cum poteſtate citandi, etiam per edictum publicum, in audientia publica literarum contradictarum, vel acie campi Floræ, & cācellaria apoſtolica, ac locis propinquis in decreto nominandis affigendam. Caſſ. tamen in deciſ. 11. de dolo. dat vnum intellectum ad deci. Aegi. qui non reſoluit difficultatem, vide eum, & cogita tu pro ratione deci. Aegid. Nam ſi eſſet vera deci. Aegi. licet in forma citationum detur, ꝙ exequatur in tribus locis in curia, & duobus in partibus, tamen ſufficeret in duobus exequi: vt dicit, & diſponit d. cle. 1. de iud. vel in vno publico, vt in d. cl. cauſam. Et ad hanc materiam faciunt not. per Caſſa.
12 dec. 1. de appella. dum dicit, ꝙ in † executione citationis per edictum, eſt neceſſaria affixio: ſecus dicit in executione, quæ non fit ꝑ edictum, quādo fit ad domum, & parochiā, vbi non requiritur affixio: ſecus dicit in executione, quæ non fit per edictum, quādo fit ad domum, & parochiam, vbi non requiritur affixio, vt etiam fuit reſolutum in vna Mediolanen. parochialis coram Tolomæo,
13 vbi etiam dictum fuit, ꝙ † in citatione, per edictum, non requirebatur expreſſio, ꝙ ibi erat populi multitudo, & hoc propter verba ipſarum citationum: fuit tñ dictum in vna
14 Mediolanen coram domino Veſt. ꝙ † executio executorialium non erat bona: quia nō fuerāt affixæ literæ originales, ſed copia: & qa nō apparebat facta ibi exiſtēte multitudine perſonarū, & ſic non erant decretæ per edictū: quia multitudo nō fuiſſet requiſita, prout non requiritur ēt in citationib. quæ fiunt per edictū, licèt in alijs requiratur ſecūdū d. dec. ſed iſta ſunt modici momenti, qa ſolent Notarij ſp dicere in miſſis executionum, & aliàs, & alia feci, iuxta formam retroſcriptarum literarū, quæ verba inferuntur, Notariū ſeruaſſe omnes ſolennitates requiſitas ex forma citationis. Tñ ſp tutius erit exprimere in ſpecie, & ꝙ citatio affigatur, & dimittaē copia domi. Dicit tñ tex. in
15 d. cl. cauſam. non † debere dari copiā, niſi petatur, qđ tñ intellige, ſi fuerit lecta citatio, qa tex. ibi declarando qūo intimatio dicaē lritè facta, dicit, Porrecto ſibi ſubſcriptura authētica, vel perlecto illius tenore, & copia mō cōſimili, ſi petita fuerit, inde facta, Ex qbus verbis clarè patet, ꝙ alterum fieri ſufficit, ſi igiē fuerit lecta citatio, nō eſt dāda copia, niſi petaē: vt dicit gl. ibi ī verbo, ſi petita. de cuius tñ veriori itē lectu videbis inf. dec.
16 22. ideò rēqriē oīno in tali † executione ꝑ edictum verbum, legi. &c. vt dicit expreſſe deci.

dec.8.de dolo.licet Caſ. eod. tit. de dolo. &
cont. dec.4.dicat, ꝙ verbum,publicaui, idẽ
importat, dicens, quòdquando requiritur
lectura citationis, ſufficit ſi dicatur, affixi,
& publicaui, dum ibi multitudo gentium
ad diuina confluebat audiendum: ſentię ta-
men ꝙ melius ſit dicere eam legiſſe: ſed cũ
Notarij ſoleant dicere citaui, monui, & re-
quiſiui, & aliàs, & alia feci iuxta retroſcri-
ptarum literarum formam, & tenorem, vt
ſuprà, vidi tamen ſæpè admittere tales exe-
cutiones pro benefactis, etiam quòd non di
catur,de populi multitudine,nec alta,& in-
telligibili voce, quando forma citationis id
non dicit, & iſta verba generalia ſufficiunt.
pro quo facit deciſi. Tho. Faſto. du. 51. vbi
data forma de diſpenſando cum minore,ſuf
ficit, quòd dicatur, diſpenſaui iuxta formã
literarum. Concludo igitur, ꝙ iſto caſu,
quando citatio fuit lecta, non eſt danda co-
pia, ſi non petatur. & hoc etiam ita ſentit
Caſ.in d.deci.1.de app. & clarius Fel.in c.cũ
M.de conſti.nu.71.colu.21. ſuper 4.conclu.
ibi ver.ſed adde,dum loquitur de intimatio
ne litis pro euictione: & ita dicit eſſe intel-
ligendum tex.d.cl. Conſulerem tamen ſem-
per quòd daretur copia, ad conſtituendum
aduerſarium in maiori contumacia. Non
17 tamen datur† copia executorialium, ꝓpter
earum formam, niſi ille cui intimatur, eam
velit ſuis expenſis. Et ratio differentiæ addu
citur in d.deci.facta in cauſa Mediolan.quia
prima citatio eſt loco libelli, & citatus de-
bet ſcire ſuper quo litigaturus, vt poſſit ve-
nire inſtructus: quæ ratio non procedit in
executorialibus. Et ibi etiam dicitur de cita
tionibus ſemper eſſe dandam copiam non
tamen facta mentione,quando eſſent lectæ.
18 & ideò executoriales, † de quibus non da
tur copia, debent omnino legi, propter ſu-
pradicta: & hoc quando perſonaliter inti-
mantur, quia quando ad domum, & paro-
chiam, & non ſunt per edictum, modicum
ſuffragantur, quia non poteſt procedi ad cẽ
ſuras,vt ſuprà. Et quia idem Caſſ.d.dec.j.de
19 do. & contu. dicit, quòd citatio, † quæ fit
per edictum debet fieri in duobus locis in
partibus, & in duobus in curia, & ꝙ poſt vl
timam publicationem incipit currere ter-
minus ad comparendum: propterea cauti
procuratores,& ſolicitatores, anteꝗ mittãt
citationem ad partes illam publicant in cu-
ria, & ſic non conteritur tm̃ tp̃s,licet iſta pra
ctica ſit contra cl.dudum, & d.conſt.vbi dr̃,
citationem iuris exequendam in partibus,
& poſt modum in curia. Forma tamen cita
tionum eſt in contrarium, ideò melius eſt
earum formam ſequi, & ſeruare d.cautelã.
Et ad hanc materiam facit.quod dicitur per
eundem Caſſ.in dec.2.eo.tit.de dolo & con-
20 tu. ꝙ probato † non tuto acceſſu contra v-
num,talis probatio non ſufficit quo ad alios
citandos, niſi generaliter eſſet probatum de
nõ tuto acceſſu ad aliquam ciuitatem. Et ꝙ
ſufficit teſtes dicere, quod credunt eſſe im-
poſſibile,vel non tutum citare eos, & in de-
ci.2.ſubſequenti dr̃, ꝙ probatio nõ tuti ac-
ceſſus in prima commiſſione, ſeruit etiã ad
decretum executorialium, vt non ſit neceſ-
ſe probare iterum,niſi conſtaret ꝙ medio tẽ
pore ceſſaſſet metus & eſſet tutus acceſſus.
Et Idem Caſſ in dec.6.ibidem,loquens de ci
tatione per edictum, dicit, ꝙ citatio talis
exequi debet in locis magis propinquis, q̃b.
ſit poſſibile, & ꝙ citatio cũ termino nimis
breui,non arctat citatum, etiam poſt termi
num, ideò in practica ſi locus diſtat per decẽ
dietas, dantur 20. & ſi diſtat per 20. dietas,
dantur 40.dies ad comparendum: & ſic ſem
per duplicatur. Et de materia citationis per
edictum vide latè per Fel.in c. quoniam fre-
quenter, §.porrò.vt lite non conteſta. & per
Staph.fol.168. & alia impreſ.123.& Soci.in
tracta. cita. fol.33. articulo 23.principali,&
videbis infra de dolo & contu. ſuper deci.8.
21 De alijs autem citationibus† quæ non fiũt
per edictum,habes infra eo. ſuper deci.22.&
de modo intimãdi appellationem habes in-
fra de appell. deci. x. Aduerte tñ ꝙ de ſtylo
Auditoris Cameræ requiritur,ꝙ monitoria
perſonaliter exequantur, aliàs ipſe non pro-
cedit. Et ratio eſt, quia quis non poteſt de-
clari excommunicatus, niſi fuerit perſo-
naliter citatus: vt dixi ſuprà, & facit etiam
deciſio.prima, infra de ferijs. & nota Sar. in
compen. ſignaturæ. nume. octuageſimoſecũ
do,licèt Felyn.in d. capitu.quoniam,§ por-
rò.nume. 14.dicat, ꝙ ſufficit ſi probetur, ꝙ
citatio potuerit veriſimiliter ad eius noti-
tiam perueniſſe, & alle.d.deci.Aeg.188.ſed
in rei veritate. Fely. non benè conſiderauit,
nec examinauit hanc materiam, ſed ſimpli-
citer retulit.d.dec.Aegi. Et ad hanc materiã
etiam facit deciſi.Aegid. 12.de procura.vbi

quando quis vult agere cõtra vniuerſitatẽ,
23 oia † nõ ſunt exprimenda, niſi in delictis officialium, quæ non traſeunt ad ſucceſſores: quia citatio per edictum, non arctat non expreſſos ad comparendum perſonaliter, quod dictum tamen non procedit ita abſolutè.
24 Poſſet tamen dubitari, an executio † per edictum, eſſet fienda diebus feſtiuis, præſertim ſi verum eſſet id, quod fuit deciſum in dicta cauſa Mediolanen. ꝙ non requiritur mẽtio, ꝙ adeſſet populi multitudo. Et licet hoc dicens videatur, qui a vt dicit Caſſan. d. dec. 4. de dolo & contu. poſſet exequi citatio tali hora, ꝙ nullus ibi eſſet, tamẽ nec in cle. cau ſam, nec in cle. 1. de iud. nec in forma ipſarũ citationum, aliquid dicitur de diebus feſtiuis, Imò dictæ clementinæ dicunt, etiam ꝙ non ſint de illis diebus ſolemnibus, & clem. cauſam. in caſu iſto quando totus non patet acceſſus, quaſi remittat ſe arbitrio iudicis, & dicit ſufficere exequi in aliquo loco publico, taliter quòd veriſimiliter poſſit ad notitiam illius deuenire, & gloſſ. ibi interpretatur, in nundinis publicis, miſſa, vel alio loco, per popolum frequentato: adeò quòd ſi eſſet ver. d. dec. Aegid. 14 de iud. etiã quòd mandetur exequi in locis pluribus in ipſa forma citationum, ſufficeret vno loco valdè publico citari, quod tibi ſeruiet ſæpè.
25 Sed an de executorialibus † ſit dimittenda copia, quando exequuntur por dictum, cùm in earum forma dicatur eam tantùm dari expenſis rei, ſi fuerit petita, & hoc caſu non ſit qui illam petat, nec d. cle. cauſam. arctet ad dimittendum copiam: Immo præſupponit, illam non eſſe dandam, poſtquam dixit de executione fienda domi, & in eccleſia, ſubiungit, Ac de ipſa quandocunque petita fuerit copiam fieri appellato. deberet enim ſatis eſſe eam publicari in tot locis, tamen practica inoleuit in contrarium, & dimittitur ſemper copia affixa. Et de hac materia quando ſit danda copia, & quid in curſoribus, & executoribus publicis, & quãdo pars eſt præſens, in loco iudicij, vide per Fel. in c. cùm iure. de offi. deleg.

EPITOMAE.

Si cauſa vni auditori commiſſa hoc expreſſo alteri committatur, eo ipſo cauſa à primo auocata cẽſetur.

SVMMARIVM.

1 *Auocata cauſa à primo auditore quando cenſeatur.*
2 *Quæ ſint neceſſaria ad reuocationem primi reſcripti.*

DECISIO VI. alıàs 67.

SI petatur quod cauſa commiſſa vni Auditori, committatur alteri, & ſignetur, audiat talis: auocata a † cauſa à primo auditore cenſetur ſine expreſſa reuocatione: quia ſatis conſtat de mente committentis alteri, quòd voluerit cauſam à primo reuocare.
a
1
Item ex quo ſit mentio de primo reſcripto b in ſecundo, primo reuocatur. c de reſcrip. c. cæterum, de reſt. ſpo. c. audita.
c

ADDITIONES.

b Auocata. Adde Rot. infrà in an. eo. ti. dec. 7. & deciſi. 8.
b Reſcripto vide per Fel poſt Inn. in c. ex literis, de offi. deleg. num. 1. & in antiq. deci. 6. de de dolo & contuma.
c Primum reuocatur. Oportet tamen ad hoc
2 vt reuocetur primum † reſcriptum per ſecũdum, ꝙ fiat expreſſa mentio de primo. Itẽ, ꝙ res contentæ in primo nominatim exprimantur in ſecundo. Item exprimi debent perſonæ iudicum, &c. quæ ſunt ſubſtantialia reſcripti. & hæc vera cùm ad diuerſos iudices, vel auditores impetratur reſcriptum: vbi autem impetratur ad eundem, ſeu eoſdem, tunc ſufficit ꝙ in ſecundo dicatur, nõ obſtante primo, nec alia expreſſio eſt neceſſaria, vt no. Hoſti. & Io. And. in d c audita, in d. c 2. de dolo. & contuma.

A. A. P. Cum iſta deci. concordant deci. 3. infra de appel. col. 3. verſi ſed pone, & 20. hoc titulo in antiq. a contrario ſenſu. & tacit deciſi. Aegid. 4. hoc titu. & idem habetur in dubio Faſtoli. 64 & deciſio 7. hoc titu. in antiq. quæ tamen non habet illa verba, Hoc expreſſo, quæ ſunt maximi momenti, quia ſine illis commiſſio eſſet nulla: cùm reſcriptũ auocatorium ſurreptitium ſit ipſo iure nullum, vt per Caſſa. deci. 1. & 2 hoc ti. & per Fel. in c. audictiam, el 2 in x. fallen. & in c. cęterum, nu. 16 eo. ti. vbi ponit multos notabiles caſus, Et qñ ſit fienda mentio de

proceſſu,

proceſſu, & an reſcriptum poſt concluſionẽ in cauſa impetratum valeat, vide Fely. in c. nonnulli, hoc ti. nu. 27. & vide eundem ex c. in literis de offi. deleg. & in d. c. cæterũ, & in c. ex tenore de reſcr. vbi de iſtis, & an ſit tien da mentio de reſcripto nullo, vel elidibili. Et facit ad hoc infrà eo. dec. 20. vbi vide omnino, quia dicit etiam eſſe faciendam mẽtionem, de ſtatu litis, ideò dic iſtam deceſi. procedere quando corã primo iudice non erat conteſtata, vel habita conteſtata: vt ibi latius. & de hac materia vide etiam per Staph fol. 172. & in alia impreſ. 126.

EPITOMAE.

Ex pluribus narratis in commiſſione ſufficit vnum eſſe verum, ex quo poſſit ſequi effectus, & concluſio, licet alia ſint falſa.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio plura narrans, aliqua vera, aliqua falſa, quando valida ſit cenſenda.*
2 *Commiſſio plura copulatiuè continens qualiter ſit admittenda.*
3 *Clauſula, Non ſe aſtringens, in articulis actualis poſita, quid operetur.*
4 *Error in nomine aduerſarij non vitiat reſcriptum, ſecus ſi erretur in nomine impetratis.*
5 *Commiſſio eſt ſubreptitia in qua dicitur non eſſe datam petitionem, ſi data fuit vna, quæ non erat bona.*

DECISIO VII. aliàs 68.

1 Licèt plura † capitula *a* in commiſſio-
a ne *b* obtenta narrentur, quorum aliqua
b ſunt falſa, aliqua vera, Si ex veris põt ſequi effectus, & concluſio, valet commiſſio: iuxno in c ex parte conuentrenſis. c. inter cæteras, & c. olim. de reſcr. faciunt no. in ſimili de de prob. c. licet. & de iud. c. exhibita. in vltima gloſſ.

ADDITIONES.

a Plura capitula. Quòd ſi plura copulatiuè
2 † ponuntur in cõmiſſione quorũ alterum per ſe ſufficit, & tunc illud ſolũ ſufficit probare: ita tenet gl. in c. ex parte. el. 1. de reſcri. vide Butr. in c. 2. de reſcr. & in d. c. exhibita. de iud. Hoc eſt verũ, niſi vnum de copulatiuè i oratione poſitis, veniat qualificatiuè ad aliud: quo caſu vtrunq; probandũ eſt, vt in c. licet cauſam. de prob vbi ponens teſtes falſos & corruptos depoſuiſſe, habet probare totã orationem, ſ. corruptos & falſum dixiſſe: nec ſufficit probare ſolũ dixiſſe falſum, niſi probet ẽt corruptos: quia iſta qualitas ſeu verbũ, corruptos, qualificat totã orationẽ. facit quod no. Bar. in l diuus, ff de re iud. per quod dicit Arch. in c. 2. de teſt. lib 6 ꝙ ſi in eodem articulo plura accumulantur indiſtinctè, non ſufficit alterũ probare: vnde inſtruit, ponentem non eſſe verboſum. ad hæc vera, niſi ponens aſtringat ſe ad vtrunq; ꝓbandum: q̃a tunc mos ei gerendus eſt, ff. de probat. circa ſaluo, niſi in fine articulorum
3 ponatur † clauſula, videlicet Non aſtringẽs ſe ad vtrunque probandum, & cetera: vt no. in d. c. licet cauſam. & vide Hoſt. in ſum. de reſcr. §. & de ipſius. ver. cum duo. & Simo. de Broſano in commẽto regulæ in toto. de reg. iu. lib 6. vltra duas certas. Adde Io. And. quẽ omnes ſequuntur, in c. licèt. de probatio. vbi dicit bonum eſſe, ꝙ in fine articulorum, pars ſuper proteſtetur & vtatur iſta clauſula, de qua quidem clauſula vide Barto. in l circa. ff. de probat. & in l. Fulcinius, §. cum hoc, ff. ex quibus cauſis in poſſeſſ. erar. & Hoſti. in d. ca. licet. & ibi Abbat. numero 13. verſicu. nono. & per eundem in d. c. dilecti. num. 16. de iudic.
b In omni commiſſione. Adde deci. 3. eo. ti. in antiq. facit etiam deciſi. 14. inf. eo. idem de commiſſione impetrata cõtra ſententiam, vt per Rotam eo. ti. in antiq. deci. 52. & Aegid. deciſi. 1. de electio.

A.M.P. Licet infinitæ deciſiones faciant ad hanc materiam, tñ quia pleniſſimè tractatur per Fel. in c. 2. in verbo, copula, & in c. ſuper literis, & in c. in noſtra. & in c. ſedes, in prin. & in c. poſtulaſti, de reſcr. vbi ẽt latè de hac materia, de quo ẽt vide per Staph. folio 266. & in alia impreſ. 122. ideò hic ſolũ applicabo aliqua, quæ non adducuntur p eos: non omittendo tñ ꝙ cum iſta dec. concordat deciſio. 3. & 30. hoc titu. in anti. & Aegid. 17. hoc titu. & alle. Lapi. 24. in fi. aliæ autem deciſiones quæ allegantur per Fel. contra

tra iſtam, vt ipſemet ſoluit, loquſitur in gratioſis. Ad materiam tamen præſentis deciſi.
4 habes deciſi. 16. infra eodem. † vbi quod error,
ſeu falſa expreſſio in nomine aduerſarij uel
cognomine non vitiat reſcriptum: licet ſecus
ſit, ſi erretur in nomine impetrantis, vel
in diœceſi: vt per Felyn. in ca. ſignificante. de
reſcript. colū. 2. Et dicit Aegid. deci. 12. hoc
5 titu. quod vbi † narratur petitionem non datā
& ſit data vna, quæ non ſit bona, commiſſio
non eſt ſubreptitia, prout in deciſi. 34. hoc titul.
dicit, quòd commiſſio narrans acta cauſæ, & regeſta ad cauſam facientia eſſe in curia
Auinionenſ. non eſt ſubreptitia, ſi ibi eſt
Notarius habens protocollum. Et dum in
hac deciſi. dicitur, quòd deciſi. procedit, niſi
vnum veniat qualificatiuè ad aliud, adde
Sarn. ſuper regula de ſurrog. q. 44.

E P I T O M A E.

Per reſcriptum impetratum per clericum contra laicos abſque clauſula, & quoſdam alios, religioſi nominati in reſcipto conueniri non pñt.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum impetratum per clericum contra laicum an comprehendat alios, quàm nominatos.*
2 *Maiores perſonæ quàm expreſſæ, an includantur in reſcripto uigore clauſulæ, Et quidam alij.*
3 *Commiſſio contra laicum non comprehendit religioſum.*
4 *Clauſula, Omneſque alios, quos comprehendat.*
5 *Clauſula, Quaecunque dignitate præditos.*
6 *Clauſula, Omneſque alios, uigore quos citari poſſint.*
7 *Clauſula quidam alij.*
8 *Citatio contra intereſſe putantes dicitur nunciatoria.*
9 *Clauſula, Omneſque alios ſine verbis in decreto nominandos, eſt periculoſa.*
10 *Commiſſiones pro intereſſe ac ſuper nullitatibus & attentatis non dantur in ultimis audientijs.*
11 *Veniens ad cauſam pro intereſſe non impedit expeditionē, niſi doceat ſtatim de bono iure vel colorato.*

DECISIO VIII. aliàs 71.

1 SI clericus impetrat reſcriptum † contra
laicos nominatim expreſſos ſine clauſu-
a la, a Et quoſdam alios, &c. licet prædicti lai-
ci nominent aliquos religioſos tanquam dominos, à quibus habent cauſam coram iudice: tamen contra illos iudex procedere non
pōt, maximè ſi nominatim de hoc excipiūt:
tum quia non ſunt de expreſſis, nec incluſis:
tum quia ſunt maiores † quàm perſonæ expreſſæ. arg. eorum, quę leguntur, & no. in c.
paſtoralis. & c. ſedes, de reſcript. facit cle. non
poteſt. de procu.

A D D I T I O.

a Clauſula. Adde quòd clauſula, Quoſdam alios, non comprehendat vniuerſitatem, vt
per Archidiac. in capitu. 2. de reſcrip. lib. 6. ſequuntur Ioan. Andr. & Dominic. de ſancto
Geminia. ibidem, & plura ad hoc accumulat Felyn. in cap. cauſam quæ in 11. col. verſicul. ſecunda declaratio. de reſcript.

A.M.P. Iſtud ſummarium eſt defectuoſum,
quia poſt illa verba, abſque clauſula, debet
ſequi, Omneſque alios &c. & inſuper non
habet perfectum ſenſum, igitur ſummabis
3 ſic: Per † reſcriptum impetratum contra lai
cos nominatim expreſſos, ſi laici prædicti denominent in dominum aliquē religioſum,
in vim talis reſcripti non poteſt procedi contra ipſum religioſum, præſertim ipſo excipiēte. Ad iſtam dec. facit quod no. Caſſ. deci.
38. ſuper Regul. & planè. Sarnen. in proœ. re-
4 gul. q. 4. dum dicit, quòd † ſub tali clauſula,
non comprehenduntur perſonæ maiores, ad
uerſario perſonaliter nominato, & docet
5 nos quòd apponamus † clauſulam, Omneſque alios, quacunque dignitate, & excellentia præditos, vel cuiuſcunque gradus, ſtatus, præeminentiæ, vel dignitatis exiſtant.
de quo etiam habetur per Felyn. in capitul.
6 eam te. de reſcript. Et virtus huius † clauſulæ eſt. quòd perſonæ virtute illius poſſint citari. latè examinatur per Dd. in capi. cum in multis. hoc titu. libr. 6. & præſertim per Sarnen. ibi numer. 22. & ſequentibus, & nume.
57. vbi eſt cōcluſio, quòd non ueniunt vltra
quatuor. Imò ſecundum ipſum ibi, non ueniunt niſi tres, cum aduerſarius in commiſſione nominatus inter illos quatuor comprehendatur, quàmuis gloſſ. ibi teneat contrarium.

riũm. Quod dictum Sarnen. mihi nó placet:
nam tex. in d c. cum in multis. dicit expreſ-
7 ſe, quòd virtute † clauſulæ, Quidam alij,
non poſſunt citari vltra tres vel quatuor. ſed
ſic eſt, quòd ſi aduerſarius eſt ſpecialiter no
minatus, non eſt comprehenſus, in clauſula.
Et quidam alij: Ideò uirtute talis clauſulæ,
non poteſt citari, nec inter illos quatuor cõ-
putari: Sarnen. tamen vbi ſupra, facit qua-
tuor limitationes, ſequendo Soc. in tract. ci-
tationum in 5. articulo principali, licet pri-
ma limitatio, ꝙ illa reſtrictio, ad quatuor ꝑ
ſonas, non habeat locum in ordinario, non
teneatur per Felyn. in d. cap. ſed in fine, verſ.
& no. ratione infinitatis euitandæ, Quia qs
virtute vnius citationis poſſet mille perſo-
nas citare. tamen iſta quæſtio raro contin-
git cum iudices ordinarij procedant via or-
dinaria, & non uirtute commiſſionum, in
quibus apponitur talis clauſula, & tunc non
conſiderantur tanquàm ordinarij, ſed tan-
quam delegati, quorum iuriſdictio excita-
tur vt per Fely. in rubri. de reſcrip. Niſi dicas
hoc præcedere, quando ordinarius manda-
ret nuntio, vel curſori vt citaret Titium, &
quoſdam alios nominandos per Semproniũ,
tamen de validitate talis decreti dubitant
Do. in d. cap. cum in multis. Secunda etiam
limitatio Sarné. quòd talis clauſula, Et quo-
ſdam alios, non operetur in Rota, quia re-
ſtringit ad tres, vel quatuor, quamuis ipſe nó
firmet, non procedit, imò ſeruatur contra-
rium, & dec. 2. Biſig. de reſcript. id clarè dicit
in fine, quinimò d. deciſio Biſig. dicit, quòd
licet virtute talis clauſulæ, non poſſint cita-
ri vltra quatuor, tamen ſi plures veniant ad
cauſam, Auditor habet iuriſdictionem quò
ad omnes. Sed aduerte ne confundaris, quia
iſta clauſula tripliciter capitur, & extendi-
tur. Et primo contra Omneſque alios, ſua
communiter, uel diuiſim intereſſe putantes,
& tunc procedit d. deciſio Biſig. Secundo ca-
pitur prout text. deciſi. noſtræ, & in d. capit.
cum in multis. videlicet contra Titium, &
quoſdam alios, vel vt dicit gl in d. capi cum
in multis, ubi Papa mãdat citari Titium, &
quoſdam alios, per Sempronium iudici no-
minandos, & iſta clauſula æquipollet tertio
capiti, quòd ſeruamus quotidie in Palatio,
videlicet Omneſque alios in decreto, vel
executione citationis pręſentium vigore ad
partes decętnendę nominandos, Quia ſi alij
non nominati volunt ad cauſam venire, o-
portet eos nouam commiſſionem impetra-
re, & ante omnia de eorum intereſſe doce-
re: vt in deciſi. 11. de iudi. in anti ex qua no-
8 tari poteſt. † quòd illa verba quæ adduntur
in commiſſionibus pro intereſſe, videlicet,
Conſtito de illo, ſunt ſuperflua, quia omni-
no tenentur de illo docere. Quæ clauſula,
In decreto, vel executione nominandos, et
apponitur propter deciſio. 18. infra de dolo
& contu. vbi dubitatur an iudex poſſit man
dare, quòd citentur intereſſe putantes in ge-
nere, quę citatio tamen eos non arctaſſet ad
comparendum, ſed fuiſſet tantum nuntiato-
ria, adeo quòd ſententia lata contra ſpecia-
liter nominatum, eis non pręiudicaſſet, niſi
quòd ſi vellent agere contra illum, qui ſen-
tentiam reportauit, obſtaret ſibi exceptio,
Pro quibus facit deciſio. Aegid j de re iu-
dic. & faciunt nota. per Felyn. in capitul. ſe-
cundo de conſtitutionib. vbi latè de iſtis ci-
tationibus generalibus. Et ad ſupra dicta
adde Caſ. deciſio. ſecunda de dolo. Et circa
hanc clauſulam Sarn. vbi ſupra, ponit plures
alias fallentias, quas vide per te, licet in pra-
ctica dubitarem, prout ab antiquis procu-
ratoribus dubitari vidi: pro quibus omni-
bus vide Soc. vbi ſupra, & in capitulo quo-
niam. in fi. de reſcrip. & quę ipſe Felyn. not.
ſuper clauſula, Rebusque alijs, in rubrica de
9 reſcrip. Et ſcias vnum in practica, † quòd ge-
neraliter d. clauſula, Omneſq; alios intereſ-
ſe putantes, ſine alijs verbis, videlicet, In
decreto nominandos, eſt periculoſa, Quia
omnes uenientes ad cauſam, etiam in vlti-
mis audientiis admitti debent cum abſque
alia commiſſione poſſint uenire, ſi enim re-
quireretur cõmiſſio, prout requiritur ſtan-
tibus alijs uerbis, non daretur eis in ulti-
mis audientijs talis commiſſio, prout nec
10 etiam † dantur commiſſiones ſuper nullita
tibus, vel attentatis, licet aliquando quis
de menſe Maij impetret iſtas commiſſiones,
nec illis vtitur, niſi in fine audientiarũ: non
11 tamen eſt ſimpliciter verum, quòd † veniẽs
pro intereſſe impediat executionem, vt fuit
tentum in vna Dert Sacriſtię, coram d. Ve-
ſta. licet ibi non plene docuerit de intereſſe:
quia non eſt dubium quòd ſi oſtendiſſet de
aliquo bono iure, Domini ſuperſediſſent.
de quo vide quę dicam ſuper deci. vlt. inf. de
proc.

EPITOME.

Si commiſsio ſignetur per verbum Audiat, & procedat ſummariè,&c. omnia in commiſsione contenta commiſſa cenſentur. Vel ſic in commiſsione ſignata per uerbum Audiat, & procedat ſummarie, &c. omnia in ea petita conceduntur, ſi cancellata non ſint.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſignata, audiat & procedat ſummarie quid operetur.*

2 *Commiſſio ſignata, arbitrio iudicis, & cum ſimilibus clauſu quid operetur.*

3 *Cauſa ſummarie cognoſcenda an committi poſſit ab inferioribus à Papa.*

4 *Cancellatura operatur q̃ omnia alia cenſetur commiſſa.*

5 *Signatura reſtringit late petita niſi corrigatur per regentem.*

DECISIO IX. alias 77.

1 SI petatur committi cauſa a cum poteſtate procedendi ſummarie, ſimpliciter, & de plano ſola facti veritate inſpecta, ac terminis non ſeruatis, vel abbreuiatis, ſi ſignetur, audiat, & c. & procedat ſummarie, &c. nihil in commiſſione canellando, omnia petita cenſetur conceſſa. de reſcrip. c. olim. de dona c. cum dilecti.

ADDITIO.

a Committi cauſa. Adde infr. eo. titu. deci. 28. & deciſ. 1. in antiq hoc eod. titu:

Ant.Ma.Pap. De hac deciſ. dictum eſt aliqualiter ſupra deciſ. 2. & ibi habes concordantes ad iſtam, quibus adde † Caſſa. hoc ti. deciſi. 7. & 8. & 14. vbi habes multa de cauſa ſummarie commiſſa, & de extenſione ſignaturæ quod ſub verbo, ſummarie, etiā ſine verbo & c. eſt, ac ſi dictum fuiſſet ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij. Pro quo facit deciſ. 82. de reſcriptis. in antiq. & adde not. per Felyn. in c. 1. de conſtit. & in c. dilecti. de iudic. & Card. ac Vitalinum in cle. diſpendioſam. de iud. & in cle. ſæpe. de re iu. vbi cõcludunt poſt multa, q̃ om

2 nia illa verba, † Arbitrio tuo, & ſimilia, importãt arbitrium boni viri, & arbitrium regulatum à iure. & vide omnino Stap. dũ tractat de literis iuſtitiæ, fol. 141. ver. dicendum eſt modo. Et quia multa procurant habere tales commiſſiones ſignatas arbitrio Auditoris, & neſciant quid petant, ideo ſcias, q̃ illa verba important tantum circa ordinem procedendi, & circa ea, quæ ſint leuis præiudicio vt datio libelli, magis a principio, q̃ in medio, vel in fine, litis cõteſtatio, dilationes, admiſſiones articulorum ſaluis exceptionibus, iuramentum calumniæ à principio, ſatiſdationes, & ſimilia: tamẽ in deciſione cauſæ, articulorum præiudicialium iſtæ clauſulę nihil faciunt, vt per Dd. in dictis locis. Et

3 quia dubitatur a baliquibus, † an inferior à Papa poſſit committere cauſam ſummarie: vt hic habes deciſio. 6. de iudiciis. & 16. de reſcriptis. in antiquis. & allegatio. Lapi 102. in fin. & allegatio. 228. vbi late examinatur materia, quibus adde Fely. late tenentem, q̃ inferior non poſſit cum duabus ampliationibus, & quinque declarationibus, in in c j. de reſcrip col. 1. & 2. in c. 1. de conſt. Et

4 dũ hic dicitur, q̃ ſi aliquid non† cancellatur, omnia cenſetur conceſſa, cum iſta concordant deciſ. 1. de reſcript. in antiq cũ alijs ſecum concordantibus, de quibus dixi ſupra deciſ. 2. quæ tamen deciſi. 2. facit in contrarium, cũ ibi nihil ſit cancellatum, & tamen non poteſt procedi omiſſis terminis. Sed reſponderi poteſt, q̃ hoc non poteſt dici contrarium, Quia licet termini in totum non omittantur, omittuntur tñ aliqui, ſeu omitti poſſunt, & ratio illius deciſ. eſt, Quia non creditur Papam voluiſſe q̃ omitterẽtur termini iuris: ſatis eſt enim q̃ illa clauſula aliquẽ effectum operetur, vt fuit ibi dictũ. & ad materiam iſtius dec. & contra eam facere videtur deciſio. 10. de reſcript. in antiq. vbi ſi

5 pettatur cõmitti q̃ procedatur ſummarie, ſimpliciter, & de plano, & † ſignatura dicat, Audiat talis Auditor, & iuſtitiã faciat, nõ põt ille Auditor ſummarie ꝓcedere, prout fuit petitum, quia hoc non vr commiſſum, imò neglectũ: ſi .n. Papa hoc voluiſſet, id expreſſiſſet, igiƚ hæc dec. erit limitanda: vt inf. dicam ſuper dec 28. Melius igitur eſt q̃ aliquid cãcelletur, quia tunc omnia alia cẽſentur conceſſa, ẽt de ſtylo non ſolita concedi. vt in dec 50. de reſ. in anti. & deciſ. 5. Biſeg. eod. tit. & per Fel. in c. ſuper literis. de reſcri. nu. 23. niſi in caſu præmiſſo ſignatura extendatur per regentem, vt facere poteſt, ſecundum dec. 7 Caſſa hoc titu.

EPITOMAE.

Non redditur gratia ſubreptitia ſi impetrans non probat creationem beneficij vel dotationem, in ea narratam, nec ad illam probandam tenetur. Vel ſic, Narrans in gratia ſe tenere beneficium à ſe creatum, vel dotatum, creationem probare non tenetur. hoc dicit 84.

SVMMARIVM.

1 *Narrans tenere beneficium à ſe creatum non tenetur id probare.*

2 *Gratia dicitur ſubreptitia ſi quis falſo exprimat id, quod etiam non tenebatur exprimere.*

DECISIO X. aliàs 84.

SI quis narrat in gratia ſe tenere aliquod beneficium per ipſum creatũ, & dotatũ, non aſtringitur ad probandum hmôi dotationem, & creationem: nam ſufficit fieri mẽ
a tionem *a* de corpore beneficij quod quis obtinet, licet non exprimat qualitates ipſius beneficij: & ſi exprimat, hoc fit ex ſuperabundanti cautela, quæ ſibi obeſſe non debet. arg. no. in cle. ſi dignitatem. de præbend.

ADDITIONES.

a Mentionem. Adde quòd impetrans ſpecialẽ mentionem facere tenetur de beneficio, qđ obtinét: nec ſufficit generalis, quod qualiter intelligatur etiam in legato & ordinario, vide tex. & ibi no. per Do. in Clem fin. de offi. ordinar. & Oldrad. conſi. 140.

Ant. Mar. Papa. Ad iſtam deciſi. facit deci.
1 Aegid. 33. de præben. vbi † ſi obtinens capellam impetrat eccleſiam, non obſtante capellam, quam dicit de bonis ſuis fundatam, non tenetur probare, ꝙ ſic fuerit fundata, vel ſi habet probare, ſufficit eius iuſm, vel alia leuis probatio. Contra tamen hanc deciſ. facit deciſi 47. de reſcript. in antiq. vbi licet quando quis impetrat, non teneatur facere mẽtionem, de valore beneficij, qđ obtinet, tamẽ ſi
2 exprimat falſum valorem, † gratia dr̄ ſurreptitia: tñ iſta contrarietas concordari pôt, vt in deciſ. 19. infra de præben. vbi ꝙ ſi aduerſarius non negat valorem, ꝙ tunc impetrans non teneatur probare, prout illum probare non tenetur, ſi conſtaret Papam nõ fuiſſe ꝑꝑ id motum ad concedendũ. & ad hoc faciũt no. per Fely. latè in c. cùm ordinẽ. de reſcrip. vbi examinat, qñ expreſſio actus non neceſſarij vitiat, vel non. Et ad prædictã contrarietatem pôt aliter cſideri. ꝙ illa qualitas, ꝙ beneficium obtentum eſſet fundatum, vel non fundatum, nihil mouebat concedentem, ſed qualitas expreſſa, ꝙ ego obtinebam beneficiũ modici ualoris, potuit bene mouere concedentem ad dandum aliud beneficium, qđ non dediſſet, ſi intellexiſſet me habere beneficium pingue. & ad materiam iſtam vide q̃ latè ſcribit Fel. in c. ex parte 1. & in c. ad aures. de reſcript. & in c. auditis. de præſcript.

EPITOMAE.

Commiſsio, ꝙ articuli obiectiui admittantur poſt terminum, ſe non extendit ad ſecundam & tertiam inſtantiam, ſi in illa melius ſpecificari poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio pro articulis admittendis non ſe extẽdit ad ſecundam & tertiam inſtantiam poſt terminum.*

2 *Surrogatus quando poſſit omnia, quæ primus poterat.*

3 *Cauſa quando cenſeatur commiſſa ſub nomine dignitatis.*

4 *Surrogatus poteſt ſubſcribere ſententiam latam per illum, in cuius locum ſucceſſit.*

5 *Articulorum ſpecificatio quid importet.*

DECISIO XI. aliàs 92.

a COmmiſſio *a* impetrata in prima inſtan-
b tia, ꝙ articuli obiectiui *b* poſt terminũ illius inſtantiæ dati, non obſtante lapſu eiuſdem termini, & mala ſpecificatione admittantur, dummodo aliàs ſint probabiles per teſtes, non extenditur ad ſecundam vel tertiam inſtantiam, in quibus pars de iure communi poterit melius ſpecificare, & alios de nouo in termino dare. per l. per hanc. C. de tẽpo. app. de fid. inſtru. cum Ioan. ex quo enim habet ordinarium remedium, non eſt recurrendum ad extraordinarium remedium, ff. de

de mino.l.in cauſæ. Hæc vera, ſi materia ſit talis, quæ poſſet in ſecunda, vel tertia inſtantia ſpecificari: ſecus vero ſi alio modo non poſſet ſpecificari puta q.a negatiua, vel alias impoſſibilis ad ſpecificandum: tunc enim ſi repetita fuit in termino, poteſt & debet admitti in ſecunda inſtantia ad probandum vigore primæ commiſſionis.

ADDITIONES.

a Commiſſio. Adde ꝙ commiſſio impetrata in prima aliquando deſeruit, nedum in prima, verum etiam in alijs inſtantijs: vt per Aegid. deciſ. 28. hoc tit. & deciſ. 1. de litis cō reſta. & per Caſſad. deciſ. 8. de reſcript.

b Obiecti. Adde ꝙ articuli obiectiui ſunt facto & non verbo intra terminum dandi. deciſ. 17. incip. dic. ꝙ ſtyllus. ſub tit de except. in antiq. requiruntur exactam & magnam ſpecificationem termini, ſcilicet nominis, loci, & temporis: de quibus in l. libellorum. ff. de accuſatio. diei vero & horæ ſpecificatio de neceſſitate non requiritur. vt in deciſ. 18. infra de teſtib.

1 Ant. Mar. Pap. Cum † iſta deciſ. concordat Agid. dec. 28. & 46. hoc tit. tamen contra cōclu. facere videntur deciſ. Aegid. 3. hoc tit. & Caſſad. 8. hoc titu. vbi dicunt, ꝙ Auditor ſecundæ, & tertiæ inſtantiæ poteſt vti clauſula poſita in commiſſione Auditoris primæ inſtantiæ, ꝙ procedat ſummarie &c. pro quibus etiam facit dicſ. eiuſdem Aegid. 35. de iudic. & facit ꝙ auditor ſurrogatus in locū primi, poteſt omnia, quę poterat primus & quoad ſurrogationem, & prouiſionem gratiæ Si neutri, vt in deciſ. 9. hoc titulo, in antiq & deciſ. Aegid. 2. 3. & 27. de præbend. deciſ. 19. & 22. de reſcri. cum pluribus alijs. & idem not. Bileg. deciſ. 10. hoc tit. Pro quibus vide Fel. in c. cæterum. de reſcr. Sed pro ſolutione iſtius contrarij, conſidera rationē d. deciſ. Aegid. 28 de reſcript. dum dicit, ꝙ termini ſunt inſtantiæ, & non cauſæ, & idē dicit dicta deciſ. 46. eod. tit. & ſic vult inferre, ꝙ commiſſio, Quòd Auditor admittat articulos non obſtante lapſu termini, reſpicit cauſam, & non inſtantiam, Termini aūt & dilationes reſpiciunt inſtantiam, & non cauſam, vt dicit Aegid. ibi. non tamen intelligendo de terminis, qui vocantur ſubſtantiales, & ideo finita vna inſtantia non habēt locum in alia, & hoc cārius dicitur in dicta deciſ. 3. hoc tit. Et ex iſtis nota, ꝙ verba, quę apponuntur in commiſſionibus, Vel alteri

2 † ſurrogato, ſeu ſurrogando. ſunt modici momenti. Et ad prædicta facit deciſ. Aegid. de iudic. vbi dicit, ꝙ cautio data de repræſentando coram primo, durat quo ad ſecundū, quod tamen dicit intelligi quando nomen auditoris primi non fuit expreſſum, licet in dicta deciſ. 39. optime examinetur, an quando cauſa † eſt commiſſa vni Auditori, cēſeatur commiſſa tanquam tali, vel tanquā Auditori, & dignitati etiam expreſſo nomine proprio: & ſentit quòd cenſeatur commiſſa tanquam Auditori, adeo vt ſurrogatus in locum ſuum poſſit cognoſcere de illa cauſa, & loquitur in terminis gratię Si neutri, quæ ſolet dirigi Auditori cauſæ. & cum illa deciſi. concordant dictæ deciſ. 28 hoc tit. deciſ. 35. de iudi. & deciſ. 26. de præbend. Et annis elapſis ita fuit dictum & reſolutum in vna Segobien. in qua pronſiciauerat d. Tho. de Thani, & concluſum † ꝙ Auditor in locū eius ſurrogatus virtute commiſſionis generalis, poterat ſubſcribere ſententiam per ipſum. D. Tholoſſ. latam item vide d. dec. 46. hoc tit. de reſcrip. quæ declarat importantiā ſpecificationis † articulorum, & ꝙ veniat in ipſa ſpecificatione. & ad primn dicta adde Staphi. fol. 172. & in alia 126.

3 (margin numbers 3, 4, 5 stand beside the lines marked †)

EPITOMAE.

Noua commiſsio eſt neceſſaria inter duos reos ſimul conuentos, volentes inter ſe opponere: ſi ille, qui primo commiſsionem obtinuit, ſuccubuit. Vel ſic, commiſsio contra duos impetrata, uicto, uel mortuo impetrante, finitur. h. d.

DECISIO XII. alias 130

SI A. impetrat commiſſionem contra B. & C. & A. ſuccumbat inter B. & C. vigore huiuſmodi commiſſionis non poteſt procedere: a quia nullus iſtorum obtinuit commiſſionem hanc, & quia mutatę ſunt perſonæ,

næ, videlicet, qui primo fuit reus, nunc eſt actor. Voluerunt Domini quod opus eſſet noua commiſſione: nam res inter alios acta & de re iudic c. quamuis. cum ſi. de offi. deleg c. P. & G. cum ſim. de tertio vero ſuperueniente pro ſuo intereſſe ad cauſam, vide Innocent. de ſpon. ca. veniens. de re iudic. c. cum ſuper. de teſt. c. veniens.

ADDITIONES.

a Procedere. Adde deciſ. 2. eod. tit. in antiq. & an idem ſit quoad ſurrogatum in iure, niſi ſurrogetur etiam in lite, vide deciſio. 24. eodem titu. in antiq.

Ant. Mar. Pap. Cum iſta dec. concordat deciſ. 2. hoc titu. in antiq. & Aegid. 29. hoc titu. & faciunt not. per Staphi. fol. 174. & in alia impreſ. 128. Contra talem iſtam deciſ. facere videtur deciſ. Aegid. 10. de re iudica. in fine, vt ponderat Samen. in quæſtio. 12. regulæ. de ſurro. vbi addit etiam tres caſus. Sed in veritate dicta deciſ. Aegid. 10. de re iudic. non eſt contraria iſti: quia Aegid. in fine decilio. dicit, quod fatetur Auditorem ex hoc ſolo, quod actor ſit mortuus, non debere abſoluere reum ab inſtantia: ſed magis debere attendere ad finem cauſæ, propter alios, qui venire poſſent, & iudicium reſtaurare: & ſic nõ loquitur de collitigantibus, ſed de venienti bus de nouo: dubitat tamen iſta deciſ. an veniens ad cauſam pro intereſſe, dicatur collitigans quo ad reum, & dum anno elapſo allegaretur iſta deciſ. ad hoc, quod eſſet introducta lis etiam quo ad reum, & intruſum, in vna Hiſpalen. cano. & præbend. pro canonico Cauarien. intimo amico meo coram Domino Auguſtino Domini non habuerunt pro abſoluto, quod eſſet lis: licet ex alio capite obtinuerit canonicus, videlicet quia actor ceſſerat in fauorem intruſi, & ſic intruſus tanquã ſubrogatus ſuſtinebat partes actoris, vide tamen quæ dicam infra de proc. deciſio. 13. & 40. & ſupra dec. 2. nu. 4.

EPITOMAE.

Gratia, In forma pauperum, concurrens cum ſpeciali continente etiã clauſula Non obſtan. ſi pro alio &c. & maiorem ſummam, prior in diligentia illi præfertur.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, In forma pauperum & in forma ſpeciali, etiam cum clauſula, Non obſtante, iudicantur pares, & præfertur diligentior.*

2 *Clauſula, Non obſtante quod pro alio ſcripſerimus, non facit gratiam pinguiorem.*

DECISIO XIII. aliàs 106.

a GRatia, *a* In communi forma pauperũ, & ſpeciali, in qua licet exprimatur maior ſumma, & clauſula Non obſtante, ſeu ſi hodie pro alio &c. dummodo ad eandẽ collationem, reputantur pariles: & ideo ſi ſint in data concurrentes, qui aliũ præuenit *b* literas ſuas præſentãdo, erit potior *c* poſtea in beneficio vacante, iuxta 2. rſi. c. duobus. de reſcri. li. 6. non ob. c. ſi pro te. eo tit. & lib. ad quod reſpõdent Dom. prout tẽdent Ioan. Andr. Pau. & Stepha. in Clem. cum ei quem. de cõceſ. pb. & hoc videtur tenuiſſe Oldr in conſi. 233. dicens ſe vidiſſe multas ſẽtẽtias latas pro paupere in Palatio apoſtolico. In hanc etiã opinionem declinauit Dominus Viuarien. Dominus Aegid. Bella. contra, propter nota. Io. And. in c. ſi motu proprio. de præbend. lib. 6. & quia ſpecialis gratia ſtatim afficit præbendam, vt in c. eum cui. de præben. lib. 6. generalis vero non ante purificationem. de cõceſ. præbend. c. cum ei quem. in clem.

ADDITIONES.

a Gratiæ. Adde dec. 40. inf. de conceſ præbẽ in antiq. & Aegid. deciſ. 1. de conceſſ. præben.

b Præuenit. Adde dec. Capell. Tholoſ. quæ. 25. incip. item fuit quæſitum, duo ſunt, &c.

c Potior. Adde deciſ. 5. inf. de præbẽ. & dic idẽ in gratia facta in forma, Dignũ arbitramur, cõcurrente etiã gratia In forma ſpeciali, purè facta. deci. 12. inf de conceſſ. præbend.

A. M. P. Iſtud ſummarium non bene aperit mentem dec. dr enim hic, quod licet iſtæ duæ gratiæ videantur, & iudicentur pares etiam

1 quod ſecũdus, qui habet, †In forma ſpeciali, habeat clauſulã, Non obſtante quod pro alio ſcripſerimus, quod nihilominus, ſi primus, qui hẽt gratiam In forma pauperum, ſit diligẽtior, pfertur ſecundo, & ratio deciſionis eſt: qa licet ſecũda gratia videatur pinguior, pp clau

2 ſulam, †Non obſtãte, nihilominus illa clauſula eſt modici momẽti: qa ſolũ eſt appoſita

ad tollendam ſubreptionem, non ad augendum gratiam. Iſta enim clauſula, Non obſtate &c. aponitur vt cuſtodet. ꝙ Papa recordatus etiam de prima voluit grauare ordinarium de alio expectante. pro quo faciat tex. rotundus in c.non poteſt.§.cum vero.de prębend.lib 6.cum iſta dec.concordat deciſ.40. de conceſ.præben.in antiq quaſi de verbo ad verbum. Et pro intelligentia dec.aduerte, ꝙ gratia, In forma ſpeciali, dicitur illa, quæ datur pauperibus graduatis, vt per Caſſ qui allegat hanc dec.in deciſ.8.de conceſ. præben. Et per Sernen. & Staph. in 10. forma gratiæ expect. Circa autem concurſum videbis inf. de præbend.ſuper 5. dec. Et circa gratiā, in forma ſpeciali, videbis inf. dec. 8.de conceſſ. præbend. vbi etiam magis declarabo iſtam deci.cum ibi ſit propria materia:& vide deci. Aegid. 10.hoc titu.quæ dicit, ꝙ inter habentes gratias præfertur qui habet pingiores clauſula, non conſiderata diligentia, de quo tamen vide ſuper d.dec.5. A.M.P.

EPITOMAE.

Impetrans parœcialem eccleſiā, licet narret illam pluribus modis vacare: attamen ad victoriam obtinēdam ſufficit, quòd unū modum uacationis probet.

SVMMARIVM.

1 *Probare ſufficit vnum modum vacationis narrantis plures.*

2 *Vno modo vacationis pure & diſpoſitiue aſſerto, an alij videantur eſſe negati.*

3 *Priuatio præſupponit habitum.*

DECISIO XIIII. alias 83.

SI impetrans aliquam eccleſiam parœcialem narret in gratia ſua ipſam pluribus
a modis *a* vacare puta p̄ conſtitutionē c.execrabilis.c.de multa.& ꝙ non fuerit ad ſacros ordines promotus infra annum, ſufficit impetranti vnum modum vacandi, qui ſufficeret, probare.
1 †de præbend.c. cum iam dudū. de ap.c. ſignificauit.de exceſſ.præ.c.grauem de prob c.licet de reſcr.c.3. Supe ſtum. n eſſet probare vltimum modū vacandi, ſi promoueri non tenebatur: puta per conſtitutionem c.execrabilis. vel c.de multa. eſſet priuatus.ceſſante. n.cā.&c. pro quo dicto faciūt not. Io. An.in nouel.de teſtib.c.pręſentium. ſuper gl. articulus.in lib 6. Aduerte & intellige concluſionem, qn̄ impetrans probat primum vacandi modum: putà per conſtitutionem c.execrabilis. Si vero probat tertiū modum, ſ. per c.licet canon.in hoc caſu Dn̄i erāt varij. Maior tn̄ pars dixit idem eſſe in hoc ſecundo caſu, quod in primo. Dn̄s Aegid.con-
2 tra, & aliqui alij. Nam vno † modo pure & diſpoſitiue aſſerto, omnes alij modi cenſentur eſſe negati. Nam impetrans hic pure & diſpoſitiue aſſeruit modum vacādi per conſtitutionem, c.execrabilis. ergo negauit modum vacandi per c.licet canon, de præſum. c.non.de præſum: c.nonne. Præterea non ſequitur, tenuit per annū pacifice & non fuit
b promotus *b* ergo vacuit per decre. licet canōn. niſi addatur & canonice tenuit: nā pri-
3 uatio † præſupponit habitum, vt l.vna.§.1 ff. de iniuſt.rup.& irrit.teſt & per hoc dicit omnia argumenta in contrarium facta ſublata, & ſoluta.

ADDITIONES.

a Modis. Adde Aegi.dec. 51. hoc titu.& facit ad iſtam materiam ſup.eo.tit.deciſ.7.

b Promotus. Adde ꝙ præſumitur pro eo qui multo tp̄e deſeruiuit in beneficio, ꝙ fuerit promotus: vt deciſ.4.probat.in antiq.

An.M.P. Cōtra iſtā dec.facit deci. Aegi. 51.hoc tit.vbi dicit habere probari vtrunq; modum expreſſum: tn̄ aduerte ꝙ in fine vř ſentire cū iſta deci. prout ét refert collector iſtius deciſ.facit ad hanc deciſ.quod not.Fel. in c.2.de reſcipt. in verbo, culpa.nu.17.vbi dicit, ꝙ oportet oīno probare primum modum, & ad hanc dec.faciunt quæ notaui ſuper dec 22 de præb. & 7.de conceſ. præb.infra, & Fel.tractat plene hanc materiam in c. noſtra.correla.37. de reſcrip.de quo feci mētionem ſupra deciſ.1.& vide Sar.quæſt.4 de bene.va per ob.famil.car.

EPITOMAE.

Commiſsio acceſſorie impetrata contra abſentem non eſt ei in partibus intimanda; ſed etiam in uim illius poteſt deinceps per audientiā

procedi

procedi. Vel ſic, commiſsio Quòd
ſola facti ueritate inſpecta &c. ſi in
uim illius emanaret citatio legiti-
ma, poteſt de inceps per audiẽtiam
procedi. h.d.

SVMMAIVM.

1 *Commiſsio acceſſorie impetrata non eſt in partibus intimanda.*
1 *Mors procuratoris neceſſarie non eſt intimãda.*
3 *Mors procuratoris debet in partibus intimari.*

DECISIO XV. alias 15.

a IN vim commiſſionis *a* impetratę parte ab
ſente, vt procedi poſſit ſola facti veritate
inſpecta, terminis non ſeruatis, vel abbreuia
b tis, poterit procedi *b* per audientiam in ab-
ſentià patris: nec eſt neceſſaria intimatió ipſi
abſenti facienda. Nam in cã ſit in curia per
appellationem, vel commiſſionem de ſpecia
li mandato deuoluta, citata parte legitime,
pars debebat venire. vel mittere procuratoré
inſtructum ſufficienter ad omnia, quæ poſ-
ſent occurrere, vel impetrari in cã contra eũ,
ꝙ ſi non fecerit, tenet totum, quicquid fit
in eius abſentia, propter contumaciã ipſius.
arg. c. ſtatuimus, de elect. lib. 6. & c. cupiẽtes.
eo. ti. & lib. de app. c. ſæpe. & c. cordi lib. 6. vt
lit. non cont. c. quoniam frequenter. & de eo
qui mit in poſ. cau. rei ſeruand. c. fin.

ADDITIONES.

a In vim commiſſionis. Intendit deciſ. in ſum
1 ma, † ꝙ poſtq̃ cauſa eſt legitime deuoluta, ſi
fiat commiſſio, ꝙ procedat ſummarie, & ter
minis abbreuiatis, ꝙ non eſt talis cõmiſſio
intimanda reo in partibus, cum ex quo fuit
legitime citatus ad cãm, debuit venire, vel
mittere procuratoré. Et iſtud clarius hr̃ per
Aegi. dec. 30. hoc tit. Contra hoc tñ vr̃ deciſ.
13. infra de dolo & cõtu. quæ tñ loquitur in
impetrante nouam gratiam, videbis ibi, &
vide deci. Aegid. 7. de dilatio. vbi vr̃ dicere,
ꝙ noua commiſſio eſt intimãda, licet videa
tur ſentire, ꝙ de ſtylo ſeruetur contrarium:
2 prout dicit non ſeruari, ꝙ intimetur † mors
procuratoris, quam intimandam eſſe dixit,
dec. 31. de iud. quæ dec. in effectu non ſerua-
tur Et fuit vltimo loco deciſum in vna Bo-
nonien. bonorum de Plateſijs, coram bo. me.
Io. Pau. mao tunc Rotæ Decano: tñ in vna
Fulginatem. hereditatis corã Reuer. D. meo,
D. Antonio Auguſtino conſummatiſſimo
ſua ætate viro, à quo ex eius benignitate,
plures habui annotationes, & deciſiones in
Rota factas, deciſum fuit, de anno 1549. ꝙ
3 bene † mors procuratoris eſt intimanda, & ꝙ
pars debet de nouo citari ad legitime com-
parendum.
b Poterit procedi. Et ſi aliter proceditur, pro-
ceſſus non tenet, tanquam factus contra nõ
contumacem. de ma. & obe. c. inter quatuor.
ſm Io. No. in d. c. cupientes. & Arch. 3. q. 9. c.
omnia. & c. abſente. & c. re vera. & c. chartę.
ſubdit Ioan. An. in præal. c. cupientes. ꝙ quã
uis ab homine non ſit terminus aſſignatus,
nec ſit appellationi delatum, ꝙ literæ per ap
pellãtem infra terminum d. c. ſtatuimus. im
petratæ, nullo modo valent: & ſic talibus li-
teris non obſtantibus, & appellantis abſen-
tia non obſtante, procedit curia hoc caſu, &
admittetur proſequens tunc appellationem
ẽt poſt terminum: dummodo res ſit integra.
ar. in c. in cauſis. de ele ꝯ. & ff. de cenſi. l. 3. ſm
eum, & etiam Inn. & Hoſt. ibidem. Iſtud vl-
timum, ſ. proſequentem appellationem ad-
mittendũ, nõ vr̃ procedere nec in actore nec
in reo. In actore. n. non: quia pęna non ſeruã
tis tpa d. c. ſtatuimus. eſt, vt negotium nõ de
uoluatur: vt in cle. cãm. de elect. Item in reo
hoc non vr̃ ẽt poſſe procedere, ſi probarẽtur
oĩa tpa elapſa à die notitiæ quõlibet habi-
tę: quia ſi notitia talis præiudicat appella-
to, ẽt ſi notificatio facta non ſit, vt ſ. cã dicat
deuoluta: vt d. cle. cãm. procedi poſſet in eius
abſentia ita ergo curret ſibi tp̃s ad deducen-
dum illam ad curiam, vbi appellans illã non
deduxit. Si n. verum eſt quod præmiſſi, ꝙ ſi
appellans non ſeruaſſet tpa, ẽt re integra nõ
poſſit in curia proſequi. idem eſſet in appel-
lato nõ ſeruante, ſi ſibi notificatum fuiſſet,
vt vtriuſq; ęqua eſſet conditio. Sed ex quo
cle. cãm. æquiparat notificationem, & ſniam
appellati: idem dico in appellante qui per ſe
ſciuit, ſi à tpe ſcientiæ non ſeruauit tpa. Vr̃
ergo ꝙ poſſet reus. ſ. appellatus proſequi nõ
obſtante lapſu tpis, vbi nec fuit intimatum,
nec ſciuit: & vide quod not. Pan. in d. clem.
cãm. ſuper verſi. dom 1. vbi colligitur, ꝙ hoc
poſſet hr̃e locum in appellato proſequente
ẽt poſt tpa re integra: maxime quia quo ad
appellantem negotium vr̃ deuolutum, nec
ei prouidet cle. cãm. ſed prouidet ſolum ap-
pelato.

pelato. pro quo dicto, ſ. ꝙ in nullo poſſit habere locum, facit quod not. Compoſt. & Archi. in d. c. ſtatuimus. ſuper verb. de iure. ſcilicet ꝙ iudex primo habet videre an tempora ſint ſeruata.

EPITOMAE.

Error nominis, vel cognominis illius contra quem impetratur commiſsio, eam non vitiat, ſi per circunſtantias poteſt de perſona conſtare.

SVMMARIVM.

1 *Error nominis impetrantis non vitiat.*
2 *Error quando conſtat de corpore non vitiat.*
3 *Nomen exprimi debet.*
4 *Error debet proponi & allegari, & non ſufficit quòd conſtet in actis.*

DECISIO XVI. alias 133.

a ERROR a nominis ſiue cognominis illius, cõtra quem impetratur commiſſio dùmodo per aliquas alias cirunſtantias poſſit conſtare de perſona, ꝙ ſit illa, quæ in cõmiſſione eſt expreſſa, nõ vitiat ꝓceſſum habitum contra perſonam eandem: maxime ſi fiat executio citationis vigore dictæ cõmiſſionis decretæ ſub vero nomine, & cognomine, & citatus expreſſo vero nomine & cognomine procuratorẽ ad cãm conſtituat. In ſtit. de leg. §. ſi quidem in nomine. C. de teſt. l. ſi quis facit c. licet ex quadã de teſti de conſang. & affi. c. tua. alleg. ét pro hoc dictũ Inn. in c. ſignificante. de reſc. pro hac concluſione etiam faciunt. no per Ber. Hoſt. Archi. & Io. Mo. in c. cum in multis. de reſcri. ſuper verb. nominis lib. 6.

ADDITIONES.

a Error. Adde Inn. & Fel. & alios in c. ſignificãte. de reſcr & Bal. in d. l. ſi quis in nomine. de teſta. & l. ſi. C. de hæredi. inſt. & vt tex. in l. ſi qs in fundi vocabulo. ff. de le. 1. & Ho. pleniſſime in Sum. de reſc. ꝑſentata. §. ratione aũt.

1 A. M. P. Cum † iſta dec. concordat Aegi. dec. 45. hoc tit. & induci põt ad hoc, ꝙ ſufficiat conſtare de corpore, dec. eiuſdem Aegi. 11. de procuratoribus. vbi hr̃, ꝙ valet proceſſus habitus cum Albizo de Medicis, cum procurator conſtitutus ſub nomine Bartholomæi comparuiſſent in prima, & ſecunda inſtantia, quod præſertim dicit procedere, cum in tertia inſtantia principalis declarauerit de eo ſenſiſſe. Et qñ † ſufficiat conſtare 2 de corpore, in iſtis terminis vide Fely. in c. ſignificante. de reſc. vbi allegat hanc dec. & dicit ſecus eſſe, ſi erretur in nomine impetrantis cõmiſſionem, vel in eius diœc. & late examinat materiam. Et ꝙ † ſi nõ eſt expreſſum 3 nomen, ſed dictum ſit contra N. & oẽs alios, vide per eũ, quia eſt vtile ſcire, & vide Sar. qui i materia nominis exprimẽdi multa cõgerit q. 30. de annali. & ad hãc materiam vide aliquid per Staphi. fol. 185. & in alia impreſ. fol. 135. verſi ſi petitur. Attende † ꝙ non 4 ſufficit conſtare de errore in actis, niſi proponatur & allegetur: vt per Aegi dec. 29 de iudi. & ideo ſufficeret dare articulos correctionales ante cõcluſionem: vt per Aegi. dec 11. de confeſ. & quo modo reuocetur cõfeſſio docto de errore, Aegi. 694. & inf. de procur. 19. vbi dr̃ ꝙ procurator reuocat cõfeſſionẽ, ét non docto de errore in beneficialibus: ſed dubitat in prophanis, ſuper quo vide Aegi. 14. de confeſ. in ſi. & ſeq. & ſuper d. dec. 19.

EPITOMAE.

Gratiam obtinens ad beneficiũ vacaturum per aſſecutionem pacificam alicuius cum clauſula, Vel alio quouis modo, etiam ſi non illo, ſed alio quocunque modo vacet, beneficium obtinebit. Vel ſic, clauſula, Quouis modo, ſi expreſſus eſt in ea certus modus ſpecialiter, per aſſecutionem ſortitur effectum, etiam ſi alio modo vacet, h. d.

DECISIO XVII. alias 143.

HAbens gratiam de certo beneficio cum illud vacare contigerit, per aſſecutionẽm pacificam alterius beneficij, & nominatim expreſſi cum clauſula, Seu quouis alio modo, vt habeant locum iura hic alle. oportet hic formare duas quæſtiones: Prima ſi Procurator generaliter vel coniuncta perſona aſſequatur pacificam poſſeſſionem ſecundi beneficij, an vacabit primum? Et reſpondetur ꝙ non. Secunda quæſtio eſt talis, nunquid impetrans habebit primum beneficiũ

non

non expreſſi in literis. Et reſpondetur ꝙ ſic. de prob.c.ſi tibi abſenti.in 3.gloſſ. lib. 6.pro eadem conclu.faciunt not.per Bar.in c.2.de poſt præl.in gl. fi. & Spe.tit. de coniunct.per ſo.§.1.verſi.Item ꝙ eſt cauſa ſpiritualis.qui alleg.not. in c. quia nos. de teſta. licet illud non vacat per aſſecutionem illius beneficij incomparabilis, illud debebitur impetranti vigore iſtius clauſulæ, Quouis alio modo, antedicte,non alteri qui forte poſtea per aſſecutionem beneficij per cuius aſſecutionem reuera vacat impetrauit illud. argu.not.per Lap.de reſcrip.c. ſuſceptum lib.6.& ſic determinatur per collect.de præben.c.de multa.& Dominum Ioan.de ligna ibidem.vide plenius ſupra eod.dec.1.

1 Supra † ad dec. primam, late dictum fuit ſuper hac clauſula, & vide Cardinalem con ſil.30.num.12.& in practica cancell.fol. 80. Ant.Mar.Pap.

EPITOMAE.

Commiſsio ſuper cauſis motis, & mouēdis obtenta extenditur ad cauſas tunc duntaxat exortas, mandatum extenditur ad futuras lites, dūmodo mādati verba non repugnēt.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuratorium extenditur ad futuras lites.*

2 *Reſcriptum cum clauſulis generalibus an extendatur ſuper cōtrouerſia orta poſt impetrationē.*

3 *Commiſſio prima ſufficit etiam ſi impetretur nouum ius.*

4 *Commiſsio ſub verbis generalibus concipienda.*

5 *Agens virtute vnius gratiæ obtentæ de beneficio vno cum modo vacante, poteſt obtinere virtute alterius gratia obtenta ſub alio modo vacandi.*

6 *Sententia valet ſuper iure ſuperuenienti.*

7 *Proceſſus in vim gratiæ, ſi neutri valet non obſtante nullitate prima gratiæ.*

DECISIO XVIII. alias 148.

Commiſſio impetrata ſuper cauſis motis,& mouendis per impetrantem, extēditur duntaxat ad tunc, & non poſtea exortas, etiam ſi ſtatim incipere poſtea compete re actio: puta,quia poſtea impetrationem incipiat poſſidere,& ſpoliatus vult agere poſſeſſorio non poteſt vigore prædictę commiſ ſionis, quæ non extenditur ad futura: *a* arg. eorum quę leg.& no.in c.fi.de reſc.ſuper verbo,ad futuras. Secus in procuratorio, † in quo quis conſtituitur procurator ad cauſas motas,& mouendas: quod quidem mandatum bene extenditur *b* ad cauſas futuras. de proc.c.non iniuſte.ff.eo.l.3.& 4.

a

b

ADDITIONES.

Futura. Adde hic quod not.Io.And.in addi. Spec.tit.de reſcr. præſentat.§.ratione quoq; ver. item excipitur, ꝙ eſt ad futuras. vbi dicit, ꝙ cautius loquitur Hoſt.ver. 17 dicendo cum tex.decre.excipitur, ꝙ ad futuras controuerſitas trahitur. hoc.n.intēdit decre.il

v la, ꝙ habens † reſcriptum cum clauſulis generalibus in perſonis, & rebus trahebat aliquem nō nominatum in reſcripto ſuper cōtrouerſia orta poſt impetrationem: procedit etiam cum ſolum in rebus erat clauſula, & ipſum nominatum trahebat ſuper tali controuerſia: ſi.n, obtentū fuiſſet ſup futuris, ſuſpectū eſſet, q2 hoc nō hēt ſtylus. ext.de sē. ex.c.ad hæc. Si tñ apparet de veritate reſcripti, & certa ſciētia Papę, parēdū eſſet, facit de reſt.ſpo.c.audita.in prin.& ꝙ ibi ſcripſi poſt Inn.& adde hic, ꝙ inf.deciſione quę incipit, Itē ſi ex tribus executoribus. de offi. dele.6.

b Extēditur. Add. Abb.poſt Inn.in c.cū olim. el.1.de reſc. vbi tenēt, ꝙ qñ aliqua exprimūtur in reſcripto, ꝙ ad illa extenditur iuriſdictio,& ad accuſatoria expreſſa, dūmō maiora nō ſint. c.ſedes.eo.ti.& late per Fel.in d.c. cum olim.& licet dicat, ꝙ reſcriptum regulariter non extēdatur ad alias perſonas principaliter, q̄ contra quas impetratum eſt: tamen extenditur ad ſucceſſorem rei, & vitij eius, contra quem impetratum eſt. vt late per Ant.de But.in c.quia de iudi.

A M.P. Cōcordat cū iſta dec.31.inf.de procu.in fi. vbi vide. Sed cōtra hāc dec.facit de directo dec ſequēs inf.eo. vbi dr, ꝙ valet cōmiſſio ēt ſup bonis, & rebus poſt cōmiſſionē acquiſitis. Secūdo ēt contra dec. facit.dec.

3 13.inf.de do.& cōr. vbi hr, † ꝙ ſi impetratur noua gr̄a, videlicet Si neutri, vel ſimilis poſt motā litem, Adiutor pōt in vim illius nouæ gratiæ adiudicate bñficiū virtute primę cōmiſſionis. Pro quibus vide ſuper dictis deci.

Fely. in c. relatum, de offi. deleg. nu. 1. & Staphi. fol. 148. in alia impreſ. fol. 111. num. 52. Pro ſolutione tñ conſiderabam, ꝙ hæc deci. in fi. ſentit contraria procedere, qñ commiſſio habet clauſulam, Rebuſque alijs in actis cauſæ deducẽdis: quia iſta clauſula eſt apta ét futura cõprehẽdere, & in eo ipſo ꝙ Papa concedit commiſſionẽ cum iſta clauſula, ſic conſtat de intentione Papæ, q̃ ſufficit, vt dicit hæc dec. i finalib. verb. vel ſecũdo dici poteſt, & hanc credo eſſe verã intelligentiã, ꝙ
4 hæc dec. procedit, qñ † exprimitur in commiſſione certa & ſpãlis cã, pp quam ius cõpetit in beneficio: puta ꝙ fuit dictum, ſuper beneficio mihi ſpectãte virtute præſentationis, ſeu electionis quã peterem confirmari: in deci. verò ſequenti impetrans de aliqua certa vel ſpãli cã non fecit mentionem, ſed generaliter propoſuit rẽ ad ſe ſpectare, vel reũ ſibi obnoxiũ, & hoc caſu non eſt mirum, ſi liqueat poſtea, ét ex cã de nouo ſuperueniẽti, de bono iure actoris, ꝙ Auditor põt cauſã expedire. Et hanc diſtinctionẽ, iudicio meo optimè probat text. in c. Abbate ſanè. de re iu. lib. 6. ver. ſed ad hoc pars veſtra rñdit. pro quo vide oĩno Soci. regula, Ius ſuperueniẽs. Iſtis tñ obſtare vr̃ deci. Aegi. 47. de iud. vbi,
5 † ſi quis egit virtute gratiæ obtentæ bñficio vno certo modo vacãte, poteſt obtinere virtute alterius gratiæ obtentę ſub alio modo vacandi. ſed aduertendũ eſt, ꝙ dec. Aeg. pcedit, qñ commiſſio eſt generalis, vt ſuprà. nã licèt ſibi ius cõpeteret ex vno capite, tñ in commiſſione non reſtringit ſe ſuper illo capite tm̃, ſed commiſit cauſam ſuper tali beneficio ad eum ſpectante. Gomes tñ in cõpendio ſignatur. nu. 76. rñdet ad hanc deciſ.
6 Aegi. ꝙ aliud eſt in prophanis, in qbus † iudex non põt iudicare ſuper ſuperuenienti; cõtra deci. ſeq. in terminis, & Staph. dũ tract. de literis iuſtitiæ. ver. non datur cõmiſſio ſuper cauſis motis, & mouendis fol. 174. & ſequenti, & in alia impreſ. fol. 128. allegat iſtas dec. & nihil ſoluit, ſed tranſit ſicco pede, vt ibi per eum. Tñ Caſſ. in deci. 33. ſuper regu-
7 lis. nu. 6. dicit † iudicẽ poſſe procedere virtute gratiæ, Si neutri ét ſi priores literæ paterent mille defectus. Et ita dicit ét Gomes in 7. q. regulæ d̃ idiomate, & 7. q. regulæ de nõ iudicando iuxta for. ſupplicationis. Si tamẽ commiſſio eſt ſpãlis, putà ſi quis diceret ſe præſentatum, & in cõmiſſione peteret committi Auditori, vt vocatis vocãdis eum inſtitueret, vel beneficium ſibi cõferret, iuxta clem. Auditor. de reſcr. & tunc crederem Auditorem non poſſe in vim gratiæ, Si neutri, procedere pp prædicta: niſi dicatur, vt alias dictum fuit in quadam cauſa, ꝙ per literas, Si neutri, ſatis dabatur iuriſdictio Auditori, quod credo veriſſimum: quia in illis cõmittitur, ꝙ ſi per euentum litis ſibi conſtiterit neutri litigantium ius competere, adiudicet beneficium impetranti. Et hic eſt, ꝙ illa noua gratia eſt intimanda, vt dicit dec. 13. infra de dolo & contu. & ſic illa intimatio habet quodammodò vim citationis licèt fortè intimanda non ſit, qñ commiſſio cauſæ principalis fuiſſet generalis, vt vr̃ innuere Collector illius deciſ. Ideò commiſſiones ſuper latiſſimis verbis ſunt concipiendæ. Et ſcias ꝙ Domini ſecuti fuerunt d. dec. Aegi 47. de iud. de qua ſupra num. 4. in vna Guilchen. coram R. D. ProſPero de ſancta Cruce, nobili Romano, & epiſcopo Chiſſamen. & nunc apud ſereniſſimum regem Romanorum ſedis Apoſtolicæ nũtio, & domino meo colendiſſimo, qui ob eius optimas virtutes, & acutiſſimum ingenium in 22. aduocationis, & in 27. ſuæ citatis annis ad Auditoratus officia promotus eſt.

EPITOMAE.

Commiſsio impetrata ſuper bonis poſt impetrationem, vel litem conteſtatam ceſsis, ſeu donatis valet, & tenet.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio ſeu donatio facta per tertium lite pendente alicui litiganti valet.*

DECISIO XIX. aliàs 176.

Commiſſio impetrata ſuper bonis non tunc, ſed poſteà ante lit. conſt. impetranti ceſſis, & donatis valet, & tenet: imò ſm
1 aliquos, ſi ceſſio † vel donatio fieret poſt litis conteſtationem valeret, & teneret. per c. abbate ſanè de re iu li. 6. Ratio, quia ius ipſius impetrantis cõmiſſionẽ impetratã non

inficit

inficit ipſo iure : quia ſic tales exceptiones
contingentes negotium principale poſſent a
obijci contra literas : & litis conteſtationẽ
impedirent, contra caſum c.1.de lit.conl.li.
6 & cõtra no. per Inn.in c.ex parte B.de for.
comp.& eſt caſus in d. c. Abbate. Contrariũ
aũt dicere eſſet inducere, aut impetrationẽ
commiſſionis non valere, aut impetrantem
omninò non ius habere, quod eſſet abſur-
dum.ergo ex quo inferebatur alia cõcluſio,
ꝙ ceſſio facta alicui litiganti per tertium li-
te pendente valet, & tenet, vt leg & not.in c.
2.vt lite penden.in cle. per Inno. in addit.&
eſt.tex.in d.c. Abbate ſanè.

HAEC deci contrariatur proximè præce
denti, vt eſt dictum ſuper ea. Aduerte
tñ, ꝙ in tex præſentis deci.deficit copula, &,
poſt illa verba cõtra literas, & ſic ſenſus de-
ci.quæ benè non intelligitur, erit, ꝙ licet nul
lum ius competeret impetranti commiſſio
nem generalem, nihilominus valet cõmiſ-
ſio: aliàs ſi non valeret commiſſio, ꝓꝑ non
ius impetrantis, poſſet reus dando de nõ iu-
re actoris impedire litis conteſtationem, di-
cendo, dñe Iudex non habetis iuriſdictionẽ:
quia ante impetratam cõmiſſionem actor
nullum ius habebat, & ſic eſſet diſcutiendũ
de meritis cauſæ ante lit. conteſt. & hoc vo-
luit dicere Staphi.fol. 174.& 128 in alia im-
preſ.& licèt ipſe non det exemplũ: hoc poſ- a
ſet procedere, ſi narrans in commiſſione ſe
prouiſum ab ordinario, peteret committi
cauſam ſuper beneficio vacante per obitum
apud ſedem, quo caſu iuſtè denegaret cau-
ſæ commiſſio, vt ipſe dicit: quod tñ rarò e-
uenit: quia commiſſiones artificioſæ conci-
piuntur ſub verbis generalibus. A.M P.

EPITOMAE.

Commiſsio cauſæ in eo ſtatu, in
quo eoram primo Auditore, valet
de ſtatu cauſæ aliter non expreſſo:
de eo enim ex actis conſtabit.

SVMMARIVM.

1 *Mentio debet fieri de ſtatu litis.*
2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, &c.*
3 *Mentio de pluribus eſt fienda, vt hic.*

DECISIO XX. aliàs 214.

a SI cã cõmittatur in eodẽ ſtatu, a in quo e-
rat corã primo Auditore, valet cõmiſſio:
licet ſtatus cauſæ non exprimatur ſpãliter.
& eſt ratio: qa per acta primi Auditoris po-
terit leniter, & ſtatim conſtare, in quo ſtatu
eſt cauſa arg.l.nominatim, ff de cond.& de-
mon.aliàs ff. de lib & poſt. & ſic non obſtat
c.inter monaſterium, de re iu.& de dolo &
cont.c.ex literis, cum ibi no.hoc verum ſm
aliquos, niſi per eiuſmodi commiſſionẽ ad-
uocaretur cã in totum à primo Auditore:
quia tunc de toto proceſſu ſm eos oportet
fieri mentionem argu. not.in loco præall. &
in c.audita.de reſti.ſpol.in c.cæterùm.de re-
ſcr & ibi per Inno Reſpondebatur quòd ad
hoc ſufficeret, ſi i cõmiſſione petebatur cer
tam cauſam commiſſam certo Auditori al-
teri cõmitti, ſubdendo clauſulã conſuetam,
cuius cauſæ ſtatum dignemini hr̃e pro exp̃ſ
ſo: tunc.n. Papa committendo alteri, vr̃ ex
certa ſcientia committere, & ſtatum cauſæ
pro expreſſo hr̃e.arg not. in loco præalle. &
in hoc finaliter omnes remanſerunt. Et de
materia, qualiter ſ. valeant literæ per ſubre-
ptionem impetratæ, dic vt notat. per Ioan.
Monach.in c.ſi.de fil.presbyt.

ADDITIO.

a Statu. Adde Anto. But.conſi. 95. incip. viſis
bis quæ leguntur, & deciſi. 11.eo.tit.in anti.
& Geminia.conſi. 120.

ANte oĩa aduerte, ꝙ text.eſt corruptus,
dum allegat l. nominatim, ff.de cond.&
dem. Vult dicere, ff.de libe. & poſt.Intellige
1 † tñ deci.hanc, qñ cauſa committitur alteri,
ꝓꝑ abſentiam primi, vel mortem, vt quoti-
die euenit in Rota, & idem eſſet, ſi cã com-
mitteretur eidem, vel iudici ordinario, ſm
Fely.in c. cæterum, de reſcri.& in c.ex lite-
ris, de offi.dele.facit deci.4.Biſig.hoc ti.in fi.
vbi vide latè. Qñ verò cauſa auocatur ab v-
no, & committitur alteri, tunc eſt fienda men
2 tio de ſtatu litis, ſaltem per † clauſulam, cu-
ius litis ſtatum, &c. vt dicit expreſſe deciſio
iſta Cum iſta deci.cõcordat. deci.11.hoc ti.
in anti.& Caſſ. deci.hoc tit. licèt expreſſe nõ
approbet eam valere, ſed dicit, ꝙ hæc ſurre
ptio nõ vitiat ipſo iure, cũ reſcriptũ non ſit
auocatoriũ, & ſic ſentit, ꝙ ope exceptionis

inficeretur talis commiſſio: cauti tñ procuratores ſemper apponũt clauſulã, Cuius litis ſtatũ, &c. ad tollendum ſurreptionẽ. Contra hoc tñ facere videtur deciſi. 6. ſuprà eo. vbi
3 ſufficit fieri mẽtionem, ꝙ cauſa pendebat coram alio, & nihil dr de ſtatu cauſæ exprimendo, quam deciſ. intelligo procedere, qñ corã primo lis nõ erat habita pro conteſtata, pp not. per Fely. in c. ceterum, de reſcrip. col. 4. vbi dicit, ꝙ in datione adiuncti eſt fiẽda mentio de reſcripto, qñ lis conteſtata coram primo, & ꝙ qñ lis eſt conteſtata, debet etiam fieri mentio de proceſſu, dicens etiã ꝙ nõ ſolum de reſcripto debet fieri mẽtio, ſed de omni notabili clauſula, in eo appoſita: puta ꝙ cũ erat cõmiſſa ſummariè, prout in beneficialibus, vel cũ clauſula, appellatio ne remota. Qñ autẽ non ſit fiẽda mentio de proceſſu in hoc caſu? habes decẽ fallent. per eũ ibi f. 2. 3. & 4. col. Et dicit dec. 20 hoc titulo in antiq ꝙ etiã qñ cauſa de partibus auocatur, de tali pendentia eſt fienda mẽtio, & idẽ dicit Aegi. dec. 4 de reſcr. ẽt ſi cauſa penderet coram dñõ temporali. Et dum dicit, qñ alius iudex ſurrogatur in locum alterius, ꝙ non eſt fienda mẽtio de proceſſu primi, vide aliquid ſupra deci. 11. vbi notaui, qñ ſecũdus intelligatur ſurrogatus in locum primi, qđ procedit i iudicialibus, non aũt in gratioſis, vt per Aegi. dec. 338. hoc titu. Et ad hanc dec. facit alleg. Lap. 88. col. 4. Et qñ in impetratione literarũ gratioſarũ ſit fiẽda mẽtio de lite, habes deci. Aegi. 2. vt lite pẽden. dec. 48. & 52. de reſcrip. & deciſ. 12. de præb. & facit dec. Biſig 4. hoc tit. & deciſ. Caſſa. 18. de pb. Et faciũt no. per Fel. in c. nonnulli. de reſc. in 2. fallen. & in c in noſtra. eo. ti 3. correl. & in c accedentes de præſcr. de clauſula, Pro expreſſis, de qua hic poſt Butri. conſi. 2. vide conſi. Soc. 271 2 parte Ant. Maria. Papax.

E P I T O M AE.

Gratia tertia faciens mentionem de ſecunda, & non de prima nondum extincta, licèt in ſecunda prima ſit oblata dimitti, non ualet.

DECISIO XXI. aliàs 220.

SI. A habẽs gratiam, In forma pauperum, impetret aliquod vacans beneficium, aſſerens ſe dimiſſurũ prædictã gratiã, In forma pauperũ poſtquàm pacificã poſſeſſionem dicti beneficij vacãtis fuerit aſſecutus, & antequã poſſeſſionẽ pacificam huiuſmodi benefi. cij habeat, impetret aliam gratiã iterum de alio beneficio vacãte, faciendo mentionẽ de ſecũda gratia, & nõ de prima, ſcilicet quam habuit In forma pauperum: Fuit cõcluſum per omnes hanc vltimam gratiam fuiſſe, & eſſe ſurreptitiam pro eo quod non fecit mentionẽ de prima gratia, quæ adhuc manſit in ſuo robore: nec erat extincta ante aſſecutionem huiuſmodi ſecundi beneficij per ipſum impetrari, & poſſibile foret ipſum nũquã aſſequi: & ſic ſemper primam gratiã retinebit & vigore illius aliquod beneficiũ cadẽſ in gratiã ſuam poterit acceptare: & quia de illa non fecit mentionem, ergo, & c. de reſcr. c. in noſtra. c. ſi proponente. & c. ad audientiam. a
b 2. de præben. c. ſi motu proprio. lib. 6. b

A D D I T I O N E S.

a Si. A. Hæc deciſ. eſt clara, & cum ea cõcordat dec. 40. de conceſ. præb. in ant. & Fel. in c. in noſtra cortela. 14. de reſcr. facit mentionem iſta deciſi. allegando aliam deci. quam non reperio. Ant. Mar. Papax.

b Lib. 6. Adde ad confirmationem quæ ponit Fely. in c. nonnulli. de reſcr. 13. col.

E P I T O M AE

1 Si cauſa committitur cum poteſtate citãdi reum in partibus ſeruanda eſt forma Cle. cauſam de electio.

S V M M A R I V M.

1 *Citatio quomodo exequenda in partibus.*
2 *Citatio quomodo exequenda, quando agitur de ſimplici beneficio, & quando de curato.*
3 *Citatio quomodo exequenda, quãdo quis habet parœcialem, & habitat in alia domo ſeparata.*
4 *Reſidere debent clerici in beneficijs ſimplicibus.*
5 *Citationis exequenda forma in prophanis.*
6 *Citationis executio quãdo agitur de parœciali.*
7 *Citationis executio, quando agitur ſuper canonicatu, vel alio beneficio ſimplici.*
8 *Diligentia fienda de reperiendo, & quòd ſtatur iuramento.*
9 *Citari an debeat procurator extra curiam, & quando.*

10 Pro-

10 *Proteſtari debet aduerſario, ꝙ ſeruiat, quando agitur ſuper beneficio conſiſtenti in diſtributionibus, & non ſufficit proteſtari procuratori.*
11 *Citatio originalis ſemper affigenda eccleſiæ.*
12 *Copia eſt ſemper danda expenſis citantis, præterquam in executorialibus.*
13 *Copia concordans cum originali danda eſt.*
14 *Citationis executio cum verbo, publicaui, eſt bona, ac ſi dictum fuiſſet, legi.*
15 *Copia non eſt danda expenſis citantis, quando fuit dimiſſa copia in eccleſiis.*
16 *Citatio contra vniuerſitatẽ quando exequẽda.*

DECISIO XXII. aliàs 228.

VOluerunt, & ordinauerunt, Dñi, ꝙ qñ
1 committitur cauſa de ſpeciali mãdato
a cum poteſtate citandi *a* in partibus, ꝙ in
modo citandi per omnia ſeruet forma Cle.
cauſam electionis, de de elect. ita ꝙ ſi nõ fiat
diligentia de perquirendo perſonam citãdã
in loco domicilij, ſi tutè id poſſit fieri: licet
b fiat citatio in bñficio *b* de quo agitur ẽt ĩ ec-
cleſia cathedrali, non ſufficit ẽt ſi aliquis de
eccleſia aſſerens ſe procuratorẽ citãdi, dicat
citandũ fore abſentem, & petat, & recipiat
copiã huiuſmodi citationis, niſi cõſtet de ꝓ
curatorio legitimo ad hanc cauſã id aſſeren
tis, arg. eorum quæ no. in d. Cle. cauſam. & c.
conſtitutionem, eo tit. in Cle. & c. procura-
tor. de elect. lib. 6. per Ioan. And. in nouel.

ADDITIONES.

a Citandi. Adde de citatione in c. fi. de eo qui
mittit in poſſeſ. qñ contra vagabundum per
Inn. & ibi per Abb. & inf. de appe. deci. x. vbi
poteſt limitari iſta, qñ agitur de parœciali.
b Beneficio. Intelligas de bñficio non curato:
alias benè ſufficeret ibi facta citatio & in ca
thedrali: vt in deci. x. incip. item ꝙ in cauſa
beneficiali. infra de appellatio.

1 HIC habes † formam exequendi citatio
nes, quæ non exequuntur per edictum:
de quibus per edictũ exequẽdis, fuit dictum
ſuprà deciſi. 5. De materia autem intimatio
nis appellationis dicam ſuper deciſio. x. de
appel. Et quia Caſſad. deciſi. 1. de appella cla
rã loquitur ſuper vtraq; materia, vide eum
ibi omninò. Cum hac deciſi. concordat d.
2 deciſi. x. infra de appella. vbi quãdo † ſumus
in beneficio reſidentiam nõ requirente, tũc
debet fieri diligentia in domo: ſecus tñ di-
cit, qñ agitur de parœciali, ſeu alio benefi-
cio reſidentiam requirente: quia tunc ſuffi
cit intimare in tali beneficio & cathedrali
illius loci. Et idem dicit deciſi. 83. eo. tit. de
appe. in antiq. & clarius hr̃ per Aeg deci. 23.
de iud. deci. 31. de præben. Et facit etiam ad
materiam iſtam Aegid deci. 36. de iudic. &
deciſi ſequen. quæ deci. procedunt, iudicio
meo, quando taliter citatus non probaret,
ꝙ habebat aliud domicilium, ipſi citati fa-
cienti, vel publicè in loco illo notum: quia
ſi id probaretur: non ſufficeret executio ci
tationis facta in parœciali de qua tractatur:
quia eſſet de directo contra cle cauſam, de
electio. in qua habetur, ꝙ debet fieri diligẽ-
tia ad domum, & ſi domus in remotis exi-
ſtat, debet intimari in cathedrali loco do-
mus, & vtroque caſu videlicet, qñ fit ad do-
mum, vel ad cathedralem, vt exponit gloſ.
ibi, debet exequi ẽt ĩ beneficio, vel eccleſia,
de qua agitur: licèt ſm̃ formam ipſarum ci
tationũ debeant etiã exequi in parœciali,
3 ſub qua citandus degit, & morat̃. Igit̃ † tu-
tius eſt, quod ſi quis hẽt aliã domũ, quod ad
illã fiat diligentia, & in parœciali ſub qua
domus exiſtit, ac beneficio, de quo tractare
tur. Videmus. n. ſæpè vnum Bononien. ẽt no
bilẽ, & bene cognitum, hr̃e parœcialem Imo
lę: qui ſm̃ aliam opinionem eſſet citãdus ad
ad illam parœcialẽ, & cathedralẽ Imolẽ. qđ
tutũ eſſe non crederẽ, ratione, de qua ſupra.
4 Poſſet tñ attentari, ꝙ † idem eſſet ẽt in bene
ficijs ſimplicibus, in quib. etiam clerici de iu
re cõi tenentur reſidere: vt late per Silua. in
tracta. ſuo de beneficio, 4. par q. 3. Et dum di
xi ſufficere, ꝙ eſſet publicè notũ domiciliũ,
id ſufficeret ad transferendum onus proban
di contrarium in aduerſarium, facit deciſ.
vltima, infra de proba. Aegid. tñ deci. 18. de
iud. dicit, ꝙ ſufficit executio facta in parœ-
ciali, & illa de qua agitur, ac collegiata op-
pidi, vbi eſt illa eccleſia, dũmõ pars iuret, ꝙ
non potuit apprehendere aduerſarium vel
procuratorem, licet ſeruata non ſit forma d.
cle cauſam. Aduerte aũt in citationib. quæ
5 mittuntur ad partes, ꝙ † ſm̃ ſtylũ curię dat̃
forma diuerſa. Nam in prophanis dicitur,
ꝙ reus citetur perſonaliter, ſi fieri poterit:
ſin autẽ ad domũ, & ad parœciam ſuam, fa-
cta diligentia de reperiẽdo eũ perſonaliter,

ſi fieri poterit, & ſi ad domum non patet tutus acceſſus, tunc in parœciali ſub qua de-
6 git, & cathedrali. Alia † eſt ēt forma qñ agitũ de parœciali: quia facta diligentia de reperiendo perſonaliter debent citari in domo, ſi pateat tutus acceſſus ad eam, alioquin in parœciali de qua agitur, & cathredali, & parœciali de qua degit. Et ſic patet eſſe exequendam in domo, ſi habet domum, quam tñ in dubio habere non præſumitur, ex quo tenetur reſidere in parœciali: ꝑ ſupra dicta. Alia
7 † eſt ēt forma qñ agitur ſuper ſimplici beneficio: quia tunc non citatur ad illud beneficium, ſed prout in prophanis: niſi ſit canonicus: quia citatur etiã in eccleſia, vbi eſt ſitus canonicatus. Et dum dr̃. ſi ad domũ non patet tutus acceſſus, attende ꝙ nõ loquitur in caſu cle. 1. de iud. id eſt, non loquitur de domo tm̃, ſed de domicilio, quod comprehendit totam ciuitatem. Bar. in l. domicilium. ff. ad muni multi. n. narrant in hoc ꝑꝑ iſtã dec. dicentem, ꝙ ſufficit ſeruare formam d. cle.
8 cãm. Ideò aduerte, ꝙ † ſemper in executione citationis debet dici, ꝙ fecit diligentiam de reperiendo eum perſonaliter in ciuitate illa, in qua citandus eſt, vel eius domo, & ſi nõ habet ibi domum, tunc cautius eſſet, ſi diceretur feciſſe diligentiam de reperiendo domum, & propterea eum citaſſe in cathedrali loco domus, & in parœciali, vel beneficio, de quo agitur: ſi tñ non ſint apppoſita verba ꝑdicta de diligentia, ſtabitur iuro partis, ꝙ ſit facta: vt per Aegi. d. dec. 18. de iudi in ſi Cogita tñ, quia d. dec. 83. de ap. in anti. dicit, ꝙ non debet hæc diligentia fieri ad domum, qñ agitur de parœciali, ex quo tenetur ibi reſidere, & credo illã decr. veriſſimã, niſi aliud ex aduerſo probetur: licet melius ſit facere talem diligentiam: poſſet tñ ſaluari executio. ſi facta non ſit talis diligentia, vt tm̃ fuit de anno 1546. in vna Feretrana parœcialis coram D. Rauellen. dixerunt. n. Dñi, ꝙ ſatis fuit illum fuiſſe citatum in cathedrali, & parœciali, in qua tenebatur reſidere. Cautius
9 ēt foret, qñ † aliquis habet procuratorem in cã, quæ auocatur de partibus ſi non reperto principali citetur procurator, vel diceretur facta diligentia de reperiendo ēt procuratorẽ, ꝑꝑ verba d. cle. ibi, vel procuratorẽ talem non inueniri, & ꝑꝑ d. deci. Aegi. 38. de iud. vbi dicit, ꝙ ſufficit citare procuratorẽ. Tñ nunquam audiui hæc ſeruari in executione citationum, ſed bene in intimatione appellationum, de qua loquitur propriè d. cle. vt ſentit Aeg. dec. 4. de appella. crederem bene citandum eſſe procuratorẽ, qui in prima inſtantia dediſſet mandatum generale, præſertim ſi eſſet cum clauſula, Etiã ad comparendum in Ro. Curia quia d. cle. dicit, vel procuratore in dicta cã ſpecialiter cõſtituto, licet alias non ſufficiat proteſtari procuratori, vt fuit dictum in vna Conchen. portionis corã
10 d. Veſtano. ꝙ † ad hoc, vt quis poſſet condẽnari de diſtributionib⁹ quotidianis neceſſariũ erat proteſtari aduerſario, & nõ ſufficiebat proteſtari procuratori. Et licet ſm̃ formam d. cle. cauſam & dec Caſſ. 1. de appel citatio
11 † non ſit affigenda, qñ non citatur quis per edictũ tamen cautius eſt, ꝙ ſemper origina
12 lis citatio ad eccleſiam affigatur, & † copia dimittatur, vt dixi ſupra d. dec. 5. Et licet Vitali. in d. cle. cauſam, teneat qñ quis citatur ad domum, copiam tunc dãdam expenſis petentis, tamen contrariũ ſeruatur, niſi in executorialibus. propter earum formam, in quibus dicitur expreſſe, ꝙ detur expenſis petentis: vt de hoc late dixi d. dec. 5. Et aduerte ꝙ ſemper in executione apponas illa verba,
13 Copiam dedi cum originali cõcordantem, & auſcultatam. propter verba tex. d. cle. requirentia ſcripturam authenticam: ponderã do tex. ibi, copiam modo præmiſſo heri appellato. ſupra enim loquens de copia, dixerat ſub ſcriptura authentica. & pro hoc etiã facit dec. 26 infra de app. licet, dicat, quòd quando legitur citatio, ſufficit copia ſimplex, niſi petatur ſub ſcriptura autentica tamen etiam executio ſaluaretur ſine dictis verbis cum originali concordanti: quia eſt præſumendum pro notorio. Et licet tex. d. clemen. non dicat dandam eſſe copiam, & ſit magna altercatio inter Dd. qui arguũt in materia libelli: tamen communis opinio eſt, quòd non detur expenſis actoris, ſed Rei: vt refert Felyn. in cap. 1. de libelli obla. & Bar. ibi relatus & alij plures dicunt attendi debere conſuetudinem: quæ in effectu eſt talis in hac materia, ꝙ detur copia expenſis citari facientis. Et in veritate, qui dicũt nõ eſſe dandam copiam, fundantur, quia poterit de facili illã hr̃e à notario cauſæ, vel videre originale: quæ rõ nõ militat in caſu iſto: q̃a poterit citari ruſticus, vel mulier, qui nõ intelligent quid dicat citatio: & deinde, ꝙ notarius,

rius, qui citauit, recedat de illa ciuitate: & iſti tales, non poſſent amplius hr̄e copiam, prout in caſu præcedenti, nec poſſent conſulere peritiores, & ſic nec mittere procurato-
14 rem inſtructum. Et aduerte † pro ſaluandis executionibus factis, ꝙ etiã verbum, publicaui, importare poteſt lecturam, vel eundẽ effectum. Nam tex. in d. cle. in princi. dicit, ꝙ qñ legitur, citatio, non eſt danda copia, niſi petatur. & in §. quod ſi forſan ſimiliter dicit, ꝙ facta publicatione non eſt danda copia, niſi petatur: prout in caſu præcedenti, & ſic iſti duo caſus æquparãtur à lege. & hoc ẽt patet ad ſenſum, quia non video quõ fieri poſſit publicatio, niſi legatur citatio in præſentia plurium, & in loco publico. dicendo igitur ꝙ publicauit, ſatis vr̄ dicere ꝙ legit. Nam publicatio proceſſus, teſtium, & inſtrorum, non fit, niſi legendo, vel per notarium, vel per partẽ, cui datur ipſa publicatio. vt hr̄ per Bal. in l. 2. C. quemadmodum teſta. aper. & per Spe. in titu. de inſtru. edi. §. omnino. in
25 vlt. charta. Crederem bene ꝙ † facta publicatione modo prædicto, ſi reus vellet hr̄e copiam, eſſet danda ſumptibus ſuis: quia ſatis eſt, ꝙ vna, vel duæ copiæ fuerint dimiſſæ cũ tex. nõ dicit, ꝙ ſint dandæ plures copiæ, ſed vna, qñcunq; fuerit petita De hac materia ẽt videbis infrà de dolo & cont. ſuper dec. 8. & 11. habes ẽt latè de hac materia per Soci. in tract. cit. præſertim in 17. arti. principali, vbi ponit multas pulcherrimas qõnes ſuper citatione ad domũ facta, quas vide per te, & ponit late de citatione cõtra intereſſe putante, in 22. arti. & ſeq. Et ſuper dec. 8. videbis, quid ſi reus malè citatus cõpareat, & an ſufficiat probari ſcientiam, qñ nullo modo cita
16 tus fuit. Et quia qñ † citatur vniuerſitas, vel collegium in forma citationis, eſt clauſula, ꝙ citentur Communiter, vel diuiſim, propter quã clauſulam ſunt qui credunt, ꝙ ſufficiat citare perſonas particulares vniuerſitatis ẽt extra collegium. Aduertendum eſt, ꝙ illa verba intelliguntur iuxta iuris diſpoſitionẽ, videlicet quòd ſi facta intimatione capitibus Collegij, & ipſi noluerint congregare Collegiũ, ꝙ tunc pñt citari particulares, vt ſuprà, & ita ſeruatur in practica. pro quo vide Soc. in arti. 20. q. 20. & ibi etiam q. 19 habes quõ citetur pupillus, & minor, videas eum, quia non intendo tranſplantare. Anto. Maria Papaz.

EPITOMAE.

Auditor habens duntaxat articulum grauaminis vigore ſpecialis cõmiſsionis, continẽtis alia quàm grauamen actum, procedere non poteſt niſi prius articulo grauaminis expedito.

SVMMARIVM.

1 *Articulus grauaminis prius debet expediri.*
2 *Clauſula, Cum toto negotio principali, quid operetur.*
3 *Clauſula, Quam, & quas, comprehendit & introducit æquè principaliter negotium principale. & nu. 8.*
4 *Clauſula, Quam, & quas, operatur effectũ ſuũ, etiam ſi commiſſio quo ad partem principalem ſit ſubreptitia, & inhibitio afficit.*
5 *Cauſa in curia commiſſa nunquam reuertitur ad partes.*
6 *Clauſula, Quam, & quas, quando cauſa committitur extra curiam.*
7 *Cauſa commiſſa Cardinalibus nunquam committitur inferioribus.*
9 *Cauſa nullitatis, et appellationis commiſſa, vtraque venit æquè principaliter, adeò ꝙ deſerta appellatione procedi poteſt in cauſa nullitatis.*
10 *Proceſſus ſuper negotio principali parte non opponente quando valeat omiſſo articulo appellationis.*
11 *Clauſula, Appellationis, & totius negotij principalis ſine dictione, cum, tunc negotium principale venit æquè principaliter.*
12 *Proceſſus ſuper negotio principali eſt bonus, ſi partes conſentiãt omiſſo articulo appellationis. & ſic nota ꝙ iudex habet iuriſdictionem.*
13 *Intellectus deci. Aegid. loquentium de negotio principali.*
14 *Proceſſus ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis etiam de conſenſu partium extra curiam non valet.*
15 *Deſerta cauſa appellationis in curia, an cauſa reuertatur ad primum iudicem.*

DECISIO XXIII. aliàs 127.

SOluerunt & ordinauerunt Dñi concorditer, ꝙ licet plures cõmiſſiones ẽt de ſpẽli mandato habentes etiam clauſulas, Quòd ſi

ſi per itformationem,&c. dirigantur, & prę ſentētur alicui de dominis Auditoribus habenti dumtaxat articulum grauaminis: tñ ipſe vigore iſtarum cõmiſſionnm nõ debet, nec poteſt procedere ad aliquem actum: niſi primo expedito articulo grauaminis, quo expedito ſi pronūtiet bene proceſſum,& male appellatum remittet totā cauſam cū omnibus prædictis cõmiſſionibus Auditori primo, a quo appellatum extitit: vt ipſe vigore illarum procedat,& facit, quod mãdatur fieri per dictum Auditorem, cui prædictæ commiſſiones dirigebantur, quia ipſe ei in hoc ſuccedit. Si vero ipſe pronuntiet male proceſſum, & bene appellatum, retinebit torū negotium principale,& de illo cognoſcet:& tunc primo vigore prædictorum commiſſionum procedet in cauſa, vigore quarum nullam habet poteſtatem procedendi, niſi in euẽtū, quo primus Auditor grauauerit: & quia euentus ille euenit, procedet, & facit iuſtitiam in Dei nomine arg. eorum quæ leg. & not.in c. vt debitus. & in c. cum in eccleſijs. & c.cum ſit Romana. de appell.

An.Ma.Pa. Aduerte, quòd in ſummario cadit punctus Ante verba, Vigore ſpecialis cõmiſſionis. Et ſic in effectu habetur in hac
1 dec.q † ſi committatur primo articulus grauaminis,& deinde fiāt mille commiſſiones, quod ſubintelligitur clauſula, In euentum, ꝙ primus index grauauerit, ꝙ prius & ante
2 omnia cognoſcatur. & idē eſt, † ſi committatur cauſa grauaminis vna cum toto negotio principali in eadem commiſſione, vt fieri ſolet, pſertim in cõmiſſionibus de partibus. Et hoc dicit ad literam hæc dec.ſi male ſummata.& clarius dicit etiam dec. Aegi. 26.hoc tit.de reſc.quæ cõcordat cum iſta,& quam ad hoc etiam ponderat Fely.in c.cām quæ.de reſc.nu.36.vbi plura dicit in hac materia.& in c.olim.de except.& Fran.in c.ſæpe.de appe.col.4.& 5.Et ideo cauti procuratores, quando committunt cauſam grauaminis, in eadem cõmiſſione apponunt clau
3 ſulam, Necnon † quā,& quas habent,& mouent, habereq;, & mouere intendunt ſuper tali eccleſia, uel prædio: & ſic æque principaliter, & via indirecta committunt negotiū principale ſub inuolucro verborum: & ita eſt ſtylus, vt refert Gomeſ.in q.38.de infir. reſid.nu. 4.inducendo tex.in c. ſi eo tempore.de reſcript.lib.6.& ſentit etiam Fel.in c. Perſonas.de appel. Et mirum videtur, quòd hæc clauſula. Quam & quas, ſic de facili concedatur, cum ſapiat auocationem. poſſent enim appellari ab aliquo grauamine, & commiti cauſa cum iſta clauſula, poſtquam cauſa eſſet pene inſtructa: prout accidit in vna Bononien. locationis bonorum inter illos de Peregrinis, & Illuſtr. D. Hermetem de Bentiuolis de anno 1547. coram Domino Baren.tunc Rotę Decano, in qua ergo credens ſententiam diffinitiuam eſſe latam contra Peregrinos, cõmiſi cāni appellationis in
4 curia,cum iſta † clauſula, & obtinui inhiberi,& inhibitio fuit præſentata in partibus,& poſt illam iudex ille pronunciauit, ꝙ Domini voluerūt, quod inhibitio efficeret ꝑpter iſtam clauſulam, non obſtante etiam quod opponerent inhibitionẽ nõ afficere poſt cõcluſionem, ſuper quo fuit facta alia deciſ.de qua ſuo loco faciam mentionem. ſed ratio, quare conceditur iſta clauſula, eſt, quia qñ
5 † cauſa cõmittitur in curia ſuper aliquo grauamine, nunc reuertitur ad partes etiam ſuper negotio principali: vt refet Gomes.in 2. q.proęmi. poſtquam igitur ſignatura deliberauit committere cauſam grauaminis, per quam tota cauſa eſt deuoluta ad curiam, nõ inconuenit omnia committi etiam iudici, & quod ſibi æque principaliter committatur negotium principale, in quo tamen nolẽte appellante nunquā proceditur, niſi cognito ſuper grauamine: Si tñ appellatus vult ꝓcedere in negotio principali, ſolet dari commiſſio, Quod præfixo termino ad docēdū de appellatione grauaminis, ac de ꝑtēſi proceſſu, & actis, quo non docto, procedatur in ne-
6 gotio principali. Eſſet † bene aduertēdum ad commiſſiones cauſarum, quæ cõmittuntur ad partes, cum in illis ceſſent prædicta: quia ſi pronuntietur male appellatum ſuper grauamine, cauſa reuertitur ad primum iudicē vt patet inf. Et illud quod dicebā ſupra, cauſas ad curiam deuolutas ēt ſuper negotio principali in curia cognoſcendas, habet locum nedum ſi cauſa de partibus, ſed ēt ſi ab Auditore Cameræ cõmittatur in Rota, vt per Aegi. dec.3.in tit.de app.quinimo procedit etiam a quocunq; iudice fuerit appellatum, ſi cauſa committatur in ipſa Rota, vt dicit dec. 3. inf.de app. in fi & d.deciſ. Aegi. 26.hoc titu.
7 de reſcrip. Eſt bene verum, quòd, † vt dicit d.deciſ.3.cauſæ commiſſæ Cardinalibus, nūquam

quam committuntur inferioribus iudicibus, vt dicit ẽt Sar. in compendio ſignaturæ nu. 48. Et per iſta ceſſat id, de quo dubitatũ fuit in dec. 11. Biſig. de ap. vbi dubitabatur, an ſi Auditor Rotę pronũciauit, bene appellatũ, poſſet ꝓcedere in negotio principali, abſq; noua commiſſione: & ſtante ſtylo de quo ſupra quod totum negotium ſemper cenſetur deuolutum, fuit tẽtum quòd ſic. Sed ſi dicat quis, quid ergo operatur clauſula, Quam & quas, ſi ſemper negotiũ totũ cenſetur deuolutum? R̃ſideo, quod qñ non eſt appoſita iſta clauſula, oĩno eſt pronuntiandum ſuper appellatione: nec põt appellatus dicere, procedatis ſuper negotio principali: ſed oportet eũ expectare ſñiam: quia in negotio principali non põt procedi, niſi poſt latã ſñiam in cã appellationis: nec intelligitur cõmiſſum negotiũ principale, niſi poſt deciſum articu-
8 lum appellationis. quãdo vero † eſt appoſita iſta clauſula, tunc negotiũ principale venit æque principaliter, & ita fuit alias reſolutũ in vna Ferrari. dotis, pro Paſqualetis, contra Herculem Saxonũ. coram bonæ memoriæ dño Nicolao Aragonia. Et facit, quod qñ
9 † committitur cã appellationis & nullitatis, cã nullitatis venit æque principaliter, vt de anno 1548. tẽtum fuit coram R. D. Sebaſtiano Pighino, tunc epiſcopo Ferontino, & hodie Archiepiſcopo Sipontino, & apud sereniſſimũ Imperatorẽ pro ſede apoſtolica nuntio, in vna Bonõſi. crediti. & ideo alias reſolutũ fuit, quòd perempta inſtãtia appellationis, non perimitur cã nullitatis, in cã Salamuntina Abbate, corã dño Veſtano, de mẽſe Ianuarij 1546. niſi eſſet præfixus terminus ad docendum de nullitate. Aduerte tñ, quod
10 Biſig dec. 8. de ap. dicit, quod † proceſſus iudicis appellationis à grauamine ſuper principali omiſſo articulo grauaminis, parte abſente factus, non eſt nullus ipſo iure, qñ pars à principio fuit citata ad totã cãm, licet etiã non fuerit in caſu illo præfixus terminus, ad iuſtificandum appellationẽ: & ideo aduerte, quod ẽt in caſu clauſulę, Quam & quas, licet non præfigatur terminus, proceſſus non erit nullus ipſo iure: vt optime probat iſta deci. licet litera ſit corrupta aliqualiter: ex ea. n. cõſtat, quòd qñ quis eſt citatus ad totã cãm, vt citatus virtute d. clauſulæ, Quã & quas,
11 quòd procedi poteſt, vt ſupra. At † quando eſt commiſſa cauſa appellationis cum clauſula, nec non totius nigotij principalis, intelligitur etiam commiſſum negotium principale æque principaliter: ſecus ſi apponatur dictio, cum, quæ de ſui natura eſt congiungere acceſſorie dictio vero, &, coniungit æque principaliter: vt per Bar. in l. 1. & 3. ff. de fide inſtru: & Fel. in c quãto. de iud col. 3. habes tamen dec. Aegid. 8. de cauſ poſſe. & propriet. & deciſio. 44. de appellation. vbi dicit non venire negotium principale, etiam ſi ſit dictum, Nec non cauſam negotij principalis, niſi partes inſtent. pro quo vide inf. de cã poſſeſ. ſuper deciſi. 1. Quando autem commiſſio non habet iſtam clauſulam. Quam & & quas, Aegid in deciſio. ſuis ſatis variauie. Nam in deciſ. 25 de appellat. dicit ſimpliciter, ꝙ auditor poteſt omiſſo articulo appellationis a grauamine, procedere ſuper negotio principali: & idem ſimpliciter dicitur in deciſi. 4. de foro competen. in antiq pro quo etiam facit deciſ 9. de appel. in eiſdem, vbi ſi poſt appellationem a grauamine eſt lata diffinitiua, iudex ad quem datus ſuper vtraque appellatione non debet cognoſcere de grauamine tãtum, ſed procedere ſuper vtroq;. Alibi dicit Aegid. quòd poteſt procedere ſuper negotio principali, reſeruatis expenſis, vel ſaluo iure expenſarum, vt in deci. eiuſdẽ 7. in fi. & deciſi. 3. tit. de appellationib. vbi dicit hoc procedere ſolum quando cauſa committitur in rota: ſecus, ſi ab ordinario appelletur ad Metrop. vt in d deciſi. 7. & d. deciſ. 3. de appel. inf. quamuis deciſi. Aegid. 26 de reſcipt. dicat. quòd etiam Auditores Rotæ iuriſdictionem ſuam multum reſtringunt, ſentiens ibi, ꝙ non poſſunt cognoſcere de principali, contra prædicta. Dicit tamen quòd
12 † iudex de partium conſenſu, procedere poteſt i negotio principali, in d. dec. 3. pro quo facit deciſ. Fatto. dub. 61. & d. dec. 3. de appe. inf. & deciſ. 63. & 71. de appel. in antiq. Imò Aegid. in d. deciſ 3. de appellat. dicit, quòd de cõſenſu ſolius appellãtis iudex inuito appellato poteſt procedere ſuper negotio principali. Et hoc dicit Aegid. dec. 17. de probation. clariſſimum, quia quis poteſt renunciare priuilegio ſuo, quo ſtãte, iſta clauſula potius operetur pro appellario, quam pro appellante. Ideo caue qñ apppellatus eſt poſſeſſor, ne apponas iſtam clauſulã, ne appellatus poſſit ex illa ſe iuuare modo quo ſupra etiã
13 † deciſ. Aegid. & aliæ, de quibus ſupra dum dicunt,

dicũt, ꝙ iudex procedere poteſt in negotio principali omiſſo articulo appellationis, ſic indiſtinctè loquendo, intelligi debent inſtante appellante, ꝑ ſuprascripta: quia iudex nũquam procedit, niſi parte inſtante, nec inſtante appellato tñ procedere poſſet, vt ſupra: licet Faſtoli, vbi ſupra, dicat, ꝙ appellatus pôt inuito appellante inſtare, ꝙ procedatur ſuꝑ vtroque, qñ non eſſet appellatum à grauamine, ſeparato à negotio principali: ſed ibi vterque appellauerat, & agebatur de cẽſuris.

14 Nota † tamen, ꝙ iſte conſenſu, partium nõ operatur extra curiam: quia partes non pñt conſentire ꝙ cã nõ reuertatur ad ordinariũ, ad euitandum colluſiones, vt dicit d. deciſi. 3. de appell. in 3 addit Et licet d. dec. Aeg. 7. de appellatio. dicat contrarium, videlicet, ꝙ ſi Metropolitanus, ad quem fuit appellatũ, procedat ſuper negotio principali parte non opponente, tenet proceſſus, illud forte eſt ratione taciti cõſenſus. Dicta uero deciſ. 3. procedit in conſenſu expreſſo: multa enim tacitè fieri ꝑmittuntur, quæ expreſſe fieri prohibentur. facit id, quod dr̃ de procuratore, qui pôt tacitè permittere ſniam tranſire in rem iudicatam, non tñ poteſt renuntiare appellationi, vt no. in l. cum quid, ff ſi cert. pet. dicit tamen d. deci 7. ꝙ ſi eſt Papa, vel talis iudex, qui poſſit adiri per querelam, ꝙ tunc partes pñt conſentire. Et idem dicit Bſig. deci 6. de app in antiquioribus, vbi ẽt tractatur, qñ articulus grauaminis nõ recipit diuiſionem à negotio principali, vt qñ appellatur à diffinitiua, & an poſſit cognoſci de nullitate omiſſo articulo appellationis, pro quibus facit al leg. Lapi 98. Et ad iſta facit dec. Aegi. 39 de

15 appellationib. vbi loquitur, † quando cauſa eſt deſerta in curia, an iudex debeat remittere iudici à quo, & an tunc requiratur noua cõmiſſio pro quo facit deciſ. prædicta Bſig. 11. de appellat quę etiam notanda eſt in hac materia, vbi dr̃, ꝙ poſtq̃ Auditor Rotę pronuntiauit malè appellatum ſuper grauamine, non pôt procedere in negotio principali ſine noua commiſſione, ꝑp facilem aditum ad Papam. quod verum credo, ſi primo commiſſio non haberet in corpore aliquid de negotio principali, propter hanc deci. Et ad hãc materiam poſſent applicari dec. Aegid. 2 de offic. deleg. deciſ. 1. de iudic. deciſ 4 de præſumptio. & deciſ 45 de appell. & no. per Felyn. in c. G. perpetuus. de offic. deleg vbi hſ, ꝙ quis teneatur iuſtificare appellationem, & exhibere acta, & proceſſum de partibus. Et ad prædicta etiam faciunt no. per Fely. in cap olim. de except & per Staphi fol. 171. in tract. de literis iuſtitię. verſ. quando appellatur ab interlocutoria. & in aliis impreſ. fol. 125. ſed melius facit bulla Inno. ſuper facultate dominorum Auditorum, vbi eis datur facultas procedendi ſuper negotio principali omiſſo articulo appellationis, refectis expenſis, & faciunt notata per Franc. in c. vt debitus. de appel col. penul. & fin.

EPITOMAE.

Gratia, Si neutri, debet facere mẽtionem de qualitate beneficij, modo vacãdi, & reſeruatione: aliter eſt ſurreptia. Vel ſic, impetrans gratiam, Si neutri, omnia debet exprimere, ac ſi de nouo beneficium impetrãre. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, Si neutri, debet continere omnia, ac ſi beneficium de nouo impetraretur.*

2 *Noua prouiſio debet continere omnes qualitates.*

3 *Beneficium debet uacare tempore gratiæ, Si neutri, impetratæ.*

4 *Conſenſus Cardinalis non requiritur in gratia, Si neutri.*

DECISIO XXIIII. aliàs 238.

a IMpetrans gratiam, *a* Si neutri litigantium ius cõpetat in beneficio, de quo litigatur, & ſibi de illo prouideatur, tenetur facere mẽtionem de qualitate beneficij, & de vacatione, & modo vacandi, & reſeruatione, aliàs dicebant Domini gratiam fore ſurreptitiã: quia noua gratia eſt, & noua eſt prouiſio & nouus titulus ex illa acquiritur Idcirco omnia, quę poſſunt Papam mouere ad concedẽdum, vel denegandũ, ſunt exprimenda, aliàs cenſẽtur circumuentus, & gratia eſt ſurreptitia, per iura communia, de reſcr. c. cum dilecta. c. cum adeo. c. conſtitutus. c. ad aures c. ſi proponente. ca. ad audientiam. & ibi not. de

prębend.

prębend.capitu.ſi motu proprio capit.cum in illis.capitu.non poteſt.lib.6.& ;cle.1.eod. titu.cum multis ſimilibus.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde Fely.in c.in noſtra.de reſcri. in 15.col.& deciſ.7.inf.eo.tit.in antiq.

b Noua. Vide de ſurrogatione, deci.17.inf.de prębend.

Ant.Mar.Pap. Contra iſtam deciſ.facere videtur in terminis deciſi.17.infra, de pben.
1 vbi dr, ꝙ † in ſubrogatione ſeu reformatione gratię, non oportet exprimere ea,quę in prima gratia fuerunt expreſſa:ſed in veritate hic non cadit contrarietas: quia gratia,Si neutri,non dependet à prima gratia:imò p̃ſupponit primam nullius momenti: in caſu autem d deciſ.17.reformatio dependebat à prima gratia, & ideo cum in prima eſſent expreſſæ qualitates, in alia non erat opus alia expreſſione. preſertim quia ſatis dicũtur expreſſæ qualitates primæ, cum ſemper prima
2 gratia pręinſeri ſoleat: † in noua aũt prouiſione debent narrari omnes qualitates,vt in prima:quia fit ſeparatim, & de per ſe,vt in dec. 24.infra, de præbẽ.pro quibus vide omnino deciſ. Aegid.57.de pbend.quę ſatis declarat hanc contrarietatem,diſtinguendo, ꝙ aliqñ in ſecunda gratia nil de nouo cõceditur:ſed verba dubia declarantur, prout in reformatione,quę fit pp omiſſionem aliquam, comprehenſam tamen ſub verbis generalibus:& tunc non eſt fienda mentio de qualitate beneficij,nec de alijs,de quibus hic. Aut prima gratia erat nulla,& per nouam prouiſionem infunditur ei ſpiritus: & tunc debent exprimi ea,de quibus in hac deciſi.& ita etiã hr per eundem Aegi.in deciſi.48.de probation. vbi latè de materia declarationis.Ratio primi dicti,ſm eum, eſt, quia ſufficit conſtare de mente Papæ,ꝙ voluit conferre: & qñ de eius mente conſtat,ne contingat dubitari ſuper aliquibus non expreſſis,fiunt tales reformationes,quę non concernunt ſubſtantiam gratiæ, merito non requiritur talis expſſio. Et iſtis adde Felyn.in c.in noſtra.correla.15. & 16.vbi facit tres caſus,reſpondendo ad gl. in c.ſi apoſtolicę.de pben libr.6.quę eſt ſatis dura: vbi concludit ipſe Fely. ꝙ ſi fiat noua gratia, quæ ſubintret in locum primæ in totum, & operetur eoſdem effectus,quos operata fuiſſet prima,ſi fuiſſet valida, ꝙ tunc de omnibus eſt fienda mentio, vt hic:& cõcludẽs in ſumma, ꝙ qñ aliquid additur primæ gratię, eſt fienda mentio de omnibus prædictis. In ſecundo vero caſu ibi vult limitare dictã gl.ſed credo eius limitationem non procedere, pp dictam dec. Aegid. quæ optime declarat dictam gloſ.fœdere diſtinctionis. Et iſtis adde Gomeſ. in regul.de Annal.quęſt.28.& melius quęſt.7.regulę de non iudi.iuxta for. ſupp.& ſuper quę.16.de publicandis reſigna. In gratia verò, Si neutri,non debet fieri mentio de modo vacandi, vt ſentit Felyn in d. corre.15.in fine, licet ſe remittat ad dicta per eum in correl.37.vbi poſtea tranſit cum hac deciſ.ſimpliciter. In gratia enim, Si neutri, narratur ꝙ lite & cauſa vertente inter A & B.& ꝙ Papa uolens B facere gratiam,mãdat Auditori,vt ſi per euentum litis conſtiterit neutri ipſorum litigantium ius competere, conferat beneficium ipſi B. Eſt verum ꝙ fit mentio,ſi eſt parœcialis, vel dignitas; & de habilitate B.ac valore,cum clauſula, Quouis modo. † oportet tamen ꝙ beneficium vacet tempore impetrationis talis gratię, licet gratia videatur tempus futurum reſpicere: 3
vt fuit tentum in vna Aretina parœcialis de Pantano corã Tolomęo, & in una Cõchen. ſancti Michaelis, coram d.de Puteo:& etiã oportet ꝙ lis pendeat tempore impetrationis,vel ꝙ dicatur, Si per euentum futurę litis. Et ſcias ꝙ etiam † ſi beneficium vacaſſet per obitum familiaris Cardinalis, non requiritur conſenſus illius Cardinalis in iſta impetratione; vt refert Gom. fuiſſe deciſum per Rotã in q.8.regul.de impetran bene.per.Et ꝙ ſit fienda mentio de lite, vide in dec.ſeq. 4

EPITOMAE.

Gratia impetrata per appellantem poſt inſinuationem appellationis factam aduerſario, cuius gratia erat inualida, de qua mentionem non fecit, valet: nec poteſt propter taciturnitatem eius de ſurreptione impugnari.

SVMMARIVM.

1 *Gratia quando propter taciturnitatem dicatur ſurreptitia.*

2 *Impe-*

2 *Impetrans beneficium an teneatur exprimere ea, quæ collatorem mouerent ad dandum, vel negandum.*

Appellatio extraiudicialis non inducit litis pendentiam.

3 *Poſſeſſor rei religioſæ an ius nouum lite pendente poſsit requirere.*

4 *Iura non adaptantur ad ea, quæ contingenter accidunt.*

5 *Lis non dicitur pendere per extraiudicialem appellationem, antequàm cauſa committatur.*

6 *Intellectus dec 69 de appell. in antiq.*

7 *Mentio quare non ſit facienda in caſu huius deci.*

8 *Lis dicitur pendere poſt deuolutam cauſam ad metropolitanum.*

9 *Mentio de quibus non eſt facienda, habet quinque caſus.*

10 *Appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſurrogandis.*

DECISIO XXV. aliàs 310.

a SI reus, *a* & poſſeſſor beneficij nullum ius
habens in beneficio per eum detento: puta, quia erat generaliter, vel ſpecialiter reſeruatum, extra iudicium appellet à gratia ſui aduerſarij, quæ ex aliquibus cauſis fuit re ipſa nulla, & ſurreptitia, & etiam aduerſario intimet eam, & poſtea idem poſſeſſor, & appellans ante impetrationem commiſſionis in Curia impetret nouã gratiam à Papa ſuper dicto beneficio generaliter reſeruato, nullã de gratia aduerſarij, nec de ſua appellatione, & intimatione faciens mentionem, fuit
1 dubitatum, utrum hmôi gratia † noua pro-
b pter taciturnitatem *b* antedictam fuerit, &
ſit ſurreptitia. Et quia Domini in hoc dubio erant varij: tamen maior pars tenuit, ꝙ gratia propter hoc nõ eſſet ſurreptitia. Propter primum non, per regulam c. non præſtat impedimentum. de regul. iur. lib. 6. de elect. ca. auditis. & in hoc omnes concordauerunt. Propter ſcḋm nõ, quia ſi hoc Papę expreſſiſſet, quomodo aduerſario ſuo nullum ius in dicto beneficio competiiſſet, & propterea appellaſſet: nihilominus, & multo fortius literas ſiue gratiam Papa ſibi dediſſet, ſeu feciſſet. de reſcrip. c. ſuper literis. & ſic ceſſat rõ,
2 ꝙ † omnia quæ Papam ad denegandum, vel
concedendum mouere poſſunt, ſint exprimẽda. de reſcript. c. cum adeò. c. ad aures. & c. ſi proponente. cum ſimilib. Præterea huiuſmodi appellatio non eſt, niſi quędam prouocatio ad cauſam. de app. c. cum ſit & ſic non eſt introducta per eam vera litis pendentia. Ea propter dicebant prędicti Domini non hr̃e locum Cle. 2. vt li. pend. Sed poſito, ꝙ per appellationem antedictam ſic intimatam dicatur lis pendere, prout aliqui Domini voluerunt dicere, quia vim citationis habet, vt in c. ſtatuimus. de elect. libr. 6. iuncta Cle. cãm. eodem titu. tamen non ob. tum quia illud
c edictũ, *c* vt lite, vel appella. pendente nil in-
nouetur, intelligitur, qñ aliquid innouatur, vel aliquid in prȩiudicium partis petitur. At hic nullum prȩiudicium fiebat parti: tũ quia non poſſidet: tũ quia gratia ſua eſt nulla. & ſic non obſtãt iura vt lit. pen. c. 1. & fi. & de teſti. cauſam. vbi vr̃ hoc tenere Ber. in gl. 2. cum quo concor. Tan. Gof & Ioan. And. in nouel. qui loquuntur, qñ priuilegium impetratur lite pendente in præiudicium partis poſſidentis. At hic non poſſidet, nec ſua interfuit, ergo. Et per hoc ultimum tollitur contrarium d. c. ex parte. ſupra de reſcrip. qđ videtur multum obſtare, cui etiam & c. bonæ de confir. vti. vel inuti. & no. in c. oblatę. per Ber. in fi. tenentem contrarium, multum inſiſtebant iuribus, in quibus expreſſe cauetur, ꝙ ſi appellans impetrat literas ſuper aliquo negotio, in quo appellauit non facta mẽtione de ſua appellatione, literæ ſunt nullæ, & hoc ſiue appelletur ad Papam, ſiue ad aliũ inferiorem: ſecundum Archi. in c. concertationi. de app. lib. 6. quod eſt verum, ſi partis appellatę interſit. At hic in caſu noſtro partis appellatę non interfuit, quia nullum ius habuit, ergo. Et ſic intelligit Inn. c. ex parte. ſcilicet perſonę ibidem ſuper ver. appellatione. qui etiam dicit in c. 1. vt lit. pen. ꝙ poſſeſ-
3 ſor † rei litigioſę aliqua noua poteſt facere,
& ante, & poſt litis conteſtationem, dũmodo nõ vergat in prȩiudicium aduerſarij ſui. alleg. c. ſignificante. de app & no. ibidem. Idẽ tenet Io. Mo. ſuper rubr. vt lit. pen. lib. vj. quẽ etiam vide pro materia ſuper rub. de reſcri. in fi. ſuper ver. aut res eſt integra. verum eſt, ꝙ quędam nota additionalis quam recitat Io. And. in nouel. in dict. c. j. vt lit. pend. fuit alleg. pro contrario, videlicet, ꝙ licet literę impetratę per poſſeſſorem lite penden. valeant: tamen vigore illarum impetrans poſt tunc non poteſt ſe iuuare: ſed bene in futurũ

contra

contra alios:nec procedetur, nec ſententia-
bitur iuxta illas:ſed ſm priora iura,quæ par
tes tempore introductę litis habebant:cõtra
quod allegabatur tex.rotundus, in c.abbate
ſanè.de re iudi.lib.vj.& col. ſupra eo. 19.vbi
ſententia fuit lata vigore priuilegij impetra
ti poſt litis conteſtationem ſuper eadẽ re in
iudicio deducta,& inter eaſdẽ partes. Ad qđ
rñdebatur illud c.non obſtare: quia illud pri
uilegium non fuit obtentum à cõi domino,
ſed à priuato. At opinio Inn.loquitur,quan-
do priuilegium impetratur à communi dño
lite pendente:quia tunc ſm illud non indi-
catur.& ſic etiam intelligit,& ſoluit Ioa de
Lig.in illo ca.1.vt lite pend. Et ſi dicatur,ꝙ
ſaltem actori in futurum per dictam impe-
trationem nouam præiudicatur: puta, ſi ad
ipſum actorem beneficium ſine uitio dene-
niret:quia tunc nõ cogeretur reſtituere,niſi
reus doceret de iure ſuo: ꝓcluſa eſt etiã ſibi
via ad futuram,& nouã impetrationem.Ad
quod rñdebatur per Dñm Aegid. ꝙ talia fu
tura,q̃ ſe habent ad eſſe,& ad non eſſe merè
cõtingentis,non ſunt ponderanda: quia non
hñt ſpẽ in aliquo vero actu de præſenti iure
fundato, vt ff.qui ſatiſd.cog.l.ſciendũ § pen.
& ff.de in litem iurando.l. 1.& ff.ex quib.cau
ſis maior.l.Iulianus.& extra de iniur c.in no
4 ſtra Iura † enim ad ea,quæ ſæpè & frequen-
ter,non ad ea,q̃ raro, & contingenter acci-
dũt,adaptantur,ff.de legi.l.nam ad ea.de ap
pel.c.ſæpe. Concludebat ergo Dominus Ae-
gid.ſubdiſtinguendo: quia aut prędicta impe
tratio vitiatur ratione innouantis, aut rõne
impetrantis,rõne innouantis non:quia inno
d uatio dicitur reſpectu iuris, vel poſſeſſio-
nis partis,contra quã,non reſpectu iuris par-
tis impetrantis. vt probatur in dicto c.abba-
te ſanè.& no.Io.And.in nouella in c.fin poſt
Inno.vt lit.pend.in addi.non poteſt etiã dici
aliquid innouatum reſpectu principis,à quo
ius nouũ impetratur: quia princeps propriè
non attentat,cum ſit ſupra ius,vt in c.propo
ſuit.de conceſ.pręben.nec reſpectu illius con
tra quem impetratio facta eſt: quia ſua non
intereſt,vt ſupra deductum eſt.ergo. Nec ſe-
cundum dici poteſt. Primo,quia eſſet cõtra
opinionem gl.Tan.Gof.& Io.And.in c.cau
ſam.de teſt.alleg.& Inn.in c.1.vt lit.pẽd.&
in c.ſignificante.de appell pro eo,quia non in
tereſt actoris,vt ſupra deductum eſt.Secũdo,
quia eſſet hoc caſu ſine lege loq in materia
odioſa,& reſtringibili, imò & contra rõnẽ,
per ꝓdicta. Tertio,quia nõ eſt veriſimile Pa-
pam moueri ad denegãdum ex tali lite ſine
aliqua cã rationabili mota, & cuius effectus
non impeditur reſpectu alterius partis p iſtã
impetrationem,nec etiã ex non iure, ſeu nõ
intereſſe alterius.ergo &c. Ego vero, q hu-
iuſmodi cauſam habui, & in relationib.po-
ſui pp diuerſa motiua Dominorũ, conſului
tres dominos Cardinales extra Rotam ſuper
dubio ante dicto,qui declinauerunt in partẽ
primã,& concluſionẽ primam, videlicet præ
dictam gratiam nouam pp taciturnitates
antè dictas non fore ſurreptitiam,ſed validã,
per motiua antedicta: tuli tñ ſententiam pri
mam pro actore vigore cuiuſdam gratiæ per
ipſum impetratæ in forma, Quòd ſi p euen
tum litis conſtiterit neutri ius cõpetere &c.
quia per acta habita corã me conſtitit clarè
neutrum ius in beneficio, de quo agebatur,
hře: pronuntiaui pro dicto actore de cõſilio
Dominorum meorum omnium.

ADDITIONES.

a Si eius. Adde ad hanc deci.deciſ.12 incip.tu
obtinens.inf.de re iudica.

b Propter taciturnitatem. An de iure inuali-
do mentio fieri debeat in impetratione lite-
rarum apoſtolicarum, vide Io.de Silu.in ſuo
tracta.de benefi.in 3.parte quæſt.11.verſic.
decima octaua qualitas. Et an quis teneatur
facere mentionẽ de taciturnitate eius,quod
omiſſum fuit in alia impetratione, de quo
Papa potuit hře notitiam ex diſpoſitione iu
ris,vel ex regulis cancellarię apoſtol. vide if.
dec.32.incip.extra Rotam.hoc tit. Et an de
gratia,cuius literæ nõdũ ſunt cõfectę,in de-
ciſio 20.incip. circa ſecundum dubium. in-
fra de conceſſ.pręben.Et an de falſa narratio
ne, ex qua impetratio prius facta redditur
nulla,in deciſio 25.incip.in cauſa concluſio
nis.infra de prębend. Et an de beneficio re-
nuntiato, renuntiatione exiſtente nulla, in
deciſ.7.incip.dubitatur.an ualeat.inf.de re-
nuntiat.& vide Ioan.de Silua, vbi ſupr.quę.
12.verſic.tertia qualitas.

c Edictum. Adde infra, vt lite pendente,de-
ciſio.10.& de cauſa poſſeſſ. & propriet.de-
ciſio.2.

d Quia innouatio. Adde deciſ.43.incip.ſi ap-
pellatus.inf.de appellatio.

A.M.P.

A. M. P. Aduertendum eſt, pro intelligẽ
tia deci ꝙ licet appellatio extraiudicialis eſ
ſet intimata aduerſario : tamen cauſa ad-
huc non erat commiſſa, vt denotant illa ver
ba in corpore deci. Ante impetrationem cõ
miſſionis gratiã impetrauit. quæ verba ſunt
magnæ cõſiderationis, licet in d ſummario
5 non fiat mentio de iſtis verbis. Nam† ante
impetrationem commiſſionis lis non dici-
tur, ſaltem vere pendere : nec tunc eſt locus
reg de ſurrogandis, vt dicit Gomeſi. in d. re-
gul q. 12. verſi. Item quo ad effectũ. lis enim
cõſtat ex iudice, actore, & reo, vulgato c. fo-
rus. de verb ſign. At hic deficiebat principa-
lis, videlicet iudex, merito non videtur fuiſ
ſe dubitandum: ſecus eſſet, ſi fuiſſet iudicia-
liter appellatum: quia in prima inſtantia, co
rã primo iudice erat lis vera, de qua debuiſ-
ſet fieri mentio. Et ad iſta facit in terminis
6 dec. 69. de appe. in antiq. & deciſ. Caſſad. pri-
ma eo. tit. in fi. vbi dicitur, ꝙ lis non dicitur
pẽdere per extraiudicialem appellationem;
contra quam tamen deciſ 69 Gomeſius pon
derat deciſ. Aegid. 52 de reſcrip. in regul. de
trien. q. 54. reſpondendo tripliciter ad dictã
dec 69. Quibus tamen rationibus non obſtã
tigus prout non obſtant, cũ ſint diuinatiuæ,
credo omnino dictam deciſionem 69. proce
dere, quando quis poſt appellationem extra-
iudicialem cauſam non commiſit, nec par-
tem virtute talis commiſſionis citauit, per
ſuperius dicta. Et ꝙ hoc verum ſit probatur
per tex. apertum in clemen. 2 vt lit pendent.
dum ibi requirit citationem a iudice com-
petẽti emanatum, & reum illius vigore cita
tũ fuiſſe. & hoc clariſſime probatur per dec.
38. de app. inf. vbi dicitur, ꝙ attentata poſt
appellationem extraiudicialem. per iudicẽ,
vel per partem non ſunt reuocanda per viã
attentati, antequam intimetur eiſdem, & de
ciſ. 44. ibidem in fine verbis dicit, intellige
ſane dictam deciſ. 38. de attentatis ante im
petrationem commiſſionis ſuper dicta ap-
pellatione : quia ſi cauſa appellationis eſſet
commiſſi alicui Auditori Palatij, vel alibi,
manus executoris eſſent ligatæ per c. vt no-
ſtrum de appell. & c. quamuis. de elect. & ſic
apparet ex iſtis duabus deci. quòd ante com
miſſionem cauſæ huiuſmodi appellationis,
non eſt vera lis : & propterea nõ eſt mirum,
ſi in præſent. deciſ. dicitur valere priuilegiũ
impetratum ante præſentationem commiſ
ſionis: & in effectu d. dec. 69. ſi bene cõſidere-
tur, eſt clariſſima, & habet terminos ſuos cla
ros, nec opus eſt Dd. declarationibus, ſed vo-
lui ita dixiſſe propter oppugnationes Sar-
nen. Deci. enim illa nil aliud dicit, niſi quòd
per extraiudicialem appellationem lis non
dicitur pendere quò ad effectus cle. 1. & 2 vt
lit. pendent. quia in clemen. 1. preſupponitur
litem iam introductã in Curia, & inter duos
pendere, & ſic quòd ſit pars citata, & cle. 2.
expreſſe loquitur, quãdo pars fuit citata de
mandato iudicis. vt ſupra. Et ſi dicatur quòd
Aegid. in d. dec. 52. de reſcript. dicit contra-
rium ibi in princip. aduertatur, ꝙ Aegi. non
intendit decidere in illa dec. an ſit introdu-
cta vera lis, ſed an impetratio iuris noui poſt
intimationem appellationis, & illius deuo-
lutionem ad Curiam, ſit ſubreptitia: & con-
cludit talem impetrationem valere, & con-
format ſe cum hac deci. noſtra latiſſime ma-
teriam examinando. Ex cuius dictis conſtat,
hanc deci. nullam habere difficultatem : cũ
7 iſte eſſet reus & poſſeſſor : quia † ſi aduerſa-
rius bonus ius habuiſſet, iſta ſua impetratio
eius aduerſario non nocuiſſet, niſi iure ſuo
expreſſe derogaſſet : ſi vero aduerſario ius
non competijſſet, præiudicium eius non eſt
conſiderabile, cum nõ poſſideret, & nullum
ius habeat. pro quo faciunt deciſ. Aegi. 2. vt
lite penden. & dec. 12. de præb. & Gemi. con
8 ſi. 79. Aduerte etiam quòd † hæc deci. loqui-
tur tantum, & procedit, quando eſſet appel
latum ad Papam: quia forte ſecus eſſet quã-
do ad Metropolitanum, qui cauſam haberet
cognoſcere, quia tunc cum iudex datus repe
ritur, ſtatim intimata appellatione, dr̃ lis ve
re introducta, & tunc illa verba, ante impe-
trationem commiſſionis, eſſent ſuperflua. Et
ſic habes, ꝙ cauſa appellationis nõ deuolui-
tur, niſi poſt intimationem eiuſdem, vt dicit
d. dec 37. & habes tex. clarum in cle. cum. de
elect. quæ tñ intelligi debet quo ad præiudi-
cium appellati, vt inf. de appel. 6. & 18 & per
Aegi. dec. 22. de appel. & quo ad effectũ ſur-
rogationis non dicitur vera lis, per ſupradi-
cta. Et an ante intimationem appellationis
appellatus procedens dicatur attentare, &
an ſufficiat appellationem ex cauſa probabi
li eſſe interpoſitam. & an veniant tantum re
uocanda attentata contra appellationem :
& quid in cathedralibus eccleſiis, de quibus
loquitur dec. 44. de app. infra, omnia exami
mantur

nantur latè per Decium in c.bonæ.de appel. qui reprobat Franch.in duabus quæſtionib. Et quia hæc dec.multa dicit,quæ non ſunt in ſummario. Igitur primo noto ex hac deciſi. a
9 quòd † de gratia nulla aduerſarij,non eſt fiẽda mentio in impetratione: puta ſi aduerſarius habebat prouiſionem ab ordinario de beneficio generaliter reſeruato, pro quo faciunt nota.per Sar.q.11.de ſur.& infra de appellat.§8.Secundo nota,quòd nec etiam eſt fienda mentio de lite mota per poſſeſſorem contra illum,cui nullum ius competit,vt ita etiam declarat Franch.in c.oblatæ.de appel. col 6. Tertio nota.ꝙ appellatio extraiudicialis non eſt, niſi quædam prouocatio ad cauſam. Quarto no.quòd edictum vt lit.pendẽ. non habet locum,niſi quando aliquid innouatur,vel aliquid in præiudicium partis petitur. Quinto no.ꝙ talia futura quę ſe habent ad eſſe, & non eſſe mere contingentis, nõn ſunt ponderanda:quia non habent ſpem in aliquo actu fundato de præſenti, pro quo vide Fely.in c.in noſtra.corre.7.extra de reſcript & Sar.q.4.de iure quæ ſit.non tol.& q.3.de bene.vacãt. Et poſtquàm elaboraui,vt ſupra pro intellectu præſentis dec.fuit magna contentio in Rota ſuper hoc,in vna Palentiua canonicatus,& præben.coram Reuerendo D.Io.Reomano,Gallicę nationis Auditore,dè anno 1548. & finaliter fuit deci-
10 ſum,ꝙ† appellatio extraiudicialis intimata non inducit litem ad effectum regulæ de ſubrogandis,niſi cauſa fuerit commiſſa,iuxta dictam decil 69 & ad præmiſſa quando ſit fienda mentio de lite, vide per Fel.in c.ſuper literis.de reſcrip.nu.28.& in c.1.& eo.ti. nu.33.& Faſlo.dub 64. A.M P.

E P I T O M AE.

Præbendæ eccleſię cathedralis nõ, niſi exiſtentibus in quartodecimo anno,conferuntur. Et quartus decimus annus inceptus nõ habetur pro completo.

S V M M A R I V M.

1 *Aetas quæ requiratur ad canonicatum.*

DECISIO XXVI. aliàs 324.

Suppoſita ordinatione Domini nři Greg. xj.quæ habet, ꝙ præbendæ cathedrales, non niſi habentibus annos quatuordecim cõferantur,annus decimuſquartus inceptus nõ hẽ pro completo. *a* vt in l. ſicut legetur.ff.de lega.1.ff de mino.l.3 § minorẽ aũt.nec ob. ff de mu.& ho.l.ad rem.quia ibi in reſtrictiõne:hic uero in augmento tẽporis attenditur rei publicę fauor. Arch.in c.ſi annum.de iud. lib 6.ſuper verſic.peregiſti:vbi recitat oẽs caſus,in quibus requiritur, ꝙ annus ſit cõpletus. Tandem dicit,ꝙ regulare eſt, ꝙ annus ſit completus, alleg.dictam l.3.§.minorem. & ff.de condi & demonſt.l.non putabam. Reſpondet ad l.ad rem publicam. ſuperius pro contrario inductam, ꝙ illud eſt ſpeciale.qđ attigiſſe ſufficiat in publicis honoribus.& ꝑ hoc demonſtratur,ꝙ in contrarium eſt ius commune,ff.de legib.l.ius ſingulare.de priuil.c ſanè. De iſta materia quando annus hẽ pro inchoato, & quando habetur pro completo,vide modernos hodie in Cle.generalẽ. de æta.& qua.& ibi per Ioann. And.Paul.& Guil.& vide Io.in Clementi.ne in agro.ſuper verſicul.peregerit:qui remittit ad no.in c cum vigeſimum.de offi deleg & vide Archid.77.diſtinct.c.placuit.

A D D I T I O N E S.

a Pro completo. Annus quando debeat eſſe cõpletus,vel nõn,Fely.in c.cum vigeſima.col. ſi.verſ.limita iſta.de offi.delegat.

A.M.P. Cum iſta dec.concordat dec.1.& 2.de ætate & qual.in antiq.& Aegi.1.de eo. tit.de ætat.& faciunt no.per Steph.in noua forma expecta.verſi eſt notandum circa pręmiſſa in ſi fol.24.& 48.& in alia impreſ.22.
1 & 43.vbi etiam dicit de ætate † promouendi ad beneficium ſimplex: ſuper hoc tamen habes regulam cancellariæ 17. vbi etiam determinatur de canonicatibus in eccleſiis collegiatis,quòd non dentur,niſi maioribus decem annorum.

E P I T O M AE.

Gratia apoſtolica non probatur, niſi per literas:ſed eius circunſtãtiæ bene poſſunt per teſtes probari,& iõ certa ſcientia Papæ probari põt ꝑ teſtes,quãuis ꝓprius motus nõ poſſit.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Gratia apoſtolica an poſſit probari per teſtes. & nume. 6.*
2 *Coniectura qualiter ſit probanda.*
3 *Papa habet liberam ſpiritualem adminiſtratio nem. & miles liberam teſtamenti factionem.*
4 *Clauſula, motu proprio, & ex certa animi ſcientia, quid includat, vel operetur.*
5 *De præparatorijs alicuius negotij eſt, vt impedimenta obſtabilia tollantur.*
7 *Gratia Apoſtolica probatur per teſtes in certis caſibus.*
8 *Gratia, qualitates, & circunſtantiæ probantur per teſtes.*
9 *Gratia inferiorum poteſt probari per teſtes.*

DECISIO XXVII. aliàs 332.

a Licet *a* Romana curia obſeruet, ꝙ gratia
1 † papalis non poſſit probari, niſi per literas: cuius materia hr̃ per Arch. & Io. And. in prœmio lib 6. & aliquid tangitur in Cle. dudum. de ſepul. Et ꝙ collatio facta per Papã de beneficio ſpectante ad præſentationẽ patroni laici alicui facta per literas Apoſtolicas, non ualet, niſi ex certa ſcientia Papa laico patrono præiudicare intendat: tamen probata collatione Papali de tali beneficio ſpectante ad collationem laici patroni alicui facta per literas apoſtolicas, de huiuſmodi iure patronatus nulla mentione facta, per te-
b ſtes probari poteſt dicta certa ſcientia *b* Papę, & ea probata per teſtes, gratia ex eo capite non eſt inualida, nec ſurreptitia reputanda, ſm maiorem partem Dominorum Auditorum: licet aliqui magni Domini declinauerunt in partem oppoſitam, allegantes principaliter, ꝙ eadem ſolẽnitas requiritur in probatione declarationis, ſine qua diſpoſitio remanet nulla, & inualida ſimpliciter ipſo iure, ſicut in probatione ipſius diſpoſitionis principalis: licet ſecus, vbi diſpoſitio aliàs non pertinens fuiſſet ipſo iure nulla: ſed aliàs ageretur vel de qualitate, vel de quantitate declaranda. Modo ſi non conſtaret de huiuſmodi certa ſcientia, gratia eſſet ipſo iure nulla, vt ſupponitur, & patet per no. de offic. leg. c. dilectus. de iu. pa. c. cum dilectus. de pb. c 2. lib 6. & per Io. Mo. Ar. & Io. And. & ibi plenè. Igitur non põt probari, niſi p literas: pro ptimo allegatur l. ſi quis in fundi vocabulo. ff. de leg. 1. & l. heredes palam. §. ꝙ vero & § ſed ſi notam. ff. de teſtam. prędicta diſtinctio vr̃ probari ad literam in l. quoties. 1. & 2. reſpon. ff. de hære. inſtit. iſtam eãdem diſtinctionem ponit Cyn. C. de codicill. l. 1. dicens, ꝙ ſi agatur de voluntate ab initio inualida confirmanda, requiritur eadem ſolennitas: ſi vero de valida declaranda ſufficiunt duo teſtes, vt in d. §. ſed ſi notam. Secundò
2 † inducebatur ad iſtam partem l. cum proponebatur, cum ſua gloſ ff. de leg. 2. de coniectura probanda, quæ debet probari eo modo, ſicut diſpoſitio principalis, & non aliter ſm Ray & Azonem licet alii, videlicet Ioan. & Hug. dicant, ꝙ nedum modis præmiſſis, ſed etiam multis aliis modis probari poteſt huiuſmodi coniectura. Item per hoc inducebatur, ꝙ motus proprius Papæ non probatur, niſi per literas. de pb. c ſi motu proprio. li. 6. Item quia non extendit ſe gratia ad beneficium facta ad hoſpitalia, niſi Papa ex certa ſcientia hoc duxerit ordinandum: vt de pbẽ. c. per literas. in Clemẽ. & tamen hmõi certa ſcientia non probatur, niſi per literas: vt ibi nota. per Gui. Paul. & Guil. Item per regulã, quia idem iuris eſt de toto & parte, vt l. quę de tota. ff. de rei vendic. & cum gratia, cuius videtur eſſe pars certa ſcientia, non poteſt probari niſi per literas: vt ſupponitur, ergo nec iſta certa ſcientia. Item allegatur, pro caſu l. fi. C. de fideicommiſſ. libertatibus. cũ ibi notat. per gloſſ. & per Cyn allegabatur etiam text. in ratione ſui in dicta l. quoties. 1. reſponſ. ff. de hæred. inſtitu. quia voluntas verum & proprium fratrem inſtituendi non probatur per teſtes, ſi alium inſtituit, quem credidit eſſe fratrem. Pro concluſione allegabatur regula, cui ſtandum eſt, niſi ab ea reperiatur receſſum: & ſi reperitur fore receſſum per ſpecialem conſtitutionem, illa tanquàm exorbitans, extenſionem non reciperet, etiam ex identitate rationis, vt ff. de legi. l. quòd uero. & ff. ad municipa. l. cõſtitutionibus. & de regul. capi. non ſolum. & c. conſtitutionem. libr. 6. de regu. iur. c. quæ à iure. & regula, odia. & regula, in pœnis, in med. ibi per Ioann. Andr. in diſputationibus ſuis. Sed conſtat regulam eſſe, ꝙ ita probant teſtes ſicut ſcriptura: vt l. in exercendis. C. de fide inſtrumen. & in ca cum Ioannes. de fide inſtrumen. Ergo licet ſtatuatur in caſibus nõ ſufficere probationem teſtium: ſed requira

proba-

probationem per ſcripturam, de quibus per Ioann. Andr. & Ioan. Mo. capitulo primo. de cenſibus, libro 6. non eſt trahendum ad conſequentiam in alijs: & per hoc tolluntur quaſi omnia allegata pro alia parte. Dicebatur etiam per legiſtas, quòd Bartolus in d. l. cùm proponebatur. dicit, quòd quando vult quis probare diſpoſitionem directè, vel per coniecturas, requiritur quòd probetur cum eadem ſolemnitate teſtium, & &cęt. & ita loquuntur lecta & nota pro alia parte. Sed quando quis vult probare qualitatem diſpoſitionis, ſufficit minor numerus: vt d. §. ſed ſi notam. & d. l. quoties. §. 1. ſed hic agitur non de diſpoſitione probanda, ſed de probanda qualitate. ergo, &c. maximè quia per iſtam declarationem, & declarationis probationem nil de nouo datur, ſed priùs datum ſignificatur: ergò, &c. Pro hac etiam allegabantur, & inducebantur duę leges quę bene faciunt ad propoſitum. Pone, Imperator in literis ſuis dat licentiam electo in vna prouincia ad regendam tutelam vnius pupilli, transferendi domicilium ſuum ad aliam prouinciam ſuam: nunquid videtur per hoc ipſum abſoluere à tutela? dicit textus legis, quòd ſic: dummodò ſciat, quòd ſit electus. Sed nunquid de iſta ſcientia oportebit conſtare per literas? certè dicit text. quòd non: ſed ſufficit, quòd aliter conſtet, dummodò habeant tranſlatione per expreſſum, & ita tollit impedimentum tutelæ, & benè facit: quia licèt pupillo per hoc præiudicaretur, & iuri authoritate publico, licèt vtilitate priuato tamen: obſtantia illius præiudicij tollitur, ſi ſciat, licet nõ exprimat. ff. de excu. tut. l. idem Vlpianus. in fi. & ibi no. per gloſ. & Bar. qui pro hoc alle. l. bonorum. C. qui admit. ad bonor. poſſeſ. facit per eãdem viam Inſt. §. licèt. quibus ex cauſis ma. nõ in ptin. & de exhæred. liber. §. ſed ſi in expeditione. & ff. de re iudic. l. quidam. & de acq. hęred. l. illud. facit etiam c. j. de cõſt. lib. 6. Item pro hoc inducebatur l. ſicut, C. de teſta. mili. etiam faciens ad propoſitum, quæ dicit, ꝙ ſi miles ſciens filium ſe habere, aliũ inſtituat, filiũ tacite exhæredet, vt inſtitutionis impedimento tollat, licèt de illo in teſtamẽto nõ faciat mentionem. & bene facit: quia ſicut per illã collationem hoc caſu patrono præiudicatur, ita in caſu huius per talẽ extranei inſtitutionem filio pręiudicatur: & tamẽ ad tollendũ obſtantias talis præiudicij ſufficit ſcientia, licèt in teſtõ non ſit expreſſa, & etiã aliàs præſumeretur: vt l. cùm acutiſſimi. C. de fideicommiſſ. & eſt bona æquiparatio per Dd. C. ſi contra ius vel vtilitatem publi-
3 cam. l. fin. maximè quia Papa † tanquam rei publicæ pater, habet liberam bonorum diſpoſitionem, & poteſtatem patronum laicũ exhęredandi, & ſibi præiudicandi, ſicut miles habet liberam teſtamenti factionem, & filij exhæredationem facien: vt C. de militar. teſtamen. l. ſicut. de cõce. præ. præpoſuit. 9. quęſtion. 3. c. cuncta per mundum. & c per principalem. vt lit. pen c. 1. in fi. in cle. Poteſt etiam hoc perſuaderi hoc modo: quia ſi in certis ſpecialibus caſibus ſit expreſſum, ꝙ de obſtaculo, vel impedimẽto tollẽdo in ipſa diſpoſitione fiat mẽtio, vt in exhęredatione, & motu proprio, & in caſu cle. 1. & c. per literas. de præb. & eodem tit. c cùm illis. libro. 6. In contrarium quò ad caſus alios ſub regula comprehenſos per tales caſus exceptos, firmatur regula: vt ff. de pen. legat. l. nam quod
4 liquidè. in fi. de priuileg. c. ſi Papa. l. br. 6. Poteſt † etiam aliter reſponderi ad d. c. ſi motu propio. vt facit pro concluſione: quia illud quòd ibi dicitur, quantum ad hoc eſt ius nouũ, & rigoroſum: vt ibi no. in fi. vltimę gl. & ideo non recipit extenſionem, per rationẽ primam huius partis: imò probat in contrarium ius eſſe per rationem ſuprà proximam. Itẽ alia ratio eſt, quia motus proprius includit de neceſſitate vnã negatiuã non coarctatã, videlicèt ꝙ nullus, ſuper hoc Papæ porrexit ſupplicationẽ: vt not. in d. c. ſi motu proprio. & tñ talis negatiua, vel impoſſibilis eſt ad probandum: vt in l. actor. C. de prob. & c. quoniam contra eodem tit. vel nimis difficilis: vt nõ. gl. vltima. d. c. ſi motu proprio. Sed certa ſcientia & voluntas, de qua loquimur, nullam negatiuam, ſed ſimplicem affirmatiuam includit, quæ tñ probabilis eſt: vt d. l. actor. igitur, & cęt. Imò ſecundũ dominum & patrem meum dom. Ioann. de Lig. motus proprius & volũtas Papæ poſſet probari per ipſius aſſertionem, & per alias circũſtantias prægnantes, & veriſimiles, licèt hoc modo exprimereẽ in litera: vt puta, papa cõtulit mihi abſenti, ignoranti, & in remotis degẽti per multos annos vnum beneficiũ vacans in curia ſua, pro quo nec ego vnquã, vel aliquis

pro me ſupplicauit: nec veriſimile eſt, imò quaſi impoſſibile eſt, ꝙ ſupplicauerim: tales enim vehementiſſimæ præſumptiones ꝓbant ſufficienter, de præſumption. c. afferte mihi gladium, & c. literas, & c. quia non eſt veriſimile, cum ſi. Item poteſt dici, ꝙ in caſu cle. per literas, non eſt eadē ratio, ſicut in caſu noſtro: quia ibi agitur de maiori præiudicio ſ. pauperum. Item quia per hoc gratia, quę non eſt, niſi ad beneficium, ad hoſpitale, quod non eſt beneficium, non extenderetᷣ: hic verò ſolum agitur de gratia in ſua validitate conſeruanda. Item quia ibi agitᷣ de generalitate non extēdenda: hic verò agitur de ſpālitate non perimenda, quorū ſm fauorabilius eſt, quā primum. patet per not. Io. Mo. in regula, in generali. cum concor. & per conſequens non eſt mirabile, ſi ceſſante rōne ceſſat extenſio iuris exorbitantis. Non obſtat ſi dicatur, ꝙ pars gratiæ eſt ſublatiua obſtātiæ hmōi præiudicii: quia licèt fateor, ꝙ gratia abſque illa non poterat ineſſe produci: tñ dico ꝙ pp hoc non ſequitur, ꝙ ſi pars gratiæ imò totam ipſam gratiam cenſetur tanꝙ præambulatorium quoddā præcedere, ſaltem intellectu eo modo, quo reſeruatio præcidit collationem De † præparato

5 rijs.n alicuius negotij eſt, ꝙ impedimenta tollantur, quæ obſtare poſſent: vt l. 3. § qui habet hauſtum, ff. de ſer. ruſt. præd. Nec ob l. quoties, j. rñ. de hæredib. inſtit. quia ibi loqᷣ de errore in corpore rei legatæ, vel perſonæ legatarij: & ſic ſtat concluſio vera, & fuerūt teſtes admiſſi: videlicèt duo Cardinales ſuper certa ſcientia, & volūtate Papæ de antedictis. Vide ēt qūo poterit, & dēt conſtare de intentione alicuius per Inn. de poſtu. præ. c. bonę. 2. ſuper ver. requiſitus, poſt prin.

ADDITIONES.

a Licèt. Pro intellectu & ornamēto huius deci. vide Pano. vide Fel. & alios ſcribentes in rub. de cōſt. ext & Aeg. deci. 48. de ꝓbatio.

b Certa ſciētia Principis pōt probari ꝑ teſtes. arg. l. idem Vlpianus. §. fi. ff de excu. tut. glo. fi. in Cle 2. de reſcrip. contrarium ſentit Iaſ. l. 2. col. 1. ff. quod quiſq. iuris.

6 SVper † iſta dec. fuit aliquid dictum ſuper lec. vnica de conſti. cum vltima parte huius deci. concor. dec. 6. de proba. in antiq. reperio tñ duas deci. quæ contrariæ vſr huic deci. videlicet deci. 5. & 39. de prob. in anti. Nam in deci. 5 dr̄ ꝙ conſtitutio, ſeu reſeruatio Papæ poteſt probari per teſtes. & in dec. 39. dr̄, ꝙ collatio beneficij probari poteſt ꝑ inſtra, vel teſtes, cum parem vim obtineant: prout ēt contra deci. facere videtur deciſio. 15. infra de conceſſio. prębend. vbi ad probādum collationem ſufficit probare indoctionem in poſſeſſionem, & ſic nedum probatur poſſeſſio per teſtes, ſed per argumenta. Pro deciſione tamen facit dec. 6. de proba. in antiq. & deciſ. Aeg. 48. de probatio. quæ latiſſimè examinat, & facit longam diſtinctionē. Et cum hac noſtra deciſ. tranſit Caſſa. deciſ. 20. de præbend. & in deciſ. 33. & melius deciſ. 35. ſuper regulis, & ſuper ſecunda, de reſeruationibus: licèt in deci. vltima de reſtit. ſpol. diſcurrendo dicat contrarium, num. 4. & etiam faciunt notata per Felyn. in rub. de conſt. qui tenet cum iſta deciſione excipiendo tres caſus, qui etiam virtualiter hic comprehendūtur, & excipiuntur, videlicèt, † qñ agitur de probanda qualitate: ſecundus, in caſu conſcientiæ: tertius quādo literæ ſunt deperditæ. Poteſt etiam excipi ſeu conſiderari quartus caſus, de quo in dec. 5 infra de offic. vicari. in verſi. de ſecundo dubio. vbi commiſſio data verbo per epiſcopum ſuo vicario de conferendo, poteſt probari per teſtes. Sed Decius ſuper eadem rub. de conſti. col. 6. verſi. ex prędictis, & ver ſed tamen, tenet ꝙ gratia poſſit probari per teſtes, & reſpondet ad contraria: tamen Vitalinus in proœmio cle. in §. nunc igitur, colum. 3. nu. 17. ver dicta tamē ſupp, melius iudicio meo concludit, dum dicit, ꝙ ſi reperiantur teſtes bonæ famæ, &c. qui fuerint præſentes tempore quo Papa contulit, & acciderit ꝙ Papa deceſſerit tā citò literæ, vel ſupplicatio non potuerint expediri ante mortē, ſufficit probatio per teſtes: ſecus ſi per impetrantem ſtetit, quin expedirentur. bene tamen videas

8 dictam deci. Aegid. quia aliud eſt, † quando agitur de probanda ipſa gratia, aliud quando de probanda aliqua qualitate: putà ꝙ Papa erat informatus, & fecit gratiam ex certa ſcientia: vt putà ꝙ ſciebat illum cui cōceſſit gratiam, eſſe minorē: vt dicūt Dd. in c. ſi eo tēpore. de reſcr. lib. 6. Prout accidit in vna Imolen. caſtri Duciæ corā Bo. M. Io. clerici epiſcopo Macerat. Britono, vbi Dñi aduiſe-

admiſerunt Reueren. & Illuſt. Cardinalem Cāpegium ad probandum, q̄ Clemens tpe ſibi factę gratiæ de dicto Caſtro, recordabatur, q̄ prius fecerat gratiā dñis Maluetijs de dicto caſtro, & ſic q̄ tertio Papæ fuit tali gratię derogare. Et ad ſuperius dicta facit deci. Caſ 7. de dolo & cont. in fi. vbi ratione diffi cilis probationis admittitur præſumpta probatio & facit d. dec. 5. vbi in fi. dicit, q̄ ſtaretur dicto alicuius Cardinalis & licet Aegi. dec. 39. de ꝓbatio. videbatur innuere, q̄ gratia poſſit probari per teſtes; nihilominus in dec. 41. e. ti. de probatio. concludit, quē non admitti ad probādū gratiā per teſtes, niſi ꝓbata amiſſione literarū. & idē ſequit̄ in duabus dec. ſequentib. quas vide, faciunt ad diſtinctionem de qua ſuprà: pro quib. faciunt optimè not. per Gomes. in q. 7. de idiomat. & q. 1. & 13. de non iud. iux. for. ſupp. & q. 9. de impe. benē. vacan. per obi. famil. Car. faciunt ēt no. per Staph. in 5. par. principali ſui tra. dū tractat de vi & effectu clau. verſi. non obſtat prædictis, fol. 109. & in alia impreſ. fol. 84. & vide aliquid per Fel. in c. 2. de ꝓba. nu. 25. Et aduerte dū iſta dec. allegat text. in l. cū proponebat, cū ſua glo. vult dicere iſſ. de leg 2. præmiſſa iñ de plano procedūt quò ad gratias apoſtolicas, q̄ nō poſſint ꝓbari per
9 teſtes: ſed † gratiæ interiorū deberent poſſe probari per teſtes, per rōnes & iura q̄ adducunt in hac dec. & d. dec. 5. de offi. vica. & in hoc caſu credo procedere d. dec. 39. de ꝓba. & 15. de con. ꝓb. dec. verò 5. de ꝓb. loqi in reſeruatione, q̄ fit per regulā, ſeu conſtitutionē, & dec. 5. de off vic. nō loqi in gratia, ſed in facultate cōceſſa vicario, & dr̄ ibi q̄ facta fuit verbo tm̄: & ideò non eſt mirū, ſi ꝓbari pōt gratia anteceſſoris: vt p Aeg. dec. 44. de prob. Pro q b. facit optimè dec. x. inf. de of. de leg. vbi videbis, quæ notaui. A. M. P.

EPITOMAE.

Si in cauſa prophana petatur procedi ſummariè, &c. & prædicta verba non ſunt cancellata: ſigneturque commiſſio, Audiat talis Auditor, & iuſtitiam faciat, virtute talis commiſſionis non poterit procedi ſummariè, vt eſt petitum.

SVMMARIVM.

1 *Verba iſta, Audiat, & procedat ſummariè, & de plano, quid operentur.*
2 *Commiſſio expreſſa neceſſaria eſt ad ſummariè procedendum.*
3 *Summariè procedi non poteſt, niſi in ſignatura ſpecialiter dicatur, ſummariè. & c. procedat.*
4 *Signatura ſufficit, ſi dicat ſummariè procedat, vt poſſit et procedi ſimpliciter & de plano.*
5 *Cancellatura facit videri omnia alia cōceſſa.*
6 *Commiſſio debet remitti ad regentem, quando aliquid fuit per eum omiſſum.*
7 *Signatura per Fiat, in genere, nō præfertur ſignatura per conceſſum in ſpecie.*

DECISIO XXVIII. aliàs 358.

1 a SI cōmiſſione † impetrata petatur, q̄ procedatur in cā prophana ſimpliciter ſummariè, de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicij: & licet p̄dicta verba nō ſunt cancellata, nec aliqui eorundem, ſi ſignatura tm̄ habear, Audiat talis, & iuſtitiā faciat, Auditor vigore hmōi commiſſionis non pōt procedere ſummariè, &c. ꝓut petebat̄. Quia hoc non vr̄ commiſſum, imò neglectum: quia ſi Papa voluiſſet, id expreſſiſſet. de dec. c. ad au
1 dientiam. Præterea † requit̄ ad ſummarium proceſſum, per quē tolluntur aliqua ſubſtantialia iuris, q̄ id expreſſe cōmittatur, caſib. in iure expreſſis dūtaxat exceptis, in q b. lex dat ptātem, & ordinē ſic procedendi: vt i cle. diſpendioſam, de iud. q̄. n. requiratur exp̄ſſio, & ſpecialis cōmiſſio ac mādatum Papæ ad procedēdū ſummariè, eſt text. clarus in cle. ſæpè de ver. ſig in pr. ibi, committimus, & procedi mandamus, &c. veruntñ ſi ſignatura iſſet, Audiat talis, & procedat ſummariè, &c. bene Auditor vigore hmōi ſignaturę poſſet procedere ſm̄ formā cle. antedictæ: quia tunc ſub illo verbo, &c. bene venirent oīa alia in commiſſione non cancellata, videlicet de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij. quę tñ ſunt diuerſa, & vnum ſine alio ſæpè ponitur, & committitur: prout not. Io. And. in d. cle. ſæpè. ſuper verbo, figura.

ADDITIONES.

a Cōmiſſione. Adde ſup. eo. dec. 9. & in anti. dec. 1. 10. 15 23 25 & 82. hoc eo. ti. Iaſ. in l. 2. col. 2. C. de diuerſ. reſcr. Fel. in c. cum noſtris, col 7. de reſcr. Aeg. dec. 16. hoc tit.

A. M. P. Aduertẽdũ eſt, quod dictio, &c. de qua in ſummario, in corpore dec. eſt extenſa, videlicet ſummariè, de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij: intentio enim deci. non bene ſummatur, cum aliud nõ intendat
3 deci. niſi quòd † non ſufficit petere in commiſſione, quòd cauſa cognoſcatur ſummariè, niſi in ſignatura commiſſionis dicatur, ſummariè, &c. procedat: ſi enim peteretur, ꝙ ſummariè, ſimpliciter, & de plano procederet, & ſignatura dicat, Audiat N. Auditor, & iuſtitiam faciat, dicit, quòd tũc non poteſt ſummariè procedere: quia ex hoc deuiatur à regulis iuris communis, requiritur ſpecialis mentio. Et quia de iſtis dictũ fuit ſupra deci. 1. & 9. & habes deci. Aegi. 16. 21. & 25. de reſcript. Adde ſolum deci. Caſſa. vl
4 timam, hoc titu. vbi dicitur, † Si in ſignatura dicatur, Procedat ſummariè, etiam ſine dictione, &c. Auditor poteſt procedere ſimpliciter, & de plano: vt ſupra. ad id tamen
5 quod dicit deci. iſta, quòd † ſi ſignatura dicat, Audiat, & procedat ſummariè, &c. & illa verba ſimpliciter, & de plano, non ſunt cancellata, tunc poteſt iudex de plano procedere. Adde, quòd quando aliqua verba ſunt cancellata, alia quæ etiam de ſtylo concedi non conſueuerunt, cenſentur conceſſa: ut dicit deci. 50. de reſc. in anti. & dec. 5. Biſig. eo. tit. & habes latè per Fel. in c. ſuper literis, num. 23. eo. ti. & per Staph. fol. 142. & in alia impreſ. 105. & per Gomeſium in regula, de iure quæſi. q. 1. nu. 25. fol. 16. Aduerte tamen ad vnum, quod dicit Caſſ. deci. 7. eo.
6 tit. quòd † ſi petatur, quòd ſummariè, & regens omiſerit ponere in ſignatura verbum, Sũmariè, valet proceſſus ſummarius, & Auditores remittunt commiſſionem ad regentem reaptandam, etiam in tertia inſtantia: puto tñ, ꝙ ſi ſignatura diceret, Procedat, ut petitur, cum in corpore commiſſionis fuerit petitum, ꝙ ſummariè procederetur, procedendum erit ſummariè. Et ad hanc materiam facit, quod fuit reſolutum in cauſa To
7 letan. de Xetaffe, videlicet, quòd † ſignatura per Fiat in genere, non præfertur ſignaturæ, per Conceſſum in ſpecie, ad certum corpus, non obſtante regula. Quid autem operetur clauſula, Omni iuris ſolennitate remiſſa, vel, Iuris ſolennitate omiſſa, examinat Fel. latè in c. dilecti. de iud. de quo vide ſupra dec. 2. A. M. P.

EPITOMAE.

Simplex clericus in vim clauſulæ, Cæterum poteſt pauperi clerico de beneficio per eum acceptato pro uidere: quia executores gratiarum apoſtolicarum poſſunt nudum ſuum miniſterium committere clericis & notarijs, prout ſtylus curiæ ſeruat, & non tenentur ſeruare. c. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. niſi aſſumerent partes iudicis: quia tunc tentur. Vel ſic, Executores literarum Apoſtolicarum poſſunt ſubdelegare nudum miniſterium perſonis non in dignitate conſtitutis, in ſtylo Palatij, niſi aſſumerent partes iudiciales. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Executores iuxta formam c. prudentiam, de offic. deleg. quod nudum miniſterium ſubdelegare etiam clerico valeant.*

2 *Subdelegatus à pluribus delegatis vice omnium fungitur.*

DECISIO XXIX. aliàs 369

1 SI in cõi † forma pauperũ dantur tres exe-
2 cutores cũ clauſula, Quòd ſi non oẽs, &c. iuxta formã, c. prudentiã. de off. deleg ſi duo ex eis, tertio legitimo impedimento ſe excuſante, gratiam hmõi purificauerint, quò ad alia exequenda & facienda cõmiſerint, vt eſt moris, vices ſuas in genere Abbatib. ꝓpoſitis, Archidiaconis & notarijs publicis & cuilibet eorum. Si vnus ſimplex clericus ex prædictis ſubdelegatis procedens ad vlteriora prouideat impetrãti de beneficio per eũ debite acceptato; ac inſtituat & in corporalem poſſeſſionem inducat: dubitatur vtrũ valuerit hmõi prouiſio, inſtitutio, & inductio. Cauſa dubitandi fuit duplex. Prima, q a videbatur ꝙ hmõi ſubdelegatio non valeret: quia ſimplici clerico & non in dignitate conſtituto facta fuerat, contra c. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. Secundò, quia facta fuit per vnum & non per duos, & ſic contra formam mandati, quę diligenter eſt obſeruanda,

da, alias nõ valet quod agitur de reſc c.cum dilecta.ff.man.l. diligenter. de præb.c.cui de non.lib 6. His non obſtan. fuit concluſum & determinatum per oẽs dños contrarium, & rñſum ad c. ſtatutum. illud non hẽre locum in executorib. meris gratiarũ, & ſniarum: ꝑ ut ibi no. Io. Mo. & Arch. & licet de ſtylo cãcellariæ ſit, ꝙ non dẽtur executores ẽt in gratijs vel ſententijs, niſi ſint in dignitate cõſtituti: tñ ille ſtylus non ſeruandus eſt, nec receptus in ſubdelegatis,
b quibus non cõmittitur niſi nudũ miniſterium, puta prouiſio, & inductio in corporalem poſſeſſionem, quę ſine quacunq; cauſæ cognitione fieri pñt, & ideo ſimplicibus clericis committuntur: quẽ admodũ dr̃ de examinatione teſtium in c. c.cũ Bertoldus. de re iud. & per Pau. in cle. iudices. de off. dele. Hanc concluſionem videtur tenere Guil. de Mon.laudu. in extrauag. ſedes apoſtolica. Ioan. 22. faciunt no. per Io. And. in c. ſuper qõnum. in prin. ſuper gloſſ. ſi ergo. de of. dele. in nouel. & in Spe. eo. ti. §. 1. ver. ſed nunquid. Secunda ẽt ratio in contrarium non obſtat: quia licet forma mandati hoc habeat, ꝙ vnus ſine altero procedere nõ poſſit, vt in c. prudentiam. & in c. cũm matrimonij. de off. dele. tñ quia datur eis poteſtas ſubdelegandi a lege in c. paſtoralis. & in c. ſane. eo. tit. etiam qñ ſcribitur in forma pauperum, vt in d. Clem. iudices. ſi duo † vel tres
2 committunt vices ſuas vni, ille fungitur vice duorum ſiue omnium. de quo ſunt tex. clari in c. quamuis. de offi. deleg. & c. pen. de elec. lib. 6. & ideo quicquid ille vnus facit, omnes facere cenſentur.

ADDITIONES.

a Communi. Adde deciſ. 31. hoc titu. in anti. & Aegi. Bellemer deciſ. 13. de off. deleg.

b Subdelegatus. Adde ꝙ ſubdelegati executorum habent nõdum miniſteriũ. Et nunquid facta ſubdelegatio in genere valeat, Lap. alleg. 127. Aegid. Bellãmer. dec. 7. de off. delegat. Gemina conſi. 75.

c Inductio. Adde deciſ. 14. incip. ſi epiſcopus. inf. de off. delegat.

A.M.P. Vltima pars iſtius ſummarij magis congruit literæ. Cum hac † deci. concor-
1 dat. de verbo ad verbum dec. 31. de reſcr. in anti. Et ad idem tendunt deci. 32. ibidem, & prima de off. dele. & 56. de conceſ. præben. in eiſdem. & dec. 7. Biſig. de reſc. Et ad hanc materiam vide late dec. 17. 18. & 19. inf. de cõnceſſ. præben. cum his quæ ibi notaui; faciunt no. per Fel. in c. ſi. de præſump. & in c. de cęte ro. de re iud. & c. eam te. & c. quoniam. de re ſci. & no. per Staph. in octaua forma mandati fol. 41. & 41. & in alia impreſ. 17. & Sar. in ſuo tracta. expec. in octaua forma mandati.

EPITOMAE.

Executores dati cum clauſula, Vocatis vocandis, ſeruare debent c. ſtatutum ſupra alle. tam quo ad perſonas, quàm quo ad loca: quia ipſi non ſunt meri executores, ſed veri iudices.

SVMMARIVM.

1 *C. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. an ſibi locum vendicet in gratiarum executoribus datis cum clauſ. Vocatis vocandis.*

DECISIO XXX. alias 170.

a EX hoc, a & propter primum dictum in-
1 ſurrexit aliud dubium, † vtrum prædicta conſtitutio c. ſtatutum. de reſcript. lib. 6. habeat locum in executoribus gratiarum
b datis † cum clauſula, Vocatis vocandis &c. Et ſine argumentis fuit dictum, quòd ſic, tã quo ad perſonas, quàm quo ad loca, dietas, ciuitates, & diœceſes intantum, quòd ſi prędicti executores procedant extra locum eis deputatum, vel partem trahant vltra vnam dietam, nil valet quod agitur, niſi de expreſſo conſenſu partium id faciant, vt ibidem in § in nullo quoque, dicitur & hoc propter decretum ibidem in fine appoſitum. Et ratio eſt: quia prædicti executores non ſunt meri: ſed veri iudices: & cum cauſæ cognitione, ac vocata parte, & ordine iudiciario ſeruato debent procedere: vt in capit. exhi-
c bita. de iudi. † & ideo quia debent trahere, & citare, id non poſſunt extra locum eis deputatum facere, niſi ſecundum formam dicti §. in nullo. & hoc tenet expreſſe Guil. de mon. laud. in cle. 1. de reſcrip.

ADDITIONES.

a Ex hoc. Fuit dubitatũ in Rot. vtrũ cõpulſor aſſumptus vigore cõpulſus debeat eſſe qualificatus, iuxta d.c.ſtatutũ. cũ ipſe citat teſtes, defert iura ſuper rei cognitione, compellit, excõicat, & facit actus iuridicos, iuxta gl.in in cl.j.de offi.dele.fuit tñ obtentum ꝙ nõ ex quo forma compulſus habet contrarium, cum dirigatur ſimplicib. clericis. Pro contrario facit dec.4 de fi.inſtr.man. & facit in ſimili ꝙ hř in c.pro illorum, de præb. Datis.

b Adde dec.32.inf.e.ti.in anti.& dec.1.de off. dele.in anti.& dec.55.de conceſ.præb.in an-

c ti.de Iud. Adde ibi per Fely.

A. M. P. Iſta dec.eſt.§.ad deci. 13. inf.de iu.vt eſt videre i deciſionib. per numerũ. De hac materia habes latè inf.in ti. de offi.dele. & de cõceſſ.præb. vbi multa accumulaui, & facit in terminis dec.32. hoc ti. in anti. Et vide oĩno Aegi.dec.9.de reſcr vbi optimè declarat hanc materiam diſtinguendo, & inter alia dicit, ꝙ ſi agatur contra intereſſe putantes, tunc non eſt ſeruandũ d. c. ſtatutũ, quò ad dietas, de qua dietarum materia vide p Fel.latè in c.nonnulli, de reſcript. Et de iſto executore dato cum clauſula, Vocatis, &c. vide per eundem Fely.in c.exhibita. de iud. & in c.fi. de præſump.

EPITOMAE.

Executor ad taxationem fructuũ in vim diffinitiuæ ſententiæ deputari non poteſt ille, qui non eſt in dignitate conſtitutus. Vel ſic, Subexecutor ſentẽtiæ nõ in dignitate cõſtitutus, fructus, in quibus quis condẽnatus fuit, taxare non poteſt. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Fructus in quib. victus fuit condẽnatus in cauſa beneficiali, an in vim ſententia diffinitiuæ poſſint taxari per non conſtitutum in dignitate.*

2 *Taxatio fructuum reſtituendorũ dicitur quoddam acceſſorium ſententia executionem.*

3 *Fructus etiam à ſolo ſeparati comprehendantur ſub mandato executiuo.*

DECISIO XXXI. aliàs 403

1 FVit dubitatũ, vtrum † ſubexecutor ſñiæ diffinitiuæ, non in dignitate conſtitutus, poſſet taxare fructus, in quib. victus fuit condemnatus. Et videbatur aliquib. ꝙ ſic, maximè ſi in hoc partes expreſſe conſentirent: cũ iſte ſit vnicus, & certus articulus, q pôt de expreſſo cõſenſu partium per iudicẽ, ſiue executorem ẽt extra locum, in quo deputatus eſt, expediri: vt §. nullo quoq;.in c. ſtatutum. de reſcri.lib. 6.quod c.etiam non habet locum de iure in executorib. ſñiarũ, & gratiarũ, ſm Io.mo. Archi & Io. An.ibid. Hoc verum in meris executorib datis ad ꝓuidendũ, vel exequẽdum: ſecus verò i mixtis, & aſſumentibus iuriſdictionem, & cum cauſæ cognitione præcedentibus. tales.n debent eſſe in dignitate conſtituti, vel canoni-

a ci eccleſiarum cathedralium. ſm Doctores antedictos. Cum igitur prędicta taxatio fructuum requirat vocationẽ partiũ, & cauſæ cognitionem, dixerunt omnes Dñi, paucis exceptis, nõ poſſe expediri huiuſmodi actũ requirentem cauſæ cognitionem, niſi p executores in dignitate cõſtitos, ẽt ſi partes ambæ in hoc vellent cõſentire: quia d.§.in nullo quoque. ſuperius allegatus, non habet locum quò ad perſonas, ſed bene quò ad loca. Mihi tamen ſub dubio videbatur, ꝙ licèt in prædicta taxatione requiratur partis vocatio, illa duntaxat fit ad inſtructionem, & informationem ſummariam habendam de illis: & ad interloquendum ſuper ipſis: quæ ẽt poſſet fieri in partis abſentia: vt legitur, & no per Inn.in c.auditis, de procu. faciunt ẽt ea, quæ leg.& no.in cle iudices, de off.de-

2 le tunc ẽt, quia huiuſmodi taxatio † quoddam acceſſorium ad executionem ſñiæ, qđ poteſt expediri ſicut principale.ar.de reg.iu. acceſſorium.li. 6. & hoc tenet expreſſe Gui. de mon.lau.in extrana.ſedes apoſtolica. Cõtra hanc opi.meam fuerunt alleg. quædam not. Inn.in c.de cætero, de ſen. & re iu.quod licèt merus executor, puta ſñiæ, poſſet aliquas probationes recipere ad ſui inſtructionẽ, ſuper aliquib. appoſitis, vel propoſitis corã eo: tñ nunquam de hoc poſſet iudicare, ſiue diffinire, ſed debet, & tenetur ſuperſedere, & totum negotium ſufficienter inſtructum ad ſuperiorem remittere: quia prędictus executor, vt ponebatur in facto, nedum

proba-

probationes ſuper valore fructuum receperat: ſed etiam illum articulum diffiniuit, fructus taxando,& partem ad ſoluendum p cenſuram eccleſiaſticam compellendo. Hoc per Dominum Auditorem huiuſmodi cauſæ totum factum fuit annullatum, & de nouo per eundem Auditorem fructus taxati. In quam ſniam ego poſtea motus ex dicto Inn. ſuperius allegato, conſenſi: licèt Hoſti. ibidem, teneat contrarium. Pro cuius opinione faciunt plura iura, quàm pro opinione Innoc. videlicet, de reſcr. c. ſi quando. c. cum adeò. c. ad aures, c. conſtitutus, c. poſtulaſti, c. ad audientiam, & c. ſi proponente, de offic. delegat. c. ex parte, & capitu. ſuper eodem, de appela. capitu. dilecto, & ibi Ioan. Andr. in nouella.

ADDITIONES.

a Canonici. Adde Dominic. in c. dudum, de reſcrip. lib 6. & Fely. in c. paſtoralis, de offic. deleg in 3. col. ver. vtrum verò Abbatia.

A. M. P. Poſſet addi ad hoc ſummarium, quòd licet executor merus ſententiæ poſſit aliquas probationes admittere ad ſui inſtructionem: tamen debet negotium remittere ad ſuperiorem, & in iſtis executoribus non requiritur dignitas. Et faciunt ad hanc decis. not. per Staphi. dum tractat de literis iuſtitiæ, fol. 175. verſic. latis tribus ſententijs, vbi etiam allegat deciſ. 14. infra de re iudic. vbi quando committitur taxatio fructuum, Auditor tamen taxare poteſt fructus etiam poſt tres ſententias perceptos, cum diſtinctione tamen de qua ibi. pro quo facit illud quod fuit deciſum in cauſa Placentina caſtri Sarmatis, quòd † fructus etiam à ſolo ſeparati, qui tamen pendebant, quando fuit
3 decretum mandatum, comprehendebantur ſub mandato executiuo: quia ſunt pars fundi, per text. in l. fructus, ff. de rei vendicatio. quòd tibi ſeruiet ſæpè, præſertim in materia ſequeſtrationis. Et ad materiã præſentis deciſio. facit allegat Lapi ſecunda, vbi latè de executore ſententiæ, de qua materia habetur etiam latè per Felyn. in capitu. de cætero, de re iudicata, & in capitu. paſtoralis. §. quia verò. & in capitu. cum ordinem, de reſcrip. qui ad hoc allegat deciſio. decimaquinta, infra, de dolo & contuma. vbi videbis.

EPITOMAE.

Gratia nouæ prouiſionis, in qua eſt tacitus defectus, de quo Papa ex diſpoſitione iuris, vel ex cancellariæ regulis ſcientiam habere potuit, ſureptitia non eſt, hoc di. primò. Vel ſic Taciturnitas omnis gratiam apoſtolicam non vitiat: ſed illa tantum, quam ſi Papa ſciuiſſet, gratiam denegaſſet. Vel ſic, Surreptionis maius eſt vitium in experiendo, quàm in omittendo. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Gratia nouæ prouiſionis an taciturnitate vitietur.*
Taciturnitas illa impedit gratiam, quam ſi Papa ſciuiſſet, ipſam denegaſſet.
2 *Reſcriptũ contra legem quo caſu ſit validum.*
3 *Papa nouam faciens conſtitutionẽ generali con ſuetudini contrariam, cenſetur ipſam conſuetudinem velle tollere.*
4 *Expreſſio non eſt notorÿs neceſſaria. 6.*
5 *Expreſſio falſa citius vitiat reſcriptum, quàm taciturnitas.*
7 *Mentio an ſit facienda de reſeruatione generali. & quid de ſpeciali.*
8 *Mentio ſemper fieri debet de qualitate perſonæ, per cuius obitum vacat beneficium.*

DECISIO XXXII. aliàs 468.

EXtra Rotã ſuppoſito iſto facto R. vtriuſ. iu. Doctor, habens gratiã a de canonicatu ſub expectatione pbendæ, dignitatis, pſonatus, ſeu officij eccleſiæ Creté. canonicatũ, & pbendã ac cantoriã dictæ eccleſiæ vacanté vigore dictæ gratiæ de facto acceptauit, cũ de iure non poſſet: quia canonicatus, & pbenda, ac cantoria erant ſpáliter, reſeruatæ, vt patet per ſeruationé, de qua cõſtat: & ẽt, quia Cantoria eſt dignitas maior poſt põtificalé, & poſt iſtam acceptationé factã, fecit exponi Papæ formã gratiæ, & dictæ acceptionis non facta mentione, qꝫ gratiam ſpáliter hñet, vel non hñet de dignitate poſt pontificalé, & hoc expoſito obtinuit tunc à Papa de canonicatu, & præbẽda prædictis prouideri ſibi, tãquam ſpecialiter reſeruatis, reſeruationem

tionem obtinendo, etiam expreſſione facta in literis, ꝙ dicta cantoria dignitas eſt maior poſt pontificalem. Opponitur contra literas antequam expediantur per Cancellariam, ꝙ non expediantur, vel ꝙ expeditio prima executioni non demãdetur: pro eo, ꝙ talis prouiſio non valet: cum in literis expeditis prædictis excepta fuerit dignitas maior poſt põtificalem & de hac exceptione in ſuppoſitione, & in literis huiuſmodi prouiſionis non fit mentio, vt exceptio: ſed cõtraria poſitio. Quæritur an talis oppoſitio ſufficiat ad impediendum lites, & executionẽ an tediſtas, ſaltem quo ad cantorem? Et ſic primo vr, ꝙ oppoſitio talis ſit bona, & ſufficiẽs: quia quãdo alicui obſtant plura impedimenta, licet fiat ſibi gratia de ſublatione vnius, non pp hoc tollitur aliud: & ideo adhuc alio remanente, totũ adhuc remanet impedimentum, ff. de ſer. vrb præd l. ſi domus. de ſil. præſ. c 2. de auctoritate & vſu pallij c ex tuarum. de priuile c. paſtoralis. Modo dicta exceptio non valebat ex duplici cã. Primo quia gratia non ſe extendebat ad dignitatem huiuſmodi maiorem. Secundo, quia reſeruatæ erant, & non eſt ſublatum, niſi ſm impedimentũ: ergo in vno impedimento adhuc remanet.
1 † ſi aliquid in gratia exprimitur, vel tacetur, quo non expreſſo, vel tacito Papam gratiã denegare potuiſſet: ergo eſt ſurreptitia, & nulla. de electio. cap. dudum. el 2. & c. ad audientiam. de reſc. c. 2. de præbẽ. c. dudum lib. 6. Modo hic dr̃ expreſſum, ꝙ virtute dictæ gratiæ, & acceptationis ſibi dictæ Cantoriæ deberetur, niſi reſeruatio obſtaret, quod eſt falſum: quia ex alio capite acceptatio nõ valebat: puta quia dicta Cantoria ſub dictis literis non cadebat. Item tacuit, ꝙ dignitas maior poſt pontificalem in dictis literis erat excepta, quod tacitum, ſi expreſſum fuiſſet, mouiſſet Papam ad non concedendum: ergo &c. Contrarium puto: quia aut vitiaret dicta gratia prouiſionis per talẽ expreſſionẽ, aut per taciturnitatem, cum de poteſtate collatorum, & habilitate prouiſi, ac vacatione minime dubitatur: ſed neutrũ eorum põt dici: ergo, &c. Dico primo, ꝙ nõ fuit defectuoſa per falſã expreſſionem, vel ſuggeſtionem, niſi diceretur in hoc ꝙ ſuggeſta eſt acceptatio, cum pro eo ſolo fuiſſet vitioſa, quia beneficium reſeruatum. Sed breuiter dico, ꝙ hoc nullo modo vr Papæ ſuggeſtũ: quia non ſequitur, hoc impediuit, ergo non illud, cũ plura poſſunt eſſe impedimẽta, quorũ quodlibet per ſe ſufficiens eſſet, vt probant iura ſuperius allegata. facit cap. cum pro cauſa. ſententia excommunica. Secundo, quia non fit ſurreptitia propter taciturnitatem: quia ſi hoc diceretur, hoc eſſet propterea, quia tacitum eſſet in gratia prouiſionis, ꝙ in gratia, vigore cuius fuit facta acceptatio, fuerat facta exceptio maioris dignitatis poſt pontificalem: ſed hoc non obſtat, quia nunquam vitiat gratiam huiuſmodi taciturnitas, quã in caſu ex narratione & forma prouiſionis debet veriſimiliter eſſe notum. ſic eſt enim propoſito: igitur patet primum, quia quando facit actũ, qui poteſt certo obſtaculo impediri, ſi ſciat obſtaculum illud, & eſt eius poteſtate, illud tollere videtur. eſto ꝙ nec de hoc aliquid dicat, nec de hoc aliquid dicatur ſibi, videtur ipſe velle tollere illud. ff. de excuſat. tutorum. l idem Vlpianus §. fina. & ff. de re iudica. l. quidam conſulebant. ibi eſt de neceſſitate. ff. de hæredi. inſti. l penulti. ad quid. n. oportet aliquid dicere alicui, quod ipſe per ſeipſum veriſimiliter ſcire debet, certe fruſtra: vt ff. de actio empt. l. 1. & l. ea quæ. ff. de ædilit. edict. §. ſi intelligatur. cum ſimilib. ibidem allega. pro quo faciunt not. Iac. Petr Cyn. C. ſi contra ius vel vtil. public l.
2 omnes. circa prin. videlicet. ꝙ licet † reſcriptum non valeat contra legem: tamen ſi facta eſt talis narratio facti in reſcripto, ꝙ princeps cognoſcere potuit reſcriptum eſſe contra legem. licet de hoc in reſcripto nil dicatur expreſſe, ſeu ꝙ non dicat, non obſtante tali lege. valet reſcriptum idem dic. ſm not. Io. And. de reſc. in nouell. c. 1. priuilegium. ſ.
b ſiue reſcriptum conceſſum per principem & valere, & ius commune tollere, licet de illo non faciat mentionem quia in ſcrinio pectoris ſui cẽſetur illud habere l. omnium. C de teſta. Item facit quod no. Ioan And. in gloſſ.
3 de conſti. c. 1. lib. 6. quod Papa faciens † nouam conſtitutionem, generali conſuetudini contrariam videtur velle tollere dictam cõſuetudinem: pro eo quod præſumitur illam ſcire etiam ſi de ea mentionem non faciat. facit ad hoc, quod notatur de excel. prælato. c. 1. lib. 6 Item facit quod not. Fred. de Senis in tractatu ſuo de rerũ permu. concluſione 6. vbi dicit, ꝙ impetratio beneficij ex cauſa permutationis obtenta, non valet, ſi beneficium

cium eſt reſeruatum, & de reſeruatione non eſt métio facta, niſi ſit generalis, & plurimus nota: quia tunc præſumeretur, ꝙ Papa illud ſciuiſſet, & tūc expreſſio neceſſaria non fuiſſet in notis per prius. Dictæ rationes ſatis videntur eſſe claræ: videlicet, quòd ex forma narrationis Papa debuit ſcire veriſimiliter, quòd in gratia prima excipiebatur dignitas electiua: quia illud eſt notum ex Papali conſtitutione, plus quàm notoria, quòd in omnibus huiuſmodi literis ponitur dicta clauſula
5 exceptiua: in notorio † vero admonitio, vel expreſſio neceſſaria non eſt. hinc eſt, ꝙ licet emptor debeat emptionem venditori denuntiare: tamen vbi eſſet notorium, non eſſet opus denuntiare: vt de ac. empt. l. emptor. in rub. Item alia ratione ſecūdo deducta: quia aut dicis Papam fuiſſe deceptum in hoc, pro eo ꝙ credidit, ꝙ forma ſibi expreſſa hoc importaret, ꝙ ſub ea talis dignitas comprehenderetur: aut pro eo, ꝙ ipſe putauit, quod in prima gratia fuerit facta mentio, expreſſa, ꝙ dignitas maior huiuſmodi comprehenderetur ſub ipſa: quia non videtur, ꝙ ex alia opinione potuiſſet. Sed neutrū dici poteſt. Non primum: hoc enim eēt ponere in principe errorem iuris, quod eſſet abſurdum: vt in c. 1. de conſti. lib. 6. Certum. n. eſt de iure moderno, ſm conſtitutionem Domini noſtri, ꝙ ſub generali gratia non comprehenditur dignitas maior poſt pontificalem, etiam ſi non poneretur clauſula exceptiua: vt habent ordinationes Ioan. 22. per omnes ſummos pontifices confirmatæ. Nec ſm: quia nō eſt veriſimile Papam diuinare: vt l. ſi putator. ff. ad leg. Aqu. ſecundo videtur veriſimiliter, ꝙ Papa debuit idem iudicium facere de eo, quod ſibi non appareat & de eo, quod non erat: vt l. 3. & l. Rutilia polla. ff. de contrahen. empt. quia veriſimile eſt, ꝙ Papa debuit præſumere, ꝙ non fuit poſita clauſula in primis literis, per quā in eis huiuſmodi literis comprehendi valeret, tum quia hoc non eſt conſuetum, imo prohibitū fieri, nec credo factum adhuc fuiſſe de tēpore Papæ moderni: tum quia ſi ita eſſet, veriſimile eſt, ꝙ dictus R. de hoc feciſſet mentionē in ſecundis literis, vt eas facilius obtinere potuiſſet: quia quilibet præſumitur velle eſſe diligens in iure ſibi acquirendo: vt de arbi. c. ſi. cū ſi. ff. de prob. l. cum de indebito. in prin. & in fi. & l. ſi poſitum, eo. tit. Concludo ergo ex præmiſſis Papā in conceſſione nouæ prouiſionis non fuiſſe circumuentū: & per conſequēs dictā gratiam minime reputari, ſeu vitiari tāquā ſurreptitiā, quod principaliter ꝓbatur
5 ſic; q a licet falſæ † oēs expreſſiones, q̄ potuerūt mouere principē veriſimiliter ad facilius cōcedendū, regulariter viāt grãs: q a literæ habēt tacitā cōdonē, Si preces veritate nitant, tñ nō oīa tacita, quotū expreſſio mouere potuiſſet, ad denegādū grām, vitiāt: ſed d ea ſolum, de quibus reperit expreſſum, vel de quibus in iure eſt cautū, quod eis expreſſis eam gratiā nullatenus conceſſiſſet. Hinc eſt, ꝙ licet Papa ita libenter daret bñficiū magni valoris ſicut parui, de huiuſmodi dignitate valet grã, nec ex taciturnitate hmōi vitiat, licet ſecus, ſi minoris valoris expreſſiſſet: vt no. gloſ. in Cle. 1. ꝑal. q̄ vult, ꝙ cōceſſio facta ꝑ Papā criminoſo valeat ipſo iure quod no. Inn. de concel. pb. c. propoſuit. & c. cū noſtris. & ꝓbat c. inter dilectos de exceſ. pla. & c. accedens. de accu. tñ ſi fuiſſet crimē expreſſum, hoc valde potuiſſet mouere ad denegādū: vt de æta. & qua c. eã te. cum ſimilib. Modo ita eſt, ꝙ hic non poſſumus dictas literas arguere ex falſi ſuggeſtione: q a nō reperit aliquid falſi ſuggeſtū, quod Papa ꝑ hoc, ꝙ in præmiſſis literis nō fuiſſet adiecta clauſula exceptiua, dictā nouā ꝓuiſionē denegaſſet: imo veriſimile eſt magis de cōtrario, attēta dignitate impetrātis: & ꝙ grã illa nō fundat ſup aliquo iure ipſius, &c. Ad rōnes factas in cōtrariū. & de prima notū eſt, ꝙ nō eſt īpedimētū collationis, & inquātū tolleret impedimēta, vt vtrunq: tollere, vnū expreſſe & aliud tacite per prædicta. Ad ſecundā rōnē ſufficienter eſt rñſum per primam rōnem huius partis.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde ad hanc deciſ. Felyn. in c. in noſtra. 5. correla. extra de reſcript. Aegid. deciſ. 47. hoc titul.

b Principem. Not. principem ex ſola voluntate contra ius poſitiuum poſſe diſpēſare. Inn. in c. cum ad monaſterium. de ſtatu regular. Abb. in c. cum literis. de in integ. reſtit.

c Acquirēdo. Ad quod conſequendū cuilibet licet vigilare l. ſumma cū rōne. ff de pecul.

d Sed ea. Adde Calder. conſi. 6. de præben. Felyn. in c. ſuper literis. col. 2. & c. poſtulaſti. col. 3. de reſcrip.

A.M.P.

A.M.P. Habes aliã ſimilé quaſi de verbo ad verbũ per Aegi.deci. 47. hoc ti. Cũm aũt ſuprà deciſ.7. & 21. dictũ ſit de ſurreptionis materia, hic tantũ m d. cam ſuper difficultate, quę hr̃ hic in 2. col. huius dec. nu. 3. i verſi.

6 Item facit quod not. Fed. vbi dicit, ꝙ † impetratio beneficij ex cauſa permutationis obtẽta, nõ valet, ſi beneficiũ erat reſeruatũ, ſi nõ fuit facta mentio de ipſa reſeruatione: niſi reſeruatio ſit generalis, & pluribus nota, & ſic præſupponit ẽt de generali reſeruatione nõ eſſe fiendã mentionem, qñ eſt nota. Et vĩ inferre, ꝙ ſecùs ſit in ſpeciali reſeruatione ſimiliter nota: & ꝙ minor ratio ſit in generali, quàm in ſpeciali, quod vẽ cõtra deciſ.21. infra de pb. vbi licẽt † de ſpeciali mentio non requiratur, de generali tamen mentio ſemper eſt facienda: prout ẽt de qualibet reſeruatione mẽtio fieri debet, alias collatio eſt nulla: vt in dec 3. de pręb. in antiq. Et qa Fely. multũ laborat ſuper hac cõtrarietate, in c. in noſtra. de reſcr. correla 5. qui cõtra ſolitum confuſè loquitur: ſed in effectu ſentit, ꝙ de ſpeciali non cõtenta in regulis, eſt fienda mẽtio: de generali verò ſemper debet fieri mẽtio, niſi ſit in corpore iuris, vel publicè nota. Et ratio eſt, quia exiſtẽtia i regulis pręſumuntur nota. & de ijs, quę ſunt nota Papę, mẽtio nõ requiritur. Dicit tñ ipſe, ibi in fi. ꝙ

8 † ſemper debet exprimi qualitas perſonæ, pp quam vacat beneficiũ: puta an ſit capellanus, vel collector &c. vel an beneficium vacet in curia: hoc enim expreſſo ſatis Papa poteſt ſcire, an ſit reſeruatũ. & vide eudẽ ibi correla. 6 & dec. Aegi. 34. & 69. de pręb. Ego aũt crederem, ꝙ in hoc caſu nulla eſſet differentia inter ſpecialem, & generalem, dũmodo conſtare poſſit, ꝙ eſſet nota Papę: prout ſentit hæc deciſio in dicta 2. col. verſ. ſecũdo. quia non ſit ſurreptitia: facit dec. 14 de rerũ permu. in anti vbi ſi fiat permutatio coram ordinario, tacito de alijs beneficijs, valet: quia pręſumitur habere notitiam de eis: ſecùs, ſi ſit corã Papa. Pro quibus faciũt not. per Fely. d. c in noſtra corre. 29. & i c. veniẽs. col. 2. de pręſcr Et ſatis confirmãt ad hoc dec. Caſſad. 12. 5. & 7. de reſerua. vbi etiam habes, an reſeruationes inductæ per regulas ſint generales: & vide eundẽ in dec. 23. de præb. & melius in dec. 22. ibidẽ. Inueni tñ poſt congeſtionem de qua ſupra, Aeneam de Falco. in tra cta. reſeruat. ſuper 4. effectu reſeruat. fol. 24. clariſſimè declarantem hanc difficultatem, vide eum qui meliùs dicere nõ potuiſſet. Et quò ad vltimam partem ſummarij, ꝙ maior ſit defectus falſitatis expreſſe, quam taciturnitas, facit id quod dixi ſuprà deciſ. 7.

EPITOMAE.

Canonicus prębendatus in ſecũda gratia, tenetur facere mentionem de canonicatu, ac præbẽda huiuſmodi, ſi præbẽdæ ſunt diſtinctæ, aliàs ſuffi cia, quòd faciat mentionem de cano catu: Et canonicus non debet eſſe ſine præbenda: ſed ſine canonia bene poteſt eſſe præbendatus.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus prabendatus aliud beneficium impetrans facta de canonicatu, non prabenda, mentione, an gratia ſurreptitia ſit.*

2 *Papam, vt concedat aut deneget qua mouere poſſunt in gratijs exprimenda ſunt.*

3 *Mentio debet fieri de prabendis, quando ſunt diſtincta.*

4 *Prabenda diſtincta que dicantur.*

DECISIO XXXIII. aliàs 449.

1 QVidam † habens canonicatum, & prębẽ dã in certa eccleſia, impetrat aliud beneficium vacans, faciens mentionem de canonicatu, ſed non de præbenda. dubitatur vtrum gratia ipſius eſſet ſubreptitia? Et videbatur aliquibus, quòd non: canonicatus trahit ad ſe præbendam, ſed non econtra; quia canonicatus non poteſt, nec debet eſſe ſine præbenda, ſaltẽ diu. 1. q. 3. ca. ſi quis obiecerit. de præben. c. relatũ. Sed præbendarius poteſt eſſe non canonicus: vt in c. ſuper ſpecula. de magiſ. & legitur & no. de conſt. c. cũ M. Præterea præbẽda naſcitur ex canonia tã quam filia a matre. 12. q. 1. ca. de quibus. d. c.

2 relatũ. & c. dilectus, eo. ti. Dicitur autẽ a pretio, quod quis recepit pro labore ſuo: non à præbeo, præbes, iuxta illud, Non à prębẽdo rectè pbẽda vocatur, Sed magis à precio, cuius amore dat prout no. Guil. de mon. lau. in cle.

cle.ſi iuxta.de pręben.Videbatur aliis Dominis,& maiori parti contrarium: quia iura canonicalia,& iura prębendalia ſunt diſtincta, & in diſtinctis bonis conſiſtunt:prout legitur & not.in d.c.cum M per Inno.& Hoſt.& iō iura prohibent à nullo,pterquàm Papa poſſe dari ius ad vacaturas præbendas:vt in c.propoſuit.de conceſſ.præben .ergo &c.Præterea ſi de iure,qđ habeo ad rem, puta de expectātia ad prębendam , debeo , & teneor facere mentionem,vt in c in noſtra.de reſcrip.multo fortius de iure in re:puta prębenda actualiter obtenta quantumcunque modica.eod.tit.c.ſi proponente.de pręben.c.ſi motu proprio.lib 6.Plus enim mouiſſet Papam ad nō credendum prędicto impetranti, ſi expreſſiſſet ſe canonicum prębendatum , quam ſolū canonicum:quia prębenda habet plus commodi,& temporalitatis,q̈ canonia:vt in iu-
2 ribus & deciſi.ſuperius alleg Cum † igitur omnia,quę poſſunt Papam mouere ad denegandum,vel concedendum ſint in gratiis exprimenda:vt in c.cum adeo.c ad aures.c.cōſtitutis ad audientiam.& c.ſi proponente.& d c.ſi motu proprio.& vide not.ibi per Arc. & Ioan.And.in nouel.ergo videbatur maiori parti prędictam gratiam fore ſurreptitiā Hoc verum ſecundū me , de canonicatibus, & prębendis diſtinctis : ſecus de indiſtinctis, pręſertim conſecutiuis, quas quis conſequitur:eo ipſo ꝙ canonicatum adipiſcitur : vt in c.ſi de conceſ pręben.lib.6.Idem de portionibus prębendalibus, etiam vbi eſſet certus numerus canonicorum, ſed non prębendarum:de quibus per Innoc.in c.dilectus.& c.dilecto.de pręben.in quibus caſibus prębēdę cenſentur annexę canonicatibus: & ſunt de iuribus & pertinentiis ipſius, de quibus non tenetur quis facere mentionem, argu c. translato.de conſtit. de pręben.exſtirpandę. & c.ſuper.eod.lib.6.Fuit ergo concluſum,& conſultum Domino Auditori, ꝙ informaret ſe de diſtinctione,vel indiſtinctione canonicatuum, & prębendarum dictę eccleſiæ,in qua dictus impetrans aſſeruit canonicatum obtinere.

ADDITIONES.

a Habens. Adde Caſſa.de præb.dec. 17.nu.6.

Cùm iſta deci.concordat deciſ 2.Biſig.in tit.de præben.& dec.72 de reſcrip.in antiq. ſed iſtud ſummarium non eſt ſuper difficultate reſoluta per deciſ.quæ aliud non inten-
3 dit, niſi decidere.an † gratia ſecunda in qua fit mentio,ꝙ quis erat canonicus, ſi ſubreptitia,ex quo nihil fuit dictum,ꝙ obtinebat ꝓbendam.Et diſtinguit, ꝙ aut pbendæ ſunt diſtinctæ,& debet fieri mentio de canonicatu, & præbenda:ſi vero non ſunt diſtinctæ, tunc ſufficit fieri mentionem de canonicatu , q a
4 præbenda tunc in conſequētiam venit. †Qm̄ autem præbendæ dicantur diſtinctæ , habes ſatis clarè,per Fely.in c.cū M.de cōſti.nu.28. Et de hac materia per eundem in c.poſtulaſti.nu.29.& 33.cum pluribus ſequentibus. de reſcript.& in terminis huius deciſio.ſatis clare loquitur in c.cum adeo . de reſcript & vide etiam aliquid per eundem in c.eam te. & in c.in noſtra.correl.3.eod titu.& aliquid habes in deci Caſſad.17.de pręben Et de materia canonicatus , vide infra de præben.ſup deciſio.25.& per Staphi.fol.45.& 106 & in alia immeſſ.41.& 81.A.M.P.

EPITOMAE.

Si committatur Cauſa , & cauſæ, cum poteſtate citandi , poteſt impetrans vigore dictę commiſsionis proſequi appellationem aduerſarij . Vel ſic,Appellans ſi faciat committi Cauſam,& cauſas, quam & quas mouet , ſeu mouere intendit contra appellantem ſuper certo beneficio cum poteſtate citandi in curia, & extra , & ad partes , docto de appellatione poteſt per audientiam procedere cōtra ipſum.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio cauſæ, quam habet quis contra B.caput cauſam appellationis interpoſita in partibus per B.*

2 *Proceſſus contra actorem,qui impetrauit ſolum commiſſionem ,non tenet , niſi citetur in partibus.*

3 *Impetrans commiſſionem pro alio ſine mandato,condemnatur in expenſis, & intereſſe .*

4 *Pœna cōuētionalis exigitur in materia euictionis.*

DE-

DECISIO XXXIIII. aliàs 493.

SI committatur Cauſa, & cauſę, quam, vel quas mouere intendit A. cõtra B ſup certo beneficio, cum poteſtate citandi in curia, extra, & ad partes: ſi pars impetrãs hmõi cõmiſſionem, non recipiat citationẽ ad partes: ſed producat appellationẽ interpoſitam per partem aduerſam in partibus, & vigore illi' petat procedi, licet in prædicta cõmiſſione nõ dicatur Cauſa appellationis: nihilominus tñ Auditor vigore dictæ appellationis poteſt procedere. Ratio quia nõ eſt dubiũ ꝙ cã appellationis eſt cauſa pp quam totum negotium principale ad curiã extitit deuolutũ, ſi debita forma ſit ſeruata. c. 1. de elect. li. 6. iũcta Clem. cãm eo. ti. Tum ẽt quia per hmõi appellationem apparet de cã, quam pdictus A. contra B. & ſu p quo mouet, ſeu mouere intendit: tum ẽt, quia ſi verbum appellationis expreſſiſſet in cõmiſſione, ẽt citius obtinuiſſet ſic ꝙ non eſt tale tacitum, quod Papã mouiſſet ad denegandum, igitur ita taciturnitas non obeſt. de reſcri. c. ſuper literis. tum ẽt, quia ſuperflua, & abundãs cautela nõ nocet: ergo, qa ex abundanti: quia forte dictã appellationem tpe cõmiſſionis non habuit, vel ſi habuit, vtrum deuoluebat, dubitauit: ergo commiſſionẽ cum poteſtate citandi impetrauit, quæ quidem citatio, ſcilicet hominis citationẽ iuris, videlicet appellationẽ nõ excludit: operantia enim augmentum, diminutionem operari non debet. de priuileg. c. in ijs. de præben. c. cui de non. lib. 6. &c.

ADDITIO.

Iſtud ſummarium non cõcludit, & in ef-
1 fectu dec. hoc dicit, ꝙ † ſi A. committat cauſam, quam hẽt ſeu hr̃e intendit, ſuper tali re, abſq; eo ꝙ citet B. eius aduerſarium, qui in partibus appellauerat: virtute talis cõmiſſionis, põt repetita appellatione pro parte B. interpoſita in cã procedere: licet in cõmiſſione nihil dictũ fuerit de hmõi appellatione. Rõ eſt: quia verbum, Cauſam, põt optimè comprehendere cãm appellationis. Et cum iſta dec. concordat alia infra de officio deleg. t t. & infra de appellat. 60. & 61. vbi hr̃, ꝙ valet appellatio interpoſita per falſum procuratorem, & ꝙ appellatus põt vti cõmiſſione nomine appellantis, etia ſine mandato impetrata, nec per ipſum ratificata, & procedere in cã, vt ibi videbis, & facit dec. 6. infra de app. & deciſ. infra. de elect. vbi hr̃, ꝙ appellatus põt procedere contra appellantẽ, virtute appellationis per ipſum interpoſitæ, & ẽt ſibi non intimatæ, & ibi vide quæ notaui. Cõtra dec. prædictam tñ vr̃r facere duæ dec. Aegi. videlicet 25. & 26. de iudiciis, vbi dr̃, ꝙ ſi P. contra Io. cõmiſſionem, & citationem obtinuit, & illa nõ executa Ioan. velit procedere, opus eſt, ꝙ ipſe obtineat nouã citationẽ, in vim illius primæ cõmiſſionis, vel ſm dictã deci. 25. tã in vim illius primæ, ꝗ alterius cõmiſſionis, quã tenetur facere Io. pro abſolutoria obtinenda. Ecce ergo ꝙ non põt procedi, niſi citato P. Pro ſolutione tñ huius cõtrarij dicendũ arbitror, ꝙ licet iſtæ dec. videantur contrariæ, tñ oẽs tendunt ad vnũ finem. Et ſi rectè percipiatur ſenſus huius dec. noſtræ, & aliarũ deciſ. de quibus ſupra, nõ dicunt, ꝙ virtute talis commiſſionis poſſit procedi, ſed virtute appellationis, ꝗ deuoluerat negotiũ ad curiam, & habuerat vim citationis. In caſu aũt Aegid. pars non erat citata, nec cã deuoluta, iõ non eſt mirũ, ſi non poterat procedi in cã, niſi citato P. contra quẽ puto procedi potuiſſe, ẽt ſine noua cõmiſſione: cũ cõmiſſiones in Rota ſint diſtributiones, & excitent tñ iuriſdictionẽ, vt dicit d. deciſ. 61. & ſunt communes vtrique parti: vt dr̃ in hac dec. & dicã latius ſuper dec. 6. de appell. & ad hoc facit dec. 17. infra de dolo & cõtu. vbi dr̃ expreſſe, ꝙ actor impetrauerat cõmiſſionem, & receſſerat de curia, & Domini noluerunt, ꝙ reus veniens poſſet procedere cõtra actorẽ eo non citato: prout ẽt idem dicit dec. 7. de verbo. ſigni. in antiq. cum diſtinctione tñ, de qua ibi. Ideo cogita, & videas quæ ſcripſi ſuper d. deciſ. 6. & aliis infra de app. & d. deciſ. 17. Rota enim approbauit d. deci. 17. in vna Leodien. & in vna Valentin. corã Domino Puteo 24. Ianuarij, 1543. vt reperio annotatum per bonæ memoriæ Tho. de
2 Thanis. Nos enim hodie ſeruamus, ꝙ † ſi reperitur præſentata cõmiſſio contra me, ad inſtantiam principalis, vel legitimi procuratoris, procedimus ipſo citato, vel eo abſente
3 per Audientiam contradictarum: † ſi verò impetrata ſit per aſſertum pcuratorem, obtinemus cõmiſſionẽ, in qua mãdatur Auditori, vt præfixo termino tali aſſerto procuratori ad docendum de mandato, condemnet

net

net eũ in expenſis, ac damnis, & intereſſe, ac declaret beneficiũ pp talem cõmiſſionem nõ eſſet litigioſum, & etiam ꝙ talis aſſertus procurator promiſerit de rato ſub pœna du centorum ducatorum: Dñi nolũt, ꝙ talis pœna exigatur in hoc mũdo, cum ſemp habeat æquitatem præ oculis, omni rigore ꝑtermiſſo.
4 Conſueuit tñ Rota condẽnare in pœnis conuentionalib. in materia euictionis, vt in vna Bononien. bonorum de Plateſiis, in qua erã ꝓcurator corã bonæ memoriæ Paulo de Capizuchis, olim Rotæ Decano, & poſtea Epõ Neocaſtren. patruo. R. P. D. Ioan. Antonij, nup etiã in eodẽ ſacro Auditorio recepti, ob huius bonã indolem, non minus de eo, q̃ de patruo ſperandum eſt. A. M. P.

E P I T O M AE.

Noua prouiſio per actorem contra reum poſſeſſorem poſt litem introductam impetrata, debet per Auditorem abſenti poſſeſſori intimari. h. d. Vel ſic: Lite ſuper beneficio pẽdẽte ſi actor impetraret nouum ius, puta, gratiam Si neutri, id per Auditorem reo abſenti intimari dẽt. h. d.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia noua impetrata lite pendente poſſeſſori eſt intimanda.*
2 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*
3 *Citatus legitimè debet comparere, vel procuratorem mittere ad omnia, quæ occurrere poſſent in cauſa.*

DECISIO XXXV. aliàs 320.

1 LIcet in cauſis †beneficialibus in curia p appellationem, vel aliàs, legitime poſſet procedi per audientiam, & pronuntiari contra abſentem ꝓſertim poſſeſſorem pro actore vigore iuris ſibi ante hmõi litem, vel ſaltẽ tpe commiſſionis obtentæ cõpetentis: tamen ſi actor poſt litẽ introductã, puta in medio cauſæ impetret nouã gratiam, ſiue nouũ ius, puta, Si neutri ius cõpetat in beneficio, de quo litigatur, ꝙ ei prouideatur: voluerunt & dixerunt maior pars Dñorum, ꝙ huiuſmodi gratia noua poſſeſſori eſt intimanda, anteq̃ ſñia contra eum proferatur: tũ q a ſi dicta gratia impetrata nõ eſſet, abſens pro ſe ſententiam reportaſſet, per regulam, actore non probante &c. Et quia forte tpe introductionis hmõi cauſæ bene ſciuit nullum ius aduerſario ſuo competere, idcirco non curauit venire, vel mittere. Sed quia ex nouo iure p eum impetrato ipſum vult vincere, q̃d veriſimiliter potuit ignorare, idcirco eſt vocandus ad dicendum contra prædictam gratiam, quam forte de ſurreptione vult impugnare, vel ſaltẽ intimatio ſibi facienda, vt veniat, vel mittat, ſi velit. Ea † enim, q̃ de nouo
2 emergunt, nouo indigẽt auxilio. l. de ætate, §. ex cã. ff. de interrogat. actio. c. cœterũ. extra. de iuramẽt. calum. & c. paſtoralis. & ibi de hoc in 4. glo. de exceptio. facit c. & circa. & c. ſtatuimus. de elect. li. 6. Mihi & aliq̃bus Dominis videbatur hmõi intimationẽ fieri non debere de iuris rigore, licet de benignitate apoſtolica vtile foret, & concedi poſſet. Ratio Dominorum meorũ & mea fuit. Nã
3 † ex quo citatus fuerat poſſeſſor legitimè, dẽt cõparere, vel mittere procuratorẽ ſufficientem ad omnia q̃ occurrere poſſent, vel impetrari in cã contra eũ, q̃ nedum eſt ſuper negotio principali cõmiſſio, ſed etiã ſuper omnibus dependẽtibus & cõnexis. Et iõ ſiue dicamus dictam gratiã per actorem nouiter impetratam, negotiũ incidens vel emergens ſiue connexum, ad omnia illa legitimè fuit citatus, vel ab homine, vel à iure vſq; ad ſententiã incluſiuè. Si igitur nõ venit, nec miſit, imputet ſibi, & tenebit q̃cq̃d fit in eius abſentia, quã replet Dei ꝓſentia. c. veritatis. de dol. & cont. & c. 2. de arbitris. li. 6. faciũt iura vulgaria, c. qm̃ frequenter. vt lit. non conte. c. ſi. de eo q mittit. in poſſeſ. & c. ſæpe. de appel. c. 1. & c. cupiẽtes. de elect. lib. 6. Dicendũ tamen eſt, ꝙ concluſio, ſiue primum dictum Dñorum poſſet procedere in illo, qui nõ venit, nec procuratorem miſit confiſus de ſñia abſolutoria. Sed mea & aliquorum Dñorũ opinio poſſet procedere in illo, q procuratorẽ miſit, cui credo ſufficere hmõi intimationẽ fieri, cũ ipſe ſufficienter debeat eſſe inſtructus de oĩbus cãm ipſam tãgentibus. c. in pertractandis. de iuram. cal. Crederẽ tamen ſibi inducias dandas ad conſulendum Dominũ, ſi eas peteret. c. dilectus. de procuratorib.

De

De conſuetudine.

EPITOMAE.

Conſuetudo valet, ꝙ vxor ſuccedat uiro in mobilibus, iuribus, & actionibus, liberis extantibus.

SVMMARIVM.

1 *Pars tertia, legitima, & iure naturæ debita, an prætextu conſuetudinis diminui poſſit.*
2 *Ius naturale minui poteſt, ſed nõ in totum tolli.*
4 *Aſcendentis ſucceſſio debetur proximiori deſcẽdenti ratione cognationis.*
5 *Filiorum ſucceſſio & legitima portio quo iure procedat.*
6 *Teſtatorum diſpoſitio quo iure rumpi poſſe dicatur.*
7 *Renunciari an poſſit futuræ ſucceſſioni per pactum iuramento vallatum.*
8 *Legitima dicitur loco alimentorum ſuccedere.*
9 *Filius poteſt propter delictum excludi à legitima.*
10 *Legitima an in totum tolli poſſit.* 11.

DECISIO I. aliàs 18.

FVit dubitatum, & in relationibus poſitum: vtrum valeret cõſuetudo, qua cauetur, ꝙ vxor marito habẽti bona mobilia, & immobilia, ſuccedat in omnibus bonis mobilibus, debitis & creditis, etiam liberis extantibus. Et videbatur aliquibus ꝙ non: quia conſuetudo non præualet iuri naturali: imò ipſi contraria eſt irrationabilis, & potius dicẽda corruptela, & per cõſequens nõ eſt præſcriptibilis, etiã ſi omnes homines de mundo eã obſeruarẽt per infinita tempora, 32.q.7.ca flagitia. de conſuet.c.cum tanto. & ibi no. ſed hæreditas patris debetur ipſi fi-
a lio de iure naturæ. *a* ff.de reg.iur.l.iura ſan-
b guinis & de pact.l. ius agnationis. *b* iuncta l. filius. ff.de ſuis & leg.hæredi. melius ff.vnde
c libe l.tempto. *c* & 1 di. ca ius naturale. ibi dũ
d dicit, liberorum ſucceſſio. cui iuri naturali *d* per conſuetudinem derogari non poteſt, vt ſupra probatum eſt: ergo &c. quod eſt uerum
e in toto, ſed parte *e* non ſic: vt Io. Din. in propria materia de regul.iur.c.indultum.lib.6. Pro qua concluſione faciunt nota per Ioã. Andr.poſt eum in nouel.c tua.& c.à nobis. de decil.& de conſuetu. ſuper rubrica, & per Inno. in c.fina. At in caſu noſtro conſuetudo nõ tollit ius ſucceſſionis liberorum in toto, putà in omnibus bonis, ſed dũtaxat in mobilibus: ergo & cætera. Et ſic fuit determinatum, & concluſum poſt publicas relationes, ipſam cõſuetudinem valuiſſe, & valere. Pro
1 † qua concluſione *f* ego alleg. nota. Ab. po-
f litam in c Raynutius. ver. conſuetudinẽ. vbi ipſe Ab. not. prætextu conſuetudinis ẽt partem tertiam legitimam, & debitã de iure naturæ diminui poſſe, quod dicit melius alibi non haberi: ſicq; ſm eum, eſſet clarus textus pro dicta concluſione: imò ſm Do. Aegid. quidam Do. Pet. Bertrandi, qui fuit Cardinalis ſanctæ Romanæ eccleſiæ fecit quandam lecturam ſolennẽ ſuper lib.6. decreta. & tenuit in c.2. de conſuet. eo. li. valere ſtatutum adimens etiã in totum legitimã appellatam bonorum ſubſidium debitam filiis. ratio ſua fuit potiſſima: quia de iure naturali voluntas teſtatoris debet adimpleri, vt Inſti. de re. diui § per traditionẽ, ff. ſi quis à parent. manu. ſue l. non vſque & 13. q 2. ca. vltima voluntas: quæ tamen ſæpè per ius ciuile iminutatur per querelam inofficioſi teſtamenti, q̃ eſt iuris ciuilis, ff de inoffi teſta. l. ſi non mortis. § ſi quis. iuncta l. filio § vlti ff. eod. titul. & quod ibi not. Item ius dicendi teſtamentum nullum ratione præteritionis eſt iuris ciuilis: quia non competit, niſi in patria poteſtate conſtitutis: vt ff. de libe. & poſthu. l. ſi quis poſthumos §. ſi filiũ. & ff. de iniuſt. rup. & irrit. fact. teſta. quæ tamen patria poteſtas de iure ciuili eſt: vt Inſtitu. de pat. po. § 1. & ita ante ius ciuile cuilibet ciui Romano licebat de bonis ſuis diſponere pro libito voluntatis: vt in primo capite legis Falcidiæ cauebatur, vt ff. ad leg. Falc. l. 1. in princ. ergo hæc omnia alio iure ciuili tolli poſſunt: vt Inſt. de leg. agna. tutel. §. fi. & ff. de capi. dimi. l. eas obligationes. In eadẽ opinione eſt Din. p idẽ motiuũ in effectu in d c. indultum licet illud per alia motiua, & multũ apiè deducat. pro hac opin. facit c. Raynutius. de teſta. in h. cũ ibi not per gloſſ ibi cum dicit, ꝙ contra voluntatem teſtatorum lex Falcidia inducta ſit, & quomodo illud intelligatur, ibi vide.

Breuiter

2 Breuiter cōcludendo† putat Dominus Aeg.
ſm quod eſt in princ. concluſum, ꝙ hoc ius
naturale in totum tolli non pōt, ſed bene mi
nui vel augeri pōt. Primum probat, quia ta
lis conſuetudo expreſſe militaret contra ra-
tionem naturalē, quæ clamat vbiq;, ꝙ filius
ſaltem in aliqua portione patri ſuccedat. vt
in d.l.ſcripto.ſuperius alleg.& i Auth.de hę-
red.& Fal.§.1.& §.ſi quis autem nō implēs.
col.1 Ratio huius ponitur ff. de lib. & poſth.
l.in ſuis.& ex qui.cau. mai.l.cū miles. Quid
n.legalius eſt, q̄ proprium filium ad paternā
g ſucceſſionem admittere g in auth. qui. mo.
na.effi.ſui.§.eſt ergo ſciendum.in prin.facit
optime 18 q.4.c.ſi.de iure iu.c.quintauallis.
& quod no.C.de epiſ.& cle. l.ſi quis ad decli
nandam. ergo non valet conſuetudo contra
ria: vt C.quæ ſit lon.conſue.l.2.& in d.c.ſi.de
h conſue. Fallit hoc ex cū, h ex qua poteſt fieri
exheredatio: vt in auth. vt cum de app.cog.
§.aliud.& §.cauſas.& no.ēt d.ca.quintaual-
lis.tſic.n.ceſſat ratio naturalis, pp rōnem na
turalem contrariam fortiorem, quę habet, ꝙ
delicta non remaneant impunita. ff.ad l.Aq.
l.ita vulneratus.de ſen.exc.c.vt famę.Nō ob
ſtat motiuum Pet.Bertrandi,& Din.quia li-
cet ceſſarent ōia remedia iuris ciuilis:tñ ni-
hilominus id, quod inter oēs dicta ratio na-
turalis, eſſet debitæ executioni mandatum:
ſicut ſolet dici in contractibus á iuregentiū
introductis. arg ff de mino.l. ꝙ ſi minor §.ſi.
ſm Iacob.de Are.ſicut.n. ciuilis conſtitutio
non tolleret contractus iuregentium in to-
tum: arg. Inſti.de iure na §.ſed naturalia igi
tur nec hoc caſu. Probatur ſm,l. ꝙ per con-
ſuetudinem ius naturale. poteſt augeri, vel
minui: quia quota a iure ciuili ſimpliciter
i eſt introducta: ergo alio iure ciuili, i vel con
ſuetudine, quæ vim legis habet, poteſt auge
ri vel minui: vt in iurib.ſuperius alleg. quod
intelligo verum, dummodo diminutio non
eſſet ita notabilis, ꝙ cenſeretur peremptio,
vel nimis enormis: quia tunc eſſet irrationa-
bilis, per prædicta, & de deciſi.c.ſuggeſtum.

ADDITIONES.

a Iure naturæ. Et in bonorem ſanguinis.l.j.§.
largius. ff. de ſucce. edic. ſed iura ſanguinis
nullo iure ciuili tolli poſſunt: ergo nec ſtatu-
to: quod non eſt aliud, quàm quædam ciuiſ
conuentio.l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.
l.de quibus.& l.ſequen.ff.de legi.
a L.ius agnationionis. Vbi † ius agnationis pa
3 cto tolli non poteſt.
c L.ſcripto. Vbi† aſcēdentis ſucceſſio debetur
4 proximiori deſcendēti ratione cognationis.
d Iuri naturali Quia iura naturalia immuta
bilia ſunt. Inſt.de iur.na gen.& ciui § ſed na
turalia. nec ea iuris ciuilis ratio corrumpere
poteſt: vt Inſti.de legi.agna.tu §.ſed ſide, ꝙ
5 licet ſucceſſio† filiorum, & ius legitimæ por
tionis proceſſerit ex iure naturali, tñ ex ea
naturali ratione, eſt variabilis in quanta, &
in quota, & in modo portionis prædictæ, vt
inf.dicam. Vel potes dicere, ꝙ legitima de-
betur filio de iure ciuili non naturali: vt not.
in Authen. de hæred.& fal.§. 1.& §. ſi quis
autē. vbi dicit, ꝙ lex imponit neceſſitatem
parētibus, vt relinquant filijs legitimam.ſed
conſtat legem eſſe ius ciuile. vt ff. de iuſti.
& iur. l. ius autem ciuile. Item a iure ciuili
quota eſt aucta vt d. authen.nouiſſima. vn-
de nomine, origine, quotitate, & entitate de
iure ciuili dicenda eſt & ſecundum hoc om
nia contraria ceſſant.
e Sed in parte Et ſic ius rumpendi† ortum tra
hit a iure ciuili: quia ante ipſum ius ciuile
non erat via aliqua prodita ſeu apta ad rum
pendum teſtatorum diſpoſitionem: ſimili-
ter via petendi ſupplementum legitimæ, da
ta eſt a iure ciuili: vt l.oīmodo C.de inoffi.
teſta.ſi ergo hæc iure ciuili ſunt introducta,
nimirū ſi ſtatuto quod eſt ius ciuile, illa tol-
latur l.de quibus.& l.non eſt nouum ff.de le
gi.no.gloſ.in d.l.1.in prin.ff.ad leg.Fal.& per
hoc ceſſant rationes omnes contrariæ ſupra
tactæ, & fundatæ ſuper iure ſanguinis, & na
turæ, quæ intelliguntur in ſucceſſione inte-
ſtati nullo ſubſiſtente ſtatuto. Præterea ius ci
uile priuat filios ex certis cauſis deſcriptis
in §. aliud quoq; capitulum.hic alle.& in au
then.non licet C.de lib.præte igitur & ſtatu
tum poterit priuare.vt d.l oēs populi. Nam
ratio ſtatuti fuit fauor publicus conſeruan-
darum familiarum cā inuentus, ſm Bal.in l.
maximum vitium.C.de lib.præte. videmus
inſuper ꝙ licet iure naturæ hæreditas patris
ſit debita filio, vt ſapiunt argumēta in con-
trarium facta; tñ quota, & quanta non eſt de
iure naturali, ſed ciuili, vt l. duodecim tabu
larum.C.de leg. hære in auth.de trien & ſe-
miſ.§.1.in Auth de hæred.& Fal §.1.& §.ſi
quis aūt,& hęc ratio concludit quo ad dimi
nutio-

nutionem. Plus dico, ꝙ ſiue de iure natura-
li, ſiue ciuili hæreditas, aut etiam eius por-
tio in bonis patris ſit debita filio: tamẽ circa
hoc variè reperitur in iure diſpoſitum. Nã
antiquitus debebatur totũ patrimoniũ pa-
tris filio: vt l.in ſuis, ff.de lib.& poſth.& In-
ſti.de hæred. quæ ab int. §.ſui.poſtea ſuper-
uenit ius Codicis, & totum illud reſtrinxit
ad quartam: vt l. cum quæritur,& l.ſcimus,
C.de inof. teſt. demum ſi peruenit ius Au-
thenticorum,alterans,& limitãs dictam por
tionem ſm numerum filiorum: ut in auth.
nouiſſima,C.de inof. teſta. ſi hoc facere po-
tuit ius ciuile,cur & hoc non poteſt ius mu-
nicipale,ſ.detrahere,alterare, & diminuere?
Ratio diuerſitatis pro nunc mihi non occur
rit. Non obſt. ſi dicatur, ꝙ tale ſtatutũ tol-
lens filio, vel diminuens portionem ſuã, fo-
ret iniquum, ergo nõn valet, cum lex dẽat
eſſe æqua & iuſta,rationabilis & honeſta: vt
7 4.di.ca.erit autem lex. Nam certum † eſt ꝙ
per pactum iuramento vallatum renũtiat
futuræ ſucceſſioni.c.quamuis, de pact lib.6.
iuncto c.non eſt obligatorium, de reg.iu.li.
6.ſed nemini dubium, ꝙ iuramentum non
eſt vinculum iniquitatis: vt c.quanto.de iu
reiu.poterit ergo lex,vtpote nõ iniqua, quẽ
priuare futura ſucceſſione, ſicut poteſt pa-
ctum iuratum.l.non impoſſibile,ff.de pac.&
not.in rub. C. de decre. dec. lib.x. Præterea
nonne videmus iura diuino pręcepto ſtabili
ta alterari, reſtringi, & minui? certè ſic: vt
eſt cathedraticum in c.conquerente. de off.
ordi.Item decimæ.in c.tua,de deci.per Inno.
ergo multo fortius facultas ſucceſſionis pri
uatæ perſonæ tolli poterit, minui, & reſtrin-
gi. in hãc partem declinant Dyn. in regula,
indultum & Io. An.ibidem in merc. Idẽ te-
net Cy.in l.ſcimus.C. de nup. idem Abb.&
And.in c.Raynutius, de teſta.idem in addi.
Spe.in tit.de ſucceſ.ab inteſt. ſuper rub. & al
legat ibi legem Longobardam idem diſpo-
nentẽ,& hoc expreſſe tenet Bar. in l. Titius,
§.fi.ff.de condi.& demonſt. in l.1.ff.de ſuis &
legi.& l.ſi ita quis.in fi.ff. de leg.2.item Bal.
in l.cunctos populos,C.de ſum. Tri.in 13.co.
& ſupponit pro indubitato ita eſſe, & di.l.
maximum vitium.Idem Old conſi. 107.in
cip. circa ius municipale. & ita ſequuntur
omnes moderni, & ita ferè per totam Ita-
liam ſeruatur.
f Concluſione. Quæ concluſio communiter
tenetur.Sed huic concluſioni obſtare viden
8 tur duo. Primò ꝙ legitima ſuccedit † lo-
co alimentorum: vt in Authen.de trien. &
ſemiſ.§.prohibemus, verſ.vnde enim.ſed e-
ducatio liberorum eſt de iure naturali.l. 1.
§.ius naturale,ff.de iuſti. & iu.ergo tolli nõ
poteſt,cum iura naturalia non tollantur, vt
ſæpius dictum eſt. Item quia alimenta non
debent filijs denegari. arg.l.nec filium, C.de
patr.poteſta.Secundò vr obſtare tex. in Au-
th.de trin.& ſemiſ.quę vr hre clauſulam de-
rogatoriam ad quamcunq; conſuetudinẽ,
vel legem cuiſcunque inferioris. ex quo rõ
diſponendi eſt vniformis vbicunq; locorũ,
per quam ſtatueretur contrarium: & ſic le-
ges municipales nõn debent valere: ut in au
th.nauigia C.de fur.& in auth. omnes pere-
grini,C.com.de ſucceſſ. Cogitabis.
g Paternam ſucceſſionem admittere. Iuxta
illud Auguſtini dr, q vult Deum inſtituire,
& filium exheredare alium q̃rat ſibi pro cõ
ſilio,q̃ Auguſtininum.tex. in c. fi.17.q.4.gl.
in l.ſi quis ad declinandam, in verb.ſimilitu
do C.de epiſ & cle & glo.in l. Papinianus.§.
Imperator.in verb.ſæpiſſimè ff de inof.teſt.
h Ex cauſa. Quia pp delictum † filius excludi
9 tur à legitima. Et põt ratio aſſignari,qa de-
linquendo filius vr conſentire in pęnam, vt
legitima ſibi auferatur,& alia pęna ẽt corpo-
ralis imponatur: arg l. 1.§.beſtias, ff.de poſt.
& ſic non tam ex lege, quàm ex ſuo conſen-
ſu ſurgit priuatio dictę legitimę: Cogita ſi
placuerit tibi iſta ratio necne.
i Alio iure ciuili. Nam ſtatutũ municipale
10 † tollet in totum legitimam. Et ideò ſta-
tuta, quę hodie cõiter fiunt in Italia prohi-
bentia fœminas extantibus maſculis ſucce-
dere, & legitimam petere poſſe, prouident
eis,ut dotentur arbitrio propinquorum: nã
tunc dos ſuccedit loco legitimę, licèt fortè
diminutę, & ſi dictum ſtatutum non proui-
deret in aliquo, non teneret tanquam irra-
tionabile, & contra legem tam naturę, quã
diuinam, canonicam & ciuilem, de quo p
Barr.in l.libellorum,ff.de verb. ſignifi.& per
Bald.in d.l.maximum, Adde Gui. Pap.tra-
ctantem materiam alimẽtorum, & iurium
vxori debitorum, deciſio. 296. incip.ad o-
nus. Et quomodo & in quo vxor ſuccedat
viro, Dd.in auth.pręterea.C. vnde vir.& v-
xor.& Gui.Pap deci.439.
1 A. M. P. Cum hac † deciſ.concordat de-
cil.7.

1 A.M.P. Cum hac† deciſ. cõcordat dec. 7. eo tit. in antiq. non reperio tamen alias dec. concord. neque diſcordantes, & ſatis examinatur materia hic: De materia aũt conſuetudinis, & quomodo, & per quantũ tẽpus inducatur, vide per Fel in c. ſtatuimus. de maior. & obe. & in c. cum contingat. de for. compe. & latè de materia cõſuetudinis vide p eũdẽ in c. cum cã. de re iud. & in c. 2. de proba & in c. cum M. de conſti. & aliqd in c. ad noſtrã de prob. & in c. cum dilectus, de fide inſtru. & in c. Iacobus. in c. ne. Dei de Simo. & in c. Eccleſia ſanctæ Mariæ. & in c. cum acceſſiſſent. de conſtit. & vide deciſ. Caſſador. vnic. hoc titu. & qñ requiratur obſeruãtia quadragenaria, vide Aegid. deciſ. 1. & 2. hoc tit. & deciſ. 3. de teſtib. & facit deciſ. 6. 1. Et quõ ſint formãdi articuli in hac materia, vide eundẽ Aegid. d. deciſ. 2 & deciſ. 7 hoc tit. Et de extenſione cõſuetudinis, Aegid. deciſ. 2. de priuile. & deci. 10. & 11 hoc tit. Et no. ex dictis in hac deci-
2 ſione, ꝙ † legitima debita iure naturæ & ipſum ius naturalæ minui põt, ſed non in totũ tolli. Item ꝙ futurę ſucceſſioni renunciari põt per pactum iuramento vallatum, & ꝙ legitima tolli non poteſt per ſtatutum in totũ, licet poſſit cõmutari, ſicut quòd mulier dotata non ſuccedit. Et iſtis adde Caſſad. deciſ. vnic. hoc tit. vbi dr̃ ꝙ valet conſuetudo, ꝙ ſacerdos habeat lectũ cuiuslibet capitis familiæ: Et ꝙ clerici pſſit exigere à laicis aliqd temporale, etiam pro repletione ventris, &, vt in Britannia, tertiam partem mobiliũ. Et preſumitur, quòd laici ad id ſe obligauerint ſoluendo longo tempore, & ſi detur pro ſacramentis, ſufficiunt decem anni Et ad iſta facit dec. Aegid. 8. hoc titu. vbi dr̃, ꝙ cõſuetudo, ꝙ fructus beneficiorum debeantur ad vſum mortui, non in elliguntur de curatis: dicit tamen in deciſ. 4 hoc tit. quòd valet cõſuetudo, quòd quis plures optet præbẽdas. & 9. eo. tit. quòd valet conſuetudo, quòd capitulum eligat aliquos canonicos, qui ſecundum ordinem ſuę receptionis acceptare poſſint prębendas vacantes.

E P I T O M AE.

Conſuetudo, ꝙ receptus vltra numerum præbendarum, minorem valeat optare, valet.

S V M M A R I V M.

1 *Conſuetudo ꝙ capitulum eligat canonicos, & ꝙ ipſi acceptent minores prębendas ſecundum ordinem ſuæ receptionis, valet.*

DECISIO II. aliàs 226.

SI in eccleſia, vbi eſt certus numerus, & diſtinctio prębendarũ, videlicet maiorum, & minorum, ſed non eſt ibi certus numerus canonicorũ, ſit conſuetudo, ꝙ receptus in canonicum vltra numerum prębendarũ, & carens pbẽda, prout interdum fit, & fieri poteſt de iure, de conſti. c. cum M. de pręben. c rela. tum. c. dilecto. & c. dilectus filius. vbi de hoc non poſſet optare maiorẽ, ſed duntaxat minorem pbendam, iuxta ordinẽ ſuę receptionis, valet, & tenet hmõi conſuetudo ar. eorum, quę leg. & not. de ma. & obed c. ſtatuimus. per Inno. de pręben c quamuis. & c. cui de non. per Archid eod. tit lib. 6.

A D D I T I O.

A.M.P. Ad hanc dec. facit dec. 9. eo. ti. in antiq. vbi dr̃, quòd impetrans apoſtolicus, vel expectatiuus primo debet eſſe in inferiori gradu, & poſtea ſm ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus, ſuis loco, & tempore, iuxta ſtatuta, & conſuetudines eccleſię, & idem dr̃ in dec. 4. Biſig. eo. tit. & ad hoc facit
1 dec. Aegid. 9. hoc tit vbi etiam dicitur, † ꝙ valet conſuetudo, quòd capitulum eligat canonicos, & quòd ipſi ſecũdum ordinem ſuę receptionis acceptent minores prębendas, & vide deciſ. ſequentem. & deciſ. 1. inf. de rerũ permutat. & deciſ. 6. inf. hoc titul. & deci. 14. inf. de prębend. De materia autem canonici creati vltra numerum, videbis latè infra ſuper deciſ. 25. de prębend. vbi ſcripſi.

E P I T O M AE.

Conſuetudo valet, quòd habẽs minorem præbendã, poſſit optare maiorem, ſed non econuerſo.

DECISIO III. aliàs 227.

VAlet, & tenet conſuetudo, quòd habẽs, ſiue optans minorem pbendam in prędicta eccleſia, vbi ſunt maiores, & minores

præbendæ, vt p̃ſumitur iuxta ordinem ſuæ receptiõis, poſſit poſtea optare maiorem p̃bẽdam, cũ vacabit. ar. eorum quæ leg. & no. in c. fi. de conſu. li. 6. habens verò maiorem non poterit ſm eandem conſuetudinẽ optare, ſiue recipere minorem: quia licitũ eſt aſcendere de minori dignitate ad maiorẽ, ſed nõ deſcendere de maiori ad minorem, arg. eorũ q̃ le. & no. de trãſl. epiſ. c. licet, & c. quanto. Pro quo faciũt quædam no. Io. Mo. in d. c. fi. de conſu. & in c. cum aliquib. de reſcr. lib 6. & Io. An. in d. c. fi. de conſue. videtur tenere contrarium per §. p̃ꝫtereà. Inſti. de actio. quia illa eſt melior, quæ plus placet.

ADDITIO.

A.M.P. Hæc dec. nõ hẽt cõcordãtes, neq; diſcordantes, pręſertim quòad ſecundã partem: quia iſta eſt de caſib. qui rarò contingunt, nec eſt q̃ õ de pane lucrando: quia ille, qui hẽt minorem, nunquã contradicet. pro quibus vide et dec. p̃cedentẽ, & ſequentẽ in fi. & adde Staph. de vi & effectu clauſu. folio 91 & in alia impreſ. 72. vbi refert, q̃d iuniores canonici poſſunt optare inf. tp̃a primi, & valet optio ſequentiũ, in euentũ, q̃d antiquior non optet & alle. deci. Aegi. 8. de conceſ. p̃b. facit et ad propoſitũ illud, quod dicit Aeneas de Falco. effect. 49. vbi dicit: quòd ille, qui pp̃ reſeruationem, intrauit locũ antiquioris canonici, & habuit minorem p̃bendã, ſedere debet in inferiori loco, & ꝙ ius optandi ſibi non cõpeteret, niſi poſtq̃ fuerit antiquior in receptione, & ſic, ſi interim vacarent p̃bendæ maiores, ipſe non poſſet illas acceptare, & licet nihil alleget, vr̃ ad hæc facere deci. 4. hoc titu. in anti. circa finẽ. Et ad propoſitũ vide aliã q. eiuſdẽ ſuper effect. 37. videlicet q̃n reſeruatur præbenda alicuius, & ille optet aliã, q̃ cenſebitur reſeruata, & vide eundem Aeneam in 47. effectu, num. 4. & 9. vbi dr̃, ꝙ canonicus creatus auctoritate apoſtolica habet ius ad primã p̃bẽdam: & ꝙ conſuetudo optandi dat ius ad rẽ, & dicit ſuper effectu 50. ꝙ optans virtute conſuetudinis ſcienter beneficium reſeruatum, ipſo iure priuatur, nec põt redire ad primum, & ſuper 5. effectu dicit, ꝙ excõicatus non põt optare, de quo vide infra de conceſ. præben. ſuper deci. 5. & 14. Et ad materiam optionis, vide latè etiam per eundem Staphi. dum tractat de vi & effectu clauſu. folio 100. & in alia impreſ. folio 79.

EPITOMAE.

Præbenda vacans in curia aut groſſi fructus, prætextu conſuetudinis optari non poſſunt.

DECISIO IIII. aliàs 296

SIcut canonicatus, & prębẽda in curia Romana vacantes per alicuius obitũ optari nõ põt vigore conſuetudinis, ſm c. fi. de cõſue. li. 6. ita nec groſſi fructus per dictũ canonicum in curia defunctum obtenti poſſunt optari, etiam ſi illi groſſi fructus redirent ad capitulũ: prout dñ. Greg. Papa XI. declarauit per ſuam bullam in iudicio productã.

ADDITIO.

1 A.M.P. Ad hanc † deci. vide I. apũ alleg. 48. ver. quid ergo ſi Papa. & ver. ſed nunq̃d habeat. & vide Caſſa. deci. 4. de conceſ. p̃bẽ. & quæ dicam ſuper deciſ. ſeq. & Staphi. ac Aeneam de Falco. & Gaſparẽ de Peruſio in locis ibi deſcriben. quia examinant latè hãc materiã, & vide an valeat cõſuetudo, ꝙ poſſint optari p̃bendæ reſeruatæ, per Cal. cõſ. 3. in ti. de conſu. & ad hanc deci. vide Gigant. in trac. penſio. q. 63. Item vide an præbenda deuoluta poſſit optari, & intra quantũ tempus poſſit, & debeat fieri optio, vide ſuper addi. ad dec. j. inf de rer. perm. vbi dr̃, ꝙ habes tempus 20. dierum tantum.

EPITOMAE.

Conſuetudo optandi in eccleſia, in qua ſunt maiores, & minores præbendæ, tollitur per clauſulas derogatorias in literis apoſtolicis poſitas. Vel ſic, Derogatur conſuetudini optandi maiorem prębendam, ſi mandatur prouideri de tali præbenda, non obſtantibus ſtatutis, & conſuetudinibus.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, Non obſtantibus his. per quæ effectus gratiæ poſſet impediri, quid operatur.*

2 Optari

2 *Optari quando poſſint præbendæ.*
3 *Clauſula, Non obſtantibus, tollit ſtatuta requirentia ſacerdotium dummodo, &c.*

DECISIO V. alias 390.

SI mandetur alicui prouideri de maiori præbenda, cum vacauerit in certa eccleſia, in qua minores, & maiores præbendæ exiſtunt, non obſtatibus ſtatutis, & conſuetudinibus illius eccleſiæ, in contrarium facientibus quibuſcunque & præſertim illis, quibus cauetur, quod nullus poſſit habere maiorem, niſi primo habebat minorem, & per minorem gradatim aſcendat ad eandẽ. Fuit dubitatũ vtrum per has clauſulas derogatorias, conſuetudo optandi, de qua in c. fi. de conſu. li. 6. collatur, ſeu verius differatur. Et dicebãt aliqui Domini & maior pars, quod ſic: attento quod per expreſſum de maiori præbenda mandabatur prouideri, non obſtante conſuetudine, &c. Tum ẽ, quia alias gratia impetrantis poſſet totaliter fruſtrari per optantem in effectu, quia illam minorem non optatã hẽre non poteſt, propter c. qui de non de præb. lib. 6. quod tamen potuit in caſu c. fina. antedicto, hęc; ſũt diuerſi caſus, hõ aduerſi. Aliam rationem dicebat do. Nimoſien. quia aliud eſt, vbi ſunt gradus præbendarum, & debet fieri aſcenſus, & non deſcenſus: qui nedum per optionem, ſed etiam per collationem nouam, vel aſſignationem capituli fit ſæpè, quæ quidem collatio, ſiue aſſignatio non eſt dubium per decretum Papæ impediri, de conceſ. præbend. c. propoſuit, & Cle. cum ei quem eo. tit. Aliud, vbi non ſunt gradus præbendarum, ſed omnes præbendę appellantur maiores; vna tamen melior eſt altera. Si ad illam meliorem deueniretur tantum per optionem, & per conſuetudinem, tali conſuetudini per dictas clauſulas non derogaretur. Quia gratiam impetrantis in nõ optatis ſuum poſſet ſortiri effectum: ſecus verò in caſu noſtro ſupradicto. Videtur tamẽ obſtare prædictę diſtinctioni verbum, Gradatim, poſitum in illo text. quod tamẽ non referetur ad prædictas præbendas, ſeu gradus præbendarum, ſed ad gradus perſonarum, prout ibidem not. glo. ſuper eo. verſic. Præterea vr̃ ob gl. ẽt ibidem ſuper ver. Meliores, querẽs de habẽte maiorẽ, vtrũ poſſit vigore illius conſuetudinis optare minorẽ: & tenet quod ſic: quia ille vr̃ ſibi melior, quàm magis ſibi placet. Inſt. de actio. §. preterea, ſi quis generaliter. ſed intellige glo. non de minore in gradu. ſed nõ valore. Alij Dñi tenẽtes contrariũ, dicebant, caſum veriſimile, & poſſibile, quod nullus curaret optare minorẽ: & ſic gratia ſua poſſet ſortiri effectũ. Ad hoc rñdebatur, quod hoc eſſet de rarò contingẽtib. ad quæ iura non aptantur: ſed ad ea quæ frequenter accidunt. ff. de legi. l. nam ad ea. de appe. c. ſæpè. Sed noſtris tpib. cupimus augeri, non minui, aſcendere & non deſcendere, de tranſla. epiſ. c. quanto & c. licet ergo, &c. Quã rationã vltimã alle. Io. Mo. in c. cum aliqb. de reſcri. in caſu quaſi ſimili. Ad materiam vide no. per Arch. 25. q. 2. in ſum. in fi. & per eũdẽ, & Io. An. in c. ſi pp tua debita, de reſc. lib. 6.

ADDITIO.

A. M. P. Ad iſtam dec. facit dec. 2. & deci. 9. col. 2. e tit. in anti. & dec. 6 de conſti. in eiſdem, & facit dec. 1. & 14. infra de præben. fuit ſuper hac deci. latè diſputatum in vna Placentina portionis, coram Dño Veſtano, in qua fuit approbata hæc deciſ. cum diſtinctione Franchi in c. cum in tua. hoc ti. li. 6. & Falco. 5. effectu, fo. 26. Et circa clauſula, Non obſtãte, vide ſp Fel. qui latiſſime examinat
1 in c. nonnulli. de reſcr. Quo verò † ad clauſulam, de qua in hac dec. videlicet, Non obſtantib. his per quæ effectus gratiæ poſſet impediri, vel differri: vide per eundẽ Fel. ibi. col. 13. nu. 37. ver. no tertiò: & vide ad materiã huius deci. Gaſ. de Peruſio in tract. reſerua. fol. 14. & 15. dum tractat de effectu reſeruationũ, & Aeneã de Falco. fo. 21. & fo. 15 ſup 5. effectu reſerua. vbi latè examinant iſtam dec. & c. fi. de conſue. lib. 6. vbi per Rochum
2 Curtiũ hr̃ tota materiã. & † ponuntur quinque caſus, in qb. poteſt optari præbenda reſeruata & Staph. ẽt latè examinant materiã iſtam, dum tractat de vi, & effectu clauſulã, fo. 100. & ſeq. & in alia impreſ. 77. vide eos, & facit ad hoc dec. 42. de conce. præb. in an-
3 tiq. vbi per † clauſulam, Non obſtantib. derogatur ſtatutis eccleſiarũ requirẽtib. ſacerdotiũ, dummodò tñ ſint in ætate, quod poſſint proximis quatuor tpib. ad ſacerdotiũ promoueri. dicit tñ quod per tales clauſulas nõ derogatur volũtati teſtatoris, quod huiuſmodi beneficium nõ conferatur, niſi actu ſacerdoti. & cum iſta deci. etiam concordat deci. 4. eo. ti. in antiq. quam vide ad longum.

EPITOMAE.

Conſuetudo de optando, vbi canonicatus & præbendæ ſunt diſtinctæ, non minori tempore, quam 40. annor. induci poteſt: licet decenium ſufficiat vbi actualis illarum diſtinctio non eſt.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo optionis præbendarum canonicalium, quanti temporis ſpatio introducatur.*
2 *Canonici eiuſdem eccleſiæ an inter ſe poßint mutare præbendas ſuas.*
3 *Beneficiũ eccleſiaſticum, in quo per ſuperiorem quis eſt canonicè inſtitutus, propria auctoritate dimittere an ei liceat.*
4 *Beneficium ſecundum recipere per cuius aſſecutionem inducatur primi vacatio, nemini licet.*
5 *Conſuetudo an minori ſpatio inducatur, quàm præſcriptio.*
6 *Præbenda poteſt renunciari ſine auctoritate ſuperioris.*
7 *Conſuetudo optanti eſt contra ius.*
8 *Conſuetudo ſecundum vel præter ius præſcribitur x. annis.*
9 *Conſuetudo optandi inducitur per x. annos, vbi præbendæ ſunt diſtincta.*
10 *Cõſuetudine vnius loci nõ cõcludĩ de alio loco.*
11 *Conſuetudo interpretatiua inducitur minori ſpatio x. annorum.*

DECISIO VI. alias 460.

1 QVæritur † quanti tpis ſpatio introduci
a poſſit in eccleſia conſuetudo *a* optiõis præbendarum canonicalium. Et videbatur aliquibus, ꝙ ſpatio x. anorum, quaſi conſuetudo non ſit contra ius & ſit rationabilis. p not. 12. diſt. conſuetudo. & hanc opin. ſequitur Io. An. in c. fi. de conſue. lib. 6. fundãs ſe, ꝙ ſi ille text. voluiſſet requiri conſuetudinẽ
b præſcriptam, expreſſiſſet, *b* ſicut fecit in c. non eſt. ibi, dum tamen alias ſit præſcripta. e. tit. & lib & non facit hãc expreſſionem, ſed ſimpliciter conſuetudinem eſſe proponit. & idem videtur tenere Ioan. And. licet narratiuè loquitur, de conſuetud. cap. cum tanto. Tamen aliquibus videtur, ꝙ immò requiritur præſcriptio 40. annorum ſpatio: q̃a præbenda canonicalis eſt titulus beneficialis: ſed cõtra ius eſt, ꝙ alicui de facto ſuo quæratur titulus in beneficio, ita ut beneficium ſuum dici poſſit, de Inſtitut. ex frequentib. & cap. fina & de regu. iur. beneficium lib. 6. Ergo iſta conſuetudo eſt contra rigorem iuris ſcripti: quo caſu omnes concordant, ꝙ requiritur præſcriptio quadraginta annorum. In hac quæſtione, videtur probabiliter conſiderari ſtatus eccleſiæ, de qua quæritur: vtrum habebat hanc conſuetudinem. Nam & aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus non eſt numerus canonicatuum, nec diſtinctio præbendarum, de præbend. ca. dilecto. & in iſtis non poteſt introduci conſuetudo: quia non eſt reperiri, quòd in talibus eccleſijs præbendæ aliquæ vacent: ergò præbenda non vacans optari non poteſt: vt requirit illa decr. cum in tua. Aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus bene eſt numerus canonicatuum; ſed nullus numerus, nec diſtinctio præbendarum: vt patet de conceſſio. præbend capitu. fina § ſi autem, libro ſexto. & in iſtis eccleſijs non poteſt introduci conſuetudo hæc. Pari ratione maximè, quia in talibus eccleſijs, per adminiſtratorem capituli, bona diuiduntur inter canonicos: & illi quantò ſunt pauciores, tanto recipiunt maiores portiones: & quanto plures ſunt, tanto minores recipiunt portiones: vt in dicto capitulo final §. ſi autem. Aliquæ ſunt eccleſiæ, in quibus eſt certus numerus canonicatuum, & per correſpondentiam ad numerum canonicatuum eſt etiam numerus: ſed non diſtinctio præbendarum: imò omnia bona ſunt, quò ad dominium & adminiſtrationem capituli, in communi: in & ſuper quibus bonis quaſi in quodam confuſo abſque aliqua actuali diſtinctione inſtitutus eſt numerus præbendarum, correſpondens numero canonicatuum. Et iſtæ præbendę propriori vocabulo vocantur portiones priuilegiatę, ſecundum Innocen. de prębend. capitulo, dilectus. el. 1. & in iſtis eccleſijs ſunt obſeruantiæ diuerſæ. Nam in aliquibus ſicut capitulum habet omnium bonorum dominium ita per officiales ſuos omnia bona adminiſtrat: & de fructibus recollectis tot facit æquales portiones, quot ſunt canonici, & cuilibet tradit partem ſuam, & ſic ſeruatur in eccleſia Andagauen. In huiuſmodi eccleſijs hæc conſuetudo ſimili modo non poſſet introduci: quia cùm inter præbendas non ſunt tituli beneficiales,

tes, nõ ſit actualis diſtinctio, & inter portiones, quæ fiũt de bonis adminiſtratis nulla ſit electio, vel durat illa diuiſio fructuũ, niſi ꝙ illis fructibus ẽt extantib. non eſt reperire vnam eſſe meliorem alia. In aliquib. vero eccleſijs eſt certus numerus canonicatuũ: & in qb. & ſuper bonis capituli abſque, alia actuali diſtinctione inſtitutus eſt numerus præbendarũ corrñdẽs numero canonicatuũ. Capitulum aũt, ad quod ſpectat dominium bonorũ non adminiſtrat per officiales ſuos: ſed diuidit bona capituli in tot prębendas, quot ſũt canonici, & cuilibet ipſum capitulum cõſignat præbendam ſuam, & fiunt hæ cõſignationes ad tp̃s, ſm ꝙ capitulo placet, & tpe elapſo omnes reducuntur in cõi, & fit noua bonorum diuiſio. Iſtis aũt præbendis ſic diuiſis, quia nõ eſt poſſibile, ꝙ ita ſint diuiſæ ęqualiter, quin inter eas poſſit reperiri electio, in aliquibus eccleſijs eligunt antiqui canonici per ordinem eorum: in aliqbus per ſortem, prout habet ſe diuerſa eccleſiarum conſuetudo: vt no. Io. An. in nouel. in præalle. c. cum in tua, in glo. nõ vacantes. Et nota, ꝙ hmõi cõſuetudo conſignationis bonorum per præbendas, ſeruatur in eccleſijs S. Petri, & S. Martini: & in iſtis poteſt hẽ locum conſuetudo opinionis præbendarum: quia antiquiore mortuo ſequens põt optare præbẽdam, quæ fuerit ſibi aſſignata: & ſic deinceps vſque ad vltimum. Et in iſtis eccleſiis eſt verum dici eam poſſe introduci decẽ annorũ ſpatio. Nam in iſtis eccleſijs canonicus nullo modo mutat, nec mutare poſſet titulum: cũ inter præbendas, vbi ſunt tituli beneficiales, non ſit actualis diſtinctio: ſed duntaxat, prout præbenda in mera tpalitate conſiſtit, eam mutare nihil iuri cõtrarium: & continet in ſe æquitatẽ magnam, per illa quę not. Inno. de maio. & obed. c. ſtatuimus, & in iſto concludunt & locum habent rationes Doctorum, hãc partem tenentium, poſitæ in d. c. cum in tua. & clarè apparere põt eas benè intuenti. In aliquib. autẽ eccleſijs eſt certus numerus canonicatuũ, et ẽt certus numerus prębendarum, quæ qdẽ præbendæ ſũt inter ſe actualiter, & realiter diſtinctę, ita ꝙ non eſt vnum beneficium eccleſiaſticum actualiter, & realiter ab illo diſtinctum à dote, & fundatione alterius, & in quibus quælibet præbenda eſt dña ſuæ dotis: & ſi non ſit numerus canonicatuum

eſt tñ & numerus, & modo præmiſſo realis diſtinctio prębendarum: vt colligitur, et no. de conſt. c. cum M. & de iſtis loquitur de proba. c. ex literis, huiuſmodi ſtatus ſunt quaſi omnes eccleſiæ Normanniæ, & Anglię, & Vratiſlanien. de qua quęrimus. Et in his eccleſijs indubitanter credo, ꝙ non poteſt introduci hęc conſuetudo minori ſpatio decem annorum, imò dicere aliud reputo magnam ſimplicitatem. Ad probationem autẽ concluſionis, pręmitto vnum in quo Doctores concordãt, ꝙ canonicatus & prębenda, quæ pro eo eſt inſtituta, tantam habent connexionem, & correſpondentiam inter ſe, ꝙ eo ipſo ꝙ aliquis aſſequitur vnam præbendam canonicalem, & per conſequens aſſequitur illum canonicatum, pro quo præbenda fuerat inſtituta: quia ad poſitionem vnius connexorum, ponitur reliquum. de conſti. c. tranſlato. cum concord. ibi alleg. & de regu. iu. c. acceſſorium lib. 6. Canonicatus autem, & prębenda canonicalis inuicem ſunt annexi, & correſpondentiam habentes vna ad alterum: vt prima q. 3. c. in ſumma, & ibi no. & c. ſi quis dator. & c. ſi quis epiſcopus, & c. ſi quis obiecerit, & c. ſaluator. verſ. in nomine. hoc tenet Compoſtel. Io. An. de Colle. de conſti. c. cum M. Ferrariẽn. Archi. & Io. An. de præben. c. ſi clericus, lib. 6. & clarius Gui. de monte laud. & Zenzilin. de prębend. ca. ſi iuxta. in Clemen. vbi patet, ꝙ Papa vtendo ſua poteſtate excellenti, dat vni canonicatum ſupernumerarium ſub expectatione prębendæ: quando vacans præbenda ſibi cõfertur, eo ipſo, & per conſequens confertur ſibi ille canonicatus, qui ſimul vacauit cum prębenda: quia ille eſt cum quo, & pro quo præbenda fuit inſtituta, & qui habet correſpondentiam, & aliter deſinit eſſe. Et ex iſtis arguitur ſic. Ille qui habet in eccleſiã vnam præbendam canonicalem, conſequit̃ aliam prębendam actualiter, & realiter diſtinctam a prima, conſequitur & per conſequens nouum canonicatum: quia primus canonicatus remanet cum præbenda dimiſſa, & illa, quæ vacauit, cum præbẽda, quam recipit, conſequitur ipſam præbendã: vt patet ex ſuperius alle. ergo conſequitur nouũ bñficium eccleſiaſticũ, realiter & actualiter diſtinctũ ab illo, quod dimittit, vt ex ſe patet, & cõuincibiliter probat̃. de conceſ. præb. c. literas, de præb. c. ſi iux. in Clem. ergo habens

in eccleſia vnam præbendã canonicalẽ, ſi ea
dimiſſa optat aliã à prima actualiter,& reali
ter diſtinctã, per optionẽ ipſam conſequitur
nouum beneficiũ eccleſiaſticum à primo rea
liter diſtinctũ. Sed iſtud eſt notoriè cõtra ius,
ꝙ aliquis ſine canonica inſtitutione ſuperio
ris habeat beneficiũ eccleſiaſticũ ergo in iſta
conſuetudine optionis requiritur. pſcriptio
quadraginta annorum. de conſue. c. fi. Vt ſic
faciã diſtinctionem Doctorum, ꝙ aut prębẽ
dæ, vt ſunt tituli beneficiales, & eccleſiaſtici,
ſunt inter ſe actualiter, & realiter diſtinctæ.
Aut vt ſunt tituli beneficiales, & eccleſiaſti
ci, pbendæ ſunt diſtinctæ: ſed earũ emolumẽ
ta p aſſignationes capitulares, vel alias, in-
ter ſe diſtinctionẽ habent: & p cõſequens ma
ioritatẽ & minoritatẽ valore. Primo caſu,
qa per optionẽ præbẽdæ indubiè dimittitur
titulus beneficialis, q prius habebatur, & no-
uus acquiritur: & tunc in introductione con
ſuetudinis optionis neceſſariũ ſit ſpatiũ qua
draginta annorũ: quia indubiè hæc cõſuetu
do eſt cõtra ius. Secundo caſu, qa per optio
nẽ nec canonicatus, nec pbendæ, vt ipſa eſt
titulus beneficialis, q̃ prius habebatur, dimit
titur: imò reuera canonicatus, & pbẽda ca-
nonicalis prius habita retinetur, & ſolũ pbẽ
da, id eſt, terrenũ pro portione fructuũ, & ca-
nonicatuũ cõtingens aſſignata eſt, & ſic ſo-
la tẽporalitas mutat̃: & in iſto caſu ſufficiãt
decẽ anni: quia iſtud æquitatẽ habet, & nul-
lã repugnantiã iuris. Et iſtã diſtinctionem in
terminis facit Cõpoſt de conſuet. in c. fin. &
in ſimili gl. ordi. prima quæſt. 3. c. in ſumma.
& Collect. de re. permut. c. quæſitũ. vbi quæ-
2 renti † an duo canonici eiuſdẽ eccleſię poſ-
ſunt inter ſe mutare pbendas ſuas? reſpondit
per diſtinctionem præmiſſam, ꝙ in caſu ſe-
cundo ſic, & in primo nõ, niſi cum auctorita
te ſuperioris: ſicut eccleſia, & eccleſiaſtica
beneficia pmutantur. Secundo probatur ſic:
3 Secundum † iuris cõis diſpoſitionem nullus
poteſt auctoritate ſua dimittere beneficium
eccleſiaſticũ, in quo eſt per ſuperiorẽ canoni
cè intitulatus: ſed optans præbendam vacan-
tem, primã dimittit auctoritate ppria. ergo
illa optio eſt contra ius cõe. Antecedẽs pro
batur de renun. c. admonet. & c. quod in du-
biis. conſequens eſt ex terminis notiſſimũ.
Et ſi dicatur, iſte non dimittit primã, ſed ius
commune facit eã vacare per aſſecutionẽ ſe
cundæ: vt in allega. c. literas. & c. ſi iuxta. Re-

4 ſpondeo, † ꝙ de iure communi non poteſt
aliquis recipere ſm beneficium, per cuius aſ
c ſecutionẽ introducitur primi vacatio, e ſine
licentia ſuperioris, quo erat intitulatus, ut
in dicto c. admonet. & cap. quod in dubiis. &
not. 7. quæſtio. 1. ca. placuit. & 21. quæſt. 2. c.
1. & plenè p omnes in præalleg. c. admonet.
Et licet contrarium ſeruetur de conſuetudi-
ne, tñ illa conſuetudo eſt cõtra ius: & iõ in
eius introductione neceſſaria eſt ipſius cõti
nuatio per ſpacium 40. annorũ, vt ſupra eſt
deductum. Tertio probatur ſic. Iſta cõſuetu
do eſt contra ius cõmune, per quam quæri-
tur ius ad beneficiũ vacaturum: talis eſt con
ſuetudo: optionis, hoc ſuppoſito, ꝙ in eccle-
ſia ſint præbendæ canonicales realiter diſtin
ctę: igitur. De antecedẽti etiam ſunt textus
de conceſſ. prębend. c. nullam. & c. ne captan-
dę. lib. 6. de conſequenti eſt text. in c. cum in
tua. de conſuetu. libr. 6. & ibi not. ꝙ virtute
conſuetudinis iſta prębenda eſt debita eam
optare petenti, & volenti, in gl. quę incipit,
per hoc ſatis. & ſi coniungatur decre. c. maio
ribus. de pręben. & decre c. quęſitum. de re.
permuta. credo ꝙ determinent indubie iſtã
conſuetudinẽ eſſe nedũ contra ius ſimplici-
ter, imò contra concilium Turonen. Adden
do enim c. quęſitum. quod eſt gl. in c. maiori
bus. ad ipſum c. in maioribus. nihil aliud di-
cit, niſi ꝙ prohibet diuiſiones, & commuta-
tiones fieri prębẽdarum, & ex verbis diuiſio
nis ꝙ procedat, apparet ꝙ intelligitur de p-
bendis eiuſdem eccleſię. & hoc, ꝙ iſta cõſue
tudo ſit contra ius commune, clarè determi
nat Archidia in alleg. c. cum in tua. in gloſſ. q̃
incipit, habentes. Et ad idem, ꝙ etiam in ea
dem eccleſia prima prębenda dimiſſa, recipe
re ſecundam ſit contra ius commune tenet
gl. & Pau. in alleg. c. ſi iuxta. de pben. in Clem.
Et pręterea cum generaliter ſit verum, ꝙ ec
cleſia, vbi tangitur ipſius eccleſię lex, vel iu-
ra, nõ admittat pſcriptiones minoris tẽporis
quàm 40. annorum: vt de preſcrip. c. de quar
ta. quęro vbi fundatur iſta diſtinctio, ꝙ in
5 conſuetudinibus, † quę ſunt cõtra ius cõmu
ne, ſint neceſſarij 40. anni: ĩ aliis ſufficiãt 10.
Nam licet inter conſuetudinẽ, & pſcriptio-
nẽ ſint multę differentię: tamen nunquã re-
perimus, ꝙ minus tempus ſufficiat in cõſue
tudine, q̃ in pręſcriptione: imò text. induit
oppoſitum, ꝙ requiritur tempus vniforme.
de cau. poſſeſſ. & proprie. capit. cum eccleſia
Sutrina.

Sutrina.de elec. c.cumana.de conſue.c.ſi.li. 6.nūc ſic cū Doctorib. diſtinguamus. Quòd aut conſuetudo, q̄ inducitur, tāgit priuatos, vel eorū res, vel iura, & tūc ſi non ſit contra ius, introducetur ſpatio 10.annorum, ſeruatis alijs, q̄ ſunt neceſſaria in introductione cō ſuetudinis, cum tanto tpe eorum bona poſſunt pſcribi alijs ſeruatis, q̄ in præſcriptione ſimiliter requiruntur, & ſic intelligitur c.cō ſuetudo cum ibi no. 12.diſt. Aut tāgit eccleſias, ſeu earū ſtatū, res, vel iura, & tunc ſemp in introductione cōſuetudinis reqrūtur 40. anni, cum tanti tēporis pſcriptio in earū rebus, vel iuribus requiratur. Et hāc diſtinctionem facit Inno. in c.cum dilectus.de conſue. & ipſum ſequuntur ibidē Hoſt. & Ioā. And. & Collect. eod.tit.c.ex parte. Et vltimū mēbrum clarius ponit Inno.de conſuetud.c.ſi. vbi quærit de duobus. Primo, quę conſuetudo dicatur rationabilis. Secundò, quanti tēporis pſcriptio requiratur ad eam introducendam. Ad primum rñdet, q illa eſt rationabilis, q̄ non eſt contra ius: vel ſi eſt, habet tamen iuris alterius approbationem. Ad ſm reſpondet, q reqritur præſcriptio 40.anno. Siue ergo dicas, q iſta cōſuetudo non ſit cōtra ius, vt aliqui opinantur: ſiue dicas, q eſt contra ius, ſed habet iuris approbationem, clara eſt determinatio, q vtroque caſu vniformiter requiratur pręſcriptio 40.anni. ſm ipſum, & ibi tenet idem indiſtinctè gl.ordi. ſuper verbo, legitimè ſit præſcripta. & etiam Comp. Rurſus ſi aliquis vellet tantum inhęrere opinioni illius glo.c.ſi. adhuc neceſſario oporteret eū diſtinguere inter cōſuetudinem, quę eſt ſecundum ius, vel præter ius commune, & q in nullo per eam derogatur iuri particulari alterius eccleſiæ, vel eccleſiaſticę perſonæ: & ad introductionem iſtius cō ſuetudinis ſufficiunt 10.anni: vt not. in illo c.conſuetudo. vel per cōſuetudinem ipſam, licet pręter, vel ſm, & non contra ius commune, per eam tamen derogatur, vel detrahitur in toto, vel in parte iuri pertinenti ad illam eccleſiam, vel perſonam eccleſiaſticā: & ſic ratione adiuncti prędiudicij quod ſit alteri, requiratur pſcriptio 40.annorum. Et illa concluſio vr̄ inconuincibiliter probari, de conſuetu.c.cùm dilectus. coniuncta decre. ab bate.de verbo.ſignifi. Nam iſta conſuetudo non eſt contra ius, q de certo monaſterio dēt eligi abbas alterius monaſterij vacantis: & tñ quia iuri electorum in aliquo derogatur, cùm anteà poſſunt de iſto, vel alijs vbi vellent, libere eligere: modò non pñt, niſi de iſto, & ſic eorū in eligendo libertas reſtringitur, eſt neceſſaria pſcriptio 40.annorum: vt in d.c.abbate.ſupra alleg. & quaſi oēs tenent in allegato c.cum dilectus. & idem probatur de elect.c.cumana.de cauſ.poſſeſ. & propr. c. cum eccleſia Sutrina. Nam iſtud non eſt contra ius, q alij, q̄ canonici cathedralis eccleſię admittantur ad eligendum vna cum ipſis: licet eſſet contra ius, quòd alij, q̄ ipſi ipſis excluſis eligant: vt no. Io. And. in præall. c.cum eccleſia Sutrina. & cū introductione cōſuetudinis iſtius, quòd electorum poteſtas in tm̄ videtur diminui, quòd per conſuetudinē alijs acquiri requiritur 40.annorum ſpatium: vt in d.c.clare probatur. Eodem modo facit de offi. Archid.c.dilecto. cum ſuo vero intellectu. Nam iſta conſuetudo, quòd Archidiaconus in monaſterio habeat iuriſdictionē, non eſt cōtra ius, ſed præter, & eſt rationabilis, & fauorabilis: & tñ requiritur, quòd ſit legitimè præſcripta, ſm Innoc. & per omnes ibidem. Et iſtud poſſet per multa conſimilia iura probari. Sed per iſtam conſuetudinem etſi diceremus, quod non eſt contra ius: tamen in dubio detrahitur iuri, ſcilicèt illius, ad quē pertinet collatio pbendarum, qui illam poteſtatem per conſuetudinē iſtā perdit: igitur: &c. Et ſi dicatur non perdit, quia potuit conferre vltimā: dico quòd idem notoriè diminuitur poteſtas ſua, qa vni pingui pbēdæ vacanti poſſit illam cōferre habenti aliā minus pinguē, & illā alteri, & ſic deinceps: vnde poſſet remunerare quatuor, vel quinque, vel plures perſonas ex vacatione vnius pbēdæ, modo non pōt conferre niſi vnā, & omnino deteriorem. & iſta ſola ratio vr̄ ſufficiēs ad deſtruendum opin. gloſſ. quæ poteſt dicere, quod ipſa eſt cōtra omnes, & manus omnium contra eam. Compo. enim, quem ipſa alleg. illam opi. non tenet: ſed facit diſtinctionē æquiſſimā, & iuri conſonam, quam ſupra recitaui. Nec etiam Archid. quem etiā alleg. illud tenet: imò tenet oppoſitum. Nā primò determinat, quòd illa cōſuetudo eſt contra ius, in gl. ſua q̄ incipit, habētes, & licet prius in alia glo. ſequenti videatur innuere, qd̄ ad eius introductionē ſufficiant 10.anni: tñ in ſi. alleg. in contrarium. c.ſi de beneficio. de pbend. lib.6. cui ſtat: cum contrarium non

ſoluat, nec vſ verè poſſe ſolui. Nam ꝙ vnũ
beneficium debeat per regulares vel ſecula-
res regi, iſtud non eſt contra ius:& tamen ad
introductionem iſtius conſuetudinis requi-
runtur 40.anni. vbi nec vſr valere ſolutio-
nes Io. And. Prima non: nam ſicut per illam
conſuetudinem applicatur certus ſtatus vni
beneficio:ita per iſtam vni eccleſiæ. Itẽ appli
catur ſtatus certus, vel non, per non conſue-
tudinẽ:nil facit ad propoſitũ, cum originalis
diſtinctio habeat, vtrum conſuetudo ſit cõ-
tra ius, vel non ſit cõtra ius, eſto ꝙ per eã cer
tus ſtatus applicetur. quod facit ad propoſi-
tum, certè nihil. & iſta eſt omnino ſm ius,
vel ſaltem præter, & rationabilis, & tamen
40.anni requiruntur. Vnde ille text. omnino
videtur confundere glo diſtinctionem. Nec
valet ſecunda ſolutio, quæ habet, ꝙ ideo fa-
ciat mẽtionem de pſcriptione quadraginta
annorũ, quia loquitur in præſcriptionibus, q̃
ſunt odioſæ, & ambitioſæ:ſecus in optioni-
bus, quæ non ſunt odioſæ, nec ambitioſę. iu
dicio meo parum valet hæc ſolutio. Nã iſte
tex. non conſiderauit ambitionẽ, odium, vel
fauorem: ſed conſiderauit vbicunq; non ſit
mentio de cõſuetudine eccleſias, vel pſonas
eccleſiaſticas tangente. intelligitur de pſcri-
ptione quadraginta annorum ſpatio. Nam
cum pſcriptio legitima ad conſuetudinẽ ſe
habeat, vt vna ex partibus eã eſſentialiter cõ
ſtituentibus:nam qui dicit cõſuetudinẽ, di-
cit eam legitimè pſcriptam eſſe. Et clarè pro
batur in alleg. c quanto. de conſuet. de elect.
c. cum eccleſia Vulterana. de cauſ. poſſeſſ. &
propri. c. cũ eccleſia Sutrina. melius in c. Cu-
mana. de elect. facit regula, in toto. de reg. iu.
lib.6. & quæ no. Inn. de teſti. c. fraternitatis.
& ſic etiam videtur not. Io. And. in allega. c.
cum de beneficio. ſuper verſi. legitimam. Et
quia dicit, quòd hæc præbenda poſſet non
optari, fateor: ſed non propter hoc minoris,
ſed maioris tẽporis præſcriptio requiritur
in conſuetudinis introductione: vt no. Ioan.
And. de præſcrip. c. de quarta. Si enim hic, vi
delicet, ꝙ præbenda vacans poteſt non opta
ri, impedit, ne iſte vſus optionis habeat con-
tinuam cauſam, ſm hoc requiritur duplica-
tum tempus: ſi nõ impedit, requiruntur qua
draginta anni: vt ibi not. Inno. licet Hoſt. di-
cat, quòd de iure canonico vniformiter qua
draginta annorum præſcriptio eſt neceſſa-
ria. & illa quæ ibi poſuerunt iſti Doct. ſatis
probant diſtinctionem, quam ſupra poſui
5 † ſcilicèt, quòd aliud ſit in conſuetudinibus
eccleſiarum: aliud ſit in conſuetudinibus pri
uatorum. Nec etiam valet, quòd dicit, quòd
æquitatem & rationẽ habet illa cõſuetudo.
Nam & ſi hoc ſit verũ, nihilominus quadra-
ginta annorum pſcriptio reqritur in ipſius
introductione: vt in allega. c. quanto. Poſſet
etiam dici tunc hoc dictum non procedere.
Nam licèt æquum, & rõnabile ſit, quòd ei q.
longiori tempore ſeruierit, prouideatur de
maioribus pbendis: vt de maio. & obed. ca. 1.
& c. ſtatuimus. & in cõcor. vbi gl alle. tamẽ,
ꝙ ipſi auctoritate propria recipiant illud,
non vſ habere æquitatem, per iura ſupra al-
leg. Nec negari poteſt quin iſta conſuetudo
cum peccato incipiat in eccleſiis, in quibus,
vt dixi præbendæ ſunt actualiter diſtinctæ,
cũ illi eã inceperunt introducere ſine titulo,
& ſic cũ detrimento animarũ ſuarum tenue
runt ipſas pbendas. Nunc reſtat rñdere ad ar.
gl. quia ſi textus d. c. cum in tua. voluiſſet in-
telligi de conſuetudine præſcripta, hoc feciſ-
ſet, ſicut fecit in c. non eſt. Reſpondeo, quòd
in c. nõ eſt, textus diſpoſitiuè tractans de cõ-
6 ſuetudine, quærit vtrũ conſuetudò † valeat,
ſcilicèt quòd Epiſcopus ſine capitulo corri-
gat crimina. & quia text. habet reſpondere
eam valere: oportet eũ dicere de conſuetudi
ne præſcripta, & ſic de perfecta, iuxta c. cum
tanto. eod. tit. Sed in c. cum in tua. textus ſo-
lum per modum ſuppoſiti facit mentionem
de conſuetudine quærens, dato quòd in ec-
cleſia ſit aliqua conſuetudo optionis: & ſi ali-
quis ibi impetret canonicatum ſub expecta
tione primæ præbendæ vacaturæ, vtrum per
iſtam impetrationẽ impediantur optiones:
& dicit ꝙ non: modo iura, quæ aliquid ſup-
ponunt, illud tanquam in eſſe ſuo perfecto &
iuſtè & rõnabiliter eſſe factũ, & introductũ
intelligũt: vt ſatis clarè probatur in c. Cum-
mana. ſupra alleg. & ibi not. Item ad rõnem
alleg per Archi. rñdeo, ꝙ rei veritas eſt, ꝙ il
le, qui habet vnicam prębendam, ſi recipit
aliam à prima diſtinctam, mutat ſuum titu-
lũ: vt ſunt caſus in illis c. literas. & c. ſi iuxta.
ſupra alleg. Nam licet prohibitus alienare
poſſit alienare in vnũ de familia: reuera alie
natio eſt, licet pmiſſa, tñ in aliã perſonã pro-
hibetur. ſic & Eps alienare prohibitus, ſi alie
net in capitulum, licet non ſit alienatum ab
eccleſia, quia Epiſcopus & capitulum faciũt

vnum

vnum corpus,tamen alienatum erat à men-
ſa ep̄ ili. ſic & hic,licet iſte optans nō mutat
titulū eccleſiæ,q̄a in eccleſia , in qua primo
remanebit intitulatus:tamen ſuū titulū pri-
mum bene mutat , cum eccleſiæ plures tales
titulos habeat,p ea quę no. & alleg.Hoſtié.
de his quæ fiū.à præla.c.cum apoſtolica & p
glo.& Paul.de rebus eccl.non ali.c ſi vnam.
in Cle.Et quod ſequitur, ꝙ omnia nomine
eccleſiæ poſſidet:Reſpondeo,aliud eſt poſſi-
dere præbendā,vt titulum,& ipſam poſſide-
re nomine proprio, & nō eccleſiæ;vt proba-
tur de prob c.ex literis. & no.Inn.de cā poſſ.
c.cū ſuper.de reſtitu.ſpol.c.in noſtris.& c.ex
parte.& ſic loq̄tur q.de præb.vt tit.benefi-
cialis poſſeſſa. Aliud eſt poſſidere bona , &
res illius p̄bēdæ; & illas poſſidet bene nomi-
ne eccleſiæ , vt probatur in.§.fi.12.q.3.alle.p
Arch:Et rō eſt,vt dicunt Doctores ꝙ cano-
nicus agēs cōtra canonicū eiuſdem eccleſiæ
de bonis præbendæ,aget nomine p̄bendæ:q̄a
eccleſia oēs præbendas æqualiter poſſidet tā-
quam ſuas.Sed ſi contra extraneū,vtilius eſt
nomine eccleſiæ,licet poſſit ēt nomine præ-
bendæ agere,ſm Inn.& alios in alleg c.ex li-
teris.de prob.Nunc reſtat rñdere ad vnum,
quod obiicitur : Si tu dicas ꝙ per optionem
mutatur titulus beneficialis:ergo p cōſuetu
dinē poteſtas optādi introduci non pōt:quia
illa cōſuetudo eſſet cōtra ius diuinū,quo ca
uetur, Nemo ſibi ſumat honorē,niſi q voca
tus fuerit a Deo,tanquā Aaron. Hebræ.quin
to de elec.c.qualiter . & cōtra illud ēt Apo-
ſtoli,Maneat vnuſq;ſq; in ea vocatione:&c.
ad Corinth.7.& 21.q.c.1. Sed contra ius di-
uinum non valet cōſuetudo.de conſu .c.fin.
7 Reſpondeo, † ꝙ conſuetudo operatur duos
effectus principaliter. Primus,ꝙ virtute con
ſuetudinis prębenda vacās eſt debita eā op-
tare volentis:vt in præal.c.cū in tua.Et licet
ſit contra ius cōe,ꝙ ad beneficiū vacaturum
quęratur ius,vt ſupra eſt clarè probatū, & di
cit decr.magis clarè de pręben.c.dilectus.ni
hilo minus tamen iſta cōſuetudo reputatur
rationabilis : quia habet approbationé iu-
ris:vt etiam eſt tex de præben.c.cùm in ec-
cleſia.lib.6.& ibi etiam no.Secundus effectus
conſuetudinis eſt,quòd ad præbendam op-
tatam admittendus eſt ille per illum p quē
eſt aſſuetum puta per capitulum,vel p aliū,
qui tempore,quo ſe petit admitti, præeſt ca
pitulo,vel alio,prout eſt conſuetum.Et licet
etiam iſtud ſit contra ius cōmune,ſm quod
iſtud pertinet ad capitulum,vel ad Epiſcopū
cum conſenſu,vel ſaltem cum conſilio capi
tuli,ſm diuerſas opiniones: tamen nihilomi
nus per conſuetudinem poteſt introduci,&
dicetur conſuetudo rationabilis:quæ etiam
habet approbationem iurium:vt clare p̄ba
tur de elec.cum eccleſia Vulterana.de cauſa
poſſ.c.cum olim.&c.His ſuppoſitis clarè rñ-
detur ad argumentū inductum , ꝙ iſtud eſt
contra ius diuinum,ꝙ aliquis ſine inſtitutio
ne ſuperioris recipiat beneficium uacans , fa
teor:& cum dr̄,quòd ſic facit iſte optans,di-
co quòd non: imò dico, quòd quia præbēda
virtute conſuetudinis eſt ſibi debita,tñ cum
ad eam ſe petit admitti per illum , ad quem
virtute conſuetudinis pertinet , & p illū ad-
mittitur,hęc admiſſio virtute cōſuetudinis
loco inſtitutionis ſupioris ſuccedit , & licet
iſtud ſit contra ius poſitiuum:tamen nō con
tra ius diuinum , ideo poteſt conſuetudine
introduci.Ita in ſimili notat Inn.Hoſt.Com
poſtel.de electionib.c.tranſmiſſam.& eo.tit.
c.quòd ſicut.&c.

ADDITIONES.

a Conſuetudo. Adde deciſi 2. & 5.ſupr.hoc ti-
tu.& deciſi.Aegid. 1.& 2.hoc titu Et an con
ſuetudo optandi ſit contra ius commune,
Calder conſ.7.
b Expreſſiſſet . Quid autē ſi canonici alicuius
eccleſiæ longo tp̄e ſteterunt,ꝙ non optaue-
runt præbendas, an talis conſuetudo tolla-
tur:vide per Dominic.de ſancto Geminia.
in d.c.fi.in 2.col.verſi quęro pone.de conſue
tud.lib.6.
c Primi vacatio. Vide Rochū Curt.i ſuo tract.
de iure Patronat.in verb.honorificum.in 4.
quæſito.verſi.ſed hic ſuboritur.& deci.3.in-
cip.ſufficit impetranti.inf.de præbend.

A.M.P. Hæc dec.facit plures diſt.& exa-
minat latè materiā, videas eā diligenter.Ha
6 bes notare in hac dec.ꝙ † licet quis non poſ-
ſit renūtiare beneficio, niſi in manibus habē
tis facultatem deſtituendi : tamen nō eſt ſic
in p̄benda,quæ pōt mutari,quia iudicatur tā
7 quam de re temporali.Item ꝙ † conſuetudo
optādi eſt cōtra ius, & cōtra Concilium Tu
ron.Et ideo req̄runtur 40.anni , & idē eſſet
etiam ſi haberet iuris approbationē. Item ꝙ
8 quando † conſuetudo eſt ſm , vel præter ius
commune, & non pręiudicatur iuri particu
lari

lari alicuius, ꝙ ſufficiunt 10. anni, alias ſi de
rogatur alicui, requiruntur 40. & vide hic
dfiam inter conſuetudinem, & præſcriptio-
nem. habes ſimiles dec. Aegi. 1. & 2 hoc tit.
quæ clarius loquuntur, & Caſ.dec.17.de pręe
bendis. late examinat materiam huius dec.
& Gigan.in ſuo tractat.penſionum.q.63. Et
quia hic deſcribuntur plures ſpecies canoni
catuũ, & præbendarum, Adde Fel.in c.poſtu
laſti.de reſc.& in c. cum M.de conſti.nu.28.
& late in c.ſtatuimus.de maio.& obe. Et vi-
de quæ dixi inf.ſuper dec.25.de præb & ſu-
pra de reſc.dec.33. Ad præmiſſa facit ꝙ deci
ſum fuit corã dño Rauelle. in vna Mediol.
9 optionis, vbi hr̃, ꝙ † conſuetudo obtandi in-
ducitur ſpatio x. annorũ in eccleſijs, vbi præ
bendæ ſunt diſtinctæ, & non annexæ canoni
catibus. & in vna Cauerien decimarum corã
10 Tolomęo fuit tẽtũ, ꝙ † ex cõſuetudine vnius
loci non poteſt induci, vel argui conſuetu-
do in alio loco fuit tñ dictum in vna Bonoñ.
ſancti Andreę cotam domino de ſancta cru
11 ce, ꝙ † per duos, vel tres actus inducitur cõ-
ſuetudo interpretatiua etiam minori ſpatio
decem annorum, & ideo ꝙ legatus moder-
nus Bonoñ. q viderat facultates Cardinalis
Cibo per alios legatos, eidem Cardinali Ci-
bo ſucceſſores, late interpretatos fuiſſe, &
eos regulæ de 20.dieb. bis, vel ter derogaſſe
potuerat derogare eidem regulæ: non obſtã
te regula reductiua facultatum Legatorũ,
facta per Clementem, & per Paulum Tertiũ
innouata. & ad iſta etiam facit deciſio Caſſ.
vnica hoc titulo, quam vide per Bellenzi. in
in ſuo tract.de charitat, ſubſid.q.62. & 82.

De electione.

EPITOMAE.

Appellatus veniens ad curiam, quandocunque proſequi poteſt appellationem, ſibi nullatenus intimatam.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio in materia appellationum habet vim citationis quo ad appellatum.*

2 *Cauſa quando dicatur eſſe in Curia ex natura cauſæ.*

3 *Cauſa exiſtente in Curia ex natura cauſæ, quando procedi poſſit ad diffinitiuam.*

4 *Appellatus poteſt proſequi cauſam ſibi non intimatam.*

5 *Cauſa omnes non deuoluuntur ad Curiam per appellationem.*

6 *Cauſa non deuoluitur niſi in præiudicium appellantis appellatione nulliter intimata.*

DECISIO I. alias 38.

a EVit dubitatum *a*, & ſæpe in
b conſilijs poſitum, vtrum *b* ap-
pellatus poſſet in Curia Ro-
mani proſequi appellatio-
nẽ interpoſitam in partibus,
in forma c.ſtatuimus. de elec.lib.6. ſibi infra
menſem non intimatam, & procedi in vim
iſtius appellationis non intimatæ in abſen-
tia partis appellantis per audientiam con-
tradictarum, vt moris eſt. Et videbatur mul-
tis, ꝙ nõ: quia intimatio vr̃ eſſe hodie de ſub
ſtantia forma appellationis deuoluentis cau
ſam beneficialem ad Curiã. vt in Clem. cau-
ſam electionis. de elect. & quia quælibet for-
ma dat eſſe rei: vt 1.q.1. dettahe. de bap.c.1.
& 3. de ele.c.quia pp.ergo &c. maxime ſi de
huiuſmodi proſecutione, & de itineris ſui
arreptione ad Curiam, aduerſarium ſuum,
videlicet appellantem, qui fortem ſuam ap-
pellationẽ ideo ſibi non intimauit, quia cau
ſam ſuam ad Curiam nec deuolui, nec eã
ibidẽ agitari voluit, nõ certificauit: qa cãm
ſuam ad Curiam nec deuolui, nec eam ibidẽ
agitari voluit, non certificauit. quia veriſi-
militer appellans ignorare potuit quòd ad-
uerſarius ſuus ipſum appellaſſe ſciuerit,
quæ quidem ignorantia merito ipſum à
contumacia debuit excuſare. de ſen.excom.
c. ſi vero. qui.ma. accu. poſ.c. cum in tua. de
conſt.c. vt animarum periculis. lib 6. & vide
batur aliquibus huiuſmodi certificatione
adeo fore neceſſarium, ꝙ alias non valeret
proceſſus factus in abſentia prædicti appellã
tis, niſi de nouo citaretur. Pro quo allegabã
c.cordi. de ap. li.6. ibi, ſi appellatus voluerit,
& petient, &c. & Cle. 1. de ap. His non obſtã.
fuit determinatum per omnes Dominos cõ
trarium quo ad vtrunq; membrorum vide-
licet appellatum poſſe proſequi appellatio-
tionem interpoſitam per ſuum aduerſariũ,
in cã beneficiali et ſibi non intimatam infra
menſem, vel poſt, dummodo de illa faciat ſi
dem coram Auditore in Romana Curia: nec
requiritur alia certificatio fienda appellan
ti,

ti,maxime ſi appellãs infra menſem plenam
notitiã abſq; intimatione appellantis de hu
iuſmodi appellatione habuerit,& idẽ ſi poſt
menſem,dummodo conſtaret de huiuſmo-
di appellatione. Et ratio poterit eſſe vtriuſ-
que dicti : quia ſi non emanaſſet Clem. cãm
electionis.de elec. non eſt dubium , ꝙ appel
lans ire,vel mittere tenebatur ad curiam:per
c.ſtatuimus. ſup alle.vt ſi appellatus veniret
ſe defenderet modo d Cle.cauſam.quæ vult
huiuſmodi intimationem fieri appellatio
iuſ.menſem,emanauit ſolum in fauorem ip
ſius appellati , ne prætextu ignorantiæ ſe va-
1 leat e contumacia excuſare,†ſicut ipſa inti
c matio c habet vim citationis quo ad appel-
latum,& arctat ipſum ad eundem, vel mit-
tendum procuratorem ad Curiam: Ita citat
& arctat d c.ſtatuimus. appellantem ad eun
dum,vel mittendum : ſicq; idem appellãs de
buit illum caſum præuidere,& de illo dubi-
tare , & mittere procuratorem ad Curiam:
vt ſi appellatus vellet proſequi appellatio-
nem, ipſe haberet, qui eum defenderet ſaltẽ
in audientia contradictarum : alioqui ad in
ſtantiam appellati poſſet procedi per eandẽ
audientiam in contumaciam appellatis,ſer
uatis ſemper temporibus dicti c. ſtatuimus.
quam quidem appellationem non ẽt intima
tam, inuito ẽt appellante , appellatus poteſt
proſequi,ſm Inn. ibidem. & in d.c. cordi.&
Pau.in Cle.cãm.antedictã.Ratio,quia huiuſ
modi intimatio ſit introducta in fauorẽ ip-
ſius appellati & nõ appellantis: quia propriũ
ſuum factum ignorare nõ poteſt. ff. pro ſuo.
l.fi.de reſc.c.ab excõicato hoc in eius læſio-
nem torqueri non debet: vt l.ꝙ ob fauorem.
de reg.iur.Pro quo faciũt in ratione not.per
Inn.in c interpoſita. de app.& in c.cordi.eo.
tit.lib.6.Hanc concluſionem poſuit Io. And.
in d.Cle.cãm.ſuper ver.deuoluta. circa fi.&
æqualiter ipſe & Pau. tetigerũt hoc idem in
Cle.conſtitutionem.eo. tit.quorũ opi.ſemp
fuerũt approbatæ & ſeruatæ in hoc puncto.

ADDITIONES.

Fuit dubitatum . Pro declaratione huius
deciſionis , & aliarum deuolutione loquen-
2 tium,quæro hic de tribus:qñ † cã dicatur eſ-
ſe in Curia ex natura cauſæ , vt quia eſt de
maioribus.de ap.c.vt debitus.in fi.de elect.c.
quamuis.lib. 6. Vel quia cã eſt beneficialis,
ſeruata forma c. 1.de elec.lib.6.& Cle cãm.
eod.tit.Qñq; cã eſt in Curia per accidens: &
tunc dic ,ꝙ ſiue ſit appellatum à diffinitiua,
ſiue ab interlocutoria, alterum tm̃ duorum
facit litem eſſe in Curia: vel ꝙ ſit delatum,
vel per appellatum,vel iudicem: vt in c. ſæ-
pe.de app.Sola ergo termini præfixio hoc nõ
operatur,quicquid dixerit glo.d.c.ſæpe.vbi
no.& eo.tit.c.Nicolao.hoc verum quantum
ad negotium appellationis tm̃, ſed ſi appella
tione interpoſita ab interlocutoria ſtatim
vellent partes negotiũ principale eſſe in Cu-
ria. vt ſic ibi terminaretur omiſſo appella-
tionis articulo , exigitur conſenſus vtriuſq;
partis:vt ĩ c.cordi.de ap.li 6. Scdo q̃ro qs ſit
effectus, ꝙ cã ſit ĩ Curia. Dic,ꝙ effectus eſt.
ꝙ negotium ſit in Curia , quia vbi eſt in Cu
ria, cã non mittitur extra Curiam , ſed ma-
net in Curia: & tunc parti non ſufficit mit-
tere procuratorem ad imperrandum,& con
tradicendum: ſed oportet mittere procura-
torem ſufficienter inſtructum ad cãm tractã
dam. Vbi vero negotium non eſt in Curia:
tunc ſufficit mittere procuratorem ad im-
petrandum,& cõtradicendum,ex quo cã ibi
non debeat tractari, ſed committi extra Cu
riam. Tertiò quero,poſito ꝙ ſit in Curia,an
& qñ poſſit ad diffinitiuam procedi? Dic ꝙ
ſi cã eſt talis,in qua non exigitur litis contre-
ſta ſui natura,tunc indiſtincte contra contu
maciter abſentem,vel citatũ,vul elapſo ter-
mino appellationis,vbi ſtatutus eſt ab homi
ne, qui terminus habet vim vim citationis
peremptoriæ,procedi põt ad diffinitiuam Si
vero cã eſt talis, cuius natura exigit litis con
teſtatio, ſi appellatur ante litis conteſtatio-
cionẽ non poteſt tunc procedi ad diffinitiuã
ſñiam,poſito,ꝙ cã ſit in Curia,ex quo lis nõ
dum eſt conteſtata:ſed tunc pars non compa
rens in termino, condemnatur in expẽſis.de
app.c.Nicolao.Si vero appellatur poſt litem
conte.quia tunc appellatio non reſcindit cõ
teſtationem litis,l.ita demum. C.de procur.
& in l.fi.C.de temp.appel.poterit procedi ad
diffinitiuam , ex quo ſubeſt fundamentũ li-
tis conteſtationis ſuper quo fertur ſñia in cã
appellationis:vt eſt caſus ſm verum intelle-
ctum in c.per tuas.de app. & per hoc intelli-
gas gl.in c.veniens.de renun.quæ tota labo-
rat ad ſoluendum contrarium duorum ca-
pitulorum,ſ.c. ſæpe.de app. in quãtum dicit,
ꝙ ſufficit mittere procuratorẽ ad impetran
dum

lata contra electores, ſi habuerit notitiam de ea Fel. in c. veniens. 2. de teſt. col. 3. Ad pmiſſa facit, q ſi Papa mandat cõferri beneficiũ, prout quotidie fit, qñ literæ expediuntur p cancellariam, quia ſi non eſt expeditus proceſſus, per quẽ executores ſolent prouidere Auditor prouidet in vim dictæ Clemen.

E P I T O M AE.

Diſpoſitio c. quam ſit. de elec. lib. 6. locum habet duntaxat in electis ad eccleſias cathedrales, & regulares.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſiarum prouiſio diuerſimode cõſideratur, nec eſt eadem ratio in inferioribus beneficijs, quæ in ſuperioribus.*

2 *Electio prælati, vel beneficiandi poteſt, & debet fieri vel in eccleſia, vel in aliquo alio loco idoneo, & honeſto.*

4 *Beneficium electiuum quod dicatur.*

5 *Electio vt ſit canonica quando ſeruanda ſit forma c. quia propter. de electio. & de alijs in forma electionis.*

DECISIO III. alias 170.

MAior pars Dominorum tenuit, c. quã ſit. de ele. lib. 6. tñ locum habere in electis ad eccleſias cathedrales, & regulares, & non ad inferiores dignitates, per quorũ prælatorum obitũ eccleſiæ nõ dicuntur viduatæ, nec in eorum electione ſeruanda ſit forma c. quia pp. de ele. p rõnes & motiua. Io. Mo. & Arch. in d. c. quam ſit. licet Io. And. in nouel. teneat ibidem contrariũ, pp identitatem rõnis, & pp tria in eadem conſtitutione expreſſa. Primo, pp verbũ generale ſ. vacationem diuturnitatibus, quæ ita periculoſa eſt in inferioribus dignitatibus, ſicut in ſuperioribus. de conceſſ. præbẽ. c. nulla. & c. quia diuerſitatem. & c. poſt electionem. Secũdo ponderat verba illa dum dr̃, ſtatuimus. & ſicqñ electio in eccleſia aliqua ſit celebrãda: & non dicit de eccleſia, vel eccleſiæ, in qua eſt magna differentia prout notauit ipſe in Cle. 1. de præb. ſuper verſi. incerta. & ibi inſiſtendo huic opinioni retorquet quoddã dictum Archi. in c. ne captandæ. de conceſ pb. li. 6. & in regula iuris, in generali e. li. per Io. Mo. contra eorum opinionem hic poſitam. Tertio dicit optime facere p opinione ſua ſupradicta §. fi. verſ. cęterum. ibi dum dicit, quiuis electus. ergo de quocunq; electo cõfirniando debet intelligi. 19. diſt. c. ſi Romanorum. de ma. & ob. c. ſolitæ. cum ſimilib. Ad q̃ motiua rñdebatur per dictos Dños opinio-
1 ne Io. mo. & Ar. ſequentes, † q non eſt eadẽ rõ in inferioribus dignitatibus, quæ eſt in ſuperioribus. nam non eſt tm̃ periculum in diuturnitate vacationum illarum dignitatum, ſicut ſuperiorum: quia non ſunt ſponſi eccleſiarum. Et ideo in ſponſis, & paſtoribus datur minus tp̃s ad eligendum. vt patet in c. ne p defectu. de ele. q̃ in alijs: ut in c. nulla. de conce. præb. & c quia diuerſitatem. eo. tit. & de iur. pa. c. qm̃. & c. cum pp: & c. eam te. & ſic non obſtat primum verbum per ipſum ponderatum diuturnitatibus vacationũ, &c. Ad
2 ſm motiuum rñdebatur, † q loquitur de forma, & modo eligendi, ſeu electionis, quæ regulariter ſi ſine ipreſſione, & metu fieri põt, dẽt in aliqua eccleſia. vel in aliquo loco idoneo, & honeſto circa ipſam eccleſiã fieri 23. diſt. In nomine Domini. de elec. cũ terra. & c. in cauſis. de app. c qua fronte. & c. conſtitutus. Ad §. fi. ver. cęterũ, qui fortiſſime vr̃ obſtare, & ſingularem caſum ponere, & omnes electiones confirmandas comprehendere, reſpondebatur referri, & reſtringi duntaxat ad præcedentia. Nam talia debent eſſe ſubiecta, qualia præmittuntur eorum prædicata: & ea quæ in præfationibus dicuntur, in ſubſequentibus repetita intelliguntur. 3 1. q. 7. Apoſtolus. de app. ſecundo requiris. ff. de ver. ob. l. Titia. §. idem rñdit. Itẽ quia intelligitur de generibus electorum ibidem ſuperius expreſſorum, & non de generibus electionum: verba. n. generalia ſępiſſime reſtringũtur. de præb. c. cum in illis. li. 6. & c. j. eo. ti. in Cle. Et quia illa conſtitutio eſt multũ pœnalis, licet in fauorem eccleſiæ edita, iñ hoc obſtante non vr̃ extendenda, ſed potius reſtringenda, & in ſuis terminis tenenda. arg. c. licet canon. & c. ſtatutum. de ele. li. 6. & per hoc reſpondebatur motiuo Dñi Corſien. volentis dicere conſtitutionem in fauorem eccleſiæ editam, quantuncunq; pęnalem extẽdibilem ad ſimiles caſus, & ad hoc induxit multas leges. Sed pdicti Dñi remãſerunt in p

dicta

dicta opinione,& concluſione, licet dñs Viuatien. quem habui ſuper hoc conſultũ, reputabat opinionem Io. An. forte tutiorem

ADDITIO.

A.M P. Hoc c.q̃ ſit.de ele.lib.6.diſponit,
1 q† electores notificant electo ſuam electionem, quanto citius commode pñt: & q electus poſtea inf. tres menſes petat cõfirmationẽ.hoc premiſſo, dr̃ in dec. q hoc c.habet locum tm̃ in eccleſijs cathedralibus, & regularibus. Ad hanc materiam adde dec.hoc titu.
2 primam in antiq.vbi dr̃, † q tm̃ electiuũ dr̃ illud beneficium, in cuius collatione requiritur confirmatio ſuperioris, ſeu ſeruatr forma cap.quia pp. de elect.ſeu per cuius vacationem eccleſia redditur viduata prælato.& idem dicit Io de Sylua, in trac.de beneficio, tertia parte q.1.& Steph. in ſecunda par. tit. de modo, & forma fol.59.& in alia impreſ. fo 59.& in alia impreſ. fo.50. vbi ẽt dicit, q appellatione beneficij electiui non venit cãtoria ẽm Aegi dec.5 de præb. pro quo facit
3 deciſ.3.hoc titulo in antiq.vbi tenet † q debeat ſeruari forma d.c.quia pp. in electione præpoſiti eccleſiæ collegiatæ. Et an ſufficiat facere mentionem de elec. per æquipollens, habes dec.67.quę eſt fin. de conceſ. præb.in antiq & Steph.vbi ſup.fo 61.& in alia 52.Et ſcias, q electus non conſecratus, debet legere ſuam ſniam.Fe.in c eã te.de reſc. vbi late de epiſcopo nõ conſecrato: & vide eundem in rub.de te iud.vbi dicit, q confirmatio electionis, dr̃ diffinitiua ſnĩa. Et an electio poſſit fieri per procuratorem, Fel. in c.cum oẽs. de cõſti.& idem Fel. in c.1.de conſt.ver.fallit B.dicit, q licet in electione nõ ſit ſeruata forma canonis, valet dummodo alias cõſenſus ſit purus. Et quæ drĩa ſit inter eligere,& præſentare, vide per Fel.in d.c.in noſtra nu.58. Et de electione facta de nocte, per eundẽ in c.conſuluit.de off delegat & an valeat facta de criminoſo videbis inf.de pbẽdis,& habes p eundẽ in c ex parte.de reſc.& de criminib. oppoſitis cõtra electũ, habes per eundem in c.ſuper his.de accuſa & in c.licet.de probat.

EPITOMAE.

Præpoſitura eſt dignitas princi-
1 palior in eccleſia collegiata, dummodo tria concurrant. primo, quòd ſit electiua: ſecundo, quòd habeat adminiſtrationem bonorum temporalium dictæ eccleſiæ: tertio, quòd habeat prerogatiuam in choro, & loco capitulari, quæ quidem tria ſunt ſigna maioritatis; niſi conſuetudo ali-
3 ter diſponat.

SVMMARIVM.

1 *Præpoſitura eſt principalis dignitas in eccleſia collegiata tribus concurrentibus.*
2 *Dignitas inducitur conſuetudine.*
3 *Conſuetudo eſt in maioritate prælationis inſpicienda.*

DECISIO IIII. alias 451.

1 FVIT dubitatum † vtrum præpoſitura
2 alicuius eccleſiæ collegiatæ electiue; habens adminiſtrationem bonorum temporalium illius eccleſiæ, & prærogatiuam in ſtallo chori, & loco; ac voce capitulari, ratione huiuſmodi adminiſtrationis, & præeminentiæ cẽſeatur principalior prælatura, ſiue dignitas q̃ decanatus eiuſdem eccleſiæ, quæ ẽt dignitas eſt electiua, habens curam animarum, q iuriſdõnem in canonicos ipſum eligentes, & in clericos oẽs illius eccleſiæ, nõ tñ ſuper præpoſitum tenet ſigillum capituli ad cauſas & claues ad priuilegia & librum ſtatutorum, beneficiorum, ac conſuetudinum, habet ẽt ſtallum ſuperiorẽ in parte ſiniſtra chori, & regere chorum in diuinis, cõuocare ẽt capitulum, cuius eſt caput, prout legatur & no.in c.cum inter vniuerſas.de ele. & de cõceſ præb.c.poſt electionem. Et videbatur aliquibus Dñs, q p̃poſitus eſſet maior, & principalior in dignitate: quia ſuper decanum ſedet in capitulo, & choro ipſumq; præcedit in proceſſione, & alijs, quæ vna cum adminiſtratione arguunt præeminentiam, & maioritatem, & propterea dicimus Archidiaconum maiorem in dignitate Archipreſbytero, in cuius locum regulariter ſuccedit Decanus, & idem officium exercẽs: vt not in c.miniſterium de of. Archipreſ. Præpoſitus regulariter in locum Archidiaconi, quia eſt maior Archipreſbytero rõne iuriſdõnis cum adminiſtratione, licet Archipreſbyter ſit maior

ſor rõne ordinis: vt patet in ti. de of. Archid. & Archipreſ. per totum. & legitur & nota. per Ioannem Andream in nouel. de off. leg. c. deliberatione. li. 6. ſuper ver. electionis. & ibi declinauit in hanc opin. de præpoſito in eccleſia Cameracenſ. quem conſultus dicebat eſſe maiorem poſt epiſcopum, & in illa eccleſia, quod haberem pro indubitato, ſi eſſet dare talem propoſitum habentem tales p rogatiuas, & præeminentias, quas ibi ponit Io. And. in nouel. videlicet, quia ille præpoſitus immediate ſedebat, & ſe ſubſcribebat poſt Epiſcopũ: vocabat capitulum, & archidiaconus ad illud tenebat ſigillum, nõ vt miniſter, ſed vt præſidens, iubens ex eo literas ſigillari: conſeruabat iura, & priuilegia capituli, velut maior in collationibus & inſtitutionib. ad capitulũ ſpectantibus erat primus. Quæ omnia ſunt ſigna maioritatis ſm eum quorum quædam in caſu noſtro habet præpoſitus, videlicet ſeſſionem, & ſubſcriptionem tpalium ſiue præbendaruum: oĩa alia vero habet Decanus. Quãobrem per oẽs Dominos fuit concluſum, Decanum maiorem, & principaliorem in dignitate prædictæ eccleſiæ collegiatæ: præſertim propter iuriſdictionem, & curam quam habet in eligentes, & ceteros clericos euſdem eccleſię quę plus arguunt prælationem, & maioritatem, q̃ adminiſtratio tpalium, vel aliquod præmiſſorum. Tum quia ſpiritualia digniora ſunt tẽporalibus. 1 2. q. 1. c. pcipimus. C. de ſacroſan. eccl. l. ſancimus. de pęnitent. & remiſ. c. cum infirmitas. tum ẽt quia paſtor, & prælatus ratione curæ eſt 2 1. d. c. ſicut. faciunt no. per In no. de of. or. c. cum ab eccleſiarum. & de ele. c. quia pp. poſt prin. per eundẽ. Arch. vero in d. c. deliberatione. reputat illum maiorem in dignitate, qui habet conuocare capitulum, & in illo eſt vt caput, habens primã vocẽ in eodem. de qua maioritate remittit ad no. p Inn. in c. 1. de maio. & obe. & de no. ope nun. c. 1. in gl vlt per eundem. videlicet Arch. plenius de multiplici maioritate in c. quanquã. 2. q. 7. & Io. And in c. ſedes de reſc. de quo ẽt per Hoſt. in ſumma, de of. Archid. §. 1. Paul. in Cle. 1. de ele. ſuper ver. Monaſterijs, in fine, dicit dignitatem principalem alicuius eccleſiæ ſemper eſſe curatam reſpectu collegii, nihil tñ alle. cuius dictũ crederem verũ, ſi collegium ipſum in eorum prælatum eligat: quia tunc indubitanter habet curam in eligentes eum: iuxta no per Innõ. c. in d. c. cum ab eccleſiarum. Ego vero dicebam, q ſuper principalitate, ſiue maioritate recurrendũ eſt ad conſuetudinem generalem illius prouinciæ, vel illius eccleſiæ, quæ eſt quaſi notoria in Alemania, Præpoſitos eſſe maiores Decanis, etiam in literis Apoſtolicis eis præ ponuntur. In Francia vero econtra: quã conſuetudinem fundabam per no. Inno. in c. de

2 multa. de præb. circa finem. Nam, † ſicut ibi ſm Inn. conſuetudo facit aliquem in dignitate conſtitutum, qui alias non eſſet de iure cõi: ſic pari & fortiori ratione põt facere aliquem maiorem, vel minorem alio. argu. a minori de electioni. c. cum in cunctis. de teſtibus. c. licet. cum ſimilibus. Pro quo faciũt dicta not. per Inn. in c. 1. de maio. & obed. pro quo ẽt inducebam prædicta not. Io. And in apparatu circa finem, ſuper ver. electionis in

3 d. c. deliberatione. vbi dicit tex expræſſe † q in maioritate prælationis inſpicienda eſt cõſuetudo, quæ ſi non dicit, & concludit Archidiaconum de iure cõmuni præeſſe, & maiorem poſt Epiſcopum, cuius eſt oculus, de off. Archi. c. 1. & c. ad hoc. in cuius locum ſuccedit præpoſitus, ergo, &c.

ADDITIONES.

a Præpoſitura. Vide Fel. in rub de maio. & ob. & adde c. cum eccleſia. de off. ord & c. ſaluator. §. in noie. 1. q. 3 & quid in decanatu, vide dec. 17. inf. de cõce præb. & an dignitas indueaſ, ſeu cognoſcatur ex iſtis tribus ſignis, de quibus hic fit mẽtio, vide dec. 9. inf. de pręb.

A. M. P. Ad hanc dec. adde, quę notaui infra de pręb. dec. 8. & de conceſ. pręb. deci. 16. & quę late dicit Fely. rub. de maior. & obe. & quo ad §. hic vide dec. pręcedentem.

EPITOMAE.

Forma c. quia propter. de elec. & c. quam ſit. eod. titu. lib. 6. habet locum in cathedralibus, & non in inferioribus eccleſijs.

SVMMARIVM.

1 ***Rectore, vel prælato curam animarum habente defuncto, eccleſia dicitur vidua.***

2 ***Paſtor quis dicatur.***

DECI-

DECISIO V. aliàs 452.

a EX hoc ſurrexit aliud dubiũ, videlicèt vtrũ in electione a talis Præpoſiti, vel Decani eccleſiæ collegiatæ requirat forma c. qa proprer. de elect. quia vt præſupponebatur in facto, fuit quidam electus in Præpoſitum eccleſię collegiatę, in qua, vt partes concordabant, præpoſitura erat principalis dignitas illius eccleſiæ, & hoc per viã ſcrutinij electo ſine ſtatuto, niſi vno ſcrutatore, videlicèt Decano eiuſdem eccleſiæ, nec per verba ſingularis, ſed pluralis numeri: & propterea dicebatur electio nulla, quia non fuit ſeruata forma concilij generalis, videlicèt c. quia pp. antedicti, quã dicebant aliq. locũ duntaxat hr̃e in cathedralibus, & regularib. eccleſijs, & non inferiorib. dignitatib ſiue prelaturis, per quorũ prelatorũ obitũ nõ cenſent eccleſiæ viduatę, iuxta opinionẽ omnium Doctorum, & ſcriben. in d c. quia pp. & in c. ſicut. tum pp formã de elect. lib. 6 per Io. An. vbi Arch. tenet cum Hoſt. qui ſolus eſt in cõtraria opinione. alle. c. licet. de ele lib. 6. qđ loquitur expreſſe de electione inferiorũ dignitatũ, dicens Archi illi dec. non eſſe iñsũ, nec poſſe rñderi p Doctores antedictos. Qui tñ deci. optimè rñdet Pau. tenẽs cum primis, & maiori parte in Cle. conſtitutionem. ſup verſi. ſomam. de elect. vbi etiam recitat opiniones Dd. ſcribentium in hoc puncto. Pro hac opinione primorum ẽt fuerunt allegata quædam not. Inn. in c. in Geneſi. ſuper verſ. numero de elect. & per eundem in c. ex parte. de conceſ. preb. ſuper ver. affectatur melius in c ne pro defectu. de elec. vbi dicit expreſſe illud trimeſtre tp̃s ſtatutum ad eligendũ, hr̃e locum duntaxat in cathedralibus, & regularib. Eccleſijs, non in inferiorib. dignitaribus, ſiue beneficijs, in quibus dicit hr̃e locũ c. nulla de conceſſ. præb. videlicèt de tpe ſemeſtri: & hoc apparet in princ dum dicit text nulla miniſteria. i. dignitates, vel officia & ſequitur in tex. ſeu beneficia vel eccleſiæ tribuantur, &c. Sed caue, quia totum illud c. loquitur in dignitatib. officijs, ſeu beneficijs collatiuis: ſecus verò in electiuis, in qb. dicebat Hoſ. tam in d. c. ne p defectu. quàm in d c. qa pp. hr̃e locum tp̃s trimeſtre. & hoc idẽ ipſe notat in ſumma ſua tit. ne ſede vacan. § & ſi quis. de qua aliquas opiniones recitat Archi. c. deliberatione, de off. deleg. ſuper ver. electionis, declinans in ſententiam Inno. quam conſuetudo generalis amplectitur. & ſic ſeruatur ſm eum, ſicque videtur recedere à ſua opinione prima poſita in d. c. ſicut. quod tamen nõ facit, ſi rectè inſpiciatur: quia licèt concedatur, quod electores habent tempus ſemeſtre ad eligendum ad dignitates, ſiue prælaturas inferiores: tamen cum hoc ſtat, q ſecundum formam, d. c. quia propter. eligant, vbi nihil de tempore, intra quod debet fieri electio, diſponitur; quia anteà quò ad cathedrales & regulares eccleſias. & in præcedenti erat diſpoſitum, quę licet ſint eiuſdem concilij: tamen propter ordinem ſcripturæ, ex quo licet arguere: vt c. ſi quis iuſtè. de procura. de præben. c. mandato. lib. 6. apparet c. ne pro defectu. pręceſſiſſe c. quia propter. quę cap. ambo præceſſerunt c. nulla. editum in Concilio Lateranen. per Alex. 3. qui diu pręceſſit Inn. 3. in celebrando Concilium generale: prout not. Io. An. in c. dilectus, de conceſ. pręben. de quib. & alijs Concilijs generalib. qñ & vbi, & pp quos fuerunt celebrata, Vide Io. An. in nouel. in c. venio. de elect. ſup gl. 2. lib. 6. Ex quibus omnibus ſic ſparſis fuit concluſum per omnes ſm Inno. in d. c. quia pp. q in electione omnium prelatorum habentium curam cleri, & populi illius loci, habet locum c. quia propter, quia ſecũdum eum paſtores & ſponſi ſunt, qui gregem habent, & præſunt eccleſijs: & per eorum obi-

1 tum dicũtur eccleſiæ viduatæ. alleg. c. ſicut. 21. di. hanc opionem reputo euangelicã, pp verbum viduatæ. poſitum in c. quia pp. qđ ſimpliciter dicit, & diſponit formam prouidẽdi per viam electionis eccleſijs viduatis, non exprimendo has, vel illas. ergo noſtrum nõ eſt exprimere. 2. q. 5. c. conſuluiſti. 19. di. c. ſi Romanorum, de coniugi. lepro. c. qm. de maior. & obed. c. ſolitę. cum ſimilibus.

1 Sed quid ſi prelatus † inferior epiſcopo vel abbate, habet dũtaxat vnam curã, videlicet populi, vel cleri: crederẽ idem, ſi pręſit, & eſt ibi per modum capitis, qua tunc paſtor eſt. Sed pone q Præpoſitus ſiue Archidiaconus hẽt curã animarũ, populi ſiue laicorũ cũ adminiſtratione tpaliũ. Decanus verò curã cleri totius eccleſiæ, & capituli, cũ præeminẽtia, de quib. ſup. in prox. conclu. & ambo debent pręfici per electionem, dẽt ne ſeruari forma ca. quia pp. in electione vtriuſque?

quæ? Credere hic recurrendũ ad conſuetudinem illius eccleſiæ, & et vicinarum, videlicet quis eorũ reputatur, & hr cõiter pro præſidenti capite, & principaliori prælato, in cuius electionem deceremus ſeruandã formã c. quia propter. nam ambo æquè principales eſſe non poſſunt: quia hoc eſſet mõſtruoſum, & contra ſanctiones canonicas, diſponentes de vnico paſtore, & rectore cuiuslibet eccleſiæ. 7. q. j. c. in apibus, de electio. c. dudum, de offi. ord. c. quoniam in plerisq; de præb. c. cũ non ignores, & ibi cum concordant.

Hic ſuperuenit quidam nouus auditor Anglicus nomine Thomas de Sabaudia legum Doctor ac frater dñi Simonis dñi archiepi Cantuarien. Anno dñi M. CCCC LXXX. de mẽſe Setembri tempore Vrbani Papæ 6. Pontificatus ſui anno 3.

ADDITIO.

a Electione. Adde deci. 3. ſup. eo. ti.

EPITOMAE.

Electo non competit ius in re ante confirmationem, ſed ad rem ius reuocabile, uel confirmabile.

SVMMARIVM.

1 *Electus ante confirmationẽ an poſſit renũtiare.*
2 *Beneficium non vacat per obitum electi ante confirmationem.*
3 *Electo ius non competit in re.*
4 *Epiſcopi creati per Papam ſtatim poſſunt adminiſtrare.*
5 *Electus adminiſtrans in vim confirmationis nullæ defectu iuriſdictionis, vel nouæ prouiſionis nõ gratioſæ, aut ſurreptitiæ efficitur inhabilis.*
6 *Poſſeſſio capta ſine literis in conſiſtorialib. non eſt bona.*
7 *Eligens an ſufficiat q fit in quaſi poſſeſſione, & q eligat alternatiuè & ſine ſpecificatione certæ modi vacationis.*

DECISIO VI. aliàs 492.

Cum ad capitulũ alicuius eccleſiæ pertinet eligere Decanum in ipſa eccleſia, ad Epm confirmatio electionis hmói, ſi ad Decanatum dictum eccleſiæ quis eligatur, & electus electioni hmói conſenſit: tali electo non competit ius in re in dicto decanatu, ante confirmationem: ſed ius ad rem reuocabile, vel confirmabile per ſuperiorẽ confirmatorẽ. hoc tenet gl. ordi. in c. noſtri. & in c. qualiter. & c. tranſmiſſam, de ele. Et Inn. in d. c. noſtri. & idem Inn. i c. cũ veniſſent, de in integ. reſt. & hoc tenet Io. An. in c. ſi electo e. ti. li. 6. vbi dicit, q quaſi vna vacatio, & c. Hoc et tenet glo. ord. in c. j. vt lit. pen. in Cl. ſuper verbo, collato, vbi, vſq; ad cõfirmationem. quæ glo. ſingularis eſt, & rarò reperies alibi, ſm Ant. de Bu. ibidem. & huic adde aliam glo. ſingularem, quæ eſt in præalle. c. cũ veniſſent. ſup verbo, renuntiauit. q dicit q licèt ante † confirmationẽ poſſit electus in 1 manib. non ſui ſuperioris renuntiare: ſi exigitur, q talis renuntiatio fiat in manib. eligentium. quæ gl. alibi nõ hr, de quo vide infra de iure pa. dec. 8. & I. ap. ibidẽ, dicens, q ſi
2 dictus electus † ante confirmationẽ moriatur in Curia Romana, q per eius obitũ, dictum beneficiũ non vacat in Curia, nec extra Curiã, ſed per obitũ primi. Sed ſi poſt confirmationem, à qua non fuit appellatum, idem electus confirmatus moriatur in Curia: tunc per eiuſdẽ electi obitũ dictus decanatus vacat in Curia. Nec ob gl. ord in c. quanto. 58. di. & opinio Arch. poſita in c. is cui de elect. lib. 6. vbi tenet, q per ſolã electionẽ canonicã ante confirmationẽ acquiritur electo ius in re in dicto beneficio: quod intelligo in re ius acquiri ſ. ius proſequendi electionẽ, & nõ tale ius, quale acquireret poſt confirmationẽ: vt c. vt quis duas, de elect. li. 6. Nec etiã obſt. c. inter dilectos, de fi. inſtr. vbi dicitur, q qui confirmat, non donat: q. loquitur de confirmatiõe extraiudiciali. Nec ob. c. auditor, de reſcr. in Cle. quia loquitur, qñ non ex gratia expectatiua expectans hſet ius in re: ſed Auditor vigore gratiæ, & executionis, & tanq̃ executor iuris, prouideret expectanti de dicto beneficio vacanti, exequens ius ad rẽ, & deducens ipſum in eſſe perfecto. Sed quando ad vnum & eundem pertineret eligere, & confirmare, & tunc quia eligendo cõfirmat, & cõfirmãdo eligit per ſolã electionẽ talem habet ius in re c. ex parte de conceſſ. præb.

ADDITIO.

3 A. M. P. Ad iſtã † dec nõ reperio alias dec. cõcordãtes, neq; diſcordãtes. examinat pe nè hæc materia p Sar. in j. & 4. q. reg. de nolo

F tollen.

tollen.iur.quæſt.& in q.24.regulæ de benefi. vacan.per obitum ſam. Card.& aliquid dicit Caſſa.deci.18.de præben.& late per Aeneam.de Falco.in tract.reſeruationum, ſup effectu 46.& 47.vbi deducit decem modos, per quos acquiritur ius ad beneficium, quos tacito auctore repetit idem Sar. in d.1.q.Et Io.de Sylua.in tract. de bene.in 3.parte.q.1. latè etiam examinat hanc materiã, dicés eſſe cõem opinionem, ꝙ qſi elect⁹ acceptauit, hēt ius in re, & ꝙ confirmatio dat ſolũ exercitum, vide tñ Fely.in c.eam te.de reſcr.col. 2.& 3.vbi facit regulam cũ quatuor extẽſionibus, & quinq; reſtrictionibus: nec decipiaris prout multi decipiuntur, ex quo Epi noſtri temporis ante conſecrationem dicuntur electi, licet non fuerint electi à capitulo, ſed à Papa: quia iſti habent maiorem auctoritatem: vt per Fel.ibi in 3.extenſione, vbi dicit,
4 † ꝙ iſti non confirmantur aliter, & poſſunt ſtatim adminiſtrare. & ꝙ illa prouiſio apoſtolica habeat vim confirmationis, vide ibi latè.& etiam vide eundem in c.ſuper his.de accu. & in c.cum Bertoldus. de re iud. & aliquid dicit in c.in noſtra.de reſcrip.correl.37. nu.104.& vide in pragmatica ſanct.in tit.de elect.in prin.vbi habes multa in materia electionis. & vide alleg.Lapi.8.& 78.& latè per Petrum de ſancto Blaſio in tract de elec.vbi ponit omnia, & per Mil.in verbo, electus.& quo ad illud, quod dicit Ioan.de Sylua, dum ſentit, ꝙ electus a capitulo dicatur habere ius in re, neſcio quod ius habere poſſit, cum ante confirmationem non poſſit exercere: & ſi exercet, priuatur iure ſuo: vt dicunt Doct. in c.auaritiæ.de elect.lib.6.pro quo facit deciſi.facta in cauſa Calaguritana Abbatiſſatus, coram D.Peregrino, vbi tentum fuit, ꝙ
5 † electus adminiſtrans in vim confirmationis nullæ, defectu iuriſdictionis, vel nouæ prouiſionis, nõ gratioſæ. aut ſurreptitiæ, efficitur inhabilis, nõ obſtante dicto Millis, in verbo, pœna decretalis. Et an electus, & ẽt cõfirmatus ante inſtallationem poſſit adminiſtrare, Fel.in c.ne Dei timorem.de ſimo.latè exa
6 minat: Et † qñ literæ nõ ſunt expeditæ, quòd non põt capi poſſeſſio in conſiſtorialibus, hſ in extrauagant.iniunctæ. & per Sar.in regula, de non iudi.iuxta for q.1.nu.3.& ad materiam vide Staphi.ſup 3.forma fol.37.vbi loquitur de nominatis a rege, quale ius eis
7 competat. Et † an ſufficiat, ꝙ eligens ſit in quaſi poſſeſſione eligendi tpe electionis, Lapus a leg 79.vbi etiam dicit, ꝙ electio non poteſt eſſe alternatiua, & in alleg.6.dicit, ꝙ exprimi debet certus modus vacationis, licet aliàs ſufficiat in genere: vt per Fel.latè in c.in noſtra.de reſcrip.d.correl.37.

De renunciatione.

EPITOM AE.

Reus, qui renuntiat liti, & cauſæ, & beneficio, niſi de facto poſſeſſionem dimittat, tenetur ad fructus perceptos.

SVMMRIVM.

1 *Reus liti, & cauſa, & beneficio renuncians poſſeſſionem dimittere tenetur.*
2 *Actor ſine executoris au horitate poſſeſſionem apprehendere non poteſt, etiamſi reus dicta poſſeſſioni renuntiarit.*
3 *Spoliatus eſt reſtituendus, etiam poſt renuntiationem, ſi probet quòd poſt illam remanſit in poſſeſſione. & nu 9. & 12.*
4 *Ceſsionarius non poteſt ingredi poſſeſſionem, niſi cum executoris authoritate, uel cum literis gratioſis.*
5 *Fructus non habuiſſe excipere poteſt ille, qui condinatus fuit corã executore, cum diſtinctione.*
6 *Tertius, cui ſunt fructus reſeruati, debet citari, ſi actor vult condemnationem fructuum.*
7 *Proteſtandum eſt aduerſario, quòd deſeruiat, quando ſumus in canonicatibus.*
8 *Fructus debentur à die intruſionis.*
9 *Spoliatores, & intruſi in beneficijs vacantibus in curia, ſemper condemnãtur in fructibus à die occupationis, niſi habeant titulum à Papa.*
10 *Reſignans, qui poſſedit per triennium poſt reſignationem ſi ſpolietur à reſignatorio, non iuuatur allegati.Lapi 89.*
11 *Reſignãs ſpoliatus reſtituitur ratione hic poſita.*
12 *Reſignans cum clauſula, Et non aliter, nec alio modo, uel in manibus non ualentis eam admittere, retinet ius penes ſe.*
13 *Reſignatario quaritur ius ante acceptationem.*
14 *Reſignatio facta reſeruata penſione, Et non aliter ſi penſio à principio fuit nulla, non conualidatur*

tur etiam ſi reſignatarius poſteà penſionem ſol-
uat, & extinguat.
15 *Reſignatarij capacitas requiritur à principio.*
16 *Reſignanti reſeruatis fructibus datur mandatum de manutenendo.*
17 *Reſignans cum reſolutione loci, & ſtalli mortuo reſignatario ſedebit in priori loco.*

DECISIO I. aliàs 158.

a Licet reus a † & poſſeſſor benefi
1 cij in principio, vel in medio li
tis renũciet liti, & cauſæ, & be
neficio, de quo litigatur, ac iu
ri, quod hẽt in eo, niſi conſtet,
ꝙ realiter, & de facto poſſeſſioñe dimiſerit,
condẽnabitur in fructibus per eum pceptis:
qa licet per renũciationẽ perdat poſſeſſionẽ
iuris, iuxta no. per Inn. in c. qđ in dubiis. &
c. ſup hoc. de renũ. tñ poterit adhuc incum-
bere poſſeſſioni realiter, & de facto & ſi tali
b poſſeſſione ſpoliaret, reſtitueretur: b vt not.
2 Innoc. in d. c. ſup hoc. † Præterea licet dictus
poſſeſſor renũciet ſuæ poſſeſſioni: tñ actor ſi-
ne auctoritate executoris eã apprehendere
nõ põt. de p̃b. c. eum qui. lib. 6 cum ibi no. &
ſic expedit ſibi, qđ habeat ſniam pro ſe, cum
condẽnatione fructuum, quos ſi prædictus re
nuncians non perceperit, nõ tenetur reſtitue
re: ſed de hoc dẽt. & põt excipere corã exe-
cutore, & percipientẽ nominare, contra quẽ
aget de nouo obtinens in cauſa antedicta.
iuxta no. in c. cum ſuper. de re iudic.

ADDITIONES.

a Reus. Adde Calder. conſi. 4. eo. tit.
b Reſtitueretur. Adde quòd facit cõtra dec. 2.
eo. tit. in antiq. circa medium. & Caſſa. deci.
4 de reſtit. ſpol.

A.M.P. Vltra cõtenta in ſummario, hæc
deciſi. dicit vnũ, ad qđ ſæpè allegatur, & iſta
eſt materia ſpecialis huius deci. videlicet, ꝙ
3 † licet renũcians beneficio, amittat poſſeſſio
nẽ iuris, ſi tñ incũbat poſſeſſioni realiter, &
de facto, & ſpolietur à tertio, nõ à reſignata-
4 rio, reſtituẽdus eſt. Itẽ ſecundo † dicit aliud,
ꝙ licet poſſeſſor renũciet liti & cauſæ ac poſ
ſeſſioni, tñ actor nõ põt ingredi poſſeſſionẽ ſi
ne authoritate executoris, qđ intellige niſi
literæ expediant in forma gratioſa p camerã,
in qbus Papa ex nunc ſurroget ẽt quò ad
poſſeſſionẽ, nõ aũt mandat ſurrogari; vt. per
Caſſ. dec. 1. vt lite pen. Itẽ & tertio aliud etiã
5 dicit, hæc deciſi. videlicet, ꝙ † expedit actori
hẽe ſniam pro ſe cũ condẽnatione fructuum,
quos ſi p̃dictus renuntians non pceperit, non
tenetur reſtituere: ſed de hoc põt, & dẽt ex-
cipere corã executore, & pcipientem nomi-
nare, cõtra quẽ aget de nouo obtinẽs in cau-
ſa prędicta. Quod vltimũ intellige, ſi poſt ceſ
ſionẽ alius habuerit fructus: qa ſi ante ceſſio
nẽ poſſeſſor pmiſiſſet aliũ fructus pcipere, nõ
eſſet opus de nouo agere cõtra illũ prout di-
cit hæc deci. ſed poſſet procedi ad executio-
nẽ ſniæ cõtra talẽ: vt ẽt habes infra de re iud.
ſup deci. 4 24. & 25. & infra, vt lite pẽd. deci.
6 8, niſi dicamus, † ꝙ hic reus poſſidebat eccle
ſiã: ſed alius pcepit fructus ipſius eccleſiæ for
te ſibi reſeruatos: quo caſu ſnia nõ p̃iudicat
illi tertio, niſi fuerit citatus, vt in dictis locis
latè dixi & ad hanc materiã fructuũ adapta
ri põt qđ dicit Fel. in c de quarta. de p̃ſcr. vbi
dicit, ꝙ bonæ fidei poſſeſſor fruct⁹ induſtria
les facit ſuos, nec tenetur ad reſtitutionem:
licet hoc in Rota parum operetur: quia ſem-
per Domini condẽnant in fructibus, conſtitu
to ẽt ſemiplenè tantũ arbitrio ſuo de intru-
7 ſione. Et † iſtud de fructibus induſtrialibus
facit, ad lites ſuper canonicatibus, in quibus
vt aduerſarij poſſint in diſtributionibus quo
tidianis cõdẽnari, cauti ſolicitatores faciũt
proteſtationem, ꝙ debeat deſeruire, Aliàs
de dãnis &c. & Quod intendunt, ſe reuale-
8 re, &c. Et ſcias in propoſito † ꝙ ſpoliator &
intruſus in beneficio reſeruato per obitum
in curia, niſi habeat titulũ à Papa condẽnatᷣ
in fructibus à die intruſionis & ſpoliationis:
vt fuit tentum in vna Neapolitan. beneficio
rum corã Ptolomæo. Et circa materiã prin-
cipalem dec. videlicet, quò ad reſtituendum
ſpoliatũ poſt reſignationẽ: primò ponã deci.
quæ vñr facere contra hanc deci. nam habes
dec. 4. inf. eo. vbi dr̃, ꝙ renuntiatio ſpõtanea
licet non admiſſa, obſtat beneficium repetẽ-
ti. Et inf. de rer. permu. dec. 2. & eo. tit. in ant.
dec. 8. vbi dr̃, ꝙ reſignanti ex cã permutatio
nis non cõpetit interdictũ. Vnde vi, nec con
dictio ca. reintegranda. Et ad propoſitũ facit
dec. 3. inf. de reſt ſpol. in fi. verbis, vbi hr̃, ꝙ q
renuntiat, vr̃ habere rem pro derelicta, & ſic
poſſeſſionem amittit. Et faciunt ad hanc ma
teriam dec. 2. & 6. de renun. hoc ti. in ant. Nã
in dec. 2. dr̃, ꝙ reſignans ex cã pmutationis,
perdit poſſeſſionẽ omnimodã beneficij, ſi per

mutatio habet effectum, ſubiungens, ꝙ non poteſt dici illud poſſidere naturaliter, quia non tanquam vſurarius, vel tanquam habẽs ius in re: & quia reſignans vr perdere naturalem, quæ erat coniuncta cum ciuili, quia in dubio vr totũ ius deduxiſſe: quare ſi ſpolietur, non datur ſibi interdictũ reſtitutoriũ. Et in dec.8.dr, ꝙ renuntiatio ſpontanea beneficij nocet ſpoliato, vt nõ poſſit agere ſpoliato, ſubiungens tñ, ꝙ ſi renuntiatio fuiſſet facta, poſtea quã ſpoliatus fuerat, talis renũtiatio non obſtaret, quin quis poſſit petere ſe reſtitui, licèt iſtud vltimum limitetur per deci.3.& 11.e.ti. nam in dec.3.dr ꝙ ſimplex renuntiatio facta poſt ſpoliationem nõ obſtat, quin agi poſſit ſpolio, niſi ſit facta per pactum.& in deci. xj.dicitur, ꝙ non obſtat niſi ſit iuramẽto vallata, de quibus plenè videbis infra de reſt.ſpo.dec.18 quę concordat cum prædictis, & ſic prædicta omnia vſr cõtra hanc dec. Sed realiter ea intelligendo nõ

9 contradicunt in alio: quia † dec.noſtra non negat, quin reſignans amittat omne ius, & non dubitat, ꝙ ſi reſignans dimitteret poſſeſſionem vacuam poſt reſignationem factam, ꝙ ipſe reſignans poſtmodum non poſſet agere ad reſtitutionem: & ideò ſubiungit illa verba, & poſt reſignationem poterit incumbere poſſeſſioni realiter & de facto, per quæ verba ſemper Rota voluit, ꝙ talis reſignans ſpoliatus poſt reſignationem non ſolũ probet de ſua poſſeſſione ante, ſed etiam poſt reſignationẽ continuatã, aliàs nõ reſtituit ſpoliatos: ſequendo conſilium Calde. 4.hoc ti. non tñ dat reſtitutionem contra reſignata-

10 riũ, ſed cõtra tertiũ ſpoliantem.& ẽt † ſi reſignãs ſtetiſſet in poſſeſſione per triennium poſt reſignationẽ, & poſtea ſpoliaretur à reſignatario: licèt aliàs ſm alleg. Lapi.89.præſumatur retroceſſio, non daretur reſtitutio: quia quòad ipſum non habet locum d alle. Lapi. vt latè dicit Sar.q.24.de trienna. Et ad præmiſſa vide omnino Sar.i d.q.24.& q.57. de anna.& Caſſ.deci.4. de reſti. ſpo. vbi latè examinant.& dec.2. hoc titu. vbi aliquid ẽt dicit in hac materia. Et vt ex ijs colligitur, hæc obſeruantia Rotæ potius eſt fundata in odio ſpoliantiũ, q̃ in iure. Ad iſtam mate-

11 riam vide aliqualiter Lapum alleg.52.† Cõſidera vnam rationem, in qua poſſet funda-

12 ri iſte ſtylus. Nam cũ † reſignationes vt plurimum fiant in fauorem certæ perſonæ, cum clauſula. Et non aliàs, nec alio modo reſignatio non ſortitur effectum, donec acquiratur beneficium reſignatario. Et ſic interim titulus remanet penes reſignantem, iuxta no. in c.cum pridem de pac.& facit d.dec.2.de renun.in antiq.vbi ſi modus non ſequatur, nihil dicitur factum, prout etiam dr in dec.9. ibi. Ideò nimirũ ſi iſte interim ſpolietur, & habens titulum etiam coloratum admittitur ad petendum reſtitutionẽ, pro quo facit ẽt dec.14.hoc ti.in anti.in 2.col.vbi qñ eſt facta reſignatio in manibus non valentis illam admittere, ius remanet penes reſignantem donec recipiatur & admittatur per Papam, vel priuetur beneficio: & iſte erit reſtituendus, prout etiam homicidæ, & alij priuandi: vt per Biſig.dec.2.& 4.hoc ti.& poteſt agere contra intruſum: vt dicit d. dec.3.Sed non eſt mirum in hoc caſu: quia reſignatio non eſt perfecta, vt etiam per Caſſ.dec. 8.de præb.& d.dec.4.aliàs tñ in vna Theatin. abbatiæ coram bo. me. dño Petro Vorſio Epo Aquen. in prima, & per duas alias conformes fuit data reſtitutio reſignanti non probato, ꝙ remanſerat in poſſeſſione poſt reſignationem: licèt cã non fuerit multum diſputata: ſed poſtmodũ audiui, ꝙ Dñi in alijs cauſis noluerũt dare reſolutionem, licèt expreſſe ꝓbetur, ꝙ poſt reſignationem reſignãs remãſit in poſſeſſione, vt mihi euenit ẽt in vna Peruſina plebis de cõſinio. Cogita tñ ad rationem proximè dictã, quia forſan ſeruiet, ad hoc: ſed in vna Salamantina por

13 tionis corã d. Accoràbono fuit tẽtũ, ꝙ † ſtatim valet reſignatio, & ius abdicatur à reſignante, antequã reſignatarius acceptet: q̃a non eſt credendũ ꝙ reſignatarius nolit acceptare beneficiũ, preſertim pinge, cum poteſt illud reſignare ad libitum ſuum: tñ ibi concurrebant nonnullæ coniecturæ. Fuit tñ dictum in vna Tallen parochialis S. Pauli cõ-

14 rã dño Veſtano, † ꝙ reſignatio facta reſeruata ſibi penſione, & non aliàs, non valida ẽ, ſi penſio reperiatur nulla, à principio, licèt poſteà reſignatorius illam acceptet, & admittat, & extinguat, & in vna Glaſquen.præceptorię coram domino de ſancta Cruce dictũ

15 fuit, ꝙ † capacitas reſignatarij attendit à principio, & licèt ex poſt facto efficeretur capax non reualidatur. & ad iſtam dec. noſtrã adde Staph. in 3.par.de varijs mod.vaca.fo. 65.& in alia impreſ.55.

Ad

Ad præmiſſa etiam applicari poteſt, quod fuit reſolutum in vna Paduana congregatio
16 nis corã Domino Rauollen. vbi Daniel † Bõſilius reſignauerat, reſeruatis ſibi fructibus, & ſemper continuauerat poſſeſſionem, ac dubitans ſpoliari petebat mãdatũ de manutenendo, prout obtinuit: quia ſtãte dicta reſeruatione fructuum potuit cõtinuare, tum pp verba reſeruationis, tum pp clauſulam, Etiam propriã authoritate percipienda, vt ponderat Pariſ. conſ. 39. & 93. in 1. vol. nec requiritur alia noua apprehenſio, vel animi ſui declaratio; & ad hoc propoſitũ facit alia dec. facta in cauſa Legionen. canonicatus co
17 ram Do. Maceraten. vbi † ille qui reſignauit canonicatum reſeruatis ſibi loco in choro, & capitulo mortuo reſignatario, debet ſedere in priori loco, licet multa colorata allegarentur in contrarium. A.M.P.

EPITOMAE.

Iuri futuro, ſeu appellationi interponendæ ſimpliciter renuntiari non poteſt: ſed per pactũ expreſſum ſic, Vel ſic, Pacto renuntiatur tacitè, & expreſſe appellationi futuræ: Interpoſitæ vero per actum contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Iuri quærendo facilius renuntiatur, quàm iuri quæſito.*

2 *Appellationi iam interpoſitæ, quibus actibus renuntiari dicatur.*

3 *Appellationi renuntiatur etiam per procuratorem.*

4 *Renuntiari an poſſit ſubſtantialibus iudicij, & pluribus alijs.*

DECISIO II. aliàs 287.

1 Licet appellationi † interponendæ ab interlocutoria, vel diffinitiua ſnia poſſit per pactum renuntiari, per l. vlt. C. de tempo. app. ſine pacto tñ ſimpliciter nõ valeret huiuſmodi renunt. & ſic non ob. ff. de re. iu. l. q pôt. & l. 1. q hæres. ff. de acq. hæred. vbi dr, ꝙ
a iuri futuro *a* non poteſt quis renuntiare: qđ verum eſt ſimpliciter: ſed per pactum ſic: vt in l. poſt q. C. de pac. & no. gl. ord. in c. ex multiplici. de dec. & ibi per Gof quẽ alle. Archi. & ſic ſoluit, & rõné diuerſitatis ponit. 2. q. 6. ca. autem, vbi idem tenet Ioã. hoc etiam vr tenere Ber. de arbit. c. cũ dilectus. in glo. fi. & eo. tit. c. innotuit. per Inno. ſuper verſ. retenta. in fi. idem tenet Io. And. in nouel. de app. c. fi. 6. in quæſtione, vtrum ſtatutum Epi ꝙ à ſua interlocutoria non valeat appellari. Spe. vr tenere contrarium titu. de app. §. in quib. verſic. quid ſi cõuenit. in alio vero §. ſcilicet fi. eo. tit. in fi. tenet cũ primis. & hoc ſi fiat pactum prędictũ ante litem cõteſtatã ſiue poſt, ſiue ante ſniam, ſiue poſt: legitimè tñ diſtinguit inter pactum factũ in iudicio, & extra iudicium de nõ appellãdo: vt in primo caſu valeat factũ per vnã partium tm, etiam in abſentia alterius. & ſic loquitur l. j. §. ſi quis ante, ff. à quibus appell. non li. In ſecundo vero caſu non valeat, niſi ambæ paciſcantur, vel in pręſentia vnius partis: & ſic loquitur l. vlt. C. de tempor. app. quam ſic intelligit gl. in d. § ſi quis ante, quę quidem de tacente, & non contradicente, ex quo in eius præſentia fit, valeret. quæ diſtinctio placuit omnibus Dominis: Prædicta procedunt in expreſſa renunciatione per pactum.

2 Sed quid † iuris de renunciatione tacita: puta feratur interlocutoria contra me. Ego infra decendium mihi datum ad appellan-
b dum *b* compareo corã pdicto iudice, & produco teſtes, vel aliquem alium actum facio: nunquid per hoc renuntio appellationi poſtea per me interponendæ? vr ꝙ ſic: quia per tales actus renunciatur appellationi iam interpoſitæ. de offic. deleg. c. gratum. de app. c. ſolicitudinem. de teſti. c. cum veniſſet. ergo multo fortius interponendæ: quia facilius renunciatur iuri quærendo, quam quæſito, ff. de acq. hære. l. is qui. de iureiur. c. quemadmodum. de app. c. cõſtitutis. de acc. c. ſuper his. de præb. c. ſi is cui. & c. quodam. lib 6. de conceſ. præb. c. fi. eo. lib. Præterea hoc vr expreſſum in l. ad ſolutionem. C. de re iudic. vbi dr, ꝙ ſi condemnatus petat tempus ad ſoluendum id, in quo cõdemnatus eſt, ꝙ vr acquieuiſſe ſententiæ, nec poteſt appellare. Sol. ſm Innoc. in c. ſolicitudinem. ſuperius alle. quia ibi quaſi expreſſe appellationi renunciauit appellans, vel potius ſententiæ acquieuit, ſed hic non. Tum etiam quia lex ſimpliciter cõcedit, quòd infra decem dies poſſit appella-

 re, &

re,& ſic videtur Innoc.ibidem in hanc partẽ declinare ſuper verbo, renuntiare: idem tenet in c.quod ad conſultationem. ſuper ver. recipiens.& Io. And.in d.c.ſi à iudice.ſuper ver.teneri de appell.lib.6.cum quo concor. Hoſti.ibi,& in c.ſignificauerunt. de teſtibus vbi proſequitur hanc vltimam queſtionem. Dominus & pater Io.de lign.poſt Hoſt.diſtinguit ſic. Aut ille actus, quem facit grauatus infra 10.dies concernit interlocutoriam cõtra eum latam: aut non.Si concernit tũc non põt poſtea appellare: quia vr à grauamine receſſiſſe,& interlocutoriæ acquieuiſſe, per l.ad ſolutionem antedictam. In ſecundo vero caſu credit opinionem Inn.& Hoſt.veriſſimam per rationes ſuperius tactas. Crederẽ, quòd ſi actus tenderet ad declinandum iuriſdictionem iudicis,quòd per hunc actum nõ renuntiaretur appellationi interpoſitæ: nec interponendæ. de quo ponit exemplum Ioã. Andr.in c ſi a iudice.de app.ſecus vero ſi nõ eſſet talis actus declinatorius iuriſdictionis, ſed potius approbatorius:puta,ſi producat teſtes in cauſa principali,vt c.gratum.& c.cum veniſſet. & ſi.ſuperius alleg.

ADDITIONES.

a Iuri futuro. Quid ergo importet renuntiatio,quam quis facit de omni iure quod hẽt, vel habere ſperat, vide per Bartol.in l.quod Seruius.ff.de condict.cauſ.dat.l qui Romæ, §.duo fratres.in 6.quæſt. de verb oblig.in l. poſt emancipationem. §.j.ff.de liberatio.leg. l.qui cum tutoribus.ff de tranſact.

b Ad appellandum. Adde dec.63.inf de app.

1 A.M.P. Ad iſtam dec. † facit dec 63.infra de ap.vbi videbis materiã renuntiationis appellationis, de qua per Franc.in c.interpoſitæ.§.ille deniq; de app.& faciunt deciſ.4.& 11.hoc titu.in antiq.& Aegid.deciſ.3.de re-

3 nuntia.dicit, ꝙ etiam † procurator per actũ contrarium vr renuntiare appellationi: non tamen etiam principalis vr renuntiare petẽdo copiam actorum, vt per eundem Aegid. dec.5.& 6.hoc tit.facit ad materiam deci.2.

4 infr.de litis conteſt.vbi dr, quòd † litis conteſtationi & ſubſtantialibus iudicij renuntiari non poteſt. & an poſſit renuntiari ceſſioni bonorum,facit deci.4.hoc tit.in anti.& dec.2.de arbi.& 32 de re iud.in ant.pro quo vide Fel.in c ſi diligenti, de foro compet.Et an renuntiari poſſit futuræ ſucceſſioni cum iuramento,habes ſupra de conſuetudine in additione 5.incip.ſed in parte.Et ſic ius rumpendi, ad primam dec.

EPITOMAE.

Renunciatio litis fieri debet corã proprio Auditore cauſæ, aliàs nõ valet:per rationes quas ponit glo.in c. quamuis. de elect.lib.6.ſuper verbo partibus. Renuntiatio tamen tituli non valet, niſi fiat in manibus ordinarij collatoris aut vicecancellarij aut alterius de ſpeciali mandato Papæ,quamuis Inno.in c.veniens.de renun.dicat ꝙ renũtiatio facta abſente parte teneat. Vel ſic, Renuntians liti & cauſæ iuri ſibi competenti renuntiare non cenſetur.h. d. Et vide hic differentiam inter renuntiationem litis & cauſæ, & renuntionem liti & iuri.

SVMMARIVM.

1 *Renuntians liti & cauſa, non cenſetur iuri ſibi competenti renuntiare.*
2 *Renuntiare liti & renuntiare iuri differunt.*
3 *Dictio,cauſæ,multis modis ſumitur.*
4 *Spoliatus beneficio an poſſit ſuo titulo renũtiare vel pactũ facere de nõ agẽdo ĩterdicto, Vnde vi.*
6 *Auditores Rotæ poſſunt recipere ceſſionem litis, ſed non iuris.*
7 *Iudices delegati abſoluunt ad cautelam, licet hoc non faciunt Rotæ Auditores.*
8 *Reſignationem beneficiorum admittunt Vicecãcellarius & Referendarij.*
9 *Procurator ad cauſam non renuntiat iuri.*
10 *Ceſſio liti & cauſæ obſtat agere volenti ad beneficium,non tamen quoad fructus.*
11 *Renunciare uidetur iuri ſuo habens regreſſum & permittens alium poſſidere.*
12 *Renuntians in partibus liti & cauſa,non eſt condemnandus in expenſis factis poſt intimationem renuntiationis in curia.*
13 *Reſignatio iuris ad rem valet facta in manibus notarij, & aliquando etiam valet de iure in re.*

DE-

DECISIO III. alìàs 306.

1 SI actor † in cauſa beneficiali ante litē con
a teſt. renunciet cauſæ, *a* ſm maiorem par
tem Dominorum, non videtur renuntiare
iuri ſibi pro tunc in beneficio competenti.
Ratio eſt, qa aliud eſt renunciare iuri, aliud
liti. de elec c. cum inter. de renunc. c. ſanè. &
c. veniens. hoc ēt no. Inn. in c. noſtra. ſup ver.
recepti. & de reſcript. in fi. & pōt fieri hęc re-
nunciatio litis in abſentia partis, ſm Inn. in
b c. cum pridem *b* de pact. ſuper ver renuncia-
uit. qui allo. l. poſtquam. C. de pact. melius p
eum in d. c. veniens. quæ quidem lex iuncta
l. cum donationis. de tranſact. C. multum vr̄
obſtare prędictæ concluſioni: ſed reſponde-
2 batur, † qꝫ loquuntur in prophanis, & rebus
ac iuribus corporalibus, quibus ſine auctori-
tate ſuperioris quis pōt renuntiare & trans-
ferre dominium, ſecus in beneficialibus, ſiue
iuribus ſpiritualibus, quibus ſine auctoritare
ſuperioris renuntiari non pōt. de renun. c. qđ
in dubiis. & c. admonet. Aliqui Domini ſen-
tientes contrarium, faciebant differentiā in-
ter renuntiare liti. & renuntiare liti & cau-
ſæ: nam renuntiatio litis vr̄ reſpicere inſtan-
tiam: renuntiatio vero liti & cauſæ totū ne-
gotium principale in iudicium deductū. Re-
nuntians ergo liti & cauſæ, nedum inſtātię,
ſed toti negotio principali in iudicium dedu
cto renuntiaſſe vr̄. Hoc verum, tacitè, ſm Le
giſtas, & poſt litem motam, aliàs ſecus: prout
ipſi notant in d l. poſtquam. Alia enim ſunt
acta cauſæ, alia litis, prout no. Inn de reſtit.
c. cum cām. & Io. Andre. in Clemen ſæpè. de
verb. ſigni. quorum dictum poſſet procedere,
ſi ſumatur dictio, cauſæ, pro neceſſario infe
rente ſuum cauſatum: quia tunc conſiſtit in
iure: ſecus vero, ſi ſumatur pro controuerſia,
quæ non eſt ante litem conteſtatā. de verbo.
ſig. c. forus. de offic deleg. c. ſuper quæſtionū.
& in l amplius. ff. rem rat. hab & de iure pa-
3 tron. c. ex literis. Quot † vero modis ſumitur
dictio, cauſæ, vide per Ioann. Andr plene in
nouell. c. cum dilectus. extra de accuſ. & per
Ioann. Monach. in c. fi. de iuram. calum. li. 6.
& in Cle. dudum. de ſepul. §. in ſtudiis. ſuper
ver. ratione vel cā. per Paul. Et differentiā in
ter litem & cauſam vide C. de tranſact. l cau
ſas, vel lites, in gloſſ. Et vt audiui, duæ ſentē-
tiæ contrariæ olim in palatio apoſtolico per
duos magnos viros fuerunt promulgatæ in
ſimili caſu. Vna fuit lata per dn̄m Guil. de
Giniello poſtea Carthaginen. eccleſiæ epm,
contra primam concluſionē. ſecunda per do-
minum Petrum de Sarcenato poſtea Viua
rienſem epm, nunc ſanctæ Romanæ eccleſiæ
Cardinalem, infirmatoria primæ, ſm quem
prędicta concluſio prima ſiue opinio confir-
matur & corroboratur valdè per ſtylum &
obſeruantiam Palatij, quæ habet, qꝫ Audi-
tor renuntiationem litis & cauſæ pōt reci-
pere, ſed non iuris, niſi ad expreſſe ſibi com-
mittatur, de quo tn̄ aliqui Dn̄i dubitabant:
cum ipſi poteſtatem habent de omnibus in-
cidentibus, dependentibus, & cōnexis cogno
ſcere & diffinire. Sed hęc renuntiatio qn̄ fit
in iudicio coram Auditore, eſt vnum de in-
cidentibus: ergo. &c. Alij & maior pars te-
nuerunt contrariū. Tum quia Auditores ha
bēt ſtrictiſſimam poteſtatē, & ſtrictiorem q̄
c alij delegati, qui poſſunt abſoluere *c* ad cau
telam, quod tamen Auditores ſine ſpeciali
mandato non pñt: prout leg. & not. in ca. ſo-
let. de ſent. excom lib 6. Tum etiam quia fa
cillimè poteſt haberi regreſſus ad Referenda
riū vel ad dn̄m Vicecancella. qui habēt pote
ſtatem recipiēdi hmōi reſignationem in cu-
ria: ergo Tum etiam quia procuratores non
habent poteſtatem renuntiandi iuri. Poſſet
etiam induci. Cle. auditor. de reſcript. ad v-
tranq partem. Sed quicquid ſit, de facto ſer
uatur. qꝫ nullus Auditor renuntiationem iu
ris in beneficiali admittit, ſed bene litis &
cauſæ. Nec ſm d. dominum Viuarien. per di
ctam renuntiationem litis & cauſæ uacat be
neficium. Et per hoc apparet, quòd alia eſt
renuntiatio litis & cauſæ, alia iuris: nec ſe-
cundum eundem per dictam renuntiationē
litis & cauſę vacat beneficium, ſeu aliqua va
catio iuris ſeu tituli inducitur: quòd ſi pro-
cederet. ſæpiſſimè multa beneficia vacarēt,
& impetrari poſſent: quod tamen nunquam
eſt perceptum, vel auditum. Fatebatur qꝫ
prędicta renuntiatio litis & cauſę benè ob-
ſtaret poſtea agere volenti ſuper eodem be-
neficio: quemadmodum pactum de non pe-
tendo, ſiue non agendo obſtaret bene credi-
tori ſiue domino: licet per illud non perdi-
diſſet dominium. C. de tranſac. l. ſi profun-
do. ar eorum quę leg. & not. in ca. de lit. con
teſt. lib. 6. Pro quo etiam induxit vnum di-
ctum Inno. notabile in c. ſuper hoc. de renū-
4 tiat. videlicet, quòd licet renuntiatio † fa-

d ƈta de beneficio per ſpoliatum non valet. d
vt in c.ſolicitè de reſt.ſpo.tñ pactũ factum
de non agendo interdicto Vnde vi,bene ob-
ſtabat poſteà agere volenti:prout ét no.Ber.
in c.ex inſinuatione,de proc. Poſteà verò au
diui in quibuſdam alijs conſilijs allegari v-
num tex.contra prædictã concluſionem pri-
mã pro caſu, de crim. fal. c.fi.vbi obligauit
ſe reus ſub periculo cauſæ, ꝙ probaret lite-
ras falſas,per quas actor impetebat eum ſup
eccleſia,quam ipſe tenebat. Sed quia id non
probauit, imponebatur ſibi perpetuũ ſilen-
tium ſuper ipſa eccleſia.Sed poteſt rñderi,ꝙ
hoc contingebat ex vi pacti, ſiue obligatio-
ne facta corã ordinario,qui poteſt nedum re
cipere renuntiationem litis, ſed ét iuris. de
renunt. c.admonet. & c.ꝙ in dubijs. Poſſet
ét contra prædictam concluſionem induci,
& allegari oĩa iura, q̃ allegantur & recitan-
tur de tacita renunciatione iuris in benefi-
cio,in c.ex ore.de his q̃ fi.à præl. & Cle.gra
tiæ.de reſcrip. & transa.c.ex literis, & p Ar-
ch.7.q.1.c.q̃ periculoſum.qui recitat Inno.
in c.veniens,de renunt.vbi dicit expreſsè, ꝙ
ſi quis renũtiat iuri vel ſeruituti quã habet
in aliqua re certa, etiam abſente dño rei,res
fit libera : & eodem modo ſi renuntiat liti.
alle.l.poſt q̃,C.de pac. Ad quod poteſt rñde-
ri vt ſup.ꝙ omnia loquuntur in rebus & iu
ribus prophanis. ſecus in rebus & iurib.ec-
cleſiaſticis, & ſpiritualib. quæ non poſſunt
acquiri nec dimitti, niſi certis modis in iure
e expreſſis e.

ADDITIONES.

a Cauſę. Adde dec.xv.e.ti.in anti.& p Abb. in c.cum pridem.de pac.

b D.c.cum pridem. Et ibi vide Panor.

c Abſoluere. Adde deci.4.de ſent.excom.in antiquis.

d Valeat.Adde deci.18.inf.de reſt.ſpo.

e Modis in iure expreſſis. Adde gl. ſing.in c. fi.in verb.ex vi.extra de iure pa.quæ dicit,ꝙ priuationis pœna in materia beneficiali nõ imponitur, nec habet locum, niſi in caſib.à iure expreſſis.Et adde Barb.in add. ad Pano. in c.nouit.ext. de iud.

A. M. P. Iſtud ſummariũ huius deci.mul
ta dicit, & parum concludit. Dic igitur ꝙ
5 † renuntians liti & cauſæ, & in cã beneficia
li,non intelligit renutiare iure ſibi cõpeten-
ti. Inſuper ét ſummari poteſt ſecunda pars
6 hoc modo,videlicet ꝙ de ſtylo† Auditores
poſſunt recipere ceſſionẽ litis, ſed non iuris:
quia Auditores hñt ſtrictiorem facultatem,
7 quàm alij delegati, † qui poſſunt abſoluere
ad cautelam,quod tñ Auditores non faciũt,
propter facilem aditum ad ſuperiorem. Et
notari poteſt ex iſta dec. verſ.tum ét quia fa
8 cillimè, ꝙ † Referendarij & Vicecancella-
rius admittere poſſunt reſignationes bene-
ficiorum. de quo etiam per Sar. in compen.
ſignaturæ,nu.38.licet receſſerit ab aula. Itẽ
9 notari poteſt ſecundò,ꝙ† procuratores cau
ſarum non poſſunt renunciare iuri. Tertiò,
ꝙ per ceſſionem liti & cauſæ nõ inducitur
vacatio aliqua iuris, ſeu tituli. Quartò, ꝙ
10 † iſta ceſſio obſtat poſteà agere volenti ſu-
per tali beneficio, prout pacto de non peten
do. Non obſtat tamen quoad fructus, vt p
Millis in verbo, renuntians iuri liti & cauſę.
Cum iſta deci. ꝙ Auditor non poſſit recipe
re ceſſionem iuris cõpetentis in beneficio,
ſed tñ litis & cauſæ, concordat deci. 15:hoc
titulo in anti.vide aliquid per Caſſ. deciſ.2.
de appel. & Staph.de varijs modis vacatio-
num tertia parte fol.68. & in alia impreſ.
fol.57.Et in hac materia renũtiationis ſcias,
quòd procurator, qui litigauit pro aliquo,
ſibi non præiudicat reſpectu iuris proprii ſi-
bi competentis in re litigata, cui non cenſe
tur renuntiare: vt in deci. 34 infra de procu.
Dicit tamen Fede.in tract. permut. q.29. ꝙ
qui conſentit, quòd ſuum beneficium alte
ri conferatur, videtur illi renuntiare: pro-
ut dictum fuit in vna Placentina dimidiæ
portionis coram D.Accorambono, de anno
11 1546. quò † quis patiendo alium etiam per
biennium tantum poſſidere beneficium, ad
quod habebat regreſſum, poſtquam regreſ-
ſui locus fuit, videtur iuri ſuo renuntiare:
per doctr. Imolæ in c. ex ore.de his qui fi à.
præl.& allegabatur in propoſito dec.6.infra
de rer.permu.& conſ.Gemi.39.pro quo fa-
ciunt no.per Sar.q 49.de trienna.in fi. intelli
go iſta, vt in caſu dictæ cauſæ relatæ per
Sar. q̃ fuit corã Ptolomęo, qui refert in ſuis
notis 58.ꝙ ibi habẽs regreſſum paſſus fuerat
beneficium poſſideri per triennium, & ille
poſſeſſor obierat, & nouus poſſeſſor dabat d
all.Lapi, qđ facere non potuiſſet defunctus:
vt dixi ſup. eo.deci. j. nu.9. Et ad materiam
iſtius deci.vide Aegid. primam hoc titu.vbi
12 dr, ꝙ † renuntians in partibus liti & cau-
ſæ pedenti in curia, non eſt condemnandus
in

in expẽſis factis poſt intimationem talis renuntiationis. Et ſcias, ꝙ poſt ceſſionem nõ pronuntiatur, niſi alter velit hr̃e ſniam expẽſis ſuis, quæ ſnĩa prodeſt; quòad collitigãtes.

13 Et hanc dec. facit, ꝙ † habens ius ad rem poteſt reſignare in manibus notarij: vt dicit d. dec. 14 hoc eo. ti. in antiq. in 2. col. ver. ſecus tñ fuiſſet. & dec. 8. ibi, imò etiam ſi hr̃et ius in re. In caſu huius deci. valet ceſſio facta corã notario & teſtib. ad hoc vt lis dicatur extincta: vt fuit tentũ in vna Palentina corã dño Tho. de Thanis. dicit tñ Sar. q 56. regulæ de triennali. nu. 6. ꝙ lis non extinguitᷣ per ceſſionem corã notario: & ideò hic reqritur, ꝙ fiat coram Auditore.

EPITOMAE.

Renuntiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij obſtat agenti petitorio vel poſſeſſorio: quãuis Papa eandem renuntiationem non admittendo, poſſet renuntiantem in petitorio annullare. Vel ſic, Renuntiatio ſpontanea licèt non admiſſa, obſtat beneficium repetenti hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio ſpontanea, licèt non admiſſa, obſtat & præiudicat non repetenti vel agenti petitorio vel poſſeſſorio.*

2 *Renuntiantibus iuriaus ſuis non datur ad illa regreſſus.*

3 *Reſignatio etiam non admiſſa, obſtat beneficiũ repetentis.*

4 *Reſignans in manibus habentis facultatẽ admiſſa vel non admiſſa reſignatione, an admittat titulum & poſſeſſionem, & an de huiuſmodi reſignatione opponi poſſit per tertium.*

5 *Reſignationis admiſſio non confert ius, licèt admiſſio permutationis habeat vim collationis.*

6 *Reſignatio de beneficio reſeruato in manib. ordinarij tenet, licèt ipſe non poſſit conferre: & ideò reſignans non repellitur ab agendo.*

7 *Reſignatione facta in manibus habentis facultatem admittendi, ſed non conferẽdi, an quis admittat ius.*

8 *Reſignatio in manibus habentis facultatem cõferendi, ſed non admittendi reſignationes, an valeat.*

9 *Reſignatio beneficij reſeruati non poteſt admitti per ordinarium quando reſignans eſt ab eo exemptus.*

10 *Permutantes quando poſſint redire pro propria auctoritate.*

11 *Regula, de publicãdis, non habet locum in permutatione.*

12 *Renuntians liti & cauſæ poteſt cogi ad reſpondendum poſitionibus.*

13 *Mandatum ad reſignandum requirit illa verba, Spontè & liberè.*

14 *Cedens liti non fatetur aduerſariũ ius habere.*

15 *Regula, de publicandis, olim locum non hẽbat, ſi conſenſus præſtabatur poſt mortem.*

16 *Conſenſus non poteſt præſtari poſt mortẽ, quando procurator ante mortem nihil facit, etiam ſi principalis porrexiſſet ſupplicationem.*

17 *Conſenſus qui præſtatur poſt mortem, dicitur formalis, non obſtãte regula, de extendendo conſenſus.*

18 *Conſenſus an poſſit præſtari ante datam ſupplicationis.*

19 *Simoniam opponere non poteſt notarius de inſtrumento ſimonico rogatus.*

DECISIO IIII. alias 352.

1 SI opponaᷣ † ſpoliato, ꝙ ſponte renunciauerit ſuo beneficio per ipſum tanquã ſpecialiter reſeruatum impetrato, & producatur inſtrm̃ renuntiationis factæ per eum purè, ſpõtè, & liberè in manibus ſui ordinarij: licèt non contineatur in eodem inſtrumento, ꝙ fuerit huiuſmodi renuntiatio admiſſa nihilominus tamen Dñi oẽs, vno dũtaxat vacillante, dicebant prędictam renuntiationem obſtare agenti. Ratio, quia per dictam renuntiatiationem ſpontaneè factã in manibus ſui iudicis, & prælati, nedum idẽ renun-
a tians amiſit poſſeſſionẽ, ſed ẽt ꝓprietatẽ, & quantũ in eo fuit: & iõ ſibi ſp obſtabit, & ꝑiudicabit ſua ſpontanea renuntiatio: licèt illa ĩ nullo ꝑiudicet ſuo ſuperiori, quò min⁹ poſſit ipsũ retinere, ſi velit, ẽt inuitũ. iuxta no. per Ber. Inn. & Hoſti. in c. admonet, c. ꝙ in dubijs, & c. ſuper hoc. de renun. Admiſſio enim prælati nõ eſt niſi quædã abſolutio, ſiue dimiſſio à ſua iuriſdictione, nec per eã cõfertur nec auferᷣ ius ſiue titulus ĩ bñficio: ꝙ tamen

tamen fit per reſignationem etiam ex cauſa permutationis factã. quia opus eſt noua col-
b latione *b* etiam in cauta regreſſus prout legitur & not in c. inter cætera de præb. & de re permutat. c cum vniuerſorum, & c. 1. eo. tit. lib. 6 & notaui plenius in conclusione 1. de rer. permut. Præterea prædicta renuncia-
c tio *c* obſtaret etiam agenti poſſeſſorio: vt c. accepta de reſt ſpo. & c. ſuper hoc de renun. quod eſt plus priuilegiatum in iure. quàm petitorium de ord cog. c. 2. & fin. de reſt. ſpol. per totum: multo fortius agenti petitorio. Re-
1 nuntiatus † enim iura ſua, non eſt ammodo dandus regreſſus ad ea. 7. q. 1. ca. quàm periculoſum. cum ſimi. ibus.

ADDITIONES.

Proprietatem. Adde Nicol. Boerium in addit. ad conſuetud. Biturig. in tit. *des couſtumes touchan. donations*. § 1 Sed aduerte quod nõ ſemper verum eſt, quod per reſignationem etiã admiſſam reſignans priuetur poſſeſſione beneficij reſignati: prout eſt videre in regu. 34. cancellar. apoſto. imo etiam reſignatione admiſſa, reſignans facit fructus ſuos donec admiſſio reſignationis fuerit reſignãti intimata: intellige tñ illud verũ qñ reſignat per procuratorẽ ab eo abſentẽ: ſecus ſi per ſe ipſum.

b Noua collatione. Vide dec. 1. inf. de fil. preſbyteror. incip. ſi illegitimus. & dec. 10. inci. nota quod reſignatio. hoc tit. in antiq. & deci. 3. incip. ſi quis permutauerit. inf. de rer. permutat. & quæ dicam ſuper deciſi 4. hoc. titu. in antiquiorib.

c Renuntiatio. Adde in materia renuntiationis, an beneficium poſſet reſignari in manibus notarij pro ſummo Põtifice, aut ꝑ alio collatore renuntiationem acceptantis, & an talis reſignans poſſet talem reſignationẽ reuocare: & quid ſi reſignatione ſic facta, & illa pro ſummo Pontifice tñ accepta ſtatim reſignans moreretur, an tale beneficium cẽſeretur tñ apud ſedem apoſtolicam, & non apud ordinarium collatorem vacare, & an per acceptionẽ illam ſic vt permittitur, per notarium publicum factam tale beneficium dicatur ſedi apoſtolicæ reſeruatum: vel an poſſet per ordinarium collatorem conferri, vide gl. & Doctor. in c ad aures. in verbo, laicorum. extra de his quæ vi metusve ca. fi. & glo. in c. quod Dei timorem. & ibi Panormit. extra de ſtat. monach. Sed quid ſi quis procuratores ſuos ad reſignandum ſuum beneficiũ conſtitueret adiecto iuſo quod eos non reuocabit, an nõ obſtante tali iuſo illos reuocare & beneficium repetere poſſit, vide glo. in §. ego. n. iuro. tit. de electio. in verb. vtiliorem. in pragmat ſanct dec. Cappell. Tholoſ. 260. incip. item an iurans. & ibi glo. Roc. Curt. in trac. de iure patro. in verb. honorificum. quæſtione 12. Panormit in c. ſi col. 3. ext. de offi. vicar. & in c penul de procura. & glo. in d. c. ad aures. in verb iuramento & in c. ad audiẽtiam. in verb reſignandum. de his quę vi metuſve cauſ. fiunt & dec. 8. de procurat. in antiqui. Item in cuius manibus renunciatio beneficij fieri debeat, vide dec. 8. inf. de iur. patro. incip. nota quod vbi quis pſentatus. & dec. 7. incip. nota quod vbi quis præſentatus. de iure patro. in antiq. Adde Io. de Sylua in tracta. de benefi. in 3. parte, q. 12. verſi. decima octaua qualitas.

A.M.P. Summarium huius deciſionis eſt
3 corruptum: dr̃. n. hic quod ſi quis † reſignauit beneficium in manibus habẽtis facultatem admittendi reſignationem, & reſignatio huiuſmodi non reperiatur admiſſa. agat ſuper ſpolio, quod non poteſt obtinere, obſtante ſibi exceptione iſtius reſignationis, ſicut nec etiã poſſet obtinere in petitorio, quia reſignans quantum in eo fuit, amiſit poſſeſſionem, & proprietatem, ideo ſibi obſtat ſua renuntiatio. quæ tñ non præiudicat ſuo ſuperiori, quominus poſſit illum reſignantem retinere obnoxium illi beneficio. Et ſic nota primo
4 ex hac dec. quòd † reſignans, admiſſa, vel non admiſſa reſignatione, ſtatim, quod facta ſit reſignatio in manibus habentis facultatem, amittit titulum & poſſeſſionem beneficij vide tñ dec. 3. Biſig. & 14. hoc tit. Secũdo nota, quod de reſignatione huiuſmodi põt etiam opponi per tertium ſpoliatorem, qui non ſit reſignatarius, vt multi dicunt quia conſtat quod in caſu iſto ille qui opponebat, nõ erat reſignatarius, ſed impetrauerat beneficium tanquam ſpecialiter reſeruatum, & reſignatio erat facta in manibus ordinarij: vt dicit hæc deci. & erat facta ſponte & libere,
5 & ſic ſine conditione. Tertio nota hic quod † admiſſio prælati non confert ius: ſed eſt quędã abſolutio & dimiſſio a ſua iuriſdõne. Quarto nota, quod per reſignationem ex cã permutationis, & admiſſionem ſuperioris cenſetur facta

facta collatio cum permutantibus, vt hic,&
in dec. 1. infra de rerum pemu. ideo ſi ex ali
qua cã permutantes vellent redire, opus eſ-
ſet noua collatione. Et ratio vr̃ in promptu:
quia in caſu permutationis narratur coram
ordinario, ꝙ illi intendunt permutare: &
admiſſo iſto caſu non eſt aliud, q̃ cuilibet
eorum conferre. Concordantes habes ſupra
dec.1.& dec 6. hoc titulo in ant. ſentit idem,
licet non tam clare, quia nihil dicitur ibi an
reſignatio fuerit admiſſa, vel collatio alte
ri facta: ſi enim non eſſet admiſſa reſigna-
tio, hic multum dubitarem de veritate pri
mæ partis huius dec. quia vt ſentit d.deciſ.
Biſig.1.hoc ti. qui reſignat in manibus nõ ha
bentis facultatẽ, non reperitur poſtea ab agẽ
do: vt late per Caſſ. d.dec.2.hoc titul.& facit
d.dec.14.hoc tit. in antiq.col.2. pro quo etiã
vide Fel. in c. in noſtra.correl.34 de reſcri. Et
6 ꝙ † reſignatio de reſeruato, in manibus ordi-
narij teneat, licet ipſe non poſſit conferre,
facit dec. Biſig.4 hoc titu.& Caſ.8.de præb.
Et hoc caſu, ſi reſignans agat, non obſtat ſibi
exceptio: vt dicit d.dec.3. Biſig. quia eſſet da
re de iure tertij.& cum iſtis concordat deci.
6.inf.de rerum permut.vbi latius dicam.Qñ
7 † autem reſignatio fuit facta in manibus ha
bentis tm̃ facultatem admittendi reſignatio
nem, non autem conferrendi, an valeat col-
latio, & an quis amittat ius ſuum, facit dec.
1.hoc tit, in ant.& dec. 1. Biſig. eo tit. quæ in
ſummario vr̃ contraria, ſed non reſoluit. Qñ
8 † vero ſignatio facta fuit in manibus haben-
tis facultatem conferendi tm̃, non tñ haben
tis facultatem admittendi reſignationes, an
valeat? vide dec.5.& 13.eo.tit. in ant.& 2. Bi
ſig.& facit dec.6. inf.eo. in ratione decidẽdi,
vbi dicit, ꝙ iſte reſignans nõ amittit titulũ,
licet amittat poſſeſſionem: pro quibus vide
Fel. in c. cum dilecta. de reſc. nu. 65. In priori
vero caſu, qñ quis habebat facultatẽ admit-
tendi reſignationem. forte reſignans amitte-
ret titulũ & poſſeſſionem, ex quo ille habe-
bat facultatem deſtituendi, quam facultatẽ
non habebat ille, qui habebat facultatẽ con
ferendi tm̃, & ſic ceſſaret contrarium ꝑ d.
9 dec.3. Biſig. Et † quia aliquæ deciſ. loquentes
de reſignatione facta de beneficio reſeruato
in manibus ordinarij, dicunt ꝙ talis reſignãs
amittat ẽt titulũ. Aduerte ꝙ dec.4. Biſi. dicit
ꝙ ordinarius põt admittere reſignationem
beneficij reſeruati, niſi reſignãs eſſet exẽptus,
& cã ſeq̃t Caſ.dec.8.de præ. Et ideo ĩ illo ca
ſu, ex quo qñ eſt exẽptus, ſi ille nõ potuit ad
mittere reſignationem, dr̃ ꝙ reſignans non
amiſit titulum. Sar. tñ q.29. de infir. ref in ſi.
facit differentiam, circa iſta difficultatem,
an reſignatio ſit facta in manibus non habẽ-
tis facultatem admittendi, vel qñ reſignatio
fuit facta in manibus ſuperioris, & non ad-
miſſa. vide ibi. & hæc ſufficiunt quoad ter-
10 tium notabile, de quo ſup. Quo † autem ad
quartum notabile videbis infra de rerum
perm. ſuper d.dec. 1. quia ibi eſt materia ſua.
Raperio.n. plures dec. contrariantes, licet cre
dam permutantes poſſe redire propria aucto
ritate ad eorum beneficia, præſertim ſi ſint
vacua: ſi autem plena ſunt, aut alter permu
tantium poſſidet, & poterit ſpoliari, cũ non
poſſit dari de ſpolio ſine titulo colorato: aut
poſſeſſio eſt occupata a tertio, & nulli dubiũ
ꝙ tunc tu nõ poteris ingredi propria aucto-
ritate, illum tertium ſpoliando: vt in termi
nis ſentit d.deci. 1. vide tñ ad hoc Sar. q.24.
de trien. Et ad materiam vide eundem. q.3.
de publicandis, vbi late examinat q. an illa
regula loquens de reſignatione habeat locũ
in illa, quæ fit ex cã permutationis, licet nõ
ſoluat illam difficultatem: prout etiam non
11 reſoluit, an † regula illa procedat in permu-
tatione, licet poſtea reſolutum fuerat, eam
non procedere in vna Florentina parrocialis
de Pidriolo coram Domino de Thanis, &
prius coram Domino Marſicano in vna Se-
gobien. prædicta. Tñ aduerte, ꝙ hodie raro
eueniet caſus de quo ſupra: quia ſemper re-
ſignationes fiunt cum illa clauſula, Et nõ ali
ter, nec alio modo, & ſic non abdicatur ius a
reſignãte, niſi pfecta reſignatione: vt fuit di
ctũ ſuper dec.1. ſup. e. ꝓ quo facit dec.3. Caſ.
hoc tit.& vltima eiuſdẽ, de conceſ. præb. Et
12 adde ꝙ † renũtians liti & cauſæ, tenetnr ad
inſtantiam partis poſitionibus & articulis re
ſpondere: vt in deciſ. 40. de teſtibus, in an-
13 tiq. Et aduerte ꝙ † in mandato ad reſignan-
dum ſatis operantur illa verba, Sponte, & li
bere, propter iſtam dec. quoad hoc ſequitur
Staph. fol.66.& in alia impreſſ.55. Et ad hãc
materiam vide Fel. in c. eccleſia ſanctæ Ma-
riæ. de conſt. q.13. & in c. ſi vero. de iurein.&
dicit Fel. in c. olim. de reſcri. nu.15. ꝙ cedens
14 † liti, licet non poſſit amplius agere, tñ pro-
pter hoc non vr̃ fateri aduerſarium ius habe
re.& in c. Capitulum. de reſc. nu.39. dicit, ꝙ
re-

renuntians inſtrumento debiti, non vt renun
tiare debito. Et an renũtians cum pacto, ꝙ ſi
bi reſeruetur penſio, committat ſimoniam,
vide Fel. in c. ad audientiam. el 2. de reſcr. &
habes inf. de ſimonia. vbi de reſignatione fa
ctam in fauorem certæ perſonæ, & an poſſit
renuntiari ceſſioni bonorum, habes deci. 4.
hoc titulo in antiq. & Fel. in c ſi diligenti. de
fo. comp. & inf. de re iud. dec. 32. & per Fel.
in c. ex parte. de iureiu. Caſſ. in hoc tit. ponit
ſatis notabiles deci. quas per te videre pote-
ris, & præſertim dum loquitur de bulla Ale
xandrina, cuius occaſione per Paulum III.
edita fuit noua regula ad tollendas excogi-
tatas fraudes, quia multi porrigebant ſuppli
cationes ad ſignadũ, & tũc pſtabant conſen
ſum eo mortuo, etiam poſt longiſſimum tẽ
pus. Et quia fuit alias in Rota reſolutum, ꝙ
15 † regula, de publicandis, non habebat locũ,
qñ conſenſus præſtabatur poſt mortẽ, in vna
Segobien. beneficij de Villa Caſtri corã Do-
mino Reomano, & multi etiam ad eluden-
dum dictam regula, de pualicandis, reſigna-
bant ex cã permutationis, ideo per d. regulã
Papa voluit, ꝙ tempus publicandi inciperet
a die porrectæ & ſignatæ ſupplicationis: pro
ut hodie vult regula S.D.N. Iulij III. bul-
læ. & in materia dictæ bullæ Alexandrinæ
fuit reſolutum in vna Palentina ſcolaſtriæ,
primo coram D. de Puteo, & demum coram
16 Dño Veſtano, ꝙ † licet ſufficiat ante mortẽ
fuiſſe factum aliquem actum per procurato-
rem, vt res non ſit integra, & poſſit proſequi
poſt mortem: tñ non ſufficit ſupplicationem
fuiſſe porrectam per principalem, & poſtea
præſtitum fuiſſe conſenſum per procurato-
rem: quia quo ad eum etiam res dr̃ integra.
Et alias in cã Tolletan. parecialis de Xetaffe
17 coram Dño Rauellen. tentũ fuit, ꝙ † conſen
ſus, qui præſtatur per porrectionem, dr̃ for-
malis: non obſtante regula de extẽdendo cõ
ſenſu infra quindecim dies, quæ non intel-
ligitur de iſto cõſenſu. Et aduertẽdum Caſſ.
ſuper d. dec. 2. loquitur de duobus conſenſi-
bus: ꝙ Sar q. 29. de infir. dicit, ꝙ tempus inci
pit à primo cõſenſu, hẽt forte hodie eſſet ſe
cus pp regulam, ꝙ illud verbũ hodie, opere
tur. Et dum Caſſad. dec. 3. hoc titulo dicit, ꝙ
18 † conſenſus præſtatur ẽt ante datam ſuppli-
cationis: aduerte, quia notarij nolunt exten
dere cõſenſum, niſi ſit præſtitus poſt datam,
vel eodem tẽpore, & interrogaui aliquos in
quo ſit fundatus eorum ſtylus, & neſciue-
runt aliter reſpondere, niſi ꝙ videmus regu-
lam de infirmis, & primam regulam de pu-
blicandis, vbi tẽpus incipit a die præſtiti con
ſenſus, qui ſi poſſet ante præſtari, homines ſo
licitarent nimis conſentire, & tandem fir-
mant ſe in ſtylo, prout etiã neſciunt de alijs
multis: in caſu tñ Caſſad. erat, vt opinor, fa-
cta reſignatio penes aliquem notarium corã
teſtibus ante ſupplicationẽ, ſed literæ in vim
talis inſtrumenti non potuiſſent expediri:
quia Abbreuiatores nec Summiſta illas re-
laxaret, niſi viſo tali conſenſu a tergo manu
notarij cameræ, vel cancellariæ. Ratio ta-
men quia conſenſus non capiuntur per no-
tarios ante datam, eſt iudicio meo: quia
nunquam fiunt reſignationes libere, ſed
in fauorem certæ perſonæ, & eſſent ſimonia
cæ ante datã, & ideo notarij etiã puniri poſ-
ſent iuxta cõſtitutionem extrauagantem, c.
cum deteſtabile. de ſimonia. præſertim ſi nõ
19 reuelarent: prout etiam † notarius de tali in
ſtrumento rogatus non poſſet opponere de
ſimonia: vt reſolutum fuit in vna Tollet. pa
recialis del dedreto coram domino Veſta-
no, & ad ſuperius dicta vide omnino Silua. in
tracta. de beneficio. q. 32. tertiæ part. qui late
examinat materiam iſtam.

EPITOMAE.

Quę metu fiunt ualent & tenent, donec per prætorem reſcindantur, præterquam matrimonium carnale & ſpirituale, ac renuntiatio per habentem iuriſdictionem ſecularem extorta, quæ ſunt nulla ipſo facto. Vel ſic: Renuntiatio per metum facta non eſt nulla, ipſo iure, ſed officio iudicis uenit reſcindenda. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio metu facta venit reſcindenda.*
2 *Renuntiatio beneficij debet eſſe voluntaria, alias nulla eſt.*
3 *Reſignatio metu facta tenet, licet veniat reſcindenda.*
4 *Reſignatio in articulo mortis, vel ſi domino meo placue-*

placuerit facta. an valeat.

5 *Reſignatio facta metu Regis eſt nulla,*

DECISIO V. alias 374.

FVit dubitatum de illo, qui renuntiauit
1 †per vim & metum beneficio ſuo, vtrũ renuntiatio valeret, & teneret, vel eſſet nulla ipſo iure. In quo Dñi erant dubij, & varij. Nam aliqui volebant dicere, ꝙ eſſet nulla, & irrita ipſo iure. per c. abbas. & c. ad audientiam: ꝙ met. cau. Nã in c. abbas. dr expreſſe, ꝙ ea quæ fiunt per metum, debent in irritũ reuocari. & in c. ad audientiam dr, ꝙ debent carere robore firmitatis: q̃ verba innuunt, & inducunt expreſſam nullitatẽ, & in c. exhibita. in fi. de iud. & de excep. c. dilecti. c. dilecte. & c. ſignificauerunt. cum infinitis ſimilibus de hoc vr clarius tex. in terminis in Cle. multorũ §. ſane. de pęn. Pręterea quẽadmodũ debet eſſe plena libertas, & nulla coactio in matrimonio carnali contrahendo, vel diſſoluendo: vt in c. cum locum. de ſpon. & in c. accedens de procu. ita & in mřimonio ſpũali: vt in c. 1. quod me. cau. vbi ingreſſus religioni, factus per metũ non tenet, nec ẽt electio facta per impreſſionẽ: vt in c. in noie dñi. 23. diſt. & 77. di. c. 1. & c. ſi quis per pecuniã. & legit. & no. per Inn. & Hoſt. in ca. bonæ el. 1. & in c. ꝙ ſicut. de ele. In hanc partem vr declinare Inn. in c. ad aures. ꝙ met. cau. & de renunt. c. ſuper hoc. & Ho. in ſum. tit. de renũt.
2 §. qualiter. vbi expreſſe dicit, ꝙ reſtitatio† beneficij dẽt eſſe voluntaria, & libera, alias nõ valet. pro hac opin. facit text. in c. ſuper hoc de renunt. & c. in præſentia. & Cle. 1. eod. tit. vbi procuratoris conſtitutio ad renuntiandũ beneficio debet fieri ſponte, & libere. & ibi vide Io. And. Pau Genze. & Stepha. ſuper dictis verbis. Maior pars tenuit contrarium: videlicet, ꝙ renuntiatio beneficij facta per metum tenet mero iure: ſed reſcinditur officio iudicis, vel actione ꝙ metus cã. Et per hoc induxerunt, & allegauerunt prædicta iura. & c. abbas. & c. ad audientiam. & d. Cle. multorum. §. ſane. quia illud eſt ius nouum, & ſpeciale in illo caſu: videlicet ꝙ renuntiatio facta per captionem, vel detẽtionem ſeculariũ poteſtatum eſt irrita ipſo iure: ergo niſi illa interueniant, valet, & tenet: vt dicit ibi Pau. & Steph. ſuper ver. decernimus. & remittũt ad no. in c. auctoritate. q. 6. & 22. q. 4. ca. inter cætera. & c. abbas. 18. q. 2. vbi glo. magiſtralis, quæ ponit regulam: videlicet, ꝙ facta per metũ tenent & valent: quia coactã volũtas, eſt voluntas. 15. q. 1. c. merito. & ponit caſus multos exceptos a regula. & Io. And. in nouel. addit multos alios & Hoſt. in ſum. quod me. ca. §. penul ponit bñ noue, inter ques nõ eſt iſte. ergo ſtãdũ erit regulæ, niſi reperiatur contrarium in iure. C. de teſta. l. præcipimus.

A. M. P. Teneas vltimum ſummarium:
3 †quia regulariter facta metu tenent, licet dẽtur plures fallentiæ, de quibus per Doctores hic allegatos. Ad iſtam dec. facit dec. 7. infra eo. & dec. 2. de ijs quæ vi met. in antiq. & late per Sar. q. 10. de infir. vbi ẽt de reſignatione facta per iram. & per Fel. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſti. nu. 127. & in c. ſi vero. de iureiur. facit ad hoc dec. 1. Biſig. hoc titulo circa finem. Et an valeat† reſignatio facta in ar-
4 ticulo mortis, habes per Fel. in c. paſtoralis. §. præterea. de off. ord. in ſecunda declaratione. Et an valeat reſignatio, ſi dño meo placuerit, habes deci. vltimam Biſig. hoc titulo, & per Fel. in c. cum contingat. de iureiur. Et iſta dec. nřa fuit canonizata in vna Cracouien. canonicatus & præb. coram dño Ra-
5 uellen. vbi Dñi voluerunt† ceſſionem factã metu Regis eſſe nullam, per iura in fine huius dec. alle. & probato metu admiſerũt partem ad proſecutionem executorialiũ. Quibus adde Staphi. in 3. parte, dũ tractat de varijs modis vacat. fo. 66. & in alia impreſ. 55.

EPITOMAE.

Epiſcopus conferens beneficium in aliena diœceſi non poteſt illius permutationẽ auctorizare, nec alia facere, niſi competat ex priuilegio vel conſuetudine. h. d. Vel ſic, Permutatio beneficij expedienda eſt per epiſcopum, in cuius diœceſi ſitum eſt beneficium, non illius ad cuius collationem pertinet.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio admitti non poteſt ab eo qui conferendi facultatem tantum habet.*

2 *Collatio beneficij alicuius diœceſis uniti beneficio mea diœceſi, ad me dicitur ſpectare.*

DECI-

DECISIO VI. alìàs 398.

1 SI † aliquis epiſcopus habeat collationẽ
alicuius beneficij ſiti in diœceſi alterius
epiſcopi ex conſuetudine legitimè præſcri-
pta, ſi tenens illud beneficium vellet illud ꝓ
alio beneficio permutare: fuit dubitatum in
cuius manibus poſſet, & deberet fieri reſi
gnatio huiuſmodi beneficij. Et videbatur
aliquibus, ꝙ in manibus illius habentis pote
ſtatem cõferendi. nam ad quem pertinet in-
ſtitutio, ad illũ ẽt debet pertinere deſtitutio
ſiue reſignatiõis receptio. de hær. c. cũ ex in
iũcto. de cap. mo. c. j de priui. c. cũ & pl̃ſtare,
§. in eccleſijs, de renunc. c. admonet, & c. qđ
in dubijs. Vide Doctores in c. cum examina
nati. de hære. cum adi. Abb. in glo. fi. Fuit cõ
cluſum & determinatum per omnes cõtra-
rium. Nam licèt alicui ex conſuetudine de-
beatur beneficij collatio: nõ ſequitur ꝙ ad
eum pertinet inſtitutio reſignationis, rece-
a ptio ſeu deſtitutio. a Et ratio quia tm̃ præ-
ſcriptum, quantum poſſeſſum, & non plus.
de dec. c. cum in tua. de off. archi. c. fi. de præ-
ſcr. c. auditis, & c. cũ olim, de reli. do. c. cũ di-
lectus, & c. cum venerabilis. Pro quo facit
optimè c. cum in illis, de præbẽdis lib 6. vbi
tex. ponit differentiam inter collationem &
præſentationẽ. & inſtitutionem & electio-
nem: quæ oĩa poſſunt diuerſis perſonis ex
priuilegio, vel conſuetudine competere: vt
in dictis iuribus ſuperius alleg. Pro hoc etiã
videtur text. in c. vnico. de capel. mo. lib 6.
vbi Abbates, ad quos ſpectat plena iuris di-
ſpoſitio aliquorum beneficiorum, nihilomi
nus tenentur, & debent pręſentari ſiue in-
ſtitutos per eos præſentari Epiſcopo ad com-
mittendum eis curam animarum: nec inſti
tutos per Epiſcopum poſſunt ſine cauſa, &
ipſius conſenſu amouere, & priuare eorũ be
neficijs. facit etiam Cle. quia regulares. de
ſup. negl. præl. Iura verò pro contraria par-
te allegata loquuntur in illo ad quem de iu
re cõi ſpectat inſtitutio ſiue collatio: ſecus
verò de conſuetudine, vel aliquo alio iure
ſpeciali pro quo etiam faciunt not. per Inn.
& Hoſt. in c. ex frequentibus. de inſt.

ADDITIONES.

a Reſignationis deſtitutio. Quòad poteſtatẽ
admittendi reſignationem, adde deciſ. 5. &
13. hoc eo. tit. in antiquis.

A. M. P. Illud ſummarium nihil valet:
dicitur enim hic, quòd habens collationem
ſeu ius conferendi iure ſpeciali, putà, quia
acquiſiuit ius conferendi ex præſcriptione,
vel conſuetudine aut priuilegio in aliena
diœceſi, non poteſt admittere reſignatio-
nem, etiam ex cauſis permutationis: quia
aliud eſt deſtituere, aliud conferre: immo
ſunt penitus diuerſa, & tantum dicitur poſ-
ſeſſum, quantum præſcriptum. pro iſta de-
ci. facit deciſio. 13. & 15. hoc titu. in antiq.
vbi dicitur, quòd qui poteſt conferre, non
poteſt etiam reſignationem admittere: &
plus dicit deci. Biſig. eodem titu. ſecunda, ꝙ
etiam habens facultatem conferendi bñficia
vacantia per reſignationem non poteſt ip-
ſam reſignationem admittere, & omnes ſe
rè deci. Biſig. hoc titulo tendunt ad hoc, &
de illis fuit dictum ſupra deciſ. j. vide ad hoc
Fely. in c. cum auditus, de præſcrip. num. 18.
& in c. cum dilecta. de reſcrip. nu. 65. vbi po-
nit plura exempla, & vide Staph. dum tra-
ctat de var. mod. vac. tertia parte, fol. 69. ſe-
cunda facie in fine, & in alia impreſ. fol 57.
Et hic applicari poteſt quod fuit deciſum in
vna Vrbinaten Foroſempronienſis vnionis,
2 vbi dicitur ꝙ collatio beneficij alteri⁹ diœ
ceſis vniti ad beneficium meæ diœceſis ad
me ſpectare debet, nec tenor requirere con
ſenſum alterius Epiſcopi, quando vnum eſt
vnitum alteri tanquam capiti: ſecus forte
ſi eſſent inuicem vnita, vel æquè principali-
ter. iuxta doctrinam Zabarellæ & Aeg in c.
2. de reli. do. & nota per Caccialup. in tract.
penſionum, 8. artic principali. verſi. 6. quæro
quid dicat Petrus de Peruſio in tract. vnio-
num c. 10. in fine, qui poteſt ſaluari in vnio-
ne non transfuſiua.

EPITOMAE.

Reſignatio beneficij facta pro
ſui fratris liberatione, & metu per-
dẽdi patrimonium, ãn valeat, & de-
tur ad illud regreſſus.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio facta propter fratris liberationem de carceribus non valet.*

2 *Reſigna-*

2 *Reſignatio amiſſionis bonorum cauſa facta, non valet.*

DECISIO VII. alias 463.

1 DVbitatur† an valeat reſignatio beneficij in manibus ordinarij propter liberationem fratris ſuis de carceribus. Deciſum fuit quod non valet, & mandauit eum Papa caſſari:& maxime, quia iuſtus metus interuenit mihi reſignāti:quia contumelia fratri illata mihi infertur.ff. de lib.cau.l.præterea.
2 & cle.vnica, de homi. Idem, † ſi renuntio beneficio etiam per iuramentum, quia timeo perdere patrimonium, datur regreſſus, ꝗ metus cauſa.c.abbas.per Inn. Item metus conſangineorum eſt iuſtus metus.de ele.c.ſciēt.lib. 6.& ibi Io.Mo.de ſenten.excom c.quicunq; vbi per Archi ꝗ appellatione ſuorum. nedū continentur parentes & conſanguinei, ſed etiam domeſticæ perſonæ.C.de ijs qui ad eccle.cofu.l præſenti.& glo.fin.ꝗ metus cauſa.c.vno.libro 6.&de appel.c.ex parte M.23. diſt.c.cōmunis filius. Sed tamen neceſſe fuit probare, ꝗ niſi prædictus clericus renunciaſſet, & fratres & parentes ſui mortui in carceribus fuiſſent.

ADDITIO.

A M. P. Hęc dec.fundat in iuſto metu, & dicit ꝗ ideo eſt, q.a contumelia illata fratri meo, dr̄ mihi illata, & ideo reſignatio iſta ēt iurata, vel propter timorem amiſſionis patrimonij erit meticuloſa, & ſic nulla:non tamē ipſo iure ſed venit caſſanda, vt dicitur in deciſione, ideo dum in ſummario dicitur, non valet, dicas caſſanda, venit pro clariori intelligentia pro quibus dicta ſuper deci. 5. ſupra eo.& not.per Fel in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſti. nu. 126.& ſequen, & in c. cauſam matrimonij de off.dele.

De Supplend.negli.prælat.

EPITOMAE.

Archiepiſcopus legatus natus ſi fuerit negligens infra ſemeſtre tempus conferre beneficia uacantia, nō habebit aliud ſemeſtre tanquam legatus : cum utraque poteſtas poſſit in collatione cūcurrere, & inferior non ſupplet deſectum ſuperioris, licet capitulum negligentiam ſui epiſcopi ſupplet. Vel ſic. Legatus natus non habet duo ſemeſtria: quia tunc legatus concurrit cum ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Legatus natus an habere debeat duo ſemeſtria ad conferendum.*
2 *Archiepiſcopus Eboracen. non habeat alium ſuperiorem, quam Papam.*
3 *Deuolutio ſi fiat ad Archiepiſcopum, etiam legatum, habet tantū ſex menſes ad conferendū.*
4 *Deuolutio varijs modis fit ob negligentiam, vt hic.*
5 *Deuolutio fit poſt famam vacationis, ſi non ſit vaga.*
6 *Deuolutio fit ad Epiſcopum negligēte capitulo, deinde ad Archiepiſcopum & Papam.*
7 *Legati nati non habent niſi ſex menſes ad conferendum deuoluta.*
8 *Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum Legatum non concurrit cum Epiſcopo, quia potuit conferre in ſex menſibus capitulo.*
9 *Deuolutione facta de capitulo ad Epiſcopum, & poſtea ad Papam, Legatus concurrit cum Pada.*
10 *Legatus concurrit cum Papa in deuolutis.*
11 *Legatus natus poteſt adiri per querelam.*
12 *Iudex, qui cum pluribus alijs iudicauit, poteſt cognoſcere in ſecunda inſtantia.*

DECISIO I. alias 313.

FVIT dubitatum, vtrum Archiepiſcopus, qui eſt legatus †natus ſicut Eboracen & Cantuarien. de quo in c.1. de offic. leg. habeat duo ſemeſtria ad conferendum. beneficia ad ipſum per negligentiam inferiorum prælatorum, vel ſui capituli deuoluta: puta capitulum ſuum neglexit conferre aliquod beneficiū ſpectans duntaxat ad eorum collationem, vel præſentationem infra ſex menſes. Et ſic deuoluebatur collatio ad Archiepiſcopum eorum immediatum ſuperiorem per c. nulla, de cōceſ. præben.

præbend.qui fuit etiam negligens in confe-
rēdo per alios ſex mēſes, & ſic videbatur per
huiuſmodi negligentiam, quam fecit, vt Ar
chiepiſcopus ꝙ eſſet deuoluta collatio eſt
tanquam ad legatum, per iur. vulgar.de cō-
ceſſ.præbend. c.poſtulaſti, & c. a collatione.
de appella.lib.6.& ſic debet habere aliud tē-
pus ſemeſtre Fuit dictum,& tentum contra-
rium per omnes.Nam legatus de latere poſ-
ſet concurrere cum ordinario in cōferendo
beneficiū vacantia, & ad collationē Epiſco-
pi ſpectantia iure proprio,per iur.vulgar.de
offi.leg.c.1.2. & 3.lib.tamen nuſquam repe
peritur iure cautum,quòd cōcurrat vel ſuc-
cedat in beneficijs ad Epiſcopum ſpectan.
iure deuoluto,in quibus etiam capitulū non
ſupplet negligētiam Epiſcopi prout pulchre
deducit Innocen.in c.cum in cunctis.de ele.
ſuper. ver. per capitulum.quam glo.recitat,
& approbat Archi.in c.1.ne ſe. va ſuper ver.
intromittere lib.6.& Ioann. And in Nouel.
in c.quanquam.de elect.eod.lib.Pro hóc etiā
inducebam,& a leg c.licet.de ſupplen.negli.
præla. vbi papa reputabat collationem Ar-
chidiaconatus Richmundię in eccleſia Ebo
racen. ad ſe deuolutam propter duo ſeme-
ſtria lapſa,puta annum:quia Eboracen. Ar-
2 chiepiſcopus†non habet alium ſuperiorem,
puta Patriarcharum vel primatem, q̄uā Pa-
pam,vt ibi dicit textus:tamen ille idem Ar-
chiepiſcopus eſt legatus natus: vt probatur
in d.c.1. de off.leg. Si igitur deuoluta fuiſſet
illius Archidiaconatus collatio ad ipſum tā
quam legatum Papa dediſſet ſibi adhuc vnū
ſemeſtre,antequam de collatione Archidia
conis ſe intromiſiſſet: quod tamen non fecit
vt ibi apparet. Præterea licet legatus natus
ſit ſuperior per reſpectum ad alios infra lega
tionem ſuam exiſtentes,vt poſſit ad eum ap
pellari, vel ipſa adiri per ſimplicem querelā:
vt in c.1.de offic. lega. tamen non crederem
quod ipſe eſſet ſuperior ſui ipſius,vt Archie
ſcopi: nec quòd à ſententia ſua poſſit ad ip-
ſum tanquam ad legatum appellari: nec de
ipſo ſibi ipſi querela deferri. argu.c.romana.
de appel.de conſuet.c. 2 lib.6. Ad iura in cō
trarium alle.videlicet ad c. poſtulaſti. & c.a
collatione, poteſt reſponderi, quòd ibi ipſe
& alius ſolus non proceſſit, ſed cum alijs. &
ideo a collatione & grauaminibus non ſolū
ipſius ſolius, ſed etiam aliorum, quorū erat
immediatus ſuperior appellari, & de facto
illorum, & etiam tanquam minimæ partis,
vt Epiſcopus poterat cognoſcere. At in caſu
noſtro ſolus proceſſit,neglexit,vel deliquit,
ergo, &c.

ADDITIO.

A.M.P. Summarium iſtius deciſ.parum
3 valet:† dubitatur enim hic,ex quo capitulū
neglexit per ſex menſes cōferre beneficium
ſpectans ad eius collationem duntaxat,adeo
ꝙ collatio deuoluebatur ad Archiepiſcopū
eiuſdem diœceſis eorum immeditum ſupe
riorem, qui etiam erat legatus natus, an ille
debeat habere ſex menſes tanquam Archie-
piſcopus, & ſex tanquam legatus:& decidi-
tur,ꝙ ſibi ſufficiunt ſex menſes. Ad iſtā dec.
vide omnino Io. de Silua in tracta. de bene.
ſecunda parte.q 3.vbi late de auctoritate le-
gatorum,& in q.63.& 64.tertia parte,& pra
gmaticam Sanc in titulo de collatione. in
verbo,reſpectiue,& in verbo,legatorum.ſo.
86.facit ad hanc materiam deciſ. vnica.eod.
4 tit.in ant.& 1.Bifig.vbi dicitur,quòd†negli
gente Abbate vel inferiore prælato cōferre,
non deuoluitur facultas conferendi capitu-
lo,vel alijs inferioribus,ſed Epiſcopo:vt dic.
Aegid.deciſ.1.hoc titu. quòd per negligen
tiam Epiſcopi in prouidendo iure deuoluto
non ſuccedit capitulū,ſed ſuus ſuperior im-
mediatus.& idem in confirmatione & inſti-
tutione,de quo vide late per Fel.in in c.irre-
fragibili.de offic. ord. & vide dec. Caſ. 8.de
præb.vbi late tractat hanc materiam, & ali-
quid per Fel.in.in c.edoceri.de reſcri.& in c.
verum.de foro compe. & facit dec.1.de ele.
in ant.vbi dicitur, ꝙ tempus conferendi cur
rit Epiſcopo a tempore renunciationis,& ra
tihabitionis,& idem dicit Caſſ. dec.2.de re-
nun.in fin.pro quo facit deciſ. Aegi.2 hoc ti
5 tul.vbi dicitur,ꝙ† probatur ſatis deuolutio
ſi erat publica fama, ꝙ impetrans contraxit
matrimonium: fama tamen quælibet nō ſuf
ficit, vt dictum fuit in vna Eugubina coram
domino de ſancta cruce, vbi propter certam
famam conſanguinei aſſumpſerunt veſtes lu
gubres: poſtea audito quòd ille non obie-
rat.cœperant dubitare, & miſſerant ad par-
tes Germaniæ pro habenda veritate,& pro-
pterea dictum fuit, quòd ordinarius non po
terat de negligentia notari,& de materia ne
gligentiæ, vide per Sar.q. 28. de triennali,
vbi

vbi ponit iſinitos caſus negligẽtiæ. Eſſet hic latius tractanda materia deuolutionis collationis videlicèt, qñ deuoluaẽ ad inferiores ob negligentiã Epi, & qñ de capitulo ad Epiſcopum, & de Epiſcopo ad Archiepiſcopum: ſed non intendo amplius examinare materias vt feci ſuprà: ſed bẽ ponere concordantes & diſcordantes, ac applicare aliquas nouas deciſiones, & colligere notabilia aliqua pro clariori intelligẽtia: quia tps audientiarum inſtat, & tunc vacare nõ potero, videas per te ĩ locis ordinarijs. Nota primò ex iſta
6 deci. ꝙ † in ſpectantib. ad collationem ſoli⁹ capituli, vel alicuius inferioris Epo: ſi iſti negligant per ſex menſes, collatio deuoluitur ad Epiſcopum, qui habet alios ſex menſes, infra quos, ſi Eps non cõfert, deuoluitur collatio ad Archiepiſcopum: & Archiepiſcopo infra ſex menſes non cõferente, deuoluiẽ ad Papam: inſpectantib. verò ad collationẽ Epi tantùm, collatio deuoluitur ad Archiepiſcopum: deinde ad Papam, vt ẽt hẽ & no. in c.2. de conce præb. & ad hoc facit dec. Biſig. 1. hoc titulo, vbi hẽ ꝙ negligente Abbate, non deuoluitur ad monachos, vel canoni
7 cos regulares. Secundò, not. ꝙ licèt † legati nati, vt iſte Eboracen. Cantuarien. Remen. & Piſanus ſint Legati nati, & poſſint ſuã iuriſdictionem exercere in diœceſib. ſuffraganeorum ſuorum, & tota prouincia vt hẽ in c.1. de offi. leg. lib 6 & in c.j. extr. de appel. tñ ipſi non poſſunt conferre beneficia, ad collationẽ inferiorum ſpectãtia, niſi poſtꝗ ꝑpter eorum negligentiam ad eos deuoluatur collatio. Quo caſu etiam fit ꝙ fungantur duplici officio, videlicèt Archepi & legati, nõ tñ habent niſi vnum ſemeſtre, vt ſuprà, vt in d. c.j. de offi. leg. in 6. Tertiò nota, & aduerte, ꝙ iſta deciſ. intrat de vna ſpecie Legatorum ad aliam, & ſic confundit mentem legentiũ: poſtquàm. n. dixit de Legato nato, incipit dicere de Legato de latere, in verſi. nã Lega
8 tus. ex quo ver. no. quòd licèt † Legatus de latere cõcurrat cum quolibet ordinario, & poſſit conferre eodem tpe, prout etiam Papa concurrit: adeò ꝙ collatio illius qui primò contulit eſt pręferenda, tñ dẽ hic, ꝙ ſi Legatus ſtetit in iſto concurſu cum inferiore per ſex menſes, putà cum Capitulo, ad cuius collationem ſpectabat beneficium, ꝙ huic Legato pariter imputatur negligentia, ſi nõ contulit infra illos ſex menſes, adeò ꝙ cum poſt illos deuoluta ſit collatio ad Epm, ipſe non poterit tunc concurrere cum Epiſcopo, licèt ſit eius ſuperior, per iura alleg. Sed dubi
9 tari poſſet, an † lapſis ſex menſibus competentibus Epiſcopo, & facta deuolutione ad Papam, Legatus, qui fuit negligens, poſſit concurre cũ Papa? Et crederẽ ꝙ nõ, argumẽto prædictorum quia ſi nõ concurrit cum Epiſcopo, ꝑp negligentiam ſuam præteritã, non debet concurrere cum Papa: tñ vide glo. in c.1. de offi. leg. lib. 6. quæ videtur dicere contrarium, & Dd. in c. venerabilis, de præb. & cõſidera, ſi eorum dicta poſſint intelligi non data aliqua negligentia legati, prout in caſu d.c. venerabilis, vbi inuenit beneficium vacaſſe per tantum tempus: tamẽ non dicitur, ꝙ primis ſex menſibus quibus vacauit, ipſe fuerit præſens, & ſic negligens, quia concurrebat cum epo: dicit tñ Io. de Sylua. in d. quæ. 64. tertiæ partis, quòd li
10 cèt † Legato currat tempus Lateranen. concilij ſicut ordinarijs, tamen ꝙ poterit conferre, donec prælatus ſuæ legitimationis iure proprio, vel deuoluto poteſt conferre: ſed poſtquã deuoluta eſſet collatio ad prælatũ, extra ſuam legationem ex ſua & aliorum inferiorum negligentia, tunc cõferre non poterit, niſi vltimatè deuolueretẽ ad Papã, q tunc poterit. cogita de veritate, qa valdè dubito, ꝑp rationem, de qua ſuprà, & vide Fel. in d.c. irrefragabili. & infra de offi. leg. dec. 3. vbi dẽ, qđ Legatus confert deuoluta, ſed non reſeruata. Nã Legato ſicut ordinario currunt tempora Lateranen. concilij, ut no. in d.c.2. de conc. pręb. Quartò no. in ver. ꝑterea licèt. ꝙ deci. reuertiẽ ad materiã Le
11 gati nati, & dicit, ꝙ licèt iſte † Legatus ſit ſupior quoad alios, ita ꝙ põt adiri ꝑ querelã, & appellationẽ tñ non eſt ſuperior ſui ipſius. Quintò no. hic vnum, qđ facit ad Dños
12 meos, ꝙ licèt † vnus cũ plurib. iudicauerit, ad eũ ẽt appellari, & ipſe ſol⁹ cognoſcere poteſt, quod tñ ſecus eſt, qñ ſolus proceſſit, niſi de partium cõſenſu: vt ſæpè accidit in ſacro Rotæ auditorio, vbi partes ꝑp integritatẽ Dñorum conſentiunt: vt idem, qui pronunciauit, cognoſcat ĩ prima, ſcda, & tertia inſtãtia ſperantes talia de nouo ꝓbare, qđ ſententiã ſuã reuocabit. Qui ſint Legati nati, qui miſſi, & qui de latere, habes in d.1. de of. leg. lib. 6. & infra tit, ſuo latius dicam.

De Filijs presbyterorum.

EPITOMAE.

Diſpenſatio obtinendi benenefi-cium extenditur ad primum & vni-cum beneficium tantum. Vel ſic, Diſpenſatus ſuper beneficio obtinendo, non poteſt illud permutare cum alio. niſi ſibi ſpecialiter hoc concedatur. h.d.

SVMMAIVM.

1 *Diſpẽſatus vt poſſit obtinere vnum beneficium, ſi dimittit illud non poteſt alud loco illius obtinere.*

2 *Permutatione nulla exiſtente, an partes poßint propria auctoritate redire ad ſua beneficia.*

3 *Diſpenſationum plures caſus.*

DECISIO I. alias 339.

SI illegitimus beneficium curatum, quod obtinuit vigore diſpenſationis iuxta formam c. 1, de fil. præsbyt. libr. 6. ſibi factæ, pro alio curato beneficio cum legitimo authoritate ordinarij permutauit: dubitatur de duobus. Primo, vtrum dicta permutatio fuerit nulla, vel aliqua ipſo iure. Secundo, ſi eſſet nulla vtrum quilibet poſſet habere regreſſum ad ſuum beneficiũ ſic permutatum. De primo, licet altercatio, & dubietas ſit magna inter modernos Doctores ſolennes, videlicet Arch. ex parte vna. qui in c. 1. de fil. præsbyt. & in c. non poteſt. §. illud autem. de præb. lib. 6. tenet expreſſe, ꝙ
a collatio ſit nulla: cum predicta diſpenſatio a ſe extendat duntaxat ad primum & vnicũ: & ſic adepto primo beneficio diſpenſatio ſuum eſt ſortita effectum: & ideo collatio ſiue recepto ſecundi non valet. & ita dr̄ Papã Bonif. ſententiaſſe. Io. Mo. tenet cõtrarium, cum quo concor. Io. And. in nouel. dicens. Si Dñs Bonifacius ſic pronuntiaſſet multo melius ſcire debuit Io. Mo. qui Car. fuit: quia ipſe expreſſe tenet contrariũ. Idcirco Io. And. declinat in partem ipſius, & tenet contra Archi hic arguendo tamen in c. non poteſt. pro & contra. veruntamen quicquid ſit, & licet opinio Dominorum Ioan. Mo. & Ioan. And. ſit benignor & æquior: tñ alia, videlicet opinio Arch. de iure eſt verior, & recepta ac ſeruata in Curia, ſm ſtylum, qui pp dubietatẽ Do ſeruandus eſt pro iure, ſm omnes in c. ex literis. de conſti. de cri. fal. c. q̃ graui. Ad ſm dicebant omnes, ꝙ locus eſt regreſſui, præſertim ſi legitimus prout ponebat in facto, ignorauit defectum illegitimi ſecum permutantis: vel ſi ſciuit, dolo caruit, & excuſatus fuit pp varias opiniones Doct. præallega. quæ ẽt illegitimum permutantem à dolo excuſant. ar. c. cum vniuerſorum. de rer. permu. Dicebam tñ ego, ꝙ authoritate ſuperioris eſt regreſſus habendus in caſu ſupradicto, propter renuntiationem veram in prędicta permuta-
b tione factam. per quam quilibet amiſit ius b quod in beneficio ſuo habuit: & ideo illud recuperare non poterit ſine noua collatione quæ debet fieri per ſuperiorem habentem ad hoc poteſtatem. argu. no. in c. licet. de ter. permu. & c. ſi beneficia de præben. lib. 6. per Ioan. And. in nouel.

ADDITIONES.

a Diſpenſatio. Adde Fel. in c. innouamus. de treu. & pa. nu. 3. facit ad prædicta: nam diſpẽſatus ad duo incompatibilia, non intelligitur diſpenſatus in eadem eccleſia. Pet. in c. poſtulaſti. de reſcri nu. 41.

b Amiſit ius. Adde deci. 4. incip ſi opponatur. ſup. de renuntiatio.

A. M. P. In hac dec. dubitatur de duobus, licet in ſummario non fiat mẽtio, niſi de pri-
1 mo dubio. Primum † n. dubium eſt, an illegitimus, qui obtinuit ſecũ diſpenſari, vt poſſit obtinere vnum beneficiũ, eo obtento, poſſit permutando cum alio, aliud obtinere dimiſſo primo: & decidit ꝙ non, iuxta text. in c. 1. eo. titu. in 6. & in c. non poteſt. §. 1. de præb. eo. lib. Et cum iſta cõcordat Aegi dec. vltima. de rerum permut. Et late materiam examinat. Fel. in c. ſi. de tre. & pace. & Iaſ. in l. diuortio. §. ꝙ in anno. ff. ſolu. ma. Secundũ
2 † dubium eſt, an ſi nulla ſit, prout eſt, permutatio, partes poſſint redire ad ſua beneficia propria authoritate, & de hoc vide infra de rer. perm. dec. 1. & 3. Et ad materiam diſpenſationis, de qua hic tractatur, principaliter vide an diſpenſatus ad ſacros ordines intelligatur ẽt diſpenſatus ad beneficia curata. Et de de materia extenſionis & connexitatis, vide

Fel.

Fel.in c at ſi clerici.de iud.in §.de adulterijs. & in c.præterea.de offic.de leg.& in c.ſin.de treuga.& pace. & ad materiam vide etiam Staph.fol.44.47.& 70.& in alia impreſ.fol. 34 44.58.& habes in pragm.ſanc.fol.105. in tit de colla.ſuper gl. in verbo conſecrati,
3 vbi habetur; † quod non vacant beneficia non promoti, ſi obtinuit prorogationem temporis, etiam non facta mentione de alijs beneficijs.& quod diſpenſatus ad duo intelligitur diſpenſatus de non reſidendo. Et quod minor diſpēſatus ad curata, intelligitur diſpenſatus, vt non teneatur promoueri infra annum,& an in diſpenſatione ſit ſienda mentio de qualitate aggrauante,& an in impetratione beneficiorum debeat fieri mentio de diſpenſatione obtenta: vide dec. 2.& 3.in anti.hoc titu.& vide dec. 1. de præb.in antiq.vbi habés facultatem nominandi, non poteſt, niſi ſemel nominare, ét ſi nominatus renunciaret.

EPITOMAE.

Diſpenſatus per Epiſcopum ſuper illegitimitate non poteſt recipere præbendam eccleſiæ cathedralis: quia regula, Cui conceditur maius videtur conceſſum minus, non procedit in diſpenſationibus. Vel ſic: Diſpenſatio Epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralem & prębend.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio Epiſcopi iuxtam formam c.1.de fil. presbyt.cum illegitimo facta, ad præbendas catherales non extenditur.*
2 *Illegitimus diſpenſatus beneficia & dignitates tenere poteſt.*
3 *Diſpenſatio Epiſcopi cum illegitimo non extenditur ad cathedralem.*
4 *Diſpenſantur illegitimi ad vnum curatum per pœnitentiariam.*
5 *Diſpenſatio ſecunda non debet facere mentionem de prima, niſi tendant ad diuerſum finem.*
6 *Diſpenſatus ſufficienter præſumitur, qui fuit toleratus longo tempore.*
7 *Clericatus anteceſſoris probatur ex reputatione per triennium.*
8 *Diſpenſatio anteceſſoris quæ allegatur ſurreptitia præſumitur bona, ſi per triennium fuit toleratus.*
9 *Diſpenſatio facta per illum qui communiter reputabatur habere facultatem, valet, licet facultatem non haberet.*
10 *Mandatum de diſpenſando non habet vim diſpenſationis.*
11 *Diſpenſatio cum verbis exuberantibus & oratione vniuerſali, comprehendit præbendas chathedralis eccleſiæ.*
12 *Indultum conferendi quæcunque etiam beneficia obtinentibus, operatur, quod poſſit conferri etiā habenti duas parœciales, & etiam Epiſcopatū.*
13 *Clericatus illegitimi etiam probatur per famā coadiuuatam aliquibus coniecturis.*
14 *Clericatus illegitimi etiam probatur per literas promotionis ad Diaconatum, etiam ſi ordo illi non fuit collatus a proprio Epiſcopo.*
19 *Mādatum ſeu gratia ad beneficium an capiat canonicatum in collegiata.*

DECISIO II. alias 136.

VOluerunt Domini, quod opinio Io.Mo.poſita in c.1.de fil.presbyt.lib 6.de cætero
1 ſeruaretur: videlicet, quod † diſpenſatio *a* Epiſco
a pi iuxta formā illius c.facta illegitimo *b* non
b extēditur ad præbendas cathedrales propter præeminentiam, & maioritatem, quam habēt canonici eccleſiæ cathedralis ſuper alios clericos ciuitatis, & diœceſis: quia ipſi ſunt pars corporalis eccleſiæ, & epiſcopi ſunt caput. de teſt. c. requiſiſti. Epiſcopus. n. eſt caput,& ipſi membra.de his,quæ fi.a præl.c.nouit.& c.quanto.Et dicit Inno.quod eſt ma-
c gnus honor *c* eſſe canonicum eccleſiæ cathedralis. hoc no.ipſe de ſep.c.fraternitaté. pro hoc etiā facit vna no.Archi.in c.1.de cōſue. in fi.lib.6.Io.Mo.alleg.c.quamuis.1.de præb. lib.6.& c.extirpandæ. § qui vero.eo.tit.qui §.nihil facit ſm Io.And. qui tenet cum Archi.contra Io. Mo. quorum opinionem tenet Dominus Oldr. in ſuis q̄onibus per multas rationes conſi. 215. Puncta breuia. dixit tñ Dñs Robert.d.Io. And.in Spec.titu.de fil. presbyt. in diſpenſatione Papali ſuper defectu natalium diſtinxiſſe. Aut illa eſt cruda & nuda: puta Papa diſpēſat cum illegitimo, quod poſſit tenere vnum beneficium ſimpliciter, tunc non veniet neq; curatum, neque ca
d thedrale. *d* ſi vero diſpenſat, quod poſſit retine-

re beneficia quæcunque,tunc quia huiuſmo
di diſpenſatio eſt exuberans,venient omnia.
Contra tamen primum mēbrum diſtinctio-
nis videtur text.in c. tua nobis.de verb.ſigni
fic.vide Ioan.And.in nouel in c.gratia.lib.6.
de reſcrip. in princ.quando verbum,benefi-
cium,includit,vel non includit præbendam,
qui remittit ad not. per eum de præbend.c.
vlti.poſt principium.

ADDITIONES.

a Diſpenſatrio. Nota ſecūdum aliquos, & ma
2 xime ſecundum ſtylum Cancellariæ: † ꝙ vbi
eſt diſpenſatum cum illegitimo, ꝙ tenere
poſſit beneficia, & dignitates cum cura vel
ſine cura,etiam ſi ad eo quis per electionem
aſſumatur, &c. vt infra in antiquis dec.1.eo.
titu.quæ incipit, Nota ſecundum aliquos.
Aduerte tamen quia in diſpenſationibus nō
habet locum illa regula, quòd cui concedi-
tur maius, & minus cōceſſum videtur:quia
in his diſpenſationibus cenceſſio in maiori
nō extenditur vel ad minus: niſi illud minus
ſub maiori includitur: vt ſi concedatur ille-
gitimo quod promoueatur in Epiſcopum,
tunc enim de reliquis ordinibus intelligitur
eſſe conceſſum. de exceſ prælat. c.ex literis.
ad fin.prædicta autem regula & argumenta-
tio, vt dixi, in diſpenſationibus locum non
habet:prout expreſſe not. Hoſti.in c.poſtula
ſti.de reſcript.vbi etiam Compoſt dicit,quē
ſequitur d. Ant. quòd ſi habens dignitatem
& perſonatum cum cura, imperrat diſpenſa
tionem non facta mentione de cura.non va
let impetratio:quia ſi ſciuiſſet curam,non di
ſpenſaſſet.nec habet obſtare quòd fortius eſ
ſet conceſſurus curam quàm perſonatum:
quia imo non eſſet propter periculum curæ
animarum quibuſcunque rebus prætioſarū.
12.q.1. c.præcipimus.Item quia regula a mi
nori vel pari non habet locum in beneficia-
libus,vel priuilegijs. vt in c.ſane.de priuileg.
quia non extenduntur,niſi minus excludere
tur in maius,vt ſupradictum eſt.

b Illegitimo.Adde Fel in c. poſtulaſti.col.7.de
reſcript. Item adde quòd quemadmodum
illegitimus diſpenſatus per Epiſcopum in
terminis eius deciſionis non cenſetur diſ-
ſpeſatus ad tenendum præbendas eccleſiæ
cathedralis, ſic diſpenſatus per ingreſſum re
ligionis non cenſetur diſpenſatus ad tenen-
dum beneficia,ſecundum gloſſ. incipien. Ex
tua.de filijs presbyte.vide Guliel. Benedict.
in cap.Raynutius. in verb. & vxorem.extra,
de teſtamen.

c Honor. Adde infra deciſi.26.incip.ſi legatus
apoſtolicus.ſub finem.de præbend. in no.Et
adde quòd honor eccleſiæ parochialis dici-
tur augeri, ſi erigatur in collgiatam. deciſi.
1.incip.ſuppoſito quòd imò, &c. titu. de ſe
pult.in antiq..

d Cathedrale. Adde deciſi. 1.eod.titul. in anti-
quis. & quæ ibi not.Et an ſufficiat generalis
mentio de qualitatibus beneficio inhærenti
bus,vide per gloſſ.in verb.qualitates.colum.
3.tit.de colla.in pragma.ſanctio.verſicu.ſed
nunquid ſufficit generalis mentio benefi-
ciorum. &c. an appellatione dignitatis ve-
niat pontificialis.gloſſ.in c.quicunque hære-
ticos.§.ad hæc.in verb.dignitates.de hæreti.
lib.6.Et an in diſpoſitione generali includa
tur epiſcopalis dignitas, c. quàm periculo-
ſum.de ſent.excommu.lib.6.

A.M.P. Vltra ſummarium de quo ſupra:
Nota etiam, quòd in prima additione dici-
3 tur, † ꝙ in diſpenſationibus, & priuilegijs
non procedit illa regula, De quo maius, er-
go de quo minus, niſi minus, ſub maiori ne-
ceſſario includeretur: vt in diſpenſatione, ꝙ
illegitimus promoueatur in Epiſcopum: qa
neceſſario cenſetur ſibi conceſſum, vt poſſit
promoueri ad minores ſeu inferiores ordi-
nes. De materia iſtius deciſi. fuit dictum in
præcedenti, vide tamen omnino Syl.in tra-
cta.de benefi.q.61.in tertia parte,vbi conclu
dit Epiſcopum poſſe diſpenſare cum illegiti
mo ad canonicatum in cathedrali:ſed Fel.in
c.poſtulaſti.de reſc.concluſione ſecunda.nu.
24 ponit regulam cum quatuor fallē. & ibi
ſentit, quòd Epiſcopus non poſſit diſpenſa-
re cum illegitimo ſuper tali prabeuda: ſed
ſolum ſuper ſimplicibus beneficijs. Tamen
4 † ſacra pęnitentiaria quotidie paſſim con-
cedit illegitimis gratiam,quæ dicitur In pri
ma forma, vt poſſint ad primum ordinem à
quocunq. catholico antiſtite promoueri, &
vnum beneficium, etiā cui cura immineat
animarum,obtinere:vt ego dum eſſem ſacrę
pęnitentiariæ procurator ſæpe expediebā.&
vide latius per eūdem Fel. in c.in noſtra.cor
rela. 30. vbi etiā ponit regulam cum ſeptem

Palentijs.& allegat dec. 35.de conceſſ. præb.
in antiq. & dec.8. infra eo.tit.in fi. & Faſtoli
dubio 44. quem videas per te. Et in mate-
ria diſpenſationis facit quod fuit reſolutum
in vna Leodien.Decanatus coram d.Rauel.
5 †ꝙ licet regulariter in ſecunda diſpenſatio
ne ſit fienda mētio de prima, id procedit, qñ
diſpenſationes tendunt ad diuerſum finem,
& fuerunt obtentæ propter diuerſa: ſecus, ſi
ad vnum & eundem finem tendant: quæ cū
vna ſufficiat, non eſt neceſſe facere mentio-
nem de alia, pro quo facit tex.in c.2. hoc tit.
lib.6.& deciſ.3. hoc titulo in antiq. Et facit
ad materiam diſpenſationis alia deciſ. facta
in cauſa Gadicen.penſionis, coram Domino
6 Veſtano. vbi dicitur, ꝙ † diſpenſatio præſu-
mitur bona, ſi quis fuit per 30.annos reputa
tus pro diſpenſato: imo quod plus eſt, in vna
Placentina canonicatus & præbendæ Dñi
7 tenuerunt etiam † in probando clericatū au-
thoris, ꝙ ſufficiat probare, ꝙ per triennium
fuit reputatus pro clerico: & fuit etiam reſo
lutum in eadem cauſa ꝙ poſt triennium, et
8 † ſi diceretur de ſurreptione diſpēſationis fa
ctæ cum anteceſſore illegitimo, nō arctatur
quis ad probandum, vel verificandum diſpē
ſationem, & omnia fundabantur in allega.
Lap 89. Et in materia diſpenſationis, facit
9 alia reſolutio facta in alia cauſa, ꝙ † diſpen-
ſatio facta per illum, qui communiter repu-
tabatur habere facultatē ſuper matrimonio,
valet, licet facultatem non haberet per con-
ſil. Ancha. 409. in fi. in qua cauſa etiam fuit
10 tentum, mandatum de diſpenſando non ha
bere vim diſpenſationis contra Doct. Ioan.
And.in c.lſteris.de reſt.ſpo quæ ſolet ad hoc
allegari. & quia etiam dicitur in hac deci. ꝙ
11 † ſi Papa diſpenſando dicat, ꝙ poſſit obtine-
re beneficia quæcunque, tūc quia huiuſmo-
di diſpenſatio eſt exuberans, veniunt præbē
dæ in cathedralibus. adde Sar.q. 3. regulæ de
Annali. vbi dicit, ꝙ ſtante tali verbo vni-
uerſali, homicidæ, & alij poſſent obtinere.
Pro quo facit reſolutio facta in cauſa Sala-
mantina de Azarem, coram Ptolomeo, vbi
12 habetur † ꝙ habens facultatem conferendi
perſonis quæcunq;, quātacunque, & qualia
cunq; beneficia obtinentis, poteſt conferre
etiam habenti duas parçciales, non facta mē
tione de eis, ꝙ facit pro indultis Cardinaliū,
& ideo fuit dictum in vna Paduana benefi-
ciorum coram d. de Puteo inter Reuerend.
Cardinalem Piſanum, & Epiſcopum Foro-
ſempronienſis, ꝙ valebat collatio facta Epi-
ſcopo per ipſum Cardinalē. Et ad illud quod
dixit ſupra, circa probationem clericatus, fa
cit alia deciſ. facta in eadem cauſa Leodien.
13 decanatus, vbi † licet ſm Biſig.deci 2.de pro
ba. præſumptio ſit coram illegitimo, & pro-
terea teneatur regulariter oſtendere literas
diſpenſationis: tñ concurrentibus aliquibus
coniecturis cum fama, ſufficit. Imo fuit ten
tum in vna Aſtoricen. parçcialis ſancti Bria
14 ni. ꝙ † habilitates illegitimi probantur per
diaconatum, etiam ꝙ non fuerit promotus
a proprio Epiſcopo: ſed per alium dicentem
habere facultatem a proprio Epiſcopo: pro
quo vide Aegi. dec.1.de regularib in fin. Et
ad materiam huius dec. vide Staph fol.60.&
15 in alia impreſ.fo.51. vbi † nunc prænūſſa nō
procedere in canonicatibus collegiatarum,
in dec 62.de reſ.in antiq vbi id dicitur ad li
teram, licet poſtea ſequatur opi Archi.con-
trarium. In materijs tamen non odioſis bene
venirent: vbi habes in antiq dec 9. de offic.
Vicar ꝙ Biſig.eod.titu vbi cauetur, ꝙ data
Vicario facultate conferendi beneficia, po-
teſt conferre dignitas. pro quo vide Fely. in
d.c poſtulaſti. nu. 59. & in c.cum cauſam.de
reſcrip.nu.52.

De bigamis.

EPITOMAE.

Bigamus ordinatus characterem recipit, ſed executione caret cum quo Papa diſpenſare poteſt de abſoluta poteſtate & iuridiciali.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus ille dicitur, qui cum vidua, vel corru-*
pta matrimonium contrahit, vel qui diuerſis tē-
poribus habuit ſucceſſiue duas uxores, licet an-
tea non corruptas.
Bigamia diuerſimode conſideratur.
2 *Bigamus ordinandus qua & cuius egeat di-*
ſpenſatione.
3 *Bigamia non eſt audiunta irregularitas de iu-*
re naturali, ſed duntaxat de iure poſitiuo, quod
Papa pōt tollere, & immutare: nec eſt de eſſen-
tialibus ordinis quem non debere eſſe bigamum.

4 *Papa non debet leges tranſgredi, licet ſit legibus ſolutus.*
5 *Ignorantia an excuſet a Bigamia.*
6 *Bigamus ordinatus characterem licet recipiat, executione caret.*
7 *Bigamia vera qua dicatur.*
8 *Bigamia interpretatiua quæ ſit.*
9 *Bigamia ſimilitudinaria quæ ſit.*
10 *Bigamus ſiue verus, ſiue interpretatiuus, non põt promoueri ad ordines ſine diſpẽſatione.*
11 *Bigamus diſpenſatur per Papam, vt hic.*
12 *Bigamia fuit inducta per Apoſtolum.*
13 *Bigamus recipit characterem, & cum eo aliquando diſpenſat Epiſcopus.*
14 *Ignorantia excuſat ad obtinendum diſpenſationem.*
15 *Bigami intrantes religionem diſpenſatur.*

DECISIO I. alias 447.

QVODDAM factũ extra Ro-
tam, de mandato tamen Papę
propoſitum in Rota ſub hac
forma occurrit. Quidam cle-
ricus in minoribus conſtitu-
tus contraxit matrimonium in faciem ec-
cleſiæ cum quadam vidua, per verba de præ
ſenti carnali copula ſub ſecuta, quo matri-
monio poſtea diuortiato propter certũ im-
a pedimentum, a quod tamen, vt præſupponi
tur in facto, dictus clericus tempore contra
cti matrimonij ignorauit intrauit religio-
nem, & promotus fuit ad oẽs ſacros ordines,
ſine tñ aliqua diſpẽſatione Ex quo facto eli-
ciebantur tria dubia. primum, vtrum prædi
ctus clericus eſſet vere, vel interpretatiue bi-
gamus cenſendus. Secundum, vtrum ẽt ſi ve
rus eſſet bigamus, receperit characterem, qñ
poſtea ſe fecit promoueri ad ſacros ordines.
Tertiũ, an indigeret diſpẽſatione, & per quẽ
diſpenſari poſſet. De primo videbatur ali-
quibus Dñis prædictum clericum ſic, vt præ-
mittitur, cum vidua contrahente, verum bi
1 gamum † reputari. Nam ille verus bigamus
dr̃, qui cũ vidua vel corrupta matrimoniũ
contrahit, vt 33. diſt c. maritum. & de biga.
c. debitum. & c. a nobis. vel qui diuerſis tpi-
bus habuit ſucceſſiue duas vxores etiã antea
non corruptas: vt 26. diſt in c. acutius. & tales
non promouentur propter defectum ſcfi: qa
diuiſerunt carnem ſuam in plures: vt in di-
cto c. debitum. Quod intellige, qñ matrimo
nium tenuit: ſecus vero ſi de facto matrimo
nium cum vidua, vel corrupta, vel cum ſecũ
da vxore contraxit puta, quia in ſacris cõſti-
tutus ſic contraxit: vt dicto c. a nobis. vel ſi
quis vnã de iure, alteram de facto poſt mor-
tem primæ: tales enim bigami reputantur
interpretatiue, quantum ad legẽ promotio-
nis, non pp defectum ſacri, ſed propter defe-
ctum intentionis cum opere ſubſecuto: vt in
c. nuper. de bigam. de quo vide glo. auream
in c. ſuper eo. & per Ber. vbi ponit tertiũ ca-
ſum de bigamo interpretatiuo, de quo nihil
ad propoſitum, ſiue ad caſum noſtrũ, in quo
ſm omnes Dominus finaliter reputabant di
ctum clerico de facto cum vidua contrahen
te interpretatiue bigamum, de quo reputo
textum clarum in ca. a nobis. ſuperius allega
ubi videtur etiam deciſio tertiæ quæſtionis;
videlicet cum tali interpretatiuo bigamo
tanquam cum marito viduæ contra doctri-
nam Apoſtoli diſpenſare non licet, non pp
defectum ſacri, ſed propter defectum inten-
tionis cũ opere ſubſecuto. Quod intelligas
verum de inferiori a Papa, & quo ad ſacros
ordines: quoad minores vero ordines, ſm
aliquos etiam Epiſcopi poſſunt cum vero bi
gamo diſpenſare: vt in c. lector. & c. ſubdia-
conus. 23. diſt. & l. di. ca. placuit. in prin. Solus
2 autem Papa cum bigamo ad ſacros promo-
to ſuper executione illorum ordinum diſpẽ
ſat. ſed vt ad illud promoueatur, non põt, id
eſt, non debet diſpenſare, ſm Hug. in c quiã
cunq; l. diſt. quẽ ſequitur Arch. in c. vnico, de
de big. lib. 6. in gl. 1. remittens ad not. per eũ
in dicto ca. lector vbi recitat dictum beati
Thomæ ſuper 4 ſñiarum, diſt. 27. q. vl. dicen
tis, quod bigamiæ nõ eſt coniuncta irregula
3 ritas † de iure diuino, ſed dũtaxat de iure po-
ſitiuo, q̄ Papa põt tollere & immutare ad li
bitum ſuum, de conſti. c. 1. lib. 6 de reſc. c. ſta-
tutum. & c. ſi. eo. lib. de quo in c. propoſuit,
de conceſ præb. nec eſt de eſſentialibus ordi-
nis, q̄ aliquis non ſit bigamus, quod patet ex
hoc, quia recipit characterem, ſi talis ordine
tur: vt in d. c. quicunq. & ſm eum Papa po-
teſt in tali ordine totaliter diſpenſare. Nec
obſt. prohibito Apoſtoli, quæ ſm Per. nõ eſt
facta a Deo, ſed ab homine, & ideo Papa nõ
aſtringitur, cũ eius poteſtas non ſit ab homi
ne, ſed a Deo. de iudi c nouit de nii. & obe.
c. ſolitæ. cum multis ſimi. quæ ratio Per. non
placet mihi: quia quicquid Apoſtolus di-
xerit,

xerit, ſeu prohibuerit, totũ fuit à Deo & ſpi
ritu ſancto, & oẽs ſtringit, intelligo inferio-
res, ſed non Papam, qui eſt maior Apoſtolo
in poteſtate: vt in c. ſacroſancta. 22. di. & iõ
diſpenſare poteſt contra Apoſtolũ, ſm Lau.
in c. lector. & melius per Arch. in d. c. ſubdia-
nus. & ſuppoſito quod Apoſtolus hẽet parẽ
poteſtatem cum Papa, adhuc non reſtringe-
ret eũ ſua prohibitio: cum par in parem, &c.
de elect. c. innotuit de reſcr. c. ſi. lib. 6 de qua
materia vide in c. ſuper eo. de biga. Crederẽ
in hac materia ſalua correctione, ſic diſtin-
guendum. Aut loquimur de vero bigamo,
aut interpretatiuo. Si de vero, tũc aut quæ-
rimus de poteſtate abſoluta Papæ diſpẽſan-
di cũ bigamo: tũc crederem ꝙ ante & poſt
promotionem poſſit diſpenſare propter ple
nitudinem ſuæ poteſtatis. de conceſſ. preb.
c. propoſuit. de transla. præla. c. j. Aut loqui-
mur de iuridica ſua poteſtate, de qua in c. j.
de cau poſſeſ. & proprie, & in c. literas, de re
ſti ſpol tunc crederem opi. Hug. & Arch ve
riſſimã ſuperius tactam: quia nunquam Pa
pa conſueuit cum vero bigamo ad ordines
ſuſpiciendos diſpenſare, nec eſſet decens nec
iuridicum: tum propter defectum ſacramen
ti: tum etiam propter generalem prohibitio
nem Apoſtoli, quam licet non de neceſſita-
te, tamen de honeſtate decet ipſum obſerua
4 re: quia licèt ſit ſolutus † legibus, tñ decet
ipſum legibus viuere. C. de legi. l. digna vox.
præterea non omnia quæ licent, expediunt,
ſecundum eundem Apoſtolum, vt xj. q. j. ca.
aliunde. & de vot. c. magnæ. In interpretati-
uo vero maximè ſi ignoranter contraxit cũ
ſecunda, cum qua contrahere nõ potuit cre
derem etiam ante factum, vt poſſet promo-
ueri ad ſacros ordines, nõ peccatum diſpen
ſare cum tali, immo reputarem id vtile ex
cauſa, & maximè ſi vellet intrare religionẽ,
per quã etiam tollitur defectus illegitimita
tis, de fil. præsby. c. j. & conſeruantur etiam
bigamo priuilegia immunitatis: prout etiã
no. Arch. in d. c. j de big. Miſericordiam etiã
Apoſtolus meruit, quia ignoranter pecca-
uit. 8. di. c. conſuetudo. Poſt verò ſuſceptio-
nem ordinem etiam ſacrorum, ſiue loqua-
mur de vero, ſiue de iterpretatiuo bigamo,
crederẽ Papam indubitanter poſſe diſpen-
ſare: maximè ex rationabili cauſa, pp quã
ſæpè rigor iuris omittitur: vt j. q. 7. c. tali. &
c. exigunt. de præb. c. vacante. & ca. expoſui-
ſti. quæ poteſt eſſe ratio characteris, fauor re-
ligionis, vel exercitium curæ ſibi ex poſtfa-
cto commiſſæ, ff. de reli. & ſumpt. fune l. quę
religioſis, de regula. c. quòd Dei timorem. de
cleric. excommuni. miniſt. c. latores, de tran
ſact c. fina. & reputo tex. de hoc d. c. quicun-
que. 50. di. Ex quibus fuit concluſum, & re-
ſponſum per omnes Dominos concorditer
5 ad tertium † caſum, ſiue quæſtionem no-
bis propoſitam valde fauorabilem, & diſpen
ſabilem, & hoc per Papam duntaxat: licèt
aliqui magni viri extra Romam voluerunt
prædictum clericum ſic matrimonium cum
vidua contrahentem à bigamia excuſare, &
ſic nulla diſpenſatione indigere, propter im
pedimenti ignorantiam. pro quo allegatur
quoddam dictum Archi. in d. c. vnico ſuper
ver. bigamus, lib 6. qui intelligit c. nuper. e.
titu. de illo, qui ſciens impedimentum con
traxit in ſacris cum ſecunda: ſecus, ſi igno-
ranter: quia ignorantia ipſum à bigamia ha
beret excuſare. Sed Io. Andr. ibidem in no-
uel. & etiam in c. nuper tenet contrarium,
cuius opi. tutior eſt, & ideo in dubio ample
ctenda de ſponſ. c. iuuenis, per quæ etiam eſt
ſufficiẽter reſponſum ad ſecundum dubiũ,
6 † vtrum prædictus clericus bigamus ad ſa-
cros promotus receperit caracterem? vide-
tur ꝙ ſic: ſed non executionem, ſicut dici-
mus in laico ſiue puero ad ſacros promoto:
vt in c. non eſt. de æta. & quali. ſuper qua e-
xecutione indiget diſpẽſatione Papali, quã
Papa Vrbanus ſextus impendit prædicto re
ligioſo propter deciſionem noſtram antè di
ctam. Tum etiam quia, vt ponebatur in fa-
cto, ipſe erat nobilis, diues, & ſenex, & mul
ta bona intrando religionem ſecum detulit,
ac monaſterio reliquit, quæ cauſæ ẽt aliqñ
diſpenſationem inducunt: vt in c. de multa.
in ſi. de præbend.

ADDITIONES.

a Impedimentũ. Matrimoniũ nullũ an impe-
diat quominꝰ mulier debeat priuari dote ꝓ
pter adulteriũ: vide per gl. in c. plerunq;. in
verb. non valebit. ext. de do. inter vir. & vx.
Itẽ an ex contractu nullo dñs poſſit agere
ad commiſſum? per Gui. Pap. deci. 590 ãnci.
quidam vendidit. Et an ex taciturnitate iu
ris inualidi poſſit cẽri ſurreptio vel obreptio:

deci.25.inc.ſi reus,& poſſeſſor. ſup.de reſcr.

A.M.P. Iſta deci.non habet concordātes, nec diſcordantes: ſed qa ſummariū non cōprehēdit oia, de quib.in corpore dec.ió no-
7 ta primò, ꝙ † Bigamia contrahitur triplici modo, & quatuor modis ſm aliquos. Primò, qſi quis cum vidua vel corrupta cōtraxit,& cōſummauit matrimoniū validè, uel diuerſis tpibus habuit duas vxores etiā antè non corruptas,& iſta dr̃ vera bigamia. Se-
8 cundò † dr̃ bigamia interpretatiua, ut cum habens vxorē contrahit cū alia de facto, &
9 ſic matrimonium ſm non tenet. Tertiò † dr̃ ſimilitudinaria, vt qñ monachus, vel monialis profeſſa matrimonium contrahit de facto,& de hac ſpecie ſentit deci.noſtra, dum alle.glo.auream in c.ſuper eo de bigamis, licèt litera ibi deficiat, quia nō allegat titulū, quæ tñ glo.non ſufficit, niſi iuncto tex.& gl. in c.nuper eo.ti. & vide dictam glo. quia ponuntur in ea quinque modi contrahendi bi-
10 gamiā. Secundò nota ex iſta deciſi.ꝙ † ſiue quis ſit verus, ſiue interpretatiuus bigamus, non pōt ſine diſpenſatione ad ordines pro-
11 moueri. Tertiò nota, ꝙ † Papa de ordinaria poteſtate diſpenſat cū bigamo interpretatiuo, ꝙ poſſit in ſuſceptis ordinibus miniſtrare: in vero autem bigamo de abſoluta & plenaria ptāte tm̃ diſpenſat nō tñ diſpēſat ad ſuſcipiēdū ordines ſm opi.aliquorū in vera bigamia, ſed interp̃tatiua tm̃. Quartò
12 nota † bigamiam eſſe inductam per Apoſtolū.nec eſt de eſſentialib.ordinis, quē non
13 debere eſſe bigamū, & propterea † bigam⁹. characterem recipit, ſicut & infans: & ideò ſm aliquos, etiam Epiſcopus diſpenſat, ꝙ poſſit ordinari,& concedit, quod poſſit mi-
14 niſtrare in minoribus. Vltimò noat.ꝙ † ignorantia ſatis excuſat, ſaltem ad obtinendum diſpenſationem, & tunc daretur etiam de promouendo, ſoluta tñ compoſitione, pro-
15 ut † datur volentibus ingredi religionem, et per ſacram pœnitentiariam cōceditur, ꝙ nō obſtante, ꝙ quis fuerit homicida voluntarius, poſſit (intrando religionem in altaris miniſterio) celebrare. de quibus etiam vide aliqualiter per Felyn. in capitulo cum deputati. de iudic.in prima colum. & aliliquid per Staphi. folio 75.& 196.in fine, & in alia impreſſio. folio ſexaginta. & 144. & de materia bigamiæ vide pulchrè in Summa Angelica, in verbo, Bigamia.

De Officio Vicarij.

EPITOMAE.

Probatio poteſtatis & iuriſdictionis officialium ordinariorum, ac etiam per eoſdem officiales actorum & geſtorum non eſt neceſſaria, niſi per partem aduerſam negetur poteſtas: quia tunc probatur per communem reputationem in partibus.

SVMMRIVM.

1 *Vicarij ſeu officilis poteſtas præſumitur in his, in quibus non requiritur facultas ſpecialis.*
2 *Vicarius habet ordinariam.*
3 *Vicarius ſubſtitutus à vicario habente facultatem ſubſtituendi, poteſt exequi commiſſa vicario ſubſtituenti.*
4 *Vicarius mortuo Epiſcopo poteſt ante notitiam conferre.*
5 *Vicarij facultas ac priuilegia plura.*
6 *Vicarij non recuſantur, ſed dantur eis adiuncti.*
7 *Vicarij facultas præſumitur, quādo pronūciauit.*

DECISIO I. aliàs 47.

a Valent acta *a* agitata in partib. corā
b officiali *b* alicuius Epi, licet non pbet per literas parentes eius poteſtas, dūmodo a partib.nō neget;
c qa ordinarius *c* eſt: de conſu.c.2. de appel.c. Roma li.6. Si verò ab aliqua partium neget eius poteſtas: tunc oportebit, ꝙ probet: qa per negationem ſit res dubia. ff.de ver.obl.l. inter ſtipulantem. Sed tunc ſufficit probare habitionem, nominationem,& cōem reputationem ad hoc, ꝙ acta per eum valeant. per l.Barbarius, ff.de offic. præ.& per no.per Inn.in c.nihil.de elec.

ADDITIONES.

a Acta. Adde dec.4.inf.in anti.de off.ord.
b Officiali. Quāuis talis gñalis officialis habeat ordinariā poteſtatem, tñ quia ſua iuriſdictio nō eſt perpetua, ſed ad nutū ſuperioris reuocabilis, vr̃ ꝙ ſit probanda, ſaltē qd̃ tolerabatur, & habebatur pro vicario ſeu

officiali

officiali,prout dicit Ioã. An.in Legato, in c.
cum in iure peritus.de offi.delega.niſi dicas,
ꝙ quia talis iuriſdictio eſt notoria,probatio
nẽ non indiget,iuxta no.in c.veſtra. de coh.
cleric.& mulier. aliàs non video quomodo
hæc deciſio poſſit ꝓcedere in ſui principio,
non probata ſua iuriſdictione,ſaltem eo mo
do,quo dixi,cogitabis.

c Ordinarius. Et adde hic quod no. Inn.in c.in
notuit.de eo qui fur.ordi.re.vbi dicit,ꝙ præ
ſumitur pro fundamento iuriſdictionis ordi
narij,ſi tulit ſniam præſente vel abſente par
te,& ab ea nõ fuit appellatũ:quod no.pro cã
Padeburgen.in delegatis vero ſecus eſſet.

1 A.M.P. Cum iſta † dec.concordat.deci.
4.de offi.ord.in anti. & Aegid.1.de offi.leg.
& in propoſito facit dec.Aeg.2.de præſump.
vbi dr,ꝙ etiam habilitates impetrantiũ præ
ſumuntur,ſi non ſint negatæ, præmiſſa intel
lige procedere in geſtis per vicarium,quò ad
ea,quæ ſolent cõcedi vicarius,& quæ poſſunt
ipſi ſua ordinaria facultate,& in his,in qui-
bus non requiritur ſpecialis facultas: Nam
2 † vicarius habet ordinariam, vt per Fely.in
rub.de offi.deleg.& ad hoc facit quod dr de
delegato,ꝙ ei ſtatur in concernentibus ordi
nariam iuriſdictionem: vt per Gaſ.de Per.
in tracta.reſer.fol.19.q.10.verſi. quæ aũt be-
neficia.& facit ad materiam iſtã, quod fuit
deciſum in cã Ceneten.canonicatus & ꝓben-
3 dæ coram domino Veſtano. † ꝙ ſubſtitutus
à vicario Epiſcopi habente facultatem ſub-
ſtituendi,põt exequi commiſſa vicario ſub-
ſtituentis,& ꝙ incœpta per ſubſtitutum,pñt
perfici per ſubſtituentem.Sed quia dubitaba
tur an ille,qui deputauit vicarium eſſet Epi-
ſcopus, vel haberet tantùm reſeruatos fru-
ctus ſine adminiſtratione,& de hoc oppone-
batur,fuit reſolutum,ꝙ hoc debebat proba-
ri: ſecus, ſi negatum non fuiſſet in termino
ad dicendum cõtra,& in eadem cã,& poſtea
etiam in cauſa Licien.Canonicatus & præ-
bendæ coram D. Anton. Auguſtino fuit reſo
4 lutum, ꝙ † vicarius potuerit mortuo Epi-
ſcopo ante notitiam conferre:vt per Cal.in
5 conſil.4.de offi.deleg. Et quid poſſit † vica-
rius datus a capitulo ſede vacante, vide Fel.
in capit.eam te.de reſcript.Et de materia vi
carij perpetui in aliqua eccleſia, vide per Fe
lyn.in capi.poſtulaſti. de reſcript.& in c.G.
perpetuus.de offic.delega.Et quòd vicarius
præcedit Archidiaconum habes per Felyn.
in rubr de maior.& obed.& per Staphi.in ſe
cunda parte de modo & forma impetrandi.
verſi.ſecundo dubitatur.fol.58.& in alia im
preſ.47.Et an ſi ſit conſtitutus vicarius cum
iuramento de non reuocando, poſſit reuoca
ri? Idem Felyn.in c.ſi diligenti.de foro com
peten.numer 44. Et nota, ꝙ vicarius poteſt
eſſe iudex in cauſa ſui Epiſcopi, quòd ſæpè
accidit: vt per Felyn.in capitu.cum veniſ-
ſent. de iudi.numer. 11. Et an ſucceſſor in
officio poſſit cognoſcere cauſas cœptas per
prædeceſſorem, habes per Felyn.in capitu.
quoniam abbas.de offic.deleg.& quando al-
legatur vicarius ſuſpectus, non debent eligi
arbitri: vt per ipſum Felyn.in capitu.ſuper
quæſtio.§.quoniam vero.& in cap.inſinuan
te. de offi.deleg. De ſtylo autem ſignaturæ,
6 † vicarij non poſſunt recuſari, ſed dantur
eis adiuncti: vt per Staph.fol.185.& in alia
impreſ.136. Et not.quòd dicitur in vltima
7 additione ad hanc deciſ.quòd † ſi fuerit la-
ta ſententia per vicarium præſente vel ab-
ſente parte,& non fuerit appellatum, quòd
præſumitur pro fundamento iuriſdictionis
iudicis, pro quo facit dec.Aegid.1.de regu-
laribus in fi.

EPITOMAE.

Officialis Epiſcopi de criminibus poteſt inquirere & cognoſcere, ſed non punire.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius de criminibus poteſt inquirere,ſed non punire.*

2 *Vicarius & officialis epiſcopi ſunt vnum & idẽ.*

DECISIO II. aliàs 66.

SI ſeruetur opin.Io.Mo.in c.licet,de offic.vica.lib.6.videlicet quò officialis epi licet ex ſua generali poteſtate nõ poſſit punire crimina,& delicta, ſeu pœnam ordinariã imponere pro eiſdem:tamen põt inquirere, & cognoſcere de eiſdem tam ex ſuo mero,q̃ implorato officio: & ſi inuenerit talem criminoſum,remittere eum ad epiſcopum puniendum.de offi.archid.c.ad hæc.

AD-

nes ſe retinet:ſed ſi eſt Vicarius in ſpirituali bus & temporalibus,non poteſt etiam de cõſenſu vel mandato Epiſcopi alium Vicariũ in ſpiritualibus conſtituere, niſi aliter ſe habeat conſuetudo. Et nota ꝙ ſic deciſi.ſentit
6 ꝙ † Vicarius poſſit ſubſtituere ad certam cauſam,licet non in totũ, & quò ad hoc Eps poteſt dare facultatem ſpecialẽ, licet de generali videatur ſecus.& ad hoc faciunt no.p Felyn.in c.ſanè.de offic.delega.vbi hſ.quòd
7 † Epiſcopus non poteſt dare Vicario facultatem conferendi Epiſcopo. Et de iſta materia vide aliquid per Felyn.in c.G.perpetuus,de fide inſtrumen.in princ.numer.2.verſicul.in quantum hic. Et vide quę dicit Sar.q.10.regulæ de idiomate.vbi examinat, an illa regula procedat in Vicaria perpetua, & facit ad hoc,ꝙ ſi auditor ſubdelegat Vicariũ Epi ad aliquid faciendum ipſe non poteſt ſubde
8 legare:ſecus † ſi habens ad id facultatẽ aliũ loco ſui ſubdeleget in omnibus cauſis: quia tunc ille poterit facere omnia, quæ poterat primus, vt ſentit Felyn in d.c.G perpetuus. de fide inſtrum.quia Dominus qui dedit facultatem ſubſtituendi, eum ſubſtituiſſe videtur: vt infra, de procu.dec.33.& ita fuit tentum in quadam cauſa Iacen.coram Domino Antonio Auguſtino.

EPITOMAE.

Commiſsio Epiſcopi facta ſuo Vicario generali, quòd reſignationem certi beneficij recipiat, & conferat, valet:& poteſt probari per teſtes talis commiſsio ſuper vno tantum articulo fact.1.h.d. Vel ſic: Legatus vel ordinarius nõ poteſt alicui committere coniunctim,quòd recipiat reſignationem alicuius beneficij vnius ſingularis perſonæ, & conferatur alteri quamuis diſiunctim ſic h.d.

SVMMARIVM.

1 *Commiſsio Epiſcopi viua voce facta de beneficio conferendo valet poteſtque probari per teſtes.*

Legatus vel ordinarius non poteſt alicui coniunctim committere receptionẽ beneficij vnius ſingularis perſonæ.

3 *Inſtitutio præſentatorum ad beneficia eſt neceſſaria iuriſdictionis.*

Intellectus § prohibemus.c deliberatione de offic deleg.lib 6

4 *Teſtes & inſtrumenta an parem effectum habeant in iudicijs.*

5 *Vicario generali poteſt dari facultas conferendi,non autem particulari perſonæ.*

6 *Vicario non datur facultas in ſpecie.*

7 *Legatus non poteſt dare alteri facultatem conferendi.*

8 *Vicarius, cui committitur facultas conferendi, debet habere generalem adminiſtrationem in ſpiritualibus:& an ſufficiat habere adminiſtrationem temporalium,dubitatur.*

9 *Inſtituendi facultas eſt neceſſaria iuriſdictionis & in ea præmiſſa non procedunt.*

10 *Facultas conferendi certæ perſonæ dari poteſt poſt admiſſam reſignationem.*

11 *Facultas data Vicario ſuper collatione fienda, probari poteſt per teſtes.*

DECISIO V. aliàs 397.

1 SI Epiſcopus dat † & committit viuæ vocis oraculo Officiali ſeu generali poteſtatem recipiendi reſignationem certi beneficij ſpectantis ad collationem ſuam, & conferendi illud certæ perſonæ: Fuit dubitatum de duobus,videlicet,utrum valeat huiuſmodi commiſſio. Secundo, ſi valeat, vtrum poſſet & debeat probari per teſtes, vel literas. In prima quæſtione fecit,& facit dubium §.prohibemus.in c.deliberatione. de offic.deleg.
2 lib.6 vbi prohibetur expreſſe Legato † etiã de latere,ne in genere,vel in ſpecie cuiquam poſſit committere, ſiue poteſtatem dare recipiendi reſignationem,& conferendi beneficia etiam perſonis idoneis infra legationem ſuam exiſtentia & apponitur decretum irritans hmõi reſignationes & collationes contra huiuſmodi prohibitiones factas, cum ꝑ huiuſmodi commiſſionẽ daretur via ad vacatura beneficia cõferenda, contra conciliũ Lateranenſ.de conceſ.præben.c nulla,quę ratio vſ fortius locum habere in epiſcopo,ſeu quolibet alio ordinario in prouincia ſibi decreta,de offi leg c 2.eo.libr Præterea ubi eſt eadem ratio:ergo idem ius.de conſtit.capit. tranſlat.de tranſla.Epiſcop.c.inter corporalia.

lia. Sed eadem, imò fortior eſt ratio in Epiſcopo, quam in Legato in caſu prædicto, ergo. In contrarium videbatur per c.fin.de offic.vicar.& de præben.c.ſtatutum.in ſi.eod.l.6.in quibus apparet expreſſe, ꝙ Eps poteſt committere collationẽ beneficiorum ad ipſum ſpectantium ſuo vicario generali: quod eſt verum in genere, ſed in ſpecie nequaquã, prout legitur & not.in c.conſtitutus & c.fi. de conceſ.præben.nam genus ſub ſe plura cõprehendit, quàm ſpecies: multa enim licent in genere, quæ non licent in ſpecie.eod.titu. c.accedens.de iur.patr.c.ex literis.cum ſimil. Et pro hac parte fuit concluſum & determinatum non obſtare d.c deliberatione, quòad generalem commiſſionem, ſiue poteſtatem conferendi beneficia prohibitiua: quia illud procedit vbi Epiſcopus alteri, quàm ſuo officiali hanc poteſtatem daret, ponderato princ.illius §. ſm Io. Andr.ibidem, qui remittit etiã ad not.per eum in c.ſtatutum. in vlti.glo.de præben.lib 6.quæ bene faciũt ad quæſtionem propoſitam.& licet prædicta poteſtas ſit generalis commiſſio, tamen eſt ſpecialis, ſine qua etiam Vicarius generalis non poſſet conferre beneficia vt in d.c.fin.de offic.Vica.lib.6.& ſuppoſito ꝙ valuiſſet, & fieri poſſet talis commiſſio, etiã in ſpecie generali Vicario Epiſcopi, habenti generalem adminiſtrationẽ bonorum, & rerum, vt 10. q.1.ca.ſtatuimus.tamen in Officiali Epiſcopi, meo iudicio, eſſet aliter ſentiendum, qui nullam haberet adminiſtrationem rerũ vel bonorum temporaliũ.de elect.c.is qui.lib.6. nec ob.c.Romana.de ap.& c.2.de conſuetu. libr.6.videlicet cum idem conſiſtorium habeat officialis cum Epiſcopo: ergo, &c.quod fateor, quòad iuriſdictionalia, & in his quæ ſunt fori cõtentioſi, in his vero quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, ſecus. Nec ob.c.ex frequentibus.de inſtitu.vbi officiales Epiſcopi poſſunt de iure communi inſtituere præſentatos ad beneficia: quia huiuſmodi inſtitu-
3 tio † eſt neceſſariæ iuriſdictionis, & non voluntariæ, in qua ſcilicet voluntaria iuriſdictione non ſuccedit capitulum ſede vacãte: prout leg.& no.de maio.& obed.c.vno.& de inſtit.c.2.lib.6. Fateor etiam, & credo, quòd in ſpecie Epiſcopus poſſet committere ſuo Vicario generali poteſtatem recipiendi reſignationem, & admiſſa per Epiſcopum poſſet eidem Vicario dare poteſtatem conferendi illud beneficium ſic reſignatum: quia ſic ceſſaret cauſa prohibitionis, ergo debet ceſſare prohibitio.de renunciat.c.poſt tranſlationem.de appell.capitu.cum ceſſante Nam huiuſmodi commiſſiones ſic diſtinctas poſſet etiam facere Legatus cuicunque perſonę.ſecundum Ioan.Andr.in d cap.deliberatione in §.prohibemus. qui §. intelligitur, quando permixtim ſimul & ſemel darentur ambæ prædictæ poteſtates. Pro ratione diuerſitatis poſſet induci c.quæſtiones. de rer. permu.quod d.Ioann.Andr.non alleg.cuius tamen opinio per omnes recipitur, & approbatur. De ſecundo dubio videlicet, vtrum commiſſio generalis vel ſpecialis in caſibus prædictis, in quibus fieri & valere poſſet facta Officiali vel Vicario viuæ vocis oraculo per Epiſcopum, ſi negaretur, poſſet probari per teſtes? videbatur quòd non, per l.vnic.C.de man.prin.& per c.cum in iure peritus.de offic.delega.quæ iura procedunt in delegatione b Papæ vel Imperatoris: in alijs inferioribus ſecus, in quibus habent locum iura cõ-
4 munia: videlicet quòd parem † vim habẽt teſtes & inſtrumenta in iudicio.C.de fid.inſtrum.l.in exercendis.& extra eod tit.c cum Ioannes: ſecundũm Vber. & Tan.quos alleg.Specu.titu.de proba.§.vlti.ver.ſed nunquid delegatus. qui remittit etiam ad not. per eum in titu.de leg §.ſupereſt.verſic ſed nunquid ſi propter. Pro quorum opin.facit in argum. ſaltem quòd iſte caſus non eſt de illis requirentibus neceſſario ſcripturã, numeratis per gl.in c.1.de cẽſib.lib.6.ergo, &c. quam quidem concluſionem dicebant aliqui Domini veram in commiſſione facta viuæ vocis oraculo ſuper vno articulo, vt in iuribus in princi.ſuperius allegatis: ſecus verò, ſi ſuper diuerſis, & pluribus, præſertim diſcrepantibus à iure cõmuni, ſicut in Legato miſſo ad certam prouinciam, cui darentur multæ ſingulares & diuerſæ poteſtates, ſibi de iure cõi competẽte.de quibus in c.quod trãſlationem.de offic.leg.in quo caſu poſſet procedere & loqui.l.vnica.C.de man princi. Pro cuius intellectu vide Ioann.97.diſtin.ca.nobiliſſimus.& 25.q.2.ca.inſtitutionis. Pro cõcluſione prædicta fuerunt etiam alleg.& no. in Clemen.dudum.de ſepult.& per Guil.de Cun.ff.de iudic.l.2.qui ponit tres vel quatuor intellectus prædictæ.l.vnic.C.de manda.princi.

AD-

ADDITIONES.

a Si Epiſcopus. Adde per Biſig. deci.5. de conceſ.præb. Abb. c. conſtitutus, de cõceſ.præb.

b Delegatione. Delegatio Papæ vel Imperatoris non poteſt probari niſi per literas: ſecus inferiori. vide Aegid. deciſio. 7. de officio delega.

Ant.M.P. Ad iſtam deci. applicari poteſt dec. 1.& 4. hoc tit. in antiq. vbi dicitur, quòd
5 † Vicario generali poteſt dari facultas conferendi beneficia: particulari verò perſonæ non. Contra tamen dec. noſtram in terminis facit deci. 5 Biſig. de conce. præben. quam ad hoc ponderat Staph. illam conferendo diuerſis rationibus in tertia parte, dum tractat de varijs modis vaca. fol. 68.& in alia impreſſ. 57. in qua dec. 5. dicitur, ꝙ ordinarius poteſt committere alicui vt conferat certum beneficium alteri. ſed reperio adnotatum i quodam libro deciſi. quòd Dñi tenuerunt contra d.deci. 5.& contra Staph. de anno 1544. ſed non dr̃ in qua cauſa, nec coram quo. Tu qui indiges, quæras magis diligenter: qa rationes Staph. valdè vrgent, præſertim dum cõſiderat, ꝙ in hoc caſu ceſſat ratio captandæ mortis & in d.deci. Biſig. ipſe fatetur aliàs iudicatum, prout in dec. noſtra: ſed poſtea Dñi voluerunt contrarium in pluribus alijs cauſis, pro quo conſidera, ꝙ poſſet dari occaſio inferendi vim, vel committendi ſimoniam: quia reſignatarius, q ſcit collationem omninò eſſet fiẽdam in eius fauorem, poſſet concordare cum reſignante, poſtquã ſciuit notarium eſſe rogatum de tali commiſſione facta per Epiſcopum. Nota primò
6 ex iſta deci. ꝙ † Epiſcopus non poteſt committere collationem in ſpecie, ſed tantùm in genere ſuo Vicario generali, per tex. in c. conſtitutus. de conceſſ. præb. & ſic ꝙ multa licent in genere, quæ non licent in ſpecie. Se
7 cundò nota, ꝙ † Legatus non poteſt in genere nec in ſpecie delegare, vel cõmittere collationem beneficiorũ: vt in c. deliberatione. de offi.deleg. in 6. hic allegata: & ideò ſolẽt habere facultatem in ſpecie ſuper hoc. Ter
8 tiò nota, ꝙ † ſi Epiſcopus dat poteſtatẽ conferendi beneficia, requiritur commiſſio ſpecialis: & ꝙ fiat Vicario, qui habet generalẽ adminiſtrationem in ſpiritualibus, vel bonorum temporalium, de quo vltimo tamẽ du
9 bitandum eſt. Quartò nota, † ꝙ iſta non requiruntur in facultate inſtituenda, quæ eſt neceſſaria iuriſdictionis; & non voluntariæ, in qua voluntaria non ſuccedit capitulum ſede vacante. pro quibus facit deci. Aegi. 3. hoc ti.& not. per Staph. in loco ſupradicto fo.69. & in alia impreſ. 57. Quintò nota, ꝙ
10 † benè poteſt diuiſim concedi facultas admittẽdi reſignationem: & illa poſtea admiſſa, poteſt dari facultas conferendi certæ perſonæ. Vltimò nota in §. de ſecundo dubio,
11 ꝙ † licèt commiſſio facta per Papam vel Imperatorẽ nõ poſſit probari per teſtes, probari tamen poteſt per teſtes commiſſio conferendi, de qua in hac deciſi. facta verbo per Epiſcopum vel legatum. & ad hanc materiam vide deci. Aegid. 5. hoc ti. vbi habetur de facultate data per Epiſcopum de conferendo decem beneficia, pro quibus conferunt, quæ notaui ſupra de reſcript. deci. 27. vbi videas.

EPITOMAE.

Epiſcopus tenetur pro delicto Vicarij, & Officialis ſui: niſi poſtquàm ſciuerit, purgauerit illud.

DECISIO VI. aliàs 278.

SI Vicarius, vel Officialis alicuius Epiſcopi, vel alterius Prælati delinquat in officio ſibi commiſſo, tenetur Epiſcopus, ff. de tribu. l. ſi ſeruus, & duabus legibus ſequentibus, niſi quàm citò ſciuerit, purgauerit eius delictum, C. de exer. in l. fina. & l. quicunque. & extra vt lit. non conteſta. capitu. 1. & ea quæ ibi nota. Pro quo faciunt not. per Innocent. de fideiuſſ. capitu. quòd quibuſdam. in 1. gloſſ. in fin. faciunt etiam quæ leguntur, & not. in capitu. cum quis de ſenten. excommunicatio. libro ſexto. & in regula iuris, ratihabitio eodem libro.

ADDITIO.

a Habes duas alias deciſio. concordantes cum iſta, videlicet deciſio. 6 in antiquis. & deciſio. prima. Biſignet hoc titulo, & aliquid per Felyn. in capitu. cum ordinem, de reſcrip numero 10. A.M.P.

EPITOMAE.

A ſpeciali delegato Epiſcopi, vel eius Vicarij generalis ad ipſum Epiſcopum vel eius Vicarium poterit, & debebit appellari: hinc eſt quòd à Vicario generali ſuper collatione beneficij, vel alio articulo ſibi ſpecialiter ab Epiſcopo commiſſo, poteſt ad eundem appellari. hoc dicit. Vel ſic: A collatione facta per Vicarium Epiſcopi de ſpeciali mandato ad ipſum Epiſcopum appellatur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus an poſſit committere Vicario generali collationem certi beneficij.*

2 *Appellari an poſſit à collatione facta per Vicarium ad ipſum Epiſcopum.*

Intellect.c.2.de conſuetu.lib.6.verbum conſiſtorium.

3 *Epiſcopus non poteſt aliquam iuriſdictionem exercere in aliena diœceſi abſque licentia petita & obtenta.*

4 *Eps poteſt committere cauſam Vicario alterius Epiſcopi concurrentibus tamen pluribus.*

5 *Conferre, eſt voluntariæ iuriſdictionis.*

6 *Epiſcopus & Vicarius habent idem conſiſtoriũ, & tribunal.*

7 *Iudex ordinarius dicitur delegatus, ſi aliquid ſibi ſpecialiter committatur, quod non comprehendatur ſub eius generali iuriſdictione.*

8 *Collatio beneficiorum an per Epiſcopum poſſit cõmitti Vicario alicuius Epiſcopi.*

9 *Ratio deciſionis.*

10 *Appellari poteſt à Vicario foraneo ad Epiſcopum.*

DECISIO VII. aliàs 371.

1 SI Eps † dat poteſtatem ſuo Vicario in ſpiritualibus conferendi beneficia, & à collatione per ipſum facta appelletur ad ipſum Epũ, & idem Eps cõmittat huiuſmodi cauſam appellationis alicui Vicario in ſpiritualibus alterius Epiſcopi, qui vigore huiuſmodi commiſſionis de conſenſu ſaltem tacito partium in hac cauſa appellationis procedat vſque ad diffinitiuam ſententiam incluſiuè, à qua ad Papam appelletur, Fuit dubitatum de duobus. Primò vtrum † potuerit à collatione facta per Vicarium primum ad
2 Epiſcopum appellari. Secundò vtrum valuerit proceſſus habitus per Vicarium alterius Epiſcopi in alia diœceſi. De primo videbatur prima facie ꝙ non: quia idem conſiſtorium habet Vicarius cum Epo. de conſu. c. 2. lib. 6. de appel. c. Romana. eo lib. ergo nõ poteſt appellari ad ipſum propter rationem in dictis iurib. poſitam, & quia gradatim eſt appellandum, de appel. c. dilecti. dicebatur per omnes contrarium: videlicet valere huiuſmodi appellationem. Ratio: quia hanc col
a lationem Vicarius a quantumcumque generalis in ſpiritualibus facere non potuit ſine ſpeciali commiſſione, & mandato Epiſcopi: vt de offic. Vicar. c. ſi. lib. 6. Cum igitur huiuſmodi collatio non caderet in ſuam generalem poteſtatem, Vicariatus non poteſt, quò ad hoc cenſeri idem conſiſtorium, ſed cenſetur vnius ſpecialis articuli ſiue cauſæ commiſſio, quam ſi Epiſcopus, vel eius Officialis generalis alicui faceret, & ab illo appellari contingeret, ad ipſum Epiſcopum, vel eiꝰ Officialem poſſet appellari: vt legit. & no. in d. c. dilecti. de ap. ſuperius alleg. per Ioan. And. in nouel. Et faciunt per hoc no. per Archi. in c. 2 prædicto. conſuetu. lib 6 vt no. per Io. And. Pau. & Zenze. & Guil. in Clem. 2. de reſcri. vbi ponunt differentiam inter Vi[c]arium Epiſcopi in ſpiritualibus deputatum cum iuriſdictione, vel ſine iuriſdictione. Facit pro prædicta concluſione c. à collatione. de appella. lib. 6. Audiui poſteà in relationibus publicis allegari ſuper hoc per Dominum Anſelmum de Mediolano aduocatum Roman. curiæ, & dicentem dictum ca. 2. de conſuetud. intelligendum, de appellatione iudiciali, & extraiudiciali, pp verbũ cõſiſtorium in textu ibidem poſitum, quod non erit, nec dici poteſt, niſi quando iudex iudicialiter procedit, & pro tribunali ſedet. de offi. ord. c. cum Eps. de re iud. c. ſi. cum ſi. lib. 6. quod non credo: cum illud c. & c. Romana. de app. generaliter loquantur: ergo de quacunque appellatione extraiudiciali vel iudiciali ſunt intelligenda. 19. diſt. cap. ſi. Romanorum. de maio. & obe. c. ſolitæ, cum ſimilibus,

ſimilibus,pro hoc etiam facit c.cordi.de ap. lib.6.quod loquitur tam in iudiciali, q̃ extraiudiciali appellatione à iudice ordinario,uel delegato interpoſita nec pōt negari, quin officialis iuriſdictionē ordinariam habeat:ſaltē habitu.etiam ſi nunquā pro tribunali ſederet.per dictum c.Romana ergo,&c. Secundum dubium nō fuit pro tunc determinatum: ſed Dñi voluerunt deliberare:& totum dubium hmōi quæſtione pēdet, vtrū litigātes potuerint tacitè prorogare iuriſdictionem Vicarij alterius Epi, & an valuerit tacitus cōſenſus ipſius Vicarij? Et primo vř
3 ꝙ non,quia regulare eſt, ꝙ † Epiſcopus non pōt iuriſdictionem aliquam in diœceſi aliena exercere:vt 9.q.2.ca.Epm.& duob.c.ſeq. 12.q.1.c.placuit.hoc verum ſine licentia petita & obtenta illius Epi, in cuius diœceſi vult procedere & cognoſcere: nec ſubditos ſuos inuitos ibi trahere.de offi ordin.c.cum Eps.lib.6 & niſi in caſu Clem.1.de for.compet.vbi de hoc per Io.Andr.& Pan ergo qđ per vnum fieri nō pōt,nec per alium.de reg. iur.c pōt quis.lib.6.cum ibi not ergo ex parte committentis non vř valere commiſſio, nec vř valere cōſenſus partium.per §.in nullo quoque.c.ſtatutū.de reſcr.lib 6.nec reperitur alias in iure cautum,ꝙ poſſet fieri prorogatio de loco ad locum,niſi in caſibus in iure expreſſis.ergo id nō erit dicendum.ne ſe va.c.1.de ſent.exc.c.is qui.li.6 Præterea prorogatio,q̃ fit in alienū iudicem etiam ordinarium ex certa ſcientia & non per errorem fieri dēt.ff.de iur.om.iud.l.ſi p errorem.ff.de iudic.l 1.& 2.& no.de offic.delega.c.P.& G. nam vt ibi no ſiue loquamur de prorogatione rei ad rem,temporis ad tempus, perſonæ ad pſonam,ſemper requiritur expreſſus conſenſus partium.ergo multo fortius in prorogatione loci ad locum, p dictum §.in nullo quoq;.licet Petr.de Bel.Per.in l.ſi ex conſenſu.C.de epiſc.audi.velit innuere,ꝙ vnus ordinarius poſſit cognoſcere, & iudicare in alieno territorio inter ſuos ſubditos,niſi prohibetur: quia licet trāſire per agrum alienū, niſi prohibitus fuerit: vel per fundum,ff.de ſerui.ruſt.præd.Inn.verò & Hoſt.tenent cōtrarium in c.nouit.de offi.leg.vbi de hoc per Io.And in nouell.& Spec.de cōpe iudi.adi. §.1.verſi.qđ ſi duo Piſani.& in ti.de lega.§. nunc dicendū,ver.ſed pone.in q̄bus locis vř innuere,ꝙ delegatus ordinarij extra territorium ipſius iudicare non poteſt, etiam de cō ſenſu partium.& facit qđ Spec.no.ti.de app. §.nunc tractemus,verſic.qđ ſi de facto facit pro hac opinione c.vt animarū,de cōſtit.li.6. in fin.Præmiſſis verò argumētis & dictis Doctō.nō obſtātibus fuit per omnes Dominos poſtea deciſum, & concluſum contrariū:videlicet ꝙ proceſſus dicti Vicarij alterius Epi valuerit,cuius ſnīa fuit per vnum de dominis cōfirmata:nam in dicta prorogatione interuenerunt omnia,quæ de iure interuenire debuerunt:conſenſus videlicet ordinarij iudicis committentis ſiue prorogantis, q ſuffi cit,de for.cōpet.c.ſignificaſti.iudicis prorogati,q ex certa ſcientia vigore cōmiſſionis alterius Epi ſibi factæ proceſſit:ergo conſenſit procedendo: *b* quia voluntariè & non inuitus cognouit,& ſnīam tulit,arg.eorū quæ legunt.& no.de fil.presbyt.c.veniens. Interuenit ēt conſenſus partiū,qui ex certa ſcientia & non p errorem coram hmōi cōmiſſario,ēt in alieno territorio,forte, & ſine forte,vt ponebatur in facto,eis magis cōmodo ſo proceſſerunt vſq; ad ſnīam diffinitiuā incluſiuè,ergo nō inuiti,ſed voluntariè,ꝙ ſufficit:vt in d.c cum Eps.de offi.ord.lib.6.melius in c vt litigantes. per gl.or.Io.And.qui limitatiuè loquitur.ſed Archi.ibidem dicit ſufficere conſenſum partium ſine licentia Epi:quod crederem verum,niſi expreſſe Epiſcopus contradiceret,quia tunc ſecus.

ADDITIONES.

a Vicarius.Vide Fely in c licet.de offi.ordin. col.1.nam dicit ibi ꝙ Vicarius quòad collationem beneficiorum habet delegat.contra per Biſig.deciſ.fin.hoc eod.tit.

b Procedendo.Conſentire an quis dicatur procedendo ad actum,adde deci.30.inci ſi procurator habēs mandatū.inf.de procuratori. & dec.12.inci.ſi auditor.admittat articulos. inf.de probationib.& dec 2 inci.nota ꝙ Epiſcopus poteſt.de offi ordin.in antiq.

A.M.P.De hac materia fuit dictum ſupra deciſ.3.licet hæc deci.ſit magis clara & aperta & loquatur in diuerſis terminis,quicquid dicatur in ſummario videas per te,& vt videbis,deciſio hēt duas partes In prima enim dubitat an à collatione facta p Vicarium de ſpeciali mādato potuerit ad ipſum Epm appellari?

pellari? Et finaliter concludit, ꝙ ſic, rationi-
bus hic adductis, quibus adde omnino Fran-
chum, qui ponit plura alia exẽpla in propoſi
to in c. dilecti. el. 2. de app hic allegato. col. 8.
q 2. 3. & ſeq. Et vide aliqua per Fely. in rubr.
de offi. deleg. Quoꝺ autem ad ſecundam par-
4 tem iſtius dec. dum reſoluitur, ꝙ † Epſ poteſt
committere cãm vicario alteri⁹ Epi, de quo
nihil fuit dictum in ſummario, addi poteſt
dec vlti. Biſig. hoc titul. quę facit differentiã
inter contentioſam & voluntariam iuriſdi-
5 ctionem, & vult ꝙ † Epſ poſſit conferre be-
neficia in aliena diœceſi: quia iſtud eſt volũ
tariæ iuriſdictionis, de qua voluntaria & cõ
tentioſa ſeu neceſſaria dixi etiam ſupra dec.
6 5. ſuper 4 notabili. Nota hic primo, ꝙ † Epſ
& Vicarius habent idem conſiſtorium, & tri
bunal. Et quid dicatur conſiſtorium in pro-
poſito hic etiam habes. Secundo nota, quòd
7 † qñ aliquid ſpecialiter committitur, quod
non cõprehenditur ſub generali iuriſdictio-
ne, quam hẽt iudex ordinarius, ꝙ ad id dr̃ de
legatus. Pro quo etiam habes no. per Fely. in
c. licet in corrigendis. de offic. ordi. colum. 1.
8 Tertiò nota, quòd † Epſ poteſt committere
Vicario alterius Epi in alia diœceſi reſiden-
ti, collationem beneficiorum: vt ſupra. Ad-
uerte tamen, ꝙ iſtud ideo hic tentum fuit,
9 † quia, vt dr̃ in fine deciſionis, interuenit cõ
ſenſus Epi committentis ac commiſſarij, &
partium: aliàs partibus reclamantibus eſſet
ſecus: vt clarè hic dr̃ per iura allegata in ipſa
10 deci. Et dum dr̃ hic, ꝙ † ab Officiali vel Vi-
cario appellatur ad ipſum Epiſcopum, licet
ſit idem tribunal & conſiſtoriũ, applicari po
teſt deciſi. facta in cauſa Abulen. matrimo-
nij coram Samen. de anno 1542. vbi conclu
ſum fuit appellari poſſe à Vicario Foraneo
ad Epiſcopum, & iſta non eſt in libro ſuo.

De officio delegati.

EPITOMAE.

In cauſa grauaminis poſtquàm ſecũdus auditor pronuntiauit malè appellatum, & remiſit cauſam : quamuis ab hac pronuntiatione fuerit appellatum: primus auditor ſtatim poteſt, in principali procedere, donec ſibi inhibeatur.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus in cauſa principali factus coram primo, poſtquàm ſecundus pronuntiauit malè appellatum, & ſibi remiſit cauſam, eſt validus, etſi ab huiuſmodi ſententia fuerit appellatum, niſi fuerit inhibitum.*

2 *Appellationis dilatio & remiſſio cauſæ ad primum iudicem, differunt.*

3 *Inhibitio cenſetur ſublata, quãdo pronuntiatur malè appellatum.*

4 *Cauſa deuoluta ad curiam nunquam reuertitur ad partes.*

DECISIO I. aliàs 138.

SI appellatur à grauamine ab vno Auditore, & per aliũ Auditorem, cui hmõi cauſa appellationis eſt commiſſa, pronuntietur benè proceſſum p primum Auditorem, & malè per partem appellatum, & cauſa primo Auditori remittatur primus Auditor ſtatim põt ad vlteriora in negotio principali procedere, non obſtante ꝙ à pronuntiatione ſecundi Auditoris, iterum extiterit appellatum, & cã hmõi appellationis alteri commiſſa : dummodò per tertium de nouo non fuerit inhibitum nam ex quo remiſſa fuit cã per ſm Auditorẽ primo, ſublata erat eius inhibitio: & ſic ceſſante cauſa, &c. de appella. c. cum ceſſante. cum ſim. vide plene hanc concluſionem declaratã infra deciſi. 58. & 65. de appell.

1 A.M.P. Aduerte ꝙ † in textu datur limi
tatio, videlicet, niſi fuerit commiſſa cã appel
lationis alteri, & fuerit inhibitum primo iu
dici, cui ca fuit remiſſa: quia ſtante tali inhi-
bitione, nõ poterit ille iudex procedere. Itẽ
2 no. † ꝙ non ſine miſterio dr̃ hic, (& cauſam
remiſit :) quia ſi non remiſiſſet cauſam, ſed
tantum detuliſſet appellationi, tunc primus
iudex non poſſet cognoſcere. pro quo facit
deciſ. 54. infra de app. & Franchus in c. vt de
bitus. eo. ti. col. 10. verſi. vltimo ponc. nũ. 23.
3 Item no. ꝙ qñ cã † appellationis ab aliquo
grauamine illato per aliquem Auditorẽ cõ-
mittitur alteri Auditori, & ille ſecundus in-
hibet primo, & poſtea pronuntiat in cã, ſta-
tim facta pronuntiatione, ſeu declaratione

per Auditorem cauſæ appellationis, ꝙ eſſet malè appellatum, inhibitio cenſetur ſublata,& primus ꝓcedere poſſet in negotio principali,vt ſentit iſta deciſ.& deciſ.58 de app. in fi.ſuper quo tũ eſt cogitandũ, vt latius dicã ſup d.deci.58.vbi eſt materia ſua.Itẽ no. ꝙ iſta dec.non procedit,qñ appellatũ fuit in
4 partibus,& † cã commiſſa in curia:quia nunquàm reuertitur ad partes: vt p Aeg.deci.3. in tit.de appellatio.& deciſio.9.eod.titu.in fine cum infinitis alijs, quæ adduxi ſupra deciſio.23.de reſcript.

E P I T O M AE.

Citatus per vnum ex tribus corã collega comparere non tenetur, nec proceſſus coram collega valet.h.d.

DECISIO II. aliàs 110.

CItatus per unum ex tribus iudicibus delegatis,datis inſolidum, vt certa die cõpareret coram eo,vel ſuo collega, coram ipſo collega, qui non citauit, comparere non tenetur: nec ualet proceſſus per collegam habitus contra eum.arg.eorum quæ legũt. & not.in c.cum plures. de offic deleg.lib.6. & de reſtitutio.ſpoliato.capitu.audita.& ff. de re iud l.inter pares.

Ant.Mart.Papaz. Iſta deciſi.eſt clariſſima, nec habet diſcordantes,nec curaui quærere concordantes: quia iura in ea allegata de plano procedunt, quando tamẽ ſunt dati inſol.dum Et adde ad ſummarium,quòd non valet proceſſus factus coram collega huiuſmodi, & in parua impreſſione allegatur etiam tex in capitu.audita.de reſtit.ſpol.vide tamen Aegid.dec.17.hoc tit.qui concordare videtur,licet non clarè loquatur.

E P I T O M AE.

Delegatus ordinarij ad certam cauſam deputatus, nõ poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem, ſed nudum miniſterium committere.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus ordinarij quando ſubdeleget.*
2 *Subdelegari quando poſſit nudum miniſterium.*

DECISIO III. aliàs 164.

DElegatus ordinarij deputatus ad certã cauſam audiendam,non poteſt cõmittere receptionem teſtium, vel quemcunque alium actum cauſæ cognitionẽ requirentẽ, ſed nudum miniſterium,ſiue nudam examinationẽ teſtium per eũ receptorum bene cõmittere poteſt:prout legitur, & no.per Inn. & Hoſt.in c.cum Bertoldus. de re iudi.& in c.ſuper quæſtionum.de offi.deleg.poſt prin. per Io.And.in nouel.ac per eundem,& Pau. in Cle iudices.de offi.dele.Sed pleniſſimè in Spe.tit.1.§.1.ver.ſed nunquid delegatus.

1 A.M.P. Ad primam partem iſtius dec. † faciunt deci.8.& 14.infra eod.vbi latius dicã. & faciunt no.per Franch.in c.cum cãm de appell.colum.1.4.& 5.& latè habes per Fel.in c.ſuper quæſtionum de offi.deleg.in princi. & in §.fi.Quò autem ad ſecundam partem,
2 ꝙ † nudum miniſterium, poſſit ſubdelegari, facit in contrarium deci.18.infrà de conceſ. præben col.3.ver.hinc eſt.vbi expreſſe dr̃,ꝙ nudum miniſterium examinis teſtiũ nõ põt ſubdelegari,licet receptio teſtium,in qua interuenit cauſæ cognitio delegari poſſit.Sed in illa dec.allegãtur certa iura,q̃ nõ loquunt̃ in examine teſtium,ſed ſup ſcientia:quò cum ſit electus induſtria perſonæ, in illo caſu non eſt mirum, pro quibus vide Fel.ẏn in c.cum Bertoldus.de re iud.nu 2.& in c.de cauſis.& in c.ſuper quæſtionum.col.3.hoc titulo.

E P I T O M AE.

Purificatio gratię pauperis p duos ex executoribus facta, non conſtito de impedimento tertij executoris, dummodò poſtea conſtet, valet. Vel ſic,Duo de executoribus gratiæ pauperis dati cum clauſula, Quòd ſi nõ omnes &c. quouſq; conſtet de impedimento tertij ad eius purificationẽ procedere non poſſunt.h.d.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Duo executores cum clauſula, Quòd ſi non omnes, &c. quòd prouidere poſſint, etiamſi ipſis de*
tertij impedimento non conſtiterit, modo poſtmo
dum conſtet.
2 *Opinio veritati in beneficialibus cedit.*
3 *Executor datus cum clauſula (Quòd ſi non omnes, &c.) procedere poteſt etiam non conſtito de*
impedimento aliorum executorum, dummodò
poſtea conſtet
4 *Impedimentum collegæ ſufficit verè fuiſſe: licet*
alij executores ignorauerint.
5 *Clauſula, Quòd ſi non omnes, tenor & ſubſtãtia.*

DECISIO IIII. aliàs 166.

a SI duo a ex † tribus executoribus datis ad
1 purificandum gratiam & prouidendũ impetranti cum clauſula, Quòd ſi non oẽs, &c,
gratiam impetrantis purificent vel prouideant, anteq̃ ipſis conſtet de impedimento
tertij, dum tamen de hmõi impedimẽto ex
poſt facto conſtet, & conſtare poterit, purificatio ſeu prouiſio eorũ tenebit, & valebit.
2 Nam † in hmõi beneficialibus manifeſtata
veritate opinio cedit veritati 8.diſt.ca.veritate comperta.ar.ad hoc.de app.c dilectis.in
fi.& notatur ibidem per Innoc.in glo.vlti in
prin.quam alle. Ar.& in hanc opinionẽ declinat in c.cum plures.de offic.deleg ſuper verbo, malitioſè.lib.6.vbi Io. And.in nouel.remittit ad no.de reg.iu.c.eũ qui certus.li.6.&
ibi diſtinguit: licet Do.quaſi omnes in c.prudentiam.de offi.deleg.teneant contrarium,
dicentes, ꝙ etiam proceſſus duorum per tertium non poſſet ratificari per regulã, Quod
ab initio &c. Pro prima concluſione alleg.
etiam no.in l.ne in arbitris.C.de arbi.

ADDITIONES.

a Si duo. Adde deci.7 inf.eo.tit.& Rom.ſingul.
13.Sed pone iuxta iſtam deciſionem, ꝙ duo
ſunt delegati cum clauſula, Quòd ſi ambo
non poterunt, vnus exequatur: modò, vnus
non poteſt, alter, cui non conſtabat, proceſſit ſolus: an ualeat proceſſus. Videtur quòd
non: vt l multum intereſt.ff.de condi.& demon.Ioan.Andr.diſputat contrarium: quia
veritas & iuriſdictionis auctoritas faciũt valere.ar.C.de manu.vind.l.ſi pater.§.1.Et reſpondet ad l.multum, ꝙ ibi loquitur in aditione hæreditatis, quæ animo expletur, ſed
iuriſdictio nõ expletur animo inferioris, ſed
iudicio ſuperioris, ſm Io. And quod Bal.credit verum: nam iuriſdictio iſta etiam apud
duos reſidet inſolidum quòad indiuiſibilem
iuriſdictionem: ſed exercitium debet eſſe cõmune.ſic.C de condi.inſertis.l.ſi plures per
iſtam ergo clauſulam accreſcit exercitium:
ſed in iure accreſcendi in indiuiduis non requiritur ſcientia: quia ius accreſcendi eſt de
appendicis rei principaliter ſcitæ: & ideo valet quod fit, ſicut quando accreſcit per prorogationem: vt d.l.2.§.1.ff.de iudi.ſecũdũm
dictum Bal in l.ſaltus.C.de furt.

A.M.P. Huius dec.duo ſummaria ſunt de
directo contraria, vt vides: nec poſſunt concordari: tamen primum ſummarium eſt verius, vt videbis infra: licet cum ſecunda parte ſummarij concordet, deci.7.infra eo.vbi
3 dr̃ † ꝙ debet conſtare de impedimento tertij, aliàs non ualet actus, & idẽ ſentit Aegi.
deci 5.de conceſ.ꝓben.& faciunt quæ dicam
infra ſuper deciſ.19.de conceſ.præbend.vbi
dr̃, ꝙ executor nõ poteſt procedere ante ꝓſentationem literarum, licet ſciat ſe habere
facultatem, & de hoc etiam habes infra eod.
6 dec. Pro primo autem ſummario facit de-
4 ci.r.Biſſ.in titu.de proba.vbi hr̃, ꝙ † ſufficit
probare tertium iudicem fuiſſe impeditum
tempore, quo alij duo proceſſerunt, licet non
conſtet eos ſciuiſſe de tali impedimento. Et
etiam facit deciſ.17.infra de iudic.vbi dr̃, ꝙ
valet proceſſus factus contra intruſum, licet
de intruſione non conſtet, ſi verè eſt intruſus, quam deciſ.ponderat ad hoc Staph.dum
tractat de literis iuſti.fol.170 verſicu.vtrum
autem.& in alia impreſ.fol.130.Et ad iſta facit etiam dec.Aegi.28 de appell.vbi dicit. ꝙ
ſufficit conſtare de voluntate collegæ, licet
non fuerit intimata. Et ratio prædictorũ redditur per additionem hic poſitam, quæ diſtinguit & firmat cõcluſionẽ, ꝙ in caſu dec.
valet proceſſus: quia oẽs executores habebãt
iuriſdictionem, & defectus tãtũ erat in exercitio, quod accreſcebat, & dicit ꝙ in iure accreſcendi in indiuiduis non requiritur ſcientia, & ꝙ veritas & iuriſdictionis autoritas faciunt valere actũ. Et ad d dec.7.inf.eod.& d.
deciſ.5.Aegi.de conceſſ.ꝓb rñderi poteſt, ꝙ
ibi non dicitur, ꝙ non poſſit conſtare ex poſt

facto.nam etiam hic dr̃, ꝙ debet cõſtare, ſed ꝙ ſufficit, ſi poſtea conſtet, reſpõderi põt, ꝙ & alia dec.contraria, ꝙ quis nihil poſſit ante receptas literas, procedit, quia adhuc non erat acquiſita iuriſdictio habitu, nec actu, vt infra dec.6. Et ad iſta vide omnino Fel.in ca.ſciſcitatus.de reſcript.in verbo, oportet. num.33.& in c.eam te.in fine eod titu.& in c.prudentiam.de offi deleg.in verbo, adiicimus, vbi ponit qñ ſufficiat ſimpliciter nolle, etiam ꝙ poſſit, & vide Felyn.in c.paſtoralis.hoc titu.nume.3.vbi dicit, ꝙ ſtatur dicto ſubdelegantis de impedimento. & vide tex. in d.cap ſciſcitatus.vbi habes verba extenſa iſtius clauſulæ, Quòd ſi non omnes, &c.videlicet,
5 † in ipſis exequendis ſimul intereſſe nequiuerit, vnus vel plures exequant̃, & ſic ceſſat omnis difficultas pp verba iſtius clauſulæ, & neutrum ex ſummariis eſt bonum.

EPITOMAE.

Epiſcopus executor deputatus cũ duobus aliis in gratia pauperis cum clauſula, Quòd ſi nollet, vel non poſſet, &cæt. committendo alteri vices ſuas, mandatum adimplere uidetur.

SVMMARIVM.

1 *Executor datus cum clauſula, Quòd ſi non potueris, &c. ſubdelegare poteſt: & actum per ſubdelegatum valet, nec valet poſteà actum.*

2 *Potuiſſe dicitur, qui licet per ſe non potuit, potuit tamen per alium.*

3 *Clauſula, Quòd ſi nollet, vel non poſſet, quid importat.*

4 *Clauſula, Quòd ſi nõ omnes, differt à precedẽti.*

5 *Executor quando dicatur non poſſe interuenire, & quid ſi expectans ſuit in mora.*

DECISIO V. aliàs 192.

SI Epiſcopus habens poteſtatem gratiãm in forma pauperum purificandi, aliis duobus etiam deputatis in caſu, quo ipſe nollet, aut non poſſet hmõi actũ exercere, alteri cõmittat vices ſuas, qui hmõi gratiã purificet, tenet & valet hmõi commiſſio, ita ꝙ purificatio poſt hmõi commiſſionem facta per illos duos, non valet: quia committendo videtur mandatum Papæ adimplere & ſic ceſſat poteſtas aliorum. Intelligi autem debet huiuſmodi voluntas ſm̃ diſpoſitionem iuris communis: videlicèt quòd per ſe, vel alium hoc faciat, de offi.dele.c.iudices.in Clem.& eod.tit.c.quamuis.& c.paſtoralis.

ADDITIO.

1 A M. P. Ego habui † iſtum caſum de facto in cauſa Xanction.præb.quæ vertebatur inter quendam Hermannum Gruter agentẽ ex vna parte, & Corradum ſe defendentem ex altera.nam Hermannus habebat gratiam in forma pauperũ, in qua erant ſibi dati tres executores ad illam exequendam: videlicet d.Archiepiſcopus Colonien.cum clauſula, Quòd ſi ipſe nollet, aut non poſſet mandatũ Apoſtolicum exequi, ꝙ tunc duo alij in bulla nominati exequerentur. dñs Archiepiſcopus recepta bulla ſcripſit illis duobus executoribus datis in euentum, quòd libenter volebat mandatum Apoſtolicũ exequi: ſed quia erat pro tũc certis aliis negotiis ſuæ eccleſiæ occupatus, cõmittebat illis, & cuilibet eorũ inſolidũ vices ſuas, donec eas duxerit reuocãdas. Illi duo executores recepta litera Archiepiſcopi, fulminarunt proceſſum ſuum, ſe executores à Sede Apoſtolica nominantes, non aũt ſubdelegatos Archiepi: qui executores commiſerũt alij vices ſuas, vt in forma. Fuit reuocatum in dubium, an prouiſio facta per dictum ſubdelegatum valeret. Et aliquibus ex Dominis Auditoribus videbatur quòd ſic: quia dñs Archiepiſcopus Coloniẽſ. in commiſſione, quam fecit aliis, proteſtatus eſt ſe pro arduis negotiis occupatum, ideò eis committebat vices ſuas. Per quæ verba videbatur purificata prima pars diſiunctiuæ, & cõditionis, videlicèt, ſi nõ poſſet. Dato enim ꝙ proteſtaretur velle, ex quo tamen fatebat̃ ſe non poſſe, ſufficit, de regu.iur c in alternatiuis.lib.6.nã ſola aſſertio ſua ſufficit quò ad hoc, vt de impotentia ſua conſtet.c.ſciſcitatus.de reſcriptis & in c prudentiã.in prin. de offic.deleg.iſta namque æquipollere vñr, ſi quis dicat ſe non poſſe, vel ſe fore pro arduis negotiis occupatum, imò ſm̃ viſitatum modum loquendi, qui attendendus eſt, de ſponſ.c.ex literis.homines volentes ſe excu-

ſare,

ſare, ꝙ nõ poſſunt, ſimilia verba inueniunt: dicentes, ſe alijs grauioribus occupatos: ſufficit ergo, quòd qui per æquipollentia verba proteſtatus fuerit ſe non poſſe. arg. c. licet ex quadam. de teſt. Nec videtur ſufficere quòd illis duobus cõmiſerit vices ſuas, ex quo fatebatur, ſe non poſſe: quia nec illi tenebuntur ſuam ſubdelegationem recipere, imo cõſulte fecerant, non recipere, vt patet de offi. deleg. c. ſuper quæſtionum. §. ſi vero duo. Et iſtis forte rationibus motus Auditor, qui habuit cauſam in prima inſtantia, credens verificatam illam clauſulam, Si nõ poteris, &c. & ob hoc poteſtatem in dictos executores in euentum datos translatam, tulit ſententiam pro dicto Hermanno, & ſibi adiudicauit præbendam vigore prouiſionis factæ per ſubdelegatum ipſorum. Ego in ſecunda inſtantia cauſam habens ex commiſſione mihi in cauſa appellationis, dubitaui de viribus dictæ ſententiæ motus ex rationibus inf. ſcriptis. Nã in caſu noſtro fuit facta prouiſio a ſubdelegato prædictorum duorum executorum: ergo prouiſio nulla. Conſequentia eſt nota. Antecedens ſic probatur: Aut dicti executores proceſſerunt, vt ſubdelegati Archiepiſcopi: aut tãquam delegati immediate dati a Papa. Primo caſu certum eſt, ꝙ ſubdelegare non potuerunt. l. a iudice. C. de iudic. de appell. c. cum cauſam. de re iudica. c. cum Bertoldus, nec voluerunt vt ſubdelegati procedere: prout ex verbis eorũ apparet: ſed tm̃ vt executores principaliter deputati ex vi clauſulæ, Quòd ſi non omnes &c. Aut proceſſerunt vt delegati, & ſimiliter procedere non poterunt. Quod ſic probo: nam ipſi fuerunt delegati in euentum conditionis, & non aliter, quæ conditio nõdum extitit: igitur ob defectum conditionis nullam, vt delegati poteſtatẽ habuerunt. Conſequentiam nemo negabit. antecedens autẽ, quod conditio non euenerit, probatur: quia velle aut nolle conſiſtit in animo, qui nõ melius q̃ verbis declarari põt: cum ad hæc inſtituta ſunt verba, vt mentis intrinſeca manifeſtẽt. ff. de ſuppellect. le. l. Labeo. & quod no. 1. q. 1. c. dedit, propterea dicimus ꝙ verba deſeruiunt intentioni. de verborum ſignifi. c. intelligentia. cum concord. quando enim de non voluntate alicuius quæritur, non aliter conſtare poteſt niſi demum interueniẽte requiſitione vel proteſtatione illius, ſm Archi. de offi. deleg. c. cum plures. libr. 6. ſuper verbo, impediri. in fi. & videtur ꝙ neceſſaria ſit trina requiſitio: vt not. per glo. in Clemen. dudum. de ſepul. in verbo, requiſiuerunt. niſi in caſibus, in quibus vnica requiſitio ſufficit, vt not. per glo. in Clement. 1. de decimis. ſuper verbo, factam. Item quod committendo alteri dicatur poſſe, probatur, nã in omni actu qui poteſt per alium perfici, quis dicitur poſſe, ſi per alium poteſt quòad iuris effectum: alioquin repugnantiam manifeſtam implicaret, Si dicerem, de iure poſſum & per me
a ipſum a & per alium facere. & licet de facto per me non poſſim, per alium tamẽ poſſum, ergo verum eſſet dicere ꝙ non poſſum abuſiua foret iſta concluſio. Quod demonſtro tali ratione. In omni enim actu eliciendo, oportet, vt ibi adſit poteſtas iuris & facti: alioqui altero deficiente, talis actus de iure non ſubſiſtit. vt in d. c. ſciſcitatus. de reſcrip. & omnis actus a potentia egreditur ſm Io. Mo. de regul. iur. c. actus. libro 6. Modo ſic fingamus, ꝙ delegatus Papæ ſolus & inſolidum datus de facto impeditus alteri ſubdelegat: ſi ſubdelegatus procedit, nullus dubitat quin proceſſus teneat alio non obſtante: iſte
s enim proceſſus iuris interpretatione attributus ſubdeleganti, iuxta regulam, qui a p
ſ alium facit. de regul. iur. lib. 6. Nunc arguo ſic. aut factum dicetur ab eo, qui nõ potuit,
& hoc eſt falſum: quia ſecundum hoc non teneret, vt ſupra probaui: ergo factum dicitur ab eo, qui potuit: ex quo ſequitur, ꝙ li-
2 cet ille, qui non per ſe, per alium tamen potuit, potuiſſe dicitur: alioquin adhuc aliud abſurdum ſequeretur: videlicet, ꝙ Delegatus Papæ ſuper articulo per alium explicabili, ſi eſſet de facto impeditus, non tamẽ adeo quin poſſet alteri committere, non committendo excuſatus eſſet, quod eſt falſiſſimum. Quod hoc ſequeretur probo, nam ſm textũ is qui per alium põt, non poſſe dicitur, ſi per ſe non poſſit: ſed vltimo poſſe nemo cogitur ergo, &c. Concludendo ergo ꝙ interdum iſtud non poſſe refertur ad perſonam onerati excuſandum, ita ꝙ obligatus eſt omnino per ſe facere, ſi poteſt: & tunc bene põt fieri diuiſio, vel ſeparatio talis: videlicet ꝙ iſte non poteſt per ſe, & poteſt per alium: & ſic poteſt, & non poteſt aliq̃ñ refertur ad iuris effectum: & tũc talis ſeparatio non cõuenit: quia nõ tunc eſt verũ dicere ſimpliciter, hoc

poteſt,

poteſt, vel non poteſt, quia ſi nec per ſe vel p alium pót, verum eſt dicere ꝙ non poteſt. ſi autem per ſe vel alium, verũ eſt dicere ſimpliciter, iſte poteſt. in regula in alteruatiuis. Committendo igitur executor alteri vices ſuas, mandatũ Apoſtolicũ exeqtur cum eſſe ſtu, ſiue de facto in propria pſona poſſit, ſiue nõ poſſit: quia de hoc nõ eſt grauatus, vt omnino ſi poſſit, ipſe faciat, dummodò maliotiosè ſe nõ exoneret. Ex quo ergo nõ eſt impeditus in cõmittendo, imò committere poteſt, & de facto cõmittit, verificatur vtrumque: videlicet ꝙ vult, & pót, ex quo de facto pót, id qđ de iure poteſt. Illa aũt clauſula, per quã in euentũ, quo nõ poſſet, aut nollet, alij facerent, dẽt intelligi, qñ caſus eſſet quantum ad non poſſe de iure vel de facto, nec p ſe nec per alium poſſet: puta, quia excõicatus, vel aliter inhabilis, eſſet cõmittendum de iure: ſed qñ tale impedimentum cõcernit poteſtatẽ ſubdelegãdi, tũc ſine dubio pót liberè alteri committere vices ſuas, & hoc meo iudicio clarè voluit gl. in d c. cum plures. ſuper verbo, recuſaret. ibi, & qđ dixi de delegato impedito collegã hoc caſu poſſe procedere, verũ intelligo, niſi ille, q inchoauit ſubdelegatũ daret. Et ſic per d. glo. hr̃, ꝙ collega qui habet iuriſdictionẽ ſpecialẽ & in euentum quo alter nolit, aut nõ poſſit, illo principali ſubdeleganre nil pót: quoniam ſufficit quòd per alium poſſit, vt dixi.

ADDITIO.

a Per meipſum. Adde ꝙ vbi agitur de acquirendo, & ſic de lucro captando, in quo vertitur adminiculũ acquiſitionis, qui per alium facit, ipſe propriè facere vr̃. tex. eſt ſing in l. certè, ff. de precar. ſm Bal. in l. vnic. §. ne aũt. C. de caduc. toll. & Iaſ. in §. 1. col. fi. Inſtit. de actio. quod not. ad hoc, videlicet, quòd quis dicitur poſſe per ſe, quod per alium.

3 A.M.P. Cum iſta decif. † concordat Aeg. dec. 8. hoc. titulo. vide tñ totam deciſionẽ ad longum, quia arguit ad partes, & optimè declarat omnia, & præſertim † illã clauſulam,
4 Si nollet, vel non poſſet, quæ differt ab alia, Quòd ſi non omnes, &c. de qua in fine pcedẽtis deciſio. Et fundamentum principale eſt, ꝙ licet dicat ſe impeditũ, alij procedere non poſſunt: quia non dicitur verè impeditus, quia p alium poteſt actum expedire, vt hic.
5 nam † illa verba, Si nolit, vel non poſſit, alij faciant, intelliguntur, ſi per ſe, vel alium nolit, & ponitur in deciſion. ad longum caſum in terminis. videas per te, & vide in propoſito Aegid. 12. de conceſſ. præben. vbi dicit ſi ſtante hac clauſula expectans ſtetit per quatuor annos, quòd non præſentauit, & tunc epiſcopus erat abſens, an tunc dicatur non poſſe ad hoc vt alij poſſint conferre, & ſentit quòd ſic, & vide aliquid per Fely. in cap. ſciſcitatus, de reſcrip. in fine.

EPITOMAE.

Executor non committit executionem adhuc ſibi non commiſſam, & idem in delegato.

SVMMARIVM.

1 *Executor & delegatus iuriſdictionis exercitium non recipiunt, niſi a tempore præſentationis cõmiſſionis.*

2 *Executor tam gratiarum quam ſententiarum eſt delegatus.*

3 *Iudex vel executor non ſubdelegat cauſas ſibi committendas.*

4 *Executor non poteſt aliquid facere ante præſentatas ſibi literas.*

DECISIO VI. aliàs 242.

SI vnus ex tribus executoribus datis impetranti in forma pauperum cum clauſula, Quòd ſi non omnes, &c. det poteſtatẽ alicui omnes gratias auctoritate Apoſtolica ſibi commiſſas, & committendas purificandi, & prouidendi, ac omnia & ſingula faciendi, quæ ſibi incumbunt: licet huiuſmodi ſubdelegatus poteſtatem habeat quòad gratias tẽpore ſubdelegationis delegato commiſſas: tñ quòad committendas poſtea nullam habet poteſtatem: quia quod nondum habuit, cõmittere non potuit. 1. q. 7. cap. Daybertum, de iure patronat. c. quod autem, de reſcript. c. final. de offi. ord. c. 1. lib. 6. & ibi per Io. Mo.
1 delegatus † enim exercitium iuriſdictionis non recipit, niſi à tempore præſentatæ, & receptæ commiſſionis. de reſcript. c. paſtoralis,

in fi.de app.c.ſuper eo.2.in fi.per Innoc.in c. ex conqneſtione.de reſtit.ſpol.per Arch.in c.is qui.de procur.in 6.& argum.in l.2.C.de his qui ve.ætа.impe.Et ideo niſi ante omnia fiat præſentatio reſcripti proceſſus eſt null⁹, etiam ſi ſcit ſe eſſe delegatũ:ita ꝙ iſtud non eſt ratione ignorantiæ, ſed quia ſua iuriſdictio pendet ex productione reſcripti, qđ eſt notandum ſm Bald.in l.falſus.C.de furt.Et quòd ſit delegatus & non ordinarius, patet:
2 quia † omnis executor tã gratiarum, q̃ ſententiarum delegatus eſt, & delegati iuriſdictione in proceſſibus faciendis vtitur, & nõ ordinaria.de præbend.c.pro illorum.& c.dilectus.& c.fin.de conceſſ.p̃bend c.propoſuit.& eo.ti.c.executor.& c.ſi capitulo.& c.ſi ſoli.lib.6.& de offi.delega.c.cum plures.& c.ſi ſuper.& c.is cui.lib.6.& eo.tit.in Clem.c.iudices.& pro hac parte faciunt notat.per Io. Mo.in c.ſi confirmationem.de elect.li 6 Sed notata ibidem per Io. Andr.in nouell.faciũt in contrarium:quæ tñ intelliguntur, quãdo ordinarius committit cauſas, ſiue negotia futura expedienda iure proprio: ſecus ſi alieno, vt in caſu propoſito.ergo.Idem tenet Io. Mo.in c.Romana.de offi.ordi.lib 6.& Paul. in Clem.1.de heret.in gl.ſi inquiſitoribus.in Clemen.idem Guil.in Spec.tit.deleg.§.excipi poteſt.ver.quid ſi committentes.

A.M.P. Aliter, & clarius ſummari poteſt
3 hæc dec.videlicet, Si † executor gratiæ in forma pauperum det poteſtatem alicui omnes gratias auctoritate Apoſtolica ſibi commiſſas & committendas purificandi, ac prouidẽdi, & omnia faciendi, quæ ſibi incumbunt: licet talis ſubdelegatus poteſtatẽ habeat quò ad cauſas ſeu gratias tempore ſubdelegatio nis ipſi executori commiſſas: tamen quòad committendas poſtea, nullam habet poteſtatem: quia quod nondum habuit, committere non potuit. Cum iſta deci.concordat dec. vltima de offi.vicar.in antiq.& facit in ſimili decíſ.3.Biſig.co.tit.vbi, ſi epiſcopus cõmiſit vicario facultatem diſpenſandi in omnibus cauſis, tam ordinaria auctoritate, quàm etiam Apoſtolica ſibi commiſſis, & cõmittẽdis, vicarius nihil poterit in poſtea cõmittendis. Et ad materiam iſtam vide Fely.in cap. qm̃.colum.2.de reſcript.& in c.fin.§.cæterũ. de offic.delega. Et dum deciſi.conſiderat, ꝙ
4 † executor nihil facere poteſt, niſi poſt præſentatam ſibi commiſſionem, vel gratiam, vide infra decíſ.19.de conce.præbend.& in propoſito infra de procur.deci.7 vbi dicitur quòd procurator non poteſt exercere ante acceptationem mandati.

E P I T O M AE.

Proceſſus duorum executorum ex tribus datis cũ clauſula, Quòd ſi non omnes, &c.non valet, niſi conſtet de impedimento tertij.

S V M M A R I V M.

1 *Proceſſus valet factus ab vno, etiam non conſtito de impedimento, ſi verè impedimentum probetur.*

DECISIO VII. aliàs 243.

REtento prædicto themate, Si duo ex tribus prædictis executoribus datis cum clauſula antedicta narrando tertium collegam eorum abſentem, notoriè procedant in negotio eis commiſſo, proceſſus eorum non valet, niſi aliter conſtet de impedimento, & abſentia collegæ, de quo debet conſtare per literas, vel nuncium: vt in c.prudentiam.de offic.deleg.aliàs daretur occaſio figmentis, quod non eſt tolerandum.

A.M.P. De materia iſtius fuit dictũ ſup.
1 dec 4.ideo ad ibi dicta me refero, & dic † ꝙ ſufficit, ꝙ ex poſtea conſtet de impedimento: quia hic non requiritur, quòd conſtet à principio, & ſic ceſſant contrarietates.

E P I T O M AE.

Auditor extra Romanam curiam non ſubdelegat, niſi certum articulum: puta receptionem & examinationem teſtium, &c. & de conſenſu partium: & talis commiſſarius nequibit alteri committere vices ſuas, etiam ſi ad id partium voluntas ac-

ceſſerit. quia ſubdelegatus à principe, & delegatus ordinarij, non poſſunt alijs committere uices ſuas. Vel ſic, Delegatus ab Auditore in curia Romana etiam de partium voluntate recipiendum & examinandum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere vices ſuas. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus ab Auditore in curia Romana, etiã de partium voluntate ad recipiendum & examinandum teſtes in partibus, non poteſt alteri committere vices ſuas.*

2 *Delegatus ordinarij ad certam cauſam nõ poteſt ſubdelegare.*

3 *Subdelegatus delegati à principe non poteſt articulum cauſæ cognitionem requirentem ſubdelegare.*

4 *Subdelegare non poteſt auditor in Ro. Cu. pro teſtibus examinandis, ſi non eſſet bulla Inno.*

5 *Subdelegatus an ſubdeleget.*

6 *Subdelegare & committere vices ſuas, differunt.*

7 *Clauſula, Per vos vel notarium veſtrum.*

DECISIO VIII. aliàs 258.

1 SI auditor † datus in cã in curia Roma. de conſenſu partiũ cõmittat examinationẽ teſtium in partib. trib. perſonis ſine clauſula, Quòd ſi non oẽs, &c ſi vnꝰ ex illis cõmittat vni collegæ ſuo, vel alteri ẽt partib. conſentientibus, nõ valet ipſius commiſſio, nec teſtium receptio: quia pactũ priuatorum, &c. de fo. compet. c. ſi diligenti. Ego & aliqui mecum vacillando diximus multũ obſtare Cl. iudices, de off. del. quia non poteſt negari per illam Cle. quin receptores teſtiũ ſint iudices delegati, q̃ pñt delegare, & committere vices ſuas alteri vel collegæ. de offi. del. c. quá-
nis, & c. paſtoralis, & c. ſi per qõnũ, §. porro.
Sed prædicti ſunt huiõi: ergo, Rñdebatur per
2 diſtinctionem. † Aut Auditor p̃dictus com-
a miſit p̃dictã receptionẽ vt ordinarius. *a* aut vt delegatus. Si vt ordinarius, tunc ſtat regula, ꝙ delegatus ordinarij ad certã cauſã non põt ſubdelegare: q̃a hoc eſt priuilegiũ conceſſum delegatis à principe. C. de iu. l. a iudice. & de appellationib. c. cum cauſã, & in dictis iurib. ſuperius alle. Aut Auditor facit p̃dictam cõmiſſionem vt delegatus à principe: tunc iterum ſtat regula, ꝙ ſubdelegatus
3 † delegati ẽt à principe ſubdelegare nõ põt articulũ cauſæ cognitionẽ req̃rẽtẽ. prout legit. & no. in d. cum cauſam, & i c. cũ Bertol. de re iu. per Inn. & Hoſt. in d. Cle. iudices, per oẽs ſcribentes, & in Spec. ti. de deleg. §. j. ver. ſed nunquid ſubdelegatus, ſic quocunq; caſu poſito non valuit dicta cõmiſſio, nec conſenſus partium potuit ipſis hãc poteſtatem dare: licèt valuiſſet conſenſus earum, ꝙ ex-
b tra locum *b* eis deputatũ cognouiſſet, & citaſſet, per §. in nullo quoque. de reſcr. c. ſtatutum, lib 6. Ego verò prædictam receptionẽ libenter ſaluaſſem, ſi potuiſſem, pp magnas expenſas factas in remiſſione reportata p dictũ Inn. in c. cũ cauſam. de teſtib. q̃ di-
c cit, ꝙ partes *c* atteſtationes inualidas & nullas poſſunt tacitè & expreſſe ratificare, licèt de tacita ratificatione vacillet. Sed fuit mihi reſponſum, ꝙ hoc dictum poſſet procedere poſt receptionem factam à vero iudice, licèt alias nulliter. Sed q̃a hic fuit defectus in recipiente, ergo fundamentũ, & c. 1. q. j. c. cum Paulus. de preſ. non bap. c. veniens.

ADDITIONES.

a Vt ordinarius. Auditor ſacri Palatij quã iuriſdictionem habeat an ordinariã an delegatam vide Fel. in rub. de reſcr. col. 2. verſ. hos aũt quinque caſus. Et quid de alijs Auditorib. Curiæ vide glo in Cle. auditor. de reſcri. Et an Auditores Rotæ habeant authoritatem legis condendæ, ita vt ſñia lata contra deciſiones Rotæ ſit nulla, vide per Car. in c. paſtoralis, de fi. inſtr. & ibi Fel. verſi. & idem eſt deci. Rotæ. Præp. in c. cum cauſam, co. 4. ver. 3. quæro extra de appe. dec. 14. inc. ſi epiſcopus committat. inf. hoc ti.

b Locum. Adde deci. 30. anci. ex hoc & pp̃ter primum. ſup. de reſcr.

c Partes. Adde Fel. in c. tuos. de teſtib.

A.M. P. Hæc diuiſio eſt ſatis clara, & ſm ſummarium eſt ſatis bonum: primum autẽ ſummarium eſt intricatum. Nota igitur pri-
4 mò, ꝙ † Auditor in curia non poteſt ſubdelegare iudices ad recipiẽdum, & examinandum teſtes in partib. niſi de cõſenſu partiũ, ratio-

rationem habes per Aeg.deci. 9.de offi.leg.
& hodie idem eſſet, quia eſſent decernendæ
remiſſoriæ ſub plumbo per Papã, niſi hſem⁹
bullam Innocentianam & ſic iſta deciſio ho
die parum valet. Nota ſecundò hic q̃ dele-
gatus ordinarij non ſubdelegat, vt ſu.deciſ.
5 4. Nota tertiò, q̃ † ſubdelegatus delegati ẽt
à principe non ſubdelegat articulum cauſæ
cognitionem requirentem. Nota quartò, q̃
ex quo hic non erat clauſula, Quod ſi non
omnes, de qua ſupra deci.4. q̃ vnus ex ſub-
delegatis non potuit alteri cõmittere vices
ſuas, ẽt de cõſenſu partium: ſi autẽ hic fuiſ-
ſet dicta clauſula, tunc quilibet procedere
potuiſſet, cũ in tali caſu non requiratur ſua-
delegatio: quia ſatis eſt, q̃ vnus ſit impedi-
tus, vel aſſerat ſe impeditum: vt in c.prudẽ-
tiam, hoc tit. Dum autem iſta dec.dicit, q̃
6 † ſubdelegatus ab ordinario non poteſt alte
ri committere vices ſuas, ẽt circa receptio-
nem & examinationẽ teſtiũ; & vide ſuprà
dec.3. ſcias tñ, q̃ licèt delegati ordinarij nõ
ſubdelegent, nec cõmittẽt alteri vices ſuas:
quia ordinarius non põt hoc concordare, tũ
ſicut ſubdelegatus à delegato principis põt
cõmittere alteri vices ſuas, non tñ ſubdele-
gare: ita iſte dẽt vices ſuas cõmittere poſſe,
p̃ſertim circa nudũ miniſterium, vel ſaltem
tacitè, dicendo ſe impeditũ: quia tunc non
dr̃ ſubdelegare, vt ſentit iſta dec. ſi.n. hic fuiſ
ſet clauſula, Quòd ſi non oẽs &c. nullũ fuiſ-
ſet dubiũ: & idem ſi fuiſſet appoſita clauſu-
la in remiſſorijs apponi ſolita, videlicèt, Q̃
7 † per vos, vel notarium veſtrum fidũ ad hoc
deputandũ, licèt ſi hoc caſu pars proteſtet,
q̃ volt teſtes examinari præſente iudice, ip-
ſe debeat interuenire: vt ſuo loco dicemus.

EPITOMAE.

Collector eſt negotiorum geſtor Cameræ Apoſtolicæ & poteſt de iure plures ſimul in eadem ciuitate, & diœceſi ſubſtituere ſubcollectores: ſed eius poteſtas eſt reſtricta, quòd vnum duntaxat ſubcollectorem conſtituat, reuocando vnum, & dando alium: ita quòd ſemper unius remaneat, non plures.

SVMMRIVM.

1 *Subcollector Cameræ Apoſtolicæ habens poteſtatem limitatam deputandi in eadem ciuitate, et diœceſi vnum ſubcollectorem duntaxat, an vigore dictæ poteſtatis, poterit plures ſucceſſiuè deputare.*

2 *Geſtor negotiorum habet poteſtatem à lege plures etiã ſimul ſubſtituendi ante & poſt li. cont.*

3 *Collectores poſſũt vnum tantum ſubcollectorem deputare in qualibet ciuitate & diœceſi.*

4 *Procurator vel collector habens facultatem deputandi vnum loco ſui, poteſt vnum deputare: & reuocato illo alium deputare.*

5 *Subſtitutio ſecunda an operetur reuocationem primæ?*

DECISIO IX. aliàs 265.

1 SI collector habens poteſtatem à Papa col
ligendi, recipiẽdi, & quittandi pecunias
Cameræ Apoſtolicæ debitas in certis locis,
& regnis, per ſe, vel alios. cum hac limitatio
nes, videlicèt, q̃ niſi vnũ ſubcollectorẽ dun-
taxat in ſingulis ciuitatib. & diœceſib. poſ-
ſit conſtituere: põt ſucceſſiuè plures diuer-
ſis tpibus ſubcollectores deputare: ita q̃ ſp,
niſi vnus remaneat in qualibet ciuitate &
diœceſi. Et conſtituendo ſcm, vr̃ primũ taci
te reuocare, licèt de huiuſmodi reuocatio-
ne in ſecũda cõſtitutione nullã fecerit men
2 tionẽ. Rõ † primi dictũ eſt, quia negotiorum
geſtor à lege hẽt poteſtatem, nedum vnũ,
ſed plures ſimul, & nedum poſt, ſed ẽt ante
litis conteſtationẽ ſubſtituendi: vt legitur
& no.in c. 1.de proc.lib.6.verum, quia dict⁹
collector negotiorum geſtor Cameræ Apo
licæ eſt, & poſſet de iure ẽt plures vna vice
deputare ſubcollectores, niſi eſſet, vt præmit
titur, limitata poteſtas: quæ quidẽ limitatio
reſpicit conſtitutionẽ fiendam, & de pluri-
bus ſimul, & vna vice. ergo. Præterea nõ eſt
veriſimile Papam voluiſſe ita latè impedire
per dictam limitationem poteſtatem colle-
ctorum ſuorum. Nam ſi primus & vnicus
deputatus eſſet inutilis, vel moreret, & col-
lector, apud quẽ adhuc remãſit poteſtas col
ligendi, nõ poſſet aliũ deputare negotiũ Ca
meræ nimis impediret, vel ſaltem differret,
quod non eſt præſumendũ Papam voluiſſe.
Et ſic dicebãt Domini plus põderandã men
a tẽ, quã verba. a de ver.ſig.c.præterea, & c.in
his.

hic.& c.intentionem Itẽ ponderauit dñs Ni
co.& benè ꝙ prædicta limitatio eſt facta ſi-
ne inhibitione decreto: ergo ſi prædictus col
lector plures ẽt ſimul deputaret: dixi, ſub du
bio fortè, huiuſmodi deputationẽ valere, de
præb.c.inter cætera,& dilectus. Pro hoc etiã
alle.vnam no.Io. An.in Clem.vni. de ſeque-
ſtra.ſuper ver.nullatenus. & dñs Aegi.aliam
Cle. 1.de iure pa. poſt prin. Pro ſecũdo dicto
allegabant multa iura de tacita reuocatiõe
procuratorũ & iudicum. de proc. c.non in-
iuſtè. & c.ſi quem,& c.licet eo.titu.lib 6. de
offic.dele.c.quamuis,& c.ſi delegatus, eo.li.
Prætereà præſumendum eſt ex mente con-
ſtituentis, ꝙ conſtituendo ſm, voluerit ip-
ſum oi modo,& forma meliori, quibus po-
tuit, deputare: iuxta poteſtatem ſibi tradi-
tã, ſm quam non potuit hře duos ſubcolle-
ctores: ergo &c. Etſi contrarium ſenſiſſet,
vel voluiſſet: ſua conſtitutio nihil valuiſ-
ſet: quia formam mandati non ſeruaſſet. de
reſcr.c.cum dilecta, ff.man.l diligenter. er-
go vt potius res valeat quàm pereat, ſic eſt
interpretandum.de verb.ſig.c.abbate.

ADDITIO.

a Verba. Adde ꝙ ſi conſtat de mẽte, verba nõ
curamus.l.qm indignum, l.teſtamentum, &
ibi per Bal.C.de teſt. ſic ẽt mẽs teſtatoris ma
gis inſpicitur, q̃ verba teſtamenti. l. cum vi-
rum, C.de fideic.l.3.de iure deli. Bal.in l.pre
cib.col.x.C.de imp.& ali.ſub.& per An.Bar
ba.in conſ.inci. Spectabilis ac generoſus mi
les.quod eſt conſi.45.Alex.in 4 vol.

A.M.P. Iſtud ſummarium ponit factum
3 ſatis clarum: nam † licèt de iure negotiorũ
geſtor, vel procurator datus ad negotia poſ-
ſit ſubſtituere, ẽt ſi non detur facultas in ſpe
cie, ut in c.1.de proc lib 6.& ſic cũ iſte depu
tatus fuiſſet collector ſtando in ſimplicibus
terminis deputationis, ipſe potuiſſet plures
ſubcollectores eodem tpe ſubſtituere, tñ Pa
pa, vel Camerarius in ipſa deputatione, vel
per regulam cancellariæ ſm Fel.in c.cum di
lecta.de reſc.in 3.col.j.amplia nu.56. reſtrin
xit facultatem iuris cõis, ꝙ non poſſet, niſi
vnum duntaxat in ſingulis ciuitatib.& diœ
ceſibus conſtituere. Stante hac limitatione
4 modo dubitatabatur, † an poſtq̃ ſemel vnũ
deputauit, poſſet eum reuocare,& alium in
in eadẽ ciuitate ſubſtituere: Et determina-
tum fuit ꝙ ſic. Ratio dubitandi fuit, qa cũ
facultas eſſet tm deputandi vnum in quali-
bet ciuitate: hoc modo videbatur duos vel
plures deputare in eodẽ loco. Rationẽ verò
dicendi videas hic per te legendo deciſionẽ.
Sentit ẽt deci.iſta, ꝙ ex quo limitatio, & re
ſtrictio prædicta non habebat decretum irri
tãs, valuiſſet deputatio plurium, vt ẽt ſentit
Fel.in loco ſupra alle. Quò autem ad ſecun
5 dam partem deci.ꝙ † per ſubſtitutionem v-
nius alter cenſeatur reuocatus, non vr̃ hæſi-
tandum.infra de proc.ſuper deci.2.& aduer
ad id quod dicit Fel. ꝙ facultas eſt reſtricta
per regulam: quia benè per regulã reſeruan-
tur tantum beneficia vnicorum ſubcollecto
rum: ſed non dicitur in ea ꝙ non poſſint
plures deputari,

EPITOMAE:

Licèt poteſtas principalium colle
ctorum debeat probari per literas,
poteſtas tamen ſubcollectorum per
teſtes probari poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Collectorum poteſtas debet per literas probari: ſubcollectorum autem per teſtes, 4. & 5.*
2 *Subcollectores non dicuntur iudices, ſed negotiorum geſtores.*
3 *Princeps non committit legationem ſine ſcripto: ſed priuilegium, & cauſæ delegationem.*
6 *Remiſſoria non datur quando materia põt probari per ſcripturas.*
7 *Priuilegium datur à principe ſine ſcriptura.*

DECISIO X. aliàs 266.

DIxerunt & concluſerunt omnes Domi-
ni in eiſdem conſilijs, prout etiam in
1 quibuſdam alijs concluſerunt, † quòd li-
cèt commiſſio, ſiue poteſtas principalis col
lectores deputati per Papam eſſet, & ſit pro-
banda per literas: C. de manda. princip.
l.vnic & de officio delega. capitu.cum in iu
re.& in extrauagan. Bonifacij, iniunctæ.ta-
men commiſſio ſubcollectoris, & eius po

teſtas

teſtas, ac exercitiũ poſſet probari per teſtes, qui fuerunt præſentes tempore commiſſionis ſibi factæ. contra quod etiam alleg. not. in dicto c. cum in iure. per Inno. & in c. ſi a ſubdelegato. per Arch. Quia ſicut ſubdelegationes
a nes a iudicem ſubdelegatorum ſunt probandæ per literas: ita & huiuſmodi conſtitutiones ſubcollectorum. Ad quod reſpõdebatur,
2 †ꝙ huiuſmodi ſubcollectores non eſſent iudices, ſed adminiſtratores ſiue negotiorum geſtore, de quorũ poteſtates põt conſtare per teſtes. Sed quicquid ſit tam collectores, quã ſubcollectores habent poteſtatem compeſcendi partem, ſiue partes, & contradictores & rebelles: ergo non ſunt nudi adminiſtratores, nec negotiorum geſtores: ſed ſunt compulſores cum certa poteſtate eis tradita, de qua meo iudicio debet conſtare per literas, & non per teſtes, per iura ſuperius allegata. Præterea, quia hodie ſecundum ordinationem domini noſtri Gregorij Papæ moderni, nomina ſubcollectorum debent mitti per collectores Cameratio, & ſcribi ad librũ Cameræ: ergo ad illum librum meo iudicio dicebam recurrẽdum, & non ad dandum remiſſionem ad probandum per teſtes extra curiam ſine ſpeciali mandato Papæ: ꝙ tamẽ dominus Vrbanus Papa ſextus facilius conceſſit tempore ſchiſmatis.

4 A. M. P. Deci. †iſta ceſpitat, nec bene videtur firmare pedes: tamen pro dec. facere videtur dec. 5. ſupra de off. vica. vbi commiſſio admittendi reſignationem data per epiſcopum ſuo vicario poteſt probari per teſtes: vide tamen Bellenzi. in tract. de charita. ſubſi. q. 3. vbi late examinat materiam huius dec.
5 & diſtinguit, †qñ agitur de probanda facultate, ad effectum, vt ſoluere debentes, caute ſoluant, & tunc requiritur ſcriptura: qñ aũt agitur ad effectum probãdi reſeruationem,
6 tunc ſufficiunt teſtes. Aduerte tñ, ꝙ †hic probatur remiſſoria, vt in ver. præterea. & dicit eam non eſſe dandam: quia poterat haberi recurſus ad libros cameræ, quo caſu in veritate non datur remiſſoria, vt in dec. 46. de teſti. in antiq. ſed etiam non debuerant admitti teſtes in curia ꝑ no. in c. cum in iure hoc titulo. & ſup dec. 5. de off. vicar. De materia aũt ſubcollectorum videbis ſeper dec.
7 9 inf. de præb. Et nota ꝙ †princeps ſine ſcriptura dat priuilegiũ, & delegat cauſam: ſed non committat legationem ſine ſcripto. iuxta glo. in c. inſtitutionis. 25. quæſtio. 1. quod tamen non credo ita ſimpliciter procedere, & vide Fel qui ſimpliciter tranſit cum iſta dec. in c. in noſtra. de reſcr. nu. 22. dec. vero 5. de offi. vica. non obſtat per rationes quas poſui ſupra de reſc. dec. 27. in fi.

DECISIO XI. alias 343.

Similis eſt deciſ. vltimæ. ſup. de reſcri. & ibi eam vide.

EPITOMAE.

Executoris poteſtas dati ad prouidendum, ſi ita inuenerit eſſe, &c. nõ expirat morte Papæ reintegra.

SVMMARIVM.

1 *Intellectus c. ſi ſuper. de offi delega. lib. 6. & c. ſi cui. § ſecus. de prabend eo. lib.*
2 *Executoris mixti poteſtas non expirat morte Papa.*
3 *Clauſula, Si inueneris, ſi repereris, & ſi tibi conſtiterit.*
4 *Gratia quando expiret per mortem Papa.*

DECISIO XII. alias 349.

SI Papa mãdet alicui executori vt vocato poſſeſſore certi beneficii, & alijs qui fuerũt euocãd., Si eſt ita, vel ita eſſe inuenerit, prouideat Titio de dicto beneficio, ꝙ idem Titius expoſuit Papæ certo modo vacare: & Papa moriatur re integra ante præſentationem, & receptionem dictarum literarũ: dubitatur vtrum expirauit per obitum Papæ poteſtas executoris antedicti. Et dicebat maior pars Dominorum, ꝙ non alleg. t. ſi ſu
a per gratia a. de offi. deleg. lib. 6. quia ex quo gratia durat, durabit etiam poteſtas executoris, vt ibi. Aliqui debeant contrarium, & alleg. pro ſe c. ſi cui. §. ſecus. de præben. lib. 6. vbi dicit tex. ꝙ ſi pro prouiſione faciẽda certæ perſonæ ſit data poteſtas alicui executori, illa expirat omnino, ſi concedens re integra moriatur: & ſic eſt in ꝓpoſito: ergo. &c. Ego vero dicebam, ſalua correctione, quod in caſu noſtro non haberet locum, nec c. ſi ſuper.

per. nec c. ſi cui. ſed iura quæ dicunt, ꝙ mortuo mandatario expirat mandatum re integra, locum ſibi vendicat. Inſ. mand. § recte. de off. dele. c. licet. & c. gratum. Et reſpondi ad c. ſi ſuper. ꝙ illud loquitur in executore mero, qui ſine cauſæ cognitione poteſt procedere & prouidere: cuius poteſtas durat etiam mortuo mandatore, ex quo gratia durat. ſed in caſu noſtro nõ eſt merus executor, ſed iudex delegatus habens neceſſario vacare partem, & cum cauſæ cognitione procedere ad prouiſionem faciendam: vt in c. exhibita de iudi. de reſc. c. ex parte. & c. olim. & quia hoc non fecit, imo nec literas recepit, vt ponitur in themate, nõ video quõ poſtea mortuo mãdatore potuit procedere ad executionẽ mãdati requirentis cauſæ cognitionẽ. Nec obſt. ꝙ ſi gratia durat, ergo poteſtas executoris. Nam ſicut per mortem executoris, ita per mortem mandatoris expirat mandatũ, pro, ut legitur & no. in d. c. licet. Sicut igitur mortuo mandatario, ſiue executore, impetrans, cuius gratia adhuc durat, neceſſe habet recurrere ad mandatorem: puta ad Papam pro alio executore: prout legitur & not per Inn. in c. cum dilectus de iu. pa. de exceſ. prçl. c. inter dilectos. & per Arch. de reſcrip. c. tibi qui. lib. 6. ita & in caſu ꝓpoſito, mortuo mãdatore, licet gratia duret, recurrat ad ſuum ſucceſſorem pro nouo iudice ſiue executore ſibi concedendo, c. ſi cui. nec iudicio etiam modicum facit, quia loquitur qñ mandatur prouidere certæ perſonę, & de incerto beneficio vacaturo. Sed in caſu noſtro mandatur prouideri certæ perſonæ, & de certo corpore beneficij certo modo vacante, & non vacaturo, quod multum põderauerunt primi Domini dicentes, & aſſerentes, ꝙ hoc c. ſi cui. 2. reſpon. nihil facit ad propoſitũ, ꝙ loquitur in gratia facienda, & non facta, quæ eſt ſolutio omnium Doct. & illorum duorum capitulorum quæ videntur contraria, & bene dicunt, & ſtarem cum eis, ſi Papa prouidiſſet, & ſine cauſæ cognitione prouideri mandaſſet de certo corpore beneficij vacantis certę perſonæ: quia tũc mortuo Papa adhuc duraret poteſtas executoris, & procederet d. c. ſi ſuper. Sed in caſu noſtro Papa nõ prouidit, ſed cũ cauſæ cognitione, & iuris ordine ſeruato, quod innuunt verba, Si eſt ita, & Vocatis vocandis, per iura ſupra per me allegata, prouideri mãdauit. ergo re integra poteſtas non executorum, ſed iudicum delegatorũ re integra mortuo Papa expirauit arg. iuriũ ſuperius allegatorum. In qua opinione fuit dominus Cardinalis ſancti Angeli, qñ erat Auditor: prout dominus Rob. retulit nobis.

ADDITIONES.

a C. ſi ſuper gratia. de intellectu huius capi. vide Pet. de Anchar. in conſ. poſito in reportatis per Anton. de Butrio in Cle. literas. poſt repetitionem. de reſcript. & per eundem & per Antonium de But. in Clem. Auditor. de reſcrip.

A. M. P. Fundamentum totius deciſionis noſtræ eſt, ꝙ hic requiritur cauſæ cognitio & iuris ordo, propter illa verba, Si eſt ita, vocato poſſeſſore, de quibus vltimis verbis non fit mentio in ſummario, & ſunt maximæ importantiæ: quia † clauſula Vocatis vo-
2 candis, ſemper facit executorẽ mixtum: ita ꝙ pars debet iudicialiter audiri: vt per Felynum in c. de cætero. de re iudicata. nu. 10. & præſertim, quia vltra illa verba, vocato poſſeſſore, ſequuntur alia verba, videlicet, vel
3 ſi inueneris, quæ etiam important ſemper parte citata, quicquid dicatur de verbo repereris, ꝙ id non importet, vt dicunt deciſiones decimaquarta & decimaquinta, de dolo & contumacia. in anr. quod idem operatur verba, ſi conſtiterit, ꝙ verbum, inueneris. licet in deciſione decimaſexta ibidẽ dicat, ꝙ in cauſis modicis non importat partis citationem: circa quas clauſulas vide deciſionẽ Aegid. 4 de verbo. ſign. deciſ. 6. de præb. & deciſione 12 de off. deleg. vbi modicam facit differentiam inter inuenire, & reperire, imo ponit vnum pro alio in d. deciſ. 12. & vide de reſcrip. in antiq. 21. & Lapum alleg. 15. 61. 103. & 127. & Felynum in c. 2. de de reſcip. in prin. nu. 5. qui dicit non eſſe differentiam inter inuenire, & reperire. & Staph. dũ tract. de literis iuſtitiæ. fol. centeſimo ſeptuageſimonono, verſi. ſecus forte. & in alia impreſſi. 132. & facit deciſ. 16. infra de iud. vbi etiam vide aliquid de hoc. De hac materia
4 autem † qñ gratia expiret per mortem Papę, videas infra ſuper deciſ. 18. de praben.

EPITOMAE.

Auditores inter ſe cauſas ſibi ipſi remittunt,

remittunt, vbi eſt dubium de iuriſdictione: & tenet proceſſus per illũ cui remiſsio facta fuit. Vel ſic, Si vnus auditor cauſam alteri remittat, ualet remiſsio: & ſi poſt remiſſionem huiuſmodi procedat, ualet proceſſus. h. d.

S V M M A I V M.

1 *Auditores poſſunt ĩ dubio iuriſdictionis ſibijpſis cauſas remittere: & proceſſus per illum, cui facta eſt remiſſio, tenet.*
2 *C. ipſo iure de reſcript. non habet locum in Auditore in curia impetrato & dato.*
3 *Auditores ſibijpſis cauſas remittunt: & antealius acceptet, a remittente non abdicatur iuriſdictio.*
4 *Cauſa quando remittuntur ad cancellariam.*
5 *Reſcriptum ſubreptitiu iuriſdictionem tribuit.*
6 *Proceſſus factus coram duobus valet parte non opponente.*
7 *Iudex qui remittit cauſam ad ſuperiorem, non poteſt poſtea procedere: ſecus ſi remittat alteri iudici.*

DECISIO XIII. alias 362.

SI cauſa committatur duobus Auditori-
1 bus, † & vnus alteri deferendo cauſam remittat: & ille dominus cui deferebatur, remittendo ex aliquo motiuo eãdem cauſam Auditor ſibi deferenti remittat: & ille vlterius in cã procedat: fuit dubitatum vtrum proceſſus eius valuit? Et videbatur prima facie, ꝙ nõ, quia ſicut per delegationem iudex perdit iuriſdõnem, vt in c. cum appellationibus friuolis. de app. lib. 6. ſic & per delationẽ ſiue remiſſionem. de ap. c. intimaſti. de offi. le. c. licet. lib. 6 Fuit determinatum per oẽs Dños cõtrarium: tum quia Auditores ſacri palatij habent iuriſdõnem habitu, & cẽſen
a tur quaſi ordinarij: *a* ita ꝙ commiſſiones q̃ eis fiunt, nõ ſunt niſi diſtributiones. Hinc eſt,
2 quod c. ipſo iure. † de reſc. lib. 6. non habet ipſum in Auditore in curia impetrato & dato, & ideo vnus põt deferre alteri. ar. notariorum in Cle. auditor. de reſc. & in Spe. titu. de auditore. §. 1. facit pro ſecundo, videlicet ꝙ vnus deferre põt alteri. maxime ſi eſt concertatio. quis eorũ ſit iudex in illa cã, c. paſtoralis. cũ ibi no. de reſcri. tũ quia, licet reſcriptũ ſic ſurreptitium: tñ per illud datur iuriſdõ, nec eſt nullum, ſed ope exceptionis annullãdum. de reſc. c. cæterum. & c. ad audientiam. cum ibi not. tum quia in illa remiſſione primo facta, per primum Auditorem intelligebatur, ſiue intelligi debebat, ſi ille cui cã remittebatur, iuriſdõnem vigore commiſſionis ſibi præſentatæ habebat: ſed quia ſibi videbatur, prout & verũ erat in facto, primum Auditorẽ remittentẽ latiorẽ cõmiſſionem hře q̃ ipſe habebat: idcirco eandem cãm, & partes ad ipſum remittebat, prout debebat: quia primus iuriſdõnẽ quã habebat a ſe abdicare, & in alium traſfundere ſine licentia ſuperioris non poterat. ar. c. paſtoralis. de of. de leg. & c. ſuper qõnum. §. intentionis, & de reſti. ſpo. c. audita. Nec obſ. iura in contrarium alleg. videlicet. c. cum appellationibus. & c. intimaſti. & c. licet. quæ procedũt qñ cã trãſfertur per delationem, relationem, & remiſſionem ad examen ſuperioris: Tunc. n. de tali cã deferrens, remittens, ſeu referens aliter ſe de cætero intromittere non poterit, niſi p principem cã eadem ſibi remittatur. vt in d. c. cũ appellationib. in fi. & ſi poterit per principẽ cãm deferenti, & remittenti, qui ex toto deſierat eſſe iudex, remitti, vt ibi multo fortius per Auditorẽ, qui forte nullam, vel ita latã poteſtatem in cã habebat, poterat, & debebat cã remitti primo Auditori ſibi pari & nõ ſuperiori, qui per ſuã remiſſionẽ non deſierat eſſe iudex, imo a ſe iuriſdõnẽ quã habebat, abdicare non poterat, remittendo alteri iudici, ſeu bene remittẽdo ad Cancel-
b larium dñi nři Papæ: *b* quia hoc eſt remittere ad curiam ſiue conſiſtorium ipſius principis: tunc. n. & ſi iuriſdõnem habuiſſet, illa totaliter in poteſtate ſuperioris transfuſa fuiſſet, per iura ſuperius alleg. & vide no. per Io. And. in nouel. in c. vt debitus. de appel.

ADDITIONES.

a Quaſi ordinarij. Adde an idem ſit in iudice delegato. per gl. ſing. in c. de cętero. in ver. extraordinariũ. extra de tranſactio. & ibi Cardin. qui dicit per illã glo. ꝙ iudex delegatus dr̃ extraordinarius, & non ordinarius. adde aliã gl. in c. qm̃ in verbo, ordinario. extra de probat. de auditore an dicatur ordinarius. vide deciſ. 60. incip. ſi in cauſa. & deciſ 61. incip. fuit dubitatum, & per me. inf. de appel.

Papæ.

Papæ. Adde ꝙ alias dicitur ad cancellariam
prout hodie ſeruatur. facit not. per Epiſco-
pum ſacramen. in pro reg fol. 4. antiq.
A.M.P. Summarium huius deciſionis nõ
3 comprehẽdit oĩa, quia dr̃ ẽt in dec. ꝙ † vnus
Auditor remiſerit cãm alteri Auditori, qui
noluit remiſſionem ex aliqua cã acceptare,
& ideo cãm eandem remiſit ad eũdem, qui
ſibi remiſerat, qui ſine alia commiſſione cę-
pit procedere. Quo ſtante dubitabatur an
valeret proceſſus, & ratio dubitãdi, erat q̃a
videbatur, ꝙ ille primus remittens abdica-
uerit a ſe iuriſdõnem remittendo, vt dr̃ in
c. cum appellationibus. & alijs concordanti
bus hic allegatis. Tñ reſolutum fuit, ꝙ per
iſtam remiſſionem non admittebatur iuriſ-
dictio, per rõnes, de quibus hic. Intellige tñ
iſta procedere, antequam ille, cui remiſit, ac
ceptaſſet remiſſionem, cępiſſet procedere,
vt dicit hæc dec. & Fel. in rub. de reſc. & in c.
nonnulli. §. ſunt. & alij. nu. 35. eo. ti. & Aeg.
dec. 50. de reſc. quia licet cõmiſſiones in Ro
ta ſint diſtributiones, tñ illud habet locum
a principio, vel q̃ñ ex poſtfacto contingit du
bitari ſupe mala, vel inordinata iuriſdõne,
4 vt ſentit hæc dec. Tñ † poſtq̃ vnus Auditor
cęperit procedere, non poteſt non orta diffi-
cultate ſuper iuriſdõne cãm alteri Audito-
ri remittere, ſed cãm ad Cancellariã remit-
tit: vt dicit hæc dec. in fin. Cũ iſta dec. ꝙ Au
ditores ad ſe inuicem cauſas remittant. con
cordant infra de iudi. dec. 6. & in antiq. 1. de
conſti. & 6. de reſcr. ſed oium difficultatem
tollit bulla Innocẽtij octaui, quę clariſſime
loquitur ſuper hoc in primo capite. Nota ẽt
6 in iſta deciſ. illud, ꝙ † reſcriptum ſubreptitiũ
dat iuriſdictionem. & adde dec 65. de reſcr.
in anti. & Fel. in c. ad audientiam. el. 2. nu.
41. & in c. cæterum. de reſcr. vide tñ Aegid.
6 deci. 28. de iudicijs. vbi dr̃, † ſi cauſa ſit duo-
bus commiſſa, & ſecundus proceſſit ad plu-
res actus parte non opponente, non cogitur
remittere, ſed poteſt procedere ad vlterio-
7 ra Item nota hic ꝙ licet † Auditor remittat
cauſam alteri, & alter non acceptat, ſed illã
remittit eidem, poſſit procedere in cã, & ꝙ
per remiſſionem iudex, non deſinit eſſe iu-
dex, vt hic tñ bene definit, ſi illã remittit ad
ſuperiorem, & principis conſiſtorium, de
quo conſiſtorio vide per Samen. in proœ. in
titulo de epiſcoporum dignitate, num. 22. &
in q. 7. regulæ, de trien. nu. 2.

EPITOM AE.

Archidiaconus, cui commiſſa eſt ab epiſcopo inductio in poſſeſſionem beneficij, poteſt eam alter ſubdelegare.

DECISIO XIIII. alias 368.

SI Epiſcopus cõmittat Arch. ſuæ eccleſiæ ꝙ Titiũ, cui cõtulit certum beneficium per ſe vel alium inducat in corporalem poſſeſſionem. Fuit dubitatum vtrum valeret inductio per alium facta. Videbatur, quòd non: quia delegatus ab alio, quã a principe, non poteſt alium ſubdelegare, nec vices ſuas committere: vt in c. cum cauſam. de appell. vbi de hoc per Ber. & de offic. deleg. c. ſuper quæſtionum § ſi vero. C. de iudi. l. a iudice. Præterea hic videbatur certum, & nudum miniſterium commiſſum, quod per alium exerceri non poteſt. de offic. deleg. c. fin. ergo, & c. Dicebatur & concludebatur per omnes contrarium: videlicet, quòd voluit inductio & commiſſio huiuſmodi, quæ non fuit, niſi executio officij prædicti Archidiaconi, ad cuius officium de iure communi ſpectat indcere beneficiatos per epiſcopum, & alios in corporalem poſſeſſionem. de offic. archi. ca. ad hæc. & cap. vt noſtrum. & cap. ſi. quod quidem officium ipſe poteſt per alium exercere. de reg. iur. cap. poteſt quis. lib. 6. nec eſt tale officium ſiue miniſterium in quo ſpecialiter eſt electa induſtria perſonæ, de qua loquitur prædicta decre. ſi. de offic. deleg ergo per alium exerceri poteſt. Sed ſuppoſita opi. illa pro vera poſita Ber. in dic. decre. cap. cum cauſam, quòd delegatus ab ordinario ad vnam cauſam tantum non poſſet illam alteri ſubdelegare: verum eſt totam, ſed partem ſic, ſiue articulum cauſæ cognitionem non requirentem, qualis eſt huiuſmodi inductio, quæ fit extraiudicialiter & ſine quacunque cauſæ cognitione: imo potius eſt facti quàm iuris: ſicut receptio per capitulum ad canonicatum per Papam collatum. de præbend. cap. pro illorum. in fin. argum. not. in c. cum Bertoldus. de re iud. & in Clem. iudices de offi deleg. & ibi per Pau. Vel poſſet intelligi opinio Ber. & ſuorũ ſequacium, vera vbi additur ſpecialiter & expreſſe in commiſſio

no

ne facta per ordinarium, ꝙ ille p ſe, vel aliũ de illa cã cognoſcat: tunc.n.poſſet ẽt totam cauſam nedum partem, ſeu certũ articulũ alteri committere: vt no. Io. An.in c.is cui. in fi.de offi.del lib. 6. quæ glo.eſt notabilis, a & benè tenetur in ordinario a ſic committẽte: ſed in delegato à principe committente vices ſuas alteri cum illa clauſula not. vt in d.cap.is cui. & no.de procura. capitu. is cui. eod.libro.

ADDITIO.

a Ordinario. Adde dec.8.ver.inci. ſi Auditor. ſup.hoc ti.

A.M.P. De hac materia dixi ſup.deciſ.3. & 8.& ſuper dec 4 de officio vicarij quæ vr̃ facere contra iſtam: ſed in veritate in hoc caſu iſte potuit ſubdelegare duplici ratione: tũ quia erat Archidiaconus, ad quẽ de iure cõi hoc officium inducendi in poſſeſſionem ſpectat: vt in c.ad hæc, & c.vt noſtrum, de offi. archid. & ſic excitabatur tm̃ iuriſdictio: tũ quia mittere in poſſeſſionẽ eſt nedum miniſterium, non requirens cauſæ cognitionem, quo caſu ſp poteſt ſubdelegari, ut in diſtinctione deci Vide ad materiam Franch. in c. ſuper qõnũ, §.ſi verò.col.2. & in c.ſi.§.cæterum, hoc tit.

EPITOMAE.

Conſenſus expreſſus partium requiritur, vt proceſſus factus per delegatum extra locum ſibi decretum valeat, nec ſufficit tacitus: nec unius partis tantum. Vel ſic, Tacitus conſenſus partiũ non operatur ad hoc, ut delegatus poſsit procedere extra locum, in quo deputatus. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus an partium tacito cõſenſu poſsit procedere extra locum ſibi delegatum. & nu.2.*

2 *Tacitus conſenſus operatur, vbi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus.*

DECISIO XV. aliàs 380.

a SI iudex a delegatus à Papa in certo loco procedat in alio, & citat partes, quæ comparent coram eo, & litẽ conteſtantur, & teſtes producunt, Fuit dubitatum vtrum valuerit hmõi proceſſus ſic extra locum deputatũ factus. Et cã dubij fuit, qa licèt §. i nullo quoq;. in c.ſtatutum, de reſcri.li.6.dicat, ꝙ delegatus non poſſit citare nec cognoſcere extra ciuitatẽ, vel diœceſim in quib.extitit deputatus, niſi ad hòc acceſſerit expreſſus conſenſus partium earundem, tñ ex quo partes voluntariè, & ſcienter coram prædicto iudice proceſſerant extra locũ, videbantur ſatis expreſſe in hoc ſuum præſtitiſſe cõſenſum. Plus eſt.n.facto conſentire, quã verbo. de offi.delega. c.gratum, de ap.c.dilecti, & de his quæ fiunt à ma.par. capit.c. ex ore, & ibi infinita iura, in glo.& etiam in c.dilecti.ſuperius alleg.quæ tñ oĩa iura loqũtur de tacito conſenſu. At in caſu noſtro nõn ſufficit tacitus conſenſus, ſed requiritur expreſſus: ut in §.in nullo quoque. ſuperius alleg. vbi Io. An.& Arch.ſuper ver expreſſus: dicunt inpña inhærẽdũ illi literæ, ꝙ licèt interueniat tacitus conſenſus partium: putà, qa non opponitur exceptio contra locum, ſed in illo proceditur, ꝙ non valeat proceſſus ipſo iure p fi.illius capituli, vbi ponitur decretum. Nec ẽt ſufficeret conſenſus expſſus vnius partis actoris vel Rei; cum tex.ibidem dicat, partiũ earundẽ, ſ.ambarum.pro quo vltimo facit optimè c.de cauſis. de offi. deleg. & Clem. ſæpè de verb. ſig. in fi.& ibi Io. An.ſuper verbo, partib.& ſuper ver. præceden.videlicèt non contradicentibus. 1 † vbi notat caſum, in quo ſufficit tacitus conſenſus non reclamantis. & alle. pro concor.c.2. de accu.lib.6 facit c.1 de iura.cal.eo.li, & c. tuis. Interdum tñ dicit, ꝙ requiritur expreſſus: vt in d. §.in illo quoque aliàs non contradicere ſapit medium, de quo remittit ad no.in regu. in.c.qui tacet.lib.6. Credo enim
2 concludendo non ſufficere tacitum † conſenſum, vbi ex iuris diſpoſitione requiritur expreſſus, ut in caſu noſtro.& in c admonet.de renun.c.quod i dubijs.& de reg.c.beneficiũ. lib.6.dĩa n.magna eſt inter tacitam profeſſionem & expreſſam.de reg. c porrectum, & ibi per Hoſti. quod magna vis eſt in verbis, pro quo in c.ſi inter.de ſpõ. & c.tuæ. de cele.

nuſ.

miſ.cum Marthæ.& de bap.c.j. de re iu.c.vl.
lib 6 magna eſt. n. differentia inter tacitam
renuntiationem & expreſſam,ut in dictis iu
rib.c.admonet.& c.quod in dubijs, & in cã.
ex ore.ſuperius alleg. & ibi iura pro & con-
tra. Pręterea vbicunque iura diſponunt de
exp̃ſſa mẽtione facienda:ibi non ſufficit ta
cita: ut in.cęterum,c.ſi proponente,c.ad au
res.c.ad audientiam, c.cum adeò, c.conſti-
tutus,de reſc.de conſt.c.j.in fi.lib. 6.de præ-
ben c.ſi motu proprio,eo.li.& & Cl.per lite
ras,& Cle.ſi Romanus eo tit.& de exceſſ.pl.
c.vnico,li 6.cum infini.ſimil. Et licèt hoc ſit
durũ,cum plus ſit aliquid facere facto,q̃ ex-
primere verbo, ut in primis concordatijs &
iuribus: tñ ſufficit ita ſcriptũ, & ſic neceſſa-
riò obſeruandũ eſſe:vt 19.di.c.in memoriã.
& in l proſpexit, ff. qui & a quib & pro hac
parte fuit determinatum & concluſum per
oẽs Dños potiſſimè:quia vt ponebatur in fa
cto,reus tractu per dictum iudicẽ delegatũ
extra locũ, in quo erat deputatus, cõparuit,
proteſtando expreſſe de non conſentiẽdo in
eum, tanquam in iudicem,niſi quatenus de
iure teneretur, quam voluit hẽ pro repeti-
ta in ſingulis actibus, & terminis: quam q-
dem proteſtationẽ iudex admiſit quatenus
valeret, & valere poſſet de iure : ſed de iure
fuit valida, & bona. ergo &c.Et ideò dice-
bat dñs Nico. ſub dubio fortè, quia attenta
forma hmõi proteſtationis, & admiſſionis
per iudicẽ, q̃ pars poſteà corã eo procedẽdo
non videbatur ab hmõi proteſtatione rece-
dere:& ſi ſic,tunc indubitanter proceſſus nõ
valuiſſet: q̃a tũc nec tacitè nec expreſſe cõ-
ſenſiſſet imo ſp contradixiſſet, & in ſua con
tradictione perſtitiſſet.Quod tñ ſalua corre
ctione non crederẽ: q̃a quantuncunq; qs ta
citè vel expreſſe gñaliter, uel ſpãliter prote-
ſtet, actũ directe contrariũ faciendo, à prote
ſtatione recedit,vt in propoſito:ergo &c.ar.
iurium communiũ de conſt.c.cũ acceſſiſſẽt.
& c.cũ M.ubi de hoc.de app. c.ſolicitudinẽ,
qđ me.ca.c.j.de elect.Coma. de do & contu.
c. eum qui.lib. 6. de qua materia pleniſſimè
in reg.c.in generali. per Io. Mo.lib.6.

A D D I T I O N E S.

a Si iudex. Adde ad hanc deciſ.deci.8.ſup.eo.
tit.& deci.30. ſup.de reſcript. & deci.7.ſup.
de offi.Vicar.

1 A. M. P. Iſta † deci.eſt clariſſima : quia
nõ ſufficit cõſenſus tacit',imò vt dicit dec.
non ſufficit conſenſus vnius partis: q̃a text.
in quo fundatur dec.in c.ſtatutum,§.in nul-
lo quoque. de reſcr.li 6.dicit,niſi ad hoc ac-
ceſſerit expreſſus conſenſus partiũ. Et ſic cũ
expreſſus conſenſus à iure requiratur : non
ſufficit tacitus prout dr̃, qñ requiritur exp̃ſ-
ſa mẽtio, vt in iurib.hic allegatis. Quib.ad-
de Fel.in c.cum olim,el 1.de off.del.in prin.
& Sar.q.11.de impe.bene.vacã. per obitum
fam. Card.

E P I T O M AE.

Si à duob.delegatis,quibus tertius committit ſuas uices, donec eas duxerit ad ſe reuocandas, appelletur ap Papam, valida eſt appellatio.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum debebit neceſſitatem importat.*
2 *Intellectus c.ſi delegatus.de off.dele, lib. 6.*
3 *Appellatio interpoſita coram duobus,quib.ter-
tius commiſit vices ſuas, eſt bona : præſertim ſi
appelletur ad Papam.*

DECISIO XVI. aliàs 387.

a SI tres ſunt dati delegati cum clauſula,
Quod ſi non oẽs &c.quorum vnus cõmi-
ſit vices ſuas nõ in totum,cum clauſula,Do
nec,&c. alijs duob,collegiis ſuis, & ſi ab iſtis
duob.appellatur ad Papam,dubitabam ego
qui habui cauſam,vtrũ valuerit hmõi appel
latio.Et cã mea dubitandi fuit de c.ſi dele-
gatus,in fi.de off.del.lib.6. p̃pter ver.debe-
1 bit.ibidem poſitũ, quod neceſſitatem † im-
portat de ſen.exc.c.ut famæ, de app.c.obla-
tæ,& no.de ſta.mo.c.2.ſuper verſ.debebant,
in Cle.& propterea.in d.c.ſi delegatus,in gl.
fi.in prin.volebat Arch.innuere hmõi appel
lationem non valere : nec proceſſum habitu
vigore eiuſdẽ,etſi de hoc non eſſet exceptũ,
tanquam factum ab eo, qui non eſſet iudex
competens.alle. no.p Inn.& Hoſt.in c.refe-
rente.de præben quod intelligit Arch. in a-
lijs inferiorib. iudicib. ad quos non poteſt
appellari omiſſo medio : ſecus verò in Pa-
pa :

pa:prout leg.& no.in c.dilecti.de appe.Et iō cōcludit Arch.& Io.An.poſt eum, ꝙ tenet & valet appellatio interpoſita ad Papam omiſſo delegāte in caſu decr.c.ſi delegatus, & tenebit proceſſus, ſi non excipiatur. pro quo alleg.not. per Inn in c. cum Bertold.de re iu.in gl.ordi.& remittit Io.An.ad ea quæ ipſe no.ibidem ſuper verſ. ad nos & in hanc
2 partem oēs declinauerunt, & † prædictū c ſi delegatus.intellexerunt de vnico iudice delegato ſubdelegante alteri, & collegæ ſuo: ſecus verò in duob.vel trib. delegatis commit tētib. vices ſuas non in totū alijs eorū collegis: tunc enim propter hmōi mixturam, dicebant licere, quod alijs non liceret. de conſe. eccle. vel al.c.aqua.& 1.lib. 6. Pro quo ēt faciunt no per Inn de prob.c. quoniā, in prin. & de elect.c.ſtatuimus,per Cōpo.quę qdem ratio mihi non placuit: & quia non vidi rationem diuerſitatis inter primum & ſm caſum: imò mixtura hmōi iudicum delegatorum aliqñ plus nocet, q̄ prodeſt.de offi.dele. c.ſuper qōnū,§.ſi verò. & c.cum ſuper e.tit. & ibi videtur tex.de quæſtione huiuſmodi.

ADDITIO.

a Delegati. An autem canonicus ſupernumerarius poſſit eſſe delegatus Papæ, vide pulchrè per Fel.in c.cū M Ferrar. de conſt.in 10. col.in glo.in verbo, ſupra numerum.

3 A M.P. Dubiū erat, † an eſſet appellandū ad illū q cōmiſerat vices ſuas, pp c. ſi delegatus, in fi.hoc tit.in 6. ſed ille tex.procedit, qñ erat vnᵘ delegatus ſolus, q ſubdelegauit, & fortè ēt ſi non appellaretur ad Papam, vt ſentit hæc dec. vide ad hoc Fel.ī c.ſuper qōnū,§. porrò, eo.ti. & omninò Franchum in c.dilecti.el 3. de appel. col.3.nu. 12.

EPITOMAE.

Mandatum Apoſtolicum Epiſcopo ſub nomine dignitatis directum, eo mortuo etiam re integra ſucceſſor electus & confirmatus exequitur: cum potius reſpiciat iuriſdictionem, quàm ordinem. Vel ſic, Electus confirmatus exequitur mādata Apoſtolica Epo ſub nomine dignitatis commiſſa. h. d.

SUMMARIUM.

1 *Executio mādati Apoſtolici Epiſcopi ſub nomine dignitatis directi, an eo mortuo tranſeat in ſucceſſorem.*

2 *Executor gratiarum Apoſtolicolicarum etiam in forma pauperum dicitur iudex.*

3 *Succeſſor in Epiſcopatu exeqtur commiſſa anteceſſori ſub nomine dignitatis.*

4 *Epiſcopus ante confirmationem nihil poteſt.*

5 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt exercere ea quæ ſunt ordinis,hic enumerata.*

6 *Epiſcopus amittit officia per ſolam electionem, non tamen beneficia.*

DECISIO XVII. aliàs 434.

1 Fvit dubitatum vtrū mandatū † Apoſtolicum directū Epō alicuius eccleſiæ ſub nomine dignitatis, ipſo morto re integra electus confirmatus per ſedem Apoſtolicam poſſet exequi. Et videbatur ꝙ non: qa ante conſecrationem non eſt Epiſcopus, vt de elect.in c.quod ſicut.& c.ſuffranei.nec pro Epo ſcribitur,aut hr̄,ſed pro electo im̄.vt in c.cū dilecti,de dol.& cont. ergo aliud eſt Epiſcopus, & aliud electus. His.iſi non obſtantibus fuit deciſum & concluſum contrarium. Ratio,qa prędictum mandatum potius dirigiẗ Epali dignitati,quàm ordini,quæ non moritur.de reſc.c.ſi gratioſæ, lib.6.ratione cuius ſucceſſor poteſt exequi mādatum directum prædeceſſori.de oſſ.del. c.quoniam abbas.cū ibi not. Prætereà abbas electus confirmatus hēt adminiſtrationem lḡimam, ratione cuius poteſt iudicare, excommunicare,ſuſpendere,&c.vt in c.trāſmiſſa, & c.nil eſt.de ele. & in c.auaritiæ, eo.tit.lib.6. cum ibi not.& in c. 1.de trāsla.Epiſ. Et quia huiuſmodi mādata Apoſtolica potius reſpiciunt iuriſdictionem, quàm ordinem: vt de offi.delegat. c.ſi.& per totum,& in Cle.iudices,cod.titu.
2 vbi executor † gratiarum Apoſtolicarum etiā in forma pauperum appellatur iudex. idem habetur in ca.cum plures, & c.ſi ſuper gratia.cod.titu.lib. 6. ergo pro concluſione faciunt ea,quæ habentur & not.in c.eam.te de reſcript.

3 A.M.P. Cū † iſta deci.cōcordat dec.30.de reſcri.in anti.& Aegi.14.de reſcr. & vide latè per Fely.in c.eam te.de reſcri.& in c.quo-

niam abbas. hoc titu. Et ſcias ꝙ etiam Eṗs
tñ electus, & pronunciatus per Papam exe-
quitur mandata Apoſtolica prædicta: quia
talis non indiget confirmatione, & ſtatim
poteſt adminiſtrate, vt notat. Fel. in d.c. eam
te. col. 2. vbi latè examinat oĩa vide per te.
4 Et nota ex hac dec. ꝙ † Eṗs elect⁹ à capitulo,
vel populo nihil facere poteſt ante confirma
tionem Papæ: vt etiam per Fel. in d.c. eam
5 te. Item ꝙ etiam † poſt confirmationem, &
ante conſecrationẽ non poteſt exercere ea,
q̃ ſunt ordinis Eṗalis, vt interuenire conſe-
crationi alterius Eṗi, conficere oleũ ſanctũ,
6 conferre ordines & ſimilia: & idò † non a-
mittit priora beneficia, niſi poſt conſecratio
nem, licèt per ſolã electionem ẽt vacant of-
ficia Auditorũ Rotæ, q̃ ſtatim appellantur
locum tenentes, imò tp̄e Pauli ſecundi ſta-
tim promoto Auditore ad Eṗatum, amoue
batur à Rota. ſed ipſe prius ob integritatem
Didaci de Ocha, qui contra ipſum pronun-
tiauerat in certa cauſa, ordinauit ꝙ ampli⁹
Auditores promouendi non amouerentur,
ſed locum tenentes appellarentur.

De Officio legati.

EPITOMAE.

Legatus de latere poteſt cauſa ra
tiouabili vnire beneficium alicui di-
gnitati Epiſcopali, vel alteri dignita
ti hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Legatus de latere poteſt parœcialem eccleſiam vnire alteri dignitati intra terminos ſuæ legationis. Nam maior eſt quolibet ordinario.*
2 *Legatus an vigore legationis poſſit vnam eccleſiam alteri eccleſiæ ſubijcere.*
3 *Legatus dicitur ſuper loca et perſonas exemptas iuriſdictionem habere.*
Vnio epiſcopatuum & ſuperiorum dignitatum ſoli Papæ competit.
4 *Citandus non eſt ille, qui preſens non poßet contradicere.*
5 *Legatus vocato rectore poteſt diſmembrare & cæte.*

DECISIO I. aliàs 118.

SECVNDVM maiorem partẽ Do
1 minorum Legatus † de latere po
teſt vnire eccleſiam parœcialem
menſe epiſcopali, vel alteri digni
tati ex cauſa rationabili: q̃a hoc poteſt Eṗs:
vt in c. ſicut vnire. de exce. præl. quo ipſe ma
ior eſt, & eſt ordinarius in prouindia ſibi de-
a creta. a de offic. lega. c. 1. & 2. lib. 6 ergo ipſe
hoc poteſt. Prætereà vnire eſt iuriſdictionis,
& præſcriptibile per inferiorem Eṗo: vt no
tat Io. An. in Cle. ne in agro. de ſta. mo. § ad
hæc. ergo per Legatum id fieri poterit, q̃ iu-
riſdictionẽ ordinariam hẽt in prouincia ſibi
decreta, & præfertur, & ſtatuta perpetua fa-
cere poteſt. de offi. leg. c. nouit. & confirma-
re electos exemptos. de elect. c. ſi abbatẽ. lib.
6. nec iſtud eſt de caſib. reſeruatis, & no. in c.
ꝙ translationem, de offi. leg. ergo, & c. Hoc
tenet Io. An. in addi. Spe. in tit. de offi. leg. §.
nunc oſtendendum, licèt ibidẽ Spe. in verſ.
11. videatur ſentire contra. Hoc ẽt tenuiſſe
dr̃ Fed. de Se. in conſilijs ſuis. In hanc opi. vr̃
ẽt inclinare Ioan. de Lign. in d. c. ſicut vnire.
non obſtante. c ſi. de confir. vti. vel inuti. vbi
vñr ſentire Hoſti. Inno. & Abb. ꝙ Legatus
2 † non poteſt vigore legationis vnam eccle-
ſiam ſubijcere alteri, vel in perpetuũ confer
re monaſterio alicui: quia loquunt̃ in exem
ptis: & de tali donatione per quã præiudica
ret̃ nimium ordinario, & totaliter à iuriſdi-
ctione ſua & obedientia eximeret̃, & ſubtra
heret̃, qđ non contingit in vnione, licèt p̄ eã
fortè auferet̃ collatio, tñ non ſubiectio, nec
obedientia ſeu correctio, qđ contingebat
in caſu ca. ſi. ſup. dicti. Nec ibi Inno. dicit, ꝙ
non poſſit vnire: ſed dicit, ꝙ ius vnius eccle
ſiæ nõ pōt dari: q̃a hoc eſt ſolius principis:
vt ipſe no. de conſtit. c. quæ in eccleſiarum.

ADDITIONES.

a Decreta. Ex hoc † etiam infertur quòd cum
3 Legatus iuriſdictionem habeat ſuper loca
& perſonas exemptas, de offi. leg. c. 1. & cap.
quod translationem, & de verb. ſign. c. 1. lib.
6. quòd poſſit vnire etiã beneficia exempta
exceptis epiſcopatibus, & ſuperioribus di-
gnitatibus, quorum vnio ſoli Papæ compe-
tit: vt d. c. quod translationem, & ne ſede
va. c. 1. iõ & eccleſias collegiatas poſſit vni-

re

te. Si tamen talium eccleſiarum reſerutio p
ſedē Apoſtolicā facta eſſet durāte reſeruatio
ne, non pōt illas vnire: vt in extrauagēti Be
nedicti Papę XII. q̄ incipit, Dudum fęlicis.
A.M.P. Cū dec. cōcordat ad literā.dec.3.
eo.tit.in anti.& dec. Aeg.2. & 3 hoc titu.&
vide inf.de preb 23. ꝙ Epiſcopus pōt vnire.
& ibi habes plures, concordantes. Ratio
tñ dubitandi fuit in hac dec.pp tex.in c fi.de
confir.vtili.vbi dr̄, ꝙ Legatus nō pōt vnā ec
cleſiam alteri ſubijcere, vel in perpetuū con
ferre monaſterio:ſed in hac deciſ.rñdetur,ꝙ
procedit ille tex.qñ nimium pręiudicaretur
ordinario, & beneficium totaliter a iuriſdi-
ctione & obtinentia ordinarij eximeretur
& ſubtraheretur, quod hic non cadit, quia
ſibi remanet ſubiectio & obediētia ſeu cor
rectio. Itē in iſta impreſſione per titulos ha-
bes vnā additionem q̄ non eſt in alijs, & in
alijs habes vna q̄ non eſt in iſtis: ideo videas
illā per te:additio.n.iſta dicit,ꝙ† Rector ec-
cleſiæ quæ vnitur nō eſt vocādus, quaſi ſi eſ-
ſet p̄ſens non poſſet contradicere. & idē di-
cit de capitulo, cuius conſenſus nō eſt requi
rendus, ſm eum:licet litera ſit corrupta, po-
nitur.n.verbum, narrandus, pro vocādus. Et
ad iſta vide dec.ſequentē quę hoc dicit ad li
teram. Aduerte tñ ꝙ Aegi.d.dec.2.hoc tit.di
5 cit †Legatum poſſe vnire, diuidere & diſmē-
brāre, rectore tñ vocato, & ſic vr̄ in hoc con-
trarius, ſed coſidera pro cōcordia, ſi dici poſ
ſit ꝙ dum dicit rectorem vocandum, loqui-
tur. quoad diſmembrationem & alienatio-
nem bonorum, vide ēt ad materiā, quid, qñ
do beneficium eſſet reſeruatum, per Petrum
de Peruſio in tractat. vnionum. q. 3. & per
Aeneam de Falco.in tract.re ſent.q.4.princi
pali, effectu 23.fo 44. & per Staph. fol.81.
& Sylua.q.3.ſecundæ partis, & alia in mate
ria vide infra de exceſ.præla.dec. 1.

E P I T O M AE.

Legatus de latere poteſt vnum be
neficium alicui dignitati etiam epi-
ſcopali in ſua prouincia vnire, cum
etiam epiſcopi hoc poſsint. Et in fa
cienda tali vnione rector beneficij
vniti neceſſario uocādus nō eſt:nec
ī ea neceſſarius eſt cōſenſus capituli.

DECISIO II. alias 58.

a Legatus de latere de ſua poteſtate poteſt
vnire a beneficium alicui dignitati etiā
epiſcopali inf.legationē ſuā exiſtēti:quia ma
ior eſt Epiſcopo in prouincia ſibi decreta.
de off.leg.c.1.lib.6 & ſi Epiſcopi hoc pñt, vt
in c ſicut vnire. de exceſ.præl. multo fortius
Legatus de latere:quia non eſt de caſibus re
ſeruatis, de quibus no. in d. c. ſicut vnire. &
c.quod tranſlationē.de of.leg. Allegantur ꝓ
contrario no. Inn.in c.fi.de cōfir.vti.quæ lo-
quuntur ad diſmēbrationē eccleſiæ. & dare
alteri:ſed hoc ſolus Papa pōt. Idem videtur
no. Ber.in c.ante dicto, quod traſlationem.

A D D I T I O.

Vnire. Et not.ꝙ in tali vnione non eſt vocan
dus rector eccleſiæ, quæ vnitur:quia præſens
non poſſet contradicere cum effectu. arg.ff.
de fideicō.liber.l. ergo §. illud videamus. &
ff.de re.iur.l.qui pōt inuitus. Vnde eo inuito
& ignorante fieri poteſt: vt eſt expreſſum in
Cle.ſi vna.in priu.de re.ec.nō alie. nec in ea
eſt neceſſarius conſenſus capituli: vt no.in d.
Cle.ſi vna. Et ad materiam vnionis vide per
Fel.in c.poſtulaſti.de reſcrip.nu.22.

E P I T O M AE.

Legatus uel nuntius Apoſtolicus
habens poteſtatem beneficia quali-
tercunque uacantia, & indebite oc-
cupata conferendi, confert deuolu-
ta, ſed non reſeruata.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia reſeruata non comprehenduntur ſub nomine beneficiorum qualitercunq; vacantiū,*
2 *Priuilegium principis latiſſime eſt interpretandum, ſi in ſui praiudicium declinet.*
3 *Legatus confert beneficia deuoluta, ſed non reſeruata.*
4 *Reſeruatio ſpecialis aliquando eſt fortior generali, vt hic.*
5 *Beneficium deuolutum non dicitur reſeruatum.*
6 *Papa confert deuoluta vt ordinarius.*

DECISIO III. alias 119.

Legatus vel nuntius apoſtolicus habēs po
1 teſtatē a Papa beneficia† qualitercunq;

vacantia, & indebite occupata conferendi, non pôt beneficia generaliter reſeruata conferre: puta per conſtitutionem c.execrabilis, vel alio modo: quia in hoc generali mandato non veniunt generaliter reſeruata.de off. vic.c.fi.lib.6.facit c.quamuis.2.de præb.eod. libero.& c.dudum. eo.ti.quia in illis poteſtatibus nõ veniunt generaliter reſeruata. pro hoc ẽt alleg Cle.ſi de beneficio de præb.cum ibi not. Nam licet excutor impetrantis poſſit prouidere de beneficio ad Papam deuoluto: tñ non de reſeruato. pro quo ẽt faciunt no.per Arch.in c.cum in tua.de conſuet.ſuper ver.non exiſtit.lib.6 pro hoc ẽt alleg.dictum Fre. de Se.in tract.ſuo de rer.per.videlicet, ꝙ Legatus habens poteſtatem recipiendi reſignationẽ ex cã permutationis, & tráſferendi perſonas, non poſſit ſe intromittere de beneficijs reſeruatis generaliter, vel ſpecialiter: vt in c.dudum de præb.ſuperius all. Dicebatur ẽt, ꝙ decretum & prohibitio c.2. de præb.lib.6 habet locum in omnibus reſeruatis generaliter: & quod ibi dr de beneficijs in curia vacantibus, ponitur gratia exẽpli, & non alias. Præterea qñ Papa vult, ꝙ nũtij vel Legati ſui poſſint ẽt de beneficijs reſeruatis prouidere, in cõceſſione ſolet exprimere: ergo niſi illud exprimatur, denegari videtur.de decimis.c.ad audientiam. Prętereа in conſtitutione c.execrabilis, ẽt ponitur ꝓhibito eadẽ cum decreto, quæ in c.2.de pręb. lib.6.ſuperius alle. D. Rober.contra pp verbum generalẽ, qualitercunq;: & quia priui-
2 gium † principis in ſui pręiudicium eſt latiſſime interpretandum.de verb ſigni.c.olim.de dona.c.cum dilectus.de regu.iur. c.decet.cũ ſi.cui nõ pq́ſt relationes ſuas in eadem cauſa opinionem in tit.de præb. mutauit, & in dictam concluſionem conſenſit.

3 A.M.P. Deciſio eſt clara, † ꝙ virtute iſtius facultatis Legatus non pôt cõferre generaliter reſeruata, per iura in deciſione allegata, & facit ad hoc dec.4.& 28.inf.de præb & cõcordat dec.vlti.hoc ti.in anti.cũ qua concordat Aegi dec 46. & 68 de præb.& licet dec. noſtra videatur loqui de generaliter conſeruatis tñ, & ſic, ꝙ velit poſſet conferri ſpecialiter reſeruata, licet in ſummario deficiat verbũ generaliter: tñ idem magis eſt dicẽdũ
4 † in ſpecialiter reſeruatis, per ea quæ notat Aeneas de Falco.in tract.reſeruata,in 4. præludio q.2.principali. ſo.7.nu.4.& in 6.effectu quartæ q.principalis priuilegij,nu.12.ſo.33.vbi in effectu concludit, ꝙ reſeruata ſpecialiter difficilius veniunt. facit ad hoc etiã dec 4.inf.de præb. & dec.9. de conceſ. præb. in anti.vbi dr, ꝙ habens facultatem conferẽdi reſeruata, pôt conferre ẽt generaliter reſeruata, vacantibus per obitum apud ſedẽ duntaxat exceptis. Dum aũt in prima parte ſummarij dr, ꝙ Legatus iſte poterit conferre deuoluta iſto caſu, ſed non reſeruata, deci.noſtra in hoc non dubitauit: quia † beneficia deuoluta ad Papam ob negligentiam ordinariorum nõ dicũtur, nec ſunt reſeruata, licet ordinarij illa conferre nõ poſſint: vt in c.licet de ſupplen neg.præl.& hr late in dicto tractatu, & eodẽ effectu.nu.7. & per Lapum alle.84 nu.5. Nam † Papa talia beneficia cõfert, vt ordinarius: vt per eundem Aeneam in dicto trac.1.q principali.nu. 12.ſo.9. Sed Aeg.dec.6.hoc tit.in terminis dicit, ꝙ Legatus confert deuoluta ad Papam, per tex.in c. venerabilis.de præb.cum ibi.no.& ad hoc & alia ſupradicta vide ſŭpra de ſupplen. negli. præla.dec.vnic.nu.17.& 8.

EPITOMAE.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibiliũ diſpenſare non poteſt.

DECISIO IIII. alias 286.

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium nõ pôt diſpẽſare: quia hoc ſolus Papa pôt: vt not.Ber.& Tanc.in c.dudum.de elect. & Bar. Brix.in c. ſanctorum. 60. diſtin.& Ber. & Inno.in c.de multa. de præben. vbi in fi. de hoc plene per Ioann. Andr.in nouel. qui recitat ibi omnes opi.Dd.& diſtinctionem Hoſt.in c.literas.de conceſ.præb.& Arch.in c.1.de conſue.& idẽ dicit, ac concludit, ꝙ hoc habet ſtylus curię. pro quo ſtylo alleg.iura noua, videlicet c.ſuper eo.& c.non poteſt.2.reſpon.& c. cum ſingul.de præb.lib 6.& de offi.ord.c.ordinarij. eo.lib.remitten.ad Spe.tit.2.§. videndum reſtat.ver.illud.& ver.ſeq.ac ver.ſed nunquid epiſcopus.de quo etiam per Guil. de monte Lau.in conſti.c.execrabilis.lo.22.

A.M.P.

A.M.P. Iſta dec.eſt clara,non curaui quærere concordantes,vide in tract.de benef.q.3.ſecundæ partis principalis,& Fel.in c.nonnulli.de reſc.in prin.& in c.at ſi clerici.de iu.

De procuratoribus.

EPITOMAE.

Si poſt factam commiſsionem de ſpeciali mandato Papæ cum poteſtate citandi ad partes.reus conſtituat procuratorem ad cauſas duntaxat legitime deuolutas : poteſt in cauſa cum dicto procuratore procedi.

SVMMARIVM.

1 *Papa committendo cauſam ex certa ſcientia, Auditor cenſetur velle eã in ſua curia agitari.*

2 *Procurator conſtitutus ante appellationem intimatam, vel commiſſionem de ſpeciali mandato factam in omnibus,& ſingulis cauſis motis, & mouendis,ad Romanam curiam legitime deuolutis,an poſſit in cauſa poſtea legitime deuoluta procedere?*

3 *Verbum,deuolutum,in commiſſionibus cauſarũ inſertum,quod tempus importat.& addit.nu.6.*

4 *Procurator conſtitutus ad lites alicuius, an cenſeatur conſtitutus ad futuras?*

5 *Mandatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas de ſpeciali mandato Papæ in curia commiſſas,ſi fiat poſt talem commiſſionem.*

6 *Notitia commiſſionis præſumitur, quando mandatum datur poſt cauſæ commiſſionem.*

7 *Clauſula, Quatenus cauſa ſit legitime deuoluta,quando cauſa committitur de ſpeciali mandato Papæ parum operatur.*

Clauſula, Cum poteſtate citandi extra curiam, parum operatur, quia ſufficit conſtare de mente Papæ, quod voluit cauſam in curia cognoſci.

9 *Clauſula, Quatenus cauſa ſit legitime deuoluta,quid importent.*

10 *Mãdatum ad cauſas deuolutas comprehendit cauſas etiam poſt mandatum commiſſas & deuolutas,præſertim ſi procurator det iura in cã.*

11 *Mandatum ad omnes cauſas comprehendit futuras.*

DECISIO I. alias 19.

FVIT dubitatum vtrum cum procuratore constituto per reum cauſas duntaxat ad Romanam Curiam legitime deuolutas, poſt commiſſionem factam de ſpeciali mandato Papæ Auditor poſſet procedere in cã? Et fuit breuiter con-
2 cluſum, † & ſic ſemper obſeruatum, quod ſic: quia Papa cõmittendo cauſam ex certa ſciẽa Auditori, voluit eam in curia ſua agitari. de off.dele.c.paſtoralis.de app.c.vt noſtrum. facit pro hac qõne quę le.& no.in c.cupientes.de elect.lib.6. Fortius procedit hæc concluſio,ſi poſt citationem decretum & legitime executam iuxta formam Clem. cãm electionis.de elect.fiat huiuſmodi procuratoris conſtitutio.quia tunc eſt præſumptio,quod ſciuit cauſam ſub forma prædicta,quod ſolum ſufficit: vt in d.Cle. in fin.Pro quo ẽt faciunt not in c.cum per bellicam.34.q.1.& in c.ſcribam de præſumpt. Idem dicebant Dñi obſeruandum, ſi pars appellata conſtitueret procuratore cum prædicta limitatione poſt appellationem ſibi legitime intimatam, iuxta formam Cl.cãm.de elect. quia tunc eſſet verificata limitatio prædicta : quia tpe conſtitutionis procuratoris fuit cauſa per citationem iuris legitime deuoluta:ſecus,ſi conſtitueretur procurator cũ prædicta limitatione ante prædictam appellationem legitimatam,vel commiſſionem de ſpeciali mandato factam:quia huiuſmodi cã tpe conſtitutionis non erat ad curiam deuoluta, & contra mentem & voluntatem conſtituentis ꝓcederetur cum tali procuratore, cuius volũtas ſeruanda eſt.de proc.c.querelam.c.conſtitutus.cum ibi not.per Inno.& eo.titu.c.ſi quem.lib.6.& de accu.c. veniens. Et ſi cum dicto procuratore procederetur. nihil valeret proceſſus: tum quia non habuit poteſtatẽ in cauſis non deuolutis procedẽdi: tum qa excederet fines mãdati.de reſc. c.ex parte decani.de procu.c.in præſentia. & c.ex inſinuatione.Hoc verum niſi eſſet cõſtitutus ad cauſas ẽt deuoluendas : quia tunc ſi poſtea cã in curia per apellationem legitimã deuolueretur, ſiue per cõmiſſionem de ſpeciali mãdato Papę introduceretur,cũ tali procuratore, vlterius in cã rite & debite bene procederet: quia iam apparet de mente conſtituentis;

quòd tam in cauſis deuoluendis, q̃ deolu-
tis voluit talem eſſe procuratorem, qui etiā
ad futuras cauſas benè poſſe conſtitui. ff.de
procu.l.3.& 4.de procur. c.non iniuſtè.& ibi
not.quā quidem cōcluſionem videlicèt pri-
mam putauit do.Aeg. verā, ſi cauſa cōmit-
teretur cum poteſtate citandi ad partes: q̄a
tunc apparet de certa ſcientia Papæ, videli-
cèt ꝙ ipſe vult omnes cauſas huiuſmodi ſo
re in Curia terminandas, & per conſequēs,
ꝙ cā eo ipſo ad Curiā ſuam deuoluat̄: ſecus
verò credebat, ſi ſimpliciter, licèt de ſpecia-
li mādato cā cōmiſſa eſſet, dicēdo, De man
dato dñi noſtri Papæ audiat talis, & iuſtitiā
faciat, omiſſa poteſtate citandi ad partes. Ra
tio ſua fuit iſta: quia tunc cū Papa non dat
Auditori pōtatem citādi partē inuitā ad ve
niendū ad litigandū de partib. corā eo: ap-
paret ꝙ non eſt de certa ſcīa, & de mente ip
ſi⁹, ꝙ cā ſtatim ad Curiā ſuā deuoluatur, qđ
non præſumitur, niſi hoc exprimatur, argu.
no.per Io.Mo.in c.generali, de reg.iur.lib.6.
Ad quid ergo refert ſe dicta ſignatura: certè
ad cauſam, quo cā alias reperiretur legitimè
ad curiā deuoluta, vel ſi pars reperiretur in
curia præſens: ſed præſentia dicti procurato
ris limitati non ſufficeret: quia talis procu-
rator non reperit hoc caſu cauſam deuolu-
tā, nec ēt deuoluere pōt: quia hoc eſſet con
tra mentem ſuæ limitationis, & ſic nil age-
ret, per iura ſuperius alleg. Nec obſtant præ-
dictis, ꝙ cā deuoluitur per intimationem
factam iuxta formam d. Clem. cauſam, ele-
ctionis. de elec. quia illud verū eſt de deuolu
tione, quæ vim citationis importat, & tunc
ius citat: & per conſequens cauſam ad Cu-
riam deuoluit: vt c.ſtatuimus, de elect.lib 6.
Nos. n. loquimur de eo, ꝙ ſolū verbū ſonat:
videlicèt, Audiat, ſi eſt legitimè deuoluta,
& ſi dicat̄ per verba q̃ ſequuntur, datur Au-
ditori poteſtas citandi: videlicèt, Iuſtitiā fa-
ciat in curia, ſi reperiat partem præſentem,
vel per contumaciā abſentē: ſed non poteſt
dici contumax, niſi vno de trib. modis nota-
tis, in c. qm̄ frequenter. vt li. non conteſt. &
11.q. 3. c. certum. ergo pōt ēt eſſe ꝙ cā ſit in
curia de iuris neceſſitate terminanda: & ꝙ
nihilominus citatio ſeu intimatio ſit ad par
tes facienda: vt in c.ſæpè. & ca.cordi. de ap-
pellat.libro 6. Sed pone, *b* quòd procurator
2 † conſtituatur ante appellationē intimatā,
vel commiſſionem de ſpāli mandato, ut ſu-
prà, factam in oib. & ſingulis cauſis motis,
vel mouendis ad Curiam Romanam legiti
mè deuolutis. fuit per maximè altercatū:
verū cum tali procuratore poſſit ī cā poſteà
legitimè deuoluta procedi. Et videbat̄ ali-
quibus Dominis quod non, quia verbum,
deuolutū, reſpicit duntaxat tp̄s præſens, &
non futurum, vt ſic referatur ad cauſas tunc
motas legitimè deuolutas, & non ad cauſas
mouendas: niſi addatur, & deuoluēdas, p in
ra cōia de reſcrip. c.fina. & c.ad ad hæc. Alij
3 Dñi, † & maior pars dixerunt, & vnanimi-
ter concluſerunt, ꝙ verbū, deuolutū, referat̄
nedū ad motas, ſed ad mouēdas, licēt poſteà
deuolutas. Pro quo all.no.Inn.in c.dilecti.de
excep.vbi ponit verſum, videlicēt, Præſens
confuſum præſentis non tenet vſum, immo
ſæpè nedū refertur ad præſentia, ſed ēt reſpi
cit præterita & futura. Et hoc maximè pro-
cedit, ſi talis procurator dedit articulos, &
produxit iura dñi ſui, qui per hoc, videlicèt
mittendo ſibi informationē, & iura vr̄ taci
tè ratificare acta habita cum tali procurato
re ſic limitato, quæ ratificatio ſufficit, pro-
ut legitur, & no per Inn in c.ex parte deca-
ni.de reſcr. quā concluſionem credem indu-
bitanter veram, ſi in dicto procuratorio eſ-
ſent perſona & cā, ſuper qua nunc lis verti-
tur expreſſa, aliàs re vera dubitarem de con
cluſione antedicta.

ADDITIONES.

a Procuratore. Adde deci.13. de reſcr.in anti.
& dec.6 de dol. & cont.in eiſdem, & dec.4.
inf.de teſtib.& Aegi. dec.25. & 31.hoc tit.
b Sed pone ꝙ. Pone ꝙ cōſtituo te ꝓcuratorē
4 † ad lites meas ſeu cauſas, an videaris cōſti-
tutus ad lites futuras? Guil. de Cun. in l.itē
ad litē, ff.de proc. dicit, ꝙ aut ego, qui te ꝓ-
curatorē conſtitui, habebā lites p̄ſentes, aut
nullas lites præſentes habebā. Primò caſu nō
videor te cōſtituere ad futuras. Secundò ca
ſu ſic, vt conſtitutio aliqd operet̄: ideò pro-
curatorē conſtituens dēt exprimere ad lites
de præſenti agendas, & de futuro contingen
tes, ar.l.ſi ita, & l.pediculis §.cū quæreret̄ ff.
de auro & arg. leg. ff. de fun. inſt.l. fundus.

5 A.M.P. Iſta † dec.plura continet, & quātū
ad cōtenta in ſummario, videlicet, qn̄ man
datū ſit poſt cōmiſſam cauſam, nulla vr̄ diſ-
ficul-

ficultas,& cum iſta deci.concordat inf.deci. 13.in ratione ſui & deci. 13. de reſcri.& 33. hoc tiã anti.& Caſſa dec.2.eo ti in fi.& rõ dec eſt,quia ex quo Papa committit cauſas in curia,ſatis cã dr̃ deuoluta: facit in propoſito,ꝙ licèt cauſa non deuoluat quòad reũ, qñ appellatio nulliter,& non ſeruata forma Cle. cauſam.de elect.intimatur, vel citatio

6 fuit malè executa : tñ † ſi poſt talem executionẽ nulliter facti,reus conſtituat procuratorẽ,præſumitur ꝙ habuerit notitiã citationis,& cũ tali procuratore procedi poteſt: vt infra de do. & cotu deci. 25.& xvij.in fi.& ꝑ Aeg.deci.v.de præſump. & deci 36.de iudi. Quo caſu,etiam ꝙ tale mandatum diceret,

8 † quatenus cã eſſet legitimè deuoluta, illa clauſula nihil deberet importaret: per rõnẽ dec.noſtræ de qua ſupra, q̃ etiam vr̃ militare in hoc caſu: imò deci noſtra, id expreſſè dicit, in ver.fortius procedit hæc concluſio. Et aduerte, ꝙ multum refert cauſam fuiſſe commiſſam de ſpeciali mandato Papæ,ut dicam inf.de appe.deci.3. & hoc in ſpecie ponderat in hoc propoſito dec.28.de dolo i ant. dicens,ꝙ ſi cã ẽt eſſet ſimpliciter deuoluta,ꝑ appellationem interpoſitam & itimationẽ,

8 ſufficeret.Et licèt dicat hic iſta ꝓcedere† ſi fuerit,dictũ cũ poteſtate citandi extra curiã, quaſi velit dicere, ꝙ requiritur clauſula cũ poteſtate citandi in curia & extra aduertendum eſt ꝙ Caſſ.dec 4. de reſcrip. & Sar.q.2. proœ.dicunt,ꝙ etiam ſi nõ dicatur cum poteſtate citãdi extra curiam, nihilominus poteſt decerni citatio, tñ ꝑꝑ hoc non euacuat intentio,ſeu ratio deci.noſtræ,quæ fundatur in certa ſcientia Papæ.vult enim dec.ꝙ conſtet intentionẽ Papæ fuiſſe auocare cauſam de partib.& ꝙ cognoſceretur in curia,ꝙ de facili deprehendi poteſt: imo non ſubuenit mihi pro nunc,ꝙ poſſit dari cã,quin ſp hẽat certitudo,ꝙ Papa voluit cauſam tractari in curia qñ ſignat commiſſionem & cauſam

9 in curia committit, † niſi ſignatura diceret, prout hic præſupponit in 3.col.videlicèt,audiat talis Auditor, Si cauſa ſit legitimè deuoluta,q̃ clauſula hodie non practicat, imò ſolet apponi paſſim clauſula, Etiam ſi cauſa hmõi non fuerit ad Romanam curiã lẽimè deuoluta, nec in ea de iuris neceſſitate tractanda: q̃ clauſula, vt plurimum,eſt ſuperflua : niſi in cauſis appellationum in partib. intimarũ.iuxta d.Cle.licèt multi infraſcando apponant mille clauſulas ſuperfluas, & ventoſas.Ponitur tñ aliud dubium in 2.col. huius dec.& col fi.ver ſed pone. vbi concluditur, ꝙ etiam † ſi procurator conſtituatur 10

ante cauſam commiſſam, vel appellationẽ intimatam ad oẽs cauſas motas, & mouendas, legitimè tñ deuolutas, & reſoluitur ꝙ veniunt etiam cauſæ poſteà deuoluendæ, & quæ tempore mandati non erant deuolutæ: quia verbum, deuolutas, refertur etiam ad mouendas,licẽt poſteà deuolutæ: & concluſionem tantò magis dicit procedere, ſi procurator poſteà det iura, quia dñs mittendo informationem, vr̃ ratificaſſe.Dubitandũ tñ eſſe dicit Collector dec.ibi,ſi mandatum nõ eſſet ſpẽliter ad certam cauſam cum certa perſona,ſed generaliter tm̃. Contra tñ iſtam concluſionem habes in termini deci. Aegi. 25.& 31.de proc.licẽt litera d.dec.31.ſit corrupta: & d deci. 25.fundet ſe in verbo aſtringitur,quod eſt præſentis temporis: ideò crederem, ꝙ mandatum extenderetur ad omnẽs cauſas deuoluendas: quia verbum,deuolutas,põt applicari ad tp̃s futurũ,ut hic,imputet enim ſibi dñs, qui potuit legem clarè dicere.ſicut dicetur infra eod.ſupra deci.32. vbi hr̃,ꝙ mandatum comprehendit cauſas poſteà exortas: videbis ibi. Habes etiã hic

11 vnam additionem in qua dr̃, ꝙ ſi † conſtituo procuratorem ad meas cauſas, ſi de præſenti nullas cauſas habeam, mandatum extenditur ad futuras : ſecus ſi de præſenti aliquas cauſas habeam,licèt deciſ. 30. eodem tit.in antiq. dicat non venire aliquo modo cauſas futuras, niſi dicatur, & idẽ ſentit Biſign.dec.3.e.ti.licèt non reſoluat.Contra tamen prædicta reſolutum fuit per Dominos in vna Placentina bonorum de Pallauicinis coram R.D.Ia. Puteo Rotæ decano.vbi voluerunt Domini,ꝙ mandatum ad oẽs & ſingulas cauſas, comprehendere debeat etiam cauſas futuras : licẽt conſtituens tp̃e conſtitutiõis hr̃et alias cauſas, fundm̃ fuit i doctr. Alex.in apoſtilis ad Bar.in l.damni infe. §.ſi is qui.in ver.futuras cauſas,ff.de dam.infec. & vide ad hoc Pariſium conſ.42.col. 2.& facit in propoſito ad prædicta Aeg.dec.21 hoc tit.vbi hr̃,ꝙ procurator ad clauſulas deuolutas poteſt dicere in curia de nullitate proceſſus agitari cõtra eum, ſuper cauſa q̃ verè non erat deuoluta : quia quoad hoc, cenſet hr̃e mãdatum.Et facit etiã ad hoc,ꝙ hic dicitur

citur, ꝙ licet procurator q hẽt in mandato clauſulã ad proſequendũ appellationem, ꝙ ſi recipit mandatũ ſine proteſtatione, tenet pſeq. vide Aegi.dec.23.hoc ti. Et q d importẽt illa verba dec.de ſpãli mãdato vid Aeg. dec.37.de iu.& dec.38. hoc tit.de procu.

E P I T O M AE.

Si dominus in ſecunda inſtantia ſine proteſtatione alium procuratorem conſtituat, primum, qui litem fuerat conteſtatus, reuocaſſe cenſetur.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia lata procuratore per conſtitutionem alterius reuocato, eſt nulla.*
2 *Appellationem proſequi an teneatur procurator; ſicut tenetur appellare.*
3 *Certificatio an ſit neceſſariè facienda aduerſario de reuocatione, & quando.*
3 *Citatio domini procuratore nõ citato, an ſit efficax, vt nullo eorum comparente, ſententia valida ferri poſſit.*
5 *Reuocatio procuratoris quando intimanda & quomodo.*
6 *Procurator dominus litis debet citari & non principalis, licèt in sũmarijs poſſit vterq; citari.*
7 *Procurator datus poſt litem conteſtatam an poſſit ſubſtituere.*

DECISIO II. aliàs 21.

a SI dñs a principalis in ſecunda inſtantia alium conſtituat procuratorẽ q̃ in prima, ſine proteſtatione ꝙ circa reuocationem aliorum hoc facit, primum licèt ipſe in prima inſtantia fuerit litem conteſtatus, cenſe-
b tur reuocaſſe, b ita ꝙ ſententia † lata cum
1 primo procuratore reuocato in ſecunda inſtantia eſt nulla, ſi reuocatio ad ipſum, vel ad iudicem peruenerit. de procu. c. ex inſinuatione, c. in noſtra, & c. mandato & de re-ſcri.c.ex parte decani. Ratio, q a licèt cauſa principalis & cauſa appellationis eſt eadem cauſa, tñ ſunt diuerſæ iſtantiæ: prout legit. & not.de teſti.c.veniens, & de fi. inſtr.c.cum Ioãnes, ſicq; prima inſtantia eſt finita quò ad primum procuratorem, † q licèt teneatur à ſnia contra dñm ſuum lata appellare, tñ non tenetur appellationem proſeq, niſi velit, prout leg.& no.de proc. c. nõ iniuſtè. Et ſi fortè imò, ſine forte, nollet pdictus procurator cauſam appellationis proſequi, op eſſet nouo procuratorio, & tũc non eſt quærendum de reuocatione expreſſa vel tacita: quia finita prima inſtantia per ſniam, & appellationis interpoſitionem, ab ea per procuratorem illius inſtantiæ functus eſt offõ ſuo, per no.in d.c.non iniuſtè.& per Dd.in c. petitio.eo. tit.& hoc verum, niſi eſſet datus
c ad proſequendum c appellationem: tunc n. ſi procuratorium ſine poteſtatione recipit, tenetur proſequi.ar. eor. quæ legũtur & no. in Cle.1.de procu. & tunc procedit dubium ſuperius tactũ, & deciſũ. Sed quid ſi ĩ prima inſtantia lite per ipſum pcuratorẽ conteſtata, fieret reuocatio antedicta, & deueniret reuocatio ſine noui procuratoris conſtitutione hmõi ad iudicem, & ad ipſius procuratorem? Certè puto idem, niſi reuocationi fuerit contradictũ: & hoc ſiue loquamur de expreſſa reuocatione, per c. 2 de procur. lib. 6 pp verbum, nolente, ibi poſitum ã cõtrario: ſiue de tacita, quæ fit alium conſtituendo procuratorem, vel cauſæ ſuæ tractandæ ad eſſendo: vt c.ſi quem.eo.titu.& lib. & ibi nota.

A D D I T I O N E S.

a Si dñs. Imò vr, ꝙ requiratur † certificatio
3 aduerſarij, qñ ipſe certificatus fuit de mandato procuratoris, aliàs eius certificatio nõ requiritur: vt no.in c.mandato.de proc.ſuper iſto arg.qui dubius eſt. Si dicas, ꝙ in iudicialibus certificato aduerſario de procuratoris mãdato nũquã reuocatio valet ad præiudiciũ aduerſarij, niſi eodem modo certificeť de reuocatione ipſe vel iudex: ſi verò nõ eſt certificatus de mandato, ſp valet reuocatio, ſolo procuratore certificato. ita intelligiť qđ no.in d.c.mandato. & ita no. ẽt gl.in c.1.de procu.lib.6. In extraiudicialibus dic, ꝙ ſi agitur cum certa perſona: vt quia certificatur aliquis cũ quo vult contrahere, vt ſecũ contrahat, & ꝙ conſtituat procuratorem ad contrahendum: tunc nõ valet reuocatio, niſi certificeť de reuocatione ille, cum quo cõtrahere dẽat, l. ſi fideiuſſor, §. 1.ff.mandat. Si verò actus geritur non cũ certa, ſed cũ incerta perſona: vt q a mãdo pcuratori vt cõtrahat, nõ dico cũ quo, tũc valet reuocatio,

li-

licet non tranſeat in notitiam contrahentis & imputet ſibi, qui cũ procuratore cõtrahit, ſi non exquirat an mandatum ſit reuocatũ: agere tñ poterit contra procuratorẽ, arg l. 3. §. falſus. ff. de fur. & arg. l. ſi procuratori falſo. ff. de condi. ob cãm. & l. falſus C. de furt. Forma aũt fiendæ reuocationis eſt, vt ſi eſt generalis inſtitutio, debeat generaliter & publice fieri reuocatio l. ſi pupillus. §. proſcribere. ff. de inſti. ſecus, ſi ſit ſpecialis procurator: quia tũc requiritur ſpecialis reuocatio, ſm Mar. Syl. & Io. And. Et ideo ſi rectæ inſpicis non eſt dña inter actus iudiciales, & extraiudiciales: ſed ſolum an actus geratur cum certa perſona uel non, quæ ſit certificata vel non de mandato: ſed illa poteſt eſſe dña, quę cõiter fit a gl. & procedit: quia cõiter contingit tales actus iudiciales fieri cum certa perſona: extraiudiciales vero cum incerta, ſm dominum Ant. in c. ex parte. hic alleg. Et vide per Io. de Ligna. in Clem. 1. de renuntia. Reuocaſſe Subaudi, cum cã: alias nõ, eo con

b tradicẽte, vt in c. quamuis. de procu. li. 6. Sed licet ſine cã reuocare non poſſit: põt tñ adeſſe cauſæ ſuæ, ſicut põt omnis, cuius intereſt, vt in l. ſi ſuſpecta. ff. de inof. teſt. Proderit aũt iſta aſſiſtentia: quia poterit teſtes & inſtrumenta producere, & alia allegare: vt ibi. Et per Inn in c cum ſuper. de re iud. Et aduerte ꝙ adeſſe cauſæ eo caſu, quo reuocare nõ põt tex. in d. c. quamuis. reliquit in arbitrio dñi. Inuitus ergo non compellitur, niſi ex cã: vt l.

4 ſi actor malit. ff. de proc. l. ſi C. eo. Ex quo† infert alibi Bar. ꝙ ſi citaretur dñs & non procurator ad aliquẽ actũ: puta, ad videndũ iurare teſtes, vel publicari, vel audiẽdã ſniam: ſi dñs non compareret vel procurator, ſnia nulla erit, quia talis citatio nõ arctauit dñm, debuit. n. citari procurator, qui erat dominus inſtantiæ. & ita tenuit diſputando do. Lab. de Rampo. vt refert Bar. in l. furioſo. ff. de re iud. Bal. in l. procuratorib. C. de procur. & ꝑ do. Pet. de Peruſio. in c. 2. de teſtib. Iſto ergo caſu poſſet eſſe vtilis ſubtilitas legiſtarum, dum diſputat, in cuius perſona ſint concipiẽda verba ſniæ. Canoniſtæ. n. tenent nihil referre. de elect. c. querelam. nam imo multum poſſet referre, ſi conciperentur in illum, qui non erat dominus inſtantiæ, nec in ea citatus tenebatur neceſſario comparare. de quo ꝑ ene per Bart. in d. l. furioſo.

c Proſequendum. Adde dec. 9. inf. eod.

1 A. M. P. Deci. iſta eſt ſatis clara, †& habet plura capita circa reuocationem procuratoris, quæ videas per te. Concordat cũ ea dec. 25. eo tit. in anti. & Aegi. dec. 27. hoc titu. Et facit ad materiam infra deci. 4. & 14. hoc titulo, in antiq, & Caſſ. qui multa dicit in propoſito in dec. 2. de app. & præſertim dum di-

2 cit, ꝙ licet †reuocatio debeat intimari iudici vel parti, tñ illud habet locum quoad præiudicandum aduerſario: ſecus quoad præiudicium reuocantis: de qua materia reuocationis procuratorum, & qñ. & quõ debeat intimari, & in quibus cauſis intimatio non ſit neceſſaria, vide latiſſime per Fely. in c. ex parte decani, col. 3. cum duabus ſequẽtibus, de reſc. ſtylus tñ eſt, ꝙ reuocationes procuratorum ad reſignandum, & ſimilium reuocantur penes Cancellariæ & Cameræ notarios, & ſimõi intimatio ſufficit: quia vſ facta Principi, quod tñ dixerunt Domini in vna Gerunden. coram Dño de Graſſis, in his quę non poſſunt expediri, niſi in manibus Papæ: ſed in extinctione penſionis, & caſſatione regreſſus, quæ poſſunt fieri corã quocunq; notario, talis intimatio non ſufficiebat: ſed ꝙ in illo caſu, ex quo fuerat conſtitutus procurator ad caſſandum, non erat fienda ſibi aliqua intimatio: cum licet ipſe haberet titulũ beneficij illius, ad quem erat reſeruatus regreſſus: tñ non agebatur de præiudicio ſeu incõmodo pecuniario, quod requiritur ad hoc, vt ſit neceſſaria intimatio: ſecus, ſi agiẽ tm̃ de præiudicio reuocantis. allegabatur de ci. 11. hoc. ti. in anti Fel. in c. ex parte decani. de reſc nu. 17. A ym. conſ 76. qui ſatis clare loquitur. & idem eſſet qñ eſſet conſtitutus ꝓcurator ad reſignadũ, niſi eſſet Cle. 1. de renun. quam credidiſſem ẽt procedere in caſu iſto, cum dicatur ibi id eſſe, ne fiat variatio inter perſones eccleſiaſticas. Et circa vltimã

3 additionem, † ꝙ debeat citari procurator dñs litis, adeo ꝙ non ſufficiat citare principalem, vide Decium in c. in noĩe dñi. nu. 36. de teſti. vbi dicit hoc non procedere in cauſis ſummarijs: vt ẽt ſentit hæc dec. & Roma. ſingu. 20. & ad propoſitum ẽt vide Fel. in c. cum

4 M. de conſti. col. 20. vbi dicit, ꝙ † procurator datus poſt litem conteſtatam non põt ſubſtituere, pro quo vide etiam dec. 28. hoc titulo in antiq. vbi procurator ſubſtitutus a procuratore dño litis, poſtquam eſt effectus dominus litis, poteſt etiam ipſe ſubſtituere.

EPI-

EPITOMAE.

Proceſſus cum vno, vel plurib. procuratoribus ſimul non in ſolidum factus, valet & tenet in cauſa beneficiali: quia ille, cum quo eſt proceſſum, videtur eſſe per iudicem electus. h.d. Vel ſic. Procuratoribus ſimul non inſolidum conſtitutis, valet proceſſus cum vno tantum habitus, aliis ſe non opponentibus: quia ille videtur electus.

DECISIO III. aliàs 107.

SI in cauſa bñficiali tres vel quatuor procuratores cõſtituantur ſimul, & non inſolidũ: & cũ vno ex illis aliis ſe nõ opponẽtib9, procedatur in cã, valebit proceſſus, illumq; iudex, cũ quo proceſſit, vr̃ elegiſſe, iuxta formam, c. ſi duo. §. ſanè. de procur. lib. 6.

ADDITIO.

1 A. M. P. Deci. † iſta de plano procedit in cauſis beneficialibus per tex. hic allegatum, & notat Old. conſil. 130. in 2. dubio.

EPITOMAE.

Per ſecundam procuratoris ſubſtitutionem primus ſubſtitutus reuocatus eſſet cenſetur, h.d. Vel ſic, Procurator primo ſubſtitutus, intelligitur reuocatus per ſecundum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſubſtitutus etiam cum clauſula, Quòd per quamcunque comparitionem non intendebat eum reuocare, cenſetur reuocatus per ſecundam ſubſtitutionem.*

2 *Procuratorum reuocatio non inducitur per plures comparitiones & ſubſtitutiones, etiam ſi in aliqua non ſit clauſula. Quòd non intendit reuocare, ſi in vltima reperitur dicta clauſula.*

3 *Clauſula. Quòd per quemcunq; actum, &c. &. Quod non intendit ſubſtitutum reuocare.*

DECISIO IIII. aliàs 121.

SI procurator ſemel vnũ ſubſtituat, & iterato aliũ poſtea ſimpliciter, & ſine reuocatione primi ſubſtituat, primũ reuocare cẽſetur, ẽt ſi in prima ſubſtitutione proteſtatus fuerit expſſe, ꝙ pp aliquã cõparitionẽ, &c. quia aliud eſt comparere, aliud eſt reuocare vel ſubſtituere: diuerſæ enim ſpeciei ſunt: & ſic faciẽdo vnũ nõ cenſeť facere reliquũ. Pro qua opi. alleg in rõne l. ſi quis cũ ff. de ꝓcur. & c. nõ iniuſtè eo. ti. & no. Io. And & Arch. in c. ſi duo. in prin. & c. licet. eod. tit. lib. 6.

ADDITIO.

1 A. M. P. Addenda † etiam eſt ad ſummariũ clauſula, de qua in dec. videlicet, Etiã ſi in ſecunda ſubſtitutione proteſtatus ſit, ꝙ propter aliquam cõparitionem, nõ intendebat eũ reuocare: quia aliud eſt cõparere, aliud eſt ſubſtituere vel reuocare. & iſta ſola rõ tibi ſufficiat ad intellectũ deci. Cum iſta dec. cõcordat Aegi. dec. 26. hoc tit. loquens tñ in cõſtituente, vbi dicit, quòd primus cenſeť reuocatus, ẽt ſi ſecundus nõ acceptet. Ad iſtam dec. & illius materiã facere vr̃ deci. Aegi. 32. eo. tit. vbi ponitur caſus, ꝙ procurator primò ſubſtituit Albertum, ſecundo Bernardum, ſine proteſtatione, tertiò cõparuit in cã cum proteſtatione, ꝙ non intendebat ſubſtitutos reuocare, & appellauit, ac ſtatim ſubſtituit Goffredum ſine proteſtatione, dubitatur, & demũ deciditur, ꝙ primi procuratores nõ cenſentur reuocati, & ſic nec per ſecũdam ſubſtitutionem erat reuocatus prim9, nec per tertiã erant reuocati alij duo pdicti. Sed illud contrarium declaratur p dec. Aeg. 9. de præſumpt. vbi vult, ꝙ illa ꝓteſtatio facta vltimo loco, nedũ præſeruat ſm ſubſtitutum, ſed declarat etiã animum ſuum, ꝙ qñ ſubſtituit ſm, nõ intellexit reuocare primũ. Quod verum credo, quòad futura, & etiam quòad præterita, ſi interim ille primus nullos actus feciſſet nomine illius, qa iſta declaratio nõ eſt propriè declaratio, ſed eſt q̃dam ratificatio, q̃ non põt retrotrahi in præiudicium tertij. per iura vulgaria, vt ẽt declarat Caſſad deciſ. 4. de ꝓbat. num 7. Et ad hoc facit alia dec. Aegi 24. de procurator vbi licet p comparitionem dñi in cauſa, qñ non præceſſit proteſtatio, de qua ſupra, ſubſtitutus

cenſetur

cenſetur reuocatus, nihilominus ſi dñs poſt cõſtitutionem procuratoris bis compareat, & litem conteſtetur, non cenſetur reuocare procuratorem, ſi poſt illas duas comparitiones, & lite per eum cõteſtata compareat, & proteſtetur tunc, ꝙ nõ intẽdit reuocare &c. & dictus procurator primo conſtitutus cum parte aduerſa non contradicente poſtea procedat, valebit proceſſus, per tres rõnes de q̃bus ibi, quæ ſeruiunt ad corroboratioñe intentionis meæ, licet dec. ſit aliqualiter corrupta, & ad id, qđ dicebam de ratificatione facit dec. 10. hoc ti. in anti. & 13. infra de conceſſ. præb. Aduerte tñ in iſta materia, ꝙ clauſula, de qua in deciſione, Quòd per quãcũq; comparitioñe, vel quemcunque actum non intendit reuocare, hodie de ſtylo taliter cõcipitur, ꝙ ceſſat omnis dubitatio. Nã adiicitur clauſula, Quod non intendit ſubſtitutũ reuocare, niſi expreſſe duxerit reuocandum. vnde ſuccedit illud, ꝙ dictum fuit ſupra hoc titulo, deciſi. 2. tamen Aegid. videtur tenere contra opinionem meam deciſi. 30 de procur. licet mihi non placeant eius dicta: quia non reſpondet ad verbum (expreſsè.) videas per te: & ad iſtam materiam vide infra deci. 30. in fi. & infra 18. 20. & 22.

EPITOMAE.

Subſtitutus qui litem conteſtatus eſt, alium ſubſtituere poteſt: quia dominus litis factus eſt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſubſtitutus dominus litis effectus, poteſt alium ſubſtituere.*

2 *Procurator, qui fuit ſubſtitutus poſt litem conteſtatam, ſi aliquem actum facit, an poſſit ſubſtituere.*

DECISIO V. aliàs 122.

PRocurator ſubſtitutus qui litẽ eſt cõteſta. a poteſt aliũ ſubſtituere non vigore mandati, ſed quia dominus factus eſt litis. ar. c. 1. de procur. & c. is qui. cum ibi not. lib. 6.

ADDITIONES.

a Litem eſt conteſtatus. Sed quid de eo qui nõ eſt litem conteſtatus, ſed poſtea interceſſit, & ad aliquem actum proceſſit, an alium ſubſtituere potuit? Pet & Cy. tenent ꝙ ſic, in l. nihil de procura. Contrarium dicit Archi. in c. 1. hic alle. ſcil. cet, ꝙ ante litis conteſtationem conſtitutus alium ſubſtituere non põt, niſi hoc habeat in mandatis. Opinio Pet. eſt verior: q̃a efficitur dñs litis, qđ apparet: quia ſnĩa fertur in eum, q̃ non poſſet ferri, ſi non eſſet dñs litis: vt l. j. C. de ſent. & interlocuto. omn. iud. ſecundùm Bald. in d l. nihil.

1 A.M.P. Iſta † dec. eſt clariſſima in ſubſti-
tuto, qui litem conteſtatus eſt. Sed dubium
2 eſt, an † ille ſubſtitutus qui litem non eſt cõ-
teſtatus, ſed ea conteſtata fuit ſubſtitutus. & aliquem actum fecit, & deciditur idem eſſe in iſto, licet, ſi nihil feciſſet, nõ potuiſſet ſubſtituere, vt dicunt Do. in l. nihil. de procura. Et ad hoc facit deciſ facta in cã Salamantina Abbatiæ ſancti Saturnini corã D Rauellen. vbi reſolutũ eſt, ꝙ ille, qui obtinuit tres ſententias, & reuocauit poſtea procuratorẽ, ne cõtra eum procederetur in cã reſtitutionis, quam aduerſarius commiſerat, nõ potuit reuocare illum procuratorem: vt per Aegid. deciſ. 19. hoc ti. & ibi dictũ fuit incidenter, ꝙ dñs litis effectus reuocari non põt inuito aduerſario: vt per Fely. in c. ex parte decani. de reſcript. col. pen. ver. No. ex gl. quod tñ indiſtinctè non procedit. Cõcordãt cum iſta dec. 8. infra eo. & 28. eo. tit. in anti. & Biſig 9. Qñ vero ſubſtituens moritur re integra, an ſubſtitutus cenſeatur reuocatus, videbimus infra ſuper dec. 33. & per Aegi. dec. 2. hoc titu.

EPITOMAE.

Coniuncta perſona in cauſa beneficiali ad agendum nõ admittitur ſine mandato, licèt in temporalibus admittatur cum cautione de rato.

SVMMRIVM.

1 *Coniuncta perſona in cauſis beneficialibus ad agendum admittitur, & quando.*

2 *Coniuncta perſona in cauſis prophanis pro coniuncta ſine mandato regulariter admittitur.*

3 *Coniunctus non admittitur pro coniuncto, quando requiritur mandatum ſpeciale.*

4 *Coniuncti poſſunt prodeſſe, ſed non obeſſe.*

DE-

DECISIO VI. aliàs 124.

1 IN † cauſa beneficiali cõiuncta pſona non admittitur ſine mandato ad agendũ, & cũ cautione de rato, nec ad eius inſtantiam decernenda eſt citatio : quia hmõi ſpiritualia æſtimationem ſiue intereſſe non capiunt. 1. q. 1. ca. q̃ pio. de elect. c. querelam, not Ber. & Inn. in c. corã. in prin de offic. dele. & de cauſ. poſſ. & propr. c. cũ olim. circa fi. facit de pac. c. cum pridẽ. ibi tñ vr text. in contrarium, q̃ loquitur in cã beneficiali. Facit etiã text. cũ ſua gl. in contrarium de conſtit. c. cum M. in
a prophana *a* tamen ſecus: vt legitur & not. in c. 1. de procur. & de reſcri. c. nonnulli. & c. ex parte. & p Inno. in d. c. querelã. quæ iura loquuntur in proximitate, ſiue de coniunctione carnali, q̃ proximitas nihil in cauſis ſpiritualibus operatur de iud. c. ſi annũ. li 6. Et videas pro hac cõcluſione no. p Archi. de reſc. c. ſtatutum. ſuper verbo, eius capitulũ. lib. 6. & de p̃. c. ſi tibi abſenti. in gl. per hoc. in fi. eo. lib. faciũt ẽt not. pro d. cõcluſione p Ber in c. 2. de poſtulã. in gl. 2 per Pan. de conceſſ. pb. c. cum ei quem. in Clem. & p Spec. tit. de cõiũcta perſona. §. 1. verſ. Item quòd eſt cã ſpiritualis, qui alle. not. de regularib. c. quia nos.

ADDITIONES.

a In prophana. No. † quòd in cauſis propha
2 na coniuncta perſona admittitur pro cõiuncta ſine mãdato regulariter. Fallit in caſibus requirentibus ſpeciale mandatum tex. vr in c. qui generaliter. de procur. lib 6 niſi cõiuncta pſona propriũ prætenderet intereſſe : vt l. patri pro filio. ff. de mino. & ſic vbi requiritur ſpeciale mandatum hominis, nõ ſufficit generale mandatũ legis. Nam coniuncta pſona poteſt agere pro coniuncta vigore generalis mãdati ſibi a lege conceſſi : & tñ non agit in caſibus in q̃bus requiritur ſpeciale mãdatum hominis vt ibi no. In contrariũ facit c. nonnulli. de reſcrip. dic vt ibi no. Coniuncta tñ pſona non eſt procurator: iõ licet poſſet agere pro cõiũcta: vt l ſed & hæ. ff. de procuratorib. tñ factum ſuum non præiudicat dño, niſi mandet vel ratum habeat: vt l. 3 ff. iudi. ſol. & l. 1. C. quibus res iudi. non nocet.

1 A. M. P. Cum iſta † dec. cõcordat Aeg. 36. hoc tit. Et facit etiam dec. 34. hoc tit. in ant. intelligendo eam in cã prophana: quia dicitur ibi, quòd coniuncta pſona admittit ad defenſionem in tali cã: ſecus inferendo in cã beneficiali, licet non poſſit alium procuratorem conſtituere. Item ẽt ad hanc dec. applicari põt dec. 35. inf eod. tit. in fi. vbi dr, quòd
3 † in cauſis ſpiritualibus, q̃ æquiparantur beneficialibus, ſicut dr de matrimonialibus, requiritur mandatũ ſpeciale: quo caſu cõiunctus non admittitur: vt per Felyn in loco, de quo infra, licet illa deci. nõ procedat in mandato ad iudicia, vt videbimus infra deciſ. 27. Contra tñ hoc, & quòd imò coniuncta pſona poſſit procuratorẽ cõſtituere, habes deci. 16. inf. eo. vbi videbis. Et vide de hac materia ad ſaturitatem p Felyn. in c. nonnull. §. ſunt & alij in 8. & vlt. fallen. col. 14 num. 42. de reſcript. & in c coram. nu. 6 de offi. dele. & in c. cum M. de cõſti. nu. 25. & 27. & per Caſſ. dec. 6. vt lite pend. & deci. 40. ſuper regulis. nu. 4. Et an in alijs materiis admittatur cõiuncta perſona, videbimus infra de cõceſ. pb. dec. 9. Et conſidera ad ea, quæ dicit de ciu. iſta in fi.
4 quòd benè † coniunctus põt afferre vtilitatẽ, ſed non incommodũ. qđ vr durum: tñ pro hoc vide deci. 13. infra de cõceſ. præb. & dec. 1. hoc tit. in antiq Et ad prædicta facit d. dec. 35. infra eo. vbi dr, quòd nedum coniuncti, ſed ſimplices defenſores admittuntur in criminalib. & in dec. 36. infra dr, quòd canonici admittunt pro canonicis ẽt ad petendum abſolutionẽ ſimplicem, non tñ ad cautelam, de quo vide per Fel. vbi ſupra. Et an defenſor iſte poſt litẽ conteſtatã poſſit reuocari, vide p Fely. in c. ex parte decani. de reſcr. in fi.

EPITOMAE.

Procurator non poteſt ante acceptationem mandati ſubſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Procurator recipit poteſtatem executiuam ſui officij à tempore præſentationis & receptionis mandati, non prius.*

2 *Iudex non habet exercitium iuriſdictionis ante præſentationem reſcripti.*

3 *Geſta per procuratorem an valeant, antequàm præſentet mandatum procuratorium.*

4 *Procurator ſubſtituens in omnibus cauſis non videtur*

detur ſubſtituere,niſi in illis, in quibus accepta
uerat.
5 *Proceſſus factus per procuratorē, de cuius man*
date non conſtat: an valeat.
6 *Procurator tenetur acceptare mandatum: &*
nō ſufficit illud datum fuiſſe in actis per alium.
7 *Mandatum etiam generaliter datum in alia*
cauſa inter eaſdemmet partes vertente, non
ſuffragatur.

DECISIO. VII. aliàs 145.

SI procurator ad certam cauſam conſtitu-
.us.Cū mandato ſubſtituendi,generaliter
in oib. & ſingulis cauſis, in qb.procurator
exiſtit conſtitutus,ſubſtituat: talis ſubſtitu-
tus ad hmōi certam expreſſam cauſam pro-
ſequēdam non admittitur, niſi doceat dictū
procuratorem ſubſtituētē onus procuratio-
a nis ante hmōi ſubſtitutionem acceptaſſe: a
quia ante acceptationem procurator nō cē-
ſet.ar à contrario Cle.j.de proc.cum ibi no.
& C.eo.l.inuitus,& no per Arch.de proc.c.
is qui.li.6. qui remittit ad no.per Cōpoſ.de
elect.c.ſtatuimus,in gl.queritur quis ꝓcura
tor.p Guil.in Spe. e. ti.§.j. qd ſi ꝓcurator.

ADDITIONES.

a Acceptaſſe. Cōcluditur ergo,ꝙ procurator
1 † recipit poteſtatem executiuam ſui officij
a tpe præſentationis,& receptionis mādati,
& non antè, & ſi aliquid facit ante receptas
literas mandati,non valet:quia non eſt pro-
curator actu,nec dūs ratum hr̄e tenetur,niſi
ꝙ ipſe fecit tanquā procurator: ſed ante li-
teras ſuſceptas non eſt procurator, vt dixi:
igitur,&c.Hoc tenet Bar. in quodā ſuo con
ſilio, quod incipit, An procurator conſtitu-
tus in abſentia,&c.qui alle.d.c.is qui.in Cle.
j.in gl.ſuper verb.receptis.quod no.Cōpoſt.
in d.c.j. & Spe.in loco hic alle. Probat.n.ra-
tione tali, Nā mandatū inducit contractum
mandati ergo reqrit̄ conſenſus ipſius, ſed
conſentire non vr̄ ante receptionē manda-
ti.velut ignorans ſuæ poteſtatis fundm̄. pro
hoc facit ēt in ſimili,quia mandatū procura
toriū & reſcriptum delegationis ſunt mul-
tum ſimilia: vt no.inf.eo.tit.dec.32.quæ ſic
incipit,fuit dubitatū an procurator gnaliter
2 conſtitutus,&c. Sed illud ꝙ fecit iudex † an-
te præſentationē literarū eſt nullū: eò ꝙ iu-
riſdictionis exercitium non habet ante præ-
ſentatum ſibi reſcriptū: vt in c.ſuper eo. el
2.de app & de reſc.c.paſtoralis. Igitur eodē
modo, quod facit procurator, cuius organa
ſunt ſuſpenſa, vſq; ad receptionē literarū &
aperturam earum.pro quo facit,quod hr̄ per
Bal. in l.falſus,C de fur.Contrarium ſeruat
3 Rota,ſ.ꝙ actus geſti † per procuratorem an-
teq̄ recipiat procuratorium, valent:& ſuffi
cit ꝙ illud ante ſnīam in iudicio ꝓducatur.

A. M. P. Deciſ.iſta in principio dicit mul
ta, quæ non comprehenduntur in ſumma-
rio, & in finalibus verbis dicit totum oppo
ſitum illius qđ dr̄ in ſummario,videlicèt, ꝙ
immo valent geſta per procuratorem ante-
quàm recipiat mādatum, ſi poſteà illud an-
te ſententiam producatur: Sed aduerte, q̄a
etiam ego non intelligebam principium hu
ius dec.antequàm viderem deciſ. Aegi.17.
hoc titu. quæ aperuit mihi oculos intelle-
ctus.Contractus enim verborum huius deci.
eſt inculcatus. & oportet facere punctū poſt
verbum ſubſtituendi.Et intelligendo in ca-
4 ſu de quo loquitur Aeg.crederem, ꝙ † ſub-
ſtitutio non tenuiſſet,niſi ſubſtitutus docuiſ
ſet ſubſtituentem acceptaſſe onus illius cau
ſæ. Nam ego certè ſcio me conſtitutum eſſe
procuratorem in pluribus cauſis,quarū cau
ſarum onus non recipi, nec recipere intēdo,
& iō ſi ſubſtituerem procuratorē in omnib.
cauſis, in quib.ego ſum conſtitutus procura
tor, vt ponitur hic caſus, intelligēdum eſſet
de cauſis, in quib. onus acceptaſſem: q̄a de
alijs non cogitaui, nec præſumendū eſt, ꝙ
cogitauerim: verba.n. non extenduntur ad
ea,quæ quis mente veriſimiliter non cogita
uit,per iura vulgaria. Summabis igitur iſtā
dec.ſic. Procurator conſtitutus ad certā cau
ſam cū poteſtate ſubſtituendi, ſi anteq̄ acce
ptet onus cauſæ, ſubſtituat vnū procurato-
rem in omnib.cauſis,in quibus erat procura
tor, non videtur quò ad iſtam cauſam ſubſti
tuiſſe. Et pro vera intelligentia iſtius deci.
vide deciſ. 19. hoc titu. in antiq. vbi habes
5 † an valeant geſta per procuratorem, de cu
ius mandato non conſtat, dummodò poſteà
apparet. & vide Cur.iuniorē q multū labo-
rat ſuper hac dec.conſi.63. Et ſcias vnum in
propoſito quod dicit Aeg. dec.35. hoc tit. vi
6 delicèt, quòd licèt tertius † det mandatum
per cōpulſum,vel aliàs,in quo dicatur te eſ-
ſe cōſtitutū procuratorem, niſi tu cōpareas

&

& acceptes, pôt procedi per audientiam cō tradictarum te nō citato. Pro quo facit illud ꝙ aliàs fuit reſolutum in vna Lucana Canonicatus corā bonæ memoriæ d Io. Moheda-
7 no Epo Rauelen. vbi fuerat datum mandatū generale pro Laurentio de Medicis in vna alia cā contra Antoniū Brachium, qui citari fecerat eundem Laurentium, etiam ſup dicta cā Lucana, & videns mādatum non eſſe productū in cā Lucana, proceſſit per audientiā, nō citato tali procuratore, & Dñi voluerunt proceſſum hmôi ſuſtinere. Moti tñ etiā certis coniecturis, ꝙ mandatum non eſſet bene clarū pro ambabus cauſis. Et ſimiliter facit reſolutio facta in cā Cōchen. beneficij de Vilar. de qua dixi ſupra de reſcrip. deci 2. & ꝙ valeat ſubſtitutio in omnibus cauſis, in q bus ego ſum procurator, vide infra dec. 33.

EPITOMAE.

Subſtitutus ab eo, qui habuit mandatum à domino, cenſetur ab eodem domino conſtitutus: & ideò poſt litem conteſtatam, poteſt alium ſubſtituere.

DECISIO VIII. aliàs 146.

Subſtitutus per conſtitutū ad hoc ſpeciale mādatum habentem, cenſetur à domino conſtitutus, ff. quòd cuiuſq; vniuerſi. l. itē eorum § ſi decuriones. arg. de ſent. exc. c. mulieres, ſm Ar. qui hoc not. de proc. c. 1. ſup ver. poteſtas. lib. 6. Hinc eſt, ꝙ ſubſtitutus hmôi poſt litem per eum conte. poteſt vlterius ſubſtituere: quia factus eſt dñs litis: vt in d. c. 1. & c. ſi duo. 1. reſpon. in ſi lib 6 C. eo tit. de procur. l. nulla. Pro hoc vltimo faciunt not. per Arch. & Io. An. in nouel. in c. is q. de ꝓcu. li. 6. vbi tenent, ꝙ ſubſtituēs ſubſtitutum à ſe, qui eſt litem cōteſtatus, nō reuocauit, niſi eo caſu, quo reuocaret dominus cōſtitutū à ſe.

A.M.P. De iſta materia ſatis dictum fuit ſup dec c. vide ibi. & adde deci. 28. eo. tit. in antiq. Aduerte tamen, ꝙ ſubſtitutus à procuratore domino litis effecto. & non vi mandati, non videtur à domino conſtitutus: vt per Aegid. deciſ. 2. hoc tit. & infra dec. 33.

EPITOMAE.

Procurator qui ſimpliciter mādatum acceptauit ad agendū, defendendum, appellandum, & appellationem proſequendum, compellitur proſeq appellationem ꝑ eum interpoſitam, ſi mandatum ad hoc extendatur. Vel ſic, Procurator conſtitutus ad agendū, appellandū, & proſequendū, cōpellitur proſequi, ſi appellat. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad appellādum cogitur proſequi appellationem per eum interpoſitam.*
2 *Procurator tenetur proſequi in caſu præmiſſo, etiam ſi quando appellauit, ſit proteſtatus, quòd non intendebat proſequi.*
3 *Procurator debet dare mandatum per compulſum, ſi vult limitatè acceptare, aliàs tenetur facere omnia, de quibus in mandato.*
4 *Procurator ſibi praiudicat recipiendo mandatum, ſi non proteſtatur à principio.*
5 *Procurator ad audiendum ſententiā appellat.*
6 *Procurator cogitur etiam defendere in cauſa reſtitutionis.*
7 *Procurator qui non habet mandatum ad proſequendum, non poteſt acceptare terminum x. dierum, qui datur cum reuerentialibus.*

DECISIO IX. aliàs 147.

Si procurator conſtitutus ad agendum & defendendū, appellandum & appellationē proſequendum, onus procurationis acceptauerit, & appellat, tenetur, & compellitur appellationē proſequi: licet de contrario, videlicet, ꝙ nō uelit eam proſequi, proteſtetur, per Cle. 1. de procura. antedict. non ob. c. non iniuſtè. de ꝓcu. quia ibi loqtur de ꝓcuratore conſtituto duntaxat ad agendū & defendendū, & non ad appellandū, nec appellationē proſequendū: talis enim in caſu c. nō iniuſtè. licèt teneatur appellare, non aſtringitur proſequi: ſecus vero ſi contineatur in mandato ꝑ eum acceptato: quia tunc ad omnia in eo contenta tenetur: per dictam Clemen.

A.M.P.

1 A.M.P. Iſta † vltima verba ſummarij, ſi
mandatum,&c.ſunt ſuperflua.Potuiſſet me
2 lius addi,ꝙ † tenetur proſequi, etiam ſi qñ
appellauit proteſtatus fuerit,quòd non inté
debat proſequi:quia illa proteſtatio non ſuf
fragatur.Potuiſſet benè à principio, qñ acce
ptauit onus procurationis limitatè accepta-
re,vt dicit deciſ.3.hoc titul.in antiq.Quod
3 tñ intellige, † ſi dedit mandatum per cõpul
ſum,alias ſi ipſe ſimpliciter produxiſſet man
datum,non potuiſſet limitatè acceptare, &
ita quotidie ſeruatur,& hoc ét ſentit d.dec.
quæ dicit:poterit proteſtari,quòd non inté-
dit recipere mandatum, & ſic præſupponit
mandatum non eſſe receptum tempore pro
4 teſtationis. † quod ꝑ receptionem mandati
ſine proteſtatione ſibi p̄iudicat, ſicut per re-
ceptionem literarum p̄iudicialium: vt per
Do.in l.quæ dotis,ff.ſolu.matrim Cum iſta
deci.concor.deciſ.Biſig.2.hoc tit.& infra de
ciſ 26.in fi.& Aegi.deci.23.hoc tit.& ſupra
5 deciſ 2.col.2.Si autem † mandatum tm̃ dice
ret,ad audiendum ſniam,non poſſet appella
re:vt dicit dec.5.eod.tit.in antiq.& Biſig.2.
hoc tit.Dicit tamen Aegi.deciſ.19.eo.titul.
6 quem ſequitur Caſſad.dec.2.hoc tit.ꝙ † pro
curator ad agendũ & defendendum,qui pro
ſe ſniam obtinuit, quæ tranſiuit in rem iudi
catam,cogitur defendere dñm in cã reſtitu-
tionis ex aduerſo obtentæ. Et ad præmiſſa
omnia vide Felyn in c.cum olim.el.1.de of.
deleg.& in c.cum cauſam.de re iudi.vbi la-
tè, quòd procurator poteſt facere quæ ſunt
connexa,& ponderat deciſi.Biſig.quæ dicit,
ad audiendum ſententiam duntaxat,& nihi
lominus vult, quòd poſſit appellare. & ideo
cogitabam,quòd qñ diceret, & ad appellan
dum,quòd eadem ratione poſſet proſequi,
ſed an in hoc caſu & præcedenti cogi poſſit
ad proſequendum, cogita:quia licet poſſit,
ſi vult:tamen nimis graue eſt, ꝙ cogatur:re
gulariter enim procurator non cenſetur da-
tus ad ſecundam inſtantiam,niſi dicatur. Et
ideo cum in una Bononien. Parœchialis de
mõte maiori corã bonæ memoriæ Marcho
Antonio Marſchotto Bononienſi tunc Rotę
7 Decano, † procurator,qui non habebat mã
datum ad ſecundam inſtantiam,appellaſſet,
& Auditor dediſſet reuerentiales cũ termi-
no decẽ dierum,fuit reſolutum,ꝙ illa præfi-
xio termini non potuit recipi per illũ in præ
iudicium Domini,qui habebat annum.

EPITOMAE.

Geſta per procuratorem dñi in cã criminali ꝑſonaliter citati, valẽt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſi compareat pro citato ad perſonaliter comparendum valet proceſſus parte non opponente ante concluſionem.*

DECISIO X. aliàs 151.

SI citatus perſonaliter comparet per procuratorem, & cũ illo procedatur in cã ẽt criminaliter intentata vſque ad concluſionem incluſiuè, valet & tenet proceſſus, ꝑ no. in c.1.de iudi.lib.6.ſuper verſ.criminaliter. Tum ẽt, quia quilibet poteſt renũtiare iuri, ſiue priuilegio ſibi conceſſo.de conſti.c.cum acceſſiſſent.de regula.c.ad Apoſtolicã.Tum ẽt q̃a de facili reditur de extraordinario ordine ad ordinarium.de verb ſigni.c.ſæpè.in Cle.Et põt ferri ſnia abſolutoria pro abſente.ꝑ l.quamuis indubitati.C.ad leg.Iul.de adulte.vbi de hoc ꝑ Iacob.de Are.per Dñm Nicol.Aurelianenſ.Epm̃. Non ob.quod ibi no.Franc.Accur & Cyn.poſt Io And in nouel.ĩ d.c.1.de iudi.videlicet,ꝙ iſta exceptio opponi põt in qualibet parte litis, q̃a illud intelligo verũ regulariter. Fallit in caſu,vbi iã eſſet in cã concluſum, & ſnĩa abſolutoria pro abſente ferenda. Arch.tñ in c qui ĝnaliter.de procur.lib 6.dicit,ꝙ ſi in cã criminali admittatur procurator,tenet quod fit cũ eo.

A.M.P.Iſtud ſummariũ modicum valet:
1 q̃a in effectu † dec.dicit,ꝙ ſi Dñs citetur ad
comparẽdum ꝑſonaliter,& mittat procura-
torem,quòd valent geſta ꝑ eum parte nõ op
ponente, licet repelli poſſit qñcunque ante
concluſionem in cauſa,non autem poſt,vide
ad iſtam deci.infra dec.37.ad longum.

EPITOMAE.

Procurator in prima inſtantia ſubſtitutus, nõ poteſt per collegam procuratorem in ſecunda inſtantia reuocari.

S V M M A I V M.

1 *Subſtitutus ab vno ex duobus procuratoribus non poteſt per alterum reuocari.*

DECISIO II. aliàs 161.

SI duo procuratores conſtituantur inſoli-
dũ cum clauſula, Quòd non ſit melior cõ
ditio occupãtis, & cũ poteſtare ſubſtituẽdi,
& reuocãdi ſubſtitutos, &c. Si vnus eorũ pri
mò ſubſtituat, & ſubſtitutus ille in prima in
ſtantia procedat: licet ſecundus collega pri-
2 mi procuratoris ſubſtituẽtis in ſecũda inſtã-
tia aliũ ſubſtituat, & ille in ſecunda inſtãtia
procedat: tñ per hmõi ſubſtitutionem ſecũ
di, primus ſubſtitutus in prima inſtantia nõ
cenſet reuocatus: ita ꝙ ille primus ſubſtitu-
tus põt procedere in tertia inſtãtia: qa ſicut
ſecũdus ſubſtituens nõ potuit ſuũ collegam
reuocare: ita nec eius ſubſtitutũ, arg. eorum
quę legunt. & not. in c. ſi duo. de procu. li. 6.

1 A.M.P. Iſta verba, in ſecũda inſtãtia, ſunt
ſuꝑflua: quia nullo modo, & nullo tpe colle-
ga poteſt reuocare per rationem huius dec.
videlicet, qa ſicut non poſſet reuocare colle-
gã: ita nec ſubſtitutũ ab eo facit in propoſito
deci. 16. hoc tit. in antiq. vbi dubitat, ſed nõ
reſoluit: & ſe remittit, qñ duo ſunt procura
tores, & vnus confitetur, alter negat.

E P I T O M AE.

Procuratorium authentico ſigillo munitum, etiam abſque notarij & teſtium ſubſcriptione, valet ad cauſas.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratorium authentico ſigillo munitum quando ad cauſas fidem faciat, & valeat.*
2 *Sigillum quando dicatur authenticum.*

DECISIO XII. aliàs 162.

1 VAlet † procuratorium ad cauſas ſolo ſi-
gillo Epi, vel alterius prælati ſigillatum
ſine ſubſcriptione notarij vel teſtiũ, dummo
dò ſigillum ſit recognitũ, vel probatũ: ſecus
ſi negatum fuerit, hoc no. Hoſt. in c. 1. de ꝓc.
& facit optimè Clem. 1. de procu. eod tit. &
ibi per Io. And. & Pau. & Guil. qui alle. duos
tex. pro hoc. vbi vſr caſus, ff. de procurat. l. ſi
procurator. de cenſi c. ſopitæ. facit c cum di-
lectus. de reli. do. de tranſac. c. contingit. & c.
ſignificauit. de appel. à contrario. Quia ſi ille
actor habuiſſet verũ, & authenticũ ſigillum
capituli, ad cauſas fuiſſet admiſſus: ſed quia
oſtendit duntaxat ſigillum ad citationes, &
cauſas, iõ fuit repulſus ſm gl. ibidem. Specu-
lator tñ dicit, ꝙ ſigillum ad cauſas non facit
fidẽ in aliis. tit. de inſtr. edi. § poſtremò. ver.
itẽ ꝙ non eſt ſigillatum & in tit. de cita. §. nã
2 de. verſ. literis agitur. Quod † vero dicatur
ſigillum authenticum, vide Spec. de procur.
§. ratione autem formæ. ver. item quòd non
eſt in ſigillo, & in tit de proba. § fin. ver. 10.
vide Arch. qui alleg. dictum Hoſt. de procu.
c. 2. lib. 6. & ibi per Io. Andr. in nouel.

A.M.P. Iſta dec. habet multas concordantes, quas vide p te, ſed ẽt oẽs dec. allegandæ indigent declaratione: quia ſic de plano non ꝓcedunt. Cõcordant enim deci 9. 15. 19. 32. & 36 hoc tit. in antiq. & faciunt ad materiã iſtam dec. 1. & 10. infra de proba. & Aegid d. dec. 18 de reſcri. & dec. 12. & 14. de fide inſtr. ſed ſi bene vis materiam iſtam intelligere, vide Fely. in c. 2. de fide inſtru col penul.

E P I T O M AE

A. procurator conſtitutus contra B. mortuo B. non eſt amplius procurator, ita ꝙ tertius veniens poſt ipſius mortem pro ſuo nouo intereſſe cum eo procedere non poterit.

S V M M A R I V M.

1 *Perſonis mutatis in cauſa beneficiali mutata cenſetur & cauſa.*
2 *Mandata procuratoris non extendũtur, niſi ad perſonas, vel cauſas in illis expreſſas.*
3 *Procurator conſtitutus contra B mortuo B non eſt amplius procurator, etiam quòad intereſſe putantes.*
4 *Succeſſor in beneficio dicitur habere titulum à Papa, niſi ſurrogetur gratiosè.*

D E-

DECISIO XIII. aliàs 171

1 SI A. conſtituat † procuratorẽ contra B. in cã beneficiali, & in medio litis moriatur B. & poſt ipſius mortẽ veniat. C. ad cauſã pro ſuo nouo intereſſe, reſumendo cauſam i ſtatu in quo B. quondã dimiſit, iuxta formã c. ſi ij, contra quos. iu ti. vt lit. pen. li. 6. non valebit proceſſus habitus inter procuratores A. & C. quia mortuo B. extincta fuit lis quo ad eũ, q̃ non tranſit in ſingularẽ ſucceſſorẽ: ꝑut legit. & not. per Inn. de iu. c. quia verò. & de arbi. c. ex par. & quia mutatæ ſunt perſonæ, mutata eſt & cã. de teſt. c. veniens, & c. cũ in tua, de re iu. c. cũ ſuper. & c. fi. Præterea mãda-
2 ta † procurationis ſunt ſtricti iuris, & iõ nõ extẽdunt, niſi ad cãs & perſonas in ipſis expreſſas. de proc. c. qui ad agendũ, li. 6 & Cle. non poteſt. e. ti. Nõ obſt. ꝙ aliquid voluerũt dicere, ꝙ ſicut hæres nouus, vel vniuerſalis ſucceſſor poſt litẽ a ſuo prædeceſſore inchoatam proſequi. C. de acq. poſſ. l. vlt. & ff. eo. ti. l. Pompon. § cum quis. ita & clerici ſeu bñficiati, qui ſuccedunt in onere & honore, & vniuerſo iure prælato defuncto. de offi. del. c. qm̃ abbas, de reſt. ſpo. c. literis, & ibi p Inn. Et reſpondet Inn. in d. c. quia verò. & fatet hanc inſtantiam verã, ſi defunctus egit, & litẽ inſtaurauit nomine Eccleſiæ, beneficij, vel prælaturæ: prout ponit ibidẽ exempla. Secus, ſi nomine proprio: quia tunc eſt perſonalis actio, q̃ non transfertur de perſona in perſonam ſm eum. Et quia non hꝫ locũ ſucceſſio in eccleſiaſticis hrẽditatib. ſed opus eſt noua collatione, vt ibi no. in d. c. ſi ij cõtra quos. p Io. Mo. faciunt no. in c. ſignificauit. de reſcr.

1 A. M. P. Cũ iſta † dec. concordat dec. 40. inf. eo. & Aegid. 22. hoc ti. quamuis dec. iſta mihi clariſſima videatur, nec eſſet opus tot fundamentis factis hic abſq; neceſſitate: qs enim dubitat, ꝙ ſi mandatum dicit ad cãm contra B ꝙ mortuo B. finitur mandatũ? Eſt benè verũ illud quod dicit dec. ꝙ hoc nõ ꝓcederet in prophanis, vbi datur ſucceſſio, &
2 hæres repræſentat perſonam defuncti: † In bñficialib. aũt quis dr̃ hr̃e titulum à Papa, & non dr̃ ſuccedere in locum mortui, ut dicit hæc dec. in fi. & Sar. q. 1. regulæ de publi. ſed benè dubitari poſſet, quid ſi Papa gratioſè ſubrogaſſet iſtũ tertiũ loco. B. an mandatum eſſet extinctum, quia lis ſuſtinetur in perſonam gratioſè ſubrogati, vt per Aegi. dec. 12. vt lit. pen. & Caſſ. deci. j. vt lite pen. & Sar. q. 70. regulæ de annali. præſertim quia Papa ſolet ſubrogare ad litis, & cauſę proſecutionẽ, & defenſionẽ in eiſdem ſtatu & terminis, ut dicit dec. 5. inf. vt lit. pen. in fi. & Sar. q. 12. de trien. & propterea iſto caſu ſubrogatus dr̃ repræſentare perſonã illius, ĩ cuius locũ ſubrogatur, ſicut hęres: putarẽ tñ ꝙ procurator tunc poſſet petere inducias ad cõſulendum Dñm, iuxta deci. inf. 31. & 11. vt lite pen. tñ mandata ſunt ſtricti iuris, & non extenduntur, vt hic, & per Caſſ. deci. j. eo. titu. ſi tñ B. egiſſet nomine eccleſię, fortè ſecùs eſſet: qa qñ prælatus agit nomine eccleſiæ, tunc daẽ ſucceſſio, ut inf. dec. 29. vide tñ d. deci. xj. vt lit. pen. vbi mortuo B. actore, ille qui ſurrogatur in eius locum, procedit contra procuratorem Rei, qui erat procurator cõtra B. & nõ cõtra ſubrogatũ: ſed ibi erant verba exuberantia, de quib. ſuprà in ſurrogatione, videlicèt ad litis & cauſæ procurationẽ in ſtatu & terminis, cõſidera bñ tu ꝑfecte, ſi ſcias aliam ſolutionem, & vide etiam inf. dec. vl.

EPITOMAE.

Procurator datus cum poteſtate ſubſtituendi, & reuocandi, &c. ſubſtituens & transferens totaliter ſuã poteſtatem in alium, proteſtansq; quòd de cætero nolit in cauſa ſe intromittere, nihilominus quando voluerit etiam re non integra, poteſt onus procurationis reaſſumere. Vel ſic, Procurator datus cum poteſtate ſubſtituẽdi reuocandi, reaſſumendi, licèt totalem poteſtatem in ſubſtitutum transferat, poteſt tamen quandocunq; reaſſumere procurationis onus. hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſubſtitutus procedens in cauſa poſt reaſſumptionem cauſæ, de qua ſuprà facit actus nullos, licèt poſſint ratificari: ſecus tamen eſt, ſi eſſet expreſsè reuocatus: quia ratificari non poſſent.*

2 *Dictionis, etiam, vis.*
3 *Clauſula, Cum poteſtate reuocandi toties quoties.*
4 *Clauſula, Præſenti mandato in ſuo robore permanſuro.*
5 *Acta non poſſunt ratificari in præiudiciū tertij.*

DECISIO XIIII. aliàs 184.

SI procurator habens mandatum ſubſtituendi, & reuocandi, ac etiā reaſſumendi toties quoties ſibi videbitur expedire, licet ſubſtituendo totaliter transferat poteſtatē ſuam in alium, & proteſtetur quodammodò in cā hmôi non velit ſe intromittere, nihilominus poſtea ēt re non integra qñcunq; voluerit onus ꝓcurationis in ſe reaſſumere, & vlterius in cā procedere poterit pp formam mandati antedictā, pro quo alleg. ea q̄ leg. & no. in c. licet. de procu. lib 6. per quam reaſſumptionem vr̄ ſuum ſubſtitutum reuocare, ſicut dñs: vt in c. ſi quem. de procu. li. 6. poteſt tamen ſi ſubſtitutus poſt hmôi tacitā reuocationem procedat, acta per eum ratificare: ſecus vero, ſi expreſſe eum reuocaſſet, & inhibuiſſet, ne procederet. pro hoc alleg. not. in c. ex parte decani. de reſcrip.

1 A.M.P. In primo † ſummario deficit verbum, ēt ante verba, re integra. Et in ſecundo ſummario deficiunt verba (etiā rē integra) vltra dicta in ſummariis: duo alia etiā dicit
2 hæc deciſio, videlicet, ꝙ † per talem reaſſumptionem cauſæ tacitè reuocatur ſubſtitutus, adeò ꝙ ſi procedat poſtea in cā, requiritur ratificatio actorū: ſecus tñ, ſi expreſſe reuocaſ-
3 ſet, & inhibuiſſet, ne procederet: quia † tunc non potuiſſent acta ratificari. ad iſtā deci. facit dec. Biſig. 11. hoc tit. ſed cogita quid velint dicere illa verba deciſionis, ēt re integra: quia dictio, ēt, ſolet præſupponere fortiorē caſum, & leuior caſus vr̄, ſi procurator ſubſtituens reaſſumat, & procedat anteꝗ̄ ſubſtitutus cœperit procedere: prout dicit expreſſe dec. 30. infra eod & ideo cogimur dicere, ꝙ deficiat verbum, non: & ꝙ deci. dicere velit, re etiam non integra pp dictam deciſi. 30. &
4 præſertim ſtātibus verbis, † toties quoties, de quibus in dec. & aliis verbis, quibus ad p̄ſens vtuntur notarij communiter videlicet,
5 † præſenti mandato in ſuo robore permanſuro: quæ verba etiam ponderat Biſig. dicta dec. 11. per quæ verba nulli dubium eſt, ꝙ ēt re non integra ſubſtituens pōt onus procurationis reaſſumere, ſaltem bis, vt ſolēt importare dicta verba, toties quoties. Et licet Biſi. dicat, ꝙ in illo caſu ſubſtituēs nō poterat reuocare, & ſic videatur cōtrarius p̄ſenti deci. tñ ibi non habebat facultatem reuocandi, vt
6 hic. Et dum dr̄ in fine huius deci ꝙ † procurator poteſt acta ratificare: intellige dūmodò nō agatur de præiudicio tertij vel aduerſarij: vt in dec. 1. eo. ti. in anti. Dum aūt etiā dicitur, ꝙ ſi expreſſe inhibuit, non poteſt ratificare. vide rationem per Fel. in c. ex parte decani. de reſcript. & in c. nonnulli. §. ſunt & alij. eo. tit. dum loquitur de falſo procuratore & de procuratore reuocato.

PITO MAE.

Accuſatus de crimine, detentus in carceribus per procuratorem ſe defendere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in cauſa criminali non interuenit regulariter.*
2 *Procurator conſtitui poteſt in cauſa criminali, quando reus eſt captus.*
Defenſio legitima nemini deneganda.

DECISIO XV. aliàs 201.

a 1 LIcèt *a* in † cā criminali nō poſſit interuenire ꝓcurator ex parte Rei, vt l. pen. §. ad crimen, ff. de publ. iud. & de accu. c. veniens. & c. licet. tamē ſi Reus accuſatus *b* vel accuſandus de crimine detineatur in carcere, pōt procuratorem conſtituere ad defendendum ſe. Nam p̄dicta regula habet locum in Reo ſiue accuſato libero: † ſecus in capto & conſtricto, cui non eſt denegāda legitima defenſio, q̄ non negaretur ēt & diabolo, *c* ſi eſſet in iudicio. de except. c. cū inter q̄ ſi per iudicem denegaretur, ab hmôi denegatione licitè poſſet appellari. de app. c. vt debitus & c. dilecto. Pro qua cōcluſione vide no. in d. §. ad crimen. imò poſſet iuridicè ſuſtineri, & dici, ꝙ talis poſſet, & deberet à quolibet defendi, etiam ſine mādato. per l. ſeruū quoq;. §. publicè. ff. de procura. & 23. q. 5. ca. reus.

AD-

ADDITIONES.

a Licet. Adde deciſ.10.ſup.eo.tit.& dec.17.& 35.infra eod.tit.

b Accuſatus. Adde Guido.Pap.deciſ.456.inc. vox publica.

c Diabolo. Adde deciſ.16.inf.de dolo,& contu.incip.cum iura.

EPITOMAE.

Vxor clerici coniugati poteſt conſtituere procuratorem ad agendum & defendendum pro ſuo marito in carceribus detento.

SVMMARIVM.

1 *Vxor pro marito incarcerato procuratorem conſtituere poſſe iuris eſt.*

DECISIO XVI. aliàs 230.

1 VXor † prætenſi clerici coniugati detēti in carceribus pót procuratorem ad agēdum, & defendendum pro dicto ſuo marito detento cōſtituere:tum quia coniuncta pſona eſt:tùm quia ēt vř ſuam proſequi iniuriā. Pro prima ratione faciunt ea quæ legunt.& not in c.nonnulli per Inn.& Heſt.& c.ex parte decani.de reſcrip.ff.de procu.l.ſed & hæ pſonæ. Pro ſecunda ratione facit c.de cœtero.de teſti.de accuſ.c.cum P.& ea quæ no.2. q.7.ca.in ſumma,per Hoſt.& per Ioan.

A.M.P. Iſta dec.dum dicit, ꝙ vxor poteſt pro marito procuratorē conſtituere,qa coniuncta pſona nō ſatiſfacit: quia licet cōiuncti admittātur pro cōiūcto in iudicio, & popularib actionib.ac pro vniuerſitate, ac canonicus pro canonico, vt ſup.deci.6.& infra dec.36.tñ tales non pñt conſtituere ꝓcuratorē,vt in dec.34.hoc ti.in anti & infra deciſi, 35.& per Foly.in c.nonnulli.de reſcri §.ſunt & alij.nu.4 2 ſed alia ratio in hac dec.allegata,videlicēt,ꝙ hic vxor vř ſuā proſequi iniuriam,melior videtur,per iura hic allegata.

EPITOMAE.

Habēs mādatū ad opponēdū crimina defect⁹,pót illa opponere,quāuis in ꝓcuratorio ſpecificata nō fuerūt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator poteſt opponere crimina,licet nō exprimantur in mandato.*

DECISIO XVII. aliàs 254.

PRocurator habēs ſufficiens mandatū ad agendū,vel defendendum, ac crimina,& defectus in perſonam & formā opponendū: licet ēt crimina,vel defectus in procuratorio non exprimantur:poteſt nihilominus crimina certa, & defectus quoſcunque opponere, & de illis excipere. Nam licēt hmōi expreſſio criminum & defectuū requiratur in procuratorio ad appellandum ab alicuius electione,prouiſione,vel poſtulatione facta, vel fienda, vt in c.procurator.de elect.lib.6. tamen hoc non requiritur in procuratorio ad agendum & defendendum: prout no.Io.An. & Pau.in Cle.non poteſt.de procu.qui alleg. dictum Compoſ.in c.1.de elec.lib.6.& ibi ēt per Pet.de Camp. & Ar.& Specu.in titu.de procu.§.1.ver.ſed nunquid ſufficit.

A.M P. Summariū iſtud nō cōprehendit omnia.Nam dř hic,ꝙ in mandato ad appellandum ab alicuius electione,prouiſione,vel poſtulatione facta vel fienda, debēt exprimi crimina certa & defectus opponēdi:in mādato aūt ad iudicia ſufficit, ꝙ dicatur ad agendum vel defendendum, ac crimina & defectus in perſonam & formam opponendum.

EPITOMAE.

Habens procuratores ad negotia & ad iudicia ſimul:& poſtea conſtituens alios ad iudicia cum reuocatione quorumcunque,&c.non intelligitur reuocaſſe, niſi ad iudicia conſtitutos.

SVMMARIVM.

1 *Tacita generalis procuratorum reuocatio non niſi ad ſpecies expreſſis ſimiles extenditur.*

2 *Clauſula generales ciuiliter intelligendæ.*

3 *Procuratorem conſtituens in eodem mādato ad lites & negotia,ſi alios ad lites tantum conſtituat,etiam cum reuocatione aliorum ſub quacunque forma conſtitutorum, non videtur reuocaſſe conſtitutos ad negotia.*

4 *Reuocatio non eſt intimanda, quando agitur tã tum de præiudicio reuocantis.*

DECISIO XVIII. alias 256.

1 SI †quis conſtituat plures procuratores cer
tos, & inſolidum ad negotia & iudicia in
vno procuratorio : & poſtmodum cõſtituat
alios ad iudicia tm̃ cũ reuocatione oĩum pro
curatorum ſuorum, alias ſub quacunq; for-
ma verborum per ipſum conſtitutorum ꝓ-
curatores ad iudicia alias per eum conſtitu-
tos vr̃ duntaxat reuocaſſe, & non alios ad ne
gotia. Ratio, quia duo & diuerſa videñ eſſe
mandata : & licet vnum ſit reuocatũ, tñ ſtat
2 reliquum. Et† clauſulæ hmõi generales ſunt
ciuiliter intelligendæ : vt l. fi. §. cui dulcia. ff.
de vi. tri. & ole. le. præſertim ſi apparet per ali
quẽ actũ dicti reuocantis alios procuratores
ad negotia cõſtitutos, noluiſſe reuocaſſe: ꝓ-
ut ponebatur in facto: puta, quia vnus de ele
ctis procuratoribus ad negotia conſtitutus
poſt hmõi reuocationem beneficiũ aliquod
vacans noĩe dñi ſui acceptauit, quam quidẽ
acceptationem idem dñs ratam & gratã ha-
buit, fecitq; ſibi de illo beneficio prouideri,
& ſe in poſſeſſionem induci, & per aliqua tẽ
poralia illud beneficium ſic acceptatum te-
nuit & poſſedit, per quos actus expreſſe ap-
paret ꝙ ipſum reuocari noluit. ergo, &c. ar.
corũ q̃ leguntur & no. in c. licet. de ꝓc. lib. 6.

ADDITIO.

A.M.P. Iſtud ſummariũ potuiſſet melius
5 colligi. Nam dr̃ hic, ꝙ† ſi quis cõſtituat plu-
res procuratores inſolidum ad negotia & li-
tes in eodem mandato, & poſtea conſtituat
alios ad iudicia tm̃, cum reuocatione oĩum
procuratorũ ſuorum alias ſub quacunq; for-
ma verborum per ipſum conſtitutorum: pro
curatores ad iudicia, alias per eum conſtitu
tos vr̃ duntaxat reuocaſſe, & non alios ad ne
gotia: quia duo diuerſa videntur eſſe mãda-
ta. Et ſic vt vides primi procuratores erãt cõ
ſtituti in eodem mandato: ſi. n. fuiſſent cõſti-
tuti in diuerſis mãdatis, & vnus ad iudicia,
& alij ad negotia: tunc materia erat clara,
maxime ſtãtibus illis verbis, ſub quacunq;
verborũ forma, de quibus verbis videlicet,
in eodem mãdato, & alijs, videlicet, ſub qua
cuq; verborum forma, & non fit mentio in
ſumario. De materia reuocationis procura-
torum, habes ẽt ſup. dec. 2. & 4. & inf. 20. &
22. & in anti. 11. 14. 22. & 25. & in terminis
huius dec. vide Fel. ponẽtem plura exempla,
in c. ex parte decani. col 3 in verbo, reuoca-
tio. nu. 11. cum duabus col. ſeq. & in c. ſedes,
de reſc. col. 5. nu. 21. & vide deci. 11. hoc titu.
4 ĩ antiq †vbi ſi quis facit procuratorẽ ad acce
ptandum, ſi ſecũdo facit alios procuratores,
vr̃ primum reuocare, & etiam ꝙ non ſit cer-
tificatus, non poteſt acceptare: quia agitur tã
tum de præiudicio conſtituentis.

EPITOMAE.

Procurator articulos per eum da
tor etiam per iuramentum de ſtylo
Palatij reuocare poteſt, etiam non
docto de errore.

SVMMRIVM.

1 *Confeſſio procuratoris reuocari poteſt per domi-
minum etiam ſi facta ſit in articulis medio iura
meto datis.*

DECISIO XIX. aliàs 260.

PRocurator articulos datos per eum etiã
per iuramentum tanquam datos per er-
rorem etiam non docto de errore poteſt re
uocare de vſu, ſtylo & obſeruantia Palatij,
licet de iure eſſet cõtrarium forte obſeruan
dum, prout legitur & not. de confeſ. in c. fi. &
ibi per Inn. quem quidem ſtylum dicebãt ali
qui Domini indifferenter eſſe obſeruandum
in cauſis beneficialibus, & matrimonialibus
in quibus vertitur animæ periculum. nec po
teſt habere recurſus cõtra procuratores, qui
non ſunt ſemper bene inſtructi, & ideo ſem-
per & frequenter dant, & ponunt cõtraria,
propter nouas informationes eis miſſas, vel
datas per clientulos ſuos, quæ poſtea reuo-
cant, & admittitur eorum reuocatio, ſaltẽ
cum iuramento ſuper errore, vt ſciatur veri
tas. In cauſis vero prophanis idem, niſi arti
culi fuerunt dati per iuramentum: tũc enim
ſecundum aliquos Dominos nunquam ad-
mitteretur procurator ad reuocationem er
rorum, vel ad dandum de materia cõtraria,
propter not. in c. cum in poſitionibus. de iu
reiurand. lib. 6.

ADDI-

ADDITIO.

A.M.P. Iſtud ſummarium procedit ſimpliciter in cauſis beneficialibus & matrimonialibus,in cauſis verò prophanis deci.dubitatiuè loquitur,licet idem etiã in iſtis ſeruari viderim.habes deciſ.2.de confeſ.& 32.de
1 teſt.in antiq.quæ dicunt, † dñm poſſe reuocare confeſſionem procuratoris, & in terminis huius deci.vide Aegi.deciſ.16.de cõfeſſ. & per Fely.in c.1.vt lite non conteſ.nu.28. vbi proſequitur materiam per tres col.

EPITOMAE.

Dominus appellando à diffinitiua, reuocat procuratorem primæ inſtantiæ, quamuis habeat mandatum ad appellandum, & appellationem proſequendum. Vel ſic, Procurator contra quem eſt lata ſententia, cenſetur reuocatus, ſi non ipſe, ſed dominus appellauit, ac alios ſine proteſtatione conſtituit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator poſtquàm eſt dominus litis, an tacitè vel expreſsè ſine cauſa poſsit reuocari.*
2 *Teſtamentum ſecundum rumpit primum.*
3 *Procurator non cenſetur reuocatus per actum domini neceſſarium.*
4 *Procurator non efficitur dominus cauſæ, ſed inſtantiæ.*

DECISIO XX. aliàs 281.

SI contra procuratorem conſtitutũ ad certam cãm etiam cum mandato appellãdi, & appellationem proſequendi, & qui eſt litẽ cõteſtatus,feratur ſnĩa diffinitiua, à qua nõ ipſe,ſed dñs appellauit, & cauſam appellationis committi obtinuit alteri Auditori, corã quo libellum dedit,aliosq́; procuratores ſimpliciter, & ſine proteſtatione ad eandẽ cãm conſtituit:qui dum onus procurationis recipere recuſaſſent,primus procurator alterius in hac ſecunda inſtantia proceſſit vſque ad concluſionem incluſiuè. dubitatur vtrũ valuerit proceſſus in ſecunda inſtãtia habitus cũ hmõi procuratore.Aliqui volẽtes ſuſtine
1 re proceſſum,dicebãt,ꝙ ſic.Nam † ipſe ꝑ litis cõteſtationẽ in primã inſtãtia factus erat dñs litis, & totius cauſæ,& ſic nec tacitè nec expreſsè ſine cã poterat reuocari inuitus.de procu c.2.li.6.cum ibi no.Præterea licet dñs appellauerit,per hmõi appellationẽ ſuũ procuratorem non reuocauit: imò potius factũ ſuum approbauit,per l.3.§.falſus,ff.rem ratam hab.& ff. de iud.l.licet.& no.de re iudi. c.1.Itẽ multũ ponderauerunt Dñi hoc dicẽtes,ꝙ ſecunda conſtitutio procuratoris non habuit effectum pp contradictionem eorundem:ergo periude eſt ac ſi nunquã fuiſſet facta.de elect.c.ſi electio,lib.6 de transla.epi.c. inter corporalia. Alij & maior pars,de quorũ numero ego fui,tenuerunt cõtrariũ, non ponderãdo appellationẽ, ſed cõparitionẽ, & alios actus,ꝑſertim ſubſtantiales, quos exercuit & fecit in ſecunda inſtantia dñs principalis in ꝓpria perſona, videlicèt impetrãdo cõmiſſionem,dando libellum ſine proteſtatione,ꝑ quos actus nõ eſt dubiũ ſiue ante,ſiue poſt litẽ conteſtatã tacitè ꝓcuratorẽ reuocare:vt in c.ſi quẽ.de procu li.6. Præterea dando ſm̃,primum vr̃ & cenſetur reuocare, de proc.c.nõ iniuſtè.cum ibi no. ẽt ſi ſecundus procurator noluerit acceptare mãdatũ, ſm̃ Io.And.in c.ſi duo.in r.gl.de procur.li.6. qui alle.§.poſteriore Inſtit. quibus mo.teſt.
2 infir.vbi dr̃,ꝙ ſm̃ † teſtm̃ rumpit primum, licet in ſecundo teſtamẽto aliquis hæres nõ ſit,vel eſſe noluerit. de quo ẽt remittit Ioan. And.vbi ſupra ad Spe.tit.de ꝓcu §.rõne aũt formæ,verſ.ſed eum.dato ſecundo.Idem tenet Arch.in c.licèt de procur.qui alleg.ff.de adi.legat.l.ſi transferã.& l legatum,§.pater. Io.Andr.in nouel.in d.c.ſi duo.ſuper ꝑdicta gl.alle.pro contrario,ff.de reſcind.vendit,& qñ lic.ab emptio.diſce l.ſi id quod. vbi remittit ẽt ad no.in §.præterea.Inſtit.qui mo. tol.ob.in gl.ſed q.& ad nota.per eũ poſt Dy. in reg.nõ præſtat.de reg.iu.lib.6. Ad illud ꝙ dicebatur per alios Dños de lite conteſtata, per quã factus erat dñs litis, Rñdetur, ꝙ licèt factus ſit quis dñs litis per litis conteſtationem,hoc eſt illius inſtantiæ:tñ non eſt factus dñs cauſæ:ergo finita inſtantia per ſententiam amodò ceſſat poteſtas acquiſita per litis conteſtationẽ. Ceſſat ergo poteſtas data ad appellandum,& ad appellationem proſequendum,propter appellationem interpoſitam per dominum , & proſecutionem eiuſdem,arg.c.ſi quem.ſuperius alleg.

ADDITIO.

A.M.P. Primum ſummarium nihil valet, ſm vero poteſt ſtare. Sed aduertendū eſt, ꝙ vis non ſtat in eo, ꝙ dominus appellauerit: ſed q̃a poſt appellationem plures actus ſubſtantiales fecit, ac alios procuratores conſtituit, ēt ꝙ ipſi non acceptauerint, qđ non refert: vt hic, & p Aeg. dec. 26 hoc eo. ti. & dixi ſupra deci. 7. Dr enim expreſſe in dec. iſta, ꝙ appellatio, & non acceptatio procuratorū nihil operantur in propoſito, & ſic deciſ. remanet clariſſima. Aduerte tamen, ꝙ † ſi dñs
3 faciat aliquem actum neceſſarinm, putà rñdeat poſitionibus, &c. non vr reuocare procuratorem: vt in deci 22. & 31. in antiq. hoc tit. & videbimus aliquid infra deciſi. 25. vbi idem dr in procuratore faciente actum neceſſarium, ꝙ non cenſetur reuocare ſubſtitutum. Et ēt ſatis ad propoſitum faciūt, quæ dixi ſup eo. dec. 4. nu. 3. Et nota hic in fine, ꝙ
4 licèt † procurator per litis conteſtat ionē efficiatur dominus litis, id eſt, illius inſtantiæ: non tamen efficitur dominus cauſæ.

EPITOMAE.

Poſſeſsio iuris canonicalis vel præbendæ per ſpecialem procuratorem acquiritur, non per negotiorum geſtorem: niſi dominus ratum habuerit infra tempus infra quod potuiſſet poſſeſsionem nanciſci.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſpeciale an requiratur ad capiendam poſſeſſionem beneficij.*

2 *Poſſeſſio corporalis poteſt per quemcunque recipi, etiam per excommunicatum.*

DECISIO XXI. aliàs 290.

1 AD recipiendum † poſſeſſionē iuris canonicalis, vel prębendæ requiritur ſpeciale mandatū, ff. de acq poſſ. l. 1. §. per ꝓcuratorem. & facit pro hoc not. in c. accedens. de ꝑben. vbi dicit gl. in fi. ꝙ dñium uel poſſeſſio non acq̃ritur per negotiorum geſtorem. ff. de nego. geſt. l. ſi ego. hoc verum niſi dñs ratū habeat: vt ibi no. in d. l. 1. §. per ꝓcuratorē, ff. de acq. poſſ. q̃ quidē ratihabitio dēt fieri infra idem tp̃s, infra qđ prædicti actus deberēt expediri per dñm, aliàs poſt lapſum illud tēpus, nil valeret ratihabitio. ff. rem rat. hab. l. pen. Pro hoc vltimo dicto vide Io. Mona. in c. q̃ ſit. de elect. lib. 6. in §. cæterum. ſup ver. perere. in vltima quæſtione. Cōtra tñ ꝑdictā concluſionem vr facere gloſſa Io. And. in Cle. 1. vt lite pen. ſup ver. collato. ibi, ſed vbi
2 amicus. Ego crederem, ſalua † correctione, poſſeſſionē corporalē beneficij, q̃ eſt facti, poſſe recipi p cōem amicū, ſiue conſanguineū, ſine ſpeciali mandato: q̃a poteſt dari & capi p excōicatum, de ꝑbend. c. pro illorum. in fi. Et ſic pōt intelligi gloſſa Io. An. in Cle. ſuperius alle. Secus vero de poſſeſſione, q̃ mulːū hr̃et iuris, ſiue per quam dñium beneficij vel canonicatus daretur, q̃ ſine ſpeciali mandato non acquiruntur: vt in primis iur. pro quo vltimo dicto faciunt quædā no. per Io. And. in nouell. de præb c. ſi tibi abſenti. ſuper glo. 3. lib. 6. & per Archi. ſuper verb. collationē.

ADDITIO.

A.M.P. Iſta deciſ. vario modo intelligitur per Do. vt refert Fel. quem vide in c. nōnulli. de reſcrip § ſunt & alij, nu. 28. & vide Dñicum in c. ſi tibi. de ꝑb. lib 6. qui tenet contra iſtam dec. facit ad hāc materiā deci. Aeg. 55.
2 vbi etiā ſi ſic datur procurator ſpecialiter ad capiendum poſſeſſionem, ipſe non pōt capere poſſeſſionem plenam, alium ſpoliando.

EPITOMAE.

Per generalem cōſtitutionem procuratoris ad omnes cauſas non reuocatur procurator prius ad certā cauſam ſpecialiter deputatus.

SVMMARIVM.

1 *Procurator conſtitutus ad certam cauſam, non reuocatur per generalem cōſtitutionem alterius ad omnes cauſas.*

DECISIO XXII. aliàs 298.

a 1 SI quis *a* † cōſtituat ꝓcuratorē *b* ad certā cauſam ſpecialiter proſequendū, & ſubſe
b quenter conſtituat alios generaliter ad oēs

& ſin-

& ſingulas cauſas motas & mouendas proſequendũ, primũ reuocare non cenſeť, per regulã, Generi per ſpeciẽ. de reg. iu. lib. 6. de reſcr. c. 1. & præb. c. dudũ. eo. lib. Et facit no. per Hoſt. in c. in noſtra, de proc. & per Io. An. in c. non iniuſtè. eo. tit. in noucl.

ADDITIONES.

a Si quis. Adde ad hanc deci. dec. 18. ſup. eo. tit.

b Procuratorẽ. De materia procuratorũ, & q̃ in eis ſunt ſpecialia & ſingularia, vide Pet. Raue. in ſuo alphabeto in verb. procurator.

EPITOMAE.

Procurator qui ad ſubſtituendum duntaxat onus recipit, & ſubſtituit cum clauſula, Donec, & c. mortuo vel recedente ſubſtituto, tenetur notario cauſæ ſatisfacere, ſi principalis non ſit præſens in curia.

SVMMARIVM.

1 *Procurator qui acceptauit ad effectum ſubſtituendi tantum, mortuo vel recedente ſubſtituto, tenetur ſatisfacere notario.*

DECISIO XXIII. aliàs 303.

a Licèt procurator a conſtitutus ad cauſã recipiat onus duntaxt ad ſubſtituendũ, & ſubſtituat: ſi ſubſtitutus decedat, vel recedat, nihilominus prædictus procurator ſubſtituens teneť ſatisfacere notarijs illius cauſæ de ſalario eorũ, ſi pars principalis nõ ſit in curia, q̃ ſi fuerit p̄ſens, ad ſatisfaciendum cõpellatur. Rõ: quia ſemel recipiẽdo onus ꝓcurationis ad oĩa teneť, quæ incũbunt, & ſine quib⁹ lis expediti nõ potuit. de proc. c. accedens, & c. conſtitutus, ut lit. non cont. c. 1. de proc. c. 1. in Cle. aliàs. n. poſſent fieri fraudes multæ, & prorogatiões literarũ, quib. eſt occurrendũ, de do. & cont. c. finẽ, de offi. ordi. c. vt litigãtes, lib. 6. de reſt. ſpo. c. frequẽs, cum ſi. & ẽt notarij in ſalarijs eis debitis poſſent defraudari, quod eſſe non debet: dign⁹
b eſt enim operarius mercede b ſua. de reſcri. c. cum ex officij. de præb. c. cum ſecundum Apoſtolum. de magiſ. c. ſuper ſpecu. cũ multis ſimilibus.

ADDITIONES.

a Licèt procurator. Iſtã dec. refert, & ſeq̄ť Caſſa. dec. 1. hoc ti. ſed in caſu q̃n procurator acceptauit ſimpliciter aliàs valdè dubitarem de veritate deciſ. & ideò ſemper ſeruabis cautelam de qua inf. dec. 26. A.M.P.

b Sua mercede. Eſt aũt merces id qđ recõpẽſať pro retributione alicuius operis: iõ reddere mercedem eſt actus iuſtitiæ, ſicut reddere pretium rei emptæ, ſecundum beatum Thomam. 1. 2. quæſt. 14. articu. j.

EPITOMAE.

Ad allengandnm cauſas abſentiæ, vel excuſationem pro perſonaliter citato, admittitur etiam generalis procurator.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad allegandas abſentia cauſas, etiã in cauſa criminali admittitur. & nu. 2.*

3 *Publicæ vtilitatis eſſe abſentem à quocunque defendi.*

DECISIO XXXIII. alias 314.

1 Procurator † conſtitutus in cã criali ꝓ citato perſonaliter ad agendũ & defendendũ põt cauſas rõnabiles abſentiæ, & impedimentorũ, quare venire non potuit perſonaliter, allegare: licèt ad excuſandum, ſeu excuſationes proponendũ non fuerit expreſſè & ſpãliter conſtitutus. Pro quo vř tex. expſſus & rotundus & acc. c. veniẽs. vbi Papa voluit procuratorem Archiepi Pragenſ. in cauſa criali per eum deſtinatum admittere: ſed tñ ei conceſſit audientiam, ut ſi poſſet ipsũ aliqualiter à perſonali comparitione excuſaret. facit etiã c. expoſuit, de dila. vbi † procurator
2 conſtitutus ad agendũ & defendendũ ꝓpoſuit & allegauit cãs abſentiæ ꝓ Burdegalen. Archiepo, ꝙ quilibet procurator ẽt ſimpliciter conſtitutus facere põt, & dẽt ſm glo. ibidem, quæ rationem ponit ibidẽ: quia procurator tenetur exceptiones omnes dño competẽtes proponere, aliàs imputabitur ei de exce. l. omnes, & ff. de fideiuſ. ex ꝑſona. Alia ẽt rõ põt aſſignari, † q a pnblicæ
3 vtilitatis eſt abſentẽ à quocunq; defendi, & quælibet verba pro reo faciẽtẽ audire, ff. de ꝓc. l. ſeruũ quoq;, §. publicæ. 23 q. 5. c. reos

ADDITIO.

A M.P. Iſta deci.eſt ſatis clara,& cũ ea cõcordat.dec.7 hoc ti.in anti vbi etiam dicit, ꝙ in mãdato requiritur clauſula, Ad iurandũ de calũnia in animam dñi, & ꝙ talis procurator debet nedum allegare,ſed etiã offerre in termino,ſe cauſas excuſationum probaturũ & facit in terminis dec.Aeg.2 11.vbi hr̃ quod valet mandatum ad excuſandum non habens cauſas excuſationis expreſſas.

EPITOMAE.

Si procurator habens ad ſubſtituendum mandatum ſufficiens ſubſtituat, & ſubſtitutus onus acceptando litem conteſtetur in cauſa, & procedat: quamuis ſubſtituens ad compulſionẽ iudicis aliquid faciat, dummodò in cauſa vlterius nõ procedat, non videtur ſubſtitutus propterea reuocatus. Vel ſic, Procurator, qui compulſus in præſentia partis aduerſæ poſitionibus reſpondet, non cenſetur propterea huiuſmodi ſubſtitutum reuocaſſe.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Procurator qui compuſus in præſentia partis aduerſæ reſpondere: ob id ſuũ ſubſtitutum reuocaſſe minimè cenſetur.*

2 *Non obſunt ea quæ compulſi, vel metu facimus.*

DECISIO XXV. aliàs 318.

1 SI † procurator habens mandatũ ſubſtituẽdi ſubſtituat,& ille ſubſtitutus onus procurationis ſuſcipiendo litem conteſtetur,& in cã procedat: licèt conſtituens poſteà i ꝓceſſu cauſæ cõpulſus per iudicẽ,articulis aduerſarij rñdeat, vel aliquẽ aliũ actum faciat: per hoc non cenſeť ſuũ ſubſtitutũ reuocaſſe, dũmodò poſteà non ipſe, ſed ſolus ſubſtitutus in cã procedat. Ratio, quia fortè tanq̃ legalior perſona,& melius inſtructa ad id cõpellebatur, q̃a nõ voluntarius:ſed cõpulſus hoc fecit, ſecus verò ſi voluntariè & ſubſtituto conſentiente rñdiſſet.Et ſic intelligunť ea,q̃ leguť & no. in c.ſi quẽ. in fi.de proc.li.
2 6.Ea † enim quæ compulſi & metu excõicationis facimus, nobis imputari non debent. ar.in c.cum dilectus.quod met. cauſa.

ADDITIO.

A.M.P. Aduerte, ꝙ hic in mãdato iſtius ꝓcuratoris non aderat clauſula,de qua dixi ſup.deciſ.4.vbi videas,& inf.deciſ.30.ſi.n.ibi fuiſſet illa clauſula,ſic de facili nõ reuocareť ſubſtitutꝰ, vt dictũ fuit ſup.dec.2.& 4 & 20. Et nota hic in fi.dec.ꝙ ea q̃ compulſi vel metu excõicationis facimus, nobis obeſſe non debent.tex.no.in c.cum dilectus, quod met. cau. Ad iſta dec.applicari poſſunt deciſ. 22. & 31.hoc ti.in anti.videas,quæ loquũtur de dñis,qui conſtituerũt procuratorẽ, & poſteà fecerũt actus neceſſarios,& vide oĩno Fel.in c.ex parte decani.col.penu.nu.54.de reſc.

EPITOMAE.

Mandatum habens ſubſtituendi, ſi poſt litem conteſtatam ſubſtituat, an ſubſtituto decedente, vel recedente teneatur litem proſequi. Vel ſic, Subſtituens donec reuocauerit, ſubſtituto eius differente, cãm reaſſumere, & eius appellationem proſequi compellitur, ſi ad hoc mandatum habet. Vel ſic, Procurator,qui poſt litem ab eo conteſtatatam ſubſtituit cum clauſula, Donec eas ad ſe, &c. mortuo vel recedente ſubſtituto cauſam proſequi compellitur, hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator qui poſt litem conteſtatã ſubſtituit ſubſtituto recedente vel mortuo cauſam ipſam proſequi compellitur.*

2 *Procurator ſubſtituens tenetur defendere cauſam.ſi ſubſtitutus deficiat etiam in ſecunda inſtatia.*

3 *Mãdatum debet procedi per compulſum,ſi procurator non vult obligari ad aliquod onus.*

4 *Procurator qui litem conteſtatus, tenetur appellare non tamen proſequi.*

DECI

DECISIO XXVI. alias 733.

1 FVit dubitatum, vtrum † habens mandatũ
ſubſtituendi, ſi poſt litem conteſtatã per
eũ factam aliuni ſubſtituat cũ clauſula, Do-
nec, &c. & ille ſubſtitutus in cã procedat, &
moriatur, vel recedat, prædictus ſubſtituens
poſſit cõpelli inuitus ad proſequẽdum cãm
vlterius vſq; in finem. Et videbatur ꝙ non:
quia eſt officium voluntarium, vile & one-
roſum, & ideo nemo compellitur inuitus ad
ſuſcipiendum huiuſmodi officium. C. de ꝓ
cu. l. inuitus. & extra e. ti. c. nõ iniuſte. cũ ibi
no. quæ ſunt vera ab initio anteq̃ onus pro-
curationis ſuſcepit. ſed poſtq̃ ſuſcipit ſemel,
maxime lite conteſtata tenetur dñm defen
dere, & cãm vlterius proſequi ẽt inuitus: vt
in c. 1. & in c. is qui. & c. ſi duo. & c. licet. de ꝓ
cu. lib. 6. facit optime Cle. 1. eo. tit. facit in ſi
mil nam licet procurator, qui litẽ eſt conte-
ſtatus teneatur appellare a diffinitiua: tñ nõ
tenetur eã proſequi: vt d. c. nõ iniuſte. hoc ve
rũ, niſi cõſtitutus fuerit ẽt ad appellationem
proſequendum, & mandatũ hmõi ſuſcipit:
tunc. n. ad huiuſmodi appelationem proſe-
quendum compellitur. vt leg. & no. intra de
de appel dec. 7. ſic eſt in propoſito. ergo & ꝓ
hac parte fuit concluſum per oẽs Dominos.

ADDITIO.

2 A. M. P. Iſta † dec. parum ſeruit, & vr̃ extra
propoſitum illud, quod dr̃ poſt litem conte-
ſtatam quia ſiue ante, ſiue poſt litem conte-
ſtatam ſubſtituit, ſiue cum clauſula, Donec,
ſiue ſiue ea, ipſe remanet procurator, & tene
tur defendere dñm, ſi ſimpliciter onus acce-
ptauit. vt dixi ſupra dec. 9. Et ideo inoleuit
3 ſtylus, ꝙ † cauti procuratores dant mandatũ
per compulſum, & demum acceptant onus
ad effectum ſubſtituendi tñ, ac ſubſtituunt:
& tunc non põt hr̃e locum hæc deciſ quæ in
effectu loquitur in caſu claro, qñ quis habe-
bac mandatum ad cãm, & ſimpliciter ſubſti-
tuit, quo caſu (vt indies ſeruamus ẽt ſubſti-
tuto pręſente citamus ſubſtituentem, qui re
vera remanſit procurator, & qui non põt ali-
ter diffugere, ne citetur, niſi faciat ſe expreſ-
ſe reuocare pro dñm. Vide tñ inf. dec. 30. ex
qua poteſt colligi, quæ fuerit ratio dubitan-
di in præſenti deci. & dum dicitur hic, quòd
4 † procurator, qui litem eſt conteſtatus, tene
tur appellare, nõ tamẽ proſequi, adde Aegi.
22. eo. tit. & ſup. d. dec. 9. nu. 4. & 5.

EPITOMAE.

Quamuis in contrahendo matri-
monium carnale vel ſpirituale exi-
gatur ſpeciale mandatum: tamen ſuf
ficit vtrobiq; ad iudicia mandatum
genere. Vel ſic, Ad agendum & de-
fendendum in cauſa beneficiali non
requiritur ſpeciale mandatum. h. d.

SVMMARIA.

2 *Mandatum ſpeciale an ad agendum in cauſa
beneficiali ſit neceſſarium. 2. & quid in matri-
moniali, 4.*
3 *Laicus an poſſit eſſe procurator in cauſa benefi-
ciali in iudicio agitanda, non tamen ad eligen-
dum. 5.*

DECISIO XXVII. alias 375.

1 FVit † dubitatum, vtrum ad agendũ & de
fendendum in cã beneficiali requiratur
ſpeciale mandatum. Nam quidam procura-
ter habens mandatũ gñale: puta, In oĩbus &
ſingulis cauſis motis, & mouendis dño ſuo ꝑ
quaſcunq; perſonas, proceſſit in quadam cã
beneficiali, & reportauit ſniam cõtra ſe. Du-
qitatur an ſnia valrret? Videbatur aliquibus
ꝙ non valeret, nec teneret ſnia lata cum di-
cto procuratore: quia ſicut in matrimonio
carnali requiritur ſpeciale mandatum nedũ
ad contrahendum, ſed etiam ad agendum
& defendendum: vt de procu. c. accedẽs. & c.
fi. eo. ti. li. 6. & ibi no. per Io. And. & ẽt in c. q
ad agendum. eo. tit. in gl. vlt. in nouella. ergo
& in matrimoni ſpirituali, quia multũ ſunt
ſimilia, & de vno arguitur ad aliud. de tran-
ſlatio. epiſ. c. inter corporalia. Quod autẽ re-
quiritur ſpeciale mãdatum in matrimonio
ſpirituali contrahendo, vr̃ textus de elect. c.
fi. § pen. lib 6 & eod. titu. c. quia propter & de
pręb. c. accedens cum ibi no. & ꝙ ẽt ad agen
2 dum requiratur † ſpeciale mandatum, facit
tex. c. procurator. de elec. lib. 6. Præterea ſub
generali clauſula non veniunt maiora, licet
ſimilia, vt in c. qui agendum iuncta Cle. non
poteſt. eo. tit. facit de re. c. ſedes. de reſc. Nã
cauſæ beneficiales reputantur magnæ & pe-
riculoſæ, & ideo in illis multa ſpecialia ſta-
tuuntur. de ele q̃ ſit. c. quamuis. & c. vt circa.
lib. 6. de procura. c. ſi duo. §. fi. eo lib. de app.
c. oblatæ. in fi. & c. vt debitus. in fi. ergo &c.

Prædictis argumentis non obſtantibus fuit deciſum contrariũ. Nam nõ reperitur in iure cautum, ꝙ huiuſmodi cauſæ beneficiales requirant ſpeciale mandatũ quoad agendũ in iudicio, nec inter caſus ſpeciales requirentes ſpeciale mandatum, qui numerantur per Io. And. in d c: qui ad agendum. & in Spe. ti. de proc. §. 1. ver. Item opponitur, ꝙ licet habeat generalem. Iſte caſus ibi non numeratẽ. ergo &c. Præterea cã beneficialis, cã eſt, & quia prædictus procurator fuit cõſtitutus in oibus & ſingulis cauſis motis & mouendis, & hæc poterat cõprehendi ſub illa, ergo &c. de cã poſſe. & propri. c. cã beneficiali. in Cle.
3 Præterea laicus† põt eſſe procurator in iudicio in cã beneficiali ad agendum, vt in c. 1. de procu. licet non ad eligendum: vt in c. fin. de ele. li. 6. de quo oĩa cõtraria loquuntur, & ſic nõ obſtant. Idẽ fuit poſtea a determinatũ per oẽs ẽt in cã mrimoniali ad agendum per eadẽ motiua, & per c. accedens. de procura.

ADDITIO.

A. M. P. In quantum deci. iſta loquitur de cauſis beneficialibus, concordat notabilis deci. Aegi. 1. hoc ti. & vidimus aliquid ſup. dec. 6. & hr̃ de hac materia per Fel. in c. coram. de off. dele. in c. ſedes. de reſc. nu. 32. vbi ponderat dicta dec. Aegi dum dicit, ꝙ mandatum ad omnes & ſingulas cauſas comprehendit omnes cauſas, in quibus non requiritur ſpeciale mandatum. Dum aũt dec. iſta in fine
4 concludit, ꝙ † in cauſis ſpiritualibus ad agendum non requiritur ſpeciale mandatum, in contrarium facit dec. 35. hoc tit. in anti. ſed ibi nihil allegatur: vide Imolam in c. accedens. de procurato. qui notabiliter loquitur ſuper hoc. Aduerte tamen, ꝙ licet in cauſis beneficialibus non requiritur mandatum, videtur tamen ꝙ ſaltem requiratur mandatum, in quo ſingulariter fiat mentio, ꝙ conſtituitur procurator ad cauſas beneficiales, & ſpirituales in genere, vt dicit Lapus alleg. 70. & propterea dicit ipſe, ꝙ non ſufficeret mandatum ad cauſas ciuiles, & criminales etiam cum clauſula, Et ad omnes alias cauſas, etiã quæ requirerent ſpeciale mandatũ. Tamen Domini in vna Gerunden corã domino Accorambono tenuerunt mandatum ad cauſas motas & mouendas comprehen-
5 dere ẽt cauſas beneficiales Et nota hic, ꝙ † laicus põt eſſe procurator in cauſa beneficiali, non tamen ad eligendum, per iura hic alleg.

EPITOMAE.

Diſpoſitio clementiæ ſi. de procur. procedit in procuratore abbatis tranſlati ad aliud monaſterium, & locum habet non ſolum in morte naturali, ſed etiam in ciuili ex identitate rationis. h. d.

SVMMRIVM.

1 *Procurator cenſetur reuocatus per mortem naturalem vel ciuilem domini.*
2 *Proceſſus factus contra procuratorem reuocatum valet quoad fructus & expenſas.*
3 *Procurator reuocatus ſuſtinendo litem poteſt condemnari in expenſis.*
4 *Fructus an debeantur ſucceſſori tranſlato ad aliquam eccleſiam, ac ſi anteceſſor deceſſiſſet.*

DECISIO XXVIII. alias 376

FVit dubitatum vtrum Cle. ſi de proc. haberet locum in procuratore abbatis trãſlati ad aliud monaſterium? Et videbatur ꝙ non, quia nunquã mors ciuilis æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus a iure expreſſis, pro ut leg. & no. in c. ſuſpectum de reſcri. lib. 6. & in c. ſi epiſcopus a paganis de ſupple. neg. præl. eo. lib. Fuit determinatum & concluſum contrarium per oẽs, pp identitatem rõnis: tum ẽt, quia ſatis eſt ibidem in tex. expreſſum, prout ibidem tenet & dicit Genze. dicens Clem. etiam locum habere in ciuiliter mortuo, puta in renuntiante, depoſito, aut tranſlato, propter rationes antedictas.

ADDITIO.

1 A. M. P. Deci. † iſta eſt ſatis clara, & eã ſequitur & alleg. Caſſ. dec. 2. & 3. de cã poſſ. & in dec. 2. de appell. & 4. de locato, & 6 vt lite pend. & Sar. q. 20. regulæ de pub. & 62. regulę de Annali facit dec 4. inf. de rerum permu. & vnica de tranſla. Epiſcopi. in anti. & Fel. in c. licet. de off. dele. & poſſunt induci deciſiones Aegi. 7. & 44. de prob. dec. 28 & 30. de procurator. Et licet dec patla. Delphinalis. 547. dicat contrarium: tñ eam reprobatam refert Sar. d. q. 62. regulæ de Annali. Et quamuis deciſi.

3 deci † Iſta de plano procedat quoad beneficium, non tñ procedit quoad fructus & expẽſas: quia quoad iſta procedi poteſt citato ꝓcuratore illius qui ceſſit, vt fuit reſolutum in vna Palentina canonicatus coram bonæ memoriæ Tho. de Thanis, de anno 1545. Imo procurator generalis illius qui ceſſit, ſi ſuſtinuit litem, & non aduiſauit dominum, ꝙ procedebatur poſt ceſſionem forte ſecretã, tenetur de ſuo ad expenſas: vt in vna Cõchen. canonicatus inter P. Marchina. & Ioã. Vergara. Nam procurator Petri ſuſtinuerat litem per plures annos, & dicebat ignoraſſe ceſſionem: & Ideo Domini voluerunt eum teneri. Et ad hoc applicari põt id quod fuit & diu diſceptatum in Rota, in quadam cauſa compromiſſoria coram Dñis meis, vt Puteo & Accorambono inter olim Cardinalẽ Bembum, & Epiſcopum Veronen. Nam dubitabatur
4 † an idem quod dr̃ in morte naturali per gl. in c. præſenti. de off. or. lib. 6. haberet locum in morte ciuili, qñ prælatus transfertur de eccleſia ad eccleſiam, fuerat. n. prædictus Epiſcopus tranſlatus ad eccleſiam Veronen. dimiſſa eccleſia Bergomen in qua tẽpore tranſlationis reperiebantur plures fructus, quos Epiſcopus prædictus dicebat ad ſe pertinere: neſcio tñ quid fuerit reſolutũ, q a cã fuit poſtea concordata. Sed principaliter allegabatur conſi. Cardinalis, no. & Pauinus in tract. in 2. par. q. 8. col. fi. videas per te. Et ad propoſitũ huius deci. multa adducit Caſ. dec. 16. ſuper regu. vbi ẽt, an valeat ſnia lata contra mortuum naturaliter vel ciuiliter, & vide dec. Aegi. 16. de re iud. vbi dicit, ꝙ poſt ceſſionem procuratoris poteſt procedi per audientiã contra dominum ad ſententiam, & facit etiã deciſ. eiuſdẽ Aegid 22. de iudicijs. quã videas ꝑ te, licet ſit aliqualiter corrupta.

EPITOMAE.

Proceſſus procuratoris abbatis tranſlati, & ſic reuocati: vt ſupra deciſ. præcedenti validatur per ratificationem noui abbatis, cum diſtinctione hic poſita.

SVMMARIVM.

2 *Proceſſus procuratoris Abbatis translati tenet, ſi conſtitutus fuit procurator nomine eccleſiæ.*

DECISIO XXIX. aliàs 377.

Ex hoc inſurrexit aliud dubiũ, ſuppoſito ꝙ procurator dicti abbatis tranſlati, cuius poteſtas propter tranſlationem huiuſmodi ceſſauit & expirauit, vlterius proceſſerit in cã ad multos actus, quos qdẽ actus, & omnia acta, & agitata per illum procuratorem nouus abbas ratificauit, & rata ac grata habuit. Fuit dubitatum, vtrum per huiuſmodi ratihabitionẽ valuerit ſeu validatus fuerit proceſſus habitus cũ dicto procuratore poſt tranſlationem dicti dñi ſui abbatis? Et videbatur ꝙ non, ꝑ regulam. Quod noĩe meo non eſt geſtum, ratũ hr̃e non poſſum. de ſent. excom. c. cum quis. lib. 6. & de reg. iur. c ratũ quis. eo. lib. At hic procurator non egit noĩe iſtius ſed alterius, ergo. Diſtinguebatur, aut abbas primus tranſlatus egit noĩe proprio, aut noĩe monaſterij: In primo caſu ſtandum erit regulæ. In ſecundo caſu non habet locũ regula: quia ſicut vniuerſalis ſucceſſor ſuccedit in iure litis & cauſſæ, vt no. Inn. de reſcr. in c. ſignificauit. & de iudi. c. quia ita. & prælatus qui ſuccedit in onere & honore de of. dele. c. qm̃ abbas. de ſolu. c. ſi de quorũdam. ẽt ſi proprium nomen primi abbatis in procuratorio & libello fuiſſet expreſſum: puta Ioannes abbas talis monaſterij, adhuc ſucceſſor poterat litem inchoatã a prædeceſſore ſuo proſequi. Pro quo alle. vnam ſingularem no. Inn. in c. gratum. de of. d ele. & ſic oĩa acta habita per dictum procuratorem noĩe monaſterij, potuit rata & grata habere per regulã, Ratihabitionem. de regu. iu lib. 6. & per no. in c. ex parte Decani de reſcr. per Inno.

ADDITIO.

1 A.M.P. Iſta dec procedit, qñ primus abbas conſtituit nomine eccleſiæ procuratorẽ iſtũ: ſecus, ſi noĩe proprio, vt dicit diſtinctio de qua in dec. pro quo facit dec. 13. ſup. in ratione ſui prope finem, ſed vr̃, ꝙ in dubio præſumendum ſit, ꝙ fecerit noĩe eccleſiæ, præſertim, ſi ſit dictum, in mandato, N. Abbas, &c. vt per Aegi. deciſ. 1. & 28. hoc tit. quas vide per te, & vide late per Fely. in c. nonnulli. §. ſunt & alij. col. 3. & 4 Et ſi procurator ignorabat tranſlationem, videtur ꝙ valeant geſta per eum, vt dicitur de vicario Epiſcopi, ſupra de offic. vica. dec. 1. nu. 4.

E P I T O M AE.

Subſtituens cum clauſula, Donec vices ſuas ad ſe duxerit reuocandas, habens mandatum reuocandi; ſi poſt ſubſtitutionem procedat, valet proceſſus: & procedendo ipſum ſubſtitutum videtur reuocare. Vel ſic, Subſtituens cum clauſula, Donec &c. non obſtante quòd ſubſtitutus acceptauerit, & nihil tamen in iudicio fecerit procedere poteſt, & procedendo ipſum ſubſtitutum videtur reuocare. hoc dicit,

S V M M A R I V M.

1 *Procurator ſubſtitutus cenſetur reuocatus, ſi antequam aliquid faciat ſubſtituens, procedat in cauſa: intelligendo tamen vt infra.*

2 *Clauſula, Quòd per quemcunque actum non intendit reuocare, quid operetur.*

DECISIO XXX. aliàs 386.

SI procurator habens mandatum ſubſtituẽdi ſubſtituat, & committat vices ſuas alteri præſenti, & in ſe onus procurationis ſuſcipiendi cum clauſula tñ, Donec eas ad ſe duxerit reuocandas, ſi poſt huiuſmodi ſubſtitutionẽ, & onerũ abſumptionẽ, nõ cũ ſubſtituto, ſed cum ſubſtituente in cã procedatur, dubitatur vtrum valuerit, & tenuerit huiuſmodi proceſſus? Et videbatur ꝙ nõ, quia ex quo alter onus procurationis ſuſcepit, videbatur negotium inchoaſſe & occupaſſe, & ſic alter ſubſtituens de illo negotio ſe intromittere non potuit, neque debuit, niſi in caſibus exceptis, in c. quamuis. & c. ſi duo. de procur. lib. 6. facit c. cum plures. in ratione ſui, de de offi. dele. eo. lib. quod dictum forte poſſet procedere, ſi prædictus ſubſtitutus poſt ſuſceptionem oneris aliquem actum iudicialem in cã feciſſet: ſed quia hoc nõ fecit, nec ſe vnquam de huiuſmodi cã intromiſit, ſed ſemper continuatum fuit cum ſubſtituente, qui primo occupauerat, & proceſſerat in cã, dixerunt & decreuerũt omnes Domini valuiſſe, & valere proceſſum habitum cum dicto ſubſtituente, quia non commiſit vices ſuas in totum: tum etiam, quia procedendo tacite vr̃ ipſum reuocaſſe. arg. pro ꝓprio decre. c. quamuis. & c. ſi delegatus. de offi. deleg. li. 6. de procura. c. is qui. eo. lib. Pro ſecundo facit c. ſi quem. eod. lib. & tit. in ratione ſui.

A D D I T I O.

A. M. P. Secundũ ſummarium eſt verius,
1 † ſed adde poſt verbum, acceptauerit, (& nihil tñ in iudicio fecerit) quia dec. ita dicit, & dum dicit procedere pôt (dic ꝓcedi poteſt contra ipſum) quia ita dicit dec. licet ẽt vtrũque ſubſiſtere poſſit. Rõ dubitandi fuit hic, quia videbatur tranſtuliſſe in totum vices ſuas, quo caſu ſubſtitutus non poteſt reuocari, vt in iuribus hic allegatis. ſed quia iſte nõ commiſit in totum vices ſuas, & procedendo re integra videbatur reuocaſſe ſubſtitutum: ideo validus fuit proceſſus. Et ad hoc faciunt, quæ dixi ſup. dec. 14. vbi ẽt ſi procedere cœpiſſet, & litem conteſtatus fuiſſet, potuiſſet reuocari. Et dum dicitur hic, q̃ procurator procedendo videtur reuocare ſubſtitutum, hoc verum eſt, niſi ſit appoſita in man-
2 dato ſubſtitutionis alia clauſula, Quòd per quemcunque actum etiam non intendit reuocare, vt ſupra dec. 4.

E P I T O M AE.

Generalis procurator & non ſpecialis conſequitur inducias ad dominum conſulendum ſuper cauſa, de qua non potuit veriſimiliter informari. Vel ſic, Procurator generalis ſi in aliqua cauſa de nouo citetur, poteſt petere inducias ad dominum conſulendum. h. d.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio cap. dilectus. de procuratorib. an locũ habeat in procuratore generaliter ad iudicia conſtituto?*

2 *Procurator generalis in aliqua cauſa de nouo citatus an petat inducias ad dominum conſulendum?*

3 *Procurator ad omnia negotia poteſt in iudicio comparere.*

DECI-

DECISIO XXXI. alias 395.

1 FVit dubitatum† vtrum c.dilectus.de pro
curato.haberet locum in procuratore ge
neraliter cõſtituto ad iudicia : puta Ad agē
dum & defendendum in omibus & ſingulis
cauſis motis & mouēdis &c. videlicet an ta-
lis procurator poſſit petere in curia dari ſibi
inducias ad conſulendum dñm in partibus?
Et videbatur ꝙ non:quia, vt vř.c. dilectus.lo
quitur in negotiorum geſtore conſtituto ad
negotia , & non ad iudicia , inter quos de
a iure magna eſt dfia, vt de procu. c.1. lib.6. a
Breuiter diſtinguebatur,aut prædictus pro-
curator erat ſic generaliter cõſtitutus anteq̃
cã, ad quam nunc citatur, fuerat commiſſa
contra dñm ſuum, aut poſt. Si ante,tunc oēs
Dñi dicebant hře locum c. dilectus. pari rõ-
ne,pro quo ēt alle.c.propoſuit.de dila. quod
modicum facit ad propoſitũ iudicio meo:
Si vero poſt cãm commiſſam , præſertim de
ſpeciali mandato , & citatio decreta fuerat,
conſtitutus ſic generaliter, & cum eodem
procuratorio ad curiam miſſus eſt cita-
tus ad dicendum contra commiſſionem,
contra quam nihil dixit, ſed vlterius ad ali-
2 quos actus proceſſit,& tandem inducias† ad
conſulendum dñm petijt, prout hæc oĩa po-
nebatur in facto,tunc dicebant oēs Dñi indu
cias denegandas:tũ quia videbatur malitio-
ſe & cã differendi negotium facere:tum q̃a
præſumptio erat contra eum,quod ſufficien
ter per dños ſuos,qui eum poſt cãm commiſ
ſam miſerant inſtruxerãt, ꝙ ſi non fecerũt.
imputent ſibi.de iura.cal.c in pertractãdis.
vt lit.non cõte.c.1.& de dol. & con.c. prout

ADDITIONES.

a C.1.lib.6.§.procurator.vbi eſt vna dřia inter
procuratorem & negotiorum geſtorem.
Aliam differentiam habēs in c. quæ genera
liter.1.eo.tit.& li.& de negotiorum geſtore
vide aliqua ſingularia per Petr. Rauennatē
in ſuo alphabeto aureo, ver. negotiorũ geſt.
A.M.P. Iſta duo ſummaria virtualiter re
3 ferunt ſubſtantiã dec.ſed in veritate† dec.di
cit, ꝙ ſi aliquis conſtitait procuratorem ad
oĩa eius tractanda negotia, anteq̃ cã aliqua
ſit contra eũ commiſſa,licet talis procurator
veniat ad curiã,ſi citetur,debet ſibi dari di-
latio ad conſuleudum dñm:ſi vero tale man
datũ factum fuit poſt cãm cõmiſſam, & cita
tionem decretam,tunc ſecus, quia præſumi
tur dominum habuiſſe notitiam citationis,
& ad illum effectum miſiſſe procuratorem
informatum , prout tenebatur. Pro quibus
faciunt quæ dixi ſupra dec.1.intelligo tñ de
citatione decreta , & ſaltem habita a nota-
rio,per ea quæ dicit Sar.in compen.ſignatu-
ræ.nu 69 & i regula de Annali.q 45.& Stap
dũ tractat de literis iuſti.fol.145.ver.poſtre-
mo,& ver.& hoc qñ.& ĩ alia impreſ.fo. 109.
De iſta materia aliquid dixi ſupra de reſc.de
ciſ.15.& 18. vbi habes vnam dec. modernã,
& dicam latius ſuper deci.13. infra de dolo.
vbi eſt locus ſuus,& ibi ēt videbis tres deciſi.
4 modernas. Nota tñ,ꝙ† in vim talis mandati
ad omnia eius tractanda negotia , poteſt qs
comparere in iudicio, etiam ꝙ non dicatur
ad lites & cauſas,vt dicitur in dec.

EPITOMAE.

Mandatum procuratoris & iudi-
cis delegati, licet parificentur , ta-
men mandatum procuratoris de ſui
natura ad cauſas nondum exortas ex
tenditur , niſi verba præſentis tem-
poris duntaxat ſpecifice opponan-
tur,ſecus in iudice.Vel ſic, Procura
tor generaliter cõſtitutus ad cauſas
poſtea exortas , poteſt & debet ad-
mitti:ſecus in iudice.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Mandata procuratorum & iudicum ſunt mul
tum ſimilia.*
2 *Obligatio generalis,vel mandatum generale an
ſemper includat futura.*
3 *Mandatum ad cauſas ſimpliciter comprehen-
dit etiam poſtea exortas.*
4 *Mandatum generale capit bona etiam poſtea
acquiſita.*
5 *Mandatum Rei late interpretandum.*

DECISIO XXXII. alias 413.

FVit dubitatum vtrum procurator gene-
raliter conſtitutus per aliquē in oĩbus &
ſingulis cauſis cõtra quaſcũq; pſonas.& co-
rã quibuſcunq; iudicibus poſſet , & deberet
admitti

admitti ad cauſas aliquas, tunc nondum, ſed
poſtea exortas? Et videbatur aliquibus Dñis,
ꝙ huiuſmodi mandatum non extenderetur
ad futuras: ſed duntaxat ad præſentes cauſas
tūc exortas. Ratio, & motiuū iſtorū Dñorū
1 fuit, quia mādata huiōi procuratoria & mā
data iudicū ſiue reſcripta ſunt multū ſimi-
lia. ff. de iur. om. iud. l. & quia. ſed reſcri-
pta non extenduntur ad futuras cauſas: vt
in c. eā te. & c. ſignificauit. & c. fi de reſc. Pro
hac opinione vr̃ facere dictū Spe. tit. de proc.
§. 1. ver. ſed pone cap. cuius dictū ſane intelli
ge, quia hoc operabatur verbū præſentis tpo
ribus: puta, conſtituit quis ad cauſas, ſed ad
cauſam, q̄ vertitur inter A. & B. ſed vbi nil
tale exprimitur, per quod poſſit apparere de
intentione conſtituentis, an voluerit ipſum
conſtituere & præterita, præſentia, & futura,
maxime ſi conſtituens eſt reus, ne maneat in
defenſus: Fuit determinatum & concluſum
contrarium per maiorem partem. Dñorū, &
hoc per l. fi. C quæ res p̃ig ob. poſ & ff. de pig.
2 l. & quæ nondū. vbi dr̃, ꝙ in obligatione † gña
li tā præſentia, q̄ futura bona cōprehendunt
indefinita. n locutio æquipollet vniuerſali.
19. di. c. 1. de priui. c. quia circa. de elect. c. vt
circa. lib. 6. vbi de hoc brocardo. & ſic fuit ob
tentum fuit Spet. titu. de procu. §. 2. verſi. ſed
quid ſi procuratorium eſt generale. Pro hac
concluſione facit illa authoritas ſup alleg. p
Inn in c. dilecti. de except. quia præſens cōtu
ſum præſentis non tenet vſum. vbi tñ Hoſt.
dicit mandatum datum alicui iudici ad ci-
tandum oēs, qui ſe opponunt tali, ſuper ele-
ctione ſua, vel alio facto, intelligēdum eſt de
his, qui ſe oppoſuerunt ante datam literarū,
& non poſt: Cuius contrarium ibi vr̃ ſentire
Inn. Nec obſtant illa iura pro contrario alle.
videlicet. l. & quia. & c. quia licet ſint in ali-
quibus ſimilia, tñ non in oībus: & præſertim
in caſu nr̃o claudicat prædicta ſimilitudo.
Nam licet prohibitum ſit per legem reſcri-
ptum non extendi ad futuras cauſas, vt in d.
c. fi. de reſcriptis. & c. ſignificauit. tamen hoc
nō reperitur prohibitū in procuratore, imo
permiſſum, videlicet ꝙ poſſit cōſtitui ad fu
turas cauſas, & ad generales & ſpeciales: vt
ff. de procu l. 1. 2. 3 & 4. & legitur & no. in c.
non iniuſte. de procu. & per Spe. ti. de procu.
§. 1. ver. cōſtituit aūt ꝓcurator. Ratio diuer-
ſitatis pōt aſſignari: quia in impetratione re
ſcriptorū ſæpe circumuenitur concedens. &
ſurreptitiè vt plurimum impetrantur: idcir-
co adeo ſtricto intelliguntur, de reſc. c. ſedes.
c, ex tenore & c. ſuper literis. cum multis ſi-
milibus, ſed non ſic in mandato procurato-
ris, quod fit a conſtituente, & nemine impe-
trante: & ideo in fauorem ipſius conſtituen-
tis latius eſt interpretandum q̄ reſcriptum,
licet pariſicentur in multis, vt de procura. c.
non poteſt. in Clem. & in multis ſimilibus.

ADDITIONES.

Multum ſimilia. De hac ſimilitudine vel
comparatione procuratorij, & mandati iu-
dicis, vide per Abbat. in c. cum olim. de offi.
dele. Adde Fel in c relatum. eo. ti. vbi etiam
videre licet differentias inter mandatum iu
dicis & procuratorium.
3 A.M.P. Cum iſta dec. ꝙ † mandatum pro
curationis extendatur ad cauſas futuras po-
ſtea exortus, concordat dec. 1. ſup. eo. titu. &
18. ſup. de reſc. licet in contrariū faciat deci.
30. hoc titulo in anti. ſed illa loquitur in mā
dato generali ad cauſas, & non dr̃ ꝙ ibi eſſet
clauſula ad cauſas motas, & mouendas, vt
hic: quinimo ſi bene aduertatur, illa deci. cō
cordat cum iſta, quia in fi. alle c. quia circa.
de priuile. quod optime probat iſtam inten
tionem, & dec. reſidet in vlti. opi. & idem di
4 cit dec. 3. Biſig. eo. tit. licet † aliqui dubitent
ēt ſtante clauſula, Ad mouendas, an veniant
cauſæ ratificatione rerum & bonorum ac
beneficiorum poſtea acquirendorum, pu-
ta, ſi quis poſt conſtitutum illum generalem
procuratorem acquirat alia bona, vel alia
beneficia, ſuper quibus ſibi moueatur lis: tñ
ēt idem dicendum eſt in iſto caſu: quia ēt ta
lia bona cōprehenduntur in reſcriptis antea
impetratis: vt ſup. de reſc. deciſi. 18. vbi dixi.
Pro quo induci pōt dec. 26. in ant. & Biſig. 4.
hoc ti. vbi dr̃, ꝙ valet mandatum ad acceptā
dum & permutandū beneficia ēt conferen-
da, & licet dec. 17. eo. tit. in anti. videatur cō
traria d. dec. 26. tñ ſe remittit ad finem illius
dec. quæ idem dicere vr̃: imo ēt hæc dec. no-
ſtra loquitur, & intelligi debet quoad bona
poſt mandatum acquiſita, dum allegat l. fin.
C. quæ res pigno. oblig. poſ. & c. dilecti. de ex
cep. & vide per Fel. qui ſequitur iſtam con-
cluſionem in cap. relatum. de offic. delega.
col. 2. vbi ponit ſeptem differentias inter mā
datum procuratoris, & mandatum delegati.
Et ad iſta vide Siaplt. dum tractat de literis
iuſtitiæ fo. 174. verſ. non datur commiſſio. &

in alia impſ.fo.128. Et iſte caſus de obtinendo beneficiū poſt mandatū, vt audiui ab excellentiſſimo procuratore D. Io.Emghiano fuit reſolutus pro affirmatiua, ꝙ mandatū extendaꝰ in vna ſua cā propria Calaguritana corā Dño Sarnen. & tantò magis hoc pro-
5 cedere debet mādato Rei, ne remaneat indefenſus: vt dicit dec.iſta, licèt Sarn.in q 2. de Idio.intelligat iſtā dec.in fi.& eā adducat ad probandū, ꝙ mādatum actoris ſit fauorabile: quod tñ non dicit dec.ſi benè perſcruteris, licèt dicat mādatum eſſe fauorabilius reſcripto, ſed ꝙ mandatū Rei non ſit magis fauorabile mandato a‍ctoris, non negaꝰ: preſertim cū ſup.id affirmauerit, & vide int. de preb.deci. 18.vbi dr, quod executor non pōt ſubdelegare quoad cauſas ſibi cōmittēdas.

EPITOMAE.

Morte procuratoris ſubſtitutio ex ſpeciali mandato ſubſtituentis (ét re integra) non expirat: ſecus ſi ab eo vt a domino litis facta foret. Vel ſic, Procurator cum poteſtate ſubſtituendi ſi in mortis articulo ſubſtituat generaliter in omnibus &c. & moritur re integrā antequàm ſubſtitutus acceptet mādatum, dicti ſubſtituti poteſtas non expirat.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio ex ſpāli mādato ſubſtituentis facta an re integra morte procuratoris expirat?*

2 *Subſtitutio mandatum habentis, dicitur à Domino miniſterio ſubſtituentis facta.*

3 *Procurator poteſt ſubſtituere generaliter in omnibus cauſis, in quibus acceptauit onus procurationis cum diſtinctione tamen.*

4 *Subdelegatus poteſt ſubdelegare ponendo aliū loco ſui in caſu iſto.*

DECISIO XXXIII. aliàs 414.

1 SI aliquis † conſtitutus procurator in diuerſis cauſis, & à diuerſis perſonis cū mādato ſubſtituendi, exiſtens in extremis ſubſtituat vnū in oib. prædictis cauſis ad agendū & defeneendū cū clauſula, Donec, &c.& moriaꝰ re integra, anteꝗ hmōi ſubſtitutus accepte onus procurationis, fuit dubitatum & quęſitū vtrum talis ſubſtitutus poſſet proſequi cās per dictum defunctum occupatas, & inchoatas? Et cā dubitandi fuit eadē, quæ ſup. in proxi.concſu. in prin.ponitur: videlicèt, quia mandata iudicis delegati & procuratoris multū ſunt ſimilia. Sed ſi iudex delegatus committat vices ſuas alicui cū prædicta clauſula, & moriatur re integra, antequam ſubdelegatus vti cœperit iuriſdictione, expirat hmōi commiſſio morte delegati: vt in c. ſi delegatus.de offi.del.li. 6. ergo vř idem in mandato procuratoris cū d. clauſula ſubſtituti. Sed hoc motiuo non obſtante fuit de-
2 terminatū cōtrariū. Nā hæc ſubſtitutio † eſt quædā conſtitutio, & cenſeꝰ à Dño facta, miniſterio iñ ſubſtituentis vigore ſpālis mādati ſibi ſuper hoc facti, & quia dñs adhuc vixit, vt ponebaꝰ in facto, ergo acceptare, & vti potuit poteſtate ſibi nomine dñi facta. Secus verò, ſi prædictus procurator nullam habuiſſet ſubſtituendi poteſtatē à dño, ſed à lege: putà, quia poſt litē per eū cōteſtatā ſubſtituiſſet: tunc.n. ipſo mortuo re integra mādatū ſubſtituti extinctū fuiſſet, & in hoc hēt ſimilitudinē cum iudice delegato habente poteſtatem à lege ſubdelegandi.de offi.del. c.quamuis, & c.paſtoralis.

A M.P. Iſta dec.ſatis clara vř, & declarat dec. Aeg. 17. hoc ti quæ reliquit dubitandū
1 an † conſtitutus procurator in plurib cauſis poſſit vnum procuratorem i omnib. ſubſtituere: & hic determinatur: ꝙ ſic: requiritur tñ, ꝙ ſubſtituens prius acceptauerit, vt ſup. dec.7. Et ratio huius deci. eſt illa, de qua ſupra dec.8 quia, qñ ille qui habet facultatem ſubſtituendi in mandato ſubſtituit: ſubſtitutus dř hēre mādatū à dño, ꝙ ſupponebat pcurator ſubſtituenti: vt ē per Aeg.dec.2. hoc ti.& ſic licèt ſubſtitutꝰ viuēte ſubſtituēte nō acceptauerit mandatū, remanebat radicatū in perſona dñi: ſecus tñ eſt, qñ vti dñs litis ſubſtituit, vt dixi ſuper d.dec. 8. quia ſubſtitutus vř hēre mandatū à ſubſtituente, non à dño. Et ad præmiſſa applicari poteſt, quod reſolutum fuit in vna cā corā Reuerendo Do-
2 mino meo d S.Cruce, ꝙ † licèt Vicarius Epi, q erat ſubdelegatus per vnū ex Auditorib. Palatij non poſſet alium ſubdelegare, ſi tñ habebat facultatē ab Epo ſubſtituendi aliū

loco

loco ſui, potuit alium in locū ſuū ponere. Et ad ꝑmiſſa adde & vide oīnò Fel. in c. relatū, de offi. dele. & aliquid in c. ſane. eo. rit. co. 2.

E P I T O M AE.

Procurator qui ſententiam obtinuit, non potuit prius per eum dicta etiam in ſui fauorem impugnare. Vel ſic, Qui vt procurator alicuius expectantis exigit, poteſt nomine ſuo contra eum agere, cuius fuit procurator. h. d.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator poteſt etiam poſt ſententiam venire nomine proprio contra illud, quod fecit vti procurator.*

2 *Sententia præiudicat tertio ſcienti & non appellanti.*

3 *Confeſſioni factæ in vna cauſa, quis contrauenire poteſt, etiamſi veniat ceſſionarius alterius in alia cauſa inter diuerſas perſonas.*

4 *Regreſſum habens, ſi vti procurator alterius ſignat illud beneficium, ad quod habet regreſſū, ſibi non præiudicat.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 415.

1 SI † ſecundus in data ex expectātib. in aliqua eccleſia agat vt ꝓcurator nomine primi expectantis ſiue præcedētis ipſum in data ſuper præbenda, per eū acceptata: contra ordinaria authoritate prouiſum, & poſſeſſorē dantē de ſurreptione gratiæ primi expectantis, & obtineat ſniam diffinitiuam pro primo impetrante, fuit dubitatū vtrum prædictus procurator poſſet agere in ſecūda inſtantia contra illū, pro quo ſniam obtinuit, & dare eoſdē obiectus datos per ordinariū in prima inſtantia ad annullandā gratiā ipſius primi impetrantis, & acceptantis? Et videbatur prima facie quaſi oīb. Dñis ꝙ nō, tū per regulā, quod ſemel approbo amplius reprobare non poſſum. 8. q. 2. c. dilectiſſimi, de ꝯt. & qua. c. accepimus. & ibi multæ concor. tum etiam quia indicens eſt, ꝙ illum nunc impugnet, quē defendit, vel defendere tenetur de na. ex liber. ven. c. vno. tum ēt, qa fuit procurator ſuus in cā ipſum tangente: idcirco repelli dēt poſteà ab agendo contra eū: quia iuri ſuo renuntiare vr̄ de tranſact. c. ex literis, ff. ex quib. cau. ma. l. necnon, §. fi. & l. ſeq. & ff. de rei ven. l. iter officiū, quæ lex inducebat ad vtranq; partē. tum ēt ſi ſciuit in prima inſtantia præcedentē ſe in data nullū 2
ius hr̄e, & per cōſequens ius ſibi competere: ergo prædicta ſnia, ſi ēt non fuiſſet procurator in cā, ſibi ꝑiudicaſſet, per l. ſępè, ff. de re. iu. & c. quamuis, e. tit. Facit pro hac parte c. ex ore, de his quę fi à ma. par. c. cum iur. alle. de tacitè renuntiāte. Quib. iurib. & motiuis nō obſtātib. fuit determinatū, & ſniatū poſt publicas relationes contrariū: qa non clarè cōſtabat, nec cōſtare poterat, ꝙ procurator primi expectantis, & in prima inſtantia agentis ſciuerit illū, cuius cauſam duxit ius non hr̄e: imò ex quo ordinarius defecit in probatione obiectū, potius debebat præſumere ipſos obiectus calumnioſos, q̄ veros: & ſic ipſum bonum ius habuiſſe. ar. c. ſtatuimus, de ele. lib 6. de iur. calu. c. 1. & 2. ergo. Prætereà in facto alieno tolerabilis eſt ignorantia, quæ ſp̄ præſumitur, maximè qn̄ agitur de damno vitādo, niſi probetur ſcia. de re. iur. c. præſumitur, li. 6. cum concor. ibidem poſitis. At in caſu noſtro veriſimiliter potuit ius ſibi cōpetere: tū pp prioritatē datæ, tum pp calumnioſos obiectus: ergo in nullo prædicta ſnia ſibi præiudicauit. maximè quia iurauit. nouiter ꝓbationes dictorū obiectuū, videlicèt nullitatem gratiæ primi ipſum in data præcedentis, ad eius notitiā perueniſſe: quod vr̄ ipſum excuſare à calūnia. de excep. c. paſtoralis, de ele. c. vt circa. li. 6. de iur. cal. per totum. Quæ oīa concederem, & faterer de plano quò ad ſniam latā inter primū ipſū in data præcedentē, & ordinariū poſſeſſorē, ꝙ ſibi ignorantis ius cōpetere nō præiudica- 3
uit. Sed ego dicebā ipſum ex alio capite repellendū. videlicèt pro eo, ꝙ erat procurator ſuus in prima inſtantia: & iuſtificando tunc gratiā clientuli ſui, & impugnādo materiā obiectiuā contra gratiam tunc datā, & ſic gratiā quā primò approbauit, nō potuit tunc reprobare: & materiā obiectiuā quam primò impugnauerat, non poterat mō iuſti- 4
ficare tanquā contrarius, & turpitudinē ſuā allegando. arg. iuriū prædictorū pro contraria parte inductorū in principio, & facit c. cū ſuper. de cōceſ. præb. Pro hoc ēt faciunt

not.

not.in c.inter dilectos, de fi.inſtr.ſuper verſi-
ꝑiudicet,per Inn.& Hoſt.& Io. And.in c.ſu-
borta,& i c.cum ſuper,de re iu. per eoſdem,
& Arch 7.q.1.c.quam periculoſum,ſuper j.
gl. Ad materiā pro & contra vide Dy.ſuper
j.regu.iuris, in qōne,de illo,qui recipit præ-
bendā ſuam à quodam prælato ſuo,cuius ti-
tulum volebat poſtea impugnare: ſed aliqui
Dñi volentes eum excuſare de officio procu
rationis antedicto, & alijs ſupradictis p me
alleg. dicebant ipſum in aſſumptione officij
procurationis,& alijs minimè deliq̄ſſe:imò
reputabāt hoc ſibi ad magam prudentiam.
Nam ſi gratia, acceptatio & prouiſio prædi-
cti eū præcedentis in data valuiſſent ipſe ꝓ-
curator aliàs in data ſecūdus factus eſſet pri-
mus ſicq́; multum intereat prædictam ſuam
gratiā,& oīa ide ſecuta iuſtificare,& oēs o-
biectus impugnare.vt heret primus imme-
diate poſt ipſum:imò ſm prędictos Dños ex
quo videbat ipſum in data priorem pruden
tiſſimè faciebat, ꝙ ſi non opponebat: ſed ab
impugnatione deſiſtebat ſtatim,iuxta cōſi-
liū Doctorū, & ꝑſertim Io. An.in c.cū mul-
tis,de reſcr.in fi.li.6.quas excuſationes reue
ra reputabam iuridicas, & bonas, ſi dictus
procurator non vidiſſet prædictos articulos
obiectiuos, illosq́; minimè impugnaſſet, &
ſtatim ab officio ꝓcurationis ceſſaſſet, & di
ligenter indagaſſet, vtrum fuiſſent prædicti
obiectus veri & probabiles: quod tñ poſt pri
mam ſnīam fecit, ſe dicto clientulo ſuo op-
ponēdo, illosq́; veros & ꝓbabiles aſſerēdo:
imò eos ꝓbauit, & ſnīam pro ſe nō obſtan
tibus allegationibus meis reportauit.

A.M.P. Primū ſummariū eſt contra dec.
& nihil valet ſm verò ſummariū eſt bonū,
addito tñ ꝙ iſte procurator obtinuit ſnīam
adiudicatoriam pro expectāte, & poſtea cū
cognouiſſet illum, cuius nomine egerat,nul
lum ius habuiſſe,& iuraſſet, nouiter nullita
tem gratiæ ipſius pro quo egerat,ad eius no
titiam perueniſſe: potuit nomine ſuo age-
re.Et ratio ēt eſt,quia ut dr̄ hic hic, non con
ſtabat,nec conſtare poterat, ꝙ iſte procura-
tor,qn̄ procuratorio nomine agebat, ſciua-
rit illum eius principalem ius hr̄e, & ius ſuū
proprium cum eſſet ſecundus expectans,bo-
num eſſe,& ſic ipſis pręſuppoſitis materia vi
detur clara.Contra tñ hanc dec.videtur de-
ci.Ægi.31.de re iud.& Biſig. 4.de re iudi.&
2 17.eo.tit.in antiq.vbi dr̄, ꝙ † ſententia præ-
iudicat tertio ſcienti, & non appellanti. Sed
iſtæ deci.non ita de plano procedunt: immo
dicit Fel.in c.cum ſuper.de re iudi.in fin. ꝙ
Rota iudicauit contra d.dec. Ægi.per conſi.
Old.255. & idem Felyn. comprobat iſtam
deci.in c.quamuis de re iu col.fin. Ad iſtam
deci.adde dec. de confeſ. in anti.repetita de
verbo ad verbum per Biſig deci.2.e.tit.licèt
quatuor vltima verba deficiunt tm̄, vbi dr̄,
3 ꝙ † confeſſio facta per aliquem vt teſtē,non
præiudicat ſibi conuento vti executorē te-
ſtamentariū: ſentit tñ,ꝙ ſi conueniretur no
mine proprio, ſibi præiudicaret: tamē hoc
non dicitur ibi, licèt ſummariū dicat, ꝙ ta
lis confeſſio præiudicat. & ita tenet Capiti⁹
deci.52.licèt Purp. in l 2. C.de eden.in fi.te-
neat contrariū,quod credo verius per no.in
c.per tuas, de prob. & in ſimili facit illud de
quo reſolutum fuit in cauſa Florentina pe-
cuniaria,primò corā dño Accorambono,&
ſecūdò corā D Ant.Auguſtino,vbi Dñi vo-
luerunt,ꝙ R. D. Fran.Soderinus,qui in alia
diuerſa cā confeſſus fuerat ſe hæredem Car-
nalis Soderini ex teſtamento,nō poterat ho
die veniendo vti ceſſionarius fiſci dicere, ſe
non eſſe hærēdē teſtamentarium, ſed ipſum
ab inteſtato deceſſiſſe. quis.n.venire nō pōt
contra illud, quod eſt propria voce proteſta
tis,niſi confeſſionem ſuam aliter interprete
tur,vt in d.c.per tuas,& licèt dictus dñs Frā.
diceret ſe venire hodie tanquā ceſſionariū
fiſci, & ſic eſſe perſonam diuerſam allegādo
d dec.4.reſponſum fuit dictū idē eſſe, q̄a ve
niebat ad propriam vtilitatem,& ꝙ cōtra-
ria allegans,& ēt turpitudinē ſuā, non eſt au
diendus,& facit ad hoc quędā deci.facta co-
4 rā D. de Graſſis, ꝙ † habens regreſſum per
ceſsū vel deceſsū ſi uti ꝓcurator reſignauit,
ſibi non præiudicauit, quia poſſet agere ad
regreſſum.per no.in c.ex literis,de trāſla. &
in l.ſi.C.ne vxor pro mari.

EPITOMAE.

Coniuncta perſona debet admitti
ad defenſionem abſentis citati per
edictum, vt ſi per inquiſitionē &c.
beneficio priuetur, & talis coniūcta
perſona ſic vt præfertur admiſſa, ēt
poſt lit.cont-ſubſtituere nō potuit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſiue defenſor an interuenire poßit pro reo contra quem inquiritur ad effectum priuationis.*

2 *Abſentem a quocunque defendi poſſe publicæ vtilitatis exiſtit.*

3 *Defenſor etiam poſt litem conteſtatam an aliũ ſubſtituere poſſit.*

4 *Defenſor admitti debet ſine mandato in cauſa, vbi hoc crimẽ agitur ad priuationẽ beneficij.*

5 *Defenſor admiſſus, vt ſupra, quando poſſit ſubſtituere.*

6 *Defenſor non admittitur, quando in eius bonis non poteſt fieri ſententiæ executio.*

7 *Intereſſe non conſideretur in beneficialibus.*

8 *Citari quis debet perſonaliter, vbi agitur ad priuationem beneficij.*

9 *Citari debet perſonaliter, quando agitur ſuper regreſſu ob non ſolutionem.*

DECISIO XXXV. aliàs 420.

1 SI cõmittatur† Auditori, ꝙ inquirat cõtra
A. ipſo vocato per edictum in curia ſuper
certo crimine, ꝓp quod, ſi reperiatur illud
cõmiſiſſe, mandatur priuari beneficio, fuit
dubitatũ vtrũ defenſor ſine mandato, maxi
me coniuncta perſona, poſſet interuenire, &
deberet admitti ad defenſionẽ ipſius abſen-
tis? Et videbatur aliquibus ꝙ non. Quia cum
defenſor ſine madato teneatˀ cauere de iudi
cato ſoluendo: prout no. Spe tit. de ſent. exc.
in prin. q̃ cautio in caſu nr̃o cum ipſe non ſit
ſoluendo, locũ hr̃e nõ põt. 1. quę. 1. c. q̃ pio.
de ſymo. c. querelã. de pact. c. cũ pridẽ. cum ſi
ſm i. imo nec coniuncta perſona in hmõi ſpi-
ritualibus cauſis, quæ æſtimationem ſiue in-
a tereſſe *a* non recipiunt ſine mandato non ad
mittitur prout legitur & no. per Inn. in c. co
rã. de off. dele. in prin. & de cau. poſ. & ꝓprie.
c. cum filiũ. circa finẽ. Præterea cum hic de-
fenſor ſi ſuccũberet, non poſſet cõdẽnari, id
eſt priuari, nec executio contra eũ fieri, ergo
vr̃ nullo modo audiendus. Fuit determina-
tũ quaſi per oẽs contrarium. Ratio: Cum hic
non agatur criminaliter ad directã pęnã pro
b crimine infligendã, ſed potius ciuiliter *b* in
quo caſu ſicut procurator poſſet interuenire
pro actore agendo, vt de proc. c. tuæ. de accu.
c. ſuper his. & c. veniẽs. & c. inquiſitionis. vbi
vide de hoc Io. And. ſuper. gl 2. ſic & defen-
2 ſor pro reo ipſum defendẽdo, quia† publicæ
vtilitatis eſt abſentẽ a quocũq; defendi. 2 3.
q. 5. c. reos. ff. de proc. l. ſeruum quoq;. § publi
cæ. & l. non ſolum. §. fi. Præterea cũ hic aga-
tur de q̃õne ſtatus, merito defenſor admitti
tur. de teſt. c. cum olim & not. Inn. in c. cãm
quæ. qui fil. ſint legi. vbi ipſe in gl. ſua magna
in fi. vr̃ determinare hanc q̃õnem, dicens in
inquiſitione admittendum defenſorem, quẽ
recitat Spe. & idem tenet in tit. de ſentẽ §. 1.
in fine. nihil aliud dicendo vel allegãdo: poſ-
ſet tñ allegari pro dicta eorum concluſione
c. veritatis. de dolo & contu. vbi gl. ord. ſuper
verſi. nec omnis, hoc vr̃ tenere. Facit ẽt pro
hac opin. c. cum I. & A. de re iud. & not. per
Io. And. in nouel. in c. qualiter & qñ. §. debet
de accu. ſuper ver. illi. vbi dicit Io. And. poſt
Hoſt. procuratorem admittendum in cã in-
quiſitionis de crimine non impediente ordi
nis executionẽ: ſecus vero ſi impediret ordi-
nis executionem poſt peractam pœnitentiã:
nt in d. c. inquiſitionis. quia ſicut tunc non
poſſet interuenire procurator, multo minus
defenſor. & licet non habeat locum cautio
de iudicato ſoluendo in hoc caſu, præſtabit
tñ aliam, videlicet ratihabitionem: obliga-
bit ẽt ſe ad impendia litis & intereſſe, prout
ẽt deducit Inn. in d. c. cãm quæ. qui filij ſint
leg. vbi ẽt ponit modũ ſentẽtiãdi cõtra hũc
defenſorem. & melius in Spe. tit. de ſen. pro-
la. § vt aũt. verſi. ſi aũt agit. Ad maiorem tñ
certitudinem, & validitatem proceſſus fuit
concluſum, ꝙ Auditor dictum defenſorem
cum dictis cautionibus & obligationibus ad
mitteret, & audiret, & nihilominus per au-
dientiam ſemper contra abſentem ipſum ad
ſingulos actus citando procederet, & ſic fuit
obtẽtum & factum. Sed vtrum prædictus de-
3 fenſor† poſſet ſubſtituere aliũ loco ſui in ca-
ſu prædicto ẽt fuit dubitatum. In quo dubio
fuerunt argumẽta facta pro & cõtra, q̃ facit
& ponit Spe. in ti. de procu. §. 1. ver. ſed nun-
quid defenſor qui cauit. & c. vbi. Spe. vr̃ fina
liter declinare in partem affirmatiuã, ꝙ ſic,
ẽt ante litem conteſtatam, cum prædictus de
fenſor poſt ſatiſdationem ſit factus dñs litis.
alle. ff. de procurato. l. Titius. tum etiã quia
ſnĩa ſi cõtra eum feratur, eſt mandata execu
tioni in bonis ſuis. & non domini. per legẽ,
Plautius. de procu. & l. ſi quis, cum procura-
tor nomine. & dicit ſic ſniarum: licet multi
ſapiẽtes ſecũdum ipſum dixerunt cõtrariũ,
cuius dictum poſſet procedere in mere ci-
uilibus, & cauſis prophanis: ſecus in crimi-

nalibus

nalib. miſtis,& beneficialibus, vel alijs ſpiritualibus. Ratio: Nam cum in illis non habebat locum predicta cautio, nō pōt fieri in bonis defenſoris ſentētiæ executio, ergo ceſſat Spe. ratio. Et ideo fuit concluſum, ꝙ non admitteretur ſubſtitutus in caſu ſupra dicto.

ADDITIONES.

a Intereſſe. Adde glo. pragmat. ſanct. in titulo de elect. in verb. vtiliorem. & Inn. in c. que relam. extra de electio.

b Potius ciuiliter. Adde ꝙ procurator pōt conſtitui in cā criminali, qñ criminalis cā inci dit cum ciuili. vt habetur per Dominic. de ſancto Geminia. in c. ex antiquis. 54. diſti. in 2. col. ver. nota primo. & per Fel. in c. memini mus. col. 5. nu. 17. de accuſationib.

A.M.P. Summarium nihil valet, nā hic mādatum fuit aliquē priuari beneficio, conſtito, ꝙ aliquis certum delictum commiſſet,
4 & dubitabatur † an defenſor ſine mandato eſſet amittendus, prout in cauſis criminalibus, vt ſup dec 6. Et fuit dictū, ꝙ licet hæc eſſet cā criminalis ad directā pœnam pro crimine infligendā, nihilominus ꝙ non agebat de ſtatu perſonæ, & ꝙ non eramus in caſu, in quo impediretur ordinaria executio poſt
b peractā pęnitentiam, & ꝙ propterea defenſor admittēdus erat cū cautione tñ de rato, ac de ſoluendis expenſis litis, & dānis, & intereſſe, & nihilominus ꝙ procederetur ēt per audientiam cōtradictarum. Ponitur ēt aliud dubium in hac dec. ſeu in §. 1. (nā ponitur ꝑ §. in alia ipreſſione, licet in illa impreſ. deficiant tres vltimæ lineæ, quæ dicunt illum ſubſtitutum non fuiſſe admiſſum, vt dr in ſummario. Dubium eſt igitur in hoc §. † an talis
5 defenſor poſt amiſſionē, & litē conteſtatā poſſet aliū ſubſtituere, & deciditur in fine ꝙ nō, ſm iſtā ipreſſionē. Ratio tñ qua mouent dec. ad hoc dicendum, deſtruit totam dec. in iſto, & ēt in caſu præcedenti. Nam primo refert Spe. tenentem partem affirmatiuam, ꝙ ille poſſit ſubſtituere, licet dicat multos ſapientes tenuiſſe contrariū, vt ibi & deinde dicit ꝙ dictum Spec. poſſet procedere in cauſis prophanis, & mere ciuilibus: ſecus in criminalibus mixtis, & beneficialibus & alijs ſpūalibus cauſis, quia cum in iſtis non habet locū prædicta cautio, non poteſt fieri in bonis defenſoris ſniæ executio. ergo ceſſat Spe. ratio, & propterea ꝙ fuit concluſum non admitti ſubſtitutum, iſta ſunt verba meæ dec. Pondero igitur, ꝙ hic non ſumus in cā mere ciuili, ſed aut beneficiali, vel ſpūali, aut criminali vel mixta, nec dici poteſt ꝙ ſimus in cā prophana, vt dixi ſupra de reſc. ſuper dec. 2. col. fi. quia hæc dec. dicit contrarium, dum dicit, ꝙ dictum Spe procedit in cauſis prophanis, & non in iſta. Sed dato ēt ꝙ eſſemus in materia prophana, oritur alia contrarietas, quia
6 dec. dicit, ꝙ † in cauſis, in quibus non pōt fieri in bonis defenſoris ſniæ executio, non cadit prædicta cautio, quia ēt non cadit, qū petitur abſolutio ad cautelam: vt in dec. ſeq. in fi. & ſic defenſor non admittitur, ergo fruſtra quæritur an poſſit ſubſtituere. Sed ſic eſt ꝙ in caſu iſto vbi agitur ad priuationem beneficij in euentum delicti nō poteſt fieri executio in bonis defenſoris, quia ipſe non habet beneficium, ergo in hoc caſu non cadit cautio, & cōſequēter nec ſubſtitutio. Crederē igitur ꝙ aliquo modo iſte defenſor poſſet ſubſtituere, prout dr de coniuncta perſona in dec. 34. hoc ti. in ant & dixi ſup. dec. 6. & 19. quod facit ad dec. ſequentē. Non negarem tñ admittendū defenſorē, prout in cauſis criminalibus, ex quo agitur de cā ſtatus. Poſſet tñ a prædictis cōtrarietatibus defendi hæc hæc dec. ſi dicamus, ꝙ attento effectu, ꝙ Papa mandauit beneficium in euentum priuationis conferri, cā non dr prophana. Item & ꝙ licet executio non poſſet fieri cōtra defenſorem quantū eſt reſpectu beneficij, poterat fieri tñ reſpectu expēſarum, ac dānorum & intereſſe. pro quibus erat præſtita cautio. Et ad illā rationem ꝙ hic poterat fieri executio contra defenſorem, quātum eſt reſpectu beneficij, rñderi pōt, ꝙ nec ēt ad hoc ſe obligauerat defenſor, & ꝙ ſatis eſt ꝙ fuit admiſſus in caſu a iure ꝑmiſſo, in quo tales defenſores ſubſtituit, quia aut debuit admitti de iure, & cōſequēter debet poſſe ſubſtituere, aut nō debuit admitti, & fruſtra q̄rit de facultate ſubſtituēdi. Ad iſta ēt faciūt no. per Fel. in c. ex parte de cani. in fin. de reſc. vbi quærit an defenſor, qui cauit iſto mō poſſit poſt litem conte. reuocari. Et no. hic vnum
7 ꝙ † in cauſis beneficialibus & ſpiritualibus non conſideratur intereſſe, vt ēt dr ſup. dec.
8 6. & in anti. hoc tit. dec. 8. Item no. ꝙ † licet agatur ad priuationem, cauſa nō dicitur criminalis, ſed ciuilis. tamen ſcias ꝙ pars in tali caſu debet perſonaliter citari, vt fuit dictū

in quādam cauſa pro affine Cardinalis Caurienſis de menſi octobri 1549. vbi etiam fuit
9 reſolutum † idem eſſe quando agitur ad regreſſum ob non ſolutionem. A.M.P.

EPITOMAE.

Abſolutio ab excommunicatione non poteſt peti per non habentē ſpeciale mandatum, quamuis generalis procurator, vel coniuncta perſona poſsit petare excommunicationis ſententiam pronuntiari nullam. Vel ſic. Procurator decani & capituli pro ſe & omnibus clericis eccleſię non poteſt abſolutionem ſingulorum de eccleſia petere. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Procurator Decani & Capituli pro omnibus clericis eccleſiæ conſtitutus, an poſſit ſingulariter vel pro ſingulis ſpecialiter procurare.*

2 *Abſolutio ab excommunicatione, an & quo caſu procurari & peti poſſit per non habentem ſpeciale mandatum.*

3 *Excommunicationis ſententia ſecum trahit ſuā executionem, nec per appellationem ſuſpēditur.*

4 *Abſolutio ad cautelam peti non poteſt per concanonicum etiam non excommunicatum, & dicitur magis præiudicialis quàm alia.*

DECISIO XXXVI. alias 426.

a SI Decanus, *a* Canonici & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ pro ſe & oībus beneficiatis eiuſdē eccleſiæ cōſtituāt procuratorē contra eorū Epiſcopum ſuper indebita & exceſſiua exactione charitatiui ſubſidij ad agendum & defendendum &c. & præſertim ad petendum abſolutionem ab excōicationis ſnia tam ſimpliciter, q̄ ad cautelā: Dubitabatur vtrū prædictus procurator poſſet agere, & defendere, & abſolutionē petere prędictam, præſertim ad cautelam noīe prædictorū beneficiatorum ſingulariter & ſpecialiter in litera excōicationis epiſcopi nominatorū? Et fuit breuiter concluſum per oēs, ꝙ non. nam licet prælatus poſſet agere & defendere & procuratorem cōſtituere pro mēbris & ſubditis ſuis, vt leg. & no. in c. cum deputati. de iud. & in c. olim. de reſt. ſpo. per Inno. & in Cle. 1. de reſc. facit tex. in c. auditis. de præſc. tñ quia de prædictis beneficiatis nō conſtitit, ꝙ eſſent ſubditi dictorum canonicorum & capituli, ergo &c. Præterea licet
b canonicus *b* non excōmunicatus poſſit pro concanonico ſuo petere beneficium abſolutionis ab excommunicationis ſententia, ēt ſine mandato, prout deducit Inn. in c. Romana. de ſent. ex. lib. 6. tum quia iſti beneficiati non ſunt de collegio, vel capitulo nec confratres. prædicta no. Inn. non venditat ſibi locū, quæ forte non procederet in abſolutione petenda ad cautelam, quæ eſt valde extraordinaria, & multū præiudicialis, quia in ea non recipitur iuramentum, nec cautio præſtatur nec ſatisfactio impeditur, & ideo cum maiori difficultate datur, q̄ ſimplex abſolutio, prout leg. & no. in c ſolet. & in c. venerabilibus. de ſent. excom. lib. 6. Ex eodem facto inſurrexit aliud dubium, vtrū videlicet ſi poſt citationem ad partes decretam per Auditorem & eius executorem, vel poſt appellationem legitimam a ſnia excōicationis in aliquem per ordinarium lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitā, quis declaretur incidiſſe in prædictā excōicationis ſniam, & denuntietur publice excōicatus, & reaggrauetur
c per modum attentati *c* prædicta eſſent reuocanda? Et videbatur aliquibus Dominis ꝙ ſic: per iura vulgaria, vt lit. penden. in rubro, & nigro. & de appellat. c. non ſolum. lib. 6. cū multis ſimilibus. in antiq. Fuit tñ per maiorem partem Dominorum determinatū contrarium, Nam licet per appellationē ſuſpendatur executio aliarum ſententiarū, & effectus, vt ff. ad Turpillia. l. 1. in fi. & de iureiu-
3 rand. c. veniens, † tamen hoc fallit in excommunicationis ſententia, quæ ſecum trahit executionem, vt in cap. paſtoralis. de appellat. & ibi de prædicta concluſione per Innocent. At oia prædicta nō ſunt, niſi q̄dam extenſiones primæ ſententiæ, quæ ſtatim habuit ſuū effectū, ergo &c. pro qua cōcluſione etiam faciunt notata per Innocen. in capit. præterea. de appellatio. vide ad materiam not. per Ioann. Monach. in cap. licet. & in cap. is qui. de ſentent excommunic. libr. 6. adde de hac materia deciſi. 451. infra de appellationibus.

AD-

ADDITIONES.

a Si decanus. Ad hanc decisionem adde Bal. in addit. Spec. tit. de procu. verſi. per procuratorem. Cyn. & Ang. in l. ſi quis mihi bona. §. ſed vtrum. ff. de acq. hæredi. & in Spec. tit. de procura. §. 1. verſ. item opponitur.

b Canonicus. Adde dec. Cappel. Tholoſ. q. 56. incip. item fuit quæſitum, ſi vnus correus.

c Attentari. In materia reuocationis attentatorum vide dec. 5. & quæ ibi addidi, titu. de appellatio. in nouis.

A. M. Primum ſummarium nihil valet. Ad ſm vero adde, vt in tex. q licet mandatũ eſſet ſpeciale ad petendum abſolutionem et ad cautellam, quæ eſt magis præiudicialis:
4 tñ illam petere non põt, † prout nec canonicus non excõicatus pro concanonico ſuo abſolutionem ad cautelam petere poſſet: quia in ea petẽda non requiritur iuſum, nec cautio præſtatur, nec ſatisfactio impeditur, quæ ſunt magnæ importantiæ in hoc propoſito, vt et in præcedenti dec. Sed dum deci. loquitur de clericis ſimplicibus reddit rõnem, q non conſtabat eos comprehenſos in mandato, & quia nõ apparebat eos eſſe ſubditos dictorum canonicorũ & capituli vel de capitulo, vel collegio, aut confratre: & nullum dubium eſt, q ſi conſtaſſet eos tales, abſolutio peti potuiſſet: Pro quo facit dec. inf. de iud. & hoc non negat dec. iſta, quæ in effectu plus decidit factum q̃ ius, niſi in quantum loquitur de canonico agente pro canonico. quinimo et prælatus ſolus non poſſet pro capitulo. pro qua materia vide omnino Fel. latiſſime in c. nonnulli. de reſcri. §. ſunt & alij. col. 16. nu. 38. & in c. cum M. de conſtit. nu. 2. cum duob. ſeq. vbi examinat, an illud quod dr̃ de coniunctis, habeat locum in coniunctis coniunctione ſpirituali, & nota et aliquid in c. cum deputati. col. 2. de iudic. Ad iſtam dec. ſatis conferunt dec. Aegi. 4. & 7. hoc titu. vide eas, vbi qñ procurator cenſeatur factus nomine capituli canonicis interuenientibus, & an nomina ſint exprimenda, vide in anti. dec. 9. & 29. hoc titu.

EPITOMAE.

Si clericus contra laicum intentauit crimen ſacrilegij criminaliter, & admiſſus laicus per procuratorẽ vſque ad concluſionem, non poteſt opponi, quòd nõ debet admitti procurator, ſi poſt concluſionem conſtabat ſniam eſſe ferendam pro reo.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutoria poteſt etiam in cauſa criminali ferri pro abſente, nec valet oppoſitio cõtra procuratorem.*

2 *Procurator admittitur in omni caſu, quo poteſt ſententia contra abſentem ferri.*

3 *Procurator quare non poſſit in criminalibus interuenire.*

4 *Procurator admiſſus vſque ad concluſionem in cauſa criminali, non poteſt repelli, ſi ſententia veniat ferenda pro reo.*

6 *Exceptio quod procurator non ſit admittendus, admittitur in quacunque parte litis, niſi, &c.*

DECISIO XXXVII. alias 485.

SI clericus contra laicũ intentauit crimen ſacrilegij criminaliter, & cã admiſſus fuerit laicus per procuratorẽ ad cãm vſq; ad cõcluſionem incluſiue, veniq; ſnia abſolutoria ferẽda pro laico, non põt ad impediendum ſniam, vel proceſſum procuratoris annullandũ opponi contra procuratorẽ, ex eo q non poſſit procurator in cã huiſmodi admitti. Primo, q non ad impediẽdum ſniam pp l. quamuis indubitati. C. ad legem Iul. de
1 adul. vbi dr̃, q ſnia † abſolutoria põt ferri in crimine pro abſente, & contra præſentem: ergo & in perſonã procuratoris fortiori rõne facia pro hoc: Quia cõis opinio habet, q in cauſis, in quibus põt ſnia ferri contra ab-
2 ſentem, poteſt procurator † admitti, per l. ſeruum quoq;. §. publice. ff. de procu. ergo idem ſi pro abſente, quia iura ſunt magis extẽſiua in fauorem abſentium, q̃ in eorum læſionẽ. vt l. abſenti. ff. de penis. Præterea quia ceſſat
3 ratio, quare procurator † non poteſt in criminalibus interuenire: vt l. penul. §. ad crimen. ff. de publicis iudi. videlicet, q ſnia eſſet deluſoria, quia non poſſet abſens puniri, &c. q ratio hic ceſſat. Hanc cõcluſionem tenet Ia. de Are. in l. quamuis indubitati. C. ad l. Iul. de adult. & per hoc non ob. quod ibi nos. per Accur. & Cy. poſt eum, videlicet q iſta exceptio opponi poteſt in qualibet parte litis. quod confirmat Io. An. de iud. c. 1. li. 6. in no

nel.quia iſtud intelligit verum rſariter: ſallit in caſu, vbi iā eſſet in cā cóclnſum, & ſnia abſolutoria ferenda eſſet pro abſente. Io.de Lig rſidit ad rationes, ac Fran.& Old.in c.licèt.de accuſ.Secundò dixi, ꝙ dicta oppoſitio præcedenté proceſſum non annullat, & ſic in glo.l.quamuis, all. & Ber. & Io.Mo. Archi.& Io.An.in d c.1.de iu.lib 6.quæ hēt, ꝙ exceptio iſta eſt dilatoria. & ita determinat Io. An. ibidem in nouel. Item d. concluſio probatur: Quia non omne crimen ſacrilegij requirit pœnam maiorem, & tñ in his ſolis criminib. dictam penam maiorem requirendò habet locum prohibitio, §. ad crimē, ſm communem gl.& Dd. opinionem, l.ſeruum quoq;.§.publicę.& d.§.ad crimen, & l. 1.ſm Io. And.ff.quando cauſæ appellationū per aliū exerceri poſſunt.& per Bar. & Cyn. C.de accu.l.reos,& de iniu. l ſi.licèt Io.Mo. de pęnis,& Io.An.pdictus ī dictis locis, Bar. in d.§. ad crimen. vbi pleniſſimè per eū De iure vr contrariū eſſe verius: maximè per l. ſi C.de iniu coniuncta l.ſi.ff.e.tit. & per d.§. ad crimen, q̄ loquūt indeterminatè, & §.ſed & ea recipiendo verbū incluſiuè, ne ibi fruſtra ibidē verbū, ponaī dñs Io.de Lig.vt ſup. dicit melius foro dicendū & decidendū, ꝙ ſi ex parte accuſati interueniat procurator, ꝙ nō valet proceſſus, ſed ex parte accuſatoris, tunc valet, vt bñ vr probare l. ſi. C.de iniur. q̄ a dicit, nedū illuſtres priuilegiatos, ut in cauſis iniuriarū per pcuratoré ſe defendāt, ſed vltra dicit, ꝙ nullus alius pōt ſe defendere in cauſis hmōi per procuratorem, ſed admitti: dēt.n. hoc reſtringi ad vnicā cauſam, l. vnica. C. de fam. hoc eſſet diuinare. Et ſi vis ſcire qualē ſolutionē collegit Guil. de Cu. ad illā l.qualiter. pulchrè ſoluat d §.publicæ. vide Bar.in d.§.ad crimen. ad l. abſenté, reſpondit dñs Io. & Inn. ꝙ iſta lex loquitur procuratore, qñ eſt notū iudici, videlicèt in delicto contumaciæ, vt ibi patet, & tali ceſſat intentio legis abſentem; & hēt locū lex quamuis, ff. ad l. Iul. de adul. & iſte eſt vnus caſus in quo punitur abſens, l. 1. ff. ſi quis ius dicenti non ob. Nam aut loqī de pœna delicti iudici ignoti, ꝙ notum fieri non poteſt, niſi parte præſente. Certos aūt caſus in quib. damnaī abſens, vide per Bar.d §.ad crimen. Et præmiſſa intellige in caſu, in quo pęna eſt corpori, vel perſonæ infligenda, aliàs ſecus ſecūdum prædicta, quia tunc iuris ratio ceſſaret. In contraria opinione cōiores ſunt videlicèt Iac.de Are. Gull.de Cu.& Ia.de Bu. ideo eſt ſecurior. Per præmiſſa pōt videri quid ſi ſnia ferenda eſſet condemnatòria, diſtinguendò ſm gl. & Dd. vt ſup.dictū eſt.

ADDITIO.

4 A.M.P. Sūmariū huius deci † nō benè procedit, niſi addatur, ſi poſt cōcluſionē cōſtabat ſniam eſſe ferendā pro reo, pro quo procurator comparuerat, quia ſi ſnia nō veniret feréda pro reo, contrarium ſentit hęc deci. per Doct. Io. An. in c. 1. de iudi. lib. 6. in nouel. Cum iſta dec. concordat dec. x. ſup. e. & vide Fel. in exceptionem, de except. colu. 12. nu. 30. Plura notari poſſunt ex hac deci.
5 incidenter dicta, Primò ꝙ † in caſib. in q̄b. pōt pronūtiari contra abſentem, poteſt etiā procurator admitti, vt ēt habes ſup. dec. 35. quia nunquam admittitur procurator, qñ ſnia eſſet deluſoria, & non poſſet abſens puniri: vt qñ agitur de pœna corporis afflicti-
6 ua. Secundò, ꝙ † exceptio, quod procurator non ſit admittendus, poteſt opponi in quacunque parte litis; licèt non obſtet in caſu iſto qñ ſnia venit feréda pro reo, vt ſup. Tertiò, ꝙ antequā opponatur iſta exceptio, tenet proceſſus, pro quo ēt facit dec. x. ſuprà.

EPITOMAE.

Dominus tacitè vel expreſſe poteſt factum ſui procuratoris ratificare: & idem poterit procurator dominus litis effectus. Procurator tamen cum poteſtate ſubſtituēdi conſtitutus, ſubſtituendo ſimpliciter, non ratificat niſi expreſſe hoc dicat. Antea geſta per ſuum ſubſtitutum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad litē habens mandatū ſubſtituendi, ſciens aliū non expreſſe ſubſtitutū proſequi, an ſi poſtea eundem expreſſe ſubſtituat, videatur ratificare acta anteà per eum habita.*

2 *Subſtitutus per procuratorem mandatum habentem, cenſetur à domino conſtitutus.*

3 *Ratificata non cenſentur anteà geſta per ſubſtitutum, niſi expreſſe dicatur: licèt ſecus ſit, ſi ille qui geſſit acta, conſtituatur a principali, uel a domino litis.*

DECI-

DECISIO XXXVIII. aliàs 454

1 FVit dubitatū vtrū procurator † ad cauſam habens mandatū à dño ſubſtituendi, ſciens Titiū ab eo non expreſſe ſubſtitutum agere, & proſequi cauſam tāquā ſuum ſubſtitutū: & poſteà ſubſtituendo eū ad eandem cauſam vlterius proſequendam, videatur oia acta, anteà per ipſum habita & actitata ratificaſſe. Et videbaē aliquibus ꝙ ſic, p l. ſæpè, ff. de re iu. & c. quamuis, eo. tit. cum ſi. & per no. Inn. in c. ex parte decani, de reſc. & c. in præſentia, de proc. quæ oia loquūtur in ratificatione dñi principalis tacita vel expſſa: ergo idem in procuratore. q loco domini hē. de proc. c. 1. & c. ſi. lib. 6. Quod dictum omnes Dñi dicebant procedere, & veritaté continere in procuratore iuris, videlicèt qui eſt factus dñs litis, qui ſicut dñs poſſet ratificare tacitè, & expreſſè geſta, & acta per falſum procuratorem, non tñ ſuo ita & hic procurator, qui nedum loco dñi, ſed verus dñs litis poſt litis conteſtationem efficitur. Hinc eſt ꝙ ſine ſpeciali mādato dñi, ſubſtituere poteſt. Item alius conſtitutus à dño non poſſet, ut in d. c. i. lib. 6. in hoc verò conſtituto à verò dño habente ſpāle mādatum ſubſtituendi, dixerūt Dñi poſſe procedere, & per eum fieri ratificationem expſſam, ppt mandatum ſubſtituendi, & clauſulas alias generales i procuratorijs poni cōſuetas, ſed tacitam non niſi poſt lit. conteſ. per eū Ar. de reg. iur. c. ratihabitionem, li. 6. omnia. n. quę per dictū procuratoré fiūt expreſſè, & in mādato ſuo continētur, à dño facta cenſentur: non ſic in tacitis, quæ non habet in mandatis, & ſic ſecundum omnes Dños prædicta
2 ratificatio † expreſſa cenſetur facta à dño, ac ſi ipſum ſubſtituiſſet. Nam omnis per pcuratoré ſubſtitutus cenſetur à dño cōſtitutus, iuxta no. in c. i. qui. & c. ſi duo, de proc. li. 6.

ADDITIO.

3 A. M. P. Iſta deci. † eſt clara, ſed facias punctum, vt ego feci, ante verba illa, Antea geſta, vt ſit ſenſus, ꝙ procurator habens facultaté ſubſtituendi ſimpliciter ſubſtituendo non vr ratificare anteà geſta, (niſi hoc expſſè dicat.) ꝙ tñ eſt ſecus in dño conſtituente vel in procuratore dño litis effecto ſubſtituente: quia ipſi, ut dr hic, de facili videntur ratificare, quæ differentia eſt menti tenenda. Ad iſtā deci. faciunt no. per Fel. in c. ex parte decani. col. 3. nu. 8. de reſc. & vt in c. vt lit. nó cont. col. 9. nu. 24. & in c. nonnulli, §. ſunt & alij, de reſcr. col. 3. & 4. vbi latè qñ poſſint ratificari geſta per non procuratorem vel falſum procuratorem, & vide deci. ſeq.

EPITOMAE.

Dominus ratificat geſta, ſeu facta falſi procuratoris, ſi eis vtatur, ſed tutius eſt ſi expreſſè ratificet.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio inducitur, ſi dominus vtitur geſtis per aſſertum procuratorem.*
2 *Ratificari an poſſint geſta p falsū procuratoré.*
3 *Mandatum cenſetur datum, ſi iura reperiantur penes ſolitum procurare, vel ſi quis ſoluat nomine alterius.*

DECISIO XXXIX. aliàs 455.

PEr prædictam concluſioné ego poſteà formaueram aliud dubium, videlicèt, Si Titius aſſerens ſe procuratorem Caij, nomine ipſius, & ipſo præſente, & tacente à quadam diffinitiua ſnia contra ipſum Caium lata, appellet, & iudex deferat, vtrum valeat huiuſmodi appellatio, i tm. ꝙ per eam ſuſpenſa ſit illius ſniæ executio? Et bē ppter no. p Ioh. an. in d. c. ex parte decani, de reſc. & c. in pñſentia. de proc. ſup. in concluſione proxima alleg. fuit concluſum per omnes Dños dictā appellationem valuiſſe, & ſuſpendiſſe executionem ſniæ: maximè quia Caius prædictā cauſam appellationis poſteà eſt proſecutus, & eam alteri Auditori committi obtinuit. per quæ ſatis de ratihabitione conſtitit quę retrotrahi, & mādato cōparatur, vt de ſent. exc. c. cum quis. de reg. iu. c. ratihabitioné, li. 6. Mihi tñ videbaē tutius, ꝙ ad tollendū omne dubiū, & ne poſtea fieret ſuper hoc diſputatio in cācellaria, & ne poſſet impediri executio poſt tertiā ſniam, ꝙ dictus Caius principalis dictū actum geſtū per Titium falſum procuratorem ſuum expreſſè ratificet, ꝙ & factum eſt coram me, qui habui cauſam.

ADDITIO.

A. M. P. Sūmarium ſubſtantialiter cōpre-
1 hendit oia; ſed † deç. in effectu dicit. ꝙ iſte aſſertus procurator appellauit à ſnia in præ-

ſentia dñi,& iudex detulit, & ꝙ appellatio
valuit,quia dñs fuit præſens; poſtea cauſam
appellationis committi fecit. Ad iſtam dec.
faciunt ea,q̃ dixi ſuper præcedenti deci.Et li-
cèt videantur obſtare ea q̃ dicit Fel.in c.nó-
2 nulli.§.ſunt & alij.de reſcrip.dum dicit,†ꝙ
geſta per falſum procuratorem nõ pñt rati
ficari.pro quo vide infra de app.deciſ.60. Tñ
Fel.ibi ſatis clarè rñdet.Vide notabilia ver-
ba eiuſdem in c.ex parte decani.de reſc.col.
3.nu.50.ver.fallit.3.vbi licèt geſta per ꝓcu-
ratorem reuocatũ non poſſint ratificari, tñ
hoc fallit,niſi ſimus in actu,qui à q̃buſcunq;
etiam ſine mãdato facto poſſet ratificari.&
vide eundẽ in c.1.vt lite nõ conteſt.facit ad
3 præmiſſa,ꝙ†dñs dando iura ſua in manibus
alicuius ſoliti procurare,vř ipſum conſtitue-
re procuratorẽ, vt per Fel.in c.cauſam quę.
de reſcript.col.12.nu.58.& in ca.ſicut.de re
iudi nu.39.& 40.& ꝑ Rebuſſum.fol.108.&
facit deci.2.de cã poſ.& proprie.in antiq.vbi
hř, quòd ſi aliquis ſoluat nomine alicuius,
præſumitur habere mãdatum, & idem dicit
Sar.quæ.32.regulæ de Annali & 6.regulæ de
Trien.& vide Caſſ.dec.3.hoc tit.

E P I T O M AE.

Procuratorium concernens certas
perſonas ad alias non extẽditur, niſi
clauſulæ generales ſubſiſtant,& ideò
veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe,
habet dominum principalem ad cau
ſam vocare,ſeu facere vocari.

S V M M A R I V M.

1 *Iudices dati contra A.& B.actores,& C.reum*
an procedere poſſint in cauſa, quam D.intenta- 3
uit contra C. & quomodo.3.
2 *Procurator Rei & poſſeſſoris nõ dicitur habere*
mandatum quòad tertium poſtea comparentẽ.
4 *Proceßus quomodo faciendus quando tertius*
venit ad cauſam.

DECISIO XL. aliàs 456.

SI cauſa cõmittatur inter A.& B.actores,
& C.reum & poſſeſſorem in curia præſen
tes,& ſeruatis ſeruandis, citra tñ cõcluſionẽ
C.de curia recedat, & certum procuratorẽ
ad agendum & defendendum &c.in dicta cã
cõſtituat,& poſt hoc D.ſuperueniẽs pro ſuo
intereſſe petat procedi ad vlteriora in cã, &
ad faciendũ fidem de ſuo intereſſe,producit
ſtatim oĩa iura ſua,& facit citari procurato-
rẽ dicti C.ad dicendum contra,qui excipien
do propoſuit ſe non hẽre mandatũ contra D.
ſed contra A.& B Ex hoc themate inſurgũt
1 tria dubia. † Primum vtrum in vim primæ
cõmiſſionis obtentæ ꝑ A.& B.contra C.poſ
ſit procedi cum D.nouiter ſuperueniẽte con
tra C.& ſi dicatur ꝙ ſic, vtrũ oẽs termini de
ſtylo palatij ſeruari cõſueti,ſint ſeruãdi, vel
reiterandi inter dictũ C.& D. vel ſit admittẽ
dus duntaxat in ſtatu, in quo cãm inuenit.
Tertiũ vtrum,procurator dicti C.benè exci
2 piat,ita ꝙ ſit idẽ C.de nouo citãdus ad hanc
cãm pendentẽ inter ipſum D.& C. Ad primũ
dicebãt aliqui Dñi,& maior pars, ꝙ attẽto,
ꝙ eſſet cã in curia ſemel commiſſa inter di-
ctos primos tres, & ſuꝑ vno & eodẽ bñficio,
q̃ commiſſiones cões ſunt omnibus volenti
bus venire ad cãm, iuxta no.Inn.in c.ex con
quæſtione.de reſtit.ſpoli.in vim primæ com-
miſſionis poſſit procedi, etiam inter illum D.&
C.ſuꝑuenientẽ pro ſuo intereſſe.Pro quo al-
leg.vna no.Inn.pulcherrima in c.veniens.el.
1.de ſpon.quã no.Inn.ego credebã veram,&
poſſe intelligi in illo ſuperueniente de nouo
ad cãm,non contra primum reũ & poſſeſſo-
rẽ,ſed contra actorem,vel pro actore illis aſ-
ſiſtendo non agendo, contra quẽ intellectũ
ſiue opinionẽ meã fuerunt alle.duæ decr.in
contrariũ,videlicet c.veniens.de teſt.& c.cũ
ſup.de re iudic.facit Cle.conſtitutionem.de
elect.& no.in decre.diſpendia,§.reus quoq;.
de reſcr.li.6.quas decre.ego inducebam pro
me, & nota.in c.P.& G.& in c.cum olim de
offi.dele.& prędict §.reus.qui loqtur in per
ſonalibus & non realibus actionibus, & lo-
quuntur in reo & nõ in actore. Et iõ fuit cõ
cluſum & conſultũ ꝑ omnes tutius eſſe no-
uã cõmiſſionẽ cum poteſtate citãdi dictum
C.reũ ꝑ dictum D.obtinere, q̃a Dñi nõ repu
tabãt mãdatũ procuratoris C.cõtra A.& B.
ſufficiens cõtra D.& ſic ceſſat tertiũ dubiũ.
Et ẽt ſm, quia tunc expedietur cã inter A.
& B.& C.& D.poterit pro ſuo itereſſe à ſen-
tentia diffinitiua,ſi ferat pro A.& B.appella
ri,& cãm appellationis proſequi cõtra A.&
3 B.iuxta c.cũ ſuper.& ea q̃ ibi no.per Inn.ſu-
perius alleg.Sed ſi ſic contingeret pulcherri-
mum

muin dubium reſtaret de modo procedēdi; & ſententiandi cõtra dictos A. & B. ſi dictus D. ad ſe ꝓbaret beneficium, de quo agitur, ꝑtinere. ſed ſuppoſito ꝙ in vim primæ com miſſionis & cũ procuratore C. vel ꝑ audien tiam contra eũ poſſet, & deberet procedi ad inſtantiam illius, quo modo, & qualiter ſit procedendũ, videlicet, vtrum incipiẽdus ſit proceſſus a capite; vel ille D ſit admittendus in eo ſtatu, in quo cauſam inuenit? in quo Dñi erant varij, aliqui tenentes primũ, aliq̃ ſm. Primi verò aſſerentes de nouo inchoan dum ꝓceſſum, mouebantur, quia mutatis ꝑ ſonis &c. c. cum in tua. & c. ueniens. de teſti. nouis enim morbis, &c. de iur. ca. c. cœterũ. tũ etiam forte ꝑp obiectus dictos ꝑ dictum C. reum & poſſeſſoré contra dictũ D. ſuper uenienté de nouo, à qbus totaliter excluderetur, ſi terminus ad ponendũ & articulandũ nõ daretur. & ꝑp hoc fuit determinatum & concluſum per oẽs; ꝙ aſſignaretur vtrique parti terminus cõpetens ad ponẽdũ & articulandũ, ad dicendum cõtra articulos, & dicendum contra producta. Et quãquã opinio iſtorum Dñorum ſit æqua, tñ ego credo ſecũ dam opi: magis iuridicam, per iura antiqua & noua, videlicet d. c. veniens. de teſt. & vt lite pen. c. ſi hi contra quos. & Clem. r. eo. titu. cum ibi no. & per Inno. in c. quia V. de iudi. & in c. dilecti. de excep.

ADDITIO.

2 A. M. P. Deci. † Iſta tres decidit difficulta-
tes, Prima quòd ſi A. committit cauſam cõ-
tra B. & C. poſſeſſorem, & C. cõſtituat procu
ratorem contra A. & B. ſi D. veniat ad cãm,
dẽt citare C. principalem: nec ſufficeret cita
re procuratoré dimiſſum ab eo in dicta cau-
ſa, quia dictus procurator non hẽt mandatũ
contra D. & iſte caſus eſt clarus & cõcordat
deci. 13. ſup. eo. & Aegid. 22. hoc tit. Secũdus
3 caſus eſt, an † iudex impetratus per A. cõtra
prædictos poſſit procedere in cã, quam D. in
tentauit contra C. & iſtud etiam non habet
dubium, qđ non põt procedere, vt fuit dictũ
ſupra de reſcrip. dec. 7. põt tñ audiri D. exci-
piendo contra A. vt dicit hæc dec. Tertiũ du
4 bium eſt † de modo ꝓcedẽdi dato, ꝙ reſcri
ptum impetratum ꝑ A. dediſſet iuriſdictio-
né quòad D. an ſit inchoãdũ de nouo, vel ad
mittatur in terminis, in qbus reperiatur: &
dicit ꝙ Dñi voluerunt, ꝙ ꝑfigeretur partib.
terminus ad ponendũ & articulãdum, & di-
cẽdum cõtra producta, ſed hæc deciſio ſicco pede pertranſit, ideo videas ſemp in hac materia deci. primã Caſſa. de excep. vbi facit diſtinctioné, qñ quis venit ad cãm in vim clauſulæ, Omneſq; alios intereſſe putantes, appoſitæ in reſcripto ꝑ aduerſarium impetrato, & tunc tertius dẽt admitti in eiſdé ſtatu & terminis: vt eſt tex. in c. fin. vt lite pend. li. 6. & notat Fely. in c. cum ſup, de re iud. nu. 13. Qñ vero quis impetrat commiſſioné ꝙ mãdetur Auditori, vt conſtito de intereſſe ipſũ admittat: tunc nõ admittit in eodé ſtatu, ſed dẽt inchoari de nouo, vt dicit idem Caſſ. ibi. & ſic iſto caſu vr̃ dicendum, ꝙ termini ſint de nouo ſeruandi, de quo tñ valdè dubito. In priori vero caſu qñ venit virtute clauſulæ ꝑdictæ: omnia acta facta ſibi proſunt & nocent intantùm, qđ dicit Io. Mo. in d. c. fin. vt lite pendente. ꝙ ſi t̃pe, quo tertius venit ad cãm, teſtes ſint publicati, publicatio illa ſibi nocebit. pro quo facit dec. Neap. 35. Et ad iſtam materiã recurre ſemp ad Fely. in c. veniens. el. 2. de teſtib. & in c. exceptioné. de excep. & c. cum. ſup. de re iud. Et vide ſupra de reſcri. deci. 2. dum dixi de terminis, qui ſeruantur, qñ quis venit pro intereſſe, vbi habes dec. Modernas. & infra de reſti. ſpol. deci. pen. & infra dè re iud. 20. vbi videbis melius eſſe, ꝙ tertius non appellet à ſñia, nec ſibi ꝑiudicent acta, ſi tñ poteſt probabiliter ignorare ſñiam eſſe latam, de quo etiam dixi ſupra deci. 2. de reſcr. num. 42. & ad materiam iſtius dec. faciunt quæ dixi ſupra dec. 13.

De His, quæ vi metùſue cauſa fiunt.

EPITOMAE.

Spoliato non expedit, quòd ablata ſibi ſtatim in libello ſpecificet, quia probata violentia ſtabitur eius iuramento de rebus ablatis, & valore earum. Vel ſic, in libello in interdicto, Vnde vi, non tenetur libellans ſtatim ante litem conteſtatam ſpecificare res violenter ablatas. hoc dicit.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Specificari debent bona ablata ante ſententiã, & ſtatur iuram. nto probata violentia.*

DECISIO I. aliàs 157.

LIBELLANS in interdicto, Vnde vi, & petens bona mobilia & immobilia ſibi p violentiam ablata reſtitui, nõ tenetur illa ſtatim ante litis cõteſtationem ſpecificare, dummodo deducat violentiam, qua probata ſufficit res ablatas probare per iuſm quod met. cau. c. ſi. & no. de prædictis in c. cum dilectus. de ord. cog. & reſti. ſpol. c. grauis. & c. cum ad ſedẽ. & ibi not. per Innocen.

ADDITIO.

1 A. M. P. Iſta † dec. eſt ſatis clara, ex qua infertur, ꝙ ante ſniam debẽt ſpecificari bona. Aegi. dec. 2. de libel oblatione dicit, ꝙ oportet in iſto libello exprimere res, quas exprimere poteſt, ſed nihil dicit de iuſo, & facit ad materiam dec. 1. inf. de libel. oblatio. vbi dr̃, ꝙ libellus & articuli in actione iniuriarũ, debent taliter ſpecificari, ꝙ aduerſarius per illa certificari poſſit, vide deci. ſequentem.

EPITOMAE.

Ad taxationem rerum ablatarum faciendam per iudicem pars vocanda eſt: ſed non ad delationem iuramenti parti faciendam.

SVMMARIVM.

1 *In delatione iuramenti ſecundum formam c. ſuper eo. quod metus cauſa non eſt neceſſaria partis citatio.*

2 *Taxatio rerũ ablatarũ debet fieri parte citata.*

3 *Valor & quantitas bonorum ablatorum probatur iuramento, quando eſt probata violentia.*

4 *Citatio requiritur in iuramento in litem, vel deciſorio.*

5 *Damna & intereſſe poſt litem conteſtatam dolo vel violentia illata, probantur iuramento.*

DECISIO II. aliàs 299.

LIcèt quoad taxationem rerum ablatarũ per iudicem faciendã, pars contra quam 1 ipſa taxatio debet fieri, ſit citãda, tñ † quòad deferendum iuſm iuxta formam c. ſuper eo. quod metus cauſa & l ſi qñ. C. vnde vi Dñi dixerunt partis vocationem non eſſe neceſſariam, licet tutius ſit, ꝙ fiat: Nam ex quo iuſm prædictum eſt neceſſariũ, & de neceſſitate iuris deferendum in odium violẽti, vel doloſe, vt no. in dictis iuribus, partis non intereſt ſiue vocetur, ſiue non. Pro hoc alleg. l. quẽadmodũ, ff. de iureiuran pro caſu: ſecus de iuſo in litem, vel deciſorio actori deferendo, vel reo, iuxta formam ca. fi. de iureiuran. tunc enim requiritur partis vocatio: quia illorum in intereſt, & dicere poterit quælibet pars ſibi fore deferendum, & quia etiam vna pars poterit alteri referre, vt ibi.

ADDITIO.

Ant. Mart. Papaz. Tria dicuntur hic. Pri
2 mò, † quòd quòad taxationem rerum ablatarum per iudicem faciendam. pars debet ci
3 tari Secundò, † ad deferendum iuramentũ in caſu d. c. ſuper eo. & in caſu l. ſi quando C. vnde vi. non eſt opus citare partem: licet tu
4 tius ſit, quòd citetur. Tertio, † quòd in iuramento in litẽ vel deciſorio requiritur partis citatio. Et ſic iſta deciſio videtur ſatis intricata. Tamen quia ſoluto ſecundo caſu prædicto, ſatis clara redditur ideo vide Aegi. deciſio. 4. de iureiuran. qui illam declarat procedere, quando conſtabat aduerſarium eſſe violentum: & iuramentum deferebatur tãtùm ſuper ualore. & vide infra dec. 3. de in-
5 iur. & dam. dato, vbi dicitur, quòd † quando petuntur damna & intereſſe illata poſt litem conteſtatam dolo vel violentia, ſufficit illa probare per iuramentum, & ſic hoc habere poterit locum in ſpolio mero, vbi ſpoliator dicitur in dolo, quia dec Biſig. dicit, ſi dolo vel violentia, & ita loquitur Aegid. d. dec. 4 de iureiuran. & illam dec. 3. valdè extollit Fely. in c. ſacro. de ſenten. excommu. nume. 11. licet nunquam hoc uiderim practicari, ideò benè cogita. Differentiam autem inter iſtud iuramentum & iuramentum in litem ac iuramentum affectionis, & iuramẽtum voluntarium & neceſſarium, vide latè per Iaſonem, in rubr. & in. l. in actionibus, ff. de in litem iurando. & ad prædicta vide Iaſonem, in repetitione l. admonendi. de iureiurando. nu. 311.

De Reſtitutione in integrum.

EPITOMAE.

Aduerſus tres ſententias conformes non eſt reſtitutio concedenda, niſi iudicis prius conſtiterit de iniuſtitia earundem.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio non niſi cum læſione datur.*
2 *Reſtitutio aduerſus tres ſententias non datur niſi doceat ſummarie de noua cauſa propter quam, &c.*
3 *Reſtitutio etiam datur aduerſus tres ſententias latas ſuper ſpolio conſtito de bono iure.*
4 *Reſtitutus aduerſus tres ſententias debet ante omnia ſoluere expenſas.*
5 *Reſtitutio datur etiam cedenti bonis reſeruata congrua portione, etiam non refectis expenſis*

DECISIO I. alias 2.

a ADVERSVS a tres diffinitiuas ſententias conformes non eſt dãda reſtitutio in integrũ niſi prius conſtet Auditori de iniuſtitia ſententiarnm antedi
1 ctarum, vel alterius earundem: quia † alias non cenſetur læſio, ſine qua non datur reſti-
2 tutio: † imo anteq̃ audiatur volẽs intentare iudicium reſtitutorium aduerſus tres ſentẽtias, ſiue interlocutorias, ſiue diffinitiuas, primo opus eſt, ꝙ ſummarie de noua cã doceat, pp̃ quam ſit veriſimile ipſum fore læſum, vt ff. de minor. l. minor. cum ſua glo. faciunt no. pro hac concluſione per Inno. in c. auditis, & c. cum ex literis. de reſt. in integr.

ADDITIONES.

a Aduerſus. Adde dec. capel. Tholoſa 54. inc. item fuit quæſitum, Si latę tres ſententiæ.

A.M.P. Cũ iſta dec. concordat dec. 5 hoc tit. in anti. & Aegi. dec 4 de iniurijs. & deci. iſta procedit qñ reſtitutio principaliter petitur: ſecus ſi incidenter, vel excipiendo, vt in dec. 1. eo tit. in anti. Et qñ incidenter peti di caſ. vide dec. 2. & 3. hoc ti. in ant. Et Aeg. dec. 8. hoc tit. & per Biſig. dec. vni. eo ti. vbi dr̃, ꝙ ſi principaliter petatur, requiritur mandatũ ſpeciale. Et ad iſta vide omnino Caſſa. dec. 1. hoc tit. vbi habes, ſi committatur cã reſtitutionis poſt tres ſñias, an executio impediatẽ Et vide ad materiam iſtam plane per Staph. fol 62. & in alia impreſſ. fol. 120. Et aduertendum allegatur. l. minor. & adde quæ eſt ſecũda. & vide Aegi. deci. 5. hoc titu. vbi hr̃ ꝙ in reſtitutione ad appellãdum ſufficit præſum
3 ptiua probatio: fuit † tñ alias data reſtitutio et aduerſus tres ſñias latas in ſpolio, cum cõſtitiſſet de bono iure ex iuribus nouiter repertis per ſucceſſorem, quod iuſte ignorauerat, vt in vna Toletana parœcialis coram dño Verallo prout refert Ptolo. deciſi. 89. Et ad hæc facit alia dec. eiuſdem Ptolom 22. ꝙ
4 † ille qui reſtituitur aduerſus tres cõformes, debet ante oia ſoluere expenſas: ſecus ſi aduerſus vnam tm̃. Et facit alia dec. facta in cã
5 Iſpalen. canonicatus, † vbi dr̃, ꝙ cedens bonis etiam poſt tres ſententia reſeruata ſibi cogrua portione, debebat reſtitui in integrum etiam non refectis expenſis.

EPITOMAE.

Quòad petendum reſtitutionem in integrum aduerſus tres ſentẽtias, & probationes omiſſas, quadrienniũ à die vltimæ ſententiæ computatur.

SVMMARIVM.

1 *Tempus quod detur petentibus reſtitui aduerſus tres ſententias, & omiſſas probationes: & quando computandum ſit.*
2 *Quadriennium reſtitutionis aduerſus probationes omiſſas non currit à die præfixionis termini, ſed à die ſententia, vel ſententiarum poſteà latarum.*
3 *Produci poſſunt inſtrumenta poſt cõcluſionem.*
4 *Reſtitutio petenda eſt: nedum aduerſus probationes omiſſas, ſed etiam aduerſus ſententias.*
5 *Reſtitutio non datur poſt quadriennium.*
6 *Reſtitutio datur etiam poſt quadriennium pro bato impedimento.*
7 *Reſtitutio aduerſus quadriennium datur propter ignorantiam etiam poſt 40. annos.*

DECI-

DECISIO II. aliàs 165.

1 LAtis † trib.diffinitiuis ſniјs, ſi petitur reſtitutio in integrum aduerſus eas, & ad probationes ẽt in prima inſtantia omiſſas, computabitur quadrienniũ datum ad reſtitutionẽ petendam à die ſnię vltimæ & non primæ: nec à termino perẽptorio ad probandũ aſſignato in prima inſtantia: q̃a nec per lapsũ hmõi peremptorij termini erat cõpleta læſio in in probando. Nã in ſecunda & ẽt in tertia inſtantia. Non propoſita proponã, & non probata probabo: per l. per hãc.C.de tẽp. app.de ſi inſtr.c.cum Ioan. per primã ẽt ſniam nõ eſt effectualiter pars læſa, dũmodò ab ea fuerit appellatũ, q̃ appellatio oẽm ipſius effectũ ſuſpendit de iurei. c.veniens,ergo & læſionẽ,ſi qua fuerit. Vltima.n.ſnia, q̃ finem liti imponit,& q̃ lædit, & ſuccedit loco primæ: ergo ab illo tempore incipit currere primò quadriennium datum ad reſtitutionẽ petendam. Non ob.dictũ Inn.& Hoſ. in c.coram,de reſt.in integ.& Arch in c.2.e.tit.Io.An.& Pau.in Cle. vni. qui omnes dicunt, & tenent, ꝙ non à die ſniæ latæ, ſed à fine termini peremptorij cõputabitur dictũ quadriennium, q̃ñ petitur reſtitutio aduerſus probationes omiſſas: q̃a dictũ Io.& aliorũ intelligitur de ſnia interlocutoria ſuper aſſignatione dicti termini perẽptorij prolata,vt not. Pau.in d.Cle.ſed non loquitur de diffinitiua ſnia poſteà ſecuta,per quam effectualiter fuiſſet inducta læſio,ſi nõ fuiſſet appellatione ſuſpẽſa. Sed quia fuit ab ea appellatũ, ſtatus eius & integer debeat remanere medio tp̃e,vt in l.vnic.§.integer,ff.nil innoua.appel.pen.& ff.de pę.l.2.§.1.arg.no.in c. paſtoralis,de app.Prætereà ſm Inno.& alios Dd.d.opin.ceſſat,q̃ñ petitur reſtitutio nedũ aduerſus lapſum termini, ſed ẽt aduerſus ſẽtẽtiã poſteà ſubſecutam: ſic & in propoſito. ergo, &c. Et ſi vtiq; q̃s vellet prædictam opi.prædictorũ Dd ſubſtinuere, oportet eũ fateri,ꝙ per lapſum perẽptorij vltimæ inſtantiæ, q̃ñ nil aliud pars poſſet producere, tunc primò eſſet læſio,& inciperet currere quadrienniũ,ſi nulla ſequeretur ſnia. Si verò ſequeretur ſnia,illa eſt quæ lædit,vt ſup.dixi: q̃a vſque ad concluſionẽ in cauſa, & ẽt pòſt, ſm æquitatem Rotæ ẽt in cauſa prophana poſſũt inſtr̃a & literæ produci, non obſtante lapſu termini,ad producendum oĩa præfixi: ergo nec per lapsũ termini,nec per cõcluſionem, ſed p ſniam cõpleta eſt læſio: ab illo igit̃ tẽpore cõputabit̃ quadrienniũ reſtitutionis in integrũ. Cõſilium tñ dictorũ Dñorum eſt ſanum, & tutum, ꝙ nedũ aduerſus probationes omiſſas,ſed ẽt aduerſus ſententias petat̃ reſtitutio: & tunc ceſſat omnis dubitatio.

ADDITIO.

A.M.P. Ad iſtã dec.adde Caſſ.dec.2.e.tit.
Staph.in loco alle.in præcedenti dec. & dec.
capel. Tolo.54.& 55. Et de quadriennio iſto
poſt mortẽ pupilli, q̃ñ incipiat, loquitur Aeg.
2 dec.xj.& xij.hoc ti. Nota tñ hic.ꝙ † q̃ñ pręfigitur terminus perẽptorius ad pducẽdum
omnia iura: ſi pars non producit, lapſo quadriennio nõ põt producere,nec reſtitutionẽ
proſeq aduerſus probationes omiſſas: licèt,
ſi poſt præfixionẽ talis termini ſequat̃ ſnia:
tp̃s reſtitutionis petendæ non currat, niſi à
die ſententiæ, vel ſniarum. & ſic reſoluũtur
3 contraria. Nota ſecundò, † ꝙ poſt cõcluſionẽ in cã de æquitate Rotæ poſſunt produci
inſtr̃a & literæ, non obſtante ẽt lapſu termini ad producendũ oĩa præfixi. Nota tertiò,
4 † conſiliũ quod datur hic in fi.& teneas menti,ꝙ tutius eſt nedũ aduerſus probationes omiſſas,ſed ẽt aduerſus ſnĩas petere reſtitutionem, & tunc ceſſat omnis dubitatio. Et ad
iſtã dec.facit reſolutio facta in quadã cã co-
5 rã Dño meo de S.Cruce, † ꝙ poſt quadriennium non datur reſtitutio, ne diſpoſitio c.j.
de in integ. reſt.ſit fruſtraria: ut per Fely.in
c.j.col.fi.de præſcri.& Caſſ.d.deci.2.præſertim, quia lęſio non poteſt pretendi in beneficialibus:vt per Inn.in c.querelã,de electio.
6 & dec.8. de proc.in anti. † fuit tñ data reſtitutio poſt quadrienniũ probato impedimento in cã Aſtoricen. portionis corã Mariſcoto,& refert Ptolomeus deci.96. Et ad iſta facit alia deci.facta in cauſa mea Bononien.hę
7 reditatis,coram dño Accoramboño, † ꝙ ẽt
poſt 40.annos datur reſtitutio aduerſus quadriennium,ex capite ignorantiæ: vt per Afflict.dec.23.379.& vide Staph.fol.162. & in alia impreſſ.129.

EPITOMAE.

In petitione reſtitutionis ĩ integrũ propter lapſum fatalium, non eſt neceſſaria litis conteſtatio. h. d.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio an in petitione reſtitutionis in integrum propter lapſum fataliũ ſit neceſſaria?*

2 *Litis conteſtatio an in iudicis officij imploratione procedat.*

3 *Litis conteſtatio an in cauſa reductionis ad arbitrium boni viri ſit neceſſaria?*

4 *Officium iudicis quando incidenter imploret.*

5 *Reſtitutione in integrum petita, ſi aduerſarius non compareat, proceditur ad diffinitiuam: ſi autem compareat, neceſſaria eſt conteſtatio. Procedi non poteſt ad diffinitiuam, abſque litis conteſtatione.*

6 *Reſtitutio quando dicatur incidenter vel principaliter petita.*

DECISIO III. aliàs 9.

1 SI petatur † reſtitutio in integrũ pp lapſũ fatalium, non eſt neceſſaria litis conteſtatio. Rõ, quia non principaliter, ſed incidenter petitur. de offi. iu. c. 2. hoc no. Inn. c. ſuſcitata. de reſt. in inte. Sed quid ſi aliàs ſupe reſtitutione officium iudicis principaliter in-
2 tentur: *a* vř caſus ꝙ ſit litis conteſtatio neceſſaria. d. c. 2 Fallit ſm Bernar. ibidẽ, in caſu auth. ſi omnes, C. ſi minor ſe ab hæredit. abſtin. videlicèt, ſi minor petat ſe ſolũ reſtitui aduerſus factum ſuũ, & cõtra perſonã incertã. de qua materia ſatis diffuſè pertractant Cy. & But. qui ponunt pro regula in oĩ offõ nõ requiri litis conteſtationẽ, niſi minor petat aduerſus certã perſonã ſe reſtitui, ut aliqd ſibi detur, vel fiat. ideò ſi expulſus de ſocietate petit ſe reduci, nõ requiritur litis cõteſtatio ſecundum Iac. But. Odof. in tra. ſuo de offi. iudi. tenet cum Butr. Spec. in titu. de reſt. in integ. §. 2 in fi. diſtinguit, cum contra certam perſonam agitur, an ſit abſens per contumaciam: & tunc non requiritur litis conteſtatio per l. in cauſæ, §. cauſa cognita, ff. de minori. per d. auth. ſi omnes, aut nulla partiũ eſt abſens per contumaciam: & tunc eſt neceſſaria litis conteſtatio. d. c. 2. de offi. iu. ſupra all. Audiui ſemel Bononię per dñm Richardũ de Saliceto maximũ Legiſtam in materia prædicta diſtingui ſic. Aut imploraẽ
2 † officium iudicis duntaxat reſcindens, ẽt principaliter: ut qñ petitur ſnĩa contra minorẽ indefenſum ferri, vel contra maiorẽ abſentem lata reſcindi. vt de proc. c. querelam, de re iu. c. cum Bertol. de maior. & obed. c. inter quatuor. de cõſt. c. eccleſia S. Marię, & tunc non eſt neceſſaria litis conteſt. Aut imploratur principaliter officium iudicis nedũ reſciudens, ſed reſciſſorium: vt putà, quia nedum petitur reſcindi ſnĩa, ſed etiam res adiudicari: tunc eſt neceſſaria litis conteſtatio. & ſic intellexit ſecundam partem c. 2. de offi. iud. pro qua diſtinctione faciunt not in ſimili per Inno. in c. ex literis, ſuper verſ. præſentib. de reſt. in integ. &c.

ADDITIONES.

a Principaliter intẽtetur. In cã Romanæ reductionis ad arbitrium boni viri, q̃ coram me pendebat: fuit inter dños meos dubitatum,
3 an lis eſſet † cõteſtanda: ita ꝙ ea omiſſa ſnĩa iudicis reducentis ſit nulla. Circa quod conſilia Dñorum fuerunt varia & diuerſa. Nã quidam dixerunt, ꝙ cum officium iudicis in d. cauſa principaliter imploretur, ꝙ lis omninò erit conteſtanda: vt in c. fi. de of. iu. Alij dixerunt contrarium, ſ. ꝙ non principaliter, ſed incidenter fuit iudicis officium imploratũ: ideò conteſtatio nõ erat neceſſaria: vt in d. c. fin. & in hac opinione ego fui.
4 † Nam officium iudicis tũc dř incidẽter implorari. qñ petitur aliquid non propter ſe, ſed pp aliud: vel quando lite penden. illud impetratur: vel ſi petitur propter ſe, tñ rõne rei poſteà habendæ petitur, ex qua petitione petens nihil conſequitur, nec ſibi aliquid iuris acquirit in re. ita notabiliter dicit Inn. in d. c. fi. ſed in caſu executores teſtamẽti ſe ſentientes grauatos de praua quãtitate æſtimationis rei pro executione teſtamenti, iudicis officiũ implorarũt, vt æſtimatio dictæ rei facta per arbitrum ſeu arbitratorẽ ad iſtũ pretiũ reduceref, & ita reductũ fuit: ex qua reductione nihil noui iuris conſecuti ſunt executores. Igiť incidẽter fuit dictũ officiũ imploratũ, & ſic conteſtatio non fuit neceſſaria: & poſito ſine p̃iudicio, ꝙ fuiſſet principaliter imploratũ, cõſiderato ꝙ petens nihil ſibi dari, vel fieri petit: ſed ſolũ vt remoueaẽ obſtaculũ, ſine cuius remotione ſibi contra abſentẽ p̃miſſionẽ in poſſeſſionẽ ex primo & ſecũdo decreto cõſuli nõ põt. Adhuc dico ꝙ non eſt neceſſaria litis conteſt. ita tenet Pet. Cy. But. & Bal. in auth. ſi omnes, hic allegata. Et ideò ſi lata ſnĩa contra eccleſiã vel minorẽ nondũ executioni mãdata, aduerſus quam tanq̃ læſo, & læſus peteret ſe reſtitui

quia

quia eis non poſſet cótra actoré abſenté conſuli per miſſioné in poſſeſſioné bonorũ ipſius actoris: certè i dicta cã procederetur lite nõ conteſt. vt in l.cauſæ, §.cauſa cognita, ff de minor.& per Dd.in d.auth.ſi omnes,& in auth qui ſemel. C.quomodo & quando iudex, per Spe.in tit.de reſt.in integ § 1.verſ.ſi.& p Io. And.in c.fi. Cũm ergo dictis executorib. contra dictam dominam agentem & abſentem conſuli non potuiſſet per miſſionem in poſſeſſionem,cum tantum peterent ſententiam arbitratoris reduci ad æquitaté,& iuſtitiã pretij: meritò conteſtatio non fuit neceſſaria,& ſine ea potuit ad ſententiam procedi,& ita puto de iure, ſalua ſnía meliori. Dñs autem Bald in d. auth.ſi omnes, in 4.q. dicit,

5 † ꝙ petita reſtitutione in integrum, ſi aduerſarius non comparet, proceditur ad diffinitiuam ſniam: ſed ſi comparet, ſp eſt neceſſaria côteſtatio. Ego credo, ꝙ aut aduerſarius comparet,& clarum eſt quòd conteſtatio requiritur: aut nõ comparet,& túc, ſi poteſt aliter conſuli minori, q̃ pet diffinitiuam, & tunc lite non conteſt.non proceditur: ſed ſi aliter conſuli non poteſt.vt in caſu d.auth.vel quando minor petit reſtitutionem aduerſus ſniam nondum executioni mandatam, tunc ſemper lite non conteſtata proceditur. quod benè not. Et adde pulchrã limitationem Bal. quæ habetur in repertorio, in verbo, reſtitutio. §. 5. nec diſtinguit ipſe an petatur aliqd dari vel fieri. Pro hac opinione Spe.facit glo.in c.per venerabilé,q fil ſint leg.& l.fi.§.illud,C.de tép. app.vbi in cã appellationis ſimilis diſtinctio fit, an pars ſit præſens vel abſens. Sed delato ſuæ reuerétiæ ipſe vr̃ minus bene intelligere hæc verba,an pares ſint præſentes,vel non: qa nemini dubiũ eſt, ꝙ in cauſa appellationis citari debeant abſentes, q ſi non venerint, ſunt cõtumaces,& procedetur ad diffinitiuam contra eos lite non conte. etiam ſi aliquid petat dari vel fieri à parte in negotio principali: licèt in appellatione petatur ſolum pronuntiari ſniam iniquã,& benè appellatũ,& malè iudicatũ,ut l.eos,C.de appel & ſi compareant,tunc præſentes dicuntur: ut in auth.ſi omnes, & tunc litem conteſtantur, tam in cã appellationis q̃ reſtitutionis, ſed hoc eſt plus,ꝙ eis ét non comparentibus in cã appellationis proceditur ad diffinitiuam,etiam ſi aliquid petatur dari vel fieri à parte: ſed in cauſa principali ſi petatur aliquid dari vel fieri ad diffinitiuã non proceditur lite non conteſtata,ſed ad alia iuris remedia. & iſto reſpectu eſt ſpeciale in cã appellationis. Sed vbi non petitur aliquid dari vel fieri: tũc ad diffinitiuã proceditur abſq; litis côteſtatione.quia per alia iuris remedia auctori nõ ꝓuidetur.Et de hoc eſt caſus in d. auth. ſi omnes, & hæc vbi reſtitutio petitur per viam principalis petitionis, ſed vbi peteretur incidenter ſuper occurſis in iudicio, non eſt dubium, quòd litis conteſtatio non eſt neceſſaria: quia ſuper ea non proceditur ordinariè, & debet expediri ita ꝙ principalis cauſa terminetur infra ſua tpa, vt cum petitur reſtitutio aduerſus lapſum termini, ſm Bar. de Saliceto in d auth.ſi omnes, pro quo vide dec.3.infra de lit.conteſta.

A.M.P. Ratio iſtius dec.eſt ꝙ iſta reſtitutio dicitur incidenter petita: quia principaliter diceretur petita, tunc eſſet neceſſaria litis conteſtatio cum iſta dec.cõcordant.dec. 2.& 3.& hoc tit. in anti.& Biſig.vnica, eod.

6 tit u.vbi etiam dicit, † quòd quando petitur principaliter, requiritur mandatum ſpeciale,& ꝙ ſi ſit ꝓnunciatum ſuper reſtitutione, ꝙ reſtitutio quòad illam ſententiã non erat multum neceſſaria, ſed tantum ad appellandum. Contra deci.iſtam tamen facere videtur deci j.hoc ti.in anti.vbi quãdo principaliter petitur, reſtitutio eſt cõcedenda ſine aliqua ſummaria cognitione: ſecus ſi incidenter peteretur. Tamen pro reſolutione,conſidera verba illius deciſ.dum dicit, ꝙ eſt cõcedenda ſine cauſæ cognitione,ad hoc vt quis admittatur ad reſtitutionis petitionem,& vide Inno.in loco ibi allegato, & vide omninò Felyn. in c.fi.de offi.iud.qui latè examinat materiam iſtam: pro quibus etiã faciunt quæ dixi infrà de litis conteſt.dec.v. col.2. facit deci.ſequens,vides per te iſtam dec.quæ ponit plures caſus: quia iſta materia parum practicatur in curia, vbi ſp ſummariè proceditur ſine litis conteſtatione,& libello, & vide ad materiam vltimi dubij Ægi.8 hoc ti.vbi dicit, ꝙ qñ reſtitutio in modum replicationis proponitur,cenſetur incidenter intentata, & Ægi.j.de arbi.dum tractat de reſciſſione laudi. Et no.hic differentiam inter officium iudicis reſcindens & vide dec.ſequentem.

E P I T O M AE.

In cauſa reſtitutionis ad appellandum non eſt litis conteſtatio neceſſaria.

DECISIO IIII. aliàs 44.

SI in reſtitutione concedenda ad appellandum non eſt neceſſaria litis conteſtatio: quia in his & aliis præambulis ſicut in probando infamiam contra illum, cótra quem concedenda eſt citatio pſonalis, vel faciéda eſt inquiſitio: non eſt ſeruãdus iuris ordo. ar. eorum q̃ leg. & uot. in c. qualiter & qñ. & c. cum oporteat. & c. inquiſitionis. de accuſa.

A D D I T I O.

A.M P. Iſta deci. eſt ſatis clara: & ró redditur in ea, q' in hoc caſu proceditur ſummariè prout in probanda infamia, contra illum, contra quem eſt formanda inquiſitio, vel decernenda citatio ad perſonaliter comparendum. De materia reſtitutionis ad appellandũ, vide dec ſeq. ac deci. vltimam infra, q̃ declaratur per iſtam, & vide dec. ṕcedentem.

E P I T O M AE.

Petens ſe reſtitui ad appellandum, debet docere aliquid de ſuo iure vltra probationem impedimentorum.

S V M M A R I V M.

1 *Reſtitutio non datur pro reo, qui allegat ꝙ procurator ſubſtitutus monitus ad comparendum, & acceptandum non comparuit.*

2 *Reſtitutio non datur ex eo, quòd procurator receſſerit non dimiſſo ſubſtituto acceptante.*

3 *Reſtitutio datur etiam non refectis expenſis, quando quis non fuit perſonaliter citatus, ſecus tamen, &c.*

DECISIO V. aliàs 87.

NON ſufficit petenti reſtitutionem ad appellandum à ſnia diffinitiua, q̃ alias tranſiuit in rem iudicatã, etiam vigore ſpecialis commiſſionis, in qua allegabat impedimenta illa duntaxat probare, niſi aliqualiter doceat de ſuo intereſſe & læſione: qa poſſet eſſe, ꝙ nullum ius in beneficio hret: ſed vt fructus pciperet cã prorogandi negotiũ, vellet appellare fruſtratoriè, & ſic non eſſet audiendus. 2. q. 6. can. non ſolet. de elect. c. cũ inter. & c ſtatuimus. eo. tit. lib 6. de accu. c. ſuper his. & ibi per Inn. de app. quorum intereſt. facit etiam ad hoc not. per Inn. in c. corã. in fi. & c. cum ex literis. de reſti. in integ.

A D D I T I O.

A.M.P. Cum iſta deciſ. concordat deciſi.
30. de reſcrip. in antiq. & Aegi. 5. hoc tit. &
deciſi. 33. de appell. vbi dr̃, quòd ſufficit quelibet
modica præſumptio, & faciunt dicta ſupra
dec. 1. & facit dec. facta in cã Calagurita
na Abbatizatus coram dño Veſtano, vbi re-
1 ſolutum fuit. † non ſufficere ad reſtitutio-
nem allegare, ꝙ procurator ſubſtitutus mo-
nitus ad acceptandum vel refutandum non
comparuit, & alia deciſi. facta in eadẽ cauſa,
2 † ꝙ non erat danda ex quo procurator re-
3 ceſſit non dimiſſo ſubſtituto acceptante: † re
ſtitutio tamen datur qñ Reus non fuit perſo
naliter citatus, & auditur tunc, etiam non re
fectis expenſis: vt in vna Zamoren. parœcialis,
ſi tamen ille fuiſſet perſonaliter citatus,
tunc etiam datur, ſed refectis expenſis: vt in
vna Ilerden. beneficij coram domino Aquẽ.
de anno 1545 per nota. per Staph. fol. 162. &
in alia impreſſ. 120.

E P I T O M AE.

Petens reſtitutionem in integrum aduerſus tres ſentẽtias latas pro poſſeſſore, non tenetur cauere ſecundũ formam c. ſuſcitata. de reſtit. in inte.

S V M M A R I V M.

1 *Victor obtinet expenſas proceſſus & ſententia nulla præſtita cautione.*

Diſpoſitio c. ſuſcitata, de reſtit. in integrum non procedit in petitione expenſarum, ad quas petẽs fuit condemnatus.

2 *Cautio quo caſu, & quare requiratur in petitione expenſarum in iudicio factarum.*

3 *Reſtitutio quando petitur ab habente adminiſtrationem vel non, differentia.*

DE-

DECISIO VI. aliàs 435.

FVit dubitatum vtrum cautio, de qua lo
quitur c.ſuſcitata.de reſti.in inte habeat
1 locum, qñ petuntur expenſæ † litis, in quibus
fuit condemnatus petens reſtitutionẽ aduer
ſus tres ſnias abſolutorias pro poſſeſſore la-
tas, & nulla alia executio petitur. Et videbatĩ
ꝙ ſic, quia petens executionem alicuius ſen
tentiæ, contra quam petitur reſtitutio in in-
tegrũ tenetur cauere idoneè hmõi reſtitu-
tionẽ petenti ante executionẽ ſniæ de vni-
uerſis reſtituẽdis, q̃ percepit occaſione hmõi
ſniæ. At in caſu propoſito prædictas expen-
ſas perciperet ratione ſniarum pro ipſo lata-
rum: ergo, Quia prædictæ expẽſæ non ſoluũ-
tur ratione iudicati, ſed rõne temerariæ ve-
xationis, vt in c.calumniã.de pœn. & in c.fi.
de dol. & contum. cum ibi no Fuit determi-
natũ contrariũ per omnes Dños: tum ẽt q a
prædicta cautio hẽt locum in ſnia adiudica-
toria, lata pro agente ſuper aliqua re, quam
non ipſe, ſed aduerſarius antè poſſedit, & tẽ-
pore executionis poſſidet'. Si igitur dẽt poſ-
ſeſſionẽ dimittere, dignũ & iuſtum eſt, vt ſi-
bi caueatur in caſum, & euẽtũ quo reſtitua
tur aduerſus ſniam, ꝙ ille nouus poſſeſſor re
ſtituat vniuerſa: ſecus vero vbi lata eſt ſnia
abſolutoria pro poſſeſſore, qui ſemp poſſe-
dit rẽ, de qua agitur, & cuius poſſeſſione, &
cõmodo poſſeſſionis etiã lite pendente pri-
uari nõ debuit: vt in c.1. & 2. vt lite pendẽte.
2 ergo. Prætereà p̃ſtatio dictæ cautionis † non
hẽt locum, niſi qñ petens executionẽ eſt ſu-
ſpectus de dilatione, vel paupertate: ita ꝙ ſi
poneretĩ in poſſeſſionẽ, & alter obtineret re-
ſtitutionẽ, non hr̃et facultatem reſtituendi
ꝑcepta, & fortè per ipſum conſumpta: ſecus
vero vbi eſſet ſoluendo, & ceſſaret p̃dicta ſu
ſpitio, ſm Inn quæ quidem ſuſpitiones, nec
fuerunt allegatæ, nec propoſitæ in caſu nr̃o.
ergo, &c. Præterea dixerunt Dñi, ſub dubio
tñ, ꝙ prædicta cautio deberet peti, recipi &
præſtari coram executore ſniarum, & nõ co
ram Auditore dato in cã reſtitutionis, q nõ
hẽt exequi ſniam, ſed duntaxat cognoſcere
vtrũ reſtitutio ſit danda aduerſus eam: quod
crederem verũ in voluntaria cautione: ſecus
in neceſſaria, per quã impediretur ꝓceſſus,
ſi non præſtaretur: tunc enim de iſto p̃ambu-
lo poſſet cognoſcere, per l.oratio.ff.de ſpõſ.
& c.præterea. & c.ex literis. de offi. deleg.

ADDITIO.

A.M.P. Iſta deciſ eſt clariſſima videas, eã
per te: quia diſtinguit plures caſus. Et ad ma
3 teriam reſtitutionis, aduerte ad vnũ, ꝙ † eſt
magna differentia, qñ ſimplex clericus, vel
prælatus, qui habet tm̃ adminiſtrationem,
petit reſtitutionem: quia prælatus dr̃ agere
nomine eccleſiæ, loquor, quando agitur ſu-
per fructibus: vt fuit tentũm in vna Tiburti-
na grani coram domino de Graſſis.

EPITOMAE.

Litis conteſtatio in cauſa reſtitutionis in integrum principaliter intentata, præcludit viam cognitionis præambulæ de læſione.

SVMMARIVM.

1 Lite conteſtata in cauſa reſtitutionis non eſt cognoſcendum amplius de læſione, vel iuſtitia illã petentis vel de alijs præambulis.

2 Reſtitutio in integrum petitur diuerſis modis.

3 Reſtitutionem petens per litis conteſtationem videtur habilitatus ad rem petendam.

4 Reſtitutus quis videtur, ſi poſt impetratam, & præſentatam commiſſionem, &c. iudex procedat ad vlteriora.

5 Reſtitutio non datur etiam ſi conſtet de iniuſtitia ſniarum, niſi quis iuſtificet titulum ſuum.

DECISIO VII. aliàs 191.

PER litis conteſtationem factam in cauſa reſtitutionis in integrum principaliter intentata præcluſa eſt via cognitioni præambulæ de læſione, ſeu iniuſtitia ſententiarũ, aduerſus quas petitur reſtitutio, de qua loquitur Inno. in c.cũ ex literis. & c.auditis. de reſtit. in integ. quia illa eſt quædam dilatio, quæ ceſſat poſt litem conteſtatam, de re iudi. c.inter monaſterium.

ADDITIO.

A.M P. Poſt verba cognitioni præambu-
1 læ, de quibus in ſummario adde, † de læſio-
ne, ſeu iniuſtitia ſniarum aduerſus quas pe-
titur reſtitutio. Intendit enim dicere, iſta de
ci. ꝙ p litis conteſtationẽ eſt apta via & in-
choatũ iudiciũ reſtitutionis: & iõ non põt
amplius opponi, ꝙ debeat ante oĩa cõſtare

de

de aliquo iure petentis reſtitutionis. Iſtud
enim ꝙ conſtet de bono iure petentis reſti
tutionē,eſt quoddam præambulum,qđ req
ritur à principio, anteꝗ̃ iudex incipiat co-
gnoſcere de cā, vt dicit dec.4.ſup.eo. Vel di-
2 cas,ꝙ † reſtitutio tripliciter petitur. Nā pri-
mò quis petit reſtitui aduerſus ſniam,vel cō
tractum,aut p̃ſcriptionem. Secundo,ꝙ poſt-
quam declaratum fuerit eum reſtituendū,
3 res reſtituatur. Tertio modo, † quis petit ſe
admitti ad reſtitutionē in integrum, & ſuc-
ceſſiuè eodē cōtextu rē reſtitui:& iſte eſt ca
ſus noſter,qđ per litis conteſtationē quis vř
reſtitutus,videlicet habilitatus ad rem petē-
dam:vt dicit Inn.in locis in dec.allegatis. Et
iō aliàs Rota in vna Cauarien decimarū co
4 rā Ptolomæo voluit, ꝙ † per proceſſum ad
vlteriora in cā principali poſt p̃ſentatā com-
miſſionē & repetitionem actorū,pro iuſtifi-
catione reſtitutionis petitę cenſeretur eccle
ſia reſtituta,adeò, ꝙ licet negotiū principa-
le nō eſſet expeditum infra quadrienniū,ni-
hil erat. Et ad præmiſſa facit deci.facta in cā
5 Caluguritana Archidiaconatus,vbi, † licèt
cōſtaret ex actis de iniuſtitia ſniarū,& exe-
cutionis factæ contra Martinum Ximenez,
& ppeà ꝙ Martino debebatur reſtitutio in
integrū aduerſus illas, & propterea peteret
ſe reſtitui nedum aduerſus ſnias, ſed ad be-
neficium, Dñi reſoluerunt, ꝙ ipſe iuſtifica-
ret titulū ſuū,ꝙ ſibi daretur reſtitutio,quò-
ad oia: Rota enim quantū pōt q̃rit euitare
circuitus:Si enim p̄nuntiaretur quē eſſe re-
ſtituendū in integrū,daretur materia appel-
lādi,& ſic tres ſniæ darentur ſuper reſtitutio
ne in integrū, & tres ſuper reſtitutione rei.

De Alienatione iudicij mutandi cauſa facta.

EPITOMAE.

Ceſsio actionis motæ per patrem in filium clericum emancipatum cō tra laicum valet.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio facta per patrem filio in poteſtate conſtitu
to,non valet.*
2 *Ceſſio præſumitur ex tribus ſimulata.*
3 *Ceßio de qua non conſtat, niſi per confeſſionem
debitoris,an ſit valida 4.*
5 *Ceſſionem iuſtificare tenetur creditor, cui facta
fuit ceſſio, probando quòd erat creditor, aliter
quàm per confeſsionem cedentis.*
6 *Ceſſio ex cauſa donationis pro meritis & ſerui-
tijs valet etiam illis non probatis.*

DECISIO I. aliàs 177.

CEſſio facta per patrem in filiū
clericum emancipatum cōtra
laicum, valet & tenet: quia ſi
non deberet ualere, hoc eſſet
vno de tribus modis. Aut quia
1 in patria † poteſtate conſtitutus,& ſic vide-
retur donare ſibi ipſi, qđ eſt abſurdum ff de
contrah.emp.l.2.& quia tunc nō eſſet diffe-
rentia inter donantē & recipientem.de iure
patr.c.per noſtras de inſti.c.fin.q̃ ratio ceſſat
per emancipationē. Aut quia in clericū tāq̃
in potentiorem quæ ratio ceſſat præſuppoſi
to facto, ꝙ laicus, cōtra quem fiebat ceſſio,
erat potentior clerico:puta quia dux,vel co-
mes. Prætereà potioritas hæc ſiue maioritas
clerici in hoc caſu tūc procedit, qñ clericus
ceſſionarius haberet poteſtatē ſiue ſuperiori
tatem iuriſdictionalē ſup laicum,cōtra quē
fit ſibi ceſſio,prout no. Inn.& Hoſt.de alien.
iud.mut.cauſ.fact.c.2. Prætereà Hoſt in ſum
ma in tit.de alie.mut.iud.§.fi.reputat quēli
bet laicū potentiorē clerico,ex eo,quia terri
bilior.2.q.7.ca.alicui.& c.multis.eiuſdē cau
ſæ & quæſtionis.& de immun.eccl.c.clericis
laicos.lib 6. Aut pp fraudem & præſumptā
à ſimulationē, a quę ceſſat pp coniunctionem
ſanguinis,de p̃ſumpt.c.cum in iuuentute.&
c.literas.vt no.Inn.& Hoſt.vbi ſupra. Et ſi di
catur,ꝙ fortè non valet,ex eo,quia facta eſt
vt laicus trahatur ad forum eccleſiaſticum,
contra c.2.de alie.iu.mu.cau. Rñdeo,ꝙ hoc
non poteſt dici quia præſupponitur in facto,
ꝙ dictus filius clericus obtinuit reſcriptum,
ſiue commiſſionem contra laicum ante quā
cunque ceſſionem ſibi factam per patrem, &
fecerat eum citari. Prætereà ratio fraudis p̄-
dicti c.2.ceſſaret, qñ clericus ceſſionarius vel
laicus cedens non auderent, nec poſſent prę-
dictum laicum coram ſuo iudice laico con-
uenire facit in ratione c.ſtatutum.de reſcri.
§.cum verò.lib.6.

A D D I T I O.

a Simulationem Ceſſio † præſumitur ſimula-
2 ta ex tribus. Primò ex paruitate pretij:quia
tunc in eo qđ excedit pretium, p̄ſumitur ſi-
mulata. Secundo ex defectu tituli ceſſionis,
& tunc in totum p̄ſumitur ſimulata:vt quia
nullus titulus poſitus eſt in inſtr̄o. Tertio qñ
eſt pro parte vendita, & pro parte donata.
Quæro qñ ceſſio ſit verè ſimulata gl.fin.in l.
per diuerſas.C.mandat.r̄ndet,qñ omne com
modum & incommodum verè ſpectat ad ce
dentem, licèt ex ſerie & forma ceſſionis vi-
deatur ſpectare ad ceſſionarium. vt C. plus
vale.qđ agitur.per totũ. Pone ꝙ notarius di
xit in inſtr̄o ceſſionis,ꝙ Titius ceſſit actio-
nes pro centum aureis,non aliter ſpecificato
titulo in inſtr̄o,an tunc ceſſio vitietur. Aliq
dicunt,ꝙ requiritur, ꝙ expreſſe titulus ex-
primatur,vt no.in l.per diuerſas.& l.ab Ana
ſtaſio.C.man.Bart.tenet ꝙ ſufficit tacitus,
quia titulus nil aliud eſt q̈ cauſa,vt l.3 § ex
pluribus,ff.de acq.poſſ.vnde ſi notarius dice
ret, Talis ceſſit pro centum, ſatis appareret
de cauſa pp pretium adiectum de centũ, ꝑ
quod demonſtrat,ꝙ cã emptionis ceſſio fa-
cta fuit l.1.C.de præd.curi.lib.10.Spe. in tit.
de ceſſi actio.& Io.Andr.poſt eũ in addi.te-
net ꝙ non ſufficit tacitus, niſi exprimat̃ in
principio inſtr̄i: quia non ſufficit p̄ſumptio,
vbi requiritur exp̄ſſio.Bald.ſtat cum Bart.&
putat ceſſionem tenere, pro quo adducit gl.
no.ad hoc in l.apud Celſum.§.ſi cum legiti-
ma,ff.de doli except.& eſt glo.parua.& vide
gl.in l.j.C.ne liceat poten. Item p̄ſumitur ſi-
mulata ceſſio,ſi facta eſt clerico à laico con-
tra laicũ:maximè in regione, in qua cõſue-
uerũt fieri tales ceſſiones in fraudẽ. Et ꝙ ta-
lis ceſſio p̄ſumitur ſimulata, probat tex.in c.
ex parte.de alien.iudi.mu cau.fac.ibi,dũ di-
cit, Et ex eo ſint ẽt odioſæ,qđ ex fronte cupi
ditatis vr̃ procedere.ſm Petr. & Abb.in d.c.
ex parte.in diſtinctionibus ſuis. Deinde q̃ro
3 vtrum ceſſio † debiti, de quo nõ cõſtat.niſi
per confeſſionem debitoris, valeat? & vr̃ ꝙ
nõ.q̃a dẽt apparere realiter de debito & nu
merata pecunia,non per ſolã confeſſionẽ de
bitoris,vt eſt tex in l.ab Anaſtaſio, ꝑallega-
ta,in verbo,re ipſa & iſta eſt cõis ſnĩa Doc.
videlicet Iac.de Bel.& Iac.de Bu.Ia de Are.
Ray & Bart.qui ita conſuluerunt, vt refert
Bar.& Bal in d l.p diuerſas.licet ipſe ibi non
ſequatur eos,qñ appareret cõfeſſio de pretio
æquiualenti:ſecus, ſi non eſſet pretium æq-
ualens ſm eum: quia tunc eſſent duæ ſuſpi-
tiones. Sed ego pro nunc non recederẽ à cõi
opin.Do.tam illuſtrium, qui conſuluerunt,
vt dixi ſuperius. Item q̃ro,an ceſſio actionũ
facta ex cã donationis adiecta cã. Pro meri-
tis & ſeruitiis impenſis, valeat meritis & ſer
uitiis ꝑ ceſſionarium non probatis. Et vr̃ ꝙ
non,quia ceſſante cã non dẽt tenere ceſſio.l.
ſub p̃textu.C.de ſacroſ.eccl.l ſi quaſi.ff.de pi
gnor.act.Item & fortius, quia donatio q̃ eſt
cã ceſſionis, nõ eſt ſimplex & mera:vt in d.l.
1.in fin.eſt enim facta ob cãm:putà pp ſerui
tia,ergo,&c.In contrarium facit,quia in p̄-
alleg.l.1.reprobatur ceſſio, per quam poſſit
præſumi, ꝙ ceſſionarius ſit redemptor litis:
quia id,quod dat ob ceſſionẽ.non æquiualet
actioni:ſed in themate nr̄o nihil eſt datũ ob
hanc ceſſionem,nec ſeruitia ob hanc cãm fa
cta:ex quo ſequitur, ꝙ litis redemptor non
poteſt præſumi, & ſic ceſſat regula d l.1.Se-
cundò,quia iſta verba,Pro meritis & ſerui-
tiis,nõ faciunt deſinere eſſe donationem:vt
no.l.donatione.C.de colla.nã & ſimplices do
nationes q̃ fiunt niſi cõiunctis perſonis,fiũt
vel vt amicitia captetur. vel pp merita p̃te-
rita:ergo licet exprimatur donatio, non vi-
tiatur, q̃a verba ad maiorẽ corroborationẽ
exprimuntur, & ſic nõ debent operari cõtra
riũ,vt C.de iura.calum.l.2.ad fi.imò potius
contractum iuſtificare,vt ff.de dona.l.Aqui-
lius.& ita teneo,licèt Bar.aliter ſentiat.

A.M P. Iſta deciſ.habet quatuor capita,
nec fit mentio in ſummario, niſi de vno,qđ
vide ꝑ te:quia dec.ſatis clarè loquitur,& dũ
dr̃, ꝙ laicus ſemper præſumitur potentior
clerico, vide Sar.q.1.regulæ de ſubrogã.nu.
2.In ſecunda verò parte dec.examinatur qñ
ceſſio dicatur ſimulata. In tertia autẽ parte
4 dubitatur, An † ceſſio debiti,de quo non cõ
ſtat,niſi per confeſſionẽ debitoris,valeat. Et
iſta pars nõ benè ꝑcipitur, niſi videantur iu
ra hic allegata,dubitatur enim in hac tertia
5 parte, an † ſi ego cedo alicui creditori meo
creditũ meũ,nec cõſtet aliter illũ,cui cedo,
eſſe meũ creditorẽ q̄ per cõfeſſionem meã,
an valeat talis ceſſio, cum aliàs regulariter
ꝓmittatur ceſſio in creditorem, & collector
dicit eſſe cõem,ꝙ non valet ceſſio.Et iſtam
opinionẽ ſecuta eſt Rota in vna Florentina
pecuniaria inter R.D.Frãciſcum Soderinũ

&

& Magnificũ D.Luyſium de Rodulphis fratrẽ. Cle. Me. Nicolai Cardinalis Rodulphi, quem ob eius optimas virtutes,cauſas,& negotia ſua tractando pluribus annis colui. In
6 vltima vero parte deci dubitatur† an valeat ceſſio facta ex cauſa donationis adiecta clauſula. Pro meritis & ſeruitijs, illis per ceſſionarium non probatis : tenet eam valere , licet Bart.teneat contrarium.

EPITOMAE.

Actiones reales cedi poſſunt per non poſsidentem. Et quid in ceſsionarium ceſsione illa transferatur:& quomodo agendum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Dominium an tranſeat in ceſsionarium per ſolam ceſsionem.*

2 *Ceſsionarius an poſſit intentare rei vendicationem ex iure ſibi ceſſo.*

3 *Ceſsionarius an vtili vel directa actione agere valeat.*

DECISIO II. alias 179.

ACtiones reales cedi pſit ẽt per non poſſidentem.de hoc alle.pro caſu l. certi. C. de here.vel actio.vendit.cum ibi no Sed nun
1 quid † per huiuſmodi ceſſioné tráſit dñium in ceſſionarium? Dñi dubitabant, & Spec.in tit.de ceſſ.actio.§.1.ver.item quid ſi mihi cedis.tenet, ꝙ non quia potior vř ceſſio facta actionis q̃ rei. ff. de iure dot.l.ſi ſponſalibus. §. 1.Præterea nemo dat,quod habet.1. q.7.c. Daybertum,& de iure pa. c.ꝙ aũt. ſed cedẽs hmõi actioné nullum dñium habuit in re, ꝙ non tranſit ſine traditione, vt l.traditionibus.C.de pac.& ff.de acqui.poſſeſ.l. quemadmodum. & l.qui vniuerſas.ergo non plus iuris potuit in alium transferre, q̃ ipſe habuit. de dona.inter virum & vxorem. c.nuper. Io. And.in addi.Spe.vbi ſup.dicit,ꝙ Dd.non dubitabant,quin ex ceſſione rẽi venditæ tranſeat dominium,vt nota.in l.plane.ff.de fam.
2 erciſcun.Sed vtrum ceſſionarius† poſſit agere & intentare rei vendicationem ex iure ſibi ceſſo.dicit fore dubium.& videtur innuere ꝙ ſic contra poſſidentem rem ceſſam, cõtra non poſſidentem vend.alleg diſtinct.glo. l.ſi C.de hæred. vel action.videlicet an cedat competẽtem,& nil agit : an competituram, & valet,& illam intentabit,quando alius inciperet poſſidere : & ſic cedenti & ceſſionario competit tunc actio. Dicit ſubſequenter ꝙ quidã Abbas Galliæ in regula,c pro poſſeſſore.de reg. iur.lib 6.reddit rationem quare tranſlato dominio tranſit actio in rem , & non econtra: quia dominium eſt cauſa vendicationis ipſius rei. ff.de rei vendicatio.l.in rem actio. ſed rei vendicatio non eſt cauſa dominij , ſed procedi ex dominio. abſurdum autem eſſet quòd principale ſequeretur acceſſorium . allegat de vulga.& pupil. ſubſtit. l. ex pupillar & ex quibus modis pignus vel hipoteeca ſoluit.l. Lucius & cuius contrarium eſt iuridicũ & regulare. eo. tit.c.acceſſorum.lib.6.cum concordant.ſubſequentet ibidem dominus Io.And.dicit dominum ſuum in legibns diſputaſſet hãc quæſtionem,videlicet, an habens rei vendicationem ceſſam a domino contra poſſeſſoré bene petat rem iure dominij. & facit ad dubiũ tactum in relationibus per dominum Robertum circa materiam prædictam, videlicet, vtrum ceſſionarius cui ceſſæ ſunt actiones reales, agendo pro rebus ſibi iure ceſſis dominij, vel quaſi, videatur intentare vtilẽ ad directam actionem:in quæſtione vero propoſita per dominum Io. And. vbi ſupra, dicit dominum ſuum in legibus in ſua diſputatione poſt Dyn. tenuiſſe, huiuſmodi ceſſionarium poſſe proponere directam rei vendicationem nomine cedentis, & niſi vtatur iure cedentis, ſuccumbet in directa, obtinebit aũt ſi intentat vtilem nomine ſuo, cum prædicta l.ſi.C.de hęr.vel act.vend.id permittat.dicens ergo rem ad ſe pertinere iure dominij,veram cãm allegat, loquendo de vtili.Subdit ꝙ ſi non exprimat in libello,an proponat directam noíe cedentis, an vtilem nomine proprio, ponderabuntur verba libelli, & ſi in eo innititur iuri actoris , vt ſup. dictũ eſt,dicetur intentare directam nomine cedẽtis;ſi vero ſuo iuri innititur, & ſuo dñio,q̃a dicit rem ad ſe ſpeſtare iure dominij , tunc vř vtilem nomine ſuo propoſuiſſe : vt ſic ex narratione libelli id recipiatur,ex quo ſequi poſſit condemnatio. ff.de edend.l.1. nec verba libelli debent eſſe ſuperflua,ſi poſſunt aliquid operari.C.de preci.impe.offer.l.fin.Nec

ob. quod verbū ſimpliciter poſitum intelligitur de directo. ff. ſi ager. vec. vel emphy pet. l. 1. § 1. & not. ff. de euict. l. minor § 1. quia illud procedit in illo qui ſuo dominio tm̃ pōt vti: ſed iſte poteſt vti ſuo & alterius dominio ſimpliciter. ergo proponendo intelligitur de ſuo. & dicit ꝙ qua ſuo dominij ſui incipit, Ego qui habeo, &c. & per iſta intelligas ne decipiaris, dictū Spe. poſitū in tit. de proc. §. ſequitur videre. ver. ſed quæritur. & ver. ſed nunquid agens. videlicet, ꝙ ceſſionarius ſimpliciter agendo vſ intentare directam alle. ff de pet. hære. l. nec vllam §. item ſciens. & ff. de reli. & ſump. fu. l. 2. & dictam l. plane ff. fam. erciſc. Bar. Io. An. & Io. Mo. in c. abbate ſane de re iu. lib. 6. dicunt ēt in dubio, ſi quis dicat ſe dominium hr̃e, intelligitur de directo, qñ † tamen is cui ceſſio facta eſt, agit vtili vel directa, remittit Spe. vbi ſup. ad Hoſt. in ſum. tit. de ceſſio. ſub tit. de alle. num. iud. §. ſi. vbi dicit Hoſt. in prin. ꝙ in ceſſionibus tranſeunt actiones directæ, & ideo ceſſionarius poteſt illas intentare nomine ſuo, ſed ſi actiones emantur, competunt vtiles. In fine vero dicit, ꝙ decedens habeat directam, ceſſionarius ēt proponat directam, ſi vtilem, ꝓponat vtilem, &c. & hoc dictum allegaui in conſilijs maior pars ēt legiſtarū ſ Dyn. Guil. de Cu.. Iac. de Beluiſo, quos Bar. recitat, & cum eis concor. in l. ſi mater § eandem. ff. de excep. rei iud. tenent & dicunt expreſſe, ꝙ appellatione dominij in libello, expreſſe cōtinetur & venit vtile dominium. & probant per d. § eandem. ibi, nam in qualicunq;, &c. & per l. ſed & ſi pignori. §. item ſi iuraueris. ff de iureiur. & per l. quibus diebus §. dominus. ff. de cond. ind & l. ſtipulatio iſta § hæc quoq;. de verb. obl. de quo per Dyn. Inſti. de acti §. aliæ. & per Ia de Beluiſo. in Auth. de litigioſis. Glo. vero in d. § eundem. & Petr. de Bellapertica tenent contrarium, prout ēt ibi recitat Bar. & alle. pro ſe l. ſi cum argentū § ſi fundum ff de excep. rei iud. Et quia verbum, dominij, intelligitur de directo, vt in l. 1. § qui in perpetuum. ff. ſi ager vect. ad quā reſpondent vt ſup. Pro hac parte alleg. etiam dominus Aegid notam domini Iac. de Butr. in l. emptor. C. de hære. vel act. ven & l qui ſtipendia. C. de procu. vbi ſm eum tenet & dicit expreſſe, ꝙ nunq̃ quis cēſetur velle agere actione ceſſa, niſi de ceſſione faciat mentionem. & plures alias rationes idem dominus Aegi. pro hac parte induxit, ſed finaliter cum alijs dominis, & præſertim cum Bar. remanſit. Sed vt quidam domini dixerunt, cedens in caſu noſtro non potuit proponere directam, nec vtilem. Directam non, quia cedens rem nunquam poſſidebat, & ſic dominium nunquam habebat. Vtilem non, quia ceſſionarius nunquā tenuit, nec poſſedit. Publicianam non, quia vt prætenditur in facto, ex iuſto titulo cedens & ceſſionarius dominium prætendebant: & quia ceſſionarius, & etiam cedens nunquam poſſidebant. Et ſic quia vſucapere non poterant, ſic nec Publicianam intentare. Ad hoc reſpondebant, ꝙ a prædictus ceſſionarius petebat bona ſibi ceſſa iure dominij, vel quaſi, & petebat omni ea meliori mō & forma quibus de iure poterat, & debebat. & quia etiā omnes actiones reales & perſonales etiam competentes cedenti dedit, & ceſſit, ac tranſtulit in ceſſionariū meliori modo & forma, &c. ꝙ veniebat omnis modus ſine actio vtilis huic ceſſionario, ſub dicto verbo, vel quaſi, nam vtilis ēt cedi poteſt, vt no Spe. tit. de ceſ. non. §. 1 ver. ſed nunquid is cui competit. verba enim reſcripti ſæpe improprientur in libello, ſiue modo poſtea agendi. vt no Inn. in c. epiſcopi de re. eccleſiæ non alien. intentans etiam directam, & probans in vtili bene obtinebit. arg eorum quæ leg & no. in c. examinata. de iud. Pro quo etiam facit dictū Spe. in titu. de ſen § qualiter. verſi. quid ſi lis. Dixit etiam dñs Nicol ꝙ licet ius exquo oritur Publiciana, quaſi dñium appelletur, vt § aliæ. ſupe rius alle. tñ non per hoc ſequitur, quin ius cōpetens ceſſionario quaſi dñium valeat appellari, & ſi non quaſi dominium directum, tñ quaſi dominium vtile. per no. Cyn in l. ſi. C. de hære. vel acti. vend. poſt Petr. de Bellapertic Verbo etiam quaſi, notatur impreprietatem veritati contrariam ſimilitudinariā. ff. ſolut mat. l. ſi cum dotem. in fi. modo qui actionem habet ad rem, quaſi rem habere dicitur, vt l. qui actionem. ff de reg. iur. Sed ceſſionarius iſte habet actionem ad habendum hoc dominium, nec de iure canonico eſt curandū ſe nomine actionis dummodo ex forma libelli & alijs actitatis in cauſa, poſſit cōſtare. de intentione agentis. de iudic. c. dilecti Et in hoc Dñi finaliter remanſerunt, ꝙ reciperetur id quod magis vtile foret, & expediret pro intentione agentis, quæ magis de

bet

bet conſiderari, quàm verba. de ver. ſig. c. prætereà. & c. intelligentia, verba enim libelli in fauorem libellantis latâ recipiunt interpretationem, vt l. ſolent, ff. de iudic. & l. inter ſtipulantem. §. Stichus, ff. de verbo. obl.

ADDITIO.

A.M.P. Deciſio iſta non dubitat quin actiones reales cedi poſſint per non poſſidentem: ſed tantùm dubitat & non benè reſoluit, an dominium per talem ceſſionem trâſferatur, & an ceſſionarius poſſit intêtare rei vendicationem & an agendo videatur intentare directam, vel vtilem, aut publicianam, & quid, quando agitur omni meliori modo, pròut ſeruatur in curia, videas per te.

De Iudiciis.

EPITOMAE.

Curator datus ad litem pupilli, nõ tenetur facere inuentarium.

DECISIO I. aliàs 45.

PRocurator ſeu curator datus ad litem pupillo, non tenetur facere inuentarium, per rationes quas ponit Specu. tit. de actore ab vniuerſitate, vel curatore deputato. §. 1. verſi. puberes.

EPITOMAE.

Diſpoſitio c. ſi annum. de iud. lib. 6. procedit, in cauſa decimarum cõpetentium laico ex priuilegio.

SVMMARIVM.

2 *Decimæ poſſunt præſcribi, ius verò decimãdo nõ.*

DECISIO II. aliàs 46.

CAP. ſi annum. de iudi. libr. 6. habet locũ in laico maiore quatuordecim annis defendente decimas ſibi, vt prætenditur, ex priuilegio Apoſtolico debitas, & ante Lateran. concilium in feudum cóceſſas, pp verba textus ibi, Et aliis cauſis ſpiritualibus & dependentibus ab eiſdem. Sed nulli dubium quin
decimæ ſunt ſpirituales, & depêdentia ſunt fructus decimarum, vt no. Io. Mon. ibidẽ ex-
1 preſsè, † qui benepſſit cadere in laicum, &
etiam præſcribi, licet ius decimandi non. vt not. de præſcr. c. cauſam quæ. & de deci. cap. quamuis. per Bernard. & ſic fuit determinatũ poſt relationes meas in cauſa Dertuſen.

EPITOMAE.

Fit computatio annorum domini à natiuitate, non à circunciſione.

DECISIO III. aliàs 50.

a A Natiuitate *a* Domini, &c. ab ipſo die
natiuitatis Ieſu Chriſti & non à die circunciſionis eſt computandus, & inchoandus in Romana curia annus.

ADDITIO.

1 A natiuitate. Adde ad hanc deciſ. & ſequentem deci. 17. incip ſciendum eſt ꝙ curia Romana. eod. tit. in antiq.

EPITOMAE.

Annus ab incarnatione domini poſt menſem Martij incipit ſecundum curſum Franciæ & Angliæ.

DECISIO IIII. aliàs 108.

SEcundùm curſum Angliæ, & Franciæ an-
a nus *a* incarnationis Dominicæ non incipit poſt annum Natiuitatis, ſicut ſecundum curſum Romanæ curiæ, ſed poſt menſem Martij concurrunt ſub eodem numero tam annus à natiuitate præcedens, quàm annus incarnationis ſubſequens.

ADDITIO.

a Annus. Adde dec. 17. infr. eod. tit. in antiq.

EPITOMAE.

Facta fide de abſentia procuratoris à ciuitate, & ſuburbiis vbi degit curia, procedi poteſt per audientiá, hoc dicit. Vel ſic, In abſentiá procuratoris etiam cauſæ recreationis, & ad breue tempus per audientiam proceditur, & valet proceſſus.

DECISIO V. aliàs 129.

a IN abſentia a procuratoris cauſarum tranſeuntium ad anagniam, vel alium locum non exiſtétem de ſuburbiis curiæ Roma.ét ſi Papa ibidem cum Dominis Cardinalibus reſideat, procedi poterit per audientiam facta fide de abſentia antedicta. Idem voluerunt Domini obſeruare in teſtibus aſſuturis illuc tranſeuntibus, recepto & præſtito prius per eos iuramento, ꝙ ea de cauſa non recedant, & in breui non ſunt reuerſuri, ne copia probationum pereat, & curſus cauſarum impediatur, quia probationes non ſunt anguſtandæ, vt lite non conteſt. c. quoniam. de teſti. c. Albericus. & c. ſignificauit.

ADDITIO.

a In abſentia. Adde quomodo, qualiter, & qñ proceſſus in actione ciuili, vel criminali fieri poſſit contra abſentem, Guid. Pap. deci. 429. incip. procedi debet contra abſentem, &c.

EPITOMAE.

Commiſsio impetrata per filiumfamiliàs in patria poteſtate conſtitutum, quia non eſt niſi quędam diſtributio, valet.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio impetrata per excommunicatum, & per quemcunque inhabilem.*

2 *Prohibitio patris facta filio de non agendo, ſiue in iudicio procedendo, non dicitur habere perpetuam cauſam prohibitionis.*

3 *Exceptio excõicationis an in audientia contradictarum admittatur contra impetrantem.*

DECISIO VI. aliàs 175.

COmmiſſio impetrata in curia p filiumfamiliàs in patria poteſtate conſtitutũ ſine conſenſu patris, & in cã prophana, valet, maximè ſi ille filius ante litis conteſtationé emancipatur, & emancipatus de cõſenſu patris in bonis, in quibus patri nõ quæritur vſusfructus, agat, per illud generale, quia non refert per quem preces Imperatori offerantur. C. de pcib. impe. of. l. vniuerſi. Præterea
1 quia hmõi impetratio † in curia non eſt niſi quædam diſtributio, hinc eſt, ꝙ valet commiſſio impetrata per excõicatum, per non habentem mandatum, & per quemcunq; ét inhabilem. ita ꝙ c. ipſo iure. de reſcript. in 6.
a & c. nonnulli. a de reſcrip non vendicant ſibi locum in curia, imò ſm aliquos Dominos, filiusfamiliàs non eſt inhabilis de per ſe ratione patriæ poteſtatis, ad impetrandum, quia non eſt ſimpliciter prohibitus impetrare vel agere, imò reperio ꝙ in omnibus pro alio & per ſe in caſibus, in quibus ſibi cõpetit ius agendi, agere põt, & in iudicio cõparere, imò & in omnibus caſibus cõuenir, vt l. filiusfamiliàs. § ſed & ipſe, ff. de procura. & ff. de actio. & obl. l. ſi filius. in ſecundo reſpõ. de procur. c. non iniuſtè. & c. qui generaliter. lib 6 Nec mirũ, quia contrahit & quaſi contrahit in omnibus, vt l. tam ex contractib. ff. de iudic. Et in iudiciis quaſi contrahimus, vt l. 3. §. idem ſcribit, ff. de pecu. & de iudi. c. ſi.
2 Sed licèt prohibeatur † agere, ſiue in iudicio comparere ſine conſenſu patris, vt in l. cum non ſolum. § neceſſitate. C. de bon. quæ libe. tamen hmõi prohibitio nõ habet perpetuã cauſam prohibitionis, quia ſuperueniente conſenſu ualebit iudicium cum eo agitatũ. & in multis caſibus valet ſine conſenſu patris, vt in c. ſi annum. de iudi. lib. 6. quod quidem iudicium incipit per litis cõteſtationé, q eſt exordium litis. de offi dele. c. ſuper quæſtionũ. & quia ante litem conteſtatã quis nõ cenſetur agere, ſed agere velle, vt l amplius. rem rat haber. ff. & ideo dantur induciæ deliberatoriæ, an quis velit cedere, vel contendere. de procur c. dilectus. de dilat c. 1. & 2. q. 3. cap offeratur. Et quia reſcripti impetratio non eſt actus iudicialis, ſed extraiudicialis, vt no. Inn. in c. qm̃ de proba. & probat. c. nonnulli. & c. ſi. de reſcr. quia benè valent agitata per filiumfamiliàs, ſicut no. Iac. de But. de procuratore conſtituto à minore, & iudicio habito cum illo, quod ſit validum ipſo iure, in l. non eo minus, ff. de minor. Facit pro præmiſſis, quia non reperitur ius inhabilitans, & edictum non eſt de permiſſoriis, ſed potius phibitoriis, ergo intelligitur eſſe pmiſſum, ff. ex quibus cauſ. maio. l. 1. de ſponſa c. cum apud. quid enim ſcitur, dum cõmiſſio per filiumfamiliàs impetratur, qualiter agetur an ex caſtrenſi, vel quaſi, an ex cõſenſu vel ſine? & hoc eſt fortius argm̃, quia ſufficit ꝙ interueniat

ueniat iſte conſenſus, ergo non requiritur, ꝙ ante impetrationem commiſſionis præcedat. Nec obſt. c. nonnulli. de reſcript. quia hic pro alio nō impetrat, ſed pro ſeipſo. Ex quo inferebatur alia concluſio, ꝙ ſi filiusfamiliás ante emancipationem ad agēdum in certa cā, in qua nondū ius agendi hr̄e poterat, procuratorem cōſtituerit, & poſtea emācipatus fuerit, & ius agendi, & conſenſum patris obtinuerit, ꝙ proceſſus habitus cum tali ꝓcuratore, eſt validus & bonꝰ, per eadē motiua.

ADDITIO.

a C. nonnulli Compoſt. in c. nonnulli. hic alle.
3 dicit ꝙ curia † practicat, ꝙ in audientia cōtradictarum non admittitur excōicationis exceptio contra impetrantem, niſi probetur per literas, & opponatur per filium contra quem impetratur, etiam ſi pro eo lata eſſet ſnīa excōicationis, non admittatur oppoſita, niſi timeat præiudicium literarum aliqđ in futurum, quo caſu ſufficit præſtare cautionem de non vtendo literis contra eum. Adde deciſ. 60. & 61. infr. de appell.

EPITOME.

Emancipatio facta de clerico per patrem coram iudice laico, qui eſt iudex patris, valet.

SUMMARIUM.

1 *Emancipatio per iudicem competentē fieri dēt. Et quis iudex cenſeatur competens? & nu. 4.*
2 *Emancipatio eſt actus patris & non filij.*
3 *Patria poteſtatis iuris inſtitutionis ſecularis eſt.*
4 *Emancipatio vocatur præmium ſiue donum.*
5 *Iudex laicus debet adiri in caſu, quo laicus donat, vel alienat, vel ſe clerico obligat, & econuerſo.*
6 *Clerico minori coram iudice laico litiganti, autoritate cuius de procuratore ad lites prouidebitur.*

DECISIO VII. alias 178.

a EMancipatio a facta de clerico per patrem coram iudice laico & ipſo autorizante,
1 eſt valida, & licet lex dicat, ꝙ † emācipatio debeat fieri per iudicem competētem. C. de
b emancip. liberor. l. 1. b iudex competens in hoc caſu cenſetur iudex ipſius patris āgētis
2 & emancipantis, quæ quidē emācipatio † eſt actus ipſius patris & nō filij, vt in d. l. 1. ergo eſt ſolennizandus à iudice patris, & non à iu-
3 dice filij. Facit † quia ius patriç poteſtatis eſt à poteſtate ſeculari, & non eccleſiaſtica introductum, vt Inſtit. de patria pot in prin. & quia actus hmōi ex ſola voluntate patris ꝓcedit, pro qua explenda ſiue autorizanda adhibet iudicem ſuum propriū & non filij, ſicut dr̄ in ſimili de alienatione, ſiue vnione fienda alicuius eccleſiæ ſiue rei eccleſiaſticæ alicui prælato ſubiectæ alteri eccleſiæ vel ꝑſonæ extra ciuitatem, vel diœceſim rei alienandç, ſiue eccleſiæ vniendæ conſtituta, q̄a hmōi alienationem ſeu vnionem auctorizabit ille vtiq; ſub cuius poteſtate & iuriſdictione res alienandæ vel vniendæ conſiſtunt, prout legit. & not. de re. eccl. non alien. c. dudum. lib. 6. & in Clemen ſi vna. eo. tit. & melius 17. q. 2. in venditionibus. in gl. Sic in propoſito iudex illius volentis liberare filiū ſuū de patria poteſtate, huic liberationi autoritatem pręſtabit. Nec obſt. illud generale ꝙ actor dēt ſequi forum Rei, de foro compe c. cum ſit. quia illud procedit in contentioſis, & qn̄ iudicium redditur in inuitum, ſecus in voluntariis & extraiudicialibus actibus, vt hic. Pro quo facit optimè dictum Inn. de renunt. c. ꝙ in dubiis. ꝙ ille recipit renuntiationem beneficij à volente renuntiare, qui poſſet ipſum inuitum deſtituere. Sed vbi filius poſſet petere per iudicem patrē compelli ad emancipandum, in caſibus apud iudicem patris agendū foret, vt l. iuris ordinem. C. de iu. om. iud. & de foro compet. c. ſi clericus laicū. ergo, &c. Si dicas econtra, ꝙ poſſet apud iudicē filij, in caſibus dic vtrunq; poſſe. p no. Cyn. in l. ſi prædium. C. de p̄di. minor. q̄ optimè facit ad hanc concluſionem. Nec obſt. c. ſi annuum. de iudi. Vbi qn̄ agitur de beneficio per minorem 14. annis, iudex eccleſiaſticus dabit curatorem ad litē, & non ſecularis, q̄a hoc euenit nedum ratione perſonæ, ſed etiā rei eccleſiaſticæ, ſuper qua laicus nullam habet diſpoſitionē. de conſtit. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de reb. eccl. non alie. c. ſi. Præterea ibi ēt filius ſine conſenſu patris, & etiā in patria poteſtate conſtitutus agere poteſt. Ad quid ergo haberetur recurſus ad iudicem patris, cum ſine eo iudicium ſiue actus expleri poſſit, ſecus autem in propoſito caſu, ergo &c.

Nec obſt. c. ſi iudex. de ſenten. excom. vbi iudex eccleſiaſticus cognoſcit, an captus, vel detentus per iudicem laicum ſit clericus vel ne quia hoc euenit rõne poſſeſſionis clericatus, in qua captus clericus reperitur, licet negat. Vel quia hæc eſt cauſa mere eccleſiaſtica, videlicet cognoſcere de clericatu, ſicut cognoſcere de legitimatione filiorum, cuius cognitio duntaxat ſpectat ad iudicem eccleſiaſticum, & non ſecularem. de ord cogni. c. tuam. & qui filij ſint legit. c. cauſam. & c. lator. Præterea exceptio clericorum tendit ad libertatem eorum. de foro compet. c. nullus. ſed huiuſmodi emancipatio non derogat huic libertati, ſi coram laico fiat, imo auget, ergo, &c.

ADDITIONES.

a Emancipatio. Adde Aegi. dec. 6. de fo. comp. Et no. ꝙ ex hac noſtra deciſione, & allegatis in ea poteſt decidi quæſtio, quę coram me incidenter mota fuit in cã Pragenſ. videlicet,
5 ꝙ ſi laicus † vult donaſe clerico vltra ſummã quingentorum aureorum, & idem ſi laicus minor vult alienare clerico, vel ſe ei ſolemniter obligare, ꝙ iudex ipſius laici non clerici in prædictis caſibus erit adeundus ſuper inſinuatione, vel auctoritate præſtanda, & ecõ uerſo, ſi clericus vellet laico ſic donare, alienare, vel ſe obligare, ꝙ iudex ipſius clerici ſuper inſinuatione vel auctoritate debebit adiri, quia agenti actum iſtis caſibus non recipienti, auctoritas impertitur. Ex ex prædi-
6 ctis etiam quæritur, † ſi clericus minor tanquam actor litigat coram iudici ſæculari, an dictus iudex poterit ſibi donare curatorẽ ad lites, vel dari debet per epiſcopum ſuũ? Old. q. 56. & Spe. in tit. de curatore, tenet, ꝙ quilibet ẽt iudex delegatus dare põt. & refert quod Ia. de Arena, dicit, ꝙ debet dare a iudice illius loci, vbi cã vertitur, vt l. 1. C. vbi pe. tu. Pro hoc facit l. ſi longius. ff. de iud. In contrarium facit C. de adminiſtra. tu. l. fi. §. 1. vbi dr, recurrendum eſſe ad iudicem competentem, ſ. ad eum, coram quo lis vertitur. Pro hoc facit c. fi. de iud. lib. 6. vbi dicit ſpeciale in delegato Papæ, vt dare poſſit curatorem in cã, quæ coram eo vertitur. Old. ibi diſtinguit, quia, aut loquitur in procuratore generali, & cũ ille videatur datus ad oẽs cauſas, vt l. qui habet. §. fi. ff. de tutel. dico ꝙ debet dari a ſuo iudice, & habebit effectum datio quo ad lites, quæ agitarentur ẽt extra territorium iudicis, qui dedit eum, ad ſimilitudinem tutoris, qui datus a ſuo iudice adminiſtrat bona vbicunque ſita, vt no. de excu. tu. l. pp litem. § licet. Aut loquitur de curatore dato ad vnã litem tm̃, & tunc debet dari ab illo, vbi cã tractatur, dũ tñ ſit caſus talis cui cõpetat de iure, ſicut cõſueuit dici in prorogatione, in l. 1. §. 1. de iur. om. iud. Pro hoc adducit præall. c. ſi annum. in prin. vbi dicit, de ſuo loquitur ſimpliciter ad lites, vbi dicit de dato ad illam cãm tm̃. & vide quod not. Inn in c. petitio. de procura. Et an in bonis patrimonialibus in clericis pupillis habet locũ tractatus tutelarum, laicus poſſit eſſe eius tutor teſtamẽtarius, legitimus vel datiuus, cogita. Dubium facit, quia tutela eſt poteſtas in capite libero, & datur principaliter perſonæ, ſed nõ vr̃ permiſſa datio de laicis, & perſonis eccleſiaſticis, nec in bonis ipſorũ, quæ gaudent eodem priuilegio cum bonis eccleſiarum, vt c. decernimus. de iud. & de vita & hone. cle. c. fi. nec clerici vñr cogendi ſuſcipere tutelas, niſi tm̃ legitimas, ſi noluerint, vt no. in auth presbyteros C. de epiſc. & cler. & 76. diſt. cano. peruenit. & vide quod not. Bal. in l. generaliter. circa fi. C. de epiſco. & cler.
b C. de emancip. liberor. l. 1. Vbi de patria po-
3 teſtate loquitur, & ſic de iure patris, † quod habet in filium adimendo, & in ipſum filiũ præmium conferendo, emancipato. n. vocatur præmium ſiue donum. l. 2. l. cum oportet. §. cum autem C. de bo. quæ li. & l. pen. C. de
4 bon. mat. † Iudex n. illius qui cõfert præmiũ, non qui eum ſuſcipit, videtur adeundus ſuper auctoritate præſtanda, & maxime in hoc caſu, in quo canones non multum curant de patria poteſtate, & de ſuis effectibus.

EPITOMAE.

Monialis, & præſertim canonica regularis habens adminiſtrationem, ſiue officium poteſt agere & defendere, & procuratorem conſtituere pro ſuis adminiſtrationibus.

SVMMARIVM.

1 *Moniales per procuratorẽ agere poſſe iuris eſt.*

DECI-

DECISIO VIII. alias 221.

MOniales & præſertim canonicæ regulares habentes aliqua officia, ſeu adminiſtrationes in monaſterio, ſiue extra diſtincta, poſſunt agere & defendere, ac procuratorē cōſtituere pro ſuis officijs, & adminiſtrationibus, ac iuribus & rebus earundem, ſicut dr̄ & legitur de quocunq; religioſo. de reſcr. c. edocem. & in c. i. in Cle. eod. tit. per Guil. de mon. Laud. Pro hoc faciunt no. per Inn. in c.
1 cū dilecta. de reſcri. in prin. vbi dicit, ꝙ † moniales poſſunt agere per procuratorem in cauſa electionis nomine ſuo, eodem modo ſi de crimine ageretur, quem recitando Arch. idem tenet in c. 2. in fine de iud. lib. 6.

EPITOMAE.

Senes videlicet octogenarii, valetudinarii, & adeo debiles quòd equitare non poſſunt, a perſonali comparitione excuſantur, ad quam tenentur ſenes robuſti, & valentes laborare.

DECISIO IX. aliàs 222.

SEnes, videlicet octogenarij, valetudinarij & adeo debiles, ꝙ non valent æquitate, a perſonali comparatione excuſantur. ar. no. in c. querelam. de procu. vt lite non côte. c. qm̄ frequenter. & 4 q. 4. can. nullus. ver. Itē ſi quis ſe iniuriam. per Io. And. & 5. q 3. can. ſi ægrotans. per eundem & Archi. & Hoſt. in ſum. de teſt. cog § 1. ver. excipiuntur. Senes vero robuſti, ac potentes ad laborandum nō excuſantur, quia hæc duo coniunctim requiruntur. ꝙ ſint ſenes, & valetudinarij, qui ēt à veniendo ad iudicium cā prohibendi teſtimoniom excuſantur, pro quorū teſtimonio erit mittēdū ad eos. de teſtib. c. ſi q̄s teſtium.

EPITOMAE.

Monachus contra ſuum abbatem poteſt agere pro alimentis in futurū ſibi p̄ſtandis, ſed nō pro ſubtractis.

DECISIO X. alias 305.

MOnachus profeſſus contra ſuum abbatem pro alimentis ſibi ſubtractis agere non poteſt, per regulam, Dolo petit, &c. ſed pro ſibi miniſtrādis in futurū bene pōt agere, pront leg. & not. de accu. c. ex parte. & faciunt pro primo dicto no. per Io. Mo. in c. cor di. de app. lib. 6. ſuper ver. in expen. in ſi. glo.

EPITOMAE.

Pro defenſa monaſterii vel abbatis ſui etiam ſine mandato monachus agere poteſt, & ēt pro cōfirmatione electionis prędicti ſui abbatis.

DECISIO XI. alias 334.

a MOnachus poteſt agere ſine mandato a pro ſuo abbate ad inſtātiam principis, vt prætendebatur in facto, per epiſcopū priuato, & capto, ac incarcerato, vt liberetur à carceribus vel reſtituatur ad regimen abbatię. Ratio, Nam ſi agere poteſt pro electione abbatis confirmanda, de reſcriptis. c. cum dilecta de conſue. c. cū dilectus. de re iudi. c. ad probandum. multo fortius pro iam confirmato, & iniuſte priuato reſtituendo ar. de de acc. c. ad petitionem Pręterea ſi quilibet clericus pōt, & debet ēt alijs clericis contra dicentibus bona eccleſiæ male alienata repoſcere, vt de re eccleſię non alie. c. ſi quis p̄ſbyterorum & c. hoc conſultiſſimo. li. 6. multo fortius perſonā alienatā, & a prælatura remotā. 12. q. 2. c pcipimus. de pę. & remiſ. c. cū infirmitas. hæc aūt actio tendit ad vtilitatē monaſterij, imò ad defenſam, pro qua quilibet de eccleſia admittitur ſine mandato. de teſti. c. cum olim. & ibi per Inn. & 3. i. di. c. Nicena. in ſi. per Arch. Pro qua concluſione faciunt optime no. per Inn. de re iud. c. cum I. & A. veruntamen tutius eſſet, ꝙ prædictus monachus de licentia epiſcopi ageret etiam in caſu antedicto, ſecundum Inn. ibidem.

ADDITIO.

a Sine mandato. Monachus pōt agere in iudicio ſine licentia Abbatis, qn̄ eſt in ſtudio de conſenſu abbatis cā ſtudendi. vide gl. & Bar. in l. ſi longius. §. i. in ſi. ff. de iud. vide in c. ex parte tua. de acc. & in c. 2. ne cler. vel mo. lib. 6. Bal. in auth. habita. 6. col. C. ne ſi pro pa.

EPI-

EPITOMAE.

Monachus agens pro defenſa monaſterij, vel abbatis, ſeu pro confirmatione electionis ipſius debet habere expenſas per Auditorem taxandas ſecundum qualitatem perſonæ, & ualorem bonorum monaſterij.

DECISIO XII. aliàs 335.

EX hoc etiam inferebatur alia concluſio, ꝙ ex quo prædictus monachus proſequitur vtilitatem monaſterij agendo, præmiſſa ſuper hoc aliquali ſummaria cauſæ cognitione, debet habere alimenta, & expenſas litis à monaſterio, quas & quæ Auditor æſtimabit ſecundum qualitatem perſonæ, & valorem bonorum, ac reddituum monaſtrij. arg. iurium vulgarium. de accu. c. ex parte. & c. olim. in fi. de elect. c. vt pręteritæ. & c. cum non deceat. lib. 6.

EPITOMAE.

Dominus poteſt agere pro oppreſſonibus, turbationibus & iniurijs ſubditorum tendentibus in perniciem ſuæ iuriſdictionis, non tamē pro commodis eorum priuatis.

SVMMARIVM.

1 *Dominus pro iniurijs & damnis datis ſatis agere non poteſt, ſed pro ſuo intereſſe ſic.*

DECISIO XIII. alias 388.

a PRæpoſitus a † ſeu quiuis alius dñs habēs
1 ſubditos, vel colonos proprios poteſt agere contra epiſcopum talliantē, ſeu exactionātē, vel ſpoliātē, turbantē, aut moleſtantē eoſdem actione iniuriarū, & pro ſuo intereſſe. hoc verū dicebāt Dñi dūmodo præmiſſa fierent in odiū, & iniuriam pdicti Præpoſiti, ſecus vero ſi in odiū ſubditi vel coloni, ſm Inno. & Hoſt. in c. dilectis filijs. de appel. & hoc idē nota per Io. And. in c. auctoritate. de priui in gl fi. li. 6. Faciunt ēt pro hac concluſione no. per Arc. & Io. An. in nouel. de re iud. c. ad apoſtolicæ. & per Guil. de mon. Laud. & Zenze. de reli. & vene ſanc. in c 1. in princi. & Spe. ti. de ap. §. 1. & §. quis poſſit. in fi.

Ex quo inſurrexit aliud dubiū, videlicet, vtrum idem Præpoſitus vel dñs poſſet agere in iudicio pro rebus ablatis eiſdem ſuis ſubditis, vel colonis, de damno eis illato emēdādo. Et hī fuit determinatum, ꝙ non, per no. dicta Doct. vbi ſup. Quorū ratio eſt iſta, quia dñi non intereſt, nec eſt legitimus procurator ſubditi. Præterea ſi hoc dñus poſſet ſuo iure petere, ergo & eadem ratione pactum poſſet facere de non petendo, quia cuilibet licitum eſt renunciare iuri ſuo. 7. q. 1. c. ꝗ periculoſum. de regula c. ad apoſtolicā. & hoc eſſet abſonū dicere, ꝙ dictus dominus poſſet renunciare ius ſubditi. ergo, &c.

ADDITIO.

a Præpoſitus. Adde dec. 1. hoc tit. in antiq.

EPITOMAE.

In decimis ſiue petantur de iure, ſiue de conſuetudine per perſonas eccleſiaſticas a perſonis eccleſiaſticis, ſemper habet locum Clem. diſpendioſam. de iud. ſecus ſi agatur inter laicos.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Clem. diſpendioſam procedit ſolum inter eccleſiaſticos.*

2 *Decimæ debentur de iure communi, & diuino, clericis.*

DECISIO XIIII. aliàs 433.

FVit dubitatum vtrū ſi agatur inter Præpoſitum alicuius eccleſię cathedralis, qui de conſuetudine legitimæ præſcripta a tāto tpe, cuius initij memoria, &c. & epiſcopū eiuſdem eccleſiæ, qui tam de iure cōi, ꝗ de conſuetudine, vt ſup. prætendunt ad ſe decimas prędiales, & reales certarū poſſeſſionū, agrorum, villarum ſitarum in dioceſi eiuſdē epiſcopi ad ſe pertinere, haberet locum Cle.
1 diſpendioſam. de iudi. & dubiū facit diuerſitas opinionum Doct. in eadem Cle. nam. & Io. An. & Pau. vidētur tenere expreſſe ꝙ ſic. Zenz. & Guil. de mon. Lau. tenent contrariū in decimis, quæ nō de iure cōmuni vel diuino,

no, ſed iure conſuetudinario debētur. At in caſu noſtro vterq; prætendit decimas ad ſe pertinere. ergo &c. Præterea tex Cle prædictæ loquitur de decimis ad quarũ præſtationem quis poteſt cõpelli per cenſurã eccleſiaſticam monitione præmiſſa, & ſic vr̃ tm̃ locũ hr̃e cum agitur contra debitores decimarũ. At in caſu noſtro agitur contra duos compe titores ſuper iure percipiendi à tertio & nõ ab alterutro. ergo &c. Bř oẽs Dñi dixerunt opinionem gl. ordi. præſtantiorem, & ſp ſic fuiſſe obſeruatum in Rota, & hoc ea ratio-
2 ne. Nam non eſt dubium quin decimæ † eccleſiaſticæ & ſpirituales debeantur clericis de iure cõi & diuino, & 16.q.7.c. omnes decimæ, & c. reuertimi. 6.q.1. & quaſi per totã illam qõnem, & de dec. c. tua nobis, & c. a no bis, & quaſi per totum. Sed quib. clericis debentur ſuper hoc iura diuerſimodè ſtatuerunt, vt in d. cauſa & quæſtione & in d. ti. de dec. Sed conſtat ꝙ has decimas tanquã ſpirituales vna eccleſia præſcribit contra aliam, ita ꝙ vni eccleſiæ ex conſuetudine longinqua lτimè præſcripta debentur, & non alteri, vt expreſsè probatur de præſc. c. de quarta. & de deci c.2. li.6. ergo qualitercũq; agatur de iure percipiendi decimas eccleſiaſticas, alias đ iure cõi debitas clericis ſp hẽt locũ Cle. p̃dicta, ſecùs verò ſi ageretur inter laicos ẽt de decimis eccleſiaſticis, ad quarũ pręſtationẽ nullus poſſet per cenſurã eccleſiaſticã cõpelli, & pp hoc fuit illud expreſſum in d. Cle. & ſic fuit obtentũ, & concluſum.

EPITOMAE.

Iudex domicilij, originis, delicti, & rei de qua agitur, citare poteſt ſuos ſubditos extra territorium exiſtẽtes, & talis citatio aliquando perſonam afficit, aliquando bona tm̃.

DECISIO XV. aliàs 464.

SI quæritur vtrũ iudex poſſit citare ſubditũ extra territoriũ exiſtentem, diſtingue, aut loquitur de iudice generali vt domicilij, vel originis, & tunc ad ſubditus latitat, aut nõ. Primo mõ citatio arctat eũ, vt ſi inẽ territoriũ latitaret. hoc tenet Inn. ext. de rapt. c.j. Secundo caſu tenet citatio, vt afficiat bona, dũmodò fiat ad domũ, vel eccleſiam, patet de cler. non reſi. c. ex tunc. cum concor. non aũt perſonam ut de conſti. c.2. h.6. cum cõcor. Aut de iudice ſingulari, ut rei de qua eſt qõ, vel contractus, vel delicti. Primo caſu citatio non tenet, vt arctet perſonaliter citatũ, ſed ut contra eũ procedat ſuper illa. & lite non cont. c. quoniam, §. in alijs, & de dol. & cont. c. prout. Secundo caſu ẽt non tenet, niſi in hoc, ꝙ procedatur ſm̃ formam c. Romana, §. contrahentes, de fo. comp. li.6. Tertio caſu diſtingue, aut crimen eſt graue, & ẽt citatio citatum non arctat, ſed hẽt locum remiſſio, per §. ſi verò quis compreheuſorũ, in Auth. vt nulli iudici. vt hic. Aut eſt leue, & ẽt nec tenet citatio, nec hẽt locũ remiſſio, pp §. ũ. fiet ergo citatio per iudicem vbi morat ad reqſitionẽ iudicis delicti, & arctabit perſonaliter, & ꝙ ſnia in eũ poſteà lata, tenet. facit de priui. c.j. li.6. de hoc 3 q.6. c.1. & per Inn. & Hoſt. de fo. comp. c. licet, & de conſt. c.1. lib.6. &c.

EPITOMAE.

Auditor, cui eſt commiſſum, ꝙ decernat citationem perſonalem, ſi repererit diffamatum de contentis in commiſsione, non recipiet probationes de bona fama, nec admittet procuratorem allegantem cauſas abſentiæ ſuæ ſine ſpeciali mandato.

DECISIO XVI. aliàs 476.

AVditor cui eſt cõmiſſum, ꝙ ſi reperiat aliquos de contentis in commiſſione ſibi directa publicè diffamatos, decernat contra eos citationem perſonalem, & ꝙ ſuper hmõi infamia teſtes recipiat, nõ ab hoc abſque alio mandato ſpāli ẽt ad inſtantiã procuratoris hmõi citandorum generaliter deputati ad cãs põt recipere teſtes ſuper bona fama. Rõ duplex eſt, quia iſta eſt extraiudicialis informatio, ideò hanc receptionẽ facere põt, ut ſup. Secunda rõ, quia natura huiuſmodi cauſæ perſonã procuratoris nõ admitti, & fuerat ante deciſum per tres cõcordes

des interlocutorias, vt dicebat dñs Valhardus Auditor. Item tenent Dñi, ꝙ ſi talis procurator vellet allegare cauſas abſentię, non admitteretur, non obſtante l.ſeruum quoq;. § qui publicè, ff.de proc. qui intelligitur de procuratore habente ſpâle mandatum ad hmôi excuſationes, ſeu câs abſentiæ ꝓponẽdum, & procuratore poſt citationẽ deſtinato ad hoc ſpâliter, quia poſt executionẽ huiuſmodi, & eius reportationem ſunt talia allegáda, quia exceptio actionẽ præſupponit, cũ ſit eius excluſio, ff.de excep.l.2.de hoc ſolet ſp ſpecialis commiſſio impetrari.

E P I T O M AE.

Proceſſus factus per executorem ſententiæ contra intruſum, licèt de intruſione non cognouerit, valet.

DECISIO XVII. aliàs 477

SI executor eidẽ P. datus contra A. vigore dictarũ literarũ narrantiũ A. fuiſſe tam lite pen. q̃ poſt ſententiam intruſum non facta inquiſitione de veritate dictorum narratorum proceſſit, monendo eum ſub pœnis excõicationis ipſo facto latis, ꝙ à poſſeſſiõe infra ſex dies deſiſteret, & pp hoc fuit appellatum, & cã appellationis commiſſa Auditori, proceſſus hmôi non poterat repugnari, ex eo ꝙ cauſarum cognitionem non ꝑmiſit, dummodo tñ eorum Auditori poſteà de veritate conſtet, ſumiẽ fundamentũ ex not. Inn.de præſum. c.dudũ, & Pan. in Cle. 1.de offi.dele.& not. Pan. de conceſ. præb.c.cum ei quem in Cl. Mouit ẽt Dños, quia vbi executor habet recipere preces cognitionis in aliquo caſu, non venit ex natura executionis, ſed potius à natura exceptionis oppoſitę per partẽ, vt patet ex lectura 1. noua.ff.de re iud.l.à diuo Pio, §.ſi ſuper reb.& in c.de cætero, & in c. cum ſuper.de re iu.per Inn. Itẽ mouit, q̃a aſſignatio termini ſex dierũ habebat cognitionẽ tacitã, licèt non expreſſam, ſi nõ veniret in termino allegaturus rationes & cauſas, quare non dẽt fieri executio contra eum, ſicut.n.veniret infra terminum ad opponendum, ita & venire potuit ad allegandum câs in contrariũ, ſi quas hẽbat.de do.& contu.c.cum dilecti.

De libelli oblatione.

E P I T O M AE.

Libellus & articuli in actione iniuriarum etiam ciuiliter intentata, debent taliter ſpecificari, quòd pars per illam certificari, & teſtes deſuper deponere poſsint.

DECISIO I. aliàs 39.

a IN actione iniuriarũ a licèt agaẽ ciuiliter, tñ requiritur ſpecificatio talis in libellis & articulis, ꝙ pars poſſit certificari, & teſtes deponere, ſed non tanta, quanta in obiectib. q̃ ſunt plus odioſi. Pro hoc dicto alle. text.in c.tuæ, de proc.& no.Inn.in c.accepimus, de purga. c.faciunt ẽt notata de ſpecificatione criminum contra teſtes, q̃ licèt probentur, tñ pœna ordinaria non puniũtur, ut in c.cum dilectus, de ord.cog. de dicta ſpecificatione notatur in c.ex parte Adæ.de teſtib.& eo.tit.c. præſentium.lib.6.& ibi de hoc.

ADDITIO.

a Iniuriatũ. Attende ad conſi. Soc. 146.num. 13.14.j vol.& in conſi. 109.nu.3. in 3. volu. Iaſ.in l.edita.C.de eden. & dec.j.inf.de acc.

E P I T O M AE.

Libello oblato in cauſa criminali etiam ciuiliter concludẽti citatus perſonaliter, ſi comparet, reſponderere tenetur.

DECISIO II. aliàs 272.

LIcèt contra perſonaliter citatũ deẽ libellus cõcludẽs ciuiliter in cã criali, nihilominus tñ tali libello ſic citatus, ſi cõpareat, teneẽ rñdere, & ſi non cõpareat, põt excõicari. Rõ, q̃a nedum pp pœnã ordinariã ſibi ꝓ crĩe inſligendã, vel cauſam, in qua non poterit ĩteruenire ꝓcurator, vbi q̃s pſonaliter citatur, ſed ẽt pp enormitatẽ cris & ſcandali ex hoc exorti in partib. & ad terrorẽ aliorũ, ne ſimilia ppetrenẽ, & q̃a fortè non põt ita plenè conſtare, nec ꝓbari p teſtes de facto, ſicut p ſuã rñſionem & confeſſionẽ, idcirco ad rñdendum ꝑdicto libello debuit pſonaliter venire iuxta mandatũ Papæ. Ex

multis.n. & diuerſis cauſis citationes perſonales conceduntur,de iud.c. ..in ſi li.6.& e. tit.c. 1. in Cle. & qñcunque & ex quacunq; cauſa quis perſonaliter citatur, non ſufficit mittere procuratorem, de mai.& ob.c.h.de dolo & cont.c.dilecti.de dilla.c.expoſuit, & ibi per Ber.

EPITOM AE.

Libellus in quo aliquis dicit rem ſuam fuiſſe, licèt non dicat nunc ſuam eſſe, procedit. Vel ſic, Sufficit libellum ex præſumptionibus procedere.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio an poſsit libellum validare.*
2 *Verborum extenſio non habet locum in confeſſionibus.*

DECISIO III. aliàs 335.

1 SI in libello † narrē fundū ad me pertinuiſſe, & pertinere conſueuiſſe, petens illum mihi adiudicari, valet hmōi libellus.licèt in narratione illius nō dixerim,& ptinere,&c. Ratio, quia ſufficit ꝙ libellus procedat ex præſumptionib. vt in l.eius,§.Lucius,ff.de his q̃ in frau.cred.not.Inn.in c. 2. de libel. obla. nec obſtant quædam no.Cyn. alle.in cōtrariū in l.edita.C.de eden.in 3. q. & glo.ac dictū Bar.ff.de confeſ.l.certū, quia illa intelligunt, vbi in libello petuntur, quæ ſignificāt abnegationē,hic verò ſecus, quia petit præſentē adiudicationē.Nec ob. gl.in d.l.certū,
2 quia loquitur † in confeſſione, q̃ nō recipit verborum extenſionē, quia prudicaret confitenti, quod non eſt veriſimile procedere ex eius mente: Sed nos loquimur in libello, qui capit extenſionē, & latam interpretationē in fauorē libellantis,ut l.ſolemus,ff.de iu.& l.inter ſtipulantē,§.Stichū,ff.de ver. obl.& d̄ cā poſſeſs.propri. c.cum eccleſia,nec obſt l.ſi adulterij,§ idē Pollioni, ff. de adul. vbi non ſufficit error exiſtens ēt notorius,niſi allegēt.Facit c.accedens, vt lit.nō cont. quia allegari vſ, cum tales & ſimiles præſumptiones,ex quib.oritur,in libello,vel exceptionibus exprimuntur.per d.§ Lucius, vt no.Bar. in d.§ item Pollioni.

De litis conteſtatione.

EPITOM AE.

In cauſa appellationis interpoſitæ à diffinitiua vna parte præſente, non eſt neceſſaria litis conteſtatio, ſecus ſi vtraque.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio in cauſa appellationis interpoſita a diffinitiua,an & quā ſit neceſſaria,& n. 4.*
2 *Litis conteſtatio an ſp ſit in cauſis neceſſaria.*
3 *Receptio teſtium lite non conteſtata ſuper libello partis producentis, an ſit valida.*

DECISIO I. aliàs 8.

1 FVIT dubitatum vtrū in cā† appel
a lationis a interpoſitæ à diffinitiua eſſet neceſſaria litis cōteſtatio. Et videbatur ꝙ non, quia non eſt neceſſarius libellus, ſm Innoc. in c.cum contigat.de offi.deleg.ſuper quod debet fieri litis conteſtatio,vt 3.q.3.can.induciæ, §.offerat, & de lit.cont c.vnio.de elect.c.dudum.Si igitur non detur libellus, ergo nec erit litis cōteſtatio neceſſaria. Præterea aut lis eſt conteſt.in principali cā,aut non. ſi non, ſnia eſt nulla,quia caret fundamento,ut lite nō conteſt.in rubro.& nigro.ergo ab ea non eſt neceſſariū appellari de re iu.c. 1.ſi verò lis fuerit conteſt.in principali cā,hoc videtur ſufficere in cauſa appellationis, quia licèt ſint diuerſæ inſtantiæ, tñ eadem cauſa eſt. de fide inſtr.c.cum Ioannes,de iur.calum. c 2.lib.6. vbi Archid tenet libellum neceſſarium, & per conſequens litis conteſtationem neceſſariam in cauſa appellationis. remittit ad Spec.tit.de libel.concep. §. nunc dicendum. ver.ſed nunquid in cauſa appellationis. vbi dicit Spec.dominum Clementem 4.ita mandaſſe ſeruari Auditoribus.Hoſt.etiā in ſumma ti.de appella §.quis ſit effectus. dicit,vbi appellaē à diffinitiua, daē libellus parti, niſi ſit contumax,quia tunc procediē lite nō conteſt.vt in c.per tuas de appel. per quam decr. dicebant & concludebant omnes Dñi,quòd ſi vna pars vocatur per iudicem ad reſpondendum

dendum libello, & litem conteſtandũ ſuper eo,& per contumaciã ſe abſentat, poſſe procedi lite non conte.dummodò ſemel in cauſa fuerit lis cõteſt. & hoc ſiue præſens fuerit in curia,ſiue abſens,q̃a eadem eſt rõ vtrobique. & ſic intelliguntur not.Inn.in d.c.cum contingat.& probatur C.de temp.app.l ſi §. illud.Si autem pars non eſt abſens per contumaciã,& tunc ſiue ſit in curia,ſiue extra, ꝓcedi non põt lite nõ conteſtata, & ſic procedet contrarius intellectus ca. interpoſita,in ſi.de appe. & Spec.ubi ſupra.Simile qđ not. Spe.de officio iud.quo imploratur reſtitutio in integrũ de reſti.in integ.§.2.in fi. Et facit ꝙ tres ſunt inſtantiæ,& non cauſæ. Ad materiam uide not.in c. Raynal.de teſt.ꝑ Ber. & Io.An.in nou.Dominus verò & pr̃ meus Io.de Lig.in d ca per tuas,videbatur diſtinguere ſicut diſtinguit glo.in c.pròut.de do.
2 & contu.& in c.ſæpè,de appe quia † aut liquet, aut liquere poteſt de cã ſtatim, & pro tunc proceditur lite non conte.& alias non. teneas diſtinctionem ſuperius poſitam,quæ tutior eſt. Ex quo inſurrexit aliud dubium: Si à ſnĩa abſolutionis lata pro reo in cã iniuriarum per vtranq; partem appellatur, & in cã appellationis per ambas partes dantur libelli appellatorij, puta vna partium, quæ habuit ſententiam pro ſe in prima inſtãtia, petat eam confirmari, aliã infirmari, & in termino aſſignato vtrique ad rñdendum libello hinc inde,& litem cont.ſuper eiſdem, ambæ partes lite conteſt. ſuper libello duntaxat cõfirmatorio,& nõ ſuper alio,& pars illa ſuper cuius libello non fuit li conte.producat teſtes ſuper articulis ex materia libelli ſui deſcẽdẽtib. probãtib. clare intentionẽ ſuam, ita ꝙ ſententia veniebat ferenda pro ipſo: dubitaui ego, qui habui cauſam in ſe-
3 cunda inſtãtia, vtrum † valeret receptio teſtium prædictorũ ad effectum ſententiæ ferendæ pro ipſo. Et videbatur mihi ꝙ non, q̃a lite non conteſtata ſuper libello partis illos produxerat.per rubrum & nigrum, ut lite non conteſt. per totum ẽt per ſuperius in ſupiã prox. conclu. d.& allega Fuit determinatum & concluſum per omnes Dominos meos contrarium,quia fuit lis conteſta. in prima inſtantia legitimè ſuper libello dato tunc per iſtum,qui tunc ꝑp deffectũ probationis ſuccubuit, & tũc quia legitime intentionem ſuam probauit, debet obtinere: tum etiam quia libelli erant cõtradictorij, & ambo appellatorij, ita ꝙ ẽm aliquos hoc ſolum videbatur ſufficere pro lite conteſta. Pro quo fuit allegatum c.oblatæ,in fi.de appel.& quod no.Inn.in c.ex inſinuatione, de proc.circa ſi tum etiam,quia ex quo fuit aſſignatus terminus vtrique parti ad reſpõdendum libello hinc inde,& litem conteſtandũ ſuper illo, ſi vna pars omiſit litem cõteſtari, vel non petiit. imputet ſibi,& poterat procedi lite non conte.in eius contumaciam ꝑ c per tuas,de appe.& C.de temp.app.l.vlti.q̃ rõ ſummè mihi placuiſſet, & placeret, ſi teſtes fuiſſent producti contra omittentem litis conteſtationem,& pro illo qui fuit litem conteſtatus,ſed totum econtra fuit factum, ergo videbaĩ ꝙ totus proceſſus nihil valuerit habitus coram me. Veruntamen ꝑp dicta motiua Dñorum, & concordiam & ſimilia,ego tuli ſñiam informatoriam primò ex nouiter actitatis corã me, nihil eidem attribuendo,condemnationem tñ expeſarũ omittendo, à qua ſñia iterum per vtranque partẽ fuit appellatum,& per me delatum,& in tertia inſtantia lite conte.ſententia confirmata & ſuppleta.

ADDITIO.

a Appellationis. Tu dic meliùs, ꝙ qñ à diffini-
4 tiua ſnĩa appellatur, in cauſa appellationis non fit litis conteſtatio etiã vtraque parte præſente. Ratio eſt, quia in tali cã articulus de iuſtitia appellationis non eſt ſeparatus à negotio principal: & ideò ſufficit litis conteſtatio facta in cã principali coram iudice, q̃ de principali cognouit. Vbi verò appellatur ab interlocutoria,tunc fit litis conteſtatio ſuper articulo appellationis,aut ſup grauamine,& libellus offertur ẽm Gof.in d c.ꝑ tuas,& idem tenet Io.An.& in c.Rayna.de teſt.plus ẽt dicit d.Pe.de Peruſio in d c.inter poſita, de appe. ꝙ ẽt lite non cont.ſuper appellationis articulo, nec ẽt ſuper principali, põt in cã appellationis ad ſñiam procedi, & ſi iuſtificata fuerit appellatio ab interlocutoria, non poterit ſuper principali ad ſñiam, procedi, niſi ſuper eo ſit facta conteſtatio. & ita intelligitur ẽm eum,d.c.per tuas.Quid ſi agatur cauſa nullitatis ſententiæ, an poſſit eo modo procedi, quo proceditur in cauſa appellationis? Dic ꝙ ſic, ut in c. in noſtra,in glo.ſi.de procu.facit quod not.Abb.in c.cautum,de reſcriptis.

EPI-

EPITOMAE.

Pars rea ſi negat narrata in libello prout narrantur. vera eſſe, & petita prout petuntur, fieri non debere, litis conteſtatio facta cenſetur abſque eo quod dicat, animo litem conteſtandi.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio quibus verbis fit.*
2 *Reſpondens narratis in libello, videtur litẽ conteſtari, licèt non intendat.*
3 *Narratio an & quo caſu pro petitione vel conteſtatione habeatur,*
4 *Conteſtatio dicitur ab animo rei dependere.*

DECISIO II. aliàs 12.

v 1 SI pars rea rñdendo libello *a* † negat narrata prout narrãtur, & dicat petita fieri nõ debere, ſi non addat, & dicat animo litem conteſtandi, fuit dubitatum vtrum p hmói reſponſionem fuerit lis conteſtata? Et bñ ſine argumentis fuit determinatũ & concluſum ꝙ ſic, per l. rem non nouam, C. de iud & per l. 2. C. de iur. cal. §. patroni, de lit. conte. c. vnico. & ibi itẽ tenet Abb. poſt Ioan. & de elec. c. dudum, el 2. & no. per Spe. in tit. de lit. cont. §. 1. ver. quid ergo ſi proponontur. vbi hanc qõnem pertractando eum ſic decidit. imò interdum ſufficit reſpondere narratis in libello, licèt non petitioni prout legit. & no. in c. vnico. de lit. cont. in nouel. per Io. And.
b nec iuuaret proteſtatio *b* facta in contrariũ, videlicèt ꝙ per hmói reſponſionem non intenderet litem conteſtari, prout legi. & not. in c. ſolicitudinem, de app. Nec mirum, quia prędicta iura loquuntur ſimpliciter, & talẽ animi expreſſionem non requirunt. Facit, quia præſumitur ꝙ qs verbo nõ exprimat,
c quod in mente *c* nõ cogitauit, ff. de reb. dub. l. in ambiguo, & de reg. iu. c. in obſcuris, li. 6. alioqui ſimili ratione in contractib. in vltimis voluntatib priuilegijs & reſcriptis nõ valeret, ꝙ fieret, niſi adderetur hmói animi expreſſio. ꝙ eſſet abſurdum. Pro qua concluſione faciunt ea quæ leguntur & no. in c. intelligentia, & c. prætereà, de verb. ſig.

ADDITIONES.

a Libello. In quo petitio continetur, ſi aũt in libello fieret ſola narratio abſq; petitione, & concluſione, tunc per rñſionem non intelligeretur cõteſtatio facta. Fallit in Papa, corã quo ſola narratio facta, & rñſio ad eam ſecuta induceret conteſtationem, quia eius præſentia ſuppleret omnem defectũ, quod eſt notandũ ſm Dd. in d. c. vnico. de lit. cont.
b Proteſtatio. Hoc verũ, qñ iudex & aduerſarius diſſentiunt proteſtationi, ſi aũt conſentirent tacitè vel expreſſè, tunc fit cõteſtatio, quia conteſtatio dependet ab animo rei, ut in Auth. de exhi. reis, § illud. quo animo carer, qui ſic proteſtetur: & ab ipſa proteſtatione recedere non vr per expreſſionẽ verborũ habentiũ inducere conteſtationẽ, quia proteſtatio ĩ principio litis facta, vr in quolibet actu iudicij repetita, dũmodò actus ſequens fiat incontinenti: ſecus, ſi ex interuallo, ſm quod no. in regula, in generali. & regula exceptionem, de re. iu. li. 6. Et ex hac rõne concluditur, ꝙ ẽt ſi iudex, & aduerſarius nõ conſentiunt proteſtationi, conteſtatio impeditur per dictam proteſtationẽ: cuius contrariũ viſus ſũ voluiſſe, ſup in prin. huius apoſt.
c Quod in mente. Iſta rõ poſſet in contrariũ retorqueri, ſ. ꝙ non eſt veriſimile, ꝙ qs mente gerat aliud, q̃ id quod verbis expreſſit, quia verba ſunt notę earum, quæ ſunt in animo paſſionum, de ſpon. c. ex literis, & c. intelligentia. & c. præterea, de verb. ſig.

EPITOMAE.

Litis conteſtatio non eſt neceſſaria cum agitur ad declarandum quem incidiſſe in canonem latæ ſententiæ per inectionem manum in clericum.

DECISIO III. aliàs 54

a SI petatur quis per ordinarium declarari: *a* incidiſſe in canonem, Si quis ſuadente. 17. q. 4. quia percuſſit clericum, ad finem, ꝙ denuntiaretur publicè excõicatus, & euitaretur à Chriſti fidelib. non reqritur litis conteſtatio:

teſtatio: q̃à licèt ordinari⁹, qui eſt executor canonis, debeat parte vocata & cum cauſæ cognitione ſũmariè procedere, & de hoc inq̃rere, vt legẽ & not. de cen. c. præſent. de pę. c. j. ſup ver. cõmodè. & in c. ſe. ſuper verſ. conſtiterit, per Io. An. & Pan. tñ quia hic nihil petitur adiudicari, vel auferri: tum etiã quia petitur executio ſniæ iam latæ per canonem: tum ẽt pp periculum animæ, ſ. excõicationis: tum ẽt, quia vbi procedit ſummariè, nulla requiritur litis conteſtatio. Pro quo alle. no. per Inn. in c. fi. de offi. iu. & in c. ad noſtram, de iurei. & in c. ſacro. de ſen. exc. & no. in ca. q̃m frequẽter, §. in alijs, vt lit. non cont. & c. tuæ, per Ber. Spe. tñ tenet cõtrariũ, ꝙ ẽt in ſummaria cognitione requiritur litis conteſt. ti. de of. iu. §. fi. ver. ſed quæritur.

ADDITIO.

a Declarari. Quid ſi appelletur à declaratione iudicis, q̃ pronuntiat, & declarat aliquẽ in excõicationis ſniam incidiſſe, an appellatione pendente debeat in iudicialib. & extraiudicialib. euitari vide per Lapum in Cle. vni. de ſeq. poſſeſſ. & fruct. vbi tenet ꝙ ſic alle. c. ſolet, in fi. de ſent. exc. li 6. de app c. peruenit, & facit quod no. Io. Au. in c. paſtoralis, ſuper verb. denuntiare põt e. ti. Et an in iſta declaratione req̃ratur partis citatio, dic ꝙ ſic, vt no. gl. antepenul. in fi Cle. 1. de pœn.

EPITOMAE:

Litis conteſtationi, & alijs ſubſtantialibus iudicij partes nequeunt renuntiare, litis conteſtatio eſt exordium & ſubſtantiale iudicij.

DECISIO IIII. aliàs 88.

IN cauſa, in qua ſeruandus eſt ordo iuris & litis conteſtatio neceſſaria, partes huic ordini ſubſtantiali & litis conteſtationi renuntiare nõ potuerũt, quis a litis cõteſt. eſt exordium, & ſubſtantiale iudicij, & non ſolum in fauorem iuris priuati, puta partium, ſed etiã iuris publici & iudicis introductum, cui partes renũtiare non poſſunt. de foro comp. c. ſi diligenti. de ſenten. excomm. c. contingit. pe ter. c. fina. arg. not. 2. q. 1. c. in primis, & in ſum. per Io. & per Ber. in c. de cauſis, in glo 2. de offi. del & per Io. And. de re iu. c. fi. lib 6 & in Cle. ſæpè. de verb. ſig. in glo. penu. per eundem, vbi remittit ad Spe. facit à contrario ſenſu de iura. calum. c. 1. lib. 6.

EPITOMAE.

Si ex actiſ notoriè conſtat de nullitate ſententiæ, vel proceſſus, tunc iudex vocatis partibus abſque obſeruatione alicuius ordinis reuocabit ſententiam, ſi verò reſultat probabile dubium, aut extra acta nullitas allegetur, tũc ordo iudiciarius ſi principaliter agatur, ſeruabitur: ſecus, ſi incidenter.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non eſt neceſſaria, vbi de nullite proceßus, vel ſententia agitur, ſi ex actis conſtet error & iniquitas.*

2 *Nullitatem ſententia allegans qualiter habeat procedere?*

3 *Ordinem iudiciarium in notorijs obſeruare vanum, & ſuperfluum eſt.*

4 *Sententia quo ordine tanquam nulla reſcindi petatur.*

DECISIO V. aliàs 340.

1 FVit dubitatũ vtrum q̃ñ agitur de nullita
a te † ſententiæ, vel proceſſus, requiratur litis conteſtatio, a & alius iuris? Et reſpondebatur per omnes diſtinguendo, aut de huiuſmodi nullitate poterit notoriè conſtare ex actis, aut non. In primo caſu nõ eſt neceſſaria aliqua litis conteſtatio, nec libelli oblatio, imò ſi daretur libellus, nihilominus, ſi iudici poſſit conſtare ex actis ſniam primi iudicis nullã, ſup hmõi nullitate ſtatim, vocata tñ parte ad audiendum ſniam, poterit ſe expedire & pronuntiare. Pro quo all. tex. c. cũ ad ſedẽ, de reſ. ſpo. & Cl. paſtoralis. de re iu. & c. oli, de iurei. & vnã notat Inn. i c. cũ inter. de conſu. circa fi. vbi dicit, ꝙ q̃ñcũque eſt cõtentio de iure, an ſtatutũ ſit nullũ, vel validũ, de iure nullus ordo requiritur. Hoc verum, q̃ñ ex ipſo ſtatuto poteſt deprehendi nullitas, ſecus verò, ſi propter defectum aliquem extrinſecum, & aliunde prouenientem huiuſmodi nullitas proueniret,

quando

2 † quãdo verò notoriè reſultat nulllitas ſniæ ex actis, nil pars hẽt facere, ſed dicere, cum hodie notoriè cõſtet vobis de nullitate ſniæ contra me latæ, hodie agatur, & pronuntie tur, ff. vt in poſſ. legat. l. ſi is à quo. In noto-
3 rijs † enim ordinem ſeruare, eſt ordin. non ſeruare. de iureiur. c. ad noſtram. In contrarium verò facit, q̃a ſnia ſuper nullitate pro ceſſus lata vim diffinitiuæ hẽt. vt no. Inn. i c. auditis, de procu. & Io. An. in c. fi. de appe. in Clem. 1. ſuper ver. repulſione, in fi. ad quam non deuenitur, niſi ordine iuris ſeruato. de elect. c. dudum, de lit conteſt. c. vno. de reſti. ſpo. c. conquerente, de maio. & obe. c. inter quatuor. & c. ſolitæ, & C. de lit. cont. l. vn. ff. rem ratam habe. l. amplius ergo, & c. Reſpon deri tamen poteſt hoc procedere poſſe ſerua ta tñ diſtinctione ſtatim dicenda, qñ eſt dubium de nullitate ipſius proceſſus ſecus verò ſi notoriè conſtet ipſum proceſſum, ſeu ſniam fuiſſe & eſſe nullã, ex actis, quæ ſunt publica de prob. c. quoniam contra. ſicut dicimus in ſimili, qñ ſententia eſt à non ſuo iudice notoriè lata, vel licèt à ſuo iudice ſit prolata, tamẽ ſi contineat intolerabilem errorem, ſine difficultate, & ordine eſt relaxãda. de iudi. c. at ſi clerici. de reſcrip. c. ab excommunicato. de ſen. exc. c. per tuas, & c. ſolet, & c. venerabilibus, lib 6. imò Innoc. dicit alibi, & Io. And. poſt eum in noue. ꝙ qñcunque error, vel iniquitas recolligi poterit ex actis, retractabitur ſnia, ac ſi error fuiſſet in ſnia expreſſus, hoc no. de re iud. c. cum Bertol. & per Arch. de ſent. exc c. Romana, in fi. lib 6. & per Pau. in d. Cle. paſtoralis, de re iu. In ſecundo verò caſu, videlicèt quando nõ ex actis reſultat nullitas allegata, ſed aliundè, & requirat aliam indaginem, & aliqualem probationem, tunc iterum poteſt diſtingui, nam aut principaliter intẽtatur nullitas, aut incidenter. Primo caſu requiritur litis conteſtatio & ordo iuris, ſm Inno. qui hoc no. de of. iu. c 2. qui allegat tria iura, de procur. c. in præſentia, de offi. deleg. c. cum contingat, & ff. de fer. l. j. Aut incidenter intentatur, tunc non, ſicut leg. & not. per Inn. de reſt. in integ. c. ſuſcitata, & vide ſuprà de reſt. in integ. deci. 3. At in caſu noſtro principaliter agebatur de nullitate ſniæ, & dabat ſuper hoc libellus, ergo. Oldr. verò in quæſtionibus ſuis, q. 12. videtur dicere, & tene-
4 re ꝙ ſi in cauſa appellationis † à diffinitiua ſententia agatur de nullitate ipſius ſententiæ, tunc non eſt neceſſaria litis conteſtatio, quia pars ipſius appellationis eſt, vt not. per Inno. in c. dilecto. de appellatio. & ſicut in cã appellationis non eſt neceſſaria litis conteſtatio, per cap. per tuas, de appellatio. (quod tamen intellige iuxta concluſionem ſuperius per me poſitam,) ita nec ſuper huiuſmodi nullitate requiritur litis conteſtatio, immo ſecundum ipſum maiori ratione nõ eſt neceſſaria litis conteſtatio in cauſa nullitatis, quam appellationis, quia in cauſa nullitatis ſemper arguitur iniquitas iudicãtis, & abſque eo quod tangitur iuſtitia partis, & ſic videtur maiori ratione poſſe procedi lite non conteſtata, quam in cauſa appellationis, in qua ſæpè de iniquitate partis agitur, vt de app. cap. interpoſita. § ſanè immo ſecundum eum eſt tanta connexitas inter appellationem & nullitatem, quòd ſolum appellatio etiam cognitionẽ nullitatis deuoluit, vt ff. fam. ercìſc. l. quædam mulier, vt not. Innoc. in d. cap. dilecto, & hoc etiam videtur innuere Oldra in dicta quæſtione in fi. dum dicit, Tunc non eſt neceſſaria litis cõteſtatio in cauſa nullitatis, quando is, qui ſententiam nullam dicit, promptam fidem offert de nullitate ipſius ſententiæ, vt C. qñ prouo. non eſt neceſſe, l. 1. de reſt ſpo. c. literas, multo fortius ſi refert ſe ad acta, q̃ ſunt publica, & notoria tam iudici, quàm partibus, vt prædixi ergo & c. hoc etiam videtur tenere ſecundum I. egiſtas expreſſè Bar. in l. cum quærebatur, ff. de re iud per l. Theopompus, ff. de dot. præle. Spe. videtur diſtinguere bř, & multum confusè. Aut nullitas opponitur in modum exceptionis ad impediendũ executionẽ ſniæ, & tunc non eſt dandus libellus, nec litis conteſtatio eſt neceſſaria, immo niſi probatio ſit in promptu, executio impeditur. per l. 1. ſuperius alleg. C. qñ prouo. non eſt neceſſe, alias enim non eſſet litium finis, C. de tranſac. l. fratris, ad hoc ff. ad exhiben l. 3. C. vt in poſ. le. is à quo. Aut agitur. & petitur abſolutio de facto, vel reſtitui inſtrumenta, tunc requiritur libelli oblatio, & litis conteſtatio ſecundum eum. hoc vltimũ non intelligo. hæc not. ipſe Spe. titu. de libel. concep. § nunc dicendum. ver. Quid ſi ſnia. remittendo ad not. per eum in tit. de li. conte. §. fi. ver. quid de cã. vbi ponit, & tenet primum membrũ diſtinctionis ni

tangẽdo de ſecundo, vbi eſt maior difficultas. Dic melius vt per eũ in ti. de ſen. excom. §. iuxta. verſ. ſicut ſi cauſa. De nouo audiui ſemel dñm Richar. de Saliceto diſtinguentẽ ſic. Aut imploratur duntaxat officium iudicis reſcindens ẽt principaliter, vt quia petitur ſnia contra minorem, vel maiorem, abſentem lata, reſcindi. de re iu. c. cum Bertol. de proc. c. querelam, de ma. & ob. c. inter quatuor. de conſt. c. eccleſiæ S. Mariæ, & tunc nõ eſt neceſſaria litis cõteſtatio, nec ordo iuris. Aut non implorat̃ principaliter officiũ iudicis nedum reſcindens, ſed reſciſſoriũ, vt putà quia nedum petitur reſcindi ſnia, ſed ẽt res adiudicari, tunc non eſt neceſſaria litis conteſtatio, & alius ordo iuris. & ſic intellexit aliam partẽ c. 2. de off. iu. pro qua diſtinctio faciunt no. Inn. in ſimili de reſt. in inte. c. cũ ex literis. ſuper verbo, præſentibus.

ADDITIO.

a Requiritur litis cõteſtatio. Adde Bal. in addi. Spe. de lit. cont. §. 2. & per Spe. ibid. §. penul. & ibi Io. An. & in addi. ad eundem Spe. in ti. de ſent. verſi. cauſa nullitatis, per Oldr. conſi. 12. per Ægi. dec. 20. & 21. de iud.

EPITOMAE.

Per reſponſionem Rei negantis partẽ libelli actoris etiam abſentis, & partem eiuſdem libelli confitentis fit litis cõteſtatio, quoniam actor in ſua propoſita intentione ſemper perſiſtere præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Litis cõteſtatio vnde fiat: Liti cõteſtatio qd.* 2.

DECISIO VI. aliàs 354.

SI dato libello per actorẽ compellitur reus ad rñdendum libello, & reus rñdeat confitendo partem, & partem negãdo, licèt tpe hmôi rñſionis rei actor nihil dixerat, vel ẽt præſens non fuerit, dicebant Domini omnes, litis conteſtationem fore factam ex vtra

1 que parte, † quæ fit per narrationem & petitionem in iure ex parte actoris propoſitã, & reſponſionẽ rei ſecutam, vt in c. vni de li. conte. de ele. c. dudum, de do. & cõt. c. prout. At in caſu propoſito datus erat libellus pro parte actoris, in quo continebat narratio facti & petitio, in quib. ipſe ſp perſiſtebat, atq; fiebat directa reſponſio per reum confitendo & negando, quod ſufficit, per iura antedi

2 cta. ergo &c. Dubium. n facit, q̃a † litis conteſtatio nihil aliud eſt, q̃ ſimul teſtatio, ſiue mentis declaratio volentium litigare, ergo videbatur ꝙ ſimul, & eodem tpe deberent concurrere petitio actoris, & rei rñſio, vt in l conſenſu, ff. de act. obli. Ad quod rñdebat̃, ꝙ dato libello actoris ſemper conſtare vr̃ de animo ſuo litigandi, maximè inſtando, vt reus compelleretur ad rñdendum, & ſic perſiſtendo in ſua petitione hr̃et animum litigandi, quod ſufficit: rñdendo igitur huic animo ſiue petitioni ſtatim fuit litis cõteſtatio facta, etiam ſimultameẽ, pp concurentiam animorum. & per hoc fuit ſaluat⁹ vnus magnus proceſſus habitus in partib. in quadam cã Hiſpalen. mihi cõmiſſa, ſuper quarta debita paroc iali ſacerdoti de legatis quibuſdam religioſis non mendicantibus.

EPITOMAE.

In cauſa appellationis a diffinitiua parte vocata contumace, etiã in curia exiſtente, non eſt neceſſaria litis conteſtatio. Idem vtraque parte præſente, ſi in principali lis fuit alias cõteſtata, ſecus ſi non fuit conteſtata, quia tunc neceſſaria eſt litiſcõteſtatio, vt ſententia ferri poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio an & quo caſu ſit inſtantia neceſſaria.*

2 *Litis conteſtatio an ſit ſuper articulo grauaminis neceſſaria.*

3 *Omiſſio articuli grauaminis coram iudice ad quem, an annullet proceſſum.*

DECISIO VII. aliàs 467.

1 AVditor † in ſecunda inſtantia nõ tenetur conteſtari litẽ, niſi velit, quod intel

lige

lige ſi altera pars eſt abſens per contumaciã,
& altera non.hoc tenent Spe.& Arch. de iuram.cal.c 2.lib.6 Hoc breuiter ponit tex. in
l.fi.§.illud,C.de temp.appel.& c.per tuas, de
appe. quia in hoc quòd ponit iui ſpeciale in
caſu contumaciæ, vĩ innuere contrarium
eſſe de iure cõ.ut l.1.in fi.ff. ad muni. & ergo non procedunt no per Inno. de offi. dele.
c cum contingat. vide Io.And.ſuper hoc de
teſta.c.Raynaldus, in nouel. Contumaciam
intelligo, etiãſi pars contumax ſit in curia pſens,quia tunc apprehendi poteſt, & eſt verè contumax, & per conſequens ex contumacia magis priuilegiata l & poſt edictum,
§.fi.ff.de iud.quia hoc eſt priuilegium appellantis, vt d.c.per tuas, ergo non eſt auferendum,nec reſtringendum,de reg.iur.l.indultum, ff. de conſti pri.l.3. Quid ſi appellatur
ab interlocutoria? dic, Aut quæris, an ſuper
2 articulo † granaminis ſit neceſſaria litis conteſtatio, & dic ꝙ non, quia in vna inſtantia
vna litis conteſtatio eſt ſufficiens,& mandauit Auditorib. Clemens 4.& recitat Spec. &
Arch.in d.c.2.de iur.cal.in gloſſ.1.& probatur de appell.interpoſita,in ratione ſui. Aut
3 quæris vtrum † coram iudice appellationis
omiſſo articulo grauaminis, iuxta c. ordi.de
appell.li.6.vel expedito, iuxta c.vt debitus,
de appell. & procedendo ſuper negotio principali, aut tunc coram illo iudice neceſſaria
ſit litis conteſtatio, & tunc dic, Aut fuerat
coram illo primo lis legitimę cõteſtata, aut
non. Primo caſu non eſt neceſſariaria litis
conteſtatio, Secundo caſu ſic. Ratio eſt, quia
vna litis conteſtatio in cauſa ſemper eſt neceſſaria, vbi ſeruatur ordo iuris, extra vt lit.
non conteſt. per totum, & non plures, quia
hoc non reperitur in iure cautum. Item iudex appellationis, qui ſuccedit primo iudici, debuit facere ea, quæ facere habuit primus, vt l.per minorem, ff.de iud.& d.c.interpoſita.modò primus, litis conteſtationem,
ſi non fecit, faciat ſecundus, aliàs non. ergo
idem de iſto.

De Iuramento calumniæ.

EPITOMAE.

Procurator in Romana curia nõ ſolum in animam domini, ſed etiam in ſuam de calumnia iurare tenetur, etiam ſi principalis iurauerit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator an iurare teneatur de calũnia poſtquam dominus iurauit.*
2 *Procurator an poſſit iurare in animam domini ſui, & mandatum de hoc faciendo, an ſit validum.*
3 *Cõſuetudo Romana curia, ꝙ procurator iuret in animam ſuam & conſtituentis, admittenda eſt.*
4 *Iuramentum datur tactis ſcripturis, & quare.*

DECISIO I. aliàs 37.

a QVIDAM procurator *a* in Ro
1 mana † curia in cã beneficiali appellauit à me eo quòd ipſum compellebam ad iurandum de calumnia, nedũ in animam domini ſui, ſed etiam propriam, cui appellationi tanquam friuolę de conſilio Dominorum meorum non detuli, comminando ſibi pœnam capi. fina de iuram. calu. quam pœnam dicebant omnes Domini etiã locum habere in procuratore nolente iurare in animam ſuam propriam, ſed duntaxat in animam domini ſui. de quo tamen benè & fortiter dubitabam, quia pœnæ tenere debent ſuos auctores. de his quæ fi. à ma.pa.ca. c. quæſiuit. ſed quicquid fuerit vidẽs p̃dictus procurator motiua Dominorum, finaliter, nedum in animam domini ſui, ſed etiam propriam iurauit, & præſtitit calumniæ iuramentum. Et rationem huius ponit Ioan. An. & Mo. in capitu.
b ſecundo, de iuramento calumn. *b* libro ſexto. ſuper verbo, ab ipſius. Nam licèt dñs principalis iuraſſet, procurator nihilominus iurare tenetur, quia ipſe calumniari poſſet, ſicut dominus: ipſe etiam, ſi ſciat dominum ſuum habere malam cauſam, & velle deierare non debet, imò in quacunque parte litis qua notitia perueniat ad ipſum partem ſuam malam, & iniquam cauſam fouere, debet deſiſtere, & vlterius eam non proſeq. iuſta conſtit.Io.22.& Benedicti.12.& Greg.

1 1.quam concluſionẽ tenent expreſſe Accu ri.ſa.Pet & Cy.in auth.principales, in vl.q. in fi de iur.cal C.& faciunt no.in c.in pertra ctandis,e.tit.& de elec.c.procurator.lib.6.& in c.præſentium,de teſti.eo.lib. & per Hoſt. in ſum eo.tit.§.2.circa fi.

ADDITIONES.

a Quidam procurator. Pone quod ego conſti
2 tui procuratorem † ad rñdendum & iurandum de veritate in animam mei dñi, an ſufficiens mandatum? Et vr ꝙ ſic, quia tacitè vr ineſſe,ꝙ iuret veritatem,ergo eius expreſſio non vitiat.C de fideiuſſ.l.non rectè. Contrarium eſt verum, quia hæc foma mandati ponit aduerſarium in difficultate probationis.Nam ſemper mandans poſſet dicere,dico ꝙ procurator non reſpondit verum, & ꝑ hoc eſſet deterior conditio aduerſarij, quã ſi ipſe per ſe reſponderet.& ad hoc habes gl. not.in c.1.de procu.in Clem. & facit ad hoc quod not.ff.de iudic.in l.ſolẽmus,in ratione ſui, & l.non aliàs,& l.ſeq. debet ergo eſſe tale mandatum, ꝙ poſſit reſpõdere quicquid vult in præiudicium dñi ſui,ſicut & ipſe dominus poſſet,vt l.non ſolum,& ibi no. ff.de procurato.ita not.Bald.in l.ſi procurator.ff.
a de condi.inde.c.2.de iur.cal. Et in c.fi.de iu. cal.per Ho.Io.An.in verbo ſindicum.vbi di
3 cit, † ꝙ procurator inrat in animam conſtituentis de veritate dicenda,& ẽt de conſuetudine Romanæ curiæ in animam ſuã, quæ eſt approbata in c.2.de iur.cal.lib.6. & cum bona conſcientia poteſt reſpondere ea quæ ſcit, vel ab alijs in quorum animas iurauit, intellexit vera eſſe. de teſti c.præſentium, libro 6. Cy.non placuit ꝙ dominus per procuratorem iuret, quia procurator habet capere initium,illorum quæ agit in perſonam propriam,l.inter ſtipulantem,§.1.ff.de ver. obl.l.quæcunque, ff. de act.& obli.Item alia
4 ratione mouetur, quia † iuramentum debet præſtari tactis ſcripturis, vt præſentia euangeliorum terreatur, quod non eſſet, ſi dominus eſſet abſens.vnde vel eſt concedendum,ꝙ in animam domini abſentis non iuretur,vel ſi dicatur, ꝙ per alium iurare poſſit, intelligatur ſ.per miniſtrum & nuntiũ, qui concipiat verba in perſonam domini,ff. de conſt.pec.l. eum qui. & ita ipſe dicit in l. 2.in penultima quæſtione, quæ incipit vltimo.C. de iur.calum. Dic ꝙ poteſt iurare in perſonam domini,& in eius animam,vt in c.fina.de procu.lib.6.no.in c.fina.de iur.cal. & in c.2.& fi.eo.ti. lib.6. & Barto. exigit,ꝙ habeat ſpeciale mandatum ad iurandum in animam domini,vt l.ſi quis mihi bona,§.iuſſum,ff.de acq.hæred.

EPITOMAE.

Procurator in Romãna curia nõ ſolum in animam domini,ſed etiam in animam ſuam de calumnia iurare tenetur.

DECISIO II. alias 40.

PRocurator in Romana curia non ſolum in animam domini, ſed etiam in animã ipſius tenetur præſtare iuramentum de calumnia: alioquin habebit locum c.fi.de iur. cal. & licèt domin⁹ principalis iurauerit, nihilominus tñ procurator iurare tenetur, qa & ipſe calũniari poſſet,ſicut domin⁹, prout legit.& not.in c.in appellationis, ſuper verbo,ab ipſius, de iur.cal.lib. 6. faciunt etiam no.in ſimili per Doct.in c.præſentium,de teſtib.lib.6.& in auth.principales, eo.ti.in gl. & vide not.in c.in pertractandis, eo. titu.& faciunt not. in c. procurator. de ele.lib.6.& per Hoſt.in ſum.eo.tit.§.2. circa fi.

De Dilationibus.

EPITOMAE.

Terminorum ſeruandorum ſeu reiterandorum tempus vtile dicitur,& non continuum.

DECISIO I. aliàs 135.

SI mandetur Auditori, ꝙ repetat omnes terminos non debitè ſeruatos infra octo dies, illi ſunt vtiles, & non continui, ita quòd in octo dieb.repetentes veniet, & ſunt termini repetendi antedicti. Pro hoc poſſunt induci iura alle.per Doct. de tempore vtili & continuo.de concel. præb.c.quia diuerſitatem,& 2.q.6.c.anteriorum, per Io.& de cõce.præb. c.j.in Cl.& per Io.An.& Pan.in Cle.1.de reſtit.in integ.

EPITOMAE.

Tempus bimeſtre vel trimeſtre datum ad teſtes producendum, & recipiendum non currit pendente partium compromiſſo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus probationis indultum partib. an compromiſſo pendente currat,*
2 *Iudicis conſenſus an requiratur in prorogatione temporis ad probãdum partibus cõiter dati.*
3 *Impeditio legitimè iuris vel hominis tẽpora non currunt.*

DECISIO II. aliàs 360.

1 FVit dubitatum vtrum curſus † illorum
duorum menſium, ſiue plurium datorũ
in remiſſione facta alicui iudici pro teſtibus
ꝓducendis, & recipiẽdis, de quib. in c. licèt,
de proba. & c. præſentium, de teſt. lib. 6. im-
pediatur per compromiſſum factum per par
tem, ita ꝙ ſi per compromiſſum medio tem
pore factum, non fuerit terminatum nego-
tium, vtrũ iudices antedicti poſt lapſa tem-
pora ſupradicta poſſint procedere ad vlte-
riora, & teſtes recipere? In quo Dñi erãt va
rij. Aliqui dicebant ꝙ non, quia hoc tp̃s vr̃
appoſitum deciſioni, & non iuriſdictioni, er
go non vr̃ prorogabile: ar. no. in c. de cauſis,
de offi. del. quod c. vr̃ facere pro vera opinio
ne, videlicet ꝙ conſenſu partium prædictũ
tempus poſſet prorogari, quod crederem ve
2 rum de conſenſu iudicis, † qui in huiuſmo
di progatione temporis eſt neceſſaria. ſm
Inno. & Hoſt. ibidem. At hic in caſu noſtro
non ponitur conſenſum iudicis interueniſ-
ſe. ergo, &c. Prærereà pro parte in contraria
ſcilicet affirmatiua allegabãt Clem. quam-
diu. de appellatione, & auth. ſi tamen. C. de
tempor. appellat. in quibus apparet, quòd p
compromiſſum, vel aliàs de conſenſu par-
tium expreſſo impeditur curſus temporis fa
talium dati a iure, vel ab homine ad proſe-
cutionem appellationis, ſic etiam videretur
in propoſito, quòd etiam per cõprimiſſum
hoc factum de communi conſenſu partium
impediatur curſus dictorum trium men-
ſium aſſignatorum ad teſtes recipiendos. q̄d
crederem verum, ſi remiſſio eſſet commu-
nis, ſi verò non eſſet cõmunis, ſed vnius par
tis duntaxat, crederem illam partem p hu-
iuſmodi compromiſſum à productione hu-
iuſmodi teſtium non excuſari. arg. no in di.
Cle. per Pan. de termino decem dierum da-
to ad appellandum, cuius curſum compro-
miſſum, ſeu cõis conſenſus partium nõ im-
pedit. Ratio, quia illud tp̃s tãtum datur vni
parti ad ſuſpendendum ſniam, vel grauami
nis effectum, ſed tp̃s proſecutionis appella-
tionis datur vtrique parti, & ideo cõis con
ſenſus facit curſum eius dormire ſm eum.
Fuit tñ concluſum finaliter per omnes Do-
3 minos, attento ꝙ † legitime impedito tem
pora iuris vel hominis non currant, de præ
ſcriptio. c. j. & c. illud, de conceſ. præb. c. quia
diuerſitatem de electionib. c. ſi electio. lib. 6.
de appel. c. ſicut in fi. in Clem. ꝙ per dictum
compromiſſum impediatur curſus dictorũ
trium menſium, & ſic obtentum & pronun
tiatum.

De ferijs.

EPITOMAE.

Tempore Feriarum ob neceſſitatem hominum, poteſt decerni citatio, & decreta exequi etiam per edictum.

SVMMARIVM

1 *Citatio decerni põt die feriata, p die nõ feriata.*
2 *Executio citationis tam in perſonam, quàm in domum poteſt fieri die feriata.*
3 *Citationes per edictum ſtrictè in ſuis terminis tenenda ſunt.*
4 *Excommunicari nemo debet, niſi perſonaliter monitus & citatus.*

DECISIO I aliàs 367.

1 SI cõiter † cauſa tpe Feriarum ob neceſſitate hominum introductarum, cum poteſtate citandi p edictũ in Curia, ſeu extra, dubitatum fuit, vtrũ in his Ferijs poterat decerni hmõi citatio, & exequi in valuis maioris eccle-

quàm ſi facta foret in ualuis eccleſiarũ, quas (proh dolor) pauci hodie viſitát, præſertim ꝓcuratores Rom.cur.qui citius & omni die de mane currunt ad tabernas,q̃ ad eccleſias. Sufficiat ergo ꝙ puniatur in proceſſu, & nõ procedatur ad excõicationem,& ſic fuit factum.faciunt no.in Clem.cám electionis.de elect.in gl.pen.per Io. Andr.in Clem. ſi ante. de dolo & contum.per eundem.

ADDITIO.

a Die feriato. Adde Barto.in l. 1.col.4.ff.de no. oper.nuntiatio.verſic.quærit.

De cauſa poſſ.& proprietatis.

EPITOM AE.

Ad petitorium ſuſpenſum etiã coram iudice appellationis rediri põt, ſi cauſa appellationis,& negotij principalis ſit tantum ſibi commiſſa.

DECISIO I. aliàs 131.

INtentato petitorio & poſſeſſorio coram iudice, ſi petitoriũ poſtea ſuſpẽdatur,in ſolo poſſeſſorio procedatur, & pronũtietur,& appelletur, & appellationi deferatur, & cauſa appellationis & negotij principalis alteri Auditori committatur,tam coram illo, q̃ coram alio primo iudice partes poſſunt ſi voluerint, redire ad petitorium,& procedere in eodem. Si uero vna pars vellet corã primo procedere in petitorio,alia in poſſeſſorio coram ſecundo, nõ eſt audienda propter priuilegium ſpoliationis.de ord.cog.c.fin.& ne continentia cauſæ diuidatur.C.de iudic.l.nulli. & de cã poſſ.& proprie.c.1.& 2.& de ſeque.poſ.& fruc.c.1. Hæc vera, ſi cauſa appellationis & negotij principalis ſit ſecundo iudici commiſſa,ſi verò tantum cã appellationis, tunc non poſſet de cã petitorij cognoſcere ſine ſpeciali commiſſione,nec etiam primus,donec cauſa poſſeſſionis fuerit terminata propter priuilegium,& ne cauſæ continentia, &c.

EPITOM AE.

Tpe feriarũ,& vacationum põt ſuſpendi petitoriũ anteà nõ ſuſpẽſum.

DECISIO II. aliàs 140.

TEmpore feriarum ſiue vacationum põt ſuſpendi petitorium à ſuſpendente anteà inchoatum,& ꝓcedi in ſolo poſſeſſorio, quia hoc eſt quaſi quoddam præambulũ ſiue pars ipſius poſſeſſorij priuilegiati, in quo põt attẽta forma indictionis vacationũ procedi,ff.de ſpon.l.oratio.Item q̃a hæc ſuſpẽſio in nullo tangit proceſſum petitorij, imò tendit ad ipſius excluſionem &c.nihil enim habent cõe poſſeſſio & proprietas,ff.de acq. poſſ.l.naturaliter.§.nihil cõe. Mihi ſemꝑ videbatur contrarium, videlicèt ꝙ non haberet locum ſuſpenſio tpe feriarum, quia conceſſio Papæ,ſcilicet,ꝙ poſſit procedi illo tẽpore in cauſis poſſeſſoriis, poſſet intelligi de poſſeſſoriis tunc inchoatis, imò hęc hẽt forma indictionis vacationũ,& ſic nõ procedit dicta concluſio, in ò forma benè hẽt de inchoandis,quod intelligo principaliter, ſecus per modum ſuſpenſionis.

EPITOM AE.

Exceptio litis pẽdentiæ inter duos ſuꝑ poſſeſſorio non obſtat tertio ſupueniẽti petitorio agere volẽti.h.d. Vel ſic, Veniens ad cauſam pro intereſſe, poteſt agere petitorio non obſtante ſuſpenſione, ſi non eſt ſpoliãs.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorij priuilegium quorſum inductum.*

DECISIO III. alias 149.

SI inter Titium & Seium actum ſit poſſeſſorio duntaxat: Caius veniẽs ad cauſam ꝓ ſuo intereſſe,poteſt agere petitorio. Nec ob.ſibi exceptio de litis pendentia dicti poſſeſſorij, dummodo ipſe non fuerit ſpolians, 1 vel mandans,&c. quia † hmõi priuilegium poſſeſſorij eſt inductum in odium ſpoliantis,vel mandantis,&c. de ordi.cogni.c.fi.de reſtitut.ſpolia.cap.cum ad ſedem.& de cauſa poſſeſ.Cle.vnic.& quia pœnę debent teneres ſuos authores.de cenſi.capitu.1.de his quæ fi.à ma.par.cap.c.queſiuit. cũ igitur iſte

non deliquit, ergo plenius inuenies hāc quæſtionem ſuperiùs diſputatam.

EPITOMAE.

Sufficit agenti poſſeſſorio ad petitorium colorandum docere ſe inſtitutū, licèt de pſentatione nō cōſtet.

DECISIO IIII. aliàs 189.

SVfficit præſentatio à laico alicui epō ad aliquā eccleſiā, & inſtituto per eum ſi agat poſſeſſorio quòad colorandum petitorium, docere de hmōi inſtitutione, licet nō doceat de præſentatione, q̄ modicum iuris confert. de offi. leg. c. dilectus. & quia ſola confirmatio ſuperioris, licet caſſetur electio, tuetur poſſeſſorem, & omnia facta per eum, prout leg. & not. per Innocē. & Hoſtien. de elect. c. nihil eſt. & de reſtit. ſpol. c. in literis. & c. quia cunctis. de conceſſio. præben. lib. 6.

EPITOMAE.

In cauſa appellationis prophana appellans, vel appellatus non poteſt ſuſpendere petitorium vtriuſq; partis, quia illud eſt ſpeciale in cauſa beneficiali, per Clem. vnic. de cauſ. poſſeſ. quæ in aliis cauſis quàm beneficialibus non vendicat ſibi locum.

SVMMARIVM.

1 *Clem. vnica de cauſa poſſeſ. & proprie. non habet locum in cauſa appellationis prophana.*

2 *Agens poſſeſſorio an poſſit illud ſuſpendere, & tranſire ad petitorium?*

DECISIO V. alias 205.

1 IN cauſa appellationis † prophana non hēt locum Clem. vnic. de cā. poſ. videlicet q̄ appellans & appellatus poſſit ſuſpēdere petitoriū vtriuſq; partis, quia hoc eſt ſpeciale in cā beneficiali, vt ibi no. in 1. gl. per Ioā. Andr. & Pan. poſt prin. in verſi. qđ de appellāte in alia cā. vbi vr̄ diſtinguere, tn̄ finaliter vr̄ in dicta concluſione remanere. petitorium tn̄ à ſe intentatum pōt ſuſpendere in ſecunda inſtantia, ſicut in prima, vigore ca. paſtoralis. de cā poſſ. qđ generaliter loquitur. Et quia licet ſit finita prima inſtantia, adhuc durat cā, & iudex ſecundę inſtantię ſuccedit primo, corā quo id licuiſſet, ergo & corā iſto. Hoc verū, niſi vtrunque p appellationē, vel alio modo ſit ad curiā deuolutum, ſecus vero ſi vnū illorū duntaxat, ſm Pan. vbi ſup. & vide Inn. ſup dicto. c. paſtoralis. ſuper verbo, pendente.

2 Sed quid dices in caſu conuerſo, agens † poſſeſſorio vult illud ſuſpēdere, & trāſire ad petitoriū, an poſſit? vr̄ q̄ non, à contrario text. d. Cle. q̄a ſi illud eſt ſpeciale, q̄ poſſit actor tam in cā principali, q̄ appellationis petitoriū ſuſpendere, & tranſire ad poſſeſſoriū in odiū ſpoliātis, tn̄ in caſu conuerſo vbi ceſſat fauor ſpolij, dicta ſuſpenſio nō licebit. Contrarium vr̄ no. in c. paſtoralis. in 4. gl. de cauſa poſſ. ſed pōt illi glo. rn̄deri, q̄ illa non dicit rediri ad petitorium ſuſpēſo poſſeſſorio, ſed dicit, q̄ rediri pōt ad petitorium de poſſeſſorio inchoato, ſubaudi, & ei priùs renūtiato. Sed ſi vis tenere opinionem illius gloſſæ, q̄ poſſeſſorium poſſit ſuſpendi, ſubaudi etiā in cā appellationis, & hoc addit illa Clem. 1. de nouo de quo per Pan. ibi, ſuper verbo, aduerſario, in fine. Pro prima parte facit quod ſuſpenſo poſſeſſorio inuita parte petitoriū intentare nō poſſit. Et rō diuerſitatis eſt, quia poſſeſſorium eſt priuilegiatum, per dictū c. paſtoralis. & ideò pp ipſum intentandum petitorium ſuſpendi poteſt, quod priuilegiū petitorio non eſt conceſſum, & ſic nō poterit poſſeſſoriū ſuſpendi, vt poſtea petitoriū intentetur. pro quo vide in ca. 2. de lib. ob. in gl. fi. Contrarium tn̄ concluditur in deciſ. 8. & 10. inf. eod. tit. Sed dubitatur eo caſu quo de poſſeſſorio reditur ad petitorium, an fiat condemnatio expenſarum? Hoſt. in ſummā de cauſa poſſ. tenet quòd ſic. in §. an quęſtio poſſeſſionis. verſic. ſed ſi prius. dic vt ibi.

EPITOMAE.

Suſpendens petitoriū cum proteſtatione q̄ ab illo non intendit recedere, niſi exprimat, dando poſtea libellum ſuper vtroque, videtur à dicta ſuſpenſione receſsiſſe.

DECISIO VI. aliàs 250.

SI ſuſpendens petitoriū vtriuſq; partis poſtea dedit libellum cōcludentem in petitorio, & poſſeſſorio, à prędicta ſuſpēſione videtur

detur recedere, licet tempore ſuſpenſionis proteſtatus fuerit q ab huiuſmodi ſuſpenſione non intendit recedere, niſi hoc exprimeret, ſatis enim hoc expreſſit, quando petitorium poſtea intentauit, quod ſibi licuit. de cauſſa poſſeſ.& proprie.c.paſtoralis.Præterea per actum contrarium a proteſtatione receditur, prout leg. & not.in c.cum M.de conſt. & de appellationi. c. ſolicitudiné. ergo, &c. Sed eſt magnum dubium vtrum ſuſpendens ſemel petitorium, illudq; reaſſumens poſſit iterato illud petitoriũ ſuſpendere. inf.dec.8.

EPITOMAE.

Si pronuntietur ſuſpenſioné petitorii locum non habere, & ob hoc appelletur, & iudex deferat, & poſtea in petitorio procedat, proceſſus eſt nullus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsioni & proprietati nihil commune.*

DECISIO VII. alias 283.

SI quis ſuſpendit petitorium vtriuſq; partis procedendo in ſolo poſſeſſorio, & pronuntietur ex aliqua cauſa ſuſpenſioné huiuſmodi locum non habere, & appelletur ab huiuſmodi pronuntiatione, & Auditor deferat, & nihilominus poſtea in petitorio procedeat, proceſſus eſt nullus, quia per delationem deſinebat eſſe iudex in tota cauſa.de appellat.c.cum appellationibus friuolis. lib.6. & ſic proceſſus fuit tanquam a non ſuo iudice factus.de iudic. c. at ſi clerici.cum ſimilibus.de hac cõcluſione bene dubitabam, nec
1 in ea conſentiebam ſimpliciter, † quia poſſeſſio & proprietas nil habent commune, vt in l. naturaliter. §. nihil commune. ff.de acquirend. poſſeſſio. licet igitur expediuerit poſseſſorium ſic pronunciando, & etiam deferendo, & quoad hoc deſierit eſſe iudex, tamen adhuc nihilominus remanſit iudex in petitorio, quod etiam ſibi fuit commiſſum, & adhuc reſtabat expediendum.argum.iurium c.1.& 2.c.cum dilectus. de cau.poſſ.& proprie.de teſtib.c.ſignificauerunt.de iudi.c.ſi.cum ſimilibus.

EPITOMAE.

Spoliatus pluribus vicibus poteſt in eodem iudicio petitorium in cauſa beneficiali ſuſpendere, quamuis in alia cauſa non priuilegiata poſt litis conteſtationem ſuper proprietate ſpoliationis actio, vel exceptio intentari non poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium an poſſit pluries in eadem cauſa ſuſpendi.*
2 *Priuilegium an vnico actu contrario perdatur.*

DECISIO VIII. alias 382.

1 FUit dubitatum † vtrum quis pluries poſſet ſuſpendere petitorium in vna, & in eadé inſtãtia ante cõcluſioné, puta, aliquis in principio cauſæ, ſiue litis ſuſpendit petitorium, poſtea in medio litis reuocat huiuſmodi ſuſpenſionem, & procedit in petitorio, ante vero concluſionem iterum ſuſpẽdit petitoriũ, an hoc ſit licitum? Et videbatur q non quia non licet ſic variare cum diſcrimine alterius de regu.iur.c.mutare. libr.6.& de renũtia.c. cum illuſio.in Cle. Præterea cum hoc ſit priuilegium agentis, quòd poſſit ſuſpendere petitorium ante concluſionem, & vſus eſt hoc priuilegio ſemel tamen per actum contrariũ videtur recedere, & renuntiare priuilegio.
2 † vnico etiam actu contrario perditur priui
a legium. a de conſtitu. c. cum acceſſiſſent. de præbend. c.pro illorum. fuit deciſum & determinatum contrarium per omnes ominos. Nam hoc priuilegium ſuſpenſionis petitorij conceſſum eſt in odium ſpoliantis, vt Clemen.vnica de cauſa poſſeſſionis, & proprietatis. durante enim hac cauſa debet durare & priuilegium, hoc eſt, antequam purgata ſit huiuſmodi violentia, & ſpoliatio p reſtitutionem, ſemper durabit hoc priuilegium intantum quòd nedum in prima, vel ſecunda inſtantia, ſed in tertia poteſt ſuſpendi petitorium, ante tamen concluſionem vltimæ inſtantiæ, quæ eſt concluſio totius cauſæ.de fide inſtrumen. cap.cum Ioannes. Nec obſt. contrarium de variatione, quia humanitas

nitas iuſtæ pœnitentiæ nemini eſt auferen da 2.q.5.c ſi quis libellos.de appe.c.cum ceſ ſante.& c.interpo.ff.de inoff.teſta.l.Papinia-nus §.meminiſſe.de accuſa.c.licet. ff.de iuriſ dicti.om.iud.l.ſi conuenerit.Quod perditur priuilegium vnico actu contrario, non obſtat,quia verum eſt,ſi ille actus haberet, ſiue habuiſſet ſuum effectum,puta,ſi iſte ſuſpendens primo petitorium, & poſtea reaſſumẽs obtinuiſſet ſententiam iu petitorio, & vellet tunc iterum ſuſpẽdere petitorium. iſtud non liceret,quia hic petitorium traheret ad ſe poſſeſſorium. de cauſa poſſe.& proprie.c. cum dilectus.de teſti. c. ſignificauerunt. pro prima tamen opin. videtur facere quædam not. Pan.in Cle.vnic.de cauſ.poſſ.in glo.pen.

ADDITIO.

a Perditur priuilegium. An priuilegium vnico actu perdatur,vide Fel.in c.cum acceſſiſ-ſent.de conſti.extra in verſi.ſeptimo limita. vbi perbelle diſtinguit.

EPITOMAE.

Vigore commiſsionis obtentæ ſuper ſpoliatione, & occupatione certæ rei ad impetrantem pertinentis in petitorio procedi poteſt. h.d. Vel ſic, Per ſimplicem commiſsionem agi poteſt petitorio & poſſeſſorio, niſi tantum eorum alterum ſit commiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Actio petitoria & poſſeſſoria an virtute ſimplicis commiſſionis obtentæ ſuper occupatione & ſpoliatione rei ad impetrantem pertinentis poſſit intentari.*

2 *Verbum,pertinere,in commiſſione poſitum,quid operetur.*

3 *Reſcripta ſunt ſtricti iuris, nec extenduntur ad caſus in eis non expreſſos.*

DECISIO IX. aliàs 369.

SI committatur Auditori cauſa,quæ vertitur inter titium & Seium de,& ſuper ſpoliatione, occupatione, & detẽtione alicuius caſtri,vel terrarum, quod, vel quas dicit impetrans in commiſſione ad ſe pertinuiſſe &
1 pertinere, dubitatur † vtrum vigore huiuſmodi commiſſionis actor poſſit agere petitorio & poſſeſſorio? Et videbatur aliquibus Dominis, & præſertim mihi, ꝙ duntaxat poſſet procedi in poſſeſſorio quod principaliter eſſet commiſſum,& nullo modo ſuper ꝓprietate,quæ nihil habet commune cũ poſſeſſione.ff.de acquirend.poſſeſſ.l.naturaliter §.nihil. Omnes Domini,me excepto,dicebãt & tenebant contrarium,& hoc propter verbum,pertinere,poſitum in cõmiſſione,quod eſt latiſſimum.ff.de verb.ſign.l.verbum pertinere de fide inſtrumen. c. inter dilectos.& ibi glo.ſuper verbo pertinere. Ad hoc rñdebatur,ꝙ † hoc verbum,Pertinere,in commiſ- 2 ſione,ſi eſſet poſitum in vim cauſæ, ſiue per modum acceſſorij,& non principaliter, & licet proprietas interdum imo quaſi ſemper ad ſe trahat poſſeſſorium, & illi præualeat, vt de cau.poſ. & propriet.c. 1.& 2.& c. cum dilectus. & forte iudex propterea datus ſuper proprietate poſſet cognoſcere de poſſeſſione ſecũdum Io.& Vinc.in c.1.de ſequeſt. tamen id non procedit in caſu conuerſo, qa nuſquam reperitur ꝙ poſſeſſio trahat ad ſe proprietatem,vt no.in dictis iuribus,& in c. paſtoralis.eodem tit.Præterea dixerunt prædicti Domini, ꝙ licet committeretur ſimpliciter cauſa poſſeſſionis abſq; dictione limitatiua,tm̃, vel duntaxat, nihilominus poſſet agi de proprietate, ſecus vero ſi limitatiue committeretur. pro quo alle.not.in d.c.2.& c.paſtoralis.de cauſ.poſ.& proprieta. & not. in c.1.de ſeque ſtra.poſſeſ. & fruct. quas glo. credo veriſſimas, quoad dictum ẽm, videlicet, quãdo cum limitatione cauſa poſſeſſionis,vel proprietatis cõmittitur,quia reſcri-
3 pta † ſunt ſtricti, iuris,& non extenduntur niſi ad cauſas expreſſe commiſſas. de offi.dele. c:P.& G.de reſcrip.c.& c. cauſam quæ. cum ibi no. Sed quoad primum dictũ credo ſemper ſalua correctione, glo.non ita intelligendas, nec ſic loquuntur, ſi recte inſpiciantur. Nam quãdo ſimpliciter & indefinite aliqua committitur cauſa iudici inter Titium & Seium, ſuper tali re, tunc poteſt agi petitorio & poſſeſſorio, & hoc fateor de plano, qa indefinita æquipollet vniuerſali, de priuile. c. quia.de elect. c.vt circa. libr.6.vbi de hoc. vno tamen commiſſo aliud non veniet, niſi

per

per modum reconuentionis,ſecundum Ioã. Vinc.in d.c.1.de ſequeſtra.præmiſſa tamen proteſtatione qui alleg.auth. conſequenter. C.quomodo,& quando iudex.de mut.peti. c.1.& 2.de ord.cog.c.2. finito tamen negotio commiſſo, ſuper non commiſſo neutra partium poteſt agere, niſi ex noua commiſſione.de reſti.ſpo.c.audita.de offi. delega. c. cum olim.& c. cum contingat. Allegabant etiam prædicti Domini pro dicta concluſione vnum dictum Inn.in c.epiſcopi.de rebus ecle. non alien. videlicet, ꝙ vigore reſcripti ea quæ de bonis eccleſiæ alienata ſunt, pro earum recuperatione poteſt agi petitorio & poſſeſſorio.quod dictum videtur multum facere pro ipſis in caſu propoſito. Ad quod reſpondebam, ꝙ verba iſta poſita in dicto reſcripto ſapiunt,& ſapere poſſunt tam petitorium quam poſſeſſorium. Et ideo in dubio ptius debemus interpretari, ꝙ reſcriptũ valeat, quàm pereat de verbo.ſignifi. c.abbate.cum ſimilibus.

EPITOMAE.

Actor qui ſuſpenſo petitorio in cauſa beneficiali obtinuit ſententiã, & ſequeſtrum in poſſeſſorio,poterit coram iudice ad quem ſuus aduerſarius appellauit.etiam eo inuito, reaſſumere petitorium, dummodo ſibi ſit commiſſum. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus habens primam ſentẽtiam poteſt in ſecunda inſtantia parte contradicente ad petitorium redire.Clem.vnica.de ſequeſt.poſſ.& fru. intellectus.*

2 *Inductum in fauorem non debet in odium retorqueri.*

3 *Beneficium intrans auctoritate propria dicitur per feneſtram intrare,auctoritate autem iudicis intrans per ianuam.*

DECISIO X. alias 417.

1 SI pro ſpoliato ſuſpenſo petitorio† in prima inſtantia feratur ſententia in poſſeſſorio,& per ſpoliatorẽ ab eo appelletur,Fuit dubitatum,& ſatis inter partes altercatum, vtrum in ſecunda inſtantia prædictus ſpoliatus habens ſententiam reſtitutoriam pro ſe, poſſet inuita parte aduerſa,imo expreſſe contradicente,redire ad petitorium reaſſumendo illud in ſtatu, ĩ quo dimiſit. Et videbatur aliquibus Dominis ꝙ non, niſi primo cauſa poſſeſſorij eſſet terminata per alias duas ſententias, tum propter priuilegium interdicti, quod non admittit proprietatem in contrarium.de ord.cogni.c.fi.de reſti.ſpoliat. c.in literis. tum propter ſequeſtrum factum de fructibus occaſione primæ ſententiæ, iuxta formam Cle.vnicæ,de ſequeſt.poſſeſ.& fruct.ꝙ ſecundum aliquos reuocaretur ꝙ ceſſaret,ſi dicta ſententia in poſſeſſorio lata,infirmaretur in ſecunda inſtantia:quod nõ crederem, niſi illa infirmatoria per alias duas confirmaretur,& tunc per illam victoriam finalẽ fructus ſequeſtrati & reconditi illi victoriam ꝑ dictam obtinenti bene traderentur, vt in d. Clem.Licet aliqui Domini,forte non improbabiliter intellexerint d. Clemen. de finali victoria quoad fructuum ſequeſtratorum reſtitutionem in petitorio factam: Sed ſanior intellectus eſt,ꝙ intelligatur de vtroq;, prout innuunt verba Clem.In dubio vero principali ſuperius facto,fuit concluſum per omnes, ꝙ dictus ſuſpendens poterat redire ad petitoriũ ĩuito aduerſario qui vlterius poterit proſequi poſſeſſorium,& inſtare pro infirmatione primæ ſententiæ, quæ tamen ſibi modicum valebit,niſi quoad expenſas ſi alter in petitorio obtinebit, quod trahit ad ſe poſſeſſorium.de cauſ. poſſ. & proprieta.c.cũ dilectus. nec ſpoliatoris eſt contradicere in hoc caſu,cum ſpoliatus nõ curet ab ipſo poſſeſſionẽ & fructus recuperare,quos ante ingreſsũ ad petitoriũ recuperaſſet,ſi proſequẽdo poſſeſſoriũ tres ſnĩas pro ſe obtinuiſſet vt in c.Piſanis.de reſtit. ſpol.de ordi.cog.c.cum dilectus. cum enim hoc priuilegium ſit introductum a iure in fauorẽ ſpoliati, & odiũ ſpoliantis, vt in c. fi.de ordin.cogni de cauſſ. poſſ. & proprietat.c.paſtoralis,& Clem.vnica.eod. tit. & tali fauori renuntiare potuit.
2 de regularib.c ad Apoſtolicam.quod† enim ob fauorem alicuius ſtatutum eſt, in eius læſionem retorqueri non debet.de regul.iur.c. quod ob gratiam.lib.6.& C. de leg. l.quod fauore. & quia ipſius aduerſarij non intereſt reſiſtere,audiri non debet. 2. quæſt. 6. c. non ſolent.de elect.c.cum inter R.& de appellat. c.qua

c. quā fronte. de offi. deleg c. cum contingat. de accuſa. c. ſuper his. cum ſimilibus.

Sed pone, retento eodem themate ꝙ ptima ſnia lata in poſſeſſorio tranſiuit in rē iudicatam, & ille pro quo lata fuit, ſine executore intraſſet poſſeſſionem beneficii fructus pcipiēdo ex eodē, Fuit dubitatū, vtrum primus poſſeſſor expulſus, modo quo ſupra, poſſet prædicta petere reuocari per modum attētati? Et videbatur aliq̄bus dominis, & maiori parti ꝙ ſic, propter litis pendentiam in petitorio, qua pendente nihil dēt innouari, vt lit. penden. in rubro & in nigro. tum etiā, quia propria auctoritate intrauit poſſeſſionē contra iuris diſpoſitionem, ergo merito etiā in petitorio debet ſuccumbere. per l. ſi quis in tantam. C. vnde vi. & per c. placuit. 16. q. 6. & de pręb. c. eum qui. lib. 6. & per no. per Iun. in c. cum olim. ſuper ver. portatorium. de priuileg. quæ tñ not. Inno. poſſent induci pro cōtraria parte, quam credo verā, vt ſtatim ſubiiciam, ibi dum dicit, niſi partibus pſentibus, &c. & ibi. imò plus vr̄, &c. per quam gl. & rationem, quam ſtatim dicam, credo prædictum ſpoliatum modo præmiſſo nō poſſe agere ſuper attentatis, ſed benè interdicto ſiue condictione ex prædictis legibus, & canonibus. Ratio, nam licet poſſet dici aliq̄d attentatum circa beneficij poſſeſſionem, tñ nihil eſt attentatum circa proprietatē, & ſic attentando nec ius, nec iudicem quò ad proprietatē offendit, quæ ad ſe trahit poſſeſſionem, ſi in petitorio obtineat, de cauſa poſſ. & propriet. c. cum dilectus. ſicque nullum pіudicium fit parti in petitorio. Et ſic nō ob. edictum vt lit. penden. ꝙ locum habet quando lite pendente aliquid in præiudiciū partis attentatur vt no. Inn. ſuper rubrica, vt lite pēdent. & melius in c. ex parte. §. perſonę. de reſcrip. Non obſt. ſi dicatur, imò magnum præiudicium fit huic parti expulſæ à poſſeſſione, quæ multa habet commoda, de præſcrip. c. ad aures. de conceſſ. præbend. ca. cum noſtris. quod fateor verum, ſi ſibi iniuriatur circa poſſeſſionem, pro qua ſibi competunt alia auxilia iuris, de q̄bus ſupra, ſed ad hoc hēt remedia ordinaria, ergo nō curet de hac via extraordinaria, ff. de mino. l. in cauſæ. Nihil enim habent cōmune proprietas & poſſeſſ. ff. de acquirē. poſſeſſ. l. naturaliter. §. nihil commune. cum igitur terminatum ſit poſſeſſorium per ſniam partibus præſentibus, q̄ tranſiuit in rem iudicatam, fortè non multū peccauit, ſi intrauit poſſeſſionem de facto p ſuum aduerſarium occupatam ſine executore, abſque tñ violentia, nec propterea fortè incurret pœnam c. eum qui. de præbē. lib. 6. nec teneretur ad reſtitutionē rei, quā pp auctoritatem rei iudicatæ tenere poteſt, ſm In noc. in d. c. cum olim. qui allegat l. verum. ff. de condi. indebi. Pro quo faciunt etiam no. p Ber. & Io. And. in c. vigilanti. de præſcr. Præterea ſi propter litis pēdentiam in petitorio haberet locum prædictorum attentatorū reuocatio, ſequeretur abſurdum, ꝙ pendente petitorio, & ante eius finem nunq̄ poſſit fieri plena executio ſententiarum etiam trium latarum in poſſeſſorio, quæ tñ ante ingreſſū petitorij plenè ſunt executioni mandandæ. de iud. c. ſi de teſti. c. ſignificauerunt. de ord. cogni. c. 2. & c. fin. de reſtit. ſpoli. c. Piſanis. cū multis ſimilibus. Ad qđ dominus Nicolaus, qui hoc dubium poſuit in conſiliis, rñdebat, ꝙ prædicta iura loquūtur de executione fiēda per iudicem, vel eius auctoritate, q̄ ſi ſic fieret, non poſſet dici aliquid attentatū, nā quod iure fit, iuſtè fit. de electio. c. cum eccleſia Vulterana. de reſtit. ſpol. c. audita. & c. cū olim. de reg. iu. c. factum legitimè. lib. 6. & ſic dicebant nō procedere argumentum ab abſurdo. At in caſu noſtro hic habens † ſniam pro ſe, non intrauit per oſtium, puta auctoritate iudicis, ſed aliundè, puta propria auctoritate, ergo tanq̄ fur & latro eſt puniendus. de iure patr. c. relatum. de inſti. c. ex frequentibus. remq́ue & ius ſuū meritò perdere debet, per iura ſuperius allegata, videlicet p c. placuit. 16. q. 6. & c. eum qui. de præben. li. 6. quæ iura intelligo, q̄ſi quis per violentiā abſque ſententia ſine titulo canonico ſe intruſit, vel intrudi permittit in beneficio. At in caſu noſtro ſniam pro ſe habuit, quæ in rem tranſiuit iudicatam, & ſine violentia, vt ponebatur in facto, poſſeſſionem apprehendit, & fortè vacuam, quid ergo hic malè fecit, niſi ꝙ ſine executore intrauit. Agat igiť hic ſpoliatus contra prædictum' ſuum ſpoliatorem, vel interdicto. Vnde vi, ſm aliquos, vel ad intereſſe, ſm aliquos, prout not. Inn. in d. c. cum olim. & currat lis in petitorio, cui nullum in prædicto caſu factum eſt præiudiciū ſuo marte, & ſic fuit obtentum & ſententiatum, hoc eſt in petitorio proceſſum, & non fuit auditus prædictus ſpoliatus.

Vt lite

Vt lite pendente.

EPITOMAE.

Iudex in ſententia reuocatoria attentatorum ſi omiſit condemnationem expenſarum, an eam poſtea facere poterit?

SVMMARIVM

1 *Expenſarum condemnationem, an iudex ex interuallo facere poterit.*
2 *Appellatio à diffinitiua iuſtificatur ex nouiter productis, ſecus in appellatiõe ab iterlocutoria.*
3 *Mandatum iudicis habet vim diffinitiuæ, & tenet etiam ſine cauſa expreſſione.*
4 *Appellari non poteſt à ſententia certis dieb. elapſis, item nec à condemnatione expenſarum.*

DECISIO I. aliàs 13.

SI iudex reuocet q̃dã attentata ante oĩa lite pend. & tunc non condemnet in expenſis, † dubitatur
1 vtrũ poſteà poſſet hmõi condemnationem expenſarum facere. Et videbatur ꝙ non, quia vim diffinitiuæ habet, & ſic eodem die hmõi condemnatio eſſet facienda, per l. Paulus, de re iu. & per c. concertationi, de appel. lib. 6. tum etiam quia quòad hunc articulũ functus eſt officio ſuo, vt in c. in literis, de offi. dele. quod c. vendicat ſibi locum in diffinitiua. Sed hæc ſententia ſiue pronun
a tiatio, licèt diffinitiuæ vim habeat *a* quòad
b quędã, *b* putà, quòad effectum Cle. appellan ti. de appe. tamen ad præmiſſa, effectum cen
c ſetur hr̃e interlocutoriæ, *c* & diffinitiuæ, tũ quia per eam non deciditur negotium principale, tum ẽt quia ſimpliciter ſine ordine ſolenni ex puro, & mero officio iudicis proceditur ſuper hmõi attentatis, prout not Inn. de reſc. c. ex parte de maio. & obe. c. dilecti. & de excep. c. dilecti. & per Io. And. de appe. non ſolum. lib. 6 vbi dicit expreſſè, ꝙ eſt interlocutoria. & intelligas ſemper quòad prę miſſum effectum, & quòad effectum c. cordi. de app. ſecus quòad effectum Cl. appellanti. quę non habet locum in interlocutorijs vim diffinitiuæ habentib. vt in caſu noſtro, & in articulo deſertionis & abſolutionis ab inſtantia iudicij, & hmõi, quia nimis graue præiudiciũ tales ſñiæ parant. Nec obſt. c. cordi. quia locum ſibi vendicat in hmõi cauſis, quia facilius eſt parti inſerere cauſam grauaminis, & appellationem in ſcriptis, vt in ca. cordi. q̃ ſubitò infra duos, vel tres terminos in vna ſeptimana fortè ſeruatos, probatiões ſuper dictis articulis coram iudice adducere. & intelligo prædictam concluſionem in principio poſitam, ſi hmõi interlocutoria in rem tranſit iudicatam. Nam tunc hmõi cõ
d demnatio expenſarum *d* non eſt niſi quędã prædictæ interlocutoriæ executio, & nõ noua ſnia, ſm Inn. in c. ſæpè, de app. Nec poteſt ſm eum ab hmõi condemnatione expẽſarũ
e appellari, quia hoc tp̃s condemnationis trahitur ad tempus ſententiæ. *e* Pro qua opin. Inn. faciunt not. per Io. Mo. in c. licèt. ſuper verbo, cõualeſcat. circa medium, & in c. his qui. in vl. gl. circa fi. de ſen. exc. lib. 6.

ADDITIONES.

1 Diffinitiuæ vim habet. Scilicèt, ut poſſit iuſtificari ab appellante, vel impugnari ab appellato ex nouis allegationib. vel probationib. vt ſic ſit par ratio appellãdi in iſta, ſicut in diffinitiua, ergo par ratio probandi. & ſic non allegatũ allegabo, & non probatũ probabo, vt l. per hanc in fi. C. de tẽp. app. & not.
2 in c. fraternitatis, de teſti. Sed † quæritur quæ eſt ratio, ꝙ appellatio à diffinitiua iuſtificatr ex nouiter productis, & non ab interlocutoria? Dic ꝙ appellatio ab interlocutoria, licèt aliqñ toleretur, tñ ſp eſt odioſa, q̃a derogat ordinatiæ iuriſdictioni, ſed appellatio à diffinitiua eſt fauorabilis, iõ magis iuuãda p quaſcũq; probationes. Et iſta eſt ratio Cl. appellãti. ſm Bal. in l. eos, §. quid autem, C. de appell. Item appellatio ab interlocutoria habet oculos retrò, ff. de mino. l. ait prætor, §. permittitur, ſed appellatio à diffinitiua habet oculos in ſupremũ finem, ſm eum. Item cauſæ non intentatæ in appellatione ab interlocutoria, remanent in iuriſdictione iudicis à quo. l. generaliter, §. ſi iudex, C. de iure i: & hoc verum in allegationib. q̃ cõſiſtunt in facto, ſed allegationiones q̃ conſiſtũt in iure ſcripto, nõ oportet exprimere in libello. l. ornamentorũ, ff. de auro & arg. leg. Vnum tñ ſcias, ꝙ ſi iudex allegantem nõ curauit audire, non probatũ ad huc poterit ꝓbare. l. ait prætor, §. quid tñ, ff. de mino. Et ratio

ratio huius eſt, quia per iudicem ſtetit, quo
minus ꝓbatio facta fuerit. de app. c. interpo-
ſita. & iõ non eſt parti aliquid imputãdum.
b Quò ad q̃dã Scilicet vt ab ea appelletur in
ſcriptis, & cum expreſſione cauſæ. & ita te-
net deci. x: de ſent. & re iu. in antiq. quæ inci
3 pit, no. ꝙ ſnĩa lata. Contrariũ † tenet Abb.
& Ioan. And. in c. peruenit, el 2. de appel. vbi
dicunt, ꝙ ſicut appellatio tenet à diffinitiua
ſine expreſſione cauſæ, ita tenet à mandato
iudicis quod habet vim diffinitiuæ, qđ eſt
notatu dignum. ita tenet Bald. in l. minorib.
C de his quib. vt indig. & facit quod no. in l.
ait prætor, §. permittitur, ff. de minor. & vim
diffinitiuæ dr̃ hr̃e, qñ lite penden. vel poſt ap
pellationem eſt aliquid attentatũ circa poſ-
ſeſſionem rei, de qua agitur, quo caſu ſnĩa
lata ſuper reuocatione talium attentatorũ
habet vim diffinitiuæ, quia ſapit naturam
veri poſſeſſorij. Sed ſi attentatum fuit circa
perſonam, & non circa rem, ſuper qua lis põ
debat, tunc ſententia reuocatoria attentato
rum vr̃ eſſe interlocutoria, & non diffiniti-
ua. Et vr̃ ita ſentire deciſio. 2. de re iu. intrã.
c Interlocutoriæ. Ratio eſt, quia lata eſt ſuper
proceſſu & non ſuper negotio principali, vt
no. in Cle. ſi. de appe. tamẽ requirit cauſæ co-
gnitionem, id eſt, partium citationẽ, vel pe-
remptorium edictum, l. maiorem, C de appe.
per quam l. ita conſuluit Bar vt dicit Bal in
Leo, C. de appe. & no. ꝙ d. Cl. appellanti nõ
habet locum, qñ noua exceptio, vel allega-
tio ex facto aduerſarij oritur, quia tunc per
talem exceptionem benè poteſt appellatio
iuſtificari ac ẽt impugnari. ar. l. tale pactum,
§. qui procurauit, in ratione ſui, ff. de pact. &
ff. de condi. fur. l. ſiue manifeſtum, §. tamdiu.
Itẽ non habet locum d. Cle. qñ interlocuto-
ria talis eſt, cuius grauamen aliter reparari
non poteſt, vt ſi iudex interlocutus eſt ali-
quẽ torquendũ. Idẽ ſi appellet à ſecũdo decre
to, quia eadẽ eſt ratio finalis, quæ eſt indi ffi-
nitiua, ſm Bal. in l. per hanc. C. de tẽp. appe.
d Condemnatio expenſarũ. Hoc dictũ non ca
4 pio, ꝙ condemnatio † expenſarum ſit execu
tio primæ ſnĩæ, cum in ea nulla de expenſis
mentio facta fuit, ſed ſi fuiſſet facta cõdem-
natio expenſarum, & non taxatio, tunc di-
cta taxatio poſſet fieri ẽt poſt decẽ dies, quia
executio primæ ſnĩæ, in qua fuit facta cõdẽ-
natio, ſed non taxatio, & ab illa appellari nõ
poteſt pp dictã rationẽ, & ita intelligo Inn
in c. ſæpè, hic allegato. & in c. ſi. quod me. ca.
c Ad tp̃s ſententiæ. Sed à ſententia elapſis de-
cem diebus non poteſt appellari, ergo nec à
cõdemnatione expenſarũ, quę eſt executio
primæ ſnĩæ. ita ſentit glo. in ſimili, in l. ſi cũ
exceptione, § hæc autem actio. ff. quod me.
cau. & ita intellige iſtam apoſtillam.

E P I T O M AE.

Ad inſtantiam illius de cuius nõ
iure clare conſtat, attentata lite pen
den. non veniunt reuocanda.

DECISIO II. aliàs 55.

a AD inſtantiam a illius, de cuius non iure
clarè conſtat, non veniunt attentata li-
te pen. reuocanda, ſicut dicimus ĩ interdicto
Vnde vi. iuxta no. per Inn. in c. conſtitutus,
de fil presby. c. ſignificaſti. de diuort. & quia
b ſua non intereſt hoc petere b de ele. c. cũ in-
ter canonicos, 2 q 6. c non ſolent, & de teſti.
c veniens, el 2. preſertim ſi reuocatio hmõi
attentatorum tendat ad reſtitutionem poſ-
ſeſſionis adeptæ li. penden. ne per hoc detur
vitioſus ingreſſus huic notorie ius non habẽ
ti. arg. c. eumde eo qui mitti in poſſ. lib. 6. &
hoc vr̃ Old. tenuiſſe in quæſtionibus ſu.s.

A D D I T I O N E S.

b Ad inſtantiam. Adde deci. 2. infra de reſtit.
ſpoliat.
b Hoc petere. Item ex quo notoriè conſtat de
non iure ſuo, apparet eum velle committe-
re peccatum mortale, quia ſi fieret ſibi reſti
tutio poſſeſſionis, prout ipſe petit, percipe-
ret fructus ratione dictæ poſſeſſionis, quos
ſine peccato percipere non poſſet, ex quo ti-
tulus & canonica inſtitutio ſibi deficit, im-
mo ſi illos percipiſſet, reſtituere teneretur,
gloſſ. in cap. cum ſuper, de cauſa poſſeſſ. not.
in capi dilecto de præben. & in capi. cum di-
lectus, de iure patro. & vbi conſtat quem no
toriè eſſe paratum ad peccandum, poſt iu-
dex illi præcipere, & inhibere ne peccet. tex.
eſt cum glo. ſi. c. ad audientiam, & in capit.
ex literis, de ſpon.

EPI-

EPITOMAE.

Si lite pendente in Palatio Apoſtolico ſuper beneficio Reus poſſeſſionem transferat in alium per viã permutationis, vel alio modo reuocabitur per modum attentati.

SVMMARIVM.

1 *Vitium litigioſi non niſi partem afficit.*

DECISIO III. aliàs 56.

a SI lite pendente *a* in Palatio ſuper beneficio eccleſiaſtico Reus & poſſeſſor trãsfert beneficium in alium permutando, vel alio modo, & moriatur, hmõi permutatio reuocabitur per modum attentati, ẽt contra illũ ſuperſtitem, tñ eo vocato.arg.no. per Inno. de conſti.c.cum M. & de appel. cum teneamur.per Hoſt.in c.licèt. de præben. lib.6.

ADDITIO.

a Si lite pendente. Pone, ꝙ peto præbendam à capitulo, & capitulum lite pend. alteri confert: Vel peto electionem meam confirmari ad eccleſiam, ſuperior, lite penden. alteri cõfert, an teneat collatio? Rñdeo, ſi peto rem corporalem, vel incorporalem vt mihi debitam, non vt meam, & Reus lite pen.alienat. tenet alienatio. Idem ſi petatur confirmatio electionis, ẽt ſi ante electionem fuerit appellatũ, quia licèt appellatio deuoluat cauſam appellationis, non tñ deuoluit põtatem conferendi. & ſi dicatur, caſſari debet, quod fit pendente appellatione, verũ eſt, de his q̃ ſpectant ad iudicem, vel cauſæ proceſſum, vt ſi recipiantur teſtes, vel feratur ſnĩa, quæ caſſatur probata legitima appellatione. de teſti. c.ex parte.collatio vero non pertinet ad ꝓceſſum. Non obſt.de arb.c.ex parte.quia ibi prima electio impedit ſecundã non autem litiſpendentia, per quod apparet ꝙ ſi eps pe tit aliquem à beneficio remoueri, tenet collatio quãio fecit lite pen. vbi aũt quis dicit præbendam ſuam, tunc lite pend. inhibetur alienatio per cõuentum, non autem ꝑ tertium, 2 † quia vitium litigioſi non afficit, niſi partem, non aũt tertiũ. hodie dic vt in c.1. & 2.vt lite pend. Quid ſi contra poſſeſſorem beneficij feratur ſnĩa, à qua appellet, an poterit interim priuari poſſeſſione bñficij? Rñdeo, ꝙ non, quia datio poſſeſſionis eſt de proceſſu.de præben c.licèt eps, lib.6 qui inhibetur lite pend. ſecundum dominum Pet. de Peruſio in c. cum M. de conſti.in fi.

EPITOMAE.

Attentata lite pendente vſque ad concluſionem cauſæ excluſiuè poſſunt peti reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Attẽtata in quacũque litis parte reuocantur.*
2 *Attentata poſt concluſionem non reuocantur.*
3 *Remiſſio ſuper attentatis non datur ad partes, ſed datur terminus ad probandum.*

DECISIO IIII. aliàs 57.

a ATtentata *a* lite penden. poſſunt peti reuocari vſque ad concluſionem in cauſa 1 excluſiuè, † qa in quacunq; parte litis talia ex officio, & ante oĩa ſunt reuocãda, ꝑp cõtemptum iudicis, & partis. iuxta no.in c.nõ ſoluo, de appel.li 6.& plenius per Io.Mo.in c.cupientes, de elec.eod.lib.ſuper ver.gratia. 2 † Concluſio. n. præcludit viam reuocationi attentatorum, ſicut ſuſpenſio petitorij. de cau.poſſ.& proprie.c.paſtoralis.

ADDITIO.

a Attẽtata. Nota ꝙ remiſſio ſuper attentatis non datur ad partes, ſed datur terminus ad probandum in curia, & ita ſeruat audiẽtia, vt dicit dec.7.de proba.in anti. deci.x.de appel in eiſdem, & deci.6.inf. de probat.quæ benè facit ad propoſitum, licèt nõ loquatur de attentatis.

EPITOMAE.

Surrogatus in litem, & in iua quod competebat defuncto, cenſetur ad poſſeſsionem etiam ſurrogatus, licet expreſſe in ſurrogatione de eo mentio non ſit facta.

DECI-

DECISIO V. alias 64.

SVrrogatus in litem, & in ius, quod quôlibet cõpetebat defuncto, ſi in aliqua parte gratiæ ſit mentio de poſſeſſione defuncti, ad poſſeſſionem ẽt cẽſetur ſurrogatus, licèt expreſſè id in gratia non exprimatur. Nã licèt poſſeſſio quærenda ſit facti, tñ ipſa apprehenſa, & quæſita eſt iuris, vt leg. & not. in c. cum in noſtris, de conceſ. præben facit in ſi mili quod no. Io. Mo. in c. 1. de conſt. li. 6. de conſuetudine elicita, & elicienda. Si verò in nulla parte gratiæ de poſſeſſione fiat mentio, tunc ẽm aliquos ad poſſeſſioné nõ cenſetur ſurrogatus, p l. cum hæredes, ff. de acq. poſſ. & per ea quæ leguntur, ff. ſolu. matr. l. ſi conſtante, §. ſi verò. Alij tamé, & maior pars Dominorum dixerunt contrarium, pp verba id innuentia in illis ſurrogationib. poni conſueta, puta, In & ad omne ius, quod tali quôlibet competebat, ſeu competere poterat tempore obitus ſui, & quod admittatur ad proſecutionem iuris, litis, & cauſæ, in eo ſtatu, in quo defunctus deberet admitti.

EPITOMAE.

Attentata per actorem poſt commiſsionem per eum impetratam veniunt reuocanda, & ſic Clemen. 2. vt lit. pend. fortius in actore, quàm in reo locum habet.

DECISIO VI. aliàs 75.

a QVod dicitur a in Cle. 2. vt lit. pend. fortiori ratione procedit in actore aliqd poſt citationem decretam, licèt non executam, attentante, quàm in Reo, quia ipſe certus eſt de commiſſione impetrata, & citatione decreta, ergo amplius certiorari non debet. de reſcr c. ab excõicato. de reg. iur. c. eum qui. lib. 6. & maior contumacia eſt actoris, quam Rei, de do. & contu. c. cauſam quæ, & c. actor. lib 6. Pro quo faciunt iura allega. Io. And. & Pau. in d. Clem. ſuper verbo citatio.

ADDITIO.

a Quod dicitur. Adde dec. 4 hoc tit in antiq. dec. 11. de do. & contu. & dec. 25. de ſent. & re iudi. in antiq.

EPITOMAE.

Attentata per procuratorem ſi de cuius mãdato non conſtat, non nocent domino.

DECISIO VII. aliàs 81.

QVod ad reuocationem attentatorũ lite pen vel poſt appellationem, non ſufficit dicere, vel probare per teſtes, q̃ viderint per talem procuratorem meum talia attentari, niſi conſtet de procuratorio & mandato domini, qui a dolus procuratoris, & c. nec videtur dominus ſibi mandaſſe, niſi licita. iuxta no. in c. 1. vt lite non conteſtata.

EPITOMAE.

In cauſa beneficiali, mortuo reo poteſt ad vlteriora procedi ad audientiam contradictarum contra omnes ad effectum adiudicationis fiendæ actori, maximè propter fructus ſequeſtratos.

DECISIO VIII. aliàs 144.

IN cauſa beneficiali mortuo Reo & poſſeſſore ad inſtãtiam actores põt procedi p audientiam contra oẽs, quorũ intereſt ad vlteriora, ad effectum adiudicationis fiendæ actori, & fortè pp fructus anteà ſequeſtratos obtinendos. Nã qui finalem obtinet victoriam, illos conſeqĩ, iuxta formam Cle vnicę de ſeq. poſſe. & fruct. ſæpè enim quæritur de a iure a defuncti, ut ſciatur de iure ſuperſtitis. ad hoc 2. q. 1. c. in primis, & licèt appareat defuncto amplius non deberi, non pp hoc ſe qĩ ſuperſtiti viuenti deberi, ad hoc de reſc. c. olim, hæc. n. & alia leguntur & not vt lite pend. c. 1. ſuper ver. defuncti. per Io. An. in lectura, & nouel. lib. 6.

ADDITIO.

a De iure. Adde deci. 14. incip. Titius erat expectans, inſ. hoc ti. & Pano. in c. ex parte. ex de arbi per Ægid. Bellemer. deci. 40. & deci. 76. col. 3. & deci. 112. incip. ſurrogatus.

EPI-

EPITOMAE.

In Romana curia citatio per nuntium inducit litiſpendentiam, ſed extra curiam habet locum Clem. 2. vt lite pendente.

DECISIO IX. aliàs 279.

CLem. vt lite pen. nõ hãbet locum in Romana curia in eo, quod ibi ſtatuitur, talia in citatione exprimenda per quæ plenè poſſet inſtrui pars citata. Nã in loco vbi præſentes ſunt iudex & partes, & pars rea citatur per nuntium, vel curſorem ad dicendum contra commiſſionem poteſt leuiter, ſi vult recipere, & hr̃e copiam commiſſionis, & ex continentis in eadem ſe inſtruere, ad cuius inſtantiam, & ſuper quo commiſſio eſt impetrata, & cã commiſſa, imputet ergo ſibi ſi copiã non recipit. Præterea Cle. loquit̃, qñ citatio fit per ſcripturã, ſecus verò ſi p nuntium, cuius tñ contrarium Io. An. innuit in d. Cle. in glo. vlti. in fi. Sed, quicquid ſit, oĩbus Dñis videbatur ſufficere in curia citationẽ factam per curſorẽ, & ad partẽ citatam legitimè perueniſſe, & per eam litem pendere, quoad attentata etiam poſteà reuocanda.

EPITOMAE.

Reus & poſſeſſor ſi li. pen. moriatur, & actor poſſeſsionem recipiat & tertius ſurrogatur, reuocabitur poſſeſsio per viam attentati.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum perſonale non tranſit ad alias perſonas, quam in eo expreſſas.*
2 *Poſſeſſionem beneficij apprehendens propria authoritate perdit ius, quod in beneficio habuit.*
3 *Lis nunquam finitur, niſi per ſententiam.*
4 *Ius prædeceſſoris tranſit in ſucceſſorem.*

DECISIO X. aliàs 411.

a SI lite pen. a in curia Romana, & poſſeſſore extra curiã defuncto, ſtatim actor poſſeſſionẽ beneficij litigioſi apprehẽdat, & poſteà alter in ius & litem dicti defuncti p Papam mandatur ſurrogari, & iſte ſurrogãdus antequã ſurrogatũ, etat attentata per dictũ actorem quoad poſſeſſionem fructuum reſtitutionem reuocari dubitabatur, & quærebatur de duobus, videlicèt vtrum per obitũ dicti Rei & poſſeſſoris lis fuerit finita & extincta? Et ſi non, vtrum prædictus ſurrogandus poſſet hmõi attentata petere reuocari? In primo dubio videbatur q̃ eſſet extincta
1 quia reſcripta † perſonalia ſunt, nec tranſeunt ad alias perſonas, quam in eis contentas. de offi. deleg. c. P. & G. e cum olim, ergo vno iſtorum mortuo extinctum videtur reſcriptum, de reſcrip c. ſignificaſti. Inſt mandat., § ratione, & ff. eo. ti. l inter cãs, in princi. quod eſt verum re integra, & ſic loquuntur prædicta iura, ſecus verò ſi lis fuerit inchoata ante mortem, vt in caſu noſtro, quia tũc poteſt ſuperſtes, vel is cuius intereſt, pſe qui litem. vt lite pend. c. 1. in Clem §. ſi verò alter. vbi glo. videtur innuere, quòd ſi nullus prædictorum litem proſequeretur, ipſam tunc finitam eſſe, & non pendere, quã gloſ. videtur multum facere pro hac parte. Nam hic actor ſuperſtes capiendo poſſeſſionem, voluit litem vlterius proſequi, ergo ſumus in caſu glo. antedictæ. faciunt ẽt pro hac parte no. per Sp. ti. de offi. del. § reſtat, ver. item finitur mortuo impetratore, & no. per Inno. in c ex parte de arbi. Quibus non obſtã. fuit deciſum, & concluſum contrarium, & hoc per c ſi lis contra quos, vt lit. pen. lib. 6. Contra quam conſtitutionem & eius prohibitionem hic actor poſſeſſionẽ beneficij litigioſi apprehendit, & ſic nil egit propter decretum ibidem appoſitum, niſi vellemus illam conſtitutionẽ intelligere ſtrictè in præſentatione, collatione, ſiue electione alteri, quàm petitori facienda, & nõ in poſſeſſionis apprehenſione, quæ ibi non prohibetur, nec irritatur, quæ eſt pœnalis, & non videtur extendenda. de elect. c. ſtatutum, libro 6. cũ ſi. Quibus non obſtan. adhuc credo acto-
b rem peccaſſe in apprehenſione ò hmõi poſſeſſionis, quam autem apprehendit propria authoritate, aut authoritate Apoſtolica,
2 vel ordinaria. Si propria, † nõ potuit imò iꝰ perdidit quod in beneficio habuit, per c. eũ qui. de præb. li 6 Si authoritate Apoſtolica, puta per executorẽ, qui ante litem mota fortè de hmõi beneficio ſibi prouidit, ſed poſ-

ſeſſionem non tradidit, quia per alium authoritate ordinaria inductũ occupata fuit, quo mortuo ipſum in poſſeſſioné vacuã induxit, quod vr ſibi luciſſe de iure, præb. ca. pro illorum, & c. de multa, cum ibi no. & c. licèt, eo ti. li. 6. à contrario ſenſu. & qđ not. per Inno. in c ex parte, de arb. ſuperius alle. Sed dic, ꝙ non potuit, quia per commiſſioné factam in curia, ligatæ fuerunt ſibi man⁹, imò ablata fuit ſibi totaliter poteſtas ſe plus intromittẽdi de hmõi negotio, arg. c. vt noſtrum, de appe de reſcr. c. cæterum, de elect. c. quãuis, & c. ſi eo tpe, & c. ſi poſt quem, li. 6. de offi. del. c. paſtoralis. Si authoritate ordinaria, illud plus hřet de colore iuris, tñ vř
3 dicẽdum idem pp litis pendentiam † adhuc in curia, quæ nunquã finitur, niſi per ſniam, ſm Rotam. & cui antecedẽs, putà collatio, præſentatio ſiue electio, ut in c. 2. ut lite pen. lib. 6. ergo & conſequens, videlicèt inſtitutio, & in poſſeſſionem inductio. arg. c. quali ter, & c. quiſquis, de elect. Nec ponebatur in facto, ꝙ dictus actor apprehenderit poſſeſſionem authoritate ordinaria, ſed Apoſtolica, putà per ſuum executorem, ergo ceſſat hæc vltima dubitatio, & ſtat prima, ꝗ fuit deciſa, videlicèt adhuc litem pẽdere. & hoc etiam probatur per bullam illius ſurrogandi, in qua Papa narrando litem adhuc pendere, mandauit eum ad huiuſmodi litis pſecutionem admitti in eo ſtatu, in quo dictus poſſeſſor, ſi viueret, poſſet & deberet admitti, ſed ſi ipſe viueret, poſſet agere ſuper huiuſmodi attentatis, & poſſeſſorem petere amoueri a poſſeſſione lite pendi apprehenſa, ergo & iſte in locum eius ſurrogatus. Nam
4 † qa in locum alterius ſurrogatur, eodé iure vti poteſt, & debet, vt lite pend. c. eccleſia S. Mariæ, cum ſim. & ſucceſſor eodem iure, quo & prædeceſſor. de ſolu. c. 1. & per hoc videbatur reſponſum ad ſm, videlicèt, ꝙ iſte ſurrogandus poſſet ante omnia petere reuocati huiuſmodi attentata: de quo tñ multi Domini dubitabant, quia contra hunc nihil fuit attentatum, ergo non videbatur audiendus, tanꝗ cuius non intereſt, quia poſſeſſionem iſtius beneficij non habebat. 2. q. 6. c. non ſolét, de ele. c. cum inter canonicos, de accu. c. ſuper his. cum ſimi. Præterea licèt mandatum fuerit de ſurrogãdo quòad proprietatem, non tñ quòad poſſeſſionem, ꝗ eſt facti, & nihil habet cõe cum proprietate, ff. de acq. poſ. l. naturaliter, §. nihil cõe. Aliquibus Dominis videbatur, ꝙ ſua multum intereſſet, ſaltem quod iſte actor intrudens ſe lite pen à poſſeſſione amoueretur, & ſibi de fructibus nõ reſpondeatur, ut ſi vinceret iſte ſurrogatus, rem, id eſt beneficium vacuum cum fructibus reperiret, arg. eorum ꝗ leguntur & no. per Inno. de teſti. c. veniens, & de re iudi. c. cum ſuper. Fuit igitur conſultum & concluſum ſic, ꝙ iſte tertius ante omnia ad litis perſecutionem admitteretur, & poſteà implorato officio iudicis, in cuius contẽptũ poſſeſſionem beneficij litigioſi coram eo pdict⁹ actor apprehẽdit, ab hmõi poſſeſſione amoueretur ex puro, & mero officio ſuo, & non ad inſtantiam dicti ſurrogati, inter qué & prædictum actorem ſic à poſſeſſione amotum vlterius lis tranſeat ſuo marte ſup proprietate, ſuper qua lata ſententia p aliqua partium earundem mandabitur ẽt executioni quòad poſſeſſionem. de cau. poſ. & propr. c. cum dilectus, Interim tamen manebit poſſeſſio vacua, & non tradetur prędicto ſurrogato, quia ſua gratia ad poſſeſſionem principaliter, ut dictum eſt, ſe non extendit, & ſic fuit obtentum. Si uerò non actor, ſed quidã alius, putà Titius, per ordinariũ ſic lite pen. intruderetur, ſiue in poſſeſſionem induceret prædicti beneficij litigioſi, & tertius putà Seius, per Papam in ius, litem & poſſeſſionem Rei. & poſſeſſoris defuncti ſurrogari mandaret, & ille peteret intruſioné, & inductioné reuocari p modũ attẽtati ipſumq; intruſũ amoueri, & ſe in poſſeſſioné iudici, induci fuit poſteà in quibuſdã alijs cõſilus dubitatũ, vtrũ eſſet audiendus. Et erat cõcluſũ ꝙ nõ. Tũ quia nunꝗ fuerat lis inter iſtos duos niſi modò, tum quia potuit eſſe, ꝙ defunctus nullum, ſed ſuperſtes bonũ ius, ſeu titulum habuiſſet, ſeu hřet, & ideò ante hmõi diſcuſſionem, maximè ſuperſtite contradicente nihil dixerunt Dñi fore innouãdum. Veruntamen dixerunt hunc ſurrogandũ bñ poſſe agere interdicto adipiſcendæ poſſeſſionis, ꝗ non eſt danda ſine titu. arg. eorũ ꝗ legunť & no. de cau. poſ. ca. 2. & c. paſtoralis. p Inn. & de reſti. ſpol. in literis, & c. ex par. p eundé. Superſtes verò benè põt agere ſuper attentatis lite pen. contra intruſum, petendo ipſum à poſſeſſione amoueri, imò petere ẽt poteſt ceſſari, & prounciari nullam, p c. ſi hi contra quos ſuperius allegato.

Addi-

ADDITIONES.

a Pendente. Adde dec.5.inc.not.nunquid reo. eo.ti.in anti.& dec.18.inc.mortuo quodam Ambro.de reſt.ſpo.in anti.& Biſi.dec.1.inc. nunquid reo & poſſidente,in anti.hoc e.tit.

b In apprehẽſione. Nota hic caſum in quo beneficij poſſeſſio dr̃ malè apprehendi. Adde aliũ quẽ ponit Dominic de S.Gem.in conſi. 75.inci.in cauſa magiſtri Ioannis,&c.vbi dicit ꝙ poſſeſſio beneficij non dr̃ legitimè apprehendi.quæ adipiſcitur coram quatuor teſtib.neq; dr̃ ſatiſfactum regulæ cancellariæ Apoſtolicæ,quæ vult,ꝙ ille,cui eſt facta collatio beneficij teneatur collationem & acceptationem publicare inf.tres menſes in loco beneficij,aliàs gratia acceptatio,& prouiſio ſint nullæ,ſentit idẽ Gem. vbi ſup.ꝙ beneficij poſſeſſio debeat apprehendi qñ adeſt populi multitudo, & ꝙ non ſufficiunt quinq; teſtes nã verbũ, publicare, importat ꝙ act⁹ fiat qñ populus loci conuenit. Crederem tñ ꝙ ad ſatiſfaciendum dictæ regulæ cancellariæ ad minus requirentur decem teſtes.

EPITOMAE.

Surrogatus in locum actoris defuncti,litem cum procuratore Rei ſuperſtitis continuat, cui tamen petendi dilatio aſsignabitur,infrà quã domino ſuo ſurrogationem intimabit.

SVMMARIVM.

1 *Surrogatus in locum actoris defuncti an poſſit cõtinuare litem cũ procuratore Rei ſuperſtitis.*

2 *Actore defuncto lis non eſt reſpectu eorum,quorum intereſt extincta, vel inchoanda.*

3 *Procurator Rei ſuperſtitis actore defuncti an poſſit, vel debeat litem continuare cum procuratore ſurrogati in locum defuncti.*

DECISIO II. alias 440.

1 SI agens † petitorio ſuper certo beneficio lite pen. moriatur, & quidam alter in oĩ iure, & ad omne ius,qđ eidẽ defuncto competebat, ac litis & cauſæ hmõi proſecutionem per Papã ſurrogẽt, Fuit dubitatũ,vtrũ cũ procuratore Rei ſuperſtitis poſſet vlterius iſte ſurrogatus litem cõtinuare, & in cã ad vlteriora procedere ſine noua citatione eiuſdem Rei,vel ſaltem intimatione huiuſmodi ſurrogationis ſibi facienda? Et videbatur aliquibus Dominis ꝙ non,quia huiuſmodi ſurrogatio eſt noua prouiſio, quàm Reus & poſſeſſor veriſimiliter ignorare poteſt,ipſamq; de ſurreptione impugnare poterit,ergo meritò erit ad minus ſibi intimãdum, & terminus ſibi præfigẽdus,inf. quem ſi velit,poterit ipſam in aliquo impugnare, ꝙ veniat,vel mittat.argum.c. fina. de elect. lib.6.Pręterea videbatur,quòd poteſtas procuratoris Rei data contra defunctum non extenderet,ſed ad ipſius ſurrogatum,huiuſmodi procuratoria ſunt ſtricti iuris, & non extenſibilia de perſona ad perſonam, ut dicimus in iudice delegato.& de officio deleg. c.P.& G. & in c cum olim,de procurat.c.q generaliter, melius in c. qui ad agendum,li. 6.iuncta Clem non poteſt eo.titu. At hic eſt mutata perſona, ergo videtur cauſa mutata,vt c.veniens, & c.cum in tua, de teſti. de re iud.c.cum ſuper, & cap.fina. Fuit concluſum per maiorem partem Dominorum, de quorum numero ego tunc etiam eram, con
2 trarium. Nam † non eſt dubium,quòd eadem lis & cauſa adhuc pendet & durat cũ ſuperſtite, cõtra quem etiam omnes admittunt quorum intereſt,ut in c.2. vt lite pend. lib.6.& in Clem. 1.eod. titu.ita quód ſi alicuius intereſt, volens venire ad cauſam ſine litem in ſtatu, in quo eam inueniet, proſeq poterit, & debebit, ut in prædictis iuribus ꝑ quæ reprobatur opinio Inn. in c. quia verò, de iud.ar.etiam regulę,is,qui in ius alterius. de reg.iur.lib 6. Pro quo etiam facit forma literarum, in quibus ſurrogatus mandatur admitti ad proſecutionem, & defenſionem litis, & cauſæ in eo ſtatu, in quo ſi defunctus viueret, deberet admitti. Sed ſi defunctus viueret admitteretur, ergo & iſte in locum eius ſurrogatus, arg.iurium prædictorum. Facit etiam c. eccleſia S. Mariæ, ut lit.pend. quod alij tenentes contrarium intellexerũt
3 verum,† videlicèt hũc ſurrogatũ admittendum contra ſuperſtitẽ principalem,ſed non ipſius procuratorem contra mortuum ſubſtitutum. Non obſt. ꝙ procuratorium non videtur extendi,niſi ad perſonas in eo expſſas,quod fateor,niſi ab ipſo,vel ſub ipſo cõprehenſas. At in caſu noſtro attento quòd

ti collatoris in certa diœceſi ad beneficium.
eccleſiaſticum cum cura vel ſine cura. Deinde B. aſſeruit Papæ, ꝙ quidã Dyoniſius obtinens vnum beneficium curatũ ad dicti col
latoris collationem pertinens, comiſerat ho
micidium, & ſupplicauit Papæ ꝙ commit-
teret in partib. alicui, ꝙ ſi ſibi conſtaret di-
ctum Dyoniſium dictum homicidium com
miſiſſe, priuaretur d. beneficio, & d. B. confer
ret, & Papa mandat certo iudici, ꝙ ſi voca-
tis d. Dyoniſio, & aliis, qui forent euocandi,
cõſtaret de præmiſſis, dictum D. d. beneficio
priuaret, & conferret d. B. & antequàm præ
dictus iudex procederet in d. negotio, dictus
D. moritur extra curiam Romanam, & B.
expectans dictum beneficium acceptauit p
obitum dicti D. vacans vigore gratiæ, & ſibi
de eo obtinuit prouideri. Deindè facta men
tione de iſtis de nouo impetrat à Papa ſibi
prouideri de dicto beneficio, dummodò ali
cui non ſit in eo ſpecialiter ius quæſitũ. Nũc
circa præſentem cauſam quęritur de duob.
Primò, cui prædictorum hmõi beneficium
debeatur, an neutri? Secundò, an poſt obitũ
b dicti D. poſſit inquiri, & cognoſci *b* de hu-
iuſmodi crimine, & in caſu quo cõſtaret de
iuſmodi homicidio, dicto B. prouideri poſ-
ſit per dictum iudicem? Nam beneficium
1 † huiuſmodi certum eſt, ꝙ vacat per mortẽ
naturalem, & non per priuationem, ſeu mor
tem ciuilem, ergo debebitur d. expectanti,
& non illi, qui per priuationem impetrauit,
vt c. ſuſceptum, de reſcri. lib. 6. nam caſus o-
miſſus intelligitur denegatus, quia mors ci-
uilis & naturalis ſunt diuerſæ. Nã mors ciui
lis æquiparatur naturali, vt patet 16. q. 1. pla
cuit, in prin. & c. ſi epiſcopus, de ſuppl. negli.
præl. lib. 6. ſolùm in caſib. in iure expreſſis, &
maximè qñ mors ciuilis habet eundem effe
ctum cum morte naturali. Tum etiã quia
non eſt ſecuta priuatio, ergo deficit cã. Tũ ẽt
q̇a expectans potuit dictũ beneficium acce
ptare, nam p dictum mãdatum de prouiden
do, Papa dictum beneficium non extrauit de
dicta gratia expectatiua, ex quo nõ vacauit
per priuationem, & tunc venitur ad illud, ꝙ
ſpecies extracta de ſuo genere amplius non
includitur ſub ipſo, c. dudum, de præb. lib. 6.
per Io. Mo. &c. Præterea licèt ſecundum re-
gulas cancellarię felicis recordationis domi
ni Vrbani Papæ quinti per dominum noſtrũ
Papam confirmatas, quando Papa apponit
manum ad beneficium vacans, tunc ſi illa di
ſpoſitio ex aliqua cã non valeat, vel effectũ
ſortiri non poſſit, ab illa die Papa intendit
dictum bñficium reſeruare, ſed ſecus hic, vbi
apponit manum ad bñficium vacaturum, ſ.
per priuationem, vt ſuprà tactum eſt: ergo
dictum benefiium non eſt affectum, ergo ex- b
pectãs illud potuit acceptare, nec ex tali gra
tia in beneficio non vacante inſurgit aliqua
reſeruatio, nec ꝙ dictum beneficium ſit ex
ea affectum, quia dicta regu. loquitur in va-
cante beneficio, quæ cum ſit reſtrictiua, non
trahitur ad beneficium non vacans, vt in ca
ſu noſtro, ergo expectans ſi ſua gratia aliàs
ſit canonica, & beneficium ſiue prębenda a-
lias cadat ſub gratia ſua, poſt illam impetra
re, & ſibi de ea facere prouideri. Aliud eſt
prætereà apponere manũ purè, aliud condi-
tionaliter, hoc prægnãs vñ, & benè cõgruit,
2 quia † expirante re, circa quã verſatur con-
ditio, expirat ipſa conditio, ut not. Dd. in c.
verum, de cond. appo. maximè, &c. Prætereà
non dicemus gratiam hmõi expirare ẽt re
integra, per obitũ tñ illius, qui priuari de-
buiſſet. ſi repertum fuiſſet ipſum homicidiũ
commiſiſſe, ſicut nec expiraſſet hmõi p obi
tum concedentis ipſam gratiam. de off. del.
c. ſi ſuper. ergo durat, niſi dicamus eam care
re iuris effectu propter cauſam non ſecutã,
ſ. priuationem, ut dicamus illud. Quicquid
eſt cauſa cauſæ, eſt cauſa cauſati, &c. Sed q̃-
3 ro † an poſt obitum dicti mortui poterit idẽ
mortuus pronunciari homicidium commi-
ſiſſe, & per conſequens priuandus, & priuari
hmõi beneficio? Et puto ꝙ non, quia mor-
tuus non eſt in rerum natura, ergo priuari
non poteſt, quia non entium non ſunt cau-
ſæ, nec etiam differentiæ, & maximè quia
priuatio præſupponit habitum, pròut no. gl.
in c. ad ſoluendum, de deſpon. impub. & ma
ximè quia crimina morte extinguuntur, vt
c. cauſatus, §. pen. de hæret. lib. 6. pro hac be
ne facit glo. notabilis ſuper ver. mortuos, in
c. à nobis, 2. de ſent. exc. cum iuribus alle. in
in ipſa, & de hoc 24. q. 2. in ſumma. Facit ẽt
quod not. Arch. in d. accuſatus, ad fi. vlt. glo.
4 dat pro regula. † ꝙ delicta & honores cum
capite ambulant. alleg. l. 2. ff. ſi ex noxa. cau-
ſa agañ, & l. ſi pater tuus, ff. ſi penden. appella
tion. mors interue. Ad dicta iura q̃ dicunt ꝙ
inquirendum eſt de crimine poſt mortem
propter bona, vt l. itẽ ſi verberatũ, §. 1. ff. de

rei ven. & 2. q. 1. c. in primis, prout no. in c. 11. vt li. pen. li. 6. ſuper verbo, electi, per Io. Mo. in gl. reſpondetur, ꝙ locum habent, qñ du-
c bium c erat, an mortuus habuit ius vel non. Sed ſecus hic, quia non ob. ꝙ dum commiſerit homicidiũ, habuit ius in beneficio, nã
d non fuit priuatus ipſo iure, d ſed priuandus, & ſic per eius mortem vacat beneficiũ, & idõ ius eſt quæſitũ expectanti. Non obſt. c ſi hi contra quos. nam loquitur in caſu noſtro, nã ibi agitur, vt quis à beneficio amoueatur, & alteri de eo prouideatur, tunc morte accuſati finitur lis: Sed vbi quis petit aliquẽ de beneficio priuari, ſeu amoueri, quod aſſerit ad ſe pertinere, & dicit ſe ius hr̃e in eodem, tunc ſi moriatur accuſatus, habet locum c. ſi hoc contra. vbi no. ſuper gl. vlt. nec ẽt ex iſto mandato hoc beneficiũ erit reſeruatum, q a mandatũ eſt conditionale, quod nullum habuit effectum in natura, l. eadem dicemus, ff. de ver. obl. & ratio iur. in c. ſi Super hoc dicunt quidam, ꝙ hmõi beneficium nec debetur expectãti vigore gratiæ expectatiuæ, pp manus impoſitionem Papæ, nec illi cui man-
e dabat prouideri e in euentũ, in quẽ conſtaret de d. homicidio, cum beneficium hmõi non vacauerit, vt ſup. dixi per priuationem, ſed per mortẽ naturalẽ, ſed debebitur expectãti vigore vltimæ gratiæ per quã Papa ſibi mãdauit prouideri de d. beneficio. Alij diſtinguunt ſic. Aut n. dictus priuãdus re integra mortuus eſt extra curiam Romanã, & tunc vera ſunt quæ ſup. dicuntur, ſ. ꝙ beneficium hmõi debeatur expectanti. Aut re non integra eſt mortuus, & tũc ſubdiſtinguitur, q a aut lis ſuper hmõi beneficio pendebat in curia Romana, aut extra curiam Romanã. Si primo caſu, dicũt, ꝙ licèt expectans potuit dictũ beneficium acceptare nõ tñ potuit de eo ſibi facere ꝓuideri, vt c. ſi hi cõtra quos, vt lit. pen. li. 6. Secundo caſu potuit acceptare, & ſibi facere de d. beneficio ꝓuideri. Tertio vr̃, ꝙ dicta expectatiua litera conceſſa, Dummodò alteri in beneficio nõ fuerit ius quæſitum, non debeat concedi, q a aut diceremus expectatiuo d. competere ius in d. beneficio, vigore dictæ gratiæ expectatiuæ, qđ indubiè credo, vt ſuprà congruè eſt allegatũ, & tunc ſuperflua eſt gratia iſta vltima, p quã mãdatur ſibi prouideri de beneficio p̃dicto, Dũmodò in eo non ſit alicui ſpãliter ius quæſitum, & tunc litera nõ eſt concedenda, vt dixi. Aut non debeatur ſibi ius vigore gratiæ expectatiuæ, tunc litera iſtius vltimæ gratiæ ſibi non datur, niſi dicant in eo, ex quo caſu dubitat acceptationem & prouiſionẽ factas vigore expectatiuæ non valere. De facto eſt ille caſus, q mihi apparet notabilis.

ADDITIONES.

a Titius. Vide Fel in c. in noſtra, nu. cij. de reſc. Tho. Faſtol. dub 46.
b Cognoſci. Add dec 8. & q̃ ibi no. ſup. hoc ti.
c Dubium. Adde d. dec. 8, ſup. hoc tit.
d Ipſo iure. De hoc vide poſt oẽs per Fely. in c. de quarta, verſ. faciunt poſtremò prædicta, de præſcript.
e Prouideri. Hic cadit dubium, an iſte cui mã dabaẽ prouideri, debuerit ꝓbare iſtũ defunctum cõmiſiſſe homicidiũ, ut ratione incapacitatis ipſius defuncti cognoſcatur, an tale bñficiũ fuerit iuſtè impetratũ? Et credo ꝙ hoc caſu impetrans teneretur purificare narrata per eũ, aliàs diceretur impetraſſe bñficiũ viuentis ſine cã, & repelli deberet à tali bñficio, c. qui in viuorũ, ext. de conceſ. prab. nec ſola narratio hommicidij ſufficeret ad probandũ defunctũ fuiſſe homicidã, cũ delictũ non p̃ſumaẽ, l meritò, ff. pro ſuo. Quòd ſi iſte impetrans poſt mortẽ talis defuncti iterũ tale beneficium impetraret tacita prima impetratione, quã fecerat per expreſſionẽ dictæ incapacitatis, crederẽ talẽ ſecundã impetrationẽ eſſe nullã, præſuppoſito, ꝙ incapacitas expreſſa nõ eſſet vera, & ꝙ dictus impetrator dici poſſet intruſus, per no. in d. c. q in virorum. Quòd ſi impetrarẽ bñficium cuiuſdã Titij pp eius incapacitatem, & obtinerẽ iudices in partib. crederẽ interim dictũ Titium poſſe reſignare bñficiũ, quo priuandus eſt, ſm Dñic. de S. Gemin. conſi. 105. ici. pro declaratione dubiorũ, &c. & vide gl. in reg. 27. cancella. apoſt non tñ poſſet permutare ſm Gem vbi ſup. Sed an ille, q p expreſſionẽ non veræ incapacitatis bñficium obtinuit, aut occupauit, teneatur ad reſtitutionẽ fructuũ, vide deci. 4. inci. fuit dubitatum verũ detentor, inf. de reſt. ſpo. Sed quid de illo, qui lite pend. beneficium occupat vide deci. 5. incip. ex quibus inferebatur, inf. de reſti. ſp. Nota tñ cautelã, ut is qui venit priuãdus non poſſit reſignare per glo. de reg. iur. cancell. 27.

De

De reſtitutione ſpoliatorum.

EPITOMAE.

Poſſeſſor beneficij eius titulo, & etiã penſionis eidem beneficio debitæ plenarie non probato, poteſt agere nomine dicti beneficij condictione, c. querelam. de elect. ad penſionem ſubtractam, quamuis ipſe agens in percipiẽdi poſſeſſione non fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij poſſeſſor quomodo agere poſſit ad penſionem d.n prædeceſſori ſuo ſolutam.*

2 *Poſſidẽs beneficium eccleſiaſticum an habebat, probare titulum poſſeſſorium.*

3 *Poſſidens recenter non præſumitur bonæfidei poſſeſſor, ſed habet titulum oſtendere.*

4 *Poſſeſſio beneficij eccleſiaſtici an ſola confirmatione quæratur.*

5 *Eccleſia nunquam moritur, quia eſt in anima viuentis.*

6 *Solutio facta putatiuo prælato an & quãdo ſoluentem liberet.*

7 *Titulum ſuæ poſſeſſionis dicere quando quis cogatur.*

DECISIO I. aliàs 4.

1 POSSESSOR † beneficij põt age
a re nomine beneficij cõdione, *a* ex
b dec. c querelã, de elec. pro annua penſione *b* diu ſuis pdeceſſoribus ſoluta, & poſtmodũ ſubtracta, licèt ipſe nunquã fuerit in poſſeſſione percipiendi eãdẽ, iuxtà no. per Inn. in c. in literis, de reſt. ſpol. vbi no. in fi. pen. gl. & in c. cum ſuper, de cau. poſſ & propr. tenet idem in prælato, qui nõ-
c dum adeptus *c* eſt poſſeſſionem dignitatis,
d dũmõ ex confirmatione, *d* vel aliàs hẽt bonum ius, & titulũ in prædicta dignitate. Ratio, q̃a non ipſe, qui non poſſidet, ſed eccleſia, q̃ poſſidet, agere vr̃, & ſic nõ noĩe ſuo, ſed nomine eccleſiæ agere vr̃. & per hoc ſoluit l. cum hæredes, ff. de acq. poſſ cuius dictũ intellige in caſu, quo alius non poſſideat, quia cum effectus poſſeſſionis conſiſtat in perceptione fructuũ, ff. de acq. rer. do. l. in bonæ fidei, ſi vellet non poſſeſſor fructus percipere, poſſeſſorẽ ſine dubio ſpoliaret, qđ nõ licèt, p l. extat, ff. quod me. cau. & C. vn. vi, l. ſi q̃s in autã, 16. q. j. & c. placuit, de reſt ſpo. c. olim, & c. item cũ q̃s, de præb c. cum q̃, & c. licèt,
2 lib 6 Sed † vtrum prædictus agens poſſeſſorio ex decr. querelam, teneatur plenè, vel ſemiplenè docere de ſuo titulo ad reſtitutionẽ penſionis ſubtractæ, cõſequenter fuit dubitatũ Et videbaĩ q̃ non, p l. cogi, C. de pet. hære. & per c. in literis, de reſt. ſpo. Per hoc diſtinguebaĩ ſic. Quia aut agens poſſeſſorio mõ, quo ſup poſſidet, aut non poſſidet, ſi nõ poſſidet, tunc oportet q̃ titulũ pbet, vt no. Inn in c. tranſmiſſam, de elect. & dico plenè q̃a actor eſt, & non hẽt p ſe pſumptionem, quæ ipſum ab onere probandi releuaret, l. actor, C. de prob. & C. de eden. l. q̃ accuſare, & vt eccleſiaſtica bñfi. c. vt noſtrũ, de iurei. c. fi. nec mirũ, quia intereſt illorũ, cõtra quos
e agiĩ, quia ſoluendo non liberanĩ, *e* ſm Inn. de quo tñ per eum pleniùs in ca. nihil eſt. de elec Si poſſidet, aut eſt recens eius poſſeſſio, & tunc idem, vt Inn. no. de conce. præb. c. q̃a cunctis, in glo cum plures, verſ. nec obſt. Rõ
3 eſt, quia † ex tali recenti poſſeſſione non præſumitur bona fides, nec iuſtus titulus, ut no. Inn. de reſt. in inte. c. 2. in glo. p monachos, ad finem. Idẽ ſi longo tẽpore poſſedit in caſu, quo alia pſumptio fiat cõtra eũ, vt puta, quia cõpetitorẽ habet, & litem ſuper beneficio patitur, vt no. Inn. in d. c. quia cunctis, alioq̃ ſufficeret probare poſſeſſionẽ, & cõem reputationẽ ſm Inno. in d. c. trãſmiſſam, & d. c. quia cunctis. Pro hoc etiam facit p eundem Inn. de eo qui fur. ordi. ſuſ. c. innotuit, nec oportet tunc probare titulum, per d. l cogi, C. de petit. hære. & l. fi. §. pen. eo. tit. & ſic intelligitur lex illa. Fateor tñ, q̃ in caſib. in
f quib. doceri oporteat de titulo, *f* nõ req̃riĩ ita arcta probatio, ſicut ſi ad id principaliter agereĩ, iuxta ea, q̃ de notorio notauit Inno de ver. ſig c. veniens, li. 6. & de pſum. c. illud.

ADDITIONES.

a Condictione. Condictio cõpetit, q̃ñ non eſt prouiſum, per ius de iure, & modo agendi, vt no. in l. 1. ff. de cond. ex lege. & in c. ſæpè de reſt. ſp. vel ageĩ vtili interdicto nõ directo, q̃ nõ cõpetit pro iurib. incorporalib. l. j. & 2. ff. de vi, & vi ar. vel põt agi officio iudicis, qđ

loco actionis ſuccedit, ut in c. 2.de of.iud.
b Penſione. An appellatione beneficij eccleſia
ſtici veniat penſio, vide Fel.in c.ad audiétiã,
ext.2.de reſc.& ibi Pan.& Barb.Nic.Boer.ĩ
addi.ad Dy. in reg.beneficium,de reg.iu.in
6.& ibi an appellatione beneficij omne be-
neficium contineatur.
c Nondũ eſt adeptus. An p̃latus poſſit permu-
tare dignitaté, cuius poſſeſſioné nondũ eſt
adeptus, vide gl.in §.ité ꝙ vniuerſitates, in
verb.poſſidebũt,ti.de colla.ĩ pragm.ſanctio.
d Confirmatione. Ex ſola † n. confirmatione
4 Prælatus habet ius & adminiſtrãdi,& agen-
di tam petitorio, q̃ poſſeſſorio. Sed contra
iſtud opponitur,& vr̃ ꝙ confirmatus admi-
niſtrare non poſſit,nec poſſeſſorio agere,niſi
fuerit in poſſeſſionem inductus, quia ſi ex
confirmatione dominium acquiratur, non
tñ poſſeſſio.l.cum hæredes, ff.de acq. poſſeſ.
vbi tex.dicit,ꝙ licèt in hæredé tranſeat do-
miniũ adita hæreditate,poſſeſſio tñ nõ tran
ſit,niſi naturaliter fuerit appreheñſa. hoc idé
probat tex.in c.in præſentia, de prob.ibi dũ
dicit, bonis eius inuaſerant, &c. Rñdeo ad
primũ, ꝙ poſſeſſorio nomine eccleſiæ agi po
teſt,vt dicit iſta deciſió,quia mortuo præla-
to vacat poſſeſſio prælaturæ,ſed non poſſeſ-
ſio bonorum eccleſiæ,quam ſi quis occupat,
œconomus eccleſiæ.uel ſucceſſor poteſt age
re nomine eccleſiæ,pro illa recuperanda,in-
terdicto, Vnde vi, non tñ crimine expilatæ
hæreditatis, vel interdicto adipiſcendę. Et
5 eſt rõ,quãre poteſt agere,q̃a † eccleſia eſt in
anima viuẽtis,quæ nunq̃ moritur. arg.in au
th.qũo op.epiſcopos,in fi. & no.in l.& q̃a,ff.
de iuriſd.om.iu.diſſimiliſque eſt eccleſia hę
reditati iacenti,quia hæreditas nõ eſt in ani
ma viuentis, ff.de fidei. l.mortuo, ff.de ſtip.
ſer.l.vſusfructus eſt, l. 1. §. Scæuola, ff.ſi quis
teſt.li.& ff.de min.l.etiam, ſm Inn.in c.cum
ſuper.de cau.poſſ.& propr.nomine auté pro
prio agere non poſſet,ut in contrario.
e Non liberanẽ. Subaudi prælato exiſtente in
p̃latura mala fide.& intellige hoc verum,ꝙ
non liberantur ſoluentes eidem,niſi cum ip
ſo prælato contraxiſſent,quo caſu benè libe
rarentur ſoluentis eiſdem ſic intelligitur l.
ſi vrbana, ff. de cond. inde. Et ex hoc not.ꝙ
6 † per ſolutionem factã putatiuo prælato nõ
liberantur ſoluentes, q̃ñ obligatio deſcen-
dit ex contractu veri prælati,ſed q̃ñ obliga-
tio deſcendit ex contractu prælati putatiui,
tunc ſoluẽtes falſo prælato benè liberantur,
ſm Bal.in d.l.ſi vrbana, quod benè nota.
f Doceri oporteat de tit. Vnde quæritur † q̃ñ
7 quis cogatur dicere titulum ſuæ poſſeſſiõis.
Circa quod br̃ ſic conclude, ꝙ ſi poſſidenti
reſiſtat ius cõe,tunc compellitur dicere titu
lum ſuæ poſſeſſionis, et ſi ſolo poſſeſſorio a-
gat, vt quia laicus poſſidẽs decimas dicit ſe
ſpoliatum,nam non debet reſtitui, niſi titu
lum probet,cum ius cõe faciat contra eum,
vt in c.cauſam quæ. de præſcri.& per Inno.
in c.conſtitutus, de fil.presby.& in c.ex inſi-
nuatione. de procur. Idem ſi poſſidenti non
reſiſtat ius cõe, ſed poſſeſſio }non poteſt hr̃i
ſine titu.vt in beneficialibus.Idem ſi poſſeſ-
ſio poteſt haberi ſine titu. quibus caſibus ad
petitionem partis non cõpellitur dicere ti-
tulũ ſuæ poſſeſſionis,ut in d.l.cogi.C.de pet.
hær. ſed ad petitionem iudicis contra eum
ex ſuo officio inquirentis,benè cogitur oſtẽ
dere titulum,ut in c.ordinarij, de off.ord. li.
6.& no.in regu.beneficiũ,de reg.iur. li.6.q̃d
verũ, niſi tacitè vel expreſsè viſus ſit iudex
in eũ conſenſiſſe, ar.c.ex ore, de his quæ fi.à
ma.par.cap.quo caſu ſuperior cõtra eũ inq
rere poterit,ſed tunc arctabitur ad probãdũ
non canonicam inſtitutionem, vt no.p Io.
An.in c.licèt Hely.de ſimo. & per glo.in d.
reg.beneficium,& per Arch.ĩ d.c. ordinarij.
in verbo,exhibere,circa medium, in ver.q̃d
verũ,intelligo indiſtinctè, & p Inn.in d.c.ex
inſinuatione,quod ſingulariter no. & adde,
quod hr̃ in conſi.D.Fed.de Peruſio poſito in
li.conſi.cooperto corio rubeo ſo. 415.

EPITOMAE.

Petenti reuocari attẽtata lite pendente ſufficit probare ſe in poſſeſſione fuiſſe tempore motæ litis, & ſpoliatum fuiſſe.

SVMMARIVM

1 *Attentata reuocari petens q̃d probare debeat.*
2 *Poſſeſſione titulata ceſſante in beneficialibus nõ habet locum poſſeſſorium.*
3 *Interdictum vnde vi, in quo differat à remedio prodito in materia attentatorum.*
4 *Notorius iuris defectus petentis reuocationem attentatorum ipſorum reuocationem impedit.*

DECI-

DECISIO II. aliàs 14.

1 FVit dubitatum vtrū † petenti ſe reſtitui
a ad ſuam poſſeſſionē per viam attentati,a
quia dicit ſe lite pend. ſpoliatum ſufficeret
b probare ſe poſſediſſe b tempore litis inchoatæ, & ea pendente ſpoliatum fuiſſe: licèt aliter poſſeſſionem ſuam non coloret. Et videbatur quòd non, propter not. Arch. in c.eū qui, de eo qui mit. in poſ. lib. 6. & Inno. in c. ex parte de reſtitu. ſpo. & per eundem de fil. presby. c. conſtitutus, & per Io. And. in Cle. vnica, de cau. poſ. quæ omnia iura & no. dočt. loquuntur, & procedunt qñ agitur poſſeſſorio directè, & principaliter per interdictū, Vnde vi: tunc enim non dabitur reſtitutio beneficij ad poſſeſſionem ſine colorato titulo, ne detur vitioſus ingreſſus: vt in d. c. eum qui. ſuperius alle. Tum etiam, quia beneficium eccleſiaſticū ſine canonica inſtitutiõe poſſideri non poteſt, de inſti. c. ex frequentibus, de reg. iur. c. 1. lib. 6. ar. ſimile optimum, ff. de interdi. l. 2 §. quædā, & ff. de aqua quot. & æſti. l. j. §. permittitur, & de reſt. ſpol. c. ad decimas lib. 6. ſecus verò, qñ petitur reſtitutio per viam attentati: tum quia illa petitur incidenter: tum quia nullo iuris ordine ſeruato in hoc caſu proceditur: immo iudex ex puro & mero officio ſuo illa ī priſtinum ſtatum reuocabit, & ſic non iure actionis, ſed potius ex officio iudicantis huiuſmodi negotio erit procedendum. Et eſt ratio, q̃a plus offenditur iudex, cuius officium contēnitur, quàm pars: imò lex offenditur prohibens, ne lite penden. aliquid innouetur: prout apparet in rubro & nigro, ut lit. pen. Merito igitur cõtra ipſum proceditur grauius, qui ius iudicemque, & partem deludit, quā qui partem tantum, ar. c. cordi. in ti. de app. li. 6. & propter hoc eſt interdictū attentatorum plus quàm Vnde vi interdictū priuilegiatū: prout no. Inno. pulchrè in c. dilecta. de maio. & obe. & de app. c. bonæ, & vide p eundem in c. cum teneamur, eo. ti. & per Hoſt. & Io. Mo. in c. cupiētes, de ele. ſuper verb. à gratia. & per eundem in c. non ſolum, in glo. fi. de appe. lib. 6. & cle. 2. vt lit. pen per Io. An. Sed ſi conſtaret clarè, & notoriè de non in-
c re c petētis reuocationem huiuſmodi attentari, crederem talem tunc non audiendum, & ita vidi ſeruari in Palatio. Ratio eſt quia eo ipſo ꝙ conſtat de nõ iure ſuo, eo ipſo cõſtat ꝙ nõ intereſt petentis reuocari attētata, ꝙ attentata reuocentur. Modò iſtud eſt regulare, ꝙ in iudicijs illi quorum non intereſt, non audiuntur, 2. q. 6 c. non ſolent, de electi. c. cum inter canonicos, de accu. c. ſup ijs, cum ſimi. daretur ergo occaſio peccato mortali, & ita locum haberet ratio Inn. no. poſita, in c. ſignificaſti, de diuo. & in c. 3. & c. conſtitutus, de fil. presby. vide deciſ. 2. ſup. vt lit. pen. quod intelligas verum, quando pars petijt reuocari attētata: ſecus verò ſi iudex propter contemptum ſui iuris, & iuriſdictionis ſiue legis ex puro & mero officio ſuo ꝓ voto illa vellet reuocare iu pœnam attētantis, & contemnentis, ſiue offendentis ius & iudicem, quod poſſet, ſed per hoc non reſtitueretur poſſeſſio illi, de cuius non iure conſtaret, ſed prouidendum eſſet tertio per habentem poteſtatem, arg. no. in c. ex parte, de reſcri. & c. dilecti, de maio. & obed. Faciunt ea, quæ leg. & no. in c. cum M. de conſti. per Inno. de accu. c. ad petitionem, de diuort. c. porrò, hanc concluſionem videtur etiam tenuiſſe dominus Old. in quæſtionib. ſuis.

ADDITIONES.

a Per viam attentati. Adde pro declaratione & ornamento huius deci. Steph. Aufier. in addi. ad Capel. Tholoſ. dec. 15. incip. itē fuit queſitū an intentati. vbi refert cõem eſſe opinionē, ꝙ in beneficialibus oporteat iuſtificare poſſeſſionē ex titulo, antequā fiat reſtitutio ſaltem in prima figura, ſm Imol. in Cle. vnic. de cau. poſ. & propriet. & ita ſeruatur tam in Parlamento, quàm in alijs temporalibus curijs cognoſcentibus de poſſeſſorio in beneficialibus. Quod tñ fallit, quando quis ſe dicit ſpoliatum lite pendente: quia tunc ſufficit probare ſe fuiſſe in poſſeſſione tempore motæ litis, & ſpoliatū fuiſſe. Et in hoc eſt magis priuilegiatum remedium attentatorum, quàm interdictum Vnde vi. prout dr̃ in hac deci. Et ita fuit iudicatum per areſtū Curiæ Parlamenti, Vauri ſedentis in anno domini 1485. ꝓ domino Georgio de Ambaſia Epiſcopo Montiſalbani, qui lite pend. in Curia prædicta fuerat ſpoliatus per D. Io. de S. Stephano ſe electū dicētem. Et fuit idē de Ambaſia reintegratus per viam attentatorum abſque productione alicuius tituli in odiū ſpoliationis lite pend. ꝙ nota, & adde deciſ. proximè ſequentem inci. ſi contra agentem poſſeſſorio. & deci. 11. inci. nota ꝙ

vbi

vbi aliquis, de cauſ poſſeſſ. & propri in anti.
b Poſſediſſe. Ceſſante † ergo poſſeſſione titu-
2 lata non hēt locum poſſeſſoriū in beneficia-
libus, ſimile videmus qñ petitur reſtitutio li
beri hominis, quæ denegatur, niſi titulus ꝓ-
betur, quia tali poſſeſſioni ſine titulo ius re
ſiſtit, & ideò non datur poſſeſſoriū, niſi titu
lus oſtendatur. ſic & in matrimonio carnali
non datur poſſeſſoriū, niſi probetur titulus
matrimonij, c. ex parte, c. ex trāſmiſſa, de re-
ſti. ſpo. Sunt. n. hæc poſſeſſoria mixtæ naturę,
in quib. abſq; titulo non concluditur poſſeſ-
ſio, nec datur in eis poſſeſſorium, vt in ſimi-
li no. in l. 2. §. quædam, ff. de interd. & in hoc
3 † differt interdictū Vnde vi, à remedio pro-
dito in materia attentatorū, in qua non re-
quiritur probatio tituli ēt colorati, ſed ſuffi
cit probare ſolum ſtatum. & hic eſt mirabi-
lis effectus & differentia materiæ attentato
rū ab interdicto Vnde vi. Alia dñia ponitur
in c. ex parte, de reſcr. per Inn. vbi dicit, ꝙ cū
oīa reſtitui debeant in priſtinum ſtatum, re-
tractabuntur in materia attentatorum ſniæ
cenſuræ, quæ aliàs valerent, licèt eſſent iniu
ſtæ. Tertia dñia eſt, quia proſequenti viam
attentatorum non obſtabit excōicationis
exceptio, quæ aliàs obſtaret agenti poſſeſſo
rio recuperandæ, vt in c. cum inter, & c. ſigni
ficauerūt, de excep. c. pia, eo ti. lib. 6 Quarta
dñia eſt, qñ agitur per viam attentatorū ſuf
ficit quædam ſummaria informatio, & me-
ro & puro iudicis officio, vt in c. cupientes,
ſuper ver. gratia, de elect. lib. 6 per Io Mo et
melius in glo. fi. d. c. non ſolum, de app Si ve
rò ageretur poſſeſſorio tunc oportet litē cō-
teſtari, & ordinario iure procedi. Et nota,
ꝙ qñ aliquid reuocatur per officium iudi-
cis lite pend. oportet ꝙ præcedat diligēs cau
ſę cognitio, ut no in Spe. de app § penu. ver.
ſed quæro, & nota bene ſupradictos mirabi-
les effectus, & differentias materiæ attenta-
torum ab interdicto Vnde vi.
c De non iure. Notorius † ergo defectus iuris
4 petentis reuocationē attētatorum impedit
reuocationem ipſorum & quę exigantur ad
dictam reuocationem, vide per Io. Mo. in
d. c. cupientes, de elect. & adde deci 7. inci. ſi
quis dicat, &c inf. de prob. & dec. 16, incip. ſi
A. conferatur, inf. hoc tit. & deci. 75. incip.
no. ꝙ attentata de appell. in antiq. adde etiā
deciſ. 2. incip. nota ꝙ vbi agitur poſſeſſorio,
de reſt. ſpo. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Agenti poſſeßorio ſuper beneficio obſtat Papa-*
lis reſeruatio, vt reſtitutio impediatur.
Papalis reſeruatio obſtat agenti poſſeſſorio ex vi
decreti titulum & poſſeſſionem inficientis.
2 *Probationes in iure legitimè recepta notorieta-*
tem inducunt.
3 *Materia reſeruationis defenſiua eſt in poſſeſſo-*
rio.
4 *Agenti interdicto etiam principaliter, vel ſuſpē*
ſo petitorio ſemper obſtat Papalis reſeruatio.
5 *Habens & occupans duo beneficia incompatibi*
6 *lia, an ſi vno illorū ſpolietur, veniat reſtituēdus.*
Sententia iuris non minoris efficacia eſt, quàm
ſententia hominis, agenti etiam poſſeßorio ob-
ſtat vtraque.
7 *Sententia lata ſuper beneficio an executione nō*
facta tollat poſſeſſionem.

DECISIO III. aliàs 16.

a SI cōtra a †. agentē poſſeſſorio producatur
1 Papalis reſeruatio, fuit dubitatum vtrum
obſtaret agēti, & denegāda eſſet reſtitutio?
Et vī ꝙ non, per iura vulg. quia agenti inter
dicto non poteſt obijci proprietatis qō. in c.
in literis, de reſt. ſpo. nec poteſt reconueniri,
niſi de illa ſpoliatione, de ord. cog c. fi. At ꝑ-
dicta reſeruatio concernit merè petitorium
ſiue proprietatem, ergo. Fuit deciſum & cō
cluſum per oēs Dños contrariū. Ratio, quia
decretum Papæ in reſeruationibus appoſitū
nedū afficit, & inficit titulum, ſed etiā poſ-
ſeſſionem, ar. eor. quæ leguntur & no. de ap
pel. c. ut noſtrum, de ele c. ſi eo tempore, lib.
b 6. facit enim decretū Papæ, ꝙ poſſeſſio b cō
tra reſeruationes obtenta, eſt meri facti, &
caret omni effectu & adminiculo iuris, ſine
quo in bñficialib. poſſeſſio non procedit, &
eſt inualida, prout legitur & not. per Inn de
reſt. ſpo. c. ex parte, & de eo qui mit. in poſſe.
c. vno. lib. 6. per Archi. & in Cle. vni. de cau.
poſ & propr. per Io. An. & quia in prædicta
reſeruatione conſtat clarè & notoriè de nō
iure agentis interdicto, nec pōt, nec potuit
apud ipſum eſſe illa poſſeſſio, quę requiritur
in hoc interdicto, ut in conſultationibus, de
offi. del. meritò igitur denegabitur ſibi reſti
c tutio, c arg. c. acceptata, de reſt. ſp. & c. ad de-
cimas, eo. ti. li. 6. Pro quo ēt faciunt not. opti
mè per Inn. de diuor. c. ſignificaſti, de fil prę-
ſby.

sby.c.conſtitutus, de reſti.ſpol c.in literis, in
fi. Et ſic dicebant Domini in Palatio ſp ob-
tentum, dum tñ ille agens poſſeſſorio nõ in-
nitatur etiam reſeruationi, ſed veniat etiã
ex collatione inferioris à Papa non habẽtis
ſpãlem poteſtatem conferendi hmõi benefi-
cia reſeruata, vel ex collatione ẽt executo-
ris deputati à Papa in forma cõi, vel ſpecia-
li, quia alias ceſſaret ratio antedicta ſm eos.
Mihi aũt in primo caſu videbatur diſtinguẽ
dũ, vtrũ agatur principaliter poſſeſſorio tm̃,
vel petitorio & poſſeſſorio ſimul ab initio,
& ſuſpẽdatur poſteà petitorium: & in vtro-
que caſu ſi producatur reſeruatio, videlicèt
poſt ſuſpenſionem hmõi, vel qñ actum eſt
tm̃ poſſeſſorio, ꝙ tunc non procederet præ-
dicta concluſio. Mouebar, quia ex quo hu-
iuſmodi reſeruatio tãgit petitorium, quod
nihil habet cõe cum poſſeſſorio, ff. de acqu.
poſ l. naturaliter, § nihil. de illo igitur ſuſpẽ
ſo, uel principaliter intentato iudex nõ po
teſt cognoſcere, nec pronuntiare: quia de
qua re, &c. de cau. poſſe. & propr. c. cum ſup.
Tum etiã quia per ſuſpenſionem hmõi peti
torij, ſuſpẽſa vr̃ eius tota iuriſdictio, quò ad
illud. idcirco nullam potuit ſuper hoc proba
tionem recipere. de cau. poſſ. c. paſtoralis, qđ
ſi faceret, nil ageret, de iud. c. at ſi clerici. Pręte-
reà ſi tempore ſuſpẽſionis hmõi non fuit
producta reſeruatio, ergo adhuc non conſta
bat clarè, & notoriè de iure ſuſpendentis: er
go procedunt rationes Inn. ſuperius allega-
tæ, & per eum poſitæ in d.c. ſignificaſti, de fi.
presb. & in d.c. conſtitutus, & c. in literis, de
reſt. ſpo. poſt verò ſuſpenſionẽ petitorij pars
non potuit obijcere, nec producere, nec iu-
dex recipere, prò ſuperius deductum eſt. er
go &c. Secus verò, ſi ante ſuſpenſionem co
tẽpore, quo de utroq; agebatur produceret,
quia tunc ſuper vtroque reus ſe defendere
poterat, ſicut fuit factum in c. cum eccleſia,
& c. cum ſuper, de cau. poſſe. tunc enim cre-
derem prædictam concluſionem veriſſimã,
& aliàs non. Quã quidem meam diſtinctio-
nem dicebãt Dñi mei poſſe procedere, & lo-
cum ſibi vendicare in quocunq; obiectu nõ
notoriè inficiente poſſeſſionem, ſed dunta-
xat proprietatem, & requirentem aliquam
diſcuſſioẽem: ſecus verò in obiectu ſpecialis
vel generalis reſeruationis, de qua ſtatim ſi-
ne aliquali diſcuſſione poteſt notoriè & cla-
rè conſtare de non iure agentis, quæ benè
obſtat agenti poſſeſſorio, in c. in literis, de re
ſti. ſpol. quod crederem verum, qñ hæc noto
rietas non ex iure agentis inſurgeret, vel ex
confeſſione, vel probatione, uel productis a-
gentis, & non Rei defendentis, & ſic dicebã
intelligenda no. Inno. in c. conſtitutus, & c.
ſignificaſti, ſuperius alleg. vbi reputabam, &
reputo tex. pro hmõi intellectu, pro etiam
optimè facit, c. ad decimas, de reſti. ſpol. ſe-
cus verò ſm me, ſi iſurgeret huiuſmodi no
torietas ex productis poſt ſuſpenſionem pe-
titorij, intelligo ipſius Rei, qui etiam exci-
piendo de crimine, vel proprietate, vel non
canonicæ inſtitutionis non audiatur, ut in
c. in literis, & in c. item cum quis, de reſtitu.
ſpo. Cui intellectui videntur obſtare aliqua
verba Inn. poſita in c. cõſtitutus, ſuperius al
le. videlicèt, ſi non conſtaret per confeſſio-
nem, vel probationes admiſſas de non iure
ipſius petentis reſtitutionem, quod non eſt
facienda reſtitutio, ergo nedum per confeſ-
ſionem partis: imò etiam per probationes
poteſt conſtare de non iure ipſius actoris:
2 † probationes enim in iure legitimè rece-
d ptæ benè inducunt notorietatem, *d* de ver.
ſign. c. cum olim, & ibi per Inno. Ad quam
obiectionem poteſt reſponderi, ꝙ Inno. lo-
quitur de probationibus legitimè admiſſis,
putà ante ſuſpenſionẽ petitorij, vel factis p
agentem, & ſic ſaluatur, & ſtat adhuc intel-
3 lectus meus. Nec ob. ꝙ materia † reſerua-
tionis eſt defenſiua in poſſeſſorio, ſicut renũ
tiatio ſpontanea, & multæ aliæ exceptio-
e nes defenſiuæ, *e* quæ benè ſunt admittendæ
in poſſeſſorio, de quibus per gl. in c. 1. vt lit.
non conteſt. & in c. ex conqueſtione, de reſt.
ſpo. ergo admiſſibiles ſunt. Ad quod reſpon
deo dupliciter, vt prius, videlicèt, ꝙ ſunt
mittendæ per iudicem competentem. At
hic in caſu noſtro non eſt iudex competens,
vt ſuperius probatum eſt. ergo &c. Præterea
fateor inſtantiam de exceptionib. inſurgen
tib. ex facto agentis, & in iure expreſſis, ut in
d.c. accept. & in c. ſignificaſti, de diuo. in d c.
conſtitutus, & in c. ad decimas, ſuperius all.
Secus verò de exceptionib. inſurgẽtib. ex fa
cto alterius, puta, nõ canonicæ inſtitutionis,
vel beneficij reſeruationis, quã reſeruatio-
nẽ, q̃ vt plurimũ fit occultè, potuit veriſimi-
liter ignorare, ut in c. ſi beneficia, de præb. li.
6. Quam ſaluo iudicio meliori dicerem nõ
obſtare agẽti interdicto, niſi in caſu antedi-
cto,

ꝯto, nec vnquam reperi in iure cautum, ꝙ
reſeruatiuus poſſet propria authoritate poſ-
ſeſſionem beneficij per alium detenti appre
hēdere, & detentorem eijcere quantuncun-
que notoriè ius non habentem, qui ſine or-
dine iuris non eſt remouendus. de præb.c.li
cèt, 2.lib.6.facit optimè ꝙ no.Inno.de priu.
c.cum olim, per Arch.vt lit.pen.c.2.lib.6.fa
cit optimè quod notat Inn. in c.veniens, de
fil.presbyte. ſuper ver.amoto. Ex quo inſe-
ro, ꝙ reſeruatiuus apprehendens poſſeſſio-
nem beneficij per alium occupati etiā iniu-
ſtè cadit in pœnam c.eum qui, de præb. lib.
6. Non obſtantibus prædictis meis motiuis
ſp vidi ſeruari prædictam concluſionem, vi
4 delicèt, ꝙ agenti † interdicto etiam princi-
paliter, vel etiam ſuſpenſo petitorio ſemp
obſtabit, & admiſſa fuit Papalis reſeruatio,
& impedita reſtitutio: dico d̄ ſpāli, de gñra
li rarò vidi, & de illa magis dubitarem, niſi
eſſet notoria, & cum decreto facta, ſicut in
c.licèt, de præb.li.6.de qua ſi conſtaret, cre-
derem idem: ſecus verò de alijs generalibus
reſeruationib. beneficiorum, putà, capella-
norū, collectorum, ſubcollectorū, &c. Nam
cum de illis poſſet eſſe dubium, vtrū eſſent
& fuiſſent tales, & ſic beneficia eorum reſer
uata, dicerem illam non obſtare agenti in-
terdicto.arg.not.per Inn.in d.c.conſtitutus,
& ꝑ Arch.8.q.1.c.1.ſuper verbo, facti.&c.

ADDITIONES.

a Si contra. Adde dec.2.hoc tit.in antiq.deciſ.
x.& xj.de cau poſſ.&propr. in antiq.Aufre.
in addi.ad dec.Capel.Tolo.deci.15.inci.itē
fuit quæſitum in intentanti.& vide dec.ſup.
proximam, & addi. 1. ibi poſitam incip.per
per viam attentati.& Ægi. dec.17.hoc titu.
b Quòd poſſeſſio. Item in poſſeſſione benefi-
cij litigioſi, quæ ſi eſt tradita per ordinariū,
nullo iuris adminiculo iuuatur, ꝑꝑ decre-
tum appoſitū in c.2.ut lit.pen.li.6.vnde non
dr̄ poſſidere ille, cui talis poſſeſſio tradita
eſt.& iō ſeruat Rota, ꝙ talis poſſeſſor bene-
ficij litigioſi debet amoueri à detentione, ſeu
poſſeſſione ipſius de facto, & perinde tracta
ri, ac ſi eſſet beneficiū reſeruatum, eò ꝙ ſine
peccato talis poſſeſſio teneri non poſſet, nec
dēt parari agenti vitioſus ingreſſus, c.ex fre
quentibus.de inſt.& c.1.de eo qui mit.poſ.
c Reſtitutio. Pone ꝙ aliquis tenuit duo bene
5 ficia † incompatibilia vltra tp̄s ſtatutum in
extrauag.execrabilis, de præb. & vno illorū
ſit ſpoliatus, an debeat reſtitui? Dic ꝙ non,
quia cum appareat ꝙ de iure communi ta-
lia beneficia teneri non poſſint, non eſt reſti
tutio facienda, nec articulus admittendus
ſuper reſtitutione, & licèt quis per diſpenſa
tionem poſſit talia beneficia tenere, tamen
cum illud ſit ex accidenti, & gratia ſpeciali
in dubio attendi non debet, l.6.§.fi.ff.de an.
leg.& l.ſed & ſi per prætorem, §.fi.ff.ex qui-
bus cauſis maio. Pro quo facit l.ſi cui vinū,
ff.de vino triti.lega. vbi teſtator legando vi
num, vr̄ legare vinum, quod ex vinea natu-
raliter naſcitur, non quod ſit accidentaliter
ex tritico, vel aliqua alia materia, quamuis
contra hoc videatur facere c. referente, de
præb.& Spec de petit. & poſſeſ. Ex prædictis
6 patet, ꝙ ſicut per ſententiam † hominis im
peditur reſtitutio, vt quia agēti poſſeſſorio,
obſtat hominis ſententia, 7.q.1.ca. præſen-
tium, & de cau.poſſeſ.& propri. c.cum dile
ctus, ſic & ſententia iuris obſtabit eidem
agenti, quæ non eſt minoris efficaciæ, quàm
ſnia hominis. quod eſt verum, & notat Inn.
in c.teſtimonium, de teſtib & in c.1.de teſt.
cogendis. Sed in hoc eſt differentia inter ſē
tentiā iuris & hominis, quia ſententia iuris
expectat probationes poſt ſe, per quas de-
claretur aliquem incidiſſe in eam, & ideò
ſuper hoc cauſæ cognitio adhibetur, aliàs ſi-
cut dicit Io. Mo. ex ſola maiori propoſitio-
ne concluderetur, vt ipſe notat in c. ſtatui-
mus, de ſent.exc. lib.6. Sententia autem ho-
minis non expectat probatiōes poſt ſe, quia
ipſæ eam præcedunt, ideò cō ſentētia iuris,
quantum ad nos, pendeat ex probandis, li-
cèt in ſe non pendeat, non impedit reſtitu-
tionem ſpoliati. Sententia autem hominis
cum ex probandis non pendeat, ſed iuſtè ap
paret ex probatis, impedit reſtitutionē, quā
iam probata non probanda impediunt, de
diuor.c.ſignificaſti, & per Inno. in d.c. con-
ſtitutus, de fi.presby. & hoc modo debet in-
telligi, quod not.3.q.1.c.in ſumma, ſecundū
Old.conſi.227. Sed opponitur contra prædi
cta, & vr̄, ꝙ indiſtinctè ſententia ſuper pro
prietate & titulo beneficij tollat, & abdicet
etiam poſſeſſionem, ſicut & renuntiatio ip
ſius, de reſt.ſpo.c. ſolicitè. Vnde ſicut exce-
ptio renuntiationis obſtaret agenti poſſeſ-
ſorio, ut no.ſm Inno.in c.ſuper hoc.de renun-
tia.ſic & ſententia ſuper beneficio lata, vt in
caſu

caſu di. conſtitutionis, execrabilis. Ad hoc reſpondetur dupliciter. Primò, quia non eſt
7 verum,† quò ſententia lata ſuper beneficio tollat poſſeſſionem executione non facta, quia ſententia eſt actus iuris ciuilis, poſſeſſio autem facti eſt: res autem facti iure ciui li infirmari non poſſunt, ff. de acquiren. poſ. l. 1. §. ſi vir, & ff. ex quibus cauſis maio. l. denique. Nec obſtat æquiparatio ſententię & renuntiationis, quia non eſt vera. Nam ſententia non prę ſupponit animum eius, cõtra quem fertur, immo fertur in inuitum, ff. de verbo. obliga. l. inter ſtipulantem, §. 1. & de pecu. l. etiam ſumma cum ratione. Renuntiatio autem præſupponit animum renuntiantis, ff. de ædil. edict. l. queritur. §. fin. C. de iureiur. l. ſi quis iuſiurandum, & 7. q. 1. c. quàm periculoſum. Iure autem innitentes animo & conſenſui, & eos qui in inuitos exercerentur, quantum ad eorum efficaciã & operationem velociorem, cõſtat differentiam eſſe, ut colligi poteſt ex coniunctione duarum legum, ſcilicèt l. 1. C. de pignor. & l. non eſt mirum, ff. de pign. actio. Et huius differentiæ ratio non poteſt eſſe, quia qui renuntiat beneficio, per actum renuntiationis videtur habere rem pro derelicta, & ſic poſſeſſionem amittit, vt ff. de acqui. poſſeſſ. l. ſi quis vi, §. differentia, quod non eſt priuato per ſententiam, ſecũdum Oldradum, vbi ſuprà.

d Notorietatem. Adde idem dicendum de ſententia, quæ rem facit notoriam, ſecundum Rotam dec. 19. incip. extra Rotam, infra de dolo & contuma. per iura ibi alleg. Et ibi vide an aduerſus talem notorietatem admittatur quis allegando ignorantiam. Et adde Lanfranc. de Oria. in repert. c. quoniam contra falſam, extra dę probatio. qui alleg. text. in l. emptorem, de actio. empt. Adde idem dicendum de publica ſcientia, quæ facit probationem liquidiſſimam ſecũdum Rot. d. deci. 19. Idem de probatione fundata ſuper iuris præſumptione quæ dicitur probatio liquidiſſima glo. ſingul. in l. ſi tutor petitus. in verbo, oſtenderis, Codi. de pericu. tutorum.

e Exceptiones defenſiuæ. Quæ exceptiones litis ingreſſum impediant, vide per Aufre. in additio. ad deciſio. Capel. Tholoſ. deciſio. ſexageſima ſeptima, incip. item fuit quæſitum ſi exceptio.

EPITOMAE.

Si conſtat de iniuſta occupatione beneficij ſit condemnatio in fructibus perceptis a tempore occupationis, licet tempus occupationis non ſit deductum, nec fructuũ perceptorum valor probatus.

SVMMARIVM.

1 *Detentor beneficij an debeat in fructibus tẽpore occupationis per eum perceptis condemnari.*

2 *Detentor malæfidei tenetur fructus tempore iniuſta detentionis perceptos reſtituere.*

DECISIO IIII. aliàs 24.

1 FVit dubitatum vtrũ detentor,† ſiue occupator beneficij de facto poſſet, & dèret condemnari in fructibus à tpe occupationis huiuſmodi per ipſum perceptis? Dubium facit, quia poterit eſſe, quod detentor etiam iniuſtè ab initio habuit bonam fidem, & colorem detinendi, & tales dicuntur bonæ fidei poſſeſſores, qui non niſi à tempore motæ litis veniunt in fructibus condemnandi, quia tunc incipiunt hr̃e malam fidem, & non faciunt fructus ſuos, prout lègi. & not. in c. grauis, de reſti. ſpo. & c. in literis, per Inno. eod. titu. quod eſt veriſſimum, & ſeruatur in Palatio, quando non conſtat de mala fide, diſtinguendo tñ de fructibus extantibus vel conſumptis in bonę fidei poſſeſſoribus, prout diſtinguitur in c. grauis, per Doct. & in l. certum, C. de rei vendi. Et uide Bartol. ff. de vſucapio. l. 4. & melius per Specu. tit. de fruct. & intereſſe, §. 1. ver. ut ſuprà. Sed, ut proba
2 tur in facto in caſu noſtro conſtabat† de mala fide detinentis, putà, quia ab initio ſcienter poſſeſſionem beneficij recepit iniuſtè, pp quod indubitanter teneretur ad reſtitutionem fructuũ perceptorum, nedum ante litis conteſtationem, ſed poſt, vt in l. cum querebatur, C. vnde vi. & in d. l. certum, & in l. domum, C. de rei vend. & ff. de pet. hære. l. ſed ſi ante. & ſic veniet à tempore occupationis iniuſtè in fructibus perceptis condemnandus, licèt nondum ſit probatum tp̃s occupationis, nec quantitas, ſeu valor fructuum, quæ

not.per Inno.& qui cler.vel vo.c.fi.per eundem,& Hoſt.& de offi. arch.c.præſenti.in fi. magnæ.gl.per Arch lib.6 de ſuppl.neg.prel. c.quia regulares, ſuper ver.cum oportuerit, per Genze. & Guil.in c.cum ſingula.de præben.lib.6 Io. An.in nouel.

ADDITIO.

a Monacho.Adde deci.1.hoc tit. in antiq.

EPIT OM AE.

Cauſæ nullitatis, reſtitutionis in integrum poſſunt ſimul intentari, ſed interdictum vnde vi, & condictio l. 2. C. de reſci. ven. propter repugnantiam,ſimul nō concurrūt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor bonæ fidei non ſpoliat.*

DECISIO VII. aliàs 116.

LIcèt in cauſa nullitatis, & reſtitutio in integrum ſimul poſſint intentari, & proponi,iuxta not.per Inno. in c.cum in literis, de reſt.in inte.tamen interdictum vnde vi, & cōdictio ex lege 2. C.de reſcin ven.& c.cū dilecti.de empt.& ven. tanquam materiæ repugnantes non poſſunt concurrere. Ratio, nam eo ipſo ꝙ quis petit contractum reſcindi,quia deceptus vltra dimidiam iuſti pretij, &c. præſupponit contractum ab initio validum, vel ſaltem talem, qui dat coloratū titulum poſſidendi,ergo bona fide poſſe
1 dit, † & bonæ fide poſſeſſor nō ſpoliat.ergo, arg.de reſt ſpo.c.olim,& c.grauis,& c ſæpè, & c.cum ad ſedem.

EPITOM AE.

Teſtimonium de auditu aliquando valet, vt in poſſeſſorio à parte poſsidente rem ſpoliatam, & alijs caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes de auditu quandoque probant,licet regulariter non faciant fidem, & nu.2.*

DECISIO VIII. aliàs 117.

1 IN † poſſeſſorio ſufficit teſtimoniū de au-
a ditu *a* à parte,ꝗ tenet,& poſſidet rem ſpoliatā,de qua agitur,arg nota.in Cle.2.de teſti.facit.c. quam ſit.de exceſ.præ.alle.etiam no.per Inno. de elect c.per inquiſitionem, & & de iudi.c.at ſi clerici.

ADDITIO.

a Teſtimonium de auditu.Nota† caſum quo
2 valet teſtimoniū de auditu: Item valet, vbi tale teſtimonium non eſt alteri præiudiciale,vt no.Inno.in c.1.de conſe.eccle.vel al.in prin. vel potes latius concludere circa hoc, ꝙ teſtimonium de auditu rīr non valet.Fallit in caſu c 2.de conſu. Item fallit in re antiqua, qñ agitur de probando, ꝙ memoria non exiſtit in contrarium,ff.de prob. l.ſi arbiter.& in l.3.§. Labeo, ff. de aqua plu. arc. Item fallit,quando agitur de probanda conſanguinitate.de teſti.c.quoties, & c.licèt ex quadam, nam iſtis caſibus teſtimonium de auditu valet. Teſtimonium autem de auditu proprio in re per auditum capeſcibili, & incorporali, & in confeſſione,quæ non videtur,valet teſtimonium de auditu, poſito, ꝙ non poſſit videri, dum tamen habeat voces notas,vt no.in d.§.Labeo. In re verò capeſcibili viſu,& corporali,quæ poteſt videri,teſtimonium debet eſſe de viſu, non de auditu.hæc materia ponitur per Inno. in c.cum cauſam,de teſtib.per Cyn.& Bal.in l.teſtiū, C.de teſti.

EPITOM AE.

Si poſsidens nomine meo eijciatur de poſſeſsione, tamen ego non debeo reſtitui,quia interdictum vnde vi, mihi non competit,niſi probem, ꝙ huiuſmodi poſſeſsionem aliquo modo ratam habuerim.

SVMMARIVM.

1 *Qui per amicum ſine mandato beneficium tenuit,non competit interdictum vnde vi,ſi ille amicus de poſſeſſione fuerit eiectus.*

DECI-

DECISIO IX. alias 150.

1 Licèt † amicus meus recipiat poſſeſſionē beneficij mei, & teneat, & poſſideat, & fructus percipiat nomine meo, ſi expellatur de poſſeſſione, & ſpolieť, mihi non competit interdictum vnde vi, contra ſpoliantem, niſi doceam quòd de mādato meo poſſeſſionē recepit, vel ꝙ huiuſmodi receptionem nomine meo factam ratam & gratam habuerim, & fructus ſeu pēſionem mihi ſoluerit, & ſic intelligitur regula, Is poſſidet cuius nomine poſſidetur, de reſti. ſpo. c. cum veniſſet, de reſcr. c. ſi diligenti.

EPITOMAE.

Interdictum vnde vi, habet locum quòad condemnationem fructuum, cum perſonæ violentia infertur, & res inuadūtur, alias ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Spolians ad fructus non, niſi perſona valentiam fecerit, tenetur.*

DECISIO X. aliàs 156.

1 NOn ſufficit † probare quoad condēnationem fructuum faciendam à tempore ſpoliationis, quòd ſpolians fregerit oſtia, & ſimilia fecerit, niſi facta fuerit violentia perſonæ ſpoliatæ, vel eius familiæ exiſtenti in domo, quia poterit eſſe, ꝙ domus erat vacua, & ſic non cenſetur facta violentia, iuxta nota. c. cum ad ſedem, ſuper ver. interdictum, vnde vi. de reſti. ſpo. & in Spe. tit. de peti. & poſſeſ. §. 1. circa fi. ver. item nota.

EPITOMAE.

Rectore agente poſſeſſorio ad decimas obſtat exceptio præſcriptionis tanti temporis, cuius memoria non exiſtit.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium vtriuſque partis ſuſpendi poteſt in beneficialibus, ſed non in cauſis prophanis.*

2 *Exceptio ſpoliationis non habet locum in continuatione poſſeſſionis, vel in præſcriptione tanti temporis, cuius contrarij memoria non exiſtit.*

3 *Qui continuat ſuam poſſeſſionem, non dicitur ſpoliare.*

DECISIO XI. aliàs 259.

1 SI rector † alicuius parochiæ agat poſſeſſorio pro decimis certarum terrarum infrà parochiam ſuam conſiſtentium, quibus dicit ſe per aliquos religioſos ſpoliatum, à x. annis citra: & religioſi ad concluſionem poſſeſſorii dicant, & dent in articulis, quomodo ipſi per centum annos & citra, & vltra, & per tantum tempus, cuius contrarij, &c. aliquarum prædictarum decimarum fuerūt in poſſeſſione percipiendi, & aliquarum retinendi, & præſtatione aliquarum liberi, & immunes, & per dicta tempora in poſſeſſione huiuſmodi libertatis: Dicebant omnes Domini hanc materiam bonam, & admiſſibilem ad excluſionem poſſeſſorij per rectorem intentati. Nam licè prædictis religioſis prima facie reſiſtat ius commune, & aſſiſtat rectori, & ſic videtur quòd nō, niſi conſtaret de legitimo eorum titulo, ipſi non eſſent audiendi per capitu. ad decimas, de reſtit. ſpoliato. libro ſexto. quod nihil facit ad caſum propoſitum, quia loquitur in actore, & non in reo ſe defendēte per legitimam præſcriptionem, & temporis continuationē. Per quorum primum tollitur ius percipiendi per rectorem. de præſcript. capit. de quarta, & eodem tit. capitu. j. libro ſexto. Per ſecundum ſua decennalis poſſeſſio. nam duo eandem rem, & eodem tempore inſolidum poſſidere non poſſunt, de probatio. capitulo licèt, & ibi de verbo, & citra, quod denotat continuationem, & ſufficit hoc exprimere, licèt non addatur continuè. vt ibi. Si igitur
2 † probent præſcriptionem pro titulo, & continuationem poſſeſſionis per centum annos citra & vltra, reſtat concluſio, quòd non po-
3 teſt prætendi per rectorem ſpoliato, † qui enim ſuam poſſeſſionem continuat, non ſpoliat. de reſtitutione ſpoliatorum, capitulo olim, 1. & capitulo cum veniſſet, cum multis ſimilibus.

EPIT OMAE.

Petens ſe reſtitui ad præbẽdam, quid probare haheat, & quomodo eius poſſeſsio debeat apprehendi, vt acquiratur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionem corpore et animo acquiri iuris eſt.*

DECISIO XII. aliàs 275.

PEtenti ſe reſtitui ad præbendã, ſeu poſſeſſionem præbendæ diſtinctæ, quia dicit ſe
2 ſpoliatũ, non ſufficit ſibi probare ſtallũ in choro, & locũ in capit. aſſignatũ, uel ſibi poſt poſſeſſionẽ traditam per funes campanarũ, vel cornu altaris, quia hæc ſunt potius iura canonicalia, q̃ p̃bendæ. de pb. c. relatũ, c. dilectus, & c. dilecto. de renũt. c. cum inter. Nec etiam ſufficeret ad reſtitutionem obtinendam, ꝙ mãdatum eſſet per capitulum, vel alium diſtributori vel colonis, vel reddituarijs prædicto præbendato de fructib. & redditibus illius præbendæ rñderi, niſi probet ipſos redditu arios paruiſſe, & ſibi de redditibus illius aliquid ſoluiſſe, vel ſe in poſſeſſionẽ manſi vel fundi ſpectantiũ ad præbendã inductum fuiſſe, & ipſum aĩo poſſidendi poſſeſſionem fundi, ſeu mãſi ingreſſum fuiſ
1 ſe, apprehendiſſe, & vſum fuiſſe. † Corpore n. & animo acquiritur poſſeſſio. ff. de acqui. poſſ l. 3. in prin. Hoc verum, niſi conſuetudo eſſet eccleſiæ, ꝙ prædicto vel alio modo acquireretur poſſeſſio, quæ benè valeret, ſi ꝓbaretur. ſi ſi negaretur, probare tenetur. de conſue. c. 2. ſm Inn. qui hoc no. in c. in literis, de reſt. ſpo. & ibi plenè, quomodo acquiritur poſſeſſio iuris canonicalis præbẽdalis, & electionis, vel niſi eſſet aliquis certus locus deputatus præbendario præbendæ, per cuius inſtallationẽ, ſiue inductionem benè acquiritur poſſeſſio, ſm Inno. vbi ſupra, & not. de præbend. c. cum qui. & c. licet, 2. li. 6. per Archid.

ADDITIO.

a Se ſpoliatum. Adde. ꝙ licèt ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, hoc tñ fallit, ſi pp reſtitutionem ſpoliati timetur oriri ſcandalũ, vt habetur per Felyn. in c. 2. de præſcrip. in 2. col. ver. 6 propter ſcandalum, & adde glo. in c. ad petitionem, in verſ. reſtituendus, de accu. & Pau. de Caſt. in conſi. 313. incip. Ad confirmationem eorum, & Car. in Cle. 1. de cau. poſſ. & propr. in 9. oppoſi.

EPITOMAE.

Agens poſſeſſorio ad præbendam non tenetur probare fundum cuius poſſeſsionem dicit ſe apprehendiſſe, ad præbendam ſpectaſſe. Vel ſic, Petens reſtitutionem agri pro ſuo beneficio, nõ cogitur ipſum agrum probare ad huiuſmodi beneficium pertinere, ſed duntaxat ipſius agri poſſeſsionem apprehendiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus agens interdicto quid probare tenetur.*

DECISIO XIII. aliàs 276.

SEd ex p̃dicta concluſione inſurrexit aliud dubiũ, Vtrũ agens poſſeſſorio ad præbendam teneatur probare manſum, ſeu fundũ, quem dicit ſpectare ad præbendam, cuius poſſeſſionem apprehenderat, ſpectaſſe & ſpectare ad ſuam præbendam. Fuit reſponſum & concluſum ꝙ non, maximè ſi id per patrẽ aduerſam non negaretur, quia illud ſapit petitorium, videlicet, probare dominium, qđ ad hoc locum non habet per d. c. in literis, de ord. cogni. c. ſi. vt eccle. bene. c. vt noſtrum. Tum etiam, quia tanta, & tam vehemens p̃ſumptio eſt pro poſſidente, & apprehẽdẽte auctoritate ſuperioris poſſionem, ꝙ nõ admittitur probatio in contrarium, vel ſaltẽ transferetur probatio in negantem, pp huiuſmodi tam vehementem præſumptionẽ, de præſump. c. literas, & c. ſi. vt eccl. bene. c.
1 vt noſtrum. Nimis † enim grauaretur agens interdicto cum hmõi probatione, qui non tenetur probare niſi duo, videlicet ſe ſpoliatum, & ſe poſſediſſe rem, de qua agitur. de offi. deleg. c. conſultationibus, ergo.

EPITOMAE.

Præbendatus petens ſe reſtitui ad vnam rem præbendalē, debet reſtitui non ſolum ad illam, qua ſpoliatus fuit, ſed ēt ad omnes alias res maxime contin uas.

SVMMARIVM

1 *Poſſidere totum eum videri, qui nactus eſt poſſeſſionem alicus rei, quam de iure communi poſſidere, & tenere poteſt.*

DECISIO XIIII. aliàs 277.

1 EX † præmiſſis dubitatur fortius, vtrum vna re præbēdali apprehēſa, & ſpoliata, poterit & debet fieri reſtitutio ad omnes alias res, & iura tanquam per præbendarium agentem poſſeſſorio apprehenſa, ſeu poſſeſſa? Vr ꝙ ſic, qui enim eſt in poſſeſſione partis, in poſſeſſione totius eſſe cenſetur, ff. de ſeruitu.l.vna eſt vna, & qui minimam partem fundi poſſidet &c.ff de acqu. poſſ.l.poſſideri. Et qui aurem tetigit totum tetigiſſe videtur de pœnitentia diſt. prima, cap. vulgaris, quæ argumen. vide per Ber. de præſcriptioni.c.auditis ſuper verbo, interruptionē, & in c.cum Bertoldus, de re iudicata, ſuper verb. quodam iure. Sed non eſt ita ſecūdum Bern. ibidem. quod intelligas verum in rebus vel iuribus diuiſibilibus & ſeparatis in diuiſibilibus & contiguis, procedunt dicta iura & argumenta. Sed quantum ad propoſitum Inno. & Hoſt. in d.c.in literis, contrarij ſunt Hoſtien. enim dicit poſſeſſionem iuris canonicalis, vel præbendalis non extendi ad alia, niſi apprehenſa & poſſeſſa & per conſequens nullam fieri reſtitutioné, niſi quoad poſſeſſa, & capta. Innoc. tenet ibi contrarium, & etiam in c.ex parte, eo. titu. Nam ſi canonicus vtatur aliquo iure canonicali, intendens per hoc acquirere poſſeſſioné aliorum iurium ſcientibus & conſentientibus his, ad quos ſpectat, ſufficit quoad reſtitutionem conſequendam omnium iurium canonicalium. Et hanc tenuerūt quaſi omnes Dñi, & procedit de rigore iuris ſm Dy. in c. 1 de reg. iu. 1.6. & Inn. hoc idem alibi vide-

2 tur ſentire, videlicet, ꝙ † qñcunq; quis nanciſcitur poſſeſſionem alicuius rei, quam de iure cōi poſſidere, & tenere poteſt, totum poſſidere videtur. in d.c. auditis, de præſcriptionib. & de exceptionib. c. cum venerabilis, in glo. penul. facit tex. de reſt. ſpo. c. cū veniſſet, Nec ob. dictum Innoc. in c. in præſentia, poſt prin. de prob. quod loquitur in adipiſcenda poſſeſſione, non aūt recuperanda, quæ eſt plus priuilegiata, de ord. cogn. c. 2. & & c. fi. de reſt. ſpo. per totum.

EPITOMAE.

Snīa pro ſpoliato lata ſuper poſſeſſorio antequam procedatur in petitorio, eſt plene executioni mādanda, ſecus, ſi ſit lata pro ſpoliatione.

DECISIO XV. aliàs 319.

LIcet ſpoliato agenti interdicto vnde vi, reſtituto ad ſuum beneficium debeat ante ſatisfieri de fructibus perceptis, & expenſis, in quibus ſpolians extitit condemnatus, alias in petitorio non debeat audiri, prout legi. & not. in c. Piſanis, de reſt. ſp. & in c. ſignificauit, de teſti. tamen id non procedit in caſu conuerſo, ſecundum omnes, videlicet, quando ſententia abſolutoria fertur in poſſeſſorio pro poſſidente, & ſpoliatore, vt prætendebatur, & contra ſpoliatum in expenſis condemnatum, de quibus, ſi velit ſpoliatus inchoare, vel reaſſumere petitorium antea per eum ſuſpenſum, non tenetur ante huiuſmodi inchoationem, vel reaſſumptionem ſatisfacere poſſidenti, qui vigore executoriæ ſuæ ſuper dicta ſententia factæ, petit & recuperat illas, ſi velit, qđ ante ingreſſum petitorij debet plenè, & integraliter reſtitui, & nihilominus in petitorio procedat. Ratio diuerſitatis inter primum & ſecūdū caſum eſt, quia hoc eſt priuilegium ſpoliati, quia ipſe ante ingreſſum petitorij debet plene, & integraliter reſtitui, & hoc in odium ſpoliātis, vt de ord. cog. c. 2. & in iuri. interdictis. Sed hoc in alio caſu non reperitur in iure cautum, & ibi ceſſat odium, ergo idem non erit dicendum, arg. ne ſe. vacan. c. j. cum ſimilibus.

EPI-

EPITOMAE.

Suſpendenti petitorium in ſecunda inſtantia non obſtant producta in prima inſtantia, per quæ de non iure ſuo conſtare videtur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio eſt deneganda, quando conſtat de nõ iure agentis.*
2 *Petitorio ſuſpenſo omnia illud concernentia. & eius acceſſoria, ſuſpenſa eſſe videntur.*
3 *Agens interdicto recuperandæ an teneatur titulum ſaltem coloratum probare.*
4 *Agenti interdicto an obſtet pactum de nõ agendo vel petendo.*
5 *Delicta paria mutua compenſatione tollũtur.*

DECISIO XVI. aliàs 393.

SI A. conferatur certũ beneficium, putà archipresbyteratus vacans per obitum Titij, & idẽ A. eundem archipresbyteratũ poſteà, antequam tñ poſſeſſionem habeat, reſignet in manib. ordinarij ſui ex cauſa pmutationis faciendæ cum B pro alio beneficio, & admiſſa hmõi reſignatione ſubſequẽter iterato, & de nouo eidem A. conferatur idem archipresbyteratus tanquã vacans adhuc p obitum Titij, vigore cuius collationis ſ vltimæ, aſſecutus eſt poſſeſſionem pacificam eiuſdem archipresbyteratus poſt hæc oĩa prouidet di. B. de eodem archipresbyteratu vacante per liberam reſignationem pdicti A. factam ex cã permutationis, vigore cuiꝰ prouiſionis idem B. expulit, & ſpoliauit per vim, & violentiã dictum A. poſſeſſione ſua, qui ppea eundem B. traxit in cauſam agendo primo petitorio & poſſeſſorio: & qa B. poſſeſſor violentus ſententiam abſolutionis pro ſe reportauit, idem A. ad ſedem Apoſtolicam appellauit, & in ſecunda inſtantia ſuſpendit petitorium vtriuſque partis procedendo in ſolo poſſeſſorio, in quo obtinuit duas ſñias diffinitiuas: de quarũ infirmatione in tertia inſtantia agebat, & dubitabatur pp q̃dã inſtra producta in prima inſtãtia p B. ſpoliatorẽ contra ipſum A. agentẽ tũc petitorio, & poſſeſſorio: videlicet đ prima collatione ſibi facta, & de reſignatione ex cauſa permutationis poſteà ſubſecuta quæ nõ fuerunt negata per ipſum, nec exceptum cõtra illa, prout ponebatur in facto: Vtrum per illa producta in quibus eſſet titulus illius A. diſcoloratus, & cõſtaret de nõ iure ſuo, quod nõ veniret reſtituendus, & prædictæ duæ ſñiæ deberent infirmari? In quo dubio Dñi erãt varij, & diuiſi, quaſi per medium. Aliqui dicebant denegandam reſtitutionem, & infirmandas duas prædictas ſñias: moti ex d. Inno. in c. conſtitutus, de fi. presby. dicentis, ꝙ
1 † qñ conſtat per confeſſionem, vel probationes admiſſas de nõ iure agentis poſſeſſorio, tunc deneganda eſt reſtitutio. alleg c. ſignificaſti, de diuor. facit optimè c. ad decimas, de reſt. ſpo. li. 6. pro quo d. faciunt ẽt no. per Inno. in c. in literis, in eo. ti. At in caſu propoſito conſtat clarè per inſtra ſupradicta iudicialiter producta, & non negata, de reſignatione facta per A. ante ſuã ſpoliationẽ, ergo non erit reſtituendus, ut in c. accepta. de reſti. ſpo. & in c. cũ veniſſet, de inſtit. & renun. c. ſuper hoc, per quos text. clarè probatur, ꝙ agenti interdicto obſtat ſpontaneæ renunciationis exceptio, ergo. &c. alij Dñi, de quorum numero ego eram, tenebant contrariũ, defendendo dictas ſententias reſtitutorias datas pro A.: per non modicæ auctoritatis viros, qui eas ſiue certis, & veris motiuis non tulerunt. Et vt dicebam, credo dicto Dños meos motos: quia prædicta inſtra prædictæ primæ collationis & reſignationis fuerunt producta, qñ agebatur petitorio & poſſeſſorio, & fortè non reproducta in ſecũda inſtantia. Et ſuppoſito ꝙ eſſent reproducta in ſecunda inſtantia, tunc diſtinguendum dicebam, aut ante ſuſpenſionem petitorij, aut poſt. Si poſt, dicebam illa nõ obſtare, ex quo ſapiebant petitorium, quod erat ſuſpẽſum,
2 † & ſic iudex nõ poterat ea recipere, nec ſm ea iudicare, quia poteſtas ſua ſuſpenſa erat, ꝙ petitorium, omnia illud concernentia, & eius acceſſoria. de cau. poſſ. & propr. c. paſtoralis, & Cle. vn. eo. ti. Aut ante ſuſpẽſionem erant reproducta, & tunc aut erant negata, aut non. Si negata, per quam negationẽ efficiebatur res dubia, tunc non obſtant reſtitutioni, ſm Inn in d. c. conſtitutus. Si verò nõ erant negata, nec exceptum contra illa adhuc idem vr per d. c. ſignificauerunt, de teſt. Nam non dr̃ quidẽ conſtare de petitorio,

niſi poſt concluſionem. vt ibi not. Guil. & ét Inno, At hic fuit ſuſpenſio facta ante cõcluſionẽ, ergo. Nec ob. q̃ fuerũt producta ĩ prima inſtantia, & concluſum, & non negatũ: quia a concluſione ſiue ſnĩa fuit appellatũ, q̃ appellatio ſuſpendit effectum ipſius ſnĩæ concluſionis, & omnium productorum ĩ prima inſtantia, ergo non obſtant in ſecunda, niſi reproducantur, de iureiu. c. venientes, de fi inſt. c. cum Ioannes, C. de tẽp. app. l. per hanc & hũc inte lectum poſuit, & dixit Ni-
3 colaus de Crem dicens † ét non reperire legem, vel canonẽ imponentem onus probandi titulũ, vel colorem tituli agenti interdicto recuperandæ, multominus ſi reintegrandæ ut expreſſe probatur in d. c. in literis, in fi quia prædo &c. qui tex rñ loquitur in beneficialib: niſi in caſu c ad decimas, de reſti. ſp. li. 6. Sed rõ illius decr. fuit duplex, tũ, quia cõſtabat de iure proprietatis ſpoliatoris notoriè per confeſſionẽ agentis, & ſpoliati: tũ ét, quia ibi ius cõe reſiſtebat actori, & aſſiſtebat reo. Sic ergo ét reſpõdebam ad c. conſtitutus, de fil. presby. & no. ibidem per Inn. & ad c. ſignificaſti. de diuo. quæ iura loquuntur expreſſe, qñ per confeſſionem petentis reſtitutionem clarè conſtabat de non iure eorum in petitorio, ió denegabatur eis reſtitutio: ſecus verò dicebam, ſi per probationes rei conſtaret, quas non dicebam admittendas, per c. in literis, & c. fi. de ord cog. Ad capitula & iura pro alia parte inducta, videlicet c. acceptata. c. cũ veniſſet, & c. ſup hoc. rñdebam illa loqui, qñ actũ erat petitorio, & poſſeſſorio. Et ſic intelligit Ber. c. accepta, & c. ſollicitè. vel illud loquitur, qñ opponitur exceptio abiurationis beneficij, quæ benè obſtat agenti poſſeſſorio, vt in c. cum
4 veniſſent. de inſti. Sicut & pactũ de nõ petendo vel non agendo obſtaret agenti interdicto. no. gl. i c. ex inſinuatione, de proc. Quòd aũt agens interdicto teneatur coloratum titulum producere, eſt potius per ſtylum receptum, q̃ a iure introductum, quia non reperitur ſuper hoc ius ſcriptũ, ſed eſt receptũ ex paritate rationis, c. eũ qui. de eo qui mit. in poſ. lib. 6. prout nota. ibi Arch. & Io. An. in Cle. vni. de cau poſ. & propr. & ex no. per Inn. in c. ex parte. de reſt. ſpo. vbi tñ dicit ſufficere pro colore, q̃ probet agẽs interdicto, ſeu auctoritate ſuperioris poſſeſſionẽ bñficij apprehẽdiſſe: licèt fortè ſua collatio, ſiue electio ſit vitioſa, & non cãnonica. pro quo optimè facit c. cum noſtris, de conceſ. præb. cum ibi not. & no. in d. c. in literis, per Inno. At in caſu noſtro conſtat de colorato titulo iſtius A. ſpoliati, putà, quia auctoritate ſuperis ingreſſus fuit, & habuit poſſeſſionẽ licèt ratione vitioſæ collationis, conſtat etiã de violento ingreſſu ipſius B ſpoliatoris, pp q̃ violentiam totum ius, quod habuit vigore collationis ſibi factę de dicto archipreſbyteratu, ipſo facto amiſit, vt in c. eũ qui. de pbẽ. lib. 6. Propter quod fortè poſſet non improbabiliter dici ipſum nõ poſſe repellere agentem interdicto. prętextu vitioſi tituli ſui, cũ ipſemet perdiderit titulum pp violentiam factam per eum, quæ per viam replicationis
5 ſibi obijci poſſet. nam † paria delicta mutua compenſatione tollũtur. de adult c integlle ximus, quod tamen, videlicet hoc vltimũ, nõ credo procedere, niſi in petitorio: pp̃ter no. in ca. paſtoralis, de cau poſ. & propr. ſup verſ. intẽtatis, per Ber. Nec ét ob. regu. dolo petis, &c. quæ ét vendicat ſibi locũ in petitorio, prout leg. & no. in c. in literis, in fi. ſed potius dicerem hr̃e locũ in hoc caſu regulam, ĩ pari cauſa turpitudinis, &c. Credo tñ agenti poſſeſſorio bene obſtare exceptionem violentiæ notoriæ: putà, ſi per vim & violentiã poſſeſſionem fuiſſet ingreſſus, & hoc etiam innuit Inno. expreſſe in d. c. conſtitutus, &c.

EPITOMAE.

Rei confeſsio non probat titulũ actoris in beneficialibus, quãuis in poſſeſſorio coloret illum ad effectũ, vt ſpoliatus reſtituatur.

SVMMARIVM.

1 *Petenti reſtitutionem beneficij ſufficit cõfeſsio ſpoliantis ad colorandam titulum.*
2 *Specialia multa contra ſpoliãtem introducta.*
3 *Confeſsionem quis pro ſe acceptauit, contra ſe etiam recipiat oportet.*

DECISIO XVII. aliàs 408.

1 FVit dubitatũ & quæſitũ per me, qui habui cauſam, vtrũ † in poſſeſſorio cauſæ benefi-

beneficialis ſufficiat cōfeſſio ſpoliatoris ad
colorandū titulū ſpoliati agentis, & reſtitu
tionē beneficij, quo dicit ſe ſpoliatū, peten-
tis? Et videbatur aliquib. ꝙ non: quia per
confeſſionem aduerſarij non probatur titu
lus: prout leg. & not. in c. eum qui. de eo qui
mit. in poſſ. in prin. & c. 1. de confeſ. lib. 6. er
go, &c, quod eſt verum, quòad effectū adin-
dicationis, ſiue canonizationis tituli, ſed ad
effectū reſtitutionis beneficij, quo quis dicit
ſe ſpoliatum, maximè per violentiam, dixe
runt & concluſerunt oēs Dñi ꝑdictam cōfeſ
ſionem factam per ſpoliatorem pro colore
hmōi ſufficere & hoc in odium ſpoliantis,
2 pp † quod multa ſpecialia iura contra ſpo-
liantem ſtatuuntur, vt patet in Cle. vnic. de
cau. poſſ. propr. putà reus & poſſeſſor, ac ſpo
liator volens excuſare ſpoliū, & probare a-
gentē interdicto priuatū iuſtè per ſñiam iu-
dicis, q̄ benè obſtaret agēti interdicto, ut in
c. audita, & c. conquerēte, de reſt. ſpol. dicit,
& dat in poſitionib. & articulis ſuis qūo prę
dictus agens fuit verus, & canonicus rector
talis parœcialis eccleſiæ, & in pacifica poſſio
ne eiuſdē per multos annos, qūo poſtea pp
quoddam homicidiū voluntariū ipſe aucto
ritate apoſtolica fuit ritè, & ſñialiter priua-
tus prędicta eccleſia, et ipſe in poſſeſſionem
eiuſdē, & eadem auctoritate inductus, ꝙ vi
gore hmōi inductione tenet & poſſidet nō
3 violenter, ſed iuſtè, & ſanctè, ergo &c. Præte
3 tereà † ex quo prædictam confeſſionē vult
recipere pro ſe, debet etiam eam recipere
contra ſe. 4. q. 3. c. ſi quis teſtib. 19. di. c. ſi Ro
manorum, faciunt no. per Inno. de excep. c.
cum venerabilis.

E P I T O M AE.

Pactum ſiueiuramentum de nō
petendo reſtitutionem poſt ſpolia-
tionē, obſtat agenti poſſeſſorio. Vel
ſic, Licet renuntiatio cum iuramen-
to facta poſt ſpolium non impediat
reſtitutionem, ſecus tamen in pacto
de non agendo.

S V M M A R I V M.

1 *Renuntiato facta cum iuramento an impediat reſtitutionem.*
2 *Iuramentum dolo extortū non eſt obligatoriū.*
3 *Iuramentum non vi, nec dolo extortum, quod ſalua ſalutè ſeruari poteſt. eſt obligatorium.*
4 *Præſumptio præſumptionem tollit.*

DECISIO XVIII. aliàs 401.

1 SI agenti interdicto † Vnde vi, ſiue poſſeſ-
ſorio, in cā beneficiali, obijciatur, & ꝓbe
tur iuſm ſpontè præſtitum, etiam poſt ſpo-
liationem de moleſtando ſpoliatorem in iu
dicio, vel extra, fuit dubitatum, vtrum non
obſtāte tali iuſo, ſpoliatus veniret reſtituen
dus? Et videbatur aliquibus, ꝙ dictum iura
mentum non impediret reſtitutionem ex
paritate rationis, c. ſollicitè. de reſti. ſpol. Itē
ex eo, qa iuſa huiuſmodi ſunt ciuiliter in-
terpretanda. de iureiur. c. veniens Sed prædi
ctum iuſm poſſet intelli, & interpretari de
moleſtatione facti, & non iuris, ergo. Item
2 præſumitur dolo † extortum, ergo nō obli
gat, quia fraus & dolus, &c. de reſcri. ex te-
nore, & c. ſedes, præſertim in odium violen
ti, qui nō auditur excipiens de crimine, nec
de non canonica inſtitutione, de reſt. ſpol. c.
in literis, §. item cum quis. Præmiſſis nō ob-
ſtantibus fuit concluſum, & determinatum
a contrarium. Nam licèt renuntiatio a ēt cū
iuramento facta poſt ſpoliationem non im-
pediat reſtitutionem, vt in c. ſollicitè, ſupe-
rius allga. tamen pactum, ſiue iuramentum
de non agendo, vel reſtitutionem nō peten-
do benè obſtat agenti interdicto, prout not.
Ber. in c. ex inſinuatione, de procu. & Inn. in
c. ſuper hoc. de renut. & per Specu. tit. de pet.
& poſ. § ſi. verſi. xv. Et videtur pro hoc text.
de iureiur. c. peruenit, & à contra ſenſu, &
c. debitores, & c. ad noſtram, eo. tit. Pro hoc
etiam facit c. 1. de reſtitu. ſpo. vnde ille Phila
ſius cæcus renuntiauit poſſeſſorio, ſiue in-
terdicto Vnde vi, & ideò fuit aduerſarius
ſuus auditus, & admiſſus in petitorio. Facit
3 etiam pro hoc regula generalis, ꝙ omne † iu
ramentum nō dolo, nec vi præſtitum, quod
poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ,
eſt ſeruandum, vt in c. ſi vero, de iureiu. At
hoc iuſm poteſt ſeruari ſine detrimento a-
nimæ, ergo, &c. præſertim quia non replica-
bitur per actorem de dolo, metu, vel vi, in
quib. caſib. adhuc ante relaxationē nō eſſet
audiendus, prout legitur per Ber. in c. abbas,
quod met. cau. & melius per Inn. in c. ad au-

res.eo.ti.Et ſi dicatur, imò præſumitur dolo, vel metu præſtitum, quia non eſt verſimile, &c.ut in c.ſuper hoc, de renun. quia ut ꝓſupponitur in facto, erat præſtitum poſt ſpoliationẽ factã, ergo non ſpontaneè. Rñdeo
4 has præſumptiones † tolli per aliàs præſumptiones, & rõnes fortiores. Nã in inſtrõ publico producto ſuper dicto iuſo præſtito, expreſſè continebatur, ꝙ ſpontè, non coactus, nec dolo, aut fraude inductus iurauerat non moleſtare, &c. Et quia contra hmõi iuſm non fuit aliquid dictum exceptũ, vel datũ, ergo illi ſtandum, donec eſſet reprobatum. de præſump.c. illud.de fi.inſtr. c. cum Ioan. Præthereà in d.c ſuper hoc, & c.ſollicitè.renuntiauit, & abiurauit beneficium, & totũ ius ſibi competens in illo, quod difficilius admittitur, q̃ renuntiatio, vel abiuratio actionis, ut in caſu noſtro, arg. de iurei.c.quẽadmodũ, de accu.c. ſuper his. Et ex hoc, & ex verbis in d.inſtrõ expreſſis fuit dictũ, & concluſum per omnes Dños, ꝙ nedum prædictum iuſm extenderetur ad moleſtationẽ iuris, ſed etiam facti, quia iurauit eũ nõ moleſtare, nec inquietare rõne prædictæ eccleſiæ, nec eius reſtitutionẽ in iudicio, vel extra, petere. Sicq; ego, q̃ habui cauſam, de cõ
5 ſilio Dominorũ meorum pronuntiaui prædictũ agentem interdicto non audiendum obſtante prædicto iuſo, ſibiq; ſuper moleſtationibus hmõi perpetuum ſilentium imponendũ fore, & impoſui, ac in expenſis eundem actorem condemnaui, quia oẽs termini fuerunt ſeruati, & in cauſa cõcluſum.

ADDITIO.

a Nam licèt renuntiatio. Adde dec.3.verſ.pro quo etiam induxit.ſup. de renuntiatio.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio tituli facta per ſpoliatorem pro ſpoliato ad poſſeſſoriũ ad colorandum ſufficit, & operatur, ꝙ ſtatim poſſit ſequi ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 421.

1 FVit dubitatũ vtrũ † confeſſio ſpoliatoris, qua confeſſus eſt iudicialiter ſpoliatum in beneficio ius hẽre, cuius poſſeſſionẽ petit, agendo interdicto vnde vi, ſufficeret pro colore poſſeſſionis ipſius ſpoliati ad effectum reſtitutionis obtinendæ? Et vr ꝙ non, quia
a per confeſſionẽ non probaĩ titulus, *a* ſed per canonicã electionẽ ſiue inſtitutionẽ, 2.q.1.c. legum.de inſt.c.ex frequentib. de reg.iu.c.j. li.6 & legitur & not.in c. 1. de confeſ.li.6. q̃ iura loquuntur, & procedunt qñ agitur petitorio ad effectum adiudicatiõis beneficij habendæ, ſecus verò in poſſeſſorio, in quo ſufficit leuior tituli probatio, quæ eſt coloratio poſſeſſionis, ar.c.cum noſtris, de cõceſ. præb. & c.in literis, de reſt.ſpo.& c.ex parte, e.ti.vbi tenet Inn.ſufficere probare ad effectũ reſtitutionis obtinendæ, ꝙ ſpoliatus fuit in poſſeſſionẽ inductus per illũ, qui poteſtatẽ habuit à iure vel conſuetudine inducẽdi, vt ſunt Archid.&c.de off. ar.c.1.& 2.& c.ad hæc. Cum igitur confitendo hoc ſpoliator, meritò ſpoliatus ab onere probandi releuetur, qui eſt effectus confeſſionis, intm, ꝙ ſtatim põt, & ſequi debet condẽnatio, & eſt ratio, quia in confitentẽ nullæ ſunt partes iudi
2 cis, niſi in ſñiando, ſiue condẽnando, ut extrà de confeſ. per to.de ele.c.per inquiſitionẽ.& c.dudũ.2.& ibi no.& meritò ẽt hic deberet ſufficere cõfeſſio ſpoliãtis in odiũ ipſius, &
b ſpoliati fauorẽ, i cuius odiũ *b* multa ſpãlia in iure ſunt ſtatuta.de cã poſ.& prop.c.paſtoralis, & Cle.vni.eo.tit.de or.cog.c.ſi.de reſt.ſp.
3 c.in literis, & c.item cũ quis, & C. vnde vi.l. 1.& l.cum quærebatur, & l.ſi quis in tantũ, de præb.c cum qui. lib.6. & ſic fuit ſñiatũ & obtentũ per me, qui habui cauſam, q̃a reſtitui ſpoliatũ nil probãtẽ in iudicio de titulo ſuo, nã ſpoliãs volens defendere ſe à ſpolio, dixit, & ꝓpoſuit dictum ſpoliatũ canonicè tenuiſſe, & poſſediſſe beneficiũ, de quo agebaĩ, multis annis, ipſumq; auctoritate apoſtolica ordine iuris ſeruato debitè priuatũ, ſeq, eadẽ auctoritate in poſſeſſionem eiuſdẽ beneficij ĩductũ fuiſſe, & ſic nequaquam ſpoliaſſe, ſed auctoritate iudicis canonicum ingreſſum habuiſſe. quod tamen hoc vltimum ſ. priuationem & inductionẽ nõ probauit, & iõ ſñiam in poſſeſſorio contra ſe reportauit, arg.eorum quæ leguntur, & no.in c.conquerente, de reſt. ſpo.

ADDITIONES.

a Titulus. Nota titulũ beneficij non probari confeſſione, ut hic. itẽ nec præſumptione, vt deciditur dec.8.de cau.poſ.& propr. in anti. Nec quis præſumitur legitimus ad effectum adiudicandi ſibi beneficium niſi probetur, ſed an ſaltem ad effectũ ſe manutenere faciendi,

ciendi, vide dec. 1. de præſump. inf. in antiq.

b In cuius odium. Adde deci. 17. ſup. eod.

EPITOMAE.

Exceptio ſpoliationis non repellit aliquem ab agendo, niſi ſpoliantem, mãdantẽ, vel ratum habẽtem.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſpoliationis etiam à tertio facta, an agenti petitorio obſtare poſſit.*

DECISIO XX. aliàs 438.

1 FVit dubitatũ, † Pone ꝙ A. ſpoliatus per B. ſuo beneficio agat cõtra B. interdicto Vnde vi, petendo ſe reſtitui, antequã verò reſtituatur per ſententiam, venit quidã C. aſſerẽs ad ſe dictũ beneficiũ pertinere, de iure, intentando petitorium contra dictũ A. qui excipiendo proponit ipſum non audiendum, donec fuerit, & ſit ad peſſeſſionem dicti bñficij plenè reſtitutus: Dubitabat̃ vtrũ per hmõi exceptionẽ C. repelleretur ab agẽdo? Vr̃ aliquib. ꝙ ſic, per c. olim vobis, de reſti. ſpol. vbi exceptio ſpoliationis ẽt facta à tertio benè obſtat agenti petitorio. Præterea poſſeſſorium hodie adeo eſt priuilegiatũ, ꝙ nedum agens interdicto Vnde vi, poterit ſuſpendere petitoriũ à ſe, ſed ẽt à partib. ſibi aduerſis inchoatum, vt in Cl. vni. de cau. poſ. & propr. multò fortius igitur poterit, & vr̃ quẽcunq; repellere excipiendo. Nã cui damus actionẽ &c. de reg. iu. c. q ad agẽdũ, lib. 6. Pro hac parte poſſet induci c. 2. de ord. cog. & ea q̃ legunt̃ & no. in c. ſi. e. ti. p q̃ expreſſè patet exceptionẽ ſpoliationis etiã rerum priuatarum obſtare agenti interdicto, ipſumq; non audiendũ, donec excipiens fuerit plenè reſtitutus, q̃ tñ decre. c. 2. de or. cog quòad hoc, hodie eſt correcta, qa rerũ priuatarum ſpoliatio agenti ſuper eccleſiaſticis, vel econtrario, hodie opponi non põt, per nnẽ decre. nouæ c. frequẽs, de reſt. ſpo. li. 6. per quã decre. fuit deciſum, & obtẽtũ contrarium. vbi expreſſè apparet, ꝙ in crialib. cauſis opponi non põt ſpoliatio facta ab alio, q̄ actore. At in caſu noſtro p̃dictus C. actor nõ ſpoliauit, nec ſpoliationẽ gratã, nec ratam habuit, & ſic in nullo deliquit, & iõ factũ alterius ſibi obeſſe nõ debuit. C. de inof. teſ. l. ſi quis in ſuo. ver. hnẽ. de reſti. ſpo. c. ad ſedẽ, de reg. iu. c. non debet, li. 6. Pręterea pœnæ ẽt ſuos debẽt tenere actores, C. de pę. l. ſancimus, de his quæ ſi. à maio. par. capi. c. quaſiuit. Non obſt. d. c. olim vobis in cõtrarium alleg. quia ſm̃ Hoſtien. Ioan. Mo. & Arch. licet exceptio ſpoliationis per tertiũ poſſet opponi executioni, vt ibi, tñ nõ proceſſui, nec diffinitioni, vt hic. Io. An. in. nouel. ibidem r̃ndet aliter, videlicet ꝙ ibi non eſt propriè ſpoliationis exceptio, ſed inopię allegatio, quã tñ ſatetur poſſe cauſari ita benè à ſpoliatione, ſicut ab allunione, naufragio, vel incendio. Nec obſt Cle. in contrariũ alleg. quia eſt introducta contra ius cõe, & hoc in odium ſpoliantis. At hic non ſpoliauit, nec mandauit, ergo, &c.

EPITOMAE.

Agens poſſeſſorio ſuper beneficio reſtituitur contra eius ſpoliatorem, quamuis ipſe alium de eodem ſpoliauerit. Vel ſic, Agenti poſſeſſorio ſuper beneficio obſtat exceptio ꝙ tempore, quo dicit ſe poſſeſſionem habuiſſe, alius poſsidebat.

SVMMARIVM.

1 *Agens poſſeſſorio quid probare in cauſa beneficiali debeat.*

2 *Exceptio intruſionis, vel nõ legitimæ inſtitutionis non obſtat agenti interdicto.*

DECISIO XXI. alias 439.

1 SI agẽti † poſſeſſorio ſuper aliquo bñficio, quo dicit ſe ſpoliatũ, opponatur p ſpoliantem, quòd eo tpe, quo poſſeſſionem beneficij intrauit alius per cuius obitum dixit ſe idem beneficiũ occupaſſe, & poſſeſſionem buiſſe, tũc adhuc vixit, illudq; beneficiũ hatenuit, & poſſedit: Fuit dubitatum vtrum obſtaret agenti prædicta exceptio? Et fuit p oẽs Dños, me ſolo excepto, concluſum, & determinatũ ꝙ ſic, & ꝙ hæc eſſet bona materia, & admiſſibilis ad probãdũ. Moueban

tur per no. in c. cũ ad ſedẽ, de reſt.ſpo.ſuper
ver.pars vtraq;. Nã agens poſſeſſorio dẽr ꝓ-
bare duo, ſe poſſediſſe, & ſpoliarum eſſe, vt
in decr.c.conſultationib.de off. dele. Si igĩ
reus velit, & poterit probare ipſum nũquã,
ſed alium tpe ſpoliationis prætenſæ poſſe-
diſſe, audietur, quia reus poteſt ſe ſuper eo-
dem poſſeſſorio defendere multis modis, vt
in d.c.cum ad ſedẽ, & ſunt tex. in c.cũ eccle
ſia, & c.cum ſuper, de cau.poſ.& propr. Præ
tereà duo eandem rem inſolidum impoſſi-
bile eſt poſſidere, ut in c.inter dilectos, de fi.
inſtr. & l.3.§.ex contrario, ff. de acq. poſ. er-
go materia optima, & iuie fulcita. Prætereà
in beneficialibus requiritur titulus, ſaltẽ co
loratus etiam in poſſeſſorio, prout legit, &
no.p Inn.de reſt. ſpo.c.in literis, & c.ex par
te.de cau.poſ.& propr.& c.vno.in Cle. At in
caſu noſtro titulus allegatus, ſiue productus
à iure eſt reprobus, ſiue infectus à iure, quia
in beneficium viuentis ſe intruſit, ut in c.1.
& 2.de conce.præb. ergo nullatenus audien
dus, arg.no.per Inn.in c.conſtitutus, de fi.pre
sby. quod de plano confiteret, ſi de hoc no-
toriè conſtaret per confeſſionẽ, vel per acta,
in c.ſignificaſti.de diuor. & ſic loquitur Inn.
At vbi velit quis improbare titulum allega
tum excipiendo, & exceptionẽ probando,
crederem ipſum nullatenus audiendum, qa
2 † agenti interdicto non obſtat crimen intru
ſionis vel non canonicæ inſtitutionis exce-
ptio, vt in c.in literis, & in c.item cum quis.
de reſt.ſpo. Prætereà licèt prædicta cõcluſio
poſſet ſuſtineri in viuẽte, & alio ſuũ benefi-
ciũ ingrediente, & hoc excipiente, tñ in alio
ſpoliante nõn crederẽ illud procedere, arg.à
contrario, c.frequens, de reſt.ſpo.lib.6. Con-
cludendo igitur dicebant prædictum ſpolia
tũ, de cuius poſſeſſione, & ſpoliatione cõſta
bat, ante oĩa reſtituẽdũ, & poſteà de titulo,
ſiue vitioſo ingreſſu agendũ & diſputandũ,
quia prædo. & c.de reſt.ſpo.c.in literis, ſed tñ
non fuit auditus quia excipiens iuxta præ-
dicta fuit admiſſus ad probãdum in Curia,
& extra, & malè ſecundum me.

De dolo & contumacia.

EPITOMAE.

Citatio facta ad domũ ad audiẽdũ
ſnĩam tenet, ſi alias pſonaliter fuerit
apphẽs⁹, vel ĩiudicio ſemel cõparuit

SVMMARIVM.

1 *Citatio facta ad domum ad audiendam ſenten tiam an & quo caſu valeat.*

DECISIO I. aliàs 48.

a VALET citatio *a* † adomum *b* ad
1 diffinitiuã ſententiam audiendã,
b ſi ſemel in cã, maximè ab initio
fuerit perſonaliter apprehenſus,
vel ſemel cõparuit in iudicio, & de iudicio
ſiſti cautionẽ præſtitit, vt no. Inn.in fi.de eo
qui mit.in poſ.& alle. pro caſu c.cauſam q.
de do.& contu. Sed loquitur in actore abſen
te, cuius contumacia eſt maior, quã Rei. vt
ibi no.glo. Vtrũ autẽ valet hmõi citatio ad
domũ ad teſtes recipiendum. Io.And.in c.j.
de iu.li.6.ſuper verbo, perſonaliter. remittit
ad Mercur.in regula, præſumitur, de reg.iu.
in 6.& vide de hoc per Bar. in l.4.§.ait præ-
tor ait, ff.de dam.infec. & per Petrum de Pe
ruſio in c, 2.de teſti.

ADDITIONES.

a Valet citatio. Circa hũc articulũ dic latius
ꝙ duo ſunt caſus. Primus in eo q ſemel fuit
in iudicio, quo caſu ſufficit citatio ad do-
mũ, quantũ ad reliquũ proceſſum, vnde ſi li-
quebit de cã, poterit ad diffinitiuam ſnĩam
perueniri, vel ad alia iuris remediã cõtra cõ
tumaces prodira, ut in c. cauſã q.& c.prout.
de dolo & cont. Secũdus caſus eſt in eo, q in
iudicio nunquã fuit, & tunc aut ipſe in cer-
to loco tenebaẽ morari, vt clericus in eccle-
ſia, vxor cum marito, & tunc ſimiliter cita-
tio factã ad domũ ſufficit, vt poſſit per eam
in cã procedi, qa ibi, ſi non reperii, pſumiẽ
latitare, dec.x.inf.de app. Quod põt eſſe ve-
rũ, ſi de illa eccleſia, vel illo matrimonio a-
gaẽ: ſecus, ſi de cã prorſus extranea. nã illa
obligatio ad trahendũ morã in certo loco,
ad alias cãs non eiuſdẽ naturæ non dẽt extẽ-
di, ſicut eſt culpa cõmiſſa ad certũ actum, q̃
non reputat quẽ ſuſpectũ quòad aliũ actũ, vt
ff.de ſuſp.tu.l.3.§.quæri, & hac ratione dicit
Inn.in d.c.fi. ꝙ ſi quis tenetur certo termi-
no ſoluere, & certo loco, ſi ibi nõ reperitur,
vẽ poſſe procedi tãquã cõtra latitãtẽ. Cõtra
rium tenet ipſe, qa non eſt ita aſtrictus ad
morandũ ibi, ſicut eſt clericus, & vxor, de q-
bus ſup.dixi, ſed eo caſu quoad talẽ moram
nõ teneẽ, an tunc quoad efficaciam proceſ-

ſus,

ſus,& contumaciæ ſufficiat citatio ad do-
mū? intentio Inn.ſuper hoc eſſe vř, ꝙ ſuffi-
ciat quòad primū decretū,ēt cōtra pupillū,
& rei publicæ cā abſenté, quātū verò ad dif
finitiuā,in caſib.in q b.pōt fieri lite nō cōte.
vel quantū ad venditionē bonorū faciendā,
tenet ipſe ꝙ non ſufficit citatio ad domū,
ex quo malitiosè ſe non abſentauit: ſecus,
ſi malitiosè,putà, quia poſt citationē ſe ab-
ſentauit, vel conſtat de malitia per alias cō
iecturas,de quib.ī l.Fulcinius,§.quid ſit lati
tare,ff.ex quib.cau.in poſſ.eatur.Dyn. tñ di
xit,ꝙ ab initio ſufficit citatio ad domum,ſi
perſonę copia haberi non poteſt. & dicit
Bar.ꝙ hanc tenet Inn.ī præal.c.ſi.ſed vt ſup.
dixi,tenet ēt quòad primū decretū,nō quò
ad ea,q̄ ſunt magni præiudicij, vt ſnīa & vē
ditio,niſi latitaret, de hoc tractatur ꝑ Bart.
in l.4.§ prætor ait, ff.de dam.infe.& ibi tra-
ctatur plenè de qua domo dēt intelligi,&
quid ſi domū non habet, vel hēt duas,in q-
bus æqualiter habitat quid iuris ſit plene ꝑ
ſequere,vt ibi per eum,& quid ſi facta eſt ci
tatio ad ſtationē,ſeu apothecā. vide Bar.in
l.cum qdā.ff. de fundo inſtr.Sed pone ꝙ iu-
dex cōmiſit nuntio, ꝙ citaret Titiū perſo-
naliter,ſi eū reperiret,aliàs ꝙ citet eū ad do
mū ſuæ habitationis, apparet relatio nun-
tij in actis,ꝙ citauit,& oīa benè fecit, q̄ ha-
buit in mandatis citatus in termino non cō
paruit,dubitatur vtrum cenſeri debeat ve-
rus contumax, uel fictus, cum ex relatione
nuntij non apparet an perſonaliter citaue-
rit,vel ad domū? dicit Bal.in l.properandū,
§.& ſi quidē, C.de iu.ꝙ præſumit eū citaſſe
potius domi,q̄ perſonaliter,quia citatus ꝑ-
ſonaliter non cōparendo eſſet in vero dolo,
ſed citatus ad domū eſt in culpa, vnde dēt
ꝓſumi potius culpa,q̄ dolus, quia debemus
ꝓſumere in benigniorē partē, vt l.interpreta
tione,ff.de pœ.& l.meritò,ff.pro ſoc.

b Ad domū. De iſta citatione ad domū an va
leat, & qñ fieri poſſit, & an ſufficiat citare
procuratorē in principio cauſæ, vide ꝑ Gui
do Pap.deci.255.inc.quis nō pōt citari.Ma-
ria.Soc.in tract.citatio.Et an quis poſſit ci-
tari in perſonam vxoris,vel in domo habita
tionis per Gui.Pap.deci.445.inci.an valeat
citatio.Et de illo, qui fuit citatus corā diuer
ſis iudicibus,per Guido. Pap.dec.443.inci.
quidam reperitur citatus. Adde ꝙ ad do-
mū rſr nō poteſt citari abſens, qñ agitur de
his,q̄ ſunt grauis ꝓiudicii, l.ingnorare C.de
reſt.integ. c. quoniam, §.ſunt & alij,vt lite
non cont.c.cauſam & ibi Panor.de dolo &
contu.& c.ſi.de eo qui mit.in poſſe. Sed hoc
fallit in tribus caſibus.Primus eſt in cā libe-
rali.l.cū verò,§.ſubuentū, ff.de fideic.liber-
tatib.l.infamis, ff. de liberal.cauſ. Secundus
eſt,qñ expediret ipſi agenti, vt potius proce
datur,quia debitū erat vſurariū, tunc.n.po-
teſt citatio fieri ad domū.l.Fulcini⁹,§ adeo.
ff.quib.ex cauſ.in poſ.eat.Titius eſt,qñ tale
eſſet vitiū,per quod tota transferretur poſ-
ſeſſio, vel vera poſſeſſio ex ſecundo decre-
to.& ita ſentit Inn. in d.c.ſi.de eo qui mit.
in poſ.cau. rei ſeruan. Vide in hac dec. alios
duos caſus, videlicet qñ abſēs ab initio fuit
apprehenſus,qui erit quartus caſus.Et ſi ſe-
mel in iudicio cōparuit. Adde Bal. cōſ.412.
in 2.par.conſi.16.in 4.par.Rom. conſi.404.
Pan.conſi.10.& 74.Card.conſ.23. Ang.con
ſi.216.& dec.x.inf.de appe.

EPITOMAE.

Citatus ad domū cum ſit ficte cō
tumax, infra x.dies, a die notitiæ ſen
tentiæ appellare poterit.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad audiendum ſententiam & contu-
max, an et quando ad appellandū admittatur.*
2 *Dies ad appellandum dati à principio ſunt uti-
les, in progreſſu vero continui.*
3 *Contumaces alij veri, alij ficti. Itē veri quidam
apparenter, & exiſtenter quidā apparenter &
non exiſtenter. Ficti vero quidā apparenter &
exiſtenter, quidā apparenter & non exiſtenter.*
4 *Citatus auditurus ſententiā, qui impeditus iu-
dicio non ſiſtit, an & ad qua reſtituatur.*
5 *Appellans à declaratione iudicis, qui illum in
excōicationis ſententiam incidiſſe pronuncia-
uit, appellatione pendente vitandus eſt.*

DECISIO II. alias 49.

1 SI ſferatur † ſnīa diffinitiua contra ſic ci-
tatū ad domū,cū reputetur fictè, & nō ve
a rè contumax, a ipſe poteſt à tp̄e ſciētię inf.
decendium appellare, quia non currunt illi
decem dies à tp̄e prolationis ſentētiæ, ſed à
tempo-

tempore notitię, ſicut dr & legitur de appellatione extraiudiciali in c. concertationi, de
1 app. lib. 6. & ibi dicit Io. An. ꝙ † dicti decé dies tunc ſunt vtiles ab initio, ſed continui in progreſſu. de quo de conceſſ præb. c. quia diuerſitatem, pro quo tñ videas Arch. in c. ſtatuimus, de elect. lib. 6. ſuper ver. inf. menſem, qui tenuit ꝙ citatus ꝑ d. c. ſtatuimus, ſi fuerit contumax, non poterit appellare. Io. And. poſt Compoſt. in Clemen. cauſam. in glo. pen. de elect. diſtinguit inter verũ & fictũ contumacem, vt primus non audiatur appellans, ſecundus ſic, remittens ad no per eum in Cle. ſi ante, de do. & cont. & cum eo concordat Lap. & vide Spe. tit. de appe. §. 1. ver. illud autem notandum.

ADDITIONES.

a Contumax. Adde dec. 16. inf. eo. & vide de hac materia per Cy. in l. properandum, in 9. q. de iud. & per Bar. clarius, q. ita diſtinguit.
3 Nam † q. dam eſt verus contumax apparenter, & exiſtenter, quidam apparenter & nõ exiſtenter, quidam eſt fictus contumax apparẽter exiſtẽte, quidã eſt fictus cõtumax apparẽter, & nõ exiſtenter, ita quod ſunt duo caſus in vero, & duo in ficto. Redeo ad primum membrũ ſ. qñ quis eſt verus cõtumax apparenter & exiſtenter, vt eſt ille, qui dicit, nolo venire, vel inuentus dixit veniam, & non venit abſq; aliqua cã. Iſte verò cõtemnit iudicem, iõ eſt verus contumax, nec appellat, ut l. ex conſenſu, ff. de appe. & l. poſt edictum, in fi. ff. de iudi. Secundum membrũ eſt, qñ quis eſt verus contumax apparẽter, ſed non exiſtenter, & quis ſit ille, dic, ꝙ qui inuentus dixit, ſe velle venire, ſed dolo aduerſarij, vel alio caſu impeditus fuit abſque ſua culpa, ff. de reſt. in integ. l. diuus, & iſte, ſi vult appellare, nõ auditur à iudice, à quo, nec admittitur eius appellatio, quia eſt verus contumax apparenter, tñ coram iudice ad quem appellatum eſt, ſi probabit tale impedimentũ, iudex procedet ſuꝑ ſua appellatione, ſicut ſi eſſet admiſſa, ut l. ſciendum, ff. de appe. recipi. & l. à proconſulib. C. de appe. interim verò dum de hoc diſſentitur, an verè impeditus fuerit vel non, iudex à quo q̃ ſnẽam exequetur, vt ſentit glo. in d. Cl. ſi ante. & de dolo & contu. in iſtis verò caſibus, & ſimilibus, quib. perdit beneficium appellandi, dicas verũ eſſe niſi talis contumax veniat iudice pro tribunali ſedẽte, vt eſt caſus in d. l. diuus Tertium membrum eſt, qñ quis eſt fictus contumax apparenter & exiſtenter, vt citatus ad domum, ad quẽ citatio non peruenit, & iſte ſine dubio auditur appellans, vt l. ab eo. C. quo. & quan. iu. Quartum membrũ eſt, qñ quis eſt fictus cõtumax apparenter & non exiſtenter, ut ille, qui nõ fuit inuentus, tñ citatio peruenit ad eius notitiam, & iſtius appellatio recipitur à iudice à quo, q. a ſibi nõ liquet vt iudici, eũ verum contumacem, tñ pars coram iudice ad quẽ, poterit excipere de iſta ſuperuenienti notitia, qua probata iudex ad quem pronuntiabit appellationẽ nõ detuliſſe cauſam ad eũ. Quãtum ergo ad iudicẽ à quo, ut eius appellationẽ recipiat, cenſetur fictus contumax, ſed corã iudice ad quẽ, ſi de notitia facta fuerit fides, cenſebitur in effectu verus. & ſic ſaluari põt glo. in d. Cle. quæ vr ſibi obliqui in ver. & licèt tertio. Aduerte in eo qd Bar. verum contumacem apparenter & nõ exiſtenter admittit, vt ſupra in ſecundo membro dictũ eſt, ad proſecutionẽ appellationis, ſi probat coram iudice appellationis impedimentũ, dubito an benè dicat, & contra eum facit c. cũ Bertol. de re iu. & c. ex literis, de reſtit. in integ. vbi ſñia petitur retractari ꝑꝑ impedimentum citati, non comparentis, beneficio reſtitutionis coram eodem iudice, non beneficio appellationis corã alio. Item
4 doctrina gloſſarum eſt, ꝙ † citatus, qui non comparuit ꝑꝑ iuſtũ impedimentum qñq; reſtituatur ad appellandum tm, qñq; ad totam cauſam, vt no. in l. penul. & fina. ff. de reſtit. in integ. Sed opinio Bar & glo. d. Cle. admittit ipſum ad ꝓſecutionẽ appellationis ſine aliqua reſtitutione. quod vr contra prædicta, per quæ teneo cõtra Bar. & illam gl. & dico ꝙ ille, quem citatio apprehendit, impeditus admittur ad appellandum reſtitutionis beneficio, & ꝙ interim executio ſñiæ retardatur, niſi contra ſic petententem malitia præſumatur, iuxta formam c. ſciſcitata, de teſt. in inte. coniuncta l. 1. C. de in inte. reſtit. poſtula. ne quid noui fiat. nec eſt iſta reſtitutio petẽda coram iudice appellationis ad quem per talem appellationem nõ eſt cã deuoluta, ſed corã iudice à quo, vt no. Cy. & Bar. in ſimili in l. preſes, C. de app. & hæc oĩa ſcribit Pe. de Anch. in d Cl. ſi ante proſeque
5 re vt ibi. Sed qd † ſi a, pellectur à declaratione iudicis, quã pronũtiat, & declarat aliquẽ in

in excōicationis ſnīam incidiſſe, an appellatione pendente debeat in iudicialib. & extraiudicialibus euitari? vide per Lapum, in in Cle. vni. de ſequeſt. poſ. & fruct. vbi tenet, ꝙ ſic. alle. c. ſolet. in fi. de ſen. exc. lib. 6. & de app. c. peruenit, & facit ꝙ no. Io. An. in c. paſtoralis, ſuper ver. denuntiare pót. eod. titu. & an in iſta declaratione requiratur partis citatio, dic ꝙ ſic, vt no. glo. ante p. in fi. in Cl. 1. de pœnis.

EPITOMAE.

Actore non veniente ad cauſam Reus abſoluitur ab inſtātia iudicij, ſi hoc petat, & actor ſibi condemnabitur in expenſis, quia adhuc iuriſdictio ſua durat, & iudex qui taliter contra ius abſoluit, facit litem ſuam.

SVMMARIVM.

1 *Reus actore non comparente ab inſtantia iudicij cum expenſis abſoluendus eſt, ſi hoc petat.*
2 *Iudex abſoluens ab inſtantia iudicij cōtra ius, litē ſuā non facit, licèt actio & ius nō ꝑimatur.*

DECISIO III. aliàs 69.

1 ACtore † non veniente Reus poteſt, &
debet abſolui ab inſtantia iudicij, ſi hoc
petat, & actor in expenſis condemnari, præ-
miſſis tñ trib. citationibus per audientiam
contradictarū, & quarta ex ſuperabundāti,
prout legi. & not. in c. conſuluit, de offi. del.
per Inn. & per eundem in c. ad petitionem,
de accu. & talis ſnīa dr̄ interlocutoria, & dif
finitiua, ſm̄ Fran. ibidem, & ſic non eſt ne-
ceſſaria litis conteſt. imò ante litem conteſ.
peti, & fieri debet, ſm̄ Inn. vbi ſupra ꝑ auth.
qui ſemel. C. quo. & qñ iud. & 3. q. 3. ca. fi. §.
qđ fieri. Et licèt fiat hmōi abſolutio ab in-
ſtantia iudicij ét per delegatum, tñ non per
a hoc expirat ſua iuriſdictio *a* quominus, ſi in-
fra annū actor poſteà veniat, in vim primæ
cómiſſionis poſſit procedere iudex in cā ci-
tato, & vocato Reo de nouo, ut no. ibidem
Inn. cum quo concordat Arch. in c. venerabi
lis, de iu. vbi ponit rationem dicens, ꝙ licèt
pereat inſtātia, tñ literæ, ſiue iuriſdictio iu-
dicis non perit, quia iuriſdictio & reſcripta
perpetua ſunt, C. de diuer. reſcr. l. falſo. cum
ſimi. concordant ét in hoc Pet. & Abb. de iu
di. c. examinata, & Spe. ti. de offi. iud. §. de-
ſeruire, & Pau. in Cle. vt calumnijs, de re iu.

ADDITIO.

a Non expirat ſua iuriſdictio. Et no. ꝙ qñ iu-
2 dex † abſoluit ab inſtantia iudicij contra
ius, licet per hoc actio & ius non perimant,
tñ facit litem ſuam. caſus eſt in l. penul. C. de
pact. quod Bar. habet ibi pro notabiliſſimo,
ideò tene menti perpetuo.

EPITOMAE.

Elapſis temporibus c. ſtatuimus, de elect. lib. 6. pars præſens poteſt procedere etiam tribus alijs citationis omiſſis, quia dictæ citationes non ſunt in ſubſtantia, ſed ad benè eſſe.

DECISIO IIII. aliàs 78.

SI poſt lapſum 20 dierū datorū ad expectādum abſentem per c. ſtatuimus. de ele. li. 6. pars præſens in cā vlterius procedat, & libellum offerat tribus illis citationibus ꝑ audientiam conſuetis fieri, omiſſis, nihilominus valet, & tenet proceſſus, quia prædictæ citationes non ſunt de eſſe, ſed de benè eſſe. & fiunt potius vt labantur 20. dies prædicti, q̄ ꝑꝑ aliquod aliud, ut no. Arch. in prædict. c. ſtatuimus :. nam ſeruata forma c. ſtatuimus, iun. Cle. cauſam de elect. eo. ti. cauſa eſt in curia, & pars aduerſa citata, quæ tñ eſt expectanda per 20. dies ad hoc, vt vlterius poſſit procedi in cauſa, quia pro contumace hr̄. de app. c. ſępè. Si igitur cóputatis omnib. tꝑib. prædict. c. ſtatuimus, ipſa tꝑa ſunt lapſa, ſatis eſt ꝙ procedatur vlterius in cā, quia pro contumace hr̄. de appe. c. ſæpè. & c. cordi. eo. ti. lib. 6. & hoc ꝑꝑ celerem expeditionem cauſarum beneficialium, in quibus vacatio diutina valdè periculoſa exiſtit, de de elect. c. quàm ſit, lib. 6. de qua mareria vide Compo. & Arch in d. c. ſtatuimus, & Specu. titu. de appe. §. nunc breuiter. verſic. ſed nunquid. & ſeq.

EPI-

E P I T O M AE.

Expenſæ attentatorum taxari poſſunt ante ſententiam in principali ferendam.

DECISIO V. aliàs 99.

SI fiat cõdẽnatio expẽſarũ in cã attentatorum, poteſt fieri taxatio earundem ante ſententiæ prolationem in principali, & pro ſnia ſuper attẽtatis lata tm̃ taxabitur, quantum pro ſnia in principali lata, quia vim diffinitiuæ habet, vt in conſtitutionibus Io. 22. pro regiſtro quantum continet, pro aduocato & ꝓcuratore ad arbitrium iudicis, ꝓut viderit eos plus, vel minus laboraſſe. Alia eſt etiam ratio, quia ſnia talis eſt ante oĩa, & anteq̃ de principali cognoſcat, executioni demandanda. de app. c. bonę, & c. cũ teneamur, de ma. & obe. c. dilecti, & ibi per Innoc. & ſic p cõſequẽs de expenſis ſatisfaciendũ.

E P I T O M AE.

Proceſſus habitus per audientiã contradictarum contra debite citatum in partibus, tenet etiam ſi poſt concluſionẽ actor produceret procuratoriũ ad cauſas deuolutas duntaxat, ſub data incontinenti poſt citationem.

DECISIO VI. aliàs 169.

SI vigore citationis decretæ ad partes, & ltime executæ, in cã procedatur p audientiam in contumaciam ſic citati vſq; ad concluſionẽ, vel propè, ſi tũc producatur procuratorium, licèt limitatum ſit ad cauſas deuolutas duntaxat, de data poſt executionẽ factã citationis antedictæ, & tpe inchoati proceſſus valebit, & tenebit quicquid factũ eſt. Nã imputet ſibi qui procuratoriũ ſatis tempeſtiuè non miſit, uel ſi miſit procuratorium, producere omiſit, quæ omiſſio ſiue neglientia ſæpè nocet, prout legi. & not. vt li. nun conteſt. c. 1. Non obſt. prædicta limitatio, quæ verificatur per commiſſionem de ſpeciali mandato factam, quæ deuoluit cauſam quã faciunt, ex quo vigore illius citatus fuit, & poſteà procuratorem modo præmiſſo conſtituit. quod ſufficit, vt in fi. Cle. cauſam electionis, de elect.

E P I T O M AE.

Licet probabilis cauſa litigandi excuſet ab expenſis, non tamen a fructibus, qui ſunt beneficij.

DECISIO VII. aliàs 182.

PRobabilis cauſa litigandi licèt excuſet à condemnatione expenſarum, prout legit. & not. in c. fi. de dolo & contu. tñ non à condemnatione fructuum, qui ſunt officij, ſeu beneficij, de off. ordi. c. præſenti. lib. 6. & debentur beneficiato, vt ibi. Et licèt q̃s poſſet dici bonæfidei poſſeſſor in caſu ante litẽ conteſtatam, tñ poſt litem cõteſtatam dicitũ malam fidem hr̃e, ſi ſuccumbat, & ideo tenetur ad reſtitutionem fructuum, & ſic dẽt eos cuſtores & non conſumere, prout legi. & not. in c. in literis, de reſti. ſpo. per Inn. & Hoſti. & per Bernar. co. ti. c. grauis.

E P I T O M AE.

Citatio originalis per edictum debet legi in audientia publica, & affigi valuis palatij cauſarum, & eccleſię maioris vbi cura degit, ac portis eccleſiarum illorum locorum in ea deſignatorum, & in eiſdem locis per aliquas horas affixa dimitti, & ideo copia eius affixa eiſdem locis non ſufficit, niſi appenderet eam cum ſigillo illius curiæ, a qua originale citationis emanauit.

S V M M A R I V M.

1 *Citatio per edictum in partibus debet nedum legi, ſed affigi, & affixa dimitti.*

DECISIO VIII. alias 223.

1 a SI † committatur cauſa cum poteſtate ci tandi per edictū *a* affigendi in curia,& extra,ut in forma, licet hmõi citatio poſteà p auditorem decreta legatur in audiẽtia contradictarum,& affigatur valuis palatij,& eccleſiæ maioris,vbi eſt curia,& ét licet legat, & publicetur in locis vicinis in partib in qbus mandatur fieri executio non ſufficit,niſi affigatur valuis illorum locorũ, & dimittatur ibi affixa per aliquas horas ibidẽ. Nec ſufficit affixio copiæ inſtrũ ſuæ literæ citationis,niſi affigatur litera originalis,cui pars tenetur credere, & non copiæ, quæ ſi non faciunt fidem in iudicio,multo fortius nec extra.de fi inſtr.c.1. & 2.cum ibi not. de offic. del.c.cũ in iure Preterea nõ ſufficit lectio, ſeu publicatio hmõi citationis ſine affixio-

b ne, *b* pp formam, quæ habet, ꝙ affigatur, vt in Cle dudum,de iud.quæ licet loquatur de affixione fienda in vno loco, putà in albo Prætoris,in cuius locum ſuccedit hodie palatium Apoſtolicum,tũ quia Princeps,putà Papa, vult, & mandat eam fieri in pluribus locis, forma hmõi mãdati diligenter eſt ſeruanda, quia exorbitans a iure cõi, tum etiã quia arctat ignorantem,arg.eor. quæ legun tur,& no.in c.cum dilecta.de reſcr. & de reſti.ſpo c.Piſanis, de preb c.cui de non,li. 6. ff.mand.l diligenter, in his tamen executionib cautum eſſe exequentẽ oportet, vt poſt citationem appenſam, & euulſam ſigillatã illius loco relinquat copiam,& tunc citatus nullam excuſationem habere poterit.

ADDITIONES.

a Edictum. Adde Caſſa.dec.1.hoc ti.

b Sine affixione. Et not.ꝑ n Pau.de Liaza.& Gui.de mon.Laud.ꝙ ſpeciale eſt in Papa,ut in caſu d.Cle.dudũ ꝙ talis citatio,lectio,& affixio valeat,alias rõr non valeret,niſi citatione prius legitimè facta ab homine , vel à iure, quo caſu ſi citatus ad curiam die aſſignata non cõpareat, fit citatio in audientia publica,vel præconizatio,uel in albo Prætoris conſcriptio, & tales citationes ſunt potius declarationes primarum citationum,ꝗ̃ propriæ ſint citationes, ſi aũt non præcederet citatio iuris, vel hominis, ut hr̃ in c.1.c. vt circa.c.cupientes,de ele. lib. 6.& in c.ſæpè.de appe.tunc lectio,publicatio,& affixio prout hic dr̃: nõ ſufficeret, maximè quando tangeret ſpãliter certã perſonã, ſi ea certa perſona inueniri põt inquiſitione facta, vt in c.ſi.de ele.lib.6.& ff.de app l.cum q.dã & in Spe. de do.& cont. §.reſtat.in princ.Et de quatuor modis citandi, vide plenè per Bar.in extrauag. ad reprimendum.

EPITOMAE.

Licet tres ſimplices termini habeantur loco peremptorij, tamen ſi quis ad aliquem actum quinquies citetur,poterit in vltimo facere quod incumbit.

SVMMARIVM.

1 *Citatus in diuerſis terminis ſucceſſiuè ſine cõminatione poterit in vltimo facere quod incũbit.*

DECISIO IX. aliàs 241.

1 SI † tres,quatuor,vel quinque termini ſucceſſiuè ſine comminatione ad vnũ actum explendum per Auditorem aſſignentur, putà ad videndum quem abſolui ad cautelam, citatus in vlti termino pt dicere,& opponere illi id ꝙ i primo. Nam licèt prædicti tres

a termini *a* primi habeãtur loco termini peremptorij, & ſi id non exprimatur in eis, ut C.quo. & quando iudex,l.tres denuntiationes,24.q.3.c.de illicita, & not. in c.adpetitioné, de accu.per Inn.& alij termini poſteà ad idem aſſignati ſunt de gratia,ff.de iud.l. & poſt edictum,C.eo. tit.authen. iubemus, de dolo & contumac.c.prout & de offic.deleg.c.conſuluit, & huiuſmodi gratia nõ debet eſſe fruſtatoria, nec iterum citanti damnoſa,de regu.iur.c.quod ob cauſam,libro 6. immo in hoc termino gratioſo poterit venire , & contumaciam ſuam expurgare. de procurato c.quærelam de dolo & contumacia,capitu.cauſam quæ, & capitu.cum dilecti, de officio delegati capitulo conſuluit, præſertim quia in omnibus primis terminis circunductum eſt, & erat edictum quòad actum in eis fiendum, qui in alio termino quò ad hoc licèt ex ſuperabundanti, & de gratia aſſignato,potuit fieri,& expleri,C.quo.& quan.iudex.authen. qui ſemel.

&

& legitur & not. in d.c.conſuluit,& faciunt not de confeſ. c. 2. per Archid.& de dolo & contu.c.actor.lib.6.

ADDITIO.

a Termini. Adde dec. x.inci.licèt in cauſis,inf. de re iu.

EPITOMAE.

Sententia,quæ ex eiſdem actis reuocatur, non excuſat a condemnatione expenſarum: ſecus, ſi ex nouis,& vide quod not. Bar.in l.fina. ff.de re iudica.

DECISIO X. aliàs 251.

Licèt ſnīa pro aliquo in prima inſtantia lata,q̃ in ſecũda inſtantia reuocat̃ ex nouis actis,excuſet quē à condẽnatione expenſarũ factarũ in ſecunda inſtantia,prout leg. & not.per Inn.& Hoſt.in c.fi.de do.& cont. tamen id non procedit,qñ ex eiſdem, & primis actis ſnīa reuocatur, quia tunc apparet de iniuſtitia ipſius ſnīæ manifeſta, quæ ſententia non excuſat à condemnatione expenſarum,ſm Inno.ibidem Io. Mo. quem v. de de hac materia in c.cordi.de app. ſuper verbo,in expen.lib.6.licèt fortiter videatur obſtare c.ex inſinuatione,de proc.vbi ſententia, quæ fuit nulliter lata. & reuocata, excuſauit eum, pro quo lata erat in poſſeſſorio à fructibus, qui percipi potuerunt. Sed poteſt reſponderi, ꝙ in hoc percipit ſi Papa de gratia, vel quia non conſtabat de violentia: Vel aliter licèt fuerit ille excuſatus à fructibus, qui percipi potuerunt, tamen non à fructibus perceptis Spe.etiam videtur innuere,ꝙ quæcunque ſententia excuſat appellatum ab expenſis,ti.de expenſ.§.nunc videndum,ver.ſed quid de appe.De qua materia vide per Io.An.in noue. & in lectura de reg. iur. ignorantia,li.6.qui concordat cũ Inn. & ponit rationem diuerſitatis, quare in primo caſu excuſatur appellatus a condemnatione expenſarũ pp ſnīam pro ſe latam, & non in ſecũdo caſu. Nam in primo caſu excuſatur pp probabilem ignorantiam ſiue errorem facti. In ſecundo nõ, propter ignorantiam iuris, quæ neminem excuſat. l.q. 4.c.turbantur, §. notandum, & ibi in ſumma, de ignorantia iuris naturalis & ciuilis. Primam rationem ſiue concluſionem Ioan. An.& aliorum intellige de ignorantia facti alieni: ſecus,ſi proprij, in quo intolerabilis eſt error. de reſcri. c.ab excommunicato,& C.de iur.& facti igno.l.error. facti.

EPITOMAE.

Procedi poteſt in cauſa cum procuratore conſtituto poſt executionem citationis, quamuis indebite factam.

SVMMARIVM.

1 *Perſonaliter citato etiam ex quacunque cauſa procuratorem mittere non ſufficit.*

DECISIO XI. aliàs 271.

Si de ſpāli mandato Papæ aliqui perſonaliter,& ltimè citari mandentur,licèt hmõi citatio non fuerit debitè executa, ſi tñ omnes prædicti poſt hmõi citationẽ decretã, & in partibus aliquib. ſed non omnib. locis iuxta formam mãdati lectam, procuratores ad cauſam hmõi proſequendam in curia conſtituant, præſumitur ſe ſciuiſſe citatũ,& hmõi citationis habuiſſe, & hſc indubitatam notitiam,in tñ ꝙ contra perſonaliter citatos ad excõicationem, contra alios ad vlteriora in cã poteſt procedi facit de dolo & contu c.dilecti. arg. eorum quæ leguntur & no in Cle cauſam, de elect.in fi. Attamẽ quia hæc ſequẽs oratio in aliquib.deciſi. ponitur poſt finem immediatè ſequentis deciſionis ibi, qñcunq; † n & ex quacunque cau 1 ſa quis perſonaliter citatus, non ſufficit mittere procuratorem,de maio.& obe c. fin.de do.& cont.c cum dilecti.de dila.c expoſuit, & ibi per Ber Contra quã quidem cõcluſionẽ, videlicèt quoad excõicationem ferendã contra ſic non legitimè citatos perſonaliter allegabant duas notas Inn. quæ videtur fortiter obſtare. Vna eſt in c. fi. de eo qui mit. in poſſ Secunda eſt in ca. ad petitionem,de acc.videlicèt,ꝙ nunq̃ eſt aliquis excõicandus,niſi fuerit perſonaliter monitus,vel apprehenſus,

prehenſus, vel niſi ſe in fraudem abſentaret, vel impediret ꝙ non poſſet ad eum citatio, aut monitio hmői peruenire, ut lit. nõ cõr. ca. quoniam, & de hmői fraude & impedimento debet conſtare antequàm excõicet, nam qui ſi fraudem allegat, eam probare tenetur, ff. de dolo mal. l. dolum. Ad quæ rñdebatur, ꝙ notitia citationis ipſum conſtituit verum contumacem, per regulam, q certus, &c. & ideò tanq̃ contra contumacem poſſit ad excommunicationem procedi. xi. q. 3. c. certum, & vt lit. non conteſt. c. tuæ.

EPITOMAE.

Inimicitiæ capitales, non guerre generales patriç, a perſonali comparitione excuſant, dum tamen tutus ſaluus conductus haberi poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Inimicitia capitales à perſonali comparitione excuſant, bella vero generalia non.*

DECISIO II. alias 315.

1 LIcèt † guerræ & inimicitiæ capitales, & pſonales quę fortè à pſonali cõparitione excuſarent, ut in c. accedens, ut lit. nõ cõteſt. & in c. paſtoralis, de iud. in Cle. tñ generales guerræ patriæ nõ excuſant, præſertim ſi detur, & probetur, ꝙ tales perſonaliter citati cũ literis ſalui conductus principis illi⁹ patriæ, vel inimicorum guerrã facientium poſſent venire, & illas obtinere, ſicut alias obtinuerunt, & cũ illis ad curiam illorũ, vel aliorũ principum tranſiuerunt, prout ponebãt & allegabãt in facto. ar. pro hoc eorum q̃ leguntur & no. in c. dilecti. de do. & cont. & c. veniẽs, de acc. ſuper ver. viarũ diſcrimina. per Inn. qui reputat illas excuſationes nimis vagas & generales.

EPITOMAE.

Prouiſio noua per actorem contra Reũ poſſeſſorem poſt litẽ introductam impetratam debet per Auditorem abſenti poſſeſſori intimari, hoc dicit. Vel ſic, Lite ſuper beneficio pendente, ſi actor impetrẽt nouum ius, puta nouam prouiſionem, vel gratiam, Si neutri, id per Auditorem Reo abſenti intimari debet.

SVMMARIVM.

1 *Actor lite pẽdente ſuper beneficio, ſi nouum ius obtineat, an & quando Reo & poſſeſſori prouiſio illa noua intimanda ſit.*

2 *Auxilio nouo indigent, quæ de nouo emergunt.*

DECISIO XIII. aliàs 320.

1 LIcèt † in cã beneficiali introducta in curia p appellationẽ vel alias lɼimè poſſit procedi per audientiã, & pronuntiari contra abſentẽ, præſertim poſſeſſorem, & pro actore vigore iuris ſibi ante hmői litem, vel ſaltem tpe commiſſionis obtentæ cõpetentis, tñ ſi actor idem poſt litem conteſt. & introductam, putà in medio cauſæ, impetrat nouã gratiã, ſiue nouum ius, putà. Quòd ſi neutri ius competat i bñficio, de quo litigatur, ꝙ ei prouideatur; Voluerunt & dixerũt 2 maior pars Dñorum ꝙ hmői gratia noua prædicto poſſeſſori intimetur, antequã ſnia contra eum proferat. Tum quia ſi dicta gratia impetrata non eſſet, abſens ſniãm pro ſe reportaſſet, per regulam actore non probante, &c. Et q̃a fortè, ſine fortè, tpe introductionis hmői cauſæ, benè ſciuit aduerſario ſuo nullum ius competere, idcirco non curauit venire, vel mittere. Sed quia ex nouo iure per eũ impetrato ipſum vult vincere, ꝙ veriſĩr potuit ignorare, idcircò meritò eſt vocandus ad dicendũ fortè contra pdictam gratiã, quã fortè de ſurreptione vult, & põt impugnare, vnde intimatio eſt ſibi faciẽda 2 vt veniat, vel mittat, ſi velit. Ea n. † q̃ de nouo emergũt, nouo auxilio indigent, ff. de inter. act. l. de ætate. §. ex cau. de iu. cal. c. cæterũ, de excep. c. paſtoralis, & ibi in 4. gl. facit c. vt circa, & c. ſtatuimus, de ele. li. 6. Mihi verò, & aliquib. aliis Dñis videbatur intimationem hmői non debere fieri de iuris rigore, licèt de benignitate canonica vtilius foret, & cõcedi poſſet. Rõ Dñorum meorum & mea

& mea fuit. Nã ex quo citat⁹ fuit lĩmè poſ ſeſſor, debebat venire, vel mittere ſufficienter ad oĩa, q̃ pñt incurrere, vel impetrari in cã contra eũ, q̃ nedũ eſt ſuper negotio principali commiſſa, ſed ẽt ſuper oib. incidentibus dependentib & connexis, & ideò ſi dicamus, prædictam gratiam nouiter impetratã negotiũ incidens, emergens, vel connexum, ad oĩa illa fuit lĩmè citatus p actoré, vel ab homine, vel à iure vſq; ad ſniam incluſiuè Si igitur non venit, nec miſit, imputetur ſibi, & tenebit quicquid fit in eius abſentia, quã replet diuina Dei præſentia, de do. & cont. c. veritatis, de arb. c. 2. lib 6. ita ciunt iura vulgaria vt lit. nõ cont. c. quoniã frequenter, de eo qui mit. in poſ. c. fi. de app. c. ſæpè. & de ele. c. 1. & c. cupientes, lib. 6 Pro quo etiam facit concluſio 17. inf. de app.

ADDITIO.

a Maior pars Dñorum. Dicendum ꝙ concluſio, ſiue primũ dictum Dñorum poſſet procedere in illo, qui non venit, nec procuratorem miſit, confiſus de ſnia abſolutoria. Sed hæc opinio mea, & aliquorum Dñorum poſſet procedre in illo, q̃ ꝓcuratoré miſit, cui credo ſufficere hmõi intimationem fieri, cũ ipſe debeat ſufficienter eſſe inſtructus de oib. cauſam ipſam tangentibus. vt de iu cal. c. in pertractandis,. crederẽ tñ ſibi inducias dandas ad conſulendum dominum, ſi eas peteret, ut de proc. c. dilectus.

EPITOMAE.

Si nec actor, nec reus cõpareat in termino citationis factæ ad totã cauſam, poteſt nihilominus veniẽs poſt terminum procedere per audientiã contra abſentem eius contumacia non obſtante, ſine noua citatione.

SVMMARIVM.

1 *Reo citato non veniente in termino, nec actore, ſi poſtmodum actor compareat, procedi poteſt contra Reum ſine noua citatione.*

2 *Reo cõparente & non actore, qua remedia competant.*

3 *Reus citatus ad qua teneatur.*

DECISIO XIIII. aliàs 345.

1 LIcèt † impetrans cõmiſſionem cũ poteſtate citãdi i partib. & decreta citatione, ac debitè executa, non cõpareat ipſe, nec aduerſarius ſuus i termino ad quẽ fecit aduerſariũ ſuũ citari, nihilominus ſi poſt eundem terminũ cõpareat, & procedi petat in cã, procedi poterit ẽt ſine noua citatione ꝑ

2 audientiam. Rõ. † quia reo citato cõparente ad certum actum in certo termino expediendum actore non veniente cõpetũt duo

a remedia, videlicet circũductio *a* edicti pem ptorij, vel abſolutio ab inſtantia iudicij, ꝓut deducitur in c conſuluit, de of. del. & tertiũ remediũ eſt c. actor. de do. & cont. lib 6. Tñ neutro veniente licèt circunducaẽ edictũ, quòad illũ actum pro tunc in illo termino faciendum, non tñ circunducitur in totum, ſi Reus eſt ad totã cauſam vſq; ad diffinitiuam ſniam incluſiuè citatus, tunc. n. qñ-

b cunq; *b* Reo, vel actore veniente poteſt procedi in cã in cõtumaciã alterius vſq; ad diffinitiuam ſniam incluſiuè. ar. eorum quæ leguntur & not. in d. conſuluit, per Inn. in c. auditis, de proc. per eũdem, & plenè per Arch. de eo qui mi. in poſ. c. vn. & c. j. de do. & cõt.

3 lib 6. Reus. n. † ſic citatus ad duo tenetur, videlicèt comparere, & in certo termino compare. & licet quòad ſm circunductum fuerit edictũ, nihilominus adhuc remanet primum, in quo ſi fuerit contumax, procedeẽ contra eum, tanq̃ contra contumacẽ, niſi iudex de benignitate velit um expectare & de nouo citare, ut in di. c conſuluit, in fin. & c. cum dilecti. de do. & cont.

ADDITIONES.

a Circunductio. Adde de iſta circunductione termini dec. 15. inci. ſi teſtes, inf. de app.

b Quandoq;. Adde dec. 21. inf. de appe.

EPITOMAE.

Vocatus ad iudicium ẽt delegati cõpaere tenetur allegaturus defenſionem ſuam, quamuis non fuit prius, ſed cõis, aut litera vocationis nõ cõtineat iuriſdictionẽ vocantis, dũmodo narret tale quid, quod ſi verum foret, comparere teneretur.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus executoris ſententia factus in contumaciam valet.*

Executor rei iudicata debet de æquitate citare partem

partem victã ad taxam fructuum & expenſarũ.
2 *Executor ſententia nõ tenetur citare partem ad executionem faciendam, niſi velit.*
3 *Curſor Papa dicitur pſona publica, et fide digna.*

DECISIO XV. aliàs 355.

1 SI executor† triũ ſententiarum diffinitiuarum in palatio Apoſtolico latarũ, citet in curia per curſorẽ domini noſtri Papæ, partẽ condemnatã in fructibus, ad videndum taxari fructus, & in contumaciã partis non cõparentis eoſdem fructus taxet, fuit dubitatũ vtrũ valuerit huiuſmodi taxatio, propter duo. Primo, quia nõ per ſuum nuntium iuratũ citauit, nec per literas ſuas, ergo nõ videbatur pars aduerſa legitimè citata, per no. in c. prudentiam. de off. deleg. & in c. cum parati. de appel. Secundò, quia non miſit parti poteſtatem ſuã, nec eam de hoc aliter certificauit, ꝙ plenè inſtrui potuerit, ergo videbatur, ꝙ comparere non tenebatur, per c. cum in iure. de offic. deleg. & per c. præterea. de dilat. Fuit deciſum, & determinatũ cõtrariũ, videlicet, ꝙ valuit huiuſmodi taxatio, dummodò modum non exceſſerit in taxando facta in cõtumaciã illius citati qui ĩ dubio, ex quo ſe executorem dictarũ ſententiarũ narrauit, debebat cõparuiſſe, & fidẽ ſibi fieri de ſua poteſtate petiiſſe, quã ſi tũc non feciſſet, forte taxatio nõ valuiſſet. & ſic loquitur d. c. cũ in iure. Et quia hoc non fecit, nec cõparendo, nec allegãdo, ergo tenuit, & valuit taxatio facta in ſuam contumaciã. ff. de iud. l. ſi quis ex aliena. & de accuſ. c. veniẽs. cũ ſimil. Pręterea
2 executor† ſentẽtię videtur eſſe merus executor, qui nõ tenetur citare partẽ, niſi velit, ad executionẽ faciendã, vt in c. de cætero, de re iudi. & not. in c. paſtoralis. de off. dele. & ſi citet, hoc fit ex ſuperabũdãti, & extra iudicialiter, & ꝓ informatione ſummarũ habẽda de fructibus, & de omnibus deducẽdis, vt ĩ l. à diuo Pio. §. ſi ſuper reb. ff. de re iud. ĩ qua citatione nõ requiritur talis, & tãta ſolennitas, ſiue expreſſio, quæ habetur ĩ c. prerea. ſuperius alleg. & in Clem. 2. vt lit. pẽdẽ. Cum igitur præfatus executor, vt executor, fecerit citari partẽ, exprimẽdo ẽt ad quid, & ſuper quo, videlicet ad videdũ taxari fructus, in quibus pars ſciuit, & ſcire debuit ſe cõdemnatã, maxime attento ꝙ forma executorialium ſentẽtiarũ in palatio Apoſtolico latarũ eſt notoria, & ſimilis per omnia quaſi in oib. cauſis, ſatis pars fuit certificata quoad hoc, vt ſaltẽ cõpareret ad allegandam, & proponẽdum tã cõtra executorem, quã contra citationẽ, ſi aliqua voluiſſet, & quia id facere nõ curauit, tenuit ꝓceſſus habitus in eius cõtumaciã. de appell. c. per tuas, de dol. & contu. c. prout. & c. veritatis, nec iudex ſiue executor teneť ſemp mittere, nec oſtẽdere ſuã originalem poteſtatem parti, niſi hoc petatur. licet bene teneret inſerere tenorẽ poteſtatis ſuæ in citatione, ſiue in proceſſibus ſuis. & hoc verũ, quãdo citat per literas, ſecus, ſi per nuntiũ, vt hic. & ſic intelligatur d. c. cũ in iure peritus. de off. dele. prout nota. p Bernard. Nec vitiať prædicta citatio pro eo, ꝙ non facta fuit per nũtium propriũ, ſed per curſorem Papæ, quia ſecundum omnes Dominos tutius erat citare per †curſorẽ Papę, q eſt pſona publica nota, & authẽtica, ac iurata, quã per aliquem alium nuntiũ priuatum etiam iuratũ, imò maior fides adhibetur curſoribus Papę, quã alijs nuntiis arg. no. in c. cum parati. de appel. & de of. deleg. c. prudentiam ſuperius alleg:

EPITOMAE:

Contumax prę́ſumptus ſiue fictus a die ſententię infra decẽ dies auditur appellans, verus autẽ contumax non.

SVMMARIVM.

1 *Citatus per edictum an poſſit intra* 10. *dies a ſententia diffinitiua appellare.*
2 *Præſumptus ſiue fictus contumax a die ſcientia intra* 10. *dies a die ſcientiæ appellans auditur, verus autem contumax non.*
3 *Appellationis remedium nemini eſt denegandũ*

DECISIO XVI. aliàs 364.

1 CVM iura clamitent, †ꝙ contumax a re-
2 gulariter non auditur appellãs, vt 2. q. 6. ca. ei qui appellat. §. ſunt etiã quorũ. 24. q. 3. ca. de illicita. & C. de iud. l. properandũ § ſin autem abfuerit Reus. & l. poſt ed. ſtũ. §. fin. ff. eod. & C. quorum appella. nõ reci. l. 1. Fuit dubitatũ vtrum citatus per edictũ, iuxta formã Clem. 1. de iudic. & non cõparens poſſet à ſententia diffinitiua infra decem dies à tpe notitię cõputãdos, appellare? Et videbatur primo

mò ꝙ non, quia talis citatio arctat pinde citatum, ac ſi perſonaliter apprehēſus fuit. Sed ſi pſonaliter quis inuentus citatur, & nō cōparet, verus contumax reputatur, & iō ei appellare non licuit, ergo &c. prout expſſe deducit Spe.ti.de contu.§.1.ver.& no. quē alle. Io. And.in Cle.vni de dolo & contu vbi plenißimè de hac materia, & in Cle.cauſam electionis.§.pe.in vlt.glo.vbi remittit ad not.p Compoſt.in c.1.de elect. Fuit bř dictum per omnes Dominos, & determinatum cōtra-
2 rium, nam licet prædicta citatio † facta per edictum, iuxta formam Cl. prædictæ, perindè arctat, &c. & poſſet procedi parte abſente quòad diffinitiuam, tñ illa eſt quædam fictio iuris, quę facit tales hři pro perſonaliter citatis & inſurgit hæc fictio ex quadam iuris præſumptione, quod præſumit talem ſic p edictum citatum habuiſſe notitiā, ꝙ citatio hmôi ad ipſū perueniſſet, q̄ tñ potuit nō peruenire, vt putà quia fuit vltra mare, & ſic impoſſibile foret ipſum ſciuiſſe ſe citatum, vel ſi ſciuit, fortè legitimè impeditus in veniendo, aut mittendo fuit, & ſic non contempſit. de ſent.exc.c. venerabilibus, in prin. & §.porrò archiepiſcopus, ver. ſecus autem, & verſicu.& hoc ipſum, & §.ſed ſi cauſa, lib.6.ſicq; contra huiuſmodi præſumptionem, cum nō ſit iuris & de iure, benè admittetur probatio in contrarium, ſm Guil.& Genze.in d.Cl 1. maximè ſi haberet probationes incontinenti paratas, arg.ext qui matr acc.poſſ.c.fin.de reſt.ſpo.c.literas, ergo quemadmodum dicimus prædictam citationem ſuper iuris præſumptione, & fictione fundatam, potius igiť habemus dicere contumaciam ex ea inſurgentem fictam, q̄ veram. Fictè igitur contumax auditur appellans, de ſen.exc.c.venera-3 bilis, li 6.& no.in dictis iuribus, & per dictos 4 Dd ergo, &c. Prætereà graue eſſet, imò ini-5 quum tale, & tm̄ præiudicium fieri parti ſic fictè citatæ, ſi ei auferretur defenſio, quod eſt
3 appellationis † remediū, quod non eſſet de-
b negandum diabolo, *b* ſi eſſet in iudicio. de exceptio, c.cum inter.de app.c.cum ſpeciali. Satis.n.eſt abſentē ipſum in proceſſu, & diffinitione cauſæ punire, quemadmodū dicim⁹, & ſeruamus in citato ad domū, & loco beneficij de quo agitur, & in eccleſia cathedrali, q ſi nō cōparet in cā bñficiali, auditur appellãs. vt probatur in d.Cl.cauſam electionis, p Io.An multo fortius citatus per edictum in locis plus diſtantib.& remotis. Et ſic pro hac parte fuit declaratū, & determinatū taliter citatū poſſe appellare, niſi expreſſe poſſet cō ſtare de ipſius ſciētia, & cōtemptu, qui ſolus
c facit, ꝙ non auditur appellans, *c* ſm Io.An. in d.Cle.vnic. Imò ſm obſeruantiam Rotæ, etſi eſſet verè contumax, audiret appellans à diffinitiua inf.x.dies, computandos à tēpore prolationis ſententiæ, ſed non ſcientiæ.

ADDITIONES.

a Contumax Adde Fel. in c. qm̄ frequenter.§. porrò, nu.19.vt lit.nō cont.& dec.2.ſup.e.ti.
b Diabolo. Adde deci.15. incip.licèt in cauſa. ſup.de procuratorib.
c Appellans. Adde Fel. in c.qđ ad conſultationē, nu.22.& dec.46.de appellationib.in anti.

EPITOMAE.

Contra actorem commiſsionem & citationem impetrantem, ac non dimiſſo procuratore de curia recedentē, ad inſtantiam rei ſeruatis terminis per audientiā pōt pro Reo ab impetitione ſnīa diffinitiua ferri.

SVMMARIVM.

1 *Actore obtinente cauſam beneficialem in curia Romana, ſi Reus non citatus poſtea veniat, poteſt ſeruatis terminis ab ipſius actoris impetitionem abſolui.*
2 *Sententia diffinitiua non poteſt contra non citatum, non confeßum, aut non conuictum promulgari.*
3 *C.cauſa quæ. de do.& contu.intellectus.*
4 *Commißiones ſunt communes actors & Reo.*
5 *Actoris contumacia maior habetur, quàm Rei.*

DECISIO XVII. aliàs 402.

1 SI actor † præſens in curia impetrat cōmiſſionem, in cā beneficiali contra Reū poſſeſſorem abſentem cum poteſtate citandi ipſum in partib, & decretata citatione ad inſtātiā ipſius actoris recedat de curia, & vadat ad partes nullo procuratore dimiſſo, ſi poſt ei⁹ abſentiā producatur procuratoriū ſufficiens pro Reo ante executionē pdictæ citationis, & procedatur p audientiā ad inſtantiā Rei

con-

contra actorem abſentem vſq; ad concluſionem incluſiuè, & petat pro parte Rea ferri ſniam abſolutoriā ab impetitiōe actoris, dubitabatur vtrum talē, vel qualem ſniam Auditor poſſet, & deberet ferre i caſu ſupra poſito. In quo dubio Dñi erat varii. Aliquib.n. videbatur ꝙ ab inſtantia iudicij dūtaxat cū condemnatione expenſarum Auditor deberet Reum abſoluere per auth. qui ſemel. C. quo.& qñ iud de offi.dele. c. conſuluit, cum ibi no. de dolo & cont.c.actor.li 6. Contra

2 † enim non citatum, non confeſſum, nō conuictum non poteſt diffinitiua ſententia ꝓmulgari, 2.q.2.c.nos in quenquam, de conſt. c.eccleſia S.Mariæ, de maio.& obed.ca.inter quatuor, de cau. poſſ.& propr. c. 1. At hic actor nunquā fuit citatus, ergo. Præterea ſuppoſito ꝙ Reum feciſſet citari, adhuc ante litem conteſtatam poterat pœnitere, & deſiſtere à lite, ut C.de appe.l.ſi quis libellos, canonizata, 2.q.6.c.fin. §.ſi quis libellos, vbi de hoc.& per Hoſt.plenius de crimine fal.ca.ſi. & per Arch.in d.c.actor. multo fortius re integra ante quamcunq; citationis executionem deſiſtere potuit. & hoc potius in caſu ꝑdicto debemus præſumere contrarium, cum non proceſſerit ad actum citationis exequendæ, arg.de elect.c.in cauſis, & c.quamuis, eo. ti.lib.6.cum ibi no. Alij Dñi, & maior pars fuerunt in contraria opinione, videlicet ꝙ poſſet, & deberet ferri diffinitiua ſnia abſolutoria ab impetitione pro Reo præſente. Mouebantur per c.l.cauſam quæ.de dolo & contu.vbi in contumaciam actoris procedebatur lite non conte.ad diffinitiuam ſniam, etiam condemnatoriam, ergo multo fortius ad abſolutoriam. pro quo etiam allegabant l.properandum, C.de iud.& no. per Ber.in c.

3 prout de do. & cont. Sed † ſi c. cauſam quæ, benè & rectè inſpiciatur, loquitur in actore legitimè citato per Reum, contumaciter ſe abſentate loquitur ēt in cā matrimoniali, in qua nō eſt litis conteſtatio neceſſaria. in Cl. diſpendioſam, de iud. At in caſu noſtro poſtquam Reus venit, nuſquā actor citatus fuit, ergo,&c. Ad quód reſpondebatur per Dños in hanc opinionem declinantes, ꝙ hic actor impetrando commiſſionem, & citationem ad partes, pronuntiauit, & voluit cauſam eſſe in curia, & ideo debuit hoc præcauere, & cogitare, & procuratorem in curia dimittere, ut quando Reus, ſuus, aduerſarius veniret, eū defenderet, ſicut dicimus in appellāte de app.c.interpoſita, & c.cordi. vt ibi no.lib. 6.& de renun.c.veniens, cum ibi not. ergo ſi hoc non fecit, iuſtè potuit contra ipſum per audientiam, ēt ad diffinitiuam ſniam procedi.ar.in ſimili in c.ſtatuimus, de ele.li 6. Præterea intimatio appellationis iuxta formam Cle.cauſam electionis. de elect.& citatio qū de ſpeciali mandato cā committitur, fiunt, vt reus certificetur ſuper quo velit actor agere, ad hoc, ꝙ poſſit venire, vel mittere inſtructus, arg.Cle.2.ut lite pen.de dila. c.præterea. At hic actor certus fuit, vel ſaltem eſſe debuit de facto ſuo. de reſcr.c. ab excōicato.& de iureiu.c.eum qui certus, lib. 6.ergo non erat opus ipſum citare, uel certificare de cauſa, & ideo ſm ſtylum Palatii Cle. 2.ut lite pend. fortius procederet in actore, quàm

4 in Reo. Item commiſſiones † ſunt cōes, ita ꝙ Reus poteſt uti reſcripto impetrato etiā cum clā præiudiciali per actorem, & ècōuerſo. de mut.petitio. c. 1.& 2.& leg.& not.per Inn.in c.ex conqueſtione.de reſt.ſpo. quod ēt debuit actor præuidere, & ſuſpicari Reum velle, vel poſſe venire, & tali commiſſione vti, & dimiſiſſe procuratorem ſufficientem, quod ſi nō fecit, imputet ſibi. de app.c.ſæpè,

5 & c.Nicolao. cum ibi not. Maior † eſt enim contumacia actoris, ꝗ Rei, ut in dictis iurib. c.cauſam, & c.actor. ergo,&c. Quód enim pœnitere & deſiſtere poſſet ante litem conteſt. fatebantur Domini, ſi veniſſet, vel de hoc cōſtituiſſet, ſed quia de hoc nō conſtitit, attento ꝙ citationem, & cōmiſſionem obtinuit, potius debemus præſumere de contrario, & ꝙ in eandem voluntate permanſit. arg. de ꝓben.c.ſi tibi abſenti.lib.6. Præterea ēt in hoc dubio potius debemus ꝓſumere citationem executā, ex quo Reus procuratores poſt datā ipſius citationis decretæ miſit ſpāliter ad cām. quā non citatū. arg. no. in c.bonæ memoriæ. de electio. ergo ſi citatus fuit, in eius contumacia procedi potuit, & vſque ad diffinitiuam ſniam, vt in c.ſtatuimus, de el.li. 6. ergo,&c. Fuit tñ finaliter mihi, qui habui cauſam, per oēs Dños dictū, & concluſum, ꝙ ſi reperirem per acta procuratorū pro Reo, ſtatim poſt decretē citationē, & receſſū actoris productū, ꝙ aliquantulū ſuperſederē, & expectarem aduentum actoris, quia melius eſt aliquantiſper expectare, & c.ff. de dān.inſe.l.ſi finita. de procu. c.querelam, de re iu.c.

cum Bertoldus.vt lit.non conteſt.c.qm̄.ſi ve
ro longe poſt eſſet productum, ꝙ tunc reci-
perem iuramētum à procuratore Rei,vtrum
ſciret,vel crederet dominū ſuum fuiſſe cita-
tū vel ne, & ſi iuraret ipſum fuiſſe citatum,
quod tunc ferrem ſententiam abſolutoriam
ab impetitione actoris,alioquin ab inſtantia
iudicij abſoluerem Reum. Sed quia reperi
per acta procuratorium ſtatim poſt receſſum
actoris productum, idcirco de cōſilio Domi
norum meorum ſuperſedi, & ſuperſedēdum
decreui ad tempus, quia propter multa impe
dimenta forſitan actor non potuit hactenus
venire, quæ forſitan ipſum excuſarent à ve-
niendo.de appel.c ex ratione. & de ſen.excō
mu.c.venerabilibus.lib.6.

PITOMAE.

Generalis citatio omnium quorum intereſt, non eſt arctatoria, ſed monitoria.

SVMMARIVM.

1 *Executio citationis facta contra certam perſonam in vim clauſulæ generalis, Et omnes alios, quorum intereſt,&c. an teneat.*

2 *Clauſula generalis, Et omnes quorum intereſt, &c. in citatione poſita, quid operetur, & quos includat.*

DECISIO XVIII. aliàs 419.

1 SI † imperetur cōmiſſio per certam perſo-
nam contra Decanum, & Capitulū certæ
eccleſię,& ſuper certo beneficio, ac oēs alios,
2 a quorum intereſt, cū poteſtate citandi in cu
ria,& extra curiam, & decreta citatione ad
partes ſua prædicta forma, ſi executor cita-
tionis citat certam perſonā detinentē & oc-
cupantem beneficium,de quo agitur,nō ex-
preſſam in citatorio, ſed comprehenſam ſub
clauſula,perſonaliter ipſum comprehenden-
do Fuit dubitatum,vtrum contra talē perſo
nam ſic citatā,& non comparentē,poſſet pro
cedi per audiētiam. In quo Dñi erant varij,
aliqui, & maior pars declinantes in partem
affirmatiuam,mouebantur,quia ex quo præ
dictus citatus interfuit,&per executorem ap
prehenſus fuit, ſtatim extracta fuit ſpecies à
genere, & hoc in prima citatione, ꝙ merito
dēt ſufficere,arg.c.cū in multis,de reſcr.in fi.
lib.6.Præterea ſi Decanus & Capitulum cō-
tra quos in ſpecie, & cōtra omnes alios in ge
nere decreta fuit citatio, fuiſſent legitime ci
tati, & non comparuiſſent,& per audiētiam
proceſſum, & lata diffinitiua ſnīa fuiſſet pro
actore, & contra dictos Decanum & Capitu
lum,illa vtique ſnīa prǫiudicaſſet dicto tenē-
ti beneficium,& ſic citato & apprehenſo,q.a
ſciuit cauſam ſuam agi,nec ignorātiam po-
terat prætendere, quia fuit per citationē per-
ſonaliter,apprehēſus.arg.c.quāuis,de re iud.
& c.ſuborta.& l.ſæpe.ff.eo.tit. Attēto igitur
hoc, ꝙ ſibi præiudicaſſet dicta ſententia etiā
contra Decanum & Capitulum lata, niſi ap
pellaſſet ab ea,vt euitetur circuitus,& execu
tio ſnīæ,poſſet fieri,contra eum, dicebant ꝑ-
dicti Domini poſſe procedi per audientiam
contra ipſum citatū,& apprehenſum vigore
prędictæ clauſulæ generalis.arg.Cle.auditor.
de reſcr.Alij Domini tenentes contrariū,de
quorū numero ego eram,dicebāt hoc verū,ſi
executor citationis habuiſſet poteſtatem ex
trahendi ſpeciem de genere, putā ſi mandatū
fuiſſet ſibi,ꝙ citaret quemcunq; detentato-
rē talis beneficij nominati, vel quē actor ſibi
duceret nominandū.de quo tamen ego bene
dubitabam,&dubito vtrū Auditor potuiſſet
ſic mādaſſe,nulla certa perſona per ipſum ex
preſſa ī primo citatorio, nec forte ſub cōmiſ
b ſione cōprehēſa, & credo ꝙ non b, tum quia
cōmiſſiones noſtrę ſunt ſtrictiſſime interpre
tandæ,tū etiā quia licet iudex, ſiue Auditor
vigore clauſulæ generalis hēat iuriſdictionē
in habitu ſuper omnes cōprehēſos ſub clauſu
la,non tñ in actu,niſi exprimatur,ante quam
tū expreſſionem non valeret citatio,quæ eſt
de proceſſu.de proba.c.quoniam contra. Pro
hac cōcluſione vidētur tex.clari in c.paſtora
lis.de reſcr.in fi.& in d.c.cum in multis.in fi.
ꝑ quas decr.credo debere fieri hāc expreſſio
nem perſonarū cōprehenſarum ſub clauſula
generali per iudicē in prima citatione per eū
decernēda, & nō per executorē citatione de
creta,qui, vt puto,formā mādati excederet,
ſi ad ſpeciē deſcēderet,ſicque nihil ageret.de
reſcr.c.cum dilecta,ff.mand. l.diligēter. cum
ſimilibus.Debebat enim ī genere citare oēs,
quorum intereſt,prout ſibi mandabatur.qui
ma.accuſ.poſ.c.cum in tua.de elect.c. fin.lib.
6.Et quid operatur tunc talis citatio, ibidem
not.per Inn. Adde quod primi multū proba
biliter reſpōderūt meo iudicio,hoc procede

re in iudicib. datis extra curiá, qui de facili poſsũt ſcire, & ſe informare de pſonis, nominibus, & cognominibus earundẽ, ſecus verò in curia, vbi pp locorum diſtantiam, & malitiam intruſorum, & occupantium indebitè, vt plurimum, beneficia collata per ſedẽ Apoſtolicam. Dixerunt prędicti Dñi ſaltem de æquitate debere ſufficere expreſſionẽ, & citationem factam de certa perſona cõprehenſa ſub clá generali per executorem i partibus: maxime quia attenta forma citationis ipſe non citat, ſed Auditor. quorum dictum ſapit alqualem æquitatem, non tamen ſcriptam in iure, ergo ſtandum erit in rigori, prout leg. & not. de dolo & cont. c. 1. & in Clem. quamuis rigor. de appella. Præterea ſi
2 mandentur citari† omnes, quorum intereſt, & in genere citentur, talis citatio non eſt arctatoria, ſed monitoria, ita ꝙ omnes, qui putauerint ſua itereſſe, potuerũt venire ad cauſam, ſi volunt, & cum illis qui veniunt, põt procedi, aliàs non prout not. Hoſti. & Inn. in c. dilecti. de excep. vbi de hac materia plenè, ſicut dicimus in ſimili de appellatione interpoſita in cã beneficiali, iuxta formam c. j. de ele. li. 6. quæ etiam citat oẽs quorũ intereſt, nec eos arctat ad veniendum, nisi velint. Pro quo dicto ego allegabam quoddam dictum Hoſt. in c paſtoralis, de reſcri. ſuperius alleg. vbi arguit glo. ord. pro & contra, vtrum iudex poſſit citare ante expreſſionem rerũ ſub generali clá comprehenſarum, & videtur tenere ꝙ nõ. Hoſt. verò ibidem dicit, ꝙ iudex poteſt citare, ſed pars non tenetur reſpondere ante expreſſionem rerũ. Si vero velit venire, & reſpondere, tenebit ſua reſponſio. arg. in ſimili eorum quæ leguntur & not. de iur. calum. c. cum cauſam, in glo. fin. Ad id quod inducitur pro alia parte, videlicèt, ꝙ ſententia lata cõtra Decanum & Capitulum huic ſic citato præiudicat, quia ſciuit ſuã cauſam agi, fateor, videlicet ꝙ non audiretur poſteà volens agere contra huc pro ſe ſñiam reportantem obſtante ſibi exceptionem rei iudicatæ, per iura ſuperius allegata. Ad hoc tñ ſi velit tacere, & poſſeſſionem retinere, nunquã ſententia prædicta contra ipſum mandabitur executioni, quia non eſt lata, nec poſſet ferri ſic generalis, & incerta videlicet cõtra omnes, quorum intereſt. Inſt. de acti. §. curare, C. de ſen. quæ ſin. cer. quan. l. 1. per totũ, nec debet in expenſis condemnari, quia ſi non oppoſuit, nec ad opponendũ venit, imò abſoluendus eſſet ab illa citatione, & pars aduerſa condemnanda in expenſis, iuxta no. per Inno. & Hoſti. in d c. dilecti. ſicque multum ſua intereſt, quòd non procedatur contra eum in ſpecie per audientiam, niſi fuerit in primo citatorio expreſſus per iudicem, prout de rigore iuris ergo eſt faciendum. & ſi non fuerit expreſſus, licet per executorem fuerit in ſpecie citatus, quę citatio eum ad comparendum non arctauit, & ſic comparere non tenebatur, & ſic per conſequens contumax non fuit. ergo contra non contumacem proceſſus habitus non tenet. de conſti. cap. eccleſia ſanctæ Mariæ, de maio. & obed. cap. inter quatuor. de cauſa poſſeſſ. & propr. cap. 1. ut lit. non conteſta. c. 1. & c. quoniam, ergo &c. Fuit tamen per omnes Dominos datum concorditer conſilium, ꝙ prædictus actor obtineret à Papa validationem proceſſus habiti contra ſic citatum per audientiã, quia iam erat concluſum in cauſa, vt ponebatur in facto, ꝙ & factum fuit, & obtẽtum, & lata ſententia contra prædictum abſentẽ, & malè, ſecũdum me, ſed quod principi placuit, &c. qui de nulla ſententia poteſt facere aliquam, C. de leg. l. digna vox. Inſtit. de iu. natur. gent. & ciuil. §. ſed & quod principi. a. q. 6. cap. hoc quippe. de immu. eccl. in capit. j. in Clem. cum ibi not.

ADDITIONES.

a Ac omnes alios. De citationibus quas faciũt Auditores ſacri Palatij, & quo ordine fiãt, vide per Fel. in c. quoniam contra, §. porrò, ver. demum an citatio. col. 11. nu. 20. extrà vt lit. non conteſt.

b Et credo, ꝙ non. Adde Lud. Rom. conſ. 342. incip. quòad primum.

EPITOMAE.

Generalis excommunicationis ſententia ligat ſubditos monitos in genere, & cõtumaces in non ſoluendo, quamuis ſubditus non probetur excommunicatus per tertium, niſi oſtendat illum infra annum non ſoluiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Snia generalis excōicatiōis quos ligare dicatur.*
2 *Ignorantia qualiter probetur.*
3 *Iurm non defertur ei contra quē ex facti quali tate, vel notorietate vehemens eſt præſumptio.*
4 *Sentētia publica facit liquidiſſimā probationē.*

DECISIO XIX. aliàs 444.

EXtra Rotā petebatur conſilium à Dñis ſuper quodā facto tali, Quidam epiſco-
1 pus † in ſua generali Synodo impoſuit clericis beneficiatis ſuis ſubditis charitatiuū ſubſidium ſoluendum certo termino, quia infra illum terminum nō curauerunt ſoluere, emiſit, & fecit legi iterato publicè in eccleſia, vel ſm aliam partem in ſequenti Synodo quaſdam literas generales cenſuras eccleſiaſticas, & præſertim ſniam excōicationis continentis contra oēs clericos ſuos bñficiatos in genere nō ſoluentes dictū charitatiuum ſubſidium infra terminum in literis expreſſum. Poſt hoc contra quendā A. clericū beneficiatū, & ſubdictum prędicti epi nominatim non expreſſum in dictis literis pręſentatum prædicto epo ad quendam parœcialē eccleſiam pertinentē ad inſtitutionem eiuſdem epi, fuit exceptum per quendam B. cōpræſentatum ſuum ipſum non inſtituendum, ſed repellendum tanquàm excōicatū vigore literarū prędictarum, quas dicebat prædictus A. præſentatus ſe ignoraſſe, & ſic minimè ligatū fore, contra quod replicabatur per B. pdictum A. tpe publicationis dictarum literarum præſentem fuiſſe in loco, & ſic nullam poſſe prętendere ignorantiam. Hic dubitatur de trib. Primo vtrum A. non nominatus i literis epi, ſuppoſito qꝫ fuit clericus beneficiatus eiuſdem epi, & præſens i loco, tpe prædicti edicti, & qꝫ terminus limitatus in literis fuit lapſus, incurrerit dictam ſententiam. Secundò, vtrum ſe excuſare poterit prætextu ignorantiæ, & debeat admitti ad eandem, & ſi admittatur, qualiter ꝓbetur. Super quib. fuerunt oſtenſa in Rota ſcripta & alleg. diuerſi, & contraria duorū Doctorum legum, Peruſinorum fratrū, videlicet Baldi, & Petri de Purulio, qui tñ in primo dubio concordauerunt in hoc, ſniam generalem epi ex cauſa, ſiue pro facto generali poſſe protem, & contra incertam perſonam, & per modum publici edicti, & ligare oēs ſcientes & contumaces. pro quo allegauit dñs Bal. leges & canones & Dd. l videlicèt, iubemus, C de de fen. ciuit quā reputat in hac materia notabilēm. auth ſi oēs, C. ſi vt ab hære. ſe abſtineat, & ff. de orig. iur. l. 2. §. exactis, & ff. de inſtitutoria. l. ſed & ſi pupillus, § proſcribere, & C. de fur. l. inciuile. de maio. & ob. c. humilis, no. per Inn. in c præterea. de app. & de offi del. c. p & g. & per eundem in c. in Lateran. de præb. ex quibus dictis Inn. dicebat liquere ita ligari quē excōicatum in genere, ſicut in ſpecie, conſtito de debito, & excōicatione, de quibus liquidè ſm eum conſtabat in caſu noſtro, ergo, &c. Dñs Petr. frater ſuus multò plures canones pro validitate generalis ſniæ allegauit, videlicèt, c. 2. de offi. ord. de teſtib. c. tam literis, & c. conſtitutis, de iureiur. c. ad noſtram, & 5. q. 1. c. quidam maligni. de ſent. exc. c. à nobis, 1. & c. Romana, § caueant, lib. 6. & c. ꝓpoſuit, de cler. excommuni. cum ibi not. ad quod facit c. 2. ne cle. vel mo ibi not. per Io. And. in nouel. ſuper 2. glo. dicentem, qꝫ qñcunque aliquid in Synodo mādatur, uel ꝓhibetur fieri per eum ſub pęna aliqua, illud tunc habetur loco trinæ monitionis, ita qꝫ ſine aliqua alia monitione contra faciēs pęnam incurrit. facit etiam, c. cum in tua. qui matri. accuſ. poſ & ibi multæ concordantiæ ſuper verb. publicè. quæ decr. eſt clauis i oib. iſtis dubiis, maximè in ſequentibus duobus. facit etiam ad præmiſſa. ca. 1. de loca. & c. vt animarum periculis, de conſti. lib. 6. Ex quibus omnib. apparet incertam perſonā ſcientem & delinquentem contumacem generali ſnia excommunicationis ligari. Sed quia dictus A. allegabat ignorantiam, dubitatur vtrum eſſet audiēdus, & ſic qualiter ille ha-
2 bebat probare ſuam ignorantiam. In quo vltimo dubio ēt prædicti ambo Dd concordabant qꝫ iſte probetur per iuramentū ignorantia allegata. pro quo inducit domin9 Baldus, l. non omnes. § à Barbaris, ff. de re mi. vbi quis ſe purgat de dolo præſumpto per iuramentum, & not. in l. ſi cui. §. iiſdem, ff. de accuſ. Pro quo etiam inducit multos cano. videlicet c. propoſuiſti, 82. diſt. c. ſi verò de ſen. exc. c. paſtoralis, de excep. c. innotuit, de elect. c. ut circa, c. nulli, eodem titu. libro 6. quæ iura quaſi omnia allegauit, idem dominus Petrus dicens, etiam in caſu noſtro propoſito ignorantiam allegatam probari

per iuſm pro quo allegauit. duas glo.ordi-
narias. Prima eſt in c.qui & humanis, 11.q.
2.alia in d.ca. cum in tua.qui matr.acc.poſ.
ſuper verbo, iuſo. Pro quo allegauit etiam
duas leges,C.de peric.tut.l ſi tutor,& de in-
ſtitoria,l.ſed & ſi pupillus, § proſcribere,di
cebat etiam aliis duob.mod. probari ignorā
tiam;quos modos no.glo.in regu præſumi-
tur li.6.Sed ad huiōi probationem ignoran
tiæ dixit dñs Bal nullo modo prędictum, A.
admittendum fore.Nam qñ aliquid eſt pu
blicè notum, ignorantia non probatur per
iuſm,ſm eum,vt not in regu.iuris, c.igno-
rantia, & c.præſumitur, lib 6.aſſignans tri-
plicem rationem Prima, quia allegans talē
ignorantiam, allegat ſuam turpitudinem,
id eſt,dolum pręſumptum,ſiue latam culpā,
vnde non debet audiri ad excuſationē deli
cti pretendendo aliud delictum,cum debue
rit ſcire,eſto ꝙ reuera fuerit ignorans, arg.
not in l.quod te.ff.ſi cer.pe Nec poteſt quis
ignorantiam allegare in facto tam publico,
quod non eſt ſingulis ſigillatim intimandū,
ſed ipſis vulgo, per quod præſumitur perue
niſſe ad aures eorum, quos tangit negotiū,
vt in c.j.de poſtu præ. 16.q 1.c.quod dicitur.
de cleri.exc. miniſt.ca. illud. Præterea iuſm
non valet, niſi ſibi deferatur à iudice, ut in
c ſi de iureiu.& de proba. c. ſicut. Sed iudex
3 † non defert iuſm in defectum probationis
ei, contra quē eſt vehemens pręſumptio ex
ex facti qualitate,ſiue notorietate ſicut ex-
preſſè legit.& no.C.qui & aduerſus quos.l.j.
Si autem quis fuiſſet ita diſtans, ꝙ edictum
ad eius veriſimiliter notitiam non potuiſſet
perueniſſe,tunc benè excuſaretur à dolo,&
lata culpa, ff. de decr. ob o d.ſanien.l.ſi.&
leg & not.in d.c.cum in tua,hæc tamen ab-
ſentia non præſumitur in clericis,qui tenen
tur in ſuis beneficijs reſidere, vt leg.& no.p
Inno.in c.fi.de eo qui mit in poſſeſ.Et ideò
omnes tex. ſm eum, qui dicunt ignorantiā
iuſo probari, loquuntur vbi ignorantia pōt
eſſe veriſimilis,quæ eſt,qñ cauſatur ex pro-
babilibus argumentis,vel coniecturis.facit
c.ad Apoſtolicæ.de cleric exc. miniſtr.cum
ibi notatis, melius in capi.vt animarum,de
conſt.lib 6. vbi de hoc per Archi.& optimè
facit ſm eum,ff.quod vi, aut clam.l.compe
tit hoc interdictum, & ff. ſi quis teſtamento
liber eſſe iuſſ.fuer.l.1.in fi. & facit benè glo.
ordinaria in l.1.ff.de recept. & quod nota.

ff.de verb.ſig.l.latæ culpæ, 1 reſpon. & l.ma
gna negligentia. publica ergo ſcientia facit
liquidiſſimam probationem, contra quam
non ſufficit iuſm facit quod no C.de peric.
tut.l ſi tutor.& quod no in Spec. tit.de abo
lit.ad fi.Ex quibus cōcludit prædictus Doc.
dictum A. præſentatum tanquàm excōica-
tum repellendum, & tanquam incapacem
beneficii Eccleſiaſtici nullatenus inſtituen-
dum de cler.exc.miniſtr.c poſtulaſtis,de æt.
& qualit.c.cum bonæ, & iuxta not. in c.pia,
de excep.& de ſent.exc.c.decernimus,lib 6.
dñs vero Pet Doctor prædictus bene innuit,
& concedit circa ea,quę publicè fiunt,præ-
ſumi ſcientiam, & ꝙ quis præſumitur ſcire
ſententiam publicè latam,per iura ſuperius
ad hoc inducta & glo.quæ hoc expreſſè no-
tat,in d.regula, præſumitur Pro quo alleg.
tex.pro caſu.12.q.2.c.qui & humanis,ibi tñ
non potuit ignorare ſententiam proprii ſa-
cerdotis,reputo meliorem tex.in hac mate-
riam,c.cum in tua,ſæpius alleg.Sed licet ſe-
cundum eum ſic præſumatur ſcientia,tamē
non eſt præſumptio iuris & de iure, & ideò
recipitur probatio in contrarium,vt in d.c.
cum in tua.Quare concludit prædictum prę
ſentatum ad probandum ſuam ignorantiā
admittendum per ſuum ſacrm, per iura ſu-
perius allegata,i hoc paſſu inducta. Dicebat
ēt præfatus dñs Petrus prædictum B. ſenten-
tiam excōicationis contra contra dictum
A.obijcientem aſtringi ad probandum duo, 4
ſcientiam dictæ latæ ſniæ, & non ſolutionē
ſubſidii infra terminum præfixū, & quanq̄
fortè primum,videlicet ſcia illius A. præſū 5
ptiuè probetur, pp illius præſentiam,in lo-
co,in quo fuit publicè promulgata, & publi 6
cata ſnia, & in hoc non admittatur eius con
tradicto, prout not.in ſimili per Arch.quod
met.cau.c vni.lib 6.ſuper verſi. vacamus,&
probetur lapſus termini per inſtrm, tñ quia
non probauit ſolutionem non factam infra
terminum, dicebat ſibi imponendum ſilen-
tium, & alium, videlicet A præſentatum 7
admittendum. Alleg duas notas notabiles
Inno.vnam,in c.ſuper his,de acc. ſecundam
in c.propoſuit. de cle. exc miniſtr. vbi tenet 8
Inno.expreſſe,ꝙ ſi quis probat excōmmuni
cationem latam in aliquem ſub cōditione,
videlicet,niſi infra certum terminum ſolue
rit decem,non ſufficit probare ſententiam
niſi etiam probauerit, ꝙ non ſoluerit. Rā

tio,quia non conſtat illum excõicatum, niſi probetur ſententia, & conditio. Et reſpondet ad leges contrarias, prout reſpondet Inno.in d.c.ſuper ijs,ad l.j. C.de probat. & ad l.ſi ex cautione,C.de non nume.pecu. & per hoc vltimum allegatũ omnes Domini concluſerunt pro A. Allegationes tamen domini Baldi ſuppoſita præſentia A.in loco tempore promulgationis ſententiæ,reputabant veriores, propter præſumptam ſcientiam,niſi eam aliter excuſaret per modos tactos in d.c.cum in tua, & in d. regula, præſumitur, ſuperius alleg.

ADDITIO.

a Ignorantiam. Adde quibus modis ignorantia probari poſſit per D. Abbatem conſi.35. col.vlt.in 1.vol.& nota hanc deci.

De ſequeſtr. poſſeſ. & fructuum.

EPITOMAE.

Gratia,ſi neutri, facit materiam obiectiuam deſinere eſſe obiectiuã & cenſeri de mero iure agentis.h.d. Vel ſic. Habens gratiam Si neutri, dans articulos obiectiuos malè ſpecificatos, an ſit audiendus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia alicui ſuper aliquo beneficio litigioſo collata,an ſi conſtet neutrum litigantium ius habere, aliquid operetur.*

2 *Articuli merè obiectiui ſunt ſpecificandi, alias non ſunt admittendi.*

3 *Clauſula, Quouis alio modo, in literis Apoſtolicis appoſita, quid operetur.*

DECISIO I. aliàs 27.

1 Vit dubitatum vtrum habẽs gratiã, † Si per euẽtum litis neutrum litigantium conſtet ius hr̃e in beneficio,ſuper quo litigaſ,tali prouideatur,dans articulos obiectiuos *a* in perſonam,vel formam gratię aduerſarij ſui male ſpecificatos, eſſet audiendus, vel talis materia repellenda. Et videbatur prima facie nullatenus audiendus, per iura vulgaria,de elect.c.vt circa,lib. 6. iuncta Clem.conſtitutionem.eod. titu.per quam Clem.dicebatur contrarium,dummodò alias articuli ſint de bona materia,licet ſint malè ſpecificati.Ratio, quia dicti articuli deſcendunt de gratia ſua, *b* & ſic ſunt de iure ſuo,quia per hoc vincet,& ſibi prouidebitur, & ſic ſumus extra caſum d.c.ut circa,& ſumus in caſu di.Cle. conſtitutionem, in prin. Præterea quòd prædicti articuli ſunt de iure dantis,& non requirentis exactam ſpecificationem, de qua in d. c.ut circa.ſatis videtur eſſe clarum,quia implementum gratiæ conditionalis non eſt aliud,niſi executio ipſius gratiæ, & ideò negari non poteſt quin ſit ita benè de iure partis,ſicut gratia ipſa, quia ſine huiuſmodi implemento & ante huiuſmodi implemẽtum gratia omninò caret effectu. ff.de verb.ſig.l. cedere diem,de reſcri.c.ſi pro te,lib.6.de conceſ.præb.c.vnic.in Clem.Modò gratia huiuſmodi eſt conditionalis,habens iſtam conditionem,Si neutri ius competat,&c.quæ conditio eſt eſt vna copulatiuè,videlicet, ſi impetranti, & ſuæ parti aduerſæ non competat ius, &c. Ergo implementum ambarum conditionum eſt de iure partis, modo probare quòd aduerſarius non habet ius,eſt implere alteram conditionem, ergo materia de hac data eſt de iure partis. Fateor tamen quòd obiectiua eſt, ſicut omne ius vnius partis aliam partem impediens eſt obiectus, ſed nõ recipitur ut obiectus,ſed ut ius partis.per Cl. conſtitutionem,antedictam.

ADDITIONES.

a Articulos obiectiuos. Aduerte hic vt intelli
2 gas: † Nã quidã ſunt articuli merè obiectiui,& iſti,ſi non ſunt ſpecificati, non ſunt admittendi,ut in d.c.ut circa, & quod ibi not. Quidam ſunt articuli, qui de ſe ſunt obiectiui,ſed quia à tenore gratiæ deſcendere poſſunt,fiunt de iure tanquam in gratia deſcendentes,quamuis in ſe ſint obiectiui.& iſti cõſiderantur eſſe non obiectiui, ſed de iure, & ita patet in gratia, Si neutri litigantium, & c.q̃ facit omnẽ obiectũ eſſe de iure, ex eo qa deſcendit à gratia, & ſic directè ius dantis, ſ. gratiam ſuam,quę eſt directè ius ſuum,ergo iſto reſpectu oportet dicere iſtos articulos ita eſſe de iure, ſicut articuli, qui dantur de vacatione beneficij, cum illi ſolum non inferant titulum meum canonicum, nec effectum gratiæ meæ tribuant,ſed iuncti & vniti

ti cum obiectibus ſic, quorum articulorum materia & gratia mea deſcēdit. Patet ſimile in flumine, quod per ſe ſolum non dr̄ nauigabile, ſed cum alijs iunctum benè eſt nauigabile, vt l.quominus, ff.de flumi.& l.ſi autē plures,§ ſi.de aqua plu. arcen.vnde licet poſt terminum articulos merè obiectiuos dare non poſſum, quia à mea gratia non deſcendunt, tñ ſi deſcendunt à gratia poſſum dare, ſicut illos,q ſunt merè de iure. qm̄ ius meū ita indiuiſibiliter ſtat in eis, ſicut in articulis merè de iure, & totum iſtud indiuiſibile deſcendit e gratia mea,igitur quemadmodum articulos merè de iure ſemper dare poſſum, ita & articulos de non iure partis, qui ex gratia mea deſcēdunt. Probař hoc per aliud ſimile. Nā ſi habens gratiam per adhæſionē, vel cōſtitutionem, c.execrabilis in extraua. de præb. det articulos, per quos in aliud crimen obiicit, certè iſti dicerentur de iure,& quotidie tales.velut de iure,& gratia deſcendētes admittuntur, ſicut ſi eſſent merè de iure, nec eſt inconueniens,ꝙ articuli obiectiui per ſe cōſiderati ſtent in terminis obiectuū, ſed ſi à gratia deſcendere poſſunt, dicantur alterius naturæ, & fiunt de iure, ſic videmus in l.eū qui ædes, ff.de vſuca. vbi tigna anteꝗ ſint ædibus infixa, cenſenř res mobiles poſtꝗ verò ſunt infixa, ſunt alterius naturę, & inter immobilia tunc cēſentur. Qui ergo vult dare articulos merè obiectiuos, & à ſua gratia directè non deſcendenteſ, eos debet dare in termino, alias non deberet admitti, quia ſtylus non fauet ei, ſicut fauet illi, q dat obiectus à ſua gratia deſcendentes, cum iſti ſint pars gratiæ ſuæ & per conſequens iuris ſui, quia deſcendunt à iure,& gratia mea, velut materiatum à materia.& adde hic quod habetur infra deci. 1. de accuſationib.

b Gratia ſua. Adde Old. conſi. 116.

EPITOM AE.

Articuli in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata poſt terminum dati non non veniunt admittendi.

S V M M A R I V M.

1 *Probationis facultas non eſt auguſtanda, et ppea articuli poſt terminum deberent admitti.*

2 *Cauſarum vſus, & iura peremptorium vſus inuenerunt ad lites finiendas.*

3 *Termini ſacri Palatij cōceſſi, ſunt peremptorij. Reus fauorabilior actore.*

4 *Reo inſtāte, & perēte in cā prophana dātur 40. dies, actori & 30. ad ponēdum & articulandū.*

DECISIO II. aliàs 30.

1 FVit dubitatum & ꝑ me in publicis relationib poſitū, vtrū in cā †criminali etiam ciuiliter intentata, articuli poſt terminū dati poſſent,& deberent admitti. In quo dubio Dñi mei Auditores erant varij, & quaſi diuiſi per medium. Aliqui Dñi dicebāt, ꝙ ſic, ſaltem de ęquitate & benignitate Palatij: maximè, ſi ius partis aduersæ nō multum in hoc læderetur, quia probationes nō ſunt anguſtandæ, 14.q.2.c.quanquam, C.de hære.l. qm̄, vt lite non cont.c.quoniam frequenter: præſertim ſi pars dans articulos vellet iurare materiam de nouo ad ſui notitiam peruenisse, arg.c.paſtoralis, de exceptionib. & de teſtib.c.præſentium, ff. de noui ope. nunt.l de pupillo,& ca.ut circa, de elect.lib.6. Allegabant etiam prædicti Domini pro ſe, notam Io. And. in Clem.ſæpè, de verb.ſig.ſuper ver. non obſtan.& no.in l.ſi ea, C.de acc.& Spe.titu de exceptio.§.dicendum, ver.ſed pone, datus eſt terminus peremptorius.quas notas & alij Dñi tenentes contrarium, allegabāt pro ſe, dicentes prædictos articulos de iure cōi nullo modo admittendos. Ratio, nam licèt in cauſis beneficialibus,& matrimonialib. in quib. proceditur lite non conteſt.& ſimpliciter,& de plano, ut in Clem. diſpēdioſam, de iudi.iuncta Cle.ſæpè.de verb.ſig articuli dati poſt terminum, & etiam inſtrumēta poſt concluſionem admittitur,& recipiuntur de æquitate canonica, & ſtylo Palatij, tamen in prophanis, & criminalibus cauſis talis ſtylus, ſiue æquitas non procedit, tùm ꝑꝑ odioſitatem materiæ, tum quia in his non eſt tm̄ periculum, tum quia dautur longiores induciæ, tum quia materia dilationum eſt ampu tanda, C.de dila. l.1.de teſtib.ca.ſignificauerunt,& c.vltra tertiam, de reſt.ſpo.c.frequēs, lib.6.facit optimè pro hac parte l.quinquaginta, ff.de excu.tut.& l.diffamari, C.de ingenu.manumiſſ.& de procur. c.tuæ, de acc. c.licet, de proba.c.licet, vide Specu.tit.de di-
2 la.6.nunc videamus, in fi.verſ.Præterea † cū cauſarū vſus,& iura vſum perēptoriorū inuenerunt, vt eſſet litium finis, ſi poſt illud quis

in

in talibus audiretur, vix lis aliquem finem haberet, quem iura volunt imponi. de d. & contra ca. finem. & malitijs & periurijs via daretur, quod non eſt faciendum. de iureiu. c. ſi verò, no. Spe eod. tit. & § vbi ſupra, verſ. prætereà cũ cauſa iuri. Sed quia omnes termini in Palatio Apoſtolico poſt litem côte. ſunt peremptorij, licèt id non exprimatur, vt no Spe. expreſſe in tit. de cita. §. viſo. verſ. ſed dicunt etiam, & no. in c. 1. de exceptio. in Cle. per Io. An. Pro qua concluſione facit optimè c. corã. de reſt. in integ. cum ibi no. p Inno. qui expreſſe dicit, q omittens peremptoriam exceptionem opponere, vel probationes neceſſarias in termino peremptorio proponere, non auditur ſine integrum reſtitutione, & poteſt ratio dicti ſui aſſignari: quia cum aſſignatio huius termini ſit quædam interlocutoria, vt ff. de arb. l. qualem, in fi. & per eam ius partibus acquiritur. de re iu. c. cum inter. & c. quod ad conſultationẽ, de elect. c. cum dilecti, & de teſti. c. ſignificauerunt, nõ debet ſine cauſæ cognitione per quãdam quaſi reſtitutionem reuocari, vt in d. c. coram. Sed in criminalib. reſtitutio denegatur, ut no. per Spe. tit. de reſti. in int. e. §. qs autem, ver. ſed pone ergo &c. Quam rationem ponunt Ber. & Comp. in c quod ſicut, de elect. cuius no. ibidem fuit pro hac parte alle quam intelligas ſm Io. Mo. de reg. iur. c. in generali. lib. 6. ver. vlti. quæritur. q nota etiam bene facit ad propoſitum. Facit etiã pro hac parte l. auxilium, ff. de mino c. côcertationi, de app. lib. 6. c conſuluit, de off. dele. & de reſt. in inte. c. 1. in Cle. cum multis ſimilib. In hanc partem etiam videtur declinare Paulus in Cle. conſtitutionem, de ele. ſuper ver. ſuper his, vbi vide bonam diſtinctionem. Pro hac parte etiam faciũt no. dñi Io. de Lign. in c. cum dilectus, de fi. inſtr. dñs vero Ægi. qui tenuir cum primis conceſſit om
3 nes terminos † palatij fore peremptorios, quãtum ad hoc, vt dato ſemel termino parti non amplius ſine cauſæ cognitione alius nouus termin⁹ debeat aſſignari. Sed hoc nihilominus non obſtante, ſi poſt terminum re & facto ſine protelatione dentur articuli, recipi debent, poſtquam partis non intereſt, ſicut ſi reciperêtur probatiõe poſt terminum, alle no. in d. l. ſi ea, C de accu. & no. per Io. An. in Cle. ſæpè. de ver. ſig. ſuper ver. non obſtan. & ibi multa iura pro hac parte. Ad hoc ego, qui habui cauſam, & in primã partem declinando ſic ſuaui, reſpondi q multũ intereſt partis, cui ius eſt iam quæſitum, q termini non repetantur, nec articuli admittantur, tum pp remiſſionem ad partes decernendam, quæ hẽt longum tractum, tũ quia ſi non admittantur, reporrabit ſaltem ſententiam abſolutoriam, ſi eſt reus, pro ſe cum condemnatione expẽſarum. Ecce magnũ intereſſe. nitari igitur nõ dẽt conſiliũ in alterius præiudicium, de ele. c. cõſtitutionem, in Cle. & de reg. iu. c. mutare, l. b. 6. Ad aliam rationem, quæ videtur magis vrgere, videlicet ex quo etiam in prophanis de ſtylo Palatij recipiuntur probationes poſt terminum, quæ non poſſent recipi, niſi admiſſis articulis, ergo & c. poſſet reſpõderi & intelligi de probationib. notorijs, & quę fiunt per inſtra & lireras, ex quibus ſtatim poteſt haberi veritas ſine aliqua diſcuſſione, & probatione cauſæ, per quæ poteſt dici, hodie conſtat, hodie agatur, ut in c. literis, de reſti. ſpo. & l. ſi is à quo. ff. vt in poſſ. leg. & de re iu. c. cum olim, ſecus verò credere in probatione teſtium, quæ requirit cauſæ cognitionem, & longũ tractum, vt in tit de teſt. p totum, de prob. c. licet & de teſt c præſẽtiũ, lib. 6 & nec ob. c. paſtoralis, de excep. alle. p contrario, quod poſſet induci pro noſtra cõcluſione, in eo, q ibi non auditur poſt terminum prefixum ad proponendum dilatorias, niſi cum iuſo, imò quoad hoc continet iniquitatem ſm Vbertum, quia homines proni ſunt ad iurandum & deierandũ. de iurei. c. & ſi Chriſtus, de cohabita. cle. & mulie. c. clericos. Et ipdeo ſm ipſum illa non ſeruabitur in foro ſeculari prout recitat Spec. tir. de excep. § 2. verſi. cæterum, qui ponit etiã in § ſeq ver. ſed pone aliam ſolutionẽ. Ber. & Compo. in c. quod ſicut. ſuperius alleg ad dictam decr. paſtoralis dicentium illam non loqui de termino peremptorio, nec de exceptionib peremptorijs, ſed de dilatorijs, ideoque ſm eum nõ debet ad hoc trahi, cum ſit contra rationem iuris inducta, ut quis poſt peremptorium admittatur, & q ſuo iuſo in ſua cauſa ſtatur, contra c. ſicut, de prob cum quo concordat Bern. ibidem. licet Hoſt. & Inno. teneant contrarium, videlicet q etiã procedat, & locum habet d. decr. in peremptorijs ſicut in dilatorijs, put renũtiat Spe. in loco ſuperius alleg. videlicet in d § verſi.

vtrum

vtrum autem poſſit ſtatui. ti. de excep. Nec obſt. l. de pupillo, ff. de no. ope. nun. & decre. præſentium, de teſt. li. 6 pro alia parte in cõtrarium inductæ, quia non loquuntur de termino hominis, ſed iuris. Mitius enim agitur cum lege, quàm cum eius miniſtro. ff. de arbi. l. Celſus, de cleri. exc. miniſt. c. ſi celebrat. ergo &c. Prædictam concluſionem intellige de articulis actoris, qui ſp debet eſſe paratus, ſecus verò poſſet dici de articulis Rei defenſoris datis poſt terminum, cuius partes ſunt fauorabiliores quàm actoris de prob. c. ex literis. Tum etiam quia reorum eſt fugere, actorum inſtare, de præſump. c. nullus, de verb. ſign. c. forus, tum etiam quia maior eſt contumacia actoris, q̃ Rei. de do. & con tu. c. cauſam quæ, & c. actor. eo. ti. li. 6. quam concluſionem reputabant Dñi veriſſimam in quibuſdam alijs conſilis, dummodo prædicti articuli Rei merè eſſent defenſorij, a puta perimentes intentionẽ agentis quòad abſolutionem, non quòad iudicatoriã obtinendam, & dato in termino ad huiuſmodi exceptiones peremptorias proponendas aſſignato, putà in termino dato ad dicendũ cõtra articulos pro parte actoris. Et ideo † ſm conſtitutiones Io. 22. reo inſtante, & petente in cauſa prophana dabuntur 40. dies, & actori, niſi 30 ad ponendum articulandum, immo ſtultus eſſet reus habens exceptionem bonam peremptoriam, ſi illam opponeret ante fundatam intentionem actoris, prout leg. & no. in c. de teſtib. ext. de teſtib. & c. ex parte, de do. & cõtum. c. finem, cum ſimilib. ſecus verò, ſi nimis expectaret cũ dictis ſuis articulis, putà propè concluſionem, q̃a tunc non audiretur pp præſumptionem malitię, quia præſumitur q. cauſa dilationis, & protelatiõis iudicij hoc facit, maximè ſi ſit poſſeſſor hoc verum, niſi vellet iurare q̃ materia per ipſum nunc ſic tardè data de nouo ad eius notitiam peruenisſet, vt in c paſtoralis, de excep. & c. ut circa, de ele. lib. 6.

ADDITIO.

a Defenſori. Adde, q̃ in criminalibus ad defenſionem Rei poſt concluſionem cauſæ & ẽt poſt teſtium publicationem admittitur probatio per inſtrumenta, vt no. Bart. in l. 1. in fi. ff. de quæſt. & in l. diui fratres, ff. de pœ. vbi dicit, quod de innocentia Rei ſi apparet etiam poſt ſententiam, poteſt abſolui ex ſpeciali gratia ſeu Principis beneficio. quod tene menti perpetuo.

EPITOMAE.

Non cogitur quis reſpondere interrogatorijs ſiue poſitionibus principale negotium tangentibus, niſi dentur diſpoſitiuè medio iuramento, & in ſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Reus de curia proceſſurus non debet arreſtari nec compelli ad reſpondendũ interrogationib. principale negotium tangentibus, niſi diſpoſitiuè dentur per modum articulorum.*

2 *Pars arreſtata de mandato domini Auditoris ad reſpondendum certis interrogationib. niſi diſpoſitiuè datis, ſi illicentiata de curia recedat, an poſſit excommunicari.*

3 *Iudicis poteſtati permiſſa non ſemper ſunt iuris neceſſitati ſubiecta.*

DECISIO III. aliàs 31.

1 VOluerunt & ordinauerunt omnes Dñi concorditer, q̃ † nulla partium de cætero citaretur, vel arreſtaretur ad reſpondendum certis interrogationibus datis, vel dandis, quibus alias de iure eſſet reſpõdendum negotium principale concernẽtibus, niſi datæ fuerunt, ſeu dentur diſpoſitiuè, & p modum poſitionum, & articulorum, & in ſcriptis. Si vero per inaduertentiam fierent huiuſmodi citationes, vel arreſtationes, pars citata, ſeu arreſtata nõ compellatur reſpondere huiuſmodi interrogationibus, niſi datæ fuerunt per modum ſupra dictum. Hoc verum, ſi aliqua partium hoc petat, aliàs ſi voluerit ſponte reſpondere, nos eſt ei gerendus, ff. de probationib. l. circa, & de reſtit. ſpo. c. i. & ſi reſpõderet affirmatiuè, ſibi preiudicat ſua confeſſio, ut no. per Ber. in c. cũ cauſam, de iuramento calumniæ. Ratio primæ concluſionis eſt, quia interrogans nihil ſed ponẽs diſpoſitiuè omnia quæ poſuit cõfitetur, ut de confeſ. c. 1. & 2. lib. 6. cum ibi not. ergo vt non claudicet iudicium, dignũ, & iuſtum eſt, q̃ dicat actor interrogando p

Rei

Rei coſeſſionem, ſi vult releuari, ita & reus per actoris interrogationē diſpoſitiuè datis releuetur, vt ſeruetur in iudicio æqualitas, cum Rei non liceat eſſe deteriorem conditionem, q̄ actoris, ut de reg. iur. c. non licet, li. 6. & de mut. pet. c. 1. & 2. Itē quia iſtæ reſpōſiones fiunt pro eo, ꝙ reus vel actor non erit præſens tempore termini ad reſpondendum poſitionibus aſſignandis, quo tempore poſitionibus reſpondere deberet, & per conſequens haberentur loco reſponſionum, quæ fierent in illo termino ad poſitiones iam datas, ſed tunc non reſponderetur, niſi poſitioni per alteram partem diſpoſitiuè datæ, ergo nec nunc. eiuſdem enim naturæ ſunt ea, quæ in loco alterius ſucceſſerunt, ut extra, vt lit. pen. c. eccleſia S. Mariæ, quæ dicta ſūt intelligenda de interrogationibus deciſorijs, ſecus uero de præparatorijs, quibus partes bene tenentur reſpondere, licèt diſpoſitiuè non dentur, prout leg. & not. in d. c. cum cauſam, per Ber. Ratio ſecundi dicti eſt, qa volenti & conſentienti non fit iniuria, neq; dolus, ut in l. cum donationis, C. de tranſact. 7. q. 1. c. quàm periculoſum, de reg. iu. c. ſcienti. li. 6 facit dictū c. 1. de reſti. ſpol. Aut enim contradicit, aut conſentit. Si conſentit, hēt locum ratio proximè dicta: ſi contradicit, aut pro cauſa contradictionis allegat, ꝙ nō ſunt datæ interrogationes per modum poſitionum, & tunc habet locum primum dictum: aut illam cauſam non aſſignat, & tūc compellitur reſpondere, quia poſtquam dictam cauſam non allegat, non videtur velle in ea ſe fundare, & tunc conſuetudo & ſtylus curiæ eum arctat. Nunq̄ tñ compellitur dare pars reſponſiones ſuas per iuſm, etiam diſpoſitiones, niſi interrogationes dentur p iuſm, ſi hoc petarur, per rationem ia dictā. Sed ex hoc inſurrexit aliud dubium, vtrum
2 ſi aliqua partium arreſtata de mādato Dñi Auditoris ad reſpondendum certis interrogationibus non diſpoſitiuè datis, illicentia de curia recedit, poſſit excōicari? Et videbatur ꝙ non, quia ſi veniſſet, reſponderē nō tenebatur ad interrogationes impertinētes, arg. 5. q. 2. c. 1. & ff de ferijs, l. 1. cum ſimilib. Fuit alleg. in contrarium, ꝙ ex quo conſtabat de iuriſdictione iudicis citantis, ſeu arreſtantis, ꝙ tenebatur reſpondere, vel compa rere ſaltem allegaturus impertinētiam interrogationum, vel petiturus de ſe arreſtari, ff. de re iud. l. ſi quis ex aliena, 3. q. 3. c. ſi epiſcopus, de appellatio. c. duobus, de accu. c. veniens, cum ibi no. & quia cum neutrum fecerit iudicem contempſit, pp quem contemptu excōicari potuit. xj. q. 3. c. nemo, & c. certum, & vt lite non cont. c. quoniam, & c. tuæ, de iud. c. 1. & in di. c. veniens, pp. quod fuit concluſum, ꝙ Auditor ſi uellet, illum propter contemptum huiuſmodi ex ſuo officio, ſed non ad inſtantiam partis excōicare poſſet, tñ melius eſſet, ꝙ ſuperſederet, qa
4 non omnia † quæ iudicis poteſtati permittuntur, iuris neceſſitati ſubijciuntur, ff. de iud. l. non quicquid. maxime cum non inter ſit partis, nec ius ſuum per hoc læditur.

EPITOMAE.

Tertius appelans a ſententia contra poſſeſſorē beneficij lata pro ſuo intereſſe ſequeſtrum impedire non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Lis duorum de tertij beneficio, iuri ipſius tertij non nocet.*

DECISIO IIII. aliàs 390.

SI feratur ſnīa diffinitiua in cauſa beneficiali pro actore, & contra reum poſſeſſorē, & ab illa ſnia appelletur per tertium, a q̄ dicit ſua intereſſe, fuit dubitatum vtrū tertius appellans poſſit ꝓdicere, & impedire ſequeſtrationem beneficij & fructuum, iuxta Cle. vnicam, de ſequeſt. Et videbatur ꝙ ſic, quia per hunc appellātem impediretur realis & actualis executio ſententiæ, quæ eſt maius quam ſequeſtratio fructuum, ut in c. cum ſuper. de re iud. cum ibi not. ergo multo fortius ſequeſtratio fructuum, quæ min⁹ eſt. de dec. ca. ex parte de regu. iur. c. cui licet lib. Pro hac opinione facit quædam no. Pau. in glo. penul. d. Clem. qui quærit. † Quid ſi
1 duo litigēt de beneficio, quod in totum ſpectat ad tertium, nunquid per talem litē impeditur in iure ſuo? tenet ꝙ non, quia abſurdum eſſet hoc dicere vel allegare. facit c. cū eccleſia Vulterana. de ele. quia nemini facit

cit iniuriã, &c. & res inter alios acta, &c. de re iud. c. quamuis. facit ẽt pro prædictis quædam no. Io. And. in Clem. eadem, ſuper verſi. contra poſſeſſorem. vbi dicit, ꝙ ſi feratur ſententia contra poſſeſſorem, non tamen pro petitore non eſt locus ſequeſtrationi. cum quo concord. Genze. & Paul At hic licet ſñia ad huc non ſit lata pro iſto nouo petitore, licet lata ſit contra poſſeſſorẽ, ad inſtantiam forte illius qui nullum ius habet in beneficio, ergo vr̃ ꝙ ad eius inſtantiam non ſit facienda huiuſmodi ſequeſtratio. de accu. ſuper his. Præmiſſis non obſtantibus fuit deciſum contrarium per omnes. Nam per huiuſmodi ſequeſtrationem nullum fit iſti præiudicium neque damnum, imò erit ſibi plus vtilis q̃ damnoſa. videlicet, ꝙ fructus per vnam idoneam perſonam colligantur, & reſeruẽtur ſibi, ſi finalem in cauſa victoriam obtineat, nec per hoc impeditur in iure ſuo in aliquo, ergo ceſſat dictum Pau. quod forte procederet, ſi iſte tertius fuiſſet, & eſſet poſſeſſor beneficij, quia ſi inter duos vel plures competitores beneficij fertur ſententia pro vno contra vnum, cõtra reliquos nõ fit ſequeſtratio, nec habet locum Clem. illa, quod probat ibi textus dum dicit, quãdo vna diffinitiua pro petitore & contra poſſeſſorem, non poſſidentem tñ pacifice triennio, fertur ſñia, quod non eſt hic. ergo &c. Præterea dictum ẽt Io. And. ſuperius alleg. non obſtat, qui loquitur qñ ſñia fertur pro petitore, qui agebatur ad priuationem, tunc enim non eſt locus ſequeſtrationi, quæ non habet locum, niſi qñ agitur ſuper titulo beneficij, & ideo, ſi inter petitorem & poſſeſſorem eſſet alia quæſtio realis, vel perſonalis, non eſſet locus illi cõſtitutioni, ſm Io. And. ſuper verſi. diffinitiua. & Pau. ibidem. Cum igitur iſtius tertij non interſit impedire huiuſmodi ſequeſtrationem ſibi potius vtilem, q̃ damnoſam, non erit audiendus. 2. q. 1. c. nõ ſolent. & in d. c. ſuper his. Nec obſt. c. cum ſuper. cum ibi notatis per Inn. & Hoſti. ibi enim poſſet fieri appellanti videlicet tertio magnum præiudicium, ſi fieret executio ſententiæ latæ pro victore, & ipſe in poſſeſſionem induceretur, & ſic ſibi nouus poſſeſſor & durior aduerſarius conſtitueretur. At hic in caſu noſtro illi habenti vnam ſñiam pro ſe, non dabitur poſſeſſio, nec aliquid de fructibus percipiet, niſi finalem in cã victoriam obtineat, ergo maius præiudiciũ fieret tertio per illã executionem, q̃ per iſtam ſequeſtrationem, quæ fit per iudicem, & non per partem, imò parte inuita, ergo non debet eſſe partibus damnoſa, ſm Guil. & Genze. ibi, qui remittunt ad no. in c. examinata. de iudi. & plenius de hac materia ſequeſtrationis per Io. Mo. de reg. iur. c. locupletari. lib. 6.

ADDITIO.

a Appelletur per tertium. Adde ꝙ tertius poteſt appellare a ſententia lata contra alium, non obſtante clauſula, Appellatione remota, vt per Bart. in l. j. §. fi. ver. quæro. iuncto ver. ſeq. ff. qui, & à quibus app. non lic. & per Abb. in c. ſuper eo. de off. delegat.

EPITOMAE.

Teſtes abſuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in forma, dummodo non peccent in materia recipi poſſunt, non obſtante petitorij ſuſpenſione.

SVMMARIVM.

1 *Actor poteſt non obſtante petitorij ſuſpenſione arreſtari, donec poſitionibus petitorium concernentibus reſpondeat.*

2 *Articulis impertinentibus reſpondendũ non eſt. Probationes non anguſtandæ.*

3 *Teſtes abſuturi ſuper articulis etiam impertinentibus in forma recipi poſſunt, dummodo non ſit peccatum in materia.*

DECISIO V. aliàs 394.

1 SI ſuſpenſo petitorio † per actorem reus vt poſſeſſor, det articulos ſapientes petitoriũ & facit arreſtare actorem, ꝙ non recedat de Romana curia, donec reſponderit eiſdem articulis, ſi actor velit recedere, fuit dubitatũ vtrum teneatur illis ante receſſum ſuum reſpondere? Et videbatur ꝙ non, propter ſuſpenſionem antedictam, per quam ſunt clauſæ manus Auditoris, ita ꝙ prædictum actorem ad id cõpellere non poſſet, & ſic videbatur ꝙ huiuſmodi arreſtatio ad articulos datos in petitorio ſe nõ extẽderet. ar. eorũ quæ

ſcripſi

ſcripſi ſupra de reſt.ſpo.deci. 16. tum etiam quia nihil habent commune proprietas & poſſeſſio.ff.de acquir.poſſ.l. naturaliter, §.nihil commune.facit ca.paſtoralis,de cauſi poſ. & propr.cum ibi not. Præterea ſi ad hoc poſſet, & deberet compelli, & articulos ſapientes petitorium confiteretur, poſſet ſibi præiudicare huiuſmodi confeſſio etiam in poſſeſſorio, prout etiam deductum eſt ſupra in dicta deciſio.16.de reſt.ſpolia.& faciunt pro hoc no.in c.conſtitutus,de fil.presby.per Inno.ergo ad id compelli non debet, de prob.
2 c.1.Præterea articulis † impertinentib: & nõ admiſſibilibus non eſt reſpondendum.de of. deleg.c.cum contingat. At huiuſmodi articuli ſunt impertinentes,& pro nunc non admiſſibiles, ergo &c. His non obſtant.contrarium fuit deciſum, & concluſum per omnes Dominos, ad hoc ne copia probationum et in futuro tempore pereat, & anguſtetur, de teſtib c. Albericus, & c.ſignificauit. Tum et quia cauſa petitorij ſemper remanet in curia,licet ad tempus ſit ſuſpenſa.Finita igitur cauſa poſſeſſorij,ſi reus vellet ingredi petitorium, mulũ reuelearetur per reſpõſionem aduerſarij,maximè quòad articulos negatiuos probandos,de confeſſ c.j.lib.6. Si illis nõ reſpondatur, periret ſibi copia probationis, quia negatiua per rerũ naturam,&c.de probat.c.quoniam,de electio.c.bonæ memoriæ.
13 Item quemadmodum † teſtes abſfuturi,vel morituri ante litem cõteſtatam, & etiam ſuper articulis abiectiuis, non admiſſibilibus, vel fortè nunquam admittendis recipiũtur, vt in c.quoniam frequenter,vt li.non conte. & hoc propter dictã rationem, ne probationes pereant, ita & multò fortiori ratione in caſu noſtro compellitur reſpõdere prædictis articulis, quæ confeſſio tamen ſibi in nullo p̄iudicabit in poſſeſſorio, maximè ſi de hoc fuerit proteſtatus,& ſuppoſito quòd confiteretur talia,per quæ clarè conſtaret ipſum ius nullum, ſiue titulum habere in beneficio,de quo agitur, non eſſet nimis abſurdum dicere quòd ſibi præiudicaret, & reſtitutionem ſuam impediret, ne daretur ſibi vitioſus ingreſſus, & cum peccato beneficium eccleſiaſticum teneret de inſtit. capitulo ex frequentibus,de eo qui mittitur in poſſeſſio. capitu. 1.libro 6 Et per hoc eſt reſponſum, ſi benè videatur,ad motiua pro contraria parte inducta.

De confeſſis.

EPITOMAE.

Confeſsio extraiudicialis in delictis non probat, quoad effectum, vt pœnæ ordinariæ infligantur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio extraiudicialis ad inſtantiam partis facta præiudicat confitenti.*
2 *Confeſſio extraiudicialis infamat confitentem redditque illum punibilem.*

DECISIO I. aliàs 180.

1 Licèt confeſſio † extraiudicialis rẽ probet, tñ ſecus eſt in delictis, in
2 quibus cõfeſſio extraiudicialis a plenè delictum nõ probat, quòad effectum pœnæ ordinariæ infligendæ.probatur de exceſſi.prǽla.c.quãm ſit graue,vbi presbyter beneficiatus confeſſus ſe crimen adulterij cõmiſiſſe,non deponitur,ſed beneficio priuatur,ut ibi no.per Inno. & Hoſt.& allegatur vna glo. notabilis Bar. ad ff.leg.Iul de adul.l.capite quinto videlicet, quod confeſſio extraiudicialis talis non probat,niſi quoad effectum confitentem ſubijciendi torturæ.

ADDITIO.

a Confeſſio extraiudicialis. Glo.in c.per inquiſitionẽ, de elect.tenet, quod ex tali confeſſione
2 † poteſt confitens damnari. idem Inn.ibi. pro quo facit dictum c.quàm ſit.Compoſt.tenet contrarium in c.olim,de reſcr. ſuper verbo, conſe.Inn. tenet oppoſitum in c.inquiſitionem,in c.interpoſita, de app.ſuper ver.probaturum.& habet hic locum gloſ.iuris ciuilis ĩ d.l.capite quinto.hic all.quæ eſt ſingularis,& net,quod talis confeſſio facit ſolũ indiciũ ad torturam,& hoc tenent Legiſtæ pro euangelio. Tu dic ſecundum dñm Anto. quod ſi confeſſio extra iudicium infamat confitentem de facto, quod poteſt puniri, cum in tali infamia facti non ponderetur iuris effectus, vel dato quòd non infamet, inducit tamen tantam ſuſpitionem, ex qua poteſt procedi ad iudicium purgationis & ex infamia facti ſola ſuſpitio-

ne probabili proceditur ad iudicium purgationis, de purg. ca. c. inter. Et eſt cõcluſio Do ct. in c. ex parte, de offi. ord. hoc tamen caſu non admitteretur directa purgatio contra confeſſionem, niſi aliter eam excuſet, ne ipſe veniat contra id, quod viua voce eſt proteſtatus, ſed excuſando eam, & aliter intelligẽdo, poterit excuſari. nã excuſatio perimẽs confeſſionem non admittitur, vt eſt caſus in c. cum dilecti. de accuſ. ex quibus declaratur opinio Inno. in di. c. quàm ſit. verba fuerunt, originaliter Do. 2. q. 1. c. multi. in gl. magna, quæ eſt notabilis ad hoc, & idem no. gloſ. de iud. c at ſi clerici. ſuper verbo, non tenet ver. ſed pone clericus. hæc eſt vera quando confeſſio deducitur in probatione in iudicium, ſed ſi vt delictum, ea probata habet locum dictum c. quàm graue.

EPITOMAE.

Poſitiones in prima inſtantia datæ per iuramentum procuratoris, poſſunt per dominum in ſecunda inſtantia mutari, & in melius reformari ſine expreſſa reuocatione erroris.

SVMMARIVM.

1 *Poſitio data & iurata per procuratatorem per dominum renocari poteſt.*

DECISIO II. alias 60.

Poſitiones datę in prima inſtantia per iuramẽtum procuratoris in ſecunda inſtantia poſſunt per dominum principalem mutari, & meliorari ſine expreſſa reuocatione erroris: Tum quia illud iuramentum non fuit de veritate, ſed de credulitate, tunc quia procuratores non ſunt ita plenè informati, ſicut principales, qui non poſſunt variare poſitionem iuratam, iuxta notata in capitu. cum in poſitionibus, libro ſexto. de iureiurando.

ADDITIO.

a Poſitiones. Adde deci. 19. ſuo. de proc. & Ægi. deci. 16. hoc tit. de cõfeſſ.

EPITOMAE.

Confeſsio prælati ſine conſenſu Capituli præiudicat eccleſiæ in caſibus, in quibus eſt legitimus adminiſtrator. Vel ſic, Prælatus eſt legitimus adminiſtrator a iure deputatus omnium eccleſiarum, monaſteriorum, & congregationum ſuæ diœceſis, pro quibus ſolus poteſt agere, & defendere in iudicio, ſi bona ſint communia vel diſcreta, arduis exceptis. hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio prælati an & quando eccleſia præiudicet.*

2 *Confeſſio Prælati præiudicat eccleſiæ in cauſis, in quibus eſt legitimus adminiſtrator.*

4 *Prælati ſuarum eccleſiarum ſunt legitimi adminiſtratores.*

4 *Prælatus an & quando ſine conſenſu ſua congregationis eccleſiæ adminiſtrationem exercere poteſt.*

DECISIO III. aliàs 466.

1 Confeſſio † Prælati a agentis præiudicat
a eccleſiæ ipſo iure, ẽt ſi ſine conſenſu capituli agat. Circa quod dico, ꝙ prima pars de-
2 pendet ab vno alio, videlicet ſi Prælatus † dicitur admininiſtrator legitimus, & in quib. cauſis ſit adminiſtrator legitimus, & in quibus non, & hoc concernit ſecundam partem iſtius concluſionis. Dico. n. ꝙ in cauſis, in q. bus Prælatus eſt adminiſtrator legitim⁹ ſuæ eccleſiæ in agendo, confeſſio eius præiudicat eccleſiæ eo modo, quo præiudicat confeſſio adminiſtratoris legitimi, videlicet ſi ſit facta die iudiciaria, & p modum iuriſdictionis contẽtioſæ, & abſque colluſione & fraude. Hanc concluſionem probant iura clarè, extra ut lite non conteſt. c. 1. de confeſſis, ca. vlti. de re iud. ca ſuborta, depo. c. 1. & c. potuit, de locat & conduct. & de cap. mo cum dilectus, de elect. c. dudum, 2. Sed ibi in contrarium aliqualiter, licet enim prædicta iura

in

in ſyndico, vel procuratore eccleſiæ loquantur, fortiori ratione viget in prælato, qui magis ius ratione ſuæ legitimæ adminiſtrationis ſibi competenti iure prælaturæ ſuæ cēſetur habere, quàm dicti procuratores & ſyndici qui poſſunt conſtitui & reuocari. de procurato. c. 1. de iudic. ca. cauſam quæ. not. Archid. de teſtib c. præſentium, lib 6. Hanc concluſionem ponit Cy. poſt Pet. in l. vna C. de confeſſ. 15. q. de iſta parte eſt caſus in c. ſi aduerſus, de in inte. reſti. li. 6 Si intelligatur de confeſſione Prælati, quod aliqualiter videtur glo. ſonare. Si verò non eſſet adminiſtrator legitimus ipſius cauſæ & litis, tunc ſtatur eccleſiæ, c. de pœnit. diſt. 1. per rationem contrariam, & hanc ſecūdam partem poſuerunt etiam Petr. & Cy. in l. 1. præalleg. & gl. quæ dicit, ꝙ requiritur conſenſus ſui capituli. ita not. 22. diſt. c. de Conſtantinopolitana, in penult glo per c. 1. de procur. & c. cauſam quæ. de iudi. Quæ argumenta & gl. videntur ſequi dictam glo. in c. præſentium, prę alleg. Videamus igitur in quib. cauſis ſpectat hoc caſu legitima adminiſtratio ad Prælatū. Et ad iſtam concluſionem reſpondet tex. quòd

3 † Prælati ſunt adminiſtratores ſuarum eccleſiarum legitimi, & monaſteriorū & congregationū, & pro eis i iudicio ſtare poſſunt defendendo, c. edoceri, de reſcr. & agēdo, ut in c. cum deputati. de iudi. & probatur ff. quod cuiuſque vniuer. nom. l. cuncti. Excipit text. vnum caſum, videlicet ſi bona prælaturæ de bonis congregationis ſunt diſtincta omninò, vt in c. edoceri. in fi. quod excipit, omninò, id eſt, ēt quòad adminiſtrationē. Nam ſola diuiſio non tolleret Prælato legitimam adminiſtrationem, niſi poſt diuiſionem bonorum congregationis à bonis prælaturæ diſcreta eſſent, & de adminiſtratore ꝓuiſum, vt pulchrè ponit Inn. in d. c. edoceri. Sed diceret aliquis, ſi eſt ita, ꝙ † adminiſtratio legitima pertineat ad Prælatum, videtur ꝙ dēat eam exercere cum conſenſu ſuæ congregationis, vt de procuratorib. c. 1. de iud. c. cauſam quæ. Sed ut dicit Inn. hic non reperitur, ꝙ adminiſtrator legitimus de iure nō teneatur cum conſenſu alterius ſuam adminiſtrationem exercere, qui reſpondet valdè ad alia iura prædicta. Contradicit tamen, ꝙ in arduis tenetur conſilium in iudicio, ſicut in extraiudiciis, vt c. nouit. & c. quanto. de his quæ fiunt à præla. Et iſta eſt veritas, ſaluo ꝙ aliqui dicunt, ꝙ imò debet hr̄et cōſenſum, & hoc conceditur gratia collationis. Sed nihilominus his non obſtantibus dico, ꝙ ſi agat Prælatus ſine conſenſu capituli, vel conuentus, valet quod facit ſine dubio in non arduis, patet hoc per d. c. edoceri, & d. c. cū deputati. & etiam in arduis, licet capitulū per ſuum conſenſum nō adhibitum poſſet contradicere, & potere ꝙ mutaretur, quod factum foret eius conſenſu ſpreto, aut eo ignorante. Quod patet ex eo, ꝙ quando expeditio alicuius negotij pertinet primo ad aliquem iure ſuo, licet ex poſtfacto forma adijciatur ſibi, ſm̄ quam debet facere, videlicet de conſenſu vel conſilio alterius, quod facit dicta forma ſeu cōſenſu nō adhibito nō valet. Hanc regulam videtur poſuiſſe glo. ord. in Clem. 1. de iure patron ſuper verbo, prohibitione, & Inno. de reb. eccleſi. non alien. c. dudum, lib. 6. vbi dicit, ꝙ vbi conſenſus requiritur, ꝙ ſufficit, ꝙ interueniat ex poſtfacto, & tamen ſi actus ex poſt facto eſſet nullus, hoc non ſufficeret, vt ipſemet dicit, & probat c. auditis, de elect. Et iſta regula ſatis probatur per c. 1. & 3. de his quæ fiunt à prę. cum ibi not. Certum enim eſt, ꝙ adminiſtratio de iure communi eſt ſolis prælatis commiſſa, licet ſuperuenerunt iura arctantia prælatos ad requirendum conſilium, vel conſenſum, igitur &c. no. per Inn. & alleg. de arbit. c. cum olim, ne ſede vacan lib. 6. per Archid. & per hoc ſecunda pars concluſionis eſt expedita, & quæſtio ex toto verificata, præterquàm in vno caſu excepto, de quo, &c.

4

ADDITIONES.

a Confeſſio prælati. Adde his, quæ hic dicuntur, l. an confeſſio prælati præiudicet eccleſiæ. Bald in l. in contractibus, §. ſed quoniā, ver. quęro quid in tutore, C. de non numera. pecu. per Anto. de Butr. Imo. & Sicul. c. fi. de præſcript.

b Si prælatus. Adde dec. Capel. Tholo. 79. inc. item fuit quæſitum ſi prælatus.

EPITOMAE.

Si reus dixerit ſe certo tempore poſſediſſe, & demum procurator eius in libello, ſeu articulis dicat

actorem

actorem feciſſe, quo minus poſſet poſſeſsionem habere, concordanda eſt con feſſio domini cum dicto alterius partis.

DECISIO IIII. aliàs 471.

IN cauſa beneficiali reus ꝓuocatus ad cautiam confeſſus eſt ſe poſſidere in principio cauſę, & ita ante litem motam in impetratione nouæ prouiſionis, quæ obſtante reſeruatione non valebat, & ita aſſeruit, ſi procurator eius poſtmodū deducat in libello & poſitionibus ſuis de tempore tũ ſequenti, actorem feciſſe, quominus reus ipſe potuiſſet poſſeſſionem habuiſſe, actoremq́; poſſeſſioni incumbere ipſo actore ēt hoc aſſerente, concordanda eſt dicta confeſſio procuratoris cũ ipſa confeſſione, & aſſertione Rei, propter tẽporum diuerſitatẽ. arg. de teſtib. c. cum tu. & C. de furt. l. manifeſtiſſimi. & de accuſatio. c. cum dilecti, maxime, quia non eſt veriſimile procuratorem voluiſſe contra producta per dominum confiteri: produxit enim in facto iſto inſtrumentũ poſſeſſionis adeptę ante litem, & nouam prouiſionem, & cõtra aſſertionẽ dictæ ſuæ partis principalis voluiſſe certa ſcîa confiteri, maxime ēt quia non eſt veriſimile dñm illud voluiſſe ſub clauſula generali, & ideo non eſt veriſimile procuratorem id potuiſſe, & pręſertim quia verba, Quò minus, poſſunt ēt habere bonam interpretationẽ, ſi recipiantur cum iuris effectu, vt ff. quod quiſque iu. l. 1. in fi. ſ. Quo minus potuit habere cum effectu, quia non vſ verſum, quod non durat verſum. ff. de in rem verſo. l. ſi pro parte. §. verſum. Facit tñ dubium no. Bart. de verb. obl. qui autem. vbi videtur notare, ꝙ dicta interpretatio d. c. cum tu. quæ habet locũ in teſtibus & inſtrumentis ex iuris diſpoſitione, & nõ habet locum in depoſitionibus partis cuiuſdam, quia primi probant & ſecundi non ſecundum dominum Corſien.

De probationibus.

EPITOMAE.

Literis Epiſcopi ſuo ſigillo ſigillatis ſine notarij & teſtium ſubſcriptione, creditur in his quæ ad ſuum ſpectant officium. Vel ſic, Literis aſſertiuis Epiſcopi ſuo duntaxat ſigillo munitis in extraiudicialibus ad eius officium ſpectantibus creditur, quamuis eis pro collatione ordinaria non ſtetur in præiudicium apoſtolici impetrantis, nec pro facto ꝓprio ipſius Epiſcopi h. d.

SVMMARIVM.

1 *Sigillum Epiſcopi ex generali conſuetudine authenticum reputatur.*

2 *Literis Epiſcopi non creditur contra impetrantem apoſtolicum.*

3 *Promoueri non debet quis ad eccleſiaſtica carnali affectu.*

DECISIO I. aliàs 22.

a
1 FVit a dubitatum vtrum credatur literis Epiſcopi ſolo ſuo ſigillo ſigillatis ſine tabellione, & teſtibus ſuper reſignatione ex cauſa permutationis facta in manibus ſuis, & per eum admiſſa, & collatione ſubſecuta. Et licet ĩ hoc dubio poſſent fieri plura argumẽta, & allegari rationes Doctorum pro & contra, recitatæ in c. poſt ceſſionem. de proba. & 11. q. 3. c. curæ. per Io. & Arch. tñ attenta generali cõſuetudine totius orbis, qua reputatur ſigillum Epi authẽticũ, quam etiam ſeruat Palatium apoſtolicum in his, quę ſpectant ad ſuũ officium, & quæ inter ſubditos ſuos extra cãm eius propriam fidem facit, dũmodo non procedat vt iudex, quia tunc ſecus, vt in c. qm̃ contra. de proba. & de teſti. c. cum a nobis. Fuit per omnes Dominos determinatum, & concluſum. ꝙ in caſu ꝑdicto literæ Epiſcopi facerent plenã fidẽ, dũmodo oĩa in literis ſuis cõtenta corã eo, & per eũ vno & eodẽ tpe facta, & cõpleta exiſtant, alias non facerent fidem, niſi de vltimo actu ſuo partiũ, prout not. per Inn. in d. c qm̃ contra. Ratio prædictæ concluſionis patet per ſuperius dicta, quia omnia & ſingula præmiſſa ſpectãt ad officium ſuum, & inter ſubditos ſuos extra iudicium per eum expediuntur, de renuncia. c. admonet. de rer. permut. c. quæſiuit. & c. vno, eod. titu. lib. 6. Pro qua

 conclu-

concluſione faciunt expreſſe no. per Inno.&
Hoſt.in c.1.& 2. de fide inſtrum.& not.in d.
c poſt ceſſionem,per Hoſt. Non obſtat ſty-
2 lus † Palatij, quo cauetur ꝙ non creditur li
teris Epiſcopi contra apoſtolicum impetran
tem,in quibus Epiſcopus diceret ſe primo cõ
tuliſſe beneficiũ, q̃ Papa, ſeu eius executor,
non quia ſigillum eius non ſit authenticum,
quia imo eſt,vt ſupra dictum eſt,ſed propter
fraudem quę timetur, quia ſæpe, imo qua
ſi frequenter accidit, ꝙ Epiſcopi, vel eorum
cancellarij contra apoſtolicos impetrantes
anticipant datas. Et quia fraus & dolus ne-
mini debet patrocinari, & vt malitiis obuie
tur. de reſcript. capitu. ſedes. & c.ex teno-
re.ff.de rei ven.l.in fundo.eſt iſtud in palatio
apoſtolico inuẽtum, in quo etiam ſeruatur,
ꝙ literis Epiſcopi in cã propria fides nullate
nus adhibetur. C. ne quis in cau.ſu in rubro
& in nigro. & 4.q.3.c.ſi teſtes.§.nullus. Sed
in hoc caſu, videlicet vltimæ collationis fa-
ctæ per Epiſcopum contra apoſtolicum im-
petrantẽ quodãmodo Epiſcopus vř ferre te
ſtimonium in cã propria, vt ipſe collationẽ
ſuam propriam factam forſan in perſonam
fratris,nepotis,& conſanguinei, aut familia-
ris, collationi apoſtolicæ factæ alteri perſonæ
ſibi extraneæ præferre poſſet. & ita ſolebat
ſemper dicere in conſil. reuerendiſſimus in
Chriſto pater dñs Petrus de Sarcena ſanctæ
Ro.eccleſiæ Cardinalis,dum erat in Rot. Præ
terea poſſet etiam aſſignari alia ratio diuerſi
tatis,quare in primo caſu noſtro creditur li-
teris Epiſcopi, & non in ſecundo,quia in pri
mo caſu non põt fieri collatio alteri, q̃ per-
mutanti,per Cle. vnicam.de re. permu.& ſic
quodãmodo illa collatio eſt neceſſaria, quia
de neceſſitate iuris non poteſt fieri alteri. In
ſecundo vero caſu eſt locus gratificationi,&
põt conferre cui vult,vt legi.& not.de prę̃b.
c.relatũ.& de reſc.c.tibi qui.lib.6. Sed Præla
3 ti modernis † tẽporibus plus ſequentes carna
litatis affectũ, q̃ iudiciũ rationis, ſæpe ex inor
dinata affectione promouẽt ſuos, vt in c.gra
ue.de prę̃b.& machinantur oẽs fraudes,quas
poſſunt contra apoſtolicos impetrantes. de
renun.c.2.lib.6.de conceſ.præben.c.1.eo.lib.

ADDITIO.

a Fuit dubitatum. Adde ꝙ Abbas ponit iſtam
deciſ.1.in c.poſt ceſſionem.eod.hoc titu.de
prob.& adde deciſ.10.inf.eod.

EPITOMAE.

Si in libello ſit mentio de authentica ſcriptura, illa ante litis conteſtationem eſt edenda, ſecundum diſtinctionem hic poſitam. Vel ſic, Actor faciens mentionem de aliqua ſcriptura, tenetur reo eam petenti antequam libello reſpondeat, ſi tunc habeat, exhibere. h.d.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura authentica in aliquo libello mentionata ante litis conteſtationem eſt edenda.*
2 *Actor poteſt dupliciter facere mentionem ſui inſtrumenti.*

DECISIO II. alias 34.

a 1 SI in libello actoris ſit mentio, a † de ali-
quo priuilegio, vel ſcriptura, quibus fun-
datur intentio libellantis,fuit dubitatum an
illæ ſcripturæ, ſi petantur per reum conuen-
tum,vt ante omnia exhibeantur,ſint exhibẽ
dæ anteq̃ reus compellatur reſpondere libel
lo? Et licet poſſent fieri ſuper hoc multa ar-
gumenta pro & cõtra, finaliter fuit determi
natum, & concluſum per omnes, ꝙ ſi actor
habeat illas ſcripturas penes ſe, ita ꝙ in prõ-
ptu poſſint haberi & exhiberi, ꝙ tunc ante
omnia compellitur ad exhibendum, vt ſic
per inſpectionem earum reus poſſet delibera
re vtrum velit cedere, vel contendere, & ſic
loquuntur oẽs leges tit.ad exhibendum,alias
non compellitur illas exhibere,imo reus cõ-
pellitur libello reſpondere, & proceditur ad
vlteriora in cã, & in termino ad procedẽdũ
omnia, actor,ſi voluerit, illa producere t:& ſi
fuerit contentio inter partes, vtrum prædi-
ctas ſcripturas actor habeat,vel non penes ſe,
vel in breui poſſit habere, iudex poterit, &
debebit ſuper hoc actori deferre iuramẽtũ.
de fi.inſtru.c.cum Ioannes.& de iura.cal.c.2.
lib.6. Hæc concluſio probatur per nota per
Inn.c.1.de prob.& Spec.titu.de inſtru.edi §.
nunc dicamus.verſi.quid ſi quis. Quam con-
cluſionem dixit dominus Aegid. veram,niſi
ſcriptura ſit talis,quæ debeat eſſe penes cõuẽ-
tum,

tum, vel cuius tenor ſatis exprimitur in libello, quia tunc ſine alia productione ſatis poſſet deliberare conuentus, & ita ceſſat ratio Inn. terminus enim a ſtylo ſtatutus eſt ad producendum omnia.

ADDITIO.

a Fit mentio. Dominus Bait. in l. edita C. de
2 edendo, dicit, ꝙ aut fit mentio † de inſtrumẽto enuntiatiue, aut per modũ limitationis. Si enuntiatiue vel demoſtratiue, tunc non fit editio reo per actorem ad delibendum. Si limitatiue tunc aut reus debet habere copiã illius inſtrumenti, & non fit editio, vt in l. 2. ff. de eden. Nec obſtat l. poſtq̃. §. ſi dies. ff. vt lega. no. caueatur, q.a ibi fit editio ad ſui probationem, non ad liberationem, aut reus nõ debet illud inſtrumentum habere, tunc bene debet fieri editio ſm diſtinctionem Inn. Dicit Bal. in d. l. edita. in recollectis, ꝙ vbicunque reus ex facta mentione inſtrumenti põt reddi dubius, ꝙ ibi habet locum dictum Inn. vbi autem non poteſt fieri dubius, ibi non debet fieri editio ad deliberandum cum copia inſtrumenti non ſit de ſubſtantia deliberationis, ſed impertinens quantum ad ius deliberandi. facit l. vltim. C. de preci. Imper. offer. & adde quod habetur infra eo. tit. dec. 5.

EPITOMAE.

Pertinentiam collationis ſufficit probare per reputationem & famã Vel ſic, ſufficit probare per famam, & alia adminicula, quòd collator erat in quaſi poſſeſsione conferendi, hoc dicit.

DECISIO III. aliàs 123.

SVfficit probare pertinentiam collationis per famã, & reputationẽ, & alia adminicula, puta per auditũ, ꝙ beneficium, de quo agitur, conſuenit conferri per talem, & per inſtrumẽtum admiſſionis, illius, ad cuius collationem ſpectare dr. præſertim ſi impetrans habuerit ad collationem Epiſcopi. Pro quo facit ius cõe. de elec. c. cum eccleſia Vulterana. & 2 1. diſt. c. in nouo. 1. q. 3. c. ſi quis Epiſcopus, de hæret. c. cum ex iniuncto.

EPITOMAE.

Qui in vita poſſedit beneficium, præſumitur tẽpore obitus poſſediſſe.

DECISIO IIII. alias 124.

SI probetur aliquem tenuiſſe, & poſſediſſe certum beneficiũ in vita ſua, illud tẽpore obitus ſui adhuc præſumitur poſſediſſe, niſi probetur contrarium: nam qui ſemel rẽ poſſedit, adhuc eam præſumitur poſſidere. ff. de acqui. poſ. l. 3. §. in amittenda. & §. ꝙ ſi ſeruus. & ff. de procur. l. eũ qui. Pro hoc faciunt notata Phi. & Hoſt. & Io. And. in c. cum ad ſedem. de reſti. ſpo. ſuper 3. glo. & Spe. de actio. & peti. §. ſequitur. ver. quid ſi ago.

ADDITIO.

a Si probetur. Contrarium tenet ibi gl. & in c. cũ eccleſia. de cã poſ. in glo. 3. ad idem tenet glo. in l. ſiue poſſidetis. C. de prob. ſed pro iſta deciſione vr̃ tex. expreſſus in capitu. olim: 3. de reſt. ſpo. ibi, dum dicit, vel ẽt prius habuiſſet, &c. Ex quo textu clare colligitur, ꝙ petẽti reſtitutionem per interdictum vnde vi, ſufficit probare, ꝙ iam poſſedit iſta, licet nõ probet, ꝙ poſſederit ſpoliationis tempore. & hanc opi. tenent Hoſt. & Io. And. in d. c. cum ad ſedem. & Pe. & Cy. in præal. l. ſiue poſſidetis. Non obſtat ratio tenentium contrarium, qui dicunt, ꝙ quia poſſeſſio de facili perditur, ideo non præſumitur poſſidere, qui olim poſſedit. Nam hæc ratio non concludit, q.a ſi facilius ꝑdatur poſſeſſio, q̃ dñium, nõ propterea ſequitur, ꝙ nõ præſumatur hodie poſſidere, qui olim poſſedit, vt in d. §. in amittenda. & d. §. ꝙ ſi ſeruus. hic alleg. ibi dũ dicit, cõſtat nos poſſidere, donec, &c. qui. n. hoc dicit, probet: vt ff. de prob. l. ei qui dicit. nam ſi dicã, ꝙ nunquam habui animũ poſſeſſionẽ perdendi, magis eſt credendũ mihi, q̃ dicenti, ꝙ animum depoſui poſſidendi, ex quo de animo meo quæritur, vt extra de homicid c. ſignificaſti. & de pign actio. l. ſi creditur. & de ſenten. excom. c. ſi vero. 2 & ita teneas.

EPITOMAE.

Quamuis una pars non compellatur alteri parti exhibere propria inſtrumenta, iudex tamen ex officio eam compellere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Iudicem non niſi magna ex cauſa partem ad exhibendum ſua inſtrumenta cogere debere.*

DECISIO V. aliàs 215.

Licet pars actrix, vel rea nō poſſit cōpelli ad edendum, ſeu producendum inſtrumenta, ſeu priuilegia ſua in iudicio, præſertim ſi aſſerat illa ſua propria, & non cōia, vt in l. qui accuſare. & l. ea quæ. C. de eden. & in c. 1 de probat. vbi ponitur ratio: ſi iudex ex ſuo officio poteſt partem compellere ad illa exhibenda ſibi, & ipſe habet videre vtrum ſint propria, vel cōia, vel facientia ad cām, vel ne, vt ff. ad exhi. l. 4. C. de edē. l. j. hoc verū ſm dñm Aeg. præmiſſa aliquali leui, & ſummarij cognitione: puta, iudex petat a parte petente exhibitionem, quare id petat, & quid dicat, ſeu ponat verba ſaltē in effectu ipſum, ſed ius ſuum cōcernentia. Alij Domini quaſi omnes dicebant ſolummodo ſufficere iuſm partis, q̄ malitioſe non peteret illud. Reuera Inn. in c. 1. de prob. ſuperius alle. circa medium, vr̄ declinare in opinionem dñi Aegi-
1 dij, vbi dicit, q̄ † iudex niſi ex cauſa magna deberet cogere partem ad exhibendum ſua inſtrā, quæ habet penes ſe. vt ibi, alios vero facilius cogere poterit ad exhibendum. & ſic dicit Spec. tit. de inſtrum edi. § videndum reſtat verſi. & not. ex præmiſſis. in ſi. & verſi. & not. q̄ ſic lite pendente. & vide ibi in Specul. in prædicto verſ. & no. ex præmiſſis. quæ ſunt inſtrumenta communia & edenda, & quæ non, qui remittit ad Innoc. in dicto c. 1. vbi plene per eum.

EPITOMAE.

Pro inſtrumentis producendis non datur remiſsio, ſed bene pro ſignis & ſigillis recognoſcendis.

DECISIO VI. aliàs 218.

Licet pro inſtrumētis producēdis in cā per appellationem, vel de ſpeciali mandato ad Curiā deuoluta ſeu cōmiſſa nō detur re-
2 miſſio ad partes, a prout legit & not. in c. ſtatuimus. de elect. & c. cupientes. lib. 6. & c. cordi, de app. eo. lib. Tñ ſi inſtrumenti prod uēt ſigna, ſigilla, & notarij negentur, pro illis probandis in partibus, ſi nullo modo poſſint probare in curia, bene eſt concedenda remiſſio, quia illa ſint probāda per teſtes, quos ſecum ducere non poterat ad curiā, nec tenebatur, prout in d. locis legit. & not. Præterea licet pro dilatorijs exceptionibus, & alijs præambulis, vel incidentibus ſeu emergentibus in cauſa regulariter non detur remiſſio extra Curiam, de priuileg. c. cum olim eſſemus. & per Io. And. de appella. c. 1. & in Specul titu. de dilat. §. 1. verſi. ſed etſi. & de excep. c. pia. & ibi per Ioan. Mo. Archid. & Ioan. And in nouel. tamen pro exceptionibus peremptoriis, puta contra teſtes, vel alias bene conceditur remiſſio ad partes. de fideiuſſor. c. conſtitutus. de teſtibus. & de except. c. 1. cum ſimilibus. Sed in caſu propoſito totum, ius partis periret, ſi huiuſmodi ſigna, ſigilla, & notarij non probarentur, ergo, &c. de teſtib. c. Albericus. & c. ſignificauerunt.

ADDITIO.

2 Remiſſio ad partes. Sed an ſuper attentatis ſit ad partes concedenda remiſſio, vide dec. ciſ. 4. & ibi addita, ſup. vt lite pendente. de ciſ. 7. de proba. in antiq. deciſ. 10. de appella. in eiſdem.

EPITOMAE.

Sufficit ad colorandum poſſeſſorium dicere in articulis ſe in beneficio canonice inſtitutum, & poſſediſſe, ac ſpoliatum fuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Petens reſtitutionem beneficij debet probare coloratum titulum ſpecificum vnde ſufficit dicere in libello, quòd canonice poſſidebat.*

2 *Beneficij reſtitutionem petentis incumbit probatio legitime inſtitutionis.*

3 *Sententia reſtitutionis non fertur, niſi probato, vel exhibito titulo colorato.*

4 *Præſcriptionem probare volenti, an ſufficiat dicere legitime præſcripſiſſe.*

DECI-

DECISIO VII. aliàs 257.

1 SI quis† dicat ſe beneficium aliquod cano
nice, & legitime poſſediſſe, & ſpoliatum
eſſe petens ſe reſtitui, licet non producat ſuã
inſtitutioně, nec dicat per quã fuerat inſti-
tutus, dicebant omnes Domini (me & vno
alio Domino exceptis,) articulum huiuſ-
modi fore admittendum ad probandum in
Curia, & extra. quia tunc poterat producere
ſuam inſtitutionem, & inductionem, vel pro
babit per teſtes, de teſtib. c. præſentium. lib. 6.
Mihi videbatur articulum nimis vagum, in-
certum, & confuſe datum, ergo non eſſe ad-
mittendum, quia non eſt vagãdum cũ detri-
mento alterius. ff. de dolo. l. item exigit. & ff.
de iniu. l. prætor edixit. & de elect. c. vt circa.
cum ibi. no. per Arch. lib. 6. Præterea verbũ,
canonice, eſt verbum iuri, quod non cadit in
mentem teſtis. ergo, &c. de teſtib. cap. cum
cãm. & quia ad canonicam inſtitutionem re
quiruntur multa, de quibus in c. 1. de reg. iu.
lib 6. ergo &c. Allegabam ẽt pro non admiſ-
ſione dictũ Inno. in c. ex parte. & c. ex literis.
de reſt. ſpo. & dictum Archi. de eo qui mitti-
2 tur in poſſ. c. vnic. lib. 6. † qui dicunt, ꝙ petẽs
reſtitutionem beneficij, oportet probare ſe
poſſeſſionem habuiſſe ab illo, qui habuit au
thoritatem inſtituendi, & quia prædictus ar
ticulans nec de illo alio aliquid dixit, ſeu de
duxit in prædicto ſuo articulo, mihi, & prædi
cto Dño meo videbatur non eſſe audiendũ,
præſertim attento ſtylo noſtro, quia non ad-
mittimus aliquem reſtitutionem petentẽ in
beneficialibus, niſi exhibeat, & producat ali
quem titulum coloratum, pp not. dictorum
Doctorum, & Io. And. & Pau. in Cle. vnic. de
cau. poſ. & plenius per Io. And. in add. Spec.
tit. de reſt. ſpo. in prin. Ad quod vltimum re-
ſpondebat aliud eſſe in probationibus, aliud
3 in probandis articulis. Si loquamur† de pro-
bationibus, & ſnĩa reſtitutionis ferenda, illa
nunquam fertur, niſi probatio, ſiue exhibito
titulo colorato, & ſic loquũtur prædicti Doc.
Si vero loquamur de probãdis articulis, tũc
ſufficit deducere colorem, ſiue canonicũ titu
lum, & illum poſtea per literas, vel per teſtes
probare, quia ſatis deducitur, dũ dicit ſe ca-
nonice inſtitutũ. Nec prædicta incertitudo,
ſiue generalitas obſtat, quia illa põt per dicta
teſtium, ſiue productionem inſtrumentorũ
ad certitudinem, & ſpetiem reduci. maximè
quia prædicta materia non eſt obiectiua, ſed
eſt de iure dandis, quæ non requirit tẽ exactã
ſpecificationem. de elec. c. conſtitutionem. in
Cle. Præterea ſi teſtes dicũt, vel per inſtrumẽ
ta, ſeu literas apparet beneficium collatũ, &
ſe inſtitutum per talẽ, & ꝙ ad collationem il
lius conſueuit pertinere collatio & inſtitutio
eſt ſatis: nam apparet ipſum canonice inſtitu
tũ, & ſic verbum, canonice, per factũ probatũ,
& declaratur. Ad quod etiam inducebatur di
ctum Inn. & Hoſt. ac Io. And. poſt eos in c. fra
4 ternitatis. de teſt. † vbi dicunt, ꝙ ſufficit vo-
lenti probare præſcriptionem, allegare. & di
cere, ꝙ legitime præſcripſit, licet non dicat ꝑ
40. annos. Pro quo ẽt faciunt nota. in c. cum
eccleſia Sutrina de cauſa poſſ. & proprieta.
& melius in c. cum de beneficio. de præb lib.
6. & in c. Romana. de elec. ergo dicebant non
obſtare ſm rationem meam. Reuera ergo id
capere non poſſum, quia ex facto & actibus
ius oritur, & elicitũ: & licet illa generalis nar-
ratio, videlicet, ꝙ ſibi canonice ſit prouiſum
ſufficeret in libello ad effectum inferendę cõ
cluſionis, tñ in proceſſu deſcendẽdum eſt ad
ſpeciem probationis ad effectum, prout leg.
& no. in c. cum ad ſedẽ. de reſt. ſpo. & de ꝓb.
c. licet. Item licet generalia, ſi eſſent probata,
acta ſufficient in repellendo, nõ tñ ſufficeret
nec ſufficiunt in proponẽdo, ſm Arch. in d.
c. vt circa. ſuper ver. omni & ſingula & facit
Cle. conſtitutionem. de ele. in fi. Probatur ẽt
hoc per ſimile. Nã licet ſufficiat proponere,
& dicere in libello aliquã rem ad ſe ſpectare
iure dñij vel quaſi, operabit tñ poſtea aliquã
cãm, ex qua cauſatur dñium, in proceſſu ſiue
in articulis deducere, & probare, alias nõ poſ
ſet ſequi congrua ſnĩa, pro quo optime fa-
ciũt ea q̃ le. & no. in c. abbate. de re iu lib. 6.

EPITOMAE.

Si mandatur Auditori, quòd ſi per euentum litis conſtiterit neutri litigantium ius competere, prouideatur ſufficientiori, de huiuſmodi ſufficientia poterit ſe informare per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Literatura & ſufficientia alicuius per teſtes probari poteſt.*

DECISIO VIII. aliàs 270.

1 SI mandetur auditori, ꝙ † ſi per euentum litis ſibi conſtiterit neutrum litigantium ius habere in beneficio, prouideat ſufficien-
a tiori,de huiuſmodi ſufficientia a poteſt ſe informare per teſtes, quis eorum excedat aliũ in literatura,moribus,vita,nobilitate,ætate, & conuerſatione , & ſm hoc iudicabit vnũ ſufficientiorem alio. Pro hoc alle. vnũ dictũ Inn.in c.licet.de tranſlatio.epi.in vlt.gl.Ego verò allegaui ſtylum Curiæ,& Cancellariæ, vbi omni tempore docetur per teſtes de ſufficientia impetrantium ante confectionem literarum , & ẽt omnia prædicta probantur, & probari poſſunt p teſtes quoad electos ab ſentes,promotos,& confirmatos ad epiſcopatus. facit etiam Cle Romani. de iure iuran. Sed reuera hæc omnia iura , & prædicta procedũt de examinatione & probatione extra iudiciali. Sed ex quo hic loquitur de prouiſione facienda in iudicio, quæ habet vim quaſi adiudicationis, voluit dominus Fran. dicere, ꝙ perſonæ deberent vocari,videri,& examinari, quod reuera bene poſſet procedere quòad literaturam,ſiue ſcientiam,de qua non poſſet alio modo conſtare,niſi per examinationem perſonæ,prout leg.& no.in c. ſi forte de elect.lib.6.quod crederem verum, niſi poſſet conſtare per teſtes, vel literas vnum graduatum in aliqua ſcientia, & alium non graduatum , & ſic illum præſumptiue magis idoneum ratione gradus. Sed vbi ambo haberent gradum, nec poſſet conſtare quis eorum eſſet literatior alio , tunc crederem procedere dictum domini Fran.alias non.Ceteras omnes alias qualitates crederem probãdas per teſtes. argum.not. in dicto c. ſi forte. & in c.cum olim. de elect. & c. poſtquàm.& in Clem. iudices.de offi.deleg.Clem.vna.de conceſſ.præben.

ADDITIO.

a Sufficientia.Sufficientia ſiue idoneitas eſt duplex, ſ.intrinſeca , vt puta, ꝙ quis ſit caſtus, ſobrius,&c.& iſta idoneitas præſumitur. Sed quis non præſumitur idoneus circa extrinſeca, putà ꝙ ſit doctus, ꝙ ſcit cantare, legere, vel ſimile,& ſi opponitur alicui,ꝙ neſcit legere, vel cantare,tunc debet ſupponi examini &c. de his per Abba. & Felyn. in c. ſi. de præſump. vbi plene de iſtis ſcribunt.

EPITOMAE.

Statur ſententię,quæ in rem tranſiuit iudicatam narranti proceſſum, &partis aduerſæ præſentiam,vel cõtumaciam,niſi probetur nullitas.Exceptione de nullitate proceſſus obiecta,cui incumbat probatio,an excipienti an executionem petenti. Pars præſumitur fuiſſe in ſententia præſens,niſi contrarium exprimatur.

SVMMARIVM.

1. *Si contra ſententiæ executionem de nullitate proceſſus excipiatur, cui onus probandi incũbit.*

DECISIO IX. aliàs 301.

1 SI † petatur executio alicuius ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam , & producatur inſtrumentum ſñiæ coram executore, in quo narratur commiſſio iudicis ſñiam proferentis, libelli oblatio, litis conteſtatio, & aliæ ſubſtantialia iudicij,& excipiatur per illum contra quem debet fieri executio de nullitate proceſſus, & negentur omnia prædicta in prædicto inſtrumento contenta:Fuit dubitatum cui incumberet onus probandi an excipienti, vel executionem petenti? Ad quod reſpondebatur prout Inn.reſpondet in terminis de off.dele.c.cum in iure.ſuper ver. de mandato.Aut continentur in dicto inſtrumento ſententiæ partẽ contra quam fuit lata ſñia,fuiſſe præſentem,aut nõ. In primo caſu incumbit onus probandi excipienti.In ſecundo caſu agenti, propter rationes quas ibi ponit,& ẽt in c.qm.de prob. & in c.in præſentia.de renunc.per Ber.& Hoſt.& vide etiam Ber.in c.ad reprimendam.de off. ord.in gl.ſi. & per eundem de re iu.c.ſicut.Compoſ.in c. bonæ memoriæ Maguntinenſi. de elec.tenet idem in abſente per contumaciam,cuius cõtrarium videtur innuere Inno.in d.c.cum in iure , cuius opinionem intelligo in ficto contumace, opinionem vero Compoſt. in vero, cuius abſentiam ſupplet Dei præſentia. de do.& contu.c.veritatis.& de arbi.c.1.lib. 6.& C.de iudic.l.properandum.

EPITOMAE.

Literis ordinarij, vel delegati abſque notarij, & teſtium ſubſcriptione in præiudicium alicuius non creditur.

DECISIO X. aliàs 348.

a VOluerunt, & ordinauerunt Domini concorditer, ꝙ ſtylus *a* qui habet, ꝙ literis collationis beneficij factæ per ordinariũ ſolo ſuo ſigillo ſine ſubſcriptione teſtiũ, & tabellionis non credatur in præiudicium impetrantium, propter præſumptã fraudem, & calumniam, hoc idem etiam ſeruetur in quocunque alio collatore, ſeu nuntio apoſtolico ad hoc habente poteſtatem conferendi beneficia certi valoris, & numeri, propter identitatẽ rationis, & maioris præſumptionis fraudis, & ꝙ recipiens beneficium ab illis teneatur probare, & illud ſit infra taxam in literis illius cõprehenſam, quæ eſt pars gratię ſuę, & per illam taxam limitatur, aliàs collatio non valeret. de conceſſ. præb. c. vnic. in Clem. Contra primam cõcluſionem videntur nihil tum obſtare no. Archid. in c. ſi a ſubdelegato. de off deleg. lib. 6. videlicet, ꝙ commiſſio & ſubdelegatio huiuſmodi probatur per literas ſolo ſigillo delegati ſigillatas. Præterea proceſſus facti per executorem gratiarum apoſtolicarum probantur per literas ſolo eorum ſigillo ſigillatas, vt in Specula. titu. de remiſſ. § vtile. ver. ſed nunquid remiſſio iudicum. & per Bar. & Compoſt. de reſcrip. c. capitulum ſanctæ Crucis. & de elec c. ſtatuimus per eundem lib 6.

ADDITIO.

Quòd ſtylus. Adde deciſ. 1. ſup. eod. tit.

EPITOMAE.

Non obſtante publicatione teſtium non rite facta, poſſunt ijdem teſtes, vel alii ſuper eiſdem articulis produci.

SVMMAARIVM.

1 *Depoſitiones quae non tenent habendae ſunt ac ſi non eſſent receptae.*

DECISIO II. aliàs 391.

a SI ad inſtantiam partis producentis teſtes, publicantur atteſtationes *a* non rite receptæ: pnta lite non conteſtata, & partibus non vocatis ad videndum eos iurare, dubitatur vtrum eadem pars poſſet eoſdẽ, vel alios ſuper eiſdem articulis producere? Et videbatur aliquibus ꝙ non, præſertim ſi didicit teſtificata pp periculũ ſubornationis, tum q̃a ſibi ipſi viã præcluſit, ſm Genze. in Cle. teſti bus. de teſti. ſecus vero ſi ad inſtantiam ſui aduerſarij eſſet facta huiuſmodi publicatio, q̃a tunc non debet prẽſtare impedimentũ, quod de iure non ſortitur effectum de reg. iu. c. nõ præſtat. lib. 6 Item quia in extraordinaria
1 actione & c. de acc. c. qualiter. vnde † depoſitiones quæ non tenent, pro non receptis debent hñ. facit quod not. ſupra de teſti c. cum cãm, & c. cũ clamor. de prob. c. in præſentia. Per has eaſdem rationes, & per d Clemẽ. in prin. all. fuit concluſum contrariũ, etſi ad inſtantiã producentis ſit facta publicatio, & didicerit teſtificata. nam ſi idẽ teſtes dicant id, quod primo ſic ceſſat ſubornationis timor, aut dicant contrariũ, & ſic non reuelabunt eum, nec erit in probatis, & ſic in vtroq; caſu ceſſat ratio poſita in d. Cle. teſtibus. de teſt. quæ potius procedit in aduerſario volente producere teſtes ſuper articulis directe contrarijs. Nec ob. no. in c. cum in tua. & c. venientes. de teſti. quæ potius faciunt pro opinione hac. quia illa loquuntur in teſtibus rite receptis & ob aliud primo, & ob aliud ſecũdo productũ, ſed hic nos loquimur q̃n ad eundẽ effectum, & ſuper eiſdem articulis probandis producũtur, quia prima productio, receptio, & atteſtatio nihil valuerunt. Si vero nunc debite recipiãtur, & idẽ dicũt, quod primo, valebit eorũ depoſitio, ſi deponãt cõtra, vel extra articulũ, nihil valebũt, nec proderunt dicta eorũ producenti. de teſti. c de teſtibus. & de proba. c. licet. & de teſti. cogen. c. præterea.

ADDITIO.

a Publicantur atteſtationes. Adde deci. 13. inf. de teſtib. Item an & quando publicatio atteſtationum ſit impedimento, vt alij teſtes examinari nequeant Clem. conſ. 83 vol 4.

EPITOMAE.

Valet receptio teſtium, à qua extitit appellatum, ſi poſt appellationẽ,

 & deinde

& deinde partis appellantis repoſitionem iidem articuli admiſsi fuerunt, nec a tali admiſsione extitit poteſta appellatum. Vel ſic, Teſtium receptio tenet facta ſuper articulis, a quorum admiſsione fuerat appellatum, & in vim talis appellationis repoſitione ſecuta talium articulorum admiſsio denuo facta fuit, à qua minime fuit appellatum hoc dicit.

DECISO XII. aliàs 392.

SI Audior admittat articulos in aliqua cã, & recipiat ſtatim teſtes ſuper illis, & poſtea ab huiuſmodi articulorum admiſſione appelletur. & par appellant per Auditorem in ſtatum priſtinum repouatur, & poſtea iterum ijdem articuli admittantur, & tunc nõ appellatur, fuit dubitatum vtrum receptio teſtium poſt admiſſionem primam, & ante repoſitionem facta valuerit? Et videbatur ꝙ non. Nam ex quo Auditor partem appellantẽ repoſuit in ſtatum, in quo fuit ante huiuſmodi admiſſionem, fatebatur ſe grauaſſe & ideo reuocando grauamen. videlicet admiſſionem, quæ fuit principalis, videbatur etiã omnia acceſſoria reuocaſſe, & ſic receptionẽ teſtium nil valuiſſe, alias non reuocaſſet, nec ceſſaſſet grauamen cum effectu. de ap.c.cum ceſſante.& eo.tit.c.ſi a iudice.lib.6. Dicebatur, & concludebatur per oẽs contrarium. Nam licet Auditor partem appellantem repoſuerit, hoc fecit animo melius deliberãdi, & nõ
a repellendi, ſed potius admittendi articulos, *a* quem animum poſtea declarauit eos admittendo: Nec ẽt ſm omnes Dños eſſet magnũ peccatum, ſi ſeruatis oĩbus terminis reciperẽtur teſtes ſuper articulis alias pertinentibus, & admiſſionibus nihil de admiſſione pronũtiando: Imò ſm aliquos eo ipſo ꝙ iudex teſtes recipit, articulos admittit ſaltem tacite, & ideo iudices in partibus ſeruatis ſeruandis nunquam ſuper admiſſione, vel repulſione
b articulorum inter loquuntur, *b* ſed teſtes & inſtrumenta recipiuntur ad probandum eoſdem, & ſi actor probat ſuam intentionẽ, procedunt ad diffinitiuam ſñiam, nec huiuſmodi admiſſio eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij, nec vitiat receptionem teſtium dummodo alias ſint pertinentes. pro hoc facit finis c. conſtitutionem. de elect.in Cle. Præterea licet ab admiſſione prima articulorum fuerit appellatum, tñ non à receptione teſtium, nec a ſecunda admiſſione. quæ declarat primam bonam, & canonicam, ergo.

ADDITIONES.

a Admittendi articulos. Articuli quot modis dicuntur, & an poſſit iterum produci. Adde Bald.in marga.in verbo, articulis. ver. final.

b Interloquuntur. Iudex tñ debet articulos examinare, ſi ſint tales, qui probati releuant partem producentem, vt habetur per Spe.de of.om.iud.§.de ſeruitu.ver.ſi poſt lit. conte.

EPITOMAE.

Teſtes qui infra terminum peremptorium datum ad probandum iurauerunt dicere veritatem, de rigore iuris poſt terminum examinari non poſſunt, ſed de æquitate ſic, ſi iudici videbitur, & parti non poſsit negligentia imputari.

SVMMARIVM

1 *Teſtis iurautes intra terminum ad probandum datum deponere, an lapſo termino poßint cogi deponere?*

2 *Obligatus ad duo non liberatur vnum adimplendo*

3 *Inſeparabilium vno vitioſo omnia redduntur vitioſa.*

4 *Probatio eſt rei dubia oſtenſio per argumenta fidem faciens.*

5 *Inualidum vel nullum alio firmatum non conſideratur ſecundum ſe, ſed ſecundum, quòd ipſum validat.*

6 *Iuriſdictio iudicis per citationem perpetuatur, alias peritura, ſimiliter & teſtium receptio, & actio tempora peritura.*

7 *Probationum facultas non eſt anguſtanda.*

DECISIO XIII. aliàs 495.

1 EXtra Rotam fuit † dubitatum, ſi dato per emptorẽ termino ad probandum, teſtes inf.illum producti fuerunt, qui in dicto ter-
a mino iurauerunt, *a* & non depoſuerunt, & p

produ-

producēté ſtetit, quò minus depoſuerūt, quę
rebatur nunquid poſſint dicti teſtes poſt ter-
minum examinari, ita quòd examinatio, &
depoſitio eorū valeat, & ſtādū ſit dictio eorū
de iure? Iſtud dubium decurrit mihi in Rota
tempore, quo auditoratus officium exerce-
bam, & in meis deciſionibus erat vna deciſio
quæ communiter non habetur, & adeo erat
corrupta, ꝙ nulla bona ſentētia haberi pote-
rat ex ea, ſed prout concipere potui ex ea,
& ex verbis Doctorum ſcribentium, correxi,
& ad ſanum intellectum reduxi, prout infra
deſcribitur additis etiā aliquibus. Et primo
allegatum fuit quòd non ſunt examinandi
parte aduerſa ſe opponēte, pro qua parte fuit
allegatum dictum Spec. in ti. de teſte, §. quali
ter, ver. is quoque. & per Ia. de Are. in l. dam-
ni infecti, §. Sabini, ff. de dam. infec. & per Ar
chi. & Io. And in nouel in c. pia. de exc. libr. 6.
& per eundem Archi. 30. q 2. c. ſi. Secūdo ꝓ-
batur ſic. Res quæ aſſumpſit ſibi principium
ſine effectu cū dependentia ad aliud perficiēs
ad validum effectū deducta, ſeu ad id, quod
dependebat, iudicatur ſecundum finē, & euē-
tum eius, a quo dependebat, & ex tūc, & nō
prius, vt ff de reg. iur. l. quæ legata. & C de cō
di. inſer. l. ſi vxorē. & ff. de verb. ob. l. ſi rem. &
com. præd. l. receptū. & ff. de aqua plu. arc. l. in
cōcedēdo. Sed probatio licet aſſumat princi-
pium per iuſin, id tamē procedit ſine valido
effectu ante depoſitionem, & cum dependen
tia ad dictum, ſeu depoſitionem teſtium. ad
id ergo deueniēs ex tunc ſecundum tempus
eius debet iudicari, ergo tanquam facta poſt
tempus nulla & inualida probaretur. Tertio,
2 † qui debet duo facere, faciendo vnum, pœ-
nam non euitat, vt in l. Celſus, ff. de arb. & de
dolo, & contu. c. cum dilecti. Sed ille qui dēt
probare, duo debet facere, ſcilicet teſtes face-
re iurare, & deponere. ſi vnū facit, & nō aliud,
non euitat pœnam, quæ eſt aduerſarij victo-
ria, arg. l. j. C. de ord. iu. & nihil actum eſſe dr,
cum aliquid ſupereſt ad agendū, vt l. cū Silla
nianū C. de iis quib. vt indig. Quarto, quan-
do duo ſunt, quorum vnū tendit ad implen-
dum, ſeu ad infirmandū aliud, & in eo ꝙ ha-
bet firmare, eſt vitium & impedimentum, to
tum redditur vitioſum, vt ff. rem ratam hab.
l. rerum. Sed depoſitio habet implere, ſeu fir-
mare iuramentum, & ſine eo nihil eſt. Si ergo
in depoſitione eſt vitium, eo ꝙ tempore in-
congruo facta eſt, totum debet vitiari. Item
nec dictum ſine iuramento, nec iura mentum
3 ſine dicto eſt aliquid, & in duobus † inſepara
bilibus ex vitio vnius redditur alterum vi-
tioſum, vt l. 1. § j. de aqua quot. & æſt. & ff. de
arb. l. parui. §. id quod. Quinto, iura denegan
tur contemptoribus ſui iuris, vt C. de anna-
li except. l. 1. in fin. Debet enim Reus eſſe ſol-
licitus facere vocari teſtes, vt depōāt & fa-
cere eos cogi per remedia prętoris, quæ ſunt
multa, vt C. de inof. teſt. l. contra maiores, &
C. de annali except. l. 1. vnde potuit de negli-
gentia iudics cōqueri ſi per eū ſtetit, vt C. de
of ſacra. larg. l. 1. non enim procedit ex me-
ro iudicis officio hoc caſu, nec ad officiū iu-
dici ꝑtinet teſtiū examinatio ſine partis req
ſitione de accuſ. qualiter & quando. ſed ad re
quiſitionē partis teſtes ſunt examinādi & co
gendi vt 3. qō 9 c. final. ꝙ ita debet vni parti
deferre, vt alteri parti nō faciat iniuriam, vt
C. de ſta. & imagi. l. vt virtutum pręmia. & 2.
qō. 3. c. quæritur. & alibi dicit papa, ita ſimus
in iuſtitia debitores, vt alijs iniuriam non fa
ciamus, vt extra de foro comp. c. ex tenore. &
poſt terminum ita debet audire vnam partē,
ſi ius alterius nō fiat deterius, vt ff. ſi quis cā.
l. & ſi poſt tres. Sed hic, ſi teſtes reciperentur,
ius partis efficeret deterius, & in totū tolleret
per exceptionē probādam, quæ probata non
eſt. ff. de peti. hær. l. deperditum, & ff de tribu
to. l. illud. § minus. Sexto, nō ſunt teſtes exa-
minādi ex eo, quia iudex poſt terminū nō de
bet eos audire. l. mancipiorum, ff. de optio. le
gat & ff. de accuſ. l. Titia. & C. de ingē. manu.
l. diffamari. maxime cū iuri ſuo Reus renun
tiaſſe videatur, vt l. ſi eo tpe. C. de remiſſion.
pignor. alias nullus eſſet litiū finis. Septimo,
probō eſt rei dubiæ oſtēſio ꝑ argumēta faciēs
fidem, vt no. C. de probationib. ſuper rubri-
ca, & hoc idem tenet ibi Azo in ſumma. Cū
ergo aſſignatus eſt terminus ad probandū, &
per conſequens aſſignatus eſt ad oſtendendū,
ſed per ſolum ſacramētum teſtis nihil oſtēdi
tur in termino dato ad probandum, ergo cō
cluditur depoſitio teſtium inualida, per quā
res dubia oſtenditur, & non clara. Octauò
probatur ſic. Confirmans trahitur ad tem-
pus confirmati, & non econtrà, vt l. ſi fundus
in fine. ff. de pigno. & l. non ſolum. & l. fi-
nal. C. ad Macedo. Cum ergo ſacramentum
depoſitionem corroboret, & ex ea fides Iu-
dici inſurgat, magis dicimus ipſum ſacra-
mentum trahi ad tempus depoſitionum,

quàm

quam econtra . Simile nos videmus . Nam
cum teſtamentum confirmet codicillos, co
dicilli; tamen trahuntur ad tẽpus teſtamen-
ti. & pro hoc, quia confirmatũ nõ reducitur
ad tempus cõfirmantis, vt l.ſi certarũ, § ſi mi-
les, ff. de iure codicillo. Quid plura? terminus
nõ eſt datus ad teſtes producendũ, ac iurari,
& recipi videndum, ſed ad probandum, ergo
probatione non facta excluditur pars. ff. de iu
dic l. ad peremptorium. cũ ſequenti, & C. de
accuſa. l. ea. & l. mãcipiorũ. & l. diffamari. ſu-
perius alleg. & de excep. c. paſtoralis. In con-
trariũ q̃ dicti teſtes ſint examinandi poſt ter
b minum b probatur ſic. Fides teſtiũ reducitur
ad ipſum iuramentum, vt l. ſi quando. C. de
teſtibus . ergo ſecundũ tempus iuramenti iu-
dicare debemus, vt l. aſſe toto. ff. de hæred. in-
ſti. quia quando duo ſunt vnũ propter aliud,
iudicandum eſt tãtum ibi vnum eſſe, vt l. Ti
tius, & l. Iulianus. ff. de condi. & demonſtr. Sed
fides teſtis eſt propter ſacramẽtum, vt l. iuſiu-
randum, C. de teſtibus. ergo &c. Secundo, pro
batio ad quã fuit terminus ſtatutus, videt̃ aſ
ſumpſiſſe principium a tempore iuramẽti, &
terminationẽ tempore depoſitionis & dicti,
ſed lege cauetur, q̃ vno tẽpore initiata, po-
ſteà trahuntur ad tẽpus initij, & ex eo, & ſecũ
dum id tp̃s facta cenſentur, vt ff. de ſol. l. ſub
cõditione. & C de rer. permu. l ex placito cũ
ſim. Sed i caſu ꝓpoſito, ꝓbatio inchoata eſt
tempore iuſi, & ſic infra dilationem termi-
nata . Demũ trahitur ad initiũ ſui, & ſic in-
fra terminũ, & ex dicto tẽpore facta eſſe cen
ſetur, ergo valida eſt dicẽda, & eſt ſtãdũ Huic
accedit illud generale, videlicet q̃ ratihabi-
tio retrotrahitur, ff. ad Mace l. 1. in fi. & l. do-
nationes. C. de dona inter virum & vxo. Ter
tiò, ſi initiata, & poſtea terminata nõ trahe-
rentur retro, vt dixi, tamen iudicari dẽt effe-
ctus rei ex tempore, & ſecũdũ tempus initij,
vt l. quod tp̃e C. de reſti. mili. ff. qui. ex cau.
ma. l. nec nõ §. ſi quis ſæpius, & ff. ad leg. Falc.
l. in quãtitate. § legata. & l. pœnales. §. annua.
& l. Plautius. Cũ ergo dicta probatio ſit iura
ta infra terminũ, effectus eius, ſtat⁹ & fides iu
dicandus eſt proceſſiſſe ex tempore, & ſecun
dũ tempus initij, ſcilicet iuramenti, & ſic va
lida eſt cenſenda. Pro hoc facit, quia qñ ali-
quid componitur ex duobus, iudicat̃ ſecũdũ
id, quod eſt potẽtius, vt l. quicquid. §. cum in
partes, ff. de acqui. rer. dom. & ff. de ſta. hom. l.
quæritur. Sed principium potẽtiſſima pars eſt.
Et ideo ſi principiũ ſuadet vnũ, & finis aliud;
iudicandũ eſt ſecundũ principium, & non ſe
c cundũ finem . c Quartò, quando† aliquid in-
5 ualidum, vel nullũ firmatur ab alio, nõ iudi
catur ſecundũ ſe, ſed ſecundũ id, quod facit
ipſum validum . probat̃ in l. ſi quis priore. ff.
ad Trebel. Inſt quib. mo teſtam. ĩfirmẽtur. §.
ſi quis priore in authẽ de defen. ciui. §. ſed in
terim. & C. de vete. iur. enu l. 2. §. omnia. cũ ſi-
milibus. Sed iuramenti p̃ſtatio, qua iurãt te-
ſtes ſe dicere verũ, dat robur dicendis per eũ.
& facit dicta ſua aliqua, & valida, q̃ alias fo-
rent nulla, & inualida, ergo ſecundum dictũ
& depoſitionem ſuam, & ex ſuo tempore nõ
ſunt iudicanda, ſed ſecundũ tempus, qđ facit
ipſa valida, id eſt, ſecundũ tempus iuramẽti,
ergo ſecũdũ id tempus iudicandum eſt fore
ſtãdũ dicto teſtis, cum ſit infra terminum &
hanc partem tenuit Iaco. Butr. in ſua diſputa
tione, quæ incipit, Qđ talis eſt, ordinata fuit
6 delatio, &c. Quintò ſic, ſicut actio† tẽpore pe
ritura per ſolam citationẽ perpetuatur, ita q̃
poſſit lis conteſtari, & in cauſa procedi, vt C.
de ann. exc. l. vt perfectius. ita teſtiũ receptio
perpetua videtur, ex quo citati corã iudice
iurauerũt, vt poſtea deponere poſſint, & ma
xime cũ dies iuramenti, & dies depoſitionis
ſcribi debeant. Quid plura? per ſolã citatio-
nem perpetuatur iuriſdictio iudicis, alias tẽ-
pore peritura, vt extra de officio deleg. c. gra-
tum. & c. relatum, quãto magis dẽt perpetua-
ri vnicus actus iudicij. arg. a minori, vt C. de
ſacroſanct. eccleſ. authent. multo magis. & ff.
de diuerſ. & tempor. præſcript. l. de acceſſioni
7 bus . Sexto quia probationum† facultas non
eſt anguſtanda, vt C. de hæretic. l quoniã, imò
eſt fauorabilis, & ei leges pinguius ſubueniũt
vt C. de iureiur. l. generaliter. ff. de teſt. l. ſer-
ui. arg ff de interdict. l. ne quid; ſic non videt̃
dicendum, q̃ teſtes iurati non deponant, ne
facultas ꝓbationis depereat. Septimò, q̃a ſa-
tis videtur eſſe diligẽs Reus, poſtquã curauit
q̃ teſtes iurarẽt, & cõparerent coram iudice,
vnde iudex debuit facere examinare tempo-
re iuramenti quod ſi non fecit, ſtetit per iu-
dicẽ, non per partem & negligẽtia iudicis nõ
debuit afferre nocumẽtũ parti, quia alteri ꝑ
alterum, &cæt. ff de reg iur. l nõ debet. nimi
rum poſito ſine præiudicio, q̃ non fuerit di-
ligens Reus in probando, quia nõ fecit teſtes
deponere dictum ſuũ, cũ iudicis mora purge
tur, vt ff. ſi quis cauti. l. 2. & l. & ſi poſt tres. &
quod

qđ ibi no. Si ergo parat⁹ eſt Reus poſt terminũ facere deponere, audiendus eſt. arg. ff. de arbit. l. ſi cum dies. §. ſi quis ex litigatoribus. Octauò, quia iudex poſt terminum pôt gratificare parti in præiudicium alterius partis. de officio dele. c. cõſuluit, & quod ibi not. & C. quomodo & quãdo iudex. l. j. Pôteſt etiã & poſt perẽptoriũ teſtes examinare iuratos. argum. dictæ l. ſi cum dies, cum ſimilibus. In hac qõne cõſultus tunc dominus Vbertus de Nouaria dixit quòd ſi producẽs fecit qđ potuit, & debuit, ſcilicet faciẽdo teſtes iurare, & producẽdo eos corã iudice, tũc ſunt examinandi etiã poſt terminũ, cum examinatio faciẽda ſit motu iudicis. Et in hac opinione eſt dominus Dyn. per l. j. in fi. ff. de bonorũ poſſ. ex teſtamen. mili. vbi dicitur, ꝙ miles receptus ad iuramentum, ad totum receptus vr̃. Dominus Iacob de Butr. in l. ſi quando. C. de teſtibus, ſic diſtinguit. Aut eſt datus termin⁹ ad probandũ, & tũc ſufficit infra terminum iurare, [1] cum teſtis fides ad iuramẽtũ reducit̃, vt l. aſſe toto, ff. de hæredib. inſtituẽ. & in d. l. ſi quando. Interdũ aſſignatus eſt terminus ad probatum habendũ, & tunc non ſufficit, vt dicta l. ſi quando. in fi. vbi dicitur, pars læſa, quia probare debuit, &c. Cõfirmatur primũ mẽbrũ hui⁹ diſtinctionis aduerſans. Primò, quando vnũ propter alterum, & cæt. vt l. Paulus. ff. de condi. & demonſtra. Sed fides teſtis eſt propter ſacramentum, vt d. l. ſi quãdo. Secũdò, quia ad primordia ſequẽtia referũtur, vt l. j. C. de imponen. lucra. deſcri. Cõtra prædictam concluſionẽ videtur fortior obſtare, quia per partem producẽtem non pôt ſtare, ergo ſibi non eſt imputandum, cũ ſibi examinare non licebat, vt d. l. j. ff. de bonor. poſſeſ. ex teſtamẽ mili & ff. de vſu. l. ſi pro tẽ. Modò nihil videtur, qđ litigatori debeat imputari, cùm nõ ad eum pertineat examinatio teſtiũ, ſed ad iudicem C. de teſti. l. nullum. & l. fin. & C. de fide inſtrumen. authen. apud eloquentiſſimum. facit etiã quod no. C. de tẽp. appel. l. ſi. §. iſtud, in fin. Solutio. dic quòd imo bene poteſt ſtare per partem. licet per eã non examinentur teſtes, ſed per iudicẽ, quoniã pars habet ſolicitare, & implorare iudicis officiũ, vt id expediat, vel expediri faciat. Hoc enim eſt regulare, ꝙ officiũ iudicis nunquã impenditur niſi parte petẽte, vt ff. de nou. oper. nũci. l. de pupillo, §. qui op⁹. & de dãn. infect. l. 4. §. hoc edictum, & no. p Dd. ff. de iuriſd. om. iud. l. 1. vnde ſi per iudicẽ vel aduerſariũ ſteterit ipſo iure non nocet parti, alias dat̃ reſtitutio vt colligitur ex nota. per Io. Mo. per Arch. & Joan. And. in prçalleg. c. pia. & per Inno. de re iudi. c. cum Bertoldus.

ADDITIONES.

a Iurauerũt. An teſtis poſſit iurare per ꝓcuratorẽ, vide p Abb. in c. licet, extra de teſtib. in 2 col. verſi. item quçro. & per Fely. ibid. nu. j.

b Poſt terminum. An teſtes poſſint examinari poſt terminũ adde Fel. i c. licet. col. 8. nu 151. vbi plene de hoc tractat, & allegat hanc deci.

c Non ſecundum finẽ. Adde Barb. in rub. extra de teſtamẽ. ver. tertiò facit. & dec. 10. inc. Vrbanus Papa. verſi. non obſtat ꝙ attendimus initium de conceſſ. præben. in antiquis.

EPITOMAE.

1 Res inter alios acta etſi regulariter non noceat poſſeſſori, tamen de ſuperioris mandato cõtra ipſum poſſeſſorem poteſt fieri executio, ſi lite pendente, vel poſt ſententiam ſe intruſit. Et ſi dictus tertius negat ſe poſſediſſe, incumbit onus probandi aſſerenti illum poſſidere.

DECISIO XIIII. aliàs 477.

1 SVppoſito ꝙ P. qui contra M. ſuper beneficio obtinuit tres ſenrentias diffinitiuas in petitorio & poſſeſſorio, & fecit fieri executionẽ, & proceſſus, & poſt hoc repetit A. intruſum, contra quẽ obtinuit commiſſionẽ a papa, narrando tamen intruſionem factã fuiſſe tam lite pendente, quam poſt dictas ſñias, & ꝙ dictæ ſententiæ quoad poſſeſſorium cõtra dictum A. executioni mandarentur, perinde ac ſi contra eũ latæ fuiſſent. Vidẽs hoc A. expoſuit papæ poſſeſſionẽ huiuſmodi habuiſſe ante dictas ſentẽtias, & ſe poſſe ſtatim de ſuo iure docere, & obtinuit mãdari Auditori cãg coram quo primo cauſa pendebat, ꝙ ſi reperirit ꝙ ante ſententias huiuſmodi poſſeſſionẽ habuiſſet, ipſum ſuper petitorio ante executionem audiret, ſed ſi repetiret. ꝙ poſt ſententias habuiſſet poſſeſſionẽ, eũ non audiret, quouſque ſentẽtiæ huiuſmodi fuerint cõtra

eum

eum executioni mādatę,huiuſmodi onus ꝓ-
bandi,ꝙ poſt ſentētias incumbit ipſi P.adeo,
ꝙ ſi nihil probet, Auditor debet executioné
contra A. retardare, ideo quia iure commu
ni ſententia lata inter P. & M. non deberet
ꝑiudicare ipſi A. cum diuerſæ ſint perſonæ,
& ex diuerſo iure ſe fundāt, nec vnus hēt ab
alio cām,nec poſſet prohibere alium. ff. de re
iud.l.ſæpe.cū ibi no & e.ti.c.quamuis.in an-
tiquis. Fallit ſecundum quoſdā in vno caſu,
videlicet ſi ille A. poſſeſſor fuiſſet factus lite
pēdēte, vel poſt ſententias, vel ſi nō fuit, hoc
voluit papa, ꝙ ſub illa tacita condōne, Si pre
ces veritate niterentur, de reſc.c.2 ergo ſtabi
tur regulæ,niſi probetur exceptio per no. in
Clem.literas, de reſcr. licet contrariū aliqui
Domini cum vrgenti motiuo tenuerint dicē
tes ſi dicatur,conſtat A.nunc poſſidere, & qđ
antea non poſſedit,eſt negatiua,quæ probari
nō hēt,nec poteſt, vt l.actor,ff.de prob.Dico
a ꝙ vno modo *a* vbi eſt directa negatiua, & eſt
cā intentionis agentis nō probatur, ff.de ver.
obl.l.igitur. & ibi no.Bar.per Inn..in c.tertio
loco.de proba.plenius per gl.& Dd in c.bonæ
de elec.& in Clem. literas.de reſcr.imo ſecus
in propoſito, cum veniat per modum exce-
ptionis contra intentionem de iure commu-
ni fundatam, &c.

ADDITIO.

a Vno modo. Adde Lāfrāc.de Orian.in c. quoniam contra falſam. verſ. tertio no. extra de proba. & adde deciſ.ſeq.

EPITOMAE.

Probatio famæ & reputationis releuat ab onere probandi negatiuam illum, qui eam alias probare teneretur.

DECISIO XV. aliàs 478.

I N cā quæſtionis ſupra proxima, ſi probat
1 †P. ꝙ M.durante lite & tempore ſententia
rū pro poſſeſſore habebatur publicè & notoriè,eo ipſo ſatis ſe exonerat a probatione negatiuæ.attenta natura materiæ, de qua agit, quæ non requirit probationes ita exactas, vt no.ff.de re iud.l.a diuo.§.ſi ſup.Itē qa pſumptio faciens pro negante, ipſum releuat omni onere probandi, vt no.ibid. Bar. iuncto ꝙ nō ſit poſſibile duos poſſidere in ſolidum eandē rem. vt l.ſi certo.§ ſi duobus vehiculū,ff.cō-mod.ff.de acq.poſ.l.3 §.ex pluribus.Ita nō videtur poſſibile eſſe opinionem de poſ.M.quā do directè contraria opinioni. arg. ff. de procurat.poſt litem.§. 1.

De Teſtibus.

EPITOMAE.

Si poſt concluſionem ad inſtātiam actoris factam in cauſa beneficiali ad mittantur articuli,tacite cēſetur concluſio reuocata.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa beneficiali nō eſt neceſſaria. Contrariorum vno poſito alterum cenſetur reuocatum.*
2 *Succedens in ius alterius iuſtam ignorantiæ cauſam habere dicitur.*
3 *Iudex certas de cauſa poteſt reiecta iuris ſolennitate ſententiam facere.*
4 *Concluſio in cauſa prophana eſt neceſſaria.*

DECISIO I. aliàs 5.

1 SI poſt concluſionem †in cauſa bene
a ficiali *a* facta ad inſtātiā actoris ad
mittūtur articuli Rei,tacite cōclu
b ſio reuocata cēſetur *b* ꝙ non eſt ne-
ceſſaria i cā beneficiali,ſecus in ꝓphana,iux-
c ta ea ꝙ leguntur & not in Cle. ſæpe.c de ver.
ſig.imò idem in cauſa prophana ſecūdum a-
liquos,quia iſta eſt natura contrariorum, ꝙ
vno poſito eodem actu cenſetur reliquum re
uocatum,vt ff.de acquir. hær. l. illud.in caſu
tñ caſu renuntiatur. de prob. c. de multa. &
de reg.iur. l. ius noſtrū. &c.Et hoc intelligo,
ſi Auditor ſciuit eſſe cōcluſū: ſecus,ſi ignora-
ret.Inſti.qui tu da.poſ.in princ.& de proc.c j.
in Clem preſumitē tamē ſciuiſſe,ſi ipſemet ad
mittēs eſt ille,qui cōcluſit,vt ff.pro. ſo. l. h.de
fil.presby.c.veniens.ſecus, ſi alter ꝗ forte niſi
in cauſa ſurrogatus,poſt concōné per alium
fa-

factá non viſo regiſtro admiſiſſet articulos
2 Rei ſupradictos. Nã qui in ius † alterius ſuccedit, iuſtam habet ignorantiç cauſam, vt in regul.iur.c.is qui in ius. libr. 6. Sed quia non eſt veriſimile de aliquo Auditore, ꝙ procedat ad huiuſmodi admiſſionem non viſo regiſtro, ideo talem præſumptionem ignorantiæ non crederem faciliter admittendam. argum.in ſimili de præſump.c literas. & c.quia non eſt veriſimile. & de reſt. ſpolia. ca. ſolicite. de renunc c.ſuper hoc, cum ſimilibus, & de procurat. c.auditis.

ADDITIONES.

a Jn cauſa beneficiali In qua reiecta ſolennita
3 te iuris ciuilis mere, † ſtatim cũ liquet iudici de cã ſine concluſione aliqua de iure naturali ſententiã ferre poteſt, vt in illa ſñia lata per Salomonem. 3. Regum. 3. c. & tenet Bar. i. ex tranagãti, Ad reprimẽdũ, in verbo. & figura. Et adde ꝙ quãdo de beneficiis agit, maxime curatis, ſuperior etiam poſt concluſionem in cauſa, & partib⁹ inuitis ex officio ſuo nouas probationes recipit, & negotiũ ac ſñiam examinat, propter animarum periculum, & ne quis ꝑ ſurreptionẽ ad dignitatem aſcẽdat. facit de dolo c.cum olim. & per Inno. de re iudic.c.cum Bertoldus, & probatur ex deci. de ere.c.ad petitionem. de accu. ſecundum do. Pet. de Peruſio.
b Reuocata cẽſetur. Adde deci. 13 Capel. Tholo. incip. item fuit quæſitũ renuntiato & concluſo. deci. 1. de probatio. in antiq. & deciſ. 8. de iudic. in antiq.
c In Clem ſæpe. In gl. ſuper verb concluſione, & ſic vſ aperte deciſio iſta tenere, ꝙ in cauſa
4 † prophana cõcluſio ſit neceſſaria, & dicatur eſſe de eſſentia iudicij. Idẽ tenet Bal. in repertorio ſuper Inn. in ver. renũtiare. vbi dicit, ꝙ adeò eſt de ſubſtantia concluſio in cauſis ꝓphanis, ꝙ eius omiſſio reddit proceſſum nullum: alleg. c. qm contra. de proba. c. cum dilectus. de fide inſtr. & auth. iubemus, C de iud.

EPITOMAE.

Poſt concluſionem poſſunt recipi teſtes ſuper habilitatibus impetrantis, & ſuper recognitione ſigillorum, & ſignorum notarioꝛũ pro informatione iudicis.

DECISIO II. aliàs 6.

PEr eadem motiua fuit terminatum, & cõcluſum poſtea per omnes Dominos, quod poſt concluſionem poſſunt recipi teſtes a ſuper habilitate impetrãtis, pręſertim propter informationem iudicis. quia tales teſtes magis recipiuntur ex officio iudicis, quàm ad inſtantiam partis. de offi. dele. c. iudices. in Clẽ. cum ibi not. quod officium ſuum iudex poteſt aliquãdo impendere poſt concluſionem in cauſa, ſi ſibi videbitur expedire, de cauſ. poſ. c. paſtoralis. in fi. de fid. inſt. c. cum Ioãnes & quia talia non requirunt probationem niſi leuem, propter præſumptionẽ iuris, quæ habet, ꝙ quilibet pręſumitur idoneus, & cæt de pręſump. c. dudum. maxime ſi ſemel facta fuerit inquiſitio per executorem ipſius impetrãtis de vita, moribus, & cõuerſatione, &c. iuxta formam prædictæ Cle. iudices. & Clem. cũ ei quem: de conceſ. pręben. Et etiam hæc maxime procedunt, ſi nihil impetranti de inhabilitate opponatur, vel contrariũ doceatur. de proba. c. poſt ceſſionẽ. Pro quo faciũt optime no per Io. And in nouel. in c. i. de lit. cõt. lib. 6 & de reg. iur. in c. infamibus, in qõne ꝑ eum ibidem diſputata. Et idem dicebãt omnes Domini obſeruandum de probatione ſignorũ, ſigillorum, & notariorum per partem aduerſam interdum malitioſe negatorũ. per ea quæ leg. & no. per Inn. de præſum. c. illud. de verb. ſig. c. veniens &c.

ADDITIO.

a Teſtes. Adde ꝙ licet poſt concluſionẽ in cauſa quis nõ admittatur regulariter ad ꝓducẽdum inſtrumenta, fallit tñ in quinq; caſibus, quos vide per Panor. in c. cũ dilectus. extra de fid. inſtr. & vide deci. 14 Capel. Tholoſ quæ allegat iſtam deciſ. ad iſtum propoſitum.

EPITOMAE.

Teſtes infra terminum iurati poſſunt poſt illum examinari, niſi terminus ad perfectam probationem faciẽdam fuerit aſsignatus.

DECISIO III. aliàs 73.

LIcet in remiſſione quę ad partes ꝓ teſtibus recipiendis dicatur, quod infra duos menſes a receptione præſentiũ teſtes recipiatur, & examinentur, ſufficit tamẽ quod recipian-

piantur oẽs,& fiat aliqualis diligẽtia infra idẽ tempus de examinãdo eos. Nã primum, vide licet receptio, eſt iuriſdictiõis,& ad id refert termini præfixio. de off. dele. c. de cauſis. Secũ dum, videlicet examinatio, eſt facti, q̃ poteſt cõmitti notario, & poteſt fieri extra iudiciũ quandoque vt no. de re iudi. c. cũ Bertoldus. de off. dele. c. j. in Cle. Si enim ambo deberẽt infra prædictũ terminum expediri, ſequeretẽ ꝙ propter multitudinem articulorũ, vel propter longam diſtantiã teſtiũ, qui tarde prope finem termini eſſent recepti, non poſſent omnes examinari. Pro hoc facit quod no. Io. An. in c. præſentiũ. de teſtib. lib. 6. & ibi in nouell. ſuper verb. producẽdos. hanc opi. tenet Spe. ti. de teſt. §. qualiter. ver. is quoq; q. remittit ad ti. de dila §. 1. ver. ſed quid ſi infra & dicit ꝙ ſic ſeruat Curia. Arch. tamẽ videtur innuere cõtrarium in c. pia de excep. ſuper verb. octo dierũ. lib. 6 de quo vide longam diſputatiõnem. a Id. deciſio 13 ſupra de probat.

EPITOMAE.

Poſtquam litera remiſsionis eſt bullata, Auditor ſine noua commiſſione procedere non poteſt. Vel ſic, Papa ad ſe totum negotium reuocante non poteſt inferior procedere.

DECISIO IIII. aliàs 76.

POſtquã litera remiſſionis eſt bullata, licet articuli nõ includanẽ, & ad partes tranſmittantur, Auditor non põt ſine noua commiſſione vlterius procedere, etiã ſi pars velit remiſſioni renũtiare, quia ex quo papa manũ
a appoſuit, inferior a ſe negotio amodo intromittere non poteſt per c. vt noſtrũ. de appell. & de elect. c. ſi eo tempore. et c. quamuis. li. 6.

ADDITIO.

a Inferior. Nec valeret proceſſus imo eſſet nullus factus per inferiorẽ, poſtquã papa ad ſe taliter negotiũ reuocauit, de off. legat. c. licet. de elec. c. prouida. li. 6. & not. in d. c. vt noſtrũ, qđ eſt verũ quoad ipſos litigãtes tantũ, quoad tertium vero proceſſus eſt aliquis, & ideo de cauſa corã papa vertenti poſſet tertius agere corã inferiore contra vnũ ex litigantibus. Si autẽ Reus ab eodem, & ſuper eodem corã diuerſis iudicibus conueniretur, valeret proceſſus vtriuſque iudicis, ex quo non eſſet receptum, ſecundũ ꝙ dicit Innoc in c. cũ M de cõſt. ſuper verb. reuocatis, & ſi per appellationem eſſet ad papã negotiũ deuolutũ, poſſunt appellãtes appellationi renuntiare, & inferiorem adire, vt no. gl. in c. ſi poſtquam de elect. lib. 6. cui adde deciſio. 43. infra de appel.

EPITOMAE:

Iudex poteſt eſſe teſtis ſuper facto habito coram eo, licet non ſit confecta ſcriptura.

DECISIO V. aliàs 89.

IVdex põt eſſe teſtis ſuper aliquo actu per eũ facto, licet non ſcripto, de accuſa. c. cum dilect. & de electio. c. cum dilectus, de cõceſſ. præb. c. inter dilectos. maxime in cã appellationis, vt no gl. in c. cum a nobis. de teſtib. & Inn. in c. quoniam contra falſam. in fi. de probatio. & Compoſt. in c. ſtatuimus. de elect. in, fi. libr. 6. & in Specu. ti. de probatio. §. iuxta. verſi. ſed pone quod public.

EPITOMAE.

Iudex ad quem arreſtat literas & teſtes recipit abſuturos.

DECISIO VI. aliàs 90.

IVdex appellationis a grauamine poteſt literis arreſtare, & teſtes abſuturos recipere, ꝑ periculum, vt lite non conteſt. c. quoniam frequenter. & valebũt huiuſmodi atteſtationes ſic receptæ coram iudice a quo eſt appellatũ, ſi pronuntietur bene per eum proceſſum, & male per partẽ appellatum, ſi autem pronuntietur contra, tunc eſt nimis dubium.

EPITOMAE.

Auditor eſt egregia perſona, ideo mittẽdũ eſt adipsũ pro teſtimonio.

DECI-

DECISIO VII. aliàs 91.

AD Auditorem ſacri Palatij neceſſarium in teſtem, eſt mittẽdũ tanquam ad egregiam perſonam pro teſtimonio ferẽdo, ff. de iureiur.l.ad perſonas.& authen.eo.tit.§ quoniam multi.faciunt no.in c.ſi qui teſtiũ. de teſtib.lib.6.

EPITOMAE.

Iudex ſi admittat articulos ad probandum parte non vocata, quæ prius fuerat citata ad dicendum contra articulos prædictos,& exceptiones dedit,non grauat eam, ideo ab eo non poterit appellari.

SVMMARIVM.

1 *Iudex admittens articulos parte non vocata, nõ adſtringit illam,nec grauat, ſi prius citata dedit contra tales articulos exceptiones.*

2 *Sententia interlocutoria parte abſente lata,etiã non contumace,valida eſt.*

DECISIO VIII. aliàs 93.

1 IVdex† admittẽdo articulos parte nõ vocata nõ grauat,ſi ante fuit citatus ad dicẽdũ contra,q̃ eſt actus iudicis,nec intereſt a modo partis aduerſæ, ex quo ſemel ſuas exceptiones dedit,licet ab huiuſmodi admiſſione tãquã iniqua, & ſuarũ exceptionum repulſione poſſet appellare.de appel.c.dilecto.& c.ex parte. Aegi. cõtra, quia huiuſmodi admiſſio eſt q̃dã interlocutoria, ad quã eſt pars vocanda.de accuſa. c.ad petitionẽ.& ibi per Inno. & de appell c.ſi a iudice.in ſi.li.6.&de off. dele. c.cum contingat. Hæc enim admiſſio ſm eũ eſt quędam declaratio pertinẽtiũ articulorũ, & per conſequens admittendorũ,& ſic interponitur decretũ ſuper remiſſione ad partes, qđ non eſt interponẽdum,niſi parte vocata,

2 vel per cõtumaciã abſente:a vt lit.nõ cõteſt. c.quoniam.de eo qui mit.in poſ.c.contingit. Ratio,quia interlocutio poteſt fieri parte abſente ẽt nõ per cõtumaciã, ſm Inn.in c.auditis.de procu.præterea ſiue cauſa ſit p appellationem ſiue per citationẽ ſiue de ſpeciali mãdato in Curia,partes ſunt citãdæ ad totã cãm & ſingulos actus vſq; ad diffinitiuã ſniam incluſiuè, & citationes quæ fiũt poſtea in curia per audiẽtiã,vel alias potius ſunt, vel fiũt de quadã vrbanitate,quã neceſſitate,ſeu rigore iuris,prout leg.& no & in c.ſtatuimus. de el. li 6.& in d.c.auditis.per Inno & de dol.& cõtum.c.vlt.per Dd.in 6. ergo,&c.

ADDITIO.

a Per contumacem abſente. Valida eſt interlo-

2 cutoria† lata parte abſente, ẽt non contumace,quod eſt verum, qñ eſt talis, quæ parum grauet.tex.eſt no.in l.ille a quo.& in l.recuſare, ff. ad Trebell. ſecus in ea,quæ enormiter grauat, vel abſorbet ius alterius partis auth. vt ſponſ.larg.§ ad hoc.& de hęr.& fal.§.ſi verò abſunt.& quod no in l.3.§ pe.ff.de bo.poſ. & vide gl.no.in l.nec quicquã.§.vbi decretũ. in 1.gl. & quod ibi no. per Iac. But.& quod habetur in deci. 59.infra de appel.

EPITOMAE.

In cauſa etiam prophana mere ciuili articuli de iure dantis ſunt poſt terminum & ante concluſionem admittendi.

DECISIO IX. aliàs 101.

OMnes Domini,(excepto vno) voluerũt haberi pro ſtylo de cætero, q̃ in cauſa prophana merè ciuili articuli, q̃ ſunt de iure dantis,& alias pertinentes in materia, & in forma dati poſt terminum, ante tamen concluſionẽ, poſſunt & dñt admitti de æquitate licet forte de rigore iuris eſſet contrariũ obſeruandum,propter c.paſtoralis.de excep. & no.per Cõpoſt.in c.quod ſicut.de ele. & Pau. de Leaza. in c.conſtitutionem.in ver. ſimiliter ijs.de elect. in Clem. De articulis vero in cauſa iniuriarum ciuiliter intentata poſt terminum datis cõſilia erant diuiſa.de quo ſupra in dec.2.de ſequeſtr.poſſ.& fruc.

EPITOMAE.

Valet receptio teſtium non affuturorum in cauſa beneficiali, & atten-

tentatorum ſuper articulis de iure datis,& admiſsis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes videntur admiſſi eo ipſo quod recipiũtur.*

DECISIO X. aliàs 105.

1 VAlet † receptio teſtiũ etiam non affuturorum ſuper articulis expreſſe nõ admiſſis in materia attentatorum, & etiá in quacũ
a que cã beneficiali,dum tñ ſiut de iure dãtis,a & termini alias cõnſueti ſunt ſeruati. Nã eo ipſo, ꝙ teſtes recipiuntur,articuli admittuntur ſaltem tacite,arg.not.in Cle.ſæpe.de verbo.ſignificatione.

ADDITIO.

a De iure dantis. Qualiter cognoſcatur ꝙ articuli ſunt de iure dantis,vide dec.1.inf.de accuſa quæ inc.Item fuit dubitatum an actione iniuriarum.

EPITOMAE.

Procurator etiam reuocatus teſtis eſſe non poteſt.

DECISIO XI. aliàs 126.

SI procurator,qui litem eſt conteſtatus,vel cauſam duxit,in aliqua parte litis reuocaſ, & poſtea in teſtẽ producatur, nõ valebit eius teſtimoniũ,quia præſumitur, ꝙ ad finem vt deponeret in cã ſit reuocatus, & ſic fraus & dolus,& c.de reſcr.c.cęterũ. c. ex tenore. & c. ſedes. & quia ſubeſt eadem vel maior ratio conſtitutionis.c.Romana.de teſtib.li.6.

EPITOMAE.

Sollicitator in cauſa ꝑ dominum miſſus,non poteſt eſſe teſtis, ſecus, ſi per procuratorem.

DECISIO XII. aliàs 154.

SOllicitator in cã miſſus, & ſalariatus ad ſollicitandum per principalẽ, non poteſt eſſe teſtis in ipſa cauſa, quia maiorẽ affectionem videtur habere ad cauſam,quã procura
a tor,qui a teſtimonio repellitur.a de teſt.c.Romana.li 6.Si vero eſt familiaris procuratoris deputatus per eum ad ſollicitãdũ cauſas ſibi cõmiſſas,põt eſſe teſtis, quia ſocius ſocii mei non eſt meus ſocius, ff. pro ſoc.l.nam ſocius. 81.diſt.c.leg ĩ,maxime in leuibus & præambulis,ſiue incidentibus,puta ad probãdũ diligẽtiã ꝓcuratoris,ſigna,ſigilla, vel qd ſimile.

ADDITIO.

a Repellit. Adde an procurator poſſit eſſe teſtis pro dño,& ſyndicus ꝓ cõſindico, Capel.Toloſ.q.18.inc.item fuit quæſitũ ſi vnus,&c.

EPITOMAE.

Non obſtante publicatione atteſtationum non rite facta idem & alij teſtes ſuper eiſdem articulis produci poſſunt.

DECISIO XIII. aliàs 163.

a NON obſtante publicatione teſtiũ a non rite facta poſſunt alii teſtes vel iidẽ ſuper iiſdem articulis produci, prout legit. & no.in Clem.teſtibus.de teſtib.

ADDITIO.

Teſtium. Adde deci.de probat.11.

EPITOMAE.

Articuli euentuales nunquam admittuntur,niſi de eo dati fuerint, in cuius euentum articuli ſunt formati.

SVMMARIVM.

1 *Articuli dati in caſum et euentum, donec caſus ille euenerit admitti non debent.*

DECISIO XIIII. aliàs 170.

1 SI † articuli dantur in caſum aliquem vel euentũ,ſi euẽtus non venit, puta, quia de contrario non eſt datũ,nec ſomniatũ, huiuſmodi articuli nõ debent admitti,quia probati non reuelarent. de offic. deleg. c.cum contingat.

tingat.licet dominus Nicolaus de huiuſmodi cóclusione aliqualiter titubauerit, dicés, ꝙ licet in prima inſtantia non releuent, poterűt in ſecũda inſtantia releuare, ſi deť de materia contraria,& multũ ſibi foret vtile habere niſi vnicam remiſſionem.Ad quod reſpondebať, ꝙ iudicia non reſpiciunt futura negotia, ſed præterita.de reſcr.c.ſi.& ſic foret abſurdũ, ꝙ ſuper articulis non nunc,ſed in ſecunda, vel in tertia inſtantiæ releuantibus modo dareť remiſſio. Expectet ergo euétum propter quẽ illos dedit. Habuit etiam dominus Nicolaus aliud motiuum, quia ſecundum ſe ſequereť ex dicta concluſione, ꝙ nõ teneret dare obiectus in termino,ſed poſt.Nam ſi detur ꝑ partem aduerſam in termino materia, quá impugnarem,vel eneruaré per obiectus, fruſtra darem illos in termino illo, debeo ego expectare illum euentum.Verum quia ille euentus poteſt euenire,puta, quia aduerſarius me dabit de gr̃a,ex qua prætẽdit ſe ius habere,q̃ ego ꝑꝑ ſurreptionem, vel aliquem defectum volo narrare. Idcirco debeo illum euentũ ꝓuenire, & prędictam materiá obiectiuá dare, & ſi aduerſarius meus non det de gratia,quá per obiectus per me in caſum & euentum datos in termino euacuare intẽdo, articuli mei obiectiui,iuxta concluſionem antedictá non venient admittendi, ſed ſi poſtea huiuſmodi gratia producatur, ꝑdictos articulos repetere potero,& etiá nouos dare potero, ſi de nouo ad notitiá meam peruenerit aliquid, ſeruata tamen forma decre.vt circa. iuncta Cle. conſtitutionem.de elect.

EPITOMAE.

Teſtium productio facta in partis abſentia, non die ad quam pars citata fuit,ſed ſequenti,non valet.

DECISIO XV. aliàs 172.

SI teſtes citati ad certam diem nõ iuridicá ad iurãdũ,& pars ad audiendum illos iurare illa die,ſi tunc non,ſed die ſequenti iurarunt in abſentia partis, nõ valet receptio huiuſmodi iuramenti, quia circunductũ *a* fuit edictũ & opus erat noua citatione, ſine qua non valet receptio.de teſti.c. 2. niſi iudex de benignitate partibus ꝑſentibus in craſtinum protogaſſet,vt legi.& nõ.in c.cõſuluit.de off. deleg.

ADDITIO.

a Circunductũ. De hac termini circonductionem.vide deci.14.incip.licet impetrás. ſupra de do.& contum.

EPITOMAE.

In ſecunda inſtantia nõ datur noua remiſſio, licet noui articuli admittantur.

DECISIO XVI. aliàs 215.

SI in prima inſtantia deť.& tranſeat remiſſio ad partes pro teſtibus producendis í ſecundá inſtantia, licet noui articuli dentur &t admiſſibiles,quia ſunt de iure dáti, non eſt iterato remiſſio extra Curiam concedenda, ſed prædicti articuli in curia ad probandum infra certũ terminum bene dent admitti,dũmodo atteſtationes receptæ in partibus non ſint publicatę,vt ſit litium finis,& nõ aperiať via fraudibus.de dolo & contum.c finem.de teſti.c.fraternitatis.& c.teſtibus.eo.ti in Cle.

EPITOMAE.

Licet ſuper articulis probandis per inſtrumenta non detur remiſſio ad partes, tamen ſi nonnulli per teſtes probandi ſunt, alij autem per inſtrumenta remiſſio cõcedẽda eſt.

SVMMARIVM.

1 *Articuli vbi aliqui per teſtes aliqui per ſcripturam ſunt probandi,datur remiſſio ad partes.*

2 *Teſtium appellatione veniunt inſtrumenta.*

DECISIO XVII. aliàs 248.

1 QVando † cauſa eſt per appellationẽ, vel citationẽ de ſpeciali mandato factá in curia,licet pro articulis datis ad probãdũ dũtaxat per ſcripturam non deť remiſſio extra curiá,iuxta no.per Dd.in c.j.de elect.li. 6. & c.cordi.de appel.eo.li.tamẽ ſi aliqui articuli

ſunt probandi per teſtes,& aliqui p ſcripturã tunc bene conceditur remiſſio extra curiã ad vitãdum circuitum.de reſc.c.auditor,in Cle.
2 Alia ratio etiã poſſet allegari,q † noie teſtiũ continentur etiam inſtruméta,vt in l.in exer cendis.C.de fid.inſtr.& de teſtib.ca peruenit. Si igitur detur remiſſio pro teſtibus producẽdis,ergo produci poterunt & inſtrumenta.de teſti. c.præſentium.lib 6.

EPITOM AE.

In materia obiectiua requiritur exacta ſpecificatio nominis,loci, mẽſis & aliarum circunſtantiarum, dies vero & hora non ſunt neceſſaria,niſi eſſent de ſubſtantia materiæ in articulis deductæ.

DECISIO XVIII. aliàs 255.

Licet ĩ materia obiectiua requirat̃ exacta, & magna ſpecificatio criminũ,videlicet nominis,loci,& tẽporis & aliarum circunſtãtiarum,de quibus in l.libellorum, ff.de accuſ. canonizata 2.q.8.& in c.vt circa,de elec.iuncta cle.conſtitutionem.eo.ti.tamen de neceſſitate nõ requiritur ſpecificatio diei, & horę, dummodo menſis & annus bene ſpecificẽtur, vt in d.l.libellorũ licet Hug. & Ber. in verſibus ſuis poſitis ĩ c.tuę.de proc.in princ.videatur innuere,diẽ ſicut menſem fore exprimendum,tñ in fine illorum verſuum videntur ab hoc dicto recedere, dicendo ſic.& licet hora , dies,non menſis prætereatur. Quã opinionẽ, ſiue concluſionem Dñi credebãt veram , niſi dies, vel hora eſſet de ſubſtantia materiæ in articulis deductę,tunc enim neceſſario eſſent exprimẽdę,quia alias nõ eſſent cõcludentes, & ſic ñ admiſſibiles.de of.del.c cũ cõtingat.

EPITOM AE.

Teſtis de facto ſuper quo interrogatus eſt, dixit ſe ſcire, ſi poſtea ex interuallo rediẽs vult ſuper illo nonnulla teſtificari, non eſt audiendus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſtatim rediens poſt dictum ſuum,poteſt illud corrigere,ſi errauit,ſecus ſi ex interuallo.*

DECISIO XIX. aliàs 263.

1 SI † teſtis iuratus, & examinatus ſuper certo articulo dicat,& deponat vno die ſe nihil ſcire de contentis in articulis, & rediens poſt triduum dicat,& deponat cõtrariũ, eius teſtimonio videlicet vltimo non creditur. Tum pp lõgum interuallum, tum quia pſumit̃ ſubornatus,& informatus,tũ quia varius in ſua depoſitione.Primò vnũ deponẽdo, poſtea contrariũ,ſecundum Inn.Ber.& Hoſt. in c.præterea,de teſti.cog & per Spe:ti.de teſti. §.1.ver.Itẽ quid ſi teſtis.Pro hoc etiam faciũt no.per Ber.in c.cum cauſam,in vlt.gl.& c.veniens & c.cum in tua.in fi.de teſti.Secus vero
a ſi rediret ſtatim ad corrigẽdũ dictum ſuum,a vt in dictis iurib.& eo.ti.c. cum clamor. &c.

ADDITIO.

a Ad corrigẽdum dictum ſuum. Quid aũt ſi teſtis in mortis articulo dixerit ſe falſum depoſuiſſe?nõ nocet parti,vt hř per Bar.in l.ſi quis in graui.§.1.ff.ad Syll.Bal. in auth. ſi dicatur. C.de teſt.in l generaliter.C.de non nu.pec.facit quod no.Bar.in l.filium, ff de his qui ſunt ſui,vel alie.iur.& ꝙ teſtis poſſit ſtatim mutare depoſitionem ſuam, adde Alex. in conſil. 70.in 4.col.in primo vol.

EPITOM AE.

Si ĩn prima inſtantia articuli ſunt admiſsi in cauſa beneficiali ad probandum ĩn Curia,& extra, de benignitate canonica,poterit etiam in ſecunda inſtantia dictam remiſsionẽ proſequi.

DECISIO XX. aliàs 302.

SI in prima inſtãtia articuli alicuius admittantur ad probandũ in curia,& extra Curiam,licet pars tunc fuerit negligẽs ad proſequendum,& habendum remiſſionem ad partes,nihilominus de benignitate canonica, p̃ſertim in beneficiali in ſecunda inſtantia poterit vti, & proſequi dictam remiſſionẽ per l hanc.C.de temp.appel.& per c.cum Ioãnes. de fid.inſt.quia probationes non ſunt anguſtandæ,de teſt.ſignificauit.& c. Albericus. & l.quoniam.in fi.C.de hæretic.

EPI-

EPITOMAE.

Super articulis admittendis, vel iam repulſis ex defectu materiæ, non debent recipi teſtes etiam abſuturi.

SVMMARIVM.

1 *Probationes impertinentes ſunt reiiciendæ.*
2 *Teſtes abſuturi non ſolum vnius litis reſpectu recipiuntur, ſed etiam reſpectu totius litis.*

DECISIO XXI. aliàs 323.

SVper articulis non admittendis, vel iã repulſis nõ debent recipi teſtes affuturi, hoc verũ, ſi ſint repulſi, vel repellendi ex defectu
1 materiæ. Nã † probationes impertinẽtes omnino dẽnt reijci. l. ad probationẽ, C. de proba. de offi deleg. c. cum contingat, & ea ratione qua in prima inſtãtia repelluntur, eadẽ in ambabus alijs inſtantijs ſunt repellendi, cũ defectus materiæ concernat inſtantiã totius cãæ, & nõ ſolius inſtãtiæ, ſecus vero ſi pp lapſum termini, vel ex defectu formæ, quia male ſpecificati. Ratio eſt, quia † teſtes affuturi
2 recipiuntur non ſolũ reſpectu illius inſtantiæ, ſed reſpectu totius litis, quia cã abſentiæ ad oẽs inſtantias eſt vniformis, & ideo ante inchoationẽ totius litis recipiuntur, vt c. qm frequẽter. vt lite non cõteſt. Modo articuli male ſpecificati in prima inſtãtia potuerũt melius ſpecificari in ſecũda, vel in tertia inſtantijs, & nõ dati in primo termino potuerunt dari in termino ſecũdæ, vel tertiæ inſtantię, ergo ne ꝓbationum copia pereat, poterunt & debẽt recipi in hoc caſu, vt in d. c. qm. & ſi Auditor volens deliberare an articuli ſint tales ſuper quibus debẽt teſtes huiuſmodi abſuturi recipi, eos arreſtet ſub pœna excõmunicationis, ne illicentiati, & quouſq; depoſuerunt recedãt, & ſi contra arreſtationem pendente deliberatione huiuſmodi receſſerũt, Auditor nõ grauauit, q̃a ſuper hoc pũcto potuit eſſe dubiũ, iuris & facti, quia forte adhuc regiſtrũ nõ vidit. Item non debuit Auditor præſumere, ꝙ recederent contra arreſtũ, & ſe excõmunicari permitterent. & in hoc cõcordauerũt oẽs: ideo appellatio propter hoc interpoſita, fuit ab oĩbus illegitima reputata. Sed tñ ſi in hoc grauaſſet, tenuit maior pars, ꝙ nõ potuiſſent reponere, quia cum teſtes receſſerunt, grauamen videtur recuperabile. Et ideo nõ potuit habere locũ c. cum ceſſante. de apella. & c. ſi a iudice. eo. ti. lib. 6 Et licet forte hoc procederet de rigiore iuris, tamen de æquitate poſſet ſuſtineri cõtrarium, quia per hoc quod reuocat, eo modo quo faceret alter, vt ſatisfactũ rationi d. c. cũ ceſſante. Itẽ quia per hoc nulla ſuſpitio ceſſat. Sed hoc Dominis nõ placuit, quia prædicta iura volunt, ꝙ realiter, & cum effectu Auditor grauamen reuocet, quod eſt impoſſibile in caſu propoſito, ergo.

EPITOMAE.

Valet dictum teſtis non citati deponentis in præſentia partium.

SVMMARIVM.

1 *Productio teſtium ad hoc non citatorum, in præſentia tamen iudicis, et partium, facta, an ſint admittenda?*
2 *Teſtis veritatem celans mortaliter peccat.*
3 *Teſtis non rogati depoſitio an ſit efficax, & valida.*

DECISIO XXII. alias 372.

1 FVit dubitatum vtrũ † valeat dictũ, ſiue depoſitio teſtis nõ citati, iurati tñ in præſentia ambarum partium & iudicis Et videbatur ꝙ non, quia ſi voluntariẽ teſtes uenerũt, & depoſuerũt ſponte, ſuſpecti ſunt de ſubortione. ar q. 5. can. illi qui. ſed illud loquitur in cã accuſationis ſiue criminali, teſtis enim nõ debet ſe ingerere, imo inuitus trahi, & cõpelli ad perhibendũ teſtimoniũ veritatis, de teſt. cog. p totũ C. de teſti auth. rogati. Hãc partẽ vr tenere Guil. de Mon. Lau. in Cle. Romani. de iureiu. ſuper ver. accerſitis. qui alle. l. quæ omnia. ff. de procu. In hãc partẽ videtur declinare Spe. ti de teſt. § qualiter, ver. volẽs ergo, ipſe Spe. in ſequenti ver. Iudex ergo. vr innuere contrarium, videlicet, ſufficere ꝙ iudex aſſignet iterum terminũ volẽti producere teſtes, infra quẽ eos producat, quo facto is quĩ ꝓducturus eſt, colligat eos quos poterit hr̃e, & ꝓducat eos, & iudici repræſentet, & dicat ei: Domine hos teſtes vobis repſento in tali cã pro prima productione. Et ſic faciat in ſecũda, & tertia productione. Ex quibus verbis

Spec.apparet, ſufficere ꝙ pars producens teſtes eos colligat, & producat ſine citatione iudicis.Et pro iſta parte fuit concluſum per oẽs Dominos. Nã quemadmodum Reus veniẽs voluntarie ad iudicium compellitur reſpõdere ſuo aduerſario,quia pſumit citatus,vt no. Pet.de Sam.in c.bonę memorię.de ele.& Archid.in c.propoſuiſti.82.diſtin. Ita dicẽdum
2 eſt de teſte,qui † rogatus forte per partẽ venit ad iudicium,ad perhibẽdum teſtimoniũ veritatis,quã celare peccatũ mortale eſt. 11.q.3. c.quiſquis,& ideo compelli poteſt per iudicẽ ſtatim ad perhibendũ teſtimoniũ, ne veritas occultetur,& malus vt bonus æſtimet. 14.q. 2 c.quanquam.vterq; enim Reus eſt,& ꝙ veritatem occultat,& ꝙ mendaciũ dicit.de cri. fal.c.1.Tum ẽt quia præſumit citatus, vt ſuperius dictũ eſt de Reo.præſertim ſi iurauerint in præſentia aduerſarij nihil opponẽtis,& ſic iure renũtiantis.de regul. ca.ad apoſtolicam,
3 cũ ſimi.Potius † enim debemus interpretari vt dictũ teſtis valeat,q̃ pereat, vel de piurio vel ſuſpitione noteẽ.de teſti.c.cũ tu. pro hoc dicto faciũt no.per Io.3.q.9.c.teſtes.§.de his. vbi tractat plene qñ teſtes debent eſſe rogati, & quando non,& dicitur regulariter ꝙ non, niſi certis caſibus ibidem per eũ recitatis in fine.tamen videtur innuere,ꝙ regulariter teſtes debent eſſe rogati,vt C. de teſti. auth.rogati.quod verũ eſt ſm Bartho.Brix. qñ cõtractus factus eſt i ſcriptis. Et ego crederem hoc verum, quando ſcriptura eſſet de ſubſtantia contractus,alias valent nõ rogati,vt in auth. ibidem canonizat.l. ſi debitum.C. de teſtib.

EPITOMAE.

Publicatio atteſtationum poſſeſſorio non prodeſt, nec impedit quo minus ſuper eiſdem capitulis, vel directo contrariis in petitorio ijdem teſtes produci poſſint.

DECISIO XXIII. aliàs 437.

Fvit dubitatũ vtrũ publicatio atteſtationũ facta in poſſeſſorio obſtet volẽti producere teſtes,etiam ſuper articulis directe cõtrariis in petitorio, puta in poſſeſſorio dabat per ſpoliatum quidam articulus de morte,ac die,& hora,& loco mortis illius, de cuius beneficio agebatur,& probabat per teſtes,quorũ dicta publicant ſpoliatori,ꝙ reſtituto ſpoliato ad poſſeſſionẽ beneficij, intẽtauit petitoriũ cõtra dictũ ſuum aduerſariũ reſtitutũ, & dedit articulos directe contrarios de morte, videlicet ꝙ aliis die,& hora,& loco, fuit mortuus ille,de cuius beneficio agebat, & opponebatur ſibi ꝙ non poſſet, quia didicit teſtificata propter publicationem factã in poſſeſſorio: & ideo ꝓpter timorẽ ſubornationis ſup articulo directe cõtrario non poſſit alios teſtes producere. Tũ etiam, quia inter eaſdẽ perſonas,& quaſi ad idẽ prædicti articuli tendebãt:ergo nullatenus audiẽdus. per iura vulgaria.c.fraternitatis.de teſtib. &Cle.teſtibus. de teſtib.Fuit cõcluſum, & determinatũ per omnes Dños cõtrariũ.Tum quia nihil habet commune proprietas cum poſſeſſione. ff. de acqui.poſ.l.naturaliter.§.nihil cõe. Tũ quia ad aliud, & ob aliud nũcquam primo teſtes producuntur, quod fieri poteſt ẽt inter eaſdẽ perſonas,propter variationẽ iudicij, publicatione teſtium primo productorũ,nõ obſtãte, vt ſunt tex.clari,de teſti.c.veniens.c.ſeries.& c.cum in tua. Nã in caſu noſtro, teſtes primo recipiebantur ſuper poſſeſſorio ſuper morte ad aliud, id eſt ad alium effectum, puta,ad colorandum poſſeſſorium duntaxat,& ſic ſemiplene probandum titulũ, nũc vero recipiunt ad probandum plene titulũ,& victoriã obtinendã in petitorio,quod trahit ad ſe poſſeſſorium,vt in c.cum eccleſia Sutrina. & c.cũ ſuper.& c.cũ dilectus.de cauſ poſ. & proprieta. Præterea prædicta receptio teſtiũ in poſſeſſorio ſuper morte, videbatur non neceſſaria, & ſic ſuperflua, quia nõ tenebatur probare niſi duo,videlicet ſe poſſediſſe,& ſe ſpoliatũ eſſe, de off.del.c.conſultationibus. & pro colore tituli ſui produceret titulum ſuũ, vel gratiam ſuã, ſiue inſtrumẽtum inductionis in poſſeſſionem.iuxta no.per Inn.in c.literis. & ca.ex parte.de reſt ſpo.& in C le vni.de cau.poſſ.& proprie. imo & ſi teſtes ꝓducti in poſſeſſorio aliquid dicerent, qđ tãgeret petitoriũ ſuſpenſum,iuxta dictam Cle.vnicam.de cau.poſ.& propri.dictum eorum nihil valeret. Tum quia non rite recepti, videlicet per iudicẽ, cuius ſuſpenſa eſt iuriſdictio quo ad ſapientia ſiue cõcernentia petitorium.& ſic d.Cle.teſtibus. in nullo obſtat. Tum etiam, quia deponunt nõ iurati ſuper articulo extra caſum ſiue materiam,de qua agitur.de teſtib.c.nuper. & c. teſtibus.& ſic fuit obtentum.

De

De Fide inſtrumentorum.

EPITOMAE.

Super articulis admittendis ad probandum, tam in curia quam extra, pars citanda eſt, ſed non in decreto remiſsionis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumēta extracta in partibus in vim compulſoria non faciunt fidem parte non vocata.*
2 *Teſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulant.*
3 *Inſtrumēti productio nō niſi parte vocata valet.*
4 *Citatio partis neceſſaria eſt pro articulis admittendis ad probandū, ſecus in decreto remiſſionis.*
5 *Pars an ſit in publicatione vel exemplatione inſtrumentorum citanda.*

DECISIO I. aliàs 10.

1 DVbitatum † vtrum inſtrumēta
exēplata in ſcriptis extracta ĩ parti
bus parte ad hoc ibidem non voca-
ta in vim compulſoriæ hic parte vo
cata facerent fidem? Et breuiter fuit dictū, &
concluſum per omnes Dominos ꝙ nō, ſi ſue
runt extracta, ſiue exemplata per aliū nota-
rium, quã per illū, qui illa alias recepit & cō-
fecit, quia tunc ſecus, nam illis bene ſtaret tã-
quã originalib. ſine vocatione partis. Ratio
2 Dominorū quoad primū dictū fuit, † quia te
ſtes & inſtrumenta pari paſſu ambulãt. C. de
fide inſtr. l. in exercendis. & eo. ti. c. cum Ioan
nes. de teſti. cog. & peruenit. c. præſertim. vbi
viget ratio vniformis. ff. ad leg. Aquil. l. illud
de transl. epiſco inter corporalia. modo rece
ptio vel publicatio teſtium facta parte nō vo
a cata *a* nō valet. de teſt. c. 2. C. de teſta. l. publi
3 cari. igit idē de inſtrumentis. Hinc eſt. ꝙ † ꝓ-
ductio inſtrumenti facta in iudicio nō ꝓdeſt,
b niſi pars vocaretur *b* ad dicēdū contra, poteſt
enim ĩſtrumētū eſſe falſum, vel abraſum, &c.
de fide inſtru. c. inter dilectos, de proba. c. ter-
tio loco. cum ſim. Præterea ſi in publicatione
dictorū teſtiū oēs ſunt vocãdi, quorū intereſt,
vt leg. & no. de teſt. c. ſignificauit. & c. Alberi-
c cus, ita in publicatione, ſiue exēplatione *c* in
ſtrumentorum etiam vetuſtate cōſumptorū
de fid. inſtr. c. ſi. quia alias reputãtur exempla-
ria, & non publica, nec authentica, q̃bus nul
la fides eſt in iudicio adhibēda, de fide ĩſtr. c.
1. & C. de edēd. auth. ſi quis in aliquo. nec ſe-
cundum prædictos Dños meos aliquid facit
vocatio partis facta hic in Curia ad videndū
decerni cōpulſorias, ſicut in ſimili nō obſtat,
ꝙ ad decernendum remiſſionem ſuper arti-
culis ad partes non fuerit in Curia pars voca
ta, vocanda eſt nihilominus in partibus corã
iudice remiſſionis ad vidēdum teſtes recipi,
& iurare. de teſt. cog. c. dilectorum. de teſt. ca.
præſentium. li. 6. quæ ſimilitudo mihi nō pla
4 cuit. Nã pars ad videndū † decerni remiſſio-
nem non vocatur in Curia, ſed bene ad vidē
dū admitti articulos ad probandū in Curia
& extra, ſuper quib admiſſis ad probandū ex
tra ſine alio decreto Papa dat remiſſionē ad
partes, & non Auditor, niſi de cōſenſu vtriuſ
que partis. de quo tamen bene dubito an Au
ditor id facere poterit. Præterea aliud eſt enĩ
ex toto nouum facere, quod regulariter pro-
hibetur, aliud antiquū reficere, vt de no. ope.
nunc. per totū. de Iudæis. c. conſuluit. Sic in ꝓ
poſito, q̃a teſtes de nouo recipiuntur & noua
deponere debent & iurare, nimirum ſi requi
ratur ibi maior ſolēnitas, ſcilicet partis voca
tio ad videndum iurare eos, & etiã ad repro
bandū eoſdē, ſi voluerit, & ad recognoſcēdū
pſonas, ſecus vero in extractione, ſiue in exē-
plationibus inſtrumentorum antea confecto
rū & publicatorū per authenticã pſonã, quã,
& etiã contenta in illis poteſt in Curia repro
bare, cum citabitur ad dicendum contra ſic
exēplata, & reportata, poteſt eſſe etiam quod
pars cōtra quã deberet fieri huiuſmodi extra
ctio, vel exēplatio in partibus, mãſit in Curia,
quomodo ergo citabitur ad hoc in partibus?
Reſponderunt Domini ꝙ debet tūc procedi
ſecundum formam c. ſi aduerſarius, de eo q̃
qui mit. in poſſeſſ. & debent requiri procura-
tores, & amici, & citari ad domū, & per edi-
ctum in loco, vbi dēt fieri huiuſmodi extra-
ctio, ſi domicilium non habet arg c. ex tuæ.
de cler. non reſi. quam poteſt citandi credebã,
& dicebam illos cōpulſores nō habere. Tum
quia ſunt meri executores mandati per nos
facti, prout apparet ex forma cōpulſoriæ. Tū
quia nos Auditores nō poſſumus eis hãc ptã-
tem extra curiam dare. arg. eorum quæ leg.
& no. in Clem. Auditor, de reſcrip. Si igit ad

huiuſmodi extractionem requiritur vtiq; vocatio partis, recurrat ad ordinariū pro huiuſmodi extractione fiēda, de fide inſtru. c. cum P. tabellio. quia meo iudicio cōpulſores nr̄i nō tenētur ad hoc, neq; id poſſunt, cū ipſi habeant duntaxat requirere habentes, & tenentes inſtrumenta ad cām neceſſaria ad tradendum parti id petēti ſub pœnis & cenſuris per nos latis, & non per eos fulminādis. nec deputantur per nos ad cōpellendum, citādum &c. ſed duntaxat ad requirēdū, tradēdum, & ſub ſignis eorū vel publica manu remittendū, q. bus rationibus meis non obſtantibus prædicta concluſio ſemper tp̄e meo fuit in Curia obſeruata, quæ eſt ſatis dura, & rigoroſa, & vidi multos propter hoc in Curia ſuccūbere.

ADDITIONES.

a Vocata. Adde deci. 15 ſup. de teſtib.

b Pars vocaretur. Scilicet, ꝙ † pars ſit citanda
5 in publicatione vel exemplatione inſtrorū, & aliter non valeant, ſufficit tamen, ꝙ pars quam tangit negotiū, ſit præſens, quāuis nō ſit citata, vt no. Inn. in c. ſi de fide inſtrumen. Item contra producentem ſtatur ſumpto. l. ad hæc. C. de fide inſt. Item ſtatur contra eū, q tráſſumi fecit. ff. de admi. tu l. chirographis. & ideo contra tutorē probatur ex inuētario, licet non appareant inſtrumēta originalia debiti, quod eſt bene notandum. Et aduerte, ꝙ qñ petitur publicari aliquod inſtrumentum, quod tangit certam perſonā, illa nominatim eſt citanda, vt in c. cum P. tabellio. de fi. inſt. ſi vero non tangit certam perſonam, vt quia petitur publicari priuilegium, vel indulgētia in genere, tunc propoſito edicto generali fit publicatio. c. cum inhibitio. de clādeſ. deſp. & in c. cū in tua. qui ma. accu. poſ. aliter non valeret priuilegij publicatio, niſi fiat per illū, q cōceſſit quia tūc valeret publicatio nullo p̄miſſo edicto, quod eſt verū, niſi tale priuilegiū ſit ſuſpectū, quia tunc requiritur citatio. c. cum dilecta. de confir. vti. vel inuti.

c Publicatione, ſiue exemplatione. Differentia eſt inter publicationem & exemplationē. Publicatur enim qđ priuatū erat, puta teſtimonia, exemplatur autem id quod eſt publicū, & publica authoritate nititur, vt teſtamētū, & inſtrumentum, ſecūdum Inn. & Hoſt. in dicto. c. fin.

EPITOMAE.

Si pars vocata ad dicendum contra inſtrumēta extracta in vim compulſoriæ, & producta infra terminum nihil opponit, ipſa poſtea opponere non poterit, quinimo approbare videtur ea ſi ipſis vtatur inquantum faciant pro ſe, quę etiam contra ſe recipere tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in vim compulſoriæ per alium notarium parte non uocata, fidem non faciunt.*

DECISIO II. aliās 264.

1 LIcet ſecundum † concluſionē per me ſuperius tactā, & ſcriptā inſtrumēta, ſiue acta in vim compulſoriæ hic per Auditorem decretæ per alium notarium, quam illū qui ea cōfecit, & ſcripſit in partibꝰ parte nō vocata extracta fidē faciant, tamen ſi pars, quę in partibus nō fuit vocāta, hic vocet ad dicēdū cōtra, & nihil dicat cōtra ea, ſed eadē acta ſiue inſtrumenta in quātū faciūt pro ſe p̄ducat, & ſi ipſis vti voluerit, ipſa approbare vr̄, ergo tenetur recipere contra ſe. 19. diſ. c. ſi Romanorum. arg. no. per Ber. de teſtib. c. cū nuntius. & per Inno. de excep. c. cū venerabilis. & de cenſi. c. cum olim. de fid. inſtr. c. imputari.

EPITOMAE.

Productio inſtrumenti appellationis aduerſarij cum proteſtatione inquantum contenta pro ea faciant, &c. producenti non nocet, quamuis in eo cōtineantur aliqua quæ faciūt contra eum.

SVMMARIVM.

1 *Producens inſtrumentum hoc expreſſo, inquantū in eo contenta pro ſe faciant, non videtur cōfiteri, ſi qua in eo ſunt, quæ faciunt contra eum.*

DECISIO III. alias 282.

1 LIcet † quis producat appellationē partis aduerſę inquantum facit pro ſe, & cōtra par-

partē aduerſam,& non aliter, nec vltra, ſi ali qua cōtineātur in ea,quæ ſunt,& faciant cōtra eum,illa ſibi nō nocent, tū propter proteſtationem præmiſſam, quæ multū interdum prodeſt,& cōſeruat ius, quod alias ſine proteſtatione amitteretur.de conſt.c.cū M. de ele. c cumana.qđ me.cau c.1.de homi.c. prçlati. li.6.de proc.c.ſi quem.eo.li.tum quia contēta in dicta appellatione ſunt verba narratiua partis,& notarij,& nō ſunt ſua, nec ſunt diſpoſitiua, ergo nil probant de priui.c. ſi papa, li.6.de ſentē.excommu c.ſi ſummus. in Cle. Secus vero ſi aſſet appellatio propria ſiue in-
a ſtrm *a* propriumquia tūc narratis in illis ſtaretur contra eum,nec poſſet recipere partem pro ſe,& partem contra ſe de fide inſt.c.imputari,de quo ad plenum per Inn.de fid. inſt. c.cū venerabilis.& de cenſi.c.cum olim.

A D D I T I O.

a Inſtrumentum. Adde Fely.poſt oēs in c. cum venerabilis.de fid. inſtru.in 6.col. ver.prima concluſio.

E P I T O M AE.

Si in inſtrumento diligētiæ proſecutionis appellationis in Cācellaria præſentatæ, contineatur commiſsio alterius tenoris,quam fuerit illa,quę fuit in iudicio præſentata,huiuſmodi narratio non nocet.

DECISIO IIII. aliàs 289.

Licet in inſtrumento diligētię facto in Cācellaria de proſequendo appellationem interpoſitam a d.ffinitiua ſententia, cōtineatur cōmiſſio alterius tenoris, quam fuerit in iudicio præſentata, non nocet,dummodò in vtraq; contineantē nomina perſonarū, & iudicis a quo fuerit appellatum,per quę poſſet apparere de voluntate, & mente illius volentis appellationē proſequi, quę mens potius conſideranda eſt, quam verba. de verb.ſign. c.in telligētia.& c.pręterea. At hic habemus tam mentem quàm verba,ergo &c.

E P I T O M AE.

Inſtrumenta confecta per notarios,qui de conſuetudine, vel priuilegio poſſunt infra territoriū eorum notarios creare, fidem faciunt infra territorium conſtituentium eos, alias non.

S V M M A R I V M.

1 *Notarius creatus per alium, quam per papam, vel Imperatorem,non facit inſtrumentum extra territorium creantis.*

DECISIO V. aliàs 291.

1 Inſtrumenta † cōfecta per notariū,ſiue tabellionē Regū,Prælatorū & Vniuerſitatis, qui ex conſtitutione, vel priuilegio poſſunt creare notarium infra territorium & iuriſdictionem eorum,prout legit.& no.per Inn. & Hoſt.in c.cū P.tabellio de fi.inſtru. faciūt fidē extra etiam in Romana Curia,dūmodo ſint infra territoriū cōſtituētis cōfecta, alias nō. Nā ipſi extra territoriū ſiue iuriſdictionē cōſtituētium nulla poſſunt cōficere inſtra, quia hoc cōpetit duntaxat creatis per Papam, vel Imperatorem,prout legit & nota in d. ca cū P.plene per Spec.ti.de inſtru.edi §.reſtat.ver. ſic.ſi qs poteſt.& vel ſi.quid de his. vbi remittit ad ſum.Hoſt eo.ti.videlicet, de fide inſtr. §.quibus inſtrumentis.& in titu.ne cleri.vel mon.§ quæſiuit.verſi.quod ergo.

De Iureiurando.

E P I T O M AE:

Quia in ſua receptione ſtatuta, & laudabiles conſuetudines eccleſię ſeruare iurauit,poteſt nihilominus poſtea contra eas impetrare. Vel ſic, Qui iurauit vel conſuetudines uel contractus ſeruare poteſt nihilominus contra ea impetrare, dummodo in gratia ponatur clauſula, Non obſtantibus ſtatutis & cōſuetudinibus etiam iuratis.h.d.

S V M M A R I V M.

1 *Iurans conſuetudines, & ſtatuta alicuius eccleſiæ obſeruare, an poſſit contrarium a papa impetrare,& an valebit talis impetratio.*

2 *Iuramentum ſuper aliqua conſuetudine, vel ſtatuto præſtitum non extenditur de nouo euenienti,ſed ſemper ſubintelligitur rebus ſic ſtantibus,*

DECISIO I alias 294.

LIcet qs iuret tpe receptionis ſuæ in
1 canonicū ſeruare ſtatuta,† & cōſue tudines laudabiles eccleſię & poſtea impetret a Papa aliquas portiones, ſeu pbēdas cōtra cōſuetudinē illius eccleſiæ, non cēſet periurus, & valet huiuſmodi impetratio, præſertim ſi in gratia hmōi ponantur clauſulæ derogatoriæ hodie poni cōſuetæ, videlicet, Non obſtantibus ſtatutis & cōſuetudinibus eccleſię cōtrariis, etiam iuramēto,& confirmatione Sedis Apoſtolicæ corroboratis,& eſt tūc indubitatum, per no.in c.cū aliquibus.de reſc & de pben.c.ei cui.li.6.& tūc non obſtaret gl.Io.And.in c.cū nō deceat.ſuper verbo,ſtatutū.de electio.li.6.Si vero non ponerent dictæ clauſulæ derogatorię,& eſſet gratia facta motu proprio dicto iuranti, idē, quia in quolibet iuſo intelligit̄ ſuperioris authoritas excepta.de iureiur. ca. venientes. & ibi de hoc no.per Io. Aud in nouel.Si vero fieret gratia ad inſtātiā iurātis ſeruare dicta ſtatuta,tunc poſſet diſtingui Aut expreſſe iurauit,ſeruare ſtatuta,& omnia cōtēta ī eis,& ſi no cauſa impetraret, forte non valeret cōtra illa iuramēta huiuſmodi impetratio, niſi ob
2 tinuiſſet abſolutionē ab huiuſmodi iuro.† Si vero ex aliqua cā rōnabili ſuperuenictí impetraſſet,valeret & teneret huiuſmodi impetratio,quia in quolibet iuſo intelligit̄, ſi res in eodē ſtatu permāſerit de iureiur.c.quēadmodū. Aut iurauit in genere ſeruare oīa ſtatuta eccleſiæ, & tunc ex cauſa, vel ſine cauſa poſſet impetrare cōtra ea, q̄ nō eſt veriſimile ꝙ voluit ſe in tantū arctare,ꝙ nunquā cōtra illa ſtatuta impetraret. iuramēta enim huiuſmodi ſecūdum intentionem iurātis ſunt interpretanda,22.q.5. c.humanæ aures.de iureiu c.veniēs.& c. Quintauallis. pro qua diſtinctione faciūt quæ leguntur & no in c.clericos.eo.ti.& c.venientes.in nouel. vide Pau. in c.1.de regula.in Clem.

De Exceptionibus.

EPITOMAE.

Exceptio declinatoria poſt terminum ad dicēdum cōtra cōmiſsionē, non admittitur ad probandum.

DECISIO I. alias 53.

EXceptiōes declinatorię fori poſt terminū ad dicēdū cōtra commiſſionē oppoſitæ, ad probandū nō ſunt admittendę,niſi vellet iurare excipiens ſecundum formam c.paſtoralis.de excep.

EPITOMAE.

Si immediate poſt appellationem a diffinitiua prę́ſentetur commiſsio, præſumitur quod ante appellationē fuerit impetrata.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſione immediate poſt appellationē a diffinitiua præſentata, ſi non excipiatur eam ante appellationem fuiſſe impetratā bona eſt commiſſio,& pro ea præſumendum. & nu 4.*

2 *Reſcriptū ſuper futuris appellationibus nō valet.*

3 *In Curia Romana in commiſſionibus impetratis ſuper appellationibus ibidem interpoſitis nulla data interponitur, quapropter impetratio non attenditur,ſed præſentatio.*

DECISIO II. alias 210.

1 SI immediate poſt† appellationē a interpo-
2 ſitam a diffinitiua,& delationē Auditori, pręſentetur cōmiſſio alteri Auditori ſup ipſa appellatione,& excipiātur de ſurreptione, videlicet,ꝙ huiuſmodi cōmiſſio ſit impetrata ante appellationē interpoſitā, bona eſt exceptio,& pręſumptiue probata ſcilicet pſumptione violenta, quæ eſt legitima probō etiā in iudicio.de præſumptionibus. c. afferte. & hoc propter modicū temporis interuallū, infra quod eſſet impoſſibile hmōi commiſſionem fuiſſe poſt appellationem interpoſitam impetratā,præſertim ſi ſentētia fuit lata in vrbe Cācellario exiſtente in Anania, prout erat
2 in quęſtione ꝓpoſita.† Reſcriptū enim ſuper futuris appellationibus, ſeu cauſis impetratū non valet.de reſcr.c.fi.de appellationibus.c.2. quæ iura loquuntur in reſcriptis appellationum ad partes impetratis, in quibus apponit̄ data reſcripti,ex qua poterit liq̄dè apparere, quæ pceſſerit, videlicet appellatio, vel reſcripti impetratio.† Sed quia in Romana Curia
3 in cōmiſſionibus impetratis ſuper appellationibus ibidē interpoſitis, nulla data opponit̄, & ideo præſentatio,& nō impetratio atteditur.

tur. Idcirco fuit concluſum in quibuſdam
4 alijs conſilijs,ꝙ† ſi appelletur à diffinitiua,& ſtatim anteꝗ̃ dentur apoſtoli præſentetur alteri Auditori commiſſio ſuper dicta appellatione,ꝙ valet commiſſio, maxime ſi non excipitur.argumento notatorum, in c. cæterũ. de reſcriptis. Idem dicebant Domini, ſi non appareret quid præceſſiſſet, puta qſi eadem hora fuit appellatum, & eadem hora fuit cõmiſſio pręſentata, quã appellationẽ in dubio dẽmus præſumere præceſſiſſe ratione naturæ ſuę,& quia poſſibile eſt propter præſentiam officialium Papæ in Curia, ad quos de facili poteſt haberi recurſus, ꝙ incontinenti poſt appellationẽ ſignata fuit commiſſio & præſentata. Secus vero in primo caſu, quando Curia & Officiales ſunt alibi,& extra locum vbi extitit appellatum.

ADDITIO.

a Appellatum. Adde deciſ.42.inf. de appella.

EPITOMAE.

Exceptio nullitatis impedit executionem ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam ſi incontinenti probetur coram iudice, qui illam ſententiam tulit, quam executionem non ſuſpendit etiam inhibitio alterius iudicis,cui nullitas huiuſmodi eſt commiſſa, qui tamen ſi pronuntiabit ſententiam huiuſmodi nullam, etiam eius executionem reuocabit.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione nullitatis executionem ſententiæ etiamſi in rem iudicatam tranſierit impediri.*

DECISIO III. alias 280.

1 LIcet † per viam exceptionis nullitatis *a*
a poſſit impediri *b* alicuius ſententiæ, quę
b in rem tranſiuit iudi.prout le.& no. per Ber. de offi.deleg.c. paſtoralis, & per Io. And. de excep.c.pia.lib 6.& per Spec.tit.de execu ſententię.§.1.in fi.& hoc intelligas ſi incontinẽti exceptio huiuſmodi probetur,alias nõ differetur executio. prout le. & not. per Ber. & Inn.de teſti.c.veniens. Tñ huiuſmodi executio non impeditur per viã actionis ſuper nullitate,puta,pars,quæ nõ appellauit a ſniã obtinet cãm cõmitti alteri auditori,ſeu iudici, & petit inhiberi primo iudici volẽti exequi ſuã ſniam:iudex poſt huiuſmodi cõmiſſionẽ & inhibitionẽ alterius procedit ad executionẽ petitã.Quæritur vtrum valeat huiuſmodi executio facta lite pẽdente, & poſt inhibitionẽ:Et dicebatur per aliquos ꝙ ſic, qa motio huius litis non impedit executionẽ, prout expreſſe no.Inn.in c.cum in iure.de off.de leg.ſuper ver.de mandato. nec inhibitio impedit, qa non eſt legitime facta.de app.c.nõ ſolũ.in fi.& c.Romana.eo.ti.fiat ergo executio,nec per hoc impeditur litis proſecutio ſuper nullitate,qa hoc eſt ſpeciale,qſi tres ſunt diffinitiuæ ſniæ latæ cõformes, ut in cle. 1. de re iud.ꝗ ponit ius nouũ,& ſpecialẽ caſum, & ſi obtinebit p̃dictus agens in cã nullitatis, ẽt obtinebit reuocationẽ executionis. de reſti.in integ.c.ſuſcitata.C.de pre. Impe offer. auth.ꝗ ſupplicatio.de procu.c.in noſtra. & c. auditis.de re iud.c.paſtoralis.i Cle. Nec obſt. l.ſi prætor.de iud.in fi.ad quã reſpondit Inn. in d.c.cum in iure peritus. multum bene.

ADDITIONES.

a Exceptionis nullitatis. Add ꝙ exceptio nullitatis ſnię ſemper poteſt opponi, ẽt ſi per ſtatutum dicatur ꝙ nulla exceptio opponi poſſit,vt hr per Ange.in l.non erit. §. dato. ff.de iureiu.& per Fel. in c.ex parte Io.2.de off.de le.in 5.co. ſuper vlt.fallen.nu. 17.fol.166.
b Executio. Adde infra in an.de li.cont.dec.2.

EPITOMAE.

Exceptio peremptoria non inficit reſcripta, nec litis conteſtationem impedit.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria quòd contra remiſſionem non admittatur.*

DECI-

DECISIO IIII. aliàs 284.

1 SI †per impetrantem cõmiſſionẽ narretur
clare d̃ iure ſuo, & nõ de iure partis aduer
ſæ conſtare, pp hoc dicatur, ſiue excipiatur
per eandem partem aduerſam, duas ſenten-
tias pro ſe habentem commiſſionem ſurre-
ptitiam: huiuſmodi exceptio non eſt admit-
tenda, quia eſt peremptoria, cõcernens prin
cipale negotium, quæ non admittitur contra
literas, nec litis conteſtationem impedit. de
lit.conteſt.c.1.lib.6 & not Inn.in c.ex parte
B.reginæ ſuper ver.aſſignatum.de foro com
pe.de reſcrip.c.ſuper literis.

E P I T O M AE.

Proponens exceptiones contra petentem abſolutionem ad cautelam, non eſt neceſſe quòd dicat, ꝙ excipiendo proponit.

S V M M A R I V M

1 *Exceptio contra petentem abſolutionem ad cau
telam qualiter ſit concipienda, & quam requi-
rat expreſſionem.*

2 *Intentio agentis ſecundum naturam materia
de qua agitur, conſideranda eſt.*

3 *Libellus ſolam narrationem continens, & nihil
concludens, nullus eſt.*

DECISIO V. aliàs 329.

SI in termino aſſignato per Auditorẽ reo
1 ad videndum abſolui †actorem ad caute-
lam, reus dat poſitiones, & articulos conclu-
dentes de materia offenſæ manifeſtæ, & rei
iudicatæ, licet non dicat ꝙ excipiendo illos
a porrigat, nihilominus vr̃ tñ excipiẽdo a talia
eſſe ſufficienter propoſita, adeo ꝙ ſi Auditor
his repulſis abſoluat, ipſe grauat, & ab eo ob
hoc licite appellatur, dummodo alias nõ pec
cent in materia, nec in forma, nec ſint ratio-
ne calumniæ, aut ex alio capite repellendi.
Ratio huius concluſionis: Quia intentiones
2 † ipſorum agentium ſm naturam ſubiectæ
materiæ de qua agitur, conſiderandæ ſunt, vt
probatur per l.vulgatam.ſi vno anno.ff.loca.
cum concord. facit de fide inſtru.c inter dile
ctos.§ cæterum de ord.cog.c.cum dilectus.de
teſtam.c.ſi patèr.lib.6. Modo in hoc termino
interuenit actor, vt proſequatur ſuam inten
tionem, videlicet articuli illius expeditionẽ,
reus vero vt eam impugnet, modo arma reo
rum impugnantium actoris intentionẽ ſunt
exceptiones, vt Inſti.de excep.in princ.igitur
animo impugnandi, & per conſequens exci-
piendi videntur dictæ poſitiones, & articuli
eſſent datæ, & per hoc reſpõſum eſt ad duas
rationes in cõtrarium alleg. quarum prima
eſt hæc. Quia cum aliquid poteſt proponi ad
multos fines differentes ſpecie, non ſufficit
proponere, niſi dicatur ad quem finem ſpeci-
fice proponatur, ne aduerſarius obſcurus re-
maneat, & incertus. & hæc ſiue agendo, vt ff.
de eden.l.1.in princip & l.Pomponius. de rei
vend.ſiue excipiendo, vt in l. 1.§ ab eo.ff.de
flumini.& l Titiæ textores.in prin. ff.de leg.
1.& facit not. Io. And in c. pia.de excep.ſu
per ver.ſpeciem lib.6.& per Bar. de peti hæ-
red.l ſi poſt metam. Modo articuli de re iudi
cata & manifeſta offenſa poſſunt dari ad finẽ
probationes adducendi ſuper negotio princi
pali, vel ad finem litis conteſtationem im-
pediendi, vt in capitu.1.de lit.conteſta.lib.6.
& ad finem impediẽdi abſolutionem ad cau
telam.de ſen.excom.c.ſolet.& c.venerabili-
bus, §.ſecus lib.6. qui fines ſunt omnes diffe-
rẽtes ſpecie, ergo generalis propoſitio per Au
ditorem merito fuit repellenda facit c.cum
dilectus.de ordi.cogni. Secunda ratio eſt pro
parte iſta contraria, quia reus in excipiendo
fit actor, & eius partes ſuſtinet.ff.de exce l.1.
ergo ꝓpoſitio exceptionis, & propoſitio actio
3 nis æquiparantur, ſed †libellus nõ valet, ſi ſo
lum habet narrationem, n. ſi etiã habeat con
cluſionem, & petitionem, vt de elec.c.dudũ.
2 de lit.conteſt.c.vnic.Ratio ibidẽ ſm Hoſt.
quia libellus datur nedum vt reo actionem
edat, ſed etiam vt iudex ſm eum ſñiam fe-
rat, vt l.vt fundus.ff.cõi diui.de ſimo.c. licet
Hely.videtur expreſſum C.de fideicommiſ.
libertat.l.fi.ergo idẽ in exceptione vim actio
nis habente. Quæ quidem rationes antedictę
non obſtant. Nam quãquam ad multos alios
fines talis materia dari poſſit, & quanquam
reus ita dando ſe in aliquo non declarat, nec
aliud dicat, cenſetur tñ ſpecialiter hoc caſu
dediſſe ad iſtum finem, videlicet excipiendo,
ne ille articulus ſm actoris intentionem ex-
pediatur, tunc in iſta concluſione concordat
Bart. & ponit eam in d.l.1.2.& 3 q.licet ra-
tiones ipſum mouentes non ſunt multum ef
ficaces, etiam ſi tenerentur.no. per Io. Mo. 1.
q.4.c.quia præſulatus.& not.ſm aliquos in c.
cum

cum eccleſia Sutrina.de cau.poſſ.& propriet. & ibi tetigit aliquid Io.And in nouel & opi nio Inno.poſita in d c.vnic.de lit.conteſt.quã tñ reprobat Hoſt. & tangit etiam ibi Ioan. And.in nouel omnia potius facerent pro cõ cluſione prædicta,quam credo veram,& fuit determinatum & ſententiatum in Rota poſt publicas relationes.

ADDITIONES.

a Excipiendo.Adde Felyn.in c.apoſtolicæ.nu. 17.extra de exceptio.

EPITOMAE.

Petenti abſolutionem ad cautelã non obſtat exceptio rei iudicatæ, vel manifeſtæ offenſæ ex ſola non pa ritione rei iudicatæ.

SVMMARIVM.

1 *Offenſa manifeſta, vel res iudicata impediunt abſolutionem ad cautelam.*

2 *Sententia rei iudicatæ nomen ſiue effectum non habet, niſi a competenti iudice lata ſit.*

3 *Iuriſdictionis negatio an reddat ipſam iuriſdi-ctionem dubiam?*

4 *In exceptione rei iudicatæ vel manifeſtæ offenſæ iuriſdictionis exiſtentiam deducere non, niſi euſ dem iuriſdictionis notorietas deducatur, ſuffi-ficit.*

5 *Fama & communis opinio vnde dicantur ori-ginem habere.*

DECISIO VI. aliàs 327.

SI contra petentem abſolutionem ad cautelã opponatur exceptio rei iudicatæ, vel
1 manifeſtæ offenſæ, † ex ſola non paritione rei iudicatę,talis exceptio nullo modo eſt ad mittenda, niſi deducatur nullitas ex defectu iuriſdictionis, aut propter intolerabilem errorem expreſſum,puta quia dr excõicatio la
a ta poſt appellationem a legitimã per illum, cuius iuriſdictio nõ negatur,ſed potius a par tibus approbatur.Et eſt ratio ſm Inn.in c.ſo let.de ſent.excom.cui reſponderi non poteſt,
2 quia † ſñia nomen rei iudicatæ non habet, niſi ſit lata a iudice cõpetenti.C.ſi a non cõ - pet.iud. per to. & extra de iud.c.at ſi clerici, aut.n.conſtat manifeſte de iuriſdictione,aut conſtat manifeſte de non iuriſdictione, aut non conſtat,de vno,neque de altero, ſed dubium eſt. Primo caſu non poteſt peti huiuſmodi abſolutio ex defectu iuriſdictionis, cũ de ea conſtat manifeſte. Nec ſecundo caſu, cum tunc de nullitate excõicationis conſtat manifeſte. Tertio ſolo caſu,videlicet cum de iuriſdictione dubitatur, eſt locus petitioni huiuſmodi. Sed in illo tertio caſu non põt dici res iudicata manifeſtè, nec per cõſequẽs offenſa non parendi ei, quia cum nullo modo ſciri poſſit, ꝙ ſit res iudicata, niſi ſciatur iuriſdictio illius,qui eã tulit, ergo nec vnius ſine altero poteſt eſſe notitia manifeſta.Caue
3 tñ,quia an ſola iuriſdictionis † negotia facit iuriſdictionem dubiam,eſt videndũ.Circa ꝙ vr ſic diſtinguendum, aut intentio negantis fundata eſt de iure cõi. & tunc ſola negatio facit rem dubiam, quia probabilis, imo iam probata eſt, vt ſi ille, qui de iure cõi non eſt iudex,excõicauit. & ita procedit l.4.C. qui. ad liber. procla non licet. Aut econtra, quia intentio iudicis, & eius iuriſdictio fundata eſt de iure cõi, & tunc negatio eſt improbabi lis,& per conſequens non facit rem dubiam. ſm nota.Cyn C.de procuratorib.l.1.& hoc verum, niſi allegaret, & probaret exceptionem ſaltem ſemiplene,tunc redderet iuriſdi ctionem dubiam,& ſic per conſequens rẽ iudicatam, & offenſam. argu. not per Inn.vbi ſupra,& per Cyn.in d.l.1.C.de proc.Ex qua
4 cõcluſione inferebatur alia,videlicet,ꝙ † nõ ſufficit in exceptione prædicta, videlicet rei iudicatæ,vel manifeſtæ offenſæ exiſtentiam iuriſdictionis deducere, ſed oportet vltra de
b ducere notorietatem,b iuriſdictionis eiuſdẽ. Quæ quidem concluſio vnum ſupponit, & & aliud diſponit.Supponit enim ꝙ ẽt iuriſdi ctio ſi negetur per petentẽ abſolutionem ad cautelam, nihilominus poteſt excipi de re iu dicata, & manifeſta offenſa, dummodo in exceptione etiam exiſtentia iuriſdictionis deducatur. Secũdo diſponit,videlicet, ꝙ deductio exiſtentiæ debet notorietatem continere.Primum patet,tum quia tex.d.c ſolet.dicit, contra petentem abſolutionem ad cautelam, vel ſimpliciter poſſe excipi de manife ſta offenſa, & re iudicata, ergo & poterit iſto caſu:alias eſſet dicere, ꝙ ſola negatio vnius partis

partis tolleret ius alterius, qđ eſſet iniquũ. Tum quia in hoc caſu ceſſat ratio Inn. quia conſtito de iuriſdictione eius, ceſſat ratio, vt dictum eſt. Parterea, quia iuri ſatisfacit, cũ talis exceptio infra octo dies ſit probanda, & ita non plus impedietur proceſſus, q̃ alias, ergo, &c. Secundum patet, quia vbi quis habet probari notorietatem, non ſufficit probare veritatem, vt ipſe Inn. ponit in d. c. ſolet. de ſenten. excom. Modo hoc caſu probanda eſt notorietas, ergo, &c. Sed qualiter probetur huiuſmodi notorietas, recurrendum erit ad no. vulgarem in tua. & c. veſtra. per Doct. de cohab. cleri. & mul. & 2. q. 1. de manifeſta. & in Spe. tit. de notor. per totum. Aliqui tñ, & plures dicebant ſufficere in hoc caſu ad deductionem notorietatis deducere exiſtentiã, & exiſtentiæ publicam vocem, & famam ſimul Dñs Aegid. & aliqui cũ eo contra, & bene meo iudicio: Nam regula eſt, ꝙ non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, vt l. ad probationem. C. de prob. & in c. cum cõtingat. de of. dele. ſed licet ita ſit, ꝙ nihil põt eſſe notorium, niſi verum, vt not. in d. cap. tua. de cohab. cle. & mulie. tñ põt aliquid eſſe verum, & de illo eſſe publicam vocem & famam, & tñ non eſt notorium. Ratio eſt, qa vt dicit Inn. in d. c. tua. de cohabi. cle. & mulie. Iſta enim differentia eſt inter cõem opinionem, quæ publicam famam in ſe dr̃ continere, vt in c. veniens. de verb. ſig. ad fi. & ma
5 niſeſtum ſeu notorium, quia fama † & cõis opinio non habent originem a ſcía certa, ſed plerunq; a ſuſpitione ſola, & in certo authore, vt hr̃ de conſec. di. 4. c. Sanctum. Sed manifeſtum & notorium ſemper procedunt a ſcía certa, non dico vnius vel duorum, ſed totius populi, vel maioris partis. Hinc eſt, ꝙ licet teſtimonium ſuper notorio ſit ſuper ſcientia certa, tñ teſtimonium ſuper cõi opinione eſt ſolum de credulitate, ideo licet cõis opinio poſſit eſſe de longe præteritis, tñ notoriũ nõ eſt niſi de præſentib. vel proxime præteritis, vt no. Inn. in d. c. veniens. Fallit qñ huiuſmodi certa ſcía eſt in mente populi certitudinaliter reſeruata, ſicut de Chriſti paſſione. vide Io. Cal. in commẽto d. c. veſtra. in deſcriptione notorij. Modo ergo ad propoſitum, põt eſſe verum quod ponitur, & probari põt per duos teſtes tanquam verum, quia nihil de notorietate deponere ſcirent & probare, nihilo minus cõem vocem & famam per illos, qui de veritate dubitabant, imò per præmiſſa patet, ꝙ ẽt idem teſtes poterunt de vtroque deponere, videlicet de veritate & fama, & nihilominus notorietatem ignorare vel negare, quanquam hæc ſubtilia & vera ſint, & de iuris rigore exigerentur in vera & plena probatione notorietatis, tñ in caſu noſtræ quæſtionis non requiritur adeo exacta, & plena probatio, ſed ſufficit ſemiplena, & ideo maior pars Dñorũ dicebat ſufficere in hoc caſu publicam vocem, & famam cum alijs adminiculis, quæ habebãtur in caſu ſeu facto propoſito, & ſic fuit obtẽtum. de teſtib. c. præterea.

ADDITIONES.

a Poſt appellationem. Petenti autem abſolutionẽ ad cautelã an credatur iuramento ſuo ꝙ appellauit ante excommunicationem latam, vide Fel. in c. apoſtolicæ. in 7. col. verſic. adde etiam. ꝙ petens. de exceptio.

b Notorietatem. An notorium faciat iudicẽ incompetentem competentem, vide per Fel. in c. at ſi clerici. verſi. no. optimum textum. de iudi.

EPITOMAE.

Reſtitutio ad appellandum a diffinitiua ſententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam non petitur per excommunicatum, niſi in cauſa matrimoniali & beneficiali.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt petere reſtitutionem ad appellandum a ſententia, qua tranſiuit in rem iudicatam in cauſa matrimoniali & beneficiali.*

2 *Excommunicatus quare repellatur ab agendo.*

DECISIO VII. aliàs 453.

FVit dubitatum vtrum in cauſa matrimo
1 niali reus excõicatus † poſſet petere reſtitutionem ad appellãdum a diffinitiua ſententia contra ſe lata quæ tranſiuit in rem iudicatam? Et videbatur aliquibus ꝙ non. per not. in c. ſignificauerunt. de exceptio. vbi no.

per Doct. ꝙ excõicatus non poteſt petere reſtitutionem in integrum, ergo nec ad appellandum. quia hæc vr̃ quædam reintegratio. & per not. in c. 1. de reſc. lib. 6. vbi notatur, ꝙ non poteſt agere de nullitate ſniæ: quæ etiã nulla prouocatione ſuſpenſa, nunquã tranſit in rem iudicatam, vt in c. 1. de ſen & re iud. multo minus põt agere de iniuſtitia ſniæ, q̃ in rem tranſiuit iudicatam, & licet concedatur excõicato, ꝙ poſſit impetrare reſcriptũ ſuper appellatione ſua interpoſita proſequẽda, tñ non ſuper interponenda, vt vr̃ ſonare

2 dictum c. 1. de reſc. lib 6. Præterea in hac† reſtitutione concedenda neceſſaria eſt aliqualis cauſæ cognitio, quæ non poteſt fieri ſine periculo cõionis, quæ eſt cã prohibitionis, quare excõicatus ab agẽdo repellitur, vt 11. q. 4. c. cum excõicato. & c. pia. de exceptionibus. lib. 6. ergo, &c. Præterea ſi excõicato denegatur reconuentio, vt in c. intelleximus. de iud. & leg. & not. de exceptionibus. c. cum inter. multo fortius reſtitutio, quæ magis vr̃ ſapere actionem directam q̃ reconuentio: quod eſt verum in reſtitutione in integrum principaliter, & directe intẽtata per excõicatũ aduerſus ſniam, ſecus vero ſm omnes Dominos, ſi incidenter peteretur, vel per modũ præambuli, vt in caſu noſtro, in quo non requiritur plena, ſed ſemiplena, & ſummaria cognitio, q̃ ẽt poſſet fieri ex iudicis officio, arg. eorum quæ legunt. & not. de of. iud. c. 2. de teſti. c. veniens. 2. Preterea in his q̃ non habent perpetuam cãm prohibitionis, aliquo conceſſo, omnia videntur cõcedi, ſine quibus id expediri non põt, imo oẽ id per quod peruenit ad illud, vt in l. oratio. ff. de ſpon. de off. deleg. c. pterea. facit optime dictũ c. 1. de reſ. lib. 6. cum ſimil. & hoc maxime procedit ſm Hoſt. in caſibus, in quibus vertitur periculũ animæ, vt in matrimonialibus & beneficialibus cauſis, in quibus ſm eum, excõicatus poſſet petere reſtitutionem in integrum ẽt principaliter, & aduerſus ſniam, quæ præſertim in cauſa matrimoniali non tranſit in rem iudicatam, vt in c. tenor. c. lator. c. cõſanguinei. de re iu. in qua cã multum exuberat officiũ iudicis, vt in c. porro. de diuor. no. per Hoſt. in d. c. ſignificauerunt. per quam no. fuit deciſum per omnes Dños, ꝙ nõ obſtãte exceptione excõicationis oppoſitæ contra dictum, reſtitutionẽ petentẽ, deberẽ ipſum audire, maxime quia non fuit excommunicatus pro alia cã, ſed pro iſta, puta vigore executorię factæ ſuper dicta ſnia a qua petit ſe reſtitui ad appellandum, ſi vero fuiſſet excõicatus pro alia cauſa, magis dubitaſſem.

EPITOMAE.

Licet denuntiatio probet excommunicationis exceptionem in vim dilatoriæ, non tamen in vim peremptoriæ.

SVMMAARIVM.

1 *Excommunicatio non probatur ex eo ſolo, quòd quis pro tali denuntiatus probetur.*

DECISIO VIII. aliàs 252.

1 Licet † ſit concertatio inter Doct. in c. pia. de excep. & c. licet. de ſen. exc. lib. 6. vtrũ per denuntiationem quis probetur excõicatus, qñ in vim dilatoriæ excõmunicatio opponitur, tamen Domini habuerunt, & habere voluerunt pro indubitato, ꝙ denuntiatio non probat exceptionem excõicationis oppoſitam in vim peremptoriæ, contra impetrantem, quia non ſequitur, talis eſt excõicatus denuntiatus, ergo eſt excommunicatus. Tum etiam quia huiuſmodi exceptio ſapit obiectum, qui debet clare dari & probari. de accuſa. c. ſuper his. & c. accedens. de elect. c. 1. & c. vt circa. lib. 6. iuncta Cle. cõſtitutionem. eod. titu. Leuius etiam & citius admittuntur, probantur, & expediuntur dilatoriæ, quam peremptoriæ. de ord. cog. c. cum dilectus. de lit conteſt. c. 1. lib. 6. cum ibi not.

EPITOMAE.

Non ſufficit in materia obiectiua dicere, quod quis per ſe, vel per alium acceptauit, uel ſimile, niſi ſpecificetur.

DECISIO IX. aliàs 253.

Si opponatur alicui quod beneficiũ per ipſum in curia reſignatũ, & poſt huiuſmodi reſignatio-

reſignationem admiſſam nihilominus illud idem beneficium tenuit, poſſedit, & fructus perceperit per ſe, vel alium, niſi excipiens illum alium exprimat, & de eius mandato ſpecifice det, non erit quoad audiēdus, quia materia obiectiua eſt, exactam requirens ſpecificationem, vt prædictis iuribus ſupra proxima concluſione alleg. & idem etiam poſtea fuit concluſum de ſecundo impetrante obijciente contra primum de conſumptione gratiæ ſuæ per acceptationem alterius beneficij per ſe, vel alium factam quia bene ſpecificat.

De prſcriptionibus.

EPITOMAE.

Allegans ſe tanto tēpore, de cuius contrario memoria non extitit, exēptum a iuriſdictione ordinaria, non auditur, niſi probet, quod alius prælatus in eo iuriſdictionem præſcripſerit.

SVMMARIVM.

1 *Articuli de exceptione a iuriſdictione ordinarij a tanto tempore &c. non procedunt, nec ſunt admittendi, niſi in eis detur de alio Prælato, qui huiuſmodi iuriſdictionem præſcripſerit.*

DECISIO I. aliàs 239.

1 SIt † Decanus & Capitulum alicuius eccleſiæ cathedralis dicant, in articulis ſe exemptos ab omni iuriſdictione, & coertione Epiſcopi eorū, & ſe fuiſſe, & eſſe in poſſeſſione huiuſmodi exēptionis a tanto tempore, cuius cōtrarij non eſt memoria niſi dent de alio Prælato, qui huiuſmodi iuriſdictionem in eos pſcripſit, articuli tales non ſunt admittendi, quia nullus poteſt ſeipſum iudicare, vel corrigere, nec ea poſſidere, ergo nec præſcribere, ſed alius bene talia in ipſis præſcribit, vel ipſi poſſent præſcribere, q' alteri Prelato ſub ſunt quoad iuriſdictionem & coercitionem huiuſmodi, prout legitur & not. de præſcri. c. cum ex officij. & cap. cum non liceat. & c. auditis.

EPITOMAE.

Ordinarius poteſt ſecundum canones ea quæ ſunt meri imperij delegare, ſecus ſecundum ius ciuile.

SVMMARIVM.

1 *Decanus & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ an poſſint præſcribere poteſtatem excommunicandi, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios & beneficiatos eccleſiæ delinquentes.*

2 *Iudicare & excommunicare non ſunt fructus iuriſdictionis, ſed potius labor & onus.*

3 *Poſſeſſio iuriſdictionis an vnico actu quaratur.*

DECISIO II. alias 416.

FVit dubitatum, & in relationibus poſitū
1 vtrū Decanus † & Capitulū alicuius eccleſiæ collegiatæ poſſent pſcribere poteſtatē excōicandi, incarcerandi, & inſtallādi, canonicos, vicarios & alios beneficiatos illius eccleſiæ delinquētes? Super quo dubio fuit ſolēniter per aduocatos in publicis relationibus allegata, & tractata materia meri & miſti imperij, & quia pdicta videbātur meri imperij, & ſpectātia nō ad ſe, ſed ad principē, vt l. imperium. ff. de iuriſ. om. iud. ergo non videbātur pſcriptibilia, a ſicut nec delegabilia ſm leges, ſecus vero ſm canones, ſm quos ēt ea quæ ſunt meri imperij, poſſunt delegari, prout legitur & no. in c. in archiepiſcopatu. de rap. & ſunt textus de hoc hodie in c. licet. de off. vic. lib. 6. & ne cler. vel mona c. epiſcopus. eo. lib. & ſunt ēt ſm canones præſcriptibilia ēt per inferiores. Nā non eſt dubiū Epiſcopos, & ſuperiores Prelatos habere merū & miſtum imperiū, videlicet iudicandi, & corrigendi, puniendi, & excommunicandi, incarcerandi, deponendi, degradandi, ſuſpendendi, interdicendi &c. 25. diſt. can. perlectis. 24. q. 4. corripiantur. 11. q. 3. cano. ſnīa paſtoris. & cap. curæ. de ele. trāſmiſſa. de tranſla. epiſ. c. 1 & vtrobique no. & de off. ord. c. 1. & c. cō querente. de iud. c. at ſi clerici. & c. cū non ab homine. & de fo. comp c. cōqueſtus. & c. poſtulaſtis. & c. fi. de ſta. mo. c. 1. de ſent. ex. c. vt famæ. & c. ſi cler. cus. lib. 6. de penis. c. degradatio. eo. li. cum multis ſi. & per Spe. tit. de iu. om. iu. §. 1. verſ. ad huiuſmodi. vbi enumerat

omnia,

omnia, quæ ſunt meri imperij Epiſcopis pertinentia. Sed oĩa iura epiſcopalia ad vtranq; legem ſiue iuriſdictionis, ſiue diœceſanæ pertinentia, ſunt per inferiores Epiſcopis præſcri tibilia, vt de præſcr. c. auditis. & c. cum olim. cum ibi not. & nota. 16 q. 3 can. quicunq;. de off. arch. c. d. lecto. de exceſ. præ. c. accedentibus. ergo & c. Quòd aũt punitio, & correctio canonicorum cathedraliũ eccleſiarũ poſſet ſ͠m conſuetudinem legitime præſcriptam ad Decanum & Capitulum pertinere, eſt tex. in c. irrefragabili §. exceſſus quoq;. de offi. ord. imò q̃ſque ad ſolum Decanum, vt in c. dilectis, de app. & de ſen exc. c. dilecto. li. 6. vbi ille decanus habuit, & exercere potuit vtrunq; gladium, maxime vbi ipſe eſt caput capituli immediatum ab illo capitulo electus, & per Epiſcopum confirmatus, prout ponebatur in facto, nã tunc ipſe ſolus ex electione & confirmatione ſuperioris haberet omnimodã iuriſdictioně in ipſum eligentem ſiue in ipſos eligentes, prout pulchre notat, & deducit Inn. in c. cum ab eccleſiarũ. de off. ord. & ibi tex. Quòd inferiores Prælati poſſunt excõicare & iudicare, facit de of arch mandamus. & c. ad hæc. de dec. c. peruenit, dummodo ſit talis perſona in quã hoc ius cadere põt. de his quæ fiunt a maior. par. ca c. 3. de app. c. Romana. §. 1. lib 6. de conſue. c. 2. eo. lib. imò dicit Inn. ꝙ quilibet clericus poſſit præſcribere ius excõicandi, & ſimilia, licet non habeat ordinariã iuriſdictionẽ. Sed quia prout ponebatur in facto prædicti decanus & capitulum, niſi ſemel prædicta exercuerunt, Fuit dubitatũ, & ẽt ſolenniter ſuper hoc allegatũ, vtrum per vnicum actũ huiuſmodi quæſiuiſſent poſſeſſioně in ſimilibus caſibus iudicandi, & procedendi. Et fuit allegatum ad partě negatiuam quodam not. Inn. in c. cum dilectus. de reli. do. vbi ipſe tenet expreſſe, ꝙ licet quis ſit in poſſeſſione ſubiectionis alicuius ẽt per mille annos, non pp hoc põt illum iudicare, ſiue conděnare neq; ciuiliter neq; criminaliter, imò ſñia excõicationis in ipſum prolata nõ
2 tenet Ratio, quia. iudicare, † & excõicare nõ ſunt fructus iuriſdictionis, nec ꝓprie fructus dici poſſunt, imò potius periculum, labor & onus, & ſic non obſtat c. cum eccleſia Sutrina. de cã poſ. & propriet. & c. conſultationibus. de iu. pa. Nam eligere, vel præſentare bene ſunt fructus poſſeſſionis iuris eligẽdi, vel
5 præſentandi. vt no. alibi Inn. in c. in literis. de reſt. ſpo. non ſic in illo qui tm̃ habet poſſeſſionem ſubiectionis ſiue iuriſdictionis alicuius. Pro qua concluſione facit optime ſ͠m Inn de cre. cum contingat. de foro comp. Nã ibi dr̃, licet canonici Beluacen. haberent iuriſdõně ſuper familiares ipſorum de cõſuetudine, tñ non poterant illos excõicare. Sed poſſet rñderi ꝙ ibi tm̃ præſcriptum, quantum poſſeſſum de deci. ca cum in tua, uel quia illi non habeant aſſiſtentiam tm̃ iuris cõis, ſicut iſti Decanus & capitulum ar. c. ad decimas, de reſti. ſpo. lib. 6. Reſpondit ẽt Inn. ad l. Barbarius. ff. de off. Præto. & no. per eum in c. nihil eſt. de electioni. a quo dicto vr̃ Inn. recedere in ſi. gl. eiuſdem ibi, tñ alij aliter dicũt, vt vr̃, melius. vt no per eum. de reſtit. ſpo. c. olim. 3. vbi tenět expreſſe, ꝙ quilibet clericus poſſit poſſidere, & præſcribere ius excõicandi, & ſi ille quě excõicat, obedit ſciente & patiente Epiſcopo, vel alio ſuo ſuperiore, ſtatim excõicãs acquirit poſſeſſionem excõicandi, & tenet eius ſñia, ſi erit in poſſeſſione excõicandi pro ut no. Inn. in d. c. cum dilectus. in glo. ſi & remittit ad no. per eum in c. 2. de reſti. ſpol. Sed
3 vtrum ſufficiat ad hoc vnicus actus † poſſeſſionis, Inn. in cap. 2. de capel. mon. vr̃ innuere ꝙ non. Pro quo facit tex. in c. cum eccleſia Suttrina. de cã poſ. & proprie. & no. in c. fi. de conſuet. Nã ſ͠m Inn. vbi ſupra, licet poſſeſſio generalis iuriſdictionis acquiratur per vnicũ actum, dũmodo vtens intendat vti iure ſuo quo ad iuriſdõnem vniuerſalem, tñ hoc non procedit in perſonis, rationě diuerſitatis ponens, quia ſub iuriſdictione cõprehenduntur oẽs pars eius, & actus, ſed ſub perſona non cõtinentur alia, & in illis habet locũ regula, ꝙ tm̃ præſcriptum, quãtum poſſeſſum. de deci. c. cũ in tua. hęc vera ſi nullus alius ſit in iuriſdictione illarum perſonarum, quia tunc ad alias perſonas non extenderetur poſſeſſio iuriſdictionis quęſita in vno homine, ſed ſi alius eſt in poſſeſſione iuriſdictionis ſuper vnam perſonam tm̃ illius populi ſciẽte dño, & patiente, ſuper totum populum acquiro, quia quaſi vna & continua eſt gleba, ſ. vnus populus, & nunc bene extẽditur poſſeſſio de perſona ad perſonam. Ratio, quia ille, in quě exercui iuriſdictionem, non poſſidebat illũ contra quem ego præſcribo iuriſdictionem, ſed alius contra quem præſcribo iuriſdictionem in hanc perſonam, & aliam cõiter habebit. de præſc. c. cum ex officij. De extenſione

iuris

iuris corporalis, & incorporalis. vide Inn. in c. in literis. de reſt. ſpo. & ibi per Pau. de hac materia prædictorum duorum dubiorum in ſuo commento. At in caſu noſtro fuit probatum prædictis Decano & Capitulo datã poteſtatẽ plenariam iudicandi, corrigendi, puniendi, excõicandi, & etiam incarcerandi omnes perſonas beneficiatas illius eccleſiæ per priuilegium Epiſcopi illius loci, & per ſedẽ apoſtolicam confirmatam, & ꝙ ipſi fuerunt in poſſeſſione generali prædictorum, & eis ſępe obtemperatum excepto actu inſtallationis, quem licet niſi ſemel exercuerant: tamẽ quia in 40 annis ſimilis caſus nõ occurrerat, ſed modo nouiter occurrit, fuit deciſum, & concluſum ꝙ tenuerat & valuerat huiuſmodi inſtallatio, per Inn. in d. c. dilectus. de capel. mo. ſuper verſi. poſſeſſorium. in fi. & per not. per Ber. in d. cum eccleſia Sutrina. & per Spe. tit. de præſc. §. 1. verſ. ſed pone ꝙ melius. & per eundem ti. de iur. om. iud. §. 1. circa fi. vbi recitat quaſi de uerbo ad verbum. no. Inno. ſupraſcript. & vide ad materiam Inn. in d. c. 2. de reſt. ſpol. & de poſtu. prælator. c. bonæ. 2. per eundem

A D D I T I O.

a Præſcriptibilia. Ad intellectum horum quæ de præſctiptione meri & miſti imperij hic dicuutur, vide Alex. de Imol. conſ. 16. volu. 5.

E P I T O M AE.

Si conceſsio Epiſcopi apparet facta cum conſenſu Capituli licet de conſenſu aliter non appareat, ſufficit, ſi ſequitur tempus ſufficiens ad præſcribendum.

S V M M A R I V M.

1 *Titulus iniuſtus præſcribendi cauſam, quandoque tribuit.*

DECISIO III. aliàs 473.

1 SI apparet † conceſſio Epiſcopi, quæ dr̃ facta cum cõſenſu ſui Capituli, de quo cõſenſu non apparet, & ſequitur tempus ſufficiens ad præſcriptionem, illud ſufficit. Nam talis titulus errore facti ſuffultus dat cãm præſcribendi, videlicet ſi Epiſcopus donat, & dicit de cõſenſu ſui Capituli, & ita tradit monaſterio, & ita procedit quod no. gl. de cõſue. c. cum dilectus. & de præſc. c. de quarta. & p̃ſumitur talis error, per c. ea naſcitur. de his q̃ fiunt a Prælat. quia iuſtus error vſ pro titulo. ff. pro em. p. l. 2. in pr̃ n. & § ſi a pupillo. & ff. p legat. l. fi. & iuſtus eſt hic error facti. l. 2. ff. de iu. & fact. igno. maxime per no. in d. c. ea noſcitur. ſuper quo tñ vide dñm Bar. ff. rem ratam habere. l. actor. ſecus ſi in iure erraſſet, & ita procedit quod no. in c. 2. de his quæ fiunt à Pręlat. arg. ff de iur. & fact. ign. l. 3. & de vſucap pro emp. l. 2. §. ſi a pupillo. & l. vbi lex. & l. nonnunquã. ff de vſucap. probant not. arg. 10. q. 3. cognoſcimus. & ita no. Pau. in Cle. 1. de re. eccle. non alie. in gl. pen. & ibi plene vide. Aliqui Dñi volunt dicere, ꝙ requiritur ſubſcriptio clericorũ. pro quo vide tex. 11. q. 2. can. ſine exceptione. & no. Inn. in c. dudũ. de reb. eccle. nõ alie. lib. 6. De alia ſubſcriptione idem dixerunt Dñi de Rota per c. tua, in fi. de his quæ fiunt a Prælat. ſed dic ad hoc vt in quæſtionibus dñi Neapolitani. q. 78. cum dixi, præſumi aſſenſum capituli interueniſſe: intelligo quoad effectum excludendi malam fidem in recipiente, & ita procedit opi. Paul. vt præſcriptio currat ad effectum validandi, alienandi aũt ad perpetuum ſecus, & ita procedit opinio Bar. in d § ſi a pupillo. licet ſecus ſit de alienatione temporali, vt d. c. ea noſcitur. de his quæ fi. a Præl. & ita procedit ibi gl. &c. quod intellige, niſi opponatur per partem conſenſum nõ interueniſſe, & ita procedunt no. Inn. in d. c. ea noſcitur.

De Re iudicata.

E P I T O M AE.

Actore & reo nihil probantibus, uel æqualiter probantibus, ſi actor poſſidet, abſoluitur, non ex eo, ut quia ſit actor, ſed quia poſſeſſor.

S V M M A R I V M.

1 *Si vtraque pars in cauſa beneficiali nihil probat poſſeſſor abſoluitur, etiamſi ſit actor.*

DECISIO I. aliàs 15.

1 SI in † cauſa beneficiali actor & reus ambo vel nihil, vel nõ plene probauerint intẽtionem ſuam, Fuit dubitatũ vtrum pro actore poſſidente, & tenente beneficiũ poſſet & deberet ſententia ferri abſolutoria? Et videbatur quòd nõ, quia actore probãte, &c. per l. actor, C. de ꝓbat. & de iureiu. c. fi. & de cau. poſ. & proprie. c. cum eccleſia Sutrina. & vt eccle. benefic. c. vnic. Fuit determinatum & concluſum per omnes Dominos ꝙ ſic, diſtinguẽdo: Aut vterque, ſcilicet actor poſſeſſor, & reus poſſeſſor, petijt adiudicari beneficiũ, & tũc ſi neuter ꝓbat, quilibet debet abſolui ab impetione alterius. Ratio quia vterque eſt actor & reus in caſu prædicto: ar. c. licet. de prob. & c. ex literis. & de cau. poſ. & prop. c. vnic. in Cle. nullus tñ eorum condemnabit̃ in expenſis, ſed fiet compenſatio hinc & inde. Fuit tñ quædam no. Inn. allegata in contrarium in c. cum contingat, de offi. del. videlicet, ꝙ in caſu ꝓdicto reus eſt abſoluendus ab obſeruatione, & impetione rei de qua agitur. quã not. intelligas Reo rem quam actor petit, detinẽte & poſſidente, vel neutro tenente, tũc enim hẽt locũ regula, actore nõ probante, &c. Si vero actor poſſeſſor petit titulũ ſuũ pronũtiari canonicum ſicq; adiudicari beneficium, & Reus nõ poſſeſſor petit ſolũ ſe abſolui ab impetitione actoris poſſeſſoris, vel nil petit, tũc enim ſententia eſt ferenda abſolutoria pro Reo etiã abſente actore nil probante. per d. l. actor, & alia iura in contrarium alleg. & facit, C. de eden. l. qui accuſare. & l. fi. C. de rei vend. & l. 2. de proba. ff & no. in c. per tuas, de appella. Fatuus autem eſſet poſſeſſor, qui contra non poſſeſſorem petitorium intentaret, ꝓp difficultatem probãdi dominiũ, niſi haberet probationes paratas in petitorio, deberet enim potius intentare interdictũ vti poſſidetis, ſi in poſſeſſione turbaret̃, aut interdictũ vnde vi, ſi de poſſeſſione deijceret̃. ar. l. is qui deſtinauit. ff. de rei vend. & de proba. c. licet. & de iud. c. examinata, & hoc eſt cõſiliũ B. in c. cũ eccleſia Sutrina. de cauſ. poſ in glo. 2. Si vero Reus poſſidet, vel neuter poſſidet, tunc iterũ ſtat regula, actore non probãte &c. & ſic pt intelligi no Inn. in c. cũ contingat. ſuperius alleg. & ibi vide quod no. Io. And. & Inn. in c. ex conqueſtione. de reſt. ſpol. & de offi. vic. c. 1. poſt Inn. & Hoſt. & in c. mandatum. de reſcr. poſt Cempoſt.

EPITOM AE.

Tres ſententiæ latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executoni mandandæ, antequam veniatur ad negotium principale.

DECISIO II. aliàs 113.

TRes ſentẽtię ſuper attentatis latæ, anteq̃ ꝓcedatur in petitorio ſunt ante oĩa executioni demandandæ, dummodo prædictæ ſnię vim diffinitiuæ habeant, puta ſi lite pendente vel poſt appellationẽ a diffinitiua aliquid ſit attẽtatũ circa poſſeſſionẽ rei, de qua agitur, quia tunc ſapit naturam veri poſſeſſorij, quod eſt plene executioni mandãdũ ante ingreſſum petitorij, de reſti. ſpo. c. Piſanis, nec poſſet opponi nullitas ante executionem earundem de re iud. Cle. vt calumnijs.

EPITOM AE.

Actore nõ probante, reus, etiam ſi nihil petat, debet abſolui.

DECISIO III. aliàs 120.

ACtore a nil probante ſeruatis terminis, Reus ab impetitione actoris licet nullã petitionem dederit, poteſt & debet abſolui. per regulã, actore nõ probante &c. de iureiu. c. fi. & quia trahendo Reum in cãm, ſatis impetijt, moleſtauit, & impediuit, & ideo poteſt, & debet actori etiam ſuper huiuſmodi moleſtatione, & impedimento perpetuum ſilentium imponi, imo ſuper re de qua agitur. de cau. poſ. & proprie. ca. cum eccleſia. & de re iudi. c. cum Bertoldus. & de reli. do. conſtitutus. de proba. c. licet.

ADDITIO.

a Actore. Adde hic regulã Greg. 11. quæ eſt 103. in numero, inter meas, & incipit, Dominus noſter Gregorius non vult ꝙ ſtylus.

EPITOMAE.

Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat contra reſeruationem tam in perſonam, quam in gratiam poteſt dare obiectus ad effectum abſolutionis reportandæ, non autem adiudicationis.

SVMMARIVM.

1 *Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat poteſt actorem per obiectus excluderet.*

2 *Conſtito de non iure actoris et Rei, non eſt tamen reus a ſua poſſeſſione expellendus ſed potius ab impetitione actoris abſoluendus.*

DECISIO IIII. aliàs 160.

REVS† & poſſeſſor beneficij, de cuius non iure cõſtat, poteſt dare cõtra reſeruationem obiectus tam in perſonam, quàm gratiã ad effectũ abſolutionis, ſed nõ adiudicationis obtinẽdę, vt in c.ex inſinuatione.de proc. & ibi per Inn.in c.olim.de reſcr. & de hoc/vſ tex.in c.cum noſtris.de conceſ. præbẽ. nudus enim detentor repellit argẽtem rei vendicatione, ſi ſua non intereſt, propter commodũ poſſeſſionis, ſiue retẽtionis.arg.l.Paulus. § ſi. qui.mo.pig vel hypo. ſol. & faciũt no.per.Archid.de præb.in c.licet.lib.6. Præterea magis abhorrent, iura ꝙ nullum habens titulum ingrediatur beneficium, quam ingreſſus per nõ habentem titulum de poſſeſſione eijciatˀ propter regulã: Turpius eijcitur, & c. de iureiu. c.quemadmodum. In pari enim cauſa turpitudinis melior eſt cõditio poſſidẽtis, de adul. c.intelligimus, de reg.iur.c.in pari.li.6. Non obſtant duæ concluſiones ſuperius poſitę, videlicet, ꝙ ille de cuius non iure clare & notorie conſtat per acta, nõ agit ſuper attẽtatis nec poſſeſſorio, quæ ambo ſunt multũ ĩ iure priuilegiata.de ordi.cog.c.2. & ſi.de reſt.ſpo. per totum.de appel.c.non ſolũ. lib 6 quia hi certãt de poſſeſſione recuperãda, & de reducendo in ſtatum priſtinũ, quod eſſet abſurdũ & iniquũ, ex quo conſtat de non titulo ipſorũ, & qui a per hoc dareˀ vitioſus ingreſſus, propterea etiã in dubio prohibetur fieri miſſio in poſſeſſionem realem, vt in c.vnic.de eo q mit.in poſ.li. 6. Alius vero detentor certat de poſſeſſione retinenda, & nõ admittẽda, de qua non eſt eijciẽdus, niſi per illũ, cuius intereſt, & habentẽ ius, vt in d c.cum noſtris.de cõceſ.pb.& ibi per Inn.& ideo eſt vocandus antequam eiiciatur, vt videatur tã de iure agẽtis quàm etiam poſſidentis.de pb.c.licet.2.li.
2 6. Ex quibus infertur alia concluſio, ꝙ † vbi conſtat de nõ iure actoris, reus, licet nullũ ius hẽat, a poſſeſſione non eſt amouẽdus, imo ab impetitione actoris eſt abſoluẽdus. C. de rei vẽd.l.fi.de reſc.c.olim.in fi.no. per Cõpoſt.de reſcr c.mandatum.& per Inn de reſt ſpo.c.in literis.ver. fatemur. tamen modificat hoc dictum ſm concluſionem primam ſupra co. ti. quilibet enim detentor præſumitur poſſidere ſecundum Inn in c.cũ olim.2.de priuileg. ſuper ver.portarium.in fi.qui alleg.18.q.j.c.j. idem tenet Arch.vt lit.penden.c.2.li.6.

EPITOMAE.

Iudex generaliter condemnat in fructibus, & executor generaliter monet condanatũ abſque taxatione.

SVMMARIVM.

1 *Reus et poſſeſſor de cuius non iure conſtat, poteſt actorem per obiectus excludere.*

DECISIO V. aliàs 183.

1 SIcut † Auditor poteſt generaliter condẽnare in fructibus per Reũ & poſſeſſorẽ perceptis, ita põt generaliter executor huiuſmodi ſniæ abſq; aliqua taxatione monere dictum condemnatum, vt de illis ſatisfaciat victori infra certum terminũ, infra quem terminũ poteſt venire, & allegare ſe illos non percepiſſe, vel eos in vtilitatem beneficij conuertiſſe & ſimilia: quod ſi non fecerit, ſententia excõcationis propter hæc ꝓlata eſt iuſta, nec relaxabitur donec plene fuerit ſatisfactum, quia pro re iudicata extitit promulgata. ar. no.in c.ſolet de ſent.excom.lib. 6.

EPITOMAE.

Auditor qui pronuntiat benefi-

cium

cium alicui fore debitum, poteſt etiã poſſeſſorem in fructibus poſt litem motam perceptis, & non petitis, condemnare.

DECISIO VI. alias 189.

AVditor qui pronuntiat beneficium fore alicui debitum prouidẽdo de ipſo iuxta formam Cle. auditor de reſcr. poteſt etiã cõdẽnare ex officio in fructibus a tempore motæ litis p r poſſeſſorem perceptis, etiam in libello nõ petitis. de iure patr. c. cũ dilectus. de off. dele. c cum cã. quia fructus ſunt acceſſorij ad beneficium, & veniunt a tempore motę litis. ff. de vſu. l. videamus. & l. mora. §. in bonę fidei arg. etiam c. cum eccleſia Sutrina. de cã poſ. & ꝓprie. de præb c. dilecto. in fi. & faciũt no. per Inn. de re iud. c. cum ſuper. & c. grauis de reſt. ſpo. & ibi per Inn. & Hoſti. & de præb. c. dilecto. in fi. vtrum & quando veniant ex officio, vel ne fructus percepti.

EPITOMAE.

Pro reo excommunicato abſente, abſente, & per procuratorem ſe defendente, poteſt ferri ſententia abſolutoria, ſed non adiudicatoria.

DECISIO VII. aliàs 194.

PRo Reo excõmunicato abſente, & ſe per procuratorẽ defendẽte poteſt ferri ſentẽtia abſolutoria, ſed nõ adiudicatoria. arg. eorum quæ leguntur & no. in c. cũ inter. de except. pro hoc alle. in ratione l. quamuis indubitati iuris. C. de adulte. faciunt etiam no. in c. per tuas. de appella. videlicet, ꝙ pro reo contumace abſente poteſt ferri ſentẽtia infirmatoria, vel abſolutoria.

EPITOMAE.

Dominus feudi põt committere cauſam feudalem alteri decidendam inter vaſallos ſuos, per quam cõmiſſionem idem commiſſarius non poteſt aliquid domino adiudicare.

DECISIO VIII. aliàs 198.

SI dominus feudi committit, ſeu dat ptãtẽ alicui cognoſcẽdi, ſeu decidendi cãm feudalẽ, de certis bonis inter vaſallos ſuos, ſaluo iure ſuo, ſi iudex huiuſmodi inter prædictos vaſalllos duntaxat procedẽdo, & ſeruatis ſeruandis partẽ bonorũ adiudicauerit vni parti, & aliã partem dño feudi, talis ſnĩa lata pro dño feudi non valet, neque tenet, quia nullo agente nec libello dato, nec lite cõteſtata eſt lata. de verb. ſig. c. forus. de lit. cõteſt. c. vn. cũ ſimil. lib. Nec obſtãt verba illa, Saluo iure ſuo, quia illa non ſunt, niſi quędam proteſtatio, videlicet ꝙ per ſententiam ferendam inter partes ſibi quoad ſuum non præiudicarẽ, & ſic non eſt niſi quædã proteſtatio, prout papa ſæpe proteſtatur in deciſionibus ſuis, vt in c. cũ a nobis. de teſtib. de appella. c. vt debitus in fi. & et lit: pend. c. j. in h. in Cle.

EPITOMAE.

Si Abbas & conuentus in aliqua cauſa ſunt ſimul litem conteſtati, lata ſententia pro actore & ab eo appellato per reos poſſunt ſimul, & diuiſim in cauſa procedere, & ſufficit contra alterum ferri ſententiam.

DECISIO IX. aliàs 209.

LIcet actum ſit in partibus per Epiſcopum contra Abbatem & conuentum cuiuſdã monaſtrij ſuper annua pẽſione pręſtãda Epo, & lata ſententia pro Epiſcopo, & contra Abbatem, & conuentum, a qua pro parte eorundẽ Abbatis & Conuẽtus extit ad ſedem apoſtolicam appellatũ, tamẽ ſi in cã appellationis Epiſcopus duntaxat proceſſit contra abbatẽ, & nihil probauit, nec ſententiam lata in partibus produxit, Abbas poteſt & debet abſolui ab impetitione Epi. p regulam, actore uõ probante &c. Nõ obſtante ꝙ in partibus ſit actum, & ſententiatum contra Abbatem, & conuentum coniunctim, quia de hoc non cõſtitit, & ſi cõſtaret, quia Epiſcopus dimiſit cõuentum, & traxit Abbatem in cauſam, cũ iudiciũ redditur in inuitum, ipſe poterat ſe defendere, & petere ſe ab huiuſmodi moleſtatione, & ab impetitione abſolui. Pręterea qa ipſe ſolus, vel quilibet alter poſſet iura, & bona eccleſiæ defendere, etiam alijs inuitis, vt no. Inn. in c. cũ olim. de teſtib. & de reb. eccl. non alie. c. ſi. quis presbyterorũ. & c. hoc cõſult iſſimo eo. ti. li. 6. Cũ igitur cõuẽtus appellauerit & nõ miſerit procuratorẽ ad ꝓſequẽ

dũ,hm̃ői appellationem, ſi Abbas non proſequeretur trãſiret in rẽ iudicatã, de re iud. ca. quod ad conſultationem ergo merito ad ꝓſecutionẽ huiuſmodi appellationis ſolus fuit admittendus. Itẽ quia ſnia veniet fereda pro eo,& non contra eum. ergo & c. ff. de mino.l. non eo minus. Imo ſecundum Inn. in c. præſentiũ. de teſt. lib. 6.
a Si Abbas & Cõuentus in aliqua cauſa ſimul ſunt lite conteſtati, *a* tũc ſimul. & diuiſim poſſunt in cauſa procedere, & ſufficit cõtra alterum ferre ſniam. de quo ibi per Io. And. in nouel. ſuper ver. Abbas.

ADDITIO.

à Simul ſunt litem conteſtati. Sic & ſi eſſent ambo procuratores in ſolidum conſtituti. vt no. in c. in noſtra. de procurat.

EPITOMAE.

Citatio ad audiendam ſentẽtiam in curia in cauſa beneficiali nõ expedit, quod contineat illud verbum, perẽptorie, ſecus in cauſa prophana.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad audiendam ſententiam in curia an debeat continere illud verbum, peremptorie.*

2 *Termini quotquot ſunt conteſtata in Palatio peremptorij ſunt.*

DECISIO X. aliàs 245.

1 Licet † in cauſis prophanis, in quibus ordo, & figura iudicij ſeruatur, neceſſe ſit perẽptoriũ exprimi in citatione vnica, quæ fit ad ſentẽtiã audiendam per l. ad peremptorium. ff de iudi.& C. quomodo & quãdo iudex. l. 2. alias ſententia non valet, vt vř notari per Io. 23. q. 1. can. de illicita, & Inn. in c. ad petitionem de accuſ & Spe ti. de cit. §. viſo. ver. qđ ſi lata. & Guil. de mon. Lau de dolo & contu. c. 1. ſuper, ver promulget. in Cle. tamẽ id non eſt neceſſe in cauſa beneficiali, in qua proceditur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vt in Cle. ſæpe § alias. ver. ſententiam vero. de verb. ſign. vbi de hoc per Io. And. ſuper verb. non perẽptorio. ita ꝙ valet citatio facta in audientia contradictarum ad audiendum ſententiam diffinitiuam, ẽt contra abſentem proferendã ſine expreſſione peremptorij, dummodo cĩ, vel per appellationem, iuxta formã c. ſtatuimus. & Cle. cauſam electionis, vel per citationem de ſpeciali mandato facta ſit in curia. Nam tam per dictã appellationẽ quam per dictam citationẽ pars abſens citatur ad totam cauſam, & ſingulos actus vſque ad audiendũ ſniam incluſiue, & ſic non eſſet neceſſarium, licet ſit honeſtum, & de more citare abſentẽ per audiẽtiã ad ſingulos actus de nouo, ꝓut legitur & no. per Inn. & Hoſti. ac Ioã. And. in nouel. in c. auditis. de proc. & aliqualiter in c. conſuluit. de of. dele. & plene de confeſ. c. 2. li. 6. per Arch. Aliqui tamẽ voluerunt dicere, ꝙ ẽt in cauſa prophana, ſecundum morem Curiæ non ſit neceſſariũ in citatione exprimere peremptoriũ, etiam ad ſentẽtiam audiendã,
2 quia † poſt litis cõteſtationem omnes termini in Palatio apoſtolico ſunt peremptorij, licet id non exprimatur, vt no. Spe. expreſſe in d. §. viſo. vbi dicunt etiam quidam allegãdo dictam decre. conſuluit. de of. dele. præſertim ſi in partibus in cauſa ſit cognitum plene, & concluſum. Preterea fuit allegatũ vnũ dictũ Bar. in l. finita. §. ſi plures, ff. de dã. infect. vide licet, quod ſi iudex fuit cõminatus in citatione, ꝙ procedat ad ſententiã, ſi nõn cõpareat, huiuſmodi cõminatio habet vim peremptorij. Si vero cõminetur ꝙ procedat, vt iuſtũ fuerit, vel prout de iure poterit, talis cõminatio non eſt loco peremptorij, quia ſecundum Spe. i d. §. viſo. ver. ſi q̃ritur huiuſmodi cõminatio conſueuit poni poſt perẽptoriũ. licet non ſit neceſſaria, qñ ponitur peremptorie in citatione, vt ff de iud. l. ad peremptorium. & de reſt. in inte. c. cũ ex literis. vt no. ibidem & Spe in eo. ver. item iudex cuius dictũ intelligas, & modifica iuxta ſuperius allegata. Dicit tñ Inn. vnũ notabile verbũ in dictã decre. ad petitionẽ. de accuſa. in magna gl. circa medium, ꝙ ſi inueniatur, & apprehendat citatus, & citãti rñdeat, non veniã ad cauſam, *a*
a vel nihil rñdeat, & ſic perſonaliter citatus nõ vadat vel malitioſe procurat, ne ad eum perueniat citatio. vt lit. non conte. c. qm̃. in his caſibus non credit talem iterato citãdũ, nec ad teſtium receptionem, nec ad audiẽdũ ſniam, imo ſine vlla alia citatione poteſt ſecundum eũ ad examinationem cãç, & ſniam procedi. Rõnem ponit, quia cum prædictæ citationes tres, vel plures nõ fiãt, niſi ad probationẽ cõtumaciæ. & in pdictis caſibus apparet contuma-

b maciab citatorū. ergo nō eſt neceſſe alias ſolenitates fieri, quia in certis non eſt opus cōie ɑuris, ff. de verb. ob. l. cōtinuus, ff. de re iu. l. lõ tuma. facit Cle. ſi ante. de dolo & contuma.

ADDITIONES.

a Ad cām. Adde idē dicendū in ſuperiore, quē inferior vult cōſtituere in negligētia, nā licet ad hoc requirātur tres requiſitiones. c. 1. ibi tertio cū humilitate requiſitus. extra de ſup. negli. prel. fallit tamen quādo in prima requiſitione ſuperior rñdet ſe non facturum id ſuper quo, & ad quod faciēdum requiritur, nā tunc vnica requiſitio ſufficit ſecundum Panor. & alios in d. c. 1. Et idem dic in citando ter, quando in prima citatione reſpondet ſe non venturum, vt hic.

b Contumacia enim proprie dr̃ quando quis fuit citatus perſonaliter, ſi aūt alia citatione dr̃ ceſſatio. per gl. ſingularem in l. ſi accuſatoribus. C. de accuſ. quam adducit Alex. in l. cōtumacia. ff. de re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probans abſoluitur, etiam ſi reus det obiectus, & illos non probet, ac liti renuntiet.*

2 *Et an reus ſit in expenſis condemnandus.*

DECISIO XI. alias 261.

1 Licet actor † poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probet, & Reus per eū ī cām tractus nihil petēdo, ſed dando obiectus cōtra eū, & illos non probans, & poſtmodū renuntiando liti, & cauſæ recedat, pro actore poſſidente poteſt ferri ſnīa nihilominus abſolutoria ab impedimentis, & moleſtationibus &c. & ſup illis dicto reo perpetuum ſilentium imponi.

a de proba. c. ex literis. a & c. licet. & vide ſimilem concluſionem in deciſi. 1. ſupra de re iudica. quam intelligas de reo petente ſuā prouiſionē canonizari, & nihil probante, in quo caſu actor & poſſeſſor etiam non probans intentionem ſuam, debet nedum ab impedimentis & moleſtationibus, ſed etiam ab impetitione Rei abſolui, & in expenſis condemnari. Sed† vtrum in caſu propoſito reus veniret in expenſis condemnandus? Domini erāt varij, nec fuit pro tūc diſcuſſum. Aliquibus uidebatur quod non deberet condemnari, propter temerariam vexationem actoris, qui iniuſte, & inuitum traxit, & vexauit eum, vt videtur, & quia reus agnoſcens bonam fidem renuntiauit liti, ergo nihil fuit ei imputandum. Alij aſſerentes contrarium, propter regulam Victus victori, &c. Præterea ſi ab initio liti renūtiaſſet, & ſe in nullo oppoſuiſſet, nec obiectus dediſſet, forte procederet dictorum Dominorum opinio. Sed quia ſe oppoſuit, & obiectus dedit, in quorum probatione defecit, ergo ſaltem propter exceptionem oppoſitam, & non probatam deberet condēnari in expenſis, quod crederem veriſſimum, per c. fi. de do. & contu. & c. ſtatuimus. de elec. lib. 6. vbi videtur text. ſed ille tex. loquitur in obijciente, appellante, & in probatione obiectuum deficiente.

ADDITIO.

a C. ex literis. Ad declarationem huius deciſionis vide do. Felyn. in d. c ex literis. qui multa bona & notanda dicit. Nam iſtæ deciſiones ſunt ſatis crudæ & tenues, niſi adiuuētur aliorum Doctorum dictis, quibus ſimul iunctis habetur plena notitia iuriū. Et principaliter ſunt videnda ſcripta nouiſſimorum Doctorum qui omnes articulos & apices iuris ſunt diligentiſſime perſcrutati.

EPITOMAE.

Per reſcriptum gratioſum ad beneficium uacaturum, ius quæſitum alteri ſpecialiter in dicto beneficio non tollitur, niſi ſpecialis mentio de eo fiat. Et ideo prima gratia ad certum beneficium uacaturum impetrata, non abſorbetur per ſecundam gratiam ad idem beneficium, ut uacans, impetratum in qua non fit mentio de prima.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum gratioſum per quod alteri præiudicium infertur, non ualet, niſi de primæ mētionem faciat.*

2 *Diſpoſitio in poteſtate grauati poſita, poteſt per ipſum grauatum declarari.*

3 *Collationem ſecundi beneficij debet præcedere re nuntiatio primi.*

DECISIO XII. aliàs 170.

TV obtinens præbendam Colonien. impe
traſti gratiã a papa de ꝑbenda Magũtin.
certo modo vacatura, offerens te in aſſecutio
ne ꝑbendæ Magũtin. dimittere Colonien. po
ſteá ego impetraui prębendã tuam Coloniẽ.
dũ ipſam vacare cõtigerit per aſſecutionem
ante dictã, tu impetras a papa ꝙ poſſis dictã
præbendam Coloniẽ. permutare pro alio be-
neficio, & nihilominus præbendam Mugũt.
proſequi de mea gratia, ſeu mea impetratio
ne nulla facta mentione, ſecũda gratia eſt ſur
reptitia, & nullius eſt momenti. Rõ, quia re-
1 ſcriptum † gratioſum per quod alteri ꝑiudi-
cium inferẽ, eſt inualidũ, niſi de primo faciat
mẽtionẽ. per iura vulgaria, de reſcr. c. conſti-
tutus. & c. quamuis. li. 6. de conſue. c. in tua.
eod. lib. de off. dele. c. ſuper eo. & optime pro
bat hoc l. quoties. C. de preci. Impe. offe. Nõ
enim eſt, nec eſſe pręſumitur hoc de mente
Principis, maxime dũ hoc ignorat. ff. de pac.
l. fratres. no. in d. c. ſuper. eo. At in caſu pręſen
ti, ſi tua ſecunda gratia effectu pręſens, & pu
ra præſentem ſortietur effectum, mea gratia
totaliter eſſet peremptá, & ſic perpetuũ ꝑiu-
dicium mihi afferretur. Nam facta renuntia
tione ex cauſa permutationis tolleretur om
nino ſpes vacationis expreſſa in literis meis,
ergo &c. Præterea ſi non poteſt afferri præ-
iudicium, videlicet dilatoriũ, vt in c. quam-
uis. & c. tibi qui. de reſcr. li. 6. multo minus pe
remptorium, quod eſt grauius, vt ĩ l. quoties.
ſuperius allegara. In contrarium facit ꝙ po-
tuiſſes abſque aliqua impetratione dictã præ
bendam Colon. renũtiare, & per ſuperiorem
renuntiatio admitti, & tamẽ per hoc ſolum
gratia mea perimeretur, ex toto, igiẽ ex im-
petratione tua non inſurgit mihi hoc præiu-
dicium, & per conſequens ratione talis præ-
iudicij ſurreptitia dici nõ poteſt, ſiue reddi.
Primum patet, quia Papa mihi talem gratiã
faciendo nõ fuit ſuæ intentionis te impedire
in renuntiando in matrimonio contrahẽdo,
2 in religionem intrando. Nam † qñ conditio
ponitur in poteſtate grauati, diſpoſitio ipſa
adeo debilis eſt, ꝙ licet grauato eam declara
re, vt in l. qui balneũ. §. amplius. ff. qui po. in
pign. hab. & c. ſi pro te. de reſcr. li. 6. Sic eſt de
iſta, quia in poteſtate ſuã erãt nõ aſſequi, eõ
ipſo ꝙ cõditio ponitur in poteſtate grauati,
vẽ grauato data poteſtas etiam nõ implendi.
l. cum ab eo. §. ſi vero ſub cõditione. ff. de cõ
trah. empt. imo & contra veniendo, vt in l. ſi
gratuitam. §. fi. ff. de præſcr. vbi Bar. Non ob-
ſtant iura, quę dicunt ꝙ ſi per te ſtat quo mi-
nus poſſeſſionẽ habeas ſecũdi beneficii incõ-
patibilis, vt in c. commiſſa. de elect. li. 6. de ꝑb.
c. licet. 2. eo. li. & in Clem. ſi plures. eod. tit. de
præb. quia loquuntur in iam prouiſo, qui vo-
luntarie poſtquam prouiſioni conſentit, reſi-
lire non poteſt, nos autem loquimur in non-
dum prouiſo, qui ſolum conſenſu ꝑt reſilire,
vt de elect. c. ſi electio. li. 6. & Cle. gratiæ. de re
ſcrip. Nec obſtat, ꝙ te obtuliſti dimiſſurum,
quia plus facis, ſi ante dimittis. Nam licet pri
mum ſit neceſſarium, iſtud non neceſſarium
remanet voluntariũ, imo ſecundũ Vinc. quẽ
recitat Io. And. in nouel. in c. veniẽs. de renũ.
3 † renũtiatio primi beneficij debet præcedere
collationem ſecundi, quod nõ ſeruatur, patet
ſecundum dictum principale huiuſmodi ar-
gumenti per c. ſuſceptũ. de reſc. li. 6. quod ni-
hil facit ad caſum noſtrũ, propter clauſulam
in huiuſmodi gratiis poni conſuetam, videli
cet, Seu quouis alio modo, &c. cum enim per
renuntiationem ſiue per ingreſſum religio-
nis, ſiue per contractum matrimonij hmõi
præbenda vacet, mihi debebatur. per hoc. n.
ceſſant omnia arg. & alleg. in contrarium. &
ſtat concluſio vera. Quòd gratia tua ſecun-
da eſt ſurreptitia re ipſa, quia ſi papa ſciuiſ-
ſet mihi factam prędictã gratiam, nullo mo-
do tibi conceſſiſſet gratiam ſecundam, ergo
&c. pro & contra in d. qõne, vide no. per Ar
chid. & Ioan. And. in nouel. de præbend. c. ſi
poſtquam. lib. 6.

EPITOMAE.

Executio trium ſentenaiarum ſu
ſpẽditur, donec appellatio ab inter-
locutoria, vel grauamine diffiniatur,
vt circuitu euitetur.

SVMMARIM.

1 *Appellatio a grauamine ante tertiam ſententiã interpoſita trium ſententiarum executionem nõ impedit.*

DE-

DECISIO XIII. aliàs 322.

DIxerunt & ordinauerũt omnes Domini, me ſolo excepto, q nihuiuſmodi cauſam habui, & propter huiuſmodi cócordiã ipſam ad Cancellariã remiſi, nolens contra cóſcientiam, nec contra conſilia omniũ proferre ſententiam diffinitiuã, videlicet, † q ſi appelleẽ ante tertiam ſentẽtiam diffinitiuã aa aliquo grauamine, etiam vero, & iuſto, nihilominus tertia diffinitiua feratur, & poſtmodum articulus prędictę appellationis ſiue grauaminis alicui alteri Auditori cõmittatur, & petaẽ ꝓcedi, & pronuntiari ſuper dicto grauamine, q pars id petens non erit audiẽda, nec de illo erit cognoſcẽdum, nec pronnntiandũ, anteq̃ prædictæ tres diffinitiuæ ſniæ cóformes fuerunt effectualiter executioni mandatæ, per Cle. de calũnijs. 2. reſp. de re iud. vbi allegaui gl. Io. And. pen. de antepen. in contrariũ, quę dicit, q ille tex. non impedit proſecutionem appellations impoſitæ ante vltimam ſniam a grtuamine, dummodo tempora appellationis non ſint lapſa, quæ re veta labi poſſent ſecundum me, ſi primo deberet fieri executio, & poſtea dictæ appellationis proſecutio. Ad quod reſpondebatur q non, per Cle. quãdiu. de appellationibus. nec per huiuſmodi cognitionem proſecutionis, & pronuntiationẽ impeditur executio, ſed ipſa facta ſi pronũtiatũ fuerit male proceſſum, & bene appellatum, tũc retractabitur per viam nullitatis, nedum prædicta ſnia poſt prædictam appellationem lata, ſed etiam ipſius executio, & q̃cquid ſecutũ eſt ob id. de elec. c. qualiter. de procu. c. auditis, de re iud. c. paſtoralis. in Cle. Omnes vero Domini dicebãt, q ex quo prędicta cognitio, & pronuntiatio tãgebat nullitatẽ tertię ſniæ, q ſuper illa nullo modo ante realẽ, & effectualem executionẽ prædictarum triũ ſententiarum deberet audiri, & q melius, & tutius eſſet ſuſpendere cognitionem & pronuntiationem ante dictã, donec eſſent ꝑdictę ſniæ executioni demãdatæ, propter rõnẽ Cle. antedictæ in princ. & etiam ad euitandũ circuitum. Cle. Auditor, de reſcr. præſertim q̃a cauſa appellationis à ꝑdictis grauaminibus ante prolationem tertiæ diffinitiuæ ſentẽtiæ non fuit commiſſa, nec pẽdere dicatur, quia ſi diceretur pendere, tunc aliqui Domini bene dubitabant, aliqui non. imo idẽ quod ſupra dicebatur, per ſcdm reſp. Cle. vt calũnijs antedictę, ꝑ cuiꝰ intellectu vide ibi Io. And.

EPITOMAE.

Auditor cui committitur taxatio fructuum alicuius beneficij, in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas condemnatus, poteſt nedum fructus vſque ad vltimam ſententiam, ſed etiam poſt, uſque ad tempus quo ipſe taxationem faciet, per cõdemnatum perceptos taxare. Vel ſic, Si commiſſa eſt Auditori, uel executori taxatio fruſtuum, uigore talis commiſsionis poteſt illos taxare, nędum uſque ad tempus ultimæ ſententiæ, ſed etiam uſque ad ipſorum taxationis tempus. h. d.

DECISIO XIIII. aliàs 337.

AVditor cui cõmittitur taxatio fructuũ alicuius beneficij, in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas cõdẽnatus, poteſt nedum fructus vſque ad vltimam ſentẽtiam incluſiue, ſed etiã poſt, vſque ad tempus, quo ipſe taxationem huiuſmodi faciet, per cõdẽnatum perceptos taxare, ẜm maiorẽ partem Dominorum, quia ad illos etiam condemnatus tenere, & reſtituere compellitur per executionẽ, & veniẽt ex officio iudicis. & ſic dicebant Dñi ad vitandum circuitum, q poſſunt per dictum dñm Auditorẽ taxari, quẽadmodum per executorem poſſent, & taxari deberẽt. Quod verum ego & dominus Gaillardus dicebamus, ſi prædictus Auditor prædictas ſententias exequi poſſet. Sed ſi non haberet poteſtatem exequendi & taxandi, idcirco alios fructus, quam illos in quibus facta eſt condemnatio, taxare non p̃t, pro quorũ taxatione, & compulſione recurrere haberet ad executorẽ ſuũ, & ſi aliter taxaret, formã mandati exciperet, & ſic nil ageret, per iura vulgaria de reſcr. c. cum dilecta. ff. mãd. l. diligenter. cum ſimil. veruntamẽ ad tollendum omne dubium fuit per omnes conſultum, q ꝑdictus dominus Auditor declararet taxãdo prædictos fructus, ſingulis annis tantũ valuiſ-

reſignationem admiſſam nihilominus illud idem beneficium tenuit, poſſedit, & fructus perceperit per ſe, vel alium, niſi excipiens illum alium exprimat, & de eius mandato ſpecifice det, non erit quoad audiẽdus, quia materia obiectiua eſt, exactam requirens ſpecificationem, vt prædictis iuribus ſupra proxima concluſione alleg. & idem etiam poſtea fuit concluſum de ſecundo impetrante obijciente contra primum de conſumptione gratiæ ſuæ per acceptationem alterius beneficij per ſe, vel alium factam quia bene ſpecificar.

De prę̨ſcriptionibus.

EPITOMAE.

Allegans ſe tanto tẽpore, de cuius contrario memoria non extitit, exẽptum a iuriſdictione ordinaria, non auditur, niſi probet, quod alius prę̨latus in eo iuriſdictionem præſcripſerit.

SVMMARIVM.

1 *Articuli de exceptione a iuriſdictione ordinarij a tanto tempore &c. non procedunt, nec ſunt admittendi, niſi in eis detur de alio Prælato, qui huiuſmodi iuriſdictionem præſcripſerit.*

DECISIO I. aliàs 239.

1 SIt † Decanus & Capitulum alicuius eccleſiæ cathedralis dicant, in articulis ſe exemptos ab omni iuriſdictione, & coertione Epiſcopi eorũ, & ſe fuiſſe, & eſſe in poſſeſſione huiuſmodi exẽptionis a tanto tempore, cuius cõtrarij non eſt memoria niſi deut de alio Prælato, qui huiuſmodi iuriſdictionem in eos p̄ſcripſit, articuli tales non ſunt admittendi, quia nullus poteſt ſeipſum iudicare, vel corrigere, nec ea poſſidere, ergo nec præſcribere, ſed alius bene talia in ipſis præſcribit, vel ipſi poſſent præſcribere, q alteri Prę̨lato ſub ſunt quoad iuriſdictionem & coercitionem huiuſmodi, prout legitur & not. de præſcri. c. cum ex officij. & cap. cum non liceat. & c. auditis.

EPITOMAE.

Ordinarius poteſt ſecundum canones ea quæ ſunt meri imperij delegare, ſecus ſecundum ius ciuile.

SVMMARIVM.

1 *Decanus & Capitulum alicuius eccleſiæ collegiatæ an poſſint præſcribere poteſtatem excommunicandi, incarcerandi, & inſtallandi canonicos, vicarios & beneficiatos eccleſiæ delinquentes.*

2 *Iudicare & excommunicare non ſunt fructus iuriſdictionis, ſed potius labor & onus.*

3 *Poſſeſſio iuriſdictionis an vnico actu quæratur.*

DECISIO II. alias 416.

FVit dubitatum, & in relationibus poſitũ
1 vtrũ Decanus † & Capitulũ alicuius eccleſiæ collegiatæ poſſent p̄ſcribere poteſtatẽ excõicandi, incarcerandi, & inſtallãdi, canonicos, vicarios & alios beneficiatos illius eccleſiæ delinquẽtes? Super quo dubio fuit ſolẽniter per aduocatos in publicis relationibus allegata, & tractata materia meri & miſti imperij, & quia p̄dicta videbãtur meri imperij, & ſpectãtia nõ ad ſe, ſed ad principẽ, vt l. imperium. ff. de iuriſ. om. iud. ergo non vi-
a debãtur p̄ſcriptibilia, a ſicut nec delegabilia ſm leges, ſecus vero ſm canones, ſm quos ẽt ea quæ ſunt meri imperij, poſſunt delegari, prout legitur & no. in c. in archiepiſcopatu. de rap. & ſunt textus de hoc hodie in c. licet. de off. vic. lib. 6. & ne cler. vel mona. c. epiſcopus. eo. lib. & ſunt ẽt ſm canones præſcriptibilia ẽt per inferiores Nã non eſt dubiũ Epiſcopos, & ſuperiores Prę̨latos habere merũ & miſtum imperiũ, videlicet iudicandi, & corrigendi, puniendi, & excommunicandi, incarcerandi, deponendi, degradandi, ſuſpendendi, interdicendi &c. 25. diſt. can, perlectis. 24. q. 4. corripiantur. 11. q. 3. cano. ſnĩa paſtoris. & cap. curæ. de ele. trãſmiſſa. de tranſla. epiſ. c. 1 & vtrobique no. & de off. ord. c. 1. & c. cõquerente. de iud. c. at ſi clerici. & c. cũ non ab homine. & de fo. comp c. cõqueſtus. & c. poſtulaſtis. & c. ſi. de ſta. mo. c. 1. de ſent. ex. c. vt famæ. & c. ſi cler. cus. lib. 6. de pę̨nis. c. degradatio. eo. li. cum multis ſi. & per Spe. tit. de iu. om. iu. §. 1. verſ. ad huiuſmodi. vbi enumerat omnia,

omnia, quæ ſunt meri imperij Epiſcopis per
tinentia. Sed oĩa iura epiſcopalia ad vtranq;
legem ſiue iuriſdictionis, ſiue diœceſanã per-
tinentia, ſunt per inferiores Epiſcopis præſcri
tibilia, vt de præſcr. c. auditis. & c cum olim.
cum ibi not. & nota. 16 q. 3 can. quicunq;. de
off. arch. c. d. lecto. de exceſ. præ. c. accedenti-
bus. ergo &c. Quòd aũt punitio, & correctio
canonicorum cathedraliũ eccleſiarũ poſſet
ſm conſuetudinem legitime præſcriptam ad
Decanum & Capitulum pertinere, eſt tex. in
c. irrefragabili § exceſſus quoq;. de offi. ord.
imò quique ad ſolum Decanum, vt in c. dile-
ctis, de app. & de ſen exc. c. dilecto. li. 6. vbi il
le decanus habuit, & exercere potuit vtrunq;
gladium, maxime vbi ipſe eſt caput capituli
immediatum ab illo capitulo electus, & per
Epiſcopum confirmatus, prout ponebatur in
facto, nã tunc ipſe ſolus ex electione & confir
matione ſuperioris haberet omnimodã iuriſ
dictionẽ in ipſum eligentem ſiue in ipſos eli-
gentes, prout pulchre notat, & deducit Inn.
in c. cum ab eccleſiarũ. de off. ord. & ibi tex.
Quòd inferiores Prælati poſſunt excõicare
& iudicare, facit de of arch mandamus. & c.
ad hæc. de dec. c. peruenit, dummodo ſit talis
perſona in quã hoc ius cadere põt. de his quæ
ſiunt a maior. par. ca. c. 3. de app. c. Romana.
§. 1. lib. 6. de conſue. c. 2. eo. lib. imò dicit Inn.
ꝙ quilibet clericus poſſit præſcribere ius ex-
cõicandi, & ſimilia, licet non habeat ordina-
riã iuriſdictionẽ. Sed quia prout ponebatur
in facto prædicti decanus & capitulum, niſi ſe
mel prædicta exercuerunt, Fuit dubitatũ, &
ẽt ſolenniter ſuper hoc allegatũ, vtrum per
vnicum actũ huiuſmodi quæſiuiſſent poſſeſ
ſionẽ in ſimilibus caſibus iudicandi, & proce
dendi. Et fuit allegatum ad partẽ negatiuam
quodam not. Inn. in c. cum dilectus. de reli.
do. vbi ipſe tenet expreſſe, ꝙ licet quis ſit in
poſſeſſione ſubiectionis alicuius ẽt per mille
annos, non pp hoc põt illum iudicare, ſiue
condẽnare neq; ciuiliter neq; criminaliter,
imò ſnĩa excõicationis in ipſum prolata nõ
2 tenet Ratio, quia iudicare, † & excõicare nõ
ſunt fructus iuriſdictionis, nec ꝓprie fructus
dici poſſunt, imò potius periculum, labor &
onus, & ſic non obſtat c. cum eccleſia Sutri-
na. de cã poſ. & propriet. & c. conſultationi-
bus. de iu. pa. Nam eligere, vel præſentare be
ne ſunt fructus poſſeſſionis iuris eligẽdi, vel
præſentandi. vt no. alibi Inn. in c. in literis. de
reſt. ſpo. non ſic in illo qui tm̃ habet poſſeſſio
nem ſubiectionis ſiue iuriſdictionis alicuius.
Pro qua concluſione facit optime ſm Inn de
cre. cum contingat. de foro comp. Nã ibi dr̃,
licet canonici Beluacen. haberent iuriſdõnẽ
ſuper familiares ipſorum de cõſuetudine, tñ
non poterant illos excõicare. Sed poſſet rñde
ri ꝙ ibi tm̃ præſcriptum, quantum poſſeſſum
de deci. ca cum in tua, uel quia illi non ha-
beant aſſiſtentiam tm̃ iuris cõis, ſicut iſti De
canus & capitulum ar. c. ad decimas, de reſti.
ſpo. lib. 6. Reſpondit ẽt Inn. ad l. Barbarius. ff.
de off. Præto. & no. per eum in c. nihil eſt. de
electioni. a quo dicto vr̃ Inn. recedere in ſi. gl.
eiuſdem ibi, tñ alij aliter dicũt, vt vr̃, melius.
vt no per eum. de reſtit. ſpo. c. olim. 3. vbi te-
nẽt expreſſe, ꝙ quilibet clericus poſſit poſſi-
dere, & præſcribere ius excõicandi, & ſi ille
quẽ excõicat, obedit ſciente & patiente Epi
ſcopo, vel alio ſuo ſuperiore, ſtatim excõicãs
acquirit poſſeſſionem excõicandi, & tenet
eius ſnĩa, ſi erit in poſſeſſione excõicandi pro
ut no. Inn. in d. c. cum dilectus. in glo. ſi & re-
mittit ad no. per eum in. c. 2. de reſti. ſpol. Sed
3 vtrum ſufficiat ad hoc vnicus actus † poſſeſ-
ſionis, Inn. in cap. 2. de capel. mon. vr̃ innue-
re ꝙ non. Pro quo facit tex. in c. cum eccleſia
Sutrrina. de cã poſ. & proprie. & no. in c. ſi. de
conſuet. Nã ſm Inn. vbi ſupra, licet poſſeſſio
generalis iuriſdictionis acquiratur per vnicũ
actum, dũmodo vtens intendat vti iure ſuo
quo ad iuriſdõnem vniuerſalem, tñ hoc non
procedit in perſonis, rationẽ diuerſitatis po-
nens, quia ſub iuriſdictione cõprehenduntur
oẽs pars eius, & actus, ſed ſub perſona non cõ
tinentur alia, & in illis habet locũ regula, ꝙ
tm̃ præſcriptum, quãtum poſſeſſum. de deci.
c. cũ in tua. hęc vera ſi nullus alius ſit in iuriſ
dictione illarum perſonarum, quia tunc ad
alias perſonas non extenderetur poſſeſſio
iuriſdictionis quęſita in vno homine, ſed ſi
alius eſt in poſſeſſione iuriſdictionis ſuper
vnam perſonam tm̃ illius populi ſciẽte dño,
& patiente, ſuper totum populum acquiro,
quia quaſi vna & continua eſt gleba, ſ. vnus
populus, & nunc bene extẽditur poſſeſſio de
perſona ad perſonam. Ratio, quia ille, in quẽ
exercui iuriſdictionem, non poſſidebat illũ
contra quem ego præſcribo iuriſdictionem,
ſed alius contra quem præſcribo iuriſdictio
nem in hanc perſonam, & aliam cõiter habe
bit. de præſc. c. cum ex officij. De extenſione
iuris

iuris corporalis, & incorporalis. vide Inn. in c. in literis. de reſt. ſpo. & ibi per Pau. de hac materia prædictorum duorum dubiorum in ſuo commento. At in caſu noſtro fuit probatum prædictis Decano & Capitulo datã poteſtaté plenariam iudicandi, corrigendi, puniendi, excõicandi, & etiam incarcerandi omnes perſonas beneficiatas illius eccleſiæ per priuilegium Epiſcopi illius loci, & per ſedé apoſtolicam confirmatam, & ꝙ ipſi fuerunt in poſſeſſione generali prædictorum, & eis ſępe obtemperatum excepto actu inſtallationis, quem licet niſi ſemel exercuerant: tamé quia in 40 annis ſimilis caſus nõ occurrerat, ſed modo nouiter occurrit, fuit deciſum, & concluſum ꝙ tenuerat & valuerat huiuſmodi inſtallatio, per Inn. in d. c. dilectus. de capel. mo. ſuper verſi. poſſeſſorium. in fi. & per not. per Ber. in d. cum eccleſia Sutrina. & per Spe. tit. de præſc. §. 1. verſ. ſed pone ꝙ melius. & per eundem ti. de iur. om. iud. §. 1. circa fi. vbi recitat quaſi de uerbo ad verbum. no. Inno. ſupraſcript. & vide ad materiam Inn. in d. c. 2. de reſt. ſpol. & de poſtu. prælator. c. bonæ. 2. per eundem

ADDITIO.

a Præſcriptibilia. Ad intellectum horum quæ de præſctiptione meri & miſti imperij hic dicuutur, vide Alex. de Imol. conſ. 16. volu. 5.

EPITOMAE.

Si conceſsio Epiſcopi apparet facta cum conſenſu Capituli licet de conſenſu aliter non appareat, ſufficit, ſi ſequitur tempus ſufficiens ad præſcribendum.

SVMMARIVM.

1 *Titulus iniuſtus præſcribendi cauſam, quandoque tribuit.*

DECISIO III. aliàs 473.

1 SI apparet† conceſſio Epiſcopi, quæ dr̃ facta cum cõſenſu ſui Capituli, de quo cõſenſu non apparet, & ſequitur tempus ſufficiens ad præſcriptionem, illud ſufficit. Nam talis titulus errore facti ſuffultus dat cãm præſcribendi, videlicet ſi Epiſcopus donat, & dicit de cõſenſu ſui Capituli, & ita tradit monaſterio, & ita procedit quod no. gl. de cõſue. c. cum dilectus. & de præſc. c. de quarta. & pſumitur talis error, per c. ea naſcitur. de his q̃ fiunt a Prælat. quia iuſtus error vr̃ pro titulo. ff. pro emp. l. 2. in prin. & § ſi a pupillo. & ff. ꝓ legat. l. fi. & iuſtus eſt hic error facti. l. 2. ff. de iu. & fact igno. maxime per no. in d. c. ea noſcitur. ſuper quo tñ vide dñm Bar. ff. rem ratam habere l. actor. ſecus ſi in iure erraſſet, & ita procedit quod no. in c. 2. de his quæ fiunt à Pręlat. arg ff de iur. & fact. ign. l. 3. & de vſucap pro emp. l. 2. §. ſi a pupillo. & l. vbi lex. & l. nonnunquã. ff de vſucap. probant not. arg. 10. q. 3. cognoſcimus. & ita no. Pau. in Cle. 1. de re. eccle. non alie. in gl. peu. & ibi plene vide. Aliqui Dñi volunt dicere, ꝙ requiritur ſubſcriptio clericorũ. pro quo vide tex. 11. q. 2. can. ſine exceptione. & no. Inn. in c. dudũ. de reb. eccle. nõ alie. lib. 6. De alia ſubſcriptione idem dixerunt Dñi de Rota per c. tua, in fi. de his quæ fiunt a Prælat. ſed dic ad hoc vt in quæſtionibus dñi Neapolitani. q. 78. cum dixi, præſumi aſſenſſum capituli interueniſſe: intelligo quoad effectum excludendi malam fidem in recipiente, & ita procedit opi. Paul. vt præſcriptio currat ad effectum validandi, alienandi aũt ad perpetuum ſecus, & ita procedit opinio Bar. in d. § ſi a pupillo. licet ſecus ſit de alienatione temporali, vt d. c. ea noſcitur. de his quæ fi. a Præl. & ita procedit ibi gl. & c. quod intellige, niſi opponatur per partem conſenſum nõ interueniſſe, & ita procedunt no. Inn. in d. c. ea noſcitur.

De Re iudicata.

EPITOMAE.

Actore & reo nihil probantibus, uel æqualiter probantibus, ſi actor poſsidet, abſoluitur, non ex eo, ut quia ſit actor, ſed quia poſſeſſor.

SVMMARIVM.

1 *Si vtraque pars in cauſa beneficiali nihil probat poſſeſſor abſoluitur, etiamſi ſit actor.*

DECISIO I. aliàs 15.

1 SI in † cauſa beneficiali actor & reus ambo vel nihil, vel nõ plene probauerint intẽtionem ſuam, Fuit dubitatũ vtrum pro actore poſſidente, & tenente beneficiũ poſſet & deberet ſententia ferri abſolutoria ? Et videbatur quòd nõ, quia actore probãte, &c. per l actor, C. de ꝓbat. & de iureiu. c. ſi. & de cau. poſ. & proprie. c. cum eccleſia Sutrina. & vt eccle. benefic. c. vnic. Fuit determinatum & concluſum per omnes Dominos ꝙ ſic, diſtinguãdo: Aut vterque, ſcilicet actor poſſeſſor, & reus poſſeſſor, petijt adiudicari beneficiũ, & tũc ſi neuter ꝓbat, quilibet debet abſolui ab impetione alterius. Ratio quia vterque eſt actor & reus in caſu prædicto: ar. c. licet. de prob. & c. ex literis. & de cau. poſ. & prop. c. vnic. in Cle. nullus tñ eorum condemnabiť in expenſis, ſed fiet compenſatio hinc & inde. Fuit tñ quædam no. Inn. allegata in contrarium in c. cum contingat, de offi. del. videlicet, ꝙ in caſu ꝓdicto reus eſt abſoluendus ab obſeruatione, & impetione rei de qua agitur. quã not. intelligas Reo rem quam actor petit, detinẽte & poſſidente, vel neutro tenente, tũc enim hẽt locũ regula, actore non probante, &c. Si vero actor poſſeſſor petit titulũ ſuũ pronũtiari canonicum ſicq; adiudicari beneficium, & Reus nõ poſſeſſor petiț ſolũ ſe abſolui ab impetitione actoris poſſeſſoris, vel nil petit, tũc enim ſententia eſt ferenda abſolutoria pro Reo etiã abſente actore nil probante. per d l. actor, & alia iura in contrarium alleg. & facit, C. de eden. l. qui accuſare. & l ſi. C. de rei vend. & l. 2. de proba. ff & no. in c. per tuas, de appella. Fatuus autem eſſet poſſeſſor, qui contra non poſſeſſorem petitorium intentaret, ꝑꝑ difficultatem probãdi dominiũ, niſi haberet probationes paratas in petitorio, deberet enim potius intentare interdictũ vti poſſidetis, ſi in poſſeſſione turbareť, aut interdictũ vnde vi, ſi de poſſeſſione deijcereť. ar. l. is qui deſtinauit. ff. de rei vend. & de proba. c. licet. & de iud. c. examinata, & hoc eſt cõſiliũ B. in c. cũ eccleſia Sutrina. dẽ cauſ. poſ in glo. 2. Si vero Reus poſſidet, vel neuter poſſidet, tunc iterũ ſtat regula, actore non probãte &c. & ſic ꝑt intelligi no Inn. in c. cũ contingat. ſuperius alleg. & ibi vide quod no. Io. And. & Inn. in c. ex conqueſtione. de reſt. ſpol. & de offi. vic. c. 1. poſt Inn. & Hoſt. & in c. mandatum. de reſcr. poſt Cempoſt,

EPITOMAE.

Tres ſententiæ latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executoni mandandæ, antequam veniatur ad negotium principale.

DECISIO II. aliàs 113.

TRes ſentẽtię ſuper attentatis latæ, anteq̃ ꝓcedatur in petitorio ſunt ante oĩa executioni demandandæ, dummodo prædictæ ſnię vim diffinitiuæ habeant, puta ſi lite pendente vel poſt appellationẽ a diffinitiua aliquid ſit attẽtatũ circa poſſeſſionẽ rei, de qua agitur, quia tunc ſapit naturam veri poſſeſſorij, quod eſt plene executioni mandãdũ ante ingreſſum petitorij, de reſti. ſpo. c. Piſanis, nec poſſet opponi nullitas ante executionem earundem de re iud. Cle. vt calumnijs.

EPITOMAE.

Actore nõ probante, reus, etiam ſi nihil petat, debet abſolui.

DECISIO III. aliàs 120.

ACtore a nil probante ſeruatis terminis, Reus ab impetitione actoris licet nullã petitionem dederit, poteſt & debet abſolui. per regulã, actore nõ probante &c. de iureiu. c. ſi. & quia trahendo Reum in cãm, ſatis impetijt, moleſtauit, & impediuit, & ideo poteſt, & debet actori etiam ſuper huiuſmodi moleſtatione, & impedimento perpetuum ſilentium imponi, imo ſuper re de qua agitur. de cau. poſ. & proprie. ca. cum eccleſia. & de re iudi. c. cum Bertoldus. & de reli. do. conſtitutus. de proba. c. licet.

ADDITIO.

a Actore. Adde hic regulã Greg. 11. quæ eſt. 103. in numero, inter meas, & incipit, Dominus noſter Gregorius non vult ꝙ ſtylus.

E P I T O M AE.

Reus & poſſeſſor de cuius non iu
re conſtat contra reſeruationem
tam in perſonam, quam in gratiam
poteſt dare obiectus ad effectum ab
ſolutionis reportandæ, non autem
adiudicationis.

S V M M A R I V M.

1 *Reus & poſſeſſor de cuius non iure conſtat po-
teſt actorem per obiectus excluderet.*

2 *Conſtito de non iure actoris et Rei, non eſt tamen
rem a ſua poſſeſſione expellendus ſed potius ab
impetitione actoris abſoluendus.*

DECISIO IIII. aliàs 160.

REVS† & poſſeſſor beneficij, de cuius non
iure cõſtat, poteſt dare cõtra reſeruatio
nem obiectus tam in perſo nam, quàm gratiã
ad effectũ abſolutionis, ſed nõ adiudicatio-
nis obtinẽdę, vt in c.ex inſinuatione.de proc.
& ibi per Inn.in c.olim.de reſcr. & de hoc ẽ
tex.in c.cum noſtris.de conceſ. præbẽ. nudus
enim detentor repellit argẽtem rei vendica
tione, ſi ſua non intereſt, propter commodũ
poſſeſſionis, ſiue retẽtionis.arg.l.Paulus. § fi.
qui.mo.pig vel hypo. ſol. & faciũt no.per. Ar
chid.de præb.in c.licet.lib.6. Præterea magis
abhorrent, iura ꝙ nullum habens titulum in
grediatur beneficium, quam ingreſſus per nõ
habentem titulum de poſſeſſione eijciatẽ pro-
pter regulã: Turpius eijcitur, & c. de iureiu.
c.quemadmodum. In pari enim cauſa turpi-
tudinis melior eſt cõditio poſſidẽtis, de adul.
c.intelligimus, de reg.iur.c.in pari. li. 6. Non
obſtant duæ concluſiones ſuperius poſitę, vi-
delicet, ꝙ ille de cuius non iure clare & no-
torie conſtat per acta, nõ agit ſuper attẽtatis
nec poſſeſſorio, quæ ambo ſunt multũ ĩ iure
priuilegiata.de ordi.cog.c.2. & fi.de reſt.ſpo.
per totum.de appel.c.non ſolũ. lib 6 quia hi
certãt de poſſeſſione recuperãda, & de redu-
cendo in ſtatum priſtinũ, quod eſſet abſurdũ
& iniquũ, ex quo conſtat de non titulo ipſo-
rũ, & quia per hoc dareẽ vitioſus ingreſſus,
propterea etiã in dubio prohibetur fieri miſ-
ſio in poſſeſſionem realem, vt in c.vnic.de eo
q mit.in poſ.li. 6. Alius vero detentor certat
de poſſeſſione retinenda, & nõ admittẽda, de
qua non eſt eijciẽdus, niſi per illũ, cuius inter
eſt, & habentẽ ius, vt in d c.cum noſtris.de cõ
ceſ.p̃b.& ibi per Inn. & ideo eſt vocandus an
tequam eiiciatur, vt videatur tã de iure agẽ-
tis quàm etiam poſſidentis.de p̃b.c.licet.2.li.
2 6. Ex quibus infertur alia concluſio, ꝙ † vbi
conſtat de nõ iure actoris, reus, licet nullũ ius
hẽat, a poſſeſſione non eſt amouẽdus, imo ab
impetitione actoris eſt abſoluẽdus. C. de rei
vẽd.l.fi.de reſc.c.olim.in fi.no. per Cõpoſt.de
reſcr c.mandatum.& per Inn de reſt ſpo.c.in
literis.ver. fatemur. tamen modificat hoc di-
ctum ſm concluſionem primam ſupra eo. ti.
quilibet enim detentor præſumitur poſſide-
re ſecundum Inn in c.cũ olim.2.de priuileg.
ſuper ver.portarium.in fi.qui alleg.18.q.j.c.j.
idem tenet Arch.vt lit.penden.c.2.li.6.

E P I T O M AE.

Iudex generaliter condemnat in
fructibus, & executor generaliter
monet condãnatũ abſque taxatione.

S V M M A R I V M.

1 *Reus et poſſeſſor de cuius non iure conſtat, poteſt
actorem per obiectus excludere.*

DECISIO V. aliàs 183.

1 SIcut † Auditor poteſt generaliter condẽna
re in fructibus per Reũ & poſſeſſorẽ percep
tis, ita põt generaliter executor huiuſmodi
ſniæ abſq; aliqua taxatione monere dictum
condemnatum, vt de illis ſatisfaciat victori
infra certum terminũ, infra quem terminũ
poteſt venire, & allegare ſe illos non percepiſ
ſe, vel eos in vtilitatem beneficij conuertiſſe
& ſimilia: quod ſi non fecerit, ſententia excõ
cationis propter hæc ꝓlata eſt iuſta, nec rela
xabitur donec plene fuerit ſatisfactum, quia
pro re iudicata extitit promulgata. ar. no.in
c.ſolet de ſent.excom.lib. 6.

E P I T O M AE.

Auditor qui pronuntiat benefi-
cium

cium alicui fore debitum, poteſt etiã poſſeſſorem in fructibus poſt litem motam perceptis, & non petitis, condemnare.

DECISIO VI. alias 189.

AVditor qui pronuntiat beneficium fore alicui debitum prouidẽdo de ipſo iuxta formam Cle. auditor de reſcr. poteſt etiã cõdẽnare ex officio in fructibus a tempore motæ litis p r poſſeſſorem perceptis, etiam in libello nõ petitis. de iure patr. c. cũ dilectus. de off. dele. c cum tã. quia fructus ſunt acceſſorij ad beneficium, & veniunt a tempore motę litis. ff. de vſu. l. videamus. & l. mora. §. in bonę fidei arg. etiam c. cum eccleſia Sutrina. de cã poſ. & ꝓprie. de præb c. dilecto. in fi. & faciũt no. per Inn. de re iud. c. cum ſuper. & c. grauis de reſt. ſpo. & ibi per Inn. & Hoſti. & de præb. c. dilecto. in fi. vtrum & quando veniant ex officio, vel ne fructus percepti.

EPITOMAE.

Pro reo excommunicato abſente, abſente, & per procuratorem ſe defendente, poteſt ferri ſententia abſolutoria, ſed non adiudicatoria.

DECISIO VII. aliàs 194.

PRo Reo excõmunicato abſente, & ſe per procuratorẽ defendẽte poteſt ferri ſentẽtia abſolutoria, ſed nõ adiudicatoria. arg. eorum quæ leguntur & no. in c. cũ inter. de excep. pro hoc alle. in ratione l. quamuis indubitati iuris. C. de adulte. faciunt etiam no. in c. per tuas. de appella. videlicet, ꝙ pro reo contumace abſente poteſt ferri ſentẽtia infirmatoria, vel abſolutoria.

EPITOMAE.

Dominus feudi põt committere cauſam feudalem alteri decidendam inter vaſallos ſuos, per quam cõmiſſionem idem commiſſarius non poteſt aliquid domino adiudicare.

DECISIO VIII. aliàs 198.

SI dominus feudi committit, ſeu dat ptãtẽ alicui cognoſcẽdi, ſeu decidendi cãm feudalẽ, de certis bonis inter vaſallos ſuos, ſaluo iure ſuo, ſi iudex huiuſmodi inter prædictos vaſalllos duntaxat procedẽdo, & ſeruatis ſeruandis partẽ bonorũ adiudicauerit vni parti, & aliã partem dño feudi, talis ſñia lata pro dño feudi non valet, neque tenet, quia nullo agente nec libello dato, nec lite cõteſtata eſt lata. de verb. ſig. c. forus. de lit. cõteſt. c. vn. cũ ſimilib. Nec obſtãt verba illa, Saluo iure ſuo, quia illa non ſunt, niſi quędam proteſtatio, videlicet ꝙ per ſententiam ferendam inter partes ſibi quoad ſuum non præiudicaretᷓ, & ſic non eſt niſi quædã proteſtatio, prout papa ſæpe proteſtatur in decifionibus ſuis, vt in c. cũ a nobis. de teſtib. de appella. c. vt debitus. in fi. & et lit: pend. c. j. in h. in Cle.

EPITOMAE.

Si Abbas & conuentus in aliqua cauſa ſunt ſimul litem conteſtati, lata ſententia pro actore & ab eo appellato per reos poſſunt ſimul, & diuiſim in cauſa procedere, & ſufficit contra alterum ferri ſententiam.

DECISIO IX. aliàs 209.

LIcet actum ſit in partibus per Epiſcopum contra Abbatem & conuentum cuiuſdã monaſtrij ſuper annua pẽſione pręſtãda Epo, & lata ſententia pro Epiſcpo, & contra Abbatem, & conuentum, a qua pro parte eorundẽ Abbatis & Conuẽtus extit ad ſedem apoſtolicam appellatũ, tamẽ ſi in cã appellationis Epiſcopus duntaxat proceſſit contra abbatẽ, & nihil probauit, nec ſententiam lata in partibus produxit, Abbas poteſt & debet abſolui ab impetitione Epi. p regulam, actore nõ probante &c. Nõ obſtante ꝙ in partibus ſit actum, & ſententiatum contra Abbatem, & conuentum coniunctim, quia de hoc non cõſtitit, & ſi cõſtaret, quia Epiſcopus dimiſit cõuentum, & traxit Abbatem in cauſam, cũ iudiciũ redditur in inuitum, ipſe poterat ſe defendere, & petere ſe ab huiuſmodi moleſtatione, & ab impetitione abſolui. Prętera qa ipſe ſolus, vel quilibet alter poſſet iura, & bona eccleſiæ defendere, etiam alijs inuitis, vt no. Inn. in c. cũ olim. de teſtib. & de reb. eccl. non alie. c. ſi. quis presbyterorũ. & c. hoc cõſult iſſimo eo. ti. li. 6. Cũ igitur cõuẽtus appellauerit & nõ miſerit procuratorẽ ad ꝓſequẽ

dū, hmõi appellationem, ſi Abbas non proſe
queretur tráſiret in ré iudicatā, de re iud. ca.
quod ad conſultationem ergo merito ad ꝓ-
ſecutioné huiuſmodi appellationis ſolus fuit
admittendus. Ité quia ſnia veniet feréda pro
eo, & non contra eum. ergo & c. ff. de mino. l.
non eo minus. I mo ſecundum Inn. in c. præ-
a ſentiū. de teſt. lib. 6. Si Abbas & Cōuentus in
aliqua cauſa ſimul ſunt liré conteſtati, a tūc
ſimul, & diuiſim poſſunt in cauſa procedere,
& ſufficit cōtra alterum ferre ſniam. de quo
ibi per Io. And. in nouel. ſuper ver. Abbas.

ADDITIO.

à Simul ſunt litem conteſtati. Sic & ſi eſſent am
bo procuratores in ſolidum conſtituti. vt no.
in c. in noſtra. de procurat.

EPITOMAE.

Citatio ad audiendam ſentētiam in curia in cauſa beneficiali nō expedit, quod contineat illud verbum, perēptorie, ſecus in cauſa prophana.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad audiendam ſententiam in curia an debeat continere illud verbum, peremptorie.*

2 *Termini quotquot ſunt conteſtata in Palatio peremptorij ſunt.*

DECISIO X. aliàs 245.

1 Licet † in cauſis prophanis, in quibus ordo, & figura iudicij ſeruatur, neceſſe ſit perē
ptoriū exprimi in citatione vnica, quæ fit ad
ſentētiā audiendum per l. ad peremptorium.
ff de iudi. & C. quomodo & quādo iudex. l. 2.
alias ſententia non valet, vt vr̄ notari per Io.
23. q. 3. can. de illicita, & Inn. in c. ad petitio-
nem de accuſ. & Spe ti. de cit. §. viſo. ver. qd̄
ſi lata. & Guil. de mon. Lau de dolo & contu.
c. 1. ſuper, ver promulget. in Cle. tamē id non
eſt neceſſe in cauſa beneficiali, in qua procedi
tur ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vt in Cle. ſæ
pe § alias. ver. ſententiam vero. de verb. ſign.
vbi de hoc per Io. And. ſuper verb. non perē-
ptorio. ita ꝙ valet citatio facta in audientia
contradictarum ad audiendum ſententiam
diffinitiuam, ét contra abſentem proferendā
ſine expreſſione perem ptorij, dummodo cā,
vel per appellationem, iuxta formā c. ſtatui-
mus. & Cle. cauſam electionis, vel per citatio
nem de ſpeciali mandato facta ſit in curia.
Nam tam per dictā appellationé quam per di
ctam citationé pars abſens citatur ad totam
cauſam, & ſingulos actus vſque ad audiendū
ſniam incluſiue, & ſic non eſſet neceſſarium,
licet ſit honeſtum, & de morte citare abſentē
per audiētiā ad ſingulos actus de nouo, ꝓut
legitur & no. per Inn. & Hoſti. ac Ioā. And. in
nouel. in c. auditis de proc. & aliqualiter in c.
conſuluit. de of. dele. & plene de confeſ. c. 2. li.
6. per Arch. Aliqui tamé voluerunt dicere, ꝙ
ét in cauſa prophana, ſecundum morem Cu-
riæ non ſit neceſſariū in citatione exprimere
peremptoriū, etiam ad ſentētiam audiendā,
2 quia † poſt litis cōteſtationem omnes termi
ni in Palatio apoſtolico ſunt peremptorij, li-
cet id non exprimatur, vt no. Spe. expreſſe in
d. §. viſo. vbi dicunt etiam quidam allegādo
dictam decre. conſuluit. de of. dele. præſertim
ſi in partibus in cauſa ſit cognitum plene, &
concluſum. Preterea fuit allegatū vnū dictū
Bar. in l. finita, §. ſi plures, ff. de dā. infect. vide
licet, quod ſi iudex fuit cōminatus in citatio
ne, ꝙ procedat ad ſententiā, ſi nōn cōpareat,
huiuſmodi cōminatio habet vim peremptο
rij. Si vero cōminetur ꝙ procedat, vt iuſtū
fuerit, vel prout de iure poterit, talis cōmina
tio non eſt loco peremptorij, quia ſecundum
Spe. i d. §. viſo. ver. ſi q̄ritur huiuſmodi cōmi-
natio conſueuit poni poſt perēptoriū. licet
non ſit neceſſaria, q̄ſi ponitur peremptorie
in citatione, vt ff. de iud. l. ad peremptorium.
& de reſt. in inte. c. cū ex literis. vt no. ibidem
& Spe in eo. ver. item iudex cuius dictū in-
telligas, & modifica iuxta ſuperius allegata.
Dicit tñ Inn. vnū notabile verbū in dicta de-
cre. ad petitioné. de accuſa. in magna gl. circa
medium, ꝙ ſi inueniatur, & apprehendatē cita
a tus, & citāti rñdeat, non veniā ad cauſam, a
vel nihil rñdeat, & ſic perſonaliter citatus nō
vadat vel malitioſe procurat, ne ad eum pue
niat citatio, vt liꝫ, non conte. c. qm̄. in his ca-
ſibus non credit talem iterato citādū, nec ad
teſtium receptionem, nec ad audiēdū ſniam,
imo ſine vlla alia citatione poteſt ſecundum
eū ad examinationem cāç, & ſniam procedi.
Rōnem ponit, quia cum prædictæ citationes
tres, vel plures nō fiāt, niſi ad probationé cō-
tumaciæ. & in pdictis caſibus apparet contu
ma-

b maciab citatorũ. ergo nõ eſt neceſſe alias ſolẽnitates fieri, quia in certis non eſt opus cõiectuтis, ff. de verb. ob. l. cõtinuus, ff. de re iu. l. [illegible]
tuma. facit Cle. ſi ante. de dolo & contuma.

ADDITIONES.

a Ad cãm. Adde idẽ dicendũ in ſuperiore, quẽ inferior vult cõſtituere in negligẽtia, nã licet ad hoc requirãtur tres requiſitiones. c. 1. ibi tertio cũ humilitate requiſitus. extra de ſup. negli. prel. fallit tamen quãdo in prima requiſitione ſuperior rñdet ſe non facturum id ſuper quo, & ad quod faciẽdum requiritur, nã tunc vnica requiſitio ſufficit ſecundum Panor. & alios in d. c. 1. Et idem dic in citando ter, quando in prima citatione reſpondet ſe non venturum, vt hic.

b Contumacia enim proprie dr̃ quando quis fuit citatus perſonaliter, ſi aũt alia citatione dr̃ ceſſatio. per gl. ſingularem in l. ſi accuſatoribus. C. de accuſ. quam adducit Alex. in l. cõtumacia. ff. de re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Actor & poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probans abſoluitur, etiam ſi reus det obiectus, & illos non probet, ac liti renuntiet.*

2 *Et an reus ſic in expenſis condemnandus.*

DECISIO XI. alias 261.

1 LIcet actor † poſſeſſor in cauſa beneficiali nihil probet, & Reus per eũ ĩ cãm tractus nihil petẽdo, ſed dando obiectus cõtra eũ, & illos non probans, & poſtmodũ renuntiando liti, & cauſæ recedat, pro actore poſſidente poteſt ferri ſñia nihilominus abſolutoria ab impedimentis, & moleſtationibus &c. & ſuper illis dicto reo perpetuum ſilentium imponi.

a de proba. c. ex literis. *a* & c. licet. & vide ſimilem concluſionem in deciſi. 1. ſupra de re iudica. quam intelligas de reo petente ſuã prouiſionẽ canonizari, & nihil probante, in quo caſu actor & poſſeſſor etiam non probans intentionem ſuam, debet nedum ab impedimentis & moleſtationibus, ſed etiam ab impetitione Rei abſolui, & in expenſis condemnari. Sed † vtrum in caſu propoſito reus veniret in expenſis condemnandus? Domini erãt varij, nec fuit pro tũc diſcuſſum. Aliquibus uidebatur quod non deberet condemnari, propter temerariam vexationem actoris, qui iniuſte, & inuitum traxit, & vexauit eum, vt videtur, & quia reus agnoſcens bonam fidem renuntiauit liti, ergo nihil fuit ei imputandum. Alij aſſerentes contrarium, propter regulam Victus victori, &c. Præterea ſi ab initio liti renũtiaſſet, & ſe in nullo oppoſuiſſet, nec obiectus dediſſet, forte procederet dictorum Dominorum opinio. Sed quia ſe oppoſuit, & obiectus dedit, in quorum probatione defecit, ergo ſaltem propter exceptionem oppoſitam, & non probatam deberet condẽnati in expenſis, quod crederem veriſſimum, per c. fi. de do. & contu. & c. ſtatuimus. de elec. lib. 6. vbi videtur text. ſed ille tex. loquitur in obijciente, appellante, & in probatione obiectuum deficiente.

ADDITIO.

a C. ex literis. Ad declarationem huius deciſionis vide do. Felyn. in d. c. ex literis. qui multa bona & notanda dicit. Nam iſtæ deciſiones ſunt ſatis crudæ & tenues, niſi adiuuẽtur aliorum Doctorum dictis, quibus ſimul iunctis habetur plena notitia iuriũ. Et principaliter ſunt videnda ſcripta nouiſſimorum Doctorum qui omnes articulos & apices iuris ſunt diligentiſſime perſcrutati.

EPITOMAE.

Per reſcriptum gratioſum ad beneficium uacaturum, ius quæſitum alteri ſpecialiter in dicto beneficio non tollitur, niſi ſpecialis mentio de eo fiat. Et ideo prima gratia ad certum beneficium uacaturum impetrata, non abſorbetur per ſecundam gratiam ad idem beneficium, ut uacans, impetratum in qua non ſit mentio de prima.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum gratioſum per quod alteri præiudicium infertur, non ualet, niſi de primo mẽtionem faciat.*

2 *Diſpoſitio in poteſtate grauati poſita, poteſt per ipſum grauatum declarari.*

3 *Collationem ſecundi beneficij debet pracedere re
nunciatio primi.

DECISIO XII. aliàs 170.

TV obtinens præbendam Colonien. impe
traſti gratiã a papa de ꝑbenda Magũtin.
certo modo vacatura, offerens te in aſſecutio
ne ꝑbendæ Magũtin. dimittere Colonien. po
ſteã ego impetraui prębendã tuam Colonié.
dũ ipſam vacare cõtigerit per aſſecutionem
ante di:tã, tu impetras a papa ꝙ poſſis dictã
præbendam Colonié. permutare pro alio be-
neficio, & nihilominus præbendam Mugũt.
proſequi de mea gratia, ſeu mea impetratio
ne nulla facta mentione, ſecũda gratia eſt ſur
reptitia, & nullius eſt momenti. Rõ, quia re-
1 ſcriptum† gratioſum per quod alteri ꝑiudi-
cium inferẽ, eſt inualidũ, niſi de primo faciat
mẽtioné. per iura vulgaria, de reſcr. c. conſti-
tutus. & c. quamuis. li. 6. de conſue. c. in tua.
eod. lib. de off. dele. c. ſuper eo. & optime pro
bat hoc l. quoties. C. de preci. Impe. offe. Nõ
enim eſt, nec eſſe pręſumitur hoc de mente
Principis, maxime dũ hoc ignorat. ff. de pac.
l. fratres. no. in d. c. ſuper. eo. At in caſu pręſen
ti, ſi tua ſecunda gratia effectu pręſens, & pu
ra præſentem ſortietur effectum, mea gratia
totaliter eſſet perempta, & ſic perpetuũ ꝑiu-
dicium mihi afferretur. Nam facta renuntia
tione ex cauſa permutationis tolleretur om
nino ſpes vacationis expreſſa in literis meis,
ergo &c. Præterea ſi non poteſt afferri præ-
iudicium, videlicet dilatoriũ, vt in c. quam-
uis. & c. tibi qui. de reſcr. li. 6. multo minus pe
remptorium, quod eſt grauius, vt ĩ l. quoties.
ſuperius allegata. In contrarium facit ꝙ po-
tuiſſes abſque aliqua impetratione dictã præ
bendam Colon. renũtiare, & per ſuperiorem
renuntiatio admitti, & tamẽ per hoc ſolum
gratia mea perim eretur, ex toto, igĩ ex im-
petratione tua non inſurgit mihi hoc præiu-
dicium, & per conſequens ratione talis præ-
iudicij ſurreptitia dici nõ poteſt, ſiue reddi.
Primum patet, quia Papa mihi talem gratiã
faciendo nõ fuit ſuæ intentionis te impedire
in renuntiando in matrimonio contrahẽdo,
2 in religionem intrando. Nam † qñ conditio
ponitur in poteſtate grauati, diſpoſitio ipſa
adeo debilis eſt, ꝙ licet grauato eam declara
re, vt in l. qui balneũ. §. amplius. ff. qui po. in
pign. hab. & c. ſi pro te. de reſcr. li. 6. Sic eſt de
iſta, quia in poteſtate ſuã erãt nõ aſſequi, eõ
ipſo ꝙ cõditio ponitur in poteſtate grauati,
vr̃ grauato data poteſtas etiam nõ implendi.
l. cum ab eo. §. ſi vero ſub cõditione. ff. de cõ
trah. empt. imo & contra veniendo, vt in l. ſi
gratuitam. §. fi. ff. de præſcr. vbi Bar. Non ob-
ſtant iura, quę dicunt ꝙ ſi per te ſtat quo mi-
nus poſſeſſioné habeas ſecũdi beneficii incõ-
patibilis, vt in c. commiſſa. de elect. li. 6. de ꝑb.
c. licet. 2. eo. li. & in Clem. ſi plures. eod. tit. de
præb. quia loquuntur in iam prouiſo, qui vo-
luntarie poſtquam prouiſioni conſentit, reſi-
lire non poteſt, nos autem loquimur in non-
dum prouiſo, qui ſolum conſenſu ꝑt reſilirẽ,
vt de elect. c. ſi electio. li. 6. & Cle. gratiæ. de re
ſcrip. Nec obſtat, ꝙ te obtuliſti dimiſſurum,
quia plus facis, ſi ante dimittis. Nam licet pri
mum ſit neceſſarium, iſtud non neceſſarium
remanet voluntariũ, imo ſecundũ Vinc. quẽ
recitat Io. And. in nouel. in c. veniẽs. de renũ.
3 † renũtiatio primi beneficij debet præcedere
collationem ſecundi, quod nõ ſeruatur, patet
ſecundum dictum principale huiuſmodi ar-
gumenti per c. ſuſceptũ. de reſc. li. 6. quod ni-
hil facit ad caſum noſtrũ, propter clauſulam
in huiuſmodi gratiis poni conſuetam, videli
cet, Seu quouis alio modo, & c. cum enim per
renuntiationem ſiue per ingreſſum religio-
nis, ſiue per contractum matrimonij hmõi
præbenda vacet, mihi debebatur. per hoc. n.
ceſſant omnia arg. & alleg. in contrarium. &
ſtat concluſio vera. Quòd gratia tua ſecun-
da eſt ſurreptitia re ipſa, quia ſi papa ſciuiſ-
ſet mihi factam prędictã gratiam, nullo mo-
do tibi conceſſiſſet gratiam ſecundam, ergo
&c. pro & contra in d. qõne, vide no. per Ar
chid. & Ioan. And. in nouel. de præbend. c. ſi
poſtquam. lib. 6.

EPITOMAE.

Executio trium ſentenaiarum ſu
ſpẽditur, donec appellatio ab inter-
locutoria, vel grauamine diffiniatur,
vt circuitu euitetur.

SVMMARIM.

1 *Appellatio a grauamine ante tertiam ſententiã
interpoſita trium ſententiarum executionem nõ
impedit.*

DE-

DECISIO XIII. aliàs 322.

DIxerunt & ordinauerũt omnes Domini,
me ſolo excepto, qui huiuſmodi cauſam
habui, & propter huiuſmodi cõcordiã ipſam
ad Cancellariã remiſi, nolens contra cõſcien
tiam, nec contra conſilia omniũ proferre ſen
1 tentiam diffinitiuã, videlicet, † ꝙ ſi appellet
ante tertiam ſentẽtiam diffinitiuã aa aliquo
grauamine, etiam vero, & iuſto, nihilominus
tertia diffinitiua feratur, & poſtmodum arti
culus prędictę appellationis ſiue grauaminis
alicui alteri Auditori cõmittatur, & petat ꝓ
cedi, & pronuntiari ſuper dicto grauamine,
ꝙ pars id petens non erit audiẽda, nec de illo
erit cognoſcẽdum, nec pronuntiandũ, anteq̃
prædictæ tres diffinitiuæ ſnĩæ cõformes fue-
runt effectualiter executioni mandatæ, per
Cle. de calũnijs. 2. reſp. de re iud. vbi allegaui
gl. Io. And. pen. de antepen. in contrariũ, quę
dicit, ꝙ ille tex. non impedit proſecutionem
appellations impoſitæ ante vltimam ſnĩam
a grauamine, dummodo tempora appellatio
nis non ſint lapſa, quæ re vera labi poſſent ſe
cundum me, ſi primo deberet fieri executio,
& poſtea dictæ appellationis proſecutio. Ad
quod reſpondebatur ꝙ non, per Cle. quãdiu.
de appellationibus. nec per huiuſmodi cogni
tionem proſecutionis, & pronuntiationẽ im
peditur executio, ſed ipſa facta ſi pronũtiatũ
fuerit male proceſſum, & bene appellatum,
tũc retractabitur per viam nullitatis, nedum
prædicta ſnĩa poſt prædictam appellationem
lata, ſed etiam ipſius executio, & q̃cquid ſe-
cutũ eſt ob id. de elec. c. qualiter. de procu. c.
auditis, de re iud. c. paſtoralis. in Cle. Omnes
vero Domini dicebãt, ꝙ ex quo prędicta co-
gnitio, & pronuntiatio tãgebat nullitatẽ ter
tię ſnĩæ, ꝙ ſuper illa nullo modo ante realẽ,
& effectualem executionẽ prædictarum triũ
ſententiarum deberet audiri, & ꝙ melius, &
tutius eſſet ſuſpendere cognitionem & pro-
nuntiationem ante dictã, donec eſſent p̃dictę
ſnĩæ executioni demãdatæ, propter rõnẽ Cle.
antedictæ in princ. & etiam ad euitandũ cir
cuitum. Cle. Auditor, de reſcr. præſertim q̃a
cauſa appellationis a p̃dictis grauaminibus
ante prolationem tertiæ diffinitiuæ ſentẽtiæ
non fuit commiſſa, nec pẽdere dicatur, quia
ſi diceretur pendere, tunc aliqui Domini be
ne dubitabant, aliqui non. imo idẽ quod ſu-
pra dicebatur, per ſcd̃m reſp. Cle. vt calũnijs
antedictę, ꝓ cuiꝰ intellectu vide ibi Io. And.

EPITOME.

Auditor cui committitur taxatio fructuum alicuius beneficij, in quibus quis eſt per tres ſententias diffinitiuas condemnatus, poteſt nedum fructus vſque ad vltimam ſententiam, ſed etiam poſt, uſque ad tempus quo ipſe taxationem faciet, per cõdemnatum perceptos taxare. Vel ſic, Si commiſſa eſt Auditori, uel executori taxatio fruſtuum, uigore talis commiſsionis poteſt illos taxare, nę dum uſque ad tempus ultimæ ſententiæ, ſed etiam uſque ad ipſorum taxationis tempus. h. d.

DECISIO XIIII. aliàs 337.

AVditor cui cõmittitur taxatio fructuũ
alicuius beneficij, in quibus quis eſt per
tres ſententias diffinitiuas cõdẽnatus, poteſt
nedum fructus vſque ad vltimam ſentẽtiam
incluſiue, ſed etiã poſt, vſque ad tempus, quo
ipſe taxationem huiuſmodi faciet, per cõdẽ-
natum perceptos taxare, ſm maiorẽ partem
Dominorum, quia ad illos etiam condemna
tus tenere, & reſtituere compellitur per exe-
cutionẽ, & veniẽt ex officio iudicis. & ſic di-
cebant Dñi ad vitandum circuitum, ꝙ poſ-
ſunt per dictum dñm Auditorẽ taxari, quẽ-
admodum per executorem poſſent, & taxari
deberẽt. Quod verum ego & dominus Gail-
lardus dicebamus, ſi prædictus Auditor præ-
dictas ſententias exequi poſſet. Sed ſi non ha-
beret poteſtatem exequendi & taxandi, id-
circo alios fructus, quam illos in quibus facta
eſt condemnatio, taxare non p̃t, pro quorũ
taxatione, & compulſione recurrere haberet
ad executorẽ ſuũ, & ſi aliter taxaret, formã
mandati exciperet, & ſic nil ageret, per iura
vulgaria de reſcr c. cum dilecta. ff. mãd. l. dili
genter. cum ſimil. veruntamẽ ad tollendum
omne dubium fuit per omnes conſultum, ꝙ
p̃dictus dominus Auditor declararet taxãdo
prædictos fructus, ſingulis annis tantũ valuiſ-

ſe,& valere fietque poſtmodū corā executo-
re cōputus quot annis poſſederit,& percepe-
rit fructus,& compelletur per eundē executo
rem ad reſtituendum eoſdem . Addiderunt
etiam aliqui Domini,ꝙ nedum idem Audi-
tor poſſet,& deberet huiuſmodi declaratio-
nē ualoris annui facere , ſed etiā vnam certā
quotam pro annis & temporibus præteritis
vſque ad tempus taxationis taxare,quæ ad-
ditio mihi , & dicto Dño Gallardo nō pla-
cuit,ſed primum conſilium bene nobis vide-
batur ſufficere debere, ꝙ fieret cōputus , &
executio per executorem dandum per Papā.

E P I T O M AE.

Dominium non probatur per famam , aut reputationem, uel poſſeſſionem,ideo per ueras cauſas probari oportet.

S V M M A R I V M.

1 *Dominiū neque fama , neque communi reputatione,aut prædeceſſoris poſſeſſione probari.*
2 *Quæ requirantur in actione rei vendicationis.*

DECISIO XV. aliâs 330.

1 SI † vendico a te caſtrum , in cuius poſſeſſio
ne tu es,quod tamen ego nunquā poſſedi,
tanquā ad me pertinēs iure dominij, vel qua
ſi,& probo per teſtes, ꝙ pater meus illud poſ
ſedit,& dum vixit habitus, & reputatus fuit
pro domino publice,communiter , & noto-
rie,non ſufficienter probo,a ita ꝙ tu venies
abſoluendus ab impetitione mea , niſi aliud
ꝓbem . Rō eſt quia aut dices hoc caſu dñiū
eſſe probatū, vel quaſi dominiū . Sed neutrū
potes dicere, ergo &c.Primum nō, quia licet
illa ſit,& fuerit opinio Placētini, ꝙ poſſeſſio
cum tali reputatione dominij præſumptio-
nem ſufficiētem inducat,per l.litib. & l.ſi co
loni.C.de agri.& cenſi.li.11.& l. Titia. ff. de
ſol.tñ Doct.eā reprobāt in l.cū res,C.de ꝓba.
& ibi plene p Cy.& Bar.in l. quidam in ſuo .
in fi.ff.de cond.inſt.vbi gl.hoc tangit.Itē non
pōt dici de hoc,ſicut de quaſi dominio, quia
ſi ſic , aut hoc dices de quaſi dominio cauſa-
to primo in perſonam patris , & tranſlato ēt
abſq; aditione in perſonam filij,vt l. in ſuis.ff.
de lib. & poſthu. aut de quaſi dominio crea-
to de nouo in perſonam filij.Sed neutrū dici
2 pōt,ergo primum non.Nā † quatuor in crea
tione iſtius actionis neceſſario requiruntur,
videlicet traditio,iuſta cauſa traditionis,ve-
ra poſſeſſio,& poſſeſſionis admiſſio.De duo
bus primis,& de quarto,ſūt tex. ff. de publ. l.
1.2.& 3.& per totū.& Inſt.de act.§ aliæ. Ter
tiū determināt Doc.in d.l. cū res.quia vſuca
pioni æqparatē,vt l.fine.§.hoc acto ff.de publ.
in qua illud requiritur, vt l.fi.ff. pro ſuo. Mō
licet probetur poſſeſſio,non tñ probatur tra-
ditionem factam ex iuſta cauſa,ergo nec va-
let depoſitio communis opinionis & famæ.
Tū quia illa nō refertur ad quaſi dñium, ſed
ad verum dominium probandum,& in illius
probatione etiam inſufficiens eſt, ſi refertur
ad quaſi dominiū probandū.Sed ad verū do-
minium ſpectat ſecundum oēs: Tum quia ſi
ad quaſi dominium , & eius vera principia
referretur, tñ plenam probationē nō faceret
cum vix faceret ſemiplenā.iuxta no.ff.de te-
ſti.l.3.& de teſti.c.veniēs.de appel.c.j.& Spe.
ti.de fama . Secūdum vero mēbrū principale
dici non poteſt,tum quia etiam æquiparatio
ne ſuppoſita Publicianæ & vſucapionis , de
quo ſupra per l. nihil. C. pro hęr. tū q̃a licet
in tranſlatione dominii , & per conſequens
quaſi dñii,fallūt iſtæ regulæ, quia traditio nō
requiritur,vt l.cum hæredes.ff.de acq.poſſeſ.
in princi. tamen in creatione noui dominij
non reperio eas fallere . Præterea aduerten-
dum eſt,ꝙ ius Publicianę eſt valde debile,&
ideo ſublato ſibi pede fortiori, imo quaſi am
bobus pedibus, & ſuo totali fundamento, vi
delicet traditione ex iuſta cauſa,& poſſeſſio-
ne,non mirum ſi ruat totum, quia ſi nullum
ius nunquā agendi cōpetijſſet , nec mihi nec
actori meo, quomodo abſq; principio creari
pōterit,eſſet mirabile,ſecus in dñio,ꝙ fuit iā
creatum,& quod ſine traditione trāfertur,&
de quaſi dominio idem,quia in perſonam a-
ctoris verus ius dñij,vel quaſi, & ius agendi
rei vendicatione vel Publiciana iam compe
tijt,ergo &c.& ita tenet Bar.i l.1.ff.de publi
cia.& in l.cū ſponſus.§.is cui.eo.ti.ergo &c.

A D D I T I O.

a Non ſufficienter probo.Qualiter poſſit ꝓba
ri dñiū,& an ſit difficilis oīs ꝓbō , vide Ale.
in conſ.4.in 2.col.& in conſi.81.in 2. col.in 1.
vol.in quibus locis ponit an probetur dñium
de antiquo per ſolam famā.& in cōſ.1.in vlt.
col.in 4.vol.& in conſi.10.& 11.in eo.4.volu.

EPI-

E P I T O M AE.

Ordinarius qui tulit ſententiam, quæ eſt nulla ratione formæ, poteſt parte uocata aliam ferre, ſi uero nulla ratione proceſſus, incipiat de nouo & iterum cognoſcat, ſi eſt execu tor gratiarum tandiu exequeretur, donec mandatum ſuum adimpleatur, ne effectus iſte in longius tempus cum diſpendio ferri contingat. de off.deleg. c. ſi ſuper gratia. lib.6. & l. quid tamen. in princ. ff.de arb. quod confirmatur per no.per Compoſt.& Io.And.in c.capitulum.uer. Item quæritur.de reſcrip.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex ſiue ordinarius, ſiue delegatus, qui partibus non uocatis ſententiam tulit, an iterato eandem ſententiam partibus uocatis ferre poteſt. & nu.ſequen.*

2 *Iudex ordinarius ſententiam ſuam emendare, & aliam ferre poteſt.*

3 *Delegatus qui ſententiam tulit, ſiue benè, ſiue malè, an officio ſuo functus dicatur.*

DECISIO XVI. aliàs 341.

1 DVbitatur, vtrum † Auditor pronuntiando aliquam ſniam diffinitiuam per primum Dñm Auditorem latam nullam, parte non vocata, vel vocata, ſed non legitime, & ſic nulliter proceſſit, & pronuntiauit, poſſet
2 iterato aliam, & ſimilem ſniã a debite.& partibus vocatis ferre? Et vr̃ ꝙ ſic, quia iudex, q̃ male iudicauit, non dr̃ functus officio ſuo, ſed iterum debet iudicare bene, & procedere.arg.C.qũo & qñ iudex.l.ſi præſes.C.de acc. l 3.ff.de arbit.l. diem.§.ſed ſi de pluribus.& de accu.c.qualiter.el 1. Fuit cõcluſum & determinatum per oẽs Dños vno excepto, contrarium, per l.iudex. de re iud & de off.dele. c.in literis.& c.venerabili & de elec. c.ſi compromiſſarius.§.ſi vero.lib.6. & contraria loquuntur in ordinario ſm Inn.qui poteſt a ca
2 pite incipere, & † ſniam ſuam emẽdare, & aliã ferre, ſi eam inuenerit eſſe nullã rõne proceſſus, alias ſi eſſet nulla ratione formæ, vt in c. & ſi ſnia.de re iu.li 6.merito poſſet iudex idẽ pronũtiare, ne vtile vitiaretur per inutile.in
3 regula, vtile. de reg.iur.lib 6. Secus† vero in delegato, qui ſiue bene, ſiue male iudicauerit functus eſt officio ſuo, per iura ſupra proxi. alle.& ſic deſiit eſſe iudex in pronuntiãdo, vt in l.qualem.ff.de arbi. Hoc ẽt patitur contrarium, quia idẽ eſt nõ eſſe, & inutiliter eſſe.de trãſla.epiſ.c.inter corporalia. de cler.nõ reſi. c.tua.& quia beneficiũ Principis debet habere ſuum effectũ, ne illud illudatur.de ele.c cõmiſſa.lib.6.& executor tãdiu exequi põt, donec mandatũ ſuũ adimpleuerit, ne effectus ipſius in tẽpus longus cum diſpẽdio differri cõtingat.de off.dele.c. ſuper gratia.lib.6.& l.ꝙ tñ.ff.de arbi.in princ. Quod confirmatur per not.per Compoſt.& Io.And in c.capitulũ.de reſcr.ver.Item quęrit.& alle.c.quærenti.& c. ſignificaſti.de off.dele. Non obſtat c.qualiter. de acc.quia illi erant generales legati, & ſic ordinarij.de off.lega.c.1.& 2.lib.6.& nondũ ſniam tulerant, ſm Ber. ibidem, ſed errauit in proceſſu, vnde poterant illam emendare, & errorem ſuum corrigere, imò ſm Spe. tit. de prolat.ſent §.qualiter. ver.hoc quoq; notãdum in factis & omnibus alijs, pręterq̃ in ſententiis diffinitiuis, poteſt tam ordinarius q̃ etiam delegatus iterũ facere, quod minus recte fecit. De ordinario probatur de elect.c. cum terra.& c. noſtri.& de reſc.c.ab excõicato. De delegato probatur de off.deleg.c.ſignificaſti.de app. c.cum ceſſante.& c. ſi a iudice. eo.tit.lib.6. quæ iura loquuntur de interlocutoria reuocanda. quæ & qñ reuocari poſſit; remittit ad Spec.tit.de excep.§.uiſo.verſ. ſed ſi iudex.& ſe.Io.And.in nouel.ſuper prima glo.in d.c.qualiter.dicit, ꝙ ordinarius nõ poteſt corrigere ſententiam annullandam.alleg.ff.de re iudic l. cum quærebatur.& l.poſt rem.& C. de ſenten.ex periculo recit.l. 2 ſed nullam reuocare poteſt.de frig. c.fraternitatis.de purga.vulga.c.2. 1.quæſtio. 3.epiſcopus.& alleg.dictam l.ſi præſes.& C.de accuſ. l.ſi accuſationibus. remittit ad not. per eum poſt Innocen.de re iud.c.1.& c. cum inter.ſuper verſi.poſtquam in rem.& ad not.per glo. de re iudic.c.cum Bertoldus.in glo.ſed qualiter.& ad Specu.vbi ſupra.& titu.de reſtitu. in integ.§.videndum.verſic. & nota.in titu.

de

de arbit.§.ſi.vet.licet. & per Dyn.in regula, quod ſemel.de reg.iur.lib.6. In prima tñ opinione vnus de Dñis volebat dicere, ꝙ ex quo prædictus Auditor, qui pronuntiauit ſuper nullitate ſniæ, remanſerat adhuc iudex in negotio principali, & poterat cognoſcere de iuſtitia & iniuſtitia primæ ſniæ, quia, prout ponebatur in facto, dicto Dño Auditori fuit cõmiſſum totum videlicet cã appellationis negotij principalis, nullitatis, & iniqtatis ſniæ, & pronuntiando ſuper nullitate, nõ eſſet functus officio ſuo. Et ideo ſi male iudicauit poterat iterato procedere & bonam ſniam ferre. quod dicebant Dñi verum, ſi eius pronuntiatio eſſet interlocutoria, ſed quia vim diffinitiuæ habet, vt no. Inn in c.auditis. de procu. expedito illo articulo diffinitiuę pronuntiando ſiue male, ſiue bene, fundus eſt officio ſuo, per iura ſuperius alleg. Fatebantur tñ ꝙ remanſerat iudex quo ad alia, & licet ſm opinimonem Spe.titu.de audi.& Io. And.in cle.auditis.de reſcri. Auditores ſacri Palatij ſunt ordinarij in cognoſcendo, tñ habent delegatam in pronuntiando, & diffiniendo. & ideo eorum diffinitiuas ſnias non poſſunt reuocare nec emendare, per iura ſupra alleg. & no. Inn. in c.cum Bertholdus.de re iud. vbi vr innuere, ꝙ in cã beneficiali quilibet iudex ſiue delegatus ſiue ordinarius põt ſniam nullã reuocare, & aliam ferre. Ratio poteſt eſſe, quia ſicut in matrimonio carnali ſententia non tranſit in rem iudicatam, quin docto de errore poſſit reuocari, vt in c.lator c.tenor.c. cõſanguinei.de re iu. ita & ĩ matrimonio ſpirituali, cum de vno arguatur ad aliud. de trãſla. epiſco. c. inter corporalia. & hoc verum ſm Inno. qñ ex ſnia patenter deprehenditur iniquitas, vt in d.c.cum Bertholdus. tũc enim quandocunque poteſt error vel iniquitas deprehendi, & colligi ex actis, retractabitur ſententia, ac ſi error fuiſſet in ſententia expreſſus, vt not. Pau.de re iudi.c. paſtoralis.in cle. & de ſenten. excommun. c. Romana.in fin. per Archid.lib.6.

ADDITIO.

a Similem ſententiam. Adde Pet. de Suzar. in in l. ſi vt proponis. 1. C. quomod.& quando iudex, & l. 4. C. de accuſatio. & in l.abſenté. ff.de pęnis.& in l.ſi ptęſes.C. quomod.& quãdo iudex.& Bart.in l.eos.4.eod.tit.

EPITOMAE.

Sententia diffinitiua vel habens uim diffinitiuæ lata contra citatum ad audiendum uoluntatem domini Auditoris, non ualet.

SVMMARIVM.

1 *Citatio incerta, vaga & generalis non valet.*
2 *Sententia diffinitiua non niſi partibus ad ipſam audiendam peremptorie citatis, valet.*

DECISIO XVII. aliàs 342.

RETento eodem themare idem Auditor, cui omnia prædicta fuerunt cõmiſſa cã appellationis, negotii principalis nullitatis, & iniquitatis fecit citari partem ream ad audiendam voluntaté ſuam in cã, ſeu cauſis, quæ inter ipſum, & ſuũ aduerſariũ vertebantur coram ipſo ad certum terminum peremptorium, in quo quidem termino pronũtiauit ſuper nullitate ſniæ per primum dñm Auditorem latæ. Dubitabant an huiuſmodi pronuntiatio ex hoc ſolo capite eſſet nulla.
2 Et reſpondebatur per omnes quod ſic. a Tũ
1 quia † incerta, & vaga & nimis generalis fuit hæc citatio, quæ non valet, arg. ff.de verb.ob. l.qui inſulam.de reſc.c.ſi.& ibi per Ber.ſuper ver. indeterminate. Tum quia huiuſmodi pronuntiatio habet vim diffinitiuæ, vt ſupra
2 deductum eſt, & probatum, quæ non † eſt ferenda niſi pars peremptorie ad ipſam audientiam expreſſe citetur. per l. ad perẽptorium. & l.ſeq.ff.de iud.& per no.per Inn.in c.ad petitionem de acc.& per Io.An.in cle.ſępe.de verb.ſig.ſuper ver.non peremptorij.qui alle. Inn.vbi ſupra, & remittit ad not.p Io.in c.de illicita.34.q.3.de off.dele.c.conſuluit, & ad Guil.in Spe.tit.de cita.§.viſo.ver. quid ſi lata.no.ét Gui.de mon. Lau.tit.de dolo & contu.c.1.ſuper ver. promulget. in Cle. pro qua concluſione faciunt etiam ſcripta per me ſuperius in concluſione 10.eod.tit.

ADDITIO.

a Quod ſic.Et an ſententia lata contra non citatum ſit nulla.adde Fel.in c. eccleſia ſanctæ Marię.de conſt ver.tertio limita. Adde Bar. in l.2.§.quod de frumentaria. ff. de admi.rerum ad ciuit. pertinentium, vbi dicit, ꝙ valet, ſi nullum ius parti competeret.

EPITOMAE.

Spoliatus petitorium & poſſeſſorium intentans, & demum ſuſpenſo petitorio obtinens in poſſeſſorio, recuperatis fructib. & expenſis, & ſuccumbens in petitorio, condemnatur in fructibus & expenſis a tempore petitorij primo inchoati.

SVMMARIVM.

1 *Sententiam qui reputauit in poſſeſſorio cum fructibus, ſi in petitorio ſuccumbat, a quo tempore fructus ſint reſtituendi?*

DECISIO XVIII. aliàs 405.

1 SItquis in cauſa beneficiali intentando primo petitoriũ & poſſeſſorium, poſt iuramẽtum calumniæ præſtitum ſuſpendat petitorium, procedendo in ſolo poſſeſſorio pro ſe tres ſententias diffinitiuas obtinuit cum cõdemnatione fructuum, & expenſarum, quibus, & ẽt poſſeſſione reſtitutis, ipſe poſtea in petitorio ſuccũbit: Fuit per me, qui cãm habui, dubitatum, & propoſitum à quo tpe deberet fieri pro nunc condemnando, ſeu pronuntiatio condemnationis fructuum, vtrum videlicet a tpe motæ litis in petitorio p ſpoliatum primo, vel poſtea per ſpoliationem, & in petitorio obtinentem. Volebant aliqui dicere, maxime Legiſtæ, ꝙ ex quo tpe lis cõteſtata fuit, quæ exæquat oẽs poſſeſſores, & facit poſſeſſores malæ fidei, deberet fieri cõdẽnatio fructuum a tpe motæ litis de nouo ſuper proprietate, ſiue petitorio, præſertim cũ nũc ſuccumbens in petitorio primo conueniat, & nunc conuenitur. Maior pars, & quaſi oẽs dicebant contrarium. Nam fructus ſequuntur rem. Cum igitur nunc adiudicatur huic agenti petitorio res petita, puta beneficium, ergo habet rem cum fructibus a tẽpore motæ litis ſuper ſuum aduerſarium primo factæ, & quæ conſtituit ipſum in mora & malæ fidei poſſeſſorẽ. Imputet enim ſibi nũc ſuccumbens in petitorio, ꝙ primo intẽtauit illud, prout no. gl. expreſſe in c. ſignificauerũt. de teſtibus. ſuper ver. recurſum. Idẽ voluit, & no. gl. in c. cũ ſuper. & c. paſtoralis. de cau. poſ. & propriet. vbi dicit expreſſe gl ꝙ ſuccũbens in petitorio, tenetur reſtituere fructus ab ipſo perceptos ratione cõdemnationis factæ in poſſeſſorio, quia eos, ex quo nullum titulum in beneficio habuit, male percepit, & ſalua conſcientia retinere non potuit, idcirco ad reſtitutionem abſq; ẽt quacunque condemnatione tenetur earundem. Quod crede rẽ verum, ſi ab initio ẽt ante litis ingreſſum ſciuit ſe nullum ius in beneficio habere, & ſic fuit ſemper malæ fidei poſſeſſor, qui nõ facit fructus ſuos, prout notabiliter deducit Inno. in c. ex literis. de reſt. ſpo. & in c. conſultationibus. de iure pa. Si vero ante litis ingreſſum ignorauit ſuum titulum fore vitioſum, imo credebat probabiliter ſe bonum ius habere, licet poſtea declaretur contrarium, tunc credere diſtinctionem gl. procedere, ꝙ tenetur tñ reſtituere extantes fructus ante litis conteſtationem & poſt, & non conſumptos, poſt litem vero conteſtatã vniuerſos, vt C. de rei vend. l. certum. quæ gl. eſt in c. grauis. de reſti. ſpo. & plenius per Spe. ti. de fruct. & intereſſe. §. 1. verſi. vt anteſcripta vbi vide de hac materia. Ego vero de conſilio Dñorum meorũ Coauditorum omnium, qui in hoc concorditer aſſerunt, in prædicto caſu condemnaui victum in fructibus a tempore motæ litis in petitorio citra perceptis non exprimendo per quem mota fuerunt, ſed hoc ſecundum eoſdem Dominos meos veniebat in executione ſententiæ meæ.

EPITOMAE.

Sententia diffinitiua proferri debet in ſcriptis, quæ probari poteſt per teſtes.

DECISIO XIX. aliàs 409.

FVit dubitatum vtrum diffinitiua ſñia lata contra aliquem poſſet probari per teſtes. a Et videbatur ꝙ non, quia debet fieri in ſcriptis, alias non valeret. de re iud. c. fi. lib. 6. Præterea de proceſſu cauſæ debet conſtare per legitima documenta, alias non præſumitur pro ipſo, vt in c. qm̃ contra, de prob. multo fortius de ſententia, quæ eſt de concluſio,

ſiue

ſiue finis cauſæ. de verbor. ſignific. c. forus. facit c.cum iure. cum ibi no per Inn de offic. de leg. Fuit concluſum & determinatum cõtrarium per omnes, & alleg.tex.& Dd.ꝙ ſententia diffinitiua poſſet probari per teſtes, videlicet c. Albericus.de teſtib.in fi.& c.ſicut nobis. de re iud. præſertim ſi allegabatur amiſ-
b ſio inſtrumenti *b* ſñiæ. per c. cum olim eſſemus. de priuil. ſed tunc oportebit probare duo, amiſſionem & tenorem ſñiæ, qui difficulter meo iudicio probari poterit, vt ibi. Seruetur igitur cautela Inn. ſi eſt in cã appellationis, quam ponit in c. G. perpetuus. de fide inſtru. Ad arg. in cõtrarium reſpondebatur, ꝙ non omnia, in quibus debet interuenire ſcriptura, per ſcripturam neceſſario ſunt probãda, vt notat Compoſtel. in c. 1. de ele. lib. 6. qui ponit exemplum de appellatione, quę debet fieri in ſcriptis. vt c cordi. de app. lib 6. tñ de ipſa poterit fieri fides per vnum teſtem. quã opinionem vr̃ Paulus reprobare in Cle. conſtitutionem. ſuper verſi. fiat fides, de elec. & allegat pro ſe prædictum c.cum olim eſſemus. quod intellige vt ſup. dixi. regulariter. n. indicijs, inſtrumẽtis, & teſtibus probari põt. de fide inſtr. c. cum Ioannes. ſit tñ probatio leuius, citius, & ſecurius per ſcripturam, maxime in facto antiquo. ff. de pig. l. cõtrahitur. ff. de prob. l. Celſus. de præſc. c. ad audientiã. de prob. c. cum cauſam. Pro quo dicto vltimo faciunt ea quæ leguntur & not. in c. tertio loco. de proba.

ADDITIONES.

a Probari per teſtes. An ſententia poſſit probari per teſtes, & qualiter, vide per Bar. in l. geſta. C. de re iud. in pen. col. in verſi. qualiter debeant. per Abba. in c. ſicut. de re iud. in j. col. ver. item nota. Adde Fel. in c. ſicut, de iud. in verſi. octaua & vltima declaratio.

b Amiſſio inſtrumenti. Teſtamenti amiſſi tenor an ꝙ poſſit probari per duos teſtes per l. teſtium. C. de teſtib. & illum tex. pro ſingulari allegat Guliel. Bened. in c. Raynutius. in verb. teſtamentum. verſi. plus dico, &c.

EPITOMAE.

Probationes in vna inſtãtia factæ perpetuo faciunt fidem in eaſdem perſonas, non tamen diuerſas, licet ſuper eadem re & cauſa, niſi tertius pro ſuo intereſſe ante finem litis veniat, vt a ſententia appellat.

DECISIO XX. aliàs 410.

SI poſt diffinitiuam ſñiam latam per A. cõtra B. quæ in rem tranſiuit iudicatam, quidam C. obtinuit cauſam de nouo committi contra A. habentem ſñiam pro ſe, vt præfertur. fuit dubitatum vtrũ inſtrumẽta & iura per prædictum A contra B. in alia inſtantia producta & regiſtrata, & nunc de nouo repetita contra C. in hac inſtantia facerent fidem? Et vr̃ ꝙ ſic, poſtq̃ enim ſemel producta ſunt in iudicio, & redacta in actis, ſunt publica, & authentica documenta, quæ fidem faciunt perpetuam, vt in c. qm̃ contra. de prob. de elec. c. dudũ. §. geſta. de re iu. c. cum inter. iuxta finem. quod verum eſt inter eaſdẽ perſonas, vel habentes cãm ab eiſdem, & qñ ad id agitur. de re iud. c. quamuis, & ibi per Inn. c. & melius per ipſum. de teſti. c. cãm quæ. in cle. ſæpe. de ver. ſig per Io. An. alias ſecus. de teſtib c. veniens. quia res inter alios acta, &c. niſi in caſibus notatis in d. c. quamuis quorũ noſtra non intereſt, &c. Si vero dictus C. pro ſuo intereſſe a dicta ſententia lata pro A. & contra B. infra debitũ tẽpus appellaſſet, & de ſuo intereſſe docuiſſet, ſicq́, executionẽ impediuiſſet. iuxta ea quæ leg. & not. in c. cum
a ſuper, *a* de re iud. tunc cum prædicta lis effectualiter finita non eſſet, aliter vr̃ fore dicendum, videlicet ꝙ omnia acta illius iudicij. habita inter A. & B. forte idem facerent in hoc iudicio nunc inchoato inter A. & C. quia primum effectualiter nondum erat finitum, q a ſñia huiuſmodi erat appellatione ſuſpẽſa, & ſic acta cauſæ adhuc durant, & fidem faciunt inter oẽs veniẽs ad cãm, quorum intereſt. de teſti. c. veniẽs. & in c. cum ſuper. eo. tit. ſed ex quo prædicta ſñia lata pro A. cõtra B. vt ſupponebatur in facto, in rem trãſiuit iudicatã, & ſic lis effectualiter erat terminata, & de nouo per dictum C. inchoata fuit concluſum ꝑ oes Dños acta primi iudicij huic C. non obſtare, niſi cãm ſuam ſciuiſſet agi, & ſe non oppoſuiſſet. quod ſibi tunc non opponebatur nec probatur, tunc enim prędicta acta ſibi bene præiudicaſſent, prout not. per Inno. in d. c. cauſam quæ. in fin. ac etiam in d. c. quamuis.

ADDITIO.

a C. cum ſuper. Adde Fel. in d. c. cum ſuper. qui in hac materia multa præclara ſcribit.

EPI-

E P I T O M AE.

Sententia ſuper deſertione appel
lationis a diffinitiua vel peremptò-
ria exceptione habet vim diffini-
tiuæ, quia nihil reſtat ad agendum,
ſed cognitum executioni mandatũ,
ſuper deſertione vero appellationis
a grauamine eſt interlocutoriã, quæ
quoad iudicem nunquam tranſit in
rem iudicatam.

DECISIO XXI. aliàs 427.

FVit dubitatũ vtrum interlocutoria lata
ſuper deſertione appellationis interpoſi
tæ a grauamine illato in aliqua cã haberet
vim diffinitiuæ ſnĩæ? Et fuit concluſum per
oẽs ꝙ non. Nam licet id ſit verum in ſnĩa in-
terlocutoria lata ſuper deſertione appellatio
nis interpoſitæ a diffinitiua, & in qualibet
alia ſnĩa lata ſuper exceptione perẽptoria ha
bente vim diffinitiuæ, prout legit. & not. in
cle. cũ a repulſione. de app. & in cle. vnic. de
ſeq. tñ id non procedit in prædicta interlocu-
toria ſuper deſertione appellationis interpo
ſitæ a grauamine ante ſnĩam illata, prolata.
Ratio diuerſitatis eſt, quia poſt prædicta in-
terlocutoria ſuper exceptione peremptoria,
vel præiudicialibus quæſtionibus prolatas,
nil reſtat ad cognoſcendum, ſed cognitũ exe
cutioni demandando. At in caſu noſtro ſu-
pius poſito adhuc reſtat cognitio cauſæ pri-
cipalis, ergo nil vř actũ, dũ aliquid reſtat ad
agendũ. 7. q. 1. can. nihil. de reſt. ſpo. c. Piſanis.
cũ ſimi. Præterea prædictæ interlocutoriæ ſu
per perẽptorijs exceptionibus latæ habẽt cer-
tas ſuas executiones, & effectus magnos, vt
in c. 1. & in c tuã. de ord. cog. quod non habẽt
aliæ interlocutoriæ, quæ nunq̃ quoad iudicẽ
in rem tranſeunt iudicatam, ſicut aliæ. de ap-
pel. cum ceſſante: & c. ſi a iudice. eod. tit. lib. 6.
ergo merito poteſt dici, & notari diuerſitas,
in iſtis, & in alijs. & ſic fuit obtentum.

E P I T O M AE.

Ipſo iure eſt nulla ſententia con-
tra non legitime citatum lata, quod
intellige vt infra dicitur.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia lata ſuper deſertione nulla eſt.*

DECISIO XXII. alias 425.

a SED pone *a* & proceſſum ſit per audiẽtiã,
& pronunciatum contra abſentem appel
lationem ſuam fuiſſe deſertam, & abſentem
appellantem, & appellationem deſerentẽ con
demnatũ in expenſis factis in cã deſertionis
per appellatum. Fuit dubitatum vtrum pro-
ceſſus & ſnĩa tenerent, ſi ab ea nõ eſſet appel-
b latum vel eſſet nulla *a* ipſo iure. Pro nullita-
te ſnĩæ videntur facere omnia iura infra in
deciſ. 59. de app. inducta, videlicet canon, nos
in quenquam. 2. q. 1. & c. eccleſia ſanctæ Ma-
rię. de conſti. & c. expreſſe no. hoc Ioannes in
ſum. 2. q 6. Pro validitate ſententiæ induce-
bantur quæ no. Inn. in c. auditis. de procura.
vbi dicit valere, & tenere interlocutoriam la
ta parte non vocata, licet ſit iniuſta, ſi ab ea
1 non fuerat appellatũ. At in caſu noſtro † ſnĩa
ſuper deſertione lata eſt interlocutoria, vt in
c. ſua. de appel. & de elect. c. cum dilectus. no.
per Io. Mo. de elect. c. cupientes. ergo &c. per
quã notam intelligo de interlocutoria vim
diffinitiuę non habente, & ſuper aliquo inci
denti in cã ante diffinitiuam prolatam, ſed
vbi interlocutoria habet vim diffinitiuæ, q̃a
per eam diffinitur articulus, de quo principa
liter actũ eſt, vt in caſu noſtro, tunc crederẽ
notã Inn. non procedere, ſed potius no. Ioan.
ſuperius allegatam, & iura pro nullitate ſen
tentię inducta locum ſibi vendicare. Sed ſup
poſito ꝙ valeret ſnĩa lata ſuper deſertione
nunquid teneret ſnĩa condemnationis expẽ-
ſarum? Videtur ꝙ ſic, quia victor uictori &c.
de dol. & contu. c. finem. cum nota. Pręterea
quia appellando videbatur eum trahere, &
ideo in expenſis factis occaſione huiuſmodi
temerarię vexationis potuit, & debuit con-
demnari, prout vř text. clarius in c. interpoſi
ta. §. ille denique. de app. quem tex intelligo
de expenſis factis per appellatum ratione pro
ſecutionis appellationis interpoſitæ per ſuũ
aduerſarium, quia forte miſit ad Curiam ꝓ
curatorem, & ad proſequendum deſertionẽ
iſtius appellationis, cui appellationi aduerſa
rius renuntiauit, & ſe ad iudicẽ a quo appel-
lauit, remitti petijt, quo ſibi licuit, dũ tñ an-
te pſentationẽ appellationis ſuperiori factã,
ſeu

ſeu verius commiſſionem ſuper appellatione impetratam vt ibi. Sed in caſu noſtro appellatus nullas expẽſas fecit occaſione appellationis, ſed dũtaxat deſertiones, quã licuit appellanti deſerere, illiq; renũtiare tacite,& expreſſe re integra appellato inuito,& cõtta dicente, vt in d §.ille deniq;,& c.cum ſit.e ỏ ti.c.quſuis.de ele.li.6.ergo res q̃ culpa caret, in damnum venire non conuenit. de cõſti. c. cognoſcẽtes.ex iuris.n. permiſſione nemo debet lædi, nec dãnũ pati.de ele.c. cum eccleſia Vulterana.& in cle.vnic.de rer.permu.cũ ſimilib. & ſic fuit obtentum & pronuntiatũ totum proceſſum ſuper deſertione principaliter habitũ, & factum contra abſentẽ nullũ.

ADDITIONES.

a Sed pone. Alij habent hanc deci. pro §. deciſionis, infra de appell.59.

b Nulla. Add.ſnĩa dr̃ nulla ipſo iure, ſi tria concurrant, ſ.dolus aduerſarii corrumpens. Item quod aduocatus corruptus fecerit falſas allegationes. Itẽ ꝙ ſnĩa fuerit lata contra abſentẽ. Bar. in l.1.in 2.op.C de aduo.diuerſo.iudi.

EPITOMAE.

Iudex appellationis poteſt addere, & minuere ſententię continenti plures articulos in fauorem appellati, tunc melius probantis.

SVMMARIVM.

1 *Iudicem appellationis ad partis inſtantiam, & ſententiam confirmare, & ipſi ſententiæ ſupplere poſſe.*

2 *Pars non appellando an & quando ſententiæ acquieuiſſe videatur & nu 4.*

3 *Iudex ad quem omnia quæ potuit, & debuit primus facere poteſt, & debet.*

DECISIO XXIII. alias 365.

1 SI a† diffinitiua ſnĩa continente diuerſa capitula per vnam partem, contra quam lata eſt, appelletur, & non per aliam, fuit dubitatum, vtrum Auditor datus in cã appellationis poſſit ad inſtantiam partis appellatæ pronuntiare ſuper omiſſis in dicta ſnĩa, & illam ſupplere ĩ parte, ib. q; adderet Et videbat alicuibus ꝙ non: Quia †pars appellata non ap-
2 pellando à ſnĩa vr̃ acquieuiſſe ſententiæ, & eam ex toto tacite approbaſſe, ergo nil noui modo põt petere, niſi ſimpliciter confirmatione illius.de re iud.c.ꝗ ad conſultationem. de teſti.c.ſignificauerũt.de app.c. concertationi.lib.6.& pro hoc vr̃ tex.de teſta.c.Raynutius & c. Rainaldus.in quibus per vtranq; partem fuit appellatum,& ideo iudex cauſę appellationis ibi ſuppleuit, addidit,& ſubtraxit primæ ſniæ, quod alias non potuiſſet, vt vr̃, quia iudici non licet ſupplere de facto, ſed de iure, vt C. vt quæ deſunt aduoca per totum.facit optime l.eos.C.de app.& de offi. dele.c cum contingat. & not. in c.vt debitus. de app.quia iudex appellationis duntaxat poteſt, & debet pronuntiare ſnĩam iuſtam, vel iniuſtam, & nil aliud. Fuit per omnes Dominos determinatum contrarium. Nam ex quo per vnam partem fuit appellatum a tota ſnĩa, quæ appellatio ipſius effectum ſuſpendit.ff.ad Turp.l.1.& de iureiu.c.veniẽs. & ſicut petitur per appellantem totaliter infirmari, ita pars aduerſa põt eã petere confirmari, & ſuppleri omiſſa, quæ forte in prima inſtantia non fuerunt adeo plene probata, ſicut in ſecunda. ergo, &c. quia primo iudici non plene conſtitit de facto, ſicut ſecundo, id circo ſuper articulo omiſſo iudex appellationis poterat pronuntiare. de fide inſt. c. cum Ioannes.C.de tempo.app.l. per hanc. Præterea ſi iudex poteſt eam in partem infirmare, ita & illi addere, & ſupplere, vt in dictis c.
3 Raynutius. & c.Raynaldus. Item† iudex appellationis ſuccedit iudici primo, ita ꝙ omnia q̃ primus iudex facere potuit, & debuit, & ipſe põt, & debet. arg.iurium prædictorũ. c.Raynutius.& cap.Raynaldus. Cum igitur primus iudex debebat ſuper articulo omiſſo pronuntiaſſe, & non pronuntiauit, ergo iudex appellationis facit id ſupplendo negligentiam primi. Præterea, ſæpe cõſequitur quis ex perſona alterius, quod ex perſona ſua conſequi non potuit, vt l.petendæ.C.de tempor. reſti.in integ.petend & de conceſ.præb.c.authoritate Martini Papæ. lib.6.Ex appellatione igĩ partis aduerſę pars appellata hoc cõſequitur ꝙ alias non poſſet. Quam quidẽ appellationem ita bene poteſt proſequi ſicut appellans, ſeruata diſtinctione, c.oblatæ. & c.ex inſinuatione.de appel.& de confirma.vti.vel inuti.c.bonæ. Præterea vbi conſtat iudici ex dictis teſtium, vel inſtrumentis productis coram eo de aliquo facto, ibi tunc põt ſupplere de facto, quia notum eſt ſibi vt iudici, ſm Inno.

Inn. in c. 1. de poſtu. prælator. ſuper ver. requiſitus. & alleg. c. 1. de corp. vitiat. & l. vlt ff. de app. & Inſtit. de acti. §. ſi minus. & l. bouem. § aliquãdo. ff de ędil. edic. At in caſu noſtro conſtitit. & conſtare poterit ex actis, & actitatis cauſæ tam primo, q̃ ſecundo iudici fore pronuntiandum ſuper articulo omiſſo. ergo ſuper illo debet pronuntiari. de reſti. ſpo. c. cũ ad ſedem. de re iudi. c. cum Bertoldus. Non
4 †obſtant rationes in contrarium allegatæ, videlicet ꝙ pars appellata non appellãdo a ſententia vr̃ illi ſententiæ acquieuiſſe, quia illud verũ eſt ſi pars aduerſa acquieuiſſet, & eius effectum non ſuſpendiſſet, ſed quia appellauit, ex eius appellatione pars appellata conſequitur hoc priuilegium, vt ſupra deductũ eſt. Nec obſt. d. c. Raynutius. & d. c. Raynaldus. vbi dr̃ de hoc, ꝙ iudex appellationis poſſet addere, & ſupplere ſnĩam primi iudicis, quia requiritur ꝙ ſit appellatum a ſnĩa per vtranq; partem, quia ſic contingebat ibi de facto, vt in c. ſi duobus. de app. licet neceſſariũ non fuiſſet ſm oẽs Dños. Ad id, ꝙ iudex non poteſt ſupplere de facto, reſponſum eſt, niſi factum ei notũ ſit vt iudici, & quia ita fuit in caſu noſtro, ergo, &c. Sicq; ergo qui habui cauſam huiuſmodi appellationis de conſilio omnium Dñorum ſuppleui ſententiam primi domini mei Auditoris in duobus articulis omiſſis per eum, & probatis clare corã eo.

EPITOMAE.

An & quando ſententia lata inter duos litigantes præiudicet tertio poſſidenti.

DECISIO XXIIII. aliàs 478.

SI tẽpore litis agitatæ inter P. & M. A. poſſediſſet beneficiũ, de quo P. contra M. ageret, latæ ſententię contra M. an ipſi A. in poſſeſſione pręiudicium attuliſſent, & afferre dicentur? Et dicebat dominus Robertus ꝙ ita fuerat obtentum præſente R. P. D. tituli ſancti Euſtachi, Cardinalis in conſiliis bonæ memoriæ Cardinalis Gulielmi dudum habitis. & ꝙ Pau. hoc tenet in cle. 1. de pęnis, qui all. c. quia. V. de iud. & c. ſignificauit per quorum iurium allegationem dicit in c. ſi clericus. de præb. lib. 6. cum ſua glo. quæ dicit talem alleg. puto, ꝙ in caſu illorum conſiliorum poſſeſſor tertius Reo condemnato poſſeſſor eẽ habuerat, quia illa iura tunc bene faciunt, alias non alle. c. ſi clericus. prædictum cũ ſua glo. quę dicit, ꝙ illi impetranti perſonæ præiudicatur, quia cum de ſuo præiudicio agere tur, ſciens ſe opponere neglexit. alleg. ſimile in c. quamuis de re iudi. maxime quia illa oppoſitio conſiſtebat in agendo, quę grauior vr̃ quã illa in defendẽdo, quę minus grauis ſm eũ videtur. pro hoc allegat tres gl. Prima eſt in c. cum ſup. in glo. magna, quaſi in medio columnę ſecundæ iſtius glo. ibi, Vr̃ & ſi res aliqua extra de re iudicata. vbi dic ſicut dr̃ in l. ſæpe. ff. de re iud. ꝙ agitatũ iudicium cum liberto præiudicat patrono ſcienti. ita idem vr̃ ꝙ ſi res aliqua vendicetur ab aliquo, qui eã non poſſidet, ſed tenet, ego poſſeſſor debeo offerre me ad defenſionem eius, & niſi me offeram, fit mihi pręiudicium quoad poſſeſſionem, vt ff de poſi. l. bona fides. § qualiter. licet ſecus, ſi ille Reus poſſidebat, quia tunc non mitteret ad defenſionem, nec ſibi fieret pręiudicium, vt l. modo concef. § ſi autem. & §. ſi vero. Secundo all. pro hoc aliam glo. eiuſdem in dicta glo. magna poſt principium tertiæ columnę eiuſdem glo. magnę. verſic. Per iſtam aũt decr. in prin. & ibi, ex quo certus. Tertio alleg. aliã glo. Inn. de re iud. c. quãuis. i gl. 1. vbi vr̃ id quod dicit textus, ꝙ ſnĩa lata
a inter aliquos tertio nõ præiudicat, a eſt intelligendum quoad actionem, vel exceptionem pariendi. Nam ſecus quo ad poſſeſſioné. Sed iſta glo. non habet hunc intellectum, qui ſibi imponitur, quia intelligitur de iudicio mutatę poſſeſſionis de perſona Rei cõdemnatę in alium grauiorem patet, quia hoc alleg. Inn. in eadem glo. probo eandem cõcluſionem ratione, quia in caſu d. c. cum ſuper. non fit pręiudicium quoad proprietatem, vt ibi patet in fin. & ita non eſt de caſibus comprehenſis ſub c. quamuis. & tamen ibi præiudicatur quoad poſſeſſionem, igitur illa res iudicata inter alios non pręiudicat. Nec obeſt quoad proprietatem, dummodo ad eum, & non ad rem condemnatũ poſſeſſio pertineat, in poſſeſſione pręiudicatur, ſi ſciuit cauſam agi, & non defendit, nec appellauit. Secundo hoc ꝓbo ſic, quia ſi ſpecialiter hoc diceret in caſu d. c. cũ ſup. aut hoc diceret pro eo ꝙ ad Epiſcopum priori loco, & ad monaſterium ſecundo loco illius cauſæ defenſio pertineret,

aut pro eo ꝙ Epiſcopus à monaſterio cām habuiſſet. Sed neutrum dici pōt, quia ſi præiudicaretur in proprietate d.c. quamuis. & l. ſæpe alle. & quia Epiſcopus potuiſſet prohibere monaſterio ſe defendere, & hoc non eadē ratione, qua ſupra per dictam l. ſæpe. aut vt dicit Bar. in d. l. ſæpe. quia vr̄ Epiſcopus dediſſe facultatem agendi ipſi monaſterio & nō hoc eadem ratione: quia in illo caſu tenet idem Bar. quoad proprietatem præiudicium generari. & ſic intelligit opin Bart. quam non putat improbatam eſſe. & etiam non vr̄ ꝙ aliquis de dictis quatuor caſibus in d.c. cum ſuper. valeat proprie applicari, quia ſi ſic, tum deciſi eſſent contra d.c. quamuis. vel contra d. l. ſæpe. quod non eſt credendum. aut tu poneres rationem ſpecialitatis quā ponit Inno. in c. quamuis. de re iud. in prin. ſecundæ colūnæ magnæ glo in ver. argu. eius quod dictum eſt, ibi. ad hæc eſt ratio. quia ſicut Epiſcopus poſſet agere cōtra, A. ſi poſſideret, & c. quod non eſſet ius exercere ibi iura Epiſcopalia, multo fortius qn̄ ea petebat, debebat excipere, & certe tunc hoc idem hoc caſu, quia ſi P. poſſediſſet ab initio, de quo agitur contra A. contra eum agere potuiſſet, & ſic per conſequens eo agente potuiſſet venire ad cauſam, & excipere, ne fieret ſibi præiudicium in poſſeſſorio, prout hoc ſatis ponit Inn. in d.c. cū ſuper. igitur cum ratio ſpecialitatis non apparet in hoc caſu, idem eſt maxime ſi ratio Inn. poſita in d.c. cum ſuper. in d. verſ per iſtā autem decret. ibi, ex quo enim. quia ex quo iura volunt, ꝙ contra eum ratione ſolius detentionis detur actio, vt l. officium. ff. de rei ven. quod etiam fiat executione, iudicium fiat deluſorium, ſit bona, & per conſequens generalis, idē vr̄ in propoſito, ſi aduerſarius dixit ſe poſſidere, cum re'uera nō poſſideret, quia quoad litem pro poſſeſſore hr̄, maxime cum per partem & iudicem pro tali reputatur, vt ff. de rei vend. l. is qui ſe obtulit. allegatur pro parte iſta dictum Archi. in c. vnic. de eo qui mit. in poſſeſ. lib. 6. & opin. Guliel. de monte Lau. qui idem dr̄ tenuiſſe in cle. vt calumniis. de re iud. In contrarium facit generalitas. § ſi. ſæpe. alle. vbi dr̄ valde generaliter ꝙ ſi fundum a te Titius petierit, quem ego non ex perſona Titij ad me pertinere dico, quamuis contra Titium me ſciente iudicatū ſit tamen præiudicium patior, quia neq; ex eo iure quo Titius victus eſt, vendico, neq; potui interdicere Titio, quo minus iure ſuo vtatur, hoc dr̄. Si ergo nullum præiudicium illi eſſet quoad poſſeſſionem, inducitur regula generaliter negatiua, & quoad poſſeſſionē vt vr̄, res inter alios acta alij non præiudicat, quæ non reperitur vitiata hoc caſu. Tu cogitabis. Caue, quia iudiciū ſiſti loquitur, & dicit probabiliter ſolui poſſe. ad c. cū ſuper. qa loquitur in caſu quo agitur contra perſonas, quæ vendicantur, & de quarum poſſeſſione agitur, ita ꝙ duo faciunt pro actore, & quia de iure Titij agitur in caſu noſtro, ergo ſunt Dñi multum cōtrarij domini Gaillardo & c.

A D D I T I O.

a Tertio non præiudicat. Adde l. 2. & ibi glo. & Dd. C. quib. res iudic. non noc.

E P I T O M AE.

Executio ſententiæ contra illum contra quem eſt lata, fit abſque cauſæ cognitione, ſed non contra tertium, cum quo nouum iudicium inchoabitur, niſi conſenſiſſet proceſſui.

DECISIO XXV. alias 479.

SI ſententia fuit lata pro P & contra M. & executor velit eam exequi contra A. qui poſſeſſioni incumbit, & A. dicat eam de iure non exequendam, qui neſciuit cauſam agi, & P. dicat contrarium, maxime virtute quarundam commiſſionum Papalium executori ſpecialiter deputatarum, alias directarū, ſuper quibus oportet cauſæ cognitionem habere, talis articulis non poteſt ſine ſpeciali mandato expediri durantibus ferijs, pro eo, quia cauſæ cognitionem plenam requirit, cum in hoc caſu de pleno præiudicio in poſſeſſorio contra illum, contra quem forte nullo iure oīa debet exequi, modo ſup intruſione poſſeſſionis requiritur plena cauſæ cognitio. ff. ſi per vim vel alio modo leg. ſi. & præb. c. licet, el 2. & ita non obſtat c. ſi ſuper. de re iud. per ea quæ ibi not. Nec obſtat quod cōiter dicitur idem iuris, & fortius quoad hoc de ſententia, cum ex ea magis debeat habere rē paratam,

paratam q̃ ſententiam, vt l.minor. 25.annis
cui fideicommiſſum.ff.de mino.quia dico,ꝙ
verum eſt in caſu, in quo debet fieri execu-
tio contra illum, contra quem ſententia eſt
lata, & contra quem de iure declaratur, & p
ſniam declaratio facta eſt. Sed vbi agitur de
executione contra alium fiẽda, tunc eſt qua
ſi vna noua inchoatio litis, propter perſonæ
mutationem ff.de excep.rei iud.l.cum quæ-
ritur.& requiritur alia cauſæ cognitio, q̃ pri-
mo.ſed ſi partes expreſſe, vel tacite, videlicet
non contradicentes, in hoc conſentiret, pro-
ceſſus in hoc validarentur, prout oẽs tenẽt p
l.1.ff.de fer.cum ibi no.& per no.in c.fi.de fe
rijs.& in cle.ſæpe.de verbo.ſignifi.

De appellationibus.

SVMMARIVM

1 *Attentata pendente appellatione non ſunt poſt eius deſertionem per modũ attentati reuocanda.*
2 *Principali ſublato cenſentur ſublata acceßoria ad illud.*
3 *Attentata appellatione pendente an ante ipſius deſertionem ſint reuocanda.*
Exceptio deſertionis dicitur præiudicialis ĩ materia attentatorum.
4 *Deſertio eſt prius per iudicem cognoſcẽda, quàm attentata ea pendente.*
5 *Appellatione deſerta fingitur non appellatum.*
6 *Attẽtata poſt appellationem ab interlocutoria, ante tamen diffinitiuam, an veniant per modum attentati reuocanda?*

DECISIO I. aliàs 1.

a ATtentata *a* appellatione † pen-
1 dente à diffinitiua poſt. ipſius
b deſertionem *b* nõ veniunt per
c modũ attentati *c* reuocãda. *d*
d per l.furti. in prin. ff.de his qui
no.infa & c.licet. de ſen.excom.lib.6.a con-
trario, cum ibi not.& not.in c.veniens. de iu
reiur.factum enim legitime reuocari non de
bet.de reſt.ſpo.c.audita.de reg.iur.factum le
gitime. lib.6.& 30 q.1.ad limina. Præterea
2 †ſublato principali, ſublata videntur & om-
nia priuilegia, quæ poſſunt acceſſorie ſequi
ex illo.C.de po.l.4.& C.de fruct.& lit.expen.
l.terminato. de procurato. c.auditis. de app.
c.cum ceſſante.cum multis ſimilib. Cum igi
tur in caſu noſtro ceſſat, & ſublatum ſit prin-
cipale, videlicet appellatio, ergo & oĩa ex il-
lo ſecuta per iura ſuperius allegata, tum etiã
e quia res deueniat ad eum ſtatum, *e* à quo po-
tuit habere efficax principium, tum etiã q̃a
paria ſunt non appellare, vel appellare & ap-
pellationem non proſequi, ſeu appellationi
renuntiare.de app.c.ſolicitudinem. & c.cum
ſit.eo.tit.& c.quamuis.& c.ſicut.eo.ti.in cle.
Poſtea vero in quibuſdam alijs conſilijs du-
3 bitatum; verum ſi cõſtaret †ex actis de deſer-
tione appellationis, & de aliq̃b. ante ipſius ap-
pellationẽ attentatis conſtaret per probatio
nẽ, vtrũ ante pnũciationẽ iudicis ſup huiuſ-
modi deſertione deberent huiuſmodi atten
tata terminari? Et fuit determinatũ, & con-
cluſum ꝙ non, ſi ex actis conſtaret de ipſa de
ſertione, per regulam, Dolo petit.&c. & per
l.ſi is à quo.ff.vt in poſ.leg.hodie conſtat, ho
die agatur.de re iud.c.cum olim de reſt.ſpo.
c.literis. Tum etiam quia conſtat appellatio
nem deſertam: ergo ipſe non eſt iudex, ſed il
le, qui tulit primam ſniam, per dicta iura, cũ
ſit &c. Si igitur ſuper attentatis pronuntia-
ret, ſua ſententia tanquam à non iudice ſuo
lata, non teneret.C ſi a non competen.iud.l.
prima.de iud.capitu. at ſi clerici. ergo. Secus
vero ſi ex actis notoriè non conſtaret de præ
dicta deſertione, ſed pars ipſam allegans vel-
let probaret, tunc enim propter priuilegium
attentatorum, quæ in curſu omnium aliarũ,
cauſarum ſunt reuocanda, dixerunt Domi-
ni ꝙ iudex poſſet ea reuocare non obſtante
4 deſertione appellationis † allegata, & proban
da, ſed non probata.arg.c.non ſolum.de app.
lib.6. per Io. Mo. Mihi tamen videbatur ꝙ
cum dicta exceptio deſertionis eſſet præiu-
dicialis petitioni attentatorum, de illa eſſet
cognoſcendum, & pronuntiandum. de ord.
cog.c.intelleximus.& c.tuam. cum ibi not.

ADDITIONES.

a Attentata. Adde ad materiam huius deciſio
nis ea, q̃ accumulant in dec 36. incip.ſi deca-
nus.ſup.de procuratorib. vide dec.51.inci.ſi
committatur cã reſtit.infra hoc eo.tit Et an
attentata poſt & cõtra appellationẽ à graua
mine reuocentur, nõ cõſtito prius de graua-
mine, vel niſi appellans ſe illud obtulerit p-
baturũ, vide in dec.44 incip.licet cã benefic.
infra. hoc titu. Et an facta per iudicem a quo
poſt decem diès a tempore ſententiæ veniãt,

reuocanda per viã attentatorum in caſu, in quo fictus contemax infra decẽ dies põt appellare, vide in deci.28.incip.licet ficte contumax.infra hoc tit. Itẽ adde ꝙ attentata lite pendente non reuocantur, vbi conſtat de nullitate appellationis, vel qñ non conſtat de intereſſe partis, dec.75.incip.nota ꝙ attentata poſt inhibitionem. hoc tit.in antiq. Adde alium caſum in dec.76 inci.nota ꝙ attentata appellatione hoc ti.in antiq. Sed an iudex qui incidenter attentata reuocauit, poſſit poſtea condemnare in expenſis, videretur ꝙ ſic, cũ ſit functus officio ſuo, c. literis. ext. de of.deleg. Veritas tñ eſt in contrarium, non enim eſt functus officio ſuo, nec in hoc ꝓpoſitus reuocatio attentatorum poteſt dici ſententia diffinitiua, ſed bene interlocutoria.arg. eorum quæ not.per Inn.in c.ex parte extr.de reſcrip & in deciſi.vnic.incip.not.ſi attentata de off.iud in antiq.

b Deſertionẽ. Quia appellatione† deſerta fin-
5 gitur non appellatum, vt notat Ioan.And. in c.licet.de ſent.excom. lib.6.& ideo ſicut factum per iudicem nulla interpoſita appellatione, non debet vt factum legitime reuocari, ita factum poſt appellationem ipſa deſerta quæ pro non facta habetur.

c Attentati. Dic circa iſtum articulum ꝙ ali-
6 quando ſunt aliqua attentata† ante diffinitiuã, ſed poſt appellationẽ interpoſitã ab interlocutoria, & tunc non reuocãtur per modum attentati, niſi prius iuſtificata appellatione, vt in c.non ſolum.§ illa vero.de appe. lib 6, vbi caſus & in c.ſignificante c. Rodulphus.de reſc.c ſignificauit.de iud.c.exhibita. & de excep c.dilecti. & c.dilectæ. & c.ſignificauerunt & de app c.dilecto.c.ex parte, & c. ſignificantibus.cum ſimilibus. in quibus habetur clauſula irritans, videlicet, reuocando in irritum, &c. Et eſt ratio qñ reuocantur per modum attentati, quia per appellationẽ legitimã iudicis à quo, erat ſuſpenſa iuriſdictio, ideo per non iudicẽ facta fuerunt, & ſic nulla ſint merito declaranda. & tanq̃ nulliter attentata decernenda. Aliquando ſunt ꝑ iudicem attentata poſt appellationem a diffinitiua interiectam, & tunc non cognito de iuſtitia appellationis, nec probata veritate cauſæ ipſius ꝑdicta per modũ attentati reuocantur.de iureiu.cap.venientes.& de appel c. non ſolũm in prin.lib.6. & eſt caſus ſing.ſm vnam lecturam in c.ex parte Adæ. de teſti.

d Reuocanda. Circa materiã attentatorum an ſit reuocanda in qualibet parte litis vide per Matth.de Afflict.in dec. Neapol. 352.incip.quidã curbi ceruix. uu. 4.deciſ. 27. infra eo.tit. Et an lite pendente reuocanda ſint, ꝑ eund.Matth.de Affl.deciſ.131.incip.quidam conceſſit. Et an attentata præferuntur nullitati per eundem Afflict.deciſ.98. Et an attentata habeant locũ in reſcripro lite pendente impetrato, per eundem Afflict.dec.366.inci. in pleno conſilio. Et an attentatũ habeatur pro conſummato, & an vt conſummatũ puniatur. per eundẽ Affli.deciſ.276.incip. ſereniſſimus Rex.& Soc in tract.falle.in verb. attentatio.

e Ad eum ſtatum. Dic de hoc, vt no.Bar.in l. pluribus.§.& ſi placet.ff.de verb.ob.vbi examinat illud generale, verum res vitietur, ſi peruenit ad caſum, à quo potuit incipere.

Epitomæ, vt in primo ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à grauaminibus quæ ex actis colligi poſſunt, non poteſt proſequi, niſi illa quæ in appellatione nominatim ſunt expreſſa.*

2 *Cauſa grauaminis in appellationibus expreſſio duplici de cauſa cenſetur inducta.*

3 *Appellatio certo modo, formanda eſt, informiter enim appellans non dicitur appellare,*

4 *Notorietas an ſemper releuat ab onere agendi, vel probandi.*

5 *Proceſſus quibus modis impugnari poſſit reſpectu interlocutoria.*

DECISIO II. alias 7.

1 SI appelletur† ante ſententiam a grauamine vno, vel pluribus in appellatione expreſſatis clauſula generali ſecuta, & ab omnibus aliis grauaminibus, quæ ex actis, ſiue proceſſibus cauſæ colligi poſſunt: Fuit dubitatum vtrum huiuſmodi appellans poſſet proſequi grauamina non expreſſa vigore clauſulæ generalis antedictæ. Videbatur aliquibus ꝙ ſic, per c.qui ad agẽdum. de procu.lib. 6. & dominus Viuarien.Card.olim Auditor ſacri Palatii dixit hoc olim fuiſſe de ſtylo: quia oĩa acta ſunt publica, & quicquid continetur in eis.de proc.c.quoniam.& no. Inn. in c.cum in iure.de offi.deleg. ergo tanq̃ notoria, a & publica, & ſe exhibẽtia nõ ſunt alias

expri-

exprimenda, vt lit. non conteſta: c. accedens. de accu.c.euidentia. cum ſimilib. Et in hanc partem videtur declinare Pau. in Cle. appellanti.de apellatio. Contrarium vero fuit per oẽs Dominos determinatum & deciſum, ꝑdictum ſ. appellantem audiri non debere, niſi ſuper expreſſis, vt ſit litium finis, & ne vagetur in incertum. de dol. & contu. c. finem. eum ſim. & hoc vult.c.cordi.de app.lib.6. iun cta.cle.appellanti.eo.tit. Et hoc dixit ẽt quidã dominus Hu.Galteri, ſe vidiſſe ſeruari de tẽpore Io. Robumelli. Dominus vero Aegid. Bella. diſtinguebat, & placuit aliquib. Dñis ipſius diſtinctio, quia aut appellatur a certo, & ſpecialiter nominato grauamine, & pro cã

b grauaminis iuſtificanda b allegatur generaliter id, quod colligitur ex actis, nil ſpecialiter exprimendo, & tunc poſſet habere locũ opinio dñi Pauli, & ſtylus antiquus, qa ſuis certum eſt, cuius certitudo ex actis, colligitur q̃ ſunt publica. vt ſupra dictum eſt, ff.de re iud. l.in ſumma. C. de ſent. quæ ſine certa quan. profer.l.3.de reſt. ſpo.c.cum ad ſedem.de reſti.in integ.c.ex literis. aut appellatur generaliter nullo grauamine expreſſo ſpecialiter, vt ſi appelletur ab omnibus, & ſingulis grauaminibus, quæ poſſunt colligi ex actis, & tunc non valet appellatio ꝑ nimiam ipſius generalitatem, & incertitudinem, quę reprobatur a iure.de reſcri.c.ad aures. & c.ſi. & libel. oblatio.c.1.& 2.& de app.c.2.& c. cõſuluit.ſi.n. relatio ad acta ſufficeret fatuus eſſet, qui aliquod grauamẽ exprimeret, imò nunquã Cãcellaria reſcriptũ ſuper tali appellatione daret, q̃ et licet multa grauamina ſint in appellatione expreſſa nominatim nunquã dat reſcriptũ appellationis, niſi ſuper vno grauamine, quod appellans duxerit ex oĩbus eligẽdum per eũ expreſſum, prout no.per Io.And.

2 de ap.c.cũ cãm. Præterea † expreſſio cauſæ c grauaminis eſt inducta duplici de cã. Primo, vt deferatur honor iudici.b.de app.c.vt debitur. vt poſſit iudex cognoſcere, ſi in quo grauauit, & quales apoſtolos dare debet, vt in c. cordi.eo.ti.lib.6. Secundo, vt pars non poſſit amplius variare, ſed generaliter in appellatione ſe referendo ſolum ad acta non ſatisfit alicui prædictarum rationũ, ergo, &c. & idẽ putauit dñs Aegid. ſi a certo & expreſſo grauamine, & cum hoc ex alijs, quæ ex actis colligi poſſunt appellatur quoad non expreſſa, q̃ tñ ex actis colligi pñt, quia quoad illa cenſetur idẽ, ac ſi ex illis ſolum fuiſſet appellatum. arg. ff.de verb.ob.l.ſcire debemus. de ſpon.c. ex literis. Nec obſt. prędicta decre. qui ad agẽdum alleg. pro cõtrario, quia ibi non agit de præiudicio procuratoris conſtituti, cuius võluntas ibi ſolum requiritur. eo. tit. c.licet. & ideo cum conſtet de eius voluntate ad vagã generalitatẽ, quæ ſibi præiudicat, non curat, hic vero agitur nedum de ꝑiudicio ſuo, ſed ẽt partis, iuris & iudicis, quibus poſſet illud per huiuſmodi incertum, vagam, & generalem & obſcurã appellationẽ, ne huiuſmodi

3 illuſio † & variatio fiat, certus modus ſtatuit appellãdi, qui ſi nõ ſeruet, vt in d.c.cordi. iũcta cle.quamuis.de app. reputabitur nõ appellãs. Sed ex hoc inſurrexit aliud dubiũ, videlicet ſi appellatur ab interlocutoria alicuius iudicis ſimpliciter nulla cã iniquitatis, nullitatis, vel iniuſtitiæ expreſſa, nunquid valeret talis appellatio? Secundum dominum Aegi. vĩ ꝙ ſic, qui dixit ſe hoc audiuiſſe a quodam mango utro nõ obſtãte, d. cle. appellãti q̃ intelligitur ſui eũ in caſu, quo aliqua cã grauaminis fuit expreſſa, & alias non. Sed hanc opinionem non putat idem dominus Aegid. fore veram, quia ẽm cum conſideratis rationibus prędictis, quæ mouerunt ad condendũ d.cle.appellanti: magis fauendum eſt appellanti, qui in aliquo appellatum, & iudicem certificat. nullum tamen exprimẽs, in nullo

d certificat ergo, &c. Præterea verba Cle. ſi proprie recipiantur, dicto intellectui repugnat. ergo &c. Item ſi prædicta opinio procedẽt, nulla diuerſitas eſſet inter appellationẽ interponendam à diffinitiua, vel ab interlocutoria, que tamen eſt magna, vt in c.ſæpe. & in c.cordi.de app.lib.6. & ff.eo.tit.l.2. & 3. & breuiter ego reputo textum clariſſimum in d.c.cordi.poſt princ.ibi dum dicit, ab interlocutoria vel grauamine, &c.

ADDITIONES.

a Tanquam notoria. Hoc non videtur verum,

4 quia † licet notorietas excuſet ab onere probandi, quia de dat finem proaationis, non tamen excuſat a neceſſitate formaliter ópponendi, quia notorium ſui naturã nõ dat hunc finem expreſſionis, vt dicit gl. in d cle. appellanti. & no.Dd.in d.c.accedens. Vel dic ſubtilius, vt infra in fine apoſtillę ſequentis.

b Cauſa grauaminis iuſtificanda. Dic circa iſtã materiam, ꝙ aliqñ iniquitas interlocutoriæ

 detegitur

detegitur ex allegationibus iuris, & tunc nõ requiritur expreſſio iuſtitiæ cauſæ expreſſæ in appellatione, & ita intelligatur & ſoluetur opinio Inno. quam ponit, & recitat glo. in d. clem. appellanti. in glo. 2. Et ratio eſt. quia ex tenore ſententiæ apparet iniquitas eius, vt not. in clem. paſtoralis. de re iudica. aliquando in iquitas debet detegi ex allegationibus & probationibus facti, ita ꝙ quæſtio eſt facti non iuris, & tunc eſt neceſſe ꝙ cã exprimatur in appellatione ab interlocutoria, ecce primo. & ꝙ exprimatur etiam quare ſit iniuſta, ecce ſecundo. & ita intelligitur glo. 2. in d. clem. appellanti. & opinio d. Pau. ibidem, & Lapi, qui concordat cũ eis. Ex quibus infertur, ꝙ vbicunque ex actis apparet iniquitas interlocutoriæ, ꝙ tunc ſufficiat dicere, appello propter iniquitatem ſententię, quæ euidens ex actis. Nec obſtat quod dicit glo. in d. clem. appellanti. ꝙ notorietas non excuſat ab expreſſione, quia intelligenda eſt de alio notorio, quam de notorio ex actis cõſtante, vel ex tenore ſententię, ꝙ eſt valde notandum ſecundum dominum Anto. in d. clem. appellanti.

c expreſſio cauſæ Ratio quare in appellatione ab interlocutoria requiritur expreſſio cauſę, adde quod no. Dominus Antonius in c. ex parte Adæ. de teſti. in prin. in ſua repetitione.

a Verba clem. Quoniam † illa arctant appellantem ad expreſſionem cauſæ nominatim & expreſſe, ideo nõ ſufficit, ꝙ in genere vel tacite exprimat. Et rõ põt eſſe vt ſuperius dictum eſt: Quia talis interlocutoria non iuſtificatur niſi per cauſam in ea expreſſam. & cauſa non iuſtificatur niſi per eadem acta. Nam appellare ab interlocutoria eſt de proceſſu, quia interlocutoria eſt de proceſſu cauſæ, ſed proceſſus non poteſt impugnari, niſi per cauſas extrinſecas, quæ non ſunt incluſæ in proceſſu, & hoc de cauſis facti, ſed cauſæ iuris ſunt liquidæ per aperturã librorum, de quibus non loquitur d. Clem. appellanti. ita not. Innocen. in cap. fi. de noui oper. nuntia. ipſe tamen iudex qui fuit interlocutus, bene poteſt ex nouis actis ſuam interlocutoriam reuocare. l. 1. § hæc verba. ff. ne vis fi. ei. & l. quod iuſſit. ff. de re iu. c. cum ceſſante. de appellatio. & idem in ſuperiore interloquente, qui eſt aditus per viam querelæ, & officij iudicis, nõ per viã appellationis. l. arbitrio. ff. q. ſatiſd. cog. quod bene no.

EPITOMAE.

Auditor datus in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus cum negotio principali, ſtatim poteſt inhibere conſtito de appellatione, & quod per eam ſit cauſa ad ſedẽ apoſtolicam deuoluta. Secundo, Auditor, cui commiſſa eſt cauſa appellationis non deuoluentis, & negotij principalis cum poteſtate citãdi ad partes, iudicia quo, ſtatim poteſt inhibere ſecundum æquitatem canonicam, & ſtylum Palatij. Tertio. Auditor cui commiſſum eſt negotium principale de ſpaciali mandato Papæ cum poteſtate citandi ad partes, poteſt inhibere citatione decreta licet non exacta. Quarto, Auditor Palatij ĩ cauſis appellationũ ab Auditore Cameræ, vel alijs iudicibus ſtatim parte citata ad dicendum contra commiſsionem inhibere poteſt, & cauſas nunquam remittit, ſed penes ſe retinet.

DECISIO III. alias 11.

FVit dubitatũ vtrum Auditor datus ĩ Curia cum negotio principali in cauſa appellationis interpoſitæ in partibus, ſiue ante ſententiam, ſiue poſt fuerit appellatum, ſtatim poſſet inhibere iudici a quo extitit appellatum? Et fuit concluſum per omnes Dominos quòd ſic, dummodo auditori conſtat a appellatum, & per appellationem cauſam ad Curiam deuolutam, vel ſi appellationem recipiens tanquam deuoluentẽ incipiat de veritate cauſæ appellationis, aut de negotio principali ex certa ſcientia cognoſcere, de appel. c. Romana. §. qđ ſi obijciatur, lib. 6. alias non, vt in c. non ſolũ. eo. ti. & lib. Illa vero ratio eſt, quia antea ſuper principali negotio iuriſdictio non cenſetur eſſe fundata, cum

cum interim ſuper deuolutione de exceptio b ne,b quæ hſ in d.c. Romana.§.ſi vero vacatis valeat diſputari,ſuper quibus portis defenſio auferenda non eſt, maxime quia tales commiſſiones non dant iuriſdictionem ſine ſpeciali mandato,niſi in cauſa deuoluta,cum ſuper alijs committendis vicecancelarius ſine ſpeciali mandato nõ habet poteſtatem, quia contra ius eſſet,ſm no.per Io. Mo.de regul. iur.in generali.& Compoſt.de elect.c. ſtatuimus.lib.6.Sed pone ꝙ committitur cauſa appellationis cum negotio principali Auditori cum poteſtate citandi ad partes de ſpeciali mandato,quia forte appellatio non deuoluit vtrum ſtatim ante decretum citationis poſſit inhibere iudici a quo dr̃ appellarum? De rigore iuris dicebatur ꝙ nõ, per Cle.2.vt lit. pend.Sed de æquitate canonica ,& ſtylo Palatij dicebatur ſeruari contrarium, maxime ſi dr̃ poſt ſententiam diffinitiuam appellatũ, quia ſtatim ius inhibet, vt in c.non ſolum.1. reſpon. ſupra allega. Si igitur iudex datus ad iuris executionem poteſt etiam inhibere,cũ factum ſuum hoc caſu non ſit niſi quædã iuris executio,vel declaratio, ꝓbatur argumẽtum:quia qñ Papa cauſam,quam ſcit eſſe coram vno Auditore ex certa ſcientia ad manum ſuam reperiens eam committit in audientia ſua, vt ibi ſit in omnem euentũ ſuũ remanſura ipſam aduocando ad ſe, auocat totam cãm ab illo duce,ſibiq́; & partibus inhibere vſ,vt de appel.c.vt noſtrum.per Inno. & de conſti.c. cum M.cum ibi not. Modo ſic eſt in propoſito, per hoc enim quod dr̃ ibi appellatum,apparet,ꝙ ſcit cauſam eſſe apud illum,a quo dr̃ eſſe appellatum. intelligas etiã per hoc ꝙ concedit poteſtatem citãdi ad partes, apparet ꝙ ex certa ſcientia vult cauſam ſuam in auditorio ſuo perpetuo remanere, & ſi appellatio non deuolueret, fruſtra daret poteſtatem citandi ad partes, cum ipſa appellatio ſiue termini præfixio citaret, vt in c.ſæpe.& c.cordi.de app. lib.6.& in cauſa beneficiali in c.ſtatuimus.de ele.lib.6. Et ideo ſtylus Curiæ habet, ꝙ ẽt in caſu prædicto Auditor datus tam in cã appellationis,q̃ in negotio principali citata parte, ddt appellationibus cognoſcet forte ad inſtantiam importunatam partium, & bene proceſſum per iudicem a quo , & malę ab ipſo appellatum pronuntiaret, nihilominus tñ cã in curia remaneret, & non remitteretur ad partes, & hoc propter appoſitionem manus Papæ, & aduocationem cauſæ principalis,& hoc habet ſtylus, licet de iure eſſet contrarium aſſerendũ, per c.cũ in eccleſia.& c.vt debitus. de app.cũ ibi notatis.Sed quid ſi nulla appellatione interiecta committitur cã principalis in curia de mandato ſpeciali cum poteſtate citandi ad partes,& decreta citatione, licet non executa vtrum Auditor ſtatim ante executiõnẽ citationis huiuſmodi poſſet inhibere? Videbatur aliquibus ꝙ non , quia ante executionẽ ius nõ inhibet, Vt lit.pendẽ c 2.in cle. nec ex certa ſcia vſ Papam vel'e auferre iudici iuriſdictionẽ, quam ignorat.ff.de iur. omnium iudic.l. 1.nec ante lapſum termini ad dicendum cõtra commiſſionẽm dr̃ fundata iuriſdictio,quia excipi poterit in termino cã pendente corã illo iudice, a quo Papa ignorans in dubio non vſ velle iuriſdictionem auferre, vt probãt cõia iura. Quibus etiam rationibus ſupra dictis non obſtãtibus fuit per maiorem partem ſaltem de æquitate dictũ, & concluſum contrarium , quia in caſu proxime concluſionis ita bene poſſet & deberet opponi de ſurreptione commiſſionis, ſicut in caſu iſto tñ propter appoſitionem manus Papæ , & auocationem cauſæ a quocunque , æquum eſt ꝙ inferior de cętero de huiuſmodi cã non ſe intromittat,maxime hęc æquitas procedit , qñ totus tenor commiſſionis cauſæ de qua agendum eſt, inhibitioni fiendę inſeritur , imò ſm aliquos ſimplex intimatio, quę induceret perfectam notitiã prædictorum ex iuris diſpoſitione inhiberet, per clem.2.Vt lit.penden.licet aliqui magni viri de hoc fortiter dubitabant , quia intimatio nec vim citationis, nec inhibitionis habet. Sed ſi in eodẽ inſtanti inhibitio cum citatione emanaret,non poſſet ibi notari grauamẽ, per d.cle nec tolleretur per hoc defenſio parti, quia ſurreptio poſtea oppoſita in termino bene inficeret inhibitionẽ,& citationẽ, ſicut cõmiſſionem, cũ citatio & inhibitio ex cõmiſſione deſcendant:deſtructo igitur principali,deſtruuntur,& oĩa,quę ſequuntur ex illo.de ele.c.qualiter.de procu.c auditis.de re iud.c. paſtoralis. in cle.cũ ſim. In cauſis vero appellationũ interpoſitarũ ab Auditore Cameræ, vel alijs iudicibus in Curia etiã ante ſnĩam, & cõmiſſionẽ in Palatio ſtatim citata parte ad dicendũ cõtra cõmiſſionem Auditor inhibet.Ratio,quia ſacrũ Palatiũ nunquam

quàm cauſis huiuſmodi ad eos remittit, etiã ſi Auditor bene pronuntiauit proceſſum, & male appellatum. Saluis d.Cardinalibus, & coauditoribus ſacri Palatij, ad quos bene re mittũtur cauſæ, in quibus pronuntiatũ fuerit bene proceſſum,& male appellatum, ſeruatis tamen tribus terminis antea conſuetis, ante quorum terminorum obſeruationem nunquam inhiberet Auditor coauditoribus ſuis, vel dominis Cardinalibus, à quibus ſi appellatur ante ſñiam, ſiue poſt, raro vel nunq. huiuſmodi cauſas appellationũ vidi comitti in palatio, ſed ſemper conſueuerunt committi aliis dominis Cardinalibus, &c.

ADDITIONES.

a Auditori conſtet.] Triplicẽ cauſæ cognitionẽ iudex appellationis debet præmittere, anteq̃ principale negotium aggrediatur. Prima, an ſit appellatum, & an ſit talis appellatio, quæ deuoluat, puta, quia ſit interpoſita infra decẽ dies, & an in ſcriptis. Item an ex cauſa ratio nabili: Et ſi in hoc iudex male fuerit arbitratus, puta, quia friuola erat cã expreſſa in appellatione, vel econtra, poteſt ab eo appellari, & hæc eſt prima cognitio, quam facit iudex appellationis: Vnde conſueuerunt appel lantes portare inſtrumentum ſñiæ a qua appellatum eſt, vt ſic appareat appellatum infra decem dies, & etiam inſtrumẽtum appellationis recipiat, quo facto iudex poterit inhibere inferiori, vt no. in c. non ſolũ. de app. lib. 6. non tñ poterit adhuc de principali cognoſcere, & tunc aſſumet cauſæ cognitionẽ ſecundam, hoc eſt, citabit appellatum, niſi eſſet caſus, in quo eſſet citatus a iure, vt in c ſępe. de appel. & ex citato fit litis cõteſtatio in articulo appellationis, vt in c. Raynaldus. ver ſi. dilectus de teſt. qua conteſtatione facta recipiat probationes appellationis ſuper veritate grauaminis, vel oblatione ꝓbationis, vel ſuper delatione. & altero ipſorũ probato, pro nutiabit ſe iudicem appellationis, & remoue bit grauamen, & ſi aliquid eſt innouatum, reuocabit illud per modũ nullitatis & attẽtati, & dicit ſe debere in principali procedere. Et hæc eſt ſecunda cognitio. Deinum citabit partes ad principale, & aſſumet cãm in eo ſtatu, in quo erat remoto grauamine, vt no. per glo. in d.c. ſæpe. & hæc eſt tertia cognitio. Si vero appellãs nõ probaret alterum iſtorum, tunc iudex ad quẽ deberet annullationẽ remittere ad iudicem à quo, ſm diſpoſitionẽ, c. vt debitus. de app. & c. cordi. eo. ti. lib. 6. Sed ſm ſtylum non fit remiſſio, imo remanet in curia, & ibi terminabitur & decidetur, vt infra in hac deciſione notatur, quando dicatur canonica inhibitio, vt poſt eam factã reuocetur, vt infra deciſi. 58. eod. tit.

b De exceptione. Quia cã deberet remitti ad iudicem à quo fuit appellatum, niſi partes eſſent contentæ, quod omiſſo appellationis articulo iudex appellationis cognoſceret, qui à ẽt tunc non fieret aliqua remiſſio, vt in c. cot di. de app. lib. 6. hic alleg. quod intelligas in Papa, & in alio iudice, qui poſſit per querelã adiri. In alijs aũt iudicib. ſecus: vnde nõ poſſunt ſubditi Epiſcopi conſentire, ꝙ Metropolitanus ad quem fuit appellatum, cognoſceret de negotio principali omiſſo appellationis articulo, cũ illo omiſſo nullã habeat iuriſdõnẽ Metropolitanus ĩ ſubditos ſui ſuffraganei ẽt ipſis volentibus, niſi ſuffraganei conſenſus accedat, vt in c. Romana. de foro compe. lib. 6 alias eſſet facile partibus confingere appellationes forte ad hunc finem ſuorum ordinariorum iuriſdictionem eludendi. Conclude ergo, ꝙ pronuntiato male appellatum, iudex appellationis de iure regulariter remittit cãm. Fallit in iudice, qui põt per q̃relam adiri, qui nõ tenetur remittere partibus conſentientibus, ꝙ ipſe de principali cognoſcat d.c. cordi. Secundo, fallit qñ ſtylus Palatij, qui pro iure hr̃, vt in c. 2. de præb. lib 6. prohibet talem remiſſionem fieri, vt hic. Sed hic oritur dubitatio eo caſu, quo remiſſio fieri debet, puta quia appellatio a grauamine nõ fuit iuſtificata ſm formam c. vt debitus. de app. an iudex a quo poſſit recognoſcere non facta ſibi verbali remiſſione per iudicem ad quem. Dic ꝙ aut iudex a quo non detulit appellationi, & tunc cũ ſit finita cã appellationis, ſtatim poteſt de principali cognoſcere, quamuis nõ ſit ei facta verbalis remiſſio, ẽtſi iudex appellationis pendente ipſa appellatio ne inhibuerit ipſi iudici a quo, ne in cã procederet, aut iudex a quo, detulit appellationi, tunc quia per hoc abdicauit a ſe iuriſdictionem, neceſſaria erit verbalis remiſſio, vt in c. cum appellationibus. de appel. lib. 6.

EPITOMAE.

Siue cauſa appellationis interpoſitæ

ſitæ a ſententia Auditoris cameræ, vel alterius iudicis ordinarij, vel delegati committatur in Rota, omnes termini debent, vt in prima inſtantia obſeruari. Mos ſiue conſuetudo in iudicijs toleratur dummodo ſubſtantia iudicij ſeruetur.

DECISIO IIII. aliàs 20.

ANno Domini milleſimo trecéteſimo ſeptuageſimo ſexto, die 3. mentis Aprilis, in Auenion per omnes Dños Auditores cócorditer ordinatũ, ꝙ ſi à diffinitiua ſnia Auditoris cameræ, vel alterius cuiuſcunq; iudicis ordinarii, vel delegati in Curia vel extra, ad ſedem apoſtolicam appellari, & cám appellationis huiuſmodi alicui de Auditoribus ſacri [Palatij] cómitti contingat ꝙ omnes termini in cã huiuſmodi appellationis vt in prima inſtantia conſueti in curia ſeruari, ſunt ſeruandi. Mouebantur Domini principaliter ad huiuſmodi ordinationem faciendam pp expeditioné executoriæ quæ alias per cancellariam non tranſiret. Præterea licet reuera ſit hæc ſecunda inſtantia, vt in c. cum Ioannes. de fide inſtr. & de teſta. c. Raynutius & c. Raynaldus. & in l. per hanc. C. de temp ap. tñ quia coram dño Auditore cameræ, vel alijs iudicibus in partibus raro vel nunquam termini Palatij ſolét ſeruari, idcirco ne propter defectum ordinis iudiciarij ſententia tã prima, q̃ ſecunda poſſet impugnari, & eiuſdem executio impediri: Idcirco Domini taliter vt permittitur, ordinauerunt, & voluerunt ſic de cætero obſeruari, & procedi hoc verũ, niſi conſtaret coram dictis dñis iudicibus in dicta prima inſtantia omnes, & ſingulos terminos Palatij fuiſſe, & eſſe ſeruatos, quæ tñ ordinario ſecũdum dñm Ang. magis de vna bona & groſſa æquitate q̃ de iuris rigore ꝓcedit. Hinc eſt ꝙ ſi Auditor ſeruaret terminos ſicut in ſecunda inſtantia. non credebat propter hoc ꝙ grauaret, nec ꝗ ob hoc ab eo poſſet appellari, quia in partibus & in dicta curia Auditoris cameræ alius mos, ſiue conſuetudo procedendi eſt, q̃ in Palatio, quia mos ſiue conſuetudo dummodo ſubſtantialia iudicij ſeruentur, toleratur in iudicijs, prout legi. & nota. in c. cum veniſſent. de eo qui mit. in poſ. cau. rei ſeru.

EPITOMAE.

Recipiendorum apoſtolorum tépus currit a tempore appellationis, non ſententiæ, ſecundum ueram opin. Hoſti. quæ ſeruatur in Rota.

SVMMARIVM.

1 *Tempus ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat.*

2 *Tempus 30. dierum in caſu petendorum apoſtolorum, vel dandorum dupliciter conſideretur.*

3 *Iudex quanto tempore habeat deliberare de appellationis acceptatione, vel refutatione.*

DECISIO V. aliàs 29.

1 FVit † dubitatum a quo tempore, *a* 30. dies
a ad dandum & recipiendum apoſtolos inciperent currere tam iudici, q̃ appellanti, hoc eſt, quærere vtrum a tempore appellationis interpoſitæ, vel a tempore prolationis ſnîæ. In qua quæſtione Dd. antiqui, & moderni erant varij & diuerſi Hoſti. fuit in opin. ꝙ a tempore appellationis, & non ſententiæ, per multas rationes quas ponit in c. cordi. de app. lib. 6. per quas rationes & q̃ plures alias idem tenuit Genze. in cle. quamus. de appel. Pro quorum opin. videtur tex. in c. ab eo. de appel. lib. 6. vbi Io. And. & etiam in d. cle. ſenſit, & tenet contrarium, videlicet, ꝙ a tempore ſententiæ, & non appellationis incipiunt dicti 30. dies currere. cũ quo concordat Pau. in d. clem. quamuis. mouentur principaliter per l. iudicibus. C. de appel canonizata. 2. q. 6. vbi expreſſe dicitur, ꝙ prædicti dies curſũt a tempore ſententiæ, verum eſt, ſecundum Genze. vbi ſententia eſt appellatione ſuſpenſa. & ſic intelligit ipſe hanc legem, per hoc ſubauditũ, alias eſſet ibi clarus tex. pro opin. Io. And. & Paul. Simili modo intellexit prædictam legem Dominus Ioan. de Lig. in c. dilectis. de app. declinando in parté Hoſt. & Genze. ad prædictas opin. concordantes credebat
b probabiliter fore diſtinguendum *b* ſic. Aut lo
2 quimur quoad petitionem † reſpectu appellãtis, aut quoad dationem apoſtolorum reſpectu iudicis. Primo caſu, aut appellans appellauit viua voce ſtatim poſt ſententiam, &

tunc iſte caſus eſt clarus, ſecundum eū, quia tempora appellationis, & ſententiæ tunc ſimul currunt, aut poſt ſententiam, ex interuallo, puta vltima die decendij appellauit, quo caſu dubium currit, & tunc, aut ignorauit vſque ad tempus quo appellauit ſentētiam fuiſſe latam. & tunc a tempore appellationis currit tempus petendi apoſtolus, quia non prius currit tempus appellandi, vt in authen. hod. e. ſignata ſuper l. eos. C. de appella. & eod. titu. c. concertationi. lib. 6. & ita not. Cyn. in d. l. iudicibus. Aut ante appellationem ſciuit ſententiam fuiſſe latam. & tunc propter æquitatem notatam per Ioannem And. in d. c. ab eo. credebat Domin. Aeg ꝙ a tempore ſentētiæ, ſi tunc ſciuit, alioquin a tēpore appellationis, per d. l. iudicibus. cum ibi not. per Cyn. poſtquam enim a tempore ſententiæ ſtatim potuit appellare, ſibi imputet, ſi non appellauit quoad id, de quo quæritur, maxime ſi deliberare voluit an ſibi expediret appellare, eo ipſo deliberare debuit, an expediret petere apoſtolos quos petere non fuit difficile, & q2. quoad hoc impedimentū legitimū excuſaret. Si vero loquamur in iudice, qui habet dare apoſtolos quoad ipſum credit dominus Aegi. magis exuberare ęquitatem, de qua loquitur Io. And. in d. c. ab eo. quia ſecundum eundem Io. And. ibidem nō debet eſſe iudex quoad hoc deterioris conditionis, quàm appellans, quia diligentior debet eſſe appellans in facto proprio, quam iudex, quem negotiū nō ita tangit. Tum quia debet præſumere ſuam ſententiam eſſe bene latam & ei ſtandum, & per conſequens ab ea non appellandum, tum quia facilius eſt apoſtolos petere, quàm dare, tum quia in poteſtate grauati eſt quando appellet, & apoſtolos petit, non ſic in iudice. facit de except. do li. l. pure. in fi. tū quia in caſibus infinitis, in quibus licet a tempore notitiæ appellare, eſſet iniquum, ſi poſt centum dies a tempore ſententiæ, licet poſt decem dies a tempore notitiæ appellaretur, cucurriſſe iudici tempus dandorum apoſtolorum a tempore ſententiæ. & per hoc in hoc caſu credit ipſe nedum a tempore appellationis, imo a tempore intimationis factæ iudici currere prædictum tempus apoſtolorum petendorum, & ita fuit obtentum in conſiliis eo præſente ſecundum eum. Tempore vero meo ſine prædicta & quacunque diſtinctione fuit concluſum, & determinatum per omnes opin. Hoſtien. & Genze. ęquiorem, & iuſtiorem, & ipſam ſeruatam & ſeruandam ſemper in Palatio, propter efficaces rationes, quas allegant.

ADDITIONES.

a Tempore. Et ſic tempora petendorum apoſtolorum incipiūnt currere, vnà cūm tempore appellationis interponendæ: vnde a tēpore latæ ſententiæ, ſi interfuit prolationi ipſius, vel aliter eam fore latam ſciuit: Si vero dudum poſtea ſuperuenit ſcientia ſententiæ, tunc a tempore ipſius ſcientię. Adde deciſi Capel. Tholoſ. q. 44.

b Diſtinguendum. Pro qua † facit, quia dicti 3 30. dies currunt etiam iudici, vt deliberet interim, an velit admittere, vel refutare appellationem, ſed cum ante interpoſitionem non cadit deliberatio, vt in c. ad diſſoluendū. de deſpon. impu. ergo nec ante debet incipere præſcriptio. Item ex contrario ſequeretur abſurdum, quia ſi peterentur in vltimo momento 30. dierum, iudex nullum haberet terminum ad trahendum apoſtolos.

EPITOMAE.

Appellatus veniens quandocunque ad Curiam, proſequi poteſt appellationem per aduerſarium interpoſitam, ſi de ea conſtat, etiam ſi ſibi intimata non fuit.

DECISIO VI. aliàs 41.

VOluerunt Domini, & in hoc omnès concordauerunt, ꝙ opin. domini Io. An. poſita in cle. cām. de electio. ſuper ver deuoluta. circa fi. ſeruetur, videlicet, ꝙ appellatus a veniens quandocunq; ad curiam poteſt proſequi appellationem per aduerſarium ſuum interpoſitam in partibus, dummodo de ea conſtet, licet non fuerit ſibi intimata. Nam inuito appellante poteſt proſequi appellationem, ſecundum Pau. & Genze. ibidem. Gul. contra, & not. in clem. conſtitutionem. eod. tit. faciunt etiam in ratione ſui not. per Inno. in c. interpoſita. de appellationib. & eo. tit. c. cordi. lib. 6.

ADDITIO.

a Appellatus. Adde ſupra de elec.dec.1.dec.81. de appellat.in antiq.& Faſto.dub.12.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus in termino, & intra terminum aſſignatum ab homine appellanti ſi commiſsionem impetret non impedit appellantem a defenſione, ſi ipſe appellatus procedat in cauſa.*

2 *Appellatio non dicitur deſerta, licet cauſa appellationis intra annum non terminetur.*

3 *Impedimentum appellati petentis remiſsionē excuſat appellantem, & contra impedimentum appellantis abſorbet diligentiam appellati.*

DECISIO III. alias 65.

1 SI appellatus † in termino, a & infra terminū
2 aſſignatum ab homine appellanti ad proſequendum appellationem ſuam, impetret cōmiſſionem, licet appellans det exceptiones generales contra illam, dūmodo in eis non perſiſtat nec propter eas appellet, huiuſmodi diligentia appellati prodeſt appellāti. Item ꝙ ſi poſt 10. dies appellatus vlterius procedat in cā, appellās poteſt ſe defendere, quia reſcriptū commune eſt. de mu. pe. c. 1. & 2, & no. Inno. in c. ex cōqueſtione. de reſt. ſp alleg. etiam l. omnem honorem. C. de temp. ap. nō ob. Cle. ſi appellationem. de appellat. quæ loquitur qñ neutra partiū infra terminū proſequitur appellationem, ſed poſt terminum lapſum, tunc enim diligentia etiā vtriuſq; non prodeſt. Præterea appellatus inuito appellante pōt ꝓſequi appellationē circa finē anni. C. de app. l. eos, & no Inn. in c. cordi. de app. lib. 6. facit c. oblatæ, eo. ti. Igitur ſi ipſe poteſt proſequi, alter pōt ſe defendere, vt in c. d. oblatæ, & de excep. c. cū inter. & c. dilecti. Spec. tñ vr innuere, & tenere contrariū, ti. de app. §. nunc br. ver. Item pone præfixus fuit. In termino vero iuris, dicit prędictā opi. fore verā, dummodo nimium non præcurrat. vt in d. c. oblatæ, hoc tenet Spe. eo. ti. & §. ver. licet autem, ſub ver. appellatur tamen.

ADDITIO.

a Si appellatus in termino. Solet dubitari v-
2 trū appellanti † ſufficiat, ꝙ appellatus infra annū dederit petitionē ad effectū, ꝙ ſi cā appellationis infra annū non fuerit terminata, nō dicatur appellatio deſerta? Et vr ꝙ datio petitionis nō ſufficiat, nec impediat curſū fatalis, vt in l. fi. C. tēp. de ap. vbi tex. dicit, ꝙ appellans debet ſumma ope niti, ut cā finē intra annum accipiat, ſed per exhibitionem petitionis factā per appellatum ſumma diligentia non probatur, vt patet ex ſignificatione huius verbi, ſumma, quā ponit Io. And. in in c. ex ratione. circa prin. de app. vbi ēt plus dicit, ꝙ non ſufficit, ꝙ ſtet per iudicem, niſi pars adeat ſuperiorē, qui compellat iudicem ad expeditionē cauſæ, ſi ſuperioris copia poſſit haberi, quia alias appellans nō dr ſumma ope niti, licet ſuper hoc fuerunt opiniones, vtrum cum ſtat per iudicē, currat tps proſequendę appellationis vel non. Pręterea cū vt in facto proponitur ipſe appellans poſt petitionē appellati impedierit expeditionē cauſæ inſtando in petione remiſſionis ad partes, quis dubitat iſtum non adhibuiſſe diligētiā in expeditione? ſicut † n. vt dicunt Doct. in
3 d. c. ex ratione impedimētū appellati petentis remiſſionē excuſat appellātē, ita ecōtra, impedimentū appellantis abſorbet diligētiā appellati, & accuſat malitiā ipſius appellātis, expeditionē cauſæ impedientis. Non obſtat ſi dicatur, ꝙ diligentia appellati debeat ſufficere, ut hic in prin. deci. dīr quia illud intelligendum eſt de diligentia finali, non de conatu. Si. n. ad inſtantiam appellati cā eſſet finita per ſuiām, nō poſſet dici appellatio deſerta, ſicut dr hic de cōmiſſione cauſæ, quia hic aliud non requiritur. Nā ex quo cauſa ſemel eſt commiſſa in tpe, fruſtra appellans feciſſet iterato committi, immo non potuiſſet, quia iam prȩuentus erat, ſed in caſu noſtro aliud reſtat quàm petitio appellati, quæ (vt ſupra dixi) petendo remiſſionem ad partes impediebat cauſam expediri, in qua remiſſione inſtanter perſeuerabat. Item ꝙ non ſufficiat dare ſolam petitionem, probatur, quia alias oblato libello nunquam deſereretur appellatio, immo propter verbum, Summa ope, de quo ſupra dixi, neceſſarium eſſet quòd pluries, & inſtanter peteretur cauſam expediri, ſicut in apoſtolis dicitur, ut notat Bald. in authentic. Item ſi apoſtolos, C. de temp. appellat.

EPITOMAE.

Si iudex det acta ꝓ apoſtolis reuerētialib. appellationi deferre videt.

DECI-

DECISIO VIII. alias 70.

SI iudex det acta pro apoſtolis *a* reuerentialibus, licet verbū determinatis non proferat, ſatis deferre vr, & a ſe iuriſdictionē abdicare, & in ſuperiorem transfundere, in tantum ꝙ etiam ſi de communi conſenſu partiū poſtea in eadē cauſa procedat, nullus eſt ipſius proceſſus, niſi cauſa per ſuperiorem ſibi remittatur, prout leg. & nota. in c. eum appellationibus friuolis. de appella. lib. 6.

ADDITIO.

a Apoſtolis. Et qñ iudex dedit apoſtolos ſimpliciter non dicendo reuerentiales, vel refutatorios, quales tunc dati intelligantur, vide in conſi. Bald. poſito in libro paruo charta 242.

EPITOMAE.

Auditor qui pronuntiat appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi de ſua diligentia doceatur.

DECISIO IX. alias 74.

SI Auditor pronuntiat ſuper deſertione appellationis, tamen ſi appelletur, & interim doceatur de diligentia appellātis, poteſt reponere, quia quoad hoc cenſet interlocutoria, ꝙ remāſit iudex reuera, quia ſemper poteſt reuocare. de appel. c. cum ceſſante. & c. ſi a iudice. libro 6.

EPITOMAE.

Intimatio appellationis facta in eccleſia parœciali de qua agitur, & ēt in eccleſia cathedrali ſuccedit loco domicilij. Vel ſic, Cauſa vt ad curiam deuoluatur, ſufficit appellationem intimare in parœciali eccleſia de qua agitur, & etiam in cathedrali. hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia cathedralis domicilij loco ſuccedit.*

2 *Beneficium requirens reſidentiam, domicilij loco habetur.*

DECISIO X. alias 82.

IN cā beneficiali *a* ſup aliqua eccleſia parœciali quoad deuolutionē ipſius cauſę ad curiam, ſufficit appellationem eſſe intimatā in ipſa eccleſia, de qua agitur, & etiam in eccleſia cathedrali, licet poſſeſſor, ſeu intruſus perſonaliter non apprehendatur, nec alia diligentia fiat de ipſo perquirēdo, quia appellās nō tenetur ipſum alibi quærere, quam in eccleſia ſua parœciali, in qua perſonaliter reſidere tenetur, ſicut maritus cum vxore. argu. no. per Inn. de eo qui mit. in poſſeſ. c. ſi. de cle
1 ric. non reſid. c. ex tuę. Præterea † quia eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij, vt in Cle. cauſam electionis. de electi. Si igitur ibi,
b & i beneficio de quo agitur fiat intimatio, *b* ſufficit, arg. not. in Cle. antedict. dummodo
2 † ſit tale beneficiū, quod requirat perſonalē reſidentiam, tale enim debet pro domicilio reputari, vt no. Inn. & Hoſt. de priuileg. c. ex ore. & Arch. de reſcrip. c. ſtatutum. ſuper ver. actor & reus. li. 6.

ADDITIONES.

a In cā beneficiali. Adde dec. 22. ſup. de reſc. & dec. 1. circa medium. ſup. de dolo. & contu.

b Intimatio. Et qñ extra iudicium appellatur, licet appellatio per procuratorē debeat interponi, tamen intimatio pōt fieri per non procuratorem, vt infra eod. titu. deciſ. 18. & dec. 3. eo. tt, in antiquis.

EPITOMAE.

Clemen. appellanti. de appella. nō vendicat ſibi locum, vbi a lata ſententia ſuper attentatis appellatur.

DECISIO XI. alias 85.

SI a ſententia lata ſuper attētatis appelletur Cle. appellanti. de appellat. non vendicat ſibi locū, quo minus Auditor cāæ appellationis poſſet recipere teſtes, & de alijs q̃ i appellatione expreſſatis cognoſcere, maxime incidenter. Nā licet huiuſmodi ſentēia ſit re uera interlocutoria, prout per Io. And. in c. non ſolum. de appella. li. 6. quia per eam non diffinitur negotiū principale, tamen vim diffinitiuæ

tiuæ habet tanquã ſuper exceptione peremptoria lata, maxime ſi per eam fit reſtitutio poſſeſſionis adeptæ, lite vel appellatione pendente, vel poſt inhibitionem.arg. no. in Cle. ad compeſcẽdas de ſequeſt poſſeſ. & fruct. & Cle.ſi.de ap.per Io. And.

EPITOMAE.

Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam ad docendum de ſua negligentia poteſt reponere appellantem.

SVMMARIVM.

1 *Appellantem quo caſu iudex reponere poſſit.*
2 *Iudex an poſſit ſuam renuntiationem reuocare.*
3 *Clemen. appellanti. de appellat. nõ procedit, quãdo noua exceptio vel allegatio ex facto aduerſarij oritur.*

DECISIO XII. aliàs 89.

1 SI a pronuntiatione† iudicis, quis pnũtiauit appellationem interpoſitam fuiſſe, & eſſe deſertã, pro eo ꝙ non probauit appellans diligẽtiã ſuam, & in proſequendo appellationem appelletur, iudex a quo, poteſt reponere, ſi vult, ad docẽdũ de huiuſmodi diligẽtia, vel ſi datus ſit iudex in cã appellationis, & coram eo de prædicta diligẽtia doceat, poteſt & dẽt remittere cauſam iudici a quo, vt ipſe in eã appellationis, quam ipſe pronuntiauit deſertam per errorẽ, quę reuera deſerta nõ erat, vlterius procedat, quia licet prędicta pronũtiatio vim habeat diffinitiuę, quoad hoc, ꝙ Cle. appellanti. non habet locũ, & ẽt quoad terminorũ obſeruationem, vt & diffinitiua, tñ reuera interlocutoria eſt, a in c. ſua. de appel. & de elec. c. cũ dilectus, & nota. Io. Mo. in decre. cupiẽtes. ſuper ver. priuatos de elec. lib 6. quę non tranſit in rem iudicatã quoad iudicẽ de app. c. cum ceſſante. & c. ſi a iudice. eo ti. li. 6. Licet aliqui Domini voluerũt dicere, ꝙ per
2 dictam pronuntiationẽ† deſierat eſſe iudex, per c. ſignificantib. de of. dele quod forte poſſet pcedere, ſi nõ appellaret ab huiuſmodi pronuntiatione Sed ſi appellaretur, cũ appellans iudicem ſic pronuntiãtẽ dicat fuiſſe, & eſſe iudicẽ, adhuc ipſe iudex põt ſuã pronuntiationẽ reuocare. Nec iſtud per o ia eſt verũ, ꝙ ſi iudex pronuntiat ſe non eſſe iudicẽ, qui reuera eſt iudex, ꝙ per huiuſmodi pronuntiationem deſinat eſſe iudex arg eorum quæ legunt. & no, in c. dilectus. el 3. de pb. & ar. eorũ quæ dicuntur, & obſeruãtur de ſtylo Palatij, quãdo iudex pronuntiet ſuper deuolutione cauſæ, quia hoc non obſtante, ſi non eſt deuoluta, nõ eſt iudex, vel ſi nõ ſit deuoluta, licet millesies pronuntiet eam deuolutã, nõ propter hoc erit iudex. arg. no. per Io. Mo. i regula, in generali de reg. iur. lib. 6.

ADDITIO.

a Interlocutoria eſt. Rõ, eſt quia lata eſt ſuper proceſſu, & non ſuper negotio principali, vt
3 no. in Cle. † ſi. de appella. tamen requirit cãæ cognitionem, id eſt partium citationẽ, vel peremptorium edictũ. l ſi contra maiorem. C. de appel. per quam l. ita cõſuluit Bar. vt dicit Bal. in l. eos, C. de appel. no. ꝙ d. Cle. appellãnon habet locum, qñ noua exceptio, vel allegatio ex facto aduerſarij oritur, quia tũc per talem exceptionẽ, bene põt appellatio iuſtificari, ac etiam impugnari. ar. l. tale pactũ. §. q. prouocauit. in ratione ſui, ff. de pact. & ff. de condi. fur. l. ſiue manifeſtus. § tandiu. Itẽ non hẽt locum dicta Cle. quãdo interlocutoria talis eſt, cuius grauamen aliter reparari nõ poteſt, vt ſi iudex interlocutus eſt aliquẽ torquẽdum Idẽ ſi appelletur a ſecundo decreto, q a eadẽ eſt ratio finalis, quę eſt diffinitiua, ſecũdum Bal. in l. per hanc. C. de tempo.

EPITOMAE.

Sufficit appellãti in partibus a diffinitiua infra terminum præfixum ad proſequendum iter arripere.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum.*
2 *Appellatio non cenſetur deſerta, licet appellans nõ certificauerit iudicem a quo de proſecutione iuxta comminationem ſibi factam.*
4 *Iudex a quo, ſi non fuerit certificatus ab appellãte de proſecutione cõmunitatus, poterit procedere ad executionem, quæ tamẽ retractabitur pronũtiatio ad fauorẽ appellãtis in negotio principali.*

DE-

DECISIO XIII. alias 94.

1 SI iudex † ĩ partibus appellanti a diffinitiua
a certũ terminum *a* ad proſequendum appel
lationẽ, puta mẽſem vel alium terminum ad
ipſum de hmôi proſecutione certificandũ p̃-
fixit, ſufficit appellanti iter arripere infra pri
mum terminum ad huiuſmodi appellationẽ
proſequendnm ſtatutum, licet ſuper illa im-
petret reſcriptum infra eundem terminũ, q̃a
iter arripiendo fecit diligentiam in proſequẽ
do. Debuit enim etiam parare ſarcinulas ad
viã & cãm, ita ꝙ ſi infra prædictũ terminũ ef-
fectualiter non proſequatur, nõ eſt ſibi impu
tandum arg. eorum quæ le. & no. in c. ſtatuī-
mus. & c. cupientes. de elect. li. 6. & licet ſi iu-
2 dicem † non certificauerit *b* infra alium termi
b num de huiuſmodi proſecutione, ipſe iudex
poſſet propterea exequi ſuã ſententiã, iuxta.
no in c. perſonas. & c. cum ſit Romana. & c. re
3 prehenſibilis. de appella. tamen † pp hoc ap-
pellatio non cẽſetur deſerta, dummodo eam
vlterius proſequatur, & ſi obtinuerit infirma
ri ſniam, caſſabitur & eius executio. de elect.
c. qualiter. de iureiu. c. venientes de re iudic.
c. paſtoralis. in Clem.

ADDITIONES.

a Terminũ. Adde deci. 40. 48. & 50. inf. hoc tit.
in antiquis, Deci. in c. perſonas nu. 8. eo tit. &
b Certificauerit Hic adde q̃d no. Lap. in Cle.
1. de appellatio. cuius dictũ poſui inf. dec. 25.
eo. ti. quæ incipit. Item ſi certus terminus.

EPITOMAE.

Iudex appellationis poteſt pronũ
tiare appellationẽ deſertam, ſeu ſen-
tentiam confirmare.

SVMMARIVM.

1 *Sententiam an confirmare poſſit iudex poſt ip-
ſius deſertionem.*
2 *Iudex appellationis poſt lapſa tempore, an poſſit
pronuntiare male appellatum. & cõdemnatum
vel abſoluere.*

DECISIO XIIII. aliàs 98.

1 LIcet † appellatio *a* interpoſita a diffinitiua
a ſit deſerta, *b* Auditor tñ datus in hmôi
b cauſa appellationis poteſt pronuntiare appel
pellationem deſertam, vel confirmare primã
ſententiam ſi voluerit, præſertim ſi in cõmiſ
ſione ſibi facta negotiũ principale expreſſe
committatur. Nam ex quo tranſiuit in rẽ iu
dicatã, & tẽpora appellationis ſunt elapſa, &
ſic per ius eſt cõfirmata, vt de appel. c. perſo-
nas. & cum ſit. & c. reprehenſibilis. & de ele-
ctio. c. cum dilectus. iudex non male fecit cõ
firmando ſententiam per legem iam confir-
matam. hoc videtur etiam tenere Innoc. in c.
1. de confir. vti. vel inuti. in fine. adde deci. in-
fra eod. ti. 24.

ADDITIONES.

a Licet appellatio. Hoc eſt verum ſecũdum de-
ciſionem 2. hoc tit. in antiquis, ſi in ſuis mani-
bus appellatio eſt deſerta, alias ſecus. de reſc.
2 c. ex parte, el 3. Sed nunquid † poſt lapſa tem-
pora appellationis, iudex appellationis poſſit
iudicare bene vel male appellatum, vel con-
demnare, vel abſoluere, gl. in l. eos, C. de ap-
pellatio. dicit, ꝙ non, quia ipſo iure iuriſdi-
ctio reuolauit ad iudicem primum. per gl. fa-
cit ff. de exeu. tut. l. ſcire oportet, §. cõſequẽs.
dicit. Iac. But. ꝙ aut eſt certum tempora in-
ſtantiæ fore elapſa, & tunc non poteſt pronũ
tiare. Aut eſt dubium, & tunc ſuper dubio in
ſtantiæ pronuntiat, non ſuper negotio princi
pali. Bal. in dicta l. eos, dicit, ꝙ ſi eſt dubiũ an
appellatio ſit deſerta, tũc iuriſdictio ad pri-
mum iudicem non redit, & ideo niſi pronun
tiet eam deſertam, remanet iudex ẽt ſuper ne
gotio principali rõne dubij. Tamen pro do-
mino Iaco. facit Cle. ſi appellationem. de ap-
pellationib. vbi dicitur, ꝙ de conſenſu par-
tium etiam non valet. Sed illud intellige, q̃ñ
exiſtẽter & apparẽter eſt deſerta, alias ſeque-
rẽt ꝙ ſup iſto dubio iudex ad quẽ. cognoſce-
re nõ poſſet, q̃d eſt falſum. Sed ſi cõſtat ex
actis ꝙ eſt deſerta, tunc gl. dictæ leg. eos, eſt
vera. Sciās tñ ꝙ hoc ex ſolo curſu tempo
ris nõ cõſtat, niſi bienniũ ſit elapſum, vt no.
per Inn. in c. in præſentia. de renuntiationib.
nam ante biennium potuerunt interuenire
impedimẽta, quorũ probatio vel reprobatio
in factum conſiſtunt, & ideo dubiũ eſt. & ad
de quod no. ipſe Bal. in l. præſes, C. quomodo
& quando iudex.
b Deſerta. Nota verbum, quia loquitur q̃ñ ap-
pellatio eſt deſerta propter nõ proſecutionẽ
infra annũ fatalẽ, ſecus ſi fuiſſet deſerta, quia
non commiſſa infra tempus ſibi aſſignatum.

EPI-

EPITOMAE.

Fatalia non currunt appellanti ſu pen attentatis procedenti, quia attentatorum proſecutio impedit curſum fatalium.

SVMMARIVM.

1 *Attentatorum proſecutione fatalium curſum impediri.*

2 *Appellans ſuper negotio principali non venit, quum prius attentatorum finem acceperit.*

DECISIO XV. aliàs 102.

1 Fatalia † ad proſequendum, & finiendum appellationem interpoſitam a diffinitiua ſtatuta non currunt appellanti, qui proſequitur, & agit ſuper attentatis, imo illud tempus, & etiam tempus executionis fiendum poſt ſententias ſuper attentatis latas, eſt de fatalibus ſubducendum. Nam

2 † licet appellans poſſit appellationem ſuam, & negotium principale, & cauſam attentatorum ſimul proſequi, tamen ad hoc non arctatur, niſi velit imo indultum eſt ſibi a lege, vt ſuper attentatis ante omnia audiatur. de appellatio. ca. non ſolum. lib. 6. quod nemini eſt auferendum. de re iudicata, cap. indultum. libro 6. & quia culpa aduerſarij attentantis, & cauſam huic edicto dantis, videtur legitime impeditus, ita quòd interim ſibi fatalia currere non debent. facit in argumen. ca. quamdiu, de appel. in Clem. & nota. in ca. ex ratione, de appella. per Innocen. & Hoſtien. Secus vero dicebant Domini in alijs conſilijs, ſi ſuccubuiſſet in attentatis, quia tunc ipſemet impedimentum ſibi præſtitiſſet, & doloſe egiſſet, & ſic fraus dolus prodeſſe ſibi non debent. de reſcriptis, ca. cæterum. ca. ex tenore. ca. ſedes, & c ſuper literis. cum ſi.

EPITOMAE.

C. oblatæ. de appel. de non præueniendo in impetrando non habet locum in Curia,

SVMMARIVM

1 *Appellatus in curia poteſt præuenire appellantem in impetratione reſcripti.*

2 *Iudex in curia datur ex officio, ſecus extra curiam, quia niſi contradicatur in audientia, habebit quem voluerit impetrans.*

DECISIO XVI. aliàs 104.

a Cap. oblatæ, a de appel. de non præueniendo partem appellantem in impetratione reſcripti per partem appellatam non
1 habet locum in Curia, † vbi ſtatim datis apoſtolis pars appellata poteſt impetrare commiſſionem ſuper appellatione, vigore cuius appellans tenetur procedere, niſi ipſe præueniat appellatum in faciendo committi cauſam appellationis, & hoc ſiue terminus fuerit præfixus per Auditorem, ſiue non. Rationem huius concluſionis ponit Ioan. Mona. ſuper rubric. de reſcript. ibi, Quid
2 eſt ergo, &c. quæ eſt iſta, † quia in Curia iudex datur de officio, ſed quando committitur cauſa extra Curiam, impetrans habet quem vult, niſi contradicatur in audientia. Alia ratio poteſt etiam aſſignari, vt citius liti finis imponatur, & circuitus euitetur. de dol. & contuma. c. finem, & in Clem. auditor, de reſcript.

ADDITIO.

a Cap. oblatæ. Adde deciſio. 12. de reſcriptis, in antiquis.

EPITOMAE.

Cauſa beneficialis per appellationem extraiudicialem legitime deuoluta, remanet in Curia etiam appellatione deſerta, ita quod in ea poteſt procedi parte tamen de nouo citata.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione extraiudiciali legitime intimata, deſerta, nihilominus negotium principale remanet*

net in Curia Romana, & noua citatione opus eſt ad eius proſecutionem.

2 *Iudex quem terminum poſſit in cauſa appellationis aſſignare.*

DECISIO XVII. aliâs 114.

Maior pars Dominorum concordauerunt, & tenuerunt, ꝙ licet appella tio a 1 extraiudicialis in cã beneficiali in partibus interpoſita, & legitime intimata ſit deſerta, quia pars appellans eam infra annum, vel biennium nõ fuit proſecuta, nihilominus poſt lapſum fatalium pars appellata poteſt cãm huiuſmodi appellationis facere committi, & in negotio principali procedere per audientiam. Motiua Dominorum fuerunt quia nõ obſtante deſertionem huiuſmodi appellatio ni negotium principale ſemel ad Curiam de uolutum, per c. ſtatuimus. de ele. lib 6. iuncta clem. cauſam eo. tit. ſemper manſit, & potuit b tractari in Curia, *b* nec alius inferior de illa potuit ſe intromittere amodo. de app. c. vt noſtrum. de ele. c. quamuis. lib. 6. nec requiritur ſm eos noua citatio ad partes, quia lex, videlicet c. ſtatuimus. citauit omnes, quorũ intereſt, &c. Dominus Robertus, ergo cõtra. nam licet dicatur negotium principale deuolutum ad Curiam, hoc eſt verum, vigore appellationis legitime intimatæ, qua ceſſante, ceſſat, & ipſa deuolutio. Præterea tempora c. ſtatuimus. ſunt communia tam parti appellatæ, q̃ appellanti. Si igitur ambæ partes fuerunt negligentes non ſeruando tempore, vel deſerẽdo omnino appellationem, amodo ipſam vel etiam quicquid occaſione ipſius fiẽdum foret, proſequi non poterunt. argu. cle. ſi appellationem. de appellatio. ſed ſuppoſito ꝙ ceſſante, ſeu deſerta appellatione, nihilominus poſſit procedi in negotio principali ſecundum me, requiritur noua citatio ad partes, quia non in vim appellationis, quę nõ eſt, proceditur, ſed per viam, & modum ſimplici querelæ, quæ via non prohibetur. de appellatio. c. concertationi. & not. Pau. de elec. c. conſtitutionem. ſuper ver. repellitur. in cle. ad hoc induxi & c. ſæpe. de appellatio. & not. in c. Nicolao. eo. ti & de renun c. veniens. Poſtea fuit dubitatum de appellante appellationem infra terminum non proſequente, ſed poſtea proſequi volente, vtrum requireretur noua citatio contra appellatum? Et maior pars Dominorũ tenuit de rigore iuris ꝙ non ſed de ęquitate ſic. & dominus Robertus mutauit opinio. ſuam antedictam.

ADDITIONES.

a Appellatio. Pone ꝙ iudex † a quo, in cauſa beneficiali defert appellationi, & aſſignat terminum, de quo in c. 1. de ele. lib. 6. vel alium terminum, conſentientibus, vel non contradicentibus partibus ad iter arripiendum, vel ſe præſentandum, & appellans vel appellatus nihil faciunt in termino, an appellatio ſit deſerta? Lap. in cle. 1. de appel. videtur tenere ꝙ ſic, ſi nullum ſubeſt impedimentum, vt in c. cum ſit. c. perſonas. de app. & Cle. quamdiu. eo. tit. Pet. de Anch. in d. cle. 1. dicit, ꝙ iudex nõ poteſt aſſignare alium terminum, q̃ illũ, de quo in d. c. 1. de ele. li. 6. quia hoc eſſet tollere legem ſuperioris, contra id quod not. de accu. in c. cum P. in gl. ſi. & de ſortile. c. 2. & c. cupientes. §. ꝙ ſi per viginti. de ele. lib 6. Sed præſuppoſito q̃ poſſit alium terminum ſtatuere, & dic ꝙ non comparẽdo in illo termino appellatio non erit deſerta, quia non comparenti alia pœna imponitur, in d. c. 1. vt in eius abſentia procedatur, cum illud ũ eſt per prædicta. & hoc videtur probabiliter dici, pro Lapo tamen eſt, quia ipſe loquitur quando ſtatuitur terminus partibus conſentientibus, vel non contradicentibus: poſſunt autem partes ex toto renuntiare appellationi. de electio. capitu. quamuis. libro 6. ergo poſſunt conſentire ꝙ diſpoſitio illius c. in ſuum præiudicium altereiur, & ſic quod iudex alium terminum q̃ ibi ſtatutũ aſſignet. Nec iſtud eſt tollere legem ſuperioris, ſed partes renuntiant ſui fauori, quod poſſunt. de regula. c. ad apoſtolicam. Et dato ꝙ iudex aſſignet terminum iuris, quamuis non eſſet deſerta appellatio, ſi à iure tantum eſſet terminus aſſignatus, tamen ſecus eſt quando idem terminus a iudice aſſignaretur, vt in c. capitu. perſonas. ſuperius alleg. ſecundum Lap. in dict. clem. 1. pro quo facit ratio, quia durius agitur cum miniſtro legis, quam cum ipſa lege. l. Celſus. ff. de arbi. c. cum dilecti. de do. & contuma.

b In curia. Subaudi poſt commiſſionem in Curia de ſpeciali mandato, vel per appellationem

nem deuolutam, vt infra patet, alias deciſi procederet.

EPITOMAE.

Appellationis intimatio fieri poteſt per quemcunque etiam non habentem ſpeciale mandatum, dummodo de appellatione, & intimatione per authenticam ſcripturam conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſine mandato intimatur per quemcunque.*

DECISIO XVIII. alias 127.

a 1 VAlet intimatio *a* † appellationis in cauſa beneficiali facta per quemcunq; etiã non habentem ſpeciale mandatum, dummodo conſtet de appellatione. Nam ſufficeret tunc, qualitercunque in notitiam appellati deueniat fore appellatũ, vt ff. de peti. hæred. l. item veniunt. § petitam. in fi. cle. cauſam. de ele. Qui enim certus eſt, certiorari non debet, vt in regula, eum qui certus. de regu. iur. lib. 6. licet glo. videatur ibi innuere contrarium, ſuper ver. appellanti remittens ad not. in c. procurator. de elect. lib. 6. & ibi videns glo. Io. And. in nouel in vltima glo. Archid. in c. ſi quis præpoſtera. 50 di. vbi tenet expreſſe contra dictam concluſionem. alleg tamen in contrarium prædictam l. Item veniunt. & c. cum contingat. de offi. deleg.

ADDITIO.

a Intimatio. Adde ſup. eo. tit. dec. 10. & dec. 3. hoc eod. tit. in antiq.

EPITOMAE.

Validus eſt proceſſus factus pendente termino ad recipiandum apoſtolos.

SVMMARIVM.

1 *Termino pendente ad recipiendum apoſtolos, an iudex procedere poſſit?*

2 *Proceſſus per iudicem a quo, poſt appellationem interpoſitam a grauamine habitus, non reuocatur ex ſola pendentia per modum attentati.*

3 *Actus quilibet uenit ſecundum cauſam, vel antecedentem vel propoſitam conſiderandus, & interpretandus.*

4 *Pendentia termini dandorum apoſtolorum idẽ operatur, quod ipſa datio.*

DECISIO XIX. aliàs 128.

a 1 SI iudex *a* procedat pendente † termino ad dandum & recipiendum apoſtolos a iure vel ab homine præfixo, valebit proceſſus ſecundum omnes ſolo me excepto. Allegabatur pro dicta opinione c. vt ſuper. & c. ab eod. de appellatio. lib. 6. propter verbum ibidem

b poſitum, ex tunc, *b* quod denotat extremitatem temporis. de appellatio. c. præterea. & hoc videtur tenere Ioã. And. in d c. vt ſuper.

c in nouel. ſuper glo. ante pe. *c* reprobando glo. Hoſt. in c. cordi. e. tit. quam allegaui pro me. Allegabam etiã c. ſignificante. & c. ſæpe. c. ob latę. c. perſonas. de appellatio. & c. non ſolum eod tit. lib. 6. Nam dilatione pendente data ab homine vel a iure conquieſcit officium iudicis, & nihil in præiudicium partis eſt attentandum, vt in dictis iuribus patet. Faciũt etiam alia iura multa de conceſ. præb. c. nulla. & c. quia diuerſitatem. de loca. c. potuit. de commo. c. vnic de elec. c. commiſſa de præb. c. ſtatutum, lib 6. de conceſ. prębend. c. cum ei quem. §. fecus. in cle cum multis ſimilib Hãc opinionem tenuit dominus Io. de Lig. in c. dilectus. de appellatio. vbi tamen vacillando diſtinguebat ſic. Aut iudex a quo appellatũ eſt, & per quem aliquid attentatũ eſt penden te termino ad dandum apoſtolos, poſtea appellationi huiuſmodi detulit, aut non. In primo caſu dixit non valere proceſſum habitũ pendente termino apoſtolorum. In ſecundo caſu dixit valere & tenere. Finaliter tamen tenuit in utrunq; caſu nõ valere proceſſum. Dicit tamen Io. Cal. in quadam ſua quæſtione tenuiſſe opinionem patris ſui Io. And. ado ptiui ante dictam. Item tenet ut dicit Paul. etiam in quadam ſua quæſtione per eum diſputata.

AD-

ADDITIONES.

a Ca.vt ſuper. Hæc decre. optimè facere videt
2 pro opi.iſta. Io. Andr. vbi proceſſus† habitus
per iudicem à quo,poſt appellationē interpo
ſitam a grauamine non reuocat ex ſola pen-
dentia per modū attentati,& tamen includit
oē tempus ab interpoſitione appellationis vſ
que ad inhibitionē. vel iuſtificationē appel-
latio nis,& ſic tps dandorum apoſtolorū.Præ
terea hanc partem videtur clare confirmare
tex.in d.c.vt ſuper. & d.c. ab eo. in quib.tria
tempora videtur notari. Primum eſt, tēpus
denegationis apoſtolorum.Secundum eſt, tē
pus negligentis apoſtolos oblatos recipere,re
quiſitione premiſſa. Tertiū eſt, tps antecedēs
denegationē & negligentiā.De primis duob.
ius diſponit poſt terminum non valere pro-
ceſſum, hæc patēt per rationes & iura.Nā di
ctio ex tūc,poſita in illa decre.vt ſuper. extre
mū tp. ſignificat,ff.de condi. & demonſt.l.3.
in fi.de confir.c.ex literis.de appellationib.c.
ſuper eo.2.in fi.& c.cum ſpeciali.ver.exceſſu
quoque de ſacra.vnct.ca. vn.ver.vnde in ve-
teri.& de electioni.c.quam ſit.li.6.de preben.
c.ſi tibi abſenti.in fi.cū ſimi.& per hoc innui-
tur,q ante illud extremum tempus,quod ſo
nat in conditionem,valet proceſſus.arg.ſum
pto à cōtrario d.iurium, quod eſt in iure for
tiſſimum argumentum.25. diſtinct.cap.qua
lis, & maxime cū de contrario non reperia-
tur ſtatutum , vnde videtur remanere ſub re
gula permiſſiua,quia ſic de eo poterat expri-
mi,ſi idē iuris eſſet,ſicut expſſit de alijs duo-
bus,de trāſ.epiſcop.ca.inter corporalia.& de
deci.c.audientia.de verb.ſigni.c cum in par-
tibus. Præterea, q pendentia termini nō im
pediat proceſſum, probatur alia rōne. Nā ter
mini exceptio,& pendētia id ſolum impedit
fiendū interim qd prorogat,& pro quo expe
diendo præfigit , illud antē quod in termino
vel poſt non debet fieri per terminum, nō im
peditur tanquam ſeparatum ab illo. ſic intel
ligit l. ſiue pars.C.de de dilationi. & de ap c.
ſignificante.& probatur C.de non nume.pec.
l.generaliter,§ his autem. verſi. nullo tamen
vnde pendence appellatione non prohibetur
appellas,vel appellatus,ſi ſpolietur coram iu-
ce a quo,de hoc conqueri,vt in c.cum tenea-
mur.de appelatio.Sic eſt in caſu noſtro, quia
terminus eſt aſſignatus ad recipiendum apo
ſtolos, vnde illa quæ ſunt ſeparata ab eis,nō
impediuntur in termino vel poſt , quæ neceſ
ſario habeant expediri.hoc probo æquiparan
do terminum iuris & hominis, quod bene li
cet hoc caſu , vt in c. perſonas.hic alleg. & in
Cle.quamuis de appellatio.Sed video q pen-
dentia termini iuris ſola & per ſe non impe-
dit proceſſum,ſiue loquamur de termino ap-
pellationis interponendæ, ſiue proſequendæ.
Primum probat per not.per Spe. de appel §.
reſtat.in fi.ſm Inn.c.non ſolum.e.ti.li.6.Si er
go non impeditur proceſſus per terminū iu-
ris,ergo nec hominis illum reſtringentis , vel
arctantis.
b Ex tunc. Dictio, ex tunc , ſignificat effectum
verbi conſummati,l.5.§.1.de cond.& demō
ſtra.dictio ex nunc,actū verbi prolati, vt ibi.
& etiam præſentem verbi actum, ſed futurū
effectum.l.lecta.ff.ſi cert.peta.doc.588.Guid.
Pap.
c Super gl.antepenul.Sed q opinio Hoſti.ſit ve
ra,probatur quatuor rationibus. Prima , om
3 nis actus† debet conſiderari ſecundū cauſam
antecedentem,vel productam,et ſecundū il-
lam fiat interpretatio.15.q6.6.c.1 in fine.25.
q.4.can.ipſa pietas, l. verum. ff.de furt ſed ſi
conſideremus cauſam apoſtolorū ſecundum
caſum antecedentem ſiue loquentē. ſemper
inuenimus,q eſt appellatio & eius inſtructio
& informatio,ſiue aliud dependens.Sed ſicut
appellatio facit irritū proceſſum ex ſola ſui
pendentia , ita & terminus dependens ab ea.
Nā omnis ſequela appellationis aſſumit na-
turam ab ea,& ſic de ſequela diſponitur, ſi-
cut de principali.de appell.c. ſolicitudinem.
Secunda ratio eſt, quia talis terminus partici
pat de cauſa appellationis,propter quam da-
tur.Ex hoc arguo ſic.Quoties ſunt duo, quæ
ſe habent per modum cauſæ & cauſati , il-
la ſunt omnino ſeparabilia,ff.de donatio.in-
ter vir.& vxor.l ſponſus.§.generaliter.de iu-
dæ.c.ita quorundam,& C.de lati.hbi.toll.l. 1.
§.1. ſed appellatio per ſe impedit diffinitiuā
ſententiam,& facit eam nullam. de ſent. ex-
com.c.per tuas,ergo & terminus cauſatus ab
ea. Tertia ratio, quia quando aliqua partici-
pant eādem cauſam directo, vel per medium
principaliter vel ſecundario , vnius pendētia
facit ſimilem proceſſum in alia. Primum pa-
tet ff.de excep.l.fundam, & l.fundi, & de or-
di.cogni.c.tuam,qui fil ſint legi. c.lator. Se-
cundum probatur,ff.de iureiuran. l. duobus.
§.exceptio. & l. ſi actor. ſed appellationis &
da-

pationis apoſtolorum eadem eſt cauſa, quia ſi appellatio cauſam habet legitimam, datio apoſtolorum eam irritabit, & erunt dilatorij, alias deberetur pœna. de appel. de priore. & C. eo ti. l. quoniam, & 2. q. 6. decreto, ſi tamẽ eſt illegitima, apoſtoli erunt refutatorij, quod totum in eis debet exprimi, ſicut cauſa in appellatione de appel. c. cordi. libr. 6. ergo pendentia dationis ipſorum apoſtolorum ſic facit ſimilem proceſſum, ſicut pendentia appellationis, quæ participat eandem cauſam cum eiſdem.

4 Quarta, †pendentia termini dãdorũ apoſtolorũ idem vr̃ operari, ꝙ ipſa datio, & appellationis ſubſequens monio. probatur, ſicut aliquid pẽdere, vel ſperare de proxĩmo pendere, ſunt paria. l. ſi teſtis, & l. ſequẽti. ff. de pet. hær. & in c. eccleſia, vt lit. pend. de appel. c. ſuggeſtũ. de alie. iud. mut. cau. fact. ca. 1. cũ ſua gl. ſed ſpes firma eſt datis apoſtolis vel de negatis in termino litem pendere, quæ vitiaret proceſſum iudicis a quo, vt ſupra dictũ eſt, ergo & ipſa ſpes propinqua idem operabitur. ad quod facit ff. de excep. rei iud. l. ſi qs cũ totum, §. ſi ancillã, vbi dicitur, ꝙ quoties apud ſecundum iudicem id petitur, ꝙ appellatione quæſitum eſt, obſtat exceptio rei iudicatę, ſed certum eſt, ꝙ ſecundus iudex debet cognoſcere de remiſſione, & apoſtolis, ſicut de appellatione, ergo quoad vtrunque iudicẽ erit in ſuſpenſo æqualiter. & per has rationes & plures alias cõcludit Paulus de Leaz. in pñ leg. quæſtione pro parte, vbi omnino videas.

E P I T O M AE.

Proceſſus poſt appellationem legitimam factus irritus eſt, multo fortius poſt inhibitionem, etiam ſi contingat appellationi renuntiare.

DECISIO XX. aliàs 130.

SI poſt inhibitionem iudex a quo appellatũ eſt procedat, eius ꝓceſſus irritus eſt & nullus; etiam ſi pars appellans poſtea appellationi renuntiat tacite, vel expreſſe per regulam, quod ab initio, & c. de elect. c. auditis, c. dudũ. Sed ꝙ proceſſus habitus poſt inhibitionẽ iudicis, imo poſt legitimã appellationẽ ſit nul-a lus, a multi ſunt tex. de reſcr. c. Rodulphus. c. ſignificante. c. ſignificauit. de iud. c. exhibita. de excep. c. dilecti. c. dilectæ. & c. ſignificauerunt. de appel. c. dilecto. & c. ex parte. & c. ſignificãtibus. cum multis ſimilib. In quibus hr̃ clauſula irritans, videlicet Reuocato in irritum, & c. probat optime, c. per tuas, & c. ſolet. de ſẽten. excom. li. 6. in quibus apparet ſentẽtiam excommunicationis nullam, latam poſt appellationem legitimã. De nullitate poſt inhibitionẽ habetur in c. Romana. & c. non ſolũ. in fi. li. 6. faciunt etiã pro hoc iura alia in ſimili, videlicet de do. & contum. c. veritatis, in fi. de deſpon. impu. c. ad diſſoluendum. in fi. de præb. c. inter cætera. & c. dudum. li. 6. de reſcr. c. tibi qui. de conceſſ. præben. c. ſi ſoli. & c. ſi c. & c. executor. li. 6

A D D I T I O.

a Sit nullus. Adde dec. 65. incip. ſi appelletur a grauamine. in hoc titu.

E P I T O M AE.

Appellãs in cauſa beneficiali poſt tempora, c. ſtatuimus, de elect. libr. 6. quandocunque infra annum veniens, procedere poteſt etiam in cõntumaciam appellati.

DECISIO XXI. aliàs 132.

APpellãs in cauſa beneficiali poſt lapſa tẽpore in c. ſtatuimus, de ele. li. 6. poteſt in infra annum quandocunque appellationem ſuam in curia proſequi, & procedet per audientiam contra appellatum abſentẽ, & hoc videtur innuere Archidiaco. qui recitat opinionem Innocen. & Hoſtien. in c. ſtatuimus, ſuper verſicul. expectata. non obſtante gloſſ. Compoſt. quam recitat ibidem Archidiac. ſuper verſic. ſicut de iure ibi, dum dicit, & à præſente tempora fuerunt ſeruata, quia debet intelligi. id eſt, poſt lapſa. Ratio poteſt ſignari. Nam licet d. capitul. ſtatuimus, diſponat quòd antequam ſint ſeruata, id eſt, a lapſa illa tempora non poſſit procedi in contumaciam partis abſentis, tamen non diſponitur ibidem, quod illis lapſis non valeat procedi, imo ibi potius ibidem innui-

tur, ꝙ tunc ad vlterioia procedatur, verum ſm Compoſt per viam ſimplicis querelę, ſed nó in vim apppellationis, quia tempora non ſeruauit, quem recitat Pau. in cle. cóſtitutione. ſuper ver. repellatur. de ele. nec eſt neceſſaria noua citatio, niſi per audientiam, quia à lege citatus eſt, & ſic tanquam contra contumacem poſſet procedi. arg. c. ſæpe. de app. fecit ergo magnam gratiam appellans appellato, ipſum diutius expectando. Datur enim ſimile in citatione hominis, qui ex ſpetiali mãdato citauit aliquem, vt 60. die cópareat in Curia, cum cõminatione, ſ. ꝙ ſiue veuiat, ſiue non, ad vlteriora vſque ad diffinitiuam ſñiam incluſiue, in eius contumaciam procedetur, licet ille ad cuius inſtantiam citatio emanauit in prædicto ſexageſimo die non compareat, & diutius aduerſarium ſuum expectare voluerit, poterit, quia ad duo tene-

b tur, *b* videlicet comparere, & certo die comparere, & licet quoad ſm circunductũ ſit edictum, tamen non quoad primum. Et ideo qñcunque actor poſtea veniens poteſt procedere in contumaciam citati, ſi non comparuerit. arg. eorum quæ leg. & notan. in c. cum dilecti. de do. & contuma. Eandem etiam vim ſiue effectum habet citatio iuris, vt in dictis iurib. & in c. cupientes. de elect. lib. 6.

ADDITIONES.

a Non poſſit procedi, Et ſi proceditur, proceſſus non teneat tanquam factus contra non contumacem. de maiorit. & obed. c. inter quatuor. ſecundum Io. Monach in d. c. cupiẽtes. de elec. lib. 6. & Arch. 3. q 9 c. omnia. c. re uera & c chartæ. Et ſubdit Io. And. in d. c. cupientes. ꝙ quamuis ab homine non ſit terminus aſſignatus, nec ſit appellationi delatum, ꝙ literæ per appellantem infra terminum d. c. ſtatuimus. impetratæ nullo modo valent, & ſic talibus literis non obſtantibus, & etiam appellantis abſentia non obſtante procedet Curia hoc caſu, & admittetur proſequens appellationem tunc etiam poſt terminum, dũmodo res ſit integra. arg. c. in cauſis. de elect. & ff. de cenſib. l. 3. ſecundum eum. & etiam Ian. & Hoſt. ibidem. Iſtud vltimum, ſcilicet proſequentem appellationem admittendũ non videtur procedere, nec in actore nec in reo. In actore enim non, quia pena non ſeruantis tempora d. c. ſtatuimus: eſt, vt negotiũ non deuoluatur, vt in cle. cauſam. de elect. Item in reo hoc non videtur etiam procedere poſſe, ſi probarentur omnia tempora lapſa a die notitiæ quomodolibet habitæ, quia ſi notitia talis præiudicat appellato, etiamſi notificatio facta non ſit, vt ſcilicet cauſa dicatur deuoluta, vt d. cle. cauſam. & procedi poſſet in eius abſentia, ita ergo curret ſibi tempus ad reducendam illam ad Curiam, vbi appellans illam non deduxit. Si enim verum eſt quod præmiſi, ꝙ appellans non ſeruaſſet tempora, etiam re integra non poſſet in Curia proſequi. idem eſſet in appellato non ſeruante ſi ſibi non fuiſſet notificatum, vt vtriuſq; æqua eſſet conditio. Sed ex quo dicta Clementi. cauſam æquiparat notificationem, & ſcientiam appellati, idem dicam de appellato, qui per ſe ſciuit, ſi à tempore ſcientiæ non ſeruauit tempora. Videtur ergo quod poſſet reus, ſ. appellatus proſequi, non obſtante lapſu temporis, vbi nec fuit intimatum, nec ſciuit. & vide quod not. Pau. in d. Cle. cauſam. ſuper verb. demum. vbi colligitur, ꝙ hoc poſſet habere locum in appellato proſequente etiam poſt tempora re integra, maxime quia quoad appellantem, negotium videtur deuolutum, nec ei prouidet d. clem. cauſam. ſed prouidet ſolum appellato. Pro primo dicto ſcilicet, ꝙ in nullo poſſit habere locum, facit quod not. Compoſt. & Archid. in d. c. ſtatuimus. ſuper verb. de iure. ſcilicet ꝙ iudex primo habet videre an tempora ſunt ſeruata.

b Ad quo tenetur. Adde deci. 14. incip. licet impetrans. ſup. de do. & contuma.

EPITOMAE.

1. Appellatus, in cuius præſentia fuit appellatũ in cauſa beneficiali, ſi poſtmodum feratur ſentẽtia contra eũ, infra decem dies a tempore ſententie, de æquitate auditur appellans.

DECISIO XXII. aliàs 137.

APpellatus in cã beneficiali, licet in eius præſentia fuerit appellatũ, vel ibi perſonaliter intimata appellatio, iuxta formã cle. cũm electionis. de electio. ſi procedatur per audientiã cótradictarũ, & ſcĩa feratur contra eum, poterit ab huiuſmodi ſententia appel-

a lare infra 10. dies à prolatione ſentẽtiæ cóputandos

putandos

putãdos de æquitate, licet de rigore iuris nõ poſſet, quia pro vero contumace habentur qui non appellat, vt not. Archid. in c. ſtatuimus. de ele. ſuper ver. infra menſem. lib. 6. poſt tamen decem dies etiam a tempore ſententiæ minime poterit appellare, quia verus contumax fuit in nõ veniendo, & ſic poterit opinio Archid. procedere poſita in d. c. ſtatuimus. vbi ſupra. Pro quo vide Io. And. in d. Cle. cauſam electionis in glo. pen. vbi alle. Compoſt. remittens ad no. per eum in cle. ſi ante. de do. & contu. Poſtea vidi ſępius obſeruari cõtrarium, videlicet, ꝙ recipiebatur appellatio interpoſita a tempore ſcientiæ, præſertim quando appellatio non fuit intimata appellato, vel ſuo procuratori perſonaliter apprehenſo, ſed ad domum, vel in eccleſia cathedrali, quia tunc ficte cõtumax reputatur, qui bene auditur appellans, & not. in d. cle. ſi ante.

A D D I T I O.

4 Prolatione ſentẽtiæ. Adde hic deciſionẽ 28. quæ incipit, licet ficte contumax. in ſ. eo. tit. & ſupra de dol. & contu. dec. 2. incip. ſi feratur. & dec. 16. quæ incipit, Cum iura clamitent.

E P I T O M AE.

Appellatio iudicialis legitime intimata cauſam beneficialem ad curiam deuoluit.

DECISIO XXIII. alias 70.

SI in cauſa beneficiali in iudicio in partibus propter cãm ſuſpitionis vel aliam probabilem exceptionem non admiſſam ad ſedem apoſtolicã appelletur, & appellatio debite iuxta formam Cle. cauſam electionis. de elect. intimetur, totum negotium principale ad curiam cenſetur deuolutum, per not. in c. ſtatuimus. ſuper verbo ꝓpter hoc. per Io. mo. & Archi. in dicta cle. ſuper ver. occaſione. Io. And. Pau. & Genze.

E P I T O M AE.

Iudex appellationis ſi de eius deſertione excipiatur, poteſt de huiuſmodi deſertione cognoſcere, ſine noua commiſſione.

S V M M A R I V M.

1 *Auditor cauſæ appellationis ſine noua commiſſione poteſt de deſertione cognoſcere.*

2 *Iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*

DECISIO XXIIII. aliàs 153.

1 AVditor † datus in cauſa appellationis à diffinitiua interpoſita, ſi excipiatur de deſertione appellationis, põt de ea ſine alia
2 noua commiſſione cognoſcere, quia † iudicis eſt cognoſcere, an ſua ſit iuriſdictio. de reſcrip. c. ſuper literis. de oſt. dele. c. ſignificantibus. de ƥb. c. dilectus de app. c. ſua. & ibi tex. de prædicta materia. ad quod facit. l. 2. §. ſi. cũ ibi not. C. de tempo. appella. tum etiam quia omnes cauſæ in Curia ſolent committi cum incidentibus, dependentibus, & connexis. At huiuſmodi deſertio eſt vnum incidens ſiue emergens, de quo, tanquam de præiudiciali, ante omnia eſt cognoſcendum. arg. no. de ordi. cogni. c. 1. & c. tuam. pronuntiare enim ſuper deſertione in cãſu prædicto, eſt pronuntiare ſe non iudicem, quod põt, & debet quilibet iudex facere, quãdo de eius iuriſdictione dubitaſ, per iura ſuperius ad hoc inducta.

E P I T O M AE.

Sufficit appellanti iter arripere infra terminum ad proſequendum præfixum, ſed cum præfigiaur ad ſe præſentandum, tunc requiritur perſonalis præſentatio, & non ſufficit quòd iter arripuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Terminus ſi præfigatur ad proſequendum, quid ſufficiat.*

2 *Terminus ad proſequendam appellationem, an poſſit per appellatum abbreuiari.*

3 *Appellatio an cenſeatur deſerta, ſi de non facta de proſecutione appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 155.

a SI certus terminus *a* † præfigatur per iudi-
1 cẽ extra Curiã ad proſequẽdũ appellationem, ſufficit appellãti iter *b* infra illud tẽpus
b

DECISIO VIII. aliàs 70.

SI iudex det acta pro apoſtolis *a* reuerentialibus, licet verbũ, determinus, non proferat, ſatis deferre vr̃, & a ſe iuriſdictionẽ abdicare, & in ſuperiorem transfundere, in tantum ꝙ etiam ſi de communi conſenſu partiũ poſtea in eadẽ cauſa procedat, nullus eſt ipſius proceſſus, niſi cauſa per ſuperiorem ſibi remitta tur, prout leg. & nota. in c. eum appellationibus friuolis. de appella. lib. 6.

ADDITIO.

a Apoſtolis. Et qñ iudex dedit apoſtolos ſimpliciter non dicendo reuerentiales, vel refutatorios, quales tunc dati intelligantur, vide in conſi. Bald. poſito in libro paruo charta 242.

EPITOMAE.

Auditor qui pronuntiat appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi de ſua diligentia doceatur.

DECISIO IX. aliàs 74.

SI Auditor pronuntiat ſuper deſertione appellationis, tamen ſi appelletur, & interim doceatur de diligentia appellãtis, poteſt reponere, quia quoad hoc cenſet interlocutoria, ꝙ remãſit iudex reuera, quia ſemper poteſt reuocare. de appel. c. cum ceſſante. & c. ſi a iudice. libro 6.

EPITOMAE.

Intimatio appellationis facta in eccleſia parœciali de qua agitur, & ẽt in eccleſia cathedrali ſuccedit loco domicilij. Vel ſic, Cauſa vt ad curiam deuoluatur, ſufficit appellationem intimare in parœciali eccleſia de qua agitur, & etiam in cathedrali. hoc dicit.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia cathedralis domicilij loco ſuccedit.*

2 *Beneficium requirens reſidentiam, domicilij loco habeatur.*

DECISIO X. aliàs 82.

IN cã beneficiali *a* ſup aliqua eccleſia parœciali quoad deuolutionẽ ipſius cauſę ad curiam, ſufficit appellationem eſſe intimatã in ipſa eccleſia, de qua agitur, & etiam in eccleſia cathedrali, licet poſſeſſor, ſeu intruſus perſonaliter non apprehendatur, nec alia diligentia fiat de ipſo perquirẽdo, quia appellãs nõ tenetur ipſum alibi quærere, quam in eccleſia ſua parœciali, in qua perſonaliter reſidere tenetur, ſicut maritus cum vxore. argu. no. per Inn. de eo qui mit. in poſſeſ. c. fi. de cle

1 ric. non reſid. c. ex tuę. Præterea † quia eccleſia cathedralis ſuccedit loco domicilij, vt in Cle. cauſam electionis. de electi. Si igitur ibi,

b & i beneficio de quo agitur fiat intimatio, *b* ſufficit, arg. not. in Cle. antedict. dummodo

2 † ſit tale beneficiũ, quod requirat perſonalẽ reſidentiam, tale enim debet pro domicilio reputari, vt no. Inn. & Hoſt. de priuileg. c. ex ore. & Arch. de reſcrip. c. ſtatutum. ſuper ver. actor & reus. li. 6.

ADDITIONES.

a In cã beneficiali. Adde dec. 22. ſup. de reſc. & dec. 1. circa medium. ſup. de dolo. & contu.

b Itimatio. Et qñ extra iudicium appellatur, licet appellatio per procuratorẽ debeat interponi, tamen intimatio põt fieri per non procuratorem, vt infra eod. titu. deciſ. 18. & dec. 3. eo. tt, in antiquis.

EPITOMAE.

Clemen. appellanti. de appella. nõ vendicat ſibi locum, vbi a lata ſentẽtia ſuper attentatis appellatur.

DECISIO XI. aliàs 85.

SI a ſententia lata ſuper attẽtatis appellet Cle. appellanti. de appellat. non vendicat ſibi locũ, quo minus Auditor cãæ appellationis poſſet recipere teſtes, & de alijs q̃ i appellatione expreſſatis cognoſcere, maxime incidenter. Nã licet huiuſmodi ſentẽtia ſit re uera interlocutoria, prout per Io. And. in c. non ſolum. de appella. li. 6. quia per eam non diffinitur negotiũ principale, tamen vim diffinitiuæ

tiuæ habet tãquã ſuper exceptione peremptoria lata, maxime ſi per eam fit reſtitutio poſſeſſionis adeptæ, lite vel appellatione pendente, vel poſt inhibitionem.arg.no. in Cle. ad compeſcẽdas de ſequeſt.poſſeſ. & fruct. & Cle.ſi.de ap.per Io.And.

EPITOMAE.

Iudex qui pronuntiauit appellationem deſertam ad docendum de ſua negligentia poteſt reponere appellantem.

SVMMARIVM.

1 *Appellantem in quo caſu iudex reponere poſſit.*
2 *Iudex an poßit ſuam renuntiationem reuocare.*
3 *Clemen, appellanti. de appellat. nõ procedit, quãdo noua exceptio vel allegatio ex facto aduerſarij oritur.*

DECISIO XII. aliàs 89.

1 SI a pronuntiatione† iudicis, quis ꝓnũtia-
uit appellationem interpoſitam fuiſſe, &
eſſe deſertã, pro eo ꝙ non probauit appellans
diligẽtiã ſuam, & in proſequendo appellatio
nem appelletur, iudex a quo, poteſt reponere,
ſi vult, ad docẽdũ de huiuſmodi diligẽtia, vel
ſi datus ſit iudex in cã appellationis, & coram
eo de prædicta diligẽtia doceat, poteſt & dẽt
remittere cauſam iudici a quo, vt ipſe in cã
appellationis, quam ipſe pronuntiauit deſer
tam per errorẽ, quę reuera deſerta nõ erat, vl
terius procedat, quia licet prędicta pronũtia
tio vim habeat diffinitiuę, quoad hoc, ꝙ Cle.
appellanti. non habet locũ, & ẽt quoad termi
norũ obſeruationem, vt & diffinitiua, tñ re-
a uera interlocutoria eſt, a in c. ſua. de appel. &
de elec. c. cũ dilectus, & nota. Io. Mo. in decre.
cupiẽtes. ſuper ver. priuatos de elec. lib 6. quę
non tranſit in rem iudicatã quoad iudicẽ de
app. c. cum ceſſante. & c. ſi a iudice. eo ti. li. 6.
Licet aliqui Domini voluerũt dicere, ꝙ per
2 dictam pronuntiationẽ† deſierat eſſe iudex,
per c. ſignificantib. de of. dele. quod forte poſ-
ſet ꝓcedere, ſi nõ appellaret ab huiuſmodi
pronuntiatione Sed ſi appellaretur, cũ appel-
lans iudicem ſic pronuntiãtẽ dicat fuiſſe, &
eſſe iudicẽ, adhuc ipſe iudex põt ſuã pronun-
tiationẽ reuocare. Nec iſtud per oĩa eſt verũ,
ꝙ ſi iudex pronuntiat ſe non eſſe iudicẽ, qui
reuera eſt iudex, ꝙ per huiuſmodi pronuntia
tionem deſinat eſſe iudex. arg eorum quæ le
gunt. & no, in c. dilectus. el 3. de ꝓb. & ar. eorũ
quæ dicuntur, & obſeruãtur de ſtylo Palatij,
quãdo iudex pronuntiet ſuper deuolutione
cauſæ, quia hoc non obſtante, ſi non eſt deuo
luta, nõ eſt iudex, vel ſi nõ ſit deuoluta, licet
milleſies pronuntiet eam deuolutã, nõ prop-
ter hoc erit iudex. arg. no. per Io. Mo. i regu-
la, in generali de reg. iur. lib. 6.

ADDITIO.

a Interlocutoria eſt. Rõ, eſt quia lata eſt ſuper
proceſſu, & non ſuper negotio principali, vt
3 no. in Cle. † ſi. de appella. tamen requirit cãæ
cognitionem, id eſt partium citationẽ, vel pe
remptorium edictũ. l ſi contra maiorem. C.
de appel. per quam l. ita cõſuluit Bar. vt dicit
Bal. in l. eos, C. de appel. no. ꝙ d. Cle. appellã-
non habet locum, qñ noua exceptio, vel alle-
gatio ex facto aduerſarij oritur, quia tũc per
talem exceptionẽ, bene põt appellatio iuſtifi
cari, ac etiam impugnari. ar. l. tale pactũ. §. q
prouocauit. in ratione ſui, ff. de pact. & ff. de
condi. fur. l. ſiue manifeſtus. § tandiu. Itẽ non
hẽt locum dicta Cle. quãdo interlocutoria ta
lis eſt, cuius grauamen aliter reparari nõ po-
teſt, vt ſi iudex interlocutus eſt aliquẽ torquẽ
dum. Idẽ ſi appelletur a ſecundo decreto, q a
eadẽ eſt ratio finalis, quę eſt diffinitiua, ſecũ
dum Bal in l. per hanc. C. de tempo.

EPITOMAE.

Sufficit appellãti in partibus a diffinitiua infra terminum præfixum ad proſequendum iter arripere.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum.*
2 *Appellatio non cenſetur deſerta, licet appellans nõ certificauerit iudicem a quo de proſecutione iuxta comminationem ſibi factam.*
4 *Iudex a quo, ſi non fuerit certificatus ab appellãte de proſecutione cõmunicatus, poterit procedere ad executionem, qua tamẽ retractabitur pronũtiatio ad fauorẽ appellãtis in negotio principali.*

DE-

EPITOME.

Fatalia non currunt appellanti ſuper attentatis procedenti, quia attentatorum proſecutio impedit curſum fatalium.

SVMMARIVM.

1 *Attentatorum proſecutione fatalium curſum impediri.*

2 *Appellans ſuper negotio principali non venit, quam prius attentatorum finem acceperit.*

DECISIO XV. aliàs 102.

1 Fatalia † ad proſequendum, & finiendum appellationem interpoſitam a diffinitiua ſtatuta non currunt appellanti, qui proſequitur, & agit ſuper attentatis, imo illud tempus, & etiam tempus executionis fiendum poſt ſententias ſuper attentatis latas, eſt de fatalibus ſubducendum. Nam
2 † licet appellans poſſit appellationem ſuam, & negotium principale, & cauſam attentatorum ſimul proſequi, tamen ad hoc non arctatur, niſi velit imo indultum eſt ſibi a lege, vt ſuper attentatis ante omnia audiatur. de appellatio. ca. non ſolum. libr. 6. quod nemini eſt auferendum. de re iudicata, cap. indultum. libro 6. & quia culpa aduerſarij attentantis, & cauſam huic edicto dantis, videtur legitime impeditus, ita quòd interim ſibi fatalia currere non debent. facit in argumen. ca. quamdiu, de appel. in Clem. & nota. in ca. ex ratione, de appella. per Innocen. & Hoſtien. Secus vero dicebant Domini in alijs conſilijs, ſi ſuccubuiſſet in attentatis, quia tunc ipſemet impedimentum ſibi præſtitiſſet, & doloſe egiſſet, & ſic fraus dolus prodeſſe ſibi non debent. de reſcriptis, ca. cæterum. ca. ex tenore. ca. ſedes, & c ſuper literis. cum ſi.

EPITOME.

C. oblatæ. de appel. de non præueniendo in impetrando non habet locum in Curia.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus in curia poteſt præuenire appellantem in impetratione reſcripti.*

2 *Iudex in curia datur ex officio, ſecus extra curiam, quia niſi contradicatur in audientia, habebit quem voluerit impetrans.*

DECISIO XVI. aliàs 104.

a Cap. oblatæ, a de appel. de non præueniendo partem appellantem in impetratione reſcripti per partem appellatam non
1 habet locum in Curia, † vbi ſtatim datis apoſtolis pars appellata poteſt impetrare commiſſionem ſuper appellatione, vigore cuius appellans tenetur procedere, niſi ipſe præueniat appellatum in faciendo committi cauſam appellationis, & hoc ſiue terminus fuerit præfixus per Auditorem, ſiue non. Rationem huius concluſionis ponit Ioan. Mona. ſuper rubric. de reſcript. ibi, Quid
2 eſt ergo, &c. quæ eſt iſta, † quia in Curia iudex datur de officio, ſed quando committitur cauſa extra Curiam, impetrans habet quem vult, niſi contradicatur in audientia. Alia ratio poteſt etiam aſſignari, vt citius liti finis imponatur, & circuitus euitetur. de dol. & contuma. c. finem, & in Clem. auditor, de reſcript.

ADDITIO.

a Cap. oblatæ. Adde deciſio. 12. de reſcriptis, in antiquis.

EPITOME.

Cauſa beneficialis per appellationem extraiudicialem legitime deuoluta, remanet in Curia etiam appellatione deſerta, ita quod in ea poteſt procedi parte tamen de nouo citata.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione extraiudiciali legitime intimata, deſerta, nihilominus negotium principale remanet*

net in Curia Romana, & noua citatione opus eſt ad eius proſecutionem.

2 *Iudex quem terminum poſſit in cauſa appellationis aßignare.*

DECISIO XVII. aliàs 114.

MAior pars Dominorum concordauerunt, & tenuerunt, q licet appellatio a extraiudicialis in cã beneficiali in partibus interpoſita, & legitime intimata ſit deſerta, quia pars appellans eam infra annum, vel biennium nõ fuit proſecuta, nihilominus poſt lapſum fatalium pars appellata poteſt cãm huiuſmodi appellationis facere committi, & in negotio principali procedere per audientiam. Motiua Dominorum fuerunt quia nõ obſtante deſertionem huiuſmodi appellationi negotium principale ſemel ad Curiam deuolutum, per c. ſtatuimus. de ele. lib 6. iuncta clem. cauſam eo. tit. ſemper manſit, & potuit tractari in Curia, *b* nec alius inferior de illa potuit ſe intromittere amodo. de app. c. vt noſtrum. de ele. c. quamuis. lib. 6. nec requiritur ſm eos noua citatio ad partes, quia lex, videlicet c. ſtatuimus. citauit omnes, quorũ intereſt, &c. Dominus Robertus, ergo cõtra. nam licet dicatur negotium principale deuolutum ad Curiam, hoc eſt verum, vigore appellationis legitime intimatæ, qua ceſſante, ceſſat, & ipſa deuolutio. Præterea tempora c. ſtatuimus. ſunt communia tam parti appellatæ, q̃ appellanti. Si igitur ambæ partes fuerunt negligentes non ſeruando tempore, vel deſerẽdo omnino appellationem, amodo ipſam vel etiam quicquid occaſione ipſius fiẽdum foret, proſequi non poterunt. argu. cle. ſi appellationem. de appellatio. ſed ſuppoſito q ceſſante, ſeu deſerta appellatione, nihilominus poſſit procedi in negotio principali ſecundum me, requiritur noua citatio ad partes, quia non in vim appellationis, quę nõ eſt, c proceditur, ſed per viam, & modum ſimplicis querelæ, quæ via non prohibetur. de appellatio. c. concertationi. & not. Pau. de elec. c. conſtitutionem. ſuper ver. repellitur. in cle. ad hoc induxi ẽt c. ſæpe. de appellatio. & not. in c. Nicolao. eo. ti. & de renun. c. veniens. Poſtea fuit dubitatum de appellante appellationem infra terminum non proſequente, ſed poſtea proſequi volente, vtrum requireretur noua citatio contra appellatum? Et maior pars Dominorũ tenuit de rigore iuris q non ſed de ęquitate ſic. & dominus Robertus mutauit opinio. ſuam antedictam.

ADDITIONES.

a Appellatio. Pone q iudex † a quo, in cauſa beneficiali defert appellationi, & aſſignat terminum, de quo in c. 1. de ele. lib. 6. vel alium terminum, conſentientibus, vel non contradicentibus partibus ad iter arripiendum, vel ſe præſentandum, & appellans vel appellatus nihil faciunt in termino, an appellatio ſit deſerta? Lap. in cle. 1. de appel. videtur tenere q ſic, ſi nullum ſubeſt impedimentum, vt in c. cum ſit. c. perſonas. de app. & Cle. quamdiu. eo. tit. Pet. de Anch. in d. cle. 1. dicit, q iudex nõ poteſt aſſignare alium terminum, q̃ ſtatutũ, de quo in d. c. 1. de ele. li. 6. quia hoc eſſet tollere legem ſuperioris, contra id quod not. de accu. in c. cum P. in gl. fi. & de ſortile. c 2. & c. cupientes. §. q ſi per viginti. de ele. li. 6. Sed præſuppoſito q̃ poſſit alium terminum ſtatuere, & dic q non comparẽdo in illo termino appellatio non erit deſerta, quia non comparenti alia pœna imponitur, in d. c. 1. l. vt in eius abſentia procedatur, cui ſtãdum eſt per prædicta. & hoc videtur probabiliter dici, ſi, pro Lapo tamen eſt, quia ipſe loquitur quando ſtatuitur terminus partibus conſentientibus, vel non contradicentibus: poſſunt autem partes ex toto renuntiare appellationi. de electio. capitu. quamuis. libro 6. ergo poſſunt conſentire q diſpoſitio illius c in ſuum præiudicium alteretur, & ſic quod iudex alium terminum q̃ ibi ſtatutũ aſſignet. Nec iſtud eſt tollere legem ſuperioris, ſed partes renuntiant ſui fauori, quod poſſunt. de regula. c. ad apoſtolicam. Et dato q iudex aſſignet terminum iuris, quamuis non eſſet deſerta appellatio, ſi à iure tantum eſſet terminus aſſignatus, tamen ſecus eſt quando idem terminus a iudice aſſignaretur, vt in capitu. perſonas. ſuperius alleg. ſecundum Lap. in dict. clem. 1. pro quo facit ratio, quia durius agitur cum miniſtro legis, quam cum ipſa lege. l. Celſus. ff. de arbi. c. cum dilecti. de do. & contuma.

b In curia. Subaudi poſt commiſſionem in Curia de ſpeciali mandato, vel per appellationem

nem deuolutam, vt infra patet, alias deciſi procederet.

EPITOMAE.

Appellationis intimatio fieri poteſt per quemcunque etiam non habentem ſpeciale mandatum, dummodo de appellatione, & intimatione per authenticam ſcripturam conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſine mandato intimatur per quemcunque.*

DECISIO XVIII. alias 127.

a 1 VAlet intimatio a † appellationis in cauſa beneficiali facta per quemcunq; etiã non habentem ſpeciale mandatum, dummodo conſtet de appellatione. Nam ſufficeret tunc, qualitercunque in notitiam appellati deueniat fore appellatũ, vt ff. de peti. hæred. l. item veniunt. § petitam. in fi. cle. cauſam. de ele. Qui enim certus eſt, certiorari non debet, vt in regula, eum qui certus. de regu. iur. lib. 6. licet glo. videatur ibi innuere contrarium, ſuper ver. appellanti remittens ad not. in c. procurator. de elect. lib. 6. & ibi videns glo. Io. And. in nouel in vltima glo. Archid. in c. ſi quis præpoſtera. 50 di. vbi tenet expreſſe contra dictam concluſionem. alleg tamen in contrarium prædictam l. Item veniunt. & c. cum contingat. de offi. deleg.

ADDITIO.

a Intimatio. Adde ſup. eo. tit. dec. 10. & dec. 3. hoc eod. tit. in antiq.

EPITOMAE.

Validus eſt proceſſus factus pendente termino ad recipiandum apoſtolos.

SVMMARIVM.

1 *Termino pendente ad recipiendum apoſtolos, an iudex procedere poſſit?*

2 *Proceſſus per iudicem a quo, poſt appellationem interpoſitam a grauamine habitus, non reuocatur ex ſola pendentia per modum attentati.*

3 *Actus quilibet uenit ſecundum cauſam, vel antecedentem vel propoſitam conſiderandus, & interpretandus.*

4 *Pendentia termini dandorum apoſtolorum idẽ operatur, quod ipſa datio.*

DECISIO XIX. aliàs 128.

a 1 SI iudex a procedat pendente † termino ad dandum & recipiendum apoſtolos a iure vel ab homine præfixo, valebit proceſſus ſecundum omnes ſolo me excepto. Allegabatur pro dicta opinione c. vt ſuper. & c. ab eod. de appellatio. lib. 6. propter verbum ibidem

b poſitum, ex tunc, b quod denotat extremitatem temporis. de appellatio. c. præterea. & hoc videtur tenere Io. And. in d c. vt ſuper.

c in nouel. ſuper glo. antepe. c reprobando glo. Hoſt. in c. cordi. e. tit. quam allegaui pro me. Allegabam etiã c. ſignificante. & c. ſæpe. e. ob late. c. perſonas. de adpellatio. & c. non ſolum eod tit. lib. 6. Nam dilatione pendente data ab homine vel a iure conquieſcit officium iudicis, & nihil in præiudicium partis eſt attentandum, vt in dictis iuribus patet. Faciũt etiam alia iura multa de conceſ. præb. c. nulla. & c. quia diuerſitatem. de loca. c. potuit. de commo. c. vnic. de elec. c. commiſſa de præb. c. ſtatutum, lib 6. de conceſ. præben. c. cum ei quem. §. ſecus. in cle cum multis ſimilib Hãc opinionem tenuit dominus Io. de Lig. in c. dilectus. de appellatio. vbi tamen vacillando diſtinguebat ſic. Aut iudex a quo appellatũ eſt, & per quem aliquid attentatũ eſt pendente termino ad dandum apoſtolos, poſtea appellationi huiuſmodi detulit, aut non. In primo caſũ dixit non valere proceſſum habitũ pendente termino apoſtolorum. In ſecundo caſu dixit valere & tenere. Finaliter tamen tenuit in utrunq; caſu nõ valere proceſſum. Dicit temen Io. Cal. in quadam ſua quæſtione tenuiſſe opinionem patris ſui Io. And. ado ptiui ante dictam. Item tenet ut dicit Paul. etiam in quadam ſua quæſtione per eum diſputata.

AD-

ADDITIONES.

a Ca.vt ſuper. Hæc decre. optimè facere videt
2 pro opi.iſta. Io. Andr. vbi proceſſus† habitus
per iudicem à quo, poſt appellationē interpo
ſitam a grauamine non reuocat ex ſola pen-
dentia per modū attentati, & tamen includit
oē tempus ab interpoſitione appellationis vſ
que ad inhibitionē. vel iuſtificationē appel-
latio nis, & ſic tp̄s dandorum apoſtolorū. Præ
terea hanc partem videtur clare confirmare
tex.in d.c.vt ſuper. & d.c. ab eo. in quib.tria
tempora videtur notari. Primum eſt, tēpus
denegationis apoſtolorum. Secundum eſt, tē
pus negligentis apoſtolos oblatos recipere, re
quiſitione premiſſa. Tertiū eſt, tp̄s antecedēs
denegationē & negligentiā. De primis duob.
ius diſponit poſt terminum non valere pro-
ceſſum, hæc patēt per rationes & iura. Nā di
ctio ex tūc, poſita in illa decre. vt ſuper. extre
mū tp̄s ſignificat, ff.de condi. & demonſt.l.3.
in fi.de conſti.c.ex literis.de appellationib.c.
ſuper eo.2.in fi.& c.cum ſpeciali.ver.exceſſit
quoque de ſacra.vnct.ca. vn.ver.vnde in ve-
teri.& de electioni.c.quam ſit.li.6.de præben.
c.ſi tibi abſenti.in fi.cū ſim. & per hoc innuit-
tur, ꝙ ante illud extremum tempus, quod ſo
nat in conditionem, valet proceſſus. arg.ſum
pto à cōtrario d.iurium, quod eſt in iure for
tiſſimum argumentum.25. diſtinct.cap.qua
lis, & maxime cū de contrario non reperia-
tur ſtatutum, vnde videtur remanere ſub re
gula permiſſiua, quia ſic de eo poterat expri-
mi, ſi idē iuris eſſet, ſicut exp̄ſſit de alijs duo-
bus, de trāſ.epiſcop.ca.inter corporalia.& de
deci.c.audientia.de verb.ſigni.c cum in par-
tibus. Præterea, ꝙ pendentia termini nō im
pediat proceſſum, probatur alia rōne. Nā ter
mini exceptio, & pendētia id ſolum impedit
fiendū interim qđ prorogat, & pro quo expe
diendo præfigit, illud autē quod in termino
vel poſt non debet fieri per terminum, nō im
peditur tanquam ſeparatum ab illo. ſic intel
ligit l. ſiue pars.C.de de dilationi. & de ap c.
ſignificante.& probatur C.de non nume.pec.
l.generaliter, §.his autem. verſi. nullo tamen
vnde pendence appellatione non prohibetur
appellās, vel appellatus, ſi ſpolietur coram iu-
ce a quo, de hoc conqueri, vt in c.cum tenea-
mur.de appelatio. Sic eſt in caſu noſtro, quia
terminus eſt aſſignatus ad recipiendum apo
ſtolos, vnde illa quæ ſunt ſeparata ab eis, nō
impediuntur in termino vel poſt, quæ neceſ
ſario habeant expediri. hoc probo æquiparan
do terminum iuris & hominis, quod bene li
cet hoc caſu, vt in c.perſonas.hic alleg. & in
Cle.quamuis de appellatio. Sed video ꝙ pen-
dentia termini iuris ſola & per ſe non impe-
dit proceſſum, ſiue loquamur de termino ap-
pellationis interponendæ, ſiue proſequendæ.
Primum probat per not.per Spe. de appel §.
reſtat.in fi. ſm Inn.c.non ſolum.e.ti.li.6. Si er
go non impeditur proceſſus per terminū iu-
ris, ergo nec hominis illum reſtringentis, vel
arctantis.

b Ex tunc. Dictio, ex tunc, ſignificat effectum
verbi conſummati, l.5.§.1.de cond.& demō
ſtra. dictio ex nunc, actū verbi prolati, vt ibi.
& etiam præſentem verbi actum, ſed futurū
effectum. l.lecta.ff.ſi cert.peta.doc.588.Guid.
Pap.

c Super gl.antepenul. Sed ꝙ opinio Hoſti.ſit ve
ra, probatur quatuor rationibus. Prima, om
3 nis actus† debet conſiderari ſecundū cauſam
antecedentem, vel productam, & ſecundū il-
lam fiat interpretatio.15.q6.6.c.1 in fine.25.
q.4.can.ipſa pietas, l. verum. ff.de furt ſed ſi
conſideremus cauſam apoſtolorū ſecundum
caſum antecedentem ſiue loquentē, ſemper
inuenimus, ꝙ eſt appellatio & eius inſtructio
& informatio, ſiue aliud dependens. Sed ſicut
appellatio facit irritū proceſſum ex ſola ſui
pendentia, ita & terminus dependens ab ea.
Nā omnis ſequela appellationis aſſumit na-
turam ab ea, & ſic de ſequela diſponitur, ſi-
cut de principali.de appell.c. ſolicitudinem.
Secunda ratio eſt, quia talis terminus partici
pat de cauſa appellationis, propter quam da-
tur. Ex hoc arguo ſic. Quoties ſunt duo, quæ
ſe habent per modum cauſæ & cauſati, il-
la ſunt omnino ſeparabilia, ff.de donatio.in-
ter vir.& vxor.l.ſponſus. §.generaliter.de iu-
dæ.c.ita quorundam, & C.de lati.libi.toll.l.1.
§.1. ſed appellatio per ſe impedit diffinitiuā
ſententiam, & facit eam nullam. de ſent. ex-
com.c.per tuas, ergo & terminus cauſatus ab
ea. Tertia ratio, quia quando aliqua partici-
pant eādem cauſam directo, vel per medium
principaliter vel ſecundario, vnius pendētia
facit ſimilem proceſſum in alia. Primum pa-
tet ff.de excep.l.fundam, & l.fundi, & de or-
di.cogni.c.tuam, qui fil ſini legit. c.lator. Se-
cundum probatur, ff.de iureiuran. l. duobus.
§.exceptio. & l. ſi actor. ſed appellationis &
da-

pationis apoſtolorum eadem eſt cauſa, quia
ſi appellatio cauſam habet legitimam, datio
apoſtolorum eam irritabit, & erunt dilato-
rij, alias deberetur pœna. de appel. de priore.
& C. eo ti. l. quoniam, & 2. q. 6. decreto, ſi ta-
mé eſt illegitima, apoſtoli erunt refutatorij,
quod totum in eis debet exprimi, ſicut cauſa
in appellatione de appel. c. cordi. libr. 6. ergo
pendentia dationis ipſorum apoſtolorum nõ
facit ſimilem proceſſum, ſicut pendentia ap-
pellationis, quæ participat eandem cauſam
4 cum eiſdem. Quarta, † pendentia termini dã-
dorũ apoſtolorũ idem vr operari, ꝙ ipſa da-
tio, & appellationis ſubſequens motio. proba
tur, ſicut aliquid pẽdere, vel ſperare de proxĩ
mo pendere, ſunt paria. l. ſi teſtis, & l. ſequẽti.
ff. de pet. hær. & in c. eccleſia, vt lit. pend. de ap
pel. c. ſuggeſtũ. de alie. iud. mut. cau. fact. ca. 1.
cũ ſua gl. ſed ſpes firma eſt datis apoſtolis vel
de negatis in termino litem pendere, quæ vi-
tiaret proceſſum iudicis a quo, vt ſupra dictũ
eſt, ergo & ipſa ſpes propinqua idem opera-
bitur. ad quod facit ff. de excep. rei iud. l. ſi qs
cũ totum, §. ſi ancillã, vbi dicitur, ꝙ quoties
apud ſecundum iudicem id petitur, ꝙ appel-
latione quæſitum eſt, obſtat exceptio rei iudi
catę, ſed certum eſt, ꝙ ſecundus iudex debet
cognoſcere de remiſſione, & apoſtolis, ſicut
de appellatione, ergo quoad vtrunque iudicé
erit in ſuſpenſo æqualiter. & per has rationes
& plures alias cõcludit Paulus de Leaz. in pal
leg. quæſtione pro parte, vbi omnino videas.

E P I T O M AE.

Proceſſus poſt appellationem legitimam factus irritus eſt, multo fortius poſt inhibitionem, etiam ſi contingat appellationi renuntiare.

DECISIO XX. aliàs 130.

SI poſt inhibitionem iudex a quo appellatũ eſt procedat, eius ꝓceſſus irritus eſt & nullus, etiam ſi pars appellans poſtea appellationi renunciat tacite, vel expreſſe per regulam, quod ab initio, & c. de elect. c. auditis, c. dudũ.
a Sed ꝙ proceſſus habitus poſt inhibitioné iudicis, imo poſt legitimá appellationé ſit nul-
a lus, a multi ſunt tex. de reſcr. c. Rodulphus. c. ſignificante. c. ſignificauit. de iud. c. exhibita. de excep. c. dilecti. c. dilectæ. & c. ſignificauerunt. de appel. c. dilecto. & c. ex parte. & c. ſignificãtibus. cum multis ſimilib. In quibus hr̃ clauſula irritans, videlicet Reuocato in irritum, &c. probat optime, c. per tuas, & c. ſolet. de ſẽten. excom. li. 6. in quibus apparet ſentẽtiam excommunicationis nullam, latam poſt appellationem legitimã. De nullitate poſt inhibitioné habetur in c. Romana. & c. non ſolũ. in fi. li. 6. faciunt etiá pro hoc iura alia in ſimili, videlicet de do. & contum. c. veritatis, in fi. de deſpon. impu. c. ad diſſoluendum. in fi. de præb. c. inter cætera. & c. dudum. li. 6. de reſcr. c. tibi qui. de conceſſ. præben. c. ſi ſoli. & c. ſi c. & c. executor. li. 6

A D D I T I O.

a Sit nullus. Adde dec. 65. incip. ſi appelletur a grauamine. in hoc titu.

E P I T O M AE.

Appellãs in cauſa beneficiali poſt tempora, c. ſtatuimus, de elect. libr. 6. quandocunque infra annum veniens, procedere poteſt etiam in contumaciam appellati.

DECISIO XXI. aliàs 132.

APpellãs in cauſa beneficiali poſt lapſa tẽpore in c. ſtatuimus, de ele. li. 6. poteſt in infra annum quandocunque appellationem ſuam in curia proſequi, & procedet per audientiam contra appellatum abſenté, & hoc videtur innuere Archidiaco. qui recitat opinionem Innocen. & Hoſtien. in c. ſtatuimus, ſuper verſicul. expectata. non obſtante gloſſ. Compoſt. quam recitat ibidem Archidiac. ſuper verſic. ſicut de iure. ibi, dum dicit, & à præſente tempora fuerunt ſeruata, quia debet intelligi. id eſt, poſt lapſa. Ratio poteſt ſignari. Nam licet d. capitul. ſtatuimus, diſponat quòd antequam ſint ſeruata, id eſt,
a lapſa illa tempora non poſſit procedi a in contumaciam partis abſentis, tamen non diſponitur ibidem, quod illis lapſis non ualeat procedi, imo ibi potius ibidem innui-

tur, ꝙ tunc ad vlteriora procedatur, verum ſm Compoſt per viam ſimplicis querelę, ſed nõ in vim appellationis, quia tempora non ſeruauit, quem recitat Pau. in cle. cõſtitutione. ſuper ver. repellatur. de elc. nec eſt neceſſaria noua citatio, niſi per audientiam, quia à lege citatus eſt, & ſic tanquam contra contumacem poſſet procedi. arg. c. ſæpe. de app. fecit ergo magnam gratiam appellans appellato, ipſum diutius expectando. Datur enim ſimile in citatione hominis, qui ex ſpeciali mãdato citauit aliquem, vt 60. die cõpareat in Curia, cum cõminatione, ſ. ꝙ ſiue veniat, ſiue non, ad vlteriora vſque ad diffinitiuam ſniam incluſiue, in eius contumaciam procedetur, licet ille ad cuius inſtantiam citatio emanauit in prædicto ſexageſimo die non compareat, & diutius aduerſarium ſuum expectare voluerit, poterit, quia ad duo tenetur, b videlicet comparere, & certo die comparere, & licet quoad ſm circunductũ ſit editum, tamen non quoad primum. Et ideo qñcunque actor poſtea veniens poteſt procedere in contumaciam citati, ſi non comparuerit. arg. eorum quæ leg. & notan. in c. cum dilecti. de do. & contuma. Eandem etiam vim ſiue effectum haber citatio iuris, vt in dictis iurib. & in c. cupientes. de elect. lib. 6.

ADDITIONES.

a Non poſſit procedi, Et ſi proceditur, proceſſus non teneat tanquam factus contra non contumacem. de maiorit. & obed. c. inter quatuor. ſecundum Io. Monach in d. c. cupientes. de elec. lib. 6. & Arch 3. q. 9 c. omnia. c. te uera & c chartæ. Et ſubdit Io. And. in d. c. cupientes. ꝙ quamuis ab homine non ſit terminus aſſignatus, nec ſit appellationi delatum, ꝙ literæ per appellantem infra terminum d. c. ſtatuimus. impetratæ nullo modo valent, & ſic talibus literis non obſtantibus, & etiam appellantis abſentia non obſtante procedet Curia hoc caſu, & admittetur proſequens appellationem tunc etiam poſt terminum, dũmodo res ſit integra arg. c. in cauſis. de elect. & ff. de cenſib. l. 3. ſecundum eum. & etiam Inn. & Hoſt. ibidem. Iſtud vltimum, ſcilicet proſequentem appellationem admittendũ non videtur procedere, nec in actore nec in reo. In actore enim non, quia pena non ſeruantis tempora d. c. ſtatuimus. eſt, vt negotiũ non deuoluatur, vt in cle. cauſam. de elect. Item in reo hoc non videtur etiam procedere poſſe, ſi probarentur omnia tempora lapſa a die notitiæ quomodolibet habitæ, quia ſi notitia talis præiudicat appellato, etiamſi notificatio facta non ſit, vt ſcilicet cauſa dicatur deuoluta, vt d. cle. cauſam. & procedi poſſet in eius abſentia, ita ergo curret ſibi tempus ad reducendam illam ad Curiam, vbi appellans illam non deduxit. Si enim verum eſt quod præmiſi, ꝙ appellans non ſeruaſſet tempora, etiam re integra non poſſet in Curia proſequi. idem eſſet in appellato non ſeruante ſi ſibi non fuiſſet notificatum, vt vtriuſq; æqua eſſet conditio. Sed ex quo dicta Clementi. cauſam æquiparat notificationem, & ſcientiam appellati, idem dicam de appellato, qui per ſe ſciuit, ſi à tempore ſcientiæ non ſeruauit tempora. Videtur ergo quod poſſet reus, ſ. appellatus proſequi, non obſtante lapſu temporis, vbi nec fuit intimatum, nec ſciuit. & vide quod not. Pau. in d. Cle. cauſam. ſuper verb. demum. vbi colligitur, ꝙ hoc poſſet habere locum in appellato proſequente etiam poſt tempora re integra, maxime quia quoad appellantem, negotium videtur deuolutum, nec ei prouidet d. clem, cauſam, ſed prouidet ſolum appellato. Pro primo dicto ſcilicet, ꝙ in nullo poſſit habere locum, facit quod not. Compoſt. & Archid. in d. c. ſtatuimus. ſuper verb. de iure, ſcilicet ꝙ iudex primo habet videre an tempora ſunt ſeruata.

b Ad quo tenetur. Adde deci. 14. incip. licet impetrans. ſup. de do. & contuma.

EPITOMAE.

Appellatus, in cuius pręſentia fuit appellatũ in cauſa beneficiali, ſi poſtmodum feratur ſentẽtia contra eũ, infra decem dies a tempore ſententię, de æquitate auditur appellans.

DECISIO XXII. aliàs 137.

Appellatus in cã beneficiali, licet in eius præſentia fuerit appellatũ, vel ibi perſonaliter intimata appellatio, iuxta formã cle. cãm electionis. de electio. ſi procedatur per audientiã cõtradictarũ, & ſñia feratur contra eum, poterit ab huiuſmodi ſententia appel-
a lare infra 10. dies à prolatione ſententiæ cõputandos

putādos de æquitate, licet de rigore iuris nō poſſet, quia pro vero contumace habentur qui non appellat, vt not. Archid. in c. ſtatuimus. de ele. ſuper ver. infra menſem. lib. 6. poſt tamen decem dies etiam a tempore ſententiæ minime poterit appellare, quia verus contumax fuit in nō veniendo, & ſic poterit opinio. Archid. procedere poſita in d. c. ſtatuimus, ubi ſupra. Pro quo vide Io. And. in d. Cle. cauſam electionis in glo. pen. vbi alle. Compoſt. remittens ad no. per eum in cle. ſi ante. de do. & contu. Poſtea vidi ſępius obſeruari cōtrarium, videlicet, q recipiebatur appellatio interpoſita a tempore ſcientiæ, præſertim quando appellatio non fuit intimata appellato, vel ſuo procuratori perſonaliter apprehenſo, ſed ad domum, vel in eccleſia cathedrali, quia tunc ficte cōtumax reputatur, qui bene auditur appellans, & not. in d. cle. ſi ante.

A D D I T I O.

4 Prolatione ſentētiæ. Adde hic deciſioné 28. quæ incipit, licet ficte contumax. inf. eo. tit. & ſupra de dol. & contu. dec. 2. incp. ſi feratur. & dec. 16. quæ incipit, Cum iura clamitent.

E P I T O M AE.

Appellatio iudicialis legitime intimata cauſam beneficialem ad curiam deuoluit.

DECISIO XXIII. alias 70.

SI in cauſa beneficiali in iudicio in partibus propter cām ſuſpitionis vel aliam probabilem exceptionem non admiſſam ad ſedem apoſtolicā appelletur, & appellatio debite iuxta formam Cle. cauſam electionis. de elect. intimetur, totum negotium principale ad curiam cenſetur deuolutum, per not. in c. ſtatuimus. ſuper verbo ꝑpter hoc. per Io. mo. & Archi. in dicta cle. ſuper ver. occaſione. Io. And. Pau. & Genze.

E P I T O M AE.

Iudex appellationis ſi de eius deſertione excipiatur, poteſt de huiuſmodi deſertione cognoſcere, ſine noua commiſſione.

S V M M A R I V M.

1 *Auditor cauſæ appellationis ſine noua commiſſione poteſt de deſertione cognoſcere.*

2 *Iudicis eſt cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*

DECISIO XXIIII. aliàs 153.

1 AVditor † datus in cauſa appellationis à diffinitiua interpoſita, ſi excipiatur de deſertione appellationis, pōt de ea ſine alia 2 noua commiſſione cognoſcere, quia † iudicis eſt cōgnoſcere, an ſua ſit iuriſdictio. de reſcrip. c. ſuper literis. de oſt. dele. c. ſignificantibus. de ꝓb. c. dilectus de app. c. ſua. & ibi tex. de prædicta materia. ad quod facit. l. 2. §. ſi. cū ibi not. C. de tempo. appella tum etiam quia omnes cauſæ. in Curia ſolent committi cum incidentibus. dependentibus, & connexis. At huiuſmodi deſertio eſt vnum incidens ſiue emergens, de quo, tanquam de præiudiciali, ante omnia eſt cognoſcendum. arg. no. de ordi. cogni. c. 1. & c. tuam. pronuntiare enim ſuper deſertione in cāſu prædicto, eſt pronuntiare ſe non iudicem, quod pōt, & debet quilibet iudex facere, quādo de eius iuriſdictione dubitatur, per iura ſuperius ad hoc inducta

E P I T O M AE.

Sufficit appellanti iter arripere infra terminum ad proſequendum præfixum, ſed cum præfigitur ad ſe præſentandum, tunc requiritur perſonalis præſentatio, & non ſufficit quòd iter arripuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Terminus ſi præfigatur ad proſequendum, quid ſufficiat.*

2 *Terminus ad proſequendam appellationem, an poſſit per appellatum abbreuiari.*

3 *Appellatio an cenſeatur deſerta, ſide non facta de proſecutione appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 155.

a SI certus terminus a † præfigatur per iudi-
1 cē extra Curiā ad proſequēdū appellatio-
b nem, ſufficit appellāti iter b infra illud tēpus

arripere, vt no. Spe. ti. de appellatio. §. nūc bř ver. item quid ſi pars, qui alleg. de re iud. c. cū cauſam. & de elect. ca. ſtatuimus lib. 6. Ratio, quia cum terminus aſſignatur ad proſequendum dūtaxat, ſufficit inchoare, vel incipere vltima die, ſec us vero ſi aſſignaret terminus nedū ad proſequendum, ſed ad pſentādum ſe apoſtolico conſpectui, tunc enim nō ſufficit itineris arreptio, niſi ſequat realis præſentatio, ſi poterit habere præſentiam domini Papæ, alioquin fiat proteſtatio in ualuis palatij, vt eſt moris, & quomodo quis dēt ſe pſētare apoſtolico conſpectui, vide Io. And. in nouel. in c. quamuis, ſuper verbo, ſedi apoſtolicæ. offic. ord li. 6. Hæc procedunt qñ appellatur & terminus præfigitur per hominē extra Curiā, ſecus in Curia, quia ibi requiritur maior diligētia in pſequēdo, videlicet qđ nedū vadat, vel iter arripiat verſus Cancellariam, niſi etiam ad ipſum Vicecancellarium, vel locum eius tenentem accedat, ſi poterit; alioquin de hoc proteſtet, & præſentet cōmiſſionem ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum, quia ſi intra terminū præfixum ſignata, vel præſentatā non fuerit, non ſibi nocebit, quia quod per me non ſtat, &c. de eo qui mit. in poſ. c. 2 & in reg. iur. c. ꝙ per me. lib. 6. pro prima concluſione facit opinie, ca. meminimus, de appell. quod c. alleg. Archidiac. in ſimili materia de diligentia facienda ne ſede vac. c. vnic. ſuper ver. mora. li 6. adde ſupra deci. 13.

ADDITIONES.

a Si certus terminus. An iſte terminus† ad pſequendum poſſit per appellatū abbreuiari, vide infra dec. 32. e. ti. quę incipit, appellat. Itē an iudex qui detulit appellationi, & terminum præfixit ad proſequendum poſſit poſtea ex interuallo circa finem illius termini dictū terminum prorogare, vide dec. 35. e. ti. in antiq. quæ incipit, not. vtrum iudex, qui appellationi detulit, vbi tenet quod ſic.

b Sufficit appellanti iter. Sed pone ꝙ datus fuit terminus 15. dierum ad iter arripiendum, & vnius menſis ad comparendum corā papa cū actis, & munimentis cauſæ ad proſequendū dictam appellationem, aliuſque mēſis datus fuit ad fidem faciendum de proſecutione pdicta intra quos terminos nullam fidē fecit appellans, elapſis vero quinq; menſibus talis appellans fecit fidē coram iudice, qui tulit ſententiam, qualiter in primo termino iter arripuit, & cōparuit in termino in Curia apoſtolica ad proſequendum dictā appellationem, & q. ſibi reſponſum fuerat, ꝙ clauſa erat audientia, & qualiter pro parte dicti appellātis proteſtatum fuit per eum non ſtare, ꝙ interim ſibi non currerent dicta tempora. Modo quæritur, quia† nō fecit fidem intra terminū ſibi ſtatutū corā dicto iudice, an dicta appellatio ſit deſerta, vel nō? De iure cōi appellatione pendente a diffinitiua nil faciendum eſt p iudicem a quo, l. 1. ff. nil no. ap. pēd. de iureiur. c. venientes, de ap. c. non ſolum, li. 6. per iura noua eſt conceſſum iudici a quo appellatur, ꝙ poſſit ſtatuere terminū appellanti ad iter arripiendum, uel proſequendum, vel ad ſe pſentandum. de appel. c. perſonas, & c. cum ſit, & ſi intra illum terminum appellans non proſequitur, rata manet diffinitiua, vel interlocutoria. vt in dictis iuribus, & de ſent. excō. c. licet, lib 6. Et ſi de hoc iudex certus eſt, pōt exequi ſuam ſententiam, etiam appellante non citato, vt no. Inn. de appel. c. ex ratione. Hoc non videtur Fed. de Senis prima facie verum, ſcilicet, ꝙ iudex poſſit cōpellere appellantem ad faciendum ſibi fidem de proſecutione, argumen. ad hoc de appella. c. ex inſinuatione, quia nō inuenitur hoc ſibi permiſſum a iure, vnde dici poſſet ſm eū, ꝙ ex quo iniuſto impedimento ceſſāte non facit ſibi fidem de proſecutione intra terminū ſibi aſſignatum cui non contradixit, ꝙ talis executio non debet retractari, ſed pendeat ex futuro euentu cauſę appellationis. Sicut in ſimili nota, de appel. c. paſtoralis, in gl antepenulti. circa medium, ſed propter hoc appellatio non non debet dici deſerta, non enim eſt nouum, quod iudex a quo, cognoſcat ad ſui inſtructionem, an appellans ſit intra terminū ſuam appellationem proſecutus, vt nota. de appellat. c. conſtitutus, per Inn. & facit quod no. Bern. de appellatio. c. ſæpe, in glo. vt ſi lis eſt conteſtata, & pro tanto inualuit cōſuetudo per iudices a quibus appellatur aſſignari terminum ad fidem faciendum de proſecutione appellationis, vt ſine nota reprehenſionis poſſint ſuas ſententias exequi, ſi non cōſtat eis de proſecutione appellationis facta, & ita determinat Fed. de Se. in conſi. 128. Dicit aūt Lap. in Cle. 1. de appella. quod B. appellans, cui fuit terminus aſſignatus per iudicem a quo

quo ad ſe præſentandum, & fidem faciendũ, paruit primo termino, ſed non ſecundo, vt quia fidem non fecit in termino, ꝙ propter hoc appellatio non eſt deſerta, quia hoc cautum non reperitur in iure, niſi iudex in termini aſſignatione adieciſſet, ꝙ alias fide non facta haberet appellationem pro deſerta, quo caſu non foret deſerta appellatio ipſo iure, ſed opus eſſet ſententia, quod eſt notandum. Vbi vero primo termino non paruiſſet, vt quia contumax fuiſſet in appellatione intro ducenda, tunc ſiue terminus ſtatutus ſit a iure, vel ab homine, puto ꝙ habeatur pro deſertore appellationis. & ita intelligo Inno. in c. perſonas de appella. quod intelligo verum, niſi fuiſſet impeditus, quia ille qui habuit ꝓſequi appellationem in termino aſſignato, non videtur appellationẽ deſerere, ſi fuit impeditus, etiam propter inopiam, quia terminus hominis ſuccedit loco termini iuris. ff. de re iudica. l. 4. §. ſi quis. & per Inn. in c. ex ratione. de appellatio. Sed dubitatur ſi appellãs fuit infirmus, vel alias iſto impedimento detentus, ita ꝙ appellationẽ non potuit proſequi, nec poteſt impedimentum per teſtes probare, vtrũ poſſit ipſum probare per propriũ iuramentum. Spe. in tit. de app. tenet ꝙ ſic. al legat in hoc C. de excuſatio. tu t. l. ſi tutor. & per Inn. c. ſi. quod met. cau. Quid ſi infra terminum ſtatutum appellans procuratorẽ conſtituit, quẽ miſit ad proſequendum, ſed procurator decepit dominum, & non iuit, an talis procuratoris malitia debeat domino imputari? Arch. in c. vno. ne ſede vacan. lib. 6. dicit ꝙ non, vt l. qui mittuntur. ff. ex quibus cauſis ma. dic vt ibi per eum.

E P I T O M AE.

Appellatio ſua ſimplici copia non ſub manu publica appellatio data nõ dicitur eſſe legitime intimata.

S V M M A R I V M.

1 *Intimatio quando dicatur legitime facta appellate.*

DECISIO XXVI. aliàs 168.

1 SI in cauſa beneficiali per appellantem tra datur appellatio copia appellationis animo intimandi ſibi appellationem, non ſufficit quoad deuolutionem cauſæ ad Curiam, niſi per aliqua alia indicia conſtiterit appellatum de huiuſmodi appellatione certam & indubitatã notitiam habuiſſe. Nam ad hoc ꝙ appellatio deuoluat requiritur ꝙ legitime fuerit intimata parti appellatæ, vel eius procuratori, iuxta formam Cle. cauſam electionis. de electio. quæ eſt, ꝙ appellatio ſub ſcriptura authentica porrigatur, & tradatur appellato, licet nón legatur ſibi tenor, ſecundũ glo. ibidem. Si vero non traditur ſibi huiuſmodi ſcriptura, ſed oſtendatur, tunc perlecto ipſius tenore ſufficit tradere nudam copiam appellato, niſi petat eam ſub manu publica ſibi tradi, tunc requiritur ꝙ ſic ſibi tradatur, alioqui cauſa non cenſetur deuoluta ad Curiam, prout leg. & not. in Cle. antedicta.

E P I T O M AE.

Appellans lite conteſtata ſuper principali negotio poteſt petere reuocationem attentatorum, ſicut ultimo ſpoliatus.

S V M M A R I V M.

1 *Attentata poſt appellationem peti poſſunt reuocari, lite conteſtata ſuper principali non obſtãte.*

DECISIO XXVII. aliàs 185.

1 LIcet† pars rea ĩ cauſa appellationis a diffinitiua in partibus interpoſita corã Auditore huiuſmodi cauſæ in Curia ſuper libello dato per actorem in negotio principali litẽ conteſtetur, nihilominus poterit poſtea agere de, & ſuper attentatis, poſt & cõtra ꝓdictã ſuã appellationẽ in partibus interpoſitam, & ea reuocari, quia in hoc eſt priuilegiata hmõi actio, q̃ ante oĩa in quacunq; parte litis eſt expediẽda, vt in c. nõ ſolũ. de appel lib. 6. nec per litis cõteſtationẽ antedictam vr̃ renũtiare huic priuilegia, tum quia ad hoc compulſus per iudicem, & non voluntarie hoc fecit, tum quia licet actor dixiſſet ſe ſpoliatũ quibuſdã rebus per reum, & reus ſuper hoc eſſet litem conteſtatus, tamen reus ibi ẽt poterat dicere, & excipere ſe vltimo ſpoliatũ eiſdẽ rebus per actorẽ, & petere huiuſmodi

 ſpoliatio-

ſpoliationem reuocari per viam nullitatis, ſiue attentatorum, quia vltima ſpoliatio ſiue violentia ſemper purganda eſt, iuxta not. in c. ſi. de ord. cog.

EPITOMAE.

Licet ficte contumax infra 10. dies a tempore ſcientiæ valeat appellare, facta tamen per iudicem a quo, poſt decem dies a tempore ſententię non veniunt per uiam attentatorum reuocanda.

DECISIO XXVIII. aliàs. 187.

a LIcet ficte contumax a poſſit à ſententia diffinitiua infra decem dies a tempore ſcientiæ computandos appellare, prout leg & not. in Cle. cauſam. de electio. & in Cle. ſi ante. de dol. & contu. tamen ea quæ fiunt poſt decem dies à tempore prolationis ſententiæ, & ante interpoſitionem prædictæ appellationis per iudicem ſeu executorem valet, & tenent, nec reuocabuntur per modum attentati, ſeu nullitatis, ſed beneficio iniuſtitiæ, docto & cognito de hoc in cauſa appellationis. Ratio, quia ſtatim lapſis decem diebus iudex non tenebatur plus expectare, ſed poterat, & debebat ad executionem procedere. de offic. deleg. c. paſtoralis. de re iud. c. quod ad conſultationem. de teſti. c. ſignificauerunt. de elect. cum dilectus. & ſic dicebant Domini intelligendum c. non ſolum. de appellatio. lib. 6. quod quidem c. dicebant aliqui non habere locum in ſententia excommunicationis, infra etiam decem dies datos ad appellandum promulgata, propter not. in c. venerabilibus. §. porrò. per Io. And. & in c. licet. de ſen. excom. lib. 6. licet Ioan. Mo. contra in c. is cui eodem ti. §. fi. Arch. vero ibi & in d. c. non ſolum. videtur ſibi contrarius in hoc, ſecundum Io. Andr. in nouel. qui remittit ad Spec. ti de appella. §. d. officio. ver. ſi vero.

ADDITIO.

a Ficte contumax. Adde ſupra de dol. & contu. deciſ. 2. & 16. & ſup. eod. deciſ. 22.

EPITOMAE.

De deſertione appellationis cognoſcit iudex a quo extitit appellatum virtute nouæ commiſsionis ad eum obtentæ, quia iſta eſt alia a cauſa principali.

DECISIO XXIX. aliàs 188.

SI Auditor qui tulit diffinitiuam ſententiam, licet detulerit appellationi interpoſitæ ab eadem, & terminum decem dierum præfixerit ad proſequendum, vt eſt moris, ſi poſtea ſibi committatur deſertio huiuſmodi appellationis, de illa poteſt cognoſcere, quia alius articulus eſt à principali. & quia de iure communi iudex, qui tulit ſententiam diffinitiuam, ſi pars non eſt proſecuta appellationem ſuam infra terminum à iure, vel ab homine præfixum, poteſt & debet illam exequi. de appel. c. perſonas. c. cum ſit. & c. reprehenſibilis. & de off. deleg. c. paſtoralis.

EPITOMAE.

Appellans non poteſt per confeſſionem appellati probare appellationis interpoſitionem, niſi de illa legitime conſtat.

DECISIO XXX. aliàs 190.

QVo ad reuocationem attentatorum poſt appellationem interpoſitam à diffinitiua, non ſufficit probare a per confeſſionem partis appellatæ fuiſſe appellatum, niſi probetur infra decem dies, & per habentem poteſtatem, appellationem huiuſmodi interpoſitã. de elec. c. cum dilectus. & ibi no. in fin. & ſic dicebat Domini intelligendum c. non ſolum. primo reſponſo. de appel. lib. 6.

ADDITIO.

a Non ſufficit probare. Oportet ergo, quod duo probet appellãs. primo ſe appellaſſe, ſecundo quod infra decem dies appellauerit, quia non ſequitur, talis appellauit. ergo infra decẽdium, quia qui dicit ſolennitatem extrinſecam, illam probare debet. l. quæcunque. ff de public. ſecundum Compoſt. in d. c. cum dilectus.

EPI-

EPITOMAE.

Proceſſus poſt inhibitionem factus eſt nullus.

DECISIO XXXI. aliàs 193.

Si ab excommunicatione, vel excommunicationis reintruſione latæ, aut factæ propter contumaciam, quia pars rea voluit reſpondere libello, appelletur, & Auditori primo per iudicem appellationis inhibeatur, & poſt huiuſmodi inhibitionem primus iudex procedat, totus proceſſus eſt nullus per §.2 in c.non ſolum & c.Romana.§.ſi vero de appellatio.lib 6 Nec obſtat, ꝙ prædicta reintruſio videatur alius.& ſeparatus articulus, à negotio principali, quod non eſt verum, quia ipſa reintruſio eſt facta occaſione, & ratione negotij principalis, quod non eſt verum, quia ipſa reintruſio eſt facta occaſione, & ratione negotij principalis, quia noluit reſpõdere libello, & litem conteſtari in cauſa principali, & ſi reintrudendo, vel excommunicando grauauit, cum in totum erat ſuſpenſa ſua iuriſdictio. per c.ad hoc ſi in vna de appellatio Secus vero ſi fuiſſent, & eſſent diuerſæ.& diſtinctę, cauſe, tunc enim licet eſſet appellatum in vna, de appellatio.c.ſuper eo ꝗ proceſſus in alia nõ propter hoc retarda.o& in dicto c.ad hæc

EPITOMAE.

Appellatus licet poſſit appellationem approbare, & petere, ꝙ infra certum terminum ueniat appellans cum omnibus actis, iuribus, & munimentis ad Curiam, vel quòd procuratorem ſufficienter inſtructũ tranſmittat, non tamen appellãti aliquem terminum ſtatuere poteſt ad appellationem proſequendam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus non poteſt appellanti terminum præfigere ad appellationem proſequendam.*

2 *Terminus primus ad cauſam finiendam non poteſt abbreuiari.*

3 *Renunciare iuri pro ſe introducto cuicunq; licet,*

4 *Appellatus non tenetur ad proſecutionem negotij principalis ſed ſolũ appellationis articulorũ.*

5 *Appellatus an poſſit præfigere terminum appellanti ad appellationem proſequendam.*

6 *Termino ad proſequendũ appellationem præfixo per appellantem tranſgreſſo, an requiratur noua citatio.*

DECISIO XXXII. aliàs 204.

1 Appellatus terminum ad proſequendum appellationem interpoſit. m parti appellanti præfigere non poteſt, licet poſſit appellationes approbare, vt in c. ſępè. de appellatio. & petere, ꝙ appellans infra terminum iuris veniat cum omnibus actis, & munimentis ad Curiam, vel mittat procuratorẽ ſufficienter inſtructum, & tunc dicitur procurator ſufficienter inſtructus, quãdo portat acta, iura & munimenta ſeu inſtrumenta, vt in c. cupiẽtes.in primo reſpo. in fin.& in c 1.ſuper uerb.inſtructus.de electio.lib.6 & iuxta formam c.cordi.de appellat.lib 6. vbi de hoc per omnes ſcribentes.& vide Spec.tit de appel.§. qualiter verſi.hoc autem, vbi ponit duas rationes, Prima eſt, graue enim eſſet appellantem, qui in cauſa appellationis actoris vices gerit, & qui probare habet, metiri terminũ ex parte Rei.& conformare ſe voluntati appellati arg ff qui ſatiſda.co. 1.de die.in prin. & 3.q.3.c induciæ §.ſpatium.verſi.ei autem. Secunda ratio, quia indultum à iure beneficium nemini eſt auferendum, vt in regula, in dubium, de reg. iur. lib. 6 & 27. diſt.c.de his. Sed appellans à iure habet annum, vel ex cauſa biennium ad ſuam appellationem proſequendam, vt in c.cum ſit Romana.& c.ex ratione.de appellatio quod per appellatum non eſt in parte, nec in toto ſibi tollẽdum, vel abbreuiandum, nec etiam per eum in impetrando præueniendum, vt in c.oblatæ.de appellatio.& ib. clarus text.pro dicta concluſiõ ne in qua remanſerũt omnes Domini exceptis dominis Aegidio & Gallo, quibus videbatur contrarium fore dicendum, videlicet ꝙ ſicut licet appellanti terminum iuris abbreuiare.ita & appellato per regulam communem, Quod licet actori, licet.& reo, & econuerſo. de mut.petitio. c 1 & 3.de regu iur.c. non licet.lib.6. Hinc eſt. ꝙ ſi cauſa committatur ſimpliciter. de plano. vel appellatione remota decidenda, ad inſtãtiam actoris, reus

poteſt vti eodem reſcripto, & eodem mo-
do procedere, vt in iuribus antedictis. Domi
minus Aegidius bene conceſſit appellatum
non poſſe terminum à lege conceſſum appel
lanti ad finiendum cauſam abbreuiare, vel il
lum intra quem ſi non proſequeretur, deſe-
reretur eius appelatio, ſed terminum etiam
iuris datum ad impetrandum vel inchoandũ
proſequi appellationem dicebat per appella-
tum ſicut per appellantem poſſe abbreuiari,
qua in primo vertitur magnum periculum,
ſine præiudicium, quo fieret appellanti, in ſe
cundo non. Ad quas rationes reſpõdebatur,
ꝙ primus † terminus ad cauſam finiendam
etiam per iudicem non poteſt abbreuari, pro
ut leg. & notatur in c oblatæ. & in cle. ſicut.
de appellatio. ergo nimirum ſi hoc non pote
rit appellatus. De termino vero deſerendi ap
pellationem in caſu non proſecutionis, dice-
batur idem. Nam aut loquimur de termino
iuris dato ad proſequendum, vel hominis. Si
iuris eſt, annus nedũ ad proſequendũ, ſed ad
finiendum, vt in cle. ſicut. de appella. quoad
appellantem, qui quandocunq; voluerit, põt
impetrare, & proſequi appellationam ſuam
intra illum annũ, ſed appellatus nequaquã,
niſi circa finem anni, vt no. in c. oblatę. eo. tit.
Terminus vero hominis pręfigitur dũtaxat
ad proſequendum & non finiendum, vt præ
dictũ eſt infra quem ſi appellans nõ inchoa-
uerit proſequi, puta impetrando, vel iter ar-
ripiendo, ſm aliquos deſerta eſt ſua appella
tio, & redibit ad iudicem à quo appellauit.
vt in c. perſoñas, & c. cum ſit. & c. ſępe. & c. re
prehenſibilis. de app. Loquendo igitur de quo
cunq; termino ſemper per eius lapſum indu
citur deſertio appellationis, ergo ſm opinio
nem domini Aegid. eſſet abſurdũ dicere par
tem appellantem per appellatum aſtringi ad
ſuam appellationem deſerendam. Nec ob
ſtat regula, Nõ debet licere actori nam † cui-
libet licitum eſt renuntiare fauori pro ſe in-
troducto. de reg. c. ad apoſtolicam. in fauore
enim appellantis eſt annus ſibi indultus à le-
ge ad proſequendum, & finiendum ſuam ap
pellationẽ, vt in iure ſuperius alleg. cui fauo-
ri poteſt renũtiare, & ſe ipſum arctare, & bre
uiorem ſibi ipſi terminum aſſignare ſi vult,
mos enim in hoc gerẽdus eſt ſibi. de reſti. ſpo.
c. 1. Sed nullibi reperio cautũ hunc fauorẽ per
partem aduerſam fore auferendũ. ergo, &c.
quod enim ob fauorem alicui conceſſum eſt,

in eius læſionem nõ de[illegible] i. de reg.
iur. c. quod gratiam. lib. 6. [illegible] regulam, Non
debet licere actori, &c. reſpondebatur per
vnum de Dominis illam procedere, vbi eſt ꝑ
omnia æqualitas rationis, vt ecce, ſicut appel
latus poteſt petere iudicem appellatũ, quia
hoc voluit appellans, ita appellans pęniten-
do poteſt reuerti ad iudicem à quo appella-
uit, quia hoc noluit appellatus. & pęnitendo
præſumitur ꝙ hoc velit, ita in propoſito per
mittitur appellanti ſuæ propoſitionis termi-
num præfigere, quia pæſumitur ꝙ hoc velit
appellatus, vt ſic vel cito cauſa appellationis
terminetur, & appellans ad iudicem à quo re
mittatur, vel ꝙ ſic arctetur ꝙ ſua appellatio
per non proſecutionem deſeratur, vel vt ſal
tem citius, tempus datum à lege appellanti
ad proſecutionem præueniatur in præiudi-
cium appellantis. Sed nõ eſt veriſimile ꝙ pla
ceat appellãnti econtra, quia ceſſat ratio prę
dicta, & ſemper tẽderet in ſuum præiudiciũ.
ꝙ contra priuilegum iuris dantis ſibi lon-
gius tempus per factum appellati ita arctare
tur. Modo licet ſit veriſimile ꝙ in fauorabili
bus quis libenter conſentiat, tamen non eſt
ita in odioſis, vt l. inuitus. cum ibi nota. per
Cyn. C. de procurato. ergo non eſt rationis
identitas vtrobique. Nec obſtat dict. c. cordi.
§. poſt hæc. quia ibi appellatus poteſt arctare
appellantem nedum ad proſequendum cau-
ſam appellaitonis, ſed etiam ne[illegible]ii princi-
palis in Curia, ſi hoc voluerit, & petat, ergo
multo fortius terminum coarctare. Reſpon-
deo dupliciter: Primo per huiuſmodi petitio
nem, ſiue principalis cauſæ in Curia proſecu
tionem nihil deperit appellanti, imo conſe-
quitur quod intendit. Nam proſequendo ap
pellationem ſuam ſi pronuntiaretur bene ap
pellatum, & male proceſſum, propter quod
appellauit, habet intentum, & ſic non remit
teretur ad iudicem à quo, ſed negotiũ prin-
cipale remanebit in Curia penes iudicem ad
quẽ, vt leg. & not. in c. cum in eccleſijs. & c.
vt debitus. de appellatio. ergo multum rele-
uatur in hoc, ꝙ omiſſo articulo appellatio-
nis, vt ſic euitetur circuitus cognoſcatur, de
negotio principali, de quo tamen non cogno
ſceretur, niſi circa finem anni à iure indulti. &
ſic ꝑ ꝑdictã petitionẽ appallati, de qua in d. c.
cordi. nihil. deperit ſibi de tpe ꝓſecutionis
appelltionis ſuæ. imo ſm me augeť et duplica
tur ſibi tempus. Nam vbi alias non fieret prę
dicta

dicta petitio, appellans nedum debet incipere proſequi appellationem ſuam, ſed eam finire infra terminum iuris, vt in Cle. ſicut. ſæpe alleg. At vbi appellatus vult, & petit ſm formam d.c. cordi. tunc ſufficit ſibi mittere procuratorem ſufficienter inſtructum circa finé anni proſequendum & incipere proſequi negotium principale: & ſic habet duos annos, vbi alios nõ haberet niſi vnum. Si igitur grauaretur in aliquo ex dicta petitione appellati, releuaretur in alio, videlicet in termino ad finiendum, vt præfertur. & hæc eſt ſecunda ratio. Pro aliis rationibus vide Inn. & Io. And. in nouel. & Io Mo. ſuper verſ. voluntate. in d.c. cordi. Dominus vero Robertus non declinauit nec ad vnam, nec ad aliam parté, ſed dixit ſe velle deliberare, qui poſtea deliberatus dixit ſæpe tenuiſſe, ꝙ licet appellatus non poſſet præfigere terminum appellanti ad proſecutionem ſuæ appellationis, per rationes ſuperius tactas, tamen ſibi ipſi & proſecutioni ſuæ terminum præfigere poterit. Sed nõ video quid operetur huiuſmodi præfixio, cum appellans poſſit nihilominus vti termino iuris. eſſet enim appellatus, qui habet ſententiam pro ſe, bene fatuus arctando ſe ad proſecutionem, ad quam non tenetur, vt not. Dd. loco ſuperius alleg. & licet hoc dixerit Spe. & Inn. incidenter in d. c. cordi, tamen ambo recedunt ab huiuſmodi opinione, dicentes verius appellatum nullum terminum præfigere poſſe, niſi terminum iuris. & in hoc reſidebant quaſi omnes Domini.

ADDITIO.

Et petere. Hæc petitio non videtur neceſſaria in cauſis beneficialibus, vt dicit Io. And. in c. cordi. ſuper verbo, petierit. in princ. qui remittit ad not. in c. 1. de elect. lib. 6. & te-
4 ne ꝙ ibi dr. Hanc autem † petitionem facere non poteſt appellans. & eſt ratio, quia appellans tenetur locum ad proſequendum appellationis articulum, non auté negotium principale. Ratio rationis eſt, quia ante ſententiá ipſe aſſerit ſuam appellationem fore legitimam, cuius vigore ad iudicem appellationis prætendit principale fore negotium deuolutum. Igitur appellato reſtituere non poteſt petéti id, ad quod ipſe appellãs principaliter tendit, ſed appellatus appellationi reſiſtédo nnuit principali negotium non fore deuolutum. non mirum ergo ſi per appellantem ad ortandú acta principalis cauſæ cogi non poteſt, cú ipſe tendat, vt cá ad iudicem à quo, remittatur, & fiat conſequenter condemnatio expenſarú, vt notatur, in c. interpoſita §. 2. de appel. & per Io. And. in c. cordi. eo. tit. lib. 6.

EPITOMAE.

Appellatus ſi petierit, quòd appellans ueniat cum omnibus iuribus & munimentis ad curiam, ſi ſine illis iuribus compareat, pro eis ulterior dilatio non dabitur.

5 EX præmiſſis† igitur inſurrexit aliud dubium. Si iudex deferat & terminum nõ præfigat, appellatus tamé petat, ꝙ veniat ad Curiam cum omnibus actis & munimentis, vt in d.c. cordi & ſic appellans habebit annú ad proſequédum a iure præfixum, vtrum appellato veniente circa finem anni, & petente procedi in negotio principali, procedi pote-
a rit ſine noua citatione a in abſentia appellantis per audientiam? Volebant aliqui dicere, & maior pars, ꝙ opus ſit noua citatione. per c. ſæpe. & c. oblatæ. de appellatio. vbi apparet ꝙ etiam quando appellatio recipitur à iudice, & terminus ab ipſo, vel prouocáte ad ꝓſequendum appellationem præfigitur, qui quidem terminus licet habeat vim peréptorij quoad appellationem proſequendum, ta-
6 men illo † elapſo opus eſt noua citatione quo ad proceſſum fiendum in negotio principali. Sed antequam tranſeam vlterius, reſpondeo hoc eſſe verum, quando appellatus nil fecit, nec petijt. ꝙ appellans veniret, vel mitteret ſufficienter. At vbi hoc peteret, & iudex deferret, crederem, ſub dubio tamen, ꝙ niſi appellans veniat, vel mittat procuratorem ſufficienter, ꝙ circa finem anni poterit per audientiam in negotio principali procedi. Et ſic intelligo Inn. qui alleg. pro contrario in d. c. cordi ſuper verſ. petierit. ibi habebit ergo locú &c. & ſup ver. appellãs. vbi ponit duas concluſiones, quarum prima eſt hæc, ꝙ quando pars appellata petiit, vt appellans veniret cum omnibus actis, & munimentis, &c. niſi veniat in termino iuris, vel hominis non habebit remiſſionem, ſiue nouum terminum pro eis producendis, immo eis non expectatis proceditur vlterius in cauſa. pro quo nil alleg. ſed poſſunt allegari ea, quæ legunt & no-

ctiua,vt puta ad Papam, vel Archiepiſcopum ſeu Epiſcopum interpoſita in partibus ualet & tenet.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio alternatiua an valeat. Item diſiunctiua.*

2 *Vagari in incerto cum alterius diſcrimine nemini licere.*

DECISIO XXXIII. aliàs 209.

1 APpellatio † alternatiua vel diſiunctiuã interpoſitiua in partibus,puta ad Papã, vel ad Archiepiſcopum valet & tenet, prout no.Spec.tit de appel §.nunc tractemus. verſi. ſed pone aliquis. & verſi. quid ſi dicat. licet Io.And. in c.ſi is cui.de of.deleg lib.6. teneat contrarium de iure canonico, & Archid. in
2 c.ſi quis a iudice.2 q.6.quia † non licet cum diſcrimine alterius vagari in incerto. ff. de iurei. l. ait prætor. de elect. c. 2. & c. vt quis duas.de elect. lib 6. quam tamen quæſtionẽ plenius dominus Io. An.proſequitur in regula,in alternatiuis, in mercur. & ibidem decidit & male, quia prædicta incertitudo, ſi qua ſit,reducitur ad certitudinem, cum appellãs appellationem prædictam coram vno de illis proſequi incipiat,& partem aduerſam citari faciat,per hoc enim ſatis certificatus eſt appellatus coram quo procedere debeat in huiuſmodi cauſa appellationis. Dominus Ioannis de Ligna. in c.ſi duobus.de appellatio.dicit appellationem alternatiuam valere indiſtincte in iure ciuili, quia lex dat iudicem immediatum, ſcilicet ſuperiorem, ff.de appellatio.l.Imperatorem.& C. eo.tit. præcipimus.Idem dicit cum appellatur ad Epiſcopum,vel Archiepiſcopum,quia lex dat certum,vt ſupra dictum eſt. In appellatione vero interpoſitam ad Papam vel Archiepiſcopum dicit eam valere ſi apponatur clauſula, reſeruata ſibi optione illius, quam proſequi velit per l.5. §.ſi quis illud. ff. de verborum obligatio. vel ſi certificet aduerſarium infra decendium quo potuit, & debuit appellare, ſecundum Io. And. vbi ſupra. Subdit tamen dominus meus ꝙ Curia indiſtincte admittit appellationem alternatiuam etiam ſine clauſula ſupradicta,quia in caſu magis veriſimiliter dubio alternatiuã admittitur. de reſtit. in integr. c. conſtitutus.nec eſt neceſſe ꝙ infra decem dies fiat huiuſmodi electio ſiue certificatio, quia cum appellans eam proſequitur, eo ipſo elegit, & per citationem poſtea ſubſecutã aduerſarium certificat.arg.c.preterea.de dila.& Clem.cauſam de elect. & Cle. 2.vt lit. pen. ergo ceſſant omnes rationes ſupradictæ.

EPITOMAE.

Præſumptus contumax, qui non fuit perſonaliter citatus, uel appreheſus a die ſententiæ infra decem dies auditur appellans, infra quod petens reſtitutionem non auditur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutioni aduerſus ſententiam locum non eſſe,vbi appellationi locus ſit.*

2 *Remedio ordinario vbi locus ſit, ad extraordinarium non eſt recurrendum.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 224.

1 SI † contra abſentem,& indefenſum,ac præſumptiue contumacem feratur ſentẽtia, & ab ea non appellatur infra decendium à tẽpore, quo ſciuit eam latam computandum, non poteſt infra illud idem tempus petere reſtitutionem in integrum ad appellandum,
2 † quia quamdiu ſupereſt remedium ordinarium., non eſt recurrendum ad extraordinarium a ff. de minor.l.in cauſæ.de off.iud.c.a.
a licet aliqui allegauerint c. ex literis,de integr.reſti.pro contrario.quod tamen facit pro meo iudicio, quia illa puella propter deceptionem, & fraudem non fuit reſtituta per viam reſtitutionis ad appellandum, ſed per viam ſupplicationis ad audientiam,& totũ negotium principale proſequendum. Per eũ eundem modum tollitur contrarium etiam allegatum de c.cum Bertoldus.de re iud. qa ibi ex diuerſis cauſis, & præſertim propter iſtam abſentię cauſam fuit reſtitutus aduer, ſus ſententiam iniuſte, vel ſecundũ aliquos nulliter contra abſentem promulgatam, & non fuit reſtitutus ad appellandum.

ADDITIO.

a Extraordinarium. Quando remedium extra ordina-

ordinarium ſimul concurrat cum ordinario, vide per Bar. i l prouinciali. §. ſi vero. ff. de no ui. ope. nuntiat. glo. in l. etiam. C. ſi tu. vel curat. interue.

EPITOMAE.

Si appellanti reſiſtit ius commun, non potius reuocantur attentata, quam ipſe appellans veritatem cauſæ ſuæ appellationis probauerit.

DECISIO XXXV. aliàs 234.

SI rector alicuius eccleſiæ parçcialis Epiſcopo alicui ſubiectæ appellat à ſua viſitatione, & procuratione, exprimendo, & allegando in ſua appellatione ſe exemptum per priuilegium apoſtolicum, vel præſcriptionem tanti temporis, &c. & petat reuocari quçdá attentata per dictum Epiſcopum poſt ſuam appellationem, licet attentata probet, ſed non probet prædictam exemptionem, huiuſ-
1 modi attentata non venient reuocanda. Nã ſiue dicamus prædictã appellationé iudicialé ſiue extraiudicialé q̃a nõ eſt à diffinitiua, veritas cauſæ ante hmõi reuocationé eſt probãda. de reſcript. c. ſignificauit. c. Rodulphus. & c. ſignificante. de maio. & obed. c. dilecti. & ibi per Inn. de appel. c. dilecto. & c. ex parte ſignificantibus, cum multis ſimilibus. ſed optime. & ibi clarus tex. eſt hodie de appella. c. non ſolum §. fi. lib. 6. Pro hoc facit etiam dictum Inno. in c. ſolent. de ſent. excom. lib. 6. videlicet ꝙ allegans ſe exemptum a iuriſdictione Epiſcopi, & petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis per Epiſcopum in eum prolata, non auditur, niſi doceat de exemptione ante omnia. licet Io. And. in nouel. ibi variet, tamen dictum Inn. tenet Rota, videlicet ꝙ aliqualiter, licet non plene, debet conſtare de huiuſmodi exẽptione antequam abſoluatur, ne illudatur ordinariæ poteſtati, pro qua facit ius commune, & reſiſtat agenti, ſiue abſolutionem petẽti. arg. c. ad decimas. de reſti. ſpo. lib. 6.

EPITOMAE.

Capitulum, ut circa. de elect. lib. 6. no extenditur ad illum, qui in ſua appellatione dixit ſe canonice inſtitutum, & aduerſario ius non competere.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio c. vt circa. an recipiat interpretationem extenſiuam.*

2 *Appellans in cauſa beneficiali extra iudicium nullos obiectus de ducendo, an poſtea reppellatur ab obiectionibus dandis.*

DECISIO XXXVI. alias 267.

SI poſſeſſor beneficij appellet in partibus extraiudicialiter aſſerẽs ſibi canonice de illo beneficio fore prouiſum, & aduerſario ſuo nullũ ius cõpetere, & ꝙ ipſum indebite inquietat, & moleſtat nihil obiiciendo vel exprimendo in ſua appellatione in perſonã, vel in formam, non repelletur ab obiectioni-
1 bus poſtea dandis in Curia. Nam † c. vt circa. quia eſt à iure exorbitans, & multum pęnale, ꝙ excludat à iure iam quæſito, eſt reſtringendum, & ſtrictiſſime interpretandum. de elect. c. ſtatutum. lib. 6. de reg. iur. c. quæ à iure. & c. odia. eodem libro. Sed cum prædicta conſtitutio arctet non tantum appellantem, ſed appellatum, & crimina & defectus opponentem in perſonam vel formam, ad illam exactam ſpecificationem, & in caſu propoſito nihil opponitur, ſed tantum appellatur à moleſtationibus, &c. ergo nec obſtat ꝙ videatur impugnare prouiſionem aduerſarij indirecte, in eo quod dicit ſibi nullum ius cõpetere in beneficio quod poſſit. Nam eo ipſo quòd dico mihi ius competere, per conſequens dico tibi nullum ius deberi, quia duo vnam rem, &c. de fide inſtru. c. inter dilectos. de cõceſ. prçb. c. 1. lib. 6. Subintellecta igitur, & quæ de iure inſunt exprimere nõ nocet. de iureiuran. c. quemadmodum. de elect c. ſignificaſti. de præb. c. ſignificatum cum ibi nota. & ff. de ſolu. l. cum quis. & in decr. 2. de reſcriptis. cum ibi not. Præterea non ſufficit prouiſionem impugnare. niſi propter hoc appellet, vt in c. 1. de appel. lib. 6. At hic appellans prouiſionem non impugnat ſed pro conſeruatione iuris ſui appellat, ergo, &c. licet dominus Robertus tenendo contrarium dixerit, ꝙ expreſſa

preſſa nocent, non expreſſa non nocent de procura. c. finali cum ibi not. & dixit quòd ita tempore domini Innocent. ſexti & Vrbani quinti ſemper fuit obſeruatum, quòd
2 omnes † appellantes in cauſa beneficiali extra iudicium etiam nullos obiectus in appellatione deducendo, vel exprimendo repellatur ab obiectibus poſtea dandis. & pro hoc alleg. vnam not. Io. Mo. in c. ſtatuimus. de elec. ſuper ver. contingat lib. 6. quę nihil facit, nec obſtat meo iudicio, quia loquitur quoad deuolutionem cauſę beneficialis ad Curiam, quæ de ſui natura ſunt tractandę ibidem, & leuius poſſunt ibi tractari, & diffiniri, quam ibi, ſeruata tamen forma clemen. cauſam electionis de electio. & pro primo dicto fuit allegatum, cap. conſtitutionem. in princi. eod. titulo, in clemen. Nam ſi quis appellat propter ius ſuum non deducendo, ſed ius partis aduerſę, dummodo nil obiiciat in perſonam, vel in formam, non habet locum conſtitutio, vt circa . quæ eſt multum rigoroſa, & ad occurrendum fraudibus inuenta, quę ceſſat in caſu propoſito, ergo, &c. & ſi iudex dubitat de aliqua fraude, vel malitia contra nunc dantem obiectus, recipiat iuramentum de malitia. de iura. calum. cap. 2. libr. 6. in fin. de exceptio. cap. paſtoralis. ſecus vero ſecundum aliquos, ſi appellans ius ſuum, licet impugnet indirectè ius partis aduerſę impugnando ab eius intruſione, vel non canonica inſtitutione etiam in genere, appellaret, niſi tunc cauſas & circunſtantias huiuſmodi intruſionis, vel non canonicæ inſtitutionis in appellatione exprimat, repelli tur poſtea ab obiectibus, & cadit a iure ſuo. Clare enim conſtat quòd non pro iure ſuo tuendo, ſeu conſeruando, forte quia nullum ius habet, ſed ius alterius impugnando directe, appellat. Secus vero ſi indirecte, vt in clemen. conſtitutionem. ſuperius alleg.

EPITOMAE.

Appellatus ſi poſt appellationẽ & terminum aſsignatum appellanti commiſsionem impetret, vigore cuius procedatur in cauſa, validus eſt proceſſus, dummodo appellans procedas de diligentia ſua.

DECISIO XXXVII. aliàs. 295.

SI appellatus poſt terminum aſſignatum appellanti ad proſequendũ impetret commiſſionem, vigore cuius vſque ad concluſionem in cauſa procedatur, & poſtea appellans doceat de diligentia proſecutionis per eum facta infra terminum præfixum ſibi. Dixerunt omnes Domini concorditer valuiſſe, & valere proceſſum habitum vigore commiſſionis antedictę. Ratio, quia ex quo appellatio prædicta non fuit deſerta, vtraque pars poterat eam proſequi, per c. oblatę. & c. ſępe & c. ex inſinuatione. de app. & ſic diligentia appellati prodit appellanti. C. de appellationib. l. eos. de quo ſi vide deci. 7. ſupra eo. tit. nec tunc habet locũ cle. ſi appellationẽ. de appellatio.

EPITOMAE.

Attentata poſt appellationem extraiudicialem per iudicem, vel per partem non ſunt reuocanda per modum attentati, antequam intimetur eiſdem.

DECISIO XXXVIII. aliàs 309.

2 ATtentata a per iudicem, vel partem poſt appellationem extra iudicem interpoſitam ante notificationem eiuſdem eis factam non veniunt per modum attentati reuocanda, propter iuſtam cauſam ignorantię, & quia de nulla temeritate redargui poterunt. argu. clemen. 2. ut lit. penden. & alleg. not. Ioann. Mona. in cap. cupientes. de electio. ſuper verſicũ gratia. lib. 6. Cui uidetur multum obſtare quoddam dictum Innocen. in c. dilectis. ſuper uerſic. innotuerit. de appella. ubi dicit expreſſe, quòd appellans in abſentia iudicis & ante notificationem ſibi factam ita eximitur a iuriſdictione iudicis à quo appellauit, ſicut ſi in eius pſentia appellaſſet. all. c. paſtoralis eo. ti. & 2. q. 6. cap. biduum. cuius dictũ modifica, & intellige iuxta no. per Archi. in c. appellatio. ſuper verſi. iudici eod. tit. lib. 6. Concedatur dictum Inn. quoad tranſlationẽ iuriſdictionis. Non ſequitur ergo ꝙ hoc ſolum ſufficiat quoad reuocationẽ attentatorũ, in quo articulo oportebit appellantẽ ꝓbare duo, uidelicet, ſe ex cã ꝓbabili appellaſſe, & ueram

& verã cauſam appellationis fuiſſe, vel eſſe vel ſaltem illam ſe propoſuiſſe corami iudice a quo appellauit, & obtuliſſe ſe ad probãdũ, & non admiſſum fore. de appel. c. interpoſitæ. de teſti. c. ex parte Adæ. & hæc duo etiam habet probare appellans quoad tranſlationem iuriſdictionis, intelligas effectualiter, prout not. per Io. Mo. & Archidi. in c. Romana. de app. §. quid ſi obiiciatur. ſuper verſi. an ſit vera. lib 6. Pro concluſione faciunt nota. in c. ſi poſtquam, de elect. per Ioan. And. & Io. Mo.

ADDITIO.

a Attentata. Adde inf. eod. tit. deciſ. 44.

EPITOMAE.

Appellatio præſumitur infra decem dies à die notitiæ appellantis interpoſita, attamen facta poſt decem dies a tempore grauaminis cauſam beneficialem nõ deuoluet, ſed facta infra decem dies a die ſcientiæ ſic.

DECISIO XXXIX. alias 316.

a SI poſſeſſor *a* beneficij appellat extra iudicium à publicatione quorundam proceſſuum aduerſarij ſui impetrantis apoſtolici, quos quidem proceſſus, & eorũ publicationẽ dixit ei a decem diebus proxime præteritis circa ad notitiam ſuã perueniſſe, dubitatur vtrũ præſumi debeat prædictã appellationẽ poſt, vel infra decem dies interpoſitam fuiſſe? in quo dubio Domini erant varij. Aliqui dicebant ipſum præſumendum decima die præterita notitiam dictorum proceſſuum habuiſſe, & tunc decendium incepiſſe, ad appellandum, & ſic poſt decem dies appellatum fore & nulliter. alle. c. cõcertationi. de app. lib. 6. Alij aſſerentes contrarium allegabant pro ſe. c. licet de prob. & ea quæ ibi no. Nam aliud eſt dicere à decem diebus citra, ad cuius verificationẽ ſufficit ꝙ vna die ex decem diebus ſciuerit, ſecus ſi adderetur co- b pula, & *b* citra. quæ denotat continuationẽ temporũ & dierum, & vt res potius valeat, ꝙ pereat. de verb. ſig. c. abbate. attento ẽt ꝙ de facili cauſæ beneficiales ad Curiam deuoluuntur, quia melius ibi quàm alibi expediuntur. Dicebant Domini iſtud de æquitate melius interpretandum fore infra decendium fore appellatum, præſertim cum nedũ à prouiſione facta, ſed etiam facienda, & ſic a futuris grauaminibus in cauſa beneficiali poterit appellari, quod eſt in illis ſpeciale. de elect. c. qui contra certam. lib. 6. Fuit finaliter per omnes concluſum melius, & tutius fore partem aduerſam, uidelicet appellatam citari de nouo, cum idem Auditor haberet cõmiſſionem de ſpeciali mandato cum poteſtate citandi in Curia & extra, ne proceſſus poſtea rueret, quia vbi deeſt fundamentum, nihil ſuper ædificari poteſt. 1. q. 1. c cum Paulus. de præſ. non bap. c veniens. quod eſt citatio de prob. c. quoniam. 2 q. 1. c. nos in quenquam. de conſ. c eccleſiã de maio. & obe. c. inter quatuor de cauſ. poſ. c. 1.

ADDITIONES.

a Si poſſeſſor. Francus in c. concertationi, de appel. lib. 6.

b Copula &. An aliquãdo ponatur pro id eſt, vide Alex de Imol. conſi. 22. in 2. & 3. col. in 1. vol. vbi ponit etiam de alternatiua, Vel, itẽ in conſi. 120. in 2. col. in 1. vol. vbi ponit an copula capiatur pro vel, & in conſil. 48. in 2. col. in fin.

EPITOMAE.

SI iudex a cuius diffinitiua appellatur, appellationi deferat, & poſt triduum terminum ad proſequendũ præfigat, valet talis præfixio.

SVMMARIVM.

1 *Terminum ad proſequendum appellationem an & quando iudex poſſit ſtatuere.*

2 *Appellatur à diffinitiua ſententia etiam extra iudicialiter.*

DECISIO XL. aliàs 356.

SI appelletur à diffinitiua ſnĩa, & Auditor deferat appellationi, & per tres dies poſtea

1 ſtea præfigat decem decem dierum ad proſe
quendum, Fuit dubitatum vtrum valuit hu
iuſmodi termini præfixio ? Hoc eſt quærere,
vtrum iudex poſtquam detulit appellationi
potuerit terminum ad proſequẽdum ſtatue
re. quæ quidem quæſtio ſatis ruminatur per
Ioan. And. in nouel. in c.cum appellationi-
bus friuolis. ſuper verſi. iuriſdictionem. de ap
pellatio. lib. 6. Et dicit aliquos Dd. quos no-
minat, tenere, ꝙ non, quia per delationem
huiuſmodi tam acceſſorium, quàm principa
le negotium vſ in ſuperiorem trãsfuſum. ex
tra de app. c. dilectis filijs. §. prꝫterea. nec eſt ap
pellãs ſine termino, quia ſtatim hẽt terminũ
iuris. extra de app c. cum ſit. & videtur tene-
re hanc opinionem Genzẽ. in cle. 1. de appe.
Io. And. breuiter in loco quo ſupra, tenet ex-
preſſe contrarium, allegans multas rationes,
& tandem clarum textum pro ſua opinione
in c. cordi. §. poſt hoc ibi. Poſtq̃ fuerit appella
tum & appellationi delatum. de app. lib. 6. &
ibi videtur hoc idem tenere Io. And. in no-
uel. Hoſtien. & Archid. allegat etiam Ioan.
Andr. tex. vnum pro ſe, videlicet glo. ordina-
riam. Ber. in c. 2. de matri. contract. contra in-
terdict. eccle. in 4. gloſſ. vbi alleg. decre. ſæpe.
de appella. quæ benè facit. Nam ibi litera lo-
quens de dilatione iudicis, ſubdit poſtea de
termino, ſicut in d. c. cordi. §. poſt hæc & in
clem. 1. de appella. ubi videtur Pau. innuere
quod deferre, & terminũ prꝫfigere ſint actus
iudiciales, & debent ſimul & non diuiſim ex
pediri, cuius opinio non ſeruatur. Nam extra
2 iudicialiter † etiam à diffinitiua ſententia ap
pellatur in domo, vel in camera, & dantur
apoſtoli reuerentiales, & defertur appellatio
ni, nec requiritur partis vocatio, quæ eſſet ne
ceſſaria, ſi eſſent actus iudiciales. 2. quæſtio.
1. ca. nos in quenquam. de conſti. c. eccleſia.
de maio. & obed. c. inter quatuor. cum ſimi.
& in hanc partem. videlicet opinionem Io
And. & ſequacium, declinauerũt omnes Do
mini, & etiam ego, licet pro concord. Dd. al-
legaueram dominum & patrem meum do-
minum Ioan. de Ligna. qui videtur diſtin-
guere, & concordare prꝫdictas opin. ſic. Aut
iudex ſe deferens ſtatim præfigit terminum
appellanti ad proſequendum, & poteſt, & ſic
dixit intelligendum d. c. ſæpe. & d. c. cordi. §.
poſt hoc. aut ex interuallo terminum prꝫfi-
gat, & non poteſt, & ſic dixit intelligendam.
opin. contrariam.

EPITOMAE.

Pendente termino ad dandum apoſtolos ſuper appellatione ante diffinitiuam iudex impetrari non poteſt, quoniam apoſtoli ſunt pars appellationis.

DECISIO XLI. aliàs 357.

FVit dubitatũ ſi appelletur à diffinitiua, & antequam Auditor det apoſtolos, & terminum prꝫfigat ad proſequendum, pars appellans porrigat Vicecancellario vnam ſce dulam pro commiſſione in dicta cauſa appel lationis obtinenda, ſi iudex poſtea appellatio ni deferat, & terminũ decem dierum, vt eſt moris, præfigat ad proſequendum, infra quẽ terminum prædictus appellans cõfiſus de ſua prima diligentia, nullam aliam facit, vtrum ſufficiat ſibi illa prima, ad hoc ꝙ non dicatur huiuſmodi appellatio deſerta. Dicebant om nes me ſolo excepto, ꝙ ſic. Nam ex quo ius huiuſmodi appellationi defert, & terminum ſtatuit, vt 2. q. 6. c. biduum. & de appel. c. cum ſit. ſtatim poteſt proſequi. de appellat. c. oblatæ. & c. ex inſinuatione. de confir. vtil. vel inutil. c. bonæ. imo poſſet commiſſionem ante dationem apoſtolorum ſuper dicta appella tione impetrare. hoc verum de appellatione a diffinitiua, ſecus vero ſi ab interlocutoria, vt in noua conſtitutione domini Gregorij Papæ xj. Præterea ſi debitor ſoluat ante ter minum videtur libertus melius eſt igitur prꝫ uenire, quàm præueniri. Cum igitur iſte præ ueniendo terminum fecerit diligentiá ſuam merito à negligentia. quæ deſertionem indu cit, debet excuſari. Mihi vero ſalua correctio ne uidebatur contrarium. & moueor, ac præ- ſuppono ꝙ apoſtoli sũt par, appellationis, vt in d. c. cordi & in c. ab eo. de app. lib. 6. intan tum, ꝙ ſi petiti debite nó fuerunt, reputabi- tur non appellans, vt in d. c. ab eo. & cle. quã- uis. eo. tit. Modo autem, aut fuerunt Apoſto li petiti per uerum appellantem, aut non. In primo caſu, ſi fuerunt petiti, & terminus ad dum & recipiendum apoſtolos per iudicem præfixus, ante dationem eorundem nihil po- tuit, uel debuit fieri per partem uel iudicem, cuius officium pendente termino conquie- ſcit.

ſcit.de appel.c.ſignificante. In ſecundo caſu, ſi non fuerunt petiti, non reputabatur adhuc appellans, ergo ſuper eo quod non erat in rerũ natura, nihil poterat fieri, vel impetrari. de deſpon.impub.c.ad diſſoluẽdum.cũ ibi alleg. Præterea iudex habet poteſtatem a lege abbreuiandi terminum iuris ex cauſa datũ ad proſequendum, vt in c.cum ſit.& c.oblatæ.de appell.quod quidem beneficium legis pars ſibi auferre non potuit. de reg.iur.c.indultum.cum ſim.quod ſibi in præmiſſo caſu auferetur, cũ ſui termini præfixio nil operetur, quæ cum ratificatione ſententiæ operatur & eius executionem, vt in prædictis iuribus.ergo,&c. fruſtra enim terminus ad proſequendum daretur, ſi iam eſſet proſecutus, & valeret prædicta huiuſmodi proſecutio, quæ quia facta eſt, cum non potuit, nec debuit, & quando potuit & debuit, eam non fecit, pro nulla reputari debebit.de app.c.dilectis,§.preterea. nullum enim & inutile æquiparantur in iure.de tranſla.epiſco.c. inter corporalia. Cum igitur infra terminum ſibi ſtatutũ ab homine, qui præueniri non poteſt, vt in d.c. oblatæ.nullam diligentiam de proſequendo ſuam appellationem fecerit, fecit ergo appellationem ſuam deſertã, & firma & rata manſit iudicis ſententia, vt in dictis iuribus, c.cũ ſit.c.oblatæ. c. reprehenſibilis.& c. perſonas. de appel. nec excuſat eum ſua diligentia, q̃, vt ſupra probatum eſt, nulla fuit, ergo nil rationale poterat ad hoc agi. Sed ꝙ irrationabiliter actum erat, prudenter & iuſte debebat reuocari & emẽdari, & ſic denuo debuiſſet diligentiam ſuam infra terminum ſibi ab homine præfixum, alium Auditorem impetrando, feciſſe.de accu.c. qualiter.1. de ele.c. noſti. quod potuit voluit, quod voluit adimplere nequiuit. de off.deleg.c cum ſuper.

E P I T O M AE.

Camerarius vel eius Auditor nõ poteſt ſe intromittere de cauſis extra Romanam Curiam ad Papam per appellationem deuolutis.

DECISIO XLII. aliàs 336.

SI a iudice in Campania appelletur ad Papam, vel eius officiales: Auditor cameræ de huiuſmodi cauſa appellationis ſine ſpeciali mandato, ſeu ſine ſpeciali commiſſione non põt ſe intromittere, quod ſi fecerit, totus proceſſus ipſius eſt irritus atq; nullus, tanq̃ à non ſuo iudice factus. de iud. c. at ſi clerici, & l.ſi quis ex aliena.ff. eod.tit.cauſæ enim appellationum quarumcunque ab extra ad ſedem apoſtolicam interiectarum, cõſueuerunt, & ſolent in Palatio apoſtolico per dominum Vicecancellarium committi, & tractari, nec de his poteſt ſe dominus Auditor cameræ intromittere, quia nec eſt auditor nec officialis Papę, ſed Auditor cameræ & camerarij. Et quẽadmodũ Camerarius de hmõi cauſis per appellationẽ ad Curiam delatis ſe nõ poſſet intromittere, ita nec eius Auditor.de reſcri.c.ſuper literis.in fi.

E P I T O M AE

Cauſa ſemel in Curia deuoluta ibi ſemper remanet tractanda, & ſi econtra appelletur ab executione proceſſuum, licet ipſi appellationi non detulerit pro cõfirmatione ſuorum iurium, nihilominus eam proſequi poteſt.

DECISIO XLIII. aliàs 321.

SI appellatus in cã beneficiali poſt & contra appellationẽ contra eum, & a ſuis proceſſibus in partibus interpoſitã, & ſibi legitime intimatã: facit nihilominus per ſuos executores cõtinuare proceſſus, à quibus extitit appellatum excõicando, & aggrauando, & poſtea vigore dictę appellationis cãm in Romana Curia obtineat cõmitti contra ſuũ aduerſarium, Fuit dubitatũ vtrũ vigore huiuſmodi cõmiſſionis, & appellationis poſſet contra abſentẽ appellantẽ procedi? Cauſa dubitãdi fuit, quia videbatur ꝙ ex quo appellationi prædictę non detulit, imo contra eam plura attentauit, ꝙ ex quo ſe intromittere non debuit, neq; potuit. per c.an ſit.de appel. & de elec. c.bonæ memoriæ magis videbatur etiã iuri ſibi quęſito ex prędicta appellatione, videlicet quoad deuolutionem cauſę, quantũ ad ſe, tacite renuntiaſſe, veniendo contra eã, arg.

arg.c.ex parte.de reſcrip.Fuit dictum & concluſum per omnes Dominos contrarium. Nã ex quo ſemel cã fuit legitimè ad ſedem apoſtolicam deuolutã, ſemper manſit ibidẽ tractanda, quæ quidẽ deuolutio per hmõi tacitam renunciationẽ non ceſſat, imò nec p expreſſam, niſi ea interueniant, quæ leg.& not. ac hñr in c.quamuis. de elect.lib 6. Nec obſt. quod dr, q illi non detulit, ergo ſe ex ipſa iuuare non debuit, quòad illum effectum, videlicet quo minus poſſit ius ſuum proſequi, deferre nõ tenebatur, maxime ſi expreſſa in appellatione contra eũ interpoſita erant friuola, & non vera. Et iõ quicquid per ſuos executores fiebat, totum factum fuit pro tuitione & defenſione iuris ſibi quæſiti, cuius effectus p appellationẽ extraiudicialẽ impediri nõ potuit, prout legi.& not.in c.conſtitutus. de app.& ibi per Inn.& ideo non põt dici in-

a nouatio, a quia fuit iuris ſui antiqui continuatio, & conſeruatio, ar.c.2. vt lit.pend.nec fortè illa reuocarentur per modum attẽtati, niſi pbaretur veritas cauſæ appellationis huiuſmodi extraiudicialiter, & ante diffinitiuã interpoſitæ, ar.eorũ quæ leg. & no.in c.nõ ſolum.§.fin.de appell.lib.6 & in c.ſi poſtq̃ de electi.eod.lib.Dum igitur videbat ſe nõ poſſe proficere in partibus per continuationẽ, & aggrauationẽ proceſſuum, habuit recurſum ad proſecutionem appellationis non ſuæ, ſed partis aduerſæ, ſibi tamen intimatæ, per quã tota cauſa fuit ad Curiam tranſlata, vt in ca. ſtatuimus.de elect.li.6.iuncta Clem.cauſam. eo.tit.cui priuilegio ſeu tranſlationi per prędicta renuntiare non potuit. Non obſtat c. an ſit.qđ loquitur in appellante, qui propriæ ſuæ appellationi non detulit. At hic loqtur in appellato, ergo non obſtat d.c.bonę memoriæ. Nam ibi fuit per vtranque partẽ appellatum, & neutra partiũ deferebat appellatio ni alterius, & ſic paria delicta, &c.de adul.c. intelleximus. Pręterea ibi appellatio maioris partis capituli poſtulantis Epiſcopũ Vormacienſ.& appellationẽ interponẽtis, ne minor pars ad electionẽ aliam procederet, poſtulatione eorũ nõ caſſata fuit friuola manifeſtè, qa notoriè conſtabat poſtulationem hmõi factam p impreſſionẽ, & ſic remanſit tota poteſtas penes partẽ minorẽ, quæ poſt poſtulationẽ, & electionẽ prædictas elegerat in Archiepiſcopum Præpoſitum ſancti Petri, & ante hmõi poſtulationẽ ẽt appellauerat, ne ei ſi ne eis pp iuſtam cãm timoris, quã habebãt, ad electionẽ aliquã procederẽt, qua tñ appellatione non obſtante maior pars proceſſit in negotio electionis ſpreta minori parte, & poſtulauit Vorm.ad inſtantiã ducis Sueuiæ tũc in Romanorum Regem electi in Archiepm Maguntinenſ.& appellauit vt ſupra dr, & qa maior pars non detulit appellationi minoris partis, ergo nec minor pars, apud quam reſidebat tota poteſtas eligendi, non tenebatur appellationi maioris partis deferre. per regulam c.quia fruſtra legis auxiliũ, &c. de vſur. c.quia fruſtra.cum ſimilibus ibidem alleg.

ADDITIO.

a Innouatio. De innouatione, vide deciſ.25.in cip.ſi Reus & poſſeſſor.ſup.de reſcrip.

EPITOMAE.

Attentata poſt & contra appellationẽ a grauamine non reuocantur, niſi prius conſtiterit de grauamine, vel quòd appellans ſe illud obtulerit probaturum.

SVMMARIVM.

1 *Attentata contra appellationem quando reuocari debeant.*

2 *Deſiſtere à ſui iuris proſecutione nemo cogi põt.*

3 *Præſumptio non habet locum pro veritate cauſarum in appellatione extraiudiciali expreſſarum, ſed probandæ ſunt.*

Intellectus c.interpoſita.de appell.

4 *Facta poſt appellationem in cathedralium vel regularium electionibus emiſſam, ipſo iure nulla ſunt.*

DECISIO XLIIII. aliàs 344.

Licèt in cauſa beneficiali extraiudicialiter cõtra aliquẽ impetrantẽ apoſtolicũ puta à gratia & proceſſib.ſuis appelletur, ſibique hmõi appellatio intimetur, & ipſe poſt & contra hmõi appellationem nihilominus ius, ſiue gratiam ſuã proſequendo aliqua faciat, & atrẽtet, puta apprehẽderdo poſſeſſionem, abſque tñ violentia recipiendo fructus & alia iura beneficij ſui excedendo, ſecun-

1 dum omnes Dominos,præmiſſa † non ſunt per modum attentati reuocanda, niſi ante oĩa cognoſcatur,& doceatur de veritate cauſæ appellationis. Ratio eſt, quia quando appellatur ante diffinitiuam, regulare eſt non reuocari attẽtata poſt appellationem, niſi in euentum cauſæ appellationis .de app.non ſolum.§.illa.lib.6. Stemus igitur regulæ, vtile per inutile non vitiatur.C. de app.l.præcipimus. Præterea quando quis ius ſuum proſequitur, ipſum continuat & conſeruat, nõ innouat,ſed totum quicquid facit, hoc fit ad tuitionem & conſeruationem iuris ſui antea
2 quæſiti,vt lite pend c.2. Nullus † enim tenetur,vel debet dimittere ius ſuum, vel deſiſtere à proſecutione,& continuatione ſui iuris, vel poſſeſſionis ſuæ, propter aliquam contradictionem vel appellationẽ, imò deſiperet, qui hoc ſaperet,vt not.Inn.de maior.& obe. c.dilecti.& in c.venerabili.de cenſi.& de his quæ ſi.à ma.par.ca.c.1.Ratio,quia nemini facit iniuriam, qui vtitur iure ſuo.de elect.ca. cũ nobis olim.& c. cum eccleſia Vulterana. poterit etiã dicta appellatio eſſe friuola, cui deferre non tenebatur de app.c.cum appella
3 tionibus friuolis,lib.6.nec vnquam † pro veritate cauſarũ in appellatione extraiudiciali expreſſarum præſumitur, niſi earum veritas probetur,vt in d.c.non ſolum.& c.Romana, §.cum vero,eod.titu.& libr. Hoc verum,niſi appellans cauſas per ipſum ante propoſitas obtuliſſet ſe probaturum,vt in c.interpoſita, de app.quæ deciſi.& conſimiles poſſunt intelligi de appellatione iudiciali,& non extraiudiciali. Veruntamen ſi dicamus,& intelligamus eam loqui in appellatione extraiudiciali, tamen non comprehendit caſum noſtrũ, in quo non fuit facta huiuſmodi oblatio,ſed vbi foret facta, tunc quòad tranſlationẽ iuriſdictionis,& quòad reuocationem attentatorum ſufficit hæc duo probare, ſcilicet ꝙ propoſuerit grauamen,& illud obtulit ſe legitimè probaturum,licet non probet veritatem cauſæ in appellatione expreſſæ. Rationẽ vide per Io.Monach. & ad le in c.Romana. ſuperius alle.ſuper verſi.an ſit vera. Nec obſtat c.ſi poſtq̃. de elect lib.6.quia hoc eſt ſpe
4 ciale contra regulam ante dictam, vt † in electionibus cathedralium, vel regularium eccleſiarum quicquid factum fuerit poſt,& cõtra appellationem etiam extraiudicialẽ ex cã probabili emiſſam, ſit nullum ipſo iure,ſecus vero in electionibus inferiorum eccleſiarum ſm Io. And.Ioan.Mo.& etiam Archid. ibidem.vide de hac concluſione aliqualiter, ſed nõ ita plene ſupra dec.38.eo.ti.quã concluſionem intelligas ſanè,videlicet de attentatis ante impetrationẽ cõmiſſam ſuper dicta appellatione,quia ſi cã appellationis eſſet commiſſa alicui Auditori in Palatio,vel alibi,manus executorũ ſtatim eſſent clauſæ, ꝑ c.vt nrm.de app.& c.quamuis.de elect.lib.6.

EPITOMAE.

Si in partibus ab executione triũ ſententiarum, vel vnius,quæ tranſiuit in rem iudicatam,cauſis rationabilibus expreſsis appelletur, Iudex tamen in Curia inhibere nõ poteſt, niſi poſtquam ſibi de illorum veritate conſtiterit.

SVMMARIVM.

1 *Appellari ab executore non, niſi modum excedat, poſſe.*
2 *Appellatio extraiudicialis probanda eſt, antequàm iudici à quo appellatum eſt, inhibeatur.*

DECISIO XLV. aliàs 346.

SI appelletur in partib. ad Papã ab aliqua executione triũ ſniarũ diffinitiuarũ latarũ in Curia,vel vnius ſniæ,q̃ aliàs in rẽ tranſiuiſſet iudicatã,pro eo qđ prætẽditur de poteſtate dicti executoris nõ cõſtitiſſe,neque cõſtare,& ſi cõſtare poſſet,dr̃.ꝙ modũ ſuæ poteſtatis exceſſit,& ꝙ dictæ ſniç fuerunt ꝑ falſa inſſa latæ,& committatur cã hm̃oi appellationis alicui Auditori ſacri Palatii, & petaẽ ante oĩa inhiberi prædicto executori, nec ad vlteriorẽ executionẽ procedat hm̃oi inhibitio,niſi aliqualiter de ꝑmiſſis in appellatione expſſis cõſtiterit,nõ eſt aliquatenus cõcedenda. Rõ ꝑꝑ veriſimilitudinẽ duorũ primorũ grauaminũ in appellatione expſſorũ. Tum
1 † quia regulariter ab executore nõ põt appellari,niſi modũ excedat,quẽ excedere nõ pſumit̃,niſi doceatur.de appell.c.nouit.de re iudic.c.qđ ad conſultationem. vbi de hoc. Tũ
2 † quia hm̃oi appellatio eſt extraiudicialis,q̃ verificari debet,antequàm inhibeatur iudici à quo eſt appellatum, vt de app.c.interpoſita

ta,& c.non ſolum.§.ſi.lib.6. Tum quia certa ta cauſa eſt in appellatione expſſa, videlicet, ꝙ ſententiæ fuerût latæ per falſa inſtrumenta, tãgit nullitatem ipſarum trium ſententiarum, quę nõ impedit earum executorem, de re iudic.c. vt calumnijs. in Clem.

EPITOMAE.

Tenet appellatio diffinitiua, cui delatum eſt, & terminus præfixus, quamuis apoſtoli petiti fuerunt, non tamen inſtanter.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio eius qui appellauit, & cui iudex apoſtolos dedit, licèt nõ inſtanter petierit, an valeat.*

DECISIO XLVI. aliàs 351.

3 SI † appellet a diffinitiua, & appellãs petat apoſtolos, licet nõ inſtãter, ſi tamen iudex incõtinenti deferat huiuſmodi appellationi, & terminum ad proſequẽdum præfigat, quẽ appellans acceptat, valebit, & tenebit hmôi acceptatio, & appellatio. non obſtat ꝙ apoſtoli cum inſtantia debita non fuerunt petiti ſaltem vnico contextu, iuxta formam Clem. quamuis rigor, de appell. Ratio, quia petitio apoſtolorũ cũ tãtis inſtantiis ideo debet fieri, vt iudici debitus honor deferatur, & ipſe moueatur ad reuocandum grauamẽ, ſi grauauit, quod forte non faceret, ſi talis inſtantia non fieret, quæ rõ ceſſat, ex quo detulit, licet etiã appellatio friuola fuerit, de appella.c.cum appellationibus friuolis, li.6. Superfluum enim eſſet apoſtolos datos iterato petere, cum iam dando & deferendo, iudex eſſe deſierat, nec eos amodo dare poſſet, vt ĩ d.c. cũ appellationibus friuolis. Pro hac concluſione facit optime quoddam dictum Inn. recitatum per Archi. in c. cordi. de appellationib. ſup er ver. de partium, li.6. modicum ante fin.

SVMMARIVM.

1 *Victor poteſt ab omiſſione cõdenationis expenſarum appellare, & denuo illas petere.*

2 *Expenſa poſt litis conteſtationem facta non veniunt iure actionis exigendæ, ſed officio iudicis.*

3 *Appellari non poteſt ab ijs, quæ iudicis arbitrio relinquuntur*

4 *Actor licere non debet, quod Reo non licet, & econtra.*

DECISIO XLVII. aliàs 353.

1 SI Auditor ferens diffinitiuam ſnĩam a pro actore, & cõtra Reũ non condẽnat ipſum in expenſis nõ petitis p actorẽ in libello, ſi actor habens ſnĩam pro ſe ab huiuſmodi omiſſione cõdẽnationis expẽſarum appellet, Fuit reuocatum in dubiũ vtrũ appellatio † teneret, & an in cã appellationis prædictus appellans poſſet de nouo petere expenſas, & agere ſuper illis? Super quo Domini erant varii. Aliqui dicebãt ꝙ nõ teneret appellatio. per l. omnẽ honorẽ, C. quãdo prouocare nõ eſt neceſ. Tũ ẽt, quia non erant petitæ in libello, & iudex iõ non grauauit, ſi in illis nõ cõdẽnauit, quia ſm formã libelli, & c. de accu.c. qualiter & quãdo, de ſimo.c. licet Hely. Et ſi dicatur, 2 ꝙ non erat neceſſe eas peti in libello, † q̃ oẽs expenſę quę poſt litem conteſtatam accidũt, veniunt ex officio iudicis, & non iure actionis. vt in l. ædiles, § ſciendũ, ff de ędil. edic. & no. per Inn. in c. finẽ, de dolo. & contu. & in c. ſæpe, de appel. & per Spe. tit de expen. §. nunc de expen. ver. hoc quoq; notandum, & iõ iudex poterat cõdẽnare, vel nõ condemnare. p l. non quicquid, ff. de iud & de of. dele.c. conſuluit, & ideo ſi condemnationẽ expenſarũ omiſit appellare non potuit. Nam in ijs quæ 3 † iudicis arbitrio relinquntur, appellari non poteſt, vt no. Spe. ti. de of. iud. §. impedit. Alii & maior pars, de quorum numero ego erã, tenebant & dicebant cõtrarium, videlicet ꝙ appellare, & expẽſas in quibus primus iudex non condemnauit, petere potuit. Mouebãt, quia regulariter victus victori de iure cõmuni debet condemnari in expenſis, vt l. properãdum, C. de iud. de pœnis, l. calumniam. Et licet ſm vnũ intellectum, l. omnem honorem, ꝗñ victus nõ appellat, victor ab omiſſione cõdẽnationis expẽſarũ appellare nõ poterit, tñ in maiorẽ partẽ ſi victus a ſnĩa cõtra ſe lata appellat victor ẽt appellare poterit. Nãvtraq; pars a ſnĩa appellare nõ poteſt. de teſt.c. Raynutius, & c. Raynaldus, & pro hoc alleg. vnano Ber. in c. ſignificauerunt, de exce. ſup ver. abſoluitur, quę reprobat ibidẽ per Abbat. & ẽt per. Spe. ti. de ap. §. in quib. ver. 33. vbi Spe.

aliter prędictam l. omnem honorem. intelligit, dicens ꝙ victus ſi appellet, tunc victor appellare non poterit pro eo tantũ quod iudex non adiudicauit ſibi expẽſas, vel ꝙ adiudicauit inſufficienter, & pro hoc alle. l. omnẽ honoré. & no. per eum, ti. de expẽ. §. poſtmodũ ver. illud quoq;. Si uero victus non appellat, tũc uictor appellare poterit, vt ipſe no. i ver. ſed quid ſi uictus. Rõ diuerſitatis eſt ſm eũ. Nam qñ uictus appellat, tunc victor etiam ſine quacunq; appellatione expẽſas, & omnia alia petita in prima iſtãtia petere, & proſeq poterit, per l. per hanc, C. de tẽp. appel. de fide inſtr. c. cum Io. fruſtra igitur tunc ipſe appellaret, ex quo ex appellatione partis aduerſæ ſe iuuare poterit, & illud conſequi, quod ex ſua. de appel. c. oblatæ, & dehoneſtat iudicẽ qui eum honorauit, vt in d. l. omnẽ honorẽ. At vbi victus non appellaret, ſi ipſe victor ẽt appellare non poſſet, expenſas ſua nunquã recuperaret, ſicq; ſibi magnum præiudiciũ fieret ex facto aduerſarij ſui, qđ eſſe nõ dẽt. nõ
5 †eñ debet licere actori, quod Reo nõ licet, & contra, de mu. pet. c. j. & ij. de reg. iur. c. nõ licet, li 6. Concludendo igitur dr, ꝙ id ſeruat Curia, & ꝙ hæc eſt mens prædictę l. remittẽs ad no. per eam, quę modicũ ad hoc faciunt, ti. de expen. §. nunc videndum, ad fi.

ADDITIONES.

a Diffinitiuam ſententiã. Adde Fel. in c. ſignificauerũt. de exceptio. Card. in Cle. ſæpe, § pe. quæſt. decimo ſeptimo quæritur.

b Iudicis arbitrio. Secus eſt qñ aliquis iudex ex officio ſuo facere poteſt, & non vult facere, quia tũc appellari poteſt, vt habetur per Fel. in c. per tuas, col. 3. verſi. item inquantũ dicit hic glo. extra de teſtibus.

EPITOMAE.

A ſententia nulla appellatur, & in vim talis appellationis poteſt appellatus proſequi nullitatem ipſius.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione facta à ſentẽtia ipſo iure nulla, an deſerta appellatione debeat ſuper huiuſmodi appellationis deſertione pronuntiari?*

2 *Appellatione interpoſita ad Papam treis habet effectus.*

3 *Appellatione facta à ſententia nulla, poteſt appellatus in vim talis appellationis proſequi nullitatẽ.*

DECISIO XLVIII. aliàs 361.

1 FVit dubitatum vtrũ ſi appelletur† a diffinitiua ſententia, quæ eſt ipſo nulla & deſeratur appellatio, poſſit, & debeat pronũtiari ſuper deſertione huiuſmodi appellationis? Et videbatur aliquibus Dominis ꝙ non, qa ſicut non tenebatur a ſententia, q̃ eſt nulla appellare, vt de re iud c. 1. ita nec tenebatur ipſe qui, fruſtra enim proſequereẽ, cũ nullum effectum operaretur, de offi. deleg. c. cũ contingat de. ap c. qua fronte. Ad hoc reſpõdebatur
2 ꝙ prædicta appellatio † tres effectus operari poterat. Primò cãm ad curiã deuoluebat, nedum appellationis, ſed totius negotij principalis maxime ſi delatũ erat per iudicẽ, vt ponebatur in facto, de appel. c. ſępe, §. ſaluis, & e. ti. c. cordi. li. 6 uer. iiſq;, & c. cum appellationibus, eo ti. & li. Secũdo pur eũ pars appellata ad Curiam citabatur, p̃ſertim ſi terminus a iudice vel ab appellãte erat p̃fixus, ut in dictis iurib. c. ſæpe, & c. cordi. ſicq; ſi pars appellata venit, vel miſit ad Curiã pp huiuſmodi appellationem deuolnẽtem, & citãtẽ, & pars appellãs nõ venit, neq; miſit, tenebatur parti appellatę competenter facere recompenſationem & reſuſionem expenſarum, ut p̃dictis c. ſæpe, & c. cordi. & c. reprehenſibilis, ver. ſi autẽ. Tertio, quia in uim † p̃dictæ appellationis poterant appellans proſequi nullitatem ſnīæ a qua appellauit, iuxta not. per Inn. in c. dilecto, de appel. quod facere non poterat, ſi erat deſerta. Sicq̃ue multũ expediebat, vt pars maior Dominorum dicebat pronuntiari ſuper
a deſertione a appellationis hmõi & ſic factum eſt per me, qui habui cauſam. Et prædictum dubiũ poſui in conſiliis, uide Io. An. & Paulum in Clem. ſi appellationem, de appel. in pen. & vlt. glo.

ADDITIO.

a Super deſertione. Adde quod iudex a quo poteſt præfigere terminũ appellanti, quo elapſo ita erit deſerta appellatio ex lapſu illi⁹ termini, ſicut per lapſum illius termini iuris ita dicit do. Abb. in c. de appellationib. extra de appel. in ult. not. & ibi per dom. Felyn. in prin.

EPI-

P I T O M AE.

Si iudex non deferat appellationi re integra de uoluntate partium reaſſumit iuriſdictionem, ſecus ſi deferat, aut appellatio ſit ſuperiori præſentata, cum tunc ad eum ſit principale negotium deuolutum, niſi per ſuperiorem cauſa ad primum delegatum judicem remittatur, tamen partes tamen ad iudicem ordinarium poſſunt redire.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio cui per auditorem delatum eſt partes renuntiare non poſſunt.*
2 *Appellationi interpoſitæ & interponendæ, an et quando poſſit renuntiari.*
3 *Iuri ſuo renuntiare cuilibet licitum eſt.*
4 *Iudex deferēs transfundit ſuam iuriſdictionem in ſuperiorem, nec poteſt abſque noua commiſſione de cauſa delata cognoſcere.*

DECISIO XLIX. alias 303.

EX hoc inſurrexit aliud dubiū, videlicet,
1 vtrū ad iudicem † in partibus a quo iudicialiter a quibuſdam grauaminibus ad ſedē Apoſtolicā fuerat appellatū, & appellationi delatum, ac terminus ad proſequendū hmōi appellationem præfixus, ambæ partes re integra, hoc eſt antequā ſit huiuſmodi appellatio ſuperiori pręſētata, & per ipſum recepta, poſſint ad prędictū iudicem, a quo ſic erat appellatū, & delatū, redire, & in principali negotio procedere ad vlteriora? Aliqui Dñi dicebant q̄ ſic per c. interpoſita, §. ille denique, de appel. vbi vr̄ textus rotundus de appellante,
2 † q̄ poſſit renuntiare appellationi ſuæ expſ-
a ſe, & redire ad priorem iudicem, ſaluo iure expenſarum reficiendarum partis appellatæ, quæ tunc locum non habet, ſi de ipſius conſenſu & voluntate huiuſmodi habeatur reditus ſiue regreſſus. Pro qua parte facit optime tex. in c. quāuis, de elec. li. 6. & facit Cle. quāuis rigor de appel. & in antiquis c. perſonas, c. cum ſitis ſa pe, & c. reprehenſibilis, in quib. apparet q̄ propter tacitam renuntiationē appellantis, & non petentis apoſtolos debito tēpore, nec in termino proſequētis appellationem, partes redeunt ad priorem iudicē, & ad ipſius examen, multo fortius pp renuntiationem expreſſam. Nam cuilibet licitum eſt re-
3 nuntiare † iuri ſuo: de regula. c. ad apoſtolicā. Pro hac etiam parte faciūt & poſſunt induci oīa argumenta, & rōnes inductæ per Ioānem Monach. in c. cum appellationib. de appel. li. 6. vbi quęrit & diſputat de iure appellationis deferente, An poſſit re integra hmōi dilationem reuocare, & in cauſa vlterius pcedere? & tenet q̄ ſic, per multas rōnes, quas dn̄s Io. And. reprobat in duobus locis, atque ibidem in nouel. remittit, dicens, Tancredum tenuiſſe cōtra Io. Mon. remittit enim primo ad notata per eum in c. conſtitutus, 2. de appel. ſup verbo confirmauit, & in c. meminimus, de accuſa. ſuper verbo, deferre, quē ſecuti maior pars Dñorum in prædicto dubio tenuerūt, & concluſerunt contrarium, per d. c. cum appellationib. friuolis, vbi expreſſe apparet, q̄ per delationem † iudicis transfunditur tota iuriſdictio in ſuperiorem, in tantum q̄ de illa cauſa amodo ſe intromittere nō poteſt, etiā de conſenſu & voluntate partium, niſi per ſuperiorem ſibi remittatur, quæ remiſſio cenſetur noua commiſſio, & in vim illius nouæ, & non antiquę commiſſionis procedere pōt. Conſenſus enim partium quoad hoc nil operatur, quia pactum priuatorū, & c. de foro cōp. c. ſi diligēti, ff. de iuriſd. om. iu. l. ſi cōuenerit. Nec obſtant iura in cōtrariū allegata quæ loquuntur qn̄ iudex a quo appellatur non detulit, & ſic remanſit iudex, tunc. n. tacite vel expreſſe appellationi renuntiare poſſent, & ad illū redire. Pro hac parte faciūt duo iura antiqua, videlicet c. ſolicitudinem, & c. dilectis. de appel. in quibus dr̄ q̄ per appellationē legitimam nedum negotium principale, ſed omnia acceſſoria ſunt ad ſedem apoſtolicā delata, & iō caſſantur omnia poſt huiuſmodi appellationem per iudicem a quo attentata, & facta, facit c. dilecti, eo. ti. Prima tamē opinio poſſet procedere, & locum habere in ordinario, vel tali iudice, qui poteſt adiri per ſimplicem querelam, ad quem partes poſſunt redire non obſtante delatione: arg. c. primi, de foro comp. de appel. c. Romana, li. 6.

A D D I T I O.

a Renūtiare. Adde qn̄ appellationi renuntiare poſſit, Pelan. ex parte, el. 2. de teſt. cog. col. 2. ver. Sed de illo artic, dl Bal. i l. edita. C. de edē-

EPITOMAE.

Quamuis ius deſerat appellationi interpoſitæ a diffinitiua, tamen in præſentia iudicis, ſi publice haberi poteſt, appellari & apoſtoli peti debent, quos iudex a quo dat reuerentiales, & dat etiam acta pro apoſtolis. h. d. Vel ſic. Iudex ſi ſe in publicum non exhibeat, ſufficit ante domum ſuam appellare, & apoſtolos petere.

SVMMARIVM.

1 *Appellari an & quãdo poſſit in abſentia iudicis.*
2 *Appellans non petens apoſtolos dicitur non appellaſſe.*
3 *Apoſtoli ſunt pars appellat:nis, & de eius ſubſtantia.*

DECISIO L. aliàs 169.

SI appelletur a diffinitiua ſententia in abſentia iudicis, & ad domum ſuã quam inhabitare conſueuit, & coram notario cauſæ,
1 Dubitatur † vtrum valeret huiuſmodi appellatio, prẹſertim vt prẹſupponebatur in facto, ꝙ bene ſciebatur per appellantem vbi erat Auditor, in loco tñ a domicilio ſuo diſtante bene per duas dietas, & ſic vt videbať, debebat appellãs iuiſſe, & apoſtolos infra 30. dies petijſſe, quia illos non petijt, nec ꝑdictam appellationem prædicto Auditori, qñ potuit, intimauit, videbatur appellationi renũtiaſſe, per c. cordi. & c ab eo. de appel. li. 6. iũcta Cle. quamuis, eo. ti. Fuit determinatum & cõclusum contrarium. Nam licet iura velint, ꝙ coram iudice ſit appellandum, vt ei debitus honor deferatur, vt in c. debitus, de appel. & 2. q. 6. can. biduũ, & ita per Io. & de appel. c. ſuggeſtum, per Hoſt. tamen hoc eſt intelligẽdũ ſi põt haberi eius copia, & in publico, nõ in hortis, vel uilla ſuburbana, vt in d. cap. biduum, vel niſi iuſtus metus appellantem excuſat, vt in c. fi. de appel. in his enim valet appellatio interpoſita in abſentia iudicis, facta cũ proteſtatione de metu, vel eius abſentia, in dictis iurib. vt no. per Io. And. & Archi. in c. appellatio, de appella. lib. 6. ſuper ver. iudici. At hic nedum fuit in horto iudex, ſed fuit vltra duas dietas in aliena diœceſi, a loco, quo iudicauit, vbi eum quærere non debuit nec tenebatur. arg c. ſtatutum, §. in nullo, de reſcr. li. 6.
2 Ex hoc † caſu etiam infertur, ꝙ nõ tenebatur ibidem ipſum quẹrere pro apoſto-
a lis dandis, qui ſunt petendi a tempore & loco congruis. At hic, videlicet locus domicilij fuit cõgruus vbi appellauit infra tẽpus debitũ, & apoſtolos inſtanter petijt, ergo appellationi non renũtiauit, quia iuribus hoc ſuadẽtibus ſatisfacit. præterea vnus de Dñis dixit, ꝙ non eſſet multum neceſſaria apoſtolorum petitio, qñ appellať a diffinitiua, quia iudex non poſſet dare alios apoſtolos, quam reuerẽtiales, quia ius defert appellationibus huiuſmodi, & ſi non deferret, puniretť, vt le. & no. in c. de priore, de appel. Superfluũ. n. illud impetratur, quod a iure cõceditur, C. de theſau. l. vnica, præterea ſi c. cordi. recte inſpiciať ibi, de apoſtolis petendis per appellantem a diffinitiua, nihil diſponitur, imo ibidẽ de his, quẹ antiquitas ſtatuit in appellationibus a diffinitiuis ſententijs interpoſitis, nihil immutatur ſed in antiquis de hoc nihil diſponiť, ergo. Probatur hoc ẽt in c. ſẹpe. de appel. ver. ſaluis. Tñ Domini non ſtabant huic rationi, quia
3 apoſtoli † ſunt pars, imo de ſubſtantia appellationis, licet Arch. videať innuere contrariũ, in c. ab eo. de appel. quod quidẽ c. & c. vt ſuper, & c. cordi. & omnia iura loquẽtia de apoſtolis petendis, vel dandis, loquuntur generaliter, ſiue in iudicio, ſiue extra appelleť, ergo generaliter ſunt intelligenda. 2. q. 5. can cõſuluiſti. & 19 diſt. ſi Romanorũ. de ma. & obe. c. ſolitæ. de coniug. lepro. c. quoniã. Præterea ſi apoſtoli per appellantem a diffinitiua non deberẽt peti, ad quid diſputarẽt Dd. in d c. ab eo, & in Cle. quãuis, ſuperius alleg. vtrum illi 30. dies dati ad petendum apoſtolos currãt a die prolationis ſententiæ, ſiue appellationis interpoſitẹ, fruſtra enim tunc circa hoc inſtarẽt Dd. § his quoq;, in d. c cordi. & ver. ſaluis, i d. c. ſæpe. Nõ obſt. q͞a alius eſt modus appellandi a diffinitiua. puta ſine cã, & ſine ſcriptis, & etiam proſequendi, & partẽ non proſequẽtẽ puniẽdi. ꝙ in appellationibus interpoſitis ante ſentẽtiam ꝙ in illis ꝑdicta iura voluerunt aliquid immutare Sed quoad apoſtolorũ petitionem, & dationem, qui ſunt pars appellationis, & de eius ſubſtantia, nihil immu-

ſtatutum eſt, imo ſtatutum, & ordinatū eſt q̃ per quemcunq; appellātem infra 30. dies, a ac loco, & tempore cōgruis, & cum debita inſtantia apoſtoli petantur, alias prædictus appellans appellationi ſuæ renunciaſſe v, imo reputabitur non appellans, vt in d. Cle. quāuis, & d. c. cordi. hoc etiam per antiquos canones expreſſe probat, vt 2 q. 6. c. ſi quis iudicem, ver. poſt datā vero ſententiam, & c. ſententiam, c. poſt appellationem, & can. & qui. §. ſunt etiam quorū, & §. iudicibus autem, ita q̃d ſiue iudex appellationē recipiat, ſiue non, ſemper apoſtolos tradere, & exhibere tenetur, prout legitur & no. i d. c. cordi. & c. vt ſuper, de appella. lib. 6.

A D D I T I O.

a Sunt petendi. Nam ſi appellans nō petijt apoſtolos, d non appellaſſe, vide per Domi. de ſancto Gemi. in c. ab eo, §. ſi de appel. libr. 6. Fely. in c. perſonas, de appel. col. ſi. & dec. 57. infra eod.

E P I T O M AE.

Lite ſuper reſtitutione ad appellandum pendente nihil debet innouari, & innouata debent reuocari.

S V M M A R I V M.

1 *Attentata pendēte cauſa reſtitutionis ad appellandum veniunt reuocanda.*

2 *Sententia excommunicationis pendente cauſa reſtitutionis ad appellādum lata per modum attentati, an abſque abſolutione ueniat reuocāda.*

3 *Sententia excommunicationis an per appellationem annulletur.*

DECISIO L I. aliàs 379.

1 SI committatur † cauſa reſtitutionis ad appellandum a diffinitiua ſententia, qua pēdente, hęc ſententia mandatur executioni, & fiunt proceſſus, cenſuras eccleſiaſticas continentes contra reſtitutionem petentē, Dubitabatur de duobus. Primo vtrum prędicta executio facta, huiuſmodi cauſa ſiue negotio reſtitutionis pendente, ſit reuocanda per modum attentati? & ſi ſic, vtrum huiuſmodi reuocatio locum habeat in huiuſmodi cenſuris eccleſiaſticis, ſicut in alijs? De primo videbatur quod non, quia ex quo ſententia diffinitiua nulla appellatione ſuſpenſa trāſiuit in rem iudicatam, poterat & debebat executioni mandari, de re iud. c. cum inter, c. quod ad conſultationem, de elect. ca. cum dilectus, de appella. c. concertationi, libro 6. cum ſimilibus. Factum igitur legitime retractari non debet, ergo, de reſt. ſpol. c. audita, de regu. iur. factum legitime, li. 6. Effectus etiam confirmationis prætextu appellationis impediri non poteſt. de appel. c. conſtitutus, de excep. c. cum eccleſiaſticæ. Præterea cum adhuc non ſit reſtitutus ad appellandum, ſtat ſententia firma, & ſi eſſet reſtitutus, ideo eſſet appellatū, videretur idem, quod tamen eſt falſum, per c. nō ſolum, de appel. li. 6. Et ideo fuit cōcluſum & determinatum per omnes Dominos contrarium, Videlicet prędicta attentata huiuſmodi cauſa reſtitutionis pendente fuiſſe, & eſſe reuocanda per modum attentati, maxime quia, vt ponebatur in facto, per Auditorem antedictum ante huiuſmodi executionem factam fuerat inhibitum, & canonice, & poſtea reſtitutus ſentētialiter ad appellandum. & ideo, quicquid medio tempore factum fuerat poſt, & contra huiuſmodi inhibitionem, erat reuocandum, vt in d. c. in non ſolum, in ſi. & c. Romana, §. cum vero. eo. tit. lib. 6. Præterea non poteſt negari, quin lis pēdebat, ſaltem ſuper huiuſmodi reſtitutione, an eſſet concedenda vel ne, & ex cauſis in petitione reſtitutionis deductis pars contra quā poterat inſtrui plene, & veriſimiliter præſumere ipſam reſtitutionem dandam, & cōcedendā, ergo merito debebat ſuperſedere executioni, donec de eo eſſet cognitū, & diſcuſſum, facit ar. Cle. 2. vt lite pēd. & c. præterea. de dilationib. Nam ſi ſententia aduerſus quā petitur reſtitutio in integrum non eſt executioni demandanda, niſi detur cautio, &c. vt c. ſuſcitata. de reſtitu. in integ. multo fortius quando petitur reſtitutio ad appellandum ex certis, & legitimis cauſis, quę reſtitutio citius & leuius conceditur, & concedi debet, quàm reſtitutio aduerſus ſentētiam, vt in c. c. quamdiu. eo. ti. in Cle. Reuocabuntur igitur omnia tanquam lite pendente attentata per Cle. 2. vt lite penden. poſtquam etiam papa cauſam reſtitutionis commiſit, videtur ad ſe negotium totū reuocaſſe, & ſic nihil po

tuit fieri medio tempore negotio ſic pēdēte, de appel.c.vt noſtrum, de elect.c.ſi eo tempo
2 re,lib.6.& dec.61.infra eo De ſecūdo,† vtrū cenſuræ eccleſiaſticæ poſt dictā inhibitionē, & lite pēdente fulminatæ eſſent per modum attentati reuocandæ, ſicut alia facta, puta, in corporalem poſſeſſionem inductio,&c. Videbatur aliquibus ꝙ ſic propter no. Arch. in c. in c.non ſolum,ſuperius alleg. vbi dicit expſſe,ꝙ iudex ex officio ſuo reuocabit ſentētiā excommunicationis latam poſt ſententiam diffinitiuam infra decem dies datos ad appellandum, ſicut alia attentata, vt dicit gl Inn. eod.ti.c.ſolet.& idem dicit in c. venerabilib. de ſent.excom.§.porro, li.6.æquiparans talē ſententiam ſententię latæ poſt appellationē, & tn̄ fatetur hoc caſu neceſſariam abſolutionem.cuius opinionem ibi reprobat Io. And. ſuper ver. appellatum,dicens ꝙ Arch.aut ex verbis ſuis prædictis corrigere voluit, quod dixerat,qui eſt ſibi cōtrarius,aut voluit inducere nouum caſum,quo ſententia nulla egeret abſolutione,quod Io.And.nō capit,quia hoc eſſet dicere contra decre.illam, & c.per tuas,de ſenten.excommunica.& decre. cum olim,de officio dele.& decr. ab excommunicato.de reſcr.tenet igitur Io. Andr per illam literam in decr.venerabilibus, ꝙ non reuocatur per modum attentati ſētētia excōicationis,ſicut alia,imo abſolutio eſt neceſſaria. Et ratio ſua eſt iſta, qa excōicatio aut ſtatim tenet,aut ſtatim non tenet,vt legitur,& not. in c.paſtoralis, de appel. Sed pone ꝙ poſt latā ſententiam diffinitiuam intra decem dies iudex excommunicat partem non parentem, poſtea illa pars appellat,nō eſt dubium ꝙ be he ligat illa ſnia. Speciale eſt ergo in illa ꝙ
3 per appellationem† ſequētē non annulletur, licet male fecerit iudex excommunicando infra decem dies, & excommunicando eum tolleret illi beneficium iuris,ſcilicet appellādi,quod non debet eſſe,de reg.iur.c.indultū, li.6.cum ſimilibus. Præterea licet iudex non ſeruando ordinem traditum in excommunicādo,in c.cum medicinalis,de ſent. excōmu. li.6.excommunicet,tamen ſententia tenet, & valet ſecundum omnes ibidem ſcribentes, ſic etiam in caſu noſtro,licet iudex infra decem dies nō debebat excommunicare,tamē quia excommunicauit ſiue bene,ſiue male, ante appellationem tenuit,& valuit, 11.q.3. ca.ſententia paſtoris. quia ſtatim excommunicationis ſententia ſecum executionem trahit,vt in c.paſtoralis, de appel. In hanc partē etiā declinauit Spe.ti.de appel, §. de officio, ver.ſi vero poſt Ioan.Mona.in c.1.ſ cui.deſenten.excommunic.tum enim bene veniet reuocanda, in ſecūdo caſu nō.Sed quicquid ſit, Domini omnes declinauerunt in opinionē Io.Mona. quoad prolationem ſententiæ, ſed quoad monitionem,& denuntiationem, & alia executorialia prędictæ ſenētiæ conſiſtentia in facto,dixerunt omnia illa per modū attentati bene reuocanda, de qua videlicet denuntiatione ego vacillabam,propter c. paſtoralis,de ap.quia ibi expreſſe apparet, ꝙ poſt appellationē pōt fieri executio excommunicationis ſententię ante appellationem latę,q̄ eſt denuntiatio,quæ poteſt fieri ſecundū me, vbi & quandocūque executio ſnię tenet. At ſecundum ſupradicta in caſu noſtro tenuit,& valuit executio,ergō licite potuit fieri denūtiatio niſi velimus dicere, ꝙ propter inhibitionem,& litis pendentiā non potuit, neque debuit fieri pdicta denuntiatio, & ideo tanquam poſt inhibitionem, & litis pendentiā in præiudicium litis pendentię, & cōtemptū iudicis facta fuit reuocatio,per iura ſuperius allegata. Ad quod reſpondeo, qđ ſimꝉi mō poſt inhibitionem, & litis pēdētiam non potuit,nec debuit ferri pdicta excōmunicatiōnis ſententia,tn̄ hoc non obſtante tenet,& ualet,vt ſupra dictū eſt. Nā licet multa fieri prohibeantur,facta tamen rata manent. de reg. c.ad apoſtolicam. Præterea iſte eſt vnus caſus de irretractabilib. in quibus maxime procedit dicta regula: Multa fieri prohibentur, &c.De quo in Cle.præſenti,de cenſib.in quibus irretractabilibus non habet locum reuocatio attentatorum,vt no.Ioannes Mona.c h. in c.cupientes,de electio.ſuper verſicul.a gratia,libro ſexto.

ADDITIO.

2 Cenſuris. Vide Barthol.Soc.in tracta. fallentia,in verb.attentatio.ver.7.fallit.

EPITOMAE.

Adhærentes appellationi quod pro appellante teſtes eſſe nō poſſint. Item & hi qui conſimilem cauſam tum fouent tum habent.

SVMMARIVM.

1 *Adhærentes cauſæ non poſſunt in eadem cauſa teſtificari.*

2 *Procurator depoſitus an poſſit eſſe teſtis in cauſa, quam procurauit.*

DECISIO LII. aliàs 381.

1 FVit dubitatum, vtrum † adhærentes appellationi in cā beneficiali, poſſent eſſe teſtes pro appellante? Et fine argumentis fuit determinatū, & concluſum per omnes ꝙ nō, propter affectionem cauſæ, cum quia ꝑ adhæ
2 ſionem *a* fecerunt ſe partē, vt in c ſtatuimus. & c.cupientes. de elect.li.6. Ar nullus pōt eſſe teſtis in cauſa ſua propria, vt 4.q.3.can.ſi teſtes, §.nullus. Inſt.de teſt.or. §.licet, ergo &c. Præterea ſi ſimilitudo cauſæ repellit teſtē, vt in c.perſonas de teſtib. multo fortius qñ teſtis in eadem cā adhæret agenti. Et ſicut procurator & aduocatus repelluntur à teſtimonio pp affectionē cauſæ, vt in c.Romana.de teſtib.l.6. Ita & adhærentes, qui ſunt pars in cā, vt ſuperius dictum eſt, & fuerunt citati ad cauſam, vt ponebatur in facto. Verū quia replicabatur per partē aduerſam, quòd appellatio ſua pp non proſecutionem ſuam erat deſerta, & ſic per conſequens ceſſauit adhæſio, vñ dicebatur valuiſſe teſtimonium dictorū adhærentium deponentium in cauſa poſt deſertionē huiuſmodi appellationis, cuius contrarium fuit concluſum & determinatum ꝑ omnes Dominos. Nam licet ceſſaſſet appellatio, non tamen ceſſauit cauſa, quæ per viā ſimplicis querelæ fuit in Curia introducta, in qua non eſt dubium quòd producti in teſtes reo conuento adhæſerunt, propter quod ſuſpecti fuerant, quæ ſuſpitio durante cauſa durare vī, licet ceſſat adhæſio, arg d.c. Roma
2 na, de teſtib.lib.6 vbi † apparet expſſē, ꝙ procurator ēt depoſito officio non pōt eſſe teſtis in eadē cā, in qua procurauit, pp affectionē ipſius cauſæ. Pari rōne, & multo fortius de adhærentibus, quia adhærendo fecerūt ſe partem, & propterea præſumitur minus & plus fauere vni parti q̃ alteri, quæ nimia fauentia repellit iudicem, & teſtem, vt lit.non cōteſt. c.accedens. Pro & contra faciunt no. ꝑ Spec. ti.de teſte.§.j.verſ.quid ſi olim. & verſic. Itē quid fuit in eadem cā. & verſic.quid ſi appelletur. & verſic.quid ſi iudex ſtatim.

ADDITIO.

a Per adhæſionem. Adde ſimilem quæſtionem an.ſ.cedens videatur adhærere illi cuius fauore cedit, & an cedens poſſit eſſe teſtis pro ceſſionario, vel repellatur ratione adhæſionis & affectionis, per Guid.Pap.deciſ 530. Et quid de fideiuſſore an poſſit eſſe teſtis pro debitore, per Spec.tit.de teſte.§.j. Et an vēditor pro emptore, Guid.Pap.conſil.74.in 2.parte. Et quid de mediatore & proxeneta an poſſint eſſe teſtes in contractum eorum medio celebrato, vide in d.conſil.

EPITOMAE.

Appellans in cauſa beneficiali, & non proſequēs ſuam appellationem appellato proſequente, ſi in ipſa appellationis cauſa ſuccumbat, non auditur iterum appellans, quod ſecus eſt, ſi eſſet appellatus, poteſt tamen reſtitui ad prædictam appellationē proſequendum, ſi ſe legitime impeditum probauerit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter in cauſa beneficiali, in cuius contumaciam proceſſum eſt, & ſententia lata contra eum, an ab ea non poterit iterum appellare.*

DECISIO LIII. aliàs 384.

1 FVit dubitatum vtrum † appellans extrā iudicialiter in cauſa beneficiali iuxta formam capitu ſtatuimus, de electio.lib.6. & intimans aduerſario ſuo eandem, iuxta formam Clem. cauſam.eod.titu. ſi appellato huiuſmodi appellationem in contumaciā partis appellantis proſequente, & pro ſe ſententiam reportante, poſſet ab huiuſmodi ſententia appellare infra decē dies à prolatione ſententiæ? Videbatur aliquibus Dominis ꝙ ſic. Nā in iudiciis ſeruanda eſt æqualitas, ita ꝙ non debet licere actori, ꝙ non licet Reo, nec econuerſo de mut.pe.c.j. & 2. de reg.iu.c.nōdēt, lib.6 ſed licet milleſies procedatur in abſentia partis appellatæ in cā bñficiali, & ſententia

tentia cótra eum feratur, ipſe de ſtylo & more curiæ intra decem dies à tempore prolationis ſententiæ poterit appellare. ergo & appellans, ꝙ tamen non eſt de iure, dummodo ſit appellatio debite intimata iuxta formam clem. antedictę, quia contumax non auditur appellans, vt notant expreſſe Compoſt. & Archid. in d. c. ſtatuimus. quod intelligas de vero, & non ficto contumace. de quo per Ioan. And. in clem. præ lict. in glo. ante pe. & melius in cle. ſi ante. de do. & cótu. Maiori parti Dominorum, de quorũ numero ergo fui vnus, videbatur dicendum eſſe contrarium, nam maior eſt contumacia actoris quàm Rei. de do. & contu. c. cauſam. & c. prout. & c. actor. lib. 6. & ſic ceſſat argumentum æqualitatis pro contraria parte inductum. Præterea appellantium eſt inſtare, proſequi, & finire ſuas appellationes infra tẽpora à iure, vel ab homine ſtatuta, quod ſi non fecerint, puniuntur. de appe. c. cum ſit. & c. perſona. & c. ſæpe. & c. irreprehenſibilis. & cle. ſicut. eo. ti. Item vt plurimum appellantes in cauſa beneficiali ſolent deducere obiectus in ſuis appellationibus, quos ſi non probauerint, grauiter puniuntur, ergo multo fortius ſi non proſequũtur. ar. c. ſtatuimus. §. ſi vero. & c. ſeq. de elec. lib. 6. Nonne etiam dicit c. cordi. in fin. de appell. lib. 6. quod bene facit ad propoſitũ, ꝙ in eũ merito iura debent inſurgere, qui ius, iudicẽ, & partẽ eludit. Cum igitur hic appellans ius offendit appellando friuole. deducendo obiectus in ſua appellatione confictos, quod veriſimiliter præſumitur, quia eos nec curauit proſequi, nec probare, contra c. vt debitus. de app. & d. c. ſtatuimus. & c. quamuis. de elect. lib. 6. Iudicem offendit à cuius proceſſibus friuole dicitur appellaſſe, licet extraiudicialiter. iudicem etiam ad quem appellauit in non veniendo, nec ſuam proſequendo appellationem, & partem ſibi aduerſam eludit citando ipſam ad curiam per ſuam appellationem. & vexando eam laboribus & expenſis. Et ſi dicimus, & reputamus illum ſcilicet manifeſtum, & verum contumacem, qui nullo modo auditur appellans, quem citatio iudicis, vel iuris perſonaliter apprehendit, prout leg. & not. in d. clem. cauſam. & ca. ſi ante. multo fortius idem dicendum erit in citante & appellante, qui eſt certiſſimus de facto ſuo & ideo certiorari non debet. argu. clem. 2. vt lite penden. quæ fortiori ratione procedit in actore quam reo. Nam rei eſt fugere, actoris vero inſtare, vt in d. c. cauſam, quæ. de dolo & contu. & ſic fuit obtentum, ꝙ non audiretur appellans, niſi per viam reſtitutionis, qua via etiam non deberet audiri, niſi doceret de ſuo intereſſe, & aliquali læſione, vel de iuſta cauſa abſentiæ vel impedimento. arg. not. in c. cum Bertoldus, de re iudic. de reſtit. in integ. c. cum ex literis.

EPITOMAE.

Appellatio contra formam debitam ad Papam etiam interpoſita nõ deuoluit negotium etiam ad ſedem apoſtolicam, niſi iudex a quo ille detulerit.

SVMMARIVM.

1 *Appellare facto magis eſt quam verbo, vel ſcripto*

DECISIO LIIII. aliàs 385.

SI appelletur ab electione, prouiſione. præſentatione, vel poſtulatione alicuius facta, vel fienda viua voce ad Papam, & non in ſcriptis, in præſentia tamen partis, Dubitabatur vtrum per huiuſmodi appellationem cauſa deuolueretur ad Curiam Romanam. Et videbatur aliquibus quòd ſic, maxime ſi huiuſmodi appellans propter hoc ad ſedem apoſtolicam ad proſequendum huiuſmodi appellationis negotium perſonaliter acceſſit, & cauſam legitimam ſiue probabilem in huiuſmodi ſua appellatione viua voce interpoſita expreſſit. quia plus eſt facto appellare, quàm verbo, vel in ſcriptis. de appel. c. meminimus. c. ſuggeſtum. & c. dilecti. pro hoc etiam allegabatur unũ not. Archid. in c. cordi. de appellationib. lib. 6. ſuper verb. de partium. circa finem. vbi Archi. videtur innuere, quòd quandocunque, & quomodocunque appelletur ad Papam etiam ſine ſcriptis, & licet etiam nullam cauſam aſſignauerit, nec apoſtolos petierit, procedi poterit in cauſa appellationis inuito. allegat c. ſignaſti. & c. Romana. de for. competen. & de appel. c. cũ appellationibus friuolis. lib. 6. Ex cuius dicto videtur, ꝙ appellatio viua voce interpoſita etiam ſine ſcriptis, & nulla cauſa aſſignata

gnata deuoluat totum negotium principale ad Curiam, quod intellige verum, ſi iudex huiuſmodi appellationem recipiat, & eidē deſerat, tunc enim per huiuſmodi delationē ad ſe iuriſdictionem abdicat, & totam ſuam poteſtatem in ſuperiorem transfundit, & ſic loquuntur iura allegata per Archid. & etiam ipſemet ſic dicit, & not. in loco allegato. Si vero iudex tali appellationi non deferat, nū quam talis appellatio deuolueret, quia eſſet manifeſte friuola, per quam hodie nullum negotij ad Curiam deuolueretur, vt in c. vt debitus. de appellationib. & melius in c. quamuis. de elect. lib. 6. & ibi tex. clarus. Præterea omnes Doctores dicūt, & tenent, ꝙ in appellationibus interponendis iuxta formam. c. ſtatuimus & c. cupientes. de elect. lib. 6. requiritur forma c. cordi. de appella. in princ. cod. lib. prout Archid. & Ioā. And. notant expreſſe in decre. cupientes. ſuper verb. appellatio. & Io. Mona. ſuper verb. deuoluit. Cum igitur prædicta appellatio nec fuerit interpoſita in ſcriptis, nec cauſa rationabilis aſſignata, idcirco fuit concluſum, & determinatum ꝙ nullo modo deuolueret. Præterea, alius eſt enim modus ante ſententiam appellandi, & alius poſt, vt in decre. ſæpe. & c. vt debitus. & c. cordi. de appellatio & licet prædicta appellatio ſit valida, quando ſic appellatur à diffinitiua, vt in l. ſcio. de appel. tamen nihil valet ante ſententiam, imo reputabitur nō appellans, vt in c. cordi. ſuperius alleg. Si igitur nulla eſt appellatio, nullum effectum, & præſertim deuolutionem negotij principalis ad Curiam, quod eſt valde odioſum, & exorbitans à iure communi, prout not. Io. Mo. in regul. in generali. de regul. iur. lib 6. operari, ſeu inducere poteſt. arg regulæ, non præſtat. & c. quod ab initio. de reg. iur. lib. 6.

EPITOMAE.

Iudex appellationis a grauamine de attentatis lite pendente coram primo iudice non cognoſcit.

DECISIO LV. alias 389.

SI appelletur ab aliquo grauamine ante ſententiam diffinitiuam, & committatur cauſa appellationis huiuſmodi grauaminis alicui alteri Auditori, Fuit dubitatum, & quæſitum vtrum per appellantem poſſent peti quædam attentata lite pendente corā primo Auditore, a quo nūc extitit appellatum, reuocari per Auditorem datum in cauſa appellationis à grauamine? Et breuiter fuit dictum per omnes ꝙ non, niſi eſſent attentata poſt appellationem nunc vltimo interpoſitā, & ſibi commiſſam. de iud. c. Rodulphus. c. ſignificante. & c. ſignauit. de exc. c. dilecti. c. dilectæ. cum multis ſi vel niſi eſſent attentata poſt inhibitionem per ipſum factam primo iudici. de appe. c. Romana. & c. non ſolū. lib. 6. cum etiam de nullo alio poteſt cognoſcere, niſi de grauamine in appellatione expreſſo, vt in cle. appellanti, de appella. At hæc non fuerunt expreſſa, nec ſibi commiſſa, ergo &c. Præterea prædicta attentata videntur concernere negotium, ſiue cauſam principalem, quam non habet, niſi in euentum. de appel. c. vt debitus. pronuntiatio igitur bene appellatum, & male proceſſum, cognoſcat de illis attentatis, alioquin remittit cauſam primo Auditori, iuxta not in c. vt debitus. & c. cum in eccleſia. eod. titu. & c. Romana. lib. 6.

EPITOMAE.

Appellatio vbi ad Romanam Curiam cauſam deuoluit, contra appellantem abſentem per audientiā appellatus procedere poteſt, ſecus, ſi poſt annum procedat petendo appellationem pronuntiari deſertam.

SVMMARIVM.

1 *Se appellatum eſt in partibus, & delatum appellationi, & poſt fatalia lapſa appellatus impetrat commiſſionem ſuper deſertione, an debeat appellans de nouo in partibus citari?*

DECISIO LVI. alias 418.

1 SI † appelletur a diffinitiua ſentētia lata in partibus in cauſa beneficiali, & defertur appellationi per vtrauque partem, ſi poſt fatalia appellationis appellatus impetrat commiſſionem ſuper deſertione appellationis in Curia, Fuit dubitatum vtrum appellans deberet

beret citari in partibus ad dicendum contra commiſſionem, & docendum de diligentia, vel poſſet procedi contra eum per audiẽtiã? Super quo Domini erant varij. Aliqui dicebant ꝙ ſi prædicta appellatio deuoluiſſet negotium principale ad Curiam, ꝙ poſſet procedi per audientiam ſuper deſertione tãquã ſuper acceſſorio, quod ſequi debet naturam ſui principalis, de reg.iu.c.acceſſorium, lib 6. Quod dicebant alij Domini verum, ſi cã appellationis fuit commiſſa infra fatalia, ſecus ſi poſt, quia cum tunc non per modum acceſſorij, ſiue incidẽter agatur de deſertione, vocanda eſt pars in partibus, quæ fortè vult docere de impedimentis legitimis, propter quæ à negligentia proſecutionis excuſaretur, de app.c ex ratione. & Clem ſicut appellation eod tit. Vel fortè poſſet dicere, & propon ſe acquieuiſſe ſententiæ contra eum in p ere bus latæ, vel appellationi renunciaſſe, q arti poterit, de appellat.c.interpoſita. & ca.ſ uod tudinem. Et in hanc partem declinauit ohci ior pars Dominorum. ma-

EPITOMAE.

Iudex appellanti & apoſtolos petenti ſi ad recipiendum eos præfigat certum terminum in quo appellans iterum comparens petat apoſtolos, ſi iudex iterum terminũ prorogat, non tenetur appellans in vltimo termino apoſtolos petere.h.d.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi in termino ſtatuto, vel prorogato, vel anticipato non compareat, an ſuæ appellationi renuntiare videatur?*

2 *Appellans non tenetur in termino prorogato iterum apoſtolos petere. ſufficit enim ſemel petijſſe.*

3 *Iudex non dans apoſtolos in termino appellanti prorogato an iuriſdictionem amittat?*

4 *Iuriſdictio ſemel amiſſa an & quomodo reuiuiſcat?*

DECISIO LVII. aliàs 460.

1 SI Auditor appellanti † & Apoſtolos cum debita inſtantia petenti, præfigat certum terminum ad dandum & recipiendum apoſtolos, & illos appellans in termino certo præfixo petat, & iudex iterum prorogat eũdem terminum ad aliam certam diem, in qua die nec appellans comparet, nec iudex dat, Dubitabatur de duobus. Primo, vtrum appellans in termino prorogato non comparendo, nec apoſtolos petẽdo videbatur appellationi ſuæ renuntiaſſe? Secundo, vtrum iudex non dando, iuriſdictionem ſtatim amiſerit, ita ꝙ irritus eius fuerit proceſſus poſtea per eum habitus. Ad primum omnes Domini dicebant ſtã dum gl.ordi. Io. And in Clem. quamuis, ſup verſi. videtur, de appellatio. cum qua cõcor. Paul. per omnia, & clarius loquitur, videlicet. quòd licet tutius ſit, quòd appellans in termino prorogato iterato compareat, non

2 tamen † tenetur plus de iure apoſtolos petere, ſufficit enim bina vice ipſum petiuiſſe, & ſic negligentem vel renuntiantem dici non poſſe, & hoc dicit Pau. ibidem ſatis colligi de mente illius decre. quæ de tertio termino nõ loquitur. Intereſt enim appellantis ne toties grauetur in eundo, & in petendo. Nam ex quo bis cum debita inſtantia petiit, iuri ſiue conſtitutioni ſatisfecit, ergo negligens dici non poteſt. abſurdum etiam eſſet ſecundum prædictos Docto. appellãtem ſingulis diebus termini, imò in pluribus horis diei poſſe eundem ad comparendum & petendum arctari. Idem per eadem motiua fuit determinatum in quibuſdam alijs conſilijs de termino ſibi anticipato per iudicem, verbi gratia: Iudex aſſignauit terminum iuris, ſiue vltimam diẽ termini iuris ad dandum, & recipiendũ apoſtolos, volens autem apoſtolos dare ante prædictum terminum iuris, facit partem appellantem citari ad certam diem ante dictũ terminum iuris, in quo appellante non comparente iudex dat apoſtolos refutatorios in cõtumaciam citati, & non comparentis tunc, nec in termino iuris: Fuit dubitatum vtrum appellans propter hoc renuntiaſſet appellationi ſuæ? Et fuit concluſum, quòd non. Tũ quia ſicut in termino prorogato non tenebatur petere, per iura ſuperius ad hoc inducta, ita nec in anticipato, quia ſicut iudex potuit prorogare, ita & multo fortius abbreuiare, argumen. no. in c. cum ſit. de appellat. de ſen. & re iudic. capitu. quod ad conſultationem. tum etiam quia in termino iuris primo ſibi

7 præfixo non tenebatur comparere, nec petere apoſtolos iam datos, ſi enim quis petit

tit extra, quod intus habet. de iudi c. examinata. cum ſimi.
3 In ſecundo † dubio Domini erant varij. Aliqui aſſeruerunt Auditorem non dantem apoſtolos in termino prorogato nullam iuriſdictionem amiſiſſe, tum quia nõ fuit in illo termino debitè per appellãtẽ requiſitus, quod vult conſtitutio, vt ſuper. & c. ab eo. de appell. lib. 6. Tum quia totus terminus iuris cedit ſibi ad dandum apoſtolos. Ante lapſum aũt totius termini, videlicet 30. dierũ, nõ amittit iuriſdictionem, imò retinebit, & apoſtolos adhuc offerre, & dare poterit, cum ſit infra terminum iuris, & ſic iuriſdictio eius in totũ non expirauit, nec proceſſus eius impeditus, imò forte ſm Pau. ubi ſupra, appellãs tenetur eos recipere poſt terminum iuris, cũ dentur ad inſtructionem ſuperioris, ſed ſi non reciperet, crederẽ nihilominus auctoritate d. Clem. in fi. appellationem ſuam nihilominus proſequi poſſe, & iudicem ẽt poſt terminos apoſtolos dãtem, iuriſdictionem in negocio principali admiſiſſe. decret. c. ab eo. eo. tit. iuncta Clem. quamuis. in fi. maior pars & quaſi omnes in prædicto ſecundo dubio tenuerunt, & cõcludendo dixerunt Auditorẽ non dãtem apoſtolos in ſecundo termino per ipſum prȩfixo debitè per appellãtem petitos, iuriſdictionem amiſiſſe, & proceſſum poſtea per ipſum habitum non valuiſſe. Ratio, quia nedum ille terminus fuit partis ad petẽdum, ſed etiam iudicis ad tradendum, vt in dictis iuribus. & ita no. Io. And. in cle. quamuis. ſuper ver. tpe. & idem Pau. ibidem. Si ergo non tradidit requiſitus, perinde eſt, ac ſi expreſſe denegati fuiſſent, per. fi. Clem. autedictæ, ſed ſi eos denegaſſet, iuriſdictionem amiſiſſet, ergo nec per dationem apoſtolorũ poſt iuriſdictionẽ ſemel amiſſam ſine noua cõmiſſione recuperaret, arg. c. cum appellationibus friuolis, in fi. de appell. lib. 6.
4 Semel † enim extincta iuriſdictio non reuiuiſcit, de conſecr. diſt. 4. c. quæris. ff. de ſolut. l. qui res. § aream. imputet enim ſibi, ꝙ ſe terminum iuris abbreuiãdo ad hoc arctauit, quod potuit, ſecundum Pau. vbi ſupra, cum eius fauorem reſpiciat, per l. quod fauore. C. de legib. & in reg. iur. c. quod ob gratiam. lib. 6. Nec habet locum in hoc caſu moræ purgatio quoad reaſſumptionem iuriſdictionis, ac validationẽ proceſſus poſtea habiti, licèt bene quoad inſtructionẽ ſuperioris illos poterit dare, & mittere pp decretum irritans poſitum in fi. c. vt ſuper. ſuperius alleg. Ex quã concluſione ſequitur, ꝙ ſi iudex in primo termino per eum præfixo apoſtolos nõ dant appellanti petenti, licèt in termino ſecũdo per eum prorogato illos dederit etiam petenti in iſto eodem termino. & recipienti, ꝙ nihilominus iuriſdictionem amittit, quod curia non ſeruat, licèt tex. ſit clariſſimus in d. Clem. quamuis. verſi. quid ſi iudex. iuncto fi. c. & glo. ſuper ver. ex tunc, & ſeq. Sequitur enim conſequenter ex præmiſſis, vt videtur, vna alia concluſio prima facie ꝙ licet pars in termino prȩfixo apoſtolos nõ, petat, ꝙ iudex nihilominus dare tenetur, & vltroneus ſe ad hoc offerre, quod ſi non fecerit, deſinit eſſe iudex. Nam ſecũdum aliquos ſufficit prima petitio, ſiue requiſitio, quã facit appellans tpe appellationis, attento etiam ꝙ ille terminus per iudicem præfixus eſt ſuus ſicut partis, ipſe debet, & tenetur facere qđ ſuum eſt, licèt pars ſit negligens in actu ſuo. de do. & contu. c. cum dilecti. & c. actor. lib. 6. Tamen ſalua correctione non crederem hoc dictũ veritate fulciri. Moueor, Nam ex quo appellans in termino primò ſibi præfixo non petiit cum debita inſtantia apoſtolos, appellationi ſuæ renuntiauit. Si renũciatum ſit appellationi, iudex apoſtolos dare nõ tenetur, ſed poteſt ad vlteriora procedere, & valebit, ac tenebit ſuus proceſſus, ergo &c. Pro quo mihi vr̃ tex. clarus in d. c. vt ſuper. in fi. dum dicit, Si verò iudex non exhibuerit apoſtolos requiſitus, extunc ſi in cauſa procedat, irritus eius ſit proceſſus, niſi appellationi renuntiatũ fuerit, quod intelligunt ibidem Doct. ſiue tacitè. ſiue expreſsè. Cum igitur ſimus in caſu ibidẽ excepto, dicendum erit proceſſum iudicis poſt renũciationem appellationis fore validum ratione etiam hoc dictãte quia ceſſante cauſa, &c. Tum ẽt quia ſuper appellatione quȩ non eſt, apoſtoli fruſtra darentur, de deſpon. impub. c. ad diſſoluendum. Prȩterea c. ab eo. poſt c. vt ſuper. editum, declaret per optimè, quõ illud verbum, requiſitus, debeat intelligi, videlicet, nedum de prima requiſitione, ſed de ſecũda & tertia, quæ olim ante editionem Cle. quãuis. de rigore iuris requirebãtur, licèt hodie per eandẽ Cle. ſufficiat vnico contextu cum debita inſtantia, congruo tamen loco & tpe eoſdem a iudice petere, vt in eadem Clem. quæ etiam ſtringit, & arctat appellantem ad petendum apoſtolos iterato in termino per iudicem præfixo, quod ſi

non

non ſecerit, reputabitur non appellans, ſi ve
ro non appellaſſet, locus dationi apoſtolo-
rum non eſſet, ergo iudex in dando in culpa
non fuit. ergo pęnam non meretur. de con-
ſti. c. cognoſcentes. cum ſimi.

EPITOMAE.

Valet proceſſus primi Auditoris poſt inhibitionem ſecundi, cui cauſa appellationis manifeſte fruſtratoriæ fuit commiſſa, factus.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio manifeſte friuola proceſſum non interrumpit, nec obſtat iudicis inhibitio.*
2 *Inhibitio virtute appellationis inducta quæ præſupponat, & quid operetur.*
3 *Inhibitio quando dicitur canonica.*
4 *Appellatio manifeſte friuola ante ſententiam interpoſita. priuat appellantem iure appellandi poſt ſententiam.*
5 *Retractari non dicitur, quod illegitime factum habetur.*

DECISIO LVIII. aliàs 412.

1 SI appelletur † manifeſte friuole *a* ante ſen-
a tentiam ab aliquo prætenſo grauamine
a b aliquo Auditore, & datis apoſtolis refu-
tatorijs committatur huiuſmoodi cauſa ap
pellationis alteri Auditori, & per eum ſerua
tis ſeruandis inhibeatur primo Auditori, ne
vlterius in cauſa procedat, qui non obſtante
huiuſmodi inhibitione in cauſa procedat ad
vlteriora, imo vſque ad diffinitiuam proceſ-
ſit: Fuit dubitatum vtrum huiuſmodi pro-
ceſſus, & ſententia valerent, & tenerent? Et
videbatur prima facie multis Dominis ꝙ ꝓ
ceſſus totus prædicti domini Auditoris pri-
mi, poſt inhibitionem ſibi factam per ſecun-
dum fuerit, & eſſet nullus, per iura vulgaria
& communia, videlicet de appella. c. Roma-
na § ꝙ ſi obijciatur. & c. non ſolum. §. illa.
eod. tit. lib. 6. in quibus expreſſe habetur, ꝙ
poſtquã iudex appellationis incepit cogno-
ſcere de appellationis cã, an ſit vera, pót inhi
bere iudici à quo, ne in principali cauſa vlte
rius procedat, vt in d. §. ꝙ ſi obijciatur. quod
ſi fecerit, totum reuocabitur per modum at
tentati tanq̃ nullũ. §. illa. alleg. ergo, & c. quæ
iura loquuntur, & intelliguntur quando ca-
nonice facta eſt inhibitio, vt in §. illa. ſupe-
rius allegata. quod verbum dominus Nico-
la. multum ponderauit, & bene: Sed in caſu
b noſtro inhibitio non eſt canonicè *b* facta, vt
2 ſtatim probabo, ergo. Nam † ad huiuſmodi
inhibitionem canonice faciendam requirun
tur duo, vel tria, videlicet, ꝙ appellatio ſit
ex probabili cauſa interiecta tali, quæ ſi foret
probata, deberet legitima reputari. vt in c. vt
debitus. & in c. paſteralis. de appella. & ꝙ per
talem appellationem ſit deuolutum negotiũ
ad eum, & ꝙ ipſe recepta huiuſmodi appel-
latione ex cauſa probabili interpoſita, inci-
piat cognoſcere an huiuſmodi cauſa ſit ve-
ra, hæc habentur & probãtur in d. c. ꝙ ſi obij
ciatur. tunc primo & non ante poteſt inhibe
3 re, vt ibi, & † tunc canonica dicitur inhibitio
poſtquam nil valet, quod agitur, vt in §. illa.
ſuperius alleg. At in caſu noſtro non ex pro-
babili, nec ex veriſimili, ſed ex manifeſte fri-
uola cauſa extitit appellatum, ergo per talẽ
appellationem non fuit negotium ad ſupe-
riorem deuolutum. de elec. c. quamuis. lib. 6.
& d. c. vt debitus. ergo non recipienda per
iudicem appellationis, quæ licet recepta fue
rit, hoc fuit de facto, & non de iure, de quo
non eſt curãdum. Nam nõ quod fit, ſed quod
fieri debet, ponderandum eſt. de elect. c. cum
4 cauſam. Præterea reperio ꝙ appellatio † ma-
nifeſte friuola interpoſita ante ſententiã pri-
uat quem iure appellandi poſt ſententiam, à
qua alias ſibi licitum fuiſſet appellare, vt in
cle. ſi ante. de dol. & contu. ergo multo for-
tius inficit proſecutionem illius, & propter
eam fiendam, quæ fundatur ſuper appellatio
ne a iure reprobata, & infecta, cui ius non de
fert, nec eſt à iudice deferendum. de ele. c. cũ
nobis olim. de appella. c. cũ appellationibus
friuolis. lib. 6. Si igitur non valet principale,
nec acceſſorium. de iureiurand. c. cum contin
gat. & c. cum quidam. Quod autem valeat
agitata poſt inhibitionem non rite factã eſt
propterea, quia quoad reuocationem atten
tatorum neceſſe eſt probare veritatem cau-
ſè expreſſę in appellatione, vt dictis iur. c. Ro
mana. & c. nõ ſolum. & leg. & no. per Io. Mo.
in c. cupientes. de elec. ſuper uer. à gratia. lib.
6. At ibi eſt aliquid de ſe iniquum, & a iure
reprobum,

reprobum, & friuolum, iuſtificari nõ poteſt, vt de vſur. c. cum tu. de reg. iur. c. eſtote. de de conſuetu. c. cum tanto. de re iud. c. paſtoralis. in cle. ergo in caſu noſtro nunquam poſſet probari ueritas cauſæ appellationis, & ſi probaretur, non releuaretur, quia friuola, ergo non admittenda. de offi. deleg. c. cum contingat. C. de prob. l. ad probationem. nec poſſet prædicta appellatio iuſtificari ex nouis cauſis ſuperuenientibus, vt in cle. appellanti. de appel. ergo ſtat concluſio vera, ꝙ proceſſus primi Auditoris factus poſt huiuſmodi appellationem manifeſte friuolam[a] valet, & non tenet inhibitio ſecundi Auditoris non canonice facta[b]. facit de no. ope. nun. c. 1. de reſtit. in integ. c. cum veniſſent. Ratio, quia
a factum legitime † retractari non debet. de reſti. ſpo. c. audita. de reg. iur. c. factum legitime. lib. 6. Et quę dicatur appellatio manifeſte friuola, vide per Io. And. in cle. ſi ante. de dol. & contuma. & quia ſæpè dicitur id manifeſtum, quod non eſt. de app. c. conſuluit. fuit concluſum, & concluſum fore tutius, ꝙ ſe-
c cundus Auditor examinato[c] negotio, aut non, inhiberet, vel inhibitionem factam reuocaret, vel ſaltem male appellatum, & bene proceſſum per primum iudicem pronuntiaret, per quam tamen pronuntiationem non validaretur proceſſus poſt inhibitionẽ, ſi fuiſſet canonice facta, ſed bene ante prout leg. & not. in c. non ſolum. per Io. Aud.

ADDITIONES.

a Friuolæ. Adde deciſ. 1. ſup. de offi. deleg.

b Canonice facta. Inhibitio enim ligat manus iudicis à quo, quod eſt verum in actu reuocabili per appellationem à diffinitiua, alias in irreparabili, vt in tortura, & ſimilib. ſufficit ſola appellatio ſine inhibitione. l. ſi quis prouocatione. C. de appella. & per Bal. in l. generaliter. §. licet iuramento. C. de reb. credit.

c Examinato. Sed ad iſtam examinationem faciendam, quis debeat portare proceſſum primi iudicis, & de illo facere fidem apud iudicem appellationis, an appellans, an vero appellatus, vide per Guidonem Papæ deciſi. 20. inci. nunquid appellans.

EPITOMAE.

Appellatus ſi velit in cauſa deſertionis procedere coram iudice in Curia impetrato, neceſſe habet partem citari facere de partibus, ſecus in cauſa appellationis principalẽ negotium deuoluente.

DECISIO LIX. aliàs 424.

SI à diffinitiua ſententia latá in partibus, vel in Curia ad ſedem apoſtolicam appelletur, & non ſuper dicta appellatione, ſed ſuper deſertione ipſius appellationis commiſſio in Curia impetretur per partem appellatam, & petatur pronuntiari ſuper deſertione eiuſdem, & procedi per audientiam contra appellantem abſentem: Fuit dubitatum vtrum poſſet ſic procedi, & pronuntiari appellante non vocato, nec ſpecialiter citato. Et videbatur ꝙ ſic, ex quo enim negotium principale fuit ſemel deuolutũ ad Curiam, ſemper remanſit ibi cum omnibus ſequelis ſuis dependentijs & connexis. At prędictum negotium, vt ponebatur in facto, legitime fuit ad Romanam curiam deuolutum, ergo ibidem tractandum, & finiendum. arg. c. ſtatuimus. iuncta Cle. cauſam electionis. de ele. facit regula iuris, acceſſorium. de reg. iur. lib. 6. Præterea cauſa deſertionis eſt pars appellationis, ergo iudex, cui committitur cauſa appellationis, poteſt etiam ſine noua commiſſione de deſertione cognoſcere, prout ſcripſi ſuperius in deci. 24. eod. tit. quæ incipit, Auditor datus, &c. quod eſt veriſſimum, quando cauſa appellationis eſt commiſſa principaliter, tunc enim per modum conſequentiæ, ſiue acceſſorij iudex de deſertione cognoſcet, & per audientiam procedat ad effectum pronuntiandi ſe iudicem, vel nõ, quod iudex poteſt, & debet facere, cum de ipſius iuriſdictione dubitabat. de reſcr. c. ſuper literis. de off. deleg. c. ſignificantibus. de præb. c. dilectus. At ſi appellatio ſit deſerta, non eſt iudex, ergo &c. Secus vero, vbi non eſt cauſa appellationis, ſed deſertionis principaliter commiſſa, tunc enim hunc articulum nec diſcutere, nec diffinire poteſt, niſi parte legitime ad hoc vocata. per iura vulgaria 2. q. 1. c. nos in quenquam. de conſti. c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de maio. & obed. c. inter quatuor. de cau. poſſ. & prop. c. 1. cum ſimi. At illud quod dicitur in cõtrarium ſuperius, ex quo ſemel nego-

negotium principale ſiue appellationis fuit deuolutum ad curiam &c. Reſpondebatur hoc verum illo pendente, & nondum finito. ſed illo finito pes ſententiam, quæ in rem trãſiuit iudicatam, amodo tam cauſa principalis, quam appellationis ſi eam non eſt proſecutus appellatus infra fatalia, non eſt in curia. iſte verum dixit ex quo ſuper eo lata eſt ſententia, cuius appellatio eſt deſerta 8. q.5. c.1. & facit.c. 1.de lit.conteſt.lib.6.Si ergo principale non eſt, ergo nec acceſſorium, quod ſequitur naturam ſui principalis, vt in d.regula, acceſſorium.Et fuit concluſum per omnes Dominos partem appellantem legitimè citandam ad negotium deſertionis principaliter commiſſum in curia tractandum & finiendum, quia citatus forte deſertionem excuſabit propter legitima impedimenta quæ habuit, quod ſibi licebit de iure. de appel.c.ex ratione. & cle. ſi appellationem. &c. quandiu.de appella.

EPITOMAE.

Declaratio ſiue denuntiatio excommunicationis facta poſt appellationem ab excommunicationis ſententia per ordinarium lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitam non venit reuocanda per viam attentati.

a EX eodem facto a inſurrexit aliud dubiũ, vtrum ſi poſt citationem ad partes decretam per iudicem, & eius executionem, vel poſt appellationem legitimam à ſentẽtia excommunicationis in aliquem per ordinariũ lata ad ſedem apoſtolicam interpoſitã, quia declaretur inciſiſſe in prædictam excommunicationis ſententiam, & denuncitur publice excommunicatus, & agrauetur, vtrum, in quam, per modum attentati prædicta eſſent reuocanda? Et videbatur aliquibus Dominis ꝙ ſic, per iura vulgaria, vt lit.penden. in rubro & in nigro.de appel.c. non ſolum. lib. 6 cum multis ſim.in antiquis.Fuit tamen per maiorem partem determinatum contrariũ. Nam licet per appellationem ſuſpendatur effectus, & executio illarum ſententiarum, vt ff.ad Turpillianum,l.prima.& de iureiuran.ca.venientes.tamen hoc fallit in excommunicationis ſententia, quæ ſecum trahit ſuã executionem, vt in c.paſtoralis.de appellatio.& ibi pro dicta concluſione per Inno. At omnia prædicta non ſunt, niſi quædam extenſiones primæ ſententiæ, quæ ſtatim ſuũ habuit effectum, ergo &c. Pro qua concluſione etiam faciunt not.per Inno.in c.præterea. de appella.vide ad materiam not per. Ioan. Mo. in c.licet. & c. is qui. de ſenten. excom. lib. 6. & vide de iſta concluſione in deciſ. 51.ſup.hoc titu. quæ incipit, ſi committatur cauſa reſtitutionis.

ADDITIO.

a Ex eodem facto. Nota ꝙ §.eſt deciſ.36.ſupr. de procuratorib.

EPITOMAE.

Appellatio per falſum procuratorem facta ualet, & etiam tacite procedendo in ea ratificatur.

DECISIO LX. alias 429.

a SI in cauſa a beneficiali appelletur in partibus à diffinitiua lata per executorem apoſtolici impetrantis, & intimetur appellatio debite prædicta appellatio, & poſtea appellatus veniens ad Curiam inueniat cauſam appellationis, & negotij principalis cõmiſſam alicui Auditori nomine procuratoris appellantis, de cuius procuratorio non conſtitit, nec vnquam appellans factum illius procuratoris ratificauit, in vim cuiuſquidem commiſſionis appellatus proceſſit per audientiã contra appellantem, & obtinuit ſententiam confirmatoriam primæ ſententiæ pro ipſo in partibus latæ cum cõdemnatione fructuũ & expenſarum, à qua ſententia nõ in Curia, ſed in partibus à tempore notitiæ infra decendium appellauit, & cauſam appellationis & nullitatis prædictę vltimæ ſñiæ mihi committi obtinuit, & proceſſit ſup nullitate antedicta, petendo ſecundam ſñiam pronunciari nullam; Dubitabam, & cauſam in relationibus poſui ſuper nullitate proceſſus primi Dñi Auditoris, & fuit ſolẽniter allegatũ pro vtraque parte, & tandem concluſum per omnes Dominos valuiſſe proceſſum, & ſentẽtias antedictas, tum quia cauſa fuit legitimè deuoluta, & ſeruata tempora per appellatum,

tum

quia de ſpeciali mandato Papæ cã fuit commiſſa,licet inſtantiam falſi,vel nullius procu ratoris in qua commiſſione nominatus fuit per expreſſum appellatus, qui potuit etiam ante præſẽtationem huiuſmodi cõmiſſionis vti illa,ſm opinionem aliquorum etiam inuito impetrante,prout leg.& no.in c. ex conqueſtione,de reſti.ſpo.licet vnius de Dñis dixerit hoc procedere,qñ conſtaret de impetrãte,vel procuratore ad ſpeciale mandatum habente,vt in c.nonnulli.de reſcrip.& c ex parte decani,e.ti.ff.quod quiſq; iur.l.1.§.ſi procurator,tum etiam,quia ſurreptitiũ reſcriptum dat iuriſdictionem, vt no. in c. cæterũ, de reſcr.& c.ad audientiam.tum etiam quia
b Auditores habẽt iuriſdictionem habitu,b licet non actu,vt in ſimili in c. paſtoralis: de reſcrip.in fi.& ideo commiſſiones quæ fiũt eis, non ſunt niſi diſtributiones, per quas daſ eis ſolum exercitium iuriſdictionis in quo attẽditur plus factũ Papæ, quã partis, præſertim qñ de ſpeciali mandato cõmittitur,tunc eñ videtur de certa ſcientia,& proprio motu facere,arg.c.cum olim,3.de off.deleg. Pro qua concluſione allegabatur quædam not.Spe.ti. de appel.§.nũc breuiter,ver. quid ſi apparet.

ADDITIONES.

a Si in cauſa. Adde dec.6.ſup.de iudic.
b Habitu.Adde dec.13.ſup. de offi.dele.& dec. proxime ſequentem.

EPITOMAE.

Appellatus vtitur commiſsione nomine appellantis etiam ſine mandato impetrata, nec per ipſum poſtea ratificata.

SVMMARIVM.

1 *Appellans an in vim commiſſionis per falſum procuratorem nomine appellantis impetrata procedere poſſit*
2 *Reſcriptum ſine mãdato ſpeciali interpretatum an ſit nullum.*

DECISIO LXI. aliàs 340.

FVit dubitatum,& per me qui cauſam habui in relationibus pꝰſitũ utrum† pars appellata in cã beneficiali deuoluta ad Curiam per appellationem partis ſibi aduerſæ poſſit vti commiſſione nomine appellãtis impetrata per falſum procuratorẽ nullum mãdatũ ad hoc habentem, nec appellante ratificãte, procedere in cauſa vigore eiuſdẽ? Et videbatur ꝙ non,per c.nõnulli,de reſcr.cum ibi no.
Nam,vt ibi apparet, reſcriptum eſt nullum ſiue ſpeciali mandato impetratum. At ſic eſt in propoſito,ergo. Nec obſt no.Inn.in c.prudentiam,de of.dele.& in c. ex conqueſtione, 1
de reſti.ſpol,videlicet,ꝙ Reus poteſt vti reſcripto contra ipſum impetrato etiã inuito impetrante,etiam ante præſentationem,ſm aliquos,vt ibi no.quia Inn.loqnĩ qñdo cõſtat de impetrante,vel eius mandato. At hic nõ conſtat de impetrante,vel ipſius mãdato, ergo &c. Pro hac opinione fuit alleg.qđã tex cum ſua gl.ff.quod quiſque iur.l. ſi procura-
a tor, & fuit determinatum a & concluſum per omnes Dños vno dũtaxat excepto cõtrariũ, tũ quia hmõi cõmiſſiones, quæ fiunt in Curia,ſunt duntaxat diſtributiones,& modica, vel verius nulla iuriſdictio daſ p eas, ſed dũtaxat iuriſdictionis exercitiũ,quam Auditor hẽt habitu, licet non actu habeat exercitiũ: qđ exerceaſ p hmõi cõmiſſiones, ſicut dr & legitur in ordinario,de of ord.c.licet in corrigendis. Aut Auditores ſacri Palatii habẽt ordinariũ in audiẽdo & cognoſcendo, prout leg.& no.in Cle.Auditor.de reſcr. &c. Præterea Papa põt huiuſmodi habitũ deducere in actum committendo hmõi exercitium ẽt nullo petẽte,nẽ ipſe aliquãdo proprio motu dat iudicem,vt in c. cum olim, de of.dele.de purg canonic.c.inter ſolitudines, nec refert per qnẽcũq, preces offeranĩ.C. de preci. Imp. of.l.vniuerſi. Ipſe enim eſt, qui cõmittit, & per ſuũ curſorẽ hmõi cõmiſſiones,& non per partes præſentãtur,& hoc maxime ꝓcedit, qñ de ſpeciali mandato, vt in caſu noſtro. aliqua cã cõmittitur,tunc enim ipſe ad null us inſtãtiam id facere vr, arg. c.ſi motu proprio de præb.lib 6.tum etiam quia hmõi cõmiſſiones ſunt communes,iuxta not.per Inn. vt ſupra, maxime quando in eis nomẽ Rei ſiue appellati exprimetur,vt in caſu nro. Idcirco hic appellatus poteſt vti cõmiſſione ſupradicta,preſertim in cauſa legitime deuoluta,& de ſpeciali mãdato Papæ commiſſa,vt pferẽ.

ADDITIO.

a Fuit determinatum. Adde Card.in Cle. 1.in 3 notab.de appellatio.

EPITOMAE.

Reſtitutus ad appellandum a die reſtitutionis infra decendium debet appellare.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad appellandum impetrata poſt ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, quid operetur.*

2 *Reſtitutus ad appellandum habet decem dies à die reſtitutionis, intra quos debet appellare.*

3 *Executio ſententiæ diffinitiuæ facta an in impetratione reſtitutionis ad appellandum efficiatur reuocabilis.*

DECISIO LXII. aliàs 446.

2 SI lata a vna diffinitiua ſententia in cã beneficiali,quę tranſiuit in rem iudicatã,& ante expeditionem executoriæ poſſeſſor,contra quē prædicta ſnia extitit promulgata, venit ad curiã,& obtineat cãm reſtitutionis ad
1 †appellãdum committi, & apprehēdendo aduerſarium in Curia faciat ipſum citari ad dicendum cõtra huiuſmodi cõmiſſionem, qui nil dicens contra eandem receſſit cũ executoria ſua ad partes,vigore cuius habuit poſſeſſionem, & percipit fructus antequam aduerſarius ſuus fuerit reſtitutus ad appellandum,quæ omnia poſtquam primus poſſeſſor ex cauſis legitimis fuerit reſtitutus ad appellandum, petijt reuocari per modum attentati: Dubitatur vtrum venirent reuocanda? Et breuiter omnes Domini, me duntaxat excepto,cõcluſerunt ꝙ non.per c ſuſcitata. de reſtit.in integ. niſi præſtita cautione de reſtituēdo vniuerſa,quæ occaſione ſententiæ obuenerunt in caſu, quo petens reſtitutionem in integrum aduerſus ipſam ſententiam obtinuerit in cauſa: ſic & fieri debuit executio ſententiæ etiam petente cauſa reſtitutionis in integrum,multo fortius ſi duntaxat petatur,& pendeat cauſa reſtitutionis ad appellãdũ,quæ ſi non concederetur,fruſtra dicta executio impediretur, & ideo pendente hoc dubio tenuit,& valuit dicta executio, & ſi valuit,reuocari nõ debuit.per c.audita.de reſt. ſpo. & per regulã iuris,factum legitime.li.6.
2 Prætereа†licet quis reſtituatur ad appellandum, poterit ne appellare infra 10. dies poſt huiuſmodi reſtitutionem conceſſam immediate ſequen. eſſet enim iniquum executionem prædictæ ſniæ medio tempore impedire. pro quo facit in ſimil id quod leg.& not. in c.vt calumnijs.de re iud.in cle.& quod ibi no.Præterea an prædicta executio fuerit iuſte,vel iniuſte facta,id futurus declarabit euetus; Nam ſi iſte nunc reſtitutus ad appellandum,& qui etiam infra decendium,vt ponebatur in facto,à dicta ſnia appellabit,obtinuerat in cã appellationis,videlicet infirmatoria prædictæ ſniæ, per conſequens & caſſationē ſiue renocationem executionis eiuſdem obtinebit.Nam ceſſato principali ceſſatur & acceſſorium.de procu.c.auditis.de re iud.c.paſtoralis.in cle. ex quo enim habet hoc remedium ordinarium, non eſt ſibi concedendũ extraordinarium.ff.de mino.l.in cauſæ.& ſic euitatur circuitus.de reſcri.c. auditor.in cle. quod crederem, qñ auxilium extraordinarium & ordinariũ pari paſſu ambularent, & idem eſſet modus procedendi,ſed vbi via extraordinaria eſt leuior & celerior quã ordinaria, vt in caſu noſtro, crederem ſalua correctione dictam legē non procedere. Quod aũt via attētatorum eſt leuior in procedendo & probando, not. Doct.expreſſe in c.dilecti.de maio.& obe per Inn.& de excep. c.dilecti.& in c.bonæ.de app.per eundem,& per modernos in c.non ſolum.de appel. lib.6.& per Io. Mo.pleniſſime in c cupiētes de ele.lib.6. Præterea ego faciebã aliud,& illud generale fundamentũ, vt lite pendēte nihil innouetur, & lis hic pendebat per cõmiſſionē,& citationē, quæ peruenit ad partes, vt lite penden.in rubro & nigro,& in cle 2.eo.ti. At quod prædicti Dñi rñdebant litē hic ſuper negotio principali non pendere,ſed illud terminatum per ſniam fore quæ in rem tranſiuit iudicatã, ergo executioni mandanda de off.dele.c.quærēti.& c.paſtoralis.de re iud c.cum aliquibus. & c.de cætero.cum multis ſimi quod ego negabã, hoc attento ꝙ poſtea reſtitutus fuit ad appellãdũ, & ſic perinde fuit, ac ſi infra decē dies computandos à temporæ prolatæ ſniæ appellaſſet,quia reſtituere eſt in priſtinum ſtatũ reponere.de ele.c.quia diligētia. & l.1.C.de ſent.paſ.& in c. quãuis.de reſcr.lib.6.quę decre.vr facere contra me.Nam huiuſmodi reſtitutiones intelligũtur fieri ſine pręiudicio iuris alieni,vt ibi.At hic in caſu nro añ reſti-

tutionem

3 tutionē † conceſſam ad appellandū facta fuit executio,& iuridicè,& debitè,ac per eam ius quæſitum aduerſario, quod per hmôi reſtõnem non læditur,nec reuocatur,ꝙ ſi reuocari debet, id futurus declarabit euentus. ſ.finis ſecundæ inſtantiæ, ergo &c. quod motiuum mulcet aures, & procedet et, ſi lis ſuper dicta reſtõne non penderet: ſed ex quo lis fuit introducta, nihil erit meo iudicio medio tpe attentandum circa poſſeſſionem beneficij nā ciſcēdam vigore ſententiæ, quæ effectualiter non tranſiuit in rem iudicatam, quod apparet per reſtitutionem cõceſſum.d.c.ſuſcitata. etiam meo iudicio non obſt.quia ibi petebatur reſtõ aduerſus ſentẽtiam,& ideo propter aliqualem calumniam, & ſuſpitionem, quam habuit Papa contra reſtõnem petentem ordinauit,& voluit ſic per cautionem præſtandam,& executionem fiendam prouideri, & ſm verum intellectum fuit potius gratioſa prouiſio, quā iuris communis determinatio. Sed in caſu noſtro petebatur reſtõ ad appellādum non calūnioſè,ſed ex veris, & iuſtis cauſis, & probauit litis euentus, quia reſtitutus fuit,& appellauit.ergo executio prædictæ ſententiæ medio tpe fieri non debuit,quia ſuſpēſa extitit, vt in c.venientes,de iureiur.& ſi dicatur non tpe commiſſionis, ſiue petitionis reſtõnis in integrum,ſed tpe reſtõnis, & appellationis bene ſuſpendebatur effectus, ſiue executio prædictæ ſententiæ, ſed quicquid antea factum fuit, validū erat, ergo minimè reuocandum.per regulam iuris,factum legitimè.ſuperius alleg. Ad quod poſſet reſponderi, ꝙ propter hoc præambulum, videlicet, reſtitutionem ad appellandum, meritò deberet ſuſpendi executio, arg.c.non ſolum.1.reſpõ. de appell.lib.6 & ff.de ſponſal. l.oratio. Quibus tamen non obſtan. fuit denegata attenta torū reuocatio, & proceſſum in negotio principali ad euitandum circuitum, & citius finē liti imponendum, & partium parcendo laboribus, & expenſis, ad quæ ſemper bonus iudex habet tendere,& laborare, vt de do.& cõtum.c.finem.de offi,ord.c.vt litigantes.lib.6. de teſtit.ſpoliat.c.frequens,eod.lib cum ſi. & in hanc partem finaliter declinaui.

ADDITIO.

a Si lata. Adde quod deciſ.5 1.ſupra eo.allegatur contraria huic quam quidem deciſ.5 1 dicit Caſſad.in deciſ.1. vt li.penden. eſſe in obſeruantia,& non iſtam.

EPITOMAE.

Appellationi renunciare non uidetur, qui iura ſua coram Auditore procedit ad finem, ut in executione ſententiæ ſuperſedeat, ſecus ſi ab eo citationē peteret,uel aliquid,quod non poſsit, niſi per iudicem expediri.

SUMMARIUM.

1 *Appellationi renunciare, an & quando quis videatur?*

DECISIO LXIII. alias 476.

1 SI ille, † qui a ſententia diffinitiua cōtra eū per Auditorē Cameræ lata ad ſedem apoſtolicam appellauit,poſt appellationem comparet coram Auditore, & producat ſua iura, vbi ſibi oſtendit ſuam ſententiam fuiſſe iniuſtam ad iſtum finem, ꝙ idem Auditor a dictæ ſentẽtiæ executione recedat, per hoc ſuæ a appellationi a renunciare non vr. Ratio,nam tunc quis, vel renunciat facto, vel tacitè ſuæ appellationi, cum in eo contrarietas non euitetur, vt de appell c.ſolicitudinem.in fi.vt ecce, ſi appellatio ſit legitima, iudicis iuriſdictionem ſuſpendit,vt de ſenten.excom.c.per tuas. & habet effectum talis ſuſpenſio, ꝙ iudex à quo, cuius iuriſdictio eſt per appellationem ſuſpenſa, nō poteſt in cauſa vlterius procedere,& ſi procedat,nullus eſt ipſo iure proceſſus eius,vt in c.licet.de ſenten excom. lib. 6. & in c.per tuas.alle. melius in c. interpoſita. & c.non ſolum. de appel. & idcirco ſi appellans cum iudice à quo procedit ad aliquem actum, qui non poſſet expediri, niſi virtute iuriſdictionis,& huiuſmodi ſit ſuſpenſa,tunc videtur velle per factum contrarium ſuæ appellationi renuntiare, vt de conſti.c. cum M. vel eſſe ſibi contrarius, quod non creditur in dubio,nec permittitur in expreſſo, vt c.ſolicitudinem,alleg.ita proced.c.gratum,de offi. deleg.de teſti.c.cum veniſſet. nam producere iura ſua, non eſt procedere cum tali iudice ad actum, qui non poſſet, niſi in uim iuriſdictionis expedire,quia poteſt fieri cum nō iudice, & extra iudicium. Præterea quia alias finis,& ſuus intentus conſiderandus eſt in fa-

ĉto,ff.de do.l.2.in fi.cum l.ſeq.& l.vlt.in principff.de nego.geſt.modo ille producebat,ne fieret executio, modo ad idem tendit ſua appellatio, & ita bene facit no. Inn.de appel.in c.fi.in gl.& Pau.in Cle.ſi ante, de do.& cõtu. de ignorante appellationem ᵃ Præterea licet productio poſſet reſpicere plures intentiones & fines,reſpiciendus tamen eſt in dubio illẽ, qui minime obeſt producenti, puta, quia nõ eſt veriſimile in dubio, ꝙ pars tacite ſuę appellationi renũtiare velit,niſi bene appareat per communia iura.Pręmiſſa intellige,niſi petijſſet a iudice tali,ꝙ pronuntiaret, vel interloqueretur ſuper executione non fienda, vel ꝙ citaret partem aduerſam ad dicendũ contra,cum enim talia nõ poſſint fieri a iudice, niſi in uim ſuæ iuriſdictionis, quæ dicitur eſſe ſuſpenſa,apparet quòd tales actus contrarij ſunt huiuſmodi ſuſpenſioni, & per conſequens appellationi prædictæ, per clarum fundamentum ſupra alleg.

A D D I T I O.

a Appellationi. Adde dec.ſupra de renun. 2. & quid ſi iudex detulit dec.ſupra eo.49.

E P I T O M AE.

Si appellatus appellationem contra ſe interpoſitam, & ſibi non intimatam poſt menſem a die interpoſitionis, ſi inſtrumentum appellationis deuenerit ad manus ſuas poſt 11. menſes ab interpoſitione computãdos.inchoauerit, & proſecutus fuerit cauſam per audientiam, valebit proceſſus.

S V M M A R I V M.

1 *Tempora decre.inſtr.de electio. ſunt tam ab appellato quam ab appellante obſeruanda.*

2 *Diſpoſitio c.ſtatuimus de ele.libro 6 qua ratione fuerit introducta.*

3 *Ius ſpeciale ceſſare facit ius commune.*

4 *Edicto citationis circunducto, nõ proceditur,niſi parte de nouo citata.*

5 *Argumentum ab abſurdo in iure validum.*

7 *C.ſtatuimus, de ele.libro 6.duo tempora commemorat ponderanda.*

7 *Citatio vnica vni tantum perſonæ dirigi poteſt, pluribus autem perſonis citandis plures requiruntur citationes.*

8 *Citatio iuris non minus operatur, quam citatio hominis.*

9 *Contumaciæ partium inter ſe compenſantur.*

1 *Obſeruatio temporum appellationis, in quibus cõſiſtat.*

DECISIO LXIIII. aliàs 487.

SI appellatus appellationem cõtra ſe interpoſitam ſibi non intimatã,licet poſt menſem a die interpoſitionis eius computandum deuenit inſtrumẽtum appellationis illius ad manus ſuas poſt 11.menſes a dicta interpoſitione computandos,apud ipſam ſedẽ inchoauerit proſequi,& per audientiam cõtradictarum abſque alia citatione, vel intimatione ad partes vſq; ad concluſionem incluſiue fuerit proſecutus,terminos ſubſtantiales legitime obſeruando,valet proceſſus ſecũdum Dominos.M F.& B.Dñi Gallar.& Guil.alias contrarij fuerunt,& Domini Ro.& Ve.contr.& dominus Corſien.remanſit dubius. Motiua Dominorũ Ro.& Ve.fuerunt,quia Cõpoſt.& Archid.& ſequaces in c.1.de ele.lib. 6.videntur tenere,quod ita tenetur appella-

1 tus† ſeruare tpa d.c. 1. alleg. ſicut appellans modo verbum,ſeruare,debet integre intelligi cum effectu,vt l.1.§ fi.ff. quod quiſque iuris,cum ſimi.vt nedum intelligatur de lapſu ipſorum tempotum , ſed intelligatur magis de expeditione huiuſmodi,quæ infra illa tẽpora eſt habenda.Secunda ratio eorum, quia

2 ratio†c.ſtatuimus,de ele.lib.6 alleg.eſt iſta, vt diuturnitati vacationis omnium beneficiorum occurratur.Modo non obſeruarẽtur

3 tempora,ceſſaret ratio. Tertia rõ,quia† contra ius commune ſpeciale introducitur cum certa forma , ceſſante igit̃ huiuſmodi forma ipſum ius ceſſat,quia ceſſante cã ceſſare dẽt & effectus,modo c.ſtatuimus, alleg. inducit ius ſpeciale,& ſub certa forma.videlicet ſi infra tempora certa expeditiones certæ fiant , quod notat verbum infra ibi poſitum. Quarta ratio eſt,quia poſt peremptoriũ quis abſq; reſtitutione non admittitur,de reſti.in integ. c.coram,de excep.c.paſtoralis. Sed iſta tempo

4 ra vim habent peremptorium terminorum, igitur &c.Quinta ratio,† quia edicto citationis circunductio nõ proceditur, niſi parte de nouo citata,ff.de iudic.l. & poſt edictum, §.

1.ſed

ſed actore non comparente in termino iu-
ris circunducitur, vt d.l.& poſt §. 1. not. de of
5 fi. dele. c. conſuluit. Sexta ratio, quia † bene ar
guitur in iure ab euitatione abſurdi. l. 1. §. 1.
& l. ſi quis. ff. de ſeruo cor. & de nego. geſt. l.
Pomponius. & ſolu. matr. l. diuortij. & ff. de
excu. tut. l. ſcire §. illud. & de reg. iur. l. aliud.
§. abſurdũ. & C. de teſt. l. cõſulta. de præb. lib.
6. c. dudum. ſed abſurdum foret, ſi appellans
dormiret, ꝙ appellatus eius diſpẽdio vagare
deberet perpetuo in vento, & in incerto ex-
pectando, quia malitijs hominum debet ob-
uiari, vt in l. fundo. ff. de rei vendi. de reſc. c. ſe
des. Septimo hoc probatur per Inn. qui in d.
c. ſtatuimus. notat expreſſe, ꝙ ſi pars iter non
arripuit infra menſem, vel non expectauerit
per 20. dies, non habet locum proceſſus iſtius
conſtitutionis. Octauo, quia qui committit
in legem, condemnando eius obſeruãtiam,
non debet gaudere beneficio huius legis, vt
ff. de mino. l. auxilium. de vſur. c. quia fruſtra.
6 cum ſimi. Pro quo ſciendum eſt, ꝙ † duo tem
pora per c. ſtatuimus ponderantur. Primum
tempus eſt itineris arreptio, pro quo datur
menſis, qui currit a die appellationis interpo
ſitæ & intimatæ, vt no. de intimatione ꝑ Ar-
chid. & alios in d. c. ſtatuimus. alleg. Secundũ,
expectatio 20. dierũ & incipit currere ab ad-
uentu alterius partis decurſo. De primo tem
pore eſt tex. in d. c. ſtatuimus. in fin. 1. reſpon.
ibi, cum dicit, à die obiectionis iter arripuit
intra menſem. De ſecũdo eſt tex. in eo. c. 1. re
ſpon. ibi, cum dicit, ſed ſi pars aliqua non ve-
nerit &c. Aliqui vero adducunt tertium tem-
pus intermedium, videlicet inter duo tẽpora
ſupradicta, quod arbitriũ vocant. per §. quod
ſi per 20. in c. cupientes. de ele. lib. 6. Sed cer-
te glo. Io. And. ſentit contrarium in d. c. ſta-
tuimus. in prin. ſecun. reſpon. in glo. quæ inci
pit, æquior computatio. & idem not. in d. §.
qui incipit rationabile &c. Quid dicendum?
breuiter puto cõtra gl. vt deduxi ſupra. Alia
ratio eſt, ꝙ verba legis debent interpretari ta
liter, vt nullam iniquitatem includant. 4 di-
ſtin. c. erit autem lex. & probant iura ſupra
pro abſurditate tollẽda: Modo quando quis
aſtringitur a tempore itineris arrepti de lo-
co, vbi degit, Romanam curiam accedere au
te tempus, quo iuxta iudicium ſui, ſeu boni
viri arbitrio conſiderato ire ſolet, vel com-
mode poteſt diplomate non vtendo, vt ff. de
verb. obli. l. continuus. §. 1. & ff. ſi quis cau. l. 1.
arg. eod. titu. l. 2. §. quod autem diximus. & ff.
de pignor. actio. l. ſi ſeruus. & de ædil. edict. l. ſi
quid venditor. ideo ſi adeo citius q̃ more ſo
lito ire ſolet, ſeu poteſt, iuerit vna pars, ꝙ ẽt
computato tẽpore 20. dierum ſuæ expecta-
tionis vna cum tempore ſuæ itinerationis,
totum ſimul non conſtituat huiuſmodi arbi
trarium tempus, vt puta, ſi ſolet ire in ſex mẽ
ſibus. l. ſi. ff. de dilat. quadruplicato vſu, mutã
do equos, & itinerando in curribus, & dor-
miendo in itineratione ſicut faciunt cur-
ſores portantes proſpera noua, iuerit in ſex
ſeptimanis, & expectauerit poſtea 20. diebus
pro alijs tribus menſibus & 25. diebus, proce
di poterit contra non contumacẽ, quod eſſet
iniquum. non enim licet ſic præcurrere ſuũ
aduerſarium ſupplantando, de app. c. ſæpe. in
ſi. & c. oblatæ, circa mediũ cum ſimi. arg. 26.
q. 3. c. placuit. ff. de adim. leg. l. 2. §. ſin autem.
Intelligatur aũt aduentus huiuſmodi ſm cõ
munem aduentum itinerandi vſu factũ, vel
ſaltem de tali aduentu cuius tempus coniun
ctum cum 20. diebus non faciunt minus q̃ ſit
arbitrarium tempus. & in hoc ſit differentia
inter computationem d. §. quod ſi per 20. &
d. c. ſtatuimus. & in hoc ſaluentur dictæ duæ
glo. & tollatur dicta iniquitas. & hoc verius
puto, quod licet hoc nouum ſuum motiuum
prima facie videbatur, tamen eſt menti tenẽ
dum. Super præmiſſis pono tres concluſiones.
Prima, pro eo ſolo nõ impeditur pars ad Cu
riam veniens in alterius partis nõ veniens cõ
tumaciã, dummodo alias ſit res integra ad ap
pellationẽ proſequendum, ꝙ infra menſem
iter non arripuit viuendi, ſed potius poſt mẽ
ſem lapſum, & iſta concluſio concernit primũ
tẽpus. Et iſtam concluſionem videtur expreſ-
ſe tenere Hoſt. Inn. Archid. & Io. And. in d. c.
ſtatuimus. ſuper ver. infra mẽſem & alia cita
tione, vel intimatione requiſita, qa dicti Doc.
aliã citationẽ, ſeu intimationẽ nõ requirunt.
Et pro hoc in ratione alle. ff. ſi quis cau. l. & ſi
poſt tres dies. ff. de opt. lega. l. mancipiorum.
extra de præben. c. ſi tibi abſenti. lib. 6 Facit
no. ſupra in concluſione. 1. de dolo & contu.
& hoc in ratione deducta, quia ſi contrarium
diceretur, aut hoc diceretur, quia per hoc in
duceretur deſertio appellationis, aut quia ꝑ
hoc impediretur, & circunduceretur citatio
nis effectus, quia recte percutiendo ad medul
lam aliud non apparet, ſed nullum poteſt di-
ci, igitur &c. Primo, primum dici nõ poteſt,

quia hoc eſſet contra communem opinioné
Doſt omniũ. Secúdo, quia dictus menſis non
adijcitur coniunctim ad proſequendũ appel-
lationé, ſed coniunctim ad proſequédum ap
pellationé & negotium principale, vt ibi pa-
tet, & not. per Innoc. cuius ratio eſt iſta, ergo
vtrunq; vniformiter debet reſpicere, arg. ff.
de vug & pup. ſubſti. l. hoc iure. & C de im-
pub. & alijs ſubſti. l. quãuis. & tũ nullus dice-
ret de mente papæ fuiſſe priuare partem non
arripientem iter infra méſem, ob hoc ſolũ a
proſecutione iuris ſui, contrarium tenet gl.
Io. And. in d. c. ſtatuimus, & per §. quod ſi p
ao. alleg. in gl. duab. ſimilibus, ſupra alleg. igi
tur &c. Nec poteſt dici ꝙ per hoc impedia-
tur citatio iuris, ſeu eius effectus. Ratio eſt,
7 quia quot ſunt perſonæ citatæ, tot ſunt cita
tiones diuerſæ, & ab inuicem ſeparatæ. ff. de
verb. obli. l. ſcire debemus, nec appellationis
intimatio cõcernit mandatum factum appel
lato, nec econtra, nec ab eo per conſequens
liberatur, arg. C. de do inter vi. & vxo l. mari
tus, & ff. de calum. l. ſi quia alias ſequeretur,
ꝙ ſeruans ipſa tempora non pót procedere
contra non ſeruantem, quod eſt contra men-
tem decr & no. ergo per hoc ꝙ ego appello,
non ſeruo primũ tempus, hoc eſt, nó iter arri
pio infra menſem, non minus arctantur alij
ex hominis citatione ad ſeruãdum, ſi nolunt
euitare cõtumaciç pœnã. Prçterea quia cita-
tio ad cauſam non concernit niſi comparitio
né, & tépus comparitionis in cauſa, licet deli
querit pars in arripiendo iter dummodo nó
delinquat in comparendo, effecto ipſius com-
paritionis puniri non dét, ſed hic ſolum effe-
ctum termini dati ad iter arripiendũ, quia il-
lũ perdit, nec ſibi alius datur. Probatur con-
ſequentia quia quis non dét puniri in alio, q̃
deliquerit, nec in plus, ff. de pçnis, l. ſanctio le
gum, & de conſti. c. 2. de his quç fi. a ma. par.
c. quæſiuit, & ſi aliud diceretur, ſequeretur ꝙ
non ſeruans primum tps, non eſſet expectan-
in ſecundo, ergo &c. Prætera nullum ius re-
peritur talem pœnã imponens, igitur pœna
impoſita contentemur. arg. l. ſi vero, §. de vi-
ro, ff. ſolu. matr. Item non poteſt dici circum-
ductus citationis effectus, cum actor tempore
citationis nõ compareat in cauſa, vt l. & poſt
edictum, § 1. alleg. ſed hic ſecus, quia ſi appel
latus compareat in termino, eſt actor, quia in
beneficialibus quilibet poteſt eſſe actor &
reus ſicut qgeo uius no. in c. ex literis. de ꝓb.

& facit Cle. vni. de cau. poſ. & proprie. Secun-
da ratio, quia ratio d. c. ſtatuimus, ſeu eius ar
ctatio non fuit fauor ſingularis partium, ſed
magis naturæ cauſæ, quæ requirit accelera-
tionem, ſm omnes ſcribentes, præſertim Ar-
chi. & facit de ele. c. cũ inter vniuerſas, & ca.
ne pro defectu, & c. vt circa, li. 6. & de appella
latio. c. oblatæ, modo ſi peteretur, vel circũ-
duceretur hæc citatio iuris, cauſa remaneret
nihilominus apud ſedem apoſtolicam termi
Cle. cauſam, de elect. quæ deuolutionem, &
obſeruationem temporum huiuſmodi re-
quirit, alias requireretur noua citatio, & per
hoc celeritas impediretur, & prorogatio in-
duceretur cótra mentem, & rationem Doc.
ita ꝙ daretur occaſio per remediũ Doct. im
pediendi finem, ad quem principaliter inten-
dit, contra l. ſi miles, ff. de teſta. mili. Præterea
quid intereſt appellantis, aut ipſius cauſæ, vel
beneficij appellatum iter arripuiſſe, vel non
arripuiſſe infra menſem dummodo debito
té pore in Curia ſe repræſentet? certe nihil,
imo magis cauſç & beneficio obeſſet, ergo li-
cet in aliqua culpæ fuerit, quam non reputo
multum puniendam, quia in re propria abſ-
que cuiuſcunque præiudicio, vt prçfertur, ar
gu. ſolu. matr. l. ſi conſtante, §. ſi marito, non
pp hoc debet omitti, quin puniatur culpa ap
pellãtis, quæ per culpam prædictæ appellatio
nis non purgatur maxime cum ſit multo ma
ior. Facit, quia cauſa principalis eam punibi
lem reddat, de do. & cót. c. cauſam, & c. actor
li. 6 Ité fauor cauſæ, & beneficij, ut ṕdix. Fa-
ciunt, Inſt. de nup. §. affinitas, ff. de cód. & de
monſtr. l. cum tale, §. legatum, cum ibi nota.
Tertia ratio, quãdo lex ſpecialis prohibet il
lud, quod iure communi prohibitũ non erat,
ſed permiſſum, & pœnã adijcit contrafacien
ti, actus contra prohibitionem factus pœna
ṕſtita validus eſt ipſo iure, vt l. fi. in prin. ff. de
diuor. no. Cyn. C. de legi. l. non dubium in vl
tima quçſtione, de cuius materia vide per eũ,
C. de ſepulc. vio. l. qui ſepulchrũ, & per Bar.
in l. ſcire, ff. de pœnis, licet ergo illud ſpeciale
d. c. ſtatuimus, mandet iter arripi infra men-
ſem, & per conſequens ſecundum te, licet nó
fatear, tacite inhibere videantur, ne aliter
fiat, tamen quia certam pçnam adijcit, valet
igitur de pœna proceſſus in contumaciã fa-
ctus, ergo dicere non deberemus proceſſum
huiuſmodi non valere, quia non eſt veriſimi
le ꝙ eadem conſtitutio addat pœnam pçnæ,
ſi non

ſi non dicat, vt d.l.ſcire, cum intellectu ſuo,
quem ibi dant Dyn.Bar. & Pet. & Cyn.poſt
eum in l.non dubium, alleg.in fi.Secunda cõ-
cluſio eſt, Quod ſi pars comparẽs poſt omnia
tempora tria ſupradicta ex toto lapſa, videli-
cet poſt menſem tempus arbitrarium, & xx.
dies, venit ad curiam, & ſtatim poſt eius aduẽ
tum inceperit procedere per audiẽtiam, va-
let proceſſus, nec ideo vitiatur, ꝙ comparens
non expectauit per 20. dies a die dicti aduen-
tus ſui computandos alterã partem. Pro hu-
iuſmodi concluſione & clariori deductione
ſuppono duo ad euidentiam. primum, quòd
verbum, venit poſitum in ver.ſed ſi pars, non
concernit omne tempus, ſed refertur ſolum
ad tempus, in quo pars quælibet, quæ in fine
menſis dati ad arripiendum iter, iter arripuiſ
ſet, venire commode potuiſſet, quia illud tẽ-
pus incertum eſt ex natura rei, vt l.interdũ,
ff.de verb.oblig.& l. continuus, §.1.eo.ti.al;
leg.alias enim intelligeretur cõtra literæ mẽ
tem, quia ſic, ſi veniret poſt inchoatũ proceſ-
ſum, reuertet contra mentẽ, vel nullum eſſet,
etiam contra mentem.arg.ff.de leg.3.l.vxor.
1.rhſo.Secũdo ſupponendum eſt, ꝙ ver.ſed ſi
pars, ſupponit vnam partem tantum veniſſe,
tunc idem eſt cum dicit, alteram nõ veniſſe,
Ita ꝙ loquitur in caſu, in quo de tempore de
quo loquitur prima ſuppoſitio proxime præ
cedens, venit vna pars, & altera non venit, qa
hoc ſonat verbum, aliqua, quod eſt partici-
piũ, maxime quia de vno dicit & de alio ne
gat, & econtra, l. cum prætor, ff.de iudic.l.in
poſſeſſionem. §.1.ff.quib.ex cauſ.in poſ.eat.l.
maritus, C.de procuratoribus.& C.de pact.cõ
uent.l.fi.& extra de præſump.c.nonne.Secun
do, quia ſequit ibi in ver.poſt aduẽtũ, qđ vř
referri ad tempus unde uenerit, vel illud præ-
cedens, ex quo ſequitur, quod ſi neutra pars
tunc uenerit, ſed poſt iam lapſum 20. vel 30.
dierum, poſt illud tempus veniſſet: vna pars
alia minime veniẽte, iſte caſus ex verb.literę
d.c.ſtatuimus, ver.ſed ſi pars nõ decideretur,
ſed quia nõ eſt veriſimile quin voluit tex.ex
mente decidere illum caſum: ex mẽte igitur
illum caſum decidi oportet, nec non mens ex
natura maxime colligi dẽt, ex ratione iſtius
c.& iur.communis. Sed ſi a fine temporis ar-
bitrij non computaremus hunc caſum ex mẽ
te huiuſmodi 20. dierum eſſet dare infinitos
caſus, in quibus loco 20.dierũ darentur 40. &
ſi altera pars tarde veniret, per quod proro
garetur lis contra naturam materiæ, & ratio
nem decre. & iuris communis. Præterea ꝙ
ambæ duæ concluſiones ſint veræ, & illud qđ
ſequitur ex eis ſumptis, ꝙ pars comparens, &
iudex ſolum deberent inſpiceret, ſi dicta tria
tempora lapſa fuerũt, probatur clare hoc mo
do. Pono, me exiſtente in Curia appellet pro
curator meus in partibus vel cõtra me appel
letur, & caſu ad me venit inſtrumentũ appel-
lationis quid dices hoc caſu? Certę fateri
oportet, quòd ex mente ſufficit lapſum di-
ctorum trium tẽporum expectare. Vel pone
quòd appelletur Romę Curia exiſtẽte in Aui
nione & quod ſtatim Curia de Auinione ad
Romam transferatur quid dices? tunc credo
lapſum dictorum triũ temporũ prædictorũ
expectandum. Tertia concluſio, Quòd ſi pars
comparens omittit cõparere poſt dicta tria
tempora ex toto lapſa ẽt per vnum integrũ
annum, & vltra: põt nihilominus poſt annũ,
& lapſum dictorum trium temporum com-
parere, & procedere in cauſa appellationis ꝑ
audientiam contradictarum, vt principalis
concluſio ſonat. Hanc concluſionem deduco
valde clarè ſic: quia qñcunq; aliqua cauſa be
neficialis, vel prophana, vel ciuilis, vel crimi
nalis per citationem hominis quoad totam
cauſam de ſpeciali mandato papæ in partib.
legitime executa eſt, ad eandem curiã legiti
me deuoluta, habet locum hęc concluſio, vt
etiã practica docet igitur: idem de citatione
iuris, de qua in capit. ſtatuimus, præal. quia
‡ nõ vř ꝙ minus debeat operari citatio iuris,
8 quàm hominis in deuolutione cauſæ fiendæ.
& citationes ſunt fiendæ in curia per audien-
tiam ad ſingulos actus. Operatur enim princi
palis citatio in partibus facta primo ad totã
cauſam ꝙ pars tenetur ſubire iudicium in to
ta cauſa in curia, & per citationem dictæ au
dientiæ ad ſingulos actus reſpondere, vt pra-
ctica & communis experientia docent, ita ꝙ
omnes citationes in vna deuolutione in vna
citationis hominis, vel iuris ab initio factæ
includunt ſententiam, & per ſingulas citatio
nes in curia ad ſingulos actus diſtinctos, vt
probatur in d.c ſtatuimus, cum ibi no. Et di
xi plene, & totaliter citationem iuris, vel ho
minis ad curiam deuoluta, qui etiam per ap
pellationem & eius intimationem ſecundũ
formã Cle.cauſam, bene fit deuolutio cauſæ,
quoad hoc, quod in curia, & alibi cauſa tra-
ctanda ſit amodo, ſe non eſt plenè hęc adhuc

deuolutio quouſq; per citationem iuris, quę requirit dictorum temporum lapſum, pars arctatur in incerto tempore in cauſa huiuſmodi apud ſedē apoſtolicā litigāte. Modo retardatio proceſſus & annalis non eſt modus tollendi dictam plenā deuolutionē, vel eius plenitudinem diminuēdi. ergo &c. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iuris. l. patre furioſo. cū ſimilibus. Præterea quia de hoc poteſt quis conqueri, quia quanto fuit plus, & amplius expectata, tāta ſibi maior gratia fuit, arguendo per regulā Philoſophi, Simpliciter ad ſimpliciter, & maius ad maius, & maxime ad maxime. nec cā patitur in hoc damnum, imo accelerationē, quia ex citatione cā prorogaretur, vt de ſe patet, quia fateor, ꝙ ex retardatione eā haberet dāmnum, pp quod ſuperius poſſit, ſi velit, ſuper hoc contra partē vtranq; ex officio procedere, ſed non deberet ob hoc ad vnius partis inſtantiam alteri pęnā imponere,

9 quia† ambarum partiū contumacię cōpenſantur, vt l. ſi ambo. ff. de compenſa. & ff. ſolu. ma. l. viro. facit de excep. c. cum occaſione. de cenſi. c. olim. 24. diſt. c. fin. de vſur. c. quia fruſtra. de reg. iur. c. cum partium. & no. Spe. de app. § nunc vſ. iuncto verſ. eſt aūt & alius. in fi. & per hoc approbantur fortiter ſupra dicta, & maxime quia tarde cōparentis minor eſt contumacia, q̄ nullo modo comparentis. Nunc reſtat reſpondere ad rationes in contra

10 rium factas. Ad primam dico, ꝙ† obſeruatio temporum cōſiſtit in duobus. Primo in comparendo in Curia infra tempora, vel ſtatim poſt lapſum eorum, & hoc ſub pęna proceſſus, caſu tñ quo pars iſta compareret, & procedere vellet. Secundo, in hoc conſiſtit obſeruatio prædicta, ꝙ pars diligens & comparēs expectet eorundem temporum lapſum, nec ante pcurrat, quia ſi hoc faceret, proceſſus videretur contra non contumacem factus, & non teneret, vt probatur vtrunq; in d. decre. ſtatuimus. & cōcernit vtranq; partem, vt de ſe patet. Et hoc eſt quod voluerunt dicere dicti Doctores. & ſi das eis alium intellectū, male intelligas. & hoc modo intelligēdo nihil ad propoſitū facit, quia ſatis dedi bonū intellectum. Ad ſ'm dico, ꝙ iſta faciunt cōtra, vt patet in prima ratione concluſionis ſupra per me poſita, & in aliis locis huius concluſionis principalis dixi de hoc. Ad tertiā rationē, ꝙ hic pro forma ſtudioſe non additur, ꝙ arreptio itineris fiat infra mēſem, ſed pro forma ſtudioſe adiicitur iſtorum trium temporum lapſus, vt patet ex dictis ar. Pro hoc no. Inno. in c. dilecta. in gl. non ordinem. & ꝙ ſtudioſe nō adiiceretur, ꝙ quælibet pars iter arripiat, patet: quia vna non arripiente, alia procedit, ita ꝙ nō ſonant iſta verba, niſi in monitionē aut termini aſſignationem, imo ipſa appellatio, & nedum appellatio, imo citatio iuris, & nedum iſta citatio, imo ius naturale, quod dat vnicuique facultatem faciendi, quod ſibi libet, niſi vi vel iure prohibeatur, vt Inſtit. de iure na. §. 1. ergo in facultatem & admonitionem, & non in factum ſeu formam ſonant, argu. de off. ord. c. licet. & c. cum aliquibus. de reſcr. lib. 6. licet fateor ꝙ ipſa itineris arreptio, & comparitio infra terminum iurisfacienda imponitur ſub neceſſitate cauſatiua, quia alias incurreret pœnam proceſſus. Ad quartam, ꝙ terminus iuris, qui conſtat ex tribus partibus, vt prædixi, & nō alius hic obtinet uim peremptorij, dico quo ad pœnam proceſſus incurrendam non autem quoad hoc quin poſtea procedi poſſit, Vt dixi. Ad quintam dico, quod hæc citatio iuris de qua loquitur c. ſtatuimus, terminum habet in hoc certum, quem præuenire non poteſt, quia tunc procedi poteſt, & non ante. Tamen terminus huiuſmodi non habet in hoc certitudinem, quòd de neceſſitate pars præſens habeat tunc cauſam inchoare, imò vltra, ſi vult, poteſt partem illam expectare, vt dixi. Ad ſextum dico, quòd tollitur abſurditas, quia vtraque pars poteſt agere quando vult. Item ſi appellatus non vult agere, poteſt appellantem indirecte compellere ad agendum. per l. diffamari. C. de ingenuis manu. Ad ſeptimam dico, quòd hoc dictum Innocen. intelligitur re non integra, ſecus vero re integra, prout ipſe Inno. exponit in illa gloſſ. Ad octauam dico, quòd ex eo, in quo quis committit in legem, non iuuat ſe de lege, ſed bene in alio. & ita not. glo. Ioann. Andr. de regul. iur. capitu. ex eo. lib. 6. per capitu. Raynutius. & capitu. Raynaldus. de teſtib. licet ergo quoad iter arripiendum non detur ſibi aliud tempus, quia quoad hoc, legem non uidetur obſeruare, ſcilicet, pro ſe vtendo diplomate, vel alias ex negligentia alterius partis non uenientis ſatis cito ueniret alius ex ipſa lege quoad alia capitula, uidelicet quoad proceſſum ſe iuuabit. & hæc ſufficiant.

EPITOMAE.

Sententia lata poſt inhibitionem reuocatam, & poſt appellationẽ ab interlocutoria vel grauamine ante diffinitiuã illato, non reuocatur per modum attentati, niſi prius cognito de appellatione, & eius vera cauſa reperta. Et circa hoc vide caſum ſingularem in c. ex parte. de teſtib.

DECISIO XLV. alias 461.

a SI appelletur *a* à grauamine ante diffinitiuam, & non deferatur appellationi, & cõmittatur cã appellationis alteri Auditori, q ſtatutis ſeruandis inhibet primo Auditori, vt eſt moris & demũ pronuntiat malè appellatum, & benè proceſſum per primum Auditorem, & remittit ſibi cãm, à qua ſi iterũ appelletur, & non deferatur appellationi & alteri Auditori iſtius ſecundæ appellationis cã committatur, ſed antequàm per illum ſecundum Auditorẽ ſuper hac ſecunda appellatione inhibeatur primo Auditori, præfatus Auditor prius procedendo vlterius in cã principali concludit, & ſententiam diffinitiuã fert contra dictum appellantẽ, cuius proceſſus & ſnia tanquàm appellatione pendente ſupradicta per modum attentati petuntur per iſtũ ſcm Auditorem reuocari. Et videbatur q hæc attentata eſſent reuocanda, maxime ꝓpter pendentiam appellationis. de iureiuran. c. venientes. Item pp inhibitionem primi Auditoris factam, quia eius iuriſdictio per huius inhibitionem vr eſſe ſublata, quod vtiq; eſſet verum, ſi ab ipſius Auditoris remiſſione non fuiſſet appellatum. Sed, vt ponitur in facto, ab eius pronuntiatione, & remiſſione appellatum fuit, quæ appellatio totam cauſam reponit in priſtinum ſtatum, & pronuntiatũ ſuſpendit. *b* d. c. venientes. ſicque ſtat prima inhibitio poſtquam quicquid factum fuit, venit per modũ attentati reuocandũ, pro hoc c. non ſolũ & gl. And in c. cupientes. in §. deniq;. ſup verbo, recedendum. & Io. Mo. ibidẽ ſup verbo, à gratia. Iſtis non obſtantibus fuit contrarium deciſum per oẽs dicentes pendere totũ ex futuro euentu, & pronuntiatione ſecundi Auditoris. Nam ſi pronuntiabit benè appellatum, & male proceſſum, totũ reuocabitur quicquid poſt hmôi appellationem factum fuerit, vt in d. c. dilecto, & c. ex parte. Si vero pronuntiet male appellatũ, ſtat ꝓceſſus primi iudicis, qui non impeditur per malã appellationẽ, nec appellatio ante diffinitiuam hẽt impedire vel ſuſpendere iuriſdictionem iudicis, ſecus eſt in appellatione à diffinitiua. Nec obſtat inhibitio primi Auditoris, q̃ fuit ſublata p eius remiſſionẽ. Nec obſtat q fuit appellatum à remiſſione, q̃a nondum liquet, nec eſt pronuntiatũ, an ſit bene appellatũ, ante cuius inhibitionẽ, & ꝓnuntiationẽ. ſ. ſecundi Auditoris, valet ſemper proceſſus primi ex remiſſione ſibi facta per quã fuit ſublata ĩhibitio. bene facit. ff. de no. ope. nunt. vnde in nulla culpa eſt primus iudex, q ignorat an ab hmôi remiſſione fuiſſet appellatũ. Itẽ ſi ſciret appellatũ, non tenetur ſupſedere, nec inducit hũc effectũ, niſi inhibeatur ſibi à ſecundo Auditore, ſic totum pendet ex futuro euẽtu, & ꝓnuntiatione ſecundi auditoris, qualiter ꝓceſſus primi auditoris valuit.

ADDITIONES.

a Appelletur. Adde deci. 1. ſup. de offi. delegat.

b Pronuntiatum ſuſpendit. Appellatio q̃nque pronuntiatum extinguit, q̃nq; ſuſpendit. de hoc vide p Imol. in l tale. § qui prouocauit, ff. de pact in repetit. & Alex. conſi. 55. vol. 4.

EPITOMAE.

Preparans ſe ad proſecutionem alicuius rei videtur ipſam proſecutionem inchoare.

DECISIO XLVI. alias 488.

SI Papa cum cãcellaria exiſtẽte in Anania, & Auditores Palarij in Roma, & Auditor in Roma ferat ſniam, & parti condemnatę vr ua uoce ilicò ab eadem ſnia appellanti datis apoſtolis reuerentialibus præfigat terminũ 10. dierum ad proſequẽdum appellationẽ, & infra 10. dies appellãs arripuit iter per ſe, vel aliũ ad hmôi Ananiã pro impetranda cõmiſſione ſuper dicta appellatione, talis itineris arreptio, & proſecutio ſufficiẽs eſt & deſertionem excuſat licet aliqui dñi contra. Dominorum

norum tamen ratio fuit iſta, quia illud tẽpus non ad proſecutionem appellationis cõplendã, ſed ad eius inchoationem ſtatuitur, modò inchoat proſequi, qui facit pparatoria abſque quib. ipſa proſecutio fieri non põt, quia idẽ iudiciũ eſt de termino, & de via, ſine q.b. ad terminũ peruenirī non põt, vt l.oratio, ff. de ſponſa. & no. Spe. de app. § nunc breuiter. verſ. item ſi pars. qui alleg. ad hoc c. cũ cãm. de re iudi. & de electio. c. ſtatuimus, lib. 6.

De confirmatione vtili vel inutili.

EPITOMAE.

Clauſula, Dummodo ex ordine, in confirmatione poni conſueta nõ intelligittr de ordine dato, ſed de acceptatione.

DECISIO I. aliàs 51.

SI clauſula ſolita poni in confirmationibus, Dummodo ex ordine beneficium debeatur, nõ intelligitur tm̃ de ordine datæ, ſed etiam acceptationis, q̃ tunc primo beneficium eſt debitum, vt in c. 1. & fin. de conceſſ. præbend. lib. 6.

EPITOMAE.

Papa confirmãdo diſmembrationem ex certa ſcientia, ꝙ ſolẽnitates nõ ſubſtãtialia ſuppleuiſſe videatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio Papæ Ex certa ſcientia quos defectus ſuppleat?*

DECISIO II. aliàs 230.

1 PApa † confirmando a Ex certa ſciẽtia p̃
2 dictam diſmembrationem eccleſiæ factã per Legatum, inſerendo totum tenorem huiuſmodi diſmembrationis, ſupplendo omnẽ defectum, ſi quis interueniſſet, vr̃ ſuppleuiſſe omnem defectum ſolemnitatis, videlicet partis vocationem, & alia ſolennia, ſed non ſubſtãtialia, videlicet poteſtatẽ Legati diſmembrantis, & veritatem cauſarũ expreſſarũ, ar. eorum quæ leg. & no. per Inno. in c. 1. & 2. & pen. de confir. vtili, vel inutili. & per eundem in c. 1. de tranſac. vbi vr̃ innuere, ꝙ confirmatio Papalis facta ex certa ſcientia firmet infirmũ, & inualidum, nedum quoad ſolemnitatem, ſed quoad ſubſtantiam ẽt. ſed intellige dictũ ſuum ſanè, videlicet qñ facta extitit cũ cauſę cognitione, & parte vocata, tũc ſonat totum. & hoc vr̃ Inn innuere in eod. c. ſuper verbo, authoritate. & in dictis. c. 1. & 2. de cõfirma. vtili vel inutili. Concluſionẽ verò prędictam vr̃ tenere, & approbare expreſſe Spec. tit. de lega § nunc oſtendendum, verſ. 18. & vide per Io. And Pau. & Guil. in Clem. paſtoralis. de re iudica. & bene per Archidia. 56. diſtinctio. c. Cenomanenſem.

ADDITIO.

a Papa confirmando. Item dicta confirmatio Papæ, Ex certa ſcientia facta, facit tranſactionem pſonalem realem, qđ eſt notandum, de quo in c. veniens. de tranſact. & c. niſi eſſent, de pb. & de tranſact. c. j. per Inn. & Hoſt. in c. cum acceſſiſſent. de confirma. vti. c. venerabilis. de fide inſtrum. c. inter dilectos de conceſſ. pra ben. quia diuerſitatem. de reli. domib. c. conſtitutus, & plenius per Hoſt. in ſumma, de cõfirm. vtili. §. qui ſit effectus. in quib. iurib. plenè hr̃ de efficacia dictæ confirmationis.

De Clericis coniugatis.

EPITOMAE.

Ex contractu matrimonij per verba de præſenti contracti, etiam carnali copula non ſecuta inducitur vacatio beneficij tale matrimonium contrahentis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium per ſponſalia non vacat.*

DE-

DECISIO I. aliàs 26.

SI impetretur beneficiũ vacans per
contractum matrimonij, Fuit du-
bitatum vtrum ſufficiat impetrã-
ti probare tractatum de contrahẽ
do, vel ꝙ ſponſalia fuerunt, & erant contra-
cta? Et breuiter ſine argumentis fuit conclu-
ſum, ꝙ non, ſed oportebit ipſum ꝓbare ma
trimoniũ per verba de pręſenti legitimè con
tractum, licet non fuerit conſummatum. Ra
1 tio, quia † beneficium per ſponſalia non va-
cat, prout leg. & no. per glo. & Io. And. in no-
uel. in c. 1. de cle. coniuga. facit c. beneficium,
de reg. iu. lib. 6. imò adhuc eſt dubium, an p
matrimonium legitimè per verba de præſen
ti contractum vacet beneficium, per lecta &
notata eod. titu. c. diuerſis fallacus & melius
in c. Ioannes, & per Inno. pulchrè in c. tuæ. de
apoſta. ibi videtur quia ſi ſic vacaret, puta
per ſponſalia, non deberetur impetranti pp
falſum modum vacãdi expreſſum, & verum
modum vacandi non conceſſum, per c. ſuſce-
ptum. de reſcript. libro 6.

De Prębendis.

EPITOMAE.

Clauſula generalis in literis gra-
tioſis inſerta, licet firmet gratiam, &
vitium ſurreptionis tollat, impedi-
mentum tamen ſeu inhabilitatem
perſonę non remouet, nec diſpenſa-
tionem inducit.

SVMMARIVM.

1 *Statuta eccleſiarum dicuntur per clauſulas de-
rogatorias in literis ſpecialibus inſertas, ſublata,
vel ſaltem dilata. & numero ſequenti.*
2 *Clauſula derogatoria in ſtatutis, vel conſuetudi
nibus eccleſiarum appoſita, quid operatur?*
3 *Aetatis defectum patiens, an poſſit acceptare be
neficium eccleſiaſticum, vel præbendam ſacerdo
talem.*

DECISIO 1. aliàs 3.

a SI ſtatutum a † eſt in aliqua eccleſia de cer
1 ta præbenda non conferenda, niſi actuali-
ter in ſacerdotio conſtituto, Fuit dubitatũ
vtrum impetrans apoſtolicus, qui nõ fuit in
b tali ordine *b* poſſet hmõi præbendã accepta-
re, ſibique facere prouidere de eadem, pręDi-
cto ſtatuto non obſtante? Et videbatur ꝙ nõ,
per c. 1. de conſtit. lib. 6. & in hanc concluſio-
nem videbatur declinare Arch. in c. cum ali-
c quibus. de reſcr. lib. 6. Fuit deciſum *c* & deter
minatum per omnes contra, cum hac limita
d tione, *d* videlicet, dummodo prædictus acce
ptãs tpe acceptationis, & prouiſionis hmõi
fuerit in tali ætate, ꝙ infra annum poſſit pro
moueri in ſacerdotem, per c. ei cui. cũ ibi no.
per Io. And. de præben. lib. 6. Hanc conclu-
ſionem vr̃ ponere Ioann. Mon. in c. ſi pro pau
2 peribus de pb. eo. lib. motus † ex clauſulis de
rogatoriis hodie in gratiis communibus, &
ſpecialibus poni conſuetis, per quas ſublata,
vel ſaltem dilata omnia ſtatuta, quæ in con-
3 trarium eſſent, cenſetur, prout innuunt hæ
e clauſulæ, *e* non obſtantiarum, ſi bene inſpiciã
tur. & per eas clauſulas ſatiſfit d. c. 1. de con-
ſtit lib. 6. pro contrario inducto, & reſpondet
motiuis Archi. per motiua fortiora Io. And.
& Io. Mo. in locis præallegatis, Dominus ve
ro Robertus allegat unum dictũ dñi Guil. de
Monte Laud poſitum in extrauag. ſedes apo
ſtolica. Ioan. 22. contra prædictã concluſionẽ,
ꝙ licet per non obſtãtias hodie in gratiis po-
ni conſuetas derogetur ſtatutis generalibus
oĩa beneficia eccleſiaſtica reſpicientibus, ſi
non derogatur per eas ſtatuto alicui ſingula-
ri ſuper certo beneficio edito, niſi de illo cer-
ta, expreſſaque mentio fiat. per c. 1. de conſti.
ſupra alleg. in contrar. & ſic dixit dñs Gallar-
dus ſe poſt publicas rationes in quadam cau
ſa de Aragonia obtinuiſſe, & ſententiaſſe,
quod alij Domini recordantes adhuc de illa
dixerũt verum eſſe in ſtatuto appoſito in pri
ma fundatione certi beneficij per fundato-
rem, ſiue laicum, ſiue clericũ, vel in teſtamen
tis eorum, quibus Papa non intendit præiudi
care, nec derogare per hmõi clauſulas gene-
rales, ne retrahãtur à fundatione, & ordina-
tione beneficiorum, arg. c. cum dilectus. de iu
re patron. & eorum quę legun. & notan. in c.
f licet. de præb. lib. 6. Quam concluſionẽ *f* cre-
derem indubitanter veram in ſtatutis, ſeu or
dinationibus laici, ſecus vero, ſi clerici qbus
Papa vult, & põt leuius ꝓiudicare, argum. c.
cum dilectus. antedicti, & 16. q. 1. ca. decerni
mus. Secus vero Dñi dicebant de ſtatuto fa-
cto

ĉto de certo bñficio ꝑ ordinarios collatores
ꝑlatos, quibus papa vult, & poteſt præiudica
re ex ſua generali, & ordinaria poteſtate, &
dare ius ad vacatura beneficia ad collationẽ
eorum ſpectantia. de conceſſ. præb. c. propo-
ſuit, ipſe enim in conferendo omnes ordina-
rios poteſt præuenire, de præb. c. dudum, & c.
quamuis, 2. lib. 6. & claudere eis manus per
ſuum decretum, de conceſſ. præb. c. 1. & c. ſi
capitulo, & c ſi ſoli, li. 6. & c. cum ei quem. e.
ti. in Cle. & fuit obtentum, & ſententiatum
in quadam cauſa Tornacen. pro quodã apo-
ſtolico acceptante præbendam actu ſacerdo-
tium requirẽtem ex ſtatutis Epiſcop., & Ca
pituli illius eccleſiæ, non habentis ordinem
præsbyteratus, exiſtentis tamen in legitima
ætate, ſcilicet quod talis infra annum pote-
rat promoueri, & promotus fuit etiam ante
litem motam, licet ad hoc non tenebatur
forte ante adeptam poſſeſſionem pacificam,
de elect. c. licet canon. & c. commiſſa. eod. tit.
lib. 6. quæ omnia intelligas, quando in gratia
ſunt ſublata ſtatuta, & conſuetudines ꝑ non
obſtantias hodie in gratiis ſpecialibus poni
conſuetas. Contrarium crederem in formã
pauperum in qua non tolluntur ſtatuta, &
conſuetudines. prout expreſſe no. Io Monac.
& Archid. in d. ca. ſi pro clericis pauperibus.
Quod intellige de beneficiis requirẽtibus ſa
g cerdotium, g vel alium ſacrum ordinẽ aptitu
dine, ſed nõ actu. Si vero actualiter, quia tũc
nõ ſunt ſublata ſtatuta, nõ põt prouideri im
petrãti de beneficio actu ſacerdotium requi
rente ex ſtatuto, niſi ſit in tali ordine conſti-
tutus, vt ibi no.

3 Ex hoc inſurrexit † aliud dubium. Pone ꝙ
prædictus expectans apoſtolicus tẽpore acce
ptationis non eſſet legitimæ ætatis, vtrũ va-
luiſſet acceptatio? vr velle Io. And. i c. ei cui.
ſupra alleg. in 1. gl. ꝙ ſic. Sed contrarium fuit
obtentum, quia per non obſtãtias prædictas
non perimitur ſtatutũ, licet appoſita ſit clau
ſula, firmans gratiam, vt non obſit, & idcirco
non perimitur qualitas præbendæ per ſtatu-
tum inducta, modo qualitate durante, & ſi
non obſtet ſtatutum gratię obſtat tamen diſ
poſitio iuris communis, quę non vult ſacer-
dotale beneficium conferri patienti defectũ
ætatis, vt in dictis iurib. c. ei cui, & c licet ca-
nõ. ꝙ ius commune Papa indubio per tales
clauſulas non intendit diſpenſare. vt no. per
Ioan. Mona. in c. cum aliquibus, de reſcr. li. 6.
& c. 1. de fil ꝑsby. eõ. li. & nõ. Io. And. in ca. ſi
motu proprio. de pręb. facit c. non poteſt. e. ti.
lib. 6. & per hoc tollitur vna ſubtilitas, quam
ponit Io. Andr. ad ſaluandam dictam gloſſ.
ſuam in dict. ca ei cui. in nouel. ad materiam
ſupradictam vide Arch in roſario, 25. queſt.
2. in ſum. in fin. & per eundem Io. And. de re
ſcrip. c. ſi propter. li br. 6.

ADDITIONES.

a Si ſtaturũ Deciſio & concluſio Dominorum
de Rota. qui ſequũtur opi. Io. Mo. & Io. And.
contra Arch. & quæ iſtarum opi. ſit verior, vi
de in repetitione c. ei cui, de ꝑb. li. 6. & in cõ-
ſilio Domini Laur. de Roduſiis, poſito in li-
bro repetitionem domini Anto. de Bu. ſuper
4. lib. decre. & vtrobiq; declaratur intellectus
huius deciſionis.

b Tali ordine. Adde Roch. Curt. in ſuo trac. iu
riſpat. in verb. honorificũ, q. 3. ver. circa aliud
an de neceſſitate pręſentatus debeat eſſe ſa-
cerdos, &c.

c Fuit deciſum. Adde gl. in verb. reſidentiæ. tit.
de coll. a. in pragma. ſanctio. deciſ. 3. ti. de pœ-
nis, infr in antiq.

d Cũ hac limitatione. Hoc puto verũ, ſi appa-
ret de intẽtione mãdatis, ꝙ tali patiẽti defe-
ctũ in ætate noluerit præbendam ſacerdotalẽ
conferri, de qua intẽtione videtur apparere,
cum in literis Papalibus apponitur clauſula,
Non obſtantibus aliquibus per q̃ effectũ nr̃æ
gratiæ impẽdiri valeat, vel differri. Nam
tunc ſatis apparet de intentione ſcribentis,
quod ipſe voluit dari ſibi ſacerdotalem præ-
bendam, ordinem autem reciperet cum erit
ætatis legitimę, vbi uero in dictis literis non
eſſet adiecta dicta clauſula, ſed ſimpliciter
mandatum prouideri de præbenda, tunc de
ſacerdotali non poterat prouideri tali impe-
tranti in ætate defectum patienti.

e Clauſulę. Clauſula generalis, non obſtãtiarũ,
quamuis tollat impedimẽtũ gratiæ, defectũ
perſonæ tñ non tollit, niſi de eo ſpecialis mẽ-
tio habeatur, quia nõ eſt veriſimile, ꝙ per ta
lẽ generalẽ clauſulam Papa voluerit frauda-
re eccleſiã ſeruitio vnius ſacerdotis, & de ef
fectu huius clauſulæ, vide plene per Io. And,
c. 1. de excel. præla. li. 6. per Lapum abbatem
in c. ei cui. de præb. eo. li. pleniſſime per Barr.
in extrauagã. ad reprimendum. ſuper verbo
non obſtantibus,

f Concluſionem'. Adde reg. Cancell. apoſtol. 40.incip.item voluit, quod ſuper quouis beneficio.& ibi gloſſ.

g Requirentibus ſacerdotium. Adde gl.in ver. reſidentiæ.in ti.de colla. in pragmat.ſanctio.

EPITOMAE.

Impetrans beneficium ſolitum regi per ſeculares ſecundum formam c.cum de beneficio.de præben.li.6. ſufficit quòd probet illud rectum per 10.annos, vt tale, ſicuti impetrauit, niſi ex aduerſo probaretur, ꝙ per 40.annos, vt regulare, fuerit gubernatum.

SVMMARIVM.

1 *Alteratio ſtatus beneficij probatur 40.annorum ſpatio.*

2 *Clericus ſecularis impetrans beneficiũ tanquàm ſeculare, probare debet vltimum ſtatum fuiſſe ſecularem, & ſufficit.*

3 *Præſcriptio 40 annorum prima tollitur per ſecundam 40 annorum.*

DECISIO II. aliàs 32.

1 2 Fvit dubitatum † quid impetrans ſecundum formam c cum de beneficio. a de præben.lib.6.teneatur probare, videlicet vel ſimpliciter vltimum ſtatum illius beneficij, videlicet illud rectum per clericum ſecularẽ vltimo, & quod per 40.annos fuerit ſic rectũ, vel an ſufficiãt decem anni. In quo Domini erant varij. Nam ſm aliquos requiritur continuatio, & pacifica gubernatio tanti tpis, ꝙ legitima præſcriptio ſit completa, quæ eſt quadragenaria.de cauſ.poſſ.& propriet.c.cũ eccleſia Sutrina.de præſcr.c.de quarta.& ca. ad aures. cum ſimilib. Etiam hoc vr expreſſe innuere text.d.c.cum de beneficio. ſuperius alleg. quem ſic intelligunt quaſi omnes ſcribentes, pp verbum, legitima. quę regulariter eſt quadragenaria, ſecus vero ſi illud verbum non eſſet poſitum in tex. ſm Ioan. And. quia tunc procederet dictum eius poſitum in c.fi. de conſue.in nouel.eod.lib.ſuper gl.conſuetudo. vbi vr innuere, ꝙ ſufficit decennalis pſcriptio in cõſuetudine ſm ius commune introducta. Et quia conſuetudo, de qua loquitur dictum c.cum de beneficio. eſt talis, cum omnia beneficia eccleſiaſtica ſunt ſecularia de iure cõi, idcirco maior pars Dominorum declinauit in hãc vltimã opinionẽ, videlicet ſufficere in hoc caſu decennalem pſcriptionem, p dictum dñi Io. And. ſuperius alleg & poſitum in d c.fi.de conſuet.& hoc verũ ſm prædictos Dominos, niſi ex aduerſo probaretur illud beneficium per regulares antea fuiſſe gubernatum per 40.annos, vel gubernãdo per eoſdem ſic in ſua inſtitutione fuiſſe inſtitutum, tunc enim pp mutationem ſtatus ipſius beneficij bene aſtringitur impetrans ad probandũ quadragenariã præſcriptionẽ, tum quia ſm primam cauſam illa prima præſcriptio regularium quadraginta aunorum, non tollitur, niſi per contrariã pręſcriptionẽ quadragenariam, vt not. de excel.prælator.c.accedentibus. tum quia ſm caſum ius cõe obſtat clerico ſeculari, & ſic requiritur quadragenaria præſcriptio. per iura & dicta Doctorũ ad hoc ſuperius inducta facit c. Cumana. de electiõ.& de reſtitut.ſpol.c.ad decimas.li.6. Clem.quia regulares. a contrario ſenſu, de ſupple.negli.præla Dñs vero Aegid. † fuit ſingularis opinionis in hac materia: dicebat.n. ſic circa primum dictum, ꝙ ſi clericus ſecularis impetret beneficium aliquod tanquam ſeculare, vel clericis ſecularibus aſſignari conſuetum, ſufficit ꝙ vltimus ſtatus fuerit ſecularis, licet non probetur, ꝙ ille ſtatus fuerit p 10.annos obſeruatus, dummodo non probetur cõtrarium, videlicet alium ſtatum legitimè præſcriptum præceſſiſſe, pro quo alleg.no. p gl.in c.poſſeſſiones.de re.eccleſ.non alle.rationem enim aſſignauit, quia ibi non agitur de mutatione ſtatus ipſius rei, ſed ſolum de vſu, & ſtatu ipſius vſus, ſolum debet attendi ſtatus, vel poſſeſſio, qui pro tunc eſt.de ſent.exc. c.ſi iudex.cum ibi not.lib.6.de elec.querelã, & de iure patron.c.conſultationibus. & ff.de off.Præto.l.Barbarius.ita ꝙ verbum, conſuetum, referatur ad ſolũ vſum, vt C. de epi.au. l.3.cũ multis ſimilib. licet vbi ageretur de ſtatus mutatione ĩ pĩudiciũ alterius religionis, ordinis, vel eccleſię, verbũ, conſuetũ, recipetetur pro cõſuetudine legitimè p 40. annos obſeruata, pp naturã materiæ, & pĩudiciũ eccleſiæ, vt in c.cum eccleſia Sutrina. de cau poſſ.

& propr.

& propr.de elec.Cumana. & in c. cũ eccleſia
Vulterana,de off.ord. c. cũ ſatis,de iurepa.c.
cura.de conſue.c.cum dilectus, & de ver.ſig.
c abbate,de priui.c.ſi de terra,cũ multis ſim.
facit ſecundum ea,quia de iure cõmuni om
nia beneficia,ſunt ſecularia,ex eo ꝙ primę-
uus ſtatus beneficiorum eſt ſecularis,cum de
beneficio ſeculari fiat regulare,& nõ ecõuer-
ſo.facit de.dona.c. ad apoſtolicæ,vt prędixi,
& ſic dixit intelligendum dictum c. cum de
beneficio,& placuit Dominis hæc opinio, q̃
ego crederem etiam veram,ubi nullus alius
ſtatus præcedens, nec ſubſequẽs allegaretur,
nec probaretur propter aſſiſtentiam iuris cõ
munis:ſed in caſu, in quo cõtra impetrãtem
iuxta formã prædictę decr. daretur de ſtatu
regularium præcedenti, vel ſubſequenti ſta-
tum ſecularem allegatũ per impetrantem,ét
ſi ſtatus ille regularis non fuerit per 40. an-
nos obſeruatus crederẽ impetrãtem aſtringi
ad probãdum ſtatum medium,ſcilicet ſecu-
laritatis fuiſſe ſeruatũ per 40. annos, & hoc
meo iudicio innuũt multa verba illius text.
ibi videlicet,ét quæ eſt dictio ampliatiua, ſi
ante vel poſt ſcilicet ſtatum regularitatis al-
legatũ per impetrantẽ religioſi qñq;, &; ſic
non ſemper,nec per 40.annos miniſtrauerũt
in eodẽ, licet aliqui velint ſupplere ad dictũ
verbũ qñq;,&c ita ꝙ prę ſcriptio ſit legitimę
cõpleta per religioſos ante, vel poſt per 40.
annos in eodem beneficio miniſtrantis, qui
eſt abſonus intellectus meo iudicio. Nam ſi
primo fuiſſet beneficiũ regulare per quadra-
ginta annos,& poſtea ſeculare per alios qua-
draginta annos, & vlterius iterũ per 40. cre-
derem vltimum ſtatum attendendum,& per
illũ ſublatũ mediũ ſtatum. Nã vt ſupra dictũ
3 eſt,præſcriptio† quadragenaria prima tollit̃
per ſecũdam contrariã quadragenariã,iuxta
no.in c.accedentibus,de exceſ.pl. At vbi pri-
mus ſtatus beneficij fuiſſet ſecularis, niſi per
vnũ annũ ex ſua primæua inſtitutione, ſeu
fundatione mutatus in regularem, & obſer-
uatus per 10 vel 20.annos ita ꝙ nõ erat adim
pleta legitima præſcriptio, & ſubſequenter
iterum iſte ſecundus ſtatus mutaret̃,& redu-
ceretur ad ſtatum priſtinũ ſecularitatis, tũc
crederem ſufficere præſcriptionem decenna
lem,tum ꝓp aſſiſtentiam iuris cõis, tum q̃a
res de facili redit ad naturam ſuã. 35.diſt. ab
exordio,ff.de pac.ſi vn⁹ ad materiã vide Ber.
in d.c.poſſeſſiones,& per eũ dẽ de reli. do.c.
inter quatuor,& per ipſum & Io. And.de vi.
& ho.cle.c.qm̃,& 16.q 3 peruenit,per Arch.

ADDITIO.

a Cũ de beneficio. Add.dec 22.de prob. in an-
tiq.& dec.49.de reſcri.in eiſdem.

EPITOMAE.

Impetranti beneficiũ vacaturũ
per aſſecutionem,&c.ſufficit proba
re aſſecutionem de facto.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium incompatibile vacat per aſſecutionẽ alterius de facto factam.*
2 *Poſſeſſio vitioſa quod priora beneficia uacare faciat.*
3 *Beneficium quando quis pacifice aſſecutus dicatur.*

DECISIO III. aliàs 61.

1 SVfficit *a* † impetranti beneficiũ vacaturũ
1 per aſſecutionẽ pacificam *b* alterius benefi-
b cij probare quòd ille per cuius aſſecutionẽ
impetrauit poſſeſſionẽ alterius beneficij, ſit
2 aſſecutus,licet de facto,& violẽter,q̃a† vitio
ſa poſſeſſio facit vacare priora beneficia, de
ꝓb.c. eũ qui,li.6.no. Inn.in c. cõſtitutus,ſuꝑ
verb. appellauit, extra de appel.idem tenet
Guiliel.in c.licet,de præb. lib.6. Sed Roland.
dicit contrariũ Pariſiis fuiſſe determinatũ,ꝑ
c ſi beneficia,de pręb.li.6.De hoc per Guliel.
92.diſtinct.can ſi qui epiſcopi,per Pau. in c.
gratiæ,de reſcript. & c.in pleriſque,de elect.
in Clem.nec debet eſſe inuaſor melioris con
ditionis,&c.vt in d.c.eum qui.

ADDITIONES.

a Sufficit.Sed quæro † qñ quis dicat̃ beneficiũ
3 pacifice aſſecutus? dic ꝙ qñ habet liberũ cu-
ræ exercitium,licet maioris partis honorum
poſſeſſionem non habeat ſm Ste. & Zen. in
Clem.gratię,de reſcr per gl.in c. commiſſa,
de ele li 6.hoc uidetur contra tex. & gl.ma-
gnã,in c.ſi tibi conceſſo,de præb li. 6.ſed dic,
ꝙ licet haberem exercitium curæ, ſufficiat
quoad finem.vt currat tempus,de quo in c.li
cet canon.de electio.lib.6. non tamen quoad
finem

ſinem vt vacent priora beneficia, nam tunc requiritur, quòd adminiſtrationem bonorũ eccleſiaſticorũ, vel maioris partis habeat, vt dicatur pacificè poſſidere, vt in d.c.ſi tibi cõceſſo. & oportet ꝙ quis poſſederit pacificè ſecundum beneficium ꝑ duos menſes, vt inducatur vacatio primi, aliàs non diceretur pacifica poſſeſſio ſm Lap. in d.c.commiſſa. ſuper gl. quæ incipit, aliquandiu, cuius opi. bis vidi ſeruari in Rota. Pau.de Lea.in Clem.gratiæ, dicit ꝙ pacificè dr̃ poſſidere, qui poſſidet ſine controuerſia iuris, vel facti, iudiciali, vel extraiudiciali & not.hæc pro cauſa parœcialis eccleſiæ ſancti Io.Euangeliſtæ Patauiẽſ diœce.tamen dec.3.de cau.poſſeſ.& propriet.in antiquis dicit, ꝙ vbi aliquis eſt in poſſeſſione beneficij, licet ſibi moueatur lis ſuper beneficio, tamen vr̃ pacificam poſſeſſionem habere, quia ad hoc ꝙ quis videatur pacificã poſſeſſioné habere, ſufficit ꝙ de facto poſſideat, licet ſuper iure ſibi controuerſia moueatur, vt not.Inn.in d.c.conſtitutus.in glo.2.& Archid.in c.licet.ſuper verbo, pacificam.de ꝑb. lib.6 ad quod facit l.vim facit, ff de vi & vi ar licet cõtra facere videatur l. Lucius.§.tres hæredes, ff.ad Trebel facit quod not.in c.cõmiſſa.ſuper verbo pacifica.de elect.libr.6.ita determinat, d.deciſ.3.de cauſ.poſſeſſ.& propri.in antiquis, quæ incipit no.quod vbi aliquis. & illa eſt plenior iſta, cui adde quod no. d.Ant.in ſuis recollectis in d.Clem.gratiæ & in Clem.ſi plures.de præbend.

b Pacificam. An per aſſecutionem beneficij incompatibilis vacent priora beneficia etiã patronata, quo caſu an non vocato poſſeſſore patronus poſſit procedere ad præſentationẽ alterius clerici, vide Roch.Curt.in ſuo tract. iuriſpatonat.in verb honorificum.4 q.verſi. ſed hic ſuboritur quæſtio acceſſoria.adde deci.6.incip.quæritur quanti temporis, verſi.ſecundo probatur ſup de conſuetu.Et qñ quis dicatur habere poſſeſſionem pacificam, per gl.in § item ꝙ vniuerſitates. in verb.poſſidebunt, titu.de collatio.in pragmat.ſanctio.& deciſio.3.incip.nota ꝙ vbi aliquis. de cauſa poſſeſſ.& propriet.in antiquis.Cum hac dec. concordat deciſ.15 de probat.in antiq.

EPITOMAE.

Poteſtas conferendi beneficia reſeruata non ſe extendit ad beneficia apud ſedem apoſtolicam uacantia.

SVMMARIVM.

1 *Habens poteſtatem conferendi beneficia reſeruata, an beneficia per ſedem apoſtolicam vacantia conferre poſſit.*

DECISIO IIII. aliàs 97.

1 HAbens † poteſtatem cõferendi *a* authoritate apoſtolica beneficia ſedi apoſtolicæ reſeruata, poteſt nedũ ſpecialiter, ſed generaliter reſeruata, vacantibus in Curia per obitum duntaxat exceptis, quia illa veniunt ſub generali conceſſione, de præben.c.2.li.6. Ratio, quia priuilegium principis latè eſt interpretandum, de verbo.ſignifi.c.olim.de dona.c.cum dilectus.& vbi non diſtinguit Papa, nec nos diſtinguere debemus.2.q.5.can. conſuluiſti.de tranſla.epiſco.c.inter corporalia.de ma.& obed.ca.ſolitæ.de coniug.lepro. c.quoniam.Dominus Aegid & Pe.Gaſconis contra per c.2.de præbend lib 6.propter inhibitionem,& decretum ibi poſitum, quod refertur ad omnia beneficia qualitercunq; poſita apud ſedem apoſtolicam vacantia. Concedatur hoc, aliud enim *b* eſt dicere beneficium vacans apud ſedem apoſtolicam conferre,& aliud reſeruata ſedi apoſtolicæ conferre: ut infra in concluſione notatur.

ADDITIONES.

a Conferendi. Adde ſupra in tit.de leg.deciſ.3. quod legatus.& in ant.dec 9.de conceſ.præben habere poteſtas.

b Aliud enim. Adde quòd ſupra facit de offic. leg deciſ.3.

EPITOMAE.

De duobus expectantibus in data paribus præfertur primo præſentans executori.

SVMMARIVM.

1 *Executor datus ad prouidendum quòd collator ſit.*

DECISIO V. aliàs 100.

a SI vnus *a* de duobus habentibus gratias æquales, & eiuſdem datæ primò præſentat literas

ADDITIO.

a Motus proprius. Sit tamen cautus aduocatus
3 † in modo opponendi: nam licet motus proprius tollat vnum defectum irritationis literarum, vt eſt defectus taciturnitatis, alios tñ defectus non tollit, vt puta defectũ nataliũ, ætatis, vitiũ corporis, bigamiæ & ſimil. quãquam dicti defectus p viam ſurreptionis nõ poſſint opponi pp expreſſionem motus proprij, tñ opponi pñt per viam iuris cõis, cum motus proprius talium diſpenſationem non inducat, vt in c. eam te. de æta. & qualit. & per Ioann. Andr. in d. c. ſi motu. & ideo ſublato defectu taciturnitatis per motum proprium, alij remanent, & ad nullitatem diſpoſitionis ſufficit vnum ex pluribus defectibus remanere, vt l. ſi non lex. ff. de hæredi. inſtitu. & l. ſi domus. ff. de ſerui. vrba. prædi.

EPITOMAE.

Quotidianæ diſtributiones in impetratione beneficij certi ualoris non computantur.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij impetrati quotidianas diſtributiones non amplexatur.*
2 *Diſtributiones quotidianæ in beneficij ualore nõ computantur.*

DECISIO VIII. aliàs 134.

1 QVando † impetratur certum beneficiũ certi valoris fructuum, ſm cõe æſtimationem, diſtributiones quotidianæ a in huiuſmodi valore fructuum non ſunt cõputandę. Ratio, quia illæ dantur ratione certi miniſterij pſonalis, puta intereſſentib. diuinis, & non ſunt de corpore bñficij, & ideo nõ cõprehendunt̃ ſub illis, prout leg. & no. in c. licer. de præb. & de cler non reſid. c. vno. lib. 6. & ibi per Io. Andr. in nouell. per eundem in addi. Spe. tit. de conceſ. præb. pro hoc optimè facit c. ſi. de conceſ. præb §. in illis uero. lib. 6. vbi diſtributiones quotidianæ ſunt aliud, quam illud quod datur ratione præbendæ.

ADDITIO.

a Diſtributiones quotidianæ. No. † ꝙ diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficij. Ita ẽt determinat Oldr. cõſ. 118. Et Io. And. in addi. Spec. de cõc præb. quo. ũ rõnes vide in repetitione Clem. primæ, de cõceſ. præb. per d. Pet. de Ancha. vbi idem dẽ de mortuariis & anniuerſariis. Adde deciſ. vlti. hoc ti. in ant. & Fel. in c ad aures. de reſcrip.

EPITOMAE.

Dignitas in eccleſia dicitur illa, quæ habet adminiſtrationem admixtam cum iuriſdictione: perſonatus vero, vel officium, quando habet adminiſtrationem ſine iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *Theſauraria, Decanatus, & Prepoſitura an ſint dignitates.*

DECISIO IX. aliàs 173.

1 DE † Theſauraria an ſit dignitas, a vel
a ſimplex officium? de iure communi Domini erant uarij. Aliqui dicebant quòd ſonat in nomen dignitatis, & in multis eccleſiis pro principaliori dignitate reputatur. alij & maior pars, de quorum numero ego fui, dicebant quòd Theſauraria ſecluſa conſuetudine, & reputatione eccleſię, de iure communi non ſonat in nomen dignitatis, niſi Archidiaconatus, & Archipresbyteratus, ꝓpter iuriſdictionem & præeminentiam, quas habent ſuper alios, & pręſertim ſubditos, & perſonas eccleſiaſticas, prout patet expreſſe in toto titulo de offic. Archidiaco. & Archipresbyt. Imò ſecundum Innocent. in capitu. de multa. de præben. etiam ſi Archidiaconus nullam haberet iuriſdictionem in mundo ratione conſuetudinis, tamen ratione nominis ſonaret in dignitatem: ſecus de Præpoſitura, Decanatu, & aliis, vt patet exemplum de præpoſitis in eccleſia Carnoten. & Turonen. do Nic. non reputauit aliquem de iure communi poſt Epiſcopum in eccleſia cathedrali in dignitate conſtitutum, niſi vnum qui immediate eſt poſt eum, qui in aliquibus eccleſiis vocatur, Præpoſitus, in aliq b. Theſaurarius,

Aa &c.

talem manus appoſitioné videtur ad ſe totũ negotiũ aduocaſſe, & ſic executoris, & cuiuſcunque alterius inferioris manus ligatę fuerunt. ar c. vt noſtrum de appel. & de off. dele. c. paſtoralis pro quo faciunt no per Inn. Hoſ. & Io. And. in c. cũ dilectus. de iure patro. vbi dicunt, ꝙ ſi Papa deputat certum prouiſoré, & beneficiũ reſeruet pro aliquo in certa eccleſia, & talis prouiſor anteq̃ prouiderit, moriatur, ꝙ conferendi poteſtas illud beneficiũ remanet penes Papã, nõ aũt reuertitur ad ordinariũ collatoré. hoc idé tenet Cõpoſt. in c. capitulũ verſ. ꝙ ſi executor. de reſcri. vbi dicit, ꝙ ſi prouiſor datus per Papam prouidit, prouiſio tñ eſt nulla, quia tale beneficiũ intelligitur affectum adeo ꝙ in illa vacatione per aliũ inferioré à Papa de eo diſponi non põt. Ad idem facit quod no. Inn & Ioã. And. in c. inter dilectos. de exceſ. plat. In oppoſitum vr̃ q̃a per ſolum mandatũ de conferendo, ſicut nec per mandatũ de prouidendo non ligant̃ manus cuiuſcunque poteſtaté conferendi habentis, quominus prouiſio facta per eum valeat, vt in c. quia cunctis. § ex parte. ver. non ſic aũt. de conceſ. pb. lib. 6. niſi Papa expreſſe beneficiũ reſeruaſſet ſuæ diſpoſitioni, vel decretum appoſuiſſet in tali mãdato, vel ſuam volũtaté expreſſe declaraſſet, ſeu inſinuaſſet dictis iudicibus, vel interdixiſſet, vt ibidé no. ſup verbo, exprimatur. & ſup verbo, iſinuet. & per hoc rñdetur ad vnam rõné factã ſupra in contrariũ, quia Papa non vr̃ ad ſe negotiũ aduocare, nec man⁹ apponere, niſi exprimat, ꝙ nullus alius poſſit diſponere, puta reſeruãdo, diſponendo ſeu decernendo per præmiſſa, vnde credo primam parté eſſe veram, ꝙ ſimpliciter mandando prouideri de bñficio vacante, vr̃ manum apponere, etiam ſi aliàs non reſeruat. Aliqui tamé rñdent ad iura allegata, quia illa omnia loquuntur, vbi Papa mãdat prouideri de beneficio vacaturo, quo caſu non eſt veriſimile, ꝙ per tale mandatũ velit manus ordinarij ligare, vel beneficium afficere, etiam ſi de certo beneficio vacaturo mandet prouideri, puta tali, illud expreſſe nominãdo. Sed non video rationé diuerſitatis inter beneficium vacans, & beneficiũ vacaturũ, cum caſus vacationis euenerit, & eadé eſt rõ vtrobique, vnde crederem ſecundã parté veriorem de iure, & ſic ꝙ prouiſio expectantis ſit potior, & confirmatio per conſequens inualida cenſeatur, per regulam allegatã, & ita tenet Cancellaria, videlicet ꝙ per ſolam manus appoſitioné Papæ, ſiue prouideat de vacante, ſiue de vacaturo, aut mandet prouideri, ſeu aliàs diſponi etiam de incerto, quòd tunc beneficium ſit affectum, & clauſæ ſint manus cuiuſcunq; inferioris collatoris.

E P I T O M AE.

Habens gratiam in certa eccleſia poteſt acceptare, etiam nullius collatione expreſſa.

S V M M A R I V M.

1 *Papa poteſt gratijs & priuilegijs ſuis adijcere formam, quam vult.*

2 *Gratijs ſi nullus vacandi modus inſertus ſit, omnis vacandi modus venit.*

3 *Poteſtas executoris dati ad prouidendum de beneficio vacante, vel vacaturo, an extendatur ad beneficium, quod de iure vacat, & non de facto.*

4 *Genus quòad omnia idem operatur, quod ſpecies quòad quædam ſub generalitate ſpecialitate enumerata.*

DECISIO XI. aliàs 196.

HAbens gratiam de beneficio, ſi quod vacat, vel cum vacauerit in certa eccleſia, quod duxerit acceptandum, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, præſentationem, inſtitutionem, vel electionem, prout ſpectat in ipſa eccleſia, nõ obſtãte ꝙ non habet ad collationem Epiſcopi, Decani, & c. quia
1 † poteſt Papa adiicere formã gratiis, & priuilegiis ſuis, quam vult. & quan
2 do non exprimatur aliquis modus, a venit omnis modus, prout leg. & not. & de præbẽ. c cum in illis. libr 6. & Clem. 1. cod. titu. & in gl quæ incipit, quamuis iſtud verbum.

A D D I T I O.

a Aliquis modus. Not. ꝙ † qñ in gratia nullus
2 modus vacationis exprimitur, venit oĩs modus vacandi. & pro hoc uidę tex. in c 2. ibi. p morté alicuius vel alias, & c. de renunc. & in c. 4. de rer. pmut. lib. 6 & vide deci. 23 inf iſto
3 tit. Vidi dubitari vtrum † poteſtas executoris

 ris

ris dati ad prouidendum beneficio vacante, vel vacaturo, extendaẽ ad beneficiũ qđ de iure vacat, & non de facto? vr̃, ꝙ nõ, per c. cum noſtras, de conceſſ. præben. Dicunt quidam ꝙ illud c. loquitur, cum literæ ſunt impetratę ſuper tali beneficio tanquam vacante, quod quidam cum nõ vacet de facto, vr̃ reſcriptũ obreptitiũ. & imputet ſibi impetrans, qui in literis expreſſit vacare beneficium, quod de facto non vacabat, ſecus, cum literæ generaliter conceduntur ſuper vacãte vel vacaturo. Ratio bona diuerſitatis inter iſtũ caſum & præcedentem aſſignari non poteſt. Io. Andr. videtur, quod in beneficio vacante rõ ſit, ſcilicet odiũ reſcriptorũ Sed certe magis odioſa eſt cẽſẽda impetratio generalis, & vaga ſuper vacantibus, & vacaturis, quã ſuper beneficio, in quo nõ valet impetratio, ſi de facto non vacet, vt dixi, quod enim vitiat ſpecialẽ impetrationẽ, ſcilicet coloratã facti poſſeſſio

4 nẽ, dẽt etiam vitiare generalẽ, quia idẽ † operatur genus quoad oĩa, quod ſpecies quoad quædã, quæ ſub generalitate vũr enumerata ſpecialitate, vt l. ſi chorus, ff. de leg. 3. & l. ſi duobus, ff. de adm tu. Itẽ ſciens beneficiũ vacare de iure non de facto, de facili poſſet defraudare mẽtem dicti c. cum noſtris, impetrãdo generaliter, & ſub nube beneficium vacans, vel vacaturum, & ſubijciendo vacationem facti illius beneficij ſibi notam, talibus autem fraudibus occurrendum eſt, vt in ca. quanto, de diuor. ita not. do. Pe. de Ancha. in c. ſi propter, de reſcr. lib. 6.

E P I T O M AE.

Beneficia ſubcollectorum etiam antequam officium ſubcollectorię acceptauerint, ſunt ſedi apoſtolicæ reſeruata.

S V M M A R I V M.

1 *Collectoriæ & ſubcollectoriæ officium an in inuitum conferri poſſit.*

DECISIO XII. aliàs 207.

LIcet iuxta ordinationem domini noſtri Gregorij Papæ XI. vnicus ſub collector, in qualibet diœceſi ſit deputandus, cuius beneficia ſint reſeruata, tamen ſi ille vnicus remoueatur, & alter loco eius ſurrogetur, ſicq; ſucceſſiuè plures ſubcollectores in vna diœceſi deputẽtur, beneficia omnium ſic ſucceſſiue deputatorum ſunt reſeruata, prout ſuperius in couclusione 10. eſt dictum, & concluſum, videlicet, ꝙ licet ceſſet officium, tamen non ceſſat reſeruatio. & eſt verum dicere, ꝙ quilibet pro tẽpore ſuo erat ſolus & vnicus ſubcollector, & ſic ipſorũ beneficia cadũt ſub reſeruatione, & fuerunt affecta ſemel, quæ reſeruatio nunquã extinguitur, niſi per prouiſionem Papalem, ſaluo caſu dec. ſtatutum. de prę̨b. li. 6. quę dec. eſt reuocata per extrauag. Bonifacij, quæ incipit, piæ ſolicitudinis. Ex quo dubio oriebatur aliud dubiũ, videlicet, vtrum ante acceptationem, & exercitium huiuſmodi officij beneficia cenſeantur reſeruata? quod non fuit pro tunc, ſed bene alias ru-

1 minatum, & deciſum ꝙ ſic, quia † tale officium in inuitum confert, & poteſt compelli ad recipiẽdũ, vt quilibet delegatus, de off. del. c. paſtoralis, & c. ſanè. & quia eſt officiũ honorabile, & vtile Reipublicę ſortiẽ ſtatim ſuũ effectum, ẽt antequam poteſtatẽ ſuam videat, vel recipiat, arg. eorũ quæ dñt de capellanis Papæ, & exẽptis per Papã, qui gaudent priuilegio honoris & alijs, antequã pueniat ad eos, intantũ ꝙ non poſſunt excommunicari, vel ſuſpendi per ordinarium hoc ignorãtes, prout leg. & no. de conceſſ. prę̨b. c. 1. li. 6. Sed quia hi collectores sũt nũtij ſedis apoſtolicæ, & gaudent certis priuilegijs & honorib. ſicut capellani Papę. ergo, &c. Quæ concluſio poſſet procedere ſecundum Robertum in deputato per Papam, de alijs vero deputatis per alios collectores, vel etiam dominum Camerarium Papæ, dubitauit, & ego quia vt mihi vr̃, officium huiuſmodi eſt plus oneris, q̃ honoris, & talia onera nõ tenetur quis ſubire inuitus, arg. eorum quæ not. de procuratore ſiue ad iudicia, ſiue ad negotia, qui nõ datur inuitus, licet abſens dari poſſit, ff. de procur. l. 1. & l. inuitus, C. eo. & dẽt expreſſe conſentire, alias inuitus dicitur ſm leges, ff. de proc. l. filiusfamilias, § inuitus. ſecũdum canones vero ſufficit tacitus conſenſus, vt in Cle. 1. de procu Duo vero iura multũ mouent me in contrarium, videlicet c. paſtoralis, de reſc. in fi. & c. ſup eo. i fi. de appel. vbi iudex delegatus

gatus habet iuriſdictionem ſuper perſonas & non expreſſas, ante ipſorum expreſſioné, & & ante literarum præſentationem & receptionem, licet non habeat exercitium iuriſdictionis, niſi per expreſſionem perſonarum, & literarum præſentationem. ſic vt in ſubcollectore, quod & ante receptionem literarum, vel exercitiū officij cenſetur eſſe collector, & per conſequens ſint affecta ſua beneficia, neſcio ſoluere, niſi quia vnum officium videlicet iudicandi eſt honoris, & publicæ utilitatis, vt in c. vt debitus. de appell. ergo redditur in inuitum. ſed officium ſubcollectoris eſt oneroſum & uile, quia tendit ad talliandum, & exactionandum, ergo, &c.

A D D I T I O.

a Ordinationem. Adde dec. 10. ſup. eo. & deci. 13. hoc tit in antiq. & Biſig. dec. 20. hoc tit.

E P I T O M AE.

Si mandetur prouideri alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia, de unico ibi exiſtenti, non prouidebit.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatū de prouidendo alicui de aliquo beneficio in certa eccleſia, non extenditur ad vnicum beneficium habentem.*

2 *Gratia ſæpiſſimè propter fatuam interpretationem, vel negligentiam effectu fruſtrantur.*

DECISIO XIII. alias 216.

1 VOluerunt & ordinauerunt † Dñi dictū Ioann. Mon. in regula, in generali. in ver. a ſic eſt inutilis. & Arch. *a* in c. ſi pro clericis, de præben. lib. 6. & Io. Andr. in Clem. 1. eod. titu. in glo. incerta. videlicet quod cum ſcribitur de aliquo beneficio in aliqua eccleſia alicui prouideri, ſi non ſit ibi niſi vnicū, de illo ſibi prouideri non poterit, cū iſtud verbū, aliquo, ſit ibi relatiuum ſupponens diuerſitaté. illud & locum habet quando ſcribitur, ſeu mādatur prouideri alicui de beneficio ſpectāte ad collationē, prouiſioné, præſentationem, ſeu quāuis aliam diſpoſitionem Epi, Decani & Capituli, ſingulorumque Canonicorum & perſonarum certæ eccleſiæ, ſi quod uacat, vel cū vacauerit cōiter, vel diuiſim. ſ. quod impetrauit non poteſt prouideri vigore gratiæ de huiuſmodi b beneficio vnico *b* ſpectante ad collationem alicuius prædictorum, propter identitatem rationum per dictos Dd. alleg. in loco præal. præſertim cum in hoc caſu, gratia impetrantis totaliter non pareat, ſed in alijs poterit conſeruari. de reſcript. c. ſi eo tempore. lib. 6. Et dató, quod tñ non eſt veriſimile, quod omnes prædicti ſingulariter ſinguli nō haberent vnum beneficium conferre, & ſic ex toto gratia impetrātis fruſtraretur, & periret, adhuc procederet dicta concluſio. Nam imputet ſibi impetrās, quod talem collationem elegit, & ſic fatuè im-
2 petrauit. ſæpè enim gratiæ † per fatuam impetrationem, ſiue negligentiam fruſtrantur effectu. de conceſſ. præbē. c. cum noſtris. & c. 1. de reſcript. c. tibi qui. & c. ſi eo tempore. & c. duobus. lib. 6. & in d. c. ſi pro clericis. & c. ſi pluribus. de præben. lib. 6. cum multis ſimilibus. Nec obſtat quod in hac ultima forma non ponitur relatiuum de aliquo, quia ponitur ſimile, ſiue æquipollens idem importans, videlicet de beneficio in ſingulari numero, & ita ibi, & ſi quod, id eſt, ſi aliquod vacat, &c. non enim refert de æquipollentibus quid ſiat. de teſti. c. licet ex quadam. & l. nominatim, ff. de condi. & dem. & in l. certum, ff. ſi cert. peta. & ſic dicebant aliqui Domini ſeniores ſæpiſſimè determinatum, & ſeruatum fore, & Oldr. ſic tenuiſſe in quæſtionibus ſuis.

A D D I T I O N E S.

a Archidiac. Allegat etiam ibi Archid. de illo qui vnicam ouem habebat, vt dicitur. 2. Re. 12. & 3. q. 7. §. ſi. contrariū huius videtur ſentire Io. de Lig. in c. ſi. de preben. quia ſi per tale mandatum de prouidendo videtur voluiſſe mādans etiam dictam vnam collationem grauare, & vide hic omnino quod no. Ioan. de Lig. in c. poſtulaſti. in fin. de conceſ. præb. Et an idem ſit in nominato & graduato per vniuerſitatem ſtudij generalis, quando nominationem ſuam præſentauit prælato alicuius eccleſiæ vnicam collationem tñ habenti. per glo. in § ita quod parochialis. in verb. turuum. tit. de collat. in pragmat. ſanctio.

b Vnico. Adde Thom. Faſtol. cauſ. 29 dub. 55. decis. 40. incip. nota quód vbi eſt aliquis. de reſcript.

EPITOMAE.

Si mandetur prouideri alicui de maiori præbenda, ualet gratia, licet ibi ſint mediæ & minores, & poterit impetrans maiorem acceptare, & de illa ſibi facere prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Gratiam habens ad maiores & minores præbendas, poteſt etiam medias acceptare.*

2 *Conſuetudo contraria mandato in ipſo mandato non expreſſa, an ipſum uitiet.*

DECISIO XIIII. aliàs 217.

1 SI mandetur alicui prouideri † de maiori præbenda vacante, vel vacatura alicuius eccleſię, in qua dicuntur per impetrantē eſſe maiores & minores præbendæ, licet ibi etiā ſint mediæ, nihilominus valet & tenet impetratio & prouiſio & acceptatio de maiori, de qua poſtea agitur, quam Papa ſibi ſpecialiter impetranti reſeruauit cōferendam, nec de alia, ſ. minori, vel media poſſet ſibi prouideri, per c. cui de non. de prębend. lib 6. Nec obſtat ꝙ de mediis non eſt facta mentio, quia aut illæ mediæ ſunt de maioribus, aut de minoribus, vel eſt neutra illarum, ſed diſtincta

2 per ſe In primis † duobus caſibus ſatis eſt expreſſum in gratia, ſed pp vltimum procedit dubium, præſertim pp conſuetudinem locorum & eccleſiarum, quibus cauetur, ꝙ nullus poteſt obtinere maiorem, niſi per minores ad maiores fiat aſcenſus. Modo, ſi vt dictum eſt, fiat mentio in gratia, & quòad hoc tollātur ſtatuta: tamē illa ſtant adhuc quòad medias, per quas oportebit aſcendere ad maiores, ergo ſublato vno impedimēto aliud manet, nec ſublatum dr, niſi de hoc expreſſe mentio fiat, arg. c. licet de conſtit lib 6. & c. non pōt, de præben. & c. ſ. eo. tit. in Clem. Sed reſpōdeo dupliciter, ꝙ in caſu prædicto prædictæ conſuetudines, & ſtatuta per clauſulas derogato

a rias, a & per non obſtan. b generales, q̃ ſunt

b multum prægnantes, ſunt ablatæ, licet non perempte, prout leg. & not. in c. cum aliquibus: & in c. ſi p p tua debita, de reſcr. lib. 6. & pro hoc facit tertia concluſio ſuperius determinata in caſu magis dubio, & forti. Secundo dico, & credo ꝙ per expreſſum prædicta ſtatuta ſunt ſublata in gratia. Nam ex quo mādatur prouideri impetranti de maiori pbenda, quam duxerit acceptandam non obſtantibus ſtatutis, & conſuetudinibus illius eccleſiæ, quibus cauetur vt ſupra, & omnes pręb endæ inferioris gradus poſſint dici minores reſpectu maiorum, ꝙ ſatis conſtat de mente Papæ illa ſtatuta, & quæcunque alia impedimenta velle remouere pro quo facit etiam no. per Ioā. And. poſt Archi. in nouell. in c. ſi poſtquàm. de præbend. lib 6. licet Archi. videatur innuere contrarium in roſ. 25. q. 2. in ſumma, in fin.

ADDITIONES.

a Clauſulas derogatorias. Per clauſulas derogatorias in literis apoſtolicis appoſitas tollitur conſuetudo optandi in eccleſia in qua ſunt maiores & minores præbendæ, derogatur q. conſuetudini optandi maiorem, ſi mandatur prouideri de tali præbenda non obſtantibus ſtatutis & conſuetudinibus ſm Rot. deci. 5. ſup. de conſuetud. Et quantum tempus requiratur ad introducendum conſuetudinē optandi, ubi præbendæ ſunt diſtinctæ, deciſ. 6. de conſuet. ſup.

b Per non obſtāt. Hoc uult dicere ꝙ dicta clauſula, Non obſtan. non tollit conſuetudines & ſtatuta, niſi ad unum finem tantum, uidelicet, ut gratia non pereat, & ſic firmat gratiā contra nullitatem, ſed dilationes non tollit, & ita dicit Io. Mona. ſe pronuntiaſſe de mandato Papæ in d. c. cum aliquibus.

EPITOMAE.

Petenti beneficium uacans per aſſecutionem, ſufficit procedere gratiam ſuam ad effectum impediendi ſuſpenſionem petitorij factam per partem aduerſam, nec arctatur ad probandum uacationem beneficij, & aſſecutionem ipſius.

DECISIO XV. aliàs 235.

HAbenti gratiam de certo beneficio vacāte per aſſecutionē pacificam alterius beneficij authoritate apoſtolica collati agēti petitorio & poſſeſſorio adipiſcēdæ, & effectum im-

jmpediēdi ſuſpenſionē, petitorij ſui factā per
partem ſibi aduerſam, ſufficit producere ſolā
factam gratiā illi de alio beneficio, per cuius
aſſecutionē Papa voluit, & decreuit benefi-
ciū, de quo agit. vacare, licet non probet ple-
ne hmōi vacationem, nec aſſecutionem. Rō,
quia ſatis conſtat per dictam gratiam de re-
ſeruatione, & manus Papæ appoſitione, q̄ ſu
ſpēſionē petitorij habent impedire, vt ſupra
in concluſione, 1. de re iud. & per not. Inn de
fil. presb. c. conſtitutus, & de reſt. ſpo. c. in lite
ris, in fi & de diuor. c. ſignificaſti.

E P I T O M AE.

Petenti beneficium per aſſecutio
nem quoad effectum adiudicationis
ſibi faciendæ, non ſufficit probare
prædictas, aſſecutionem & uacatio-
nem per publicam uocem, & famā.

DECISIO XVI. aliàs 244.

AD effectū adiudicationis fiendæ prædi-
cto agenti nō ſufficit probare huiuſmo
a di vacationem, & aſſecutionē a pacificā per te
ſtes deponentes de fama publica, & voce dū-
taxat, quia actor clare debet probare inten-
tionem ſuam alias Reus abſolueretur: quia
actore non probante, & c. 2 q. vlt. c. actor, vt
eccleſi. bene, c. vt noſtrum, de prob. c. in præſē
tia, de iureiur. c ſi præterea fama nō facit ple
nā probationem, nec ſemiplenam ſine alijs
adminiculis, prout leg. & no. de appel. c. 1. de
teſti. c. veniens, el 2. & c. præterea.

A D D I T I O.

a Aſſecutionem. Sufficit tamen probare aſſecu
tionem de facto, eo. ti. dec. 3.

E P I T O M AE.

Impetrans beneficium vacans,
Dummodo non ſit alteri ius quæſi-
tum, de acceptante, quodcunque be
neficium acceptauit, non tenetur fa
cere mentionem.

DECISIO XVII. aliàs 244.

a LIcet de more & ſtylo a Curię ſit receptū,
q̄ impetrans certum beneficium vacans
per obitum extra Romanam Curiā cū clau-
ſula, Dummodo nō ſit alteri in eo ſpecialiter
ius quęſitum, non teneatur facere mētionem
de expectātib. authoritate apoſtolica ibidē,
& illud idem beneficiū acceptātibus, pp no.
Io. And. poſitam in nouell. c. ſi poſtquam, de
præb. lib. 6. quæ tamen loquitur in duobus
expectantibus, ſiue impetrātibus expectatio
nes a Papa, videlicet, quod ſecūdus nō tenea-
tur facere mentionē de grā primi, & hoc ꝓ-
pter clauſulas derogatorias. Tñ omnes Dñi,
me ſolo excepto, dixerunt hoc non procede-
b re in canonice electis, b vel p̄ſentatis ad dictū
beneficium ante impetrationē antedicta, li-
cet nō ſit ſubſecuta cōfirmatio, vel collatio.
Nam Papa per ſuam collationē noluit p̄iudi
c care rite & canonice electis, vel præſentatis, c
nec tollere ius ad rem eis quæſitū, de el. dele.
c ſuper eo. & c. ex parte, & de reſc. c. quamuis
li. 6. Pro hac cōcluſione videt optime facere
quæſtio dominicalis poſita p Inn in c. inno
tuit, de ele. ſuper ver ordinat ergo. Ego autē
dicebam me nō videre differentiam, ſiue rō-
nē diuerſitatis inter primū caſum, ſeu ſtylū,
& ſm. Nam verum eſt dicere, q̄ in vtroque
caſu neutri eorū eſt ius quæſitū in beneficio
ſiue in re; licet bene ad rē. q̄ facilius pditur,
& tollitur, de conceſ. pręb. c. ſi. lib. 6. de reſcr.
c. gratiæ, in Clem. Præterea Papa pōt pręuen
nire quēlibet collatorem etiam ordinariū in
conferendo, vel delegatum, de p̄b c. dudū, &
c. quāuis, 2. lib 6. Item uideo q̄ licet capitu-
lū elegerit aliquē in epiſcopū, & antequā cō
firmetur, Papa manum apponit in lubendo,
reſeruando, vel prouidendo, d cōfirmatio po-
ſtea facta ſiue collatio nō tenet. de ele. c. ſi eo
tempore, li. 6. Item video de receptis in cano
nicos authoritate ordinaria, quibus licet ius
acquiratur iuxta receptionis ſuæ ordinē ad
prębendam proximā vacantem, ſiue vacatu-
rā, de præb. c. relatum, & c. dilectus, tamē apo
ſtolici expectantes etiam de huiuſmodi rece
ptione nullam mentionem facientes illis p̄-
feruntur, poſtea in præbenda vacante, de pb.
c. hi qui. & c. ſi poſtquam, li 6. Verū eſt q̄ po-
ſtea in alijs conſilijs audiui vnam rationem
diuerſitatis inter primum, & ſecundum ca-
ſum, quæ placuit mihi. Nā in primo caſu li-

cet præiudicetur impetranti quoad iſtud beneficium per ipſum nunc acceptatum, tamē ex toto gratia ſua non perimitur, ſed remanet ſibi ſaluum ius aliud beneficium acceptandi, non in caſu ſecundo, quia electus vel præſentatus ex toto & perpetuo eſſet excluſus, quaſi prædictus ſtylus in illis ſeruaretur, quod eſſet abſurdum, nec præſumendum ꝙ papa tātum præiudicium voluerit facere canonice electis, vel præſentatis, niſi de hoc faceret mētionē, argu. dictorum iurium, c. ſuper eo. c. ex parte, & c. quamuis. Facit etiam ratio in c. deliberatione, de off. leg. li. 6. pro qua ratione diuerſitatis poteſt induci ſtylus ſimilis de impetrante ad collationem Decani, & capituli, communiter vel diuiſim, ſi ac-
e ceptat beneficium vnicum e ſpectans ad collationem Decani diuiſim, vtrum valeat acceptatio. Nām aut potuit conſeruari gratia in alijs beneficijs ſpectantibus ad collationē capituli aut non. In primo caſu non valet acceptatio. In ſecundo ſic, licet Dd. velint tenere quod in neutro caſuum prædictorum valeat, vt no. Io. And. in Clem. 1. de præb. ſuper verbo, incerta.

ADDITIONES.

- a More & ſtylo. Adde Gomeſ. in reg. de non tol. iur. quæſt. 4. nu. 23.
- b Electis. Quale autē ius acquiratur electo per electionē, vide gl. in ca. quanto, 63. diſt. & ibi Dominicus de ſan. Gemi. vſ tenere contrarium in illis, quibus Papa confert canonicatum, licet expectēt præbēdam, quia præferūtur his, qui habuerunt ex poſt collationē a papa. vide ibi.
- c Præſentatis. Adde Aegid. dec. 11. de reſcr.
- d Prouidēdo. Nec habēti mandatum de prouidēdo cuius ius ēt non tollitur per clauſulas generales, alias periret mādatum ſuum, quo mandabatur ſibi de certo corpore beneficij prouideri.
- e Vnicum. Adde dec. 12. ſup. eo. ti.

EPITOMAE.

In ſurrogatione ſeu reformatione gratiæ nō oportet exprimere ea, quæ in prima gratia ſunt expreſſa.

DECISIO XVIII. alias 274.

Licet in ſurrogatione litis & iuris alicuius defuncti impetrata à Papa, dēat fieri mē-
a tio de beneficijs obtētis, quia vim collationis hēt, vt lite pēdē. c. 1. & 2. li. 6. tamen ſi quis primo impetrauit aliquod beneficiū litigioſum a Papa, tanquam vacans per obitū, nulla facta mētione de litis pendentia, facit tū mentionē de omnibus beneficijs ſuis per eū obtēſis, & ſi poſtea cum narratione primæ gratiæ obtineat ſe ſurrogari in litē, & in ius dicti defuncti nulla facta mentione in ſurrogatione de beneficijs obtentis, & alia gratia expreſſis: Dixerunt omnes Domini gratiā ſecundā propter hoc nō vitiari, nec forte ſurreptitiā. Tum quia cenſetur quædā reformatio gr̄æ primæ, in qua nō eſt neceſſe exprimere beneficia antea expreſſata ſecundum ordinationē nouam domini Gregorij Papæ XI. Tum quia in ſecunda fit plena narratio de prima; imo recurrendum eſt ad ipſam. Tum quia nunc impetratur idem corpus, quod tūc, & per eā dem perſonam, & idem modus vacādi exprimitur, & defectus in prima litis pēdētia videlicet, tollitur. & per hoc ſoluitur obiectus, videlicet quod non vigore primæ quæ fuit nulla, ſed ſecundæ gratia ius impetrantis conſequitur, expreſſe de hac dec. vide gl. pē. in c. ſi apoſtolicæ, de prēb. lib. 6.

ADDITIO.

a Fieri mētio. Qualiter & de quibus dēat fieri mētio in reſcriptis apoſtolicis vide ad ſaturitatem, per Fel. in c. in noſtra, extra de reſcr.

EPITOMAE.

Si Epiſcopus habens facultatem a Papa conferendi certos canonicatus, & præbendas, confert canonicatum vni, & reſeruat pro eo præbendam, ante cuius uacationem moritur Epiſcopus, poterit nihilominus ille, cui Epiſcopus contulit, poſtea acceptare præbendam.

SVMMARIVM.

1 *Litera facultatis per mortem illius, cui conceſſæ ſunt non expirant.*

DE-

DECISIO XIX. aliàs 285.

1 SI † Epiſcopus habens poteſtatem à Papa prouidendi tribus perſonis de canonicatibus, & præbendis ſuæ eccleſiæ, ſi collato per eũ canonicatu vni, & reſeruata præbenda ſibi, & nulli alteri de iure debita cum vacauerit cõferenda, & ante hmõi vacationem præbendę, & collationis moriatur Epiſcopus, nihilominus iſte cui canonicatus eſt collatus, p̃bendam poſtea vacantem poterit acceptare. Ratio, quia gratia iã erat facta, q̃ non expirat
a per obitũ a concedentis. de off. dele. c. ſi ſup. lib. 6. Tum ẽt quia ratione canonicatus debebatur ſibi præbenda. de pręb. c. relatum. facit c. ſi is cui. & c. quodam. de præbend. lib. 6.

ADDITIO.

a Non expirat per obitum. Adde deci. 2. ſupra de offi. deleg.

EPITOMAE.

Non ſolum ualor certi beneficij impetrandi, ſed etiam obtentorum debet per impetrantem exprimi ſecundum cõmunem æſtimationem, cum ſit pars gratiæ ſuę ſecundum regulam domini Grego. XI. ſed circumſcripta regula, ualorem obtentorum in ſua impetratione exprimere non tenetur, nec probare, niſi aliquod illorum obtentorum ſe dimiſſurum obtulerit.

DECISIO XX. aliàs 292.

LIcet impetrans certum corpus beneficij, valorem eiuſdem beneficij per eum in gratia ſua expreſſum probare teneatur, ẽt ſi non negetur, quia pars gratię ſuę eſt, tñ ſ̃m oẽs hoc non procedit in valore probando beneficij obtenti in gratia expreſſo, pręſertim ſi illud ſe obtulerit dimiſſurum, quia tũc eſt indubitatum: ſed ſi vult illud retinere cũ illo de nouo ſibi collato, tunc ſ̃m aliquos videretur diſtinguẽdũ. Aut eſt ſimplex beneficium, puta capellania, vel ſimile, & expreſſit bonũ & magnum valorem, propter quem citius Papa gratiam non feciſſet, q̃ fecit: tunc non arctatur ad probandũ. Aut eſt dignitas, vel beneficium curatum, & exprimitur valor modicus, quia tunc pręſumitur ꝙ Papam valebat decipere, & quia iſta beneficia conſueuerũt, & debẽt eſſe magis pinguia, q̃ alia, de vita & hone. cler. c. quiſquis. tunc tenetur valorẽ probare. Tutius eſt tñ ſecundum dñõs, ꝙ aliqualiter probet, licet non ita exacte ſicut in primo caſu: & hoc verum, ſi non negetur valor, ſecus vero ſi negaretur, tunc plene probare teneretur. Ego vero dicebam me non legiſſe, ꝙ impetrans teneretur de valore, vel quacunq; alia qualitate beneficij obtenti facere mẽtionem: pro quo induxi ea q̃ leguntur & not. in cle. 1. de pręb. per Io. And. & Pau. veruntamẽ ex quo expreſſit ad inducendũ Papã facilius pro gratia ſibi facienda, id feciſſe vr̃, & ſic per conſequens ad probandũ ſe adſtrinxiſſe. de reſti. ſpo. c. 1. de proba. c. licet. quod crederẽ verum, ſi negaretur valor: ſi vero nõ negaretur valor, probationẽ nullã requirerẽ, nec crederẽ proceſſum ex hoc fore nullũ ſiue iniuſtũ, dũmodo de alijs ſubſtantialibus plene cõſtaret. Dñs tñ Vrba. Papa VI. in primordio creationis ſuę voluit, & ordinauit ꝙ nedũ impetrantes certũ beneficiũ vacans, vel certo modo vacaturũ, de ualore illius teneretur facere mentionẽ, ſed ẽt de valore piũm beneficiorũ quę obtinerẽt tempore impetrationis, & hoc ſ̃m cõem ęſtimationem, & non ſ̃m taxationem decimę, quod eſt graue: alias voluit & decreuit huiuſmodi gratias fore nullas & nulli roboris vel momenti: hoc uerum, niſi proprio motu eſſent factę. Idem etiam uoluit, & ordinauit in confirmationibus obſeruari.

EPITOMAE.

Promotus ad aliquam dignitatẽ poteſt impetrare, quòd primam dignitatem retineat cum ſecunda, cum decreto quòd prima non vacauerit per aſſecutionem poſſeſsionis ſecundæ dignitatis, vel per munus conſecrationis, & talis impetratio valet.

SVMMARIVM.

1 *Papa poteſt diſpenſare cum promoto ad epiſcopatum, quòd retineat beneficium ad laici praeſentationem ſpectans.*

2 *Impedimentis duobus concurrentibus non poteſt vnum ſine altero auferri.*

3 *Argu.*

3 *Argumentum ab identitate rationis validū eſt. Beneficia ad laicorum præſentationem ſpectantia non ſunt eis ſpretis conferenda.*

4 *Spes firma ex cauſa præcedenti de certo effectu conſequentiam neceſſariam habente proxime producendo, habetur idem effectus, ac ſi tempore cauſæ fuiſſet productus.*

5 *Princeps non præſumitur in ſuis reſcriptis velle præiudicare iuri tertij.*

6 *Iudex an poſſit aduerſario non conſentiente terminum prorogare.*

7 *Tacita non reddunt gratiam ſurreptitiam, ſed ſolum in iure expreſſa.*

8 *Res prorogata non cenſetur innouata, ſed ſemper eadem reputatur.*

DECISIO XXI. aliàs 331.

1 SVppoſito facto ꝙ Papa † quendam A. priorem cuiuſdam prioratus, quæ dignitas cui rata, & principaliter in eccleſia collegiata exiſtebat, ſpectans ad præſentationem patroni laici, promouit ad aliquem eccleſiam cathedralem: & cum eo tēpore huiuſmodi promotionis, vel cito poſt, & ante vacationem dicti prioratus motu ſuo proprio diſpēſauit, ꝙ promotione non obſtante eundem prioratum vna cum dicta cathedrali eccleſia retinere poſſet vſq; ad bene placitum ſedis apoſtolicæ, decernendo ipſum prioratum per manus conſecrationis, vel per aſſecutionē poſſeſſionis minime vacare, nulla facta de iure præſentandi prędicti laici mentione. Dubitabatur vtrum huiuſmodi gratia, ſiue diſpēſatio fuerit nulla, & ſurreptitia? In quo Domini erant varij, maior tamen pars dicebat eam eſſe ſurreptitiam, & ſm illa cōſilia fuerit lata duæ ſniæ, & nunc pendet in tertia inſtantia, in qua eſt concluſum, & non reſtat niſi prædictas ſententias confirmare, vel infirmare. Motiua maioris partis ſm quę fuerunt prædictæ duæ ſententiæ promulgatæ, fuerūt iſta. Primum videlicet, quod nedum affertur alicui gratiæ præiudicium, cum tollitur ſibi ius, quod habet in præſenti, imo cum tollitur ſibi ſpes firma & propinqua habēdi aliud ius, pro quo inducebatur caſus ſ. inde Neratius. ff. ad leg. Aquil. & l. Statius. florus. §. Cornelio ſ. ex his. ff. de iure fiſci. per eandem viam facit C. ſ. ó. de le. l. 1. ea enim quæ incontinenti fiunt, vel fieri debent, ineſſe videntur. de teſti. c. præterea. de reſt. ſpo. c. literas. l. decta. ff. ſi cert. petat. per quæ iura vř ꝙ adueniente tēpore, vel caſu, quo patronus præſentare deberet, ſi iſta gratia facta non fuiſſet huiuſmodi, tūc deberet carere effectu, & ius patrono aperiri, ergo &c. Secundum motiuum, † quia ibi 2 ſunt duo impedimenta, quorum vno ſublato aliud nō vř eſſe ſublatū. ff. de ſerui. vr. pdi. l. ſi domus. de fil. pref. c. 2. lib. 6. de aut. & vſu pal. c. ex tuarum. de priui. c. paſtoralis. Modo hic videntur duo impedimenta, vnū de elec. c. cum in cunctis. de cōſt. c. cum. M. circa prin. aliud de iure patroni, igitur primo ſublato ſm non videtur eſſe ſublatū: maxime quia videtur vtrunque eſſe ſupra ius, & non poſſet fieri niſi ex plenitudine poteſtatis. Modo licet Papa vtatur ſua plenitudine poteſtatis in vno articulo, non ſequitur ꝙ velit vti in alio, quia talia tanquam odioſa ſunt reſtringenda, vt regula, quæ à iure. de reg. iur. lib. 6. non autem ſi ahenda de caſu ad caſum. ff. de lib. & poſthu. l. cùm quidam. de priui. c. ſane. de reſcr. c. ſuſceptum. lib. 6. maxime in excogitatis, vt in c. 1. de conſti. lib. 6. Tertium, qa in expediendo actum permutationis Epiſcopus vtitur beneficio alias à iure ſpecialiter ſibi conceſſo, vt c. quæſitū. de re permu. & contra cōcilium Turon. de quo in c. maioribus. de præb. & tunc quia pro intereſſe patroni ipſum vocare tenetur, vt no. Inno. de renun. c. quod in dubijs. & Ioan. And. de rer. permu. c. vnic. lib. 6. & in cle. vnic. eo. tit. per Pau. Modo in ꝓpoſito potuit intereſſe patroni, vt haberet priorem reſidentem, & cum in propria perſona honorantē, quia melius ſeruitur eccleſiæ per proprium prelatum ꝗ per vicariū, ideo iura à prælato requirunt reſidentiā perſonalem. de cler. non reſi. c. quia nonnulli. & c. 2. & ſi. 21. q. 2. c. 1. de ele. c. licet canon. lib. 6. amodo enim propter maiorem dignitatem epiſcopalem in prioratu non tenebitur perſonaliter reſidere, & ſic apparet de notabili intereſſe patroni, ergo &c. Quartum, propter identitatem rationis, ex qua licitum eſt arguere. de trāſla. epiſc. c. inter corporalia moderatio quare introductum eſt, ꝙ beneficia laicorum ad eorum pręſentationem pertinētia eis ſpretis nō cōferantur eſt, ne turbati ex hoc ab eccleſiarum fundatione retrahantur, prout leg. & not. per omnes ſcribentes in c. cū dilectus de iure patro. & in c. 2. de pręb. lib. 6. ſed eadem videtur turbatio, cum certū habent tempus conferendi talia vacatura,

nec

nec de modica tpis dilatione curare habeāt, vt l. ſi debitori. ff. de iudi. & l. quod dicimus. ff. de ſolutio. ergo, cui enim præiudicatur in tempore, ſæpe præiudicatur in iure. de elect. cap. cum in veteri. de appellat. cap. cum ſit. & c. præterea. & c. 1. lib. 6. de re iud. c. quod ad conſultationem. cum ſimi. Quintū motiuū,
4 †quia quando ex aliqua cauſa præcedēte oritur ſpes firma de certo effectu trahente conſequentiam neceſſariam ad cauſam ipſam de proxime producendo, habetur perinde effectu ſecuro, ac ſi tempore cauſæ fuiſſet iā productus, vt ff. ad leg. Aquil. l. huic ſcripturæ §. 1. & l. ita vulneratus. in prin. clarus tex. in l.
2 dādi. §. Sabini. ff. de dam. infec. perinde enim eſt, vel iam de præſenti eſſe, vel de propinquo futurum fore, vt probatur per ea quæ leg. & no. ff. de mino. l. 3. § 1. Modo ſi iā vacaret beneficium, appareret de graui præiudicio ipſius patroni, & non valeret gratia ſine diſpenſatione ſecundum omnes: igitur etiam ſic ratione cauſæ præcedentis beneficium iam patrono cenſetur effectum, ſicut ſolet dici de beneficio pro certa perſona in euentum certę vacationis per Papam, vel eius executorem ſpecialiter reſeruato. de reſc. c. tibi qui. de pb. c. cum cui. & c. ſi poſtquam. de conceſſ. prębē. c. ſic. & c. ſi ſoli. & c. executor. lib. 6. Sextum,
5 †quia iſta eſt regula, quod non eſt veriſimile, ꝙ princeps velit pręiudicare iuri tertij pręſenti, vel futuro per priuilegij conceſſionē, quam facit, quia non eſt veriſimile ꝙ hoc facere velit per iniuriam tertij, vt C. de ſtat. & ima. l. fi. ff. ne quid in loc. pub. l. 2. §. merito. & §. ſi quis à principe. de priuil. c. dudum. de cōſuetu. c. cum dilectus. de deci. c. ſuggeſtū. & eo tit. c. 2. lib. 6. etiam per modum diſpenſationis ſiue reſtitutionis, vt ff. de do. l. 3. & pę. & l. fi. & l. cum adoptio. ff. de adopt. de reſcri. c. quamuis lib. 6. de offi. dele. c. ſuper eo. imo nec forte hoc poteſt ſine cauſa. per not. Inn. in c. ſępe. de app. & in c. quę in eccleſiarum. de conſti. & per Cyn. C. ſi contra ius vel vti. pu. l. pręſcriptione. & fait alle. vnum dictū Cardin. Pariſien. quod ipſe dixerat, & poſuerat in d. c. quamuis. de reſc. alleg. videlicet reſtitutionem à principe conceſſam per modū gratię ad beneficium patroni pręuenti, vel non pręuenti ante uocationem, uel poſt, non ualere, non facta mentione de patrono laico. Ad idem inducebatur cle. 1. quę bene facit, de prębē. poſt prin. Nā quemadmodum in diſpēſatione ſuper pluralitate dignitatum incompatibilium eſt exprimenda qualitas curę, uel principaliter earundem, ita & in hac diſpenſatione retenta dignitate cum alia incōpatibili facienda erat mentio de hac qualitate, uidelicet ꝙ ſpectabat ad pręſentationē laici, pręſertim cum ſumus in materia odioſa & reſtringibili. de conſanguinit. & affinita. c. quod dilecto. de fil. presby. c. 2. lib. 6. Pro parte contraria, de qua ego fui, cum aliquibus alijs Dominis, & quam etiam tenuit dominus Martinus Pamphilonen. Epiſcopus allegabātur etiam bene octo, uel decem motiua. Quorum primum fuit hoc, quia in gratia Principis eſt ponderandum ſpei futuri iuris pręiudicium, cum ſpes illa eſt radicata in aliquo iure de pręſenti competenti, & aliter non. Modo talis non eſt ſpes iuris pręſentandi ante uocationem patrono competens, igitur. Maior eſt clara per iura alle. de conceſſ. pręb. c. primo & ſecundo. maior probatur per glo. in l. Gallus. §. & quid ſi tantū. ff. de libe. & poſthu. & ibi per Bart. & per Io. And. in mercur. in regula, ſine culpa de regul. iur. lib. 6 facit etiam l. etiam. §. 1. ff. de bon. liber. & ff. de iniuſto rup. & irri. teſtamen. l. ſi quis filio exheredato. § irritum. quia ſi militi, qui propter delictum, & per ſe ſententiam ius teſtandi amiſit, conceditur ex priuilegio ius teſtādi, intelligitur eſſe cōceſſum iure militari etiam in iniuriam filiorum, & de ipſis mentione non facta: ut ibi per Bartolum, & per hoc tollitur prima & quinta ratio tenentium contrarium. Secundo principaliter deducitur hoc: quia ſi hic notari deberet pręiudicium patroni, aut notaretur quoad proprietatem iuriſpatronatus, aut quoad poſſeſſionem. Nam non poteſt dici primum, quia eā nō perdit, nec ſibi negatur. Nec ſecundum, quia poſſeſſio hoc caſu non interpelletur; cū eius vſus non poteſt haberi, niſi in actu uacātis, ergo. arg. ff. de iniuſto, rup. & irri. teſtamē. l. nam & ſi. §. poſt defectum. Confirmatur, quia omnia iura, quę dicunt, priuilegium principis cum alterius pręiudicio tacito non ualere: loquūtur de pręiudicio, quod imminet de pręſenti, cum alias damnum vel pręiudiciū non dicatur proprie, niſi pręſens: & ideo lex, ſiue priuilegium debet intelligi de pręſenti, arg. ff. de hęre. inſti. l. ex facto. Tertium, quia ceſſante cauſa ceſſat & effectus. de appellatio. c. cum ceſſante. de iureiur. c. & ſi Chriſtus. ff.

de iure patro.l.adigere.§ quamuis. Modo vacatio eſt cauſa faciendæ præſentationis per patronum,quia alio tempore locum habere non poteſt.de conceſſ.præben.c.1.& 2.de iure patron.c.cum propter. & c.quoniam. cum ſimil.ergo &c.Quartum,quilibet in re ſua eſt moderator & arbiter. ff.mand.l.mandatum: de donat.c.per tuas.& qui ſuo iure vtitur,nemini facit iniuriam.de elect. c.cum eccleſia. Vtens igitur in re ſua iure ſuo non animo nocendi alteri, licèt nihilominus ex conſequenti alteri noceatur, non poteſt improbari, quod facit.ff.de dam.infec.l.fluminum. §.fin. cum l.ſequen.& ff.de aqua plu.arcen.l.1.§.denique,de elect.c.conſtitutionem.in Clemen. Modo Papa hic ſuper beneficio iure ſuo vſus eſt diſpenſando, & vacationis impedimentum tollendo, non autem diſpoſuit ſuper iure præſentandi patrono, quia nondum erat eius locus, nec id agebatur animo illi iuri nocendi,igitur valuit,quod fecit, per iura antedicta. Quintú, quia patronus in iſtum ſemel conſenſit,& eius perſonam approbauit, ideo amplius reſilire non poteſt,de fil.presbyt.c.veniens,de reg.iur. c.quod ſemel.lib.6. ergo ex conſequenti diſpenſatione eius conſenſus minime eſſet requirendus,ſicut nec in diſpenſatione non idoneorum non requiritur conſenſus electorum, qui elegerunt non idoneum, vt not.Innoc.in c.innotuit, in princ.de elect. & in c.niſi cum pridem,in fi de renunc. ex eo quod ſemel conſenſerunt in eum. Tamen vt ponebatur in facto, ipſe patronus nihilominus conſenſit ex poſt facto, vel ſaltem tacuit, & ipſum ſic ſtare in primæuo iure permiſit, & tolerauit,quod ſufficit,arg.eorum quæ legú.& not.per Hoſt. de his quæ fiunt a maiori parte cap.c.ex ore. & per Pau.in Clem.vnica. de rer.permut.facit de his quæ fiunt a prælat. c.2.& 3. imò litera Regis Portugalliæ ſuper huiuſmodi cōſenſu in iudicio producta fuit, ſed fidem non fecit,quia lite pendente procurata & data fuit. Sextum hoc probat. Pone, rector parochialis eccleſiæ eſt adeò in fine anni, quòd promoueri non poteſt, non dicitur propterea eccleſia vacare,de elect. c.commiſſa.lib.6.licèt ſit indubitanter vacatura,poterit ne Epiſcopus per ſuam diſpoſitionem nō vocato patrono impedire vacationem huiuſmodi ratione ſtudij, & ſic præiudicare patrono, ſi præiudicium dici debet? certè ſic,vt de electio.c.cum ex eo,eod.lib. Vel pone, Iudex præfixit terminum peremptorium ad agendum, vel proponendum, aut probandum, vt in l.fi. ea C.qui accuſa.non poſſ. & c.paſtoralis,de excep.eſt ita prope finem termini,quòd nō poteſt perficere infra terminum, nunquid

6 poteſt iudex † ſibi terminum prorogare,etiā aduerſario non conſentiente, ita quòd pœnam non incurrat? certè ſic, de offic.deleg.c. conſuluit, de appell. c.præterea. cum ibi not. de do.& contum.c.prout.& c.cum dilecti. & idem eſt in pœna conuentionali,vt not.Bart. in l.cum ita ſtipulatus.ff.de verb.oblig.& probatur eod.tit.l.qui Romæ. §.Callimachus. in fi.Septimum erat,& inducebatur pro hac parte glo.a Ioan.And.poſita in c.quamuis,de reſcrip.lib.6 quæ habet,ꝙ depoſitum a beneficio per ſententiam,a qua extitit appellatum, appellatione pēdente poteſt epiſcopus ad huiuſmodi beneficium reſtituere inuito patrono,ergo fortius poteſt Papa,de quo quæritur, vt videtur: allegat quòd id eſt ponderādum, quòd facto principis contingit,per l.inde Neratius.§.idem Iulianus.ff.ad leg. Aquil. Octauum probatur, quia Papa poſſet tollere conſtitutionem ſuam poſitiuam,per quam inducitur hæc vacatio, nec oporteret tunc vocari patronum, aut eius conſenſum haberi,ſeu de eo fieri mentionem; igitur & per modum diſpenſationis in parte: patet conſequentia per l.quæ de tota. ff.de rei vendic. l. qui enim poteſt plus, poteſt & minus. de deci. c.ex parte. antecedens probari videtur,quia libera poteſtas videtur quoad hoc in principe reſidere, vt C.de legib.l.fi. ff.de conſtit.princ. l.1. §.1. de ſent.excomm.c.inter alia,de reg.iur.c.omnis res. Nonum probatur,quia ſi diceretur dicta gratia non valere,aut hoc eſſet ex defectu poteſtatis, aut propter fraudem, vel culpam impetrantis, aut propter contrariam diſpoſitionem alicuius iuris poſitiui ſuper hoc contrarium ſtatuentis,aut propter ſurreptionem re ipſa inſurgentem ex veriſimilitudine mentis ipſius concedentis. Primum dici nō poteſt per ea quæ dicta ſunt in ratione proxi. præcedenti. Secundum non,quia in gratia facta motu proprio hoc non cadit, vt not. Nouellator in c.ſi motu prop.rio,de præben.lib.6. Nec tertium dici poteſt,quia iſtud non reperitur ſpecialiter iure cautum. Nec obſtat c.cum dilectus.de iure patro. & c.cum dilectus. de offic. deleg.quia loquuntur in beneficio laici patronatus iam vacante. In quo caſu eſt longa differentia

ferentia ad iſtum caſum, q̃a ibi iam ius quæſitum eſt, quod ſine cauſa auferri non debet, vt in c. q̃ grauis. de reſc. & c. ab eo. de elect. lib. 6. hic vero ſecus. facit pro his alle. ſupra in ratione prima huius partis. Nec quartum dici
7 poteſt, quia † non omnia tacita reddunt gratiam ſurreptitiam, ſed illa ſolũ, quæ vel ſunt expreſſa in iure, vt c. ſi motu proprio. & c. cũ in illis. & c. 1. de. de præb. lib. 6 in cle. 1. eo. tit. vel in non expreſſis loquendo illa de quibus eſt veriſimile de iure & in iure, q̃ ſi Papa illa ſciuiſſet, nunquam illam gratiam conceſſiſſet, vt de elec. c. dudum. ad fin. & de præben. c. dudum. §. nos igitur lib. 6. & nota Inno. de conceſſ. præb. c. cum noſtris. Modo non eſt de iure cautum, nec omnino veriſimile, q̃ ſi Papa hoc ſciuiſſet, propter hoc omnino gratiã denegaſſet, imo magis totum cõtrarium eſt verum & certum, quia de iure præſentandi laici tempore conceſſionis gratiæ huiuſmodi, Papę fuit dictum, vt ponitur in facto, & ẽt idem ſi non eſſet dictum. Ratio eſt. Nã quod dicunt Doct. in c. 2. de præben. lib. 6. & c. cum dilectus. alleg. gratiam de tali beneficio laici patronatus de huiuſmodi iure mentione nõ facta fore inualidam, non eſt ſcriptum in iure, ſed illud ſumpſerunt ex ratione, c. cum dilectus. ſuperius alleg. & ex c. decernimus. 16. q. vlti in quibus habetur q̃ legatus, & ordinarius non poſſunt impedire patronum in præſentando, & per conſequens non eſt veriſimile, q̃ hoc velit Papa, niſi ſciat & exprimat, Sed illa iura loquuntur & etiam dicti Doct. in beneficio iam vacanti, & in caſu, in quo patrono iam eſt ius quęſitum, inter quem caſum, & caſum in quo ſumus, eſt magna differentia, vt ſupra deductum eſt. ergo. & facit. c. ſi. de conceſ. præb. lib. 6. & de præben. c. ſi is cui. & c. quodam. eod. tit. lib. 6. & faciunt pro hoc nota. per Archidia. & Ioan. Andr. in nouel de elect. cum ex eo. lib. 6. loquuntur in inferioribus prælatis, qui non habent tantam plenitudinem poteſtatis ſicut Papa. 9. q. 3. c. cuncta. & c. per principalem. de conceſſio. præbé. c. propoſuit. qui filij ſint legit. c. per venerabilem. & propterea poteſt Papa derogare iuri patronatus laicorum, quod habent ex mera gratia ſua, vt legit. & not. per Archid. 13. q. 3. ca. 2. & per Inno. ſuper rubri. titu. de iure patro. licet alij ordinarij propter prohibitionem Papæ id non poſſint, per iura ſuperius al leg. videlicet c. cum dilectus. & cap. decerni-
8 mus. Decimum † & vltimum idem probatur, quia res prorogata non cenſetur innouata per prorogationem, ſed potius eadem reputatur ſicut ante, vt in l. 2. §. ſed ſi manente. ff. de præcar. & ff. de iudic. l. 2. § ſed & iudex ff de arbi. l. Labeo. §. pe. & l ſi cum dies. faciunt no. per Io. mon. de reſcr. c. ſi gratioſę. lib. 6 & de præb. c. ſi tibi conceſſo. eod. lib. Modo hic Papa fecit quandam tituli prorogationem, nam ante finem temporis vltra tempus titulum extendit, non aũt in tempus nouum titulum dedit, vt ff. de ſuſpect. tu. l 3. § quęri. & per hoc tollitur illud, quod no. per do. Bartol. ff. de dam. infec. l 4. circa princ. Nec mirum, quia multa poſſunt fieri per prorogationé, quæ non poſſunt fieri per innouationem, vt patet de iuriſdictione delegata ad tépus, quæ ante finem téporis de conſenſu partium prorogatur, vt in d. §. ſed & iudex, l. 2. ff. de iudic. de offic. deleg. de cauſis. & poſt tempus non innouatur, vt l. in priuatorum. C de iuriſd. omn. iudic. de offic. deleg. cap. P. & G. & pro hoc optimè facit l. peculium. §. ſi creditor. ff. de pecu. & quod not. 1. quæſt. 1. cap. ordinationes. in fi. & de renunc. cap. poſt tranſlationem. ſuper verſic nequeat, de appella. cap. præterea, per Innoc. Et hæ decem rationes pro hac parte inductæ meo iudicio videntur magis pręgnantes & concludentes, quàm alię in contrarium allegatę.

ADDITIO.

a Perinde. Ex hoc quinto motiuo collige regulam, quòd paria ſunt aliquid eſſe in actu, vel eſſe proximum ad actum. Et vide Ioan. Lup. de palatiis rubeis. in repet. rub. de donat. inter vir. & vxor. Hyppolit. de Marſil. conſi. 84. in 2. par. conſilior. criminal. Ad propoſitum huius regulæ. adde Maria. Socyn. conſi. 170. vol. 2. glo. in verb. vexare. in clem. abbates. de reſ. & ibi Archid. & Fel. in c. ex tenore col. 2. extra de reſc. Nicol. de Vbal. in 2. par. ſui tracta. de ſucceſ. ab inteſtat. verſi. quinto principaliter Soc. conſil. 8. vol. 3. col. penul. ff. de teſta. militar. l. ſi quis cum. ff. pro emptor. l. itẽ legato. ff. de legat. 3. § fin. in aut. vt ex act. inſtaut. dot. l. fin. ff. de cond. inſtitut. Salic. in l. cum te. C. de donat. ante nup. glo. & Bart. in l. diuortio. §. interdum. ff. ſolut. marri. Panormit. in c. eccleſia. in 3 notab. per illum tex. extra de immunitat. eccleſ.

EPITOMAE.

Non valet gratia de beneficio vacaturo per contractum matrimonij non expreſſo alio modo, ſi illud ante impetrationem in manibus Vicecancellarij, vel alterius poteſtatem habentis fuerit reſignatum.

DECISIO XXII. aliàs 338.

SI mandeť mihi prouideri per Papã de certo beneficio, cum illud vacare contigerit per contractum matrimonij, modo alio non 1 expreſſo, & tenẽs illud poſtea in Curia in manibus Papæ, vel ſui Referẽdarij ſuper hoc ha- 2 bentis poteſtatem reſignauerit, & alteri per Papam collatum fuerit, illi non mihi hmôi 3 beneficium debetur. per c. ſuſceptum, de reſcrip. li. 6. Non obſt. regula cancellariæ, quę habet, ꝙ ſi Papam contigerit reſeruare beneficium alicuius perſonę cõferẽdæ alteri cum vacabit per contractum matrimonij, perſonæ a obtinentis huiuſmodi beneficium ipſe dñs 1 noſter, papa intendit beneficium illud a die reſertionis huiuſmodi fore affectum, & collationi ſuæ reſeruare, ac reſeruat, de qua reſeruatione prædictus impetrans per reſignationem nullam fecit mentionem ſpecialem: ergo videtur gratia ſua ſurreptitia, quia ſecundum aliam ordinationem domini Gregorij Papæ XI. de qualibet generali reſeruatione in impetratione eſt facienda metio, alias gratia nullius eſt roboris, vel momẽti, ergo, &c. Ad quod reſpondebatur ꝙ prædicta reſeruatio, & omnes aliç ſimiles inductæ per dictas regulas, & ordinationes in cancellaria, prætertęrquam contentæ, & expreſſæ in extrauagãti Boni. quæ incipit, Ad regimẽ. ſunt ſpeciales & non generales, prout in ſimili caſu fuit reſponſum per domi. Vicecãcel. vni de dñis, qui propter huiuſmodi dubium cauſam poſuit in relationib⁹ publicis, & ſic fuit per omnes Dominos poſtea determinatũ, & ſæpius ſecundum hoc pronuntiatum, de qua quidẽ ſpeciali reſeruatione nulla eſt facienda mentio ſpecialis, ergo ſtat vera concluſio non obſtante prædicta ordinatione vel ſpeciali reſeruatione, quia ſecundum aliam regulam, ſiue ordinationem in Cancellaria, quando Papa prouidet, vel prouideri mandat de certo beneficio, intentio ſua eſt prouidere quocũque modo ad ipſum pertineat, niſi eſſet generaliter reſeruatum, quod non eſt in caſu noſtro, ergo &c.

EPITOMAE.

Valet acceptatio beneficij, licet nullus modus uacationis in gratia exprimatur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij acceptatio nullo vacationis modo in gratia expreſſo an ſit.*

2 *Appellatio generalis a futuro grauamine quo caſu ſit valida?*

3 *Diſpoſitio c. ſuſceptum, de reſcriptis, libr 6. non procedit in expectatiuis, ſed in prouiſis.*

DECISIO XXIII. aliàs 407.

SI expectans *a* authoritate † apoſtolica acceptet aliquam parœcialem eccleſiam vacãtem ſibi, & nulli alteri de iure debitam, nullum modum vacationis exprimẽdo: Fuit dubitatum vtrum valeret huiuſmodi acceptatio? Et videbatur ꝙ non, quia plures ſunt modi vacandi, & vno expreſſo alius non venit, de reſcr. c. ſuſceptum, li. 6 præterea prædicta acceptatio videtur eſſe nimis generalis, vaga, & incerta, cum in ea non exprimatur nec modus vacandi, nec perſona, quæ eam vltimo tenuit, quę generalitas parit obſcuritatẽ, & obſcurè dans, vel probans ſuccumbit. vt in c. in præſentia, de prob. non enim licitum eſt vagari cum diſcrimine alterius. de libel. obl. c. 1. & 2. his tamen non obſtantibus fuit deciſum, & concluſum per omnes Dominos contrarium, videlicet huiuſmodi acceptationem valere maxime cum acceptauerit certũ corpus beneficij, & poſtea in proceſſu cauſæ declarauit modum vacandi, & per cuius perſonam prout in facto ponebatur, & licet hoc non declaraſſet, nihilominus acceptatio valuiſſet, per no per Io Mon. in c. ſi tibi abſẽnti de præb. lib. 6. Pro hoc poteſt induci in ſimili vnus textus notabilis de appel. c. bonæ Nam licet non † valeat generalis appellatio a futuro grauamine vt de appel. c. 1. & c. cum ceſſante,

ſante,&c.conſuluit,tamen ibidem valuit,& per Papam recepta extitit. Ratio fuit ſecundum Innoc. quia licet fuerit iſta appellatio generalis, & incerta, quia contra incertam perſonam, tamen ſufficiebat quòd fuit certa quoad cauſam, & factum, & ideo fuerunt attentata. Sic in propoſito, licet enim prædicta acceptatio fuerit incerta quoad perſonam,& modum vacandi,tamen fuit certa ſatis quoad ipſam eccleſiam, & etiam factū, quia tanquam vacātem acceptauit, illud enī dicitur vacans,quod vacare reperitur, prout pulcherrime deducit Ioan.Mo.vbi ſupra per hoc enim tollitur ratio in contrarium de in-
3 certitudine & obſcuritate alleg Nec ob. † ēt c.ſuſceptum,de reſcr.li.6 pro cōtrario alleg. quia non loquitur in expectatiuis,ſed in prouiſione,& quando de certo corpore, & certo modo vacaturo mandaret prouideri, tūc enim non poteſt impetranti prouideri,ſi alio modo vacet,propter formam mandati,& intentionem ſcribentis, quæ exacta diligentia eſt obſeruanda,de reſcr.c.cum dilecta,de pb. c.cui de non.lib.6.cum ſimili.

ADDITIO.

2 Expectans. Adde dec 7.& 14.inf.de cōceſ.pręben.& dec.36.eo.ti.in antiq.

EPITOMAE.

Si epiſcopus ad monachorū præſentationem habet inſtituere rectorē in eccleſia monaſterio vnita per ipſum Epiſcopum de ſui capituli cōſenſu, talis inſtitutus perpetuus, & non temporalis vicarius eſſe cenſetur,& propterea debetur impetranti, licet ſub nomine eccleſiæ fuerit impetrata.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius datus eccleſia pleno iure ad monaſterium aliquod ſpectanti cenſentur perpetuus.*
2 *Verba quæ ad proprium ſenſum trahi non poſſunt,referenda ſunt ad improprium.*

DECISIO XXIIII. aliàs 470.

SVppoſito ꝙ Epiſcopus de conſenſu ſui capituli, & patroni eccleſiam parœcialem quoad omnia tam ſpiritualia, quàm temporalia dederit monaſterio cum poteſtate prędicandi,confeſſiones audiendi,& eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrandi,& curam animarum exercendi & fructus percipiendi, ſic tñ ꝙ ibi ſit unus presbyter ſecularis,qui per monachos Epiſcopo præſentetur, & ab eo inſtituatur,& recipiat curam,& eam exerceat ꝑ ſeipſo omnia ſacramenta miniſtrando,& ꝗ eidem Epiſcopo & Archidiacono teneatur de eorum multis reſpondere, & ꝙ in perſonis duorum vicariorum,qui publice a populo rectores nominabantur, dictæ eccleſiæ ſeruirent.Deinde quidam a Papa dictam eccleſiam tāquam vacantem,& deuolutam impetrauit:an valeat huiuſmodi impetratio,& cēſeatur ex verbis dictis colligi dictam vicariā eſſe perpetuam, & non temporalē,& per conſequens in eam cedere ius deuolutionis vi-
1 carię? Reſpondeo primo, quia † etiam in eccleſiis ſpectantibus ad menſam monaſterij pleno iure,&quoad omnia ſupradicta dictus vicarius dicitur perpetuus, qui recipit curā quoad regimē populi ab Epiſcopo, notat gl. de exceſ.prælato c.frequēs, in Cle in fi & eſt caſus de capel.monach.c. 1.lib 6.Nec obſtat hoc quod datum eſt monaſterio huiuſmodi exercitium regiminis, quia dico quod verū eſt,tamen non datum fuit vt per ſe, ſed ꝑ vicarium ſuum exerceat,ſed quia non per eos, ſed per Epiſcopum inſtituitur, ipſi illum nō poſſunt amouere, iō cenſetur pertinere ſibi non monaſterio vicariatus diſpoſitio,de off. Archid. ca.1. Nec obſtat ꝙ præſentant,quia etiamſi prouiderent, & manualiter reuocarent,nihilominus beneficium eſſet perpetuū in regularibus,vt Cle.1.de exceſ.prelat.licet ſecus crederem in ſecularibus,arg ff.de ado. l.quæſitum,7.diſtin.c 2.nec patronus aut collator priuat,quem præſentauit, vel cui contulit ſine cauſa.50 diſ.ca.ſatis peruerſum,de offi.ordina.c.cōquerente.Secunda ratio eſt, quia finis eſt inſpiciendus,ff.de cond.ob cauſam,l.pen.ff.de condi.& demonſtrationib.tale,§ legato.Sed cauſa fuit vt iſte reſponderet Epiſcopo,& Archidiacono de iuribus ſuis, quod tamen non poſſet vicarius temporalis. Præterea tertia ratio eſt, quia cōſuetudo eſt

DECISIO XXVI. aliàs 445.

SI legatus apoſtolicus habens authoritate
conferendi beneficia vacantia infra ſuam
prouinciam, authoritate apoſtolica perſonis
idoneis, etiam vnicum beneficium obtinen-
tibus, conferat certum beneficium vacans ali
cui obtinenti vnicum beneficium, & actu ha
benti canonicatum a Papa ſub expectatione
præbendę in certa eccleſia: Fuit dubitatum, &
in relationibus publicis poſitum, & ſuper hoc
ſolenniter alleg. an valuerit huiuſmodi colla
1 tio Ratio dubitandum fuit, † vtrum canoni
a ctus ſub expectatione præbendæ authoritate
apoſtolica cenſeatur beneficiatus. Si ſic, tunc
clarè conſtat collationem Legati prędicti nó
valuiſſe, ſi verò non, tunc valet & tenet, per c.
is cui. de præb. 2. reſpon. lib 6 Quod prędictus
expectans non cenſeatur beneficiatus, & per
conſequens collatio ſibi facta per Legatú te-
nuerit, fuit alleg. primò ſi beneficium vacat,
ad illud plures non poſſunt eligi, vt in c. maio
ribus. extra de præb. ergo &c. ſed ad canoni-
catum vacantem plures eligi poſſunt, de præ
ben c. dilecto. & de conſtit. c. cum M. & no. In
no. in d, c. maioribus. ergo &c. Preterea prębé
da ſumpto largo vocabulo eſt, quia aliquid
præbet, quia dicitur a prębeo, vt no. per ſum-
miſt. & prefertim per Hoſt. in tit. de præb in
prin & in dictis iuribus. ſed canonicatus de ſe
nihil prębet, ergo &c. Et ſi dicatur, imò ratio-
ne canonicatus debentur diſtributiones quo
tidianæ, vt in c. relatú. & in c. dilectus. de præ-
ben. ergo aliquid præbet. Reſpond. quòd hoc
nó ſit principaliter propter canonicatum, ſed
ratione intereſſentiæ diuinorum, vt in ca. li-
cet. de pręb. & in c. vnico. de cler. non reſi. li. 6.
& ſic ratione certi miniſterij perſonalis, &
propter operas impenſas potius debentur, q̈
ratione præbendæ, vt not. in eiſdem iur. & fa
cit l. 1. in 2 reſpon. ff. ſi men. fal. mo. dixe licèt
enim talis expectans poſſit conſequi benefi-
cium, non tamen dici debet beneficiatus. Ra
tio, non enim aliquid debet dici tale, ex eo,
quod poteſt contingere tale, ſed ſolummodo
quod eſt, probat tex in l. 1. ff. de in lit. iur. ff. de
fideicó lib. l 4 § 1. Hoc enim probatur, quia
de beneficio actu loquitur tex bullę conceſ-
ſæ Legato. facit l. qui ſeruus. ff. de condict. ob
cauſ. Item intelligitur de beneficio inſepara-
bili ab illo, qui debet impetrare contra volú-
tatem impetrantis. probant l. 2. & 3. cum ibi
not. ff. ſolu. matri. acquiſitis non augetur fa-
ctum Rei: & hoc eſt, quod dicitur de ſeruo
alicuius hærede inſtituto, non propterea dici
tur dominus locupletior, nec ſeruus maioris
eſtimationis, quàm prius, vt in l. pretia. ff. ad
leg. Falcid. & redditur ratio in tex. quia mul-
tis de cauſis accidere poteſt, ne ſeruus hæredi
tatem adeat: ac ſi reus apertè diceret, quòd il
lud quod poteſt acquiri, & non acquiri, ante
realem & actualem acquiſitionem, quéquam
non reddit locupletiorem, quia multa accide
re poſſunt, vt illud nó acquirat. l. naturalem.
§. 1. 2. reſpon. ff. de acquiren. rer. domin. Tale
enim eſt beneficium, quod ex euentu depen-
det, hoc eſt canonicatus ſub expectatione p̄-
bendæ. Item ſi expectans cenſeretur beneficia
tus, poſſet permutare. ſed Doct. tenent in c 1.
de rer. permutat. lib. 6 q̄ non poteſt, ergo. Pro
primo eſt tex in c. quæſitum, de rer permuta.
pro ſecundo eſt Hoſt. in ſum. in tit. de præbé.
§. cui ſit conferenda ver. beneficiorum. & eo.
tit. §. 1. verſ. canonica. per eundem. vbi dicit,
quòd nec fructus recipit, nec eſt beneficiatus.
Præterea ius ad rem permutare non poteſt,
vt not. Feder. de Sen. in tract. de rer. permut,
ſed canonicus ſub expectatione præbendę nó
habet ius in re, ſed ad rem, vt in ca. quodam,
de præben lib. 6 c. fin. de conceſſ. præben. eod.
lib. ergo &c. Item canonicus ſub expectatio-
ne præbendæ nullum ius habet, niſi ſub con-
ditione caſuali, hoc eſt, ſi vacet &c. ſed ſicut
ille cui debetur aliquid ſub conditione caſua
li nullum ius habet, niſi conditione aduenié-
te, vt l. multum intereſt. ff. de conditio. & de-
mó. in prin. facit l. cum ad tempus. ff. ſi cer. pe.
2 Item beneficiatus, † & expectans beneficium
ſunt diuerſa, vt in regula, beneficium. de reg.
iur. lib. 6. & in d. c. quodam, & c. fin. ergo non
ſunt idem, quia ſeparatorum ſeparata eſt ra-
tio. l. 3. C. de codic. de dec. c. ad audientiam. &
c. cum in tua. de præb. c. cum in illis. li. 6. cum
ſimi. Item licèt duo beneficia curata ſint in-
compatibilia, de elect c. dudum. de præb. c. de
multa de reſcrip. c gratia lib. 6. tamen habens
huiuſmodi curatum beneficium vnicum, po
teſt impetrare expectatiuam ad aliud ſi uile,
nec vacabit primum, donec fuerit poſſeſſio-
nem ſecundi vigore expectatiuæ pacificè aſſe
cutus, vt in c. non poteſt. de præb. lib. 6. & not.
in Clem ſi plures, eod. tit. in glo. idem videtur
& in conſtitutione. c. execrabilis. Io. 22. Sic er
go videtur dicendum in propoſito noſtro,

ꝙ licet habeat vnum beneficium, & ſit expectans ad aliud, ꝙ propter hoc non dicitur habere duo beneficia. Item ſi aliquis habet conferendi poteſtatem authoritate apoſtolica beneficium idoneæ perſonæ, poteritne cōferre perſonæ habenti beneficium? dicit tex. ꝙ non, dummodo illud beneficium ſit ſufficiens, alias ſi haberet tria, vel quatuor inſufficiētia, tali poſſet iuxta prædictam formam prouideri, prout le. & not. in d.c. is cui. de præben. lib. 6. At in caſu noſtro conſtat ꝙ expectās non eſt beneficiatus ſufficienter, quia nōdum percipit fructus: vt in d.c. relatū. & c. dilectus. nec habet ius in re, ſed ad rem, vt in iuribus ſuperius alle. nec fuit probatum ꝙ beneficium aliud, quod hic prouiſus obtinuit, erat ſufficiēs, quod requiritur. ergo &c. Quærunt etiam Doctores, vtrum † habens poteſtatem conferendi beneficium idoneæ perſonæ poſſit conferre expectanti, iuxta formam d.c. is cui. dicunt ꝙ ſic, prout no. Ioan. And. in nouel. in ca. fin. de præben. in antiquis. Ratio, quia non cenſetur beneficiatus, & ſuppoſito ſine præiudicio ꝙ ſit beneficiatus, ſaltem nō eſt ſufficienter beneficiatus, vt ſuperius deductum eſt, ergo non obſtant ſibi prædictæ deciſiones. Et quale beneficium dicatur ſufficiēs, & quale non, & quid conſideretur in hac ſufficientia, ſatis plene habetur, & not. in c. cum adeo. de reſcr. iuncta glo. fina. ibidem. & in c. de multa. de præbend. Præterea pro deciſione iſtius quæſt. videt̄ eſſe caſus in c. in noſtra. de reſcrip. iuncta glo. fin ibid. Nam ibidem dicitur, ꝙ † licet habens vnam expectatiuam, & impetrans aliam, tenetur facere mentionem de prima: alioquin ſecunda gratia eſt ſurreptitia, tamen reuera propter hoc non cenſetur beneficiatus, nec beneficium aſſecutus. Pro quo etiam faciunt not in cap. ſi motu proprio in fin. de præben. libro ſexto, & not. in c. ſi poſtquam. per Archidiac. eodem tit. & lib. In oppoſitum fuit alleg. quòd canonia † dicitur beneficium ad effectum. de quo quæritur quatuor modis, videlicet nomine, titulo, prærogatiua, & reali commodo Nomine dicitur beneficium, quia eſt ius quoddam ſpirituale, quod ex electione, ſeu inſtitutione alicuius recepti in canonicum, & in fratrem oritur, vel creatur, & vocatur hoc ſpirituale beneficium, ſiue miniſterium eccleſiaſticum, ex quo competit ſtallum in choro, locus & vox in capitulo: vt in c. dilectus. & in c. relatum. & no. per Archid. in cap. hi qui. de præb. lib. 6. melius per Gui. de Monte Lau. in cle ſi iuxta. eod. tit. Nomine enim beneficij intelligitur canonia, vt expreſſe no. Archid. in c. præſenti. de præb. in 1 glo. lib. 6. remittens ad not. ſua in cap. ſi motu proprio. eod. tit. in glo. nomine. vbi ipſe hoc expreſſe tenet, & viceuerſa ſub nomine canoniæ continetur omne beneficium eccleſiaſticū, quod canonice obtinetur, vt in c. ſtatuimus. ver. canonijs. de elec. per Io. Mo. & Archid. lib. 6. ita ꝙ ratione nominis beneficium eccleſiaſticū cenſetur. & multum eſt nomen habere, vt l. à nullo iudice. C. de ſer. & l. fi. ad ſi. de teſ. & a ſignificatione nominis arguitur. de præben. c. cum ſecundum apoſtolum, nomen enim aliquando ſine effectu aut ſubſtantia ſuſtinet vicem ſignificati. c. ſtatutum. §. 1. iuncta gloſ. de reſc. lib. 6. Io. Mo. ſuper ver. canonicis. ver. ſed pone, eccleſia cathedralis. ff arb. fur. cæ. l. vitem. pote ſi. cum ergo canonia ſit beneficiū eccleſiaſticum nomine, poſito ꝙ non afferat reale commodum, ſufficit, arg præmiſſorū, & arg. l. competit. §. 1 ff. quod vi aut clam. Secundo, ꝙ canonia eſt beneficium eccleſiaſticum titulo, probatur ex præcedenti, quia eſt beneficium ſiue miniſterium eccleſiaſticum, quod ſine canonica inſtitutione, ſiue receptione haberi non poteſt, vt in regula, beneficium, de reg iur. lib. 6. & ideo ad electionem ſiue receptionem canonicorū abſentes ſunt vocandi, alioquin eis inſtantibus nihil valebit receptio, vt in c. cum in eccleſijs. de præb. lib. 6. qui quidem titulus, videlicet canoniæ in laicum non cadit, nec per ipſum poteſt obtineri quouis modo: prout leg. & not. in c. cū M. extra de conſt. verſi. receperunt, & ver. in canonicos, per Ion. & de inſtit. c. in eccleſia, & not. per Ioan. Mo. & Arch. & Guil. in locis præall ergo ratione tituli poteſt canonia dici beneficium eccleſiaſticum. Tertio ꝙ canonia ſit beneficiū eccleſiaſticum prærogatiua, poterit declarari ſic, quia canonia & dignitas æquiparantur, vt de reſcri. c. ſtatutum, §. 1. lib 6. Nam cauſæ illis ſic obtinentibus dignitates à ſede apoſtolica committuntur, vt ibi. Sed qd ſi ſit canonicus ſub expectatione præbendæ alicuius eccleſiæ cathedralis, poteſtne eſſe delegatus à ſede apoſtolica? Dicūt Doctores ibidem ꝙ ſic, quia in huiuſmodi delegatione plus conſideratur dignitas, ſiue honor canoniæ, quæ plus hebet ſpiritualitatis, quàm

quàm præbenda, quæ plus habet temporalitatis: prout no. Guil. in extrauag. ſedes apoſtolica. ver conſeruator, propter quā prærogatiuam canonia dr̄ mater, & præbenda filia, quia ex canonia procedit, & ea inſtituta eſt. prout idem Guil. no. expreſſe in dicta Cle. ſi iuxta. & Archi. & Io. And. in c. ſi clericus, ſuper ver. recipere, de præb. li 6 Item habens canon iam ſine prębēda poteſt, & debet intereſſe electionibus, tractatibus, conſilijs. & alienationibus, vt in dictis iurib. & Doctor. in mēbro primo ſuperius alleg. & no. per Inn. in d. c cum M. ſuper ver. canonicos, ad fi. Magnus

6 † b eſt enim honor, quem eſſe canonicum ec

b cleſiæ cathedralis, qui in forma communi nō cadit, vt in c. quamuis, de præb. lib. 6. facit c. extirpandæ. de præb § ſi qui vero, talis enim canonicus ad eccleſiam ruralam propter honorem cathedræ inſcribi non debet, arg. C. ſi curialis relicta ciuitate, & c. l. vnic. lib. 10. no. Arch. in c. 1. de conſuetu. in gl. fi. in fi. libr. 6. Quarto, quòd canonia ſit beneficium eccleſiaſticum reali commodo, probatur per præmiſſa, quia ratione ſolius canonicatus percipit diſtributiones quotidianas, vt in c. dilectus, & c. relatum, ſuperius alleg. participabit etiā de cōmunibus redditibus, & ſuper excreſcentibus fructibus, vt in c. cum omnes, & c. cum M. de conſt. & ibi no. habet enim menſam groſſam. imo omnes fructus, vbi non eſt diſtinctio præbendarum, vt in cap. dilecto. de pręben. & de conceſſi pręben. c. ex parte, & c. filio. 6. Præterea habens gratiam in communi forma pauperum, ſi poſtea impetrat gratiam ſpecialem de canonicatu ſub expectatione prębendæ, ſtatim expirat prima, & caſſatur in ſecundis literis. Ratio quia iam cenſetur beneficiatus, & ſic non pauper. vt in c. ſi pauper, de præben. li. 6. Ex quibus concludit ꝙ canonia, ratione nominis, tituli, prrogatiuæ, & realis cōmodi, dicitur beneficium eccleſiaſticum. Et ſi ſic, nō valuit ergo prouiſio facta per Legatum vigore conceſſionis ſibi factæ obtinenti huiuſmodi beneficium, & canonicatum ſub expectatione præbendæ, qđ quidem dubium non fuit pro tunc determinatum in Rota, ſed pro determinatione poſ-

7 ſet dici, quod receptus in canonico † vt ultra numerū, vt oēs apoſtolici expectantes, nō poteſt dici beneficiatus, q̄a tales hodie de conſuetudine, & obſeruantia vniuerſalis eccleſiæ, nec habent vocem in capitulo, nec participant de quotidianis diſtributionbus, nec de fructibus ſuperexcreſcentibus, & vocantur canonici in herbis, nec perpetuo retinet illum canonicatum per Papā collatum, ſed vacante præbenda diſtincta canonicali infra numerum, & collata impetranti, ſtatim prouiſus conſequitur nouum canonicatum infra numerū, & primus eſſe deſiit, & redit ad Papam, prout not. Io. de Lig. in c. dilectus, de præbend & Compoſt. in c. cum M. & c. capitulum, de reſcrip. faciunt pro hoc no. Io. Andr. & Archidia. in d c. clericus, ſuper ver. recipi, lib 6. At ubi non eſſet certus numerus canonicorum, nec præbendarum, ibi receptus in canonicum poteſt dici beneficiatus, quia ſtatim conſequitur præbēdam, & vocantur hæ præbendæ conſecutiuæ, vt in c. fi. de conceſſ. præb. lib. 6. idem poſſet dici, vbi eſſet certus numerus canonicorum, ſed non præbendarum. per ea quæ leg. & no. per Inn. in ca. dilectus, & c. dilecto, de pręb. & de conceſſ præb. c ex parte, & c. fin. lib. 6. pro hac parte faciūt no. per Io. And. in nouel. in d ca. in noſtra, in q quę incipit, nunc quæritur, & per eum in dicto c. ſi motu proprio, in nouel.

ADDITIONES.

a Sub expectatione. Adde gl. in extrauag. ſedes apoſtolica, in verb. ius ad rem, de offi. deleg.

b Magnus. Adde dec. 2. ſup. de fil. præsbyteror.

EPITOM AE.

Verba gratiarum extenduntur, & obliquātur iuxta formam iuris communis, ut ipſæ gratiæ ampliorem quam poſsint, effectum, conſequantur.

SVMMARIVM.

1 *Pręſentare verb. aliquando pro conferre ponitur, ſicut verb. eligere, pro pręſentare.*

2 *Verba propter iuris conſonantium quandoq; in iure obliquantur.*

DECISIO XXVII. aliàs 448.

FVit dubitatum vtrum habens gratiā a Papa de bñficio ſpectante ad collationē &

 pro-

prouiſionem alicuius Epiſcopi.poſſit accepta re canonicarum,& prębẽdam alicuius eccleſiæ collegiatæ ſuæ diœceſis ad ipſius præſentationem,& capituli remiſſionem ſpectantẽ? De quo Domini bene dubitabant.nã licet in ter prouiſioné,& pręſentationem,& electioné ſit magna differentia,ita ꝙ vno iſtorũ mo dorũ expreſſo non venit alius,vt in c.cũ in il lis,de præb.li.6.iuncta Cle.1. co.ti.cũ ipi no. & de iure patr.c.fi.tñ,ſecundum aliquos,attẽto ꝙ regulariter diſpoſitio omniũ beneficio rum exiſtentiũ in diœceſi ſpectat ad Epiſcopum,10.q.1.c.regenda,& c.de perſona,16.q. 1.c. omnes baſilicæ,de hær.c.cũ ex iniuncto,

1 verbũ †prȩſentare,poſſet in caſu noſtro intel ligi pro cõferre, & haberet vim collationis,ſi cut verbũ, eligere ſæpe ponit̃ pro præſentare,

2 vt in c.querelam, de ele. ſæpiſſime†enim ver ba obliquantur in iure ꝑꝑ conſonantiã iuris communis, & ideo licet laici patroni vtãtur verbis collationis,tamen ſumitur pro præſẽtare, vt ſic cõſonet iuri communi. prout leg. & no.in c.fi.de iure pat.& videtur tex.in c.dilectus,de præb.vbi ponitur collatio.pro ꝑſentatione. Præterea pręſentatio dẽt fieri per inferiorẽ ſuperiori,vt 16 q.7.c.decernimus, & de iure pat.c.paſtoralis,& c.præterea,cũ mul tis ibidem cap.Si igitur ꝑſentatio in caſu no ſtro ſumeret̃ proprie,& admiſſio c.pro inſtitutione,eſſet ordo præpoſterus,& diſſonus a iu re cõmuni: videlicet, ꝙ ſuperior haberet præſentationẽ,& inferior inſtitutionem,contrariũ tñ inferior debet habere pręſentationẽ,& ſuperior inſtitutionem,& ſic de iure commu ni fieri debet,vt in iurib. ſuperius alleg. Niſi velimus dicere,ꝙ c.ĩ hoc caſu ſit maius Epiſcopo, cui forte hoc poſſit competere tex.fun datione,priuilegio,vel cõſuetudine,de inſti. c.cum veniſſent,de cõceſ.præb.c.poſt electionẽ.de of.or.c.irrefragabili,§.exceſſus,cũ ſimi lib.ſi vero admiſſio c.non ſit iuris,ſed facti, quia nõ habet vim inſtitutionis, ſed dũtaxat præſentatum per epiſcopum hẽt de facto admittere, & recipere ad mandatum ipſius, vt in c.eam te.cum ni ibi no.per Inn.de reſcr.& de prȩb.c.ꝑ illorũ,in fi. prout Domini imagina bantur conſulendo domino Auditori,qui ha buit cauſam,& factũ propoſuit,vt de hoc ſe informaret,tunc indubitanter prædicta præſentatio nedũ haberet vim collationis, ſed etiam inſtitutionis,& ſic caderet dicta præbẽda in gratia apoſtolici impetrantis, & ſic pro tunc nil fuit concluſum, nec deciſum.

ADDITIO.

a Verba obliquantur. De quo per Bal.i.l.ſi tibi, ff.ſi cer.pe.& in l.ſed ſi poſſeſſor,§.ſed ſi retũ, ff.de iureiu.in recollectis,qđ no. pro ſaluandis teſtibus,ne incidãt periuriũ,& in l.ſancimus,C.de ſacroſ.eccl.vbi omnino videas.

EPITOMAE.

Collatio vel mandatum de prouidendo facta, vel factum monacho de eccleſia parœciali, uel alio beneficio conſueto clericis ſecularibus aſsignari, etiam de licentia abbatis ſine diſpenſatione canonica, eſt nul la ipſo iure.

DECISIO XXVIII. aliàs 483.

Collatio facta de parœciali eccleſia conſueta clericis ſecularib.aſſignari monacho,a etiam de licentia abbatis abſque diſpẽſatione ipſo iure non valet. Iſta cõcluſio fuit alias obtẽta,ſed ex cauſa pono eã hic. De ma teria b eius habes gl.2.2.q. 1.c.in ſumma.24. diſt.c.2.& c.cum pro vtilitate, & c.de cæte ro, 16.q.1.& 55.diſt.c priſcis, & c. 2. de ſtat. monac.vbi dicitur no. contrariũ in 3.gl.Ber. & in 2.gl Inn. & ibi per Ho. & Io. And.alle. dd.iura vide ẽt no.in c. quod Dei timorẽ.eo. ti.& ibi plene per Io. And. & videtur ſecũdũ Hoſt.qui hoc ibi recitat plene. Et Pau. Cald. tenet contra cõcluſionẽ, & pręſertim ibi vř, quæ no.vna gl. & ea quę per Pau. Cal no.in diſtinctione quã per modũ additionis ibi po nit, vbi ipſe cõtrariã cõcluſionis tenet. & ip ſe Hoſ.ibidẽ terminat prout no.Hoſ.ibidẽ.& Io.And in eo.c.quod Dei timorẽ,ꝑꝑ officiũ prædicãdi. & idẽ tenuerunt Hug.& Ber. prouinciales. Pro cõcluſione nřa quidam dicit,& probat, ꝙ monachus eſt mũdo mortuus,licet Deo viuat,1.q.16.c.monachus,& c.placuit,& c graue.Sed per aſſumptionẽ ad parœcialẽ eccleſiã reſuſcitat̃. Iſta reſuſcitatio eſt miraculoſa,ergo vt reſurgat, & actus ciuiles exerceat,opus ẽ diſpẽſatione ſuperioris. Dicit ẽt ꝙ iſta

iſta diſpenſatio non debet fieri ſine cã vtilitatis vel neceſſitatis. Opponit Hoſti. ꝙ de iure communi aſſumitur in Epm, & mortuus tũc reſurgit. Reſpondit, Iſte habetur mortuus quoad actus regulares: & nõ obſtat quod dr, ꝙ lex communis habilitat & reſuſcitat. Præterea ꝙ Epiſcopus diſpẽſat poteſtate ſibi tradita, & ſic ad eccleſiam collegiatam velit pręfici, vt no. gl. Cle. 1. de elec. ſecũdum illam nõ reſurgat. Tamen dici poteſt ſecundum Hoſt. ꝙ concluſio habet locum, & ꝙ diſpenſatio facienda eſt. Si de hoc cognitionem plenã habere vis, iunge quæ habes de capel. mona. c. fin. cum ibi no.

ADDITIONES.

a Monacho. Adde an idẽ ſit de pſentatione facta per patronũ de monacho ad eccleſiam parochialẽ, dec 5. int. de iure patr. incip. in religioſo Et quid de pſentatione de monacho ad capellam patronatã, per Roch. Curt. in tract. iuriſpatr. in verb. honorificũ, in 4. qõ. ver. circa primũ. Thom. Faſtol. cauſ. 36. dub. 65. incip. vacante quadam eccleſia. Et an epiſcopus poſſit trãſferre monachum ad eccleſiam ſecularem, dec. 2. de off. ordi. in antiq.

b De materia. Adde gl. in §. illi vero in verb. religioſis. in ti. de collatio. in pragmat. ſanctio.

EPITOMAE.

Nuntius apoſtolicus cui eſt conceſſa facultas recipiendi reſignationes ab obtinẽtibus beneficia minus iuſte, & ad eadem beneficia illos habilitandi, & de perceptis fructibus pro camera apoſtolica concordãdi, non poteſt conferre beneficia ſedi apoſtolicæ generaliter reſeruata ſine ſpeciali mandato.

SVMMARIVM.

1 *Gratia de prouidendo aliquibus de beneficio, nõ extenditur ad beneficia generaliter reſeruata.*

2 *Poteſtas legatis a latere generaliter data ſuper beneficia, non includit beneficia ſpecialiter Papæ reſeruata.*

3 *Clauſula, Motu proprio, in literis beneficialibus inſerta, non eſt ampliatiua, ſed fortificatiua, nec includit veriſimilia.*

DECISIO XXIX. alias 489.

a Nuntius apoſtolicus, cui ad perſonam ipſius, & eius officiũ honorãdum, & ad prouidendum animarum ſaluti concedit, quod ab obtinẽtibus beneficia min⁹ iuſte in prouincia, ad quã iſte nũtius deſtinat, poſſit reſignationes recipere, & obtinere ad eadẽ beneficia ſeu quęuis alia habilitare, ac cũ eis pro camera apoſtolica de perceptis fructibus cõcordare, & de hmõi beneficij perſonis ipſis prouidere, ſi ſint aliqua 1 talia bñficia generaliter reſeruata, vt puta per cõſtitutionẽ, c. execrabilis. illa cõferre nõ potuerit, licet aliqui cõtra. Probatur primõ, q2 hæc ptãs data iſti nũtio, quæ reuera recipit magnã reſtrictionẽ, vt de pb. c. is cui, lib 6. quia non eſt motu pprio facta cũ nõ dr hoc in literis, vt c. ſi motu pprio de pb. li. 6. non eſt magis fauorabilis, q̃ ptãs a iure data ordinarijs, vt 5. q. 1. c. pueniť. cu ſim. quę nõ recipit reſtrictionẽ, vt in Cle. & ſi ab apoſtolicæ, in fi. de of. ord. tñ & illa non includit beneficia reſeruata ſm oẽs ergo &c. Itẽ

2 poteſtas 2 data Legato de latere gñaliter, quæ nõ eſt minus fauorabilis, nõ icludit beneficia ſpãliter Papę reſeruata de of. leg. c. qđ trãſlationẽ cũ ibi no. ergo nec ſpãliter data, vt in c. dudũ, de pb. li. 6. Itẽ nec poteſtas data executori, licet comprehendat deuolũta: vt in Cle. ſi de beneficio, de preb. non tñ includit ſpecialiter, aut generaliter reſeruata ſecũdum omnes. Item videtur caſus in c. 2. de preben. lib. 6. licet loquatur in vno genere reſeruationis generalis, quia idẽ eſt iuris hodie in alijs, cum eadem eſt rõ in oibus &c. Ratio, quia in generali conceſſione nõ veniunt ea, quę ſunt concedenti ſpecialiter reſeruata, ff de of eius cui man. eſt iur. l. 1. primo rñ ff. de minor b. l. illud: ff. de pig. l. generali, & d c. quod tranſlationẽ, cum ibi no. & quod no. 2 q. 8. c. de cauſa, & quæ no. Io. And. in d. c. 2. de præb. li 6. in nouel. Facit etiam quia in generali conceſſionẽ nõ veniũt ſpãliter prohibita, ff de titu. nup. l. quãquã. 1. reſpõſ. C. de accuſa. l. fallaciter, reg. in gñali, de reg. iur. in 6 Sed collationes beneficiorũ reſeruatorũ ſpecialiter oib. alijs a Papa ſunt prohibitæ, qđ patet ex no. in d. c. 2. de præb. li. 6 Et per hoc dicit Fre. in tractatu ſuo de rerũ permu. q. 2 & Alexã in c. vni co. de rerum permuta. lib. 6. qõ. 1. 4. partis ꝙ ſi dẽtur poteſtas ſpecialis Legato recipiendi renuntiationes ex cã permutationis, vt be-

neficia reſeruata ex huiuſmodi cauſa, cõferre non poterit beneficia reſeruata, & ſic reſeruationem non includit. Et ſub gratia facta motu proprio non veniunt beneficia reſeruata, quod videtur fortius, quia † motus
3 proprius non amplificat gratiam, ſed fortificat, nec includit nõ veriſimilia, ſupra cõclu. 6. & 7. eodem titul. vbi plena materia motus proprij. Sed ſi opponitur de fauore, qui debetur ſaluti animæ reuerſæ? Reſpon. quod ibi concernit renuntiationem, quam puto valere abſque collatione: per ea quæ not de offi. leg. c. deliberatione, §. prohibemus, & in d.c. dudum. Nec obſt. ſi dicas non eſſe alias conſtitutiones inhabilitantes, quam quæ ex mat etia co iſtitutionis c. execrabilis, quia hoc eſt falſum, quia c. licet canon. de elect. li. 6 minorem inhabilitat, & c. commiſſa, eod. titu. & libro inhabilitat tenentes vltra annũ non promotos, & titu. de fil. presbytero. & de cor. vi. & c. quicunque de hæreti. & Clem ſi quis, de pœnis, & ſentẽtia hominis inhabilitat: vt de ſe patet, quinimo nec valet ratio. per no. pulchre Alex. vbi ſupra.

ADDITIO.

a Nuntius. Adde dec. Aegid. 68. hoc ti.

De Conceſſione Prębendæ.

EPITOMAE.

Impetrans In forma pauperũ, qui infra menſem ſuper purificanda gratia diligentiam ſuam fecit, poteſt poſt menſem vacans beneficium acceptare. hoc dicit. Vel ſic, Acceptare poteſt beneficium habẽs gratiam in forma pauperum illa non purificata, ſi per eum non ſtetit quominus purificatio facta foret.

DECISIO I alias 17.

a Vit dubitatum vtrum valeret acceptatio facta infra menſem per impetrantem apoſtolicum In forma communi pauperum ante purificationem gratiæ ſuæ, quam licet ipſe per executorem ſuum ante acceptationem petierit purificari, tamen idem executor purificare recuſauit. Vi debatur quòd non per Clem. cũ cui ei quem. de conceſſio. præb. & de reſcrip. c. ſi pro, libro ſexto. In hãc partem multi Domini Auditores tempore domini Innocẽtij declinauerunt dicentes non competere remedium impetranti, niſi contra executorẽ, per c paſtoralis, de iure patrona. de filijs presbyte. c veniens. Pro hac parte etiam ſecundum dominum Aegid. optime faciunt C. de cond. inſer. l. 1 & l. legatum, ff. de cõdi. & demonſtratio. l. in teſtamento, quæ volunt, ꝙ defectus etiam conditionis mixtæ ſine culpa &c. impediat legatum ſiue actum implẽdũ. Tamen his non obſtantibus dominus Inn. a dominis Auditoribus tunc conſultus declarauit prædictam acceptationem valuiſſe, & valere, & collationem factam per ordinariũ infra menſem poſt dictam acceptationem, & ante purificationẽ huiuſmodi gratiæ nil valuiſſe, dummodo conſtaret impetrantem feciſſe diligentiam quam potuit, vt gratia ſua purificaretur, & non ſtetiſſet per eum, quominus purificata fuiſſet per executorem, per regulam, quod per me non ſtat, &c. facit de conſti. c. 2. de reg iuris c. ſine culpa, lib 6. facit etiam c. commiſſa, de ele. eod. li. Pro hac parte etiam allegabatur tunc l. iure ciuili, ff. de condit & demonſtra. & no per Pau. & Gẽze. in prædicta Clem. cum ei quem, quæ non obſtat concluſioni huic, quia loquitur quando ſtat per impetrantem, & non per executorẽ quo minus gratia purificetur. At in caſu noſtro ſtetit per executorem, & non per impetrantem: ergo &c. Et ſic ab illo tẽpore citra ſemper fuit ſic obſeruatum in palatio, dummodo ex poſt, etiam poſt menſem conſtaret, vel conſtare poſſet de habilitate, & bona conuerſatione impetrantis tempore impetrationis, & acceptationis prædictæ. Sed propter legem in contrarium alle. de mixta cõditione, quæ ex meo, & ad mei fauorem, & ex alterius facto dependet, dominus Aegid. diſtinguebat ſic multum pulchre quia aut deficit ex caſu contingenti in perſonam illius, in cuius perſona debet impleri: aut ex conditione alterius recuſantis cõſentire conditionis implemento. Primo caſu habetur conditio per deſerta, vt l. j. & l. legatũ, C. de cõd. inſer. Secundo caſu habetur pro impleta, C. de inſti. & ſubſt. ſub condi. fac. l. j. Si vero impeditur

tur per illum, qui implere debet, ſibi imputet: ſi per tertium, diſtinguitur an ſit ſoluendo, vel non. prout iſta not. per glo. & per Cy. in d.l.1.C.de inſtit.& ſubſtit. ſub conditione fact.& in d.l.legatum. per eundem. Modò hic non deficit conditio per caſum contingentem in perſonam impetrantis, ſed per conditionem executoris, ergo &c. qui etiam ſoluẽdo non eſt, cùm iſta ſpiritualia non capiant intereſſe, nec ęſtimationem. 1. quæſt. 2. c. quam pio. de ſimo. c. querelam. & ibi no. ergo ad id agi non poteſt per impetrantem contra executorem, & ſic non procedit ratio capituli in contrarium alleg. videlicet c. paſtoralis. de iure patro.& c. veniens. de fil. presbyt.

A D D I T I O.

a Acceptatio. Per impetrantem in forma, Dignum arbitramur, infra menſem acceptatio facta, videlicet, etiam ſi executor non recuſauerit purificare, dum tamen poſt menſem ſequatur purificatio, ſed collatio ante purificationem, non valet. Adde deciſ. 10. incipien. habens gratiam, infra eod.& deci. 17. eodem tit. in antiquis.

E P I T O M AE.

Durante menſe ad acceptandum manus inferiorum ſunt ligatæ, & diſpoſitió §. ſecus, procedit etiam in gratia. In forma pauperum, ut adiectio menſis aliquid operetur.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia. In forma laudabili, ligat manus ordinarij intra menſem propter decretum, ſed decretum adiectum in gratia in forma pauperum, ante purificationem non ligat. § ſecus. in Cle. cùm ei quem, de conceſſ. prabẽ procedit etiam in gratia. In forma pauperum,*

2 *Decretum adiectum in gratia conditionali, non afficit ante conditionis exiſtentiam.*

DECISIO II. aliàs 95.

2 PAragraphus, ſecus, a in Cle. cum ei quẽ. 1
1 de conceſſ. præben. habet locum † nedum in forma gratiæ, ſed etiam pauperum poſt
b purificationem: b ita quòd ante ipſam ligatę non ſunt manus ordinarij, & hoc tenuerũt omnes Domini in Rota, me & domino Roberto duntaxat exceptis, qui alleg. 12. ſolemnes Doct. ſcribentes, & tenentes contrarium. prædicti verò alij domini allegant pro ſe Oldra. in q. ſuis. & Io. And. in addit. Spec. titu. de conceſſ. pręben. & multos alios antiq. Docto. qui tulerunt ſententias contra pauperes apoſtolicos, & pro ordinariis, prout etiam recitat Collect. in c. propoſuit, de conceſſ. præben. Et finaliter declinauerunt in opin domini Roberti & meam, quam etiam tenuit dominus & pater meus ſubtiliſsimus. Ioan. de Lign. dicens opinionem contrariam tantum diſtare a vero intellectu illius tex. cap. cum ei quem, quantum cœlum a terra. idem tenet Io. Cal. in d. Clem. deducens, quòd aliàs nihil operaretur appoſitio menſis, quę tamen, vt ibi dicit tex. debet aliquam vtilitatem afferre impetranti. hanc opi. tenuerunt antiqui, & tenent; videlicet Pau. Gẽze. Steph qui etiam fuit Auditor ſacri Palatij. Guil. de monte Laur. qui poſuit expreſsè formam & ſtylum ſcribendi tpe Clem. 5. ante editionem conſtõnis illius, in qua dicebatur ſic poſt illa verba, quod duxerit infra menſem acceptandum, ita ꝙ interim manus ordinarij, & cuiuslibet alterius ſunt ligatę, quod hodie, dicit ipſe, nõ oportet, ꝑꝑ d §. ſecus. Idẽ tenet Math. Aug. Ber. Mey. Iac. Ymberti. Lap. Fre de Sen. in hanc opi. declinat etiam do. Car. Viuariẽ. non modicæ authoritatis vir, in cuius pectore oĩa iura ſunt recondita. Secundum hanc opin. fuit lata vna ſententia in Palatio per dominum Io. de Varolis pro paupere apoſtolico. & reuocata per dom. Aeg. Bella. & qui multum copioſè, & prolixè ſcripſit in d. §. ſecus. & ego taliter qualiter, licet minus ſufficienter contrarium ſcripſi, vt & potui, non ſatisfaciendo, ſed euadendo reſpondi rationibus per eum tactis.

A D D I T I O N E S.

a §. ſecus. Adde deciſ. 37 & 47. eo. tit. in antiq.
2 adde ꝙ pro iſta † parte facit, quia decretum adiectum in gratia conditionali non prius afficit, q̃ conditio exiſtat, ſub qua gratia facta fuit. nam conditio quę ſuſpendit effectũ gratię, ſuſpendit ẽt effectum decreti tanq̃ acceſſorij ad dictam gratiam, cuius naturam ſequitur, arg. c. ſi ſuper gratia, de off. dele. lib. 6. & ſi dicatur dictio, ex nunc, poſita in d. §. ſecus. in-

 nuit

nuit cõtrarium,qui videtur velle,ꝙ a tempore datæ incipiat afficere ſm intentionem cõcedentis,quæ primum locum obtinet in diſpoſitionibus ſub conditionibus conceptis, vt in conditionibus primum locum,ff.de cōd. & demon.ſed expone ex nunc prout ex tunc quaſi velit dicere,quod exiſtente conditione afficiat,& non prius,vt no.Inn.Io.And.in c. præterea,de appel.ſuper verbo,non ſatisfeceris,& pro hoc ẽt facit c.quia cũctis, de cõceſ. præb.lib.6.vbi decretum ſuper incerto poſitum,non operatur effectum.Et an decretum cauſa non cognita interpolitũ valeat per Bal. & Salicet.in l.1.C.ſi aduerſ.donat.& Hippo. Marſ.conſi.148 in prima par.

b Poſt purificationem.Iſtã opi.firmat expreſſe Lapus in pal.§.ſecus,vbi dicit,quod ſiue gratia ſit pura,ſiue conditionalis, quando mẽſis apponitur decretum infra menſem afficit ẽt antẽ grẽ purificationẽ, ſicut afficit ante acceptationem, qñ pure pro aliquo eſt ſcriptũ de beneficio,quod infra menſem duxerit acceptãdũ.idẽ ſequitur ibi Pau.qui refert quoſdam dictum, §. intelligere etiam in gratia, In forma pauperum, obtenta. Vnde ipſe dicit,ꝙ non refert ſine primæ literæ ſint in forma pauperum conditionaliter cõceptę, & ſecundę literæ ſint gratioſæ, vel primæ, & ſint eiuſdem formæ:cũ tex.d.§.ſecus, generaliter loquatur.Solũ ergo attendẽdũ eſt an decreto ſit tempus adiectum, vel non, vt primo caſu liget,vt adiectio tẽporis aliquid operetur, ſecundo vero caſu non liget ſecundum eum, ergo pro nunc non video rationem quare tẽpus certum iuxta gratiam cõditionalem poſitum,habeat producere illum eundem effectum quem producit gratia pura facta, & iõ ab hac deciſione nõ puto totum recedere, & ita fuit ſententiatum in cauſa Olmicenſi per maiorem partem Dominorum,ſecus dicerẽ in gratia facta in forma,Dignũ. vbi eſt clauſula retroctatiua ad tempus datæ gratię,quę annulat quicquid cõtra decretum extitit attentatum,vt determinat dec.12.infra eo.tit. quæ incipit.Item ſi Papa facit gratiam,& ita vidi pluries obſeruari in Rota. & intelligas purificatione ſecuta, alias dicta clauſula non produceret retrotractionis effectum.Cogitabis tamen,quia dubiũ eſt diſputabile valde.

EPITOMAE.

Acceptanti beneficium ſufficit probare beneficium ante acceptationem vacaſſe,licet teſtes verum tempus vacationis non dicant.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio facta infra debitum tempus præſumitur,licet de mortis tempore nihil dicat.*

DECISIO III. aliàs 125.

1 a SVfficit † acceptanti beneficium probare illud vacaſſe ante ſuam acceptationẽ, licet teſtes non pronũtiant verũ tempus vacationis ſiue mortis.nam ſi probatur vacationem præceſſiſſe acceptationem,præſumitur infra tempus debitum diligens fuiſſe, & acceptaſſe,quilibet enim præſumitur diligens,niſi probetur negligens: maxime in dubio quando tractatur de commodo, vel lucro captando. ar.l.ſi defunctus, C.arbi.tu.iuncta l.cũ de indebito,ff.de prob.& de pſũmp.c.quia nõ eſt veriſimile,ex quo enim facta eſt,pręſumitur ꝙ in tempus legitimum ſit facta, ſic dr̃ in ſimili,ꝙ probata cõfirmatione electionis, pſumitur electionem fuiſſe legitimam ẽtſi de legitimitate nihil conſtaret.no.hoc per Inn.in c.quia in cũctis,de cõc.pb.li.6. & per Pau.in Cle.cum ei quem,eo.ti.licet multum videaſ obſtare d.Compoſt.in c.cum dilecti,de elec. vbi dicit,ꝙ nedum ſufficit appellanti probare ſe appellaſſe,ſed ꝙ infra tempus legitimũ, videlicet 10.dierum appellauerit,ergo videtur ſic in propoſito.

ADDITIO.

a Acceptanti. Adde dec.13.incip.nota ꝙ vbi aliquis acceptauit,eo.ti.in antiq.

EPITOMAE.

Collatio præbendarum in collegiatis eccleſijs ſpectat de iure communi ad dictarum eccleſiarum collegia. In cathedralibus vero ſpectat ad Epiſcopum,& capitulum, niſi conſuetudo aliter diſponat.

SVMMARIVM.

1 *Collatio prabẽdarum eccleſiarum cathedraliũ, & collegiatarum cuius ſit.*

DE-

DECISIO IIII. aliàs 167.

1 DE collatione † præbēdarum in collegiata eccleſia an pertineat ad Epm duntaxat, vel ad capitulū illius eccleſiæ de iure cōmuni, Domini erant varij & diuiſi quaſi per medium. Aliqui dixerunt ꝙ ad epm qui eſt præordinator in cunctis.25.diſtinct.ca.perlectis.& habet diſpoſitionē cunctorum beneficiorum ſuę diœceſis.10.q.1.capi.regenda.& 16.q.1 ca.omnes baſilicæ.& de offi.ord.c.conquerente.de præb.c.illorum.de conceſ.pręb.c.quia diuerſitatem.de exceſ.præla.c.ad aures.iſta faciunt pro contraria parte. Præterea licet ad epm & capitulū ſimul pertineat collatio præbendarum in cathedrali eccleſia, vt in c.cum eccleſia Vulterana.de iure cōi.ſm aliquos, ſecundum alios ad epm tantum, vt no.Hoſt & Compoſt.ibi, & etiam in c.licet.de ſup.neglig prælat.& in c.dilecto.eo.tit.per Ber.& in c requiſiſti.de teſta.& plenius de hoc per Archi.in c.a collatione.de appella.in prima gl.lib.6.tamen non eſt tanta communio inter alias eccleſias diœceſis ſicut inter ipſā & ſuam.de teſtam.c requiſiſti. ibi enim ipſe eſt per modum capitis; & alij vt membra, & ideo nimirum ſi vnus nil poterit ſine alio.de his quæ fiū prel.c.nouit.& c.quanto.aliæ vero eccleſiæ collegiatæ habent ſuos ſpeciales rectores & prælatos, vt in c.cum non ignores.de presb.de iure pa.c.de nobis.de off.ord.c.cū ab eccleſiarū.de elect c.ſtatutū.lib.6.pro hoc alle.no.per Io.And.in c.quanquā.de elect.li.6.q habuit locū in primitiua eccle ſia, ſed hodie non. Alij vero, quibus ego aſſenſi tenuerunt contrarium, videlicet ꝙ ad capitulū ſpectat canonicorum receptio, & collatio præbēdarū de iure cōi in inferioribus eccleſiis ſuis. pro hoc alleg.duos tex.videlicet c.ex inſinuatione.de ſimo.& c.cum eccleſia.de præb.li.6.& c.ex tranſmiſſa.in fi.de renuncia.facit c.ex parte.de conceſſ.præben.cum ibi no.per Inn.& not.in l.ſciant cuncti.de elect.lib.6.per Io.And.& Io.Mo. quæ tamen glo.procedunt in electione prælatorū collegiatarum eccleſiarum:de collatione vero inferiorū beneficiorum in illis eccleſiis ad quem ſpectant, remittunt ad not.in c.cū eccleſia Vulterana.ibi, vt puto eſt concluſio, ꝙ ad ipſum collegiū.& vide no.in c.ex noſcitur.de his quæ fiū à plat.per Ber.& Hoſt.& Io.And in c.ſi pro te.de reſcri.lib.6.ſuper verſi.epi & capituli. Dñs Ioan.de Lig.ibidem recitans dictum Fre.de Senis, in diſputationibus ſuis dicit, ꝙ ad collegiū ſpectat præſentatio, & ad Epiſcopum inſtitutio. Probat: Nam ſicut patrono debetur præſentatio ratione dotis, vt in c.nobis.ſuperius.alle.ſic ad collegium, ſi de bonis ſuis erigat capellam, ſeu pręebendam, quod ſemper præſumitur.per no.in c relatum.de teſta.de priuil.c.cum & plantare.16.q.2.ca.2.de iure patro.c.ex literis.de offi.vica.c.ad hæc.all.etiam c.vacante.de pręb.& c.ad audientiā.de eccle.ædificand.alle.pro hoc no.p Arch.10.q.1.ca.regenda.& no.in c.cū venerabilis.de religio.domib.& no.p Io.And.in c.2.de capel.mo.li.6.In quibus locis not. ꝙ ſi in parœcia alicuius fundet capella, rector pſentabit, & Eps inſtituet.cuius dictū recitat Archi.16.q.7.c.nullus oīno.vbi de hac materia, & melius p Archi.in d.c.a collatione.circa fi.primæ glo.vbi cōcludit ſic.Nā licet aliqſ capitulū ſine Epo eligat, tñ authoritas inſtituendi ſemp remanet penes Epm.Et ſic notauerūt antiqͥ doctores Vincen.Lau.Ber.& Gof.in c.ex frequētib.de inſti.& Hoſt.in ſum tit de electi.§.qs poſſit eligere.verſi.quid de elect per capitulum. Ego allegaui no.Inn & Hoſt.in c.cum acceſſiſſent.& c.cum ex parte. p Cōpoſt.de conſtit.videlicet, ꝙ licet capitulū cathedralis eccleſiæ non poſſit facere ſtatuta ſine conſenſu Epi:tamen capitula aliarum eccleſiarum de conſenſu ſuorum prælatorum poſſunt hoc ir requiſito Epo:licet Innoc.dicat contrariū in d.c.cum acceſſiſſent.In materia tñ ſtatutorū hodie ſeruantur notat.per Ioan.And & Archid.de verbo.ſignifica.c.2.lib.6.faciunt tex.quatuor pro & contra, de reſcript c.cum aliquibus.de conſuet.c.cum in tua.ne ſede vacan.c.vno, de regularib.c.fin.lib.6.

EPITOMAE.

Acceptatio & optio facta per excommunicatum ualent, cum ſint facti, ſed collatio & prouiſio ei facta non, quia ſunt iuris.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio per excōicatū tenet, prouiſio aūt non.*
2 *Excōicatus poteſt beneficiū optare & acceptare.*
3 *Procurator excōicatus quare non admittatur.*

DE-

DECISIO V. aliàs 195.

a ACceptatio a † facta per excommuuica-
1 tum valet & tenet,ſed prouiſio nõ. Pro
primo allegabant no.in cap.veritatis.de do.
& contu. per Inn.& in c.decernimus. de ſen.
exc.lib.6. Nam acceptatio non eſt niſi quædã
declaratio voluntatis,quam excommunica-
tus retinet,& ideo matrimonium contrahe
re poteſt,de eo qui dux.in mat.c.ſignificaſti,
teſtamentum condere,contrahere,& c.vt no.
in d.iuribus,& in c.cum voluntate.de ſen.ex
com. Præterea declaratio huiuſmodi volũta
tis eſt facti, & non iuris,quia per eam non ac
quiritur ius in re,ſicut per prouiſionem,licet
ad rem,vt cap fi.de conceſ.præben.lib. 6. ſed
ea quæ ſunt facti,poſſunt exerceri & fieri per
excommunicatum,ergo, & c. vt in c pro illo
rum.de præb.in fi de ſen. exc.c. ſi vere. Item
excommunicatus deportato æquiparatur,vt
not.ff.de teſta.l.eius qui Inſti.de cap.di.§.mi
nor.& not. Inn.in c.qualiter & quando. 2.de
accuſatio.ſed deportatus retinet ea,quę ſunt
iuris naturalis gentiũ,vt l.quidam. ff.de pœ,
& voluntas eſt de iure naturali.ergo. In con-
trarium videtur facere l.oratio. ff. de ſponſ.
Nam aliquo prohibito omne vr̃ prohibitũ,
per quod deuenitur ad illud. 1.q.3.ca.q̃ pio.
nec debet concedi vna via, quod prohibetur
alia.de proc. c. tuæ. de cle.coniug.c.vn.lib.6.
Sed prohibitus eſt excõmunicatus eligere, &
eligi,vt de cleri.excom.miniſt.c.poſtulaſti. &
c.fi.de æta. & quali c.cum bonæ.de conſuet.
c.cũ dilectus.& c.cum inter.de ele.c.illa quo-
tidiana.à contrario, ergo, &c. Item videtur
tex.expreſſus in contrarium.de præb.c. refe-
rente.vbi excõicatus non poteſt optare bene
ficium,niſi abſoluatur,Sed poteſt reſponderi
ad illud c. ꝙ per illam optionem acquiritur
ius in re,& cenſetur collatio ſiue nouus titu-
b lus.Crederem excõicatum poſſe optare b ſi-
cut acceptare. & ꝑ hoc poſſet dici valere op-
tionẽ factam per excõicatum,iuxta formam
c.fi.de conſue.lib 6.quia talis optio non vide
tur noua collatio,vt ibi not.per Archid.

ADDITIONES.

a Acceptatio.& adde hic aliam deciſionẽ † quę
2 eſt in antiquis. de ſen.excom.deci.8.quæ in-
cipit, Not.quod excommunicatus poteſt be-
neficiũ acceptare, &c. & dec.19.in ſi.hoc eo,
tit.quæ incipit,habens gratiam in forma, Di
gnum &c. Et ꝙ prouiſio facta excõicato nõ
valet, vt infra in fi. dicitur. Sed an executor
excõicatus poſſit de beneficio prouidere,vi-
de in antiqui deciſ.9.de ſen.excom. quæ inci
pit, Item no. ꝙ executor excommuicatus,
in qua dicitur, ꝙ executor excommunicatus
repellitur, quia conſtabat ipſum excommu-
nicatum,ſecus ſi ignoretur,vt in fine illius de
3 ciſionis. Et eſt ratio,quare † excõmunicatus
executor non admittitur. ſ. propter periculũ
communionis,vt in c.ſi celebrat.de cleric. ex
com.miniſt.& illa quæ facit excommunica-
tus in iudicio valent,donec opponatur exce
ptio,vt not.in c.pia. de excep.lib. 6. & de hoc
vide omnino conſilium d. Bartho. de Podio
poſitum in lib. vbi eſt repetitio c. commiſſa.
de ele.li.6 per Bal. in conſi. 248. & an patro-
nus excommunicatus poſſit valide præſenta
re,dec. 1.de inſti in antiq.dec.2.de iure patro.
in eiſdem. Biſignet.deci.2.de iure patro.
b Poſſe optare. Contrariũ videtur tenere Pet.
de perusio in c.referente.de præb. vbi dicit, ꝙ
ſicut excõicatus non poteſt impetrare benefi
cium,de cle.ex.mi. c.poſtulaſtis. ita non ha-
bet poteſtatem eligẽdi alterum ex beneficiis
ꝑ ſe prius obtentis,eo caſu , quo de iure cõi
datur optio, & ideo abſolutio ab excõicatio
ne præcedit hanc electionem,& ſic ius optan
di non cadit in excõicatum.ergo ſibi denega
batur optio,de qua in c.fi. de conſuet.lib.6.

EPITOMAE.

Habens gratiam in certa eccleſia de beneficio ibi uacaturo , poteſt acceptare beneficium uacans in cœmiterio,uel ambitu, vel capellis ipſi eccleſiæ contiguis ſituatum.

DECISIO VI. aliàs 197.

HAbens gratiã in certa eccleſia poteſt ac
ceptare beneficiũ vacans,& ſituatum in
cœmiterio,ambitu,vel cappellis contiguis il-
lius eccleſiæ, quia pars illius eccleſiæ ſunt, &
ideo polluta eccleſia,&t cappella ꝑdicta pollu
ta cenſetur.de conſe. ecc.vel altar.c.uno.lib.
6 facit c.ſi ciuitas.de ſen.excom.eo.li. Nam ſi
ſuburbia ſunt de continentibus ędificijs,mul
to fortius ambitus cappellæ, & cœmiterium
ipſi

ipſi eccleſiæ contiguum, vt in prælleg.iuri. ſecus vero ſi capella, ſeu beneficium ſit extra ſepta monaſterij, ſiue eccleſiæ ſitnatum, licet capellanns, ſiue rector illius capellæ habeat aliquod certum miniſteriũ facere in eccleſia maiori, puta intereſſe diuinis, vel in feſtiuitatibus celebrare, vel ſimilia. Conſideratur enim potius corpus beneficij, & locus vbi eſt ſituatum, quàm ſeruitium ſiue miniſterium qnod alibi facere tenetur, argu. ff. de fundo inſtruct. l. cum quidam.

E P I T O M AE.

Si conſtet de corpore beneficij, licet erretur in acceptatione, ualet acceptatio, quæ eſt mentis, ſeu uoluntatis declaratio, & tendit ad executionem gratiæ, ſed non ualet prouiſio carẽs certo prouiſionis modo.

S V M M A R I V M.

1 *Accep tatio certi beneficij. licet in nomine illius, per quem vacet, erretur valet, ſed non prouiſio, item acceptatio carens certo prouiſionis modo non valeat.*

DECISIO VII. aliàs 219.

1 LIcet † impetrans gratiam *a* expectatiuã
a acceptet beneficium vacans per obitum
A. quod tamen vacauit per obitum B. nihilo minus ualet acceptatio, licet nõ ualeret prouiſio ſm aliquos. Ratio, quia potius debemus hic conſiderare vacationem, q̃ vacationis modum, præſertim ſi acceptauit beneficium in certo loco conſtitutum, puta eccleſiam parœcialem talis villæ, vel præbendam talem, vel ſic nominatam, tunc enim per has qualitates & circunſtantias conſtat de corpore beneficij acceptati, licet ſit erratum in perſona. Conſtat etiam ꝙ beneficium tunc vacans in tali loco ſiue eccleſia uoluit acceptare, & ibi pro tunc nullum aliud uacauit, argu. l. certum, ff. ſi cer. peta. de teſti. c. licet ex quadam. faciunt no. per Ioann Mon. in c. ſi tibi abſenti, de præben. lib 6. pro quo etiã facit c. tua. de ſponſa. & no. per Inn. in c. ſignificante. de reſcript. Nec obſt. c. ſuſceptum. de reſcr. lib. 6. quod non habet locum in acceptatione, quæ eſt quædam declaratio voluntatis, & tendit ad executionem gratiæ, & ideo non mirum, ſi erretur in modo vacationis, quòd non impediatur acceptatio, dummodo ſequatur poſtea vera & effectualis prouiſio, q̃ dat ius in re. de conceſſ præben. c. fin. lib. 6.

A D D I T I O.

a Gratiam. Adde gl. reg. 18. cancellar. apoſtoli. incip. item volunt qnòd ſi quis in infirmitate, &c. deciſ. 1. ſupra de reſcrip. deciſio. 23. ſupra de præben. deciſio 4. infra eod. titu.

E P I T O M AE.

Impetrans gratiam ad beneficiũ cum cura, uel ſine cura ad collationem decani, &c. poteſt acceptare præbendam collegiatæ eccleſię, ſed non cathedralis.

DECISIO VIII. aliàs 247.

HAbens gratiam in forma ſpeciali ad collationẽ Decani & Capituli alicuius eccleſiæ collegiatæ de beneficio eccleſiaſtico cum cura, vel ſine cura, poteſt acceptare præbendam poſtea uacantem in ipſa eccleſia ad collationem dictorum ſpectantem. Nam nomine beneficij præbenda continetur, de ver. ſigni. c tua. & c. olim. de pręben. & c. pro illorum. & c. fin. hoc verum largo ſumpto vocabulo, ſed ſtrictè ſumendo non. ſm Archi. quẽ recitat Ioan. Andr. in nouella. in c. gratia. de reſcr. in prin lib. 6. Non obſt. not. Archi. in c. cui de non. de præbend. lib. 6. & 16. q. 2. c. alienationes. vbi vr̃ velle, ꝙ ſi in eccleſia ſint minora beneficia quàm ſint præbendæ, ꝙ prębẽdam impetrans non poſſit acceptare, quia reſtringendæ ſunt hmói gratiæ potius q̃ laxandæ, ꝑꝑ vitium ambitionis. de præben. c. quãuis lib 6. quod quidem dictum Arch. vide plenius per Io. And. in uouel. de prę ben. c. ſi. ſup verbo, non extendatur. libr 6. Cuius opinio poſſet intelligi, qñ eſſent maiores & minores præbendę, & eſſet conſuetudo optionis, vel ſtatutũ eccleſiæ, ꝙ nullus valeat adipiſci maiorem, niſi prius habeat minorem, & per eam

aſcendat ad maiorem, quæ tamen conſuetudo,& ſtatuta hodie frequentius tolluntur per formam literarum apoſtolicarum. Præterea in literis pauperum duntaxat excipiũtur beneficia eccleſiarum cathedralium, ergo omnia alia veniunt, imò in illis dr̃, ꝙ ſi pauper impetrans acceptat præbendam alicuius collegiatæ eccleſiæ ꝙ aſſignetur ſibi ſtallum in choro,& locus in capitulo,& ꝙ iuret ſtatuta,per quæ expreſſe apparet,ꝙ etiam habens gratiam in forma pauperum,poſſet acceptare præbendam in collegiata eccleſia. & dicit Io. Andr.in c.quamuis. ſuperius alleg.in nouella, ꝙ impetrans ad collationem Epiſcopi in forma ſpeciali,poteſt acceptare præbendã in eccleſia cathedrali ſpectantem ad collationem Epiſcopi & hoc tenet Rota.quia c.quãuis. eſt tenendum in terminis ſuis.ſ.quando illa verba poſita in capitu.quamuis.inſeruntur in gratia impetrantis,& aliàs non.

EPITOMAE.

Purificatio gratię facta per executorem in forma pauperum ad inſtantiam conſanguinei impetrantis non habentis mandatum,valet.

SVMMARIVM.

1 *Gratia in forma pauperum purificari poteſt per executorem ex officio,etiam in abſentia impetrãtis ad coniuncta perſonæ inſtantiam.*

DECISIO IX. alias 297.

1 PVrificatio gratiæ. † In forma pauperũ facta per executorem ad inſtãtiã conſanguinei impetrantis,nullum mandatũ ſuper hoc habentis,valet,& tenet.Ratio, quia in hmõi purificatione non requiritur cauſę cognitio, nec partis vocatio.prout legit.& no per Inn. & Hoſt.de præſumpt.c.dudum.& de transla. epiſco.c.licet.in ſi per Inno.& in Cle.iudices. de offi.deleg.per Ioann.Andr.& alios,& plene per Pau.in Clem.cum ei quem.de concel. præben.Et poteſt fieri etiam ex officio, & in abſentia impetrantis,quia cum aliàs fuit examinatus, & in ſcientia repertus idoneus, & propterea non ſit neceſſaria eius præſentia, de ſua conuerſatione, & vita debet fieri inquiſitio in loco,in quo,& vbi cõuerſatus eſt. de elect.c.poſtquàm, de præſumpt.c.quoſdã. ſm Paulum,qui hoc no.in d. Clem. ſup verſ. per inquiſitionem.vbi etiam dicit ſuper verbo,prædictarum.ꝙ non ſit neceſſe,licet ſit tutum,ſuper hoc pronũtiare, ſed ſufficit ꝙ executori conſtet per informationem receptam de laudabili vita,& conuerſatione,& ſic ſine declaratione poſſet prouidere. Vſus tamẽ,& ſtylus habet, ꝙ ſuper hoc pronuntietur, & hoc tutius eſt,quia aliàs difficulter poſſet probari hmõi purificatio. An vero coniuncta pſona poſſit ſine mandato acceptare beneficium,vide per Innoc.& Hoſtien. de præben. cap.accedens.& Archi.de præben.c.ſi tibi abſenti.ſuper verbo,collationem. libr.6. & ibi per Ioann. Andr.in nouella.ſuper gloſſ.

EPITOMAE.

Habens gratiam in forma Dignũ arbitramur, poteſt infra mẽſem ante purificationem gratiæ beneficiũ cadẽs in ſua gratia acceptare,ſed nõ facere ſibi prouideri.h.d.Vel ſic.Ante purificationem gratiæ acceptatio beneficij cadentis in gratia facta infra menſem valet,dummodò fiat poſtea purificatio quodcũque,ſed prouiſio facta per executorem ante gratiæ purificationem non valet.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij acceptatio cadentis in gratia facta intra menſem valet,etiam ante gratiã purificationem.*

2 *Acceptatio debet eſſe pura non conditionalis.*

DECISIO X. aliàs 317.

1 HAbens † gratiam *a* in forma Dignum
2 arbitramur, ſi acceptet beneficiũ aliàs cadens in ſua gratia infra menſem, ante purificationem gratiæ ſuæ valet, & tenet acceptatio.dummodo poſtea gratia ſua purificetur, etiã poſt menſem qñcũq; licet prouiſio facta

per

per executorem non valeret ante purificatã gratiam. Ratio primi dicti eſt, propter clauſulam retrotractiuam in fine huius gratię poſitam, per quam retrotrahitur ad tempus acceptationis hmôi declaratio qualitatis, ſiue purificatæ conditionis, quæ inerat tpe etiam datæ gratiæ, puta ꝙ erat laudabilis vitę, &c.
b Tum etiam quia huiuſmodi acceptatio *b* nõ eſt, niſi quædam declaratio voluntatis ipſius impetrantis, videlicet, quòd ipſe præbẽdam hanc vult habere, & non aliam, quæ quidem declaratio voluntatis etiam poteſt fieri per inhabilem & excommunicatum, quia in facto conſiſtit.
c *c* At hic in caſu noſtro apparet per ſubſequentem declarationem executoris ipſum tunc habilem fuiſſe. ergo, &c. Ratio ſecundę concluſionis eſt, quia executor non habet poteſtatem prouidendi, niſi in euentum conditionis purificatę, quæ dẽt præcedere ipſam, vt in Cle. cum ei quem. de conceſſ. præbend. facit capitu. ſi pro te de reſcriptis. lib. 6. Si igitur ante extãtem conditionẽ prouideret, formam mandati non ſeruaret, ergo nil ageret. per iura vulgaria. caplt. cum dilecti. de reſcriptis, ff. manda l. diligenter. de reſtitutio. ſpol. capitu. Piſanis. de præben. cap. cui de non. libr. 6. Innocentius capit. dudum. de prælum pt. vbi dicit contrarium.

ADDITIONES.

a Gratiam. Adde ſuprà eo. ti. deciſi. 1. in fi. & infra eod. dec. 12.
b Quia huiuſmodi acceptatio. Et adde quòd acceptatio beneficij cum clauſula. Accepto beneficium ſi tali placeat, puta Titio, talis
2 acceptatio non valet, quia debet eſſe pura. Dom de ſanct. Ge. in cap 2. in 2. col. de elect. vide per Fel. in c. cum contingat. de offi. dele. col. 4. verſi. iuxta prædicta, &c.
c In facto conſiſtit. Adde dec. 5. ſup. hoc titu.

EPITOMAE.

Expectans poſt menſem, præbendam acceptare non poteſt, niſi fuerit iam canonicus, ratione cuius canonicatus debet ſibi præbenda conferri, dummodo non fuerit alteri debita.

SUMMARIUM.

1 *Canonicatum habens ſub expectatione præbendæ poteſt præbendam vacantem re integra poſt menſem acceptare.*
2 *Receptus in canonicum authoritate apoſtolica cæteris qualitercunque venientibus præfertur in petitione prębendę vacantis.*
3 *Temporis adiectio in materia acceptationis præbendarum videtur poteſtatem acceptandi reſtringere.*

DECISIO XI. aliàs 328.

1 Habens † authoritate apoſtolica canonicatum ſub expectatione præbẽdæ intra menſem, poteſt prębendam vacantem re integra poſt menſem acceptare: puta quia non fuit alteri collata, nec per aliquem impetrantem etiam poſteriorẽ in data acceptata. pro qua concluſione facit gl. Ioan. And. & Arch. in c. ſi clericus. de præbẽ lib 6. & not. in c. dudum, eod titu. & libr. 6. & probatur ratione,
2 quia recepti † in canonicos authoritate apoſtolica iure ſuæ receptionis, & ratione canonicatus in præbenda vacante omnibus alijs quacunque authoritate venientibus præferuntur, caſque vt ſibi debitas petere poſſunt, & ſi petant, collatio poſtea aliis facta nulla eſt ipſo iure, vt in c. ei cui. & c. ſecũdo qui. & c. ſi poſtquàm. de pręb. libr. 6. & de reſcriptis. c. tibi qui. & c. duobus. eod. lib. Præterea ſi ad aliquem actum ſcilicet extraiudicialem explendũ, puta ad eligẽdum, optandum, vel acceptandum certus terminus alicui præfigat, & in illo termino actus non expleatur, nec fiat, poſt terminum illũ poteſt re integra hoc facere, & explere, vt in l. mãcipiorũ. ff. de opt. legat. & c. ſi tibi abſenti. de prębẽ. lib. 6. & ꝗđ not. in nouella per Ioann. Andr. in caſu quaſi ratione ſimili, de elect. c. cum in cunctis. in gl. trium menſiũ. in fi. In hac opinione eſt, Pau. in Clem. cum ei quem. de conceſſ. præbend. Sed Ioann. And. & Genze. contra ſuper ver. infra menſem. qui multum bene reſpondent ad d. l. mancipiorum. & c. ſi tibi abſenti. quorum opiniones poſſunt ſaluari habito reſpectu ad vires gratiæ, ita ꝙ executor nõ poterit prouidere obſtãte forma mandati. vt in c. cui de non. de præben. lib. 6. Recurrat igitur hmôi acceptans ad ordinarium, vel ad Papã pro collatione ſibi facienda. Nec obſt capi. ſi clericis.

clericis. de præben. lib. 6. vbi dicitur, quod ſi impetrans negligat primam præbendam vacantem ſibi debitam acceptare, quod gratia ſua totaliter extincta eſt, quia poteſt intelligi per ſubauditum, videlicet ſi iã alteri collata erat. At hic nulli collata eſt, nec gratia perempta, niſi quòad poteſtatem executoris prouidẽdi de iſta, cuius tamẽ poteſtas adhuc durat quòad alia, ergo, &c. Paulus vero in d. Clem. ſup verſi. impetranti. dicit formam reſcripti attẽdendam, & ſi ex ea terminum ſtatutum eſſe acceptationi inuenerit, tunc ſm eum vera eſt opinio Arch. ſi collationi tamẽ non. & credit hoc caſu non poſſe per impetrantem terminum prorogari, ne finiatur. per c. de cauſis. de offi. dele. At in forma moderna terminus, videlicet menſis, ſtatuitur, ſiue adiicitur acceptationi, & in fauorem impetrãtis, vt in Cle. antedicta, & nullum tempus reperitur præfixum executori ad conferendum, prout legit. & no. in Clem. ſi de beneficio, de præben. ſup verſ. epiſcopi. licet limitetur eorum poteſtas in conferendo beneficium infra certũ tẽpus acceptatum, & non aliàs, vt in Clem. iam dicta. Reuera ſemper dubitaui, & adhuc dubito de prædicta concluſione, tum propter varietatem opinionum Doctorum pp vnã rationem Genzelini dicentis, quod † adiectio temporis facta ad acceptandum reſtringere videtur poteſtatem acceptandi, vt vltra vnũ mẽſem non poſſit acceptare, qui infra illum negligens reperitur, quaſi lapſus temporis negligẽtis ab acceptatione repellat. all. l. Thais ancilla, ff. de fideicom. li. facit c. tibi qui. in ſi. de reſcri. & p̃ dictũ c. ſi clericus. de p̃b. lib. 6. faciunt me ẽt dubitare. c. 2. de conceſſ. præbẽ. & c. licet. de ſuppl. negli. plat. & c. ne pro defectu, & c. q̃ ſit. de elec. lib. 6. Stephanus ẽt ſtat in opinione Arch. in eo quod ipſum allegat, nõ improbando eum. Guil. de monte Lau. non tangit prædictã concluſionem, quã ſub dubio credo veriſſimam in habente canonicatũ, ſecus vero in habente gratiã ad collationẽ, per quam non tm̃ eſt beneficium affectum, ſi quando canonicatus eſt collatus. per iura ſuperius alleg. ei cui. & capitu. ſi poſtquam.

EPITOMAE.

Habens gratiã in forma, dignum arbitramur, cum clauſula retrotractiua, Si talis concurrit in data cum ipſo habente gratiam puram, puta in forma laudabili, ſecuta purificatione ſuæ gratiæ conditionalis ante uacationem beneficij, debet præferri in aſſecutione eiuſdem beneficij alteri habenti prædictam gratiam puram, quacunque ſua diligẽtia non obſtante.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula retrotractiua in literis gratioſis appoſita, quid operetur, & ad quod tempus referatur?*

2 *Canonicatus collationis effectus eſt afficere præbendam.*

Dictionis perinde, virtus & 3.

3 *Decretum conditionale non ligat ante conditionis euentum.*

4 *Conditio. ſi idonei fuerint, in gratijs beneficialib. appoſita, quid importet.*

DECISIO XII. aliàs 383.

1 SI Papa facit gratiam † puram A. de beneficio eccleſiaſtico cum cura, vel ſine cura ſpectante ad collationem Decani & capituli alicuius eccleſię collegiatæ cõiter uel diuiſim, & B. conditionalem in forma, dignũ arbitramur, ſub eadẽ data, mandando ſibi prouideri p ſuum executorẽ de canonicatu ſub expectatione præbendæ prædictæ collegiatæ eccleſię, ſi per inquiſitionẽ ſolertem, &c voluit tamen Papa, & decreuit poſtq̃ idem B. eſſet repertus idoneus, irritũ & inane à data pſentium quicqd ſuper hoc contigerit attentari à quoquã, perinde ac ſi canonicatũ eidẽ B. cõtuliſſet, & præbendã ei conferendã cũ interpoſitione decreti reſeruaſſet; qua gratia ante vacationẽ præbendæ purificata, & præbenda in dicta eccleſia poſtea vacãte, & ad collationẽ dictorum Decani & capituli cõiter ſpectãte qlibet eorum. ſ. A. & B. infra tempus debitum acceptauit, & de eadem fecit ſibi prouideri: A. tñ ante purificationẽ dictæ gratię literas ſuas capitulo prę ſentauit. Fuit dubitatũ, & in relationib. publicis per hoc allegatũ, qs eorum eſſet potior in prębenda ãndicta?

Et

Et primo fuit allegatum multum ſubtiliter pro potioritate gratiæ ipſius A. tum quia pura cum decreto irritante,& ligante ſtatim, de reſcript. c. tibi qui. de prębend. c. dudum. de conceſ. præb c. 1.& c. ſi ſoli. & c. ſi capitulo. li. 6. & alia conditionalis, cuius decretũ non ligat infra tempus purificatæ conditionis, de reſc. ſi pro te. lib. 6. de conceſ. pręb. c. cum ei quem, in cle. Tum quia vberior, quia habuit cũ cura, uel ſine cura, alter uero duntaxat ſine cura. ergo, &c. argu. c. cui de non. de pręb. lib. 6 & no per Io. And. in nouella, in c. duobus. de reſc. lib. 6. per quod quidem c. §. 2. videtur etiam ꝙ ſi prædictę gratię eſſent pariles, ꝙ A. eſſet potior in præbēda, quia alium, videlicet B pręuenerat in præſentatione ſuarum literarum facta capitulo. Nec obſt. vt videtur dicta clauſula retrotractiua, ſiue dictio, perinde, &c. poſita in gratia ipſius B. per quam videtur trahi ad tempus datę gratię, quia hoc eſt verũ quoad ligamẽ decreti, ſed non videtur, ꝙ per illa uerba Papa conferat canonicatum, neque vult ꝙ habeatur pro canonico ex nunc, videlicet à tempore gratię datę. poſita igitur verba ad vnum effectum non debent alium operari, maxime in reſcriptis, quę ſunt ſtricti iuris, & ideo non extendenda, vt in l. non aliter, ff. de leg. 3. de reſcriptis, ca. cauſam quę, & c. ſuper. præſertim in beneficialibus, quę potius ſunt reſtringenda, quam laxanda, propter ambitionem & odioſitatem materię, de pręben. c quamuis. & c. cui de non. & c. ſi motu ꝓprio. in ſi. lib. 6. Sed uerba illa, perinde, ſecũdum eorum propriũ ſignificatum diſponunt ſuper certò, & determinato, videlicet ſuper affectione prębendę, & ligatura poteſtatis cuiuſcũque collatoris, & hanc affectionem & ligaturam vult Papa retrotrahi ad tempus datę, perinde ac ſi canonicatum contuliſſet, & ſic papa expreſsè diſpoſuit ſuper effectu, ſed non ſuper cauſa.

1 Nam † effectus collationis canonicatus eſt afficere prębendam, vt in c. eum cui, & c. ſi poſt quam, & c. dudum, de pręb. lib 6. vnde ipſe canonicatus eſt cauſa effectus, & non affectio, unde trahendo effectum cauſę ad unum diſpoſitum, non videtur propterea trahere ipſam cauſam, & diſponere ſuper cauſa. Et ſimile in l. Barbarius, ff. de offi. Pręto. qui erat ſeruus, & geſſit ſe pręto rem diu, poſtea appa ret ꝙ eſt ſeruus, ita ꝙ Prætor eſſe nõ potuit. Imperator decreuit geſta ꝑ eum ualere, ac ſi fuiſſet Pręt or uerus, nunquid per hoc fecit eũ Pretorem? certe non, ſed duntaxat validauit geſta ſua propter cõem ignorantiam populi. de qua in c. nihil eſt. de ele. per Inn. Pro hac parte melius facit lex cum ſua glo. in l. ſacrilegij pœnam, ff. ad l Iul. pecu. §. ſi quis ex metallis. quę dicit haberi perinde ac ſi pro furto manifeſto fuiſſet damnatus; nunquid erit ꝓpterea fur manifeſtus, vt teneatur alijs cõditionibus, quibus fures tenentur? certe non, quia de hoc non fuit expreſſatum. Nam ſolũ in diſpoſito expreſſe hęc conditio perinde operatur, ita hic. nec poteſt dici hoc fuiſſe de mente Papę, & etiam quia mens, ſiue coniectura mentis in reſcriptis nõ eſt ſumenda, cũ uerba de ſe clara ſunt, ut l. ille aut ille, §. cui in uerbis, ff. de leg. 3. Nec obſt. ſi dicatur, iſta uerba nihil aliud operabuntur, &c. quia illud operabuntur ad quod ſunt appoſita, nã alias ex tali gratia non afficeretur pręben da, niſi a tempore purificatę conditionis, ut in Clem. 1. de conceſſ. pręben. Modo trahitur retro, per hæc uerba. Pręmiſſis allegationibus non obſtantibus fuit deciſum, & determi natum per omnes Dominos meos contrariũ, & reuocatę per me, qui habui cauſam in tertia inſtantia, duę ſententię latę per A. ex nouis tamen coram me productis, & hoc propter dictam clauſulam retrotractiuam in gratia ipſius B. poſita, quę ſonat ſic de uerbo ad uerbum, & inſuper ſi dictus B. ad hoc repertus fuerit idoneus, ut pręfertur, ex tunc perin de irritũ decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter uel ignoranter contigerit attentari, ac ſi nos à die datæ præſentium eidem B. contuliſſemus canonicatum antedictæ eccleſię, ac prębẽdam, ſi qua tunc uacabat, uel cum uacauerit in eccleſia prælibata, quam idem B. ut pręmittitur duceret acceptandam, cõferendum eidem B. donationi apoſtolicę cum interpoſitione decreti duximus ſpecialiter reſeruandum data, &c. Sed ſi canonicatum in principio dicto B. contuliſſet, uberiorem gratiam, quàm A. habuiſſet, ergo, & c. argu. dictorum iurium, ſ. c. eum cui, c. ſi poſtq̃, & c. dudum. de pręb. lib 6. & ſit potior in prębenda. arg. c. duobus, de reſc. in prin. Purificata igitur con ditione periude eſt ac ſi tempore datę canonicatum eidẽ B. contuliſſet. ergo, &c. præſertim ut ponebatur facto, quia ſtatim purificatione facta dicto B. de canonicatu prouiſum

extitit

extitit per ſuum executorem. ergo merito poſtea præferendus in præbenda poſtea vacãte, per iura proxime ſuperius allegata. Præterea ſm aduocatum pro iſta parte allegantẽ, gratia B. non videbatur conditionalis, quia erat quædam cõditio ſubintellecta videlicet, ſi eſt idoneus, quæ potius ſonat in monitionem, q̃ in conditionem. iuxta not. per Inn. in c. dudum. de præſump. & in cle. vnic. de offic. delega. Quicquid tamen prædicti Doctores
3 dicunt, decretum † Papæ non ligat ante purificationem conditionis etiam ſubintellectæ. prout legitur & notatur. in clemen. vnic. de conceſſio. pręben. Purificata igitur ipſa conditione trahitur ad tempus datę, ergo, &c. Non obſt. cap. ſi pro te. de reſcript. quod loquitur in poteſtatiua conditione, & non caſuali. prout leg. & no. in d. cle. vnic. de conceſ. præb. ergo, &c. Nec obſtat ꝙ A. habuit gratiam cum cura, vel ſine cura, & ꝙ hæc cenſeri deberet vberior, quæ vbertas non conſideratur, niſi circa beneficium cadẽs in huiuſmodi gratia, quoad prælationem. argu. c. quia ſæpe, de præb. lib 6. Nec obſt. l. & gl. ſuperius allegatę in contrarium de dictione, perinde. quia attentis verbis clauſulę ſuperius in gratia B. poſitis, ſatis conſtat ꝙ purificata conditione voluit ipſum habere pro canonico à tẽpore datæ gratiæ ad illud effectum ꝙ omnia eſſent ab illo tempore nulla in præiudicium ſuum attentata. Ex quo clare infertur quod præſentatio literarum, & earum publicatio facta per A. quicquid inde ſecutum eſt in prę iudicium illius B. totum fuit irritum & nullum. Præterea vnus de Dominis dixit vnam rationem imaginariam in materia, quę multum placuit Dominis meis alijs. imaginãdo enim rationem quare papa prędictam clauſulam appoſuit, & apponi mãdauit, & dixit ſic. Nam in gratiis ſpecialibus ſtatim confertur canonicatus ſub expectatione prębendæ, & dantur literæ pure in forma laudabili, ſi ſint
4 pſentes in Curia, & reperti fuerint † idonei in literatura, ſed ſi fuerint abſentes, mandatur inquiri de huiuſmodi idoneitate in forma, dignum arbitramur, quæ cũ reperta fuerint vera, voluit Papa ipſum haberi pro pręſente, & in Curia examinato: & ſic perinde eſſe, ac ſi canonicatũ cõtuliſſet ſibi tpe datę gratię, q̃ ſi pręſenti & in Curia exiſtẽti cõtuliſſet, vberiorem gratiam habuiſſet, & ſic potior in prębenda poſtea vacante. arg. t. o. in d. c. duobus.

EPITOMAE.

Mandati fines procurator excedens non præiudicat domino, niſi dominus factum procuratoris in fauorem ſui infra tempus, infra quod ipſe potuiſſet impediuiſſe, id in præiudicium ſuum tacite vel expreſſe ratum habuerit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens mandatum ſpeciale beneficium certi valoris acceptandi, ſi acceptet minoris valoris an præiudicet domino.*

2 *An talis gratia per huiuſmodi acceptationem ſit extincta, vt alium acceptare non valeat.*

3 *Dominus ſciens procuratorem fines mandati excedere, ſi non contradicat, an cenſeatur factum approbare.*

DECISIO XIII. aliàs 428.

1 SI habens † gratiam in forma ſpeciali conſtituat procuratorem acceptãdum beneficium certi valoris, puta 40. marcharum ſterlingorum, & idem procurator acceptet beneficium minoris valoris, & recipiat poſſeſſionem eiuſdem, & mittat pecuniam per ipſum leuatam de fructibus dicti beneficij domino ſuo abſenti recipienti, ac ſcienti beneficium nomine ſuo acceptatum fuiſſe, & eſſe minoris valoris, quàm dederit procuratori ſuo in mandatis: Dubitabatur vtrum per hoc fuiſ-
2 ſet gratia † ſua extincta, ita ꝙ non poterat aliud benef[illegible]ũ acceptare? Et videbatur aliquibus Dominis ꝙ non. quia prædictus procurator exceſſit fines mãdati, & ſic nihil egit, nec dño ſuo pręiudicare potuit. de offi. dele. c. cum olim C. de procura. l. ſi procurator. ff. mand. l. diligenter. cum multis ſimilibus. Præterea nulliter acceptans põt variare, illudq; beneficium ſibi non debitum dimittere, & aliud ſibi debitum acceptare, vt leg. & not. p Dd. in c. gratia. & c. cũ in multis de reſc. lib. 6. & c. ne captandę. de conceſ. præben. eo. lib. quod dixerunt alij Domini verum. niſi dominus ſciẽs factum procuratoris ratificaſſet, tunc factum procuratoris formam mandati excedentis bene præiudicaſſet. prout leg. & no. in d. c. cum olim. per Ber. & Inn. & melius

per

per Ber in c.per tuas.de arbi.licet Hoſt. & Io. And.ibi dem tenuerint contrarium cōcorda eos per nota.in c.1.vt lite non conte. At in caſu noſtro, prout ponebatur in facto, pdictus conſtituens ſciuit ipſum procuratorem ſuū beneficium minoris valoris acceptaſſe, & ſic fines mandati ſui exceſſiſſe, cuius factum procuratoris poſtea probauit, & ratificauit, ſaltē tacitè recipiendo pecuniā de fructibus beneficij perceptis, quę tacita ratihabitio ſufficit ēt in excedente mandatū, vt no.in dict.l.diligenter.& l.ſi renumerandi, eo.tit & ff.rē rat. hab l.3.§.falſus & leg.& no.de reſcri.in c.ex parte decani per Inn.ergo.Ratum ēt poſſum habere nomine meo geſtum tacitè, vel expreſſe, vt in regula, ratum libr.6 & ibi not. ꝙ primi Domini dixeiūt verum, ſi ratihabitio fieret infra tēpus, infra quod actus eſſet gerendus per dominum, vt l.penulti.rem rat.ha.ff. & 2.q.6.ca non ſolent.& not.in dicta regula, ratum, & per Io.Mon.& per Io.Andr.in ca.q̄ ſit de electio.libr.6.melius in c.vt circa.ſuper ver.adhærentes.per Archi.qui recitat notata per eum in c.ſtatuimus. in gl.is qui.eod.titu. & libro. At in caſu noſtro pdictus impetrans habens menſem ad acceptandum, non ratificauit actū ſui procuratoris prædictū infra mēſem, ſed poſt diu recipiendo pecuniā antedictam, prout ēt ponebatur in facto, ergo ſibi præiudicare non debuit. Ad qđ reſpondebatur per alios Dños hoc vltimum dictū poſſe procedere, quando ageretur de ſui vtilitate: ſecus de ſui præiudicio, quia tunc dixerunt Dñi valere ratihabitionem etiā poſt tempus qñcunque in ſui præiudicium, vt not.argu in dict.c.vt circa. melius in l.Pomponius, ff.de negot.geſtis.per Bart & ibi pro intellectu l. bonorū, ff.rem rat.hab. Imputetur ſibi quòd
3 q̄ cito ſciuit † procuratorem ſuū deliquiſſe, & non contradixit, & ſic ipſe ſtatim factum ſui procuratoris approbauit, quod potuit ēt tacitè, cum regulariter factū procuratoris p̄iudicet domino, niſi ſciens ſtatim cōtradicat, vt l.ſi procurator.C.de procuratori. & not.in iu.& Dd ſuperius alleg. Præterea plus eſt cōſentire facto, q̄ uerbo, vt in d §.falſus.& de appel.c.dilecti.vbi multę concord. Cum igitur iſte recipiendo pecuniam facto conſenſerit acceptationi factæ per ſuum procuratorē, ergo poſtea contrauenire nō potuit.de elect. c noſti.de cler.comu.c diuerſis fallaciis. aliq volebant diſtinguere inter procuratorē doloſum, & negligentē, de quo in d.c.1.vt lite nō conteſt. Finaliter tñ fuit obtentum, ꝙ extincta fuit gratia prædicti impetrātis pp ſequētes eum in data, quibus faceret magnum pręiudicium, ſi toties primus in data poſſet variare, q̄ variatio & illuſio maximè in clericis reprobatur, vt in Cle.cum illuſio.de renunc. præſertim quia ſm taxam in gratia ſua expreſſam, prædictū beneficium erat ſibi debitum, & ſic uariare non potuit in aliorū præiudicium.vt leg.& no.in c.gratia.de reſcri.&. in c.ne captandæ.de conceſſ.præben.lib.6 per Arch. Ego vero dicebam, ꝙ ſi prædictus apoſtolicus non recepiſſet pecuniam ſibi per ſuū procuratorē miſſam, licet ſciuiſſet eundē procuratorem malè, & nulliter acceptare, factū pcuratoris ſibi nō pręiudicaſſet, quo minus potuiſſet aliud beneficiū debitè acceptaſſe.p no.Io. And.in nouell.eo.tit.c.cum in multis, de reſcr.ſed ex quo recepit pecuniā de fructibus beneficij, licet nulliter acceptati, ipſe nedum conſenſit acceptationi, ſed collationi & poſſeſſioni receptæ per ſuum procuratorē, quæ licet ſit, & fuerit vitioſa, operatur extinctionem gratiæ ſuæ, vt no.per Inn. in c.conſtitutus.de appella.de præben.c.eum qui.lib.6. & in Clem gratiæ.de reſcript.

EPITOME.

Valet acceptatio de primo vel ſecundo beneficio vacaturo iuxta formam c.ne captandæ.de conceſ.præbend.lib.6.quæ tamen non ualet iuxta formam Clem.cum ei quem.eo. tit.niſi fiat de certa p̄benda vacāte.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium non acceptat ante vacationem.*
2 *Beneficium non debetur impetranti, niſi ſub conditione acceptationis.*
3 *Actus non operatur niſi ultra intentionem agentis.*

DECISIO XIIII. aliàs 431.

1 SI impetrans apoſtolicus acceptet † beneficiū cadens in gratia ſua p vnum diē ante vacationē eiuſdem, faciendo ſibi pvideri de

eodem,& poſt vacationem beneficij, & infra menſem ad ſedem apoſtolicam appellet ab iurruſione & impedimentis cuiuſdam aduerſarii ſui occupantis illud beneficium, narrando in eadem appellatione acceptationé, pro unſionem, intruſionem, moleſtationem & impedimenta prædicta, per quæ dicit ſe impediri in aſſecutione poſſeſſionis dicti beneficij: Fuit dubitatum de duobus. Primo an valuiſſet prædicta acceptatio facta ante vacationem. Et fuit breuiter concluſum q̄ non, pp formam gratiarum modernã, in qua apponitur menſis cum decreto ad acceptandű, qui incipit currere à tempore notitiæ vacationis in eccleſia, ante tñ vocationem nó valet acceptatio nec prouiſio, vt in cle.cum ei quem.de conceſ.præb. Licet vbi nó eſſet mé tis appoſitio, valeret generalis acceptatio de prima, vel ſecunda, vel tertia p̄benda proxime vacatura nulli alteri iure debita, vt in c. captandæ de cóceſ.præb.lib.6.ſm quam formam ét non valeret acceptatio de certa præbenda in ſpecie ante vacationem eiuſdé propter captationé mortis alienæ, vt ibi expreſſe ſtatuitur. At in caſu noſtro certam præbédam certo modo vacantem, quę re vera adhuc nó vacauit, acceptauir, ergo acceptatio nulla. Secundum aũt dubium eſt magis forte, & magis dubitabile, videlicet vtrű prædicta appellatio interpoſita infra méſem à tpe vacationis beneficij ſub forma p̄narrata habuerit vim acceptationis? Et fuit ſuper hoc dubio ſolenniter allegatum in publicis relationibus per aduocatos vtriuſq; partis. Et
2 primo pro parte negatiua, Certũ † eſt beneficium ét vacans non deberi impetranti, niſi ſub conditione, ſi acceptaret, vt in dicta cle. cũ ei quẽ.§. ſecus.cũ ibi notatis. Sed licet aliquis cui res debetur ſub conditione, forte ſi Titius Capitolium aſcenderet, & Capitoliũ aſcendat alia de cã, q̄ cã conditionis implendæ, nil vř agere, nec ex hoc códitioné implere ergo in caſu noſtro poſito q̄ in illa appellatione ſunt verba ſonantia voluntatem volentis acceptare ex quo tñ non fecit animo acceptandi, ſed animo negotiũ ad Curiam deuoluédi, quod apparet ex tenore appellationis, nó vř acceptare. ar.l. códitioné, ff. de cód.
3 & demóſt. actus † n. non operátur vltra intentioné agẽtis. de priui.c.quia intétionis. Cum igitur iſte habuit voluntaté deuoluédi cãm acceptationis iá factæ, & non faciédæ ad Curiam, ergo vltra voluntatem ſuã non poteſt hmői appellatio aliquid operari. Pręterea licet quis ſola voluntate adeat hęreditatem ſibi delatã, immiſcendo ſe rei hæreditariæ, vt in l.gerit. ff.de acq.hęr. tñ licet immiſceat rei hæreditariæ, niſi habeat adeundi animũ, nó vř adire, vt ff.de reli.& ſum.funer.l.ſumptus, in princ. ergo nec appellãdo vř quis acceptare, cum ob aliã cãm, & ad alium finé fiat appellatio q̄ acceptatio, niſi conſtet aliter de animo, quę tñ l. gerit. fuit inducta pro parte affirmatiua, contraria, prout inferius tangã.

E P I T O M AE.

Iſte §. quem aliqui habent pro deciſione, ſummatus eſt cum prçcedenti deciſione.

S V M M A R I V M.

1 *Interpretatio aliter in diſpoſitionibus odioſis, aliter in fauorabilibus conſideratur.*
2 *Facta ad conſeruationem non inducunt noui iuris acquiſitionem, ſeu diſpoſitionem.*
3 *Hęres conſtitutus faciens actum, qui non poteſt fieri citra ius & nomen hęredis, cenſetur illam hęreditatem adire.*
4 *Acceptatio beneficij, vel alicuius poſſeſſionis tacite eſſe poteſt, eſt enim quędam mentis & voluntatis declaratio.*

DECISIO XV. aliàs 432.

1 LIcet in dubijs † larga fiat interpretatio, a
a vt res de qua agitur, potius valet quam pereat, vt ff.de reb.dub.l.quoties.de verbor. ſign.c abbate Si tñ res poſſit operari ſuũ effectũ vnũ, tunc ſtricta fiat interpretatio, ét in fauorabilibus, puta in vltimis voluntatibus. ergo à multo fortiori in caſu odioſo, & reſtringibili, vt in caſu nřo per ca. quamuis. de p̄b. li.6. facit ff.de leg. 1. l.idé Iulianus alias eſt l. cũ ſeruus.§ ſcio. cũ ſimilibus. Cũ igitur hæc appellatio poſſit operari vnũ effectum, ſ. deuolutionem ad Curiá, tunc ſtricta fiat interpretatio cõtra ipſum interponenté, qui ita faciliter potuiſſet de nouo acceptaſſe, ſicut appellaſſe: ergo hunc effectũ inducere nó potuit. quia hoc nó intédebat, nec animum nec voluntaté acceptãdi de nouo habuit in appellatione

pellatione ſua, ſed ſemp retulit ſe ad primã
ſuã acceptationẽ inualidã, quã ẽt poſtea in iu
2 dicio eſt proſecutus, ergo, &c. Præterea † ea
quæ fiunt ad confirmationẽ, nõ inducunt no
ui iuris acquiſitionem, ſiue diſpoſitionem, vt
no. gl in l. poſſideri. ff. de acqui. poſ. Ratio, q a
inter animum nouum acquirendi, & animũ
iam acquiſitum conſeruãdi, eſt magna dñia,
probatur in l. qui aũt. in prin ff. quæ in fraud.
cred. pro gl. fuit allegata & inducta l. ſi cum
te. ff. de pact. cum glo. ibi poſita. facit c. conſu-
luit de iud. quã glo. ibi reprobat Ber. ſed Dy.
& Ray. approbant eam poſſet procedere di-
ctum glo in actibus, ad quorum eſſe requiri-
tur ſolennitas formata ſine certa forma, ſed
in actibus, ad quorum eſſentiam ſolus cõſen
ſus animi requiritur, ibi actus quilibet decla
rans conſenſum ſiue voluntatem ſufficit. &
ſic loquit Ber. At in caſu noſtro nulla eſt cer-
ta ſtatuta forma in iure acceptandi, ergo ſuf
ficit qualiſcũq; actus, ſiue tacitus cõſenſus, ſi
ue expreſſus, per quẽ poſſit cõſtare de animo
& voluntate agentis. quod probat in d. §. ſe-
cus in cle. cum ei quem. vbi impetrans peten
do ſibi prouideri, vel recipiendo ſibi benefi-
ciũ collatũ, vr acceptare. Cum igitur iſte ap-
pellauerit pp habendũ beneficiũ, dixit ma-
ior pars Dñorum hoc ſufficere. pro quo indu
xerunt l. gerit, ff. de acq. hære. quam etiam al
legat Io. And. in d. §. ſecus. Nam qñcunq; ali
3 quis † hæres cõſtitutus facit aliquem actum,
qui actus fieri non põt citra ius, & nomen hę
redis, vr tacite illam hæreditatem adire, vt l.
pro hęrede. §. Papinianus, ff. de acqui hęre. &
Doctores iuris ciuilis dicunt. q ſi fiat per hũc
hæredem unus actus, qui ſit indifferens, q de
bet tunc inſpici quo animo iſte actus fiat. &
probat tex. in l pro hęrede, § 1 ff. de acquiren.
hęr Sed ubi dubitabatur, dicũt ſtãdum iuſo:
Hęc dicunt in d. l. gerit. quę eſt clauis in hac
materia. Sic ergo ur dicendum in propoſito.
Iſta appellatio non poterat fieri, niſi acceptaſ
ſet, & dato q foret actus indifferens, apparet
q animo acceptandi, quia intimauit appella
tionem parti. & dato q non apparet, ſtandũ
eſſet iuſo ſuo in dubio, nam cum aliquis ap-
pellat, quia rector talis eccleſię ẽt per modũ
cauſę inducitur acceptatio. probatur in l. em
ptor in fi. ff. de rei uend. & leg pen ff de colla.
bono. pro hac parte facit tex. leg. cum te ap-
pellaſſe dicas. oſtendis cãm ad te pertinere.
C. de fil. fa. lib ro. Ergo ſic dicendum videtur
in propoſito. quam legem intellexerunt pri-
mi allegantes pro cõtraria parte veram, quo
ad id, de quo principaliter agitur in appellan
do, non quoad alia: ſed ad iſtã appellationẽ
agitur quoad deuolutionem cauſæ, quã iſtæ
appellans prætendit ſe habere virtute primę
acceptationis, ergo, &c. arg. eorum quæ le-
gun. & no. ff. de acq poſ. l ſi quis vi. § differen
tia. ibi, ſed oppono. ſi conſtitutio, &c. & in
hanc partem vltimam, videlicet hanc appel-
lationem habuiſſe, & habere vim accepta-
tionis, declinat maior pars Dominorum Au
ditorum, & duo Dñi Cardinales extra Rotã
quos conſului, videlicet Corſien. & Ratinẽ.
Motiua eorum vltra prædicta fuerunt hæc.
2 Attento q † acceptatio *b* non eſt, niſi quædã
b mentis & voluntatis declaratio, quæ nedum
poteſt declarari manifeſte expreſſe, ſed etiã
tacitè, vt dicta cle. cum ei quem. imo per nu-
tum. vel ſignum, vt in c. apud de ſpon. puto
immiſcendo ſe beneficio, vel poſſeſſioni eiuſ
dem, vt in d. l gerit. tum etiam quia nulla for
malitas in ipſa requiritur, & ideo ſola volun
tas declarata per aliquem actum extrinſecũ
habendo beneficium ſufficit. pro quo allega-
bam prædictam notam Inno. in c. ex parte.
de conceſ. pręb. & c. licet. de ele. At in caſu no
ſtro appellauit vt haberet beneficium, er-
go, &c. quorum dictum crederem veriſſimũ,
ſi huiuſmodi appellatio non eſſet fundata ſu
per aliqua alia acceptione præcedenti. Sed
in caſu noſtro tota appellatio fundabatur ſu
per quadam inualida acceptatione, vt dici-
tur in themate, & appellatum fuit ab intru-
ſione partis aduerſæ & ab impedimentis per
eum præſtitis in aſſecutione poſſeſſionis vi-
gore prædictæ acceptationis, & prouiſionis in
ualidæ: per q apparet expreſſiſſime eũ nõ ha
buiſſe, nec habere animum, ſiue voluntatem
de nouo acceptandi, ſed acceptationem in-
ualidam conſeruandi, & proſequendi. Et in
hanc opinionem meam, à qua non poteram
per conſilium Dñorum meorum moueri, de
clinauerunt alij ſex ſolemnes doctores De-
cret. legum, & vtriuſq;. Quorũ aliqui moue-
bantur, quia ex quo prædictus appellans pote
rat eligere viã cõpetẽtẽ, videlicet acceptaſſe;
ſicut appellaſſe, imputet ſibi quod elegit viã
incompetentem. ſ. appellationis, per quã re-
leuantur oppreſſi, & remouẽtur grauamina.
2. q 6 c. ad Romanã. & c. omnis oppreſſus. de
app. c. vt debitus, c. de priore c. cum ſpeciali

eum ſim. ex cauſa ad Romanam Curiam de
uoluitur.de ele.c.ſtatuimus.lib.6.iuncta cle.
cauſam electionis.eo. tit. ergo alium effectũ
operari non debuit, maxime vltra intentio-
nem agentis,maxime quia ſi hoc intendiſſet
de decimis.c. ad audiẽtiam.quamdiu enim
ſuperest ordinarium remedium, non eſt re-
c currẽdum ad extraordinarium c,ff.de mino.
l.in cauſæ.de trãſla.epi.c.fi.imo dixerunt ali-
qui de prædictis Doctorib. certas formas in
iure expreſſas acceptandi vnam de certo be-
neficio vacaturo,de qua in c.ne captandæ.de
conceſ.præb.alias in cle.cum ei quem. § ſe-
cus.ſæpius alleg.de certo beneficio vacante,
vnam videlicet expreſſam, & duas tacitas in
ter quas nõ eſt appellatio,ergo,&c. Ad quod
reſpondebant primi Domini, ꝙ illi duo mo
di taciti ponuntur cauſa exempli,ergo nõ in
ducunt formam præciſam, ſed extenduntur
ad caſus ſimiles, de quibus idem iudicium
eſt habendum.de tranſla. epiſ.c inter corpo-
ralia.de reſcri.c.inter cæteras.cum ſimil.lib.&
in hoc crederem eos bene dicere,videlicet ꝙ
poſſet ſub tali forma appellari infra mẽſem,
ꝙ huiuſmodi appellatio habet vim tacitæ ac
ceptationis,pari ratione.ſed nullo mõ potui
credere attẽta p̃dicta forma appellãdi ipſum
uoluiſſe acceptaſſe, verũ quia prædictus ap-
pellans probauit coram me in tertia inſtan-
tia ſe poſt uacationem beneficij ante appella
tionem prædictam legitime, & plures acce-
ptaſſe: idcirco confirmaui primas duas ſñias
ex nouiter probatis corã me,quas alias nunq̃
confirmaſſem, ſed cauſam ad cancellariam
remiſiſſem, quia contra conſilium maioris
partis Dominorum non potuiſſem infirmaſ-
ſe,nec contra conſcientiam confirmaſſe.

ADDITIONES.

a Fiat interpretatio. Quotuplex ſit interpreta-
tio,ponit Bar.in l.ab executore col.2. verſic.
quęro,ff.de appellat.Bal.in l.2.C.de ſenten.ex
breuic.recit. vbi dicit, quòd interpretans ni-
hil debet addere,vel detrahere. Adde Felyn.
latiſſime in c. ſuper quæſtionum. de offi. de-
lega.in.1.& 2.col.
b Acceptatio. Adde deciſ.7.ſup.eo.tit.
c Extraordinarium. Adde Bar.in l.in prouincia
li.§ ſi vero in loco cõi. ff.de noui oper. nun-
tiat.glo.in l.etiam tutorib C.ſi tutor vel cu-
rat.interuenae.& deciſ.34. ſup. de appellatio.

EPITOMAE.

Inductio in poſſeſsionem benefi-
cij facta ab eo,qui habuit poteſtatẽ
conferendi habet vim collationis,
quam etiam demoſtrat omnis verba
is, vel realis actus, per quem poſsit
conſtare de mente conferentis, de
quo in collatione non exigitur certa
verborum forma.

SVMMARIVM.

1 *Collatio & in poſſeſſionem inductio an ſint di-
uerſa.*
3 *Inueſtitura beneficialis multipliciter conſide-
ratur.*
3 *Canonicus an ſolo conſenſu canonicorum efficia-
tur,nulla præſtatione, vel alia electione interue-
niente.*

DECISIO XVI. aliàs 441.

FVit dubitatum, utrùm inductio in poſſeſ
ſionem alicuius præbendæ acceptatæ per
impetrantem infra tempus debitum,ſed nõ-
dum ſibi collatæ, haberet uim prouiſionis,ſi
1 ue collationis? † Et videbatur aliquibus Do-
minis quòd non,quia hæc ſunt diuerſa,& ad
diuerſa,ſpectare uidentur. de offic.archid.c.
ad hæc. & c.vt noſtrum. & de præb.c.cum in
illis.lib.6.& no.per decr.authoritate. de inſti.
& plenius per Dy.in c.j de reg.iur.lib.6. Præ
terea hæc inductio uř niſi quædã collationis,
ſiue confirmationis executio, & potius facti
eſt, q̃ iuris,ſicut dicimus de recipiẽdo aliquẽ
prouiſum in canonicũ authoritate Papæ, ut
in c.eam tę. de reſcrip. & in c.pro illorũ, in fi.
de pręb.quę inductio,cum ſit facti,& præce-
dentis iuris executio,per executionẽ,uel ali-
quam appellationem impediri non poteſt, ni
ſi opponatur crimen cum infamia.de excep.
c.cum eccleſiaſticę.de appell.c.conſtitutus.de
accuſ.c.ſuper his. & c.accedens. Ergo vř præ-
dicta inductio nullo modo habere vim colla-
tionis. Pro hac parte facit c.eccleſia. & decre.
ab eo.de appel.lib.6.quia non ſufficit appellã
ti mittere nũtiũ infra triginta dies ſtatutos a
iure,ad petendum,& dandum apoſtolos, niſi
infra illos petat cum debita inſtantia, quia

petere

petere & recipere, dare & mittere ſunt diuerſa. His nõ obſtantibus fuit deciſum & determinatũ cõtrarium per maiorẽ partem Dñorum.& fuit alleg.pro hac parte diſtinctio Cõpoſt.& Io.And. poſt eum in c.transmiſſa. de
2 elect. vbi diſtinguit ſic. Aliquando † fit inueſtitura Poſt collationem,ſiue confirmationẽ tunc eſt facti,nullum ius tribuens,ſed primũ ius exequẽs,& ſic loquũtur iura de receptione, ſiue executione facti pro contraria parte inducta. Aliqñ fit inueſtitura nulla electione,confirmatione vel collatione præcedente: tunc n.illa habet vim collationis,dummodo inueſtiens habeat vtrãq, poteſtatem, ſ.eligendi,cõfirmãdi, vel conferẽdi, ſm Compoſt. vt ſupr, qui nil ad hoc allegar. At in propoſito executor nedum habuit poteſtatem inducẽdi poſſeſſionem,ſed ẽt prouidendi. Inducendo ergo vr prouidiſſe,quia in his ponderanda eſt voluntas dantis & recipientis.de ver.ſign. c.in lřis.ver.conſiderantis.ad quod facit bene cle.cum ei quem.de conceſ.præb.verſi.quem & ram. pro hoc ẽt faciunt ea quæ leg.& not. in d.c.olim.& c.cum inter. de elec.de hoc de elec.c.vt circa.in gl.2.lib.6 videlicet, ꝙ Epiſcopus eligendo vel conferendo confirmat,qñ ſ.ambæ poteſtates in eo cõcurrunt.quod crederem uerum,qñ iure proprio,ſecus ſi alieno puta deuoluto. At in caſu noſtro executor non ſua,ſed Papę authoritate prouidet,ergo. Præterea vbi duo mandantur diuiſim, nõ ſufficit alterum adimplere, vt in c.cum dilecti. de dolo & contu.& c.Piſanis de reſti.ſpo.At in caſu noſtro duo mandantur executori, videlicet prouiſio, & inductio.ergo. Dictũ ẽt Compoſt ſm Io.And.in addi.Spe.ſuper rub. de inſt. vbi hanc quæſtionem pertractat, põt iuuari per hoc, quia iſta ſunt eiuſdem generis,& ſic faciſe fictionem accipiunt, & facile fingitur vnum pro alio, ff. ſi cer. peta.l. 2 in prin. bene facit c.1.de off.le.lib.6. remmittit, pro materia ad not.in dicta decre.cum nobis olim.in gl.pen. & quod ipſe notauit, & dixit in ea.Mihi tamen videbatur aliter diſtinguẽdum.Nam aliquando executores inueſtiunt verbaliter,aliqñ realiter.In primo caſu crederẽ hmõi inueſtiturã hře vim,& poteſtatẽ collationis.ꝑ voluntatem petentis,facientis,& recipientis ,per iura ſuperius ad hoc iuncta. In ſecundo caſu non , quia hoc non vř inueſtiẽs voluiſſe, ſed dũtaxat corporalẽ poſſeſſionem tradere, quæ eſt mere facti, & primi iuris executoris. de cõſue. c. ex literis. & dicta dere pro illorũ in fi. Verum ſi contra hoc vltimũ dictum meũ fuerunt allegata duo iura noua videlicet,c.cum aliquibus de reſ lib.6. & de præb.c.cum in eccleſijs.eo.lib.vbi rece-
2 ptus in canonicum ẽt actualiter habet vim collationis. Fuit ẽt contra me allegatum, ꝙ no.Inn. in c. ex parte. de conceſ præb vbi di-
3 cit Inn.ꝙ ex ſolo† conſenſu canonicorum ẽt non collegialiter præſtito,ſine alia electione, ſeu collatione efficiatur quis uerus canonicus,q̃ reuera oia poſſunt induci pro opinione tueamam loquitur in receptione, ſiue nominatione,aut conſenſu ſimpliciter vel uerbaliter facta,& quæ ſunt iuris, & nõ loquitur in actualibus,quæ ſunt facti.plus ſapiendo executionẽ q̃ collationem. ſm tamen primam opinionem fuit diffinitum & ſententiatum.

EPITOMAE.

Decanatus eccleſiæ collegiatæ eſt dignitas,cum ſit caput collegij,& in nomen dignitatis ſonet.

DECISIO XVII. aliàs 442.

FVit dubitatum,vtrum,ſi habens gratiam de beneficio cum cura, uel ſine cura, ſpectante ad collationem Epiſcopi,acceptet Decanatum alicuius eccleſiæ collegiatę, & de il lo faciat prouideri ſibi per ſuũ executorẽ,ualeat hmõi acceptatio & prouiſio ? Dubiũ fa-
1 cit †an Decanatus ſit dignitas vel ſonat in nomen dignitatis,quia tunc non caderet in gratia ſupradicta.per c.ſi.de pb.& eo.ti.c.cũ in il lis.lib. 6. Et vř primo ꝙ non ſonet in nomen dignitatis de iure,quia tũc ſequeretur,ꝙ Decani rurales eſſent in dignitate conſtituti, quod eſt falſum.de cenſi.c.cũ ſm apoſtolũ.& facit C.de decan. l. 1. & 2. lib.12.Præterea ſi Præpoſiturã, quæ vř maior q̃ Decanatus,q a alijs præponitur.de verb.ſigni.c.quamuis.non ſit dignitas de iure,prout no deduci Inno in c. de multa.de præbend.& Archid. poſt eum de conſuetud. cap. 1. libro ſexto. multo minus Decanatus, qui etiam inter officia eccleſiaſtica non nominatur,vt patet in ſingulis titulis,de off. archipresby. cuſtodis,&c. Sed cane ſi recte inſpiciatur,tũc ſingula officia ſiue miniſteria exercenda per Archipresbyterum

exercentur per Decanum, prout experiētia docet, ergo merito ſub illo officio comprehenditur. Nam ille qui in locū alterius ſuccedit, eo iure vti-pōt, & dēt. de conſti. c transla to. de reg iu. c is qui in ius li 6. Sed Decanus ſuccedit hodie in locū Archipresbyteri, ergo eſt maior ſaltē ratione ordinis. Idem de Archidiacono in cuius locum, vt frequētius ſuccedunt præpoſiti, ergo. Et in hanc partē oēs Dñi declinauerunt, ꝙ in caſu propoſito ſonaret in nomen dignitatis. Tum quia Decanatus eccleſiæ, & non in eccleſia: & ſic eſt ibi per modū capitis, tū quia vt ponebatur in facto, prædictus apoſtolicus fuit inductus in poſſeſſionē primi ſtalli in choro Decano debiti, q dignitatē ſiue prærogatiuam diſtinguit. pro quo fuerunt inducta prædicta not. p Arch. & p eundem in c. capt. iudæ. de conceſſ. præb. & no. in Clem. 1 per Io. And. de præb. & per Io. Mon. in regula, in generali, li. 6. Ego vero allegabam pro hoc quod ſonaret in nomē dignitatis, & eſſet dignitas iuris, c. poſt electionē, de conc præb. c cum inter vniuerſas. de elect. vbi legi. & no. quod eſt caput capituli, ergo. Pro hac opinione fuit alle C. de ſacroſ. eccl. l. non plures, cum ibi no. & C. de decanis l. 1 & 2. lib. 12. Et hiſtoria de Moyſe qui ad cōſiliū Iethro ſoceri ſui certos cōſtituit Decanos & centuriones, q iudicarent populum Iſraeliticum, ſed honor ſiue dignitas eſt in iudicando de app. c. vt debitus. C. qñ prouoc non eſt ne. l. omnem honorem. Iudices enim debent in dignitate eſſe conſtituti, vt in c. ſtatutū, de reſcrip li 6. iuncta Clem. & ſi principalis, eo. titu. ergo. Poſt hoc verò fuerunt mutata conſilia, q̃a per confeſſionē vtriuſque conſtabat prædictū Decanatum fore ſimplex beneficiū prædictum Decanatum fore ſimplex beneficiū ſine cura i dicta eccleſia collegiata, & ſic fuit ſententiatum pro apoſtolico impetrāte.

E P I T O M AE.

Forma gratiæ eſt attēdenda, ideo in forma, dignum arbitramur, prius examinatio perſonæ facienda eſt, à qua examinatione non eſt appellandum, cum executoris conſcientia ſit onerata, & poſtea fiat ſubdelegatio.

S V M M A R I V M.

1 *Executor beneficialis cum gratia ſub forma arbitramur, &c. ſuper quo conſcientiam oneramus, &c. an poſſit alteri talem executionem ſub delegare.*

2 *Clauſula generalis in fine reſcripti poteſt ad omnia præcedentia referri.*

3 *Conſcientia quid ſit, & qualiter diffiniatur.*

4 *Examinatores promouendorum ad eccleſiaſtica beneficia, cuius eſſe debeant conditionis, & literatura, & conuerſationis.*

5 *Executori cui commiſſa eſt certa perſona prouiſio, videntur etiam conceſſa præambula, per quę peruenitur ad illam.*

DECISIO XVIII. aliàs 443.

1 FVit dubitatum vtrum † executor datus in forma, dignum arbitramur, &c. ad examinandum in literatura certam pſonam in litera nominatam, & ſi per hmōi examinationem ipſum inueniet bene legentem, conſtruentem & cantantem, ſuper quo ipſius cōſcientiam onerauit, ꝙ ſibi de beneficio eccleſiaſtico cū cura vel ſine cura ſpectante ad collationem Decani & capituli certæ eccleſiæ vacante, vel vacaturo, ꝙ infra menſem à tēpore notę vacationis duceret acceptandum, prouideret, ipſumque per ſe, vel alium, ſeu alios in poſſeſſionē induceret corporalē, poſſet prædictam examinationē alteri ſubdelegare. Dubium faciunt iſta verba, ſuper quo tuā cōſcientiā oneramus, quæ non ponuntur in forma pauperum, qui in Curia ſuper præmiſſis examinantur, & inquiſitio morum & cōuerſatio vitæ partibus certis executorib. vel examinatoribus committitur, qui hmōi inquiſitionem pñt ſubdelegare, & alteri vices ſuas committere, vt in Clem. iudices. de offi. dele. q̃ quidem inquiſitionem etiā in abſentia impetrantis pñt facere, & teſtes ſuper hoc recipere, prout ibi no ſecus vero in forma, dignū arbitramur. in qua Papa habens impetrantē de vita & moribus commēdatum, cōmittit examinationem ſcientiæ, & idoneitatis ipſius in partibus, qui requirit examinandi pręſentiam, prout leg. & no. in c. ſi fortè. de elect. lib. 6. Ergo videbatur multis Dominis in Rota, & extra, ꝙ non poſſet hmōi examinationem cōmittere alteri, quaſi ſua, & non alterius induſtria ſup hoc eſſet electa: ſicut ſi ſibi cōmitteretur abſolutio certæ pſonæ, & pnię

immu-

iniunctio,vt in c.fi.de offi.deleg. Vbi hoc vr innuere Inno.cuius opinionem dixerunt alij Dñi tenentes contrarium,reprobatā per dictam Clem.quæ facit pro & contra meo iudicio.Confirmatur ēt prædicta prima Dñorum opinio,p formam antedictæ gratiæ,vbi Papa in fine mādat fieri inductionē in corporalem poſſeſſionē per ſe, vel alium,ſeu alios, quā non poſuit in principio,vbi mandat fieri examinatio,qđ ſi voluiſſet, id expreſſiſſet.de deciſ.c.ad audientiam. Ad qđ rñderunt Dñi
2 tenentes contrarium,ſub dubio fortè,† ꝙ dicta clauſula *generalis in fine poſita, poſſet referri ad oia ſupradicta.per c.ſecundo reqris.de app.& de procu.c.qui ad agendū,lib 6. enim ois executor ſit iudex, vt in d.Cle.& de offi.deleg.c.cum plures. & c.ſi ſuper.de offi. deleg.lib.6 qui à lege hēt poteſtatē ſubdelegādi,per c.quamuis,& c.paſtoralis.de of.del. Ad quod primi Dñi rñderunt delegatū Papę non poſſe ſubdelegare,per c.ſciſcitatus, de reſcrip.& dictū c.paſtoralis.ibi, dummodo malitiosè non q̄rat ſe exonerare. Cum igitur in caſu noſtro ſit eius conſcientia onerata, ſi velit ſubdelegare malitiosè, ſe q̄rit exonerare, q a per apertiōnē vnius libri, vel per vnam interrogationē pōt ſe expedire, ſecus ſi neceſſe haberet ſe informare per teſtes, ſicut in Cle. iudices.de offi.dele.aliàs neceſſe hēet vocare partē,vel aſſumere partes iudicis, vbi multa concurrunt,in quibus nō poteſt eſſe pręſens, nec p ſe expedire, & ideo datur ſibi poteſtas hoc expediendi p alium à lege.hinc eſt, ꝙ licet receptio teſtiū,in qua multa concurrūt, & hñt fieri,cum cauſæ cognitione poſſet ſub delegari, tñ examinatio teſtium non.quare, quia hoc eſt facti, & quoddam nudū miniſterium,& per conſequens indelegabile, vt in d. c.fi de offi.dele.ſępius allegato.& legitur & notatur in c.cū Bertoldus.de re iudi.& in ca. cū cām.el.2.melius & clarius per Pau.in dict. Clem.iudices.Cum ergo prædicta examinatio ſit iudicis factum,nullam requirens cauſæ cognitionē,in quo ſua conſcientia onera tur ad expellendum certum miniſterium,ergo probatur hoc ēt per diffinitionē conſcientiæ,poſitam p Arch.in c.ſtatutum.de hær.in fi.l.bri ſexti.diffinientis eam ſic.qđ conſcien
3 tia † eſt cognitio cuiuslibet cordis ſuiipſius, quam nemo ſcit,niſi ſolus Deus. Ergo ſæpè relinquitur quis ſuæ propriæ conſcientiæ,vt Deum timeat,pre oculis habeat,rectè procedendo & diffiniendo,vt in infinitis iuribus al legat.in glo c.fi.de vot.per Io. And.in Cle.1. de iure patron.vbi videas multas concordantias,quas alij Dñi tenentes contrarium allegant pro ſe,dicentes ꝙ omnia iura de cōmiſſione conſcientię loquētia, potius ſonant in monitionem,q̄ in conditionem, & non ſunt niſi excitatiua officij,vt in c.licet.de of ordi. Nā ſiue ſit ordinarius delegatus,ſiue ſubdelegatus,executor,vel qlibet Chriſtianus, nunquam debet contra,ſed ſm rectam & veram conſciētiam procedere, facere, & loqui,aliàs ædificat gehennam,de reſtitut.ſpol.c.literas. & incurrit pœnā ſępè à iure inflictam, vt in c.cum ęterni de re iud.lib.6.licet ab his quę ſuę conſcientię relinquuntur, ſi contrariū faciunt nō poſſit appellari, prout legitur & notatur per Ioannem Andream, & Paulum in dicta Clem.1.de iure patron. & remittens ad notata per cap.ſtatutum §.aſſeſſorem,de reſcrip.lib 6.ad quod primi rñderunt aliud eſſe in commiſſione iuris,aliud in commiſſione hominis,in quo non eſt licitum tranſgredi formam,de reſcri.c.cum dilecta,de prębē. cui de nou.lib 6.Cum igitur † ex forma præ 4
dictę commiſſionis factę homini per hominē appareat,ꝙ hmōi certę perſonę,ad quā aliàs non pertinet hmōi examinatio, voluerit onerare conſcientiam, ita ꝙ non alterius. ergo nō vr excitatio officij,ſed potius electio ſuę induſtriæ,quam nemo poteſt committere alteri.pro quo fuerunt allegatę duę leges benè facientes.C.de epiſcop.& cleric l.nulli.& C. de cadu.tol.l.vnic.§.ne autem. Pręterea ſi dictus examinator poſſet cōmittere vices ſuas alteri,fortè committeret vni aſino & illiterato,qui nihil ſciret, quod foret abſurdum ;& ideo ſit anteq̄ prędicta cōmiſſio recipiatur in cancellariam per teſtes informatio de ſufficientia cōmiſſarij, & ꝙ ſit in iure peritus, niſi fuerit Epiſcopus vel ſuus Officialis,qui reputantur iure periti,licet ſępiſſimè reperiatur contrarium.Et hinc eſt etiam argumentum ꝙ prędicti commiſſarii eligitur induſtria,& non alterius, quod reuera denotant prędicta verba in litera poſita, quæ intellexerunt alij Dñi tenētes contrarium ad duos effectus. Primus, ꝙ à facto hmōi commiſſarij malè facit,non poteſt appellari. Secundus,ꝙ oneratur ſua conſcientia. ita in ſubdelegando peritę perſonę, ſicut in examinando. & p hoc reſponderunt ad abſurditatem dicentes

etiam huiuſmodi examinationem poſſe fieri in abſentia examinandi, & informationem ſuper ſufficientia ipſius fieri, & recipi teſtes, prout frequenter fit in Cancellarijs, allegatur pro hoc clem. Romani. de iureiurand. quæ reuera nihil facit, quia ibi facta fuit examinatio impetratoris abſentis, de uita, moribus, fide & legalitate, ſed nõ de ſciẽtia nec literatura, quæ exegit pręſentiã hominis, nec alias poſſet exaudiri, nec ſciri vtrum eſſet aliqualis ſcientia, arg. not. in d. c. ſi forte. Pręterea prędicti Domini declinantes in opinionẽ contrariam, reputabant tex pro eorum opinione, in c. is cui. 3. reſpon. de offi. deleg. libro ſexto. cum ibi nota. per Ioannem Monach. Cuius dictum, intelligo in forma pauperum, hodie approbatur per dictam clem. iudices. prout etiam ibi notatur per Ioannem Andream in qua forma non committitur examen *b* ſcientiæ, ſed morum, nec oneratur ſuper hoc inquiſitoris conſcientia, ſicut in caſu noſtro, ergo dictum Ioannis Monach. non obſt. nec etiam textus d. c. is cui. in princ. Sed intelligatur de prouiſione facienda certę perſonæ expreſſe iã examinatæ, & de cuius idoneitate conſtabat, qui intellectus poſſet ſuſtineri, & probari per ſecundum reſpõſum eiuſdem capituli. Caſus vero noſter eſt de perſona examinanda in ſcientia, ergo. Si vero intelligatur prædictum c. is cui. de examinatione & prouiſione facienda de certa perſona, tunc ibi videtur caſus pro opinione dictorũ Dominorum, licet adhuc poſſet ſuſtineri cõtrarium propter onerationem cõſcientiæ expreſſam in forma, per quę videtur eius electa induſtria, vt ſuperius eſt deductum, & hunc intellectum videtur etiam approbare Paul. & Genze. in d. cle. iudices. cuius dictum Pau. in fine magnæ glo. videtur multum facere in contrarium, vbi dicit. ꝙ † executori cui committitur certæ perſonæ prouiſio, videtur omnia præambula eſſe commiſſa, per quę peruenitur ad illa, per l. oratio. ff. de ſponſa. & ſine quibus illa expediri non poſſunt, per iura vulgaria. in c. præterea. & c. ex literis de offi. deleg. Tum etiam, quia acceſſorium debet ſequi naturam ſui principalis, vt in regula iuris, acceſſorium. de reg. iur. libro ſexto. Sed ꝓuiſio cenſetur principale delegabile, quia debet fieri cum cauſæ cognitione, vt ibi deducit & allegat Paulus, ergo & examinatio perſonæ quæ videtur acceſſoria ad dictam prouiſionẽ, & ſine qua dicta prouiſio expediri nõ poteſt. ergo. quæ minor poſſet declarari, cum prædictæ perſonæ examinatio nõ ſit acceſſoria, ſed principalis in caſu noſtro, ſine qua executor non poſſet procedere ad aliquam prouiſionem faciendam, ꝙ ſi faceret, non valeret propter tranſgreſſionem mãdati, quod exacta diligentia eſt obſeruãdum, vt in iuribus vulgaribus. Præterea vbi principale & acceſſorium non ſunt eiuſdem, ſed diuerſæ naturæ, ſiue formæ, non procedit regula. At ſic eſt in propoſito, ergo. Maior tamen pars Dominorum de Rota concluſerunt poſſe fieri ſubdelegationem in caſu prædicto, ſicut in caſu prædictæ cle. propter paritatem rationis, & per d. c. is cui. primo reſponſo. libro ſexto. Tum etiam, quia propter generalem & communem conſuetudinem, ad obſeruantiã omnium executorum in prædicta forma datorum, quæ pro lege ſeruanda eſt, de conſuetud. c. cum conſuetudinis. de ætate & qualitat. c. generalem. in cle. Mihi tamen & tribus aliis Auditoribus, ac omnibus abbreuiatoribus de Cancellaria, necnon multis Doctoribus extra Rotam, quos ſuper hoc prædicto dubio conſului, dixerunt de rigore iuris contrarium, & credo ꝙ bene.

ADDITIONES.

a Clauſula. Adde quòd clauſula generalis in fine poſita, poteſt ad omnia præcedentia referri, de quo vide per Bal. in l. pactum. in 15. queſtio. C. de collationibus.

b Examen. contrarium videtur in deci. 3. ſupra de offic. delega.

EPITOMAE.

Si Epiſcopus in gratijs in forma pauperum tantum, vt moris eſt, executor deputatus ſuo Officiali committat poteſtatem purificandi omnes gratias, in quibus eſt, vel erit datus executor: virtute talis commiſſionis poterit dictus Officialis purificare ſolum gratias tempore commiſſionis factas, & non poſtea faciendas.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus executor non committit ſuo officiali purificationem gratiarum commiſſionis ſuæ tempore non factarum.*

DECISIO XIX. alias 457.

FActum circa quod multæ difficultates Palatij verſantur, eſſe poteſt in tribus dubiis. Primùm eſt, Si † Epiſcopus, qui cõiter
1 deputatur in forma pauperum executor, committat in genere officiali ſuo poteſtatem purificandi omnes gratias, in quibus eſt vel erit executor deputatus: vtrum virtute iſtius cõmiſſionis ſibi factę per Epiſcopum officialis poſſit purificare gratias nondum factas tempore commiſſionis ſibi factæ per ipſum Epiſcopum, licet poſtea fiant, Epiſcopus deputetur executor in eis? Et iſtud dubium ſolũ procedit in gratiis in forma pauperum factis. Secundum dubium eſt, Si non poteſt purificare iſte officialis gratias nondũ factas tempore commiſſionis ſuæ, vel aliàs proceſſus neceſſarios pro ipſarum gratiarũ executione facere: Vtrum ſaltem purificare poſſit gratias prius factas, ſuper quibus nondum erant literæ cõfectæ, nec executores ſuper eis in Cancellaria nominati per ipſum Vicecancellarium deputati? Et iſtud dubium procedit tam in principali executore, quam in eius commiſſario generali quòad oẽs gratias, & ſpecialiter quòad certas, & tam in executore gratiæ ſpecialis, q̃ in forma pauperum. Tertium dubium, Si non poteſt executor, vel eius commiſſarius facere proceſſus ſuper gratiis et iam factis, ſuper quibus nondum confectæ ſunt literæ, nec executores per dñm Vicecancellarium deputati, Vtrum ſaltẽ poſſit ſuper eis, in quib. iam literæ confectæ ſunt, ſed non ſunt per ipſum executorem receptæ? Circa primũ dubiũ, licet aliqui hactenus voluerunt ſuſtinere, ꝙ officialis Epi commiſſarius per ipſum generaliter deputatus ad purificandum gratias pauperum, poteſt cũ vigore huius commiſſionis purificare gratias poſtea etiam factas, ex eo, quia cum ipſi Epi ſoli de conſuetudine Romanæ Curiæ deputentur in talibus gratiis executores, hæc poteſtas vero cum ſit virtute conſuetudinis iuncta ordinariæ poteſtati, videtur ſapere naturam eius cui iungitur. pro hac parte optimè faciunt not. per Ioann. Mona. in c. ſi confirmationem de elect. lib. 6. Io. Andr. ibi in nouel. videtur innuere cõtrarium, qui meo iudicio loquitur in ordinario, qui poteſt committere aliqua negotia futura expedienda iure proprio, ſecus ſi alieno, vt in caſu noſtro. De plano contrarium eſt tenendum.
2 Nam tales *a* executores, vt executores delegati ſunt, & delegata iuriſdictione in faciendis proceſſibus vtuntur non ordinaria. de of. deleg. capitu. cum plures. & capi. ſi ſuper. & c. is cui. lib. 6. & cap. iudices. in Clem. eod. titu. Ergo antequàm ſint dati, nullam habent penitus poteſtatem, & per conſequens non poteſt alteri committere. 1. q. 7. Dyabertum & de iure pat. c. quòd autem. & ita tenet expſſe Ioann. Monac. de offic. ordi. ca. Rom. lib. 6. Et idem ſimiliter in quocunque delegato generaliter loquens in Specu. titu. de legat. §. excipi poteſt, verſi. quid ſi committens. & idem Pau. de hæret. ca. in. in glo. inquiſitoribus. in Clem. Pro hac parte faciunt optimè notata per do. Ioan. Monach in capi. ſi confirmationem. de electio. lib. 6. licet Ioan. Andr. in nouel. velit innuere contrarũ, qui iudicio meo loquitur in ordinario cõmittente aliqua negotia futura expedienda in re propria: ſecus ſi in aliena, vt in caſu noſtro. ergo &c. Ratio in contrarium allegata nullo modo eſt vera, nec ſemper Epi dantur executores in forma pauperum, & ſi non darentur, non reciperent poteſtatem ſuam ab illa conſuetudine, cum ſit vſus nullum ius, nullamq́; poteſtatem penitus tribuens, ſed ex ſola voluntate ſuperioris dependens, cuius intentionis eſt formam ſeruare, & eam in nullo excedere poteſt. de præb. c. ſi. & c. cui de non. eod. titu. lib. 6 de reſcrip. c cum dilecta. & de reſtit. ſpol. c. P. ſanis. & hoc apparet ex forma literarum apoſtolicarum, in quibus dicitur, Tibi per apoſtolica ſcripta mandamus &c. Antequàm igitur mãdatum ſcribatur, nullam habet iuriſdictionem. facit l. 1. C. de mand. princi. ſed eam recipit ex Principis commiſſione pręſentata iudici.

ADDITIO.

a Nam tales. No. ꝙ executores gratiarum apoſtolicarũ ſunt delegati & non ordinarij: pòt tamen executor apoſtolicus delegare nudum miniſterium notariis & clericis, habetur in deci. 29. incip. In forma. ſupra, de reſcript.

EPI-

E P I T O M AE.

Impetrans non poteſt vti gratia, niſi poſtquã literæ fuerint confectę h.d.ver.iſte. Vel ſic: Literę sũt loco tituli, qui perficiunt & informant gratiam per clauſulas neceſſas·

S V M M A R I V M.

1 *Executor dicitur ex concoſſiono Papa vel Vicecancellarij iuriſdictionem, & eius exercitium nanciſci, non partium nominatione.*
3 *Executoris datio dicitur pars gratia.*
3 *Partes an in datione olecutorum aliquid operetur.*
4 *Inferior non poteſt ligare ſuperi:rem.*
5 *Gratia ante confectionem literarum, eſt quędã res informis & imperfecta, perficitur autem literarum confectione debito modo ordinata.*

DECISIO XX. aliàs 458.

1 CIrca ſecundum dubium multę ſunt opi
1 niones † ꝙ poſtquam per Papã ſupplica-
tio eſt ſignata, ſtatim poteſt ſibi executorem
eligere, & eo ipſo executor ſic electus etiam
literis nondum confectis, imo in Cancellaria
nondum nominatus, vel datus poteſt libere
procedere ad gratiæ executionem. Et iſti ſe
fundant in hoc. Dicunt enim, ꝙ Papa ſignan
do ſupplicationem partis, ſimul facit gratiá,
& ſuper ea dat parti executores, licet non no
nominatos & certos Io. And. in gl. ſua ordi-
naria hanc partem in d.c. tibi qui, ſuper ver-
bo certo, facit de priuileg. c. 1. §. & idipſum.
libr. 6. & quod ibi no. gl. Cum ergo executor
ex ſignatura Principis firmeť, ideo fundamẽ
taliter poteſtatem ſuam habet, cũ eius exer-
citio a tempore datæ ſignatæ ſupplicationis
de reſc. c. eam te. & c. ſi eo tempore, e. ti. li. 6.
cum multis ſim. Et hoc videtur iſtis incon-
uincibiliter probant literæ, quę poſtea ſuper
gratijs conficiuntur, & in eis diſpoſita & con
tenta, ſicut eſt datio executorum. Et vt vide
tur eis, ſic probẽt efficaciter. ꝙ iſta probatio
per aliquam probationem contrariam peri-
mi non poteſt. de prob. c. literis, in Clem. cum
ibi no. in gl 5. per Pau. Et iſti pro ſe allegant
textum pro determinatioue, de reſcr. c. pa-
ſtoralis, §. fi. æquiparantes dationem execu
torum incertorum commiſſioni ſuper rebus
incertis, & contra incertas perſonas, & decli-
nationem ſeu ſpecificationem rerum, & per
ſonarum incertarum declarationi, ſeu ſpeci-
ficationi, incertorum executorũ. Iſti etiam
pro ſe allegant glo. Doct. dicentium, ꝙ pars
2 † gratiæ eſt executorum datio, de of. deleg. c.
ſi ſuper gratia, li. 6. quæ poteſt fieri ſine lite-
ris, & ſemper literas p̃uenit, vt tex. de ſepul.
dudum, in fi. in Clem. & no. per Inno. de re-
ſcr. c. conſtitutus, & per Arch. in procœmio 6.
libri. Sed contraria opinio videtur eſſe clara
de mente iurium & pro ea declarãda eſt ſciẽ-
dum, ꝙ partes in datione † executorum nihil
operantur. Nam Papa ad cuius, vel ſui Can-
cellarij officiũ pertinet dare executores cer-
tos, & nominatos dar, & nullo modo dant
partes, ſed ille a cuius poteſtate ipſorum exe
cutorum poteſtas, & officium dependet, &
ex hoc ſequitur, ꝙ partes in nominatione,
vel electione nil omnino operantur quoad
dãdum executoribus poteſtatem vel vſum,
ſeu exercitium poteſtatis, hoc ſatis clare pro
bat tex. de reſcr. c. tibi qui. li. 6. per quã decre.
Io. And. in ſua gl. ord ibi ſuper verb. certo te
net iſtam partẽ. facit de priui. c. 1. §. & in ip-
ſum, lia. 6. & quod ibi no. Non ergo certus &
nominatus executor recipit poteſtatem, vel
vſum, vel exercitium poteſtatis a nomina-
tione vel electione partis, ſed eſt conceſſione
ne Principis, quam facit per ſe, vel ſuum mi-
niſtrum ad hoc officium deputatum, de cri.
fal. c. quam graui, ſimili modo facit de con-
ceſ. pręb. c. 1. §. ex parte, ver. qui tamen illi, li.
6. & de præb. c. 1. in Clem. ibi, quamquã, pro
qua parte etiam facit, quia iudex delegatus
huiuſmodi eſt executor, de of. dele. c. iudices.
in Clem. Si incertus ſit datus, nõ habebit po-
teſtatem, etiamſi ex electione partis reducať
ad certitudinem, niſi primo ad ſpeciem ſit de
ſcenſum ex Principis ſpecificatione, videtur
caſus ſecundum verum intellectum decr. de
reſcr. ad hęc ſumus, per quam ſolum ſi nõ eſ
ſent alia, hæc pars tenenda eſt. alias ſequereť
ꝙ executorem electum per partẽ dominus
Vicecancellarius inuitus dare teneretur, qđ
4 eſt abſurdum: Cum inferior † non poſſit legẽ
imponere ſuo ſuperiori. 21 di. can. inferior,
de maio. & obe c. cũ inferior, & de elect. ne
Romani, in Cle. & ſi reſpiciantur textus titu
lorum de reſcr. & de præb & de conceſ. pręb.

&

& alij de proceſſibus, & alijs geſtis executorum loquentes, dare innuunt literas poteſtatis eorum per prius eſſe factas, vt apparere poteſt cuilibet intuenti, & magis declarabitur in ſequenti dubio, facit etiam pro hac parte c. cum aliquibus, de reſc. lib. 6. vbi ex earum ſcilicet literarum viribus poteſtatẽ recipiũt, allegationibus, in oppoſitum nõ obſtan. Nõ obſt. quod primo alleg. ſcilicet, quòd executores, qui cũ gratia ſimul dantur, recipiunt poteſtatem ſuã fundamẽtaliter ex ſignatura ſupplicationis fateor, ſed quia † gratia facta per Principem ante confectas literas eſt quædam res informis, ſiue imperfecta, quæ poſtea in cõfectione literarum formaliter ponitur, & ad ſuum eſſe perfectũ per adiectionẽ clauſularum neceſſariarũ, & dationem certorum executorum reducitur, & ideo executores a in ea deputati ante non videntur poſſe exequi, quam ipſa ſit ad ſuum eſſe perfectum re ducta, & in forma debita redacta, & primi executores per illum qui potuit, ſunt ſpecificati & nominati. Inde dicũt Doct. ꝙ in beneficialibus literæ habẽtur loco tituli, vt no. Compoſt. de reſcr. c. conſtitutus, ad fi. & Ioã. And. de hoc no. de litis conteſt. c. vnic. li. 6. Igitur antequam ſunt confectæ literę, non videtur pars habere titulum cauſarum in ſuo eſſe perfecto, per illud quod præmiſi. & per cõſequens nec executor vſum ſuæ poteſtatis, cum acceſſorium non præcedat ſuum principale, ſed ipſum ſequatur, de regul. iur. capit. acceſſorium, lib. 6. Ad c. literis, de proba. in Clem. reſpondetur ꝙ iſtæ probationes executorum, qui proceſſus fecerunt ſolum, & duntaxat nominati, & in ſpecie in Cãcellaria dati, & conceſſi fuerunt poſt factos proceſſus, eſt probatio partem reuelans, & in nullo perimens diſpoſitionem probatam per literas, iſta ſunt compatibilia. Iſti iudices fuerunt a tempore datæ literarum conceſſi, quia ſub generalitate ſupplicationis comprehenſi, ſicut probant literæ, vna cum ipſa ſupplicatione, ex qua extrahuntur, & de longo tempore poſt fuerunt nominati & ſpecificati in cõſpectione ipſarum literarum, ſicut habet partis probatio, quæ per conſequens infert, ꝙ eo tempore, quod fluxit medium inter datã ſupplicationis, in qua non ſpecificabantur, & ſpecificationem, ſeu conceſſionem, & denominationem in cancellaria factam, nihil facere penitus potuerũt, per ſuperius allegata, c paſtoralis, §. fi. nõ obſt. quia ſpecificatio iudicũ nõ pertinet ad partẽ ſed bene ptinet ad partẽ ſpecificare res ſup q b. & pſonas cõtra quas agere vult. Nec alia allegata obſtãt, q a licet datio executorũ in genere pcedat literas deſcenſus, tamẽ de genere ad ſpeciẽ, & nominatio iudicum quæ debet pręcedere quécunque actum per ipſum generandum cum actus ſint indiuiduorum & non generum, ſic in confectione literarum quarum formã habet ſequi neceſſario. Antequam ergo illa, ſcilicet forma daretur, & imprimatur, & per ipſum videatur, quomodo illam exequi, & ſeruare poterit, imo erraret, qui hoc diceret.

ADDITIO.

Circa ſecundum dubium §. eſt deciſionis immediate præcedentis, cuius ſecundum dubium tractat.

EPITOMAE.

Quòd ad tranſlationem iuriſdictionis in iudicem non requiritur præſentatio literarum, ſeu ſcientia iudicis, vel executoris, quia ex ſola Principis voluntate in ipſum iuriſdictio transfunditur etiam inuitum, & ignorantem, quoad iuriſdictionis vero exercitium acquirẽdum, neceſſaria eſt præſentatio literarum. h. d. iſte ver.

SVMMARIVM.

1 *Executor ignorans et inuitus a Principe dari poteſt, & a die dationis iuriſdictio in eum transfunditur ad habitum.*

2 *Exercitium dicitur inęrere poteſtati, & cũ ipſa concurrere.*

3 *Iuriſdictio executionis ante literarum pręſentationẽ, vel acceptationẽ an tranſeat in deputatũ.*

4 *Iuriſdictio delegata non acquiritur ignorãti, vel contradicenti, ſed ſcienti & conſentienti.*

5 *Executor an poſſit exequi mandatum literis mãdati non habitis, nec receptis.*

6 *Impetrans primum reſcriptum non pręſentatum,*

tum non poteſt de ipſo excipere contra ſecundum
præſentatum.

7 *Executor conſtitutus non poteſt procedere ſine li*
teris ſuæ deportationis.

8 *Tempora in reſcriptis diuerſimode ſunt conſi-*
deranda.

DECISIO XXI. alias 459.

a CIrca tertium dubiũ, vbi iacet lupus, ma-
gis inſtandum eſt. In quo multi tenẽt in
dubio, ꝙ executor quicunque ante receptio
nem literarum habet poteſtatem plenariam
exequendi ac ipſius ptãtis exercitium. Et mo
1 uentur ex hoc, quia † Princeps cum dat exe-
cutorẽ certum nominatum, ſtatim transfert
in eum iuriſdictionem, & poteſtatem exequen
di, ac ipſius iuriſdictionis & poteſtatis exerci
tium, cum in iſtis tempus datæ ſit conſiderã
dum, vt in iurib. ſupra in alijs dubijs allega-
tis. Et maxime procedit hoc in executore
Principis, qui ipſos inuitos, & ignorantes da-
re poteſt, dt 9. q 3. can. per principalem, & ibi
no maxime in gl. fi. Sicut poteſt ab inuito, &
ignorante iuriſdictionem reuocare, ff. de iu-
di. l. iudicium, & de conceſ. præb. c. quia cun-
ctis, § ex parte, li. 6 Et ſi dicatur per aliquos,
ꝙ huiuſmodi poteſtas nõ habet exercitium,
non videtur iſtud valere, quia cum conſtet,
quod habet poteſtatem re ipſa, & nõ conſtet
2 aliquo iure determinatum, dicẽdum † eſt ip
ſum exercitium inhærere poteſtati, & cõcur
rere cum ipſa, vt ſatis clare probant alleg. de
cre. quia cunctis, & eo. tit. Cle. Alij & maior
pars tenẽt oppoſitum dicẽtes, ꝙ † nullus exe-
cutor habet poteſtatem quoquo modo pro-
cedendi ad executionem gratiæ in qua de-
putatus eſt executor, antequã receperit lite-
ras ſuæ poteſtatis, ſaltem quoad deducendũ
eorum poteſtatem ad actum per ſuas literas
certam formam continentes, ad cuius formę
obſeruantiam ipſe executor aſtringitur me-
ro iure, de reſcr. c. cum dilecta, de reſt. ſpo. ca.
Piſanis, & de præb. cui de nõ. li. 6. Ergo ſimul
cum literis per quas mãdatur, ſeu datur pote
ſtas, ipſam poteſtatem & eius exercitiũ reci-
piunt ipſi executores, per l. qui abſenti, ff. de
acqui. poſ. facit ad hoc quod no 4 q. 5. quiſ-
quis, ibi, poſtquam ipſum literas recepiſſe cõ
ſtiterit, ſic in fi gl. de cler. exc. mini. c. apoſto
licę, in gl. magn. & 2. q. 5. c. 5. & maxime poſt-
quam Princeps arctat executorem ad formæ
obſeruantiam in literis ipſius cõtẽtę, de qua
executor non habere plenam notitiam alias
quam per ipſarum literarum inſpectionem,
vt probatur de reſcr. c. ſi quando, & cap cum
adeo, de fid inſtru. c. contingit, & clarius de
priuileg. c porro, de mente ipſius coniectura
ri videtur, quod ea poteſtate tunc demum
vtatur, cum recipit literas, per quas de inten
tione ipſius valet plenius informari, cum ver
bis ſtandum ſit, etiamſi verba hoc non habe-
rent, de reſcr. c. cauſam quæ, de verb. ſigni c.
intelligentia. 1. q. 1 c Marcion. 23 diſt c. rela-
tum, & in Cle. Romani, de iureiur. in Clem.
4 Pro hac parte facit: Nam † quicquid *b* ſit de
b iure ciuili, Canoniſtę vt plurimum tenent, ꝙ
iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata non acqui-
ritur, niſi ſcienti, & conſentienti, vt videtur
tex 23. q 6 can. ſæpe, & ibi notat Archid. de
offi. del c iudex, li. 6. Et facit ad hoc, quia ſub
clauſula impotentiæ includitur voluntas, vt
eſt expreſſum, de offi. del. c. prudẽtiã, §. adij-
cimus, & ſi non vult non transfertur in eum
iuriſdictio, & per conſequẽs non poſſit, cum
iudex non ſit, de reſcr. c. ſciſcitatus. Nec ſe-
cundum iſtam opinionem obſtat quod op-
ponitur huic rationi, videlicet ꝙ officiũ iu-
dicandi eſt munus neceſſitatis, ff. de muner. &
hon. l. munerum. §. iudicãdi. Hoc fateor non
quidem in neceſſitate, quod mero iure inui-
to, vel ignoranti ꝗratur, ſed quia ad hoc mu-
nus ſubeundum quis compelli inuitus põt,
de offi. dele c. paſtoralis, 1. reſponſio, & iſtius
opinionis, videtur eſſe clare, inf. de cõceſ pb.
c. quia cunctis, § ex parte, li. 6. & Io. And. &
alij moderni poſt ipſum, ſicut de bñficio eſt
expreſſum de præb c. ſi tibi abſenti, li 6, & fa
cit eo. lib. de reſcr. c gratia. Conſentire autẽ
nõ poteſt, vt poteſtatem executoris acquirat,
& eius exercitium, qui ipſam poteſtatẽ igno
rat, & eius formã, de præb. c. ſi de beneficio, q̃
decretalis cum ibi notatis bene facit ad hãc
partem, & videtur expreſſum in l ſi per erro-
rem, ff. de iuriſ. om. iud & in his quę no de of
fi. dele. c. P. & G. quod dicendum maiori par
ti conſilij viſum fuit, quod † executor quicũ-
que nõ poteſt exequi illud, quod ſibi ad exe
quendum mandatur, niſi primo receperit li-
teras ſuæ poteſtatis, per vltimo allegata. Et li
cet aliqui magiſtri voluerunt facere diſtin-
ctionem inter executorẽ, qui ſine aliqua co-
gnitione poteſt procedere ad executionem eo
rum, q̃ ſibi iniunguntur, & illum qui hẽt p-
mittere cauſæ cognitionem per vacationem
partis, vel ex officio, ſatis vĩ de mente iur. ũ

&

& Doctorum authenticorum iuris canonici, & ciuilis,quia ſic tenet Gulielmus deCuneo in leg.obſeruare,ff.de offi. procon. videlicet ꝙ nullus executor poſſit procedere ad execu tioné non receptis prius literis ſuę poteſtatis. Et quicquid hactenus obſeruatum fuerit,ita mihi vř declarari debere, & ita declarauerút Dñi de mãdato dñi Gregorij Papæ XI. Et pro cedẽdo per modum rationũ ſiue inductionũ cauſa breuitatis, tñ vř ,ꝙ hanc partẽ ſatis cla rè probãt iura infra ſcripta , & primo probat hæc dec.mãdauũ de reſc. & dec.ſequẽs.& dec. per literas,de præb. in Cle.quæ eodẽ modo ſa ciunt . Nam ille cuius ſuppoſuit pro termino inquantum ſit de præterito , denotat actum perfectum, hoc eſt, quod accepiſſet reſcript ſ is,ad quẽ dirigebatur , ſcilicet hæc executio alias non eſſet directum, ſed ſi eſſet in dirigẽ do , & vtatur iſtis verbis ſiue terminis. Ioan. Mo.in Cle.ſtatutum,de reſc.ſuper verb.cano niſtis in qó.Itẽ quæro, & verſi. & notandum ibi enim ponit intellectum c.ſuper eo.de ap pel.quæ decr. eſt clauis in hac materia,& ca. quoniam abbas,& d.c.ſi tibi abſenti, li.6. vi de etiam pro materia ſuper rubr.de reſc ibi. Et dic præſentationẽ cum effectu & c. & ibi,ſi vtrumque &c.efficacius facit c.abbatem,eo. ti.ibi,qui mandatum apoſtolicum iam ſuſce pit,quaſi ex tunc poſſit procedere ad prouiſio nem non ante. Ad idẽ efficaciter facit de app. c. ſuper eo. vbi tenentes hanc partẽ reputant textũ. Nec procedit ſolutio opinantium ali ter,& dicentium,ꝙ illa decr.probet bene , ꝙ vbi præfigitur tẽpus iudici , infra quod cau ſam debeat finire:tempus incipit currere a re ceptione literarum,quod ante non ſit negli gens,ſi non procedit Sed non probat, ꝙ ſi an te velit procedere,non poſſit . Poſſet dici ꝙ hæc ſolutio non procedit ideo quia poſito ꝙ iudex delegatus datus cum certi temporis adiectione ante receptionem literarum pro ceſſiſſet multũ in cauſa, an valeat proceſſus, aut ſi non valet, habeo propoſitum. Si valet, ergo i poteſtate iudicis,taliter dati erit Prin cipis intentionem fruſtare, procedẽdo multũ in cauſa,tanquam literas recipiat, vt ſcilicet illud tempus præcedens receptionem , habe bat de lucro quod non eſt dicendum . Sit er go vis illius literę, quod tempus incipit cur rere a receptione literarum , quod ante iu dex datus non poteſt procedere,per c.diuer ſitatem,de conceſſio.præbẽd.cum ſatis ſimi libus . Item ſi alia oppinio eſſet vera , ego non video quorſum iſte textus non determi naſſet tempus debet currere illo caſu,poſtq̃ iudex incepiſſet ero cedere , ſi hoc poſſet ante receptionẽ literarũ.Similiter facit d.c. vt de bitus,cũ ſuo vero intellectu:ibi enim patet :
6 quod impetrãs primũ reſcriptum quod non dum eſt præſẽtatum , non poteſt excipere de ipſo contra ſecundum,quod eſt pręſentatum donec ipſum primũ pręſẽtet,quia virtute pri mi iudex p ipſum datus procedere non pot, nec pars contra quam eſt impetratum manet impedita ſp enim habeat iudicẽ coram quo poſſit ſuam proſequi iuſtitiam,ideo ante re ceptionẽ primi de ipſo ac eius prioritate ex cipi non poteſt contra ſecundum , vt non vi deatur iudex per ipſum datus effectualiter iudex,vt p ipſum poſſit procedere,de pœnis: diſt 2.c.habuerunt verba, & de cleri. nó reſi. c.relatum,cum ſimilib.ad idẽ facit de pb.c.cũ teneamur,in princ.ibi, ſi mãdatum noſtrum pro alicuius prouiſione receperis , de reſcr.c. ſuſceptum,in princ.lib.6. & eo.ti.& li.c.ſi pro te,& efficacius facit eo.tit.c.duobus, §.ſi ve ro,vbi patet,quód quando duo, quorum gra tię eodẽ tẽpore p omnia ſunt pares , ſeu æ quales,concurrunt in data,illię pręfertur qui primo præſentat ſuas literas executori habẽ ti ptãtẽ prouidẽdi. Et ita fuit determinatum me præſente in Rota.Indubitatum eſt aũt ꝙ
7 executor nondum præſentatis ſibi literis nõ poſſet facere proceſſus, per ea quæ ibi no. per Io. And in nouel.in gl.mag.ver.hoc adde.Ad idẽ eo.li.de præb.c.2.reſp.& c. ſi pro clericis, in princ.& c.ſi clericus,ibi,eodẽ modo , de of fic.deleg.c.quoniam abbas,de reſti.ſpo.c.au dita.Præterea ſatis efficaciter facit qui bene literæ ordinem reſpicit.eod lib.de conceſ.p̃ bend.c.quia cunctis , vbi alleg.text. quod ad hoc,vt p poteſtatẽ datam executori de pro uidẽdo auferatur ordinario prouidẽdi pote ſtas,eſt pręmittẽda literarum receptio,& exe cutoris volũtas,& notificatio earum facta ca pitulo, & infertur,quod ad hoc eſt neceſſe, ꝙ executor notificet &c. ꝙ ſit in proceſſib.qui fiunt p executores & quęlibet doceat de pra ctica. Et ſi cõtrarium diceretur, omni die exe cutores mẽtirẽtur in proceſſibus, in quib.ſẽ per ponũt clauſula. Noueritis nos literas apo ſtolicas cũ ea qua decuit reuerẽtia, recepiſſe. Et bř quantum mihi apparet, omnes text.de hac materia loquẽtes , hanc partem fortifi cant

cant,& nullum tex.reperi,qui efficaciter op-
poſitum innueret. Hoc etiam tenet oẽs not.
canoniſtæ. Patet hoc etiam eſſe de mẽte Io.
97.diſt.ca.nobiliſſima.& facit quod ipſe idẽ
notat 4.q.ulti.c.quiſquis.23.quæſtio.vlti.ca.
ſæpè.in glo ergo. Idem videt r eſſe clarè de
mente Innoc. Nam licet in c ex conqueſtio-
ne,de reſtit.ſpol.opiniones recitat non eligẽ
do,tamen in cap.cum olim.de priuilegiis,ad
finem.clarè innuit iſtam partem Ioann.quæ
c rens: Vtrum delegatio poſſit probari per te-
ſtes,uel alias,quam per literas, ſeu reſcriptũ
poſſit delegatus probare ſuę delegationis po
teſtatem? Et dic ꝙ non. & hoc antequàm fue
rit præſentatum reſcriptum, & per ipſum re
ceptum.per cap ſancimus,25.q 2.ſed ſi poſt
receptionem perdatur, poteſt probari per te
ſtes.alleg communia iura. Quare hoc eſſet,
niſi quod iudex delegatus ante receptionem
literarum ſuæ poteſtatis,non poteſt vti iuri-
ſdictione ſibi demandata,& per conſequens
non poteſt recipere probationem, ꝙ iudex
eſt, quia iam exercet iuriſdictionẽ, quod eſt
impoſſibile Ad idem bene facit, quod idem
ipſe notat de conceſſio præbend.c quia cun-
ctis.§.ex parte.ubi tenet, ꝙ conſenſus Prin-
cipis committentis, & executoris dati debẽt
concurrere,antequàm quæratur poteſtas, qđ
non uidetur eſſe poſſe antequàm literas reci
piat ſuæ poteſtatis,cum ante conſenſum de-
beat eſſe certus de ſua poteſtate, quod nõ eſt
antequam recipiat literas ſuæ poteſtatis. per
præalleg.c.ſi de beneficio.cum ibi no.per Ar-
chidiac de præbend lib.6. Item eandem opi-
nionem clarè tenet Hoſtien.Sed contrarium
videtur innuere Innoc. & contrarium tenet
ibi Ioan.de Lig.dominus meus,tunc,vt cre-
do,Cardinalis bellifortis. Poſtea Papa Greg.
XI.dicens,præſertim in gratioſis, omnes tene
re hanc partem contrariam, quam credo ve-
riorem & ibi uide quæ ſcripſi poſt eum pro
ſolutione ad c.ſuper eo.& ad c.vt debitus,de
appellat.in præal.c.ex conqueſtione.& Ioã.
Andr.ipſum excitat non reprobando. eundẽ
tenet clarè Gul.et in Specu.de compet.iudi.
adit.§ pe.ante fi. quem Ioan.Andr.nedum
non reprobat,imò allegat concord.eiuſdem
opinionis.Pro eo etiam benè facit quod ipſe
Ioan.And.not.de præbend.cap.ſi cui.in 2 re-
ſpon.in nouel.lib.6. vbi innuit, ꝙ nedum an-
te præſentationem literarum, imò poſt & an
tequàm ſit proceſſum ad aliquid ex actibus

requiſitis ad perpetuandam iuriſdictionem,
res in literis in forma pauperum cenſetur in
tegra,vt expiret per obitum concedentis,qđ
non poſſet eſſe, ſi ante præſentationem lite-
rarum executor poſſet proceſſum facere,cum
hoc ad perpetuationem ſufficeret. Sed cla-
riſſimè tenet hanc opinionem ipſe Io.Andr.
de offi.delega.c.quoniam abbas.ſuper 1.glo.
eandem opi.tenet Arch de proc.c ſi qui.li.6.
& in ca.ſi pro pluribus.ſuper ver.non erit,de
præb.li.6.Pro hac opinione facit optimè tex.
cum ſua gl in Clem.1.de procur.ſuper ver.re
ceptis.vbi gl.remittit ad no.de cleri.excom.
mini.c.pe.cum ſua gl.Concordat Pau & Gu-
liel.quẽ.ſ.Gul de monte Lau. vide in Cle cõ
ſtitutionẽ.de elec. Collect.ẽt clarè loquens in
executore gratiarũ,qui fuit omniũ vltimus,
& practicus Curiæ Romanæ,dicit,ꝙ de rigo
re iuris hęc opinio eſt tenenda.alleg.c.ex con
queſtione.de reſtit.ſpol & licet non habeam
dicta ſua. Item Fred.de Senis in executione
diſputauit iſtã q̃ſtionẽ, & determinauit pro
iſta parte.non reperi hanc diſputationẽ,ſed
in conſiliis ſuis conſi.25.ipſam tenet,& Io.de
Lig.idẽ in reportatis ſuis de of.dele.c qm.&
plenius in pręallega.decret.ex conqueſtione.
de reſtit.ſpo.Vnde non vr̃ iudicio meo à tam
authenticorum virorũ opinione,quã nullus
gloſſatorum reprobauit,recedẽdum:maximè
q̃ ratione & iuriũ mẽte fulcitur. Nec obſt.
quod allegatur in oppoſitum, videlicet ꝙ in
iſtis reſcriptis ẽt beneficialibus conſideretur
tẽpus datæ, & ex ipſius tẽpore habet execu-
tor ſuam poteſtatẽ:cuius exercitiũ, cum non
reperiatur iure legatum,vr̃ debere concurre-
8 re cum eadẽ.Rñdeo & dico, ꝙ † in reſcriptis
diuerſa tẽpora conſideranda ſunt. Si.n.quæ-
ratur de ipſorum reſcriptorũ efficacia,quo-
ad hoc,vt poſſint,vel non poſſint impugnari
pp aliquod tacitum,vel expreſſum,fateor ꝙ
attenditur tempus datæ, vt pro hac parte al-
legatum eſt. Sed ſi quæratur de ducendo po
teſtatẽ datam per literam in exercitiũ, vt de
ipſius poteſtatis perpetuatione quoàd ipſius
iudicis pſonã,attenditur tẽpus recitationis li
terarum.per iura alleg.pro hac parte & benè
intellecta p Io.Mo.ſupra in locis p me allega
tis videlicet ſuper rub & c.ſtatutũ. de reſcri.
& ideo præmiſſa ſic cõcorda, & miror ꝙ ſcri
bẽs non allegauit ad materiam no in c.eũ te.
de reſcrip & in c.d lectus de pb.el 2 per Ber.
Hoſt.& Pet.de ſancto Gemi.ec no.per ſum.in
c.cum

c.cum in iure, de offic. deleg. quæ allegantur etiam per Arch. in d. §. de de conceſ. præb. ſu per verb. ſactam, li. 6 & per eundem pro contraria, ſed potius facit pro. de præben. in c. licet, ſuper verb. apud eo. lib. Et optime per Io. And. in reg. iur. eum qui certus eſt. imo ibi dicit expreſſe abſurdum eſſe tenere contrariū: videlicet, valere proceſſum iudicis vel executoris ſine literis. Ex quibus nedum recipit exercitium iuriſdictionis, ſed etiam omnimodam ſuam poteſtatam, vt in 2 q. eſt dedu ctum. Ita de plano notat Gulıel. de monte Laud. de reſcr. c. literas, in Cle.

ADDITIONES.

a Circa tertium, §. eſt deciſionis ro. ſup. eod in quo tertium dubium d. dec. tractatur.

b Namquicquid. Nota iuriſdictionē delegatā non quæri niſi ſcienti & conſentienti. Adde Pet. de Suzar. & Dd. in l. furioſus, ff. de iudic. vbi etiam per Angel.

c Probari. Adde Panor. & Felyn. in rubric. de conſtitutio.

De His quę fiunt à Pręlato ſine conſenſu Capituli.

EPITOMAE.

In communi etiam capitulo regularium non poteſt Abbas maior minuere de iure vnius eccleſiæ ſibi ſubiectæ, niſi ex iuſta cauſa, & poſſeſſore vocato.

DECISIO I. aliàs 347.

1 SI Abbas maior etiā in conſilio, alias capitulo generali erigat, ſeu ordinet vnam ſacriſtiam, ſeu cuſtodiā in aliquo prioratu perpetuo, & cōuentuali, a ſuo monaſterio dependente, Priore non vocato, & ſtatuat huic cuſtodi, ſeu ſacriſtæ de bonis, & redditibus dicti prioratus fore prouidēdum ex cauſa etiam iuſtiſsima, huiuſmodi erectio, ſiue ordinario non valet mero iure. Ratio, quia huiuſmodi erectio, ſiue ordinatio quantumcunque iuſtiſſima cā ſubſit, non debebat fieri ſine præiudicio prioratus, de conſti. c. cum acceſſiſſent. & c. cum omnes, de conſuetu ca. cum olim. de eccleſi. ædifican. c. ad audientiam. Non enim eſt decooperiendum vnum altare, & coo, eriēdum aliud, de præb. c. cum cauſam, tum etiā quia huiuſmodi ordinatio eſt quædam diſmembratio prioratæs, & ideo neceſſaria fuit Prioris uocatio, quæ licet, ſit ſuiſſet prioratus vnitus alteri dignitati, non fuiſſet neceſſaria: tamen ſi diſmembraretur, & pars alteri dignitati applicetur, rector ſiue deſenſor ad hoc eſt vocandus, & aliæ ſolennitates iuris ſunt ſeruandæ, alias non valet, de reb. eccl. non alienand. c. primo libro 6. & Cle. vnic. eo. ti. & ibi per Io. And. & Pao.

De Rebus eccleſię non alienandis.

EPITOMAE.

In diſmembratione, aut alienatione rei eccleſiaſticæ requiritur rectoris uocatio, cauſæ & contractus expreſsio, & aliæ ſolennitates, de quibus in c. dudum, de reb. eccleſi. non alie. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio quid ſit, & qua requirantur ad hoc, vt valeat.*

2 *Vnio rectore non vocato fieri poteſt.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 IN diſmembratione alicuius† eccleſiæ, ſeu bonorum eiuſdē facta per aliquem Legatum de latere, requiritur rectoris vocatio, cauſæ expreſſio, cauſæ veritas, tractatus & aliæ ſolennitates iuris, de quibus in c. ſine exceptione, 12. q. 2. & c. dudum, de reb. eccl. non alie. li. 6. quia huiuſmodi diſmembratio eſt quædam alienatio perpetua rei eccleſiæ, in qua requiruntur omnia ſupradicta, vt iuribus ſuperius alleg. Et licet† vnio vnius eccleſiæ poſſit fieri rectore non vocato, tamē diſmembratio, ſiue alienatio partis ipſius ipſo vocato fieri nō po-

poterit, prout leg. & not. per Io. And. in Cle. ſi vna, de reb. eccl. non alien. ſupet ver. defenſor, & ibi potuit rationem diuerſitatis.

De Locato & conducto.

EPITOMAE.

Locatio facta per Prlatũ cũ cõſenſu ſui Capituli, aut per inferiorẽ cũ authoritatẽ ſuperioris ex cauſa legitima, & in vtilitatem Eccleſiæ, tranſit ad ſucceſſorem, alias non, quamuis dicatur per ſe & ſucceſſores ſuos quinimo & tunc morte locantis extinguitur, nec poſtea validatur, licet ſucceſſor ſtatutam receperit pẽſionem.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus quando ſtare contractui per prędeceſſorem facta teneatur.*

2 *Locatio facta per Prçlatum nomine ſuo, & non eccleſia, ipſius more ipſo iure extinguitur.*

DECISIO I. aliàs 332.

SI Prælatus locat ad certum & modicum tẽpus, quod relinquitur arbitrio iudicãtis, vt leg. & not. in Cle. monaſteriorũ, de reb. eccl. nõ alie. in gl. fi. bona, ſiue fructus prælaturæ ſuæ, valet & tenet huiuſmodi locatio enim ſine authoritate ſuperioris, & ſine cõſenſu capituli ſui, ad vitam ſuã per c. fi. ne Præla. vices ſu. & ẽt per no. in c. poſſeſſiones, 16. qõ. 1 per Io. Et ſi Prælatus fecit eam nomine ſuo, nõ intendẽs eccleſiã obligare, ſucceſſor eius non tenetur ſtare contractui, nec huiuſmodi locationem obſeruare. Si vero eccleſiæ noie, & vtiliter contraxiſſet ſeruata debita ſolennitate iuris, tunc ſucceſſor tenetur ſtare contractui, & huiuſmodi locationem obſeruare, de ſolut. c. 1. & ibi per Io. And. in nouel. 13. q. 2. cã. hoc huius placii, & c. præcedẽti, c. Alienationes, vbi de hoc per Io. & Archi. qui dicunt, ꝙ Prælatus vniuerſalis ſucceſſor eſt: ſecus vero in ſingulari: vt per Ber. Inn & Hoſt. in c. fi. ſuperius alle. Et põt eſſe diuerſitatis rõ, quia in primo caſu cenſetur perſonalis obligatio, quæ finiẽ morte, de preca. c. 2, de do. inter vi. & vx. c. nuper, ff de vſufruct. l. ſi vnum Hoſ. in ſumma tituli, ne Prælati vices ſuas ponit aliam rõnem, quia cum beneficia ſint perſonalia, contractus circa illa habiti, perſonas concedentium non excedunt de præb. c. niſi, de autho. & vſu pã. ad hoc. In ſecundo caſu cenſetur realis, q̃ ſemper durat, de inſti. c. cum veniſſent, de trã ſact. e ueniens, & c. de cætero. In dubio tamẽ potius præſumitur perſonalis, quam realis, prout legitur & notatur i dicto c. cũ veniſſẽt. Et præmiſſa procedunt in Prælato habẽte ad miniſtrationem, locante bona prælaturæ ſuæ ob vtilitatem eccleſiæ, ſiue prælaturæ ſuæ, & & debita ſolẽnitate ſeruata: ſecus vero in p̃bendario, ſiue ſimplici beneficiato, qui nunq̃ vltra tempus vitæ ſuæ locare poteſt præbẽdã ſuam, licet ſuper illa agat, & defendat, de p̃b. c. 2 de pecu. cleri. c. fi. de p̃b c. ex literis, & ibi per Inn. quia ipſe non habet tam liberam ad miniſtrationem prebendæ ſuę ſicut Prælatus de teſtamen. c. relatum, & c. requiſiſti, ſecundum Innoc. qui hoc no. in d. c. ſi. ne prælar. vices ſuas, & arg. in c. hoc huius placiti, 12. q. 2. in fine. Sed iuxta præmiſſam concluſionem fuit dubitatum de duobus: vtrũ locatio † fa2 cta per Prælatum nomine ſuo, & nõ nomine eccleſiæ ipſo iure eſſet extincta per obitũ ipſius. Aliqui Domini tenebant, ꝙ non, quia ſucceſſor, licet non teneretur ſtare cõtractui, tamen poſſet, ſi vellet, imo honeſtum & decens eſſet, ſi tempus locationis nondum eſſet finitum, & eſſet facta locatio pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis: prout ponebatur in facto, ꝙ locationem factam obſeruaret, & expectare finẽ termini, quia Canon dicit, ꝙ ſucceſſor debet fauorabiliter proſequi, quos nouit ſuo p̃ceſſori fideliter paruiſſe. vt 12. q. 2. can. hoc huius placiti, de reſcr. c. literis, de pac. c. fi. li. 6. Eccleſia enim in contractibus ſuis nullam dẽt fraudem adhibere, de do. c. per tuas, nec p̃carium finitur obitu concedentis, nec ante tempus cõſtitutum, & ſi ſit factum de poſſeſſionibus & rebus eccleſiarum reuocatur, de precar. c. fina. Maior tamen pars tenuit contrarium, videlicet quod contractus locationis extinctus ſit ipſo iure morte locantis, quia vltra vitam ſuam non potuit ſuum ſucceſſorem obligare, p̃ iura ſuperius in alia concluſione alleg. facit ẽt in c. fin. de reſcrip. lib. 6 & cap. ſignificaui, de cẽſibus. Præterea licet in beneficialibus ſit ſucceſſio, tamen non hæreditaria, quia non ſuccedit in locum, ſiue titulum

priui

primi defuncti, ſed ex nouo titulo ſiue iure. de conceſ.præb.c.2.de inſt.c.ad decorem. de iu.pat.c.conſtituit.de fil.presby.c. ad extirpandas.& ideo Prælatus non ſuccedit, vt hæres, nec tenetur ſeruare omnes ꝯtus initos, maxime inutiliter per prædeceſſorē ſuū, vt in d. c.2.de prec.& in c.ſignificauit.de cenſi. & de pig.c.2.Præterea licet vſufructuarius ſit Prælatus in vita, tñ eſt vſuarius in morte. prout legit.& no.in c.præſenti.de of.ord.li. 6.& per Io.Monac.de reb.eccl.non alie.c. hoc conſultiſſimo eo. lib. ſed vſusfructus finitur morte, ergo,&c.vt in d.Cle.ſi vna.de reb eccl.non alie.ſuperius alle.in alia concluſ.vt legit.& nota.in c.cũm conſtet.de pig.Item finitur donatio feudi in dote ipſo iure per obitum concedentis, vt in c.nuper.de dona.int.ui.& vx.pater in parem,&c.de ele.c.innotuit.& in hãc vltimam concluſionem declinauit reuerendus in Chriſto pater & dominus, dominus Card. Viuiarien.quem ſuper hoc conſului.

E P I T O M AE.

Pęna l. conductores.C.locati.habet locum in ſucceſſore locantis, ſicut in ipſo locãte,& ſucceſſor locatoris recipiendo penſionem rei locatæ, contractum locationis ratificare uidetur.h.d.§.iſte.

DECISIO II. aliàs 233.

Ex præmiſſis duab.concluſionib.inſurrexit aliud dubium, videlicet vtrũm pęna l.conductores.C.de loc.& conduc.locũ hẽat in ſucceſſore locantis, ſicut in ipſo locãte: puta ſucceſſor in caſu, quo potuit, repetijt rem locatãm,& conductor ꝯdixit, imò litẽ ſuſcepit, vtrũm habeat locum ęſtimatio bonorũ? R'ndebatur per oẽs ꝙ non, maximè ſi tẽpus locationis nondum fuit finitum, & ſit facta locatio pro ſe,& ſucceſſorib.ſuis. Et ſic fortè poterat hr̃e iuſtã contradictionis cauſam pp quam excuſatur a pęna.de loc.c.potuit. Et procedit hęc concluſio, maxime ſm opinionèm dicentium locationem extinctam per obitum ipſo iure, niſi ſucceſſor velit eam ratificare.Sed pone Prælatus locauit certa bona prælaturæ ſuæ ad decem annos pro certa annua penſione, quam ipſe recepit per duos annos in vita ſua. Poſtea eo mortuo ſucceſſor ſuus recepit eam iterum per duos annos, ſubſequenter recepit a cõductore prædicta bona quæritur nunquid poteſt? Aliqui dixerunt ꝙ non, quia recipiendo penſionem tacitè vř ꝯtractum factum per prædeceſſorem ſuum ratificare.ar.no.in c.2.& 3. de his quæ fiũt a pręl. Nam, vt ibi apparet, ꝯtus pręſertim ipales, & nõ perpetui tacitè poſſunt ratificari,& ibi de hoc.& quia decẽs & honeſtũ eſt, ꝙ ſucceſſor ratificet,& fauorabiliter proſequať facta ſui prædeceſſoris, ut in ca.hoc; huius placiti. 12.q.2.& de ſolu.c.3.& ibi per Ioã. And. in nouel.faciũt optime no.per Spe.ti de emphyteu.§.nunc aliqua.verſ.23.cum quatuor ſeq. Maior pars tenuit contrarium, quia licet receperit pẽſionem certis temporib. & pro illo tẽpore cenſeatur contractũ ratificaſſe tacitè pro tempore, quo recepit penſionèm, tamen per hoc nulla cenſetur pro futuro tempore obligatio noua introducta.ad hoc alleg.l. emptorem,& l.item quæritur.§.quiimpleto,C. C.de loca.& conduct. Tum etiã, quia contractus ſemel extinctus, amodo non reuiuiſcit. de renuntia.c.ex tranſmiſſa.de reſcrip.c.quãuis.lib.6.& Cle.gratiæ.eo. titu. Sed locatio antedicta eſt extincta per obitum ipſius locãtis, vt ſupra deductum eſt in alia concluſione, ergo,&c. Quando autem ſucceſſor tenetur ratificare geſta per ſuum prædeceſſorem, vide Dynum & dominum Io.ann. Andr. poſt eum in nouella in regula, ratihabitio.de regul.iur.lib.6.

E P I T O M AE.

L.quicunq;.C.de apochis publicis.lib. 10. locum habet non ſolùm in cenſu tributario, ſed etiam in emphyteuticario.

DECISIO III. aliàs 304.

Lex, quicunq;.C.de apochis publicis.lib.10. nedum habet locum in cenſu tributario, ſed in quocunq; alio etiã emphyteuticario. prout no.Spe.tit.de emphy.§ nũc aliqua.verſic.27.& 2.ſeq. Hoſt.in ſumma eo.tit.§. hoc quoque notandum.

De rerum permutatione.

EPITOME.

Beneficia reſeruata, & ex cauſa permutationis reſignata in manib. ordinarij uerè uacant, ſed per ipſum ordinarium conferri non poſſunt. Ratio, quia per talem reſeruationem Papa ad ſe ordinationem dictorum beneficiorũ aduocauit, ergo eorũ diſpoſitio eſt quibuſcunque alijs inferioribus interdicta. Itẽ ad beneficia reſignata permutationis cauſa reſignãtes propria authoritate redire non poſſunt. h. d.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruata beneficia etiam ex cauſa permutationis per ordinarium conferri minimè poſſunt.*

2 *Permutantes ſua beneficia, an poſſint ad illa propria authoritate redire.*

3 *Collatio non eſt in beneficiorum eccleſiaſticorũ permutatione neceſſaria.*

4 *Reſignatio beneficij reſeruati et ex cauſa permutationis facta, veram vacationem inducit.*

5 *Beneficia generaliter reſeruata, non poſſunt niſi per Papam conferri.*

6 *Beneficia per Papam reſeruata an poſſint permutari?*

7 *Optio non habet locum in beneficijs reſeruatis.*

8 *Optio an locum habeat in beneficijs deuolutis ad Papam per negligentiam inferiorum?*

9 *Beneficium putatiuum an per mortem occupantis vacare dicatur.*

DECISIO I. aliàs 23.

1 FVit dubitatum vtrũ † beneficia a
a reſeruata per Papam reſignata in manib. Epi vacent, & per ipſum conferri poſſint. & ſi non, vtrum
2 permutantes poſſint ad ſua beneficia † propria authoritate redire. & ſic ſunt tria dubia: In primo caſu videbatur aliquibus ꝙ non. per not. per Io. Mon. in c. vnic de rer. perm. lib. 6. ſuper verb. fraude. in q. ſed q̃ro. ubi vĩ dicere, ꝙ in permutationib. nõ eſt vera vacatio fictione iuris, ſed eſt quædam continuatio iuris p̃cedentis miniſtro præſidentis. alleg. tres le-
b ges b & vnam decre. c de fi. decre. licet. eo.
c tit. lib. 6. quæ decre. magis facit contra eum, q̃ pro eo, dum dicit ibi, reſignent. per quam reſignationem beneficia verè vacant, ſaltem quoad ipſos reſignantes, quia per eam amittunt tam proprietatem, q̃ poſſeſſionem. put leg. & not. in c. admonet. c. quod in dubijs. & c. ſuper hoc. de renun. facit c. qa periculoſũ. 7. q. 1. ad quod Io. Monac. nitebatur rñdere dicens, prædictum uerbum, reſignent, poſitũ in dict. decret. licet. quia non eſt propriè reſignatio, ſed totum poteſtati ſuperioris reſeruatur, qui transfert perſonas de loco ad locum, vt in c. quæſitum. de rerum perm. volens in-
3 nuere, ꝙ † in permutationibus non ſit neceſſaria collatio, ſed eſt quædam perſonarum translatio. Præterea vno prohibito omne cenſetur prohibitum per quod deuenitur ad illud per l. oratio. ff. de ſpon. ſed propter reſeruationem inhibetur & irritatur collatio, vt in c. ſi eo tempore. de elect. lib. 6. ergo & reſignatio. Ad quod ultimum reſpondebatur, ꝙ licet reſeruatio beneficij impediat collationem ipſius, ut in c. ſi eo tempore. & in c. ut noſtrum. de appellat. tamen non impedit reſignationem, ſed conferentem, prout apparet per uerba reſeruationis, & ideò in hoc primo dubio fuit concluſum per omnes Dominos
4 concorditer, ꝙ † reſignatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutationis facta ueram uacationem inducit. Ratio, quia ipſam debet ſequi vera collatio & inſtitutio, ut in c. vn. de rerum permut. lib. 6. & melius in cle. unic. eod. titu. in fi. quæ fieri non poſſet de beneficio non uacante. de conceſſio. præb. c. nulla. & c. 1. ergo uera uacatio. quod etiam not. gl. in c. ſi propter tua debita. ſuper uerbo, uacabunt. de reſcr. lib. 6. In ſecundo dubio uidelicet utrum Epi admittendo renunciationes huiuſmodi reſeruatorum beneficiorum reſignatorum ualeant ea permutantib. conferre? Et uĩ ꝙ ſic. per dicta iura, uidelicet c. quæſitum. & c. licet. & clem. unic. de rer. per. per quæ iura arctatur Eps ad conferendum dunexaxat permutantibus, & non alijs. ergo, &c. quod eſt uerum in non reſeruatis; ſecùs uerò in reſeruatis per Papam, quæ etiã
d non poſſunt optari d uigore conſuetudinis, de qua in c. fina. de conſuetud. lib. 6. nec per executorem, ſiue Legatum conferri. de præbend. cap. dudum. eodem libro. Ratio, quia

quia reſeruatio Papæ afficit beneficium ſup,
& de quo ſit,& inficit totum quicquid diſpo
nitur in contrarium, ergo aufert poteſtatem
e conferendi, e & omnem modum diſponen
di circa id,de quo agitur,ut in c.ſi.& c. ſi eo
tempore.de elec.lib.6.& de pręb.c.2.& c.du
dum.eod. lib. Breuiter pro dicta concluſione
eſt hodie extrauagans Benedicti x j. quæ inci
pit, dudum.ubi expreſsè diſponitur,ꝙ benefi
5 cia†generaliter reſeruata,putà per aſſecutio-
nem, vel munus conſecrationis impenden-
dum,&c.non poſſunt impetrari, nec per ali-
quem conferri, niſi per Papam. Recurrant er
go iſti reſignantes ad Papam pro permuta-
tione perficienda,& collatione eis facienda,
prout conſulit,& concludit Fre. de Senis in
tract.ſuo de rer.permut. q.30.in quo quidem
f tractatu etiã tenet expreſsè,ꝙ beneficia f reſi
gnantium etiam ex cauſa permutationis in
curia,in manib. Epiſcopi ibidem degentis an
tea etiam non reſeruata, ſolus Papa conferet
& non Epiſcopus. Ratio quia huiuſmodi be
neficia vacant per reſignationem factam in
curia,de quib.beneficijs Papa ſibi reſeruauit
diſpoſitionem,ut in c.2.de præb.lib.6.
In tertio dubio,videlicet ubi dicti reſignã
g tes g nollent ire ad Papam pro permutatio-
ne fienda,ſed unuſquiſq; uellet habere recur
ſum ad ſuum beneficium: Quæritur utrum
poterunt? D.Fred.de Senis in tract. ſuo de re
rum permuta.q.8.& Io.And.in c.licet.de re
rum permu.lib.6.in nouella. Et Dom. Alex.
de Nargentillo ibidem in repetitione ſua, te
nent ꝙ ſic de æquitate,per rationem.c. ſi be-
neficia.de præb.lib. 6. & per not. ibidem per
Archidiaconum ſuper verbo, liberè, iuncto
eo quod notatur per Io.And.eo.tit.c.licet.2.
ſuper uerbo,eodem.vbi dicunt ꝙ etiam pro-
pria auctoritate redire poterũt, quia ſine cul
pa fuerunt,ex quo reſeruationem ignorabãt,
ergo puniri non debent.de conſti.c.2.cum ſi.
facit æquitas,per quam uitatur circuitus in-
cõmoditatis ac beneficiorum inculcatio.arg.
Cle.auditor.de reſcri.tollitur occaſio expen-
ſarum,& laborum,quibus ſemper de iure eſt
parcendum.de do.& contu.c.fin.de of. ordi.
c.ut litigantes.lib.6.Et quia ob utilitatem ec
cleſiarum non perſonarum, iuriſq; beneficio
id fecit, ideoq; laqueus ſibi iniiciendus non
videtur.28.q.1.c.de viduis. iuriſq; occaſio ad
diſpendium trahi non debet.ff. de uſuca.pro
emp.l.cum qui.de priuil.c.ꝙ nonnulli. Quib.
non obſtantibus fuit determinatum contra-
rium, de quo etiam infra in concluſione 60.
Et eſt ratio, quia cum beneficium verè vaca
uerit per reſignationem,ut probatum eſt ſu-
pra in primo caſu,ſine dubio recuperari, ſiue
rehẽri non poterit ſine noua collatione. Nam
beneficium uacãs eccleſiaſticum ſine canoni
ca inſtitutione per eum,qui in eo ius non ha
bet,uel ſi ius habuit, illudque per priuatio-
nem,ſiue liberam reſignationem perdidit, re
cuperari non poteſt, ut in cap. ex frequenti-
bus.de inſti.& de reg.iur.c.1.lib.6. Probatur
hoc etiam in Clem. vnic. in fin. qui quidem
rigor iuris communis ſcriptus ęquitati prędi
ctę allegatę per dictos Dominos meritò eſt
pręferendus,ut no.Cyn.in l.placuit. C. de iu
dic.per Guliel.de monte Lau. in Cle. quam-
uis.de appel.& plenius per dominum & pa-
trem meum, & dominum Ioannem. de Li-
gna.in c.quęſitum.de re.permu.in quęſtione
6 materiæ noſtræ,videlicet utrũ beneficia, †re-
ſeruata generaliter,vel ſpecialiter per Papam
valeant permutari. In qua quæſtione reſpon-
dendo cuidam obiectioni quæ ſit de æquita-
te,cap.licet.de rer.permut.lib.6.tractat pul-
chrè quando æquitas præfertur rigori, & e-
contra. Item cùm per liberam reſignationem
permutans in eo beneficio ius verè perdidit,
ut in cap.quàm periculoſum.7. q. 1. & nota.
in c.admonet.& c.quod in dubiis. de renun.
Aut ius aliquod poſitiuum ſibi illud ius reſti
tuit,& hoc non reperitur in toto corpore iu
ris,quaſi illud reperiretur, non eſſet quæſtio,
aut collatio ſuperioris, & ſic habemus propo
ſitum.& quòd collatio ſuperioris ſit neceſſa-
ria, vt probatum eſt ſupra clarè in ſecundo
dubio.ergo. Et per hoc poſſet reſponderi ad
d.c.ſi beneficia. quia ibi æquitas eſt ſcripta,
quæ præfertur etiam rigori iuris ſcripto.pro-
ut not. Docto. ibi ſupra. Sed in caſu noſtro
non reperitur hęc ęquitas ſcripta, ergo ſtan-
dum erit iuris rigori ſcripto. Poſſet etiam
alio modo reſponderi ad d.c.ſi beneficia. qđ
idem eſſet dicendum in caſu illo, ſicut in ca-
ſu noſtro non obſtante opinione Arch. Nam
tutius eſt ſecundum Ioan.And.ibidem, ꝙ in
caſu illius decre. quis authoritate ſuperioris
ad beneficia ſua dimiſſa reuertatur.quàm ꝓ-
pria,propter pęnam c.cum qui.de pręb.lib.6.
Cuius conſilium eſt iuridicum,& optimũ, il

Iudq; ſeruat Palatium in beneficijs occupatis: ſecus verò de uacantibus de iure & de facto, quia tunc procedit opinio Archi. & ſic ad concordiam prædicti Doctores reducentur, quod expedit, de elect. c. cum expediat, lib. 6.

ADDITIONES.

a Beneficia. Adde deciſio. 14. circa medium, de renuntia. in antiq.

b Alleg. tres leges. Scilicet ff. de conſti. pecu. & l. licet. ff. de diuor. l. diuortium. & de iure dot. l. quod dicitur. § miles. ad finem.

c Vnam decretal. Scilicet, c. quæſitum. de rerum permutat.

d Non poſſit optari. In beneficijs † reſeruatis non
7 habet locum optio, ſecundum conſuetudinem. An autem habeat locum in beneficijs uacantibus ex cauſa permutationis, uide plenè per dom. Pet. de Peruſio in c. quęſitum. de rerum permut. in ult. quæſtio. ſui tractatus, ubi concludit, quòd non poſſint optari. Et an talis conſuetudo præiudicet impetrantibus apoſtolicis, uide deciſionem 2. de conſuet. in antiquis, ubi dicitur quòd non. & iſta fuit communis opinio Rotæ. Sed utrùm
8 in beneficijs † deuolutis ad Papam per negligentiam inferiorum habet locum optio. Io. And. in c. fi. de conſuc. ſuper uerbo, uacantibus. lib. 6. tenet quod ſic. quod mihi uidetur mirabile, cùm talis deuolutio fieri non poſſit, niſi per anni ſpatium, ut in c. licet. de ſupp. neg. prælat. c. 2. de conceſſ. & optio fieri debeat infra 20. dies, ut in dict. cap. fina. ſed iſta ſe non compatiuntur, maximè quia tempus optionis currit à tempore ſcientię, ut no. gl. antep. in Clem. 1. de conceſſ. præb. nec iuuat ſi dicatur, quod toto anno optans potuit ignorare, & tamen deuolutio facta erat: quia tempus currit à tempore uacationis notæ in eccleſia, ut in dict. gl. antepenul. quo caſu poſita ignorantia apud eccleſiam, deuolutioni locus non eſſet, cogitabis.

e Poteſtatem conferendi. Subaudi & puram & liberam, ut not. Fred. in ſuo tractatu in §. quæſtio. & idem do. Pet. de Peruſio in c. quæſitum. de rerum permutat.

f Beneficia. Dicit Abbas in c. inter cætera. de præb. quod nō dicitur uacare beneficium ſimpliciter propter renunciationem factam animo permutandi, quod eſt notabile, ſi eſt uerum, cogita. Sed contrarium uidetur tenere una deciſio in antiquis, quæ incipit, Item oriebatur aliud dubium. De hoc uide latius per d. Pet. de Peruſ. in ſuo tractatu permutationum. quem compoſuit in c. quæſitum. de re. permu. in ſecundo principali quæſito. quæſt. 1. 2. & 3.

g Dicti reſignantes. Sed hic reſtat dubium, † ſi
9 permutantes credentes permutationem tenere, quæ fuit nulla, adminiſtrent in beneficijs permutatis, & poſteà moriūtur. poſt quorum mortem apparet quod collatio facta ex cauſa permutationis non ualuit, an dicta beneficia cenſeantur uacare per mortem, an per renuntiationem? Et hoc eſt etiam utile ſcire propter c. ſuſceptum. de reſcript. lib. 6. & uidetur quòd uacent per renunciationem, quia tenuit renunciatio: collatio uerò ſequens, quia fuit nulla, non fecit illos permutantes rectores eccleſiarum, & ſic remanſerunt beneficia in eo ſtatu, in quo erant poſt renunciationem. Non ergo poteſt dici quòd uacent per mortem eorum, ex quo titulum non habebant in beneficijs, ſed uidetur quod uacent per mortem, quia illa renunciatio facta fuit ſub conditione tacita uel expreſſa, ſaltem ob cauſam, quæ non fuit ſecuta, uel impleta. & ſic cùm permutatio non fuerit perfecta ante mortem, perinde eſt ac ſi nihil factum fuerit. & hæc opinio placet Io. And. in d. c. unic. de rerum permutat. lib. 6. Quidā dicunt quod aut permutātibus nulla potuit culpa aſcribi, & tūc talia beneficia morte dicuntur uacare. ſi autem eis poteſt aſcribi culpa, quia ſciebant cauſam permutationis prohibitā, tūc nec morte, nec renūciatione uacāt, ſed iuris diſpoſitione per iuris priuationem, ſcilicet à iure inductam. per c. cū qui. de præb. lib. 6. Dicas ſecundū Petr. de Peruſio, quod ubi permutātes ad eorum beneficia authoritate propria redierunt, eo caſu quo poterant, tūc, quia nō titulus redit ad titulum, ex diſpoſitione iuris, dicūtur beneficia per mortē uacare, ſed ubi permutātes ad eorū beneficia nō potuerūt redire, quia eis potuiſſet culpa adſcribi in permutatione facta, tunc talia beneficia uacent per renuntiationem, quia legitima præceſſit renunciatio: non autē uacent morte, quia non habent titulum in eis. Et adde hic quod no. Io. de Li. in c. quęſitum. de rer. per. uerſic.

uerſ.ſed qualiter dicuntur.& per Fede.in ſuo tract.quæſt.6.

EPITOME.

Reſignanti beneficium ex cauſa permutationis nō competit interdictum unde ui,nec cōdictio canonis,reintegranda.3.q.1.

DECISIO II. aliàs 62.

a PErmutanti a non competit interdictū unde vi,nec condictio ex canone,reintegrāda.3.q.1.obſtante ſibi renunciatione voluntaria,per quam amiſit poſſeſſionem.iux.no.per Inn.in c.ſuper hoc.de renun.facit c.excepta.de reſt.ſpol.

ADDITIO.

a Permutanti. Adde infra in antiq. de renun. deciſio.2.

EPITOME.

Permutanti beneficium datur regreſſus ad ſuum beneficium, quod cum duobus permutauit,uno tantum illorum euicto.

DECISIO III. alias 63.

SI quis permutauerit unum beneficiū pro duob.quod poteſt,iux.no.in c.cū venerabilis.de exce.& de rer.permu.c.vni.lib.6.ſi vnum euincatur tāquam reſeruatum,& aliud dimittit,vel dimittere velit,poteſt petere,vel a habere regreſſum ad ſuum primum beneficium, authoritate tñ ſuperioris, & eſt opus a noua collatione.arg. a in rōne c.ſi beneficia. de præb.li.6.& c.inter cæteras.eo.ti.& c.vniuerſorum.de rer.permu.uide melius ſupra in conclu.1.in eo.ti.

ADDITIO.

a Collatione. Adde deciſ.4.cùm ibi notat.ſup. de renuntiat.

EPITOME.

Petenti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare cōpermutantem pro tali habitum, cuius titulus ſi impugnetur,onus probādi incumbit impugnanti.

DECISIO IIII. aliàs 109.

AGenti & petenti beneficiū ex cauſa per mutationis ſufficit probare cōpermutantem habitum,& reputatum pro tali, &c. & in pacifica poſſeſſione illius beneficij permutati fuiſſe,et ſi titulus illius cōpermutantis impugnetur,cui impugnanti incūbit probatio,nō obſtante clauſula in literis permutātium in fine poſita, quia de iure cōi cenſetur ſubintellecta,vt legitur & no.de exec.c.cùm venerabilis.& de rer.permu.c.licet.li.6.Ex ſuperabundanti,& ad maiorem expreſſionē ponitur, & ideo ſicut impetrans beneficium vacans per obitum non tenetur plenè docere de titulo ſui prædeceſſoris decedentis,ita nec impetrans per reſignationem.arg.no.per Inno.& Hoſt.de præſumpt.c.illud.& de eo qui fur.ord.re.ca.innotuit.

EPITOME.

Permutatio facta per ordinarium de beneficio patroni laici eo contēpto,non eſt nulla ipſo iure, ſed annullanda.

DECISIO V. aliàs 307.

a PErmutatio a facta per ordinariū de beneficio ſpectante ad præſentationē laici ipſo contempto,& non vocato non eſt nulla ipſo iure,ſed annullanda per ſñam, ſi ipſe contemptum ſuum infra tempus quo præſentare debuit,& potuit, proſequatur, ſm dñum Fre.de Sen.in tract.ſuo de rer.permut.q.30. & Alex.de Lancilla.in repe.ſiue commento. c.licet.de rer.permu.lib.6.in 4.parte q.16.al leg.c.quod ſi cur.de elec.c.ea noſcitur.de his quæ fiunt a præl.in quib.comtemptus capitu li non reddit actum nullum,ſed annullandū,

ſecundum expoſitionem Hoſtien.& Io.And. ſuper ver. conuenit.alleg.etiam c.cùm.in. eccleſijs.de præbend.lib.6. Pro ratione allegat dominus Frede.dictum.Pauli in Clem.vnic. de rerum permuta.dicentis, quòd conſenſus illorum vocandorum quorum intereſt, poteſt interuenire antè & poſt:& dicit ſic, dans per hoc intelligere, quòd non ſit nulla, ſed annullanda. Nam ſi eſſet nulla, ratificari nõ poſſet.per c.auditis.de elect.cum ſimilibus. Dominus Alexan.alleg.aliam rationem, quia iſte actus authorizandi permutationem principaliter dependet ab Epiſcopo, vt in c. quæſitũ. de rerum permu.& nota.in Cle.uni.eo.tit.& licèt debeant hunc actum facere de conſenſu capituli, uel patroni, non tamen illa eſt nulla eo ipſo, etiam ſi ad ipſum non ſpectet collatio, cùm non ſit omnino defectus ex parte facientis licèt malè faciat conueniendo illos quorum intereſt, ut in d.c.quod ſicut.& in c. cum in eccleſijs. Quòd autem ſufficiat conſenſus illorum contemptorum ex poſt facto, inducit ipſe illud, quod ſuperius in eadem repetitione dixit in parte 1.7.q ſ.quod poſſum habere duo beneficia de iure, & tamen Epiſcopus poteſt me altero priuare, niſi mecum fuerit diſpenſatum, quæ ſi ex poſt facto interueniat, ſufficit, ut ibi declarat.inducit ꝓ hoc no.per Io.And.in c.licet canon.de elect. lib. 6.ſuper glo.pen.& nota.per eundem. do inſti. c.2.lib.6.Melius faciunt not.Inno.& Io.Monac.& Ioan.And.in c.1.de reb. eccleſi. non alienan.eo. lib. Facit ratio ſm eum, quia licèt iſte conſenſus non interueniat in limitibus permutationis, non tamen cauetur iure, quòd non poſſit poſteà interuenire, immo cauetur expreſsè contrarium, videlicet ſufficere ſuperuenientem conſenſum, vt in d.cap.ꝙ ſicut.& in ca 2.de his quæ fi.a Præla.& c ex ore. Vnde licet illud quod ab initio non valet, non firmetur ex tractu temporis, tamẽ ex nouo interueniente conſenſu benè firmatur, ut not.in d.regula, non firmatur.de reg. iu.li. 6.Reſpondet ad omnia contraria tã canonũ ꝗ Docto.& præſertim ad c.decernimus. 15. q.7.quod eſt clauis in hac materia, videlicet irrita eſt epiſcoporum collatio facta de beneficio ſpectante ad præſentationem laici c ipſo contempto & irrequiſito, dicens illud c. loqui in eo caſu, quo patronus debet requiri, & in quo Epiſcopus nõ habet collationẽ, ſed in permutatione ſecus, licet cum a lio. Vel, põt aliter reſpõderi, videlicèt ꝙ d.c.decernimus. loquitur in collatione voluntaria, caſus autẽ noſter in neceſſaria per Cle.vnicam.de re.per mu. Dicit etiam do. Alexander, vbi ſupra, do. Lapum, qui fecit plures additiones ad dicta dñi Frede.in dictam partem declinaſſe & induxiſſe ꝙ ſit annullanda.p c.p veſtras.de iur. par.& ele.c.nemo.& quod ibi nota.li.6. Si verò ſecundum Lapum, illi, quorum intereſt, permutationi contradicunt, vel non conſentiunt, tunc ſecũdum eum eſt nulla.alle. Cle. ne in agro.§.ad hoc.de ſtatu monacho.quod dictum intelligo, ſi ex aliqua cauſa rationabili contradicunt, & infra tempus a iure ſtatutum, aliàs nõ obſtante eorum contradictione permutatio poteſt, & debet expediri, cùm eorũ non intereſt impedire eam ſine cauſa, quia præſentare non poſſunt: per Cle.uni.ſupradictam.de conſenſu tene dictũ Pauli, videlicet, ꝙ ſufficit eorum conſenſus ante, vel poſt, tacitus, vel expreſſus, per rationes antedictas.

ADDITIONES.

a Permutatio. Adde deciſ.10.de iure. patrona. in antiq.

b Conſenſus iſtorum uocandorum. Adde Pan. in c.ſignificatum.col.2.ext.de præb.ibi, & tenẽ menti illud dictum &c. & vide eundem Panor.in c.de multa.col.4.verſi.additur & alius caſus ibi, & credo ꝙ requiritur conſenſus cuiuſlibet, & c.eo.tit.de præb.& eundem in c.quòd in dubijs.ext. de renunt. Rochen. Cur.in ſuo tractatu iuriſpat.in verbo, honorificum.q.3 col.3.

c Præſentationem laici. Pro plena notitia materiæ iuriſpatronatus, uidè Fel.in trac. quando literæ apoſtolicæ noceant iuri patroni laici. qui trac.eſt in 1.vol.ſuorum commentarior. Adde gl.in §.& cum humanæ.in ver. die. de elec.in pragmat.ſanctio.

EPITOME.

Renunciationũ receptio eſt iuriſdictionis, ideo facienda eſt in manibus illius, qui põt inuitũ deponere, & tunc perdit titulum & poſſeſſionẽ: valet tñ facta in manibus capituli ſede vacante h. d. Vel ſic.

Capi-

Capitulum ſede vacante reſignationem ſimpliciter beneficij ad Epiſcopum pertinẽtis recipere pōt.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio beneficij qualiter & in cuius manib. ſit facienda.*

2 *Viſitator datus ab alio, quàm a Romano pontifice eccleſiæ vacanti, an poſſit dare licentiam trã ſeundi ad aliam eccleſiam?*

3 *Capitulum an ſede vacante poſſit dare licentiam tranſeundi de vna eccleſia ad aliam.*

DECISIO VI. aliàs 311.

1 FVit dubitatum vtrùm † capitulum ſede va
2 cante poſſet recipere reſignationem a ſimpliciter in manibus eorum factã alicuius beneficij ſpectantis ad inſtitutionem Epiſcopi defuncti. In quo dubio Domini erant varij & diuerſi. Aliqui Domini declinauerunt in partem negatiuam, mouebantur, quia licèt capitulum, ſede uacante, poſſit confirmare electos, ut in capit. cùm olim. de maio. & obed. & inſtituere præſentatos de inſt. c. 1. lib. 6. & alia facere ſede vacante, quæ ſunt neceſſariæ iuriſdictionis, quæ recitantur per Io. And. in nouel. de maio. & obe. c. uni. li. 6. tamẽ ea quæ ſunt uoluntariæ iuriſdictionis non cadunt in capitulum ſede vacãte, prout deducit Io. Mo. in c. fi. de ſupp. neg. prę l. li. 6. & ar. eo. ti. c. ſi epiſcopus. & Io. An. in Cle. 1. de hær. ſuper verb. capituli. At recipere reſignationem eſt iuriſdictionis voluntariæ, quia capitulum poteſt eã admittere, vel non admittere, ex cauſa, prout legit. & nota. in c. admonet. de renunt. ergo
2 &c. Præterea uiſitator † datus ab alio, q̃ a Romano pontifice eccleſia vacante, non pót dare licentiam tranſeundi alicui ad aliam eccleſiam, ut notãt antiqui Doc. Io. & Laur. 71. diſt. c. fraternitatem. ergo nec capitulum uacante eccleſia poterit hoc, cùm ibi ſit quædã alienatio perſonæ, quæ maior eſt q̃ rei. 12. q. 2. c. præcipimus. & prohibita ẽt legitimo adminiſtratore per Papam deputato. de ele. c. is cui li. 6. not. hoc ẽt idem Io. An. in c. fi. ſuperiùs al le. de ſup. neg. præ. in nouella. ſuper ver. legitimam. & Io. Mo. in c. un. de maio. & obe. lib. 6. Maior pars Dñorum declinauit in partẽ contrariam, l. affirmatiuam, ꝙ poſſit capitulum ſede uacante reſignationem huiuſmodi admittere, quia hoc eſt iuriſdictionis, cum in manib. illius ſit reſignatio facienda, ad quem pertinet inſtitutio, & deſtitutio, & non in manib. collatoris, ꝑut le. & no. in d. c. admonet, & c. ꝙ in dubiis. eo. ti. vbi dicit Inn. reſignationem faciendam in manib. illius, qui poſſit inuitum deſtituere. Cùm igiť capitulum ſede vacãte poſſit priuare quem beneficio ſuo ꝑꝑ crimen, uel aliam cauſam iuſtam, ergo & reſignationẽ ipſius recipere poteſt, præſertim ex cauſa legitima factam. de quo in c. niſi cùm pridem. de renun. quemadmodum reſignationem ex cauſa permutationis factã in manib. eorum ſede vacante de beneficio ad tertium, & non ad Epiſcopum ſpectante admittere poteſt, & hmõi permutationẽ authorizare. qđ procedit in beneficijs, quorum collatio ad Epiſcopum & capitulum ſimul pertinet. ꝑut leg. & no. per Io. An in Clem. 1. de re. permu. & per Pau. de hær. in Clem. 1. & per hoc ceſſat. & non vr̃ vera illorum antiquorum
3 Doct. opinio ſuperius recitata, ꝙ capitulum † ſede vacante non poſſet dare licentiam trãſeundi de una eccleſia ad aliam. Præterea cũ ad inſtituentem & non conferentem beneficium pertineat hmõi reſignationis admiſſio. vt ſ. deductum ẽſt. At in caſu noſtro non ad collationem, ſed ad inſtitutionem pertinebat Ep̃i defuncti beneficium, de cuius reſignatio nc tractamus, quam inſtitutionem poteſt facere capitulum ſede vacãte. vt in c. 1. de inſti. li. 6. ergo & acceſſorium eius, quod ad inſtitutionem ſpectat, etiam facere poteſt, cui. n. permittitur principale, & acceſſorium. de reg. iu. c. acceſſorium. & c. cui maius. li. 6. & vr̃ mihi optime facere prædictum c. 1. de inſt. li. 6. pro hac opinione, quia ibi nedum permittiť præſentatorum inſtitutio ſede vacante c. ſed ipſorum admiſſio, quæ eſt ipſius inſtõnis præambulum. Siue igiť dicamus prædictam reſignationem ꝑambulam, ſiue acceſſoriam ad ipſã inſtõnem faciendam, crederem ꝙ ex quo cõceditur eis inſtitutio, ergo & reſignationis admiſſio, per quã deuenitur ad illam. ff. de ſpõ. l. oratio. de exce. c. cùm inter. cũ ſi. Ponamus igitur ꝙ fieret hmõi reſignatio ſede vacante coram capitulo, & capitulum taceret eam, ſed patronus illius beneficii reſignati alium præſentaret capitulo, illumq; capit. admitteret, & inſtitueret, nunquid valeret ꝑn õi

inſtitutio? Crederem qđ ſic, quia inſtituendo videtur tacitè renũtiationẽ admiſiſſe. arg. eorũ quę leguñ. & no. in c. ex ore. de his quę fi. à mai. part. cap. Tũ etiam quia ille ex quo renũciauit beneficium ſuum in manibus illius, qui potuit ipſum inuitum deſtituere, per illã nedũ perdidit poſſeſſionem, ſed etiam titulũ, & ꝓprietatẽ, prout legitur & not. per Inn. in d. c. admonet. & c. quod in dubijs. & c. ſuper hoc. de renun. Tum etiam quia faciendo & permittendo alium inſtituere, uidetur ſuam renunciationem, & factum capituli approbare, & ratificare. no. in d. c. ex ore. per Hoſt. & Arch. in ca. ſi quis. 54. diſt.

A D D I T I O.

a Recipere reſignationem. Adde ad declarationem huius deciſionis, àn ſcilicet capitulum ſede uacante poſſit recipere reſignationem beneficiorum. Felyn. in d. c. cum olim. de maior. & obedi. in 4. col. num. 7.

E P I T O M E.

Capitulum non poteſt præſcribere ſede uacante reſignationem beneficiorum ad Epiſcopum ſpectantium. Et procedit hoc ſummarium ſecundum opi. illorum, qui tenent, quòd capitulum ſede uacante renunciationem beneficiorum pertinentium ad epiſcopum recipere non poſſit. Sed ſecundum ueram opinionem, quòd recipere poſſit, ſummarium iſtud & dubium hic formatum non procedit.

DECISIO VII. aliàs 312.

EX hoc inſurrexit aliud dubium ſuppoſita prima opinione pro vera, videlicet, quod capitulum ſede uacante de iure communi non poſſet huiuſmodi reſignationem recipere, utrum capitulum poſſet hoc præſcribere? In hoc etiam Domini erant uarij. Aliqui dicebant quòd ſic, cùm illud ſit iuriſdictionis, & omnia iuriſdictionalia ſunt præſcriptibilia, ut de præſcriptio. c. auditis. & c. cum olim. Prçtereà ex conſuetudine, uel priuilegio aliquibus Principibus, ſede uacante cõpetit iuriſdictio, ſiue adminiſtratio temporalium, ut in multis eccleſijs Gallicanis, prout recitant Io. Mo. & Io. Andr. in nouella. & Innoc. poſt eum de maio. & obe. c. un. lib. 6. & facit pro hoc. c. generali. de elec. eo. lib. certis etiam dignitatibus competit ex ſpeciali iure adminiſtratio ſpiritualium, ut dicit ibidem Io. And. in nouella, remittens ad nota. de offic. dele. per eum. in c. penultim. ſuper glo. aduertere. lib. 6. Multò fortius poteſt hoc competere c. ex legitima præſcriptione, cũ ipſi ſint pars corporis, & Epiſcopi membra. de his quæ fiunt à prçlat. c. nouit. & c. quanto. Pro hac parte facit glo. in c. ſicut nobis. de ſimo. ſuper uerb. ad collationem in fine. Maior pars tenuit, & dicebat contrarium, quia ua-
a cante eccleſia non currit præſcriptio, a nec poteſt incipere tunc, ergo nec mediare, nec finire, quia caret legitimo defenſore. arg. eorum quæ legunt. & notan. in c. 1. & c. de quarta. de prçſcr. Ad illud quod allegatur pro cõtrario de inferiore, ſiue alijs Prælatis præſcribentibus adminiſtrationem ſpiritualem ſede uacante, poſſet reſponderi, qđ illi præſcribunt huiuſmodi adminiſtrationes contra capitulum, ad quod de iure communi ſpectat in temporalibus, & ſpiritualibus legitima adminiſtratio ſede uacante uerè uel fictè, ut in c. ſi epiſcopus. de ſupp. negl. prælator. uel contra Metropolitan. prout not. Io. Andr. in dicto c. 1. de præſcr. ſuper ult. gl. in nouella. Simili modo reſpõdet ad gl. Ber. ſuperiùs all. in c. ſicut.

A D D I T I O.

a Non currit præſcrip. Idem tenet do. Abb. Sicul. in c. ex tranſmiſſã. de præſcript. in 2. col. in uer. tertius caſus. & Felyn. ibi tranſit cum do. Abba. in uer. inquantum verò ponit abba. hic, col. 3. num. 13. fol. 41.

DECISIO VIII.

Similis eſt deciſ. 13. hoc titul. de rerum permutat. in antiq.

E P I T O M E.

Habens gratiam à Papa prædeceſſore, qui acceptauit beneficiũ, præfertur habenti gratiam à ſucceſſore, qui etiã illud acceptauit.

DECI-

DECISIO IX. aliàs 455.

INnocentius, qui obtinuit gratiam ab Innocentio de canonicatu ſub expectatione præbendæ, uiuente, uel mortuo Innocentio non curo. Vacante quadam præbenda infra tempus debitum illam acceptauit, ſed ſibi non fecit prouideri: tandem unus qui impetrauit poſt obitum Innocen. ab Vrbano ſuo ſucceſſore in ſimili forma habens in gratia clauſulam, Anteferri. eandem præbendam infra menſem à data gratiæ ſuæ acceptauit. Quæritur quis eorum ſit potior? Maior pars tenuit quod illa Vrbanica, quæ clauſulam habuit, Anteferri, non obſtante acceptatione primi facta ante gratiam ſecundi, ex quo non fuerat ſibi prouiſum. Et repetebant tex. in c. quodam. de præb. lib. 6. vbi propter illam clauſulam, Anteferri, poſitam in literis ſecundi, fuit impeditus primus; quòd prouiſio ſibi facta non ualuit ob decretum literatum ſecundi, & tamen primus habebat ius ad præbendam, antequàm ſecundus haberet gratiam; quia ſibi debebatur præbenda primò uacatura. Nam primus, nec ſecundus habebat ibi beneficium acceptandi, quod apparet, quia ſic afficiebatur præbenda acceptura. iuxta decret. ſi poſt. in fine, de præb. lib. 6. quam quidem præbendam affectione non obſtante ſecundi gratia propter clauſulam, Anteferri, impediuit ibi primum. Item etiam hoc dicebant, propter clauſulam, Anteferri, appoſitam in literis ſecundi non obſt. ſi aliqui Apoſtolica uel alia quauis authoritate in eadem eccleſia ſint recepti, &c. ſeu ſi ſuper prouiſionib. ſibi faciendis de canonicatu, & præbenda in dicta eccleſia ſpeciales dictæ ſedis, uel legatorum eius literas impetrauerint, etiam ſi per eas ad inhibitionem, reſeruationem & decretum, uel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, &c. quia illa uerba, quomodolibet, &c. inducũt et ſi ſit proceſſum ad acceptationem. & per illam clauſulam Papa uidetur anteferre ſecundum, etiam ſi primus acceptaſſet. Et pro opinione prædicta eſt expreſsè Io. And. in nouella de reſcr. c. cauſam. ſuper gl. Io. in fi. tamen ego & duo alij ſuſtinebamus quòd primus eſſet fortior, ex quo acceptauerit antequàm ſecundo fieret gratia cum clauſula, Anteferri. & quòd illa clauſula non eſt extendenda contra primos, quia attentaſſent ante gratiam ſecundi, quod non eſt uerisſimile Papam ius eorum ad rem ita appropriare, ſicut appropriatur per acceptationem uoluiſſe tollere, niſi expreſsè de hoc fecerit mentionem. Et pro hoc facit c. ſi. de conceſſ. præb. lib. 6. ubi per reuocationem non tollitur ius ad rem, quia de hoc ibi fiebat mentio, alias non tolleretur. pro hoc c. ex parte. de off. delega. Nec obſtat d. c. quodam. quia ibi tempore gratiæ ſecundi præbenda nondum uacauit certa & determinata, & ideò erat affecta pro primo, nec ad eum ius ad rem acquiſitum hic in caſu noſtro ante gratiam Vrbani factam ſecundo cum clauſula, Anteferri, iam uacabat præbenda, & per primum acceptata, & ideò ſpecialiter & determinatè affecta, & ad eam primo fuerat ius quæſitum, non obſtan. prædicta clauſula, Vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum. quia intelligitur per executorem non per partem, ſeu impetrantem certam præbendam uacantem acceptantem. Et ideò illa clauſula debet ſortiri uires ſuas in beneficijs tunc uacaturis, uel ſi tunc uacabant, nondum tamen fuerant acceptata, nec per acceptationem quodammodo appropriata.

De Feudis.

EPITOME.

Pater dare poteſt filiæ feudum in dotem, quod uitam ipſius filiæ inueſtitæ non tranſcendat, etiam ſine conſenſu domini feudi: perpetuam autem conceſsionem facere non poteſt, niſi domini conſenſus acceſſerit.

DECISIO I. aliàs 199.

PAter poteſt dare feudum in dotem filiæ ſuæ ſine aſſenſu domini, quæ donatio durabit tantum ad uitam feudatarij, in perpetuũ enim irrequiſito domino etiam in dotem donare non poteſt, quia hoc eſſet quædam alienatio, quæ prohibita eſt, per l. imperialem. §. 1. de prohi. feu. ali. in uſib. feud. & ſic debet intelligi l. donare. qualiter feu. ali. Pro concluſione eſt tex. rotũdus de don. inter uir. & vxo. c. nuper. & ibi per Inn. & etiam per Ber. Hoſ. & Io. And. in c. 2. de feu. in 1. gl. & i Spe. tit. de feu. § 1. ver. 19. in fi. q remittit ad no. per eũ tit. de emph. § nũc aliqua. uerſ. 109. & ibi tractat.

tractat, verũ res emphyteutica poſſit dari in dotẽ, de quo. ſ. ultimo per Io. And. in nouel. in c. potuit. de loca. qui remittit ad Sum. Hoſt.

EPITOME.

In feudis acquiritur actio abſenti de æquitate canonica, ut ſi patri & filijs feudum datum fuerit, nam per talem donationem filijs abſentibus actio eſt quæſita.

DECISIO II. aliàs 249.

SI per habentẽ ptãtem concedendi in debita forma, & ex cauſa legitima, aliquã poſſeſſionem eccleſiaſticam in feudũ perpetuum Titio, & liberis ſuis utriuſq; ſexus ẽt naturalib. & præſertim Seio filio naturali d. Titij abſenti, ſi Seius poſtea huic donationi, ſiue conceſſioni cõſentiat, de ęquitate canonica actio acquiratur d. Seio filio naturali abſenti ẽt per epiſtolam non ſibi, ſed patri ſuo directam, pp identitatem rõnis, & ęquitatem, vt l. quoties. ff. de don. per no. per Io. 1. q. 7. c. quocirca. faciunt ẽt no. in c. accedens. de conceſ. præb. facit c. ſi tibi abſenti. de præb. lib. 6. licèt de hoc aliqui Domini multum dubitarent.

De donationibus.

EPITOME.

Donatio non pręſumitur ficta & ſimulata ex eo ſolo, ꝙ donatarius paſſus eſt donatorem poſſidere res donatas per eum vſq; ad mortem. Et quæ ſit differentia inter fictum & fraudulentum, hic dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio omnium bonorum etiam cum pacto, ꝙ donator poſſidebit vſq; ad mortem, an præſumatur ficta?*
2 *Dolum allegans illum probare tenetur.*
3 *Contractus fictitius differt a dolo, & qualiter.*
4 *Contractus tribus modis conſiderari poteſt, ſcilicet fictitiè, imaginariè, & ſimulatè.*
5 *Simulationis cauſæ ſunt tres.*
6 *Contractum fictitium eſſe alleganti, fictionis ſpeciem exprimere, niſi cauſa ex qua eligi poſſit, declaretur, non ſufficit.*

DECISIO I. aliàs 484.

a
1 EXtra Rotã ꝙ p hoc, a ꝙ donatarij † poſſeſſionũ poſt donationẽ ẽ eis ſibi factã pmittit ſtare in poſſeſſione continuè donatorẽ vſq; ad mortẽ, nõ p hoc põt dici donatio facta in fraudẽ, vel ↄ̃ctus ipſius donationis eſſe fraudulentus, vel fictitius. Nã non pſumitur, niſi appareãt aliqua indicia vrgentia fraudis, ut l. dolũ. ff.
2 de dolo. Nam qui dolum † allegat, dolum probare tenetur. ff. de prob. l. quoties. §. qui dolo. Poſſibile. n. eſt ꝙ qui donauit ſine fraude & voluntate donatarij in poſſeſſione remanſit, vel fortè mutata voluntate, & ideo actio deſtituta eſt. Inſt. de dona. §. perficiuntur. & l. ſi quis argentum. C. de dona. Item quia fictiones & ſimulationes non præſumuntur, niſi appareat cauſæ cognitio, pp quam factæ ſunt, & per quã pſumi dẽant, vt ff. rer. amo. l. ſi mulier. in prin. & ff. qui & a q̃b. l. ſed ſi maritus. §. ſi. vbi hoc eſt expreſſũ. & ext. de renun. c. 2. li. 6. & ideò lex dicit alienationẽ non poſſe dici in fraudem creditorũ factam, qui non ſunt. ff. de iur. fiſci. l. 2. ſic non poteſt dici donatio cauſa mortis, niſi vbi eſt periculum mortis, vt ff. de donat. cau. mor. l. 1. cum l. ſeq. Sed qualiter ſoluetur contrarium. ad l. ſicut. §. ſuperuacuum. quib. mod. pig. vel hypoth. ſolui. certè Bar. de Saxoferrato conſ. 65. inci. factum tale eſt. Petrus Nicolæ. ſic ſoluit, dicens, quod ultra huiuſmodi poſſeſſionem ſuberat ibi cauſa videlicet ad excludendum creditorem, q̃ creditor allegabat, pp quam ibi venditio pręſumitur ſimulata. vide ad hoc ea quæ ſcripſit idem Bar. ff. de don. l. poſt cõtractum. vbi no. ꝙ ad præſumendum donationem factam in fraudem, oportet, ꝙ aliquid ſemper interueniat, quod det cauſam huic pręſumptioni. Ad-
b uerte ꝙ inter contractum fraudulentum, b
3 † & contractum fictitium eſt dr̃ia. Nam dr̃ ↄ̃ctus factus in fraudem, qui verè eo aĩo agitur, vt vere valeat, & permaneat prout agitur, & alius per eum, ſeu eius occaſione decipiatur. no. ff. de his quæ in fraudem creditor. l. per totum. Hoc aũt allegare nõ poſſunt, qui taliter cõtraxerunt, ſeu qui participes fraudis huiuſmodi fuerũt. C. de reu. don. l. cùm profitearis. & C. de ſeruo dato pig. manum. l. ſi creditori bus. cũ ſi. in gl. d. l. cùm profitearis. no. nec ipſius, nec iſtius uoluntas habent, cui ipſe non habeat

habeat neceſſe relinquere, ut not.ff. de his quæ in fraudem creditor.l.2. ſed certè illi,in quorum fraudem contractus fuit initus, debent probare ea,quę ad fraudem præſumptionis probari habeant. & ibi habes neceſſe contrahentes.i.cui contrahens neceſſe habebat relinquere,ſi in eius fraudem fuit contractus factus, & poterat dicere contractum fraudulentum,ut in d.l.2.ff.de his quæ in fraudem credit.& ibi no.per totum.& ita loquitur d.l. ſicut.§.ſuperuacuum. Sed ſimulatus contractus dicitur, qñ ſimulatur certus contractus fieri,& non fit ita, ſicut ſimulatur, ut C.plus valere quod agitur, per totum.ff.de contrah. emp.l.nuda.de reg.iur.l.imaginaria.ff.de diſt. pig.l.ſi & qui ſub imagine.de aqua plu.arc.l. emptor.C.ſi quis alteri uel ſibi.l.quamuis. & l.cùm proponas. & hoc caſu tam ipſe ſic contrahens, q̃ eius heres etiam uoluntarius, poteſt dicere talem contractum fictitium, per dicta iura, dummodò fraudem ſuam non allegauerit,ex qua ſe iuuet, quia tunc non obſtarent iura prædicta, ut l.poſt mortem.ff.de

4 adop. Et circa hoc ſciendum q̃ trib.† modis poteſt dici ꝯtus,videlicet fictitius, imaginarius,& ſimulatus. Vno modo cùm unus ꝯtus celebrari ſimulatur, & tñ ueritate agatur q̃ alius celebretur. Sic loquitur totus titulus.C. plus valere quod agitur. &. C.de contrahen. emp.l.empti fides. & huiuſmodi naturæ eſt, vt non impediatur acquiſitio ei, cui acqui ritur dẽpta fraude,ſi ex cauſa,quæ uerè agebatur, poterat acquiri, ut d.l.empti fides.C.ſi certum pet.l.ſi ex pretio.& no.in l.nuda.alle. Secundo modo dr̃ ꝯtractus ſimulatus,quia licèt uerè agatur q̃ ſic fiat,tñ agitur quod citò diſſolutio ꝯtus fiat.alleg.l.4.§.ſi ab ignoto. ff.de manum.teſt. & natura illius ſimulationis eſt,ut debeat hoc expreſſè p pactũ agi,vt dicto.§.ſi ab ignoto.Tertio modo dicitur contractus fictitius, ſiue ſimulatus, qñ ex mente non procedit,ideſt, quando agitur inter partes,quòd contractus nullus fit, & de hoc loquitur l.nuda. & l. imaginaria. alleg.& ff. de ritu nuptia. l. ſimulatæ nuptiæ. & de aqua pluuia.arc.l.emptor.& faciunt quidam quandoque propter effugiendã onera,uel debita fiſcalia. Ex præmiſſis tria concluduntur. Pri-

5 mum † eſt q̃ ſimulationis cauſæ ſunt tres ſpecies, allegando, agendo, vel excipiendo contractum, vel inſtrũ eſſe fictitium, & non deſignans ſpeciem fictionis non eſt audiendus. quia aduerſarius ſic redderetur dubius, vt ff. de eden.l.1.§.1.& de rei vend. l. Pomponius ſcribit ſi frumentum. in fi.quæ loquuntur in agente.idem in excipiente.ff.de flumi.l. 1 §. Labeo.de leg.1.l.Titiæ textores in prin.Item in probante,qui non debet obſcure probare. ff. neg.geſt.l.cum actum.in fin.& ibi no.ff.de pet.hær.l.ſi mortem.& ibi no.in gl. ſuper verbo,probatur.& ext.de prob.c.in præſentia.facit optimè quod no.Io.And.in gl.de exce. c.

6 pia.li.6.ſuper ver.ſpeciem.Secundo concluditur ex præmiſſis, q̃ tali dicenti inſtrũ,vel ꝯtum eſſe fictitium,nõ ſufficit exprimere ſpeciem fictionis,niſi declarata cauſa,ex qua colligi valeat ipſa fictio, per prædicta, ſeu indicium huiuſmodi fictionis. Ratio,quia cùm ex ipſo actu de per ſe non ipſo facto, vt concludit,de iure intentionem addere,poteſt id, ex quo inſurgit indiciũ ſimulationis, ex quo concludi valeat ipſa fictio,per prædicta.facit quia intentio debet de neceſſitate vigere, vt l.ad probationem.C.de prob.nec dicatur, nõ probare hoc eſſe,quod ab hoc contingit abeſſe.Dicunt quidam in caſu noſtræ quæſtionis tolli dubium fictionis,ſi donans nomine donatarij ſe conſtituiſſet poſſidere.per l.quiſquis. C.de dona.& l.quædam. ff. de rei uend. & l. quod meo.& l.qui pignoris.§.1.& l.ſeq.ff.de acq.poſſ. in quib. id vr̃ expreſſum,quod procedat, ſi nulla cauſa præſumendæ fictionis aliàs appareret;quia ſi ſubeſſet cauſa huiuſmodi,benè præſumeretur illa cauſa,vt quia dixit donans:ſe conſtituere nomine donatarij poſſidere in fraudem & fictitiè ſicut de contractu ipſo, niſi ſequeretur traditio corporalis, vt probatur hoc.C.de ſuffragi.l.1.& eodem modo dicerem de clauſula renuntiationis doli & fictionis.ar.ff.de nouationib.l.doli.§.diuerſum. Tertiò concluditur ex præmiſſis, q̃ non ideo dicitur donatio fictitia, vel in fraudem, quia de omnib. bonis, vel maiori parte eſt facta,niſi ſubſit aliqua cauſa fraudis præſumendæ,& per hoc non obſtat l.oĩs.§.qui Lucius.ff.de his quæ in frau.cre. Vide Bartolũ in conſ.pręd.65.quod incipit factum tale eſt, Petrus Nicolæ donauit.ſi illud conſilium habes,ibi reperies magnam partẽ de præmiſſis.

ADDITIONES.

a Quòd per hoc. Vide gl.in tit. de ſubla.cle.liter.in verb.cuicunq;.in pragm.ſanctio.Rom. in auth.

in auth.ſimiliter.C.ad l.Fal.Alex.& Iaſ.in l. ſtipulatio hoc modo concepta.ff. de uer. ob. Dd.in l.fi.C.de pact.

b Contractum fraudulentum. Contractus quotuplex ſit, vide per Barto.in l.2.in princi. ff.ſi cer.pet.

De Teſtamentis.

EPITOME.

Pater filios plures habens in poteſtate, ſingulos in certis rebus, & bonis inſtituēs, eos iuſsit eſſe contentos, multaq; poſtea legata relinquens, intelligitē decedere teſtatus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatus quando quis decedere dicatur?*

2 *Ius accreſcendi non poteſt vniuerſali hæredi per teſtatoris diſpoſitionem auferri.*

Teſtator non poteſt facere quin leges habeant locum in ſuo teſtamento.

3 *Filiusfamilias in patria poteſtate conſtitutus in re certa inſtitutus, pro uniuerſali hærede habetur.*

DECISIO I. aliàs 333.

2 SI pater *a* plures † filios in ſua ptāte
1 hēns, ſingulos inſtituat in certis reb.& bonis, & eos illis ſinglr iuſſit eſſe contentos, multa poſtea legata relinquens, cēſet decesſiſſe teſtatus. Probo, quia ubi cōſtat teſtatorē voluiſſe relinquere vniuerſalē hæredē, & ita per conſequēs decedere teſtatum, quæcunq; adiectio per eum facta huiuſmodi vniuerſitati, & teſtamētariæ diſpoſitioni repugnans vitiatē, & non vitiat, & trahit ad ſe teſtamentaria cauſa causā inteſtati. & ſic eſt in propoſito, igitur, &c. Maior probatur, quia ſi teſtator Titiū vniuerſalem hæredem inſtituit, & adijciat inſtitutioni cōditionem impoſſibilem, vel exceptionē rei hæreditariæ, habetē pro nō adiecta.ff.de cōd.inſt.l.1. & ff.de hær.inſt.l.ſi ita quis hæres inſtitutus fuerit excepto fundo.facit c.fi.de cond.oppoſi.& de pac.c.fi.hinc eſt quod no.gl.ff.de acq. hær.l.ſi ſeruus cōis, ab extraneo, in fin.ꝙ ius

2 † accreſcendi *b* hæredi vniuerſali per teſtato-
b ris diſpoſitionem auferri non poteſt. Ratio, quia teſtator non poteſt facere quin leges locum habeant in ſuo teſtamento. ff. de leg. 1. l.nemo.de teſt.c.requiſiſti.modo lex vult hāc accreſcentiam: quia non patitur, ꝙ quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, vt in regula, ius noſtrum non patitur: ſimile quia nec lex hoc patitur in hærede, uel legatario, ut ff.de acq.hær.l.1.& 2.cum ſua gl.igitur nec mirum ſi trahit cauſa teſtamenti ad ſe cauſam inteſtati, quia fauorabilior eſt, & iō debet præualere, ut l.anteq̄. C.de comm.de ſucceſ.l.q̄diu.ff.de acq.hær. facit, quia oīa conantur ſuſtinere teſtamenta.ff.de hære. inſt.l. ex facto.§.1.cum ſi. facit c.cum tibi.de teſta. hanc partem dicunt quidam Dy. & Cy. firmaſſe in additionib.ſuper l.ſi ita quis.ff.de hære.inſt.dicentes, ꝙ ſi teſtator inſtituit quē ex dimidia, & ꝙ venientes ab inteſtato habeant alias partes, ꝙ nihilominus habebit totū inſtitutus. Minor argumenti probatur, ſic quia
3 ſpeciale † eſt in filiofamiliàs in patris poteſtate conſtituto, inſtituto in certa re, ꝙ pro hærede vniuerſali habeatur. C.de hær.inſt.l.quoties.no.Cy.& probatur in auth.vt cùm de appel.cog.§.cæterum.col.8.quia ibi dicit, ꝙ debet ſibi relinqui iure inſtitutionis. & quid ſi minus legitima relinquit pater iubens illum eſſe contentum, nihilominus lex ſupplet vſq;
c ad legitimam, *c* & ēt ſine onere, ut l. omni modo.& l.quoniam in priorib.C.de inof.teſt. & eſt caſus de hoc in §.cæterum.alleg. nam legis diſpoſitio non debet carere effectu, nec uerbis imponi.C.commu.de leg.l.2. in fi.de elec.c.commiſſa.lib. 6. Ergo ius & beneficiū uniuerſalitatis habebit, quod ius in iure accreſcendi conſiſtit, ergo, &c. Præterea huiuſmodi adiectio, de non plus petendo, vel capiēdo, adiecta vr̄ fauore legatariorum, ut videlicet liberi occaſione Falcidiæ, vel aliàs iure detrahant de legatis, quia cùm non appareat alia cauſa, & iſta eſt probabilis, recipienda eſt, & tñ tunc teſtamenti uigor ſtat, ergo, & c. Pro contrario allega.§.ſi duo.in l.quoties.de hær. inſt.quia licet plurib.in certis reb. inſtitutis, cenſeantur ipſi vniuerſaliter inſtituti, hoc verum, ſi teſtator hoc expreſsè non prohibuiſſet, ut l.1.§.ſi ex fundo.ff.de hær.inſt.ſecus.n. ſi expreſsè hoc prohibuiſſet, vt in d.l.quoties §.ſi duo. At in caſu noſtro illud teſtator ex-

preſsè

preſsè prohibuit, ergo. Ad quod reſpondebatur, ꝙ ibi loquitur in hærede uniuerſaliter, ſed particulariter inſtituto. allegatur etiam ꝓ contrario, l. penulti. ff. de iniuſto rup. & irrit. teſtam. vbi dr̃, ꝙ teſtator poteſt prohibere inter hæredes ius accreſcendi, ergo & prohibere hæredem inſtitutum in certa re, ne ultra illam capiat. Ad quod reſpondebatur, ꝙ non eſt ibi ratio, quia uſ̃ teſtator tollere ius accreſcendi dando ſubſtitutum: quia ſi ſubſtitutus moreretur, & cohęres renuntiaret, alteri accreſceret. no. Bar. in l. re coniuncti. ff. de leg. 3. Vel aliter, ꝙ in d. l. penul. ceſſante ſubſtituto, ꝙ non habet locum ius accreſcendi, facit fauor poſthumi, qui rũpit teſtm̃ ſolùm in ſui fauorem, non autem in fauorem hęredis, ut l. nam & ſi. §. rumpendo. ff. de iniuſto teſt. & ita eſt ibi caſus ſpecialis, in quo cã inteſtati trahitur ad cauſam teſtati, ſiue teſtamenti fauore poſthumi. Nec obſtat. l. ſi Titius. ff. de condi. inſti. quia ibi ſunt duę inſtitutiones conditionales repugnantes æquè potentes, quę in concurſu ſe impediunt. Hic uerò cauſa teſtati eſt potentior. ad l. quoties. C. de hęred. ſuprà reſponſum eſt. Nec obſt. ꝙ uoluntas teſtatoris ſeruanda eſt, quod uerum eſt, ſi talis eſt, quæ non ſit irrationabilis, nec ſibi ipſi repugnans, & in ſecta à iure, ut in propoſito, &c.

ADDITIONES.

Si pater. Adde Aegid. Bellamer. deciſ. 7. incip. ſi pater. hoc tit.

Ius accreſcendi. An ius accreſcendi poſſit ꝓhiberi per teſtatorem tacitè uel expreſsè, vide Bar. & Angel. in l. ſi ego, ff. de iniuſt. rup. teſta. Dd. & Flor. in l. dominus. §. fin. de vſuf. & Bartol. in l. quoties. §. ſi duo. & ibi Bald. ff. de hęredib. inſtit. Adde Bal. in l. ... in 9. quæſt. C. quando nõ petent. part. Dd. in l. nemo poteſt. ff. de lega. 1.

Vſq; ad legitimam. Legitima an ſit quota hæreditatis, uide per Bart. in l. ex facto. 2. ff. de hęredib. inſtit. & in l. quoties. C. eod. a

De iure patronatus.

EPITOMAE.

Is qui poſsidet caſtrum, uel uillam ratione cuius oritur ius patronatus, præſentare poteſt ad eccleſiam uacantem, niſi iam ſuper illo iure lis foret conteſtata.

DECISIO I. alias 140

POſſeſſor bonę fidei alicuius caſtri, ſiue uillæ, ſiue comitatus, ratione cuius cõpetit ſibi ius pręſentandi ad eccleſiam inibi, uel alibi ſituatam, licet nunq̃ anteà præſentauerit, poteſt ad ipſam eccleſiam præſentare, quia dignitas ſiue caſtrũ uĩ hoc ius præſentandi ſemper tenuiſſe & poſſediſſe, iuxta not. per Inno. in c. cum ſuper. de cauſa poſſeſ. & de reſti. ſpolia. c. in literis. non obſtante guerra dicto poſſeſſori ſuper comitatu, ſeu caſtro mota, quę non impedit eum in pręſentando, ſicut nec motio a litis iudicialis, a ut lit. pẽd. c. 1. & 2. niſi lis ſuper ipſo iure, ſeu poſſeſſione pręſentandi ſibi moueretur, & lis conteſtata eſſet, quæ poſt huiuſmodi conteſtationem malam fidem induceret, & ſic pręſentare non poſſet arg. not. per Inno. de reſti. in integ. c. 1. de iure patr. c. conſultationibus. & de reſt. ſpol. c. in literis.

ADDITIO.

a Iudicialis. Adde Ab. in c. in literis. de iure pat.

EPITOMAE.

Patronus mortuo præſentato actore poteſt proſequi cauſam pro ſuo intereſſe, & petere declarari ius præſentandi ad eum pertinere, ac præſentatum remouere debere.

DECISIO II. alias 174.

SI A. præſentatus per B. ad aliquã eccleſiã agat contra C. Reum & poſſeſſorẽ pręſentatũ per D. mortuo A. actore, B. pręſentator a ꝓ ſuo intereſſe a potest uenire ad cauſam, & petere declarari ius pręſentandi ad eũ pertinere, & præſentatũ per D. amouendũ fore, & amoueri, prout legiẽ & notatur in c. ſi ꝯ quos. in fin. ut lite pendente. lib. 6. Electores enim & præſentatores poſſunt unà cum electis & præſentatis, & etiam ſine eis, eſſe in iudicio ꝓ eorũ intereſſe, & petere eorum electiones, & pręſentationes per eos factas canonizari, ſeu canonicas pronũtiari, prout legiẽ & notaẽ in c. ſta.

c.ſtatuimus.& c.cupientes.& c. quàm ſit. de elect.lib.6.de accuſ.c.ſuper his.per Inno.

ADDITIO.

a Pro ſuo intereſſe. Adde Roch. Curt. in ſuo tract.de iure patro.in verb.ius.col.7.verſicul. quæ autem forma ſeruetur, &c.

EPITOME.

Non ſufficit patronis eligere, vel nominare, ſeu literas de præſentando mittere, niſi præſentent electum ſuperiori, ad quem ſpectat inſtitutio realiter infra tempus, &c.

DECISIO III. aliàs 211.

a NON ſufficit *a* patronis quod eligant, uel nominent præſentandum ad aliquod beneficiũ, ſpectans ad ius patronatus eorum, vel literas præſentationis dent, ſeu tradant etiã præſentato, niſi infra tempus præſentent perſonam per eos electam: ſeu literę præſentationis præſententur ſuperiori, ad quem ſpectet collatio, ſiue inſtitutio realiter, & cum effectu infra tempus à iure ſtatutum, prout legitur & no.per Io.And.in c.fin.de iur.pat.& in c.vnic.eod.tit.lib.6.& per Arch.in c.1. de pręb.ſuper uer. præſentatio eod. lib. Faciunt pro hoc no.per Io.And.& Pau. in Clem.dudum.ſuper verb.præſentauerint.de ſepul.quãuis domini Corſi.& Benedictus remanſerint dubij, dicentes quod ex quo patronus tradidit literas infra tempus debitum induſtrioſo & diligenti, præſertim præſentato, ſiue electo per eum, de cuius diligentia meritò debebat præſumere, non deberet reputari negligens, nec aliquid ſibi imputari. arg. eorum quæ.leg. & no.de pig.c.ſignificãte.& per regulam, quod per me non ſtat.& c.de eo qui mit.in poſ.c.1. de reg.iur.c. quod per me lib.6. Reſpondebatur ad ultimum, quod non fecit prout debuit, quia licèt ſufficeret electionem, ſiue pręſentationẽ factam per patronum eſſe præſentatã electo, ſiue præſentato infra tps, quoad hoc ut conſentiat electioni, ſiue præſentationi de ſe factæ, tñ quoad ſuperiorem, qui habet electum confirmare, vel præſentatum inſtituere, id nõ ſufficit.arg.eorum quę leg.& no.in c.quãquam ſit.de elec.lib.6.Nec obſt.d.c.ſignificãte. quia licèt debitor excuſetur ibi à periurio, propter miſſionem nuntij, tñ nihilominus remanſit obligat⁹, & nihil deperiebat creditori. At hic in quæſtione noſtra ſtatim lapſo tempore quadrimeſtri fuit ius pręſentandi, ſiue eligendi deuolutum ad ſuperiorem, nec poſteà potuit præſentare.de iure patr.c.quod autem.& c.cùm autem.de ſup.neg.præl.c.ſicut. & de off.ord.c.cùm uos.Ratio.n. quare debet fieri effectualis, & perſonalis præſentatio infra tempus, iuris eſt, ut ſuperior, qui habet pręſentatum inſtituere, poſſit videre, & examinare perſonam, an ſit idonea ad regimen illius beneficij. de elec.c.cùm nobis.c.olim.& c.fin.lib.6 Preterea hoc ſonat uerbum, præſentare, nam dicitur præſens, qui præbetur ſenſibus corporis. facit.ff.de verb.obl.in prin.l.1.ſecundum Io. And.& Pau.in loco prealle.

ADDITIO.

a Non ſufficit. Nota quod non ſufficit patrono pręſentare, ſeu eligere præſentandum, niſi infra tempus iuris præſentet perſonam idoneã. Et adde quod no.Io.And.in Compoſt.in c.capitulum.de reſcrip.poſt glo.in verb.quęrit poſt ſemeſtre.& ſic no. quod patronus per actum ſolius præſentationis non ſatisfacit iuri, & conſtitutioni.& adde glo.in §.item circa clauſulam.in verb.non ualeant.tit. de elec.in pragmat.ſanct.& adde deciſ.proximè ſeq.niſi ſuperiori fuerit dicta pręſentatio præſentata.

EPITOME.

Sufficit patrono præſentare idoneum realiter infra tempus, licèt eum ſuperior non admittat, quia tempus præfixum eſt à iure præſentationi, ſed non confirmationi.

DECISIO IIII. aliàs 212.

SEcundùm omnes Dominos, Corſien.exceptio, qui remanſit dubius, ſi patronus præſentat perſonam habilem infra tempus debitum ſuperiori, licet ipſe recuſet præſentatum admittere, & inſtituere, id non debet patrono imputari, quia fecit quod debuit, nec in aliqua culpa, ſiue negligentia fuit.de conſt.c. 2. Culpa enim ſuperioris ſibi nocere non debet,

bet, de elec. c. ſi electis, & de reg. iur. c. non debet aliquis. lib. 6. Agat igitur præſentatus contra ſuperiorem, qui eum iniuſtè admittere denegauit. de iure patr. c. nullus. & c. paſtoralis. Dominus uerò Corſi. uolebat dicere, ꝙ patronus deberet, & teneretur iteratò interpellare ſuperiorem illius, qui recuſauit ſuum præſentatū admittere iniuſtè, & inſtare apud eum pro admiſſione, ſiue inſtitutione per eū facienda, quod ſi non faceret, eſſet in mora. Pro qua allegat multas leges. Ad quod reſpōdebatur, ꝙ nullum ius adſtringeret ad hoc patronum, ſed ſi uellet, poſſet. de elec. c. cùm inter canonicos. Prætereà aut eſt totum tempus ſibi à iure datum ad præſentandum elapſum, aut non. ſi non, licèt poſſet variare, ſeu veriùs accumulare, tamen de neceſſitate iuris ad id non tenetur. prout leg. no. de iure patr. c. ꝙ autem. & c. cùm propter. & c. cùm autem c. nobis. Si verò totum tempus eſt effluxum, præcluſa eſt ſibi uia accumulandi, vt in iuribus ſuperiùs alleg. & nil reſtat niſi examinare perſonam pręſentatam per ſuperioré, vtrùm ſit idonea, uel ne, & ſi inueniat illam idonem, tenetur admittere, & inſtituere, ut in d. c. qđ autem. ꝙ ſi facere recuſauerit, agatur de hoc coram ſuperiore. Si non ſit idonea, perdit ius pręſentandi, quod deuoluitur ad ſuperioré, ut in c. cùm uos. de offi. ord. cum ibi. no. licèt ibi Innocen. dicat id non procedere in laico pręſentante indignum. Sed Hoſt. ibi contrà. & alleg. caſum expreſſum in authen. de ſanc. epiſcopis §. ſi quis oratorij domū. coll. 9. Et idem uidetur not. Innoc. tenere in c. propoſuit de fil. presbyt. & Arch. concordat cum Hoſt. in c. 1. de pręb. ſuper uerbo, præſentatio. lib. 6. Prætereà nullum tempus ad inſtituendum reperitur in iure expreſſum, ſed benè ad præſentandum, ut in iure ſuperius alleg. infra quod tempus, ſi fiat pręſentatio effectualiter, ſatisfactum eſt iuri, quoad præſentātem. Præfigatur igitur tempus certum nolenti inſtituere per ſuperiorem, infra quod ſi non inſtituat. ſupior id faciat, ut in d. c. nullus. facit. c. ad reprimendum. de off. ord. & de præb. c. graue, datur ſimile de acceptāte infra menſem ſibi præfixum, cui licèt non prouideatur per executorem infra multa tempora poſtea, non proptereà euaneſcit acceptatio, quia ad prouidendum nullum tempus eſt executori præfixum, prout leg. & not. in Clem. cùm ei quem. de conceſſ. præbend. & meliùs in Clem. ſi de beneficio: de præbend. Recurrat ergo acceptans ad Papam per prouiſionem ſibi faciendam, vel obtineat cauſam committi in palatio, & Auditor datus pronuntiato ſibi beneficio debito prouidebit ei ſecundum formam Clem. auditor. de reſcrip. & idem fieret de præſentato infra tēpus, quem ordinarius recuſauit inſtituere, ſi cauſam in palatio obtineret cōmitti, quia Clem. pręd icta nedum habet locum in prouiſione, ſed etiam in inſtitutione, & cōfirmatione. prout ibi nota.

EPITOME.

Non ualet pręſentatio laici de religioſo profeſſo ad eccleſiam parœcialem.

SVMMARIVM.

1 *Laicus non poteſt præſentare religioſum profeſſum ad eccleſiam parœcialem.*

2 *Monachus poteſt hodie præfici eccleſiæ parœciali ſeculari.*

3 *Patronus an poſſit præſentare regularem ad beneficium ſeculare, & ſemper conſuetum regi per ſecularem.*

DECISIO V. aliàs 262.

1 IN religioſo † profeſſo an ualuerit pręſenta-
2 tio *a* facta per laicum de ipſo ad eccleſiā parœcialem curatam. Domini erant uarij. Tñ maior pars dicebat ipſam pręſentationem non ualere, propter abdicationem proprietatis, & proprię uoluntatis, & quia debent ſtare ſolitarij, nec populo, nec curæ pręfici. Pręſertim quia hoc vr̄ prohibere expreſſè Concilium Lateranen. de ſta. mon. c. 2. imò antiqua iura adminiſtrationes, eccleſiaſtica monachis, generaliter prohibebant. 16. q. 1. ca. ſi cupis. & c. iuxta. & c. adijcimus. & duobus ſequētib. & Epiſcopi cum conſenſu abbatis diſpenſatiuè de parœcialibus eccleſię idem permittebant. ut c. cauſa & quęſt. ca. cùm pro utilitate. & 55. diſtinct. c. priſcis. ergo apparet ꝙ generalis prohibitio propter dictam repugnantiā
2 procedebat. Alij uolebant † dicere cōtrarium, prout c. quòd Dei timorem. eod. titu. quod tñ loquitur in regulari canonico ad parœcialé eccleſiam electo, quia dum inſeruit regulæ laxiori, non comprehenditur ſub ꝓhibitione dicti Concilij Lateranenſ. ut ibi dicit text. q.
b loquitur in monacho, *b* qui licèt olim per antiquos canones poſſent etiam ad parœcialium

ſtium eccleſiarũ regimen diſpenſatiuè aſſumi, ut 15 q. 1 c. dilectos. & in c. in parœcia. & 55. diſt. c. priſcis. ubi de hoc. tñ hodie propter officium prædicationis, quod multipliciter priuilegiatũ eſt, ſine diſpenſatione de conſenſu abbatis monachus poteſt præfici per epm eccleſiæ parœciali etiã ſeculari, ſecundũ in Hoſtien. ibidẽ & in ſumma eod. tit. §. utrũ in populũ. qui allegat ad hoc 58. diſt. c. 1. & 2. & 74. diſt. c. quorundam. & ibidem dicit in canonico regulari, ut ibi & in c. per tuas de uot. cũ qua opinione concor. d. Frede. de Senis in ſuis quæſtionibus. & Io. And. & Paul. in Cl. 1. de elect. ſuper verſi. ſeculare. quorum dictũ fuit allegatũ per unũ de Dominis, quod ego crederem veriſſimũ in canonico regulari. Tũm qui inſequitur regulæ laxiori, licèt Ber. in d. c. ꝙ DEI timorẽ & Io. de Lign. dicat fore tutius, ꝙ ſecum per Epm diſpenſetur. Sed in mona-
a cho aſſumendo ad curã animarum, credo hodie ſicut olim neceſſariam diſpenſationẽ, & ſic poteſt intelligi opinio Bern. & ſequaciũ in d. c. ꝙ Dei timorem & fortè Papalem, & quia ſub eodem fortè Epiſcopus ꝯ celebre Concilium Lateranen diſpenſare nõ poteſt. 25. q. 2. c. inſtitutionis. ſicut nec contra. Cl. 1. de electio. & hoc tenet expreſsè, argumen. prout legitur & no. in c. licèt can. de elect. lib. 6. qđ intelligerem ſine magna cauſa neceſſitatis & utilitatis propter quas Eps diſpenſat contra Concilia generalia. 1. q. 7. c. tali. & c. exigunt. de præben. c. propoſuiſti. hoc ſeruatur ſecundũm Io. de Lig. in c. at ſi clerici. de iud. & vide de hoc in c. dilectus, de temp. ordin. ubi recitat oẽs caſus permiſſos & prohibitos Epis, quoad diſpenſationem. Vnus tamen de Dominis in caſu quæſtionis propoſitæ dicebat præſentationem prædictam ualere ad hoc,
c ut non poſſit patronus laicus e redargui de negligentia, nec fortè etiam de culpa propter diuerſas opiniones Doctorum poſitas in dictis iurib. ſed religioſum præſentatum Epiſcopo, non admittendum ad curam ſine præuia cauſæ cognitione ſummaria, & diſpenſatione expreſſe ſecuta, cuius dictum placuit Aegid. pro quo allegat dictum Innocẽ. qđ benè facit in c. cũ noſtris. de conceſ. præbẽd. poſt princip. de homicida illegitimo vel irregulari electo ad aliquẽ dignitatẽ, quæ electio licèt non excuſat eligentes à culpa, excuſat tñ eos à negligentia, ita ꝙ propter negligentiam non deuoluatur poteſtas eligendi ad ſuperiorem, ſed bene propter culpam. de electi. c. cùm in cunctis. §. final. Cùm igitur laicus ita exactè, & exquiſitè non teneretur ſcire iura poſitiua ſicut clericus, ut not. Inn. in c. firmiter. de ſum. trin. & fide Catho. & in c. cùm in cunctis. ſuperius alleg. & ubi ſunt Dd. uarij licitum ſit eligere, dicebat, & benè meo iudicio, prædictum patronum laicum excuſabilem tam à culpa, quàm à negligentia, & ſic præſentationem non eſſe nullam, & ex illo capite, quia religioſũ præſentauit, ſed ex alio capite, quia nõ præſentauit eũ Epiſcopo effectualiter infra tempus à iure ſtatutũ.
3 Ego dicebã † ipſam inualidã ſub dubio fortè ex alio capite, ex quo fuit beneficiũ ſeculare, & ſẽper cõſuetũ regi, & gubernari per clericũ ſecularẽ, q a dictus patronus nõ potuit regularem ad illud præſentare. allegabã ad hoc Clem. q a regulares. de ſupp. neg. prę l. & c. ſicut. eod. tit. per Io. And. in nouel. & c. poſſeſſiones, per Abb. de reb. eccleſ. nõ alie. & in c. cùm de beneficio. de præb. li. 6. Poſtea in alijs cõſilijs dominus Aegidius dixit dominũ Cardi. ſancti Euſtachij tenuiſſe primam partẽ, videlicet pręſẽtationẽ huiuſmodi ipſo iure nul-
1 lam. Nam licèt Epiſcopus diſpẽſare poſſit ex cauſa cum religioſo præſẽtato, tamẽ nõ tenetur, niſi uelit. & ſic ſimpliciter præſentans religioſum, non idoneum præſentauit. alleg. prædictum c. cum de beneficio. & ideò uř iuri ſatisfactum. de offic. ordin. cap. cùm vos. cũ ibi not. Ad gloſſ. Innoc. c. cùm noſtris. de conceſſ. præbend. reſpondebar, quòd loquitur de eo, in quo non cadit ius prælaturæ ipſo iure ſine diſpenſatione, ut eſt homicida, excommunicatus, uel irregularis. alleg. c. poſtulaſti. de cleric. excommun. mi. de æta. & qual. c. cùm bonæ. de exceſſ. prælato. c. inter dilectos. de accuſation. c. accedens. Salua reuerentia tanti patris, hæc iura potiùs innuunt contrarium, uidelicet ꝙ collatio facta huiuſmodi ſit nulla ipſo iure, & licèt ſit nulla, & ſit poteſtas cõferendi deuoluta ad ſuperiorem, hoc euenit propter culpã cõferentis, uel præſentantis indignum. ſed non ſequitur, præſentauit indignũ, ergo fuit neglĩgẽs. ergo nõ ꝓpter negligentiã, ſed ꝓpter culpã priuatus fuit iure cõferẽdi ea uice, per iura ſuperiùs allegata, videlicet c. cùm in cunctis. & c. quanquam. lib. 6. ſtat ergo dictum Innocen.

ADDI-

A D D I T I O N E S.

Præſentatio. Adde Roch. Curt. in ſuo tract. de iure patr. in verb. honorificum. 4. q. verſic. quarto quæro. circa princ.

Monacho. Adde, an collatio facta monacho de beneficio per ſeculares regi ſolito valeat, deciſ. 28. inc. collatio facta. ſupra, de præben.

Patronus laicus. Adde Aegid. Bellame. deciſ. 7. hoc tit.

EPITOMAE.

Patrono laico non præſentante infra tempus ſemeſtre Epiſcopo, ſtatim incipit tempus currere, ſi beneficium uacet de iure, & de facto.

S V M M A R I V M.

Semeſtre ad conferendum beneficium per negligentiam patroni laici ad Epiſcopum deuolutum incipit currere ultima die quadrimeſtris laico ad præſentandum dati, ſi beneficium tempore deuolutionis de iure & de facto uacauerit, & Epiſcopus in diœceſi ſua fuerit.

Epiſcopus tenetur quolibet anno ſemel per ſe, uel alium ſuam diœceſim uiſitare.

Epiſcopus allegans ignorantiam uacationis beneficij in ſua diœceſi uacantis, non auditur.

DECISIO VI. aliàs 263.

SI propter † negligentiam patroni laici deuoluatur collatio alicuius beneficij ad epiſcopum, ſtatim currit ſibi tempus ſemeſtre ad conferendum, non a tempore notitiæ, ſed ab vltima die tẽporis quadrimeſtris dati laico ad præſentandum computandum. Hoc verum, ſi prædictum beneficium vacauit, & vacet tempore deuolutionis de iure & de facto, & Epiſcopus fuerit in ſua diœceſi, vel adeò propè, quòd veriſimiliter potuit huiuſmodi vacationem & negligentiam ſcire, aliàs non curreret ſibi dictum tempus ſemeſtre, niſi a tempore notitiæ, ſm iura vulgaria, de cõceſſ. præb. c. 2. & c. quia diuerſitatem. & c. ex parte. & de ſup. negl. præl. c. licet. vbi dicit Inno. vnum notabile dictum, ꝙ contra vr̃ fortiſſimè obſtare prædictæ concluſioni, ꝙ ei ad quẽ primò, & ei ad quem ſecundò, pertinet collatio beneficij, currit tempus duntaxat a notitia vera, & qui eã allegat, ipſam probet, quia præſumitur ignorantia, niſi probetur ſcientia. de reg. iur. c. præſumitur. lib. 6. quæ etiã videntur obſtare prædictæ collationi in caſu, quo negaretur Epiſcopi notitia, vel allegaretur ipſius ignorantia. Sed his non obſtantibus ſtat concluſio vera. Regula, præſumitur. non obſtat, quia loquitur in his, quæ quis ſcire, vel indagare non tenetur per ſe vel alios, vt ibi

2 no. ſed cum quilibet Epiſcopus † ſemel in anno teneatur ad minus per ſe, vel alium ſuam diœceſim viſitare, & videre, ac indagare quo modo beneficia regantur, & an ſint plena, & canonicè teneantur, vt 10. q. 1. c. legenda. c. decernimus epiſcopum. & quaſi per totum. de cenſibus. c. cum venerabilis. & c. cum ſecundum. de præſcr. c. cum ex officij. de offi. ord. c. ſi Epiſcopus. lib. 6. non eſt veriſimile ipſam vacationẽ beneficij ignorare, ꝙ per quatuor menſes vacauit de iure, & de facto, & nullus præſentationem recepit, nec de illo diſpoſuit, ipſo in ſua diœceſi exiſtente. Pro quo optimè facit meo iudicio, c. cum in tua. qui ma. accu. poſ. ibi. cum dicit tex. alioquin cum rationabiliter præſumatur, ꝙ denũtiationem bonorum publicè factam idem accuſator volens nunc accuſare matrimonium in ipſa diœceſi exiſtens minimè ignorauit, & ideo Papa mandat illum accuſatorem etiam ignorantiã allegantem *a* tanquã ſuſpectum repelli. Sic

3 in propoſito dicerem Epiſcopum † allegantẽ ignorantiam vacationis tam notæ non audiẽdum, vel ſaltem propter vehementẽ præſumptionem ſcientiæ onus probandi ignorantiã in ipſum transferendum. de elect. c. cũ in cunctis. & c. innotuit. de poſt. præl. c. 1. de cler. excom. min. c. illud. cum multis ſimil. Fateor tñ ꝙ poſſet tales & tãtas cauſas veriſimiles ignorantiæ ſuæ allegare, ꝙ trãsferretur onus probandi in negantem, & ſcientiam allegantem. arg. eorum quæ leg. & notan. vt eccleſ. benefi. c. vt noſtrum. & facit ad hoc, & ad prædictã concluſionem vnum dictum Inn. notabile in c. veniens. de fil. presb. ſuper ver. innotuit. Idẽ dicebant Domini in Archiepiſcopo, qui ſingulis annis debet celebrare Conciliũ prouinciale cũ ſuis ſuffraganeis, & ſtatuere perſonas idoneas ad inueſtigandum ſollicitè quæ ſunt correctione & reformatione digna, & referenda in proximo Concilio. de cenſi. c. ſopitæ. de accuſ. c. ſicut. de præbend. cap. graue. qui tamen ſi allegaret ignorantiam probabilem

de vacatione beneficij ad ſe deuoluti, ſtaretur ipſius iuramento ſecundum Inno. & Hoſt. q hoc no. in c. paſtoralis. de exce. in fi. facit c. cũ in tua. & Io. And. in nouel. in c. ex parte. de cõceſ. præb. ſuper verb. recurrerunt. arguendo contra Archiepiſcopum allegantem in hoc caſu ignorantiam, dicit eum non audiendũ; quia videtur affectata ignorantia, quam æqui paramus ſcientiæ. de conſt. c. vt animarũ. li. 6. de tẽp. ord. ca. eos qui. lib. eo. propter rõnem ſuperiùs alle. Soluendo concludit ꝙ bonus iudex hoc terminabit cõſiderata beneficij qualitate, modo vacationis, & locorum diſtãtia, & remotione, & fama. ff. de vſu. l. mora. de qua materia vide etiam Arch. in c. propter eccleſiaſticas. 18. diſt. & per Gul. de Monte Laud. in Cle. quia regulares. de ſupplen. negli. p̃la. Vide ad materiam not. per Dd. videlicet Io. mo. Io. And. & Arch. in c. ſtatutum. de p̃b. lib. 6. & per Cy. & Dy. ff. de tribu. l. 1.

ADDITIO.

a Ignorantiam allegantem. Ignorantia autem an poſſit probari per iuramentum, maximè ụñ præſumptio eſt in cõtrariũ, ut puta, quia factum eſt notoriũ in loco, uide per Do. Alb. in c. quoſdam. de præſum. in uer. gl. 1. & ibid. per Fel. in uer. in gl. 1. in fi. Adde dec. 10. titu. de proba. in antiq.

EPITOMAE.

Collatio, ſeu præſentatio facta per poſſeſſorem etiam violentum, de cuius violentia clarè non conſtat, ualet & tenet.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio poſſeſſionis fructus eſt.*

DECISIO VII. aliàs 268.

a Collatio ſiue præſentatio a facta per poſſeſſorem ẽt uiolentum, de cuius uiolentia, ſiue mala fide non conſtat, valet & tenet, b quia prædo ẽt tuendus eſt in poſſeſſione. de reſt. ſpo. c. cùm literis. ſed ſi cõſtaret de hmõi uiolẽtia & mala fide, caſſaretur collatio & p̃-
1 ſentatio per eũ facta: quia †præſentatio eſt fructus poſſeſſionis, ut in c. cõſultationib. de iu. pa. Sed malę fidei poſſeſſor non facit fructus ſuos, imo tenetur de extantib. rei vendicatione, & de cõſumptis cõdictione ſine cau. C. de rei uen. l. mala. ff. de rei uen. l. ſi nauis. aliàs ſi quis. §. fi. Inſt. de of. iud. §. ſed ſi in rem. & §. illorum ergo. quas duas cõcluſiones ponit Inno. expreſsè in d. c. in literis. in prin. & infra uerſ. Item not. quod ſi quis eſt. & facit etiam not. per eundem Inn. in d. c. conſultationib. & ibi de malæ & bonæ fidei poſſeſſore, an valeant electiones, collationes præſentationes per eos factæ, quod intellige de bonæ fidei poſſeſſorib. quib. ius cõe aſſiſtit. Si uerò ius cõe eis reſiſtit, recurre ad not. aureã Inn. in c. cùm veniſſet. de reſt. in inte. in gl. per monachos, ubi Arch. no. in c. eum qui. de præb. ſuper uer. inuaſor. li. 6. quærit de inuaſore pacificè poſſidente, utrùm poſſit præſentare, & poſt multa, pro & contra, dicit quoſdam tenere, ꝙ ſi talis toleratur, põt, aliàs nõ: remittit ad certa loca. 24q. 1. c. in ſum. & de elec. c. nihil eſt. in gl. vlt. per Inn. & per eundem, de ſent. excom. c. ſi verò. in gl. hinc colligitur iuxt. fin. quas gl. intellige de intruſis, non per uiolentiam, ſed de poſſeſſore violento. recure & vide no. per Inno. in c. in literis. ſuperiùs alleg.

ADDITIONES.

a Collatio ſiue præſentatio. Adde infra in antiqu. eo. tit. deci. 14.

b Et tener. Adde quid ſi patrono, qui p̃ſentauit clericum, opponatur ei; ꝙ non in tpe, & ipſe patronus negat, quis probabit, uide Fel. in c. tertio loco. de proba. in ver. extra gloſſ. nu. 2.

EPITOMAE.

Si præſentatus per uerum patronum infra tempus debitum, & per ordinarium non admiſſus, in manibus patroni etiam poſt ſex menſes renunciet, patronus iterum poſt ſemeſtre poterit præſentare.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus in manibus patroni poteſt ante inſtitutionem ſuperioris renuntiare.*
2 *Iuri in re an poſſit renunsiari.*
3 *Electus poteſt ante confirmationem renuntiare iuri ſuo ſibi in electione quæſito in manibus eligentium, etiam ſi electioni de ſe factæ conſenſerit.*

DECI-

DECISIO VIII. aliàs 269.

1 SI aliquis præſentatus † per verum patronum infra tempus debitum ſuperiori nõ admittitur:nec ille præſentationem ſuam ul teriùs proſequatur, imò poſt annum renunciat iuri ſibi quęſito per huiuſmodi præſenta tionem in manibus patroni,& patronus aliũ pręſentet. Dicebant omnes Domini, ꝙ ualet tam renuntiatio,quã præſentatio. Ad primũ allegabatur dictum Innoc. & Hoſtien. in c. quod in dubijs. & c.admonet. de renun. Nã
2 licet † iuri in re non poſſim renunciare, niſi
a in manibus a eius,qui me poſſet inuitum deſtituere,ut not.per Paul.in Cl.vnic.de renun. tñ ius ad rem poſſum dimittere,& illi renun ciare in manibus cuiuſcunque etiam ſimplicis notarij,multò fortiùs in manibus patroni leuiùs enim perditur ius ad rem q̃ in re. de conceſ.præbend.c.fin.de pręben.c.ſi is cui.& c.quodã.lib.6.& id Cl.gratię.de reſcrip. Cùm igitur præſentatus non habeat ius in re, quia non eſt inſtitutus,ſed ad rem,ut in c.dilectus. de offic.lega. ergo illi potuit renũtiare in ma nibus ſui patroni. Confirmatur hoc dictum per vnum dictum Inno.notabile in c.cum ve niſſent.de reſt.in integ.ſuper verbo,renuntia-
3 uit. ubi dicit.† ꝙ electus ante confirmationem poteſt renuntiare iuri ſuo ſibi ex electione quęſito in manibus eligentium, etiam ſi electioni de ſe factę conſenſit. ꝙ indubitanter procedit in electis ad inferiores dignitates. De electis autem ad Epiſcopalem dignitatem,licet olim fuerint opiniones, in c.inter corporalia.de trãsla. epiſcop. tñ hodie idem tenẽt omnes moderni in c.ſi electio.de electi. li.6.quæ quidẽ decre.facit pro ſecundo dicto concluſionis:videlicèt ꝙ patronus poſt dictã renuntiationem in manibus ſuis factam,poteſt iteratò pręſentare, & habebit integrum tempus ꝙ primò habebat ad pręſentandum quia quod per ipſum non ſtat, non eſt ſibi imputãdum.regul.iur.c.cùm non ſtat per eũ. lib.6. & hoc tenet Io.And. in nouel. in d.c.ſi electio.in 1.& ſuper ante penul.gloſ.

ADDITIO.

a Niſi in manibus. Adde deciſ.7. incip. nota ꝙ vbi quis eſt præſentatus.eo tit. inf. in ant. & Curt.in ſuo tracta.iuriſpatrona. in uerb. honorificum.col.30.

EPITOMAE.

Patronus poteſt religioſo loco ius patronatus dare abſq; alia uniuerſitate, de licentia tamen Epiſcopi, quamuis aliter abſque uniuerſitate uendi non poſſit.

DECISIO IX. aliàs 404.

FVit dubitatum vtrum ius patronatus per laicum poſſit dari religioſis ſine gleba, vel aliqua alia uniuerſali re,putà caſtro,uilla vel fundo. Dubium fecit c. ex literis. de iure patronatus, vbi videtur ꝙ per ſe donari non poſſit,cùm ſit ius ſpirituale, quod ſine aliqua temporalitate ſtare non poteſt,ſicut dicimus de præbenda. Breuiter fuit determinatum & concluſum contrarium per omnes. Nam licèt ius patronatus nõ poſſit uendi per ſe,niſi cum vniuerſitate, ut in d.c. ex literis.& c. de iure.eo.tit. tamen donari poteſt à laico ſine quacunq; vniuerſitate, uel gleba, ut in c. ex inſinuatiatione.eo.tit. & loco religioſo etiam ſine conſenſu Epiſcopi,ut in decret. vnica.eo. tit.lib.6.vbi videtur tex. pro hac determinatione. Idẽ videtur tenere, & dicere Inn. in c. cum ſm.eo. tit. in fi. maximè cùm laici hoc ius habeant ex ſingulari gratia, & fauore eccleſiæ,ut not. Inno.ſuper rubrica, de iure patro.& ideò citius & leuiùs quomodocunque ad eccleſiam reuertitur,quemadmodum dicimus in decimis ab olim in feudum laicis conceſſis.de his quæ fiunt à præla.ſine conſen.c. cùm apoſtolica.res.n.de facili redit ad naturã ſuã.35.diſt.c.ab exordio.ff. de pac.l.ſi unus.

EPITOMAE.

Maritus ratione dotis, in qua cõprehenditur ius patronatus, poteſt præſentare,cùm cẽſeatur, rerum dotalium dominus: ſi tamen maritus & uxor in præſentãdo diuerſos, cõcurrãt,pręſẽtatus ab uxore præfert.

DECISIO X. aliàs 422.

a FVit dubitatum utrùm ualeret conſuetudo a tanti temporis,cuius contrariũ,&c. ꝙ maritus ratione uillę ſibi datę in dotem, in qua conſiſtit eccleſia parœcialis, cuius ius patronatu ſpectat ad uxorem, poſſet ad eccleſiam ipſam vacantem perſonã idoneã præ ſentare. Et fuit concluſum & determinatum 1

per oēs Dominos ꝙ ſic. imò ſm aliquos cir-
cunſcripta quacũq; conſuetudine de iure cõi
hoc poſſet, cùm ipſe maritus ſit dominus re-
rum dotalium viuente vxore, vt l. doce ancil
lam.C.de rei ven.vel ad minus habet vſum-
fructum in bonis dotalib.ex quib,tenetur o-
nera matrimonij ſupportare.de do.int. vir.&
vx.c.per veſtras.de vſu.c.ſalubre.& ff.de iur.
do.l.ſi is qui.Præterea eligere, & pręſentare
b eſt fructus *b* poſſeſſionis:ergo cùm ipſe ſit in
poſſeſſione cuius cõpetit hoc ius, meritò eo
vti poteſt.de iu pat.c.conſultationib. faciunt
no.per Inn.de reſt.ſpol.c.in literis.poſt princ.
Præterea cùm ius patronatus tranſeat cum
vniuerſitate, vt in c.ex literis.de iu.pat.meri
tò maritus habens hanc uillam ex donatio-
ne vxoris in dotem, de iure poteſt pręſentare,
maximè ſi hoc habeat conſuetudo, quę eſt o-
ptima legum interpres.de conſue.c.cùm con
ſuetudinis. & quæ vr̄ eſſe rationabilis valdè
in hoc caſu, quia conſona iuri communi.ar.
c.ſi.de do.inter uir.& vx. Si verò ambo mari
tus & vxor cõcurrerent in pręſentando duos
Epiſcopo, crederem præferendum præſenta-
tum ab vxore. prout no.per Io.And.in nouel.
c in ſimil'r q.de tuto.& pupil. *c* præſentantib.in
c.ex eo.quod.de elec.li.6.

ADDITIONES.

a Conſuetudo. Adde Fel.in c.cùm Bertol.de re
gu.iur.col.12.nu.44.

b Fructus. Adde Roch.Cur.in trac.iuriſpar.in
verb.competens.in q.14.& in uerb.ius.q.6.

c Pupillo. Adde dec.6.eo.hoc ti.i antiq.Roch.
Cur.in d.trac.iuriſp.in uerb.competēs. Pau.
de Citadinis in trac.iuriſp.par.6.ar.3. in uer
bo patronus præſentat.q.40.

EPITOMAE.

Literis Epiſcopi in quibus narrat
ad alterius præſentationem Titium
inſtituiſſe, creditur etiam quo ad
præſentationem.

SVMMARIVM.

1 *Verbis ſiue literis Prælatorum, maximè de facto alieno non creditur.*

2 *Prælatus plus iuris habet in inſtituendo, quàm patronus in præſentando.*

DECISIO XI. alias 425.

SED retento eodem themate Epiſcopus
narrat in literis inſtitutionis factæ per eũ
Titium ſibi præſentatum per Seium maritũ
B.& ad ipſius præſentationem eundem Titiũ
inſtituiſſe. Dubitabam ego, qui habui cauſã,
ex quo non producebantur literæ præſenta-
tionis, ſed duntaxat inſtitutionis, utrum hoc
ſufficeret. Mea dubitandi cauſa fuit hæc, qa
1 †non credit̃ verbis, ſiue literis narratiuis Præ
latorum, maximè de facto alieno, immo ſm
aliquos non creditur literis eorum aſſertiuis
de quo in decret.poſt ceſſionem. de prob.per
Ber.& Ioann. Andr.in nouel. ar. a contrario
ſenſu Clement. literis. de probatio. Præte-
rea ſuppoſito ꝙ crederetur literis, illius Epi
inſtituentis ſuper inſtitutione, & admiſſione
per ipſum factis:tñ non eſſet ſtandum tali li-
teræ ſuper præſentatione patroni, & ꝙ infra
tempus præſentauerit, quę coniunctim requi
runtur ad præſentationẽ ualidam: prout ſcri
pſi ſupra dec.4.eo.hoc ti.quæ incipit. Secun-
dum oēs. fuit mihi reſponſum & concluſum
per oēs ſocios. Ratio, nam ex quo conſtabat
de vacatione, & de tpe vacatione beneficij
de quo agebatur, & ꝙ præſentans erat verus
patronus, & ꝙ inſtitutio erat facta infra tem-
pus, & de idoneitate perſonæ præſentatę, p̃-
ſumi dēt pręſentationem ad præſentantem,
& inſtitutionem ad inſtituentem pertinuiſſe,
qui reddunt ſe prout plurimum difficiles val
dè in admittendo, & inſtituendo præſentatũ,
de iu.pat.c.nobis.& c.paſtoralis. Cùm igitur
2 Prælatus † plus iuris habeat in inſtituendo,
quam patronus in præſentando.de of. ord.c.
dilectus.& factum præſumitur ſolemniter a-
ctum, niſi probetur contrarium.de pręſum.c.
in præſentia.qñcunq; etiam conſtat de duob.
extremis bonis, præſumere etiam debemus
de medio bono.arg.de don. c. cùm dilectus.
app.c.inquiſitioni.& ca.ſecundo requiris. Tũ
etiam quia literis epiſcoporum creditur in
his, quæ ſpectant ad eorum officium. prout le
git.& no.per Inno.in c.2.de fi.inſt.prope fin.
& eſt tex.in d.c.poſt ceſſionem.& 2.q.1.c.le-
gum.& 11.q.3.ca.curæ.quib.rationib.atten-
tis dicebant omnes Domini pręſentationem
& inſti-

& inſtitutionẽ ſufficienter fuiſſe probatam,ꝙ mihi ex alio capite videbatur nulla, per c.de cernimus.16.q.1.ubi recitantur inſtitutiones Epiſcoporum factæ ſine conſenſu patronorũ. At in caſu noſtro non conſtitit de conſenſu patroni,niſi per narrationẽ Epi fortè falſam, ergo,&c.Ad quod rñdebatur,ꝙ ex quo patro tronus ſe non oppoſuit,nec contradixit,conſenſiſſe vr.nam qui tacet,&c.de reg.iu.c, qui tacet.li.6.Præterea literæ præſentationis pro ut plurimum,remanent penes Epiſcopos, & benè cuſtodiũtur in archiuis eorum propter d.c.decernimus.vt ſi patroni uellent maligna ri,& uariare,non poſſent. Idcirco propter dif ficultatem probationis dicebam prædicta ſuf ficere,& ſic ſententiaui pro actore de cõſilio omnium Dominorum meorum.

EPITOMAE.

Si ad monaſterium aliquod parę cialis eccleſia pertinet in ſpiritualibus,& temporalibus, & etiam monachi curam animarum habentes prȩſentant Epiſcopo clericum ſecularem,per ipſius mortem, poteſt di ctа eccleſia tanq̃ uacans impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia unita monaſterio cui per clericum ſecularem deſeruitur,an dicatur vacare.*

2 *Patronus donans eccleſiam, omne ius quod in ea habet,donare cenſetur.*

3 *Iudex non debet condemnare de his, quæ in petitione actoris non continentur.*

4 *Libellus debet eſſe clarus,aliàs ſi obſcurus, vel dubius exiſtat,imputatur actori.*

DECISIO XII. aliàs 474.

1 SVppoſito a † ꝙ parecialis eccleſia ſpectat
2 ex canonico titulo pleniſſimè ad monaſterium,uidelicèt quoad ſpiritualia oĩa & temporalia,ac ipſorum omnium plenum,& libe rum exercitium,& fructuum omnium perce ptio,ſaluo ꝙ debent habere ſecum vnum ca pellanum ſecularem, qui per eos Epiſcopo præſentetur,& ab eo recipiat curam,& in de centi habitu Sacramentum Eucharistiæ poſ ſet infirmis,ac etiam ubi monachi uſi fuerũt per ſeipſos exercitio curiæ,& infirmis Sacramenta miniſtrando,ſi moritur capellanus,& impetratur eccleſia tanquàm uacãs per mortem illius,tenet impetratio, vt ſupra in con clu.24.de præb.& per ea quæ ibi dixi in fi. & vt gratia Papæ ualeat, & in aliquo ſortiatur d effectum,cum Papa ſine dubio fuerit intentionis aliquid conſtrẽdi.arg.de priuil.c. ſi Pa pa.lib.6.& de ver.ſig.abbate.de leg.1.l.ſi qñ.
2 Facit ꝙ ſi patronus donet eccleſiam, cenſetur donare ius quod in ea habet,vt de don.c. paſtoralis.de iure patron.c.cura. Item quidã Domini plures numero dixerunt, ꝙ ſi in libello talis impetrans contra monaſterium principaliter petierit dictam prouiſionẽ ſuã pronunciari canonicam, & declarari dictam eccleſiam ad eum pertinere, ſibiq; adiudican dam fore,ac d.monaſterio nullum ius compe tere ſuper dicta eccleſia, iudex facta fide de præmiſſis debet declarare libellum, & ſuper iure dicti capellani ferre ſententiam,& ſuper aliis impetranti ſilentium imponẽdo,& hinc inde expenſas compenſando.Pro primo allegabatur.ff de leg.1.l.qui ſolidum. in princ.ff. fam.erciſ.l.in hoc iudicio.& no.Cy. C.ſi aduer.rem iud.l.1.Pro ſecundo.de expen.alleg. e no.Inno.de do.c.ſi.in gl.magna.ver.Item no. ꝙ ſi ſententia, licèt modus. Facit contra not. Inn.de plus peti.c.vni.in fi.in gl. Sed in prin. dicti Domini ſubtilius illud dictum impugnauerunt,prima facie videbatur. n. certum
3 de iure,ꝙ iudex,†qui condemnat in eo, quod e non continetur in petitione actorum, malè & fatuè agit,ut ff.de contrah.emp. l.fundus. C.de fideicom.l.1.in fi.modo conſtat, ꝙ ius quod primus capellanus habuit,ſub generali petitione non comprehenditur, igitur in il lo iuris condemnatio fieri non poteſt. Quòd non comprehendatur,probo, quia aut comprehẽditur tanquam pars rei petitæ, ut in d. l.qui ſolidum.in prin.alle.& hoc nõ, quia ec cleſia eſt indiuiſibilis,& partem non hẽt, nec ipſa,nec ius corporale, quod in ea hr̃, hẽt par tem,ut in c.dilecto.de præb.de conſt. c. cum e M.cum ſim.an comprehenderetur per inductionẽ proprietatis uerborum ad improprietatem,ut proximè dixi,ẽt & hoc non põt, qa d ſi ſit ius monaſterij,non excluderet,ſi mentẽ talem libellans haberet,quod tamen per ex-

preſſum excludit. Poſtquã enim nullum ius prætendit in eccleſia, ius infert monaſterio. ergo & ipſe impetrans eo ipſo quòd expreſsè ius monaſterio in libello non excludit ex toto cenſetur libellum uelle intelligere de directo principali inter actorem, & rectorem. ar.ff.ſi ager uect.l.2.facit, quia libellus † debet eſſe clarus *b* de natura ſua.ff.de rei uen dic.l.ſi ideò. Et licèt admittatur declaratio, aliàs imputetur actori.ff.de iudi.l.ſi quis intentione ambigua.& l.in ſtipulatu.ff.de uer. oblig. propter quod dicti Domini conſulebant, ꝙ diceretur actori per auditorem, ꝙ dictum libellum declararet. Tamen in caſu quo non declararet, fiat interpretatio contra eum, ex regula, contra eum.lib.6.quia ſaltem debent in dubio accipi uerba in propria ſententia.ut ff.de leg.3.l.non aliter. maximè in odium declarare nolentis.ar.ff.de interrog. actio.l.de ætate.§.ubi tacuit.Coniunge cum iſto, ꝙ ſi libellus debet eſſe clarus, adhuc ſententia debet eſſe clarior, ut Inſtitut.de actio. §.curare. quia non uidetur quòd ius illius capellani conſiſteret in ipſo corpore in eccleſia conſtituto ad releuamen actoris in aliquo ordinato, ſicut uidemus in multis eccleſijs huiuſmodi capellanos uicarias, & præbẽdas habentibus, etiam cum animarum cura, ſeu poteſtate audiendi cõfeſſiones, quibus tamen non uidetur prouideri aliquo modo de eccleſia, ſed in eccleſia. uide hanc differentiam no. in glo.Clem.2.de præbend.& digni. licet ſecus putarem, ubi monachi carerent exercitio curæ, per ea quæ dixi ſuprà in dict.deciſi. Hoc ſuppoſito dicebãt dicti Domini, ꝙ ſi recuſat ille declarare, abſoluatur monaſterium ab impetitione, & actor condemnetur in expenſis, quod tardè fiendum foret, & ſi fieret, bonum eſſe taliter ſententiam declarare, ꝙ appareret modus, & cũ pronunciationis eiuſdem, ſi declararent, ꝙ pronunciaret ſecundùm quod aliqui Domini ſuprà dixerũt, &c.

ADDITIONES.

a Suppoſito. Similis deciſ. legitur apud Aegid. ſub tit. de præbend. dec.65. aliàs eſt in ordine.706.

b Clarus. Adde tamen quod libellus in una & eadem concluſione poteſt pro parte eſſe aptus, & pro parte ineptus, nec pars inepta uitiabit aptam. Roma.conſil.245.in 1.col.uer. ſic.præterea.

De ſponſalibus.

EPITOMAE.

Cohabitatio ſuperueniens poſt infantiam, & pubertatem ratificat matrimonium per infantes contractum.

DECISIO I. aliàs 462.

Dubitatur, ſi duo infantes contraxerunt matrimonium, & poſt infantiam, & pubertatem ſimul cohabitauerunt, non tamen ſe cognouerunt carnaliter, an ratificetur matrimonium per huiuſmodi cohabitationem, ut tranſeat in præſens. Io.And.in c.unic.de deſponſ.impub.lib.6.tenet ꝙ non. cum quo tenet author harum deciſionum. Archid. ibi contra in ca.non eſt conſenſus. 30.q.2. cuius opi.tunc oẽs Auditores ſunt ſecuti, licèt argumenta fortia & ueriora ſint pro opin. Io. And. maximè, quia iſtud matrimoniũ eſt iuris ficti. In matrimonio modò fictio *a* non hẽt locũ, niſi in caſibus à iure expreſſis. de ſpon.c.is qui.& Clem.ꝙ circa.de elec.qui, ve ipſe dicit, hunc caſum expreſſum declaret.

ADDITIO.

a Fictio. Fictionis materiam uide per Bar.in repe.l.ſi is qui pro emptore, ff.de uſucapio.& in l.nec utilem.ff.ex quibus cauſ.maior. & Bal. in l.ſiue poſſidetis.C.de probatio.

De deſponſatione impuber.

EPITOMAE.

Pubes contrahens cum impubere etiam per uerba de præſenti, ante tempora pubertatis, poteſt cũ alio pubere matrimonium legitimum contrahere, nõ obſtante promiſſione iuramento firmata, & ſuperioris prohibitione.

DECI-

DECISIO I. aliàs 456.

SI pubes contrahit matrimonium in faciem eccleſiæ cum muliere impubere per uerba de præſenti, & anteà quàm mulier perueniat ad pubertatem, ſiue legitimam ætatem, dictus pubes etiam contra inhibitionem ſibi factam per Epm cũ alia muliere pubere contrahat carnali copula ſubſecuta: Fuit dubitatum utrùm teneret ſecundum matrimoniũ? Et uidebatur aliquibus ꝙ non, per c. de illis. 1. uerſ. mulier autem. de deſpon. impub. qui quidem uer. allega. pro caſu. Nam prædictus pubes ex quo ſemel conſenſit in eam, non poterit poſteà diſſentire, niſi illa poſt pubertatem diſſenſerit, ut ibi. & rationem ponit glo. per regulas communes. c. Quod ſemel placuit, & c. qđ ſemel approbo, & c. & ibi uide iura, Fuit determinatum contrarium per omnes, per glo. ibidem fi. in fi. quæ dicit expreſsè, ꝙ licet prædictus pubes teneatur expectare mulierem impuberem, donec perueniat ad ætatem legitimam, hoc non eſt ratione matrimonij, quod nullum fuit propter defectũ ætatis mulieris impuberis, ut in c. literas. & c. acceſſit. eod. titul. ſed ratione promiſſionis ſuæ, contra quam ueniendo, ſi contrahat cum alia, matrimonium tenet, etiamſi iuramentum interueniſſet. alleg. c. ſi inter. de ſponſ. hoc idem tenet ibidem Innocen. &

a Hoſtien. *a* Et poteſt eſſe ratio, quia fortius uinculum ſuperueniens rumpit debilius, ut in dict. c. ſi inter. At in caſu propoſito, quòd licet inter dictum puberem & impuberem fuerit matrimonium contractum per uerba de præſenti, tamen iuris fictione fuerunt reuera ſponſalia de futuro, ut in cap. unic. de deſponſal. impuber. libr. 6. quæ rumpuntur per ſponſalia de præſenti poſteà legitimè inter puberes contracta, ut in dict. cap. ſi inter. multa enim fieri prohibentur, quæ ſi facta

b forent, tenent ut in cap. ad apoſtolicam *b* de regularib. quæ regula infallibiliter tenet in actibus irretractabilib. ſiue irretractabilib. ut in ſacrĩs, & nõ in iſtõ hñtibus cauſam perpetuã prohibitionis, ut in caſu noſtro, de quo in c. tua. de ſponſa. duor. & per hoc etiam reſpondebatur ad prohibitionem, ſiue interdictum Epiſcopi, quod non diſſoluit matrimonium poſtea contractum, nam fortius matrimonium quàm interdictum etiam Papæ. prout leg. & not. in d. c. ad diſſoluendum. de deſpon. impub. in gloſſ. fin. de matrim. contra interdic. eccl. c. ex literis. & c. de muliere.

ADDITIONES.

a Et Hoſtien. Hoc idem etiam tenet ibi dominus Abbas in ultima not. in quantum dicit, nota ꝙ ſponſalia de futuro etiam iurata non impediunt matrimonium cũ alia contractũ,

b Vt in c. ad apoſtolicam. Adde l. 1. ff. de excu. tuto. in glo. ſuper uer. dubitur, ut concordet pſalterium cum cythara.

De conditionibus appoſitis.

EPITOMAE.

Licèt modus adiectus in diſmembratione, ſeu ordinatione facta per Legatum ſub modo non ſeruetur, ordinatio nihilominus ualet, nec reſoluitur ipſo iure.

DECISIO I. aliàs 231.

ORdinatio ſiue diſmembratio facta ſub modo reſolubili per aliquem Legatũ, licèt modus non ſeruetur, ordinatio nihilominus ſtat in ſuo robore, nec reſoluitur ipſo iure, licèt poſſet agi ad reſolutionem ipſius, & retroductionem, ſeu retractationem rei datæ conditione ob cauſam. prout leg. & no. per Ber. Inno. Hoſti. in c. uerum. de condi. appo. facit c. ſignificatum. de præb. putà Legatus ordinat ꝙ certũ monaſteriũ habeat certos redditus alicuius parœcialis eccleſię, dũmodò ibi teneat ſex monachos ad deſeruiendũ in diuinis, & orãdũ ẽr ꝓ aĩa fundatoris, ſi hic modus nõ ſeruetur, nihilominus ſtat ordinatio, ꝓ iura ſuperius allegata. Pro qua concluſione facit glo. ordi. Io. And. in c. non põt. de præb. lib. 6. ſup uer. retinere. ubi dicit, ꝙ hoc uerbũ dũmodò, nõ ſonat in cõdõem, ſed potius in admonitionẽ, vel cõminationem, ut ff. de tutel. l. muto. §. 1. remittit ad not. per eũ in regula iuris, actus legitimi. de reg. iur. eod. lib.

Qui filij ſint legitimi.

EPITOMAE.

Inferiores à Principe legitimãdi poteſtatẽ nõ habẽt, quod nec Papa

habet, niſi in terris ſibi ipſi temporali iuriſdictione ſubiectis.

DECISIO II. aliàs 200.

INferior à Principe non poteſt illegitimum legitimare quoad ſucceſſionem hæreditariam, quod nec Papa poſſet, niſi in terris temporali iuriſdictione ſibi ſubiectis, prout leg. & not. in c. p uenerabilem. qui fil. ſint leg. licèt Hoſti. teneat ibi contrarium de Papa, qui tenet hodie monarchiam mundi, & habet utrumq; gladiũ. de quo in c. cauſam quæ. eód. tit. & in c. nouit. de iudi. & ibi uide pulchras rationes naturales domini Io. de Ligna.

De accuſationibus.

EPITOMAE.

In cauſa iniuriarum etiam ciuiliter intentata requiritur ſpecificatio, nõ tamen tanta, quãta in obiectibus, qui ſunt magis odioſi.

SVMMARIVM.

1 *Libellus in actione ciuiliter intentata debet eſſe ſpecificus.*
2 *Actio iniuriarum dicitur infamatoria.*
3 *Articuli qualiter ſunt in actione iniuriarum ciuiliter intentata proponendi?*
4 *Famam ſuam negligens crudelis dicitur.*

DECISIO I. aliàs 36.

1 DVBITATVM uti dũm † in actione iniuriam ciuiliter intentata locum habeat. l. libellorum. ff. de ac cu. & in ſcriptis canonizata. 2. q.
2 8. c. fi. § libellorum. uidelicèt, ꝙ in libello, *a* & in articulis requiratur tanta ſpecificatio, ac ſi criminaliter ageretur? Et uidebatur prima facie quòd ſic, quia actio † iniuriarum infamta. de re iudic. c. cùm te à B. cum ibi no. & ſic odioſa. ſed propter odioſitatem materiæ, putà obiectum in perſonã, uel formam in cauſis beneficialibus, requiritur maxima ſpecificatio, ut in c. ut circa. de electio. lib. 6. & in Clem. conſtitutionẽ. eo. tit. ergò multò fortius in actione iniuriarum, quæ uidetur magis odioſa. Præterea ſi in exceptionibus infra terminum datis contra teſtes requiritur talis & tanta ſpecificatio, ut præfertur, prout legit. & no. in c. ex parte. de teſti. & eo. tit. c. pręſentium. lib. 6. quæ etiam licèt probentur, & propterea teſtes repellantur, tamẽ propterea pœna ordinaria non puniuntur, nec infames reputantur, ut in ca. cùm dilectus. de ordine cognition. in fine. multò fortius uideretur id locum habere in actione iniuriarum, quæ infamat, ut præfertur. His non obſtantibus fuit determinatum per omnes contrarium, & dictum, ac concluſum in actione iniuriarum ciuiliter intentata, talem & tantam ſpecificationem in libello, & articulis non eſſe neceſſariam, ſed ſufficere, ꝙ pars aduerſa poſſit certificari, & teſtes deponere, prò quo allegabatur tex. in c. tuæ. de procura. & Innocen. in c. accedens. de purgat. canonic. Idem putauit dominus Aegidius, etiam de omni alia actione etiam ciuiliter intentata, quę infamat ex identitate rationis, ut ff. de dolo. l. exigat. & ff. de iniur. l. prætor edixit. in principio. & ibi per Bar. Ratio enim, in his omnibus eſt uniformis, uidelicèt ne admittitur quis ad uagandum in diſcrimine famæ alterius, quæ habetur in duabus legib. prox. Sed talis & tanta ſpecificatio non requiritur in prędicta actione, qualis requiritur in actione directè criminaliter intentata, & in obiectionibus contra perſonas electas, uel eligentiũ, uel teſtium, qui quidem obiectus cùm non deſcendunt ex iure proprio dantis, ſed tendunt propriè ad repulſam aduerſarij, uel teſtiũ, ſunt magis odioſi, quia uult alijs nocere, & ſibi nõ prodeſſe. Tũ ẽt q a ut plurimũ cõfingũtur, & ideò ꝓpter pſũptionẽ calumnię ſtatutũ eſt tã exactã ſpecificationẽ fieri in illis, ut expſsè ap paret in iure ſuperiùs alleg. Secùs verò ſi obiectus eſſet de iure dãtis, tũc .n. talis exacta ſpecificatio nõ
b requirit, ut in Cle. conſtitutionẽ. *b* de elect. At in caſu nr̃o, putà in actione iniuriarũ ci-
3 uiliter intenta, articuli † de tali materia dati ſũt de iure dãtis, dũmodò de propria iniuria agat. ergò, & c. quia ut dicar articulus de iure partis, nõ cõſideratur ſolum an in perſonam, uel formã alterius aliquid impugnando inciſet, ſed cõſideratur ſolùm an cauſa unde cõpetit ius

tit ius agẽdi, uel excipiẽdi directè deſcẽdat à iure dantis, ut probat expreſsè d. Clem. conſtitutionem. in princ. ſuperiùs alleg. Preterea rogo, dic mihi quid magis directè poteſt ius meũ reſpicere, q̃ ꝙ mea fama & opinio bona ſeruetur illęſa? Ad qđ tendit actio iniuriarũ,
4 cùm † canõ reputet illum crudelem famam ſuam negligentem, ut 12. q. 2. c. nolo. de accuſation. c. fina. & potiùs debemus delectari in odore bonæ famæ, quàm malæ opinionis, ut in decre. licèt in beato Petro. de accuſationi. Ergo concludendo dicamus ſufficere ſpecificationem in actione iniuriarum ſuperiùs annotatam, & ſic fuit ſemper obſeruatum.

ADDITIONES.

a In libello. Adde ſup. de libel. oblatio. deciſi. 1. & de ſequeſtra. poſſeſ. & fruct. deciſ. 1.

b Clem. conſtitutionem. Vbi Pau. dicit in §. cæterum. ſup. verbo, circunſtantiarum. ꝙ licèt ille cui datus eſt terminus ad proponẽdũ crimina, & defectus, ſatisfaciat termino indeterminatè, illa propoſitio ſi peteret̃ declarari, deberet, & poſſet declarari poſt terminum, quia qui declarat non addit. ff. de teſtament. lege. heredes. palam. §. ꝙ uerò quis.

De exceſſibus prælatorum.

EPITOMAE.

Vnio beneficiorum ex falſa cauſa facta, ſeruata iuris forma valet, licèt ueniat reuocanda.

DECISIO I. aliàs 59.

a VNIO a ex falſa cauſa facta ſeruata forma iuris ualet, & tenet. argum. not. per Ioan. 11. quæſt. 2. in ſum. & c. ſine exceptione. & in c. dudum. de rebus eccleſ. non alien. non enim uidetur hæc unio, quæ eſt contractus ſtricti iuris, ut in l. cum qui. ff. de dona. ob hoc, non ualere, quoniam dolus dans cauſam contractui in contractibus ſtricti iuris, non reddit contractum ipſo iure nullum, ut l. ſi quis cum aliter. ff. de uerborum obligat. ergo. & c. ſecùs uerò ubi nulla cauſa ſubſit, & ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tamen nihil ualeret quod actum eſt, ut in Clem. monaſteriorum. de reb. eccl. non alien. & ſic pôt intelligi opin. Ber. & Hoſt. qui tenent contrarium. Io. & etiam Archid. in c. 1. de reſt. in integrum. Dominus uerò Io. de Ligna. in c. ſi quis præsbyterorum. diſtinguit, an ſit peccatum in cauſa ex qua, uel circa quam. credo tñ ꝙ poſſit prædicta unio annullari probata falſa cauſa, ut in l. ſi prætor. ff. de iud.

EPITOMAE.

Vicaria perpetua pôt uniri menſæ Epiſcopi, uel abbatis, & tunc trãſit in temporalem, quoniam ad nutum poſsidentis epiſcopatum, vel monaſterium inſtituitur rector, & beneficium menſale cenſetur.

SVMMARIVM.

1 *Vicaria perpetua beneficium eccleſiaſticum eſſe cenſetur.*
2. *Eccleſia unita cenſetur pleno iure ſpectare ad Epm, uel abbatem, cuius menſa eſt unita.*
3 *Diſpoſitio Clem 1. de ſuppl. negl. pral. non habet locum in beneficijs menſalibus.*

DECISIO II. aliàs 278.

FVit dubitatũ & in conſilijs poſitũ per D. Robertum, utrum perpetua uicaria alicuius parœcialis eccleſiæ poſſit uniri alicui monaſterio, ſeu menſæ abbatiali. Fuit concluſum, & riſum per maiorem partem ꝙ ſic,
quia ſicut rectoria parœcialis pôt uniri, ita &
1 uicaria perpetua, quia † beneficium eccleſiaſticum eſt, & ad omnia tenetur uicarius, ad q̃ rector, ut in clem. unic. de offi. uica. Et ſicut Epiſcopus non diſpenſat cum rectore ſuper ætate, ita nec cum ꝑpetuo uicario, ut ibi not. per Io. And. & Pau. ſuper uerbo, ætate. Ergo ſicut Epiſcopus poteſt unire rectoriam, ita & multo fortius uicariam, quia minus ius, & minorẽ utilitatẽ habet uicarius in eccleſia, q̃ rector, ut in c. extirpandæ. de ꝑben. & in alijs iuribus ſuperius allegatis. Aliqui vacillando uolentes tenere contrarium, dicebant, ꝙ nõ uniendo, ſed ſupprimendo dictam uicariam poſſet hoc fieri per Epiſcopum cum conſenſu ſui capituli. iuxta ea quæ legun. & not.

per

per Innoc. & Hoſtien.in c. cùm acceſſiſſent. de conſtit. Pręterea abſonum videtur quòd parœcialis eccleſia careat paſtore,quæ aut debet regi per paſtorē,ſeu rectorē, aut per vicariū perpetuum quantumcunque fuerit alteri dignitati vnita, vt in c. extirpandæ.§.qui verò.de præbend.& de priuil.c. cùm & plātare. §.in eccleſijs.& videtur tex.in c.vni.de capella.mo.lib.6.allegant etiam no. in c de monachis.de præben.& in c.1.co.tit.lib.6.& c.1.de iure patr.in Cl.quę omnia iura & not.procedunt in beneficio pleno iure in temporalibus ad aliquos religioſos ſpectante,ad illud.n. tenentur perpetuum vicarium Epō præſentare inſtituendum ad regimen,& curā animarū,vt in c.vni.de capell.mona.ſuperius alleg.& tūc habet locum prouiſio dictorum iuriū de monachis.& c.1.de præben.lib.6.& Cl.1.de iu-
2 re patr. At vbi eccleſiæ† eſt unita menſæ epali & abbatiali, & ſpectat ad illum pleno iure tam ſpirituali, q̃ temporali,tunc poteſt ibi poni vicarius temporalis ad nutum remouibilis,ad exercitium curę quæ principaliter reſidet in Epiſcopo,uel Abbate,cuius menſæ eſt vnita eccleſia,ſiue perpetua vicaria,ita q̄ per hanc unionem perpetuitas tranſit in temporalitatem; & totum reſidet in Epiſcopo, uel Abbate,cuius menſæ eſt vnita. Pro hoc etiā alleg.ea quæ legūt.& notan.per Io.Andr.& Pau.in Clem.frequens. de exceſ.prelat. ſuper verſi.ad nēſam.& in Clem.1.de reſcript.per
3 Guliel.& Pau.& in † Cl.prima,de ſupp.neg. p:ę non uendicat ſibi locum in beneficijs mēſalibus,quia illa non dicuntur uacere,ut in d. c.frequens.ſuper verſi.quidam etiā. & in Cl. ne in agro.de ſta.monacho.§. ad hæc.& qualem poteſtatem habent prelati in bonis menſalibus,uide Innocen.& Hoſtien.de priuileg. c.paſtoralis.de ſtat. mona.c.2.ſuper uerſi.prioratus.per Innoc. tamen Dominus Robertus dixit Collectarium in cap.ſicut unice.de exceſſ.prelat. tenuiſſe,& tenere in contrarium, videlicet q̄ perpetua uicaria uniri nō poteſt.

De iniurijs,& damno dato.

E P I T O M AE.

Iuxta qualitates, & circunſtantias quæ augent,uel minuunt iniurias,iudex taxet eas in certam quātitatem, in qua uel infra quam læſus iurat,& ſubſequenter in quantitate iurata condemnet.

DECISIO I. aliàs 152.

a AD æſtimationem iniurię a quę per probationes legitimas haberi non poteſt, Iudex primò conſideratis omnibus qualitabus,& circunſtantijs quę poſſunt augere,uel minuere huiuſmodi ęſtimationem,ſuo iudiciali arbitrio taxabit certam ęſtimationē huiuſmodi iniurię, ſeu certam quantitatem, non ut in illa condemnet, ſed ut infra illam, ſeu in illa & nō ultra pars per ſuum iuramentum huiuſmodi ęſtimationem declaret. Et ita intelligitur quod habetur.ff.de iniur.l.ſed ſi unius.§.ſeruus meus. & poſt huiuſmodi taxationem pars in ipſa quantitate, ſeu ſumma taxata condemnabitur, ſeu infra eam. & ita intelligitur l.iniuriarum æſtimatio.de iniur. & de iniur.c.olim. & de offic.ordin.c.ſi canonici.cum ibi no.in gl.ſuper uer.damnus.lib.6.

A D D I T I O.

a Iniuriæ.Adde inf.eo.deci.4.

E P I T O M AE.

Actio iniuriarum etiam ciuilis tollitur annali præſcriptione.

S V M M A R I V M.

1 *Lite non conteſtata ſuper actione iniuriæ verbalis infra annum agēs ulterius non admittitur.*
2 *Tempus quando pro actione iniuriarum currere incipiat?*
3 *Stante ſtatuto,quòd poſt annum non cognoſcatur de maleficio, an pro delicto occulto currat tempus?*
4 *Ciuilis & naturalis obligatio an præſcriptione tollatur.*

DECISIO II. aliàs 240.

1 PRo iniurijs uerbalibus † non admittitur agens,ſiue actionem intētans poſt annū; niſi infra annū à tempore irrogatæ iniurię cōputandam fuerit lis conteſtata.Ratio quia p
a lapſum anni a tollitur hęc actio.C.de iniur.

l.ſi non

l.ſi non conuitij. tollitur etiam leuiùs, ſcilicet diſſimulatione, ut Inſt. de iniur.§.& ibi no.ſed diſſimulare præſumitur, ex quo tanto tempore tacuit.argu.eorum quę legun.& no tan.per Io.And. & Hoſtien. in c. cum te à B. de re iud.

ADDITIO.

a Lapſum anni.Scilicet continui,ut ff.de his q. no.infa.l.genero.§.1.qa odioſa eſt,ut l.Arrianus.ff. de act.& ob.& l. interpretatione.ff.de pœ.& intelligas de actione iniuriarum prętoria,ciuilis aũt, quę deſcendit, qñ crimen punitur per legem Corneliam, quod eſt in tribus caſibus, ut l. lex Cornelia. ff. de iniur. tunc eſt perpetua. ſicut alię actiones ciuiles. l.2.C.de conſtitu.pecunia.& ita tenet Cy.in dict.l.ſi non conuitij.in 3.quęſt.Contrarium tenet Io.And.in additione Spec.in tit.de iniurijs.ubi dicit,ꝙ tam ciuilis,q̃ prætoria tollatur anno propter odioſitatem ipſius. & pro hoc uide gl.ordi. Inſti. de iniur. in §. ſed lex Cornelię.ſuper uerb.introduxit.quę uidetur concludere, ꝙ etiam in his tribus caſibus.ſ. cũ quis ſit uapulatus,aut percuſſus,aut dom^9 ſua introita,quòd continuo actio prędicta tollatur.Nõ obſtat motiuum Odo. & Ia.de Ra. qui,ut refert Cyn. ibi tenent eam perpetuã, qñ ex lege Cornelia deſcendit: quia ſpeciale eſt hoc caſu, ꝙ actio iniuriarum ſit ciuilis, & irregularis propter odioſitatem ſui, quia per eã quis infamatur, ut in l.athletas.§.ſi.ff. de his qui no. infa. & in c.cum te.de re iud. hic alleg. Item ratio eorum eſt generalis,cui derogatur per ſpecialem.d.l. ſi non conuitij. & ibi per Doct.& in regu.generi. de reg.iur.

2 lib.6.Sed † hic poſſet dubitari, quando incipiat currere iſte annus,an à die iniuriæ irrogatę,an à die ſcientię?Et uidetur ꝙ à die ſciẽtię, quia ignoranti non currit tempus anni. l.annus.ff.de calum.& per Bar.in l.genero.ff. de his qui no. inf.& in c.qui aduerſitatem.de conceſſ.præb.Itẽ quia ignorãtia præſumitur, & non ſcientia.l.verius.ff.de proba.In contrarium uidetur ſcientia, ut no.glo. in l.ſi tutor. C.de ſuſpe.tut.no.in c.1.de poſtula.prælat.& in c.eos.de tempo.ordin.lib.6.Et ꝙ in hac actione currit annus ignoranti,tenet ſingulariter Guliel. de Cu.l. exceptiones.§. ſatis clementer.ff.quod met.cau.alleg.l.omnes.C. de præſcrip.30.ann. quę loquitur in præſcriptione longiſſimi temporis. allegat etiam l.ſi.ff. ſi quis teſta.lib. & Bar.in d.l.ſi. format quęſtio-

3 nẽ ſatis ad propoſitum.Si ſtatuto † cauetur,ꝙ poſt annũ non poſſit cognoſci de maleficio, an ſi delictum fuit occultum currat annus?& eã inſolutã relinquit, dicens ſe dubitare. Sed mihi vr̃ ꝙ pro opinione Guliel.ſit caſus in l. item apud Labeonem.§. conuitiũ.ff.de iniurijs.ubi dr̃, ꝙ abſenti, & ignoranti ſit iniuria & ꝙ anno tollitur dicta actio,quod intelligitur de actione competenti, tam pro iniuria facta præſenti, q̃ ignoranti. Pro hoc etiam facit l.auxiliũ.in princ.ff. de mino.tene menti perpetuò præallegatum dictum Guliel. & cogita ſi de iure procedit necne. Vlterius proſequendo iſtum principalem articulum,q̃ tan-

4 gitur in hac deciſione,q̃ro † an ſicut per lapſum anni tollitur actio iniuriarum,ita ẽt tollatur oĩs obligatio naturalis.ſ.& ciuilis,adeò ꝙ iniuriatus tacendo per annum videatur cõtumeliam remiſiſſe. Breuiter licèt ſint gloſſę iuris ciuilis contrarię, an per præſcriptionem tollatur naturalis & ciuilis obligatio,de qua quæſtione ſatis habetur in l.cum quis. C.de iur. & fac. igno.ff. rem rat. habe.l. final.& in l.obligationum ferè.§.placet.ff.de act.& obliga. cum ſimi. tñ ueritas eſt, ꝙ ſicut actiones deſcendentes ex delictis quæ dantur ad uindictam,per præſcriptionem tolluntur ipſo iure,tollunẽ etiam obligationes naturales & ciuiles.& ita clarè determinat Bal.in d.l. cùm quis. ſic & per pactum nudũ tollit ipſo iure actio,& oĩs obligatio iniuriarum, ut l. ſi tibi decẽ millia.§. quędam.ff. de pact. & eodem tit.l.ſi vnus.§.pactus.nam qui habet actionẽ iniuriarũ tacẽdo,& non agendo per annũ, vr̃ tacitè remmittere omnẽ actionẽ,& contumeliam,& ideò qui non petit infra tẽpus, tacitè vr̃ ius ſuum remittere,ut no.gl.in l.ego. circa finem.ff.de negotijs geſtis. & ſufficit quęcunque remiſſio, nec requiritur partis pſentia ad tollendum actionem iniuriarum,pp ſui debilitatem,& odioſitatẽ,ut d.§.q̃dam.& no.glo. Inſtitu.de iniurijs.in ſi.& quod quis non petendo infra tempus videatur pactum feciſſe, no.Dyn.in l.vbicunque. ff. de fideiuſſor. & ꝓ hoc dicit tex.in d.§.pactus.ꝙ ſi factũ eſt pactum de non petendo ſuper iniurijs,per quod oĩs actio & obligatio eſt ſublata,ut eſt textus cum gl.in d.§.quędam.quòd licet poſteà ſiat pactum de petendo, per illud non renaſcitur

tur actio iniuriarum. Et eſt ratio, vt dicit ibi text. quia actio iniuriarum non naſcitur ex p.ꝑo, ſed ex contumelia. qui text. eſt valde nota. ad propoſitum. Nam ex quo actio & omnis obligatio fuit extincta per lapſum anni, & ex tacita remiſſione, & tacito pacto partis, ut ſupra dixi, non potuit poſtea per reſcriptũ Principis reuiuiſcere: cùm actio iniuriarum non ex reſcripto, ſed ex cõtumelia naſcatur, quæ contumelia iam per lapſum anni eſt ſublata: non enim Princeps ea quæ ſunt iuris naturalis immutare poteſt, l. quoties. C. de preci. imper. offe. Item nec poſſet pars pœnitere, ex quo per lapſum anni iniuriam remiſiſſe videtur. l. non ſolum. §. 1. ff. de iniur. pro hoc etiam vide in repet. do. Benedicti de Plũbino in d. l. cum quis. ſuperius alleg. qui tenet ibi contrarium, dicens, ꝙ licet iniuria tempore aboleatur quoad actionem, & obligationẽ ciuilem. l. ſed ſi unius. §. ſi ante iudicem. ff. de iniu. tamẽ quoad obligationem naturalẽ nõ: allega. §. placet. in l. obligationem fere. ſuperius alle. & l. ſi non conuitij. C. de iniu. ſed ſecundum opin. Io. An. fuit iudicatum in cauſa d. Io. Saldeman. de conſilio plurium aduocatorum in Roma, & ita fuit in Rota tempore meo ſemper obſeruatum. ſuper quo dubio vide in libro allegationum ſignato, & in fol. 383. & adde hic duo conſilia do. Raphaelis, & do. Pet. de Anch poſita in reportationibus do. Ant. de But. circa fi.

S V M M A R I V M.

1 *Damna in articulis ſpecificata dolo uel violentia prouenientia an probari debeant per teſtes, an ſufficiat iuramentum?*
2 *Intereſſe qualiter probetur.*

DECISIO III. aliàs 359.

1 DVbitabatur vtrùm dãna † petita, & ſpecificata in libello & articulis poſſent ꝓbari per iur̃m. Ad hoc fuit reſponsũ, & ſic determinatum diſtinguendo. Aut principaliter agitur ſuper damnis ante litem conteſtatam illatis, aut non, ſed incidenter, & acceſſoriè petuntur. In primo caſu ſubdiſtinguitur: Aut prędicta damna ſunt illata per dolum, & per uiolentiam, & tunc probato dolo, vel violentia per teſtes, ſufficit probare damna & res ablatas uiolenter, uel doloſè per iuramẽtum taxatione iudicis præmiſſa, ut in c. in primis. 2. q. 1. quod met. cau. c. ſuper eo. C. unde vi. l. ſi quando. de iniur. & damn. da. c. olim. & per Ber. ibid. Si autem nullus dolus, vel violentia in damno dato prætenditur, ſed peruenit ex aliquo caſu accidentaliter, & ex intereſſe aliũde proueniente, tunc illud eſt probandũ per teſtes, ut no. glo. ord. ſatis notabilis in c. dilecti. de fo. compe. & eſt ul. gl. quæ allegat. Inſt. de uer. obl. §. non ſolum. & facit benè c. cum olim. de of. deleg. ſ. ad primum principale dictum, uidelicet quando damna principaliter petuntur, ꝙ tunc ſint probanda per teſtes. de quo etiam aliqualiter per Inn. de ord. cogniti. cùm dilectus. ſuper uerſi. alijs. & 3. q. 3. c. fin. per Io. & Arch. ſubdit gl. ubi ſupra, utile fo-
2 re certam ſummam adiicere, quia † difficile eſt probare intereſſe, ut ff. de prætor. ſtipulat. l. ult. & ideo dat gl. conſilium, ꝙ iudex, cuius eſt cuncta rimari, debet per ſuam ſubtilitatẽ intereſſe exquirere, ſiue requirere. C. de ſenten. quæ pro eo quod intereſt. l. uni. de fide inſtrum. c. cum Ioannes. Si uero poſt litem conteſtatam data ſint ſiue damna illata, & incidenter, ſiue etiam acceſſoriè ad principalem cauſam petantur ex officio iudicis: tunc ſufficit probare illa per iuramentum probato facto, ſiue cauſa ex qua damnum inſurgit, ſicut dicimus, & diſtinguimus de expenſis litis ante litis conteſtationem, vel poſt factis. de dol. & contu. c. finem. de reſti. ſpol. c. grauis. de appellatio. ca. ſæpè. per Inno. De intereſſe vero probando, uide eum pleniſſimè in c. ſacro. de ſenten. excommu.

EPITOMAE.

Ad æſtimationem iniuriæ quę p legitimas probationes haberi non poteſt, Iudex conſideratis qualitatibus & ca. augere, uel minuere taxam poteſt.

S V M M A R I V M.

1 *Iniuriarum æſtimatio, quæ per legitimas probationes haberi nõ poteſt, qualiter haberi dicatur.*
2 *Agens ad æſtimationem iniuriarum probare habet qualitates, ex quibus æſtimatio ſuum recipit incrementum.*

DECI-

DECISIO IIII. aliàs 486.

a ADæſtimationem a† iniuriarum,quæ p
1 legitimas pbationes haberi nõ poteſt, debet deueniri iſto modo, quia iudex debet primò conſiderare omnes qualitates,& circũſtantias,quæ poſſunt augere,uel minuere huiuſmodi æſtimationem ſuo iudiciali arbitrio, & taxare certam æſtimationem huiuſmodi iniuriarum, ſeu certã quantitatem, non ut in illa condemnet, ſed ut infra illam, & in illa, & non vltra pars per ſuum iuramentum huiuſmodi æſtimationem declaret. & ita intellige.ff. de iniur.l.ſed vnius.§.ſeruus meus. & l.conſtitutionibus,eod,tit,& poſt huiuſmodi taxationem pars in ipſa quantitate taxata, ſeu infra eam declarabit per ſuum iuramẽtum huiuſmodi taxationem,ſeu æſtimationẽ, & tunc poteſt fieri per iudicem condemnatio,ut in c. ſi canonici.de of.ord. lib.6. & ita intellige l.iniuriarũ æſtimatio.ff. de iniu. & ita intelligit c.olim.de iniur. nec facio quoad hoc differentiam, an agatur ex lege Cornelia, an verò ex actione prætoria,licet glo.etiam faciat in dict.l.iniuriarũ æſtimatio.ſed ſequor in hoc Bar.qui in d.l.iniuriarum. dictam glo. quoad hoc reprehendit, dicẽt non ita declarare.
2 Fateor† tñ,ꝙ ſi pars agens uult æſtimationẽ pbare,dẽt pbare qualitates ex qbus eſtimatio ſuum pot recipere incremẽtum. & ita intelligo.§.pœna. Inſtit. de iniuri. cũ ibi not. Exemplum bonum huius primæ taxationis & ſequentis iuramenti declarationis habes. C.vndè vi.l.ſi quã.& extrà,quod metus cauſa. c.ſuper eo.§.ſecus.tamen hoc non eſt neceſſarium ibi,ſicut hic,ut patet ff. de in litem iuran.l.videamus.Cõtrariũ patet l.in actionib⁹.§.eodem tit. Tu verò in hoc caſu rationem diuerſitatis cogitabis. Primum uerò in expenſarum taxatione,habes enim de iure cõmuni quod non præcedit taxatio de neceſſitate, ſed ſequi poteſt.C.de iudic.l.ſancimus. tamẽ de iure actio ſequi non poteſt.in authent.de iudic.§.oportet. quæ ſituatur de iudic.ſuper d.l.ſancimus.& ſic incipit.ſed hodie aliàs incipit,poſt iuſiurãdum.Si quæris ergo qualiter procedit practica hodierna, qua poſt iuramẽtum taxamus.modò dico ꝙ duplex eſt taxatio, una eſt, quæ non habet uim pronuntiationis,nec etiam re uera declarationis ipſius condemnationis fiendæ,ſed habet uim limitationis iuramenti ipſius per partem præſtãdi. & iſta debet præcedere iuramentum:quia ultra iſtam iurare nõ licet.& ita loqui.d.authen.poſt iuſiurandum. Alia eſt, quæ habet vim condemnationis, & iſta eſt quã facimus poſt iuramentũ, & de illa non negatur, quin fieri poteſt poſt dictum iuramentũ, ſed benè dicit,ſi hoc eſt infra taxationem, iuramentũ eſt, in minori condemnatio fieri non poteſt. ita intelligit c. ſuper eo. allegat. niſi taxatio prima p iudicem remoueretur,quia tũc poſſet.quod intelligo cùm ex cauſa in minus cõdemnatio fieri haberet.per d.l.videamus.circa fi. iuncta l.quod iuſſit.ff. de re iudic, Sed dic mihi qualiter ſuſtinetur factum noſtrum, quia iſta prima taxatione non utimur, ut uides.Reſpondeo,ꝙ imò utimur iſto modo,quia infra certam ſummam deferimus iuramentum,& ſic faciendo, duos actus ſimul facere videmus, ſcilicet ſummã ultra quã iuratam nõ poſſit taxari,& iuramentum deferre.ff.de acqu.hæred.l.illud.cum ſimil.

ADDITIO.

a Ad æſtimationem. Adde deciſi. 1.ſup.eo.tit.

De Sentẽtia excommunicationis.

EPITOMAE.

Sufficit opponere exceptionem in genere manifeſtę offenſæ contra petentem ſe abſolui ad cautelam.

DECISIO I. aliàs 51.

SVfficit opponere exceptionẽ manifeſtæ iniuriæ, ſiue offenſæ in genere contra abſolutionem petentẽ ſimpliciter, uel ad cautelam, maximè ſi excipiens referat ſe ad acta. Tempore uerò probationis prędictam manifeſtã iniuriam ſpecificare oportebit. iuxta no.in c. ſolet.de ſent.excommunica.lib.6.

EPITOMAE.

Si petatur abſolutio ſimpliciter ab excommunicationis ſententia,

tia, quæ dicitur iniuſta, abſoluitur cum cautione iuratoria, niſi de manifeſta offenſa opponatur.

DECISIO II. aliàs 72.

a SI petatur abſolutio *a* ſimpliciter, uel ad
b cautelam *b* ab excōmunicatione, quæ dr̃ iniuſtè lata, ſi non opponatur, & probetur manifeſta offenſa, abſoluetur cum iuratoria cautione de parendo iuri, & de ſatisfaciendo de expenſis in caſum, & euentum, quibus apparuerit iuſtè excommunicatus. de offi. deleg. c. cùm contingat. de appella. c. qua fronte. ſecùs verò ſi fuerit excommunicatus pro contumacia: puta, quia non reſpondit libello, &c. Si poſtea ueniat purgaturus ſuam contumaciam, & petat ſe abſolui, & pars aduerſa petat, ꝙ ante omnia ſatisfaciat de expenſis factis occaſione huiuſmodi contumaciæ, non eſt abſoluendus, niſi ſatisfecerit, uel de ſatisfaciendo ſufficientem cautionem fideiuſſoriam, vel pignoratitiam dederit. de iud. c. 1. de ſentent. excōmunica. c. venerabilibus. lib. 6. & ibi materia de vtroque dicto. adde deciſi. 7. hoc titu. in antiq.

ADDITIONES.

a Si petat abſolutio. Dubitari poteſt quo iure petat̃ abſolutio ab iniuſta excommunicationis ſententia. Dic quod agitur condictione c. cùm contingat. de off. delega. vel cōdictione ex decre. ſacro. de ſent. excom. vel agitur officio iudicis. dicit Hoſtiē. in d. c. cùm cōtingat. ꝙ nō eſt curandū de iure canonico quo iure agatur, ſiue petatur abſolutio, cùm actio non ſit de iure canonico exprimenda in libello. de iud. c. dilecti. Adde deciſio. 33 in eod. tit. inf. in antiq.

b Ad cautelam. An cautio ſit pręſtāda, & q̃ per petentē abſolutionem ad cautelam, vide ſuprà de exce. di. l. 5. quæ incipit, Si in termino.

EPITOM AE.

Iudex laicus cognoſcit ſi clericus coniugatus per ipſum detentus cōtraxerit cum unica, & uirgine, & habitum detulerit clericalem, priuſquàm remittatur.

DECISIO III. aliàs 202.

SI clericus coniugatus à iudice ſæculari propter aliquod crimen captus, & detentus allegat ſe clericum, & doceat de clericatu ꝑ literas ordinatoris, & ꝓpeà petat ſe remitti ad forum eccleſiaſticum, non eſt ſtatim remittendus, niſi doceat ſe ꝯxiſſe cum vnica, & uirgine, & portaſſe habitum, & tonſuram clericalem, quia aliàs non gaudet priuilegio fori eccleſiaſtici, vt legi. & not. in c. uni. de clericis. coniu. lib. 6. & de his cognoſcit iudex eccleſiaſticus, & non ſecularis, arg. eorum quæ habentur & notantur in c. ſi iudex. de ſenté. excommunic. lib. 6.

EPITOM AE.

Terminus octo dierum præfixus ad probandam manifeſtam offenſam incipit currere ipſo iure a die exceptionis admiſſæ.

DECISIO IIII. aliàs 208.

a TErminus octo dierū *a* ſtatutus ad manifeſtam probandam offenſam propoſitam ad impediendum beneficiū abſolutionis ad cautelam, iux. form. c. ſolet. de ſenten. exc. li. 6. incipit currere ipſo iure ſine aſſignatione iudicis à die exceptionis huiuſmodi ꝑ iudicem admiſſæ, & non a die allegationis, ſiue propoſitionis ipſius, prout no. in Spec. expreſsè tit. de dil. §. 1. Sed nunquid currunt? & dic ꝙ currunt de momento ad momentū. licèt Hoſt. in d. c. ſolet. dicat, ꝙ dies in qua ꝓponitur huiuſmodi exceptio, non debet cōputari. quod non eſt uerum, ſm̃ Io. Andr. in c. frequens. de reſtitu. ſpol. quia qñ Papa hoc uult, id exprimit, ut in c. pia. de except. & ibi de hoc per Arch. & Ioan. And. in nouella. ſuper uerſi. octo diebus.

ADDITIO.

a Terminus octo dierum. Octo dies, qui dant̃ ad probandū manifeſtam offenſam incipiunt currere poſt exceptionē admiſſam ipſo iure. Et an dictus terminus octo dierū poſſit ꝑ iudicem prorogari. gl. in d. c. ſolet. tenet ꝙ ſic. Franc. Vercel. ibi, quē ſequit̃ Io. And. ibid. ſuper uerb. audiendum. tenet contrarium: cùm nil pereat aduerſario, cui prouidetur per idoneam cautionem: ut ibi. & de uerbo. ſig. c. ex parte. & propter periculum moræ, quod uerſatur in differendo abſolutionem.

EPI-

EPITOMAE.

Adhæſio appellationi debet fieri infra tempus, infra quod potuit appellari, & huiuſmodi appellatio ab excommunicatione protegit adhærentes eidem.

DECISIO V. aliàs 235.

ADhærentes, prout prætendit, appellationi interpoſitæ per aliquē pro ſe, uel ſibi adhærentibus ante ſententiam excomunicationis per ordinarium prolatam petētes ſe abſolui ad cautelam, nō ſunt aliquatenus abſoluendi, niſi conſtet eos infra tempus debitum adhæſiſſe appellationi, putà 10. dierum, infra quod potuiſſent, & debuiſſent appellaſſe, & adhęſiſſe appellationi prędictę, ipſámq; adhęſionem debito tēpore ordinario intimaſſe. Nā nō aliàs huiuſmodi adhęſio ſicut nec appellatio eos defendit: nec effectum excommunicationis ſentētiæ impedit, ſeu ſuſpendit. arg. no. in c. ſtatuimus. & c. cupientes. & c. ut circa. de elect. lib. 6. per Doct. & præſertim per Archi.

EPITOMAE.

Petens ſe abſolui ad cautelam à ſententia excommunicationis latâ cōtra eum poſt appellationem per ordinarium, à quo dicit ſe exemptum, non auditur, niſi primò probet aliqualiter exemptionem, licèt non plenè.

DECISIO VI. aliàs 308.

SI quis petit ſe abſolui ad cautelam à ſentētia excōmunicationis per Epm ſuū lata contra eum, poſt appellationem ab Epiſcopo interpoſitam, à cuius iuriſdictione dicit ſe exemptum, & ſic ſententiā nullā, non eſt ei impendenda abſolutio, niſi primò aliqualiter, licèt nō plenè, doceat de exemptione, ne illudatur ordinariæ poteſtati, pro qua facit ius cōe; & reſiſtit agēti: de reſtitū. ſpolia. c. ad decimas. lib. 6. & no. in c. ſolet. de ſenten. exco. lib. 6. p Innoc. licèt ibi Hoſtien. & Ioan. And. videantur declinare in partē oppoſitam: tamen oēs Domini declinauerunt potiùs in opinio. Innoc. ne detur occaſio figmentis, & fraudibus. de reſcrip. c. ſedes. cū ſimilib. pro dicta concluſione vide nota. per Inno. in c. venerabilis. de cenſi.

EPITOMAE.

Malè abſolutus non reintruditur in eandem excommunicationis ſententiam latam per hominem, niſi de nouo citetur, & contumax exiſtat. Secùs in ſententia lata à canone, in quam reducitur ipſo iure.

SVMMARIVM.

1 *Sententia excommunicationis lata ex falſa cauſa etiam iuris ordine non ſeruato, ſicut ualet, ita & abſolutio.*

DECISIO VII. aliàs 399.

a SI pronuncietur quis malè abſolutus *a* à
ſententia excommunicationis lata per ho
minem, & petatur reintrudi in eandem ſen-
tentiam excommunicationis, vigore tñ ſpe-
cialis cōmiſſionis, dubitabatur de modo rein
trudendi, videlicèt utrùm deberet fieri cùm
cauſæ cognitione parte uocata, & canonica
monitione pręmiſſa? Et videbatur aliquibus,
ꝙ ſi ex falſa fuit abſolutus, ꝙ non teneret ab-
ſolutio, & ſic remanſit excommunicatus, &
ceſſaret reintruſio. pro quo allegata fuit glo.
Ber. in c. ex parte. de off. ord. quam gl. dixerūt
b Domini non ſeruari: quia † ſicut ſententia ex-
communicationis lata ex falſa cauſa, & ſine
ordine iuris, tenet, & ualet, ut in c. ſacro. de
ſenten. excom. & c. 1. eo tit. lib. 6. cum ibi no.
ita & abſolutio, quia pari paſſu ambulant. de
pœ. di. 1. c. uerbum. no. pulchrè per Inno. in c.
ab excommunicato. de reſcript. ſuper uerbo,
obtentis. Et ideo quia tenet abſolutio, non eſt
iteratò excōmunicandus, ſiue in eandem ſen
tentiam excōmunicationis reinducendus, ni-
ſi canonica monitione præmiſſa, & ex noua
cauſa, iuſta & approbata. putà noua contuma
cia; ſm Innoc. ibidem in fin. eiuſdem gloſ. qui
alleg. pro primo dict. c. ſacro. ſuperiùs allega-
tū: pro ſecundo c. nemo 2. q. 1. Pro tertio cap.
certum. 11. q. 3. cum quo concor. Io. Monac.
in c. eos. de ſent. excommunica. ſuper uer. in
eandem. poſt. princ. ubi dicit expreſſe ꝙ huiuſ
modi reductio, de qua loquuntur decre. uide
licet c. ſignificauit. & c. ad reprimendū. de off.
ordin. de appellat. c. quoniam. de ſentent. ex-
commu.

commu.c. ſacro.debet fieri cum cauſæ cognitione. quę iura loquunť in ſententia hominis. ſecùs verò in ſentẽtia canonis, in qua reincidit ipſo iure nõ parens mãdato ſuperioris. & ſic loquiť c.eos. ſuperiùs allegatũ. & ſic fuit cõcluſum per omnes Dominos. Fuit tñ per aliquos dubitatum, utrũ in hac reintruſione requirereť perſonalis monitio, uel ſufficeret citatio per audientiã. Aliqui dicebant, ꝙ perſonaliter deberet moneri ut pareret, vel id faceret pro quo aliàs fuit excõicatus. ꝑ no. per Inn. in c.ſi aduerſarius. de eo qui mit. in poſſ. Maior pars, & quaſi oẽs tenuerũt cõtrarium, præſertim ſi aliàs in cauſa fuit apprehẽſus citatus ex iuſta cauſa excõicatus, & male abſolutus. Et hoc ẽt vult Inn. ĩ d.c.ſi aduerſarius. vbi excipit benè tres caſus à dicto ſuo. Citatio enim ſępè habet vim monitionis, ut legitur. & no. in c.ex parte. de verb. ſign. per Bern. & facit vna nota And. Cl. præſenti. ſuper ver. cõſtiterit. de cenſi. & de pœn. c.1. ſuper verbo, commodè. per eundem, & ſuper uer. con-
b ſtiterit. per Pau. ꝓ quo ẽt facit ſtylus Curiæ, *b* qui habet, ꝙ ſemel citata parte legitimè ad cauſam, proceditur in eius contumacia per audientiam etiã ad excommunicationem, puta quia non reſpondeat libello lite non conteſtata, tribus tamen citationibus pręmiſſis. At in caſu poſito pars q̃ petebatur reintrudi fuit citata, & perſonaliter apprehẽſa in Curia ad dicendum contra commiſſionem ſuper intruſione obtenta, & nihil dixit contra eam, ſed receſſit, ut ponebať in facto. ergo potuit licitè ꝓcedi ꝯ ipſum per audientiam, ẽt ad excommunicationẽ. argu. c.1. de iudic. & c.prout. de dolo & cõtuma. & c.quoniã. ut lite nõ cõteſ.

ADDITIONES.

a Abſolutus. Adde infrà eod. tit. deci. 11. & Felyn. in c.ad noſtram. de iureiur. col. 1. verſi. in tex. ibi, reducatis.

b Stylus curiæ. De ſtylo curiæ Romanæ adde And. Barbat. & Zachar. Fer. in addit. ad Panormit. in proęmio decretal. in verb. de ſtylo.

EPITOMAE.

Impeditur beneficium abſolutionis ad cautelam producenti inſtrumentum appellationis & denuntiationis, eſto quòd aliter de excommunicatione non conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio in uim peremptoriæ oppoſita non probatur ſufficienter per denuntiationem, ſecùs ſi in uim dilatoriæ opponatur.*

2 *Abſolutio ab excommunicato an integram excõmunicationis probationem requirat, an ſola denuntiationis oſtenſione impetretur.*

DECISIO VIII. aliàs 400.

1 SI quis petat ſe abſolui† ad cautelam è ſententia excõmunicationis lata in eum poſt appellationem legitimam, & producat ſuam appellationem, & inſtrumentum denuntiationis factæ poſt huiuſmodi appellationem, Fuit dubitatum utrùm per hmõi inſtrumentum
2 denuntiationis ſufficienter *a* conſtaret de excomunicatione ad effectum abſolutionis obtinendæ ad cautelam. Et videbatur aliquibus dominis ꝙ non. per no. in c.pia. de except. lib. 6. per Io. And. vbi expreſsè tenet, ꝙ per denũ-
b tiationem *b* non probatur ſufficienter excõmunicatio, quod fateor de plano in caſu ipſo, qñ excõmunicatio opponitur per partem aduerſario in vim peremptoriæ, uel dilatoriæ ad repellendum eũ. cùm ibi text. dicat, apertiſſimis documentis. & eius opinio ſeruatur in Curia, vbi rariſſimè exceptio excommunicationis admittitur, quia nunquàm debitè proponitur, & ſpecificatur. Hoſti. tñ in c.prudentiam. §.6. tenuit contrariũ, cum quo concordat Arch. in c.pia. ſuperiùs alleg. pro quorum opinione facit c. cùm deſideres. de ſent. excom. In caſu tñ noſtro ꝓpoſito maior pars
2 tenuit† contrarium, videlicet ſufficere denuntiationem ad effectum abſolutionis obtinendæ, per quam nemini præiudicatur, nec pars poſſet cõtradicere, aut appellare. de appellat. c.qua fronte. de offic. deleg. c. cùm contingat. niſi excideret de manifeſta offenſa. de ſenten. excom. c.venerabilibus. & c. ſolet. lib. 6. imò ſecundum aliquos videtur ſolùm ſufficere petenti abſolutionem ſua propria cõfeſſio. de electio. c.ꝓpoſuit. pro qua cõcluſione fuit allegata not. Io. And. in c.licet. de ſentent. excom. ubi vř tenere contra dictam ſuam gloſſ. poſitam in d.c. pia. Sed dat duas ſolutiones, quas vide. Ego verò dicebã quoad effectum abſolutionis obtinendæ ad cautelam, iuxta formam d.c.ſolet. oportet petẽtem abſolutio-

nem

nem probarē duō, ſ. ſe ex cauſa legitima ap-
pellaſſe, & poſt appellationem huiuſmodi in,
eum ſentētiam excommunicationis eſſe pro-
latam. & licet in caſu propoſito conſtaret de.
appellatione legitima, & excommunicatione
per ſuam confeſsionem, & inſtrō denuntia-
tionis, tñ per hoc non conſtaret ipſam excō-
municationis ſententiam poſt huiuſmodi ap
pellationem promulgatam. Nam potuit eſſe
quòd fuit ante appellationem ex communi-
catus, & poſt appellationem denuntiatus, &
ſic non probat hoc eſſe, quod ab hoc contin
git abeſſe. de of. dele. c. cùm cōtingat. de pb.
c. in præſentia. & propterea in dictam abſolu
tionem non conſenſi, licèt impenſa fuerit de
conſilio maioris partis Dominorum.

ADDITIONES.

a Sufficienter. Facit inf. eo. ti. in antiq. deciſ. 11.
b Quòd per denuntiationem. An per denuntia
tionem publicè factam probetur excommu-
nicatio, vide per Abba. in c. prudentiam. §. 6.
ver. ext. gl. quęro. de of. dele. & ibi per Fel. ver
ſi. utium probata denuntiatio.

EPITOME.

Interdictum ſingulare in aliqua eccleſia appoſitum, poteſt ad cautelam relaxari.

SVMMARIVM.

1 *Relaxatio ad cautelam in interdicto generali an fieri poſſit.*
2 *Abſolutio, vel relaxatio ad cautelam quare fiat.*

DECISIO IX. aliàs 436.

a FVit dubitatum, a vtrum interdictum po
ſitum in certam eccleſiam poſſit relaxari
ad cautelam, ſi dicatur nullum. In quo dubio
aliqui tenuerunt opinionem Arch. in c. præ-
ſenti. de ſent. excom. lib. 6. quod non. quia vbi
eſt eadem ratio, idē debet eſſe ius, ut in ca. 2.
de transl. epiſcopi. ff. ad l. Aq. l. illud. Sed ſi be
nè attendatur ratio, & intentio illius decret.
1 præſenti. quæ declarat, ꝙ relaxatio † ad caute-
lam non habet locum in interdicto generali
ciuitatis, caſtri, loci, vel terræ, eadem ratio eſt
in interdicto ſpeciali alicuius eccleſiæ, quod
in vtroq; caſu ponitur propter delictum do-
mini, prælati, capituli, uel canonicorum, ut in
c. non eſt. de ſpōſ. de of. ord. c. ſi canonici. li. 6.
ergo. Sed Io. Mo. in d. decre. pſenti. tenet con
trarium, dicens, ꝙ ſi prælati & canonici eccle
ſiæ ſpecialiter interdictæ petant, ſ. relaxatio-
nem ad cautelam, illa fieri poterit, quia pro-
pter eorum culpam tale interdictum proferri
debuit, non ſic in interdicto generali, in quo
puniuntur, qui non delinquunt. de of. dele. c.
ſanè. 2. & in d. decre. non eſt. Præterea relaxa
2 tio † ſiue abſolutio ad cautelam fit in dubio,
propter periculum communionis, uel læſio-
nis iuſtitiæ, ut in d. decre. ſolet. & in c. venera
bilib. de ſent. excom. li. 6. de teſt. c. ueniens. de
cleri. excomm. mini. c. ad apoſtolicę. de appe.
c. ad audientiam. ſed in generali interdicto,
in quo poteſt celebrari ianuis clauſis & c. iux
ta formam c. alma mater. baptiſmus & penitē
tia conferri, vt in d. decre. non eſt. & de pę. &
remiſſio. c. quod in te. prædicari uerbū Dei.
de ſent. excomm. c. reſponſo. non eſt tantum
periculum ſi ſeruetur, & nō relaxetur, donec
veritas eruatur, utrum iuſtè, uel iniuſtè ſit po
ſitum, & tunc in totum relaxetur, ſicut in ſpe
ciali interdicto, in quo prædicta minimè fieri
poterunt, immo ſi fiant, locus prophanatur,
& facientes irregularitatem incurrunt, vt in
c. is qui. de ſen. excomm. lib. 6. de exce. prǽl.
c. tanta. Ergo videtur eſſe modò modica diffe
rentia inter interdictum generale & ſpecia-
le, quamuis do. Io. Cal. in tract. ſuo de cenſu.
eccle. in q. ſed quęro an ſpeciale interdictū.
dicat, ſub dubio forte, ꝙ præmiſſæ rationes,
& aliæ, quas in primo caſu ponunt ibi Doct.
non inferant diuerſitatem. In ſecundo tamē
ipſe & do. Io. And. in nouel. in d. c. pſenti. de
clinant & tenent opi. Io. Mo. propter regulā
quæ habet, ꝙ cēſura eccleſiaſtica quę eſt nul
la, poteſt tolli ad cautelam, quæ ſeruanda eſt,
niſi in caſu, in quo reperiatur uitiata. de ſpō.
c. cum apud. de transl. epiſ. c. 2. & ff. de re iu. l.
1. & ſic fuit obtentum, & ſemper in palatio
apoſtolico obſeruatum.

ADDITIO.

a Fuit dubitatū. Adde inf. in ant. eo. ti. deci. 18.
Poſſet relaxari. An interdictum particularis

eccleſiæ poſſit relaxari ad cautelam, dom. de ſan. Ge. in c. præſenti. de ſent. exco. in 6. ubi tenet quod ſic. Adde Fel. in c. apoſtolicæ. de except. in 3. col. uer. dum abb. num. 3.

EPITOME.

Metus excommunicationis excuſat reſpondentē libello, & litis cōteſtationē impedit, maximè, ſi de dicto metu expreſſe fuerit ꝓteſtatus.

SVMMARIVM.

1 *Metus excommunicationis an ſit iuſtus metus.*
2 *Excommunicatio iuſtè prolata dicitur medicinalis, & debet eam excommunicatus cum omni humilitate, & obedientia ſuſtinere.*
3 *Libello inepto euidenti ineptitudine non eſt reſpondendum, nec eſt ſuper eo lis conteſtanda.*
4 *Ineptitudo libelli dupliciter conſideratur.*

DECISIO X. aliàs 35.

SI quis in cauſa prophana reſpōdeat libello, & lis conteſtetur ſuper eo, cui obſtantibus exceptionib. datis per reſpondentem, uel alias propter eius ineptitudinem non eſſet re-
a ſpondendum, metu excommunicationis *a* ſibi illatæ, vel comminatæ, & de hoc proteſtetur expreſsè, videlicet ꝙ metu excommunicationis reſpondet, & non aliàs: Fuit dubita-
1 tum, utrum† ipſum reſpondentem talis metus excommunicationis excuſet, intantùm ꝙ litis conteſtatio in modo præmiſſo facta hēatur pro non facta, uel ſaltem ſit annullanda exceptionib. obſtantib. ſupradictis. Ad quod dubium fuit reſponſum diſtinguendo. Aut p̄dictus reſpōdens ab huiuſmodi grauaminib. appellauit, aut non. Si non appellauerat infra debitum tempus, licèt iudex eum in præmiſſis grauauerit, ſic procedendo, tenebit & ualebit eius proceſſus: cùm non contra ius conſtitutionis, ſed contra ius litigatoris aliquid fecerit, & ſic proceſſit. de re iud. c. cùm inter. & c. quod ad conſultationem. cum ſi. Per ſuam etiam reſponſionem, quæ eſt facto ſuo contraria, videtur a ſua prædicta proteſtatione receſſiſſe. de conſt. c. cum M. de ele. c. Cumana.
b cum ibi no. reſponſio. n. libelli inepti, *b* valet & tenet, ſicut dicimus de reſponſione ad interrogationem partis, prout legit. & no. in c. cùm cauſam. de iura. cal. licèt nō poſſit ſequi condemnatio propter ineptitudinem ipſius,
c ſi eſſet patens, *c* ſecùs ſi eſſet latens, ut in c. examinata. de iud. quod crederem verum, ſi liberè & ſine coactione, ac metu excommunicationis reſpondiſſet. Sed quia hic propter iuſtum metum, prout ſtatim dicetur, rñdit: meritò deberet excuſari, & quia rñſio ſibi, nec parti ſuæ in nullo debet præiudicare. ea. n. quę per metum fiunt, rata non hñr, quod met. cau. c. 1. & c. abbas. & c. ad aures. ff. eo. l. metum. §. ait prętor. Sed ex quo non appellauit, uidetur interlocutorię iudicis acquieuiſſe, maximè in cauſa ulterius procedendo uoluntariè, per iura ſuperius ad hoc allegara. & ſic metus, ſiue coactio per uoluntarium proceſſum purgabatur, & tranſiuit in conſenſū. de ſpon. c. ad id quod. cū ſi. Si uerò prædictus reſpondens ante, uel poſt ſuam reſponſionem appellaſſet, indubitanter iudex grauaſſet, ipſumq; prędictus metus excuſaſſet, & pronuntiabitur per iudicem appellationis male fuiſſe proceſſum, & benè appellatum, prędictus reſpondens ad probandum ſuas exceptiones rationabiles aliàs contra libellum datas admiſſus fuiſſet. ar. eorum quę legun. & no. in c. ut debitus. de appel. Ratio, quia licèt metus iuſtę excommunicationis nō excuſet, ut no. per Ber. in ca. cùm dilectus. quod met. cau tñ. iniuſta excommunicatio eſt iuſtus metus, & excuſat quemcunq; vt ibidem dicit Hoſt. & Io. An. Et ſic loquitur gl. contraria Ber. poſita in c. olim. in materia, de reſt. ſpol. maxima. n. pœna eſt inter homines nō conuerſari, & hominū carere ſuffragio. C. de apoſt. l. hi qui ſanctam. maximè ſine culpa, ideo cēſetur iuſtus metus, quia quis pro nulla re debet uelle ſubijci tali, & tantę pęnę, quia non eſt maior in eccleſia Dei, ut in c. corripiantur. 23. q. 4.
2 Sed qñ excommunicatio † iuſtè proferretur, cùm illa ſit medicinalis, debet eam excōicatus cum omni humilitate & obedientia ſuſtinere, & non contemnere, & ideò ipſam timere nō oportebit: potiſſimè ſi culpa ſua incidit in hanc pęnam. ff quod met. cauſ. l. ſi mulier. 22. q. 4. c. inter cætera. ſm do. Agid Ego verò contra vtranq; rationem allegaui c. ſententia paſtoris. & c. nemo contemnat. 11. q. 3. nā vt ibidem apparet, & etiam in c. ſacro. de ſent. exc.

exc.ſiue excommunicatio ſit iuſta, ſiue iniuſta, ſemper timẽda eſt.ergo vtraq; inducit iuſtum timorẽ,quæ uidetur excuſari in vtroq; caſu, ergo non videtur procedere diſtinctio ſupradicta.Ad quod poſſet reſpõderi, ꝙ licet quis iuſtam,ſiue iniuſtam excommunicationem a ſuo paſtore prolatam debeat timere, & etiam non contemnere,quia nõ eſt homo, qui ligat,ſed Deus,vt in c.nemo.ſuperius alle.& ne illa medicina conuertatur ſibi in venenum,& fiat mortalis,vt in d.c.cũm medicinalis.tamen per hoc non aufertur excommunicato remedium appellãdi,ad hoc vt cognoſcatur de iuſtitia,vel iniuſtitia ſententiæ excommunicationis per ſuperiorem, ut ſic ſine difficultate abſoluat,ſi eſt iniuſta,& proferẽs puniatur,ſi ex iuſta, ad ſuum excommunicatorem remittatur, vel ſatisfactione præmiſſa abſoluatur,ut in d.c.ſacr.& c.ſolet. & c.uenerabilib.& etiã c.Romana.eo.ti.li.6. de reſcr. c.ab excom.de of.deleg.c.cũm contingat. de app.c.qua fronte. cum ſi.uel ſecundũ aliquos dicti canones non procedunt in iudicem delegatum,cum ſententia ſi ſit iniuſta,nõ ligat, nec eſt timenda,immo eſt nulla ſm Inn.in d. c.cum contingat.in ſi.quem recitat Arch. in apparatu in c.1.de of.dele.li.6.quor.opi.quo ad nullitatem non credo veram, ſed quoad iniuſtitiam bene.& ſic credo ab ea appellandum,ad hoc,vt tollatur,ut in d.c.ſacro. & c. ſolet.c.uenerabilib.& aliis iurib.ſupradictis.

ADDITIONES.

a Metu excommunicationis.Adde inf.eo.ti.in antiq.deciſ.35.

b Reſponſio libelli inepti. Non† intelligas qñ
3 eſt ineptus euidenti ineptitudine, quia tunc non eſt rñdendum,nec eſt lis conteſtanda ſuper eo,quia tunc nulla eſſet,& ideo dicimus, ꝙ ſemper poteſt talis libellus emendari,quia ſemper ſumus in principio,niſi ſit pręſcriptũ l.accuſaturus.ff.de adul.& ideo ſportulæ prius ſolutæ ſuper inepto libello non proſũnt apto,quia aptus eſt alius libellus ab inepto,vnde omnia de nouo fieri oportet.arg.l.ius ciuile.& quod ibi notatur.ff.de iuſt.& iur.ſecundum Bal.in l.edita.C.de eden.

c Si eſſet patens.Duplex†eſt.n.ineptitudo libel
4 li.Vna viſibilis,vt cũm dico, peto talem rem ſacram,uel dico, ago ex nudo pacto. Alia eſt inepti tudo inuiſibilis, ut ſi peto rem ut meã, non faciendo mẽtionem ſacri,quæ res poſtea apparet ſacra,uel ago ex promiſſione,quæ poſtea apparet fuiſſe nuda. Et cognoſcitur ineptitudo libelli ex duob. ſ. ex materia & forma.Materia libelli cõſtat ex cauſa & re.Cauſa facti & iuris,puta contractu, & obligatione,vel cauſa.ſ.iuris tantũm puta dominio. Si ergo iſta habent in ſe conſonantiam,libellus eſt aptus:ſi verò habent in ſe diſſonantiã,ineptus eſt,ut no.in l.2.§.circa.ff. de doli excep. cuius ineptitudinis exceptio poteſt opponi quandocunq; ẽt poſt ſententiam.tex.eſt ſing. qui non eſt alibi ſecundum Bal.in c.cum dilecti.de emp.& uen. Forma autem libelli eſt ſicut ſyllogiſmus,cuius formæ maxima pars cõcluſio,ut no.Inn.in c.ſuper literis.de reſcr. & poteſt dici ꝙ concluſio ritè applicata rei & cauſæ ſit forma libelli cõuentionalis in ciuili:in criminali uerò,etiam in cohærẽtiis loci & temporis ſtat forma,cũm libellus accuſatorius ſit ipſo iure nullus, ſi non continet locum,& tẽpus,licèt reus nihil opponat, nec poteſt iuſtificari,quod nullum eſt, ſecundum Bar.in l.edita.C.de edẽ.Sed Inn.& Io.And. dicunt in c.ſi.de pur.cano.ꝙ tales circunſtantiæ ſunt ſpecificandæ,ſi reus illas petit ſpecificari,ſecus ſi procedi patiatur. quorum opi. procedit de æquitate canonica,ſed de iure ciuili eſt uera opinio Bar.& nota ꝙ in dubio libellus præſumitur aptus,non ineptus. ut no. Doc.in d.c.examinata.

EPITOME.

Excommunicatus abſolutus cum promiſsione de ſtando iuri, ſi non adimpleat,ipſo iure reincidit in excommunicationem.

DECISIO II. aliàs 490.

a SI excommunicatus *a* coram iudice,vt abſolueretur promiſit ſtare iuri,& mandato eccleſiæ,ſi non adimpleat quod promiſit, ipſo iure reincidit in excommunicationẽ,ſi fuerat excommunicatus a canone, uel a iure. de ſent.exco.c.eos.lib.6.quod c. videtur corrigi per no.per Bern.in c.de cætero.de ſent.exco.

Vbi autem fuit excõmunicatus ab homine, & eſt abſolutus cum cautione vt ſupra, ſi nó fecerit quod promiſir, non eſt ipſo iure excó municatus, ſed per eundem iudicem in eandem ſententiam reintrudendus eſt, in qua erat ligatus, donec fecerit quod promiſir, ut in c.conſtirutionem.de ſent.exco.lib.6.& quod no.Io.Mo.in præall.c.eos.in fi. Nec eſt mirũ, q per eundem iudicem qui abſoluit, poſſit re induci in primam ſententiam, quia ſub conditione videtur abſolutus: quæ conditio ſi deficit, non uidetur abſolutus.ar.in l.licet.in fi. de iu.dot.& l.ſi quis acceptaret.de cond. ob turp.cauſ.cum ibi no.& maximè ſi infra annum a tempore abſolutionis primus iudex uelit eum reinducere, quia per tantum tẽpus videtur durare eius iuriſdictio, ut in c.quærẽti.de of.dele. Vel dic q etiam in illo caſu poſt annum, quia ſub conditione videtur eum abſoluiſſe, & ſic non uidetur functus officio, niſi extet conditio, per iura ſuperius allegata, & huiuſmodi reinductio ſiue intruſio debet fieri citata parte, quę citatio ſufficit pro canonica monitione.

ADDITIO.

a Excommunicatus. Adde deci.22.& 14.in an. co.ti.Fel.in c.ad noſtram.de iureiu.& ſup.eo. tit.deciſio. 7.

De verborum ſignificatione.

EPITOME.

Auditor uirtute commiſsionis ſibi factæ, Quod ſola facti ueritate inſpecta procedat, poterit terminos palatij abbreuiare.

DECISIO I. aliàs 96.

OMnes Domini concorditer ordinauerunt, q quando committitur Auditori, q ſola facti ueritate inſpecta procedatur, q vigore iſtorum uerborum poſſunt abbreuiari termini de ſtylo Palatij introducti. Nam ſi non obſtaret ſtylus, hoc poſſet fieri in cauſa beneficiali & matrimoniali, etiam iuxta formam Cle.ſæpè.de ver.ſig.igitur vt dicta uerba aliquid operentur, de priui.c.in his.& c.ſi Papa. lib.6.& citò facti ueritas eruatur, voluerunt, vt termini abbreuiarentur, ut antea poterãt, quia res de facili, & c.35.diſt.c.ab exordio.& ff.de pac.l.ſi unus. Et qualiter debeat procedi, & quales termini ſeruari, vide ſupra deciſ. 2.de reſcript.

Nouæ deciſiones Rotæ finiunt fæliciter, finis.

ANTIQVAE CONCLVSIONES,

ALIAS DECISIONES DOMINORVM de Rota fœliciter incipiunt.

DE CONSTITVTIONIBVS.

EPITOME.

Commiſsio ſuper eadem cauſa, ſi pluribus Auditoribus ſignata fuerit, ille ſolus audiet, cui primò præſentata fuerit.

DECISIO I. aliàs 803.

MEMORIALE ſit, ꝙ Dom. Vicecancellarius in domo ſua die ſequenti natiuitatis Domini, ſ. die S. Stephani poſt prandium anno Dñi M.ccclxxv. mandauit expreſsè dictis Auditorib. ꝙ ſeruarent in ſuis cauſis tria ſequentia. Primo ꝙ
a ſi aliqua commiſſio a alicuius cauſæ eſſet cōmiſſa duobus Auditoribus, quòd ille cognoſceret de cauſa, cui dicta commiſſio primò eſſet præſentata, & alter nullo modo cognoſcer.

ADDITIO.

a Aliqua commiſſio. Adde deci. 6. inf. de reſcri.

EPITOME.

Notarij ſacri Palatij quando pauperibus gratis ſcripturas facere debeant.

DECISIO II. aliàs 804.

SEcundò mandauit, ꝙ notarij cauſarum prædictorum Dominorum Auditorū facerent ſcripturas gratis pauperibus litigantibus, & hoc ſi ſit certum ꝙ ſint pauperes veraciter, aliàs ſi poſſunt ſoluere de præſenti, vel in futurum cum obligatione, ꝙ dicti notarij tunc habeant ab eis, quod fuerit iuſtum & rationabile, prout ſeruatur in ſacro Palatio circa hoc.

EPITOME.

Auditores uolentes habere conſilia in cauſis coram eis uertentib. debent bene uidere proceſſum, & clarè elicere dubia uera, ut ſui coauditores uera conſilia dare poſsint.

DECISIO III. aliàs 805.

TErtiò mandauit, ꝙ Auditores qui uolunt habere conſilia bene circa cauſas eis commiſſas pro iuſtitia miniſtranda, benè & perfectè, & non perfunctoriè uideant proceſſus cauſarum eorum, ex quib. eliciant dubia, in quibus uolūt habere conſilia, vt ſuper certis dubijs & ueris domini Auditores poſſint dare ſecurè ſua uera conſilia, ut poſtea in

ſecunda inſtantia,& in tertia ſententia quam tulerit prædictus Auditor,aliquo modo non poſſit retractari,niſi ex cauſa rationabili, iuſta,vel nouiter producta.

EPITOME.

Gratia ad collationem Decani & capituli comprehendit beneficium, cuius collatio ex fundatione ſpectat ad hebdomadarios pro tempore.

DECISIO IIII. aliàs 836.

NOta in eccleſia Metenſi eſt conſuetudo,ꝙ qualibet ſeptimana tres canonici nominati,ſeu electi per Decanum & capitulũ ſunt hebdomadarij,vnus ꝓ presbytero. ſ. pro dicēda miſſa,alius pro diacono, pro dicē do Euangelio,alius pro ſubdiacono, & dicen da Epiſtola,& mutantur qualibet ſeptimana. Accidit ꝙ quidam in quadam capella ſancti Pauli ſuper clauſuris eccleſię prędictæ, quæ eſt ſubiecta Decano & capitulo eiuſdem eccleſiæ,fundauit quinque cappellanias,quę ex ipſius fundatoris ſtatuto deberent pertinere ad collationem hebdomadariorum qui exiſtunt pro tempore in eccleſia ipſa Metenſi:q̃ritur nunquid ueniat ſua gratia impetrantiũ ad collationem Decani & capituli eccleſiæ Metenſis, quaſi fundator dictarum capellaniarum, ſtatuendo ꝙ earum collatio pertineret ad hebdomadarios prædictos,videatur voluiſſe,ꝙ conferant vice & nomine Decani & capituli, & quod ad eoſdem Decanum & capitulum,a quibus dicti hebdomadarij quālibet ſeptimana eliguntur principaliter, ius pertineret conferendi, & ad illos hebdomadarios qui eſſent pro tempore, vice & nomine ipſorum,dixi vt not.infra in ſimi.immo in eadem ferè quæſtione quæ incipit,in eccleſia Metenſi.

EPITOME.

Religioſus ſtatim cum conſenſit prouiſioni de ſe factæ,eximitur a iuriſdictione ſui generalis, & eſt extra regulas, & conſtitutiones ordinis.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus conſentiens prouiſioni de ſe factæ,nulla reſtitutione eorum, quæ habebat ordini facta,an uirtute ſtatuti, quod nullus frater etc. excommunicatus ſit.*

DECISIO V. aliàs 837.

1 GEneralis † Auguſtinorum fecit ſtatutũ, ꝙ nullus frater de religione eorum audeat conſentire electioni de ſe factæ,vel prouiſioni,niſi prius facta reſtitutione ordini om nium quæ habebat, & ſi non præmiſſę reſtitutione conſenſerit, ꝙ ipſo facto ſit excommunicatus. Hoc ſuppoſito, Papa pronunciauit quendam fratrem in Epiſcopum in conſiſtorio, qui cum nunciata fuerunt ſibi noua, non præmiſſa reſtitutione,prouiſioni de ſe factæ conceſſit: quæritur nunquid ſit excommunicatus?Et videtur ꝙ non, quia incontinenti cum conſenſit, eſt exemptus a iuriſdictione generalis ſui,& extra regulas,& conſtitutiones ordinis,qui incipit eſſe alterius, & maioris ſtatus, & matrimonium contrahit ſpirituale cum eccleſia,cui præfectus eſt Epiſcopus,ergo non videtur ligari præmiſſa conſtitutione,quia ante non erat ligandus,quam conſenſiſſet, & incontinenti cum conſenſit, eſt exemptus ab illa,ergo per ea non videbitur ligabilis.In contrarium videtur, per ea q̃ no.Inn.extra de app.c.præterea.in uer.& dico,excommunico te ſi elegeris.per no. in regula iuris,cum ſint partium iura obſcura. in q.ibi mota per Io.And. in nouel.

EPITOME.

Statutum, priuilegium,conſuetudo non tolluntur per nō obſtantias generales literarum apoſtolicarũ.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula non obſtantiarum generalium in literis apoſtolicis,non tollit ſtatutũ,priuilegiũ, vel conſue-*

conſuetudinem eccleſiæ, niſi de ipſis expreſſa ſit facta mentio in clauſulis derogatorys.

DECISIO VI. aliàs 632.

1 STatutum,†priuilegium,vel cõſuetudo eccleſiæ non tolluntur per non obſtãtias generales literarum apoſtolicarum,niſi expreſſa mentio fiat in literis de prędictis.

ADDITIO.

a Prędictis.Adde deci.18.inf.de reſcrip.

De reſcriptis.

DECISIO I. aliàs 378.

SImilis eſt deciſ.9.ſup.eod.titul. in nouis.

DECISIO II. aliàs 512.

Similis eſt dec.12.ſup.hoc eo.ti.in nouis.

DECISIO III. aliàs 515.

Similis eſt dec. 7.ſup.hoc ti.in nouis.

EPITOME.

Impetratio facta de beneficio tã quam curato & dignitatem habente,ualet etiam ſi reperiatur ꝙ nõ ſit dignitas, uel curatum,ſed ſimplex officium,uel beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Expreſſio falſitatis etiã ſi non eſſet talis,quæ mouiſſet Principem ad concedendum, vitiat literas gratioſas.*

2 *Decretalis,ſuper literis.de reſcr.quæ loquitur in literis ad lites,habet locum in beneficialibus.*

3 *Expreßione qualitatis maioris in gratia non uenit minor qualitas.*

4 *Dolus in dubio non præſumitur.*

5 *Expreßio,uel omißio tacendæ, uel exprimendæ qualitatis,vel circunſtantiæ in impetrationib. præſumitur in dubio fieri doloſè.*

6 *Demonſtratio falſa an gratias debeat uitiare.*

7 *C.ſuper literis.de reſcrip.intellectus.*

DECISIO IIII. aliàs 582.

a QVidam obtinuit gratiam a de quadam
ſacriſtia in quadam eccleſia, quã ipſe
aſſeruit eſſe dignitatẽ, & poſtea appa
ret,ꝙ re uera ſacriſtia in eccleſia illa non eſt
dignitas,ſed ſimplex officiũ: quærit an eius
gratia ſit ſurreptitia? Et vr̃ ꝙ ſic, quia ſuggeſ
ſit falſum,ergo &c.arg.c.ſuſceptum.de reſcr.
1 li.6.Nam†expreſſio falſitatis ẽt ſi nõ eſſet ta
lis,quæ mouiſſet ad concedendum,uitiat lite
2 ras gratioſas,vt in d.c.ſuſceptũ.Nec† in lite
ris beneficialib.locum habet decretalis,ſuper
literis.de reſcri.quæ loquitur in literis ad li
tes,non in gratioſis ad beneficia, ut notat gl.
de præb.c.ſi motu.li.6.ſuper uerbo, taceãt.in
fi.præſertim,quia & ſi diſtinctio illius decre.
ſuper literis. habeat locum in literis gratio
ſis ad beneficia,ẽt põt dici,ꝙ hic eſt expreſſa
falſitas,& omiſſa veritas,quę mouere potuit
Principẽ ad cõcedẽdũ,& ſi veritas fuiſſet ex
preſſa, ẽt forſan fuiſſet motus ad non conce
dendum,quia aliquib. perſonis prouidẽdum
eſt de dignitate, quib. non eſſet prouidẽdum
de ſimplici officio,aut adminiſtratione.argu.
decre.de multa.de præb.Licẽt. n. qui dignus
eſt maiorib.ſit dignus minorib.ſ.cum maiora
illa & minora ſunt eiuſdem qualitatis, nõ tñ
vbi ſunt diuerſarum qualitatum, ut dignitas
& officium.Nam aliqui ualentes & ſolennes
viri,& eminentis ſcientiæ,vel magnę nobili
tatis & generoſitatis sũt boni pro una digni
tate,quæ forſan hẽt magnas ꝓgatiuas, vel
forſan iuriſdõnem,qui non eſſent boni pro v
no officio,vel adminiſtratione,ubi opus eſt ẽt
bono adminiſtratore,vel negotiatore,ſacriſta
& tpali:& ſic de ſingulis. Pro hoc ẽt ꝙ gra
3 tia ſit ſurreptitia facit, qa licẽt† expreſſit qua
litatem maiorem, non tñ ſub eius gratia ve
nire debet qualitas minoris.ar.c.cum illis.&
c.cui de non ſacerdotali.§.1.& §.fi.de pręb.
4 lib.6.Pro hoc etiam,quia†præſumitur dolo
sè expreſſiſſe falſum in dubio, licet enim in
dubio quis non præſumatur doloſus,nec do
lus,niſi probetur,ut l.quoties.§. qui dolo.de
prob.Tamen in iſtis impetrationib:expreſſio,
5 †vel omiſſio tacendę,uel exprimendę quali
tatis, uel circunſtantiæ præſumitur in dubio
fieri doloſè.arg.notatorum per Inn.in c.dile
ctus.de reſcrip.ſuper uerbo,iurib. circa prin
cipium. ibi cum dicitur, præſumitur enim

doloſè &c. Ergo nõ ualet. argũm. c. ſuper literis. ſupradicti. Et præmiſſas rationes quidã tenuerunt. Alij tamẽ, cum quibus ego eram, tenebant contrarium, ex quo impetrabatur certum corpus beneficij vacantis, & conſtabat de corpore beneficij impetrati, & perſona impetrans ſupponebatur idonea ad vtrunq;
6 & ad officium, & ad dignitatem, & ideo †fal
b ſa demonſtratio non debet uitiare gratiam. *b* Hæc. n. qualitas dignitatis, vr̃ eſſe adiecta gratia demonſtrationis, ergo eius falſitas gratiã non uitiat. argu. l. falſa. ff. de cond. & demon. pro hoc etiam, quia ex quo ponitur impetrãs idoneus ad utrunq;, licèt etiam Princeps cõceſſiſſet officiũ, quod eſt minus, cui conceſſit dignitatẽ, quod eſt plus, ſeu concedere debuiſſet: quia quẽ reputauit dignũ maiori, reputaſſet vtiq; dignum minori, & ideo ex quo gratia demonſtrationis expreſſiſſet qualitatem maiorem, quæ potius retrahere poterat Papã a concedendo non nocebit ſibi, ex quo conſtat de corpore beneficij, licèt ſit minor qualitas, qua expreſſa Princeps etiam ſibi cõceſſiſſet. arg. d. c. ſuper literis. nec vr̃ feciſſe doloſè in dubio, ex quo expreſſit qualitatem potiùs Principem retrahentem. Et per iſta ſatis pa-
7 tet ſolutio ad contraria. Nam †non obſt. d. c. ſuſceptum. nec quod dr̃ in d. c. ſuper literis. non habere locum in beneficialibus literis gratioſis, vbi expreſſio falſitatis etiam q̃ Principem non mouit, uitiat reſcriptum, ut d. c. ſuſceptum, quia dico illud verum, ubi exprimitur falſitas gratia taxationis, uel limitationis gratiæ rei, vel modi ipſius, quia tunc non ueniet alia res, uel alius modus non expreſſus, etſi Princeps illam rem, uel ſuper alio modo, ſeu ſecundum gratiam conceſſiſſet. & ſic loquitur d. c. ſuſceptum. & d. c. cui de nõ facer dotali. Et ita etiam crederem de literis iuſtitiæ. ubi adiiceretur falſitas gratia taxationis, vel limitationis, quia etiam tunc non continebitur aliud, licèt illud ſi fuiſſet expreſſum, & fuiſſet conceſſum. argumento notatorum per Inn. in d. c. ſuper. in gl. ſuper verbo, in cõi forma. vltra mediũ, ibi & nota ꝙ gñaliter. Secus aũt ubi exprimitur falſitas gratia demonſtrationis, quia tunc credo ꝙ diſtinctio illius c. ſuper literis. locum hẽt & in literis gratioſis, & beneficialib. Et diſtinguaſ an expreſſio
c c. falſitatis illius mouere potuerit, ſeu debuerit Principem, vel non: & vtrùm, per ſimplicẽ ignorantiam ſit facta expreſſio an doloſè, ut ſi non fuerit motus princeps, ſeu moueri non debuiſſet ad non concedendum propter expreſſionem falſitatis factam potius per ſimplicitatem, vel per ignorantiam, ſicut hic in terminis noſtræ quæſtionis, nihilominus valeat gratia, nec falſa demonſtratio eam vitiet, aliàs vero ſic: facit in argumentũ pro præmiſſa diſtinctione, an cauſa taxationis vel demõſtrationis concordia iurium. ff. de vin. triti. & oleo leg. l. cũm certus. & l. ex eo. & de leg. 1. l. quidã in teſtamẽto. & l. ſi ſeruus. §. qui uerò. Nec ob. ꝙ præſumitur expreſio falſitatis facta doloſè ar. notatorum in d. c. dilectus. de reſcr. per Inn. quia non eſt verum, ꝙ expreſſit hic qualitatem potius Principem retrahentem. ibi verò exprimit qualitatẽ potius inducentem, & omittebat, ſeu tacebat potius rẽtrahentem, & ita non ob. in dubio. n. dolus nõ præſumitur. ut d. l. quoties. §. qui dolo. vide dec. inf. eo. ti. 37. & 41.

ADDITIONES.

a Quidam obtinuit gratiã. Adde dec. 37. & 73. inf. eo. ti. Gem. conſ. 13 [illegible]. dominus noſter,
b Vitiaret grãm. Adde Fel. in d. c. ſup literis. in 2 col. & dec. 70. inf. eo. ti. Caſſ. dec. 11. de pb̃.
c Expreſsio. Adde Aegi. Bella. deci. 1. hoc ti.

EPITOME.

Impetrans beneficiũ ex cauſa permutationis exprimere debet beneficium aliud quod habet, aliàs nulla eſt permutatio.

DECISIO V. aliàs 593.

DIc quod ſi aliquis impetrat a ſede Apoſtolica fieri permutationẽ de aliquo beneficio fortè reſeruato, ꝙ gratia non valet, ſi taceat aliquod beneficium, ꝙ habebat. & ita obſeruat ſacrum Palatium. 1

EPITOME.

Cauſa ſi committatur duob. Auditorib. ille cognoſcet, cui primò eſt præſentata commiſsio.

DECISIO VI. aliàs 654.

NOta ꝙ quãdo cauſa committitur duob. dñis Auditorib. ꝙ ille cui primò eſt præſentata commiſsio, cognoſcit de cauſa. pro hoc facit, ꝙ notatur in c. propoſuiſti. de foro comp. & c. duob. §. ſi uerò. de reſcrip. lib. 6. & ita ſeruat Rota. vide ſupra dec. 1. de conſt.

DECI-

DECISIO VII. aliàs 513.

Similis eſt deciſ.6. ſup.hoc tit. de nouis.

EPITOME.

Commiſsio facta monacho habẽti adminiſtrationem, vel officium in eccleſia cathedrali, non facta mẽtione de monachatu ualet, maximè in literis gratiæ.

DECISIO VIII. aliàs 209.

NOta ꝙ ubi cauſa committitur monacho habenti adminiſtrationem, uel officium in eccleſia cathedrali, ſecundum quod eſt officium ſacriſtæ, valet commiſſio, maximè in literis gratię: poſito quòd de monachatu non fiat mentio, quia ex quo literæ tranſeunt per Cancellariam, videtur ex hoc approbari com
a miſſio, ut ſic intelligantur no. in c. ſtatutum. a ſuper verbo canonicus. de reſcript. lib.6. iuncta l. quidam conſulebant. de re iudica. & l. idem Vlpianus. de excuſa. tuto. & iſtud communiter tenet Rota.

ADDITIO.

a c. ſtatutum. Adde quod facit dec. 56. infr. de conceſſ prębend.

EPITOME.

Auditor ſecũdus cẽſetur ſurrogatus quoad omnia in locum primi.

DECISIO IX. aliàs 297.

NOta ꝙ ubi committitur Auditori, ꝙ etiã de ſpeciali gratia prouideat de beneficio, licèt Auditor, cui eſt facta cõmiſſio, moriať, uel aliàs deſinat eſſe iudex: ſecũdus Auditor, q ſuccedit poteſt ſine ſpeciali cõmiſſione de beneficio puidere, ſicut primus faciebat, arg. l. ſi iudex. ff. de iudi. & qa ut Auditori fuit primò cauſa commiſſa non ut priuatę perſonæ.

DECISIO X. aliàs 379.

Similis eſt deciſ.28. ſup. hoc eod. tit. in nouis.

DECISIO XI. aliàs 383.

Similis eſt deciſ.20. ſup. hoc tit. in nouis.

DECISIO XII. aliàs 444.

Similis eſt deciſ.16. ſup. tit. de appel. in nouis.

EPITOME.

Procuratorium factum ad cauſas deuolutas duntaxat poſt cauſam tamen commiſſam in Curia de ſpeciali mandato Papæ, ualet.

DECISIO XIII. aliàs 477.

a NOta ſi poſt commiſſionem factam de ſpeciali mandato Papę a pars, contra quam commiſſio fuit obtenta, conſtituat procuratorem ad cauſas dũtaxat deuolutas, ſufficit, ita ꝙ cum illo procuratore poteſt procedi in cauſa, quia Papa committẽdo de ſpeciali mãdato, cauſam in Curia ſua uoluit agitari. arg. eorum quæ leguntur & not. in c. cupientes. de elec. lib.6. ſecus autem ſi conſtitueret procuratores ante cõmiſſionẽ cũ prędicta limitatione, niſi adderetur ad cauſas ẽt deuoluendas, quia ſi tunc poſt hmōi conſtitutionẽ cõmittatur cauſa de ſpeciali mandato, nulliter cum tali procuratore procederetur in cauſa.

ADDITIO.

a Mandato Papę. Adde ſup. in nouis. de procu. deciſ.1. & Caſſad. dec.2. de procur. & dec.33 infr. de procur.

EPITOME.

Clauſula, Quouis alio modo, reſpicit omnem modum uacandi per eandem perſonam.

DECISIO XIIII. aliàs 483.

a NOta ꝙ clauſula a Alio quouis modo, reſpicit omnem modum vacandi per eandem perſonam, ſecus ſi per diuerſas, ut no. Lapus in c. ſuſceptum de reſcript. lib.6.

ADDITIO.

a Clauſula. Adde ſup. eod. tit. dec. 1. in no.

EPITOME.

Cauſa ſi committitur, quòd nullis terminis ſeruatis procedatur per Auditorem, termini abbreuiari, ſed non totaliter omitti poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Termini ſubſtãtiales in totum omitti nõ poſſunt, licèt benè abbreuiari poſſint, quãuis cõmittatur ꝙ nullis terminis ſeruatis in Curia procedatur.*

DECISIO XV. aliàs 488.

NOta ꝙ qñ cauſa cõmittitur, ꝙ nullis ter-
a minis ſeruatis, a ſed ſola facti ueritate inſpecta procedať, poſſunt termini ad arbitriũ Auditoris abbreuiari, ſed nõ totaliter omitti,
1 itaq; nullo termino ad libellãdũ aſſignato, poteſt termin⁹ octo, vel x. dierũ ad dãdũ articulos, & cõcludẽdũ aſſignari, vt dicta verba aliqd operenť. 19. diſt. c. in memoriã. de priuil. c. in his. & c. ſi Papa. lib.6. vide dec.40. de appel.

ADDI-

ADDITIO.

a Nullis terminis ſeruatis, Adde dec. 2. & 28. hoc tit. in nouis. dec. 10. ſup. hoc tit. & dec. 25. infr. eod.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam an inferior à Principe de partium conſenſu cum poteſtate ſummariè procedendi, &c. committere poſſit.*

DECISIO XVI. aliàs 543.

1 VTrùm valeat minor ſeu inferior à Papa committere cauſam de conſenſu partiũ cum poteſtate procedendi ſummarie, & de plano & ſine ſtrepitu, & figura iudicij? dic vt ſcripſi iuxta not. per Ioan. And. in c. fi. de hære. lib. 6.

EPITOME.

Papa ſi committit in Rota cauſam inter laicos, illi non habent ius reuocandi domum.

DECISIO XVII. aliàs 596.

DOminus Vrbanus quintus cõſueuit quotidie cauſas laicorum actorum ſiue reorum præſentium in Curia Romana dominis Auditoribus ſacri Palatij committere, ut no. per Hoſt. in c. fi. extrà de foro competen. nec habent communiter ius reuocandi domum.

EPITOME.

Clauſula derogatoria ad ſtatutum, non includit ſtatutum iuratũ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum iuratum non tollitur per clauſulam derogatoriam ad ſtatutum ſimpliciter poſitam, quia requirit quod dicatur non obſtante ſtatuto iurato, &c.*

2 *Clauſulæ non obſtantiarum, quando neceſſariò ueniunt in literis Apoſtolicis ponendæ.*

DECISIO XVIII. aliàs 633.

1 NOta ſi aliquod ſtatutum *a* eſt in aliqua
a eccleſia iuramento vallatum, ꝙ licèt dicatur in litera Papali gratiæ alicuius, ꝙ nõ obſtante tali ſtatuto, non faciendo mentionẽ
b de iuramento, ꝙ non ualent tales literæ. *b* Di
2 ctæ verò non obſtantiæ ponuntur ideò in literis Apoſtolicis, quia ſi non eſſent poſitæ, gratia non ualeret, ſecùs autem ſi Papa prouidit de beneficio vacante ad ſedem Apoſtolicam, vel de reſeruatis, quia tunc non eſt neceſſariũ ꝙ fiat mentio de prædictis in literis Apoſtolicis, quia prędicta non habent locum in beneficijs vacantibus apud ſedem Apoſtolicã, nec in reſeruatione. Et ita etiam tenet Rota do. Audito. ſacri Palatij. Circa verò prędicta vide iura poſita in c. aliquibus. de reſcript. lib. 6. Quid autem circa gratias Apoſtolicas ad recipiendum fructus beneficiorum in abſentia familiaris domini noſtri Papæ, uel Cardinalium, uel aliorum qui habent gratias ſuper hoc. Et circa hoc debent videri uerba dicta dictarum gratiarum, ſeu priuilegiorum dominorum Cardinaliũ de fructibus percipiendis, per ſuos familiares in abſentia, an remoueant prædicta ſtatuta, uel priuilegia uel cõſuetudines eccleſiarum iurata, vel nõ iurata. Domini Auditores de Rota ſacri Palatij cõmuniter nolunt aliud dicere, vel conſulere, ſuper hoc, & ex cauſa, ut infrà de conceſ. prębend. dec. 41.

ADDITIONES.

a Statutum. Adde ſuprà, de conſtitutio. deciſ. 6.

b Non ualent tales literæ. Adde nota. in c. cùm non deceat. ſuper uerbo, effectus. de elect. lib. 6. ubi dicitur, ꝙ per clauſul. Non obſtantibus priuilegijs, uel conſtitutionibus: non tollitur conſtitutio iurata. Et ſecundùm Lapum in ſuis ſingul. ſuper uerbo, clauſula generalis. Itẽ non tollit priuilegia inſerta in corpore iuris. Fe. in c. nõnulli. de reſcrip. in 2. col. uerſ. 12. cõcluſi. nu. 26. Bar. in extrauagant. ad reprimendum. ſuper uerſi. non obſtantibus.

EPITOME.

Iniuriarum verbalium cauſæ non committuntur per Vicecancellarium

tium Auditori ſacri Palatij, ſecùs pro iniurijs realibus.

DECISIO XIX. aliàs 655.

NOta, quod Viceecancellarius domini noſtri Papę non facit commiſſionem alicui Auditori ſacri Palatij de iniuria verbali facta alicui. Pro hoc quòd no. in c. cùm te. in gloſ. fi. de re iudica. c. dudum ſuper uerbo, calore. de conuer. coniugato. ſecùs autem eſſet de iniuria reali.

EPITOME.

Commiſsio cauſæ pendentis extra Curiam Romanam facta in Curia, tacita litis pendentia, non valet.

DECISIO XX. aliàs 673.

DIc quod ſi in aliqua cauſa ſpirituali vel prophana pendet lis extra Curiam Romanam, & committatur de ſpeciali mandato tractari in Curia, & non fiat mencio de litis pendentia, quod talis commiſſio ualet, ut c. fi. & c. eccleſiã. 2. ut lite pendẽ. & c. inter monaſterium. de ſtatu mona.

EPITOME.

Commiſsio habens clauſulam, Conſtito de aſſertis, antequàm cognoſcatur, pars eſt uocanda.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, Si tibi conſtiterit, in commiſſione Papali poſitum, requirit uocationem partis ante proceſſum inchoandum ſuper informatione commiſſorum.*

DECISIO XXI. aliàs 684.

1 DIC quod ſi in † aliqua commiſſione Papali committatur ſub uerbo, ſi conſtiterit de hoc contra talem, faciat hoc contra eum, prout continetur in commiſſione, tunc citanda eſt pars, uel procurator eius antequàm Auditor faciat informationem de contentis in commiſſione, vt notaẽ per Io. And. in c. pręſenti. ſub uerbo, conſtiterit. de cenſib. in Cle.

EPITOME.

Quando conceditur aliquos citare per edictum, ſufficit quòd tunc teſtes dicant, quòd credant non eſſe tutum illos citare.

SVMMARIVM.

1 *Infamis legitimè per teſtes legitimos probari debebit, quando committitur ad inſtantiam iniuriati, quòd ſi inuenis diffamatos, citat eos.*

2 *Citatio per edictum ob non tutum acceſſum relaxatur, ſi teſtes dixerint ſe credere impoſſibile, uel non tutum citationes exequi poſſe perſonaliter, uel ad domum citandi.*

DECISIO XXII. aliàs 693.

1 NOTA, † quod aliquoties Papa in commiſſione de ſpeciali mandato ad inſtantiã alicuius, qui dicit ſe iniuriatum per aliquos, ponit in commiſſione, Si inueneris eos diffamatos, citet eos, iuxta c. qualiter & quando. de accuſ. & Innocen. in c. cùm oporteat. eo. ti. & in c. cùm inter dilectos. de exceſſi. prælat. & Hoſtien. in c. veniens. de accu. & in c. infames. 6 q. 1. & in regula. c. infamibus. de reg. iu. lib. 6. cum ſimilibus. & tũc ad probandum talem infamiam. oportet, quod teſtes legitimi hoc probẽt legitimè. Si autem petatur quòd

2 † aliquis, ſeu aliqui citentur per edictum, iuxta cap. dudum. de iudic. in Clement. ſufficit quod tunc teſtes dicant, quod credunt, quod impoſſibile, vel non ſit tutum citare eos in domo, prout facit in d. Clem. dudum. de iudic. & ita ſeruat etiam Rota.

SVMMARIVM.

1 *Signatura commiſſionis ſi habet, Audiat ſummariè & c. ſub illo uerbo & c. alia uidentur conceſſa, quæ petuntur quoad ſummarium proceſſum.*

2 *Signatura habens quòd abſque obſeruatione terminorum ſacri Palatij procedatur, non operatur, ut Auditor aliquid quoad probationem partium*

partium tangere poſſit, licèt in totum nō teneatur ſeruare requiſita ad ordinem iuris.

DECISIO XXIII. aliàs 733.

1 SI aliqua † commiſſio a Papalis impetratur
2 ad inſtantiam alicuius in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana, ſi ponantur in fine ſupplicationis, per dominum Vicecancellarium verba ſequentia, De mandato domini noſtri Papę audiat talis Auditor ſummariè, & c. ſub illo verbo, (& cæt.) intelliguntur poſita in cōmiſſione, quod ſimpliciter procedendo ſummariè, ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ponitur aliquoties in ſup-
2 plicatione, quod † abſque obſeruatione terminorū ſtyli ſacri Palatij: licèt in prędicta ſignatione per Vicecancellarium ponantur prędicta uerba, nihilominùs prędictus Auditor debet ſeruare in aliquibus aliqua de ordine iuris. Quantū aût ad probationem partiū nihil debet tāgere pdictus Auditor, ut no. Io. And. in c. ſæpę. de verborum ſignificatione. in Clc. de dicta etiam clauſula no. Inno. in c. olim. de accuſatio. circa prædicta etiā uide poſita infrà, & vide deci. 40. infra, de apppellatio.

ADDITIO.

a Si aliqua commiſſio. Adde deciſ. 10. ſupr. hoc tit. deci. 28. hoc tit. in nouis. & concordantias ibi poſitas in addit. & deciſ. 40. infr. de appel. & deciſ. 13. de appell. in nouis.

EPITOME.

Surrogatus in iure defuncti, ſi non ſurrogatur etiam in lite, non admittetur ad iudicium.

DECISIO XXIIII. aliàs 816.

SCiendum, eſt quod ſi aliqua cauſa beneficialis eſt commiſſa alicui domino Auditori ſacri Palatij ad inſtantiam actoris uel Rei, & moriatur aliquis de prædictis litigantibus, & ſurrogetur per Papam unus altero mortuo, tunc dictus Auditor non poteſt procedere virtute dictæ primę commiſſionis. ita tenet Rota.

EPITOME.

Commiſſio ſignata, Vt ſola facti ueritate inſpecta procedat, facit ut poſsit iudex abbreuiare terminos de ſtylo ſeruari conſuetos.

DECISIO XXV. aliàs 451.

NOta, Domini ordinauerunt quod quando committitūr Auditoribus, quòd ſola fa-
a cti veritate a inſpecta procedant, quòd vigore iſtorum uerborum poſſunt abbreuiare terminos de ſtylo: hoc poſsūt in cauſa beneficiali, matrimoniali, & c. iuxta formā Cl. ſępè. de uerb. ſignif. ut dicta uerba aliquid operentur, & citò ueritas facti habeatur, quare deuoluitur ut termini abbreuiarentur, ut anteà poterant, quia res de facili, & c. 35. diſtinc. ca. ab. exordio. ff. de pact. l. ſi unus.

ADDITIO.

a Sola facti veritate. Adde deciſ. 1. 10. & 15. ſupra hoc tit. deciſ. 2. 9. & 28. hoc tit. in nouis.

EPITOME.

Cauſa appellationis à iudice, uel à parte approbata, deuoluitur ad Curiam Romanam.

DECISIO XXVI. aliàs 735.

DC quod ſi facta fuerit appellatio in aliqua cauſa ad ſedem Apoſtolicam, & fuerit approbata a iudice, vel à parte, tunc talis appellatio deuoluit cauſam ad ſedem Apoſtolicam, ut c. ſæpè. de appella. & c. cordi. eodem titul. libro. 6.

SVMMARIVM.

1 *Auditor in qualibet parte litis pronuntiare poteſt cauſam eſſe deuolutam.*
2 *Cauſa deuoluta ad ſedem Apoſtolicam quando dicatur.*

DECISIO XXVII. aliàs 715.

1 NOta, quòd † Auditor ſacri Palatij poteſt pronunciare in quacunque parte litis

tis, aliquam cauſam eſſe deuolutam ad ſedē
Apoſtolicam ratione appellationis, & ita te-
net Rota dominorum Auditorum. Quando
2 † autem dicitur cauſa deuoluta ad ſedem
Apoſtolicam, vide ſuper hoc c.ſtatuimus. de
elect.lib.6. & Clem.cauſam.de elect.

S V M M A R I V M.

1 *Executor, qui ut canonicus datus fuit, licet deſinat eſſe canonicus ante executionem, remanet tamen executor.*

2 *Datæ tempus in beneficialibus reſcriptis eſt conſiderandum.*

DECISIO XXVIII. aliàs 122.

1 NOta, quòd † vbi aliquis canonicus eſt da-
tus executor, ſi ante executionem deſi
nat eſſe canonicus, non propter hoc impedi-
2 tur, quin remanet executor, quia † tempus da
tæ inſpicitur, vt l.ſi ita.de auro & argen.leg.
& de hoc dic; vt not. per Archid. in c.ſtatu-
tum.ſuper verbo, communicatur. de reſcript.
lib.6. pro hoc facit l.ex facto. §. ſi verò. de
vulg. & pupil. ſubſtit.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio præfertur reſeruationi in concurſu.*

2 *Actus ſimpliciter explicatus uales in his, ad quæ authoritate una benè, alia autem malè duci poſſumus.*

3 *C.ſuſceptum.de reſcrip.in 6. non habet locum in acceptationibus, et prouiſionibus executorum.*

4 *Iudex ex officio ex cauſis animum ſuum mouentibus poteſt citare Reum perſonaliter ad reſpondendum interrogationibus a ſe factis, nec propter hoc diceretur grauatus Reus.*

5 *Executor licet mandauerit ſubexecutori quòd conferat impetrãti primum beneficium, quod duxerit acceptandum, poterit nihilominus ante acceptationem gratiæ conferre.*

DECISIO XXIX. aliàs 356.

1 NOta, quòd cum † reſeruatio, & collatio
executoris Apoſtolici ſimul concur-
runt, præfertur collatio reſeruationi. per not.
2 in Clem.literas.de reſcript. Item cum quis †
procedit ſimpliciter ad id, in quo poteſt du-
ci authoritate vna benè, alia malè, ſufficit
quocunque modo. per not. Innocent. in cap.
3 cum ex officij.de reſcrip. Item quòd † in ac-
ceptationibus, & prouiſionibus executorum
locum non habet, c.ſuſceptum.de reſcript.li-
4 bro ſexto. Item quòd † iudex ex cauſis ani-
mum ſuum mouentibus, vt dicit, mandans
ex officio citari perſonaliter reum per procu
ratorem reſpondentem interrogationibus a
iudice factis, non grauat per hoc. Item quòd
5 † licet executor mandet ſubexecutori, quòd
conferat impetranti primum beneficium, quod
duxerit acceptandum, poterit conferre ante
acceptationem.

ADDITIO.

a Item quòd iudex. Adde Aene. de Falc. in
tractatu reſerua. in 4.q.princip. in 33. effectu.

S V M M A R I V M.

1 *Electus confirmatus exequitur mandatum directum epiſcopo.*

2 *Reſtituitur quis contra ſententiam, licèt in commiſſione pro ſe impetrata plura narrata ſint falſa, quia ſufficit unum ex ipſis eſſe uerum.*

3 *Procurator ad agendum & defendendum, qui per ſe obtinuit ſententiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, cogitur defendere in cauſa reſtitutionis obtentæ contra ſententiam, principalem ſuum.*

4 *C.ſuſcitata de reſtitu.in integ. non habet locum in ſententia arbitri.*

5 *Reſtitutio ad appellandum datur ex modica præſumptione.*

DECISIO XXX. aliàs 360.

1 NOta, quòd † mandatum a directum E-
a piſcopo exequitur electus cõfirmatus,
2 per c.eam te.de reſcrip. cum ibi no. Item † quòd
licet plura narrantur in commiſſione ad re-
ſtitutionem contra ſententiam obtinendã, ſi
vnum verum ſit, ſufficit, licet alia falſa ſint.
de reſcript.c.ex parte. & c.cum olim. & c.in-
3 ter cæteras. Item quòd procurator ad agen-
dum & defendẽdum, qui pro ſe obtinuit ſen-
tentiam, quæ tranſiuit in rem iudicatam, co-
gitur ad defendendum, qui pro ſe obtinuit
ſententiam in cauſa reſtitutionis obtentę a
principe

princ pe pro minore contra ſententiam. Item
4 quòd † c.ſuſcitata.de in integ.reſtit. non habet locum in ſententia arbitri, quia iſta non habet executorem.per not.Innoc.de iureiu-
5 ran.c.quintauallis. Item † quòd modica præſumptio ſufficit pro reſtituendo ad appellationem, vt cum ſententia lata ſuper deſertione tranſiuit in rem iudicatam.

ADDITIO.

a Mandatum. Adde ſupra iſto tit. deciſ. 7. & deciſ. 17. tit. de offi.deleg.in nouis. & Aegid. deciſ. 14. hoc tit.

DECISIO XXXI. aliàs 392.

Similis eſt deciſ. 29. ſup. hoc tit. in nouis.

DECISIO XXXII. aliàs 393.

Similis eſt deciſ. 30. ſup. hoc tit. in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 522.

Similis eſt deciſ. 5. ſup. hoc tit. in nouis.

EPITOME.

Dieta computatur a fine diœceſis domicilij.

DECISIO XXXIIII. aliàs 643.

Communiter tenet Rota dominorũ Auditorum ſacri palatij, quòd dieta computatur a fine diœceſis domicilij, ſecundum quod dicit Io. Andr. in c.ſtatutum.ſuper verbo, vnam dietam.de reſcript. lib. 6. licet ſuper hoc fuerunt opiniones.

EPITOME.

Non imputatur impetranti quãdo per ſolum executorẽ ſtetit, quo minus gratia eius fuerit purificata.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti an nocebit executoris gratia.*
2 *Aeſtimatio non cadit in beneficialibus.*

DECISIO XXXV. aliàs 164.

1 Nota, quòd vbi † non ſtetit a per impetrantem quominus gratia ſua purificetur, ſed ſtetit per executorem vel epiſcopum, non imputatur impetranti, vt l. iure ciuili. de conditio. & demonſtrat. l. iunct. l. final. ff. ſi quis cautio. quòd ſi impetrans fuerit impeditus, quod infra menſem non poſſit acceptare, nec gratiam purificare, ſibi non imputetur. Nec obſt. ſi dicatur, ſemper habet recurſum contra impeditores, vt c. paſtoralis. de
2 iure patronat. quia † hic non poteſt cadere in beneficialibus æſtimatio, vt c. querelam. de elect. per Innocent. c. Nec obſt. c. paſtoralis. quia ibi erat in poteſtate collatoris recipere præſentatum magis, quàm ſit in iſto caſu in poteſtate executoris. & iſtud tenet Rota, licet Cancellaria videtur notare contrarium. vide deciſ. 19. infra de iu. & 8. de dolo & contumacia.

ADDITIO.

a Stetit. Adde deciſ. 7. & 8. inf. de conceſſ. præbend. Aeneam de Falc. in tract. reſeruat. in 5. q. 1. in 14. q.

EPITOME.

Si uni ex impetrantibus in forma communi in data paribus prouiſum ſit, poterit etiam alteri prouideri propter non obſtan. Vel ſic: Impetrantium in forma communi ſub eadem data, licet uni fuerit prouiſum, nihilominus poterit alteri prouideri.

DECISIO XXXVI. aliàs 194.

Nota, quòd vbi ſunt duo impetrantes ſub forma communi ſub eadem data, ſi vni eſt prouiſum, alteri poteſt prouideri propter clauſulas, quæ ponuntur in bullis, ſci licet, Non obſt. quòd pro alijs reſcripſerimus. & ſic obſtat c. ſi duobus. de reſcrip. lib. 6.

EPITOME.

Impetrans de beneficij qualita-

te, an

te, an & quando mentionem facere teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans an teneatur facere mentionem de qualitate beneficij.*

2 *Motus proprius operatur, ut non teneatur impetrans mentionem facere de aliqua qualitate intrinſeca beneficij.*

DECISIO XXXVII. aliàs 202.

1 NOta, ꝙ † quis non tenetur facere men-
a tionem *a* de qualitate beneficij vacantis, verbi gratia, vbi aliquis impetrat Decanatum, vel Archidiaconatum, vel Archipresbyteratum vacantem, non eſt neceſſe, ꝙ faciat mentionem an ſit cum cura, vel ſine cura: maximè quando eſt tale beneficium, quod de ſe habet curam, licet videatur contra in c. cum in illis. de præbend. lib. 6. Sed dic ꝙ ibi loquitur cum Papa mandat prouideri, in quo caſu non facit tantam gratiam, ſecundum quod eſt, quando facit, ſeu prouidet de vacanti be-
2 neficio, quod habet locum cum † gratia eſt facta motu proprio principis. Nam tunc de qualitate intrinſeca aliqua beneficij nullam mentionem facere debent, ſecus autem ſi gratia non ſit facta motu proprio, vt not. Ioann. Andr. in c. ei cui. de præbend. lib. 6. & clarius in Clem. ſi dignitatem. de præbend. & habet locum ſiue impetret vacans, ſiue reſeruatũ, ſiue nõ reſeruatum. Et ratio eſt, quia ex quo Princeps non præſumitur ſcire qualitatem, quæ extat in facto, præſumitur ꝙ ſi fuiſſet expreſſa qualitas, ſcilicet ꝙ erat curatum vel electiuum, vel dignitas, & maior poſt pontificalem, ꝙ Papa impetranti de tali beneficio minimè prouidiſſet. Sed dic quòd ibi loquitur, cum Papa mandat prouideri, in quo caſu non facit tantam gratiam ſecundum quod facit, cum prouidet de vacanti beneficio. vide infra eod. tit. deciſ. 4. 41. 47. 73. & 75. & de teſtib. deciſ. 26. & vide Guil. de monte Lauden. in c. fin. de offi. ord. ſuper verbo, ſpecialis. in Clem.

ADDITIO.

a Mentionem. Adde ſupr. in no. eod. tit. deciſ. 24. & vide p Aegi. dec. 2. in fi. hoc tit. Staph. in tracta. lit. grat. & iu. fol. 26.

EPITOME.

Clauſula, Amoto, &c. tollit ſurreptionem taciturnitatis detentionis beneficij alterius.

DECISIO XXXVIII. aliàs 206.

NOta ſecundum aliquos, ꝙ illud quod no. in c. cum noſtris. de conceſſio. præbend. non habet locum hodie, ſ. ꝙ quis teneatur facere mentionem de detentione beneficij propter clauſulas, quæ hodie ponũtur in bullis, Amoto exinde quolibet detentore. Et ita videtur not. Io. And. in alleg. c. cùm noſtris. Et vide infrà eo. tit. deciſ. 69. & uide regulam Cancellariæ uolentem, ꝙ ſi per duos menſes fuerit detentum, ꝙ de detentione tenetur facere mentionem.

EPITOME.

Penſionis taciturnitas non reddit gratiam pauperis ſurreptitiam.

DECISIO XXXIX. alias 210.

NOta, ꝙ pauper clericus impetrans in forma cõi habens penſionem a laico, poſito ꝙ penſio ſit ſibi aſſignata vt titulus beneficij, de tali penſione non tenetur facere men-
a tionem, *a* poſito ꝙ authoritate Epiſcopi ſit inſtituta, quia ex quo non eſt beneficium, ſed eſt talis penſio, quæ moritur cum pſona, de tali penſione pauper clericus in cõi forma non tenetur facere mentionem, aliàs ſi eſſet ppetua penſio conſtituta iure beneficij, quæ transfertur de perſona in perſonã, tunc impediret, & annullaret gratiã pauperis, poſito, ꝙ non eſſet beneficium, & poſito ꝙ non conſtitueretur ab eccleſia. ſic no. in c. ſi pau p. de pb. lib. 6. c. poſtulaſti. de reſcr. per Inno. & Hoſt.

ADDITIO.

a Facere mentionem. Adde glo. in §. item ꝙ uniuerſitates. in uerbo, beneficiorum. de collat. in Pragm. Sanctio.

EPI-

EPITOME.

Beneficium non dicitur monoculare ſi collator habet beneficia cũ alijs conferre communiter.

DECISIO XL. aliàs 241.

a NOra, ꝙ ubi aliquis eſt impetrans *a* ad
collationem Præpoſiti & capituli com-
muniter uel diuiſim, ſi præpoſitus habet uni-
cum beneficium conferre per ſe, ſed cum ca-
pitulo habet vnicum beneficium, quod eſt ad
collationem Prępoſiti. Vbi autem ſolus per ſe
Prępoſitus haberet vnicum beneficium, & ni
hil haberet cum capitulo, tunc non veniret
vnicum beneficium. Sic no. in c. cùm ei quē.
de conceſ. prębend. per Io. And. Item ex hoc
induceretur effectus circa mortem proximi,
ex quo vnicum & certum beneficium veni-
ret ſub gratia. contra c. nulla. de conceſſ. prę-
ben. Mediolan. in c. 1. de præb. in clc. & vide
Collect. in c. eccleſia. de ſortileg. Et eſt ratio
inter iſta, quia in primo caſu non eſt præſum-
ptio, ꝙ impetrans inſidiatur vitæ tenentis
vnicum beneficium pertinens inſolidum ad
collationē Præpoſiti, cũ ſint alia beneficia ad
collationem Præpoſiti cũ capitulo pertinen-
tia. quæ ratio non habet locũ in ſecundo ca-
ſu, pp quam rationem fuerunt moti Docto-
res, quòd impetrans non poſſit acceptare be-
neficium vnicum pertinens ad collationem
alicuius.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde deciſi. 13. incip. voluerunt. de prębend. in nouis.

EPITOME.

Impetrans præbendam tenetur facere mentionem de qualitatibus eius, ſcilicet, ſi eſt ſacerdotalis, uel electiua.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans debet exprimere qualitates quæ inſunt beneficio, & cum ipſo naſcuntur.*

DECISIO XLI. aliàs 257.

NOta, ꝙ ubi Papa confert alicui præben-
dam ſacerdotalem, vel electiuam, impe-
trans talem prębendam tenetur mentionem
a facere *a* de qualitate ꝑbendæ illius, aliàs gra
tia videtur ſurreptitia, ut no. And. in nouel.
in c. ei cui. de pręb. lib. 6. & gl. in c. cùm in il-
lis. de præb. lib. 6. ad ꝙ not. per eundem in c.
prouideri. de pręb. in Cl. licèt cõmuniter con
trà teneatur, maximè ſi talia exprimantur per
quę Papa poſſit ſcire qualitatem beneficij.
1 Qualitas † autem quæ eſt in beneficio, & na-
ſcitur cum beneficio, ut quia eſt beneficium
electiuum, uel conuentuale, tales qualitates
debēt exprimi, ut in c. cùm in illis. de pręben.
lib. 6. & c. cùm olim. de re iud. Pro quo facit
text. l. in venditionib. §. item quæritur. ff. de
contrahen. empt. vbi error qualitatis nocet
ſimpliciter, qñ qualitas ab initio ineſt rei. Et
ꝙ ſit neceſſè facere mētionem, videntur Do-
ctores no. in Cl. ſi dignitatem. de præb. & de
hoc no. Io. Mo. in alleg. c. ei cui. de præb. lib. 6.
circa princ. ſuper uerb. mandatum. ubi tenet
ꝙ etiam cùm Papa prouidet, eſt opus facere
mentionem de talibus qualitatibus. & uide
infra deciſ. 50. de conceſſ. præb. Et uide literā.
b. ſuper uerbo, beneficium. q. 88.

ADDITIO.

a Mentionem. Adde deci. 1. de præb. in no.

EPITOME.

Valoris communis mentio ubi fit, inſpicitur taxa decimæ, ubi autem ſecundum taxam decimæ ualor exprimitur, inſpicitur taxa beneficij.

DECISIO XLII. aliàs 277.

a NOta quòd vbi Papa *a* confert beneficiũ,
cuius fructus & prouentus 200. floreno.
ſecundum communem æſtimationem, ualo-
rem annuum non excedũt, ſi beneficium ua-
leret ultra centum florenos ſecundum taxam
decimæ, gratia eſt ſurreptitia: quia in iſto ca-
ſu non inſpicitur taxa decimę beneficij, ſed
ualor

valor communis. Vbi autem Papa confert beneficium cuius fructus, &c. ſecundùm taxationem decimæ, tunc inſpiceretur taxa beneficij, & illa ueniret in gratia, poſito ꝙ beneficium plus ualeret ſecundum ualorem communem. circa quod uide c. ſi beneficium. de dec. in Clem. uide inf. eo. ti. deci. 64. & de cõceſ. præb. deci. 44.

ADDITIO.

a Nota ꝙ ubi Papa. Adde Staph. in tract. de liter. gratiæ. & iuſt. car. 14. & 39.

EPITOME.

Clauſula, quouis modo vacet, nõ includit modũ uacandi ex alterius perſona, quàm expreſsi.

DECISIO XLIII. aliàs 273.

NOta, ꝙ ubi Papa confert beneficium Titij, ut reſeruatum, uel aliàs quouis modo vacet, intelligitur qualitercunque uacet in ꝑſona Titij, quia omnis modus vacandi venit concernens perſonam Titij, ſi tamen aliàs vacaret beneficium, non in perſonam Titij ſed in perſonam alterius, non ueniret modus vacationis, quia de alia perſona non uidetur intellexiſſe Papa. arg. c. Romana. §. in alium. de app. li. 6. & c. ſuſceptum. de reſcr. eo. li. contra videtur. l. cùm in corpus. de acq. re. dom. & l. falſa demonſtratio. ff. de cond. & demõ. uide inf. dec. 19. de conceſſ. præb.

EPITOME.

Excommunicatus ignorans ſe excommunicatum poteſt impetrare beneficia, & literas Apoſtolicas.

DECISIO XLIIII. aliàs 281.

NOta gloſam, ꝙ ignorans ſe eſſe excommunicatum poteſt impetrare beneficiũ, ſeu literas Apoſtolicas. ut no. in c. Apoſtolicæ. de cle. exc. mini. & ibi no. gl. de his quę facit ignorans ſe excommunicatum.

EPITOME.

Acceptatio beneficii facta per habentem minus decretum infra mẽſem, quem habẽs maius decretum poterat acceptare, eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio non ualet, ubi non ualet acceptatio.*

DECISIO XLV. aliàs 296.

NOta, ꝙ ubi ſecundus impetrans in data infra menſem fecit ſibi prouideri de beneficio, quod primus acceptauerat, non ualet acceptatio ſecundi propter decretum appoſitum in gratia prima impetrãtis, quod afficit gratiam ſecundi, quandiu primus præcedit, intantum, ꝙ ſi ſecundus habeat confirmationem, ſiue prouiſionem a Papa, dicens, ꝙ cum canonicè fuerit prouiſum de beneficio, ſupplicat ꝙ non obſtante reſeruatione ſua prouiſio confirmetur, gratia cenſetur ſurreptitia, quia non eſt canonice prouiſum, quamdiu primus
1 pręcedit, ut eſt dictum. quia†prouiſio nõ ualet, niſi ualeat acceptatio Et eſt ratio, quia in acceptatione certum tempus ſtatuitur impetrantib. quod non eſt in prouiſione, & tũc poſſet eſſe damnum magnũ, ſi ſecundus in data non poſſet acceptare infra tempus primo in data debitum. Item uidetur prouiſio facta ſecundo ſurreptitia, quia ſi dixiſſet, ꝙ alius expectans maior eo acceptauerat, & ſic gratia ſua fuerat ſort ita effectũ, fortè Papa non condeſcendiſſet ad concedendum ſibi gratiam.

EPITOME.

Impetrans non tenetur facere mẽtionem de beneficio annexo impetrato, quia ſufficit mentionem facere de principali.

DECISIO XLVI. aliàs 319.

a NOta, ꝙ vbi beneficium *a* petitur tanquã principale, & illud beneficium habeat aliud beneficium annexum, & acceſſorium de bene-

de beneficio annexo in ſupplicatione non eſt facienda mentio, ſed ſufficit ꝙ de principali beneficio fiat mentio,ut no.Io.And. in c.ſuper eo.de præb.lib.6.in nouel. & ex quo principale nominatur,acceſſorium videtur nominari.arg.l.ſi vt certo.§.vſq; adeo.ff.commo.l. ſed addes.§.ſi quis mulierem.ff.loc.cum ſi.li cèt faciat contra l.ſi.ff.de fun. inſtruct.

ADDITIO.

a Beneficium.Adde Fel.in noſtra.33.corre.nu. 30.ver.additur per no.de reb.eccl.non alien. & Io.de Sel.in ſuo tract.de benef.q.12. verſ. decimaquarta qualitas.

EPITOME.

Expreſsio non ueri ualoris beneficij obtenti nocet acceptanti.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans non tenetur mentionem facere de valore beneficij obtenti:ſi tamen expreſſerit,& falſum dixerit gratia cenſetur ſurreptitia.*

DECISIO XLVII. aliàs 336.

1 Nota ſecundum opi.aliquorum† ꝙ licèt quis quando impetrat beneficium, nõ teneatur facere mentionem de valore beneficij,quod tenet,vt no.Inno.in c. dudum.2.de ele.melius in c. 1. de præb. ergo ſi intelligas quia habita,&c. vbi videtur notare ꝙ requiratur:tamen ſi exprimat falſum, gratia cenſetur ſurreptitia,quia expreſſa nocent in tali caſu.vide ſup.eo.ti.deci.37.

EPITOME.

Proceſſus formatus in vim reſcripti impetrati ab appellato, in quo non fuit facta mentio de dilatione appellationis, & termini præfixione,& ſic de cauſæ deuolutione ad Curiam,an teneat parte non opponente.h.d, Vel ſic. Valet proceſſus factus in vim reſcripti, licèt in eo non fuerit expreſſa delatio appellationis facta per iudice, a quo: nec termini, ſi non fuerit oppoſita ſubreptio.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſurreptitium parte non opponente non uitiat proceſſum.*

DECISIO XLVIII. aliàs 387.

Nota vtrùm ſi fuerit delatũ appellationi in partib.& terminus præfixus ad ꝓſequendum, & forſan appellatio approbatur a parte appellata, & ſic cauſa debeat tractari in Curia,iuxt.c.oblatæ.de app.& c.cordi.eo. ti.lib.6.pars tamen appellans, vel alia, tacito de delatione,& termini præfixione,impetret iudicem ad partes, an valet impetratio ipſo iure,vt ſic proceſſus per tales iudices habitus ſuꝑ appellatione valeat,ſi nõ excipiatur,ꝙ literæ ſunt ſurreptitiæ,& ſi excipiatur de ſurreptione carere debeãt virib.iux.d.c.oblatæ.& ꝓſertim ſi præuentus fuerit terminus in impetrando,iux.c.ſæpè.in ſi.de app.tamen ex quo pars aduerſa non excipit, proceſſus ualere debet.arg.notatorũ de reſc.c.ad audientiam.&
1 Inn.eo.ti.c.dilectus.vbi determinat ꝙ †ꝓceſſus habitus ꝑ literas ſurreptitias,ſi tñ non excipiatur de ſurreptione, tenet. Et ſic quidã intelligunt illa iura,c.oblatę.c.ſæpè.in ſi.tamen contra fuit deciſum,quia ex quo cauſa eſt aliàs ad Curiam deuoluta,ut ſit ibi tractanda, non poteſt extrahi, niſi de certa ſcientia Papæ.facit decreta.prouidè.de elect. uide infra de appellationib.deciſ.1.

EPITOME.

Impetrans ad collationẽ Epiſcopi obtinebit contra impetrantem ad collationem prioris, ſi Epiſcopus eſt in quaſi poſſeſsione conferendi beneficium impetratum, licèt offerat ſe probaturum proprietatem collationis pertinere ad Priorem.h.d. Vel ſic. Sufficit impetranti ad collationem Epiſcopi,ꝙ Epiſcopus

pus ſit in quaſi poſſeſsione conferẽdi beneficiũ impetratum, licèt aduerſarius ſe offerat probaturum ꝙ ad alium pertineat collatio.

SVMMARIVM.

1 *Proprietas potior eſt poſſeſsione.*
2 *Opinio ueritate probata debet cedere ueritati.*
3 *Verbum, pertinere, concernit proprietatem quãuis latiſſimè ſumptum poſſeſsionẽ comprehendat.*

DECISIO XLIX. aliàs 557.

QVidam impetrauit ad collationem Epiſcopi, alter ad collationem cuiuſdam Prioris, quandam eccleſiam vacan-
a tem, cuius collationis poſſeſſionem *a* habet Eps, & in poſſeſſione conferendi eam: nã eã contulit ei per cuius obitum uacauit, & tanquàm ad ipſius collationem ſpectantem per impetrantem ad collationem Epiſcopi fuit acceptata, & pro ea ſibi prouiſum. alter verò vult probare, ꝙ immo proprietas collationis illius reuera pertineat ad collationem Prioris: quæritur nunquid ſit admittendus? Et videtur ꝙ non, quia probatum eum non releuaret, ut uidetur, quia in talib. plus attenditur poſſeſſio. Nam ſi ille qui eſt in poſſeſſione cõferendi, uel præſentandi conferat, uel pręſentet, valet eius collatio, vel pręſentatio. arg. c.
b conſultationib. *b* de iu. pat. & de elec. c. querelam. de cauſ. poſſ. c. cùm olim. & præfertur ei cui ille ad quem de iure pertinet, nõ tamẽ in eſt poſſeſſione, contuliſſet, uel quẽ præſentaſſet: ergo etiam impetrans ad eius collationẽ et ſit præferendus impetranti ad collationẽ alterius, quia eius executor tenet uicẽ illius collatoris, & eſt perinde, ac ſi ab eo fuiſſet facta collatio. Item quia vltimus ſtatus eſt attẽ
c dendus *c* arg. l. cùm pater. C. ne de ſtatu. defun. Itẽ cùm in iſta materia ſufficiat ſola opinio, ſeu poſſeſſio, primò inſpiciatur opinio, q̃ veritas. Item imputetur Priori, qm̃ non proſequitur ius ſuum uouſq; eo proſequente ad quẽ principaliter pertinere conſtiterit. De cõtrario ſeruãdus erat iſte ſtatus, & præſumendum pro iure Epi poſſidentis, & impetrantes ad eius collationem obtinere dèbent, quandiu ipſe erit in poſſeſſione conferendi. Et pro iſta parte fuit maior pars. Sed oppoſitum vr, quia Papa in ſcribendo ſic de beneficio pertinente ad collationem Epiſcopi, potius vr intelligere, & concernere ueritatem iuris, & ꝓ
1 prietatem q̃ poſſeſſionẽ: quiaꝉ proprietas potior eſt poſſeſſione, ergo expectans qui impetrauit ad collationem eius, cuius eſt proprietas collationis, erit potior eo, qui ad collationem eius qui ſolum poſſidet, impetrauit. arg. de cauſ poſſ. & propri. c. cùm dilectus. Item
2 quiaꝉ veritate probata dẽt cedere opinio veritati, ut c. cùm Bertol. de re iu. Itẽ quia uerbũ, pertinere, eſt analogũ ad proprietatẽ & poſſeſſionem. Itẽ pro iſta opinione poſſet induci lex quę bene facit. ff. de relig. l. 2. §. 1. Item non vr poſſe negare quin verbũ, pertinere, ad collationẽ prioris cõcernat proprietatẽ, licèt latiſſimè ſumptũ dicatur de poſſeſſione, ut l. uerbũ pertinere. ff. de uer. ſig. ergo ſimiliter ſum ptũ ſumitur pro primario, uel proprio ſignificatu. ad hãc q. allegari poſſent iura alleg. per Io. And. in nouel. de reg. iu. mora. li. 6. in 1. q. & deciſio illius q. facit pro 1. par. & pro 1. parte obtinuit. & fuit lata ſnĩa, & pro hoc, quia aliud eſt, quod dr̃, ſeu cũ dr̃, collatio pertinet ad epiſcopum, aliud cũ dr̃, ius & proprietas collationis, ut probant prædicta iura, &c.

ADDITIO.

a Collationis poſſeſſionẽ. An ille qui eſt in poſſeſſione conferẽdi præferri dẽat proprietario ſeu habenti potiorem titulum, uide Dec. cõſ. 153. inci. in effectu quæritur. & conſ. 129. & conſ. 126. inci. in cauſa do. Franciſci. & deci. 14. inci. utrum ſicut præſentatus. inf. de iu. patro. & deci. 7. incip. collatio ſine præſentatio. eo. ti. de iu. pat. ſup. in nouis.
b Arg. c. conſultationib. Vbi uide per do. Abb. de hoc. Item & quis dicatur poſſidere bona fide ius patronatus, vel ius conferendi, uide ibidem uerſi. quando autem quis dicatur.
c Item quia ultimus ſtatus eſt attendendus. Ad de ſimiliter dictum deci. 2. ſup. de præb. in nouis. Et de cauſa originali beneficij an inſpici debeat, uide deci. 11. infr. de iu. patron.

EPITOME.

Cancellatura alicuius clauſulæ in ſupplicatione contentæ operatur

conceſsionem aliorum, quę de ſtylo cancellariæ non cenſentur conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Papa nuda uoluntate recedere poteſt a ſtylo.*

DECISIO L. aliàs 561.

CAncellaria non conſueuit ponere in literis de dignitate petita una cum canonicatu, & præbenda in ſupplicatione ſignata per Papam per ſimplex fiat: niſi Papa expreſsè ſignauerit de dignitate. Hoc ſuppoſito pręſupponatur, quòd in ſupplicatione poſitum erat ad canonicatum & præbendam, ac dignitatē etiam electiuam, & Papa cancellauit illa uerba, ēt electiuam: poſtea ſimpliciter ſignauit, non tñ poſuit ēt ad dignitatem, &c. quæritur nũquid ſuppoſito ſtylo cancellariæ prædicto debet poni in literis de dignitate? Et uī quòd nō ex quo Papa ſignauit expreſsè de dignitate. In oppoſitum allegabatur, quia cancellando illa uerba, de electiua, uī cætera oĩa conceſſiſſe. argumēto, quia quod de uno negatur, &c. pro hoc allegatur tex. in l. tribunus. ff. de mil. teſt. ibi, cùm dicit, amplius & ſi aliquid interleuerit. & inſt. de teſt. mil. §. licèt ſi quis ante militiā. & ff. de don. int. vir. & ux. l. cũ hic ſtatus. § his quoq;. Tamen reſpondebatur quòd ibi nuda uoluntate miles poterat perficere primum teſtm̃, ut l. in fraudē. §. teſtm̃. ff. de mil. teſt. hic uero Cancellaria, ut ſupponitur, non recipit nudam uoluntatem Papæ, ſed ſolum ſignatam expreſsè. Nec ob. ratio prædicta, quòd de uno negatur, &c. non. n. eſt uerum ſimpliciter, immo dimiſſum in dubio, eſt relinquēdũ diſpoſitioni iuris communis, uel ſtyli communis. arg. l. fi. & l. ſi cum dotem in prin. ff. ſolu. mat. & de lib. & poſth. l. commodiſſimè. De quo dixi. ff. de pac. dot. l. inter ſocios. §. cùm inter. Nam prædicta cancellatura, quæ facta eſt ad gratiæ diminutionem, non uidetur operari augmentum, ſeu nouam gratiam de omiſſo, ſuper quo aliàs conceſſio expreſſa, ſeu ſignificatio Papę requirebatur ſecundum ſtylum. arg. l. cùm tale. §. fi. ff. de cond. & dem. Et ad hoc allegatur. l. legata inutiliter. ff. de adi. leg. & de uer. ſign. c. fi. Sed omnes maiores de Curia Romana, & de Rota tenuerunt quòd ueniat dignitas, quia ſtylus Cancellariæ loquitur ſimpliciter cum Papa non ſignat, nec cancellat. ergo aliud cum ſit contra ius in ſuo caſu, illa clauſula debet poni in fine ad ſignū quòd ſimpliciter intelligatur, & non cum Papa aliquid cancellauit, quaſi per cancellaturā declarauit ſe velle recedere a ſtylo, a quo nuda
1 uoluntate recedere potuit, & ſic ſignatio ſimpliciter remanebit in virib. iuris communis, ut correſpondeat omnib. petitis in ſupplicatione, arg. § pręterea. inſt. de inut. ſtip. & de fi. inſt. c. inter dilectos.

EPITOME.

Literæ ſuper beneficio expeditæ ante cauſę cōmiſsionem an poſsint arreſtari, & quid de literis ad lites.

DECISIO LI. aliàs 572.

PRimo & ſecundo in data impetrãtib. ad eandem collationem eiuſdem beneficiũ cadentis ſub gratia acceptantis; ſecundus in data primò in poſſeſsionem fuit inductus, & poſtea cum quodam alio beneficiũ illud permutauit in Curia Romana, confectisq; literis ſuper permutationib. primus in data fecit cōmitti cauſam in Curia, quam ſuper eccleſia, ſeu beneficio per eum acceptato moturus erat contra eos, & fecit arreſtari literas illius, cũ quo ſcđs in data permutauit beneficiũ, ille tñ petebat illas relaxari, quæritur an eſſet relaxandæ? Quidã dicebãt quòd non, quia ex quo erant confectæ, & expeditæ ante cãm cōmiſſam per Auditorē, non poterãt retineri, & dicebãt quòd Palatiũ ſemper ſeruabat iſtam practicã in literis retinēdis, quòd ubi literę ſuper beneficio, de quo litigabatur, erant confectæ & expeditæ ante cãm commiſſam, tunc non poterant per Auditorem cauſę retineri, quia cãæ commiſſo non tollebat ptãtem executoris: ſecus ſi poſtq̃ cauſa fuit commiſſa impetraref, uel ageretur an deberent expediri, quia licèt pro expediendo in Cancellaria deberent relaxari, tñ eis expeditis dēbant quidem Auditori reportari, & per eum poterant reſtitui. Et ita dicebat do. Simon in literis, quę impetrarētur ad iudicia, ut de cauſis in partib. cognoſceret. bene dicebant, quòd ſemper poterant retineri, quia ex quo Papa cauſam retinuit in Curia eã committendo, & illa commiſsio iã erat Auditori cōmiſſa, & præſentata, iam aduocabat

bat iuriſdictionem a cæteris,ubi ſcienter,uel ubi etiã de hoc in commiſſione facta Auditori non fieret mentio,etiam illa commiſſio debebat potior reputari,ex quo erat præſentata arg.c.ut debitus,de app & præſertim in hoc propoſito quidam dicebant literas non fore reſtituendas,quia iniquum eſſet ꝙ ille, cum quo ſecundus in data permutauit, non aſſequeretur poſſeſſionem illius beneficij,ex quo ſuum dimiſit,quod ſecundus poterat pacificè conſequi, & ſic cogeretur eſſe quamdiu lis penderet ſine beneficio,ſeu eius poſſeſſione. Alij tamen & maior pars tenuerunt ꝙ hoc caſu literæ erant retinendæ,uel ſi relaxarentur,erat inhibendum ſub pęna, ne earum uirtute aliquid circa aſſecutionem poſſeſſionis innouaretur, nec aliqui fierent proceſſus, & ſuper hoc eſſet per illũ cuius erãt literæ,cautio præſtanda.Et eſt rõ,quia ex quo primus in data non reperiebat poſſeſſionem uacuã, periculum inerat,ne per illum,qui pręſertim prætendebatur potior alio, aliquid innouaretur. Nam forſan ſi ille ſemel aſſecutus eſſet poſſeſſionem,nunquàm,uel cum magna difficultate poſſet eam habere,& ideo erat ſuper hoc ſibi prouidẽdum.arg.no.per Inn.de teſt. c.ueniens.ſecundo. Nam etſi,ut fatebantur primi,talis poſſeſſionis adeptio eſſet facta,ueniret reuocanda tanquã attentata lite pendẽte:ergo multo fortius ne fieret,erat impediẽda,quia multa impediunt ꝓhenda, &c. Nec ob.ſi dicatur,ꝙ cauſa nõdum erat in ſtatu inhibendi,cum non dũm eſſet iuratũ,& deliberatũ ſuper libello,quia & ſi ſtylus Curię hẽret, ꝙ ante non conſueuit fieri inhibitio, tñ ubi emergere poteſt tale periculum benè poſſet ante inhiberi, pſertim cum ius inhibeat poſt primam cautionẽ,ut in Cle.ſi.ut lit.pen. ad hoc etiam faciunt no.per Inn.de app.c.ſignificante.uide dec.16.infra de teſti.

E P I T O M E.

Commiſsio impetrata pendente termino ad dandum Apoſtolos valet,licèt virtute eiuſdem non poſsit procedi niſi lapſo dicto termino.

DECISIO LII. aliàs 698.

DIc ꝙ ſi appellatũ eſt in aliqua cauſa, & terminus eſt aſſignatus ad dandũ apoſtolos,& pendente termino impetratur commiſſio, ꝙ talis impetratio ualet; ſed uirtute eiuſdem Auditor non dẽt procedere, donec lapſus fuerit dictus terminus,aliàs non ualeret ꝙ faceret uirtute dictæ commiſſionis.

E P I T O M E.

Gratia de beneficio uacanti per promotionem alicuius non extẽditur ad uacans per mortem eiuſdẽ.

DECISIO LIII. aliàs 743.

NOta, ꝙ ſi facta eſt alicui gratia per Papã de beneficio,quod uacare debet per promotionem alicuius, ꝙ tunc non uenit illud 1 beneficium,ſi uacet per mortem,niſi ponatur in gratia,uel aliàs quouis modo,quia tũc uenit omnis via vacationis cõcernentis ipſum tenentẽ,& non alias perſonas,ut no.in c.ſuſceptum.de reſcr.li.6.& hoc etiam tenet Rõta.& eſt caſus in c.ex parte.de of.deleg.

S V M M A R I V M.

1 *Demonſtratio ſalſa,uel error qualitatis expreſſæ non uitiat literas,cùm de corpore conſtet.*

2 *Relatiuum,aliud,uel alia, licèt referat diuerſũ in ſuppoſito: refert tamen idem, uel conſimile in ſubſtantia,uel qualitate.*

DECISIO LIIII. aliàs 839.

PApa conceſſit Clu.Priori ꝙ nullũ in monaſterio ſuo,ſeu in aliqua alia eccleſiarũ ſui ordinis teneatur recipere authoritate literarũ Apoſtolicarũ, niſi de eorũ ordine fecerit mentionẽ. Hoc ſuppoſito, Quidã impetrauit ad collationem,uel præſentationem talis Prioris.ſordinis S.Benedicti talis diœceſis,& ille prior ſeu prioratus eius erat ordinis Clu. dę ordine,& Clu.nulla in literis mentio hẽbatur,tandem uacante quadã eccleſia ad collationẽ, uel pręſentationẽ illius Prioris pertinente,impetrans eã acceptauit & fecit ſibi ꝓuideri, Prior aũt ille uni alteri illam eccleſiã contulit ſeu ad eã præſentauit,qui dicit Apoſtolicũ impetrantẽ non dẽre dictam eccleſiã obtinere, quia ille Prior eſt ordinis Clun. & de ordine Clun.in literis nulla mentio erat facta,& ꝙ ordo ſancti Benedicti eſt alius ordo & diſtinctus ab ordine Clun. & ideo per literas illas Apoſtolicas nõ poteſt dici,ꝙ ille

Prior, qui nō eſt ordinis ſancti Benedicti, ſed Cluniacen. ſit grauatus. arg. ad præmiſſa pro prima ratione. de reſcr. c. cùm ordinem. pro ſecunda in eo. ti. c. ſignificáte. & c. Rodulphus. Apoſtolicus autem dicit, ꝙ imo debet obtinere dicto priuilegio, ſeu ꝙ de Clun. ordine in ſuis literis nulla fiat mentio, non obſtante, quia cōſtat de certo nomine Prioris, ſeu Prioratus grauati per illa quæ ſunt in literis, cùm in tota illa diœceſi, in qua impetrauit, & de qua fit mentio in ſuis literis, nullus ſit alius prioratus, uel prior eiuſdē nominis, imo nec eiuſdem ordinis S. Benedicti, nec Clun. uiſi il
1 le. & †cùm de corpore cōſtat, falſa demonſtratio, uel error qualitatis expreſsè non uitiat. arg. no. per Inn. in d. c. ſignificante. & inſt. de leg. §. ſi quis in nomine. ff. de cond. & dem. l. falſa. Nec obſt. d. c. cum ordinem. quia loquitur de Ciſterc. non Clu. uel ſatis eſt facta mētio, ex quo fit mentio S. Benedicti, in & ſub cuius honore, patronatu, & regula, & c. ordo Clun. eſt fundatus. & dato ꝙ fortè colores habitum diuerſificant, tamen eſt eſſentialiter eadem regula, & talis ordo, licèt forſan in aliquib. accidentalib. conſtitutionib. diuerſificētur. facit quod no. de elec. c. 1. ſuper uerb. uel habitus. in Cle. Non ob. dictum priuilegium conceſſum Clun. quia loquitur, & intelligi debet de eccleſijs ſui ordinis regularib. quod patet per uerbum, recipere, ibi poſitum, quia propriè ſuis eccleſijs regularib. puta prioratibus, uel alijs beneficijs conſuetis illis de eorum religione aſſignari dicuntur aliquē, uel aliquos recipere. hic autem non eſt eccleſia, de qua agitur, regularium, nec de eorum religione conſueta alicui eorum aſſignari, imo eſt etiam ſecularis, cōſueta ſecularib. aſſignari clericis, ad collationem tamen, uel præſentationem eorum, ſeu dicti prioratus ordinis Clun. pertinens, in qua non dicuntur aliquē recipere, ſed eam alteri conferre, uel ad eam alterū præſentare: Nec ēt in literis Apoſtolicis mandatur ꝙ Apoſtolicum impetrantem recipiant, ſed ſcribitur certis executorib. ꝙ ſibi prouideant, ideo dictum priuilegium caſū iſtum non attigit. Nec ob. quod no. per Inn. de præb. c. pro illorum. in 1. gl. vbi videtur notare, ꝙ nomine eccleſiarum ſuarum uenirēt illę, in quib. hēt aliquod ius: & ſumitur illa, ſuarum, ualdè largè, quia ibi erat alia forma, ꝗ in priuilegio prædicto, & ad alium effectū ſcribatur, nam illi ſcribebatur, ut archiepiſcopus Burdegalen. in aliqua ſuarū eccleſiarum vbi expedire cognoſceret, competens beneficium illi clerico faceret aſſignari, & ideò largè extenditur uerbum, ſuarū: quia qualecunque ius ad eum pertineret ibi poteſt clerico beneficium aſſignare propriè, hic uerò concedebatur Cluniacen. ne in ſuo monaſterio, vel aliqua eccleſiarum ſuarum aliquem recipere teneantur, niſi, & c. & ideò ſolùm intelligitur, de illis, in quibus propriè dicuntur aliquem, uel aliquos recipere, quod eſt, ſolùm ſuis regularibus, & conſuetis ſuis religioſis aſsignari. & de, & pro quibus cum eis ſcribitur, & mandatur ꝙ recipiant, uel alteri ut ab eo aliquem recipi faciant, & in eis: non autem eſt ita de eccleſijs alijs ſecularibus licèt ad eorum collationem, præſentationem, uel aliam diſpoſitionem pertineant, in quibus propriè nō recipiunt, ſed alijs conferunt, uel ad eas præſentant. Item etiam hoc patet, quia dicitur in priuilegio, ne in monaſterio, ne in alia eccleſiarum ſui ordinis, & ſic
2 cùm dictio, alia, † & copulatio aliarum eccleſiarum cum monaſterio implicet ſimilitudinem qualitatis, intelligendum eſt de alijs eccleſijs regularib. ſui ordinis, in hac qualitate cum monaſterio conueniat: nam relatiuum diuerſitatis, aliud uel alia, licèt referat diuerſum in ſuppoſito, refert tamen idem, uel conſimile in ſubſtantia, uel qualitate, ut not. Io. And. in nouel. poſt Io. Mon. de præb. ca. cùm in illis. circa fi. ſuper gl. electio, in fi. & etiam copulatio diuerſorum copulatorum habet ēt coniungere, uel copulare ſub ſimili qualitate. ff. de fun. inſt. l. Seię. §. Caio. de pen. leg. l. nam quod liquidè. §. fi. Nec ob. d. c. ſignificāte. nec c. Rodulphus. quia vt prædixi, hic aliàs conſtabat de certo corpore prioratus, uel prioris grauati, ideo error qualitatis non debet vitiare, arg. ad ibi per Inn. & pro hac parte obtinuit ēt de conſilio oim nemine diſcrepante.

EPITOME.

Iudex poteſt ſæpius deliberare, & ex varijs opinionib. alterā ꝑeligere.

DECISIO LV. aliàs 774.

Dic ꝙ aliquoties aliqui iudices in aliquib. cauſis etiam liquidis, licèt etiā habuerint conſilia aliqua vice ſeu vicib. nihilominus re deunt

deunt iterum ad cõſilia, & hoc fit aliquoties, vt prædictæ cauſę magis reddantur dubię, & ob fauorem aliquorum. Contrarium tamen vr̃ eſſe dicendum. Nam deliberatio ſæpè trahit hominem, & facit illud uideri bonum, quod ante malum apparebat, ſecundum gl. in auth. de app. & intra quæ tẽp. in prin. canonizata in can. anteriorum. ſuper uerbo, deliberare. 2. q. 6. Dic ꝙ quando eſt diuerſitas opinionum in aliquo facto, iudex poteſt eligere unam, & ſecundùm illam iudicare, ſecundũ Guliel. Feren. in c. graue eſt. 11. q. 3.

EPITOME.

Iudex firmiter aĩum ad iuſtitiam faciendam habere debet, non obſtãtibus magnatum precibus.

DECISIO LVI. aliàs 820.

NOta, ꝙ quilibet iudex debet habere firmiter animum ad iuſtitiam faciendam, nec preces magnatum debent mutare aĩum ſuũ. Nam ſi contrarium faciat, non obſtantib. eorum precib. illi ei magis famam dabunt, & hoc communiter ſeruabunt in mundo.

EPITOME.

Executoria trium ſententiarũ probat ſententias in ipſa inſertas.

DECISIO LVII. aliàs 732.

NOta, ꝙ executoria trium ſententiarũ pro aliqua cauſa, licèt ſententia in earũ forma non oſtendatur, fortè deperdita ex aliquo caſu fortuito, creditur prædictæ executorię, cùm in dicta executoria ſint inſertę dictę ſentẽtię, vel earũ partes in effectu. Pro hoc facit quod no. in c. cũ iure. de confir. util. vel inut.

SVMMARIVM.

1 *Diligentia in proceſſu ubi eſt paritas in data gratia præualet.*

2 *Executor omnis datus ad prouidẽdũ eſt collator.*

DECISIO LVIII. aliàs 403.

1 NOta, ſi unus ex duob. habẽtib. gratias æquales, & eiuſdem datæ prius pręſentat literas executori, quàm alter, & facit fieri proceſſus, præfertur alteri in præbenda, uel beneficio poſtea uacante propter huiuſmodi diligentiam. quia omnis executor datus ad pro- 2 uidendum, eſt collator. iux ea quæ no. in c. ꝓ illorum. de præb. & de reſcrip. ca. tibi qui. de præb. c. ſi cui, lib. 6. per Arch. ita ꝙ locum habet in illis, c. duob. de reſcrip. lib. 6.

EPITOME.

Gratias plures habens, an vna cõſumpta poſsit vti alia?

DECISIO LIX. aliàs 49.

1 NOta, ꝙ vbi quis a pro beneficio habẽdo obtinet duas gratias a Papa, & vſus eſt ſecunda, & nõ prima, ſi ſuccũbat in ſcd'a gratia põt uti prima, quia iſtæ gratiæ non ſunt contrarię, licet ſint diuerſæ & tendẽtes ad eundẽ effectũ: ideò una acceptata nõ excluditur ab alia. ff. de lib. leg. l. Aurelius. §. fi. de inſt. l. hẽbat. & C. de inof. teſ. l. cũ qui. ff. de nox. l. in delictis. §. ſed ſi detracta. licèt res ex multis cauſis poteſt deberi, tñ acquiſitio dñij nõ recipit multiplicationẽ titulorũ. c. inter dilectos. de fi. inſt. iunc. l. nemo plurib. ff. de regul. iu. facit quod no. in c. 3. in gl. mag. ante fi. de re iu. li. 6. & c. ſi a iudice. gl. magna. de appel. eo. lib. Io. And. intelligit hoc uerum in ca. in noſtra. in prin. de reſcr. ſi eodem contextu & ſub eadẽ data ſint impetratæ, ſecus ſi ſub diuerſis datis, & temporib. & vide. inf. dec. 63. eo. tit.

ADDITIO.

a Nota ꝙ ubi quis. Iſta deciſio facit ad qõnem, an quis poſsit uti duob. mandatis de ꝓuidendo, vel duab. nominationib. ſimul & eodem tempore in una vel in diuerſis eccleſijs, & de vna vel diuerſis datis. Et concluſio eſt ꝙ nõ, niſi motu proprio talia mandata fuiſſent mãdatario conceſſa, uel niſi unum faciat mẽtionem de altero, prout latius diſputaui in quodam conſilio, incip. Romanus Pontifex.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ut aſſeritur, tanquàm generale, & impersonale, non cenſetur prolatum per impetrantem.*

2 *Impetrans ultra ſummam expreſſam in gratia, acceptare non poteſt.*

3 *Verbum, ut aſſeritur, & uerbum, ut aſſeris, differunt.*

4 *Verba Papæ prolatæ ſuper facto Papæ habent uim diſpoſitionis.*

5 *Impetrans habens gratiam uſq; ad certam ſummam, ſi contingat beneficium non taxatum magni ualoris uacare, ex quo taxatum non eſt, an poſſit illud acceptare.*

6 *Taxatio ponitur cauſa diminutionis, non augmenti.*

7 *Literæ ad beneficia tanquàm ambitioſæ ſunt reſtringibiles.*

DECISIO LX. aliàs 71.

a NOta, ꝙ ubi alicui fit gratia, a ꝙ poſ-
ſit acceptare beneficium, cuius fructus
taxationem 20. lib. ut aſſeritur, non exce-
dunt: ꝙ ſi beneficium uacat maioris ualoris,
1 ſeu ſummæ, poterit acceptari, quia iſta † uer-
ba, ut aſſeritur, non imponunt taxationem,
nec uidentur prolata per impetrantem, &
ſunt generalia, & imperſonalia: ideò non ad-
ſtringunt partem, quin ultra talem ualorem,
&c. authen. ſi quando. C. de conſtit. pecun. &
ideò Cancellaria conſueuit ſcribere: cuius
2 fructus taxationem, &c. ut aſſeris. & ſic † im-
petrans ultra ſummam non poſſet acceptare,
ſecùs ſi diceretur, ut aſſeritur, ut dictum eſt:
3 & ideò fit differentia † an in bullis ponatur,
ut aſſeris, ut ſic referatur parti, an ponatur, ut
4 aſſeritur. licèt aliqui dicant contrà, quia † uer
ba Papæ, maximè quandò proferuntur ſuper
facto Papæ, habent uim diſpoſitionis, ut c. j.
de probation. in Clem. & ex hoc multi te-
5 nent ꝙ ſi fit alicui † gratia uſque ad certam
ſummam, ſi contingat beneficium non taxa-
tum eſſe magni ualoris, & uacare, ꝙ ex quo
taxatum non eſt, impetrans tale beneficium
poterit acceptare, cum taxatum non ſit, & in
dubio ſit benignior interpretatio. & pro hoc
l. à filio. §. ſi. de ali. leg. 1. & de leg. 1. l. ſi cui
ſerui. de & tri. ui. & oleo leg. l. ſi. in prin. ſed
contra uidetur: quia ex quo eſt taxata gratia
non uenit niſi ſpecies taxata. ff. de legatis. 1.
6 l. & ſi certos: maximè quia † taxatio ponitur
cauſa diminutionis, & non augmenti, &
ideò uidetur ꝙ ſit tenenda in ſuis terminis.
ad quod facit l. cùm certus. de tri. ui. & oleo
leg. cũ ibi no. de leg. 1. ſi ſeruus. §. qui quinq;
c. tranſmiſſæ. de uerborum ſignificatio. & c.
7 quamuis. de reſcr. quia † tanquàm ambitioſæ ſunt
reſtringendæ. not. de leg. 1. l. ſi ſeruus. §. qui
quinque. Alij diuidunt fructus beneficij non
taxati, ut ſi medietas tantùm aſcendat, ſicut
faceret beneficium taxatum, ueniat benefi-
cium non taxatum. alleg. c. ſuſcepti regimi-
nis. de præb. lib. 6 per Io. And. in Spec. tit. de
conceſ. præb.

ADDITIONES.

a Gratia. Adde deci. 77. inf. hoc eo. tit.

b Verba Papæ. hodie uerbis narratiuis Papæ in regno Franciæ non eſt credendum, per rex. Pragmat. Sanct. & Concordat. in titul. de ſublatione. Clem. literis. de probat. Et an uerbis Papæ narrantis factum ſui prædeceſſoris ſit credendum, uide Ludouicum Romanum conſ. 350. incip. in caſu propoſitæ conſultationis. col. 10. uerſic. quoad tertium. Et an Pœnitentiario aſſerenti ſe habuiſſe mandatum à Papa ſub uiuæ uocis oraculo, credendum ſit, uide dec. 463. incip. item fuit quæſitum, an fides ſit adhibenda. in dec. Capell. Tholo.

SVMMARIVM.

1 *Iuranti ſe iuſtitiæ complementum in partibus conſequi poſſe non ſperare, creditur, nec auditur uolens probare contrarium.*

2 *Exceptio reſpiciens negotium principale poſita, niſi ſit rei iudicatæ, tranſactæ, ſeu finitæ, non admittitur contra commiſſionem.*

3 *Conſcientiæ alicuius ubi aliquid relinquitur, non admittitur alius contrarium probare uolens.*

DECISIO LXI. aliàs 610.

1 NOta, ꝙ † ubi quis impetrat cauſam cõmit-
ti in curia, aſſerens ꝙ non ſperat iuſti-
tiam in partibus habere, ꝙ ſi iurat hoc co-
ram Auditore, pars aduerſa allegãs cõmiſſio-
nẽ ſurreptitiam nõ auditur, ſi uelit probare
cõtrariũ: quia iuramento dicentis per horre-
ſcentiam, ſeu timorẽ creditur, vt c. ſtatutũ. de
reſcr. lib. 6. ad quod c. ut circa. de elect. lib. 6.
arg. l. 1. circa fi. C. de aſſer. tol. iuncta authen.
cui relictum. C. de indict. uiduit tollẽd. unde
2 † quando opponitur exceptio cõtra cõmiſſio
nẽ, quæ exceptio reſpicit negotiũ principale,
niſi

niſi ſit exceptio rei iudicatæ, tranſactæ, ſeu finitæ, non admittitur contra commiſſionem: poſito ꝙ dicatur, ꝙ ſi fuiſſet expreſſum, reſcriptum non habuiſſet, ut c. 1. de litis conteſt. lib. 6. de quo dic ut ibi per Doct. iunctis not. in c. ſuper literis. ſuper verbo, qualitate. per Innocen. de reſcript. facit quod no. in c. ſtatutum. §. aſſeſſorem. de reſcript. lib. 6. in gloſſ. ſu
3 per verbo, relinquitur. vbi dicit, ꝙ ex quo tali cui aliquid relinquitur ſuæ conſcientiæ, non auditur alius contrarium probare uolens.

EPITOME.

Mandatum ad beneficium comprehendit præbendam electiuam in eccleſia collegiata.

DECISIO LXII. aliàs 133.

NOta, ꝙ illi cui mandatur prouideri de beneficio, poterit prouideri de præbenda in eccleſia collegiata, poſito ꝙ ad eam quis eli-
a gatur, a dum tamen illud tale beneficium non ſit dignitas, perſonatus, vel officium. de quo dic ut in c. ſi. de præbend. per Innoc. & p. cui de non. eod. tit. per Archid. lib. 6. & c. dudum. eod. titu. & c. gratia. de reſcrip. eod. lib. in princ. & c. ſi eo tempore. per Archid. in Clem. 1. de præbend.

ADDITIO.

a Eligatur. Beneficium quãdo dicatur electiuũ, vel collectiuum adde dec. 1. incip. nota quod vocetur beneficium electiuum. inf. de electio.

EPITOME.

Impetrans qui duas literas habet ſub eadem data diuerſas gratias continentes, ſi una utatur, non videtur alteri renuntiare.

SVMMARIVM.

1 *Literas plures ſub eadem data habens, quòd per vſum unius, cæteris non renuntiat.*

DECISIO LXIII. aliàs 180.

1 NOta, ꝙ † ubi aliquis impetrat duas lite-
a ras a ſub eadem data diuerſas gratias continentes, ſi utatur una gratia non videtur alteri renuntiare. argu. l. Aurelius. §. ſi. de libe. leg. licèt aliqui uoluerunt dicere contrà, per c. ſanè. de offic. deleg. quia ex quo ſunt literæ diuerſas formas habentes, eiſdem uti non debet, niſi conſulto Papa ſed iſtud poteſt habere locum, ꝙ eodem tempore non debet uti: ſi tamen non poteſt uti una litera, nec ad effectum deducere, quin alia litera poſſit uti. arg. no. in noſtra. de reſcript. & ibi per Doct. vide ſupra eod. tit. dec. 59.

ADDITIO.

a Duas literas. Adde deci. 59. incip. nota ꝙ ubi quis pro beneficio habendo. ſup. hoc titul. & quæ accumulaui & dixi, in conſil. meo incip. Romanus Pontifex motu proprio &c.

EPITOME.

Valor monetæ intrinſecus inſpicitur, & non extrinſecus, ubi non eſt curſus monetæ expreſſæ in gratia.

DECISIO LXIIII. aliàs 253.

NOta, ꝙ ubi eſt facta gratia alicui de bene-
a ficio taxato a ad certam ſummam Turonen. paruorum: verùm ſi ſit in tali diœceſi, in qua non currant Turonen nec habeantur, æſtimatur beneficium ſecundum ualorem intrinſecum Turo. & ſecundum ualorem pecuniæ currentis in loco beneficij: quia ualor intrinſecus inſpicitur, & non extrinſecus, ut no. in l. cùm quid. ſi cert. petat. & circa hoc uide per Doct. in Cl. ſi beneficiorum. de deci. quia regulariter non inſpicitur ualor intrinſecus, niſi contra culpabilem, ut l. ſi ſterilis. §. ſi per venditorem. de actio. emp & ideò pro pecunia non datur condictio triticiaria, quæ datur pro rebus, quarum æſtimatio creſcit & decreſcit. ff. de condict. tri. l. 1.

ADDITIO.

a Beneficio taxato. Adde deciſ. 12. inf. de probat. & deciſ. 45. inf. de conceſſ. præbend.

EPITOME.

Beneficia vacatura per aſſecutionẽ incõpatibilium ſunt reſeruata.

DECI-

DECISIO LXV. aliàs 250.

NOta, ꝙ ubi Papa habenti dignitatem, uel aliquod beneficium facit gratiam de beneficio obtinendo in futurum,& in caſu,in quo obtinebit, uult ꝙ prima beneficia dimittat per aſſecutionem beneficij, beneficia quæ obtinebat,uidentur uacare in curia, ut ſeruatur in curia. & hoc etiam uult regula Cancellariæ, licèt not. in c. commiſſa.de electio.lib.6.per Archidiaco.uideantur contrà facere. & dic ꝙ interim talia beneficia non poterit permutare, ut no.infrà deciſ.13. de rer.permu.

EPITOME.

Gratia ad collationem unius nō extenditur ad collationem communem pluribus.

DECISIO LXVI. aliàs 271.

NOta,glo.in c.mandatum.de præben.lib. 6.ſuper uerbo, deberi. ꝙ ubi ſcribitur alicui,ꝙ prouideat de beneficio ad ſuam collationem pertinente,talis non poteſt prouidere de beneficio ſpectante ad ſuam collationem,& alterius.& uidetur probare c.cùm in illis.in fi.de præbend.

EPITOME.

Gratia ad beneficium uel officium non extenditur ad beneficium conſuetum teneri per laicos.

DECISIO LXVII. alias 320.

NOta,quòd ubi eſt alicui gratia facta, ꝙ poſſit acceptare beneficium, dignitatem,uel officium,uigore talis gratiæ officiū quod laicus conſueuit tenere, non uenit in gratia,quia regulariter de officijs, quæ per laicos conſueuerunt teneri, eſt facienda expreſſa mentio ad hoc, ꝙ cadant ſub gratia clerico facta.arg.c.per literas.de præbend.in Clem.hoc not. Ioan.And.in nouel.in c.quia ſæpè.de præbend.lib.6. nam in dubio præſumitur quod clerico ſit facta gratia ad hoc, ꝙ in beneficio,& nomine beneficij conferatur attēto ſtatu clericatus.arg.l.ſed & ſi quid.§. mancipiorum.ff.de uſufru.

EPITOME.

Primus in data generaliter expectans in ciuitate,uel diœceſi,prefertur ſecundo expectanti ſpecialiter in certa eccleſia, & omnes habent menſem ad acceptandum.

SVMMARIVM.

1 *Gratias habens generaliter in ciuitate,uel diœceſi, præfertur habenti gratiam ſpecialem ad certam eccleſiam,poſteriorem tamen in data.*

2 *Procurator generalis,nec coniuncta perſona,beneficium acceptare, non, niſi cum mandato expreſſo,poſſunt.*

3 *Procurator ad acceptandum beneficium poterit acceptare dignitatem.*

4 *Expectantes plures ſub eadem data & forma, non habent niſi unum menſem, & quid ſi ſunt ſub diuerſis datis.*

DECISIO LXVIII. aliàs 323.

NOta Pau.no. in c. un.de conceſ.præben. in Clem. ſuper uerbo, acceptandum.
1 ꝙ † ubi eſt facta gratia allicui ad acceptandum aliàs generaliter,ꝙ ſibi poſſit prouideri in ciuitate,uel diœceſi generaliter, ſi poſteà mandetur prouideri ſecundo in certa eccleſia,præfertur primus impetrans ſecundo impetranti,cui mandabatur prouideri in certa eccleſia. & ibidem not.ſuper uerbo, acceptatis.
2 ꝙ † procurator generalis, nec coniuncta perſona non poſſunt acceptare,niſi ſuper hoc
3 habeant mandatum,ſed † habens mandatum ad acceptandum beneficium poteſt dignitatem acceptare,ut ibidem not. in gl.fi. & ubi
4 † ſunt duo expectantes, uel plures ſub eadē data & forma,omnes non habent,niſi unum menſem ad acceptandum,ſecùs ſi eſſent duo ſub diuerſis datis:quia quilibet haberet menſem,licèt audientia contrà teneat, quia omnes non habent niſi unum menſem. & hoc ſeruatur in curia.

EPITOME.

Impetrans de gratia aduerſarij nullam mentionem facere tenetur, nec de eius poſſeſſione per clauſ. Amoto exinde &c. nec de alijs expectantibus propter clauſulas in bullis poſitas.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Gratia aduerſarij ſi nulla eſt, non tenetur impetrans de eo facere mentionem in ſua.*

DECISIO LXIX. aliàs 179.

1 NOta, ꝙ † de gratia aduerſarij quę nulla eſt, non teneor in gratia mea facere mentionem, *a* quia non præſtat impedimentum &c. & not. Ber. in c. & tenore. in fin. 1. gl. de reſcript. & c. auditus. de elect. & c. ad diſſoluendum. de ſpon. impub. pro hoc dicitur, ꝙ vbi ponitur in literis, amoto exinde quolibet detentore. per illam clauſulam non teneor facere mentionem de poſſeſſione aduerſarij. ſic intelliguntur nota in c. cum noſtris. de conceſſ. præbend. & c. licèt. per Archid. de præbend. lib. 6. Item dicitur ꝙ per clauſulas, quę ponuntur in bullis de gratia facta alijs expectantibus, non teneor facere mentionem, ut uidetur no. Ioa. And. in c. ſi poſtquàm. de prębend. lib. 6. licèt Archidiac. uideatur ibi contrarium nota. & uide ſuper hoc regulas Cancellariæ.

ADDITIO.

a Facere mentionem. De qubus ſit facienda mentio in reſcriptis Papæ, nullus ſcribentiū melius collegit, quàm do. Fely. in c. in noſtra. de reſcrip. ubi ponit de hac materia 40. correlatia optimè hanc materiam explicantia.

SVMMARIVM.

1 *Falſitas expreſſa quæ non inducit citius ad concedendum, non uitiat gratiam.*

2 *Literæ impetratæ per ſurreptionē quādo valeāt.*

DECISIO LXX. aliàs 350.

1 NOta, ꝙ † illa falſitas *a* expreſſa, quę non
2 inducit ad citiùs concedendum, non uitiat gratiam. no. Innocent. in c. in noſtra. in fin. de reſcript. & Innocent. in c. enm noſtris. de conceſſ. præbend. in gloſſ. literę tamen. Et
2 † qualiter literę impetratæ per ſurreptionem valeant, uide Io. Mona. in c. 2. de filijs presbytero. lib. 6. & ſup. eo. tit. dec. 4.

ADDITIO.

a Falſitas. Adde Felyn. in cap. ſuper literis. in 7. col. de reſcript. & Aegid. deciſ. 1. hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Motus proprius non tollit ius tertij, nec gratiam ampliat.*

2 *Motus proprius uitium ſurreptionis licèt tollat, tamen gratiam non ampliat, nec diſpenſationē irregularitatis, aut illegitimitatis, aut alterius defectus, aut retentionem plurium beneficiorū incompatibilium inducit.*

DECISIO LXXI. aliàs 445.

1 NOta, licèt † proprius motus Papæ *a* ex-
a cludat, & tollat qualitates extrinſecas, putà curam, vel principalitatem, de quibus ſi non ſi. .nentio in gratia etiam motu proprio Papæ facta, ipſo iure nulla eſt, ut no. Io. And. in c. ſi motu proprio. de præb. lib. 6. in nouel. & de hoc etiam eſt facta conſtitutio in Cancellaria per dominum Grego. x1. Item dicebant Domini quòd non tollit ius tertij, putà ſi beneficium ſpectat ad ius patronatus alicuius laici, de quo ſi Papa ſciuiſſet, nullaten° prouidiſſet, iuxta not. in c. 2. de præb. per omnes. & in Cl. literas. eod. titu. per Ioan. Andr. & Paul. vbi etiam dicunt ſuper verbo, dire-
2 ctas. ꝙ † licèt proprius motus uitium ſurreptionis tollat, tamen gratiam non ampliat, nec diſpenſationem irregularitatis, aut illegitimitatis, aut alterius defectus, aut retentionē plurium beneficiorum incompatibilium inducit, ut no. prædicti Doct. in Cl. ſi Romanus. de præb. uide infra dec. 6. de proba.

ADDITIO.

a Motus Papæ. Adde quòd priuilegia non præſumuntur conceſſa motu proprio, ꝙ tamen limita tribus modis, ut per dom. Pet. Rau. in ſuo alphabe. aureo. & add. de motu proprio pulchrè per Abbat. & Felyn. in c. ad aures. de reſcript. & Aegid. deciſ. 30. de præbend.

EPITOME.

Impetrans gratiam de alio beneficio, ſufficit quòd expreſſerit præbendam, licet de canonicatu non dixerit.

DECISIO LXXII. aliàs 547.

1 VTrùm canonicus præbendatus impetrās gratiam de alio beneficio facta mentione de

ne de præbenda, quam obtinebat, non tamen facta mentione de canonicatu, cenſeatur gratia ſurreptitia, tenuerũt ꝙ non. uide deciſ. 37. ſuprà eo. tit. & Collec. in c. cùm M. de conſtit.

A D D I T I O.

a Cũ hac deciſ. concordat dec. 33. eod. tit. in no.

E P I T O M E.

Impetrans beneficium tanquam curatum, licèt reperiatur, quòd illi cura non imminet, non propteteà fruſtrabitur gratia obtenta. h. d. Vel ſic. Expreſsio curæ animarum non nocet impetranti beneficium tanquam curatum, & idem de reſidentia neceſſaria.

DECISIO LXXIII. aliàs 562.

a Papæ ſupplicat quidã, ut ſibi prouideat *a* de certo beneficio uacante in curia, uel

b aliàs reſeruato, & aſſerit ꝙ cura *b* ei imminet animarum: Papa de eo ſibi mandat prouideri, narrando in literis ſuis ſecundum aſſerta in ſupplicatione, ꝙ illi beneficio imminet cura animarũ: poſteà reperitur ꝙ illi non imminet cura aiarum, licèt aliàs requirat reſidentiam, uel forſan eſt ſine cura, nec requirit reſidentiam: quæritur nunquid gratia cenſeri debeat ſurreptitia, ex eo ꝙ falſa qualitas eſt expreſſa? quod uidetur, ſicut quando exprimit falſus modus vacandi, ut in c. ſuſceptum. de reſcript. præſertim etiam quia præſumptio eſt ꝙ Papa citiùs motus fuit ad prouidendũ de beneficio curato, ut curæ animarum citiùs prouideatur, propter periculum animarũ. arg. c. ubi maius. de elec. In contrarium videtur, quia ex quo conceſſit de qualitate maiori, ſcilicet curato, multò fortiùs videtur cõceſſiſſe de minori, ut in reg. iur. cui cõceditur. ſed poſſet ſolui per c. cui de non ſacerdotali. de præbend. lib. 6. uide deci. eo. tit. 37.

A D D I T I O N E S.

a Sibi prouideat. An expreſſio eius quod eſt maius, includat id quod eſt minus, deciſ. 14. incip. ſi mandetur alicui prouideri. tit. de præben. in nouis. Et an exprimens maiorem ualorem beneficij, q̃ debeat, ſibi præiudicet, deci. 20. incip. licèt impetrans certum corpus beneficij. titu. de præbend. ſup. in nouis. & deciſ. 4. incip. quidam obtinuit. ſup. hoc tit. Cura. Adde. dec. 4. ſup. hoc tit.

E P I T O M E.

Impetratio pro aliquo in eius abſentia, ſi ſurreptitia in aliqua parte reperiatur, non nocebit abſenti.

DECISIO LXXIIII. aliàs 600.

Dominus Vrbanus quintus declarauit ſuo tpe, ꝙ ſi aliquis ſupplicet ꝓ aliquo in eius abſentia, ꝙ aliqua ſurreptio ſibi non imputatur, licèt ſupplicans pro eo tacuerit aliqua beneficia in ſupplicatione per eum data. pro hoc facit quod dicit Ioan. Mo. in c. gratia. de reſcrip.

E P I T O M E.

Impetrans non tenetur facere mẽtionem in eius gratia de qualitatibus inhærentibus beneficio à iure, ſecùs ſi inhærent de facto.

DECISIO LXXV. aliàs 610.

Dominus Vrbanus quintus fuit ſemel interrogatus me præſente per unum Auditorem ſacri Palatij, an gratia ſua reputaretur ſurreptitia, niſi fieret mentio in ea de qualitate. Et reſpondit tunc, quòd ſi qualitates inhærent beneficio à iure, uel inſunt, non erat neceſſarium facere mentionem de eis, ſecùs ſi inhærent, vel inſunt de facto ratione eccleſiarum conſuetudinis, uel alio modo, ſecũdum c. licèt Romanus Pontifex. de conſtitu. lib. 6. pro hoc etiam facit quod legit. no. per Doct. in c. ſi dignitatem. de præb. Clem. vide dec. ſuprà eod. tit. 37.

E P I T O M E.

Impetrans licèt dixerit ſe eſſe clericum diœceſis beneficij, cùm ſit alterius diœceſis, non tamen erit cenſenda eius gratia ſurreptitia.

DECISIO LXXVI. aliàs 628.

Si aliquis eſt oriundus de aliqua diœceſi, & habet domicilium uel beneficium in alia diœceſi, ſi impetrat beneficiũ dicendo ſe clericũ diœceſis beneficij, & non originis, ꝙ talis gratia ualet, nec eſt ſurreptitia. Pro hoc facit quod not. Archi. in c. dilect. ſuper uerbo, actor

actor & reus.de reſcr.lib.6.& c. cùm nullus. de tempo.ord. & c.oritur.71. diſtinct. & ibi etiam Hug.& Guliel. pro hoc etiam c. cùm decorem. de inſti & iſtam etiam tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

EPITOME.

Gratia ſignata per verbum, ut aſſerit, niſi reperiatur ita eſſe, erit ſurreptitia, ſecùs ſi ſit ſignata per uerbum, ut aſſeritur.

DECISIO LXXVII. aliàs 727.

a Nota, ꝙ ſi ponatur *a* in ſupplicatione aliculus Papæ ſupplicando de aliquo beneficio uacanti, uel de alia re, & ponatur per Papam, ut aſſerit, tunc talis gratia reputatur ſurreptitia, niſi ita ſit, ſecùs ſi ponatur in ſupplicatione, ut aſſeritur, & ita ſeruatur.

ADDITIO.

a Nota ꝙ ſi ponatur. Adde deci.60.ſup.eo.tit.

EPITOME.

Impetratio beneficij ſpecialiter reſeruati per annum ab alio poſſeſſi, tali poſſeſſione tacita eſt ſurreptitia. Et ſi dicat per annum, & ultrà poſſederit, etiam eſt ſurreptitia, ſi per biennium poſſederit, & non declarauit illud ultrà.

DECISIO LXXVIII. alias 783.

Dic ꝙ ordinatio Papalis eſt ſcripta in Cancellaria domini Papæ, ꝙ ſi facit gratiam de beneficio ſpecialiter reſeruato, & alter detinuerit illud beneficium per annum, ꝙ ſi non fiat mentio de dicta detentione, dicta gratia nõ ualet. Item eſt declaratio ſuper dicta ordinatione in dicta regula domini Papæ Grego. xj. & dicta Cancellaria, ꝙ ſi fiat alicui gratia per Papam de beneficio reſeruato ſpecialiter, & dicitur in gratia, ꝙ talis detinuit dictum beneficium per annum & ultrà, ꝙ niſi declaretur illud ultra per certum tempus, ꝙ dicta gratia non ualet, ſi detinuit per bienn um, ſed per tantum ꝙ ualet gratia. Dic ꝙ dicta ordinatio, & etiam declaratio habent locum de beneficio ſpecialiter reſeruato per Papam.

EPITOME.

Collatio beneficij ubi debet fieri per Epiſcopum cum conſilio capituli, excludit expectãtem ad beneficium communiter pertinens Epiſcopo & capitulo. h. d. Vel ſic. Collatio beneficij non dicitur ſpectare communiter ad Epiſcopum & capitulum, quando debet fieri tantùm cum conſilio capituli.

DECISIO LXXIX. aliàs 380.

Nota, ꝙ ubi collatio habet fieri de conſilio capituli per Epiſcopum, ꝙ talis collatio communiter non uidetur pertinere ad epiſcopum, & capitulum, intantum ꝙ ſi aliquis eſt expectans ad beneficia communiter pertinentia Epiſcopo & capitulo ſi beneficium ſit conferendum de conſilio, ſolùm, illud beneficium non uenit in gratia. arg. extra ne ſede uacan.c.1.lib.6.iuncta l.quidam. & l.Titium.de admini.tuto. ubi ſequi conſilium non eſt neceſſitatis, ſed magis uoluntatis, qui præparat conſilium, nec uidetur facere.& c.ex parte.de conſtit.ſufficit petere conſilium & non ſequi.de arbi.c.cum tempore.

EPITOME.

Reſcriptum ſecundum faciens mẽtionem de primo, reuocat illud.

DECISIO LXXX. aliàs 514.

Nota, ꝙ ſi fiat mentio de primo reſcripto reuocatur.de reſcr.c.cæterum.

EPITOME.

Surrogatus in iure defuncti, & lite, cenſetur ẽt ſurrogatus ad poſſeſſionem, ſi de poſſeſsione eſt facta mentio in aliqua parte literarum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio acquiſita eſt quid iuris, licèt in acquirendo ſit facti.*

DECISIO LXXXI. aliàs 385.

Nota, ꝙ ſurrogatus in lite & iure, quod quomodolibet cõpetebat defuncto, ſi in
a aliqua parte gratiæ ſit mẽtio de poſſeſſione *a* defuncti, ad poſſeſſionẽ etiã cenſetur ſurrogatus, licèt expreſsè illud in gratia nõ exprimatur. Nã licèt poſſeſſio† in acquirẽdo ſit facti,
1 ipſa tamẽ acquiſita eſt expreſsè iuris, ut leg. & no.

& no.in c.cũ noſtris.de conceſ.præben. facit in ſimili quod no.Io.Mo.in c.1.de lit.conteſt. lib.6.de conſuetudine elicita & elicenda.

ADDITIO.

a Poſſeſſione. Adde Aegid.Bellamer.deciſi.28. de præbend.& Bartho.Romuleium in repet. l.1.nu.70.ff.de acq.poſſeſſ.

EPITOME.

Signatura ſi habeat, cognoſcat ſummariè, &c. cenſetur conceſſus proceſſus ſummarius, ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu & figura iudicij.

DECISIO LXXXII. aliàs 788.

a Sciendum a eſt & ſi ſupplicat aliquis in aliqua cauſa Vicecancellario, ꝙ cùm cõmittat alicui ſola veritate attenta ſummariè, & dominus Vicecancellarius ſignet, cognoſcat ſummariè, &c. ꝙ tunc intelligitur eſſe cõmiſſã, ꝙ cognoſcat ſimpliciter, & de plano & ſine ſtrepitu & figura iudicij. Et ita declarauit ſemel Vicecancellarius, de natura, ſeu dictione, autem. legitur in c.præmiſſis.2.q.circa prædicta uide.&c.ut ſuprà.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde ſuprà eod.titu. deciſ.10.

EPITOME.

Cauſæ commiſſæ per commiſsionem conſiſtorialem ſunt magis periculoſæ, quàm aliæ, ſi in eis ordo iuris debitè non ſeruetur.

DECISIO LXXXIII. aliàs 670.

Nota, ꝙ quando aliqua cauſa ſpiritualis, vel prophana eſt in curia Romana de ſpeciali mandato commiſſa propter propoſitionem factam in conſiſtorio coram Papa, qui tunc mandat Vicecancellario, ꝙ committat cauſam alicui domino Cardinali, uel Auditori ſacri Palatij ſecundum quod petitur, & aliquoties prædicta cauſa eſt in Curia per viã appellationis, vel aliam iuris viam, quod eſt magis periculoſa, niſi ſeruetur iuris ordo, quàm ſit quãdo eſt cauſa de mãdato ſpeciali.

EPITOME.

Cauſæ debent committi Auditoribus Doctoribus in iure canonico, vel ciuili, ſecũdũ naturã cauſarum.

DECISIO LXXXIIII. aliàs 778.

Dic ꝙ bonum, & rationabile eſt, quòd ſi aliqua cauſa eſſet, quę deberet determinari ſecundum doctrinam iuris canonici, ꝙ committatur Auditori in iure canonico Doctori. pro hoc facit c.1.de conſang. & affinita. Si autẽ eſſet ciuilis, quod cõmitteretur Auditori in iure ciuili Doctori. Pro hoc facit c. Raynutius.& c.Raynaldus.de teſta.& c.ſi pater.eo.tit.lib.6.

EPITOME.

Impetratio beneficij facta pro abſente non uitiatur ex eo quòd in ea non fuerunt expreſſa beneficia, quæ obtinebat.

DECISIO LXXXV. aliàs 825.

Nota, ꝙ ſi ſupplicetur pro abſente, & fuerint omiſſa aliqua beneficia, q̃ obtinebat ille, pro quo fuit ſupplicatum, ſibi non obſtat, nec imputatur talis ſurreptio. Ita declarauit dominus Vrbanus quintus: pro hoc Ioan.Andr.c.gratia.de reſcript.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſi conſtituat uicarium in aliquo epiſcopatu quãdiu ſuæ placuerit uoluntati, & ille conceſſit alicui licentiam celebrandi modo, talis licentia non expirat morte Papæ.*

2 *Licentia rectori data de non reſidendo per Epiſcopum, non expirat per mortem Epiſcopi.*

DECISIO LXXXVI. aliàs 580.& 880.

1 Camerarius† Papæ, uel Vicarius eccleſiæ Auinion.conſtitutus à Papa, tenens epiſcopatum ad manum ſuam, quandiu ſuæ placuerit uoluntati, conceſſit alicui licentiam celebrandi in domo ſua, quæritur nunquid talis licentia mortuo Papa expiret, cùm expirauerit eius uicariatus, ut argum.c. ſi gratioſè de reſcript.lib.6. Videtur dicendum ꝙ non, quia fuit gratia, & ſi manſura donec reuocetur: durante tamẽ cauſa, ꝑ quam concedebatur, ergo non debet morte concedentis reuocari argumen.c.ſuper gratia.de offic.de-
2 leg. Pro hoc etiam benè facit: quia † licentia rectori data per Epiſcopum de non reſidẽdo, non expirat per mortem Epiſcopi, ut notatur per Archid.de elect.c.licet. canon. & ibi per Ioan. Andr.in nouel.ſuper uerbo, gratia. & per gloſſ.in c.1.de elect. in fin.ipſius gl. facit concord.ff.de arbit.l.quid tñ.§.ſolutioni.quę ita concor.cum l. ſi cum dies.§.intra.in eodẽ titul.

titul.poſſet induci.l.quod dicitur.ff.de teſta-
men.milita.

EPITOME.

Si poſt gratiam factã ex certa ſciẽ
tia Papæ moriatur antequàm ſcri-
ptura facta ſit, gratia propterea non
expirat. Et ſi quis poſt ſignatam ſup
plicationem ante literarum expedi
tionem moriatur, beneficium per
eius obitum uacabit.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ex certa ſcientia Papæ facta, eo mortuo ante ſcripturæ confectionem non expirat.*

2 *Collatio ſola in ſpiritualibus transfert ius, ſecùs in contractibus.*

3 *Scriptura non eſt de ſubſtántia gratiæ.*

4 *Beneficium cenſetur vacare per mortem illius, qui ſignata ſupplicatione ante literarũ expeditionẽ deceſſit, & nõ ꝑ obitum prædeceſſoris ſui.*

5 *Beneficium reſeruatum ſi alicui conferatur, qui poſteà extra Curiã per duas dietas mortuus ſit, licèt literas deſuper expeditas non habuerit, non dicetur amplius reſeruatum.*

6 *Literæ uel ſupplicationes per conceſſum quare non probant.*

DECISIO LXXXVII. aliàs 882.

1 NOta, ꝙ † ubi gratia eſt facta ex certa ſciẽ
tia Principis, & alicui mandatur de hoc
literas fieri, licèt talis Princeps moriatur, gra
tia ex eo non expirat, quamuis de hoc ſcri-
ptura non ſit facta, ut notat. Archidiaco. in
princip. libro ſexto. ſuper uerbo, per apo-
2 ſtolica ſcripta. Ratio eſt, quia † in ſpirituali-
bus, ius tranſit per ſolam collationem, ut in
c.final. de conceſſione præbend. libro 6. licèt
ſecùs ſit in contractibus, in quibus quæritur
ius, & dominum, nó transfertur in ſcripturis,
niſi fiat traditio, ut l. contractus. de fide in-
ſtrumen. quę non obſtant ut ibi notatur, cùm
de honeſtate loquatur, quare non mirum. Et
3 † ſcriptura hic non eſt neceſſaria a cùm non
a ſit de ſubſtãtia, tñ ſolum fit, ut facilior ſit ꝓ-
batio, & memoria. argu. ff. de fide inſtru. l. in
re hypothecę. Et hoc dicit ſe Ioan. And. obti
nuiſſe per c. is qui. de pręben. lib. 6. in penul.
glo. ut not. Innocen. in c. exceptionem. de lit.
conteſta. in 6. in penul. glo. Nec obſtat l. a. C.
de ſenten. & interlocu. omn. iud. & reg. in iu-
dicij. lib. 6. quæ hodie non eſt in uſu. Et loqui
tur in illis qui habent bullas aureas. Et ꝑ hoc
4 ſoluuntur duæ aliæ quæſtiones. Prima, † ſi qs
moritur ſignata ſibi ſupplicatione, antequàm
habeat literas, beneficium illud vacat ꝑ mor
tem illius, & non prædeceſſoris ſui, de quo
dic, ut no. Arch. c. ſi elect. ſuper uerbo, ex eo.
de electio. lib. 6. Et Ioa. And. in princip. lib. 6.
5 in nouel. Secunda, ſi † collatum eſt alicui be-
neficium reſeruatũ, & moritur extra curiã
per duas dietas, anteq̃ habuerit literas, ampli⁹
nõ dr̃ reſeruatum, licèt Cle. cõtra prouiderit
in quadã conſtitutione, cuius conſtitutio iam
expirauit, ut dicunt Docto. quare hæc ſecũ-
da quæſtio correlatiua renet. Sed tamen con-
tra iſtam opinionem uidetur, quia ad proba-
tionem gratiæ, oportet ꝙ habeant tranſſum-
pta. ſi ergo non habet literas, tranſſumptum
non habebit, & gratiã probare non poteſt, &
per conſequens in lite ſuccumbit, & in expen
ſis condemnatur. Dicendum hoc ſpeciale in
cathedralibus, & collegiatis eccleſijs, non
ꝙ ius ſibi non ſit quæſitum, ſed in quaſi poſ-
ſeſſione, quaſi ut ſi tranſſumptum ſupplica-
tionem non probat, ſed requiritur ꝙ tunc à
principio ſit ius ſuum completum. Et hęc eſt
6 ratio, quare † lr̃ę, aut ſupplicationes ꝑ conceſ
ſum non ꝓbant, quia reſtringi mãdatur in eis
expeditionem, & ſic eſt de ſupplicatione, quæ
non indiget documentis, ſed ſolum literis,
quæ reſtringatur: ꝙ hoc tenet curia hodie
ſecundum omnes.

ADDITIO.

a Non eſt neceſſaria. Adde tamen ꝙ quando
ſcriptura eſt neceſſaria, ſeu de ſubſtantia act⁹,
ſi eſt amiſſa, poteſt actus probari per duos te-
ſtes, ſi pars probat amiſſionem ſcripturæ, ut
habetur pèr do. Abb. in c. ſicut. de re iudic. in
1. col. in uèr. no. tertiò. & ꝑ Bal. in l. 1. ff. ſi cer.
pet. in col. penul. verſ. ſi. n. Adde Fely. in d. c.
ſicut. col. 1. verſ. vbi ſcriptura eſt de ſubſtãtia.

De conſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo alterans formã iuris in alienatione bonorum eccleſiaſticorum ualet.*

Alienatio

2 *Alienatio rei eccleſiæ an requirat neceſſariò ſcri-*
pturam?
3 *Poſſeſſio an transferatur ex contractu rei eccle-*
ſiæ indebitè facto, & ex cauſa inſufficienti?
4 *Poſſeſſio ex contractu inutili transfertur.*

DECISIO I. aliàs 135.

1 NOTA, ꝙ vbi † eſt conſuetudo in
aliqua prouincia, ꝙ res eccleſiaſti
cæ ſub certa alia forma q̄ in iure
exprimatur, vendantur, ualet con
ſuetudo, ut uidetur notare Innoc. in c. nulli.
de reb. eccl. non alie. cum nota. in l. diuturna.
quia illa ſolēnitas de qua cauetur in auten.
hoc ius. C. de ſacroſanct. eccl. in alienatione
rerum eccleſiaſticarum, hodie non uidetur
neceſſaria, ut no. Inno. in c. dudum. de reb.
eccl. non alien. lib. 6. & ibi uidetur gloſſ. ꝙ nō
2 † requiratur ſcriptura, imò ꝙ contractus poſ-
ſit probari per teſtes. Et ex hoc audiui deter-
3 minari, ꝙ ſi † contractus rei eccleſiaſticæ ſit
indebitè factus, & ex cauſa inſufficienti,
quòd ex tali contractu transfertur poſſeſ-
ſio, ad hoc quoad probandum talem poſſeſ-
ſionem ſit remiſſio ad partes, ut probetur per
4 teſtes, quia ex † contractu inutili a trāſfer-
tur poſſeſſio, ut l. 2. & l. 1. §. ſi vir. ff. de acqui.
poſſeſſ. de vſucap. pro emp. Et poſito ꝙ eſſet
vera illa opinio, ꝙ contractus rei eccleſiſticæ
deberet probari per ſcripturam, argu. de eo q
furtim ordi. rece. capi. innotuit. tamen illud
non requiritur in trāſlatione poſſeſſionis. ar.
l. meminerint. C. unde ui. licèt Arch. in can.
ea enim. §. hoc ius. 10. quæſt. 2. ſuper uerbo,
tribuant. uideatur notare, quòd ſicut non
ualet contractus, ita non ualeat tranſlatio
poſſeſſionis.

ADDITIO.

a Inutili. An transferatur ex contractu ſimula-
to poſſeſſio uel dominium, uide Bar. & Alex.
in l. emptor. ff. de aqua pluui. arcend.

EPITOME.

Conſuetudo uel ſtatutū de optan
do, non obſtat apoſtolicis impe-
trantibus.

DECISIO II. aliàs 219.

NOta, ꝙ ſecundum c. cū in tua. de con
a ſuetu. lib. 6. loquitur quòd optio a non
habet locum in beneficijs reſeruatis, eodem
modo non habet locum optio ad apoſtolicos
impetrantes, quia talis conſuetudo optionis
non debet pręiudicare impetrantibus, ſed ſo-
lùm habet locum non extantibus impetran-
tibus. Et iſta fuit communis opinio Rotę. &
credo, quòd hoc eſt propter clauſulas deroga
torias poſitas in literis, vt dicitur infra de con
ceſſ. præbend. deciſi. 42.

ADDITIO.

a Optio. Adde deci. 5. hoc titu. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quòd iudex laicus cognoſcat de iure*
patronatus, non ualet.
2 *Ius patronatus eſt rei ſpirituali annexum.*
3 *Cauſa iuris patronatus eſt eccleſiaſtica, nec ſta*
tuto, aut conſuetudine poteſt induci, ut à laico
cognoſcatur.
4 *Conſuetudo contra libertatem eccleſiæ non eſt ſe*
quenda, nec tenenda.

DECISIO III. aliàs 223.

1 NOta, ꝙ † non admittitur conſuetudo, qua
aliquis dicit laicum iure conſuetudinis
poſſe cognoſcere de iure patronatus, quia
2 † ius patronatus rei ſpirituali eſt annexum, ut
3 c. quanto. de iud. quia † nec conſuetudine, ſeu
ſtatuto induci poteſt, ꝙ quis ſuper rebus nō
ſuę iuriſdictionis poſſit iudicare, ut c. poſtula
ſti. de foro compe. & ibi per Inno. Et notatur
per eundem in c. quæſiuit. de his quę fiunt à
maio. parte c. Ad quod no. per Archidia. in c.
Romana. in princ. ſuper uerbo, clericorum. de
4 foro compe. lib. 6. quia † conſuetudo eſſet cō-
tra libertatem eccleſię, & ideò nō ſequenda,
nec tenenda, ut in authen. de ſanct. epiſ. & l.
iubemus. C. de ſacroſan. eccle. iuncto c. cau-
ſam. de pręſcrip. & l. ſi nauis. ff. de rei. vendi.

EPITOME.

Conſuetudo, quòd debeat renun
tiare beneficijs ſuis, antequàm ad-
mittatur

mittatur in canonicum præbendatum, in aliqua eccleſia non ualet.

DECISIO IIII. aliàs 325.

NOta, ꝙ non ualet conſuetudo, nec admittitur, in qua dr, ꝙ anteq̃ aliquis recipiatur in canonicum præbendatum in aliqua eccleſia cathedrali, ſecũdum quod eſt in eccleſia Herbipolenſi, ꝙ talis habeat renũtiare beneficijs, ſeu præbẽdis, quæ obtinet in aliqua eccleſiarum dictę ciuitatis, vel diœceſis pp confirmationem officiorum. Primò, quia vr̃ inhoneſtum, ꝙ anteq̃ aliquis recipiatur ad præbendam, beneficio quod habet priuetur, & non eſt inhoneſtum ꝙ aliquis duo beneficia teneat, & in vno reſidentiã faciat. arg. no. in c. fi. de ele. & c. eum qui. de præb. lib. 6. & quia faciendo reſidentiam in uno de beneficijs, in alijs vr̃ facere, quia poſito ꝙ officiaretur eodem tempore, & eiſdem horis in qualibet ipſarum eccleſiarum, tamen conſilium exiſtente in vna, poteſt in alia præſtare. Item reſidendo in eccleſia cathedrali, non mirum ſi in alijs eccleſijs acceſſorijs, & quaſi ſubiectis dictæ eccleſię uideatur reſidentiam facere. arg. c. extirpandæ. de præb.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo, ꝙ quis poſſet excõmunicari ſine ſcriptis, non valet.*

2 *Procurator an poſſit facere approbationem appellationis, de qua in c. cordi. de appell. lib. 6. ſine ſpeciali mandato.*

DECISIO V. aliàs 358.

1 NOta, ꝙ † poteſt conſuetudo inducere, ꝙ procedatur ad excõicationẽ ſine ſcriptis. allegatur in contrarium, ꝙ talia quæ conceduntur ſolũ ex priuilegio non inducunt conſuetudinem, vt procedatur ſummariè, ut no. arg. 8. diſt. c. conſuetudo. & de hær. c. fi. li. 6 Itẽ ꝙ
2 † procurator non poteſt facere approbationẽ appellationis, de qua in c. cordi, de app. li. 6 ſine ſpeciali mandato. Alij contra, ſi eſt procurator ad appellandũ. Pro primo facit, quia nõ prorogat. c. olim. nec facit niſi includatur ſub mãdato, graue eſt in curia litigare, ideo requiritur ſpeciale mandatum. de elec. c. cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo, ꝙ in inſtrumento non ponatur locus, nec dies, non valet.*

2 *Conſuetudo contra ſubſtãtiam actus non valet.*

3 *Conſuetudo contra ius naturale non ualet.*

DECISIO VI. aliàs 440.

1 NOta vtrum † valeat conſuetudo, ꝙ in in-
2 ſtrõ non ponatur locus, a nec dies. Quidã ꝙ ſic, quia ſuper hoc ualet pactum, uel conſenſus partiũ m. no. ff. de pig. l. cum taberna. §. idem quæſiuit. Alij, & maior pars cõtra, quia poſſet aperiri via multis malitijs: & quia dies & locus ſunt de eſſẽtia inſtri, ut no. in c. abbate ſanè, de re iu. li. 6. & in auth. de tabel. & in
2 auth. ut præp. no. Imp. & † contra ſubſtantiam actus, non ualet conſuetudo, ut no. Io. An. de conſue. c. 2. li. 6. & quia aufert defenſionẽ parti. arg. l. optimam. C. de contrah. & commit. ſtip. & ideo valere non debet. arg. ꝙ defenſionis facultas competit de iure naturali, ut in
3 Cle. paſtoralis. §. cæterum. de re iu. & † contra ius naturale non ualet conſuetudo. not. Inn. de conſue. ſuper rubr.

ADDITIO.

a Locus. Adde deci. 5. inf. de fide inſtr.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo, ꝙ uxor ſuccedat uiro in omnib. bonis mobilib. etiam extantib. filijs & o. ualet.*

2 *Conſuetudo non poteſt tollere ius naturale in totum, ſed bene in parte.*

DECISIO VII. aliàs 476.

1 NOta † conſuetudo a valet, qua cauetur, ꝙ
a vxor marito in oĩb. mobilibus debitis & creditis, ẽt liberis exiſtentib. ſuccedat, maxi-
2 mè ſi maritus habet bona immobilia. nã † cõſuetudo licèt ius naturale non poſſit tollere in totum, tamen in parte poteſt, ut no. Dy. in reg. iuris, indultum. li. 6. pro hoc facit c. Ray. de teſt. prout no. ibi Ala. ſuper ver. conſuetudine. faciunt etiam no. per Io. And. poſt eum in c. a nobis. de deci. & de conſuet. ſuper rub. in fin. per Inno.

ADDITIO.

a Conſuetudo. Adde ſupra eo.tit.dec.1.in no.

EPITOME.

Epiſcopus ſi ex conſuetudine debet habere certam menſurã de grano, quod portatur ad urbem, debebit etiam habere de farina, quę portatur ſolum in fraudem.

SVMMARIVM.

1 *Formam rei propriæ in alterius præiudicium ſine cauſa mutare non licere.*

2 *Medio non prohibito ad effectum non permiſſum quandoq; deuenitur.*

DECISIO VIII. aliàs 835.

EPiſcopus habet ius in ciuitate, ꝙ de qualibet groſſa menſura frumẽti, quæ portatur ad ciuitatem pro vendendo, dẽt hr̃e certã paruam menſuram. Gentes nolũt portare frumentum, ſed farinam: quæritur an Ep̃s debeat de farina hr̃e illam menſuram, quam eſſet habiturus de frumento? Et vr̃ ꝙ ſic, quia
a farina & frumẽtum propriè eſt eadem a vſio. ff. de contrah. emp. l. in venditionib. §. fi. & l. ſeq. Item non vr̃ noua ſpecies farina, ſed quæ prius erat, & latitabat detecta. ff. de acq. rerũ dom. l. adeo. §. cùm quis. Item licèt ius perſonale & tp̃e finibile rei mutatione perimatur, nõ tñ ſic ius reale, & perpetuum, quale hẽbat Epiſcopus: quia primum reſpicit rem ſecundum formam. ff. quib. mod. vſusf. amit. l. repeti. §. rei mutatione. Secundum uerò reſpicit rem ſecundum ſubſtantiam, ideò non interimitur permutatione formæ. ff. de ſer. vrb. p̃d. l. ſeruitutes. §. ſi ſublatum. de pig l. Paulus. §. domus. de legat. 1. l. ſeruum filij. §. ſi pocula. Item frumentum cùm fit farina, mutatur ád vſum deſtinatum. igitur talis mutatio nõ nocet Ep̃o. ad hoc facit. ff. de vſuf. l. arborib. §. nauis. cũ ibi no. Itẽ verba illa de frumento mẽſurato, potius videnẽ dicta, ſeu adiecta gratia demonſtrationis, ſeu deſignationis, q̃ limitationis, vel taxationis: & ideo licèt talis adiectio mutetur, de frumento facto farina nihilominus remanet diſpoſitio, ſeu ius Ep̃o conſtitutum. arg. cum concor. iuriũ. ff. de leg. 1. l. qui teſtamento. in prin. ff. de an. l. legatũ. §. vini. iun. l. cũ certus numerus. ff. de tri. vin. & ole. leg. & ff. de leg. 3. l. Paulo Calimacho. §. fi. Item pro iſta parte facit, quia mens vr̃ eadem in farina, licèt uerba deficiant, & quia fraus poſſet committi Ep̃o. ergo &c. arg. ff. ad Maced. l. ſed Iulianus. §. mutui. ff. de iuriſ. om. iu. l. ſi quis id quod. §. quod ſi dum proponetur. & ff. ad Turp. l. 1. §. incidit. in fi. & de don. inter vi. & vx. l. cùm hic ſtatus. §. ſi ſponſus. Item pro hoc, quia ſæpè mercatores, & fornarij in talib. ſolent fraudem committere. &c. argu. l. quemadmodum. in prin. C. de agr. & cenſ. li. 11. & in lib. feud. titu. per quos fiat inueſtitura. §. ſed & res. uer. niſi. vbi fraus probatur ex perſona vendentis. ext. de emp. & ven. c. ad noſtram. & pro reprehendenda, vel pręſumẽda fraude, videri poſſent no. per gl. & Doc. ff. de legi. l. contra legem. de ele. c. auaritiæ. & ibi p Io. Mo. in ver. fraudib. & ext. de immu. eccle. c. clericis. in verb. periculoſum. per Arch. de priui. c. quanto. & ibi no. per Ber. Pro iſta parte etiam benè facit, quod no. per Inn. & Hoſt. de dec. c. commiſſum. Item cùm frumentum emitur ad portandum ad ciuitatem, quaſi quoddam ius in ſpecie quęritur Epiſcopo. Itẽ licèt mutetur in farinam, non ſibi tollitur. fa
1 cit, de lib. can. l. ſeruos. vbi † formã rei propriæ in alterius pręiudicium alicui non licet ſine cauſã mutare. ff. quib. mo. vſusf. amit. l. repeti. §. fin. de vſuf. i. fi. & quę in frau. cred. l. ſed & ſi rem. Itẽ pro hac parte bene poteſt induci, ꝙ no. Hoſt. & Io. And. in nouel. de dec. c. cõmiſſum. in verb. ita nunc. & quod vna via ꝓhibetur, alia non permittetur. ext. de cler. cõiug. c. vni. li. 6. de reg. iu. c. cum quid. eo. lib. 6. & qui contra legem, vel eius mentem mercatur, malam fidem habere præſumitur. in reg. iu. c. qui contra iura. lib. 6. Item pro iſta parte poteſt induci. ff. de trit. vin. & ol. leg. l. 1. & l. ſi quis vinũ. §. item acetum in prin. l in uer. ꝙ ſi totum. & uer. item ſi quis vinum. In ꝯrium facit. ff. de leg. 3. l. quęſitum. § illud fortaſſe. Itẽ, quia poteſt dñs frumenti in quęrendo fraudare debitorem. ff. quæ in frau. cred. l. qui autẽ igitur facere farinam, vt nil dño, vel Epiſcopo quærat. Item licitè poteſt facere in, & de re ſua, ꝙ vult, etiam ſi alij præiudicaretur: dũ tñ in prouiſionem ſui faciat, & non ad ęmulationem ipſius. ff. de dam. infe. l. Proculus. cũ concor. prætertim, dum tamẽ nil immutatur in alie-

in alienum.ff.ſi ſer.uen.l.ſicuti.§.Ariſto.ergo licitè poterit frumẽtum mutare in farinam. Item facilius poteſt impediri,ne quis incidat in obligationem,quàm ex quo incidit,liberari;quia multa impediunt contrahenda, ut.l. patre furioſo.ff. de his qui ſunt ſui vel alieni iur.ſic igitur ut non incidat poſſit facere de
2 frumento farinam. Item per † medium non prohibitum poteſt fieri tranſitus in effectum nõ permiſſum.facit.ff.de accep.l.& per iuſiurandum,§.ſi fideiuſſori.ff.quę res pig.ob.poſ. l.Ariſto.§.1.Igitur per medium farinæ non prohibitum poſſit quis uenire in effectũ nil ſoluendo Epiſcopo,alias non permiſſum. Itẽ non eſt diſcedendum a uerbis &c.ut l.non aliter.ff.de leg.3.& ff.qui & a quib.l.proſpexit præſertim cum ſub uocib. etiam largè ſumptis comprehendi caſus emergens non põt, vt no.per Inn.in c.literis.de reſcr.& per Cy. C.quæ ſit lon.conſue.l.1.Item pro iſta parte facit,quia rei mutatione mutatur effectus.ff. de au.& arg.leg.l.Seia.§.fi.& ibi ad hoc in fi. concor. Item Epiſcopo nil debetur,niſi ſub conditione,ſi portetur frumentum. igitur vt ſibi aliquid debeatur,ſit opus,ꝙ conditio ita de facto impleatur, ꝙ portetur frumentum. arg.l.Mæuius.ff.de cond.& demi.& l.qui hæres.in prin.& in fi.Item mutatio ſtatus perſonæ,& ex culpa,uel malitia ſua proueniens,inducit ſibi excuſationem ab actu, a quo nõ eſſet aliàs excuſatus, & propter medium talis mutationis non aſtringitur ad ea,ad quæ adſtringeretur.ff.de excu.tut.l.ſed & milites.§. ſed ignominia miſſi.iun.not.per Dy.in reg.ꝙ ob gratiam.circa fi.in ver.ad contrariam autem regulam.de reg.iu.li.6. igitur & hic mutario ſtatus frumenti in farinam excuſat debitorem ab obligatione,etiam ſi fuerit culpabilis mutatio, vel doloſa. facit ad hoc in ratione.l.cùm quis.de ſolutio. Item etiam pro iſta parte poteſt induci.ff.de leg.3.l.ligni.circa fi.in uerſi.ſed & Titiones.& l.librorum.§. quod tamen Caſſius.Item pro iſta parte facit ff.de uerb.ſign.l.frugem.§.frumentum. Item pro iſta parte etiam facit. ff. de acquir.rerum domin.l.adeo.§.cùm quis.in eo, quod ibi dicit de uuis & uino:nam idẽ eſt de frumẽto & farina, licèt ſecundum quoſdam non ſit idẽ de frumento excuſſo ex ſpicis. ſecundum alios ſit idem,& ille.§.corrigatur per.§. cùm ex aliena.Inſtit.de rer.diuiſ.ſecundum opin. Azo.ut in qualibet no. Item pro iſta parte facit.ff.de tritico vino & oleo legat.l.3.in princip,& l. ſi quis uinum. in princip. & §.item acetum.

ADDITIO.

a Eadem.Adde Bal.in l.1.col.3. C. de fructib. & lit. expenſ. & eundem in l. non dubium. col.6.C.de legib.& Bart.in l. quæſitum.§.illud.ff.de leg.4.

SVMMARIVM.

1 *Canonicorum ordo quibuſdam in eccleſiis triplex eſt.*

2 *Impetrans apoſtolicus, uel expectatiuus,an primò debeat eſſe in inferiori gradu, & poſtea ſecundum ordinem ſuum aſcẽdere ad alios gradus ſuis loco,& tempore,iuxta ſtatuta et conſuetudines eccleſiæ.*

3 *Papa conferendo canonicatum in aliqua eccleſia, in dubio videtur conferre cum iurib.canonicalib.quæ competunt canonicis illius eccleſiæ,ſecundum eius ſtatuta,ac conſuetudines.*

DECISIO IX. aliàs 838.

1 NOta ꝙ in † quadam eccleſia ex ſtatuto, vel conſuetudine eſt triplex ordo canonicorum:quidam ſunt inferiores,qui uocantur ſcholares,qui ſunt ſub cura, obedientia,& regimine ſcholaſtici: quidam dicuntur medij, qui uocantur emancipati, quidam maiores, qui ſolum habent uocem in capitulo, & uocantur capitulares : tamen præbendæ omnium ſunt æquales, & non aliter quis poteſt aſcendere ad maiorem gradum, niſi per ordinem primò fuerit in inferiori,& de illo aſcẽdere ad medium,& ille aſcenſus deberet fieri ſecundum ordinem antiquioris receptionis:nam moriente uno canonico medij gradus emancipatorum, vnus de inferiori gradu ſcholarium in loco illius mortui, & ſic etiã decedente aliquo de ſuperiori gradu, ſ. capitularium antiquorum, canonicus de medio gradu emancipatorum ſecundum ordinem receptionis aſcendit ad ſuperiorem gradum in locum mortui,& in locum illius medii aſcendit antiquior canonicus inferioris gradus,& in locum eius nouus canonicus ſurrogatur.Per iſtum autem aſcenſum non permy

tant præbendas quæ aliàs ſunt æquales. Hoc
1 ſuppoſito†ponatur,ſicut fuit de facto, ꝙ vnus
ex antiquiorib. ſuperioris gradus capitulariũ
mortuus eſt: quidam apoſtolicus acceptat ca
nonicatum,& prębendam ſub ſua gratia ca-
dentem, vel Papa forſan ſibi confert illos for
ſan reſeruatos,vel per priuationem:quęritur
vtrum iſte apoſtolicus debeat uenire ad gra-
dum,vel ad locum ſuum, vel ad ſecundũ ſta
tutum,vel conſuetudinem eccleſiæ primo de
beat eſſe in inferiori gradu,& poſtea ſecundũ
ordinem ſuum aſcendere ad alios gradus lo-
co & temporib.oportunis? Quibuſdam vr̃ ꝙ
expectans dẽat venire ad infimum gradum
primum,& poſtea aſcẽdere ad ſuperiores gra
dus ſecundum ordinem ſuum. argum.c.cùm
in tua.de conſuetu. ſed ſi Papa conferat ca-
nonicatum & prębendam vacantem per mor
tem ſuperioris gradus canonici, tunc dicunt
ꝙ iſte,cui Papa confert,debebit venire ad lo
cum & gradum illius canonici ſuperioris,cu
ius canonicatus & præbenda collati ſunt,
quaſi reſeruatio & collatiò Papæ totum affi-
ciat cum ſuis qualitatib.& maximè ſi gratia
habet clauſulam,non obſtante conſuetudine
uel ſtatuto eccleſiæ , per quæ effectus gratiæ
impediri poſſet quomodolibet , uel differri,
quia niſi veniret ad locum illum, & gradum
effectus gratiæ Papæ ſaltem differretur quo-
ad iura ſaltem canonicalia,quæ ſunt in habẽ
do vocem in capitulo, iuxta not.per Inno. c.
cùm M.Ferrarien.de conſti.quam vocem ip-
ſe nõ haberet forſan de magno tempore,aut
nunquam, ſi ueniret primò ad infimum gra-
dum,& poſtea ad medium,cùm eam non ha
beret ad ſuperiorem capitulariũ,quia vt ſup-
ponitur,ex ſtatuto, vel conſuetudine ſoli illi
de illo gradu habent uocem in capitulo, &
ideò etiam tenent illi in eo expectante cui
Papa canonicatum contuliſſet in illa eccleſia
ſub expectatione præbendæ cum illa clauſu-
la,non obſtant.prædicta eadem ratione. Nam
ſecundum eos ſtatim habebat uocem in ca-
pitulo virtute illius clauſulæ, non obſtante,
ne effectũ gratiæ quoad iura canonicalia im-
pediri,contingat quomodolibet, vel differri:
ſecùs in alio expectante, cui Papa nõ ſtatim
contuliſſet canonicatũ in eccleſia, ſed forſan
mandaſſet ſibi generaliter prouiderĩ de bene
ficio vacante, vel vacaturo ad certam colla-
tionem ſpectante,& ipſe poſtea uacantib.iſtis
canonicatu,& præbenda ad illam collationẽ
ſpectante eos acceptaſſet. Nam tunc primo
veniret ad infimum gradum,& gradatim po
ſtea aſcenderet ad ſequentẽ,maximè ſi nõ ſit
ibi aliqua clauſula,Obſtante Sed ſalua reue-
rentia ſic opinantium, mihi videtur ſemper
ꝙ apoſtolicus etiã cui Papa iſtos canonicatũ
& præbendam vacantes in gradu ſuperiori
contulit,debet venire ad infimum gradum,
& deinde ad ſecundum, ſecundum ſtatutũ,
vel conſuetudinem eccleſiæ gradatim in or-
dine ſuo aſcendere ad ſupremos. Et rõ mea
eſt iſta, quia Papa conferendo ſibi canonica-
tum,& præbendam ẽt cum plenitudine iuris
canonici,videtur in dubio ſibi conferre cum
illis iurib.& qualitatib.quę habet canonicus
in illa eccleſia, ubi ſunt illi canonicatus &
præbenda: quia ſecundum diuerſitatem ec-
2 cleſiæ, & conſuetudines varias iura canoni
calia variantur:quia alia iura,& alio tempo-
re habent canonici in vna eccleſia, quæ quã
dóque non habent in alia eccleſia:& econtra
3 Papa†conferendo canonicatum in aliqua ec-
cleſia in dubio videtur conferre cum iuribus
canonicalibus,quæ competunt canonicis il-
lius eccleſiæ, ſecundum eius ſtatuta & con-
ſuetudines.facit ad hoc arg.de conſuetud.c.
cùm olim.cum concord poſſet etiam induci
in arg.l.ex militari.ff.de teſt.mil.& l.ſi quis fi
lio exhæredato.§.ſed ſi quis.ver.niſi fortè ff.
de iniuſt.rupt.teſta.& de uſu & habita. l ple
num §.equitii,& de leg.3.l.fideicommiſſa.§.
ſeruorum. Cùm igitur ſecundum conſuetu-
dinem illius eccleſiæ,de qua quæritur qõ,ca
nonicus non habeat ius habẽdi vocem in ca
pitulo niſi ſecundum ordinem receptionis ca
nonicatus aſcendat ad oẽs gradus , ad ſupe-
riores.igitur &c. Non ob. ꝙ Papa affecit illũ
locum canonicalem: quia non eſt uerum,ſed
bene affecit illum canonicatum:tunc.n. benè
fateor ꝙ per Papæ reſeruationem, uel manus
appoſitionem,afficitur locus canonicalis, &
gradus,qñ ille locus , vel gradus debetur illi
canonicatui,vel præbendę.Sed hic iſte locus,
vel gradus,quẽ habebat ille canonicus mor-
tuus,non erat debitus canonicatui,vel p̃ben
dæ inquantum talis canonicatus,uel præben
da eſt,ſed potius ex eo , qa perſona quę illos
canonicatum,& prębendam obtinebat, erat
antiquior canonicus in inferiorib. gradib. &
gradatim trãſiuerat de illis gradib. ad ſupre-
mum:

mũ:quod patet,quia non erat debitus ille locus illi canonicatui,& præbendæ: quia aliq̃ñ fuerant illi ijdem canonicatus, & præbenda ſine loco illo,cum perſona fuerat in minorib. gradib.conſtituta,non obſtãte ꝙ effectus gratiæ quoad iura canonicalia differretur, uel impediretur:dico ꝙ non, quia iura canonicalia habebit ſaltem in aptitudine, uel dico ꝙ iura canonicalia habebit illa, quę canonicis eccleſiæ poſſent & debent competere:ſ.quæ variabantur ſecundum ꝙ uariabãtur gradus, & ſecundum antiquitatem ipſorum, ac ſecũdum ordinem receptionis perſonę.Ad iſta facit in ſimili q.mota,& eius deciſio de reg.iu. c.inſpicimus.lib.6.in nouel.

ADDITIO.

a Conſuetudines.Adde dec.11.inf.hoc eo.ti.

EPITOME.

Conſuetudo Anglicana, ꝙ Rex habeat iuriſdictionẽ in clericos ſolutos in actionib.ciuilib. & perſonalib. merè, vel criminalib.ubi agitur ciuiliter,non valet.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo ꝙ laici iuriſdictionem habeant in clericos in actionib.ciuilib.& merè perſonalibus,an valeat.*

2 *Præcepto prohibitiuo,uel negatiuo renuntiari expreſſè non poteſt.*

3 *Præcepta negatiua ſemper obligant:ſecus de affirmatiuis,quia licèt obligent ſemper, non tamen ad ſemper.*

4 *Clerici per legem diuinam ſunt exempti a iuriſdictione laici.*

DECISIO X. aliàs 840.

1 VTrũm valeat conſuetudo Anglicana,ꝙ Rex poſſit cognoſcere, & hr̄e iuriſdictionem in clericos ſolutos in actionib.ciuilibus etiam perſonalib.merè,uel criminalib. vbi agitur ciuiliter? Et videtur ꝙ non, per ea quæ notat Inn.de fo.compe.ca.poſtulaſti. ultra medium.per Archidiaconum in c.Roma-
na.in 2.gl.eo.tit.lib.6.præſertim quia eſt contra libertatem eccleſiaſticam, & ſanctorum patrum inſtituta,ergo &c.arg.ext.de his quæ fiunt a maiore par.c.1.iunc.c.2. extra de foro
2 compe.Item quia talis conſuetudo eſt contra præceptum prohibitiuum & negatiuum, in d.c.2.cui renuntiari expreſsè non poteſt,vt ibi notatur,& probatur eod.titu.c. ſi diligenti,& argumento notatorum. C. ne fideiuſſores dotium dentur.l.2.in fin.ergo multo for-
3 tius nec tacitè:præcepta enim negatiua obligant ſemper, & ad ſemper:vt furtum non facies, & ſimilia: licèt affirmatiua obligent ſemper,ſed non ad ſemper,ſecundum Theologos. Item quia talis conſuetudo eſt contra generale ſtatutum eccleſiæ,præſertim introductum in honorem totius ordinis clericalis,nedum clerici Anglicani:imo & uniuerſalis:ergo clericus Anglicanus tacitè conſentiendo,aut aſſentiendo tali abuſui,non poterit prætextu talis conſuetudinis ei derogare.arg.25.q.2.c.ſunt quidam.& argum. not. Inno.de conſuetu.ſuper rubr.circa medium.
4 Item quia talis conſuetudo eſt contra legẽ diuinam,per quam exempti ſunt clerici a iuriſdictione principum ſecularium. iuxta ea quæ no.Inn.de maio.& obed. c. ſi quis.Item quia eſt contra inſtitutionem eccleſiæ, ergo &c.argum.extra de temp.ordinand.c.2.Item hęc conſuetudo uidetur expreſsè reprobata, extra,de conſuetu.cap. ad noſtram.Item pro hoc bene faciunt no.per Archi.de cleri. coniuga.c.1.lib.6.ſuper uerbo, condemnari. Et per Hoſtien.& Ioannem Andream,in nouel. extra de obligat.ad ratiocinia.c.1. Item contra præcepta non poteſt induci conſuetudo, præſertim per eum, qui non poteſt contrariã legem,uel præceptum ſtatuere,ut no. Innoc. de conſuetu.in rubric.circa fin. Nec obſtat ſi dicatur, quòd eccleſia Anglicana, nec Rex obſeruauerunt illud ſtatutum, & ſic non uidentur ligari,nec ex hoc tranſgreſſores illius argumen.4.diſt.c. leges. iuncta not. de treuga & pace.cap.1.in fin.in gl. Item quia Papa hoc ſciuit,& ſemper tolerauit,quia cùm fuerit ius prohibitiuum, & ab exemptione diuina procedens, ut not. Innoc. de maioritat.& obedien.cap.ſi quis, & per conſequens contrarium eſſet peccatum, non poſſint dici ex hoc eſſe excuſati, quantocunque etiam tempore in contrarium ſint abuſi:quia tanto

ſunt grauiora peccata,&c.ut extrà,de conſue tudi.c.fin.cum concordantijs. Nec hoc caſu videtur ſufficere tolerantia Papæ. argumen. de præbend.c.& cùm iamdudum.in fin.nota. per Innocent.in rubrica de conſuetu.& dato ꝙ propter ſcandalum, quia aliàs prohiberi poterat,tolerauit,non propter hoc approbaſſe cenſetur, nec conſuetudinem uoluiſſe introduci.argumen.notatorum per Innocen.in rubr.de conſuetud.& de preſcri. nihil. Nec obſtat etiam ſi dicatur, ꝙ Papa non potuit clericum Angelicanum priuilegiare in præiudicium Regis Angliæ, cui omnis antequam Chriſtus ueniret iuriſdictio cōpetebat: quia iſtud priuilegium, & hæc libertas cōceſſa eſt clericis à Chriſto, in quem omne imperium fuit tranſmiſſum, & in temporalibus & ſpiritualibus,iuxta notata in c. nouit. de iudic. & per Innoc. de uoto & uoti redempti.c. ꝙ ſuper his.& de foro competen.c. licet. & quia clerici ſunt ſpirituales,& in ſpiritualibus Papam ſolùm,ſeu iudices eccleſiaſticos poſſe intromittere priuilegium generale fuit datum à Deo. iuxta cap.quando. de iudic.& notata per Inn. de ſenten.excommunic. cap. nouerint.circa princip. Nec per conſequens obſtat ꝙ dicebatur per allegantem pro parte iſta,ꝙ Papa expreſsè proteſtatur in iure,ꝙ non vult derogare iuriſdictioni Regis Angliæ.extra,q filij ſint legitimi.c. cauſam. cum ſimilibus, quia ut in premiſſis patet, in clericos nullam iuriſdictionem habet, nec habere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quòd epiſcopus in aduentu ſuo poſſit canonicum in unaquaque eccleſiarum ſuæ diæceſis ponere, an ualeat. & per totum.*

2 *Conſuetudo attenditur circa electiones,& beneficiorum collationes.*

3 *Priuilegium & conſuetudo pariſicantur.*

DECISIO XI. aliàs 841.

1 VTrùm ualeat conſuetudo,ꝙ Epiſcopus in iucundo aduentu ſuo poſſit ponere vnum canonicum,cui ſtatim reſpondeatur,ſicut uni alteri canonico,in qualibet eccleſiarum ſuæ diœceſis,& ciuitatis, etiam non obſtante certo numero canonicorum, etiam iuramento, vel auctoritate apoſtolica confirmato,in quibus tñ eccleſijs aliàs præbendarum diſtinctio non habetur? Et vr̄ ꝙ ſic, qa 2 ī in electionibus,& beneficiorum collationibus conſuetudo ſpectatur,ut no.Inno.de electio.c. cùm eccleſia Vulterana.in fin. Pro hoc, quia etiam de conſuetudine eccleſiæ ad Reges aliquos pertinet etiam ius conferendi prębendas,ut no. Speculator in titu. ne ſede vacante. ad finem. Et facit quod notat idem Speculat.de Imperatoribus.in tit. de pręben. §.reſtat. ad ſiné. Et p Archidiaconū de pręb. c.2.in penul.gl.lib.6.Nec videtur obſtare numerus,qnia per priuilegiū,poteſt derogari numero,ut patet quotidie in gratijs apoſtolicis, vbi ponitur,Non obſtante,de certo canonicorum numero. Ad quod de reſcrip.c.conſtitu- 3 tus.Igitur & per conſuetudinem,† quia vidētur pariſicari.argu.notatorū per gloſ.de elect. c. Cumana.in princi.& per Inno.de conſuetu.ſuper rubri.ad finem. & clariùs per gloſſ. de iudic.c.nouit. ſuper uerbo,conſuetudini. Sed ad hanc pariſicationē poteſt dare inſtantiā.Quia interdum poteſt priuilegium, quod non poteſt conſuetudo iuris, ut Cl. religioſi. in fin.cum ibi notatde priuileg.& ibi ſcripſi aliquos alios caſus.Item nec videtur obſtare,ꝙ ſi dicatur,ꝙ per talem conſuetudinem nimiū poſſet grauari eccleſia, cùm poſſet propter mortem, uel tranſlationē multiplicari noui epiſcopi,ꝙ ſi eorum quilibet poneret unum, etiam nimium grauaretur eccleſia, nec ſufficerent omnibus facultates: igitur tanquam oneroſa eccleſiæ vr̄, ꝙ non ualeat, ut extra, de conſuet.c.1.lib.6.arg. ad hæc in authent. ut determinatus ſit numerus clericorum. & in authent.de menſura ordinan.clericor.col-lat.3.per totum.& C.de epiſcop.& cleric.l.in eccleſijs. & notatur extra, de inſtitutioni.c. authoritate.& notatur C.de ſacroſan.eccleſi. l.non plures.quia poteſt reſponderi,ꝙ ſuſtinēda ſit quouſque ueniat caſus, per quē ratione talis multiplicationis grauetur eccleſia. & ꝙ tunc ad tempus talis conſuetudo reſtringat. Nec debet inſpici caſus aduerſæ fortunæ, ꝙ ſi prætextu mortis multiplicentur Epiſcopi &c. Et ēt ſicut poterunt mori Epiſcopi,ſic & canonici, ſic etiam poterit redigi ad ſtatutū numerum canonicorum. Et non eſt bona conſequentia,Conſuetudo eſt oneroſa, ergo non ualet:quia ſecundum hoc, omnis conſuetudo,quæ eſſet eccleſiæ alicui oneroſa, non ualeret,

ſteret, quòd videretur abſurdum, cũ ſit dare nonnullas eccleſię conſuetudines oneroſas, quæ valent, ut patet in conſuetudinibus, ꝙ vna eccleſia de alia eligere teneatur. Item ꝙ illi, ad quos de iure communi pertinet electio, teneãtur admittere extraneos ad eligendum. Item ꝙ ad unum Epiſcopum, uel eccleſiam ſpectat iuriſdictio pertinens ad aliũ Epiſcopum, uel eccleſiam. Item ꝙ habet uiſitationem, vel procurationem in alia eccleſia. Item ꝙ una eccleſia ſit alij penſionaria, uel cenſualis. Item ꝙ una eccleſia participat decimas infra territorium alterius. Item ꝙ Archidiaconus pcipiat paleſredum in inſtallatione Pręlati, & ſic de multis alijs, pręſertim ſi loquamur de conſuetudine tanti temporis, de quo non exiſtit memoria. argumen. notatorum per Archidiaconum, de elect. c. generali. ſuper uerbo, conſuetudine. libro. 6. vbi per Ioannem Monach. in ſecundo dicto gloſſ. licèt adhuc poſſet euadi, p no. Io. And. in gloſſ. ſuper uerbo, antiqua. Nec obſtat ſi dicatur, quòd propter illum, qui nouiter ponetur ſuper numerum, minuentur aliorum portiones: quia illa diminutio modicum cuilibet aſcendit, putà ſi ſint ibi vigintiquatuor canonici, cuiuslibet, non diminuitur niſi uigeſimaquarta pars, & de tali modico non eſt curandum: & præſertim quia cæteri per iſtũ ſuper additum oneribus per vices ſingulorũ ſuſtinẽdis releuabuntur: quia de facili poteſt redigi ad numerum ſtatutum, aliquo forſan cedente, uel decedẽte. Et quia etiam per iſtũ augmentabitur cultus diuinus, & ſeruitium eccleſiæ. Et ideò non mirum, ſi prætexto conſuetudinis modicum dãnum ſingulorum aliqualiter toleretur, præſertim in honore Epiſcopi, qui eſt caput diœceſis. Et quia iucundo aduentu præſidentis conſuetudines ſibi ſolitæ ſunt ſeruandæ. ff. de offic. proconſ. & legat. l. obſeruare. §. ante q̃. Hoc enim ex quo ſit prætextu cõſuetudinis, fiet, ſeu cenſebitur fieri authoritate iuris, & ſic non poterit dici iniurioſum, quamuis durum, & rigoroſum: cùm ius aliquando permittat, quòd aliquis aliquando patiatur præiudicium etiam ſine culpa, quamuis non ſine cauſa, ut extra, ut lite non conteſta. c. quoniam frequenter. §. ſi autem. cum regula iuris, ſine culpa. coniuncto quod dicitur, quòd executio iuris non habet iniuriam. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. primo. & ff. qui & à quibus. l. proſpexit. Pro iſta parte ẽt benè facit, quia in prærogatiuis, quas hęc mater eccleſia, ſicut eſt eccleſia cathedralis, ſeu pręſidens in eadem, prout eſt Epiſcopus ſibi uendicat in ſubditis eccleſijs, & ſuis filiabus, conſuetudo eſt attendenda. arg. not. per Inno. de eccl. ædific. c. ad audientiam. in ſi.

EPITOME.

Conſuetudo ubi eſt, quòd acquiſita per coniuges æqualiter diuidantur, poteſt alter eorum huic conſuetudini renuntiare.

DECISIO XII. aliàs 842.

Conſuetudo eſt in quodam loco, ꝙ de omnibus, quæ acquirunt coniuges, ſeu eorum quilibet, debet quilibet habere partẽ mediam: vt ſi vir ẽt ſi acquirat de ſuo aliqua bona mobilia, uel immobilia, de conſuetudine vxor in illis bonis debet habere dimidiam, & econtrà, ſi uxor acquirat aliqua eorũ, acquiritur viro media pars. Hoc ſuppoſito vir quidam uolens emere de ſua pecunia domum, uel caſtrum, uel uineam, uel aliam rem, pepigit, ſeu conuenit cum uxore, ꝙ ipſa nil peteret in illa re per uirum acquirenda uirtute illius conſuetudinis: & vxor ſibi pactum de hoc fecit, & per pactum renũtiauit omni iuri prætextu dictę conſuetudinis, aut aliàs in dicta re acquirenda per virum competituro: quæritur an ualuerit renuntiatio? Et uĩ ꝙ non, quia facta fuit donationis cauſa: & donatio inter virum & uxorem eſt prohibita. & pro hoc allegatur in ſpeciali. l. 3. §. fin. ff. de donatio. inter virũ & vxo. & l. ſeq. & pro hoc ẽt eod. tit. l. ſi ſponſus. §. ſi donationis. & §. ſi vxor uel maritus. & maximè ſi ualeret renũtiatio talis, poſſent ſe cõiuges mutuo amore ſpoliare. & ſic habet locũ ratio legis prohibẽtis donationes inter coniuges. ff. de donat. inter virũ & vxo. l. 1. In oppoſitum uidetur, quia per talem donationem uxor non efficiẽ pauperior, ſi nõ acquirat, licèt uir locupletior efficiatur, ergo uidetur quòd ualeat. arg. ff. de donatio. inter uirum & uxo. l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. & §. ſi quis rogatus. & l. ſed ſi uir ex lana. §. quod uir uxori. & §. quod legaturus. quia non amare, nec tanquam inter ſe infeſtos reſcindenda eſt ꝓhibitio iuris facta de

donatione inter coniuges,ut l. ſi id quod.§.ſi quas.ff.de donatio. inter uirum & vxo. & ad iura contraria patet ſolutio,quia ibi donator efficiebatur pauperior,hic non.Et hoc latiùs poterit exordiri per ea quæ ſcripſi in margine,iuxta §.ſi maritus.l.ſi ſponſus. ſuprà alleg.

SVMMARIVM.

1 *Metropolitanus an poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum illis inuitis, etiam ſi extaret ſtatutum,uel conſtitutio edita in Concilio prouinciali.*

2 *Iudex vnius territorij an poſſit concedere alteri territorium,ſiue iuriſdictionem contra ſubditos ſuos,qui in diœceſi alterius deliquerunt.*

DECISIO XIII. aliàs 843.

1 VTrùm valeat†ſtatutum, vel conſtitutio facta in Concilio prouinciali,quòd Archiepiſcopus Metropolitanus poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum Suffraganeorum etiam eis inuitis in ſua propria ſcilicet, Metropolitana diœceſi? videtur ꝙ non inuitis ſubditis ſuffraganeorum,ut notat Ioan.And. in nouella, de offic.leg.c. nouit. ſuper prima gloſ.in uerbo,Epiſcopum.& per nota.per eũ. extra, de foro competen.c. ſignificaſti. ſuper ſecunda gloſſ. in fin. & in facto erat ita, quia in quadam prouincia erant multæ conſtitutiones prouinciales, inter cætera cauebatur ibi,ꝙ Archiepiſcopus Metropolitanus haberet executionem illarum cõſtitutionum,tam in ſua diœceſi,quàm in diœceſi Suffraganeorum:& tam in ſubditos ſuos ſuæ diœceſis, q̃ etiam ſubditos ſuorum ſuffraganeorum etiã pro exceſſibus non commiſſis in diœceſi ipſius Metropolitani. Quærebatur an uirtute harum conſtitutionum Metropolitanꝰ poſſit exercere cẽſuras, & adſtringere ſubditos Suffraganeorum,& eos vocare ad ſuã diœceſim, & forum ſuum pro exceſſibus, uel contractibus extra diœceſim Metropolitanam commiſſis,uel initis? Et quidam tenebant,ꝙ nõ ſine uoluntate ipſorum ſubditorum: pro quibus benè facit gloſſ.prædict. Item etiam illa gloſſ.facit ad unam aliam quęſtionem. Nun-
2 quid† Archiepiſcopus Tholoſanus poſſit dare Archiepiſcopo Auxitan.territorium Tholoſanum,vt poſſit diſtringere ſubditum ipſius Archiepiſcopi Tholoſani. Et erat in facto,ꝙ cùm quidam officiales regis dediſſent aliquã damna,ſeu aliquos exceſſus cõmiſiſſent Auxitan. contra Archiepiſcopum Auxitan. ſeu eius gentem: quia morabantur illi officiales regis Tholoſæ,requirebatur Archiepiſcopus Tholoſanus,ſeu eius officiales, ꝙ procederẽt per cenſuras,& alia iuris remedia contra eos. Reſpondebat Archiepiſcopus Tholoſanus,ꝙ non auderet, propter eorum potentiam, ſed libenter dabo uobis hic territorium,& procedatis,prout uobis uidebitur, contra eos. Ipſi officiales contradicebant,dicentes, ꝙ eis inuitis territorium in eorum præiudicium non poterat concedere Auxitanen. quærebatur an poſſet? Licèt quidam dicerent ꝙ non:hoc tamẽ caſu crederem, ꝙ imò,ex quo ipſemet Tholoſanus in eos cognoſcere poterat ratione domicilij, uel originis, vel etiam ex quo Auxitanen. in ſua diœceſi etiam contra eos poterat cognoſcere de exceſſibus per eos cõmiſſis ratione delicti. per notata in eadẽ glo. Io.And.in c.nouis.ſuper prima gl.de off. leg.

EPITOME.

Conſuetudo quòd inferior Epiſcopo, poſſit inſtituere Vicarium ad tempus in Eccleſia curata, non valet,licèt ex priuilegio poſſet.

DECISIO XIIII. aliàs 150.

NOta,ꝙ non admittitur conſuetudo, quã allegat inferior Epiſcopo, ꝙ poſſit eccleſiæ curatæ inſtituere Vicarium ad tempus,vt c.1.de capell.mona.lib.6. Et dic plenè ut per Inno.in c.primo.& c.in Lateranenſi.de præb. Ex priuilegio autem admittetur talis conſuetudo,& articulus de tali materia admittitur, ut notat Archid.in d.c.primo allegato.de capel.monach.lib.6.

EPITOME.

Optio non ex nouo, ſed antiquo titulo prouenit.

DECISIO XV. aliàs 666.

NOta, ꝙ optio non uenit ex nouo titulo, ſed ex antiquo,ut probatur in c.cùm in tua,de conſuet.lib.6.

EPI-

EPITOME.

Stylus palatij Apoſtolici eſt ius, licèt ex facto oriatur.

DECISIO XVI. aliàs 710.

NOta, ꝙ ſtylus ſacri Palatij eſt quoddam ius, licèt ueniat ex facto, ut probatur in c. ex literis. extra, de conſtitutio. & c. uenerabilis. de confir. utili. & 15. diſtin. c. 1.

EPITOME.

Permutantes in ſimul expediunt literas, ſeu bullas ſuas, nec alter ſine altero poſſet illas expedire, & hoc de ſtylo Cancellariæ Apoſtolicæ.

DECISIO XVII. aliàs 770.

SCiendum ꝙ de ſtylo Cancellariæ eſt, ꝙ ſi aliqui permutant ſua beneficia, unus ſine alio non poteſt habere literas, ſiue bullas, licèt alius cum alio liberè poſſit.

De electione.

EPITOME.

Electiuum beneficium dicitur tantùm illud, in cuius collatione requiritur confirmatio ſuperioris, ſeu ſeruatur forma c. quia propter. de electioni. ſeu per cuius uacationem eccleſia redditur uiduata Prælato.

DECISIO I. aliàs 124.

1 NOTA, † quod uocetur beneficium electiuum: a Dic ꝙ uocatur beneficium electiuum illud, in quo requiritur confirmatio ſuperioris, poſito ꝙ ſit de minoribus beneficijs. arg. no. per Io. And. in c. 1. de præben. in Clem. nam aliàs non uidetur beneficium electiuum, imò magis collatiuum; ex quo immediatè poſt electionem ſine confirmatione ius quæritur: quia talis electio habetur pro collatione, ex quo non indiget confirmatione ſuperioris. Audiui tamen ꝙ Innocen. Papa ſeptimus, declarauit ſemel in Camera, ꝙ uolebat id beneficium eſſe electiuum, & dici electiuum, in cuius electione ſeruabatur forma c. quia ꝑpter. de electi. uel per cuius uacationem eccleſia redditur uiduata Prælato. Illud autem beneficium ad cuius electionem ſimplicem, ſeu nominationem quis aſſumitur ſine ſolemnitate, ſeu confirmatione ſuperioris, non debet dici propriè beneficium electiuum, ſed potiùs collatiuum, cùm in talibus per electionem ius quæratur.

ADDITIO.

a Beneficium electiuum. Adde deciſ. 67. incip. præmiſſa igitur opinione. inf. de conceſ. ꝓ̃b. Et an mandatum ad beneficia comprehendat præbendam etiam electiuam in eccleſia collegiata. uide deciſ. 62. ſup. de reſcrip.

EPITOME.

Canonicus vltra numerum ſtatutum, poteſt de canonicorum conſẽſu eligi, licèt non ſufficiant facultates eccleſiæ.

DECISIO II. aliàs 251.

NOta glo. B. ꝙ ſuper numerum ſtatutum poſito ꝙ non ſuppetant facultates, poteſt quis eligi in canonicum præbendatum de canonicorum ipſorum conſenſu, ut not. in c. authori. de inſti. uide c. dilecto. de præben. in fi. quod uidetur facere contra.

EPITOME.

Electus litigans ſuper electione, ſi decedat, nihilominus ſententia ſuper iure electionis ferenda eſt.

DECISIO III. aliàs 300.

NOta glo. qualiter mortuo electo litigante ſuper electione fertur ſententia, etiã poſt mortem ſuper iure electionis, ut nõ. Inn. in c. ex parte. de arbitris.

EPITOME.

c. ſi hi contra quos. & Clem. 1. ut lite pend. non habent locum, niſi quando litigatur ſuper beneficio, & nõ ſuper pertinentia collationis iure collatoris.

DECISIO IIII. aliàs 380.

NOta ſecũdum opin. Io. And. poſitã in c. dudũ. 2. de elec. ꝙ poſito, ꝙ decret. ſi hi cõtra quos. ut lit. pen. li. 6. & c. 1. eo. ti. in clẽ. habeant

habeant locum, quando ſuper duabus electionibus uel præſentationibus litigatur de beneficio, non tamen habent locum quando litigatur inter eligentes, ſeu præſentantes, & poſſeſſor moritur lite pendente, ſecùs ſi petitor. ut notat Io. And. in nouella in alleg. c. ſi hi contra quos. ergo non debent extendi ad alium caſum, ſcilicèt quando litigatur inter eligentes, ſeu præſentantes. & quia poteſt eſſe præiudicium, ſi præſentans, ſeu eligens nõ poſſet præſentato mortuo alium ſurrogare. arg. c. ſi electio. de electio. libr. 6. licèt aliqui contrà, quia uidetur remanere eadem ratio. infrà de teſt. ſpol. dec. 17.

EPITOME.

Sequeſter durante ſequeſtro poteſt eligere, & præſentare.

DECISIO V. alias 324.

NOta glo. Innoc. & Hoſti. ꝙ ille, penes quem ſit ſequeſtrum, durante ſequeſtro poteſt eligere, & præſentare, ſicut ille, pro quo eſt factum ſequeſtrum, ut no. in c. examinata. de iudi. in 1 glo. & Paul. in c. unic. de ſequeſtra. in Clem.

EPITOME.

Electio facta per compromiſſarios voto electi capitularis non ſcrutato, ualet: licèt dictum fuerit in cõpromiſſo, quòd perſcrutatis uotis omnium, & ſingulorum eligerent.

DECISIO VI. aliàs 844.

CAnonici, ſeu capellani compromiſerunt in tres de ipſis, ut ſcrutatis uotis omnium, & ſingulorum de capitulo, illum eligerent in Epiſcopum, in quem omnes, uel maior pars ipſorum conuenirent. Ipſi ſcrutatis uotis ſuis primò, & demum uerò aliorũ, repererunt ꝙ omnes conuenerunt in Præpoſitum illius eccleſiæ. Ipſi compromiſſarij illum ſolẽniter elegerunt non ſcrutato priùs uoto ſuo, qui præſentata ſibi electione conſenſit electioni. Quæritur utrùm teneat electio? Quidam dicebant ꝙ non, ex quo non fuerunt ſcrutati uocem illius electi, qui erat præſens, & de capitulo, propter formam cõpromiſſi, q̃ habebat, ut ſcrutatis uocibus omnium & ſingulorum, &c. Ipſi uerò non fuerunt ſcrutati uoces omnium, & ſingulorum, ex quo illum omiſerunt, quia mandati forma diligenter eſt obſeruanda, ut de reſcrip. c. cùm dilecta. ff. mand. l. diligenter. & c. cùm expediat. de elect. lib. 6. & eod. tit. ca. cùm dilectus. §. 1. in antiquis. Non enim cõpleta eſt conditio, ſub qua data eſt, uel fuit compromiſſarijs eligendi poteſtas, ſcilicèt ſi ſcrutaris uocibus omnium, & ſingulorum: & igitur nec potuerunt eligere. Alij dicebãt ꝙ electio erat bona, quia ſatis conſentiendo electioni declarabat uocem ſuam ille Præpoſitus, ergo, & cæt. Sed illud non ſequitur ꝙ fuerint per hoc ſcrutati uocem ipſius, quod requirit forma mandati ab homine dati. Et notanter dico ab homine. iuxta not. per Io. And. in c. fin. de reſti. ſpol. Inducebant illi etiã ꝙ fruſtrà eius uox in ſcrutinio fuiſſet per cõpromiſſarios inquiſita, cum & ſi fuiſſet inquiſitus, non poſſet, nec deberet ſe nominare, quia ſic ambitioſus eſſet. de inſtit. c. fi. Et ſi alium nominaſſet, ille nihil profeciſſet: cùm neceſſariò, ex quo omnes alij in ipſum Præpoſitum conueniebant, ipſe eligendus erat: igitur non fuit magnum inconueniens, ſi eius uocem ſcrutati non fuerint, cùm & illud ſcrutatum non prodeſſet, ut arg. l. aliquã do. cum concord. ff. ad Velleia.

EPITOME.

Reſeruatio beneficij per commendam non perpetuam ſubſecutam non expirat.

DECISIO VII. aliàs 244.

NOta, ꝙ ubi beneficium eſt reſeruatũ, ſi tradatur in cõmẽdam, nõ extinguitur *a* reſeruatio, niſi eſſet cõmẽda perpetua, quia tradẽs beneficiũ in cõmendam, uidetur beneficiũ tenere. arg. l. rei depoſitæ. ff. commodati. Nec eſſe uidetur beneficiũ penes illũ cui eſt commendatum, cũ habeat ad tẽpus, ut l. ex facto. de hære. inſt. & c. nemo. de electio. lib. 6. cum ibi not. per doctores Io. & Archi. Vbi autẽ eſt perpetua cõmẽda, *b* non uidetur uacare beneficium. ar. notatorum in al leg. c. nemo. Et quod notat Archi. in c. ſi propter. de reſcr. lib. 6.

ADDITIO.

a Extinguitur. Adde per Biſ. deci. 1. de præb.

b Cõmenda. Adde ꝙ ille, qui habet ius conferendi

rendi beneficium iure ſpeciali,non poteſt illud dare in commendam.no. Dominic.de S. Gem.in c.nemo.de ele.lib.6.in fi.idem tenet Fel.in c.audiris.de præſcri.ſ.co. uerſ. ſimiliter uidemus.numero.12.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſi reſeruat beneficia, quæ aliquis obtinet, ſortitur effectum reſeruatio etiam in beneficio, quod ille obtinebat ſolum de facto.*

2 *Terra alicuius ſi mandatur ſupponi interdicto, illud mandatum extenditur ad terram facto detentam, & non iure.*

3 *Reſeruatio facta ad inſtantiam partis tanquàm ambitioſa debet reſtringi, ſecus ſi fieret motu proprio.*

DECISIO VIII. aliàs 274.

1 NOta,† quod ubi Papa reſeruat beneficia, quę obtinet Titius, & Titius de facto obtinet unum beneficium, de quo ipſo iure eſt priuatus, quia incompatibile, reſeruatio ad illud beneficium quod obtinet de facto, uidetur extendi, quia beneficiorum collatio ad Papam ptinet, ideò non mirum, ſi per reſeruationem tale beneficium ad Papam ſit deuolutum, cùm iſta uerba, beneficia quæ obtinet Titius, ſint uerba generalia, & uidentur intelligi ſiue de iure, ſiue de facto, dum tamen ſit in poſſeſſione. arg.l.ſtipulatio iſta.§. ſi quis forté.ff.de uerb. ob. Nec in iſto caſu eſt neceſſè, quod Titius obtineat, dum tamen detentionem, ſeu poſſeſſionem habeat, ſeu ei incumbat. ut notatur in ſimili de ſent. excommunica.c.ſi ſenten.lib.6.per Archi.ubi dicitur, quod† quando mandatur terra alicuius do-
2 mini interdicto ſupponi, extenditur mandatum ad terram quam tenet dominus de facto, & non de iure. Ad quod facit c.primum de poſtulati.prælator.ue fi.nec valet. & illud tenet communiter audientia, licèt contrà uideatur c.ſi gratioſè. in fi. de reſcri. lib. 6. &
3 quia † reſeruatio videtur ambitioſa, quando eſt facta ad inſtantiam partis, ſecus ſi motu proprio, ſecundùm Collecta. & Frederic. de Senis, ut notatur per Io.And. in c.præſenti. ſuper uerbo, finitur. de officio leg. lib.6. ad quod.l.is qui. in tit.in princ.ff. de religio.& ſump.fune.

EPITOME.

Gratia ad beneficium uacaturum per promotionem alicuius, nõ expirat per mortem Papæ, licet acceſſor gratias per prædeceſſorem ad uacaturas conceſſas in genere reuocauerit.

DECISIO IX. aliàs 745.

NOta, quod ſi dominus noſter Papa Vrbanus ſeptimus fecerit gratiam alicui de aliquo beneficio uacaturo per promotionem alicuius ad beneficium, certis executoribus ſuper hoc deputatis, quod mortuo domino Vrbano nihilominus ſtat, licèt uenerit reuocatoria domini Papæ Gregorij undecimi, licet tempore domini Vrbani non fuerit prouiſũ de illo beneficio ſic uacaturo, & ſic tenet maior pars Rotæ, ueritas tamen prædicti dubij meliùs apparet, ſeu apparebit ex uerbis poſitis in reuocatoria cuiuslibet Papæ.

De tranſlatione Epiſcopi, vel electi.

EPITOME.

Epiſcopi vel electi fructus extantes tempore trãſlationis beneficiorum priorum debentur tranſlato, ſeu aſſumpto in Epiſcopũ: ſecùs ſi eſſet monachus, & quid in mortuo.

DECISIO I. aliàs 137.

NOTA, quòd aſſumptus in Epiſcopum, ſeu translatus fructus ſibi debitos ratione beneficiorum quæ tenebat ante translationem poteſt petere, maxime fructus tempore tranſlationis extantes. de quo dic ut in c. præſenti.de off.ord.per Ioan.Andr. & in c. 2.de reb.eccl.non alienan.per Io.Mo. & c.relatũ. de teſt.per Innoc. & pro hoc facit.l.1.§.ſi.ff. de ui & ui ar.ſecùs eſt in monacho, ut in authen.de ſanctiſ.Epiſco.§.ſi monachus.Idẽ dixerunt quidam in mortuo, quod dictum eſt in translato, ſcilicèt quod heredibus fructus percepti applicantur, & nõ ſucceſſori, ſeu eccleſiæ,

De renuntiatione.

EPITOME.

Vicarius qui poteſt ex ſpeciali mãdato recipere reſignationem beneficiorum, non poteſt illa conferre, licèt præſentatos per patronum poſsit inſtituere ſine ſpeciali mandato.

DECISIO I. aliàs 43.

NOTA, ꝙ Vicarius Epiſcopi hñs poteſtatem recipiendi reſignationem beneficiorum cauſa permutationis, reſignata non põt conferre, cùm in collatione beneficiorũ requiratur ſpeciale mandatum, vt de offi. vica. c. ſi. lib. 6. licèt videretur contrarium, quia præſentatos per patronos poteſt inſtituere ſine ſpeciali mandato, vt ibidẽ notat Archi. ad quod no. in c. vni. de inſtit. eo. lib. & cùm beneficia permutata non poſſint conferri alijs, niſi ꝑmutare uolentib. c. vni. de rer. perm. in clem. videretur idem in beneficijs permutatis, ſicut in præſentatis ad beneficia ꝑ patronos, licèt prima opinio communiter teneatur in Rot.

SVMMARIVM.

1 *Reſignans beneficium etiam ex cauſa permutationis perdit poſſeßionem beneficij reſignati.*

2 *Poſſeſſio ſub modo facta non niſi modus ſequatur tranſit.*

3 *Reſignans ex cauſa permutationis, ſi expellatur à poſſeſſione non habebit interdictum reſtitutionis, ſi permutatio ſequatur.*

DECISIO II. aliàs 67.

1 NOta, ꝙ † reſignans a beneficium cauſa
2 permutationis vr̃ perdere omnimodam poſſeſſionem ſi poſt factam reſignationẽ permutatio ſequitur, quia ex quo per reſignationem perdidit ius beneficij, multò fortius vr̃ perdere poſſeſſionem: cùm faciliori modo ꝑdatur poſſeſsio q̃ dñium, ut l. ſi quis vi. §. dñia. ff. de acquirenda poſſ. Et quia permutatione ſecuta tempore reſignationis beneficij vr̃ totum ius perdidiſſe, vt dr̃ in ſimili. ff. de lega. vin. l. 3. iunct. l. ſi. cùm optio. de optio. lega. hoc vr̃ dicere Inn. in c. inter cętera. de pb. in princip. vbi dicit ꝙ † poſſeſſio non tranſit
2 ſub modo facta, niſi modus ſequatur: ergo ſi modus ſequatur, & ſequatur permutatio, vr̃ tranſmiſſa à tempore reſignationis poſſeſſio. Item iſte reſignatus nòn poteſt dici poſt reſignationem poſſidere ciuiliter, cùm non ſit dñs beneficij, nec tanq̃ in ſuo poſſidere, ꝙ eſt ciuiliter poſſidere, nec poteſt dici poſſidere naturaliter, quia non tanq̃ uſufructuarius, uel tanq̃ hñs ius in re, quod eſt poſſidere naturaliter. l. 1. §. dr̃. ff. de ui & ui armata. Et qa renuntiauit iuri ſuo, ur̃ naturalem perdere poſſeſſionem, quæ erat coniuncta cum ciuili ex quo ciuilẽ perdidit, quia in dubio uidetur totum ius deduxiſſe, ut l. an eadem. §. 1. ff. de
3 exceptio. rei iudi. quare † uidetur ex his, ꝙ taliter reſignans cauſa permutationis uidetur perdere omnimodam poſſeſſionem, ut ſi expellatur, non detur ſibi interdictum reſtitutionis, & hoc ſi permutatio ſequatur. quia ſi non ſequeretur permutatio, uideretur reſolui poſſeſſio ipſo iure in ipſum reſignantẽ cauſa permutationis: ut dr̃ in ſimili in l. 1. & 2. cũ ibi no. de in diem adiectio. ad quod facit nota. per Archi. in c. ſi beneficia. ſuper uerbo, reuertuntur. de prẹb. lib. 6.

ADDITIO.

2 Reſignans. Adde dec. 2. ſupr. de rer. permu. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio petitionis reſtitutionis facta per iam ſpoliatum, ualet.*

2 *Spoliatus poteſt per pactum renuntiare petitioni reſtitutionis.*

DECISIO III. aliàs 68.

1 NOta, † ꝙ licèt poſt ſpoliationem non ualeat renuntiario ſuper beneficio, ut in
2 c. ſolicitè. de reſti. ſpoliato. benè ualet † ſi renuntietur petitioni reſtitutionis per pactũ, ut notatur in c. ſuper uerbo, renuntiatum. de renunt. per Innoc. ad quod facit l. ſi quis rationes. de lib. leg. iunct. l. ſi unus. §. illud. & §. pacta. ff. de pact. uide infrà dec. 6. & 11. eo ti.

EPI-

EPITOME.

Renuntiatio ceſsionis bonorum non tenet, etiam cum iuramento.

DECISIO IIII. aliàs 177.

NOta, ꝙ ſcdm aliquos ceſſioni bonorum quis pôt renuntiare per iuramentum, vt in c. ex reſcripto. de iureiu. quia tacitè pp cõtumaciam non ſoluentis in tpe dilationis ſibi datur poteſtas renuntiandi beneficio ceſſionis, ut l. fi. cũ ibi not. C. qui bo. ced. poſ. Et pôt conſuetudo & pactum ualere, ut not. in rub. de deci. ſed conſuetudine poteſt induci, ꝙ liber homo ponatur in cuſtodia, ut l. 1. C. de patri. qui fili. diſtra. Alij contrà, quia tale iur̃m continet inhumanitatẽ, ideò licet ipſo iure teneat, tñ ur̃ abſoluendus, ut non intrudatur in carcerem, nec perſiſtat in excõicatione ligatus, ut c. cùm quidam. de iureiu. uide infra, de arb. deci. 2. circa medium.

EPITOME.

Renuntiatio beneficij non poteſt admitti per habentem poteſtatem conferendi tantum.

DECISIO V. aliàs 218.

NOta, ꝙ cui datur poteſtas conferendi beneficia uacantia, eidem non ur̃ dari poteſtas ꝙ poſſit renuntiationem recipere à uolentibus reſignare: quia in reſignationib. poſſunt euenire multa, in quibus propter factum reſignantis poſſet damnificari ille, ad quem pertinet collatio. ad quod facit c. dudum. de præb. li. 6. uide dec. 13. ſ. eo. tit.

EPITOME.

Renuntiatio ſpõtanea beneficij nocet ſpoliato poſt renuntiationẽ. h. d. Vel ſic. Spoliato poſt renuntiationem agenti reſtitutorio nocet ſpontanea renuntiatio: ſecus ſi ante renuntiationem fuiſſet ſpoliatus.

DECISIO VI. aliàs 216.

NOta, ꝙ exiſtenti in poſſeſſione beneficij renuntianti ſpõtanee beneficio, ſi poſtea dicat ſe ſpoliatũ, pôt obijci ſpontanea renuntiatio: ſecùs eſſet, ſi obijcere ſpontanea renũtiatio poſt ſpoliationẽ facta, ſic no. Inn. in c. ſuper 2 gl. uer. rñdeo. quia ſi Reus ſic intelligitur. c. ſollicitè & c. accepta. de reſti. ſpol.

ADDITIO.

a Nota, quòd exiſtenti. Adde deciſ. 4. hoc tit. ſup. in nouis.

EPITOME.

Renuntiatio ſimoniaca non nocet reſignanti.

DECISIO VII. aliàs 236.

NOta, ꝙ reſignatio facta ſimoniacè a non tenet ẽt in preiudicium reſignantis, ut no. Inn. in c. cùm uniuerſorũ. de rer. perm. Et no. Arch. in c. dudũ. in prin. de pb. li. 6. Et no. Ber. in c. ſup hoc. de renuntia. ſup uer. pecuniæ. b

ADDITIONES.

a Simoniacè. Adde Gemi. conſil. 125.

b Super uerb. pecuniæ. Aduerte ad illã gl. quia licèt illa gl. dicat, ꝙ renuntiatio teneat, tñ talis, qui recipit pecuniam debet priuari beneficio, propter ſimoniam, quam committit.

EPITOME.

Expectans poteſt renuntiare ius quod habet ad rem in manibus ſolius notarij.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio facta per habentem beneficium in manibus ſolius notarij non tenet.*

2 *Reſignatio vbi non tenet, ſi ſuperior intra ſex menſes non conferat, vel renuntiantes ad beneficium non compellat redire, poteſtas conferendi deuoluitur ad ſuperiorem.*

DECISIO VIII. aliàs 290.

1 NOta, ꝙ † licèt hñs beneficium non poſſit tale beneficium reſignare ſimpliciter, niſi in manibus ſuperioris hñtis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, tñ ſecus eſt in impetrante expectationem hñte ſolùm ius ad rẽ, quia talis corã notario gratiæ ſuæ poteſt renuntiare, ut notat Inno. in c. quòd in dubijs. de renũ. & Arch. in c. deliberatione. de off. le. 6. in gl.

16. in gl. pen. Et eſt ratio, quia ibi non eſt aliud intereſſe ſuperioris, cùm ius non ſit quæſi-
2 tum in re, ſed ad rem. Vbi† autem non tenet reſignatio in beneficio q̃ſito, ſi ſuperior infra ſex menſes non conferat, vel reſignantem ad beneficium uenire non compellat, deuoluitur poteſtas conferendi ad ſuperiorem, ut notatur in c. admonet. de renuntia. per Inn. Et circa renuntiationem iuris ad rem uide infra deci. 7. inf. de iur. patrona.

EPITOME.

Reſignatio beneficij facta ex cauſa permutationis non operatur ueram uacationem beneficij, ſi permutatio non ſortiatur effectum.

DECISIO IX. aliàs 339.

NOta, ꝙ beneficium reſignatum cauſa permutationis non uidetur uacare ſecũdum Lateranen. concilium ad hoc, ꝙ beneficium poſſit ad ſuperiorem deuolui, ſi permutatio non habuit effectum, ut quia unus permutantium non habuit ius in beneficio, quod permutauit, quia permutatio uidetur ſub modo, uel conditione, quæ permutatio non ualet, ſi modus non ſequatur, ut beneficium uideatur uacare. argum. not. per Inno. in c. inter cætera. de præb. uide infrà de rerum permutatione. deciſi. 4. & 5.

EPITOME.

Reſignatio beneficij reſeruati etiam cauſa permutationis inducit ueram uacationem beneficij, licèt pro collatione ſit recurrendum ad Papam.

DECISIO X. aliàs 398.

NOta, ꝙ reſignatio beneficij reſeruati etiam ex cauſa permutationis ueram uacationem inducit, quia reſeruatio Papæ licet collationem impediat, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem beneficij, ut in ca. ut noſtrum. de appellatio. & c. ſi eo tempore. de electio. lib. 6. tamen non impedit reſignationem quin ualeat, licet clerici reſignantes debeant recurrere ad Papam pro permutatione perficienda. Item beneficia ex cauſa permutationis reſignata uacant in ueritate, ita ꝙ poſt vacationem huiuſmodi debet ſequi vera collatio, & inſtitutio, ut leg. & not. in c. uni. de rerum perm. lib. 6. licèt ibi Io. Mon. videatur dixiſſe contrarium, cuius opinio reprobatur. Pro quo etiã facit Clem. unic. eod. tit. uide infra dec. 14. eo. tit.

EPITOME.

Iuramentum nocet ſpoliato petenti ſe reſtitui.

DECISIO XI. aliàs 418.

NOta, ꝙ ſi ſpoliatus beneficio ſuo poſt ſpoliationem petitioni reſtitutionis cum iuramento renuntiet: dic, ꝙ ſibi nocet, intantùm ꝙ poſteà petens ſe reſtitui, non auditur, arg. notatorum, per Inn. in c. ſuper hoc. de renun. Nec obſt. c. ſolicitè. de reſtit. ſpolia. quia ibi ſolùm fuit renuntiatio poſſeſſionis, ſecùs hic, ubi cum iuramento renuntiauit etiam petitioni reſtitutionis, uide ſuprà eod. titu. dec. 3. & 6.

EPITOME.

Cõcluſio in cauſa reuocatur per admiſſionem articulorum.

DECISIO XII. aliàs 468.

NOta, ſi poſt concluſionem in cauſa beneficiali factam ad inſtantiam actoris admittentur articuli Rei, tacitè concluſio uidetur reuocata. Ex quo ſequitur, quod non eſt neceſſaria in cauſa beneficiali, ſecus in cauſa prophana. iuxta ea quæ not. in Cle. ſæpè, de uerb. ſig. uide inf. dec. 1. de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Executores dati ad prouidendum de beneficio uacante non poſſunt admittere reſignationes.*

2 *Reſignationes admittere non poteſt, qui inuitum deſtituere non poteſt. & dec. ſeq. nu. 3.*

DECISIO XIII. aliàs 531.

1 QVæritur† utrùm executores gratiarum dati ad prouidendum de beneficijs vacantibus, poſſint accipere reſignationem alicuius uolentis in eorum manibus beneficium ſuum reſignare, ut ſic ea recepta prouideant. Et dic ꝙ non, quia opus eſt, ꝙ expreſsè cõmittatur poteſtas recipiendi reſignationem, ut de præb. c. dudum. circa prin. libr. 6. Et pro hoc faciunt no. per Archi. de uerb. ſig. c. ſicut. eo. lib. ſuper uerbo, cedere. lĩ.

Et quia

a Et quia † tales executores talium ſic reſignare uolentium non poſſunt inuitum deſtuere,
a re,ergo nec eius reſignationem *a* ſuſcipere. probatur conſequentia per ea quæ no. Ioan. And.in clem.1.de regularib.in gl. ſuper uerbo, manibus. & per Innoc. de renun.c. ꝙ in dubijs.in fi.glo.ſecundæ.& per Archi. in c. ſi te de renunt.ſuper uerb.renunciet.& per eũdem in c.deliberatione prouida.ſuper uer.firmitas.de off.deleg.lib.6.& in d.c.ſicut. uide dec.5.ſup.eo.tit.

A D D I T I O.

a Nec reſignationem. Adde deciſ. 1. proximè ſeq.

S V M M A R I V M.

1 *Impetratio beneficij cenſetur ſurreptitia, ſi impetrans tacet ſe habuiſſe beneficium aliud reſeruatum, & illud reſignaſſe in manibus illius qui non potuit reſignationem admittere. & per totam deciſ.*

2 *Capellani Papæ ſunt exempti à iuriſdictione cuiuſcunque ordinarij.*

3 *Renuntiatur facilius beneficio quærendo, quàm quæſito.*

DECISIO XIIII. alias 573.

1 QVidam † Cardinalis obtinens quandã dignitatem in quadam eccleſia,ratione cuius ad eius collationem pertinebat unum beneficium auctoritate ſua ordinaria,illud in Curia contulit cuidam capellano Papæ præſenti tunc in Curia, & collationem huiuſmodi acceptanti: tandem ille capellanus cùm non poſſet faciliter obtinere pacificam poſſeſsionem illius beneficij, ipſum poſt aliquod tempus reſignauit, ſeu renunciauit in manibus eiuſdem Cardinalis, qui auctoritate ſua ordinaria admiſit reſignationem,poſteà uerò dictus capellanus impetrauit a Papa unum aliud beneficium,de illo alio ſic renuntiato, ſeu reſignato nullam faciens mentionem, quæritur an ualuerit impetratio,uel an iſta ultima gratia per Papam ſibi facta ſurreptitia cenſeatur, ex eo quia tacuit aliud beneficium? Et quidam dicebant eam ſurreptitiam,quia renuntiatio quam fecerat in manibus Cardinalis non ualebat, nec admiſsio eiuſdem auctoritate ordinaria
b ſubſecuta, *b* quia beneficia capellanorum Papæ reſeruata erãt tunc per Papam,& cùm dictus capellanus iam haberet ius in beneficio per collationem ſibi factam, cui aſſenſit, etiamſi non haberet poſſeſſionem,vt in c.ſi tibi abſenti.de præben. lib.6. ideò non potuit reſignari,niſi in manibus Papæ,uel eius commiſſarij, qui ſolus poſſet eum inuitum de-
2 ſtituere,cùm ſit † exemptus quicunq; Capellanus Papæ à iuriſdictione cuiuſque ordina-
3 rij:quia † is demum poteſt auctoritatem præſtare renuntiationi, & coram eo poteſt fieri, qui poteſt inuitum deſtituere, iuxta no. per Innoc.& doc.de renun.c.ꝙ in dubijs.ergo ſi ualuit reſignatio,adhuc habebat ius in beneficio.licèt enim poſſet eo priuari, quia eam fecit in manibus non habentis poteſtatem, & licèt etiam in eius præiudicium ſuperior habens poteſtatem.ſ.Papa, poſſet ratificare, & admittere renuntiationem,nec ipſe poſſet reſilire,nec pœnitere,nec beneficium repetere, tamen donec eius ratificatio, & admiſſio ſubſequatur,interim habet ius in beneficio, & remanet in eo intitulatus iuxta ueram opinionem Inn.in d.c.quod in dubijs.cùm ergo Papa tempore ultimæ gratiæ nondum illam renuntiationem ratificet,adhuc habebat ius in d.beneficio,non obſtante illa renuntiatione facta in manibus Cardinalis auctoritate ſua ordinaria & non Apoſtolica eam recipiẽtis.& per conſequens cùm haberet ius in eodem ipſe in impetratione alterius debuit facere mentionem,de præb.c. ſi motu proprio. lib.6.Secùs tamen fuiſſet,ſi ageretur de beneficio, in quo non haberet ius in re, ſed ad rem,de quo eſt ꝙ quis impetrans teneatur facere mentionem,iuxta not.per Io.And.in nouel.de re iud.li.6.c.ignorãtia.tamẽ eius renũtiatio facta in manibus notarij, vel alterius
4 poteſtatẽ nõ habẽtis tenuiſſet,q̃a facilius renũciat̃ beneficio quærẽdo,quàm quæſito.iuxta no. per Inn. in d.c. quod in dubijs. & per
c Arch.in d.c.deliberatione,puida. de off. leg. in fi. & in iſta opin.ego erã. Quidã tamẽ alij dicebãt cõtra,ꝙ vltima gratia nõ foret ſurreptitia,quia ſecundũ eos, renũciatio tenuit in eius præiudicium.iuxta no.per Ben.in d.c.q̃d in dubijs. ſed illa opi. non approbatur, quia imò nõ tenuit,donec eã approbaret *c* ille,q̃ habet poteſtatem,vt ſuprà dixi,quare hæc rõ nõ procedit,imò,ſecũdũm eos,ordinarius potuit eã admittere nõ obſtãte reſeruatione beneficiorũ capellanorũ, quia licèt illa reſeruatio afficiat beneficia eorũ quoad poteſtatẽ cõferendi,

ferendi, vt nullus poſſit ea conferre, cùm vacabunt, niſi Papa, tamen non afficit ea quoad poteſtatem renunciandi, ſeu renunciationem de eis fiendam admittendi, & ideò ſecundum eos ordinarius poterit admittere. Sed ego cõtrà, vt dixi ſupra, quia poteſtas admittendi renunciationem non impeditur propter reſeruationẽ ſolum, ſed propter exemptionem, q a capellani ab omni iuſdictione ordinaria ſunt exempti, & ideò quia ordinariius non poſſet in iudicio eum inuitum deſtituere, cùm in eum iuriſdictionem non habeat: ita non poterit eius renunciationem admittere. quare hæc ratio non obſtat. argu. no. per Inno. in d. c. quòd in dubijs. & ideò prima opi. videtur verior. ui de dec. 7. inf. de rer. perm. & deciſi. 10. ſup. hoc eo. tit.

ADDITIONES.

a Obtinens. Adde Franciſc. de Paui. in tract. de off. & poteſta. c. ſede uacant. in 2. part. Inno. in c. quia diuerſitatem. de conceſſ. præb.

b Subſecuta. Adde deciſ. 1. de rerum permut. ſup. in nouis.

c Donec eam approbaret. Adde glo. in c. ad aurés. extrà de his quæ ui metuſve cauſ. fiunt.

EPITOME.

Auditor Rotæ ſine ſpeciali mandato non poteſt admittere reſignationẽ beneficij, ſed litis & cauſæ ſic.

DECISIO XV. aliàs 708.

a NOta, q̃ Auditor *a* ſacri Palatij non poteſt recipere reſignationem alicuius beficij ſine ſpeciali mandato Papę, renunciationem autem litis, & cauſę alicuius beneficij poteſt recipere. & ita ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Auditor. Adde ſuprà in no. eodem titul. deciſ. 6. circa medium.

EPITOME.

Reſignatio in manibus patroni facta per præſentatum ualet, & ſecũda præſentatio, etiam ante reſignationem primi præſentati facta, poſt reſignationem primi ualet, & admitti debet, ſi de aliàs idoneo ſit facta.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio ſecundi facta poſt renũtiationẽ primi præſentati in manibus patroni ſubſequente etiã renuntiatione in manibus Epiſcopi, ualet.*

2 *Patrono clerico non permittitur variare.*

3 *Præſentatus an poſſit in manibus ſolius patroni clerici renuntiare.*

4 *Patientia operatur conſenſum in eo, qui actum contradicendo impedire poteſt.*

DECISIO XVI. aliàs 845.

1 PAtronus † clericus primò præſentauit Epiſcopo A. Epiſcopus antequã vellet illum admittere, & inſtituere, præmiſit edictum, vt ſi quis vellet ſe opponere certa die compareret, quo termino edicti pẽdente, dictus A. pręſentatus, in manibus ipſius patroni ſolius renunciauit præſentationi ſuæ, & iuri ſibi per eam quęſito. quo facto dictus patronus cuidam canonico ceſſit, ſeu conceſſit pro illa vice ius præſentandi, ut ſuo nomine quem uellet præſentaret, qui canonicus præſentauit eidem Epiſcopo B. & tandem antequàm Epiſcopus dictum. B. ſecundò præſentatum inſtitueret, A. primus præſentatus in manibus Epi iterũ renunciauit iuri ſuo, cũ primo renunciaret in manibus patroni, & tunc Epiſcopus B. ſecũdo pſentatum admiſit, & inſtituit: poſtcà uerò Epiſcopus prætendens ſecũdam pñtationem non tenuiſſe, & per conſequens: inſtitutionem ſubſecutã, ex eo quia patronus antequam primus in manibus Epiſcopi renũtiaſſet, non poterat ſecundum, ſcilicèt B. præ-

2 ſentare: quia † erat patronus clericus, cui non permittitur uariare, & per conſequẽs nec dictus canonicus, cui poteſtatem præſentandi conceſſerat eundem B. potuerat pręſentare, & ſic ex hoc poteſtatem conferendi ad ſe pertinere iure deuoluto, ex eo quia poſt renuntiationem primi, ſcilicèt A. patronus, aut alius eius nomine nullum præſentauerat infra tempora debita, beneficium illud contulit authoritate ordinaria, & tanquàm iure ad eum per patroni negligentiam deuoluto, cuidã C. Tandem autem veniẽs in notitiam cuiuſdam D.

expe-

expectantis authoritate Apoſtolica ad colla tionem dicti Epiſcopi beneficium illud infra tempus debitum ipſe D. Apoſtolicus impetrans acceptauit, & ſibi obtinuit prouideri per executorem ſuum, per clem. ſi de beneficio. de præbend. Quæritur quis dictorum A. B. C. D. in dicto beneficio ſit potior? Et pro euidenti deciſione huius quæſtionis ex prædicto themate formantur ſequentia dubia. Pri
3 mò † an dictus A. primò præſentatus potuerit in manibus ſolius patroni clerici renunciare & eius renunciatio valuerit, præſertim poſtquàm præſentatio iam erat delata & exhibita ſuperiori, ſ. Epiſcopo? Et fuerat dictū q ſic per Io. Andr. in c. ſi electio. de elec. lib. 6. cum remiſſioni. ibi fact. & per Arc. de off. le. c. deliberatione. §. fi. circa fi. Secundò, an dictus patronus potuerit cedere, vel cōcedere illa vice ius, ſeu poteſtatem præſentandi illi canonico, ſeu alteri? Et fuit dictum q ſic, ex quo beneficium vacabat. ar. c. conſtitutus. de conceſ. preb. cum ibi not. per Inno. in c. dilecto. de elect. Tertiò, an dato, q renuntiatio non fuiſſet facta in manibus patroni per ipſum A. primò præſentatū, vel facta non fuiſſet de iure, ſi pendente proſecutione præſentationis ſuę primus patronus ſm, ſcilicet B. pręſentauit, ſeu canonicus prędictus eius nomine, ſi primò pręſentatus poſteà iuri ſuo debitè in manibus Epiſcopi renuntiauit, talis ſecunda pręſentatio ſit admittenda per Epiſcopum? & vr̃ q non, quia facta fuit pendente prima pręſentatione ipſius A. & ſic nulla fuit ipſo iure, quia nō licuit tali patrono clerico, nec alio eius nomine venienti variare. de iure patronatus. c. cùm autē. & ſic licet deueniat ad caſum, quo fieri poterit, ſ. quia primus pręſentatus renuntiauit iuri ſuo, non pp hoc validatur. argu. c. non firmatur tractu t̄pis, de reg. iu. lib. 6. Credo tñ q ſit admittenda, ſi patronus petat eam admitti, vel alius eius nomine, quia petendo eam admitti, ſatis videtur eam de nouo facere, ex quo ſuam obtinet voluntatem. & ita quaſi vt ex nūc, ſumat vires, nō retrò. arg. ff. de of. proconſ. & leg. l. ob ſeruato. §. fi. cū iurib. alleg. & c. licèt. de proc. lib. 6. & idē crederē, ēt ſi nō petit eā admitti, dū tñ non reuocet aliam faciendo, ſed in eadem voluntate perſiſtat, & ipſemet præſentatus ſecundus petit eam admitti, quia ſatis patronus vr̃ ēt facere, ex quo in eadē volūtate perſiſtit, & permittit eum proſequi illā pręſentationem. ar. d. §. fi. cum iurib. ibi alleg. & ar. de ſup. ne. præl. c. literas. cum ibi not. & ſic multò fortiùs, credo q ſi poſtquàm primus renuntiauit, Epus illum ſm inſtituit, & patronus non contradixit, q valeat inſtitutio, & idem ſi tūc patronus neſciuit, ſed poſteà ratū habuit, quia ſufficit ratihabitio patroni, arg. de iu. pat. c. cura. & c. ſuggeſtū. & no. expreſſè per Hoſt. in ſum. de iure pat. §. fi. qui incipit, in quibus deferant. ver. quid ſi eccleſia va-
4 can. Pro præmiſſis ēt facit, quia † qū patitur, quod pōt impedire, conſentire vr̃. vt l. ſæpe. §. cur aūt. ff. de re iud. iuxta no. ff. de pig. l. ſi debitor. §. pater. & per Dyn. in reg. iur. qui tacet. & regula, is qui tacet, lib. 6. imò forſan poſſet dici, q ēt abſq; nouo conſenſu patroni iſta ſecūda noua præſentatio ſumat vires, nec patronus poſſit contrauenire, quia ab initio in ſui præiudiciū tenuerunt. ar. ff. de ſeru. ruſt. præd. l. per fundū. & commu. præd. l. 2. & fi. nec permittendū eſt ſibi venire contra factū ſuū. arg. l. poſt mortē. ff. de adop. non. n. ab initio ſimpliciter erat nulla, niſi in fauorē primi, cui præiudicari per ſecundā præſentationē nō debuit, nec potuit, ergo ceſſante fauore primi, ceſſabit inualiditas ſecundæ præſentationis, & ſumet res efficaciā. ar. d. l. per fundum. & d. l. fi. Non. n. intereſt alicuius eā nō eſſe nullā: nō Epi, qa licèt eſſe nulla, nō pp hoc ad eū ptineret diſpoſitio beneficij, vt j. dicā. nec primi, qa iā renuntiauit: nec patroni, qa hoc nō poſſet allegare, cū ſuā turpitudine allegaret, & veniret ꝯ factū ſuū. Et quia vt præmiſi, ſaltē in eius præiudicium tenuit, igitur ex quo nullus poteſt prætēdere intereſſe huius nullitatis, ſeu inualiditatis, vr̃ quòd nullus ſit audiendus, volens eam impedire quominus admittatur, quia non ſolent audiri, quorū non intereſt. de elect. c. cùm inter R.
5 Quartò, dato q dictus patronus clericus pēdente pręſentatione primi ſm præſentat, qro an pp hoc ad ſuperiorem, ſcilicet Epum deuoluatur diſpoſitio, vt Epus primo renuntiāte eo ipſe poſſit de beneficio diſponere, quaſi patronus ſic variando reddiderit ſe indignū? Et dico q non, dum tamen non præſentauerit indignum. ar. no. in fin. per Inno. de elect. c. conſideramus. in 2. gl. in princip. & ſic dico quòd niſi vt in præcedenti quæſtione dixi in fine, ſecūda pſentatio poſſet dici reſumere vires,

res, vel aliàs forſan non poſſit pp impedimẽtum in perſona eiuſdem ſecundo præſentati ſecunda præſentatio ſortiri effectum ex quo primus renuntiauit, & ſecunda præſentatio nulla eſt ſi hoc teneas, vel aliàs non pót ſortiri effectum, ius præſentandi debet redire ad eundem patronum, & non deuoluitur poteſtas diſponendi ad ſuperiorem. arg. d. c. ſi electi. de elect. lib. 6. quæ ẽt habet locum in patronis & præſentatis, vt ibi no. Io. An. in nouel. in fi. in gl. cum electione. Sic ex præmiſſis concludo reſponſionẽ propoſitæ quæſtionis, quis dictorum A. B. C. D. ſit potior? quia dico ꝙ B. ſecundo præſentatus per patronum, & dictus A. qui dicto iuri ſuo bis renuntiauit, nullum ius habet C. verò: cum Epũs poſt admiſſionẽ & inſtitutionem factam de B. ſecundò præſentato, & infra tẽpus debitũ cõtulit, ẽt nullum ius tenet, cũ præſentatio ſecunda ipſius B. facta, poſtquàm primus renuntiauit in manibus patroni, fuit bona, & canonica, & admittẽda, prout ẽt fuit p Epũm admiſſa, & benè, tum ẽt quia & ſi non fuiſſet tunc bona, ſumpſit vires poſt renunciationem primi, ceſſante cã impedimenti ex patrono continuante voluntatem, quaſi de nouo fuit facta, tum ẽt quia Epũs admiſit eam, tum etiã quia patronus non põt dici fuiſſe negligens, nec ad Epũm per conſequens etiam iure deuoluto pertinuit collatio, propter quod etiam dictus Apoſtolicus nullum ius habet.

De ſupplen. neglig. præla.

EPITOME.

Iuriſdictio deuoluitur ad ſuperiorem per negligentiã Prælati inferioris Epiſcopo, nõ autem ad Conuentum, vt Capitulum.

DECISIO I. aliàs 278.

a NOta, ꝙ pp negligentiã a abbatis, vel alterius inferioris plati ab Epõ, non transfert collatio ad conuentũ, vel alium inferiorem; ſed transfertur ad Epm, nec hẽt locũ, c. nulla de conceſ. præb. quod loquitur in Epõ negligente, licet faciat contrà, quod no. Inno. in c. cum dilectus. in prin. de cõſuetu. vbi no. ꝙ vacante monaſterio abbate agit conuentus, ſecus in Epiſcopo, ſm vnã opinionem. ergo non debet extendi ad aliũ caſum. not. in c. cũm in cunctis. in fi. de elect. per Inno. & pro iſta parte vr tex. in c. quia regulares. de ſup. neg. præl. in clem. & ibi no. per Dd. Ad ſuperiorem aũt inſtituentem, vel confirmantem tranſiuit, vt not. in c. quia regulares. alleg. per Io. ſuper ver. diſpoſitionem. hoc tit. in clem. & circa iſtum modũ deuoluẽdi, vide c. cũm in cũctis. p Innó. in fi. de elec. & c. cũ noſtris. in prin. de conc. preb.

ADDITIO.

a Negligentiã. Adde dec. j. eo. tit. j. in antiquo.

De Temp. ordinand.

EPITOME.

Epiſcopus infra tẽpus ſibi motu proprio ſe conſecrari faciendi prorogatum retinet, priora beneficia, ſecùs ſi ad ſupplicationẽ ipſius fuiſſet dictum tempus prorogatũ.

DECISIO I. aliàs 576.

VTrùm Epiſcopus, cui prorogatum fuit tempus, infra quod debebat ſe facere cõſecrari, nihilominus lapſo tpe iuris perdat ſua beneficia, vel an teneat vſque ad tempus prorogatum? Dic an proprio motu Papa ſibi proroget, & tunc retinet, an ad ſupplicationem eius, & tunc non, vt no. Ioan. And. & Inno. in c. cũm in cunctis. de elec.

ADDITIO.

a Vtrùm Epiſcopus. Staph. in trac. de li. gra. & iuſt. a fol. 20. ver. ſed lapſo tempore.

De Aetate & qualitate.

EPITOME.

Minor 14. annis præbẽdã in cathedrali de iure obtinere põt, licèt regula Cancellariæ aliter diſponat.

DECI-

DECISIO I. aliàs 204.

Nota, q minor *a* 14. annis poteſt obtinere præbendam cathedralem. & illud tenet Rota. circa quòd uide per Dd. in c. ex eo. de elect. libr. 6. & Cyn. in l. fi. C. de teſt. mili. & uide extrà de præb. c. ſuper inordinata. per Dd. uide ſuper regulam cancellariæ quæ uidetur dicere contrarium.

ADDITIO.

a Nota q minor. Adde dec. ſeq.

EPITOME.

Minor 14. poteſt obtinere officium ſimplex in eccleſia cathedrali, ſecùs ſi haberet adminiſtrationē.

DECISIO II. aliàs 276.

Nota, q ubi eſſet ſimplex officium in eccleſia cathedrali, quod non uocetur dignitas, ſeu perſonatus, minor 25. maior autem 14. ann. tale officium poteſt obtinere, quia cùm in talibus ætas non ſit limitata, nō curamus de ætate. no. Inn. in c. præterea. de æta. & quali. licèt ſecundùm aliquos ubi tale officium haberet adminiſtrationem, minor 20. annis non poſſet tenere tale officium. per c. 1. de æta. & quali. lib. 6. cum ibi nota. per Arch. ad quod facit no. Innocen. in c. de multa. in fi. de præb.

ADDITIO.

a An tale officium. Quid dicendum ſit in officijs regularibus, & an monachus minor 25. annis poſſit eſſe eleemoſinarius, uel ſacriſta, uel habere aliud officium clauſtrale, antequàm adimpleuerit 24. ſuæ ætatis annum, uide in extrauagan. Benedicti 12. quæ Benedictina uocatur, ſub tit. de decanis & præpoſit. alijsque ad ſacerdotium promouendis. c. 29. inci. inſuper cū caueatur, &c. Et quæ ætas hodie requiratur ad obtinenda beneficia uide Panorm. in c. ſuper inordinata præben. Adde dec. 1. hoc tit.

De filijs præſbyterorum.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio cum illegitimo facta, ut poſſit tenere beneficia, perſonatus, & dignitates cū cura, uel ſine cura, etiamſi ad ea quis per electionem aſſumatur, non includit eccleſiam cathedralem.*

2 *Diſpenſatio quoad maiora, extenditur ad minora.*

3 *Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali, licèt ſecùs in dignitate, & perſonatu.*

DECISIO I. aliàs 54.

1 Nota, q † ſecundùm aliquos *a*
2 & maximè ſecundùm Cancellariam, q ubi eſt diſpenſatum cū illegitimo, q poſſit tenere beneficia, perſonatus, & dignitates cum cura, uel ſine cura, etiamſi ad ea quis p electionem aſſumatur, ſi de eccleſia cathedrali non ſit mentio in tali diſpenſatione, non venit eccleſia cathedralis. c. quamuis. 1. de præb. lib. 6. & c. cui, de non ſacerdotali. eo. tit. lib. 6. quia talis diſpenſatio eſt odioſa, & ideò in terminis ſuis tenenda: & ſic non ueniet quod eſt maius. ſ. eccleſia cathedralis. arg. l. eos. C. de aquæduc. lib. 11. licèt ſm alios uī contrà, q
2 † talis cum quo eſt diſpenſatum in maioribus *b* beneficijs, ēt uidetur diſpenſatum in minoribus, ut in c. cùm in illis. de præb. lib. 6. ad quod facit quod nor. Archi. in c. 1. de fil.
3 presb. ubi dicit q † Epiſcopus poteſt diſpenſare in præbenda cathedrali, licèt non in dignitate ſeu perſonatu, ad quod no. in c. ueniens. circa prin. per Inno. de fil. præsb. ex quo diſpenſatum eſt ſuper dignitatibus, quæ ſunt regulariter in eccleſia cathedrali. ff. de re iud. l. quidam. iunct. l. ad rem. & l. legatum. quia beneficium Principis eſt latiſſimè interpretandum. vide omninò infrà de c. 4. de offi. ord.

ADDITIONES.

a Nota q ſecundum aliquos. Cathedralis eccleſia non includitur in diſpoſitione generali, niſi in ea fiat ſpecialis mentio ut hic. Idem dicendum de Epiſcopo, & de alijs ſuperioribus prælatis, qui non includuntur in conſtitutionibus generalibus niſi de ipſis fiat mentio ſpecialis. c. quia periculoſum. de ſentent. excommunic. lib. 6. adde deciſ. 1. inf. de off. archipresby. Et an priuilegium & conſuetudo, quæ loquuntur de eccleſijs parœcialibus, extendi debeant ad eccleſias collegiatas, uide dec. 1. inf. de ſepultu. dec. 2. ſup. hoc tit. in uis. deci. 7. inf. de præb. dec. 26. in c. ſi legatus. ſup. de præb. in nouis. Staph. in tract. de liter. grat. & iuſtit. fol. 61.

b Diſpenſatum in maioribus. Adde Panormi. in c. ut eos. de hæret.

E P I T O M E.

Diſpenſatio cum genito ex clerico,& ſoluta,ſi non ſit dictum in diſpenſatione, quòd ſoluta erat filia ſpiritualis,an ualeat.

DECISIO II. aliàs 212.

NOta,ꝙ ubi eſt diſpenſatum cum aliquo, ſe dicente genitum ex elerico,& ſoluta,de rigore iuris,ſi illa ſoluta, eſt filia ſpiritualis, quia parœciana præsbyteri, & in diſpenſatione non ſit mentio, quòd de filia ſpirituali eſſet genitus, non ualet diſpenſatio: quia eſt qualitas quæ aggrauat delictum, & committens inceſtum cum filia ſpirituali, magis peecat,quàm cum alia: quia deponendus eſt. ar.l. ſi quis alumnam. C. de nup. & ſunt iura in decr.tamen in iſto caſu reeurrendum eſt ad ſtylum pęnitentiariæ: quia ſi pœnitentiaria concedat in eadem forma literas,quando ſit mentio de genito ex præsbytero,& parçciana ſua, tunc attenderetur ſtylus,& modus ſcribendi,in tantum ꝙ ſi idem modus eſſet ſcribendi,non eſſet neceſſe ꝙ fieret mentio de ſpirituali filia in diſpenſatione.ut uidetur dicere Hoſt.in c.ſi.de fil.presb. & ſuꝑ hoe interrogaui dominum Cardin.de Floren.pœnitentiarium maiorem,qui ēt erat in iſta opinione, ꝙ non eſſet neceſſariò fienda mentio de tali qualitate,niſi ſit qualitas inducens nouum gradum affinitatis,& inducēs filiationem irreuocabilē, uidelicet,ſi leuauit de ſaero fonte,q̄ eſt perpetua & irreuocabilis: nō ſic in nr̄o caſu, quia rector poteſt mutari.

E P I T O M E.

Diſpenſatus poteſt impetrare beneficia non facta mentione de diſpenſatione, ſecùs ſi impetrat nouā diſpenſationem.

DECISIO III. aliàs 280.

NOta,ꝙ ubi eſt diſpenſatum cum illegitimo,ꝙ poſſit tenere duo beneficia, ſi poſteà talis legitimatus impetret beneficiū non faciens mentionem de diſpenſatione,ualeat impetratio: quia diſpenſatio quantum ad tenendum beneficia operatur in hoc, in quo eſt facta, ac ſi legitimatus fuiſſet ab initio.arg.l.imperiali.§.ſi multo.C. de nup. ubi autem ille,cum quo eſt diſpenſatum, indigeret alia diſpenſatione,tunc impetrando ſecūdam diſpenſationem oportet mentionem fieri de prima,ut e.2.de filiis præsbyte. lib.6. & ibi per Io.And.in nouel.

E P I T O M E.

Diſpenſationem qualitates uitioſæ omiſſæ an uitient; ut ex poſt facto poſsit quis cōtra eā obtinere.

S V M M A R I V M.

1 *Paræciana eſt filia ſpiritualis.*

2 *Diſpenſatio an uitietur ſi conditiones in ea appoſitæ veraciter non fuerint purificatæ.*

3 *Cognitio ſpiritualis propter miniſtrationem ſacramentorum non contrahetur propriè, ſicut cum illa quam tenuiſſet in baptiſmo,uel ei baptiſmum miniſtraſſet.*

4 *Verba in diſpenſatione poſita,ſi paternæ incontinentiæ non ſit imitator,potiùs ſonant in modum inſtructiuum commiſſarij,quàm quòd inducant conditionem.*

DECISIO IIII. aliàs 849.

PApa mandauit diſpenſari cūm quodam
qui erat de presbytero genitus, & de
ſoluta,ut poſſit promoueri ad omnes ordi-
nes.& obtinere beneficium cum cura,ſi eſſet
idoneus, & non eſſet paternę incontinentię
imitator:ille autem cui Papa commiſit, aſſe-
rens ſe inquiſiuiſſe,diſpenſauit cum eo,poſt-
quàm ille,cum quo ſic diſpenſatum fuit,im-
petrauit in forma cōi ad collationē,&c. Et
tandem vacāte illo beneficio cadēte ſub gra
tia,aeeeptauit infrà tp̄s debitum,& petit ſibi
de illo ꝓuideri:ſequens verò in data,qui idē
beneficiū acceptauit,& fecit ſibi ꝓuideri,&
in poſſeſſionem induci,opponit ſe,& dat ob
iectū de illegitimate cōtra primū, & impu-
gnat præmiſſā diſpenſationē, primò quia e-
ius mater ſoluta,ex qua per presbyterū fuit
genitus,erat parçciana illius presbyteri, &
cui idem presbyter miniſtrauerat eccleſiaſti-
ca ſaeramēta,pręſertim ſacramentū pęniten
tiæ,& Euchariſtię: & de hac qualitate nō fie
bat mentio in literis,quod videbať debere fie
1 ri,qa † ſm̄ hoc erat filia ſpiritualis, vt videť
ar.30.q 1.omnes.&e.ſe. Item dicit, quo tp̄e
obtentæ diſpenſationis ille erat publicus cō-
cubinarius,& manifeſt⁹,& ꝙ pcreauerat libe
ros ex quadam concubina, q̄ ante diſpenſa-
2 tionem,& tūc,& poſteà tenuerat:& ſic † diſpē
ſationis mandatum,ſeu cōditiones ibi appoſi
tæ nō fuerūt purificatæ ueraciter: quia tūc il

le erat

ſe erat paternæ incontinentię imitator. Quæritur vtrùm iſti articuli, ſi aliàs ſint in bona forma, ſint in bona materia, & admittendi, & probati, debent obſtare diſpenſationi? Tenuerunt Domini ꝙ non. Primùm.n.non ob. quia pœnitentiaria non conſueuit illam qualitatem, etiã ſi fuiſſet expreſſa per illum, qui impetrat diſpenſationem, apponere in literis, nec exprimere tales extrinſecas qualitates crimen aggrauantes, pręſertim nouam ſpeciẽ concubitus parentum non inducentes. alleg. no. Hoſt. de fi. presb. c. ſi. circa fi. & de illa qualitate retulit Auditor cauſæ, ſ. dom. Io. Bonæburſæ, qui repulſis articulis prouidit, & ſentẽtiauit pro primo in data cum quo fuerat diſpenſatum, aſſerens ſe ſuper hoc informatũ cum illis de pęnitentiaria, & præſertim cùm de Floren. Card. tunc ſummo pęnitẽtiario, ꝙ pęnitentiaria non conſueuit exprimere illã
3 qualitatem. Item† quia ꝑꝑ miniſtrationẽ dictorum ſacrorum non contrahitur propriè cognatio ſpiritualis talis, ſicut cum illo quã tenuiſſet in baptiſmo, vel cui miniſtraſſet ſacrm̃ baptiſmi, ut in d.c. non facit. no. Hoſt. in ſum. de cogna. ſpirituali. §. & non aliquis. in fi. Secundus obiectus etiam non obſtat, quia
4 illa † verba poſita in mandato diſpẽſationis ſi ſit idoneus, & non paternæ incõtinentię imitator; potius ſonant in quendam modum inſtructiuum cõmiſſarij, qualiter debeat, & ſuper quib. inquirere, q̃ in conditionem, præſertim extrinſecam, quæ reddit mandatum conditionale, ſed dat ſibi certam formam, quę quæ ſine expreſſione etiam intelligeretur, ut in cap. licèt. de fili. præsbyter. ergo, &c. facit. ff. de tut. l. muto. §. ſi ſub conditione. de leg. 1. l. 3. & quod no. Inno. de præſum. c. dudum. in prin. gl. & gl. Io. And. in c. iudices. de of. dele. in Cle. ẽt quod no. Inno. de transl. epiſc. c. licèt. in gl. ſi. & cùm appellatum fuiſſet ab eodem do. Io. & cauſa appellationis mihi commiſſa fuiſſet de omnium Dominorũ conſilio, eius ſententiam confirmaui: præſertim quia illa pars quæ dederat articulos uoluntariè coram me, concluſit, nec petiit illos articulos admitti, & ideo fui in ſecuro.

De officio Archidiaconi.

EPITOME.

Archidiaconus agit contra ſubditos ſibi cauſa uiſitationis ſine licẽtia Epiſcopi, & quid de re diuiſa circa capitulum.

DECISIO I. aliàs 285.

NOta, ꝙ Archidiaconus ↄtra capellanos quos dicit ſuos ſubditos cã uiſitationis põt agere irrequiſito Epõ, & capitulum illud idẽ, quia agit Archidiaconus ratione adminiſtrationis in re diuiſa, & bonis temporalib. & ſic nõ requirit licentiam Epiſcopi, vt c. cum olim. de teſti. ad quod. l. ciuitates. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. & c. edoceri. de reſcr. ſecundum vnã opinionem. hoc uerum cùm agitur de bonis capituli, ſeu non epiſcopalib. & alienatione temporalium, quia illo caſu requireretur licentia ſuperioris, vt c. 1. de procu.

De offic. Archipresbyteri.

SVMMARIVM.

1 *Archipresbyteratus non cadit in gratia pauperum, niſi exprimatur.*
2 *Archipresbyteratus an ſit dignitas.*
3 *Beneficium curatum habet magnam præeminentiam, & ideo de eo oportet ꝙ expreſſè fiat mẽtio, ſicut de beneficio cum dignitate.*

DECISIO I. aliàs 100.

1 NOta, ꝙ† Archipresbyteratus nõ venit in gratia pauperum, niſi dicatur, ẽt ſi Archipresbyteratus exiſtat, quia Archipresbyteratus vr̃ hr̃e pręeminentiam præ cæteris alijs beneficijs ſimplicib. ut ſic in gratia non ueniat, niſi exprimatur, vt dicitur de beneficio cum dignitate, ꝙ id non uenit propter eius præeminentiam, niſi fieret mentio expreſſa, ut c. j. de præb. in Clem. & iſta fuit communis opinio,
2 quòd† Archipresbyteratus eſt dignitas, & ꝙ ſi nõ eſſet dignitas ueniret in gratia, ut no. Gul. de Mont. Lau. in alle. c. 1. de pręb. licèt videatur contra, quia ex quo in gratia cõi realiter ſolùm excipitur eccleſia cathedralis, de quibuſcunq; alijs videtur intellectum eſſe. Item quia ex quo pauper clericus hẽt beneficium cum cura: vr̃ poſſe habere Archipresbyteratum,

3 tum, cùm † beneficium cum cura habeat magnam præeminentiam, ideò oportet, ꝙ expreſsè de eo fiat mentio, ſicut de beneficio cum dignitate. c. cum in illis. de præb. lib. 6. & habet ſtylus Cancellariæ ꝙ debet fieri mentio an ſit dignitas: uide Gul. in d. c. 1. & Collect. in c. de multa. de præbend.

ADDITIO.

2 Eſt dignitas. An autem Archipresbyter habeat iuriſdictionē, uide in Spec. de iuriſ. om. iu. uer. ſecundum eſt. & an habeat uocem ui de in c. per Fel. in c. cum M. Ferra. de conſt. in col. 12. ver. in eadem glo. circa fi.

De officio Vicarij.

EPITOME.

Vicario ſeu Officiali generali poteſt committi poteſtas conferendi beneficia vacatura, & recipiendi reſignationes, ſingulari tamen perſonæ, & de ſingulari beneficio committi non poteſt.

DECISIO I. aliàs 288.

NOTA, ꝙ Epiſcopus poteſt committere ſuo Officiali ſeu Vicario generali poteſtatem conferendi beneficia uacatura, & recipiendi reſignationes, ut c. fin. de off. uica. lib. 6. non poteſt cōmittere ſingulari perſonę, & de ſingulari beneficio, ut c. deliberatione. §. phibemus. de off. lega. & ita no. per Io. And. & ita fuit obtētum, & uidetur probare c. conſtitutus. de conceſ. præb. uide dec. 4. infrà. eo. tit.

EPITOME.

Prior prioratus ſecularis in quo eſt Vicarius, uidetur habere curam in prioratu, & non ipſe Vicarius.

DECISIO II. aliàs 228.

NOta, ꝙ ubi in prioratu ſeculari curato eſt Vicarius perpetuus, ſeu temporalis, in dicto prioratu, obtinens uicariam prior illius prioratus uidetur habere curā illius prioratus, & non Vicarius. & ita audiui, & eſt communis opinio, & uidetur textus in c. ne in agro. §. cęterum. de ſtatu monach. in clem. uide Henri. in. c. expoſuiſti. de præb.

SVMMARIVM.

1 *Monachus ſimplex poteſt eſſe Officialis Epiſcopi, & Locumtenens Officialis, niſi opponatur.*

2 *Epiſcopus monachum ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negotia, maximè abbate ſciente.*

3 *Monachus delegatus à Papa, niſi Papa faceret mentionem de monachatu procedendo, an faciat proceſſum nullum?*

DECISIO III. aliàs 284.

1 NOta, ꝙ monachus ſimplex poteſt eſſe Officialis, & locum tenens Officialis, cùm tamen detur ab Epiſcopo. Et eſt ratio,
2 quia † Epiſcopus monachum ſimplicem poteſt auocare clauſtro propter negotia, maximè abbate ſciente. & ſic valeret ſententia lata à tali monacho, maximè ſi ab initio non eſſet oppoſitum. arg. not. per Inn. in c. ſciſcitatus. de reſcr. & not. Io. And. in c. fi. de cler. coniu. delegatus † autem à Papa non poſſet
3 dari, niſi Papa faceret mentionem de monacho. no. in c. ſtatutum. in uerbo, canonicis. de reſcr. lib. 6. & ꝙ no. in l. Pedius. ff. de arb. ad quod c. religioſus. de proc. in Clem. quia Papa faciliori modo poteſt decipi, quàm ordinarius. Spe. tamen tenet ti. de off. leg. §. ſupereſt uidere. uer. nunquid. quòd monacho ſimplici non poteſt delegari ſine licentia Papæ. de quo dic ut ibi, tamen maior pars determinauit primam partem, quia poteſt, niſi opponatur ab initio. in c. præſentium. 16. q. 1. uide in Clem. 2. de reſcrip.

EPITOME.

Collatio beneficij uacaturi non poteſt committi ſingulari perſonę, ſed benè generali Vicario, ſecus ſi beneficium uacaſſet.

DECISIO IIII. aliàs 327.

NOta, ꝙ licèt ordinarius, uel habens poteſtatem cōferēdi beneficia poſſit cōmittere Vicario ſuo generali, & cōcedere poteſtatem

ſtatem conferendi beneficia, certæ autem perſonæ non poteſt de beneficijs vacaturis talem poteſtatem concedere, ut no. in c. delibe ratione. de off. leg. per Io. An. in fin. Vbi autem beneficium eſſet vacans, habẽs poteſtatem cõferendi tale beneficium, in alium talem poteſtatem transferre poteſt: quia ubi uacat, ceſſat ratio, quare de uacaturo non poteſt concedere. uide ſuprà dec. 1. eo. tit.

EPITOME.

Vicarius perpetuus petendo decimas, & iura parœcialia, habet intentionem fundatam de iure communi.

DECISIO V. alias 342.

NOta, ꝙ cùm Vicarius perpetuus videatur fundare intentionem ſuam de iure communi, petendo decimas, quia pecuniæ ſunt ſibi aſſignatæ pro ſuſtentatione uitæ, uidetur fundata intentio, ut ſit Vicarius, & poſſit decimas, & iura parœciala petere, aliàs non ſic intelligitur c. G. perpetuus, de fi. de inſtru. cum ibi not. per Ber. & per Dd. in c. 1. de off. Vic. in clem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus tenetur ad reſtitutionem damnorum per Officialem ſuum iniuſtè datorum.*
2 *Imputandum eſt ei, qui opera malorum hominum utitur.*
3 *Procuratoris generalis dolus nocet domino.*

DECISIO VI. aliàs 432.

1 NOta † utrum Epiſcopus a tenecatur ad
reſtitutionem damnorum datorũ iniuſtè, uel iniurioſè per Officialem ſuum, uel Vicarium. Et uidetur ꝙ ſic, per ea quæ habentur de reſti. ſpol. c. 1. ibi, recolligitur. per Io. An. in nouel. ſuper uerſ. hominibus. pro hoc etiam facit quod no. Bernardi. extrà, de off. Archidiaco. c. ad hæc. in glo. in uerbo, exami
2 nentur. Archidia. quia † imputatur ei, qui opera malorum hominum utitur. ff. de ac. & ob. l. ex maleficio. & Inſtit. de obli. quæ ex quaſi male. §. fi. ſibi enim debet imputare, q. tales elegit. ff. de minori. l. cum mandato. pro hoc uidetur textus in authen. ut iud. ſine quoquo ſuffra. §. licet eos. in fi. & uide quod ibi ſcripſi. Item uide ad hoc ꝙ no. gl. & plenius per Hoſtië. extrà, ut lit. non conteſta. c. 1. pro hac parte facit. ff. de off. procõſul. & leg. l. 4. §. proficiſci. in authen. de iud. §. nullo. cùm §. ſequ. & ibi no. C. de cuſto. reorũ. l. ad commentarienſem. C. ꝙ met. cau. l. ſi per impreſſionem. in fin. pro hoc, quia dolus
3 † procuratoris generalis nocet domino. ff. de excep. dol. l. apud Celſum. §. quæſitum. in fi. ff. de tributor. l. procuratoris. in prin. Pro hoc facit de ædi. edict. l. 1. §. 2. præſertim ſi potuit eum prohibere, & non prohibuit: quia non caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori non deſinit obuiare. 84. diſt. can. error. extrà de ſent. excom. c. quam te. cũ ibi not. uel poſtquàm ſciuit, non correxit, q. a tunc uidetur conſcius. ar. C. de commer. & mercat. l. 2. in fi. uel ſi ab initio fuit conſcius tacitè uel expreſſè. argu. C. de fal. mon. l. 1. §. domus. C. de his qui à latro. l. 2. §. idem. C. de inceſ. nup. l. cum ancillis. §. ſi uerò dominus. l. pro hoc autem. ff. de his qui deiecer. uel effude. l. ſi uerò. §. poſitum. facit quod no. Io. And. in nouel. extra, de ſen. excom. c. cùm q. s. ſuper uer. ratum. lib. 6. & ibi Io. Mo.

ADDITIO.

a Epiſcopus. Adde de. 1. eo. tit. per Biſignet. & deci. 6. ſup. hoc tit. in nouis.

EPITOME.

Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia poteſt conferre etiam dignitates.

DECISIO VII. aliàs 437.

NOta utrùm Vicarius cui Epiſcopus a dedit poteſtatem conferendi beneficia, poſſit conferre dignitates, dato ꝙ de eis non ſit ſpecialiter data poteſtas. Fuit dictum ꝙ ſic: quia hoc caſu nomen beneficij largè ſumi debet, cùm non ſit materia ambitioſa. ar. de uerb. ſign. c. tua. & de præb. c. dudum. lib. 6. cum ibi no. per Io. Andr. circa prin. ſuper uer. beneficia.

ADDITIO.

a Epiſcopus. Adde Fel. in c. cauſam quæ. de reſcrip. num. 52.

DECISIO VIII. aliàs 580.

Similis eſt deciſ. 2. hoc eo. tit. ſup. in nouis.

EPITOME.

Epiſcopus non poteſt committere Vicario ſuo ea, quæ poſtmodum ſunt ipſo Epiſcopo delegãda, & an poſſit committere alteri diſpenſationem ſibi commiſſam.

SVMMARIVM.

1 *Committi an poſſint alteri committenda.*

2 *Iuriſdictio nondum competens committi non poteſt, ut ualeat tempore quo competat.*

3 *Mandata ſub uniuerſitate an ueniant futura.*

4 *Fideicommiſſo uniuerſali non ueniunt, quæ pars capit extrinſecus.*

5 *Epiſcopus cui commiſſa eſt poteſtas diſpenſandi, an poſſit eam alteri committere.*

DECISIO IX. aliàs 847.

a Epiſcopus conſtituit *a* Vicarium ſuum cui dedit latiſſimè poteſtatem, & inter cætera capitula dedit ſibi poteſtatem diſpenſandi in omnibus caſibus, in quibus ipſe poſſet ſiue auctoritate ordinaria, ſiue delegata etiam Apoſtolica ſibi commiſſa, uel committenda: Poſt datam iſtius uicariatus Papa mandauit Epiſcopo, q̄ diſpẽſaret cum quodam illegitimo, q̄ poſſet ad omnes ordines promoueri, & etiam obtinere beneficia curata, ſi eum reperiret idoneum & incontinentiæ paternæ non imitatorem, vt in forma conſueta. Quæritur an Vicarius ſuus prędictus poſſet cum eo diſpenſare? Et hic ſunt duę
1 quęſtiones ſub una. Primò an † Ep̃s poſſit committere ſibi commiſſa, ſeu cõmittenda, vt ſi poſteà aliqua cõmittantur, eius cõmiſſio uirtute talis cõmiſſionis per prius factę poſſit illa expedire? Et hic quidam dicebãt quod ſic. ar. ff. de ſeru. urb. præd. l. ſi ſeruus. §. futuro. & quod no. extra, de eccl. ędi. c. ad audientiam. pręſertim, quia Ep̃s poſt cõmiſſionem ſibi factã pdurauit in eadẽ uoluntate, ergo ex tunc videat̃ cõmiſiſſe. ar. de off. pconſ. l. obſeruare. §. fi. maximè, q̃a multa tranſeunt cũ uniuerſitate, *b* q̃ committebantur. ar. l. in modicis. de contrah. emp. pręſertim q̃a facta fuit ſpecialis expreſſio. ar. l. 1. § illud. ff. de hęred. uel actio. uen. nã ſub uniuerſitate veniũt futura. ar. l. q̃ſitum. in fin. ſ. tit. de pecu. q̃ ita concord. cum l. non poteſt uideri. ff. de iud. & ibi not. pro quo C. de app. l. ampliorem. §. fi. pręſertim propter idẽtitatem iuriſdictionis, quæ eſt inter poteſtatem, ſeu iuriſdictionem Ep̃i, & Vicarij, ſeu officialis ſui, quia eorum idem eſt conſiſtorium, vt in c. non putamus. de conſue. lib. 6. quia in hñtibus ſimbolũ, &c. ar. l. in rem. § item quocunque. de rei uen. C. de adop. l. cùm in adoptiuis. cum concor. præſertim quia ſequi poſſet magnum periculũ, ſi contradiceretur. Nam ſi oportet Epiſcopum longa abſentia, uel infirmitate impediri, nec poſſet Officiali, uel Vicario ſuo etiam auctoritate ſibi Apoſtolica commiſſa, vel aliàs cõmittenda cõmittere, ſequeretur q̄ multa negotia quæ Romana Curia non conſueuit niſi ordinarijs committere, inexpedita remanerent, quod incõueniens uidetur. pro hoc all. quod no. Io. An. in nouel. extrà, de elect. lib. 6. c. ſi confirmationem. in illa quæſt. an Metropolitanus poſſit committere poteſtatem conferendi electionem fiendam. Alij verò di-
c cebant contrà, quia quod nondum eſt *c* com- mitti nõ poteſt. ar. l. nõ poteſt videri. de iud. &
2 quia † iuriſdictio, ſeu poteſtas nondum cõpetẽs, nõdũ videri poſſe cõmitti etiã ut ualeat cõmiſſio in tẽpore, quo cõpetat. ar. c. Romana. § 1. de offic. Archidiac. ſed Io. And. ibi reſpondet. & in c. ſi confirmationẽ. ibi omninò uide. Pro quo, quia iuriſdictio quæ nondum competit, non poteſt rata haberi, ut l. licet. de iud. ergo &c. nec antè mandari: quia iſta æquiparantur, poſteà ratum haberi, uel antè mandari: cùm ratihabitio retrotrahatur, & mandato anteriori comparetur, ut l. fi. C. ad
3 Macedo. Nec obſtat † q̄ ſub uniuerſitate mãdata ueniunt futura: quia uerum eſt futura, quæ ſunt, uel erunt de natura illius uniuerſitatis: cuiuſmodi non ſunt ſpecialiter auctoritate apoſtolica demandanda, quæ non continẽtur ſub poteſtate ordinaria Epiſcopi: imò cõmittũtur ſibi extrinſecus, & tanq̃ uni alte-
4 ri ſingulari pſonę, & ideò nõ ueniũt, ſicut † etiam in fideicommiſſo vniuerſali non ueniunt ea, quæ pars capit extrinſecus, & non iure hæreditario, ut ad Treb. l. in fideicomiſſariã. § 1. & fin. cum concor. Nec obſtant not. in d. c. ſi confirmationem: quia ibi poteſtas cõfirmãdi electiones, ſi & cùm fierẽt, ratione ſuę ordinarię poteſtatis cõpetebat: ergo nõ mirũ, ſi tũc

poterat

poterat committere antequàm fuerat elect⁹: cùm tunc haberet poteſtatem incluſam ſub vniuerſitate iuriſdictionis ſuę ordinariæ,licèt exercitium nondum haberet actu, ſed habitu. Sed in caſu noſtro Epiſcopus prędictus nullam poteſtatem incluſam ſub poteſtate ordinaria habebat in cauſis committendis ſibi auctoritate apoſtolica: nec exercitiũ actu nec habitu,& ita non uidetur ꝙ antè potuerit committere. Secunda quęſtio, quę eſt in
5 præmiſſo dubio,eſt an Epiſcopus † cui commiſſa eſt poteſtas diſpenſandi per modũ ꝑmiſſum,poſſit eam alteri committere? Quidã dicebant quòd non,per c. fina.de offi. deleg. vbi uidetur text. Alij uerò dicebant ꝙ imò, ex quo cum cauſę cognitione, ſcilicet,ſi ille, cum quo eſſet diſpenſandum,fuerit idoneus, & non fuerit paternæ incõtinentię imitator: nam tunc propter cauſæ cognitionem annexam cenſetur non nudus miniſter, nec aliàs cõſtat,ꝙ ꝑſonæ induſtria ſit electa:& ideò poteſt committere, quia illud c. fina. debet intelligi quando nudum miniſterium diſpenſandi eſt commiſſum ſine quacunq; cauſę cognitione,ut ibi not.per Inno. & Hoſtien.circa fi. Alij verò dicebant,ꝙ licèt tunc committitur cum cauſę cognitione,ſeu inquiſitione,poteſtas diſpenſandi,ea quæ ſunt cauſæ cognitionis committi poſſunt: ea tamen quę concernunt factum cauſæ commiſſę diſpenſationis, non poſſunt committi: & ſic dicebant quòd Pau. intelligit dictum c.final. Clem.iudices. de off.deleg.

ADDITIONES.

a Epiſcopus conſtituit. Adde Dec. in c.quoniã abbas.de off.deleg. Alex.in l.& quia.ff.de iuriſdict.om.iudic. Fely. in c.paſtoralis.§. quoniam.col.2. verſic.adde. de reſcript. & in c. cùm te.uerſic.pro quo ultimo. eod.tit.dec.2. inf.de offi. deleg:

b Multa tranſeunt cũ uniuerſitate.De his quæ tranſeunt cum uniuerſitate uide etiam dec. 3.incip.epiſcopus Cantuarienſis.inf. de pact. Aegi.Bella.dec.5. incip. ſi epiſcopus uicario. hoc tit.de offi.vicar.

c Nondum eſt. Adde dec.6.in tit. de offic. deleg. ſup. in nouis. & dec.3. de offi. vicar. per Biſig.

De officio delegati.

EPITOME.

Executor apoſtolicus non poteſt ſubdelegare cauſę cognitionem, niſi qualificato, iuxta c. ſtatutum. de reſcript.in 6. meram autem executionem,ſic.

DECISIO I. aliàs 99.

a NOTA, ꝙ executor *a* datus in literis gratiæ non poteſt mandare ſubexecutori,niſi ſit perſona habilis,de quo cauetur in c.ſtatutum.de reſcrip.lib. 6. ꝙ talis executor habeat poteſtatẽ cognoſcendi,ſeu aſſumendi officium iudicis: nudũ autem miniſterium ſimplici presbytero, ſeu curato benè poſſet demandare,vt no. Archi. in c.alleg.ſuper uerbo,cauſæ.& ad hoc facit, quod nudum mineſterium poſſit trãsferri in alium,licèt non iuriſdictio,niſi aliàs eſſet perſona habilis.ff.de ſta.libe.l.ſtatuliberi.§.ſi. & vide deciſ.31. ſuprà de reſcrip.

ADDITIO.

a Nota quod executor.Suprà de reſcrip.32. & dec. 30.eo. tit.in no. dec.55.ĩ.de conceſſ.pb.

EPITOME.

Si Epiſcopus ſuo Officiali comittat cauſas præſentes,& futuras:& demum Papa Epiſcopo aliquam cauſam committat, de illa Officialis eius cognoſcere non poteſt.

DECISIO II. aliàs 157.

a NOta,ꝙ vbi Epiſcopus *a* committit Officiali cauſas pręſentes & futuras, ſi Epiſcopo cõmittatur cauſa ꝑ Papã,propter hoc Officialis de iſta cauſa cognoſcere non poterit,cum tempore cõmiſſionis ſibi factæ Epiſcopus nõ haberet iuriſdictionem: & ſic non poterit cõmittere Officiali:ar.c.r. de offic. vicarii.lib.6.licèt videretur cõtra, ꝑ not.& alleg. in c.ad audientiam. de eccl.ędifi.& quod no. Ioan.And.in c.ſi confirmationem.de electio. lib.6.licèt Ioan.Mona.ibi contrà.

ADDI-

ADDITIO.

a Nota ꝙ ubi epiſcopus. Alex. in l. & quia. ff. de iurſdi. omni. iudi. Deci. in c. quoniam abbas. de of. deleg. Felyn. in c. paſtoralis. §. quoniam. col. 2. de re reſcrip. dec. 9. ſup. de offi. vicar. Io. Bertach. in ſuo Repert. in verb. vicarius.

EPITOME.

Cauſa diligenter eſt antequàm in relatiōnem ponatur, inueſtiganda.

DECISIO III. aliàs 761.

SCiendum ꝙ quicunq; Auditor alicuius cauſę, vel alius iudex, debet uidere diligẽter & proceſſum cauſę, & elicere benè & prudenter dubia elicienda, ſuper quib. debet hr̄e conſilia ab alijs Dom. Auditoribus: & etiā ſi haberet cauſam ponere in relationibus, collationare cum aduocatis partium, qui debent allegare: ne poſteà poſſint dicere Auditoribus in relationibus, uel poſt relationes, ꝙ alia dubia dimiſit, ſicut multoties faciunt aliqui aduocati.

EPITOME.

Executores gratiarum apoſtolicarum ad executionem eorum, quę in commiſſione literarum continẽtur, procedere nō poſſunt, niſi priùs literas prædictas receperint.

DECISIO IIII. aliàs 794.

a PRonuntiatio *a* facta fuit per dominum Petrum Flandini Card. tit. ſancti Euſtachij ex cōmiſſione ſibi facta per Papam Gregoriū x. Auinionen. die lunæ 6. menſis Ianuarij, Anno à natiuitate dñi. M. ccclxxxiij. pontificatus domini Grego. prędicti anno. 4. Chriſti nomine inuocato pro tribunali ſedẽs, & habens ſolum Deum præ oculis, habita inter nos & cū multis peritis deliberatione matura de ipſorum cōſilio pronuntiamus, & decernimus, executores quoslibet gratiarū p ſedē apoſtolicam deputatos, non poſſe de iure ꝓcedere ad executionẽ eorum, quę in commiſſione ſuarum literarum continentur, donec ſuas receperint literas preſentes pro hoc facit c. cùm in iure. de offi. dele. & c. ut debitus. de appell. & c. 2. eod. tit. uide Collect. in c. ex conqueſtione. de reſti. ſpolia.

ADDITIO.

a Pronuntiatio. Adde deci. 4. de conceſſ. preb. bend. per Biſig.

EPITOME.

Conſeruator vbi eſt datus ad certum tempus, finito tempore finitur eius officium, etiam quoad negotia cœpta.

DECISIO V. aliàs 381.

NOta, ꝙ ubi Conſeruator eſt datus ad certum tempus, finito tempore finitur negotium Conſeruatorum, etiam in negotijs cœptis, ut no. Ioa. And. in nouel. in c. fi. de offi. dele. lib. 6. ad quod facit c. fi. de procu. in Cl.

EPITOME.

Capitulum ſede uacante non ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſcopo.

DECISIO VI. aliàs 354.

NOta, ꝙ capitulum ſede vacante nō ſuccedit in iuriſdictione delegata Epiſco-
a po. *a* per not. Ioan. And. in c. ad abolendam. de hęre. in ult. glo. in nouel. qui hoc tenuit in delegato à iure, qđ fortius eſt, licèt Io. Mon. contrà in c. vn. de maio. & obed. lib. 6.

ADDITIO.

a Epiſcopo. Adde Felyn. in c. eam te. de reſcr. in 15. col. verſic. in mandato.

EPITOME.

Literæ ſigillatæ ſigillo executoris cum iuramento partis creditur.

DECISIO VII. aliàs 574.

a VTrùm credatur *a* executori teſtificanti ſub ſua litera ſigillata ſigillo ſuo, illū ſuper

per cuius gratiã fuit deputatus executor, acceptaſſe? Quidam dicebant ꝙ non, quia non teſtificatur de facto ſuo, ſed alieno, ſcilicet
b impetrantis, tunc enim creditur *b* literæ, & ſigillo executoris, cùm teſtificatur de facto, ſiue de his, quæ ſibi fuerunt commiſſa: ut putà ꝙ prouidit, uel eum fecit recipi, & eum in poſſeſſionẽ induxit. iuxta not. per Compoſt. in c. capitulum ſanctæ crucis. de reſcript. & facit l. magis puto. §. ne tamen in gl. ſuper verbo, uiatorem. ff. de rebus eorum qui ſub tu. uel cura. ſunt. Tamen maior pars tenuit ꝙ ſatis credi debet, ſaltẽ cum iuramento partis, quia ſatis acceptio quę communiter interdum conſueuit fieri ante executionem, eſt de circunſtantijs negotij ſibi commiſſi, cùm ſit neceſſaria ad prouiſionem faciendam per eũ, & ſatis vicina mandato. facit ff. iudi. ſol. l. iam tamen. §. ꝙ tñ: pro hoc, quia creditur literis executoris per modum actorum cõfectis, deſignatis loco & tempore, de & ſuper appellatione per partem interpoſita, ut per eum cauſa ad Curiam deuoluatur, ut not. Compoſt. de electio. c. ſtatuimus. in 3. col. §. item quæritur. de mõ probandi, vide dec. 6. ĩ. de prob.

ADDITIONES.

a Vtrum credatur. Adde dec. 15. inf. de procuratori.

b Creditur. An autem literis arbitrorum credatˊ, vide per Abbat. in c. poſt ceſſionem. col. 12. de probatio. & ibi etiam Fely. vbi videtur tenere ꝙ literis arbitrorum non credatur, quia cenſentur literæ priuatę.

EPITOME.

Iuriſdictio delegati expirat per remiſſionem cauſæ ad ſeniorem.

DECISIO VIII. aliàs 719.

DIc ꝙ iuriſdictio delegati iudicis, uel auditoris expirata multis modis, inter quos eſt unus, quãdo remittit cauſa ad ſeniorem, ut not. in c. ex literis. de officio delega.

De officio Legati.

EPITOME.

Legatus habens poteſtatem conferendi beneficia certo modo reſeruata, non poteſt aliter reſeruata conferre.

DECISIO I. aliàs 162.

NOta, ꝙ ubi eſt data poteſtas Legato, quòd poſſit conferre beneficia apud apoſtolicam ſedẽ uacantia, non propter hoc conceditur, ꝙ quęcunq; beneficia reſeruata poſſit conferre, quia poteſt eſſe beneficium reſeruatum, quod propriè non erit vacans apud ſedem apoſtolicam. argum. not. in c. cùm in tua. de conſuetudin. libr. 6. ſuper verſicu. non exiſtat. per Archidiaconum. & in c. præſenti. & c. ſtatutum. de præbendis. lib. 6.

EPITOME.

Legatus non tenetur edere ſuam poteſtatem.

DECISIO II. aliàs 176.

NOta, ꝙ Legatus exigens procurationes non tenetur oſtendere originalem poteſtatem, ut not. Ioan. And. de off. leg. c. 1. & Hoſtien. in c. procuratores. de cenſi.

DECISIO III. aliàs 459.

Similis eſt deciſ. 1. hoc tit. ſup. in nouis.

DECISIO IIII. aliàs 490.

Similis eſt deciſ. 3. hoc tit. ſup. in nouis.

EPITOME.

Prælatus uel prælatiſſa poteſt creare Vicarios temporales.

DECISIO I. aliàs 290.

NOTA, gloſſ. eſt, ꝙ vbi plenariè quantum ad ſpiritualia & temporalia pertinet iuriſdictio ad prælatum, vel ad prælatiſſam eccleſiæ, prelatus poteſt ibi ponere Vicarium temporalem, ut not. Io. An. in c. frequens. de exceſſ. præla. in Cle.

EPITOME.

Epiſcopus poteſt trãsferre monachum ad beneficium ſeculare: ita

quod

quod beneficiũ tale monaſterio uniatur, & regatur per monachum: licèt aliàs expreſsè non diſpenſet ſuper translatione monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Superior ubi actum explicat cum cauſæ cognitione, videtur ſuper tali actu diſpenſare, etiam ſi expreſsè non diſpenſet.*

DECISIO II. aliàs 20.

a Nota, ꝙ Eps poteſt transferre monachum ad beneficium ſeculare *a* ita ꝙ beneficiũ tale uniatur monaſterio monachorum, & regatur per monachum, ut no. Arch. in c. cùm de beneficio. de prǣb. li. 6. Sed nunquid in iſto caſu, ſi Epiſcopus tale beneficium ſeculare uniendo monaſterio monachorũ, ſtatuendo ꝙ beneficium prǣfatum per monachos regatur aliàs tñ non diſpenſat expreſsè ſuper translatione monachorum ſeruientium in dicto beneficio ſeculari, an talis unio ualeat, cùm de diſpenſatione unionis non fiat mentio? Et uĩ ꝙ ualeat, per c. non poteſt. de prǣb. li. 6. in fi. cũ ibi no. per Doc. in c. licet. de ele. ſuper uer. carere. & per Inn. de prǣb. c. literas. In contra
1 rium uř: quia † ubi Eps facit actum, uel ſuperior cum cauſę cognitione, vř ſuper tali actu diſpenſare: poſito ꝙ expreſsè nõ diſpenſet, ut vř no. Inn. in c. ueniens. de fil. presb. Nam ex quo Eps ſcit perſonam inhabilem ad actum,
b ad quem admittit perſonam, vř ad talẽ actũ *b* habilitare. ar. l. idem Vlpianus. de excu. tu. de re iu. l. quidã conſulebãt. de bo. poſ. l. ſeruus. ff. ſi menſor fal. mod. dix. l. 1. §. fi. ad quod no. in c. paſtoralis. ſuper uerb ex certa ſciẽtia. de of. dele. & iſta fuit cõis opi. in Rota. Nec ob. d. c. non poteſt, quia ibi erat, ꝙ fiebat ſine cauſę cognitione. Item poſito ꝙ ibi aliud beneficium exprimeretur: non tamen apparet ꝙ exprimeretur beneficium eſſe curatum: & ideo ibi clauſula non obſtante, non poteſt operari diſpenſationem.

ADDITIONES.

a Beneficiũ ſeculare. Adde deci. 28. inci. collatio facta. & q̃ ibi addidi. ſup de pb. in nou. & q̃ addidi in dec. Tho. Falto. cau. 36. dub. 65.

b Vř ad talem actum. Adde dec. 7. incip. ſi eps habet poteſtatem. in fi. de of. vic. in nouis.

DECISIO III. aliàs 408.

Similis eſt deci. 2. de filiis presb. ſup. in nouis.

DECISIO IIII. aliàs 499.

Similis eſt deci. 1. de of. vica. ſup. in nouis.

EPITOME.

Auditor Cameræ non habet iuriſdictionem, niſi inter Curiales exiſtẽtes in Curia Romana.

DECISIO V. aliàs 728.

Nota, ꝙ Auditor Cameræ apoſtolicę non habet poteſtatem, niſi in corteſanos exiſtentes in Curia Romana, niſi Papa ſibi det, & ita ſeruat Rota.

De officio Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui attentata reuocauit incidenter, poteſt poſtea condemnare in expenſis.*

2 *Attẽtatorum cauſa dicitur ſummaria, in qua ex officio non ſeruato iure ordine procedi poteſt.*

3 *Sententia ſuper attẽtatis dicitur interlocutoria.*

DECISIO I. aliàs 474.

1 Nota, ſi † attentata lite pendente petantur reuocari, ante omnia incidenter iudex reuocando ea, licèt non cõdemnet in expenſis, poſtea poterit cõdemnare: cum dicta pronuntiatio, ſiue ſententia cenſeatur interlocutoria non diffinitiua, & ſic non fuit functus officio ſuo. de of. dele.
2 c. in literis. & † quia ſuper huiuſmodi reuocatione attentatorũ procedit ex officio, & ſummariè, non ſeruato iuris ordine, & ante finẽ
3 negotij principalis: & ideo † non dicitur diffinitiua, ſed interlocutoria. arg. not. per Inn. de reſcrip. c. ex parte. de maio. & obed. c. dilecti. de appel. cap. non ſolum. per Io. And. faciunt not. in cle. unic. de ſequeſt. poſſeſ. & fruct. vide infra de re iud. deciſ. 25. & deciſ. 37.

De pactis.

SVMMARIVM.

1 *Pactum, uel iuramentum primi expectantis, ꝙ non acceptabit certum beneficium in præiudicium ſecundi, ualet.*

2 *Ius futurum per pactum remitti poteſt.*

DECISIO I. aliàs 123.

1 NOTA, ꝙ † vbi primus impetrans promittit per pactũ, uel per iuramentum nõ acceptare beneficiũ, quod vacabit in præiudicium ſecundi impetrantis, ꝙ ualet talis conuentio.
2 arg. not. in c. inter. de renun. quia † futurum
poteſt remitti maximè per pactum, ut l. 1. C. de pact. iunct. l. cùm quidam. ff. de iure fiſc. & no. in c. nulla. de conceſ. præbend. & in c. ex multiplici. de dec. in gloſſ. & vide ibi haberi. vide deci. 8. circà mediũ. inf. de procuratorib.

SVMMARIVM.

1 *Denarios grauiores à leuioribus eligere, & grauiores in maſſam, conflare leuiores expendendo non licet, etiam ſi cuſor tales denarios mixtim ediderit, & per tot.*

2 *Deceptio, quæ non tranſcendit dimidiam iuſti pretij an ſit licita. & nu. 4. & 5.*

3 *Moneta tria neceſſariò habere debet.*

4 *Contrahentibus non licet circa quantitatem, vel qualitatem ponderis, uel menſuræ in mercibus ſe decipere.*

6 *Aequalitas debet inter contrahentes obſeruari.*

DECISIO II. aliàs 848.

1 CAſus talis † eſt. Dominus ciuitatis *a* tra
2 didit cudentibus pecuniam, maſſam ar-
genti iſto pacto, quòd de qualibet libra argenti ad pondus illi redderent centum denarios boni argenti, ſicut eſt illa maſſa, ita ꝙ centum denarij ſint ponderis in puncto unius libræ ad pondus: Sunt autem inter illos denarios aliqui leuiores, aliqui grauiores: mercator autem qui de mercibus ſuis licito modo habet de prędicta pecunia, uel campſor, qui emit de ea cũ florenis ſuis, ponderat ſingulos denarios, grauiores inde eligit, & conflat in maſſam, & inde lucratur, leuiores, poſteà expendit, & emit inde florenos: Quæritur nũ quid lucrum iſtud ſit licitum, ita ꝙ non teneatur illud reſtituere? Confeſſori qui habuit iſtum caſum, videbatur illud lucrum illicitũ, & ꝙ ille teneretur ad reſtitutionem. Nam ille primò lucratur cum iactura populi, quia licèt quilibet denarius ualeat duodecim, & expendatur pro duodecim communiter: tñ habens centum denarios, licèt habeat valorem unius libræ maſſæ argenti ad pondus, ſi habet eos mixtim communiter graues & leues, ſi tamen habet centum leuiores, non habet valorem tantum, & pecunia habet multiplicem vſum. Nam pecunia non ſolùm expenditur, ſed etiam theſaurizatur: & ſi teneat eã aliquis in longum tempus, cum pecunia erit interdicta, & nõ habebit curſum, plus damnificatur habens leuiores, quàm habens mixtim leuiores & grauiores. idem contingit, ſi pecunia interdicatur. idem ſi transferat eam ad patriam alienam: & dominus faciens talem pecuniam vr̃ nolle, ꝙ expendatur, & curſum habeat, & communiter eam tradat: & licèt non interdicat talem conflationem fieri: ſatis tamen veriſimile eſt, ꝙ nolit eam fieri, & ꝙ velit reipublicæ fieri illud commodum, ꝙ pecunia eorum plus ualeat. Vnus verò reuerendus dominus hoc dicit, ꝙ tale lucrum eſt licitum, quia ille conflat rem, quæ legitimè ſua eſt, & poteſt de ea facere quod vult & licèt centum denarij leuiores minus valeant, q̃ vna libra ad pondus, tamen hoc non ſuffi-
cit, nec facit lucrum illicitum: quia † dece- 2
ptio quę nõ tranſcendit dimidium iuſti pretij eſt licita, & Princeps concedit contrahentibus ꝙ mutuò ſe decipiant. & quilibet duodenus habeat de communi curſu quòd valeat duodecim denarios, & non aliter, aliàs videtur mihi quòd confeſſor benè dicat, per rationes ſuas. Item quia ſi talis electio denariorum leuiorum, & debiliorum à fortioribus ſeu grauioribus eſſet licita, & permitteretur ſine peccato, ſic poſſet contingere in quolibet mercatore, vel alio talem electionem faciente, cũ generaliter tota pecunia Principis, vel magna pars eius poſſet legitimo põdere defraudari: & ſic ei⁹ curſus cõſequẽter diminui in valore, qđ eſſet incõueniẽs, cùm nõ debeat eſſe in poteſtate inferioris ordinationes Principũ irritare, vel defraudare, argument. iuriũ

commu-

communium, iuncto capitulo, quanto. extra,
de iureiur. ubi videtur textus pro dicto con-
feſſore. Si enim Princeps peccat pecuniã quã
facit legitimo pondere defraudando, ut ibi:
multò fortiùs ergo peccant inferiores. Item
pro iſta parte videtur textus expreſſus, ſi non
calumnietur. C. de ueteris numiſma. poteſta-
te. l. 1. lib. 11. ubi textus iubet denarios Prin-
cipum autoritate formatos ita tradi, ac ſuſci-
pi ab ementibus & diſtrahentibus, vt nihil
omninò refragationis, ſeu refutationis oriaſ,
nec aliquid fieri quò minùs debiti ſint pon-
deris, & ſpeciei. In hac etiam ratione facit l.
quicunq. ff. ad leg. Corn. de falſi. vbi prohi-
betur, ne quis poſſet radendo, uel minuẽdo
circa pecuniam immutare: alias punitur pęna
3 falſi. Itẽ hoc probatur ſic, quia † de iure ſunt
neceſſaria tria in qualibet moneta, ſcilicet
quãtum ad intrinſecam ſubſtantiam pecunię,
ſcilicet proba materia, iuſtum pondus, & ima
go, ſeu ſubſcriptio Principis: quorum altero
deficiente non cenſetur proba moneta, ſed
reprobatur, vt probatur & notatur per Do-
cto. ff. de contrahend. empt. l. 1. & in d. l. 1. C.
de ueteris numiſmatis poteſtate. iunc. l. Quin
tus. §. pen. ff. de auro & argen. legat. & notaſ
per Doct. in d. c. quãto. Cùm igitur per talem
electionem ſi foret licita, poſſet in uno de ſub
ſtantialibus defraudari, ſcilicet in pondere,
ergo non eſt licitum. Item Princeps tales de-
narios faciendo, quorum non ſolent ſinguli
per gentes eis utentes ponderari, propter eo-
rum multitudinem, vel valoris cuiuslibet par
uitatem, & quorum etiam ſingulos eſſet qua-
ſi impoſſibile, ſeu ſaltem nimium difficile per
operarios eorum, ſeu monetarios ponderare,
& ſub certo pondere fabricare; videtur inui-
cem vnum cum alio recompenſare uelle; &
ſic etiam cõpenſatos expendi, & p̃ conſequẽs
committere fortunæ quis debiliores vel for-
tiores habeat, quando per gentes expendun-
tur: & etiam eorum intrinſecum ualorẽ in põ
dere conſiſtentem referre uelle ad ſingulos
denarios in ſe, ſeu ad libram, ſeu marcam eo-
rum; & per tale pondus libram uel marcam
facit eos de monetis ſuis per ſuas gẽtes cam-
ptoribus expediri, ſeu tradi; Sic ergo nõ vide
tur ꝙ priuati poſſunt inuicem talem electio-
nem denariorum debilium à fortioribus face
re: quia ſic auferrẽt illam mutuam compen-
ſationem, & fortunam, & quoad põdus librę,
vel marchæ intrinſecã bonitatem, ad quam
Princeps ſe retulit: & ſic cõtra Principis in-
tentionem uenirent, & eius pecuniam legiti
mo pondere defraudarent, quod non vr̃ con-
ceſſibile, cùm intentio Principis regulet oĩa
facta ſua: & ſic non licet eius uerba, nec eius
intentionem fraudare. ff. de leg. l. contra legẽ.
cum concor. pro iſta parte etiam vr̃ text. ff. de
4 auro & argen. lega. l. 1. & 2. Item † non licet
contrahentibus circa quantitatem, uel quali-
tatem ponderis, uel menſuræ in mercibus ſe
decipere, nec circa pondus, uel menſurã mer
cis aliquid immutare, ut extra, de empt. &
vẽdi. c. 2. de dolo, c. arbitrio. §. de eo. ff. de acti.
empt. l. ſi quis à me. cum concor. ſic ergo nec
in pondere pecuniæ datæ pro pretio, ut æqua
litas ſeruetur ubique. Non obſtat quod dr̃ p̃
tenentem cõtrarium, ꝙ poteſt quis facere de
ſuo quod uult: quia illud ſalua gratia non eſt
ſimpliciter uerum, præſertim in monetis, ubi
tota eius poteſtas dependet ab ordinatione
Principis, & eius intentione. C. de fal. per to-
tum & iurib. ſuperius allegatis. Itẽ non põt
quis in ſuo, nec de ſuo facere quod uult, & p̃
qđ immittit indebitè aliquid in alieno, prout
facit iſte ſic eligens pecuniam bonam, & debi
lem alijs tradendo: ergo, &c. arg. ff. ſi ſeruitu.
vendi. l. ſicuti. §. Ariſto. cum ibi no. Nõ obſtat
5 etiam quod dr̃, ꝙ † deceptio non tranſcen-
dens dimidium iuſti pretij eſt licita, quia ſal-
ua eius gratia illud non eſt uerum, ſi fiat dolo
sè, & ex certa eius ſcientia, aliquid machinã-
do contra eum, cum quo contrahit, ut expreſ
sè not. gloſſ. in l. item ſi pretio. §. quemadmo-
dum. ff. locat. & ff. de mino. l. in cauſę. §. Põ
ponius quoque. & no. p̃ Doct. extra de empt.
& uend. c. cùm dilecti. & de teſti. c. cauſam
quę. Conſtat autem ꝙ taliter eligens pecu-
niam ex certa ſcientia, & doloſè talẽ electio-
nem machinatur; per quã aduerſarius decipi-
tur: ergo &c. Item illa regula, quòd deceptio
circa medium ſit licita, non eſt uera in dece-
ptione proueniente occaſione uitij, uel defe-
ctus rei deductæ in contractu, ut l. Iulianus.
in princip. & per totum. ff. de ac. empt. & de
ædil. edict. per totum. ergo cùm hęc deceptio
proueniat ex deceptione uitij pecunię, prout
eſſe in caſu huiuſmodi quæſtionis, quia pecu
nia eſt res deducta in contractu, & pecunia
ſic electa ſecundum intentionem ordinatio-
nis Principis eſt uitioſa, ut ſuprà declaraui.
Nam

6 Nam † inter contrahientes debet paritas, & æqualitas obſeruari, nec debet vni circa contractum licere, quod alij licitum non exiſtit, vt iuribus communibus. Item etiam eſt magna deceptio, & realis, & intentionalis, ex quo iſte elector pecuniæ ſcit pecuniam traditam debilem, & ille ignorat, qui recepit, qui forſan ſi ſciret, non reciperet pecuniam, niſi eſſet bona, ſm quod Princeps ordinauit recepturus mercem ſuam bonæ pecuniæ æquiualenti traditurus. ergo non poteſt negari quin hic ſit dolus, ſaltem incidens in contractu: quia dolus eſt machinatio quædam alterius decipiēdi cauſa, cùm aliud ſimulatur, & aliud agitur, ut l. 1. §. dolum. ff. de dolo. qui dolus incidens eſt purgandus, uel aliàs eſſet contractus reſcindendus, ſi eſſet bonæ fidei: vel agi poſſet ad deceptionem, iuxta notata in l. rem maioris pretij. C. de reſcindend. vendit. & in d. c. cùm dilecti. de empt. & vend. hoc mihi videtur, ſaluo conſilio meliori.

ADDITIO.

Dominus ciuitatis. Vide Ioa. Nider. in tract. de contract. mercat. c. 1. col. 5.

EPITOME.

Alienatio prohibita non excuſat à pœna, etiam ſi fiat cauſa recuperandæ pacis.

DECISIO III. aliàs 849.

EPiſcopus Cāturienſis fecit pactum, aliàs pacem cum rege Franciæ, quia pro certa recompenſatione tranſtulit in eum dimidiā partem ciuitatis tūc inſolidum ad Epiſcopū pertinentem: hoc acto, ſi Rex partem quam in eum Epiſcopus transferebat poneret extra manus ſuas, ꝙ ipſo iure pars Regis rediret ad ipſum Epiſcopum, & dominium eccleſiæ: & etiam datā ſibi in recompenſatione penes eccleſiam remaneret. Contingit ꝙ in tractatu pacis initæ cum Rege Angliæ Rex Franciæ tranſtulit terras ducatus Aquitaniæ in Regē Angliæ, inter quas tranſtulit omnia, quæ habebat in comitatu, & tota diœceſi Cantuarienſi: quæritur nunquid cum ſit dicta ciuitas, ſeu pars quam Rex Franciæ per illud paſſagium obtinuit, trāſlata in Regē Angliæ, ſit locus pœnæ prædictæ, ut debeat redire ad dominum eccleſiæ Cantuarienſis, tanquam ſit purificata conditio prædicta: Et uidetur ꝙ non, quaſi hoc caſu propter cauſam neceſſariam pacis Regis ſit permiſſa alienatio, licèt aliàs eſſet ſibi alienatio prohibita: & præſertim quia tranſit ſub vniuerſitate aliarum rerum, ſeu terrarum. ar. ff. de fundo dotali. l. 1. ff. de contrahen. empt. l. in modicis. extra de iure patrona. c. ex literis. cum no. per Inno. pro hoc ff. de leg. 2. l. peto. §. prædium. Pro iſta parte benè facit. ff. de publica. l. fi. §. ſi pp neceſſitatem. & l. Cæſar. Pro hoc etiam benè facit. ff. locati. l. item quæritur. §. exercitu. In oppoſitum vr̃, quia etiam ſi per modum vniuerſitatis transferatur, & ſub vniuerſitate nihilominus ſit locus conuentioni. ar. l. ſi ita quis. §. ea lege. ff. de verb. obli. de le. 2. d. l. peto. §. fratre. & l. codicillis. §. matre. Non enim refert quomodo extra manum ſuam ponat, dum tñ ponat, vt cēſeatur præmiſſæ conuentionis cōditio extitiſſe. ar. l. cùm ſeruus. ff. de verb. obl. & ff. quemadmo. teſta. ape. l. ſi in duobus. §. 1. & ff quemadmo. ſer. amit. l. qui fundum. ff. de aqua quoti. & æſtiua. l. 2. §. quæſitum. & C. ſi mācipia ita fuerit alienat manu. l. fi. pro iſta parte vr̃ tex. quia ex quo iſta neceſſitas alienādi extra manum Regis prouenit occaſione Regis inimicorum, Rex videtur in culpa, igitur ipſi Epiſcopo tenetur. ar. l. ſi merces. §. culpæ. ff. loca. cum ibi no. cum iuribus allegatis.

EPITOME.

Filia dotata quæ per pactum iuratum promiſit nolle habere regreſſum ad bona paterna, ſuccedit patri inteſtato cum alijs filijs, licèt aliqui contradicant.

DECISIO IIII. aliàs 850.

VTrùm filia dotata, quę promiſit per pactum iuratum quòd dote contenta nullū ad bona pr̃na regreſſum haberet, inteſtato
a patre decedente a poſſit illi ſuccedere, præſertim cum alijs fratribus & ſororibus. Genuę. ut audiui c. quamuis pactum. de pact. lib. 6. tenet ꝙ ſic: quia pater decedendo inteſtatus, videtur tacitè hæredibus propinquioribus reliquiſſe hæreditatem ſuam, ut l. conficiuntur. ff. de iure codicil. Conſtat autem ꝙ ſi pater eam inſtituiſſet, ꝙ non obſtante renuntia-

nũciatione admittenda eſſet ad hæreditatem ex nouo iure.arg.extra de renunt.c.1. & de iu reiuran.c. ad noſtram.2. cum ibi notat. facit ff.de excep rei iud.l.ſi mater.§.eandẽ.cum cõ cor.Igitur & ab inteſtato, ex quo ſic decedẽs pater ſibi videtur dediſſe, præſertim quia in dubio videtur fuiſſe intentio renuntiantis filiæ, & patris dotantis ne haberet recurſum ad eius bona ꝙ eius voluntatem, infringendo, vel impugnãdo eius iudicium,ſi alijs reliquiſſet.Cùm igitur nulli alteri pater reliquerit, & ſic inteſtatus decedens ſibi, ſicut & ceteris reliquit tacitè,ut dictum eſt, ergo ſibi poteſt ſuccedere non obſtante renuntiatione:& præſertim ubi nulli alij liberi,maximè maſculi, exiſtunt, quorum fauore vr̃ pater in dubio eam voluiſſe renuntiare, ne per mediũ filiæ ad alios nomine eius deueniret hæreditas:ſecùs aũt vbi nulli ſunt liberi maſculi,ſed uel ſolæ aliæ filiæ, vel ſoli cognati, præſertim venientes ex fœminea linea attinentis:quia tunc ceſſat ratio, & intẽtio patris eã facientis renuntiare,& ipſius filię:& ſic arguitur ex intentione partiũ ex uériſimilibus arbitrata.arg.iuriũ cõmuniũ.Tenẽt tñ quidã contra, ꝑꝑ generalem renuntiationẽ quę ẽt concernit, & concernere poteſt ẽt ſucceſſionem ab inteſtato,vt ſic ex quo ſic ſimpliciter & generaliter renuntiauit,vtrique iuri renuntiaſſe vr̃.ff.de ſucceſ.edic.l.fin.§.ſed videndũ. cum ibi not.in gloſ.qui enim effuſo ſermone loquitur, in promptũ incidit periculum.arg. l.fin.C.de contrahen.emptio.& venditio.pro hoc poteſt induci quod no.Cy. poſt Petrum de Bellapertica,Burgund. C.de reſcin.vendi. l.rem maioris pretij. in 6.q. & Ioan.And. in nouel.de empt.& ven.c.pen.ſuper gloſ.Et reſpondent ad rationem Genzel.quia illa iuris præſumptio, quę præſumit patrem inteſtatũ decedentẽ tacitè propinquioribus reliquiſſe: tunc habet locũ cùm pater non fecit aliquem renuntiare, quia tunc quoad illũ ex quo conſtat, ꝙ ſemel uoluit per renuntiationẽ filiam excludere: adhuc eiuſdẽ preſumit̃ volũtatis, niſi cõſtet expreſsè, ꝙ ſibi dare uoluerit:quia in incertis nõ certis,&c.vt l.cõtinuus.§.cùm ita.ff.de verb.oblig.Ad aliã rationem dicunt, ꝙ imò vr̃ fuiſſe intentionis omni iuri renuntiare,ex quo generaliter,& vniuerſaliter renũtiauit,quia qui,nullũ,& oĩa,nihil excludit.ff. de rebus dubijs.l. ſi is qui ducenta.§. vtrum.

ADDITIO.

2 Patre decedente. Adde Bal. conſ 473. quędã puella.in 2.col.in 2 quę.volu.j. Dec.cõſ.506. in caſu propoſito.& Capell.Tholoſ.dec.456.

De procuratoribus.

EPITOME.

Ratificari poſſunt geſta per non procuratorem à domino ante ſentẽtiam:ſecus poſt, quia ſolum in eius prеiudicium id facere poſſet,& quę ſit cauſa differentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Geſta per non procuratorem per dominum ratificari poſſunt.*

DECISIO I. aliàs 13.

1 NOTA, † ꝙ geſta per non procu-
2 ratorem *a* poſſunt ratificari,maximè ſi dominus ſcit non procuratorem cauſam uentilare. iuxta not.per Inn.in c.ex parte.de reſcrip. Et iſtud eſt verũ, ꝙ proceſſus habitus ante ſententiã poteſt ratificari, ſed tñ ſententia lata dominus proceſſum nullum in prеiudicium ſui ratificare poteſt,non tamen in prеiudicium partis.ſic intelligitur l. licet.cũ ibi not.ff. de iudic.ad hoc quod not.in l.tutor.C. in quibus cau.re. in integrum non eſt nece. Et eſt ratio, quare poſt ſententiam non poteſt,ſed ante ſic poteſt ratificari indiſtinctè: quia ante ſententiam eſt incertum an proceſſus ſit in fauorem ratificantis,vel non,& an ratificatio ſit in prę iudicium partis,aut non.& ita in dubio ante ſententiam valet ratificatio:poſt autem non in præiudicium partis,ut in iuri. ſuprà alleg. ad quę facit not.Specul.in tit.de procura.vide in c.auditis.de procura.cum ibi no.& Io. An.de off.deleg.c. prudentiam.glo.2.& vide j.deciſ.10.eod.tit.& dec.21.eod.tit.& dec.5. de teſtib.infra.& deciſ.56.inf.de appella.

ADDITIO.

2 Geſta per non procuratorem. Adde videndã, dec.10.inf.eo.tit.& dec.125. Capell.Tholo.

Nota

Nota tamen ꝙ hæc deci.eſt contra communem,ſecundum Caſſad.dec. 40. ſuper regul. cancellar.in princip.& dec. unic. de emptio. & uendit.

SVMMARIVM.

1 *Monachi & alij regulares poſſunt conſtituere procuratorem in cauſis,in quibus poſſunt ſuo nomine agere,uel conueniri.*

DECISIO II. aliàs 18.

1 NOta,† ꝙ monachus & alij regulares, in cauſis,in quibus poſſunt agere & conueniri ſuo nomine, facere procuratores poſ-
2 ſunt: *a* ut not.Innoc.in c.cũ I.& A. de re iud.& ibi no.ꝙ tales perſonæ quando eſt vtilitas eccleſiæ poſſunt interuenire etiam pro laico: nec auditur pars,ſi allegaret ꝙ non eſt utilitas eccleſiæ:quia nõ intereſt priuati quęrere,nec ſcire hęreditatem monaſterij,ſed ſolùm intereſt abbatis, & conuentus. uide in.
b clem.religioſus. *b* de procura.

ADDITIONES.

a Facere procuratores poſſunt. Adde deciſ.1. inf.de reſtit.ſpoliator. Et an religioſus poſſit conſtitui procurator ad pręſentandum nomine patroni laici,vide Innoc.in c.cum I.& A. extrà,de re iudic. Et an in hoc ſit differentia inter religioſum clauſtralem,& alium habentem adminiſtrationem uide glo.& Card.Zabarell.in Clem.religioſus.de procuratorib.
b Clem.religioſus. Quæ uidetur huic deciſioni contraria.

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus generaliter poteſt proteſtari quòd non intendit acceptare niſi certas cauſas.*

DECISIO III. aliàs 32.

1 NOta,† ꝙ ubi procurator *a* eſt datus ad
a cauſas deuolutas in curia,& ſpecialiter ad omnes:poteſt proteſtari ꝙ non intendit recipere procuratoriũ,niſi ad certas cauſas,ſeu articulos,poſito ꝙ ultimò ſit datus, ut not. Io.And.in c.1.ſuper uerbo,proteſtatione. de procur.in clem.licèt aliqui Auditores uelint dicere, ꝙ quando procurator eſt datus uniuerſaliter,nõ audiẽ prcurator ſi velit ſe reſtringere ad hoc, ꝙ ſit procurator ad impediendum & contradicendum: ad hoc ꝙ calumnijs procuratorũ obuietur: quia in totum debet accipere,vel reprobare. iuxta illa quæ hñtur in l.etiam.C.de rep. ut cauſæ citius expediantur. pro hoc facit quod not.Archi.in c.2.in gl.mag. in fi.de proc.lib.6.

ADDITIO.

a Procurator. Adde dec. 18. infra eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator cum poteſtate iurãdi de calumnia, & ſubſtituẽdi,poteſt tranſigere & componere.*

DECISIO IIII. aliàs 62.

1 NOta,ꝙ ubi procurator habet poteſtatem agendi, defendendi, iurandi de calumnia,& cum poteſtate ſubſtituendi, quod talis procurator poteſt tranſigere, & componere ſm ꝙ procurator conſtitutus cum libera ptãte,ut l.mãdato.ff.de proc.cũ ibi no.& no. in l.quia.de pac.tex.in c.qui ad agendum.de proc.lib.6.in fi.& c.ex multiplici.de decimis.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad audiendam ſententiam duntaxat poteſt appellare.*

DECISIO V. aliàs 63.

1 NOta † ꝙ vbi procurator *a* eſt datus ad audiẽdam ſententiã duntaxat,talis procurator non põt appellare,nec alium actum exercere.arg.not.per Inn.in c.petitio.de procur.& c. olim.de off.deleg.& per Io.And. in c.nõ iniuſtè.eo.tit.in uerſ.potuit is.in nouel.

ADDITIO.

a Vbi procurator. Vide infr.in antiquior. dec. 2.de procura.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad impetrandum & arreſtari faciendum &c. non poteſt impedire quo minùs cauſa deuoluatur.*

DECISIO VI. aliàs 80.

1 Nota,† quod procurator datus ad impetrandum, & contradicendum, uel ad impediendum, ſi literæ ſuæ arreſtentur per Auditorem Palatij: talis procurator poteſt impedire quod cauſa non deuoluatur, & poteſt admitti uſque ad deuolutionem cauſæ: quia ſua intereſt, ut cauſa non deuoluatur, ſed literas poſſet impetrare, & ad partes mittere, aliàs non admitteretur, ut no. per Archid. in c. ſtatutũ. de reſcr. lib. 6. ſuper verbo, capellaniæ. in glo.

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus ad allegandas cauſas abſentiæ, debet ſe offerre illas probaturum coram iudice, & iurare de calumnia.*

2 *Citatus debet in termino cadenti facere id, ad quod terminus illum requirit, etiam quòd pars aduerſa non compareat.*

DECISIO VII. aliàs 81.

1 Nota† quod vbi datus eſt aliquis excuſator ad proponendum cauſas abſentiæ, tales excuſationes debet proponere coram iudice, & ſe offerre probaturum cauſas propoſitas, ut not. Inn. in c. querelam. ſuper uerbo, deſtinauit. de procura. Nec ſufficeret tali excuſatori uenire ad diem aſſignatam, niſi cauſas
2 proponeret: quia† poſito quod pars aduerſa eſſet abſens, uel non faceret quod requirit terminus: pars quæ eſt præſens debet facere quod terminus requirit, ut uidetur notare glo. in l. 2. ſuper uerbo falſa cauſa. ſi quis in ius uoc. non ie. & quod not. per Innoc. in c. calumniam. de pœn. uidetur quod tales excuſationes debeant uerbo exprimi magis quàm in ſcriptis, ut l. excuſare. de excuſatio. tutorum. Talis autem excuſator debet habere ſpeciale mandatum ad iurandum de calumnia in animam domini ſui, quod dominus iuſto impedimento tenetur, ut no. Innoc. in ca. quia propter ſuper uerbo, penitus. uerſ. item dicimus. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum de non reuocando procuratorem conſtitutum ad permutandum, & reſignandum beneficiũ cauſa permutationis, obligat neceſſariò.*

2 *Intereſſe in ſpiritualibus non cadit: & ideo agi non poteſt ad æſtimationem.*

3 *Contractus innominati re integra pœnitentia diſſoluuntur, hocque quando agi poſſit ad intereſſe, & in prophanis.*

4 *Beneficia liberè debent permutari.*

5 *Laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum & ad reſignandum & acceptandum.*

DECISIO VIII. aliàs 104.

1 Nota,† quod ubi aliquis facit procuratorẽ a ad permutandum, & reſignandum beneficium cauſa permutationis, & iurat b non reuocare, ratione iuramenti non poteſt uenire contrà: quod ſi reuocaret, non ualeret reuoca
2 tio: quia† in ſpiritualibus, in quibus nõn cadit intereſſe, non poteſt agi ad intereſſe: quia quicquid fit contra iuramentum præſtitum, non ualet, ut not. Innoc. in c. dilecto. de præbend. & Archid. in c. penul. de reſcrip. lib. 6. & in c. ſi à ſede. de præbend. argumen. l. cùm quis decedens. §. codicillis. ff. de leg. 2. In cauſis autem prophanis, in quibus poteſt cadere intereſſe aliud, poteſt uenire contra quæcunque, & ualet alienatio, ut l. ea quidem. de con. di. ob cauſam. iuncta l. nemo. de pact. ſecùs eſſet in illis, in quibus non poteſt propriè cadere æſtimatio. C. ſi man. ita alie. fuerit. l. 1. Nec obſtat c. ſi inter. de ſponſa. quia ibi erat talis actus, qui bono modo non erat retractabilis: ideò non obſtante iuramento tenet actus. Nec obſtat quod not. Docto. maximè Cyn. in l. 1. C. de ſacroſan. eccleſ. & Io. And. in c. quod ſemel. in nouel. de reg. iur. lib. 6. ſcilicet, quod teſtamentum iuratum poteſt reuocari: quia ibi ante mortem teſtatoris non quæritur ius tertio: quod ſecùs erat in propoſito, ubi altera parte inuita abſque permutatione non potuit reſolui. Nec obſtat ſi dicatur,
3 quod † in contractibus innominatis poteſt quis pœnitere re integra: quia illud habet locum quando poteſt agi ad intereſſe, & in rebus prophanis, ut l. ſi pecuniam. de cond. ob cauſ. In tali cauſa ſpirituali non cadit intereſſe pecuniarum. Hic igitur ad intereſſe pecuniarum agi non poteſt: quia pro re ſpirituali nõ agitur ad tale intereſſe. vt no. Inno. in c. querelam. de elect. glo. mag. cùm dicit, ius aut. Nec
4 obſtat ſi beneficia liberè debeãt permutari: & ſi interueniat iuramentum, nõ libera permutatio, ſed quaſi ſpecies ſymoniæ: quia illud habet locũ quod ab initio permutatio debet eſſe libera, & cum cã ſed ex poſt facto, ex quo

partes.

partes liberè conſenſerunt permutationi faciendæ,ut fiat permutatio,poſſunt iuramento partes ſe ligare,ut c.cùm inter.cũ ibi not. per Inn.de renunciatia.quia non eſt reprobatũ: & præſumitur ꝙ cùm ab initio ex quo liberè
c partes cõſenſerunt,ꝙ permutatio c ſit recta, & bona,nec uĩ ſpeciẽ ſymoniæ continere. In iſta quæſtione multi de Rota ſunt varij. Et
5 † laicus poteſt eſſe procurator ad permutandum,& etiam ad reſignandum, & acceptandum,ut not.Collecta in c.decernimus. de iudi.quia non uĩ prohibitum: uide Paulum in clem.1.de renuntia.ſuper uerbo,procurator.

ADDITIONES.

a Facit procuratorem. Adde Fely.in c. decani. col.5.uerſ.amplia quinto.de reſcr.Dec.conſ. 193.incip.uiſo teſtamento.in 1. col. & conſ. 475.in cauſa.col.3.uerſ.quod autem.
b Iurat. Adde hic ea quæ plenè accumulaui dec.4.ſup.de renuntia.in nouis.
c Quod permutatio. Adde dec.11.inf.de rer.per mut.Fely.in c.apoſtolicæ.nu. 5. de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium capituli in quo non ſunt ſpecificata nomina canonicorum,niſi ſigillum capituli ſit appoſitum,non ualet.*

DECISIO IX. aliàs 232.

1 NOta, † ꝙ nõ ualet procuratoris conſtitu-
2 tio a à capitulo:niſi perſonæ de capitulo fuerint nominatæ,& ſpecificatæ in procuratorio, ut c.fi.de procura. cum ibi nota. per Ber. niſi ſigillum capituli eſſet appoſitũ: quia tunc ualet.Et hoc tenet Rota.

ADDITIO.

a Non ualet procuratoris conſtitutio.Adde deciſ.28.36.& 32.inf.eo.tit. & dec. 12. eo.tit. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Ratificari non poſſunt geſta per procuratorem poſt concluſum in cauſa,niſi in præiudicium ratificantis.*

DECISIO X. aliàs 149.

1 NOta,ꝙ†ubi eſt concluſum a in cauſa,
2 geſta per falſum procuratorem non poſſunt ratificari, niſi in præiudicium ratificantis,ut not.Inno in c.ex parte.extrà de reſcr.licèt glo.videatur notare contrarium l.ſi mater. §. hoc iure. ff. de except.rei iudi. in ulti.glo.

ADDITIO.

a Vbi eſt concluſum. Adde uidendum dec.1. ſup.hoc tit.& ibi notata in addit.

EPITOME.

Procuratores conſtituti ad acceptandum beneficium cenſentur reuocati per conſtitutionem aliorũ ultimo loco factam.

SVMMARIVM.

1 *Procuratores nouos ad acceptandũ conſtituens, primos reuocare uidetur.*

DECISIO XI. aliàs 171.

1 NOta,†ꝙ ubi aliquis a fecit procuratores
a ad acceptandum beneficium, ſi ſecũdò facit alios procuratores,uĩ primos reuocare: poſito ꝙ non ſint certificati ff.de ma. uin.l.ſi patrono.in princip.tex.in l. ſi quis mihi. §.fi. cum ibi no.per glo.ff.de acqui.hęred.quia ex quo agitur ſolùm de præiudicio conſtituentis,non inſpicit,ꝙ procuratores, q reuocant ſint certificati uel non: alias non inſpiceretur,ut l.ſi mandaſſ.ff.mandat. ſic intelliguntur nota.per Io.And.in c. cùm illuſio. de renunt.in clem.& quod no.Cy.in l. mandatũ. C.manda.

ADDITIO.

a Vbi aliquis.Vide dec.14.infrà eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio facta eodem tempore per diuerſos procuratores unius nomine de diuerſis beneficiis,debet ſortiri effectum in maiori beneficio.*

DECISIO XII. aliàs 173.

1 NOta,†ꝙ duobus procuratoribus datis ad acceptãdũ beneficiũ, ſi vnus acceptat beneficiũ minus,& alter aliud maius eadem die,debet in dubio ualere acceptatio de maiori,& pinguiori:q̃a in dubio pſumit̃ ꝙ dominus maius beneficiũ voluerit ſibi quęrere, & procurator voluerit facere conditionẽ domini meliorẽ:quia in maiori sũma minor cõtinet̃,ut in l.1.§.ſi ſtipulãri.ff.de uerb. ob. &

 l.diem.

l.diem.§.ſi plures.verſic. inde quęritur.ff. de arbit.l. inter pares.ff. de re iudica. & l.3.§. ſi quis pluſquàm.de adimen.lega.& l.quoties. §.ſed ſi maiorem.ff. de hæredib.inſtit.

SVMMARIVM.

1 *Procuratores plures dati cenſentur in ſolidum conſtituti,etiam ſi non ſit dictum,& quemlibet ipſorum in ſolidum: quia ſufficit ꝙ conſtituens ſimpliciter dicat,in ſolidum.*

DECISIO XIII. aliàs 174.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis facit duos procuratores in ſolidum,non dicendo,cuilibet do poteſtatem inſolidum,quilibet in ſolidum videtur conſtitutus procurator,poſito ꝙ non fuerit dictum,& cuilibet in ſolidum do poteſtatem : quia dicta poteſtas in ſolidū duobus videtur data.argum.l. creditor.§. duobus.ff. manda. Ad quod facit c. ſi duo. de procurator.lib.6.vbi non dicitur cuilibet in ſolidum, ſed ſimpliciter datur poteſtas in ſolidum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator primò conſtitutus cenſetur reuocatus per conſtitutionem ſecundam.*

DECISIO XIIII. aliàs 175.

1 NOta, † ꝙ vbi diuerſis temporibus quis fa- a cit diuerſos procuratores , a faciendo vltimos,vr̃ reuocare primos:idem eſt ſi eoſdem ſecundò conſtituit procuratores : quia per ſecundam cōſtitutionem videtur recedere a prima, vt not.gloſ.in l.ſi quis cum procuratorio.ſuper uerbo, duos.ff.de procur.Et vide de hoc de procur.non iniuſtè.

ADDITIO.

a Diuerſos procuratores.Adde dec.11.ſup.hoc eo.tit.& dec.4. eo.tit. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium ſolo ſigillo iudicis ſignatum ſine ſubſcriptione teſtium facit fidem.*

2 *Sigillum ſolum probat in his, in quibus non infertur perpetuum præiudicium.*

DECISIO XV. aliàs 188.

1 NOta, † ꝙ procuratorium ſignatum ſigil- a lo a authoritate iudicis ſine ſubſcriptio- 2 ne teſtium facit fidem:quia † in illis in quib⁹ non infertur perpetuum præiudicium, tales literæ probant ſigillo autentico,ſigillatæ: ſecùs ſi eſſet perpetuum præiudicium.ſic no.in c.poſt ceſſionem.de probat.& per Archidiac. in c. vt circa. de elect. lib 6. & ibi etiam per Cardi.vide Pau.in cle.in pleriſq;, de electio. Et Innoc.in c.1.de fide inſtrumen. Et de literis executoris,quando faciunt fidem, vide ſuprà de offi.delega.deciſ.7.

ADDITIO.

a Signatum ſigillo. Adde deciſ.12.hoc titu.ſupra.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procuratores plures dati ad certum actum, ſi illum diuerſimodè explicauerint , quid attendi debeat?*

DECISIO XVI. aliàs 196.

1 NOta,ꝙ†vbi duo procuratores ſint dati ad aliquē actum , ſi vnus faciat aliquid ſine alio,vel unus confitetur,alter negat : qualiter valeat quod actum eſt per tales procuratores.not.Innoc.in c.in noſtra.de procurato. in glo.1.& per Ioan.And.in c.ſi duo.de procur. lib.6.in glo.in uerbo,admitti.quid dices.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta per procuratorem de beneficio, cuius non erat dominus conſtitutus tempore conſtitutionis,ſed permutationis,non ualet.*

DECISIO XVII. aliàs 242.

1 NOta, † ꝙ vbi quis fecit procuratorem ad permutandum beneficium certum, ſi tempore conſtitutionis procurator conſtituens non erat dominus beneficij, licèt tempore,quo procurator permutauit eſſet dominus:non ualet permutatio facta per procuratorem.vide infra deciſi.26.eod.titu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Procurator faciens actum contrarium proteſtationi, à proteſtatione cenſetur recedere.*

DECISIO XVIII. aliàs 220.

1 NOta, † ꝙ pcurator a qui aſſumpſit onus
2 procurationis quãtum ad certum negotium: ſi faciat actum contrarium ſuæ proteſtationi, vr̃ proteſtationi renunciare. arg. nor. per Inno. in c. cùm M. de conſtitu. & c. Cumana. de elect. penul. glo. in clem. 1. de procur.

ADDITIO.

a Nota ꝙ procurator. Vide ſuprà dec. 3. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator vbi aliquem actum facit, licèt de eius mandato tunc non conſtaret, non dicitur nulliter proceſſiſſe.*

DECISIO XIX. aliàs 248.

1 NOta, † ꝙ vbi a ad requiſitionẽ alicuius
2 procuratoris aliquis excõmunicatur, valet excommunicatio, licèt tpe excommunicationis non appareret, quòd eſſet procurator eius, licèt reuera eſſet, ſed poſteà apparuit eũ fuiſſe procuratorem. ad quod facit no. p Inn. in c. tua. in fi. de coha. cle. & mulie. c. cũ plures. de offi. deleg per Archid. C. de arbit. l. in arbitris. & not. glo. in c. venerabilis. ſuper verbo, probare velit. de ſent. excom. lib. 6. p Io. Mo. quæ faciunt pro intellectu cle. appellanti. de app. in clem.

ADDITIO.

a Nota quòd vbi. Adde ſuprà eo. tit. in no. 7. Fel. in c. ſciſcitatus. col. pen. de reſcrip. Gemi. in c. ſi qui. col. 1. de procurat. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum ad agendum.*

DECISIO XX. aliàs 287.

1 NOta, † ꝙ cõiter approbatur, quòd procurator excommunicatus non poteſt impetrare reſcriptum, nec literas: ex quibus poſſit agi, ut not. in c. conſulti. de procurato.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta per aſſertum procuratorem poteſt per dominum ratificari, & acceptatio beneficij poteſt fieri per procuratorem, ſed non aditio hæreditatis.*

2 *Hæreditas per procuratorem adiri non poteſt.*

DECISIO XXI. aliàs 289.

1 NOta, † quòd nunquam procurator nomine domini poteſt permutare, dum tamen dominus ratificet poſteà, vt no. Archid. in c. cũ in rua. de conſue. lib. 6. glo. 3. Ad hoc facit l. licet. ff. de iudic. cum ibi no. & quod no. in c. cum cãm. ſuper ver. præſumptionẽ. de teſti. per Inno. Acceptatio beneficij poteſt fieri p procuratorem, vt c. ne captandæ. glo. fi. per
2 Arch. de conceſſ. pręben. lib. 6. ſecùs † vr̃ i aditione hæreditatis, vt l. placet. ff. de acquir. hæredit. Nam aliter quęritur hęreditas in prophano, q̃ quæratur beneficium ſpirituale, vt nota. in ſimili per Io. Monach. in c. ſi tibi abſenti. de præben. lib. 6. ibi cum dicit: Item dices. vide ſuprà deciſionem primam eod. tit.

EPITOME.

Dominus faciendo actum neceſſarium, & magis ſufficientem, non videtur reuocare procuratorem.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non cenſetur reuocatus ſi dominus explicet actum in iudicio neceſſarium.*

DECISIO XXII. aliàs 341.

1 NOta ſecundum aliquos, † quòd dominus
2 veniendo ad iudicium faciendo actũ neceſſarium, quod erat faciendum per dominũ ſufficientius quàm per procuratorem, non videtur reuocare procuratorem per eius præſentiam: ſecùs ſi faceret actum voluntariũ. argumen. l. fideicommiſſa. §. ſi rem. de lega. 3. ſic intelligitur c. penulti. de procura. lib. 6. Alij dicunt, quòd locum habent quę dicta ſunt, quando dominus præſente procuratore cauſam proſequitur, quia tunc videtur reuocare, ſecùs ſi procuratore abſente.

ADDITIO.

Dominus ueniendo. Adde deciſ.31.ꝗ.eo.ti.

SVMMARIVM.

1 *Procuratori non cenſetur data facultas ſubſti-
tuendi: licèt in mandato adſit clauſula releua-
tionis ſubſtituendi ab onere ſatiſdandi.*

DECISIO XXIII. aliàs 346.

1 NOta,† ꝙ ſi in procuratorio *a* dominus
2 nō dedit poteſtatem ſubſtituendi,ſed po-
ſteà in releuatione cauetur, ꝙ dñs releuat eũ
& eius ſubſtiturum,vel ſubſtituendum ab oĩ
onere ſatiſdandi : quæritur an ex illis verbis
uideatur ſibi dediſſe poteſtatem ſubſtituẽdi,
vt ſic etiam ante litem conteſtatam poſſit
ſubſtituere? Vr̃ ꝙ ſic: quaſi uideatur eo ip-
ſo feciſſe prius, faciendo poſterius. arg.l.ad
rem mobilem.& l.ad legatum.de procur.l.il
lud.ff.de acq.hær.fuit dictum per oẽs cõtra,
quia illa uerba non ſunt diſpoſitiua: & quia
uerba prolata,quæ ſupponunt aliud, nihil di
ſponunt ſuper eo quod ſupponunt. argu.l.ex
facto.primæ,de hæred.inſtit. & uide c. 1.de
præbend.in clem. in fin.

ADDITIO.

1 Procuratorio. Adde Fel.in c.ſedes. de reſcr.
ver.ſexta declaratio.& vide primã dec.eo.ti.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad iudicia non poteſt facere ea,quæ
gratioſa & voluntaria ſunt.*

2 *Procurator non põt renuntiare,vt non vocetur,
vel ſaltẽ eius dominus ad vidẽdũ iurare teſtes.*

DECISIO XXIIII. aliàs 351.

1 NOta,† ꝙ licèt procurator ad agendum
2 à domino conſtitutus poſſit omnia q̃
ſunt neceſſitatis, quoad expediendpm ea q̃
ſunt iuriſdictionis conceſſæ, non tamen põt
facere gratioſa & uoluntaria: ideò non põt
ſe offerre ad voluntariè confitendum: nec ẽt
2 facere gratiã quoad videndum teſtes iurare
ipſe,vel dominus eius,cũ debeat vocari.ſic &
de vicario.de off.vic.c.ſi.lib.6.cum ibi no. p
Io. Monac.in fi.glo.ſuæ, iunct.c.1. de inſtit.
lib.& c.illa deuotionis. ne ſede uac.uide Cy.
1 in l.1.C.de iuram.calum.

DECISIO XXV. aliàs 479.

Similis eſt deciſ. 2. ſup.hoc titu.in nouis.

EPITOME.

Procurator cõſtitui poteſt ad ac
ceptandum, & permutandum etiã
beneficia obtinenda: & ſi conſti-
tuens non ſit dñs beneficij tempore
conſtitutionis,ſed permutationis,
non ualet permutatio.

SVMMARIVM.

1 *Procurator an poſſit conſtitui ad acceptandũ,et
permutandum beneficia in poſterũ obtinenda.*

2 *Procurator habens generale mandatum an poſ-
ſit acceptare beneficia, & illa permutare.*

3 *Permutatio facta per procuratorem conſtitutũ
tempore,quo non habuit beneficium permuta
tum dominus conſtituens,non valet.*

DECISIO XXVI. alias 529.

1 VTrùm poſſit † quis conſtituere procura
torem ad recipiendum, & acceptãdum,
& permutandum etiam beneficia in poſterũ
2 obtinendà? *a* Videbatur ꝙ non, niſi in ſpe-
cie de certo beneficio daretur mandatũ. arg.
ff.de acq.hær.l.ſi quis mihi bona.§. ſed utrũ
generaliter. tñ oẽs tenuerunt ꝙ imò: per l
3.ff.de proc.Et quia iſti non ſunt de caſibus,
in quibus requiritur ſpeciale mandatũ,licèt
quidam dicant contra: quia imo requiritur:
quia agitur de contrahendo matrimonio ſpi
rituali,ergo & c.arg.c.ſi.de procura. lib.6.pro
qua opinione ur̃ Arch.in c. cum in tua. de
conſuet.lib.6.ſuper uerbo,per alios, & c. ſed
ꝯ hoc,& pro prima parte faciunt not. p Cy.
C. ubi & apud quos.l.1.ſed v r̃ quod ad pri-
2 mum † tñ ſufficiat generale mandatum ſm
formam c.qui ad agendum. de procura.lib.
6.vt no.Io.And.in nouell. in d.c.cùm in tua,
ſuper verbo,per alios. de conſue.lib. 6. Au-
diui tñ,quòd Cancellaria non expediret li-
teras permutationis uirtute procurationis fa
ctæ ad

ctæ ad beneficium permutandum obtinen-
3 dum. Nota, aliqui dicunt, ꝙ ubi † aliquis con
ſtituit procuratorem ad permutandum cer-
tum beneficium, ſi tempore conſtitutionis
procuratoris conſtituens non erat dominus
beneficij: licèt tempore, quo procurator per-
mutauit, eſſet dominus beneficij, non ualet
permutatio facta per procuratorem, in regu-
la, non firmatur. de re iu. lib. 6.

ADDITIO.

a Obtinenda. Adde an beneficium poſſit per-
mutari ante adeptam poſſeſſionem, gloſſ. in
uerb. poſſidebunt. tit. de colla. in pragmatic.
ſanctio.

SVMMARIVM.

1 *Procurator cum libera, non tamen habens ſpecia*
le mandatum, an poſſit acceptare beneficium.
2 *Procurator non niſi cum ſpeciali mandato ma-*
trimonium contrahere poteſt.

DECISIO XXVII. aliàs 535.

1 AN procurator† etiam cum libera, non
tamen habens ſpeciale mandatum ad
acceptãdum beneficium poſſit acceptare? Et
uidetur ꝙ non, quia nec poſſet adire hæredi-
tatem. ff. de acqui. hære. l. Paulus reſpondit.
aliàs incipit. l. per procuratorem. ſed hæc ra-
tio non ualet: quià in litera dicitur, Per te,
uel alium duxeris acceptandum. ſed ad hoc
ꝙ requiratur ſpeciale mandatum, allegari po
teſt. ff. de acquir. hære. l. ſi quis in bona. §. iuſ-
2 ſum. & §. ſed utrùm. Et quia † ſic debet eſſe
in matrimonio ſpirituali ſicut in carnali, ad
quod contrahendum eſt opus ſpeciali man-
dato; ut c. fi. extrà procur. lib. 6. licèt in omni
bus etiam circa iſtam materiam non æquipa-
rentur, ut ibi patet per glo. ſuper uerbo, con-
traxit. Et pro iſta parte uidetur facere, ꝙ ho-
die ponitur in literis, Quòd talis per ſe, uel
procuratorem ſuum ad hoc legitimè conſti-
tutum infra unius mẽſis ſpatium duxerit ac-
ceptandum. uide dec. 26. ſuprà eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus à procuratore facto domino litis*
poteſt alium ſubſtituere, poſtquàm factus eſt
dominus litis.

DECISIO XXVIII. aliàs 546.

1 VTrùm† procurator a ſubſtitutus à prin
a cipali procuratore habẽte poteſtatem
ſubſtituendi: & ſubſtitutus uirtute eiuſdem
poteſtatis, ſi per litem conteſtatam efficiatur
dominus litis, poſſit alium ſubſtituere, poſt-
quàm ſit effectus dominus litis? Tenuerunt
ꝙ ſic, ſicut principalis procurator factus do-
minus litis poſſet, etiam ſi aliàs non haberet
à domino poteſtatem ſubſtituendi. iuxta. l.
neq; tutores. C. de procu. & c. licet. de procu.
lib. 6. ꝙ talis ſubſtitutus a procuratore prin-
cipali uirtute poteſtatis ad hoc datæ ipſi pro-
1 curatori ſubſtituenti, ut ab alio domino con
ſtitutus uidetur. arg. l. item eorum. ff. quod
cuiuſq; uniuer. nomi. & l. cùm eſſent. ff. de ſer
ui. ruſt. prædi. cum ibi not. in fi. & no. ff. de
procura. l. 1. glo. 1. per Doct. Item eadem ra-
tio eſt de tali ſubſtituto facto domino litis,
quæ eſt de principali procuratore, ergo i-
dem ius.

Vtrùm procurator. Adde dec. 5. & 8. ſup. eo.
tit. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium non habens nomina ſingulorum*
de capitulo deſcripta, uel ſigillum ipſius capitu
li, non ualet.

DECISIO XXIX. aliàs 555.

1 VTrùm † ſi notarius a in inſtrumento di-
cat, ꝙ capitulum, uel conuentus fecit
procuratores, uel ſyndicos, non nominando
perſonas, ualet procuratorium: uel ſi dicatur,
præſertim cùm non apponatur ſigillum ca-
pituli, uel conuentus? alleg. ꝙ ſic. per not. per
Hoſti. de his quæ fiunt a præla. c. quanto. cũ
not. Spec. tit. de ſenten. tamen contrarium
ſeruatur. & ita not. gloſ. in c. fi. de procur. ſci-
licet, quòd nomina canonicorum ſunt ex-
primenda.

ADDITIO.

a Vtrùm ſi notarius. Adde dec. 9. ſup. eo. & dec.
32. & 36. inf. eo. tit. & dec. 12. eo tit. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium generale an extendatur ad li-*
tes, & cauſas de futuro.

DECISIO XXX. aliàs 563.

1 VTrùm† procuratorium generale extẽda
tur ẽt ad cauſas, vel lites futuras, vel ſo
lùm ad tunc præſentes? Tenetur ꝙ ſolùm ad

præſentes.arg.c.fi.de reſcr.& per l.qui habet. §.fi.& l.ſeq.ff.de tutel.& dic ut ibi per Dyn. contrà de priuile.c.quia circa.cum ibi allegatis.Solutio ibi patet.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non cenſetur reuocatus, ubi dominus in iudicio ex neceſſitate comparet.*

DECISIO XXXI. aliàs 642.

1 a SI dominus† *a* alicuius procuratoris compareat in aliqua cauſa ex neceſſitate:tūc non uidetur eum reuocare,licèt non proteſtetur: ſecùs ſi ex uoluntate compareat, niſi appareat ꝙ ipſum uoluerit reuocare ex probabilibus coniecturis.c.ſi quando.de procur. lib.6.& ita etiam ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Si dominus. Adde dec.22.ſup.eo.tit.

EPITOME.

Procuratorium Abbatis & conuentus per notarium ſine eorum ſigillo factum ualet.

DECISIO XXXII. aliàs 644.

ALiqui Domini de Rota Dominorum Auditorum ſacri Palatij tenent,ꝙ procuratoriū *a* ualet,ſi notarius dicat in inſtrumento,narrando,talis Abbas & conuentus faciūt tales procuratores in tali cauſa ſine ſigillo eorum:alij uerò tenent contrarium.

ADDITIO.

a Procuratorium. Adde dec.9.& 29.ſup.eo.tit. & dec.12.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ad cauſas deuolutas,tenetur defendere dominum in cauſa commiſſa in curia de ſpeciali mandato Papæ.*

DECISIO XXXIII. aliàs 668.

1 a SCiendum eſt,† ꝙ quando aliqua cauſa *a* in curia Romana ſpeciali mandato Papæ cōmittitur, ꝙ licèt partes ambæ, uel una mittat procuratorem limitatum ad cauſas tantùm deuolutas, quod nihilominus talis procurator tenetur defendere partem ſuam in omnibus neceſſarijs ad dictam cauſam, poſtquàm eſt in curia commiſſa de ſpeciali mandato.

ADDITIO.

a Quando aliqua cauſa. Adde dec.2. & dec.12. eod.tit.in no.& dec.13.ſup.tit.de reſc.

SVMMARIVM.

1 *Coniuncta perſona poteſt defendere coniunctam perſonam in iudicio: licèt procuratorem pro coniuncta perſona abſente. etiam cum promiſſione de rato conſtituere non poſſit.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 677.

1 a NOta,†ꝙ coniuncta perſona *a* pro coniuncta poteſt venire ad iudicium pro defenſione,ut in Spec.tit.de coniunct.perſon.ſecùs autem ſi coniuncta perſona uellet conſtituere procuratorem pro coniuncta perſona abſēte,licèt caueret de rato.& ita tenet Rot.

ADDITIO.

a Coniuncta perſona. Adde dec.6.ſup.eod. tit. in nouis.Fely.in c.cùm I.& A.col.4.verſ.declar.de re iudi. & an coniuncta perſona poſſit conſtituere procuratorem,vide Deci.in c. intelleximus.col.5.in princip.de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Generale procuratorium non ſufficit in ſpiritualibus,ſecùs in profanis.*

DECISIO XXXV. aliàs 789.

1 SCiendum eſt ꝙ †in cauſa ſpirituali procuratorium generale non eſt ſufficiens, niſi ſit ſpeciale:ſecus in cauſa profana, & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium cum ſuo ſigillo in quo prælatus cum conuentu, vel capitulo conſtituit procuratorem,ualet.*

DECI-

DECISIO XXXVI. aliàs 791.

1 DIC, † ꝙ ſi Epiſcopus *a* in aliqua cauſa
2 facit procuratores ſuos, tunc ſufficit ꝙ dicat, ego Epiſcopus, & capitulum, vel Abbas cum conuentu, vel aliter prælatus cum ſuo collegio, & ſi non ponatur capitulum, vel cõuentus, vel collegiũ: ſufficit tũc ꝙ in procuratorio eorũ ponat ſigillum, & ita tenet Rota.

ADDITIO.

2 Dic ꝙ ſi Epiſcopus. Adde deciſ. 12. hoc eo. tit. in nouis. deciſ. 9. 29. & 32. ſup. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Minor 25. annis non poteſt eſſe procurator ad iudicia, etiam conſentiente parte aduerſa, aliàs facit proceſſum nullum.*

DECISIO XXXVII. aliàs 802.

1 SCiendum ꝙ aliquis † non poteſt eſſe procurator ad iudicia, niſi ſit maior 25. annis, vt leg. & not. in c. quia generaliter. in fin. de procur. lib. 6. & ſi fiat contrarium, proceſſus habitus taliter eſt nullus: nec iudex coram quo agitur, poteſt habilitare, nec conſenſus habitus etiam expreſſus partis aduerſæ: cùm hoc ſit contra ius, & ea quæ contra ius fiunt, &c. & Inno. in c. in præſentia. de renuntiati.

De his quæ vi metu. cauſ. fi.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus agit interdicto, Vnde vi, pro rebus ablatis eccleſiæ, antequàm eſſet prælatus.*

DECISIO I. aliàs 227.

1 NOTA, † ꝙ Prælatus poteſt agere interdicto, Vnde vi, pro reb. ablatis eccleſię, antequàm eſſet Prælatus, quia licèt tempore violentiæ non poſſidet, tamen poſſidebat eccleſia, ideò Prælatus habet interdictum. not. Inno. in c. cùm ſuper. de cauſa poſſ. vide deciſ. infra. de excep. deci. 6. & dec. 18. j. de reſtit. ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio facta per metum eſt ipſo iure nulla.*

DECISIO II. aliàs 203.

1 NOta † ꝙ reſignatio *a* facta per metum
2 non tenet ipſo iure, & propterea talis reſignans non perdit beneficium, ut not. in c. ſuper hoc. de renunt. licèt poſſit agi ꝙ reuocetur reſignatio.

ADDITIO.

2 Reſignatio. Concordat cum dec. hac dec. 5. & 7. de renuntiat. in nouis.

De Reſtitutione in integrum.

SVMMARIVM.

1 *Non requiritur ſummaria cognitio, vbi principaliter petitur in integrum reſtitutio, ſecùs ſi incidenter.*

DECISIO I. aliàs 93.

1 NOTA, † ꝙ vbi principaliter petitur in integrum reſtitutio, eſt cõcedenda ſine aliqua ſummaria cognitione pręcedente, ad hoc ꝙ quis admittatur ad reſtitutionis petitionẽ: ſecùs ſi incidenter peteretur in integrũ reſtitutio, ut no. Inno. in c. cauſam. de in integ. reſtitut. & c. cùm ex literis. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium, dicitur incidenter peti, nec requiretur litis conteſtatio.*

DECISIO II. aliàs 151.

1 NOta, † ꝙ vbi in integrum reſtitutio petitur aduerſus lapſum fatalium, ꝙ talis in integrum reſtitutio petitur incidenter, & ſic non fit in ea litis conteſtatio, ut c. ſuſcitata. cum ibi no. per Inno. de in integ. reſtit. & vide infrà deciſio. de reſcript. deciſi. 30. verſic. item ꝙ modica. &c. & vide infra deciſ. 60. de appell.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus lapſum fata-
lium dicitur incidenter peti, & propterea non
requiritur in ea conteſtatio litis.*

DECISIO III. aliàs 472.

1 NOta, † ſi petatur reſtitutio in integru
pp lapſum fatalium, non eſt neceſſaria
litis conteſtatio, quia non principaliter peti-
tur. de officio iudic. c. 2. hoc not. Inno in c. ſu
ſcitata. de reſtitutione in integrum. uide in-
frà dec. 6. de litis conteſtatione.

EPITOME.

Minori poteſt competere tam
beneficium appellationis, quàm in
integrum reſtitutionis.

DECISIO IIII. aliàs 199.

NOta, minori poſſunt inſimul competere
duo Remedia, ſ. beneficiũ reſtitutionis,
& appellationis, vt no. in l. præſes. ff. de min.

DECISIO V. aliàs 465.

Similis eſt deciſ. 1. hoc tit. in nouis.

De Arbitris.

EPITOME.

Iudex datus ad cognoſcendum
de compromiſſo homologato, Cũ
incidentibus, &c. poteſt partem cõ
trauenientem condemnare ad pœ-
nam compromiſſi, præſuppoſita
clauſula, Rato manente contractu.

SVMMARIVM.

1 *Sententia conformis libello eſſe debet.*

DECISIO I. aliàs 14.

NOTA, ꝙ ſi arbitrium, vel cõpro
miſſum eſt homologatum, & iu-
dex impetratur, & informatur,
ꝙ pars venit contra cõpromiſ-
ſum cũ clauſula, ꝙ iudex poſſit cognoſcere
de cõpromiſſo, cũ emergentibus, & inciden-
a tibus, *a* ꝙ ſi videatur induci ꝙ pars fuerit
inobediens, non ſolùm põt cõdemnare partẽ
ꝙ teneat compromiſſum, imò poteſt eã con-
demnare ad pœnã promiſſam in compromiſ-
ſo, pſuppoſito ꝙ actum eſſet in cõpromiſſo,
Quòd rato manente pacto poſſit agi ad pœ-
nã, vt dr̃ in ſimil. C. loc. l. ſi conductionis. &
C. vnde vi. l. nõ ab re. & quod not. ff. de inof.
teſt. l. qui de inofficioſo. ad exhibend. l. 1. pri-
mò aũt debet cognoſcere an pars fuerit ino-
bediens, & eam inobediẽtẽ pronuntiare, & p
conſequens in pœnã incidiſſe, vt l. quoties. C.
de iudi. cum ibi no. l. 1. C. de ord. cog. ad quod
facit quod not. Archid. in c. ſi canonici. ſup
ver. iudicata. de of. ord. lib. 6. fortè hoc nõ eſt
1 verũ, quia ex quo † ſnĩa debet eſſe conformis
libello, & hoc non eſt petitum in libello, non
vr̃ ꝙ poſſit, vt in c. qualiter. de accuſa. & l. 1.
ff. ſi pars hæred. petat. & fortè talia nõ veniũt
ex officio iudicis, & quia odioſa, ideò re-
ſtringenda.

ADDITIO.

a Et incidentibus. De clau. Cum incidẽtibus,
ponit Fel. in c. cæterùm, col. 3. verſi. intellige
ſecundo contrà. de reſcrip.

EPITOME.

Iuramentum excludit iurantem
à petitione reductionis ad arbitriũ
boni viri, vbi nõ docetur de dolo ar
bitratoris, nõ ſic à ceſſione bonorũ.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiari poteſt ne quis ad boni viri arbi-
trium recurrat.*

2 *Ceſſioni bonorũ an qs poſſit iuramẽto renũtiare.*

3 *Paupertas ſuperueniens excuſat à iuramen-
to licito.*

DECISIO II. aliàs 211.

1 NOta, † quòd quis mediante iuramento
a põt renuntiare, *a* ne recurrat ad arbi-
triũ boni viri, vt not. Hoſt. in c. humiles. de
maiorit. & obe. & in ſum. in tit. de arb. ver.
aliàs ſi iurũm interuenit. & Spe. eo. tit. ad qđ
facit not. per Dy. in c. ſcienti. de re. iur. lib. 6.
hoc verũ, niſi allegaretur dolus arbitri, ſeu
arbitrorum. l. ſi vnus. §. illud. ff. de pac. & ex
hoc dr̃, ꝙ vbi introduceretur pactum ex iura
mento, vel iuramentum eſſet contra bonos
mores, quis nõ tenet̃ illud ſeruare, quin poſſit
recurri

recurri ad arbitrium boni viri.c. quintauallis. de iureiuran. Itẽ ſi eſſet cõpromiſſum in
arbitrium tanquàm in iudicẽ, & ſic arbiter
duplici poteſtate põt fungi,tũc à dicto tali ar
bitro non eſſet reclamãdũ. & ex hoc ſequit̃,
2 ꝙ † ceſſioni bonorũ per iur̃m quis non põt
renunciare,ſi ex tali renunciatione quis intru
ditur carcerem, quia libertas hominis impeditur ex tali renũtiatione,& Reſp.lęderetur,
qa ĩcarceratus careret libero ſuo honore. Itẽ
creditor ex intruſione carceris aliquid commodi non conſequeretur,ideò non vr̃, ꝙ valet renunciatio maximè in clerico, qui non
põt renunciare priuilegio clericali. c. ſi dili-
3 genti.de fo.comp.& quia † paupertas ſuperueniens excuſat à iuramẽto licito. ad qđ l.fi.
cũ ſuo intellectu.ff.qui ſatiſd.cog.ad qđ l.adigere.ff.de iure pat. Nec obſtat c.ex reſcripto.
de iureiur.quia ibi fuit caſus ſpecialis pp vtilitatẽ monaſterij. Itẽ aliud eſſe in obſidratu,
& aliud intrudi in carcerẽ, qa eſſe in obſidia
tu nõ impedit̃ ſic libertas hominis.Nec obſt.
l.ſi libertus.quia ibi ponebatur arbitriũ in volũtate tertij.& vide ſuprà deciſ. 4. de renun.
Et vtrũ poſſit cũ iur̃o renũtiari ceſſioni bonorũ,vide deciſ.31.j. de ſentent. & re iudic.

ADDITIO.

a Poteſt renunciare.An poſſit peti reductio ad
arbitrium boni viri, ſi quis eſt læſus ex magna quãtitate non obſtante iuramẽto,vide p
d. Alex. in conſi. 131. in 5.col. in 2.volum.

EPITOME.

Compromiſſum ſi ſit in tres, vel in duos,ſic, quòd ipſi tres, vel duo eorum cognoſcere, & pronunciare poſſint vt arbitri, ſeu arbitratores, & amicabiles compoſitores, & non ſeruato iuris ordine: Si omnes tres cognouerunt,& tandem duo tantũ pronunciauerunt non vocato tertio etiam præſente, an valet eorũ duorum pronunciatio.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij plures, quorum quilibet habet poteſtatem inſolidum, ſi ſimul incipiunt procedere in vna cauſa, poſtea non poterit vnus ſine altero ceſſante impedimento diffinire.*

DECISIO III. aliàs 851.

a COmpromiſſum *a* eſt in tres, vel in duos
ex ipſis quicunque ſint,ſic ꝙ ipſi tres,&
duo ex ipſis habeant poteſtatem cognoſcendi, & pronunciandi prout ſibi placebit,ẽt nõ
ſeruato ordine iuris,& tanquàm arbitri & arbitratores aut amicabiles compoſitores, poſteà omnes tres incœperunt procedere, & cognoſcere in negotio,& proceſſerunt vſque ad
ſententiam ſimul, ſed poſteà duo ex ipſis non
vocato tertio,qui tñ erat pręſens, nec erat aliàs impeditus,pronunciauerunt,quæritur an
pronunciatio tenuerit? Et quidã tenebãt ꝙ
b non, *b* ex quo omnes tres ſimul cœperũt cognoſcere.per c.cũ plures.de offi.dele. lib.6.&
per c.fi.extrà,de arbi. lib. 6. iuncta l. Item ſi
vnus.§.fi.cum l.ſeq.de arbi.dicebant.n.ꝙ hic
erant duo compromiſſa,ſ. in tres, vnum: &
aliud in duos.Ex quo ergo partes, & arbitri
eliguntur,vnum compromiſſum,ſ. in tres eorum omnibus tribus,& ipſi omnes tres ꝓcedendo diuiſerunt aliud compromiſſum factũ
in duos,& per conſequens de illo compromiſſo eſt iudicandũ tanquàm de compromiſſo
ſimpliciter facto in tres. Conſtat autem ꝙ ſi
ſimpliciter in tres cõpromiſſum eſſet, & ſententia fuiſſet lata per duos, non teneret ẽt ſi
tertius eſſet contentus,vt iuribus ſuperiùs allegat ꝓximè,& c.Item ex quo oẽs tres ſimul
occupauerunt,&de negotio occupauerunt,
vr̃ ẽt ꝙ omnes tres debeant pronunciare. argum.ff.de iud.l.de qua re.Alij tñ, cum quibus tunc licèt dubius ego eram,tenebãt contra,ꝙ imò valeret ſententia duorum, ex quo
partes ẽt ſolis duobus quicunque eſſent ex
ijs pronunciandi dederant poteſtatẽ, ex quo
ẽt duo potuiſſent in omnibus proceſſiſſe, licèt in cognoſcendo, vel deliberando admiſerunt tertiũ, nõ pp hoc minùs debet valere,
quod ipſi duo poſteà fecerunt,imò lõgè plus,
ſi.n. fecerunt plus q̃ facere teneantur in cognoſcendo, longè melius debet valere ſnĩa,
qui facit quod plus eſt, vtique facit quod minus eſt, quod ſub illo pluri concluditur. Pro
hac parte poſſet induci quod not. Inno. in
clem.cũ ex officio.de præſcrip. nec obſtat c.
cùm plures.de of.deleg.quia ibi non negat̃,
quin ſi omnes tres cognoſcerent ſimul, duo
aut vnus poſſent ẽt alio vel alijs non vocatis
diffinire:poſſet enim dici quòd poſſent, quia
ex eo quod poſſent, omnes tres cognouerunt,

runt, non minus, imò magis quilibet cognouit: & ideò cùm nulli tota iuriſdictio ſaltem quoad exercitium pro hoc ſit appropriata, quin etiam penes quemlibet de alijs remanſerit etiam quoad exercitium. ex quo quilibet occupauit, & quilibet eam exercuit, videtur quòd ſi duo aut vnus occupat ſibi poteſtatem pronuntiandi, poſteà ſoli ſine alio, vel aliis, pronuntiando debeat tenere ſententia, ſicut & totus proceſſus per duos aut vnum pronuntiantes à principio, & occupantes, vel occupantem ſine alio, uel ſine alijs tenuiſſet. quia quod iuris eſt de toto proceſſu quoad totum, ita debet eſſe de qualibet eius parte. iuxta l. quę de tota ff. rei ven. Sed hęc ſolutio non videtur bona. imò ſi omnes ab initio incœpiſſent cognoſcere, omnes haberent diffinire. ut not. in gloſſ. in d. c. cùm plures. ſuper verb. uno eorum. Pro quo facit, quia in pluribus ordinarijs quorum quilibet habet
1 poteſtatem inſolidum, ſi omnes incipiant procedere ſimul, poſteà vnus ſine altero non poteſt procedere, nec diffinire ceſſante impedimento, ut l. Pomponius. ff. de re iudic. & ibi not. Et no. in l. duo ex tribus. in princip. eod. tit. Et no. Doctores in l. 1. ff. de offi. conſue. q̃d ſecùs eſt in terminis, d. c. cùm plures. quando ab initio vnus ſolus occupat: quia tunc per occupationem intantùm ſibi appropriatur tota iuriſdictio, ſaltem quoad exercitium, ꝙ penes alios niſi iſte occupans impediatur procedere, eſt ligata, vt ibi no. & ideò non mirum, ſi alij non poſſunt procedere. Et per eundem modum poſſet reſponderi ad c. ſi quem. de ꝓcur. lib. 6. dicendo eandem rationem, ꝙ ſi tres procuratores inſolidum cum clauſula, ꝙ non ſit melior conditio occupantis, deputati ab initio omnes ſimul occupauerunt, ꝙ duo aut vnus ſoli ſine alio, uel alijs etiam non impedito vel impeditis procedere poſſent: & ſi de facto procederent, ſic ſibi occupando appropriarent poteſtatem, ꝙ alij poſteà niſi eis impeditis, uel uolentibus procedere & intromit
2 tere ſe non poſſent. Nec obſtat c. ſi. de arbi. nec l. item ſi unus. § fin. nec l. ſequens. ff. eod. tit. quia ibi finaliter fuit cõpromiſſum in tres & in duos, nec ergo mirum ſi duo poſſunt. Nec obſtat quod dr̃, ꝙ hic fuerunt duo compromiſſa, ſcilicet in tres unum, & aliud in duos: quia dico ꝙ non. ſed ſolùm vnum habens duas partes, ſcilicet ꝙ omnes tres poſſēt procedere, vel etiam ſoli duo. Cùm enim dixerunt, compromittimus in tres, & in duos, illa copula, &, non copulat inter orationes, ut ſit ſenſus, ꝙ facimus vnum compromiſſum in tres, & ꝙ facimus aliud in duos, ſicut nititur concludere illa oratio: ſed copulat inter terminos, & eſt ſenſus, ꝙ non facimus unum compromiſſum in tres, ſic ꝙ ipſi tres & duo ex eis poſſunt cognoſcere ſeu procedere: & ideò poſſunt omnes tres ſi ſimul à principio proceſſerint, etiam ſoli duo poſteà poterunt procedere, pro hoc etiam facit quod no. Inn. in c. Quintauallis. de iureiuran. vbi tenet ꝙ in una parte poſſunt procedere ut arbitri ſeruato iuris ordine, in alia vt arbitratores non ſeruato ordine è conuerſo. Non obſtat d. l. de qua re. quia fateor ꝙ tenetur pronuntiare, q̃ a cognouit, niſi per vnum, uel alium, ſeu alios, qui ſolum habent poteſtatem pronuntiandi, pronuntietur. ut hic. Non obſtat cap. cùm ſuper de offic. delegat. quia ibi adhibuit illum qui nullam habuit poteſtatem, nec propter hoc intendebat ſuam diminuere poteſtatẽ, quin ipſi duo cùm uellent, procedere poſſent, cùm non videantur ad hoc elegiſſe viam ad impugnãdũ ſua iudicia. argum. l. 3. ff. de teſta. milit. arg. tamen contrà extrà. de electio. c. cùm Vintonenſis. & quod ibi not.

ADDITIONES.

a Cõpromiſſum. Adde ſimilem in antiq. nu. 2. de arb.

b Tenebant ꝙ non. Adde ꝙ arbitri iuris poſſunt pronuntiare tertio abſente: hoc quia maior pars eſt præſens. Bar. in l. item ſi vnus. §. ſi plures. ff. de arb. Et ibidem dicit, ꝙ nõ eſt ſic in voluntarijs: idem tenet Bal. in c. cùm vigeſimum. de offic. deleg. vide Fel. in c. ſuſpitionis. in uerſ. gloſ. in verbo, ad quos. de offi. delega. & in c. cùm ex officij. de præſcriptio. col. 9. circa ſi.

De Iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus non poteſt agere pro damno dato ſubdito, niſi dicat ſua intereſſe.*

2 *Index in actione iniuriarum non debet habere rationem damni, quia illud venit per actionem legis Aquilæ.*

DECISIO I. aliàs 17.

1 NOta, † ꝙ prælatus a non poteſt agere
a pro damno dato ſubdito ſuo, niſi diceret

b ret ſua intereſſe, *b* aliàs pro intereſſe ſuo agere poſſet, ut not. Inno. in c. dilectus. ſuper ver. citatis. de appella. cum no. in c. contingit. de ſenten. excommunic. & ibi ſecundum vnam
2 opinionem, ꝙ † iudex in actione iniuriarum non debet habere rationem damni, quia illud venit per actionem legis Aquiliæ.

ADDITIONES.

a Prælatus. Concordat dec. 13. hoc tit. ſup. in nouis.

b Sua intereſſe. Idem in executione ſententiæ, in qua auditur tertius opponens ſi ſua intereſt. deciſ. 2. inf. de ſent. & re iudicat.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus coram ordinario publicè excommunicato, ualet, & ſimiliter coram auditore Rotæ: ſecùs ſi coram delegato.*

DECISIO II. aliàs 24.

1 NOta, ꝙ ſ proceſſus habitus coram excommunicato, valet: & hoc verum, ſi ſit habitus coram ordinario, ſecùs ſi coram delegato. de quo dic per Io. And. & Archidi. in c. 1. de reſcript. lib. 6. & c. pia. de exceptio. quia iuriſdictio ordinaria eſt fauorabilis, alia ſtricta & extraordinaria, ut in c. presbyter. de offi. de leg. ſed Palatium tenet, ꝙ proceſſus habitus coram Auditore tenet in iſto caſu, ſicut teneret coram ordinario. Et intellige de publicè excommunicato, aliàs ſecùs, ut in c. ad probãdum. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarius non tenetur cauere debitori de indemnitate.*

2 *Ceſſionarius habet actionem vtilem iure ſuo, & eſt procurator in rem ſuam.*

DECISIO III. aliàs 51.

1 NOta, ꝙ † ille cui eſt facta ceſſio actionis, ſi agit actione ſibi ceſſa, ꝙ non habet cauere debitorem, contra quem agit, præſtare indemnem aduerſus cedentem actionem. Et
2 eſt ratio, † quia ceſſionarius ex perſona ſua ex quo eſt facta ceſſio, habet actionem vtilem iure ſuo, vt ff. famil. erciſc. l. planè. & eſt factus procurator in rem ſuam iure ſuo, ut l. 3. C. de noua. iuncta no. in l. ex conuentione. C. de pact. ideò non mirum, ſi non compellatur cauere, maximè ſi eſt paratus inſtrumentum originale tradere debitori. & iſta fuit communis opinio, licèt videatur contrà: quia aliter præſtatur cautio illi qui de facto dubitat in futurum controuerſiam moueri: poſito ꝙ de iure non poſſit ſibi controuerſia fieri, ut l. cùm idem. cum ibi no. ff. de peti. hæredi. Nec eſt mirum, quia vides ꝙ contumaci præſtat cautio per dominum, ut l. ſi donatæ. in prin. ff. de don. inter vi. & vxo. ideò non mirum ſi ceſſionarius debitori dubitanti de facto ſibi controuerſiam moueri, debeat cautionem præſtare, & inſtrumentum non nocet ſibi, & prodeſt alijs, vel ſi præſens ſit cedens, poterit citari ſi velit dicere, vel allegare cauſam rationabilem cur ceſſionario non debeat fieri ſolutio, ut l. ſi tempore. C. de remiſſ. pign.

SVMMARIVM.

1 *Colonus uel inquilinus conuentus actione reali debet nominare dominum, aliàs non præiudicaret domino ignoranti.*

DECISIO IIII. aliàs 85.

1 NOta, ꝙ † vbi colonus, uel inquilinus conuenitur pro re immobili quam poſſidet nomine alterius, tenetur nominare dominũ, ſi autem non nominaret, non præiudicaretur
a domino *a* in caſu, in quo dominus non certificaretur, ut not. Inno. in c. quoniam frequẽter. ſuper verbo, nominare. extra, ut lit. non cõteſt. Item talis nominatio habet locum quando agitur actione reali, non tamen actione ꝑſonali, ut ibidem gloſſ. ad quod no. per Dd. in l. 3. C. vbi in rem acti. iunct. l. ſæpè. de re iud. extrà eod. tit. c. quamuis. & ff. ad exhibend. l. de eo. in fin. ff. de publi. l. imperator. & l. ſi aliena. ff. de neg. geſt. iunct. l. officium. de rei vẽd. & l. is qui ſe obtulit.

ADDITIO.

a Non præiudicaretur domino. Quid autem de illo qui ſolutionem penſionis nomine alterius fecit, an præiudicet illi, vide dec. 2. inf. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa debet fieri aliqua parte inſtante, aliàs poteſt appellari.*

DECI-

DECISIO V. aliàs 707.

1 NOta, † quòd ſi aliquis iudex vult conclu
dere in aliqua cauſa, debet facere quantū in eo eſt, ꝙ fiat de conſenſu partiū, vel vnius partis petentis concluſionem, aliàs poſſunt appellare à dicta concluſione quando nullus conſentit.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad dicendum contra appellationem poteſt circunduci non comparente appellato.*

DECISIO VI. aliàs 744.

1 NOta, † quòd ſi Auditor aſſignauit terminum ad dicendum contra appellationē, & veniente termino non comparet appellās nec appellatus, quòd tunc circunducitur terminus aſſignatus, id eſt, per partem appellantem, & non poteſt accuſari contumacia. Idem poteſt dici in alijs terminis.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa non excludit quin iudex in beneficialibus informationes pro iuſtitia facienda recipere poſſit.*

DECISIO VII. aliàs 757.

a NOta, *a* ſciendum eſt, ꝙ † quando in cau
1 ſa beneficiali eſt concluſum, ꝙ nihilominus Auditor poteſt recipere informationem pro iuſtitia faciēda exiſtēte cōcluſione aliàs eſt reuocāda: pro hoc facit c. ſępè. cū ſua materia. de ver. ſign. in cle. & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a Nota. Adde ſuprà in no. de teſt. dec. 1.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa etiam prophana poteſt reuocari, ſi per producta iura de nouo videatur Auditori reuocanda.*

DECISIO XIII. aliàs 758.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cā *a* beneficiali,
a vel prophana eſt concluſum, & poſteà *b* alia pars petat cōcluſionē reuocari, quia vult aliqua iura producere, tūc Auditor cauſę dicat ꝙ producat illa iura, & ſi videt quod illa iura faciunt bene ad iuſtitiam cauſæ, tunc reuocat cōcluſionem, aliàs non, & hoc etiam ſeruat & tenet Rota dominorum Auditorū.

ADDITIO.

a Si in aliqua cauſa. Adde deciſ. 1. incip. ſi poſt concluſionem. ſup. de teſtib. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad concludendum parte inſtante prorogandus eſt, aliàs poteſt appellare.*

DECISIO IX. aliàs 783.

1 SCiendum eſt, † ꝙ ſi aliquis Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa aſſignat terminum ad concludendum, & vna pars dicat, ꝙ prolonget propter aliquas cauſas, quas vult dare, tunc debet prolōgare, aliàs grauaret, & poſſet appellare: ſecùs autem ſi nihil dicat die aſſignata ad concludendum.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio ſi reuocetur ad inſtantiam illius, qui eam procurauit, expenſæ per ipſum veniunt reficiendæ.*

DECISIO X. aliàs 802.

1 SCiendū † ꝙ ſi in aliqua cā ſpirituali, vel prophana eſt concluſum ſimpliciter, ꝙ ſi reuocetur concluſio ad inſtantiam partis, tūc debet ſoluere expenſas, ſecùs autē ſi concluſum eſt cū preſtatione. & hoc ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe vbi quis allegat ad effectum admittendi ad cauſam, debet in primis illud probare.*

DECISIO XI. aliàs 53.

1 NOta † ꝙ vbi ſunt citati ad cām omnes
a quorum intereſt: *a* & vnus allegans ſua intereſſe, venit ad cauſam, antequàm admittatur habet probare ſummariè, vel aliàs, ꝙ ſua intereſt. arg. in ſimil. l. 3. §. ſciendū. ff. ad exhiben. & expedit ꝙ aliqualiter probetur, ꝙ intersit, vt in c. veniēs. *b* de teſti. aliàs eſſet in poteſtate cuiuſlibet impedire cōmiſſionē, & ſic com-

committeretur fraus contra l. in fundo. ff. de rei ven. ideò expedit quòd ab initio cauſæ ꝓbetur intereſſe, vt c. veniens. a. de teſt. ꝓ quo. l. ſæpè. de re iudic. & extrauagans. eo. tit. c. quamuis. uide deciſ. 2. inf. de ſent. & re iudic.

ADDITIONES.

a Quorum intereſt. Adde deciſ. 1. de reſcrip. inf. in antiquiorib.

b C. veniẽs. Vbi vide do. Fel. in 2. col. ver. in gl. in verbo, audiendus. ubi ponit tres cõclusiones, & alias declarationes, qñ tertius eõ patet pro ſuo intereſſe, & videbis hanc materiã ꝑ ipſum benè declaratã. & in c. auditis, col. 14. de præſcrip. & in c. cùm ſuper. de of. deleg.

SVMMARIVM.

1 *Actiones diuerſæ vbi aliquibus competunt, alter agenda non præiudicat alteri, niſi citato.*

DECISIO XII. aliàs 152.

1 NOta, † quòd vbi aliquibus competũt diuerſæ actiones, ſi vnus permittat aliũ agere, ſibi non præiudicat, niſi fuerit citatus, vt l. ſi pariter. de libe. cau. & no. Inno. in c. quamuis. ſuper verbo, actio. de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ nomine agere extraneus poteſt prælato negligente.*

2 *Officiales pro eccleſiæ iuribus agere non , niſi prælato negligente poſſe.*

DECISIO XIII. aliàs 159.

1 NOta † qualiter extraneus põt agere nomine eccleſiæ, quia non põt regulariter, niſi Prælato negligente, vt not. per Inn. in c. cùm olim. de teſtib. & per hoc fuit determi-
2 natum, ꝙ † vbi ſunt aliqui Officiales in aliqua eccleſia, pro iure eccleſiæ nõ poſſunt agere, niſi rectore negligente, circa quod vide. not. per Inno. de iudic. c. cùm deputati.

SVMMARIVM.

1 *Iudex laicus dat curatorem ad litem. mino: clerico agenti coram eo contra laicum.*

2 *Curator rebus & non perſonæ datur.*

DECISIO XIIII. aliàs 207.

1 NOta, † quòd vbi clericus agit coram iudice ſeculari contra laicum, & agitur qđ detur curator tali clerico, talis curator debet dari per iudicem laicum, quia in iſto caſu iudex laicus habet poteſtatẽ contra clericũ, vt in c. verũ. & c. cũ ſit generale. de foro cõp. ad quod l. viros. de pala. ſac. lar. C. lib. 11. Itẽ
2 † curator datur rebus, & non perſonæ. & ꝑ hoc vr̃ tex. in l. ſancimus. §. ſed ſi quis. C. de admi. tut. ſed Io. And. vr̃ dicere contrà in c. ſi. ſuper verbo, huius. extra, de iudicijs. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus poteſt ſuo nomine agere contra prædones, qui eum ſpoliarunt.*

DECISIO XV. aliàs 438.

1 NOta † vtrũm religioſus deprædatus cappa, vel breuiario, vel alijs rebus ſuis, poſſit nomine ſuo agere contra deprædantẽ ad recuperandas res, vel æſtimationem. Fuit dictum ꝙ ſic, arg. l. 1. C. ſi per vim vel alio modo. & ff de iudi. l. ſi longius. not. Spec. tit. de accuſa. §. quid ſi Papa. 9. col.

SVMMARIVM.

1 *Citatione decreta ad partes poterit Auditor ſi inueneris aliquem in Curia habere ſufficiens mãdat. procedere in cauſa, licèt non fuerit certificatus de executione dictæ citationis.*

DECISIO XVI. aliàs 638.

1 SI aliqua † cauſa non ſit in Curia Romana ꝑ appellationem, vel per præſentiam partium, ſed tñ de ſpeciali mandato D. Papę, cuius commiſſio facta alicui D. Auditori, & per eũ decreta citatione ad partes illius contra quem impetrata eſt, & licèt dicta citatio non ſit executa, ꝙ ſciat d. Auditor, cùm nondùm ſit reproducta, vel reportata ad eũ citatio, nihilominus dictus Auditor poteſt procedere in cã, ſi aliquo modo põt inuenire in Curia aliquem habentem ſufficiens mãdatũ a dicto citato, vel citando ꝑ dicta cã. & ita ẽt ſeruas.

ſeruat Rota dominorũ Auditorum ſacri Palatij, veruntamẽ fortè non eſſet malum, ꝙ in tali caſu ad cautelam ſi procurator inuentus in Curia iuraret ſi ſcit, vel credit ꝙ dicta citatio ſit executa in partibus.

SVMMARIVM.

1 *Anni Domini diuerſimodè computantur ſecundùm conſuetudinem locorum.*

DECISIO XVII. aliàs 813.

a 1 Sciendum eſt, *a* † quod Curia Romana, Italia, & Hiſpania, Aragonia, & Catalonia Dacia & Vaſconia computant annũ Domini quolibet anno in feſto Natiuitatis eius, quod feſtũ eſt 25. die menſis Decembris. In regno vero Franciæ, Alamaniæ, & Angliæ, computatur annus in feſto Annuntiationis beatę Mariæ, quod feſtum eſt 25. die mẽſis Martij, cùm quælibet prouincia, vel loca mundi circa hoc poſſunt abundare in ſua conſuetudine, vt in c. certificari. de ſepul. prædicta ſequũtur per clericos prædictorum regnorum locorum exiſtentium Auenione in ſalatio Apoſtolico do. noſtri Papæ.

ADDITIO.

a Sciendum eſt. Suprà eo. in no. dec. 3. & 4.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus compellitur defendere clientulum.*

DECISIO XVIII. aliàs 817.

1 Sciendum eſt, † quòd ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana, quæ agitur coram aliquo Auditore ſacri Palatij pars actrix, uel rea petat aliquem aduocatum pro defenſione ſui iuris, ꝙ tunc Auditor debet dicere, ſeu præcipere aduocato, quem petit ꝑdicta pars pro defenſione ſua, & ſi dictus aduocatus nolit facere, imò contradicit omninò, ꝙ dictus Auditor faciat compelli eum per dominum Vicecancellarium. & ita dixit mihi dominus meus Epiſcopus Viuarienſis, in audientia contradictarum 26. menſis Martij anno Domini 1377.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa dicitur ciuilis, vbi agitur de crimine ciuiliter.*

2 *Iudex delegatus in cauſis criminalibus, an poſſit cognoſcere de cauſa criminaliter intentata.*

DECISIO XIX. aliàs 226.

1 Nota, quòd † vbi agitur de crimine ciuiliter, & ſententia fertur ciuiliter, dicitur talis cauſa ciuilis, & non criminalis, vt probatur in c. per tuas. in magna gl. de ſimo, & not.
2 glo. in c. ex parte A. de teſt. & † ſic iudex delegatus in cauſis criminalibus nõ habet cognoſcere de tali cauſa, vt l. quod ad ſtatum. ff. de pęn. iux. l. imperator. ff. de poſtula. licèt faciat contra l. ictus fuſtium. ff. de his qui not. infa. licèt faciat contra c. 1. de cler. coniug. in cle.

SVMMARIVM.

1 *Quæſtores pro luminaribus an poſſint agere iudicialiter pro rebus, quæ debentur luminaribus prædictis.*

DECISIO XX. aliàs 852.

1 An iſti, † qui conſtituuntur in eccleſijs ad quærendum pro luminaribus poſſint agere pro his, quæ debentur illis luminarijs, puta ex cauſa legati, vel aliàs. Et in facto erat ꝙ in vna ciuitate, vbi de conſuetudine, uel ſtatuto, ſi excommunicatus ſtet in excõmunicatione per menſem, & ultra, poſt menſem tenetur ad librã ceræ pro quolibet mẽſe, quo poſteà remanebit excõmunicatus applicando luminaribus eccleſiarum, in quarũ parœcia moriatur. Modò contingat, ꝙ Epiſcopus illas pœnas prætendens ſibi applicandas, per nonnullos annos ſpoliauerat eccleſias illis pęnis. Modò omnes luminarij eccleſiarũ, quibus pro ſe, ſeu officij ſui nomine, & noĩe eccleſiæ cuius erat luminare, ſeu quæſtor, conſtituerant ꝓcuratorem vnum, qui petebat nomine ꝓcuratorio ſe reſtitui ad ius percipiẽdi dictas pęnas contra Epũm, quęritur an libellus ille eſt admittendus, & talis procurator ad agẽdum noĩe talis officii & cuiuſlibet eccleſię? Fuit dictũ ꝙ non, niſi rectores eccleſiarũ, de quarum iure agitur, & ad quos principaliter ꝑtinet,

net, negligente proſequi ius eccleſiarum ſuarum prædictarum. arg. not. per Inn. in c. cùm olim. de teſtibus. Alij dicunt ſi officium talium luminariorum, ſeu quæſtorum non eſt certum, nec perpetuum in eccleſijs, quia tūc non uidentur agere poſſe nomine eccleſiarum, aliàs ſic. ar. l. ſancimus. C. de ſacro. eccl. arg. not. per Inn. in c. cùm deputati. de iudi. Pro parte tamen luminariorum ꝙ poſſent admitti, ſeu eorum procuratores, allegabatur. l. Pōponius. ff. de proc. & d. l. ſancimus. & hoc credo verū, qa ex quo ſunt conſtituti ad huiuſmodi negotia procuranda: ergo pro his agere pñt, & liberè qñcunq; procuratores alios deputare. arg. de proc. c. 1. lib. 6. in fi. Sed aliq intelligūt illud de ſubſtitutione ad negotia, qa ſecus ſi ad iudicia, tunc. n. non pñt, niſi poſt litem cont. ut l. neq;. C. de proc.

EPITOME.

Creditores poſſunt continuare proceſſum, & inſtantiam initam cū abbate, qui tempore cœpti iudicij poſsidebat, licèt ſuccubuerit, dum tamen dictus abbas cum altero abbate ſuper petitorio contendat.

SVMMARIVM.

1 *Creditores duobus abbatibus litigantibus ſuper abbatia poſſunt agere contra quemcunq;, et ſi deſierit poſſidere, qui fuit conuentus, ex quo ſe verum abbatem prætendit, & per tot.*

2 *Tutor uel curator, cui interdicta eſt adminiſtratio bonorum, agere, nec conueniri poteſt.*

3 *Creditores habent electionē, quē maluerint conuenire ex duobus contendentibus de hæreditate, aut poſſeſſorem hæreditatis, vel petitorem.*

DECISIO XXI. aliàs 853.

1 DVobus † abbatibus contendentib. ſuper ſolo poſſeſſorio coram quodā Cardinali, de & ſuper quodā monaſterio, quod quilibet ipſorū ad ſe pertinere prætendebat: Contingit ꝙ quidam creditor agit contra illum abbatem, qui tunc monaſterio prǫſidebat de facto, petens ab eo in partibus certum pecuniarium debitum, quod ex certis cauſis monaſterium ſibi debebat, forſan ex aliquo contractu celebrato cū quodā vero abbate ꝑdeceſſore, & conuentu illius monaſterij ad vtilitatē illius monaſterij. Et cū ꝑ iudicē, corā quo cauſa vertebatur quædā grauamina in proceſſu cauſæ illata fuiſſent illi creditori, ipſe ab eo ad ſedem Apoſtolicam appellauit, & ei fuit delatum, & præfixus terminus ad proſequendum, & per partem abbatis, & conuentus appellatio extitit approbata, & cauſa principalis etiam ad ſedem Apoſtolicam deuoluta de conſenſu partium, & cum ibi omiſſo appellationis articulo de conſenſu partium creditor dediſſet libellum ſuper negotio principali: iſte abbas tūc poſſeſſor, cùm creditor incepiſſet litigare cōtra eum ſuccubuit, iſtis pēdentibus in poſſeſſorio per alium contra eū ſuper monaſterio intētato coram Cardinali, & ille alius abbas fuit per ſentētiā reſtitutus ad poſſeſſionem monaſterij: & iſte contra quem creditor litigauerat, expulſus & remotus de poſſeſſione, & alter inductus, licèt adhuc ſup petitorio illius monaſterij cā, & lis duraret inter eos, & cùm creditor pfatus peteret per illū primū abbatē reſponderi libello ſuper petitione debiti prǫdicti cōtra eum dato, excipit, ꝙ nunc non tenetur reſpondere: qa monaſteriū non poſſidet ipſe, ſed alius, qui contra eum obtinuit in poſſeſſorio ſententiam: & dicit creditori ꝙ agat contra eū ſi uult. Creditor uerò dixit, ꝙ ipſe adhuc prǫtendit ſe abbatem, & ſe aſſerit habere ius in petitorio in abbatia, ſeu monaſterio, & ideò benè poteſt & debet reſpondere, præſertim ex quo cauſa contra eum extitit inchoata nomine monaſterii, dato ꝙ monaſterium non poſſideat. Item petit etiā ꝙ procedat ꝯ conuentum, contra quem ſimul etiam cum dicto abbate cauſa extitit inchoata: ſed dicitur ubi, ꝙ conuentus non tenetur uenire ad cauſam cum iſto abbate prætenſo, qui eſt in poſſeſſione monaſterii, ſed ſi creditor ageret cum illo alio abbate reſtituto, qui nunc poſſidet abbatiam, ſeu monaſterium, cui ſoli ſibi nunc hñti poſſeſſionem & adminiſtrationem monaſterii tenetur aſſiſtere, & obedire, tunc ueniret ad cauſam. Ex præmiſſis quærūtur quatuor. Primò nunquid primus prætenſus abbas, qui nūc perdidit poſſeſſionem abbatiæ, ſeu monaſterii teneatur rñdere libello, & contra eū creditor poſſet agere, vel an

creditor neceſſe habeat agere contra alium reſtitutum nunc abbatem, ſeu monaſterium poſſidentem? Secundò an poſſit procedi contra conuentum, & conuentus teneatur uenire, & reſpondere ad cauſam illi primo, cum quo cauſa fuit inchoata, cauſam defendere, & in ea reſpondere, uel an alter tenetur uenire ad cauſam, niſi agatur contra alium, qui nunc poſſidet? Tertiò etiam ſi creditor poſſit agere contra illum, qui nunc poſſidet, & procedere contra eum, quæro an cauſa ſic deuoluta contra eum ſit, ꝙ uirtute primæ deuolutionis cauſæ factæ contra alium etiam procedi poſſit contra eum? Quartò an dato ꝙ creditor non procedat contra alium nunc poſſidentem: ſed vult continuare proceſſum contra iſtum, & obtineat, quæro an præiudicetur alteri, ſic ꝙ executio poſſit fieri contra eum in bonis monaſterij? De primo dubio videbatur quibuſdam ꝙ primus abbas prætenſus, qui nunc non poſſidet, non teneatur reſpondere libello, quia ex quo non habet adminiſtrationem monaſterij, nec bonorum eius, non poteſt cauſam defendere, nec agere, nec conueniri. pro quo facit quod not. extrà
2 de elect. c. querelam. in 2. glo. ſicut nec † tutor uel curator cui eſſet adminiſtratio interdicta. arg. eorum quæ habentur, de off. deleg. c. uenerabil. cum ſua materia. Inſt. de ſuſp. tut. §. ſi quis autem. Et quia alter nunc poſſidet, ratione poſſeſſionis quam habet authoritate ſuperioris eſt de omnibus iuribus reſpondendum ſecundũ not. per Inn. de elect. c. nihil. & p eũdẽ de reſt. ſpo. c. in literis. circa fi. prin. ergo ẽt ille debeat cõueniri, & creditoribus reſpõdere. Tamẽ maior pars Dñorũ, imò oẽs exceptis tribus tenuerũt cõtrariũ, ꝙ imò ille primus licèt nõ poſſideat nũc, ex quo adhuc prætendit ſe uerum abbatem, & habere ius in petitorio abbatiæ, ſeu monaſterij, poſſit conueniri, & teneatur reſpondere creditoribus: ſic, quòd ſit in electione creditoris quem uelit conuenire lite pendente ſuper monaſterio inter eos: an illum, uel poſſidentem: ſi-
3 cut †, duobus contendentibus de hæreditate, & lite inter eos pendente ſuper petitione hæreditatis. creditores poſſunt agere contra petitorem, uel poſſeſſorem hæreditatis ſicut eis placet, ut l. fi. C. de pet. hær. cum ibi not. per glo. ſuper uerbo, cautione. in fi. & ff ſi cui: pluſquam per leg. falcid. l. hoc autem. §. ſi duo. cum ſimil. Nec obſtat ꝙ non habet adminiſtrationem, quia hic defendendo cauſã nihil cõcernens poſſeſſionem monaſterij adminiſtrat. Nec eſt uerum ſimpliciter, ꝙ ſibi ſit interdicta adminiſtratio, licèt ſibi ſit ablata poſſeſſio. Nec eſt ſimile de tutore, uel curatore, uel alio adminiſtratore, cui eſt adminiſtratio interdicta, quia illi nudi ſunt adminiſtratores, nec habent ius in re, ſeu adminiſtratione, hic autem abbas iſte ſe prætendens habere ius in petitorio, habet ius in re, & in adminiſtratione. Pro hoc facit quod not. 5. q. 3. c. quia episcopi. ad fi. 1. glo. & ideò ratione illius iuris poteſt conueniri, & ualebunt creditori acta cum eo, ſi forſan poſteà obtineat in petitorio, & ſi ſuccũbat in petitorio, imputet ſibi creditor, qui eum elegit. Sed an fiat executio contra poſſeſſorem, infrà dicam in 4. q. Nec obſtant no. in d. c. nihil. & in dict. c. in literis, per Innocentium, quia ibi loquitur de debitoribus, qui tenentur reſpondere, & ibi uerum eſt quod poſſidentes authoritate ſuperioris ſoluendo ſunt liberati, & qđ per eum quamdiu poſſident poſſunt conueniri. In caſu autem præmiſſo, loquuntur de creditoribus, qui poſſunt conuenire, & hic uerum eſt ꝙ poſſunt eligere uel poſſeſſorem uel petitorem, pro quo uide Innocen. in d. c. nihil. Nec obſt glo. 3. in c. querelam. de elect. quia licèt glo. dicat ibi agi poſſe contra poſſeſſorem eccleſiæ, qui etiam petebatur remoueri: non tamen negat, quin etiam agi poſ- 1
ſit contra alium, qui ſe aſſerat verum prælatũ ſeu rectorem eccleſiæ, licèt non poſſideret.

E P I T O M E.

Cauſarum introductio in Romana Curia, & eius ordo hic habetur.

DECISIO XXII. aliàs 786.

DIc ꝙ quando aliqua cauſa debet introduci in conſiſtorio Papæ, tunc ille qui
vult cauſam introducere, proteſtať corã ho- 1
ſtiario Papæ, & cũ tabellione: ſi aũt cauſa eſt in Curia per appellationem, uel præſẽtiã partiũ, tũc introducat eã in Cancellaria: ſi autẽ eſt p ꝓphana tractãda in partib⁹, tunc introducat eã in audiẽtia contradictarum, & poſteà dicta audiẽtia facit literas de dicta diligẽtia exhibita per partẽ, quæ tũc committetur

tractan-

tractanda in partibus, uel in Curia. De prædictis modis, & vijs circa prædicta uide Archid. in c. cupientes. ſuper uerbo, propoſita. de elect. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad conſulendum dominum extra Rotam conſueuit dari: ſecùs in Rota.*

DECISIO XXIII. aliàs 754.

1 NOta, † quod ſi in aliqua cauſa procedatur coram aliquo iudice extra ſacrum Palatium, & procurator petat, quod det ſibi aliquem terminum ad cõſulendum dominum, quod tũc conſueuit concedi. Secùs autem eſt ſi ventiletur coram aliquo domino Auditori ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas ubi principaliter intentatur, termini ſacri Palatij ſunt ſeruandi, ſecùs ſi incidenter intentaretur.*

DECISIO XXIIII. aliàs 821.

1 SCiendum eſt † quod ſi in aliqua cauſa agatur
2 principaliter de nullitate, *a* quod tunc ſeruandi ſunt termini ſacri Palatij, ſecùs autem ſi agatur incidẽter de nullitate. Pro hoc facit c. cùm ad ſedem Apoſtolicã. de reſtitutione ſpoliatorum. & ita ſeruat Rota.

ADDITIO.

2 Nullitate. Adde Aegid. Bellamer. dec. 21. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad articulandum non datur inſimul utrique parti in prophanis, ſecùs in beneficialibus, in quibus ſummariè proceditur.*

2 *Actor ubi ſuam probauit intentionem, exceptionem Reus probare tenetur.*

DECISIO XXV. aliàs 509.

1 NOta, † quod in cauſa prophana *a* dantur termini actori: Primò terminus ad ponendum & articulandum, nec Reus compelletur terminum datum actori recipere, ſed poteſt petere alium terminum ad probandũ exceptiones, & defenſiones ſuas: & iſtud pro
2 batur, quia † actore probante intentionem ſuam Reo incumbit probatio ad probãdum exceptionem ſuam, ergò antè uidetur quod non compellatur Reus probare, donec actor probauerit intentionem ſuam, ut probatur in l. ſi quidem. C. de exceptionibus. iuncto. c. de teſtibus. cum ibi notatis per Ber. de teſtibus. In cauſis autem beneficialibus inſimul in eodem tempore utrique parti datur terminus ad ponendum & articulandum: quia in talibus cauſis beneficialibus magis proceditur 1
ſummariè quam in prophanis, ut in c. ſæpè. de uerborum ſignificatione. in elem. & clem. diſpendioſam. de iudic.

ADDITIO.

a In cauſa prophana. Adde dec. 1. inf. de dilat.

SVMMARIVM.

1 *Termini malè ſeruati coram Auditore Cameræ in prima inſtantia, reaſſumuntur in ſecunda inſtantia coram Auditore Rotæ.*

DECISIO XXVI. aliàs 478.

NOta, anno Domini 1376. die 3. menſis Aprilis fuit ordinatum concorditer, quod
1 † ſi à ſententia diffinitiua Auditoris Cameræ uel alterius cuiuſcunq; iudicis ordinarij in Curia, uel extrà, contigerit appellari, & cauſam huiuſmodi appellationis alicui de Auditoribus ſacri Palatij committi, quod termini ſoliti ſeruari ſeruarentur, ut in prima inſtantia ſolent in Palatio ſeruari. Nam licèt reuera ſit ſecunda inſtantia, tamen quia coram Auditore Cameræ uel ordinario in partibus termini ſeruari conſueti nõ ſolent ſeruari: idcirco Domini uoluerunt, quod tunc per omnia ſeruarentur, & hoc uerum, niſi conſtaret terminos ſeruatos fuiſſe in dicta prima inſtantia, & proceſſu, iuxta morem Curiæ: quia tunc in cauſa appellationis proceditur, & ſeruantur termini in ſecunda inſtantia ſeruari conſueti.

EPITOME.

Remiſſio cauſæ ad Cancellariã præſente notario cauſæ, & una partium, ualet.

DECISIO XXVII. aliàs 623.

SI aliquis Auditor ſacri Palatij ex cauſa rationabili remittere uult cauſam ſibi cōmiſſam, ſufficit notarium cauſæ præſentibus partibus, uel unâ ſcribere, remitto cauſam, uel ſi uult remittat notario cauſam prædictam in Cancellaria. ita communiter ſeruatur in ſacro Palatio.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio ad probandum in partibus datur ſub bulla, niſi in commiſſione conceditur, quod detur ſub ſigillo Auditoris.*

DECISIO XXVIII. aliàs 738.

1 NOta, † q ſi in aliqua cauſa remiſſio petatur ad partes ad probādum aliquid per partem, tunc ſuper hac fit executio Papalis, ſi autem petatur ab Auditore ſuo ſigillo ſigillari, fieri debet, ſi ſit in commiſſione conceſſum. pro hoc facit c. de cauſis. de of. delega.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio ad partes ſuper eiſdem articulis non datur, niſi ſemel.*

DECISIO XXIX. aliàs 590. & 830.

1 NOta, † q remiſſio ad partes non conceditur, niſi ſemel cuilibet parti litigantiū, ſuper eiſdem articulis. hoc tenet. Io. Mon. in c. cupientes. de elect. lib. 6. & Hoſti. in c. fi. de hæret.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus per audientiam contradictarum pendente termino ad ueniendum ad Curiā Romanam, eſt nullus.*

DECISIO XXX. aliàs 742.

1 NOta, † q quādo pendente termino iuris, uel miniſtri eius ad ueniendum ad Curiam Romanam, non debet procedi contra aliquē per audientiam contradictarum tanq̄ contra contumacem: q ſi fiat, nihil ualet.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non ſeruato termino ad producēdum omnia, eſt nulla.*

DECISIO XXXI. aliàs 806.

1 SCiendum eſt, † q ſi aliquis Dominus Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana fert ſententiam non ſeruato termino ad producendum omnia, tunc ſententia eſt nulla, cùm terminus prædictus ſit ualde ſubſtantialis. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Termino aſſignato ad producendum aliqua iura, ſi illa uerbo producantur, erit ſatisfactum.

SVMMARIVM.

1 *Productio iurium facta uerbo tantùm in termino partibus dato ualet.*

DECISIO XXXII. aliàs 815.

1 SCiendum, † q ſi in aliqua cauſa ſpirituali, uel prophana in aſſignato termino ab Auditore ſacri Palatij ad producendum aliquid actori, uel Reo: & pars actrix uel Rea producat id uerbo pendente termino, q ualet, ſm Io. And. Genze. & Bernard. Ynardi. prout legitur & notatur in c. ſæpè. de uerb. ſig. in clē. ſecùs autem eſt ſi infrà terminum aſſignatū non producit facto, neque uerbo, quia tunc nihil ualeret aſſignatio dicti termini. & ita tenet dominus Guillermus de Guillermo antiquus Auditor ſacri Palatij, tunc Epiſcopus Carthaginenſis, nunc etiam tenent aliqui Auditores.

De foro competenti.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum Legato, uel alijs, ſi propterea non impeditur in ſua legatione, non conceditur.*

DECI-

DECISIO I. alias 72.

1 NOTA,† ꝙ vbi aliquis petit ius re-
uocandi domum, quia Legatus,
vel allus,ꝙ ſi non impediatur in
legatione propter illud, quod ab
eo petitur, ꝙ tenetur reſpondere: vt ſi peta-
tur, ꝙ reſpondeatur interrogationibns, vel
alteri cauſæ, de qua poteſt ſe faciliter expe-
dire.argum.l.ſi Legatus.ff.ad Trebel. vide in
deciſi.ſequen.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum non habent uenientes ad Romanam Curiam ex cauſa voluntaria: ſecùs ſi ex neceſſaria,& ſit cauſa,quæ de facili expediri non poſſit.*

DECISIO II. aliàs 186.

1 NOta,† ꝙ illi, qui veniunt ad Curiam
Romanam cauſa neceſſaria legationis,
vel peregrinationis,habent ius reuocandi do
mum,vt ibi not.per Inn. in c.licet.de foro cō
peten.& Specul.in tit. de Reo. verſi.item le-
gati.ſi aūt alia cauſa voluntaria venirēt, non
haberent ius reuocandi domum,vt ibi no.&
idē ſeruat Curia, vt dicit Specu. ſi aūt cauſa
de facili poſſet expediri, Legatus non habe-
ret ius reuocandi domum,vt l.ſi legatus.ff.ad
Trebellianum. vide deciſionem immediatè
præcedentem.

SVMMARIVM.

1 *Princeps vnus an poſſit ſocium ſibi æqualem in principatu delinquentem punire.*
2 *Par in parem non habet imperium.*

DECISIO III. aliàs 246.

1 NOTA,† ꝙ ſi ſunt Barones duo haben-
tes vnum territorium pro indiuiſo, in
quo habent merum imperium & miſtum, &
vnus delinquat, an ſuus cōbaro poſſit ipſum
punire,vel quis ipſum puniat? Et videtur ꝙ
alius maior ipſo ipſum punire debeat, quia
2 par † in parem non habet imperium: ſed iſti
duo ſunt pares in iuriſdictione, ergo, &c.ar-
gum.l.1.ad Treb.& l.ille a quo.§. tempeſti-
uum.eod.tit. & de arb.l. nam magiſtratus.c.
innotuit.de electio.ad hoc de manu.vind.l.1.
§.apud.alij dicunt per iſtum.§. contra. quia
ibi ſecundum vnum intellectum dicitur, ꝙ
magiſtratus poteſt ſuum ſocium dare tutorē.
Nec obſtant allega.iura: quia ille qui delin-
quit,per delictum amiſit merum imperium:
& ſic factus eſt alius priuatus,& ſic ſuus cō-
baro poterit ipſum punire,non vt parem, ſed
vt priuatum.argum. C. vbi Sena. vel clari.l.
ſicut.quia quilibet poteſt præſentare. argum.
l.ſi ut certo.ff.commo.

SVMMARIVM.

1 *Auditor cui eſt commiſſum negotium principale, tunc principaliter ſiue in conſequentiam, poteſt ſtatim inhibere etiam in partibus.*
2 *Auditores ſacri Palatij omiſſo articulo grauaminis, a quo in partibus extitit appellatum, procedunt in negotio principali ſibiipſis commiſſo.*
3 *Auditores licèt pronuntient bene proceſſum, & malè appellatum, nihilominùs negotium principale manebit in Curia.*

DECISIO IIII. aliàs 391.

1 NOta,† ꝙ Auditor datus in negotio prin-
a cipali a in cauſa appellationis interpoſi-
tæ in partibus,ſiue ante ſententiam, ſiue poſt
fuerit appellatum, poteſt inhibere iudici, a
quo, dummodò ſibi conſtet de appellatione,
& cauſa per eā ſit deuoluta, aliàs ſi cum ar-
ticulo appellationis negotium etiam princi-
pale ſit commiſſum cum poteſtate citandi ad
partes,indifferēter inhibere poteſt:ratio,quia
2 ius inhibet.& etiam † Auditores ſacri Palatij
omiſſo articulo grauaminis à quo in partibus
extitit appellatum,procedūt in negotio prin-
cipali,dummodò ſit id ſibiipſis commiſſum,
3 & ad Curiam deuolutum.& † ſi aliquoties de
ipſo grauamine cognoſcerent,& benè proceſ
ſum & malè appellatum pronuntiarent, ni-
hilominùs maneret in Curia,nec remittere-
tur ad partes.& hoc habet ſtylus, licèt de iu
re eſſet contrariū faciendū,ut de appel.c. ec-
cleſia.& c.vt debitus. cū ibi no. Idē ſeruatur
in cauſa, quæ de ſpeciali mādato cōmittitur
in Curia,& decreta eſt citatio,licèt nō exe-
cuta.Idē ſeruatur in omnibus appellationib9
interpoſitis ab Auditore Cameræ, & alijs iu-

dicibus in Curia, citata tamen parte ad dicendum contra commiſſionem.

ADDITIO.

a In negotio principali. Adde deciſ. 8. inf. de appellationib.

EPITOME.

Clericus ſuccedens laico an ſit ſubiectus ſtatutis, quibus erat ſubiectus laicus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus etiam in reali debet gaudere priuilegio clericali, vt coram iudice eccleſiaſtico conueniatur.*

DECISIO V. aliàs 552.

1 OBligatus eſt laicus Auinione in certa quãtitate pecuniæ ad Curiã ſigilli Montiſpeſſulani, quæ obligatio habet vim rei iudicatæ, & abſque alia cognitione mãdatur executioni, nec admitterẽtur, niſi certæ exceptiones, ſ. ſolutionis, & rei iudicatæ, &c. Modò mortuo debitore ſucceſſit ſibi clericus: creditor cõtra bona, & in oĩb. dicti debitoris bonis expoſito clamore dicti ſigilli procurat fieri executionẽ per illã Curiã, requirẽdo Officialẽ in adminiſtrãdo iure in ſubſidiũ, vt faciat bona diſtrahi. Opponit ſe dictus clericus ſucceſſor, & vult opponere debitas exceptiones, quare executio nõ debeat fieri, & corã eo petit ſe admitti ad probandas. Officialis remittit eũ ad Curiã ſigilli, vt ille opponat illas exceptiones, & ob hoc debitor pdictus appellat, quæritur an benè Officiali grauauerit? Vĩ ꝙ nõ, quia laicus prædeceſſor huius clerici fuerat præuentus, imò & cõdemnatus, cùm obligatio habet vim condemnationis, ergo vĩ ꝙ idem iudex debuit facere executionem, non obſtante ꝙ perſonæ cõditio ſit mutata, imò & cognoſcere ꝑꝑ priuationem. arg. no. per Hoſt. de oblig. c. ad ratioci. c. 1. & c. poſtulaſti. de foro comp. & ff. de iud. l. ſi quis poſteà. Sed poſſet dici ꝙ illa uera, cũ eadẽ pſona eſſet pſenta: hic autem ſunt diuerſæ pſonæ debitoris, laici videlicèt & clerici: quare videtur aliquibus contrà, quòd imò clericus debet audiri ſuper oppoſitione ſua in foro eccleſiaſti- 1
1 co, quia † clericus ẽt in reali debet gaudere priuilegio clericali, & conueniri in foro eccleſiaſtico, iuxta no. in auth. vt omnes obedi. iudi. prouin. §. hoc cõſiderãtes. & p Archid. de cleri. coniu. c. 1. lib. 6. & per Io. And. in nouella, in tit. de duel. & pręſertim quia vbi cõtra hęredẽ debet fieri executio, oportet pręmitti vocationem, & aliquam cauſæ cognitionem, quam in clericis iudex ſecularis non poteſt præmittere. arg. ad hoc quod not. per Inno. de iudi. c. c. quia V. in fi.

EPITOME.

Præſentes in Curia Romana ſecundùm ſtylum Rotæ ius reuocandi domum non habent.

SVMMARIVM.

1. *Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana Curia.*

DECISIO VI. aliàs 829.

1 NOta, † ꝙ illi, qui ſunt in Curia Romana pro Republica, habent ius reuocandi domũ. de foro com. c. fi. de dilationib. c. cauſam. tamen communiter obſeruatur, ꝙ tales non habent ius reuocandi domum, ideò coguntur ibidem reſpondere ſuis aduerſarijs poſtquàm ſunt pſentes in Curia. ita obſeruat Rota, vide Cõpoſt. in c. ſtatutũ. de reſcr. lib. 6.

De libelli oblatione.

SVMMARIVM.

1. *Nullitatem intentans debet in libello cauſam exprimere, in quo poteſt nullitatem & iniquitatem deducere.*

DECISIO I. aliàs 145.

NOTA, ꝙ intẽtãs cãm nullitatis debet eam exprimere in libello vt not. Inno. in c. cũ Bertoldus. de re iudi. & ff. de app. l. ſi expreſſim. & quòd in eodem libello va cat cauſa. nulli-

nullitatis & iniquitatis intentari,no.in c.dile cto.de appel.

De Mutuis petitionibus.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio nō habet locum in cā appellationis.*

DECISIO I. aliàs 61.

1 NOTA, † quòd in cauſa appellationis non habet locū recōuentio, & vt not.Inno.in c.1.de mut. petit. & videtur tex.in l. ad cognitionem.ff. ex quib.cau.in poſ.eat.

ADDITIO.

2 Reconuentio. An autem reconuentio poſſit fieri poſt litem conteſtatam,vide D. Abbatē in c.1.de mu.petit.vbi ponit longam diſputationem in materia reconuentionis.Adde Fel. in d.c.1.col.1.verſ.dum glo.tangit.

EPITOME.

Reus virtute commiſſionis actoris reconuenire non poteſt, ſed aliam ſpecialem impetrare debet.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire,an poſſit Reus actorem virtute cōmiſſionis actoris,an opus ſit ſibi alia cōmiſſione.*

DECISIO II. aliàs 598.

1 SI quis † impetrat nouam commiſſionē in aliqua cauſa à Papa Auditori contra Reū, & Reus vult eum reconuenire in eadem cā, vel alia,non poteſt ſine cōmiſſione ſpeciali, quę de facili obtinetur,tñ fortè hoc poſſet fieri ex prima commiſſione, ſed meliùs eſt aliā ſuper reconuentione obtinere. & ita ēt obſeruat Rota dominorū Auditorū ſacri Palatij.

De Litis conteſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſolutionis nō impedit litis cōteſtationē*
2 *Solutio an finiat litem.*

DECISIO I. aliàs 154.

1 NOTA, † φ exceptio ſolutionis non impedit litis conteſtationem, vt videtur no.per Inn.in c.1. de lit. conteſta. ſuper verbo,contingentis. lib. 6. licèt
2 lex videatur dicere, quòd † per ſolutionem lis videtur finita, vt l.cùm quærebatur. verſ. proinde.ff.iudi catum ſolui.

SVMMARIVM.

1 *Nullitatis exceptio impedit litis conteſtationē.*

DECISIO II. aliàs 115.

1 NOta, † φ cā nullitatis impedit litis cōteſtationē, & ante litē cōteſtatā opponi poteſt, vt no. Arch. in c. vt circa. in fi. de elect. li. 6. & Io. Monach. vide deciſ. 8. j. de reſt. ſpol.

SVMMARIVM.

1 *Litis cōteſtatio non fit in cauſa appellationis parte abſente.*

DECISIO III. aliàs 144.

1 NOta, † φ abſente parte in cauſa appellationis non fit litis cōteſtatio. de quo dic vt per Inno. in c. per tuas. de appellationib.

SVMMARIVM.

1 *Conteſtatio litis non requiritur in poſſeſſorio cauſæ beneficialis.*

DECISIO IIII. aliàs 155.

1 NOta, † quòd vbi agitur poſſeſſorio iudicio in cauſa beneficiali, non requirit̄ litis conteſtatio. de quo dic vt in c.1. de libelli oblation. per Inn. vbi notat certos caſus.

SVMMARIVM.

1 *Lis ſi eſt conteſtata in prima inſtantia, non eſt neceſſe illam conteſtari in cauſa appellationis de ſtylo Rotæ.*

DECISIO V. aliàs 208.

1 NOta, † quòd ſeruat audientia, quòd vbi eſt lis conteſtata in cauſa principali, non eſt neceſſè quòd conteſtetur in cauſa appella-

tionis,aliàs ſic.vt l.ſi.C.de temporibus appellationum. & c.per tuas.de appellationibus.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad appellandum non requirit litis conteſtationem, nec alium iuris ordinem in præambulis iudiciorum.*

DECISIO VI. aliàs 496.

1 NOta, † quòd in reſtitutione concedenda ad appellandum non eſt neceſſaria litis cõteſtatio in his,& alijs pręambulis,ſicut ꝓbando infamiam contra quam concedenda eſt talis citatio perſonalis, vel facienda inquiſitio,non eſt ſeruandus ordo iuris.arg.c.qualiter & quando.& c.cùm oporteat.& c.inquiſitionis.de accuſa.vide ſuprà de in integ.reſt. deciſ. 3.

SVMMARIVM.

1 *Præceptum de ſoluendo à quo non fuit appellatũ impedit litis cõteſtationẽ ſicut ſnĩa diffinitiua.*
2 *Præceptum de ſoluendo vim diffinitiuæ habet,et actionem parit ſicut & ſententia.*

DECISIO VII. aliàs 541.

1 VTrum † pręceptũ de ſoluẽdo, à quo nõ fuit appellatũ ĩ.tempus debitum, impediat litis conteſtationem,ſicut ſententia diffinitiua,quæ tranſit in rem iudicatam? Fuit de
2 terminatum,ꝙ ſic,cùm † habeat vim diffinitiuæ,quod patet,quia ex eo oritur actio,ſicut ex ſnĩa,vt notat Spec.tit.de ſen.excom.§.breuiter.circa ſi. quæ non oriretur ex interlocutorię,vt no.in cle.ſi.de appel.vltra mediũ.Itẽ quia imponit ſi.liti, ſicut ſententia,ergo tranſit in rem iudicatã.ff.de re iudi.l. t.ergo cũ ꝑ ipſum dicatur res finita,obſtabit & impediet litis conteſtationem,vt in c.exceptionis. de lit.conte.lib.6.cùm dicit finita.& l.elegãter. ff.de cond.indeb.& ad Ter.l.2.§.ſi.licèt q.dam nitantur contrarium ſuſtinere,ex eo,quia nõ inuenitur plena cauſæ cognitio ſicut in ſnĩa, ſed vel eſt hoc dictũ, quia in cõfeſſum nullę ſunt, nec reſtant partes iudicis in cognoſcendo,ſed in pronuntiando,vel diffinitiuam ſententiã proferendo, ſi poſt litis conteſtationẽ, & dato libello fiat confeſſio.iuxta no. in l.1. C.de litis conteſta.& l.proinde.ff.ad l.Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa prophanà eſt nullus, ſecùs in ſpirituali.*

DECISIO VIII. aliàs 627.

1 IN † cauſa prophana lite non conteſtata proceſſus eſt nullus, vt in c. vnic. de litis conteſt.ſecùs in cauſa ſpirituali. pro hoc cle. ſæpè,de verb.ſignifi.& ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa appellationis ubi libello non eſt reſponſum,& ſic lis non conteſtata,ualet.*

DECISIO IX. aliàs 669.

1 QVando † aliqua cã eſt in ſecunda inſtãtia,&dato libello,ſeu libellis nõ ẽ reſpõſum,& ſic lis non eſt cõteſtata, nũquid
a ualet?dic ꝙ ſic, a vt no.in c.per tuas. de app.

ADDITIO.

Dic quod ſic.Adde D.Abb. in d. c. per tuas. in 2.col.ver.in ſi.gl. Et an litis conteſtatio ſit neceſſaria in cauſa nullitatis, vide eundem Abb.in d.c.in 3.col.verſ.vlt. extra gl.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus lite non conteſtata in cauſa prophanæ eſt nullus,ſecus in ſpirituali.*

DECISIO X. aliàs 827.

1 NOta, † in cauſa prophana lite non conteſtata proceſſus eſt nullus,vt c.vn. de litis conteſtatio.ſecùs in cauſa ſpirituali,uel priuilegiata,vel matrimoniali, vel uſurarum, quia in ſpirituali ſolum iuratur de calumnia,ut in cle.diſpendioſam.de iudic.& de uerb.ſignifi. c.ſæpè. in clem.

SVMMARIVM.

1 *Petenti reſponderi libello ſi obijciatur de compromiſſo uidendum eſt an ſit tale, quod impediat litis conteſtationem,quia ſecus ſi eſt ſimplex.*

DECI-

DECISIO XI. aliàs 706.

1 DIc † ꝙ ſi in aliqua cauſa, datus eſt libellus per aliquam partem, quæ petit reſponderi libello, & alia renuat reſpondere, dicens ꝙ de cauſa erat factum cõpromiſſum, an hoc impediat reſponſionem libelli? Dic circa hoc, ꝙ eſt videndum, an compromiſſum ſit tale, quod impediat litis conteſtationem, ſecùs autem ſi eſſet ſimplex. uide circa hoc de litis conteſt. c. 1. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio inducitur per negationem contentorum in libello, etiam ſi non dicatur, animo litem conteſtandi.*

DECISIO XII. aliàs 706.

1 NOta, † ꝙ ſi pars rea reſpondendo libello actoris neget narrata prout narrantur: & dicat petita fieri non debere, licèt non addat, nec dicat ánimo litis conteſtandę: nihilominus cenſetur lis conteſtata, per l. rem non nouam. C. de iudi. & c. uni. de litis conteſtatio. & c. dudum. de electio. Et hanc quæſtionem recitat Spec. & eam ſic decidit tit. de cõteſtatio. §. 1. ver. ſi proponatur.

De iuramento calumniæ.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in Romana curia in animam conſtituentis, & ſuam tenetur iurare.*

DECISIO I. aliàs 492.

1 NOTA, † ꝙ procurator in Romana curia non ſolùm in animam domini, ſed etiam ſui ipſius tenetur præſtare iuramentum de calumnia, alioquin habebit locum pęna. c. fi. de iur. cal. nã licèt dñs principalis iuraſſet nihilominus iurare tenet̃ ꝑcurator, cùm ipſe calũniari poſſit ſicut dominus, prout legitur & notat̃ in c. appellationis. §. 1. ſuper uerbo ab ipſis. de iur. cal. lib. 6. & faciũt in ſimili no. ꝑ Doct. in c. ꝑſentiũ. de teſt. eo. lib. & in auth. principales. C. de iur. cal. in 1. glo. & no. in c. in pertractandis. eo. ti. & faciunt no. in c. procurator. de elect. lib. 6. & per Hoſtien. eo. tit. §. 2. circa fi. in ſumma.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum calumnia ſi petitum fuerit, & non præſtetur, nullus eſt proceſſus: ſecùs ſi non fuerit petitum.*

DECISIO II. aliàs 660.

1 DIc, † ꝙ ſi in aliqua cauſa quęratur ꝙ iuretur de calumnia, poteſt præſtari uſque ad finem: & ſi non præſtetur nullus eſt proceſſus: ſecùs autem ſi non petatur, & ita ſeruat ſacrum Palatiũ: & hoc eſt expreſſum in c. 1. de iura. cal. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt compellere partes neſcientes quid contineatur ſub iuramento calumniæ, ad iurandum quinque capitula ſub eo contenta: & actor iurare recuſans cadit à cauſa, & reus habetur pro confeſſo.*

DECISIO III. aliàs 787.

1 SCiendum eſt, † ꝙ eſt conſuetum in ſacro Palatio ꝙ in cauſis coram Auditore iuratur de calumnia ſimpliciter: & poteſt fieri ꝙ iuretur per procuratorem ſi ſciat quot capitula contineat dictum iuramentum, extrà, de iur. cal. c. pen. ſi autem ſit pars ignorans, & hoc uĩ Auditori ꝙ debeat iurare ſpecialiter quinq; capitula quot continet dictum iuramentum, tunc dictus Auditor poteſt eum compellere, & ſub pœna iuramenti, & ſi eſt actor, qui non uult præſtare dictum iuramentum, cadit ab actione per ſententiam, & reus abſoluitur: ſi uerò reus non uult iurare, habetur pro confeſſo & conuicto, ſecundũ Hoſti. in ſumma. ti. de iura. cal. §. quæ ſit pęna nolẽtis præſtare iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum calumniæ omiſſum, ſi non fuerit petitum, non uitiat ſententiam.*

DECISIO IIII. aliàs 664.

1 NOta, † ꝙ ſi in aliqua cauſa omittatur iuramentum de calumnia, quia non petitur præſtari: nihilominus ualet ſententia lata.

De

De dilationibus.

DECISIO I. aliàs 170.

Similis eſt dec.25.ſup.de iud.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. diffamari.C. de ingen. manumiſ. quando intentatur ab eo,quem reus aſſerit eſſe ſuum creditorem quomodo proceditur.*

DECISIO II. aliàs 305.

1 NOta † qualiter dicenti aliquem debitorẽ ſtatuitur tempus a iudice, infra quod probet debitum,vel infamiam quam allegat, vt no.Inn.in c.conquerente.in 2.gloſ.de off.ord. & in c.lator.qui fil.ſint leg.iunct.l. diffamari. C.de inge.manumiſ.in libello autem non poſſet peti,ꝙ in futurum alicui inhibeatur ꝙ nõ agat,vel non petat: quia actio negatoria non cõpetit in talibus perſonalibus actionibus, ſed in realibus,vt l.hatum.ff.ſi ſeruitus uẽdi.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes iurati infra terminum probatorium, poterunt examinari poſt dictum terminum.*

DECISIO III. aliàs 345.

1 NOta,† ꝙ vbi eſt datus certus terminus ad probandum: ſi teſtes ante terminum ſunt iurati,poſt terminum poſſunt examinari. Nec obſtat c.pia.cum ibi nota.de excep.lib.6.quia ibi eſt ſpeciale propter odium excommunicationis : ideò infra terminum iuris habet probare,aliàs non admitteretur in illo caſu d.c. pia.ſecus eſt in alijs caſibus, quia ex quo teſtes ſunt iurati ante terminum, poſt terminũ non videtur aliquid de nouo fieri , ſed quod eſt inceptum continuari , argum.l. ſed ſi manente.ff.de preca.

De ferijs.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium tempore feriarum non poteſt ſuſpendi,ut procedatur in poſſeſſorio.*

DECISIO I. aliàs 95.

1 NOTA, † ꝙ tempore feriato ſi aliquis velit ſuſpendere petitorium priùs intẽtatum cum poſſeſſorio, non auditur, quia intereſt partis vt tẽpore feriarum non procedatur,quod fieret,ſi poſſeſſorium ſolùm intentaretur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia diffinitiua ubi concluſum eſt in cauſa poteſt ferri in vacationibus , non autem interlocutoria.*

DECISIO II. aliàs 755.

1 SCiendum eſt,† ꝙ in vacationibus ſacri Palatij poteſt ferri diffinitiua ſententia in cauſa,in qua eſt concluſum: ſententia autem interlocutoria non poteſt ferri.

EPITOME.

Beneficium an dicatur uacare apud ſedem,ſi ille,cui de eo tãquàm uacante apud ſedem Papa prouidit ſub conditione,ſi idoneus repertus fuerit,extra curiam literis non expeditis,ſi mortuus ſit.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio an expiret per prouiſionem factã per Papã ei qui extra curiam literis non expeditis moritur.*

DECISIO III. aliàs 650.

1 SI † Papa prouidet alicui de beneficio vacãte apud ſedem apoſtolicam , ſi idoneus repertus fuerit:& ille recedat de curia non examinatus:& etiam ſine bullis dictæ gratiæ, & moriatur in ſuis partibus,an tale beneficium adhuc dicatur vacare apud ſedem apoſtolicam? Dicunt aliqui maiores de Rota ſacri Palatij,ꝙ ſi ille erat idoneus, & ut talis probatur per teſtes etiam poſt mortem eius,ꝙ tale beneficium vacat extra curiam. Aliqui verò alij Domini de Rota tenebant contrarium,ꝙ adhuc uacet in curia,cum dicta gra-

tiã videretur conditionalis,ſi idoneus reperiretur,& id nõ fuit factum morte præuentus.

De Ordine cognitionum.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliatus eſt reſtituendus antequam de nullitate ſententiæ cognoſcatur.*
2 *Spoliatus vbi notorium eſt eum non habere ius maximè in beneficialibus,non eſt reſtituendus.*
3 *Rei iudicatæ exceptio à qua nõ fuit appellatum, reſtitutionem impedit.*

DECISIO I. aliàs 46.

1 a NOTA,†quòd vbi aliquis dicit ſe ſpoliatum *a* per partem, ſeu iudicem, & opponitur ſpoliato, quòd ſententia pro eo lata fuit nulla, vr̃ ꝙ primò cognoſcatur de reſtitutionis iudicio,quã de cauſa nullitatis,quia nulla exceptio vr̃ obſtare beneficio reſtitutionis.c.fin.de ordi. cogni.c.in literis.de reſti.ſpol.vr̃ verum, maximè ſi pars fuerit ſpoliata poſt appellationem: quia tunc vr̃ reſtituenda,ſecùs ſi ſeruato ordine iudiciario,vt c.conquerente.de reſtit.ſpolia. cum ibi no. per Inno,in 1.gloſſ.& 3.q.1.
2 c.in ſumma.in princip.Vbi † autem eſſet no-
b torium,quod ſpoliatus non habet ius, *b* tũc non reſtituitur,maximè in cauſis beneficialibus,vt c.cõſtitutus.per Inn. de filijs presbyt.
3 & Specu.no.ꝙ † rei iudicatæ exceptio, à qua non fuit appellatum impedit reſtitutionẽ. in tit.de poſ.& peti.§.quoniam.verſ.23.Idẽ no. 3.q.1.ca. in ſumma. quia præſumi debet pro ſententia, à qua non fuit appellatum, ut no. Inn.in c.quoniam contra falſam.extra,de ꝓbat.de quo vide no.per Dy. de re.iu. qui ad agendum.lib.6.

A D D I T I O N E S.

a. Spoliatum. Adde deciſi.1. & quæ ibi not. ſupr.de appellat.in nouis.& Matth.de afflict.
b. deci.98. Quòd ſpoliatus non habet ius. hic habes quod reſtitutio denegatur ſpoliato, quando notoriè conſtat eum non habere ius. adde ſimilem denegationem dec.2. infra de reſti.ſpol. adde idem eſſe quando opponitur exceptio rei iudicatæ, vt hic.Et ſic ex iſtis duabus deciſionib.habes quinque caſus, in quibus ſpoliato denegatur reſtitutio: quibus adde ſextum in monacho habente adminiſtrationem vel prioratum ad nutum Abbatis amouibilem: nam ſi ſpolietur ab Abbate ſuo, non auditur petens ſe reſtitui.dec.1.inf. de reſt.ſpol.ſecùs ſi ab alio ſpoliaretur. Adde Anto.Corſo in tracta.de poteſt.ac excellent. reg.in quo quidem tract.includitũ alius tract. ad regulam,ſpoliatus ante omnia venit reſtituendus.vbi ad d.regu.dat 50.fallentias: quibus adde alias 11.fallent.quas ponit Lãfranc. Brixienſi.in rep.rub.de cauſ.poſſeſ.& proprie. col.8.& moderni Docto.in l. materialiter.§. nihil commune.ff.de acqui.poſſ.

De cauſa poſſeſſionis & proprietatis.

E P I T O M E.

Poſſeſsio beneficij traditione anuli portę affixi non queritur,vbi alius contendens ſe poſsidere ipſius portæ claues haberet: niſi traditio per pacificum collatorem facta fuerit. Item non agitur reſtitutoris remedio, ut humanum corpus in ſepulchrum reducatur.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio beneficij an acquiratur per traditionem anuli.*
2 *Reſtitutorio an poßit agi pro cadauere amoto?*

DECISIO I. aliàs 302.

1 a NOTA,† ꝙ per traditionem anuli *a* parte,beneficij de quo agitur,nõ acquiritur poſſeſſio, ſi alius qui dicebat ad ſe collationem beneficij pertinere,claues portę beneficij habebat: ſecùs autem eſſet,vbi ille qui tradidit poſſeſſionem anuli,omnimodam habebat collationem,& ſuper iure collationum non turbaretur:quia tunc per anulum & præſentiam collatoris vr̃ acquiſita poſſeſſio beneficij, vt c.tibi qui.de reſcri.lib.6.per Doct.ſic in l.1.§.Scæuola.ff.ſi quis teſt.liber eſſe iuſ.fuer: l.reſtituta.ff.ad Trebell.& l.3.§.ſi cauſa.ff.de bon poſ. & vide c. cum olim.de ſenten. & re iudic.de hoc in c.tranſmiſſam. de elec.per Io.And. &
b per Dy.de re.iu.c.1.lib.6.Item no. *b* gl.Inn.
2 ꝙ †.ſi corpus humanum ſit remotum de loco ſepul-

ſepulturæ, poſito ꝙ pro tali amotione poſſit
c agi, reſtitutorio iudicio: nõ tamen reſtituiẽ c donec plenè conſtet corpus fuiſſe reſtituendũ, & de iure reſtitui debere, ut no. Inn. in c. cùm liberum. de ſepultu. licèt Hoſt. dicat, ꝙ de rigore iuris eſſet reſtituẽdum, quia ex hoc poſſet agi poſſeſſorio iudicio, & debet fieri reſtitutio: licèt æquitas ſit pro prima opi. vt ipſe no. in c. alleg. Iſtud fuit in Rota determinatum, licèt lex, diui. ff. de rel. & ſump. fune. cùm iuſtè, videatur facere contra, ergo ſi iniuſtè ſit ablatum per violentiã, ſit reſtituẽdum.

ADDITIONES.

a Per traditionem anuli. Adde dec. 5. ĩ. eod. & dec. 8. de red. ſpo. 1. in antiquiorib.

b Item not. Adde deci. vlt. infr. vt lit. penden. nihil inno.

c Non tamen reſtituitur. Adde Hipo. Marſi. ſing. 199. inc. in iure expreſſum & clarum eſt. & deciſ. vlt. inf. ut lit. penden. nihil innouet.

EPITOME.

Soluens nomine alieno præſumitur habere mandatum ad ſoluendũ.

SVMMARIVM.

1 *Penſionem ſoluens nomine alieno, cenſetur ex mã dato domini ſoluiſſe, maximè ſciente pẽſionario.*

DECISIO II. aliàs 23.

1 Nota, † ꝙ vbi aliquis dicit ſe eſſe in poſſeſſione alicuius penſionis: & probat ꝙ penſio fuit retroactis temporibus ſoluta, ſed non apparet de mandato illius, qui dr̃ penſionem debere: cùm fuerit ſoluta, præſumitur ꝙ ſoluens habuit mandatum: quia non eſt veriſimile ꝙ ſoluens voluerit iactare pecunias ſuas, vt l. cùm de indebito. ff. de probatio. quia in tali caſu præſumitur, ꝙ gerens talem actũ, gerat de mandato domini. per Inn. in c. nonnulli. ſuper verbo, mãdato. de reſcri. maximè quando ſciente illo, qui dicebatur debitor, ſoluta eſt penſio: quia tunc vr̃ ſolutionem ratificare; & mandatum dare. ar. no. in c. ex parte. de reſcr. per Inn. Et ſic ſequitur, ꝙ petens talem ſolutionem præſumitur fuiſſe in poſſeſſione, niſi aliud probetur. Licèt videatur contra, quia factum tertij non debet nocere alteri. vt dicitur in ſimili, ꝙ factũ Abbatis non nocet conuentui quantum ad trãsferendum in alium poſſeſſionẽ proprietatis. extra, de reli. do. c. cùm dilectus. cũ ibi no. in gl. per Inn.

ADDITIO.

a Penſionis. Vide Dec. conſi. 136. inc. In cau. reuerendi. Gigant. in tract. de penſio. q. 47.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor beneficij dicitur habere poſſeſſionem pacificã licèt ſibi poſteà moueatur lis ſup beneficio.*

DECISIO III. aliàs 36.

1 Nota, † ꝙ vbi aliquis eſt in poſſeſſione ali-
a cuius beneficij, licèt moueatur ſibi lis ſuper beneficio, videtur tamen poſſeſſionem pacificam habere: quia ad hoc ꝙ aliquis videatur pacificã poſſeſſionẽ habere, ſufficit ꝙ de facto poſſideat, licèt ſuper iure moueatur ſibi controuerſia. Et no. Inn. in c. conſtitutus. de appel. & Arch. in c. licèt: ſuper verbo, pacificam. de præbendis. lib. 6. ad quod facit l. ſciẽdum. §. ſi fundus. ff. qui ſatiſda. cogant. quia licèt videatur contra l. Lucius. §. tres hæredes. ad Trebell. ſed pro prima parte facit ꝙ interruptio ciuilis non mutat poſſeſſionem, vt l. intra quatuor. de diuer. temp. præſcri. cõtra faciunt no. in c. commiſſa. ſuper verbo pacificam. de elect. lib. 6. pro prima parte bene facit quod ibi notatur per ipſum Arc. in gl. per te vel alium.

ADDITIO.

a Poſſeſſione. Adde deci. 3. & ibi addit. §. de præb. in nouis.

EPITOME.

Petitorium ſuſpẽdi poteſt etiam in ſecunda inſtantia, niſi de rei iure conſtet.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium poteſt ſuſpẽdi in cauſa appellationis: ſecus in cauſa principali: quia non poſſet poſt concluſionem in cauſa.*

2 *Cauſa appellationis uidetur diuerſa à cauſa principali.*

DECI-

DECISIO IIII. aliàs 69.

1 NOta,† ꝙ in cauſa appellationis poteſt ſu-
a ſpendi petitorium *a*, licèt in cauſa prin-
cipali non poſſit poſt concluſionem, vt in c.1.
2 de cauſa poſ. & proprie.in Cle. quia alia† cau
ſa vr̃ cauſa appellationis a principali, vt l.cùm
apud.ff.iud.ſol.quod intellige, ꝙ in cauſa prin
cipali vſque ad concluſionem poteſt ſuſpendi
petitorium. vt no.in c.paſtoralis.ſuper verbo
petente.per Inn. de cauſa poſ. niſi ſit probatũ
per reum ius habere in proprietate:quia tunc
ſi conſtaret de iure rei non poteſt ſuſpendi
per actorem petitorium.vt ibi patet.

ADDITIO.

a Suſpendi petitorium. Adde dec.6. inf.eo. tit.

EPITOME.

Poſſeſsio an dicatur acquiri per ſolum tactum anuli eccleſiæ clauſæ, ſi fiat in præſentia habentis poteſtatem conferendi.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionis traditio eccleſiæ clauſa fit etiam per ſolum anulum, modo fiat per habentem conferendi poteſtatem.*

DECISIO V. aliàs 153.

1 NOta ponet† ꝙ aliquis eſt inductus *a* in
a poſſeſſioné per anulum eccleſiæ, clau-
ſæ, cuius claues erant penes eum, ad quem p-
tinebat cuſtodia eccleſiæ tunc vacantis: utrũ
per hoc poſſeſſio ipſius eccleſiæ apprehenda-
b tur, ita ꝙ per talẽ apprehẽſioné ſolius anuli *b*
quæratur poſſeſſio beneficij: vt ſi poſteà non
admittatur, vel ſi alius in poſſeſſionem indu-
catur, ſit reſtituẽdus ut ſpoliatus. Et dic, ꝙ ſic
ſi anulus eſt ſic traditus p illũ qui dicebatur
habere poteſtatem conferendi: quia anulus
eſt inſtrumentum ædificij.ar.l.fundi.in pri.de
ac.emp. quia q tangit ſuperficiem, totũ tan-
gere videtur, ut l. vulgaris.ff. de fur. iunct.l.
ꝙ ſi.§. materia.de peri. & cõmo. rei uen. de
teſt.l.ad teſtamentũ.§.fi.Item quia corporali-
ter res vr̃ apprehenſa, ex quo eſt in præſentia
rei. vt l. nunquã nuda. §.1.cũ ibi no. de acq.
rer.do.& circa hoc adde no. per Inn. in c.in
literis.ſuper verbo poſſeſſio. de reſt. ſpo. & p
Cõ poſt.in c.tranſmiſſa.de elect. & per Dyn
in regula 1.de reg.iu.lib.6.vide ſ eo.tit.dec.1

ADDITIONES.

a Inductus in poſſeſſionem. Adde pro concor. deciſ.8.de reſti.ſpolia.in antiquior.

b Solius anuli. An autem poſſeſſio poſsit tradi ad oculum ſi eſt in præſentia, vide Abba.in c. cum aliquibus. de re iud. & ibidem per Fel. col.2.ver.ſecundo adde & limita iſtam communem opinionem.

EPITOME.

Petitorium licèt inter duos colliti gãtes, fuerit ſuſpenſum corã ſuo iudice, ſi cõtingat per tertium coram alio iudice agi ſuper eodem petitorio, poterit ſuſpendens tale petitorium, venire, & agere pro ſuo intereſſe ſuper petitorio coram ſecundo iudice.

SVMMARIVM.

1 *Petitorij ſuſpenſione ſtãte inter duos coram vno iudice, quod illud coram alio iudice & cum alio collitigante intentari poſſit.*

DECISIO VI. aliàs 185.

1 NOta † ꝙ vbi *a* quis ſuſpendit petitoriũ
a coram uno iudice, ſeu Auditore: ſi agitur
per tertium coram alio iudice, ſeu Auditore
ſuper eodem petitorio, ꝙ ſuſpendens tale pe
torium coram primo Auditore poteſt venire
pro intereſſe, & intentare petitoriũ corã ſecũ
do Auditore, qui ſunt diuerſi iudices, & videẽ
tur diuerſa iudicia, arg.l.cùm apud.ff.iud.ſol.

ADDITIO.

a Nota ꝙ ubi. Adde pro concor.decι.4.ſup.eo.

SVMMARIVM.

1 *Fructus quæſiti per eum, qui obtinuit in poſſeſſorio, non reſtituentur poſteà obtinenti in petitorio, quando petitorium fuit poſt reſtitutionẽ intentatum. Et acceptanti beneficiũ dicenti poſteà illud nõ cadere ſub gratia ſua, nõ creditur.*

DECI-

DECISIO VII. aliàs 193.

1 NOta,† ꝙ ſi primò fuit itentatum petitorium & poſſeſſorium,& poſteà ſuſpēſum ſit petitorium: & iſte ſpoliatus obtineat, & fructus ſunt reſtituti, ſi poſteà ſpoliator obtineat ſuper petitorio, fructus reſtitutos, & quos percepit a tempore motæ litis ſub petitorio,tenetur reſtituere,ut no.Ber.in c. ſignificauerunt. de reſt. ſi autem petitorium non fuiſſet prius intentatum,ſed intētaretur poſt reſtitutionem factam tunc ſpoliato.ſpoliatus fructus ſibi reſtitutos antequam intentaretur petitorium non habet reſtituere. ſic notatur in c. cū ſuper. in ſecunda gl. de cauſa poſ. & proprie.glo.Ioan.And.in nouella in c.cùm in multis.in fi.de reſcr.lib.6.habet,ꝙ acceptans beneficium ſi poſt acceptationē dicat,ꝙ non cadebat in ſua gratia, non creditur ſibi: quia ex quo acceptauit præſumitur, ꝙ cadat in gratia:ita ꝙ acceptāti incumbit probatio. Et circa illud ultimum vide deci. 42.inf.de teſt. quod ſi ſpoliatus intentans petitorium,& poſſeſſorium ſuſpenſo petitorio obtineat in poſſeſſorio,& per conſequens fructus ſibi reſtitui. ſi poſteà ſpoliator obtineat in petitorio, an recuperet fructus prædictos: & dic ꝙ ſic: ſecùs ſi à principio nō intentaſſet niſi poſſeſſorium.

EPITOME.

Sufficit fuiſſe in poſſeſsione clericatus per aliqua tempora abſque alia probatione.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus poſſeßio per aliqua tempora abſq; alia probatione an ſufficiat.*

2 *Clericatus poſſeſſio, licèt inducat præſumptionem ſine alia probatione tituli, tamen non erit ſufficiens ad adiudicandum beneficium.*

3 *Præſumptio eſt ſemper pro poſſeſſore.*

DECISIO VIII. aliàs 264.

1 NOta,† ꝙ talis eſt opinio Rotæ, ꝙ vbi clericus fuit in poſſeſſione a per aliqua tpa,& vixit ut clericus,ſufficit,licèt aliàs ꝑ literas,vel teſtes non probetur titulus. ita nota.per Inn.i c.ſuper his. circa fi.mag.gl.de accu. & c. innotuit. de eo qui fur.ord.recep.& Ioan. Monach. in c. ſi iudex.& in c. licèt. de ſenten.excommuni.lib.6.licèt ibi Ioan.And. videatur notare contrarium: quæ opinio vi-
2 detur de rigore iuris verior: quia † licèt poſſeſſio clericatus ſine alia probatione tituli inducat præſumptionem, vt no.gl.alle. tamen
b in beneficialibus b præſumptio non eſt ſufficiens ad adiudicandū beneficium, niſi verus titulus probaretur,ut c.1. de re iud. lib.6. & hoc no. Inn.in c.illud. de præſump. ad quod notatur per Arch.in c.ordinarij.de off.or.licèt iſta præſumptio ſufficeret quantum ad
3 tuendum eum in poſſeſſione:quia†ſemper eſt præſumptio pro poſſeſſore, niſi contrà probetur,vt notat in c.ex inſinuatione.de proc.per Inn.ad quod faciunt notata per Arch.in c.2. de conceſ.præb.lib.6.Prima autem opinio ſecundum æquitatem ſemper conſueuit ſeruari. maximè ſi diu quis fuerit i poſſeſſione clericatus.arg.l.3.ff. ad Macedo.iunct.l. Barbarius.ff.de off.prætor.

ADDITIONES.

a Fuit in poſſeſſione. Adde Iaſ.in l. Barbarius. col.9.ver.tertio facit.& col.11.uer.quintò.ff. de off.præt.& quod probetur per unū teſtem, vide Hip.Marſi.§.ijdem Cornelio.ff.de quæſt.

b Tamen in beneficialibus. Adde quod quemadmodum præſumptione non probatur beneficium alicui deberi ſic nec confeſſione partis, ſed ſolo titulo vero probatur beneficium alicui adiudicandum eſſe. prout dicit dec.16.ſup.de reſti.ſpol.in nouis.Idem decidit gl.pragma.Sanctio.in uer.termino. col.4. ver.ſimiliter.ti.de paci.poſ.Et an in cauſa beneficiali habeat locum regula,actore non ꝓbāte &c. adde dec.1. ſup.de re iud. in nouis. Sed poſtquā ſolo titulo probatur beneficium alicui deberi,quærit an tituli fieri debeat exacta probatio,de quo vide dec.1.ſup.de reſtit. ſpo.in nouis.& deci.1.j.de præſumptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor beneficij etiam non probato titulo beneficij,nec penſionis, poterit agere nomine ſui beneficij.*

DECISIO IX. aliàs 467.

1 NOta,† poſſeſſor beneficij etiam non plenè probato titulo beneficij, nec penſionis,

nis, poteſt agere nomine ſui beneficij actione ex decre. querelam. de electio. pro penſione iam diu ſoluta prædeceſſoribus ſuis & poſtmodum ei ſubtracta, licèt ipſe non fuerit in poſſeſſione percipiendi eandem, iuxta notata per Inn. in c. in literis. de reſt. ſpo. & in c. cùm ſuper. de cauſa poſ. & proprieta.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio Papæ obſtat agenti poſſeſſorio, quia afficit titulum & poſſeſſionem.*

DECISIO X. aliàs 475.

1 NOta, † ſi agenti poſſeſſorio obijciatur, & producatur Papalis reſeruatio ſiue ante, ſiue poſt ſuſpenſionem petitorij, denegatur reſtitutio: putà decreuit Papæ nedum afficit titulum, ſed etiam poſſeſſorium. ar. eorũ quæ leguntur & notantur de appel. c. vt noſtrum. de elec. c. ſi eo tempore. lib. 6. facit optimè c. ſuſcitatà. de reſt. ſpol. & not. in c. conſtitutus. de filijs presby. & infra de reſt. ſpol. dec. 2.

ADDITIO.

2 Nota ſi agẽti. Adde dec. 3. de reſt. ſp. ĩ. i nouis.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio beneficij obſtat agenti poſſeſſorio niſi ſit ſpoliatus lite pendente, quia tunc officio iudicis ſibi ſubuenitur.*

DECISIO XI. aliàs 56.

1 NOta, † quòd vbi aliquis a. tenet beneficiũ
2 reſeruatum, ꝙ ſi talis expellatur de beneficio, ſibi non datur interdictum, quia ſicut reſeruatio afficit beneficium ita poſſeſſionẽ, vt c. vt noſtrum. de appella. & ibi Inn. ad qđ l. ſi minor. ff. de ſeruis exportan. benè rñdaretur officium iudicis, ſi eſſet expulſus lite pendẽte: in quo quidem officio non requirit poſſeſſio, ſed ſufficit, ꝙ ius tpe expulſiõis detineat, vt no. Inn. in c. dilecti. de maiori. & obedien. Ad quod faciũt no. in l. & ideò. cũ l. ſeq. ff. de condi. furti. & l. non tñ. ff. de peti. hæredi. licèt videretur ſm aliquos, ꝙ poſito, ꝙ reſeruatio afficiat poſſeſſionem ciuilem, non tñ naturalem, ut l. 1. §. deijcitur. de ui & ui arma. ut dicitur in ſimili, ꝙ ex contractu, ex quo non poteſt transferri dominium, transfertur poſſeſſio naturalis, vt in donatione inter virum & uxorem ff. de acq. poſſeſ. l. 1. §. ſi vir. ita concordatur cum l. 3. §. ſi. & l. ſi eum qui. ff. de dona. inter uir. & uxo. ad quod l. ſi quis ui. §. differentia. & l. quod meo. § ſi furioſo. ff. de acq. poſ. Item poſito ꝙ reſeruatio afficiat poſſeſſionem quantum ad Papam, non tamen quantum ad extraneum litigantem, vt dicitur in ſimili, in l. qui opinionem. ff. de ſecun. ta. & uide infrà de præbend. deciſ. 20. & 24. & ſuprà de electio. deciſ. 4. & infra de reſt. ſpol. deciſ. 2. 11. & 15.

ADDITIO.

2 Nota quòd vbi aliqnis. Adde deciſ. 3. & 14. de reſt. ſpolia. ſup. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Petitorij ſuſpenſio quoad unam partem, operatur effectũ etiam quo ad aliam etiam nõ petentem.*

DECISIO XII. aliàs 626.

1 SI † Auditor ſacri Palatij ſuſpendat petitorium ad inſtantiam unius partis duntaxat, vt agatur tñ in poſſeſſorio iuxta cle. un. de cã poſſeſſ. & proprieta. ꝙ tunc ẽt intelligitur ſuſpenſum petitorium quoad aliã partem ſine eius petitione, ſm diſpoſitionem iuris communis, ut in alleg. c. un. notatur in c. ex conqueſtione. de reſt. ſpol. & hoc uerum eſt in eadem ratione, ſecùs in diuerſis. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus eſt qui habet beneficium ab eo qui titulum dare non poteſt.*

DECISIO XIII. aliàs 415.

1 NOta, † quòd intruſus a. eſt ille, qui abſque
2 titulo eius qui dare poteſt, tenet beneficium, & non ille, qui ab alio habet titulũ qui dare põt, licèt de ipſius prouiſi, vel tenẽtis titulis

tuli

tuli validitate diſputetur, aliàs dubitetur: hoc vult Inn. in c.nihil eſt.in magna gl.circa medium.de electio.& ibidẽ Compoſt.in glo. pone. & ſic intruſio opponitur canonico ingreſſui.

ADDITIO.

a Nota quod intruſus. De hac materia intruſionis adde Fely. in c.in noſtra.nu.27. de reſcri. in c.veniens, de accuſat.Ioan. And. de Selua in tractatu de benefici. in 3.parte. quæſt. 11. col.4. Aene.de Falco.in tract. reſeruat.in 4.q. prin.in 26. effect. & in 2. part.tracta. in 4.q. princ.in 40.quæſt.& dec.20.inf.de præb.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorio per tres ſententias conformes deciſo ſuſpenſo priùs petitorio non eſt ampliùs ſententia dicenda ſuper poſſeſſorio.*

DECISIO XIIII. aliàs 368.

1 NOta,† ꝙ vbi in vero poſſeſſorio actum eſt & ſunt tres ſententiæ latæ ſuſpenſo prius petitorio, ſuper poſſeſſorio ſeu ſpoliatione, nõ eſt ampliùs ſententia ferenda. Et hoc poteſt eſſe uerum, qñ ab eodem agebatur petitorio & poſſeſſorio reſtituendæ poſſeſſionis: & talis obtinuit, & eſt reſtitutus in poſſeſſionem, tunc fruſtrà ageretur de poſſeſſione: qa non eſſet niſi fatigare laboribus & expenſis. l.1.ff.de inoffic.teſtam.ſic not.Innocen. in c. cum dilectus.extra, de cauſa poſſ.& propriet. ſecùs tamen ſi aduerſarius. de quo dic vt in c.qui ad agendum.per Dy.de reg.iu.lib.6. & per Cy.in l.incerti.C.de interdict.notatur in in l.2.ff.de interdict.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus qui obtinuit in poſſeſſorio, & recuperatá poſſeſſione eccleſiæ ſuper fructibus & expenſis dedit ſpoliatori dilationem, qui dilatione pendente poteſt procedere in petitorio, ſi propterea fuerit facta nouatio.*

DECISIO XV. aliàs 884.

1 SPoliator † cõdemnatus ad reſtituendã eccleſiam, cum fructibus perceptis & ex-

penſis, reſtituta eccleſia componit cũm ſpoliato pro fructibus & expenſis in certa pecuniæ ſumma & quantitate: & ſpoliatus dat ſibi certos terminos certorum annorum ad ſoluendam illam quantitatem pecuniæ: quibus terminis nondũ lapſis nec adhuc ſoluta pecunia ſpoliator vult procedere in petitorio. ſpoliatus dicit, ꝙ non: donec omnino ſit reſtitutus: quia nondum habuit reſtitutionem fructuũ, & expenſarum. Alter dicit ꝙ non tenetur ſoluere propter conuentionem & terminos: & ꝙ ex hoc vr̃ renuntiaſſe ſpoliatus illi exceptioni, quæritur an benè dicat: ſic, ſi fuerit facta nouatio, aliàs non, vt ff.de re iud.l.4.§.ſi ex conuentione.& C. de excep.rei iudic.l.2. ad quod facit arg.l.qui id.ff.de donationi.

De reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 ***Monachus ſpoliatus beneficio ad nutum remouibili non reſtituitur contra abbatem ſuum, niſi pendente inquiſitione quam contra abbatem proſequebatur, vel ab extraneo ſit ſpoliatus.***
2 *Precario in dubio transfertur poſſeſſio.*

DECISIO I. aliàs 1.

1 PRIMO, † ꝙ monacho *a* habenti adminiſtrationem ſeu prioratum ad nutum abbatis amonibilem non competit reſtitutio, *b* nec aliquod remedium in cauſa reſtitutionis poſſeſſionis contra ſuum abbatem. & ſic tenet, quod no. Inn. in c.olim.ſuper verbo, reſtitutus. in vlt. opi. *c* de accu. niſi ſpoliet enim pendente inquiſitione contra ipſum abbatẽ, quã ipſe monachus proſequebat̃. ita no. Inn. in prin.in vlt.opi.de accuſationib. Nec ſeruamus opinionem eiuſdem poſitam in c. inſinuante.qui cle.uel vo.circa quod vide quod no.Arch.in c. præſenti.de off.or.li.6. Et iſtud ego intelligebã eſſe verum, qñ prior vel monachus habens talem adminiſtrationem ad nutum remouibilem remouetur ab abbate: ſecùs ſi ſpoliaretur ab extraneo: *d* quia tunc competeret ſibi reſtitutio: quia cùm iſte videatur precario poſſidere: in dubio reſpectu
2 extranei vr̃ habere poſſeſſionẽ, quia †.in precario

cario in dubio transfertur poſſeſſio.ff.de precar.l.& habet.§.cum quis.& ibi notatur. & iſtud eſt ad inſtar ſerui, cui competit reſtitutio poſſeſſionis.C.ſi per vim vel alio modo.l. fin.& C.qui leg.perſo.habét.l.1.cum ibi no. contra tamé abbatem, a quo talis monachus cauſam tantum habet non habet reſtitutionem.ar.l.ſi quis conductionis.C.loc.ſed benè contra extraneum, vt l.qui precario.ff. de preca.& religioſi in cauſis, in quibus poſſunt agere, poſſunt procuratores conſtituere.

ADDITIONES.

a Monacho habenti.Adde dec.6.eo.tit. ſup.in nouis.Fely.in c.per tuas.de maiorit.& obed.

b Non competit reſtitutio.Adde plures caſus, in quibus ſpoliato denegatur reſtitutio, quos accumulaui. inf.dec. proxima. & in deciſ. 1. de ordine cognitio.

c Vltima opinione. Vbi dicit ꝙ monachi benè petere poſſunt vt reſtituatur ad monaſteria ſalua ordinis diſciplina: ſed quod reſtituātur ad prioratus vel obedientias hoc petere nō poſſunt.

d Spoliaretur ab extraneo. Adde deciſ.15. ſupr.de iudicijs.

EPITOME.

Notorium non ius, agenti poſſeſſorio, & reſeruatio obſtante, idem.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem obſtat exceptio notorij non iuris & reſeruationis.*

DECISIO II. aliàs 7.

1 NOta, † ꝙ vbi agitur poſſeſſorio iudi-
a cio *a* in cauſa beneficiali: & apparet
b de notorio non iure *b* agentis impeditur re-
c ſtitutio de quo c.ad decimas *c* de reſti.ſpo. lib.6.vt no.Inn.in c.cōſtitut⁹.de fil.presbyt. & Spec.in titu. de peti. & poſſ.§. quia ſuprà dictū eſt, ſecùs videretur in re prophana.arg. no.in l.ſi.ff.de vi,& vi ar.& l.ſi de vi,& poſſeſſione.ff.de iud.no.p Dy.in reg.qui ad agēdū. de re.iu.lib.6.cum ſi.pro quo c.lator.& c.cōſanguinei. de re iud.& quod no.in c.quod ſicut, de electio.In beneficio reſeruato etiam
1 ſpoliatus non reſtituetur: quia reſeruatio tollit, ne talis poſſit dici poſſeſsionem habere. & ita no.per Inn.in c. vt noſtrum. de appel. & ita ſeruatur. & de elect. c. ſi eo tempore. lib.6.vide inf.dec.15.eo.tit.

ADDITIONES.

a Poſſeſſorio iudicio.Adde dec.3.in c.ſi cōtra. ſup.hoc eo.tit.in nouis.Alex.in l.naturaliter. §.nihil commune.col.6. ver. aut quærimus. ff.de acquiren.poſſeſ.

Notorio non iure.Hic habes, quòd reſtitutio denegatur ſpoliato quando notoriè conſtat de nō iure illius.Similis denegatio fit in materia reuocationis attentatorum: quæ quidē reuocatio denegatur qñ notoriè conſtat de non iure petentis: prout deciditur in deci.2. hoc eo.tit.ſup.in nouis.Similis denegatio fit ſpoliato, qui petit ad beneficium reſeruatū ſe reſtitui: quia reſeruatio facit ne poſſit dici poſſeſsionem habere, ſecundum Inn.in c. vt noſtrum.extra, de appellatio. Item qñ ſpoliatus non habet ius.deci.1.ſup.de ord.cogn.

c c. ad decimas. Quod c. hoc dicit. Eccleſia quæ petit reſtitutionem decimarum, quas ſe dicit intra parœciam alterius poſſediſſe, non auditur, niſi probet poſſeſsionem legitimam. Et ſic obſtaret ſibi eccleſiæ notorium: quia decima in aliena parœcia conſtitutæ de iure cōmuni ſpectant ad illius parœciæ eccleſiā.

SVMMARIVM.

1 *Dolus tam in ſpolio rerum corporalium, quàm incorporalium requiritur.*

2 *Spoliatus penſione ad hoc vt obtineat, neceſſariò docere debebis de iure ſuo.*

DECISIO III. aliàs 11.

1 NOta, † quòd ſicut in ſpoliatione rerum corporalium dolus requiritur, ita in ſpoliatione rerū incorporalium.&ad hoc ſequitur, ꝙ ille qui tenet ad certam penſionē: & propter aliquas cauſas nō ſoluit in prӕteritū, ſed eſt paratus ſoluere in futurū, talis vr̄ ſpoliare, no.Inn.in c.querelam.ſuper verbo ſubtractione. de electio. ſimiliter in tali caſu,
2 † qui dicit ſe ſpoliatū pēſione prӕterita, oportet, ꝙ doceat de iure ſuo, antē q̄ pēſio pterita adiudicet: quia in iſto caſu tale poſſeſſoriū a

 petito-

petitorio ſeparari non poteſt:quia non reſtituitur poſſeſſoriū quin reſtituatur petitoriū: cùm poſſeſſio in talibus incorporalibus haberi non poſſit ſine iure.ff.de iti.actuq.priu.l. 3.§.hoc autem, & quemadmo.ſeruit.amit.l. fi. cum ibi no. & c.tranſmiſſa.de reſt.poſ. de quo notatur per Inn.de ſeruis non ordi.c.de ſeruorum.cùm iſta ſint coniuncta in iſto caſu,cognoſcendo de vno, neceſſe eſt ꝙ de alio cognoſcatur:vt dr̄ in ſimili,extra , de dona. inter viū & vxo.c.de prudentia.cum ibi no. per Inn.iunct.l.quoties.ff.de iure do.odium ſpoliatorū & ſuſpitio petitorū,vt de,in re.ver ſo.l.ſeru⁹.& notaſ de doli excep.l.2.§. circa.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſpoliati donec durat ſpolium,valet.*
2 *Spoliatus ſi appellauerit, etiā poſt 10. annos poterit perſequi appellationem ſuam ſi grauamen non habet vim diffinitiuæ ſententiæ vel interlocutoriæ.*
3 *Spoliatus ſemper videtur grauari.*
4 *Spoliatus infra quod tempus videtur poſſeſſionem perdere, ſi petere neligat.*

DECISIO IIII. aliàs 54.

1 Nota,† ꝙ vbi dicit ſe aliquis ſpoliatum, & appellat poſt magnum tempus à tēpore ſpoliationis etiam poſt x.annos,ꝙ valet
2 appellatio : & hoc † ſi grauamen non habet vim diffinitiuę ſententiæ,vel interlocutorię, vt no.Spec.titu.de appell.§.reſtat. verſic. ſed quid dices.circa quod vide Arch.in c. cōcertationi.ſuper verbo, apprehendi. de appella.
3 lib.6.& eſt ratio,quia † ſemper ſpoliatus videtur grauari:ergo quandocunq; & vbicūq; poteſt appellare, licèt videtur contra : quia fur ex prima cōtractione tenetur, vt l.ei qui. de fur. igitur vr̄ quòd tempore ſpoliationis quis videretur grauari non alio tempore.Innoc.tñ vr̄ notare in c.querelam. de elec. ſu-
4 per verbo,de nouo.in prin.ꝙ ſpoliatus †negligens per annum petere poſſeſſionem,non vr̄ perdere dictam poſſeſſionem,arbitrio tamen iudicis relinquitur,in quo tempore ſpoliatus videatur poſſeſſionem perdere, ſi petere negligat,vt dicitur in c.mandatum. de reſcri. per Inno.in glo.1.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus debet probare ſe habuiſſe poſſeſſionem ab eo qui authoritatem habebat inſtituendi.*

DECISIO V. aliàs 65.

1 Nota,† ꝙ vbi quis petit reſtitutionem beneficij,quo dicit ſe ſpoliatum,oportet ꝙ probet poſſeſſionem ſe habuiſſe ab illo, qui authoritatem habebat inſtituendi,vt no. Inn.in c.in literis.in gl.circa fi.de reſt.ſpo. & Arch.in c. 1. de eo qui mit.in poſ. cauſa rei ſeruā.lib.6.Et ponit hoc Ioan.And.in addi. Spec.in rub.de reſt.ſpo.Io. de Lig.in c.ex parte.de reſtit.ſpo.& hoc tenet curia Rom.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio hoſpitalario , vel ſimilibus ſpoliatis non datur,quando crimen tangit adminiſtrationem propter quod fuit amotus,aliàs ſecus.*

DECISIO VI. aliàs 71.

Nota, ꝙ vbi quis tenet hoſpitale , vt leproſariam,ſi per ſuperiorem amoueatur propter aliquod crimen,quod imponitur,tali datur reſtitutio ad tale hoſpitale donec contra eum fuerit probatum. & hoc intelligo verum , ſi fuerit amotus propter crimen, quod non tangebat adminiſtrationem . Si
1 † autem crimen tangit adminiſtrationem: quia poſtulatur ſuſpectus propter malā adminiſtrationem, tunc non reſtituetur. ſic no.in c.quia contingit.de reli.do. in Clem. Sic dr̄ in ſimili, ꝙ tutori ſuſpecto non poteſt ſolui, ſi de adminiſtratione accuſetur . ſecùs ſi de alio crimine.ſic concord.ff.de ſolutionib. §.1.l.ꝙ ſi forte.§.1.cum l.quamuis.§.1.aliàs incipit Calipodius.eo.ti. Item intereſt iſtius ꝙ purget famam ſuam,& ꝙ interim non ſpolietur, vt dicitur in ſimili ꝙ etiam adminiſtratori eſt licitum defendere famam ſuam, vt l.quæ omnia.ff.de procura.

SVMMARIVM.

1 *Clericus rediens ad beneficiū non dicitur ſpoliare in caſu c.ſi beneficia,de preb.lib.6. Et in eodem*

dem caſu non licet propria authoritate redire ad beneficium dimiſſum & per alium occupatũ.

2 *Clericus rediens ad ſuum beneficium quod dimiſerat, ſi alium in poſſeſſione inuenerit, non debet propria authoritate illũ poſſeſſione ſuã ſpoliare.*

3 *Hæres poterit res hæreditarias propria authoritate occupare, niſi fuerint per alium occupata.*

DECISIO VII. aliàs 102.

1 NOta † ꝙ vbi aliquis per c. ſi beneficia. de præb. lib. 6. redit ad beneficium primum in quo aliàs erat inſtitutus, contra iſtũ redeuntem ad beneficium ſuũ non datur poſſeſſoriũ iudicium, nec interdictum. Et eſt ratio, quia iſte qui redijt ad ſuum beneficiũ non vr̃ perdidiſſe poſſeſſionem, nec amiſiſſe: quia dum redijt, nihil de nouo vr̃ acquirere, ſed acquiſitum conſeruare. ar. l. filio. ff. de iniuſto rup. teſta. ff. de pecu l. peculiũ. §. ſi habere. & l. voluntate. ff. quib. mo pig. vel hypo. ſol. ad quod facit quod not. Arch. in alle. c. ſi beneficia. vbi dicit, ꝙ propria authoritate poteſt redire ad ſuum beneficium. & hoc intellige verũ ſm me ſi poſſeſſio non erat occupata, nec erat, q contradiceret tpe regreſſus: quia ſi eſſet occupata, videretur ꝙ iſte non poſſet redire: quia
2 † licèt non ſit priuatus ipſo beneficio ꝑ ſententiã hominis, ſeu iuris: tñ vbi inſtitutus eſt in beneficio, & occupauit beneficiũ tali habẽti ius non eſt permiſſum occupare ꝑpria authoritate, vt no. in ſimili Inn. in c. trãſmiſſam.
3 de elec. vt dr̃ in ſimili † ꝙ hæres propria authoritate pōt res hæreditarias occupare, niſi fuerint per alium occupatæ. in authen. de hære. & fal. §. in omnibus. qui ita concor. cum l. qui habebat. ff. de manu. teſt. cũ multis ſimil.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio interpoſita per ſpoliatum contra ſpoliantem habet vim citationis.*

2 *Nullitate litis conteſtationem impediri.*

DECISIO VIII. aliàs 107.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis dicit ſe ſpoliatum, & appellauit contra ſpoliatorem, licèt ſpoliator non veniat ad cauſam, reintegrandus eſt ſpoliatus: quia ſpoliator vr̃ citatus à iure: & licèt non appareat, teuera ſpoliaſſe: tutius eſt, ꝙ reintegretur, q dicit ſe ſpoliatũ ſub conditione, ſi & inquãtum eſt ſpoliatus, contra illũ à quo dicit ſe ſpoliatũ, licèt aliter non appareat, vt c. G. ꝑpetuus. cũ ibi not. per Inn. de fi. inſtr. iunct. l. conductorũ. C. de pac.
2 Itẽ not. ꝙ † cã nullitatis *a* impedit litis con
a teſtationẽ, & ante litẽ opponi pōt, vt not. Archi. in c. vt circa. in fi. de elect. lib. 6. & Io. Mo.

A D D I T I O.

a Cauſa nullitatis. Adde deciſ. 2. ſup. de litis conteſtatio.

E P I T O M E.

Canonicus regularis ſpoliatus beneficio ſeculari ſibi per ordinarium collato, agit ad reſtitutionẽ.

S V M M A R I V M.

1 *Canonico regulari ſpoliato beneficio datur reſtitutio.*

2 *Fructus an lucretur inhabilis.*

3 *Conferenti beneficium inhabili non currit tempus, vt deuoluatur beneficium pp negligentiã.*

DECISIO IX. aliàs 114.

1 NOta, † ꝙ vbi regularis canonicus habet ex collatione ordinarij beneficium ſeculare, ſi ſpoliatur tali beneficio, tali canonico datur reſtitutio, quia per tales perſonas talia beneficia poſſunt præſcribi, ergo poſſideri ab initio, vt c. ſi de beneficio. de præben. lib. 6. iunct. c. cum noſtris. de conceſ. præbend. vbi
2 † inhabilis lucratur fructus, *a* ergo poſſidet.
a & vr̃ textus in c. poſt electionem. eod. tit. ꝙ
3 † ſi inhabili conferatur beneficium, cōferenti non currit tempus, vt ſic deuoluatur beneficium pp negligentiam, quia non deuoluitur. ſuper quo uide c. quanquam. de elect. lib. 6.

A D D I T I O.

a Lucratr̃ fructus. Super quo uide latè ꝑ Fel. in c. de quarta. de pſcrip. col. 11. vbi plenè & latiſſimè de hoc tractat ultra cęteros ſcribẽtes.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliator violentus & intruſus cũ titulo reprobato, condemnãdi ſunt ẽt in fructibus, qui percipi*

 potuerunt,

potuerunt, ſecus ſi ageretur contra alium poſſeſſorem, ad quẽ peruenit res cũ titulo colorato.

DECISIO X. aliàs 130.

1 NOta, † q̃ ubi agitur de reintegrãdo, ſi agitur contra violentum & doloſum, uel ꝯ illum, ad quem res peruenit ex contractu reprobato, tunc ueniunt fructus, qui percipi potuerunt. arg. l. ſed & partus. ff. de eo q̃d met. cau. l. ait prætor. §. per hanc. ff. quæ in fraud. credi. c. grauis. de reſtit. ſpol. ubi autem agetur de reintegrando contra alium poſſeſſoré, ad quem peruenit res titulo colorato, uel alia colorata cauſa nõ ueniũt fructus qui percipi
a poterant. l. ſi fundum *a* cũ ibi no. ff. de rei ué.

ADDITIO.

a L. ſi fundũ. Et ibi uide glo. in uer. percepiſſe. quæ ponit quatuor caſus in quibus fructus præben. debet reſtitui ab habente titulum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus venit reſtituendus etiam ſi ſpoliator dicat beneficium reſeruatum, niſi incontinenti paratus eſſet illud probare.*

2 *Reſeruationis exceptio eſt excluſoria poſſeſſorij, vbi conſtaret de reſeruatione, vel continenti poſſet probari de illa.*

DECISIO XI. aliàs 275.

1 NOta † ubi ſpoliato *a* opponit̃ beneficiũ:
2 quo dicit ſe ſpoliatum, fuiſſe reſeruatum & ſpoliatus petit ſe admitti ad probandã ſpoliationem ante reſeruationem non audit̃ ſpoliator: quia exceptio reſeruationis probandæ non excludit. ſic intelligitur c. vt noſtrũ. cum ibi not. de appel. & c. conſtitutus. de filijs presby. & ſi dicatur, q̃ reſeruatio eſt excluſoria poſſeſſorij, quia uerum eſt, cũm eſt probatum, uel q̃n quis incontinenti paratus eſt ꝓbare, aliàs contra ſpoliationem non admittitur exceptio. arg. l. ſi debitori. ff. de iudi. in c. in literis. de reſt. ſpol. uerſ. ſed ſi cõſtaret. uer. ſe. quod not. Io. Mo. in c. 2. de reſt. ſpol. lib. 6.

ADDITIO.

a Spoliato. Aeneas de Falco. in trac. reſerua. in 3. quæſt. principali. in 11. effectu. Suprà de ca. poſ. & prop. dec. 11. & de teſt. ſpo. dec. 3. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet præſumptionem pro ſe, quando agit cum inferiore prælato: et hoc cæteris parib.*

DECISIO XII. aliàs 299.

1 NOta, † quòd ubi agitur inter Epiſcopum & inferiorem prælatum, ſeu Abbatem ſuper iuribus epiſcopatus: & Abbas dicit ſe turbari in poſſeſſione per Epiſcopum: Epiſcopus dicit ſe ſpoliatum: cæteris paribus præſumitur pro Epiſcopo, & ſententia eſt effectui mandanda ſuper interdicto, unde ui, priuſquàm ſuper interdicto uti poſſidetis, ut no. Inno. & Hoſt. in c. ueniens. de præſcr. & idem eſſet in interdicto, uti poſſidetis, ut no. gl. in l. 1. C. uti poſ. & per Bet. in c. auditis. ſuper uerbo, exemptis. de præſcri. circa quod ad de no. in c. abbate. per Inn. ubi ſimiliter ponit differentiam, quando agitur pro iuribus interdicto uti poſ. uel confeſſoria. de uerb. ſignifi.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus etiam agendo uia attentatorum excluditur per exceptionem notorij non iuris, & hoc in beneficialibus.*

DECISIO XIII. aliàs 348.

1 NOta, † quòd ſi conſtat de non iure petentis reſtitutionem, aliàs reuocationem ſpoliationis beneficij per modum attentati in præiudicium litis, repellitur talis, quia glo. Inn. poſita in c. ſignificaſti. de diuor. loquitur in petente reſtitutionem communem, & ad caſum iſtum, uidelicet, ne iudex petentem autorizet in delicto, in hoc enim non priuilegiatur agens ex beneficio lite pendente &c. ſicut in alijs duobus. primum quia hoc caſu agitur ſummariè, not. glo. ut lite penden. c. 2. in cle. in 1. gl. & ſufficit eo caſu ſola detentio: ſecus in petitorio. infra de appel. dec. 10. & de ſenten. & re iud. dec. 25.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus, qui intentauit petitorium & poſſeſſorium ſimul, ſi conſtet de non iure ſuo, & aduerſarij in petitorio an veniat reſtituendus?*

2 *Petitorium & poſſeſſorium vbi intentatur: pronuntiatio in poſſeſſorio eſt præmittenda, in executione tamen proprietas debet præualere.*

DECISIO XIIII. aliàs 423.

1 NOta, † a ſed pone retento themate, ſecú-
dus q. fuerat in poſſeſſione íductus poſt
prouiſionem ſibi factam fuit ſpoliatus p primum,
ſed agit contra eum petitorio, & poſſeſſorio,
ſimul, quæritur an, quia conſtat de
non iure ſuo, ſicut etiam de non iure primi,
an ſecundus ſit reſtituendus? Videtur ꝙ nó,
ex quo conſtat de non iure ſuo. arg. not. in c.
conſtitutus. de fil. presby. & ibi per Io. An. cú
ſit par cauſa, ex quo neuter habet ius, vr̃ ꝙ
2 ſit potior conditio poſſidentis. Itē quia † cú
ſimul petitorio & poſſeſſorio actum eſt, licèt
in pronuntiatione ſit pronuntaitio præmittenda
in poſſeſſione: in executione tñ debet
proprietas præualere. licèt ergo feratur ſnia
ſuper poſſeſſione, cùm proprietas non ſit ſua,
imò nullius, pót ergo præualere in executione,
vt impediat pronuntiari ſuper poſſeſſione,
& mãdare executioni. ar. c. cùm dilectus.
de cauſa poſſeſ. & proprie. In oppoſitũ vr̃, ꝙ
in petitorio debeat abſoluere primú ab impetratione
ſecundi, cùm in poſſeſſorio ſimul
intentato debeat eum condemnare, & ſm reſtituere
ex quo cõſtat de ſpoliatione, quia vtilis
poſſeſſoris petitio pp inutilem petitionē
petitorio additam non debet vitiari. ar. re. vti
lc. præſertim in odium ſpoliantis, vt quia ſi ſecundus
non fuiſſet ſpoliatus, & poſt ageret ꝯ
ipſum, fuiſſet ab eius impetitione abſolutus,
& quia melius eſſet poſſeſſionem eſſe penes
eum, qui ſententiæ vitio nó ſuo cecidit à poſſeſſione
ſua. pro quo de reſtitutio. ſpol. c. literas.
& c. ſæpè. cum ibi no. per Inn. & ibi non
fuit determinatum, ſed motum fuit.

ADDITIO.

a Nota. Iſta dec. venit continuatiuè ad deci. infra poſitam ſub ti. de conceſ. præb. num. 21. in anti.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus beneficio, quod propter extrauagantem execrabilis, retinere nõ poterat, nõ reſtituitur.*

2 *Vino legato non intelligitur niſi de eo, quod ex vite naturali naſcitur.*

DECISIO XV. aliàs 371.

1 NOta † ꝙ vbi aliquis tenuit duo beneficia
incompatibilia vltra tempus ſtatutũ in
decr. execrabilis de præb. in extrauag. & vno
illorũ beneficiorum ſit ſpoliatus, vel dicat ſe
ſpoliatum, ꝙ non debet reſtitui, quia cùm appareat
ꝙ talia beneficia non pót tenere de iu
a re: nõ eſt reſtitutio a faciõda. arg. c. eam te.
de reſcri. & no. p Inn. in c. conſtitutus. de fil.
presby. pro quo l. nauis. in fi. ff. de rei ven. melius
in c. ad decimas. de reſt. ſpol. li. 6. Nec articulus
eſt admittendus ſuper reſtõne: & licet
quis p diſpenſationē pót talia beneficia retinere
incompatibilia: tñ iſtud eſt ex accidenti,
& de gratia ſpeciali: quia in dubio extédi nõ
debet. ar. l. Seio. §. fi. de annu. leg. ff. & l. ſed ſi
p priorem. §. ſi feriē. ff. ex quib. cau. ma. & facit
quod notat. in l. qui habent. §. quia aút. ff. de
tut. quia dabitur curator vt minori, nó vt prodigo.
de verb. ob. l. ex parte. & l. 4. ff. de cõd. &
2 demon. legãdo † n. vinum, vr̃ legare vinum
quod ex vite naturali naſcitur, non tñ vinum
quod aliunde tollitur, vel ex tritico, uel ex
alia materia. ff. de vin. & oleo leg. l. ſi cui vinum.
licèt contra hoc videatur facere. c. referẽte.
de præb. & qd no. Spe. in ti. de pet. & poſ.

ADDITIO.

a Non eſt reſtitutio. Adde Rom. conſ. 499. in pręmiſſa. col. 3. Capel. Tholoſ. deciſ. 464. inc. item fuit quæſitum, aliquis tenuit duas parœciales eccleſias vltra tempus.

SVMMARIVM.

1 *Violentia probata per teſtes an ſufficiat probare res ablatas per iuramentum.*

DECISIO XVI. aliàs 409.

1 NOta † libellans interdicto vnde vi, & pe-
tens bona mobilia ſibi per violentiam

ablata reſtitui, non tenetur illa ſtatim ante litis conteſtationem ſpecificare: dũmodò probauerit violentiam, qua probata per teſtes, ſufficit res ablatas probare per iuramentum. ꝗđ metus cau. c. vlt. arg. not. de prædictis in c. cũ dilectus. de ord. cog. & de reſt. ſpol. c. grauiſi. & c. cum ad ſedem. & ibi per Inno.

S V M M A R I V M.

1 *Spoliatus qui fuerat lite pendente ſurrogatus, non reſtituitur.*

2 *Spoliatus non reſtituitur ſi detinebat beneficium reſeruatum.*

DECISIO XVII. aliàs 429.

1 NOta; † nunquid ſi mortuo reo a contra
2 quẽ de beneficio litigabam, & obtinuerã ſniam in poſſeſſorio, lite adhuc pendente tu fueris ſurrogatus per ordinarium, contra c. ſi hi contra quos. vt lit. penden. lib. 6. & poſſeſſionem authoritate ſurrogationis aſſecutus, ego poſteà mandato executoris emanato ſuper & ꝑ ſnia, quam in poſſeſſorio obtinuerã contra defunctum ſum in poſſeſſionem reſtitutus te non conuicto, nec audito, verùm tu poſſis tanquàm ſpoliatus petere reſtitui? Quidã dixerunt ꝙ ſic: quia non debuiſti ſine cauſæ cognitione remoueri de poſſeſſione tua, vt c. licèt eṗus. de præb. lib. 6. Item quod licèt illud c. ſi hi cõtra quos. irritet collationẽ, vel prouiſionem ſic lite pendente factã, non tñ poſſeſſionem adeptã vt licet collatio ſit inutilis, ſeu ſurrogatio de re facta, tñ ex ea nihilominus potuit transferri poſſeſſió vera. arg. l. 1. §. ſi vir. ff. de acq. poſſeſ. & pro hac vr̃ Inn. de iudi. c. quia V. in ſi. Contrariũ tenuit maior pars: quia ex quo authoritate executorũ fuit introductus, non conſtat ſpoliaſſe, quia iuſtè poſſidet, & c. nec fuit ille ſurrogatus vocandus: quia nullum ius habet, nec aliquam iuſtam cauſam contradicendi. ar. ff. ſol. ma. l. 2. §. voluntatem. nec cogitare debebam illũ poſſidere, nec vocandum fore, quem ſurrogari non debere ſciebã, vt d. c. ſi hi cõtra quos. nec per conſequens eum poſſidere credere debebã, nec ego, nec executor. & ſi nũc facta executione prẽndens ſe ſpoliatũ petat ſe reſtitui, ego potero excipere de attentata ſurrogatione, & actione ſub lite pendente, quia cui damus actionem, multò fortius exceptionẽ, vt l. cui damus. de regulis iuris. cùm ego poſſem agere ꝑꝑ attentatam per eum ſurrogationẽ lite pendente factam reuocari, ergo multò fortius potero excipere: præſertim quia illud decretum, quod eſt in loco capituli, vr̃ debere afficere nedum collationem, ſeu titulum, imò & poſſeſſionem, quia multum intereſt actoris, ne nouus poſſeſſor ſurrogetur, ſed q̃ poſſeſſio remanet vacans, vt ſi contingat in cã obtinere, facilius fiat executio. arg. not. per Inn. in c. veniens. de teſt. gl. tertia. & ille tex. nedum voluit prouidere contra collationẽ, ſeu præſentationem: imò ẽt contra poſſeſſionis occupationem, quæ etiã multùm concernit præiudicium, & prorogationem litis: præſertim quia propter poſſeſſionem ſurrogationis magis poſſit impediri effectus iuſtitiæ actoris, quàm ꝑꝑ ſolã collationem, vel præſentationem: ergo magis debet reputari irrita, & inanis poſſeſſionis aſſecutio ſurrogati, quàm collatio, vt ſic careat iuris effectibus, & adminiculis, nec ſit ſufficiens talis poſſeſſio ad pariendum de iure remedia poſſeſſionis, ſicut ẽt dr̃ de reſeruatione: quia ꝑꝑ decretum quod habet annexum afficit ẽt poſſeſſionem, adeò
2. † ꝙ ſi quis de facto poſſideret beneficium reſeruatum ſine authoritate apoſtolica, nõ daretur ſibi reſtitutio, vt ſeruat Palatium. arg. not. per Inn. in c. vt noſtrũ. de appel. & decretum iuris non debet eſſe minoris efficaciæ, q̃ hominis. ar. ff. de iure patro. l. ſi libertus. Nec obſtat dict. §. ſi vir. l. 1. de acq. poſ. quia ibi donatario acquiritur poſſeſſio rei donatæ contra prohibitionem iuris: quia donator deſinẽdo habere animum poſſidendi, etiam poſſideret, & ideò ſua non intereſt ſi donatario acquiratur, præſertim cùm ſit in culpa donãdo alteri, ſed ꝑꝑ talem tranſlationem poſſeſſionis nulli alteri præiudicium generatur, nec illa prohibitio iuris concernebat commodũ tertij. Hic uerò eſſet præiudicium actoris, & prorogaretur negotium eccleſiaſticũ in præiudicium eccleſiarum ꝑꝑ diuturnam uacationem, in fauorem quarum talis prohibitio cũ decreto irritante facta fuit. Nec obſtant no. per Inn. in d. c. quia V. in ſi. quia quod ibi no. intelligo uerũ, ubi poterit aliquis iuſtus eſſe poſſeſſor ſurrogatus in locum mortui, q poterat defendere fortè ex aliqua cã poſſeſſionẽ: & ideò ſaltẽ talis ꝑ edictũ gñale in execu-

tione

tione erit uocandus, ut in iuribus hic allegatis. hic autem aliquis non poterat debitè ſurrogatus eſſe pendente lite propter iuris prohibitionem, & decretum: ideò non eſt neceſſe ĩ executione p̃mittere aliquod edictũ gñale, nec aliquem uocare. fateor tñ ꝙ ſi in executione aliquis ſe opponat, ꝙ eſſet audiendus. arg. no. per Inno. de appel. c. ex ratione. circa principium: uel ſi facta executione petat eam reuocari, ꝙ erit audiendus, ſed contra eum, ut prædixi, poterit de inuocatione replicari, & de prohibitione iuris, & decreto. d. c. ſi hi contra quos. & uide ſupra deciſ. 4. de electio.

ADDITIO.

a Mortuo reo. Adde Staph. in trac. de lite. gra. & iuſti. fol. 98.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor præbendæ reſtituendus eſt ad res ad præbẽdã ſpectantes, quas poſſidebat defunctus, ex cuius perſona vacauit, aduerſus quoſcunq; ſpoliatores, ſed non contra ſpoliatorem colligantem ſecum ſuper præbenda, licet dicat ſpoliatum nunquam eas poſſediſſe.*

2 *Poſſidens authoritate ſuperioris poteſt agere nomine beneficij, vel dignitatis pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficiũ, uel dignitatẽ.*

DECISIO XVIII. aliàs 542.

1 MOrtuo † quodam Ambroſio, qui poſſidebat p̃bendam, quæ uacauerat per obitum cuiuſdam Petri, quã poſt eius obitũ obtinuerat uigore cõſuetudinis eccleſię, ego acceptaui illã præbendam, & feci mihi prouideri, & per executorem meum in poſſeſſionem induci, & de facto p capitulũ admiſſus fui: antè aũt q̃ inducerer in poſſeſſionẽ illius præbendę quidã alter p̃tendens eã reſeruatã in perſonam d. Pet. & Ambroſio uiuente ſibi per Papã tanquã de reſeruata fuiſſe, puiſum, & quia authoritate executoris ſui aſſecutus fuiſſet poſſeſſionem illius p̃bendæ, nec ẽt per capitulũ admiſſus fuit, agit cõtra me ſup p̃bẽda illa, petens eã ſibi adiudicari, & mihi ſilentiũ imponi, & pẽdente lite in Curia ſuper p̃benda illa, ego ante oĩa ſuſpẽſo petitorio peto nomine p̃bendæ iſtius, in cuius poſſeſſionẽ ſum inductus, reſtitutionẽ illarũ rerũ, & cauſarum quas ille aduerſarius occupauit, p̃tendẽs eis prębendam meam ſpoliatam, pręſertim cũ Ambroſius, per cuius obitũ ego acceptaui præbendam, res & cãs illas ratione illius p̃bendæ pacificè poſſidebat. Alter dicit, 2
ꝙ cùm ego illarum rerum & cauſarum nunquã poſſeſſionem habuerim, nec eis fuerim ſpoliatus, non poſſum nomine meo poſſeſſionem petere, nec ẽt poſſum nomine prębendę agere, cùm ſit dubiũ an ius habeam in eadem quouſque de iure utriuſque partis fuerit diſcuſſum: q̃ritur q d iuris ſ Quidã (in quorum opinione tunc erã) dixerunt, ꝙ non poſſum agere, quia ex quo ago, oportet ꝙ agam nomine prębendæ, nec aliter ur̃ me poſſe agere quàm ſi conſtiterit, ꝙ ius habeã in prębẽda: quia iſta exceptio aduerſarij dicentis, ꝙ non habeo ius in prębenda, ur̃ pręiudicialis, & p conſequens prius terminanda. Pro hoc facit benè, quia per talem petitionem reſtitutionis rerum præbendę ur̃ fieri tale pręiudicium q̃ſtioni principali, quæ uertitur ſuper prębenda, & eius iuribus: ergo cùm hęc quęſtio ſpoliationis ſit maior alia non permittatur donec alia ſit diſcuſſa interpretari. arg. ff. de iud. l. pro minore. pro hoc l. fundi, ff. de exceptio. & ff. fami. erciſcun. l. 1, in prin. Item quia aduerſario ur̃ remittendum in uiã retentionis illas res penes ſe habere, quia ſibi concederetur petitio, ſi ius haberet, prout habet ſm ſe. arg. l. inuitus. §. cui damus. ff de reg. iur. Nec obſtat ꝙ ego habeo poſſeſſionem prębẽdę, quia pp hoc non habui poſſeſſionem rerum iſtarum per alium occupatarum. arg. l. quod meo. § fi. ff. de acq. poſſeſ. Nec obſtat ꝙ præbenda fuit ſpoliata, cuius nomine ego ago, quia dico, ꝙ non eſt uerum: quia ẽt aduerſarius poſſidet illas res, nomine præbendę in qua prętendit ſe ius habere, & cuius ratione res iſtas apprehendit, & in cuius poſſeſſionẽ prębendę dixit ſe inducendum fore, & me indebitè intruſum: ergo pendente iſto dubio ita iuſtè nomine prębendę poterit illas res retinere, ſicut ego eas petere, cũ hĩc ita coloratũ titulũ p̃tendat in p̃benda, ſicut ego, & fortè plus pp reſeruationẽ quã oſtendit, quia in pari cã potior debet eſſe conditio poſſidẽtis, ut l. ſi ſeruum. §. ſequitur. ff de uerb. obl. de pręben. c. ſi à ſede. lib. 6. Quidam alij, in quorum opinione erat maior pars, dicebant contra, quià imò ante omnia ſum reſtituendus, ex

quo ſum in poſſeſſione præbendæ,& ago nomine eius,de qua cõſtat ꝙ aliàs fuit in poſſeſſione iſtarum rerum, & cæterarum: quia in talibus multùm attenditur poſſeſſio: ut is
2 † qui e i poſſeſſione alicuius beneficij, vel dignitatis authoritate ſuperioris, poſsit agere eius nomine pro rebus & iuribus pertinentibus ad beneficium vel dignitatem, etiam ſi de iure illius poſſeſsionis ſit dubium.Pro quibus benè facit quod not. Specula. de actore. §.1.in 13.col.verſi.ſed pone quidam dicens. & per Inn.de reſtitu.ſpolia.c.in literis. in fin. 2.col. & de elec.c. nihil eſt.& c. tranſmiſſa. pro hoc etiam multùm benè facit,quod not. per eundem Inn.de appella.c.conſtitutus.ſuper verbo, effectam. in quæſtione quam ibi mouet.& per ea quæ ibi ſubiunxit,vr̃ reſpondere ad l.fundi.ff.de except.ſuprà in contrarium pro alia parte allegata.pro hoc etiam videtur text. in ſimil. C. de edict. diui Adria. toll. l.fina.ibi cùm dicit, earum rerum quæ mortis tempore teſtatoris fuerint. Sed ſalua eorum gratia credo primam opinionẽ veriorem.per l. per eam allegatam. Nec obſtant ea quæ pro parte iſta allegantur.Primò non obſtat cùm dicitur poſſeſſorem dignitatis agere poſſe,& ècontrà :quia fateor cõtra illum,quia non prætendit ſe habere ius in dignitate,vel beneficio nomine cuius agitur:ſecùs in eo qui dicit ea & c.de quibus agitur pro dignitate, vel nomine beneficij de quibus agitur poſsideri. Item non obſtat quod no.Inn.in dict.c.conſtitutus.quia licèt ibi innuat poſsidẽtem fundum, de cuius dominio agitur poſſe lite penden. petere ſeruitutem ad fundum iſtum,fateor, ſi petat ſeruitutem ab eo,qui ſe non prætendit dominum fundi à quo petitur ſeruitus:ſed ſi ille qui petit dominium denegaret, ſecùs ſi ab eodem : quia tunc quęſtio dominij pręiudicialis eſſet quęſtioni ſeruitutis & primò terminanda: nec permitteretur quęſtioni dominij tanquã maiori parti pręiudicium per quæſtionem ſeruitutis,quæ minor eſt.iuxta l.per minorem.ff. de iudic.ſuprà allegat.nec etiã expreſsè Inn. dicit contrarium . Nec etiam obſtat, quod ibi dicit,poſſeſſorem præbendæ poſſe agere pro iure præbendæ,licèt ſibi moueatur quæſtio ſuper præbenda: quia allegare vr̃ contra illos, qui non prætendebant ſe ius habere in præbenda : nec illa iura] pro quibus nomine pręben dæ poſſeſſor agebat, volebant nomine præbendæ retinere,ſed ex hoc indebitè retinere:quia prætendebant agentem non habere ius in præbenda, hic autem aduerſarius contra quem ago,prætendit ſe ius habere in præbenda, & eius nomine, ſeu ratione illas res & terras pro quibus agebatur velle retinere.Et eodem modo reſpondeo ad l.fina.C. de edic.diui Adriani tol. Nam ibi miſſus in poſſeſsionem ex edi.di.Adr. non mitteretur in poſſeſsionem illarum rerũ, quæ detinentur per eum, qui ſe prætenderat ius habere: & qui monſtrat etiam titulum in ſcriptis, prætextu cuius reuocaretur in dubium ius alterius, quouſque eſſet de iure utriuſque diſcuſſum,vt ſic qui potiora iura allegaret,obtineret,vt ibi patet:imò , quod eſt fortius, ſi prætenderet ad ſe pertinere tales res, eſto ꝙ non referet quęſtionem ſuper hæreditate, dũ tamen referret quæſtionem dominij ſuper rebus,quia illud dominium non impedit volentem referre quæſtionem dominij illius, qui petit ſe admitti in poſſeſsionem, ſm glo. illam.vide dec.1.ſuprà de iudi.

ADDITIO.

a Mortuo quodam. Adde Nicol. Boer.deciſ. 340.ſtatutum uel conſuetudo.

SVMMARIVM.

1 *Expreſsio conditionis quæ tacitè inerat in tradendo poſſeſsionem,non facit poſſeſsionem conditionalem,nec præiudicat agenti poſſeſſorio,nec ſuſpendit petitorium aduerſarij.*

2 *Poſſeſsionis acquiſitio & traditio poſſunt fieri ſub conditione.*

DECISIO XIX. aliàs 578.

1 QVidam † expectans Apoſtolicus acceptauit præbendã,& fecit ſibi prouideri, & in poſſeſsioné induci.& prouiſus inductus, & ad eam receptus fuit ſub conditione,ſi de iure ſibi deberetur & ſaluo iure cuiuſlibet alterius,& non aliàs. Poſteà quidam ordinarius eodem modo receptus fuit, & in poſſeſsionem inductus. Primus reputans ſe ſpoliatum agit poſſeſſorio,petens ſe reſtitui, & ſu-

& ſuſpendi petitorium, ſecundus ordinarius
qui poſsidet, dat de iure ſuo, & de non iure
Apoſtolici primi: dr ſibi per Apoſtolicum ꝙ
non poteſt, nec eius articuli ſunt admitten-
di obſtante ſuſpenſione petitorij, quia illi ar-
ticuli concernunt petitorium: ordinarius re
ſpõdet, ꝙ imò poteſt, & ꝙ eius articuli ſunt
admittendi, ex quo ipſe Apoſtolicus non ha-
buit poſſeſsionem puram, ſed ſub cõditione,
ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure alte-
rius, & ideò ceſſante illa conditione non poſ
ſidet: & ideò eius articuli concernentes peti
torium, per quos detegeretur non ius acto-
ris, & per conſequens non habuiſſe poſſeſ-
ſionem deficiente conditione, ſub qua cùm
adeptus fuit, cùm ſint excluſorij poſſeſſorij
per eum intentati ſunt admittendi. Quæri-
tur nunquid benè dicat ordinarius? Videtur
2 dicendum ꝙ ſic, quia † poſſeſsionis traditio
& receptio poſſet acquiri, & fieri ſub condi-
tione. vt ff. de acquir. poſſ. l. qui abſenti. §. ſi
quis poſſesſionem. & de reſtitu. ſpol. c. olim.
qua deficiente nihil acquiritur ex tali actu
conditionali, ut ibi. Pro hoc benè faciunt
not. per Ioan. And. in nouell. de elec. c. 2. lib.
6. ſuper text. in magn. gloſſ. quæ eſt ſuper ver
bo, electio. & eſt penul. Sed potiùs vr̃ dicen-
dum contrà, quia dicta conditio inhærebat
actui, & erat de ſubſtantia, & natura ſua,
& ideò non videtur, quòd ſuſpendat ac-
quiſitionem poſſeſsionis. argumento l. con-
ditiones extrinſecus. ff. de condi. & demon-
ſtra. & ff. de legat. 1. l. 3. cum concor. licet in
euentu reſoluatur. vide infra dec. 41. de te-
ſtib. & atteſtat.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus petens ſe reſtitui in cã beneficiali, ali qualiter tenetur probare titulum ſaltem coloratum.*

DECISIO XX. aliàs 679.

1 NOta, † ꝙ in cauſa ſpirituali petens reſti-
tutionem debet iuſtificare, ſeu colorare
ſuum titulum, antequàm reſtituatur, ſecun-
dùm Inn. in c. conſtitutus. extrà, de fil. pres-
by. ſecùs in cauſa prophana, tunc ſpoliatus
debet reſtitui ſine aliqua probatione, vt c.
ſæpè. de reſtitut. ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato ſufficit quod probet poſſeſſionem per traditionem clauium beneficij.*

DECISIO XXI. aliàs 717.

1 DIc † ꝙ ſi aliquis expectans acceptat be-
neficium vacans, & ponitur in poſſeſsio-
ne per ſuum executorem per claues, vel alio
modo, ꝙ ſi iſte ſpolietur, debet reſtitui ad di
ctum beneficiũ integrè: ſecùs aũt ſi alter poſ
ſideret, & dictus expectans eſſet poſitus in
poſſeſsione aliquarum rerum beneficij, quia
tunc ad dictas res poſſeſſas debet admitti,
vel reſtitui ſm Innocentium in c. ex literis.
de conſuetudin. & c. ex tranſmiſſa. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Spoliator doloſus non auditur ſuper petitorio, an tequàm ſpoliatus plenè fuerat reſtitutus etiam ſi uellet bonis cedere.*
2 *Ceſsionis bonorum beneficium doloſo non impartitur.*
3 *Ceſsio bonorum debet fieri cum authoritate ſuperioris.*
4 *Cedere bonis non permittitur ei, qui in fraudem alienanit bona ſua.*

DECISIO XXII. aliàs 83.

1 NOta, † ꝙ vbi monachus ſpoliauit dolo,
& fraude, & cum inuaſione beneficium,
a ꝙ petit, non auditur ſuper petitorio, *a* do-
nec ille, qui poſsidebat beneficium, ſit plenè
reſtitutus per monachũ ſpoliantem, licèt ſpo
2 liator vellet cedere bonis, quia † tali ſpoliato
ri doloſo non debet dari iuris remediũ: q̃a in
legẽ cõmiſit, vt l. auxilium. §. in delictis. ff.
de mino. vt dr̃ in ſimili. in l. verũ. in princip.
ff. pro ſocio. Itẽ agenti petitorio faciliori mo-
do excipitur contra eum, ꝙ non habeat bene-
ficium ceſsionis bonorũ, donec reſtituat qđ
amiſit. nec audit̃ volẽs beneficio ceſsionis uti
quin ex dolo ſuo puniatur, ꝙ ſuper petitorio
nõ auditur nõ facta reſtitutione. Et vbi eſſet
dare caſum, qđ monachus nõ alius ſubiectus
deberet admitti ad ceſsionẽ bonorũ, talis ceſ
3 ſio deberet † fieri cũ authoritate ſuperioris, ſi

cut

cut abbatis uel alterius, cùm bona talis ſubiecti, ſuperiori, vel monaſterio acquiratur. in authen. ingreſſi. C. de ſacr. eccle. & hoc niſi eſſet talis perſona, quæ poſſet habere bona propria, in quibus ſuperior non poſſet agere, & conueniri., quia tunc non requiritur authoritas ſuperioris, ar. no. Inn. in c. edoceri. ex. de reſcr. Nec obſt. per iſta c. 1. de dec. quia ibi agebatur contra monachum, hic non repellitur. Nec obſt. quod no. Inn. in c. cùm olim. in glo. ma. uer. de male. de cauſ. poſſ. & propriet. quia in præſenti cauſa habent uidere, an benè ſoluat, ſi repellat ab agēdo: ideò taliter debet puniri, cùm aliàs non poſſit ſatisfacere. ar. no. per Archi. in c. 1. de ele. lib. 6. & c. quia ſæpè. in fi. & per Inn. in c. dilectus. de ſimo. licèt Spe. uideatur notare contra in tit. de pet. & poſſ. & quod not. per Inno. in c. Odoardus. de ſolu. & iſta fuit communis opi.
4 Et qui in † fraudem alienauit bona ſua uolens cedere bonis ſuis, non auditur. ff. quæ in fraud. cred. l. fi. cum ibi not. quia iura non decipientibus, ſed deceptis ſubueniunt. extrà de rer. permut. c. cùm uniuerſorum, & c. inter dilectos. de donationib.

ADDITIO.

a Nō auditur ſuper petitorio. Adde Nic. Boer. dec. 349. quæritur an ciuiliter. col. 5. nu. 8.

SVMMARIVM.

1 *Monachus ſpoliatus per abbatem non poteſt petere reſtitutionem, niſi ſit ſpoliatus pendēte accuſatione, uel inquiſitione, quam procurat contra abbatem.*

DECISIO XXIII. aliàs 359.

1 NOta, † q monachus nullo caſu poteſt reſtitutionem petere, ſi ſpolietur per abbatem ſuo prioratu, niſi fuiſſet ſpoliatus pendente inquiſitione, uel accuſatione, quā procurat contra abbatem, ut no. Inn. in c. olim. de accuſ. vide dec. 1. ſuprà eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato pendenti reſtitutione, obſtat defectus notorij non iuris.*

DECISIO XXIIII. aliàs 625.

1 NOta, † q ubi agitur iudicio poſſeſſorio in cauſa beneficiali, & apparet de notorio nō iure agētis, impeditur reſtitutio, vt no. Innoc. in c. conſtitutus. de fil. presb. & per Spe. tit. de peti. & poſſ. §. quia ſupradictum. ſecùs in re prophana. ar. l. fi. de ui & ui ar. & l. ſi de ui. ff. de iud. & not. per Dyn. in reg. qui ad agendum. de reg. iur. lib. 6. & per Inn. in c. ſignificaſti. de diuor. vide ſuprà hoc tit. dec. 3.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus debet reſtitui cum fructibus perceptis, & qui percipi potuerunt, niſi ſpoliator habuiſſet aliquam cauſam rationabilem.*

DECISIO XXV. aliàs 597.

1 SI ſpoliatus † petit ſe reſtitui ad poſſeſſionem beneficij cum fructibus perceptis, & qui percipi potuerunt, & probat clare ſpoliationem, tunc debet fieri dicta reſtitutio: tamen ſi ſpoliator habet aliquam cauſam rationabilem, uel colorem, quare fecit dictam ſpoliationem, tunc non fiat condemnatio quantum ad fructus, qui percipi potuerunt, ſed benè ad alia prædicta. & ita etiam obſeruat Rota dn̄orum Auditorum ſacri Palatii.

De dolo, & contumacia.

SVMMARIVM.

1 *Licentiatus per iudicem iniuſtè: an poſſit excommunicari tanquàm contumax.*

DECISIO I. aliàs 121.

1 NOTA, q † ubi pars eſt iniuſtè licentiata per iudicem, talis pars ſecundùm aliquos poteſt excommunicari. arg. l. 2. §. non ſolùm. ff. ad Tertul. quia culpa iudicis parti præſenti non debet præiudicare, ut in alleg. §. non ſolùm. & l. ſi per imprudentiam. de euic. In contrarium u⁊, quia pars, quæ de licentia iudicis recedit, non u⁊ eſſe in culpa. arg. l. 2. §. fi. ff. ſi quis cautionib. l. & l. non uidetur. §. qui iuſſu. de re iudi. & quia excommunicari non debet, niſi contumax. ar. no. per Inn. in c. mulieres. de ſenten. excom.

SVMMARIVM.

1 *Citatus per audientiam contradictarum, ſi fuerit contumax, an excommunicari poſſit.*

DECI-

DECISIO II. aliàs 790.

1 SCiendum eſt,† ꝙ ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana, aliquis ſit citatus extra Curiam, & non ueniat pars citata in termino aſſignato, tunc procederetur contra eum per audientiam contradictarum, & ſi pars quæ fecit citari ſuo loco dat libellum in termino, & non reſpondeatur libello, ꝙ licèt pars prædicta parte abſente petat excommunicari: tamen non debet excõmunicari, ſed procedatur contra eum, prout erit de iure faciendum: ſecundùm ſtylum audientiæ contradictarum. Aliqui tamen dicunt, ꝙ habent in ſpirituali locum, ſed non in prophana, & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtari poteſt quis ut reſpondeat interrogatorijs datis in iudicio, ſecùs ſi non dedit.*

DECISIO III. aliàs 592.

1 SI quis† petat arreſtari aliquem, ue reſpondeat aliquibus interrogationibus per eũ oblatis in iudicio, tunc poteſt fieri dicta arreſtatio: ſecùs ſi nihil ſit per eum adhuc datũ. ita etiam ſeruat ſacrum Palatium: uide infrà de teſt. deci. 16.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutio cauſæ per appellationem habet uim citationis, & ideò citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ.*

DECISIO IIII. aliàs 8.

1 NOta, † ꝙ ubi cauſa eſt deuoluta per appellationem in Curia, tres uel quatuor citationes quæ fiunt per audientiam, non ſunt de ſubſtantia cauſæ, ſed ſolùm de benè eſſe, ut not. Arch. c. 1. ſuper uerbo, de iure. de elect. lib. 6. quia deuolutio habet uim citationis, in clem. cauſam. de elect. & c. ſæpè. de appell. & de renunc. c. ueniens.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad locum non tutum poteſt appellare tã à proceſſu, quàm à non admiſſione excuſationis propoſita per ſuum procuratorem.*

DECISIO V. aliàs 15.

1 NOta† ꝙ ubi aliquis citatur ad locum nõ
2 tutum *a* poteſt appellare, & ſi non petat locum ſecurum. c. ex parte. cum ibi not. per Innoc. de appel. tutius tamen faciet pars, ſi mittat excuſatorem ad agendum de loco non tuto: & ſi non admittatur eius exceptio, ſeu excuſatio, tunc à repulſione excuſationis, ſeu exceptionis de loco non tuto poterit appellari: ut dicitur in ſimili, ꝙ ubi iudex recuſatur, recuſatio debet proponi coram iudice primo, & recuſatione propoſita, ne iudex de facto procedat: ut no. Inn. in c. cauſa. ſuper uerb. eſt ergo melior. de offi. deleg. debet autem pars petere aſſignari ſibi locum tutum, & ſi denegetur, appellare debet. de quo dicit per Archid. in c. uenerabilibus. ſuper uerbo, non probauit. de ſen. excom. libr. 6. & iſtud tenet Curia. & hoc ubi recuſanti, & omnibus eſſet locus ſuſpectus, quia in eo morantur inimici regni, ſicut c. accedens, ut lite non conteſt. & c. paſtoralis. de re iud. & c. cum locum. de ſpon. & ibi glo. ſuper uerbo, notorio.

ADDITIO.

a Locum non tutum. Adde Iaſ. conſ. 86. in cau: ſa. col. antepe. uol. 3. & quid ſi ex facto meo locus non ſit tutus, an obſtet iſta exceptio. Fel. in c. cùm inter. col. 9. uer. limita tertiò. de exce.

SVMMARIVM.

1 *Citationis tempus & datæ commiſſionis inſpici debet, ut dicatur cauſa eſſe in Curia Romana.*

DECISIO VI. aliàs 382.

1 NOta, † ꝙ ubi cauſa eſt commiſſa per præſentiam partium, ſi antequàm pars citetur, receſſerit, non propter hoc ſequitur ꝙ cauſa in Curia debeat remanere, quia tempus factæ commiſſionis inſpici non debet, ſed apprehenſio perſonæ, ut c. licèt. de foro compet. & l. Roma. ff. ad munícip. arg. c. cùm te. de reſcri. cum ibi no. iunct. l. uxorem. §. teſtamenta. ff. de leg. 3. & l. ſi ita. ff. de auro & argen. lega.

SVMMARIVM.

1 *Auditor etiã in cauſa criminali nõ poteſt Reũ citare.*

citare, vt compareat perſonaliter, niſi hoc habeat ſpecialiter commiſſum.

2 *Cauſa non dicitur agi criminaliter, quando agitur, vt quis amoueatur ab adminiſtratione, ſecùs ſi ad depoſitionem ageretur.*

DECISIO VII. aliàs 389.

1 NOta, † ꝙ regulariter per auditorẽ datũ
in cã criminali in Curia Romana nõ de
cernitur citatio pſonalis, niſi citatio perſona
lis fuerit commiſſa. & eſt ratio, quia de facili
põt ſuper hoc adiri Papa. Facit ad iſtam quę
ſtionem, quæ not. Arch. in c. ſtaturũ. ſuper ver
bo, mandatum. de of. deleg. lib. 6. Alius autẽ
delegatus extra Curiã ẽm naturam põt cita
re perſonaliter, vt c. 1. de iud. lib. 6. & hoc ſi ſit
talis cã, in qua non admittatur procurator,
ut eſt cã depoſitionis, ut in c. per tuas. extrà
de ſimo. quod not. per Inn. in c. qualiter. 2. de
2 accuſ. in glo. in monitione. Nam † ubi agit̃,
ut quis ab adminiſtratione amoueatur, non
uidetur agi criminaliter, ſed ciuiliter, crimi-
naliter autem agitur, quando agitur ad depo
ſitionem, ut alleg. c. per tuas. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad domum ad ſententiã diffinitiuam audiendã, ſi ab initio citatus fuerit pſonaliter, an valeat, & qđ de citatione ad teſtes recipiẽdos.*

DECISIO VIII. aliàs 369.

1 NOta, † ualet citatio ad domũ ad diffiniti
uam ſniam audiendam, ſi ſemel in cã, &
maximè ab initio fuerit perſonaliter appre-
henſus, uel ſemel perſonaliter cõparuit, & de
iudicio ſiſti promiſit. not. Inno. in c. fi. de eo q.
mit. in poſ. & allegat pro caſu, c. cãm. de dolo
& cont. ſed loquitur in abſente actore, cuius
contumacia maior eſt, quàm Rei, ut ibi no.
gl. Verùm autẽ ualeat huiuſmodi citatio ad
domum ad teſtes recipiendos, Io. And. in cle.
2. de iudi. ſuper uerbo, perſonaliter remittit
ad mercuri. in regula, præſumitur ignorãtia.

SVMMARIVM.

1 *Citationis vigore decreta cõtra vnũ, qui poſteà ante citationis executionem mortuus eſt, non poteſt procedi contrà ſurrogatum illo mortuo.*

2 *Citatio decreta licèt non executa perpetuat iuriſdictionem quoad iudicem, vt poſteà per mortem delegantis non expiret eius iuriſdictio, non tamen quoad citandum.*

3 *Citatio executa operatur præuentionem iuriſdictionis, ẽt ſi alter iudex primò fuiſſet ĩpetratus.*

4 *Præuentus dici non poteſt non citatus, & ſi vt citetur, mandatum ſit.*

DECISIO IX. aliàs 439.

1 NOta, † utrũ directa citatione ad partes
contra A. detinentem eccleſiam, mortuo
ipſo A. antequàm citatio fuiſſet in partibus
executa, & ſibi ſurrogato V. in uirtute illius
citationis contra illum ſurrogatũ poſſet agi,
uel procedi poſteà in Curia per audientiam?
Fuit dictum per aliquos ꝙ ſic. per c. quia V.
de iudic. Alij uerò contra, per ibi not. ꝑ Inn.
& ad hoc uide no. per Inn. extrà de off. leg. c.
fi. & in fi. ſuper uerbo, citatio. ubi no. ꝙ licèt
2 † per mandatum de citando perpetuetur iu-
riſdictio, quoad iudicem, ut poſteà per mortẽ
delegantis non reuocetur, non tñ quoad par-
tem, niſi per executionẽ citationis, & appre-
henſionem. arg. l. ſi quis poſteà. ff. de iud. & ad
præmiſſam quæſtionem allegabatur per D.
Petrago. l. cũ poſtulaſſem. ff. de dam. infect. &
3 per ibi no. põt dici, ꝙ † ſi actor in una cã impe
trauit unum Auditorem, uel iudicem delega
tum, qui mandauit partem citari, & reus po-
ſteà impetrauit alium, qui pręſentata ſibi cõ
miſſione mandauit citari actorem, & citatio
fuit priùs executa, q̃ citatio decreta per illum
primum Auditorẽ, quẽ impetrauerat actor,
ꝙ cã debeat tractari per ẽm: quia primò per
petrauit ſuam iuriſdictionem, ex quo primò
de mandato ſuo pars fuit citata, licèt enim
primò impetratus per decretum ſolùm, uel
mandatum de citando perpetuaſſet ſuam iu
riſdictionem quoad ſe reſpectu delegãtis, ut
eius non poſſit cenſeri reuocatum mandatũ,
non tamen quoad partem, ut eam coram ſe
cogat litigare tanquàm pręuentam, ante-
quàm alius iudex impetraretur, uel ille ſua
4 iuriſdictione uti cœperit, quia † non poteſt
dici pars pręuenta, quę citata non fuit, licèt
mandata fuerit citari. argu. l. ſi quis poſteà.
ff. de iudi. & de foro compe. c. pen. & ideò
alter iudex qui in citando pręuenit partem,
uidebi-

videbitur potior in iuriſdictionis perpetuatio ne.ar.no.de appel.c. vt debitus. ſuper verbo, aſſignare, vide dec.12.ſuprà.de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad comparendum perſonaliter, non ſufficit, quòd mittat procuratorem ad allegandum cauſas impedimenti, quia niſi habeat ſufficiens mandatum ad cauſam, poterit contra ipſum procedi per audientiam contradictarum.*

DECISIO X. aliàs 729.

1 NOta, † ꝙ ſi aliquis citetur p̄ſonaliter, & mittat ꝓcuratorē ad excuſationes dandas, & ꝓbādas, ꝙ nullo modo pōt uenire ꝑ excuſationē legitimā impedimēti, ꝙ nihilominùs pōt ꝓcedi ꝯ talē citatū ꝑ audientiā ꝯdictarū, niſi mittat ꝓcuratorē ſufficiētem, cū quo ēt poſſet procedi in cā. ita ſeruat Rota.

DECISIO XI. aliàs 457.

Similis eſt dec.6.vt lite pen.ſupr. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Cōtumax ſolus citatur ꝑ audiētiā cōtradictarū.*

DECISIO XII. aliàs 639.

1 NOta, † quòd aliquis abſens à Curia Romana non citatur per audientiam cōtradictarum, niſi propter contumaciam.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſi committitur contra Reum citandum, vt perſonaliter compareat, non eſt citandus eius procurator præſens in curia.*

DECISIO XIII. aliàs 683.

1 NOta, † ꝙ ſi commiſſio eſt facta alicui Auditori ſacri Palatij, in cā perſonali cōtra aliquem, non eſt neceſſe, ꝙ citetur procurator ad dicendū contra cōmiſſionē, nec eſt neceſſarium, ſi ille citeť ad partes, vt cōpareat in Curia Romana, ꝙ ſuper hoc citeť ꝓcurator eius, qui eſt in Curia, cū huius cā ſit pſonalis. & ita ſeruat Rota Do. Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, Si ita reperiris, non arctat ad citandas partes, ſecus ſi adſit, ſi ita inueneritis.*

DECISIO XIIII. aliàs 685.

1 NOta, † ſi ponatur in commiſſione, Si reperitur, ſm Io.Andr.in c.iudices.de off.de leg.in cle.non eſt neceſſaria citatio, ſecùs ſi ponatur in commiſſione hoc verbū, Si inueneritis, quia tunc eſt neceſſaria citatio, & ita ſeruat cancellaria & Rota D. Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, Si per informationem ſummariam inueneris, in remiſſione appoſitum non requirit citationem partis, nec minus in tali caſu danda eſt copia teſtium, ſecùs ſi adſit uerbum, Si tibi conſtiterit.*

DECISIO XV. aliàs 773.

1 DIc, † ꝙ ſi in aliqua cā ſuper infamia aliquorū mandatur alicui Auditori, ꝙ ſi per informationē ſummariam inuenerit, ita eſſe, ut ſupplicatur, & ſuper hoc receperit aliquos teſtes Auditor, per quos probantur ēe diffamari: tunc citatio pōt fieri de prædictis diffamatis, & ſi pars contra quam facta eſt informatio, petit ſibi dari nomina teſtiū, ꝙ in tali caſu nō debet dari, cū iſta informatio ſit, & debet eſſe apud iudicē. & ita tenet Rota, ſecùs fortè videretur, ſi poneretř in commiſſione, ſi cōſtiterit. prout no.Io.And.in c.præſenti.ſuꝑ uerbo, cōſtiterit. de cēſibus. in cle.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, Si inueneris, in cōmiſſione poſitū, nō arctat ad citandas partes vbi agitur de re modica.*

DECISIO XVI. aliàs 686.

1 NOta, † D. Petrus de Sarcenato Auditor contradictarum dicit, & tenet, ꝙ qñ ponitur in commiſſione Papali, ꝙ ſi inuenerit, ꝙ qñ agitur de re modica, ꝙ tūc nō eſt neceſſarium ꝙ pars citetur, ſecùs autem, &c.

SVMMARIVM.

1 *Citatio per edictum decernitur ſeruata forma cle.dudum.de iudic.in caſibus ibi expreſſis.*

DECI-

DECISIO XVII. aliàs 704.

1 DIc, † ꝙ citatio per edictum in caſibus poſitis in c. dudũ. in fi. de iud. in clem. ſeruata tamen forma Cancellariæ, quæ eſt, quòd probetur per teſtes in Curia, ſi illi ſunt diffamati de illis, quæ ibi petuntur, & dicuntur in dicta commiſſione, tunc fit citatio, ut eſt dictum.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad inſtantiam coniunctæ perſonæ etiam promittentis de rato, non decernitur ſine mandato.*

DECISIO XVIII. aliàs 73.

1 NOta, † ꝙ ſi aliqua coniuncta perſona petat aliquem citari in partibus in aliqua cauſa, etiam ſi promittat de rato cum alijs pœnis, citatio ad inſtantiam iſtius nõ debet fieri, poſtquam non conſtat legitimè de eius mandato. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens minus ſufficiens mandatum, ſi offerat ſe infrà tempus debitum magis ſufficiens producturum, poterit procedi contra citatum per audientiam contradictarum etiam procuratore monito.*

DECISIO XIX. aliàs 746.

1 NOta, † ꝙ ſi in aliqua cauſa, quæ via iuris, ſeu mandato ſpeciali, eſt in Curia Romana ad inſtantiam actoris, citatur Reus in partibus: quæ citatio executa reportatur ad Curiam, & repræſentatur, auditur etiam ſi tunc Reus citatus mittat procurationem non ſufficientem ad cauſam: tunc ad inſtantiam actoris poterit procedi contra eum per audientiam contradictarũ, licèt aliquis procurator conſtitutus per dictum Reum non ſufficienter ſe offerat ſub pœna, quòd ipſe habebit procuratorium ſufficiens infra tpš aſſignandum per Auditorem: tunc ſi actor contradicit in hoc, quia uult ꝙ procedatur per audientiam contradictarum, quod fieri poteſt, & etiam nihilominus mittatur ad partes pro procuratorio ſufficienti habendo.

SVMMARIVM.

1 *Citandus eſt principalis non eius procurator, vbi agitur de priuando ipſo ob non promotionẽ infra annum de paræciali per ſe obtenta.*

DECISIO XX. aliàs 750.

1 SCiendum eſt, † ꝙ ſi aliquis impetrauerit à dño noſtro Papa aliquam eccleſiam paræcialem uacantem per non promotionem, quam aſſerebat factam, pro huius gratia mandatur alicui Auditori ſacri Palatij per commiſſionem ſuper hoc impetratam, ꝙ Auditor aſsignet terminum competentem illi, q̃ dr̃ non promotus infra annum, qui debet docere de promotione, uel impedimento legitimo, aut de canonica diſpenſatione, uel aliàs, ꝙ priuet eum, & iuſtitiam faciat, ſi in tali caſu aſsignatur terminus ad probandum procuratori, ꝙ talis aſſignatio termini in hoc caſu magno, & arduo ad priuationem faciendã non debet fieri, quia ille qui dr̃ non promotus, citari debet, & non procurator. & ſi fiat, non valet aſſignatio termini, ſeu citatio, niſi fiat prædicto modo ille, qui dicitur promotus. & ita ſeruat Rota. & eſſe bonum & utile ſi totus tenor commiſſionis Apoſtolicę ponatur in aſſignatione præſentis termini.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet legitimè & clarè peruenire ad ſciẽtiam illius, contra quem agitur ad priuationẽ ob non promotionem intra annum, nec ſufficerent præſumptiones, ſeu coniecturæ, ſecus ſi ageretur de deuolutione cauſæ.*

DECISIO XXI. aliàs 771.

1 DIc, † ꝙ ſi opponatur contra aliquem habentem eccleſiam curatam, ꝙ non eſt promotus infra annum, & citatur ſuper hoc, ꝙ eſt neceſſarium tunc quòd citatio legitimè, & clarè perueniat ad eius ſcientiam: nec etiam ſufficerent præſumptiones, ſeu coniecturæ, quòd ad eum peruenit citatio, cùm agitur de priuatione beneficij, ſecùs autem ſi ageretur de deuolutione cauſæ ad curiam, quia tunc bene ſufficerent dictæ præſumptiones & coniecturæ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Citandus per edictum non eſt, qui non latitat, nec ſubeſt perhorreſcentia, niſi conſtet per informationem faciendam iudici de ueritate cauſarum allegatarum in commiſſione per teſtes.*

DECISIO XXII. alias 753.

1 DIc in c. dudum. de iudi. in clem. ꝙ † citatio per edictum contra aliquos facienda, communiter non habet locum, niſi quando aliquis, qui debet citari, latitat, uel abhorretur potentia eius, ut dicitur in ſi. præalleg. c. ſi autem aliquis ſupplicat, ꝙ ſi fiat dicta citatio contra aliquos iuxta prædictum c. ut in forma, tunc citatio non debet fieri cum iuramento, ſed Auditor debet facere informationem cum tribus, an ſit uerum, quod ſit ſupplicans. & ſi inuenitur modo prædicto ꝙ illi, qui dicuntur citandi, ſunt tales, decernitur etiam citatio per edictum, & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ubi petitur in ſupplicatione per edictū iuxta c. dudum. de iudic. ſi ſignatura habeat, Conceſſum, ut petitur, neceſſario ſuper hoc non eſt fienda informatio: ſecus ſi addatur, Conceſſum ut petitur in forma.*

DECISIO XXIII. alias 782.

1 SI aliquis ſupplicat Papæ, ꝙ † aliquis citetur per edictum iuxta c. dudum. de iud. in clem. & Vicecancellarius ſignat, Vt petitur, tunc non eſt neceſſarium, ꝙ ſuper hoc fiat aliqua informatio, ſecus autem ſi dicatur in ſignatione ſupplicationis, Fiat ut petitur in forma, tunc eſt neceſſarium, ꝙ ſuper hoc fiat informatio circa illa, quæ continentur in ſi. præalle. & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio licèt fieri poſſit parte non uocata in appellatione iudiciali, ſecus ſi extraiudicialiter appellatum fuerit.*

DECISIO XXIIII. aliàs 615.

1 NOta † licèt inhibitio fieri poſſit iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quē parte non uocata, ut legitur & notatur per Io. Andr. & Archid. in c. Romana. de appel. lib 6. tamen de ſtylo Palatij nunquàm dicta inhibitio fieri debet, niſi parte uocata. Prædicta habent locum, quando appellatur in iudicio: ſi enim extra iudicium appellatur, tūc non propter hoc etiam à principali ſiue alio modo debet impedire officium, uel ius primi, uel alterius hominis, quin exequatur ſententiam primam: ideò quia lis, uel appellatio non debet priuare quemquam ſua poſſeſſione: quamuis hoc ſit in iudicio ſecundùm Archid. in prædict. c. Romana. uide dec. 6. infrà de appella.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio litiſpendentiæ non ligat manus alterius iudicis, niſi intimetur per Cardinalem.*

2 *Cardinalibus ob reuerentiam non inhibetur.*

DECISIO XXV. aliàs 619.

1 ET eſt ſciendum, ꝙ ſi † alicui domino Auditori ſacri Palatij eſt cauſa commiſſa, quæ erat commiſſa alteri antè: & intimet eandem commiſſionem factam, propter hoc nō tenetur abſtinere procedere in cauſa, niſi poſt inhibitionem: ſecùs autē ſi aliquis dominus Cardinalis inhibet alicui domino Auditori ſacri Palatij propter eius reuerentiam, & ſi aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Auditori quæ prius erat in manu domini Cardinalis: quia tunc Auditor ſacri Palatij facit intimationem domino Cardinali cauſæ ſibi cō miſſæ, licèt de iure deberet facere inhibitionem, ſecundùm Archidiaconum, in c. Romana.
2 de appellar. lib. 6. ſed inhibitio † omittitur ſolùm propter reuerētiam Cardinalis. Et hoc ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem poteſt inhibere iudici à quo parte abſente nō uocata, ſecus ſi ſit præſens in Curia.*

DECI-

DECISIO XXVI. aliàs 825.

NOta, dic † ꝙ inhibitio pōt fieri iudici à quo eſt appellatum per iudicem ad quē parte non uocata, ut not. per Io. And. & Archid. in c. Romana. de appell. lib. 6. tamen de ſtylo Palatij nunquàm inhibetur partibus in Curia præſentibus à iudicibus, niſi parte uocata, ſecùs ſi ſunt abſentes.

SVMMARIVM.

1 *Ius reuocandi domum præſentes in Curia Romana Reipublicæ cauſa non habent.*

DECISIO XXVII. aliàs 618.

1 DIc, † ꝙ illi, qui ſunt in Curia Romana Reipublicæ cauſa habent ius reuocan-
a di domum, *a* ut c. fi. extrà de for. comperen. & c. fi. de dilat. tamen communiter obſeruatur, ꝙ tales non habent ius reuocandi domum, imò coguntur ibi reſpondere aduerſarijs ſuis, poſtquàm ſunt præſentes in Curia, & ita etiam obſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Ius reuocandi domum. De hac materia legatorum quando habent ius reuocandi domū, habetur in l 2. §. legati. & §. ſeq. ff. de iud. & ibi per Bar. alioſq; ſcribentes.

EPITOME.

Cauſa beneficialis deuoluta per appellationem ad Curiam, quam formam requirit ſeruandam, etiam reſpectu procuratorij.

SVMMARIVM.

1 *In cauſis deuolutis per appellationem forma procuratorij ſeruatur, ſecùs in cauſis deuolutis per ſpecialem commiſſionem.*

DECISIO XXVIII. aliàs 680.

1 DIc, † ꝙ ſi aliqua cauſa ſpiritualis ſit in Romana Curia tractanda ratione appellationis: oportet, quod ſeruetur forma, c. 1. de elect. lib. 6. & c. circa. & c. cauſam. eo. tit. in clem. & in tali cauſa ſeruetur forma procuratorij data in procuratione, ſecùs autem ſi cauſa eſt in Romana Curia de mandato domini noſtri Papæ, quia tunc inhibitio procuratorij facta, ſeu data non ualet, quoniam dicta cauſa tractatur in Curia Romana, non obſtante limitatione facta in procuratorio.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa fieri non debet: attamen ſi facta fuit, ſententia per Auditorem poſt ipſam lata erit nulla.*

DECISIO XXIX. aliàs 711.

1 DE † ſtylo autem ſacri Palatij eſt, ꝙ poſt concluſionem non fit inhibitio per aliquem Auditorem alteri, uerùm ſi fuerit expreſsè inhibitū, & Auditor cui facta eſt inhibitio ferat ſententiam, tunc talis ſententia eſt nulla. Hoc tenet maior pas Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio poſt concluſionem in cauſa poteſt fieri iudici in partibus ad inſtantiam appellantis, ſecùs ſi cauſa ſit corā aliquo Auditore ſacri Pala.*

DECISIO XXX. aliàs 747.

1 NOta, † ꝙ ſi aliqua eſt cauſa coram aliquo iudice extra ſacrum Palatium, & ſit cō cluſum coram eo, & appellatur ab eo, ꝙ nihilominùs poteſt fieri inhibitio dicto iudici ad inſtantiam appellantis, ſecùs autem ſi coram aliquo Auditore ſacri Palatij, quia poſt concluſionem inhibitio fieri non poteſt. vide dec. 6. de app. & dec. 66. eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis non inhibet alteri Cardinali.*

DECISIO XXXI. aliàs 712.

1 NOta, † ꝙ quando aliqua cauſa eſt commiſſa alicui domino Cardinali. & poſteà committitur per Papam alteri domino Cardina-

Cardinali ex cauſa, ꝙ Cardinalis cui facta eſt commiſſio vltimò, inſinuat domino Cardinali, non autẽ inhibet ſibi: & ita ſeruatur inter dominos Cardinales, ſecùs autem ſeruat inter dominos Auditores ſacri Palatij: quia vnus inhibet alteri ſuo loco & tẽpore.

Vt lite pendente nihil innouetur.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor in beneficio conuenitur ad cauſam, ſicut defunctus in eiſdem terminis, in quibus cauſa reperiebatur.*

2 *Libellus de nouo non datur, vbi lis fuit conteſtata cum patre, aliàs ſic.*

DECISIO I. aliàs 3.

1 a NOTA, † ꝙ ſucceſſor *a* beneficij ex eiſdem actis, & cauſa in eodẽ ſtatu manẽte cõuenitur ſicut principalis. ꝙ dic vt in c. ſi hi contra quos. vt lite pen. lib. 6. & in c. 1. de alie. mutã. iud. cauſa fact. Nec obſt. c. ſignificauit. de reſcrip. cũ ibi no. & c. quia V. de iudic. in filio *b*
b qui ſupereſt mortuo patre. Diſtingue an
2 † lis fuit conteſtata, cum patre: & tunc nõ dabit nouus libellus, aliàs ſic. ff. de iudic. l. tã ex ꝯctibus. iunct. l. ampliùs. ff. rem ratã habere.

ADDITIONES.

a Succeſſor. Adde hic an poſſeſſio prædeceſſoris beneficiati poſſit continuari cũ poſſeſſione noui ſucceſſoris in eodem beneficio, gloſ. in uerb. poſſedit. in §. 1. tit. de pacific. poſſeſ. in pragmat. ſanctio. vbi vide an poſſeſſio vnius iuuet poſſeſſionẽ alterius in beneficialibus. Et an his terminis cauſa de nouo introduci per ſucceſſorẽ ſurrogatũ in cauſa defuncti videatur, deci. 23. j. de ſen. & re iud.

b Filio. An poſſeſſio hæreditatis paternæ ipſo iure cõtinuetur in filium mortuo patre, vide Guli. Bened. in c. Raynutius. in verb. mortuo itaq; teſtatore. 2. col. 4. cũ duob. ſeq. extrà, de teſt. Adde de poſſeſſione qua mortuus ſaiſit viuum, per Bal. in rub. de cau. poſſeſ. & proprie. & per Guliel. Bened. vbi ſupr. Et an. ſucceſſor teneatur ad debita prædeceſſoris, vide deciſ. 41. inf. de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Inhibendum eſt collitigantibus, non extraneis.*

DECISIO II. aliàs 58.

1 NOta, † ꝙ vbi Auditor inhibet in cauſa: ſolùm inhibet illis, qui veniunt ad cauſam, ſeu illis, qui liti poſſunt præiudicare. Et dicitur in ſimili, ꝙ pendẽte appellatione omnia debent eſſe in eodem ſtatu. hoc verum, quantũ ad litigantes, non quantũ ad extraneos, ut notatur in l. creditor. §. mandatorẽ. in prin. ff. man. de app. c. Romana. §. in aliã. lib. 6. qualiter intelligitur ꝙ pendẽte appellatione nihil eſt innouandum, dic per Inn. in c. dilectis. de exceptio. & in c. dudũ. ſuper verbo, diſpenſatum. verſi. non obſt. de electiõ.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio beneficij litigioſi facta lite pendente reuocatur per viam attentati etiam mortuo permutante, vocato tamen poſſeſſore.*

DECISIO III. aliàs 400.

1 NOta, † ſi lite pendente in Palatio Apoſtolico ſuper beneficio eccleſiaſtico reus & poſſeſſor transferat beneficium in aliũ permutando, vel alio modo, & moriatur: huiuſmodi permutatio ſoluitur per modum attentati etiam contra illum ſuperſtitẽ, eo tñ vocato, vt no. per Inn. de conſti. cùm M. de appel. c. cùm teneamur. per Hoſti. vide j. de appel. dec. 10. & dec. 25. j. de ſentẽ. & re iudi.

SVMMARIVM.

1 *Citatione decreta, licèt non executa, ſi aliquid mouet actor, illud totum via attentatorum reuocabitur.*

2 *Citatio decreta inducit litis pendentiam quoad actorem impetrantem illam.*

DECISIO IIII. aliàs 426.

1 NOta † vtrùm poſtq̃ actor impetrauit reſcriptũ, aut cõmiſſionẽ, & fecit præſentari ei, cui cauſa committitur: & impetrauit

citationem decerni contra eum, quem vult conuenire, ſi antequàm fecerit exequi citationem, ſeu antequàm citatio aliqua perueniat ad notitiã partis, contra quam impetrauerat, actor innouauerit aliud, putà illũ Reũ citandũ, contra quem impetrauit reſcriptũ, vel citationem, ſpoliauerit, illud innouatum ſit reuocandum ante omnia tanq̃ lite pendẽte innouatum? Et vr̃ q̃ non, quia adhuc nõ cenſetur lis pendere, donec citatio peruenerit in notitiam partis, vt in clem. cùm lit. ut
2 lit. pend. ſed maior pars contra, † imò lis cenſetur pendere in præiudiciũ actoris impetrãtis: ſecùs in præiudiciũ Rei ignorantis. vide ſ. de dolo & contu. dec. 11. & deciſ. 25. ſ. de ſent. & re iudicat. & dec. 6. hoc tit. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Surrogatus per ordinarium in beneficio litigioſo in Curia non poteſt dare obiectus de iure tertij, & per totum.*
2 *Debitor verus poteſt excludere creditorem deducendo alienum debitum, vt excludat ius actoris, & abſoluetur ab eius petitione.*
3 *Surrogatus lite pendente nõ habet fundamentũ alicuius coloratæ poſſeſſionis, vel detentationis.*
4 *Surrogatus lite pendẽte eſt remouendus à ſua detẽtatione ante omnia, et poſſint reuocari talia attẽtata ex officio nobili parte nõ uocata, et nu. 5.*

DECISIO V. aliàs 433.

1 NOta † nunquid Reo, & poſſidente
2 lite pẽdente mortuo, ſi de facto in beneficio, in quo lis pendebat, ſurrogatur alius per ordinariũ, contra c. ſi hi contra quos. extra, ut lit. penden. lib. 6. poſſit iſte ſurrogatus poſſidẽs, qui nullũ ius habet in dicto beneficio per dictum c. dare obiectus, ꝯ actorẽ, qui petebat beneficiũ. Et vr̃ q̃ ſic, quia licèt Reus ibi nullum ius habeat in beneficio, & ſi per cõfeſſionem ſuam, vel aliàs conſtet, vincere debet per non ius actoris, ſaltem vt ab eius impetitione abſoluatur, vt no. Compoſtel. de reſcript. c. mandatũ pro quo. C. de rei vend. l. final. de edend. l. qui accuſare. pro hoc etiã benè poteſt induci. ff. quib. mod. pign. vel h ẏp. ſol. l. Paulus §. final. ibi, ſi qualiſcun-
2 que poſſeſſor. pro hoc ẽt facit, quia † verus debitor excludere poteſt creditorem deducendo alienũ debitum, vt excludat ius actoris: & tñ ipſe quantum ad ſe cùm reuera debitor eſſet, fuiſſet condemnatus: ſed propter non ius actoris vincit, & abſoluetur ab eius impetitione, ſi deduco. ff. ad Trebell. l. 1 §. quanquam. ff. de Carbo. edict. l. 3 §. cùm extaret. de ho. liber. l. quamdiu. C. de don. l. 4 & no. p Cyn. C. de ſer. fug. l. cùm ſeruum. in noua addi. Credo cõtra in hoc caſu, q̃a ſi talis Reus & poſſeſſor nouiter ſurrogatus lite pendente admitteretur ad cauſam, & ad impugnandum ius actoris; fruſtrà eſſet facta d. decret. ſi hi cõtra quos. nam ſemper tales nouos poſſeſſores, qui malitiosè ſurrogantur, interdùm litigia in eccleſiarum diſpẽdiũ ſurrogarent, contra rationem dicti c. nec iudex ſuſtinere debet, imò ex officio ſuo talem nouũ ſurrogatum a litigio repellere, ex quo in præiudiciũ litis pendentiæ fuerat ſurrogatus, imò & ante omnia, cùm ab initio debeat reuocare attentata lite pendente, vt per totum tit. vt lite
3 pendent. Item quia † talis ſurrogatus nõ habet fundamentũ alicuius coloratæ poſſeſſionis, vel detentationis, imò eius poſſeſſio, ſeu detentio adeò eſt affecta, & adeò nulla, q̃ carere debet iuris adminiculis, propter decretum appoſitum in d. c. ſi hi contra quos. ſicut alibi dicitur de poſſeſſione beneficij reſeruati, qui non habet aliquam poſſeſſionem, vel detentationem, nec iuris adminiculum coadiuuabile, ut no. per Inn. de appella. c. ut noſtrum. argumen. de præbend. c. inter cætera. cum concord. Nec obſtat opinio Compoſt. nec iura ſupra allega. quia omnia illa vera ſunt in Reo, qui habuit poſſeſſionẽ, ſeu detẽtionem, anteq̃ lis ꝯ eum, vel aliquem alium inchoaretur, & ſic cùm non haberet eã in præiudicium litiſpendentiæ, poterat admitti ad litem: & per cõſequens ad impugnãdũ actorẽ, vt ſic per non ius illius abſoluatur ab impetitione, & de tali etiam ſi conſtaret de nõ iure ſuo, crederẽ q̃ poſſet dare obiectus:
4 ſecùs aũt in caſu nr̃o, quia † ſimiliter iſte ſurrogatus lite penden. eſt repellendus à lite: imò & remouẽdus a poſſeſſione, ſeu detẽtatione, reuocãdo oĩa per eũ lite pendente attẽtata, & ita fuerũt quaſi omnes in opin. Sed
5 † an talia attẽtata lite pẽdẽte poſſint reuocari per iudicẽ ex ſuo officio nobili ẽt parte nõ petẽte? Videtur q̃ ſic: quia talia attẽtata nedũ concernunt præiudiciũ, vel iniuriam partis, imò & irreuerentiam, & iniuriã iudicis, ergo, &c argu. ff. de pollu. l. quos prohibet.

ff. de

ff.de pac.l.iuriſgentium.§.ſi paciſcar.pro hoc
quia talis reuocatio attentatorum hoc caſu
tangit abbreuiationem litis: & ſunt notoria
iudici,vt iudici attentata,ex quo talis ſurro
gatus attētat poſſidere,& petit ſe admitti ad
litem.arg.C.de temp.appel.l.2.§.ſi.ff.de ſu-
ſpec.tut.l.3.§.prætereà.ff.ſi cer.pet.l.quidam
exiſtimauerunt.Item quia talia attentata tā
gunt periculum animæ attentātis,vtilitatē-
que eccleſiarum, & publicam, & ne propter
diuturna litigia eccleſiæ diu vacent,cum iu-
dicis illuſione,ergo in hoc caſu iudex poteſt
ſupplere de facto.arg.no.per gl. de elec. c.cu
pientes.§.cæterùm.ſuper ver.contumacia. li.
6.& per Archid.de excep.c.pia.in vlt.gl.lib.
6. ſuper hoc nihil fuit determinatum . vide
deciſ.18.inf.de prob. & deciſ.4.ſup.de elec.

ADDITIO.

a Nunquid reo. Adde per Biſignet.deciſ.1.hoc
eo.tit.& deciſ.18. ſup.de reſti.ſpo. & dec.10.
vt lit.penden.ſup.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Attentata poſſunt peti reuocari uſque ad conclu*
ſionem cauſæ,excluſiuè.

DECISIO VI. aliàs 518.

1 NOta, † quòd attentata lite pendente
poſſunt peti reuocari uſque ad conclu-
a ſionem in cauſa excluſiuè, *a* quia in quacū
que parte litis ex officio reuocantur ante om
nia propter contemptum iudicis , & partis
ſux.no.in c.non ſolùm. de appel.lib.6.

ADDITIO.

a Excluſiuè. Nam poſt concluſionem factam
in cauſa reuocari non poſſunt , vt per Ludo.
Rom.conſ.57 quod eſt verum ad inſtantiam
partis,ſed ex mero iudicis officio poſſunt vo
cari etiam poſt concluſionē, vt no.idem Ro-
ma.in conſ.14.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non reuocantur ad inſtantiam illius,*
de cuius non iure clarè conſtat.

DECISIO VII. aliàs 505.

1 NOta † ad inſtantiam illius, de cuius non
iurè clarè conſtat, non veniunt attenta-
a ta *a* lite pendente reuocanda : ſicut dici-
mus in interdicto,vnde vi.iuxta no.per Inn.
in c.conſtitutus de fil presb. & c.ſignificaſti.
de diuor.& quia ſua non intereſt hoc petere.
de elec.c.cùm inter canonicos. 2.q.6.c.non
ſolent.de teſtib. c.veniens.

ADDITIO.

a Attentata. In materia attentatorum adde,q̄
ſcripſi in deciſ.1.de appel.ſup.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Corpus mortui lite pendente per eccleſiam actri*
cem exhumatum, ab eccleſia rea non uenit per
uiam attentati exhumandum , ut eccleſiæ rea
reſtituatur .

DECISIO VIII. aliàs 354.

1 CVm † partes *a* litigarent de funere quo
a dam iam ſepulto in vna eccleſia,quod vē
dicabatur per vnam aliam eccleſiam,pars ec
cleſiæ vendicantis lite pendente exhumauit
funus de eccleſia, contra quā agebat,& por-
tauit,& ſepeliuit in ſua,pars Rea petit reuo-
cari tanquàm attentata,& ante omnia redu-
ci in prima ſepultura dictum funus: quærit
an hoc ſit faciendum ? Fuit dictum q͏ non:
quia funera,ſeu corpora mortuorum non ſic
ſunt tractanda ſeu tranſmutanda.per not.per
Innocen.de ſepult.c.cùm liberum.& hoc de
æquitate: de rigore iuris fortè ſecùs.per no.
ibi.per Hoſt.circa prin.

ADDITIO.

a Cum partes.Adde ſup.deciſ.1. de cau.poſ.&
prop.circa med.& Hip.Marſ.ſing.199.inc.in
iure expreſſum .

De ſequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Violans ſequeſtrum appoſitum ſuper beneficio*
in vim ſententiæ nullæ, incidit in pœnas sle.
ad compeſcendas,hoc tit.

2 *Sententia diffinitiua, vel interlocutoria etiam lata ex falſa cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum, ipſo iure tenet, licèt ope exceptionis reuocari poſſit.*

DECISIO I. aliàs 510.

1 NOTA vtrùm † pœna conſti.cle. ad compeſcendas.de ſequeſ.poſ. & fruc.habeat locum, ſi factum fuit ſequeſtrum virtute ſententiæ diffinitiuæ latæ in Curia Romana, quæ eſt nulla licèt tunc aliqua putaretur, ſi aliqs violauit illud ſequeſtrum? Et vr̃, ꝙ talis non incidat in pœnam, ex quo ſentẽtia eſt nulla: quia tunc ſequeſtrationis decretum vr̃ fuiſſe interpoſitum ex falſa cã: ergo nullius ſit effectus.arg.ff.ne vis fiat ei.l.1.§.hęc verba.q͡a conſtitutio illa eſt pœnalis, ergo reſtringenda. Tutius eſſet tenere contrarium, ꝑꝑ rõnẽ illius tex. in odium violantis ſequeſtrũ, antequàm fuiſſet declarata ſententiæ nullitas: & quia propria authoritate attentare nõ debuit, quod iuridicè, & via ordinaria proſequi potuiſſet: quia in dubio ſequeſtrum, & manus appoſitio Papę ſeruari debuit ꝑꝑ eius authoritatem, & ꝑꝑ hoc etiam, quia non obſtante nullitate ſententiæ, ex quo authentica credebatur, puniatur, & teneatur violator illis pœnis.ff. de fal.l.ſi quis legatum. & quia etiam ſequeſtrum non eſt nullum, licèt ex falſa cã
2 latum: cùm † ſententia diffinitiua, vel interlocutoria etiam lata ex falſa cauſa, niſi hẽat errorem iuris expreſſum, ipſo iure tenet, licèt ope exceptionis reuocari poſſet. Facit ꝙ not. ff.de acq.hær.l.ſi is ad quem.& no. & per Inno.de renun.c.in præſentia. Nec ob.iura, quę in contrarium poſſent allegari, vt dicit Ber. in illa q̃one, an vnio facta ex falſis cauſis ſit nulla ipſo iure, & quia ſequeſtrum violãs violat poſſeſſionem, tenẽdo ꝙ eſſet penes ſequeſtrum, uel tenendo, ꝙ adhuc eſſet penes partem prius poſſidentem, eo ꝙ per ſequeſtrum ſibi conſeruetur, arg.no.C.de prohi.ſequeſtr. l.1.per Cy. cuius quidem exiſtentiam poſſeſſionis, cùm ſit facti, decretum iuſtum, vel iniuſtum, vel cauſę falſitas non diuerſificat: nec eius acquiſitionem impedit, ſic nec acquiſitionem dominij, vt l.rem quæ nobis. & l.3.§.ex contrario.ff.de acq poſ. & c.cum noſtris.de conceſ.præben. & ſequeſ. etiã facta eſt. ff.de cura.furio.l.conſilio.& §.ſi. vide inf.dec.11. inf.de ſen.& re iud.

De confeſſis.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus ubi ſemel reſponſum eſt, an iteratò reſpondere cogi poſſit pars.*

DECISIO I. aliàs 229.

1 NOTA, † ꝙ vbi pars principalis reſpondit ſemel in cauſa, iteratò, ſi iudici videatur, poteſt compelli ꝙ reſpondeat: quia poſſibile eſt ꝙ hodie credit vnum, cras aliud. argu.l. repetita ff.de quæſt.& l.qui bona §.ſi.quis ſtipulatus. ff.de dam.infec.iun.l.quicunque.de inter.ac. licèt videatur contrarium ꝑꝑ dubium periurij, ꝙ poſſet induci per talem multiplicem reſponſionem. iuxta c.cùm in poſitionibus.de iureiu.lib.6.no.per Io.Monac.licèt Archid. contrà.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio procuratoris facta domino ſciente, præiudicat ipſi domino.*

DECSIO II. aliàs 374.

1 NOta, † quòd vbi procurator confitetur articulos partis aduerſæ domino
a ſciente, talis confeſſio præiudicat a domino, niſi dominus reuocet confeſſionem, & probet procuratorem ſic confitendo erraſſe circa factum, vt l. de ętate.in ſi.ff.de inter.ac.vel purget contumaciam procuratoris: maximè ſi procurator ad requiſitionem iudicis articulos eſt confeſſus.ff.de trib.l.procurator. & quod no.ext.vt lit.cont.c.1. ſuper ver.contumaciam, & in c.ſuborta, de re iud. aliàs non noceret, ff.de confeſ. cum ſi.

ADDITIO.

a Præiudicat. An autem confeſſio facta in vno iudicio non tanquàm à teſte, ſed tanquàm a parte præiudicet in alio iudicio, vide ſing.p D.Pet.Rauen.in ſuo alphabeto aureo, in verbo, confeſſio facta in vno iudicio. Purpu.in l. 2.col.penul.verſ.4.etiam. C.de eden. Hiero. Grat.reſponſo ſuo 141.in cauſa Franciſci in 2.parte.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Forma c.2. de confeſ. lib.6. eſt præcisè in omnibus ſeruanda, propter eius rigorem.*

DECISIO III. aliàs 682.

1 DIc ꝙ † c.2. de confeſ. lib.6. eſt valdè rigoroſum, quare in ſuo caſu forma eius eſt omninò ſeruanda, & per omnia in omnibus. & ita ſeruat Rota Dominorũ Auditorũ.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio facta per aliquem tanquam teſtem in uno iudicio non præiudicat ſibi in alio iudicio tanquàm parti.*

2 *Confeſſio facta in vno iudicio nocere debet in alio.*

DECISIO IIII. aliàs 855.

1 QVidã † agebat contra duos debitores ſuos conreos debendi, ad certæ pecuniæ quantitatẽ per eos ſibi promiſſam, illi prætendentes ſe ſoluiſſe pecuniam debitam cuidam P. nomine creditoris recipienti, cui ẽt creditor voluerat ꝑ eos ei tradi, & ad hoc probandum produxerunt in teſtem quendã executorem teſtamenti illius P. cui pecuniã tradiderant, quia iam ille mortuus erat, qui quidem executor de hoc depoſuit, quomodo ille P. nomine dicti creditoris actoris ab illis conreis debendi pecuniam habuerat, & eam ſibi portare debebat, tunc creditor egit contra illum executorem illius P. vt pecuniam illam per illum P. cuius ipſe erat executor, receptam eius creditoris nomine, ut ſibi redderet, & portaret, ac reſtitueret ſibi: ille omnia aſſerta per ipſum actorẽ negat, actor uerò inducit ad probandum contra eũ quomodo ille P. receperit depoſitionẽ illius executoris quã fecerat, cùm fuit productus in teſtem ꝑ debitores contra actorem: ille produxit ꝙ virtute illius depoſitionis non poterat condemnari: quia non fuerat cõfeſſus illa in iſto iudicio, ſed in alio, ſed in illo alio non ut pars, ſed ut teſtis quærebatur q̃d iuris? Fuit dictũ quaſi per omnes ꝙ non poterat condemnari ex illa cõfeſſione facta in depoſitione, quia tunc depoſuerat ut ipſe teſtis, & non ut executor, q̃a teſtis deponit de ſibi notis, & ſuo ſenſu corporeo, uel ſẽſibus corporeis ſubiectis, nũc uerò conuenitur nomine executorio: & ideò eius depoſitio ſibi nocere non debet, ex quo alio nomine conuenitur, quia reuera non ſibi noceret, ſed potius executori, ſeu hæredibus illius P. mortui cuius eſt executor, & res inter alios acta &c. pro hoc ẽt facit. ff. de poſtulan. l. fi. de auth. tu. l. accipientis. Sed quid ſi conueniretur nomine proprio, an tunc ſibi depoſitio noceret, ſi deponeret & tũc in alia cã ſe pecuniam creditoris nomine recepiſſe à debitorib. portandã creditori? Videref ꝙ ſic,
2 quia † confeſſio uel depoſitio facta in uno iudicio, nocere debet in alio. arg. c. per inquiſitionem, ubi vr̃ caſus, extra de elect. Pro hoc faciunt ibi notata per Inn. pro hoc ẽt vr̃ tex. ff. de his quibus ut indignis. l. poſt legatum. §. ætati. uerſ. his uerò qui. & quod notatur in feu. quæ ſit prima cauſa benefic. amitten. §. idem ſi delator. ſuper uerbo, perdit. facit ẽt. ff. de bo. libe. l. qui cùm maior. §. his demũ. verſ. ſed & ſiue. ff. de inof. teſt. l. fi. In oppoſitum tñ vr̃ ꝙ imò ſibi non noceat, quia tunc depoſuit vt teſtis, & ideò ſibi nunc vt parti nocere non debet. ar. not. per Inn. de fi. inſtr. c. inter dilectos. ſuper verbo, inter alios. pro hoc ẽt faciunt not. in d. c. per inquiſitionem. de elec. in gl. fi. pro hoc ẽt, quia cõfeſſio facta in uno iudicio non nocet in alio, p̃ſertim inter alias perſonas. C. de lib. cã. l. interrogatam, quæ ita concordat cum l. iubemus. eo. tit. In oppoſitum facit extra de tranſac. c. ex literis. cum not. ibidem.

De probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa excludit etiam probationem per inſtrumenta, & hoc in prophanis, ſicut in beneficialibus.*

DECISIO I. aliàs 9.

1 NOTA, † ꝙ poſtquã eſt concluſum in cã, nõ recipitur
2 probatio etiã ꝑ inſtrumẽta, maximè in cã prophana, vt in c. cũ dilectus, de fi. inſtrum. cum ibi not. per Inn. in c. paſtoralis. ſuper uerbo, concluſum. de cauſ. poſ. in cã uerò beneficiali ſm aliquos admittẽ probatio per inſtrũ. ut vr̃ dicere Hoſt. in c. ad petitionem. de accu. c. lator. & c. conſanguinei.

de re iud. & quia renunciatio non eſt neceſſaria, ut in clem. ſæpè. de uerb. ſig. & etiam poſt concluſionem poſſunt recipi teſtes in tertio caſu.

ADDITIO.

a Non recipitur. In hoc attende an ſit differentia habenda in cauſa prophana & beneficiali, & adde aliam, & dec. 2. ſup. de reſt. ſpol. & in dec. 1. de teſtibus. ſup. in nouis. Et an ualeat ſententia lata teſtibus non publicatis, a dec. 1. inf. de ſent. & re iud.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta poſſunt produci poſt terminum ad producendum omnia.*

DECISIO II. aliàs 147.

1 NOta, † ꝙ poſt terminum peremptorium datum ad producēdum omnia, poſſunt produci inſtrumēta, ut no. Io. And. in c. ſæpè. ſuper uerbo, non obſt. de verb. ſig. in clem. quia talia ſemper ualent produci, donec pronunciatum ſit in cauſa, ut c. cùm dilectus. de fide inſtr. niſi expreſsè eſſet dictum, ꝙ poſt terminum nec per inſtrumenta nec aliàs, qa tunc poſt lapſum terminum peremptorium eſſet excluſus, ut c. coram. de in int. reſt.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio transfert onus probandi negatiuam in aduerſarium, licèt ſecus in ordinario.*

DECISIO III. aliàs 40.

1 NOta, † ubi Reus eſt in poſſeſſione, & dr̄ nō legitimè inſtitutus, ꝙ actori incumbit probatio, ꝙ Reus non ſit legitimè inſtitutus, vt no. Inn. c. ex inſinuatione. de proc. & uide no. in c. ut noſtrum. ut eccl. benef. ubi autem ordinarius ageret contra poſſidentē, forſan eſſet aliud, de quo dic ut no. Archid. in c. ordinarijs. de offi. ord. licèt contra primum dictum faciat quod no. Inn. in c. G. perpetuus. de fide inſt. vide Io. And. in c. 1. de reg. iur. & Archid. de elect. c. dudum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſsio diutina facit quem præſumi promotũ, & ideo dicenti negatiuã incũbit onus probandi.*

DECISIO IIII. aliàs 84.

1 NOta, ꝙ ubi contra aliquem excipitur, ꝙ non eſt promotus, ſi ille, contra quē excipitur, multo tempore deſeruierit in beneficio tanquàm promotus, præſumitur ꝙ fuit promotus, niſi per excipientem contrarium probetur, ut no. Inn. in c. ſuper his. in fi. mag. glo. de accu. quia præſumptio aliquando facit pro illo, qui dicit ſe promotum, ſeu ordinatum. ar. not. in c. tua. de cler peregri. ſuper. uerbo inferioribus. per Inn. aliàs autem qui dicit ſe promotum, haberet hoc probare, quia eſt qualitas extrinſeca aduenìens homini, quæ qualitas non præſumitur, niſi probetur, ut not. Io. Mo. in c. ſi forte. ſuper verbo, ſcientiæ. de elect. libr. 6. & de hoc dic ut in c. innotuit. per Inn. extrà, de eo qui fur. ord. recep. & c. illud. de præſum. ad quod no. per Archid. in c. ordinarij. de of. ord. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Papæ poteſt probari per teſtes, qui aſsiſtebant illi.*

2 *Cardinalis verbo creditur.*

DECISIO V. aliàs 96.

1 NOta, † ꝙ reſeruationum reuocatio, ſeu reſeruatio, uel alia conſtitutio poteſt probari per teſtes, qui aſſiſtebant Papæ tempore conſtitutionis, qui cùm ſint certi caſus, qui probantur ſolùm per ſcripturam, in alijs caſibus permittitur ꝙ admittitur probatio per teſtes, maximè ſi per teſtes haberi poteſt ueritas, licèt uideatur contra: quia in conſtitutione poſſunt eſſe uerba principis immutata, de quibus non eſt ueriſimile, ꝙ habeāt teſtes recentem memoriam, nec concordant de uerbis ſicut probant talia uerba per ſcripturam, & ideò facta ſeu geſta principis realiter per ſcripturam probantur. C. de man. princ. l. 1. de diuer. of. l. probatorias. cum ſimilib. lib. 12. & quia princeps negotijs occupatus nō pôt facta ſua ſic uerbo exprimere, ſicut per ſcripturam probātur: quare vr̄ ꝙ talia per bullam debent probari. Pro prima autem

2 tem parte facit ꝙ † uerbo Cardinalis creditur, ut c. cùm olim. de priuil. cum ibi no. per Inn. & quod no. per. Io. And. in proœmio lib. 6. ſuper uerbo, bulla. uide infr. dec. proximè ſequentem.

S V M M A R I V M.

1 *Motus proprius non probatur per teſtes.*

2 *Motus proprius, licèt tollat qualitates extrinſecas, tamen non tollit extrinſecas, nec diſpenſationem inducit.*

DECISIO VI. aliàs 131.

1 NOta, † ꝙ in c. ſi motu proprio. de præb.
lib. 6. non admittitur probatio per te-
ſtes, ſi aliquis uelit probare gratiam in motu
2 ꝓprio factam, a ut ibi no. in fi. gl. & idē in c.
per literas. eo. tit. in clem. & ibi Io. And. & ui
2 de ſuprà iſto tit. dec. 5. & † quando motus pro
prius tollat qualitates extrinſecas, & non
intrinſecas, nec inducit diſpenſationem, vide
ſuprà de reſcr. dec. 71.

ADDITIO.

a Motu proprio factam. Adde ꝙ motus proprius firmat gratiam etiamſi in ea nulla eſt facta mentio ualoris beneficii tam obtenti, quā impetrati, ut habetur per Felyn. in c. ad aures. de reſcr. in col. 4. uerſ. 6. concluſio.

S V M M A R I V M.

1 *Attentata non probantur per remiſſionem ad partes, quia probari debent in curia.*

DECISIO VII. aliàs 220.

1 NOta, ſeruat audientia, † ꝙ quando proceditur ſuper attentatis non fit commiſſio. i. remiſſio ad partes, ſed datur ad probandum in Curia. uide infrà dec. 10. & dec. 4. ut lite pend. in nouis.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratio non habet locum in articulis obiectiuis.*

DECISIO VIII. aliàs 263.

1 NOta, † ꝙ in articulis obiectiuis non habet locum declaratio, ut no. in c. in generali. de reg. iur. lib. 6. per Io. Mo. §. fi. ſuper materia proteſtationis. uide infrà de except. dec. 3. & de teſti, ī. dec. 14.

S V M M A R I V M.

1 *Canonicorum certus numerus non probatur ex eo, quòd ibi longo tempore non fuerunt niſi x. canonici, ſed per confirmationem, & iuramētum, uel conſuetudinem probari debet.*

DECISIO IX. aliàs 130.

NOta, opinionem uidi approbari Io. And. & Hoſt. in c. ex parte. de conceſſ. præb.
1 ꝙ † licèt in eccleſia cathedrali, uel collegiata fuiſſent ſolùm 10. canonici per magnum tēpus non propriè probatur certus numerus canonicorum, niſi alias probaretur authoritate ſuperioris, & firmatus uel iuramento ſeu cōſuetudine. & facit c. dilecto. in fi. de præb.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopi iuramento creditur dicentis ſe ignoraſſe tempus uacationis.*

DECISIO X. aliàs 231.

1 NOta Hoſt. in c. paſtoralis. in fi. de except.
2 ꝙ † a ſtatur iuramento Epi dicentis ſe ignoraſſe uacationem beneficij quod dr̄ deuolutum per negligentiam ſuam.

ADDITIO.

a Statur iuramento. Adde dec. 6. incip. ſi propter negligentiam. de iure patr. ſup. in nouis.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatum quem fuiſſe ante electionem ſufficit probare licèt non probetur tempore electionis.*

DECISIO XI. aliàs 238.

1 NOta glo. qualiter † ſufficit probare quem, fuiſſe excommūicatū ante electionē, poſito ꝙ nō probetur tempore electionis

excommunicatus,ut no.Inn. in c.propoſuit. de cler.ex commu.mini.& Cyn.in l.ſiue poſſideris.C.de prob.uide dec.5.inf.de ſentent. excommu.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans non tenetur probare beneficium cadere ſub gratia ſua,& taxa ini ea appoſita.*

DECISIO XII. aliàs 298.

1 Nota, † ꝙ ubi impetranti eſt facta gratia cum certa taxa,nõ incumbit impetranti probare beneficium,de quo agitur,cadere ſub gratia & taxa : quia ſemper præſumitur ita, niſi probetur contrarium : uide dec.64. de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Clericus exiſtens in poſſeſſione clericatus non habet probare titulum clericatus, dum tamen ſit poſſeſſor beneficij,aliàs ſecus.*
2 *Beneficium poteſt conferri non clerico, quando in habitu & tonſura incedebat.*
3 *Clericus quis reputatur ex habitu & tonſura.*
4 *Illiterato penitus.beneficium curatum conferri non poteſt.*
5 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt cum penitùs illiterato.*

DECISIO XIII. aliàs 312.

1 Nota,† ꝙ clericus exiſtens in poſſeſſione clericatus non habet probare titulum clericatus,dum tamen ſit poſſeſſor beneficij, ſecùs,ſi non eſſet poſſeſſor,ut no. Io. Mon. & Archid.in c.ſi iudex.de ſenten. excommun.
2 lib.6.non † cleico tamen ſi ſit in habitu & tonſura poteſt conferri beneficium ,& ualet collatio,poſito quòd ut clericus impetret be-
3 neficium,quia † habitus & diſpoſitio animi ſufficiunt ad hoc ut quis clericus reputetur, ut ſic non clerico ut clerico beneficium cõferri poſſit,vt not.Compoſt. in c. cùm adeò.
4 de reſcr.& Ber.in c.2. de inſtit. penitùs † autem illiterato non põt beneficium conferri,
5 quia † cum tali non põt Epiſcopus diſpenſare,ut Ino nn.in c. dilectus. de tempo. ordin. & Archid.in c.nullus.eod.tit.& hoc uerum in beneficio cũ cura, uel in beneficio ſine cura,in quo requiritur induſtria,& conſiliũ adhibendum,vt in canonicatu cathedrali, ſecùs autem poteſt eſſe in aliquo ſimplici beneficio.de quo dic, vt no.per Hoſt. in alleg. c.2.de inſti.de quo no.in c.cùm in cunctis.in fi.de elec.per Inno.vide deciſ.8. ſup.de cau. poſ. & proprie.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans ſi expreſſerit ſe magiſtrum, ſufficit quod per famam, habitum, ſeu reputationem dictam qualitatem quamuis negatum fuerit, probet.*

DECISIO XIIII. aliàs 349.

1 Nota, † quòd ſi impetrans expreſſit ſe magiſtrum, vel presbyterum, vel aliã prærogatiuam habere, oportet quòd probet iſta ſi negentur : ſed non oportet quòd probet plenè:ſed ſufficit ſummariè per famam, habitũ, ſeu reputationem.de hoc per Ioã. And. in c. exceptionis.de lit.conte.lib.6. & regula infamib.li.6.uide dec.4. ſup.hoc eo.tit. & deciſ. 10.& 61.ſup.de reſcrip. & quomodo petens beneficium antequam ſibi adiudicetur,debet ſe probare legitimum, vide ſup.deciſ.1.infra de præſump.

DECISIO XV. aliàs 366.

Similis eſt deciſ.3.inf.de præben.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Literis Epiſcopi cum ſolo ſigillo etiam plura aſſeruentibus, quàm fieri poterant eodem tempore dummodò ſpectent ad ſuum officium, creditur.*

DECISIO XVI. aliàs 397.

1 Nota, † creditur literis Epiſcopi ſolo ſigillo ſuo ſigillatis ſine tabellione,& teſtibus, ſuper reſignatione facta in manibus ſuis admiſſa,& collatione per eum facta : ſi hæc omnia vno tempore coram eo,& per eũ facta exiſtunt, vt no.per Inno.in c.quoniam cõtra.de proba.& quia iſta ſpectant ad ſuum officium, in quibus creditur literis ſuis, vt no.per Inno.in c.2.de fi.inſtr. & etiam creditur literis executoris, vt ſup.de offic.delega. deciſ.7.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Literis Epiſcopi cum ſolo ſigillo in praeiudicium expectantium non creditur.*

2 *Literis delegatorum executorum vel ſubexecutorum ſigillatis creditur.*

DECISIO XVII. aliàs 701.

1 NOta † φ non creditur literis ſigillatis Epiſcopi ſine teſtibus, & ſubſcriptione notarij circa prouiſiones eorum factas de eorum beneficijs:quia poſſent eſſe factæ in piudicium expectantium:ſecùs ſi circa eorũ officium,probatur in c.poſt ceſſionem.de proba.

2 ſecùs † autem eſt de literis ſigillatis delegatorum executorum vel ſubexecutorũ : quia illis benè creditur,ſm Inn.in c.quoniam.extrà,de proba.ſecundum Archid.in c.ſi à ſubdelegato.in princ.de offi.deleg.lib. 6. & eſſe poſſet ratio, quia in commiſſione eis facta non agitur de eorum vtilitate.

SVMMARIVM.

1 *Epiſtolæ tranſmiſſæ alicui continenti factum ſcribentis cum tertio,an ſtetur cõtra ſcribẽtẽ?*

2 *Epiſtola ſi furto ſubtrahatur, cui actio q̃ratur?*

3 *Confeßio emiſſa in abſentia partis, dum tamen cum cauſa, an ſit ſufficiens ad probandum.*

DECISIO XXIII. aliàs 430.

1 NOta, † ego miſi aliquas literas amico meo,continentes,φ ego debebã tibi centum ex cauſa mutui,vel vẽditionis, vel aliàs: & me excuſabam,quia non ſoluebam tibi, & amicus ille etiam tuus mihi ſcripſerat, quòd ego tibi ſoluerem, tu poſteà agis contra me ad illa centum,& non potes aliàs probare debitum,niſi per illas literas,quas miſerã amico tuo, quæritur nunquid faciant probationem ſufficientem contra me? Et quidam dicunt quòd ſic, quia talibus epiſtolis ſtatur contra ſcribentem.arg ff.depoſi.l.Publia.§.ſi. de conſt.pecu.l.Titius.& l.quædam.ff.de adminiſtra tutor.l.Lucius.§.tutor.quia licet dirigãtur alteri quàm tibi, tamẽ tua intererat: ergo perinde quæratur tibi commodum talis confeſſionis ad probationem faciendam, ac ſi tibi eſſent directæ, ex quo tua intereſt. arg.ff.de leg.3.l.fideicommiſſa. §. interdum. cum concor.ibi allegar.quia nil videtur referre ad quem verba quis dirigat, ſed cuius cã. ff.de leg.2.l.cùm pater.§.donationis.ſic etiã in ſimili nõ inſpicitur cui donetur,ſed cuius contemplatione.ff.ſol.mar.l.ſi verò negotiũ. §.Item quicquid.de vul. & pup.l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. cum concor. ibi alleg.

2 Pro hac parte vr̃ tex. quia † ſi epiſtola p aliquem ſurripiatur: ei demum quæritur actio furti,cuius intereſt,non ei cui dirigitur, vel portanti,niſi aliàs eius intereſt ratione cuſtodiæ.ff.de fur.l.eum qui.§ ſi epiſtola.Item † ra-

3 lis litera ad minus operatur confeſſionem extra iudicialem factam in abſentia partis, cui prodeſſe debet confeſſio, & eſt cum cauſa,ergo ſufficienter probat,quia cõfeſſio emiſſa in abſentia partis etiam extra iudicium,dũ tñ cũ cauſa, eſt ſufficiens ad probanmdum, ſm opinionem practiex,vt not.per Cyn. C. de non nume.pec.l.generaliter.verſ.4. quæritur. Item de iure canonico,ſi promitto tibi φ dabo Titio,teneor,vt nor.glo.1.q.7.c.quoties. ergo ſicut alterius facto alteri quæritur obligatio, ſic & hic ex facto amici tui recipiẽris epiſtolam tibi quæritur commodum confeſſionis. Alij verò dicunt contrarium,quia confeſſio extraiudicialis emiſſa in abſentia partis non ſufficienter probat, vt no.ff.de proba. l. cùm de indebito.§.ſi.præſertim quia non intendebam ad confitendum principaliter, ſed ad me excuſandum.& idem extra,de confeſ. c.ſi.Item pro hac parte vr̃ tex.in l.inſtrumenta.C.de prob.nec obſtat d.l.Publia.§.ſi. Nec d.l.Titius.nec l.quidam. quia ibi literæ dirigebantur parti,cui proderant, & animo obligandi: & ideò licèt enuntiatiuè verba proferantur,proſunt ſibi:& inducitur obligatio,& probatio. Non obſtat l. Lucius. §.tutor. ff. de admi. tutor. quia ibi de libro rationum, qui erat authenticus:putà factus per argentariũ, vt ibi videtur glo.innuere cum alleg.l.argentarius.in tit.de eden.& alleg. §. interdum.l. fideicommiſſa. quia ubi in vltima voluntate: & eodem modo reſpondetur ad §. donationis Nec obſtat quod dicitur, ad cuius contemplationem fiat, quia nunquam alteri per alterum quæritur aliquid, niſi ſit talis perſona ſubiecta, per quam quæri poſſit, vt ſeruus, vel filius.ſic.§. Item quicquid. & §. ad ſubſtitutos. Nec obſtat l. ei qui. §. ſi epiſtolam,

lam, quia ille non probat, quod propter epiſtolam alteri miſſam probaretur alicuius intẽtio contra mittentem: nec ꝙ propter hoc aliqua obligatio quæreret ſibi, licèt aliàs eius poſſit intereſſe, pro cuius utilitate mittebatur. Nec propter opinionem practicæ no. per Cy. d. 4. q. in l. generaliter. quia gl. oẽs ſunt in cõtraria opinione. ſed tu tene quã volueris.

EPITOME

Iudex appellationis, cui non eſt commiſſum negotium principale, ſi pronuntiat benè appellatum: nõ tamen poteſt admittere articulos, & ſi pronuntiat tantùm benè appellatum ab admiſsione articulorum partis aduerſæ non propterea videtur tacitè confirmare aliam partẽ ſententiæ primi iudicis.

DECISIO XIX. aliàs 530.

Appellatum extitit ab vno Auditore, q admiſit articulos partis aduerſę, & q a cum inſtantia requiſitus noluit admittere articulos appellantis, quos tamen aliàs expreſsè non repulit, & articulus ſolus appellationis committitur & non negotium principale alteri Auditori: ſecundus Auditor pronũtiauit malè proceſſum, & benè appellatum, & hoc facto incontinenti admiſit articulos appellantis ad probandum in curia, & extra: quos primus adhuc noluerat admittere: quęritur nunquid illa admiſsio ſit nulla? Et vſ ꝙ ſic, quia ſm ſtylum Palatij, qñ alicui committitur articulus grauaminis, ſine expreſſa commiſsione non poteſt procedere in negotio principali, etiam ſi pronuntiauit malè fuiſſe proceſſum, & benè appellatum: tamen in eo quod poſteà admiſit articulos, proceſſit in negotio principali, quod non potuit. & ita tenebant quidã, & credo ꝙ benè, ſuppoſito ſtylo Palatij, quia forte in uia iuris poſſet ſine noua commiſsione procedere in negotio principali, ex quo pronuntiauit malè proceſſum & benè appellatũ, per ea quæ no. Inn. in c. vt debitus. de appell. ſm illam opin. licèt procedat in iudicibus delegatis: præſertim impetratis ad partes. Curia tñ non ſeruat in Auditorib. in curia, vbi eſt præſens Papa, & poteſt cõmiſsio de facili impetrari ſuper negotio principali. Quidam tñ dicebant aliter, & tenebant cõtra, quia ẽt ſuppoſito ſtylo Palatij poterat admittere articulos appellantis: quia illa admiſsio eſt directè de articulo appellationis ſibi cõmiſſæ: quia cùm ſit appellatũ a grauamine nõ admiſsionis, & articulus grauaminis cõmittitur, ſic, ꝙ per ſuã ordinatiõe debeat reuocare grauamẽ illatũ: ad cuius reuocationẽ debet remediare appellatio, & cõmiſsio ſup ea facta: nõ aliter poteſt dici reuocari grauamẽ, niſi articuli admittantur, ex quo iuſte a non admiſsione articulorum fuerat appellatum, & iniuſtè admiſsio fuerat retardata. Itẽ mutatis terminis ponamus ꝙ appellatum ſit ab Auditore, quia repulit articulos appellantis, & admiſit articulos partis aduerſæ, & Auditor, cui cauſa appellationis cõmittitur, pronũtiat ſolùm in ea parte, qua primus admiſit articulos partis appellatę, malè proceſſum, & benè appellatũ: in alia verò parte, qua repulit articulos appellantis nihil pronũtiauit, imò tacuit: quæritur nunquid tacitè in illa parte videatur primi Auditoris ſententiam confirmaſſe, ex quo in alia parte eam infirmauit? Quidam uolebant dicere ꝙ ſic: quia qui de vno dicit &c. & qui de uno negat, &c. credo tñ contra per l. quid tñ ſi de pluribus ff. de arbit. & per no. per Inn. de re iud. cùm inter. in fin. & per Cyn. C. ſi aduerſus rem iudi. l. 1. in prima & ſecunda quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Literis clauſis an credatur ſicut patentibus.*

DECISIO XX. aliàs 431.

1 Nota † an credatur literis clauſis ſicut patentibus. no. Hoſt. de priuil. c. patẽtibus.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium per contractum matrimonij, debet ꝓbare cõtractũ per uerba de præſenti.*

DECISIO XXI. aliàs 481.

1 Nota, † ſi impetretur beneficiũ uacans per contractũ matrimonij, non ſufficit probare tractatũ de contrahendo, vel ꝙ contracta ſint ſponſalia, ſed debet probari matrimonium

nium per verba de pręſenti contractû, licèt non fuerit cõſummatum. arg. eorum. quę not.in c.1.de cleri.coniuga.& ibi Io.An.

EPITOME.

Impetranti ad formam c.cùm de beneficio.de præben.lib.6. ſufficit probare beneficium ultimò fuiſſe rectum per clericos ſeculares per x.annos.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti beneficium quòd ultimum illius ſtatum decennio probare ſufficiat.*

2 *Conſuetudo quæ ſecundum ius commune dicitur de re præſcribenda decennio inducitur.*

DECISIO XXII. aliàs 487.

1 NOta,† ꝙ impetranti ſecundum formam c.cùm de beneficio.de prębend. libro 6. ſufficit probare beneficium ultimò fuiſſe re-
2 ctum *a* per clericos ſeculares per x. annos, niſi ex aduerſo probetur ipſum per 40 annos per regulares anteà fuiſſe gubernatum:tunc enim propter mutationẽ ſtatus beneficij requiritur 40.annorum præſcriptio. vt no. per Io. An.in c.fi. de conſue.lib.6 propterea prima præſcriptio decennalis non tollitur, niſi per contrariam præſcriptionem quadragenariam,ut no.de exceſ.præla. c. accedentibꝰ. Non ob.prima præſcriptio per verbum,legi-
2 timè poſitum in tex.quia in † conſuetudine, quæ ſm ius cõmmune dicitur de re præſcribẽda,vt eſt illa, ſufficiunt x.anni, & illa cenſetur legitima præſcriptio,vt in d. c.fi de conſue.& ibi no.vide dec.9.ſuprà de reſt.ſpo.

ADDITIO.

a Vltimò fuiſſet rectum. Adde deci.49. ſup. de reſcri.& dec.11 inf.de iure patronat.dec. 2.de pręben.ſup.in nouis.

DECISIO XXIII. aliàs 494.

Similis eſt dec.3 .de reſcrip.ſup.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio præſumitur facta infra menſem, ſi conſtet beneficium vacaſſe ante acceptationem.*

DECISIO XXIIII. aliàs 525.

1 NOta † ꝙ ſufficit acceptanti probare beneficiũ illud uacaſſe ante ſuam acceptationem, licèt teſtes non pronununtient illud vacaſſe infra menſem acceptationis:nã ſi probetur mortis tempus pręceſsiſſe,tempus acceptationis, præſumitur infra tempus acceptaſſe.arg.no. per Innoc.in c. quia diuerſitatem.de conceſ præb.& per Pau.in clem. cũ ei quem.eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Iudices remiſſorij poſſunt etiam recipere cõfeſsiones partium.*

2 *Inſtrumentorum appellatione ea omnia veniunt quibus cauſa inſtrui poſſet.*

DECISIO XXV. aliàs 585.

1 DEcrera † remiſsione ad partes virtute literę apoſtolicę,quæ dirigitur iudicibus, per quam Papa eis committit, ꝙ ſuper articulis,qui eis mittuntur incluſi,recipiantur teſtes, & inſtrumenta, quæ vtraque pars duxerit producenda: quæritur nunquid poſſunt illi iudices recipere confeſsiones partium? vt ſic, ſi una pars reſpondeat ibi articulis alterius, & confiteatur aliqua, teneat talis confeſsio, & ſufficienter probet, ſicut confeſsio iudicialis:& nunquid poſsint præcipere, & mandare ut reſpondeant: ita ꝙ ſi non reſpondeant habeantur pro confeſſatis: & de hoc minus dubium eſſet:& maior pars
1 tenuit ꝙ ſic:quia nomine † inſtrumentorum ea omnia accipienda ſunt, quibus cauſa in-
2 ſtrui poteſt. *a* ff.de fide inſtr.l.1.ſic continẽtur, ut teſtes.extra , de teſt.c. peruenit. pro hoc inducebatur in ſpecie glo.quæ eſt de in inre.reſt.in c.coram.ſuper verbo,munimenta:quia illi iudices recipiendo confeſsiones, quaſi iuxta mandatum,& ſm mandatum faciunt.ergo &c.ar ff.iud ſol.l.tam tamen.§.in hac.iunge iſta not.cũ dec. infr.proximã ſeq.

post

poſt iſtam quæ incipit, Verùm duo menſes. & dec.ſeq. & dec.37.inf.de teſt.quæ incipit, nota ꝙ poſito ꝙ teſtes, & dec.29.ſup.de iud.

ADDITIO.

Inſtrui pōt. An autem nomine inſtrumentorum veniant teſtes, vide, do. Abbatem in c. peruenit.el primo.de teſti cogen.in ſecundo no.& ibi per Fely.in prin. Et an ſi iudex dedit terminũ parti ad producendũ inſtrumẽta, poſſint produci teſtes, vide Felyn.ibidem. Adde Bar.in l.admonendi. in fi.ff.de iureiur.

EPITOME.

Teſtes iurati infra tempus datũ in remiſſoria, poſſunt poſt terminũ examinari de æquitate.

1. DECISIO XXVI. aliàs 587.

VTrùm duo menſes, qui præfiguntur iudicibus in remiſſione, infra quos teſtes probatorios recipiant, & examinent, præfigãtur ſolùm receptioni, & ſic examinatio poſſit fieri per duos menſes: vel an etiam examinationi, vt ſic etiam examinatio poſteà facta nõ valeat. Formam autem ſm quam fiunt tales remiſſiones habes extra, de probatio. c.licet. circa finem primę columnæ, ibi, magiſtris G. & T. præcipimus, vt teſtes quos ſuper hac exceptione procurator Fauentinorum duxerit producendos infra mẽſem recipere & examinare curarent. Quidam dicunt, ꝙ præfigitur tale tempus ad receptionem, & examinationem, propter copulam, &, quæ vr̃ copulare etiam quoad ipſos, quia copulatũ ſimiliter facit.ff.de fun.inſtr.l.Seio.§ quæro.cum concordan. Cùm ergo receptio eſſet facienda infra tẽpus illud. ergo & examinatio. Pro hoc quia per illa verba, infra duos, vel infra menſem, quæ in præcedentibus dicuntur omnia in ſequentibus repetita intelligantur, vt l.Titia §.idem reſpondit.ff. de verbo. obligatio. ad hoc allegabatur quod not. Archi.de except.c.pia.ſuper verbo, probauerit. lib.6. vbi no.ꝙ infra tempus ibi præfixum ad probandũ excommunicationẽ nõ ſufficit teſtes produxiſſe, niſi infra etiam tempus depoſuerint, ꝙ maior etiam pars tenet. De æquitate tñ
tenebant ꝙ ſi teſtes fuiſſent producti, & recę
2 pti infra tempus præfixum in remiſſione, dato ꝙ examinatio fieret poſtea: ne probationũ materia, quę eſt fauorabilis anguſtaretur. C. de hæreti.l.quoniam. & quia forſan teſtes producendi ſunt de longinquo, vel de diuerſis locis, propter quod ſæpè concurrit ꝙ productio & receptio nõ poteſt impleri infra illud tempus: & ideò poſteà fiet examinatio, quæ oportet, ꝙ habeat magnum tractum propter ſcripturam atteſtationum. & interdum propter multipicitatem articulorum, & interrogationum, vide ſuprà deciſio. proximè precedentem & ſequentem.

EPITOME.

Teſtium receptio eſt iuriſdictionis, examinatio verò facti, quę poteſt committi notario, & extraiudicialiter expediri.

DECISIO XXVII. aliàs 539.

1 NOta in remiſſione quæ fit ad partes pro teſtibus recipiẽdis dicatur, ꝙ infra duos menſes a receptione præſentium teſtes recipiantur omnes, ſufficit ꝙ fiat al qualis diligentia infra idem tempus de examinando eos. nam primum, videlicet receptio, eſt iuriſdictionis: ſecundum, ſcilicet examinatio, eſt facti, quæ poteſt cõmitti notario, & poteſt fieri extra iudicium quandocunq;. not. de te iudic.c. cùm Bertoldus. de iudi.c.2. in clem. ſi enim ambo deberent infra prædictũ terminũ expediri: ſequeretur ꝙ propter multitudinem articulorum, vel aliàs propter lõgam diſtantiam teſtium, qui tardè prope finem termini eſſent recepti, non poſſent oẽs examinari. hanc opi. tenet Spe.tit. de teſte.§. qualiter. verſi is quoque. qui remittit ad tit. de dila.§. 4. ver. ſed quid ſi ĩ. & dicit quod ſic ſeruat curia. Arch. tñ vr̃ innuere contrarium in c.pia.de excep.ſuper verbo, octo dierũ.lib.6. vide ſupra deciſionẽ præcedentem.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit, de regiſtro ſupplicationum non.*

2 *Regiſtrum quid dicatur.*

DECI-

DECISIO XXVIII. aliàs 621.

1 NOta † ſumptum a de regiſtro ſupplicatio
2 num ſignatarum D. Papę in iudicio non facit fidẽ:ſecùs ſi de regiſtro literarũ apoſtolicãrũ bullatarum extrahatur:& ita ſeruat, &
2 tenet curia Rom. Regiſtrũ verò † dr̃ quidam liber de regimine eccleſiæ ex cuius dictis regitur, ſm Hug. ſm Papiam verò dr̃ regiſtrũ liber qui rerũ geſtarum memoriam cõtinet: vnde dr̃ quaſi rei geſtæ ſtatutũ: ſm qđ dr̃ in ſumma catholicô vbi tractat̃ de iſta litera R.

ADDITIO.

a Sumptũ.No.quod iſte ſtylus fuit olim.ſed hodie curia obſeruat ꝙ æquè procedatur in ſumpto regiſtri ſupplicationum ſicut regiſtri bullarum,vt atteſtatur Bel.tot. And. in trac. de Chari.ſubſid.q. 113.

SVMMARIVM.

1 *Articuli concluſorij dicũtur, quia factũ concludũt & ꝑ reſponſionẽ illis factam lis cõteſtatur.*

DECISIO XXIX. aliàs 646.

1 DIc, † ꝙ articuli cõcluſorij ſunt, ſeu dicuntur ideò, qa in eis datur factũ eorũ, & concluditur,& per aduerſarium reſpondetur dictis articulis: & per reſponſionem factam,ſeu ſecutam dictis articulis fit litis conteſtatio.pro hoc c.vn.de litis conteſt. quia dicti articuli ſunt loco libelli oblati.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes nõ debẽt recipi ſuper eiſdem articulis in cauſa appellationis,etiam ſi pars iuret ſe non habuiſſe copiam quæ reperitur decreta poſt publicationem ipſam.*

DECISIO XXX. aliàs 671.

1 NOta, † ꝙ ſi in aliqua cã ſpiritũali,vel ꝓphana ſuper articulis datis per aliquam partem recepti ſunt teſtes,& publicatio facta teſtium: & etiam decreta copia atteſtationũ partibus,& in prima inſtantia eſt data ſñia, contra partem dantem articulos,à qua appellat;& coram iudice appellationis repetit prædictos articulos in omnibus,& per omnia,dicens,ꝙ non habuit copiam atteſtationum,vt conſtat in proceſſu,& etiam iurat,iuxta quod quæritur an debeant admitti prædicti articuli? & uidetur quòd non,quia atteſtationibus publicatis iuxta c.ex tenore.de teſtibus.extr. & c. teſtibus. eodem tit. in cle. & hoc tenet maior pars dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Verbis enũciatiuis bullæ executoriæ nõ creditur.*

DECISIO XXXI. aliàs 697.

1 DIc †ꝙ ſi in aliqua executoria fiat mẽtio de literis Papalibus:nõ tñ datur fides illi narrationi,niſi oſtendantur ꝓdictæ literæ, cũ hoc dicatur narratiuè: & hoc ẽt tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui debent actualiter in termino aſſignato produci; nec ſufficit illos produxiſſe animo illos corrigendi.*

DECISIO XXXII. aliàs 709.

1 NOta, † ꝙ ſi aliqua cã ſpiritualis,uel prophana ventiletur coram Auditore ſacri Palatij,& terminũ aſſignet partibus,ſeu parti ad dãdum articulos:& pars cui aſſignatus eſt terminus,veniat in termino,ſed dicat Auditori,ꝙ corriget eos, & portabit eadem die: tunc auditor debet habere copiam,ſeu videre an ſint obiectiui,ſeu dicere prædictæ parti danti articulos,ſi articuli quos dat,ſint obiectiui,& non admittet,cùm non det in termino,quo elapſo articuli obiectiui non ſunt admittendi. ita communiter ſeruat Rota: uel copiam retinet, ſi recedit iam datis articulis.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis aſſertioni non creditur,niſi quoad iuriſdictionem ſuam.*

DECISIO XXXIII. aliàs 714.

1 NOta, † ꝙ non creditur a aſſertioni domini Cardinalis, niſi circa iuriſdictionem eius.

eius:nec nō autem circa alia, & intelligit c. nobiliſſimus.97.diſtinctio.Ita ēt tenet Rota.

ADDITIO.

a Non credit.Ad.Abb.in c.ꝙ ſup his.de fi.iſtr. in 2.col.ver. ſecūda cōcluſio. vbi ēt per Fel.

SVMMARIVM.

1 *Auditores dubitantes ſuper admiſſione articulorum, vel articulo appellationis, ſuper illis domi nos conſulere, & pronuntiare debent.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 723.

1 Dic, † ꝙ ſi aliquis Auditor ſacri Palatij dubitat in admiſſione articulorū datorum per partes: vel ſi appellatū eſt ab aliquo Auditore ab admiſſione articulorū,quod tūc Auditor,qui dubitat admittere prædictos articulos: uel cā appellationis eſt cōmiſſa ſibi, debet pronuntiare in dicto articulo, in quo dubitat rōne admiſſionis vel appellationis ſi bi commiſſæ, vt facilius uideat an ſint admit tendi:& etiam ſuper hoc facilius habeat con ſilia à dominis Auditoribus, qui volunt ita fieri pro veritate iuſtitiæ.

SVMMARIVM.

1 *Attētata nō probātur per remiſſoriā ad partes.*

DECISIO XXXV. aliàs 775.

1 Item eſt ſciendum ꝙ † ſi in aliqua cā peta tur remiſſio ad probandum attentata, ꝙ ſtylus eſt ſacri Palatij, quòd non conceditur dicta remiſſio ad partes ad probandū attenta ta poſt litis pendentiam: ſed hoc ſolùm conceditur ad probandū in curia, non extra.De attentatis poſt pdicta loquitur c.ſignificante. de appel.& c.non ſolum.eo.tit.lib.6. cum ſi.

SVMMARIVM.

1 *Transſumptum ſine compulſoria fidem non facit.*

DECISIO XXXVI. aliàs 689.

1 Dic quòd tranſumptum † ſiue ſumptum de aliqua ſcriptura non facit fidem in iudicio,niſi fuerit habitum in vim compulſo riæ.& ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Compulſoria debet decerni etiam poſt concluſionem cauſæ, parte tamen uocata.*

DECISIO XXXVII. aliàs 772.

1 Dic, † quòd ſi in aliqua cauſa eſt concluſum,& petatur compulſoria per aliquam partem, quòd non obſtante concluſione ex cauſa poteſt concedi:& ad huiuſmodi compulſoriam faciēdam pars debet citari,& hoc tenet maior pars Dominorum de Rota:quia poteſt prodeſſe dicta compulſoria in iuſtitia facienda in aliqua inſtantia.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij probari poteſt per teſtes & inſtrumenta.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 780.

1 Dic, † quòd collatio alicui facta de aliquo beneficio ſ.u titulo beneficij probatur per inſtrumenta, ſeu per teſtes in iudicio,cùm habeant eandem uim, ut c.cùm Io. eremita.de fide inſtrumento.facit c.poſt ceſſionem.de probationib.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum alicuius capituli, licèt minus ſolenniter ſit factum, probat capitulum, & hoc reſpectu tertij: quia ſecùs eſſet ſi capitulum induceret per ſeipſum.*

DECISIO XXXII. aliàs 794.

1 Sciendum eſt † quòd ſtylus audientiæ contradictarum domini Papæ eſt, quòd ſi aliquis alicuius eccleſiæ ad factum ſuum aliquos aduocat pro probatione capituli, quòd tunc ſufficit inducere inſtrumentum dicti capituli,licèt non ſit factum cum ſolennitate iuris: ſecùs autem ſi capitulum inducat per ſeipſum.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum ſententiæ diffinitiuæ non probat in cā.*

DECI-

DECISIO XL. aliàs 737.

1 SCiendùm eſt † quòd ſi in aliqua cauſa producatur in iudicio ſumptum alicuius ſententiæ diffinitiuæ, quòd non facit fidem.

SVMMARIVM.

1 *Camera apoſtolica ſuccedens in ſpolijs defuncti, an teneatur ſoluere creditoribus? Et an creditores teneantur probare creditum conuerſum in vtilitatē eccleſiæ, diſtinguit & remittit vt in ea.*

2 *Clericus in vita fructuario æquiparatur, ſed cum moritur uſurario aſſimilatur.*

3 *Succedens clerico habenti adminiſtrationem tenetur ad debita conuerſa in utilitatem eccleſiæ, ad quæ tenetur eccleſia: quid autem ſi defunctus non habuiſſet adminiſtrationem?*

4 *Clericus non habens adminiſtrationem pōt de fructibus teſtari, cui ab inteſtato eccleſia ſuccedit.*

5 *Creditores an teneantur probare debita conuerſa in utilitatem eccleſiæ?*

DECISIO XLI. aliàs 856.

1 CVm, † camera apoſtolica recipit ſpolia, ſeu bona alicuius prælati, vel clerici bene
a ficia, *a* & creditores petunt debita: nunquid tenentur probare illa conuerſa in vtilitatem eccleſiæ, & an ad alia debita præterquam ad illa, quæ ſunt conuerſa in vtilitatem eccleſiæ camera teneatur? Quia ſm dubium debet eſſe primum: Vr̄ dicendum ꝙ camera non teneatur, niſi ad conuerſa in vtilitatē eccleſię. p c. 1. de ſolutio. & p c. præſenti. de officio ord. lib. 6. in fi. cum ibi not. ſuper verbo, debitis. & per c. grauis. extra, de depo. in fi. quia poſſet dici hoc non eſſe verum p illa quæ notat Ar. & Io. And. in nouel. poſt cum in c. ſtatutum. §. aſſeſſorem. de reſcri. lib. 6. vbi patet ſolutio ad dictum c. præſenti. vel eſto ꝙ hoc concederetur, poſſet dici aliud eſſe prælato viuen-
2 te, vel beneficiato, quia † tunc cùm fructuario comparetur, fructus & prouentus beneficij facit ſuos. & ideò cùm perſona ſua ſit ad huiuſmodi debita obligata, nimirum ſi etiam de fructibus ſuorum beneficiorum quos facit ſuos, ſatisfacere teneatur: ſed ſecus eſt cū moritur: quia tunc vſurario comparatur, & poſt mortem omnia bona ſua quæ ab eccleſia acquiſiuit, tanquàm bona eccleſiæ remanent eccleſiæ, & reſeruantur futuro ſucceſſori, vt d. c. præſenti. in cuius præiudicium bona illa non potuit obligare: maximè quia nō habet cauſam ab illo, nec cenſetur habere ius. faciunt not. per Inn. in c. quia V. de iud. & ideò non mirum ſi ſucceſſor ad illa tunc non teneatur, ex quo ad illa eccleſia non cēſetur obligata, vt d. c. 1. de ſolutio. in eius ſucceſſoris locum camera apoſtolica per ſpecialem Papæ reſeruationem ſuccedit in iſtis ſpolijs, ſeu bonis ad eccleſiam pertinentibus & eius occaſione per ipſum acquiſita: quia in alijs bonis patrimonialibus: vel aliundè acquiſitis benè ſuccederet alius hæres ſuus, qui ad omnia alia eius bona teneretur. C. de epiſ. & cle. auth. licentia. Vel poſſet fieri diſtinctio inter
3 † habentem adminiſtrationem: & tunc teneatur ſucceſſor, vel camera etiam de fructibus perceptis in vita prædeceſſoris, niſi ad debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ: & ad quæ ſolùm tenetur eccleſia, vt in d. c. 1. de ſolutio. & non habentis adminiſtrationem: & tunc ad omnia teneatur, quatenus ſufficerēt fructus, & prouentus, quos ante mortem fe-
4 cerat ſuos: quia † talis beneficiatus non habens adminiſtrationem omnes illos fructus, & prouentus perceptos in vita, adeò facit ſuos, quòd poteſt teſtari de illis: & niſi teſtetur de illis, ab inteſtato ſuccedit eccleſia, arg. no. per glo. in d. c. præſenti. de officio ordi. lib. 6. ſuper ver. reſeruari. & probatur de teſt. c. relatum. & per Hoſt. in c. ſi quis ſanè. de pe
5 cu. cle. De alio dubio, † an creditores teneātur probare debita conuerſa in vtilitatem eccleſiæ, dic vt not. per glo. & Archidiaco. 10. quæſt. 2. §. hoc ius porrectum. & per Hoſt. & Doct. extra, de poſi. c. grauis. ſuper verbo, vtilitatem. c. de fideiuſ. & pro quibuſdam. de teſt. c. cùm in officijs. per Inn. & Hoſt. in ſumma de fideiuſ. §. quia. ver. ſed contra. & ſeq.

ADDITIO.

a Clerici beneficiati. Adde an ſucceſſor in beneficio teneatur ad debita pdeceſſoris beneficiati. gl. & Doct. in c. præſenti de off. ord. lib. 6. Et an ſucceſſor beneficij ex eiſdem cauſis, & eā in eodē ſtatu manēte cōueniri poſſit, ſicu

& præ-

& prædeceſſor conueniri poterat, vide deci. 1.ſup.vt lit.penden.

SVMMARIVM.

1 *Compulſoria conceditur non citata parte.*

DECISIO XLII. aliàs 47.

1 NOta † ꝙ compulſoria ad producendum inſtrumenta cōceditur per Auditorem, & poteſt procedi parte aduerſa non citata: quia etiam parte inuita compulſoria concedi poteſt: ergo non uocata.argu.l.quæſitum. in fin.ff. de fideiuſſor.ideò poſito ꝙ in compulſoria non ponatur parte citata, valet cōpulſoria. maximè ſi pars erat præſens in curia,quando compulſoria contra eum fuit cōceſſa. materia enim probationis non debet anguſtari,ſed ampliari, vt l.quoniam. C.de hæret. vide omninò inf.deciſ.de fide inſtr.4.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus in uim compulſoriæ decretæ parte citata fidem faciunt in iudicio.*

DECISIO XLIII. aliàs 620.

1 SI compulſoria † concedatur in aliqua cā ad partes, vocata parte ad recipiendū publicata inſtrumenta, vel ſcripturas, vel alia tranſumpta, hæ ſcripturæ faciunt fidem in iudicio. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. tutius eſt quòd citetur etiam in partibus.

EPITOME.

Teſtes ſuper declaratione atteſtationum publicatis atteſtationibus non ſunt admittendi, vbi declaratio non releuaret.

DECISIO XLIIII. aliàs 885.

OBtinens beneficium per contractum matrimonij,egit contra alium, qui id obtinuit tanquam vacans per renuntiationem: & volēs oſtēdere ꝙ prædeceſſor iſtius, cuius fuit beneficium, priùs contraxit matrimonium, quàm renuntiauerit, dat articulos de certo menſe anni, quo contraxit matrimonium præcedenti menſe renuntiationis,ſ. de menſe Auguſtij: cùm renuntiatio ſit de menſe Septembris: & teſtes ſuper hoc producti dicunt eum contraxiſſe tempore quo racemi incipiunt maturari: & nihil deponunt de illo menſe Auguſti, ſed publicatis atteſtationibus actor vult probare ꝙ de menſe Auguſti,de quo in articulis dederat,racemi in partibus illis communiter incipiunt maturari, ſeu variare,quæritur,nunquid ſit audiendus, vel obſtet publicatio? Et videtur ꝙ obſtet publicatio,arg no. per Inn.in c.cùm clamor. de teſtib. & c.fraternitatis,eo.tit.& quia iſta declaratio etiam probata non releuaret:cùm ſit nimis incerta:cùm vuę in certis territoriis citius incipiunt maturari, quàm in alijs.

De teſtibus & atteſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſi publicati fuerint, & didicitæ depoſitiones eorum, an iteratò produci poſſint propter ſententiæ nullitatem?*

DECISIO I. aliàs 42.

1 NOTA, † ꝙ vbi teſtes ſunt producti in cauſa, licèt ſententia ſit
a nulla: *a* poſito ꝙ teſtes ſint publicati,iteratò poſſunt produci: quia ꝙ nullum eſt, non præſtat impedimentum.iu reg.non præſtat, cum ſi. de reg.iur.li. 6.Iura autem quæ dicunt, ꝙ ex quo pars ſciuit teſtificata, iteratò teſtes producere non poteſt: habent locum, quando debito modo teſtes producti ſunt.hoc no.Io.And.in c.teſtibus.de teſti.in clem.in gl.aliàs. audiui tñ, ꝙ Rota contrarium tenuit.Nec obſtant iura ſup.alleg.quia ibi non didicit teſtificata:& quia ſufficit qualitercunque. arg. l.ſi quis in graui.§.aperire.ad Syl.de fal. l.ſi quis.& l.1. vbi vide Bal.de tab.exhi.maximè ſi ad requiſitionem partis ſit facta publicatio.& hoc tenet Gen.ibi.inf.eo.tit.deciſ.4.& 5.

ADDI-

ADDITIO.

a Sententia ſit nulla. Adde deciſ. 11. de probatio. ſup. in nouis. Item adde ꝙ ſicut ſententia nulla non impedit iteratò produci teſtes priùs publicatos, ſic decretum nullum non impedit impetrantem quominus aſſequatur beneficium vigore ſuæ impetrationis: prout deciditur in deciſ. 12. inf. de conceſ. præbend. Sed quid de acceptatione nulla, vide deciſ. 22. inf. de conceſ. præbend. Et quid ſi iudex dixerit proceſſum fore cancellandum, an cauſa poterit iterum in iudicio deduci, vide per Angel. de malefic. in verbo. & ad querelam Titij &c. verſic. adde tñ ꝙ ſi iudex &c. vide Bald. conſi. 286. incip. ſuper primo. & c. vol. 3. vbi decidit an pronuntiato nullo proceſſu dicta teſtium valeant in alio iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes abfuturi recipi poſſunt per iudicem etiã non cognito de grauamine.*

DECISIO II. aliàs 59.

1 Nota, † ꝙ vbi eſt appellatum ſuper grauam, ne Auditor ad quem eſt appellatũ, teſtes abfuturos non cognito de grauamine poteſt recipere propter periculum, quod poteſt eſſe in abſentia teſtium, vt dicitur in ſimili in l. in lege Aquilia ſi deletũ. ff. ad leg. Aquil. & quia eſt dubium an iuriſdictio ſit primi iudicis: ideò in dubio recipit teſtes iudex appellationis. argu. l. ordinata. ff. de libe. cauſ. vide infra deciſ. ſequentem. & dec. 17. ſup. de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes, de quorum morte, vel impedimento dubitatur, poſſunt examinari ad cautelam per ordinarium iudicem cauſa pendente in curia.*

DECISIO III. aliàs 110.

1 Nota, † ꝙ cauſa pendente in curia ordinarius iudex teſtes, de quorum morte dubitatur, vel alio impedimento, poteſt ad cautelam recipere, propter periculum, & neceſſitatem, quę neceſſitas inducit, ꝙ aliquando à iure communi deuietur, & extraordinariè procedatur. arg. l. 1. ff. de appellat. recipi. & l. diuus. ff. de tutorib. & cura. da. ab his. & l. in lege Aquilia, ſi deletũ. ff. ad leg. Aquil. & hoc eſt verum, ꝙ valet receptio facta per iſtum modu , ſi poſt receptionem non poteſt haberi copia teſtium: & quia ſunt mortui, vel aliàs impediti. Si autem ſuperuixerẽt, dico ꝙ receptio facta ab illo, qui non habet poteſtatem recipiendi, non valet: ſed per Auditorem datum in curia fiet remiſſio ad partes. arg. l. fi. C. de teſtib. & vide ſupra deciſio. præcedentem, & deciſ. 17. inf. de appella.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes per viam reſtitutionis produci poſſunt publicatis atteſtationibus.*

DECISIO IIII. aliàs 140.

1 Nota, † qualiter publicatis atteſtationibus poſſunt per viam reſtitutionis produci teſtes. no. per Inn. in c. auditis. in fin. de in integ. reſti. vide ſupra deciſ. 1. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Atteſtationes quæ non valent, poſſunt ratificari per partes.*

DECISIO V. aliàs 148.

1 Nota † ꝙ atteſtationes *a* quæ non va-
2 lent, per conſenſum partium poſſunt ratificari, ut no. Inn. in c. cùm cauſam. de teſti. & ibi etiam videtur text. ſecùs in ſolemnitate ſeu inſtantia iudicij. vt not. uide ſupra eod. titu. deciſ. 1. & de procur. deciſ. 1.

ADDITIO.

a Atteſtationes. Adde Philip. Franc. in c. cum cauſam. de appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium verba dubia interpretanda contra producentem.*

DECISIO VI. aliàs 195.

1 Nota, † quòd verbum dubium teſtis interpretatur contra producentem in dubio,

Oo ut no.

vt not.in c.in pręſentia.de proba. & ibi not. Innoc.in fin.idem not.Ber.in c.ex literis. & in dict.c.in præſentia.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi infra decendium ad appellandum producat teſtes ſuos, non videtur appellationi ſuæ renuntiare.*

DECISIO VII. aliàs 304.

1 NOta glo.qualiter† poſt ſententiam ſi pars, per quam eſt appellatum infra decē dies a tempore ſententię producat teſtes, non uidetur appellationi renuntiare. vt not.Inn. in c.ſolicitudinem.ſuper uerbo, renuntiare. de appel.circa quod vide nor.per Ioan. And. in c.ſi a iudice. de appel.lib.6.& quod no.in c. paſtoralis.in magna glo. verſi. nonne ſi poſt. de offic.deleg.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſuper habilitatibus impetrantis poſt cōcluſionem poſſunt recipi.*

DECISIO VIII. aliàs 469.

1 NOta† poſt concluſionem *a* in cauſa poſ
2 ſunt recipi teſtes ſuper habilitatibus impetrantis, præſertim pro informatione iudicis, per rationem prædictam: quia cùm cōcluſio non ſit neceſſaria in cauſa beneficiali, præſertim ſi ſemel fuerit facta inquiſitio per executorem de uita & conuerſatione &c. quia quilibet præſumitur idoneus &c. de præſump.c.dudum.& c.illud.

ADDITIO.

a Poſt concluſionē. Adde dec.1.ſup. de proba.

SVMMMRIVM.

1 *Teſtes affuturi ſi ſunt recepti ordine iudiciario, & poſt litem conteſtatam poteſt per eos ferri diffinitiua, aliàs non.*

DECISIO IX. aliàs 333.

1 NOta,† q vbi teſtes affuturi ſunt recepti parte vocata, & iudiciario ordine ſeruato: per tales teſtes poteſt ferri ſententia diffinitiua: quia etiam teſtibus non publicatis poteſt ferri, vt c.cum I.& A.de re iud. cum ibi nota.per Inn.ſecùs autem ſi eſſent recepti lite non conteſtata, & iudiciario ordine non ſeruato, vt not.Ber.in c.quoniā frequēter.in princip.ſuper verbo, tñ. vt lit. non conteſta.

SVMMARIVM.

1 *Teſtimoniū de auditu à poſſeſſore in poſſeſſorio iudicio ſufficit.*

DECISIO X. aliàs 458.

1 NOta, † q in poſſeſſorio ſufficit teſtimo-
a nium de auditu *a* a parte, quæ tenet, & poſſidet rem ſpoliatam, de qua agitur. arg. not.in c.licet.2.de teſti.facit cap. cùm ſit.de conceſ.præb.

ADDITIO.

a Teſtimoniū de auditu. Adde Fulgo. cōſ.184.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium receptio ſine expreſſa admiſſione articulorum valet in beneficialibus, & in materia attentatorum.*

DECISIO XI. aliàs 156.

1 NOta,† valet receptio teſtium etiā non affuturorū ſuper articulis expreſſè nō admiſſis in materia attentatorum: & etiam in quacunq; cauſa beneficiali: dū tñ ſit de iure dantis, & termini cōſueti ſeruari. Nam eo ipſo q teſtes recipiuntur, articuli admittuntur ſaltem tacitè. vide infra de appel.dec.14.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in prima inſtantia in ſecunda ſi nō ſit procurator, poteſt produci in teſtem per partem aduerſam.*

DECISIO XII. aliàs 657.

1 DIc,† q ſi in aliqua cauſa aliquis vt procurator fuerit litem conteſtatus in prima

nia inſtantia: ſed in alia inſtantia non interuenit, pars contra quam fuerit procurator, poteſt producere in teſtem ſi vult: facit in ratione c.dilecto.& c.veniens.de teſtib.

S V M M A R I V M.

1 *c.Vt circa.de electio.lib.6.non habet locum,quādo articuli ſunt probati,uel habentur pro probatis: nec quando appellatur ad inferiorem.*

2 *Articuli quando petuntur admitti, debet proteſtari pars aduerſa,ſaluo iure impertinentiū, & non admittendorum.*

3 *c.Vt circa. non habet locum niſi quando appellatur ad Papam.*

DECISIO XIII. aliàs 41.

1 NOta, † φ c.vt circa. de electiõ. lib.6. non habet locum qñ obiectus,qui ponuntur,ſunt probati,vel habentur pro probatis,vt c.conſtitutionem.in fi.de elec.in clem.

2 & ideò † quando petuntur admitti articuli, pars contra quam producuntur, debet proteſtari,ſaluo iure non admittendorum, & non recipiẽdorum,vt not.in d.c.conſtitutionem. Ioan.And.in fin. Conſueuit dici in Palatio: Iam ſumus in probatis, & conſtat de non iure aduerſarij.& ſic intelligitur φ not. Inn. in c.conſtitutus.de fil.presbyt. & dic φ di-

3 ctum c.vt circa.habet † locum qñ appellatur ad Papam, & non qñ appellatur ad inferiorem.no.Arch.in eo.c.vt circa,ſuper verbo,appellare.& quod not.idem in c.ſtatuimus.eo. tit.lib.6.& quod no.Ioan.And. in c.non poteſt. de procura. in clem. & vide infra de appella.deciſ.5.

S V M M A R I V M.

1 *Terminus ad declarandum articulos obiectiuos non conceditur.*

2 *Articuli in cauſa appellationis ſecundum aliquos non veniunt declarandi.*

3 *Declarans nihil facit noui,ſed quod factum eſt dilucidat.*

4 *Articuli qui non ſunt dati in cauſa principali, poſſunt dari in cauſa appellationis.*

5 *Articuli obiectiui qui aliàs eſſent repellendi,admittuntur quando gratia,Si neutri, eſt obtenta.*

DECISIO XIIII. aliàs 64.

1 NOta, † φ in articulis obiectiuis non datur terminus ad declarandum.in c.vt circa.vbi Pau.not.contrarium,& malè,quia eſt contra c.licet.de probationi.quia bis ea dilatio datur.ar.c.cõſtitutionem.de elect. in cl. & no.in c.in generali.de re iu.lib.6.per Ioa. Mona.& ex hoc volunt dicere aliqui, quòd

2 † in cauſa appellationis articuli nõ veniunt declarandi,quia imputetur parti, quæ ab initio non prouidit,licèt videatur contrà: quia

3 † ille qui declarat,nihil facit noui, ſed quod factum eſt,dilucidat,vt l.hæredes palam. de teſt.cum ibi notatis.ad quod facit l.φ in d.§. §.de compenſatione.iunct.l.1.§.præterea.de contrahen. emp. ff. & per iſta volunt dicere aliqui,φ articuli, qui non ſunt dati in cauſa principali, in cauſa appellationis dari poſſunt.& c.conſtitutionem.de electio. in clem. habet locum in appellatione malè formata. Et φ in cauſa appellationis primò ſunt dan-

4 di articuli † obiectiui, qui non ſunt dati in cauſa principali.facit c.cùm à repulſione. de appellat. in clem. cum ibi no.per Ioan. And. ſuper verbo,ineptè. vide c.1.de exceptio.ex-

5 trà,quia non probatum &c.Dic φ† obiectiui articuli,qui aliàs eſſent repellendi,admittuntur,qñ gratia, Si neutri,eſt obtenta, vt infrà de exceptioni.deciſ.17. & 18. & etiam vide infra literam a.ſuper verbo,obiectus,& literam o,ſuper verbo, appellatio. vbi multa de hac materia reperies in diuerſis quæſtionibus:& vide omninò infra deci.ſequen & ſupra de probationi.dec.8.& de exce.infrà deci.1.3.& 5.& infra eo.tit.deciſ.20.27.& 28. & 31.& de exce.dec.8.& 9. & 10. & ſupra de teſt.deciſ.13.& dec.16.eo. tit.& deci.17. dec.14.& ſup.hoc eo.dec.tit.9.& vide omninò infra de appella.

S V M M A R I V M.

1 *Obiectus, qui ruunt ex mala appellatione in ſecunda inſtantia,non poſſunt reformari.*

DECISIO XV. aliàs 262.

1 NOta,† φ vbi obiectus a in prima inſtan-
2 tia ſunt malè ſpecificati, & ruunt ex mala

 appella-

appellatione, in ſecūda inſtantia non poſſunt reformari: ſecùs ſi non ruant ex mala appellatione,vt no.Cōpoſt.in c.ꝙ ſicut.de elec.& ita intelligitur c.vt circa. de elect.lib.6.vide deciſi.ſuprà dec.14.& dec.24.inf.de appel.

ADDITIO.

a Obiectus.Supr.de proc.deciſ.5.& infra de appel.deciſi.24.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtari poteſt receſſurus de curia, donec reſpondeat interrogationibus, ſimiliter & literæ apoſtolicæ.*

2 *Executor datus in gratia videtur habere iuriſdictionem antequàm Auditor inhibeat.*

3 *Auditor ante litem conteſtatam non videtur habere iuriſdictionem.*

4 *Executor ante inhibitionem habet iuriſdictionē in negotijs cœptis.*

DECISIO XVI. aliàs 75.

1 a Nota, † ꝙ vbi ambæ partes ſunt in curia & vna pars eſt receſſura,poteſt compelli per aliam partem,quę non eſt receſſura, ꝙ reſpondeat interrogatorijs: & ſi pars quæ eſt receſſura contra aliam quæ non vult recedere,velit dare interrogatoria, non auditur, ex quo dicit ſe velle recedere:quia ſufficit quòd reſpondeat articuli, dum venerit terminus, nec in hoc debet paritas inter partes obſtare: quia terminus debet ſolùm eſſe volentis recedere.& ſic non ob.l.in ſacris.C.de prox.ſa. ſcriniorum.lib.12.cum l.pen.C.de ſen.& inter.om.iud.& l.peten.§. C. de & temporib. in inte.reſtitut.ideò Auditor malè faceret, ſi partem licentiaret.Et idem eſt in literis gratiæ:quia ex quo cauſa eſt commiſſa Auditori petuntur literæ arreſtationis in curia:quia timet ꝙ aduerſarius virtute executoris poneret ſe in poſſeſſionem: tales literæ non ſunt relaxandæ:quia melius eſt antè prouidere, q̄ poſt remedium quærere,vt l.fi.C.in quibus cau.in inte.reſti.non eſt neceſ.& in caſu quo relaxarentur tales deberet inhibere parti ſub pœna, ꝙ virtute literarum nihil attentaretur: licèt aliqui voluerint dicere, ꝙ tales literæ ſunt relaxandæ:quia † ante litem conteſtatam,ſeu antequam Auditor inhibeat,executor datus in gratia videtur habere iuriſdictionem.Item † quia ante litem conteſtatam Auditor non videtur habere iuriſdictionē. per c.relatum.de off.delega.ſed hoc non ob. per c.fi.vt lit.penden.in clem.cum ibi no.per Io.An.Item † prædicta poſſunt eſſe vera, ꝙ in cœptis negotijs executor ante inhibitionem habet iuriſdictionem:ſecùs videtur re integra:quia re integra non fit præiudicium parti,ſi ante inhibitionem Auditor literas retineat & impediat executorem,ꝙ non procedat ad executionem gratiæ:quia melius eſt prouidere,vt s̄. dictum eſt vide s̄ de reſcrip. deci.33.& de arreſto partis vt reſpondeat interrogatorijs,uide deciſ.38.ĩ.eod.tit.

(margin: 2, 3, 4)

SVMMARIVM.

1 *Receſſurus a curia non tenetur reſpondere interrogatis.*

DECISIO XVII. aliàs 486.

1 Nota,† ꝙ reus receſſurus a curia non tenetur reſpondere interrogationibus datis per actorem tangendo negotium principale: nec econtrà, niſi fuerint dati poſitiui, & per modum poſitionum,& articulorum. hoc uerum ſi reus hoc petat: alioquin ſi vult ſponte reſpondere, mos ei gerendus eſt: & præiudicat ei ſua confeſſio. pro quo faciunt no.in c.cauſam.de iura.calum.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio fit per reſponſionem factam ad articulos concluſiuos.*

DECISIO XVIII. aliàs 76.

1 Nota,† ꝙ articuli concluſiui ſiue cōcludentes dicuntur ideò, quia non datur petitio:ſed dans articulos in fine ipſorū petit reſpōderi articulis,licèt lis nō fuerit cōteſtata:& in initio litis ſuper petitione dant tales articulos,cùm ꝑ reſpōſionē quæ fit per partē

talibus

talibus articuli litis conteſtatio dicitur eſſe facta.c.vnic.de litis conteſta. quia tales articuli ſunt loco libelli,vt in c.1.de libel.oblat.

SVMMARIVM.

1 *Articulus non concludens debet repelli tanquam impertinens.*

DECISIO XIX. aliàs 373.

1 NOta,† articulus non concludens tanquã impertinens debet repelli: & apparet de calumnia dantis, niſi daret diſpoſitiuè.argu. c.dudum.de elec.& c.innotuit,& c.per tuas. de conceſ.præbend. de reſcript.c.1. & c.dudum.de deci.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui,ſi poſt terminum fuerint producti, & in termino ad producendum omnia inſtrumenta, per quæ probantur obiectus,producantur,ſi negãtur ſigilla, & notarius,an admittatur producens ad illa probãdũ per teſtes.*

DECISIO XX. aliàs 388.

1 NOta,† dat aliquis articulos obiectiuos poſt terminum ad ponendum, & articulandum : & in termino ad producendum omnia,producit inſtrumenta,per quæ probãtur illi obiectus : ſed pars aduerſa negat illa producta,ſcilicet notarium,& ſigna & ſigilla:quæritur nũquid dans illos articulos obiectiuos ſit admittendus ad probandum illos per teſtes,ex eo ꝙ non dedit in termino? & nunquid ſit admittendus ad probandum ſaltem ſigna notariorum, & ſigilla inſtrumentorum productorum? Quidam dicebant ꝙ non : quia nulla probatio debet recipi ſuper materia articulorum nõ recipiendorum. Ad hoc facit quod no.gloſ.de elect.c. conſtitutionem vt circa.ſuper verbo,legitimè.in cle. Alij verò tenebant contra : quia licet ſit excluſus ab articulando, & ſic à probando per teſtes in illa inſtãtia,ex quo non dedit in termino articulos, non tñ fuit excluſus à producendo:& ſi abſq; omni aptitudine produxiſſet munimenta, per quæ apparet actorem repellendum,hoc ſibi ſufficeret.ergo ex quo produxit in termino ad producendum omnia,ſi producta negantur,debebit admitti ad probandum producta:quando autem veriſimiliter poterat ignorare an pars aduerſa illa negaret:& ex quo admittitur ad producẽdum,etiam debet admitti ad producta ſi negentur probanda : aliàs fruſtrà produxiſſet. Nec obſt. ꝙ per lapſum termini excluſus erat a ponendo,& articulando:ergo etiam videbatur excluſus à producendo munimenta,per quę poſitiones & articuli deberent ꝓbari.quia dico,ꝙ non ſequitur: quia terminus ad ponendum ſtatuitur,ſeu poſitiones & articuli fiunt,vt cõtẽta in eis probentur per confeſsionem,vel per teſtes:& ab illo modo probandi benè eſt excluſus. non autem fiunt ad finem proponendi:quoniam ſi poſteà pars velit proponere, & alio modo, putà per inſtrumenta petit approbare,ſit audiendus:pro ducendo etiam ſine articulo proponere cenſetur:& producere in termino ſibi conceditur.ergo omnia quæ pertinebant ad productionem,ſcilicet probatio notariorum, & ſigillorum ſibi non negantur. Nec ob.d.clem. conſtitutionem.quia loquitur de probatione facta per teſtes,a qua erat excluſus. Item loquitur de probatione facienda de materia obiectiua,a qua per c.conſtitutionẽ ut circa. erat excluſus:quia perpetuò, & irreparabiliter excludit: & eius excluſio habet vim rei iudicatę.vide ſuprà eod.tit.deciſ.14.infra de except.deciſ.9.

SVMMARIVM.

1 *Articuli pertinentes etiam in cauſa prophana de æquitate ſunt admittendi vſque ad concluſionem in cauſa.*

DECISIO XXI. aliàs 449.

1 NOta, † quòd omnes domini excepto vno voluerunt haberi prò ſtylo de cætero quòd in cauſa prophana more ſpiritualis articuli qui de iure dantis vel aliàs pertinen. in materia, & in forma dati: poſt terminum & ante concluſionem poſſint & debeant admitti de æquitate, licèt fortè de rigore iuris eſſet contrarium,propter c.paſtoralis. de exceptio. & not. per Compoſt. in c. ſicut. de electio. & per Pau. in c.conſtitutio-

tu tionem.in verbo ſuper his.in clem.De articulis verò in cauſa iniuriarum criminaliter intentata poſt terminum datum conſilia erant diuerſa.vide deciſ.proxime ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Articuli poſt terminum dati in cauſa criminali etiam ciuiliter intentata non ſunt admittendi.*

DECISIO XXII. aliàs 485.

1 NOta, † ꝙ in cauſa criminali ciuiliter intentata articuli poſt terminum dati non ſunt admittendi: quia omnes termini præſertim in cauſa prophana ſunt peremptorij.vt not.Ioan.Monach in c.ſæpè.de verbo.ſignifi.in clem.& Compoſt.in c.quod ſicut.de elect.facit c.coram.cum ibi nota.per Inn.de reſtitutio in integr.& l.auxilium.ff.de minor.facit in ratione c.paſtoralis.de exceptio.& c.concertationi.de appellatio.lib.6.de reſtitu.in integr.c.1.in clem.& not.per Ioan.de Ligna.in c.dilectus.de fide inſtrumen.& no.per Pau.in clem.conſtitutionem.de electio.ſuper verbo,ſuper his.poſt hæc conſilia quaſi per medium, ego non ſecutus dictam opinio.pronuntiaui contra eam.vide deciſionem ſuprà proximam,& ſuprà dec.14.& de iudic.deciſ.19.

SVMMARIVM.

1 *Articuli dantes nõ veriſimilia nec admittũtur.*

DECISIO XXIII. aliàs 630.

1 ARticuli † ſequentes de aliqua materia, de qua non eſt veriſimile, non admittuntur.pro hoc facit quod no.in c.non eſt veriſimile.de præſumpt.ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus tam impertinentibus, quàm pertinentibus reſpondere debet de ſtylo Palatij.*

DECISIO XXIIII. aliàs 641.

1 DIc, † ꝙ ſtylus eſt ſacri Palatij, ꝙ ſemper debet reſponderi per partes poſitionibus pertinentibus,& impertinentibus:& hoc fit cauſa abbreuiandi litem:& etiam vr̃, ſeu inſpicitur quando poſitiones negatæ dantur, per articulos, ſeu dantur articuli vtrũ ſint boni,& pertinentes in materiá & forma: & tunc ſufficit prędicta de cauſá, vt eſt dictũ.

SVMMARIVM.

1 *Articuli in dubio admitti conſueuerunt.*

DECISIO XXV. aliàs 645.

1 DOmini † de Rota ſacri Palatij conſueuerũt admittere articulos partium, quãdo eſt dubium an debeant admitti, vel non.

SVMMARIVM.

1 *Articuli calumnioſi admitti non debent, niſi ſint de iure dantis.*

DECISIO XXVI. aliàs 647.

1 DIc, † ꝙ ſi aliquis in aliqua cauſa dat articulos calumnioſos, ꝙ ſi ſunt de iure ſuo, ſunt admittendi, aliàs non, vt not.in c.poſt electionem.in gloſſ.extra, de conceſſ.præbend.ſecundum Ioan.And.in fidei fauorem.in nouel.de hæret.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui poſt terminum dati non admittuntur in cauſa ſpirituali.*

DECISIO XXVII. aliàs 648.

1 NOta, † ꝙ ſi in aliqua cauſa ſpirituali nõ dantur articuli obiectiui ſecundum c.conſtitutionem.de electio.in clem.in termino aſſignato, ꝙ lapſo dicto termino non admittuntur articuli verè obiectiui, ſed magis exceptiui.& ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui niſi ſint benè formati, & ſpecificati non admittuntur: niſi dans illos eſſet in probatione.*

DECI-

DECISIO XXVIII. aliàs 649.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi actor, vel reus in aliqua cā ſpirituali, vel prophana dat articulos obiectiuos, quia tunc debet dare benè diſpoſitos, & ſpecificè, & in bona forma, aliàs nō admittuntur iuxta c. conſtitutionem. de elec. in cle. ſecùs autē ſi dans tales articulos eſſet in probatione: quia tunc non curatur de forma.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus non bene ſpecificatis, vel non diſpoſitiuè datis, non cogitur quis reſpondere.*

DECISIO XXIX. aliàs 730.

1 NOta, † quòd ſi in aliqua cā ſpirituali, vel prophana, dantur aliqui articuli p partes, ſeu partē non obiectiui, vel obiectiui: & non ſunt bene ſpecificati, ſeu non dati diſpoſitiuè, vt fieri debet: pro tunc ſi pars vult reſpondere talibus poſitionibus, ſeu articulis poteſt reſpondere aliquo modo, licèt dicatur ſibi, quòd reſpondeat: quod poteſt ſi vult, vt eſt dictum, aliàs non.

SVMMARIVM.

1 *Articuli benè formati per reum non habentem ius in beneficio dati debent admitti.*

DECISIO XXX. aliàs 736.

1 NOta, † quòd ſi aliquis actor det in aliquā cā contra reum aliquos articulos, quòd licèt reus non habeat ius in beneficio, quod poſſidet, ꝙ nihilominus articuli benè formati in materia & forma debent admitti. Nam reus ſuo loco & tempore poterit dare obiectiuos contra dictum actorem ſecundum Compoſt. in c. mandatum. de reſcrip. & ita tenet Rota.

DECISIO XXXI. aliàs 871.

Similis eſt deciſ. 28. ſup. hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Poſitiones in prima inſtantia per procuratorem etiam cum iuramento datæ, poſſunt in ſecunda per principalem reuocari, ſine expreſſa reuocatione erroris.*

DECISIO XXXII. aliàs 506.

1 NOta, † ꝙ poſitiones datæ in prima inſtantia per iuramentum procuratoris, in ſecunda inſtantia poſſunt per dominum principalem reuocari, & meliorari ſine expreſſa reuocatione erroris: tum quia illud iuramentum non fuit de veritate, ſed de credulitate, tum quia procuratores non ſunt plenè informati, ſicut principales, qui nouerunt quæſtionem veridicam. iuxta not. in c. cùm in poſitionibus. de iureiuran. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non poterit ſine noua commiſſione de cauſa cognoſcere, vbi remiſſoria bullata fuerit, licet partes remiſſoriæ renuntiare velint.*

2 *Papa vbi manum appoſuit, inferior ſe intromittere non poterit.*

DECISIO XXXIII. aliàs 372.

1 NOta, † ꝙ poſtquam litera remiſſionis eſt bullata, licèt articuli non includantur, & ad partes tranſmittantur, Auditor non pōt ſine noua commiſſione vlteriùs in cauſa procedere, etiam ſi pars renuntiare velit remiſ-
2 ſioni: quia † ex quo Papa manum appoſuit inferior ſe amodò de negotio intromittere non poteſt. per c. vt noſtrum. de appel. & de elect. c. ſi eo tempore. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Solui an debeat curſoribus pro interrogatorijs incluſis in remiſſoria ex parte Rei?*

DECISIO XXXIIII. aliàs 48.

1 NOta, † ꝙ vbi actor dedit articulos, & fuit ſibi decreta remiſſio ad partes ſi reus det interrogatoria pro expenſis curſorum, reus nihil habet ſoluere, & hoc ſi actor per remiſſionem ſuorum articulorum tantùm erat expenſurus quantum eſt, poſito quòd interrogatoria Rei portentur: aliàs autē reus

communicaret in expenſis.arg.l. ex parte. ff. fami.erciſ.& in c.præſentium.de teſtib.

DECISIO XXXV. aliàs 623.

Similis eſt deciſ.27.ſup.de iudicijs.

DECISIO XXXVI. aliàs 738.

Similis eſt deciſ.28.ſup.de iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur etiam ex cauſa ante litis conteſtationem.*

DECISIO XXXVII. aliàs 367.

1 NOta, † quòd poſito ꝙ teſtes dicantur valetudinarij ante litem conteſtatam, non fit remiſſio ad partes, poſito ꝙ neceſſitatis cã petatur. & eſt ratio, quia ex quo decernitur remiſſio, expirat poteſtas Auditorũ Palatij: ideo ante litem conteſtatam non dicitur qs agere, ſed agere velle, vt l.amplius.ff. rem ra. ha.in hoc caſu etiam melius eſſet, ꝙ expiraret poteſtas, quàm ſi propter probationis defectum cauſa perderetur, vt extra de teſt.c.dilecto. vide in c.quoniam.de prob.& in c.quoniam frequenter.vt lite non conteſtata.& C. de hæretic. l.quoniam.

SVMMARIVM.

1 *Interrogationi criminoſæ non tenetur quis reſpondere.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 624.

1 SI quis facit arreſtari aliquem de curia nõ receſſurum, donec datis directè obiectis reſpondeat, an talis teneatur de iure reſpondere talibus interrogationibus? Dic de ſtylo ſacri Palatij, ꝙ talis tenetur reſpondere, ſi vult reſpondere affirmatiuè cum proteſtatione, dicendo, credo talibus interrogationibus obiectiuis: ſi tamen aliàs conſtet de eis per legitima documenta in iudicio, aliàs non. Sed hoc verum eſt, ſi ſupradictæ interrogationes non reſpiciant crimina, vel defectus illius perſonæ, contra quam opponuntur: ſecùs ſi reſpiciant. Sed ſi ſit dubium, ꝙ reſpiciant: dicunt aliqui ꝙ debent reſpondere cum prædicta proteſtatione. Alij verò dicunt contra, & forte non malè. Et an interrogationes, & poſitiones fieri debeat ſuper criminibus alicuius, ſuper hoc vide Inno. Hoſtien. & Compoſt.in c. dudum. ſuper verbo, dicendo. de electio. in Spec. tit.depoſi. & Innocen.& Hoſtien.in c.2.extra, de confeſ.& Gul.de Mont. Laudu. in proœm.cle.& etiam ꝙ leg.& not.in c.qualiter & quando.extra, de accuſa. & in Spec. tit.de poſi.§. 7. videndum occurrit. verſ.29. conſiderandum eſt.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoriam de conſenſu partium Auditor cauſæ poteſt ſine Vicecancellario concedere.*

2 *Remiſſionem reportatam de partibus Auditor ſine ſpeciali commiſſione aperire non poteſt.*

DECISIO XXXIX. aliàs 776.

1 SCiendum eſt, ꝙ † ſi partes in aliqua cauſa petant remiſſionem ad partes, tunc Auditor cauſæ poteſt concedere ſine Vicecancellario. Si autem vna pars petat tantùm: tunc
2 non poteſt ſine Vicecãcellario: nec † tunc remiſſionem reportatam de partibus poteſt aperire ſine commiſſione ſpeciali: Secùs autẽ ſi eſſet conceſſa remiſſio de conſenſu partium. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus, renuntians liti & cauſæ an teneatur reſpondere.*

DECISIO XL. aliàs 779.

1 SCiendum eſt † ꝙ ſi in aliqua cauſa ſpirituali, vel ꝓphana, termini ſunt ſeruati vſque ad concluſionem, & pars actrix petat, ꝙ reus reſpondeat ſuis poſitionibus, & articulis, compelli debet ad reſpondendum, licèt renuntiauerit in iudicio liti & cauſæ, quia forte petit reſponderi ex iuſta cauſa, & rationabili. & ita tenet & ſeruat Rota ſacri Palatij, quando quis renuntiat liti & cauſæ. vide in c.

in c. cùm pridem.de pact.& Inn. in c. in noſtra.de reſcrip.& Io.And.& Pau.in c.gratię. eod.tit.in cle.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionibus concernentibus petitorium non tenetur reſpondere pars, ſi fuerit ſuſpenſum petitorium.*

DECISIO XLI. aliàs 591.

1 Dic, † ꝙ ſi datæ ſunt poſitiones, & articuli in aliqua cauſa pro aliqua parte cõcernentes petitorium & poſſeſſorium, & qui libet petat reſponderi per alium, & interim antequàm ſit reſponſum, ſuſpendatur petitorium,& vult tantùm agi in poſſeſſorio, quòd tunc alia pars non debet cogi reſpondere, niſi poſitionibus concernentibus ſolùm poſſeſſorium poſtquàm eſt ſuſpenſum, & poſtquàm non agitur de petitorio. ita etiam ſeruat ſacrum Palatium. pro hoc etiam facit quod no. in c. grauis. de reſt. ſpol.vide ſuprà deciſ.19.de reſt.ſpoliatorum.

SVMMARIVM.

1 *Poſitionem vbi quis negauerit, non poterit amplius contra ponentem ſe iuuare ex ea.*

2 *Actor interrogando an confiteri videatur contra ſe?*

DECISIO XLII. aliàs 311.

Nota ꝙ Io.Monach.& Archidiac.in c.
1 1.de conceſ.lib.6.dicunt, ꝙ † reus poſitionem confitendo actoris poteſt ſe iuuare contra actorem eadem poſitione, ſecùs ſi negaſſet poſitionem.& licèt contrarium audiuerim determinari de interrogatione actoris,
2 quia † actor interrogando nihil contra ſe videtur confiteri. pro prima tamen opinione Spec.tit.de poſitio.§.verum.in prin.& §.10.ſi quid actor.ꝙ interrogando actor hic videtur confiteri.no.glo.22.q.2.ca.quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Poſitioni obiectiuæ tenetur quis reſpondere.*

DECISIO XLIII. aliàs 181.

1 Nota † qualiter poſitioni obiectiuę quis tenetur reſpondere, vt not.per Io.Mona. in c.2.de confeſ.lib.6.& vide deciſ.1.infrà de except.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio partis non ſufficit ad effectum adiudicandi beneficium alteri, licèt ſufficiat quoad impoſitionem ſilentij.*

DECISIO XLIIII. aliàs 245.

1 Nota † ꝙ vbi poſitio partis per contumaciam habetur pro confeſſata, ex tali confeſſione ſolùm non poteſt adiudicari beneficium parti, quia confeſſio etiam partis non eſſet ſufficiens, quòd ex tali confeſſione adiudicaretur beneficium, niſi aliàs appareret, vt not.in c.ſi poſt.de confeſ.lib.6. ſuper verſ.per confeſſionem, cum ibi notatis.ſed tamen con
2 feſſio eſt ſufficiens ad imponendum *a* ſilentium parti confitenti, vel propter contumaciam partis habitæ pro confeſſata. vt de reſcrip.c.olim.vide deciſ.7.ſup. de cauſ. poſſeſ. & propriet.

ADDITIO.

a Confeſſio eſt ſufficiens ad imponendum. Et ad condemnandum partem ream intentionẽ actoris confitentem, etiam ſi iudiciũ inchoatum ſit nullum, ſecundum Inn. ſingulariter, in c.qualiter & quando.2.extrà de accuſat.& ſm Hippol.Marſ.conſ.94.incip.maturè conſideratis. vol.2. in materia criminali. Et ratio eſt, quia confeſſio propria nocet confitenti.deciſ.3.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruc.ſup.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Auditor partes diſcordantes remittit ad audientiam contradictarum ad conueniendum de iudicibus remiſſoriæ.*

DECISIO XLV. aliàs 663.

1 Eſt ſciendum, † quòd quando aliquis Auditor ſacri Palatij in aliqua cauſa concedit

cedit remiſſionem ad partes ad probandum aliquid, dicendo partibus, ꝙ aliàs conueniãt de iudicibus, & ipſe ponit tertium, & nulló modo poſſunt conuenire partes, tunc Auditor cauſæ remittit partes ad audientiam contradictarum pro conueniendo de iudicibus, ſi volunt. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non datur, ubi probatio debet fieri per inſtrumenta, & ſcripturas.*

DECSIO XLV. aliàs 699.

1 DIc, † ꝙ ſi in aliqua cauſa debet probari per publica inſtrumenta, ſeu alias ſcripturas, tunc non conceditur remiſſio ad partes: ſecùs autem ſi probari debet aliquo modo per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria decernitur ad inſtantiam aſſerti procuratoris cauentis de rato ſub pœna, &c.*

DECISIO XLVII. aliàs 731.

1 NOta, †quòd ſi aliquis petat remiſſionem ad partes ad probandam aliqua, uel petat compulſoriam ex cauſa, quòd talis non debet admitti ad petendum prædicta, niſi conſtet de eius poteſtate legitimè, & ſi parte vocata non ſit fides de mandato, & pars aduerſa petat ſe licentiari, vel concedi, niſi habeat aliquam cauſam rationabilem, ille qui fecit citari, quia pars actrix venire debet parata, & hoc tenent aliqui D. Auditores de Rota ſacri Palatij. Alij tenent contrà, videlicet quòd ille qui petit prædicta caueat de rato, & ſub certis pœnis quòd habebit mandatum infrà certum tempus, ſeu procuratorium.

De fide inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum locationis quoad extraneos non probat poſſeſſionem, ſed quoad contrahentes, ſic.*

DECISIO I. aliàs 87.

1 NOTA, † ꝙ inſtrumentum locationis factum per aliquem non probat poſſeſſionem quantũ ad
2 extraneum, vt c.inter dilectos, *a* de fi. inſtr. in fi. quantum autem ad contrahentes, videtur probare poſſeſſionem, vt l. prædia. de acq. poſ.

ADDITIO.

a c.inter dilectos. Et ibi per Fel. in 4. col. verſ. in tex.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta inſerta in alijs non probantur per inſertionem, niſi ſint inſerta in actis indicialib.*

DECISIO II. aliàs 92.

1 NOta, † ꝙ in actis *a* iudicialibus nõ eſt
2 neceſſe, ꝙ procuratorium inſeratur in actis, nec totus tenor inſtrumenti: & ſi inſerantur, talia probant: nam talis narratio habet vim probationis, vt no. Inno. c. quoniam. de prob. in extraiudicialibus autem non videtur, ꝙ talis narratio haberet vim probationis, quia quando vnum inſtrumentum facit mentionem de alio, quia dicit ſentẽtiam latam ſicut in tali inſtrumento publico vidi
b mus *b* contineri, per tale inſtrumentum nõ probatur, ꝙ talis ſententia ſit lata, vt no. Inno. in c. fi. de fide inſtrumen. vide inf. eod. tit. deciſ. 9.

ADDITIONES.

a In actis. Adde Fel. in c. nonnulla. de reſcrip. & in c. cùm in iure. col. 4. verſ. contra. de offi. dele. Abb in c. quoniam contra. col. 5. de proba. Soc. conſ. 129. inci. Cùm in præſenti, col. 1. vol. 1.

b Vidimus. Adde Fel. in c. ex parte. 1. de reſcrip. num. 10. & 11.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in vitio notarij ſi ſit in aliqua parte falſum totum reputatur falſum.*

DECI-

DECISIO III. aliàs 217.

1 NOta qualiter † vbi inſtrumentum eſt falſum in aliqua parte propter vitium notarij, in toto videtur eſſe falſum, vt no. Inno. in c. fraternitatis. de hæreti. & in c. cùm in iure. in fi. de offi. deleg. in fi. verſ. item ſi falſo. & p Cy. in l. ſi ex falſis. C. de tranſac. idem Arch. in c. fi. 2. gl. de verb. ſig. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta extracta in partibus etiam in vim compulſoriæ parte non vocata decretæ per aliũ notarium, quàm per principaliter rogatum parte non vocata non faciunt fidem.*

DECISIO IIII. aliàs 390.

1 NOta, † inſtrumenta extracta in partibus etiam in vim compulſoriæ parte nõ vocata decretæ nullam faciunt fidem, niſi pars ſpecialiter in partibus ad hoc fuerit vocata, vel ſibi per compulſores inſinuatum. Hæc vera ſi fuerint extracta, ſiue exemplata p aliũ notarium, quam per illum, qui illa aliàs receperat, & fecerat, ſecùs ſi per illum eundẽ notarium fuerant extracta, ſiue tradita: tunc. n. benè faciunt fidem parte ad hoc non vocata. Et hoc tenuerunt omnes Domini me ſolo excepto. allegabant ad hoc iura, de fi. inſtru. c. pen. & ſi cum ibi nota. per Innoc. & Hoſt. Ego tamen dicebam partem vocandam in Curia ad videndum ipſam decerni: & compulſorem fore merum executorem, quia nullam poteſtatem haberet citandi, iuxta nota. per Doct. de offi. deleg. c. paſtoralis. de re iud. c. de cætero. per Inno. & in clem vn. de offi. deleg. nec Auditor habet poteſtatem dandi ſibi iuriſdictionem, ſed meram compulſionẽ, ſeu verius nudam requiſitionem, prout ex forma compulſoriæ apparet. Si igitur vtrũq; requiritur partis vocatio, & aliæ ſolẽnitates, recurratur ad ordinarium, qui meo iudicio compulſores ſeruare non tenetur, ad hoc, vt poſſent partem vocare. vide hoc in Spec. tit. de inſtr. edi. §. poſtquam. verſ. ſed nunquid. p Io. And. in c. dudum. de conuer. coniug per Doct. in l. chirographis. ff. de admi. tut. vide deciſ. 42. & 43. ſup. de prob.

SVMMARIVM.

1 *Locus loci debet apponi in inſtrumento.*

DECISIO V. aliàs 739.

1 NOta, † ꝙ tabellio debet ponere in inſtrumento contractus, ſeu procurationis, lo-
a cum loci *a* vbi fuit receptum, vt in Spec. titu. de inſtr. edi. §. inſtrumentum. verſ. quid ſit locus. & Io. And. in data lib. 6.

ADDITIO.

a Locum loci. Adde Bar. in l. de pupillo. §. qui nunciat. ff. de noui ope. nun. Rot. deciſ. 6. ſup. de conſue.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum acceptationis de aliquo beneficio factæ neceſſario, non requiritur vt habeat loca loci deſcripta.*

DECISIO VI. aliàs 769.

1 SCiendum eſt, † quòd ſi aliquis expectãs beneficium, vult facere inſtrumẽtum de acceptatione, quam fecit de beneficio vacanti, vel de ſimilibus, tunc ſufficit ponere locũ, & non loca loci: ſecùs autem ſi fiat inſtrumentum de aliquo contractu, ꝙ tunc debet poni locus loci. & ita ſecundum quoſdam intelligitur quod dicit Io. And. in c. oblatæ. de ſen. & re iud. lib. 6. & ita etiam tenent aliqui Auditores.

EPITOME.

Edenda ſunt reo petenti, omnia iura, de quibus actor facit mentionem in libello ſuo, antequàm cogatur illi reſpondere.

SVMMARIVM.

1 *Libellus cogitur edere iura nominata in ſuo libello, ſuper quibus fundatur intentio ſua.*

DECI-

DECISIO VII. aliàs 489.

1 Nota ſi in libello fit mentio *a* de aliquo priuilegio, inſtrumento, vel ſcriptura, ſuper quibus fundatur intentio libellantis, illa
a ſcriptura ſi petatur, antequàm compellatur reſpondere, eſt exhibenda: hoc eſt verum ſi habeatur, vel haberi poſſit in promptu: & de hoc deferendum eſt, & recipiendum ante omnia iuramentum, & ſi iurauerit ſe non habere præ manib. nec in breui ſit habiturus, proceditur vlterius in cauſa, iuxta no. per Inno. de proba. c. 1. & in Specu. de inſtr. edi. §. nunc dicemus, verſ. quòd ſi quis.

ADDITIO.

a Si in libello fit mentio. Adde Bar. in l. edita. C. de eden. in pen. col. verſ. quæro an. Dec. in c. 1. de prob.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta debent ante finem litis petenti reſtitui retenta copia, ſi aduerſarius non contradicat, & ille iuret reportare ea ad mandatum Auditoris.*

DECISIO VIII. aliàs 741.

1 Nota, † quòd ſi aliquis actor in aliqua cauſa produxit inſtrumenta, ſeu ſcripturas pro iure ſuo, & petit ab Auditore ſibi reſtitui, reo non contradicente vſque ad finem litis, quòd nihilominus copia retenta apud Auditorē de prædictis, & etiam iuramento præſtito, quòd ſi Auditor vult, prædictā reportabit, eodē modo, & forma reſtitui debent. Non obſtat quòd dicitur in c. quoniam contra falſam. ext. de prob. vbi originalia remanent apud notariū.

SVMMARIVM.

1 *Verbis enuntiatiuis notariorum non creditur, licèt faciant præſumptionem maximè inter præſentes.*

DECISIO IX. aliàs 272.

1 Nota, † qualiter non creditur verbis nar-
a ratiuis *a* notarij poſitis in inſtrumento, vt ſi dicat notarius, talis oriundus de tali prouincia promiſit, non propter hoc probatur, quòd promittens ſit de tali prouincia, quia non ad hoc agebatur principaliter, vt probatur per Inno. in c. cùm in iure. circa fi. de offi. deleg. præſumptionem tamen facit maximè inter præſentes, vt no. in l. cùm aliquis. C. de iure delib. per Cy. & l. optimam. de contrahen. ſtip. & creditur notario, licèt ſit in longinquo, & de eo notitia non habeatur. vide in Spec. de inſtru. edi. §. reſtat. verſ. ſed quid. Pau. in clem. 1. de proc. in clem. vide deciſ. 2. ſup. hoc tit.

ADDITIO.

a Verbis narratiuis. Pro huius deciſ. intellectū vide Alex. de Imo. in conſi. 83. in 4. col. in 1. vol. & in conſ. 136. in eo. vol.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de regiſtro bullarum fidem facit, ſed de regiſtro ſupplicationum non.*

DECISIO X. aliàs 681.

1 Nota, † quòd ſumptum, ſeu tranſumptum, de regiſtro ſupplicationum Papæ non facit fidem, ſecùs de tranſumpto de regiſtro bullatarum literarum Papæ. Ita ſeruatur.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de originali regulariter fidem non facit.*

DECISIO XI. aliàs 637.

1 Dic, quòd ſumptum de inſtrumento originali communiter non facit fidem. pro hoc c. 1. & 2. de fi. inſtr. Et ita etiam ſeruat Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iudicis valet, vbi factum erat notorium, licèt iudici non ſit.*

DECISIO XII. aliàs 57.

1 Nota, † quòd ſi iudici non ſit factum notorium, & iudex ferat ſententiam antequàm

quàm probetur, quòd ſit factum notorium, ſi tamen in rei veritate factum dicitur notorium, licèt iudici non ſit, tamen valet ſententia lata per iudicem, vt no. Inno. in c. tua. de coha. cleri. & mulie. iunctis not. in c. cùm in iure. de of. deleg. & c. cùm ex officij. de præſcrip. ad quod l. furioſus. ff. de iud.

De præſumptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Legitimus non præſumitur quis ad effectum adiudicandi ſibi beneficium, niſi probet: ſed manutenendi in poſſeſſionem ſic.*

DECISIO I. aliàs 343.

1 a NOTA, ꝙ † non præſumitur a qs legitimus ad hoc, ꝙ adiudicetur beneficium ſibi, niſi probetur, vt not. Inn. c. ſi fortè. de elect. lib. 6. & Inn. in c. illud de præſump. in fi. Pro quo vſ tex. 30. q. 1. c. aliter. licèt de iure ciuili videatur contra, p no. in l. in liberæ. ff. de ritu nup. ad quod tamen vt quis teneatur in poſſeſſione, præſumitur legitimus, niſi contrariũ probetur, vt dicitur in ſimili per Io. Monach. in c. ſi iudex. de ſenten. excom. lib. 6. licèt. §. illud. in authen. qui. mo. natura. effic. legi. ſtatuit contrà. & circa hoc vide Hoſt. in c. fi. de cleri. non ſi ap. vide deciſ. 4. ſuprà de probat.

ADDITIO.

a Non præſumitur. Adde quæ dixi & accumulaui in deciſ. 19. incip. fuit dubitatum. ſup. de reſt. ſpol. in nouis. & in deciſ. 8. ſup. de cauſ. poſſeſ. & proprietat.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio ex quibus præſumitur facta in fraudem expectantium.*

DECISIO II. aliàs 361.

1 NOta, † Præſumitur permutationem factam fuiſſe in fraudem impetrantium ex iſtis quæ ſequuntur. Primò ex magna beneficiorum inæqualitate. Secundò ex coniunctione perſonarum, vt quia inter fratres, aut ex ſenio, & aliquali infirmitate, & morte ſecuta infrà octo dies ſequentes: dummodò prædicta omnia ſimul concurrant, & tali p̄ſumptione facta, licèt non ſit vera probatio. vide deciſ. 2. inf. de rer. permuta. & ꝙ ſola in-
a æqualitas a in valore beneficiorum ſit præſumptio fraudis commiſſæ in permutatione in fraudem expectantium, no. arg. l. doloſus. C. de reſcin. vend. & vide Io. And. in nouel. de rer. permu. c. 1. in fi. lib. 6. & Collec. in cap. quæſitum. de rer. permu.

ADDITIO.

a Sola inæqualitas. Adde videndum Fede. de Sen. in tract. permu. q. vlt. vbi videtur tenere quod ex ſola inæqualitate permutatio non præſumitur fraudulenta.

De iureiurando.

SVMMARIVM.

1 *Periurus poteſt priuari beneficio, & quid de ueniente contra fidem datam.*
2 *Periurus an ſit infamis?*

DECISIO I. aliàs 138.

1 a NOTA, ꝙ † poſito ꝙ veniens cōtra iuramentum a deierans puniatur, & poſſit priuari beneficio vt c. querelam de iureiuran. & c. peruenit. de fideiuſ. non tamen eſt, ſi veniat contra fidem promiſſam: cùm pœnæ ſint reſtringendæ. & quia maius reputatur præſtare corporaliter iuramentum ſup. librum, q̃ fidem promittere. C. ſi minor ſe maior. dixer. l. 3. & hoc tenuit Rot. licèt Arch. dicat cōtrà in c. 1. de ſepul. lib. 6. ſuper ver. præſtita. vide
2 quod no. in c. clericus. de iureiu. & † an periurus ſit infamis, habes no. in l. Lucius. ff. de his qui no. infa.

ADDITIO.

a Veniens contra iuramentũ. An violans fidẽ promiſſam æquipararetur periurio, & an ſit priuandus beneficio ſuo, & ſit iſamis, vide Pan.

in ca. ad aures. de his quæ vi metuſve cauſ. fiunt.& deciſ.17 icapel.Tholoſ.& deciſ. 1.de pact.in antiquioribus.

S V M M A R I V M.

1 *Executiones quæ ſubintelliguntur in iuramento, & quæ excipi poſſunt contra iuramentum.*

DECISIO II. aliàs 141.

1 NOta, † ꝙ ſunt exceptiones, quæ in iuramento intelliguntur, quę nominãtur in c.quemadmodum.de iureiuran.in prin.in tantum, ꝙ non obſtante iuramento poteſt excipi contra iuramentum.

S V M M A R I V M.

1 *Impedimentum probatur per iuramentum, vbi adeſt præſumptio veriſimilis pro impedito.*

DECISIO III. aliàs 303.

1 NOta, ꝙ † vbi aliquis dicit ſe impeditum creditur ſuo iuramento, ſi tamen veriſimilis præſumptio ſit pro iurante dicente ſe impeditum, vt ho. Archid.in c.de dol.& contu.lib.6.ad quod no.per Inno.in c.quia propter.in fi.mag.gl.verſ.item dicimus.de elect. & c.ſi verò.cum ibi no.de ſen.excom.

S V M M A R I V M.

1 *Præceptum ſine ſcriptis factum in fauorem eius cui pars detulit iuramentũ deciſorium ualet.*
2 *Sententia licèt non poſſit ferri in abſentem non contumacem, tamen præceptum ſeu decretum benè poteſt.*

DECISIO IIII. aliàs 369.

1 NOta, † ꝙ delato iuramento per reum actore annuente libello dato, ſi actor iuret ſibi deberi, & iudex condemnet reum vigore iuramenti, poſito ꝙ præceptum iudicis non feratur in ſcriptis, dum tamen aliàs cõſtaret, valet præceptum præcedente confeſſione rei, potes videre.l.admonendi.ff.de iureiuran.& ff.de reb.cred.l.ſi quis.& de confeſ. c. ex parte.& poteſt eſſe ratio: quia iudex non ſcit, niſi quod exequitur poſt confeſſionem, ideò non mireris ſi non requiratur in tali pcepto tanta ſolemnitas ſicut in ſententia: ſi-
2 cut dicitur in ſimili, ꝙ licet † ſententia non poſſit ferri in abſentem non contumacem, tamen pręceptum ſeu decretum ferri poteſt, vt l.cùm quæritur. in princ ff.de fide.l.1. pro quo, quia in cõfitentem nullæ ſunt partes iudicis in cognoſcendo, ſed ſolum in pronuntiando, aliàs præcipiendo. ff.ad leg.Aquil. l. proinde. & cum no.per Inno.in c.1. de confeſ.vide deciſ.13.ſup.de renun.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum.*

DECISIO V. aliàs 497.

1 NOta, † ꝙ procurator datus ad litem pupilli non tenetur præſtare iuramentum per rationes, quas poſuit Specu.tit.de actore ab vniuer.vel cur.depu.§.1.verſ.puberes.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramentum appoſitum in contractu de iure probato non operatur contractus ualiditatem, ſed ut iurans illud ſeruet ſic.*

DECISIO VI. aliàs 653.

1 TEnet vt dicit dominus Card.Viuarien. ꝙ † iuramentum poſitum in contractu à iure reprobato, non tenet quantum ad hoc, ꝙ contractus valeat, ſed benè tenetur iurans dictum ſuum iuramentum ſeruare.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus iurans non tenetur tangere ſcripturas.*

DECISIO VII. aliàs 819.

1 SCiendum eſt, ꝙ † ſi aliquis Epiſcopus tenetur iurare in aliquo facto, ꝙ non tenetur tangere euangelia: prout probatur in c. ſi. de iuramen.calum.& c.non frangitur. 22. q.1.& Io.Andr.in c.vt circa.de elec. lib.6. & Pau.

Pau.in c.1.de hęret.in clem. & in auth.ſi iudex.C. de epiſ.& cleri. Contrarium tamen volebat de Epiſcopis, qui erant in Curia Romana,dominus Papa Greg. X I. prout audiuit ab eo dominus Card.Floren.& ratio eſt, quia Papa de iure ſupra ius poteſt diſpenſare, vt leg. & no.in cap. propoſuit.de conceſ. pręben.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum ad effectum agendi poteſt relaxari parte non citata, ſecus ſi ad probationem.*

DECISIO VIII. aliàs 767.

1 Sciendum eſt, † ꝙ aliquoties dominus noſter Papa mandat in aliqua cauſa Auditori,ꝙ relaxet iuramentum, ſi & prout de iure fuerit huiuſmodi iuramentum relaxandũ ſolum ad agendum principaliter in cauſa, etiam poteſt relaxare per Auditorem parte non vocata, ſi autem relaxaretur ad effectũ, vel ad probationem cauſę: tũc vocatur pars. Pro hoc facit c.1.& c.debitores. de iureiur.

De exceptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio criminis non repellentis promotum a beneficio non eſt admittenda.*

2 *Articuli obiectiui ſuper crimine homicidij non ſunt de bona materia, quia talis oppoſitio non repellit promotum à beneficio.*

DECISIO I. aliàs 178.

1 NOTA, ꝙ † vbi opponitur crimẽ illi,cui eſt facta prouiſio de beneficio per modum exceptionis,nõ habet locum oppoſitio, niſi eſſet hęreſis.de quo no.in c.inter dilectos.in prin. de exceſ.pręla.& in c.cum noſtris. ſuper verbo,poſſidebat. de conceſ.pręben. & quia per oppoſitionem criminis quis non deponitur a beneficio, niſi crimen opponatur per modum accuſationis.vt in c.ſuper his.de accuſ. & in c.cũm dilectus.de ord. cogni. Et ſic cõ
2 cluditur, † quòd articuli obiectiui qui dãtur ſuper crimine homicidij, vel alterius criminis,non ſunt de bona materia,quia talis oppoſitio nõ repellit promotum a beneficio,.vt in iuribus alleg.& vide deciſ. 14. ſuprà de teſti. & an poſitioni obiectiuæ quis teneatur reſpõdere.vide deciſ.40.ſup.de teſtib. & deciſ. 3. infr.eod.hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Minorem aliquem aſſerens debet computare annos ætatis.*

DECISIO II. aliàs 254.

1 NOta, † ꝙ vbi quis opponit, & dicit aliquem eſſe minorem,debet computare annos ætatis, aliàs non ſufficeret dicere eſſe minorem,nec tale obiectum debet admitti,vt l. cùm de ætate.ff de probat.& c. in pſentia. de prob.licèt de æquitate teneatur contrarium.

EPITOME.

Tranſgreſſor c.licèt canon.de electio.lib.6.non redditur ineligibilis.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui contra electum,quòd ſit ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticũ, ex eo quia non fecit ſe promoueri infrà tempus debitum,non ſunt admittendi.*

2 *c.dudum.el ſecundo, de electione. habet locum in illo, qui tenebat duo beneficia.*

DECISIO III. aliàs 326.

1 NOta, † ꝙ non admittitur obiectus, qui datur contra aliquem, quòd ipſe eſt ineligibilis ad quodcunque beneficium eccleſiaſticum obtinendum,ex eo & pro eo, quia tenuit eccleſiam curatã, & infrà tempus iuris non fecit ſe promoueri recipiendo fructus,& prouentus poſt tempus lapſum de promouendis,& ſic allegatur quòd ſit tranſgreſſor canonum,& per conſequens ineligibilis,vt c. du-
2 dum.2.de elec.talis obiectus non valet, † q2 d.c.dudũ.loquitur in illo,qui tenebat duo beneficia incompatibilia.Item c. commiſſa. de elec.lib.6.ſolùm punit talem trangreſſionem in beneficio quod obtinuit, & ratione cuius

non

non ſe fecit promoueri, ergo pęna non extenditur ad alia beneficia, & iſtud tenet audientia, licèt (vt audiui) contrarium teneat cancellaria, quia ex quo probaretur ꝙ talis non promotus fructus recepiſſet, non haberet executorem, niſi impetrando ſm̃ beneficium ſecum diſpenſaretur ſuper fructibus perceptis indebitè, vt not. Hoſt. in c. poſtulaſti. de reſcr. in fi. vide dec. 8. ſup. de prob. & dec. 14. ſup. de teſtib.

S V M M A R I V M.

1 *Collator poteſt aſſiſtere in lite illi, cui contulit beneficium.*

DECISIO IIII. aliàs 282.

1 NOta † qualiter ille cui eſt prouiſum, habet actionem contra collatorem, & collator habet contra prouiſum, quia vbi eſt quæſtio inter prouiſum & certum collatorẽ, ſeu prouiſorem, poteſt aſſiſtere in cauſa, non tamen poteſt agere, ſecùs eſt de clerico, vt not. in c. dilectus. de concel. prębend. maximè qñ eſt appellatio obiectiua, quia tunc allegat intereſſe ſuum, vt in c. conſtitutionem. §. ſanè. de elect. in cle. & dic vt ibi not.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio non probatur per inſtrumentum abſolutionis.*

DECISIO V. aliàs 330.

1 NOta, † quòd vbi aliquis obiectus dat cõtra partem, dicens partem eſſe excommunicatã ex eo, & pro eo, quia pars excommunicata petit ſe abſolui ab Auditore Cameræ, vel ab alio, & aliter non probat excommunicatum, nec per alium modum, talis obiectus non admittitur, niſi aliter probetur. Nam per petitionem abſolutionis non probatur excõmunicatio, vt not. Inno. in c. cùm dilectus. verſ. ſed dies. circa fi. de ord. cog. & Archid. in c. pia. de excep. lib. 6. ſuper verb. probauerit. quia illi qui dantur per modum obiectus, debent verificè probari: & cauſam eſſe luce clariorem. in l. ſciant. C. de probationib. iunc. c. vt circa. de electio. lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Prælato agenti pro ſua eccleſia exceptio, oppoſita, quòd non ſit prælatus, ſeu in poſſeſſione prælaturæ, non eſt admittenda.*

DECISIO VI. aliàs 335.

1 NOrat Compoſt. quòd † contra prælatum agentem pro eccleſia ſua non admittitur exceptio, ſi obiiciatur ſimpliciter, quòd non eſt prælatus, nec in poſſeſſione pręlaturæ, ſeu eccleſiæ: nam talis exceptio non admittitur, vt not. in c. nihil. de elect. in fi. ad quod facit not. per Inn. in c. tranſmiſſam. de elec. in fi. vide dec. 1. ſup. de his q̃ vi metusve cauſ. fiũt.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſor etiam intruſus poteſt excludere actorem per obiectus.*

DECISIO VII. aliàs 419.

1 NOta, an † reus & poſſeſſor *a* in cauſa be
2 neficiali ſi non det de iure ſuo, vel etiam ſi conſtet de nõ iure ſuo, poſſit dare obiectus contra actorem, de cuius iure conſtat, niſi vincatur per obiectus iſtos? Quidam dixerunt quòd non. arg. not. per Inno. de re iudic. c. cũ Bertoldus. in fi. & quia non ſolent audiri, quorum non intereſt, pro quo etiam facit quod not. Innocen. de accuſ. c. ſuper his. ſuper verbo, excludatur. & videtur glo. ordinaria, imò tex. ſecundum tertium intellectum glo. de conceſ. præb. c. poſt electionem. in fi. cum no. in glo. fi. Aliqui tamen (& credo meliùs) tenebant contrà, quòd imò poſſit dare obiectus, quia ſufficit reo quòd vincat per nõ ius actoris, etiam ſi conſtet de non iure ſuo, putà per confeſſionem, vel aliàs. arg. not. per Compoſt. de reſcrip. c. mandatum. iun. l. fi. C. de rei vendica. Item meliùs eſt quod ille iniuſtè remanet in ſua poſſeſſione, quamuis iniuſta, vel vitioſa, quam ſi alter vitioſè ingrederetur, nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remanebit, quia ordinarius illum ex officio poterit remouere. per c. ordinarij. de offi. ord. lib. 6. vide Ioan. Mon. in c. vt circa. de elect. lib. 6. ſuper verbo, interdictam. vide deciſ. 14. ſup. de teſt.

ADDI-

ADDITIO.

a Reus & poſſeſſor. Vide Fel. in c.olim. de reſcript.pen.col.ſuprà in not.de re iudic.4. Ripa.reſpon.ſuo 35.in 2.lib.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus ſi omiſit reus & poſſeſſor dare in prima inſtantia,an poterit dare in ſecunda.*

DECISIO VIII. aliàs 420.

1 NOta an † ille reus & poſſeſſor,q in prima inſtantia non dedit obiectus in termino peremptorio ad ponendum & articulandum,poterit in ſecunda inſtantia, dare obiectus? Quidam dixerunt quòd non, quia obſtante termino peremptorio excluſus eſt, & ius illius excluſionis tranſit ad ſecundam inſtantiam. Alij dixerunt contrà, & credo ꝙ melius,quia in cã appellationis non oppoſita opponam,& c.vt l.per hanc.C.de tempo.appel. Item quia in prima inſtantia licèt non fuerint obiectus dati, & pro tunc fuerit obſtante lapſu termini excluſus,& c.quia appellatio reducit omnes terminos in vim. arg. no.per Io. Monach. de appellationi.c. licèt. lib.6.& no.omnes.C.de procu.l. ita demum. quia illa in dilatorijs non in peremptorijs, quare nõ obſtãt:vide deciſ.5.ſup.vt lit.pend.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus ſi fuerunt reiecti ex eo, quòd non fuerunt in termino ad ponendum dati, licèt benè in termino ad declarandum,an dati in ſecunda inſtantia debeant admitti.*

2 *Terminus ad declarandum in materia obiectiua non conſueuit aſſignari.*

DECISIO IX. aliàs 421.

1 NOta, † ꝙ ſi in prima inſtantia in termino ad ponendum non dedit obiectus, ſed poſteà in termino ad declarandum,quòd non 2 potuit,quia † in materia obiectiua non conſueuit aſſignari terminus ad declarandum.& ita fuerunt expulſi obiectus ex eo ꝙ non fuerunt dati in termino, nunquid ſi dentur in ſecunda inſtantia in termino admitti debent? Quidam dixerunt quòd non,quia fuerunt expulſi in prima inſtantia, ſe alij & melius(vt credo)dixerunt contrà, quia repulſio nõ fuit reprobatio eorum cum cauſæ cognitione, ergo,& c.arg.ff.de compenſa.l.quod in diem.§. ſi rationem.pro hoc etiam tex. de appel.c. licèt.lib.6.& eo.tit.c. cùm à repulſo. in cle.vide dec.20.ſup.de teſt.& atteſt.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium receptio facta admiſſis articulis, à qua admiſſione fuit appellatum, & pars appellans repoſita, an valeat, ſi iterum articuli admittantur?*

2 *Iudices in partibus ſeruatis ſeruandis,nunquàm ſuper admiſſione vel repulſione interloquuntur.*

3 *Articulorum admiſſio non eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij, nec vitiat receptionem teſtium,dummodò ſint pertinentes.*

DECISIO X. aliàs 446.

1 NOta,† ſi Auditor admittat articulos in aliqua cauſa, & recipiat ſtatim teſtes ſup illis,& poſteà ab huiuſmodi admiſſione articulorum appellatur, & pars quæ appellauit per auditorem in ſtatum priſtinum reponatur,& poſteà iterum iidem articuli admittũtur, & tunc non appelletur, fuit dubitatum vtrùm receptio teſtium poſt admiſſionem,& ante receptionem factam valuerit? Et videbatur quòd nonmam ex quo Auditor partem appellantem repoſuit in ſtatum priſtinum,in quo fuit ante huiuſmodi admiſſionem,videbatur grauaſſe:& ideò reuocando grauamen, videlicèt admiſſionem, quę fuit principalis, videbatur etiam omnia acceſſoria reuocaſſe: & ſic teſtium receptionẽ nihil valuiſſe; aliàs non reuocaſſet grauamen cum effectu. de appella.c. cùm ceſſante. & c. ſi a iudice.eo.tit. lib.6.Dicebatur & cõcludebatur per omnes Dominos contrariũ, nã licèt Auditor partẽ appellãtẽ repoſuerit,hoc facit animo melius deliberandi,& non repellendi,ſed potiùs admittendi articulos,quem animum poſteà certũ admittendo eoſdẽ declarauit. Nec etiam ſm omnes Dominos eſſet magnũ peccatũ,ſi ſeruatis omnibus terminis reciperētur teſtes

ſuper articulis admiſſibilibus,imò ſecundùm aliquos eo ipſo quòd iudex recipit articulos,
2 admittit ſaltem tacitè. & † ideò iudices in partibus ſeruatis ſeruandis, nunquàm ſuper admiſſione vel repulſione interloquũtur, ſed teſtes & inſtrumenta recipiunt ad probandũ eoſdem,& ſi actor probet intentionem ſuam procedunt ad diffinitiuam ſñiam,nec huiuſ-
3 modi † admiſſio eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij, nec vitiat receptionem teſtiũ dummodò aliàs ſint pertinentes. pro hoc facit c. fi.de elec.in cle.Præterea licèt ab admiſſione prima articulorum fuerit appellatum,tamen non a receptione teſtium, nec a ſecunda admiſſione,quę declarat primam bonam fuiſſe, & canonicam,ergo,&c.

SVMMARIV.

1 *Exceptio manifeſtæ offenſæ generaliter oppoſita abſolutionem petenti ſimpliciter vel ad cautelam ual et.*

DECISIO XI. aliàs 501.

1 NOta,ſufficit † opponere exceptionẽ manifeſtæ offenſę in genere abſolutionẽ petenti ſimpliciter,vel ad cautelam,maximè ſi excipiens referat ſe ad acta tempore probationis, & prędictam manifeſtam iniuriam in Curia,tunc ſpecificari oportebit iuxta notata in c.ſolet.de ſen ten.excommu.lib.6. vide deciſ.33.infr.de ſentent.excommunic.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones declaratoriæ non ſunt admittendæ poſt terminum ad dicendum contra commiſſionem,niſi iuretur,&c.*

DECISIO XII. aliàs 503.

1 NOta, † exceptiones declinatorię poſt terminum ad dicendum contra commiſſionem oppoſitę ad probandum,nõ ſunt admittendę,niſi vellet iurare excipiens, iuxta formam.c.paſtoralis.de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones tacitè repelli videntur, ſi Auditor procedat illis non obſtantibus.*

DECISIO XIII. aliàs 565.

1 DIc, † quod ſi aliquæ exceptiones dentur in aliqua cauſa per aliquam,ſi Auditor procedat ad vlteriora,tacitè repellit eas,& reputatur ac ſi ſuper eis pronuntiaſſet expreſsè. pro hoc in c. cùm ceſſante. de appel.& ab eo poteſt appellari.c.ex parte.2.de appel. & ibi per Doct.

EPITOME.

1 **Aetatis defectus vbi opponitur, Auditores ex aſpectu corporis ſolent iudicare.**

DECISIO XIIII. aliàs 812.

SCiendum eſt, quod ſi in aliqua cauſa commiſſa alicui domino Auditori ſacri Palatij,opponitur contra aliquem,quod non habeat ætatem ſufficientem ad beneficium curatũ, quod tunc Auditor cauſæ præſentat illum corã dominis Auditoribus, vt videant illum, & poſſint habere conſilia ab eis per aſpectum corporis.iuxta c.puberes.de ſponſa.impu. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio peremptoria poteſt omitti per prælatum: & prælatus agens nomine ſuo, & conuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus.*

DECISIO XV. aliàs 247.

1 NOta, † quod prælatus poteſt omittere exceptionem peremptoriam competentẽ monaſterio, licèt monaſterium poſt ſi eſſet læſum poterit reſtitui. vt no. Inno. in c.veniens. de præſcrip. & ibi no. quod vbi prælatus agit nomine ſuo, & conuentus, præſumitur agere de conſenſu conuentus,vt eſt tex.in c. ta noſcitur.de his quæ fi.a præla.

SVMMARIVM.

1 *c.ut circa. de elec. in 6. quando non opponuntur crimina, uel defectus, non habet locum.*

DECI-

DECISIO XVI. aliàs 322.

1 NOta, gl.eſt Pau.de Eleazarijs, ꝙ † quando non opponitur crimen, vel defectus contra electum, vel prouiſum, ſed opponitur aliud quàm crimen, vel defectus, non oportet ꝙ ſeruetur c. vt circa. de elec.lib.6. putà quia dicit electum renuntiaſſe, vt ipſe no.in c.conſtitutionem. de elec.in verb. opponuntur, in clem.

SVMMARIVM.

1 *Articuli obiectiui dandi ſunt infra terminum facto, & non uerbo tantum?*

2 *Articuli obiectiui quandò ex eis dans nullum ius acquirit, an ſint admittendi?*

DECISIO XVII. aliàs 607.

1 DIc, † ꝙ ſtylus ſacri Palatij eſt, ꝙ aſſignetur partibus terminus ad ponendũ & articulandum in aliqua cauſa, ꝙ ſi al qua pars dat articulos obiectiuos contra aliam, poſt illum terminum non admittetur ad dãdum articulos, nec aſſignabitur alius terminus ſibi, nec ſufficeret, ſi daret verbo, niſi facto det in termino aſſignato. Pro hoc facit quod dicit Compoſt.in c.quod ſicut.de elec. Sed ad crimina opponenda reſtitutio denegatur, ſecùs tamen ſi ille articulus reſpiciat ius commune vel dantis. Nam tunc aſſignabitur alius terminus, ſi eſt neceſſarium ad dãdum articulos de iure, vt ſi aliquis dicat in ſuis articulis, ꝙ ipſe habet ius in tali beneficio ex collatione ordinaria, vel alia via debita, & non ille, cui Papa contulit, cùm ipſe copulauerit matrimonium cum tali, antequàm Papa ſibi contuliſſet dictum beneficium, vel alia iuſta cauſa dicat illum non habere ius, iſti articuli reſpiciunt ius dantis eos, ideò ſunt admittendi, cùm cuilibet ſit permiſſum defendere ius ſuum, vt legitur & notatur, in c. cùm eccleſia Vulterani. de elec. Articuli
2 † verò obiectiui ideò non ſunt admittendi, quando ex eis dans nullum ius acquirit. ideò non debent admitti, cùm probatum nõ prodeſſet, vt notatur in c. cùm contingat. de off. deleg. Contra hoc videtur quod dicit Compoſt.in c.mandatum.ibi. Item reus nunquã contra quem, ext. de reſcrip. vbi dicitur, ꝙ licèt reus non habeat ius in aliquo beneficio, admittitur in iudicio contra actorem cum multis fauoribus, vt ibi dicit Compoſt. præterea articuli obiectiui ſunt calumnioſi, & ideò ſunt repellendi. Pro hoc facit, c.calumniam, ext. de pœn. De materia obiectiua legitur, & notatur in c.ſtatuimus. & in c. vt circa. de elec. lib.6. & melius in c.conſtitutionem.de elec.in clem. vbi dicitur, ꝙ articuli concernentes ius eccleſiæ, vel ponentis, ideò ſunt tales articuli admiſſibiles, quandò verò obiectus habent locum debent ſpecificari, ſecundum Inno.in c.cùm veniſſent.de in integ.reſt. vide deciſ.14. incip. no.quod in art. ſup. de teſtib. & attesta.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, Si neutri, operatur, quòd materia obiectiua quæ aliàs eſſet repellenda, admittatur.*

DECISIO XVIII. aliàs 828.

1 NOta, † ꝙ materia obiectiua quæ aliàs eſſet repellenda vigore gratię, Si neutri ius competat: efficitur extunc de iure ſuo, & eſt admittenda: nam qualitercunque poterit oſtendere aduerſario ius non competere, totũ eſt de iure, quia per hoc ſibi prouidebitur. ad hoc clem.conſtitutionem. de elec.

De præſcriptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ parœcialis & hoſpitalarij, poſſunt præſcribere iura aliarum eccleſiarum.*

DECISIO I. aliàs 10.

1 NOta, † quòd eccleſię parœcialis & hoſpitalarij ex conſuetudine poſſunt pręſcribere iura alterius parœciæ, & poſſunt conferre eccleſiaſtica ſacramẽta. de quo dic vt in Clem. quia contingit. de relig. domi. in fi.cum ibi no. & in clem. religioſi. de priuil. vt no. per Ioan.Monach.in c.cùm perſonæ. eodem titu.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Titulus minus iuſtus non tamen reprobus, dat cauſam præſcribendi, & ideò ex eo acquiritur mediante præſcriptione dominium.*

DECISIO II. aliàs 810.

1 NOta, † ex minus iuſto titulo, non tamē reprobo, vt rei furtiuæ, vel raptæ, acquiritur mediante præſcriptione dominium, q̄a minus iuſtus titulus dat cauſam præſcribendi.ext.de iurepatro. c. cura. & c.paſtoralis. cum ibi no.& c.ſi diligenti.de præſcrip.ff.de vſuc.l.pro empto.l.2.§.ſi a furioſo.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus poteſt præſcribere ius inſtituendi, & deſtituendi.*

DECISIO III. aliàs 344.

1 NOta, † Archidiacono iure præſcriptionis poteſt competere inſtitutio,& deſtitutio beneficij etiam curati.de quo d.c.& in c. cùm ſatis.de offi.Archid. & iſtud poteſt eſſe præſcriptibile.

De ſenten.& re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non publicatis teſtibus non uitiatur, niſi fuerit appellatum a non publicatione.*

DECISIO I. aliàs 16.

1 NOTA, ꝙ † non vitiatur ſentētia
2 teſtibus non publicatis, a niſi a non publicatione fuerit appellatum, vel a parte fuerit petita publicatio. vt no.Inno.in c.cùm I.& A.ſuper ver.publicatur. de re iud.

ADDITIO.

a Non publicatis. Adde deciſ.1.ſup.de prob.& quæ ibi addidi.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ executioni intereſſatus opponere ſe poteſt.*

DECISIO II. aliàs 2.

1 NOta, † ꝙ opponens ſe a executioni ſen
a tentiæ, ſiue in cauſis beneficialibus, ſiue alijs, ſi ſua intereſt, auditur, vt no.in cap.veniens.de teſti.per Inno. ſuper ver. opponere. & ſuper ver. incontinenti. de quo dic vt ibi. & vide in dec.11.ſup.de iud.& dec.11.j.co.

ADDITIO.

a Opponens ſe. Adde Fel.in c.ſup.eo.de offic. deleg.in prin.nu.1.& dec.2.ſup. de reſt.ſpol.

SVMMARIVM.

1 *clem. ut calumnijs. de re iud. non habet locum, quādo tertia ſnīa eſt lata ſolū ſup deſertione.*

2 *Iudex nullitatis an poßit inhibere, ubi latæ fuerunt tres ſententiæ, duæ conformes, & tertia ſuper deſertione appellationis.*

DECISIO III. aliàs 21.

1 NOta, † ꝙ vbi tres ſententię ſunt latę ſuper vno negotio, ſed tantùm vltima ſententia eſt lata ſuper deſertione apppellationis,& ſolùm appellatio eſt pronūtiata deſerta, ꝙ in hoc caſu ſententiæ ſunt diffor-
2 mes, in iſto † caſu non habet locum c.1. de ſen.& re iud.in clem.quin iudex cui commiſſa eſt cauſa nullitatis, poſſit inhibere ꝙ non fiat executio.Nam illud c.habet locum, q̄n tres ſentētiæ latę ſunt conformes, & in omnib.eſt cognitū de inſtantia, quod non eſt in pręſenti caſu, q̄n vltima ſententia ſolùm eſt lata ſuper deſertione, licèt ꝯ hoc vr̄ l.furti. in prin.ff.de his qui no.infa.vbi q̄n pronuntiatur ſuper deſertione, a tempore primę ſententię habet effectum, niſi antè confirmetur ſententia a tēpore latę ſententiæ, a qua fuit appellatum, ut ibi. Pro prima parte faciunt no.per Ioan.And.in c.ſicut.de appellatio.in clem.& vide dec.9.13.14.& 28. inf.eod. & deciſ.17 infr.de ſent.excommunicat.

SVMMARIVM.

1 *Executoria facta parti non cit. non præiudicat.*

2 *Snīa inter alios lata inducit præſumptionem.*

Exe-

3 *Executor neceſſariò non vocat aliquem, ubi procedit ad examinationem, an impetrans ſit idoneus.*

4 *Executor poteſt alteri committere examinationem idoneitatis impetrantis.*

DECISIO IIII. aliàs 81.

1 Nota, † q ubi executor declarat illũ qui acceptauit beneficium, ius non habere in beneficio, talis declaratio non nocet tertio, niſi fuerit vocatus, licèt aliàs faciat præſumptionem, quia quod facit executor non vocata parte, parti non vocatę non nocet, imò poſt decem dies poteſt venire contrà: ſecùs ſi pars eſſet vocata.arg.illorum quę not. in c.propoſuit.de con ceſ.præben.& c.dudũ. de pręſump.cum no.per Io.Andr.in c.cùm in multis.in nouel.de reſcrip.lib.6. Pręſumptio-
2 nem autem faceret iſta declaratio, quia † ſententia inter alios lata inducit præſumptionem, vt no.in l.quia non debet. ff.de iureiu-
3 ran.quando † autem fit per executorem examinatio, an aliàs ſit idoneus per purificationem gratię impetrantis, non eſt neceſſe aliquem vocari per executorem, vt no. Inno. in c.licèt.de tranſla.epiſ.& in alle.c.propoſuit. & vide c.1.de offi.iud.deleg.in clemen. quia
4 † talis executor poteſt alteri committere.

SVMMARIVM.

1 *Interlocutoria non eſt ferenda in ſcriptis de neceſſitate, niſi in ea verteretur magna cauſæ cognitio.*

DECISIO V. aliàs 91.

1 Nota, † q ſententia *a* interlocutoria
2 non eſt neceſſe q feratur in ſcriptis, vt no.gl.ff.de appel.l.2.& de arb. l.diem profer re.in prin.& Arch.in c.fi.de ſen.& re iud. li. 6.& hoc intelligo verum, niſi talis ſit interlocutoria, in qua vertatur magna cauſę cognitio, quia tunc eſſet ferenda in ſcriptis, ſicut diffinitiua.arg.l.minori.C. de præd.min. iun.l.1.C.de ſen.ex breuiculo reci.ſic not. in l.2.eo.tit.per Cy.Inno.in c.auditis.de proc. dicit, q ferri poteſt ſine citatione, & partibus abſentibus.

ADDITIO.

a Sententia. Adde Iaſ.in l.ne quicquã m. §. vbi decretum.col.11.verſ.vltimò quęritur. ff. de offic. procon. & vide dec. primam eo. in antiquio.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij, etiamſi nullum ius habeat, vbi conſtat de non iure actoris.*

2 *Poſſeſſor etiamſi nullum ius habeat in beneficio, tamen dare poteſt obiectus.*

DECISIO VI. aliàs 70.

1 Nota, † quòd vbi conſtat de non iure actoris, reus non eſt amouendus à poſſeſſione beneficij quod tenet, poſito q reus ius non habeat, vt no. Compoſt. in c. mandatum.de reſcrip.& Inn.in c.ex inſinuatione.de pro.ad quod facit.l.fi. C. de rei vendic. & quod no. Inn.in c.in literis.de teſt.ſpo.in gl.ſuper verbo, fatemur. melius in c.cùm Bertoldus. in gl.mirum.poſt prin. de re iudic. tamen videt tex.in c.olim.de reſcrip.in fi.ad quod.l. 1. ff.
2 vti poſ. imò ſm aliquos, † talis poſſet dare obiectus contra ius non habentem, quia intereſt ſua eſſe in poſſeſſione, donec conſtet de iure actoris, maximè ſi ab initio haberet poſſeſſionem coloratam, arg.not.per Archi.in c. licèt.de pręb. lib. 6. ad quod facit l. loci corpus.ff.ſi ſer.ven.l.Paulus, § fi.qui. mod.pign. vel hypo.ſol.& eſt tex.extrà de teſt.c. ſignificauit.vide dec.7.8.& 9.ſup. de exceptionib.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla per ſecundam confirmata non poteſt vlterius allegari nulla.*

DECISIO VII. aliàs 118.

1 Nota, † quòd vbi ſnĩa nulla per ſecundã ſententiam eſt confirmata, amodò prima ſententia confirmata non poteſt allegari nulla.not.Inn.in c.1.de confir.vtil.vel inutili.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa cenſetur deuoluta ad Curiam in petitorio, ex quo in ea ſunt latæ tres ſententiæ conformes in poſſeſſorio.*

DECISIO VIII. aliàs 102.

1 NOta, † ꝙ vbi tres ſententiæ ſunt latæ ſu
per poſſeſſorio,& ſunt mandatæ executio
ni,ſi poſtea agatur petitorio, petitorium vi-
detur deuolutum in Curia eo ipſo, ꝙ ſuper
poſſeſſorio in Curia ſententiæ ſunt latæ, ne
diuidatur cauſæ continentia,l.nulli. C.de iu
di.maximè coram iudice competenti, qui iu
dex eſſe poteſt in vtraque cauſa,ſi petitur vẽ
tilatio petitorio. Nam aliàs poſito,ꝙ poſſeſ-
ſorium eſſet ventilatum coram iudice peti-
torij non eſſet competens iudex,vt dicitur in
ſimili in c.at ſi clerici.de iud. vbi laicus con
uentus a clerico coram iudice ſeculari non
poteſt laicus clericum reconuenire coram
eodem iudice ſeculari. Ad quod facit quod
no.Arch.c.1.de cler.coniug.lib.6. in ver.con
demnatis.in fi.vide deciſ.23.inf.eo.

SVMMARIVM.

1 *Executioni trium ſententiarum tertius ſe oppo-
nens non auditur, niſi ſe ante ſententias op-
poſuiſſet, & intereſſe ſuum declaraſſet.*

DECISIO IX. aliàs 165.

1 NOta, † ꝙ vbi ſunt latæ tres ſententiæ,
& mandantur executioni,iuxta c.vt ca
lumnijs. de re iud.in clem.tertius allegans
intereſſe,ꝙ ſententiæ non mandentur execu
tioni,non poteſt executionem impedire, niſi
ante ſententias ſe oppoſuiſſet,& intereſſe ſuũ
declaraſſet.de quo dic,vt no.per Gul.& Gen.
in alleg.c.vt calumnijs. & per Inno. in c.ve-
niens.de teſti. vide ſup.deciſ.3.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſuper attentatis an dicatur inter
locutoria,ſi feratur ordine iuris ſeruato.*
2 *Sententia quæ fertur ſuper his quæ incidunt,
uel emergunt pendente lite dicitur interlocu-
toria.*
3 *Ordo iuris ubi non requiritur, ſed tamen par-
tes illum cœperunt obſeruare, an ſibi præiu-
dicent.*
4 *Sententia lata ſuper poſſeſſorio dicitur diffini-
tiua.*

DECISIO X. aliàs 215.

1 NOta, † ꝙ ſententia lata ſuper attentatis
vr̃ interlocutoria magis quàm diffiniti-
ua, nec habet vim diffinitiuæ, quia ex quo
poſt iudicium incœptum incœpit compete-
re,vr̃ de proceſſu cauſæ,vt no.Arch.in c.non
ſolùm.in gl.2.de appel.lib.6. modò illa ſentẽ
2 tia † dr̃ interlocutoria,quæ fertur ſuper his
quæ incidunt, vel emergunt penden. lit. vt
no.Io.And.in c.ad compeſcendas.de ſequeſ.
poſ.in clem.ſuper ver.diffinitiua.Item nõ vr̃
diffinitiua, quia non diffinit negotium,quia
poſito ꝙ ſententia ſit lata ſuper cã attentato
rum,poteſt agi interdicto, vel alijs remedijs
ad poſſeſſionem.arg.per Io.Mon.in c. cupien
tes.ſuper ver.in totum.in fi.de elec.lib.6. &
ex hoc dr̃,quod ſi appelletur à tali ſñia,eſt ap
pellandum in ſcriptis, ſicut ab interlocuto-
ria.no.in c.ord.de appel.lib.6.Item dr̃,quòd
3 † vbi ſuper attentatis coram iudice à quo eſt
appellatum,& eſt datus libellus, & lis con-
teſtata, non eſt neceſsè quòd talis ordo iudi-
ciarius ſeruetur coram iudice appellationis,
quia eſt alia inſtantia. vt l. cùm quærebatur.
ff.iudi.ſolu. & partibus vr̃ præiudicatum,ſi
primò elegerunt ordinariam viam, de quo
dic vt not.Arc.& Ioan.An.in c.nõ ſolùm.de
appel.lib.6. & c cupientes. ſuper verb.plenã
fidem.nam etiam illa interlocutoria vocatur,
quæ verè decidit negotium, dum tñ incidat
in cauſa principali,vt not.gloſ.in l.intra vti-
le.ff. de mino. in gloſ. licèt aliqui voluerint
dicere quòd ex quo ſuper attentatis ſeruat
ordo iudiciarius, ſi ſententia feratur ſeruato
iuris ordine vr̃ diffinitiua. Archid.not.in c.
conſtitutus.ſuper ver.effectum.verſ.& licèt.
de app.per Inn.licèt ibi loquatur in caſu,qui
diſterebat totum negotium,quia poſito ꝙ ſer
uetur ordo iudiciarius,non ſequitur ꝙ ſit in
terlocutoria,ſed difficili modo reuocatur,vt
no.Inn.in c cùm veniſſet.circa fi. de inſt.Sen
4 tentia † aũt lata ſuper poſſeſſorio videtur dif
finitiua,vt eſt tex.in clem.ad compeſcendas.
de ſequeſt.& circa materiam attentorum, vi
de dec.25.inf.eo.& dec.75.inf.de appel.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum decretum poſt ſententiam diffiniti-
uam inter alios colitigantes latam an impedire
poſſit tertius intereſſe ſuum deducens.*

DECI-

DECISIO XI. aliàs 394.

1 NOta, † ꝙ ſi feratur ſententia diffinitiua in cauſa beneficiali pro actore, & contra reum poſſeſſorem, & ab illa ſententia appelletur per eum, qui dicit ſua intereſſe, dubium fuit vtrùm hic tertius appellans poſſit cõtradicere, & impedire ſequeſtrationem beneficiorum, & fructuum, iuxta clem. vnam. de ſe queſt. poſ. & fruc. & videbatur quòd ſic, quia per hanc appellationem impediretur realis, & actualis executio ſententiæ quæ eſt maior quàm ſequeſtratio. vt in. c. cùm ſuper. de re iud. cum ibi no. ergo multò fortiùs ſequeſtratio fructuum, quæ eſt minus. de deci. c. ex parte. de reg. iur. c. cui licet. lib. 6. Pro hac opi. faciunt quædam no. Pau. in gl. pen. d. clem. quæ quærit, ſi duo litigant de beneficio, quod in totum ſpectat ad tertium, nũquid per talem litem impeditur in iure ſuo? tenet ꝙ non, quia hoc abſurdum eſſet dicere, facit. c. cum eccleſia vulterana. de elec. quia nemini facit iniuriam, qui vtitur iure ſuo: & res inter alios acta, & c. de re iud. c. quamuis. facit etiã pro hoc dicto quædam no. Io. And. in eadem cle. ſuper. verſi. alias. ver. poſſeſſorem. non tamen pro petitorio poterit ſequeſtrari. cone. Gen. & Pau. dicunt ꝙ licet ſententia non ſit lata ꝑ illo nouo petitore, licèt lata contra poſſeſſorem ad inſtantiam illius, qui fortè nullũ ius habet in beneficio, ergo vr̃ ꝙ ad eius inſtantiam non ſit facienda huiuſmodi ſequeſtratio. de accu. c. ſuper his. præmiſſis non obſt. fuit deciſum contra, per omnes Dominos, nã per huiuſmodi ſequeſtrationem nullum ſibi fit præiudicium nec damnũ, imò eſt ſibi plus vtilis quàm damnoſa, videlicet ꝙ fructus ꝑ vnam perſonam colligantur idoneam, & reſeruantur ſibi, ſi finalem in cauſa obtineat victoriam. Nec per hoc impeditur in iure ſuo in aliquo, ergo ceſſat dictum Pau. ꝙ fortè ꝓcederet, ſi iſte tertius fuiſſet, & eſſet poſſeſſor beneficij, quia ſi inter duos vel plures petitores ſeruetur ſententia pro vno contra vnum alium, vel reliquos non ſit ſequeſtratio, nec habet locum clem. illa, quod probat ibi tex. quando dicit, definimus vt vna contra poſſeſſorem definitiua ſententia ſuper beneficio apud ſedem Apoſtolicam promulgata, & c. quod non eſt hic. Præterea dictum Io. And. non obſtat, quia loquitur, quando ſententia fertur pro petitore, qui allegabat ad priuationem, tunc enim non eſt locus ſequeſtrationi, quæ non habet locum, niſi quando agitur ſuper titulo beneficiali. & ideò ſi inter petitorem, & poſſeſſorem beneficij eſſet alia quæſtio realis, vel perſonalis, non eſſet locus conſtitutioni ſecundum Io. And. ſuper ver. diffinitiua. & Pau. ibi. Cùm igitur iſtius tertij nõ interſit impedire huiuſmodi ſequeſtrationẽ, & ſit ſibi potiùs ũtile, q̃ damnoſum, non eſt audiendus. 2. q. 6. c. non ſolent. & in d. c. ſuper his. non ob. c. cùm ſuper. cùm ibi no. per Inno. & Hoſt quia ibi poſſet fieri appellanti tertio magnum præiudicium, ſi fieret executio latæ ſententiæ pro victore, & ipſe in poſſeſſionem induceretur, & ſic ſibi nouus poſſeſſor, & durior aduerſarius conſtitueretur. at hic in caſu noſtro illi habenti vnam ſententiam pro ſe non dabitur poſſeſſio, nec aliquid de fructibus percipiet, niſi finalem victoriam in cauſa obtineret, ergo maius præ-
a iudicium *a* fieret tertio per illam executionem, q̃ per illam ſequeſtrationem, quæ fit ꝑ iudicem, & non per partem, imò parte inhibita, ergo non debet eſſe partibus dãnoſa, ſecundum Gul. & Gen ibi, qui remittit ad no. de iud. c. examinata. Et plenius de hac materia ſequeſtrationis, de reg. iur. c. locupletari. lib. 6. per Io. And. vide deci. vn. ſup. de ſequeſt. poſ. & fruc.

ADDITIO.

a Maius præiudicium. Adde Lud. Gom. ſuper reg. de ſurro. colli. q. 7. fol. 2. circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio deſerta ſi index proferat ſententiam ſuper principali negotio etiam appellato inſtante talis ſententia erit nulla.*

DECISIO XII. aliàs 604.

1 DIc, † ꝙ ſi appellatio alicuius deſerta eſt, & iudex q procedit ratione dictę appellationis proferat ſententiam, ꝙ talis ſententia nulla eſt, licet appellatus procederet coram eo ratione dictę appellationis, & ita 1
fuit obſeruatum in Curia Romana, cum re-

uerendis patribus dominis Cardinalibus auunculo & nepote.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus vbi latæ ſunt tres ſententiæ conformes contra eius capitulum, an poſſit executionem ipſarum impedire ex eo quod non fuerit citatus.*

DECISIO XIII. aliàs 441.

1 NOta † vtrùm latis tribus ſententijs contra capitulum Epiſcopus veniens ad cauſam etiam in ſecunda, vel in tertia inſtantia, & prętendens illas nullas, quia ipſe vocatus non fuit ad cauſam poſſit impedire earum executionem, vel an obſtet ſibi c. vt calumnijs. de re iud. in clem. nam aliqui ibi intelligunt, ꝗ ille contra quem latę ſunt non poſſit extunc impedire prætextu nullitatis, tamen tertius benè impedit. ſuper quo vide Pau. & Gen. ibi.

EPITOME.

Clem. vt calumnijs. de re iud. an locum habeat, quando una ſententia ſuper nullitate duarum præcedentium diffinitiuarum intermediauit tertiam earum confirmatoriam. Vel ſic: Appellans a ſententia lata ſuper nullitate duarum ſententiarum ſuper negotio principali ad fauorem ſuum latarum, ſi obtineat ſententiam confirmatoriam primarum ſentẽciarum, & infirmatoriam tertiæ ſententiæ latæ ſuper nullitate, an poſſit impediri quominus executionem obtineat ſententiarum ad fauorem ſuum latarum.

DECISIO XIIII. aliàs 424.

1 NOta, quidam obtinuit † duas ſentẽtias pro ſe, & tertiam contra ſe, & ſuper nullitate primarum duarũ per quam primę duę fuerant nullę declaratę, & quartam pro ſe confirmatoriam, & infirmatoriam tertię latę ſuper nullitate, & ſic habet tres ſentẽtias pro ſe concordes, & vnam contra ſe ſuper nullitate, pars verò rea contra quam ſunt latę tres ſententię, appellat a ſententia confirmatoria primarum duarum, prętendens & producens earum nullitatem, pro qua & ſuper qua nullitate obtinuerat pro ſe ſententiã tertiam, actor verò petit antequam reus audiatur ſuper illa nullitate mandari tres ſententias concordes executioni, iuxta c. vt calumnijs. de ſen. & re iud. in clem. reus dicit, ꝗ c. calumnijs. non habet locum in hoc caſu, quia ipſe de nouo poſt tres ſententias concordes non proponit nullitatem, imò ante poſt duas ſententias propoſuerat de nullitate, & ſuper ea, & pro ſe vnam ſententiam iã reportauit: quis eorum benè dicat? Non fuit determinata, ſed mota in conſilio. vide dec. 17. de ſen. excom. inf.

ADDITIO.

a Quidam obtinuit. Adde ſimilem deciſ. 2. inf. eo. hoc tit. in antiquiorib.

EPITOME.

Appellatum ſi fuerit, a ſententia lata ſuper poſſeſſorio, ſuſpenſo petitorio, nunquid poſſit iudex appellationis ſuper utroque pronunciare.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis à ſententia lata in partibus ſuper poſſeſſorio, petitorio ſuſpenſo, an poſſit cognoſcere de poſſeſſorio, & petitorio ſimul.*

2 *Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium.*

DECISIO XV. aliàs 436.

1 NOta, acto † in partibus ſuper eccleſia petitorio & poſſeſſorio, tandem ſuſpenſo petitorio, lata ſententia in ſolo poſſeſſorio appellatur ab ea, defertur appellationi, & in virtutem

tutē appellationis, cauſa appellationis commiſſa fuit in Curia Auditori, & partes procedunt corā eo in petitorio & poſſeſſorio ſimul, & fertur ſententia in vtroque: quæritur an valeat in petitorio? & quidam dicunt nō, quia ſolum poſſeſſorium vr̄ commiſſum ſibi, ex quo appellatio erat emiſſa à diffinitiua lata in ſolo poſſeſſorio. Alij contra, quia per illam appellationem totum fuit deuolutum ad Curiam, & petitorium & poſſeſſorium, & præſertim ex quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſum, ne cauſæ continentia diuidatur, & ſic cauſa illius appellationis commiſſa, totum negotium eo modo quo erat ad primū iudicem in partibus commiſſum vr̄, ſed coram eo potuiſſent partes procedere in petitorio, ergo & coram iſto Auditore. Pro prima parte erant plures, quia ſub poſſeſſorio non venit. c. 1. de ſequeſtr. poſſeſ. & fruct.
2 cum ibi no. nec † poſſeſſorium trahit ad ſe petitorium. vt ibi arg. C. ſi a non compe. iud. l. ſi de proprietate. iunct. l. naturaliter. ff. de acq. poſ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia diffinitiua lata per falſas cauſas tranſit in rem iudicatam: ſecùs in interlocutoria.*

DECISIO XVI. aliàs 443.

1 NOta, † ꝙ licèt ſententia a diffinitiua ob-
2 tenta per falſam cauſam, ſeu per falſas allegationes, tranſeat in rem iudicatam, ſi non appelletur, tamen præceptum interlocutorium ſeu etiam decretum per falſam cauſam, ſeu etiam per falſas allegationes obtentum, non tranſit in rem iudicatam: imò eſt nullum ipſo iure. ff. de fideicom. lib. l. cùm vero. §. ſubuentū. ver. proinde. & ff. de reb. eorū qui ſub tu. l. magis puto. §. ſi æs alienum. cū ſuis concor.

ADDITIO.

a Licet ſententia. Vide infra dec. 27.

SVMMARIVM.

1 *Sententia abſolutoria tantùm ab impetitione, quæ tranſiuit in rē iudicatā, nō obſtat, quin mortuo eo, pro quo lata fuit, debeat admitti ille, contra quē lata fuit, ad proſequendū ius ſuū ſuper beneficio, ſuper quo fuerat res iudicata.*

2 *Sententia abſolutoria ab impetitione poteſt fieri ex diuerſis cauſis: nec obſtabit ſi in ea non fuerit impoſitum perpetuum ſilentium.*

3 *Sentētia abſolutoria nullū ius adiudicat actori.*

4 *Sententia lata contra pupillum nocet eius ſubſtituto vulgari, vel cohæredi, ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas.*

5 *Sententia lata in cauſa beneficiali tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas: quo verò ad iudicem, ſecùs. 6.*

DECISIO XVII. aliàs 550.

2 VTrùm ſi † petitor beneficij probans de iure ſuo permittat metu, vel aliàs ſine quacunque pactione illicita, & ſine renuntiatione, intruſum abſolui ab impetitione, & non appellat, poſſit poſteà illo reo mortuo, & alio eius loco ſurrogato, ſeu intruſo, non obſtante exceptione rei iudicatæ agere contra nouum ſurrogatum, & intruſum, & iterum beneficium petere? Videtur ꝙ non cum lata fuerit ſententia, nec appellauerit. In contrarium videtur: quia nunc reus eſt alia perſona, quæ non habet cauſam a primo, qui fuit abſolutus ab impetitione actoris: imò ab eo qui ſibi contulit, & ideò non prodeſt ſibi exceptio rei iudicatæ. ar. l. cùm quæritur. & l. an eadem. ff. de excep. rei iudi. pro quo eod. tit. l. ſi a te. §. Iulianus. & l. ſi mater. §. ſi quis auiam. cùm glo. eod. tit. Pro hac parte, de conc. præben. c. poſt electionē. vbi primò expulſus, ſeu non admiſſus, poteſt iterum petere, præſertim ex quo non fuerat per ſententiam primò intruſo beneficium ad iudicatum: nec impoſitum reo perpetuum ſi-
2 lentium. Abſolutio a † enim ab impetitio-
2 ne potuit fieri ex diuerſis cauſis, propter ineptitudinem libelli, & propter alias cauſas perſonales, & ſic non videtur obſtare exceptio agenti de nouo contra alium, niſi eſſet ſibi impoſitum perpetuum ſilentium. vt fuit in c. preal. poſt electionem. ſic loquitur l. a Titio. cum gl. ff. de actio. item ſicut ſententia lata contra primum non potuiſſet nocere iſti ſecundo nitēti ex alijs iuribus, & agenti, ita nec ſibi ꝓficere debet. C. quibus res iud. nō
3 no. l. 2. Pro hoc facit, quia † licèt abſolutio rei pareret exceptionem rei iudicatæ, abſolutio tn̄ nullū adiudicat ius actori. arg. l. Iulianus. de cond. inde. & latē ſi victus. de exce. rei iudic.

dic. ergo ſi actor petat rem ſuam, vel beneficium ſuum ab iniuſto poſſeſſore, non nocet ſibi abſolutio tertij. Ad hoc C. de præſcript. 30. an. l. ſi quis emptionis. §. ſi verò nullum. Si enim nouus poſſeſſor de illa exciperet, ius tertij allegaret: quod non poteſt, cùm per hoc non arguuntur rationes actorum, vt ff. ſi ſerui. vendi. l. loci corpus. §. competit. Nec obſt. ꝙ no. ff. de except. rei iu. l. ſi quis ad exhibendum. & l. ſi quis rem. & ꝑ Cy. in l. nec. C. eo. tit. quia illud verum contra eundem reum, hic contra alium. Non obſt. ff. de re iud. l. ex
4 contractu. vbi † ſnia lata contra pupillum nocet, vel prodeſt eius ſubſtituto vulgari, vel cohæredi, ad quem pupillo abſtinente ab hæreditate peruenit hæreditas, & tamen illi non ſuccedit, nec habet cauſam ab eo, ſed à teſtante, quia ibi ideò, quia lis erat ducta nomine hæreditario, & cum primo tunc vero hærede, & petente hæreditatis nomine hæreditatem litigioſam defendere, & ideò tenuit pro ceſſus ac ſnia: nec iſti, qui ex priuilegio ſpeciali, & contra ius eccleſiæ cōceditur vnde acta & nomine hæreditario retractet. Ad hoc bene facit. ff. de mino. l. in integrum. hic verò lis non erat agitata nomine eccleſiæ, ſed nomine ſolius defendentis, ideò & c. quare non obſtat ſi dicatur, quòd actor ſi ſe non opponat, vī tacitè renunciaſſe iuri: quia non eſt quin illud poſſit deducere, & petere contra alium, quia non fuit abſolutus. videtur tex. in l. itē ſi victus. ff. de excep. rei iud. nec ſententia abſolutoria rei ius perfectum actori abſtulit. facit. l. Iulianus. de con. inde. Item in dubio non ꝓſumitur ꝙ iudex tulit ſententiam abſolutoriam ex eo, ꝙ actor non probauit intentionē ſuam: quia contrarium ſupponitur: ſcilicet ꝙ intentionem ſuam probauerat. & ſic non potuit ſe referre: nec debuit ad falſam cauſam. oportet ergo præſumere, quia ex aliqua cauſa perſonali, vel alia qua ceſſante ceſſat effectus ſuæ ſententiæ. ad quod poteſt induci. l. hæ enim cauſæ. ff. de ſuſpect. tut. & l. ſi præſes. ff. de pœnis ſic enim elegiſſet viam ad impugnandum ſuam ſententiam, ſi eam tuliſſet ex falſa cauſa. arg. not. ff. de acq. hæred. l. ſi is ad quem. §. ſi. quod non eſt veriſimile. ff. de re iu. l. 3. Nec obſt. quod no. Hoſt. in ſumma. de ſenten. §. quot ſunt eius ſpecies. ver. ſed nunquam. & hoc ſumma verum, quia
5 illud verum quod † ſententia lata in cauſa beneficiali, tranſit in rem iudicatam inter eaſdem perſonas: hic autem ſunt diuerſæ. Itē pro hac parte facit æquitas, quæ debet moue re iudicem, aliàs ſuperiorem, ne actor iſte de cuius iure conſtat, iſtud perdat: & ne reus in
6 truſus indebitè teneat. reſpectu † enim ſuperioris ſententia non tranſit in rem iudicatam in cauſa beneficiali. ad quod not. per Inn. de reſcri. c. conſtitutus. in fi. de re iu. c. lator. cum concor & c. cum Bertoldus. de re iudic. & Henr. in c. 1. de conceſſione præbendarum. Item pro hoc facit, quia etiam inter eaſdem perſonas vbi actum eſt vno modo agendi, & reus eſt abſolutus: ſi poſteà de eadem re, vel materia agatur alio modo agendi, non obſtat abſolutio, præſertim cùm non pronunciatur ſuper facto, ſed ſuper iure, vt colligi poteſt ꝑ not. per Cyn. C. quando ciuilis ac. cri. præiu. l. 1. in quæſt. ibi, cùm quęritur, nunquid & c. ergo idem dicatur inter diuerſas partes: licet ſit idem modus agendi.

ADDITIO.

a Abſolutio. Adde Bal. in c. cùm ſuper. in fi. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in confeſſum ante litem conteſtatam, quæ non poteſt valere, vt ſententia, valet vt præceptum.*

DECISIO XVIII. aliàs 568.

1 VTrùm ſit † contra reum confitentem debitum ante litem conteſtatam, & nō dato libello per actorem iudex tulit ſententiā diffinitiuam, & eum condemnauit adſoluendum, talis ſnia diffinitiua, quæ valere non poteſt, vt ſnia, ſaltem valeat vt præceptum de ſoluendo. Tenuerunt quaſi omnes ꝙ ſic, ſicut ſi actus non valet, vt agitur, valeat, vt valere pōt: quia hic potius cenſetur peccatum materiæ, q̄ peccatū formæ: quia materia talis cōfeſſionis ſic ante litē conteſtatam factæ non eſt ſufficiēs ad ſniam, ſed ad pręceptū. arg. l. an inutilis. ff. de acceptil. vt verbum ibi poſitum, conſenſum, ſumatur largè in principio ſm materiam ſubiectam arg. de verb. ſign. c.
a in his. q̄n dicit, vt fiat interpretatio, a vt actus magis valeat, q̄ pereat: vt ſ deciſ. 13.

ADDI-

ADDITIO.

1 Interpretatio. Adde c. inter dilectos. de fide inſtr. de reg. iur. contra eum. & c. vtile. lib. 6. ff. de reb. dub. l. quoties. in fi. fol. 3. l. in tradendis. ff. com. præd. in Spe. de teſt. §. 1. ver. item ꝙ teſtis obſcurè.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet tertio tam in cauſa prophana, quam beneficiali.*

DECISIO XIX. aliàs 687.

1 DIc, † quòd ſi aliquis in cauſa ſpirituali, vel prophana in eadem cauſa non in diuerſis in prima inſtantia & ſecunda ſententiã diffinitiuam contra ſe reportauit, & appellauit, & in tertia inſtantia habuit ſententiam contra ſe, & confirmatoriam à qua ſit appellatum, & petat apoſtolos ſibi dari, non dabuntur tunc aliqui apoſtoli: ſed iudex poteſt dicere ſibi petenti: Amice non licet tertio appellare, vt c. ſua. & c. directæ. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Appellare non licet tertio, licèt duæ ſententiæ in partibus fuerint latæ.*

DECISIO XX. aliàs 725.

1 DIc, † quòd ſi duæ ſententiæ diffinitiuæ in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana latæ ſint pro aliquo extra ſacrum Palatium authoritate apoſtolica, & poſteà appellatur a ſecunda ſententia confirmatiua: & poſtea cũ appellationis & negotium principale committatur alicui domino Auditori ſacri Palatij, qui prædictas ſententias confirmet: tunc non eſt licitum ſibi appellare tibi, licèt primę duę ſententiæ ſint latæ per iudices extra Palatiũ, vt legitur & notatur, in c. ſua. de appellatio. cum ſimili.

SVMMARIVM.

1 *Pronuntiari cauſam eſſe deuolutam in ſpiritualibus neceſſario non debet: ſecùs in prophanis.*

DECISIO XXI. aliàs 737.

1 NOta, † quòd neceſſarium eſt quòd cauſa prophana pronuncietur eſſe deuoluta ad curiam Romanam per Auditorem cauſæ: ſecùs in cauſa ſpirituali: & ita tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Auditor poteſt in cauſa, in qua nullum dubium habet, pronuntiare de conſilio, & aſſenſu coadiutorum, licèt cauſam non poſuerit in conſilijs.*

DECISIO XXII. aliàs 571.

1 SCiendum eſt † ꝙ ſi aliquis Auditor ſacri Palatij habet cauſam ſibi commiſſam ſpiritualem, vel prophanam in aliqua, ſeruatis terminis ſacri Palatij, debet ferre ſententiam diffinitiuam, in qua nullum dubium habeat cum ſit clara pro iuſtitia miniſtranda. Nec eſt neceſſarium, quòd ponantur conſilia: ſed tunc in prolatione ſententiæ poteſt dicere, de conſilio. & aſſenſu &c. nam in iſto caſu data eſt poteſtas Auditori generaliter ſic dicendo per dominos Auditores ſacri Palatij. Si autem Auditor habeat dubia, quæ ponat in cõſilijs, tunc ſi conſilia ſunt concordia poteſt dicere in prolatione ſententiæ, ſi autẽ ſunt diſcordia conſilia debet ſtare conſilio maioris partis: & ẽt põt dicere in prolatione ſuæ ſententię de conſilio dominorum coauditorum.

EPITOME.

Auditor poteſt cognoſcere de appellatione intruſi in executione duarum ſententiarum conformiũ latarum contra reum mortuum.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio licèt propter eius defectum cauſam non deuoluat ad curiam, attamen Auditor poterit de appellatione interpoſita per intruſum ab executione duarum ſententiarum contra reum mortuum cognoſcere.*

DECISIO XXIII. aliàs 6.

1 NOta, † ꝙ vbi pro appellato ſunt latę duę ſententię in curia, & moritur ille contra

tra

tra quem ſunt latæ, ſi exequantur ſententiæ contra ſucceſſorem intruſum per ordinariũ, & appelletur, poſito ꝙ appellatio non ſit deuoluta propter eius defectum cum ratione primarum ſententiarum, Auditor habet cognoſcere de appellatione, cùm de nouo cau-
a ſa *a* non videatur introduci: ſed quod prius factum eſt ad executionẽ deducitur: & quod prius factum eſt declaratur. ideò aliud ſeruatur quàm ſi de nouo cauſa induceretur. Ad quod faciunt not. in l. hæredes palam. §. 1. ff. de teſta. Iſtud eſt ſequela. l. cuicunque. de inſtitoria. aliàs lites eſſent immortales. pro quo c. auditor. de reſc. in clem. c. ſæpè. de reſtit. ſpoliat. vide deciſ. 1. inf. de appel. & deciſ. 8. ſup eod.

ADDITIO.

a Cùm de nouo cauſa. Facit deciſ. 1. ſup. vt lit. penden. nihil innouet.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſi fiat ſuper re de qua cognitum, & iudicatum eſt: non requiritur ſummaria cognitio, & an in executione vocanda ſit pars.*

DECISIO XXIIII. aliàs 73.

1 NOta, † ꝙ vbi fit executio ſuper re, ſuper qua eſt cognitum, & iudicatum, in executione non eſt facienda ſummaria cognitio: ſecùs ſi ſuper alijs rebus, vt no. Innocen. in c. cùm ſuper. in fin. de re iud. in glo. pen. & vide per eum nota. in c. ex ratione. de appel. & no. per Cy. in l. 1. C. de iuris & fac. ign. an in executione pars ſit vocanda?

SVMMARIVM.

1 *Iudex primus qui condemnauit in expenſis, poteſt illas taxare non obſtante appellatione.*
2 *Iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia, a qua eſt appellatũ, poteſt condemnare, ſicut in expẽſis factis in cauſa appellationis.*

DECISIO XXV. aliàs 60.

1 NOta, † ꝙ *a* vbi iudex a quo eſt appellatũ
a condemnauit in expenſis, taxare poteſt de rigore iuris: quia nihil de nouo vr̃ facere, ſed ꝙ ſententiatum erat declarare. ar. l. hæredes palam. ff. de teſta. tutius eſt tamen ꝙ non taxentur expenſæ donec videatur an be-
2 nè vel malè fuerit appellatum, quia † iudex appellationis in expenſis factis in prima inſtantia, a qua eſt appellatum, poteſt condemnare, ſicut in expenſis factis in cauſa appellationis, ut not. in c. ſæpè. de appellationi. & qualiter condemnatio expenſarum, & per quem modum fiat, dic vt no. per Doctor. in c. cordi. de appella. lib. 6. & per Innoc. in c. finem. de dolo & contuma.

ADDITIO.

a Not. ꝙ. Pro hac deciſ. vide do. Ab. in c. ſignificauerunt. de excep. in 2. colum. verſicu. aduerte. per Fel. in c. ſi duobus. de appe. in prin. & in d. c. ſignificauerunt. in 2. col.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in poſſeſſorio poteſt imponere perpetuum ſilentium.*
2 *Excommunicationis exceptio poteſt opponi petenti reſtitutionem, & ſententiæ executioni: quia etiam poſtquàm concluſum eſt in cauſa poteſt in uim peremptorij, & per modum obiectionis opponi.*

DECISIO XXVI. aliàs 221.

1 NOta, † ꝙ in ſententia lata ſuper poſſeſſorio Auditor poteſt parti cõdemnatæ imponere perpetuum ſilentium, vt eſt text. in c.
2 licet. de prob. in fi. gl. eſt Inn. ꝙ † petenti reſtitutionem poſſeſſionis opponi poteſt exceptio excommunicationis, vt no. in c. paſtoralis. in fin. de appellatio. nec mirum, quia ſententiæ executioni opponi poteſt, ut in c. pia. de excepti. & per hoc audiui, ꝙ etiam poſtquàm eſt concluſum in cauſa, poteſt opponi per modum obiectionis, ſeu in vim peremptorij: dum tamen opponatur in bona forma tradita in alleg. c. pia.

SVMMARIVM.

1 *Sententia per falſas allegationes & cauſas lata, eſt nulla.*

DECI-

DECISIO XXVII. aliàs 347.

1 NOta, † ꝙ licèt ſententia diffinitiua obtenta ſit per falſam cauſam ſeu falſas allegationes, tamen non tranſit in rem iudicatam, imò eſt nulla ipſo iure. ff. de fideicōmiſ. li.l.cùm verò. §.ſubuentum. ver. proinde. & ff. de re.eo. qui ſub tut.l.magis puto. §. ſi æs alienum.cum ſi.vide dec.16.ſup. co.tit.

SVMMARIVM.

1 *Tres ſententiæ conformes latæ ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni demandandæ.*

DECISIO XXVIII. aliàs 517.

1 NOta, † ꝙ tres ſententiæ latę ſuper attentatis ſunt ante omnia executioni demandandæ, dummodò prædictæ ſententiæ vim diffinitiuæ habeant: puta, ſi poſt litis pendentiam, vel poſt appellationem à diffinitiua aliquid ſit attentatum circa poſſeſſionem rei, de qua agitur: quia ſic ſapit naturam poſſeſſorij veri, quod eſt mandandum executioni ante ingreſſum petitorij. de reſt. ſpo.c. in cauſis. nec poteſt opponi nullitas ante executionem eorundem. de re iud.c.vt calumnijs. in cle. vide deciſ.25.ſup.cod.& dec.17.inf.de ſenten.excom.

SVMMARIVM.

1 *Nullitatis et rei iudicatæ ſi quæſtio proponatur, vtra veniat primùm diſcutienda? per totum.*

2 *Iudex delegatus non poteſt cognoſcere de nullitate: niſi virtute ſuæ appellationis.*

3 *Metropolitanus non cognoſcit de nullitate ſententiæ niſi in vim appellationis.*

4 *Appellatio nedum deuoluit inſtantiam cauſæ, ſed etiam nullitatem ſententiæ.*

5 *Cognitio incipienda eſt ab his, de quibus facilior eſt probatio.*

DECISIO XXIX. aliàs 434.

1 NOta † vtrū primò ſit cognoſcendum de deſertione appellationis, quàm de nullitate ſententiæ: credo quòd ſit dicendum, ꝙ

2 aut † iudex qui cognoſcit de appellatione nō poterat cognoſcere de nullitate, niſi virtute appellationis, vt quia eſt iudex delegatus ſu-

3 p cauſa appellationis illius, vel † erat Metropolitanus, vt de foro compe.c.Romana.lib.6. & tunc credo, quòd ſit prius cognoſcendum de deſertione, quàm de nullitate: quia ſi appellatio eſt deſerta, tunc non deuoluitur ad talem iudicem cognitio ſuper nullitate: ſi

4 verò non eſt deſerta, tunc ſic: quia † appellatio nedum deuoluit inſtantiam cauſæ, imò & nullitatem ſententiæ, vt no. per Inn. de appel.c.dilecto.& per Archid. de app.c. cordi. lib.6. ſuper verbo, de partium. in ſi. ver. hic quæro. & ideò cùm deſertio ſit præiudicialis in hoc caſu cognitioni de nullitate, priùs de ea eſt inquirendum. ar.C.de adul.l.quoniam. C.de iud.l.1. Si autem poterat cognoſcere de

a nullitate *a* etiam ſine appellatione: vtpote quia expreſsè erat cauſa nullitatis commiſſa, & etiam cauſa appellationis, vel quia talis ordinarius erat ſuperior, qui adiri poterat, non ſolùm per viam ordinariā appellationis: imò etiam per viam ſimplicis querelæ. arg. notatorum p Cyn.C.ſi cer. pet.l. ſi abſentis. in tertia oppoſ. & credo ꝙ ſi cauſa nullitatis habet promptam indaginem, quia eſt notoria, vel apparet ex actis, tunc credo quòd primò debeat cognoſci de nullitate, & pronū

5 tiare, arg. pro hoc, quia † incipienda eſt cognitio ab illis, de quibus facilior eſt probatio. extra, de electio.c.ſi fortè.& not. Inn. in c. auditis. ſuper ver. conſtiterit de pręſcrip. Item quia illa eſt præiudicialis deſertioni, quia ſi ſententia fuiſſet nulla, per conſequens appellatio non fuit neceſſaria. arg. ff. de app.l. ſi expreſſim. imò nec tenuit finem cognitionis iuſtitię, vel iniuſtitię primæ ſententiæ, & ſic per conſequens nec appellatio poteſt dici deſerta, vel non deſerta, nec aliquem effectum cō tinen. iuſtitiam per iniuſtitiam. Si autem cognitio ſuper deſertione habet altiorem indaginem, tunc poſſet ſimul cognoſci ſuper vtraque, & pronuntiari ſuper eo quod primò poterat determinari: ſed dato ꝙ primò eſſet pronuntiatum ſuper deſertione appellationis, poſteà apparebit, cū pronuntiabitur ſup nullitate, an illa deſertio potuerit ſortiri effectū, vel nō. videas Inn. in c. ſolicitudinē. de app circa fi. vbi etiam an ſimul quis poſſit proſequi iſtas duas vias.

ADDITIO.

a Cognoſcere de nullitate. Adde Bar. in l. ſi expreſſim. ff. de appel.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Spoliator an admittatur ad cedendum bonis.*

DECISIO XXX. aliàs 554.

1 VTrùm † ſpoliator volés cedere bonis, ſit audiendus antequàm integrè reſtitutus fuerit ſpoliatus, ad fructus, in quibus ſpoliator extitit condemnatus? Videtur ꝙ nō. c. alma mater. §. illa. in fi. de ſen. excom. Item quod poteſt hac pœna puniri. Item ad hoc facit ff. de collatio. bono. l. 1. §. ſi cum duobus. & quod no. Innoc. in c. Odoardus. extra, de ſolutio. In contrarium facit, extra, de elect. c. quia ſępè. in fi. cum ibi no. per Arch. & quod no. Archi. de uſuris. c. quanquam. lib. 6. ſuper verbo, patiuntur. & quod not. Spec. tit. de poſ. & peti. §. 1. ver. ſed cùm ſpoliatus. & quia fructus ſunt res prophanæ: & exceptio ſpoliationis de re prophana, cùm agitur de ſpoliatione beneficij non admittitur, ut in c. frequens. in fi. de teſt. ſpol. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio bonorum, utrùm cum iuramento renuntiari poſſit?*
2 *Reipublicæ intereſt habere homines liberos.*
3 *Iuratus non vendere, ſi vendat, efficitur periurus: attamen venditio tenet.*
4 *Renuntiare quilibet poteſt iuri ſuo.*
Ceſſionis bonorum triplex eſt effectus.

DECISIO XXXI. aliàs 567.

1 VTrùm † poſſit renuntiari ceſſioni bono-
2 rum *a* cum iuramento, ut ſic renuntians poſteà non ſit audiendus ad ceſſionem faciendam, nec poſſit cedendo bonis euadere a creditoribus: videtur ꝙ non: quia talis renuntiatio eſt contra bonos mores, vt argumen. not. per Cyn. C. qui bon. ced. poſ. l. vlt. & arg. regulæ iuris, non eſt obligatoriū contra bonos & c. de reg. iur. lib. 6. Item ſecundò ſic, quia per talem renuntiationem aſtringeretur ad pœnam detruſionis carceris. per no. in l. fin. C. qui bo. ced. poſ. ex quo ſequitur primò inhumanitas, & crudelitas ſine commodo creditoris, quia forſan ibi detruſus debitor inhumaniter vexaretur, & fame forſan moreretur propter inopiam. arg. l. reo criminis. ff. de ſolutio. nec ex hoc creditor reportabit cōmodū, cùm ibi exiſtens nihil lucrari, vel acquirere poſſit, quod forſan extra faceret, & ad pinguiorem fortunam veniens ſatisfaceret creditori: ergo cū renuntiatio debitori noceat, & creditori non proſit, non tenear, cùm ex hoc creditor ſit canonicus, & veniat contra præceptum charitatis. arg. ff. de euic. l. ſi ff. de appel. l. non tantum. quia deducit ad illicitum, vel ſaltem poteſt deducere, argumen. no. de pact. c. quamuis. lib. 6. per Archidia. ſuper verbo, ęternæ ſalutis. Item tertiò ſequeretur, ꝙ debitor ſic detruſus in carcerem non poſſet audire diuina officia, nec eccleſiaſtica recipere ſacramenta pro libito voluntatis: nec audire prædicationem verbi Dei, ex quo forſan poſſet deduci ad infidelitatem: ergo talis renuntiatio quæ poſſet deducere in peiorem ſtatum ſalutis æternæ, non poſſet vinculari iuramento. arg. no. per Arch. in dict. c. quamuis. de pact. lib. 6. ſuper verbo, æternæ ſalutis. Item quartò ſeque-
2 retur † damnum reipublicæ, cuius intereſt habere homines liberos, vt ſibi ſeruire poſſint, arg. ſol. matri. l. 1. in fine. & quia forſan dicti debitoris ſeruitio indigebat: ergo in eius pręiudicium tales renuntiationes non poſſent vinculare iuramentum. ff. ad municip. l. fin. Item quintò iuramentum pręiudicat uxori & liberis: quibus non poterit debitor neceſſaria quærere, nec miniſtrare, nec eos alere. ergo, &c. arg. c. cùm contingat. de iureiurād. Item uidetur talis renuntiatio aſtringere ad quandam ſpeciem perpetuæ, ſeruitutis, & eius libertatem infringere: quod eſſe non poteſt. ff. de conditio. & demonſtratio. l. Titio cētum. §. Titio. ff. de libero homi. exhi. nihil enim. & C. de actionib. & obli. l. ob æs. Item ſi talis renuntiare non valeret ſequeretur, ꝙ perpetuò cogeretur debitor remanere excommunicatus: quia ſi pro debito excommunicatur, non abſolueretur, donec bonis cederet. ut c. Odoardus. de ſol. nunc autem propter renuntiationem cedere non poſſet, ergo, &c. hoc autem videretur inductum in ſalutis animæ præiudicium, ergo, &c. arg. not. in c. cùm contingat. de iureiur. & c. quāuis. ſuprà allegatis. Item pro hoc, quia ſecundum communem opinionem ſimplex renuntiatio non ualet, iuxta no. per Cyn. in l. 1. C.

qui

qui bono.cede.poſ ergo nec vinculabitur iuramento,non obſtante ſi cedat bonis,nihilominus valet ceſſio: ſed cedens eſt periurus,
3 ſicut dicitur in ſimili † de iurante non vendere, vt not.Innocen. in c.dilecto. de præben. vel de iurante non teſtari,vt not.13.quæſtio. ſecunda.ca.vltima voluntas.cùm in ceſſione bonorum non videatur,ꝙ ſit opus conditione iudiciali.ff. de ceſſio.bono.l.ſi.Nec eſt neceſſarium factum iudicis admittentis,vel eã ad admittendum decernentis: ſed per ſe, & de ſe ſortitur effectum ex facto cedentis ſolùm, cùm ſufficiat profeſſio voluntatis.C. qui bono.cede. poſ.l.3.ſicut in ſimili ſufficit ſola cognitio coram iudice bonorum poſſeſſionis,nec etiam eſt opus,ꝙ iudex eam decernat.C. qui admit. ad bono. poſ.l. fin.ergo ſi contra iuramentum fiat factum tenebit.arg. not.per Ioan.And.de reg.iur.c.quod ſemel.
4 lib.6. In primum vr, ꝙ † quilibet poteſt renũtiare iuri ſuo, vt l.ſi quis in conſcribẽdo. C. de pact. Item quare per iurm, vel contentionem quis poſſet ſe cogere, vel conſtringere ad carcerem.pater,quia talis carcer pro debito ſolùm debet eſſe quædã detentio in aperta &libera cuſtodia. C.de exactio.tributo.l.nemo. libro 10.ex qua non poteſt ſequi nec crudelitas,nec inhumanitas. Item quia talis eſſe ſub cuſtodia non videtur,niſi tenere quoddam obſtagium, ad quod tenendum poteſt quis ſe obligare,vt extra,de iureiurando.c.ex reſcripto.cum ibi nota.Poteſt reſpõderi,ꝙ poteſt renuntiare beneficio ceſſionis per iuramentum: quia iſtud ſcilicet non cedere ſit in poteſtate renuntiantis:ergo,& c.c. quamuis.de pact.lib.6. Nec obſtant contraria:pro quorum ſolutione ſciendum eſt pro euidentia, ꝙ triplex eſt effectus ceſſionis bonorum. Vnus, quia liberatur à pœna carceris,iux.no.in l.2 de his qui bon.ced.poſ.Secundus, quia habebit tunc priuilegium ꝙ non poſſit conueniri , niſi inquantum facere poſſit quoad poſteà quæſita,vt l.4. de ceſſio.bonor, Tertius,ſecundum quorũdam opinionem,quia tollitur obligatio ciuilis naturali ſola remanente, vt not.ff. de fideiuſſor.l. vbicunque.licèt illa opinio mihi nõ placeat: quia non tollitur ciuilis nec naturalis, ſed eius effectus differtur, donec facere poſſit. adhuc tamen plenius nota.per Cyn.in d.l.1. C.qui bon.cede.poſ.in 9. quæſtio. Sed dico, ꝙ talis renuntiato ꝙ cedatur bonis prodeſt, & valet in præiudicium ſecundi & tertij effectus: videlicet vt quodammodo non poſſit cedere bonis,ne gaudeat priuilegio, ne cõueniatur niſi inquantum facere poteſt.Et nota, quod propter hoc non habet aliquam dilationem,ne conueniatur, donec facere poſſit: imò ſemper de quibuſcunque quærendis tenebitur inſolidum, etiam non habita ratione ne egeat.Nec obſtat ad hoc l.aliena.§. eleganter.ff.ſolut. matrimo. quia illud verũ in eo,cui competit priuilegium tale ob reuerentiam perſonæ:ſecùs vbi competit ratione contractus,vel alia ratione,ut not.gloſ.ff. de re iudic. l. ſi conuenerit. vel etiam in eo cui priuilegium tale tempore renuntiationis cõpetebat , ſecùs autem vbi non competebat ſed competiturum erat, quia tunc facilius impedire poteſt ne cõpetat:quia multa,&c. arg.l.patre furioſo.ff. de his qui ſunt ſui vel alie iur. ſicut in ſimili dicitur per argumentum iuris ciuilis:licèt non tollatur obligatio naturalis,tamen per prohibitionem iuris ciuilis benè poteſt impediri ne oriatur. ff. de donatio. inter virum & vxor. l. 4. §. ſciendum. & ita concord. cum l. 3. ff. de condictio.indebi. ad quod etiam not. per Cyn.C. de in integ reſtit.l.ſi curatorem habens.quãtum verò ad effectum primum, ne detrudatur in carcerem,poteſt dici, quòd non ualeret renuntiatio etiam cum iuramento: vbi per intruſionem ſequi poſſent dicta inconuenientia,vel ſequi deberent: imò ad tales non ſe extendit. Sed vbi intruſio fieret ex aliqua humanitate.iuxta l.nemo. de exac.tribu.lib. 10. ꝙ od & poſſit ex ea veriſimiliter ſequi cõmodum creditoris:putà quia forſàn habebat debitor amicos,qui antequam permitterent eum capi, vel ſaltem in carceribus diu morari,ſoluerent pro eo debitum, vel forſan quia fugere volebat:& ſibi de propinquo ſperabatur obuenire:vnde totum debitum,vel pars ſolui poſſet:vel forſan erat homo vagabundus,qui non curabat operari, cùm eſſet artifex bonus , & reputatus in certo loco, benè poſſet operari & ex ſuo artificio lucrari,vnde ſatisfacere poſſet creditori vel in totum,vel in partem : tunc crederem renuntiationem ſibi præiudicare etiam quoad primum effectum. & ſic cedendo non poſſet ſe liberare quominus poſſet detrudi in carcerem:dum

tamen

tamen ex tali intruſione adeò ſibi non adimeretur libertas, quominus poſſet percipere eccleſiaſtica ſacramenta, & ſaluti animę ſuæ incumbentia facere: nec aliquod ſalutis æternæ præiudicium poſſet incurrere, nec nimia inhumanitas, vel crudelitas ſequi poſſet. & ita ſtant argumenta in oppoſitum facta. Alio modo poſſum dicere, ꝙ renuntiatio facta valeat cum iuramento: quia eſt in eius poteſtate non cedere. Nec obſtat quod dicitur, detrudetur in carcerem, fateor: & cùm dicatur, quòd ſequuntur inconuenientia p̄dicta, nego: quia ſi iudex videret, ꝙ illa inconuenientia ſequerentur, tunc relaxabit eum: quia talis intruſio debet intelligi ꝙ fiat ciuili modo: & ne aliqua crudelitas, vel nimia inhumanitas vel ſalutis æternę prę iudicium ſequatur. ar. ff. de ſeruit. l. ſi cui. ibi cùm dicit, ciuili tamen modo. & ex hoc credo ꝙ valeat renuntiatio etiam ſimpliciter ſine iuramento: quia quilibet poteſt renuntiare iuri pro ſe introducto, vt dicta l. ſi quis in conſcribendo. pro quo l. ſi. C. qui bonor. cede. poſſunt. vbi tacitè renũtiat beneficio ceſſionis recipiendo quinquennalem: ergo, &c. multò fortius poſſet renuntiare. Pro hoc faciunt aliæ rationes recitatæ per Cynũ in d. l. 1. in vltima quæſtione. Nec hoc eſt cõtra bonos mores: quia priuilegium quod per talem renuntiationem perdit, ſcilicet ꝙ non conueniatur, niſi inquantum poſſit facere, non debebatur ſibi ratione perſonæ, vt erat in dicta l. alia. §. eleganter. Sed alia ratione, & ideò renuntiare poteſt illi priuilegio, iuxta notata in d. l. 1. & in d. l. ſi conuenerit. de re iudicata. præſertim cum tempore renuntiationis nondum ſibi competeret illud priuilegium: ſed per ceſſionem competiturum erat: & ideò faciliùs poſſet impediri, ne incipiat competere, nec priuilegium de non incarcerando protendatur ad aliquem caſum, qui eſſet contra bonos mores, vt prædixi. Nec obſtat reſponſio vltima: ꝙ ſi non obſtante renũtiatione cedat bonis tenebit ceſſio: licèt periurium incurrat: quia illud eſſet verũ ꝙ teneret ceſſio quoad bona, & eorum perderet dominium, aut poſſeſſionem: tamen non teneret quoad effectus iuris prædictos, quin non obſtante ceſſione modo poſſet incarcerari: ciuiliter tamen & humano modo & in ſolidum etiam poſteà quęſito, etiam non deducto ne egeat conueniri: quia licèt perditio dominij, & poſſeſſio bonorum ſit in ſua poteſtate, tamen non gauderet dictis priuilegijs, ex quo eis renuntiauit. Vel etiam poſſet dici, quòd poſtquam ceſſio bonorum remittitur quoad perditionem bonorum poſſeſſionis eorum, etiam non teneret ceſſio in pręiudicium creditoris: vt putà ſi ſint talia bona, quæ non eſſent vtilia creditori: quæ forſan poſſunt vendi, & ex eis redigi pecunia. & ſi creditor haberet vendere: vel venditionem bonorum procurare, nimiũ vexaretur, vel laboraret: vel non poſſet ita faciliter reperire emptorem ſicut ipſe debitor, qui ceſſit. Nam certè tunc crederem ꝙ non valeret ceſſio, imò adhuc eſto etiam ꝙ alia eſſent adhuc bona ſufficientia ad debitum exoluendum, crederem compellendum iuris remedijs ad ſolutionem debiti, vel per incarcerationem, vel aliàs, non obſtante tali ceſſione. & ſic ipſemet eorum diſtractionem faceret, uel procuraret, ut exinde debitum ſolui poſſit propter renuntiationem. Nam debitor ex tali facto ſuo non debet creditori præiudicium generare, vel parare. arg. ff. de reg. iu. l. non debet alteri per alterum. & non obſtat alia ratio cùm dicitur, ꝙ ſemper remanere habebit excommunicatus, ſi non poteſt cedere bonis: quod nego. Nam dico, ſi doceat de inopia, & impotẽtia ſoluendi aliàs quàm per ceſſionem, putà per teſtes, vel iuramentum, vel quia eſt notorium, vel quia poteſt docere de caſu fortuito, per quem perdidit bona ſua: eſt ab excõmunicationis ſententia abſoluendus. Nam dicta decre. Odoardus. de ſol. non exigit aliud niſi ꝙ conſtet ꝙ non poſſit ſoluere in totum, vel in partem, quod aliàs benè conſtare poteſt per ceſſionem. Et licèt Doctores dicant ibi de remedio ceſſionis, hoc dicunt: quia ille eſt vnus modus, per quem clarè, & faciliter conſtare poteſt: & ſic non negant quin per alium modum, quàm per ceſſionem conſtare poſſit, quin etiam abſoluendus, etiam ſi bonis non cederet, pręſertim ſi cedere non poſſet obſtante renuntiatione, vel iuramento, quare non obſtat. vbi tamen crederem, poſſet, quia non obſtaret renuntiatio, licèt etiam ſi non cederet, conſtito aliàs de impotentia ſoluendi, eſſet abſoluendus ab excommunicatione: tamen cùm veniret ad pinguiorem fortunã benè

benè conueniretur, & teneretur inſolidum: nec haberet priuilegium ne conueniretur, niſi in quantum facere poſſet, nec gauderet priuilegio ceſſionis. ſic intelligo illum textũ d.c. Odoardus. in fi. ſecùs tamẽ ſi ceſſionem bonorum feciſſet. & in hoc interdum vtilius eſt cedere bonis, qua utilitate non gaudet, cùm renuntiauit beneficio ceſſionis. vide dec.4. ſup. de renun. & dec.2. ſup. de arbitris.

ADDITIO.

a Renuntiari ceſſioni bonorum. Addde Felyn. in cap. ex reſcripto. extrà de iureiurand. in 3. col. ver. & iſta dicuntur. Staphy. in tract. de lit. grat. & iuſti. ver. quando quis petit.

SVMMARIVM.

1 *Renuntians liti & cauſæ, cenſetur etiam renuntiare iuri, quod habet tam in cauſa prophana quàm ſpirituali.*

DECISIO XXXII. aliàs 678.

1 Dic, † quòd ſi aliquis in aliqua cauſa prophana renuntiat liti & cauſæ quæ inter aliquos in iudicio vertitur ex aliqua cauſa, quòd etiam renuntiat iuri quod habet, ut l. poſtquàm liti. C. de pact. & idem etiam videtur in cauſa ſpirituali ſi fiat, vt in c. pridem. ibi liti. de pact. & ita etiam videtur ibi ſentire Inno. ſecundum Ioan. And. & Fau. in c. gratiæ. de reſcri. in clem. hoc etiam tenet maior pars Dominorum. Sed dominus Petrus de Sarcenato Auditor ſacri Palatij, & contradictarum dicit, quod ſi quis renun. liti & cauſæ in cauſa prophana, renuntiat etiam iuri: ſecùs in cauſa ſpirituali.

SVMMARIVM.

1 *Violentia facta domui vacuæ, non ſufficit ad condemnationem fructuũ percipiendorum: & diſtributiones quotidianæ non computantur in ualore beneficij impetrati ſecundum communẽ æſtimationem.*

2 *Diſtributiones quotidianæ non computantur in ualore beneficij impetrati ex communi æſtimatione.*

DECISIO XXXIII. aliàs 407.

1 Nota † non ſufficit quoad condemnationẽ fructuũ percipiendorum faciendam, probare quòd tempore ſpoliationis fregerit oſtia, vel ſimilia fecerit, niſi facta fuerit violentia perſonæ ſpoliatæ, vel familiæ ſuæ exiſtenti in domo: quia poterat eſſe quòd domus erat vacua, & ſic cenſetur nulli facta violentia iuxta no. in c. cùm ad ſedem. ſuper verbo, interdictum vnde vi. de reſtit. ſpol. in Specul. titu. de peti. & poſ. §.1. circa finem. Item quãdo
2 impetratur † certum beneficium certi valoris, fructus ſecundum cõem æſtimationẽ, diſtributiones quotidianę in huiuſmodi ualore fructuũ non ſunt computandę. Ratio, quia illæ dantur ratione cuiuſdam miniſterij perſonis, putà intereſſentibus, & non de corpore beneficij, & ideò ſub illa non comprehenduntur, prout legitur & notatur, de præben. c. licet. & de cleri. non reſi. c. vno. lib.6. & ibi per Io. And. & Inno. & meliùs per eundem in addi. Specul. de conceſ. præben. Pro hoc facit optimè c. fina. de conceſ. præbend. §. in illis verò. lib.6. vbi diſtributiones quotidianæ ſunt aliud, quã illud, quod datur ratione præbendæ.

SVMMARIVM.

1 *Attentãs lite pendente debet condemnari in fructibus percipiendis, ſi petatur.*

DECISIO XXXIIII. aliàs 482.

1 Nota, † attentans aliquid in præiudiciũ litis pendentis, non ſolùm in fructibus perceptis, ſed etiã qui percipi potuerunt, debet condemnari, ſi hoc petatur: quia doloſus, & temerarius, quòd malæ fidei poſſeſſor eſſe cenſetur, qui in huiuſmodi fructibus de iure venit condenandus. de reſtit. ſpolia. c. grauis. cum ibi no. per Inn. vide ſuprà deciſ.25. hoc titu.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſi pronuntiat appellationem deſertam, non poteſt condemnare in expenſis, neq; imponere perpetuum ſilentium, niſi ſeruatis terminis.*

DECISIO XXXV. aliàs 609.

1 Nota, licèt † dñs Auditor ſacri Palatij pronuntiauit aliquã appellationẽ fore deſertã, & poſtea petitur ab eo, quòd pronuntiet ſententiam tranſiuiſſe in rem iudicatam, ratione cuius appellationis etiam petitur quòd

Imponatur ſilentium illi, contra quem lata eſt ſentẽtia:& etiã ꝙ condemnet eum in expenſis:quod non poteſt facere,niſi termini ſacri Palatij ſeruentur, aliàs executionem habere non poſſet. Et ita ſeruat ſacrum Palatium.pro hoc c.cùm dilectus.ext.de dolo & contumacia,cum ſimilibus.

S V M M A R I V M.

1 *Expenſarum condemnatio pro executione ſententiæ latæ pro poſſeſſore non fit : ſecùs ſi fieret pro non poſſidente.*

DECISIO XXXVI. aliàs 694.

1 NOta;† ꝙ ſi executio ſententiarum diffinitiuarum,vel alicuius ſententiæ diffinitiuæ petatur pro poſſidente, tunc non fit cõdemnatio expenſarum pro dicta executione, cùm iam habeat poſſeſſionem : pro qua habenda conceditur dicta executio. Secus autẽ ſi ſupradictæ ſentẽtiæ latæ ſint pro non poſſidẽte:& petatur executio prædictarum ſententiarum,quià tunc fit condemnatio expẽſarũ pro dicta executione.& ita ſeruat Rota.

S V M M A R I V.

1 *Expenſæ attentatorum taxantur antequàm pronuntietur in principali:& ſuper ſententia taxãtur ad tantum,quantum taxarentur in negotio principali.*

DECISIO XXXVII. aliàs 454.

1 NOta†ſi fiat condemnatio expenſarum in cauſa attentatorum, poteſt fieri taxatio earundem ante ſententiæ prolationem in principali : & pro ſententia ſuper attentatis lata tantùm taxabitur,quantum pro ſententia ſuper principali facta:& quia vim difinitiuæ habet.vt in conſtitutione Ioan.22.& pro regiſtro quantum æſtimabit pro aduocato, aut procuratore ad arbitriũ iudicis remittitur prout plus,vel minus laborare inuenerit. vide dec.25.ſup.eod. & deciſ.1.ſup.de offic. iudicis.

S V M M A R I V M.

1 *Expenſæ aduocatorum & procuratorum, qui gratis ſeruierunt, peti poſſunt, ſi remittuntur animo remunerandi:aliàs non.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 534.

1 SEd † quid ſi habuit procuratorem,& aduocatum amicos ſuos,qui propter curialitatem & beneficia aliàs ab eo recepta noluerũt ab eo ſalarium:an tunc poſſit petere expẽſas pro procuratore,& aduocato? Videtur diſtinguendum,aut illi remittunt ſibi ani-
2 mo,& cauſa remunerandi:& tunc petere poſſet:aut nõ,& tũc nõ,per l.idẽq;.§.fi.& l.ſi verò non remunerandi.in princ. ff.manda.

EPITOME.

Auditores Palatij nõ poſſunt exequi ſententias ſuas:ſed alij delegati ſic, infra annum.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus habet annum ad exequendum ſententiam.*

DECISO XXXIX. aliàs 614.

1 DIc,† ꝙ licèt iudex delegatus de iure habeat annum ad exequendum ſuam ſententiam,vt c.querẽti.extra,de offi. deleg. Auditor ſacri palatij ſuam ſententiam exequi non poteſt:ſed dominus Vicancellarius, vel Camerarius domini nr̃i Papæ ſuis vijs, & modis ſuper hoc conſuetis prouidet.

S V M M A R I V M.

1 *Expenſarum condemnatio, ſi omittatur in ſententia lata ſuper poſſeſſorio,nõ poterit demum peti in petitorio:ſecus eſt de fructibus.*

DECISIO XL. aliàs 661.

1 ESt ſciendum, † ꝙ ſi in aliqua cauſa procedatur in poſſeſſorio, ſuſpenſo petitorio, & pronuntietur ſuper poſſeſſorio reſtitutorio, & omittatur condemnatio expenſarum,poſteà non poteſt deduci in petitorio:Secùs aũt quoad fructus perceptos reſtituẽdos,& qui percipi potuerũt ſi lis caſus.& ita tenent aliqui D.de Rota ſacri Palatij.ꝓ hoc facit c.1.de cau.poſſeſ.& proprie.& c.ad cõpeſcendas.de ſeque.poſ.& fructuũ.in cle. In contrarium tamen videtur facere Innoc.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Expenſas vbi quis per ſe cauſam agitauit, non habebit pro aduocatis, & procuratoribus non conductis.*

DECISIO XLI. aliàs 533.

1 AN ducens † cauſam ſuam propriam, qui non habuit procuratorem in cauſa, & obtinet, cuius aduerſarius etiam condemnatur in expenſis, poſſit petere intereſſe, expenſas, ſalaria procuratoris & aduocati, quæ dediſſet, & eſſet taxata in Curia ſi eos habuiſſet? facit ꝙ ſic. ff. rem ra. ha. l. ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit ff. de fideiuſſo. l. ſi ſtipulatus. & ꝙ not. glo. in c. cùm pro cauſa. de procura.

SVMMARIVM.

1 *Auditor taxat expenſas factas in partibus lite coram eo pendente.*

DECISIO XLII. aliàs 279.

2 NOta, *a* † ꝙ Auditor in curia deputa-
1 tus poteſt taxare expēſas factas in partibus, dum tamen ſunt factæ poſt litem incœptam coram Auditore: Secus ſi ante litē incœptam. & iſtud approbat Audientia.

ADDITIO.

a Nota. Vide & concor. deciſ. 44. inf. eod.

SVMMARIVM.

1 *Auditor pendente appellatione cui dedit reuerentiales, non poteſt taxare expenſas, quarum taxationem ſibi in ſententia retinuit.*

DECISIO XLIII. aliàs 636.

1 SI † dominus Auditor ſacri Palatij pronuntiauit in aliqua cauſa diffinitiua, & etiam condemnādo in expenſis, retinendo ſibi taxationem earum, ſi eſt appellatum ab eo, & dat apoſtolos reuerentiales, ſicut fieri debet, qñ eſt appellatum à diffinitiua, tunc pendente appellatione non debet facere dictam taxationem, nec aliquid innouare, niſi cauſa reducatur ad eum: & ita ſeruat ſacrum Palatium.

SVMMARIVM.

1 *Auditor taxat tantùm expenſas factas coram eo, niſi habeat ex ſpeciali commiſſione.*

DECISIO XLIIII. aliàs 735.

1 NOta, † ꝙ quando fit taxatio expenſarum in aliqua cauſa per aliquem dominum Auditorem, ꝙ tunc non debet taxare, niſi expenſas factas coram eo, ſiue fiant in prima inſtantia, ſiue in ſecunda, ſiue in tertia. Ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. Hoc intellige, niſi per commiſſionem daretur poteſtas, pout fit quotidiè.

SVMMARIVM.

1 *Vicecancellarius non dat executores ſententiæ, niſi ſeruatis terminis Palatij.*

DECISIO XLV. aliàs 792.

2 SCiendum eſt † ꝙ executor a Vicecancellario in aliqua cauſa nō conceditur ſecū dum ſtylum ſacri Palatij, niſi ſint ſeruati ter- 1
mini ſacri Palatij: In ea tamen aliqui dicunt ꝙ etiam Vicecancellarius concedit, ſi ſeruati ſunt termini in partibus in prolatione ſententiæ in cauſa, quę per appellationem venit ad curiam Romanam, in qua pronuntiatur malè appellatum, & benè diffinitum.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ non debent taxari, niſi finitis tribus inſtantijs: aliàs reuocatur taxatio per viam attentati.*

DECISIO XLVI. aliàs 831.

1 NOta, dic † ꝙ ſi feratur ſententia, in qua pars condemnabitur in expenſis, fuitq; appellatum, nunquam expenſæ ſunt taxādę, donec cauſa fuerit finita per tres inſtātias: ꝙ ſi fieret taxatio per iudicem ad quem, reuocantur per modum attentatorum.

DECISIO XXVII. aliàs 533.

AN ducens cauſam ſuā propriam qui nō habuit ꝓcuratorē in cauſa, & obtinet,

cuius aduerſarius etiam condemnatur in expenſis, poſſit petere intereſſe, expenſas, ſalaria procuratoris & aduocati, quæ dediſſet, & ſunt taxata in curia, ſi eos habuiſſet? facit ꝙ ſic. ff. rem rat. habe. l. ſi procurator. circa med. In oppoſitum facit. ff. de fideiuſſorib. l. ſi ſtipulatus. & quod no. gl. in c. cùm pro cauſa. de proc.

DECISIO XLVIII. aliàs 534.

SEd quid ſi habuit procuratorem & aduocatum amicos ſuos, qui propter familiaritatem & beneficia aliàs ab eo recepta, noluerunt ab eo ſalarium, an tunc poſſit petere expenſas pro procuratore & aduocato? Videtur diſtinguendum: aut illi remittunt ſibi animo & cauſa remunerandi, & tunc petere poſſet, aut non, & tunc non per l. idemque. §. fi. & l. ſi verò non remunerandi. in prin. ff. mand.

De appellationibus.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio intimata ſolùm parti, deuoluit quantum ad ipſam partem tantum.*

DECISIO I. aliàs 4.

1 NOta, † ꝙ cauſa appellationis in curia cenſetur deuoluta quantũ ad appellatum, & illos quorum intereſt, quando intimata eſt in loco publico, vel eccleſia cathedrali. Si autẽ intimata ſit ſolùm parti, quantum ad partẽ ſolùm eſt deuoluta, cui eſt intimata. de quo dic vt in c. cauſam. de elec. in clem. ſuper ver. deuolutis. per Io. And. arg. l. ſi in rem. §. 1. ff. de rei vend. quia quilibet præſumitur ignorans, iux. l. verius. ff. de prob. l. item veniũt. ff. de peti. hæred. & l. denuntiaſſe. ff de adul. vide dec. 4. ſup. de dol. & contu. dec. 23. ſup. de re iud. & dec. 11. 18. & 20. inf. eo. tit. Et quando cauſa prophana dicatur deuoluta, ad curiam, vide dec. 26. & 48 ſup. de reſcrip. dec. 8, ſup. de iud. dec. 4. de for. comp. dec. 21. 31. 33. 36. & 49. inf. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis poſt appellationem deſertam debet pronuntiare ſe non iudicem.*

DECISIO II. aliàs 5.

1 NOta, † ꝙ vbi appellatio a eſt deſerta,
2 Auditor impetratus in cauſa appellationis ſolum habet ſe non eſſe iudicem pronuntiare: quia poſt deſertionem, ſi proſequatur cauſam appellationis, non ideò minus prima ſententia tranſit in rem iudicatam. cap. ſi appellationem. de appel. in clem. & vr̃ notare gl. in l. eos. in prin. C. de appel. Et habet ſtylus papalis quòd pars appellans citatur tantùm ad docendum de diligentia in proſequẽdo, de quo ſi non doceatur, expeditum eſt, ꝙ ſolùm lapſus temporis excludit, vt not. in c. plerunque. de reſcr. iun. l. fi. C. de temp. appel.

ADDITIO.

a Appellatio. Adde dec. 14. ſup. eo. tit. in nouis & Thom. Faſtol. cauſ. 3. dub. 9. inc. ſecundum dubium erat.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio extraiudicialis intimari debet per procuratorem appellato.*

DECISIO III. aliàs 12.

1 NOta, † ꝙ vbi appellatur a extra iudiciũ,
2 intimatio habet fieri ipſi parti per procuratorem, ſicut appellatio. ſic vr̃ notare Io. And. in c. cauſam quæ. de elec. circa princi. in clem. licèt contrarium videatur, quia poſito, ꝙ appellatio debeat fieri per procuratorem, tamen intimatio ſufficit ꝙ fiat per quemcũque: quia per intimationem nihil domino acquiritur, ſed quod acquiſitum eſt, ampliatur, & ad effectum perducitur, ideò non mirum ſi per quamcunque perſonam tale exercitium intimationis adimplere poſſit, vt dicitur in ſimili. ff. de vſu. l. qui ſolidam. in fi. & l. licet. de conſti. pecu. l. prohibere. quod vi aut clã. pro hoc. l. item veniunt. §. petitam. ff. de peti. hæred. primam tamen opinionem audiui, eãque veram terminari in Rota.

ADDITIO.

a Vbi appellatur. Adde deciſ. 18. eo. tit. ſup. in nouis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem, poteſt facere gratiam parti in expectando eum.*

2 *Illegitimè natus, uel malus adminiſtrator quando quis dicitur, cui imcumbat probare.*

DECISIO IIII. aliàs 26.

1 Nota, † ꝙ iudex ad quem appellatur, poteſt facere gratiam parti in expectando eam; dum tamen duret iuriſdictio, vt no. in c. quamuis. ſuper verbo, competentem. de elec. lib. 6. ad quod c. conſuluit. de offi. deleg. Cui autem incumbat probatio, quando qs dicitur illegitimè natus, vel dicitur malus adminiſtrator, dic vt notatur in c. ſi fortè. ſuper verbo, defectu. de elec. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *c. ſtatuimus. de elec. lib. 6. habet locum in prouiſione facta & fienda.*

DECISIO V. aliàs 28.

1 Nota, † ꝙ c. ſtatuimus. de elec. lib. 6. habet locum ſiue appelletur a prouiſione facta, ſiue fienda, & idem eſt in c. vt circa. eod. tit. & lib. notatur per Arch. in ver. facta. ta-
a men in hoc eſt differentia: *a* quia c. ſtatuimus. procedit ſiue fiat in iudicio, ſiue ext. vt no. in alleg. c. ſuper ver. impugnat. Conſtitutio tamen, vt circa. non habet locum, niſi in extraiudicialibus, vt c. conſti. de elec. li. 6. qa tunc debet ſeruari ſolemnitas illius c. aliàs ſi iudicio monitus ab executore non habet ſeruare illam ſolemnitatem. & vide ſup. de teſti. dec. 13.

ADDITIO.

a Differentia. Adde inf. Chom. Faſtol. cauſ. 7. dub. 24. cauſ. 28. dub. 52. cauſ. 31. dub. 59. & ibi vide quomodo differant c. ſtatuimus. & c. vt circa. de elec. lib. 6. & adde deciſ. 13. ſup. de teſtib. & atteſtatio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex a grauamine recepta appellatione poteſt inhibere: & quid in Auditorib. ſacri Palatij.*

DECISIO VI. aliàs 44.

1 Nota, † ꝙ per Auditorem non fit inhibi-
a tio *a* regulariter in cauſa, niſi lite conteſtata, vel poſt datum terminum ad impugnandum, & iuſtificandum appellationem: quia tunc videtur pendere lis, vt cap. ex parte. de verb. ſig. iun. c. ſi. vt lite penden. in clem. poſito quia lis non fuerit conteſtata. de quo dic, vt no. in c. ſi. vt lite penden. in clem. Io. tamẽ Monac. dicit, ꝙ ex quo iudex appellationẽ recipit, poteſt inhibere. de appel. c. Romana. ſuper ver. inhibere, lib. 6.

ADDITIO.

a Inhibitio. Adde cum hac dec. dec. 78. & 82. ſup. de reſcrip. deciſ. 4. ſup. de for. comp. deciſ. 2. ſup. vt lit. penden. & dec. 24. 25. & 30. ſup. de dol. & contuma.

SVMMMRIVM.

1 *Iudex appellationis poteſt appellationem pronuntiare deſertam.*

DECISIO VII. aliàs 50.

1 Nota, † ꝙ Auditor datus in cauſa appellationis poteſt de deſertione cognoſcere, & poteſt decernere appellationem eſſe deſertam. Ad quod facit l. 2. §. ſi. cum ibi no. C. de temp. appel.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi non obtulit ſe coram iudice a quo, probaturum exceptiones per ſe propoſitas, iudex ad quem, antequàm pronuntiet benè appellatum, habet cognoſcere de veritate exceptionis, & probationes admittere. h. d. uſque ad §. et ibidem: Iudex appellationis a grauamine, ſi poſt appellationem lata fuerit ſententia ſuper negotio principali, poterit ſimul de utraque ſententia cognoſcere etiam parte inuita:*

DECISIO VIII. aliàs 81.

1 Nota, † ꝙ vbi eſt appellatum, eò ꝙ exceptiones legitimæ non admittebantur, ſi pars proponens tales exceptiones nõ obtulit

 ſe pro-

ſe probaturum, iudex appellationis anteq̃ pronunciet benè appellatum, habet cognoſcere de veritate exceptionis,& probationes admittere ſuper eiſdem : ſecùs ſi pars ab initio coram iudice, a quo,obtuliſſet exceptiones ſe probaturum.Sic videtur notare Ioan. Monach in c.non ſolùm.de appelllatio.libr. 6.iunct.c.interpoſita. cũ ibi notatis per Ber. & per Innocen.Et ibidem not.Inn.ꝙ iudex appellationis in ſimul debet cognoſcere de negotio principali,ſi ſuper principali eſt lata ſententia poſt appellationem,& de cauſa appellationis,nec eſſet audiendus aduerſarius, ſi peteret,ꝙ primò cognoſceret ſuper appellatione quàm ſuper principali, ſuper quo ſententia lata fuit poſt appellationem.de quo dic,ut c.cordi.per Doct.ſuper verbo,de partium.propter abbreuiationem litis cognoſcitur de vtraque appellatione, ſcilicet, quę facta dicitur a grauamine & poſt diffinitiuam, ſicut ponitur in c.ſuper eo.de apppellationi. vide in c.1.de appellatio.lib.6.& vide deciſ. 4.ſup.de foro competent.

DECISIO IX. aliàs 705.

DIc ꝙ mala appellatio defert cauſam ad Curiam Romanam. & hoc eſt in appellatione.

SVMMARIVM.

1 *Attentata poſt appellationem vbi petuntur reuocari, non tenetur petitor probare ſe priùs poſſediſſe, niſi aduerſarius præſumeretur de iure communi,& ex cauſa veriſimili poßidere.*

2 *Remiſſio ad partes non conceditur pro probandis attentatis.*

3 *Fatalia non recurrunt agenti ſuper attentatis.*

DECISIO X. aliàs 89.

1 NOta,† ꝙ vbi poſt appellationem,vel litis pendentiam aliquid dicitur eſſe attentatum,ſufficit,quod ille, qui petit attentatum reuocari, probet attentationem,licèt non probet poſſeſſionem quæ eſt attentata, vt notat Inn.in c.dilecti.de maio.& obe. Et hoc verum, niſi ille contra quem petuntur attentata reuocari, de iure communi, & ex cauſa veriſimili pręſumatur poſſidere: quia tunc non reuocarentur attentata, niſi ille cõtra quem attentatum eſt, probarèt ſe verè poſſidere tempore attẽtationis,vt notat Inn. in c.bonæ.de appellatio. circa quod adde no. in c.dudum.ſuper verbo,diſpenſatum.de electiõn.& c.dilecto.in fin.de exceptioni. Et eſt ratio iſtius dicti,quia vbi aliàs de iure communi præſumitur poſſidere,non videtur pẽdente appellatione attentare: ſed vti poſſeſſione,quam priùs habebat,& ſic non videtur attentatũ,niſi probetur alium poſſidere. arg. notatorum. in c. cupientes. ſuper verbo, ad totum.per Io. Monach.de elect. lib.6.iunct. l.utique.in fi.de rei vẽdicatio.& extra de reſti.ſpoliato.c.ad decimas.lib.6.& uide deciſ. 5.6. & 7.ubi ſup. ut lite pend. dec.2. & 12. ſup.de lit.cõteſt.dec.7.ſup.de proba.dec.10. & 28.de ſent.& re iud.deci.16.26.41.76. &
2 79.j.2.eod.tit. Aduerte,quia† qñ agitur ſup attentatis non fit remiſſio ad partes: ſed debet recipi probatio in curia,ut in deci.7.ſup. de probatio.deci.13.ſup.de reſtit.ſpoliat.deciſ.3.ſup.ut lit.penden.& dec.75.inf.eod. &
3 ꝙ † agenti ſuper attentatis non currunt fatalia,uide deciſ.79.inf.eo.tit. Et multa circa materiam attentatorum uide infra literam A.ſuper uerbo,appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus an poßit cauſam deuoluere re integra abſente appellato.*

DECISIO XI. aliàs 106.

1 NOta,† ꝙ appellatus re integra poſito ꝙ non ſint ſeruata tẽpora,poteſt cauſam deuoluere abſente appellante,ut not. Innocen. in c.ſtatuimus.ſuper uerbo,mẽſe.de election. lib.6. & Archidiaco. eodem c. ſuper uerbo, expectata. licet Compoſtel. & communiter audientia contrà, & maximè ſi appareat de ſcientia appellantis:præſumitur autem ignorans, niſi ſcientia probetur, C. qui militare poſſunt.l.ſuper ſeruis. lib.12. Et uide omninò dec.1.ſup.eod.& deciſ.33.inf.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis poteſt cognoſcere de nullitate & in euentũ pronuntiare appellationẽ iniuſtã.*

DECISIO XII. aliàs 109.

1 NOta,† ꝙ vbi eſt appellatum a ſententia, quæ ipſo iure non valet, poſito quòd

pars

pars non dixerit ſententiam nullam, iudex appellationis poterit cognoſcere de nullitate, & ſi ſibi videtur nulla, pronuntiabit appellationem iniuſtam.arg.l.fi. de petitione hæreditatis.§.in quadam.ff.famil.hercíſcun. & l.2.C.de tempo.appella.cum ibi notatis. Et inſerat cauſam quare nihil valet ſententia. Iſtum modum pronuntiandi dat gl.in l.1.qñ prouo.non eſt neceſ.hoc vr̃ notare Archi.in c.cordi.ſuper ver.deproperet. in fi. de appel. lib. 6. ad quod notatur in c. cùm contingat. circa fi.mag.gl. Et poteſt dicere, ꝙ in cã appellationis non eſt neceſſe dare libellum: & hoc verum, quando appellatur ab interlocutoria, non tamen quando a diffinitiua, vt idẽ notatur in c.2.de iuram.calum.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Appellans in abſentia iudicis non eſt exemptus ab eius iuriſdictione.*

DECISIO XIII. aliàs 136.

1 NOta, † ꝙ appellans a iudice abſente eo tempore, quo appellat etiam abſente iudice, non eſt exemptus a iuriſdictione iudicis, vt no.Inno.in c.dilectus.de appella.ſuper ver. innotuerat, de quo dic, vt per Archidia. in cap.appella. de appel.lib.6.gl.2. quod dic vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio malè formata non excludit ius partis.*

2 *Probationum materia eſt fauorabilis, & amplianda.*

DECISIO XIIII. aliàs 159.

1 NOta, † ꝙ poſito, ꝙ appellatio ſit obreptitia, & malè formata, admittuntur articuli de iure partis, quia mala appellatio nõ excludit ius partis, vt c.cõſtitutionem, in prin. de elec.in clem.& appellatio in mala forma, de qua in c.vt circa.de elec.lib.6.tantùm excludit materiam odioſam, & obiectus: cùm quiſque præſumatur bonus, c.fi.de præſump. Et obiectus, qui dantur in contrarium ſunt 2 odioſi, & ideò ſunt reſtringendi. Et † materia probationum eſt fauorabilis, & amplianda, vt l.quoniam.C.de hęret. c.quoniam. vt lit. non conteſta. & per conſequens materia data contra iſtam fauorabilem eſt odioſa. de prob.c.licet.de teſtib.c.præſentium.lib.6. & vide deciſ.14.ſup.de teſtib. & atteſta.

SVMMARIVM.

1 *Appellans a grauamine illato per delegatum, eximitur ab eius iuriſdictione quoad omnia: ſecùs ſi illatum eſſet grauamen.*

DECISIO XV. aliàs 163.

1 NOta, † ꝙ vbi ab aliquo articulo appellatur a delegato, in omnibus alijs videtur exemptus appellans a iuriſdictione delegati: ſecùs eſt in ordinario, vt no.Ber.in c.paſtoralis.ſuper ver.ad tempus.de appel.& ſic eſt differentia inter delegatum & ordinarium, vt no.per Inno.in c.olim, gl.fi.de offi.deleg.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad eam proſequendum.*

DECISIO XVI. aliàs 182.

1 NOta, † ꝙ iudex qui non detulit appellationi, non poteſt præfigere terminum ad proſequendum appellationem. vt no.Inn. in c.fi. de accuſ. de quo plenè in c.veniens. de renun.per Ber.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, a quo, ante dationem apoſtolorum an poſſit teſtes abſuturos recipere.*

DECISIO XVII. aliàs 198.

1 NOta, † ꝙ per iudicem a quo eſt appellatum, ante dationem apoſtolorum nõ poſſunt recipi teſtes abſuturi, vt in c.ſuper eo.& c.ab eo. de appel. lib.6. cùm talis iudex nõn videatur habere iuriſdictionem. ſed aliqui voluerunt dicere, ꝙ ſi non detulit, valeat receptio: quia vr̃ habere iuriſdictionẽ ex quo non detulit, & propter periculum: & licet illi

teſtes abſfuturi faciant fidem, non tamen talem, ꝙ per eos valeat ferri ſententia, vt no. p Ber. in c, quoniam. ſuper uer. cauetur. ext. ut lite non conteſt. uide 2. & 3. ſup de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem, pendente termino ad proſequendum in partibus aſſignato, non poteſt procedere ad inſtantiam appellati.*

DECISIO XVIII. aliàs 200.

1 NOta, † ꝙ ubi in cauſa prophana eſt præfixus terminus per iudicem a quo eſt appellatum ad proſequendum appellationem, ante terminum non poſſunt fieri citationes per audientiam: nec aliquis actus exerceri. licèt Compoſt. uideatur dicere contrarium in c. ſtatuimus. ext. de elec. lib. 6. Pars autem appellata nō poteſt proſequi appellationem, niſi conſtet de appellatione, & uideatur appellatio: quia non omnis appellatio deuoluit cauſam, niſi impingat in titulum, uel ſit cauſa, de qua ſit mentio in c. ſæpè. & c. Nicolao. de appella.

SVMMARIVM.

1 *Appellans a grauamine ante dationem apoſtolorum, poteſt impetrare commiſsionem.*

2 *Iudex impetratus uigore appellationis, non procedit parte opponente, donec apoſtoli ſint exhibiti.*

DECISIO XIX. aliàs 214.

1 NOta † ſecundum aliquos ubi appellatur a grauamine ante dationem apoſtolorū
2 ſi fiat commiſſio, ualet: ſed † tamen iudex appellationis non habet procedere ſi opponatur per partem, donec ſint dati apoſtoli: quia remanet primus iudex.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi facta ab uno ex tribus delegatis an deuoluat cauſam.*

DECISIO XX. aliàs 222.

1 NOta, † ubi appellatur a tribus iudicib. a
2 delegatis, ſi unus ſolus iudicum deferat appellationi, & det apoſtolos: cā ur̄ deuoluta; ac ſi omnes detuliſſent, maximè quando erāt dati iudices cum illa clauſula, Quòd ſi non omnes, & c. quia penes quemlibet ur̄ eſſe iuriſdictio quantum ad iſtum caſum. arg. l. conſilio. §. ſi. ff. de cura. furio. maximè ſi parte appellata uolente, ſeu præſente, fuerit delatum appellationi: quia conſenſus unius iudicis ur̄ deuoluere cauſam appellationis. & iſta fuit communis opi. vbi autem pars appellata nō conſenſiſſet, tunc uideretur dicendum ꝙ delatio facta per unum iudicem, nec datio apoſtolorum ualeat: quia niſi eſſent inſolidū dati, unus non haberet iuriſdictionem ſine alio. ergo non poteſt a ſe abdicare iuriſdictionē. Pro hoc c. 1. de appel. in clem. ubi eſt appellatum a maiori parte, & coram maiori, licèt non ab omnibus, ergo non a minori parte. & pro hoc gl. Inno. in c. cùm ſuper. 3. gl. uerſ. ergo. de offi. deleg. uide deciſ. 1. ſup. eo. tit.

ADDITIO.

a A tribus iudicibus. Adde inf. eo. tit. deciſ. 55. & eo. tit. deciſ. 9. in antiquiorib. Fel. in c. cùm omnes. col. 10. uerſ. 6. fallit. de conſtitu. & ibi Dec. col. 5. uerſ. 6. limitatur. qui dicit eſſe cōmunem contra hanc deciſ.

SVMMARIVM.

1 *Iudex a quo, ſi præfigat terminum appellanti ad proſequendam appellationem, cenſetur cauſa deuoluta.*

2 *Appellatus ſi conſtituat procuratorem in curia ſimpliciter poſt appellationem, uidetur appellationem recepiſſe.*

DECISIO XXI. aliàs 243.

1 NOta, † ꝙ in cauſa prophana ubi appellatur a diffinitiua ſententia, ſi terminus eſt præfixus a iudice, cā ur̄ eſſe deuoluta ad curiam, licèt non ſit recepta appellatio ab initio a iudice, uel a parte: ſecùs ſi ab interlocu
2 toria, ut no. in c uenièns. de renun. tamen † ſi pars appellata quando eſt appellatum ab interlocutoria facit procuratorem, & poſt appellationem ſimpliciter, & non ad cauſas deuolutas; tunc licet non ſit recepta appellatio ab initio a iudice, uel a parte, tamen ex poſt facto

facto per conſtitutionem procuratoris vr̃ recipi a parte appellata, quę fecit procuratorē, licèt procuratores proteſtentur in curia non acceptare pcuratoriũ, niſi ad cauſas deuolutas. & vide deciſ. 1 ſup. eo. & deciſ. 33. & 49. infra eo.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex appellationis infirmans ſententiam in vno articulo tantùm, in alijs uidetur confirmare.*

DECISIO XXII. aliàs 261.

1 NOta, gloſ. eſt Innocen. † q iudex appella-
2 tionis *a* infirmans ſententiam in vno articulo in alijs videtur confirmare. not. Inno. in c. dilecti. de appell.

ADDITIO.

a Iudex appellationis. Vide infra dec. 11. eo. in antiquioribus.

S V M M A R I V M.

1 *Lis non conteſtatur in cauſa appellationis abſente parte, ſecùs ſi ſit præſens.*

DECISIO XXIII. aliàs 267.

NOta gloſ. eſt Inn. in c. per tuas. de appel.
1 † q præſente parte in Curia in cauſa appellationis non eſt procedendum lite non cõteſtata, ſed benè abſente parte.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio obiectiua non valet in ſufficienter expreſſis, ſi continet alia non ſufficienter expreſſa.*

DECISIO XXIIII. aliàs 270.

1 NOta, † q vbi appellatione obiectiua aliqua ſufficienter ſunt expreſſa, & aliqua non, non valet in ſufficienter expreſſis, quando appellatio eſt malè inteſtata, ut not. Archid. in c. vt circa. ſuper verbo, interdicta. de elec. lib. 6. vide ſup. de teſtib. deciſ. 15.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio deſeritur, ſi ſententia nõ feratur infra fatalia, licèt concluſum ſit in cauſa.*
2 *Deſertio an habeat locum in Curia*
3 *Cauſæ beneficiales debent eſſe breuiores, quàm prophanæ.*
4 *Compenſatio quamuis ipſo iure competat, debet tamen peti ab homine.*

DECISIO XXV. aliàs 295.

1 NOta, † q vbi aliquis proſequitur *a* appel-
2 lationem vſque ad ſententiam excluſiuè, ſi poſteà omittat petere ſententiam, vel petat, ſed non proſequitur ſententiam facto, ſed ſtat per magnum tempus poſt concluſionem, appellatio cenſetur deſerta, quia iura volunt q infra certum tempus quis appellationem ſuam proſequitur & finiat, ut l. fin. §. illud. C. de temp. appellat. Et quia cauſa non videtur propriè finita, niſi lata ſententia, quia ſententia lata æquiparatur rei iudicatæ. ff. ad Tertul. l. 1. §. illud. iunct. c. 1. extrà de litis conteſtatio. lib. 6. ergo appellationem appellator non videtur proſecutus, niſi ſententiam reportauerit, quia tunc negotium finitum videtur, ut l. fin. C. de tempo. in integ. reſti. pc. iuncto c. vnic. eod. tit. in Clem. quia tunc non videtur actum, licèt non videatur contrarium: quia quando concluſum eſt in negotio, videtur pars appellans feciſſe quod in ea eſt: quia ferre ſententiam, illud concernit factum iudicis cùm reſtat ad faciendum, vt l. 2. de origin. iuris. vt notat Archid. in ſimili de except. lib. 6. c. pia. ſuper verbo, probauerit. verſi. pone ergo. quia proſequendo negotiũ vſq; ad diffinitiuam ſententiam, oĩa vr̃ peragere, vt not. in ſimili. C. de adulter. l. quamuis. ſuper verbo, pœnitentia. verſic. ſed certè. ad q notat. per gl. 1. l. ſi rem. §. fi. ff. de euictio. Et ad hoc facit quod no. Hoſtien. in c. ex ratione. extrà, de appellatio. vbi dicit,
2 † q in Curia Romana non habet locũ deſertio, nec cauſa poteſt dici deſerta. qđ poteſt habere locum, qñ coram Papa agitur, de cuius perſona non poteſt haberi copia: ſecùs de alijs iudicibus, vt in c. diſpendioſam. de iud.
3 in cle beneficiales † cauſę debẽt eẽ breuiores, q̃ pphanę, vt d. c. diſpẽdioſam, de iud. nõ mirũ ergo ſi appellans fuit diligẽs ad proſequẽdum

dum ſnīam,& poſt cōcluſionem ſtetit, donec talia tpa fuerunt elapſa, ſi cā ſeu appellatio fuerit deſerta, & licèt ſnīa conſiſtat in poteſtate iudicis,tñ benè conſiſtit in facto partis, quod petat ſententiam ferri, vt dicimus in
3 compenſatione, quæ † licèt ipſo iure competat,tamen ab homine peti debet,vt l. ſi conſtar.C.de compenſ. vide circa prædictam deſertionem,ſuprà deciſ.2.hoc tit.

ADDITIO.

a Proſequitur. Adde deciſ. 38.inf.eo.dec.1.hoc tit.in antiquiorib.Caſſad.dec.9. verſ. tamen obſtat,hoc eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſi impetratur per partium præſentiā, ſufficit eas eſſe præſentes tempore quo proceditur coram iudice,& petens poſt concluſionem cauſæ attentata reuocari non auditur.*
2 *Attentata an petens reuocari poſt concluſum in cauſa audiatur.*
3 *Inhibitio ſiue iuſta ſiue iniuſta timenda eſt.*

DECISIO XXVI. aliàs 307.

1 Nota, † ꝙ audientia tenet,ꝙ vbi impetratur commiſſio ꝑ pręſentiam partium, ſufficit, ꝙ partes ſunt præſentes tpe. quo proceditur coram iudice. & tenet ſim-
2 pliciter,ꝙ † vbi eſt concluſum in cā, & petit per partem,ꝙ reuocentur attentata, poſt appellationem,non debent attentata reuocari. Et pōt eſſe ratio, quia ex quo concluſum negotium vr̄ eſſe finitum: ideò primò eſt pronuntiandum,licèt aliquibus videatur cōtrà: quia reuocatio attentatorū non dependet ex euentu appellationis,quia poſito ꝙ pronūtietur malè fuiſſe appellatum,nō ꝑ hoc reuocaretur pronuntiatio,ſi eſſet facta ſuper attētatis: q̄a attentata fiunt in contēptū iuriſdictionis, ideò non concernunt cām principalem,nec appellationē,vt not.Io.And.in c.nō ſolùm.in gl fi.de appel.lib.6. ex quo per iudi
3 cem appellationis eſt inſtitutum, debet † timeri inhibitio ſiue iuſta,ſiue iniuſta.vt l.1.§. 1. de nou. ope. nunc. & c. ſignificantibus.de appella.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſi non appellat infra decendiū, non auditur poſtea dominus etiam per viam reſtitutionis.*

DECISIO XXVII. aliàs 313.

1 Nota, † ꝙ vbi procurator in cauſa beneficiali non appellat à ſententia ꝑ dominum,dominus poſt lapſum decem dierū nō auditur ēt per viam reſtitutionis:quia imputatur domino,qui talem ſibi elegit,& negligentia procuratoris nocet domino, & eccleſiæ,vt notatur in c.1 .vt lite non conteſta. Et quia iura loquuntur indiſtinctè , dicentia ꝙ dominus indefenſus per procuratorem non auditur poſt lapſum decem dierum appellās, de quo dic vt notatur in l.diuus.ff.de in integrum reſt.& quod no.Inn.in c.querelam.de procu.Nec obſtat ſi dicatur,ꝙ procurator nō eſt ſoluendo in cā beneficiali: & ſic dominus debet audiri appellans,vt l.1.§. fi.ff.qñ appelan.ſit.cum ibi notatis.quia ille tex.intelligitur,qñ dicit,difficilè auditur dominus, ſcilicèt qñ procurator fuit verè contumax, quia appellare non poterat. Si verò eſt ſoluēdo dominus, auditur tñ infrà decem dies a tpe ſententiæ,poſt autem nō auditur,vt notat Hoſt. in allegato,c.1.vt lite non conteſta.ſuper verbo,purgauit.in prin.gl.verſ.non obſtat. Et ſic in alleg. §. fi. dominus auditur infrà decem dies, vbi procurator non audiretur.

SVMMARIVM.

1 *Lite non cōteſtata in abſentia partis proceditur.*
2 *Abſens ꝑ audientiā contradictarū citari pōt ſed excōmunicari nō pōt, licèt benè ſuus procurator.*
3 *Abſens non punitur in expenſis.*
4 *Procurator ratificando procuratorium coram iudice à quo, videtur receſſiſſe ab appellatione.*
5 *Excommunicatio non infligitur regulariter, niſi perſonaliter apprehenſo.*
6 *Dominus punitur ex negligentia procuratoris.*
7 *Dominus poſt decem dies a tempore ſcientiæ qualiter intelligatur quòd appellare poſſit.*

DECISIO XXVIII. aliàs 314.

1 Nota, † ꝙ lite conteſtata , vel habita pro conteſtata,ſm quod in cā appellationis, vbi

vbi proceditur abſente parte lite conteſtata, vt l.fi.§.illud.de tẽp.appel.C.& ꝙ notatur in
2 c.per tuas.de appel.per Inn. in † talibus caſibus per audientiam abſens citari pôt, ſed tñ excommunicari non pôt,ſed tñ excommunicabitur procurator,ſi compareat procurator: vel ſi non compareat,procedetur cõtra abſentem in negotio principali : maximè cum eſt talis cã,in qua pôt ferri ſnia parte abſente:q non intereſt partem habere copiam partis ab ſentis:cùm in eius abſentia procedi poſſet:&
3 ideò ſufficit ꝙ procedatur, & † in hoc pars abſens puniatur,non tñ in expenſis puniatur pp contumaciam, vel non excommunicabitur,vt no.in Spe.in ſim.tit.de expen.§.1.ver. quid ſi talis cã ſit.Cyn.in l.ſancimus. verſ.4. quæritur.C.de iudic.Et ſi dicatur, ꝙ intereſſe partis præſentis eſt,habere præſentiam partis abſentis quę meliùs ſcit merita cauſæ, q̃ alius:dico ꝙ illud poſſet habere locum in terminis ad ponendum, & articulandum, ſed non in terminis ad libellandum. & hoc fuit quia procurator qui comparuit poſt excommunicationem latam in partem ſuam abſentem, & appellat, ſi in datione Apoſtolorum procuratorium exhibuit,ſi negat procurator coram iudice appellationis,pôt procuratoriũ verificare:quia nõ potuit coram iudice a quo
4 fuit appellatũ, quia † procurator ratificando procuratorium vr̃ receſſiſſe ab appellatione, vt c.gratum. & c. relatum. de of. deleg. Nec obſtat c.appellanti.de app.in cle. quia loquit̃ in iuſtificatione cauſæ principalis, & ſic per conſequens in caſu ſuperiùs dicto non potuit
5 excommunicari : quia † regulariter aduerſarius antequàm excommunicetur, debet perſonaliter apprehendi, vt not in c. ſi aduerſarius.de eo qui mittitur in poſſeſ. cã rei ſeruã.
6 licèt † ex negligentia procuratoris dominus puniatur,de quo dic vt in c.1.vt lite non con
7 teſtata.Et † qualiter intelligatur,quòd dominus poteſt poſt decem dies appellare a tempore ſcientiæ,dic vt ibi per Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi allegat appellationem præceſſiſſe excommunicationem, debet hoc probare.*

DECISIO XXIX. aliàs 317.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis dicitur eſſe excommunicatus, ſi allegat quòd excommunicationem præceſſiſſet appellatio, ille qui appellationem allegat præceſſiſſe, debet hoc probare,vt not.per Io.And. in c. venerabilibus.de ſent. excom.lib.6.glo.penul.licet idẽ Iò.And.in nouella no. contra. in c.ſolet. eo. tit.lib.6.ſed prima gl.videtur verior, quia in dubio præſumitur pro ſententia, & ſemper incumbit probatio excommunicato,vt no.in c.bonæ. de electio. ſuper verbo, præſumitur. per Inn. & vide ſuper hoc q. diſputatam per Io.And.in regula,ſemel.de reg.iur.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi producat appellationis ſchedulam, quàm aliàs produxerat in alio grauamine, petens illam in proceſſu ad iſtum ſecundum eſſectum regiſtrari,an dicatur verbo iterata appellatio?*

DECISIO XXX. aliàs 361.

1 NOta, † ꝙ ſi iudex ſucceſſiuè pluribus vicibus id,ſeu omninò ſimile grauamen intulerit, prima vice fuit ab illo appellatum in ſcriptis & in debita forma,an ſi poſt alia vice ab alio grauamine prius appellans de nouo verbo appellet ſecundum formam ſchedulæ primæ appellationis:quam quoad iſtum effectum producit,& petit inſe.i in actis, & vult haberi pro inſerta,nihilominùs debet appellatio ſine ſcriptis facta cenſeri:quia verbo appellauit ſecũdùm formam ſchedulæ: diuerſa tamen fuerunt conſilia. Ego enim cum quibuſdam tenui appellationem videri eſſe factã in ſcriptis:quia ſi illam ſchedulam tenens dixiſſet ſe verbo appellare, ſed ſi illa ſufficeret, ergo & hoc caſu, cùm idem ſit porrigere & porrectam de nouo producere:illa enim ſchedula, quæ tunc repreſentat appellationem a primo grauamine, etiam repræſentat appellationem a ſecundo. & nomina ſignificant ad placitum:& conſiderandus eſt effectus, mẽs, pluſquàm verba.Nec obſtat, quia viua voce appellauit,quia debet intelligi,id eſt,viua voce dixit ſe appellare ſecundum illam ſchedulam. Sed hoc non obſtante maior pars voluit exaudire.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Appellans ad Papam, eo mortuo poteſt proſequi appellationem coram ſucceſſore.*

2 *c. ſi gratioſè. de reſcrip. lib. 6. habet locum in factis, quæ per Papam non fuerunt affecta.*

DECISIO XXXI. aliàs 364.

1 NOta † vtrũ appellans ad dominũ Clementem ſextũ, eo mortuo poſſit introducere appellationem ad dominum Innocentium ſucceſſorem ſuum? Et an talis appellatio deuoluat cauſam ſic ad Curiam, ꝙ tpe ſucceſſoris prædicti debeat ibi tractari? Et vĩ ꝙ non per c. ſi gratioſę. de reſcript. lib. 6. In oppoſitum vĩ, quia ex quo cã ſemel eſt in Curia, ſeu in manu Papę, non debet exire. Item potiùs vĩ appellaſſe ad ſanctam ſedem Apoſtolicam q̃ ad certum Papam, propter perſonam. & hanc partem credo veriorem. Nec ob
2 ſtat d. c. ſi gratioſè. quia † habet locum in futuris, quę per Papam viuentem non fuerunt ſemel affecta, nec in eius manu fuerunt.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio generalis a futuro grauamine extra iudiciũ, licèt non nominentur perſonæ, propter quas appellatur, valet.*

2 *Appellatio extraiudicialis non habet effectum, niſi a die illati grauaminis, & tunc incipit currere tempus.*

DECISIO XXXII. aliàs 376.

1 NOta ꝙ vbi † appellatur extra iudicium, valet appellatio generalis, & a futuro grauamine, licèt perſonę ꝓpter quas appellatur non nominetur: ſecùs ſi in iudicio, quia ibi nõ appellatur, niſi a grauamine illato. extrà, de appel. c. bonæ. & not. Inn. eo. tit. c. conſuluit. lib. 6. vbi eſt plena gl. de materia attentatorũ.

2 Et † appellatio extraiudicialis nõ habet effectum, niſi a tempore illati grauaminis, & tunc incipit currere tempus, vt in c. ſicut. de appella. in clem. eſt potius procuratio, quàm appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus volens appellationem eſſe deuolutam, ex eo quòd appellans conſtituit procuratorem ad impetrandum, auditur.*

2 *Appellans non poteſt renuntiare appellationi in præiudicium appellati.*

3 *Cauſa ad Curiam deuoluta qualiter.*

DECISIO XXXIII. aliàs 377.

1 NOta, † quòd vbi appellatur ad Papã, & pars appellans non venit ad Curiã, ſed facit procuratorem ad impetrandum, & contradicendum, ſi pars appellata ſit pręſens, & velit cauſam eſſe deuolutam, & in Curia remanere, auditur pars appellata, vt videtur not. Inno. in c. ſtatuimus. de elec. lib. 6. ſuper verbo, propter hoc. in fi. in verbo, appellatus autem. & ſatis in glo. eiuſdem c. quia poſito quòd fuerint ſeruata tempora illius c. ſtatuimus. & non fuit ſeruatum c. cauſam. de elec. in cle. illud non debet prẹiudicare appellato, maximè ſi appellatio fuit recepta à iudice. vt c. Nicolao. de appel. & non fuit intimata appellato, aliàs haberet ſeruare tempora, vt in
2 ſimili dicitur, † quòd appellans non poteſt renuntiare appellationi præiudicium appellati. vt not. Abb. in c. cauſam quæ. de dolo. & contu. Cyno tamen contra iſtam opi. videtur quòd re integra inuito appellante non poſſet in Curia cauſam deuoluere, vt in c. interpoſita. de appel. ad quod facit quod no. in c. cord. eo. tit. lib. 6. ſuper verbo, petierit. & de renun. c. veniens. per Io. Monach. vbi tamen dicit, ꝙ ſufficit appellanti, quòd appellatio ab initio interponatur in fauorem appellantis. nec mirum ſi poſſet renuntiare, maximè quãdo res eſt integra. & dicit ſecundum aliquos, quòd appellans quandocunque poteſt venire, quando appellatio habet vim citationis, deberet venire infra tempus, quando eſt ſibi intimata appellatio, aliàs non tenet. arg. not. per Ioan. Mo. in c. cupientes. de elec. lib. 6. ſuper verbo,
3 deuoluit. vbi eſt bona glo. qualiter † cauſa deuoluta cenſeatur. Item iſta poſſunt habere locum quando appellatur in iudicio, vel in cauſa beneficiali, quæ de ſui natura debet tractari in Curia, ſi appellans aliquid impingit in titulum partis appellatæ, quòd ſi non impingeret in titulum, fortè eſſet aliud in cã beneficiali. Vel poteſt ſic dici, quòd potiùs eſt in poteſtate partis appellantis an cauſa deuo-

luatur

luatur in Curia, quàm in poteſtate partis ap pellatæ, quia ipſa habet intimationem facere.vt d.c.cauſam.& ſi appellauit a diffinitiua ad Papam,potiùs expedit iudicem impetrare ad partes in cauſa appellationis,quàm in Curia cauſa deuoluatur, quia cum maioribus expenſis fit in Curia,& remiſſio eſt ſumptuoſa: quia in cauſa appellationis non oppoſita opponam.vt c.fraternitatis.extrà, de teſt.ſed ſi ab interlocutoria appelletur,expedit vt expediatur in Curià,iuxta c. ſæpè. de appellat. & euitetur circuitus.vt c.auditor.de reſcr.in clem.vide deciſ.11.& 18.ſup.eod.

SVMMARIVM.

1 *Criminoſus condemnatus remittitur ad iudicem ad quem.*

DECISIO XXIIII. aliàs 381.

1 NOta, † ꝙ criminoſus condemnatus ad iudicem ad quem appellauit,remittitur. ff.an per ali.cauſa appellatio.re.poſ.l.eos.§ penul.& l.eos.C.de appel.licet videatur facere contra l.nunc.eo.tit. quia etiam male poſſet iudex cauſam determinare in abſentia accuſati, quia etiam in tali cauſa non admittitur procurator.l.penul.§.ad crimen.ff. de publi. iudic. & in cauſa tali debet lis conteſtari.

SVMMARIVM.

1 *Iudex a quo, poteſt prorogare terminum præfixum ad proſequendum.*

DECISIO XXXV. aliàs 384.

1 NOta, † vtrùm iudex a qui appellationi detulit,& terminum pſixit ad proſequendum,poſteà poſſit ex interuallo fortaſsè circa finem illius termini illum terminum prorogare? videtur quòd non, ex quo officio functus eſt ſemel,& præſertim ſi parte appellante intereſt terminum non prorogare. tamen fuit determinatum contrà:quia imo,veruntamen caſus in quo proponebatur quæſtio,erat talis, vbi non erat pars appellata,quia iudex proceſſerat ex officio ſuo.

ADDITIO.

a Vtrùm iudex.Adde Dec.in c. cùm ſit Romana.de appel.nu.19. col.4. ſuprà in no.eo.tit. deciſ.25.Georgius Nata in cle. ſæpè. col.4. verſ.7.quæro.de verb.ſignif.

SVMMARIVM.

1 *Appellans petens coram ordinario iudice à quo teſtes abſuturos recipi,non cenſetur renuntiaſſe appellationi ſuæ.*

DECISIO XXXVI. aliàs 386.

1 NOta, † vtrùm poſtquàm ordinarius detulit appellationi,ſi pars appellans petit coram eo recipi teſtes abſuturos, vel valetudinarios ad perpetuam rei memoriam pro iuſtificatione appellationis ſuper his ſuper qbus appellauerit, videtur renuntiaſſe appellationi? Fuit dictum ꝙ non, quia iudex poſſet eos recipere propter periculum. allegabatur de appel. c. cùm teneamur. & quod notatur per gl.de appel.c.ſi a iudice.lib.6.& quod no. per Inn.in c.paſtoralis.de officio deleg.circa prin.in tertia col. & præſertim ſi iudex non exaudiuit partem, nec voluit teſtes recipere, non præiudicat parti, quoad renuntiationē. facit c.cùm veniſſent. de eo qui remittitur in poſ.cum ibi nota.ſuper verbo,coram eo.

EPITOME.

Proceſſus factus per iudicem, à quo,pendente termino dandorum Apoſtolorum,valet.

SVMMARIVM.

1 *Iudex a quo, an ſi pendente termino dandorum Apoſtolorum procedat,valeat proceſſus ipſius?*
2 *Dilatione pendente data a iure, vel ab homine, conquieſcit officium iudicis.*

DECISIO XXXVII. aliàs 406.

1 NOta, † quòd ſi iudex a procedat pendente termino ad dandum, & recipiendum Apoſtolos a iure,uel ab homine præfixo,valebit proceſſus ſm omnes me excepto ſolo.allegabatur pro dicta opinione,c.vt ſuper.& c. ab eo.de appellatio. lib.6. propter verbū ibidem

dem appoſitum,ex tunc,quod denotat extre mitatem temporis.de appellatio.c.præterea. Et hoc videtur tenere Io. And.in d.c.vt ſuper. in nota.ſuper glo. antepen. reprobando glo.Hoſtien.in c.cordi.eod.tit.quam allegaui pro me.alllegatur etiam c. ſignificauit. & c.ſæpè.& c.oblatæ. & c.perſonas.de appellatio. & c.non ſolùm.eodem titulo. libr.6. Nã

2 † dilatione pendẽte data ab homine,vel a iure,cõquieſcit officium iudicis,& nihil in præiudicium partis eſt attentandum, ut in p̃ dictis iurib. Faciunt etiam alia multa iura, de conceſ.præbend.c.nulla.& c. quia diuerſitatẽ.de loc.c. potuit. & de commo.c. vnic. & de electio.c.commiſſa.& de præbend.c.ſtatutum. lib.6. de conceſ. præbend. c. cùm ei quem.§. ſecùs, in clem. cum multis ſimilibus. Hanc opinion. tenuit dominus pater meus Iaon.de Lign.in c.dilectus.de appellatio.vbi tamen vacillando primò ſic diſtingnit:aut iudex a quo appellatum eſt, & per quem aliquid attentatum eſt pendente termino ad dandum Apoſtolos poſteà appellationi detulit huiuſmodi, aut non.Primo caſu dixit non valere proceſſum habitum pendente termino Apoſtolorum. In ſecundo caſu valere dixit.Finaliter tamen tenuit in utroq; caſu nõ valere pceſſum.dic tñ Io.Cal. in quadam ſua quæſt. tenuiſſe opinionẽ patris ſui Io.And.adoptiui. Item Pau. in quadam ſua quæſt.per eum diſputata.vide infra deciſ.51.hoc tit.

ADDITIO.

a Si iudex.Vide infra deciſ.nu.53.eo. & ſupra deciſ.19.eod.tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio cenſetur deſerta,ſi infrà fatalia cauſa non expediatur, quamuis concluſum fuerit in ea.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 425.

1 NOta† poſtquam fuit concluſum in cauſa infra primum fatale , vel ſecundum,appellans antequàm petat ferri ſententiam,patitur labi fatalia , quæritur an appellatio ſit

a deſerta ? a & videtur ꝙ non,quia iam quod in ſe eſt quantum ad perſecutionem appellationis, fecit,ex quo perduxit cauſam vſq; ad concluſionem incluſiue : ergo non ſtat p eũ, ſed per iudicẽ, & ſic vr̃ ꝙ non ſit deſerta. Alij dicunt ꝙ contra,per l.fin.§.illud.C. de tempo.appell.& c.ſicut appellationem.de appell.in clem.cùm dicit,& finire:quia finis imponitur p ſententiã.ff.de re iud.l.1.ergo pro ſententia ad hoc vt diligentiam facere cenſeatur debet petere quod feratur ſecundum Ioan. Andr. in cap.ex ratione. de appel. in nouel.

ADDITIO.

a An appellatio ſit deſerta. Adde ſimilem deciſi.per Biſignet.deciſ.1.hoc tit.in antiquiorib. & adde deciſ.25.ſup.eod. & Caſſador. dec.9.hoc titul.verſic.tamen obſtat.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus poſt lapſa fatalia cauſam appellationis extraiudicialis in beneficiali in partibus interpoſitæ,poterit committi facere, & an requiratur citatio de nouo.*

DECISIO XXXIX. aliàs 447.

1 NOta, † ꝙ maior pars Dominorum tenuerunt,ꝙ licèt appellatio extraiudi-

a cialis a in cauſa beneficiali in partibus interpoſita, & legitimè intimata,ſit deſerta,q̃ a pars appellans cauſam infra annum,vel biennium non fuit proſecuta, nihilominùs tamẽ poſt lapſum fatalium pars appellata põt cauſam huiuſmodi appellationis facere committi,& procedere in negotio principali per audientiam contradictarũ.Motiua Dominorũ fuerunt,quia non obſtante deſertione huiuſmodi appellationis,negotium principale ſemel ad Curiam fuit deuolutum,per c.ſtatuimus. de electio. lib.6. nec eſt neceſſaria ſm eos noua citatio ad partes, quia d.c.ſtatuimus.citat omnes quorum intereſt, & c. dñs Robertus & ego contrà.Nam licèt negotiũ principale ſit deuolutũ ad Curiã,hoc eſt,vigore appellationis legitimè itimatæ, qua ceſſante ceſſat ipſa deuolutio,p̃tereà tẽpora, c. ſtatuimus.ſunt cõmunia tã appellãti, quàm

appellato

appellato: ſic igitur ambæ partes fuerunt negligentes non ſeruando tempora, vel deſerendo appellationem: nunc ipſam, vel quicquid occaſione ipſius faciēdum foret, proſequi nō poterunt, ar. clem. ſi appellationem. de appel. ſed ſuppoſito, ꝙ ceſſante, ſeu deſerta appellatione, poſſit procedi in negotio principali ſecundùm me, requiritur noua citatio ad partes, ad hoc induxi. c. ſæpè. de appel. & no. in c. Nicolao. ex c. veniens. de renun. vide in f. dec. 41. hoc tit.

ADDITIO.

a Appellatio extraiudicialis. Adde Staph. in trac. de lit. gra. & iuſti. ver. fatalia prorogant.

DECISIO XL. aliàs 452.

Similis eſt deciſ. 13. hoc eo. tit. ſup. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio licèt ſit deſerta, poteſt tamen iudex confirmare primam ſententiam.*

DECISIO XLI. aliàs 453.

1 NOta, † licèt appellatio interpoſita a diffinitiua ſit deſerta, Auditor tamē in huiuſmodi appellationis cauſa poteſt appellationem pronuntiare deſertam, vel confirmare primam ſententiam, ſi voluerit, præſertim ſi in commiſſione ſibi facta negotium principale per expreſſum committitur: nam ex quo tranſiuit in rem iudicatam, & tempora appellationis ſunt lapſa per ius eſt confirmata. de appel. c. perſonas, & c. cùm ſit. & c. reprehenſibilis. ergo iudex non malè faciet confirmare illam, quæ eſt per legem confirmata. Hoc etiam videtur tenere Inno. in c. 1. de confir. uti. uel inuti. vide deciſ. 39. ſup. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, qui pronuntiauit appellationem deſertam pōt appellantē reponere ad docendū de diligētia.*
2 *Sententia ſuper deſertione appellationis eſt interlocutoria, habens tamen uim diffinitiuæ.*
3 *Interlocutoria quoad iudicem non tranſit in rem iudicatam.*
4 *Iudex per pronuntiationem factam ſuper deſertione appellationis, an deſinat eſſe iudex.*
5 *Iudex ſi pronuntiet ſe non iudicem, cùm reuera non ſit, an deſinat eſſe iudex?*
6 *Iudex licèt millies pronuntiet cauſam deuolutā, cùm reuera non ſit, non propterea erit iudex.*

DECISIO XLII. aliàs 455.

1 NOta, † ſi a pronuntiatione iudicis, qua
pronuntiauit appellationem interpoſitā
fuiſſe, & eſſe deſertam, pro eo, quia non proba
uit appellans diligentiam ſuam in proſequē-
do appellationem, appellatum fuerit, iudex a
quo, poteſt reponere, ſi vult ad docendum de
huiuſmodi diligentia: vel ſi datus ſit iudex
1 in cauſa appellationis, & coram eo de prædi-
cta diligentia doceatur, debet & poteſt remit
tere cauſam iudici à quo, vt ipſe in cauſa ap-
pellationis quam pronuntiat deſertam per
errorem, quæ reuera deſerta non erat, vlte-
2 rius procedat: quia † licèt prædicta pronūtia
tio vim habet diffinitiuæ quoad hoc, quòd
cle. appellanti. non habeat locum, & quoad
terminorum aſſignationem, vt à diffinitiua,
tamē reuera interlocutoria ē, vt in c. ſua. & c.
dilecto. de appel. & de elec. c. cùm dilectus. vt
not. Io. Monach. in c. cupientes. §. quòd ſuper
20. dies. ſuper verb. priuatus. de elec. ver. ſed
poſito. & Arch. ibidem. ſuper verb. plenam.
3 lib. 6. quæ † non tranſit in rem iudicatā, quo
ad iudicem. de appe. c. cùm ceſſante. & c. ſi a
iudice. eo. tit. lib. 6. licèt aliqui Domini vo-
4 luerint dicere, ꝙ per † dictam pronuntiatio-
ne deſinit eſſe iudex. per c. ſignificantibus. de
officio. deleg. quod forſan poſſet procedere, ſi
non appellatur ab huiuſmodi pronuntiatio-
ne: ſed ſi appellatur, cùm appellans iudicem
ſic pronuntiantem dicat fuiſſe, & eſſe iudicē,
adhuc ipſe poſſet ſuam pronuntiationem re-
uocare. Nec iſtud per omnia eſt verum, quòd
5 † ſi iudex pronuntiet ſe non eſſe iudicem, qui
reuera eſt iudex, ꝙ per huiuſmodi pronuntia
tionem deſinit eſſe iudex. arg. eorum quæ le-
gun. & not. in c. dilectus. de præbend. arg. etiā
eorum quæ dicuntur, & ſeruantur de ſtylo
Palatij, quando iudex pronuntiat ſuper de-
6 uolutione cauſę: quia hoc non † obſtante,
1 ſi non eſt deuoluta, non eſt iudex, cùm non
ſit deuoluta, licèt millies pronuntiet eam
deuolutam, tamen non erit propter hoc
iudex.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Index qui pronuntiauit appellationem deſertam, poteſt reponere appellantem, ſi doceat de diligentia.*

DECISIO XLIII. aliàs 526.

1 NOta, † ſi Auditor pronuntiat ſuper deſertione appellationis, tamen ſi appelletur, & doceatur de diligentia appellantis, poteſt reponere. Nam quoad hæc cenſetur interlocutoria, & remanſit iudex reuera, quam pōt ſemper reuocare. de appellationib. c. cùm ceſſante. & c. ſi a iudice. lib. 6. vide ſuprà deciſ. 2. hoc titul.

SVMMARIVM.

1 *Appellans non poterit proſequi alia grauamina, præterquā in appellatione expreſſa, licèt dixerit, et ab omnibus grauaminibus quæ ex proceſſu colligi poſſunt.*

DECISIO XLIIII. aliàs 470.

1 NOta, ſi appelletur ante ſententiam a grauamine vno modo vel pluribus in appellatione expreſſis, licèt ſequatur clauſula generalis, & ab omnibus grauaminibus quæ ex progreſſu colligi poruerunt, tamen appellans non poterit alia grauamina, ſi qua reperiantur in proceſſu, proſequi, niſi non nominatim expreſſa, nec Auditor ſuper alijs debet procedere, vel pronuntiare, niſi ſuper nominatim expreſſis. & hoc vult c. cordi. de de appellationib. lib. 6. iuncta cle. appellanti. de appellation. poteſt etiam ratio aſſignari, quia forſitā a tempore aliorum grauaminum non expreſſorum non fluxerat decendium: & ſic vigore appellationis huiuſmodi poſt decendium in terp. ſitæ, non veniunt reuocanda illa: recurrat ergo appellans ad alia iuris remedia, prout dicitur in c. concertioni. de appellatio. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio in cauſa appellationis vna parte abſente non eſt neceſſaria.*

DECISIO XLV. aliàs 421.

1 NOta, † quòd in cauſa appellationis vna parte præſente, & alia abſente, non eſt neceſſaria litis conteſtatio, ſecùs ſi ambæ partes ſunt præſentes. & ſic intelligitur c. per tuas. de appel. C. de temp. appel. l. fi. §. illud. & not. in c. Raynutius. de teſta. per Ber. & alios, & prȩſertim per Io. And. & vide ſuper hoc Archid. de iura. cal. c. 2. lib. 6. q. remittit ad Spe. qui dicit quòd dominus Clemens quartus mandauit audientiam ſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Appellare poteris infra decendium a die ſcientiæ citatus ad domum ad audiendum ſcientiam.*

2 *Appellationis interponendæ decem dies dicuntur vtiles ab initio, ſed continui in proceſſu.*

3 *Contumax verus non appellat, licèt ſecùs in ficto.*

DECISIO XLVI. aliàs 500.

1 NOta, † ſi feratur ſententia diffinitiua contra citatum ad domum, cùm reputetur
a ficte, & non verè contumax, *a* ipſe poteſt a tēpore ſcientiæ infrà decendium appellare, q. a tunc non currunt illi decem dies à tempore prolationis ſententiæ, ſed a tempore noritiæ. ſicut dicitur, & legitur de appellationibus extraiudicialibus. in c. concertationi. de appel. lib. 6. vbi dicit Io. Andr. quòd † dicti decem dies ſunt utiles ab initio, ſed continui in proceſſu. de quo de conceſ. præben. d. c. quia diuerſitatem. pro quo tamen vide Archid. in c. ſtatuimus. verſ. non poteſt appellare. de elect.
2 lib. 6. & Io. And. poſt Compoſt. in cle. cauſam electionis. in gloſ. pen. vbi diſtinguit inter verum, & fictum contumacem, vt prior non audiatur appellans, ſecundus verò ſic, remittens ad not. in cle. ſi ante. de dolo & contumac. & cum eo concord. Pau. vide Specul. tit. de appel. §. 1. verſ. illud. & ſuprà eod. titulo deciſ. 27.

ADDITIO.

a Non uerè contumax. Adde Fel. in c. quoad conſultationem, nu. 22. & in c. quoniam frequenter. §. porrò. vt lite non conteſtata. num. 19. & deciſ. 16. de dol. & contum. in nouis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi faciat committi cauſam appellationis infra terminum ad proſequendum, poteſt eo proſequente appellans ſe defendere etiam poſt tempus datum ad proſequendum.*
2 *Reſcriptum dicitur eſſe commune.*
3 *Appellati diligentia prodeſt appellanti.*

DECISIO XLVII. aliâs 507.

1 NOta, † ꝙ ſi appellatus infrà terminum ab homine præfixum ad proſequendum appellationem ſuam impetret commiſſionē, licèt appellans det exceptiones generales cō tra illam, dummodò in eis non perſiſtat, nec propter eas appellet, huiuſmodi diligentia prodeſt appellanti, ita quòd ſi poſt decē dies appellatus vlteriùs procedat in cā appellatio
2 nis, appellans poteſt ſe defendere, qa † reſcriptum eſt commune. de mutu. petit. c. 1. & no. Inn. in c. ex conqueſtione. de reſt. ſpol. alleg. ēt l. omnem honorem. C. de temp. app. Non obſt. cle. ſi appellationem. quæ loquitur, qñ neutra pars infrà terminum proſequitur,
3 ſed poſt terminum lapſum, tunc enim † diligentia vtriuſq; prodeſt. Præterea appellatus inuito appellante, poteſt proſequi appellationem. C. de appel. l. eos. & no. in c. cordi. de app. lib. 6. facit c. oblatæ. eo. tit. ſi igitur poteſt proſequi, alter pōt ſe defendere, vt in c. abba. de excep. c. cum inter. & c. dilectus. Spe. tñ vř innuere, & tenere contrarium, tit. de app. §. nunc breuiter. ver. item pone præfixus fuit. in termino verò iuris prædictam opinionem fore veram, dummodò nimium non præcurrat, vt in d. c. oblatæ. hanc tenet in ſupradicto. §. ver. appel. tamen vide dec. 2. ſuprà de reſcri.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſi præfigatur terminus ad proſequendum, ſufficit iter arripere infrà illum. Sed aſſignetur ad præſentandum ſe Apoſtolico conſpectui: tunc non ſufficit arripere iter tantùm: Secùs in Curia Romana, vbi non ſufficit iter arripere, ſed oportet commiſſionem præſentare Vicecancellario.*
2 *Appellans cui aſſignatus fuit terminus ad proſequendum, ac ſe ad Apoſtolicum conſpectum præſentandum, quam diligentiam facere debet.*

DECISIO XLVIII. aliâs 538.

1 NOta, † ſi certus terminus a præfigatur p̄ iudicem extra Curiam ad proſequendū appellationem, ſufficit appellanti infra id tēpus iter arripere, vt no. Spe. tit. de app. §. nūc breuiter. ver. item quid ſi pars. & alleg. de re iud. c. cū cauſam. de elec. c. ſtatuimus. Ratio,
2 † quia cùm terminus aſſignatur ad proſequēdum duntaxat, ſufficit inchoare, vel incipere vltima die, ſecùs ſi aſſignaretur terminus nedum ad proſequendum, ſed ēt ad præſentandum ſe Apoſtolico conſpectui, tunc enim nō ſufficit itineris arreptio, niſi ſequatur realis præſentatio, ſi potuit habere præſentiam domini Papæ: alioqui fiat proteſtatio in valuis Palatij, vt eſt moris. Et quando debeat ſe pręſentare Apoſtolico conſpectui, vide Io. And. in c. quamuis. ſuper verb. ſedi Apoſtolicę lib. 6. ſed hæc procedunt qñ appellatur, & terminus per hominem extra Curiam ad proſequēdum aſſignatur, ſecùs ſi in Curia, quia ibi requiritur maior diligentia in proſequendo, vt nedū vadat, vel iter arripiat verſus cancellariū, ſed ēt ad cancellariam, vel eius tenētem accedat ſi poterit, alioquin de hoc proteſteť, & præſentet commiſſionē ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum, quæ ſi infrà terminum præfixū ſignar, & pręſentata non fuerit, non ſibi nocebit, quia quod per me non ſtat, &c. de eo qui mit. in poſ. c. 2. de reg. iur. ꝙ per me. lib. 6. pro prima concluſione facit optimè c. meminimus. de app. quod c. alle. Arch. in ſimili materia de diligentia facienda, ne ſede vacan. c. 1. ſuper verbo, nimora. lib. 6.

ADDITIO.

a Terminus. Adde dec. 13. & 25. hoc tit. in nouis. deciſ. 40. ſup. eo. tit. & Decium. in c. perſonas. nu. 3. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ deuolutionem ad Curiam operatur delatio iudicis cum termini præfixione.*

DECISIO XLIX. aliâs 537.

1 VTrùm † cùm appellatur ad Papam a diffinitiua, delatio iudicis cum termini præfi-

xione faciat cauſam eſſe tractandam in Curia,& partes teneantur mittere procuratores ad cauſam tractandam? licèt Spec. variet in §.qualiter. verſ.porrò.de appel. tamen Palatium ſeruat,ꝙ ſic,nec ſufficeret mittere procuratorem ad impetrandum & contradicendum,ex quo cauſa eſt in Curia,vide ſup.dec. 1.inf.dec.51. eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans in Curia nõ ſufficit,ꝙ iter arripiat infra terminum ſibi aßignatum ad proſequendũ.*

DECISIO LV. aliàs 539.

1 NVnquid † infrà terminum præfixum per
iudicem ad proſequendum appellatio-
nem ſufficiat appellanti proteſtari in Curia,
qúo comparuit infrà tẽpus,licèt Spec.videat
tenere ꝙ ſufficeret ẽt iter arripere ĩ.tempus.
in tit.de appel.tamen teneatur, ꝙ imò debet
iudicem impetrare, vel ſaltem diligentiã ſuã
facere,arg.no.per Compoſt.de elec.lib.6. ca.
ſtatuimus.in fi.2.col.ſed prima opinio vr̃ ve-
rior,per id quod ibi ſequitur in prin.3.col. ꝓ
quo vr̃ tex.de re iud. c.cùm cauſa.ubi dicit,
iter non arripuerat. Sed nunquid cùm cã eſt
in Curia tractanda,ſufficiat proteſtari in por
ta Palatij, vel coram Auditore contradicta-
rum? Tenetur ꝙ non,imò debet fieri in can
cellaria,vbi dantur in Curia.& facit qđ not.
Io.Mo.in decr.cupiẽtes.vide deciſ.48.s̃.eo.ti.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio à grauamine, vel interlocutoria viua voce interpoſita, cùm iudex a quo detulit cauſam.*

2 *Appellatione verbali,cui neque delatum,neque remiſſum eſt:ſed ſola pars adſenſit, an deuoluatur cauſa? Quid ſi iudicis delatio, & remiſſio,& partis appellatæ conſenſus non interuenerint,cauſaque eius naturæ ſit ut per appellationem ad Curiam deuoluatur? & num.3.*

4 *Iudex a quo minus legitimè appellatum extitit, ſi non datis Apoſtolis petitis procedat in cauſa an proceſſus eius reputabitur ualidus.*

5 *Appellatio minus legitima an ſuſpendat iuriſdictionem iudicis,donec det Apoſtolos.*

DECISIO LI. aliàs 540.

1 A Grauamine, † vel interlocutoria ap
pellatum eſt uiua voce, non in ſcri-
ptis,iudex tamen detulit,& negotium remi-
ſit,& pars appellata conſenſit, & appellatio-
nem approbauit: Quæritur nunquid talis ap
pellatio deuoluat cauſam ad Curiam? Dictũ
fuit ꝙ ſic,non in virtute appellationis, ſed in
virtute remiſſionis, & etiam propter conſen
ſum partis:bene facit ad hoc quod dixi in vir
tute remiſſionis, & non appellationis, quod
no.Arch.in c. cùm appellationibus friuolis.
ibi,hoc eſt, non dignum. ſuper ver.transfuſa.
de appel.lib.6.& no.Io.Mo. in c.cordi. ſuper
ver.de partium voluntate.eo.tit.lib.6. vbi ẽt
2 tenet. Sed † quid ſi iudex non detulit,nec
remiſit,ſed ſola pars conſenſit? Dicunt idem
proptèr conſenſum ſuum,ꝙ eſt verum ſi erat
appellatum ad Papam,cuius audientiam par
tes per conſenſum liberè adiere.iuxta c. Ro-
3 mana.in prin.de foro comp.lib.6. Sed † quid
ſi nec iudex detulit,nec pars appellata appro
bauit, ſed aliàs eſt cauſa, quæ de natura ſua
per appellationem deuoluitur ad Curiam,vt
cauſa beneficialis,an talis appellatio ſine ſcri
ptis cùm non teneat,deuoluat? Dic ꝙ ſic,ap
pellato proſequente, quia in præiudicium ap
pellantis reputabitur legitima,nec ipſe ſuam
propriam appellationem poterit impugnare
argumen. not. per Compoſtel. in cap. ſtatui-
mus.3.columna. verſicu.ſolus autem appella
tus.aliàs ſi appellans proſequitur. no.Archi-
diac.de appella.lib.6.c.cordi. circa fi.ibi,ꝙ ſi
4 actor.Sed † quid ſi tali appellatione ſine ſcri-
ptis interpoſita, iudex a quo fuit appellatum
non datis Apoſtolis ab reo petitis procedit vl
terius in cauſa,an valeat proceſſus? Videtur
ꝙ ſic,ex quo appellatio nõ tenuit,ſed fuit ip-
ſo iure nulla, & ſic non videntur dati Apo-
ſtoli,nec talis appellatio videtur præſtare im
pedimentum proceſſui,ex quo de iure nõ ſor
titur effectum,vt in reg.iur. non præſtat im-
pedimentũ.Nec ob.c.ſi vt ſuper.cum ibi not.
per gl.& Archid.de appel.lib.6.quia ego in-
telligo illud,vt ibi notaui,vbi appellatio non
eſt nulla ipſo iure,quia non peccabat in for-
ma, ſed erat formalis, aliàs tamen peccans
in materia propter falſitatem,vel iniuſtitiam
5 cauſæ,quia † talis appellatio cùm ſit contra
ius partis,vel iudicis,benè tenet i ſe,& ſuſpẽ-
dit

dit iuriſdictionem, donec dentur Apoſtoli: ſecùs crederem, ſi eſſet ipſo iure nulla, & hoc videtur ibi innuere tex. circa prin. dū dicit, iuxta conſtitutionis tenorem, &c. vbi loquit̃ de conſtitutione, quæ eſt eo.tit.cap.cordi.vbi cùm tex. iubet peti Apoſtolos per appellantem, loquitur de appellante formaliter, & in ſcriptis, aliàs innuens ꝙ niſi appellaſſet in ſcriptis, cùm appellatio eſſet nulla, non eſſet niſi fruſtratorium petere Apoſtolos, cùm etiam dati nullatenus prodeſſent appellanti: ergo, &c. arg. quia fruſtrà expectatur aduentus, cuius non prodeſt euentus, vt l. aliquando. ff. de ſenat. Velleianum. ad præmiſſa benè facit l. ſi quis legatum. ff. ad leg. Cor. de fal. quod non repellat ab obiectibus, per decre. vt circa. de elec. lib. 6. ſed dici poteſt, quare quæritur in præiudicium appellantis, an tenet talis appellatio, vt ſecunda eſt, per no. Compoſt. in c. ſtatuimus. de elec. lib. 6 pro hoc, quia adhærens appellationi malæ etiam poſt decenniū repellitur ab obiectibus. licèt adhæſio poſt decennium non teneat, iuxta l. bonorum poſſeſſionem. ff. rem rat. hab. in eius commodum tenet, non in eius præiudicium, vt repellat obiectibus, vt no. Arch. in d. c. vt circa. ſuper ver. adhærentes. & hoc dicit Io. And. in nouel. ſuprà gl. & ſic credo ꝙ ſeruat Curia. vide deci. 48. ſup. iſto tit.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus in cauſa grauaminis formatus parte abſente non per cōtumaciā, & non citata, tenet.*

DECISIO LII. aliàs 548.

1 Vtrùm † proceſſus habitus coram iudice appellationis ſuper articulo appellationis emiſſæ a grauamine parte non vocata, nec præſente, nec per contumaciam abſente, teneat: & an valeat pronuntiatio parte ſic abſente? Quidam dicunt ꝙ ſic, quia interlocutio etiam tenet parte abſente, nec per contumaciam abſente, vt no. de proc. c. auditis. ad quod. ff. de arb. l. diem proferre. in prin.

SVMMARIVM.

1 *Appellans an poſſit impetrare iudicem ante dationem Apoſtolorum?*

2 *Iudex impetratus ab appellante, ſi procedat ante quam iudex a quo Apoſtolos dederit, an valeat eius proceſſus?*

3 *Cancellaria non dat Auditorem ſuper appellatione, ubi exprimitur pendente terminum dandorum Apoſtolorum.*

DECISIO LIII. aliàs 564.

1 Vtrùm † ſi appellatur a grauamine, *a* vel
2 interlocutoria ante dationē Apoſtolorum, poſſit iudex impetrari, & ſi de facto im-
2 petretur, valeat impetratio, & an † poſſit impetratus procedere in cauſa, antequàm per illum a quo fuit appellatum, dati fuerint Apoſtoli, & an ſi de facto proceſſerit, & per appellatum nō fuerit exceptum aliquid, teneat proceſſus? Quidam tenuerunt ꝙ ſic, quia tēpus ad proſequendum appellationem currit appellanti a die latæ ſententiæ, vel a die illati grauaminis, vt c. ſicut. de appel. in clem. & ibi no. ergo tempus dationis Apoſtolorū nō debet ſibi auferri, quominus interim poſſit ſuam appellationem proſequi. Nec ob. ſi dicatur, ꝙ primus remanet adhuc iudex, quia eius iuriſdictio eſt ſuſpenſa: fatemur tamen ꝙ ſi ille reuocaret grauamen, id eſt reponeret partes in primæuo ſtatu, omnia acta per iudicem ſuper appellatione impetratum, eſſent nulla. Alij verò tenent contrarium, propter malitiam ita ſubito impetrantis, vt citò
3 faciat iudici a quo inhibere, & quia † Cancellaria non daret Auditorem ſuper appellatione, ſi ſibi fuiſſet expreſſum, quò penderet terminus aſſignatus ad dandum Apoſtolos, primam opinionem tamen credo veram.

ADDITIO.

a A grauamine. Adde deciſ. 37. ſup. hoc eo. tit.

EPITOME.

Appellans a diffinitiua poteſt pēdente termino ad dandum Apoſtolos aſſignato, iudicem impetrare, ſecùs ſi appellaſſet ab interlocutoria.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio impetrata in cauſa grauaminis pendente termino ad dandum apoſtolos, non valet.*

DECISIO LIIII. aliàs 734.

1 NOta, † ꝙ q̄n eſt appellatum in aliqua cā à diffinitiua, & terminus aſſignatus ad dandum Apoſtolos, ꝙ ſi pēdente termino impetratur cā committi alteri D. Auditori: ꝙ ille interim pōt procedere in cā. Rō pōt eſſe, quia in tali appellatione dantur Apoſtoli reuerentiales ſecundum ſtylum ſacri Palatij, ſecùs aūt ſi appellatum eſſet à grauamine, quia tunc Auditor à quo eſt appellatum, poteſt reuocare grauamen, ideò pendente termino ad dandum Apoſtolos quando appellatum eſt à grauamine, nō valet tūc ꝓmiſſio, ſi impetret.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi ab interlocutoria vnius iudicis ex tribus datis in cauſa per ſedem Apoſtolicam, an operetur deuolutionem cauſæ ad Romanam Curiam?*

DECISIO LV. aliàs 569.

1 VTrùm † ſi à grauamine fuerit appellatū
2 à tribus iudicialibus *a* delegatis in cā per ſedem Apoſtolicā, & vnus deferat appellationi, & remittat cauſam ad ſedē Apoſtolicam, & terminum præfigat ad proſequendum appellationē: alij verò non deferant, vel non reſpondeant, cā cenſeatur deuoluta ad Curiam, & ibi debeat terminari? Vr̄ ꝙ non, quaſi ſit ſtādum maiori parti. de re iud. l. duo ex tribus. & de arb. ſicut ij & quod no. p Inno. de proc. c. in præſentia. In oppoſitū pp reuerentiam ſedis Apoſtolicæ vr̄, arg. de appel. c. ſi duobus. & vt maius trahat ad ſe minus, ad hoc vt no. per gl. & Arch. de iure pat. c. 1. in fi. lib. 6. & per gl. de conceſ. præben. c. ſi capitulo. in fi. & facit. de præben. c. ſi à ſede.

ADDITIO.

a A trib. iudicib. Adde dec. 20 ſup. hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio interpoſita ab eo, qui fuerat procurator conſtitutus in partibus eadem die qua appellauit, an teneat?*

DECISIO LVI. aliàs 586.

1 QVidam † qui non erat procurator appellauit viua voce à diffinitiua, contra Titium lata, & infra decendium ille Titius in partibus ſequenti die conſtituit eū in procuratorem ad illam cauſam, dans ei mandatum ad appellandum, ratum & gratū habens quicquid per eum actum fuerit, vel quomodolibet procuratum, illud tn̄ procuratorium non venit in eius procuratoris notitiā, donec poſteà per menſem. Quæritur an talis appellatio valuerit? Quidam dixerunt, ꝙ non, quia tunc non erat procurator, cùm appellauit, nec dn̄s ratificauit infrà 10. dies appellationem eius, quia illa verba, ratū & gratum habens, &c. intelliguntur de agendis ꝑ eum in futurum, non de tunc actis. Alij verò tenebant contra, quia eo ipſo ꝙ conſtituit eum procuratorem ad cauſam, & dat ſibi poteſtatem appellandi, vr̄ ratificaſſe, quæ in cauſa geſſerat, vel appellationem, quam interpoſuerat: & allegatur caſus. ff. qui ſatiſd. cogā. l. Iulianus. & hæc opi. multis videbatur æqor, licèt tenentes contrarium poſſunt reſpondere ad illam legem, ꝙ ibi interuenit expreſſa ratificatio, vt ſatis innuit gl. vel dato, ꝙ nō interueniſſet, poſſet dici, ꝙ ibi ſtipulatio interponebatur ante tempus, quo fieret petitio, vt innuitur, cū dr̄ ibi, fundum petiturus. & ideò quia antequam fundus peteretur ſuperuenit mandatum, valet, & habet effectum ſtipulatio: hic autem appellatio non ferebatur in aliquod tempus futurū, antequàm ſuperuenit mandatum, unde deci. 1. ſup. de proc.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis abſque alia commiſſione poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis, ſecùs in Auditore ſacri Palatij.*

DECISIO LVII. aliàs 599.

1 LIcèt, † iudex appellationis de iure poſſet pronuntiare ſuper deſertione appellationis, ſi pars appellata cā petat, ut in c. cordi. de appel. lib. 6. & c. concertationi. & no. in c. cùm ſit Romana. ext. de appel. & in c. ſicut. eo. tit. in cle. cum ſimi. tamen de ſtylo Palatij Auditores ſacri Palatij non pronuntiant ſine

ſine ſpeciali commiſſione ſuper dicta deſertione. vide ſup. deciſ. 2. hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter debet intimari facere appellationem iuxta cap cauſam. de elec. in clem. aliàs non cenſebitur cauſa deuoluta, niſi ad eius praiudicium.*

DECISIO LVIII. aliàs 798.

1 Sciendum eſt, † quod ſi aliquis appellat in aliqua cauſa ſpirituali, oportet, quod intimatio fiat, iuxta c. cauſam. de elec. in clem. aliàs nõ deuoluit cauſam ad ſedem Apoſtolicam, tñ ſi pars appellata vult proſequi cauſam, nihilominus poteſt, & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet non ſeruauerit illa quæ ſeruare tenetur, appellatus nihilominus debet introducere appellationem.*

DECISIO LIX. aliàs 601.

1 Nota, licèt † appellans non ſeruauerit illa, quæ debet ſeruare, nihilominùs appellatus debet introducere appellationem appellantis, niſi non ſeruaſſet ea, quæ debet ſeruare de iure, quia tunc dicta appellatio non deuoluit cauſam ad Curiam ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Appellans impeditus in primo fatali, habebit integrum ſecundum: ſecus ſi fuerit impeditus in ſecundo, quia non habebit, niſi illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè infra ſecundum.*

DECISIO LX. aliàs 603.

1 Dic, quod † ſi aliquis iuſtè impeditus fuerit, quod nõ potuit proſequi, nec finire ſuam appellationem infrà primum fatale: tunc petat ſecundum: & habebit de iure completum, vt in c. cùm ſit Romana, ext. de appel. Si aût fuit impeditus iuſtè ſecundùm fatale, tunc non habebit, niſi infrà illud tempus per quod impeditus fuit iuſtè: infra ſecundum Inno. in c. ex ratione, de appel. & ita ſeruat ſacrum Palatium. vide dec. 2. ſup. de in integ. reſti.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtoli reuerentiales dantur in appellatione à diffinitiua, refutatorij autem ab interlocutoria.*

DECISIO LXI. aliàs 605.

1 Dic, † quod ſi appellatum ſit à diffinitiua in aliqua cauſa, & petantur Apoſtoli, iudex debet dare reuerentiales, ſecùs ſi ſit appellatum à grauamine, quia tunc non datur tanta difficultas, cùm non ſit tunc tantum magnũ
2 periculum, ſi dentur Apoſtoli refutatorij, a & ita ſeruatur.

ADDITIO.

a Apoſtoli refutatorij. Dic plures eſſe Apoſtolorum ſpecies. Quidam enim ſunt conuentionales, alij teſtimoniales, alij reuerentiales, alij verò refutatorij, de quibus in lib. proceſ. dom. Io. And. de Aubar. in tit. de forma appellationis à diffinitiua.

SVMMARIVM.

1 *Auditor debet uidere proceſſum iudicis à quo, antequam inhibeat.*

DECISIO LXII. aliàs 606.

1 Facta fide † de appellatione alicuius eccleſiæ, nihilominùs Auditor debet videre proceſſus iudicis à quo eſt appellatum, an fuerit cauſa legitima ad appellandum: & ſi fuerit, inhibeatur, ſi petatur, & poſteà aſſignetur terminus ad dandum libellum, & in cauſa procedendum, prout de iure fieri debet.

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſacri Palatij non remittit cauſam iudicis à quo, etiam ſi pronunciaret malè appellatũ.*

DECISIO LXIII. aliàs 612.

1 Dic, † quod vbi Auditor Cameræ Apoſtolicæ tulit ſententiam diffinitiuam, vel interlocutoriam, appellatur ab eo, & cauſa appellationis cõmittitur alicui Auditori ſacri Palatij, quod cognoſcat an ſit malè appellatum, propter hoc non remittit ſibi cauſam, ſi pro-

nuntiat hoc ſimpliciter tacendo omninò de remiſſione facienda, quia tunc partes impetrant commiſſionem alteri Auditori fieri: & ita etiam eſt de ſtylo Palatij diu obſeruato.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi facit committi cauſam in Curia, poteſt præuenire terminum quem ſibi præfixit, ſecùs ſi extra Curiam.*

DECISIO LXIIII. aliàs 616.

1 SI † aliquis ſibimet præfixit terminum ad appellationem ſuam proſequendam, vel iudex a quo, prout fieri poteſt, vt in c. perſonas. & in c. ſæpè contingit. cum ſi. quòd iſte talis appellans poteſt præuenire dictum terminum impetrando Auditorē in Curia Romana: ſecùs autem ſi vult impetrare iudicem extra Curiam. & ita etiam ſeruat ſacrum Palatium de facto. vide deciſ. 12. ſup. de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem ſi reuocat abſolutionem excommunicationis factam per iudicem a quo, non poteſt reintrudere, ſed debet de nouo excommunicare.*

DECISIO LXV. aliàs 651.

1 SI † aliquis iudex abſoluit aliquem à ſententia excommunicationis ſimpliciter, vel ad cautelam, propter quod eſt appellatum, ſi iudex appellationis pronuntiet benè appellatum, & malè proceſſum, ſeu abſoluat: a quo poſteà petatur, quòd reducatur ſententia ex communicationis in illum contra quem erat lata, non debet fieri: quia ille qui abſoluit licèt eſſet iudex per literas ſurreptitias, ſeu p commiſſionem ſurreptitiam, tamen habuit iuriſdictionem, vt not. in c. ad audientiam. ſuper verbo, irritum. & ibi cōtrarium vr̃, extrà, de reſcrip. ſed de nouo excommunicet illum ſeruando ordinem, iuxta c. reprehenſibilis. & c. cùm ſpeciali. extrà de app. & c. cùm medicinalis. de ſenten. excom. lib 6. petatur aliqua cauſa, dum prædicta abſolutio habuit locū, ſi factum fuerit per prædictum iudicem. & ita tenet Rota.

EPITOME.

Inhibitio poſt concluſionem fieri non poteſt iudici, a quo, qui dedit refutatorios.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio in cauſa prophana poſt concluſionem in cauſa, non poteſt fieri.*

DECISIO LXVI. aliàs 674.

1 NOta, † qñ *a* in aliqua cauſa ſpirituali, vel prophana eſt concluſum, non pōt fieri inhibitio, & licèt ſit appellatum a concluſione, & dati ſunt Apoſtoli refutatorij, & terminus aſſignatus ad ſententiam audiendam, & appellans impetrauerit Auditorem, qui intimat ſuam commiſſionem: Auditor a quo appellatum eſt, poteſt proferre ſuam ſententiam. & ita etiam ſeruat ſacrum Palatium.

ADDITIO.

a Nota, qñ. Ad declarationē iſtius dec. adde dec. ſup. in tit. de dolo & cont. 30. in ordine.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis articulo omiſſo de partium conſenſu poteſt in negotio principali procedi.*

2 *Appellans non poteſt inuito appellato procedere in negotio principali omiſſo articulo grauaminis.*

DECISIO LXVII. aliàs 716.

1 NOta † φ ſi appellatum *a* eſt in aliqua cā ad Curiam Romanam, φ omiſſo articulo appellationis de partium voluntate proceditur in negotio principali, vt c. cordi. de app. lib. 6. pro hoc ē t facit c. accepta. eo. tit. de

2 appel. cā † appellationis, & negotij principalis ſi cōmiſſa ſit alicui domino Auditori ſacri Palatij de ſpeciali mādato Papæ, & appellās velit φ tantum procedatur in negotio principali omiſſo appellationis articulo: & appellatus velit contrarium. ſ. φ procedatur in articulo appellationis: ſ. an appellatio ſit iuſta vel iniuſta, tūc obtinebit appellatus, videlicèt, φ

prius

priùs procedatur in articulo appellationis.& hoc tenet Inn.in c.vt debitus. extrà, de app. & hoc ẽt vr̃ tenere Io.Mo.in alle.c.cordi.ſuper verbo, voluntatis.etiam põt eſſe ratio, fortè cùm appellans ſi malè appellauit condemnetur appellato in expenſis. pro hoc facit c. cùm appellationibus. de appel. lib.6. & Io. Mon.in alleg.c.cordi. & hoc ẽt ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Si appellatum. Adde Fran. in c. vt debitus col.antepenul. de appel. & Aegid. Bellamer. dec.3.& 9.& 18.hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Auditores inhibent iudicibus extrà Rotam ſtatim poſt præſentatam commiſſionem: ſecùs in Rota, vbi debet conſtare de appellatione prius.*

2 *Iudex appellationis non poteſt inhibere iudici a quo, niſi ſententiam ſuam exequatur in caſibus, in quibus appellatio prohibetur, antequàm cognoſcat an appellatio ſit recipienda.*

DECISIO LXVII. aliàs 272.

1 SCiendum eſt † quòd ſi in aliqua cã ſpiritua li, vel prophana appellatum eſt ab auditore, vel alio quocunque iudice extra Palatium Apoſtolicum, ꝙ commiſſione facta & pręſentata ſuper hoc alicui dom. Auditori ſacri Palatij: qua præſentata, & aſſignata die ad dicẽdum contra commiſſionem, contra quam adueniente die nihil dicitur, vel datur ſufficienter contra dictam commiſſionem, per quam Auditor procedere virtute dictæ commiſſionis non poſſit: ſi petatur inhiberi, tunc dictus Auditor immediatè poteſt inhibere prędictis iudicibus, ſecùs autem ſi eſt appellatum ab aliquo Auditore ſacri Palatij. Nam ſi eſt appellatum a ſententia diffinitiua cognitis & uocatis partibus, quòd appellatũ ſit, ſtatim poteſt inhiberi Auditori poſtquàm cõſtat de appellatione: niſi in caſibus, in quibus appella

2 tio inhibetur: vt purà in ſententia ſuper notorio crimine lata, vel de quo quis eſt in iure cõfeſſus, vel ſimilibus caſibus, vt 2.q.6. c. ſunt quorum. & c.ſequen. tunc non poteſt iudex appellationis inhibere priori iudici, ne ſententiam ſuam exequatur, niſi poſtquàm cognoſcere cœperit, an appellatio ſit recipienda, vel non: & vtrùm ſit caſus, in quo poterit appellare, in c. Romana. vt in §.ſi autem. de appel.lib.6. Si verò a grauamine ante ſententiam appellatur, tunc non prohibebit priorẽ iudicem procedere, niſi cùm iam conſtet ſibi appellatũ eſſe, & ex cã legitima: & incipit iudex appellationis de veritate cauſę dictæ appellationis cognoſcere, & tunc ſtatim inhibebit, vt no.in §.quod ſi obijciatur.præal.c. Romana.ſuper verbo, prohibere.& ita etiam tenet, & ſeruat Rota circa doctrinam inhibitionis faciendæ in cauſis prædictis.

SVMMARIVM.

1 *Lis non dicitur pendere propter extraiudicialem appellationem.*

DECISIO LXIX. aliàs 764.

SCiendum eſt quòd c. vt circa. de elec. lib 6.& c.procurator. eo. tit. loquitur in appellatione extraiudiciali. & etiam c. concertationi. de app. eo. lib.& prædicta capitula non habent locum in tit. vt lit. pen. in clem.

1 quia lis † non a dicitur pendere reſpectu appellationis extraiudicialis, quia appellatio extraiudicialis non inducit litis pendentiã, ſed appellatio iudicialis. Ratio, quia appellans in iudicio offendit miniſtrũ iuris, & appellans extra iudicium offendit legem, quare magis peccat, qui offendit miniſtrũ legis, quàm qui offendit legem: quia mitius agitur cum lege, quam cum miniſtro legis, vt l.Celſus.de arb. tamen poteſt reſpondeti, quòd ſi appellatur a iudice, non fit ſibi iniuria, ſecundùm Arch.in c.venerabilis. ſuper verbo ſpectat. de ſen. excom. lib.6.& Inn.in c. cũ ſpeciali. ſuper ver. cum iudice. de app. Prędicta tenent aliqui Auditores ſacri Palatij, & aliqui contra, tamen maior pars tenet dec. prædictam.

ADDITIO.

a Pendere. Quando lis dicatur pendere, vide cle.[2. vt lite pendente. & ibi ſcrib. Item & Fel.in c.ſuper literis.de reſcr. col.6. verſ.Limita primò.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio generalis a grauaminibus in iudicio eſt nulla, et ſimiliter generalis allegatio nullitatis, niſi ſpecificẽtur grauamina, & nullitates.*

DECISIO LXX. aliàs 749.

1 NOta, † quod ſi principalis perſona alicuius cauſæ, vel procurator eius dicat in iudicio coram Auditore, appello a vobis a tali grauamine, & etiam ab omnibus alijs grauaminibus illatis, quod talis appellatio non eſt admittenda, *a* niſi declaret in appellatione grauamina, in quibus dicit ſe eſſe grauatum. Idẽ ẽt eſt, ſi aliquis dicat aliquem proceſſum cauſæ alicuius nullum, niſi dicat, & monſtret in proceſſu cãm nullitatis. hoc ẽt ſeruat Rota.

ADDITIO.

a Non eſt admittenda. An appellatio a futuro grauamine valeat, vide gl. in cle. ſicut. de app. in verbo, a futuro. & per do. Abb. in c. ſignificauerunt. de teſt. in 3. col. in ver. ſed quæro, & c. in c. 1. de dilat. in 2. no. & in c. ceſſante. de app. in 1. col.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis articulus poteſt omitti de conſenſu partium, vel ſolius appellantis.*

DECISIO LXXI. aliàs 798.

1 SCiendum eſt, † quod ſi aliqua cauſa peruenit ad ſedem Apoſtolicam per appellationẽ, quod tunc articulus appellatus põt omitti de conſenſu, vt in c. cordi. de app. lib. 6. Inn. tenet in c. vt debitus. de app. quod articulus appellationis põt omitti ſolũ de voluntate partis appellãtis, & hoc tenet cõmuniter Rota.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non poteſt pronuntiare ſuper deſertione appellationis ſine ſpeciali commiſſione.*

DECISIO LXXII. aliàs 818.

1 SCiendum eſt, † quod ſi aliqua pars litigantiũ petat in ſacro Palatio ab aliquo eius Auditore pronuntiari aliquam appellationem fore deſertam, quòd non poteſt pronuntiare ſine aliqua ſpeciali commiſſione.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad dicendum contra commiſſionem ſeruari debet, vbi agitur de deſertione alicuius appellationis.*

DECISIO LXXIII. aliàs 821.

1 SCiendum eſt † quãdo agitur de deſertione alicuius appellationis, quod aſſignetur terminus ad dicendum contra commiſſionẽ, quia Auditor ſine aſſignatione illorum terminorum non poteſt pronuntiare ſuper hoc.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti poſt decem dies a ſententia lata contra eum per audientiam contradictarum dari debent Apoſtoli refutatorij, & ſi iuret ad notitiam ſuam tunc perueniſſe.*

DECISIO LXXIIII. aliàs 824.

1 SCiendum eſt † quod ſi procedatur cõtra aliquem per audientiam cõtradictarum in poſſeſſorio, vel petitorio: & feratur ſententia contra eum, & poſt aliquod tempus appellet infrà decẽ dies: ſed dicit poſt p̃dictũ tẽpus quod venit ad notitiam ſuam, ideò appellat infrà decem dies, & paratus eſt hoc iurare, quod talis nõ debet admitti cũ iuramẽto, ideò dãdi sũt ſibi Apoſtoli refutatorij. & ita tenet Rota.

SVMMARIV.

1 *Attentata lite pendente non reuocãtur, vbi conſtat de nullitate appellationis, vel non intereſſe partis.*

2 *Gratia ſecundi non redditur ſurreptitia ob non factam mentionem de litis pendentia ſuper ſurreptione gratiæ primo impetrantis.*

DECISIO LXXV. aliàs 357.

1 NOta, † quod attentata *a* poſt inhibitionem, a vbi conſtat de nullitate appellationis, nõ ſunt reuocanda propter verbum, canonicè, poſitum in c. non ſolum. de app. lib. 6. ſed vbi conſtat de iniuſtitia ſeruandus eſt ordo. Item 2 † quòd pendentia litis gratiæ ſurreptitiæ: primò inter primum & ſecundum impetrantes, non reddit gratiam ſurreptitiam ſecundi ſuper beneficio cadente ſibi. impetratione vtriuſq; partis, ſi non facta mentione de litis pendentia impetrauit, quia non intereſt, &c. per Inn. in c. ſi. vt lite pendent. in addit. nec habet locum c. 1. & 2. vt lite penden. lib. 6.

ADDI-

ADDITIONES.

a Attentata. Circa materiam attentatorum vide quæ ſcripſi ad deciſ.1.ſup.hoc tit. in nouis.& Fel.in c.ex tenore,col.3. verſ. & dicit Ro.de reſcrip.& vide Imol.in c.bonæ. de appel.Matth.de Afflict.deciſ.Neapol.98.incip. pulchrum eſt dubium.&c.Et an notorius defectus iuris impediat reſtitutionem poſſeſſionis beneficij,vide per glo.in verb. inquirant. col.8.tit.de collat. in pragmat. ſanct. verſ.7. vbi eſt præſumptio,&c.

SVMMARIVM.

1 *Attentata appellatione pendente post eius desertionem non ſunt reuocanda.*

2 *Attentata non ſunt reuocanda ad inſtantiam illius,de cuius non iure clarè conſtat.*

DECISIO LXXVI. aliàs 464.

a Nota † ꝙ attentata appellatione pendē
1 te a diffinitiua poſt ipſius deſertionē non veniunt per modum attentati reuocanda:q̄a propter deſertionem fingitur non appellatū. per l.ſuę.de his qui not.infa. ff. pro hoc facit optimè c.licet.de ſenten.excom.lib.6.a contrario ſenſu,ibi not.vide dec.10.ſuprà iſto tit.

ADDITIO.

a Not. † Ad inſtantiam illius de cuius non iure clarè conſtat, non veniunt attentata lite
2 pendente reuocanda, ſicut dicimus in interdicto,Vnde vi.iux.no.per Inno.in c. conſtitutus.de fil.preſ.& c.ſignificaſti.de diuor.& q̄a ſua non intereſt hoc petere.de elect.cùm inter.& 2.q.6.non ſolent.de teſt.veniens.

SVMMARIVM.

2 *Iudex datus ſuper mala adminiſtratione alicuius prælati, ſpendente termino ad dandum apoſtolos ratione appellationis ab alieno grauamine pro ſe illato interpoſitæ,interdixerit adminiſtrationem prælato, an dicatur nulliter proceſſiſſe?*

DECISIO LXXVII. aliàs 570.

1 IVdici † delegato a Papa committitur inquirere ꝯ quendam prælatū ſuper mala adminiſtratione:fuit appellatum ab eo a quodā grauamine prætenſo per prælatum:ſed iudex poſt appellationem ante dationem apoſtolorum interdixit ſibi adminiſtrationem,ne lite pendente adminiſtrer. Ille coram ſuperiore cognoſcente de appellatione, petit illam interdictionem reuocari tanquam attentatā: cùm ante appellationem fieri non potuiſſet talis interdictio.arg.c.venerabilis.de of.dele. l.poſtquàm.§.1.ff.vt in poſ.leg.& ibi not. per illam l.hoc tenebant quidam.Alij verò quaſi omnes contrà: quia ante dationem apoſtolorum ſuſpenſa fuit omnis poteſtas,vt de ap.c. non ſolùm.lib.6.ergo quicquid fecit,nullum fuit.Nec ob.l.poſtquàm.§.1. quia ibi in ordinario iudice:& quia iam reſponderat appellationi,& dederat apoſtolos, & ibi appellatum fuit a diffinitiua,& erat iudex ordinarius,ad cuius officium ēt poſt appellationem multa pertinent.de app.cùm teneamur.& c.ad hoc. & c.propoſuit.hic erat delegatus, cuius poteſtas expirat poſt appellationem legitimā.Vel meliùs,hic non conſtabat an iſta interdictio eſſet facienda ante appellationem: quia non conſtabat an eſſet ſuſpectus de mala adminiſtratione:nec an inquiſitio ſuper hoc facta eſſet ſufficiens ad interdictionem faciendam: & ideò non potuit fieri poſt. ibi verò conſtabat cautionem fore præſtandam ante appellationem:quare non obſtat.

SVMMARIVM.

1 *Attentatorum cauſa non requirit obſeruationem terminorum.*

DECISIO LXXVIII. aliàs 765.

1 SCiendum eſt † ꝙ ſi in aliqua cauſa ſpirituali vel prophana eſt appellatum,ſi pēdente appellatione aliquid innouetur, & pars appellans petat in ſuo libello reuocari attentata ante omnia:in tali petitione non ſunt ſeruandi termini ſacri Palatij: q̄a ſufficit Auditori ꝙ fiat ſibi fides legitima de appellatione, & ēt de attentatione:quo facto immediatè pōt reuocare attētata.& hoc cōiter tenet Rota.

SVMMARIVM.

1 *Fatalia non currunt agenti ſuper attentatis.*

DECI-

2 *Epiſcopus an poſſit ex conſuetudine nominare contra minimum ſtatutum.*

DECISIO I. aliàs 22.

1 NOTA, † quòd vbi ordinarius, vel alius ſuperior habet poteſtatem nominandi aliquem in prima ſui creatione, ꝙ recipiatur in canonicum in certa eccleſia ſui epiſcopatus: & talis primò nominatus acceptat gratiam, quantũ eſt in ſe: ſi tamen dictus nominatus renunciet gratiæ ſibi factæ per nominantem, ille qui de nominauit, non poteſt alium nominare. arg. l. apud Aufidium. ff. de optio. leg. & quod no. Archi. in c. ſi in multis. ſuper ver. exprimat, in prin. & in c. gratia. in fi. de reſcrip. lib. 6. maximè quandò nominans eſt clericus, & perſona eccleſiaſtica: in qua talis variatio non approbatur. vt c. paſtoralis. de iure patro. & qđ no. Inn. in c. cùm Bertoldus. ſuper ver. epiſcopum. de re iud. c. licèt videatur contra. l. vnũ ex familia. in prin. cum ibi no. de leg. 2. ſuper ver. muretur. & c. ſi electio. de elec. lib. 6. ſed ibi electio immediatè non habet effectũ, niſi ſecuta confirmatione: collatio tamen habet
2 conſentiente nominato. An † autem epiſcopus poſſit nominare contra minimum ſtatutum ex conſuetudine? dic ꝙ talis conſuetudo cùm ſit onerosa, non valet, vt in c. 1. de cõſue. cum ibi no. per Io. And. & quod no. in c. dilectus. in ver. conſtitutum. eo. tit. vide deci. 31. inſ. de conceſ. præben.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ex cauſa an poſſit diſpenſare, ut quis habeat duas dignitates, uel perſonatus in eadem eccleſia?*

2 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare quòd minor 25. annis teneat beneficium curatum.*

DECISIO II. aliàs 29.

1 NOta, † ꝙ Epiſcopus poteſt diſpenſare, vt quis teneat duos perſonatus, ſeu duas dignitates in eadem eccleſia, & hoc propter neceſſitatem, ſeu vtilitatem eccleſiæ, aliàs non poſſet, vt no. per Arch. in c. 1. de conſue. li. 6.
2 Vtrùm † autem poſſit diſpenſare; ꝙ minor 25. annis teneat beneficium curatum? Dic vt no. in c. licèt. ſuper ver. carere. de elect. per Arch. hoc verum eſt ſecundum Inn. & alios. Huic opi non ſtatur etiam propter prærogatiuam meritorum, vel ex quacumque alia cã ſecundum Io. And. in d. c. licèt. cùm ſolus Papa in hoc diſpenſare poteſt. per c. de multa, de præben. ſecundum Io. And. & Archid.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus poſt receptionem ſuam in canonicum factam, habet actionem ad præbendam poſteà uacãtem: licèt non dicatur habere ius in præbenda, niſi ſibi aſſignetur.*

DECISIO III. aliàs 39.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis eſt receptus in canonicum, ex tunc habet actionem ad præbẽdam poſteà vacantem, ſi alter non præcedat, ſed tamen non habet ius in præbenda, niſi ſibi aſſignetur. de quo dic vt in c. ſi tibi qui. de reſcrip. lib. 6. per Arch.

SVMMMRIVM.

1 *Beneficium uacare dicitur ubi facta eſt reſignatio, ſeu ubi erat beneficiatus.*

DECISIO IIII. aliàs 33.

1 NOta, † ꝙ ibi beneficium a videtur vacare, vbi facta eſt reſignatio: b vel vbi erat, qui tenebat beneficium. de quo per Archi. in c. ſi electio ſuper ver. ex eo. de elec. lib. 6. & c. commiſſa ſuper ver. pacifica. eo. tit. & in c. licèt. in mag. gl. de præben. iunc. c. 1. vt lite pendẽ. in clem. vbi de hoc. & vide inf. dec. 35. in iſto tit.

ADDITIONES.

a Ibi beneficium. Adde Rom. conſi. 341. incip. quoad primum. col. 3.

b Reſignatio. Iſta deciſ. facit ad q. an ille qui reſignauit beneficiũ ſuum faciat fructus ſuos, donec ille in cuius fauorem facta fuit reſignatio, beneficij reſignati adeptus fuerit poſſeſſionem, & reſignationis admiſſioné reſignãti inti-

intimauerit. Et reſolutio eſt ꝙ ſic, ſi reſignatio facta fuerit per procuratorem, & in abſentia reſignantis: ſecus ſi in propria perſona illã fecerit: quia tunc reſignans dicitur priuari ꝓprietate & poſſeſſione beneficij reſignati, ſecundum Inno. & Doct. in c. quod in dubijs. & in c. admonet. de renun. & pro his facit regula 34. cancel. apoſtol. vide Nic. Boerium in §. 1. tit. *des couſtumes touchans* dona. in conſue. Biturigen.

SVMMARIVM.

1 *Expectantium authoritate apoſtolica ſub clauſula, ad prębendam quam duxerit acceptandã, ſi alter primus in data omittat acceptare primam prębendam vacaturam, non ſibi præiudicat, quin poſſit acceptare ſecundam.*

2 *Gratiam habens quod poſſit acceptare præbendam eccleſiæ cum præſtimonijs vnius cedentis, vel decedentis, poterit ſimul, vel ſucceſſiuè acceptare prębẽdã, vel præſtimonia, & ſeparatim.*

DECISIO V. aliàs 37.

1 NOta, † ꝙ vbi ſunt duo expectantes *a*
a, authoritate apoſtolica ſub iſta clauſu-
b la, *b* ad præbendam quam duxerit acceptan
dum, ſi primus in data omittat acceptare pri
mam præbendam vacaturam, non ſibi præiu-
dicat quin poſſit acceptare ſecundam. nec
in iſto caſu habet locum. c. ſi clericus. de præ
ben. lib. 6. vt ibi vr̃ notare Archid. ſuper ver.
ꝙ iudex. & videtur notare Inno. in c. manda
2 tum. circa prin. de reſcrip. Et idem † ſi habeat
gratiam, ꝙ poſſit acceptare prębendam eccle
ſiæ cum præſtimonijs vnius cedentis, vel de-
cedentis: quia tunc poteſt ſimul, vel ſucceſſi-
uè acceptare præbendam, vel præſtimonia, &
ſeparatim. & vide inf. deciſ. 20. inf. de conceſ-
ſio. præben.

ADDITIONES.

a Duo expectantes. Adde Staph. in trac. de lit. grat. & iuſt. fol. 110. ver. primò ius in literis.

b Clauſula. Iſta clauſula hodie in regno Franciæ non videtur habere locum propter concordata in tit. de forma mandati.

SVMMARIVM.

1 *Expectans apoſtolicus præfertur nominato ab eo, qui nominare poteſt ex conceſſione Papæ, vel priuilegio.*

DECISIO VI. aliàs 55.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis ex reſcripto *a* Pa
a pæ, vel ex priuilegio pôt noĩare ad va-
cantem, ſeu ad vacantes prębendas: nominatus per talem priuilegiatum non præfertur impetranti apoſtolico: imò apoſtolicus tali nominato præfertur ſecundum aliquos. vide de præben. ſi cui. lib. 6 arg. de præben. c. dudũ. ꝑ hoc non videtur poteſtatẽ a ſe abdicaſſe.

ADDITIO.

a Ex reſcripto. Adde Staph. in trac. de lit. grat. & iuſtit. fol. 30. verſ. ex quo dicto. Et nota contra nominatos ꝑ vniuerſitatẽ. Et dato cõcurſu impetrantis apoſtolici & nominati graduati in beneficio vacante, quis illorum præferri debeat, vide gl. in §. non tamen intendit. in ver. eſſectum. tit. de colla. in Pragmat. ſanctio. & dato concurſu impetrantis apoſtolici & præſentati per patronum quis debeat præferri. vide per Phil. Dec. conſ. 117. col. 1.

SVMMARIVM.

1 *Gratia poteſt purificari in curia Romana.*

DECISIO VII. aliàs 134.

1 NOta, † ꝙ vbi ſunt tres executores dati
ad purificandum gratiam, gratia poteſt
a purificari in Curia Romana: *a* quia talis purificatio etiam poteſt fieri abſente parte, vt videtur notare Inno. in c. licet. de tranſla. epiſc. imò ſi duo ex trib. iudicib. datis cognoſcerẽt de purificatione, anteq̃ conſtaret tertiũ impeditum: dum tamen reuera impeditus eſſet, valeret, ſi poſt probaretur reuera: licet faciat contrà quod no. Arch. in c. cum plures. de offi. deleg. lib. 6. ſuper ver. impediri. ſed in gl ſuper ver. malitioſè. tenet primam partem. & pro prima parte facit. l. ne in arbitris. §. fin autem de arbitrio. C. de arb.

ADDITIO.

a Curia Romana. Hodie in Francia ſeruatur oppoſitum, propter priuilegia regni.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem Decani & capituli ad illa,*

illa, quæ habent conferre in aliqua eccleſia ciuitatis, poterit acceptare beneficium quod non eſt de principalioribus in eccleſia cathedrali.

2 *Canonici eccleſiæ collegiatæ ſi deſeruiant diuinis in aliqua eccleſia cathedrali, & ob id recipiunt diſtributiones, & inſtallantur, non propterea videtur eſſe canonici illius cathedralis eccleſiæ.*

3 *Deſeruiens duabus eccleſijs nomen aſſumit ex ea, in qua magis moratur.*

DECISIO VIII. aliàs 309.

a NOta ꝙ vbi ſententia *a* fuit lata in audie̅
1 tia, † ꝙ eſt aliquis expectans ad collationem Decani, & capituli, ad illa quæ habent conferre in aliqua eccleſiarum ciuitatatis, vel diœceſis, poſito ꝙ vigore iſtius gratiæ non poſſit acceptare beneficium in eccleſia cathedrali, ſcilicet beneficium maius, vel præbendam cathedralem: tamen beneficium minus, vicariam, vel aliud beneficium modicu̅, quod non eſt de principalioribus in eccleſia poteſt talis impetrans acceptare. quia c. quãuis. de præb. lib. 6. eſt pœnale: & ideò reſtringendum. Item eſt ibi propter prærogatiuam, & honorem eccleſiæ cathedralis, ꝙ non veniat beneficium ſub generalibus verbis: ſed in modicis beneficijs eccleſiæ cathedralis non eſt illa prærogatiua: maximè cùm non interſit capitularibus negotijs. ergo videtur ceſſare ratio d. c. quamuis. Archidiaco. in allegato c. quamuis. ſuper verbo, eccleſiã. vr̃ notare contrariu̅. & idem Ioan. And. in gl. non extendit: licèt ſententia fuerit lata in contrarium: & hoc in fauorem pauperis impetrantis: quia in gratia ſpeciali, & non pauperis forte poſſet habere locu̅ opinio Archidiac. &
2 Ioan. And. & ex hoc poteſt dici; ꝙ † ſi ad aliquã eccleſiam cathedralem veniunt deſeruiendo diuinis aliqui alij canonici alicuius eccleſiæ collegiatæ, licèt in eccleſia cathedrali tales canonici recipiant diſtributiones, & inſtallentur, quòd non videantur eſſe canonici eccleſiæ, cum alibi habeant focum, & larem, & ſtallum: ſimiliter & principaliter debet attendi locus, in quo originaliter ſunt canonici, & ſeruiunt, & habent habitationem, & in qua eccleſia nomen recipiant: quia a nomine res denominat. §. eſt & aliud. Inſtit. de dona. vbi dr̃, ꝙ nomen debet eſſe co̅ſonum rei. ad quod C. de icol. l. 2. & ſi. quia
3 vbi † aliquis ſeruit in duob. locis, de loco ex quo trahit moram, & in quo magis moratur nomen aſſumit, ut l. ſeruis vrbanis. in princ. verſic. dicendum. de lega. 4. Item a iure artificium ad ſe trahit officium, vt in l. ſeruos. §. ſi. de le. 3. ergo poſito ꝙ officient in eccleſia cathedrali, ſi alibi ſimiliter officiãtur, & vltra officium faciunt ſimiliter aliud officiu̅: quod faciunt alibi trahi ad ſe officium eccleſiæ cathedralis. vt ſic non ſint de eccleſia. ad quod l. eius qui. §. ſi. ff ad municipales.

ADDITIO.

a Vbi ſententia. Adde Staphi. in tract. de liter. grat. & iuſtit. fol. 27. verſi. vtcumque ſit.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quod eſt in clauſtro, vel in continentibus ædificijs, quando cenſeatur eſſe in eccleſia.*

DECISIO IX. aliàs 549.

1 VTrùm † beneficium cenſeatur in eccleſia, cùm eſt in clauſtro, vel in continentibus ædificijs eccleſiæ? facit pro & co̅tra. ff. de verb. ſigni. l. 2. de conſecrat. eccleſ. vel altar. c. 1 lib. 6. de ſenten. excommu. c. ſi ciuitas. eod. lib. & videtur attendendum, an habeat officium facere in eccleſia: vt putà celebrare, & in horis intereſſe: vt tunc in eccleſia cenſeatur. arg. l. cùm quid. de fund. inſtru. & ad hoc facit multum deſtinatio patrisfamilias, ſeu fundatorum, vel communis, vbi cenſeatur deſtinatum: an ꝙ ſit beneficium in eccleſia: & ibi quotidiè diſtributiones recipiat, & ſeruiat, vel non. ad hoc faciu̅t iura. ff. de leg. 3. l. ſeruis vrbanis. C. de pd. mi. l. ſi prædium. & de ſupellect. leg. l. quemadmodm. de fundo inſtruct. l. quæſitu̅. §. Alfenus. & §. ſi quis. & ff. ad municipales. l. eius qui. §. fina. quæ leges probant, ꝙ no̅ attendatur locus: quia eſt extra eccleſiam: ſed alia qualitas deſtinationis, moræ, & ſeruitij: licèt etiam aliquando ſeruiant in capella, ſeu eccleſia, quæ eſt in clauſtro, & dixeru̅t quòd ab antiquo plures obtinuerunt in Palatio, ꝙ ſi talis beneficiatus non habet alios prouentus, quàm illos, quos percipit ab eccleſia, propter ſeruitium, quod ibi facit: ꝙ cenſetur in eccleſia, licet ẽt habeat in clauſtro celebrare, vel in aliquo ſeruire: ſecùs ſi haberet dotem, vel redditus

pro

pro illo beneficio aliunde,& extra eccleſiam deſtinatos illi beneficio: quia tunc eſt extra eccleſiam.& ſic vtrobique videtur dicere at tendēdi,vbi dignius officium exercet: & vbi frequentius,&c.facit de deci. c.ad apoſtolicæ.ff.ad municipa.l.eius qui.§.fin.& l.ſi quis fructus.& pro hoc de ſepul. c.cum quis. lib. 6.& quod ibi not.Ioan.And.in nouel.

SVMMARIVM.

1 *Optio præbendarum ubi datur de minori ad mediam,& de media ad maiorem,quis optare poterit maiorem,ſi ius in minori non habet.*

2 *Poſſeſſio ſola dat titulum in beneficialibus.*

3 *Conſequens ſi fundatur in aliquo antecedenti: ſublato antecedenti tollitur.*

DECISIO X. aliàs 577.

1 VTrùm † in eccleſia vbi ſunt præbendæ minores,mediæ,& maiores : & ſecundum ordinem receptionis antiqui canonici poſſunt de minori aſcendere ad medias, & de medijs ad maiores:ſi unus qui primò erat receptus in canonicū,& authoritate capituli ad preces imperiales obtinuerat de facto vnam præbendam minorem vacantem per capitulum ſibi collatam, quam magno tempore tenuit bona fide,& iuſto titulo,aſcende rat ad unam mediam poſtea vacantem,&dimiſit primam minorem : & poſteà ſuperueniente quodam apoſtolico impetrante , qui primam minorem quam impetrauerat intra tempus debitum, & aliàs canonicè acceptauerat & ſibi obtinuerat prouideri,declarabitur ipſum apoſtolicum habuiſſe ius in illa minori, & ſibi adiudicetur:& illum ad eam ad preces imperiales receptum nullum ius habuiſſe, remanere debeat ille imperialis in illa media ad quam aſcendit,uel utrum ſi ſequens eum in ordine receptionis illam eandem mediam optauerit : & dimiſſa minore quam aliàs iuſtè tenebat,aſcenderit ad eam, debeat eſſe potior in eadem ? Et videbatur quibuſdam ꝙ primus imperialis ſit potior in media,non obſtante ꝙ non habuiſſet ius in prima minori:ex quo eam tenuerat,& poſſederat bona fide:quarē fecit fructus ſuos : & iſte aſcenſus videtur quidam fructus. argumen.c. conſultationibus. de iure patronat. ad hoc allegant l.Barbarius Philip. ff.de off. prætor.& quæ no.Inno.in c.nihil.de electio. pro hoc in ſpeciali allegabatur vnus textus,

2 qui videtur probare , ꝙ † ſola poſſeſſio dat titulum in beneficialib.c.ſi à ſede.de præbē. lib.6.pro hoc in ſpeciali allegabatur.ff.de dona.inter uirum & vxo.§. ex auro. cum l. ſeq. & ad Trebel.l.facta.§.ſi hæres.Determinatū fuit ꝓrium : quia ex quo non habebat titulū canonicū in prima minori,non poſſit hr̄e in ſecunda media:quia in eccleſijs vbi habet̄ locum optio,vel aſcenſus,ſeu permutatio præbendarum,fit tranſitus de vna ad aliam abſque nouo titulo,& abſque noua prouiſione, vel collatione in virtute prouiſionis, ſeu tituli habiti in prima.iuxta not. per Archid. & Ioā.Monach.in c. cùm in tua.de conſuet. lib.6.Si ergo canonicus titulus non habetur in prima,non poteſt habere ſecundam : aliàs ſequeretur,ꝙ eccleſiam ſine canonico titulo obtineret,quod ius nō patitur.Pro hoc,quia vbi conſequens fundatur in aliquo antece-

3 denti:ſublato antecedenti†tollit̄ conſequēs. benè facit ff.de pact.ſi cùm te.de accuſat.ad petitionem.pro hoc l. egi.ff. de exceptio. rei iudica. pro hoc inducebam.l. qui liberis.§. hęc verba.ff.de vulgar.& l.ex facto.§.ſi.eod. titu. licèt illa aliquantulum videantur obſtare,ſed non obſtant ſi benè attendatur.pro hoc allegatur.ff.de in diem adiect.l.2.& l.6. §.ſed Marcellus.& ff. de ædili. edicto.l.1.§. 2.& l.cùm autem.§. cùm rediretur. pro hoc quia reſoluto iure fundamēti,reſoluitur fundamentum. de pign.l.lex vectigali.ff. vt leg. no. caue.l. 1.§. ſi quis ſub conditione. & §. qui minorem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſubcollectoris ſurrogati in locum primi, cenſentur reſeruata.*

2 *Beneficia ſemel affecta ſemper durant affecta.*

DECISIO XI. aliàs 412.

1 NOta,† licèt ſecundum ordinationem domini Gregorij vndecimi unicus ſubcollector in qualibet diœceſi ſit deputatus, cuius beneficia ſint reſeruata:tamen ſi vnus remoueatur,& alter loco eius ſurroget̄ , omnium

nium ſic ſucceſſiuè deputatorum ſunt reſeruata beneficia, prout ſuprà in quadam concluſione eſt dictum, quæ incipit. Item ꝙ benè. & concluſum, videlicet ꝙ licet ceſſet eorum officium, non tamen ceſſat reſeruatio. Et eſt verum dicere quando quilibet pro ſuo tempore erat ſolus, & vnicus ſubcollector, & ſic ipſius beneficia cadunt ſub reſeruatione,
2 & fuerunt affecta ſemel, quæ † affectio nunquã extinguitur, niſi per prouiſionem Papalem ſubſecutam, ſaluo tamen caſu. c. ſtatutũ. de præbend. lib. 6. vide deciſ. 13. inf. de appel.

DECISIO XII. aliàs 593.

DIc ꝙ ſi aliquis impetret &c. repetita eſt. ſuprà de reſcriptis. deciſ. 5.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſemel affecta ſemper durant affecta, etiam ſi deſinat officium, propter quod beneficia fuerant affecta.*

DECISIO XIII. aliàs 617.

a
1 SI beneficia *a* † alicuius ſunt reſeruata propter aliquod officium ſedis apoſtolicæ, quod habet, ꝙ licèt remoueatur, ſeu priuetur dicto officio quacunque cauſa: ꝙ nihilominus ſua beneficia quę tunc habebat remanebunt reſeruata: ſecùs tamen de beneficijs, quæ poſt amotionem ſiue priuationem dicti officij obtinebit. & ita ſeruat prædicta ſedes apoſtolica.

ADDITIO.

a Si beneficia. Vide infra duas ſequentes deciſ. & infra eod. titul. deciſ. 31. incip. Papa reſeruauit. & in no. eod. titul. deciſ. 10. incip. beneficia collectorum.

DECISIO XIIII. aliàs 410.

Similis eſt deciſ. 10. hoc eod. tit. ſup. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ de ſtilo etiam ceſſante officio eorum remanent reſeruata.*

DECISIO XV. aliàs 700.

1 DIc, † ꝙ beneficia collectorum ſedis apoſtolicæ ſunt reſeruata, quandiu vtũtur officio ſecundum aliquos ſapientes: ſecùs tamen eſt ſecundum ſtylum Curiæ Romanæ, quia poſtquam ſemel quis factus eſt collector, vel ſubcollector, vtatur officio, vel non vtatur: beneficia quæ tunc habebat, remanẽt reſeruata ſecundum prædictum ſtylum, ſeu obſeruantiam ſedis apoſtolicæ: beneficia autem quæ poſt depoſitum officium aſſequuntur, non ſunt reſeruata. 1

SVMMARIVM.

1 *Impetratio beneficij in qua tacetur ꝙ defectus fuerit familiaris Cardinalis, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XVI. aliàs 721.

1
a NOta, † ꝙ *a* vbi dominus noſter Papa vult, ꝙ gaudeant priuilegio Cardinalium familiares, & qui in expenſis eorum cũ quibus morantur continuè ſunt, iuxta formã c. ſicut. de verbo. ſignificatio. libro ſexto. Vnde ſi aliquis, qui impetrat beneficium aliàs de prædictis, & habitat cum aliquo de dominis Cardinalibus, & moriatur ille commenſalis, cuius beneficium impetratur: & non fiat mentio de prædictis: gratia eſt ſurreptitia. & ita declarauit dominus Gregorius Papa xi.

ADDITIO.

a Nota ꝙ. Adde Aeneam de Falco. in tracta. reſerua. in 4. q. in princ. incip. in 6. effectu. in 42 pagin. ver. & illud dictum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſiue aliàs, generaliter veniunt omnes reſeruationes, licèt vna tantùm ſit expreſſa.*

DECISIO XVII. aliàs 726.

1 NOta, † ꝙ beneficia eccleſiaſtica vacant diuerſimodè apud ſedem apoſtolicam, vt patet in c. licet. infrà, de præbendis. libro ſexto. & in extrauagan. quæ incipit. Et debito pa-

to paſtoralis officij, & alijs diuerſis modis. Vnde ſi Papa faciat alicui gratiam de beneficijs vacantibus apud ſedem apoſtolicam per vnam viam: ſi vacant alia via reſeruationis, non veniunt ſub gratia, niſi ponatur in gratia de tali beneficio vacante, vel alio quouis modo. Nam tunc venit omnis via vacationis apud ſedem apoſtolicam, & intellige per illam perſonam nominatam. & ita ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij. dic vt in c.quondam.de pręb.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium eccleſiaſticum dicitur plenum quando poſſidetur ab aliquo de iure.*

DECISIO XVIII. aliàs 740.

1 NOta, † ꝙ beneficium eccleſiaſticum dr̃ plenum, qñ poſſidetur ab aliquo de iure.

SVMMARIVM.

1 *Collatio uel præſentatio ubi communiter pertinet ad abbatem & conuentum: tutius eſt quòd abbas præſentet de conſenſu & uoluntate capituli.*

DECISIO XIX. aliàs 105.

1 NOta, † ꝙ vbi pręſentatio, ſeu collatio cõmuniter pertinent ad abbatem & conuẽtum: tamen abbas, qui eſt caput collegij, facit pręſentare, vt no. Inn. in c. ca noſcitur. de his quę fi.a pręl. Et ex hoc ſequitur, ꝙ vbi Abb. probat, ꝙ collatio inſolidũ pertineat ad eũ; tutius tamen eſt, ꝙ quando abbas pręſentat, ꝙ caueatur in litera pręſentati, ꝙ pręſentet de conſenſu, & voluntate capituli: quia in dubio de iure communi ad pręlatum & ad capitulum pertinet collatio præbendarum, ſeu beneficiorum. de quo dic in c. a collatione. per Arch. de appel. lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Intruſus in beneficio reſeruato propter decretum reſeruationis nulliter confert beneficia ad eius collationem ſpectantia ratione dicti beneficij reſeruati.*

DECISIO XX. aliàs 183.

1 NOta, † vbi aliquis eſt intruſus a in beneficio reſeruato, ſeu dignitate: quãdiu toleratur, ſi confert beneficia, non valet collatio beneficiorum facta per ipſum exiſtentem in tali dignitate reſeruata: cùm reſeruatio, & decretum afficiat totum beneficium: & per conſequens illud quod ſequitur ex eo, vt c. vt noſtrum. de appel. ſecùs ſi aliàs eſſet intruſus, pręterquàm in beneficio reſeruato. ar. no. per Inno. in c. nihil. de elec. vide ſ. de cau. poſ. & propr. nota quod vbi, dec. 11.

ADDITIO.

a Intruſus quis dicatur, vide deci. 13. ſ. de cau. poſ. & propr. Aen. de Fal. in trac. reſer. in 4.q. prin. in 26. effectu, & in 2. par. trac. in 4. prin. in 11. q.

SVMMARIVM.

1 *Collator quando impeditur in ſuo turno, habet ſequentem turnum.*

3 *Impeditus impedimento facti remanet illaſus.*

DECISIO XXI. aliàs 190.

1 NOta, † ꝙ vbi ex ſtatuto eccleſię ſunt duo, abbatiſſa & decanus: quorum vnus habet conferre duas pręb endas primò vacaturas: ſecundus habet conferre tertiam: in caſu quo primus eſſet impeditus per apoſtolicum, non noceret ſibi, quin poſſet conferre prębẽdam aliàs vacantem, ſi contingat ꝙ primus fuerit impeditus in collatione ſuarum duarum: & ſic tertia iure ſtatuti pertinebit ad eũ, ſi contingat poſteà ꝙ aliquis ſit impetrans ad collationem abatiſſę, quę habet conferre duas: talis impetrans tertiam prębendam quę pertinet ad abbatiſſam propter impedimentum poterit acceptare: quia eius collatio pertinet ad abbatiſſam pro nunc. ergo eſt verum dicere, ꝙ ille qui habet ad collationẽ abbatiſſę, eſt potior illo, qui habet ad collationem Decani, quia licèt regulariter prima præbenda pertineat ad Decanum, tamen vbi abbatiſſa fuit impedita, pertinet nunc ad abbatiſſam, & non ad Decanũ arg. c. ſi de beneficio.

2 ficio, in prin.de præben.in clem.& † quia impeditus impedimento facti remanet illæſus. c.ſignificante.de pign. & c.imputari. de reg. iur. lib.6. de conceſ.præben. c. quia diuerſitatem.

SVMMARIVM.

1 *Capellanus Papæ non probatur ille, quem Papa in literis prouiſionis nominat fuiſſe capellanū.*
2 *Verba narratiua Papæ quando dicātur probare.*

DECISIO XXII. aliàs 197.

1 NOta, † ꝙ vbi Papa confert præbendam vacantem tanquam reſeruatam per mortem capellani honoris, talia verba Papæ non inducunt probationem, ꝙ ſit capellanus ille per cuius mortem vacat,niſi aliàs probetur. arg.c.ſi ſumus.de ſen.excom.in clem.ſi.Papa. de priuil.lib 6.licèt faciat contra c.1.de pro-
2 ba.in clem.ſed † ibi Papa narrabat ſuper facto ſuo: ſecùs vbi non narrat ſuper facto ſuo proprio, ſed de alieno. idem ſi Papa narret factum ſui prædeceſſoris, & gratia ſuper narratis non fundatur: quia tunc verba narratiua non probant.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab ordinario infra menſem datum impetranti ad acceptandum, non ualet: ſi tamen purificatio infra menſem fiat.*

DECISIO XXIII. aliàs 240.

1 NOta, † ꝙ vbi ordinarius confert beneficia infra menſem datum impetranti ad acceptandum, non valet collatio facta ante purificationem gratiæ: ſi tamen purificatio infra menſem fiat, poſito ꝙ ſubſequatur collatio ordinarij. & hoc per §. ſecùs. in c.cùm ei quem.de conceſ.præben. in clem. circa q̃d adde no.per Arch. in c.dudum. ſuper verbo, ignoranter.de præben.lib.6.vide deciſ.37.infrà de conceſ.præben.

SVMMMRIVM.

1 *Reſeruatio Papæ expirat per ſolam collationem etiam poſſeſſione non ſubſecuta.*
2 *Ius quæritur in iuribus incorporalibus non apprehenſa poſſeſſione corporali.*

DECISIO XXIIII. aliàs 283.

1 NOta † vbi Papa prouidet de beneficio reſeruato: ſi antequàm prouiſus habeat poſſeſſionem corporalem moriatur: ordinarius in partibus de beneficio poteſt prouidere:quia reſeruatio aſſecuta eſt ſemel ſuum effectum per prouiſionem,licèt corporalis poſ-
2 ſeſſio non fuiſſet apprehenſa: quia † in iuribus incorporalibus ius quæritur non apprehenſa poſſeſſione corporali, vt cap.ſi. cum ibi no.de conceſ.præb.li.6. & quod no.per Inn. in c.inter cætera.in magna gl. ver. imò plus vī.de præb.& Io. And.in nouel.in c.quodam. de præb.lib.6. ex quo enim ſemel habuit effectum reſeruatio,non reconualeſcit ſine noua voluntate Papę,vt l.qui res.§.areā.ff.de ſolu.iunct.l.penul.in ſi.de cōſul.lib.10.C.Nec obſtant no.in c.commiſſa.de elect.lib.6.& c. de multa.de præben. quia loquuntur in pœnalibus.pro prima parte facit c. ſi electio. de elect.lib.6. vide deciſ.14.ſuprà iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,ac ſi nulla reſeruatio facta foret, includit omnem reſeruationem generalem.*

DECISIO XXV. aliàs 291.

1 NOta, † ꝙ Papa faciendo gratiam alicui, ꝙ poſſit acceptare beneficium dum
2 vacabit,ac ſi nulla reſeruatio facta foret, ꝙ per iſta verba tollitur quæcunque reſeruatio iuris & hominis, intantum ꝙ vbi beneficiū ſit reſeruatum per Papam, ſiue ſit reſeruatio ex diſpenſatione canonis, vt per decret.execrabilis.talis reſeruatio videtur ſublata, quia dicendo,ac ſi nulla reſeruatio facta foret,intelligit̃ de omni reſeruatione facta, vt l hoc genus de cond.& dem.& no.Ber. in c.1. q̃d mer.cau.quia verbum,nullo modo, oē ius includit,vt l.nullo. ff.de fal. Et ex quo reſeruatio hominis eſt ſublata, multò fortius legis: mitius.n.agitur cum lege,quàm &c.vt l.Celſus.ff. de arb. Et quia Papa tollendo reſeruationem: vī conferre & dare omne ius,quod habet in beneficio reſeruato,vt cap.pen.cum

ibi

ibi no.per Inno.de dona.& l.ſi quando.C.de bo.vacan.lib.10.

ADDITIO.

a Faciendo gratiam. Adde Aeneam de Falco. in trac.reſer.in 3.q.prin.pag.10.circa fi.verſi. aduerte quia vtiliter.

SVMMARIV.

1 *Præbendæ vbi non ſunt diſtinctæ: terminus menſis ad acceptandam præbendam non ſtatuitur.*

2 *Clauſula, quam duxerit, &c. non apponitur vbi præbendæ non ſunt diſtinctæ.*

DECISIO XXVI. aliàs 292.

1 NOta, † ꝙ vbi Papa confert canonicatum non habentem diſtinctam præbendam,ſed ſolùm canonicalem portionē,ſi conferat canonicatum prædictū ſub expectatione canonicalis portionis, expectās poteſt portionem dum vacabit ſine præfinitione alicuius temporis,& poſt menſem a tempore vacationis acceptare:quia cùm portio non ſit certa nec diſtincta, certum tempus non ſtatui-
2 tur.nec † in bulla ponitur clauſula,quā duxerit infra vnius menſis ſpatium acceptandum: imò indiſtinctè acceptare poteſt: quia propriè talis portio non eſt præbenda certa, vt no.in c.dilectus.in fi.de præb.per Inn.vbi autem poneretur illa clauſula, quam duxerit, &c. haberet locum. c.cùm ei quem. de conceſ.præben.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ab ordinario infra menſem datum expectantibus ad acceptandum, etiam ſi appareat expectantes non acceptaſſe infra menſem, non valet.*

DECISIO XXVII. aliàs 834.

1 CVm † ad collationem a cuiuſdam Epi-
a ſcopi eſſent impetrantes apoſtolici expectantes cum poteſtate acceptandi infra menſem,iuxta clem.cùm ei quem.§.ſecus.vacante quodam beneficio cadente ſub gratia impetrantis, epiſcopus infra menſem contulit cuidam: & paulò poſt Papa illud beneficium reſeruauit: & tanquam reſeruatum contulit cuidam impetranti:expectantes tamen aliud beneficium nunquam acceptauerunt, nec infra mēſem,nec poſt.quæritur quis ſit potior? an ordinarius,ideſt ille, cui epiſcopus contulit,an apoſtolicus, cui Papa in uirtute reſeruationis contulit? Quidam dicunt, ꝙ ordinarius eſt potior:quia manus epiſcopi ita demùm infrà menſem erant, & cenſebant eſſe ligatę,ſi expectans infra menſem acceptaſſet: quia in eorum fauorem menſis appoſitus eſt: tunc enim eis, vel eorum altero acceptantib. retrò collatio ordinarij apparet nulla:& tunc apoſtolicus cui Papa ante acceptationem expectantis contuliſſet:eſſet potior.Sed quia expectantes infra menſem non acceptauerunt: idcirco retro manus ordinarij non cenſebātur ligatæ fuiſſe,& valebat eius collatio. arg. notatorum per Io.And. in c.ſtatutum. de p̄ben.lib.6.Alij verò tenent contrà, b & coīter iſtam approbant oēs. Et pro iſta parte vr̄. c.quodam.de præb.lib.6. Nec ob.no.per Io. Mo.in d.c.ſtatutum. quia eius opi.non approbatur per d.c.quodam.de præb.li.6. vt et no. ibi Io. And. in gl.fi.in nouel. & in terminis in quibus Io.Mo.loquitur pendente collatione ordinarij pp dubium euentum acceptationis futurum non ſuperuenit reſeruatio Papæ,ſeu collatio eius,ſeu manus appoſitio, ſicut hic, nec reſeruatio Papæ ſicut ſuperſuenit in d.c.quodam.& vide deci.43.quæ incipit primus & ſecūdus in data. J.de cōceſ.p̄b.

ADDITIONES.

a Cùm ad collationem. Adde dec.23.J.eod. & dec.22 inf.de conceſ.pręben.

b Tenent contrà. Adde Fel. in c.cùm ex officij.col.fi.de pręſcr.& gl.in §.ꝙ ſi quis.in ver. irritum.& in ver.eo ipſo.tit.de colla. in prag ma.ſanct.& gl.in c.volens itaque.in ver.tolerandas. eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio ſpecialis per Papam dicitur, quando reſeruat aliquod beneficium collationi ſuæ, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ.*

DECISIO XXVIII. aliàs 784.

1 Dicitur † ſpecialis reſeruatio per Papam, quando reſerua taliquod beneficiũ collationi ſuę, ſeu collationi ſedis apoſtolicæ: non autem habet locum prędicta ordinatio, & declaratio in beneficio reſeruato generaliter: & eſt reſeruatio facta generaliter, ſeu dr̄ de beneficijs officialium ſedis apoſtolicę, de quibus loquitur extrauagans. Ex debito paſtoralis officij, prędic. Ita tenet, & ſeruat Rota dominorum Auditorum. & iuxta conſilia ſuper hoc habita per eos in quadam cauſa eccleſię & præſtimonijs vacan. Corduben. tulit ſententiam, in quibuſdam canonicaru dictę eccleſię, & præſtimonijs vacantibus apud ſedem apoſtolicam per mortem cuiuſdam ſub collectoris ſedis apoſtolicę: de quibus Papa Gregor. XI. fecerat gratiam: in qua gratia fuit facta mentio de detentione prędicta, ꝙ quidam alter tenuerat per multos annos.

SVMMARIVM.

1 *Demonſtratio falſa non uitiat reſeruationem Papæ.*

2 *Demonſtratio falſa non uitiat legatum.*

3 *Reſeruatio beneficiorum non uitiatur ex falſa demonſtratione, ſi nominatim beneficia fuerant reſeruata, ſecùs ſi generaliter, quia non teneretur, niſi ille in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio, beneficia teneret.*

DECISIO XXIX. aliàs 191.

1 Nota, † ꝙ vbi Papa *a* reſeruar certa bene
2 ficia quæ tenet Titius, poſito quòd non
2 teneat, valet reſeruatio: quia † falſa demonſtratio non vitiat legatum. & hoc verum ſe-
3 cundum aliquos: vbi † nominatim reſeruat: ſecùs ſi generaliter, non nominando beneficium, ſeu beneficia: quia tũnc non teneret reſeruatio, niſi teneret beneficia ille, in cuius perſona fuiſſet facta reſeruatio. arg. ad hoc. l. ſi ſic. de leg. 1. iunct. l. eſt differẽtia. In quibus cauſis pig.

ADDITIO.

a Vbi Papa. Adde Aeneam de Falco. in trac. reſerua. in 4. q. 2. prin. in 19. effectu.

SVMMARIVM.

1 *Impetratio ruit quando non fit mentio de reſeruatione.*

2 *Papa in beneficio reſeruato dicitur ſolus ius habere.*

DECISIO XXX. aliàs 258.

1 Nota † beneficio reſeruato non valet collatio, niſi per imperrantem fiat mẽtio de
a reſeruatione: *a* quia conſtat beneficium reſeruatum. arg. notatorum per Arch. in c. fi. de conſue. lib. 6. licèt poſſet dici, quòd deberet fieri interpretatio in præiudicium concedentis. regula, contra eum. de reg. iur. lib. 6. & ne Papa notetur de auaritia, ſeu cupiditate, ſi aliud retinere videatur. C. de bon. vacan. lib. 10. l. ſi qſi. iunct. no. per Inno. de dona. c. paſto
2 ralis. Item † in beneficio reſeruato ſolus Papa habet collationem, in alio non ſolus, vt c. ſi a ſede. de præb. lib. 6. Nec eſt veriſimile, ꝙ Papa collationem ordinariorum velit impedire: Sed contrà vr̄: quia Papa concedendo ad totum ius vr̄ concedere, vt c. paſtoralis. cum ibi notatis per Inno. de dona. & c. cùm dilectus. eo. tit. Nec obſtat quod dicitur de ordinario: quia licèt ordinarius habeat collationem: tamen donec conſtet Papæ, confert, & conferre poteſt Papa, & ſic non videtur facere iniuriam ordinario, cùm iure ſuo vtatur. arg. l. iniuriam. §. 1. de iniurijs. iunct. l. cùm quidam. ff. de in integ. reſt.

ADDITIO.

a De reſeruatione, Adde Fel. in c. in noſtra. in 5. corolar.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum.*

2 *Conferendi beneficia ſuorum familiarium ſi alicui facultas concedatur, & unus deſierit eſſe familiaris, an ueniente caſu poſſit conferre beneficia eius?*

DECI-

DECISIO XXXI. aliàs 553.

1 Papa † reſeruauit *a* oĩa beneficia officia-
2 riorum & familiariũ ſuorum,capellanus commenſalis ſuus,uel alius officiarius,uel familiaris ſuus poſtea dimiſſa capellania,uel officio,ſeu familiaritate,deceſſit poſtquàm deſijt eſſe familiaris,uel officialis:quæritur nũc an beneficia quæ obtinebat cùm erat officialis,uel familiaris,ſint reſeruata? Et uĩ q̃ nõ: quia officium illius reſeruationis dirigebaĩ i
b tempus mortis *b* talis familiaris,uel officialis:ergo,&c. arg.l. cùm ſponſæ.cum conc.C. de dona.ante nup. Pro hac parte.ff.de pig. l. cùm tabernam.in prin.ibi,reſpondi,&c.ff. de leg.3.item legato.§.ſi uxori. ff. de leg.præſtã. l.ſed & ſi.§.1.unde uir & uxor.l.1.§.1 ſic.ff. de leg.3.legatis ſeruis. §.ſi ex officio. Itẽ pro
2 hoc:quia † ſi concedatur alicui poteſtas conferendi beneficia familiarium ſuorũ: & unus deſierit eſſe familiaris ſuus,& poſteà moriaĩ, non poterit conferre beneficia illius, ut not. Io.And.in nouel.de uer.ſig.c.ſi.lib.6.In oppoſitum facit, quia ibi debet attendi tempus reſeruationis.arg.l.facta.ff.ad ſenatuſc.Treb.p quo,quia ex quo ſemel fuit familiaris,beneficia quæ tunc obtinebat,iam fuerant reſeruata,& in manibus Papæ: ergo cum ſemel fuerant affecta,non deſinunt eſſe, nec ueniũt ad
c manus inferioris collatoris, *c* donec ipſe diſpoſuerit ſemel.arg.no.in c.inter dilectos. in gl.mag.alle.ſi.de exceſ.præla.per Innoc.& p hoc benè facit quod no.de reſcrip. ſtatutum. ſuper uer.committatur. pro hoc ẽt uĩ tex. in ratione.ff.de noxali.l.2.§.1.& ff.de reb.dub.l. ſi cognatis.uide dec.11.ſup.iſto tit.

ADDITIO.

a Papa reſeruauit. Adde deciſ.13.inc. ſi beneficia.ſupra eodem.& Aeneam de Falc. in trac. reſeruatio.in quarta quæſtione princi. in 17. effectu.& Fely.in c.in noſtra. uerſicu.uigeſimumprimum corolar.de reſcrip.

b Tempus mortis. An diſpoſitio ualeat cuius effectus confertur in tempus in quo diſponens non eſt futurus dominus rei diſpoſitæ, Panormita.in rubr.de teſtamen.col.2.& Barba.ibi. col.1.

c Inferioris collatoris. Adde deciſ. 24. ſupra eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio geminata in fauorem vniuſmet operari poteſt multos effectus.*
2 *Reſeruationis effectus eſt ligare inferiorum poteſtatem circa beneficium reſeruatum.*
3 *Reſcripta vbi multa eiuſdem tenoris impetrantur in vna cauſa, quoad effectum reputantur vnum.*
4 *Inſtrumenta vbi multa de vnomet contractu cõficiuntur,tamen vnus contractus reputetur.*
5 *Plenitudo non indiget adiectione.*
6 *Excommunicatus an iterum excommunicari poſſit?*
7 *Papa ſi reſeruauit ſuæ collationi beneficia alicuius eccleſiæ, non uidentur includi ſub reſeruatione nondum creata tempore reſeruationis.*
8 *Qualitas adiecta rei eius immutat naturam.*

DECISIO XXXII. aliàs 558.

1 Dominus † Papa Kalend. Ianuarij reſeruauit præbendam,quam in eccleſia Pariſien.obtinebat A. Kalend. Februarij, fecit gratiam B. de canonicatu eccleſiæ Pariſien. ſub expectatione præbendæ in forma conſueta: poſt Kalendas Martij dominus noſter uolens dicti B. gratiam conſequi debitum effectum,uoluit, quòd præbendam uacantem, uel proximè uacaturam, nulli alteri de iure debitam, poſſit acceptare, & ſibi prouidere,adiecta clauſula, quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus. demùm Kalen. Aprilis iterum dominus noſter reſeruauit eandem præbendã, quam tenebat A. & non conſtat, quòd prima reſeruatio eſſet ſublata, demùm Kalendis Maij moritur A.B. acceptat præbendam ſuam,& facit ſibi prouideri: quæritur an acceptatio & prouiſio ualeant? Et ſunt in effectu duæ quæſtiones.Prima,ſi Papa reſeruauit beneficium,& iterum prima reſeruatione durante, illud iterũ reſeruet ſub prima forma, utrùm ſecunda reſeruatio aliquid operetĩ?Secũda qõ,quę exinde dependet,utrũ illa clau-

ſula,quibuſcunque &c.tollat effectum reſer-
uationum factarum tunc,& etiam poſt,ante
tẽpus acceptationis,& prouiſionis B.In pri-
ma quæſtione videtur poſſe defendi, ꝙ nihil
2 operetur ſecunda.nam † effectus reſeruatio-
nis eſt ligare inferiorum poteſtatem circa be-
neficiũ reſeruatum diſponẽdo de eo, tanquã
titulo beneficiali,nihil omninò poſſet.de iu-
re patronat.c.cum dilectus de elec.c.ſi eo tẽ-
pore.lib.6. de conceſ. præb. cùm ei quem. in
clem. Cùm ergo per primam reſeruationem
hæc poteſtas ſit ablata ſimpliciter: per conſe
quẽs ſecunda nihil poteſt auferre,vel ligare,
cùm nihil inueniat:vt ſic poſſet dici eſſe vni-
cam reſeruationem quoad effectum multi-
plicatam per repetita verba, per quæ ſit reſer
uatio.ſicut ſi habiles hodie contrahant ma-
trimonium:licèt verba contrahendi ſint re-
petita inter contrahentes,vt probatur in ele.
diſpendioſam.de iudic.cum ibi nota.in gl.ſi.
Sicut ſi hodie detur mihi per Papam bene-
ficium,& collatio efficax eſt: ſi cras verò det
mihi illud idem, vna eſt collatio in effectu,
licèt uerba donationis ſint multiplicata, vt
de fide inſtru.c.inter dilectos.§. cæterùm.&
ibi multæ concor.in gloſ.ſic inſtituta. ſicut
3 † multa reſcripta eiuſdem tenoris impetran
tur in vna cauſa, quoad effectum eſt unum
reſcriptum. de reſcript.c. ex tenore. cum ibi
4 not.& ſi de uno † cõtractu facta fuerunt mul
ta inſtrumenta,non minus eſt vnus contra-
ctus.iuxta not.per Inn.de proba.c.1.Sic igi-
tur uĩ ꝙ ſit vnica reſeruatio;cùm totius effe
ctus quem poteſt reſeruatio operari, & pro-
pter quem per principem ſit expletus per
primã:&ſic ſecunda quoad effectũ nihil po-
5 teſt adijcere,cùm † non indigeat adiectione
plenitudo 6.q.1.c.ſi omnia.Sed mihi de præ
ſenti videtur contrarium.dico tñ quod ſecũ-
dam reſeruationem aliquid operari,vel adij-
cere primæ,poteſt intelligi dupliciter. Vno
modo quoad principalẽ effectum, ad quem
ſit reſeruatio, ut fortiùs ligent poteſtates in-
feriorum ambæ coniunctæ, q̃ prima ſola,
quantum ad hoc,dum ſunt in concurſu,ni-
hil operatur adiectio ſecundæ, per ſuperiùs
allegata. Et facit de priui.clem.1.§.ſi qui ve-
rò.poteſt tñ operari propter tempus proli-
xiorem ambitionem. Si enim prima reuoce-
tur,remanebit effectus qui erat in ſecunda,
Nec dicemus reuocatum effectum penes ſe-
cundam adhuc manentem,vel ſi Papa ex ali
qua cauſa haberet primam reſeruationẽ pro
infecta, iuxta ea quæ habentur de cenſibus.
c.1.in clem. cum ib. nota. remanent nihilo-
minus ligatæ manus inferioris propter ſecun
dam,quæ pro infecta habita non eſt:ſicut vi-
demus in excommunicatione,cuius effectus
eſt aliquẽ ponere extra eccleſiam militan-
tem.2.q.1.can.peccauerit.24.q.1.can.audiui
6 mus.& ſequen.cum alijs multis.tamen † ex-
communicatus poteſt iterum excommuni-
cari.3.q.4.Engeltrudam.de Iudæis.c.ita quo
rundam,& ibi concor.multæ in gl. & tamen
huius ſecundæ quãdiu concurrit cum prima
nullus eſt effectus,quoad illud quod excom
municatio principaliter operatur : ſed dum
erit excommunicatus a prima abſolutus, ſe-
cunda quæ remanet, operatur quæ operaba-
tur prima,dum durabat, vt no.in d.c.Engel-
trudam.& c.ita quorundam. ſicut etiam pa-
tuit exemplum Io.And. de ligato cum vna
forti cathena, qui poſt ligatur alia, operabi-
tur ligatura ſecũda remota prima. Et poteſt
poni exẽplum naturale,dum Sol benè lucet,
ſi accenditur lucerna, quid operatur quoad
effectum illuminandi ? certe nihil. 6.q.1. ſi
omnia. & tamen obſcurato Sole remanebit
aer illuminatus lumine lucernæ, quatenus
poſſet dici ꝙ dum actus ſecundus adijcitur
primo eundem operanti effectum dum con-
currunt ſit in effectu confuſio : ſed primo
ſublato remanent effectus ratione ſecundi,
iuxta ea quæ not.Io.Andr. de elec.c. cùm in
cunctis. ad ſi.& in clem.de magiſt.c.ſi.& ſe-
cundum Ber.ſi dicamus effectum reſeruatio
nis primæ ſublatum per ſecundam gratiam
factam.B. ſecunda reſeruatio prius facta po-
teſt eundem effectum reinducere, quem
prima operabatur ante illius clauſulæ adie-
ctionem:ſuppoſito ꝙ clauſula ſolùm præteri
tas reſeruationes reſpiceret. Dico vlteriùs
pro ſecundo membro diſtinctionis, ꝙ ali-
quos effectus cõſecutiuos ad illos,quos prin
cipaliter operatur reſeruatio, poteſt habere
ſecunda reſeruatio,quos non habebat pri-
ma,vt putà,ſi ignorabatur,ſecunda ſciebatur
per ordinarium, ſi nihilominus ipſe benefi-
cium confert in virtute primæ, cuius effe-
ctus durat, nulla eſt collatio : ſed tamen in
vim illius non poteſt de inobediẽtia, uel con
temptu ſuperioris notari. de reg.iur.c. igno-
rantia.

rantia. cum concord.lib.6. ſed poſſet in uirtute ſecundæ quam ſciebat.14 q.4.can.quod præcipitur.de verb.ſign.c. in his. de maio. & obe.c.2.cum ſimilibus. Præterea poſſet prius
7 includere:putà† ſi Papa reſeruauit ſuæ collationi beneficia alicuius eccleſiæ, non uidetur includi ſub reſeruatione nondum creata tempore reſeruationis.de reſcript. c. literas. in clem.cum ibi no.per gloſ.& Doct. Si ergo inter primam & ſecundam reſeruationem in illa eccleſia creatum eſt beneficium , licèt illud non afficiat prima ſeruatio,afficit tamen ſecunda: per illam decre.literas. cũ ibi alleg. & multò fortius ſi ſecunda reſeruatio haberet aliam qualitatem ſibi coniunctam, quam non haberet prima , procederent alleg. tunc enim non eſt dubium , ꝙ adijceret ſecunda ad primã:& plus poſſet operari, ꝗ prima.nã
8 † qualitas adiecta rei eius immutat naturã. de iureiur.c.debitores. & c. cùm contingat. C.de pact.l.quamuis.de foro compe.c.fin.de iureiur.c.licet.de præb.c.cui de non.lib.6. & benè faciunt notata per gloſſ.& Pau.in a leg. c.literas.de reſcrip.in clem. quia beneficium curatum efficitur non curatum,vel econtrà. quod notatur de iure patro.c.à nobis.de beneficio collegiato,ꝙ efficitur collegiatum.& hoc not.in ſimili Ioan.Mon.de ſepult.in c.2. §.ſuper cathedram,hodie innouatam,in cle. & ibidem Ioan.And.& Pau.poſt eum.Ex quibus ſatis patet ſolutio allegatorum in contrarium,ſaluo quod de matrimonio & donatione dicebatur.Illa autem non obſtant,quia ſunt actus de ſui natura perpetui:& ideò ſecundus tempore donationis non poteſt excedere primum. Patet de matrimonio.27.q.2. §.1.de cõſang.& affi.c.de infidelib.de diuor. quãto.ver.nã in tuæ.cũ cõcor.de donatione patet 56.diſtin.can.ſatis peruerſum.16.q.7. cap. inuentum eſt. de dona. c. cùm dilectus. cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, non obſtantibus reſeruationibus,ſe extendit etiam ad reſeruationes ſubſecutas vſq; ad tempus acceptationis.*

2 *Clauſ. Quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus, an tollat effectum reſeruationum factarum,tũc, & etiã poſt ante tempus acceptationis, & prouiſionis.*

3 *Additamentum eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt res cui adijcitur.*

4 *Literæ ad beneficia per quas rationes odioſa dicantur?*

5 *Papa nunquam tollit ius alterius,nec in re,nec ad rem,vbi hoc non exprimit.*

6 *Motus proprius præſeruat à ſurreptione:ſed non tollit ius alterius.& nu.8.*

7 *Expreſſio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurreptitiam,non operantur diſpenſationem.*

9 *Papa licèt concedat alicui poteſtatem beneficia conferendi , tamen poterit conferre beneficium cadens ſub prima conceſſione mẽtione nõ factã.*

10 *Clauſulæ generales quid operantur?*

11 *Clauſulæ,inhibitoriæ,& non obſtantiarum apponuntur in literis apoſtolicis ad firmandum, & exequendum gratiam impetrantis,& nõ ad tollendum ius alteri quæſitum.*

12 *Reſeruatio ſimplex ſequens gratiam ſecundam, ſed & præcedens acceptationem,& prouiſionẽ, an impedire potuerit in acceptando,& ſibi prouidere faciendo?*

13 *Gratia facta per principem quæ ipſi ſoli principi & non alteri facit præiudicium , largè eſt interpretanda.*

14 *Quælibet res debet æſtimari ſecundum effectũ productiuum.*

15 *Argumentum ſumi poteſt ab ordine ſcripturæ.*

16 *Princeps vbicunque facit aliquem actum:& ad ipſius effectualem ſuppletionem remouet impedimenta,quæ completioni actus obſtarent uniuerſaliter loquendo:tam præſentia,quàm futura impedimenta remouiſſe videtur.*

17 *Gratiam facere,à principio gratia eſt:ſed poſt quàm facta eſt,de iuſtitia eſt quòd ſuum ſortiare effectum.*

18 *Variatio maximè in principe cuius actus debẽt eſſe ſtabiles,damnatur.*

DECISIO XXXIII. aliàs.§.præced.deci.

1 Circa†ſecũdã quęſtionẽ, quæ eſt iudicio meo ſatis dubia,multi allegant,& tenẽt illã clauſulã nõ excludere,niſi reſeruationes tẽpore datæ pendentes,fundant ſe principaliter in tribus.Primò in clauſula adiecta in literis.Secundò , in quibus Papa declarat ſuæ intentionis fuiſſe de illis canonicatu & præbẽda,per apoſtolicæ ſedis prouidentiã ordinari:& in quibus includit omnes expectãtes:& in quibus decernitur irritũ,ſi quid à quoquã quauis authoritate forſan hactenus attenta-

tum eſt, vel contingeret attentari, & iſtud eſt fortius. Secundò fundant ſe: quia iſta gratia fuit ambitioſa, & reſtringibillis: & ſufficit ꝙ operetur aliquid: & ſi non in totū, quod verborum ſignificata importent, & hic ſatis poteſt operari tollendo reſeruationes tunc extantes, licèt non futuras, & coadunant hanc rationem per verbum, noſtris, quod cōtrahit terminum cui adijcitur, ad tempus præſens, ſeu ad illud quod importat terminus, & de pręſenti eſt. Tertiò, quia per illam conceſſionem acceptandi præbendam reſeruatam, Papa nec ſibi manus ligauit: nec vt teneret de illius B. gratia, facere mentionem in ſequentibus ſuis reſeruationibus legem impoſuit. iuxta c. dudum. de præb. lib. 6. Sed mihi de pſenti ſaluo meliori, & pleniori deliberandi iudicio, videtur totum cōtrarium. Et dico ꝙ
2 † illa clauſula, quibuſcunque reſeruationibus noſtris ſpecialibus nequaquam obſtantibus, remouet omne impedimentum ſubſiſtens tēpore acceptationis prouiſionis faciendæ, & proueniens ex reſeruationibus ſpecialibus, quare effectus tunc pendet: ſiue eſſent factæ ante gratiam, ſiue poſt: & iudicio meo ſi natura actuum conſideretur, rationes contrariæ fortiùs probant hanc partem, quàm contrariā. Vt tamen fortius & clarius hoc videatur, circa materiam aliqua incidentia ſunt diſtinguenda. Et primò videamus utrùm iſta gratia ſecundo loco facta B. ꝙ non obſtarent ſibi reſeruationes, ſit odioſa, & reſtringibilis, veluti prima gratia, ad cuius executionem conceſſa eſt. Et licèt prima facie videretur
3 ꝙ ſic: quia † additamentū eſt eiuſdem naturę, cuius eſt res cui adijcitur. de pręb. c. ſuper eo. lib. 6. & acceſſorium, cuius eſt ipſum principale, vt in reg. iur. acceſſorium. cum cōcor. ibi alleg. quas cauſa breuitatis ſufficit retinete. Et ad hanc partem, quam no. Io. Mo. de elec. c. quanquam. lib. 6. in fi. mihi de præſenti totum videtur contrarium. & dico hanc ſecundam non eſſe odioſam: imò magis fauorabilem: quod ſatis apparet, ſi rationes propter quas prima ratio iudicatur odioſa, & inexpugnabilis debitè conſiderētur: quę ſunt res propter quas prima ratio iudicatur odio-
4 ſa. Prima ratio: quia † in impetratione ineſt ambitio ex parte impetrantis. hoc autē odioſum eſt, & contra ius: ꝙ promotionē alicuius ad beneficia ambitio cōcomitetur. de pręb. c. quamuis. 1. lib. 6. hæc autem ratio ceſſāt in caſu præſenti. poſtquàm enim per primam gratiam Papa contulit canonicatum ſub expectatione præbendæ, ex tunc modò iure cōmuni iſti prębenda debetur ratione canonicatus, qui eam afficit pro canonico. de pręb. c. relatū. 1. q. 3. c. ſi quis obiecerit. de reſcript. c. tibi qui. lib. 6. eod. lib. de præben. c. ſi clericus. & c. ſi poſtquàm. & c. 1. de pęnis. cū concor. multis. In quo ergo poteſt notari ambitio, ſi iſte canonicus procurat, vt impedimenta tollantur, quę impediebant vt præbendā ſibi iure cōmuni debitam, conſequi non poſſit: certè in nullo. & hoc ſonat text. in allegat. c. ſi poſtquàm. in fin. ibi, iuſtè petere potuiſti, & c. Inde eſt ꝙ licet a principio non cōpetit actio alicui petēdi vt beneficietur, poſt q̄ canonicatus eſt ſibi collatus, actio ſibi cōpetit, ſeu ſaltem actionis loco officium iudicis prębendam, ut no. Compoſt. de reſcrip t. c. mandatum. Et de hoc ſatis ibi per Ioan. And. & in alleg. c. ſi poſtquam. de pręben. lib. 6. in nouel. poſt principium. Hoc etiam ſatis clarè notat Paul. de reſcri. c. literas. glo. puta, verſi. quid decet. in clem. vbi tenet ꝙ ſi aliquis receptus in canonicū impetret a Papa mandatū, ut ſibi detur prębenda ex ui illarū literarum: ſed prętendere receptionem inde eſt, quod tales literę benè extēduntur ad beneficia poſt datā literarū creata, vt etiā ibi no. gl. Et facit qud not. Ioan. Monach. & Io. And. in nouella. poſt ipſum. de prębend. c. ſi apoſtolicę ſedis. lib. 6. fortius ergo ſunt de iuſtitia literę, quę ſolùm remouent impedimēta circa prouiſionem ex iure debito faciendā ratione præcedentis collationis canonicatus, quare non poſſunt dici iſtę literę ambitioſę: nec per cōſequēs hac de cauſa reſtringibiles. Secunda ratio pp quam literæ ad beneficia ſunt odioſę, & reſtringibiles, eſt pręiudiciū, quod faciunt ordinarijs, quorū manus ligantur, ne conferre poſſint beneficia, q̄ aliàs ad eorū collationem ſpectabāt. de reſcri. c. mādatū. & c. in literis noſtris. & hęc ēt ratio ceſſat in caſu pręſenti, quinimò vr̄ ineſſe ratio contraria. Nam in virtute primę gratię poteſtas ordinaria ligata eſt, ut in c. alleg. ſi poſtquā. & ſemp manebit ligata, donec ſit iſti impetrāti ꝓuiſum, ut ibi. Quātò aūt iſte impetrās citiùs erit prouiſus, tāto ordinarij manus citiùs deligant, vt tollat impedimētū quod

quod impediebat ne ordinarius poſſet cõferre. Si ergo prima gratia eſt odioſa, quia ligat: ſecunda fauorabilis: quia cauſa eſt vt citiùs illud ligamen tollatur. arg. ab oppoſitis. vt 32. diſtin. can. hoſpitiolũ. 24. q. 2. c. ſane. 11. q. 3. ęſtimatur. cum multis ſimi. Tertia ratio propter quam primę literę ſunt odioſæ eſt, quia per eas datur ius ad beneficium vacaturũ cõtra concilium Lateranenſe. de conceſ. præben. nulla. & c. accedens. eo. tit. c. deteſtanda. lib. 6. hæc ratio ãt ceſſat in caſu præſenti. Nã licet a principio hoc ſtatutum obuiaret, poſtquàm eſt factus canonicus, quo caſu iure cõmuni debetur præbenda, ceſſat illa ratio, vt patet ex ſuperiùs allegatis. Ex quibus cõcludo ꝙ iſtius A. canonicatus, ex quo fuit B. ſibi collatus iam iure communi debentur præbẽdæ: & iſta ſecunda gratia ſolùm ſit ſublatiua impedimentorum, quæ deferebant gratiam, ꝙ iſta non fuit odioſa, ſed fauorabilis. Ad contraria põt reſponderi per notata per Dd. de iureiur. c. debitores. Secundò eſt circa hoc videndum, vt faciliùs tollantur contraria, cum iam eſſet iſti B. ius quæſitum vt reſeruationes non impedirent ipſum acceptare, ſed poſtq̃. Papa reſeruat de nouo non facta mentione de illa gratia, ſic an ex hoc gratia ſit ſurreptitia, & ſi ex hoc ſurreptitia redderetur, nunquàm pro mentione ſufficerent clauſulæ generales appoſitæ in gratia ſecundi iſtam prębendam tanquàm reſeruatam impetrantis. Quoad primum facit, ꝙ ſurreptitia, quia

5 † Papa nunquàm tollit ius alterius nec in re, nec ad rem, vbi hoc non exprimit. de vſu pallij. c. ex tuarum. de of. deleg. c. ſuper eo. de of. ordi. licet & hoc vr̃ notare Compoſt. de reſcrip. c. cùm ad finem. Arch. & Io. And. de p̃ben. ca. ſi poſtquàm. lib. 6. In obſeruatione Papæ nihil exprimit ergo, &c. In oppoſitum vr̃ caſus de præben. c. ſi motu proprio. lib. 6. & c. dudum. eodem libro. Circa hoc eſt notandũ, ꝙ aliud eſt ex taciturnitate gratiam, vel reſeruationem reddi ſurreptitiam, aliud per gratiam, vel reſeruationem tacentem ius alterius, ipſum ius non tolli. De primo modo loquendi dico, quòd

6 † reſeruatio Papæ ob taciturnitatem gratię B. cum reſeruationes fiant per Papam motu proprio, non poteſt dici ſurreptitia, vt in alleg. c. ſi motu proprio. & eodem tit. c. ſi Romanus Pontifex. in cle. & notatur eo. tit. c. per literas. glo. intellige. Sed. dico, ꝙ licet reſeruatio non ſit ſurreptitia, cũ ius parti quęſitum ex Apoſtolica conceſſione quòd poſſet acceptare præbendam reſeruatam & ſibi facere prouideri de ea, nõ tollitur per reſeruationem ſequentem hoc non exprimentem, per iura priùs inducta. & facit ad

7 hoc. Nam † expreſſio eorum quæ tacita redderent gratiam ſurreptitiam, non operatur diſpenſationem, vt in c. non poteſt §. ſi. de pręben. lib. 6. Sicut

8 † ergo expreſſio præſeruat a ſurreptitione, & non operatur diſpenſationẽ, ita motus proprius præſeruat a ſurreptione, ſed non operatur remotionem iuris alterius & hoc expreſsè not. Io. And. in nouel. de p̃b. c. ſi motu proprio. lib 6. ad ſi. tex. & ſuper glo. & idem Pau. in c. ſi Romanus Pontifex. de præben. in cle. glo. ex iſto. Nec obſtat c. dudũ. de præb. ſuperiùs allegatum. Nam

9 † interdũ Papa confert alicui poteſtatem beneficia conferendi: Interdum confert ius in beneficio, vel ad beneficium, uel in titulũ beneficialis. Primo caſu Papa poteſt conferre beneficium cadens ſub prima conceſſione mentione nõ facta, vt in d. c. dudum. Secundo caſu non valebit collatio beneficij, in quo vel ad quod in prima conceſſione fuit alteri ius quęſitum, vt notatur per Compoſtel. in c. cũm. de reſcriptis. Archidiaco. & Io. And. de præben. c. ſi poſtquàm. lib. 6 ſuperiùs allegato. & ſic eſt in caſu præſentis quæſtionis. Ratio autem diuerſitatis eſt patens, quia in primo caſu datur poteſtas conferendi beneficia, quæ poteſtas de iure eſſe poteſt. & reuera eſt penes plures etiã inſolidum, vt 10 quæſt. 1. c. regenda. 17 quæſtio. 7. omnes. & de officio legat. c. 1. lib. 6. & ideò cùm poſt conceſſionem factã de poteſtate conferendi, ſit poteſtas penes concedentem & penes eum cui eſt conceſſa, vnus alterum pręuenire poterit, & valebit collatio eius, qui alterum in conferendo præueniet, vt in præallegat. cap. dudum. §. nos attendentes., & eodem titulo. capitulo ſi a ſede. Sed in ſecundo caſu beneficium, vt titulus non poteſt eſſe plurium, quia vna eccleſia vnius debet eſſe paſtoris. de prębend. c. cum non ignores. & ideò cũ alicui alterius ius eſt quęſitum in eo, vel ad illud, non poſſit alteri dari, quin ius primi reuocaretur. hoc autem Papa nunquàm intendit, ſi hoc non exprimit, vt in iur. ſuprà allegat. Cum ergo in virtute primarum conceſſionum facta-

faƈta rum B. ſit ſibi quæſitum ius ad illam
præbendam,etiam ſuppoſito quòd eſſet reſer
uata ſaltem acceptandi hoc ius per reſeruatio-
tion em ſecundam hoc non exprimentem,nõ
erit ſublatum,vt inferius clariùs deducetur.
10 Circa ſmi punctum, vtrùm † ad tollendum
ius iſti B.quæſitum per ſecundam gratiam ac
ceptandi ſcilicèt, & ſibi faciendi prouideri de
prębenda non obſtantibus reſeruationibus
ſufficiant clauſulæ generales,poſitæ in gratia
illius,qui ſecundo loco obtinuit prębendam
a Papa tanquàm reſeruatam,hic eſt bona dif
ficultas,& ſi quis materiam plus dilatare vel
let,plenè poſſet videre per Gulielmũ in Spe.
de inſtrumen.ædi. §. nunc autem. verſiculo,
& ſi ſcias.& de reſcriptis.c.in pręſentia.ſuper
ratione autem cauſę,per Arch.25.q.2.in ſum
ma.ad ſi.& per eundem de conſt. c.i.lib.6.ple
niùs per Io.And.in nouel.de exceſ.præla.cũ
eo.lib.6.per Pau.de ſepul c. ſuper eos, ad ſi.
in cle.ad quos ſufficiat de materia remittere.
Sed ad propoſitum cauſæ præſentis veniendo
per illa gñalia,ſeu iſtas clauſulas generales nõ
fuiſſet reuocatum ius B.per ſuam gratiam ac
quiſitum.Et vt clariùs videatur hoc,& ꝙ iſtę
clauſulæ nil faciunt ad factum noſtrum, eſt
ſupponendum,ꝙ iſtæ clauſulæ non apponun
tur in reſeruationibus quas fecit Papa, ſed
poſtquàm beneficium tanquàm reſeruatum
contulit, adduntur iſtæ clauſulę in literis ſu-
per collatione beneficij reſeruati, confectis
in cancellaria. & hoc apparet ex tenore reſer
uationis productæ per ſchædulam de Came-
ra domini Papæ pro parte R.expectantis.Se-
11 cundò eſt ſciendum quòd † iſtæ clauſulę in-
hibitoriæ, & non obſtantiarum apponuntur
in literis Apoſtolicis ad firmandum, & exe-
quendum gratiam impetrantis,& non ad tol
lendum ius alteri quæſitum,vt eſt expreſſum
de præben.c.1.ad finem in cle.& ſatis appa-
ret ex notatis per Io.Monach.& Arch.de re-
ſcriptis.c.cum aliquibus. lib.6. & per glo. de
pręben.c.ſi cui.& c.ei cui.eo.lib.tertio eſt ſup
ponendum in facto,ꝙ iſte B. expectatiuus in
vim gratiarum ſuarum primò acceptauit prę
bendam de qua agitur, & fecit ſibi prouideri
antequàm Papa prouideret aduerſario ſuo.
Ex quibus clarè concluditur,ꝙ cùm iſtę clau
ſulæ non fuerint adiunctæ reſeruationi factę
per Papam, ſed literis ſuper collatione poſt
prouiſionem B.factam confectis,ꝙ de effectu
iſtarum clauſularum quæ ſequuntur accepta
tionem & prouiſionem B. non eſt diſputan-
dum.cùm ius alteri quęſitum maximè in re
tollere non poſſit, nec ad iſtum finem literis
apponuntur:ſed ſolùm eſt diſputandum vtrũ
reſeruatio ſimpl citer facta poſt ſecũdam gra
tiam B.prędiudicet ſibi A.quoad prębendam,
de qua agitur:quia ſi ſimplex reſeruatio prę-
cedens acceptationem, & prouiſionem ſuam
non poteſt ſibi nocere per acceptationem,&
prouiſionem,fuit ius quęſitum in re, quod ſe
quens adiectio clarè in literis ſuper ſequente
collatione confectis tollere non poteſt, vt no
ta.expreſsè Compoſt. in allegato c. cauſam.
de reſcrip. ſed ſimplex reſeruatio prędecens
acceptationem,& prouiſionem impedit eũ,
vt acceptare non potuerit,non indigemus ef
fectu illarum clauſularum, cùm ſola reſerua-
tio ad hoc ſufficeret.Hoc ergo ſimpliciter eſt
12 diſputandum,vtrùm † ſimplex reſeruatio ſe-
quens ſecundam gratiam B.& prędecens ac-
ceptationem & prouiſionem illius,eum impe
dire potuerit in acceptando, & ſibi prouideri
faciendo:quod eſt dubium principale.Et bre
uiter videtur mihi, quòd clauſula,reſeruatio
nibus noſtris ,&c.poſita in ſecunda gratia B.
remouet ſecundum impedimentum,quod tẽ
pore acceptationis, & prouiſionis faciendę
B.vixerit,proueniens ex reſeruationibus,qua
re tunc penderet effectus,ſiue eſſent factę an
te dictam gratiam, ſiue poſt. & hoc ſi probat̃
13 gratia † facta per principem, quæ ipſi ſoli
principi,& nulli alteri facit præiudicium, in
concedentis præiudicium largè eſt interpre-
tanda, vt comprehendat non ſolùm præteri-
ta,& præſentia,ſed vt comprehendat futura:
ſed iſta gratia quam ſecundo loco princeps
conceſſit B. vt non obſtarent ſibi ſuæ reſerua
tiones,quominus poſſet præbendam aliàs ca-
dentem ſub ſua gratia acceptare, & facere
prouideri ipſi ſoli principi,& nulli alteri,facit
præiudicium, ergo princeps ſenſiſſe vr̃ de re-
ſeruationibus tunc extantibus, & ẽt priùs
per ipſum factis. Maior probatur clarè 12.q.
c.cognouimus.16.q.2. c. 1. de decimis.c.cũ
contingat.de priuileg.c.quia circa.benè facit
de præben. c. ſi beneficio. in cle. & not. hoc
Inn.in c.cùm dilecti.in glo.ſi. Sed minor cla-
ra eſt,cùm enim iſti eſſent reſeruationis effe-
ctus, vt ſolùm Papa conferret præbendam re
ſeruatã:hęc gratia dat impetrãti licẽtiã præ-
bendam

bendam acceptandi,etiam reſeruatam,& exe cutori facultatem eam conferendi, vt ſic poteſtatem quæ priùs erat penes ipſum ſolùm in vim huiuſmodi gratiæ executoris B. communicarent ſibi:ergo ſoli præiudicarunt,ergo conceſſio in ſui præiudicium, & præſentes tunc & futuras reſeruationes reſpiceret.Coadiuuat hanc rationem regula,contra eum.de reg.iur.coadiuuat etiam eam verbum vniuerſale diſtributiuum,quibuſcunque , adiectum non indiuiduo, ſed generi,ſ. reſeruationibus non iſtis vel illis,ſed in genere,ꝙ notat durationem tpis, ſaltem vſque quò res ad quam effectuandam poſita eſt,ſ.prima gratia conſecuta fuerit ſuum effectum. bene facit c.abbatem.de re iudi.lib.6.& ibi not.Io.Mon.& Io. And.in no.poſt eum ſuper verbo,vacua.aliàs, niſi in præiudicium concedentis tam generaliter,& tam effusè loquentis,talis fuerit interpretatio, nihil operetur adiectio illius verbi contra iura etiam.de maio.& obe.c.ſolitę. & facit quod ibi no. ſuper verbo,tanquàm:& de priui.c.ſi Papa.Secundò probo ſic,Quotieſcunque duæ diſpoſitiones coniunguntur ad præiudicationem vnius effectus,ambæ in idē tempus conferuntur, & maximè vbi vna eſt principalis,& altera adiungitur in iuuamine, & ad remouendum impedimenta primæ diſpoſitionis. Sed hic ad producendum vnum effectum.ſ.titulum præbendæ impetratę, iunguntur duæ diſpoſitiones.ſ.prima gratia principaliter,altera,ſ.ſecunda gratia primam coadiuuans, & impedimenta reſeruationum remouens. Prima confertur in tempus vacationis præbendæ,ergo ſecunda ſublatiua impedimenti,ne vacans prębenda poſſit conferri,refertur ad idem tempus,& per conſequens ad reſeruationes quæ illo tempore penderent. Maior propoſito clare apparet. de conſt. c. tranſlato.bene facit de ſepul.c.de vxore. & q̄ no.Io.And.de præben c.quia ſępè lib.6.& ꝙ not.Io.Mo.& Io.And.poſt ipſum. de elec. c. quanquàm.lib 6. Licèt enim ipſi duo in principali dicto diſcordent, vtruſque ratio facit ad iſtud propoſitum.Minoris pars prima,pars eſt nota ex terminis quęſtionis, ſed ſecunda pars minoris, ſ. ꝙ effectus gratię principalis conferatur in tempus vacationis, apparet ex tenore literarum Apoſtolicarum, & ex tex. de conceſ.p̄ęb.c.quia cūctis,lib.6.Coadiuua-
14 tur hęc ratio,quia † quęlibet res debet ęſtimari ſm effectum productiuum.de ord.cog. c.cùm dilectus.de commo. c. 2. de p̄ęb.c.1. ad fi.in cle. Sed iſta gratia fuit conceſſa ad remouendum impedimenta reſeruationum circa acceptationem & prouiſionem, ergo intelligitur de impedimentis quę tunc erant:alia enim non obſtarent.Facit etiam ad hoc ordo ſcripturę, cùm primò dat poteſtatem acceptandi,ſecundò faciendo ſibi prouideri, tertiò remouentur impedimenta reſeruationū circa acceptationem & prouiſionem, quod ſm ſanum intellectum de alijs non poteſt intelligi,q̄ de illis quę tunc erunt, cùm alię re-
15 uera non obſtent,vt dixi.a quo † ordine licitum eſt arguere,de ele.c pe.lib.6. de p̄ęb. c. mandatum.cum ſim.Tertiò probo ſic, Vbi-
16 cunque † princeps facit aliquem actum,& ad ipſius effectualem ſuppletionē remouet impedimenta,quę completioni actus obſtarent, & maximè vniuerſaliter loquendo,tam pręſentia, q̄ futura impedimenta remouiſſe vr̄. Sed Papa in ſecunda gratia remouet impedimenta reſeruationum,quę obſtabant effectuali expletioni primæ gratię per ipſummet factę B.ergo vr̄ remouiſſe impedimenta, tam tunc exiſtentium,quàm priùs factarum reſeruationum.Maior propoſitio ſatis clarè probatur.de of.dele.c.ſi ſuper gratia.lib.6.& in omnibus iuribus exprimendis illam clauſulam generalem non obſtan.& faciunt bene nota p̄ Archid.de reſcrip.c.cùm aliquibus. lib.6. & melius per Pan. de rebus eccleſiaſt. non alienandis.c.ſi vna.glo.penul. in fi. in cle. Minor ex terminis quæſtionis non eſt, & coadiuuatur hoc:quia licèt gratiam facere a gratia pro-
17 cedat:tamen † poſtquam gratia facta eſt, de iuſtitia eſt, ꝙ ſuum conſequatur effectū.Et eſt veriſimile ꝙ Papa qui in hoc factū ſuum conſequitur,de reſcrip. cle. literis noſtris. ſic generaliter loquēdo voluerit omne impedimentum tollere tam pręſens,q̄ futurū,vt ſic interpretemur rem valere potiùs q̄ perire.de verb.ſignif. c. abbate ſane. cum concord.ibi allega.maxime quia ex naturali inclinatione, quiſquis efficitur vt actus per eū inchoati debitū aſſequatur finem.de teſt.c. Romana.lib. 6.cum ibi notatis.& alleg.Coadiuuatur etiā, quia cū variatio ſit prohibita in omnibus, vt de renun. cap.cùm illuſio, in clem.fortiùs in principe, cuius actus debent eſſe ſtabiles & manſuri,de reg.iur.c.decet.cum conc. lib.6.

ex quibus debemus coniecturare mentẽ principis. cùm enim prima gratia fuerit ſua: ex quo infertur ueriſimiliter ipſum uelle effectũ habere:& ad illũ finem impedimenta ex ſuis reſeruationibus prouenientia remouere per ſecundam gratiam hoc nõ exprimentem uolucrit tollere effectum illius gratiæ,& eã reuocare,huic igitur menti coniecturatæ generalibus uerbis conuenienti ſtemus, quia & ſi uerba ſonate aliud uiderentur, quod tamen non faciunt in caſu noſtro:tamen mens uerbis præferatur.de reſcrip.c.cauſam quæ. iun. c.de uer.ſig.cum intelligentia.cum ſimi. maximè quia ſuppoſita efficacia gratiæ ex parte concedentis,& illius cui eſt conceſſa,& natura impetrantis,ſi ſolum de qualitate rei incluſæ quæratur,attenditur tempus acceptationis,& prouiſionis,ut patet in clem. de præb. ſi de beneficio. & notatur in clem. literis.ſuperius alleg. Sicut igitur ſi mandatur prouideri de curato,uel ſacerdotali,ſufficeret ꝙ eſſet tali tempore prouiſionis: ſic ſi mandatur prouideri non obſtante reſeruatione,intelligitur pendente tempore prouiſionis. Ex iſtis uidentur ſanè ſoluta contraria: primum eſt ſolutum per ea quæ dixi ſuprà.uerſ.circa ſecundum punctum. Vel poſſet dici,quòd ſuppoſito ꝙ illæ clauſulæ eſſent adiectæ reſeruationi,dum fuerit facta per Papam: adhuc dico, ꝑ non reuocat gratiam ſecundam factam B. ꝙ poſſit acceptare præbendam reſeruatam, nam prima pars,in qua dicit ſuæ intentionis fuiſſe de illis per Apoſtolicæ ſedis prouidentiam ordinariam,non obſtat, quia & ita fuerit ordinatum hic per Apoſtolicæ ſedis prouidentiam.de reg.iur.c.qui per alium. libr.6. nec intelligitur ſaluis ordinationibus, quas perantea fecit Papa. de præbend. reſeruatis: quia non tollit,ſed pars, in qua decernit irritum,&c. non obſtat hoc,quia non reſpicit ꝓterita,ut reuocet facta legitimè. de fil.presb. c.cùm ex tua.de reiti.ſpo.cum iudica.& in regula,factum.de reg.iur. lib.6. Tertia pars, in qua ponit non obſtante, & exprimit ꝙ non obſt.gratiæ præcedentis ſub quacunque uerborum forma,&c. non obſtat,quòd aliud eſt feciſſe gratiam de canonicatibus ſub expectatione, & illæ ſub quacunque uerborum forma conceptę ſint non obſtant aliud eſt feciſſe gratiam de canonicatu ſub expectatione præbendæ etiam reſeruatæ, & iſti non derogatur per illam clauſulam generalem. & notatur in ſimili in alleg.c. dudum.ad fi. de ſepul.in clem. Secundum ſolutum eſt ut ſuprà in uerſ.ut cauſa in hoc clariùs uideatur. Tertia tollitur per ea quæ dixi,ut ſup.in uer.nec obſtat.c.dudum. fateor enim ꝙ Papa non ſe obligauit,quin poſſit adhuc reſeruare. Sed reſeruatiooes quas faciet,non prǫiudicabunt illi gratię prǫcedenti, niſi hoc dicat expreſsè: nec ꝙ ſit defectus ex parte poreſtatis principis. Sed quia prǫſumitur hoc feciſſe oblitus prioris gratię, & per conſequens non fuiſſe ſuę intentionis per ſecundum actum derogaſſe primo nec toto, nec in parte. de re iud. c.cùm olim.& alia ſuperiùs allegata.

EPITOME

Appellantis iuramento an ſtetur ſuper perſecutione appellationis ſuæ, & quid de impedimento, an illud per iuramentum probetur,h. d. per totum.

SVMMARIVM.

1 *Statur iuramento procuratoris ſuper diligentia appellantis. & nu.4.*
2 *Appellatio et eius proſecutio ſunt de actis cauſæ.*
3 *Impetratio iudicis ſuper conſecutione iudicij inchoati eſt de actis cauſæ.*

DECISIO 34. aliàs §.fi.deciſ.32. immediatè prǫced.

SEd eſt circa iſtam cauſam aliud dubium. Cùm a ſententia lata per dominum Ceraugueſſen.fuerit appellatum,& terminus decem dierum ad appellatiouem proſequendã prǫfixus,commiſſio uerò non fuerit prǫſentata Auditori in cauſa appellationis dato, niſi 27.die a die prǫfixionis termini: nec aliàs apparet, ꝙ infrà decem dies fuerit commiſſio tradita in Cancellaria, nunquid eo ipſo appareat appellatio illa eſſe deſerta? Et iſtud non uidetur dubium quòd ſic, per c.perſonas. de
1 appel. Sed cùm † procurator appellationis dicat ſe infrà dictum decendium ſuam feciſſe diligentiam, nunquid ſtetur ſuper hoc iuramento

mento ſuo † Aliqui allegant ꝙ ſic. de procu raroti.c. ex inſinuatione. & de reſt. in integ. c.ex literis.& not.ibi per Io. And.& glo.4.q. 5.ca.quiſquis.in fi.& 77.diſtin.ca. tanta. Sed iſta non faciunt ad propoſitum. Nam multũ refert dicere aliquem allegare ſe impeditum fuiſſe in proſequendo, & velle impedimentũ probare per iuramentum.& tunc procedunt gloſæ ſuperius allegatæ. Aliud eſt allegare ſe fuiſſe debitè proſecutum,& cùm de hoc non conſtat,velle probare per iuramentum.& hic eſt caſus noſter,de quo illæ gl.non faciunt mẽ tionem,vnde vr̃ non eſſe ſtandum iuramẽto,
2 quia † cùm appellatio & eius proſecutio ſint de actis cauſæ, de hoc conſtare debet legitimis documentis.de proba.c.quoniam contra
3 falſam.vnde † etiam impetratione iudicis ſu per conſecutione iudicij, iam inchoatus eſt actus iudicialis,& ꝑ cõſequens de actis.de re ſcript.c.ex parte decani. cum ſuo vero intellectu,quem ponunt ibi Dd.& hoc credo indubitanter verum. Sed videndum eſt an alio modo poſſit iuuari iſte appellans.Nam habet aliquas præſumptiones, quòd infrà tempus debitum fuerat proſecutus appellationẽ. Primò,quia multi do.Cardinales fuerant anteà Auditores in cauſa,& multi qui conſulti ele gerant partem, recuſabantur tanquam ſuſpecti:& ideò dominus Vicecancellarius cũ magna deliberatione dabat partibus Auditorẽ, vnde non vr̃ mirum omnibus attentis ſi per 17.dies fuerit commiſſio in cancellaria, ante quàm ſignaretur. præſumitur ergo ex natura negotij,& circunſtantijs actus, & breuitate temporis fuiſſe tradita infrà bonũ tempus. de ſupp. negli. præla. c. pen. & fi. facit quod not.Inn.& Io.And.poſt eũ de conceſ.preb.c. quia cunctis.poſt prin.Secundò,& iſta eſt fortior ratio,quia appellatus priùs fuit proſecutus cauſam principalem per duas inſtantias, in quibus habuit contra ſe ſententiam:& nũ quàm dixit aliquid de illa deſertione, vnde non eſt veriſimile attento magno dubio cauſæ,& intricationibus multis, ꝙ ſi appellatus potuiſſet ſe iuuare de deſertione, quæ eſt facilimæ expeditionis,quòd eam dimiſiſſet, & aggreſſus fuiſſet tam laborioſum,& tam dubitabile certamen negotij principalis. Tertiò multùm facit ad hoc, modicum præiudicium,quod ex eo conſequitur: nam traditio commiſſionis in Cancellaria eſt præambulũ, ſeu præparatorium proſecutionis inſtantiæ, & in iſtis minus plena probatio ſufficit. de teſt.veniens.& hoc no.ibi Abb.& Io.And.& ét ſi circa hoc ſtetur probationi, non eſt magnum præiudicium partis, cum ſaluũ remaneat ius,ſi quod habebat in principali, & ipſius proſecutione. facit ad hoc quod no.Inn. de teſti.c.pręſentium. Quartò, ꝙ iam dominus Vicecancellarius,qui erat pro tempore, & omnes ſui Officiales ſunt mortui, vel ita abſens,ꝙ neſcitur,vbi ſunt,& ſic eſt impoſſibilis probatio aliàs ꝗ per iuramentum partis,quo caſu ſibi ſubueniendum eſt,ne pereat veritas in facto principali. Ex quibus etiã de bona æquitate videtur, quòd cùm etiam ſuper principali pręſumptione faciente pro par te,poſſit iudex ſibi deferre iuramentum, vbi aliàs cauſę natura non repugnat. de iureiu. c.iuramentum.& de teſt.c. Romana.in fi.lib.
4 6.quòd † ex iſtis pręſumptionibus poſſet etiã hic deferri iuramentum procuratori proſequentis inſtantiam, attento maximè, quòd procurator eſt ſatis honeſtus homo, & boni nominis,& quòd emolumentum cauſæ ad ipſum non pertinet, vnde non eſt præſumptio, quòd vellet pro beneficiando alterum deierare.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacat,ubi priuatur beneficiatus.*

DECISIO XXXV. aliàs 86.

1 NOta, † ꝙ vbi quis priuatur beneficio in loco,vbi fit priuatio, videtur vacare beneficium:& non in loco, vbi eſt ſitum beneficium,vt dicitur in ſimili in c. cupientes. ſuper verbo,priuatus.per Archid.de elec.lib.6. ad quod not per eundem in c.licet. extrà,de præbend. ſuper verbo, Apoſtolica. verſi. & ſi aliquis in Curia litigat. licèt aliud ſit in electo confirmato in Curia,per cuius confirmationem vacant prima beneficia, vt no. idem Arch.in c.commiſſa. ſuper verbo pacificam. de electio.lib.6.& vide deciſ.4.ſup.eo. tit.ita poſt terminum pręfixum ad conſecrandum, vt c.cùm in cunctis.de electio.de foro comp. c.poſtulaſti.in antiq. credo quòd vbique vacat,ſed non ꝙ currat tempus acceptare volẽ ti,niſi ex quo vacatio non eſt in loco,vt c. ci ci quem,

ſi quem.de conceſ.præb.in ele.aliàs ſcientia
a eſſet *a* cauſa vacationis, quod non eſt.

ADDITIO.

a Aliàs ſcientia.a quo tempore beneficium dicatur vacare.Adde dec.1 .infr. de iure patro. & ad materiam huius deciſ.adde dec.4. ſup. eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio executoris de beneficio, quod ignoratur vacare, valet: ſecus ſi non uacaret.*

DECISIO XXXVI. aliàs 172.

1 NOta, † ꝙ vbi executor prouidet de beneficio reuera vacante, valet prouiſio, & acceptatio dicti beneficij, poſito ꝙ acceptans, & executor prouidens ignoret beneficium vacare, vt notat Io.Monach.in c.ſi tibi abſenti.de præben.lib.6.quia acceptatio ſeu prouiſio facta de incerto beneficio vacante de præſenti, vacet: poſito ꝙ ignoretur beneficium eſſe vacans, & ignoretur per cuius mortem vacat: ſecus eſſet, ſi beneficium non vacaret, quia tunc incerta acceptatio nõ teneret.iuxta no. per Arch.in c.ne captandę.de conceſ.præbẽ. lib.6.Nec obſtat contraria prædicta.l.qui hæreditatem.ff.de acqui.hęre.nec lex, nec nos. C.de cap.quia loquitur in cã prophana, & in ſucceſſione, quæ ſucceſſio ius habet a prædeceſſore, ſecùs eſt in propoſito, & in ſucceſſione beneficij, in quo non requiritur illa ſolennitas, q̃ requiritur in ſucceſſione prophana, quia hęreditas prophana, adiri non põt in diem vel ſub conditione, vt l.actus.ff. de reg. iur.ſecùs eſt in prouiſione beneficij, vt not.idẽ Io.Monach.in d.c.ſi tibi abſenti.de p̃b.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium curatum per executionem ſimplicis requirentis continuam reſidentiam, non vacat ipſo iure.*

DECISIO XXXVII. aliàs 184.

1 NOta, † ꝙ habens beneficium *a* curatum
a ſi conſequitur aliud beneficium ſimplex non curatum, quod requirat reſidentiã perſonalem, ipſo iure non perdit primum: quia c. de multa.extra de præben.eſt pœnale, & debet ſolùm in terminis ſuis teneri, vt in authẽtica, vt lice.mat.& auiæ §.ſi. quia licet priuari poſſit beneficio, quod poſſidet, niſi reſideat per ſententiam, non tamẽ ipſo iure priuatur, vt notat Inn.in c.ſi.de cler.non reſi.ſuper verbo, hoc tamen.licèt in ſi.illius, c.videatur diſtinguere.& adde quod no.Arch.in c.gratia. de reſcrip.lib.6.& Collec.in c.eam te.de æta. & qualita.vide deciſ.1.infrà de rer.permuta. not.quòd vbi aliquis permutauit.

ADDITIO.

a Nota quod habens beneficium. Adde gl. in verb. reſidentiæ. tit. de collat. in pragmat. ſanctio.

SVMMARIVM.

1 *Licentia facta in fine anni ab ordinario cauſa ſtudij tenenti eccleſiam curatam de non promouendo, valet.*

2 *Permutare poteſt eccleſiam curatam clericus etiam in fine anni, licèt ſe promoueri nõ fecerit.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 187.

1 NOta, † ꝙ tenens eccleſiam curatam petens licentiam ab ordinario, ꝙ non promoueatur cauſa ſtudiorum infrà tempus, quo ad ſacerdotium non poterat promoueri, quia erat prope finem anni, valet licentia: quia licèt non poſſit promoueri, ius habet in beneficio, donec annus fuiſſet elapſus, & ſic habet locum opi.Arch.in c.licèt.ſuper verbo, facere de electio.lib. 6. & iſta fuit communis opinio in Rota.& pro hoc ſimiliter eſt commu-
2 nis opinio, ꝙ iuxta † tale tempus valuiſſet permutatio, quòd infrà annum habet ius in beneficio, nec eſt priuatus, niſi annus fuiſſet elapſus, vt notant Dd.in c. commiſſa.eo. tit. idem tenet Io.And.in Spe.tit.de rerum permuta. contrarium fuit nuper iudicatum in Rota in duabus cauſis.vide deciſ. 6. infrà de rerum permutatio. nota quòd nõ promotus.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones quotidianæ non computantur in valore beneficiorum.*

DECI-

DECISIO XXXIX. aliàs 766.

1 QVæritſ an quotidianæ diſtributiones *a*
a vel ſimilia, quæ dantur præſentibus, de
beant computari in valore præbẽdæ ali
cuius, vel alterius beneficij? Aliqui Domini
Auditores ſacri Palatij tenent ꝙ debent cõ-
putari, cùm dentur ratione præbendæ, vel al-
terius beneficij. & etiam dominus Oldra. in
ſuis dictis, vt dicunt aliqui Auditores. maior
tamen pars prædictorum Auditorum tenet
contrarium, ꝙ non computantur in valore
prædictorum beneficiorũ. pro dictis duabus
opinio. facit c. ſuper ſpec. de magiſ. & c. vnic.
de cler. nõ reſi. ar. c. præſenti. de offi. ord. lib. 6.

ADDITIO.

a Quotidianæ diſtributiones. Vide ſup. in no.
deciſ. 8. in tit. de prębend. Fel. in c. ad aures.
de reſcr. Old. conſi. 118. Nicola. Boer. in dec.
Burdeg. 340. incip. ſtatutum, vel conſuetu-
do. col. pen. circa fi.

De inſtitutionibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio facta de præſentato per patronum ex-
communicatum non valet.*
2 *Præſentatio patroni clerici habet uim electionis.*
3 *Patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens
ſufficit.*

DECISIO I. aliàs 527.

1 NOTA, † Patronus excõmunica-
a tus *a* præſentat Epiſcopo, & Epi
ſcopus præſentatum admiſit, &
inſtituit: quæro nunquid valet
inſtitutio, & per conſequens ſi alius impetra
uerit illud beneficium à Papa, ſi non fuerit
alteri ius quęſitũ, debeat illud obtinere? Qui
dam dicebant ꝙ præſentatio fuit nulla ipſo
iure, & per conſequens inſtitutio Epiſcopi
ad eam ſecuta, ex quo refertur ad originem
vitioſam. Aliqui diſtinguebãt inter patronũ
clericum, & laicum, dicentes, ꝙ præſentatio
patroni clerici eſt nulla ipſo iure: & per con-
ſequẽs inſtitutio Epiſcopi ad eã ſecuta, quia
2 † præſentatio patroni clerici habet vim ele-
ctionis, vt in c. cùm autem. de iure patrona-
tus. & ideò confirmatio, ſeu inſtitutio Epiſco
pi inde ſecuta ad electionem nullam, erit nul
la: tunc enim totalis diſpoſitio nõ dependet
à poteſtate Epiſcopi: ſed etiam à poteſtate pa
troni, cuius pręſentatio non valebat: & ideò
actus cùm ſit factus partim in perſona inha-
bili, ſcilicèt à patrono inhabili nõ potuit pro
b illa parte valere. Facit decre. cum ſuper. *b*
de off. dele. ſecùs eſſet, ſi eſſet facta à patrono
laico, quia tunc ſecundum aliquos valeret
pręſentatio, cũ ſit de iure ſui patroni, & eius
ratione ſibi quodammodo comperat: cuius
adminiſtratio in extraiudicialibus ſibi excõ
municato non eſt interdicta: ſicut contrahe-
re, vel alia quę ſunt facti exercere. arg. no. per
Inn. de dol. & cont. c. 1. & per Arc. in c. pia.
de excep li. 6. Vel ſecundum alios, licèt quia
eſt annexum ius ſpiritualibus, pręſentatio
ſit nulla, ẽt facta à patrono laico: & ita dice-
bant fuiſſe determinatum per plures in pala
tio, tamen quia ipſe paruum vel nihil iuris
habet circa diſpoſitionem beneficij, niſi de
quadam gratia, iuxta notata per Hoſtien.
in dict. c. quoniam. de iure patrona. totalis
diſpoſitio potiùs cenſetur dependere à pote-
ſtate Epiſcopi: & per conſequens inſtitutio
Epiſcopi, tanquàm ſola plenè ius in benefi-
cio tribuens potiùs erat attendenda. Alij au
tem ſimpliciter in utroq; dicebant idem: &
tenebant ſimpliciter inſtitutionem ipſam te-
nere, non obſtante ꝙ patronus eſſet excom-
municatus, etiam ſi eſſet patronus clericus,
vel laicus: quia ex quo patronus conceſſit E-
piſcopo nec ſe opponit eius inſtitutioni, tota-
lis diſpoſitio, per quã ius in beneficio quæri
tur, cenſetur ab Epiſcopo pendere, & ad eũ
3 pertinere, cũ † etiam ſi ex poſt facto patronus
conſentiret, adhuc ſufficeret argum. de iure
patron. c. cura. & c. ſuggeſtum. & no. Hoſt. in
ſumma de iure patrona. §. fin. circa finem. &
ideò cùm patronus abſolutus nõ cõtradixit:
ſicut etiam nec contradicere potuit, ne varia
ret, quia ſaltem in eius pręiudicium pręſen-
tatio tenuerat, ne ſit melior conditio eius ex
cõmunicati, q̃ ſi non eſſet, vr̄ ꝙ inſtitutio
Epiſcopi teneat. Item licet ad patronum, &
Epiſcopum ſimul, licèt iure diuerſo, cẽſeatur
diſpoſitio beneficij pertinere, vr̄ ꝙ patrono
excõmunicato totaliter poteſtas ad Epiſco-
pum deuoluatur, ne beneficia diu vacent, &
quia

quia ipſe omnes defectus ſubditorum ſupplere deber. vnde facit in ſimili, extrà, ne ſede vacante. c. 1. lib. 6. & præſertim cùm ipſe ibi expreſsè conſentit, nec contradicit, licèt forſan ſibi contradiceret: putà quia Epiſcopus uellet aliũ inſtituere, recuſando o pręſentatũ ſuũ ptexru excõmunicationis . . ſuę p̄ſentationis poſſet inſtituere ꝙ patrono excõmunicato nõ curret tẽpus pręſentandi. arg. c. quia diuerſitatem. de conceſ. pręb. & licèt opi. iſta mihi & quibuſdã alijs magis placeret, tñ plures & maiores fuerunt in contraria opinione, ſcilicèt ꝙ pręſentatio a patrono clerico excõmunicato facta, & inſtitutio Epi ad eam ſecuta, non ualeret. vide deciſionem 2. infrà de iure patron. nota ꝙ patronus.

ADDITIONES.

a Patronus excommunicatus. Adde dec. 2. inf. de iure patronat. & deciſ. 2. de iure patronat. infr. in antiquiorib.

b C. cùm ſuper. Adde notat. in c. dilectus. tit. de offic. delegat.

De conceſſione præbendarum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vnitum, uel commendatum non dicitur uacare per ceſſationem commendæ.*

DECISIO I. aliàs 27.

1 NOTA, † ꝙ vbi beneficium eſt in commenda: tale beneficium non dr̃ vacare ad hoc, ꝙ currat tempus illis, ad quos ſpectat collatio, vt no. in c. nemo. de elec. lib. 6. Idem eſt de beneficio, quod dicitur de menſa, ſeu unitum menſæ, ut nota. per Ioan. And. in c. quia regulares ſuper verbo, de menſa. de ſupplend. negligen. pręlar. in clem. & c. frequens. ſuper verbo, ad menſam. de exceſ. pręla. in clem. de qua materia vide per Archid. & Ioan. And. in gloſ. & melius per Innoc. in c. cõſtitutus. de accuſ. & Hoſti. in c. dudum. 2. de elect.

SVMMARIVM.

1 *c. ſuſceptum. de reſcrip. lib. 6. non uendicat ſibi locum in acceptationibus expectantium.*

2 *Acceptatio eſt ſubexecutio gratiæ.*

3 *Acceptans beneficiũ credens uacare per mortẽ, cùm reuera aliàs uacet, non præiudicat ſuæ gratiæ.*

DECISIO II. aliàs 97.

1 NOta, † ꝙ c. ſuſceptum. de reſcript. lib. 6. non habet locum in acceptatione beneficij crediti vacare per mortem, quod vacat aliàs, nec propter hoc annullabitur acceptatio: quia licèt annulletur gratia per dictũ c. ſuſceptum. non tamen eſt ſic in acceptatio
2 ne. quia eſt † quędam qualitas, ſeu ſubſecutio gratię, & ſubſequens gratiam: ut dicitur in ſimili, ꝙ poſito ꝙ ſubſtantia legati non poſſit poni i alterius arbitrio, ut l. captatoriæ. ff. de legat. 1. tamen qualitas, ſeu electio benè poteſt, ut l. unum ex familia. §. rogo. ff. de le
3 gat. 2. & l. cùm quis. eod. titul. nam † acceptatio tendit ad executionem gratiæ: ideò non mirum, ſi erretur in mõ vacationis, ſi non impediaẽ acceptatio, cũ in corpore beneficij nõ erretur, ut l. cùm in corpus. de acquiren. rer. domi. iunct. l. 2. §. ſi à furioſo. de uſuc. pro emp. & vide deciſ. 29. ſup. de reſcrip. & dec. 19. inf. hoc eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ad collationem Decani, & Capituli communiter, uel diuiſim, non habet locum ad collationem ſingulorũ canonicorum: ſecùs de gratia ad collationẽ Capituli communiter uel diuiſim.*

DECISIO III. aliàs 111.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis eſt expectans ad collationem Decani & Capituli communiter vel diuiſim, in tali gratia non veniũt beneficia pertinentia ad collationem ſingularũ perſonarum, quia ſatis poteſt operari gratia in pertinentibus beneficijs ad Capitulum, ſeu Decanũ, ſecus autẽ eſſet ſi ſolùm, eſſet gratia ad collationẽ Capituli cõmuniter, vel diuiſim, q̃a tũc haberet locũ. c. mandatũ. de prębend. lib. 6. cum ibi no. per Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Gratia ad collationem Decani & Capituli communiter uel diuiſim, habet locum in beneficijs conferri per hebdomadarios.*

DECI-

DECICIO IIII. aliàs 119.

1 NOta † ꝙ vbi aliquis eſt impetrans ad collationem Decani & Capituli communiter vel diuiſim, ſi ex ſtatuto eccleſiæ hebdomadarij in ſua ſeptimana beneficium, quod vacabit habebant conferre, iſtud beneficium videtur contineri ſub gratia Apoſtolica: quia iſti hebdomadarij videntur conferre iure capituli. Item quia iſti hebdomadarij cùm mutentur de ſeptimana in ſeptimanam, videntur incerti, & collatio eorum eſt incerta, quia non magis pertinet ad vnum, quàm ad aliũ, niſi inquantum cadit beneficium in ſeptimana, & ſic non videtur ꝙ propriè pertineat ad hebdomodarium. arg. l. ſæpè. §. 1. & final. de legat. 3. iunct. l. quæſitum. §. ſi quis eadem. ff. de fun. inſtruct. & quia ad tempus illi hebdomadarij habent conferre propriè beneficiũ, non uidetur pertinere ad eos, ſed magis ad capitulum. arg. l. ex teſtamento. ff. de hæred. inſtit. iunct. l. quæſitum. in prin. de legat. 3. & ſic intelligo c. mandatum. de præbend. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans ubi notoriè conſtat, quòd ius non habet in beneficio, non debet expectare declaratoriã ſup hoc, ſed poteſt aliud beneficiũ acceptare.*

DECISIO V. aliàs 142.

1 NOta, † ꝙ vbi eſt notorium, ꝙ ille qui acceptauit beneficium, & fecit ſibi prouideri, non habet ius in beneficio, quod acceptauit, non eſt neceſſe expectare ſententiam ſuper declaratione non ſui iuris, imò poteſt beneficium aliud acceptare, in quo habet ius, ut no. Archid. in c. ne captandę. de conceſ. præbend. gl. fi. a lib. 6.

a

ADDITIO.

a Glo. fi. Et ibi, Io. And. & in c. cùm id multis. de reſcript. lib. 6. Old. conſil. 274. & aliquid per Dd. in c. in literis. de offic. deleg. Gemin. conſil. 103. Staphi. in tracta. de lite. grat. & iuſti. fol. 11 1. verſicul. nec eſt neceſſe. & per Old. ſub eod. titul. conſil. 307.

SVMMARIVM.

1 *Expectanti collationem Epiſcopi, prouideri poteſt de beneficio, & præbenda cathedrali.*

DECISIO VI. aliàs 213.

1 NOta, † ꝙ ubi eſt aliquis expectans ad collationem Epiſcopi ſimpliciter, in iſto caſu poteſt prouideri impetranti etiam de
a beneficio, ꝙ vacabit in eccleſia cathedrali, a & de præbenda cathedrali, nec in iſto caſu habet locum. c. quamuis. de prębend. libr. 6. quia d. c. quamuis. eſt reſtringendũ, & debet teneri in terminis ſuis: ſcilicet, qñ uerba poſita in d. c. quãuis. inſeruntur in gratia impetrãtis hoc nb Io. And. in nouel. in d. c. quãuis.

ADDITIO.

a Eccleſia cathedrali. Adde dec. 8. hoc titul. ſupr. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Receptus primò à Capitulo ex pluribus nominatis a Rege & Regina, præfertur alteri.*

DECISIO VII. aliàs 224.

1 NOta, † ꝙ in caſu, quo Papa fecit gratiam Regi, & Reginæ, ꝙ certos nominarent in certis eccleſijs, & poſteà declarauit, quòd non volebat niſi ꝑ unicã collationẽ quãlibet eccleſiã onerare, ſi diuerſi nominentur ad eccleſiam, ille erit potior, qui primò erit receptus per Capitulum, quia in dubio debet attendi, qui primò habet poſſeſſionem, ſeu primò eſt receptus, ſeu admiſſus. arg. l. qui pluribus. de legat. 1. & c. duobus. de reſcript. lib. 6. iunct. c. ſuper eod. de appellat. in antiquis. & c. ſi à ſede. de præben. facit Inſtit. de interdict. §. commodum.

SVMMARIVM.

1 *Impeditus purificare gratiã ſuam per ordinariũ, ſi poſt mẽſem purificat, retrotrahit̃ purificatio.*

DECISIO VIII. aliàs 225.

1 NOta, † ꝙ ubi aliquis eſt impeditus à ꝑ ordinariũ ad purificandũ gratiã ſuam, ſi poſteà purificet poſt menſem, habet gratia pro purificata infra mẽſem: quia retrotrahit̃

purificatio, ex quo non ſtetit per impetrantem, quia ꝙ per me non ſtat, & cęt. licèt aliqui voluerint dicere, ꝙ ex quo gratia non eſt purificata, & ſtetit per ordinarium, impetrãs debet habere recurſum ad ordinarium, per quem ſtetit. in c. paſtoralis. de iure patro. quia factum iudicis non debet nocere. Non obſt. c. paſtoralis. quia ibi non habet tantùm ius præſentans, quantum impetrans habet, quia per gratiam impetrãtis manus ordinarij ſunt ligatę, nec ordinarius purificata gratia habet aliquod ius in beneficij collatione, licèt in præſentatione patroni ordinario reſeruetur collatio: ideò non eſt mirum ſi ſemper teneat, ut in d.c. paſtoralis. collatio ordinarij, licèt pręſentatus habeat recurſum contra ordinarium, ſecùs in propoſito, quia ex quo ſtat per ordinarium debet haberi gratia pro purificata. uide deciſ. 35. ſuprà de reſcript.

ADDITIO.

a Impeditus. Adde deciſ. 35. incip. nota ꝙ vbi non ſtetit. ſup. de reſcript.

DECISIO IX. aliàs 462.

Similis eſt deciſ. 4. incip. habens poteſtatem, tit. de præbend. ſup. in nouis.

EPITOME

Taxa quæ erat tempore uacationis attenditur, & non tẽpore datæ.

SVMMARIVM.

1 *Tempus datæ, an acceptationis attendi debeat?*
2 *Gratiæ effectus cedit die tempore acceptationis, ſeu prouiſionis.*
3 *Tempus futurum attenditur, ubi uerba gratiæ diriguntur ad tempus prouiſionis.*
4 *Impetrans ad beneficium curatum, ſi beneficium non curatum tempore datæ, efficiatur curatum tempore prouiſionis, an poterit illud acceptare?*
5 *Tempus cõditionis debet attendi in cõditionib.*
6 *Tempus vacationis, uel prouiſionis fiendæ attendi debet.*
7 *Legatario tempore mortis acquiritur dominium rei legatæ.*
8 *Tempus datæ non ſemper attenditur.*
9 *Initium vbi dat eſſe rei perfectum, tunc inſpicitur magis, quàm finis.*
10 *Finis ubi dat eſſe perfectum actui qui geritur, & omnia antecedentia ordinantur ad finem, tunc magis inſpicitur finis quàm initium.*
11 *Literæ in forma pauperum non ſunt ambitioſæ.*

DECISIO X. aliàs 857.

Vrbanus Papa Quintus poſt multas gratias, tam in forma pauperum, quàm in ſpeciali diuerſis clericis beneficiandis factis vſque ad certas ſummas in partibus Gallicanis, & in certis prouincijs, & diœceſibus moderauit taxas beneficiorum, volens propter eorum paupertatem, ꝙ de cætero media taxa antiquę taxæ haberetur pro integra taxa: & omnes taxationes decimarum, & aliæ de cętero taxa integra cenſeretur. Poſteà vacantibus quibuſdam beneficijs impetrantes, pręſertim in forma pauperum, volunt acceptare beneficia ſecundùm taxam moderatam: dicẽtes tunc temporę acceptationis, ea cadere infra ſummam literarum ſuarum. Opponitur eis per ordinarium, & per alios impetrantes in forma ſpeciali: habentes maiorem ſummã, ꝙ beneficia illa non cadunt ſub gratia ſua: & 2
tempore datę literarum, ſeu gratiarum excedebant ſummam inſpecta antiqua ſumma, ſeu taxa, quę tunc nondum fuerat moderata.
1 Quęritur † an tempus debeat attendi datę, quo beneficia illa non cadebãt gratia pauperum: quia excedebãt ſummam ſecundum 1
taxam quę tunc erat, an tempus uacationis, & acceptationis, & prouiſionis fiendæ, quo ſecundum moderationem factam benè poſſunt cadere ſub gratia? Et videtur ꝙ debet attendi tempus datę. arg. extrà de reſcrip. c. eam te. & c. conſtitutus. pro hoc videtur tex. in c. ſi eo tempore. de reſcrip. lib. 6. & in clem. literas. eodem titul. Item quia attendi debet initium. ff. de verb. obliga. l. ſi filius. cum concord. facit de elect. c. dudum. 1. cum not. ſuper verb. electionis tempore. Item quia Papa in illa moderatione dixit verbum, de cętero, quaſi non voluerit ad pręterita dictam moderationem extendere. arg. de poſtu. pręla. c. perpetuò, cum ibi no. ſuper verbo, de cętero. libro ſexto. maximè quia ex hoc præiudicaretur alijs Impetrantibus in forma ſpeciali habentibus maiorem ſummam, quàm poſtꝗ 1
pauperes habuerant ſuas gratias, quibus iſta benefi-

beneficia,quæ à tanto tempore datæ eis debe
bantur,amodò non debebuntur, ſi pauperi-
bus debeantur: & non eſt veriſimile ꝙ Papa
voluerit eis derogare.de reſcript.c.quamuis.
libro 6.ff. ne quid in lo.public.l.2.§. ſi quis a
principe.& §.meritò.Item pro hoc,quia gra
tię ad beneficia ſunt reſtringendæ tanquam
ambitioſæ.de præben.c.quamuis. In oppoſi-
2 tum vr̃, ꝙ † attendi debeat tẽpus acceptio-
nis,ſeu prouiſionis:quia tunc cedit dies effe-
ctus gratiæ.arg.ff.de fund. inſtruct.l.pen.pro
hac parte vr̃ text.ff.de op.leg.l.ſi præſertim,
3 quia † verba gratiæ diriguntur ad tempus ꝓ-
uiſionis, & ipſi prouiſioni, & ſic ad tempus
futurũ:ergo illud inſpici debet. facit ad hoc,
ff. de legat.3.l.nuper. ver. planè.de conditi.
& demonſt.l.filiæ.§.ſi.de fideiuſ.l.ſi debitori.
§.ſi filius.& ff. manda.l.ſi verò non remune-
randi.§.ſi filio.pro iſta parte alleg.in ſpeciali.
c.ei cui.de præbend.lib.6.& clem.ſi de bene
4 ficio.eod.tit.Pro hoc etiam, quia † ſi impe-
trans ad beneficium curatum,& beneficium
non curatum tempore datę gratię,efficiatur
curatum tempore acceptationis, uel fiendæ
prouiſionis, ueniet ſub gratia, ut not.Ioan.
And.& cæteri Dd.in d. clem, literas.de re-
ſcript.vel etiam econuerſo, ſi impetraui ad
non curatum,& curatum tempore datæ effi-
ciatur non curatum, non veniet ſub gratia,
vt ibi no. pro iſta parte vr̃ Guliel. de Monte
Lau.in dict.clem.in fin.& Io.And.in Spec.in
tit.de conceſſ.prębend.& hanc partem tenet
etiam Oldra.in quęſt.ſuis.Io.And.alleg.pro
iſta parte in ſpeciali.ff. de re iud.l. ſi Kalen-
dis.ff.de verb.obliga.l.ſi in diem. Item quia
conditionem habet gratia, maximè in forma
pauperum:imò & quælibet gratia expectati-
ua.ff. q. & a quibus.l.3.de opt.leg.l.cùm ita.
de lega.2.unum ex familia.circa princip. In
5 † conditionibus autem tempus conditionis
debet attendi.ff.de condition. & demonſt.l.
eum qui poſt apertum.ff.de legatis præſtan.l.
interuenit.ff. de leg.3.l.ſi deportati.in prin-
cip.de lega.2.l.non oportet. Item ſi quod be
neficiũ excedens ſummam, vel taxam tem-
pore datæ,ſed poſteà exinanitum,ſeu diminu
tum non cadat ſub gratia,quia ponderandũ
ſit tempus datæ, eadem ratione dicendum
eſſet quòd beneficium tenue, & incluſum
ſub gratia tempore datę, valde ditatum tẽ-
pore vacationis, debebitur impetranti, licèt
tunc concedat, ꝙ contra verba, & mentem
ſcribentis eſſe videtur: propter quod tenen-
dum videtur in forma pauperum, ꝙ tale be-
neficium ditatum, & excedens ſummam in
illa forma taxatam,licèt tempore datæ fuiſ-
ſet tenue, nullo modo debetur. Ratio eſt,
quia taxatio non adiungitur beneficio, ſed
mandatur prouideri de beneficio ſecundum
ſuæ probitatis merita competenti, ſi inuen-
tus fuerit vitæ laudabilis, & conuerſationis
honeſtæ,ut in clem.cùm ei quem.de conceſ.
præbend.de offi.dele.c.1. poſteà autẽ poſt lõ
gum interuallum ponitur prohibitio, quæ
apertè reſpicit tempus prouiſionis.ſed dicen
dum eſt econuerſo, ꝙ beneficium locuples
valdè exinanitum, & vltra ſummam taxatã
reductum,licèt ſibi de illo prouidebitur ea-
dẽm ratione,quia inhibitio, & taxatio tem-
pore prouiſionis faciendę adiungitur.pro iſta
6 parte allegat Oldr.ꝙ † debeat attendi tem-
pus vacationis, & fiendę prouiſionis: quia
tunc plenum ius in beneficio per prouiſio-
nem acquiritur,vt extrà de conceſ.præbend.
c.fin.lib.6.& ideò illud tempus attendi de-
7 bet,ſicut in legatario, † vbi à tempore mor-
tis dominium rei legatæ acquiritur legata-
rio,ut l.à Titio.ff. de furt. inſpicitur tempus
mortis. vt d.l. interuenit. de legat. præſt. ad
quod l. ſi deportati.ff. de legat.3. Item quia
beneficium eſt redactũ ad minorẽ rationẽ va
loris, ceſſat ratio prohibitionis factæ in
gratia,igitur ceſſat prohibitio.arg.l.adigere.
§.quãuis,ff.de iure patr. Nec obſt. ut dicit
dictus Oldr.ſi obijceres de regula Catonia-
na,q̃a illa locũ hẽt in re purè legata: nos aũt
loquimur in diſpoſitione, ſeu gratia ſpeciali
cõditionali,ſeu in diẽ:& ideò regula hic nõ
vẽdicat ſibi locũ ut regula,de regula Cato.l.
3.§.pen.Nõ obſtãt rationes i oppoſitũ factę,
8 nec iura.Primò nõ obſtat,† qđ attẽdit tẽpus
datæ,quia nõ eſt verũ ſemp̱,nec quo ad oĩa:
imò interdũ attẽdunt alia tẽpora, ſuper quo
vide Io.And.in nouel.c.dilectus.2. de præb.
in gl.& Guil. de Monte Laud.in clem. lite-
ras.de reſcrip. Sed quoniã præſens propoſitũ
tangit,poſſum dicere, ꝙ ſi in diſpoſitionibus
& reſcriptis,vel gratijs purè attẽdendũ ſit tẽ-
pus datæ, nõ tñ in conditionalibus:imò tem-
pus conditionis ſaltẽ quantum ad qualita-
tẽ rei deducendæ in diſpoſitionem, ut d.c.ei
cui.de pręb.lib.6.& clem. ſi de beneficio. de

præben. maximè cùm verba gratiæ futurum
tempus reſpiciunt, vt hic: ibi reſpiciunt tem
pus prouiſionis, vt ſuprà dictum eſt. Non ob-
ſtat d.c. ſi eo tempore. quia ſecundùm Oldra:
ibi perſona erat inhabilis: & ſic cùm gratia
fuerit ſurreptitia, & per conſequens nulla, ex
ſuperuenienti caſu confirmari non potuit, vt
in regula, non firmatur. de reg. iuris. libro 6.
Nam circa habilitatem perſonæ impetrantis
benè inſpicitur initium, vt in d.c. dudum. a
de electio. Non obſt. c. literas. de reſcript. in
cle. vt ibi no. per Io. And. & alios Doctores.
9 Non obſt. quòd † attendimus initium, quia
non eſt verum ſemper: imò interdum finem,
vt in iuribus, quę ad aliam partē huius bro-
cardi allegantur, ſed quantum ad propoſitum
loquimur, quòd vbi initium dat eſſe perfe-
ctum actui, qui geritur, & eſt cauſa neceſſi-
tatis omnium, quæ ſequuntur, tunc inſpicitur
magis initium, quàm finis, vt l. 3. §. ſcio. ff. de
mino. & alijs concord. ad hanc partem alleg.
10 vbi autem † finis dat eſſe perfectum actui, q
geritur, & omnia antecedentia ordinātur ad
finem, tunc magis inſpicitur finis, q̃ initium:
vt hic, vbi per gratiam non datur eſſe perfe-
ctum; ſed per prouiſionem ſubſequendam, ad
quam tota gratia ordinatur: & ideò tempus
prouiſionis attenditur, maximè quia ante tē-
pus prouiſionis verba prohibitionis de bene
ficio excedente ſummam expreſsè diriguntur.
Sic loqui poſſunt iura, quæ ad hanc partē
Brocardi poſteà allegantur, & alia iura ad
hoc ſuprà alleg. non obſtante, l. vxorem. §. te-
ſtamento. ff. de legat. 3. quia ibi erant verba p̄-
ſens tempus denotantia, cùm dicat teſtator;
ex ſeruis meis: & eodem modo reſpondetur
ad l. ſi ita, de auro & argen. legat. vbi dicebat
veſtem meam. hic vero ſunt verba denotan-
tia futurum tempus ſuprà faciendę prouiſio-
nis, & ita non obſtat. Item non obſtat quod
dicitur de intentione Papæ, quia dico quòd
intentio Papæ ſe referebat ad tempus proui-
ſionis: quod patet, quia prohibitioni quam fa
cit circa prouiſionem adijcit ſummam: &
ideò illud tempus verbi cui adijcitur atten-
ditur. arg. ff. de noxa. l. in delictis. §. ſi extra-
neus. bene facit ad hoc, ꝙ not. Io. And. in cle.
cùm ei quem. circa princip. de conceſſio. præ
bend. ſuper verbo, infrà menſem. ibi, non cre-
do quòd ſit clauſula, &c. Item non eſt eis per
petuū prǫiudiciū, quia alia cadentia ſub ſuis
gratijs in forma ſpeciali conceſſis ipſi pote-
runt impetrare, vel iſta eadem ſi contingerēt
ea nulli alteri deberi cùm iteratò vacabunt,
non obſtante quòd gratiæ ſunt reſtringendæ
11 tanquàm ambitioſę, quia † in forma paupe-
rum non ſunt ambitioſæ, imò potiùs de iuſti-
tia: & ideò cum filo canapis bullantur. de prę
bend. cùm ſm Apoſtolum. Vel dico etiamſi
loquimur de gratijs in forma ſpeciali, ꝙ hęc
ampliatio ſit de mente concedentis, qui ex-
preſsè verba ſua prohibitiua dirigit prouiſori
& ad tempus prouiſionis: nec eſt propriè am-
pliatio gratię, ſed in ſuis debitis terminis ſer
uata forma literarum loquentium de proui-
ſione pauperi facienda de beneficio competē
ti ſm ſuę probitatis merita obſeruatio, quę
pp moderationem taxę ſubſecutam nō clau
datur tpe faciendæ prouiſionis ſub prohibi-
tione quæ fiebat de beneficijs excedentibus
ſummā ibi comprehenſam. & ita non obſtat.

DECISIO XI. aliàs 495.

Similis eſt deciſ. 4. de reſcrip. ſup. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Decretum ex falſa cauſa emanatum non afficit beneficium.*

DECISIO XII. aliàs 39.

a NOta, ꝙ vbi Papa *a* prouidet alicui falſa
allegata cauſa de beneficio, ad quod ali-
quis erat expectans authoritate Apoſtolica,
quòd ſi non valet prouiſio Papæ, expectans
poteſt tale beneficium acceptare, & ſibi face
1 re prouideri: quia † decretum latum *b* ex cau
b ſa non afficit beneficium. arg. l. 3. §. puberi. ad
Carbo. iunc. l. ſicut. de ope. lib. maximè, quia
talis impetrans veniebat authoritate Apoſto
lica. & ſic non obſt. quod not. Inn. in c. inter
dilectos. de exceſ. prælato. non obſt. c. vt no-
ſtrum. de appellatio. & c. paſtoralis. §. præte-
reà. de of. deleg. licèt aliqui velint dicere con
trarium quia licèt quantum ad impetrantem
gratia ſit nulla, tamen non quantum ad Pa-
pam, qui manum appoſuit, & videtur reuocaſ
ſe omnē gratiā prius, quantum ad iſtud be-
neficiū: poſito ꝙ gratia ſecunda facta ſit ſurre
ptitia. arg. l. & ſi transferam. de adim. leg. & l,
planè.

planè.in prin.de leg.1.Primùm credo verius, per c.ex parte.de offi.deleg.& extrà de præb. lib.6.c.1.cùm de beneficio. Hæc opin. vera eſt vt dñs Vrbanus declarauit. & iſta fuit ad uitam ſuam, ꝙ ab alio conferri non poteſt.

ADDITIONES.

a Nota ꝙ ubi Papa. Adde Rom.conſ.335.circa primam.col.2.Dec.tamen in c.ut noſtrũ. de appel.in princ.contrarium tenet.

b Decretum latum ex falſa cauſa. Adde idem eſſe quando interponitur ſine cauſę cognitione ſecundum Bal.& Sal.in l.1.C.ſi aduerſ.dona.& Hippoly.Marſ.conſ.48.incip. non confundentur,&c.in 1.par.

SVMMARIV.

1 *Acceptatio in dubio præſumitur infra menſem fuiſſe facta.*

2 *Confirmatio electionis vbi probatur fuiſſe legitimè facta, præſumitur electionem legitimè præceſſiſſe.*

3 *Tempus vbi eſt de ſubſtantia alicuius actus, oportet quòd probetur.*

DECISIO XIII. aliàs 94.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis acceptauit beneficium: *a* & non apparet,quòd acceptauerit infrà menſem:præſumitur in dubio,ꝙ acceptatio fuerit facta infrà tempus legitimũ, & infrà menſem:quia præſumptio eſt, quòd quilibet voluerit ſibi acquirere.arg.l.ſi defunctus.C.arbitr.tutel.iunc. l. cùm de indebito. ff.de probationib. quia ex quo acceptatio eſt facta præſumitur ꝙ infrà tempus debitum ſit
2 facta,vt dr̃ in ſimili,ꝙ ſufficit † probare confirmationem electionis legitimè factam,etiã ſi nihil de legitimitate electionis conſtaret, quia non præſumitur quòd confirmatio fiat, niſi præcedat legitima electio, vt not. Inno. in c.quia cunctis.de conceſſio. præben. ſuper verbo, altera. & ibi videtur glo.de hoc,cùm dicit, & tempus competens. & ſic in propoſito præſumitur, quòd acceptatio ſit facta infrà tempus legitimum, ex quo conſtat de acceptione. Et illud tenet Rota, licèt videatur
3 quòd vbi † tempus eſt de ſubſtantia alicuius actus, oportet probare tempus, & concordare de tempore.no.Inno.in c.qualiter.ſuper verbo.famam.de accuſationib.etiam quia nõ pręſumitur ſolennitas,niſi probetur,l. quęcũque.in fi.ff. de public. in rem act. modò licèt in acceptatione requiratur tempus,tamen acceptatio quandoque poteſt eſſe ſine illo tempore limitato: vt ſi vacatio non fuerit nota. & ſic non videtur menſis ſemper de eſſentia acceptationis, vt ſic non præſumatur ineſſe, niſi probetur. arg. iuri. alleg. & ad hoc facit quod not.Compoſt.in c.cũ dilectus de elect. vbi dicit, quòd appellans oportet, ꝙ probet appellaſſe infrà decem dies, aliàs non pręſumeretur appellaſſe,vt ibi per eum.

ADDITIO.

a Acceptauit beneficium.Adde deciſ.3.hoc eodem tit.ſup.in nouis.& deciſ.24.ſuprà de probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Expectantes poſt menſem a tempore vacationis, non poſſunt beneficium acceptare, etiam ſi adhuc vacet.*

DECISIO XIIII. aliàs 192.

1 NOta † ꝙ expectans poſt menſem *a* a tem
a pore vacationis non poteſt beneficiũ acceptare:licèt vacet, & ſit res integra:& ſic habet locum quod not. Io. And.in c.cùm ei quę. de conceſ.præben.in cle.& non habet locum quod not.Arch. in c. dudum. de præb.lib.6.

ADDITIO.

a Poſt menſem. Contrarium tenet dec.33.infra iſto titu.

SVMMARIVM.

1 *Acceptans beneficium, ſi contra ipſum feratur ſententia,a qua non appellat, poteſt beneficium ſecundum acceptare.*

DECISIO XV. aliàs 234.

1 NOta, † ꝙ vbi aliquis acceptat beneficiũ vigore gratiæ ſuę, ſi ſententia per execu-

cutorem feratur contra eum, quia pronuntia tur dictum acceptantem ius nó habere, licèt non appellet a ſententia executoris contra eum lata, poteſt acceptare ſecundum beneficium vacans, quia ſufficit ꝙ ſententia ſit lata contra eum ſine culpa, & ſententia eũ excuſat, licèt non appellet. arg. l. pp §. ſi. ff. ad Sill. iuuc. l. Herennius. §. Cata. ff. de euic.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem capituli, poteſt acceptare beneficium quod hebdomadarius conferre ſolet.*

DECISIO XVI. aliàs 259.

1 NOta, † ꝙ expectans ad collationem *a* ca
a pituli poteſt acceptare beneficia, quæ per hebdomadarium eccleſię conferuntur ex ſtatuto, uel conſuetudine, uel uoluntate capituli. Et eſt ratio, quia iſti hebdomadarij mutantur de ſeptimana in ſeptimanam. ita ꝙ nihil uidentur habere in collatione, ſed capitulũ. arg. l. quęſitum. §. ſi quis. de fun. inſtruc. & ſic habet locum. c. mandatum. de præb. lib. 6. qa ubi legatur hebdomadario eccleſiæ, ipſi eccleſię videtur legatum. ff. de an. leg. l. annua.

ADDITIO.

a Expectans ad collationem. Adde dec. 4. ſup. eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Expectans in forma pauperum poteſt ante purificationem gratiæ acceptare, ſi per eum non ſtetit, quo minus gratia purificaretur.*
2 *Intereſſe non cadit in beneficialibus.*

DECISIO XVII. aliàs 395.

1 NOta, † ſi impetrans in forma pauperum facit diligentiam quam potuit, ut gratiã purificet, licet purificatio non fiat, dũmodò per eum non ſtaret, ſed per executorem quò minus, & c. poteſt acceptare infrà menſem. & ſi poſteà conſtiterit de ſua habilitate, ualebit acceptatio, & nulla eſt collatio alteri facta ĩ. menſem poſt dictam acceptationem, & ante purificationem per ordinarium per regulam, quod per me non ſtat, & c. & no. per Pau. & Gen. & alios in clem. cùm ei quem. de conceſ. præb. Prætereà hoc impedimentum eſt irreparabile per ſuperiorem, cui nil mandatur, nec fieri poſſet per ipſum huiuſmodi: ergo ceſſat recurſus, de quo in c. paſtoralis. de iure pa
2 tro. nec poteſt dici ad intereſſe: quia † in beneficialibus non cadit ęſtimatio, ſeu intereſſe, vt no. Inno. in c. querelam. de elec. uide dec. 35, ſup. de reſcr. & dec. 26. ĩ. iſto tit.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad primum uacaturum in eccleſia, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem, ſiue electionem pertinẽs in ipſa eccleſia.*

DECISIO XVIII. aliàs 411.

1 NOta, † habens gratiam de beneficio, ſi quod uacat, uel cùm uacauerit in certa eccleſia, ꝙ duxerit acceptandum, poteſt acceptare beneficium ad cuiuſcunque collationem, inſtitutionem, uel electionem pertinẽs in ipſa eccleſia, non obſtante ꝙ non haberet ad collationem Epiſcopi, Prępoſiti, Decani, & c. quia poteſt Papa adijcere formam in gratijs, & priuilegijs ſuis quam uult. & quando non exprimit aliquem modum, uenit omnis modus, prout legitur & notatur. de præb. c. cùm in illis. li. 6. & in cle. unic. eo. tit. & ibi gl.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans licèt acceptet beneficium uacans per obitum C. quod tamen uacauit per obitum B. nihilominus tenet acceptatio.*
2 *Acceptatio eſt quædam declaratio uoluntatis, & tendit ad executionem.*

DECISIO XIX. aliàs 413.

1 NOta, impetrans † licèt acceptet beneficiũ uacans per obitum C. idem tñ uacauit per obitũ B. nihilominus tñ ualet acceptatio, licèt non ualeat prouiſio ſm aliquos. Rõ, qa potiùs debemus hic conſiderare uacationẽ, quàm uacationis modum, pręſertim ſi acceptauit beneficium in loco certo, putà eccleſiam talis uillę, uel prębendam talem, uel ſic uaca-

vacatam:tunc enim ſatis per has qualitates, & circunſtantias tales conſtat de corpore beneficij acceptati, licèt erratum ſit in perſona. Conſtat enim ꝙ beneficium ſic vacans in tali loco ſiue eccleſia voluit acceptare: & ibi pro tunc nullum aliud vacauit:ergo, &c.argumen.l.certum.ff. ſi certum petatur. & de teſti.c. licèt ex quadam. faciunt notata per Ioan.Monac.in c.ſi tibi abſenti.de præbend. lib.6.& ibi plenè per eum. Nec obſtat c.ſuſceptum. de reſcript.lib.6. quod non habet lo-
2 cum in acceptatione, † quę eſt quædam declaratio voluntatis, & tendit ad executionem gratiæ: & ideò non mirum, ſi erretur in modo uacationis, ꝙ non impediatur acceptatio dummodò ſequatur vera, & effectualis prouiſio, quæ dat ius in rē. de conceſ.prę b. c.ſi.lib.6. vide deciſ.43. ſuprà de reſcript.

SVMMARIVM.

1 *Expectans, cui per Papam fuit facta gratia de canonicatu alicuius eccleſiæ, cum præbenda & præſtimonijs, ſi qua uacabant, uel cùm uacare contigerit: an poterit acceptare præbendam uacantem, & dimittere præſtimonia, ut poſtmodum alterius canonici decedentis præſtimonia, acceptare poſſit?*

2 *Gratiam ſuam quis diuidere non poteſt.*

DECISIO XX. aliàs 416.

1 NOta, Papa † fecit gratiam Titio de canonicatu talis eccleſiæ, præbendam verò ipſius eccleſiæ ac pręſtimonia, ſi qua vacant ad præſens, vel dum vacabunt per mortem vnius canonici cedentis, vel decentis, vel ſi ea vacare contigerit, ſibi contulit, uel diſpoſitioni ſuæ reſeruauit, quæ infra vnius menſis ſpatium duxerit acceptanda. Moritur unus canonicus obtinens vnam præbendā, & quędam præſtimonia, iſte expectans acceptauit præbendum, & dimittit præſtimonia illius: alius tamen expectans ſequens in data, qui acceptauit præbendam, ac præſtimonia alterius ſecundò decedentis, dicit ꝙ primus amodò non poteſt obtinere pręſtimonia iſta: quia imputetur ſibi quare nō recipit præſtimonia primò decedentis, ſicut eius præbendam ac-
2 ceptauit, & ꝙ non † poteſt diuidere gratiam ſuam, nec ualet acceptare præbēdā vnius canonici, & præſtimonia alterius: imò oportet ꝙ vnius eiuſdemque canonici præſtimonia, & præbendam recipiat: propter verba illa, vnius canonici. pro quo etiam, ſcilicèt ꝙ non poſſet diuidere gratiam factam.ff.de condit. & demonſtra.l. ſi cui. de lega.2.l.neminem. Pro primo facit quia illa verba coniuncta diuiduntur in duas diſiunctas.arg.l.filio.§.fin. ff.de adimen.legat. prę ſertim, quia poſſet cōtingere quod moreretur unus canonicus ꝑbendatus non habens præſtimonia, alterius poſteà decedentis acceptare poterit. ergo nō videtur Papa intellexiſſe in ſenſu compoſito, vel unito, ſed potiùs in ſenſu diuiſo. Item illa verba, eccleſiæ &c. referūtur ad præbendā, & illa, vnius canonici, referuntur ad præſtimonia, ſi enim in gratia nihil fuiſſet dictum de preſtimonijs, non fuiſſent appoſita illa verba, vnius canonici, & cæt. ſed ſimpliciter fuiſſet dictum, præbendam, ſi quæ uacat, & cæt. ergo cùm plures ſint gratiæ, ſcilicèt vna de prębendis ipſius eccleſiæ, & alia de præſtimonijs vnius canonici cedētis, vel decedentis. arg.l. ſcire debemus.ff. de verbor. obligatio. ergo illa verba quæ ſtatim ſequuntur, quæ duceret acceptanda, cùm ſint plures numero, diuidantur in ſuas ſingularitates, ad quas referuntur per illam dictionem relatiuam, quę: ut ſit ſenſus, ſibi factam gratiam de præbenda ipſius eccleſiæ, quam duceret acceptandam. arg.d.l.filio.§.final. Et hoc credo verum.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio primi in data licèt reddatur inutilis, attamen præſtat impedimentum ſecundo.*

2 *Collatio ordinarij facta infra menſem expectanti datum, an ſit ualida, ſi appareat expectantem non acceptaſſe infra menſem.*

3 *Decretum omne habet tacitam cōditionem in ſe, ſi in cuius fauorē eſt interpoſitū, uti noluerit.*

3 *Negligētia nobilis quæ dicatur, erit arbitrariū.*

DECISIO XXI. aliàs 422.

1 NOta, primus † & ſecundus *a* in data acce
2 ptauerunt infra menſem vnam eccleſiā, poſt unum uel duos menſes, ſecundus fecit ſibi prouideri, ſed primus non: imò anteꝗ primus ſibi faceret prouideri, ſuperuenit reuocatio Papæ, quæritur an ſecūdus habeat ius? Et videtur ꝙ ſic, quia acceptatio primi red-

 ditur

ditur inutilis,& ineffectualis propter reuoca toriã,ergo non videtur ꝙ præſtare poſſit im pedimentum ſecundo,quia non pręſtat impe dimentum quod de iure non ſortitur effectũ. Contrarium fuit determinatum,per c.quondam.de pręben.lib.6. acceptatio enim primi cùm a principio tenuiſſet, fecit vt decretum poſitum in literis ſuis omnia facta pro ſecundo irritarentur,& pro iſta parte, ſcilicèt, ꝙ acceptatio ex quo ſemel fuit valida, licet poſteà efficiatur inutilis, pręſtet impedimentũ, faciunt iura allegata in quęſtione quam poſuit Io.And.in reg.iur.c.non præſtat. in mercurial ib. Pro iſta parte optimè poteſt induci. ff.de lib.& poſth.l.ſi poſt. in princip. & per eundem modum.l.ſi poſt,habere dr̃. in prin. & vide hic quæſtionem quæ incipit,Cùm ad
2 collatiõnẽ cuiuſdam Epiſcopi. Sed q̃d † erit ſi prior data nunquàm acceptauit,an prouiſio ſecundo facta infrà menſem primi erit nulla? Et idem quęri põt de collatione ordinarij facta infrà menſem primi,ſi poſt non acceptar, & licèt Pau.teneat ꝙ ſit nulla: vt notatur in cle.cùm ei quem. de conceſ. prębend. dic ꝙ imò valet,per rationes Io.Monac.de p̃bend. ſtatutum.lib.6.Et quia gratia primi eſt cõditionalis,ſi acceptauerit infrà menſem,conditio deficit,ergo non impedit ordinarium, vel
b ſecundum in data.Item omne decretũ *b* ha
3 bet † tacitam conditionem, ſcilicèt, ſi is in cuius fauorem eſt interpoſitum, eo vti voluerit.ff.de leg.1.l.ſeruum. in prin. & notat Io. Mon.in d.c.ſtatutum.de præbend. & hoc eſt verum,niſi tunc cùm ſecundus ſibi fecit prouideri, primò poſſet notabiliter negligentia imputari, quia tunc cùm propterea primus ſit excluſus,vt in c.tibi qui. in fi. de reſcript. & in c.ſi clericus.de præben. lib. 6. ſecundus
4 poſſet ſibi facere prouideri: ſed † quando debet notabilis negligentia puniri, hoc eſt, in arbitrio iudicis attentis circunſtantijs attendendis,cùm non ſit tempus a iure ſtatutum. Dicitur tamen communiter quòd executor ſecundi, vel ordinarij poteſt mouere primũ, vt faciat ſibi prouideri,& ad hoc ſibi præfigere tempus competens,quod hoc faciat: alioquin ipſi etiam potuerunt prouidere: vt arg. in ſimili, extrà de reſt. ſpolia t.c. frequens.§. ſolet. ff. de hære. inſti. l. ſi quis inſtituatur. in princip.

ADDITIONES.

a Nota,primus & ſecundus. Adde Staphil. in trac.de lit.gra.& iuſti.fol.109.ver.3. expirat.

b Omne decretũ.Adde Ruinũ, cõſ.93. vol.3.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio nulla ex poſt facto non conualeſcit.*

2 *Impetrans quamdiu præcedit eum primus in data,non poteſt facere ſibi prouideri.*

DECISIO XXII. aliàs 52.

1 Nota, † quòd vbi ſunt duo expectantes *a*
a ſub diuerſis datis cum poteſtate acceptãdi etiam beneficia reſeruata,ſi ſecundus in data infrà menſem debitum primo in data acceptauit beneficium, non valet ſua acceptatio,nec prouiſio,dum tamen primus in gratia poſtmodùm infrà menſem acceptauerit., licèt habuerit eam pro derelicta, intantùm ꝙ ſi Papa conferat beneficium vacans tanquàm reſeruatum,collatio Papæ præfertur, & pręualet acceptationi ſecundi impetrantis. Et
2 poteſt eſſe ratio, quia † ſecundus impetrans quamdiu præcedebat eum primus impetrãs, non potuit ſibi facere prouideri:nec acceptatio ſua fuit efficax, ergo poſito quòd primus omiſerit gratiam, actus qui fuit inualdus ex poſt facto non conualeſcit.arg.l.ſi ſeruus.ff.qui & a quib.l.1.§.illud.ff. quorũ leg. ad quod facit not.per Io.Monach.in c.ſtatutum.de præbend.lib.6.ad quod c.penul.cum ibi not.per Io.And.eo.tit.& ff.de leg.1.l.planè.in prin. licèt aliqui teneant contrarium. ad quod.l.ſi cùm optio.de optio.legat. & l.ſi hæres. de manu. vindict. per quas leges ego ſolus tenui iſtam partem:licèt decretum pro primo appoſitum videatur multùm obſtare, vt c.penul.alleg.& vide omninò dec.45.ſup. de reſcrip.& deciſ.21.& 47.hoc eo.tit.& vide omninò collect.in c.eccleſia.ver.quid ſi tu primus in data,&c.de ſortileg.

ADDITIO.

a Duo expectantes.Adde quòd licèt expectantes non acceptent infrà menſem, collatio tamen interim non valet, ſecundùm Rotam deciſ.27.ſup.de præbend.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clauſula cõſueta poni in confirmationibus, dummodo ex ordine debeatur beneficium, non intelligitur tãtùm de ordine datæ, ſed acceptationis.*

DECISIO XXIII. aliàs 502.

1 NOta, † ꝙ clauſula conſueta poni in confirmationibus, dummodò ex ordine debeatur beneficium, non intelligitur tantùm de ordine datæ, ſed acceptationis: quia tunc primo beneficium eſt debitum, vt in c. 1. de conceſ. præbend. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio in qua narratur canonicè priùs prouiſum fuiſſe, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XXIIII. aliàs 532.

1 PRimo † & ſecundo in data acceptantibus vnum beneficium reſeruarum, aliàs tamen cadens ſub eorum gratijs: ſecundus in data obtinet gratiam, per quam narrat in literis eius, ꝙ ſi aliàs non obſtetiſſet reſeruatio, fuiſſet eidem canonicè prouiſum, & tanquam de reſeruato prouidetur, vel mandatur prouideri, ſi non fuerit alteri ius quæſitum: quæritur an hæc gratia ſit ſurreptitia propter hóc, quia non erat ſibi aliàs canonicè prouiſum? licèt quidam dicerent ꝙ non, ex eo ꝙ Papa non conſideret illam canonicam prouiſionem, ſed reſeruationẽ quæ impediebat vtrunque: ſcilicet, prouiſionem tã primi, quam ſecundi: nec etiam executor primi potuit ligare manus ſecundi: quia ipſe eas habebat ligatas, propter decretum reſeruationis: tamen maior pars tenuit pro primo, quia eſt veriſimile, ꝙ potius fuerit Papa motus ex eo: quia æſtimabat cùm aliàs canonicè obtinuiſſet: quod tamen non fecerat, etiam ſi reſeruatio non obſtetiſſet propter primum, cuius decretum ligauit manus ſui executoris. vide quod not. Inn. in c. dudum. de electio. ſuper verbo, canonicè. in principio.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſo facta poſtquam Papa appoſuit manus ei qui acceptauerat prius, vel poſteà acceptauit, non valet.*

2 *Collatio facta per ordinarium infra menſem datum expectanti, etiam quòd Papa mandauerit dictam collationem confirmari: ſi tamen alteri ius non fuiſſet quæſitum, non valet, nec tenet.*

3 *Mandatum de prouidendo, an liget manus habentis poteſtatem conferendi.*

4 *Beneficium dicitur affectum per appoſitionem manus Papæ.*

DECISIO XXV. aliàs 536.

1 INfra menſem † a expectantis, & ante ipa ſius acceptationem, ordinarius de facto contulit cuidam beneficium vacans. & ca-

2 dens in gratia expectantis: ſed † ad illius cui ordinarius contulit ſupplicationem, Papa mandauit certis iudicibus, ꝙ illam collationem ordinariam authoritate apoſtolica con firmarent: ſi a die datæ præſentium non eſſet alteri ius quæſitum, tandem ante confirmationem per ipſos iudices factã expectans acceptauit, & ſibi obtinuit prouideri: poſteà verò dicti iudices dictam collationem ordinariam confirmauerunt, quæritur an talis confirmatio teneat: vel an dictus expectans, cui ante confirmationem prouiſum extiterat, poſt mandatum tamen de confirmando a Papa emanatum fuerit ius quęſitum? Et videtur ꝙ confirmatio teneat: & quòd prouiſio expectantis poſtquam Papa appoſuit manus mandato confirmari collationem ordinarij non tenuit, quia per talem manus appoſitionem totum negotium uidetur ad ſe aduocaſſe: & ſi executori expectantis manus & cuiuſlibet alterius inferioris fuerint ligatæ, argumento. c. vt noſtrum. de appellatio-

3 nibus. licèt in oppoſitum videtur: quia † per ſolum mandatum de prouidendo non ligentur manus cuiuſcunque habentis poteſtatem conferendi: quò minus prouiſio per eũ facta teneat, & valeat: per decre. quia cunctis. §. ex parte. verſic. non ſic. & verſicu. ſimiliter. de conceſſio. prębend. lib. 6. niſi Papa expreſſè beneficium ſuæ diſpoſitioni reſeruaret, vel decretum in tali mandato adiunxiſſet: vel aliàs expreſsè ſuam uoluntatem inſinuaſ-

3 ſet: ut dicto c. quia cunctis. talibus iudicibus quibus mandabatur tale beneficium reſeruãdo ſuę diſpoſitioni, uel interdicendo, ut ibidem cum ibi not. per Archidiacon. in uerſic, ſimiliter. ſuꝑ verbo, exprimatur. & ſuper verbo,

bo, inſinuent & eo. tit. c. ſi ſoli. & facit de pb. dilectus. verſi. clericus, quod concordat cum c. inter cętera. eo. tit. Et ſic reſponderi poteſt ad rationem in oppoſitum, quia Papa non aliter videtur ad ſe aduocare negotium, nec manus apponere: *b* niſi exprimat, quòd nullus alius poſſit diſponere: putà reſeruando, vel decernendo non valere &c. per præmiſſa: niſi velles tenendo primam partem dicere, quòd ſimiliter mandato prouideri, vel etiam diſponendo de certo beneficio vacante, videatur manus apponere, etiam ſi non reſeruet, vel decernat. Et reſponderi poſſet ad iura proximè allegata, ꝙ omnia loquuntur vbi Papa mandat prouideri de beneficio vacaturo, vbi non eſt veriſimile quòd per ſolum mandatū incontinenti velit manus ordinarij ligare: nec aliquod beneficium afficere, etiam ſi de certo beneficio vacaturo hoc mandet: purà de tali, nominando illud primum vacaturū: ſed non benè video quare non ſit eadem ratio diuerſitatis in vacante, quàm in vacaturo cùm venit caſus vacationis: quia eadem ratio quare ſecundam credo de iure veriorem, & ſic prouiſio expectantis erit potior: & confir-
4 matio † non valebit: ex quo priùs expectanti fuerit ius quæſitum. Audiui tamen ꝙ Cancellaria: vt prædicta iura tollerentur, & vt gratia Papę poſſit indubitanter ſortiri effectum, per ſolam manus Papę appoſitionem, eo ipſo quòd ſignat ſupplicationem, ſeu prouideat, ſiue mandet prouideri, vel aliàs diſponat de vacanti, vel vacaturo certo, vel incerto, adeò vult eſſe affectum beneficium, & litigatas manus inferioris, quòd ſemper durat reſeruatio cum decreto a die datæ ſignationis factæ per Papam, & tunc per illas clauſulas reſeruationis, & decreti, negotium eſt clarū: veruntamen cùm gratia ſit de incerto beneficio vacaturo, vt putà ꝙ duxerit acceptandū: dat decretum incertum, & ſuper incerto, ꝙ demùm ligat, cùm deductum fuerit ad certitudinem per acceptationem. iuxta c. dudùm. de pręben. lib. 6. §. conſiderantes. niſi apponeret certum tempus: putà menſem, vt hodie communiter ſit de ſtylo Cancellarię: quia tunc infra tempus etiam ante acceptationem ligaret manus aliorum, vt menſis appoſitio in aliquo operetur. vt in clem. cùm ei quem. de conceſ. præb. vide dec. 47. infrà iſto tit.

ADDITIONES.

a Infra menſem. Adde Aeneam de Falco. in trac. reſeruat. in 4. q. prin. in 15. effectu. verſi. & per illam.

b Nec manus apponere. Vide Panor. in c. inter dilectos. col. 2. verſ. in gl. extrà de exceſ. prę̨l.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio pauperis facta de beneficio vacante ante purificationem gratiæ factam infra menſem, an valeat.*

2 *Datio libertatis facta pendente optione eius, cui legata erat ſeruorum optio, valet in euentum, in quem ille non optetur.*

3 *Prouiſio tribuit ius in re.*

4 *Acceptatio tribuit ius ad rem.*

5 *Papa ubi mandat aliquid ſtudioſe: tunc ordo literæ eſt ſeruandus.*

DECISIO XXVI. aliàs 544.

1 AN † acceptatio pauperis facta de beneficio vacante, ſi de iure ſibi debeatur, ante purificationem gratię, etiam ſi purificauerit infra menſem, valeat: vel an ſit opus, ꝙ poſt purificationem gratię infra menſem nouiter acceptet? Et vr̄ ꝙ valeat: quia non eſt niſi declaratio voluntatis: & ideò cùm eam non mutauerit, ſed perſiſtat in eam, ſibi proficiet: dum tamen infra menſem purificetur cō ditio. Pro hoc benè facit decre. cum in cunctis. de electio. & c. ne captandę. de conceſ. pręben. lib. 6. vbi hodie alia forma eſt propter adiectionem menſis, antequam vacet, quis ſecundum formam illam poteſt acceptare primum vacaturum, vel ſecundum ex cauſa, & tamen ante vacationem poterit dici gratia ſua conditionalis, ſcilicet ſi eo uiuo uacaret beneficium. arg. l. hoc modo. de conditio. & demonſtra. & ſicut ibi, ante euentum conditionis facta acceptatio valet in euentum conditionis: ergo & hic. pro hoc, ff. de opti.
2 leg. l. ſi. cùm optio. vbi datio † libertatis facta pendente optione eius, cui legata erat ſeruorū optio, valet in euentum, quo ille non optetur: nec eſt opus ꝙ remoueatur datio libertatis per eundē modū. facit l. legatarius. §. 1. ff. de leg. 1. & conditio quæ ponitur in literis paupe-

pauperum, potiùs dirigitur ad prouiſionem, & eius effectum, q̃ ad acceptationem. Item pro hoc bene facit, de ſecũd. tabul. 2. §. ſi ſub conditione. vbi petitio poſſeſſionis bonorum ſecundum tabulas facta ante aduentum con ditionis, valet in euentum. pro hoc benè facit. ff. de teſta. mili. l. in fraudem. §. teſtamentum. ff. de leg. 3. l. ſi filius. ibi, ſi durauerit uoluntas. ff. de offi. proconſul. l. obſeruar §. fina. verſi. ſed ſi ante. ff. de donat. l. quoties. §. 1. de ſolut. l. ſub conditione. In oppoſitum verò ꝙ non ualeat ante purificationem gratiæ niſi poſteà infra menſem renouetur, verbo, vel ſigno, uel facto, ex quo poſteà appareat de eius animo, argumen. ad hoc. ff. de optione lega. l. optione legata. & de leg. 1. l. Iulianus. & ff. quorum leg. l. 1. §. quod ait prætor. ff. ad Trebellia. l. ſed ſententia. ibi cùm dicit, ſi ratam habeat. a contrario ſenſu: pro hoc de ſecund. tab. l. qui ex liberis. §. teſtamento. verſ. planè. ff. de milit. teſtam. l. Tribunus. pro hac parte videtur text. ff. de acquir. hæred. l. is qui hęres. & l. is poteſt. & l. extraneus. in prin. & l. hæres inſtitutus. & ff. rem ra habe. l. bonorũ. & pro hoc etiam benè facit: quia acceptatio eſt facta per verbum præſentis tempo ris, ſi de iure ſibi debeatur. & conſtat ꝙ ante purificationem ſibi de iure non debebatur, cum ante aduentum conditionis non ſit debitum: ſed ſpes in debitum iri. arg. l. cedere diem. ff. de verb. ſign. quare non debet eſſe maioris efficaciæ acceptatio, q̃ prouiſio, ut patet: quia imò prouiſio debet eſſe fortioris
3 efficacię, cùm † per eam tribuatur ius in re,
4 & † ꝑ acceptationem non, ſed ad rem. de cõ ceſ. pręb. c. fin. lib. 6. Conſtat autem ꝙ prouiſio facta ante purificationem gratię non ualeret: quia eſſet facta contra ordinem literæ, & mentem Papę, qui ſtudioſè primò ponit de purificatione conditionis, & demum de prouiſione. ergo &c. arg. eorum quæ habentur. de reſcrip. c. cùm dilecta. cum ibi not. per
5 Hoſti. qui ibi no. ꝙ † vbi Papa mãdat aliquid ſtudioſè, ꝙ tunc ordo literæ eſt ſeruandus. vide deci. 37. inf. eo. tit. & Collect. in c. ex quęſtione. de reſti. ſpol. & dec. 17. ſup. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio non tribuit ius ut oporteat de ea fieri mentionem à tertio prouiſo à Papa.*

DECISIO XXVII. aliàs 622.

1 SI aliquis † acceptat aliquam prębendam, de qua non eſt ſibi facta prouiſio per ſuũ executorem: ſi Papa conferat illam prębendam ſic uacantem alteri, dicendo, etiam ſi alteri non eſt ius quęſitũ, talis acceptatio non nocet gratię Papę alteri factę: ſicùs ſi ordinarius confert alteri talem prębendam. iuxta c. cùm ei quem. de conceſ. prębend. in clem. & ita ſeruat ſacrum palatium.

SVMMARIVM.

1 *c. ſi hi contra quos. ut lit. pend. lib. 6. impedit executionem gratiarum expectatiuarum.*
2 *Expectantes an impediantur in executione gratiarum ſuarum propter d. c. ſi hi contra quos.*
3 *Impetrans qui acceptauit beneficium uacans per mortem Titij, an admitti debeat ad proſecutionem cauſæ cum Sempronio collitigante ſuperſtite.*

DECISIO XXVIII. aliàs 588.

1 VTrùm c. ſi † hi contra quos. ut lit. pen- den. libro ſexto, impediat executionem gratiarum apoſtolicarum, quò minus expectantibus acceptantibus beneficia litigioſa tanquam vacantia per obitum litigantium, qui lite pendente mortui ſunt, ualeat prouideri: an habeat expectare donec ad inſtantiã litigantium ſuperſtitum lites huiuſmodi finiãtur? Fuit dictum ꝙ ſic propter generalita
2 tem † illius capituli, cùm dicit, nullatenus, licet contrarium facere videbatur, ꝙ ſuper illo uerbo not. Archidiac. à contrario ſenſu, cùm tales executores non cenſeantur iure ſuo conferre, ſed potius ex neceſſitate iure
3 alieno: ut ibi dixi. benè tamen † crederem tales impetrantes acceptantes admittendos ad proſecutionem cauſę, tanquam illos, quorũ intereſt, per finem illius capituli, niſi ſuperueniſſet reuocatio, per quam tollerentur gratię eorũ, quibus nondum extiterat ius quęſitum in re: prout ſuperuenerat in caſu quęſtionis, vbi prętendebatur impetrantem, cui licet de facto per executorem ſuum lite pendẽte fuerat prouiſum, & excluſum per reuocatoriã, quia illa prouiſio executoris propter prohibitionem dicti c. ſi hi contra. non ualebat, & ſic

ſic per eam in beneficio non fuerat ius quæſitum: & ſic vnus alius qui poſt reuocatoriam & litem finitam impetrauerat, ſi non eſſet tunc alteri ius quæſitum, fuit potior reputatus. vide deciſ. 17. ſuprà de reſt. ſpo.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio præſumitur facta infra menſem.*

DECISIO XXIX. aliàs 629.

1 SI aliquis † eſt primus expectans in aliqua gratia beneficij, & ipſe dicit ſe acceptaſſe infra menſem: ſecundus expectans dat obiectiuè, ſeu dicit, ꝙ non acceptauit infra mẽ ſem ſine aliqua probatione, niſi ſecundus expectans probet clarè & legitimè, ꝙ non acceptauerit infra menſem a tempore notæ vacationis, non auditur. & ita etiam ſeruat Rota dom. Audit. ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio pauperis ante purificationem gratiæ, quæ non purificatur infra menſem non valet: ſecùs ſi gratia eſſet in forma, dignum arbitramur.*

DECISIO XXX. aliàs 760.

1 SCiendum, † ꝙ ſi aliquis in forma pauperum acceptat beneficium vacans infra menſem, gratia ſua non purificata, nec etiam purificauit infra menſem, dicitur ꝙ talis acceptatio non valet, ſecundum quod tenent Doct. in c. cùm ei quem. de conceſ. præben. in clem. ſecùs autem ſi gratia eſſet facta in cõ muni ſub forma, dignũ arbitramur, quia tunc acceptatio infra menſem valet: licèt gratia eius non eſſet purificata propter virtutem dictæ gratiæ, ſiue clauſularum poſitatum in dicta gratia, dignum arbitramur. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habens ex priuilegio nominare vnum canonicum in qualibet eccleſia: ſi ſemel nominauerit aliquem, licèt poſſeſſionem non fuerit conſecutus, non poterit alium nominare.*

2 *Electio ſola immediatè non tribuit ius in dignitatibus electiuis: ſecùs eſt in ſimplicibus beneficijs.*

DECISIO XXXI. aliàs 35.

1 NOta, † ꝙ vbi habet Epiſcopus ex priuilegio, *a* ſeu ex conſuetudine, ꝙ poſſit in creatione ſua noua nominare vnum canonicum in qualibet eccleſia collegiata, ex quo ſemel vnum nominauit, & nominatus gratiam acceptauit, poſito ꝙ nominatus poſſeſ-
b ſionem non fuerit adeptus *b* pacificam, Epiſcopus non poteſt alium nominare. ar. l. apud Aufidium de optio. leg. & quod no. Arch. in c. cùm multis. ſuper ver. exprimat. in prin. & c. gratia in fi. de reſcrip. lib. 6. licèt faciat contrà c. ſi electio. de elec. lib. 6. & quod no. Arch. in c. ſi compromiſſarius. ſuper ver. officio. eo.
2 tit. & lib. Sed non obſt. c. ſi electio. quia ibi † ex ſola electione immediatè in dignitatibus electiuis non attribuitur ius: ſecùs eſt in ſimplicibus beneficijs: vt in c. ſi tibi abſenti. de præben. cum ibi no. per Doct. in 6. pro prima parte faciunt no. per Inno. in c. cum Bertoldus. ſuper ver. ipſum. de re iud.

ADDITIONES.

a Ex priuilegio. Adde dec. 1. ſup. de præben.
b Adeptus. Iſtud facit ad q. nunquid beneficiũ dicatur ſola collatione plenè acquiri ẽt ante illius adeptam poſſeſſionem: in quo dic, quod licèt beneficium ante adeptionem poſſeſſionis poſſit permutari ſecundum Imo. in clem. 1. de rer. permu. & gl. in §. item quod vniuerſitates. in ver. poſſidebunt. tit. de colla. in pragmat. veruntamen qui habet ſolum titulũ beneficij ſine poſſeſſione non dicitur obtinere beneficium, ſecundum gl. in ver. obtinebunt. §. itẽ inſuper. tit. de colla. in pragma. ſanctio.

SVMMARIVM.

1 *Gratia facta ad beneficia in curia uacantia, extenditur ad deuoluta.*

2 *Beneficium deuolutum an uideatur propriè uacare in curia.*

3 *Gratia facta alicui in præiudicium concedentis non eſt ambitioſa, ſed eſt extendenda.*

DECI-

DECISIO XXXII. aliàs 301.

1 NOta, † ꝙ vbi Epiſcopo eſt facta gratia, ꝙ beneficia ſuæ diœceſis vacantia in curia Romana, poſſit conferre: beneficia deuoluta ſecundum aliquos includit, vt c. poriò. de pri
2 uil. ſed beneficium deuolutum non videtur propriè in curia vacare. quod probatur, quia de beneficijs vacantibus in curia Romana non poteſt quis prouidere ſine ſpeciali mandato Papæ, vt c. licet. de præben. lib. 6. c. ſi de beneficio. eo. tit. in clem. & quia licèt collatio pertineat ad Papam, tamen beneficium videtur vacare in partibus, vbi prius vacauit, licèt aliqui contrà, quia beneficium videtur
a vacare & in partibus, & in curia. arg. l. 1. *a* C.
3 vbi de poſ. agi. oportet. Item † gratia facta Epiſcopo in præiudicium concedentis non eſt ambitioſa, ſed eſt extendenda, vt c. tua. de verb. ſigni. & c. dudum. cum ibi not. per Ioan. And. de præb. lib. 6. ſuper verbo, beneficia.

ADDITIO.

a L. 1. Illa lex parum facit ad hanc deciſ. vt clarè patere poteſt ipſam intuenti.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poſtquàm commiſit alicui vt conferat certum beneficium vacans, non poteſt variare.*

DECISIO XXXIII. aliàs 316.

NOtat glo. Io. And. in nouel. c. præſenti.
1 de of. dele. lib. 6. ꝙ † vbi Epiſcopus committit Titio, vt prouideat Petro de vacanti beneficio, ſi dictus Petrus idoneus reperiatur, ſi antequàm dictus Titius prouideat Petro, dictus Epiſcopus conferat dictum beneficium, non valet collatio: nec Epiſcopus poteſt variare. ad ꝙ facit not. per Inn. in c. in cauſis. ſuper verbo, cùm res, de electio. l. ſancimus. C. de dona. quia non videtur ſimplex mandatum: imò videtur talis qualis donatio ſeu cõceſſio facta in Titium vt conferre poſſit beneficium in caſu, in quo dictus Petrus idoneus reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacans re integra etiam poſt menſem an poſſit acceptari?*

DECISIO XXXIIII. aliàs 34.

1 NOta, † ꝙ vbi impetrans *a* non acceptaa uit infra menſem beneficium quod vacabat: elapſo menſe vacans adhuc beneficiũ poteſt acceptare: ſecùs ſi beneficium eſſet alteri collatum. de quo dic, vt per Arch. in c. dudum. de præben. lib. 6. licet contrarium, not. Io. And. in c. 1. ſuper verbo, infra menſem. de conceſ. præben. in clem. & iſta vltima opin. approbatur prima quæſtione reprobata ſuperiore. ſed primam tenet Pau. in alleg. clem. cùm ei quem. de præb. & in clem. ſi iuxta. de præbend. ſed executor non poterit prouidere ſibi, niſi infra menſem acceptet propter formam literarum. vide deciſ. 14. ſup. eodem titulo quæ videtur tenere contrarium iſtius deciſionis.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde Staphil. de lit. gra. & iuſti. fol. 93. ver. 5. non omittendum.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem Decani & capituli eccleſ. cathedralis, poteſt acceptare beneficia vacantia in ea.*

DECISIO XXXV. aliàs 112.

1 NOta, † quòd vbi aliquis eſt expectans ad collationem Decani & capituli eccleſiæ cathedralis: talis expectans poteſt acceptare beneficium vacans in eccleſia cathedrali. nec iſto caſu habet locum c. quamuis. de præbend. lib. 6. ad quòd not. in c. gratia. in princip. vbi dicit contrà, per Archid. de reſcript. & c. ſi motu. ſuper verbo, beneficium. de præben. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo eccleſiæ, in qua eſt certus numerus canonicorum, vel præbendarum, diſponens quòd habens*

habens dignitatem ſine præbenda non poſſit acceptare primam præbendam vacaturā, nō valet.

DECISIO XXXVI. aliàs 113.

1 Nota, † ꝙ non valet conſuetudo in præiudicium impetrantium apoſtolicorū, quę eſt in eccleſia, in qua eſt certus numerus canonicorum, vel præbendarum, ꝙ habens dignitatem ſine præbenda non poſſit acceptare primam præbendam vacaturam, quia ſi talis conſuetudo valeret: tunc per talem ligarentur manus Papæ: quod non eſt dicendū. pro quo vide no. per Gul. in c. inferior. 21. diſtin. Nec obſt. c. cùm in eccleſia. de præben. li. 6. quia ibi erat certa præbenda, quæ debebatur Epiſcopo futuro.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij cōferre poſſunt beneficia vacātia ante purificationē gratiæ in cōi forma pauperum.*

DECISIO XXXVII. aliàs 117.

1 Nota ſecundum aliquos, vbi † eſt facta
a gratia *a* in forma communi cum menſis appoſitione: ſi antequàm purificet gratiā, vacet beneficium: poteſt conferri per ordinarium. & eſt ratio, quia gratia non eſt purificata quantum ad impetrantem: nec videtur vacare beneficium ſi ea purificata vacat in fauorem impetrantis. Alij contrà: quia ex quo menſis eſt appoſitus infra mēſem, ordinarius non poteſt ordinare, vt ſit purificata gratia, & conditio videatur retro purificata, vt l. potior. C. qui pot. in pig. hab. ſic intelligitur. c. cùm ei quem. §. ſecùs. de conceſ. præb. in cle. & uide j. dec. 12. ſ. de reſcrip. dec. 23. ſ. de præben. & dec. 47. inf. eo. tit.

ADDITIO.

a Facta gratia. Adde dec. 23. ſup. de præben. & dec. 17. hoc eo. tit. ſup. in nouis.

SVMMMARIVM.

1 *Iudex recuſari poteſt ſi propalauit intentionem ſuam, dicendo aliquem non habere ius.*

DECISIO XXXVIII. aliàs 156.

1 Nota, † ꝙ eo ipſo ꝙ quis manifeſtauit, ſeu propalauit intentionem ſuam, dicēdo ꝙ talis non habet ius in cā: pōt vt ſuſpectus recuſari. no. Inn. in c. irrefragabili. de off. ord.

DECISIO XXXIX. aliàs 414.

Similis eſt dec. 21. tit. de reſcrip. ſ. in nouis.

DECISIO XL. aliàs 463.

Similis eſt dec. 13. tit. de reſcrip. ſ. in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula generalis derogatoria quæ hodie apponitur in literis apoſtolicis derogat ſtatutis eccleſiarum requirentibus ſacerdotium.*

2 *Clauſulæ derogatoriæ non tollunt, nec derogant ordinationi fundatoris, quod beneficium non conferatur niſi ſacerdoti in actu.*

DECISIO XLI. aliàs 466.

1 Nota, † ꝙ ſtatuta eccleſiarum actu ſacerdotium requirentia per clauſulas gene
a rales *a* derogatorias in literis papalibus poſitas ſublata, vel ſaltem dilatata cenſentur: ita ꝙ impetrantes apoſtolici poſſunt huiuſ
1 modi beneficia acceptare, licèt non ſint in ſacerdotio conſtituti: dummodò ſint ætate tali, ꝙ in proximis quatuor temporibus poſſint ad ſacerdotium promoueri, iuxta no. per Io. And. in c. ſi pro clericis pauperibus. de ꝑben. lib. 6. & per Io. And. in c. ei cui. eo. tit. licèt Arch. ibi. & in c. cum aliquib. de reſcr. vi
1 deatur tenere cōtrarium. & hoc ſatis innuūt verba in dictis nō obſtan. poſita ſi benè inſpi
2 ciatur. Clauſulæ † tamen prædictæ non tollunt, nec derogant ordinationi fundatoris in ſuo teſtō, ꝙ hmōi beneficium conferatur niſi actu ſacerdoti: quia ſicut Papa non vult præiudicare in præſentatione: ita nec in tollendo ordinationem, vel vltimam voluntatem earundem. & pro hoc vide glo. in clemen. vt hi qui. de æta. & qualita.

ADDITIO.

a Clauſulas generales. Adde ꝙ clauſula conſueta

ſueta apponi per Papam in gratijs ſuis,ſ.non obſtan.in contrariũ facientibus, derogat ſtatutis generalibus aſpicientibus ad omnia beneficia eccleſiaſtica.vide Fel.in c.nonnulli.de reſcr.verſ.octaua concluſio.Staph.de lit.gra. & iuſti.fol.99.verſ.poſt prædicta.& dec.1.de reſcrip.in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Expectans primus in data ſi medio iuramento pactus ſit ſecundo,ꝙ nunq̃ beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit,donec ſecundus obtinuerit beneficium,an ſecundus ſit potior in beneficio uacãti,quod uterq; acceptauit infra mẽſem.*

2 *Iuri de futuro pacto renuntiari poteſt.*

DECISIO XLII. aliàs 832.

1 PRimus in † data medio iuramento facit pactum cum ſecundo,ꝙ nunquam beneficium cadens ſub gratia ſua acceptabit, donec ſecundus, qui impetrauit ad eandem collationem obtinuerit beneficiũ in gratia ſua: & ſi contingeret acceptare beneficium,quod ſecundus vellet acceptare: ex nunc prout ex tunc renuntiat iuri ex tali acceptatione, ſeu prouiſione ex eo ſecuta ſibi competenti:quæritur an ſi poſteà vacans beneficium cadens ſub eorum gratia quilibet acceptet infra mẽſem.& poſteà quilibet ſibi faciat prouideri:ſecundus ſit potior,ſic ꝙ obſtent priori pactum & renuntiatio quam fecit? Quidam dixe-
2 runt ꝙ ſic, quia † per pactum etiam iuri fu-
a turo *a* renuntiari poteſt,licèt non per ſimplicem repudiationem.C.de pac.l.1.Alij ꝙ nõ, quia ex quo primus acceptat infra menſem, decretum in literis appoſitum ſortitur vires,& irritum erit, & inane quicquid per ſecundum,vel eius executorem fuerit attentatum,c.cùm ei quem.de cõceſ.præb.in cle.nõ fuit qõ determinata,ſed mota in conſilio.

ADDITIO.

a Iuri futuro,An & qualiter iuri de futuro renuncietur,vide per Nico.Mil.in ſuo reper.in ver.renuntiari non poteſt.

DECISIO XLIII. aliàs 833.

Similis eſt dec.21.ſup.hoc eo.tit.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ſemel taxatum per habentem poteſtatem ſemper ſic durat taxatum.*

DECISIO XLIIII. aliàs 66.

1 NOta,† ꝙ vbi beneficium eſt ſemel taxatum per illos,qui poteſtatem taxandi habent,ex tali taxatione beneficium vr̃ taxatũ, niſi aliquis actus interueniat contrarius taxationi. Et poſito,ꝙ per multos annos ſtetit,ꝙ decima pro illo beneficio ſoluta non fuerit, niſi pro illa vice, pro qua fuit taxatũm: non ideò minùs vires habet taxatio ſemel facta: quia ſi poſteà non indiguit decimis,non propter hoc videtur remiſiſſe,quin taxatio priùs facta valeat.arg.l.in filijs. C. de decurio. lib. 10.& vide deciſ.40.poſt med.& 64.ſuprà de reſcrip.& dec.proxi.ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia non taxata etiam cadunt ſub gratia in forma pauperum.*

DECISIO XLV. aliàs 189.

1 NOta ſecundum aliquos, † ꝙ vbi non eſt beneficium taxatum, venit in forma pauperum:poſito ꝙ ſit magni valoris.de quo dic per Io.And.in Spec.de conceſ.præbend.in §. itẽ tractatur aliqua quæſtio facti. circa prin. §. & vide dec.immediatè præcedentem.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio apoſtolica de beneficio iuriſpatronatus clerici & laici communiter ualet.*

2 *Comptomitti poteſt de ſpirituali in laicum cum clerico authoritate ſuperioris.*

DECISIO XLVI. aliàs 269.

1 NOta,† ꝙ Papa cõferendo *a* beneficium
a vt reſeruatum:nõ videtur conferre iuſpatronatus laici,vt c.licèt.cum ibi no.de præb. lib.6.tamen illud eſt verum cùm iuſpatronatus inſolidum pertinet ad laicum:quia ſi non pertineret inſolidum ad laicum,ſed pro parte,& pro parte ad clericum,tunc pars clerici tra-

traheret ad ſe partem laici,& valeret in toto collatio Papæ, nec tunc haberent locum no. in alleg.c.licet. quia ex quo pertinet pro parte ad clericum,& per conſequens ad Papam, & quia maius dignum trahit ad ſe minus dignum.Pro iſta parte facit.c. per tuas.de arb.
2 cum no.in c.contingat.eo.tit.vbi † poteſt cõpromitti de ſpirituali in laicum cum clerico,authoritate tamen ſuperioris, cùm ſimpliciter non poſſit compromitti in laicum, & ſic valet compromiſſum propter perſonam clerici adiunctam ibi:aliàs non valeret, ergo idem ſit in propoſito.

ADDITIO.

a Papa conferendo. Adde videndum Aen. de Fal.in trac.reſer.in 4.q.prin.in 14.effectu.Staphi.de lit.gra.& iuſti.fol.54. verſ.quod autẽ. Pariſ.conſ.128.in capel.num.12.vol.4.Fel.in trac.quando literæ apoſtol. in 6.amplia.

EPITOME.

Expectantes in forma pauperum poſt purificationem ſuæ gratiæ nõ poſſunt impediri ab ordinarijs.

DECISIO XLVII. aliàs 450.

a NOta,ꝙ §.ſecùs. *a* c.cùm ei quem.de conceſ.præb. in clem. habet locum nedum in forma gratiæ ſpecialis,ſed etiàm pauperũ poſt purificationẽ, ita ꝙ ante ipſam nõ ſunt ligatæ manus ordinarijs.&in hoc conueniũt omnes Domini in Rota me & domino Roberto duntaxat exceptis, quia allegauimus 11.decretales ſolemnes, ac ibi ſcribentes tenentes contrarium.Prædicti verò alij Domini allegabant Oldr. in quæſtionib.ſuis. credo ꝙ ſit ſup.q. Io.And. in addi.Spec. de conceſ. præb.& multos alios antiquos Doct. qui tulerunt ſententias contra pauperes apoſtolicos,& pro ordinarijs:prout recitat etiã Collect.in c.propoſuit.de conceſ.præb. qui declinat in opi.dom.Roberti & meam,quam etiã tenet ibi dominus pater meus ſubtiliſſimus D.Io.de Lign. dicens opi.contrariam tãtùm ab intellectu illius decr.remotam, quantùm cœlum & terra.idem Io.Cald.in d.clem. dicens, & deducens ꝙ aliàs nihil operaretur appoſitio menſis:quæ tamen,vt ibi dicit text. debet aliquid operari, ſeu aliquam vtilitatẽ afferre impetranti.Hanc opi.tenuerunt antiqui,& Pau.Gen.&Stepha.qui etiam fuit Auditor ſacri palatij. Gul. de monte Laud. qui poſuit expreſſè formam, & ſtylum ſcribendi tempore D.Clem.V.ante editionem conſtitutionis illius,in qua dicebatur poſt illa verba,ꝙ duxerit acceptandũ, ita ꝙ interim manus ordinarij,& cuiuſlibet alterius ſint ligatæ,ꝙ hodie,dixit ipſe,non oportet,propter d. §.ſecùs. Idem tenet Matthæus Angel. Rai. Iacob. Lapus, Federicus de Sen.in hãc opin. declinat D.Card.Viuarien.non modicæ authoritatis vir,in cuius pectore omnia iura ſunt recondita.Secundum hanc opi.fuit lata ſententia in palatio per D. Io.de Varenis,ꝓ paupere apoſtolico, reuocata per Do.Aegid. de Bellamera,qui multum copioſe & prolixè ſcripſit ſuper d.§.ſecùs. & ego taliter qualiter licet minus ſufficienter ſcripſerim contrarium,& vt potui, non ſatisfaciendo,ſed euadẽdo reſpondi omnibus rationibus per eum tactis.vide ſup.eo.tit. deciſ.25.& 37.& deci. 10.inf.de iure patrona. & ibi de hoc.

ADDITIO.

a Nota quod §.ſecùs. Adde dec.2. hoc tit. ſup. in nouis.& Staphil.de lit.gra.& iuſti.fol.96. verſ.97. & vltimo.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad gratiam extinctam non præiudicat ei,qui interim aliam gratiam impetrauit.*

DECISIO XLVIIII. aliàs 558.

1 POſtquàm Titius † *a* impetrauit ad colla
2 tionem Epiſcopi, Papa reuocauit omnes gratias antè factas,poſteà Papa fecit gratiam Mæuio ad collationem Epiſcopi: & poſt iſtã gratiam,Papa primò Titio fecit gratiã,ꝓ quã ſibi reſtituit primã gratiã: & voluit primas literas valere,quas an gratiã Mæuij reuocauerat: quærit an ille Titius ſit pferendus Mæuio? Dictũ fuit ꝙ non, per c. quamuis de reſcrip. lib.6.

lib.6. & per iura alle. ibi.ff. de decu l. 3. in prin.C.de conſu.l.1.ff.de bonis liber.l.ſi neceſſe.§.ſi deportatus.In contrarium facit ff. qui po.in pigno.hab. ſi pretor.l. creditor acceptus.& de ſymo.c.ex inſinuatione. ibi,cũ dicitur,ita uidelicet.quaſi innuat,quòd niſi ſub illa proteſtatione eum religaſſet, priſtinum locum recuperaſſet.

ADDITIO.

a Poſtquàm Titius. *Adde per Biſignet. deciſio.14. de reſcript.quæ ad literam eſt hic ſimilis.*

EPITOMAE.

Gratia ad prouiſionem capituli & canonicorum coniunctim uel diuiſim non extẽditur ad beneficium pertinens ad diſpoſitionem unius ex canonicis ratione prębendæ, quod obtinet in ipſa eccleſia, ſeu extra eam.

SVMMARIVM.

1 *Expectans ad collationem,præſentationem, ſeu quãuis aliam diſpoſitionem Decani & capituli,ſingulorum quàm canonicorum alicuius eccleſiæ,an poſſit acceptare rectoriam in dicta eccleſia, ad quam ius præſentand. habet quidam canonicus uigore ſui certi beneficij quartaria nuncupati.*

DECISIO LXIX. aliàs 583.

Nota, in diœceſi Maioricen. ſunt quædam eccleſię, in quibus ſunt duo perpetua beneficia eccleſiaſtica. quorum unũ uocatur rectoria, & habet curam parœcialem illam obtinens. alterum uocatur quartus,uel quartaria,& obtinens illud non habet curam, ſed habet certam partem prouentuum,& habet præſentare rectorem ad rectoriam eiuſdem eccleſię Epiſcopo ſubſtituendum per eum, ita quòd ille quartus, ſeu quartarius,ſeu beneficium ſic nuncupatum in illis eccleſijs non conſueuit conferri,niſi canonico actu prębendato in eccleſia Maioricẽ. Hoc ſuppoſito uacãte rectoria in una de illis eccleſijs quidam canonicus Maioric. qui erat quartarius, ſeu obtinebat quartam, ſeu quartariam in eadẽ eccleſia, præſentauit quendam ad rectoriam illius eccleſiæ Epiſcopo, ſicut poterat ratione quarti ſui ſeu quartariæ. Quidam uerò apoſtolicus, qui expectabat ad collationem, 1 præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Decani & capituli, ſingulorumque canonicorum eccleſiæ Maioricen. communiter uel diuiſim,acceptauit illam rectoriam, prætendens illam cadere ſub gratia ſua, ex quo pertinet ad præſentationem illius canonici excipitur contra eum per pręſentatum per canonicum,quòd ad eum nõ pertineat pręſentatio ratione canonicatus, uel præbẽdæ eccleſiæ Maioricen.ſed ratione quarti, ſeu quartariæ prædictæ, quam obtinet in eccleſia prædicta, de cuius rectoria agitur,& ideò non cadit ſub gratia ſua. arg. c. mandatũ.in fi. de præben.lib.6.cũm dicit, ratione huius præbendę.cum ibi nota. Ipſe replicat quòd imò cadit ſub gratia ſua, quia ex quo quartus ille, ſeu quartarius ratione cuius ad eum pertinet præſentatio non conſuluit conferri,niſi canonico, & ipſe ideo quia canonicus obtinet illum quartum, ſeu quartariam quem ſeu quam aliàs obtinere non poſſet, ideò præſentatio rectoriæ ſatis cadit ſub eius gratia, qui impetrauit etiam ad collationem ſingulorum canonicorum. Quidam tenebant pro pręſentato contra impetrantem quod non cadat ſub gratia eius,ex quo non pertinet ad canonicatum ratione canonicatus, ſed ratione illius quarti, nec confert aliàs tanquàm canonicus licèt ſit canonicus, ſed tanquam quartarius,arg.ff.de his quibus ut indign.l. tutorẽ qui pupilli,ff.de adop.ſi paterfamiliàs.§.qui duos.cum concord. pro hoc,quia iura canonicatus & eius præbendæ ſunt diuerſa, & a iuribus quarti ſeu quartariæ, licèt ſub perſona huius & ſub huius regimine concurrãt, & uniãtur,quia ubi duo iura cõcurrunt in perſonã unius,perinde eſt,ac ſi concurrerent in perſonis diuerſorũ,ut dict.l. tutorẽ.pro hac ſeparatione iurium benè facit æquitas, & eius ratio Cy ff. de ſeparatio. per totum. & quod no.per Inno.de priuileg. c. paſtoralis. & de religio.domib.c.2. pro hoc etiam inducebatur l. 3. §. ſed ſi coniunctim.ff. de leg. præſtand.& l.multum.in fine.ff.de conditionibus & demonſtrationibus pro hoc, quia talis quartus ſeu quartarius non poteſt dici de iuribus canonicatus,ſeu præbendæ, cùm

non ſemper conferatur certum canonicatum & præbendam obtinenti, ſed interdum uni canonico, interdum alteri nec ad collationem canonicatus & præbendæ ſequitur neceſſario ꝙ obtineat ſeu obtinere debeat talē quartū ſeu quartariā, licèt illud ſeu illā niſi eſſet canonicus obtinere nō poſſet, ergo præſentatio rectoriæ pertinens rectori quarti ſeu quartariæ ad eum ratione canonicatus & præbendæ non cenſebitur pertinere, imo utraque per ſe cenſebitur & ſeparatim nūc ſortietur naturam alterius, nec unū cedet alteri, ex quo principaliter uniuntur & cōiunguntur ſub unius regimine. argum. extra, ne ſede uacant. c. 1. cum ibi not. ff. de fideiuſſo. l. generaliter. §. 1. uerſi. reum. pro iſta parte etiā allegabat, quia iſte quartus eſt additamētum patens, ergo &c. argu. l. item ſi fundi uſufr. §. huic uicinus. uerſic. ſed in inſula. ff. de uſufruc. pro iſta parte multum benè facit quod no. Ioan. And. in dict. c. mandatum. in nouella, ſuper gloſ. finа. uerſiculo, uidetur expeditum. ſi teneamus opinionem ſuam quæ habet ibi no. 1 dignitatum: quia impetrando ad collationem &c. Decani & capituli communiter & diuiſim non venit beneficium pertinens ad vnū canonicum ratione dignitatis, quam non poteſt in eccleſia habere niſi canonicus. ut ibi. ſic non poſſit niſi canonicus obtinere. Pro hoc etiam poteſt induci ff. de uerbo. ſignificat. l. Modeſtinus. cum concordan. ibi allegat. Pro hoc etiam poteſt induci. ff. quod vi aut clam. ſi alius §. notandum. & hanc partem credo uer. orem. Et ad rationes & iura in cōtrarium pro hac parte allegat. ꝑ prēmiſſa ſatis patet rńſio, quare nō curo ſigillatim reſpōdere. & ꝓ hac parte poteſt induci. ff. & ſi quidē. iud. ſolu. l. 3. §. ſed tutor. uerſi. ſed q. d ad Trebelliani. debitor ſub. §. fina. in fin. Pro iſta etiam parte inducebatur. ff. de ſolutio. l. ſi duo. ff. de iure dot. l. ꝓfectitia. §. ſi pater nō quaſi pater. ff. de operis liberto. l. cū patronus. §. 1. ver. itaque. de bo. lib. l. ſi filius. in prin. pro hac parte ēt allegatur. ff. de fundo iſtructo. l. fi. ff. ad Treb. l. facta. §. ſi hęres. ff. de euictio. l. ſi prægnās. l. vaccæ. & l. ſcapha. & de excuſatio. tut. l. tutor petitus. § 1. in fin. ff. de his quibus vt indig. l. ſi Titij. probat, quia in ſpicienda eſt orignalis cauſa, ratione cuius ad ſe pertinet præſentatio de quartaria. ff. de donatio. l. qui id quod. cu m concordan. poteſt etiam ad hoc induci ꝙ notat. per Ioan. And. in nouel de præb. cū in illis. lib. 6 & per uer. inſtitutionem & ſuper uerbo, tām. Quidam tamen tenebant cōtrarium: quia quarta, vel quartaria debet cedere iuribus canonicatus, & prębendę. tanquam in nobilioribus, quaſi eorū gratia & honore. & ordinandi eos aſſignent, ſeu cōferantur. arg. l. 1. §. peruenimus. ff. de auro & argent. legato. pro hoc etiam, quia eadem eſt ratio principalis, & additamēt. arg. l. item ſi fundi. §. j. ff. de uſufruct. pro hoc etiā inducebatur. l. pen. ff. de acquir. rer. domi. pro hoc etiam inducebatur magis in ſpeciali. ff. de pec. l. ſi ſeruus meus ordinarius in princip. Item q. a ipſe fuit intentionis grauare omnes canonicos, & de omni beneficio ad eorum collationem pertinenti, ergo, &c. & iuſto, quia nihil refert quomodo ad eum pertineat collatio, &c. dum tamen pertineat. arg. in ſim. l. ff. de uer. ob. l. cum ſeruus pro hoc, extra. de iud. c. cum deputati. pro hoc, quia ex quo quartus ille, ſeu quartaria pertinet ad canonicū. ergo & præſentatio pertinens ad quartum ſeu quartariū cenſebitur ad canonicū pertinere: quia quicquid eſt rei meæ meum eſt. argu. dict. l. ſi ſeruus meus. de pec. pro hoc, quia hæres hæredis teſtatoris eſt hęres, C. de de hæredibus inſtituendis. l. fin. pro hoc, q. a non refert an mediatè uel immediatè ad eū pertineat. poteſt induci. ff. de teſtamen. l. q. teſtamē. §. ſi pro hoc ēt. ff. de preca. quāuis. Inſt. de adoptio. §. illud & quod notat Arch. de præben. cum ſingula. ſuper verbo, dependeat. lib. 6. & Ioan. And. in nouel. de ęta. & quali. cum te. ſuper gl. qualiter. pro hoc, quia propter canonicatum habet quartā, aliàs non hab. iturus, niſi eſſet canonicus ibi vnum propter alterum, &c. argum. ff. de colla. bo. l. dedit dotem.

EPITOMAE.

¶ Eleemoſinaria eccleſię Gerūdenſis neq; capellania ea ab dependens in gratijs expectatiuis non cadunt.

DECISIO L. aliàs 584.

QVidā in ciuitate Gerundēſi fundauit vnā eleemoſinaria perpetuam certis diebus, & ſub certa forma ꝑpetuo faciēdā: & ad hoc multa bona perpetuo aſſignauit: & uoluit quod vocaretur eleemoſinaria ſedis

dis Gerundenſis: & dixit quod ſi continge ret eum poſtea in eccleſia Gerundenſi inſti tuere, ſeu fundare unam capellaniam, ſeu vnum perpetuum beneficiũ presbyterale, ꝙ uolebat ꝙ ille qui obtineret pro tẽpore illã capellania, ſeu beneficiũ illud debe ret morari ĩ hoſpitio ad faciẽdã dictã elee moſinam aſſignatam, & præeſſet illi elee moſinæ & eam facere regi & adminiſtrari, & bona & iura eidem deputata. Tandem poſt aliquod tempus ipſe fundauit vnam capellaniam in eccleſia Gerundenſi in alta ri ſanctæ Anaſtaſiæ, ſeu vnum perpetuum beneficium presbyterale, ſeu ſacerdotale & illud beneficium dotauit ſufficienter de alijs bonis ſuis. & uoluit ꝙ presbyter qui pro tempore inſtitueretur, teneretur ter in ſeptimana ibi pro eius anima celebrare. & in choro eccleſiæ Gerundenſi deſeruire in horis & officijs diurnis, & nocturnis, quod teneretur præeſſe & deſeruire eleemoſina riæ prædictæ per anteà fundatæ & eam re gere, & gubernare, uocareturq; talis pſbyter præpoſitus aliàs præpoſitura eleemoſi naria. & pro labore ſuo, & regimine elee moſinariæ ſubeundo perciperet certã quo tam de certis prouentibus quorundam iu rium dictæ eleemoſinæ, ſeu dotis ſuæ ultra redditus dictæ capellaniæ ſeu dotis, ſeu iu rium, & nihilominus teneretur ſacriſtæ ec cleſiæ Gerundenſi, & certis perſonis redde re rationem de adminiſtratione eleemoſi narię quolibet anno, & ſi reperiretur malè adminiſtrare, ꝙ deberet remoueri ab admi niſtratione eleemoſinariæ, & etiam priuari dicto ſacerdotali beneficio, ſeu dicta capel lania & pertineret collatio infra decẽ dies ad ſacriſtam maioris eccleſiæ Gerunden. & niſi infra decem dies conferret, ex tunc de uolueretur ad Epiſcopum & capitulum, & ſub modo & ordinatione prædicta totum fuit per epiſcopum & capitulum confirma tum, & ad eius, ſcilicet ſacriſtę pręſentatio nem unus presbyteri inſtitutus. Quæritur nunquid talis capellania, ſeu beneficium cadat ſub gratia impetrantium ad collatio nem ſacriſtæ? Et uidetur quòd ſic, ex quo eſt beneficium eccleſiaſticum perpetuum, & ad eius collationem pertinens, &c. In oppo ſitum uidetur, quòd ex quo eſt ibi eleemo ſinaria, quæ non eſt beneficium eccleſiaſti cum, nec cadit ſub gratia impetrantis, iuxta Clem. per literas. de præbend. fuit deciſum quòd non uenit, tum ex eo quia eleemoſi naria uidetur principale, & capellania eius acceſſorium, tum quia primò fuit fundata eleemoſinaria, & poſteà capellania, quaſi eius gratia, tum quia eleemoſinaria habet maiores prouentus, quàm capellania, & ſo lennior reputabatur, tum quia capellanus inſtituendus in capella recipit nomen, ſeu denominationẽ ab eleemoſina, & uocatur prępoſitus eleemoſinę, tum quia eidem, & eius regimini deſeruire, & in eius domibꝰ debet commorari, ut ſeruitor in domibus dñi, tum quia, ut eius ſeruitor pro labore ſuo recipit de eius prouentibus certum q̃d quod eſt modicum, minus quàm dos capel lanię, & uidetur potiùs remuneratio, uel merces ſeruitorum, uel mercenarij, quàm ius uel prærogatiua dominantis. Tũ quia pro mala adminiſtratione eius erat punien dus & remouendus ab adminiſtratione, & priuandus capellania, etiam ſi circa eã non delinqueret, quod non fit econtra. Tum quia eleemoſinaria principaliori nomine uocabatur eleemoſinaria ſedis Gerundẽ. & capellania non uocabatur capellania ec cleſię, ſed unius altaris in eccleſia. Item quia eleemoſina famoſior, & uniuerſalior & magis publica & ſolemnis propter mul titudinem gentium, & pauperum ad eam confluẽtium. Tum etiam quia ubi eleemo ſyna principalior non reperiretur, tamen capellaniæ uel beneficio accedere non per hibebatur & potius ęqualis fore quã prin cipalis cenſebatur, & ideò excludendus eſt impetrãs. per not. ĩ dict. Clem. ſuper uerbo eccleſias. in uerſic. quod in dubio. & pro pter illam glo. iſta pars obtinuit pro capel lania tãtùm. Et pro beneficio quod debe ret in dubio principalius reputari quã elee moſinaria, allegabatur, quia nobiliora & digniora ipſius ratione presbyter habet e xercere, & propter honorabiliorẽ cauſam & honorabilius & dignius fundamentum, ſcilicet celebrare miſſam, & diuina officia. Item quia illud in eccleſia eleemoſinaria ex tra eccleſiam. Item propter illud debet mi niſter eſſe presbyter, non propter eleemoſi ſinam. Item quia miniſterium presbyterale in miſſis & officijs magis proficit animæ te ſtantis, ſeu fundantis, ergo principalius ui detur fuiſſe intentio ſua, q̃ eleemoſynariæ.

SVMMARIVM.

1 *Expectans non compellitur acceptare beneficium quod non uacat de facto, licèt uacet de iure.*

DECISIO LI. aliàs 608.

1 SI †aliquis expectans ſit negligens acceptare beneficium uacãs infra menſem, eo quod alter de facto poſſidet aliqua via, & ideo nõ uultu acceptare. quia nõ uult litigare cũ illo, qui poſſidet de facto, quod hoc nocet tali expectanti, ſecundum Ioan. Monach. & Archid. & Gen. in c. ſi clericus. de præbend. libro ſexto. Contrarium tamẽ tenẽt alij Domini Auditores ſacri palatij, ſcilicet quod non nocet tali timenti lites cum poſſidente de facto, nec expectans tenetur acceptare niſi beneficium uacans de iure & de facto, quod ſatis eſt iuri conſonum, quia forte ille non habet de quo litiget, & poſſet incurrere multa pericula litigando. pro hoc facit Inn. in c. cum noſtris. de conceſ. præb.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quouis alio modo in bullis appoſita, comprehendis omnem modum uacandi.*

DECISIO LII. aliàs 613.

1 SI† Papa facit alicui gratiam de beneficio uacanti per mortem talis, uel aliàs
2 quouis modo, a quòd tunc etiam uenit beneficium, ſiue uacet per mortem illius, uel alterius perſonæ, cũ comprehẽdat omnem modũ uacationis, & etiã per mortem, ſiue per aliũ modum cuiuſcunque perſonæ tenentis illud beneficium Pro hoc facit c. ſuſceptum. de reſcript. libr. 6. ſecundũ Ioan. Cal. in quadam quæſtione, quam diſputauit Bononiæ. & ita tenent cõmuniter Auditores ſacri Palatij vide deciſi. 14. ſuprà de reſcipt.

ADDITIO.

a ¶ Aliàs, quouis modo. *De hac clauſula uide plenè deciſ. 4. & ibi additã ſup. de reſcr. in nouis.*

SVMMARIVM.

1 *Forma, dignum arbitramur, dicitur eſſe quando fit gratia & committitur, ſi inuentus fuerit idoneus, conferatur & c.*

DECISIO LIII. aliàs 630.

1 FOrma, †dignum arbitramur, dicitur eſſe quando dominus Papa facit gratiã alicui de beneficio uacanti, uel uacaturo, committendo alicui, uel aliquibus, ſi per eum, uel eos inuentus fuerit in ſcientia idoneus, uel ſufficiens, & etiam in moribus repertus fuerit uitæ laudabilis, & iſta forma eſt, dignum arbitramur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, anteferri, non habet locum quando gratia obtenta fuit poſtquàm alius prius acceptauerat beneficium iam uacans.*
2 *Clauſula, anteferri, eſt ualdè odioſa, & propterea reſtringibilis.*

DECISIO LIIII. aliàs 640.

1 SI †aliquis erat expectans authoritate alicuius Papæ in aliquo beneficio ad collationem alicuius, quo Papa mortuo alter Papa qui ei ſucceſſit, fecit ſimilem gratiam alteri in eadem collatione cum clauſula, anteferri, quod ſi primus acceptauit ſolùm ſine prouiſione facta ſibi per executorem ſuũ infra menſem ante gratiam ſecundi, quod gratia ſecundi nõ habebit locum, cum gratia dicti primi per acceptationẽ ſit conſumpta ante ſecundam, haberet enim locum ſecunda, ſi eſſent pares in expectando beneficium, ut legitur & not. in c. quondam. et c. ſi cui. de præbend. & c. quoniam. de conceſſ. præbend. et c. cum in multis. et c. duobus. de reſcrip. eod. lib. prædictus autem primus qui acceptauit, non poteſt dici par ſecundo propter dictam acceptationẽ, neceſt uis in caſu ſi dicatur quod acceptatio non dat ius, ſed collatio, ſecundum Ioã. Andr. & Archid. in præalleg. iur. & Io. Mon. in c. ſi tibi conceſſo. in ſi. de præb. lib. 6. maxi
2 mè cùm †clauſula, anteferri, ſit reſtringẽda, & cum ſit ualde odioſa. ſecundum Cõpoſt. in c. cauſam quæ. de reſcript. & ita ſeruat

Rota

Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

EPITOMAE.

¶ Executores gratiarũ an poſſint dari ſimplices clerici.

SUMMARIUM.

1 *Cap. ſtatutum §. in nullo de reſcript. lib. 6. quoad executores gratiarum an ſeruetur?*
3 *Stylus cancellariæ facit ius.*
3 *Executores gratiam poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte uocata, uel non uocata, & poſſunt ſententias fulminare.*
4 *Literæ in forma pauperum uidentur eſſe iuſtitiæ.*

DECISIO LV. aliàs 565.

1 VTrùm † c. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6.
quoad perſonas habeat locum in exe
cutoribus gratiarum: & an ſi de facto can-
cellarius ſuper gratia pauperis, uel aliàs, de
putauerit nõ in dignitate conſtitutum, &c.
uel forſan ſimplicem clericum, ualeat pro-
ceſſus per talem executorem factus ſuper
purificatione gratiæ pauperis? Hanc qõ-
nem habui de facto coram me in cauſa Ele
cten. ubi cuidam pauperi impetranti ad
collationem Epiſcopi Electen. fuerant de-
putati executores cum illa clauſula ꝙ ſi nõ
omnes &c. Inter quos fuit eius executor
deputatus ſacriſta Electen. de quo diceba
tur, ꝙ nullã hẽt dignitatẽ, nec perſonatũ in
eccleſia, ſed ſemplex officiũ: & ꝙ eſt mona-
cus, q̃a eccleſia eſt monacalis, nec fiebat mẽ
tio de monachatu, coram quo pauper unà
cum quodã alio executore tertio ſe excu-
ſante purificauit gratiã ſuã, & per eũ & illũ
executore fuit de idoneitate pauperis in-
quiſitũ, & fuerant facti proceſſus & deputa
ti ſubexecutores, ut moris eſt, tandẽ uacan-
te una eccleſia cadente ſub gratia eius, ille
pauper acceptauit, & ſibi fecit ꝓuideri. Op
ponebatur ꝙ purificatio facta per eum co
tam illo ſacriſta non tenuerat, & per conſe-
quens nec proceſſus, nec acceptatio, nec ꝑ
conſequens inde ſecuta prouiſio, quærebatur
an benè diceret ille ſecũdus? Et uidetur
pro ſecundo, & contra primum, quia curia
Romana quoad perſonas ſeruat. d. decr. ſta-
tutũ. in executorib. gratiarum, ut no. Ioan.
Andr. in nouel. d. c. ſtatutũ. §. in nullo. ſuper
uerbo. citet. in fin. & ita expreſsè dixit mihi
dñs pęnitentiarius, & omnes de cancellaria
ꝙ nõ deputarent executores ſuper gratijs,
niſi perſonas, & tales quales requirit c. ſta-
2 tutum. Cum † ergo ſtylus cancellariæ fa-
ciat ius. argu. de conſtit. c. ex literis. de re iu-
di. in cauſis. de crimi. fal. quàm graui. & quæ
contra ius fiunt, pro infectis haberi debent
de reg. iur. quæ contra, proceſſus prædictus
primitùs impetrantis eſt nullus præſertim
propter §. finalem. dict. c. ſtatutum. iunct. l.
non dubium. C. de legib. pro hoc etiam
Clemen. & ſi principalis. de reſcrip. & quod
not. Spe. tit. de leg. § fi. uerſi. nunquid ergo.
in ti. præſertim, quia non fuit facta mentio
de monachatu. argu. notatorum per Archi.
in d. c. ſtatutum. circa principium. ſuper ver
3 bo, canonicè. Item pro hoc facit, quia † exe-
cutores gratiarũ poſſunt ſibi aſſumere par-
tes iudicis, & procedere parte non uocata,
ſiue uocata &c. Et habent iuriſdictionem,
& poſſunt fulminare ſententias. &c. iuxta
Clemen. iudices. de offic. delega. cum not.
per Innocen. in c. dudum. de præſum. Ergo
neceſſariò eſt ꝙ deputentur tales executo
res quales debeant eſſe iudices ſecundum
formam. d. c. ſtatutũ. præſertim in caſu, quo
deputati ſunt ſuper gratia pauperis, qui ui
dentur deputati ſuper materia iuſtitiæ, &
4 † uidentur literæ pauperum eſſe iuſtitiæ, ut
not. glo. in c. ſi pauper clericus, de præben.
& per Doct. in Clem. cùm et quem. de con-
ceſ. præben. ergo tales perſonæ debuerunt
deputari, quales in literis iuſtitię deputantẽ
per d. c. ſtatutum. & in iſta opinione erãt do
mini decanus de Bullatio tunc præſidẽs in
cancellaria iuſtitię, & Gul. Braſoga tũc refe
rendarius domini Papę. In cõtrariũ uidetur
pro primo ſecundum opinionem domini
Ioan Monach. ꝙ d. c. ſtatutum, non habet lo
cum in executore gratiarum, ut ibi notatur
in prima parte. Nam ſolùm loquitur in iudi
cibus deputatis ad cauſas, ergo in executo-
rib. deputatis ad beneficia, ſtabitur iuri cõ-
muni, q̃a ante illud capi. ſtatutum. quilibet
erat capax cõmiſsionis apoſtolicę niſi eſſet
prohibitus. & eandem opinionẽ tenuit Eu
ſebius aliàs Gem. & Gulie. de mõte Laud. in
extrauagan. ſedis apoſtolicę. prę ſertim quia
dictum c. ſtatutum eſt pœnale, quia in fine
annullat contra factum, ergo reſtringa-

...,& ſtrictè intelligatur tantùm in deputatis ad cauſas, de quibus loquitur. & in terminis ſuis teneatur. argumen. de reg. iur. c. odia. lib. ſexto. Et poſt hoc etiã facit, quia gratia eſt quoddam principale: executorum autem datio eſt quoddam acceſſorium, ut in c. ſi ſuper gratia. de officio delegat. libro ſexto. ergo non tanta excellentia requiratur in tali executore, qui ſit, acceſſoriè deputatus, ſicut ĩ iudice, qui principaliter in cauſa deputatur, præſertim quia inquiſitio ſuper idoneitate facta fuit ſine partis uocatione: nec habuit contentioſam iuriſdictionẽ exercere, nec tũc fuit oppoſitũ de ſacriſtia, quòd non eſſet dignitas. & etiam conſtabat de idoneitate perſonæ pauperis, quaſi etiã notoria. & Papa de alio niſi de idoneitate non curabat: & erat intentio ſua, quòd ſi eſſet idoneus, gauderet gratia ſua, nec pronũtiatio de idoneitate eſt neceſſaria. ſecundum not. per Doctor. in capi. cùm ei quem. de conceſſio præbend. in Clemen. Et etiam Papa in nulla culpa fuit, ſi recepit executorem ſibi datum in Cancellaria: & coram eo gratiam purificauit bona fide. & præſertim cùm ille pro canonico ſe gereret, & executorẽ reputaret, & forſan pauper in dignitate conſtitutum credebat, ergo multum eſt ſubueniendũ, ne ruat proceſſus, cùm laboret morbo alieno. C. de naturali. li. l. legem. præſertim ex quo de eius idoneitate conſtabat, nec pars eam negabat, nec eſt ſibi imputandum, ſi nimiũ de eius ſacriſtiæ qualitate non inquiſiuit, cum ſit datus à Cãcellaria, & pro capace ſe gerentem credit. argument. l. doli. §. final. ff. de nouat. præſertim cùm tunc de nullius præiudicio tractaretur, ergo ſibi & cancellariæ credere potuit, nec ad exactiſſimam diligentiam, ſeu curioſitatem fuit aſtrictus. argumen. de exercitio. l. fina. §. interdum. quæ ita concord. l. final. aliàs penultima. §. & ſi acceperit. de ĩtem uerſo. ff. de iure & fact. igno. l. nec ſuã. Nec obſtat quia dato quòd cancellaria ſeruaret quòad perſonas executorũ d. decr. ſtatutũ. non tñ propter hoc cenſetur, ꝙ de iure habeat locũ in his cũ ſolùm ſequatur idoneitatem. ut ſuprà dixi. Item & ſi cancellaria non cõſueuit, niſi tales perſonas in executores dare, ſeu deputato, quales exigit d. c. ſtatutum. non tamẽ ſequitur, ꝙ ſi de facto alios deputauerit, nõ ualeat, cùm multa ſint, quæ etiam ſi fieri non debeant, facta tamen manent. allegat. l. j. §. biduum. ff. quãdo appell. ſit. de regul. c. ad apoſtolicam. Itẽ dato ꝙ cãcellaria ſeruet d. c. ſtatutum. quò ad perſonas in executoribus gratiarum, nõ tamen propter hoc ſequitur ꝙ eius pœna, quæ eſt in. §. fina. per quem totum ꝙ ſecùs agitur, annullatur, locũ habeat in eis, cùm pęna non ſit extendendæ, ſicut etiam nec in eis habet locum decret. ſtatutum. quòad citationem faciendã, quòad modum probandi, ut ibi not. per Archidiaco. in §. in nullo. & Ioannem Andr. in nouel. ſuper uerbo, citet. nec ẽt ſeruatur in eis quòad ſubdelegatas perſonas, qđ patet, quia quotidie deputantur per eos ſubexecutores, ẽt ſimplices clerici uel presbyteri, ergo multò minus debet ſeruari in eis pœna illius c. Nec obſtat ꝙ poſſet ſibi aſſumere partes iudicis, & eſt quia illud eſt incidenter, ſi appareat contradictorium, & acceſſorium ſ. per quandam inquiſitionem ſuper idoneitate, ut gratia quę eſt principalis, poſſit ꝑ eos effectui demãdari, & ideo quicunque aliàs idoneus de iure cõmuni, etiamſi non ſit capax commiſſionis quoad executionem, ut gratia quę eſt principalis, demandetur effectui cum non reperiatur prohibitum per d. decre. ſtatutum; quæ ſolum loquitur de deputatis ad cauſas, nõ ad gratias exequẽdas. ita etiã erit capax iſtis iuriſdictiõis accidẽtalis & acceſſoriæ, licèt aliàs ſi illa per principaliter committeretur eis, non eſſet capax. argumen. in ſimil. C. de iudi. l. quoties cum ibi notatis. C. de ordi. iudic. l. penul. cum concord. Nec obſtat quod literæ pauperum ſint iuſtitiæ, quia eſto quod illud verum ſit, non tamen deputantur in eis iudices ad commiſſiones, ſed ad prouiſiones de beneficijs faciendas principaliter, & huius gratia, quaſi pro quodam præparatorio ad inquirendũ de idoneitate, & ideo nõ habet locũ ĩ eis d. c. ſtatutũ. ꝙ loquit̃ de literis iuſtitiæ, in quibus iudices deputantur ad cauſas principaliter. Vel poteſt dici quod literæ proprię gratiæ pauperum non ſunt iuſtitiæ. cùm ſcribãtur per eos, quibus is ad quem pertinebat prouiſio, aliàs de neceſſitate non erat aſtrictus prouidere, vt in c. relatum. et c. cum ſecũdũ apoſtolum. de pręben. & tũc ſi contra tales prouiſiones deputarentur iudices, forſan haberet locum d. c. ſtatutum. & pro iſta parte,

te,ſcilicet pro primo,& valore ſuorum proceſſuum fuerunt omnes Domini in Rota, uel maior pars,præſertim mota æquitate. vide ſup.dec.31.& 32.de reſcri.

SVMMARIVM.

1 *Purificatio gratiæ pauperis ſi ſit cōmiſſa Epiſcopo, et mortuo an poſſit capitulum eam purificare:*

DECISIO LVI. aliàs 665.

1 SI† purificatio gratiæ pauperum commiſſa eſt alicui Epiſcopo,qui ante eius purificationē mortuus eſt, tunc eam poteſt purificare ſede uacāte capitulum. & ita tenēt aliqui Domini Auditores. pro hoc facit c. unic. ne ſede uacan.et c.i.de inſti.lib.6.imo totum contrarium tenet maior pars,quia licèt ſede uacante prædicta ſpectēt ad capitulum,ut eſt in iure expreſſum,non tamen iuriſdictio delegata alicui epiſcopo poteſt deuenire ad capitulum eo mortuo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus acceptandi nō currit expectantibus ſi beneficium per aliū poſſideatur, etiam de facto,licèt nō de iure:*

DECISIO LVII. alias 695.

1 DIC† quòd non currit tēpus acceptandi beneficium acceptandi, ſi beneficium eſt plenum,& nō uacuum,& poſſidetur per alium,licèt de facto,& non de iure & hoc etiā tenet Rota. pro hoc poſſūt induci c.licet.2.de præben.lib.6.& alia iura ſimilia.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio facta per executorē gratiæ ante receptionem literarum ualet ſi non opponatur.*

DECISIO LVIII. alias 795.

1 SI autem † executor alicuius gratiæ ꝓuideat de aliquo beneficio uacante, licèt non receperit literas gratiæ, ꝙ talis ꝓuiſio valet ſi nō opponatur,quod nō receperit literas, præſumptio eſt quòd talis nō faceret, niſi receperit literas gratiæ. & ita tenet Rota dominorum Auditorum,ſuper dicta pronuntiatione facta eſt quædam declaratio per dominum Vicecancellariū de mandato prædicti domini Papæ.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta ad mandatū Papæ de beneficio reſeruato, ualet, etiam ſi de reſeruatione non ſit facta mentio in literis.*

DECISIO LIX. aliàs 877.

1 a VTrùm† ſi Papa a conferat,uel mandat conferri beneficium reſeruatum,nō facta mentione in literis de reſeruatione, ſed poſita illa clauſula, ſi non fuerit alteri ius quæſitum,valeat collatio? Quidam tenent ꝙ non, tamen Rota tenet ꝙ ſic,ut largè fiat interpretatio in præiudicium concedētis,& ne Papę auaritię ſeu cupiditati parcatur, ſi aliquid retinere videtur.ar. C. de bo vacan.l.ſi quando.lib.10.iunct. not. per Inn. de dona. paſtoralis. & faciunt ad hoc rationes, quas tetigi in dicta decre.licet. de præben.lib.6.

ADDITIO.

a ¶ Vtrum ſi Papa. *Adde Stephi.de lite.gra. & inſtit.fol.33.in fin.*

SVMMARIVM.

1 *Articulus ſuper ualore beneficij niſi dicat, deductis oneribus, non valet.*

DECISIO LX. aliàs 702.

1 DIc, † ꝙ ſi Papa facit alicui gratiam de certo beneficio vacanti,vel ſub expectatione certi valoris,& alius opponat, ſ. ꝙ plus valet beneficium vacās, de quo ſibi eſt prouiſum,ꝙ habet articulare ſic, ꝙ tale beneficium deductis oneribus valet tantum, aliàs niſi ſic faciat,articulus nō admittetur. Pro hoc facit c.præſenti.de offic.ordi.lib.6. cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Impetrātes beneficia debent omnia exprimere,quæ mouere poſſunt ad denegandum.*

DECISIO. LXI. aliàs 703.

1 DOminus Papa Gregorius anno primo
ſuo pōtificatus dixerat, quòd ſi ipſe fa
cere aliquam gratiam de certo corpore ali
cuius beneficij uacantis, uel uacaturi, quòd
2 †gratia non ualeat, niſi expreſſa mentio
fieret in ſupplicatione impetrantis de qua
litate dicti beneficij, ut omnia expriman-
tur, quæ poſſunt mouere principem ad con
cedendum, uel denegandum. iuxta c. ſi di-
gnitatem. de præbend. in Clem. ſecundum
Docto. ibi.

SVMMARIVM.

1 *Expectans primus in data licèt ſe aſtrinxerit ad probandum, quòd infra menſem acceptarit ſecundus beneficium, ſi tamen non probauerit, non cadit a iure ſuo.*

DECISIO LXII. aliàs 784.

1 NOta, † ꝙ ſi duo ſunt expectantes in aliqua gratia, unus primus. alter ſecūdus & in illa eccleſia uacat beneficium, quod acceptat ſecundus impetrans infrà menſē, primus uerò dicit ꝙ acceptauit infra menſem a tempore dictæ uacationis, ꝙ tunc nō probat quòd propter hoc non cadit a iure ſuo, quia hoc non tenetur probare primus expectans, ſed ſecundus, qui cum uult excludere. ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Index literarum in forma, dignum arbitramur po teſt alteri committere uices ſuas.*

DECISIO LXIII. aliàs 752.

1 SI † Papa facit alicui gratiam de aliquo beneficio iuxta formā, dignum arbitramur, tunc Epiſcopus uel ille cui cōmittitur examinatio de prædictis poteſt cōmittere ex cauſa uices ſuas alteri. pro hoc facit ꝙ dicit Io. Andr. in c. ſuper. de offic. de leg. lib. 6. & ita tenet Rota, dato ꝙ in commiſſione ponatur, tuam conſcientiā oneramus. de quo uide c. q̄rimus. de iure patro. in Clem.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes non tenentur probare ualorem beneficij, niſi ſibi opponatur.*

DECISIO LXIIII. aliàs 800.

1 SCiendum † ꝙ ſi aliquis habet in gratia ſpeciali, uel communi certam ſummā, ꝙ eam non tenetur probare, niſi oppo natur ſibi, & ita tenet Rota dominorū Auditorum ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Executores ſiue ſubexecutores gratiarum debent acceptantibus prouidere.*

DECISIO LXV. aliàs 814.

1 SCiendum eſt † ꝙ communiter in gratia beneficiali dantur aliqui executores, & ille qui facit proceſſum dictæ gratię, dat aliquos ſub executores, ut ſi beneficiū uacet, & acceptet expectans, & aliquis executor faciat ſibi prouiſionem infra menſem, quod fieri poteſt, ꝙ melius & tutius eſt, ꝙ aliquis executorum faciat dictam prouiſionem, uel ꝙ faciat aliquis de ſubexecutoribus datis. & talis prouiſio facta per executorem ualeat & ita tenet Rota ſacri Palatij.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio gratiarum habet locum etiam in illis, qui licèt acceptauerint, non tamen fecerunt ſibi prouideri.*

DECISIO LXVI. aliàs 696.

1 DIc † ꝙ reuocatoria Papę habet locū in
2 expectationibus illorū, qui acceptaue
runt beneficium uacans infra tempus debi
tum, tamen eis non fuit facta prouiſio ante
reuocatoriam. & ita loquitur c. quoniam.
de conceſ. præb. lib. 6. Dominus autem Pa
pa Gregor. x1. fecit unam declaratoriam de
tempore ſuo, ꝙ non imputaretur dicta re-
uocatoria dictis expectantibus, ſi tamen fe
cerint perfectè, quòd eis fieret prouiſio per
execu tores ante dictam reuocationem.

ADDITIO.

a Reuocatoria Papæ. *Aeneas de Falco. in tract. reſeruationum in 5. quæſtio principali quæſtione 15.*

SVMMARIVM.

1 *Impetrans dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam, licèt faciat mentionem de collegio, ſi tamen non facit mentionē quòd ſit electiua, non obtinebit.*

DECI-

DECISIO LXVII. aliàs 378.

PRæmiſſa igitur opinione ſuprà poſita. ſuggeſtũ eſt papæ, quòd quidam prioratus monachorum in quo ſunt ſeptẽ monachi cum priore ſimul uiuentes uacat, & papa illum confert, uel mandat cõferri, opponitur quòd erat electiuũ, & quòd de electione non fecerat impetrans mentionem quæritur nunquid ex hoc gratia uitietur? Fuit dictum quòd non, quia licèt exp̃ſſum non eſſet, quòd eſſet beneficium electiuum, ſatis tamen expreſſit æquipollens, q̃a eo ipſo quòd expreſſit, quòd erant ſeptem monachi cum priore ſimul uiuentes. eo ipſo quòd præſumpto, eſt quod ſint ibi collegialiter ſeu conuentualiter in dubio, quia ſunt regulares, & cathedrales, ubi ſunt, multi, & dos fuit conſtituta pro multis, in dubio præſumitur, quod ſit collegiata, ut not. Hoſtienſ. de iure patronatus. c. nobis licèt ſit ſecùs in alijs eccleſijs ſecularibus inferioribus. iuxta nota. per Innocent. de iure patronatus. c. poſtulaſti. & per conſequens ſibi eſt collegium, prior, qui eſt caput, eligendus de iure communi per collegium, uel conuentum, ut c. 1. de elect. ſed meo tẽpore, Rota tenuit contrarium, ſcilicet quòd
1 † impetrãs dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam licet faciat mentionem de collegio, ſed non facit mentionem quòd ſit electiua, non ſufficit. per Clem. i. de præbend. & eſt ratio, quia ideo uoluit Papa ꝙ fieri haberet mentio ꝙ ſit electiua, ut ueritas ſibi nota eſſet de his, quæ in facto conſiſtunt, cum aliàs facta ignorari poſſint, ut cap. i. de conſtitution. libro ſexto. conſiderauit igitur ꝙ ſibi notificaretur ueritas facti, ſed nõ ſ it exp̃imẽdo eccleſiam eſſe collegiatam, quia poteſt in facto eſſe ꝙ eccleſia collegiata pertinet ad collationem alicuius, & non probat hoc eſſe uetum, quod ab hoc contingit abeſſe. l. non hoc. C. unde legit. quando igitur diſpoſitio iuris communis argueret unã neceſſitatem, & ueritatem facti infallabiliter, uerbi gratia, impetraui dignitatem exprimendo, quòd excommunicare poteſt, & audire confeſsionem, & conferre eccleſiaſtica ſacramenta, & huiuſmodi, certè quia in iſtis ex diſpoſitione iuris communis infertur de neceſſitate, & infallibiliter quòd talis dignitas ſit curata, tunc benè ſufficeret, & ueniret dignitas curata, licèt iſta uerba. uidelicèt, quod eſſet curata, non expreſſiſſet. quia per prædicta ſatis expreſſit de cura, & infallibiliter, ſed exprimendo conuentum, per hoc quod facit quòd materia iſtarum impetrationum eſt odioſa, & reſtringibilis.

ADDITIO.

a ¶ Præmiſſa. *Adde quod beneficium regulariter electiuum ſolo certo caſu collatiuum non collatiuum, ſed electiuum dici debeat, per Aegi. deciſ. 10. de præben. Adde quid ſi quis in ſupplicatione expreſſerit, canonicatum præbendam & dignitatem etiam electiuam, & Papæ cancellauerit illa duo uerba, ſcilicèt etiam electiuam, an nihilominus uideatur concedere dignitatem ſaltem non electiuam, deciſ. 50. ſup. de reſcrip. & dec. 5. eo. tit. in antiquioribus. Et quãdo beneficium dicatur collatiuum uel electiuum dec. 1. ſup. de electio.*

De His quæ fiunt à prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio Abbatis per Epiſcopum admiſſa præſumitur facta de conſenſu capituli.*

DECISIO I. aliàs 337.

1 NOTA, † quòd ubi aliquis eſt præſentatus ab Abbate, & inſtitutus ab Epiſcopo, præſumitur quòd fuerit præſentatus de conſenſu capituli. de quo dic, ut in c. ea noſcitur. de his quæ fiunt a præla. & ibi per Innocen. ad quod facit l. fin. ff. de tut. & curato.

De Rebus Eccle. non alien.

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficiorum non requirit tractatum.*

DECISIO I. aliàs 166.

1 NOTA, † ꝙ ubi fit unio beneficij, ꝙ in tali unione non eſt neceſſarium ꝙ præcedat tractatus, ſicut in alia alienatione, maximè quando beneficium uniĩ alteri benefi-

beneficio exiſtenti infra diœceſim, infra quam beneficium eſt unitum, quia in habentibus,&c. C.ne lice.ha.l.de leg. 2.l. cum pater.§. libertus.licèt uideatur facere contra capitu. tua, de his quæ fiunt a præla. ſine conſenſu. primum tamen tenet Rota, per cap. ſi una, de rebus eccleſijs non alienand. in Clementi. in qua non cauetur de tractatu, de conſenſu. uide deciſi. proxi. ſequen.

SVMMARIVM.

1 *Vnio non redditur nulla propter falſam cauſam in unione expreſſam, licèt annullari poſſit, & ideò expectantes non poſſunt beneficium unitum accepta re, niſi unione annullata.*

2 *Vnio uidetur donatio, & eſt contractus ſtricti iuris.*

3 *Dolus dans cauſam contractui & ſi ſit ſtricti iuris non reddit contractum nullum ipſo iure.*

4 *Falſa cauſa non impedit dominij translationem.*

5 *Falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure.*

6 *Vnio non eſt ambitioſa.*

7 *Decretum datum propter falſã cauſam, ipſo iure nõ ualet.*

DECISIO II. aliàs 168.

1 a NOta,† ꝙ falſitas cauſæ a non reddit vnionem factã nullã ipſo iure, ad hoc ꝙ impetrans tale beneficium unitum poſſit acceptare, donec vnio fuerit annullata, & ꝙ falſitas cauſæ non reddat unionem nullã,
2 probatur, quia† donatio uidetur & eſt contractus ſtricti iuris.l.eum qui.ff.de donatio
3 nib.& tamẽ† dolus dans cauſam contractui in contractibus ſtricti iuris, non reddit contractũ nullũ ipſo iure.ut l.ſi quis cum. de uerborũ obligat.iunc.l.dolo.C.de inutili ſti
4 pulati. Item falſa † cauſa impedit dominij translationem, ut eſt uidere indebito ſoluto ex falſa cauſa, ubi datur actio ad repetendũ, quę non daretur, ſi dominium eſſet trãſlatum, ut l. final.ff.uſufruc.quemadmo.caueat.ad quod notatur in l.cũ hi.§ arbitrio.ff. de tranſ.& quod notat Inn.& Hoſt.in c.quę in eccleſiarum. ſuper uerbo legitimo & ſuper verbo conſenſu de conſtitu.& l.cùm in corpus.ff.de acquirend. rer. domi.ad quod facit l.fi. ff. de his qui à non domino manu. vbi ſuggerẽs falſum Principi, ut ſeruus manumitteretur, qui non debebat manumitti, ualet manumiſſio, licèt ſuggerens puniatur. Nec obſt.l.magis puto §. final.ff. de rebus eorum. quia aliud ſeruatur in alienatione rei incorporalis, quàm in alienatione rei eccleſiæ.& inter iſta eſt differentia, ut not.Innocen.in c.dudum de rebus eccleſiæ non alienandis.& in c. 1.de in integrum reſtitut. Item non obſt.ſi dicatur in literis, ꝙ
5 † falſa cauſa annullat gratiam ipſo iure, ut in c.fin.de filijs pręsbyteror. lib.6. cum ibi notatis. quia unio fit de beneficijs, ut de proprietate beneficij, & de proprietate agitur, & ſic uidetur cauſa prophana. c.autem final.loquitur quando fit gratia de beneficio. ad quod faciunt notata per Ioannem Andr.in c.diſpendioſam ſuper uerbo.beneficijs.de iudic.in Clem.& per eundẽ de cauſa poſſeſſion. & proprieta.c.1.eodem libro. Item aliud loquitur in materia ambitioſa,
6 unio† autem non eſt ambitioſa, cùm fiat pro
7 pter neceſſitatẽ. Itẽ non obſt. quia† decretũ latum propter falſam cauſam, non ualet ipſo iure, ut argumen l.1.§. hęc uerba. ne uis fiat ei.ff.de Carbo.edict.l.3.§.puberi.de uetr.inſpic.l 1.in princip.quia loquitur ubi decretum imponebatur ex falſa cauſa, & in ꝑiudicium alicuius, cui de præſenti fiebat ꝑiudicium, & quia certabant de damno uitãdo, quod non eſt in propoſito, ubi ſi fiat unio beneficij non uacantis ex falſa cauſa, non poteſt allegari præiudicium, licèt poſteà impetrans poſſit petere quòd annulletur unio, licèt unio teneat, ut eſt dictum, dictam opinionem tenet gloſſ.12.quæſtion. 2.ca.ſine exceptione. licet Archidiac.cõtra. tamen Rota communiter tenet, ꝙ ualeat vnio, licèt poſſit annullari probata falſa cauſa.& uide deciſio.3.infra de rer. permut.& deciſion.3 ſuprà de officio legat.& deciſionem 12.infra iſto tit.

ADDITIO.

a Falſitas cauſæ. *Adde Caſſa.deciſ.8.ſub tit.de conceſ.præben. num.6. & per eundem dec.1. de uni. & an falſa demonſtratio uitiet reſeruatione, uide deciſ.29.ſup.de præbend.*

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta præpoſituræ cum conſenſu capituli de eccleſia aliqua quamuis ex unione capitulum poſſet conſequi aliquod commodum, an ualeat ?*

DECISIO III. aliàs 168.

PRæpoſituræ a Neumaſinen. quæ eſt dignitas in eccleſia, & habet quaſi omnia bona capituli & prouidere toti capitulo, & etiam ſingulis canonicis in uictualibus, & alijs neceſſarijs, & habet adminiſtrationẽ omnium, & totum retinet ſibi Præpoſitus ꝙ ſupereſt de omnibus incumbentibus ſupportatis, & præpoſitura etiam habet bona
1 & adminiſtrationem illorũ. Facta † eſt unio cuiuſdam eccleſiæ ex certis rationabilibus cauſis, ut poſſet meliùs ꝓuidere capitulo, & onera incumbentia ſupportare per Epiſcopum Neumaſinen. de conſenſu capituli. Quæritur an ualet unio ? Pro & contrà facit c. ſi una. de rebus eccleſiæ non alienand. in Clemen. uidetur dicendum ꝙ ualeat, ex quo principaliter fit dignitati, non ipſi capitulo, licèt ex hoc, ex quodã conſequenti capitulum utilitatem conſequatur. Pro hoc benè facit de tutore qui authorizat pupillum in adeunda hæreditate. licèt ex quadã conſequentia redundet in utilitatem tutoris, cui forſan adita hæreditate debitur legatum. C. de adminiſtratio. tutor. l. cùm quædam. ꝓ hoc etiã facit. ff. de tutor l. 1. & l. ꝙ dicimus. in princip. Item per eundem modũ poteſt induci ad hoc, Inſtitu de teſtament. §. legatarius ſic & hoc capitulum huic unioni authoritatem præſtare poterit, non enim cenſetur hæc unio eſſe res propria capituli, ex quo fit propoſituræ, & nomine capituli. bene facit, ff. quando appella. ſit. l. 1. §. propriam. dicit nomine ſuo, ꝙ præpoſituræ uel præpoſiti non eſt capituli. facit, ff. de rerum diuiſion. l. in tantum. §. de uniuerſitate. de in ius uocand. l. ſed ſi hac. §. qui manumittuntur. prẹſertim cùm illa quæ capitulum exinde percipiet, non poſſit per ſe percipere, ſed de manu præpoſiti argu. ad hoc. ff. de uſufruct. l. defuncta. §. Sempronio. de vſufruc. leg. l. fundi Trebatiani. Pro hoc quia interdum per mediũ permiſſum agitur ad extremum prohibitum. facit ff. de acceptilat. l. & per iuſiurandum. §. ſi fideiuſſori. ubi acceptilatio facta fideiuſſori per medium obligatio fideiuſſoris quæ eſt uerbalis agit in obligatione rei principalis, non uerbalis, in qua aliàs agere non poſſit, igitur in iſta unione authoritate capituli ꝑ mediũ præpoſituræ agere poſſit. & prodeſſe in utilitatem conſequẽtis c. non enĩ quæritur cui commodum quẹritur unionis, ſed cui honor habitus eſt. bene facit de legat. præſtand. l. 3. §. 1. de iure fiſc. l. edicto. §. ad eos, de uulg. & pupi. l. q. liberi. §. hæc uerba. de cõtratab. l. nõ putauit §. in adopione in fi. §. Pro hoc ꝙ potiùs debemus attendere ꝓpoſiturã. cui fit unio, principaliter poſſet induci, l. 1. de his quibus ut indig. de ẹdili. edict. l. cùm autem. § fi. pro hoc facit, l. 1. de legat. 2. l. cùm pater. §. libertus. licèt uideatᷓ facere contrà, c. tua. de his quæ fiunt a prælat. ſine ſenſu capituli Pro hoc facit ꝙ authoritate capituli poſſit per medium præpoſituræ, ſeu per alium, ꝙ non poſſit per ſe. ff. quæ res pignor. obliga. poſſ. l. Ariſto. §. final. cum concorda. Pro hoc quia iſta eccleſia unita nec eius bona non erunt ſub cura & adminiſtratione Prẹpoſiti, quod eſt multum attendendum. argument. ff. de legat. 3. patronus. § Sempronio. Pro hoc, quia hic licèt ſint aliqua, ſcilicèt quæ nituntur uitiare unionem, ſcilicèt, quia ex illa redundat, ſeu reſultat utilitas capituli, cui melius prouidebitur: quòd non poteſt in propria authorizare, ex quo tranſeũnt aliqua principaliora, quæ habent illa ualidare, ſcilicèt quia fit potiùs principaliter ipſi dignitati præpoſiturẹ, potiùs attendamus id quod prodeſt, quàm id quod nocet, facit, ff. de iure fiſc. non intelligitur. §. ſi quis palam, ut ſic unio magis teneat, quàm pereat. argumen. l. quoties ff. de rebus dubijs. non enim attenda eſt illa communis utilitas capituli, quia ſecundum hoc non poſſet facere unionem alicui prẹbendæ eccleſiẹ cathedralis, quia cùm omnes prẹbendæ ſint capituli, ex illa unione capituli conſequeretur utilitas, ſaltem uacante prẹbenda, quo tempore illa bona eius remanerent ſemper penes capitulum, ut notat. Innoc. de teſtament. relatum. in fine. ꝙ tamen falſum eſt, quia imò poteſt. ut notat

tat Ioann.And.in d.c.ſuper uerbo,ſi una dignitati.& ſuper uerbo,capitulo.pro iſta parte etiam poteſt induci. l.ſi quis perperam.§. ſi quis certum.ff.de iure dotium. In oppoſitum uidetur quòd potiùs attendatur utilitas capitili reſultans ex unione,ut ſic capitulum non potuerit authoritatem,pręſtare unioni, quæ fiebat ad eius utilitatem, ut ei poſſet melius præpoſitus prouidere, facit quia potiùs attenditur is, cui effectualiter commodum acquiritur, & ad cuius utilitatem fit diſpoſitio.argum.ff.de lega.præſtan. d.l.3.§.itē ſi quis.& §.ſi proponas. pro hoc de ſucceſſo edict.l.1.§.penulti. inſtitui.per quas perſonas nobis acq. ſed ſi hæres. pro hoc ff.ad Trebellia.l. cogi.§.qui inſolidum. & tenet Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij.

ADDITIO.

a Præpoſituræ. *Adde.Old.conſ.262.Car.conſ.131. Abba.in c.poſſeſſiones.de reb.eccl.non alien.*

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio Papæ non impedit unionem faciendam per ordinarium, ſed ſuſpendit eius effectum durare tempore collationis factæ uigore reſeruationis.*

2 *Reſeruatio Papæ ſubſequens unionem factam ab ordinario impedit effectum unionis, licèt de ea non fuerit facta mentio.*

3 *Impetrans tenetur mentionem facere de commenda.*

4 *Legatus de latere poteſt unire eccleſiam parœcialem dignitati.*

DECISIO IIII. aliàs 19.

1 a NOta † quòd reſeruatio Papæ a non impedit unionem faciendā per ordinariū & eſt ratio,quia unio concernit proprietatem beneficij,& collatio Papæ quæ fit propter reſeruationem, cōcernit fructus beneficij:& ideò unio tenet:licèt effectus unionis Papæ reſeruatione ſuſpendatur pro illo tempore, pro quo confertur beneficium, non ut proprietas beneficij, ut dicitur in ſimili,in c.de cauſ.poſſ. in Clem. per Io.An. Clem.diſpendioſam.de iudi.& ex hoc dici-

2 tur, ꝙ † reſeruatio ſubſequens unionem ab ordinario factam, impedit effectum unionis, poſito quod in collatione facta per Papam de tali beneficio reſeruato,de unione quæ præcidit,non fiat mentio,quia unio ꝑpetua non tollitur,ſed eius effectus differtur,ut c.ſciant.de elec.lib.6.arg.l.cùm ita.de cōd.& demō.& poſito ꝙ unio ſit facta propter cauſam neceſſariam, iſta cauſa,ſeu eius effectus differtur facto Principis ſuperueniente,ut l.fin. ff.ad municipa item differtur talis neceſſitas ad tempus,& nō perpetuò, quod non uidetur abſurdum. licèt contra hoc uideatur facere not.Archiadia.in c.ne
3 mo.de elec. l.b.6.quia † de commenda debet fieri mentio, aliàs non tenet impetratio. Sed iſtud non obſt. quia reſeruatio fit motu proprio papæ, & ſic non debet allegari ſurreptio,ut c.ſi motu.de præben.lib. 6.& de materia unionis uide dec.3.infr. de rer.ꝑmut.dec.1.ſup.de conceſ. præb.& per
4 totum hunc tit. & † ꝙ legatus de latere poteſt unire eccleſiam parœcialem dignitati, & c.deciſ.3.de offic.legat.

ADDITIO.

a Reſeruatio papæ. *Adde Calde.cōſil.ult. ſub tit. de reb.eccle.non alien.Fely. in c.in noſtra. col. 17. uer. uigeſimum ſeptimum.de reſcri.Fran. in ca.ſi tibi abſenti.col pen.in glo.in uer. in perſonam.de præben.lib.6.*

SVMMARIVM.

1 *Vniri ex neceſſitate beneficiū poteſt per ordinariū cadens ſub expectatiuam etiam proceſſum factum per executorem.*

DECISIO V. aliàs 253.

1 NOTA,† quòd beneficium ad quod generaliter quis eſt expectans, poteſt uniri per ordinarium,& poſt proceſſum factum per executorem, ut cap. cùm acceſſiſſent.de conſtitu. & not.Ioan.Andr.in Specu.in rubri.de præbend. & not.idem in c.literas.de reſcr. ſuper uerbo, ſtatutū.uerſ.neq uidit ponderandū.& in c fi.de ꝑben.in Cle. & uide Petrum de Bracho, ſuper dictione, data uel litera, ꝗa vnio fuit ex neceſſitate, ideo

ideò uidetur quòd ualeat.argu.l.peto.de le
gat.2.Item generaliter eſt expectans ad om
nia beneficia,igitur iſtud beneficium ſingu
lare non uidetur deberi.argum.l.ſi cùm op-
tio.de op.leg. Sed ibi uidebatur a tempore
mortis ius competere legatarijs, & erat in
poteſtate ſua ius eligendi quem uellet, ꝙ
non hic, cùm uacet, beneficium quod uni-
tur. uide dec. 3.infrà de rerum permutatio.

S V M M A R I V M.

1 *Vniri poteſt beneficium reſeruatum, ſed unio habe bit effectum ceſſante reſeruatione.*

DECISIO VI. aliàs 958.

1 DIc, †quod unio pōt fieri de beneficio
2 reſeruato, a quę tamen non habet ſuū
effectum, quin Papa cōferat ratione ſuæ re
ſeruationis factæ, ſed poſteà dum non uaca
bit in Curia, dicta unio habebit ſuum effe-
ctum, & ita tenet Rota.

ADDITIO.

a ¶Reſeruato. *Adde Aeneam de Falco in tracta. reſerua. in 4. quæſt. prin. in 23. effectu, in princ.*

DECISIO. VII. aliàs 158.

Similis eſt deciſ.15. infr. de iure patronatus.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.*

DECISIO VIII. aliàs 169.

1 NOta † quod ubi beneficio ſiue menſæ
prælati unitur beneficium, non eſt ne
ceſſariū, quòd fiat mentio in unione, nec in
tali unione exprimātur bona, uel alia, dum
2 tamen cauſæ ſint ueræ, a propter quas fit u-
nio, quia ſi eſſent falſę, licèt unio teneret, vt
dictum eſt ipſo iure, tamen annullari poſſet
falſa cauſa probata, ut l.ſi propter.§.Marcel
lus.ff de iudi. uide dec. 2. ſup. eod. tit. & de-
ciſ.12.infr. eod.

ADDITIO.

a ¶Dum tamen cauſę ſint ueræ. *Adde Biſig. de-ciſ. 2. eo. tit. infr. in antiquorib. & dec. 1. de ex ceſ. præla. ſup. in nouis. & Aegid. dec. 21. de offi. delegat.*

S V M M A R I V M.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo non extat memoria hominum.*
2 *Vnitur tribus modis beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 205.

1 NOta † quòd ubi quis dicit beneficium
unitum tanto tempore, de quo nō exi
ſtit memoria, ſufficit quod alleget præſcri-
ptionem, de qua non extat memoria, quia
2 †tribus modis unitur beneficium, primo ꝑ
modum traditum in c.ſi una. de rebus eccle
ſi. non alienan. ſecundo per conceſſionem
Papalem, tertio per præſcriptionem, ut not.
Io.Andr. in c frequens, ſuper uerbo, ad men
ſam. de reſtitutio. ſpoliato. quia tale tem-
pus, de quo non extat memoria, ſufficit ſine
titulo alio, ut not. per Moder. in c.ſi diligen
ti. de præſcript. per Inno. uide deciſ. proxi. ſe
q. & dec. 3. infra de rerum permut.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo in contrarium nō extat memoria hominum, nec requiritur quòd allegetur titulus.*
2 *Titulus non allegatur in his, quæ præſcribuntur tanto tempore, de quo non extat memoria.*

DECISIO X. alias 375.

1 NOta, † quod ubi allegatur beneficium
unitum a tanto tempore, de quo nō
exiſtit memoria, ſufficit ſimpliciter
allegare unionem, poſito quod non alleget
2 cauſam unionis, quia † in illis quæ tanto tem
pore acquiruntur, de quo non exiſtit me-
moria, ſufficit allegare tempus ſine titulo,
ut notat Innoc. in c. dudum. de deci. & in c.
ſi diligenti. de præſcript. iunct. l. hoc iure. §.
ductus aquæ. ff de aqua quotidia & æſtiua.
& c.1. de præſcript. lib. 6. uide deciſio. 3. infra
de rerum permutatione.

S V M M A R I A.

1 *Beneficium unitum perdit nomen beneficiū.*
2 *Pars ſeparata à toto nō eſt ſub toto ſed eſt totū pſe.*

deci-

DECISIO XI. aliàs 370.

1 NOta † quòd ubi beneficium eſt uni-
a tum,a & alteri annexum, perdit no-
men beneficij, & non debet dici be-
neficium, ſicut ante unionem dicebatur. ar-
gu.§.illud.in auth.ut iudic.ſine quoquo ſuf
frag.l.illud.iuncta l. ſi eidem. ff. de act.omi-
bus.& proficit illud ſcire, q a in caſu in quo
dicitur beneficium unitum, & articulatur,
& datur quòd de præſenti unitum eſt ſi-
cut anteà erat, quòd articulus ruit, quia
2 †pars ſeparata a toto non eſt ſub toto, ſed
eſt totum per ſe: ut not. Dd. in c. cui de non
ſacerdotali. de præben. lib. 6. & ſic ſepara-
tio facit duo, & unio unum. argument. l.
cum qui ædes. ff. de uſucapionibus. & ne
ſede uacan. c. 1. uide deciſi. 3. infrà de rerum
permutatione.

ADDITIO.

a ¶ Eſt unitum. *Vnio tribus fit modis, de quibus in c. 1. ne ſede uacan. & 16. quæſtion. 1. c. & temporis qualitas. & gloſſ. ſuper uerbo, eccleſias. Clem. per literas. de præbend. & uide deciſ. 6 ſupra iſto titu.*

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa, ualet, ſed annullatur probata falſitate, ſed facta ſine cauſa non ualet.*

DECISIO XII. aliàs 511.

1 NOta † quòd unio ex falſa cauſa facta, ſer-
uata tamẽ forma iuris, ualet & tenet.
arg. not. per Ioan. 12. queſt. 2. in ſumma. &c.
qui ſine exceptione. et c. dudum. de rebus ec-
cleſi. non alien. ſecùs ſi nulla cauſa ſubſit, q a
ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tunc nihil
ualet quòd actum eſt. ut in Clem. monaſte-
riorum. de rebus eccle. non alienand. & ſic
poteſt intelligi opin. Ber. & Hoſti. qui tenẽt
contra Ioan. & Tancre. in c. 1. de reſtit. in in-
tegrum. dominus uerò Ioan. de Ligna. in c.
ſi quis presbyteror. diſtinguit an ſit pecca-
tum ex qua uel circa quam. uide deciſ. 2. ſu-
prà iſto tit.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta menſæ Epiſcopali non facta mentione de beneficijs prius eidem unitis, ualet.*

DECISIO XIII. aliàs 142.

1 NOta † utrùm unio de quodam benefi-
cio facta per Papam menſæ Epiſcopa-
li cuiuſdam eccleſiæ ſeu Epiſcopi, cui per
prædeceſſores ſuos etiam ante fuerunt fa-
ctæ nonnullæ aliæ uniones de quibuſdam
alijs beneficijs, ſit nulla, quia Epiſcopus
non fecit mentionem de alijs beneficijs ſi-
bi unitis ſeu menſæ ſuæ: Tenent quòd non,
uide deci. proximè præcedentem.

SVMMARIVM.

1 *Vnio eccleſiæ facta per Epiſcopum monaſterio in recompenſationem damnorum per eum illatorum, nõ ualet.*

DECISIO XIIII. aliàs 611.

1 DIc, † quòd ſi Epiſcopus uult unire ali-
quam eccleſiam ſibi ſubiectam alicui
monaſterio religioſorum in compẽſatio-
nem aliquorum damnorum per eum facto-
rum dicto monaſterio, quòd non ualet di-
cta unio, quia non eſt facta legitimè, quia
delictum perſonæ non debet redundare in
damnum eccleſiæ. c. cùm olim. 2. de priui-
leg. ſed reſtituat de ſuo damno, uel mona-
ſterium agat contra eum coram ſuo ſupe-
riore. ita etiam tenent Auditores ſacri Pa-
latij.

De Locato & conducto.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuticam rem uenditam per ſecundam emphyteutam an poſſit primus dominus pro eodem pretio retinere?*

DECISIO. I. aliàs 862.

1 QVODAM † emphyteuta cuiuſ-
dam prioris eccleſiaſtici mul-
tis

tis creditoribus, uel creditori (non euro) obligato, ad inſtantiam creditoris Curiam cuiuſdam principis, uel comitis, qui erat dominus ſuperior, a quo dictus prior etiam dictam rem tenebat, & poſteà dederat eam illi debitori emphyteuticè in emphyteuſim, forſan de ſuperioris domini uoluntate, dicta res emphyteutica per executorē rei iudicatę fuit ſubhaſtata, & cuidam Titio tanquàm plus offerenti uendita, ſeu liberata, dictus tamen prior dominus immediatus dicit, quòd infra tempus debitum ipſe uolebat illam pro eodē pretio retinere, & quantum in ſe fuit retinuit, non tamen pretium obtulit, nec ſoluit, nec apparet quòd ſibi fuerit adhibita fides de pretio, dictamque rem ſic retentam cuidam Mæuio uendidit pro certo pretio, & eum in poſſeſſionem induxit, cui etiā pretium non exſoluit, licèt ipſe prior ſibi uendens ſibi fidem habuerit de pretio, dictus uerò Titius primus emptor, cui ad inſtātiam creditorum emphyteutæ Curia domini ſuperioris ad mercatum uēdiderat, requiſiuit dictum dominum priorem immediatum quòd illum in poſſeſſionem induceret, & quòd rem per Curiam ſibi uenditam laudaret, & Curia eūdem priorē inſtāte creditore etiā ſuper hoc requiſiuit quo prætextu dictæ retentionis quam de dicta re fecerat, facere & laudare recuſante, non tamen pretium offerente, Curia domini ſuperioris, & ipſe comes dominus ſuperior in contumaciam dicti prioris illi Titio rem emphyteuticariam laudauit, & ſoluto per eundem Titium pretio, in poſſeſſionem induxit dictus uerò Mæuius, qui emit à priore rem iſtam iure uenditionis ab iſto Titio dicit ſe potiorem ex quo per priorem dominū immediatum rem illam iure ſuo retinentem ſibi fuit uendita, & priuſquàm Titius fuit ī poſſeſſionē inductus, Ex hoc themate quæruntur multa Primum, nunquid prior ille dominus immediatus potuerit rē emphyteuticariam pro eodem pretio retinere, uel an ius retentionis potius ad dictum comitē ſuperiorem domninum pertinet? Secundò quæritur, ſuppoſito ꝙ domi nus prior poſſet rem retinere pro eodem pretio, an prius teneatur offerre pretium, ut ſic non aliter in eum dominium rei emphyteuticariæ retentæ transferatur, ſeu potius cum ſuo domino conſolidetur quàm ſi primitus pretium exſoluerit. uel ſaltem obtulerit, nec per eum quò minus ſoluere, ſterit uel ſaltem ſit ſibi fides habita de pretio. uel incontinenti, cum dicit ſe uelle retinere in ipſum dominium transferatur, uel conſolidetur cum dominio, uel an emphyteutæ uendenti ſit ad pretium obligatus, & poſſit ad illud ſoluendum conueniri? Tertiò, an in caſu præmiſſæ quæſtionis, cum res emphyteuticaria uenditur per executionem rei iudicatæ ad inſtantiam creditoris domino prædicto retinenti poſſit haberi fides de pretio, & per quem, an per emphyteutam debitore uetum cuius res venditur, an per creditorem ad cuius inſtantiam, an per Curiam cuius authoritate, & mandato venditur? Quartò, an dicto priore domino, ſeu emptore eius poſteà pretium offerente, ſuppoſito quòd teneretur priùs offerre, retrò validetur uenditio per eum facta ſit perinde ac ſi ab initio primitùs obtuliſſet? Quintò, an dominus Prior immediatus, ſeu quicunque directus dominus retinere poſſit rem quæ venditur per emphyteutam pro eodem pretio, non vt ſibi remaneat, ſed alteri vendicat? Sextò, an dominus ſuperior in caſu præmiſſæ quęſtionis in contumaciam dicti Prioris domini immediati poterat laudare rem dicto Titio emptori qui emit ad mercatum, vt ſic illo laudante rem licitè potuerit retinere, & poſſidere, & in eum dominiū transferatur? De prima quæſtione videtur quòd ius retētionis potius ad dictam comitem ſuperiorem dominum pertineret, ſicut etiam pertinet ad eum laudare, & recipere, cùm ſecundus emphyteuta alienat, uel diſtrahit, ſecundum quod not. Spec. titul. de emphyteu. §. nunc aliqua. verſicul. 10 &. & uerſi. 126. in oppoſitum videtur eſſe, quia ſi ſequeretur abſurditas: quia ſecundum hoc dominus ſuperior rem retinens erit emphyteuta ſui emphyteutæ reſpectu eiuſdē rei. Itē ſecundum hoc habebit dominium utile, & directū formaliter: quod nō uidetur poſſibile de iure, quia dominio utili redeunte ad dominium directum, conſolidatur cum illo, & deſinit eſſe utile formaliter, ſicut dicitur de uſufructu redeunte ad proprietatem, quia res ſua nemini ſeruit, ideo non uide-

uidetur quòd ius retentionis debeat ad ſuperiorem dominium ſpectare, ſeu pertinere, benè facit ad hoc quod not. in Specu. tit. de emphyteu. §. nunc aliqua. uerſicul. 89. in fin. prætereà ſequeretur abſurditas, talis autem abſurditas non ſequitur in laudatione, ſeu laudum ſuperiorẽ pertinere, ut in ratione cõtraria pro alia parte ſuprà facta. Si tamen velles tenere primam partẽ, quòd imò ad ſuperiorem dominũ ptineat ius retentionis, poſſes reſpondere ad iſtam ſecundam partem per illa quæ not. in ſimili in Specula. titul. de feudis. § quoniam. uer. 24. Et etiã poſſes dicere, quòd hæc abſurditas nulla eſt propter diuerſos reſpectus, qui in hoc conſiderantur: nam non redit ad ſuperiorem dominum utile dominiũ ſimpliciter, ſed reſpectiuum & qualificatum per reſpectum, quem habet ad ius, ſeu ad dominiũ utile, quod habet primus emphyteuta, qui reſpectu ſecundi cenſebatur illo iure, ſeu dominio utili quodammodò directus dominus reſpectu ſui ſecundi emphyteutę, quod quidem dominium ſecundum ei ſecundo reſpectu eſt utile reſpectu primi domini ſui, vnum ad dominum ſuperiorem prouenientẽ & per retentionem iuris, ſeu dominio utili ſecundi emphyteutæ non cõſolidatur cum ſuo dominio directo illud dominium utile, q̃a ab ipſo non erat immediatè formatum: nec ipſum emphyteutam: & ab ſe reſpiciebat primum emphyteutam: & ab eius dominio, utili erat formatũ, quod eius reſpectu quodãmodò cenſebatur directũ, ut ſic dicamus ꝙ vtile dominiũ ſecundi emphyteutæ quando unitur cum dominio, ꝙ eſt penes primũ emphyteutam, ꝙ eius reſpectu cenſetur directũ: tunc conſolidatur cum eo, & extinguitur, & efficitur plenum, & ſimpliciter dominiũ utile primæ emphyteutæ. & ſi illud dominiũ primi emphyteutę quod eſt utile reſpectu primi dominij veniret ad eundem primum: tunc etiam cõſolidaretur cum ſuo directo, & efficeretur dominium pleniſſimum, non autem dominiũ vtile ſecundi emphyteutæ non conſolidaretur cum directo dominio primi dominij, quod non concernit ſimpliciter, & eius reſpectu, nec ſimpliciter nec formaliter exiſtit. Et ſi dicas quòd ex quo primus emphyteuta tranſtulit utile dominium in ſecundum emphyteutam, nullum dominium remanſit penes illum, ex quo illud ſic tranſtulit, prout uidetur tenere gloſſ. Inſtitu de locat. §. adeò. ſuper uerbo, prætereà, poteſt dici quòd imò quia illud non tranſtulit in totum, nec ſimpliciter in ſecundũ, ex quo ſibi retinuit ius certæ penſionis per ſecundum emphyteutam ſuum ſibi præſentando: & ſic ſuum dominium utile quodãmodo diuiſit quòad cõmodum inter ſe & ſecundum ſuũ emphyteutam ſic quòd ius, ſeu pars dominij utilis quod ſeu quam ſibi retinuit, poſſit dici directum dominium reſpectu ſecundi, & illud ius ſeu pars, quòd ſeu quam illũ ſecundum tranſtulit, dicatur vtile eius reſpectu uñ latiùs exordiendo poſſet dici, quòd dominium ſuperioris & primi domini eſt directè directum dominium, dominium uerò ſecundi emphyteutæ eſt utile utiliter, pròut aliàs pleniùs circa hoc ſcripſi in alia quæſtione quam diſputaui, de qua reſpõdi Auinion. quæ incipit. In quodam regno. in princip. quæſtionis in ſecundo & tertio folio, in magna papyro.

SVMMARIVM.

1 *Locatio rei, ſi eſt ſucceſſiuè facta duobus, & ſecundo tradita eſt poſſeſſio, præfertur ſecundus poſſeſſor, aliàs non.*

2 *Locatio & conductio proxima eſt emptioni & venditioni.*

3 *Traditio rei locatæ nullum ius reale in re conſtituit.*

DECISIO II. aliàs 179.

VTrùm † l. quoties. *c* de rei uendica. habeat locum in locatione, vt ſi duobus 1 rẽ locaui, uni primò, & alteri ſecundò: cui a ſecundo rem locatam, ſeu eius detentionẽ primò tradidi, & ſecundus cui primò tradidi ſit potior, & non poſſit expelli propter priorem, nec ad eius inſtantiam: Videtur quòd ſit potior ſecundus per illam legem, quæ licèt loquatur in uenditione tamen videtur quòd idem ſeruari debeat in locatione, q̃a † locatio & conductio proxima eſt em 2 ptioni & venditioni, eiuſdemq; iuris regulis conſiſtit. ff. loca. l. 2. Pro hoc benè facit rõ diuerſitatis q̃ aſſignant doctores inter matrimonium & venditionem, quia in mrimonio potiùs eſt primũ nõ conſummatum carnali

nali copula,q̃ ſm conſummatũ, & tñ in tẽ ditione potior eſt ſecunda conſummata, ut ext.de ſponſ.ſi inter de ſponſ.duor. c.licet. & c.fi.Ratio diuerſitatis ibi in dicto c.fi.red ditur per Hoſtien.& Ioan.And.i nouel.quę facit pro iſta parte,q̃ ibi vide. In oppoſitũ
3 facit,quia tñ in locatione per traditionẽ nul lũ ius reale in re conſtituitur.C.locat.l.em ptorem,ideo traditio nihil videtur detrahe re primæ obligationi perſonali cõpetenti primo cõductori.ſed competat utriq; cõdu ctori actio pſonalis, & in actionib.perſona libus nunquàm qui prior eſt tempore, potior eſt iures, nec attenditur priori- tas nec poſterioritas. ut l.priuilegia, cum ſua materia.ff.de priuileg.credit. Imò vide tur quod primus ſit potior in l.operis. ff.lo cat.ſed ibi neutri facta fuerat traditio. Po teſt dici quod ſecundus cui facta fuit tradi tio,ſi teneat rem uel locatum in uim excep- ptionis,ſit potior. & per uiam retentionis & exceptionis poſſit ſe defendere,quia pri mo conductore contra eum agente ſe de- fendet, quod ſibi non tenetur rem reſti- tuere, quia in re nullum ius reale habet, ut res aliquo iure reali ſibi ſit affecta, nec ipſe ſecundus aliqua perſonali obligatione a ſeu actione ſibi tenetur, utpote, quia ſe- cum non contraxit, uel quaſi, nec in eum deliquit, vel quaſi, ſed ſi ſecundus non teneret, imò cecidiſſet à detentione, age- ret forſan contra primum, ad quem rei detentio peruenit, uel contra certum de- tinentem, tunc non eſſet potior, quia tra- ditio primo ſibi facta nullo iure ſibi rem affecit, vt d.l. emptorem. nec eos habet ali- qua obligatione perſonali obligatos, cum quibus nõ contraxit, nec quaſi, &c. Et ſi poſ ſeſſio reueniſſet ad locatorẽ & ambo age- rent contra eum, etiam dico quod ſecũdus eſſet potior, licet ſamel res fuiſſet tradita, ex quo per hoc non fuit reali iure affecta, ſed tunc crederem primum præferendum in rei aſſecutione, vt. d.l.in operis. ff. locat. & demum locatorem ſecundi teneri ad in tereſſe.

A D D I T I O.

a L.Quoties *An autem d.l. quoties,habeat locum in perſonis eccleſiaſticis vide per Innocent. & Hoſtien. in c. continebatur. de his quæ fiunt à præ lat. ſine conſenſu capituli ubi uidentur tenere quòd non. & adde dominum Alexan. in d.l. quo- ties in additio. ad bart. ubi recitat dicta Innoc: & Hoſtien. in d.c.continebatur. & conſ.l.122.uol.5. & Iaſon in d.l.quoties.colum.8 verſicul.tertiodecimo.*

De Depoſito.

E P I T O M AE.

Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factam depoſitario per deponentem ſe. iis l. prima obli gatio fuiſſet nouata.h.d. Vel ſic,fideiuſſor liberatur per prorogationẽ termini factam depoſitario per de- ponentem & nihilominùs deponens aget ex depoſito contra depoſitarium ad reſtitutionem.

D E C I S I O I. aliàs 860.

PENES Titium à campſorem depo ſui mille florenos aperto depoſito non clauſo, nec ſignato, qui mihi de dit fideiuſſorem de reſtituendo il- los:tamen poſt annum uel biennium cùm ego uellem recuperare depoſitum, dictus campſor rogauit me, ut ſibi adhuc dimitte rẽ per tres uel quatuor annos pro certo lu cro mihi dando quolibet anno & ſibi con- ceſſi,iſtud tamen ignorauerũt fideiuſſores, poſteà uerò lapſo termino iſto ſuo tẽpore uolui recuperare pecuniã meam. & illo cã- pſore facto nõ ſoluendo, uel aliàs diſcuſſo, uolo habere recurſum ad fideiuſſores pro dicta pecunia, tj ſi dicũt quod non tenentur, quia prima obligatio depoſiti pro qua fide iuſſerunt fuit nouata, & trãslata in obliga- tionem mutui per ſecũdam conceſſionem, & ſic ſunt liberati. argumen. l. nouationem. ff.de fideiuſſ. et pro hoc uidetur tex.q̃ obli gatio nouata ſit, & in nouam tranſlata. ff. ſi certum peta.l.ſingularia.credo quod benè dicerent, ſi ſupponeretur nouata obli- gatio prima, quia prima extincta tol- leretur fideiuſſoria, unde ipſi ſemel liberati, niſi ex nouo conſenſu iterum præſti- to non eſſent obligati, argumen. l. final ff.de pact. et C. loca.ſi tantum homines.ſed in propoſito non credo primam nouatam,

nec d.ſceſſum a contractui, ſeu obligatione depoſiti ab initio contracto, ſed obligationem depoſiti continuatam. & prorogatam per nouam dilationem ſub certo lucro ſeu uſura, quæ deberentur etiam pro obligatione depoſiti ex mora, uel ex pacto, ut ff. depoſit. l. quamuis. in fin. Non obſtat ſi dicatur quòd imò fuit depoſitum, & poſteà mutuum, quia illud uerum eſſet ſi expreſſè hoc actum eſſet quòd pecunia eſſet mutua penes depoſitarium aliàs in dubio inſpici-
b tur originalis contractus, *b* ut ex illo agatur non obſtante quòd depoſitarius pecunia utatur, quia ex quo depoſitum fuit apertum ab initio, in dubio uidetur fuiſſe data licentia utendi pecunia ipſi depoſitario. unde dato quòd poſteà utatur, propter hoc non tranſibit in mutuum, imò ex originali depoſiti obligatione ad reſtitutionem pecuniæ tenebatur, & ageretur actione depoſiti ad reſtitutionem, ut probatur ff. depoſi. l. ſi ſacculum. in fin. & notat gloſſ. in l. die ſponſaliorum §. 1. ff. eod. tit. In talibus enim inſpicitur originalis contractus, ut totum ab eo denominetur. ff. depoſit. l. 1. §. idem Pomponius.

ADDITIONES.

a ¶Penes Titium. *Adde gloſſ. in c. 1. in uerbo, prægrauetur, de iniur. libro ſexto. Deci. conſil. 400. circa princip. Hippolyt. de Marſil. in repetit. rub. de fideiuſſ. colum. 16 in fin. Alexand. conſil. 72 uol. 6.*

b ¶Originalis contractus. *Adde deciſ. 46. ſup. de reſcrip. & dec. 5. tit. de præbend. inſ. in antiquioribus. & Anto. Corſet. in addit. ad Panorm. in c. ex literis extrà de reſcrip.*

De Emptione & uenditione.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſi emit rem, quam credit liberam, & eſt emphyteuticaria & per biennium non ſoluit cenſum, non cadit in commiſſum.*

DECISIO I. aliàs 759.

1 DIC quòd † ſi aliquis emat aliquam rem quam credit eſſe liberam, & eſt emphyteuticaria, quòd licèt talis emens ſteterit per biennium, quòd nõ ſoluerit centũm, quod talis res nõ cadit in commiſſum, cùm homines penitùs ignorent. pro hoc facit quòd not. Io. Mon. & Gen. in reg. iur. in libr 6. pro hoc etiam tenet Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Vſusfructus poteſt uendi ad tempus.*
2 *Succeſſor in re, in qua debetur uſusfructus, tenetur pati uſufructuarium rei frui dicta re.*
3 *Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono.*
4 *Colonus non habet ius in re.*

DECISIO II. aliàs 861.

1 SI uendatur † uſusfructus ad tempus, ualet uenditio, quia uendi poteſt etiam ad tempus, ut l. uſusfructus, in multis. ff. de uſufruc. & l. in iuro. C. famil. erci. coniuncta l. omnium. ibi. pactionibus, & c. ff. de uſufruct. ius reale eſt reſpectu rei, quamuis perſonale ſit reſpectu perſonæ, cui debetur. l. uti frui. ff. quemadmodum uſusfruct. pe-
2 tatur; ſed † quicunq; ſucceſſor in re, in qua debetur uſusfructus tenetur pati uſufructuarium rei frui dicta re, ut d. l. uti frui. facit ad prædicta leg. 1. ſi ager. vectigalis uel emphyteu pe. ergo talis, qui emit uſumfructum, vel ad tempus dominos non poteſt prohiberi per ſucceſſorem ex quocunq; titulo ſuæ emptionis, ne utatur, vt patet ex ſuperiùs allegat. pro quo facit. l. cum filius §. dominus, & quod ibi not. ff. de lega. 2. & l. legatum. in fin. de lega. 1. Non obſtat
3 quod † emptor ſiue alius ſucceſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono, ut l. emptori. C. locati. & l. qui fundum. ff. eodem titul. quia colonus non habet ius
4 in re ſi autem haberet, vt in uita, qua conduxit ad magnum tempus, vt dict. l. 1. & ponit gl. extrà, de reb. eccleſ. non alienãd. i Clem. c. 1. tunc ſucceſſor tenetur ſtare tali colono, per dict. l. 1. Et eſt gloſſ. ordinaria in l. nihil. ff. de leg. 1. circa finem. eod. tit. Item vſumfructum poteſt alijs vendere, vt eſt caſus in l. arboribus. §. 2. ff. de vſufruct. & l. neceſſario. §. final. ff. de periculo & commod. rei vend. aliqua contraria ſoluuntur per gl. in dict. § 2. Item poſito quod prædicta ſonarent in locato, tamen emptor tenetur ſtare colono, quia emptio eſt momenti quod domi-

dominus in alium non alienaret, per cuius obſeruantiam fuit obligata dicta domus ſaltem in genere, cùm obligauit omnia ſua bona, ſed certum eſt ꝙ quis promittens nõ alienare, illi cui eſt conſtitutum ius in re, ſi poſt alienat, alienatio nulla eſt, ut l. creditor. §. fi. ff. de diſtra. pig. ſecundum literam negatiuam, nulla facit l. 2. C. de iure emphy. & hoc tenet dominus Bar. in l. ſi ita quis ea dem. ff. de uerb. oblig. ſed in propoſito dicto conductori fuit conſtitutum ius in domo: ſi tamen poteſt dici conductor, uidelicet pignus uel hypotheca, & promiſſum non alienare: ergo talis alienatio non tenuit, ut patet ex prædictis, & ſic per conſequens dictus conductor repellet talem prętendentem titulum emptionis. ꝓ quo l. fi. C. de rei uen. & aduerte, quòd tex. clarè oſtẽdit, quòd aliud ſit uendere, uel emere uſum fructum ad modicum tempus, locare etiam aliud ad modicũ tempus, quia prædictos cõtractus ponit ut ſpecies ſeparatas in dict. c. 1. de reb. eccle. non alie. in Clem.

A.D.D.I.T.I.O.

a ¶Per ſucceſſorem. *Adde ad hanc dec. deci. 420. item quæſitum, locaui domum, capell. Tholoſ. & ibi in addit. per Stepha. Aufrer. Practica autem huius dec. ualde utilis & neceßaria eſt, de Lodgunenſibus frequens.*

S V M M A R I V M.

1 *Venditio facta publicè, uel per ſubhaſtationes, præiudicat quòad poſſeßionem, & proprietatem ei, qui ſe non oppoſuit.*

DECISIO III. aliàs 883.

1 NOta, † ꝙ per uenditionẽ factam publicè ad incãtum, & cum ſubhaſtationib. publicis, & per executorem rei iudicatæ, & de re aliena detente per eum, cõtra quem fit executio ex cauſa condictionis pręiudicat locatori in poſſeſſione, & proprietate, quia tunc ſe non oppoſuit.

De Rerum permutatione.

S V M M A R I V M.

1 *Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines annexos ſi infrà annum ſe promoueri non fecerit, eſt priuatus tali beneficio, ſtante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente.*

DECISIO I. aliàs 108.

1 NOTA, ꝙ † ubi aliquis permutauit a beneficium habens ordines annexos, & ex conſtitutione fundatoris, qui uoluit, ꝙ quicunq; tenens tale beneficium promoueretur infrà annum, uel priuaretur talis ex cauſa permutationis tenens tale beneficiũ. ſi non faciat ſe promoueri, uidetur quòd perdat illud, & habeat locum. c. licet. de elec. lib. 6. quia ex quo ciſi alio contraxit, conditionem contrahentis. & rei ſuper qua cõtrahitur ſcire debet, ut ff de reg. iuris l. qui cũ alio & q a permutatio fit cum cauſa, & propter complacentiam & concedentiam, ut c. quæſitum. de rer. permu. de quibu eſt ueri ſimile, ꝙ uolens permutare prouiderit, & de conditione beneficij indagauerit, ut ſic ignorans nõ præſumatur. ar. l. 3. ff. de fideiuſſo. iũct. l. arbitrio. ff. qui ſatiſ. co. item error qualitatis non debet iuuare tale beneficiũ, ex quo non errat in corpore, ut l. ſi quis uxori, cum ibi not. ff. de fur. cum not. in c. quẽadmodum. de iureiuran. & in cap. ex parte. de reſtit. ſpolia. & quia in actu quẽ debuit præuidere, non præſumitur ignorantia. argu. l. cætera. §. fin. de lega. 1. In contrarium uidetur, ꝙ c. licet. eſt pœnale, & non debet extendi ad c. ſtatutum. de elec. lib. 6. Item beneficium de ſui natura non erat curatũ niſi inquantum uoluit conſtitutio inſtituentis, & ſic in dubio debet præſumi ignorantia, ut l ſuper ſeruis. qui mil. nõ poſ. lib. 12. C & uide deciſ. 37. ſuprà de præb. & uide infrà deciſ 3. de pœn.

ADDITIO.

a Vbi aliquis permutauit. *Adde gloſſ. in uerb. reſidentiæ. tit. de collat. in pragma. ſanct.*

S V M M A R I V M.

1 *Minor ualor unius ex beneficijs permutatis non arguit ſuſpitionem fraudis.*

DECISIO X. aliàs 404.

1 NOta † agēti & petenti beneficium ex
cauſa permutationi, ſufficit probare
permutantē ſic habitū & reputatū,
& ta's, &c. & ī poſſeſſione pacifica illius be
neficij permutati, etiam ſi titulus iſtius per
mutantis impugnatur, cui impugnāti incū
bit probatio non obſtante clauſula in fine
literarum permutationis appoſita quia de
iure communi cenſetur ſubintellecta, ut le
ga & no. de excep. c. cùm uenerabilis. de re
rum permuta. c. licèt. lib. 6. & ideò ex ſuper-
abundanti, & maiorem cautelam & expreſ-
ſionem ponitur, & ſic impetrans beneficiū
uacans ꝑ obitū non tenetur probare plenè
de titulo ſui prædeceſſoris decedentis, ita
nec impetrans per reſignationem. arg. no.
per Innoc. & Hoſtiē de præſump. c. illud. de
eo qui fuit. ordin. rece. c. innotuit.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio per procuratorem laicum facta, ualet.*

DECISIO XI. aliàs 418.

1 NOta, † vtrùm permutatio a facta per
a procuratorem laicum teneat? Quidā
dicebant ꝙ ſic. per c. non indiſcretè.
de procu. lib. 6. & pro hoc inducebatur ꝙ
Pau. tenet in Clem. cùm ei quem. de conceſ.
præbē. ꝙ acceptatio facta per procuratorē
laicum tenet, & pro hoc. quia nihil expediē
dum cum tali procuratore laico in negotio
permutationis concernit fundamentum
ſpiritualium iurium in perſona ipſius, ſed
ſolius domini, & magis eſt nudus miniſter
uel nuntius pro hoc facit, ff. ad Trebell. qui
tia. §. 1. qui in hac ratione concordat cum l.
ſi mulier. §. ex aſſe. de iure do. quidam alij
dicebant contrà, per c. decernimus de iudi.

ADDITIO.

a Nota vtrùm permutatio. *Adde deciſ. 8. in fi. ſupra de procuratorib.*

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono an ualeat.*

DECISIO XII. aliàs 579.

1 QVidam † renuntiauit ex cauſa permu
tationis ſub conditione, ſi patrono
ſuo placeret, quærit utrùm ſi patrono ſuo
diſpliceat, nihilominus ualeat renuntiatio?
Videtur quòd ſic, quia illa conditio uidere
tur non poſſe adijci, & eſſe de iure reprobata:
cùm debeat renuntiatio eſſe pura. ar.
no in c. ex parte. de of. dele. ſu ꝑ uerbo omnes.
& ſic conditio inutilis uidetur reijcien
da ualente renuntiatione. ar. no. in l. per ſeruum.
ff. de uſu & habita. credo tamē contra
rium, per not per Io. And. in in c. electionib.
de elect. lib. 6. ſuper uerbo electio. in nouel.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurum, ſi aliud uirtute expectatiuæ aſſequatur tacita tali obligatione facta, eſt ſurreptitia.*
2 *Surrogatum loco alterius, uice illius fungitur.*

DECISIO. XIII. aliàs 581.

PApa reſeruauit beneficia uacantia per
aſſecutionem alterius beneficij autho-
1 ritate Apoſtolica obtenti, Hoc † ſuppoſitò
aliquis impetrauit a Papa gratiam expecta
tiuam ad collationem talis Epiſcopi, & ob-
tulit dimiſſurum ſe beneficium, quod tem
pore impetrationis huius obtinebat, cū uir
tute dictæ gratiæ foret aliqd' beneficiū pa-
cificè aſſecutus, infra terminum antequam
uirtute illius gratiæ aliquod beneficiū fuiſ
ſet aſſecutus, unli permutare illud benefi-
cium, ꝙ obtinet, & ſe obtulit dimiſſurum,
quæritur an poſſit illud permutare, uel co-
ram ordinario, uel corā Papa, tacito de pre
m ſſa oblatione & dimiſſione faciēda poſt
aſſecutionem? Quidam dicunt ꝙ poteſt il-
lud permutare, etiam de hoc non facta mē
tione, quia habet ius in beneficio: ergo ꝑ
2 nuntiationē factā ex cauſa permutationis
uacabit, & poterit alteri conferri, ſed eo ꝑ
mutato in uirtute gratiæ ſuæ non poterit aſ
ſequi aliqđ aliud beneficiū, quia nō poſſet
implere quod obtulit Papæ. ſ. ſe dimiſſurū
beneficiū, quod tunc tenebat, quia ex quo
illud ꝑmutauit nō poterit illud ulterius di
mittere, nec Papa illud cōferre, quaſi īter ip
ſum

ſum & Papam fuerit quaſi quædam conuentio innouata, do tibi ſeu facio gratiam ut dimittas & ideo cùm non poſſet iſte cōuentionem implere ex parte ſui, nec poterit gaudere gratia Papæ: præſertim ex quo per cum factum eſt, quò minùs poſſet implere, maximè etiam, quia ſi poſſet gaudere gratia ſua, poſſet illudere Papam, qui voluit de illo quod ſe obtulerat dimiſſurum, liberè diſponere. Itē etiam poſſet ille plura lis eſſe in beneficijs contra intentionem Papę, qui noluit illum pluralē eſſe, & ideò uoluit ꝙ priùs obtentū dimittere teneretur, quod poſt permutationem de illo beneficio factam ampliùs, facere nō pōt, & aliud obtentum ex cauſa permutationis ꝙ Papa non afficit, nec ſuę diſpoſitioni reſeruatū retinere poterit, cum obtinēdo uirtute gratiæ ſuæ ſi aliàs cum eo eſſet compatibile, & ſic illuſo Papa obtineret plura beneficia contra eius uoluntatem. Alij dicunt, ꝙ ualebit permutatio, ſed obtentū ex cauſa permutationis quod ē loco alterius ſurrogatū, dimittere tenebitur, ſicut illud teneatur, & de eo Papa uirtute reſeruationis
2 diſponere poterit, quia † quod ſurrogatur loco alterius, uice illius fungitur, ut l. ſi donare. ff. de donat. inter uir. & uxo. & arg. l. eum qui. § ſi iniuriatum. ff. ſi quis cau. Alij dicunt ꝙ nō ualet permutatio in effectu, quia licet teneat de præſenti, reſoluetur tamen in euentum, quando uirtute dictę gratiæ impetrans iſte aliquod beneficiū aſſequatur, quia tunc purificabitur conditio ꝓ dictæ oblationis factę de dimittendo, & reſeruationis Papę factę de eodem beneficio dimittendo in euentū illum, & ſic retrotractione facta apparebit retro illud beneficium fuiſſe reſeruatum, quaſi ſubiacuiſſet reſeruationi, ergo conſequenter ipſum nō potuiſſe hoc tacito Papæ liberè permutaſſe. arg. authen. res quę. C. commu. de leg. & ar. l. potior. §. qui ſub conditione. ff. qui potio. in pig. habea. maximè attenta clauſula, uolumus autem, & cæt. quam Papa cōmuniter apponit in literis permutationis, per quam apparet, ꝙ non uult maius ius quæri ei cum quo fit permutatio, quàm competeret permutāti. Nec obſt. ſi dicas talem retrotractionem non poſſe fieri poſtquàm per permutationem fuit alteri interim ius quæſitum. arg. de reſcrip. c. quamuis. & c. ſi pro te. lib. 6 quia ibi, ſcilicet in c. quamuis. non eſt aliqua ratio fienda retrotractionis in præiudicium eius, cui fuerat interim ius quæſitum, quia ille cui fuit ius quęſitū, illud obtinuit authoritate eius, ſub cuius diſpoſitione erat ius diſtribuere, & in c. ſi pro te. etiam fuit quæſitum ius alteri pendente conditione, uel euentu eius, authoritate eius qui poterat primam conceſſionē conditionalem reuocare, ut no. in d. c. ſu ꝑ uerbo, ſi ad id, hic ſecus, quia ipſe ꝑmutās non poterat reuocare oblationem, quam de dimittēdo Papæ fecerat, nec Papa expediendo permutationem de hoc fuit certificatus, & ſic expeditio permutationis fuit ſurreptitia, ſeu nunc retrò apparet fuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Expectans qui habet dimittere beneficium quod poſſidet, ſi gratia habeat effectum non poteſt illud permutare.*

DECISIO XIIII. aliàs 685.

1 DIc, † ꝙ ſi Papa facit gratiam alicui de beneficio ſub expectatione, dicendo in gratia, cum adeptus fuerit, habeat dimittere tale beneficium, quod nunc poſſidet, ꝙ non poteſt permutare talis expectans, cum tale beneficium dicatur reſeruatum uirtute dictæ gratiæ, & ita etiam tenet, & ſeruat Vicecācellarius domini noſtri Papę, ſuper hoc etiam dicitur emanaſſe extrauagans domini Papæ Benedicti 13.

SVMMARIVM.

1 *Permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſſident.*

DECISIO XV. aliàs 722.

1 NOtat † quòd ſi aliquis permutātium taceat in permutatione aliud beneficium ſeu beneficia, quæ habet, præter ꝗ illud quod uult permutare, quòd talis permutatio eſt ſurreptitia, hoc uerum ſi fiat in manu alicuius non ordinarij, & ita tenet Rota.

tat Ioann.And.in d.c.ſuper uerbo,ſi una di
gnitati.& ſuper uerbo,capitulo.pro iſta par
te etiam poteſt induci. l.ſi quis perperam.§.
ſi quis certum.ff.de iure dotium. In oppoſi
tum uidetur quòd potiùs attendatur utili-
tas capituli reſultans ex unione,ut ſic capi-
tulum non potuerit authoritatem,pręſtare
unioni, quæ fiebat ad eius utilitatem, ut ei
poſſet melius præpoſitus prouidere, facit
quia potiùs attenditur is , cui effectualiter
commodum acquiritur, & ad cuius utilita-
tem fit diſpoſitio.argum.ff.de lega.præſtan.
d.l.3.§.itē ſi quis.& §.ſi proponas . pro hoc
de ſucceſſo edict.l.1.§. penulti. inſtitut.per
quas perſonas nobis acq. ſed ſi hæres. pro
hoc ff.ad Trebellia.l. cogi.§.qui inſolidum.
& tenet Rota dominorum Auditorum ſa-
cri Palatij.

ADDITIO.

a Præpoſiturę. *Adde.Old.conſ.262.Car.conſ.131.*
Abba.in c.poſſeſſiones.de reb.eccl.non alien.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio Papæ non impedit unionem faciendam per ordinarium,ſed ſuſpendit eius effectum durare tempore collationis factæ uigore reſeruationis.*

2 *Reſeruatio Papæ ſubſequens unionem factam ab ordinario impedit effectum unionis, licèt de ea non fuerit facta mentio.*

3 *Impetrans tenetur mentionem facere de commenda.*

4 *Legatus de latere poteſt unire eccleſiam parœcialem dignitati.*

DECISIO IIII. aliàs 19.

1 NOta † quòd reſeruatio Papæ a non impe-
2 dit unionem faciendā per ordinariū
& eſt ratio,quia unio concernit proprieta
tem beneficij,& collatio Papæ quæ fit pro
pter reſeruationem, cōcernit fructus bene
ficij:& ideò unio tenet:licèt effectus unio-
nis Papæ reſeruatione ſuſpendatur pro illo
tempore, pro quo confertur beneficium,
non ut proprietas beneficij, ut dicitur in ſi
mili,in c.de cauſ.poſſ. in Clem. per Io.An.
Clem.diſpendioſam.de iudi.& ex hoc dici-
2 tur,quòd † reſeruatio ſubſequens unionem ab
ordinario factam, impedit effectum unio
nis, poſito quòd in collatione facta per Pa
pam de tali beneficio reſeruato,de unione
quæ præceſſit,non fiat mentio,quia unio perpetua non tollitur,ſed eius effectus differe
tur,ut c.ſciant.de elec.lib.6.arg.l.cùm ita.de
cōd.& demō.& poſito quòd unio ſit facta pro
pter cauſam neceſſariam,iſta cauſa,ſeu eius
effectus differtur facto Principis ſuperueni
ente,ut l.fin. ff.ad municipa item differtur
talis neceſſitas ad tempus,& nō perpetuò,
quod non uidetur abſurdum . licèt contra
hoc uideatur facere not.Archiadia.in c.ne
3 mo. de elec. lib.6.quia † de commenda de-
bet fieri mentio, aliàs non tenet impetra-
tio. Sed iſtud non obſt. quia reſeruatio fit
motu proprio papæ, & ſic non debet alle-
gari ſurreptio,ut c.ſi motu.de præben.lib.
6.& de materia unionis uide dec.3.infr. de
rer.pmut.dec.1.ſup.de conceſ. præb.& per
4 totum hunc tit. & † quòd legatus de latere po
teſt unire eccleſiam parœcialem dignitati,
&c.deciſ.3.de offic.legat.

ADDITIO.

a Reſeruatio papæ. *Adde Calde.cōſil.ult. ſub tit. de reb.eccle.non alien.Fely. in c.in noſtra. col. 17. uer. uigeſimum ſeptimum.de reſcri.Fran. in ca.ſi tibi abſenti.col pen.in glo.in uer. in perſonam.de præben.lib.6.*

SVMMARIVM.

1 *Vniri ex neceſſitate beneficiū poteſt per ordinariū cadens ſub expectatiuum etiam proceſſum factum per executorem.*

DECISIO V. aliàs 253.

1 NOTA,† quòd beneficium ad quod ge
neraliter quis eſt expectans . poteſt
uniri per ordinarium,& poſt proceſſum fa
ctum per executorem, ut cap. cùm acceſſiſ-
ſent.de conſtitu. & not.Ioan.Andr.in Spe-
cu.in rubri.de præbend. & not.idem in c. li
teras.de reſcr ſuper uerbo,ſtatuū.uerſ.nec
uidit ponderandū.& in c fi.de pben.in Cle.
& uide Petrum de Bracho , ſuper dictione ,
data uel litera, quia vnio fuit ex neceſſitatē,
ideo

ideò uidetur quòd ualeat.argu.l.peto.de legat.2.Item generaliter eſt expectans ad omnia beneficia,igitur iſtud beneficium ſingulare non uidetur deberi.argum.l.ſi cùm optio.de op.leg. Sed ibi uidebatur a tempore mortis ius competere legatarijs. & erat in poteſtate ſua ius eligendi quem uellet, ꝙ non hic, cùm uacet, beneficium quod unitur. uide dec. 3.infrà de rerum permutatio.

SVMMARIVM.

1 *Vniri poteſt beneficium reſeruatum, ſed unio habebit effectum ceſſante reſeruatione.*

DECISIO VI. aliàs 958.

1 Dic, †quod unio pōt fieri de beneficio
a reſeruato,a quę tamen non habet ſuū effectum, quin Papa cōferat ratione ſuæ reſeruationis factæ, ſed poſteà dum non uacabit in Curia, dicta unio habebit ſuum effectum,& ita tenet Rota.

ADDITIO.

a ¶Reſeruato. Adde *Aeneam de Falco in tracta. reſerua.in 4.quæſt.prin.in 23.effectu,in princ.*

DECISIO. VII. aliàs 158.

Similis eſt deciſ.15. infr.de iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Vnio probata falſitate cauſæ poteſt annullari.*

DECISIO VIII. aliàs 169.

1 Nota † quod ubi beneficio ſiue menſæ prælati unitur beneficium, non eſt neceſſariū, quòd fiat mentio in unione, nec in tali unione exprimātur bona, uel alia, dum
a tamen cauſæ ſint ueræ,a propter quas fit unio,quia ſi eſſent falſę,licèt unio teneret,ut dictum eſt ipſo iure,tamen annullari poſſet falſa cauſa probata, ut l.ſi propter.§.Marcellus.ff de iudi.uide dec.2. ſup.eod. tit. & deciſ.12.infr.eod.

ADDITIO.

a ¶Dum tamen cauſę ſint ueræ, *Adde Biſig. deciſ.2.eo.tit.infr.in antiquorib. & dec.1.de exceſ. prælat.ſup.in nouis & Aegid.dec.21.de offi.delegat.*

SVMMARIVM.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo non extat memoria hominum.*
2 *Vnitur tribus modis beneficium.*

DECISIO IX. aliàs 205.

1 Nota † quòd ubi quis dicit beneficium unitum tanto tempore,de quo nō exiſtit memoria,ſufficit quod alleget præſcriptionem, de qua non extat memoria, quia
2 †tribus modis unitur beneficium, primo ꝑ modum traditum in c.ſi una.de rebus eccleſi.non alienan. ſecundo per conceſſionem Papalem,tertio per præſcriptionem,ut not. Io.Andr.in c frequens,ſuper uerbo,ad menſam. de reſtitutio. ſpoliato. quia tale tempus,de quo non extat memoria,ſufficit ſine titulo alio,ut not.per Moder. in c.ſi diligenti.de præſcript.per Inno.uide deciſ.proxi.ſeq.& dec.3.infra de rerum permut.

SVMMARIVM.

1 *Vnio probatur ex præſcriptione tanti temporis, de quo in contrarium nō extat memoria hominum,nec requiritur quòd allegetur titulus.*
2 *Titulus non allegatur in his,quæ præſcribuntur tāto tempore, de quo non extat memoria.*

DECISIO X. alias 375.

1 Nota,†quod ubi allegatur beneficium unitum a tanto tempore, de quo nō exiſtit memoria, ſufficit ſimpliciter allegare unionem,poſito quod non alleget
2 cauſam unionis,quia†in illis quæ tanto tempore acquiruntur, de quo non exiſtit memoria, ſufficit allegare tempus ſine titulo, ut notat Innoc.in c.dudum. de deci. & in c. ſi diligenti.de præſcript.iunct.l. hoc iure.§. ductus aquæ.ff de aqua quotidia & æſtiua. & c.1.de præſcript.lib.6.uide deciſio.3.infra de rerum permutatione.

SVMMARIA.

1 *Beneficium unitum perdit nomen beneficij.*
2 *Pars ſeparata à toto nō eſt ſub toto ſed eſt totū pſe.*

deci-

DECISIO XI. aliàs 370.

1 NOta † quòd ubi beneficium eſt uni-
tum, a & alteri annexum, perdit no-
men beneficij, & non debet dici be-
neficium, ſicut ante unionem dicebatur. ar-
gu. §. illud. in auth. ut iudic. ſine quoquo ſuf
frag. l. illud. iuncta l. ſi eidem. ff. de act. om-
bus. & proficit illud ſcire, quia in caſu in quo
dicitur beneficium unitum, & articulatur,
& datur quòd de præſenti unitum eſt ſi-
cut anteà erat, quòd articulus ruit, quia
2 † pars ſeparata a toto non eſt ſub toto, ſed
eſt totum per ſe: ut not. Dd. in c. cui de non
ſacerdotali. de præben. lib. 6. & ſic ſepara-
tio facit duo, & unio unum. argument. l.
cum qui ædes. ff. de uſucapionibus. & ne
ſede uacan. c. 1. uide deciſi. 3. infrà de rerum
permutatione.

ADDITIO.

a ¶ Eſt unitum. *Vnio tribus fit modis, de quibus in c. 1. ne ſede uacan. & 16. quæſtion. 1. c. & temporis qualitas. & gloſſ. ſuper uerbo, eccleſias. Clem. per literas. de præbend. & uide deciſi. 6 ſupra iſto titu.*

S V M M A R I V M.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa, ualet, ſed annullatur probata falſitate, ſed facta ſine cauſa non ualet.*

DECISIO XII. aliàs 511.

1 NOta † quòd unio ex falſa cauſa facta, ſeruata tamẽ forma iuris, ualet & tenet. arg. not. per Ioan. 12. queſt. 2. in ſumma. &c. qui ſine exceptione. et c. dudum. de rebus eccleſi. non alien. ſecùs ſi nulla cauſa ſubſit, quia ſi ſine aliqua cauſa facta fuerit, tunc nihil ualet quòd actum eſt. ut in Clem. 1. monaſteriorum. de rebus eccle. non alienand. & ſic poteſt intelligi opin. Ber. & Hoſti. qui tenẽt contra Ioan. & Tancre. in c. 1. de reſtit. in integrum. dominus uerò Ioan. de Ligna. in c. ſi quis presbyteror. diſtinguit an ſit peccatum ex qua uel circa quam. uide deciſ. 2. ſuprà iſto tit.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio facta menſæ Epiſcopali non facta mentione de beneficijs prius eidem unitis, ualet.*

DECISIO XIII. aliàs 442.

1 NOta † uerùm unio de quodam beneficio facta per Papam menſæ Epiſcopali cuiuſdam eccleſiæ ſeu Epiſcopi, cui per prædeceſſores ſuos ei antè fuerunt factæ nonnullæ aliæ uniones de quibuſdam alijs beneficijs, ſit nulla, quia Epiſcopus non fecit mentionem de alijs beneficijs ſibi unitis ſeu menſæ ſuæ: Tenent quòd non, uide deci. proximè præcedentem.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio eccleſiæ facta per Epiſcopum monaſterio in recompenſationem damnorum per eum illatorum, non ualet.*

DECISIO XIIII. aliàs 611.

1 DIc, † quòd ſi Epiſcopus uult unire aliquam eccleſiam ſibi ſubiectam alicui monaſterio religioſorum in compẽſationem aliquorum damnorum per eum factorum dicto monaſterio, quòd non ualet dicta unio, quia non eſt facta legitimè, quia delictum perſonæ non debet redundare in damnum eccleſiæ. c. cùm olim. 2. de priuileg. ſed reſtituat de ſuo damno, uel monaſterium agat contra eum coram ſuo ſuperiore. ita etiam tenent Auditores ſacri Palatij.

De Locato & conducto.

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuticam rem uenditam per ſecundam emphyteutam an poſſit primus dominus pro eodem pretio retinere?*

DECISIO. I. aliàs 862.

1 QVODAM † emphyteuta cuiuſdam prioris eccleſiaſtici multis

tis creditoribus, uel creditori (non euro) obligato, ad inſtantiam creditoris Curiam cuiuſdam principis, uel comitis, qui erat dominus ſuperior, a quo dictus prior etiam dictam rem tenebat, & poſteà dederat eam illi debitori emphyteuticè in emphyteuſim, forſan de ſuperioris domini uoluntate, dicta res emphyteutica per executorē rei iudicatę fuit ſubhaſtata, & cuidam Titio tanquàm plus offerenti uendita, ſeu liberata, dictus tamen prior dominus immediatus dicit, quòd infra tempus debitum ipſe uolebat illam pro eodē pretio retinere, & quantum in ſe fuit retinuit, non tamen pretium obtulit, nec ſoluit, nec apparet quòd ſibi fuerit adhibita fides de pretio, dictamque rem ſic retentam cuidam Mæuio uendidit pro certo pretio, & eum in poſſeſſionem induxit, cui etiā pretium non exſoluit, licèt ipſe prior ſibi uendens ſibi fidem habuerit de pretio, dictus uerò Titius primus emptor, cui ad inſtātiam creditorum emphyteutæ Curia domini ſuperioris ad mercatum uēdiderat, requiſiuit dictum dominum priorem immediatum quòd illum in poſſeſſionem induceret, & quòd rem per Curiam ſibi uenditam laudaret, & Curia eūdem priorē inſtāte creditore etiā ſuper hoc requiſiuit quo prætextu dictæ retentionis quam de dicta re fecerat, facere & laudare recuſante, non tamen pretium offerente, Curia domini ſuperioris, & ipſe comes dominus ſuperior in contumaciam dicti prioris illi Titio rem emphyteuticariam laudauit, & ſoluto per eundem Titium pretio, in poſſeſſionem induxit dictus uerò Męuius, qui emit a priore rem iſtam iure uenditionis ab iſto Titio dicit ſe potiorem ex quo per priorem dominū immediatum rem illam iure ſuo retinentem ſibi fuit uendita, & priuſquàm Titius fuit ī poſſeſſionē inductus, Ex hoc themate quæruntur multa Primum, nunquid prior ille dominus immediatus potuerit rē emphyteuticariam pro eodem pretio retinere, uel an ius retentionis potius ad dictum comitē ſuperiorem dominum pertinet? Secundò quæritur, ſuppoſito ꝙ dominus prior poſſet rem retinere pro eodem pretio, an prius teneatur offerre pretium, ut ſic non aliter in eum dominium rei emphyteuticariæ retentæ transferatur, ſeu potius cum ſuo domino conſolidetur quàm ſi primitus pretium exſoluerit, uel ſaltem obtulerit, nec per eum quò minus ſoluere, ſterit uel ſaltem ſit ſibi fides habita de pretio, uel incontinenti, cum dicit ſe uelle retinere in ipſum dominium transferatur, uel conſolidetur cum dominio, uel an emphyteutæ uendenti ſit ad pretium obligatus, & poſſit ad illud ſoluendum conueniri? Tertiò, an in caſu pręmiſſæ quæſtionis, cum res emphyteuticaria uenditur per executionem rei iudicatæ ad inſtantiam creditoris domino prædicto retinenti poſſit haberi fides de pretio, & per quem, an per emphyteutam debitore uerum cuius res venditur, an per creditorem ad cuius inſtantiam, an per Curiam cuius authoritate, & mandato venditur? Quartò, an dicto priore domino, ſeu emptore eius poſteà pretium offerente, ſuppoſito quòd teneretur priùs offerre, retrò validetur uenditio per eum facta ſit perinde ac ſi ab initio primitùs obtuliſſet? Quintò, an dominus Prior immediatus, ſeu quicunque directus dominus retinere poſſit rem quæ venditur per emphyteutam pro eodem pretio, non vt ſibi remaneat, ſed alteri vendicat? Sextò, an dominus ſuperior in caſu pręmiſſæ quęſtionis in contumaciam dicti Prioris domini immediati poterat laudare rem dicto Titio emptori qui emit ad mercatum, vt ſic illo laudante rem licitè potuerit retinere, & poſſidere, & in eum dominiū transferatur? De prima quæſtione videtur quòd ius retētionis potius ad dictam comitem ſuperiorem dominum pertineret, ſicut etiam pertinet ad eum laudare, & recipere, cùm ſecundus emphyteuta alienat, uel diſtrahit, ſecundum quod not. Spec. titul. de emphyteu. §. nunc aliqua. verſicul. 106. & uerſ. 126. in oppoſitum videtur eſſe, quia ſi ſequeretur abſurditas: quia ſecundum hoc dominus ſuperior rem retinens erit emphyteuta ſui emphyteutæ reſpectu eiuſdē rei. Itē ſecundum hoc habebit dominium utile, & directū formaliter: quod nō uidetur poſſibile de iure, quia dominio utili redeunte ad dominium directum, conſolidatur cum illo, & deſinit eſſe utile formaliter, ſicut dicitur de uſufructu redeunte ad proprietatem, quia res ſua nemini ſeruit, ideo non

uide-

uidetur quòd ius retentionis debeat ad ſuperiorem dominium ſpectare,ſeu pertinere.benè facit ad hoc quod not.in Specu.titul.de emphyteu.§. nunc aliqua. uerſicul. 149.in fin.præterea ſequeretur abſurditas, talis autem abſurditas non ſequitur in laudatione,ſeu laudum ſuperiorē pertinere, ut in ratione cōtraria pro alia parte ſuprà facta.Si tamen velles tenere primam partē, quòd imò ad ſuperiorem dominū ꝑtineat ius retentionis,poſſes reſpondere ad iſtam ſecundam partem per illa quæ not.in ſimili in Specula.titul.de feudis.§ quoniam.uer. 24.Et etiā poſſes dicere,quòd hæc abſurditas nulla eſt propter diuerſos reſpectus,qui in hoc conſiderantur:nam non redit ad ſuperiorem dominum utile dominiū ſimpliciter,ſed reſpectiuum & qualificatum per reſpectum,quem habet ad ius,ſeu ad dominiū utile,quod habet primus emphyteuta, qui reſpectu ſecundi cenſebatur illo iure, ſeu dominio utili quodammodò directus dominus reſpectu ſui ſecundi emphyteutę, quod quidem dominium ſecundum ei ſecundo reſpectu eſt utile reſpectu primi domini j ſui, vnum ad dominum ſuperiorem prouenientē & per retentionem iuris,ſeu dominio utili ſecundi emphyteutæ non cōſolidatur cum ſuo dominio directo illud dominium utile, q̃a ab ipſo non erat immediatè formatum: nec ipſum concernebat, & reſpiciebat primum emphyteutam:& ab eius dominio,utili erat formatū,quod eius reſpectu quodāmodò cenſebatur directū, ut ſic dicamus ꝙ vtile dominiū ſecundi emphyteutæ quando unitur cum dominio, ꝙ eſt penes primū emphyteutam, ꝙ eius reſpectu cenſetur directū: tunc conſolidatur cum eo,& extinguitur,& efficitur plenum, & ſimpliciter dominiū utile primæ emphyteutæ. & ſi illud dominiū primi emphyteutę quod eſt utile reſpectu primi domini j veniret ad eundem primum: tunc etiam cōſolidaretur cum ſuo directo,& efficeretur dominium pleniſſimum,non autem dominiū vtile ſecundi emphyteutæ non conſolidaretur cum directo dominio primi domini j, quod non concernit ſimpliciter, & eius reſpectu, nec ſimpliciter nec formaliter exiſtit.Et ſi dicas quòd ex quo primus emphyteuta tranſtulit utile dominium in ſecundum emphyteutam,nullum dominium remanſit penes illum,ex quo illud ſic tranſtulit,prout uidetur tenere gloſſ.Inſtitu de locat.§.adeò.ſuper uerbo,prætereà,poteſt dici quòd imò quia illud non tranſtulit in totum,nec ſimpliciter in ſecundū,ex quo ſibi retinuit ius certæ penſionis per ſecundum emphyteutam ſuum ſibi pręſentando:& ſic ſuum dominium utile quodāmodo diuiſit quòad cōmodum inter ſe & ſecundum ſuū emphyteutam ſic quòd ius,ſeu pars dominij utilis quod ſeu quam ſibi retinuit, poſſit dici directum dominium reſpectu ſecundi,& illud ius ſeu pars,quòd ſeu quam illū ſecundum tranſtulit,dicatur vtile eius reſpectu uñ latiùs exordiendo poſſet dici,quòd dominium ſuperioris & primi domini eſt directè directum dominium, dominium uerò ſecundi emphyteutæ eſt utile utiliter, pròut aliàs pleniùs circa hoc ſcripſi in alia quæſtione quam diſputaui,de qua reſpōdi Auinion.quæ incipit.In quodam regno. in princip.quæſtionis in ſecundo & tertio folio,in magna papyro.

S V M M A R I V M.

1 *Locatio rei,ſi eſt ſucceſſiuè facta duobus,& ſecundo tradita eſt poſſeſſio, præfertur ſecundus poſſeſſor, aliàs non.*

2 *Locatio & conductio proxima eſt emptioni & venditioni.*

3 *Traditio rei locata nullum ius reale in re conſtituit,*

DECISIO II. aliàs 879.

r VTrùm † l.quoties.a de rei uendica.ha-
a beat locum in locatione, vt ſi duobus
rē locaui,uni primò, & alteri ſecundò : cui
ſecundo rem locatam, ſeu eius detentionē
primò tradidi, & ſecundus cui primò tradidi
ſit potior,& non poſſit expelli propter
priorem, nec ad eius inſtantiam : Videtur
quòd ſit potior ſecundus per illam legem,
quæ licèt loquatur in uenditione tamen vi
detur quòd idem ſeruari debeat in locatio
2 ne,q̃a †locatio & conductio proxima eſt em
ptioni & venditioni, eiuſdemq; iuris regulis
conſiſtit.ff loca.l.2.Pro hoc benè facit rō
diuerſitatis q̃ aſſignant doctores inter matrimonium
& venditionem,quia in m̃rimo
nio potiùs eſt primū nō conſummatum carnàle

nali copula, q̃ ſm conſummatũ, & tñ in rẽditione potior eſt ſecunda conſummata, vt ext. de ſponſ. ſi inter. de ſponſ. duor. c. licet. & c. fi. Ratio diuerſitatis ibi tn dicto c. fi. redditur per Hoſtien. & Ioan. And. ĩ nouel. quę facit pro iſta parte, q̃ ibi vide. In oppoſitũ
3 facit, quia † in locatione per traditionẽ nullũ ius reale in re conſtituitur. C. locat. l. emptorem, ideo traditio nihil videtur detrahere primæ obligationi perſonali cõpetenti primo cõductori, ſed competat utriq; cõductori actio ꝑſonalis, & in actionib. perſonalibus nunquàm qui prior eſt tempore, potior eſt iures, nec attenditur prioritas nec poſterioritas. ut l. priuilegia, cum ſua materia ff. de priuileg. credit. Imò videtur quod primus ſit potior in l. operis. ff. locat. ſed ibi neutri facta fuerat traditio. Poteſt dici quod ſecundus cui facta fuit traditio, ſi teneat rem uel locatum in uim exceptionis, ſit potior. & per uiam retentionis & exceptionis poſſit ſe defendere, quia primo conductore contra eum agente ſe defendet, quod ſibi non tenetur rem reſtituere, quia tn re nullum ius reale habet, ut res aliquo iure reali ſibi ſit affecta, nec ipſe ſecundus aliqua perſonali obligatione a ſeu actione ſibi tenetur, utpote, quia ſecum non contraxit, uel quaſi, nec in eum deliquit, vel quaſi, ſed ſi ſecundus non teneret, imò cecidiſſet à detentione, ageret forſan contra primum, ad quem rei detentio peruenit, uel contra certum detinentem, tunc non eſſet potior, quia traditio primo ſibi facta nullo iure ſibi rem affecit, vt d. l. emptorem. nec eos habet aliqua obligatione perſonali obligatos, cum quibus nõ contraxit, nec quaſi &c. Et ſi poſſeſſio reueniſſet ad locatorẽ & ambo agerent contra eum, etiam dico quod ſecũdus eſſet potior, licet ſamel res fuiſſet tradita, ex quo per hoc non fuit reali iure affecta, ſed tunc crederem primum præferendum in rei aſſecutione, vt d. l. in operis. ff. locat. & demum locatorem ſecundi teneri ad intereſſe.

ADDITIO.

a L. Quoties *An autem d. l. quoties habeat locum in perſonis eccleſiaſticis vide per Innocent. & Hoſtien. in c. continebatur. de his quæ fiunt à prælat. ſine conſenſu capituli ubi uidentur tenere quod non. & adde dominum Alexan. in d. l. quoties in additio. ad bart. ubi recitat dicta Innoc. & Hoſtien. in d. c. continebatur. & conſ. l. 1 2 2. uol. 5. & Iaſon in d. l. quoties. colum. 8 verſicul. tertiodecimo.*

De Depoſito.

EPITOMAE.

Fideiuſſor non liberatur per prorogationem factam depoſitario per deponentem, ſecus ſi prima obligatio fuiſſet nouata. h. d. Vel ſic, fideiuſſor liberatur per prorogationẽ termini factam depoſitario per deponentem & nihilominus deponens aget ex depoſito contra depoſitarium ad reſtitutionem.

DECISIO I. aliàs 860.

PENES Titium à campſorem depoſui mille florenos aperto depoſito non clauſo, nec ſignato, qui mihi dedit fideiuſſorem de reſtituendo illos: tamen poſt annum uel biennium cùm ego uellem recuperare depoſitum, dictus campſor rogauit me, ut ſibi adhuc dimitterẽ per tres uel quatuor annos pro certo lucro mihi dando quolibet anno & ſibi conceſſi, iſtud tamen ignorauerũt fideiuſſores, poſteà uerò lapſo termino iſto ſuo tẽpore uolui recuperare pecuniã meam. & illo cãpſore facto nõ ſoluendo, uel aliàs diſcuſſo, uolo habere recurſum ad fideiuſſores pro dicta pecunia, iſ ſi dicũt quod non teneri, quia prima obligatio depoſit pro qua fideiuſſerunt fuit nauata, & trãſlata in obligationem mutui per ſecũdam conceſſionem, & ſic ſunt liberati. argumen. l. nouationem. ff. de fideiuſſ. et pro hoc uidetur tex. ꝙ obligatio nouata ſit, & in nouam tranſlata. ff. ſi certum peta. l. ſingularia. credo quod benè dicerent, ſi ſupponeretur nouata obligatio prima, quia prima extincta tolleretur fideiuſſoria, unde ipſi ſemel liberati, niſi ex nouo conſenſu iterum præſtito non eſſent obligari, argumen. l. final ff. de pact. et C. loca. ſi tantum homines. ſed in propoſito non credo primam nouatam,

nec d.ſceſſum a contractui, ſeu obligatione depoſiti ab initio contracto, ſed obligationem depoſiti continuatam. & prorogatam per nouam dilationem ſub certo lucro ſeu uſura, quæ deberentur etiam pro obligatione depoſiti ex mora, uel ex pacto, ut ff. depoſit. l. quamuis. in fin. Non obſtat ſi dicatur ꝙ imò fuit depoſitum, & poſteà mutuum, quia illud uerum eſſet ſi expreſsè hoc actum eſſet ꝙ pecunia eſſet mutua penes depoſitarium aliàs in dubio inſpici-
b tur originalis contractus, *b* ut ex illo agatur non obſtante ꝙ depoſitarius pecunia utatur, quia ex quo depoſitum fuit apertum ab initio, in dubio uidetur fuiſſe data licentia utendi pecunia ipſi depoſitario. vnde dato ꝙ poſteà utatur, propter hoc non tranſibit in mutuum, imò ex originali depoſiti obligatione ad reſtitutionem pecuniæ tenebatur, & ageretur actione depoſiti ad reſtitutionem, ut probatur ff. depoſi. l. ſi ſacculum. in fin. & notat gloſſ. in l. die ſponſaliorum §. 1. ff. eod. tit. In talibus enim inſpicitur originalis contractus, ut totum ab eo denominetur. ff. depoſit. l. 1. §. idem Pomponius.

ADDITIONES.

a ¶Penes Titium. *Adde gloſſ. in c. 1. in uerbo, prægrauetur, de iniur. libro ſexto. Deci. conſil. 400. circa princip. Hippolyt. de Marſil. in repetit. rub. de fideiuſſ. colum. 16 in fin. Alexand. conſil. 72 uol. 6.*

b ¶Originalis contractus. *Adde deciſ. 46. ſup. de reſcrip. & dec. 5. tit. de præbend. inf. in antiquiorib. & Anto. Corſet. in addit. ad Panorm. in c. ex literis extrà de reſcrip.*

De Emptione & uenditione.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſi emit rem, quam credit liberam, & eſt emphyteuticaria & per biennium non ſoluit cenſum, non cadit in commiſſum.*

DECISIO I. aliàs 759.

1 DIC ꝙ † ſi aliquis emat aliquam rem quam credit eſſe liberam, & eſt emphyteuticaria, ꝙ licèt talis emens ſteterit per biennium, ꝙ nō ſoluerit cenſum, quod talis res nō cadit in commiſſum. cùm homines penitùs ignorent. pro hoc facit quòd not. Io. Mon. & Gen. in reg. iur. in libr 6. pro hoc etiam tenet Rota dominorum Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Vſusfructus poteſt uendi ad tempus.*
2 *Succeſſor in re, in qua debetur uſusfructus, tenetur pati uſufructuarium rei frui dicta re.*
3 *Succeſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono.*
4 *Colonus non habet ius in re.*

DECISIO II. aliàs 861.

1 SI uendatur † uſusfructus ad tempus, ualet uenditio, quia uendi poteſt etiam ad tempus, ut l. uſusfructus, in multis. ff. de uſufruc. & l. inuito. C. famil. erci. coniuncta l. omnium. ibi. pactionibus, & c. ff. de uſufruct. ius reale eſt reſpectu rei, quamuis perſonale ſit reſpectu perſonæ, cui debetur l. uti frui. ff. quemadmodum uſusfruct. pe-
2 tatur, ſed † quicunq; ſucceſſor in re, in qua debetur uſusfructus tenetur pati uſufructuarium rei frui dicta re, ut d. l. uti frui. facit ad prædicta leg. 1. ſi ager. vectigalis uel emphyteu pe. ergo talis, qui emit uſumfructum, vel ad tempus dominos non poteſt
a prohiberi per ſucceſſorem aex quocunq; titulo ſuæ emptionis, ne utatur, vt patet ex ſuperiùs allegat. pro quo facit. l. cum filius §. dominus, & quod ibi not. ff. de lega. 2. & l. legatum. in fin. de lega. 1. Non obſtat
3 quod † emptor ſiue alius ſucceſſor etiam ex titulo lucratiuo non tenetur ſtare colono, ut l. emptori. C. locati. & l. qui fundum. ff. eodem titul. quia colonus non habet ius
4 in re ſi autem haberet, vt in uita, q a conduxit ad magnum tempus, vt dict. l. 1. & ponit gl. extrà, de reb. eccleſ. non alienād. i Clem. c. 1. tunc ſucceſſor tenetur ſtare tali colono, per dict. l. 1. Et eſt gloſſ. ordinaria in l. nihil. ff. de leg. 1. circa finem. eod. tit. Item vſumfructum poteſt alijs vendere, vt eſt caſus in l. arboribus. §. 2. ff. de vſufruct. & l. neceſſario. §. final. ff. de periculo & commod. rei vend. aliqua contraria ſoluuntur per gl. in dict. § 2. Item poſito quod prædicta ſonarent in locato, tamen emptor tenetur ſtare a
colono, quia emptio eſt momenti quod domi-

dominus in alium non alienaret, per cuius obſeruantiam fuit obligata dicta domus ſaltem in genere, cùm obligauit omnia ſua bona, ſed certum eſt ꝙ quis promittens nõ alienare, illi cui eſt conſtitutum ius in re, ſi poſt alienat, alienatio nulla eſt, ut l. creditor. §. fi. ff. de diſtra. pig. ſecundum literam negatiuam, nulla. facit l. 2. C. de iure emphy. & hoc tenet dominus Bar. in l. ſi ita quis eadem. ff. de uerb. oblig. ſed in propoſito dicto conductori fuit conſtitutum ius in domo: ſi tamen poteſt dici conductor, uidelicèt pignus uel hypotheca, & promiſſum non alienare: ergo talis alienatio non tenuit, ut patet ex prædictis, & ſic per conſequens dictus conductor repellet talem prętendentem titulum emptionis. ꝓ quo l. fi. C. de rei uen. & aduerte, quòd tex. clarè oſtẽdit, quòd aliud ſit uendere, uel emere uſumfructum ad modicum tempus, locare etiam aliud ad modicũ tempus, quia prædictos cõtractus ponit ut ſpecies ſeparatas in dict. c. 1. de reb. eccle. non alie. in Clem.

ADDITIO.

a ¶Per ſucceſſorem. *Adde ad hanc dec. deci. 420. item quæſitum, locaui domum, capell. Tholoſ. & ibi in addit. per Stepha. Aufrer. Practica autem huius dec. ualde utilis & neceſſaria eſt, de Ludgunenſibus frequens.*

SVMMARIVM.

1 *Venditio facta publicè, uel per ſubhaſtationes, præiudicat quoad poſſeſſionem, & proprietatem ei, qui ſe non oppoſuit.*

DECISIO III. aliàs 883.

1 NOta, †ꝙ per uenditionẽ factam publicè ad incãtum, & cum ſubhaſtationib. publicis, & per executorem rei iudicatæ, & de re aliena detente per eum, cõtra quem fit executio ex cauſa condictionis pręiudicat locatori in poſſeſſione, & proprietate, quia tunc ſe non oppoſuit.

De Rerum permutatione.

SVMMARIVM.

1 *Permutans ſi obtineat beneficium habens ordines annexos ſi infrà annum ſe promoueri non fecerit, an priuatus tali beneficio, ſtante maximè ordinatione teſtatoris hoc diſponente.*

DECISIO I. aliàs 108.

1 NOTA, ꝙ† ubi aliquis permutauit a beneficium habens ordines annexos, & ex conſtitutione fundatoris, qui uoluit, ꝙ quicunq; tenens tale beneficium promoueretur infrà annum, uel priuaretur talis ex cauſa permutationis tenens tale beneficiũ, ſi non faciat ſe promoueri, uidetur quòd perdat illud, & habeat locum. c. licet. de elec. lib. 6. quia ex quo cũ alio contraxit, conditionem contrahentis. & rei ſuper qua cõtrahitur ſcire debet, ut ff de reg. iuris l. qui cũ alio & q̃a permutatio fit cum cauſa, & propter complacentiam & concedentiam, ut c. quæſitum. de rer. permu. de quibu eſt ueriſimile, ꝙ uolens permutare prouiderit, & de conditione beneficij indagauerit, ut ſic ignorans nõ præſumatur. ar. l. 3. ff. de fideiuſſo. iũct. l. arbitrio. ff. qui fatiſ. co. Item error qualitatis non debet iuuare tale beneficiũ, ex quo non errat in corpore, ut l. ſi quis uxori, cum ibi not. ff. de fur. cum not. in c. quẽadmodum. de iureiuran. & in cap. ex parte. de reſtit. ſpolia. & quia in actu quẽ debuit præuidere, non præſumitur ignorantia. argu. l. cætera. §. fin. de lega. 1. In contrarium uidetur, ꝙ c. licet. eſt pœnale, & non debet extendi ad c. ſtatutum. de elec. lib. 6. Item beneficium de ſui natura non erat curatũ niſi inquantum uoluit conſtitutio inſtituentis, & ſic in dubio debet præſumi ignorantia, ut l ſuper ſeruis. qui mil. nõ poſ. lib. 12. C & uide deciſ. 37. ſuprà de præb. & uide infrà deciſ 3. de pœn.

ADDITIO.

a Vbi aliquis permutauit. *Adde gloſſ. in uerb. reſidentiæ. tit. de collat. in pragma. ſanct.*

SVMMARIVM.

1 *Minor ualor unius ex beneficijs permutatis non arguit ſuſpitionem fraudis.*

DECISIO X. aliàs 404.

1 Nota † agenti & petenti beneficium ex cauſa permutationis, ſufficit probare permutantē ſic habitū & reputatū, & ta ...&c.& ī poſſeſſione pacifica illius beneficij permutati, etiam ſi titulus iſtius permutantis impugnatur, cui impugnāti incū bit probatio non obſtante clauſula in fine literarum permutationis appoſita quia de iure communi cenſetur ſubintellecta, ut lega & not. de excep. c. cùm venerabilis. de rerum permuta. c. licèt. l. b. 6. & ideò ex ſuperabundanti, & maiorem cautelam & expreſſionem ponitur, & ſic impetrans beneficiū uacans p̄ obitū non tenetur probare plenè de titulo ſui prædeceſſoris decedentis, ita nec impetrans per reſignationem. arg no. per Innoc. & Hoſtiē de præſump. c. illud. de eo qui ſuit. ordin. rece. c. innotuit.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio per procuratorem laicum facta, ualet.*

DECISIO XI. aliàs 415.

1 Nota, † vtrùm permutatio a facta per
a procuratorem laicum teneat? Quīdā dicebant ꝙ ſic, per c. non indiſcretè. de procu. l. b. 6. & pro hoc inducebatur ꝙ Pau. tenet in Clem. cùm ei quem. de conceſ. præbē. ꝙ acceptatio facta per procuratorē laicum tenet, & pro hoc. quia nihil expediē dum cum tali procuratore laico in negotio permutationis concernit fundamentum ſpiritualium iurium in perſona ipſius, ſed ſolius domini, & magis eſt nudus miniſter uel nuntius pro hoc facit, ff. ad Trebell. qui ita. §. 1. qui in hac ratione concordat cum l. ſi mulier. §. ex aſſe. de iure do. quidam alij dicebant contrà, per c. decernimus de iudi.

ADDITIO.

a Nota vtrùm permutatio. *Adde deciſ. 8 in fi. ſupra de procuratorib.*

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta ſub conditione, ſi placet patrono an ualeat.*

DECISIO XII. alias 579.

1 Quidam † renuntiauit ex cauſa permutationis ſub conditione, ſi patrono ſuo placeret, quæritē utrùm ſi patrono ſuo diſplicecat, nihilominus ualeat renuntiatio? Videtur quòd ſic, quia illa conditio uideretur non poſſe adijci, & eſſe de iure et probata: cùm debeat renuntiatio eſſe pura. ar. no in c. ex parte. de of. dele. ſu p̄ uerbo omnes. & ſic conditio inutilis uidetur reijcienda ualente renuntiatione. ar. no. in l. per ſeruum. ff. de uſu & habita. credo tamē contrarium, per not per Io. And. in in c. electionib. de elect. lib. 6. ſuper uerbo electio. in nouel.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio de beneficio quod quis ſe obtulit dimiſſurum, ſi aliud uirtute expectatiuæ aſſequatur tacita tali obligatione facta, eſt ſurreptitia.*

2 *Surrogatum loco alterius, uice illius fungitur.*

DECISIO. XIII. aliàs 581.

Papa reſeruauit beneficia uacantia per aſſecutionem alterius beneficij authoritate Apoſtolica obtenti, Hoc † ſuppoſitò 1 aliquis impetrauit a Papa gratiam expectatiuam ad collationem talis Epiſcopi, & obtulit dimiſſurum ſe beneficium, quod tempore impetrationis huius obtinebat, cū uirtute dictę gratiæ foret aliqđ beneficiū pacificè aſſecutus, infra terminum antequam uirtute illius gratiæ aliquod beneficiū fuiſſet aſſecutus, uult permutare illud beneficium, ꝙ obtinet, & ſe obtulit dimiſſurum, quæritur an poſſit illud permutare, uel coram ordinario, uel corā Papa, tacito de præm ſſa oblatione & dimiſſione faciēda poſt aſſecutionem: Quidam dicunt ꝙ poteſt illud permutare, etiam de hoc non facta mētione, quia habet ius in beneficio: ergo p̄ nuntiationē factā ex cauſa permutationis uacabit, & poterit alteri conferri, ſed eo p̄ mutato in uirtute gratię ſuæ non poterit aſſequi aliqđ aliud beneficiū, quia nō poſſet implere quod obtulit Papæ. ſ. ſe dimiſſurū 2 beneficiū, quòd tunc tenebat, quia ex quo illud p̄mutauit nō poterit illud ulterius dimittere, nec Papa illud cōferre, quaſi iter ipſum

ſum & Papam fuerit quaſi quædam con-
uentio innouata.do tibi ſeu facio gratiam
ut dimittas & ideo cùm non poſſet iſte cõ-
uentionem implere ex parte ſui,nec pote-
rit gaudere gratia Papæ:præſertim ex quo
per eum factum eſt,quò minùs poſſet im-
plere,maximè etiam,quia ſi poſſet gaude-
re gratia ſua,poſſet illudere Papam,qui vo
luit de illo quod ſe obtulerat dimiſſurum,
liberè diſponere.Itẽ etiam poſſet ille plura
lis eſſe in beneficijs contra intentionem Pa
pę,qui noluit illum pluralẽ.eſſe,& ideò uo
luit ꝙ priùs obtentũ dimittere teneretur,
quod poſt permutationem de illo benefi-
cio factam ampliùs,facere nõ põt, & aliud
obtentum ex cauſa permutationis ꝗͩ Pa-
pa non afficit,nec ſuę diſpoſitioni reſerua-
tũ retinere poterit, cum obtinẽdo uirtute
gratiæ ſuæ ſi aliàs cum eo eſſet compatibi
le,& ſic illuſo Papa obtineret plura benefi
cia contra eius uoluntatem. Alij dicunt, ꝙ
ualebit permutatio, ſed obtentũ ex cauſa
permutationis quod ẽ loco alterius ſurro-
gatũ,dimittere tenebitur, ſicut illud tene-
batur, & de eo Papa uirtute reſeruationis
2 diſponere poterit,quia † quod ſurrogatur
loco alterius,uice illius fungitur,ut l.ſi do
nare.ff. de donat.inter uir. & uxo. & arg.l.
cum qui.§ ſi iniuriarum.ff.ſi quis cau. Alij
dicunt ꝙ nõ ualet permutatio in effectu,
quia licet teneat de præſenti,reſoluetur ta
men in euentum,quando uirtute dictę gra
tiæ impetrans iſte aliquod beneficiũ aſſe-
quatur,quia tunc purificabitur conditio ꝓ
dictæ oblationis factę de dimittendo,& re
ſeruationis Papę factę de eodem beneficio
dimittendo in euentũ illum,& ſic retrotra
ctione facta apparebit retro illud benefi-
cium fuiſſe reſeruatum,quaſi ſubiacuiſſet
reſeruationi,ergo conſequenter ipſum nõ
potuiſſe hoc tacito Papæ liberè permutaſ
ſe.arg.authen.res quę.C.commu.de leg.&
ar.l.potior.§.qui ſub conditione.ff. qui po
tio.in pig.habea.maximè attenta clauſula,
uolumus autem,& cæt.quam Papa cõmu-
niter apponit in literis permutationis, per
quam apparet, ꝙ non uult maius ius quæ
ri ei cum quo fit permutatio, quàm com-
peteret permutãti.Nec obſt.ſi dicas talem
retrotractionem non poſſe fieri poſtquàm
per permutationem fuit alteri interim ius
quæſitum.arg.de reſcrip.c.quamuis. & c.ſi
pro te.lib.6.quia ibi,ſcilicet in c. quamuis.
non eſt aliqua ratio fienda retrotractio-
nis in preiudicium eius,cui fuerat interim
ius quæſitum,quia ille cui fuit ius quęſitũ,
illud obtinuit authoritate eius,ſub cuius
diſpoſitione erat ius diſtribuere, & in c.ſi
pro te.etiam fuit quæſitum ius alteri pen-
dente conditione,uel euentu eius,authori
tate eius qui poterat primam conceſſionẽ
conditionalem reuocare,ut no. in d.c.ſup
uerbo,ſi ad id,hic ſecus, quia ipſe ꝑmutãs
non poterat reuocare oblationem, quam
de dimittẽdo Papæ fecerat,nec Papa expe
diendo permutationem de hoc fuit certifi
catus, & ſic expeditio permutationis fuit
ſurreptitia, ſeu nunc retrò apparet fuiſſe.

S V M M A R I V M.

1 *Expectans qui habet dimittere beneficium quod poſsidet,ſi gratia habeat effectum non poteſt illud permutare.*

DECISIO XIIII. aliàs 688.

1 DIc, † ꝙ ſi Papa facit gratiam alicui de
beneficio ſub expectatione, dicendo
in gratia,cum adeptus fuerit,habeat dimit
tere tale beneficium, quod nunc poſſidet,
ꝙ non poteſt permutare talis expectans,
cum tale beneficium dicatur reſeruatum
uirtute dictæ gratiæ, & ita etiam tenet, &
ſeruat Vicecãcellarius domini noſtri Papę,
ſuper hoc etiam dicitur emanaſſe extraua-
gans domini Papæ Benedicti 13.

S V M M A R I V M.

1 *Permutantes tenentur in impetratione exprimere alia beneficia quæ poſsident.*

DECISIO XV. aliàs 722.

1 NOtat† quòd ſi aliquis permutãtium ta
ceat in permutatione aliud benefi
cium ſeu beneficia,quæ habet,præter ꝗ il-
lud quod uult permutare, quòd talis per-
mutatio eſt ſurreptitia, hoc uerum ſi fiat
in manu alicuius non ordinarij, & ita te-
net Rota.

DECISIO II. aliàs 129.

1 NOta. † ꝙ non uitiatur permutatio, nec præſumitur fraudulosa, poſito ꝙ unum beneficium ſit minoris ualoris quàm aliud, quia minoritas beneficij non inducit fraudem, niſi aliud appareat. argu. l. dolus. C. de reſcinden. uend. & not. Io. Mon. in c. unic. de rer. permut. lib. 6. & ibi Io. And. in nouel. & uide ſuper Collect. in c. quæſitum de rer. permut. & uide dec. 2. ſupra de præſump.

SVMMARIVM.

1. *Beneficium unitum non poteſt permutare.*
2. *Unionis effectus non tollitur per prouiſionem Papæ ſubſequentem, niſi de unione fiat mentio.*

DECISIO III. aliàs 160.

1 NOTA, † ꝙ beneficium unitum non poteſt permutari per eum, qui tenet beneficium, antequàm unio ſortiatur effectum, ut nō. Io. And. in Spe. tit. de

2 præben. in princ. ubi etiam ipſe dicit, ꝙ † effectus unionis non tollitur per prouiſionē Papæ ſubſequentē, niſi de unione fiat mētio, quia alias ſequeretur ꝙ unio poſſit eſſe inutilis per frequentes & plures permutationes, ſeu prouiſiones, quod eſſe abſurdum. cū unio legitimè facta reſpiciat cauſam neceſſariam, quam non eſt uerisimile ꝙ Papa uoluerit tollere, niſi expreſſè agatur, ideò dicitur quod uſusfructus de facili conſolidatur cum proprietate, ad hoc q̄ proprietas non ſit inutilis arg. ad d. l. ſi uſusfruct. ff. de uſufruct. quam alleg. Io. And. Et de materia unionis uide ſuprà de reb. eccleſ. non alienand. per totum. & deciſ. 1. ſup. de conceſſ. præben.

SVMMARIVM.

1. *Reſignatio ex cauſa permutationis facta in Curia, non inducit reſeruationem, ſi permutatio non ſortiatur effectum.*
2. *Permutatio benef. ſi ſi non ſortiatur effectum & permutantes moriantur, beneficia extra Curiam dicuntur uacare.*
3. *Beneficia ſi cauſa permutationis reſignata in Curia fuerint, & unus uolentium permutare moriatur, ſi confertur beneficium mortui & in perſona ſuperuiuentis perficitur permutatio, bulla per cancellariam expedietur.*

DECISIO IIII. aliàs 293.

1 NOta, † quòd ubi beneficia ſunt reſignata ī Curia cauſa permutationis niſi ſequatur permutatio, non uidētur uacare in Curia, quia reſignatio eſt facta ſub modo, qui niſi ſequatur, non uidetur reſignatio facta, ut not. per Inn. in c. inter cęt. de præben. in princ. & quod ibi not. in gloſ. 2. ad quod l. licet. in prin. ff. de iure dot. & quia eſt in lege tacita conditio, quia non conferuntur niſi permutare uolentibus, ut c. un. de rerum permuta. lib. 6. & ſic ſi non ſequatur conditio tacita, quæ a lege intelligitur, non uidetur beneficium uacare, ut not. in l. ſi quis accepto. ff. de condi. ob cau. intantum ꝙ uidetur no. Io. And. in

2 nouel. in all. c. uni. ꝙ in caſu, † in quo nō ſequeretē permutatio beneficij, extra Curiā uidetur uacare, ſi moriantur permutantes. extra Curiam quia per modum reuolutionis beneficia, uidētur ad permutare uolentes reuerti, ut dicit in ſimili de uerbo adiectiuo. ff. de in diem adiect. l. 2. cum ibi not.

3 ubi † autem beneficia ſunt reſignata in Curia cauſa permutationis, & unus uolentiū permutare moritur non facta permutatione, ſuperuiuenti confertur beneficiū mortui, & in perſona ſuperuiuentis perficitur permutatio, & bulla per cācellariam expedietur, ut audiui, arg. l. iure. ff. de cōd. & demon. licet contra iſtam opinionem ſit l. legatum. C. de cōd. inſer. Sed dic ꝙ d. l. legatū, loquitur in cōditione expreſſa, ſecùs autē eſt in modo. ſub quo uidetur fieri reſignatio cauſa permutationis, ut in alleg. c. inter cęt. per Innoc. & ꝙ aliud ſit ibi in modo, q̄ in conditione, u. not. in l. in teſtamento. ff. de cōdit. & demon. & eſt text. in l. ſi pecunia. de leg. 1. itē aliud eſt in legato, in quo loquit d. l. legatū alle. aliud in iſto caſu, in quo ille q̄ reſignauit, tractat de damno uitando, indemnis debet ſeruari, ſi per eum nō ſtetit, quò minus permutatio ſuū ſortiatur effectū. uide ſupra. de renū. dec. 2. & 10.

SVMMARIVM.

1. *Beneficium non uidetur uacare ex quo alteri permutatum eſt collatum.*

DECI-

DECISIO V. aliàs 340.

1 NOta,† ꝙ ex quo de facto non uacat beneficium,quia eſt collatum alteri permutantium,non uidetur uacare, ſecundũ Lateran.concilium,ut no in c.cum noſtris. in prin.de conceſſ.præb.per Inno.ad quod c.poſt electionem eo.tit.Quia poſito ꝙ ſit dare caſum,in quo propter peccatum, ſeu defectum deuoluatur electio ad alium, ut c.quanquàm.de elect.libr.6 & c.cùm in cũctis. eo.tit. illud habet locum in electione, in qua non tribuitur immediatè ius: ſecùs in collatione ſimplicis beneficij,quia facta immediatè ſortitur effectum plenũ de facto,intantùm ꝙ tenens beneficium ex tali conditione,licèt ius non habeat,tamen donec priuetur,iuſtè poſſidet,.d.c.cũ noſtris. & ſic non currit tempus collatori, niſi a tẽpore ueræ ſcientię,uel ueræ uacationis,ut no. per Hoſt. in cap. ex parte. de conceſſ. præb.

SVMMARIVM.

1 *Permutare ultima die anni nõ poteſt nõ promotus.*

DECISIO VI. aliàs 355.

1 NOta,† ꝙ non promotus ultima die anni,de quo in c. licet canon. & c. commiſſa.de elect.libr.6. non poteſt permutare.in quo ego contrà,per glo. 1.de rer. permut. in Clem. ſed non fui exauditus. uide ſuprà dec.38.in fi.de præb.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia per reſignationem ex cauſa permutationis,uerè uacans.*

DECISIO VII. aliàs 399.

1 NOta, † ꝙ beneficia ex cauſa permuta-
a tionis reſignat *a* uacant in ueritate ita quod poſt collationem huiuſmodi debet ſequi uera collatio,& inſtitutio, ut legitur & notatur in c.1.de rerum permut.libr.6.licèt ibi Io.Mon. uideatur dixiſſe contrarium,cuius opinio reprobatur.pro quo etiam facit Clem.un.eod.tit.

ADDITIO.

a ¶Vacant.*Adde Fede.de Sen.in tract.permu.in ii. parte,uerſi.quæro.*

SVMMARIVM.

1 *Permutans non agit interdicto,Vnde vi,nec ex canone reintegranda.*

DECISIO VIII. aliàs 401.

1 NOta,† ꝙ permutanti non competit interdictum Vnde ui,nec cõdictio ex canone reintegranda obſtante ſibi renuntiatione uoluntaria,per quam amiſit poſſeſſionem.iuxta notata per Innoc.in c. ſuper hoc.de renun.& c.accepta. de reſtit. ſpol.

SVMMARIVM.

1 *Permutans beneficium pro pluribus ſi unũ euincatur tãquàm reſeruatum,poteſt habere regreſſũ ad primũ ſuũ beneficiũ,ſed opus erit noua collatione.*

DECISIO IX aliàs 402.

1 NOta,† quòd ſi quis permutauit unum
a beneficium pro pluribus, *a* quòd poteſt iuxta not. per Innoc. in c. uenerabilis. de excep.& de rer.perm.c.uni.li.6.ſi unum euincatur tanquàm reſeruatum, & aliud dimittere uoluit, poteſt petere, & habere regreſſum ad ſuum primum beneficiũ, authoritate tamen ſuperioris, & eſt opus noua collatione.argument. in ratione in c. ſi beneficia.de præben.lib.6.& in c.inter cætera.eo.tit. et c.uniuerſorũ de rerũ pmuta.

ADDITIO.

a Quod poteſt.*Hoc intellige quando illa plura beneficia poſſunt ſimul ſine diſpenſatione teneri aliàs ſecùs,ut no.Io.And.in c.cùm uenerabilis.de excep. col.3. uerſic. Nota quod una.*

SVMMARIVM.

1 *Impetrãs beneficium per reſignationẽ permutationem,uel obitum,non tenetur plenè probare titulũ prædeceſſoris,ſed eius reputationem et poſſeſſionẽ.*

E P I T O M A F.

Reſignātes beneficia ex cauſa permutationis ante ſecutam, ſeu perfectam permutationem per ordinarium, an perdant ipſorum poſſesſionem.h. d. Vel ſic. Per reſignationem factam ex cauſa permutationis ante collationem ſubſecutam, inducitur uera uacatio poſſesſionis & proprietatis beneficiorum reſignatorum.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia permutanda non ueniunt ſub poteſtate expectantium.*

2 *Spoliato an obſtet renuntiatio petenti reſtitutionē?*

3 *Reſignatio quæ fit ex cauſa permutationis, implicitam habet & tacitam conditionem.*

4 *Poſſeſſio facilius perditur, quàm proprietas.*

5 *Permutatio eſt ac numero contractuum innominatorum.*

6 *Reſignantes ex cauſa permutationis, an opus habēt noua collatione ſi non ſequatur permutatio?*

7 *Iudex illi pro quo tulit ſententiam, poteſt dare licētiam propria authoritate rem recidiendi ſibi adiudicatam.*

8 *Renuntiatio permutantium facta in fraudem expectantium ipſis expectantibus non nocebit.*

DECISIO XVI. aliàs 863.

SI A. & B. ex cauſa permutationis inuicē faciendæ reſignauerunt ſua beneficia in manibus ordinarij, quidam uerò C. expectans Apoſtolicus poſt præmiſſam reſignationem antequam per ordinarium eſſet expedita permutatio, id eſt, antequàm beneficium unius permutantium inuicem alteri contuliſſet acceptauit beneficium ipſius A. & ſibi fecit de ipſo prouideri, & in poſſeſſionem induci, prætendens quòd dictus A. tempore reſignationis erat ſenex, & infirmus, & quòd in fraudem expectantium illā fuerat machinatus, & eadem die expectans Apoſtolicus acceptauit, & ſibi fecit prouideri, & in poſſeſſionem induci: ordinarius perficit dictam ꝑmutationem, uidelicèt beneficium ipſius A. conferendo ipſi B. & ecōuerſo. modò dictus B. uidens quod dictus Apoſtolicus fecerat ſe induci ī poſſeſſionē beneficij quod fuerat ipſius A. & nunc ipſi B. fuerat collatum ex cauſa permutationis, in craſtinum ipſum Apoſtolicum expectantem ſpoliauit. & omnia iſta facta fuerunt adhuc ipſo A. uiuente Poſteà uerò poſt ſeptem uel octo menſes dictus A. ex ſua infirmitate deceſſit, & poſt prędicta dictus expectans Apoſtolicus ſic ſpoliatus renuntiauit
iuri & poſſeſſioni & petitioni reſtitutionis mediante iuramēto, ſed nōn obſtante renuntiatione prædicta, dictus expectās Apoſtolicus contra dictum B. petebat ſe reſtitui in poſſeſſionem dicti beneficij quo fuerat ſpoliatus, opponebat ſibi per ipſum B. ꝙ non potuerit acceptaſſe, nec poſſedíſſe prædictum beneficium ꝙ non uacauerat niſi per reſignationem per ipſum A. factā ex cauſa permutationis cum ipſo B. facien-
1 dæ. & † beneficia permutanda non ueniunt
ſub poteſtate expectantium, ut c. 1. de rerū
permuta. lib. 6. Item opponebatur ſibi de re-
1 nuntiatione prædicta. Dictus uerò expectās
dictam permutationem, ſeu renuntiationē eius prætextu factam aſſerebat fruadulentam, & machinatam in fraudem expectantium: & ideò ipſum nihilominis potuiſſe acceptare, & ſibi facere prouideri, & per illā fuiſſe ueram uacationem inductam in pręiudicium reſignantium, & fauorem expectantis. Vlterius etiam dicebat quòd poſſeſſio ſua, etſi reſpectu ipſius A. poſſit uitioſa reputari, tamē reſpectu ipſius B. q ipſū ſpoliare non debuit, niſi eo priùs uocato, & audito; poterat canonica reputari, & erat ei reſtituenda. Nec obſtat ſibi renuntiatio; quia
2 † illam fecerat poſt ſpoliationem prædictā,
& ideò ſibi non præiudicabat quò minus eſſet reſtituendus. arg. c. ſolicitæ. de reſtit. ſpol. quęritur quid iuris? Super hoc facto inſurgebat unum dubium, quia acceptatio prouiſio & in poſſeſſionem inductio Apoſtolici, & collatio facta per ordinarium de beneficijs permutatis inuicem, ipſis A & B. permutantibus factę fuerant eodem die & non apparebat quæ primò factæ deberent præſumi, ſed ſuper hoc non fuit multum inquiſitum. Item oriebatur aliud dubiū, nunquid prædicta beneficia reſignata ex cauſa permutationis ante ſecutam, ſeu perfectā permutationem per ordinarium, cenſeantur uacare etiam quoad poſſeſſionem? hoc eſt dictū, nunquid reſignantes beneficia ex cauſa permutationis in manibus ſuperioris perdant ipſorum poſſeſſionem antequàm ſuperior perficiat permutationem beneficiorum, beneficium unius permutantium alteri conferendo, & econtra. Et ſuper hoc puncto dicebant quidā quòd non perdant donec ſecuta ſit collatio per ſuperiorem ipſis permutātibus: imo nec antè ſit inducta

uaca-

3 uacatio, quia † reſignatio quæ fit ex cauſa ꝑ
mutationis, implicitam habet, & tacitã con
ditionem, ſcilicet, ſi permutatio ſubſequa-
tur, ſeu per alia uerba loquendo fit ſub con
ditione ob cauſam, ſcilicèt, ſi & ubi reſignãs
beneficium alterius aſſequatur. arg. no. per
Inno. & Hoſt de præb. c. inter cætera. in pri.
Et quia ad eſſentiam permutationis non
erat neceſſaria perditio poſſeſſionis, donec
perficiatur. Alij uerò, quibus maior pars aſ
ſentiebat, & dicebant, ꝙ imo per talem reſi
gnationẽ inducebatur uera uacatio & poſ
ſeſſionis & proprietatis, niſi præcederet ua
catio, non eſſet poſſibile ꝙ fieret per ſupe
riorem inuicem permutantibus aliqua col
latio, cũ collatio habeat fieri de beneficio
uacante, & ꝙ reſignatio erat pura, ſimplex,
& non conditionalis, licèt poſtea ſi non ſe-
quatur permutatio, ſuperior ex officio de-
beat eis reſtituere. Et in quęſtione uideatur
fuiſſe gloſſ. in d. c. inter cætera. ſuper uerbo
debeat. Alij uerò dicebant, ꝙ per talẽ reſi-
gnationẽ perdatur proprietas non aũt poſ
ſeſſio. Et eſt ratio, quia perditio proprieta-
tis, ſeu uocatio quoad ꝓprietatẽ eſt neceſ
ſaria, quia niſi priùs uacauerit quod proprie
tatẽ, non poſſet ſequi collatio hinc inde fiẽ
da de beneficijs reſignatis, cũ beneficia re-
ſignata antequàm uacent, non poſſint con
ferri, ut in c. 1. de conceſ. præben. ſed perdi
tio poſſeſſionis non fuit neceſſaria, quia
etiam beneficium per aliquem poſſeſſum,
dummodo quoad proprietatem uacet, po
teſt benè conferri. ſic in c. licet epiſcopus:
de præbend. lib. 6. & iuxta nota per Innoc.
de conceſſ. præbend. c. cum noſtris. ſuper
uerbo irritum: Et ideò cum intentio renũ-
tiantis ſit renunciare ob cauſam. ſcilicet, ut
obtineat collationem alterius beneficij, nec
uelit aliquid perdere, niſi in euentum iſtius
cauſæ, ideò non plus perdat, quàm ſit neceſ
ſarium pro expeditione, & impletiõe illius
cauſæ. Cùm ergo perditio poſſeſſionis non
ſit neceſſaria, donec ſecuta ſit collatio, ut ꝓ
batum eſt, ergo antè non perdit. ad hoc fa-
cit iurium concordia. ff. de acquir. poſſeſ. l. ſi
me in uacuam. quæ ita concordat cum l. eo
dẽ tit. §. ſi furioſo. quod meo. tunc autem
bene perdet quilibet poſſeſſionẽ, cùm erit
ſecuta collatio hincinde beneficiorum reſi
gnatorum, quia tunc ad executionem eſt
neceſſaria perditio poſſeſſionis, nam aliàs
non poſſet fieri hincinde in poſſeſſionem
inductio, niſi priùs poſſeſſio beneficiorum
uacaret, argumen. d. c. licet epiſcopus. Sed te
nentes præcedentem proximam opinionẽ,
ſcilicet, ꝙ omnes uacent per reſignationem
etiam ante collationem hincinde ſecutam,
dicunt ꝙ ſi perditur per talem reſignationẽ
proprietas multò fortius poſſeſſio, quia
4 † facilius perditur poſſeſſio, quam proprie
tas. l. ſi quis ui. §. differentia. ff. de acquir. poſ
ſeſſ. Item quia reſignatio debet eſſe pura, &
libera, & ſimplex. cùm tota permutatio de
pendeat potius & eſſe debeat a uoluntate,
& in poteſtate ſuperioris, in cuius manibus
reſignare debet, quam ex partium uolunta
te, & poteſtate, ut not. Io. Mon. de rerum ꝑ-
mu. c. 1. ad ꝙ facit de offic. delega. c. ex par
te. 2. ibi cũ dicit, omnino: Nec obſtat, ꝙ fit
ob cauſam, quia ex hoc non ſequitur quin
inducatur uera, & pura uacatio quoad om
nia, nec quin totum perdat, & proprietatẽ
& poſſeſſionem, licet ſi cauſa non ſequatur
poſſit agere ut cauſa impleatur, uel ꝙ dimi
ſit, ſibi reſtituatur, ſicut dicitur in cõtracti
5 bus innominatis, de † quorũ numero eſt ꝑ
mutatio, ut per totum titul. ff. de præſcript.
uerbo. & de condit. ob cauſam. nã dans ob
causã bene transfert proprietatem & domi
nium, & iſtud quoad ſe perdet, licet cauſa
non ſecuta poſſit agere ad eius implemẽtũ,
uel datum repetere. Et ſecundum iſtã opi.
infertur una concluſio, de qua ſolet dubita
6 ri, & conſueuit, ſcilicet, quòd † ſola renuntia
tione facta ex permutationis cauſa, non ta
mẽ ſecuta permutatione, quilibet poſſit nõ
redire authoritate propria ab beneficium
quod dimiſit; imo ſit opus noua collatio-
ne, quia ſi per reſignationem fuit inducta
uera uacatio, igitur permutatione impedi
ta opus erit noua collatione, cum ipſo iu-
re dominium, ſeu ius in beneficio non trãſ
feratur, ſed eſt neceſſaria canonica inſtitu-
tio, in qua eſt neceſſaria ordinarij, ſeu ſupe
rioris authoritas: de renunc. cap. 1. libr. 6.
Et iſta opinio eſt tutior, & ſecurior, ut qui
libet obtineat nouam collationem, & au-
thoritate ſuperioris reueriatur. argum. de
inſti. c. ex frequentib. de prębend. c. cũ qui.
libr. 6. licet quidã ſatis coloratè dicant ꝙ nõ
ſit opus noua collatione, dicẽtes, ꝙ licèt re
ſignatio fuerit pura, tamẽ reſtitutio eius cõ
ditionalis erat, ſeu reſoluenda erat ſub con

ditione,

ditione, ſcilicet, ſi permutatio non ſequatur, & ideo illa conditione purificata fit reſolutio ipſo iure, nec eſt opus noua collatione.argu.in ſimili.de pacto adiectionis in diem. cum uenditio pure cõcipiatur ſed reſoluenda eſt purè ſub cõditione, ſi reſolutio 7 concipiatur per uerba in eſſe directa putà res ſit inepta.argumen extra, de pigno.c.illo uos.& ff.de in diem adiect.l.2.C.de pact. inter emp.& uendit.l.cùm te.quæ iura concord.cum l commiſſoriæ.cod.titu.& ſic non ſolum abſque collatione noua quilibet reaſſumet ius priſtinum in ſuo beneficio. ſed etiã poterit propria authoritate ad illius poſſeſſionem redire. Ad hoc facit optimè de p̃bend.c.ſi beneficia. libr. 6. cum ibi not. per Archi.& ẽt probatur, quia quilibet poteſt rẽ propriam, ſi illum uacantẽ inueniat, propria authoritate recipere, ut not. C.unde ui.l.cũ quęrebatur.ad hoc bene facit ẽt quod no.In noc. extra, de arbi. ex parte. in fi.col.1.imo etiã plus dicitur, ꝙ in permutatione nõ ſit neceſſaria aliqua collatio noua ipſius ꝑmutantibus de permutandis beneficijs faciendis, imo ſtatim ſicut ex cauſa permutationis beneficia reſignarentur, & habent animum permutandi, ſi ſuperior illã admittat, abſq; alia collatione trãsferunt ea inuicem in alterutrũ iura beneficiorum, & ſtatim eo ipſo ꝑmutatio eſt ꝑfecta.& ita not.Inn.de præb.c. inter cętera. & Io.Mo.de rerum permu.c.1. lib.6.& ſic etiam dicendũ uideretur ꝙ ſicut ſine noua collatione à ſuperiore ipſo iure permutatione admiſſa permutãtes ius habent in beneficijs permutatis, ſic dicendum uidetur ꝙ ſi ſuperior illã non admittat, ſeu permutatio aliàs impediretur quilibet abſq; noua collatione ſuũ ius priſtinũ in beneficio retinebit. Sed licèt iſta cõcluſio de qua proxime dictũ eſt, ſit uera, ſi ſupponitur alia concluſio Inn.de qua ſupra dixi, uidelicet ꝙ reſignatio ſit cõditionalis tamẽ de facto nõ ſeruatur, imo quotidie permutantes purè & ſimpliciter reſignant beneficia ex cauſa ꝑmutationis, & ſi ſuperior illam admittit, & uelit permutationẽ expedire, & perficere, confert nouiter hincinde beneficium unius alteri, ſi verò nõ admittat, uel ex cauſa admiſſa reſignatio non perficiatur, permutatio dat unicuiq; licentiã ſuum beneficium redeundi abſq; datione alterius executoris ſup reductiõe in poſſ. . . . ẽ priſtinam faciẽda,

& nõ facit aliam collationem, ſi d iſta licentia habetur pro collatione noua, ſi qua ibi ſit neceſſar.a, & quilibet ibi ſit quaſi executor ad rem ſuam. Ad hoc benè facit, quod Inn.de conceſ.præb.cum noſtris. circa fi.gl. magnę. ubi† p̃t iudex illi pro quo tulit ſententiam, dare licentiã propria authoritate rẽ recipiẽdi ſibi adiudicatam. ad hoc etiam facit ff.de legatis.2.l.Titia cum teſtamẽto.§. Lucius.cum ibi nota.& C.de pigno.l.creditores. facilius enim abſque noua recollatione reſumit quis ius in beneficio, quod primitus habuerat, quã nouiter acquirit.argu.extra, de cõſti.c.cum acceſſiſſent, cum iurib. ibi allegat.in ulti.gloſſ.& argum.de libe.& poſt hu.l.filio quem pater. ſic etiam in teſtamento, quia facilius reaſſumit uires ſuas priſtinas, quàm nouas acquirit.arg.ff.de ſerui.l.q. liberis §.teſta.Inſt.qui.mo.teſta.infirmẽt.§. teſtamentum, contra, quæ ita concordant cum l.diuus.eod.tit.ad hoc etiam facit concord.leg C.de poſthu.hær.inſtit.l.2.quę ita concord.cum l.poſthumus.& l.filio, ff.de iniuſt.rup.& irrito teſta.ad quod iuuant & adminiculantur reliqua priſtina iura.argum. ff.de queſt.l.unius.§.ſeruus. Redeo ad primũ punctum, nunquid ille expectans ſit reſtituendus. Dictum fuit ꝙ ſic, niſi ſibi obſtaret renunciatio, quia etiã pendẽte negotio permutationis, quam tẽpore huiuſmodi ipſe prætendit factam in fraudem potuit acquirere, & acquiſiuit coloratã poſſeſſionẽ, imò & uerum ius, ſi hoc uerum fuit ꝙ permutatio fieret fraudulenter, ſecundam cõmunem opinionem, quæ ſeruatur ab illis q. dicunt ꝙ reſignatio facta fraudulenter per mutationis cã, ſi fiat in fraudem expectãtiũ nõ noceat expectantibus ſed nocet reſignãtibus, & ſic uacant beneficia per talem reſignationem, & poſſunt acceptari per acceptãtes.argum.de renuntia.c.2.lib 6.Non obſtat decre.1.de rerum permuta. lib.6.quia ibi in permutatione non fraudulenta. ſi ergo habet poſſeſſionem coloratam, ergo erit reſtituendus.argumen.nota in c.licet. per Archidiaco.de preben.libr.6. & per Inn. in c. in li 8 teris.de reſtitu ſpoliatorum. Quòd† tamen dixi renuntiationem permutantium factam in fraudem non nocere expectantibus, quo minus acceptare poſſint beneficia ſic renunciata, intelligo uerum, ſi renuntiatio fiat extra curiam, ſecus ſi in curia propter reſeruationem

tionem, quia talia beneficia non cadũt ſub gratia generali expectantium, vt c.2.de præbend.lib.6.tamen bene dictum fuit, ꝙ renuntiatio licet ſit facta poſt ſpoliationem, ſibi noceat, ex quo renuntiauit petitioni reſtitutionis, & cum iuramento. argumẽt. nota. per Innocent. in c.ſuper eod.de renuntiatio. & præſertim ꝙ ius ſuũ multum erat dubium, & ideò talis renũtiatio facilius debet ſibi nocere, quàm ſi certum eſſet. Nõ obſtat dict. c.ſolicite. de reſtitu. ſpoliat. quia loquitur in renuntiatione ſolum poſſeſſionis. ſecus hic, quia renuntiauit etiam petitioni reſtitutionis. Item hic in habente ius dubium ibi in habent eius certum.

De Solutionibus.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus obligans ſe ſimpliciter, non obligat fructus beneficiorum ſuorũ, niſi in utilitatem eccleſiæ uerſum ſit debitum.*

2 *Fructus beneficij debitoris pro debito ſequeſtrari poſſunt.*

3 *Clericus habens adminiſtrationem poteſt fructus beneficiorum obligare.*

4 *Clericis ſimplicis fructus etiam poſt mortem poſſũt creditoribus applicari.*

DECISIO I. alias 331.

1 NOTA, ꝙ clericus obligans ſe ſimpliciter, nõ obligat fructus beneficiorum ſuorum ad hoc, ꝙ ratione obligationis fructus debeant creditoribus applicari, niſi inutilitatem eccleſię debitum eſſet cõuerſum. ut no. Archidia. in c. ſtatutum. ſuper uerbo, ꝑprio. de reſcrip. lib. 6. & Innoc. & Hoſtien. in c. peruenit. de fideiuſ. licet aliquando Au-
2 ditor cameræ teneat cõtra, quia ꝓ debito fructus beneficiati debitoris ſequeſtrantur. not. per Hoſt. in c. præterea. in fi. de decem-
3 ſi. ucl dic quod aut † eſt clericus habens adminiſtrationem, & tũc fructus beneficiorũ poteſt obligare, cùm tamen ſit uſufructua-
a rius. a argu. not. per Hoſt. in c. fin. de pecu-
4 lio. ubi ſi eſſet † ſimplex clericus etiam poſt mortẽ ſuã fructus creditoribus poſſunt applicari, quia illi ſemper æquiparantur uſufructuario. arg. no. in c. præſenti de offic. ordinar. lib. 6. & iſta poſſunt habere locum in clericis ſecularibus, quid in religioſis. forte eſſet aliud per c. monaſterium, de reb. eccl. non alienan. in Clem. & in talibus religioſis poſſunt gl. Inn. & Hoſt. intelligi, & gl. Archi.

ADDITIO.

a ¶ Cum tamen ſit uſufructuarius. *Adde glo. in §. item quòd eccleſia. in uerb. acquiſitos. tit. de annatis in pragmat. ſanct.*

De Donationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Pater poteſt dare licentiam filio ſuo diſponendi in pios uſus.*

2 *Rigor iuris non ſeruatur, quãdo fit diſpoſitio circa pias cauſas, ſecùs ſi circa profanas.*

DECISIO I. alias 249.

1 NOTA, ꝙ † pater poteſt dare licen-
a tiã filio in poteſtate cõſtituto diſponẽdi de aliquibus bonis diſtribuendis in pios uſus, & ualebit talis diſpoſitio arg. c. licet. in fi. de ſepul. li. 6. cũ ibi no. ꝑ Arc. & habebit effectũ iſta diſpoſitio donationis cauſa mortis, licet de iure ciuili uideatur cõtra. per l. tam is, cum ibi not. de donatio. cauſ. mor. & l. filiusfamil. §. fin. ff. de donatio. & maxime ſi pater cõcedit filię dotem habenti, quia cum ſit proprium patrimonium mulieris. uideretur magis ſibi concedi diſpoſitio, quàm ſi nihil habe-
2 ret. Item † rigor iuris non ſeruatur, quando fit diſpoſitio circa pias cauſas, ſecundum ꝙ ſeruaretur ſi foret circa prophanas. ut c. cũ eſſes, et c. relatum. de teſtamentis.

De Teſtamentis.

E P I T O M AE.

Legatarius an poſſit continuare proceſſũ incho atum per teſtatorem.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtantia cauſæ in legatarium an tranſeat.*

2 *Procuratio litis de perſona in perſonã non transfertur, niſi in hæredibus & uniuerſalibus ſucceſſoribus, uel dominos, uel a filio in patrem.*

DECISIO I. aliàs 551.

1 NOTA an† poſſit legatarius cõtinuare proceſſum inchoatum per teſtatorem, uel oporteret eum de nouo incipere proceſſum, ſi primum continuauerit, ualeat proceſſus, hoc eſt, an proceſſus inchoatus directa competen. teſtatori poſſit continuari proceſſus, imò ſit opus omnia de nouo itetari. arg. not. per glo. ff. de proc. l. quę om-
2 nia in argu. gl. per hoc † ꝙ non transferetur procuratio litis de perſona ad perſonam, niſi in hæredibus, uel uniuerſalibus ſucceſſoribus, uel in dominos qui per procuratores agunt, uel a filio in patrem, ut not. per Innoc. de iudici. quia V. & ibi allegat iura, ad quod agens directa, alio modo agit quàm agens vtili, & aliud medium cõcludendi in utili quã in directa. cùm ergo tali negotio non cõpetat niſi utilis actio ex legato nominis, igitur &c. & hoc ſatis poteſt induci per no. per Cyn. C. de actio. & oblig. l. 1. in 6. q.

SVMMARIVM.

Verbum ſtatim, reuertitur ad terminum iuris.

DECISIO II. aliàs 651.

SI aliquis teſtator ordinauit in ſuo teſtamẽto aliquam capellaniam, & dotauit, & approbata fuit per ordinarium, qui uoluit illa uice ꝙ poſt eius mortem ille cui dimiſit ius patronatus, ſtatim præſentaret ad illam clericum idoneum: poſtea uerò quando uacaret alijs uicibus ad dictam capellaniam præſentaret infra terminũ iuris perſonam ſufficientem iuxta quod quæritur ſi dictus patronus erit priuatus iure p̄ſentandi illa uice, ſi ſtatim non præſentet, poſt mortem teſtatoris, uel refererur ad terminum iuris: Tenet Rota ꝙ prædicto caſu ſufficit ꝙ infra terminum dictum iuris præſentet: & cũ hoc debet intelligi ſeu reduci uoluntas dicti teſtatoris non obſtan-
1 te dicto uerbo, ſtatim. Item† ſic debet intelligi ſeu interpretari ad excitandum dictũ terminum iuris ſolùm: ſecùs autem eſſet, ſi dictus teſtator appoſuiſſet infra menſem, uel aliquos dies poſt uerbũ, ſtatim, de cuius materia no. in c. quia propter ſuper verbo, mox. e xtra, de elect.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficiorum habentis licentiam teſtandi an tranſmittatur in ſucceſſorem, uel executorẽ teſtamenti.*

DECISIO. III. aliàs 560.

1 VTrùm† fructus beneficiorum percepti per Cardinalem in uita, uel quemcunque beneficiatum habentem licentiã teſtandi de bonis eccleſiarum tranſmittantur in ſucceſſorem in beneficio, uel pertineat ad executorem teſtamenti de hoc nota. in c. præſenti. de offi. ordinar.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum in quo ordinatur beneficium ſacerdotale, & teſtator diſponit, quod talis 14. annorum illud habeat etiam antequam ſit ſacerdos, ualet.*

DECISIO IIII. alias 661.

1 ET eſt ſciẽdum, † ꝙ ſi aliquis teſtator ordinet in ſuo teſtamento beneficium ſacerdotale, & dicat, uolo ꝙ talis 14. annorũ, uel minor ætatis habeat beneficium meũ, & interim ꝙ poſſit eſſe ſacerdotalis ordinatio teſtamẽti tenet, & ualet. & ità tenet Ro.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium curatoris quod ſe refert ad inuentarium factum per illum, qui fuit tutor, ualet.*

DECISIO V. aliàs 887.

1 VTrùm † inuentarium factum per curatorem datum adulto, quod ſe refert ad inuentarium tutorum ſit ſufficiens puta, dixit curator, inuentarium facio, & inueni in illis bonis illa bona, quæ ſunt deſcripta in inuentario quod fecit talis, qui fuerat tutor illius adulti, cùm eſſet pupillus? Quæritur nunquid illud inuentarium

ſit

ſit bonum, uel an ſit neceſſe ſingula enumerare. Quidam dicebant quod eſſet neceſſaria ſingularum rerũ expreſſio, propter earum rerum medio tempore mutationem, augmentationem fortè, uel diminutionẽ. Alij uerò non reputabant neceſſe res exprimere, imò talis expreſſio eſſet ſufficiens quia refert ſe ad certum. arg. l. in ſumma. ff. de re iudic. C. de ſenten. quæ ſine cer. quan. l. 2. ff. de uerbo. oblig. l. ubi autem §. ſed qui unum. niſi aliàs conſtaret de mutatione, augmentatione uel diminutione, quia debet intelligi eſſe eiuſdem qualitatis, bonitatis, cuius tunc erat, imputandum eſſet ſibi ſi forſan eſſent diminutæ uel deterioratæ. arg. ff. C. a ſbi. iute.

SVMMARIVM.

1 *Frater hæres inſtitutus ſi præmoritur ante teſtatorem filiæ eiuſdem teſtatoris in certis tantùm rebus inſtitutæ, capiunt totum per ius accreſcendi.*

2 *Subſtitutio breuiloqua continens duas uulgares, et duas pupillares ad omnia extenditur.*

3 *Subſtitutio facta conſtitutis particulariter in rebus certis, an extendatur ad hæreditatem uniuerſalem eis accreſcentem.*

4 *Inſtitutis duobus hæredibus altero grauato fideicommiſſario, & altero non, & portio nõ grauata accreſcit grauatæ, non propter hoc portio non grauata cenſebitur grauata.*

5 *Falcidiæ an ſit locus, quando portio uniuerſalis hæredis inſtituti non grauatæ accreuit portioni grauatæ.*

DECISIO VI. aliàs 864.

1 TEſtator inſtituit fratrem ſuum uniuerſalem hæredem & duas filias quas habebat, inſtituit particulariter hæredes in certis rebus eaſdemque filias inuicem ſubſtituit, deinum moritur frater uniuerſaliter inſtitutus. & poſteà teſtator ſuperſtitibus filiabus. Quæritur primò utrùm uniuerſalis hæreditas, in qua frater teſtantis a fuerat inſtitutus, filiabus accreſcat? a credo quòd ſic. per not. per Cynum. C. de hære. 2 inſtitu. l. quoties. Item quæritur † nunquid b ſubſtitutio breuiloqua b filiabus facta extendat ſe etiam ad iſtam hæreditatem accreſcentem, uel ſolùm accreſcat ad portiones, in quibus fuerant particulariter inſtitutæ? & credo quod ad totam hæreditatẽ etiam accreſcentem extendatur, quia aut filiæ erant impuberes, & tunc breuiloqua continens numero quatuor ſubſtitutiones duas uulgares, & duas pupillares ad omnia extenditur, quia ſiue altera earum ueniat ad ſubſtitutionem uirtute uulgaris, cũ iſta ſit quædam ſecunda inſtitutio, erit perinde ac ſi in iſta parte, ſeu re ad quam uenit p uulgarem fuiſſet particulariter inſtituta, & ſic cum particularis inſtitutio habeat ius accreſcendi, etiam habebit iure accreſcendi partẽ hæreditatis ſorori cui ſubſtituta eſt ratione illius particularis inſtitutionis accreſcere debentẽ. Si uerò ueniat ex pupillari poſt aditam, etiã totum habebit, cũ in illa ueniant omnia bona etiam pupillaria, ut Inſtitu. de uulgari, & pupillari. §. ſolum. Aut filiæ erant puberes tunc, uel una pubes, altera impubes tunc cùm breuiloqua ſubſtitutio ſolùm contineat duas uulgares, etiam omnia ueniunt per rationem quam ſuprà proximè dixi, iunct. l. quã tis. C. de impub. & alijs ſubſtitu. & l. iam hoc iure. ff. de uulg. ſi autem poſt aditam trahetur ad fideicommiſſariam an uideantur inuicem fideicommiſſarriæ ſubſtitutæ? Dic quod non in dubio, quia cùm fideicommiſſaria importet grauamen, non eſt uerisimile teſtatorẽ filias ſuas grauaſſe, niſi expreſſe conſtet de uoluntate teſtantis. argumen. l. cohæredi. § cùm filiæ. de uulga. & iſtam partem tenet Cyn. in l. precibus. C. de impub. & al. ſubſtit. in materia breuiloquæ in ultima quæſtione. & Rayn. de Forliuio ĩ tractatu breuiloquæ in quæſtione. Sed quid ſi appareat de mente teſtantis, ſi uoluit illas inuicem ſubſtituere etiã poſt aditam fideicommiſſar. putà quia ſic ſubſtituit inuicẽ ſi 3 decederent ſine liberis. quæritur tunc an ſubſtitutio fideicommiſſaria reſtringatur ad ea ſolùm in quibus fuerũt particulariter inſtitutæ, uel an etiam ad hæreditatem uniuerſalem eis accreſcẽtem extendatur. Et ui quod debet extendi ad omnia, quia in fideicommiſſaria uniuerſali ueniunt omnia, quia iure heres capit iure hæreditario. ff. ad Trebelleia. l. in fideicõmiſſariam. §. quoties. pria ſtatim quia ſunt filiæ, & inuicem ſorores, & ideò latius uidetur extenſio facienda quaſi per eam ſubſtitutionem teſtator legitimã hæreditatem uidetur inter eas conſeruare.

C. de

C.de impu.& alijs ſubſtitutioni l.cùm qui
dam.& in habentibus ſimbolum &c.Tamē
crederem contra,in uia iutis,quia ab initio
cum fuerant ſubſtitutæ inuicem fideicom
miſſar.& ſic grauato fideicommiſſo non e-
rāt inſtitutæ,niſi particularis ī certis rebus.
& ita plus grauari nō poterant,nec ad plus
poterat ſe extendere fideicommiſſaria ſub
ſtitutio. C.de fideicommiſ.l.ab eo.ff.de uul
gar.l.cohæredi . §. cùm filiæ.in fi.licèt igi
tur aliàs pars vniuerſalis inſtitutionis accre
ſcat eis nō in plus extēdatur ſubſtitutio ,
4 quia†licet inſtitutis duobus hæredibus alte
ro grauato fideicommiſſario , & altero nō,
& portio non grauata accreſcat grauatę ,
non propter hoc portio nō grauata cenſe-
bit̃ grauata , imò ſufficit ꝙ reſtituat partē,
de qua fuit grauatus , ſi enim aliam partē
grauare uoluiſſet , & fideicōmiſſo reſtitui,
hoc utique dixiſſet, ut l.1.§. ſinautem defi-
cientis.C.de cadu. tollend.Item ratio quæ
eſt extēdi inſtitutionem particularem filia-
rum ad totum ne decedat pro parte teſta-
tus & pro parte inteſtatus per l.1 § ſi ex fū
do.ff.de hæredib. inſtit.ceſſat in fideicom-
miſſaria ſubſtitutione,quia ſi ſtrictè intelli
gat̃ ad portiones,in quibus facta fuit, nul-
lum inconueniens ſequeretur , igitur &c.
quia ceſſante ratione legis &c.ut l.adigere.
§.quamuis.ff.de iure patro. Item in dubio
non eſt interpretandum, ut uoluerit filias
duplici onere prægrauaſſe,ut l.Titia.§.qui
in uita. ff. de legat. 2. Non obſtat. l.in fidei
commiſſariam.§.quoties.ad Trebelleia.ſu-
prà allegat.in contrarium , quia ibi loqui-
tur ubi heres unicus grauatur de tota hære
ditate reſtituenda per fideicommiſſarium ,
& ibi non ſibi iure ueniant omnia,quæ ca-
pit iure hæreditario , hic loquitur ubi ab
initio fuerint plures inſtituti ,ut ſolùm ali
quos grauauit,& ideo ſolùm illorum por
tio quæ fuit relicta grauato fuit grauata
& non alia quæ fuit relicta non grauato .
Item ibi loquitur in fideicommiſſo uniuer
ſale, hic uero ſequitur particulari fideicom
miſſo, quia hoc non poteſt dici fideicom-
miſſum uniuerſale,quod fit in certis rebus,
& relinquatur a particulariter inſtituto ,
qui habetur loco legatarij, ut di.l.quoties.
Non obſtat ꝙ ſint filiæ,& ſorores,& alias in
uicem ab inteſtato ſucceſſurę, quia ideo
minus eſt interpretandum , & laxandum
grauamen,& quia non eſt magnum præiu
dicium,ſi non habeant uirtute fideicōmiſ-
ſarię ſubſtitutionis,cùm etiam aliàs ſint ha
bituræ ueriſimiliter,unde inter tales nō ita
ſunt qualitates oneroſæ laxādę,nec ſunt lar
gè interpretandæ,facit.ff.de uulga.& pupi.
l.ſi filius qui patri.& ſic ex præmiſſis ſuppo
ſita hac opi.quòd dicta ſubſtitutio ſit iudi-
canda particularis fideicommiſſarij non
uniuerſalis,nec tranſirent aliquæ actiones
in fideicommiſſarium ſicut in uirtute parti
cularis inſtitutionis trauſibant, ut l.1.§.ſi
hęres percepto fundo ff.ad Trebellianum.
& dicta l. quoties. C de hæredi. inſtit.& ꝙ
ubi eſſet locus detractioni alicuius quartæ,
ꝙ erit Falcidia detrahenda,non autem Tre
bellianica tanquam de legato uel fideicō-
5 miſſo particulari,& non uniuerſali.Sed†an
in hoc caſu erit locus Falcidię detractionis,
credo quod non,ex quo huic portioni gra
uatæ accreuit portio uniuerſalis hæredis
inſtituti nō grauata, pe. dictam legem ꝙ ſi
alterutra.ex identitate rationis.Idem crede
rem de legitima ꝙ nō eſſet detrahenda, ex
quo per uniuerſale accrementum habet,ꝙ
ſibi ſufficit etiam ad legitimam,aliàs uerò
legitima detraheretur , quia in illa grauari
non potuit.& ideo ſi uniuerſale accremen-
tum non ſufficit pro Falcidia & legitima,
crederem ꝙ eatenus ꝙ non ſufficit , poſſet
detrahere,ut c.ſi pater.de teſtament. libr.6.
Sed quid diceres ſi ab initio aliquis ſolus
fuiſſet inſtitutis in fundo ,& rogatus per fi
deicommiſſum illum fundū alteri reſtitue
re.Quæritur nunquid ſicut inſtitutio exten
ditur ad totam hæreditatem,per l. 1.§.ſi ex
fundo.ſic & ſubſtitutio? Videtur quibuſdā
ꝙ ſic ex quo per eadem uerba fideicom-
miſſum ſicut inſtitutio ſit,ergo ſicut ius ex
tendit inſtitutionē ſic & ſubſtitutionē.Cre
do per p̄miſſa contrariū q̄ a inſtitutio ideò
extendit̃ , ne decedat teſtatus pro parte, &
pro parte inteſtatus, quæ rō ceſſat in ſubſti
tutione ad fideicommiſſarium ſeu in fidei-
commiſſario.Item non reperio legem extē
dentem fideicommiſſariam fundi ad totū
hæreditatē ſicut reperio de inſtitutione fa
cta de fundo,ergo erubeſcerem dicere ſine
lege.Item in dubio non uidetur eum dupli
ci onere prægrauaſſe.ut dicta l.Titia.§. qui
in uita.Item in dubio non debemus inter-
pretari grauamen, & illud extendere , niſi
aliàs

aliàs conſtet de mente. arg. dict. l. cohæredi. §. cùm filiæ. Nec cogunt rationes in oppoſitum, nec prima propter rationem diuerſitatis quam dixi, nec ſecunda, quia ſufficere debet fideicommiſſario ſi ſibi in uno ſolo ꝙ relictũ eſt conſulatur. argum. l. tutori. de nego. geſt. Item ſupponitur ꝙ ſit dubium de mente teſtantis, & interpretatio quæ fit in extẽſione ſubſtitutionis particularis ad omnia, potiùs ſit à iure præter uel contra mentem teſtatoris, ut ceſſet inconueniens illius regulæ iuris, ius noſtrum &c. quæ ratio ceſſat in fideicommiſſario. Igitur præter uel contra mentem teſtantis non fiat interpretatio extenſionis. Sed an tale legatum ſeu fideicommiſſum fundi ſe extendat ad dodrãtem totius hæreditatis, & an legatarius uel fideicommiſſarius fundi poterit detrahere quartam Falcidiam? credo ꝙ ſic, quia ex interpretatione iuris eſt hæres uniuerſalis, & pro hoc uidetur text. in l. ex facto. 2. in uer. & ſi fortè Falcidia. ff. de hære. inſt.

ADDITIO.

a Accreſcat. *Adde an ius accreſcendi habeat locum in ſubſtitutionibus. Bald. in l. ſed ſi plures. ff. de uulg. & pupil.*

b Subſtitutio breuiloqua. *De ſubſtitutione breuiloqua uide Petr. de Ferrar. in ſua practic. in forma libelli quo agitur ex ſubſtitutione, in glo. ſuper uerbo breuiloqua.*

SVMMARIVM.

1 *Fiſcus eccleſiaſticus capit bona clerici abſque hære de decedentis.*

2 *Eccleſia habet fiſcum.*

3 *Clericus an quis probetur ex quaſi poſſeſſione clericatus.*

DECISIO VII. aliàs 865.

1 MOrtuo † Titio abſque hærede ex teſtamento uel ab inteſtato, curia principis ſecularis accipit bona, prętendens fiſcũ debere ſuccedere deficientibus cęteris. Curia autem eccleſiaſtica prætendens iſtum

a Titium fuiſſe clericũ *a*, & in poſſeſſione clericatus, uendicat illa bona, dicens ad curiã eccleſiaſticam pertinere debere. Quęritur primò, an ſuppoſito quòd fuiſſet clericus, curia eccleſiaſtica benè dicat? Videtur ꝙ ſic

2 quia eccleſia † habet fiſcum. 16. quæſtio. 4. quiſq; s. & can. ſi quis deinceps. & extra, de

præben. c. presbyteri. credo ꝙ uoluerit allegare c. quia diuerſitatem de conceſſio. præbend. in gloſſ. antepenulti. vbi uide, & ĩ Cle. paſtoralis. in fi. de re iudic. per dominũ Antonium de Butrio. & argumen. 12. quæſt. 1. can. aurum. licèt etiam hæc ſonent 16. quæſti. 1. eccleſia. & in palea Conſtantinus. 94. diſtinct. Item quæritur ſecundò, an ſufficiat curiæ eccleſiaſticæ tunc probare illum eſſe in poſſeſſione clericatus, ſi illum fuiſſe clericum negetur, & niſi probetur per curiam ſecularẽ ipſum fuiſſe laicũ? Et uidetur ꝙ ſic,

3 quia † poſſeſſio clericatus releuat curiam eccleſiaſticam à probatione tituli. per c. ſi iudex. de ſenten. excommun. libr. 6. quia in ꝓbatione alicuius præambuli, ſufficit probare poſſeſſionẽ, cùm tunc nõ requiratur ita exacta probatio, ſicut requiritur ſuper articulo principali, ut nota. per Cyn. C. ubi cauſa ſtatus. l. 1. in quinta quæſt. & C. quæ ſit long. conſuetu. l. 2. circa finem. uerſi. expediti ſumus. in c. abbate. de uerbo. ſignifica. etiã quòd dixi. ff. ſi ſerui. uendi. ſicuti. §. ſed ſi quæratur. Item etiam ad hoc facit quod not. Innoc. de uerb. ſignific. ueniens. In contrarium uidetur, quòd imò habeat plenè probare clericatum, & titulũ, nec ſufficiat ſummaria cognitio, & probatio. C. quorũ bo. l. 1. præſertim cùm eſt mortuus clericus ille, unde Titius non poteſt dici in poſſeſſione clericatus, igitur poſſeſſio pręterita non releuat ab onere probãdi, cum iura loquentia de poſſeſſione releuante ab onere probandi &c. loqui uideantur in præſenti, non præterita poſſeſſione.

ADDITIO.

¶ Fuiſſe clericum. *Hic tangitur dubitatio quæ ſæpè contingit propter beneficiatos decedentes ab inteſtato poſt recollectionem fructuum ſuorum beneficiorum an de quibuſdam fructibus poſſunt teſtari, de quo per gloſſ. in c. præſenti. de offic. ordin. lib. 6. & gloſſ. in uerb. acquiſitos. §. item quòd ſi eccleſia. de annatis. in pragmat. ſanctio. & Gugliel. Bened. in repet. c. Raynutius. in uerb. & uxorem nomine Adelaſiam. fol. mihi. 72. col. 1. uer pari modo. ext. de teſta. Vide Pan. et barbas in c. cũ eſſes. de teſta.*

b ¶ Videtur quòd ſic. *Cõtrarium hodie ſeruatur in regno Franciæ de conſuetudine in quo ad bona clerici ab inteſtato decedentis etiam in fructib. beneficij eccleſiaſtici à ſolo ſeparatis nõ admittitur fiſcus eccleſiæ, ſed tantùm parentes ſanguinis iure proximitatis ſecundum Guli. Benedict. ubi ſupr.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum factum per eum, cui tanquam prodigo fuit ad iudic a litis datus curator, & pro tali habitus, & reputatus non ualet, nec admittitur ſubſtitutus ad probandum illum non fuiſſe prodigum.*

2 *Impedimentum non præſtat, quod de iure non ſortitur effectum.*

3 *Teſtamentum ut ualeat in dubio interpretari debemus.*

4 *Veritas plus inſpicienda eſt, quàm falſitas, uel opinio.*

5 *Approbatum per me non reprobo.*

6 *Allegans contraria non eſt audiendus.*

7 *Venire contra factum ſuum an quis poſſit?*

8 *Allegans turpitudinem propriam non auditur, niſi uertatur periculũ animæ, uel fauore libertatis.*

9 *Admittendus non eſt ueniens contra illa, quæ facere procurauit.*

10 *Actus nullus in præiudicium facientis illum, uel fieri procurantis tenet.*

11 *Confeſſionem factam in unio iudicio tenetur confitens ſeruare illam in alio.*

DECISIO VIII. alias 866.

1 Titius † & Mæuius amici cuiſdam ſenis ſuggeſſerunt iudici illum eſſe prodigum & propria diſſipaſſe, & propterea prodigum diſſipatorem, & dilapidatorẽ bonorum ſuorum, & ut tali obtinuerũt ſibi bonis interdici, ac unum ex eis curatorem dari: ſcilicet Titium, qui Titius datus curator curam eius rexit & gubernauit uſque ad mortem ipſius ſenis, ueruntamen dictus ſenex ad mortem ueniens de authoritate Titij curatoris ſui fecit teſtamentum, in quo quandam filiam, quam habebat, inſtituit, quaſi ſine liberis decedente dictos Titium curatorem & Mæuium ſubſtituit: tandem eo mortuo, & filia ſua inſtituta poſteà, & ſic aduenente caſu ſubſtitutionis, dicti Titius & Mæuius uirtute ſubſtitutionis petũt hæreditatem: & ab alia parte ueniunt ab inteſtato proximiores in gradu, & opponũt ſe dicentes ad illos liberè pertinere hæreditatem ab inſtato: quia teſtamentum dicti ſenis non ualuit, tanquam factum per prodigum, cui erat, interdicta bonorum adminiſtratio, & dati curatores. Illi replicant dicẽtes illum tempore dationis curatoris, & interdictionis, nec etiam antè, nec tempore conditi teſtamenti & mortis reuera prodigum fuiſſe, imò diſcretum, ſanæ mentis, & auarum potiùs. Et de illa materia dant bonos articulos, prætendentes illã interdictionem, & curam fuiſſe obreptitias, & nullius momenti. Et ſic per conſequens teſtamentum tenuiſſe. Alij uerò dixerunt ꝙ cũ iudici illa pro ueris ſuggeſſerũt, & toto tẽpore ſenis illum pro tali habuerant, non ſunt admittẽdi ad probandum contrarium tanquam contrarium, & propriam turpitudinem allegãtes. Et ulteriùs quia præſumũtur doloſi, & præmiſſa omnia ideò procuraſſe, ut ſecundum uoluntatem ſuam ſibi fecerunt condere teſtamentum. Quæritur quid iuris, an articuli ſint admittendi: Et uidetur ꝙ ſint admittendi quia ſi uerum eſt quod continentur in articulis, ſcilicet ipsũ non fuiſſe prodigum a ſed ſanæ mentis, interdictio, & curatoris datio fuerunt nullæ iuxta l. ſæpè. §. egiſſe. & l. tuto qui petitus. ff. de tutorib. & curator. d. ab his. manct. no. per Cynũ. C. de petitio. hæreditat. ſi putas. & l ſecunda. C quando prouoc. non eſt neceſſe. & per conſequens teſtamentum tenuit tanquam factum per hominem ſanæ mẽtis, nec illi obfuit ſenium, iuxta l ſenium. C. qui teſtam. face. poſſunt. Item inter diuerſas perſonas, & in diuerſis inſtãtijs & iudicijs quis admittitur ad allegandum contraria, ut l. Papinianus. §. ſed nec impuberi ff. de inoffi. teſtamen. iuxta notata per Cynum C. de furt. l. 1. Item ubi factum de iure eſt nullum facienti nihil præiudicat. ff. quod quiſque iur. l prima. imò poteſt nihilominus contrarium poſtulare, uel allegare. ff. qui ut indign. l. poſt legarum. §. 1. de bon. lib. l. nam abſurdum. Igitur ſi interdictio & curatoris datio eſt nulla ipſo iure, quod probatum eſt in articulis, non obſtãte ꝙ illam fieri procurauerit, nihilominus admittitur ad contrarium allegandum. Item ubi factum eſt nullum ipſo iure, quis admittitur contra factum ſuum. C. de ſacroſanct. eccleſ. l. iubemus. §. ſanè. C. de agri. & cenſi. l. quemadmodum. c. extra, de rebus eccle. non alienan. lib. 11. ſi quis presbiterorum. Item etiam non obſtat eis, quia doloſè induxerunt teſtantem, quia non conſtat de dolo, qui in dubio non prȩſumitur, niſi probetur. Item etiam licitum fuit eis illis uerbis blandis actionem teſtantis in ſe prouocare. C. ſi quis aliq. teſta. prohi. l. fina. & ff.

eo.

eo.ti. per tot. Item nõ poſſunt dici incidiſſe in illum titulum, quia non prohibuerunt illum teſtari, nec compulerunt ad ſic teſtandum, quod fuit neceſſe. argumẽ. C. ſi quis aliq. teſtari prohi. l. 1. & quod nota. ff. quod metus cauſa. in rubrica præſertim cũ etiam dictantibus teſtamentum relinqui poſſit. C. de teſtamen. l. dictantibus nec in titulum de his qui ſibi attribuunt, quia teſtamentum non ſcripſerunt, quod eſt neceſſe ſecundum materiam illius tituli. Item ſi datio curatoris, & interdictio nullius momẽti ſint, prout ſunt, ſi fuit ſanæ mẽtis, ergo teſtamenti factioni nõ præſtat impedimen
2 tum, quia † nõ præſtat impedimẽtum, quod de iure non ſortitur effectum, ut in regula, nõ præſtat. li. 6. ff. de leg. 1. l. ſi ſeruus eodem. §. ſi ſeruus. de conditio. & demonſtrationi. hæc conditio. de iure patro. illud. & c. fina.
3 cum conco. Item † in dubio potiùs interpretari debemus, ut teſtamentum ualeat, & nõ pereat, quod erit, ſi admittatur ad probandum articulos, ergo &c. arg. l. quoties. ff. de rebus dubijs. præſertim fauore ultimæ uoluntatis, C. de ſacroſ. eccl. l. 1. p̃ſertim ne fiat præiudicium teſtanti cui erat dedecus, ſi dicatur prodigus, & inteſtatus deceſſiſſe. argu. l. & quia. de interro. actio. Inſtit. quib. ex cauſ. manumitt. non licet. §. 1. & propter iſtud intereſſe, ne quis inteſtatus decedat, permittitur ſibi de iure inſtituere ſeruum neceſſarium, etiam in fraudem creditoris, quod alias non permitteretur, uti ibi. Item
4 † plus inſpicienda eſt ueritas, quàm falſitas uel opinio. C. plus ualere quod agitur. per totũ. ff de interro. actio. de ætate. §. fina. Itẽ fuit eis permiſſum adinuenire cautelam, per quam ſibi potius prouiderent, ut facit ff. de legat. 2. cum pater. §. Titio. iunct. not. C. arbi. tute. quicquid. facit de damno infecto. Proculus. cum concordan præſertim cũ uenientes ab inteſtato propriè non certant de damno, ſed de non lucro, nec appareat quòd induxerunt teſtantem ad ſibi relinquendum. In oppoſitum uidetur, quia ſi teneamus opinionem quorundam gloſſ. articuli etiam probati non releuarent. Nam dato ꝙ reuera fuerit diſcretus, & non prodigus, nihilominus interdictio ſibi facta, & curatoris datio tenuerunt ipſo iure, ex quo non fuit iuris error expreſſus in ſententia, ut tenet gloſſ. Inſtit. quibus non eſt permiſ

ſum facere teſtamentum. §. item prodigus. & dict. l. Seiæ egreſſæ. ff. de tutor. & curato. dat. ab his. licet dubitatiue loquatur. in. l. is cui. ff. de optio. leg. & ſic per conſequens ualere nõ poterat teſtamentũ, præſertim propter acerbitatem rei iudicatæ, argum. l. ingenium. ff. de ſtatu homi. ff. de lib. agn. l. cui. in prin. de inof. teſtamen. l. poſthumus. §. ſi quis ex his. aut non uidetur ualuiſſe teſtamentum, etiam ſi datio curatoris, & interdictio forent nullę ipſo iure, quia tempore teſtamenti talis ſenex, cui fuit interdictum, ut curator datus dici poterat de ſtatu ſuo dubitans, an eſſet homo ſui iuris, uel liberi arbitrij uel an ſubiectus ſaltem iuris poteſtati, cùm nondum fuiſſet declarata nullitas tempore teſtamenti, imo prodigus, & ſubiectus curię reputabatur, & erat talis dubitatio, quod in alterum membrũ ſuæ dubitationis dum reddebat inteſtabilẽ ſi uerũ eſſet, ergo &c. arg. l. de ſtatu. ff. de teſta. Et dato q̃d oĩa p̃miſſa ceſſarent, & q̃d reuera fuiſſet ſanæ mentis, & diſcretus, nec ualuerit ipſo iure interdictio, nec curatoris datio, & quod ipſe teſtator de hoc non dubitauerit, & per conſequens quod ipſo iure ualuerit teſtamentum, adhuc uidetur quod iſti Titius & Mæuius, qui interdictionem & curatoris dationem falſas prætendentes ipſum prodigum fieri procurauerint, hoc in contrarium non ualeant allegare, nec allegantes ſunt audiendi, quia ex quo ſemel ut talem prodigum illum approbauerint, non poſſunt illum in diuerſis iudicijs, uel contra alios reprobare. ut eſt argumen. C. de teſti. l. ſi quis teſtibus. cum ibi notatis.
5 quia quod † approbo, nõ reprobo & c. ff. de neg. geſt. Pomponius, cum concordan. itẽ
6 † allegans contraria non eſt audiendus. C. de furt. l. ſi ſeruus. de excep. l. 1. de appellationi. ſollicitudinem. Nec obſtat d. §. ſi d nec impuberis. quia ibi utrunque eſt uerum. itẽ
7 † quia ubi aliquis facit quod non eſt prohibitum a iure, ſed alias non debitum fieri de iure communi non poteſt uenire contra factum ſuum. ſic concordat gloſſ. ff. de adoptio. l. poſt mortem & innuit Inn. occat. de elect. c. noſti modo dari curator non prodigo uel ſibi bonis interdici, non eſt ſpecialiter a iure prohibitum licet de iure communi non ſit permiſſum ergo &c.

Et iura quæ ad illam rationem allegantur
in contrarium,loquuntur in expreſſe a iu-
8 re prohibitis.Item †allegans turpitudinem
propriam non eſt audiendus,ubi non uer-
titur periculum animæ,uel non eſt fauor li
bertatis,uel animæ.extra,de donatio. inter
dilectos.cum notatis.C.de libe.cauſa.l.1.Itē
9 non †eſt quis admittendus ueniens contra
b illa,quę facere procurauit.*b* C.de rebus cre
di.generaliter.§.1.Item ꝙ quiſquis ſua uo
ce dilucidè proteſtatus eſt &c.C.de non nu
mera.pecu.l.generaliter.in fi.extra, de pro
bationi. per tuas. Item licèt dicta interdi-
ctio & curatoris datio ipſo iure non tenue
rint in præiudicium illius ſenis uel aliorum
uel etiam in ſe, tamen in præiudicium iſta
procurantium,& quoad res, uidetur quòd
10 iſta conuenerint. Nam † aliquando etiam
actus nullus ipſo iure, in ſe tamen tenet in
præiudicium faciens,uel procurantis argu-
men.C.de prædijs minorum.l. & ſi is.cū ibi
notatis.C.de ſacroſanct.eccle. Authent.qui
res iam dictas. extra de rebus eccleſ. non
alienand.c. ſi quis presbyterorum. cum ibi
notatis per Innocentium.in Authen.de nō
alienand. §. quia uerò Leonis. ubi contra-
ctus de rebus minorum,uel eccleſiæ factus
tenet in prǫiudicium ſacientis,ſi ſit nullus.
in ſe,& quoad ecclaſiam. Ad hoc facit Inſti
tu.de authorita.tutor.§.1.extrà. de renun-
tiatione.c.quod in dubijs. cum ibi notatis.
ff.de dolo. l. elegenter.§.1. in quibus con-
tractus,uel renuntiatio in ſe inualida tenēt
in præiudicium unius partis,ſi alia pars ue
lit,ſcilicet in præiudicium contrahentis, &
minoris & renuntiantis, & doloſi, quoad
illos enim non poteſt dici iſtum debere ꝓ
digum reputari, qui quantum in ipſis fuit
illum prodigum faciebant. facit. ff. de do-
nationibus inter uir.& uxo.l. cum hic ſta-
tus. §.ſi ſocer.ff.de repudi. l.fina.in princi-
pio. cum ibi notatis.de conuerſione coniu
gatorum.c.quidam intrauit,& c.placet pro
iſta parte benè poteſt induci. ff. de contra
tabul.l.nō putauit.§.ſi quis ſua manu.ff. de
falſis.leg.uxori.§. primo. & l. impuberum.
§.finali,eodem titul.ff.depoſiti,ſed & quis
ſe depoſito obtulit Itē impetrans uel obti-
nens ius iniquum contra aliquē illo & cō-
tra ſe uti tenetur,& alij etiā aduerſus quos
non impetrauit, poſſunt uti eo ipſo con-
tra ipſum.ff. quod quiſque iuris. lege ter-
tia in principio.& §.hæc pœna. Non obſtat
ſi dicatur, quod impetratio non tenuit ip-
ſo iure,nec habuit effectum quia imò in ca
ſu iſto tēpore iſtius ſenis habuit effectum,
ſaltem de facto,quia ſemper fuit prodigus
reputatus,ſubiectus poteſtati curatorum,
& ſic non obſtat lex.1.§. primo,quod quiſ
que iuris, quia ibi non habuit aliquem ef-
fectum etiā de facto.Item ex quo eum pro
tali habuerant,& reputauerant uiuentem,
uidetur etiam ꝙ nunc debeant talem repu
tare mortuum.argu.ff. de exceptione doli.
apud Celſum.§.2.Item ex quo pro tali fuit
eis reputātibus publicè habitus.reputatus,
adhuc uidetur ꝙ in eorum præiudicium ta
lis debeat reputari.argumento, in Authen
tica, de nuptijs.§. ſi uerò ab initio.& ut li-
ceat matri & auię.§.ad hoc.collatione octa.
C.de latina libertate tollenda. l. unic.§.ſed
& qui domini ſumus. & §. ſimili quoque
modo.Item ex quo talem aſſeruerunt,in ip
ſorum præiudicium eorum aſſertioni eſt
ſtandum.ff.de ædilit.edict.l. ſi quis uendi-
tor.de actionib.empt.ſi uenditor. Item in
præiudicium eorum ꝙ in ſe eſt ualidum,ſci
licet datio curatoris, interdicto ſtare de-
bet, nec ipſi poſſunt contrarium allega-
re,extra de cler.coniuga.c.diuerſis fallacijs
de filijs presbytorum.c.ueniens.& extra,de
hæreti.ut commiſſi.in fin.libr.6.& ꝙ ipſi ad
uerſus factam interdictionē nō ſint audien
di,poteſt induci de prębend.cùm ſuper.de
exceptio.cùm eccleſiaſticæ. de ætа.& quali
ta.accepimus.ff.de adulte.ſi uxor.§. ſi quis
uxorem. Item quia in odium alicuius benè
præſtat impedimentum,&c.ut extra,de bi-
gamis.c.nuper.Ad hoc etiam facit quod no
tatur de donati. inter uirum & uxorem.l.
plerunque ad hanc partem poteſt etiam in
duci ff.de ſeruitut.ruſticor. prædior. itine-
11 re.Item †confeſſionem factam in uno indi
cio tenetur ſeruare in alio. Ad hoc facit ꝙ
nota.per Innocen.extra,de electio. per in-
quiſitionem,præſertim cùm illam non poſ
ſint prætendere erroneam,cùm ipſi in uita
ſua debuerunt ſcire illum fore diſcretum,
& tunc hoc releuare, ergo tali confeſſioni
ſtare debeant.ff.de interroga.actio.de ætа.
§.fin.C.de liber.cauſa.l. iubemus.in fi. pro
hac parte etiam poteſt induci. ff.de lega.1.
ſi ſeruus plurium.§. ſi quis autē.C.ad Vel-
leia. ſi ſiue. ff. eodem titul, ſi decipiendi,

pro. hoc ut eorum calliditas puniatur.ff.de
rebus nubijs.quamuis. Pro iſta parte etiam
poteſt induci.extra, de his quę fiunt a ma-
ior. parte capitu. c. ex ore.in fine.de priui-
leg.c.olim.circa finem.de præbendis.c. dile
cto.circa medium,præſertim quia ita diu il
lum pro tali habuerunt. facit. C. de patria
poteſta.l. 1.de petitio.hæredi.l.ſi filius.ff.de
acquirenda hæreditate. qui in aliena. circa
principium. & C.de acquirēda poſſeſſione.
l. 2.ff.de officio præſidis.l. diuus. circa finē.
ff.ad Macedonianum.l.3.in princip.C.ſi mi
nor ſe maiorem dixerit. l. 1. alias.2. Et ita
ſeruat Rota dominorum Auditorum ſacri
Palatij.

ADDITIONES.

a Non fuiſſe prodigum. *Adde quòd licèt fuiſſet
prodigus, ſi tamen feciſſet teſtamentum, antequam
ſibi fuiſſet bonis interdictum, ualeret teſtamētum,
ut l.ſi is qui.& ibi per Barto.in princip.ff. de teſta-
men. & per Specul. in titu. de inſtrumen.edit. §.
compendioſè, uerſiculo nonò prodigus.*

b Procurauit. *Etiam ſi procuranti ſint damnoſa, &
præiudicialia, quia imputandum eſt ei, qui ſe in
neceſſitatibus poſuit.l.3.§. ſubuenitur.ff.ad Syl-
la. l.fideiuſſ.§.penul ff.qui ſatiſd.cog.hinc eſt quòd
quamuis metum paſſo ſuccurratur officio Iudicis
l. metum paſſo. §. ſed quod prætor. ff. de eo quod
met.cauſ.hoc tamen fallit quando quis culpa ſua in
cidit in metum.l.ſi mulieri.eod.tit.facit c.inter cæ
tera.22.quæſtio.4.& gloſſ.in c.abbas.in uerb.coa
ctus.extra, de his quæ ui met.cauſ.ſi hinc etiam ui
demus quòd contractus in præiudicium pupilli non
teneat uerumtamen tenet in præiudicium tutoris,
qui ipſum contractum fieri & celebrari procura-
uit, prout latiùs uidere licet per Rot.deciſ. 17 in
cip.quidam laicus.infr.de iure patro.per iura quæ
ibi alleg. Et quòd quis non ſit audiendus contra ea
quæ fieri procurauit, tenuit Hippolyt. Marſil.con-
ſi.19.in 1.part.per iura quæ ibi allegat, ubi multa
ſimilia congerit.*

SVMMARIVM.

1 *Pauper Chriſti ultimo loco uocati ad fideicōmiſſum
præferuntur alijs uenientibus ab inteſtato in om-
nem euentum, licèt ſub certis modo aut conditione
uocati uideantur.*

2 *Subſtitutionem regulantur potius a mente teſtato-
ris quàm a uerbis.*

3 *Modus omnis annexam habet conditionem.*

DECISIO IX. aliàs 867.

1 QVidam † inſtituit duos filios, & illos in
uicem ſubſtituit, & ſi ſine liberis mo
rerentur infra pupillarem ætatem, uel aliàs
quandocunque, illis ſubſtituit quendam fi
lium ſororis ſuę, ordinans ꝙ adueniente ca
ſu ſubſtitutionis ſuprà ultimo factæ, ſcili-
cet quandocunque, dicta ſubſtitutio uendi
caret ſibi locum, uoluit & ordinauit ꝙ di-
cta bona ſua darentur amore Dei pauperi-
bus per executorem teſtamenti. Eo tandē
mortuo contigit, ꝙ mortuus eſt filius ſoro
ris adhuc uiuentibus filijs teſtatoris hæredi
bus inſtitutis, & poſteà mortui ſunt illi ſi-
ne liberis, petunt pauperes bona, dicentes,
ꝙ conditio purificata eſt, ſub qua bona il-
lis fuerunt relicta, ex quo filius ſororis non
poteſt portare nomē ipſius teſtatoris, ue-
nientes ab inteſtato ad bona filiorū, puta
mater & alij de parentela opponunt ſe, &
dicunt, ꝙ nō habere debent, quæritur quid
iuris? Et quidam allegantes ſuper iſta quæ 2
ſtione tenuerunt, ꝙ uenientibus ab inteſta
to deberetur hæreditas, quia pauperes fue
runt ſubſtituti, ſi dicta ſubſtitutio facta de
filio ſororis locum ſibi uendicaret, ut appa
ret in themate. Subſtitutio autem iſta ſibi
locum non uendicauit, quia filius ſororis
mortuus fuit antequam locus eſſet ſubſti-
tutionib.argumen.l.ſi ex pluribus.ff.de ſuis
& legiti hæredi.& l.qui liberis.§.hæc uerba
& l.ſed & ſi plures.ff.de uulg. & pup. C. de
caduc.toll.l. 1.§.pro ſecundo.& §.in nouiſ-
ſimo.& §. ſi ſub conditione. Igitur cùm ſo-
lum ſint ſubſtituti in illum caſum, & non in
alium, nō poſſunt habere illo caſu non exi-
ſtente.argumen. l. commodiſſimè.ff. de li-
be. & poſthu. maximę matre dictorum fi-
liorum ſuperueniente, quam in ſubſtitu-
tionibus tacitæ uoluntates non repellunt.
C.de impu.& alijs ſubſtitu.l.precibus.cum
ſua materia. Mihi tamen contrarium uide-
batur, ꝙ imo iſta ſubſtitutio locum ſibi uē-
dicabat, licèt ille filius ſororis eſſet præmor
tuus, quia uerum fuit dicere, quod caſus, in
quem dicta ſubſtitutio ſortiri debebat ui-
res, euenit, quod filij deceſſerint ſine libe-
ris, & ſic dato, quòd ſubſtitutio non ſu-
perſit, tamen dici poteſt, quòd ſubſtitutio
uendicat ſibi locum ex parte ipſorum, qui
bus facta fuit, ex quo caſus in quē facta e-

rat,euenit,& teſtator per illa uerba,ſcilicet,
quandocunque dicta ſubſtitutio uendicat ſi
bi locum,intendebat potius,& uolebat ſen
tire,& intelligere de caſu,in quem ſubſtitu
tio uires ſortiri debebat,id eſt ,ſi filij ſine li
beris morerentur,quàm de effectu ſubſtitu
tionis , id eſt, ſi filius ſororis ſuperuiueret,
& illam haberet, quód patet per illa uerba
quæ dixit , dicto caſu , quo dicta ſubſtitu-
tio ſortiri debeat uires,id eſt,ſi filij ſine li-
beris decederent,& quòd concernant effe-
ctum ſubſtitutionis factæ de filio ſororis ,
ſed ſolum caſum quo deberet ſortiri uires,
hic demonſtrat,quia de pauperibus proui
debat,ſeu illis relinquebat in caſu,quo ſub
ſtitutio de filio ſororis non habebat effe-
ctum,putà quia non poterat portare nomẽ
teſtantis,& hoc fortius uerificetur illo iam
mortuo antequam locus foret ſubſtitutio-
ni, quia tunc fortius certum eſt quòd eue-
niente caſu ſubſtitutionis per filiorum mor
tem ſine liberis non portabat nomẽ teſtan
tis,quod portare mortuus non potuit, nec
etiam admitti ad ſubſtitutionem, dicamus
per conſequens ꝙ fortius debeant uenire
pauperes cùm ſit iam uerum dicere , ꝙ lo-
cum ſibi uendicauit ſubſtitutio , & ꝙ caſus
ſubſtitutionis aduenit ex parte filiorũ qui-
bus facta erat , ex quo ſine liberis deceſſe-
a runt.In†iſtis enim ſubſtitutionibus potius
debemus ſequi mentem, quàm uerba.ff.ad
Trebellianum.l.hæredes mei.§.1. cum con
cordantijs.præſertim cum uerba menti con
gruè ualent applicari. Nõ obſtat ſi dicas, ꝙ
teſtator intelligebat filium ſororis ſuperui
uere filijs.ex quo ordinabat ꝙ portaret no
men ſuum,& illo caſu,quo ſic ſuperuiuens
nomen non portaret,ſubſtitionem reuoca
bat,& illo caſu bona pauperibus relinque-
bat,ergo uidetur ꝙ ſolum illo caſu pauperi
bus reliquerit, quo ille filius ſororis ſuper-
uiuens nomen teſtantis non portaret.& il-
lo caſu quo præmoriens non poterat,imò
ſolum caſum omiſerat , & ſic in iſto caſu o-
miſſo non poſſunt admitti pauperes , per
prædictam l.cõmodiſſimè.quia dico quòd
licèt teſtator illum præſupponeret uiuere,
& ſperaret poſt filios , tamen uerba condi-
tionalia per quæ pauperibus relinquit. sũt
adeò generalia,ꝙ poſſunt cõprehendere e-
tiam caſum,quo illis præmortuus eſſet.igi
tur in utrunque caſum operentur. arg.l.fi.
de poſthumis hæred.inſtit.quæ in hac ratio
ne cõcordat cum d.l. commodiſſimè. Sic e-
tiam habeo in ſimili de uulgari ſubſtitutio
ne facta hæredi inſtituto, ſi hæres non erit,
quia licet teſtator ſupponeret, & ſperaret
inſtitutũ ſibi poſt mortẽ ſuperuiuere,& ſic
in illo caſu quo ſic ſuperuiuens hæres non
eſſet,ſibi ſubſtituerit,tñ quia verba cõditio
nalia per quę fuerit facta uulgaris , ſ. ſi hæ-
res non erit,ſunt uniuerſalia , & ſe extẽdũt
in caſum,& ad caſum quo inſtitutus teſtan
ti præmoriens etiam ſortitur uires uulga-
ris ſubſtitutio.ff.de fideicommiſſarijs liber
tatib.l.Thays ancilla.§.Speudophorus.C.de
caduc. tollend.l.1.§.primo.cum concordan
tijs multis.Non obſtat ſi dicatur,ꝙ bona po
tius uidẽtur relicta pauperibus de filio ſo-
roris,in caſu quo modum,uel grauamen fi-
lio ſororis impoſitum de portãdo nomen ,
uidetur impoſitum potiùs per modum mo
di,quã per modũ conditionis, per illa uer-
ba ordinans &c.quæ ſunt in themate, & in
defectum modi uidetur illum grauaſſe de
dando pauperibus. Cũ igitur ab ipſo in de
fectum modi fuerit relictum pauperibus ,
non aliter uidetur ualere fideicommiſſum
relictum pauperibus ab ipſo,quàm ſi bona
ad illum peruenerint , & per ipſum ſteterit
quominus dictum modum impleat. Reſpõ
deo dupliciter. Vno modo,ꝙ imò dicta uer
ba potius important conditionem,quã mo
dum, q̃d patet per illa uerba, reuoco ſubſti
tutionem , quaſi uelit dicere , ꝙ in defe-
ctum portationis nominis non uult quòd
aliquod ius habeat in bonis , ꝙ eſt propriè
effectus defectus conditionis , uel dato
quod eſſet modus , dico ꝙ defectus modi
in tali relicto priuat , ſicut deficiente con-
ditione ab initio relictum non capitur
ut notat gloſſa.ff. de conditionibus &
demonſtrationibus . in rubrica , & eſt ra-
3 tio , quia † omnis modus habet condi-
tionem annexam , ſi ſatiſdederit de im-
plendo modum , ut eſt textus . ff. de con-
ditionib. & demonſtrationibus. l. quibus
diebus .§. finali. igitur defectus modi ,
uel impoſsibilitas implendi modum ab
initio , multò fortius impedit acqui-
ſitionem , & ſic non poteſt dici quod re-
lictum ſit a filio. fratris in caſum defi-
cientis modi , cùm in illo caſu ſit priua-
tus relicto : & ſic ab initio non habuiſſet ,

&

& ꝙ eo caſu ab ipſo non relinqueret, ſed potius ab hæredibus ſuis, uel ſuorum hæredibus hoc expreſſè iniunctum, noluit bona pauperibus dari per executores ſui teſtamẽti. igitur innuit ꝙ non per manus filij ſororis, uel alios ſi forte teneas, ꝙ a filio fratris in defectum modi reliquerit pauperibus, adhuc dico, ꝙ licet ille non habuerit bona quia fecit relictum ſorori per mortem eius ante aduentum conditionis factum, penes illos remanſit cum onere. argum. l. unic. §. ſin autem ſub conditione. C. de caducis tollend. & ff. ad Trebellianum. l. ſi patroni. §. qui fideicommiſ. uerſic. ſi non prior. & l. cognat. §. fi. eod. titulo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſi confert capellaniã deuolutam propter negligentiã patroni, non propterea eſt locus pœnæ a lic. ſtæ per teſtatorem fundatorẽ eius ſcilicet quod propter hoc deſinat eſſe beneficium.*

2 *Pœnalis clauſula quantumcunq; poſſibilis ſi diſpoſitioni impoſſibili adiungatur, non tenet.*

3 *Conditio turpis uel impoſſibilis, quando uitiat relictum.*

4 *Interpretatio ſeu ſignificatio quæ uitio caret, ſumẽda eſt.*

5 *Iuramentum generale, & confuſum, recipit interpretationem & ſubauditionem iuris.*

6 *Verba propter ſubiectam materiam ſunt aliter intelligenda, quàm ſecundum eorum proprium ſignificatum.*

7 *Verbum, dari, ſumitur quandoque pro uerbo tradi in contractibus, de quorum natura eſt ſola traditio.*

8 *Verbum trado, in ſe non importat dominium, nec tranſlationem dominij, et tamen propter ſubiectam materiam ſumitur pro dari.*

9 *Verbum, tutorum, ſumitur pro tutore.*

10 *Monaſterium pro filio computatur.*

DECISIO X. aliàs 868.

a FActum tale eſt, Teſtator reliquit unam capellaniam per modum, qui ſequitur. In Dei nomine amen. anno Domini, &c. ita facio, inſtituo, & ordino & aſſigno unã capellainam perpetua in eccleſia beatę Mariæ territorij de Maudẽ. de capella ſancti Georgij, cui quidem capellaniæ conſtituo, ordino, & aſſigno in perpetuum bona mea ſubſcripta cum iuribus ſuis, & pertinentiis redditus meos ſubſcriptos, cum conditionibus ſubſcriptis, ꝙ ille capellanus ĩm, q̃ tũ dictã capellaniã tenebit, ꝙ pro capellano ſeu clerico in eccleſia parœciali Maudenſi. ſeruire minimè teneatur, quòd ſi hoc faceret, ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc capellaniam prædictam ſibi aufero, & uolo, & ordino caſu præmiſſo adueniente, ꝙ dominus Mauden & quicunq; dominus fuerit dicti loci, dictam capellaniam cuidã alij bono, & ſufficienti capellano dare, conferre, & aſſignare teneatur, uolens, & ordinans & tantum quantum poſſum prohibẽs
b atque uetans *b* quod dominus Epiſcopus Carpen. nec aliquis alius prælatus dictam, capellaniam per me ſuprà ordinatam, alicui capellano dare, conferre, & aſſignare præſumat, nec aliquid præſumat de ea ordinare, ſed tantùm dictus dominus de Mauden. q cunque ibi dominus fuerit, ꝙ ſi hoc ipſe dominus epiſcopus, ſeu quiſquis alius prælatus facere præſumpſerit, eo caſu ex nunc prout ex tunc, & ex tũc prout ex nũc, ipſã capellaniã penitus caſſo reuoco & annullo, tanquam pro non facta, & conſtituta haberi uolo, & omnes & ſingulos fructus, & redditus, obuentiones & prouentiones dictorum bonorum pro ipſa capellania ſuprà ordinatorũ regere, gubernare, recipere, & recuperare debeat ſua authoritate ꝓpria, atq; de ipſis fructibus, & gaudentibus dicta duo anniuerſaria in eccleſijs prædictis fieri faciat.

1 Quæritur pro hoc themate nunq d ñs ſi Carpẽ. dictã eccleſiam conferat alicui in negligentiã domini Maudenſis ꝓpter hoc dicto capellania annuletur, ut ſic ex bonis pro dicta capellania aſſignatis debeant fieri iſta duo anniuerſaria, prout teſtator fieri ordinauit? Et uidetur dicendum prima facie ꝙ non, quia dicta ordinatio, qua ordinauit, prohibuit, & uetauit, quòd epiſcopus Carpen. nec aliquis alius prælatus dictam capellaniam dare, conferre, uel aſſignare non poſſet, nec de illa aliquid ordinaret, eſt expreſſe contra ius, quia licèt talium iniurium ſpiritualium iuſpatronatus ad præſentandum poſſet cadere in laicum ipſa tamen inſtitutio tantũ ad epiſcopum pertinet nec poſſet ad laicum ſpectare. argument. extra

de iure patronatus.c.præterea,& c.cùm lai
ci.& c.paſtoralis,& c.relatum. & extra, de
inſtitutio.cùm ueniſſent.extra, de officio.
ordina.cùm uos. ad quod facit in ratione,
extra de iud.c.c.decernimus.denominatio
enim ſeu præſentatio licet poſsit fieri a lai
co ordinario, tamen inſtitutio ad epiſco-
pum pertinet, ſi idoneus nominetur, ut in
Authent. de ſanctiſ. epiſcop. § ſi quis ora-
tor j quia pſata ordinatio ſeu prohibitio
teſtatoris, cùm ſit expreſsè contra ius, nulla
tenus eſt ſeruanda.argument.in Authent.
de eccle.titul.§.ſi autem pro redemptione
captiuorum, ibi cùm dicit, licèt precipue a
teſtatoribus aut donatoribus ſit illis inter
dictũ, habetur ad hoc aliquod participiũ.
ff. de legat.i.l.nemo poteſt.cũ concordan.
uerùm etiam quia huic præcepto, ſeu or-
dinationi, ſeu diſpoſitioni de iure impoſſi
bili, & quæ non ualet in modum cuiuſdam
pœnalitatis ſubiũxit aliam clauſulã ad hoc,
ut eius metu pœnæ primæ ordinationi pa-
reret, ſcilicet quòd ſi hoc epiſcopus face-
re præſumpſerit, eo caſu ex nunc prout ex
tunc, & econtra, dictam capellaniam peni-
tùs ceſſabat, & annullabat &c. & ex bonis
aſſignatis ibi duo anniuerſaria fieri uole-
bat, ſicut principale præceptũ, non tenuit
nec eodem modo ſecundum quem alias
de iure licitum eſſet & poſſibile, ex eo quia
in modum pœnalitatis ſubiunctum eſt, te-
nebat. argument. quia ex quo principale
non tenuit, de iure non ualebit acceſſoriũ
ſeu pœnale argument. ff. de regul.iur.l.cũ
principale.quod enim non tenet de iure,
nequit pœnæ uinculo alligari. C. de legib.
non dubium.in fin.ff.ad legem Falc.l. qđ
de bonis. §. 1. Et pro hoc uidetur expreſ-
2. ſum, quòd† ubi alicui diſpoſitioni impoſ-
ſibili ſubiungitur pœnalis clauſula quan-
tumcunque poſsibilis, ex quo principalis
non ualet, non ualebit etiam pœnalis.argu
ment.ff.de uerborum obligatio.l. ſi homo
mortuus.pro hoc etiam benè facit concor
dia iurium tradita per Cynum. C. de his q
pœnæ nomine.l.i.in tertia oppoſi. in fin.
3. Vbi dicitur quòd† relictum ſub cõditione
turpi uel aliàs de iure impoſsibili neceſſa-
ria benè tenet, ut putà cùm relictum inci-
pit a conditione turpi, uel impoſsibili ne-
gatiue concepta, quæ eſt neceſſaria, ut ſi
cœlum digito non tetigeris, lego 10. uel ſi
hominem non occideris, uel ſi patrem ab
hoſtibus non redemeris.ſed ſi relictum nõ
inciperet a præcedente conditione turpi,
uel impoſsibili, tunc quantumcunque ſe-
quens additio eſſet neceſſaria, & poſsibilis
non ualet, quia ſubiungitur præcepto tur-
pi, & impoſsibili, ut puta, præcipio, ut cœ-
lum digito tangas, uel occidas hominem,
& ſi hoc non feceris, lego tibi 10. certe nõ
ualet legatum ut nomine pœnæ relictum,
quia erat præcepto impoſsibili, uel turpi
adiectum, ut probatur Inſtitut. de legat.§.
final.ff.de his quæ pœnæ cauſa in teſta. re-
lin.l.1.C.de his quæ pę.nom.l.1.præſertim
autem non uidetur ſequens diſpoſitio, in
quam modum cuiuſdam pœnalitatis or-
dinatur de bonis capellaniæ diſtribuendis
in anniuerſario, ſi epiſcopus ſe intromit-
tat de capellania, quia poſtquam capella-
nia ab initio tenuit, certum eſt quod bona
deſtinata pro capellania tranſierunt in ca
pellaniam uel in dominium Chriſti, ſeu u-
niuerſalis eccleſiæ, cuius ſunt quoad pro-
prietatem bona eccleſiaſtica licet quoad
vſumfructum ſint futuri capellani ibi inſti
tuendi, & quoad adminiſtrationem.argu-
men. eorum quæ notantur in ſimili de bo
nis eccleſiæ, per Innocen. extra, de cauſa
poſſeſſionis & proprietatis, cùm ſuper. in
gloſſ.2. iuncto argumento. l. cùm pater.§.
fundo.ff.de legat.2.& ſi epiſcopus ibi inſti
tuit legitimè, & canonicè, bona iſta perti-
nent ad illum nomine capellaniæ. & illis
frui põt, & illa miniſtrare, quaſi ſancta ſan
ctorum.idcirco impoſſibile eſt quodãmo-
do propter aliquam diſpoſitionem teſta-
toris talia eſſe deſinant, nec in alios uſus
tranſire, quia diſpoſitio teſtatoris collata
fuit in tempus, quo res deſinat eſſe ſua, &
ſuorum hæredum.argumen.bono ad hoc
de manum.teſta.l. Stichus ſeruus. pro hoc
facit quod notat Innocent. in c. cùm con-
tingat.de foro competent.Item ex talibus
teſtamentorum diſpoſitionibus ſequitur
magnus iuris canonici & ciuilis epiſcopo-
rum, & aliorum prælatorum contemptus
quod nequaquam tolerandum eſt.ad qđ
poteſt induci. ff.de legat.2.l.cod.§.fi. talia
enim quãtumcunque de ſe bona uidean-
tur, cùm tamen dicuntur in contemptum
alterius, nõ ſunt toleranda.argumen.ff.de
iniur.l.item apud Labeonẽ.§. generaliter.

iunct.no.per Cy.C.de iniur. c.ſi non conui
tij.7.quæſtion.1.in fin.Ergo licet relictum
anniuerſariorum de ſe ſit bonum, tamen
quia factum eſt pœnaliter, & cum tali mo
do, non debet ualere, ſed potiùs reijci, &
primæ diſpoſitioni capellaniç ſtari.imo po
tiùs ut ordinationem teſtatoris quantum
de iure poterimus, conformemus & illam
ciuiliter intelligamus. arg.ff. de ſeruit. ru-
ſtic.præd.l.ſi cui.dicamus teſtantem intel-
lexiſſe, & uoluiſſe hæredem ſuum habere
totum, quod de iure in capellania habere
poſſit, ut iuſpatronatus, ut ſit præſentet de
bitè epiſcopo capellanum per illum inſti-
tuendum, & uideatur uoluiſſe epiſcopũ ha
bere totalem diſpoſitionẽ, uſurpare uelle
hæredis iuſpatronatus iniuſtè & indebitè
derogare, quia tũc ordinabat de annullatio-
ne capellaniæ, & de translatione bonorũ
eius in anniuerſarium facienda, non tamẽ
uidebatur hæredem ſuũ uoluiſſe habere,
quod de iure habere non poſſet, ſcilicet to
talem diſpoſitionem, & inſtitutionem nec
uideat uoluiſſe habere epiſcopum, qđ de
iure habere nõ dẽt, ne ſic uideatur contra
ius ordinaſſe, & elegiſſe uiã ad impugnan
dum ſua iudicia, ff. de teſtamen. milita.l.3.
nec uideatur ius & prælatum ſuum contẽ
pſiſſe, quod in magnum ſalutis animæ uer
geret detrimentum cuius fuiſſe præſertim
moriens immemor non uidetur.arg C. ad
leg.Iul.repetund.l.fi. imo potiùs uideatur
ſuam ordinationem iuris interpretationi
ſubmittere, & honorem & reuerentiã præ
lato ſuo, & iuribus ad ipſam concernenti-
bus cõſeruaſſe, ut ſic uerborũ ſignificatio
ſaltem per largã interpretationem, & con
uenientem ſubauditionem ad intellectum
ſanum, & bonum & ciuilem debeat appli-
cari.argu.dictæ l.ſi cui.ff.de ſeruitut.ruſtic.
prædio.& argumen.ff.ad muni.l. ut grada-
tim.§.ſed ſi.ff.de leg.2.unum ex familia.§.
ſi commiſſa.de.conditio. & demonſtratio.
cũ auus, ff.de legat.3.l.non aliter.C.de inof
4 fic.teſtam.l.1.ut † ſic illa recipiatur interpre
tatio, ſeu ſignificatio quæ uitio caret.ff. de
legib.l.in ambiguo.iũct. §.diſponat. in Au
5 thent.de nupt.ſic etiam † in iuramẽto gene-
rali habito & confuſo, quod recipit inter-
pretationem, & ſubauditionem iuris, extra
de iureiu.quemadmodum.ff.de oper.libe.
l.libertus.C.de non nume.pec.l.fina.ff.qui
ſatiſ.cog.l.fin.cum multis concord.Sit igi-
tur ſẽſus cũ dixit teſtator quod dominus Mat
den.dictam capellaniam conferre, dare &
aſſignare teneatur, ſcilicet prout ad eũ col
latio, datio, ſeu aſſignatio poteſt pertinere
de iure & quod ſubiũgitur, quod ordinabat,
nè epiſcopus, uel alius prælatus dictam ca-
pellaniam alicui capellano dare, conferre,
ſeu aſſignare preſumat, ſit ſenſus quod hoc
non præſumat, indebitè uſurpando iuſpa-
tronatus quod in capellania hæredem ſuũ
habere uolebat, & cum congruentius ſeq
poterat pœnalis clauſula ſubiuncta, quę co
tinet translatione bonorum capellaniæ in
anniuerſaria facienda ſub conditione, quæ
ſic intellecta, erit poſſibilis & honeſta, & i-
deò benè ualebit dicta translatio ad illum
caſum.argument.ff.de adi.leg.l.translatio.
& l.quod ſi alij. præſertim cùm fiat transla
tio in aliam cauſam piam.argumen.in Au-
thent de ſanct.epi.§ ſed hoc præſenti. in fi.
in uer.ſi tamen in redemptione captiuorũ.
argumen.ff.de condit.& demonſtrat.l. Ti-
tio uſusfructus. in fin. quæ in hac ratione
concordat cum l.cùm tale. §. nemo.eodem
titul ad quod in ratione C. de ſacroſanct.
eccleſi. authent. Item ſi ſibi inuicem. cum
concordã.Et hanc opinionem ſatis uiden-
6 tur fundare iura, quæ dicunt. † quod propter
ſubiectam materiã uerba ſunt aliter intel-
ligenda, quàm eſſent ſecũdum eorum pro-
prium ſignificatum, ut ſanus haberi poſſit,
& iuri conſonus intellectus, ff.loca.l.ſi uno
anno.ubi uerbum, donationis, ſumitur in
improprium ſignificatum propter ſubie-
ctam materiam.ſic etiam habeo in uerbo,
7 dari, quod † ſumitur pro tradi, quod profer
tur in contractibus, de quorum natura eſt
ſola traditio.ff.de uſufruc.l.ſi ſtipulatus &
tamen ex ſuo proprio ſignificato denotat
dominij translationem, ut l. ubi autem nõ
apparet.§.fina.de uerborum obligatione.
Inſtitu de actio. §. ſic itaque ſic etiam ha-
8 beo in uerbo, trado, quod † in ſe non impor
tat dominium, nec trãslationem dominij,
& tamen propter ſubiectam materiam ſu-
mitur pro dari ſcilicet ſi proferatur in ma
teria, quę requirit dominij translationem,
ff de uerbo. obligat. l. in conuentionali-
bus.§.fina. ſecundum unum intellectum:
quę ita concordat cum l.ſi rem tradi. eodẽ
titul ſic etiam faciunt l.pro tutore.in con-

ditionibus.ff.de condit.& demonſtratio l.
pater Seuerinam §. conductionū.ubi uer-
9 bum,tutorum † ſumitur pro hoc l. non ali-
ter.ff. de legat.3. extra, de procur. petitio.
cum concor.infinitis. In cōtrarium tamen
uideretur ꝙ imò dato ꝙ præceptum. ſeu
diſpoſitio teſtantis prohibentis,& ordinā
tis,ne epiſcopus poſſit conferre,ſit contra
ius,tamen ſubiuncta diſpoſitio de annulla
tione capellaniæ facta, & translatione fien
da in anniuerſaria,teneat,quia licèt prima
diſpoſitio tanquam cōtra ius non teneat,
tamen ex quo per ſecundam transfertur le
gatum in ęque fauorabilem & piā cauſam,
ſcilicet anniuerſariorū, ſicut erat primum
legatum capellanię,videretur ꝙ deberet te
nere ſecunda diſpoſitio,ſic habetur in ſimi
li ex concord. iurium, ubi legatur mulieri
ſub conditione ne nubat, reijcitur condi-
tio, & ſpreta cōditione legatum conſequi
tur. ſed in defectum conditione in alium
non transfertur legatum, vt l. cum tale. §.
Meuiæ. ff. de conditio. & demonſtratio. &
idem etiam eſſet ſi transferretur in aliam
cauſam ęque,uel magis fauorabilem, ſicut
eſſent nuptiæ,tunc nunquid ualebit tranſ-
latio? Dicit text. ꝙ ſic:nec tunc remittitur
conditio mulieri.ita eſt text.in l.Titio uſuſ
fructus.in fin.ff.de conditio. & demonſtra
tio.per eundem modum poteſt induci ſi re
linquatur fideicommiſſum ab aliquo ſub
conditione, ſi liberos non habuerit & in-
greditur monaſterium, certe conditio ui-
10 detur defecta: † quia monaſterium pro fi-
lio computatur.Iſtud eſt uerum ſi iſtud fi-
deicommiſſum non eſſet relictum in cau
ſam ęquè,uel magis fauorabilē,putà in re-
demptionem captiuorū, uel alimenta pau
perum,uel alteri monaſterio relictū, cuius
cauſa eſt æque fauorabilis,ut eſt tex.nota.
in authē.de ſacroſanct. eccle.§.ſed hoc præ-
ſenti. in fine uerſic.ſi tamen. Prima opinio
uidetur mihi eſſe ęquior & ſecretior, & de
iure uerior, non uidetur de hoc facienda
longa inſtantia, quia uidetur caſus pro pri
ma opinio.10.q.1.ca.ſi quidam.& facit ex
tra, de teſt. requiſiſti. uerſic. ſecùs non ta-
men uideo quin per uerba prædicta facta
fuerit capellania.

ADDITIO.

a ¶Teſtator reliquit. *Habes in hac deciſio.de pa-
trono laico,de cuius patroni poteſtat. & priuilegio Felyn. fecit. tractat. qui poſitus eſt poſt eius commentaria ad Decreta, l. dignus quia quolibet ſtudioſo diligenter legatur.* Et *adde ad materiam Lambert. in tract. de iure patro. in 9. quæſt.princip.primæ partis, primi libri. uerſi. amplia iſtam quæſt.nu.40.*

b ¶Atque uetans. *An iſta prohibitio de iure apponi poſſit per fundatores in fundatione capellaniæ, ſeu beneficii.uide Felyn.in c.cùm uenerabilis col. 11 uerſicul.amplia ſecundo.extra,de exceptio.*

EPITOMAE.

Teſtator ſi legat pro anniuerſario faciendo certas menſuras annonæ liberatur hæres cedendo legatario ius exigendi dictas menſuras ab illis, qui illas ſoluere obligantur.

SVMMARIVM.

1 *Hæres an liberetur cedendo legatario ius exigendi certas menſuras annonæ ab illis, qui eas ſoluere obligantur. legatas pro anniuerſario faciendo.*

2 *Teſtator ubi legat certam quantitatem, quam tertius debet, intelligitur eſſe in legato ſolùm debitum a tertio.*

3 *Hæres cedendo actionem legatario quando liberatur.*

4 *Dictio quis, uel qui iuncta uerbo tertiæ perſonæ, cum reſpicit aliquid taxatum in quantitate conſiſtens facit conditionem, ſecùs ſi iungeretur uerbo primæ perſonæ, quia tunc facere demonſtrationē.*

5 *Legatum uitiatur propter defectum ſeu falſitatem conditionis.*

6 *Dictio quis uel qui iuncta uerba futuri temporis facit conditionem.*

7 *Verbum infiniti eſt aptabile ad præſens, & futurum, uel etiam præteritum, quamuis ſit modus præſentis temporis.*

8 *Teſtator quando ſub diuerſis conceptionibus legat, et declarat ex quo, uel quādo ſoluatur legatū, tunc talis declaratio uidetur potius fieri cauſa demonſtrationis, quàm taxationis, ſecùs ſi ſub una conceptione nume. 9.*

DECISIO II. aliàs 869.

LEgo pro anniuerſario annali,& perpetuo faciendo pro anima mea,& parentum meorū, in eccleſia Murmorien. duas ſummatas annonæ,ad magnam menſurā,

quas

quas mihi ſeruiũt Gulielmus & Raymũ ſus fratres.pro quodã affirmario,ꝙ habent in
1 tali loco.Quæritur† an hæres liberetur cedendo actiones contra dictos G. & R.ut ſic eccleſia Murmorien. ſeu illam adminiſtran tes pro anniuerſario debeant per ſe leuare dictas duas ſummatas,& exigere quolibet anno uel an hæres prædictus per ſe debeat exigere,& anniuerſario faciẽdo anno quo liber miniſtrare. Itẽ an ſolũ dictũ affimariũ pro quo debẽtur illę duę ſommatę,ſic obligatum pro dictis duabus sõmatis,uel an tota hęreditas teſtatoris, & ſic hęres ꝑpetuò debeat duas sõmatas annonæ pro anniuerſario,uel an ſit liberatus cedendo eccleſiæ ius ꝙ habet,& habebat teſtatur contra dictos G.& R. in affirmario illo ꝓ dictis duabus sõmatis,& ad nihil aliud teneantur.Itẽ ſi pro tẽpore non poſſent percipi,uel haberi dictæ sũmatę de affimario illo , uel propter deteriorationem uel minus ualentiã dicti affirmarij , pro quo debẽtur illæ duæ ſummatæ, uel aliàs propter depauperatio nem dictorum G. & R. ſeu ipſorũ ſucceſſorum, uel propter guerras uel aliàs, quæritur an hęres de alijs , bonis hæreditatis dictã penſionem debeat,ſi ab illis debitorib. non poſſit exigi,& ſic nõ libereẽ ſolũ cedendo actiones cõtra illos, imo pro dicta pẽſione generaliter tota hæreditas diſtringatur, ſi exinde non poſſit percipi, ut uidẽtut tex. expreſſiſſimi. ff. de alim. leg.l. Lucius. ff. de leg.3.Paulo Calimacho.§.fi.ff.de lega.1.l.quã dam teſtator.in princip. pro quo etiã,quia iſta uerba nõ faciunt cõtradictionẽ, ſed potius demõſtrationẽ, ut uidet tex ff. de cõdition. & demõſtratio.l. in cõditionib.§. hæc ſcriptura.uerſi.proinde nec illud.Igiẽ quan quã exinde dicta penſio colligi, uel percipi non poſſit, nihilominus aliũdè debeantur, quia falſa demõſtratio, &c.ff.de cõditio. & demõſtratio.l. demõſtratio falſa.ad qđ. C. de falſ.cauſa adiect.l.ſi nõ deſignara.in fin. & l.fi.eodẽ tit.cum multis concordan & ꝙ ſuppletio ſit ficda faciunt i arg.ff. de tritic. uin.& oleo leg.l. ex eo.ff. de annuis legat.l. uini falerni:ff.quãdo dies leg.ced.l.Firmio Heliodoro.in prin.ad quod etiã.ff. de uerbor.obliga.l.inter ſtipulante.§.ſacrã.in uer. ſi ſtipulatus fuero.ff.de actio.emptio.l.ſi q s cum fundum,præſertim quia,legatũ eſt tactũ ob cauſã perpetuam,ſcilicet ꝓ anniuerſario ꝑpetuo.&c. quod nõ poſſet eſſe perpetuũ,niſi dicta pẽſio perpetuo praſtaret. igitur ſi exinde nõ poſſit præſtari,unde illã preſtandã demonſtrauit teſtator, præſtari & ſuppleri debeat aliunde. arg. ad hoc de annu.le.l.in annuã.in fin.& l.annua.§. a Titio.in fi.l.penult.cũ concord. His tamẽ non obſtãtibus teneo cõtrariũ,ſaluo iudicio melioni,& dico ꝙ hęres plenè erit liberatus cedendo actiones anniuerſario,ſiue eius miniſtris, nec ad plus teneat , niſi ſolum ad illas duas sõmatas,quas ſeruiunt , ſeu debẽt dicti Gulielmus & Raymundus,nec de alijs bonis aliq ſuppleri tenebitur, quantumcunq; dicta pẽſio diminueretur, dũmodò ſine hæredis culpa,quod quidẽ ſic probo,quia certum eſt legãdo duas sõmatas, quas ſeruiũt G.& R.uidetur legaſſe duas sõmatas, quas
2 ipſi debẽt,quia ſeruiunt,& debent , in hoc propoſito idẽ ſunt.Cõſtat autem†ꝙ cùm teſtator legat alicui quod alius tertius debet, etiam adiecta certa quãtitate.utputà legat centum,uel decem,quę Titius debet,ꝙ ſolum eſt in legato,quod debet Titius,intantùm ꝙ ſi nihil uel minus debet, uel non debet,tũc non tenetur aliunde ſupplere, imò
3 hæres†penitùs liberatur cedẽdo legatario actiones contra Titiũ.eſt caſus ff.de leg.1.l. ſi ſic.§.1.uerſi.ꝙ ſi addiderit. uerſi. ſi proinde.in fi. cum l. legaui. circa mediũ .ff. de liber.leg.& ibi plenè not.in gloſſ.magn.ergo etiam & ita ſit in propoſito,ut ſolùm ꝙ ſeruiunt.G.& R.id eſt,ꝙ debent, ſeu debeant, & ꝙ debebũt,uideatur legatũ,nec ſi minus debebũt , uel nihil, aliũde ſuppleri debeat, imò hæres cõtra eos cedẽdo actiones penitùs liberetur . Iterum hoc etiam probatur,
4 quia iſta dictio,† quis, uel qui , iuncta uerbo tertię perſonæ,cum reſpicit aliquid taxatũ in quãtitate conſiſtẽs, facit cõditionẽ, licèt ſi iungat uerbo primę ꝑſonę, facit demõſtrationẽ,ut uerbi gratia,ſi dicatur,lego tibi,licèt nihil debebã,nihilominus ualet legatum,q̃a illa dictio iungebat uerbo primę ꝑſonę,ſcilicèt debeo,& reſpiciebat aliq d taxatum in quãtitate conſiſtens ſcilicet,decẽ, & iõ faciebat demonſtrationẽ, q̃ licet ſit falſa,nõ uitiat legatũ. imò nihilominus ualet, ſed ſecus ſi eſſet appoſita ꝑ eundemodũ dictio,q̃.uerbo tertiæ ꝑſonę,utputà lego tibi decẽ,quæ Titius mihi debet ſic,in legato,& ſi nihil uel minus,nihil plus ſit i legato. nec ſup-

5 ſuppleri debet aliunde, quia† defectus ſeu falſitas conditionis bene uitiat legatum. & ita concor.l.& ſi nō dignata.& l.fi.C.de fal. cā adiect.& d.l.ſi ſic.§.j.primo rñſo.ff.đ leg. j.& Inſt de leg. §.ſed ſi uxori.cū d l.ſi ſic.§. 1.in fin.& d.l.legaui.circa med.ff.de lib.leg. cum ibi not.& hanc concor.dedit Petrus de Bella Pertica in originali. ff. de leg. 1.l. Stichum in illā diſt quam ibi facit de nomine quis uel qui,quando iungitur uerbo tertię perſonæ & reſpiciat aliquid taxatū in quantitate cōſiſtens,q̄ a teſtator dixit, lego duas ſommatas annonæ,ubi taxauit certa quantitas,& poſtea dixit, quas ſeruiunt G. & R. & ita iungit illud, quas, cū uerbo ſeruiunt qđ eſt tertiæ perſonę, igitˀ illa dictio, quas quę iungitur uerbo tertię perſonæ,& reſpicit quantitatem, ſcilicet duarum ſommatarum facit hic conditionem,vt ſic uidetur ſolum eſſe in legato,& ſi quatenus illi debēt, uel ſeruiunt, uel debebunt,uel ſeruient in futurum,& non plus.Item etiam iſta dictio

6 † quis uel qui, iuncta uerbo futuri temporis facit conditionem,ut l. Stichū, qui. ff.de leg.1.iunc.l.nuper.§.fin.ff.de lega.3. & no. Petrus de Bella Pertica in dicta diſtinctione,quam ponit in pręalle. l.Stichum ſed additur iſta dictio,quas,uerbo futuri temporis,cum ita ſignificat in propoſito futurum tempus, ſicut præſens, quia illud uerbum, ſeruiunt,reſpicit penſiones annuas,quę nō tm̄ debent nūc,ſed & in futurū debebunt, unde ſenſus eſt huius locutionis,lego penſiones,quas tales ſeruiūt, & ſeruiēt in futurū,hinc eſt ꝙ alibi dr̄ in alia facultate,ꝙ pręſens eſt.cuius pars ꝑterierat,pars uerò futura eſt,ut ait Priſcianus. & pro tanto no.alibi Inn. ꝙ pręſens confuſum præſentis non tenet uſum, quaſi innuat, quòd imò interdum uerbum præſentis temporis denotat, & comprehendit futurū, ut deducit ad notabile propoſitum ſuum. extra,de except. c. dilecti. ultra medium. & pro hoc etiam

7 induci poteſt gl.de uerbo infinitiui,†quod eſt aptabile ad pręſens,& futurum,uel etiā pręteritū,& tm̄ modus eſt pręſentis tēporis. vnde bene dicitur, uolo legere,uolui legere,uolebam legere, ut not.de uerb.oblig.l. ubi.§.ſtipulatio.ſuper uerbo, daturum.igitur cùm iſta dictio,quas,iungatur uerbo futuri temporis,ſaltem quoad uirtutem ſignificati,cōcludo, ꝙ facit concluſionem,& nō demonſtrationem, & ſic ſolùm erit in legato,quod illi G.& R. debebunt, & nulla debebit fieri ſupplētio aliunde,ut dictum eſt. Item etiam hoc probatur, quia hic teſtator ſub una oratione legat,& etiā taxat, & declarat,quod legat, & unde quia dicit lego duas ſommaras, quas tales mihi ſeruiunt. Igitur uidetur in dubio legatum factum fore tractum ab aliàs taxatum nō demonſtratū, & illam adiectionem ſcilicet,quas ſeruiunt, quam ſimul ſub una conceptione cum legato profert.uidetur in dubio feciſſe cauſa taxationis,non demonſtrationis. probatio patet ex concord.iurium data per Dyn.in l. quidā teſtamento.ff.de legat.1.& in l ſi ſer

8 uus §.qui quinque.dicit,q † quando ſub diuerſis conceptionibus teſtator legat,& declarat,ex quo,uel quando ſoluatur legatū, tūc talis declaratio uidetur fieri potius gratia demonſtrationis,quàm gratia taxandi, ut ſic ſi ex inde non ſolui non poſſit,ſolui dēat aliūde.utputa ſi dico lego quadraginta aureos Titio,& poſtea in alia clauſula ſubiūgit, quòd illos xl. aureos uult ſolui ex xx. debitis a Męuio,& ex xx.debitis a Caio,certè iſta clauſula ſequens non uidetur taxare, nec limitare legatum præcedens,quin ſi ex iſtis debitis ſolui non poſſit legatum,& ita debeat aliunde,ſed ſolū demonſtrare,unde faciliùs ſolui poſſit legatum.& ita loquuntur leges.ff de legat.1. quidam teſtator. in princ.ff.de an.le. Lucius.& l. Paulo Calima

9 cho.§.final.ff.de lega.3.ſecùs † autem eſſet ubi ſub una conceptione legat,& declarat, utputa lego decem quę Titius mihi debet, uel lego decem quæ ſunt in archa.quia certe tunc uidetur taxare,& limitare,unde ſoluatur,& ſolui debet, quod Titius debet,& quātū dēt,& qđ eſt in archa,& nō plus,nec aliunde ſupplendū eſt,vt d.l.ſi ſic.§.j.in fi.& d.l.ſi ſeruus. §. qui quinque.& l.cū certus. ff.de trit.uin.& oleo lega.& ſic poteſt intelligi l.antepenultim.§.ciuibus ff.de leg.2.& l.ſi ſeruus.§.ſi quis. ſic igitur eſt in propoſito, ut ſupra dictum eſt. ergo &c. Item etiā hoc probatur, quia teſtator uidetur legaſſe certum corpus,ſ.certi nominis,ſeu debiti,ſeu ſeruitij,ſ.debitum duarum ſummatarum annonæ,quas faciunt,ſeu ſeruiunt. G.

10 & R. igitur ſi id†quod legatum eſt, perierit,uel fuerit diminutū ſine culpa hęredis, hęres erit liberatus,nec amplius tenebitur. ff.de

ff.de uerbor.oblig l.ſi ex legati cauſa. cum
concord. Non obſt.contraria. Primò l.Lu-
cius.de alim.leg. nec l.Paulo Calimacho.§.
fin.nec l.quidam teſtator. in princ.quia ibi
uidetur dictum cauſa demõſtrandi non au
tem cauſa taxandi,ſeu limitandi, quia ſub
diuerſis conceptionibus fiebat, hic uerò i-
deo cauſa taxationis, q̃a ſub una cõceptio
ne,ut plenè dixi in quarta ratione.Non ob
ſtat text. in l.in conditionibus.§.i.in fi.ff.de
condi. & demon. ubi ſub una conceptione
legando teſtator declarabat, ſcilicet lego,
quicquid mihi dari oportet,& tamen non
uidetur dici cauſa taxationis, ſeu limitatio
nis,nec illa uerba faciunt conditionem, ſeu
potiùs demonſtrationem,quia dic ꝙ ibi cõ
ſtabat de uolũtate teſtantis, per quam con
ditiones regantur in vltimis uoluntatibus,
hic nõ.uel aliter ſoluit,ut ibi not. quia illa
uerba ibi non faciunt conditionem,ſcilicet
quoad impediendam trãſmisſionẽ, ſed be
nè, quoad impediendam taxationem,& li-
mitationem,ut ſi nihil dari oporet,aliunde
nõ debeatur,ut dicta l.ſi ſic.§.1. in fi.de leg.
1.non obſtat.l.ex eo.nec l.legatum.§.uini fa
lerni.nec l.Firmio Heliodoro.nec §.ſacram:
l.inter ſtipúlantem. quia in illis legibus li
cèt fiat ſuppletio ex fructibus annorum ſe
quentium,non tamen debet fieri ſuppletio
ex alijs bonis,uel rebus hæredis,uel debito
ris,ex quo fructus certi fundi debebãtur.&
ita audacter concederem hic,ſi termini eſ-
ſent conſimiles,ſed nõ fuit.quia hic non le
gabatur certa quãtitas fructuum ex fundo,
imò legabatur certum debitum, ſeu certa
annua penſio per G.& R.debita pro fundo,
& non poteſt fieri ſuppletio ex futuris pen
ſionibus,cùm quolibet anno ſolũ talẽ pen-
ſionem debeant,& non plus Non obſt.ff.de
act.empt.l.ſi cũ fundum.quia ibi ideò aliun
dè debet præſtari propter temerariam aſſer
tionẽ uenditorum,qui ibi tot forte aſſere-
bant,ut ibi not.hic autem teſtator non aſſe
rebat cauſam diminutionis penſionis non
poſſe euenire. Non obſt.ꝙ legatum eſt fa-
ctum ob cauſam perpetuam,& cæt.quia eſt
iſtud argumentum non concludit, niſi ꝙ
legatum debet eſſe perpetuum, & illud be
nè uolo ꝙ perpetuò per anniuerſario iſta
penſio per G & R.debeatur.& ſi dicas ꝙ nõ
perpetuò poterit ꝑcipi, ſi deterioretur pẽ-
ſio uel feudum,dico ꝙ non debemus inſpi
cere caſum aduerſæ fortunæ,ut l. Iulianus
ff.qui & à quibus.& l.inter ſtipulantem §.
ſacram. de uerbo.obligation.& ſi inſpiciatur,ex quo ab initio penſio quę debebatur
erat ꝑpetua,& poterat deſeruire cauſæ per
petuæ,tamen cedant periculo legatariorũ,
& non hæredis, quia ſolutione eius quod
debebatur, id eſt, ceſſione actionum & iu-
riũ contra G.& R.cõpetentium, fuit libera
tus,ut ſuprà probatum eſt.Non enim uide
tur teſtator uoluiſſe hæredem ſuum dupli-
ci onere prægrauaſſe.argument.l.Titia.§.q
in uita.ff.de legat.2.Non obſt. l. annonam.
nec l.Titia.ff.de ann.leg.quia ibi legabatur
certa quantitas in genere per hæredẽ præ-
ſtanda,& ideò nõ eſt mirum,ſi propter cau
ſa perpetuam ob quam legabatur, hæres
perpetuò tenebatur ad illam quantitatẽ an
nis ſingulis pręſtandam. hic uerò legabatur
certum nomen ſeruitij, ſeu certum debitũ
quod habebat perpetuam annuã præſtatio
nẽ,qd̃ præſtando per ceſſionem actionum,
& iuriũ contra illos,qui debent, nõ eſt mi-
rũ, ſi hæres ſit plenè liberatus,ut d.l.ſi ſic.
§.1.in fi. quia ſolutione eius quod debetur
omnis tollitur obligatio. Inſtitu.quib.mo.
tol.obli.in prin.

S V M M A R I V M.

1 *Quarta integra detrahi non poteſt de fideicommiſſo uniuerſali,niſi priùs deductis legatis ad pias cauſas & ſic ſolùm de reſiduo.*

2 *Legata non priuilegata ſolummodò deſalcãtur, priuilegiata uerè integraliter ſoluuntur:*

3 *Legata ubi nominatum ab hærede ueniunt præſtanda, onus ipſorum non pertinet ad fideicommiſſarium.*

4 *Legatorum omnium onus ſpectat ad fideicõmiſſarium uniuerſalem,quando legata ſimpliciter relinquuntur,& fideicommiſſum ſimpliciter.*

5 *Falcidia detrahitur de legatis deſalcabilibus pro non deſalcandis, ubi relinquuntur eidem perſonæ utraque legata.*

6 *Quarta non detrahitur de fideicommiſſo uniuerſali pro legatis pijs pertinentibus ab onus hæredis.*

DECISIO XII. aliàs 870.

QVædam mulier inſtituit hæredẽ maritum ſuum, & plura alia tã pia legata, quàm alia fecit,& in caſu quo moreretur ſine liberis,ꝙ de bonis ſuis reciperẽtur quin
gen-

genti floreni,diſtribuendi in uſus pios arbi
trio executionem ſuorum,& reſiduum bo
norum ſuorū ueniat ad quendam.Mortuo
marito poſt aditam uxoris hæreditatem ſi-
ne liberis,ſucceſſit Petrus ab inteſtato ,qui
de hæreditate reſtituenda dicto T.ſubſtitu
to fideicommiſſario uniuerſali uult detra
here integram quartam Trebellianicam to
tius hæreditatis,etiam computando,& in-
cludendo ī hæreditate dicta legata pia.Sub
ſtitutus uerò dicit,ꝙ q̃ a de illis legatis pijs
a nulla Falcidia a detrahenda eſt , illa ſunt
primò extrahenda,& integra ſoluenda ,&
de reſiduo quod ſibi reſtituetur, ſolùm eſt
detrahēda quarta illius reſidui,& nō quarta
totius hæreditatis,q̃ritur q̃ d iuris?Et uidet
1 † ꝙ hæres de illo reſiduo quo eſt reſtituen
dum fideicommiſſario, poſſit detrahere in
tegram partem totius hæreditatis , nedum
quartam illius reſidui,quia ad ipſum fidei
commiſſarium uniuerſalem pertinet onus
omnium legatorum relictorum in teſtamē
to,& non propriè ad unius hæredis,imò hę
res reſtituit fideicommiſſariam hæreditatē
detracta quarta Trebellianica integra,& de
reſiduo quod reſtituit , ſcilicet de dodran-
te, fideicommiſſario tenetur ſoluere inte-
gra legata , ſaltē quatenus bona ſufficiant,
etiam nulla Falcidia detracta, ut probatur,
ff.ad Trebellia.l.1. §.fin. in eod. tit. l.2.& l.
final. cum ibi no. pro iſta parte etiam facit,
quia quando aliqua ſunt legata , quæ non
poſſunt defalcari,& alia quæ poſſunt defal
cari,detrahitur quarta integra,etiam pro il
lis quæ nō poterant defalcari,ut probatur,
ff.ad leg.Falc.l.planè.& l.ſequen. §.1.& no.
in l.ex aſſe.in.1.glo.eod.tit.ergo & hic,licèt
legata non poſſunt defalcari in fideicom-
miſſario uniuerſali,qđ poteſt defalcari de-
trahatur integra quarta etiam pro legatis
pijs,quæ non poterant defalcari,& ſic inte-
gra quarta totius hęreditatis . In oppoſitū
arguitur, quia ibi aliqua ſunt legata , q̃ ra-
tione priuilegij ſpecialis non pñt defalcari,
ut eſt uidere legatum in teſtamento milita
ri,quod ualet iure militari,& alia quæ poſ-
ſunt defalcari,ut puta relicta per eundē mi
litem poſteà in codicilis non factis in bello,
ſed in pago,uel ciuitate , de iure commu-
2 ni † legata priuilegiata ſoluuntur integrali
ter, & alia non priuilegiata ſolummodo de
falcantur,nec ne illis detrahitur quarta per
priuilegiatū, ut ff. ad legem Falcidiam.l.ſi
miles .& l.ſi poſt miſſam.& l.fina.& meliùs
de teſtamento milita.l.ſi certarū.§.final.cū
l. ſequen. Igitur nec hic de fideicommiſſo
uniuerſali detrahit de legatis pijs. pro hoc
etiam facit glo.in authen.ſimiliter.C.ad le
gē Fal.ꝙ Falcidia detrahenda de legatis pijs
non onerat alios legatarios , hoc eſt , non
detrahitur de alijs legatis non pijs nec hic
grauabit fideicommiſſarium uniuerſalem.
pro hoc etiam facit,ff.de inoffic.teſta.l.Pa-
pinianus. §. quarta. pro hoc etiam in ar-
gument. ff. de alien. leg. l. 3. §. finali.& de
regul. iuris. c. non debet alteri libro ſex-
to . Quid dicendum ? credo ꝙ in caſu præ-
miſſo non poſſit de fideicommiſſo uniuer
ſali detrahi integra quarta totius hæredita
tis,ſed duntaxat quarta illius reſidui,ꝙ ſub
ſtitutio reſtituetur, detractis illis quingen
tis relictis in uſus pios . Et eſt ratio,quia ex
quo teſtatrix dicit,quòd reſiduum bonorū
ſuorū ueniret ad ſubſtitutum,& priùs man
dauerat quingenta recipi,uī uoluiſſe,ꝙ le-
gatū illorū quingentorū pertinet ad onus
hæredis,& non ad onus fideicōmiſſarij ſub
ſtituti,& erat perindè, ac ſi reliquiſſet fidei
commiſſū uniuerſale deductis legatis , uel
ac ſi nominatim reliquiſſet legata ab hęre
de,& non à fideicommiſſario uniuerſali, at
tamen de dictis legatis fideicommiſſū uni
3 uerſale relinquitur,uel cum † nominatim le
gatur ab hærede , onus legatorum non per
tinet ad fideicommiſſarium , imò legata ad
partem per hæredem defalcant , & fideicō-
miſſum ad partem, ut iſta probantur . ff. ad
Trebellianum.l.cogi.§.inde quæritur. & l.
Marcellus.§. Item Pōponius . & eadem l.in
principio.quę ita concordat cum l.ſequen.
& not. in dict.l.Marcellus. in tertia gloſſ. &
C.ad Trebellianum.l.final.Si igitur iſta lega
ta pia cenſeātur pertinere ad onus hæredū,
& non ad onus fideicommiſſarij uniuerſa-
lis, priuilegium eorum non grauabit fidei-
commiſſum uniuerſale, nec per conſequēs
quarta pro eis detrahetur de ipſo, quod eſ-
ſet ſi integra quarta totius hæreditatis de-
4 traheretur de ipſo. Nec obſtat prima ratio
in oppoſitum facta,cùm dicitur onus † om
niū legatorum ſpectare ad onus fideicōmiſ
ſarij uniuerſalis , quia illud uerum eſt,cum
relinquuntur legata ſimpliciter,& fideicō
miſſum ſimplices.ſic loquitur l.1.§.final.&
l.fi.

l.final.ff.ad Trebellianum. ſecus eſt cum relinquuntur nominatim ab hærede, uel cum fideicommiſſum uniuerſale relinquitur deductis legatis, quia tunc pertinet onus legatorum ad hæredem, non ad fideicommiſſarium, & quælibet per ſe defalcantur, ubi aliàs ſunt defalcabilia, uel ubi nõ ſunt defalcabilia, legata non onerant fideicommiſſũ, ſicut & ubi fideicommiſſum uniuerſale nõ eſſet defalcabile, nõ releuaret legata defalcãda, ut probatur in d.l.Marcellus.in princ. & §.1. Non obſtat, quod dicitur ſecundò, quod
5 † de legatis defalcabilibus detrahitur falcidia pro non defalcandis, quia illud uerum eſt, ubi reliquitur eidem perſonæ utraque legata, tam defalcabilia, quàm non defalcabilia. ſic loquit l. plenè, & l.ſeq §.1.in oppoſitum allegat. Nec obſtat glo.l.ex aſſe. quæ loquitur etiam ubi relinquuntur diuerſis perſonis, quia illa gloſ.non eſt uera, imo reprobatur ibi communiter per Dd.& approbatur gloſſ. ſibi contraria, quæ eſt in dicta authentica ſimiliter. & tenetur communiter per illam gloſſ.& per alia iura ſuper hoc allegata quòd ubi relinquuntur diuerſis perſonis, non detrahitur Falcidia de legatis defalcandis, ſed ſolum pro ſeipſis. & ita etiam in propoſio huius quæſtionis dicam idem
6 quod† de fideicommiſſo uniuerſali non detrahetur quarta pro legatis pijs pertinẽtib. ad onus hæredis.

ADDITIO.

a Nulla falcidia *An autem Falcidia ſeu Trebellianica ſit detrahenda de legatis pijs, ſeu de fideicommiſſo relicto hoſpitali conſtructo ſine authoritate epiſcopi, uide Pau de Caſtr. conſ.298. incip. præſuppoſita pro uera opinione.*

De Sepulturis.

SVMMARIVM.

1 *Antoniani poſſunt exigere quartam ab eccleſiis ſibi ſoluere conſuetis, licet tales eccleſiæ erigantur ĩ maiores dignitates.*

2 *Eccleſia parœcialis, ex qua quis percipit ex priuilegio mediam partem funeralium, ſi erigatur in collegiatam, an priuilegiatus habebit quartam debitam à collegiato, uel potius ſicut antea erit ſoluẽda ſibi media pars.*

3 *Iniuriam nemini facit, qui utitur iure ſuo.*

4 *Impetrantibus ad cellationem certi epiſcopi, & in eius diœceſi, licet erigatur noua eccleſia cathedralis & noua diœceſis, nihilominus ius ſuum ſaluum remanebit.*

DECISIO I. aliàs 871.

1 SVppoſito† quòd ex priuilegio Apoſtolico, & de conſuetudine, Antoniani in Curia Romana de ſepulturis, & funeralibus Curtheſanorum in eccleſijs parœcialibus ſepultorum recipiant mediam partem, in eccleſijs uerò collegiatis ſolum recipiant quartam. Contingit quòd aliquæ eccleſiæ parœciales erectæ ſunt in col-
2 legiatas, quæritur poſtea an † Antoniani percipere debeant mediam partem funeraliũ ſicut priùs, aut ſolùm quartam? Et uidetur quòd ſolum quartam, quia facta eſt collegiata ar.ff.de excuſa.tuto. cum ex oratione, in fi. Item quia mutauit ſtatũ. ff. de ſolutio.cũ quis.in prin. pro hoc, extra de electio.c.ſtatutum.li.6. licet etiam poſſet induci in contrarium per modũ ibi not. per Io. And.in nouell. ſuper prima gloſſ.in fin. itẽ priuilegium & conſuetudo ſtricte ſunt tenenda in eccleſijs parœcialibus ſimpliciter,
a nec ſunt extendẽda a in præiudicium tertij ad eccleſias collegiatas argu.de offi.deleg. c.dilecto.cum ibi not.per Inn. Item priuilegium & conſuetudo prædicta minus uolũt grauare collegia propter multitudinẽ ſeruorum Dei, ergo cùm hic ſit multitudo, & collegium minus grauetur, quia ibi eſt eadem ratio. Item etiam creatio in collegiũ fauorabilis materia nec odioſa & laudabilis, & de iure licita non cauſa æmulandi uel nocendi, alicui machinata, ergo obtinuit ſuas prærogatiuas, etiam ſi propter hoc occaſionaliter Antonianis præiudicetur, & nõ ſoluitur eis niſi tertia. arg. l. Proculus. ff. de dã-
3 no infect. de acq.plu.arc.l.ſi in eo q.† nẽmini facit iniuriam, qui utitur iure ſuo. de electio.cùm eccleſia Vulterana.cũ concord. ff. de iure fiſ.l.fiſcus. pro hac parte alleg. ff. de oper.liber.obligatus.& l.interdum. in fine. & de bon. liber. l. etiam. in princ. item allegat l. cum multa. C. de bonis quæ liberis. Item ff. de cenſibus. l. final. §. Imperator noſter. in fine. de leg. 3. ſeruis urbanis. §.1. ff. de iure fiſ. ſed accepto uſu togæ. & infini-

infinita iura inducuntur ex eo, ꝙ Papa erigendo aggregauit eam in collegiatã,& an numerare uoluit inter alia collegia,quæ cõſtat ,ꝙ non ſoluunt niſi quartam,ergo nec iſti.Itẽ pro hoc,quia eccleſia parœcialis uidetur unita collegio, ergo eius aſſumit naturam,extrà,de præbend. c.ſuper eo.libr.6. Item quia ſepulchrum Curtheſanorum magis obuenit, & frequentiùs poſt erectas in collegiatas quã ante, & hoc propter ſeruitorum & oratorum multiplicitatem & loci uetuſtatem, & ſuffragiorũ horarum canonicarum multiplicitate, & decantationem, & ideò cùm ex hoc Antoniani recipiant incrementum,ſecũ compenſare poſſunt damnum diminutum mediæ.Nec poſſunt conqueri de collegio,ex quo alio reſpectu maius commodum conſequuntur , nec etiam collegium tenetur,eis reſtituere lucrum,ꝙ magis contemplatione collegij illis obuenit, quã ratione parœcialitatis.ff.ad Trebellianum.l.facta.§.ſi literis ad leg Falcidiam. l.3.pro hac parte bene facit.C. de adoptioni.l.cum adoptionis.C.de inoffi.teſta. l.fin. in fine.Item quia illa uerba,in eccleſijs parœcialibus , non poſſunt ſumi generaliter, etiam ſi ſint collegiatæ, quia ſic etiam alia uerbo quæ ſequuntur in themate, in eccleſijs collegiatis , ſumerentur etiam generaliter, ſi eſſent parœciales, quia implicarent contrarietatem , quod non eſt dicendum, imò ſic ſunt intelligẽda ne contrarietas implicetur.Sumũtur ergo ſtricte,ſic pro eccleſijs parœcialibus non collegiatis & collegiatis non parœcialibus. Si ſic,ergo parœcialis eccleſia & collegiata quoad illos non prouidit priuilegium uel conſuetudo , & ideò dimittendæ ſunt tales diſpoſitioni iuris, cõmunis,quo iure ſola quarta debetur , & nõ dimidia.argument.nota.extrà, de ſepulturis.c.certificari.& ibi & per Io. And.in nou. & per Archidiaco. in eodem tit. c.cùm quis. ſuper uerbo,portio.libro ſexto.& per iſtam ſolam rationem credo iſtam partem uerio rem ſtantibus talibus terminis. ut ſunt poſiti themate.Secùs ſi eſſent tales,ꝙ Antoniani haberent mediam funeralium de ſepulturis ad eccleſias parœciales , apud alia uero loca ſęcularia,uel regularia haberẽt quartam , quia etiam illa uerba , apud eccleſias parœciales , ſumentur generaliter, etiam ſi eſſent collegiatæ , illa uerò, apud alia uero loca ſęcularia,uel regularia, ſumerentur generaliter pro alijs locis non parœcialibus, ut ſic diuerſitas.In contrarium facit,ꝙ imo debeãt percipere mediam,ſicut priùs,quia adhuc remanet parœcialis,ſicut priùs.& licet honor eius actus *b* ſit, non tamen eius b conditio eſt immutata.ff.de cõdit. & demõſtratio.l.falſa.§. 1.& penultim. ꝓ hoc facit. ff.de ſeruitu.ruſtic.præd.l.certo generi. pro hoc uidetur expreſſus text.in ratione,extrà, de maior.& obedien.cùm inferior.ſecundũ gloſſ.intellectũ ſuper uerbo, denuntiamus. vel ſi ſequamur intellectum Inn.dicendo illam exemptam, eo ꝙ creata eſt in cathedralem eccleſiam , etiam adhuc facit pro hac parte, quia ibi eſt ſpeciale propter rationẽ illius text.ergo etiam contra ius commune, ubi daretur compaſſibilitas cum iure priſtino non obſtante mutatione ſtatus , ut hic , quia non ſequitur aliquod inconueniens , ſi ius percipiendi mediã, adhuc duret etiã poſt erectionem in collegiatã propter hoc quia ius Antonianis competens ſine facto eorũ eis auferri nõ debet.argumen.l.quod noſtrum.de regul.iur.priuilegium enim ſiue erectio in collegium per principem conceſſum non debet in tertij præiudicium redundare,ut l.2.§.merito.& §.ſi quis a principe . ff. ne quid in loco publico. cum concordant. Pro hoc , quia † impetrantes ad 4 collationem certi Epiſcopi,ſi in eius diœceſis erigatur noua eccleſia cathedralis, & noua diœceſis adhuc remanet ius ſaluum impetrantibus . ut in extrauagan. Ioan. ſedes Apoſtolica . pro hac parte uidetur caſus . C.de metropol. Beryt. l. prima. in Authentica . ut iudi. ſine quoquo ſuffrag. §. illud in Authentic.de adminiſt.offic. in collatione.§.ſed etiam.& §.hoc ipſum. & quaſi per totum.Item ubi in eadem re cõcurrunt duo iura, perinde eſt ac ſi concurrerent in perſonis diuerſarum.ff. de his qui. ut indig.l. tutor.cum concord. Conſtat autẽ quod ſi ius parœciale eſſet in eccleſia non collegiata , quod Antoniani perciperent medietatem . ergo & nunc , licet concurrat collegium & parœcia. pro hac parte etiã poteſt induci . C.de epiſcop.& cleric.quiſquis cenſibus.& l.ad ſimilitudinem.Itẽ erectio facta in collegium per principem habet eſſe ſine præiudicio tertij,ſcilicet Antonianorũ. argumẽ. l.2.ſi quis a principe.& §.merito.ff.ne quid

in

in loco publ.extrà,de conſuet. c.cùm olim.
de reli do. quia monaſterium.ubi uidetur
caſus de hac quæſtione in ratione . Item cũ
Antoniani certent de lucro,uidet Papa eri
gendo eccleſiam in collegiatam liberaſſe il
lã ab illo onere medietatis , quia quoties
aliquis diſponens aliquem actum in mate-
ria lucratiua primã ſpeciem in aliã honora
biliorẽ deducit,ut prima ſpecie ſpecioſior,
& honorabilior fiat,materiam primã præſu
mitur extinguere uelle. argument.ff.de ar
gent.lega.§.final.cum concordant.Pro iſta
parte Antonianorum facit extra,de cenſib.
c.1. in Cle. Itẽ quia potiùs debet attẽdi cau.
c originalis,*c* quia eccleſia ſancti Petri origi-
naliter fuit parœcialis eccleſia. ff.ad muni-
cip.l.libertus.§.præſcriptio & ꝙ añ erectio
nem in eccleſia ſancti Petri Antoniani obti
nebant ius percipiendi mediam, ergo, &c.
de priuileg. dudum.de deci.ſtatuimus.libr.
6. & pro hoc , quia ad hoc ius uidetur iam
præuẽta iſta collegiata,ergo &c.ff.de iuriſ-
dic.om.iud.cùm quædam puella.ad munici
pa.l.incola.de iud.ſi quis poſtquàm.de for.
comp. c.poſtulaſti.pro hac etiã parte alleg:
ff. de ali. lega. l. 2. ff. de tute.l. quid habet.
in princ. uer.quid autem.ff.de pœn.l. 1. ex-
trà,de hæret.c.excommunicamus.§. ſi uerò
dominus.ibi,ſaluo iure prĩcipalis.C.qui po.
in pig.ha. l. fin. extrà , de deci.nuper. §.de
cernimus. 16.q.1.eccleſiæ. et c.quicunque .
ff.de admi.tuto.l.impuberi.ibi,nam priuile
giũ,& c.de reſcrip.quamuis.lib.6.de offi.de
leg. ſuper eod. 25.q.2.§.1.§.16. q.1.perue-
nit.de præb.cum in eccleſia.lib.6.de priui.c.
paſtoralis.

ADDITIONES.

a ¶Nec ſunt extendenda. *Adde an diſpoſitio gene
ralis comprehendit eccleſias cathedrales,deciſ. 1.
ſup.de fil. presbyt.*
b ¶Honor eius auctus .*Adde quod honor eccleſiæ
parœcialis dicitur augeri, ſi erigatur in collegia-
tam,& ſic honor maior eſt habere locum in eccle
ſia collegiata,quã in parœciali. Adde etiam quod
magnus honor eſt habere canonicatum in eccleſia
cathedrali,ſecundum Rot.deciſ.2 .de fil.presbyter.
in nouis.& deciſ. 26 .incip ſi legatus ſit.de præbẽ.
ſup. in nouis.*
c ¶Cauſa origi nalis.*An cauſa originalis beneficij
attendi debeat, Rota deciſ.49 ſup.de reſcrip.repet i
ta ſub titu.de præb.deciſ.5.infr.in antiquiorib. &
adde Philip.Dec.conſil.126.incip.in cauſa domi-
ni Franciſci Gentilis .*

De Decimis.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ prædiales temporis præteriti ſuo tempore
non petitæ, de cætero peti non poſſunt.*
2 *Debito portare debitum ad domum creditoris ſine
petitione.*

DECISIO I. aliàs 25.

1 NOT A, ꝙ†ubi petuntur decimæ
ab aliquo,& dicitur talem debi
torem ceſſaſſe a ſolutione tem
poris præteriti,niſi oſtendat ꝙ
decimæ fuerint petitæ debitor non tenetur
niſi a tempore petitionis,quia ad decimas
prædiales quis non tenetur, niſi petantur,
ut notat Archidiac.in c.1.de decim.lib.6.er
go debitor non condemnabitur,niſi a tem
pore petitionis , licet uideatur facere con-
tra,quia decimæ quaſi debentur iure natu
a rali.& diuino,*a* & quis non poteſt præten-
dere ignorantiam quando tales decimæ de
beantur,& ſic ſine petitione debent offer-
2 ri,quia†debitor debet portare debitum ad
b domum creditoris *b* ſine petitione,ut no-
tat Innoc.in c.ſignificante.de pign. ad idẽ.l.
Iulianus .§.offerri.de actio.emp.facit quod
leg.& not.in c.quæſti.et c. reuertimini. 16.
quæſt.1.& uide Modernos in c.diſpendioſã.
de iudic.in Clem.quæ actiones.competant.
no.Ber.in c.cum in tua.eodem tit.

ADDITIONES.

a Et diuino. *Quòd decimæ debeantur de iure diui
no,nullus ſanæ mentis negare poteſt, cùm multis in
ſcripturæ ſacræ locis, maximè ueteris teſtamenti,
decimas dari Deus præceperit.Et quod ſponte offer
re debeant.habes Exod.cap.22.circa fin ibi Deci-
mas & primitias tuas offerre non tardabis. Et pro
fectò hæc deciſio mihi ſanè mira uidetur,nec fortè
tuta in conſcientia.Bart.poſt gl.in l.item.ff.de con-
ſtit.pecu.Bald.Ang.& Imol.in l.cùm filius. §. fi.
ff.de uerb.oblig. Specul.in tit.de emptio.§.1.in fi.*

Domum

DECISIO III. aliàs 265.

1 NOta, ꝙ ubi religioſus habet expectatiuam ad collationem ſui abbatis, talis religioſus poteſt acceptare hoſpitale, ſeu eleemoſinariam, quæ pertinet ad collationem abbatis, ſi talia religioſis ſint conſueta aſſignari, maximè ſi perpetuò aſſignari conſueuerunt, quia c. per literas. de præbend. in Clem. non habet locum in religioſis, ut c. quia contingit. §. religioſorum autem. de religio. domi. & poteſt eſſe ratio, quare nõ habet locum, quia in religioſis beneficia uidentur eſſe eiuſdem conditionis, quantum ad hoc, quia ſunt per ſuperiorem amouibilia ad nutum regulariter, ut c. præſenti. de officio ordin. cum ibi nota. per Archiac. quod non eſt in clericis ſæcularibus, ut c. un. de capel. monach. libr. 6. ideò non mirũ, cum hoſpitale & eleemoſinaria ſint ad nutum amouibilia regulariter, ſi non ueniãt nomine beneficij, quãtum ad clericum impetrantem, poſito ꝙ in titulum beneficij conferantur, ut notat Ioannes Andr. in c. al leg. ſuper uerbo, prouidere. ſecùs eſt in religioſis, in quorum perſonis collatio beneficij, ſeu hoſpitale uel adminiſtratio eiuſdẽ conditionis uidetur eſſe.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis, uel alterius ab eo poteſtatem habentis.*

DECISIO IIII. aliàs 268.

1 NOta gloſ. eſt Innoc. † ꝙ profeſſio poteſt fieri per monachum in manibus ſui abbatis uel alterius ab abbate poteſtatem habentis, ut notatur in c. porrectum. de regula. in gloſſ. magna, uerſicul. reſpondent quidam. & Archid. eod. tit. c. beneficium. ſuper uerbo, conſtet. ad quod c. ſi religioſus. de electio. libr. 6. & ibi per Ioannem And. licet allegetur conſtitutio Benedicti dicentis, ꝙ non ualet profeſſio in communi, niſi ſit facta in monaſterio, & præſente conuẽtu ſub certis ſolennitatibus, ad quod faciunt not. per Bernard. in allegat. c. porrectum ubi cõſtat de conſtitutione illa.

SVMMARIVM.

1 *Ingreſſus monaſterium, ſi infra annum probationis illud exeat, non habebit annum integrum probationis iterato rediens ad illud, ſed tantum temporis quod reſtabat de primo tempore.*

DECISIO V. alias 286.

1 NOta, † quòd ingrediens religionis ordinem ſi infra probationis annum exeat, ſi iterato poſt annum uel aliud interuallũ redeat ad religionem eandem & ad monaſterium, non habebit poſt ſecũdum ingreſſum integrum annũ ſed tantum id quod reſtabat de primo tempore. hoc uidetur not. Archid. in c. non ſolùm. ſuper uerbo, inſtitutus. de regula. libro ſexto, quia tempora cõiunguntur. arg. l. nec non. §. ſępius. ex quib. cauſis maio. & l. fi. ff. de abige. licèt uideatur facere contra, quia, poſito quòd per partes annus interpolatus fuerit in religione iſtæ partes non uidentur facere annum cõtinuum. arg. l. ſancimus. §. ſi quis autem. de donatio. iunct. l. ſi idem cum eodem. de iuriſdi. om. iud. & l. ſi libertus. in fin. de iure patrona. & pro iſta parte facit l. 1. §. quoties, uerſicul ſunt autem. ff. de publican.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non habens proprium accuſans abbatem debet habere expenſas de bonis monaſterij, ſecus ſi proſequeretur cauſam propriam.*

DECISIO VI. aliàs 799.

SCiendum eſt quòd dicitur in c. ex parte
1 & c. olim. in fi. de accuſatio. quòd † ſi monachus non habens proprium, nec aliquã
a adminiſtrationem, accuſat abbatẽ *a* ſuum pro utilitate monaſterij, quòd tunc habebit expenſas neceſſarias de rebus monaſterij, ut in præallegat. iuribus. Si autem monachus, uel alter religioſus dicti monaſterij dicat propriam cauſam contra dictum abbatẽ, ſeu monaſteriũ, tunc non habebit expẽſas a dicto monaſterio. & hoc tene expꝛ͛ſsè Inn. in alleg. c. ex parte. in fi. ideò eſt cõſilium, ꝙ ille qui ſequitur cauſã propriam ſi non habet de quo uiuat, & dicit ſe eſſe ualdè iniuriatũ a maiori, ꝙ ſupplicet Papæ, ꝙ ſibi prouideat circa expenſas habendas, hoc tenet Rota.

ADDITIO.

a Accuſat abbatem. *Qualiter monachus abbatem ſuum accuſare poſſit, ſcribit Fel. in c. cæterum. de iud. in uer. limita iſta in caſu. col. 5. & de materia huius dec. uide dec. 4. inſ. de accu.*

De Iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Patrono an currat tempus præſentandi a die vacationis beneficij, vel potius a die notitiæ.*

DECISIO I. aliàs 38.

1 NOTA. † ꝙ patrono a currit tē-
2 pus quod ſibi datur ad præſentandum a tempore, quo eſt vacatio beneficij, non tamen a tempore ſcientiæ patroni, ut c.cùm ei quē. de conceſ.præb.in Clem.quia imputatur patrono, ſi nō dimiſit procuratores, qñ ſe abſentauit, maximè qñ longam abſentiam habet facere. extrà, de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſer.c.fin cum ibi not.ff.de legationib. l.eundem.cum ibi no. iunct.l.1. de diuer. & temp.præſcr.& iſta fuit communis opinio, licèt Dy. dixerit contrarium per c. quia diuerſitatem.de conceſſio.prebend.quod.no. per Ioann.And.in alleg.c.cùm ei quē.in fin. & quod no.in c.licet de ſupplen.negligen. præla. Ad quod l. item ueniunt. §. petitam de petition.hæredita.pro prima parte facit quod no.Archi.in c.licet, ſuper uerbo, priuatus.de elec. circa ꝙ uide Arc. in c.ſtatutum.ſuper uerbo, uacauerit.de præb. lib.6. & uide dec. 13.inf. eo. & dec. 35. ſupr. de præb.

ADDITIO.

2 ¶Nota quod patrono. *Adde deciſ.7.incip. utrum uacante beneficio. titul. de præbend. inſr. in antiquior.*

SVMMARIVM.

1 *Patronus excommunicatus non poteſt præſentare, & quid de laico patrono.*

DECICIO II. aliàs 261.

1 NOta † ꝙ patronus excommunicatus a
2 non poteſt præſentare, maximè ſi ſit clericus, quia ex præſentatione facta per clericum ius uidetur acquiri, ſed non per laicum. ſic not.in c.dilectus.de off. le.& per Arch.in c.1.de inſt.lib.6.licèt uideretur contra, quia per præſentationem præſentato nihil acquiritur, imò magis aliquid ab eo deſcreſcit, quare uidetur ꝙ poſſit præſentare. arg.no per Arch.in c.pia. de excep.lib. 6. ſuper uerbo, excluduntur. ad quod l. ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.& uide deciſ.8.& 9.infrà, de ſenten.excommun. & dec.1.ſup.de inſtitu.

ADDITIO.

a Patronus excommunicatus. *Adde. dec.1.ſupr. de inſti repetit.in deciſ.2.de iure patro.inſ.in antiquis. & Adde Panor.in rubr.de iud.col.3.uer.ſed præſentare non eſt ius ſpirituale, & an executor excommunicatus poſſit prouidere acceptanti. dec. 9. inſ.de ſenten.excommun.*

SVMMARIVM.

1 *Extrauagans execrabilis, non habet locum in patrono laico quoad pœnas.*

DECISIO III. aliàs 232.

1 NOta † extrauagans, execrabilis & eius pœna poſita in fi.non habet locum in laico patrono, quādo per culpam nō prouidetur ſecùs ſi per negligentiam non confertur, & quia negligentia deuoluit ius laicale patronatus ad ſuperiorem, ut c.2.de ſupplenda negligentia prælatorum. Genze.tamen tenet in allegato c.execrabilis, ꝙ pœna illius decre.ligat patronos laicos pro illa uice, qua uacat.uide Henricum, in c.audi tis, de electioni.

SVMMARIVM.

1 *Iuris patronatus expreſſio non eſt neceſſaria in uenditione territorij, & quid ſi exprimatur?*

DECISIO IIII. aliàs 239.

1 NOta, † ꝙ ubi uenditur territorium, nō eſt exprimendum iuſpatronatus, & licet dicēdo, uendo tibi territorium cum iure patronatus, dubitetur, an iſto caſu ueniat iuſpatronatus, dic ut in c.1. de iure patronat.libro ſexto, per Ioan.And.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus acquiritur eo ipſo quòd beneficium conſtruitur cum authoritate epiſcopi.*

DECI-

DECISIO V. aliàs 255.

1 NOta†quòd licèt aliqui dicant, quòd iuſpatronatus nō acquiratur ſimpliciter fundatione, dotatione, uel ædificatione, niſi fundator expreſsè retinuerit ſibi iuſpatronatus. c.ſignificauit. de teſta. & tria iura q̄ acquirit patronus, hēs ī c. nobis. de iure patro. & in princ. dicti c. nobis. dicitur, quod eo ipſo ꝙ quis conſtruit beneficium cum authoritate epiſcopi acquirit iuſpatronatus in illo, & ſic prædicta opinio non uidetur uera, nec c. ſignificauit. probat hoc, ad quod allegatur.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus a pupillo maiore infante præfertur præſentato a tutore.*

DECISIO VI. aliàs 321.

1 NOta gloſſ. Ioann. Andr. in c. ex eo: de electi. lib. 6. quod †præſentatus a pupillo a maiore infante, præfertur præſentato a tutore eiuſdem pupilli, ſi tutor alium præſentauerit quia pupilli habet maius ius, quā tutor, licet uideatur contra, quia tutor habet adminiſtrationem, ſed hic ut ibi.

ADDITIO.

a ¶A pupillo. *Adde quæ accumulaui ſuper deciſio. inci. fuit dubitatum, utrum ualeret conſuetudo. hoc ti. ſup. in nouis.*

SVMMARIVM.

1 *Præſentati renūtiatio in manibus patroni facta ante inſtitutionem an ualeat?*
2 *Præſentatio dat ius ad rem.*
3 *Renuntiari poteſt iuri ad rem.*

DECISIO VII. aliàs 319.

a NOTA. † a ꝙ ubi quis eſt pręſentatus a patrono, licet præſētatio eſt recepta a ſuperiore ualet renūtiatio facta ſolum per præſentatum coram ſolo patrono, maximè q̄ do ſuperiori non poteſt aliquod pręiudicium afferri per renuntiationem. argu. not. per Ioan. Andr. ī c. ſi electi. de elect.

2 lib. 6. Nam†per prę ſen tationē ius ad rē quęritur. non in re, modo ubi eſt quæſitum ius in beneficio, ut eſt uidere in præſentatione ſola, ut in c. dilectus. de. offi. leg. a. cum
3 ibi no. per Innoc. tali † iuri quæſito ad rem, & non in re poteſt quis renūtiare, poſito ꝙ non renuntiet in manibus nō collatoris, ſecus ſi ius eſſet in rem quęſitum. argu. not. per Arch. in c. deliberatione. de offi. leg. lib. 6. & quod no. Inno. in c. ꝙ in dubijs. de renun. ſic intellige. §. uerum in authen. de defen. ciui. & l. legatus. de off. præſid. uide deci. 8. de renuntia. ſup.

ADDITIO.

a Nota. *Adde Curt. in trac. iuriſpatronatus. in uerſ cul. honerificium. colum. 30. & deciſ. 7. de iure patron. ſup. in nouis & deciſ. 4. tit. de renun. in ſ in antiquiorib.*

SVMMARIVM.

Iuſpatronatus beguinarum cenſetur iuſpatronatur eccleſiaſticum.

DECISIO VIII. aliàs 332.

1 NOta, † quòd clericus, a cui eſt collatū
a beneficium etiam reſeruatum poſito ꝙ illud beneficium pertineat ad collationem, ſeu præſentationem beguinarum, b tale beneficium poteſt licitè retinere, poſito quod in collatione non fiat mentio, qđ ad beguinas ſeculares iuſpatronatus pertinebat, quia poſito ꝙ tales beguinę ſunt ſæculares, religioſè tamen uiuunt, & habitum portant religioſum, ideò non uidentur merè laicæ, quia licèt ſint lāicæ, tamen propter religionem quam habent uidentur facere collegiū. arg. no. in c. cum ab eccleſiarum de off. ordi. iuncta. l. 1. de colleg. illici. ut dicimus in ſimili, ꝙ fratres minores & Ciſtercien ſunt laici, ut no. Innoc. in c. i. de celeb. miſ. et c. ex eo. de elect. per Arch. lib. 6. Nec obſtat ꝙ notant Dd. in c. 2. de præben. lib. 6. quia loquuntur in merè laico non habent religionem, nec faciēte uniuerſitatem, uel collegium. Item iſtę beguinæ ut miſerabiles perſonæ coram eccleſiaſtico ſunt cōueniendæ, ut uiduæ perſonę, & aliæ c. ex tenore. de ſor. cōpet. & ideo merè non

uidentur perſonæ laicæ,ſeu ſæculares,maximè cum portent habitū.& talibus iniuriando quis incideret in ſentētiam canonis ſic intelliguntur not.per Io.And.in c. dilecta. de maiori.& obedien.

ADDITIONES.

a Clericus. *Adde Fel.in c.accedentis.col.1.de præſcrip.Pariſ.conſ.40.nu.14.uol.3.*

b Beguinarum.*De hoc genere mulierem habetur text.in Clem.1.& quod ibi no.de reli.domi. & de ad noſtram.de hær.ubi etiam uide de Biguardis. & adde Felyn.in tracta.quando lite. apoſta. &c. colum 7.*

SVMMARIVM.

1 *Patronus poteſt præſentare ad beneficium uacans de iure,licèt non uacet de facto.*

DECISIO IX. aliàs 365.

1 a NOta,†nunquid patronus a poſſit præſentate ad beneficium uacans de iure,ſed non de facto, ſicut & collator poſſet illud conferre per c.licet epiſcopus.de præbendi. lib.6.facit quia ſi de tali beneficio poteſt fieri, quòd eſt plus,ſcilicet collatio,& utique quod eſt minus. In oppoſitū uidetur facere quod not.per In.in c.qualiter.de accu.in uer. adinuicem. circa fi. uerſ credimus. ibi clerici.ſed ibi non erat priuatus per ſententiam.uide dec.15.ſup.de probatio.

ADDITIO.

a Nunquid patronus. *Adde deciſ.4.de rer. per mut.ſupr.in nouis. Felyn.in c.cùm ex offic.ij.colum. 14.uerſicul.nona & ultima.de præſcript.Oldra.cōſil.306.*

EPITOMAE.

Patronus ſi non præſentat intra tempus, collatio interim per epiſcopum facta tenet.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus habet tempus quadrimeſtre ad præſentandum,ſemeſtre autem ſi ſit clericus.*

2 *Patrono tempus quadrimeſtre quomodo cōputari debeat, an ſecundum numerum menſium literarum, an ſecundum dies anni.*

3 *Patronum licet appareat non præſentaſſe aliquem an collatio facta ab ordinario infrà tempus præſentandi,ualeat?per tot.*

4 *Patronus laicus parum uel nullum ius habet,uel ſaltem debile in diſpoſitione beneficij.*

5 *Ratum habere non poſſum, quod meo nomine nō eſt factum.*

6 *Authoritatis quæ ſunt,ſi fiant non ſuo tempore nō ualent.*

DECISIO X. aliàs 528.

1 a NOta infra tempus patroni Epiſcopus confert beneficium alicui,poſteaꝗ patronus a nullū præſentauit infra tēpus quadrimeſtre, ſcilicet laicus,uel ſemeſtre,ſcilicet clericus.quidam alius poſtea impetrauit a Papa illud beneficiū, ſi nō fuerit alteri ius
b quæſitum, quæritur b an ei, cui contulerat Epiſcopus, fuerit ius quæſitum, ut iſte Apoſtolicus non debeat habere,uel an iſte appellans ſit potior, tanquam illi ordinario nullum fuerit ius quæſitū? Et magis dilatetur dubium.Pono caſum prout erat in facto in Palatio. Cum ad quendam patronū ſpectaret preſentatio cuiuſdam beneficij, & uacauit certa die,Epiſcopus prætendens patronum non præſentaſſe infra tempus debitum,ſic quaſi ad ſe iure deuoluto ſpectare diſpoſitionem beneficij,ultima die temporis infra ꝙ patronus poterat præſentare ut iure deuoluto contulit eccleſiam cuidā, patronus autem nullum preſentauit alium,quidā aūt alius poſtea īpetrauit illud beneficiū, ſi nō foret alteri ius quæſitum,quæritur quis ip-
2 ſorum ſit potior?Et circa hoc qualiter † debeat cōputari tēpus patroni quadrimeſtre, uel ſemeſtre,an ſecundum numerum menſium literarum,an ſecundum dies anni,uel an pro menſe debeant 30.dies, vel 31. dies. Circa qđ pro nūc nō inſiſto,ſed remitto ad pleniſſime no.p Hoſt.de ſuppl.negli.p̄la.c. licet.per Io.Andr.de elect.c.quam ſit.lib.6. per Dd.ff.de reg.iur.l.ubi lex. Sed ueniendo ad q.& ſupponendo, ꝙ ultima die patroni Eps contulit tanquā iure deuoluto,
3 utrum † quia patronus poſtea nullum,nec ante preſētauit, teneat ecollatio Epiſcopi? Quidam,& in hac opin.fuit maior pars,diſtinguebant inter patronū laicū & clericū, & dicebant,quòd collatio facta infra tempus patroni clerici ſit nulla ipſo iure, & ꝙ nō ratificet, nec ualidetur propter negligētiam patroni ſubſecutā,quia quod ab initio

nullum

nullum eſt tractu tēporis non confirmatur,
ſecùs in collatione facta infra tempus patro
ni laici. Et reddebant cauſam & rationem
4 diuerſitatis, quia patronus laicus parū, uel
nullum ius habet, uel ſaltē debile in diſpoſi
tione beneficij, & quicquid habet eſt de gra
tia, & totalis diſpoſitio cenſetur ad Epiſco-
pum pertinere potiùs, iux. no. in c. quoniā.
de iur. patr. per Hoſt. & ideò collatio Epi-
ſcopi cenſetur ualidior, præſertim, quia ma
ius ius habet in cōceſſione prælatus, quàm
in præſentatione patronus. de offic. legat.
cap. dilectus. Quidam uerò alij indiſtin-
ctè dicebant collationem Epiſcopi eſſe uali
dam, ex quo patronus infra tēpus debitum
nullum præſentauit, & dicebāt eā ab initio
tenuiſſe ipſo iure, quantūcunque fuiſſet fa
cta īfra tēpus patroni, licèt ſi patronus aliū
infra tēpus præſētaret inſtāte patrono, eius
collatio eſſet caſſāda & irritāda. arg. not. p
Inn. de re iud. c. cùm, Bertoldus in 3. gl. ſua ī
fin. Mihi tamen, & multis alijs uidebatur, ꝙ
collatio Epiſcopi facta infra tempus certū
cuiuſcunq; patroni ſiue laici, ſiue clerici, ſit
nulla ipſo iure. 16. q. 7. c. decernimus. & no.
per Hoſt. de iur. patron. c. ex inſinuatione, &
ſic intelligi debet c. illud. in fi. eo. titul. & ibi
dixi poſt Hoſt. Tamen uidebatur mihi ꝙ li-
cèt ſit nulla, ſi patronus ei conſentiat, ſiue
tacitè ſiue expreſsè, quòd per eius ratifica-
tionem ualidatur. arg. no. per Hoſt. in ſum.
de iure pat. §. fin. uer. ꝙ ſi eccleſia. ibi, nec
obſt. & c. cùm dicit, nec enim intereſt, utrùm
ab initio cōſentiat, uel ex poſt facto quoad
hoc. ut ſine conſenſu ſuo ordinata non ui-
deatur, & cęt. tunc enim ex quo ceſſat cauſa
impediens eam, & ſuperuenit cauſa confir-
mans, licèt fortè nulla ab initio, benè poteſt
ualidari. arg. l. per fundum. & l. fi. ff. de ſerui.
ruſt. prædio. & l. obſeruare. § fi. de offi. pro-
con. & no. per Dyn. & Dd. in reg. non firma
tur. de re. iur. l. b. 6. Tamen in propoſito p̄-
miſſæ quæſtionis quia Epiſcopus contulit
iure deuoluto, non credo quòd unquā uo
luerit, ex quo reuera ad Epiſcopū non erat
deuoluta poteſtas. argum. extrà, de conceſ.
præbend. c. ex parte. cum ibi not. per Hoſti.
ſuper uerbo. conſilij. nec ſequens patroni ra
tificatio, uel aſſenſus tacitus, uel expreſſus
ualidabit eam, quia non fuerat facta, ut ex
illo iure, nec ex iſta poteſtate Epiſcopi, ad
cuius uigorē requiretur conſenſus patroni,

imò erat facta iure deuoluto & quaſi in ne
gligentiam, & pœnam patroni, & ideò quia
nihil erat factum ut eius nomine, non po-
5 teſt per eum ratificari, quia ꝙ nō meo nomi
ne non eſt factum, ratum habere non poſ-
ſum. ſecus autem eſſet, ut prædixi, ſi Epiſco-
pus iure non deuoluto, ſed ut iure ordina-
rio & originali, quod habet circa diſpoſitio
nē beneficij contuliſſet, quia tunc licèt non
poſſet, nec deberet diſponere niſi de cōſen
tu, uel ad præſentationem patroni, tamen
quia iure originali ordinario diſpoſuit, ui-
detur in dubio diſponere ut iure ſuo, &
ut iure, & nomine patroni, ut quaſi ſpe-
rans, & credens patrono cōplacere, & qua
ſi ſub tacita conditione, ſi ſibi placuerit. uel
aliter interp̄tetur, ne aliter interp̄tando ui
deatur illicitè, & inutiliter diſpōere, & qua
ſi eligere uiā ad impugnandū ſuam diſpoſi
tionem, quòd non eſſet præſumendū. arg.
l. 3. ff. de teſta. mil. & pro hoc facit in ſimili,
de his quę fiunt à præla. c. ea noſcitur. cùm
dicitur intelligi, dicunt quod fiāt de colle-
giorum ſuorum conſenſu, & ſic tanquàm
factū nomine eius poteſt ratificari per pa-
tronum, cùm enim ea quæ circa diſpoſitio-
nē beneficij debēt interuenire ex parte pa-
troni potius tenerent ex parte cōſenſus, &
cenſetur iure cōſenſus, ꝙ ſint authoritatis,
& per conſequens cùm ea quæ ſunt conſen
d ſus poſſint interuenire ex poſt facto, d & ea
quæ ſunt authoritatis debeāt interuenire
ante actū, uel potius in ipſo actu, iuxta no.
per Io. Andr. de rebus eccle. non alienand.
c. dudū. ſuper uerbo, tractatus unde poteſt
patronus poſteà cōſentiendo tacitè, uel ex
preſsè ualidare collationem Epiſcopi. Pro
hoc in ſimili de his quæ fiunt a præla. cùm
nos. de pręb. c. cùm in eccleſijs. li. 6. unde fa-
cit quod no. Inn. de elect. c. eccleſia 2. ibi, cū
dicit. Item not. hic quod ille cuius nomine
nō eſt geſtū & c. & pro hoc de iure patro. c.
cura. et c. ſuggeſtum. Nec obſt. ad præmiſſa,
ſi dicas contra præcedens membrum, quan
do Epiſcopus cōtulit iure deuoluto, ꝙ etiā
uidetur contuliſſe meliori modo potuit &
ſic etiam ex poteſtate iuris, & authoritate
originali. ad quā concurrere debet patroni
conſenſus. arg. no. in c. cum ex officij. de pręſcri. per Inn. & ſic quam nomine etiam pa-
troni. ut dictum eſt in ſecūdo membro, & ſic
poſſet per patronum ratificari, quia dico, ꝙ

cùm Epiſcopus contulit iure deuoluto expreſsè uidetur abijcere conſenſum patroni. ſupponit enim eum priuatum iure ſuo, & totam poteſtatem ad ſe deuolutam,& ideò non poteſt dici,ꝙ eius nomine tunc aliquid diſponat,& per conſequens nec per eum nõ nomine ſuo geſtum,poterit ratum haberi,vt no.In.in d.c.cùm ex officij.de pręſcript. facit ad propoſitum. quia ibi utraq; poteſtas,& opinata & uera erãt propriè, & nihil nomine alieno gerebatur nec ibi agitur de ratihabitione actus alterius, per quẽ actus geſtus debeat ualidari. Concludendo ergo ex præmiſſis credo ꝙ collatio Epiſcopi facta infra tempus patroni,ut iure deuoluto,ſit nulla ipſo iure, ut d. c. decernimus. 16.q.7. & ut eſſet ualida, crederem ꝙ eſſet opus noua collationem lapſo tẽpore patroni.Vnde facit id quod no.Ioan.Andr.in nouell.tit.de prębend.& dig.c.ſtatutũ.lib.6. ſuper uerbo,poſt menſẽ.Nã diſpoſitio Epiſcopi ꝗ dependet ab authoritate,& ſe tenet ex parte eorũ, ꝗ ſunt authoritatis,oportet
6 quod fiat tẽpore debito, quia† ea quæ ſunt authoritatis non ſuo tempore facta, non ualent,quia authoritas ſemper interuenire debet in ipſo actu,tempore quo actus poteſt,& debet fieri Concludo in ſuper ꝙ talis collatio ut iure deuoluto facta non poteſt per frequentem patroni conſenſum ualidari,& per conſequens concludo in quæſtione, ꝙ Apoſtolicus in hoc caſu eſſet potior, ex quo per collationem Epiſcopi ei cui contulit, non fuit ius quæſitum. Secus dicerem ubi Epiſcopus non contuliſſet ut iure deuoluto,ſed ſimpliciter,ut iure ordinario primęuo,& originali, quia tunc per tacitum uel expreſſum conſenſum patroni ſuperuenientem ante impetrationem Apoſtolici fuiſſet collatio ualida.

ADDITIONES.

a Patronus. *Vide Io.Firmian. tract. de epiſcopis. in 2.parte. † Lib.verſi.uigeſimò ſexto quæro,ſi epiſcopus. &c.tit.de poteſta. & authorita. epiſc.circa ſpiritualia. ubi uidetur tenere quòd collatio facta per epiſcopum pendente tempore, conceſſo patrono ad præſentandum,non ualet,etiam ſi patronus nullum præſentauerit. Sed contrarium eſt uerius, & ita uidetur dici li. Vide quæ amplè accumulaui in meo conſil.incip.uacante prioratu,&c.*

b Quæritur. *Adde hic quod uoluit Roma. conſil. 423. quod patroni præſentatio quam patronus aſſerit eſſe factam de illo quem inueſtiuit intra tempus debitum præſumitur interueniſſe,ſi patronus non contradicat.*

c Teneat. *Dic in terminis huius propoſitæ quæſtionis quòd epiſcopi collatio facta iure deuoluto, cum tamen deuolutio cauſata non eſſet,non tenet,rationibus ſequentibus. Prima eſt, quia in collatione epiſcopi de qua fit hic mentio, fuit expreſſus falſus modus,ſub quo,& non ſub alio iſte epiſcopus iſtud beneficium patronatum contulit. quo caſu dicta collatio uiribus ſubſiſtere non potuit niſi fuiſſet adiecta clauſula aut alio quouis modo,&c.qua quidem clauſula poſſunt uti epiſcopi, & alij ordinarij collatores in eorum collationibus cùm hoc eis a iure non ſit prohibitum,ſecundum glo.in §.uiſum fuit.in uerb.alio quouis modo.tit. de cauſis. in Pragmat.ſanctio. quia uno modo expreſſo non uenit alius modus.c.ſuſceptum.de reſcrip. lib. 6 Secunda, quia iſte epiſcopus elegit uiam ad impugnandum ſuam collationem, & ideo eſt ſibi imputandum. l. 3. ff. de milit.teſta. Tertia, quia iſte epiſcopus poterat conferre iſtud beneficium iure ordinario ualidè,& tamen contulit iure deuoluto nulliter. & ideo non ualet talis collationis actus. Hinc eſt quòd uolens explicare actum uno modo,ſi eligat alium modum incompetentem nihil agere uidetur, cum corruat eius actus.c.ex parte.& ibi Hoſt.Panor.& Dd.de conceſſ.præb. Quarta, quia ſi facio actum,quem facere non poſſum,non ualet ille actus eo modo quo facere poſſum.quia quod nolui, potui, &c. l. multum intereſt.C.ſi quis alter.uel ſibi.c.cum ſuper.de off. deleg. Quinta,quia ubi quis poteſt & debet facere aliquem actum ſub certa qualitate neceſſaria ad illum actum, ſi faciat ſub alia, non ualet actus.l. Lucius.ff.de fideicommiſ.liber. l. 1. §.ſi quis ſimpliciter.ff. de uer.obl.§. præterea. Inſtit. de inutili ſtipulat.c. cum aliquibus. c. ſuſceptum. lib. 6. c. In qui authoritate. de præb. eo. lib. & not.Heur.in c.cum dilectus.de iur. patron.ubi dicit, quod ſi prælatus præſentatum de patrono inſtituit non ſub titul. & qual. præſentationis,ſed alias iure ſuo perinde eſt ac ſi ipſum præſentatum nullo modo inſtituiſſet nec ualet inſtitutio. Sexta, ualiditas cuiuſcunque actus dependet a uoluntate & poteſtate agentis & altero illorum deficiente nihil ſolidè explicari poteſt. d. l. multum intereſt,& d. c. cum ſuper. Septima quia ſi iudex fert ſententiam exprimendo cauſam non concludentem, illa ſententia eſt nulla, licèt ex cauſa non expreſſa poſſet iuſtificari, ſecundum Dd. in d. c.*

ex

ex parte. Octauo, peccatum in modo faciendi uitiat actum c. Piſanis. extra, de re ſti. ſpol. c. ut noſtrum. ut eccl. benef. facit l. qui in aliena. & l. is qui putat. & l. ſi is ad quem. & ibi Bar. ff. de acqu. hær. Nono facit, l. an inutilis. ff. de excep. & l. ſi unus. § pen. ff. de pact. ubi acceptilatio inutilis ratione formæ non habet uim taciti pacti. Decimo faciunt nos. per Hoſt. & Ant. de But. in c. cum ex officij. extra, de præſcri. ubi dicunt, quòd ſi ordinarius credens ſe habere iuriſdictionem delegatam, & non habet ſi procedat ut delegatus, non ualebit proceſſus ratione ordinariæ iuriſdictionis & poteſtatis quam habet. & ſentit glo. in c. ex literis. de off. dele. quia in delegata deficiebat poteſtas, in ordinaria uero deficiebat uoluntas, cum non intenderet procederet poteſtate ordinaria. Undecimò faciũt no. per Bar. & Bal. in l. 1. C. qui pro ſua iuriſd. ubi dicunt quòd ſi alias habẽti iuriſdictionem ſit delegatio, et partes hoc ſcientes litigant coram illo, ſi ille proceſſit ut delegatus, non ualebit proceſſus. Adde Roma. conſil. 343.

d Ex poſt facto. *Vide Panor. in c. licèt. extra, de regularib.*

EPITOMAE.

Beneficium ad effectum ut cadat ſub gratia expectantis, an ſufficiat quòd ante gratiam fuerit fundatum licet conſenſus & authoritas Epiſcopi ſuperueniat poſt obtentam gratiam expectantis.

SUMMARIUM.

1 *Expectans ad collationem Epiſcopi, an poterit acceptare beneficium fundatum ante datam ſuæ expectatiuæ, licèt authoritas & conſenſus Epiſcopi circa fundationem dicti beneficij interuenerit poſt obtentam ſuam gratiam.*
2 *Principium eſt potiſſima pars rei.*
3 *Spes attenditur, quia quod eſt in ſpe, quaſi indubitatum cenſetur in actu.*
4 *Anima rationabilis eſt forma hominis:*
5 *Forma eſt quæ dat eſſe rei.*
6 *Inceptum non debet reputari factum.*
7 *Confirmans dicitur dare.*

DECISIO II. aliàs 545.

1 QVidam† patronus fundauit quoddã beneficium perpetuum, in quadam capella cuiuſdam eccleſię dãdo dotem, ſeu perpetuos redditus annuos, & ordinando, ꝙ ibi deberet eſſe unus ꝑpetuus ſacerdos, qui haberet pro anima celebrare, & in horis canonicis in eccleſia ſeruire, & eſſet ibi perpetuum beneficiũ in titulũ perpetui beneficij cõferendi, & ꝙ ſpectaret ad collationem epiſcopi, antequã epiſcopus ſeu ſuperior ad quẽ pertinebat, fundationẽ ſeu inſtitionem ipſius beneficij approbaret, & ut etiam perpetuum beneficium decerneret, ſeu ipſum in beneficium eccleſiaſticum inſtitueret ergo impetraui ad collationẽ Epiſcopi, poſt gratiam meam Epiſcopus prædicti beneficij fundationẽ approbauit, & illud in perpetuum beneficiũ eccleſiaſticum inſtituit iuxta fundationẽ, & ordinationẽ fundatoris, ego tunc illud acceptaui, tãquã cadens ſub gratia mea, opponitur mihi ꝙ non cadat ſub gratia mea tanquam creatum poſt datam literarum mearum. per c. literas, de reſcriptis. in Clem. ego dico ꝙ imò cadit, quia ante gratiam meam fundatum, & dotatum licèt non eſſet per epiſcopum approbatum ſeu confirmatum & ſic ante gratiam meam cenſebatur creatum, quæritur quid iuris? Et uidetur ꝙ cadat ſub gratia mea, quia principium & fundamentum ante gratiã meã fuerit factũ ergo &c. quia
2 †principium eſt potiſſima pars rei, de origine iuris. l. 1. Et præſertim fundamentum tale ſine quo ſuperædificari non poteſt. arg. l. egi. ff. de exceptio. rei iudica & quòd ante gratiam meam erat factum, habebatur inſtar operis facti, igitur &c. ff. de operis noui nuntia. l. ſtipulatio §. opus, quia ex quo ante fuit inceptum, uidetur perfectum arg. ff. de auro & argen. le. l. & ſi non ſit. §. quid ergo. cum concor. ibi alle. Pro hoc poteſt induci iſtud brocardicum, ꝙ inſpicitur origo & initium, de quo, de electi on. dudum. ff. de uer. obl. l. ſi filius, pro hoc põt induci id brocardicum, inſpicitur cauſa originalis. ff. de donationib. qui uerò, concordat pro hoc, quia cinctus uidetur, qui de proximo cingendus eſt. ar. de teſta. mil. l. penul. ſic etiam dictum beneficium ante gratiam meam factum, ſeu creatum uidetur, ex quo de proximo confirmandum & approbandum erat: Ad hoc etiam faciunt concordantiæ in d. l. penultim. per gloſſ. allegat. pro hoc, quia partus conceptus uidetur natus: arg. l. qui in utero. ff. de ſtatu hom. qui filij ſint legitimi. c. 2 Pro hoc etiam facit, quia

ante gratiam meam beneficium fundatum erat,& ſic orta cauſa ſeu ratio futuræ appro bationis,ergo talis ortus multum attendi-tur ſicut dicitur in ſimili orto incendio.ff. ad leg.Aquil.ſi quis fumo.§ fi.& ff.quod vi aut clam l ſi alius.§.eſt & ana ueiſi ſi quid tamen.ibi,quòd ſi nullo,&c pro hoc etiam facit.ff. de pig. act. lſi rem.§. ſi cum ibi no.per gloſſ. Item erat tunc beneficium in ſpe quaſi indubitata confirmandũ, ex quo rationabiliter erat fundatum,ergo perinde ſit ac ſi tunc fuiſſet confirmandum, quia

3 † quod eſt in ſpe, quaſi indubitatum cenſe tur in actu.& ideò mulier cenſetur domina dotis, aut rei quæ eſt in ſpe dñã.ar.ff.qui ſa tiſ. cog.l.ſciendũ.§.ſi fundus.C.de iure dot. l.in rebus.& ad hoc uidentur omnes cõcor dare, quos ad hanc uicem allegaui ff. de te-ſta.mili.l.neque enim.§. deportari.præſer-tim q a.dominus in cuius honore beneficiũ fundatum erat iã illud acceptaſſe,& confir maſſe uidebatur tũc,& incõtinẽti cum per fundatorẽ nouit inquantũ ſunt bona illa ac ceptet,cum enim de actu ei beneficiato agi tur ipſe patiendo cõſentire uidetur, qui e-tiam poſſet,ſi uellet impedire. facit ad hoc qđ no.per Cy. ie ſacroſan.eccl. illud. iunct. no. per Innoc.de elect. in Geneſ.& per glo. in reg.iur.qui tacet.ergo cùm non reſtaret niſi dudũ miniſteriũ epiſcopi,declarãris il-lud debere eſſe beneficiũ,prout rationabi-liter fundatũ erat,& per conſequens de eo acceptare uidetur q ante gratiam ſatis poſ ſit dici creatũ ſaltem approbatione diuina quaſi facta epiſcopi confirmantis.poſtea ni hil noui facit,ſed quod priùs factũ erat de claret.ar.ff.ſi ſerui.uen.ſicuti. §. ſed ſi quę-ratur.ff.de acquir.rer.do.adeò.§ cum quis. In oppoſitum uidetur, quia imò non cadit ſub gratia . quaſi poſt gratiã meã creatum ſeu formatũ fuerit beneficium,quia nõ an-

a tè a beneficium poteſt dici eſſentialiter be-neficium eccleſiaſticũ, quã poſſit in titulũ aſſignari,nec eſſe eius ſpeciale,quàm per epi ſcopum fuerit cõfirmatũ,& approbatum, ſeu inſtitutũ,patet,quia ad eum,uel ſaltem ad eius ſuperiorem pertinet inſtitutio, ſeu creatio beneficij,uel iurium ſpiritualium & eorũ tractatio.ar ff.de rerũ diui.l.1.§.ſa-cra.in prin.& melius.Inſti.de rer diui.§. ſa-cræ.in Auth.ut nullus fabri.§.1.col.5.in Au thea.de ſanct.epiſco.§.ſi q s oratorij,& ex-tra,de iu.decernimus.& c.quanto.de relig. domi c.ad hæc.de cõſe diſ.1.nemo.& p epi ſcopũ uel ſuperiorẽ eius, ad quẽ ptinet in materia p fundatorẽ priùs deſtinata intro-ducitur,& creat forma beneficialis,per quã res illę quę priùs erãt prophanę,& iuris pro phani,efficiũtur iuris ſpiritualis , & diuini, & ſpirituales,& diuinæ ſeu informatæ iure ſpirituali p quã formam ſic introductã di-ſtinguuntur ſpecificè a cęteris rebus non beneficialibus & prophanis, ſic eſt in em-brione poſtquã formatũ, & orgahizatũ in uentre matris introducitur & creat a Deo anima rationalis,quæ eſt eius forma ratio-nalis, per quam ſpecificè diſtinguitur a cę-teris animalibus,& ideò ſicut ante creatio-

4 nem, & introductionem animæ† rationalis quæ eſt forma hominis embrio etiã orga-nizatus ſeu figuratur figura humani corpo ris nõ eſt homo,ſicut habetur 32.q.2. q au tem.& ca.Moſes.& probatur.ff.de ſica.l.mu lier.de pęnis, ſi q s aliquid.§. abortationis. & c.l.Cicero.& ext.de homi.c.ſi q s aliquid. & ſicut ex literis,ſicut etiam in propoſito ĩ materia diſpoſitiua poteſt dici, q materia diſpoſitiua pro beneficio per fundatorem facta nõ antè eſt beneficium,quam per epi ſcopum,uel eius ſuperiorem ſit ibi introdu cta forma beneficialis, & per eum ſit factũ

5 beneficium,q a † forma eſt q̃ dat eſſe rei.uẽ l.Iulianus.§.ſed ſi quis.ff ad exhibendũ.Pro hoc facit q a non aliter quis aliquid feciſſe intelligitur,quã formam propriam,quæ ex conſeruatione cõſiſtit,ei dederit.ff. ad leg.

6 Fal.l.ſi is qui.§.quidã pro hoc etiã,quia† in ceptum non debet reputari factũ.ff.de leg. l.librorũ.§.qđ tñ Caſſius ff.de au.& ar.le.l. ueſtimentum.& l.quintus.§ cui auro.l.ſer uus. §. ſi factum.& ff.de uerb. ſig.l. ulti. §. operæ.& l.additiõ.§ Effeciſſe,non enim ui detur actũ du aliquid remanet ad agendũ. C.ad Silla.l.ſi cũ Sylla ſi. p iſto in ſpeciali be

7 nefacit q no.per Inn.de ſepul.c.abolendę. circa prin. pro hoc etiã benefacit q a † qui confirmat,dat.ff.de uerb.ſig.l.legem obue-nire.& in Auth de defen.ciui.§. interim. p hoc q no. C.de cõfirma.l.neque. circa prin.

ADDITIO.

a ¶Quia non antè. *Adde Fel.in c.ex parte.ſup. per ſonæ.col.1.in prin.extra,de reſcri.*

S V M M A R I V M.

1 *Præſentatus a patrono tenetur probare ſe intra tẽpus iuris fuiſſe præſentatum, ſi hoc negetur.*
2 *Collatio præſumitur fuiſſe facta intra tẽpus habile.*

D E C I S I O XII. aliàs 556.

1 VTrùm † præſentatus *a* per patronum
a laicum, quem epiſcopus nõ admiſit,
imò admiſit quendam alium præſentatum
a prætendente ſe habere iuſpatronatus, &
poteſtatem præſentandi agens contra ad-
miſſum poſſidentem petendo ſuam præſen
tationem, quæ fuit facta per ſuum præ-
ſentãtem, ad quem reuera aſſerit iuſpatro-
natus, & poteſtatẽ præſentandi pertinere;
præſentationem fuiſſe canonicam, & admit
tendam declarari, & ſe in beneficio inſtitui
teneatur probare ſe præſentatum infra qua
tuor menſes a tempore uacationis, ſeu e-
ius vacatione, ſi pars rea hoc neget? Et uide
2 tur ꝙ non, † quia præſumendum eſt de di-
ligentia præſentantis, ſicut præſumitur de
diligentia conferendi, ſcilicet quòd contu
lit infra tempus iuris, niſi cõtrarium pro-
betur, vt no. Inn. in c. quia cũctis. circa prin.
de cõceſ. præb. libr. 6 non enim eſt præſum-
ptio negligentiæ contra eum, niſi appareat
ergo non incumbit onus probandi de eius
diligentia. arg. a contrario ſenſu, ut eccle.
benefi. c. 1. præſumptio eſt contra ſuam præ
ſentationem, ex quo per ordinarium non
fuit admiſſa, pro cuius facto præſumendũ
eſt, ut in c. in cum onus probandi, &c. arg.
d. c. 1. Item quia magis reſtringẽdus eſt præ
ſentatus per patronũ, quam ille, cui ordina
rius contulit, quia nõ eſt ita poteſtas patro
ni laici in præſentando latè interpretanda,
ſicut collatio ordinarij, quia iuſpatronatus
non pertinet ad laicum de iure communi,
imo potius contra legem, uel præter, ſed ex
b mera gratia *b* & diſpẽſatione iuris, ut not.
per Hoſt. de iure patr. cum laici.

A D D I T I O N E S.

a ¶Vtrùm præſentatus. *Adde dec. 3. inf. eo. tit. in antiquiorib.*
b ¶Mera gratia. *Adde Panor. in c. quanto. de iudic. & in rubric. eiuſdem tituli.*

D E C I S I O XIII. aliàs 556.

Similis eſt deciſ. 7. inf. de præb in antiquiorib.

S V M M A R I V M.

1 *Collatio facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione iuris conferendi, ſicut & præſentatio, ualet.*

D E C I S I O XIIII. aliàs 575.

1 VTrùm † ſicut præſentatus *a* per eum,
a qui eſt in poſſeſſione præſentandi, ſi
ſit inſtitutus, debet remanere, non obſtan-
te ꝙ poſteà euincatur iuſpatronatus ab ip-
ſo præſentante, & declaretur ipſum non
fuiſſe patronum, iuxt. c. conſultationibus.
extra, de iure patro. Ita etiã fiat in conferen
te, ſeu in eo, qui exiſtens in poſſeſſione con
ferendi contulit, qui tamẽ reuera nõ habe
bat ius conferendi? Quidã dicebant ꝙ non.
quia cũ collatio ſit canonica inſtitutio, de-
tecto non iure conferentis, detegitur nul-
litas collationis. & per cõſequens apparet
eum non habere canonicam inſtitutionem
ꝙ ſecus eſt in præſentato, quia ille non tan
tùm recipit ius a præſentante, imò potiùs
inſtituente, ex quo cõnſtabat, quòd habe-
bat ius inſtituendi, quare potius ius habet,
quam ille, cui non habens ius conferendi,
contulit, licèt eſſet in poſſeſſione cõferen-
di. Sed omnes tenuerunt contrà, quia cùm
conferre ſit fructus iuris conferendi, ergo
bonæfidei poſſeſſor talis iuris ſi conferat, fa
cit fructus ſuos. pro hoc alleg. de cauſ. poſ-
ſeſ. & proprie. c. cùm olim. & c. quia propter
officium publicum ratione cuius erat in
poſſeſſionem conferendi, quam diu tolera
batur in eo, eius, facta tenent. arg. l. Barba-
rius Philippus. ff. de offic. prætor. iunct. not.
in c. nihil. per Inno. de electio. & de ſenten.
excom. c. ſi uero. pro hoc no. in c. in literis.
de reſtit. ſpolia. per Innocen.

A D D I T I O.

a ¶Vtrum ſicut præſentatus. *Adde dec. 7 hoc ti ſup. in nouis. & dec. 49. ſup. de reſcript. Adde qui ſi talis poſſeſſor ſit intruſus, an illo caſu ualeat collatio. adde deci. 4. titu. de præbend. inf. in antiquorib.*

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Abbas ſi ſit patronus vnius eccleſiæ, & in ea nouæ capellaniæ ædificentur, videtur etiam illarum eſſe patronus.*

2 *Contentum ſequitur naturam continentis.*

DECISIO XV. aliàs 158.

1 NOTA, † quod ubi Abbas dicit ſe patro
num alicuius eccleſiæ, ſi infra eccle
ſiam ędificentur capellaniæ, viden-
tur pertinere ad abbatem iurepatronatus
in dubio: quia ex quo abbas eſt patronatus
eccleſiæ, conſequenter videtur eſſe patro-
2 nus ipſarum capellaniarum vt † contentum
ſequatur naturam continentis. argu. l. ad te
ſtiū. §. ſi ff. de teſt. cū l. adeò. §. inſula. de acq.
re. do. & l. quod ſi neq;. § mater. a. de peric. &
con. rei vęn. & quod not. per Inn. in c. cū vene-
rabilis circa finē. ſuper verbo, authoritate. ī
gl. fi. de exce. ad quod c. audiētiā. de eccl. ędifi.
& c. poſtulaſti. de iure patron. cum ibi not.
per Inn. in gl. pen. & quod not. Io. Mona. de
inſtit. c. 2. lib. 6. & per Archid. de capel. mo-
nach. c. presbyter. in 2. gloſ. circa fi. dñs Vſo
cau. alleg. c. 1. circa princi. de capel. monach.
pro hoc extrà, de deci. quoniam. & in iſta
opi. fuit maior pars Dominorū, licèt faciat
contra, quod not. in c. ad hæc. de fil. presb.
per Ber. in fi. 2. gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Capellæ fundatæ in eccleſia ſpectante ad præſentationem abbatis, ſimiliter pertinent ad præſentationem eiuſdem.*

DECISIO XVI. aliàs 872.

1 IN Eccleſia, † quæ ſpectat ad præſenta-
tionem cuiuſdam abbatis fundatæ ſunt
de prouentibus extrinſecis certæ capella-
niæ perpetuæ, & perpetuò Deo ſeruiēdo,
nec fundatores ſibi retinuerant iuſpatrona
tus, uel poteſtatem præſentandi. quæritur
vtrum pertineat illa præſentatio ad illum
abbatem, uel an plena & libera diſpoſitio,
& collatio ad epiſcopum pertineat: Qui-
dam dicunt quod ad epiſcopum, quia ſunt di-
ſtincta beneficia ab eccleſia, ergo poteſtas
præſentandi ſpectans ad abbatem in eccle-
ſia, non extenditur ad illas arg. l. in agris li-
mitatis. ff. de acq. rer. do. & ff de vſufruct. l.
item ſi fundi. §. hinc dicimus 2. reſpō. & de
reſcrip. literas. in Clem. præſertim. quia fun
datæ ſunt de prouentibus extrinſecis, non
autem de redditibus eccleſiæ, alij verò, quod
imo ad præſentationem abbatis, quia ex
quo fundantur in eccleſia, debent cedere
eccleſię, & per conſequens ſpectare ad præ-
ſentationem eius, ad quem ſpectat præſen-
tatio eccleſiæ. arg. de eccl. ædifi. c. ad audien
tiam. melius de iure patro. c. poſtulaſti. pro
quo dicitur expreſſum de exceptio. cum
venerabilis. circa fi. pro hoc facit, quia ſunt
fundatæ in eccleſia, ergo uidetur quod iuſpa-
tronatus abbatis ſe extendat ad illa, quæ
ſunt infra eccleſiam. arg. ff. de dam. infecto.
l. damni. §. ſi is qui uicinas.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus a donatario præfertur præſentato ab hærede donatoris licet cōſenſu epiſcopi ſuperueniat poſt donationem & præſentationem.*

2 *Iuriſpatronatus donatio facta ſine conſenſu epiſcopi ſui, an teneat?*

3 *Authoritas ubi requiritur ad ualiditatem alicuius actus neceſſariò in ipſo actu interuenire debet.*

4 *Pater an in præiudicium hæredis legitimi poſſit transferre iuſpatronatus.*

5 *Hæres non poteſt uenire contra perſonam defuncti.*

6 *Venire contra factum proprium nemo admittitur.*

7 *Iuſpatronatus in laicum laicus ſine licentia transferre poteſt.*

DECISIO XVII. aliàs 873.

1 QVidam † laicus *a* donauit alteri laico
a ſine licentia & authoritate, ſeu con-
ſenſu epiſcopi, iuſpatronatus, quod habe-
bat in quadam eccleſia, antequam autē epi
ſcopus conſentiret, mortuus eſt relicto quo
dam filio hęrede, poſtquam uerò filius eius
hæreditatem agnouit, epiſcopus conſenſit,
ſeu ratificauit, & approbauit illam donatio
nem, quam pater eius fecerat in aliū laicū,
& tandem uacāte illa eccleſia filius, & eius
hæres prædictus præſentauit unū ad eccle
ſiā, ille autē laicus, cui per patrem facta fuit
donatio, præſentauit aliū quæritur quis ip
b ſorum debeat obtinere? *b* Dicebant quidā
2 quod præſentatus per filium, quia † donatio iu
riſpa-

riſpatronatus illi alteri laico facta ſine con-
c ſenſu epi ſui, ſeu authoritate, nulla fuit e ip
ſo iure, ut extra, de iure patronatus, quod
autem. §. de cætero. et c. illud. et c. nullus lai
cus. & in eodem titul. c. 1. lib. ſexto a contra
rio ſenſu. & ibi hoc expreſſe tenet Archi-
diacon. ſuper uerbo, loco religioſo. &
not. gloſſ. in dict. c. illud. in fin. licèt Inno-
cent. ibi teneat contrarium ergo per con-
ſenſum epiſcopi ſubſequentem ratifica-
ri non potuit, quia quod ab initio nullum
3 eſt, &c. & quia †ea quæ ſunt authoritatis ſu
peruenientia, non poſſunt ſuperuieniendo
facere actū ualere, cùm authoritas in ipſo
actu debuerit interponi. ff. de autho. tuto.
obligari. §. fina. & not. per gloſſ. de rebus ec
cle. non alienand. dudum. libr. 6. in gloſſ. ſu
per uerbo, tractus. in fin. cum ſuppletione
quam ibi facit Ioan. Andr. in nouel. & per
Innocent. in c. cùm conſuetudinis. de cōſue
tu. præſertim autem non potuit conſenſus
epiſcopi ratificare in preiudicium filij, cui
medio tempore fuit ius quęſitum ff. qui po
tior. in pigno: habe. qui balneum. §. fi. & ꝙ
notat gloſſ de liber. & poſthu. l. Gallus. §. &
quid ſi tantum, ſuper uerbo, emancipatus.
in fin. facit de reſcript. c. quamuis. libr. 6. et
c. ſi pro te. & quæ not. per Ioan. Andr. in no
uel. de regul. iur. c. ſine culpa. libr. ſexto. in 2.
quæſt. princip. in fin. col. 4. in ſolutione ad
contraria. Et pro hoc etiam benè facit, quia
4 †pater non potuit iuſpatronatus transferre
in præiudicium hæredis legitimi, ſecundū
Lau. licèt Archidiaco. contra, ut not. in dict.
c. 1. de iure patron. ſuper uerbo, eidem. in
fin. libr. 6. Alij uerò, de quorum opinione
fuit maior pars, tenuerunt contrarium, ꝙ
imò præſentatus per patronum laicum do
natarium debet obtinere, quia conſenſus
epiſcopi ſuperueniens ratificat. pro hoc ui-
detur tex de iure patro. c. cura. et ſuggeſtū.
circa fin. Et pro hoc etiam benè facit quod
notat Innocent. de elect o. C. innotuit. in
gloſſ 3. in fin. qui ab initio ſaltem tenuerūt,
& tenuerant quòd in præiudicium patris
donantis non poſſet cōtrauenire, & in præ
iudicium hæredum ſuorum, qui cū eo ſunt
5 eadem perſona, nec poſſunt †uenire contra
factum defuncti. Pro primo, quòd ualuerit
donatio in præiudiciū donantis, allegat de
renuntia. c. ꝙ in dubijs. ff. de ſeruitu. ruſtic.
prædio. l. per fundum. & l. ſi ff. de donatio. in
ter uirum & uxorem l. cùm hic ſtatus. §. ſi ſo
cer. cum concord. ſuprà allegat. in deciſ. 8 de
teſtam. Titius & Męuius amici cuiuſdam ſe-
nis. incip. &c. Nec dicebant eſſe neceſſariam
authoritatē epiſcopi, aut authoritatem Pa-
pæ, ſed ſolùm cōſenſum. Item non eſt neceſ-
ſarius conſenſus epiſcopi ad donationem,
ſeu contractum donationis, ſed ad transla-
tionem iuriſpatronatus in donatorem, con-
tractus cm̄ in donatione fieri poteſt in præ
iudicium donantis. cū diſpoſuit de iure ſuo,
ſed non translatio iuriſpatronatus ſine con
ſenſu epiſcopi. Sic etiam in ſimili dicitur de
rebus minorū, & de rebus emphyteuticis, in
quibus uſu non prohibētur contractus ſine
decreto, uel ſine authoritate dn̄i, ſeu alie-
natio. iuxta not. in l. alienatum. ff. de uerb. ſi
gnific. C. de præd. min. l. ſi is. ubi tutor tene-
tur ei, cui rem uendidit pupilli, quia contra-
ctus tenuit ſaltem in præiudicium tutoris, li
cèt ex eo non fuerit ſecuta alienatio in præ
iudicium pupilli, cùm potiùs translatio iuri-
ſpatronatus fuit per cōſenſum penes quem
eſt propriè iuſpatronatus, & eſſe debet de iu
re potiùs, quàm penes patronum laicum pe
nes quem non eſt, niſi ex quadam permiſſio
ne & gratia. iuxta no. per Hoſtien. de iure pa
trona. quidam. & ſic per cōſequens poteſt ſu
peruenire, ex quo cōtractus donationis te
nuit iuxta not. in dict. c. cùm conſuetudinis.
Nec obſtat ius quæſitum filio medio tem-
pore, quia ex quo fuit hęres patris, non fuit
ſibi ius quæſitum aliter, quàm penes patrē
eſſet, qui non poterat uenire contra dona-
tionem, igitur nec filius. Nec obſtat. c. quā-
uis. nec c. ſi pro te. quia ibi fuit ius quęſi-
tum tertio ex diſpoſitione eius, qui poterat
uenire, & diſponere contra primam diſpoſi
tionem. igitur in præiudicium iuris taliter
quæſiti ſequens diſpoſitio, uel exiſtentia cō
ditionis nōn poteſt retrotrahi, ut l. potior.
in princ. ff. qui po. in pig. habe. hic uerò ex
6 diſpoſitione eius, qui †contra ſuam diſpoſi
tionem uenire non poterat, nec contra fa-
ctum ſuum, igitur nec hæres eius, igitur cō
ſenſus epiſcopi ſuperueniens potent retro-
trahi, quia donatio quæ ab initio pendebat
ſub conditione, per ſuperuenientem conſē-
ſum epiſcopi fit retrotractio, iuxta l. potior.
§. ſi ſub eodem ff. qui pot. in pign. habe. uel
eſto quòd dicatur, quòd ualeat ex tunc, ex
quo ſuperuenit conſenſus epiſcopi, ſufficit

ex

ex quo pater, nec eius filius contrauenire
poterant: & antequàm filius præſentaret,
nec uacaret eccleſia, nec ſuperuenerat con-
ſenſus epiſcopi, & extunc ſaltem fuerat fa-
cta effectualis in illum donatarium transla-
tio iurispatronatus, per l. fundum. ff. de ſer.
ruſt. prçd. Nec obſtat prçdt. opi. Lau ꝙ pater
non potuit trãsferre in præiudicium hære
dis legitimi, quia non eſt uera, ſecundũ Ar-
chid. Pro iſta autem parte indubitanter cõ-
cluditur, ſed teneamus opinionẽ Innoc. ꝙ
7 †in laicum poſſit laicus transferre ſine licẽ-
tia iuſpatronatus, uel ſaltẽ ꝙ conſenſus epi
ſcopi poteſt ſuperuenire, ut no. in c. illud ſu
prà allegato.

ADDITIONES.

a ¶Quidã laicus. *Lamber. in tractatu de iure patr. ſol. 109. col. 4. uerſic. ideò contingit dubitari.*
b ¶Obtinere. *Adde Ioan de Sylua. in 1. parte tra-ctat. bene. q. 5. col. pen. uerſ. & tenet Dec. conſ. 639. uiſa cõſultatione. col. 2. uerſi. ſed in caſu iſto. Afflictus in dec. regni. 335. pro deci. col. 4. in 2. dubio.*
c ¶Nulla fuit. *Adde c. ex literis. & ibi Inno. de iur. patrona. ubi etiã per alios Doctores: & in c. præte-rea. & ibi Abbas Sicul. eo. titu. per Gem. in c. j. de iure patrona. lib. 6. & per Bal. in l. fi. col. pen. C. de edict. diui Adria. ſollend.*

De Cenſibus.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſias unitas ſi contingat diſmembrari, qualibet ipſarum de per ſe tenebitur ad procurationem epiſcopi illas uiſitantis.*
2 *Formam nouam introducere rei uidetur perſonæ adiectio.*

DECISIO I. alias 78.

1 NOTA, quòd †ubi duæ eccleſiæ
regebantur per unum rectorẽ,
& epiſcopus nõ recipiebat, ni-
ſi unam uiſitationem pro am-
babus, quia una erat ruralis, alia parçcialis,
ſi ex poſt facto in qualibet iſtarum eccleſia
rum ponatur rector, & poſt facto, & patri-
monium earum diuidatur per epiſcopum,
ex quo ſunt diuiſæ, & quælibet habet recto
rem, epiſcopus in qualibet prædictarum
habet unam uiſitationem, quia ex quo in
rurali eccleſia eſt rector, poſito quod non
ſit populus de iure communi debet uiſita-
tionem, ut notatur per Inn. in c. authorita.
de cenſib. & c. fi. et c. in Lateran. de præb.
Et licet præſatę eccleſiæ ſint ꝓpinquę, & epi
ſcopus uiſitando unam modicum laborat
uiſitando aliam, non propter hoc ſequitur,
quin quælibet debeat uiſitationem ſi ſepa
ratis diebus uiſitentur, ut c. uenerabilis. de
cenſib. ſecùs ſi una die, ut c. fœlicis de cenſi
bus. lib. ſexto. Nec obſtat ꝙ antè recipieba-
tur tñ una uiſitatio, quia ex quo eccleſię
ſic ſunt diuiſæ, uidentur nouiter inſtitutæ.
& alia res quàm antè eſſe. argumen. l. ſi quis
duas. commu. prçd. & l. ſi eadẽ. de offic. aſſeſ
ſo. & quia nõ erat niſi unus rector, ideò nõ
uidebatur, niſi unum patrimonium & una
res. argumẽ. l. iuriſperitos. §. 1. de excuſa. tu-
to. & l. quinquaginta. in fi. eo. tit. ubi dicit,
unius domini non ſeparatur. poſito quòd
onera debent eſſe communia inter iſtos, li-
cèt patrimonium eſſet diuerſum, nõ tamen
iſtud non expediret quin quælibet eccleſia
rum deberet uiſitationem. argum. l. indiui
ſa. C. de decur. iunct. l. 3. de onerib. non con
tinuandis inter patrem & filium. lib. 10. Nõ
obſtat. §. illud. in authent. ut iudi. ſine quo.
ſuff. iunct. l. 1. C. de metro. qui in vr §. illud.
duæ prouinciæ regebantur per unum preſ
byterũ ſeu rectorẽ, ideò nihil innuatur de
pẽſione, ſecùs ſi regerẽtur per diuerſos re
ctores, ut eſt dictũ. & idem eſt in l. 1. de me
tro. quia ibi nõ imponebatur nouus rector,
2 ſecùs in propoſito, quia †perſona addita rei
nouã formam uidetur introducere. ad hoc
facit not. per Innocent. in c. quia monaſte-
rium. de relig. domi. iunct. c. dilectus. de ca-
pel. mona.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eximẽdo eccleſiam, uidetur retinuiſſe procurationem.*

DECISIO II. aliàs 334.

1 NOta gloſſ. †quòd epiſcopus eximendo
eccleſiam, uidetur retinuiſſe uiſitatio
nem, ſeu procurationem, ut in c. paſtoralis.
de dona. cum ibi not. per Innocen. & Ho-
ſtien. & in c. cùm uenerabilis. per Inno.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Subſidium caritatiuum debetur prælato de iure communi. & præſcribi non poteſt.*

DECISIO III. aliàs 676.

1 DIctū ꝙ ſubſidium caritatiuum competit de iure communi prælato, ut c. cum apoſtolus. de cenſib. nec ualet contra eum præſcriptio. & ita tenet Rota.

De Eccleſijs ædificandis.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio facta capitulo de conſenſu epiſcopi, & ipſius capituli, an teneat?*

2 *Eccleſia antequam conſtruatur debet dotari, alioquin creatio dignitatis non tenebit.*

3 *Tutor, licèt non poſſit principaliter authoritatem præſtare in re ſua, bene tamē poteſt conſequenter.*

4 *Quod fieri non poteſt per directum, an fieri poſſit per obliquum.*

DECISIO I. alias 874.

a 1 EPISCOPVS a† creauit unam dignitatem de conſenſu capituli in ſua eccleſia cathedrali, & regulari ſeu monachali, & nulla alia dote illi dignitati conſtituta, uniuit eidem unā parœcialem eccleſiam. hoc acto cum unionis prætextu habuiſset pacificam poſſeſſionem illius eccleſiæ, ꝙ ex tunc monachus. qui conſtitueretur, ſeu poneretur pro tempore in eadem dignitate, nihil deberet percipere a capitulo de his, quæ priùs ratione portionis monachalis ſolebat percipere, quæruntur duo. Primò an creatio dignitatis ualeat ex quo fuit facta ſine dote? Itē ſecundò dato ꝙ talis creatio dignitatis ualeat, an ualeat talis unio, per quam capitulum in effectu conſequi debet utilitatem releuationis a portione monachi, quaſi conſequenter & indirectè uideatur unio facta capitulo ſaltem in effectu? De primo fuit di-
2 ctum per aliquos, ꝙ †creatio dignitatis nō tenebat, quia ſine dote, pro quibus uidetur facere, quia priuſquàm creetur beneficiū, ſeu conſtituatur eccleſia, eſt dos conſtituenda ut in Authent. ut nulli fabricen. orat. domi. §. fi. uerſ. deinde non aliter. & in auth. de aliena. & emphyteu. & loca. §. ſi quis oratorij, & per conſequens ſecundum eos non ualuit dignitatis creatio originaliter, & ſic per conſequens non ualuit poſtea illi de eccleſia illa unio facta. Alij uerò dixerunt ꝙ creatio ualuerit, nec cenſetur facta ſine dote, quia incontinenti eccleſia ſibi fuit unita, ut illa eſſet ſibi pro originali dote, & nō eſt incōueniens, ꝙ talis dignitas habeat talem eccleſiam pro totali dote ſua. Et ſuppoſita iſta ſecunda opinione, fuit dictum de ſecundo quæſito, ꝙ ualuit unio, quia non fuit facta principaliter, nec totaliter, nec directè capitulo licèt communiter capitulum ſit cōſecuturum aliquam utilitatem. Et ſic reſpondebatur ad c. ſi una. de rebus eccleſ. non alienan. & in Clem. ubi prohibetur fieri unio capituli per epiſcopum de conſenſu capituli, quia illud uerum eſt cum fit directè, & principaliter, ne idem de capitulo uideantur authorizare in re ſua, quod eſ-
3 ſe non debet. ſic in ſimili. licet † tutor non poſſit principaliter authoritatem præſtare in re ſua, tamen bene poteſt cōſequenter. ff. de authorita. tuto. in princip. & ſuper
4 hoc brocar. an quo† non debet fieri directo, fieri poſſit per obliquum, uide quæ ibi no. per glo. & Doct. in hac ratione. Et etiā pro hoc poteſt induci concor. iurium de. §. legatarijs. Inſt. de teſtamen. qui ita concor. cum legibus omnibus. C. de teſtam. Alij uero dicebant contrarium per dictam Clem. ſi una. ſed prima opinio, ſcilicet quod ualeret, plus mihi tunc placuit.

A D D I T I O.

a *Epiſcopus. Adde Fely. in c. cum acceſſiſſent. col. 6. uerſic. ſecundo declaratur de conſtitutio.*

De Sponſalibus.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus contrahens matrimonium cum impubere perdit beneficium etiam non ſubſecuta copula.*

2 *Conſenſus, & non concubitus facit matrimonium.*

DECI-

DECISIO I. aliàs 102.

NOTA,† ꝙ ubi clericus a habens beneficiũ cõtrahit matrimoniũ cũ impubere habente undecim annos ꝑ uerba de pͣſenti, & nõ fuit carnalis copula ſecuta, talis clericus perdit ſuum beneficium, licèt matrimoniũ non fuit corporaliter conſummatum, quia ex quo non ſtetit per clericum quin conſummaretur uidetur habere animum perdendi beneficium, ut in c. nuper. de big. iunct. l. q d ergo. §. cùm autem. ff. de his qui not. infa.
2 quia † conſenſus facit matrimonium & nõ coitus, licèt faciat contra l. ſic de ope. lib. et c. uerum. de conuer. coniu. cum not. in c. ex publico eod. tit. iunct. c. debitũ. de biga. l. ſi uxor. §. minor. de adulr. ſed prima opin. pro magis uera fuit determinata, per c. fraternitatis. de eo qui cog. conſang. uxo. et c. 1. de ſpõſali. lib. 6. licet Ioan. And. in nouel. uideatur notare contrariũ in c. Ioannes. de cleri. coniuga. facit not. in c. un. gloſſ. hic ergo. de cler. coniug. libr. 6. & quod not. in c. gratiæ. in glo. penul. de reſcript. in Clem.

ADDITIO.

a ¶Vbi clericus. *Adde Rom. conſil. 483. dubitatur. colum. 4. Steph. de lite: gra. & iuſti fol. 72. abb. conſi. 72. nolu. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſi cõtrahat matrimoniũ cũ minore 12. ann. uel poſt carnis copulã an ſtatim beneficio priuetur.*

DECISIO II. aliàs 571.

1 VTrum† ſi beneficiatus contrahat matrimonium cum minore 12. annis. uacet beneficium incontinenti a tempore cõtractus matrimonij, uel demum poſt carnis copulam, uide Io. And in nouel. de cleri. cõiugat. c. 2.

De Accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta ſubminiſtrantur pendente lite accuſato de crimine, uel litigetur ſuper bonis.*

DECISIO I. aliàs 143.

1 NOTA,† ꝙ accuſato de crimine, uel ſuper bonis pendente lite, adminiſtrantur alimenta, ut eſt text. C. de ordi. cogn. l. fin.

SVMMARIVM.

1 *Inquirere an poſſit ordinarius contra certam perſonam ob ſuſpitionem ſolam.*
2 *Inquiſitor an poſſit eſſe teſtis, uel appellare?*

DECISIO II. aliàs 201.

1 NOta,† ꝙ ordinarius poteſt inquirere cõtra certam perſonam non præcedente infamia, & lite nõ conteſtata, dum tamẽ ſit ſuſpitio contra illum, contra quem inquiritur, ut not. in Spec. titul. de inquiſi. §. 2. uerſicu. propter ſuſpitionem autem. & Innocen. in c. cum dicit oporteat in fi. mag. glo. de accuſa. cum dicit, propter ſuſpicionem autẽ. licet in prin. uideatur dicere contra. uerſicu. Item ſi aliquis petit. & dic ut per Archidiac. in c. non eſt. de conſuet. libr. 6. Et de iſto mi
2 niſtro inquiſitionis,† an poſſit eſſe teſtis, vel poſſit appellare, dic ut per Innocen. in c. licet Heli. de ſimon. et c. cum clamor. de teſti. et c. olim. de accuſa.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitor criminis appellare an poſſit.*

DECISIO III. aliàs 306.

1 NOta† qualiter ſimplex ĩquiſitor, ſeu ꝓmotor criminis non auditur, ſi uelit appellare, uel appellationem proſequi, ut not. per Innocen. in c cum clamor. de teſti. licèt Innocent. in c. olim. de accuſatio. in gloſſ. fina. uideatur contradicere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus admiſſus ad accuſationẽ abbatis debet habere expenſas neceſſarias a monaſterio.*

DECISIO IIII. alias 619.

1 SI† monachus a admittatur ad accuſatio-
a nẽ, uel inquiſitionẽ ſui abbatis debent expen-

expenſæ neceſſariæ miniſtrari ſibi de rebus monaſterij donec finem debitum accipiat, ut leg.& no.in c. ex parte. de accu. ubi etiã Innocent.n.ſi haberet adminiſtrationẽ, ſecundum Pe.Boneti, de priui.c ex parte. & licet expenſæ factæ ante litis conteſtationem poſſunt peti iure actionis, factæ poſt litem cõteſtatam, officio iudicis, ſecundum Innocen.& Hoſtien.in c.fin.de dolo & contuma. nihilominus tamẽ iudex datus in dicta cauſa, licèt lis non ſit poſt rationem cauſæ ſibi commiſſæ, taxatis expenſ.factis, occaſione dictæ cauſæ ante eius commiſſionem prout ſibi uidebitur faciendũ, tamẽ hoc ſit de magna æquitate ſine alia ſolennitate iuris, & commiſſa cauſa alicui, & omnes intelliguuntur commiſſa ſine quibus eſſe non poteſt, ut leg.& not.in c. præal.offic. deleg. & in re iu.acceſſorium.lib.6.cum ſim. & ita tenet Rota dominorum Audi.ſacri Palatij.

ADDITIO.

a ¶Si monachus. *Adde deciſ.ult.ſup.de regularib. & tranſlatis ad monaſt.*

SVMMARIVM.

1 *Accuſando uel denunciando ſeu inquirendo obijcitur crimen.*

2 *Inſcibere ad pænã talionis, quis, & quãdo debeat.*

DECISIO V. aliàs 807.

1 DE tribus †modis, quibus poteſt opponi de crimine alicui, ſcilicet, denũtiãdo accuſãdo & inquirẽdo, ut in c.ſuper his, de

2 accuſationi. Quando †autem quis debeat ſe inſcribere ad pęnam talionis, & quãdo nõ, habetur in præallega.c.quis autẽ ſe habeat inſcribere ad pœnam talionis, notatur in prædict.c.ſuper his.ſuper uerbo, oportet inſcribi.

SVMMARIVM.

1 *Inſcriptio ad pænam talionis an fieri debeat ante decretum citationis perſonalis uel poſt.*

DECISIO VI. alias 808.

1 SCiendum eſt, † ꝙ ſi aliqua commiſſio facta eſt alicui domino Auditori ſacri Palatij ꝙ citet aliquẽ, uel aliquos, ſi iuenerit diffamatos pro crimine perſonaliter & opponatur per partem ream, ꝙ inſcribat ſe ad pęnam talionis, antequam mittitur citatio an hoc fieri debeat ſi negat p̃dicta inſcriptio fieri? Tenent aliqui Dñi auditores ꝙ dicta citatio non debeat mitti, donec facta ſit inſcriptio ad pęnam talionis, aliqui uerò alij domini auditores dicunt, & tenent quòd dicta citatio non debeat propter prædicta impediri, & ꝙ ſufficit ꝙ reportata citatione & executa, & quando actor dabit libellum ſuum circa prædicta ꝙ tunc fiat prædicta inſcriptio ad pęnam talionis.

De Hæreticis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus qs accuſatus ſi negat ſe talia hæreticalia dixiße uel credidiſſe, & aſſerit ſe credere, & credidiſſe quod credit eccleſia, & per teſtes uel aliter cõuincitur illa hæreticalia dixiſſe, prædicaſſe, & ſe illis credere aſſeruiſſe, ut hæreticus & impœnitens condemnari, & brachio ſeculari tradi debet.*

2 *Hæreticus rediens ad eccleſiã curiæ ſeculari nõ eſt tradendus, ſed ei imponẽda eſt pænitentia ſalutaris ſaltem perpetui carceris.*

3 *Hæreticus ad hoc, ut poſſit condemnari, neceſſe eſt aut confeſſione ut aut teſtibus conuincatur.*

4 *Hæretico miſericordia non eſt habenda, nec uenia concedenda, niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſuperioris.*

5 *Confeſsio peccati eſt pars pænitentiæ.*

6 *Peccati taciturnitas oritur ex ſuperbia cordis.*

7 *Hæreticus qui recipitur ad miſericordiam habet abiurare.*

8 *Hæreſis ſola ſuſpitio notabilis requirit congruã purgationem.*

9 *Delicta manifeſta indigent correctione manifeſta.*

10 *Verba indicant animum illa proferentis, niſi aliter ex circunſtantijs contrarium appareat.*

11 *Maleſactum, malè dictum malè præſumitur.*

12 *Nemo exiſtimãdus eſt dixiſſe quod mente non agitauit.*

13 *Verba intentioni deſeruiunt, & non intentio uerbis.*

14 *Iudex de quo cognouit, de eo iudicare tenetur.*

15 *Eccleſia debet defendere ſuos pænitentes.*

16 *Confeſsio eſt una, & prima pars ſatisfationis poſt cõtritionem.*

17 *Inquiſitores ſub qua forma pronuntient contra hæreticum.*

DECI-

DECISIO I. alias 875.

1 ACCVSATVS† de hæreſi,ſi ne
gat illa,de quibus defertur di-
xiſſe,& aſſerit credidiſſe,& cre-
dere contrarium,& credere ꝙ
credit eccleſia,& per teſtes idoneos cõuin
citur,& probatur ipſum hæreticalia multa
dixiſſe,affirmaſſe,publicè prædicaſſe, & aſ-
ſeruiſſe ſe credere,& illa credẽda,tamen nõ
obſtante teſtium depoſitione ſic publicata
contra quos nihil excipit, nec alias deſẽſio
nes excuſatorias allegat,ſemper remanet ĩ
eadem negatione qua prius.ſcilicet,ꝙ illa
nunquã dixit,nec aſſeruit,nec credidit,imò
totum contrarium credit, & credidit cum
ſancta matre eccleſia,quęritur an talis ſit cõ
uictus, & negans ſit ut hæreticus condem-
nandus,& brachio ſeculari illo prius degra
dato,ſi ſit clericus,iuxta c. ad abolendam.
de hæret.ſit tradendus? Et uidetur ꝙ non,
quia hæreticus non uidetur,ex quo credit,
quod credit eccleſia,& quod eſt catholicus
& dato quod per teſtes probetur illũ fuiſ
ſe hæreticum,tamen hodie non eſt,ex quo
non aſſerit,nec credit aliquod hæreticum,
ergo cum hodie non ſit hæreticus, non po
teſt ut hæreticus condemnari,quia non eſt
modus pronuntiandi in iure aliquem fuiſ
ſe hæreticum de præterito ſic not. Archi-
diaco. de hæreti. ut commiſſi. ſuper uer-
bo, in carcere. libro ſexto. nec poteſt di-
ci, quòd negat ſe fuiſſe hæreticum quia
ex quo non credit aliqua hæreticalia, nec
aſſerit, licet neget credidiſſe uel aſſeruiſ-
ſe,iſtud potius eſt mendacium,quàm hære
ſis uel hæreticum, cum non ſit contra ali-
quem articulũ fidei nõ.n.negat ideo ſe fuiſ-
ſe hæreticũ,quia negat illa,quæ prætende-
batur dixiſſe fore hęretica,ſed eſt uenia for
te dignus,eo ꝙ negat ſe illa dixiſſe,& credi
diſſe,& iõ bñ oportet,ꝙ q̃a negat ꝑ iſtud
medium, & ideo iſta negatio non cõcludit
contra eam hæreſim de pręſenti. Item iſte
nunc non eſt hæreticus de præſenti, eſto
quòd probetur per teſtes illũ hęreticũ fuiſ
ſe,nec relapſus eſt, quia nõ fuerat alias la-
pſus eccleſię recõciliatus,ergo etiam nõ ui-
detur, ꝙ poſſit ut hæreticus condemnari,
quia ſolummodo hæretici relapſi cõdemnã
tur,ut d. c. ad abolẽdam.§. 1. Itẽ iſte uidetur
redire ad gremium eccleſiæ,ex quo hodie
non dicit ſe talia credere, ſed contrarium,
prout credit,eccleſia,& ſe uelle eſſe catholi
cum,imò ꝙ plus eſt, dicit ſe nũquam talia
credidiſſe,& ſemper eſſe catholicum, ergo
uidetur ꝙ ad miſericordiam ſit recipiẽdus.
2 Si enim† confiteretur ſe dixiſſe,& credidiſſe
talia hæreticalia, ſed de cętero ſe nõ crede-
re uelle. & credere cum eccleſia,non eſſet
tradendus brachio ſeculari, nec ut hæreti-
cus,condẽnandus,licet fateatur ſe fuiſſe hę
reticum,ſed eſſet ad miſericordiam recipiẽ.
dus & imponenda pęnitentia ſalutaris, ſal-
tem perpetui carceris,ut d.c. ad abolendã.
§.1.& c. penult.§. fina. ergo multo fortius
iſte erit recipiendus, qui fatetur ſe nũquã
fuiſſe hæreticum, ſed ſe fuiſſe & uelle eſſe
catholicum. In cõtrarium uidetur,quia ſuf-
3 ficit† quis teſtibus conuincatur ad hoc,
ut poſſit condemnari, etiam ſi non confi-
teatur,ut probatur, extr. de uerbor. ſigni-
fic.c.ſuper quibuſdam.& probatur 2. quę-
ſti.1.cano.nos in quenquam.& q.4.c.1.& 2.
Iſte autem eſt teſtibus cõuictus, ergo nihil
proderit ſibi ſua negatio, quo minus con-
demnetur. Non enim poteſt dici, quod ſibi
ſit habenda miſericordia, nec uenia conce-
denda,cum non cognoſcat peccatũ ſuum,
imo ſemper illud negat.ſicut dicitur de Ca
4 in.de pœn. diſtin. 1. ſerpẽs. Item † hæretico
miſericordia non eſt habenda,nec uenia cõ
cedenda, niſi ſatisfaciat ad arbitrium ſupe-
rioris ſui,ut d.c.ad abolendam.Item, quòd
non ſatisfaciat.patet, quia non confitetur
commiſiſſe peccatum,de quo per teſtes cõ
5 uincitur. & ſic nec pęnitere uidetur,quia†
pars pœnitentiæ eſt confeſſio peccati. de
pœni.diſt. 1.§ alij econtra.et c.perfecta, cũ
multis capitul.ſequen. Item pro manife-
ſtis criminibus,pro hoc quod remittantur
manifeſta,offerenda eſt ſatisfactio, & oris
confeſſio.de pœ.diſt 1.ueritas,ad quæ not.
Hoſtien.de pœni.& remiſſ.§.qualis debeat
eſſe cõfeſſio.uer.requiritur etiam tertium.
Pro hoc etiam bene facit text.ii.quæſtio.1.
cuius apud.ibi,cum dicit.ob hoc cum a ſa-
cerdotib. Italię redargueretur,agnouit de-
lictum culpam quæ cum lacrimis profeſſus
publicam pęnitentiam in conſpectu totius
eccleſiæ exigit.Pro hoc text.bonus ad pro-
poſitum.ii.quęſt.4.c.plerunque. in fin. ibi
ueniat itaque foras mortuus,id eſt,culpam
confiteatur peccator,uenientes uero foras

ſoluant diſcipuli, quia paſtores eccleſiæ ei
debent amouere pęnam, quam meruit qui
non erubuit confiteri quod fecit. ad quod
etiam de pœnit. diſtin. 1. quem pęnitet. in
fin. Pro hoc etiam de iureiu. c. quanto. in fi-
ne. cùm dicit, tuũ humiliter confitere pec-
catum, & ſatisfactionem tibi iniũctam pro
illicito iuramento ſtudeas adimplere. Pro
hoc etiam, extra, de ſimo. c. nemo presby-
terorum. cum dicit, minus dignè pœniten-
tur, &c. pro hoc ualdè benè facit. 22. quæſt.
2. cum humilitatis. Item ſi non humilitate
ueniam ſperare licet, ergo ubi eſt taciturni
tas confeſſionis, uenia ſperanda non eſt cri
6 minis, quia † taciturnitas peccati ex ſuper-
bia oritur cordis. probatur de pœnit. diſt. n.
1. eſt taciturnitas. Item hæreticus cum ſit ex
communicatus indiget abſolutione, non
poteſt autem conueniẽter abſolui, niſi rea
tum ſuum confiteatur, ut extra, de ſentent.
excommunicat. cum deſideres. cum ibi no
ta. per Innocen. & Hoſtien. ergo &c. facit
de pœni. diſtin. 1. agite pęnitentiam & d. ct.
c. ueritatis. uerſi econtra. uer. Item quæ-
ritur ſecũdum Auguſtinũ. Item non ſufficit
ſibi profiteri, ſe catholicũ, niſi de lapſu præ
terito hęreſis, in quam probatur incidiſſe,
ſatisfaciat, quia non ſufficit mores in me-
lius immutare, & a præteritis malis recede-
re, niſi etiam de his quæ facta ſunt, ſatisfa-
faciat. de pœnit. diſtinct. 2. non ſufficit. Item
7 † hæreticus ille qui recipitur ad miſericor-
diam habet adiurare, ut dicto c. ad abolẽdã.
§. 1. & in abiuratione hẽt profiteri, ſe erraſ-
ſe, & in quo errauit ſpecificè & publicè
profiteri, & iurare ſe nunquam ad illum er-
rorem reuerſorum, ut 1. quæſt. 7. quoties.
Cum igitur iſte propriæ non cognoſcat,
nec profiteatur errorem ergo non poteſt
dici illum abiurare, & licet is qui ſolum in
famatus eſt, ſed non conuictus, non habeat
in abiuratione hæreſis neceſſe iurare, ſe nũ
quam reuerſurum, ex quo non confitetur,
nec cõuincitur incidiſſe in illam, ut. de con
ſe. diſtinct. 2. cap. ergo Berengarius. tamen
conuictus, quia ad miſericordiam receptus
eſt, abiurat hæreſim, & in abiuratione ha-
bet publicè cognoſcere ſe erraſſe, & ĩ quo,
& iurare ſe nunquam reuerſurum, ut d. c.
8 quoties cordis. Item ſi non † conuictus, ſed
ſola ſuſpitione notabilis ſit de hæreſi, non
aliter recipitur ab eccleſia, nec illum abſol-
uit, niſi pro prima innocentia congruam
purgationem monſtrauerit, ut d. c. ad abo
lendam. §. qui uerò rem. & in authent. gaza
ros. C. de hæreti. ergo minus conuictus per
teſtes eſſet recipiendus, uel abſoluendus
propter ſolam ſuam negationem, quis alias
ſuam innocentiam nõ demonſtrat, neque
poteſt demonſtrare, ex quo conuictus eſt
per teſtes idoneos, contra quos nihil dicit
nec alias ſe defendit. Item tãdiu quis repu
tatur incorreptus, donec reatum ſuum re-
cognoſcens emendet. extra, de fo. compe-
ten. c. nullus. in fin. Cum igitur iſte non re-
cognoſcat reatũ ſuum, ex quo manifeſtũ
fuit ergo non poteſt imputari correptus
hanc autem correctionem ex quo crimen
fuit manifeſtũ, oportet eſſe manifeſtã, quia
9 † manifeſta delicta correctione indigẽt ma
nifeſta, ut extra, de pęnis. c. 1. igitur opor-
tet ꝙ confeſſio ſit manifeſta, ſeu criminis
recognitio, quod non eſt in negãre, igitur
&c. Non obſtant contraria, ſcilicet ꝙ hære
ticus nõ eſt, ex quo hodie credit quò cre
dit eccleſia, qui eſto ꝙ concedatur hoc ꝙ
nõ ſit hodie hęreticus, ſi bene credit, quod
credit eccleſia, tamen nõ conſtat eccleſiæ
quantum ad humanum iudicium, & eccle
ſia militãs quę iudicat ſecundum probata,
& iudicare habet, poteſt perpendere quòd
alias fuit hæreticus tempore, quo talia aſ-
ſeruit, & ſic credere dixit, & dogmatiza-
10 uit, quia † talis quis præſumitur, qualia uer
ba profert, & eius animi cenſetur fuiſſe,
qualia uerba ſonant, niſi ex circunſtantijs,
uel alias appareat contrarium arg. C. de in
iu. l. ſi non conuitij. cum conc. ibi alleg. oẽ
11 † tem male factũ; vel dictũ, male pręſumitur
dictum uel factum. extra, de pręſumpt. c. 1.
12 & ibi not. in fin. nemo † enim exiſtimandus
a eſt dixiſſe, quod mente non agitauit, a nec
quis arbitrandus eſt dixiſſe quod mente
non ſenſit. ff. de ſupel. legat. l. Labeo. cum
13 † non intentio uerbis, ſed uerba inten-
tioni debeant deſeruire. extra, de uerbo. ſi
gnifi. c. intelligentia. uoces enim ſunt notę,
prout ait philoſophus, earum quæ ſunt
in anima paſſionum, tales enim ſunt iſti
quæ poſſunt bono animo fieri, & non poſ
ſunt interpretari, niſi male facta, & non
bene. extra, de regul iur. c. 1. Ex quo ergo
conſtat eccleſiæ, quòd fuit hæreticus, o-
portet quòd cõdemnet, & puniat illum de

14 crimine hæreſis commiſſo. argu. quia † de quo cognouit iudex, de eo iudicare tenetur. ff. de iudic de qua re. & licèt ſecundum regulas iuris communis, ex quo ſemel cõmiſit crimen, debet puniri iudicialiter, & condemnari, etiã ſi pœniteat, quia propter pœnitentiam ſuam quo ad forum humanũ, & iudiciale nocens eſſe nõ deſijt, vt ff. de pœn. l. qui ea mente. de ædil. edict. quod ita ſanatum in princ. tum quia eccleſia benigna eſt, nec claudit gremium redeunti, benignè volens agere in hac parte, ordinauit, quòd ſi talis continuò poſt deprehẽſione erroris ad fidei catholicę vnitatẽ ſpontè recurrere voluerit, & errorem ſuum coram epiſcopo regionis publicè cõſenſerit abiurare, & ſatisfactionem congruã exhibere, quòd recipiatur ad miſericordiam, & impoſita ſibi pœnitentia ſalutari ſaluetur ſibi vita, nec permittatur occidi per bra-

15 chium ſeculare, quia † eccleſia defendere debet ſuos pœnitẽtes, facit quod not. Ioan. Andr. de offi. ordi. c. 1. ſuper glo. fi. & ideò tunc detrudatur in carcerem perpetuum, vbi pœnitentiã aget. extra, de hære. c. pen. in fin. Cùm igitur iſte, qui ſic permanet in ſua negatione, eſto quòd hodie credat catholicè, de præterita incredulitate, & de p̄terito errore hæretico, de quo cõuincit, ſufficienter illud confitendo, & culpã cognoſcendo non pœniteat, nõ poteſt dici quòd debitè recurrat ad catholicæ fidei vnitatẽ, ex quo non facit quod fides catholica præcipit, ſed quia non recognoſcit, nec confitetur propriam culpam, quam commiſit, pro ut catholica precipit eccleſia, nec etiam poteſt dici, quòd ſufficienter proprium errorem abiuraret, ex quo illum errorẽ non cõ-

16 fitetur, quia † confeſſio eſt vna, & prima pars ſatisfactionis poſt contritionem, vnde dominus per prophetam, Dic tu peccata tua, vt iuſtificeris. Et ſecundum Ambroſium. Non poteſt quiſquã iuſtificari à peccato, niſi fuerit illud antè confeſſus. de pœni. diſtinct. 1. §. alij enim. cum alijs multis authoritatibus ad hoc ibidẽ ſequentibus. Et ſi dicis, ꝙ ille authoritates intelliguntur de conceſſione mentali cordis, ut uidetur ſentire Gratianus. de pœni. diſt. 1. §. quidam verò. quia dico ex quo de illo mentali confeſſione, & cordiali nõ conſtabat iudicialiter. ex quo publicè negat ſe erraſſe, & conſtat de præterito errore, ꝑ teſtes idoneos, ideò neceſſariò eccleſia illum hẽt iudicialiter, punire, tanquam impœnitentem, nec debitè ſatisfactionẽ, ex quo iudicialiter, & publicè non recognoſcit propriam culpã, nec illam cõfitetur, ut probat in d. c. Chriſtianitatis. de pœni. d. ſt. 1. & præſertim in §. tenetur. et c. ſequen. uſque ad finem diſtinctionis. Et ſi dicatur, quod non tenetur cõfiteri culpam, uel crimẽ, quod nõ recordatur ſe dixiſſe, cõmiſiſſe, uel feciſſe, ex quo de illa, uel illo non habet conſcientiam, q̃a eccleſia militans, uel iudex ignorat mẽtem ſuam, & memoriã ſuam, & chriſtianitatem occultam, ſcilicet, an re uera cõmiſerit, & an ſit oblitus, & an de hoc habeat cõſciẽtiam, quia hæc ſcit ſolus Deus, ſed habet iudicare ſecundũ probata, ex quo, de facto recenti agitur, de quo ſecundum communem curſum naturę non poteſt, nec debet eſſe uerìſimiliter oblitus talia hæreticalia commiſiſſe, aſſeruiſſe, & ſe credere dixiſſe, & dogmatizaſſe, & etiã ſibi reducit ad memoriã, & probatur, uidelicet nõ cognoſcẽtem, nec pœnitentem, & ſic habet illum neceſſe iudicare impœnitentẽ, & debitè non ſatisfacientẽ de pręterita culpa, eſto ꝙ hodie aſſerat ſe credere, quæ eccleſia credit, maximè quia ſaltem hodie nõ credit eccleſiæ, quæ præcipit peccatori ſua peccata recognoſcere, & confiteri, ut ibi, Confitemini alterutrum peccata ueſtra, & patet authoritatibus infinitis deductis per Grat. ĩ tractatu, de pœn. & per magiſtrum ſententiarum in quarto eodem tractatu. Non ob. quod not. Archi. in d. c. ut cõmiſſi. ſuꝑ uerbo, in carcere, quia ibi loquitur de cognoſcẽte, cõfitẽte ꝓprium errorẽ, & debitè redeunte, contra quem ſecundum ipſum nõ eſt ferẽda ſñia pro crimine præterito cõdẽnatoria, nec pronuntiare debet crimen hæreſis commiſſi. Vel dico, & melius quoad hoc, ꝙ uideo inconueniens proferatur de præterito, Tu crimen hæreſis commiſiſti, uel tu hęreticus fuiſti. prout no. Io. An. ibidẽ in nouel. pro quo facit tex. ibi, fertur ſẽtentia pro præterito, tu calumniatus es. ff. ad Turpil. l. 1. §. calumniatorem. & prout

17 † hodie pronuntiant omnes inquiſitores, maximè, quia poſſunt ſubiungi uerba de

prę-

præſenti, ſic dicendo, quia prout probatũ eſt, crimen hæreſis commiſiſti, uel in crimẽ hæreſis incidiſti, & quia recognoſcere & 1 confiteri proprium reatum recuſas, idcirco cum non uideam te debitè confitentem, relaxamus brachio ſeculari. Non obſtat ꝙ dicebatur, ꝙ negatum negetur ex illo medio, quia non dixit, concedo, ſed talis negatio eſt cauſa, quare eccleſia, cui conſtat per teſtes de contrario; ꝙ ſic dicit, quod negat nunc ſe dixiſſe, poteſt perpendere, & præſumere, imo etiam poteſt iudicare eum de culpa illa non pœnitentem, nec ſatisfacientem, ex quo culpam de qua conſtat eccleſię ꝙ eam commiſit, non recognoſcit, nec confitetur, nec conſtat ꝙ non eſt relapſus, quia fateor, ſed quoad hoc, ꝙ relaxetur brachio ſeculari ſufficit quòd ſit lapſus impœnitens, ſeu non debitè rediens ad gremium eccleſiæ, nec debitè ſatisfaciens, ut d.c ad abolendam.§.j.Non obſtat ꝙ ſi confiteretur, & rediret, eſſet recipiendus, ergo multò fortius ſi negat ſe dixiſſe, vel crediſſe, quia nego conſequentiã, q a cùm confitetur, tunc conſtat eccleſiæ de ſatiſfactione, & de ſufficiẽti pœnitentia illo modo, quo ſibi poteſt conſtare, ex quo publicè confitendo culpam ſe humiliat, quod ſecus, cum negat. arg. d.c. taciturnitas. & ita nõ debet illum recipere ad miſericordiam 1 tunc. Et huiuſmodi ſententiæ uidetur aſſentire Hoſt. in d.c. de hęreticis. in ſum.§. quali 2 ter deprehendatur. ver. ſi verò negat. & hoc modo intelligo quod no. Zen. in Clem. fin. 3 de hære. in fin. Non obſt. 1. q. 7. didici. vbi diſpenſatur cũ illo, qui tenebàt hæreſim, con fiteri ex cauſa. ſed dic ꝙ ibi benè confitebatur ſecretè, ſed quòd non teneatur publi 4 cè confiteri, in hoc ſecum diſpenſatur, ut 5 not. ibi &c.

ADDITIO.

a Mente non agitauit. *Adde Guliel. Benedict. in repet. c. Raynutius. in uerb. eidem impuberi. extra, de teſta. & dec. 8 ſup. de conſuetud.*

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia apoſtolica debent habere ſubſcriptionẽ aliquorum Cardinalium, & annum.*

DECISIO I. aliàs 235.

NOTA, † ꝙ in priuilegijs conceſſis a Papa, maximè in priuilegijs exẽptis, debet eſſe ſubſcriptio Cardinalium aliquorum, ut notatur in c. cum a nobis. de teſtib. in fi. quia in inſtrumento principis ex parte principis debet interuenire authoritas quantum ad ſubſcriptionem. arg. l. probatorias. C. de diuer. offi. li 12. quia cum talia priuilegia ſumãt vim ex ſola uolũtate principis, multum dẽt conſtare de uoluntate. & pro iſta parte fuit dictum, ꝙ priuilegium cuiuſdam Papę Paſchalis, in quo priuilegio non erat annus, ꝙ tale priuilegium non habebat roboris firmitatem. ad quod faciunt not. per Ioan. And. in c. præſenti. de offic. deleg. lib. 6.

EPITOME.

Fructus beneficiorum uacantium in curia debentur illis, quibus debentur alij fructus beneficiorum vacantium extra curiam ex priuilegio, conſuetudine vel ſtatuto.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficiorum uacantium in curia, an debeantur fabricæ, cui debebantur.*

2 *Beneficium quo caſu in duobus locis uacare cenſeatur.*

3 *Violentia duobus in locis inferri uidetur. Primò, in loco ubi eſt perſona, cui fit uiolentia, ſecundò, ubi eſt poſſeſſio propter quam perſonæ alibi eſt illata uiolentia.*

4 *Collatio afficit perceptionem fructuum.*

5 *Beneficia exempta non continentur ſub c. ſi propter. de reſcrip. in 6. neque uacantia in curia.*

DECISIO II alias 269.

NOta, † ꝙ ſic ex priuilegio, uel ſtatuto fabricæ eccleſiæ debentur fructus beneficiorum uacantium in diœceſi, licèt beneficium conferatur per Papam tanquam uacans in curia, fabricæ debentur fructus ſecundum opinionem aliquorum. Nam poſito quòd collatio beneficij uacantis in curia ſolum pertineat ad Papam, tamẽ fructus uacãt in loco, ubi beneficium eſt poſitum. & priuilegium fabricæ continet talẽ

 poſ-

poſſeſſionem fructuum. Pro hoc facit c. ſi
2 propter.de reſcrip.lib.6.nec † mirum ſi duo
bus in locis uideatur uacare beneficium, ſ.
in curia quantum ad collationem,& in par-
tibus ad perceptionem fructum, ut dicitur
3 in ſimili, ꝙ † in duobus locis uidetur infer-
ri uiolentia, quòd infertur primò in loco,
ubi perſona, & cui fit uiolentia, & in loco,
ubi eſt poſſeſſio rei, propter quā perſonæ
alibi eſt illata violentia, ut l. 1.C.ubi de poſ.
agi oportet. Idem iſtud priuilegium eſt fa-
uorabile, & ideo eſt extendendum ad bene
ficium quod uacat in curia propter collatio
nem Papæ.arg.c.tua.de verb.ſignif.licèt ali
4 qui contrarium dicant.quòd † collatio affi-
cit perceptionem fructuum, ut c.ſi.de con-
ſue.lib.6.& quia fructus tanquam acceſſo-
rium debent ſequi naturam principalis be-
neficij uacantis in curia, quando renun-
tiatione ſeu prouiſione tenet beneficium,
iuxta no.in c.commiſſa.de elect.lib.6.& c.li-
cet.de præb.eo.lib.cum ſimili. Item priuile-
gium eſt tenendum in uerbis ſuis Et uerba
priuilegij habent, ꝙ fructus beneficiorum
uacantium in diœceſi applicentur fabricæ:
ergo non intelliguntur pertinere ad benefi
cium uacans apud ſedem,ex quo ad eū per-
tinet collatio.arg.not. in c. inter cætera. de
præb.per Innoc.quia ex quo Papa apponit
manum in beneficio, totum ius uidetur a
ſe reuocare,& poſſeſſionem beneficij, ut c.
ut noſtrum.de app.argu.c.paſtoralis. §.præ
tereà.de eſſe.ordi.ad quod c.cùm in diſtri-
buendis.de tempo.ordi.et c. 1. de confir.uti
li uel inutili.& per Archid.in c.præſenti. de
offi.ordin.lib 6.ſuper uerbo,uacantibus. in
fin.ergo uidetur ꝙ beneficium cuius colla-
tio pertinet quantum ad omne ius collatio
nis,& poſſeſſionis,in curia uideatur, & quo
ad perceptionem fructuum uacare ī curia.
Pro hoc facit quod no. Arch. in c. ſi.ſi pro-
5 pter.de reſcr li.6.ubi dicit quod † beneficia
exempta nō continentur ſub d.c.ſi propter.
ergo nec beneficia uacātia in curia.Et uide
Collecta.in c.exurpande.de præb. & Henri.
in c.tua.de uerbo.ſigni.

ADDITIO.

a Priuilegio. *Adde Aene.de Falco in tracta. reſer. in 4 q.prin.in 12.effectu.*

SUMMARIUM.

1 *Priuilegiatus ueniens contra ſuum priuilegium in quo decretū irritans eſt appoſitum,ſibi non præiudicat.*

DECISIO III. aliàs 294.

1 NOta † qualiter a ueniens contra priuile
a gium ſibi datum,ſibi non præiudicat.ſi
in priuilegio Papæ fuit decretum appoſitū
decernens irritum, & inane quicquid con-
tra priuilegium fuiſſet attentatum,ſecus eſ
ſet ſi priuilegium ſimpliciter eſſet conceſ-
ſum.not. Archid.in c.cum de beneficio. de
præb.libr. 6. & Innocen. de priuileg.c.acce
dentibus

ADDITIO.

a ¶Nota qualiter. *Adde Felyn.in c. cum acceſſiſſent.col.13.in fi.uer.quarto limit.de conſti. Alex. conſi.103.lib.2.*

SUMMARIUM.

1 *Priuilegium reale de non ſoluendis decimis extenditur ad colonos ſecus ſi ſit priuilegium perſonale.*
2 *Priuilegium perſonale non egreditur perſonam eius,uel eorum cui, uel quibus conceditur.*

DECISIO IIII. aliàs 876.

1 PApa † conceſſit cuidam religioni uel or
dini priuilegium de non ſoluēdis deci-
mis de terris, quas per ſe, uel per alium ex-
coli faciunt,quæritur nunquid priuilegium
extendatur ad colonos,ut ſic coloni per quos
terras illas faciebant excoli,non teneantur
ad decimas de parte penes eos remanen-
te. Crederem ſic fortè dicendū, Aut priuile
gium eſt reale concernens terras,& conceſ
ſum terris,ut puta,quòd de terris nullæ de
cimæ præſtari debeant, & tunc puto quod
extendatur ad colonos, quia priuilegium
reale, & rei conceſſum ſequitur rem penes
quemcunq; uadat.Si autē ſit perſonale con
ceſſum perſonis pro rebus, crederem ꝙ nō
2 extēderetur tunc ad colonos,quia † priuile-
gium perſonale nō egreditur perſonā eius
uel eorū,cui uel quibus cōceditur. arg. ad
hanc diſtinctionē.ff. de pac.l.ſi tibi.§.pactū
cum

cum concor.& facit ad hoc extra, de deci.c. licet.& ita determinat gloſ.extra, de deci.c. religioſi.ſuper verbo,excolendos.in Clem.

DECISIO V. aliàs 581.

Papa Inn.6.fecit gratiam primo anno & hanc deci.vide melius & latius in tit.de conceſ.præben.inf.in antiquiorib. dec.11.

De Iniuriis & damno dato.

SVMMARIVM.

1 *Iniuriarum actione licet ciuiliter agatur,requiritur tamē ſpecificatio talis in libello,& articulis,quòd pars poſſit certificari,& teſtes deponere.*
2 *Obiectus ſunt magis odioſi,quam actio iniuriarum ciuiliter intentata.*
3 *Specificari debent crimina contra teſtes oppoſita, licet non ueniant pœna ordinaria puniendi.*

DECISIO I. aliàs 491.

1 NOTA,† quòd in actione iniuriarũ licet agatur ciuiliter, tamen requiritur ſpecificatio talis in libello,& articulis,quòd pars poſſit certificari,& teſtes deponere,ſed non tā-
2 ta,quanta in†obiectibus:qui ſunt plus odioſi.pro hoc dicto alleg text.in c.tuę.de proc. & not.Innoc.in c.accepimus.de purg.cano.
3 faciunt etiam nota.de†ſpecificatione criminum circa teſtes, quia licet crimina probentur,tamen pœna ordinaria non puniũtur, ut in c.cum dilectus.de ordi.cogni.de dicta ſpecificatione no.in d.c.ex parte.de teſt.co. tit.præſentium.libr.6.de excep.c.pia.de ſenten. excom.cum medicinalis.lib.6.

EPITOMAE.

Commiſſio cauſæ iniuriarũ criminaliter ad hoc, ut cenſeatur conceſſa requiritur mentionem expreſſam de iniurijs in ſignatura fieri.

SVMARIVM.

1 *Iniuriarum actio non ſemper ad uindictam datur.*
2 *Auditores non cognoſcunt de iniurijs ,niſi de expreſſa commiſſione.*
3 *Condemnatus actione iniuriarum criminaliter efficitur infamis, ſecus ſi ciuiliter actum fuerit contra ſe.*

DECISIO II. alias 634.

1 NOta,†quòd actio iniuriarum nõ datur ad uindictam aliquoties ſecundum Arch.ſuper uerbo,iniuriarum de off.ordi.c.ſi
2 canonici.lib.6. Domini†uero Auditores ſacri Palatij non communiter cognoſcũt de iniurijs, quæ dicuntur cauſæ illicitæ alicui, niſi expreſſa mẽtio fiat in commiſſione papali. & hodie tamen uix de Romana curia hæ literæ impetrari poſſunt , ſecundum Hoſt.in c.grauis.de reſti.ſpo. nec ſufficeret narrare in ſupplicatione de iniurijs, niſi Vicecancellarius poneret de manu ſua in ſupplicatione de iniurijs. ratio eſt ,quia
3 † in actione iniuriarum ſi agatur criminaliter,cõdemnatus eſt infamis,ſecus ſi ciuiliter, ut l.1.ff. de his qui no. infa & not. in c. cùm tu.de teſt.& Archid.in alleg.c.ſi canonici.

SVMMARIVM.

1 *Reconuenire poteſt reus actorem coram eodem auditore impetrato ſuper iniurijs.*

DECISIO III. aliàs 777.

1 SCiendum eſt,† ꝙ ſi aliquis impetrauerit committi alicui Auditori,ſuper iniurijs realiter ſibi illatis,ꝙ ille etiam contra quẽ impetrauit, poteſt etiã opponere iniurias ſibi illatas ratione conuentionis,de qua cõuentione habetur in c.diſpendia.de reſcri. lib.6.& ita tenet & ſeruat Rota.

De Pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Monachus propter delictum poteſt a monachatu deponi.*
2 *Monachus depoſitus a monachatu cenſetur priuatus præbenda,& uoce capit dari.*
3 *Monachus recipiens mutuum,ſi non poteſt ſoluere*

non admittitur ad ceſſionem bonorum, imò poteſt priuari præbenda, & dabitur ei ut poſſit uiuere ad neceſſitatem extra monaſterium.

DECISIO I. alias 237.

1 NOTA, † ꝙ monachus propter delictum, uel aliàs poteſt a monachatu deponi, & operatur de
2 poſitio, ꝙ † non recipiet præbẽdam a monaſterio, nec habebit uocem in c. ut no. in c. dilectus, de ſimo. & Archi. in c. quia ſępè. ſuper uerbo, beneficijs. de elect. lib. 6. ad quod facit c. peruenit. de fideiuſſ.
3 pro hoc facit, quòd † monachus recipiens mutuum ſi non poteſt ſoluere, non admittitur ad ceſſionem bonorum, imò poteſt priuari præbend. & illud quod poteſt haberi, dabitur ſibi ad partem, & extra conuentum de quo poſſit uiuere ad neceſſitatem ſolùm & alias non.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſor malæ fidei ſicut uiolentus condemnandus eſt in fructibus a tempore occupationis, licèt de tempore non conſtet.*

2 *Sententia incerta in acceſſorijs ferri poteſt.*

DECISIO II. aliàs 405. & 480.

1 Nota, † ꝙ ſi conſtat de occupatione iniuſta beneficij poteſt condemnari occupans in fructibus a tempore occupationis beneficij perceptis, ac ſi de uiolentia cõſtaret, licèt non ſit probatum tempus occupationis, aut quantitatis, ſeu ualor fructuũ. Ratio, quia de mala fide ſua conſtat & malæ fidei poſſeſſor ſicut uiolentus condemnandus eſt in fructibus. C. unde ui. l. cum quærebatur. de reſt. ſpo. c. grauis. Non ob-
2 ſtat quòd ſententia eſt incerta, quia † in acceſſorijs poteſt ferri talis ſententia, ut no. Inno. in c. tanta. de exceſ. præ. & de reſt. ſpol. c. cum ad ſedem.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium requirens ſacerdotium tenens ad hoc ut priuari poſſit, niſi ſe promoueri fecerit, requiritur monitio.*

DECISIO III. aliàs 520.

1 Nota, † ꝙ tenens capellaniam requirentem ſacerdotium a non priuatur capellania, niſi monitus, poſito, ꝙ non promoueatur infra annũ, quia c. licèt canon. de elect. eſt pœnale, ergo non debet extendi, niſi caueatur, ut c. ſtatutum. eod. tit. lib. 6.

ADDITIO.

a ¶Sacerdotium. *Adde deci. 1. de præb. ſup. in nouis inci. ſi ſtatutum. & glo. in §. ordinat hæc ſancta ſynodus. in uer. reſidentiæ. tit. de collat. in pragma. ſanctio.*

SUMMARIUM.

1 *Accuſari nõ debet ille, qui ſuper eodẽ fuit inquiſitus.*

DECISIO IIII. aliàs 520.

1 Nota, † ꝙ quando eſt actum contra aliquem per modum inquiſitionis, non poteſt agi iterato contra eundem per modum accuſationis, ſecus ſi per uiã exceptionis, ut notatur in c. dilectus. de purga. canon. ut ibi in gloſſ. purget ſuper fama. pro prima parte huius deciſionis uide ſuprà dec. 1. de rer. permu.

ADDITIO.

a ¶Nota quòd licèt hic ſuperſcriptio ſit. *Deciſio. 4. alias 520. non tamen eſt deciſi. ſed pars deciſionis præcedentis. quæ eſt 3. alias 520.*

SUMMARIUM.

1 *Excommunicato quomodo & qualiter ſubtrahantur fructus beneficiorum ſuorum.*

DECISIO V. aliàs 521.

1 Nota, † quomodo, & qualiter ſubtrahantur clerico excommunicato fructus beneficiorum eccleſiaſticorum, uide Innocen. in c. paſtoralis. de appellatio. ſed Hoſti. contra in Summa, de clerico excom. §. 1. uer. ſe nunquid. & de ſenten. excomm. §. quis ſit effectus. uer. ſed nunquid. & per Archi. de reſcri. c. ult. lib. 6. & per Io.

And.

And.de re.iu. cum quid prohibetur.libr.6.
& de cle.exc.min.uide Innoc.de coh. cle. &
mul.ſicut.de accuſ.qualiter.2.

De Sententia excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicari non poſſunt ſingulæ perſonæ capi-
tuli, licèt ut capitulum facientes apprehenſæ fue-
rint, ſi mandetur citari ſub pœna excommunicatio
nis decanum, & capitulum.*
2 *Procurator capituli an appellat pro qualibet ſingu
lari perſona capituli?*

DECISIO I. aliàs 315.

1 NOTA, † quod ubi mandatur citari De
canus, & capitulum alicuius eccle
ſiæ ſub pœna excommunicatio-
nis, ſi ſunt certi canonici facien-
tes capitulum, & illi apprehendantur tales,
ut ſingulares perſonę non poſſunt excom-
municari, licèt citati fuerint tanquam capi
tulum facientes, quia aliud eſt genere ui-
cem capituli, & aliud vicem ſingularum per
ſonarũ, quia quęlibet perſona ut ſingularis
perſona nõ punietur. ſic notatur per Innoc.
2 in c.eam te.de reſcri. ueruntamen† procura
tor capituli poſſet appellare; pro qualibet
ſingulari perſona capituli. uide quod notatur
in l.2.ff.quod cuiuſque uniuer.licet Inn.uidea-
tur notare contrarium in c.Romana.de ſen.
exc.libr.6.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt in curia Romana indifferen
ter cõmiſſionem impetrare, ſed repellitur ab agẽdo.*

DECISIO II. aliàs 594.

1 DIc etiam, † quod excommunicatus maiori
excommunicatione indifferẽter com
miſſionem alicuius cauſæ in curia Romana
impetrare poteſt, & ita obſeruatur, ipſe ta-
men põt repelli ab agendo, ſi opponatur ei
excommunicatio de iure. in c. cum inter
priorem. extra, de except. & de ſenten. ex-
com. c. cũ pro cauſa. de reſcri. ipſo iure. lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non abſoluit ad cautelam ſine ſpeciali com
miſſione, ſed iudex extra curiam ſic, ſi ibi ſimplici
ter abſolutio committatur.*
2 *Iudex cui eſt commiſſa cauſa cum facultate ſoluen-
di impetrantem commiſſionem, poterit illum ad
cautelam abſoluere.*

DECISIO III. aliàs 810.

1 SCiendum eſt, † quod nullus Auditor ſacri Pa
latij poteſt abſoluere ad cautelam, niſi
ſibi ſpecialiter committatur a domino Vi-
2 cecancellario, ſecùs eſt† tamẽ ſi aliqua cau-
ſa, ſeu abſolutio committatur extra curiam
Romanam alicui, quòd abſoluat aliquem
uel aliquos ſimpliciter, quia tunc talis com
miſſarius poteſt abſoluere nihilominus ad
cautelam, & ita ſeruat Rota dominorum
Auditorum.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato abſolutio ad cautelam difficilius
conceditur, quam abſolutio ſimpliciter.*

DECISIO IIII. aliàs 811.

a SCiendum a eſt, † quòd ſi aliquis petat ab
1 ſolutionem ad cautelã ab aliquo domi-
no Auditore ſacri Palatij ex commiſſione ſi
bi ſpecialiter facta, debet primo uidere, an
poſt appellationem fuerit excommunica-
tos, ſecundum Ioan. And. in c. uenerabili-
bus. de ſenten. excom. lib.6. Si autem peta-
tur abſolutio excommunicationis ſimplici
ter, tunc ſine aliqua informatione impen-
ditur abſolutio, uel beneficiũ abſolutionis
temporibus retro actis. Hodie uero anno
domini milleſimo 375. non impenditur per
Auditorem cauſę, niſi cum aliqua informa
tione facta de excommunicatione prędicta.

ADDITIO.

a ¶Sciendum. *Adde ſup. in no. de renun. 3. circa me
dium.*

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato non poteſt conferri beneficium. Et
ſuſpenſus a canone celebrans non fit irregularis, ſe-
cus ſi ab homine. 2.*

DECISIO V. aliàs 303.

1 NOta. † ꝙ excommunicato a ipſo iure nõ
2 poteſt conferri beneficium.& uidetur
text in c.poſtulaſti.de cleri.excommuni.mi
niſtran. licèt poſſet dici, ꝙ c. illud loquitur
in excommunicato ab homine, ſecus ſi a iu
re.arg.not. in c.ſi celebrat co.ti.licèt prima
opinio teneatur,quia c.1.de reſcri. lib.6.lo
quitur indiſtinctè, quando excommunica-
tio fertur in certam perſonam,& quia ſen-
tentia iuris imponitur propter crimẽ, plus
ligat.ar.no.in c.peruenit de exceſ.præl.ſed
quantum ad ſuſpenſionem fit differentia,
3 quia † ſi ſuſpenſus a canone celebrat, non
eſt irregularis,ſicut ſi ab homine, ut nota-
tur in c.ſicut.in fi.de coha.cleri.& mul. per
Inno uide dec.31.ſupr.de probatio.

ADDITIO.

a ¶ Excommunicatus . *Adde Staphi.in tra.de li te.gra.& inſti.fol.82.uerior tamen uidetur.*

SVMMARIVM.

1 *Abſolui poteſt quis ad cautelam , licèt cauſam excommunicationis non alleget.*
2 *Appellans ab aſſignatione loci non tuti ſufficit , ꝙ dicat ſe appellaſſe,quia locus non eſt tutus.*
3 *Appellans ab aliquo grauamine ad Papam , neceſſariò non tenetur exprimere cauſam .*
4 *Iudex datus in ſecunda inſtantia an abſoluat excommunicatum in prima inſtantia?*

DECISIO VI. aliàs 60.

1 NOta, † ꝙ ubi pars dicit ſe excommunica
tã & petat ſe abſolui, & nõ aſſignat cau
ſam quare eſt excommunicata , ꝙ iudex ha
bet talem partem abſoluere ad cautelam,
poſito ꝙ cauſa excõmunicationis non alle
2 getur , ut dicitur in ſimili , ꝙ † ubi quis ap-
pellat ab aſſignatione loci non tuti ſufficit
ꝙ dicat appello , quia locus non eſt tutus.
3 Idem eſt † ubi quis appellat a grauamine ,
quia non eſt neceſſe ꝙ cauſa exprimatur ,
ut no.Inno.in c.ſignificantibus.de no.ope.
nunci.ſed contrà facit. c.dilectus. de reſcri.
& Ioan. And.uidetur dicere contrarium , ſ.
quod ubi appellatur a grauamine, debet
cauſa exprimi in c.appellãti. de app. in Cle.
& ꝙ pars non habeat aſſignare cauſam.
quare eſt excommunicata,facit l.fi.de ann.
exc.cum ſi ad ꝙ no per Ar.de app.c.cordi.
ſuper uerbo,cauſam.lib 6.quia ꝙ cauſa ex-
primatur,habet locum qñ appellatur ad Pa
pam ſecundum unam opinionem, & uide
infrà deciſ.7.12.& 19.hoc tit. & circa ſolu-
tionem expenſarum,uel cautionẽ præſtan-
4 dam,uide dec.ult. inf. eo.tit. Et an † iudex
datus in ſecunda inſtantia abſoluat excom-
municatum per primum iudicẽ datum in
prima inſtantia uide inf. dec.24.& 25.hoc
tit.& dec.6.ſ.de fo.cõ.& dec.29.ſup.de iud.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non abſoluitur ad cautelam licèt alleget ſe exemptum, ſi excommunicator eſt in poſſeſſione excommunicandi , & ſi ageretur ſuper poſſeſſione.*

DECISIO VII. aliàs 126.

1 NOta,† quòd ubi epiſcopus excommuni
cat , & eſt in poſſeſſione excommuni-
candi, ut, quia excommunicat ſubiectum,
niſi probetur exemptio, excommunicatus
pendente lite non debet abſolui ad caute-
lam. ut no.Inno. in c.ſolet. de ſenten.excõ.
ſuper uerbo,pro manifeſta. ſecus eſſet ſi ſu 2
per poſſeſſione , in qua epſ dicebat ſe eſſe,
uerteretur dubiũ, quia poſito quòd de iu-
re poſſet excommunicare , niſi probaret ſe
in poſſeſſione , præſtaretur abſolutio ad
cautelam,ut uidetur notare Inno.in c.uene
rabilis.in fin. de cenſi. & in c.apoſtolicæ. de
exce.uide ſupra deciſi.6. & circa abſolutio
nem expenſarum uel cautionem præſtan-
dam, uide infra dec.ultimam.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt beneficium acceptare,licet ſibi non poſſit prouideri .*
2 *Depoſitus retinet illa , quæ ſunt iuriſgentium.*
3 *Acceptatio non uidetur actus ſpiritualis, ſed extra iudicialis.*
4 *Excommunicatus an poſſit optare præbendam.*
5 *Optio non uidetur noua collatio.*
6 *Præbenda optata loco primæ habetur.*
7 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*
8 *Deportatus poteſt optare, & eligere.*

9 *Filiusfamilias optare non poteſt.*
10 *Excommunicatus priuatur fructibus præbendæ.*
11 *Excommunicato an beneficium conferri poſſit.*

DECISIO VIII. aliàs 126.

1 NOta, † quòd *a* excõmunicato non po-
a teſt beneficium acceptare, quia li-
cet excommunicato non poſſit prouideri,
nec ſibi ius acquiri in beneficio, tamen illa
quæ ſunt preparatoria iuris, uidetur quòd
poſſit facere, cũ ſit ſolùm prohibitus ad tẽ
pus arg. l. ſi quis officiũ. ff. de ritu nu. & q a
ĩ acceptatione nõ eſt niſi quædã declaratio
uolũtatis, de quo nõ eſt mirum, quòd excõ
2 municatus ad talẽ ſit habilis, quia † etiã de-
portatus retinet illa, quæ ſunt iuriſgentiũ.
3 l. quidã. ff. de pœnis. & quia † acceptatio ui-
detur actus non ſpiritualis, ſed extraiudicia
lis, & propter iſta uoluerunt aliqui dicere,
4 quòd † excõmunicatus poſſit optare prebẽ
dã, ſi aliàs iure cõſuetudinis cõpetat ſibi op
5 tio, quia † optio nõ uidet noua collatio ut i
6 c. fi. cũ ibi no. p Ar. de cõſue. lib. 6. quia † pre
bẽda quæ optatur, loco primæ habetur, ar.
l. ſi donare. de dona. inter uirũ. & uxor. Item
7 † equiparatur deportatus excommunicato,
ut not. in l. eius qui. ff. de teſt. Inſt. de capi. di
8 mi §. maior. Sed † deportatus poteſt alige-
re, & optare ut l. ex teſtamẽto. §. ſi quis ro-
gatus. ad Treb. ergo & excommunicatus. li
9 cet cõtra, uideatur, quia † ſi filius famil. op
10 tare nõ põt, ut l. Iulianus. de leg. i. † & q a
ex cõmunicatur priuatur fructibus pbẽde,
nec ipſos ẽt facit ſuos, ut c. paſtoralis. de ap
pel. multò minus uidetur, quòd præbendã
poſſit optare, quia uidetur res ſpiritualis,
uel quia ſpirituali eſt annexa, ut not. Arch.
in c. gratia, in princ. de reſcrip. lib. 6. & uide
11 ſupra eod deci. 5. ubi tractatur † an excõmu
nicato poſſit conferri beneficium & uide
dec. 9. & 12. inf. eod. deci. 5. ſup. de exceptio.

ADDITIO.

a ¶Excommunicatus. *Adde ſupra in no. de conce. præb dec. 5. Steph. de lise. gra. & inſt. fol. 95. uerſi an autem. & an poſſit optare, uide Aeneam de Fal. in tract. ſuo reſerua. in 4. q. 1 in 5. effectu. fol. 5. uer. quintus caſus & an executor excommunicatus poſſit acceptanti de beneficio prouidere, uide deciſ. 9. proximè ſequentem, & adde deciſ. 28. infr. eod.*

SVMMARIVM.

1 *Executor excommunicatus an poſſit prouidere acceptanti beneficium.*

DECISIO IX. alias 139.

1 NOta, † quòd executor *a* excommunica-
a tus poteſt prouidere de beneficio, maximè ſi ille, cui fuerit facta, ignorat eum excommunicatum, quia non inſpicitur perſona quæ prouidere, ſed cui acquiritur prouiſio. argu. l. ſi legatum. ff. quib. mod. uſusfruct. amit. ad Trebel. l. cogi. §. hi qui ſolum. de lega. 2. l. fi. ſi quis aliquem teſta. prohi. l. 1. §. ſed ſi legatum. licèt faciat contra e poſſeſſionem. de prob. Sed non obſt. quia ibi eſt alia ratio quam hic, propter participationem. uide dec. 2. ſup. de iure patron.

ADDITIO.

a ¶Executor. *Adde Felyn. in c. ad probandum. circa princ. de re iudi. Fran. in c. pia. in prin. col. ſecundæ. uerſi. circa primum. de excep. in 6.*

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio ſine monitione per ordinarium lata tenet, ſecus ſi per delegatum.*

DECISIO X. aliàs 139.

1 NOta, † quòd excommunicatio debet fieri monitione præcedẽte. Si tamen feratur non præcedente monitione, tenet, ut no. Inn. in c. illud. de clér. excõm. miniſtran. quod eſt uerum, ſi feratur per ordinariũ, ſecus ſi per delegatum, deciſ. 23. inf. eod,

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationem non probat abſolutio.*

DECISIO XI. aliàs 146.

1 NOta, † q contra illum, qui petit ſe abſolui, non probatur excommunicatio propter hoc, quòd petit ſe abſolui, niſi legitimis documentis probetur excommunicatio, ut not. Innocen. in c. dilectus. de ordi. cogn. gloſſ. penulti. uerſic. ſed dices,

& Ar,

& Archid.in c.pia.ſuper uerbo,probauit in fi.de excep.lib.6.vt tenent gloſ. Ber.in c.venerabilem.de elect.Et uide deciſ.5: ſup.de exceptio.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui an debeat Reus conuẽtus ratione beneficij contra quẽ actor opponit de incurſu in excõmunicationem ab executoribus latam,licet non probauerit ſentẽtiã excommunicationis fuiſſe iniuſtam?*

DECISIO XII. aliàs 329.

1 NOta,† φ ubi aliquis conuenitur ratione beneficij,& dicitur per partẽ aduerſam cõuentum,& Reum in ſententiam excõmunicationis ratione proceſſum factorum ab executoribus incidiſſe,talis conuentus ſi petat ſe abſolui a ſententiam proceſſuum latronum, ſi quas incurrit, abſoluendus eſt per Auditorem. poſito quòd non petat ad cautelam ſe abſolui,ſecũdum illa quæ notan. per Innoc.in c.per tuas. de ſenten.excommu.ſuper uerbo, conſueuit. uerſic.tamen ſi uellet.licet Ber.& Hoſt.in c. cum inter.de exceptionib.uideantur notare,φ talis nõ eſt abſoluendus,donec ſententiam excommunicationis latam iniuſtam probauerit.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio non impartitur,niſi contrito & petenti,*
& propterea prior non poteſt petere abſolutionem pro monachis, uel ſubditis ſuis abſentibus.

DECISIO XIII. aliàs 329.

1 NOta,†φ potior, a qui ſe petit abſolui,
2 ut dictum eſt,licèt poſſit in propria perſona,non poteſt tamen petere pro monachis abſolutionem,ut ſubditis ſuis abſentibus, niſi ad hoc habeat mandatum, iuxta notata in c.cùm deſideres. de ſententia excommunication.per Innoc.& quia abſolutio non debet dari,niſi contrito & petenti.uide ſupra deci.6.& 8.

ADDITIO.

a Nota quod prior. *Et quid de canonico,uide Fel. de exceſ.uerſ.dicit enim.Et not. quòd hæc dec. eſt pars præcedentis.*

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus antequã abſoluitur,non tenetur reſpondere ſuper eo,quòd iniuſtè fuit èxcõmunicatus.*

DECISIO XIIII. aliàs 31.

1 NOta,†φ ubi aliquis eſt excommunicatus, & cõuenitur ſuper eo,ſuper quo excommunicatus non tenetur reſpondere antequam abſoluatur,dummodo oſtẽdat, φ iniuſte fuerit excommunicatus, ut notatur in c.cùm inter.in prima gloſſa.de exceptionibus:

SVMMARIVM.

1 *Excommunicari non poteſt hæres, uel ſucceſſor ex proceſſu habito contra defunctum.*
2 *Hæres tenetur ex contractu defuncti,& pœna committitur in perſonam ipſius.*

DECISIO XV. alias 338.

1 NOta,† φ ex proceſſu habito contra defunctum, non excõmunicatur hęres, ſeu ſucceſſor ſine noua monitiõe,ut l.ſi ſeruus. ff. de his qui not. infa. quia ſententia excommunicationis fertur propter contumaciam,quæ non poteſt allegari contra hęredem,quia qui in ius ſuccedit alterius,iuſtam & cæt.ut l.qui in alterius. ff. de regul.
2 iur. & † licet hæres teneatur ex contractu defuncti,& pœna committitur in perſonã hæredis, ut l.ad rem. de uerbo. obliga.& l. fin.de nau.fę. tamen actus mere concernẽs perſonam non ita tranſit de perſona defuncti ad hæredem,ſicut alij actus, ut dicitur ĩ pacto perſonali. ff. de pact.l.iuriſgẽtium.§. pactorũ. Vnde antequã aliquis excommunicetur,oportet,quòd perſonaliter moneatur,nec ſufficeret citatio ad domum, ut no. in c.final.de eo qui mit.in poſſ.per Innocẽ.

SVMMARIVM.

1 *Excõmunicatus an dicatur pro manifeſta offenſa prælatus, qui dixit ſe nolle parere literis contra ſe ad beneficium impetratis, quamuis intimatis proceſſibus prius dixerit ſe nolle parere?*

DECI-

DECISIO XVI. aliàs 352.

1 NOta,† q̧ ſi prælatus,contra quem literę ad beneficium ſunt impetratæ,intimatis proceſſibus executis dixit ſe uelle parere,& poſt ex cauſis probabilibus dicat ſe parere nolle,appellando,& ideo excommunicetur,non uidetur excõmunicatus pro manifeſta offenſa.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio excommunicationis poſt tres ſententias interlocutorias cõformes latas ſuper deuolutione cauſæ,an admittatur?*

2 *Clem.ut calumnÿs,de ſent. & re iudi.an habeat locum in ſententÿs interlocutorÿs.*

DECISIO XVII. aliàs 417.

1 NOta,† cauſa ſuis pronuntiata deuoluta per tres interlocutorias,nunc impugnans deuolutionem prætendens nullitatem pronuntiatorum,& proceſſus extunc habiti,dicit partem quæ impetrauit cõmiſſionem fuiſſe tempore impetrationis excõmunicatam,quæritur an ſit audiendus? Et uidetur q̧ non,donec dictæ interlocutoriæ obtinuiſſent effectum ſuum. per c. ut calũnijs.de ſen.& re iud.in Clem.Fuit dictum q̧ audiretur, quia præiudicialis erat exceptio. Item quia poſt finitum proceſſum,& poſt finitam cauſam eſſet audiendus, ergo,& nunc, antequam ulterius procederetur erat melius eum audire, & minus malũ eſſet quàm,poſt finem cauſæ, ut lites breuiarentur, nec tres interlocutorię quæ latæ fuerant ualere potuerunt,quia nullę erãt. arg. l. ſi expreſſim. de appellat. Neç obſtat 2 † Clem.ut calumnijs. quia loquitur in diffinitiua, ſed caue, quia etiam habet locum in interlocutorijs, ut ibi not. ſuper uerbo, ſententias. & ibi eſt diuerſa ratio quam hic.ut patet ex illo tex.uide dec.13.& 14.ſup.de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum an relaxetur ad cautelam præſtita cautione,ſecus relaxetur ſententia excommunicationis.*

DECISIO XVIII. aliàs 435.

1 NOta † utrum c.cũm cõtingat.de offi.delegat.§.pen.& fin habeat locum in ſentẽtia interdicti, a uidelicet an ille,qui iniuſte in ſe latam ſententiam interdicti cõqueritur, debeat abſolui,ſi pars aduerſa contradicat lite ſuper hoc pendente. dum tamen uelit cauere de parendo mandatis eccleſiæ.ſicut ſi abſolueretur a ſentẽtia excommunicationis? Quidam dixerunt quòd non,donec docuerit de iniuſtitia ſententiæ, quia non eſt eadem ratio periculi, uel communionis uitandæ,ſicut in excommunicato. Pro quo de ſententia excõmunic.præſenti. cum ibi not.libr.6. ſed per ibi not.uidetur diſtingui poſſe de interdicto lato in perſonam,uel in loco,cũm ibi diſtinguitur quoad beneficium abſolutionis ad cautelam.Item quia præſumendum eſt pro ſententia iudicis,&c. Tamen de facto obtinuit contrarium & in iſta opinione fuit maior pars Dominorũ, quia ſatis eſt magnũ, & ſufficiens periculum in interdicto, ut æquitas dicti c.cum contingat, locũ habeat. nec per hoc aliquid de iuſtitia deperire poteſt parti aduerſæ, imo eſt eius vtilitas, ex quo ille cauere vult de parendo iuri. Pro hoc de appel.c.quia fronte.vbi aliqui reputant expreſſum,ſed non eſt,quia licet quæratur de ſententia excommunicationis,& interdicto, ſolùm reſpondet de excommunicatione, & nõ de interdicto.& magis poſſet induci in contrarium, niſi diceretur q̧ quaſi ex ſufficienti paritate rationis, quòd reſpondet de excommunicatione, videtur de interdicto etiam reſpondiſſe. & vide lo. And.in c.ſoler.verſi.ad quartam.de ſen.exc. lib.6.vide dec.ſequentem.

ADDITIO.

a ¶ Sententia interdicti. *Adde decif.9.hoc titul. ſup.in nouis. Et an interdictum particularis eccleſia poſſit relaxari ad cautelam,uide.per ſcriben. in c.præſenti, hoc titu. libr. 6. & ibi Geminia.tenet quòd ſic.*

SVMMARIVM.

1 *Interdictum præſtita cautione relaxatur,ſicut abſoluitur ſimpliciter excommunicatus.*

2 *Interdictum non poteſt ſuſpendi, niſi in totum relaxetur ſententia.*

DECISIO XIX. aliàs 77.

1 NOta, † ꝙ ſecūdum ꝙ excommunicatus ſimpliciter abſoluitur pręſtita cautiōe de ſtādo iuri, ut c. cum con tingat. de offi. de leg. ita habet locum d. ctū c. interdicto. ſcilicet, quòd relaxetur inredictum. *a* ut c. qua
2 fronte, de appell. & no. Inno. in c. ad hoc. eod. titul. licet aliqui dicant contrarium per c. præſenti. de ſenten. excom. lib. 6. cum ibi no. per Arch. Sed dic quòd ibi loquitur in abſolutione ad cautelā, in qua aliud ſeruatur, quā in abſolutione ſimplici. iuxta notata in c. ſoler. de ſent. excommu. lib. 6. iunct. c. cùm contingat. allegat. Vel dic. ꝙ ubi interdictum petitur ab initio relaxari per illum cui per culpam eſt latum, tunc poſſet habere locum, d. c. cùm contingat. quia talis poteſt cauere de ſtando iuri. Nec in iſto caſu haberet locum d. c. pręſenti. q͡a ceſſat ratio reddita ibi per Dd. Vbi autem peteretur relaxari per aliū, quàm per illū, propter quem eſt latum, tunc uideretur ꝙ non habeat locum, d. c. cùm cōtingat. quia iniuſte peteretur cautio de ſtando iuri, & de ſatisfaciendo ab illo, qui non fuit in culpa, nec eſt obligatus, & ideo non mirum, ſi in iſto caſu non fiat relaxatio, ſicut fit abſolutio, quia non eſt tantum præiudicium in interdicto, ſicut in ſententia excommunicationis, ut nota. per Ioan. Monach. in allegat. c. præſenti. ad quod c. non eſt de ſpon.
2 Item † interdictum non poteſt ſuſpendi, poſito quòd non relaxetur ſententia, & non poteſt ſuſpendi, niſi in totum relaxetur, ideo non tantùm præiudicium, ut not. Io. And. in alleg. c. præſenti, & uide ſuprà, dec. 6. & 18. hoc tit.

ADDITIO.

a ¶ Relaxetur interdictum. *De hoc uide per do. de S. Gemi. in c. præſenti. de ſenten. excomm. libr. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non requiritur, ubi petitur declarari aliquem incidiſſe in canonem ſi quis ſuadente diabolo. 17. quæſt. 4*

DECISIO XX. alias 504.

1 NOta, † ſi petatur quis declarari ꝑ ordinarium incidiſſe canonem, ſi quis ſuadente, 17. q. 4. quia percuſſit clericum ad finem ꝙ denuntietur publicè excōmunicatus, & euitetur è Chriſti fidelibus, non requiritur litis conteſtatio, licet ordinarius, qui eſt executor canonis, debet parte uocata, & cum cauſę cognitione ſummariè procedere, & de hoc inquirere, ut legitur & no. in Cle. præſenti. de cenſi. & ſent. excom. præſenti. & de pœn. c. 1. & ſeq. ſuper uerbo, conſtiterit. per Io. And. & Pau. in Clem. & Io. And. in c. 1. de offic. deleg. in Clem. ſuper uerbo, repererit. de conſang. & affin. c. 1. in Clem. tamen quia hic nihil petitur adiud cari, uel auferri, quia hic ꝓcedit ſūmariè & ſic nulla fit litis conteſtatio. Pro quo alleg. no. Inn. ī c. fi. de off. iudi. et c. ad noſtrā. 1. de iureiu. ꝑ c. ſacro. de ſen. excōmunic. & no. ī c. quoniā frequēter. §. l. ex alijs. ut lite non conteſta. et c. tuæ. per Ber. Specul. tamen tenet cōtrarium, ꝙ etiā in ſummarijs requiritur litis cōteſtatio. de offic. iud. §. fin. uerſi. ſed quæritur.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti beneficia non admittitur exceptio generalis excommunicationis oppoſita, & hoc in excommunicatione lata ab homine, ſecus ſi a iure.*

DECISIO XXI. aliàs 519.

1 NOta, † ꝙ non admittitur exceptio excommunicationis contra impetrantem, quādo allegatur generalis excommunicatio, vt q͡a lata ꝑ proceſſus gñales ab homine, ſecùs ſi à iure, ut quia diceretur, ꝙ iniecit manus uiolentas in clericum, quia tunc admitteretur talis exceptio, quia plus delinquit in legem, quam in hominem. argu. l. ſi libertus ſe minorem. ff. de iure patr. Nec obſtat. l. Celſus de arbi. quia ibi delinquebat contra legem, & hominem ſecundum bonum intellectum.

DECISIO XVII. alias 417.

1 NOta, † ꝙ excommunicatus coram auditore etc. Similis eſt dec. 11. hoc ti. ſup. in no.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio delegati non præmiſſa monitione canonica eſt nulla ipſo iure.*

DECISIO XXIII. alià 559.

1 VTrum†excommunicatio a delegati ca
a nonica monitione non præmiſſa ſit nulla ipſo iure? Quidam dicunt, ꝙ ſic. per notata per Archid.de offic.deleg.c.1.in fin. libr.6.licet ſecùs in ordinario,ut notatur in c.Roma.§.ſed nec in ſpecie. de ſenten.excō mun. cum ibi notatis per Archidiac. & per gloſſ. in c. ſacro. in princip. eodem titul & 2. quæſtione.1. in ſumma. Pro hoc ſcilicet, quòd non teneat ſententia delegati. benè facit quod notat Archid.de offic.ordin.Romana.ſuper uerbo,non attentent.& de ſenten.excommu.Romana.§.uniuerſitatem.ſuper uerbo,prohibemus.libro.6. & C de legib.non dubium,ſed contrarium credo.

ADDITIO.

a Excommunicatio. *Adde dec. 10. ſup. eod. tit.*

SVMMARIVM.

1 *Auditor ſecundæ inſtantiæ non abſoluit excommunicatum ab Auditore primæ, niſi niſis actu primæ inſtantiæ.*

DECISIO XXIIII. aliàs 602.

TEnent Domini Auditores ſacri Palatij
1 †ꝙ ſi aliquis procurator petit ſe abſolui ab excommunicatione coram Auditore ſecundæ inſtantiæ lata ab Auditore primæ inſtantiæ, debet primò uidere acta primi Auditoris, ſi fecit bene.& tunc remittat cū abſoluendum ad Auditorem, ſi uero malè fecit, abſolui eum incontinenti, in dubio ſi uidetur, abſoluatur, ne lis nimis differatur propter excommunicationem procuratoris, uide deciſ.22.ſupra iſto tit.

SVMMARIVM.

1 *Abſolui poteſt excōmunicatus in perſonam procuratoris, habentis ſpeciale mandatum ad hoc.*

DECISIO XXV. aliàs 656.

1 NOta, †ꝙ domini Auditores ſacri Palatij non conſueuerūt abſoluere excommunicatōs ratione cauſæ eis commiſſæ, niſi excommunicati ſint præſentes in Curia uel habeant in eadem ſufficientē procuratorem, tunc enim poſſunt abſoluere, ſecundum Inno.in c.cum deſideres.de ſenten.ex commu. licet ibidem teneat contrarium Hoſtien.ſed dictum Inno. ſeruat ſacrum Palatium.uide ſuprà dec.6.hoc tit.

SVMMARIVM.

1 *Auditor non dat literas abſolutionis præceptoria ſed intimatorias.*

DECISIO XXVI. aliàs 672.

1 NOtà, † ꝙ ſi aliquis dominus Auditorū ſacri Palatij abſoluit aliquem in aliqua cauſa ſibi commiſſa ſimpliciter, uel ad cautelam, & pars abſoluta petit fieri literas mādandas ad partes. quod denuntient talem fore abſolutum, quod non poteſt hoc mandare.ſed benè poteſt facere literas intimationis quòd talis abſolutus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus cum actore excommunicato ualet ſi non opponatur.*

DECISIO XXVII. aliàs 718.

1 DIc†quòd ſi agatur in aliqua cauſa cum actore excommunicato, quòd ualet, quòd agitur cū eo, niſi excipiatur, pro hoc facit c.1.de reſcr.lib.6. & ita ſeruat Rota de hoc in c.prudentiam.§.ſextò. de off. dele.& c.pia.de except.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt acceptare beneficium, ſed non poteſt ſibi per executorem prouideri.*

DECISIO XXVIII. alias 720.

1 NOTA, †quòd excommunicatus maiori excommunicatione poteſt acceptare benefi-

beneficium uacans ratione gratiæ,ſi quam habet: prouiſio uerò non poteſt ſibi fieri per ſuũ executorem. iuxta c. poſtulaſti. de cleric.excommunicat.miniſtran.& ita etiã ſeruat Rota.Et licèt dictus excommunicatus acceptauerit beneficium,& etiam prouiſum fuerit per ſuum executorem de ſuo beneficio uacanti,& ſecũdus acceptauerit, & prouiſũ fuerit per ſuũ executorem, qui eſt in poſſeſſione dicti beneficij.& licèt primus expectans habuerit unam ſententiam pro ſe,uel duas in prima,uel ſecunda inſtãtia,obiectus tamẽ excommunicationis non fuit oppoſitus,in tertia uerò fuit admiſſus ad probandum dictam excommunicationem, qua probata Auditor tertiæ ſentẽtiæ abſoluat ſecundum acceptantẽ,& poſſidentem dictũ beneficium ab impetitione primi acceptantis, nec dicendo in ſua ſententia de prædictis duabus ſententijs latis pro primo acceptante.& in hoc concor.Rota dominorum Auditorum ſacri Palatij,ſicut fuit de facto in cauſa excommunicati & ſecundo acceptan.& poſſiden. pro quo tuli ſententiam.vide deci.8.ſup.eod.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ut perſonaliter in cauſa criminali criminaliter intentata compareat,ſi non ueniat, excommunicatur,ſecùs ſi ciuiliter.*

DECISIO XXIX. aliàs 724.

1 NOTA.†q̃ ſi aliquis fuit citatus in aliqua cauſa criminali perſonaliter, ſi agatur criminaliter,& non ueniat, poteſt excommunicari,ſecùs autem ſi agitur ciuiliter de crimine.& ad hoc facit c. ueniens. de accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an poſſit abſolui tempore feriato pendente termino ad dicendum contra commiſſionem pro ſe præſentatam?*

DECISIO XXX. aliàs 785.

1 SCiendum eſt †quòd ſi aliqua commiſſio impetratur,& præſentetur domino Auditori ſacri Palatij tempore feriato,qua præſentata aſſignatur terminus ad dicendum contra commiſſionem ad primã diem iuridicam,& ſi pendente illo termino petatur abſolutio ad cautelam,uel ſimpliciter, q̃ pendente illo termino non debet dari illa abſolutio, ſed poteſt aſſignari terminus ad illum actum ſolùm faciendum tempore non feriato ad diem, qua ſedebunt in ſacro Palatio,& in prædicta die aſſignata non dentur exceptiones generaliter contra cõmiſſionem prædictam,tunc dictus Auditor poteſt abſoluere, prout erit iuris & rationis,aliàs pendente dicto termino ad dicendum contra commiſſionem Auditor non poteſt abſoluere. & ita ſeruat Rota.

SVMMARIVM.

1 *Arreſtatus qui receſſit, non debet excommunicari, niſi citetur per audientiam contradictarum ad hoc.*

DECISIO XXXI. aliàs 823.

1 SCiendum eſt, †q̃ quando aliquis eſt arreſtatus in Curia pro aliqua cauſa,& recedit illicentiatus, & petatur per partem excommunicari, q̃ incontinenti non debet excommunicari, imò eſt anteà citandus per audientiam contradictarum.

SVMMARIVM.

1 *Metus excommunicationis iniuſtæ excuſat eum, qui conteſtatur litem cum proteſtatione.*

2 *Excommunicatio iniuſta eſt iuſtus metus.*

DECISIO XXXII. aliàs 490.

1 NOta,ſi †aliquis cõteſtetur litem ſuper libello, cui obſtant exceptiones, uel aliàs propter ſui ineptitudinem, non eſſet reſpondendum metu excommunicationis ſibi comminatæ,ſi de hoc proteſtetur, metus eum excuſat,& iudex grauat,quia licèt metus excommunicationis iniuſtæ non excuſet,ut not. Ber. in c. cùm dilectus quod
2 metus cauſa. tamen †iniuſta excommunicatio eſt iuſtus metus,ut ibi not.Hoſtien.& Ioan. Andr.& ſic loquitur gloſſ.2. Ber. in c.cl.m.3.de reſtitutione ſpoliatorum.

ADDITIO.

Adde dec.10 ſup.hoc tit.in nouis.

DECISIO XXXIII. aliàs 456.

NOta ſi petatur abſolutio, &c. Similis eſt deciſ.2.hoc eodem.tit.ſup.in nouis.

De Verborum ſignificatione.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, & cætera, non extenditur ad clauſulas ſubſtantiales*

DECISIO I. aliàs 353.

1 NOTA† ꝙ uerbum, & cætera, poſitum in protocollo, non ſe extendit ad clauſulas ſubſtantiales, per notata per Innocen.in c.fraternitatis.de hære.

SVMMARIVM.

1 *Annum domini Curia Romana computat in feſto natiuitatis eiuſdem.*

DECISIO II. aliàs 809.

1 SCiendum eſt,† ꝙ Curia Romana quolibet anno computat annum domini in feſto natiuitatis eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Data in bullis apponitur ſub die datæ ſupplicationis, non examinis.*

DECISIO III. aliàs 667.

1 SCiendum eſt † ꝙ quãdo dominus Vrbanus Papa quintus facere uolebat gratiã iuxta formam, dignum arbitramur, ad ſupplicationem alicuius de beneficio uacante, uel uacaturo, & cõmittebatur examinatio alicui, ꝙ ſi inueniatur idoneos, tunc ponebatur data in litera Apoſtolica diei ſupplicationis datæ, & non diei in qua facta fuerat examinatio.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans primus in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpetiali.*

DECISIO IIII. aliàs 127.

1 NOta, † ꝙ primus in data in forma communi præfertur ſecundo in forma ſpeciali.de quo dic ut no.per Io. And.in c.unic.de conceſſio.præbend.in Clem.

SVMMARIVM.

1 *Dubia in cauſa debent dari partibus præſentibus.*

DECISIO V. aliàs 793.

1 SCiendum eſt,† ꝙ in ciuitate Romana eſt conſuetudo, ꝙ iudex in cauſa dat dubia præſentibus partibus, & ſi nõ faceret, ſuſpectus haberetur. & ideò communiter quando aliqua debent poni in relationib. in ſacro Palatio per partes, uel aliquam partiũ, dantur dubia cauſæ aliquoties Auditori, uel Auditor dat eis.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante Reus etiam ſi nihil petat, debet abſolui, & perpetuum ſuper moleſtatione actori imponi.*

DECISIO VI. aliàs 491.

1 a NOta† actore *a* nõ ꝓbãte ſeruatis terminis Reus ab impetitione actoris, licet nullam petitionẽ dederit, poteſt & debet abſolui, ꝑ regul.actore non probante, &c. & quia trahendo Reum in cauſa ſatis impetiuit, & moleſtauit, & impediuit, & ideo poteſt, & debet actori etiam ſuper huiuſmodi moleſtationibus perpetuum ſilentium imponi. de probationib. licet.

ADDITIO.

a ¶Nota actore &c. *Hæc deci.etſi hic malè collocata ſit, eam tamẽ habe ac ſi ſuo proprio titulo (qui eſt de probationibus) poſita foret.*

SVMMARIVM.

1 *Citatus ſi non compareat, nec minus qui eum citari fecit quid agendum.*

Abſolutio

2 *Abſolutio ab impetitione non conceditur ob ſolam contumaciam actoris, ſed requiritur quod iterato citetur ad uidendum abſolui Reum ab impetitione.*
3 *Actor ſi fuerit contumax condemnabitur in expenſis, neque audietur niſi præſtita cautione.*
4 *Reus non abſoluitur ab inſtantia iudicij, niſi citato ad hoc actore.*

DECISIO VII. aliàs 856.

1 NOta. † quod ubi aliquis trahit alium ad iu
a dicium, aliquando Reus in termino cō-
paret, & actor non, aliquando econuerſo, ali
quando neuter ipſorum, ſi neuter, tunc cir-
cunducitur edictum, & compenſatio contu
maciæ hincinde fit, ut l. ſi ambo. ff. de com-
penſa. ſi autem actor comparuerit. & Reus
non, aut terminus eſt peremptorius, aut
non, ſi peremptorius, tunc poteſt excom-
municari, ſi nō eſt peremptorius, poteſt fie
ri condemnatio in expenſis, & de hoc not.
in c. fi. de dolo & contumacia. & in c. quere
lam. de procuratoribus. Si autem Reus com
paruerit, & actor non, aut libellus eſt obla-
2 tus, aut non, ſi libellus eſt oblatus, aut † Reus
uult ut abſoluatur ab impetitione, & tunc
non ſufficit, & quòd actor ſolum fuerit con
tumax, ſed oportet ut iteratò citetur ad ui-
dendum abſolui eum ab impetitione, pro
ut notat Innocen. in c. conſuluit. de officio
delega. & tunc etiam habet locum c. ut no-
ſtrum. cum concordan. ſcilicèt, quod actore
non probante Reus abſoluitur, ſi autem
3 pro contumacia actoris petit condemnari
in expenſis, iſtud eſt faciendum, & tūc non
admittitur ulterius ad agendum, niſi præſti
ta ſufficienti cautione, iuxta c. actor. de do-
lo & contumacia. libro ſexto. Si autem libel
lus non eſt datus per actorem, qui eſt contu
max Reo comparente, tunc aut Reus uult ſo
lum condemnationem in expenſis, & dabi-
tur, iuxta c. præallegatum actor, aut uult ab-
ſolui ab inſtantia iudicij, & illa tunc uendi-
cat ſibi locum, ut not. Innocen. præalleg. c. cō
ſuluit de officio dele. ſed oportet, quod ite-
4 rato tunc ad † iſtum actum citetur actor ad
inſtantiam Rei ad uidendum ipſum abſolui
ab inſtantiam iudicij, ut no. Inn. ib. dem. &c.

ADDITIO.

a Nota quòd. *Præſens deciſ. melius conuenit titul. de iudic. quam huic. Adde ad eam Milis in ſuo repertor. in uerb. actor. uerſicul. actore non probante &c.*

FINIS DECIS. ANTIQVARVM.

DECISIONES ANTIQVIORES PER REVER. PATREM D. BERNARD. DE BISIGNETO SACRI PALATII CAVSARVM AVDITOREM, ET DEMVM S.R.E. CARDINALEM,

In hunc, qui ſequitur, modum redactæ.

De conſtitutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. nu. 5. eod. in antiq.

DECISIO II.

Vide ſimilem num. 13. de conſuet. in antiq.

De reſcriptis.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſatus veniens ad cauſam antequam admittatur ad dicendum contra commiſſionem, docere debet ſaltem ſummariè de intereſſe ſuo.*

DECISIO I.

VTRVM † quando committitur cauſa contra talem, & alios quorum intereſt, a ſi aliquis prætendens ſua intereſſe, velit admitti ad cauſam, & dicendum contra commiſſionem, priùs debeat docere de intereſſe ſuo ſaltem ſummariè? Fuit deciſum; quòd ſic, per decret. veniens, 2. de teſtib. & quia debet ſe oſtendere qualificatum qualitate in commiſſione deſcripta &c.

ADDITIO.

a Intereſt. Adde Feli. in c. auditis, col. 14. verſi. dixit. de præſcrip. & in c. cùm ſuper. de officio deleg. & Innoc. in d. c. veniens. & deciſ. 11. de iudic. ſuprà in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio impetrata cum facultate citandi ſua intereſſe putantes, an extendatur ad multos, & an illos actor in decreto citationis debeat nominare.*

2 *Sentiens cauſam, in qua prætendit ſe intereſſe habere inter aliquos agitari, ſi ſe non opponat, ſibi paratur præiudicium.*

DECISIO II.

1 ITem, † an actor a in primo citatorio debeat ſpecificare illos, quorum intereſt, & an virtute illius clauſulæ poſſet vltra quatuor conuenire, vt ſic habeat locum c. cùm in multis, de reſcript. lib. 6. Et videtur quòd poſſint multi conueniri. arg. not. per Innoc. extrà de excep. c. dilecti. Fuit obtentum inter dominos, & decretum, quòd illud cap. non ſeruatur in commiſſionibus, quæ fiunt in Palatio Auditoribus, quia commiſſionibus, quæ fiunt in curia, cùm fiant ratione ordinariæ, & ſuperioris iuriſdictionis, quam habet Papa, præſertim ſuper cauſis deuolutis, vel alias tractandis in curia, non ſunt adeò reſtringendæ, quemadmo-

2 non † eſt neceſſe ita exactè de ſtatu cauſæ
facere mentionem, iuxta no. per Iano. in c. ex
literis Patriarchæ, de leg.

ADDITIO.

Non eſt neceſſe. Adde Felin. in c. cæterum, col. 2. ver. limita ſexto, de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio impetrata ante dationem apoſtolorum, an valeat?*

2 *Appellanti à die latæ ſententiæ currit tempus proſequendæ appellationis ſuæ.*

3 *Cancellaria non daret Auditorem, vbi exprimeretur pendere terminum ad dandũ apoſtolos.*

DECISIO VI.

1 VTrùm † ſi appellatur à grauamine, vel
interlocutoria ante dationem apoſtolo-
rum poſſit Auditor, vel iudex impetrari, & an
ſi de facto impetretur, valeat impetratio, &
an poſſit impetrans procedere in cauſa illius
appellationis, antequàm per illum à quo fuit
appellatum, fuerint dati apoſtoli?, & an ſi de
facto proceſſerit, nec per appellatũ fuerit ex-
ceptum aliquid, valeat proceſſus? Quidam te
2 nent de omnibus ꝙ ſic, quia † tempus proſe-
quendæ appellationis currit appellanti à die
latæ ſententiæ, vel illati grauaminis, vt c. ſicut,
de appel. in Clem. & ibi no. Igitur tempus da-
tionis apoſtolorũ non debet ſibi auferri, quo-
minus poſſit interim ſuam appellationẽ pro-
ſequi. Nec obſtat ſi dicatur, ꝙ primus adhuc
remanet iudex, quia eius iuriſdictio eſt ſuſpẽ-
ſa: fatentur tamen, quòd ſi ille reuocaret gra
uamen, & reponeret partes in ſtatu retro, om
nia acta per iudicem ſuper appellationẽ impe
tratum erunt nulla. Alij verò tenent contrà,
propter malitiam ita ſubitò impetrantium
vt citò faciant iudici à quo inhiberi: & quia
3 † cancellaria non daret Auditorem ſuper ap-
pellatione, ſi ſibi fuiſſet expreſſum, ꝙ pendet
terminus aſſignatus ad dandum apoſtolos:
primam tamen opin. credo veram de iure.

ADDITIO.

Vtrùm ſi appellatur. Adde deciſ. 19. tit. de appell. ſuprà in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Executores gratiarum pauperum, an ſimplices clerici deputati de facto procedendo dicantur nulliter procedere?*

2 *C. ſtatutum, de reſcript. lib. 6. an habeat locum in executoribus gratiarum. & nu. 4.*

3 *Executores gratiarum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, & procedere parte vocata, & non vocata, & dicuntur habere iuriſdictionem.*

4 *C. ſtatutum, non habet locum in executoribus gratiarum.*

5 *Gratia, eſt quid principale, executoris datio, eſt quoddam acceſſorium.*

6 *Executor neceſſariò non pronunciat ſuper idoneitate.*

7 *Subexecutores deputati poſſunt perſona in dignitate non conſtituta.*

DECISIO VII.

VTrùm c. ſtatutum, de reſcr. lib. 6. quoad
perſonas habeat locum in executoribus
1 gratiarum, & † an ſi de facto cãcellaria ſuper
gratia pauperis, vel alia deputauit non in di-
gnitate conſtitutum &c. ſed forſan ſimplicem
clericum valeat proceſſus per talem executo-
rẽ factus, ſuper purificatione gratiæ pauperis?
Hanc quæſt. habui de facto coram me in cau-
ſa Electen. fuerunt deputati tres executores
cum illa clauſula, ꝙ ſi non omnes, duo ve-
ſtrum &c. inter quos fuit vnus executor depu
tatus ſacriſta Electen. de quo dicebatur, ꝙ nõ
habet dignitatẽ, nec perſonatum in eccleſia,
ſed ſimplex officium?: & quod eſt monachus,
quia eccleſia eſt monachalis, nec fiebat mẽtio
de monachatu corã quo pauper vna cum quo
dam alio de executorib. tertio ſe excuſante
purificauit gratiam ſuã: & per eum & illum
executorẽ fuit de idoneitate pauperis inquiſi-
tũ, ac fuerunt facti proceſſus, ac deputati ſub-
executores, vt moris eſt: Tandẽ vacante qua-
dam eccleſia cadẽs ſub gratia, ille pauper ac-
ceptauit infra tempus debitũ, & per vnũ ſub-
executorẽ ſibi fecit prouideri: Sed per vnum
ſequentẽ in data, qui eandẽ eccleſiam accepta
uit, & ſibi fecit prouideri, opponebatur ꝙ pu-
rificatio facta per primum coram illo ſacriſta
non tenuerat, & per conſequẽs nec proceſſus,
nec acceptatio inde ſecuta. Quærebatur an be
ne diceret ille ſecundus? Et videbatur pro ſe-
2 cundo, & contra primũ. quia † Curia Roma-
na quoad perſonas ſeruat dictũ c. ſtatutum. in
executoribus gratiarũ, vt not. Io. And. in No-
uel. in d. c. ſtatutum, § in nullo. ſuper verbo,

citer. in fi. & ita expreſſè dixit mihi etiam do
minus Preneſtinen. & omnes de cancellaria,
ꝙ non deputarent executores ſuper gratijs,
niſi perſonas tales, quales requirit d.c. ſtatutũ.
3 Item pro hoc facit, quia † executores gratiã-
rum poſſunt ſibi aſſumere partes iudicis, &
procedere ſine parte vocata ſiue non &c. & ha
bent iuriſdictionem, & poſſunt fulminare cẽ-
ſuras, &c. iuxta Clem. 1. de offi deleg. cum ibi
not. Idem not. Inno. in c. dudum, de præſump
Igitur deputentur tales, quales debent eſſe iu-
dices ſecundum formam d. c. ſtatutum. præ-
ſertim in caſu propoſito, cùm deputati ſint ſu
per gratia pauperum, quare videtur deputare
ſuper materia iuſtitiæ, vt not gloſ in c. ſi pau-
per clericus, de præb. & per Docto in Clem.
cũ in ei quem. de conceſ. præb. igitur tales per-
ſonæ debuerunt deputari, quales in literis iu-
ſtitiæ deputantur per d. c. ſtatutum. & in iſta
opin. erant domini Decanus de Burlaco tunc
præſens in cancellaria iuſtitiæ, & dominus
Gerbiagoſæ tunc referendarius dom. In con
trarium videbatur pro primo, quia ſecũdum
4 † opin. Ioan Monac. d. c ſtatutum. non habet
locum in executoribus gratiarum, vt ipſe ibi
not. in prima parte. Non ſolùm loquitur in iu-
dicibus deputatis ad cauſas, ergo in deputatis
executoribus ad beneficia, ſtabitur iuri com-
muni, quo ante illud cap. ſtatutum. quilibet
erat capax commiſſionis, niſi eſſet prohibitus:
& eandem opinionem etiam tenuerunt Zen-
zelinus, & Gul. de Monte Laud. in extrauag.
ſedes apoſtolica præſertim quia dictum c. ſta-
tutum eſt pœnale, niſi cùm annullat in contra
rium facta: igitur reſtringatur, & ſtrictè in de-
putatis ad cauſas, de quibus loquitur, intelli-
gitur, & in ſuis terminis teneatur. arg. reg. iu-
ris, odia. & pro hoc etiam facit, quia gratia
5 † eſt quid principale, executoris autem datio
eſt quoddam acceſſorium. in c. ſi ſuper gratia,
de offi. deleg. lib 6. ergo non tanta excellentia
requiratur in tali executore, qui ſic acceſſoriè
deputatur, ſicut in iudice, qui principaliter in
cauſa deputatur: præſertim quia inquiſitio ſu
per idoneitate facta fuit ſine partis vocatio-
ne; nec habuit contentioſam iuriſdictionem
exercere, nec tunc fuit oppoſitũ de ſacriſtia,
ꝙ non eſt dignitas: & etiam cùm cõſtabat de
idoneitatis veritate, nõ curabat: & erat inten
tio ſua ꝙ ſi eſſet idoneus gauderet gratia, nec
6 pronũciatio † ſuper idoneitate eſt neceſſaria
ſecundum not. in c. cùm ei quem. de conceſſ.
præb. in Clem. & etiam quia pauper ibi in nul
la culpa fuit, ſi recipit executorem ſibi datum
in cancellaria, & purificauit coram eo, bona
fide, & præſertim cùm ille pro canonico exe-
cutore ſe gereret, & reputaretur, & forſitan
pauper eum in dignitate credebat eſſe conſti-
tutum. Igitur multum eſt ſibi ſubueniẽdum,
ne ruant proceſſus, cùm laboret morbo alie-
no. C de natural. liber. l. legem. præſertim ex
quo de eius idoneitate cõſtabat, nec pars eam
negabat. Nec eſt ſibi imputandum, ſi nimium
de eius ſacriſtæ qualitate non inquiſiuit, imò
cùm ſit datus à cancellaria, & pro capaci ſe ge
rentem habilẽ credidit. arg. l. delegare. 1. § fi.
ff de noua. præſertim cũ tunc de nullius præiu
dicio tractaretur, ergo & ſibi, & cancellariæ
credere potuit, nec ad exactiſſimam diligen-
tiam, ſeu curioſitatẽ fuit adſtrictus, arg. con-
cor. iurium de exercit. l. fi. § interdum. quę ita
concor. cum l. 1. § ſed ſi ſic acceperit. de in rem
verſo. ff. de iur. & fac. ign. nec ſuſpiria. Nec ob-
ſtat contrà, quia dato, ꝙ cancellarius ſeruet
quoad perſonas executorum decre. ſtatutum,
non tamen propter hoc ſequitur, quòd de iu-
re habeat locum in eis, cùm ſolùm loquatur
in deputatis ad cauſas, vt ſuprà dixi. Item &
ſi cancellaria non conſueuerit, niſi tales perſo-
nas in executores deputare, quales exigit d. c.
ſtatutum. non tamen ſequitur, ꝙ ſi de facto
alios deputauerit, quin valeat: cùm multa ſint
quæ & ſi fieri non debeant, nec ſoleant, facta
tamen tenent, vt l. 1. §. biduum. ff. quãdo app.
ſit. de regul. c. ad apoſtolicam. Item dato quod
cancellaria ſeruet d. c. ſtatutum. quoad perſo-
nas in executoribus gratiarum: non tamen
propter hoc ſequitur, quòd eius pęna, quę eſt
in §. fin. per quam totum quod ſecus agitur,
annullatur, locum habeat in eis, cum pœnæ
non ſint extendendæ, ſed etiam nec in eis ha-
bet locum decre. ſtatutum: quoad citationes
faciendas, nec quoad modũ procedendi, vt ibi
not. Archi. in § in nullo. & Io. And. in Nouel.
ſuper verbo, citat. nec etiam obſeruatur in eis
quoad ſubdelegatorum perſonas, quod patet,
7 quia † quotidie deputantur per eos ſubexecu-
tores etiam ſimplices clerici, vel presbyteri, er
go multo minus debeat ſeruari in eis pęna il-
lius capituli. Nec obſtat, ꝙ poſſunt ſibi aſſu-
mere partes iudicis, &c. quia illud eſt inciden
ter, ſi apparet oppoſitor, vel contradictor, &
iſtud etiam eſt acceſſoriè, ſcilicet, pro quadam,
præparatoria inquiſitione ſuper idoneitate vt

vt grátia quæ eſt principalis, poſſit per eos effectui demandari. Et ideo cum quicunq; aliàs idoneus de iure communi, etiam ſi non ſit de perſonis d. c. ſtatutum. ſit capax commiſſionis, quoad executioné, vt gratia quæ eſt principalis, demandetur effectui: ita etiam erit capax iſtius iuriſdictionis incidentalis, & acceſſoriæ, licèt aliàs ſi illa per ſe, & principaliter committeretur, eius non eſſet capax. arg. in ſimil C. de iud. l. quoties, cum ibi no. C. de ordine iudic. l. 1. & 2. cum concor. Non obſtat, ꝙ literę pauperum ſunt iuſtitię, quia eſto, quòd illud verum ſit, non tamen deputatur in eis iudices ad cauſas, ſed ad prouiſiones de beneficijs faciendis principaliter, & huius gratia, quaſi pro quodam præparatorio ad inquirendum de idoneitate, & ideo non habet locum in eis d. c. ſtatutum. quod loquitur de literis iuſtitiæ, cùm ſcribitur eis, quibus is ad quem pertinebat prouiſio, aliàs de neceſſitate non erat adſtrictus prouidere. imò tunc magis deber gratia reputari ſecus ſi ille eſſet adſtrictus alias de neceſſitate prouidere, vt in c. relatum. & in c. cùm ſecundum apoſtolum, de præben. & ſi tunc contra tales prouiſiones deputarentur iudices, forſan haberet locum d. cap. ſtatutum: & pro iſta parte, ſcilicet pro primo, & pro valore proceſſuum ſuorum fuerunt omnes Domini in Rota, vel maior pars eorum, præſertim moti ex æquitate: & pro iſta parte tuli ſententiam de eorum conſilio: & iunge quod not. Zenzel. in extrauag. ſedes apoſtolica. ibi, quinto quæro, quæ perſonæ.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia pauperis nolentibus ſuis executoribus eam purificare, habetur pro purificata ſtante veritate idoneitatis.*

DECISIO VIII.

1 VTrùm † ſi executores noluerunt gratiam pauperis purificare, habeatur pro purificata, vt ſic teneat acceptatio beneficij vacantis, nec expiret gratia, per reuocatoriam, dum tamen aliàs conſtare poſſit ipſum tunc fuiſſe idoneum? Tenent ꝙ ſic: & ſic dicebant dominum Inno. vj. conſultum per Auditorem voluiſſe, ex quo per eum non ſtetit. arg. l. iure ciuili. de cond. & demon. licèt quidam tenerét contrà, ſed ꝙ agat contra executores ad interreſſe, per c. paſtoràlis, de iure pat. ſed ibi epiſcopus habebat, & poterat iure ordinario alia beneficia cōferre, ſecus eſt in executoribus: hodie reuocatoria hoc continet expreſsè.

S V M M A R I V M.

1 *Poſitioni concernenti excommunicationem. an reſpondere quis teneatur?*
2 *Excommunicatio iuris infertur ob crimen.*
3 *Excommunicatio hominis infertur pro contumacia.*
4 *Reſcriptum impetratū ab excommunicato pro non excommunicato, ſi impetrando non fuit oppoſitum de excommunicatione, valet.*

DECISIO IX.

1 VTrùm † ſi commiſſio impetretur per procuratorem non inſerto nomine proprio,
poſteà Titio procuratore cauſam proſequēte
volo opponere ſibi, quod ipſe eſt ille, qui impetrauit commiſſionem, & ꝙ tempore impetratæ commiſſionis erat excōmunicatus, excommunicatione hominis, & ſic volo inferre, quod commiſſio non valeat, quæritur an ad articulos de iſta materia datos teneatur reſpondere? Licèt quidā dicant ꝙ ſic, quia licèt tendant ad obiectū, non tamen tendunt ad crimen, dicentes, ꝙ cum opponitur de excommunicatione iuris, non tenetur reſpondere
2 quis, † quia illa infertur ob crimen, ſecus † de
3 excommunicatione hominis, quæ demū infertur pro contumacia, quæ non eſt crimen;
Tamen cōmuniter omnes tenuerunt contrarium: tum quia tendit ad obiectū, tum etiam,
4 quia † licèt procurator impetrans ſit excommunicatus, tamen valet reſcriptū pro domino non excōmunicato, ſi impetrando nō fuit oppoſitum de excommunicatione procuratoris, vt tenet Archid. in c. ipſo iure, de reſcrip. ad quod C. de prec. Imp. offer. l. 1. & hanc partem tenet gloſ. extrà de procur. c. conſulti.

S V M M A R I V M.

1 *Auditor ſecundus gratiam, ſi neutri, directam primo Auditori eius, proprio nomine expreſſo, an poſſit illam exequi?*
2 *Appellationis cauſa eſt alia à prima.*
3 *Appellationis in cauſa non oppoſitum opponi poteſt, & non propoſitum proponi, ſi tamen dependeat*

pendeat ex antiquis, vel ea concernat, & ex eis trahat originem.

DECISIO X.

SCribebatur per Papam Titio Auditori, ꝙ ſi ſibi conſtaret neutram partium litigantium coram eo habere ius in quodam beneficio reſeruato, de quo litigabant, quòd prouideret vni: tamen antequã ſibi literæ præſentarentur, ipſe tulit diffinitiuam ſententiam pro altera parte ignorans reſeruationem, ſed ab eius ſententia extitit appellatum, & cauſa appellationis commiſſa alteri Auditori, coram quo appellans nunc præſentat literas, quæ primò Auditori dirigebantur expreſſo nomine proprio, & petit ſibi prouideri per eum, quia ſibi conſtat obſtante reſeruatione neutri eo-
1 rum ius quæſitum: quæritur † an ſequens Auditor virtute literarum illarum dũtaxat poſſit ſibi prouidere? Quidam dicebãt quòd ſic, quia ſubſtituitur eſt loco eius, igitur eius vice fungitur, & quia etiam ſibi ſcribebatur ſub nomine Auditoris, igitur tranſeat poteſtas in ſecundum ſibi in cauſæ iuriſdictione ſuccedentem. arg. c. quoniam Abbas. extrà de offi. deleg. Alij verò dicebant contrà, quia exprimebatur in illa nomen proprium primi Au-
2 ditoris, ſed † quia cauſa appellationis eſt alia à prima, & quia hæc poteſtas non attribuitur virtute iuriſdictionis, quam primus habebat in cauſa, vel occaſione cauſæ, in qua iuriſdictione ſecundus benè ſubſtituitur, ſed virtute noui mandati: quia nondum primo Auditori ante ſententiam fuerat præſentatũ, in quo nouo mandato ſecundus Auditor non ſubſtituitur virtute commiſſionis ſibi impetratæ ſuper cauſa appellationis, virtute cuius non veniunt, niſi ea, quæ erant in cauſa coram primo Auditore. Illud autem nouum mandatum non erat tunc in cauſa coram eo, igitur non venit ſub virtute huius commiſſionis ſecundo Auditori ſuper cauſa appellationis im-
3 petrato. Nec ob. ſi dicatur, quod † in cauſa appellationis non oppoſitum poteſt opponi, & nõ propoſitum proponi, quia verum eſt, dum tamen dependeat ex antiquis, vel ea concernat, & ex eis trahat originem: iuxtà not. per Innoc in c. fraternitatis, de teſti. quod non eſt in hoc nouo mandato, ex quo ius nouũ quæſitum fuit impetranti illud ad prouiſionem de beneficio obtinendam. ad idem quod not. ipſe Innoc in c. cùm Bertoldus, in fi. de re iud. pro hac parte etiã alleg. l. cùm apud Sempronium, ff. iudic. ſcl. tamen omnes bene concordabant in hoc, quòd licèt ſecundus Auditor non poſſet prouidere virtute illarum literarũ alteri ſub nomine proprio conceſſarum, tamẽ bene poſſet ſibi prouidere, per c. Auditor. de. reſcrip in Clem. ſed ibi petebatur vt debitum inſerta cauſa a principio, nec apparebat reſeruatum, & ex illa debebatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo ſurreptitio, an valeat.*

2 *Delinquere plus dicitur obrepens, quàm ſurrepens.*

DECISIO XI.

TItius contra Seium primò quoddã reſcriptum apoſtolicũ ad certos iudices, tamen ſurreptitiè impetrauit, & poſtea ſecũdo alios iudices ſuper eadẽ cauſa non ſurreptitiè, quia quæ omiſerat exprimere in primo, expreſſit in ſecundo, nulla tamen facta mẽtione de primo reſcripto contra eundem Seium reſcriptũ
1 aliud impetrauit: quæritur † an valeat ſecundum non faciens mentionẽ de primo? Et fuit dictum, quòd ſic: quia in ſecundo de primo reſcripto ſurreptitio nõ tenebatur facere mentionem, & præſertim ſi contra primum fuit oppoſitum de ſurreptione. arg. not. per B. de reſcrip. c. ex tenore, circa fin. magnæ glo. & de conceſſ. præb. c. cum noſtris. ſuper verbo, non vacaret. Nec obſtat, ſi dicatur, ꝙ cum contra ſecundum obijcitur de primo, quòd ipſe non poteſt replicando allegare ſurreptionẽ primi, quia ſic turpitudinem propriã allegaret, quia poteſt allegare hoc ſine turpitudine prætendendo ſe erraſſe impetrationem primi omittendo, ſed exprimere poteſt inaduertentia, vel ignorantia, illa quæ fuerant exprimenda, ex quorum omiſſione ſurreptitium reddebatur: & hoc ſatis poteſt dici in ſurreptione, ſed quid in obreptione, ſi in prima expreſſerat nõ exprimenda, quorum expreſſio falſa nulla poteſt excuſatione celari, tunc forſan poteſt dici, quòd non audiatur replicando allegãs obreptionem primi, cum ſic ſuam turpitudinẽ
2 inexcuſabilem allegaret: pro hoc etiam † ꝙ plus deliquit in obripiẽdo, quàm in omittendo, ſeu

do, ſeu non faciendo, igitur &c. illud verum quando ex certa ſcientia, & per malitiã, ſecus ſi per errorem & non per malitiã hoc feciſſet.

DECISIO XII.

Similis eſt dec.num.54.de reſcrip.in antiq. Adde Fel.in c cùm ordina.col.fin.ver.& adde, de reſcript. & dum dicitur, quod dictio, alia, implicet ſimilitudinem qualitatis, adde Cardin.in Clem.2.in princ. de reb.eccl.non alien. & in Clem 2.in princ.de celeb.miſſ.& in c.ſedes, de reſcrip. vbi dictio, alia, repetit eandem qualitatem ſicut alter.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus in vim literarum ſurreptitiarum parte non opponente valet.*

2 *Cauſa ſemel deuoluta ad curiam, non poteſt extrahi, de certa ſcientia Papæ.*

DECISIO XIII.

Vtrùm † ſi ſit delatum appellationi in partibus, & præfixus terminus ad proſequendum, & forſitan appellatio approbata à parte appellata, & ſic cauſa debebat tractari in curia iuxta c.oblatæ. & c.cordi.de appella. pars tamen appellans, vel alias tacito de delatione, & termini præfixione impetrat quoſdam iudices ad partes, an valeat impetratio ipſo iure? & ſic proceſſus per tales iudices habitus ſuper appellatione, ſi non excipiatur a parte valeat, non obſtante literarũ ſurreptione? Et videtur ꝙ ſic, quia licèt literæ ſint ſurreptitiæ, & ſi exciperetur de ſurreptione deberent carere viribus, iuxta d.c oblatæ. & præſertim ſi præuentus fuit terminus in impetrãdo, iuxta c.ſæpè, in fi.tamẽ ex quo pars aduerſa non excipit, proceſſus valere debet: ad hoc facit quod not.idẽ Innoc.in c.ſuper literis, eo. tit. vbi videtur hoc expreſsè dicere de literis impetratis in cauſa appellationis, quę erãt ſurreptitię. quia reuecta appellatũ non erat. arg. not.de reſcrip.c.ad audientiam & per Inno. eo.tit.c.dilectus vbi determinatur, quòd proceſſus habitus per literas ſurreptitias, cũ non excipitur de ſurreptione, tenet: & ſic quidã intelligunt iura illa c.oblatę, & c.ſępè, in fi. Ta-
2 men contra fuit deciſum, quia † ex quo cauſa ſemel fuit deuoluta ad curiã, vt ſit ibi tractanda, non poteſt extrahi, niſi de certa ſcientia Papæ: facit bene decre.prouida. de electione.

DECISIO XIIII.

Similis eſt dec.nu.48.de cõceſ.præb. in antiq

De conſuetudine.

EPITOME.

Conſuetudo excludens ingreſſum religionem a ſucceſsione, habet locũ etiam ſi ingreſſus apoſtataret.

DECISIO I.

Vppoſito de conſuetudine, ꝙ religionem ingreſſus, vel ingreſſa, nõ poſſint ſuccedere parẽtibus, immò eoipſo ſucceſſio pertinere debet ad ſeculares filios alios, vel parentes, Quædã ingreſſa fuit, vt aſſerebatur religionẽ, & poſtea apoſtatauit, & exiuit religionẽ, & contraxit matrimonium, & de facto occupauit poſſeſſionẽ cuiuſdam hæreditatis cuiuſdam parentis ſui: Quidã tamen ſecularis frater agit contra eã petitione hęreditatis, dicens virtute cõſuetudinis ad ſe ſpectare totam ſucceſſionem parentis: Illa excipit, ꝙ ad eam pertinet pars ſucceſſionis. Alter replicat, ꝙ verum eſſet, niſi fuiſſet ingreſſa religionem: ſed quia fuerat profeſſa in religione, virtute conſuetudinis erat excluſa, & ſic obtinuit per tres inſtantias, ſed in toto proceſſu non fuerat vocata abbatiſſa, nec conuentus illius religionis, cuius religionẽ fuerat ingreſſa: quærebatur an teneret proceſſus, vel an eſſet nullus? Iſta quæſtio erat in cancellaria.

DECISIO II.

Similis eſt deciſ.nu.10.eod.in antiq.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ.nu.11.de conſuet.in antiq.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec.nu.9. de conſuet. in antiq.

DECISIO V.

Similis ſuprà de præb. nu. 10. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans primus in data, an in optione præferatur ſecundo in data priùs recepto, vbi de conſuetudine optio antiquiori canonico ſecundum ordinem recepto, debetur?*

2 *Præſentatus primo à patrono laico debet admitti per epiſcopum, aliàs tenebitur epiſcopus primo non admiſſo.*

DECISIO VI.

1 DVo ſunt † impetrantes, primus & ſecundus, qui mandantur recipi in canonicos, & in fratres, & de præbenda cũ vacauerit, eis mandatur prouideri cũ decreto, & clauſulis, quæ hodie ſunt de ſtylo, & licèt primus factis proceſſibus præſentauerit c. literas: & petierit ſe admitti, & ſuper hoc fecerit diligentiã, tamen de facto ſecundus per capitulũ priùs fuit receptus, quàm primus, quamuis primus priùs petijſſet ſe admitti, quàm ſecundus: tandẽ vacante præbenda ſucceſſit in illa eccleſia ſecundum ordinẽ eorum, & quilibet obtinuit præbendã ſibi debitam, & ſic eis exiſtentib. canonicis præbendatis vacauit in illa eccleſia vna præbenda maioris valoris, quàm quilibet eorũ optauit ſecundũ conſuetudinẽ eccleſię, in qua eſt conſuetudo, ſeu ſtatutum, ꝙ antiquior canonicus ſecundũ ordinem receptus præfertur in optione. Modò ſecũdus in data dicit, ꝙ fuit primò receptus in canonicum, & ideò ipſe debet pręferri in optione. Primus verò in data dicit, ꝙ licèt ipſe fuerit vltimò receptus, de facto tamen, quia primus erat in data, & primò petierat ſe admitti, priùs fuerat recipiendus de iure, & ꝙ non ſteterat per eum quò minus primo reciperetur, & ideo ſibi non debet imputari, & per conſequens dicit, quod debet præferri in optionẽ, quæritur quid iuris? Videbatur quibuſdam, ꝙ ſecundus in data, quia primò receptus fuit, præferri debeat propter terminos ſtatuti, ſeu conſuetudinis: quòd, vel quæ habet, quod primo receptus præferatur in optione, ſed primus aget contra capitulum ad intereſſe. Sic dicimus in duobus ſucceſſiuè
2 præſentatis à patrono laico, quorũ † licèt primus debuerit admitti per Epiſcopum, tamẽ ſi ſecundus de facto admittatur, valet admiſſio, ſed epiſcopus tenetur primo nõ admiſſo, vt in c. paſtoralis, de iure patr. Ad hoc reſpõdetur, quia damnum iſtud non poſſet reſarciri per capitulum, cùm iſta beneficialia ſint inæſtimabilia ibi, ſicut in alio beneficio, & propter hoc reſeruetur primo ſua potioritas, ex quo per eum non ſtetit. arg. c. fi. §. 1. de eo per quem fac. eſt. pro hoc etiam bene facit quod no. Innoc. de reſcrip. c. capitulum. in magna gl. circa med. ibi. Si autem ſecundus receptus eſſet: ſed ibi in literis primi non erat decretum, hic ſic. Et pro iſta parte pro qua fuerunt latæ tres ſententiæ, benè facit quod not. Inn. de præb. c. relatum. & quod no. Compoſtel. de reſcrip. c. capitulum. ſuper verbo, mandatum. circa princ. in verſi. ſed quid ſi ante vacationem. ad quod not. per Inno. in c. cùm Bertoldus, de re iudic. & facit l. quoties, C. de rei vend. pro hoc, quia licèt per eum non ſteterit ex fictione, ſeu reputatione iuris debeat perinde haberi, ac ſi tunc fuiſſet receptus, tandem non videtur ſufficere talis qualitas interpretatiua, ex quo conſuetudo optionis requirit veram prioritatem receptoris: ſicut in ſimili non ſufficeret repręſentatiua, ſeu reputatiua præſentia; vbi talis poteſtas optionis ſecundum conſuetudinem, competit ſolis præſentibus, vt notat Archidiaco. de conſuet. cap. cùm in tua. circa principium. ſuper verbo, per alios. Sed reſpondetur, quòd illa opinio reprobatur per Ioan. Andr. in Nouel. Aliquibus videtur tamen, quòd primus in data eſſet potior, & debet præferri in optione per rationes ſupra per eos factas. pro quo cap. tibi qui. de reſcriptis, lib. 6. & l. iure ciuili. de conditionib. & demonſtratio. & quia receptio primi, licèt poſterior, videtur retrotrahenda, ex quo primus erat recipiendus. Et in hac opinione fuerunt quaſi omnes. Et pro hac parte etiam fuit allegata lex prima, C. de conſul. lib. 12. & ff. ſi quis cautionibus. l. 2. §. fin. & pro iſta parte obtinuit pars tres ſententias.

DECISIO VII.

Vtrùm valeat conſuetudo: quod in inſtrumento &c. Similis eſt deciſ. 6. hoc eo. tit. ſup. in antiq. Adde cau. 25. dub. 47. infra. per Tho. Faſtol. & Dec. in c. 1. col. 2. ver. quartò requiritur, de fide inſtrum. & in c. 1 col. 2. in fi. verſic. ſic etiam non valet, de appellat.

De Ele-

De electione.

SVMMARIVM.

1 *Tempus conferendi currit epiſcopo, à tempore renuntiationis, & non ratihabitionis.*

DECISIO I.

1 VTrùm ſi † aliquis reſignauerit beneficium in manibus priuati alicuius, & poſteà poſt annum, vel biennium epiſcopus hoc ratificet, currit ſibi epiſcopo tempus Lateranen. concilij à tempore reſignationis factæ ad conferendum, an à tempore ratihabitionis, vt ſic ſuperior iure deuoluto non poſſit conferre illud beneficium, niſi poſt negligentiam epiſcopi à tempore ratihabitionis demùm computando poteſt dici, ꝙ etiam ante ratificationem epiſcopi à tempore ſuę renuntiationis incipiat currere epiſcopo tempus. arg. no. per Inn. de renunt. c. admonet. & de conceſ. præb. c. quia diuerſitatem. in fine.

DECISIO II.

Similis eſt dec. nu. 6. eo. ti. in antiq.

De renuntiatione.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij reſignati in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem, an valeat: & an inducat vacationem beneficij. 2.*

DECISIO I.

1 VTrùm ſi † aliquis reſignet beneficiũ in manibus non habentis poteſtatem recipiendi reſignationem, vacet beneficium, & poſſit conferri per eum ad quem pertinet collatio, vel patro-
2 nus ad eam præſentare? poteſt † dici, ꝙ vacet in præiudicium renuntiantis, & ꝙ ſuperior, ad quem pertinet, ſi confert, eo ipſo ratam videtur habere renuntiationem: primum probatur de renuntia. c. quod in dubijs, ſecundũ probatur, arg. l. illud § ſi. de acquir. hære. Sed contrà, quia non poteſt ratum habere, quod ſuo nomine geſtum non fuit. Item neceſſaria eſt ſnia priuationis, vt no. Inn. in d. ca. quod in dubijs, & talis ſententia requirit iuris ordinẽ, & vocationẽ partis, quia fortè pp metũ feciſſet, poſſet diſtingui, vtrũ qui renuntiauit, perſiſtat in eadem volũtate, vel eam mutauerit.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio vbi facta fuerit alicui de beneficijs cùm vacuerint conferẽdis, an vigore ipſius poterit talis recipere reſignationem.*
2 *Priuilegium Papæ non eſt interpretandum in præiudicium tertij.*
3 *Executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficijs vacaturis, an poſſint recipere reſignationem alicuius in manibus eorum faciendam?*

DECISIO II.

1 VTrùm † ſi epiſcopus cõmittat alicui poteſtatem conferendi certum beneficiũ cum vacuerit per reſignationem, ſuppoſito ꝙ valet commiſſio per ea quę ſcripſi ſuprà in illa quæſtione, quæ incipit, ordinarius, &c. poſſit talis commiſſarius eo ipſo in virtute talis commiſſionis recipere reſignationem à volente ſpontaneè reſignare? Maior pars tenuit quòd non, quia etiam opus eſt vt expreſſè cõmittatur poteſtas recipiendi reſignationem, vt extrà de præben. c. dudum. circa prin. libr. 6. & hoc tenuerunt per no. Archid. extrà, de ver. ſig. c. ſicut. lib. 6. Quidam tamen tenebãt contra, per l. ad rem. & l. ad legatũ, ff. de procurat. & per rationes pro hac parte factas per Arch. in d. c. ſicut. & benè fatentur, ꝙ in terminis illius c. ſicut. de verb. ſignific. certè illa opinio eſt vera, & ꝙ in illo caſu certè opus eſt ſpeciali commiſſione ſuper admiſſione reſignationis, quia ſi virtute alterius commiſſionis, de qua ibi fit mentio, etiam poteſtas recipiendi reſignationẽ videretur conceſſa, per hoc præiudicaretur ordinario, quod in dubio Papa nõ videtur feciſſe, niſi in eo quod
2 expreſſè conceſſit, nec † eſt interpretandum priuilegium Papæ in præiudicium tertij, vt l. j. §. meritò. & §. ſi quis à principe. ff. ne quid in loco publi. hic autem fuit commiſſio authoritate ordinarij, & de iure communi. & ideo eſt interpretanda etiam ſecundum ius commune, vt commiſſo præparatorio vel pręparando poſteriori, & conſequenter videatur commiſſum præparatorium prius, & antecedens. arg dictarum ll. præſertim per quod neceſſariò peruenitur ad illud. Nec fit interpre-

tatio

tatio aliqua in præiudicium tertij,ſed ſolùm committentis,cui eſt imputádum, quia alias expreſsè illam poteſtatem non obtinuit. Sed iuxta præmiſſa† quæritur,an executores gratiarum deputati ad prouidendum de beneficijs vacaturis poſſint recipere reſignationé alicuius volentis in eorum manibus beneficium reſignare,vt ſic ea recepta prouideant? Dicerem ꝙ non,per dicta in præmiſſa proxima quæſtione. Item quod tales executores talem reſignare volentem non poſſunt inuitũ deſtituere,igitur nec eius reſignationem recipere, probatur conſequentia per ea quæ no. Ioan.And.in Clem.1.de renunt.in glo. ſuper verb.manibus.& per Inn.de renunt. c. quod in dubijs.in fi.2.gl.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio facta in manibus non habentis poteſtatem admittendi reſignationem non obſtat agenti contra intruſum in beneficio per ſe renuntiato.*

2 *Renuntians in manibus non habentis poteſtatem recipiendi reſignationem,licèt perdat poſſeſſionem,non tamen perdit proprietatis ius reſpectu non habentium poteſtatem illum priuandi.*

DECISIO III.

1 QVidam primus† in data habens ius in beneficio per eum acceptato,illud renuntiauit in manibus non habétis poteſtatem recipiendi renuntiationem, ſecundus verò in data qui illud idem acceptauerat, & fecerat prouideri in virtute vacationis, in cuius virtute primus acceptauerat, ſi illa acceptatio & prouiſio inde ſecuta non valuerat, tenebat de facto benefecium iſtud, primus agit cótra eum, & fecit ſibi adiudicari, & reſtitui, ſecúdus opponit ſibi de renuntiatione prædicta facta in manibus eius,qui non habebat poteſtatem, quæritur an per hoc eum excludere poſſit,vt ſic ſecundus veniat abſoluendus ab impetitione primi? Fuit dictum quaſi per omnes,quòd non,quia talis renuntiatio non priuauit primum iure ſuo, licet per ordinarium poſſit priuari beneficio.iuxta c.quod in dubijs,cum ibi nota.per Inno.& Doct. de renuntia. & ſic donec fuerit priuatus, agere poſſit. Et ſi dicatur, quòd renuntiatio tenuit in præiudicium ſui, dico quòd verum eſſet, vbi ageret contra ordinarium de reſtituendo beneficium, quia cùm in eius poteſtate eſſet,eum etiam poſſidentem priuare & remouere à beneficio,ita & eum petentem repellere ratam habendo renuntiationem. argumen.l.inuitum. §. cui damus. ff. de regul. iur.ſecus in caſu præmiſſo, vbi agit contra ſecundum in data poſſidentem, qui nullum ius habet, vel contra quemcunque poſſidentem alium,quia tunc donec ſit priuatus, poſſet agere, & beneficium repetere, quia ius
2 habet, & licèt † poſſeſſionem per renuntiationem perdidiſſet,non tamen ius in proprietate,& illorum reſpectu in quorum poteſtate non eſt eum priuare,vel ratam habere renuntiationem. Dicunt tamen quidam, quòd re integra,id eſt,antequam priuetur per ordinarium, vel habentem poteſtatem poteſt pœnitere,bene facit.ff.de ceſſio. bonor. l. 5. & l. quem pœnitet. & ſecundum iura communia licitum eſt pœnitere, & licitum eſt varia re:continua iſtum verſum ſuprà ibi, ratam habere renuntiationem. & in fi. ne. reueitar. ibi,dicunt tamen. Item quia reus excipiens ex hoc ſufficienter non deducit ius ſuum, ꝙ alleg it renũciationem inualidam, ergo licet per conſenſum ordinarij ſit validabilis, cum etiam ex hoc non fortificaretur ius ſuum,licèt eliderctur,vel tolleretur ius agentis,eam non poſſet allegare,quia ſic allegaret de iure tertij,ſcilicet ordinarij, cuius ſolius intereſt ratificare renuntiationem, vel illum priuare præſertim auté hoc reo non permittitur, ex quo ſibi non prodeſſet,& alteri noceret:facit quod notatur per Inno. in c. cum Bertoldus.in fi.de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio beneficij reſeruati facta in manibus ordinarij per exemptũ ab eius iuriſdictione non valet.*

2 *Impetrans an teneatur facere mentionem de beneficio per ſe renuntiato in manibus non habentis facultatem ipſum inuitum deſtituendi.*

3 *Impetrans an teneatur mentionem facere de iure ad rem.*

4 *Beneficio quærendo facilius renuntiatur,quàm quæſito.*

DECISIO IIII.

1 QVidam † cardinalis a obtinens quandã
a dignitatem, ratione cuius ad eius col-
lationem pertinebat vnũ beneficium autho-
ritate ſua ordinaria, illud beneficium in cu-
ria contulit cuidam capellano Papæ præſenti
tunc in curia,& collationem huiuſmodi ac-
ceptanti,tandem idem capellanus cum non
poſſet obtinere pacificam poſſeſſionem illius
beneficij,ipſum poſt aliquod tempus renun-
tiauit,ſeu reſignauit purè & liberè in mani-
bus eiuſdem Cardinalis, qui authoritate ſua
ordinaria admiſit renũtiationem,poſteà ve-
rò dictus capellanus impetrauit à Papa aliud
beneficium de illo alio ſic renuntiato ſeu re-
ſignato non facta mentione.Quæritur an va
leat impetratio, vel an iſta vltima gratia per
Papam ſibi facta ſurreptitia cenſeatur,ex eo
quia tacuit aliud beneficium?Et quidam di-
2 cebant eam ſurreptitiam,quia † renuntiatio
quam fecerat in manibus ordinarij, non va-
lebat nec admiſſio eiuſdem authoritate ordi
naria ſubſecuta,quia beneficia capellanorum
Papæ reſeruata erant tunc per Papam. Et cũ
dictus capellanus haberet ius ĩ beneficio per
collationem ſibi factam cui conſenſit, etiam
ſi non habuiſſet poſſeſſionem, vt in ca. ſi tibi
abſenti.de præbendis, libro ſexto. & in capi.
quondam; ideo non potuit reſignare niſi in
manibus Papæ, vel eius commiſſarij, qui ſo-
lus poſſet eum inuitum deſtituere, cum ſimi
lib.vt in extrauagan cum Matthæus.quæ ta-
men eſt hodie limitata:vt in alia extrauagan
ti Exemptus quicũque capellanus Papæ à iu
riſdictione ordinarij: quia tunc demum po-
teſt authoritatem præſtare renuntiationi,&
coram eo demũ poteſt renuntiatio fieri, qui
poteſt inuitum deſtituere: iuxta notata per
Innocentium & Doctores,de renuntia.ca ꝙ
in dubijs.Igitur ſi non valuit reſignatio, ad-
huc habebat ius in beneficio: licet enim poſ
ſit eo priuari,quia eam fecit in manibus non
habentis poteſtatem: & licèt etiam in eius
præiudicium ſuperior habens poteſtatem, ſci
licet Papa poſſet ratificare, & admittere re-
nuntiationem,nec ipſe poſſet reſilire,nec pœ
nitere, nec beneficium repetere, tamen niſi
eius ratificatio & admiſſio ſubſequantur, in
terim habet verum ius in beneficio & rema-
net in eo intitulatus: iuxtà veram opinio-
nem Innocen.in dicto c.quod in dubijs: ad-
huc habebat ius in illo beneficio non obſtan
te illa renuntiatione facta in manibus cardi-
nalis authoritate ſua ordinaria, & non apo-
3 ſtolica eam recipientis, & † per conſequens
cum haberet ius in eo de ipſo in petitione al
terius debuit facere mentionem: de præben.
ca.ſi motu. libro ſexto. ſecus tamen fuiſſet ſi
ageretur de beneficio, in quo non habuiſſet
ius in re,ſed ad rem, de quo eſto quòd quis
in petitione debet facere mentionem iuxtà
notata per Ioan. Andr.in Nouel. de reg. iur.
c.ignorantia,tamen eius renuntiatio facta in
manibus laici, vel alterius poteſtatem non
4 habentis tenuiſſet, quia † facilius renuntia-
tur beneficio quærendo, quàm quæſito iuxtà
notata,per Innocen.in d.cap.quod in dubijs.
& per Archidiaco.de officio legat.c.delibera
tione.in fine.lib 6.& in iſta opinione ego erã.
Quidam tamen dicebant quod iſta vltimà
gratia non foret ſurreptitia, quia ſecundum
eos renuntiatio tenuit in eius præiudicium
iuxta notata per Bart.in d.c.quod in dubijs,
ſed illa opinio non approbatur,quia imò nõ
tenuit, donec eam approbet ille, qui habet
poteſtatem,vt ſuprà dixi:quare hæc ratio nõ
profecit, ſed ſecũdum eos ordinarius potuit
eam admittere non obſtante reſeruatione
beneficiorum cappellanorum Papæ, quia li-
cèt illa reſeruatio afficiat beneficia eorum,
quòad poteſtatem conferendi, non tamen af
ficit ea,quòad poteſtatem renuntiandi, ſeu
renuntiationem de eis fiendam admittendi,
& ideo ſecũdum eos ordinarius potuit eam
admittere.Sed ego non dixi ſuprà ꝙ poteſtas
admittendi renuntiationem impediatur pro
pter reſeruationem ſolum,ſed propter exem
ptionem,qua capellani ab omni iuriſdictio-
ne ordinaria ſunt exempti, & quia ordina-
rius in iudicio eum non poſſet inuitum de-
ſtituere, cum in eum iuriſdictionem non ha
beat,ita nec poterit eius renuntiationem ad-
mittere:quare hæc ratio non obſtat.argu. no
tatorum per Inno.in d.ca. quod in dubijs.Et
ideo prima opinio videtur verior.

ADDITIO.

a Quidam Cardinalis. Adde Aene. de Falco in
trac.reſer.in 4.q.prin.in 8.effectu.& in 2. par-
te tract.in 4 q.prin.in 10.q in fi Felyn. in c.in
noſtra.col.4 ver.de iure.de reſcr.col.2 1. ver.
34.corre.de reſcrip.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio ſimplicium beneficiorum an poßit fieri in manibus collatoris inferioris epiſcopo, vt ipſe ſolus ſine epiſcopo poſſit admittere renuntiationem.*

DECISIO V.

1 VTrum † renuntiatio a ſimplicium bene
a ficiorum poſſit fieri in manibus collatoris & ille ſolus ſine epiſcopo poſſit admittere renuntiationem? Videtur ꝙ non, quia ille ſolus non poteſt deſtituere, igitur nec renuntiationem admittere. arg. no per Inno. in ca. quod in dubijs. de renun. in ſi mag. glo. imò etſi præſcripſiſſet, vel aliàs de conſuetudine haberet poteſtatem deſtituendi, adhuc renũtiationem admittere non poſſet, niſi etiam poteſtatem renuntiationem admittendi præſcripſiſſet, vel conſuetudine acquiſiuiſſet, ex quo aliàs de iure communi non poterat deſtituere, ſicut notat Paulus in Clem. cum illuſio. ſuper verbo, beneficio. de renunt. arg. contra. de ſymo. c. ex inſinuatione. & quod no. Bernar. de præben. c. ſignificatum.

ADDITIO.

a Vtrum renuntiatio. Adde Fel. in ca. auditis. col. 6. ver. fortius dixit Rota. de præſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Renuntiatio facta per permutantem ſub conditione, ſi patruo ſuo placuerit, an in caſu voluntatis dicti patrui valeat.*

2 *Renuntiatio debet eſſe pura.*

DECISIO VI.

1 QVidam † renuntiauit ex cauſa permutationis ſub conditione, ſi patruo ſuo placeret, quæritur vtrum ſi patruo diſpliceat, nihilominus teneat renuntiatio? Videtur qđ
a ſic, a quia illa cõditio videtur non poſſe adijci,
2 & eſſe de iure reproba, cùm † debeat renũtiatio eſſe pura. argumen no. in c. ex parte. de offic delega. ſuper verbo, omninò, & ſic conditio inutilis videtur reijcienda valente renuntiatione. argumen nota. in l. per ſeruum ff. de vſu, & habita. credo tamen contra, per Io. And. in c. in electio. de electio. lib. 6. ſuper verbo, electio. in Nouel.

ADDITIO.

a Videtur quòd ſic. Adde Felyn. in c. cum contingat, de offic. dele. col. penul. verſ. cu. tertia concluſio.

De ſupplenda negligentia prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Negligentibus inferioribus conferre ad ſuperiorem deuoluitur poteſtas conferendi, non autẽ ad parem.*

2 *Negligentia inferioris ſuppletur per ſuperiorem, non autem per parem vel inferiorem.*

DECISIO I.

1 NVnquid † prælato vel abbate alicuius eccleſiæ regularis vel collegiatæ negligente cõferre beneficium ad ſuam collationem pertinens deuoluatur electio ad conuentum, vel collegium illius eccleſiæ, ſicut deuoluitur epiſcopo negligente ad capitulum ſuæ eccleſiæ cathædralis, vt in c. 2, de conceſſio. præben. §. 1. & c. cum in cunctis. §. fi. de electio. Quidam tenẽt
a ꝙ ſic a ex identitate rationis, alij verò con-
2 tra, quia † imò deuoluatur ad ſuperiorem, epiſcopum putà, vel diœceſanum. per c. quia regulares de ſuppl. negligentia prælatorum. in Clem. & ibi eſt tex. & quia præmiſ. ca. loquuntur tantum in epiſcopo, & capitulo eccleſiæ cathedralis, ideo ſtrictè intelligantur, cum conuenientius ſit per ſuperiorem corripi, vel ſuppleri negligentiam inferioris, quã per parem vel inferiorem. argumen. 3. q. 9. ca. Scimus.

ADDITIO.

a Tenent quòd ſic. An autem abbas poſſit præſentare ad eccleſiam ſecularem regulares, vide Fely. in c noſtra. de reſcrip. col. pen. verſic. decimo & vlti. nota.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non poteſt ſe intromittere de fructibus*

bus ſpectantibus ad Archidiaconum mortuo ſuo procuratore.

DECISIO. II.

1 ARchidiaconus † vel alius obtinens certam dignitatem, vel officium in aliqua eccleſia habens certam dotem, & adminiſtrationem diſtinctam à capitulo, cum eſſet abſens, & eius vicarij, & adminiſtratores eſſent mortui, capitulum propria authoritate recipit fructus, & adminiſtrationem illius dignitatis, vel officij, & per deputatos miniſtros ſuos fecit exigi, & leuari & eidem deſeruiri, & onera quæ habebat dignitas vel officium, ſupportari, tandem beneficiatus prædictus petit tanquam ſpoliatus fructibus ſui beneficij ſe reſtitui, capitulum excipit, quod omnes fructus expendit pro oneribus beneficio incumbentibus, & pro ſalario miniſtrorum in eius abſentia ab eodem capitulo beneficio deputatorum. Quæritur nunquid hæc materia ſit bona ad excludendum reſtitutionem? Videtur quod ſic. per l. ſi rem quam vendam. ff. de acquir. poſſ. Fuit tamen dictum quod non, quia capitulum non debuit hoc facere ipſo non vocato, nec ſine authoritate & licentia epiſcopi, & ideo quia non proceſſit canonicè in occupatione beneficij, cuius adminiſtratio ad ipſum non pertinebat, cenſetur ſpoliaſſe. Nec obſtant contraria, quia ibi res peruenerat ad illum, qui retinere volebat de voluntate domini. Circa hoc pro vlteriori inquiſitione veritatis, vide Cyn. C. commo. l. prætextu. & Ioa. And. in Nouel. de regul. iur. locupletari, in ver. ſecundo modo.

De officio Archidiaconi.

EPITOMAE.

Archidiaconus contra ſubditos poſſeſſorio pro iure viſitandi ſine licentia epiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorium iudicium non eſt arduum.*
2 *Nominatio domini locum habet, vbi agitur petitorio contra aliquem reali,*

DECISIO I.

ARchidiaconus prætendens de conſuetudine ſibi competere ius viſitandi eccleſias infra ſui archidiaconatus limites conſtitutas, agit contra rectores eccleſiarum ſuarum ſibi reſiſtentes. Quæritur an in lite ſit neceſſarius conſenſus epiſcopi a etiam pro vtraque parte tam Archidiaconi, quàm rectoris, & ſi ſit neceſſarius, vbi agitur petitorio, quæritur ſi ageret ſolum poſſeſſorio, an eſſet neceſſarius? Et hic tenuerunt quaſi omnes quod non. argum. C. ſi per vim vel alio modo. l. ſi. & l. momentaneæ. C. qui legit. perſo. & quia † iudicium poſſeſſorium non eſt 1 arduum negotium, igitur & c. argumen. cap. edocen. de reſcrip. pro hoc alleg. etiam argu. 2 quia † licèt in petitorio vbi agitur contra aliquem reali, locum habeat domini nominatio, vt l. 2. C. vbi in rem actio. & ca. quoniam frequenter §. quod ſi ſuper rebus. vt lite conteſt. extr. non tamen vbi agitur poſſeſſorio, vt no. Io. 12. quæſt. 2. c. quicunque militum.

ADDITIO.

a Conſenſus epiſcopi. Vide per Abba. in c. quoniam frequenter §. in alijs. col. pen. verſi. vlterius. vt lite non conteſt. & Fely. in ca. edocenti. col. 3. ver. reſtringe. de reſcrip.

De officio vicarij.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 6. ſup. eo. ti. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius habens poteſtatem conferendi beneficia, poteſt conferre dignitates.*

DECISIO II.

1 VTrum † ordinarius, cui epiſcopus dedit poteſtatem conferendi beneficia, poſſit conferre dignitates, dato quod de eis non ſit ſpecialiter data poteſtas? Fuit dictum quod ſic, quia hoc caſu beneficij nomen largè ſumi debet, cum non ſit materia ambitioſa. ar. de ver bo.

bo.ſigni.c.tua.de præbend.ca. dudum. lib.6. cum ibi no. per Ioan. And. circa princ.ſuper verb.beneficia.

DECISIO III.

Similis eſt dec.9.ſuprà in antiq. de off. vica.

SVMMARIVM.

1 *Monachus ſine licentia abbatis an poſſit eſſe officialis, vel locum tenens.*
2 *Monachus non habet velle nec nolle.*
3 *Monacho committi cauſa niſi à ſolo Papa poſſunt ſine licentia abbatis.*
4 *Monachus effectus officialis alicuius epiſcopi procedendo an dicatur nulliter procedere, ſi ſibi oppoſitum non fuerit.*

DECISIO IIII.

AN Monachus poſſit eſſe officialis, vel locumtenens officialis ſine licẽtia ſui ſuperioris abbatis, & ſi de facto fuerit, an ſentẽtia vel ſententiæ per eum lata vel latæ ſint nullæ ipſo iure, & ſi non fuit oppoſitum ante lit.conteſta. vel etiam ante ſententiam? De primo & ſecundo videtur dicendum quòd
1 † non poteſt eſſe officialis *a* vel locumtenẽs
a ſine licentia ſui abbatis.arg.in decre. 16. q.1.
c.monachi.2.& de reſcrip.& ſi principalis. in
Clem. ad quod quia † non habet velle, vel
nolle.allegat de elect.c. ſi religioſus. de teſta.
c.religioſus.lib.6.igitur &c. arg.l. cum præ-
3 tor.de iud † Item † quia nullus poteſt eis cãs
committere, niſi Papa ſine licentia abbatis, vt no.Spe.tit.de iud dele.§. excipi. ver. nunquã: niſi forſan abbas eſſet mortuus, vel abſens, & eſſet vrgens neceſſitas, vel vtilitas monaſterij.facit ad hoc 16.q.1.ca. qui verè. & ꝙ no.Inn.de re iud.c.cum I.& A.circa ſi 1.glo. & Arch.in d.ca.religioſos.de teſta.in 6. Et in hac opi.fuerũt quaſi omnes, præſertim quod non poteſt eſſe locumtenens officialis de mãdato ſolius officialis, quia de illo ſolum erat quæſtio. De tertio quidam fuerunt in opi. ꝙ
4 † valeant ſententiæ, ex quo non fuit oppoſitum, præſertim ante lit.conteſt.vel ſententiã. arg.l.Barbarius.& eorum quæ no per Inno.& Hoſt.de reſcr.c.ſciſcitatus.& de off dele.c.cũ ſuper. Alij & maior pars fuerũt in contraria opin.imò ꝙ ſententiæ ſunt nullæ, ex quo eſt tale impedimentum quod impedit eum poſſe iudicare prætextu defectus volũtatis, & cũ non poſſit in eum cadere iuriſdictio ipſo iure, & ſic retro contenditur iudicium nullũ, & ideò quandocunque & poſt ſententiam talis exceptio poteſt opponi, & pro hoc bene facit qđ no.Io. An.in Cle.religioſus.ſup verbo,ſuſcipere, & ſup verbo ſubſtituere,& in vl.gl.in penultimo mbro.ẽNec.ob.l. Barbarius, quia loquitur in ſeruo, qui non prohibetur iudicare, ſed ne iudex fiat, & qui habet velle & nolle cum etiã poſſit naturaliter obligari, quod ſecus in monacho. Prima opinio æquior videtur, & i ea poſtea quaſi omnes finaliter declinauerunt, quia ex quo epiſopus & eius officialis eum tolerabãt, præſumptio erat quod canonicè, & cum licẽtia abbatis eum poſuiſſet, & ſatis eſt error populi excuſatus, ſi eum canonicè poſitum crediderunt, & quia non impeditur iudicare ratione defectus iudicii animi, ſeu diſcretionis, nec voluntatis propriæ quam habet de iure naturali, licet propter ſubiectionem, eam non cenſeatur habere fictione iuris, quia eſt ſub obedientia ſuperioris ſui.

ADDITIO.

a Eſſe officialis. An monachus poſſit eſſe cubicularius epiſcopi inuito abbate ſuo vide Bal. in rubr.de maior.& obed.vbi tenuit quod nota.vide Fel.in c.cum I. & A. de maior. & obe. col.fi.ver.vlti.dum abbas.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius epiſcopi an poſſit conferre beneficia extra diœceſim.*

DECISIO V.

a NVnquid *a* † vicarius generalis epiſcopi
1 habens ſpeciale mandatum ad conferẽdum beneficia, poſſet ea conferre extra diœceſim ſicut ipſemet epiſcopus poſſet, iuxta not.per Inno.in c.quia diuerſitatem. de conceſ.præben.in fi. & extra de offic.leg.c.nouit. vbi no.per B. videtur ꝙ non per c.ſtatutum. de præb. lib 6. Fuit dictum ꝙ ſic, quia eſt ordinarius, & quia hoc eſt voluntariæ iuriſdictionis, & talia poſſunt extra territorium expleri.

ri,ff.de offic. proconſul.l. 2. & licèt tex. illius legis faciat contra ſolutionem,vt ibi no.Nec ob.c.ſtatutum, quia ibi ſpeciale in beneficijs vacantibus in curia.

ADDITIO.

a Nunquid. Adde Fran. de S. Nazário in tract. de peſte char.150.ver.ſed ego aliquando. Nicol.Boeri dec.30.quæritur an vicarius. Lamber.in tract. iuriſpatro.in 6.artic.2.p prin. ſecunda part.2.libri fol.281.

De officio delegati.

DECISIO I.

Vtrum decreta citatione ad partes &c.Similis eſt dec 9.de dol.& contum.ſup.in antiq.

De Pactis.

SVMMARIVM.

1 *Periurus poteſt priuari beneficio,non tamen ſi eſſet ſimplex violator fidei.*

DECISIO I.

1 VTrum † a violator fidei, putà, quia fide interpoſita promiſit aliquid,nec ſeruauit,ſit priuandus beneficio, ſicut eſſet priuandus periurus. Et videtur quòd ſic, quia iuramentum & fidei interpoſitio æquiparantur,extra ꝙ metus cauſa.c.ad aures,cum concord. pro hoc ſcilicet, ꝙ quòad hanc pœnam æquiparantur,eſt no. Archi.extra de ſepul c.1.ſuper verbo,interpoſita, pro quo videtur tex.cum gl.de fideiu.c peruenit. in fi.Sed dic contra,quia pœnalia non ſunt extendenda &c. & quia grauius eſt puniendus periurus.iuxta no de iureiurando cap.peruenit. Nec ob.c.peruenit,quia ibi loquitur complete in violante fidem & iuramentum, ſecus ſi ſolam fidem.pro hoc,quia tex.de iſta materia imponentes pœnam iſtam priuationis loquuntur in periuro.de iureiur.quarelam. de reſcrip.c,2.ergo,ſtrictè & propriè intelligantur de periuro,nec extenduntur ad violantē fidem.arg.ff.de pœn.ſanctio legum.de libe. &

2 poſthum.cum quidam.& in regu. odia. de regul.iur.lib 6 pro hoc videtur 22.q.5.cap. iuramenti.ſuper verbo, in gl. adde ſubaudi. & glo.ſequen.

DECISIO. II.

Similis eſt dec.12.de conſuc.in antiq.

DECISIO III.

Similis eſt deci.de pactis.nu.4.in antiq.

De procuratoribus.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 23.hoc tit,ſup.in antiq. Adde Philip.Franc.in c.1.§.j.col.fi.ver. in eadē contra.de proc.in 6.Ale.conſi. 126.col.2.volu.5. & conſ.17.col.fi.vol.2.Dec.conſ.38.col.6,

SVMMARIVM.

1 *Procurator datus ad audiendam ſententiam duntaxat poteſt appellare.*

2 *Procurator conſtitutus ad cauſam, licèt cenſeatur limitatus ad principalem tãtum cauſam, tamen poterit appellare.*

DECISIO. II.

1 AN † conſtitutus,a vel ſubſtitutus procu-
a rator ad audiendam ſententiam duntaxat, poſſit appellare à ſententia lata contra eum.Et videtur quod non,propter limitationem prædictam,quia erat ad audiendam ſententiam duntaxat cōſtitutus vel ſubſtitutus. arg.l.diligenter.ff.de manda.& ar. C. de procur.l.maritus.vbi maritus intelligitur prohibitus ab alijs.quæ alias potuiſſet propter expreſſionem & limitationem manda. Pro hoc etiam bene facit de pericul. & commod. rei vend.l.ſi vna,cum no.per Cyn.C.de le. quod fauore.in 9.oppo.in contrariam opinionem omnes fuerunt inclinati,quaſi appellare ſit de connexis & dependentibus ipſius mandati,& quia eſt quaſi vicinum ipſi mandato.argu ad hoc.ff.iud.ſol.l.iam tamen.§. in hac. & facit ad hoc quod not.Compoſt. de elect.c. ſtatuimus libr.6. ſuper verbo,in perſonam. in 1.q.

quam

quam ibi mouet, & eſt circa medium. 12. col. & quia dominus non vſ in dubio iſtá limitationem feciſſe ad impugnandá ſuá iuſtitiam quod eſſet, ſi non poſſet appellare. arg. ff. de te
2 ſta. mil. l. 3. pro quo ét facit, quia † conſtitutus procurator ad cauſam, licèt cóeatur limitatus ad principalé cauſam tantú cám, hoc nó obſtáte pôt, & debet appellare, vt extra de procur. c. non iuſtè. C. eo. ti. l. inoitus. ergo & iſta nó obſtante limitatione prædicta poterit appellare, fateor tamen quod obſtáte limitatione prædicta nó poterit appellationem proſequi. arg. d. l. inuitus. cum ſua materia, & eorum quæ no. Inn. in c. petitio. de proc. vbi vide.

ADDITIO.

An conſtitutus. Adde ſup. dec. 5. eo. in antiq. Adde Fely. in c. cum olim. col. fi. verſic. adde Dec. de off. delega.

DECISIO III.

Similis eſt dec. 30. hoc tit. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Procurator conſtitui poteſt ad acceptandum, & permutandum etiam beneficia in poſterum conferenda.*

2 *Procurator generalis cum libera poterit permutare.*

3 *Cancellaria non expedit literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutãdum beneficia obtinenda.*

DECISIO IIII.

1 VTrùm † quis poſſit conſtituere procuratoré ad acceptádú & permutandú ét beneficia in poſterum cóferenda. Videbatur ꝙ non, niſi in ſpecie & de certo beneficio daretur mandatú. ar. ff. de acqui. hære. ſi quis mihi bona §. ſed vtrum generaliter, tamen omnes tenuerút quod imò, per l. 3. de procu. & quia iſti non ſunt de caſibus in quibus requiritur ſpeciale mandatú contrahentiú & pro prima parte nota per Cy. C. ét per procur. in integrú
2 reſti. peti poſſe. l. 1. ſed videtur † ꝙ ad permutandum ſufficiat generale cum libera. argu. l. procurator cui generaliter libera. ff. de procur. quod verú eſt, vel ſi habeat mandatú ſecúdum formam c. qui ad agendum. de procu. li. 6. vt no. Io. in Nouel. in d. c. cum in tua. ſuper
3 verbo, per alios, de conſuet. audiui † tamen quod cancellaria non expedit literas permutationis virtute procuratorij facti ad permutandum beneficia obtinenda.

SVMMARIVM.

1 *Expenſas pro aduocatis & procuratoribus an habere debeat, qui per ſeipſum ſuppelendo vices ipſorum cauſam agitauit.*

2 *Expenſæ an debeantur victori pro aduocatis, & procuratoribus qui illum gratis defenderunt.*

DECISIO V.

1 INducens cauſam ſuam propriam, qui non habuit procuratorem in cauſa, & obtinés, cui aduerſarius condemnetur in expenſis an poſſit petere inter expenſas ſalaria procuratoris & aduocati, quæ dediſſet, & ſunt taxata in curia ſi eos habuiſſet. facit quod ſic. ff. rem ra. habe. l. ſi procurator. circa medium. In oppoſitum facit. ff. de fideiuſ. l. ſtipulatus es, dic vt no. in Spe. ti. de expen. §. poſtremo. verſic. quid
2 ab emptore. Sed † quid ſi habuit procuratoré & aduocatum amicos ſuos qui propter curialitates & beneficia alias ab eo recepta nolunt habere ſalarium. Quæritur an tunc poſſit petere expenſas pro procuratore & aduocato. Videtur diſtinguendum, an illi remittunt ſibi animo & cã eum remunerandi, vt tunc petere poſſit, an non, & tũc nõ. per l. idemq; § ſi. & l. ſi verò non remunerandi. in prin. ff. manda.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſubſtitutus de cuius ſubſtitutione non cõſtat facit proceſſum nullum. nec ſufficit q. ratificentur acta per eum ab altero cum procuratore ſubſtitutus.*

2 *Procurator perſonam domini repræſentat.*

3 *Ratum habere non poteſt quis quod ſuo nomine geſtum non eſt.*

4 *Ratificari non poteſt quod ab initio nullum.*

DECISIO VI.

1 DVo † fuerunt conſtituti procuratores cú clauſula, Et quilibet eorú inſolidum, & quòd non ſit melior conditio occupantis ad certam cám cum poteſtate agendi & defendédi, &c. & omnia alia faciendi quæ conſtitués faceret, ſi pſens intereſſet, quorú procurator vnus ſubſtituit, ſed nó reperitur ſcripta ſubſtitutio

ſtitutio in actis,nec aliàs pôt conſtare de ea, q̃ a notarius cauſę corã quo ſubſtituit, mortuus eſt, nec reperitur manuale ſuum, nec prothocollũ, tandẽ multis terminis cũ ſubſtituto illo ſeruatis,pars aduerſa prætendit nullitatẽ proceſſus cũ illo ſubſtituto habili, & ſubſtituẽte ſuo etiã mortuo nõ uult procedere ulterius in cauſa,niſi reiteratis & reſumptis terminis. Alter uerò ꝓcurator ſuperſtes uult q̃d ulterius ꝓcedat in cã etiã nõ reſũptis terminis & ratificat omnia acta cũ dicto prætẽſo ſubſtituto. Quærit̃ an eo ratificãte ſit nõ reiteratis terminis ulterius procedẽdum in cauſa? Aliq inter quos tũc eram,dicebãt ꝙ ſic,& q̃d ſufficeret ratificatio alterius procur.per l.licet.de iudic.quia
2 †procurator ille pſonam domini repræſentat,ut l.oſſa.ff.de religioſ.& põt in cauſa facere ea quæ dominus poſſet etiã uirtute generalis clauſulę,&c. ſuperius infert. Quidã tamẽ in quorũ opinione fuit maior pars,dicebant cõtra,tũ quia illius ꝓcuratoris nomine ſubſtitutus nihil egerat, ſed nomine
3 procuratorio cũ ſubſtituens,igit† nõ poſsũt ratũ habere ꝙ ſuo nomine nõ eſt geſtũ, vt in regula iuris & l ſi pupilli.de neg. geſt. tũ etiã quia ex quo nõ apparebat ſubſtitutio perinde erat ac ſi nõ eſſet.ar.l.in le. & l.Rutilia Polla.ff.de contrahẽd.emp. igitur acta cum tali ſubſtituto perinde ſunt nulla,ac ſi ſubſtitutus non fuiſſet, igit̃ rata haberi nõ
4 poſsũt,quia† ꝙ ab initio nullũ eſt,ex poſt facto ratificari nõ poteſt. ar.l.q̃d ab initio, tum etiã quia in præiudiciũ alterius nõ põt quis ratificare acta cũ nõ ꝓcuratore,vt dic. l.licẽt.ad hoc accedit q̃d no B.de reſcr.in c. nonnulli. ſuper uer. ſpeciali mãdato & per Cyn.C.in quib.cau.in integr. reſti. non eſt neceſ.ſi tutor, & in caſu præmiſſo ex tali ratihabitione præiudicabatur parti aduerſę, quia ſeruatus erat terminus ad ponendũ & articulandũ,in quo non dederat obiectus, quos nũc dare volebat,ſi terminus reiteraretur, tũ ẽt quia dicta lex loquitur ĩ dño tatũ habente acta uel geſta cũ nõ procuratore, nõ aũt loquitur in procuratore ratũ habẽte nomine dñi, & quidã ẽt dicebãt aliàs fuiſſe deciſum in Palatio,q̃d lex illa locũ non haberet procuratore ratificãte ſolum, & non dño, & pro hoc benè facit q̃d not. Io.And. in Nouel.de procura.c.is qui.in princ.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Procuratores inſolidum conſtituere ſufficit abſque eo quod dicatur,& quilibet ipſorũ inſolidum.*

2 *Procuratores an intelligantur conſtituti inſolidũ, ubi conſtituens dixerit,& quilibet noſtrum conſtituo procuratorem,abſq; eo quod dictũ ſit,inſolidũ?*

DECISIO VII.

1 QVidam† cõſtituit Titiũ & Mæuiũ procuratores inſolidũ,& nõ dixit,& quẽlibet eorũ inſolidũ,ſed ſimpliciter inſolidũ. Quæritur an quilibet eorum ſit inſolidũ uel ambo ſimul ad ſolidũ & non quilibet? Vr q̃d nõ eẽt quilibet,quia nõ eſt ibi aliqua dictio diſtributiua, dñt quidã contra,aliàs dictio,inſolidũ,nihil operaret̃,& pro hoc tex. de proc.c.plurib.& extra,de proc.c.ſi duo, ubi nõ ponitur dictio,q̃libet, uel quẽlibet,
2 q̃d ſi conſtituẽs† dicit, ego uos & quẽlibet ueſtrũ conſtituo procuratorẽ; & non dicat inſolidũ,an tũc intelligantur cõſtituti inſolidũ? Dñt aliqui quod intelligãtur inſolidũ conſtituti.arg eorũ quæ notantur in l.plurib.ff.de l.2.& ꝓ hoc facit tex.ĩ c. cũ plures. 1. reſponſo.de offic.deleg.li.6.ubi dicit,q̃d inſolidũ hoc poſuit,licet in forma mandati non apponãtur illa uerba,inſolidũ,& uide quod no.Ioan.in c.in noſtra.de procur.

SVMMARIVM.

1 *Procurator cũ libera an poſſit acceptare beneficia?*

2 *Procurator cum libera non põt adire hæreditatem.*

3 *Matrimonium contrahi poteſt per procuratorem habentem ſpeciale mandatum.*

DECISIO VIII.

1 AN† procurator generalis ẽt cũ libera non tñ hñs ſpeciale mandatũ ad acceptandũ beneficiũ,poſſit acceptare. Videtur ꝙ non poſſet,a quia
2 †non poſſit adire hæreditatem ff.de acqui.hæred. Paulus reſpondit,ſed hęc ratio non ualet,quia in litera dicit̃,per te uel aliũ duxeris acceptandũ, ſed ad hoc q̃d requiratur ſpeciale mandatũ allegari poteſt.ff de acqu.hær.l.ſi quis mihi bona.§.iuſſu.& §. ſed utrũ. &
3 † quia ſic dẽt eſſe in matrimonio ſpirituali, ſicut in carnali,ad q̃d cõtrahẽdum opus eſt ſpeciali mandato,ut c.ſi.de proc.li.6.licet ĩ omnib. ẽt circa iſtam materiam non ęquiparentur ut ibi patet per glo.ſuper uerbo, contraxerit.

ADDITIO.

a Videtur quòd non poſſit &c. *Procurator conſtitutus ad acceptandum beneficium debet habere ſpeciale mandatum, ad hoc tamen ſufficit quod mandatum dicat generaliter ad acceptandum beneficium, licet non dicat de tali beneficio, ita per Fely.in c. nonnulli.§.ſunt alii. uer. ... de*

reſcript. Adde deci. 33. eo. in no. Oldr. conſi. 139. col. 3. verſi. alia ratione. de procu.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſubſtitutus effectus dominus litis poteſt alium ſubſtituere, & licèt procurator ſubſtituens moriatur ante acceptationem, ualet proceſſus cum eo agitatus.*

2 *Procurator ſubſtitutus etiam re integra, ſi decedat ſubſtituens poterit procedere.*

3 *Mandatum morte mandantis ſoluitur:*

4 *Procurator ſubſtitutus a procuratore uirtute facultatis a domino principali habente de ſubſtituendo, non poterit reuocari a ſubſtituente expreſſe.*

DECISIO IX.

1 VTrùm† procurator ſubſtitutus a principali procuratore habente poteſtatem ſubſtituendi per litis cõteſtationem efficitur dñs litis, poſſit aliũ ſubſtituere poſtquam ſic effectus eſt dñs litis? Tenuerũt quod ſic, ſicut & principalis procurator factus dñs litis poſſet ẽt, ſi alias non haberet a dño poteſtatẽ ſubſtituẽdi iuxta l. neque. C de proc. & iuxta c. 1. § licèt. de proc. lib. 6: q̃a talis ſubſtitutus a principali procuratore uirtute poteſtatis ad hoc datæ ipſi procuratori ſubſtituẽdi uř ab ipſo dño conſtitutus. arg. l. Itẽ eorũ. ff. quod cuiuſq; uniuer. & l. cùm eſſet. ff de ſeru. ruſt. præd. §. ſi. cum ibi no. in fi. & no. ff. de proc. l. 1. in 1. glo. per Doc. Itẽ eadẽ ratio eſt de tali ſubſtituto facto dño litis, quæ eſt de principali procuratore, igitur idem ius in utroque.

2 Sed † pone procurator hñs poteſtatẽ ſubſtituendi, ſubſtituit quẽdam aliũ, antequã tñ procurator ſubſtitutus acceptaret mãdatũ, ſubſtitutus procurator mortuus eſt, dñs tñ qui cũ procuratorem conſtitueret, bene uiuit adhuc, tandem ſubſtitutus acceptauit mandatum ẽt dño cauſę ignorante ſubſtitutionem factam, & mortẽ ſui ꝓcuratoris & in cauſa proceſſit. Quæritur an proceſſus cũ eo habitus teneat? Quidam dicebant qđ nõ quia mortuo procuratore ſubſtituente fuit reuocata ſubſtitutio, ſeu mãdatum factum ſubſtituto ex quo deceſſit re integra, id eſt, antequã ſubſtitutus acceptaſſet mãdatum uel proceſſiſſet, quia

3 † mandatũ morte mandãtis ſoluitur. arg. ff. mandat. l. inter cauſas. in prin. Inſti. eo. ti. §. item ſi adhuc. ff. de procu. l. ſi defunctus, cũ ibi notatis a contrario ſenſu. Alij uerò dicebãt referre, an procurator mortuus ſubſtituiſſet tanquã dñs litis, quia cũ eo fuerat lis conteſtata, & uirtute illius dñi litis per conteſtationem litis ſibi quæſiti, & tunc uera eſt opinio prædicta, ꝙ per eius mortẽ re integra expiret mandatũ, an uerò ſubſtituiſſet forſan ante litem conteſtatã non factus dñs litis, uel forſan poſt, non uirtute illius litis, nec tãquam talis, ſed uirtute poteſtatis ſubſtituẽdi a dño ſibi datę, & tunc non expiret ex quo dñs cauſæ a quo talis ſubſtitutus uř potiùs conſtitutus per prædicta ſuprà proxima quęſtione. Aut adhuc uiuit, & ſic mandatũ quod ab ipſo uř potius factũ per miniſteriũ tñ mortui procuratoris nõ poteſt dici reuocatũ morte, ex quo ipſe uiuit: & pro hoc facit: q̃a talis ſubſti

4 † tutus a procuratore uirtute poteſtatis de ſubſtituẽdo a dño ſibi datæ per mandatũ ſibi factũ non poſſit ab ipſo procuratore ſubſtituente reuocari expreſsè, vt in c. is qui. de proc. lib. 6. ergo multo minus, nec tacitè per mortẽ, ſecus tñ in membro præcedente, ubi ſubſtituit tanquã dñs litis: quia tunc nõ cenſetur conſtitutus a dño, ſed ab ipſomet procuratore, & eſſet per eundẽ reuocabilis expreſsè, & ideò ibi per mortẽ eius re integra reuocatur. & hæc opinio pluribus placebat. Alij verò diſtinguebãt, an uirtute poteſtatis datæ ab ſubſtituẽdũ ſubſtituiſſet certã perſonã de qua ſubſtituẽda ſibi fuerat mandatũ, & tunc ex quo dñs ſciebat perſonã q̃ ſubſtituẽda fuerat, per mortẽ ſubſtituentis procuratoris nõ expiret mandatũ, ſed potius inſpiciatur uita dñi ſciẽtis ſubſtitutũ, an uerò eſſet ſibi date poteſtas ſubſtituẽdi incertũ, & tunc nõ inſpiciať uita dñi ignorantis ſubſtitutionẽ, & perſonã ſubſtituti. ſed potiùs ſcientiã & vitã vel mortẽ ꝓcuratoris, ſic ꝙ eius morte reuocetur ſubſtitutio: ſed pręcedẽs opinio magis placet, quia uirtute poteſtatis ſubſtituendi ẽt in incertũ facta ſubſtitutione uř ſubſtitutus a dño conſtitutus, & eius perſonã ſeu eius electionẽ uř dñs cõmiſiſſe fidelitati ꝓcuratoris, & poſtq̃ ꝑ eũ talis ſubſtitutus fuit electus, vř ẽt ꝑ eũ electus q̃ totã incertitudinẽ & eius determinationẽ contulit in procuratoris determinationem iuxtà ea quæ habentur in dict. §. 1. c. licèt. cùm dicit, etiam expreſſa certa perſona. cũ ibi not. de procura. libro ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Tutori uel curatori non poteſt iudex dare poteſtatẽ conſtituendi procuratorem ante litẽ conteſtatam.*

2 *Tutor & curator poteſtatem recipiunt a iure, quã iudex nec augere nec minuere poteſt.*

DECI-

DECISIO. X.

1 VTrũm† iudex dando alicui tutorẽ uel curatorem poſſit illi tutori uel curatori dare poteſtatem conſtituendi procuratorem ante litem conteſtatam? Fuit dictũ
2 quod non: quia† tutor vel curator licèt detur à iudice, tamen a iure & non a iudice ſuam recipiunt poteſtatem quã iudex nõ debet nec poteſt diminuere nec augere, ſicut nec teſtator facit l.Titium & Mæuiũ.§. 1.ff.de adminiſtratione tutorũ.iunct.l.ius publicum,ff.de pact.

SVMMARIVM.

1 *Procurator transferens in totũ uices ſuas in ſubſtitutũ a ſe, licèt habeatur in procuratorio Clau. procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo, non poterit reaſſumere cauſã ſine ſpeciali mãdato.*

DECISIO XI.

1 PRocurator† datur poteſtas ſubſtituendi in procuratorio in quo conſtituebat procuratorio in ſuo robore nihilominus duraturo, non tñ fuit ſibi data poteſtas ſubſtitutũ reuocãdi, tandẽ ille procurator ſimpliciter & in totũ ſine quacũque retentione transferendo vices ſuas ſubſtituit, & ſubſtitutus cãm occupauit, & duxit aliquo tpe. Quęrit nũquid procurator ſubſtitués poſſit cauſam reſumere? Et ur̃ ꝙ nõ, ex quo in totũ trãſtulit uices ſuas, & ſic nõ remãſit procurator, quaſi functus officio ſuo. arg. extrà, de proc.c.is qui.cum ibi notatis, ſu ꝑ uerbo, aliud. In oppoſitũ ur̃ ꝑ ꝑ illa uerba, procuratorio ĩ ſuo robore nihilominus duraturo. primã partẽ credo ueriorẽ, q̃a in totũ trãſtulit uices ſuas, quaſi ſe totaliter, & oĩ ptãte exuerit, licèt ſecùs crederẽ, ſi ſimpliciter ſubſtituiſſet, ꝑ ꝑ prædicta uerba.

SVMMMRIVM.

1 *Citatus ad inſtantiam non procuratoris, poteſt obtinere ſibi illum condemnari in expenſis, & ſe abſolui ab obſeruatione iudicij, et cõdemnari de falſo.*
2 *Procurator falſus condemnatur in expenſis, an ꝑuniri de falſo poteſt.*
3 *Iudex impetratus per falſum procuratorem habebit iuriſdictionem quoad ipſum puniendum.*

DECISIO XII.

1 NON† procurator impetrat cõmiſſio nomine alterius, & facit citari partẽ ad dicendũ contrà, modò cũm ille vult procedere in cauſa, ille dicit ſe nõ ꝓcuratorẽ nec habere mãdatũ. Quæritur ꝙ remediũ dabitur ſibi cõtra illũ impetrantẽ cõmiſſionẽ ſic cũ uexantẽ, ſcilicet quòd abſoluatur
2 ab obſeruatione iudicij, & † cõdẽnetur ſibi ille uexans in expenſis. argumẽto l. eũ quẽ temerè.ff.de iudic. Nec obſtat ſi dicatur, ꝙ iudex nullã iuriſdictionẽ habet, & ſic nõ poteſt cõdẽnare in expenſis, q̃a imò habet in hoc. argu. extrà, de reſcrip.c.nõnulli.in fin.
3 cũ ibi notatis. Itẽ ille† impetrãs tanquã falſarius eſt puniẽdus. de reſcriptis.c.nõnulli.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorem quis conſtituere poteſt pro ſe, & pro alijs præſentibus & non contradicentibus.*

DECISIO XIII.

a 1 VTrũm a† ſi conſtituam procuratorem pro me & quibuſdam alijs in cã quã mouebamus, ſeu mouere volebamus contra quendã aliũ, vel in cã quę cõtra nos mouebat ſeu moueri debebat illis alijs in conſtitutione procuratoris p̃ſentibus & nõ cõtradicẽtibus, ſed tacẽtib. & patientib. valeat ꝓcurator cõſtitutio quoad illos, ut ſic talis ꝓcurator dẽat admitti ad agendũ pro illis uel ad eos defendẽdũ uirtute talis procuratorij? Vĩ ꝙ ſic argumento l.qui patit.ff.mãda. & arg. l.ſi procuratori p̃ſẽ.ff.de uer. obl. & q̃a ſunt cõſortes eiuſdẽ litis.l.1. & 2.cum M.Fer. cui ibi notatis, & q̃a ibi cõtradicẽdo põt quòad ſe procuratorẽ impedire, igr̃ tacẽdo uidebãt cõſentire.arg.extrà, de re.iu. c.q̃ tacet. & notat̃: ff.de pig.l.fideiu.§.pati.

ADDITIO.

a Vtrũm. *Adde Felyn.in c.ex parte decani.col. 3. uerſi. & ſcias quòd ſi quis. de reſcriptis.*

DECISIO XIIII.

Similis eſt dec. ſuprà de teſta.nu.5.in anti.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habẽs mãdatũ ad permutãdũ cũ Clauſ. Quòd a die cõſtitutionis incluſiuè ad unũ annũ eẽt ſublata ptãs, poterit tantũ infra annũ permutare.*
2 *Priuatio ſupponit habitum.*

DECISIO XV.

QVidã† cõſtituit ꝓcuratorẽ ad ꝑmutandũ beneficiũ ſuũ cũ tali, & ſubiũxit in ꝓcuratorio, ꝙ uolebat qđ a die illius cõſtitutionis ĩcluſiuè ad unũ annũ dicto ꝓcuratori eſſet ſublata oĩs ptãs. Procurator autẽ ille poſt annũ ꝑmutauit. Quęrit̃ an ualeat permutatio uel nõ? q̃a dicebatis cum quo permutauerat ꝙ nolebat eam tenere, q̃a p̃dicta uerba a die illa, an annũ ẽt intelligi debebãt ꝙ infra annũ nõ haberet poteſtatẽ, ſed poſt, conſtituens uerò qui eandẽ permutationem impugnabat, dicebat ꝙ imo erat ſenſus, ꝙ infra annum duntaxat

xat haberet poteſtatem & poſt non,& pro iſta parte fuit iudicatum propter uerbum, ſublata,quod denotat priuationē,& per cō ſequens ſupponit poteſtatem fuiſſe datam
2 infra annum & poſt ſublatam,quia† priuatio ſupponit habitum , ut l.manumiſſiones .de iuſtitia & iur. & l. cùm dotem. ff. de uerbor.obligat. & igitur ad annum ſumebatur pro poſt,id eſt, poſt annum.

De Reſtitutione in integrum .

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium an dicatur incidenter peti.*

2 *Procurator generalis poteris petere reſtitutionem in integrum quando incidenter peti poteſt,ſecus ſi principaliter .*

3 *Reſtitutio aduerſus lapſum fatalium obtenta ſuffi cit abſque reſtitutione aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione.*

DECISIO I.

1 IN † lata ſententia ſuper deſertione appellationis propter lapſum fatalium de quo notoriè conſtabat in actis , ſi poſteà pars contra quam lata fuit petat ſe reſtitui prætextu maioris ætatis , uel aliàs aduerſus illam deſertionem & lapſum fatalium cenſeatur peti reſtitutio principaliter uel incidenter, dubium ſtat in hoc ,
2 quia † ſi incidenter dicatur peti, tunc procurator cauſæ etiam ſi ad hoc non habeat ſpeciale mandatum, poſſet eam petere, ſecùs ſi principaliter. iuxta notata in c.ſuſcitata.de in integr.reſtitu.omnes tenuerunt quod cenſeatur peti incidenter per dictum c.ſuſcitata.& præſertim,quia cauſa ex qua, petitur, & id aduerſus quod petitur,habet ortum antè,& ex lite pendente pręcedēte. Alij tamen contra,& ad c. ſuſcitata. reſpon
3 dent ut ibi no.Hoſt.Sed an ſit neceſſe † peti etiam reſtitutionē aduerſus ſententiam latam ſuper deſertione,tenuerunt quod nō. licèt eſſet conſilium per notata Ion.in c.coram.in fi.cod.tit.ſed non eſt neceſſe,attento qđ illa ſentētia nō eſt noui iuris inductoria ſed potius prioris declaratoria, & ideò ſufficit reſtitutio aduerſus id ꝙ declarabat.

De Arbitris.

SVMMARIVM.

1 *Laudum non ualet ubi unus ex arbitris condemnat in plus quàm alter .*

DECISIO I.

1 DVO † arbitri electi pronuntiant , unus condemnat in centum,alter uerò dicit ego nō conſentio, nec pronuntiare,nec condemnare intendo in aliquo, niſi condemnatio in centum etiam fiat per ſocium meum coarbitrum,& ſic tn cc.conſentiat & condemnet, ergò in cc.condemno . Quæritur nūnquid ualeat condēnatio in c. per l. diem profer re.§.ſi arbiter.uer.inde quæritur.ff. de arb. Videtur dicendū quod non,quia expreſſè abnegat pronuntiare in minori ſumma.& ideò non poteſt dici quod in minori ambo conſenſerunt.arg.quia plus eſt expreſsè denegare,quā tacere,uel alias tacitè cōſentire.extra de ſy. c.ſicut.de ho.c. Petrus.

DECISIO II.

COmpromiſſum eſt in tres,uel in duos ex ipſis.Simil is eo.nu.3. in antiq.

De Iudicijs ,

DECISIO I.

An iſti qui in eccleſijs conſtituuntur &c.Similis eſt dec.20.ſup.hoc titu.in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Frater agens petitione hæreditatis contra fratrem debet habere alimenta & expenſas a fratre poſſeſſore hæreditatis lite pendente.*

DECISIO II.

1 VTrùm† filius a agens petitione hæreditatis cōtra fratrem qui eum fatetur. filium,poſſit in prima inſtantia petere , qđ per fratrem poſſeſſorem hæreditatis lite pendente ſibi miniſtrentur expenſæ ſeu
b alimenta. per l. ſi inſtituta b ff.de inoffic.teſta.Et uidetur quod nō quia illa lex loquitur in cauſa appellationis , cùm filius iam obtinuerat unam ſententiam pro ſe, ſecùs forte ſi non obtinuiſſet , ut ubi not. glo. pro hoc etiam facit ff. de libe.agno.ſi quis a libe. §. item reſcriptum eſt hæredis. pro hoc no.l.qui de inofficioſo.ff. de inoffic.teſta.Tamen Domini tenuerunt contra.quia æquitas l. ſi inſtituta. ſibi uendicat locū etiā in caſu principali ſeu in prima inſtātia .

ADDITIONES.

a Vtrum filius.*Adde Aegid.deci.2.de regularib. in fi.& in deci.regni num.11. Fely. in c.ſi qui teſtium.col.8.circa fi.uerſi.& in quantum de teſti. Alcia.in tract.de præſumpt.fol.460.uerſi.& talis præſump.operatur.*

b Per l.ſi inſtituta.*Vbi uide Bar.qui illius leg.argumento*

gumento dicit monachos litigantes cum ab-
bate debere habere expenſas à monaſterio li-
te durante; & vide ibi bonum textum, quod
nepotis appellatione fratris filius venit.

S V M M A R I V M.

1 *Legatarius an poſſit continuare proceſſum in-*
choatum cum teſtatore in actione ſibi legata.
& num. 4.
2 *Legari an poſſit actio litigioſa?*
3 *Iudex non debet diuinare, nec de facto ſupplere.*
5 *Litis proſecutio non transfertur de perſona ad*
perſonam, niſi in hæredibus vel vniuerſalibus
ſucceſſoribus, vel in dominos, qui per procura-
torem agunt, vel à filio in patrem.

DECISIO III.

1 VTrùm † ſi teſtator legauit actionem liti-
gioſam ſuo nomine iam per eum in iudi-
cio deductam, & legatarius continet proceſ-
ſum ſeu proſequatur litẽ, teneat proceſſus? Et
videtur aliquibus ꝙ non: per auth. nunc ſi hę-
2 res. C. de litig. In oppoſitum: quia † legatum
valuit: vt l. fin. in fi. C. de litig. ergo actio tran-
ſiuit in legatarium, C de leg. ex legato nomi-
nis: ergo illum vtiliter potuit deducere in iu-
dicium, & in eius virtute litem proſequi. Nec
obſtat auth. nunc ſi hæres: quia licèt in fauo-
rẽ Rei dicat hęredem debere proſequi aſſiſte-
re legatario, ne fortè detur ſibi alius ſimiliter
legatarius actor, qui fortè ſibi eſſet potentior,
tamen non negat quin ſi legatarius ageret, &
ſibi nihil opponeretur, valerent proceſſus cũ
eo habiti, præſertim hærede & reo non cõtra
dicentibus, ſed agere patientibus. Sed illi qui
tenent primã opi. dicunt quòd l. fi. C. de litig.
eſt correcta per auth. nunc ſi heres. vt ibi no. &
in Auth. de litig §. 1. ego verò opi. ſecundam
credo veriorem: quia dato quòd legatarius
non poſſet agere, ſi tamen de facto agens ob-
tineat, proceſſus propter hoc non eſt nullus,
ſed iniuſtus ſi ſibi per debitorẽ opponebatur,
vel iuſtus ſi nõ ſibi opponebatur de vitio liti-
3 gioſi, quia † iudex non debebat diuinare, nec
de facto ſupplere, & ideò tenet proceſſus, niſi
appelletur, vel ſi appelletur & obtineat legata
rius per tres inſtãtias, ius enim actoris vel Rei
non reddit proceſſum nullum, ſed iniuſtũ ſal-
tem quoad ſe, & re ipſa, & actio oriens ex tali
ſententia pro non habente ius vel actionem
lata recipit fundamentũ in illo quaſi contra-
ctu, qui fit in iudicio tempore litis conteſtatę.
ff. de pecu. l. 3. §. idem ſcribit. Sed an ſuppoſita
4 iſta opi. poſſet † legatarius cõtinuare proceſ-
ſum inchoatum per teſtatorem, vel an opor-
tet eum de nouo incipere: & an ſi de nouo nõ
incœpit proceſſum, ſed primũ continuat, va-
leat proceſſus? Et videtur ꝙ imò eſt opus de
nouo omnia reiterare. arg. no. per gl. ff. de pro-
5 cur. l. quæ omnia in 2. glo. pro hoc quia † non
trãsfertur proſecutio litis de perſona ad perſo
nam, niſi in hęredib. vel vniuerſalibus ſucceſ-
ſoribus vel in dominos, qui per procuratorẽ
agunt, vel a filio in patrem, vt not. per Inn. de
iudi. c. quia. vt & ibi alle. iura ad hoc. pro hoc,
quia agens directa alio modo agit, quàm agẽs
vtili. aliud enim eſt medium concludendi in
vtili, quàm in directa. Cùm igitur tali legata-
rio non competit, niſi vtilis actio ex legato
nominis: ergo &c. Ad hoc ſatis poteſt induci,
quod not. per Cyn. C. de act. & obl. l. 1. in 8. q.

S V M M A R I V M.

1 *Intereſſatus admiſſus ad cauſam non poteſt im-*
pedire expeditionem cauſæ inter alios duos col-
litigantes inſtructam.

DECISIO IIII.

1 TRes † veniunt *a* ad cauſam beneficialem,
a & inter primum & ſecundum reum &
poſſeſſorem poſtquàm primus probabat intẽ-
tionem ſuam concluditur in cauſa & conſtat
ꝙ primus reſpectu ſecundi debet obtinere,
ſed tertius qui venit pro intereſſe ſuo dedit
bonos articulos de iure ſuo excluſionis iurũ
primi articuli qui ſunt admiſſi, quia eis proba
tis beneficium illi tertio eſſet adiudicãdum,
primus tamen petit ferri ſentẽtiam pro ſe con
tra ſecundum, contra quem probauit inten-
tionem ſuam, & eſt concluſum: Tertius dicit,
ꝙ non eſt ferenda donec venerit remiſſio ſua
& tota cauſa quoad eum expediatur, quæri-
tur an bene dicat? Facit quòd cauſa eſt expe-
dienda inter primum & ſecundum. ff. de rei
vendic. l. is à quo. & quod not. per Inn de con-
ceſ. præben. c. quia cunctis. circa princ. 3. gloſ.
quia tertius non venit ad cauſam pro defen-
ſione ſecundi poſſeſſoris, ſed ſolùm pro ſe, &
ideò quia non immiſcet ſe cauſæ, quæ verti-
tur inter primum & ſecundum defendendo

poſſeſſionem ſecundi, imò ſolùm contra quẽlibet deduci ius ſuum: ideo iuſtitia inter primum & ſecundum, quorum cauſa diſtincta eſt à cauſa tertij, non retardabitur propter tertium, quin pro primo contra ſecundum feratur ſententia ſtatim, ex quo primo conſtat de iure ſuo. argum. not. per Innoc. de re iudica. cap. cùm ſuper.

ADDITIO.

Tres veniunt. Adde Felin. in c. cum ſuper, col. 7. verſi. ſciatis etiam. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis poteſt dare curatorem clerico coram ſe litiganti.*

DECISIO V.

1 CLericus † minor xxv. annis agit pro debito, vel actione alia perſonali vel reali contra laicum & coram iudice ſeculari, iuxta c. ſi clericus, de foro compet. quæritur an tali clerico ille iudex ſecularis coram quo agitur, poſſit dare curatorem ad litem, vel an ſit ſibi dandus curator ad litem per iudicem eccleſiaſticum? Quidam dicebant, quòd non poſſit ſibi dari curator, niſi per iudicem eccleſiaſticum ſuum. arg. c. ſi diligenti, de foro compet. Tamen maior pars tenuit, quòd imò poſſit dari per iudicem ſecularem, & quòd eſſet dãdus ab eo coram quo agebatur, per l. fin. C. de admin. tut. quia ex quo ille habet iuriſdictionem in cauſa principali, etiam habebit in incidenti & acceſſorijs, ſine quibus cauſa dici non poteſt. argum. ad l. rem. & l. ad legatum, de procu. C. de iudi. l. quoties, de ordi. iud. l. 1. & 2. cum concor. Sed primi, qui tenent, quòd non poſſit dari per iudicem laicum corã quo agebatur, ſed per iudicem eccleſiaſticum, reſpondebant, quòd quia in iſto accidenti ſeu acceſſorio tangebatur ſubiectio perſonæ clericalis ſeu ſpiritualis, & eccleſiaſticæ, quæ per dationem curatoris ſubijciebatur in hoc iudici ſeculari, & etiam curatori & eius liberum arbitrium reſtringebatur, vt l. ſi curatorem habens. C. de in integrum reſtitutio. minorum. quòd debebat adeò ſpirituale & eccleſiaſticũ reputari, quòd non debebat terminari per iudicem ſecularem cauſę, ſed potiùs per iudicem eccleſiaſticum. argum. c. tuam. de ord. cogni. cum concor. ſed aliqui replicabant quòd non erat ſpirituale incidens nec eccleſiaſticũ, ſed potius ciuile & temporale, ex quo ſolùm cauſę & non perſonæ erat dandus tutor: & præſertim quia curator non datur perſonæ, ſed rebus. Inſtit. de curato. §. curatorem. Nec obſtat, quòd in hoc clericus ſubijcitur iudici ſeculari, quia etiam ſubijciebatur ſibi in cauſa principali, in qua contra eum per illum poterit ſententiari & condemnari in expẽſis: ergo etiam eodem modo ſubijciebatur ſibi in cauſa principali, & in iſto caſu acceſſorio cauſam ipſam concernente. arg. reg. iur. acceſſorium: præſertim quia non videtur aliud poſſe dici: quia cùm curator ſit dandus ad litem pręſentem, non poteſt dari niſi per eum coram quo eſt lis: quia ſi ante litem dari debet per iudicem eccleſiaſticum, tunc potius daretur ad litem futuram, quod eſſe non poteſt. arg. l. qui habet. §. ſi. cum l. ſeq. ff. de tutelis. & l. itẽ eorum. §. ſi decuriones. verſi. ſed ſi ita. ff. quod cuiuſque vniuer. no. neceſſe autem eſſet, quod ante litem motam ſibi daretur, cùm non ante poſſeſſionem litem mouere, nec eſſe in iudicio poſſit, cùm non haberet perſonam legitimam ſtandi in iudicio. C. qui dari tuto. poſſ. l. an vniuerſis. ergo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam committere ſummariè ſine ſtrepitu, etc. an poſſit de conſenſu partium inferior à Papa.*

DECISIO VI.

1 VTrùm † valet minor ſeu inferior à Papa committere cauſam de cõſenſu partium cum poteſtate procedendi ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu iudicij & figura, dic vt nota. per Ioan. And. in c. fin. de hæret. lib. 6. iuxta fin. magnæ gloſ.

DECISIO VII.

Similis eſt dec. 21. de iudi. in antiq.

De foro competenti.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 5. eod. ſupra in antiq.

De

De litis conteſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio ſimplex quam fecit reus ad libellū actoris non dicendo, Animo litem conteſtandi, etc. non inducit litis conteſtationem, ſecus ſi haberet conditionem annexam.*

DECISIO I.

1 DAto † libello per creditorem debitor reus nulla facta contradictione confitetur debitum, non tamen dicit animo litem conteſtandi. Quæritur vtrū in dubio videtur habuiſſe animum litem conteſtandi, vt ſic poſteà ſit neceſſe ferri ſententiam & in ſcriptis, vel an ſufficiat præceptum de ſoluendo? Et dicebant quidam, ꝙ in dubio non videatur dixiſſe animo litem conteſtandi, nec ſit neceſſe ferri ſententiā in ſcriptis, quia confitens in dubio non videtur habere animum ad litem, ſed potius velle euadere litem. Alij verò contra, quod imò in dubio videtur lis conteſtata: & ſit ſententia in ſcriptis ferenda: per ea quæ not. in l. vni. C. de lit. conteſt. & in c. dudum, de elec. §. litis. ſuper verbo, reſponſionē: & ſuper illa gl tener Io And. in Nouel. quod cū gl. ibi dicit, quod per confeſſionē fit litis conteſtatio, in dubio cēſetur fieri animo litem conteſtandi, niſi de contrario proteſtetur: pro hoc Inno. de lit. conteſt. c. vni. in prin. prima opin. videtur verior ſecundum legiſtas modernos. arg. l. ſi reus. ff. de procu. quod intellige quando eſt ſimplex confeſſio vel pura, ſecus ſi haberet contradictionem annexam, vt ſi confitendo debitum diceret ſe ſoluiſſe, vel factum pactum de non petendo, vel quid ſimile, & tunc procedāt prædictæ notæ, & vide circa hoc quod not. per Cyn. C. de lit. conteſt. l. 1. in 1. q. & C. de iuramen. cal. l. 2. vbi de hoc per eundem Cyn. iur. gen. q poſitam infrà.

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad reſpondendum libello ſi fuerit contumax an excommunicari poſſit?*

2 *Citatus quando quoad aduerſarium non intereſt ſuus aduentus, dicitur potius iuri ſuo renuntiare, quàm quòd cōtumax vel inobediens reputari poſſit.*

3 *Citatus à iure an excommunicari poſſit, ſi contumax extiterit?*

4 *Confeſſio Rei in caſu matrimoniali conſanguinitatis vel affinitatis & beneficialis non prodeſt actori.*

DECISIO II.

1 NVnquid † in cauſa in qua poteſt procedi lite non conteſt. parte rea citata non cōparente in termino aſſignato poſſit excōmunicari? Quidam dixerunt quòd non, quia poteſt procedi ad vlteriora in cauſa etiam vſq; ad ſententiam in cōtumaciam partis, & ideò non eſt neceſſe, quod propter aliqua remedia iuris cogatur venirē, & ideò tunc ceſſat miſſio in poſſeſſionem, extrà de eo qui mittit. in poſſeſ c. eum qui. lib. 6. in fine cap. Aliqui verò dixerunt cōtra, quia intereſt actoris, vt veniat reſponſurus, quia forſan per eius reſponſionem poterit probare, & non aliàs. Alij dixerunt an citetur ad lit. conteſtat. vel ad alios terminos q omitti poſſunt, vel ſunt ſuperflui, & tunc non, aut ad alios terminos eſſentiales, & tūc aut ſeruari poſſunt etiam ſine parte, vt ſunt terminus ad iurandum & libellandum & ad ponendum & ad producendum omnia, & ad dicendum contra articulos, & contra producta, & declarandum, & ad dicendum cōtra declarationem, & ad concludendum, qui omnes ad voluntatem partis poſſunt ſeruari melius reo abſente nō veniente, quàm ſi veniret. cùm præſentis potius interſit reum abſentem nihil dicere contra commiſſionem, nec dare libellum, nec iurare, nec deliberare ſuper libello ſuo, quia ſemper eo veniente poterit petere, quod iuret de calumnia, vel eo recuſante, puniatur pœna iuris, & ēt actoris intereſt reū non dare poſitiones, vel articulos, nec dicere ctra per eum datos ac producere aliqua, nec dicere contra à ſe producta, nec eius intereſt reum non concludere, cum in termino ad hoc aſſignato in eius contumacia cōcludi poterit, & tunc reo non cōparente in termino, vel terminis tali, vel talibus non poſſit excommunicari, nec debeat, cùm non poſſit contumax dici, cùm aduerſarij non intereſt eum venire, nec etiam aliàs puniri eius cōtumacia, potius
2 † enim dici debet iuri ſuo renuntians, quàm cōtumax, vel inobediens, aut citare ad terminum, qui non poteſt ſeruari eo abſente, vt ad reſpondendum poſitionibus, non video qua-

2 *Cauſa poſſeſſorij in beneficialibus regulatur ſecundum terminos Clem. diſpendioſam.*

3 *Poſſeſſorium reſtituenda eſt multum fauorabile pro ſpoliato, & celeritatem deſiderat, præſertim in odium ſpoliantis.*

DECISIO I.

1 Vtrum † pro parte poſſidentis dato libello in ſolo petitorio in beneficialibus contra impedientem vel ſe opponentem & prætendentem ius habere, & poſtea dicto dante libellum per aduerſarium ſpoliato ſuſpenſoq; petitorio poſt dationem articulorum in petitorio pro parte ſpoliati volentis in illo poſſeſſorio procedere, ſit opus reiterare omnes præcedentes terminos ſuper poſſeſſorio? Et videtur ꝙ ſic, ex quo ſolo petitorio erat actum, & non erat datus libellus in poſſeſſorio, præſertim quia tūc dans libellum poſſidebat, nec cōqueri de ſpoliatiō ne poterat, & etiam quia non fuit lis conteſtata ſuper poſſeſſorio, cuius occaſio nondum erat exorta. Fuit dictum ꝙ non, quia in beneficialibus ſi ſolo poſſeſſorio procedatur, non eſt neceſſe dare libellum, nec litem cōteſtari,
2 imò † poteſt procedere ſummariè & de plano & habet locum in ſolo poſſeſſorio ſuper beneficialibus Clem. diſpendioſam. Item quia deducto etiam priùs petitorio ſatis quoad ſui naturam erat deductū poſſeſſorium, licèt non formaliter ad finem reſtituendæ poſſeſſionis, ſed potius tuendæ, igitur ſufficere videatur, argumentum. ff. de exceptione rei iudicatæ. l. ſi cum ar. & l. ſi fundi. præſertim, quia poſſeſſorium reſtituendæ eſt multū fauorabile pro ſpoliato & celeritatē deſiderat, & pſertim in odiū ſpoliantis, vt ſic dicamus ꝙ poſſeſſoriū retinendæ quod in libello petitorij fuit deductum mutetur nunc in poſſeſſorium reſtituendæ arg. in ſim. ff. de ſecun. tab. l. 2. §. ſi ſub conditione. vbi ſecundū tab. mutatur contra tab.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſuper petitorio per iudicem ad quem per poſſeſſorio aditum, non valet, licet coram iudice à quo à principio actum fuiſſet ſuper vtroque.*

2 *Petitorium non venit ſub poſſeſſorio.*

3 *Poſſeſſorium non trahit ad ſe petitorium, licet ſecus econtra.*

DECISIO II.

1 ACto † in partibus ſuper eccleſia petitorio & poſſeſſorio, tandem in caſu ſuſpenſo poſſeſſorio & lata ſententia in ſolo poſſeſſorio appellatur ab ea & defertur appellationi & virtute appellationis cauſa appellationis illius committitur in curia audienda, & partes procedunt coram eo in poſſeſſorio & petitorio ſimul & fertur ſententia in vtroque, quæritur an valeat in petitorio? Quidam dicunt quòd non, ex quo appellatio erat emiſſa duntaxat à diffinitiua in ſolo poſſeſſorio. Alij contra, quia per illam appellationem totum fuit deuolutum ad curiam, & petitorium & poſſeſſorium, & præſertim ex quo originaliter fuerat ſuper toto proceſſu, & ne cauſæ continentia diuidatur: & ſi cauſa appellationis commiſſa totum negotium eo modo quo erat apud primum iudicem in partibus commiſſum videtur, coram eo autem potuiſſent partes procedere in petitorio, ergo & coram iſto auditore. Pro prima parte erant plures,
2 quia † ſub poſſeſſorio non venit petitorium. argu. c. 1. de ſequeſtra. cum ibi no.
3 nec † poſſeſſorium trahit ad ſe petitorium, licèt ſecus econtra, vt ibi. & ar. C. ſi à non competen. iudic. l. ſi de proprietate. facit l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acqui. poſſ. &c.

De Reſtitutione ſpoliatorum.

SVMMARIVM

1 *Spoliatus an debeat audiri ſuper reſtitutione vbi latis duabus ſententijs contrarijs ſuper beneficio ſpoliator petit ſe audiri ſuper deſertione appellationis interpoſita per ſpoliatum à ſententia ad fauorem ſui lata.*

2 *Nullitatis exceptio requirentis altiorem indaginem non obſtat iudicio adipiſcendæ.*

3 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus.*

4 *Iudicium poſſeſſorium requirit poſſeſſionem.*

5 *Spoliato petenti ſe reſtitui, an reſeruationis exceptio obſtet?*

6 *Reſeruatio inficit poſſeſſionem.*

7 *poſſeſſionis eſſentia non diuerſificatur per iuſtū vel iniuſtum.*

8 *Poſſeſſio transfertur ex inutili contractu, vbi nō poſſet transferri dominium.*

DECI-

DECISIO I.

1 PRimus † in data a obtinuit vnam
2 ſententiam contra ſecundum in da
ta reum & poſſeſſorem, à quo ſecun
dus in data appellauit, & in cauſa ap
pellationis ſecundus in data prætendens præ-
textu cuiuſdam reſeruationis primum exclu
ſum & ſede nouo obtinuiſſe mandatum à Pa
pa quòd ſibi in uim illius reſeruationis proui
deretur, & in poſſeſſionem reduceretur, non
obſtante litis. penden. ſi non foret alteri ius
quæſitum obtinuit ſententiam pro ſe, & per
ſecundum auditorem, qui cognouit de cauſa
appellationis, ſibi obtinuit prouideri, poſteà
primus in data obtinuit vnam commiſſio-
nem vni tertio auditori ſuper deſertione ap-
pellationis emiſſæ per ſecundum in data à pri
ma ſententia pro ipſo primo lata, & ſuper nul
litate ſententiæ pro ipſo ſecundo latæ, ſed
pendente lite inchoata ſuper dictis deſer-
tione & nullitate primus ſpoliauit ſecun-
dum poſſeſſione ſua, & obtinuit poſſeſſio-
nem in virtute cuiuſdam executoriæ quam
obtinuit ſuper prima ſententia pro ſe lata.
Secundus verò in data petit ante omnia ſe re-
ſtitui, & vt ſpoliatum & ſpoliationem vt at-
tentatum lite pendente reuocari. Primus ve-
rò in data petit prius debere procedi ſuper de
ſertione appellationis emiſſæ à prima ſenten-
tia, & ſuper nullitate ſecundæ ſententiæ. Quæ
ritur ſuper quo primò debet procedi? Dictũ
fuit quòd prima ſentẽtia lata pro primo fuit
nulla obſtante reſeruatione & decreto in ea
appoſito, & ſic per conſequens appellationem
ab eo interpoſitam non poſſe dici deſertam,
& fruſtra de eius deſertione quæri, & ſimili-
ter poſſeſſionem obtentam in virtute execu-
toriæ potius debere dici ſpoliationem de fa-
cto, & ideo de huiuſmodi ſpoliatione prius
eſſe quærẽdum, & reſtitutionem ante omnia
fiendam pro eo qui habuit ſecundam ſenten-
tiam, quæ ſupponitur lata per iudicem ha-
bentem bonam commiſſionem ſuper hoc, &
licet primus prætenderet dictam ſecundam
2 ſententiam nullam, quia † tamen nullitatis
inquiſitio requirit altiorem indaginem, pro-
pter quòd etiam iudicio adipiſcendæ poſſeſ-
ſionis non obſtat quæſtio nullitatis, ergo mul
tò minus nec iudicio reſtituendæ. argumen.
C. de edict. diui Adrian. tollend. l. 2. quia
3 † ſpoliatus ante omnia reſtituendus eſt. de ro
dine cognitio. capitu. ſuper ſpoliatione. Ali-
qui tamen dixerunt, quod ſententia lata pro
primò fortè non eſt nulla, ex quo pars in pro-
ceſſu de reſeruatione nihil oppoſuit in ter-
mino quo debuit, & lata fuit ſententia vel
ſaltem talis ſententia tenuit nec fuit nulla
in præiudicium partis, contra quam fuit lata
vt pareret exceptioni rei iudicatæ, non tamẽ
vt virtute ſentẽtiæ re vera in beneficio ei pro
quo fuit lata aliquod ius acquiratur. Reſerua
tio enim licèt impediuerit quoad iuris acqui
ſitionem, & ligauerit manus cuiuſcunque in
ferioris quòad collationẽ vel iuris adiudica-
tionem, non tñ quòad proceſſum iudicialẽ,
& ea quæ reſultare poterant ex proceſſu, ſeu
quòad proceſſus efficaciam, quia ſnĩa ab eo
lata pareret exceptionem rei iudicatæ inter
partes, inter quas lata eſt, ſi non appelletur, vel
ſi appelletur, & appellatio deſeratur prętextu
allegationũ cõpetentium & non oppoſitarũ,
non poteſt ſnĩa retractari, de re iu. c. inter mo-
naſterium. C. de re iu. l. ſub ſpecie. licet regula
ſuperiorum vel iurium acquiſitionis ſeu ad-
iudicationis factæ non tranſeat ſententia in
rem iudicatam, iuxtà no. per Inn. de reſcri. c.
conſtitutus in fi. benè tamen dictum fuit ꝙ ſe
cundus in dato non poteſt tanquam ſpoliatus
directo iudicio poſſeſſorio ſe reſtitui petere,
quia propter reſeruationem cui etiam inniti
tur ſecundus, nunquam potuit habere veram
poſſeſſionem, qua poſſet peti iudicium reſtitu
torium. Nam antequã ſibi in virtute reſerua-
tionis & noui mandati per eum impetrati de
ſibi prouidendo, ſi non foret alteri ius quæſi-
tum, obtinuerat poſſeſſionem ſeu detentatio
nem ad quam petit ſe reſtitui, quod non põt,
quia illa poſſeſſio erat infecta per reſeruatio-
nem, intantum ꝙ re uera non cenſetur habuiſ
ſe poſſeſſionem, propter no. per Inn. in c. vt no
ſtrum. de app. Sed tamen bene poterat petere
illam occupationem aduerſarij tanquã inno
uatã reuocari & ante omnia reduci in ſuã pri
ſtinã detentionem, ſeu in ſtatu in quo primo
erat, vt in titulo, ut lite pen. per totum, quia
in reuocatione attentatorũ nõ q̃ritur an quis
poſſideat, ſed ſolũ ſtatus primus in quo erat
4 pars anteq̃ attẽtaretur, licet † in iudicio poſſeſ
ſorio requiratur qđ quis poſſideat. vt no. Inn.
de maio. & obe. c. dilecti. Alij verò dicebant
contra, ꝙ ſolũ erat reuocanda occupatio pri
mi, & ſic auferenda poſſeſſio, ſed non reſtituẽ
da ſecundo, donec per finalem ſententiã obti
neat

neat ſibi fieri prouiſionem in virtute reſerua
tionis vel prouiſionem in eius virtute per ſe-
cundum Auditorem facta tenuiſſe declarari,
& tunc virtute illius mandati cuius virtute
ſibi prouiſum fuit tanquam de reſeruato erit
in poſſeſſionem inducendus, & non antè.
Nec obſtat ſi dicatur, quòd reducendus eſt in
ſtatu in tempore quo fuit attentatum, vt no-
ta. Inno. in d.c. dilecti. quia illud verum, quan
do ille ſtatus erat debitus & licitus, vel de hoc
erat dubium., ſed hic ille ſtatus in quo tunc
erat, erat indebitus & illicitus & minus cano-
nicus, quia illi poſſeſſioni de facto ſeu deten-
tationi, quam ante habebat obſtabat reſerua-
tio, & ideo ad illum ſtatum eſt reducendus,
ne patere poſſit vitioſus ingreſſus. argumen.
de eo qui mit. in poſſeſ. capit. eum qui. lib. 6.
pro hoc etiam facit quod notat Innocen. in
capitu. bonæ. de appellatio. Et ſi dicatur, quid
ſibi proderit reuocatio attentatorum niſi ip-
ſe reducatur in ſtatu? Dico quòd multum,
quia poſſeſſio remanebit vacans, & vacua, in
qua ſi eum finaliter obtinere contingat faci-
lius fiet pro eo executio quàm ſi eſſet per ad-
uerſarium ſuum detenta. argumen. notato-
rum in ſimili per Innocen. extra de teſtibus.
c. veniens. 2. ſuper verbo, incontinenti: & in
iſta opinione ego eram, licèt magis cæteri in
ſe inclinarunt vt etiam reduceretur in ſtatu
in quo erat. Alij tamen dicebant quòd poſſet
petere ſe reſtitui in iudicio poſſeſſorio, quia
5 † licèt reſeruatio obſtet petenti ſe reſtitui
eius priſtinæ poſſeſſioni vbi ageret contra Pa
pam, ſeu habentem cauſam ab eo in virtute
reſeruationis, non tamen obſtaret petenti ſe
admitti contra ſpoliantem qui ſe non defen-
deret prætextu reſeruationis, nec ei innitere-
tur, argu. ff. de vi & vi arma. l. 1. §. fina. & ff. de
precar. l. qui præcario. hæc opin. non approba-
6 tur quia † cum prætextu reſeruationis impe
diretur poſſeſſionis acquiſitio in tantū quod
non cenſebatur habere aliquam poſſeſſionem
nec naturalem nec ciuilem, ergo nec poterat
ſibi competere iudicium poſſeſſorium. argu-
men. l. 1. §. deijcitur. ff. de vi & vi arma. & ar-
gumen. nota. in d. cap. vt noſtrum. de appella.
per Innocen. ad quod no. glo. de do. & contu
ma. c. contingit. in fi. gl. nec etiam crederem
eum habere condictionem ex cap. reintegran
da. 3. q. 1. quia credo quod illa ſupponit ve-
ram poſſeſſionem præceſſiſſe, vel naturalem
vel ciuilem. Et eſto quòd ſufficeret ſola deten
tatio, adhuc non crederem iſtum per eam poſ
ſe reſtitui, quia detentatio ſua obſtante reſer
uatione erat infecta & vitioſa, quantumcun
que eam ignoraſſet ab initio, propter decre-
tum ei annexū quod afficit ignorantes, vt c.
ſi eo tempore. de elect. Nec prodeſt etiam ſibi,
ꝙ vadit contra tertium ſpoliantem vel inua
dentem, quia cum ille poſſideat, vincit acto-
rem, iſtum petẽtem ſe reſtitui per non ius ſuū,
quia ex parte actoris ius metimur. arg. l. fi. C.
de rei vend. ff. ſi pars hære. peta. l. 1. & pro hoc,
bene facit ff. de teſt. mil. l. militis codicil. §. ve
teranus. de ſecun. tab. l. qui liberis. §. fi. Alij ta
men tenent ꝙ beneficium reſeruatum poteſt
verè poſſideri vel naturaliter vel ciuiliter, li-
7 cèt iniuſte, quia † iuſtū vel iniuſtū, non diuer-
ſificant eſſentiam poſſeſſionis, ar. l. 3. §. ex cō-
trario. in fi. ff. de acq. poſ. ad quod allegāt tex.
in l. 1. §. ſi vir. ff. de acq. poſ. iunct. l. 3. §. ſciēdū.
8 ff. de don. inter virum & vxorem quia † ex in-
utili contractu transfertur poſſeſſio etiam vbi
non poſſet transferri dominium, vt ibi. Sed an
iſte ſecundus ſi eſſet reſtitutus vel nunquam
fuiſſet ſpoliatus, qui tenet beneficiū reſerua-
tum in quo nullum ius habebat, poſtea obti-
neat ſibi prouideri ī virtute reſeruationis ſeu
prouiſionis per ſecundum auditorem ſibi fa-
ctæ, indigebit noua inductione in poſſeſſionē,
vel an ſufficiat ſibi, ꝙ remaneat in prima quā
antea tenebat, quæ licet tunc illicita, nūc fiat
licita. Quidam dicunt, ꝙ non indiget noua in
ductione, ſicut nec emptor qui prius rem tene
bat nō indiget noua traditione, ff. de rei ven
l. quædam mulier. Alij verò dicunt ꝙ indiget
noua inductione. arg. de inſti. c. ex frequenti-
bus. & de conceſ. præb. c. poſt electionem.

ADDITIO.

Primus in data. Adde Aeneam de Fal. in tra-
cta. reſeruat. in quarta quæſtione principali
in vndecimo effectu.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus apoſtolicus reſtituendus eſt cōtra per*
mutantem ipſum ſpoliantem beneficio: ex cau-
ſa fictæ permutationis renuntiatio, non obſtan
te renuntiatione iuri & poſſeſſion, & petitio
nis iuramento per ſe facto.
2 *Beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate*
expectantium.

3 *Renuntiatio petendę reſtitutionis factę poſt ſpoliationem an obſtet petenti ſe reſtitui?*

DECISIO II.

1 A & B.ex † cauſa permutationis inuicem faciendæ reſignauerunt ſua beneficia in manibus ordinarij: Quidam verò expectatiuus apoſtolicus poſt præmiſſam reſignationē antequàm per ordinarium eſſet expedita permutatio, id eſt, antequàm beneficium vnius permutantium inuicem alteri contuliſſet, acceptauit beneficium ipſius, & fecit ſibi de eo prouideri, & in poſſeſſionem induci, prætendens quod dictus A.tempore reſignationis beneficij erat ſenex & infirmus, & quod in fraudem expectantium permutationem illam fuerat machinatus, & eadem die qua expectans apoſtolicus acceptauit & fecit ſibi prouideri & in poſſeſſionem ſe induci, ordinarius perfecit dictam permutationem videlicet beneficium ipſius A.conferendo ipſi B. & econuerſo.Modò dictus B. videns quod dictus apoſtolicus fecerat ſe induci in poſſeſſionem beneficij quod fuerat ipſius A.& nunc fuerat ipſi B. collatum ex cauſa permutationis, in craſtinū ipſum expectantem apoſtolicum ſpoliauit, & omnia iſta facta fuerunt adhuc viuente ipſo A.poſteà verò per ſex aut ſeptē dies dictus A.ex ſua infirmitate deceſſit, & poſt prædicta dictus expectans apoſtolicus ſic ſpoliatus renūtiauit iuri & poſſeſſioni & petitioni reſtitutionis medio iuramento:ſed non obſtante renuntiatione prædicta apoſtolicus prædictus contra dictum B.petebat ſe reſtitui in poſſeſſionem dicti beneficij quo fuerat ſpoliatus: opponebatur ſibi per ipſum B. ꝙ non potuerat acceptaſſe, nec poſſediſſe prædictum beneficium quod nō vacauerat niſi per reſignationem per ipſum A.factam ex cauſa permuta-
2 tionis cum ipſo B. fiendæ: & † beneficia permutata non veniunt ſub poteſtate expectantium.in c.j.de rerum permut.lib.6. Item opponebatur ſibi de renuntiatione prædicta, dictus verò expectans dictam permutationem ſeu renuntiationem eius prætextu factam dicebat fraudulentam & machinatam in fraudem expectantium, & ideo ipſum potuiſſe nihilominus acceptare, & ſibi facere prouideri, & per eum fuiſſe inductam veram vacationē in præiudicium reſignantis, & in fauorem expectantis:vlterius etiam aſſerebat ꝙ & ſi poſſeſſio ſua reſpectu ipſius A.poſſit reputari vitioſa, tamen reſpectu ipſius B. qui ipſum ſpoliare non debuit, niſi eo primitùs vocato & audito, poterat reputari canonica, & erat
3 contra eum reſtituendus. Nec obſtat † ſibi renuntiatio, quia eam fecerat poſt ſpoliationē prædictam, & ideo ſibi non præiudicabat quo minus eſſet reſtituendus.ar.c.ſolicitè.de reſt. ſpol.quæritur quid iuris.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalarij ſpoliati ab ordinarijs an poſſint petere reſtitui.*

DECISIO III.

1 NVnquid † iſti quibus committuntur hoſpitalia, xenodochia, leproſaria & talia huiuſmodi, ſi ſint ſpoliati ſeu priuati per ordinarios ſuos à quibus adminiſtratio eis fuit commiſſa, poſſint petere reſtitutionem? vide quæ ſcripſi de religio. domi.capitu. quia contingit, vt autem. iuxta gloſ. ſuper verbo, committatur.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec.de reſtitu.ſpol.nu.17.in antiq. Vide Caſſa dec.4.pag.ſecunda.verſi.nec refragatur.vt lite penden.

SVMMARIVM.

1 *Spoliato petenti reſtitutionem contra prouiſum à Papa inductam per ſuum executorem poſſeſſionem beneficij reſignati, an obſtet quod ſibi fuerit prouiſum de dicto beneficio nō vacante de facto, licèt de iure?*

2 *Renuntians non ſolum perdit ius in proprietate, ſed etiam in poſſeſſione, imò facilius in poſſeſſione, poſito quod renuntiatio non teneret.*

DECISIO V.

1 SVppoſito de conſuetudine in eccleſia ꝙ præcentoria non conferatur niſi canonico præbendato, & quòd ſi præcentor qui
2 etiam eſt canonicus præbēdatus dimiſerat canonicatum & præbendā cenſeatur ēt dimiſiſſe præ-

præcentoriã. Quidam præcētor reſignauit canonicatū & præbēdã. ſed adhuc de facto uoluit retinere pcētoriã, tamē ordinarius ad quem illius ſpectabat collatio contulit eam cuidam canonico illius eccleſiæ tãquã uacantē, per dimiſſionē canonicatus & præbendæ, & eũ induxit de facto in poſſeſſionem ipſius præcentoriæ, & fuit receptus per capitulum non uocato primo præcētore, qui ſecūdū ſe poſſeſſionem præcētoriæ adhuc retinebat, nec credebat eum perdidiſſe, & poſtea ille primus præcentor uenit ad curiam Romanam, & in manibus Papæ uel commiſſarij ab eo deputati reſignauit præcentoriam, & eam Papa cuidam cōtulit tanquam uacantem in curia per reſignationem illam in eius manibus factam, & ille cui Papa contulit, fuit inductus per executorem ſuū in poſſeſſione, uenit alter cui ordinarius cōtulerat, & prætēdit ſe ſpoliatū, &

1 petit ſe reſtitui; Quærit † an ſit reſtituēdus? Quidam dicunt ꝙ non, quia ex quo primus præcentor non dimiſerat poſſeſſionē quãdo ille fuit inductus per ordinarium, non potuit aſſequi poſſeſſionem, donec primus præcentor uocatus fuiſſet amotus de poſſeſſione. ar. C. ſi per uim uel alio modo. l. fi.

2 quia eſto ꝙ aliàs † ꝑ renūtiationē nō ſolū perdat renūtians ius in proprietate, ſed etiã in poſſeſſione, imò faciliùs in poſſeſſione, poſito ꝙ quòad ꝓprietatē non teneret renūtiatio ut no. Inn. in c. ꝙ in dubijs. de renuntiat. tamē nō ſequit̃ ꝙ prætextu dictæ conſuetudinis dimiſſo canonicatu & ꝓbenda ꝑdens proprietatem in præcētoria, propter hoc perdiderit poſſeſſionem. ar. c. licèt. de præb. lib. 6. Sed hæc ratio cōcluderet ꝙ primo præcentore ſi incontinenti quaſi continuãdo ordinariū eieciſſet de poſſeſſione quàm citò ſciuiſſet, quia reſpectu ordinarij non poſſet dicere ſe ſpoliatū. arg. ff. de acquiren. poſ. clam. l. poſſidere. §. qui ad nundinas. & l. ſi id quod. Sed quia hic non uenit ad cauſam primus præcentor, ſed ille cui Papa poſt eius reſignationem contulit, ſecus eſt, quia reſpectu huiuſmodi Apoſtolici & cuiuslibet alterius, ille cui ordinarius contulit, poſſidebit per prius, ideò apoſtolicus uel eius executor non debuit eum eijcere ſine cauſæ cognitione. Nam non eſt dubium ꝙ etiam ſeppro ante reſignationem factam in manibus Papæ per primū præcentorem ipſe quē ordinarius induxit in poſſeſſionem ſaltē habuit naturalem, licèt præcentor primus in animo retineret ciuilem ut §. qui ad nūdinas, quæ quamuis clandeſtina, tamen pariꝭ reſtitutorium interdictum contra quemcunque præterquàm contra primum præcentorem a quo fuit clandeſtina, ſi uellet eam retinendo defendere, ut l. 1. §. fin. ff. uti poſſ. iunct. l. 1. §. deijcitur. de ui & ui arma. Cū igitur primus præcentor non defendat eã imò nec habens cauſam ab eo, quia iſte cui Papa contulit, non habet cauſam a prædeceſſore, ſed potius a Papa, uidetur ꝙ ille ſit reſtituendus, quē ordinarius prius induxerat.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus deprædatus cappa uel breuiario poteſt contra prædonem agere nomine ſuo.*

DECISIO VI.

1 VTrum † religioſus deprędatus cappa uel breuiario uel alijs rebus ſuis poſſit nomine ſuo agere contra deprædantem uel ad recuperationem rerum uel æſtimationem? Fuit dictū quod ſic arg. l. 3. C. ſi per uim uel alio modo. & ff. de iudic. l. ſi longius & not. in Spec. titu. de accuſationib. in uerb. ſed quid ſi cappa. 8. col.

SVMMARIVM.

1 *Petitorium. licèt A. ſuſpenderit quòad B. non obſtabit quominus ipſe B. admitti debeat ad petitorij cauſam ab A. contra tertium collitigantem reaſſumptam.*

DECISIO VII.

1 RIchardus † & Robertus & Thomas ſuper quodam beneficio contendebant, ita ꝙ Richardus prætendens ſe ſpoliatum per Robertum egit poſſeſſoriū reſtituendo,

tuendæ, & ſuſpendit petitorium, & obtinuit ſententiam in poſſeſſorio pro ſe, & fuit per ſententiam reſtitutus, ſed quia antequam ferretur fortè ſententiam uel ſaltem mandaretur executioni, Robertus ſecundum ſe fuit ſpoliatus per Thomam, idem Robertus egit contra Thomā poſſeſſorio, & petiit ſe reſtitui, ac ſuſpendit contra eum petitorium, ſed quia non bene probauit Robertus intentionem ſuam, fuit dictus Thomas ab eius impetitione in dicto poſſeſſorio abſolutus, dictusq; Robertus appellauit & procurauit cauſam illius appellationis committi in poſſeſſorio alter auditori. Tandem Robertus uolens procedere in petitorio contra Richardum, petijt eum citari ad procedendum in petitorio, tunc autem uenit etiā Thomas & uidens Robertum contra Richardum procedere in petitorio petijt etiam ſe admitti ad petitorium, quia ſua intereſt: opponitur ſibi per Robertum quod ipſe contra eum ſuſpendit petitorium, & cum adhuc pendeat iudicium poſſeſſorium quod ipſe antè intentauerat contra eum & nunc in ſecunda inſtantia pendet, non debet donec poſſeſſorium ſit terminatum admitti ad petitorium. Quæritur quid iuris? Tenuerunt omnes quod non obſtante dicta ſuſpenſione petitorij dictus Thomas ſit admittendus ad petitorium, quia ſua intereſt, ex quo uidet dictum Robertum procedere in petitorio contra Richardum. Itē quia imputandum eſt eidem Roberto quòd procedi in petitorio donec poſſeſſorium per eum contra Thomam intentatum ſit finitum: uidetur enim eo ipſo quòd procedi in petitorio quodammodo renuntiare poſſeſſorio, præſertim autem eſt admittendus Thomas, quia non uenit uoluntarius ad petitorium, ſed quaſi coactus ex facto dicti Roberti quem uidet procedere in petitorio contra Richardum, & ſua intereſt admitti petitorium, ne tacendo ſciens cauſam petitorij agi inter eos ſibi poſſit præiudicium generari. iux.l. ſæpè. de re iud. & c.cùm ſuper. & c.quamuis. cum ibi nota. per Innocen. de re iudica.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio dicitur acquiri per tactum annuli portæ clauſæ, et ſi fuerit ſpoliatus, reſtituendus eſt?*

DECISIO VIII.

An† inductus a in poſſeſſionē per annulum ſeræ eccleſiæ clauſæ, cuius claues erant pœnes eum ad quem pertinebat cuſtodia eccleſiæ tempore vacationis apprehēdat poſſeſſionem, ut ſic ſi poſtea non admittatur tāquam ſpoliatus vel ſi alius in poſſeſſionem inducatur ſit reſtituendus. Tenuerunt quod ſic, quia talis annulus eſt pars rei. argu. ff. de fundo inſtru. l. quæſitum. §. ſiſtulis. de act. emp. fundi in

prin-

princ. ergo &c. agum. l. 3. in princi. ff. de acqui. poſſeſ. præſertim quia inducens habebat poteſtatem tradendi poſſeſsionem, & tunc in tali poſſeſsione apprehenſa ſufficit rei præſentia cum uiſu. arg. l. 1. §. ſi iuſ ſeris. & l. quod meo §. ſi uenditorem. in eo. ti. etiam tunc talis poſſeſſio eſt extendenda. iuxta. not. per Inn. in c. in literis. de reſt. ſpo. & in c. tranſmiſſa. de electíon. & ibi per Compoſt. Nec obſtat quòd cuſtodia erat pœnes alium, quia nõ propter hoc erat poſſeſsio pœnes eum. iuxta no. per Inno. in c. ex parte de arbi. ſed quando alius eſſet in poſſeſsione, tunc poſſeſsio talis non eſt extendenda, ſed reſtringenda ad ea ſola quæ traduntur, ſeu de quibus poſſeſsio uacat, ut notat Compoſtel. de electio. c. tranſmiſſam.

ADDITIO.

a An inductus. *Hæc dec. eſt ſingulariter notanda, quòd per tactum annuli quæratur poſſeſſio eccleſiæ nẽpè uix alibi ita bene deciſum huiuſmodi poſſeſſionis acquirendæ modum inuenies. Cum hac deci. concor. deci. 5. ſup. de cauſ. poſſeſ. in antiq.*

SVMMARIVM.

1 *Interdicto, Vti poſſidetis ab una, & interdicto Vnde ui: & ab altera partium intentatis ſi in vtroque ſufficienter ad victoriam probatum fuerit, pro quo ſententia ferenda erit.*

DECISIO IX.

1 Abbas † pro certis iuribus epiſcopalibus in quorum poſſeſſione ſe aſſerit, egit contra epiſcopum eum turbantem & inquirentem interdicto, Vti poſsidetis & econtra epiſcopus egit contra abbatem pro eiſdem iuribus quibus per eum ſe aſſerebat ſpoliatum interdicto Vnde vi pro eorum reſtitutione, & tandem vterq; probat ſufficienter intentionem ſuam. Quæritur an pro utroq; ſit ferenda ſententia an pro ſolo epiſcopo? de quo plenisſime not. Innocen. de præſc. cap. ueniens. in maiori gloſſ. ſuper uerbo, niſi in aliquo: ſed non ita plenè. C. uti posſid. l. 1. in 5. & 6. quæſtio. & Innocent. ubi ſuprà tenet ſecundum quoſdam in utroq; interdicto, & pro utraque parte feratur ſententia, ſed tamen ſola lata pro epiſcopo interdicto Vnde ui, mandabitur executioni, & non lata pro abbate interdicto Vti poſſidetis. Secundum alios autem tenet quòd ſolùm pro epiſcopo interdicto Vnde ui feratur ſententia, & non pro abbate interdicto Vti poſſidetis.

DECISIO X.

Simil is eſt dec. ſup. eo. in antiqui. nu. 18.

SVMMARIVM.

1 *Fructus qui percipi potuerunt an ueniant ex ca. reintegrandæ*

DECISIO XI.

1 AN in † conditione ex canone reintegranda ueniant fructus qui percipi potuerunt nonnulli ex materia uiolentiæ & contra uiolentium competat arg. l. in uaſor. cum ibi not. circa princip. glo. C. Vnde ui. licèt Archid. in ca. reintegrãda. 3. quęſtio. 1. uideatur tenere ſimpliciter quod ueniant, ſed maior pars fuit in opinione prima quod non.

DECISIO XII.

Similis eſt dec. 15. de cauſa poſſeſſ. & propriet. ſuprà in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus una perceptione, et demum ad reliquas ſucceſſiuas admiſſus, an reſtitutionẽ petere poſſit.*

DECISIO XIII.

1 PRæcentor † & capitulũ conſueuerunt recipere tortitia & candelas quæ ponuntur in funere in eccleſijs parœcialibus totius ciuitatis, ubi ipſe & canonici interſunt cum proceſſione in ſepultura. Contigit quod quadã die quædam eccleſia nõ permiſit rectorem ipſius eccleſiæ recipere tortitia, & candelas quæ ibi obuenerant in quadam ſepultura, in qua illi interfuerant, ſed in ſequentibus funeribus bene fuerũt permiſſis recipere, & etiam in cæteris eccleſijs, agebant, tamen poſſeſſorio tanquã ſpoliati poſſeſſione ſua pro illa ſepultura, & petebant ſe reſtitui, erat quæſtio an bene agerent. Nam uidebatur eos non poſſeſſionem iuris recipiendo, & non poſſunt, quia iam illam poſſeſſionem recuperauerunt, ex quo in ſequen. funeribus fuerunt admiſſi & permiſſi recipere, aut peterent ſe reſtitui ad poſſeſſionem illorũ tortiorum & candelarũ illius, diei ſepulturæ, & non poſſunt, quia illorum poſſeſſionẽ nunquam habuerunt. Fuit tamen dictũ ꝙ imò poſſent petere ſe reſtitui, per no. per Inn. in c. quærelam. ſuper uerbo, ſubtractã, ibi, ſed quid ſi poſtquam ſpoliauerunt cũ ierit ad capitulum.

De Dolo & contumacia.

SVMMARIVM.

1 *Canonici ſingulares citati ſi fuerint contumaces, non poſſunt excommunicari pro capitulo non comparente ubi decreta fuit citatio contra decanum, & capitulum.*

2 *Procurator capituli an poſſit petere abſolutionẽ canonicorum ut ſingulorum excõmunicatorum.*

3 *Syndicus uniuerſitatis non poteſt agere uel conueniri pro iuribus ſingulorum de uniuerſitate.*

DECISIO I.

CITATIS a decano † cum capitulo cuiuſdam eccleſiæ ut comparẽt certa die in curia proceſſuri in quadam cauſa prophana ad ſingulos actus uſq; ad ſententiã, & executa citatione in perſona cuiuſdam A. modo decani & B. & C. & D. tunc canonicorũ capitularium certis alijs canonicis tũc ab illo capitulo abſentibus, & in termino citationis aſſignato nullo pro eiſdẽ decano de capitulo compatẽte Quærit an dicti A. decanus. & B. & C. & D. canonici in quorũ tũc capitulantiũ perſonis fuerat executa citatio poſſint excommunicari: Videtur ꝙ ſic,

quia illi ex quo erant tunc capitulantes, vſr culpabiles de contumacia capituli, igitur in eos ſingulares ſic culpabiles ferri poteſt excõmunicatio, arg. c. Romana §. in vniuerſitaté. de ſent. excom. lib 6. Contrarium credo, q in hac parte fuit maior pars dñorum, quia licèt tpe citationis fuerunt in capitulo, nõ pp hoc conſtitit de culpa eorum, quia poſſibile fuit, q poſtea ſuperuenientibus aliis canonicis, vel ad deliberandum ſuper ipſa citatione, & miſſione procuratoris ad curiam ad comparẽdum in termino vocati cum eis habuerint diligentiam competentem, & forſitan nõ potuerunt fęliciter concordare, vel non potuerunt ad hoc neceſſaria hře, vel alia fuerũt impedimenta modo ad hoc, vel pp factum, vel contumaciam capituli, vel vniuerſitatis poſſint excõmunicari ſingulares, oportet quòd conſtet de culpa eorum, iuxta illum §. in vniuerſitatem. cum ibi no. per Inno. Nec obſt. ſi dicas, q præſumitur eorum culpa, vel negligentia, ex quo non docetur de diligentia, qa dico, quòd non præſumitur, ex quo erant canonici, cum quibus fuit ſuper articulo præiudicatæ eccleſiæ tractando, & declarando: & veriſimilius eſt, q citationem aliis dixerint, q̃ quòd nõ, & licèt poſtea non omnes miſerint procuratorem in termino, nõ conſtat q dicti A & B & C. & D de hoc fuerint culpabiles magis, quã alij, nec in qua culpa fuerint. Nec ob. ſi dicatur, q ſaltem decanus qui perſonaliter fuit citatus, debet comparere, uel mittere, qa illud verum eſſet, ſi fuiſſet citatus pro cauſa eũ tangente ſpecialiter, vel decanatum ſuum, & pro eius iuribus ſeparatis a iuribus capituli. Sed ego pono, q omnes citabantur communiter pro cauſis tangentibus oẽs & vniuerſos, & totã eccleſiam, hoc enim caſu nõ eſt conſiderandus decanus, vt diſtinctus & ſeparatus a capitulo, ſed vt incluſus in capitulo, & vnitus & vnum corpus faciens cũ capitulo tanq̃ caput cum membris, faciunt no de conſt. cum omnes & de cõceſſ. præbẽ. poſt electionem. & in Cle. vt hi qui. de ęta & qual. ſuper ver. eiſdẽ Sed pone, q pp hoc A. & B. & C. & D. fuerunt excommunicati, qa non comparuerunt in termino, poſtea verò tractu tpis anteq̃ ſcirent excommunicationem in eos latam. capitulũ etiam inter quos fuerunt A & B. & C & D miſerunt procuratorem ad cauſam prædictam nomine decani & capituli citatorum. Quæritur, nũquid iſte poſſit appellare pro grauamine excommunicationis pdictę latę in dictos A. B. C. & D. pro contumacia prętenſa capituli? Et vř q non, quia illi A. B. C. & D. non fuerunt excommunicati vt capitulum, quia ſic nõ tenuiſſet ſententia, nec ſic poterãt excõmunicari. vt d §. in vniuerſitatem. Igitur excommunicati fuerunt ut ſinguli, & tũc cum dictus procurator nõ ſit procurator ſingulorum, ſed capituli, non vř q poſſit pro grauamine eis illato, vt in ſingulos cum cauſa ſingulorum, nec eorum grauamen non ſit capituli, vel vniuerſitatis, arg. l. ſed ſi hac lege § q manumittitur. de in ius voc. de rer. diu l. in tantum. §. vniuerſitatis. p hoc vř tex. ff. q cuiuſ vniu. ſicut §. ſi quid. vbi factor, vel ſyndicus vniuerſitatis non poteſt agere, vel conueniri pro iuribus ſingulorũ. b Dñi tenuerunt contra, q fuerunt illi excommunicati pro pręrenſa contumacia capituli, & eius occaſione, vř igitur q tanquam ad capitulum redundet iniuria, & pręiudiciũ, igitur procurator capituli poſſit appellare, pro hoc bene facit, quod no. Inn. de appell. c. dilectus. de ſent excom. Romana § in vniuerſitatem. in glo. ſi. ver. ſed quęritur. Nec ob. ſi dicatur, quod non valuerit procuratoris conſtitutio, quia erant excommunicati conſtituẽtes. ar. c. conſulti, de procur. quia imò ex quo tunc ignorabant, arg. de cle. exc. mi. apoſtolicæ. vel ẽt ad proſeqnẽdum cauſam, ad quam erant vocati ut Rei. Et quia ad appellandũ a grauamine illato vel inferendo ẽt conſtituerant procuratorẽ, arg. de iud. c. intelleximus. de excep. ſignificauerunt, de reſcr. c. 1 lib. 6.

ADDITIONES.

a Citatis. Adde Fel. in c cũ omnes. col. 15. verſ. amplius, de conſt. & in c. eã te. col. 10. de reſ. & in c. dilectæ. col. 4 ver. an autem, de excep.

b Singulorũ. Adde Old. cõl. 66 de in u. Dec. in c. licet cauſam. col. 8. ver. 15. no de prob. & q̃ dñs poſſit agere pro iniuriis latis ſubditis. vide Fel. in c auditis. col. 14. verſic. ſciãs, de præſcrip. Crau. conſil 45. quidam dominus.

SVMMARIVM.

1 *Actor qui obtinuit citari reum ad perſonaliter comparendum, tenetur etiam ipſe perſonaliter comparere, alioquin reus non comparens, non reputabitur contumax.*

DECISIO II.

1 VTrum ſi † quis *a* obtinuerit commiſſio
a nem cum poteſtate citandi perſonaliter, & in eius virtute fecit aduerſarium citari perſonaliter, teneatur etiam ipſe actor impetrans commiſſionem perſonaliter comparere, ita quòd aliàs reus citatus in termino non comparens, non poſſit contumax reputari, niſi etiam actor tunc perſonaliter compareat, & iſta quæſtio ſupponit, quod ageretur ciuiliter, quia ſi crīaliter actor qui tenet ſe inſcribere ad pęnā talionis bene tenet ſine dubio perſonaliter comparere, ſed cum agitur ciuiliter, & actor ex ſpeciali gratia obtinuit, quod aduerſarius poſſet citari perſonaliter, eſt quæſtio fortis. Et quidam dicebant, quod non teneatur actor perſonaliter comparere, ex quo cauſæ natura hoc non requirit, nec aliâ per iudicem, vel ſuperiorem ad hoc expreſsè eſt citatus, nec ꝙ ex ſpeciali priuilegio ſibi contra aduerſarium conceſſum eſt, ſibi debeat in læſionem redundare, arg.l.terminato. C.de fruc. & lit.expē.& C.de reſcin. vend l.ratas. & arg.illius equitatis tituli, qđ quiſque iuris, nam intereſſe poteſt aduerſarij ipſum debere perſonaliter comparere, quia ſuper defenſionibus ſuis ſciet forſan melius veritatem, quàm procurator.

ADDITIO.

a Vtrum ſi quis Hæc deciſio eſt memoriæ commendandæ tanquam ſingularis, & magnæ ęquitatis in ſua materia: & ad materiam ad de Felyn.in rubrica de reſcrip.colum prima. verſic.conſidera ſecundò.

Vt lite pendente nihil innouetur.

DECISIO I.

Similis eſt deciſio. ſupra hoc titulo, in antiquis.

DECISIO II.

Similis eſt deciſ.28.de conceſſio.præbend. in antiq.

De Sequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum.

DECISIO I.

Similis eſt dec.55.ſup.de reſcrip.in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum in uim ſententię nullę decretum an ſi quis violaueris, teneatur pœnis, de quibus in Clem.ad compeſcendas.*

2 *Sententia lata ex falſa cauſa, niſi habeat errorem iuris expreſſum ipſo iure tenet.*

3 *Sequeſtrum uiolans, dicitur violare poſſeßionem penes ſequeſtrum remanentem, uel ſi per ſequeſtrum conſeruaretur.*

DECISIO II.

1 VTrum † pœnæ conſtitutionis ad compe-
a ſcendas: *a* habeant locum, ſi factum fuerit ſequeſtrum per literas apoſtolicas obtentū virtute ſentētiæ diffinitiuæ latæ in curia Romana, quę eſt nulla, licèt tunc aliqua putaretur, & aliquis violauerit illud ſequeſtrum: Et vr̄, ꝙ talis non incidat in pœnas illas, ex quo ſententia erat nulla, quia tunc decretum ſequeſtrationis vr̄ fuiſſe factum, ſeu interpoſitū ex falſa cauſa: igitur nullius ſit effectus, argu. ff.ne vis fiat ei, l.1 §.hæc verba.& quia conſtitutio illa eſt pęnalis, igitur reſtringenda. Sed verius eſt tenere contrarium, ꝓꝑ rationem illius tex.& ꝓꝑ temeritatem, & in odiū violantis ſequeſtrū, antequam eſſet declarata ſententiæ nullitas, & quia propria authoritate attentare nó debuit, quod iuridicè & via ordinaria proſequi potuiſſet, & quia in dubio ſequeſtrum & manus appoſitio Papę ſeruare debuit ꝓꝑ eius authoritatem: & pro hoc etiā quod nó obſtante nullitate ſententię, ex quo aliqua credebatur, puniatur, & teneatur violator illis pœnis, facit finis illius Cle ad compeſcendas. & ff.de fal.l.ſi quis legatum, quia ſequeſtrum non eſt nullum, licèt factū ex fal
2 ſa cauſa cum † ſententia, vel interlocutoria lata ex falſa cauſa, niſi habebat errorem iuris expreſſum, ipſo iure teneant, licèt ope appellantis reuocari poſſint, facit quod no ff.de acq.hær ſi is ad quem facit ff.de excu tu.qui teſta.iuncta no.per Inn.de renū.in præſentia.

Nec

Nec obſtat iura, quæ ad hoc poſſunt in cõtrarium allegari, vt dixi in illa quęſtione, quam quære ſupra fol. An vnio facta ex falſis cauſis
3 ſit nulla ipſo iure. Et † quia ſequeſtrũ violans, violat poſſeſſionem, tenẽdo ꝙ eſſet penes ſequeſtrum, vel etiam tenendo, ꝙ adhuc penes partem prius poſſidẽtem remanſiſſet, ſed per ſequeſtrũ ſibi conſeruaretur, ar. no. C. de prohib ſe l. 1. per Cy. cuius quidem poſſeſſionis eſſentiam cum ſit facti, iuſtum vel iniuſtum, vel cauſæ falſitas non diuerſitas, nec eius acquiſitionem, vel retentionem impedit, ſicut nec acquiſitionem dominij, vt l. cum in corpus & per to. tit. de cond. & demõ. facit l. rem quæ nobis. & l. 3 § ex contrario de acq. poſſ. iuncto c. cum noſtris. de cõceſſ. præb. & de pb. l. ſi ẽt epiſcopus. lib 6. & ſequeſtrum etiam facti eſt. ff. de cur. fur. l. conſilio. §. fin.

ADDITIO.

a Ad compeſcendas. quæ eſt in volu. Clem. ſub rub. de ſequeſt. poſſ & fructuum. & adde Caſſa. dec. f. 5. & pag. 2. verſic. ſed maior pars. de ſequeſt. poſſ & fruct.

De Confeſſis.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ. 18. eod. tit. in antiquis. Adde Fel yn in cap 2. col 5. verſicu. item probabis. de fide inſtrum.

DECISIO II.

Similis eſt deciſ. 4. eod. tit. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata in confeſſum, quę non poteſt ualere ut ſententia, ualet ut preceptum.*

2 *Actus qui non ualet ut agitur, ſi interpretandus eſt, ut ualeat, ut ualere poteſt.*

3 *Verbum, condemno, ut actus ſeruetur, interpretandum eſt pro uerbo. precipio largè accipiendo illud ſecundum ſubiectum.*

DECISIO III.

1 VTrum † ſi contra reum confitentem debitum ante litem conteſtatam, & nõ dato libello per actorem, iudex tulit diffinitiuã ſententiam, & eũ condemnauit ad ſoluendũ talis ſententia diffinitiua, quæ valere non poteſt vt ſententia valeat vt preceptum de ſol-
2 uendo? Tenuerunt omnes ꝙ ſic, vt † actus qui non valet vt agitur, valeat vt valere põt,
3 arg. l. an inutilis. & vt verbum, † condemno, ibi poſitum ſumatur largè. i. præcipio ſecundum ſubiectam materiam, de verb. ſigni. c. in his. l. de cõd. & demon. l. Pater Seuerinam, §. cõditionum & vt fiat interpretatio, vt actus magis valeat, quàm pereat, vt l. quoties.

De Probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Executores tres vbi deputati fuerint ſuper gratia, quòd ſi non omnes duo veſtrum, ſi duo ex eis ſine tertio, de cuius impedimento, vel excuſatione non conſtabat eis, proceſſerint, an valeat eorum proceſſus.*

DECISIO II.

a
1 TRibus executoribus a † deputatis ſuper gratia ſua, cum illa clauſula, Quòd ſi nõ omnes, duo veſtrum: duo ex illis proceſſerũt ſine tertio, nec conſtet per eorum proceſſum, an eis conſtiterit de excuſatione, vel impedimento tertij, ſed ille in cuius gratia fuerũt deputati, vult docere, ꝙ tunc tertius fuit longa diſtantia abſens, quæritur nunquid ſufficiat ſibi; Dictum fuit, ꝙ ſic, per no per Arch id de offic deleg c. cum plures, circa fi. lib. 6. & per Innoc in c. prudentiam. circa prin. ſuper verbo, canonicè. de offic. deleg. & optima in reg. iur. eum qui certus. per Io. And. in Nouella, ibi vide arg pro & contra, & ſolutionem.

ADDITIO.

a Tribus executoribus Adde Fel. in c. ſuſcitatã. colum 6. in fi verſic. de reſcrip. Curt. Iun. conſil 63 proponitur in facto. colum. penult. verbo. poſtremo.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus an ſufficienter dicatur probati per reputationem, habitum & tenſuram ab eo qui con-*

 tra

tra aliquem opponit ſtet c ſi quis ſuadente.

2 *Obiectus in criminalibus debent eſſe luce clariores.*

DECISIO II.

1 CONtra † quendam obiicitur, ꝙ non valet prouiſio, ſeu collatio de beneficio ſibi facta, ex eo quia erat excommunicatus, tunc ratione manus iniectionis violentæ in clericum, vel presbyterum. Quæritur, an ſufficiat probare & anus iniectionem in eum, qui pro clerico, vel presbytero habebatur & reputabatur, & erat in poſſeſſione, habitu, vel tonſura presbyteratus, uel clericatus, utrum concludeatur prædicti obiectus? Videtur quòd
2 non, quia † in criminibus obiectus debent eſſe luce clariores. C. de probat. l. ſciant cuncti.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio ſigillorum & notariorum inſtrumentorum poſt terminum ad producendum omnia productorum, per quę obiectus probantur an fieri poſſit?*

2 *Probationes non ſunt augmentandę.*

DECISIO III.

1 ALiquis † dat articulos obiectiuos poſt terminum ad ponendum, & articulandum, & in termino ad producendum omnia producit inſtrumenta, per quæ probantur illi obiectus, ſed pars aduerſa negat illa producta, ſcilicet notarios & ſigilla. Quæritur nunquid dans articulos illos obiectiuos, ſaltem ſit admittendus ad probandum notarios, & ſigilla productorum? Quidam dicebant ꝙ non, quia nulla probatio recipi debet ſuper materia articulorum repellendorum: ad hoc facit quod no. glo. de elect. cap constitutionem. in fi. ſuper verbo, legitimè. Alij verò tenebant contra: quia licèt ſit excluſus ab articulando, & ſic a probando per teſtes in illa inſtantia, ex quo non dedit articulos in termino, non tamen fuit excluſus a producendo munimenta, quia terminus ad ponendum, & articulandum ſtatuitur, vt contẽta in eis probentur per confeſſionem, vel per teſtes, & ab illis modo probandi per teſtes bene eſt excluſus, non autem fuit ad finem, quin ſi poſtea pars velit per inſtrumenta probare, ſit audienda, producendo ergo etiam ſi non articulaſſet, proponere cenſetur, & productio in termino ſibi conceditur, ergo & omnia quę pertinebunt ad productionẽ. ſ. probatio notariorum, & ſigillorũ ſi negentur. Nec obſt. glo. in d. c. conſtitutionem, quia loquitur de probatione facta per teſtes a qua erat excluſus, itẽ loquitur de probatione fienda de materia obiectiua, a qua per conſtitutionem, vt circa, erat excluſus, quę perpetuo, & irreparabiliter excludit, & eius excluſio habet vim rei iudicatæ, & hoc placet, quia probationes
2 † non ſunt augmentandæ, niſi quatenus reperitur expreſſum, &c.

De Teſtibus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes iurati infra terminum remiſſorię poſſunt poſt elapſum dictum terminum examinari de ęquitate.*

2 *Remiſſoria forma qualis ſit?*

DECISIO I.

1 VTRVM † duo menſes qui pfiguntur iudicibus in remiſſ infra quos teſtes probatorios recipiant & examinent, præfigãtur ſoli receptioni; vt ſic examinatio poſſit fieri poſt duos menſes, vel an etiam examinationi, vt ſic ẽt examinatio fa-
2 cta poſtea non valeat, forma † autem, ſm quã fiunt tales remiſſiones habes, extra de prob. licet. cir. fi. 1. col. ibi, magiſtris. m. t. p. pcipimus vt teſtes, quos ſup hac exceptione pcurator Fauentinorũ duxerit producendos infra mẽſem recipere, ac examinare curarent. Quidã dicũt, ꝙ pręfigitur tale tempus & receptioni, & examinationi. propter copulam, ac, quæ videtur copulare etiam quoad tempus, quia copulat. conſimiliter facit ff. de fund. inſtru. l. Seiæ. §. Caio. cum concordantiis. Cum igitur productio teſtium eſſet facienda intra tempus illud, ergo & examinatio. Pro hoc quia illa verba, infra duos menſes, vel infra menſem, quæ in præcedentibus dicuntur, etiã in ſequentibus repetita intelligunt, vt l. Titia. §. idem reſpondit. ff. de verbo. oblig. extra de app. c. ſecundò requiris. pro hoc allegatur

quod

quod nòt. Archid.de excep.pia. ſuper verbo, probauerit.ibi no.quòd infra tempus ibi præfixum ad probandum excommunicatum nõ ſufficit teſtes produxiſſe,niſi etiam infra tempus depoſuerint. Maior pars tamẽ de æquitate dicebat, quòd ſufficeret teſtes fuiſſe pro ductos, & iuratos infra tempus præfixum in remiſſis,dato quòd examinatio fieret poſtea de probationum materia quæ eſt fauorabilis,nimium anguſtetur. C.de hære.l.quoniã. & quia forſan teſtes producendi ſunt de longinquo,vel diuerſis locis,propter quod ſæpe occurrit, quòd vix productio,& receptio poteſt impleri infra illud tempus,& ideo poſtea fiet examinatio, quæ oportet, quòd habeat magnum tractum propter ſcripturam atteſtationum,& interdum multiplicitatem articulorum, & interdum multiplicitatem articulorum,& interrogatoriorum.

DECISIO II.

Similis eſt dec.44.de probat.in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Iudices remiſſoriæ poſſunt recipere partis confeſſionem.*

2 *Inſtrumentorũ appellatione ea omnia veniunt, quibus cauſa inſtrui poteſt.*

DECISIO III.

a Decreta *a* remiſſione ad partes virtute literæ apoſtolicæ, quæ dirigit iudicibus, per quã Papa mandat eis,ꝙ ſuper articulis q eis mittũtur incluſi recipiant teſtes, & inſtra quæ vtraq; pars duxerint producenda.Quæ-

1 ritur. † nunquid poſſunt illi iudices recipere confeſſionem partiſi,vt ſic ſi vna pars reſpondeat articulis alterius, & cõfiteatur aliqua &

b teneat talis cõfeſſio *b*, & ſufficienter probet, ſicut confeſſio iudicialis? Maior pars tenuit

2 ꝙ ſic,quia† nomine inſtrorum ea omnia accipienda ſunt,quibus cauſa inſtrui poteſt.ff. de fi.inſtr.l.1.ſicut cõtinentur & teſtes.extra de teſti.cogen.c peruenit. pro hoc videbatur in ſpeciali glo.quæ eſt extra,de in integ.reſt. c.coram, ſuper verbo, munimenta. pro hoc, quia iudices recipiendo cõfeſſionem,quaſi iuxta mandatum, & ſi non mandatum faciunt, igitur &c.arg.ff.iud.ſol.iam tamen.§.in hac

ADDITIONES.

a Decreta. Adde Domin. in capi.præſentium. §.teſtes.col.1.verſic.quid ſi Papa.de teſtamẽ. in 6 & ibi Franc.

b Teneat talis confeſſio. An confeſſio facta coram arbitratore fidem faciat coram ordinario,habetur per Ant.de But.in c.Quintaualis,de iureiur.in 34 col. Vide etiam Felyn.in c.cauſam quæ,de teſtib.

SVMMARIVM.

1 *Articulus, quod eccleſia à tanto tempore, quod non extat memoria hominum in contrarium eſt hoſpitali annexa, valet.*

2 *Tempus de cuius contrario non extat memoria hominum,inducit præſumptionem pro ſolennitate actus, vt cenſeatur interueniſſe.*

DECISIO IIII.

1 Datur † articulus, quòd eccleſia eſt annexa hoſpitali, & tanto tempore, quod non extat memoria,ſed non datur, quòd hoſpitale ſit locus religioſus, nec authoritate epiſcopi inſtitutus, quæritur an articulus ſit admittendus? Videtur quòd non, argumen. eorum quæ no.glo.de præben. capit.per literas.in Clem.ſuper verbo, eccleſias. Tamen omnes tenuerũt quòd ſic, præſertim ex quo datur de tanto tempore &c. Nam omnia præſumuntur ſolenniter acta, per not. de eo qui furti.ordi.ſuſcep.cap.innotuit.per Innocent.

2 Et quia † per lapſum tanti temporis præſumitur authoritas epiſcopi interueniſſe, argumen.C.de petitione hæreditatis.l.ſi filius. ff.de acquiren.hæred.qui aliena.in princip.& quia articulus eſt de iure ſuo.

De Fide inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Executori atteſtanti ſuo ſub ſigillo,quòd aliquis acceptauit certum beneficium,an credatur?*

2 *Executoris literis quando credatur?*

DECISIO I.

1 VTrum † credatur executori te-
ſtificanti ſub ſuo ſigillo litera
ſua ſigillata illũ ſup cuius gra-
tia fuit deputatus executor ac
ceptaſſe? Quidam dicebant ꝙ
non:quia non teſtificatur de facto ſuo,ſed de
2 facto alieno.ſ.impetrantis,tunc † enim credi
tur literæ & ſigillo executoris cum teſtificat
de facto ſuo ſuper his q́ fuerunt ſibi cõmiſſa:
vtputa,quia ei prouidit,vel cum fecerit reci
pi,vel in poſſeſſione induxit, iuxta nõtata p
Cõpoſt in c.capitulũ.de reſcrip.facit l.magis
puto.§.ſi eis.de reb.eorũ,qui ſub tutore vel
curat.ſunt. Tñ maior pars tenuit ꝙ ſatis cre
di debeat ſaltẽ cum iur̃o partis:quia ſatis ta
lis acceptatio quæ cõiter interdum conſue-
uit fieri corã executore eſt de circunſtantiis
negotij ſibi cõmiſſi,cum ſit neceſſaria ad pro
uiſionẽ per eum fiendam & ſatis vicina man
dato.facit ff.iudic.ſol.l.iam tñ,§.quid tñ:
pro hoc, quia creditur literis executoris per
modũ actorũ confectis.deſignatis loco & tẽ-
pore de & ſuper appellatione per partẽ inter-
poſita,vt per eam cã ad curiã deuoluatur, vt
no Compoſte.de elect ca.ſtatuimus.in 4.col.
ver.item quæritur.dec.3.probandum.

De præſumptionibus.

EPITOMAE.

Delegati unius ex cõdelegatis ex-
cuſatio in dubio præſumitur præceſ
ſiſſe geſta per alios ſuos cõdelegatos.

DECISIO I.

TRibus delegatis cum clauſula,
Quòd ſi nõ oẽs &c.tertio ſe ex
cuſante duo proceſſerunt, non
apparet aũt an excuſatio ꝑceſ-
ſerit proceſſum, quia excuſatio-
nis litera, & proceſſus ſunt eiuſdẽ datæ nec
apparet q́s præceſſit. Quæritur an excuſatio
debeat intelligi in dubio præceſſiſſe? Vr̃ ꝙ
ſit neceſſe ꝓbare excuſationẽ præceſſiſſe, ar.
no.p gl extra de ſent.exc.c.venerabilib.in 6.
& de preb.c.ſi à ſede.in nouel.li.6.& de reſc.
literas.in Cle ſup ver.creatũ.ibi.Itẽ ꝙ ſi du-
bitatur. Fuit tñ dictum ꝙ in dubio præſumi
debeat executionẽ præceſſiſſe & oĩa ſolẽniter
acta,ar.exe de his q́ fiunt à præla c.ea noſci-
tur, & ar.no.in auth.de tabellio,§.nos quidẽ,
ſup uerbo,iniunctũ,& ar.Inſti.de fideiuſ.§.
fi.de inuti.ſtipu §.ſi ſcriptum, de verb.obli.l.
ſciendũ,& eorũ q́ no.p Inn de eo qui fur or.
ſuſcep.c.innotuit.& p Io.Andr.in Nouel.de
re iud.c.ſicut.ſup fi 3 gl facit in rõne,de ac-
qui hære.l.illud.in fi.de cõdi.inſti.l.multis.§.
1.ff.de ſtat.hom l.Aretuſa.Nec obſtant con
traria,quia non erant talia ad quorum eſſen-
tialem ualorem vnum præcedere deberet a-
liud,de ſui natura quòd ſic.

De iureiurando.

SVMMARIVM.

1 *Pactum iuratum de non acceptando vel utendo*
acceptatione per primum in data factum ſecun-
do,an repellat primum acceptantem.
2 *Renuntiari non poteſt per pactum iuri futuro,li-*
cet non per ſimplicem repudiationem.
3 *Renuntiari quilibet poteſt iuri pro ſe introducto.*
4 *Renuntiatio facta per iuramentum ſuper re mi-*
nus licita dum tamen iuramentum ſit obſerua-
bile abſque metu æternæ ſalutis,debet ſeruari.

DECISIO I.

1 PRimus in † data medio iur̃o fe
cit pactũ ſecundo in data, ꝙ
nunquã aliquod beneficiũ ca-
dens ſub gratia acceptabit do
nec ſecũdus q́ impetrauit ad
collationẽ candẽ,obtinuerit beneficiũ ex gr̃a
ſua,& ſi eũ contingeret acceptare beneficiũ
qđ ſecundus vellet acceptare, ex nunc prout
ex tunc renuntiat iuri ex tali acceptatione
ſeu ꝓuiſione exinde ſibi cõpetituro. Quærit̃
an ſi poſtea vacãte beneficio cadẽte ſub eo-
rũ gr̃a quilibet eorũ acceptat infra menſem ,
& quilibet ſibi faciat prouideri,ſecundus ve
ro ſit potior,ſic qđ obſtent primo pactũ & re
nuntiatio ſupradicta q́ fecit? Quidã dixerũt
2 ꝙ ſic,quia † per pactũ ẽt iuri futuro renuntia
ri põt,licet nõ per ſimplicẽ repudiationem .
C.de pact.l.1.q́ ita cõcor.cũ l.ſi ita ſcriptũ,§.
3 ſub cõditione.de leg 2.& † quia quis põt re-
nuntiare iuri pro ſe introducto.C.de pact.l.
fi.&

ſi & quia etiã beneficio iã quæſito in ſui præ
iudicium renuntiare poſſit, vt in c qđ in du-
biis: & p totũ titulũ de renun. ergo multo for
tius q̃rendo, vt no Inn. in d. c. qđ in dubiis: &
probatur, eod tit. veniens, quia multa impe-
diunt cõtrahenda &c. Et quia qđ poſſet pri-
mo facere facto. ſ. non acceptando infra men
ſem in fauorẽ ſecũdi, hoc poſſet ẽt pacto vel
4 conuentione promittere, & q̃a † etiã renun-
tiatio facta medio iurãto, etiã ſuper re minus
licita, dũ tñ iurãm ſit obſeruabile abſque præ
iudicio æternæ ſalutis debet ſeruari: qđ me-
tus cau. c. ad aures. de iureiur. ca. debitores. &
c ſi vero. & c. quemadmodũ, ar. cõtra de reg.
iu. c. non eſt obligatoriũ. lib 6. In oppoſitũ tñ
vř: quia ex quo primus acceptat infra men-
ſem, decretũ in literis ſuis appoſitũ ſortiť vi-
res, & reddit irritũ & inane quicquid per ſecũ
dum, ſeu eius executorẽ fuerit attentatũ, vt
in c. cũ ei quẽ de cõceſ. præb. in Cle. & pote-
ſtas decreti ſeu eius vires cũ dependeat ex fa
cto principis, & ſic de iure publico, non vide-
reť eſſe ſub diſpoſitione partiũ, ar ff. de pact. l.
paciſci. & de lega. 1 l. nemo põt. & C. de iuriſ.
om. iud. l. priuatorũ, & C. cõmu. vtriuſq; iud.
l. 2. præſertim. quia acceptare, facti eſt & eſt
tale factũ quod abſque quocunq; miniſterio
iudicis ſortitur effectũ decretum in literis ap
poſitũ, ergo nõ obſt. pacto vel renuntiatione
ſi fiat, tenebit & ſortietur vires, licet iſte ſecũ
dus de iure fortè agere poſſit contra eũ ad in
tereſſe ſuccedẽs in obligatione facti: ſicut in
ſimili notať in eo, qui iurauit nõ vendere vel
non ſecundo teſtari, vt no. Inn. de præbẽ. c. di-
lecto. & Io And. in Nouell. in quæſtione ſuper
reg. quod ſemel. & in aliis not. cõib. hæc du-
bitatio non determinata tunc in cõſiliis, ſed
bene mota.

DECISIO II.

Similis eſt deci. 31. de ſent. & re iudi. in anti.

De exceptionibus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationis exceptio an poſt tres inter-
locutorias latas ſuper cauſa deuolutione admit-
ti debeat?*
2 *Excommunicationis exceptio poſt finitum proceſ
ſum & ſententiam latam proponi poteſt.*
3 *Clem. vt calumnijs in quibus ſententijs vendicet
ſibi locum.*

DECISIO I.

1 Cauſa fuit † pronuntiata deuo
luta per tres interlocutorias,
nunc impugnans deuolutio-
nem prætendens nullitatẽ pro
nuntiationis & proceſſus tũc
habiti, dicit procuratorẽ qui impetrauit cõ-
miſſionem, fuiſſe tpe impetrationis excõica
tum. Quæritur an ſit audiendus? Et videbať
q̃ non, donec dictæ interlocutoriæ obtinuiſ-
ſent effectũ ſuum. per c. vt calumniis, de re iu
di in Cle. Fuit dictum, q̃ audiretur, quia præ
2 iudicialis fuerat exceptio. Item † quia poſt
finitum proceſſum & poſt ſñiam eſſet audiẽ
dus, & poſt hæc antequam vlterius procede-
retur erat melius eum audiri: & minus malũ
eſſet q̃ poſt finem cauſæ, & vt lites breuiaren
tur, & nec tres interlocutoriæ fecerunt vale-
re, qđ nullum erat, arg. l. ſi expreſſim. de app.
3 Nec c vt calumniis obſtat quia † loquitur in
ſententiis, quarum põt eſſe mera executio,
& fieri ſine cauſæ cognitione, ſed effectus nu
lius interlocutionis nõ eſt talis de ſui natura,
ſed eſt qđ cognoſcat & procedat in cã princi
pali, prout de iure fuerit, qđ fieri non põt ſi-
ne cauſæ cognitione, & ideo ibi eſt diuerſa
ratio quàm hic, vt clare patet ex illo tex.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor reus in cauſa beneficiali de cuius iure
non conſtat an poſſit dare obiectus de nõ iure ſuo
contra actorem, de cuius iure conſtat, niſi uinca
tur per obiectus iſtos.*
2 *Reo ſufficit quòd uincat per non ius actoris, etiãſi
conſtat de non iure ſuo.*
3 *Poſſeſſor de cuius non iure conſtat, non eſt amo-
uendus ut alter inducatur in poſſeſſionem loco
ſuo, non habent ius in beneficio.*
4 *Reſtitui non debet, qui in termino ad dandum
obiectus nihil deduxit.*
5 *Terminus ad dãdum obiectus eſt peremptorius*
6 *Obiectus ſi fuerunt repulſi in prima inſtantia ob
id quòd extra terminum fuerunt dati, an poſſint
in ſecunda inſtantia dari?*

DECISIO II.

1 AN † reus & poſſeſſor in cã beneficiali
2 ſi non det de iure ſuo, vel etiã ſi non con
ſtet de iure ſuo poſſit dare obiectus cõtra a-
ctorẽ de cuius iure conſtat, niſi vincať p obie
ctus iſtos? Quidam dixerunt q̃ non, quia per
hoc non fortificat ius ſuũ, licet noceat aduer

ſario, &c. argu. notarorum, per Inn. de re iud. c. cũ Bertoldus, in fi. Et quia non ſolent audiri quorũ non intereſt: de electioni. c. cũ inter cætera, pro quo etiam facit quod notat per Inu. de accu. c. ſuper his. ſuper verbo, cócludatur. Et videtur gl. ordinaria imo text. ſecũdũ tertium intellectũ gl. de conceſ. præb. ca poſt electioné, in gl. fi. ver. vel ideo &c. Aliqui tamen, & credo quod melius, tenebant contra
2 quod imo poſſit dare obiectus, quia † ſufficit reo ꝙ ipſe vincat per non ius actoris, etiamſi conſtat de non iure ſuo, puta per confeſſioné vel alias arg. notatorum ꝑ Compoſtel. de reſcr. c. mandatum, & per Inno. de proc. c. ex inſinuatione, iunct. l. fi. C. de rei vendica. Item
3 melius † eſt ꝙ ille remaneat in ſua poſſeſſione quamuis iniuſta vel vitioſa, quam ſi alter vitioſe ingrederetur: nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remanebit in beneficio, quia ordinarius ex officio illũ poterit remouere. ꝑ c. ordinarij, de of. ordi. li. 6. Ad contraria rñdetur, quia dictum Inn. poteſt intelligi in actore non poſſidente. Vel poteſt dici, ꝙ intereſt Rei poſſeſſoris, vt remaneat in poſſeſſione ex eo quia dando obiectus apparebit, de non iure actoris, quod ſibi ſufficit, vt ſoluatur, vt in d. c. mãdatũ, no per Compoſt. Quidã dixe
5 rũt, ꝙ non, quia † obſtante termino peremptorio excluſus eſt, pro hac opinione facit: quia
5 † adeo excluditur per lapſũ termini ab obiectib. ꝙ poſt non reſtituetur, ét &c. vt no. gl. de proc. c. non poteſt, circa finem: ſecundũ iſtos vis illius excluſionis tranſit ad ſecundã inſtãtiam. Alij vero dicebãt cõtra, & credo, ꝙ melius: quia in cã appellationis non oppoſitum opponã &c. vt l. per hãc, C. de tempo. appella. Item † quia in prima inſtantia licet non fuerunt obiectus dati & procurator fuerit obſtãte lapſu termini excluſus, tñ appellatio ſubducit oẽs terminos & vim eorũ, argu. no. per Io. Mon. de appel. c. licet, lib. 6. pro quo notat per Inn. de teſti. c. cũ veniſſent, Et non obſtat, C. de procura l. ita demum, quia illa lex loquitur in dilatoria, nos in peremptoria loquimur, vbi aliud eſt, arg. prædicti capi. licet. Sed quid ſi in prima inſtantia in termino ad ponendũ non dedit obiectus, ſed in termino ad declarandum & ita fuerunt repulſi obiectus ex eo, quia non fuerunt dati in termino, nunquid poſtea in termino ad ponendum in ſecũda inſtãtia aſſignato poterit eos repetere; Quidã dicebãt ꝙ non, quia fuerant expreſſe repulſi in prima inſtantia, quia illa repulſio fuit q̃dã interlocutoria quæ tranſiuit in rẽ iudicata. de ele. c. cum dilecti. Sed alij & credo melius, dicebant cõtra: quia illa repulſio nõ fuit reprobatio eorum cum cãç cognitione, ergo &c. ff. de contrahé. empt. l. quod in diẽ, § ſi rõné, de neg. geſ. l. ſi auté, §. fi. de cõtra. iudicio. tu. l. 3. § præterea, imo idem ſi cum cauſæ cognitione, dum tñ per aliam cãm fuerit repulſio, puta, per lapſum termini in prima inſtãtia ſicut qñ propter ineptitudiné, in Cle. cum a repulſione, de appel. imo idem ſcilicet, ꝙ poterit eos repetere ét ſi ꝑ eandem cauſam in prima inſtantia fuiſſet repulſus, vt prædicto c. licet, de appellatio. lib. 6. dum tñ non fuiſſet trina repulſio, vt in ꝑdicta Cle. cũ a repulſione.

ADDITIO.

a An reus. Vide Fely. in c. olim, pen. & vlti. col. de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter, licet nullos obiectus deduxerit in appellatione, ſua ſi tamen actor in curia admittatur ad probãdum vnam materiã, quæ eſt de iure ſuo, admittitur ad dandum de contraria materia alias obiectiua.*
2 *Defenſio ſua nemini eſt deneganda.*
3 *Teſtes debent deponere pro vtraque parte.*
4 *Decretalis vt circa effectus,*
5 *Excluſus ex vno capite admittitur ex alio.*

DECISIO III.

1 POſſeſſor † canonicatus & præbendæ qui obtinuerat illa per expectationem, appellat cõtra quendam alium apoſtolicũ, qui impetrauit a Papa tanq̃ ꝑ reſeruationé talé, videlicet ſi ille ꝑ qué vel cuius obitũ vacuerat, obtinebat vnã dignitaté electiuã in vna alia eccleſia, & ĩ appellatione nullũ expreſſit obiectũ: poſtea in curia, q̃a actor reſeruationis dãt articulos ꝙ illa dignitas q̃ obtinebat ille per cuius obitum vacauerãt dicti canonicatus & præbéda de quib. agitur, erat electiua, & ſic dicti canonicatus & ꝑbéda erãt reſeruata. Reus & poſſeſſor licèt obſtãte mala appellatione ĩ qua nullos dederat obiectus, nõ poſſet dare obiect⁹, & ſic nec de iſta materia ꝙ illud bñficiũ q̃d dicitur dignitas electiua,

non

non eſt dignitas electiua, ſed ſimpliciter beneficium, vult tamen dare de hoc, ex eo quia actor admittatur ad dandum quod ſit dignitas electiua. Quæritur nunquid poſſit? Ego de conſilio omnium iudicaui ꝙ ſic, & admiſi articulos hincinde: quia licet articuli Rei & poſſeſſoris datis de illa materia ꝙ illud aliud beneficium non eſſet dignitas electiua, reuera deberent repelli tanꝙ obiectiui obſtante mala appellatione: tñ quia actor dabat quod erat dignitas electiua, & ſuper ſuis articulis petebat ſe admitti ad probandum ad partes, & remiſſus ideo reus ne claudicet iudicia ēt admitti debet ad probandum contrariã materiam, præſertim articulum ex ſimili æquitate l. petendæ. C. de tempor. in integrum reſti. peten. ad quod no. per Inn. de ſententia ex com. c. ſolet. ſuper verbo, octo dierum: præſertim etiam ex quo actor dat quod eſt dignitas electiua, reus appellauit non exprimẽdo obiectus. nunc dans de contrario, proprie non cenſetur dare obiectum, ſed potius ſe defendere, id eſt dare exceptiones aduerſus aſ-
4 ſertionem actoris: & † nemini ſua defenſio eſt deneganda, vt in cap. paſtoralis: de re iud. in cle. Item ēt, quia licet articuli Rei in ſe ſint obiectiui, tamen quia ſunt de eadem materia de qua dat actor, licet det cõtrarios articulos, articulus Rei eſt admittẽdus & cõcurrere debeat probationes: quia etiam teſtes debent
3 interrogari pro reo, cum † debeant deponere pro vtraq; parte. C. de epi. & cle. authentica, ſed iudex. & no. in ca. fraternitat. de teſtib. igitur non eſt magnum inconueniens ꝙ etiam poſſit dare articulos, & ſuper eis producere teſtes, quia in effectum teſtiũ productio pro vtraq; parte erit ad probationem eiuſdẽ materiæ. Item quia decre. vt circa. repellans male appellantem ab obiectibus, loquitur, cum quis velle dare obiectus directe, & ideo ſtricte cum ſit pœnalis in ſuis terminis teneatur. Iſte vero non vult dare obiectũ iſtũ directe, ſed potius indirecte in viã exceptionis ſeu defenſionis, igitur ſit admittendus, & cũ fuiſſet appellatum a me ēt maior pars tenuit idem. Quidam tñ fuerunt in contraria ſnĩa dicentes ꝙ non admittentur etiam in viam exceptionis. Nec obſtat ſm eos æquitas l. petendæ: quia excluſio quæ fit per decre. vt circa. habet vim rei iudicatæ. vt ibi not. Doct. ergo non auditur ēt in viam exceptionis. arg. l. an
4 eadem. ff. de exce. rei iud. Itẽ ſequeretur † ꝙ decre. vt circa. ſeu eius effectus non haberet locum vbi quis vellet obiicere cõtra id quod actor habeat neceſſe probare: patet hoc, quia ſi tunc cum actor habet dare de aliqua mateṗria, puta, quia eſt pars gratiæ ſuæ, reus nõ obſtante mala appellatione admittatur in viã exceptionis ad dandum de cõtrario, ergo in effectu ſibi tunc male appellatio nõ obſtabit & tñ contrarium videtur de mente illius decre. Nam illa decretal. loquitur vbi quis opponit in forma electionis vel prouiſionis, quam electus ſeu prouiſus ſemper habet probare. argum. nota. per Innocen. de dol. & contu c. cum olim. in gl. Sed ad iſtas rationes poteſt reſponderi, primo ad primam, ꝙ licet decre. vt circa. ſeu excluſio, quæ fit per eam quod ad qd habeat vim rei iudicatæ. ſ. vbi virtute malæ appellationis vellet dare obiectus. non ſic tñ vbi nõ vult dare obiectus nec venire in virtute appellat. ſed in via defenſionis tanquam prouocatus per actorem, qui dat de contrario, cui fauẽdum eſt ne forte actor per falſas & malas probationes obtineat, quia multum fauendum eſt volenti ſe defendere, præſertim qñ prouocatus vult ſe vlciſci: arg. §. cum arietes l. 1. ff. ſi quadra. pau. fec. di. & ff. de oper. li. l. qui cum maior § ſi libertus. & ēt
5 quia † excluſus ex vna capite admittitur ex alio ff. de ſucceſ. edict. l. 1. §. q bus. & dicta cle. cũ a repulſione, de app. vnde iſte veniens ex alia cauſa ſm hoc non poteſt nec debet repelli exceptione rei iud. arg. l. cum quæritur. ff. de excepio. rei iud. Item licet omiſſio formæ. c. vt circa. habeat quoad aliqua vim rei iudicatæ, non tñ eſt res iudicata, ſed pœna, & ideo reſtringenda. Quod aũt non ſit res iudicata nec vim rei iudicatæ debeat hr̃e, apparet, quia non fuit ſtatuta propter probatam iuſtitiam partis volentis obijcere, de qua conſtaret per cauſæ cognitionẽ, ſed pp aliã cãm in principio illius conſtitutionis inſertã: ergo &c. arg l. quod in diem. §. ſi rationẽ. ff. de compen. cum concor. Item non obſt. ſi dicat quod vr̃ recte renuntiaſſe nõ exprimẽdo in appellatione obiectus, &c. quia non eſt verũ: nam ſi de obiectibus per confeſſionem partis vel alias legitime conſtaret, non obſtante mala appellatione appellatus repelletur, vt in cle. conſtitutionẽ. in fi. cũ tñ ſecus eſſet, ſi appellatus renuntiaſſet obiectibus, vel eſſet cõtra eũ iudicatũ. Itẽ non obſt. alia rõ: quia põt eſſe quod appellãs probauit per iuſtã formã

ſuæ

nondum tamen executam, per viam attentatorum ſunt reuocanda.

2 *Attentata lite pendente reuocantur per officiũ iudicis, & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.*

3 *Officium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergunt non competit ante litem conteſtatam.*

4 *Attentatorum reuocatio ſine libello expeditur.*

DECISIO II.

1 VTrum † poſtquam actor impetrauit commiſſionem ſeu reſcriptum, & fecit præſentari ei cui cauſa committitur, & impetrauit citationem decerni contra eum quẽ vult conuenire, ſed antequam faciat exequi citationem ſeu antequam citatio aliqua perueniat ad notitiam partis contra quam impetrauit, actor innouauerit aliquid, puta illum reũ citandum cõtra quem impetrauit reſcriptũ vel citationem ſpoliauerit, illud innouatũ ſit reuocandum ante omnia tanquam lite pendẽte innouatum? Et videtur quòd non: quia adhuc non cenſetur lis pẽdere, donec citatio peruenerit ad notitiam partis, vt in Clem. vt lite pen. c. cum lite, ſed maior pars fuit quod imo lis cenſeatur pẽdere in præiudiciũ actoris petentis, & omnia ſcientis, licet nõ in ꝑiudicium rei ignorantis, & ſic debeat intelligi illa Cle. Alij econtra: quia beneficium iſtud, 2 ſcilicet † quòd attentata lite pẽdent. reuocentur expeditur officio iudicis, & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato, vt not. in d. Clem. Iſtud autem eſt exorbitans a regu. communibus, ſcilicet, quod † officium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergũt ſe exhibeat vel competat ante litem conteſtatam, vt no. Doctor. in c. ſignificante, de appella. l. probatur in l. ædiles. §. item ſciẽdum, ff. de ædil. edict. & facit quod no. etiam Bernar. in cap. finem, de dolo & contuma. ad fin. glo. magnæ. Item in alio † etiam exorbitat a regulis communibus, ex eo quod per huiuſmodi beneficium datur reſtitutio ſine libello etiã lite non conteſtata: contra id, de offic. deleg. cap. conſultationibus, iſtud ergo beneficium ſic exorbitans non eſt extendendum nec concedendum ante litem cõteſtatam, niſi in caſibus expreſſis, ſed non reperio aliquẽ caſum expreſſum niſi ſecundum formam illius Clem. & iſte non eſt de illis, ergo illam Clementi. quæ exorbitat vt prædixi, non extendam, vt capitu. quę a iure, de regul. iur. libro ſexto.

DECISIO III.

Similis eſt dec. 77. eod. ſupra in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Innouata per partem vna cum tertio, an veniãt per viam attentati reuocanda?*

2 *Iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt.*

3 *Vile per inutile vitiatur in materia indiuidua.*

4 *Legata vbi pro parte filij grauati præſtari dẽnt, nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua, propter poſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur.*

5 *Domus communis propter delictum vnius dominorum deſtrui non debet in totum.*

6 *Iudex bonus debet lites abbreuiare.*

7 *Decretalis licet, de præb. in ſexto loquitur quãdo dubium eſt de iure determinatis.*

DECISIO IIII.

1 VTrum † innouata a p tertium vna cum
2 parte veniant reuocanda per modum attentati? Et videtur quòd non preſertim per iudicem delegatũ uel alium iudicem, qui alias non eſſet habiturus iuriſdictionem in illũ tertium, vt c. Romana, §. in alium, de appellationi. Nam licet communiter cum parte ſubiectioni talis iudicis innouet, nõ propter hoc ſubijcitur eius iuriſdictioni: quia communio illa vel connexio, licet ſit ſufficiens vt ad eundem iudicem debeat remitti, non tamen ipſo iure ſubijcit eum eius iuriſdictioni, niſi expreſſe contra eum ſibi cauſa committatur: facit ad hoc quod no. Inno. & Cõpoſt. de reſcriptis, c. cum M. Ferarien. circa fi-
2 nem, præſertim: quia † talis iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt argumen. c. P. & G. de officio delegati. Item pro hoc, quia perſona tertij eſt diuiſibilis, imo diuiſa a parte modo innouante in quam iudici competit iuriſdictio, tũc autem arguitur ſic. Nam aut per eos innouatum ſimul eſt diuiſibile, vt poſſit decerni quid hactenus innouatum eſt a tertio, & quid a parte, & tunc diuidatur: & ſolum reuocetur, quod innouatum eſt a parte

te,nec vtile propter hoc inutile indiuiduum
vitietur. Aut innouatum per eos eſt indiuiſi
bile, nec poſſit innouatum a parte diuiſibili
ter reuocari,quin reuocetur innouatū a ter-
3 tio,& tunc vr̃ quod neutrum valeat reuoca-
re,imo † vtile per inutile vitietur in materia
indiuidua,iuxta no per Dy.in reg.iur. c. vti
le, & per Cy.in l.ſancimus,C.de do.pro hoc,
quia pars tertij impediens reuocationem at-
tentatorum, videtur, ꝙ trahat ad ſe partem
impediētem, nam in exercitio iuriſdictionis
pars impediens,& inutilis attrahit ad ſe partē
bonam & vtilem,vt extra de offi.deleg.c.ſu-
per quæſtionum §.ſi vero duo &c. cum ſup
Item pro hoc,quia tertius in quem nō com-
petit iuriſdictio.proſit parti,in quam compe-
tit ne propter tertium fiat reuocatio attenta
torum,& quoad partem iure in totū ſtetit,
donec alias iuris ordine reuocentur facit ff.
de liberali cauſa,leg.liberis,§. ſi duo , in fine,
ne partis factum tertio noceat.arg.l. nō ſolū,
§.1.ff. de liberali.cā,quia non dēt alteri,per al
terum,&c.in regula iuris,non dēt alteri,ff de
reg.iu.nec debet tertius alterius odio prægra
uari,vt extra de reg iur.c.non debet aliquis
pro hoc facit,ff.de regu.iur.l. domum ſuam.
Item quod in reuocatione iſtorum attenta-
torum magis inſpiciatur quod nocet ſcilicet
factum tertij.quam ꝙ prodeſt,ff.ad Sylla l.ſi
quis in graui,§. fi.maxime quia quod fiat re-
uocatio attentatorum ciuiliter ex officio iu
dicis ſine ordine iudiciario,ſed ſummmarie
& de plano.hoc eſt de iure ſpeciali:quod au-
tem fiat iuris ordine ſeruato & dato libello
coram iudice competenti,hoc eſt de iure cō-
muni, igitur in iſta reuocatione fienda ciuili
ter ex officio iudicis ſūmarie & de plano ex-
priuilegio attentatorū plus attēdimus factū
tertij quod nocet , q̈ factum partis quod pro
deſt , quia id quod nocet eſt de iure cōmuni
ſeu facit fieri renūciationem per viam iuris
cōis,id vero quod prodeſt, faceret eā fieri de
iure ſpeciali,igitur plus attendatur quod no
cet quod eſt de iure communi, quàm ꝙ pro-
deſt,qđ eſt de iure ſpeciali,& vt fiat reductio
ad ius commune,arg.de conſue.c.cum con-
ſuetudine,arg.l.eius mili.§.militia miſſus, &
ad hoc faciunt notata per Doctores, in l. ſi ff.
quib.ad lib.procla.non licet,p̃ſertim,quia nō
multum præiudicatur parti contra quē atten
tatum eſt:quia ſalua ſunt alia remedia iuris
communis contra vtrunque corā iudice cō-
petenti,vel impetret ad eundem iudicem ne
cauſa diuidatur, vt in tit.de quibus rebus ad
eundem iudicem adeatur:pro iſta parte bene
facit,ff de iure codicil.l.pen.in fin. vbi legata
4 † pro parte filij grauati p̃ſtari debebant nulla
tenus præſtantur ſi ſunt indiuidua pp poſthu
mum agnatum,qui præſtare pro parte ſua nō
tenebatur, ergo nec hic reuocentur attenta-
ta,quoad partem,ex quo erāt indiuidua,nec
poſſent pro parte reuocari,quia tāgeretur ter
tius contra quē non poſſunt reuocari propter
defectū iuriſdictionis.Pro hoc etiā bene facit
5 communis opinio,de illa quæſtione,† an do-
mus cōmunis in totum deſtrui dēat propter
delictum vnius dominorum? vbi tenēt Do-
ctores communiter quòd non, ſed eligantur
aliæ viæ per quas puniatur delinquens ſolus,
vt notat Archidiac.de pœn. c. fœlicis, ſuper
verbo,in ruinam,li.6.& Cy.C.de his qui no.
infa l.& ſi ſeuerior,in fi.pro hoc,quia non eſt
ius quo caueatur,quod delinquens cum alio
ſubijciatur iuriſdictioni illius cum quo deli
quit,niſi alias per modos iuris communis ſor
tiretur forum eius,quia certi ſunt modi faciē
di forum de quibus nō eſt iſte ergo, &c. nam
erubeſcimus cum ſine lege loquimur,vt in Au
thentico de trien.& ſemiſ.§ cōſideremus ꝓ
hoc bene facit quod no.Inno.extra de pœnis
ca.dilectus ibi,ſed quid ſi aliquis extra.Spec.
in titu.de iudic.dele.§ ſequitur videre,circa
princ.ver.quid ſi aliquis extraneus.In oppoſi
tum eſt gl.extra de appel.c.non ſolum libro
6 in longa gloſ. fin. ibi cum dicit:hęc autem
omnia de tali tertio intelligas qui cum par-
te vel tertio nihil attentat,&c. Igitur innuit
glo.quòd cum parte vel iudice tertius atten
taret,quod illa veniret etiam cōtra tertium
reuocāda,pro hoc etiā facit. ff. de aqua plu.
arcend.Atteyus.§ fi. cum l. ſequen. ff.com-
mun. diuid. ſi is cum quo:pro hoc quod quis
innouans contra quem competit priuilegiū ,
reuocationis attentatorum attrahit ad ſe il-
lum tertium vt etiam contra eum fiat reuo-
catio,facit,ff.de ſeruitu.ruſtic.prædio.l ſi cō
munem,& quod notat glo ll.extra de iure pa
tro.c.1 libro ſexto, C.de appella. l. præcipi-
mus §.fin.Item niſi talia attentata per partē
cū tertio poſſent reuocari , ſequeretur quòd
multis daretur materia malignandi , quia
cum vellent innouare , ſemper inuocarent
tertium , ne propter eum poſſet fieri ſum-
marie reuocatio , quod non eſſet conceden

dum

dum,argumen.l.in fundo,ff.de rei vẽd.Item
ſi propter tertiũ eſſet opus quod ageretur co
ram ordinario,& iuris ordine ſeruato,vel ſu
per hoc nouiter commiſſionem impetraret,
poſſet eſſe quod lites in infinitum durarent:
nam poſtea lite pendente ſ. per hoc fieri poſ
ſet alia innouatio cum alio tertio: & poſtea
ſuper hoc lite ordinaria inchoata,poſſet cum
alio tertio fieri alia innouatio,& ſic in infini
tum: hoc autem eſſet inconueniens, quia ſic
lites ex litibus orirentur, quod eſſe non debet:
6 imo † bonus iudex debet lites abbreuiare. ar-
gum. pro præmiſſis,C.de iudi.l. properandũ,
C.de fruct. & li.expen.terminato.ff.ſi cer. pe.
l.quidam exiſtimauerunt. Item plus videtur
dicendum quod propter partem tertius non
poteſt impedire reuocationem attentatorũ,
quàm quod pars propter tertium gauderet
de malignitate ſua: bene facit ad hoc, ff. ad
Maced.l.ſed nihil.§.non ſolũ.Item in obſcu-
ris potius fauendum eſt repetitioni,quã ad-
uentitio,ff.de regul.iur.non.§. in re obſcura:
igitur hic in dubio potius fauere debemus
reuocationi attentatorum, per quam fit re-
petitio ſeu reductio in ſtatum priſtinum. Itẽ
propter aliud interdictum quis conſequitur
quod non conſequeretur alias,argu.extra,de
conceſ.præb.authoritate Martini: igitur ꝑ-
pter partem innouantem is contra quem in-
nouatum eſt conſequi poſſet reuocationem
etiam contra tertium, quam conſequi non
poſſet, ſi ſolus tertius innouaſſet, & contra
eum ſolum ageret: quia modicum fermenti,
ſcilicet ipſius partis innouantis,totam maſ-
ſam innouationis corrumpit,& ſic quoad ter
tium,arg.l.nihil,ff.de actio.emp.in princi. &
& l.ſi finita,ff.de dam.infect. & quod ibi no-
tatur in gl.præſertim,quia tertius cum parte
innouans dat operam rei illicitæ,ſic propria
authoritate occupando, quod ſeruato iuris
ordine petere debuiſſet, vt l. extat edictum,
ff.quod metus cau. igitur teneatur de caſu at
tentationis in præiudicium litis pendentis,
& puniatur de illo caſu eo modo quo caſus
ille attentationis puniendus eſt argu.l in his.
in princip.ff.ſolu.matr.extra de homicid.ca.
fin.lib. 6.cum concordan. pro & contra poſſ
ſunt adduci iura allegata per Io. And.in quæ
ſtione repoſita in regula iuris,in pari in No-
uel.de regu.iur.lib 6 & pro prædictis facit c.
6 ad petitionem, de accu. Non obſ. † c. licet. de
præben.lib.6.quia illa decretalis loquitur quñ
eſt dubium de iure detinentis, vt dicit Arch.
in c.ordinarij,in glo. ſuper verbo, conferant,
de offi.ord.lib 6.

ADDITIO.

a Innouata. Adde Fel. in c.cũ ſuper,col.fi.verſ.
inſuper,de re iudica.

DECISIO V.

Similis eſt dec.8.vt.lit.pend.in antiq.

DECISIO VI.

Similis eſt dec.29.de ſenten. & re iudic.in an
tiquis.

SVMMAARIVM.

1 *Iudex appellationis a grauamine pronuntiato
bene proceſſum & male appellatum, & remiſſa
cauſa ad iudicem primum non poteſt reponere
partem ab huiuſmodi pronuntiato appellãtem.*

DECISIO VII.

1 VTrum † ſi appellatur ab interlocutoria,
& iudex cui appellatio illa committitur
vel cui de ea cognoſcit,pronuntiet bene pro-
ceſſum,& male appellatum,& cauſam remit
tit ad primum iudicem: & ab iſta ſecunda ꝑ-
nuntiatione fuerit appellatum ,poſſit reuo-
care grauamẽ, ſeu pronuntiationẽ ſuam, &
partem reponere in ſtatu per c. ſi a iudice,de
appel li.6.& c.cum ceſſante,e tit in antiquis,
& per l.quod iuſſit,ff. de re iud.tenuerunt ꝙ
non,quia functus eſt officio, ſtatim pronũtiã
do ſuper articulo appellationis ſibi commiſ-
ſo, & ideo ſicut iudex poſt diffinitiuam, ex
eo quia functus eſt officio ſuo, non poſſet ali
quid reuocare, nec partem reponere, ſic nec
ipſe,argu.l.iudex,ff de re iud.pro hoc,quia p
remiſſionem deſiit eſſe iudex, vt no. Archi.
de excep pia ſuper verbo condẽnans: & pro
hoc optime c. ſignificantibus, extra de offi.
deleg.& quod ibi no.gl. cum ergo iuriſdictio
nem abdicat a ſe pronuntiãdo ſuper hoc eq-
paratur iudici pronuntianti diffinitiue, arg.
tamen pro hoc in c cum appellationibus fri-
uolis,lib.6 in princ. & quod notat Inn.& Ar
chid.in dict.c.pia.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Appellans procedendo omiſſo appellationis articulo à grauamine ſuper negotio principali parte aduerſa non vocata nec præſente nec per contumaciam abſente, an dicatur facere proceſſum nullum?*

DECISIO VIII.

1 VTrum † proceſſus habitus coram iudice appellationis articulo appellationis à grauamine omiſſo parte non vocata, nec præſente, nec per contumaciam abſente teneat, & an valeret pronuntiatio parte ſic abſente? Aliqui dicunt quòd ſic. ar. eorum quæ notat Inn & Ber. de procurator. c. auditis. ad quod ff. de arbit. diem proferre. in prin. ſed econtra credo & dictum Inn, procedit quando pars altera alias in cauſa illa citata fuerat ad totam cauſam, & ibi vide per eum.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi facta per vnum ex pluribus delegatis cum remiſſione cauſę ad ſidem apoſtolicam, an deuoluat cauſam ad curiam?*

DECISIO IX.

1 VTrum † ſi à grauamine fuit appellatum a tribus iudicibus delegatis in cauſa per ſedem apoſtolicam, & vnus eorũ defert appellationi, & remittit cauſam ad ſedem apoſtolicam. ac terminum præfigat ad proſequendũ appellationem, alij vero non, vel nihil reſpõdeant, cauſa cenſeatur deuoluta ad curiã, & ibi debeat terminari? Videtur ꝙ non, quaſi ſit ſtandum maiori parti. ff. de re iud. duo ex tribus. ff. de arbit. ſicuti. & quod notatur per Inno. de procur. in noſtra. In oppoſitum videtur propter reuerentiam ſedis apoſtolicæ arg. de appellatio. ſi duobus. & vt maius trahat ad ſeminus ad hoc quod not. per glo. & Archid. de iure patro. c. i. in fin. lib. 6. & per glo. de conceſ. præben. ſi c. in fi. de præb. ſi à ſede. & uide quod notat Io: And. in c. cum appellationib. in Nouel. in gl. dubitatur.

ADDITIO:

a Appellatum. Adde Supra eod. nume. 20. in antiquis.

EPITOMAE.

Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata etiam ad pęnam applicandam fiſco.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata continente pœnam pecuniariam loco corporalis immutatam, licet actum fuerit criminaliter.*

DECISIO X.

1 AN † iudex appellationis deputatus ſuper cauſis criminalibus poſſit cognſcere de appellatione interpoſita à ſententia lata in cauſa criminali, in qua agebatur ciuiliter ad pœnam pecuniariam fiſco applicandam, & non ad pœnam corporalem? Tenuerunt omnes ꝙ non, quia tunc non cenſetur cauſa criminalis, ſed potius ciuilis: & quia terminus analogus ſi per ſe ſumatur, pro ſummario ſignificato, &c. & ideo intelligatur proprie de cauſis criminalibus vbi agitur criminaliter nõ ciuiliter. de ſimonia. c. per tuas: & ſic etiã in ſimili lex dicit, ꝙ in cauſis criminalibus non poteſt interuenire procurator. ff. de publi. iudi. l. pen. §. ad crimen: & tamen ſi ageretur ciuiliter, bene poſſet. extra de procura. c. tuæ. pro hac parte facit, ff. de iudi. ſolent. §. la trunculator. nec obſt. l. ex eo. C. de agentibus in rebus, quia ibi erat iudex in criminibus, ut ibi notatur per doctores. Sed quid ſi agatur criminaliter, ſed ſententia lata eſt ciuilis, puta quia iudex ex cauſa commutauit corporalem in pecuniariam? Adhuc dicunt quidam potius inſpici genus ſententiæ quæ eſt ciuilis & ad finem ciuilem, quàm genus illati criminis. arg. l. quod ſtatum. ff. de pœni. vt ſic talis iudex nequeat cognoſcere.

SVMMARIVM.

1 *Auditor articuli grauaminis pronuntians bene appellatum, non poteſt ſine noua commiſſione procedere in negotio principali.*

2 *Iudex cui tantum cauſa appellationis à grauamine*

mine fuit cõmiſſa, an ſi pronuntiauerit male proceſſum & bene appellatum poſſit ſine noua commiſſione procedere in negotio principali?

3 *Iudex appellationis vbi extitit appellatum ab admiſſione articulorum aduerſarij reiectione appellationis, ſi pronuntiet bene appellatum & male proceſſum in ea parte qua admiſit articulos, an tacite videatur ſententiam in alia parte confirmaſſe?*

DECISIO XI.

1 APpellatum † *a* eſt ab vno auditore qui
a admiſit articulos partis aduerſæ & quia cum inſtantia requiſitus noluit admittere articulos appellantis, quos tamen alias expreſſe non repulit, & articulus ſolum appellationis committitur & non negotium principali alteri auditori: quia ſecundus auditor pronuntiauit male proceſſum, & bene appellatum: & hoc facto incontinenti admiſit articulos appellantis ad probandũ in curia & extra, quos primus adhuc auditor noluerat admittere. Quæritur nunquid illa admiſſio ſit nulla? Videtur ꝙ ſic: quia ſecundum ſtylum Palatij auditor: cui cõmittitur articulus grauaminis ſine expreſſa commiſſione, nõ poteſt procedere in negotio principali, etiam ſi pronuntiauerit male proceſſum & bene appellatũ: modo poſtquam ipſe pronuntiauit ſuper articulo grauaminis, ſcilicet, fuiſſe male proceſſum & bene appellatum, in hoc quod admiſit articulos proceſſit in negotio principali, quod non potuit & quidam tenebant ita, & credo quòd bene ſuppoſito ſtylo Palatij.
a quia forte † in viam iuris poſſet, & ſine noua commiſſione procedere in negotio principali, ex quo pronuntiauit male proceſſum & bene appellatum per ea quæ no. per Inno. in c. vt debitus Sed illam opinionem licet procederet in iudicibus delegatis, pſertim impetratis ad partes, curia nõ ſeruat i auditoribus in curia vbi eſt præſens Papa: & põt commiſſio de facili impetrari ſuper negotio principali. Quidam tamen tenebant contra ꝙ imo etiam ſuppoſito ſtylo poterit admittere articulos appellantis: quia illa admiſſio eſt directe de articulo appellationis ſibi commiſſæ, quia cum ſit appellatum à grauamine non admiſſo, & articulus grauaminis admittitur, ſicq; per ſuam ſententiam debeat reuocare grauamen illatum, ad cuius reuocationẽ debeat remediare appellatio & cõmiſſio ſuper ea facta, non aliter poteſt dici reuocari grauamen niſi articulos admittat, ex quo iuſte à non admiſſione fuerat appellatum, & iniuſte admiſſio fuerat retardata. Item limitatis terminis ponatur, ꝙ appellatum eſt ab au-
3 ditore, quia † repulit articulos appellantis, & quia admiſit articulos partis aduerſæ, & auditor cui cauſa appellationis huiuſmodi cõmittitur pronuntiat ſolũ in ea parte, quã pars admiſit articulos partis appellantis male proceſſum & bene appellatum. in ea vero parte, qua repulit articulos appellantis nihil pronuntiauit imo tacuit. Quæritur nunquid tacite in illa parte videatur primi auditoris ſen-
b tentiam confirmaſſe, *b* ex quo in alia parte eã cõfirmauit. Quidam volebant dicere ꝙ ſic: quia qui de vno dicit, &c. uel qui de vno negat. &c. credo tamen contrarium per l. q̃ſitum. §. fin. de procurato. & per no. per Inn. de re iud. cum inter in fin. & per Cyn. C. ſi aduerſus iudi. l. 1. in prin. & ſecunda quæſt.

ADDITIONES.

a Appellatum. Adde Franc. in c. vt debitus. de appella: colum. 20. Fel in c. cauſam quæ. de teſcript.

b Confirmaſſe. Vide dec. nu. 22. ſupra eod. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta alteri per Papam ad inſtantiam Epiſcopi colliti gantis, non reuocatur per viam attentati.*

DECISIO VII.

1 VTrum † ſi inter appellatum impetrantẽ & epiſcopum contra eum opponentem verterẽ qõne ſup titulo beneficij, epiſcopus prętendẽs beneficiũ vacare per non promotionẽ appellati intra tp̃s ſupplicet Papæ, vt tãquã ſic vacans cõferat nõ facta alia mẽtione de lite: talis collatio ſit reuocanda tãquã attentata? Et vr̃ ꝙ ſic: quia facta eſt procurãte & inſtãte epiſcopo, qui erat pars in cã, & ſic vr̃ ꝙ in præiudiciũ tertiũ tertij non habẽtis gratiam ex procuratione partis ſit reuocanda, arg. no. in c. non ſoluni. de appellationib. lib. 6. ſed contra fuit determinatum.

DECI-

DECISIO III.

Similis eſt dec. 31. eo. ti. in antiquis.

SVMMAARIVM.

1 *Iudex deferens appellationi poteſt terminum ad proſequendum prefixũ prorogare, vbi iudex proceſſit ex officio ſuo.*

DECISIO XIIII.

1 VTrũ † iudex qui appellationi detulit, & terminum præfixit ad proſequẽdũ, poſſit poſtea ex interuallo forſitã circa finẽ illius termini illum terminum prorogare? Vr ꝙ non: q͛a ex quo ſemel functus eſt officio ſuo, & pſertim ſi partis appellatæ intereſt terminũ non prorogari. Tñ fuit terminatũ cõtra, ꝙ imo: veruntamen caſus in quo proponebatur quæſtio erat talis, vbi non erat pars appellata, quia iudex proceſſit ex officio ſuo.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet coram iudice a quo, petat recipi teſtes affuturos aut valitudinarios, non videtur propterea renunciare appellationi.*

DECISIO XV.

1 VTrum † poſtquã iudex ordinarius detulit appellationi, ſi pars petat corã eo recipit teſtes affuturos vel valitudinarius ad ꝓbationẽ eorũ, quæ validant & approbãt appellationẽ ſuã, videatur renunciare appellationi: Fuit dictum ꝙ non, & ꝙ iudex poſſit eos recipere pp particulam: allegabatur de appel. c. cũ teneamur, & quod notatur ꝑ gl. in c. ſi a iudice, de appella. 6. & qđ notat̃ per Inn. in c. paſtoralis, de offi. dele. circa principium tertiæ columnæ, & præſertim ſi iudex non exaudiuit partem nec voluit teſtes recipere non præiudicat parti quoad renũtiationem: facit c. cum veniſſent, de eo qui mittitur in poſſeſ. cum ibi notatis ſuper verbo, coram eo.

SVMMARIVM.

1 *Delatio iudicis a quo, cum præfixione termini deuoluit cauſam ad Romanam curiam.*

DECISIO XVII.

1 VTrum † cũ appellatur ad Papã a diffinitiua, delatio iudicis cum termini præfixione faciat cauſã eſſe tractãdã i curia, & partes teneantur mittere procuratorẽ ad cãm tractãdam, licet Spe. variet in §. qualiter ver. porro de appel. tamen palatium ſeruat, quod nõ ſufficeret mittere procuratorem ad impetrãdum & quod cauſa eſt in curia.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendum, ſufficit iter arripere vel in curia proteſtari, quod infra tempus comparuit, & quid de appellante in curia?*

DECISIO XVII.

1 NVnquid † autem infra terminũ prefixũ per iudicem ad proſequendũ appellationem ſufficiat appellanti proteſtari in curia quõ comparuit infra tp̃s, licet Spec. videatur tenere quod ſufficiat, & iter arripere infra tẽpus in ti. de ap. §. 1. Cõmuniter tñ vr ꝙ imo debet iudicẽ impetrare, vel ſaltẽ diligẽtiam ſuam facere arg. notatorum per Compoſt. de elec. c. ſtatuimus, in fi. ſecundę columnæ. Sed prima opinio videtur verior per id quod ibidem ſequitur in princ. tertiæ columnæ: pro quo videtur textus de re iudi. c. cũ cauſa: ibi cum dicit, iter nõ arripueras. Sed nunquid cũ cauſa in curia eſt tractanda ſufficiat proteſtari in porta palatij vel corã auditore cõtradictarũ? Tenuerunt quod non, imo dẽt fieri in cancellaria. vbi dãtur iudices qui dãtur in curia: facit quod no. Io. Mon. in dec. cupientes, quod credo verum de appellationibus, quę in curia interponuntur, ſed de his q̃ veniunt extra curiã, q͛a tũc veriſimiliter tales potuerũt ignorare ſtylũ, poſſet tolerari dicta diligẽtia.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam, maxime conſentiente appellato.*

2 *Appellati conſenſus operatur deuolutionem cãę ad curiam, licet appellatio peccet in forma.*

3 *Appellatio ab interlocutoria ſine ſcriptis in cã beneficiali interpoſita, deuoluit cauſam ad curiã in odium appellantis alias ſecus.*

4 *Iudex ſi procedat in cauſa non datis apoſtolis vbi appellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit a grauamine, an teneat proceſſus?*

DECISIO XVIII.

1 A Grauamine † vel interlocutoria apppellatũ eſt viua voce nõ i ſcriptis, iudex tamẽ appellationi detulit & remiſit, & pars appellata cõſenſit & approbauit: Quæritur qđ talis appellatio deuoluat cáм ad curiá Romanam? Dictum fuit ꝙ non in virtute appellationis, ſed in virtute remiſſionis, & etiá pp conſenſum partis bene facit ad hoc quod dixi, in virtute remiſſionis nõ appellationis, qđ notat Arch. ca cum appellationibus friuolis, ſup verbo, trãsfuſa, ibi, hoc eſt notatu dignũ.

2 Sed † quid ſi iudex nõ detulit nec remiſit, ſed ſola pars conſenſit. Dic idem pp conſenſum ſuum, quod verum, ſi erat appellatum ad Papam, cuius audientiam per conſenſum pſt libere adire: ſecus ſi Metropolitanũ vel aliũ, cuius auditorium non poſſunt per conſenſũ adire iuxta c. Romana, de foro compe. lib. 6.

3 Sed † quid ſi nec iudex detulit, nec pars appellata approbauit, ſed alias eſt cauſa, quæ de natura ſua per appellationem deuoluitur ad curiã, vt cã beneficialis, an talis appellatio ſine ſcriptis cum non teneat, deuoluat? Dic ꝙ ſic appellato proſequente, quia in præiudiciũ appellãtis reputabitur legitima, nec ipſe appellans ſuá propriam appellationem poterit impugnare, ag. notatorum per Compoſt. in c. ſtatuimus, in 3 col in verſi. ſi autem ſolus appellatus, alias ſi appellans proſequitur, nõ de app. c. cordi. circa fi. ibi, quod ſi appellator. Sed

4 † quid ſi tali appellationi ſine ſcriptis interpoſitæ iudex a quo fuit appellatũ non datis apoſtolis, ab eo petitis proceſſit vlterius in cauſa, an valeat proceſſus? Videt ꝙ ſic, ex quo appellatio non tenuit, imo fuit ipſo iure nulla, & ſic non videntur dãdi apoſtoli nec talis appellatio vř præſtare impedimentum proceſſui, ex quo de iure nõ ſortitur effectũ, vt in regula iuris, c. nõ præſtat impedimẽtũ. Nec obſtant notata in ea. c. vt ſuper: cum ibi notitis per gl. in fi. & Arch. quia ego intelligo illã gl. & ibi no vbi appellatio nõ eſt ipſo iure nulla, quia nõ peccabat in formã: ſed erat formalis, alias tamẽ friuole peccans in materia pp falſitatem vel iniuſtitiã cauſæ: quia talis appellatio, cum ſit contra ius partis vel iudicis bene tenet in ſe, & ſuſpẽdit iuriſdictionẽ donec dentur apoſtoli, ſecus crederẽ ſi eſſet ipſo iure nulla: & hoc videt ibi innuere tex. circa princ. cum dicit, iuxta conſtitutionis tenorẽ: etiam vbi loquitur de conſt eo. ti. c. cord. vbi cum textus iubet peti apoſtolos per appellãtem loquitur de appellante formaliter, & in ſcriptis, vel innuẽs ꝙ vbi appellaſſet in ſcriptis, cum appellatio eſſet nulla, eſſet etiam fruſtatorium petere apoſtolos, cum etiam dati nullatenus prodeſſent appellanti: ergo, &c argu. quia fruſtra expectatur, quod expectatũ non prodeſſet aliquando. Ad pmiſſa bene facit, l. ſi quis legatarij, in prin ff. de falſis, & hoc etiã poſſet idem dici de appellatione interpoſita a prouiſione voce viua quod nõ repellat ab obiectibus. &c.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis interpoſitę ad metropolitanum ſi cauſa partibus pręſentibus in curia cõmittatur per appellatum tacito de metropolitano, commiſſio eſt ſubreptitia.*

2 *Pręſentia partiũ an faciat cauſam eſſe in curia?*

3 *Roma communis patria eſt.*

4 *Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali omiſſo articulo appellationis, cum ſua intereſt redire ad iudicem ad quem in euentum quo appellatio mala pronuntietur.*

DECISIO XIX.

1 A B † officiali Auenionen appellatum eſt

2 a grauamine ad archiepiſcopatũ Arelaten. ſolum, & non ad Papam: ante autẽ quã appellans ſuam appellationem introduceret corã eo appellatus cauſam appellationis, & negotij principalis obtinuit cõmitti in curia Romana cuidam auditori non facta mẽtione ꝙ partes in curia eſſent præſentes, & cũ reuera partes eſſent in curia, fecit citari appellantem ad dicẽdũ contra cõmiſſionẽ, & vult ꝙ cauſa tractetur in curia et dimiſſo appellationis articulo: appellans vero excipit quod cauſa non debet eſſe in curia, quia non erat appellatum ad Papã, ſed ad ſolũ metropolitanũ, nec

2 † præſentia partium facit cauſam eſſe in curia, ex quo prius corã ordinario pendebat: & quod ſi hoc fuiſſet expreſſum papę ſcilicet quod cauſa pẽderet coram ordinario, & quod ad ſolũ metropolitanum fuiſſet appellatum

latum, cauſam in curia non cõmiſiſſet: & pro hac parte etiam q̃ iſta commiſſio eſſet ſurre ptitia: multi & maior pars fuerunt, Tamen ego & quidam de dñis tenebamus contra: & credo quod melius: quia pſentia partiũ ſemper facit cãm eſſe in curia coram alio nõ pen
3 dente: quia † Roma cõis patria eſt. l. Roma. ad municipa. hic autem cã non poteſt dici pendente corãm aliquo ordinario ſaltem in præiudicium appellantis, quia non coram primo officiali à quo appellauit, quia appellando quoad ſe erat diſceſſerat ab eo: & non põt cõqueri, ſi non redeat corã eo: ex quo ab eo appellauerat, & ei renũtiandum putauit: arg. l. generaliter. §. 1. C. de iureiu. Nec ẽt pen debat coram ſecundo, ſ. coram metropolitano, ad quem appellauit, quia ſupponit quòd nõdum introduxerat corã eo: igitur ex quo Papa præuenit & cõmiſit ad inſtantiã appellati cãm negotij principalis, cã erat in curia, ex quo veritas ſubſiſtebat, ſ. quod partes i curia erant præſentes, & credo, q̃ bene ſuppoſito ſtylo palatij, quia forte in viam iuris poſſet, & ſine noua commiſſione procedere in negotio principali, ex quo fuit appellatum
4 ſecus aũt crederetur, ſi † appellans retẽto themate cãm obtinuiſſe committit in curia q̃a tunc appellato declinante iuriſdictionem, eius intereſt redire ad iudicem primũ à quo ad quem redire debebat in euentum quo appellatio mala pronuntiaretur, & quo inuito non põt procedi in principali negotio appellationis omiſſo articulo, & cuius reſpectu cã põt dici pendere coram primo, vel ſaltem pẽdet ſub dubio. quia pendet ex euentu appellationis, vt prædictum eſt: cuius quidem appellationis in curia Romana merita non põt manere, ex quo ad Papã non extiterat appellatũ, non põt dici q̃ cauſa debeat remanere in curia, propter præſentiam partium.

ADDITIO.

a Ab officiali. Adde Felyn. in ca. ſuper literis. col. 7. ver. 6. regula de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum, ſecus ſi aſſignatus fuit terminus etiam ad ſe præſentandum apoſtolico conſpectui.*

DECISIO XX.

1 SI † certus terminus præfigatur per iudicẽ extra curiam ad proſequendum, appellationẽ, ſufficit appellanti infra ips iter arripere, vt notat Spec. tit. de appellationib. §. nunc breuiter. verſi. Item quid, ſ. pars. Et allegat de re iud. c. cum cauſam. de elect. c. ſtatuimus. Ratio quia cum terminis aſſignatur ad proſequendum duntaxat, ſufficit inchoare vel incipere vltima die: ſecus ſi aſſignatur terminus nedum ad proſequendum ſed etiam ad præſentandum ſe apoſtolico conſpectui, tunc enim non ſufficit itineris arreptio niſi ſequatur talis præſentatio ſi potuit habere præſentiam domini Papæ, alioquin fiat proteſtatio in valuis palatij, vt eſt moris. Et quando debeat ſe præſentare apoſtolico conſpectui, vide Io. And. in c. quamuis. ſuper uerbo, ſedi apoſtolicæ, l. 6 hæc procedunt qñ appellatur, & terminus per hominem extra curiam ad proſequendum aſſignatur: ſecus ſi in curia, quia ibi requiritur maior diligentia in proſequendo, ut nedum uadat, uel iter arripiat uerſus cancellariam, ſed etiam ad ipſum cancellarium uel eius locum tenentem accedat ſi poterit: alioquin de hoc proteſtetur & præſentet commiſſionẽ ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum, quæ ſi infra præfixum terminum ſignata uel præſentata non fuerit ſibi nõ noceat: quia quod per me non ſtat, &c. de eo qui mittit in poſſeſſionẽ. c. 2. de reg. iuris. c. quod per me lib 6. pro prima concluſione facit optime c. meminimus. de appel. quod c. allegat Archid. in ſimili materia de diligentia faciẽda. ne ſede uacant. c. 1. ſuper uerbo, mora. lib. 6. quæ ſequuntur inuenies ſuper eod. dec. 17.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio à ſubdelegato dato cum clauſul. Donec ad ſe, &c. approbata ab appellato, & ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiam.*
2 *Delegatus qui vices ſuas alicui ſubdelegauit cũ clau. Donec ad ſe duceret reuocandas non poterit in cã procedere, vbi appellationi interpoſitæ ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.*
3 *Appellãdũ eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo, vbi ſubdelegatio cũ clau. Donec, etc. facta fuerit.*
4 *Metropolitanum omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire non poſſunt.*

 5 *Appella-*

ſario, &c. argu. notarorum, per Inn. de re iud. c. cũ Bertoldus, in fi. Et quia non ſolent audiri quorũ non intereſt: de electioni. c. cũ inter cætera, pro quo etiam facit quod notat per Inn. de accu. c. ſuper his. ſuper verbo, cócludatur. Et videtur gl. ordinaria imo text. ſecũdũ tertium intellectũ gl. de conceſ. præb. ca. poſt electionẽ, in gl. fi. ver. vel ideo &c. Aliqui tamen, & credo quod melius, tenebant contra
2 quod imo poſſit dare obiectus, quia † ſufficit reo ꝙ ipſe vincat per non ius actoris, etiamſi conſtat de non iure ſuo, puta per confeſſionẽ vel alias arg. notatorum p Compoſtel. de reſcr. c. mandatum, & per Inno. de proc. c. ex inſinuatione, iuncta l. fi. C. de rei vendica. Item
3 melius † eſt ꝙ ille remaneat in ſua poſſeſſione quamuis iniuſta vel vitioſa, quam ſi alter vitioſe ingrederetur: nec propter hoc ille iniuſtus poſſeſſor remanebit in beneficio, quia ordinarius ex officio illũ poterit remouere. p c. ordinarij, de of. ordi. li. 6. Ad contraria rñdetur, quia dictum Inn. poteſt intelligi in actore non poſſidente. Vel poteſt dici, ꝙ intereſt Rei poſſeſſoris, vt remaneat in poſſeſſione ex eo quia dando obiectus apparebit, de non iure actoris, quod ſibi ſufficit, vt ſoluatur, vt in d. c. mãdatũ, no per Compoſt. Quidã dixerũt, ꝙ non, quia † obſtante termino peremptorio excluſus eſt, pro hac opinione facit: quia
5 † adeo excluditur per lapſũ termini ab obiectib. ꝙ poſt non reſtituetur, et &c. vt no. gl. de proc. c. non poteſt, circa finem: ſecũdũ iſtos vis illius excluſionis tranſit ad ſecundã inſtãtiam. Alij vero dicebãt cõtra, & credo, ꝙ melius: quia in cã appellationis non oppoſitum opponã &c. vt l per hãc, C. de tempo. appella. Item † quia in prima inſtantia licet non fuerunt obiectus dati & procurator fuerit obſtãte lapſu termini excluſus, tñ appellatio ſubducit oẽs terminos & vim eorũ, argu. no. per Io. Mon. de appel. c. licet, lib. 6. pro quo notat per Inn. de teſti. c. cũ veniſſent, Et non obſtat, C. de procura. l. ita demum, quia illa lex loquitur in dilatoria, nos in perẽptoria loquimur, vbi aliud eſt, arg. prædicti capi. licet. Sed quid ſi in prima inſtantia in termino ad ponendũ non dedit obiectus, ſed in termino ad declarandum & ita fuerunt repulſi obiectus ex eo, quia non fuerunt dati in termino, nunquid poſtea in termino ad ponendum in ſecũda inſtãtia aſſignato poterit eos repetere? Quidã dicebãt ꝙ non, quia fuerant expreſſe repulſi in prima inſtantia, quia illa repulſio fuit q̃dã interlocutoria quæ tranſiuit in rẽ iudica. de ele. c. cum dilecti. Sed alij & credo melius, dicebant cõtra: quia illa repulſio nõ fuit reprobatio eorum cum cãę cognitione, ergo &c. ff. de contrahẽ. empt. l. quod in diẽ, §. ſi rõnẽ, de neg. geſ. l. ſi autẽ, §. fi. de cõtra. iudicio. tu. l. 1. § præterea, imo idem ſi cum cauſæ cognitione, dum tñ per aliam cãm fuerit repulſio, puta, per lapſum termini in prima inſtãtia ſicut qñ propter ineptitudinẽ, in Cle. cum a repulſione, de appel. imo idem ſcilicet, ꝙ poterit eos repetere et ſi p p eandem cauſam in prima inſtantia fuiſſet repulſus, vt prædicto c. licet, de appellatio. lib. 6. dum tñ non fuiſſet trina repulſio, vt in p̃dicta Cle. cũ a repulſione.

ADDITIO.

a An reus. Vide Fely. in c. olim, pen. & vlti. col. de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 ***Appellans extraiudicialiter, licet nullos obiectus deduxerit in appellatione, ſua ſi tamen actor in curia admittatur ad probãdum vnam materiã, quæ eſt de iure ſuo, admittitur ad dandum de contraria materia alias obiectiua.***
2 ***Defenſio ſua nemini eſt deneganda.***
3 ***Teſtes debent deponere pro vtraque parte.***
4 ***Decretalis vt circa effectus,***
5 ***Excluſus ex vno capite admittitur ex alio.***

DECISIO III.

1 POſſeſſor † canonicatus & præbendæ qui obtinuerat illa per expectationem, appellat cõtra quendam alium apoſtolicũ, qui impetrauit a Papa tanq̃ p reſeruationẽ talẽ, videlicet ſi ille p quẽ vel cuius obitũ vacuerat, obtinebat vnã dignitatẽ electiuã in vna alia eccleſia, & ĩ appellatione nullũ expreſſit obiectũ: poſtea in curia, qa actor reſeruationis dãt articulos ꝙ illa dignitas q̃ obtinebat ille per cuius obitum vacauerãt dicti canonicatus & præbẽda de quib. agitur, erat electiua, & ſic dicti canonicatus & p̃bẽda erãt reſeruata. Reus & poſſeſſor licẽt obſtãte mala appellatione ĩ qua nullos dederat obiectus, nõ poſſet dare obiect⁹, & ſic nec de iſta materia ꝙ illud bñficiũ qđ dicitur dignitas electiua, non

non eſt dignitas electiua, ſed ſimpliciter beneficium, vult tamen dare de hoc, ex eo quia actor admittatur ad dandum quod ſit dignitas electiua. Quæritur nunquid poſſit? Ego de conſilio omnium iudicaui ꝙ ſic, & admiſi articulos hincinde: quia licet articuli Rei & poſſeſſoris dātis de illa materia ꝙ illud aliud beneficium non eſſet dignitas electiua. reuera deberent repelli tanꝗ obiectiui obſtante mala appellatione: tñ quia actor dabat quod erat dignitas electiua, & ſuper ſuis articulis petebat ſe admitti ad probandum ad partes, & remiſſus ideo reus ne claudicēt iudicia ēt admitti debet ad probandum contrariā materiam, præſertim articulum ex ſimili æquitate l.petendæ.C.de tempor.in integrum reſti.peten.ad quod no.per Inn.de ſententia ex com.c.ſolet:ſuper verbo,octo dierum: præſertim etiam ex quo actor dat quod eſt dignitas electiua, reus appellauit non exprimēdo obiectus.nunc dans de contrario, proprie non cenſetur dare obiectum, ſed potius ſe defendere, id eſt dare exceptiones aduerſus aſ-
4 ſertionem actoris: & † nemini ſua defenſio eſt deneganda, vt in cap.paſtoralis:de re iud. in cle Item ēt, quia licet articuli Rei in ſe ſint obiectiui, tamen quia ſunt de eadem materia de qua dat actor, licet det cōtrarios articulos, articulus Rei eſt admittēdus & cōcurrere debeat probationes: quia etiam teſtes debent
3 interrogari pro reo, cum † debeant deponere pro vtraq; parte.C.de epi. & cle.authentica, ſed iudex.& no.in ca.fraternitat de teſtib.igitur non eſt magnum inconueniens ꝙ etiam poſſit dare articulos, & ſuper eis producere teſtes, quia in effectum teſtiū productio pro vtraq, parte erit ad probationem euiſdē materiæ.Item quia decre.vt circa.repellans male appellantem ab obiectibus, loquitur, cum quis velle dare obiectus directe, & ideo ſtricte cum ſit pœnalis in ſuis terminis teneatur. Iſte vero non vult dare obiectū iſtū directe, ſed potius indirecte in viā exceptionis ſeu defenſionis, igitur ſit admittendus, & cū fuiſſet appellatum a me ēt maior pars tenuit idem. Quidam tñ fuerunt in contraria ſñia dicentes ꝙ non admittentur etiam in viam exceptionis. Nec obſtat ſm eos æquitas l.petendæ: quia excluſio quæ fit per decre. vt circa. habet vim rei iudicatæ.vt ibi not. Doct.ergo non auditur ēt in viam exceptionis. arg.l.an
4 eadem.ff.de exce.rei iud. Itē ſequeretur † ꝙ decre. vt circa. ſeu eius effectus non haberet locum vbi quis vellet obiicere cōtra id quod actor habeat neceſſe probare: patet hoc, quia ſi tunc cum actor habet dare de aliqua materia, puta, quia eſt pars gratiæ ſuæ, reus nō obſtante mala appellatione admittatur in viā exceptionis ad dandum de cōtrario, ergo in effectu ſibi tunc male appellatio nō obſtabit & tñ contrarium videtur de mente illius decre. Nam illa decretal. loquitur vbi quis opponit in forma electionis vel prouiſionis, quam electus ſeu prouiſus ſemper habet probare.argum.nota.per Innocen. de dol. & contu c.cum olim.in gl Sed ad iſtas rationes poteſt reſponderi, primo ad primam, ꝙ licet decre. vt circa. ſeu excluſio, quæ fit per eam quod ad qd habeat vim rei iudicatæ. ſ. vbi virtute malæ appellationis vellet dare obiectus.non ſic tñ vbi nō vult dare obiectus nec venire in virtute appellat.ſed in via defenſionis tanquam prouocatus per actorem, qui dat de contrario, cui tauēdum eſt ne forte actor per talſas & malas probationes obtineat, quia multum fauendum eſt volenti ſe defendere, præſertim qñ prouocatus vult ſe vlciſci: arg. §.cum arietes l.1.ff.ſi quadra.pau.fec.di.& ff. de oper.li.l.qui cum maior § ſi libertus.& ēt
5 quia † excluſus ex vna capite admittitur ex alio ff.de ſucceſ.edict.l.1.§.qbus.& dicta cle. cū a repulſione, de app. vnde iſte veniens ex alia cauſa ſm hoc non poteſt nec debet repelli exceptione rei iud.arg.l.cum quæritur. ff.de excepio.rei iud Item licet omiſſio formæ.c. vt circa. habeat quoad aliqua vim rei iudicatæ, non tñ eſt res iudicata, ſed pœna, & ideo reſtringenda. Quod aūt non ſit res iudicata nec vim rei iudicatæ debeat hre, apparet, quia non fuit ſtatuta propter probatam iuſtitiam partis volentis obijcere, de qua conſtaret per cauſæ cognitionē, ſed pp aliā cām in principio illius conſtitutionis inſertā: ergo &c. arg.l. quod in diem.§. ſi rationē. ff.de compen. cum concor. Item non obſt.ſi dicaẽ quod vr recte renuntiaſſe nō exprimendo in appellatione obiectus, &c. quia non eſt verū: nam ſi de obiectibus per confeſſionem partis vel alias legitime conſtaret, non obſtante mala appellatione appellatus repelletur, vt in cle.conſtitutionē.in fi. cū tñ ſecus eſſet, ſi appellatus renuntiaſſet obiectibus, vel eſſet cōtra eū iudicatū.Itē non obſt. alia rō: quia pōt eſſe quod appellās probauit per iuſtā formā

ſuæ

ſuę electionis, nec indigebit remiſſione ad partes;& ideo tunc appellans ſi male appellauerit non auditur ad probandum contrariū per teſtes, licet ſibi ſi vellet excludere actorē incumberet probatio eorum, in quibus eſſet peccatum in forma.arg.not.per Inno. de accuſ c. ſuper his, circa fi.magnæ glo. tunc ergo & non aliter ille qui male appellauit admittitur ad probandum per teſtes contrariū eius quod appellans proponit,quando appellatus vult probare per teſtes.

De Sententia & re iudicata:

SVMMARIVM.

1 *Preceptum de ſoluendo non eſt ferendum in ſcriptis.*

2 *Preceptum de ſoluendo eſt eiuſdem effectus ſicut ſententia, & ex eo oritur actio in factum,ſicut ex ſententia.*

3 *Sententia interlocutoria de neceſſitate non eſt ferenda in ſcriptis, ſed ſufficit quòd ſcribatur in actis.*

DECISIO I.

1 AN præceptum † de ſoluendo ſit ferendū in ſcriptis? Dicebant quòd non eſt neceſſe:quia non eſt in iure cautum. Videtur tamen contra
2 rium:quia † eſt eiuſdem effectus ſicut ſententia,& ex eo oritur actio in factum, vt ex ſententia,vt not. Spe.de executi.ſenten §. qualit in fin. ſed hæc ratio non concludit, quia etiam ex interlocutoria quę cōtinet aliquid dari vel fieri oritur actio in factum, ut notat Ioan. And.in c.cum ceſſante.de appella.ſuper prima glo.& Inno.in c ſacro. ſuper uerb reuocare,in prin.gl ſuę.de ſen.exc.cum † tamē
3 ſententia *a* interlocutoria de neceſſitate non eſt ferenda in ſcriptis, ſed ſufficit ꝙ in actis ſcribatur,ut in c.quoniam.

ADDTIIO.

a Tamen ſententia. Vide ſupra in deci. 5. eo. in antiq.cum ibi additis.

DECISIO II.

Similis eſt dec. 14.eod in antiq.

DECISIO III.

Similes eſt dec. 13.in antiq.eod.titu.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. 17.ſupra eod.in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Condemnatus ad perpetuum carcerem,non cenſetur priuatus ſuo beneficio.*

2 *Condemnatus de crimine eſt infamis.*

3 *Condemnatus ad perpetuos carceres videtur condemnatus in metallum.*

4 *Iudicandum non eſt bis de eodem crimine.*

DECISIO V.

a 1 ACcuſatus *a* † coram ordinario ſuo,ſeu is contra quem inquiritur per eum de homicidio,uel alio crimē capitali, ex quo quis non priuatur ipſo iure beneficio, licet poſſit priuari per ſententiam, pendente accuſatione uel inquiſitione, conſtituit procuratores ad renūtiandum beneficium in manibus Papę: poſtea ipſe cōdemnatur ad perpetuū carcerem per ordinarium,non tamen per ſnīam priuatur beneficio ſuo:lata ſnīa, procurator ante ſnīam per eum conſtitutus renuntiat beneficio in manibus Papę ſimpliciter, nulla facta mentione de dicta accuſatione uel inquiſitione, uel ſnīa,& Papa etiam illa ignorans accepta reſignatione illud beneficiū confert alicui tanquā uacans in curia & reſeruatum,qa præſuppono, ꝙ omnia beneficia uacantia in curia ſunt reſeruata expectās tamē apoſtolicus illud beneficium incontinenti lata ſnīa ante renuntiationem & collationē Papę illud acceptauit tanquam uacans per priuatione, dicens ꝙ ex quo lata fuit contra eū ſnīa perpetui carceris,eo ipſo conſequenter ēt fuit priuatus beneficio: Quęritur quis eorū ſit potior? Et uī ꝙ apoſtolicus expectans, quia eo ipſo ꝙ condemnatus fuit ad perpetuū carcerem de crimine,uī priuatus beneficio.arg nota.per Inn.de excel.pręlat.c.inter dilectos.in prima glo.ubi dicit,uel ſententialiter de crimine condemnatus:& per Arch. 8.diſt.c. quo iure.iuxta glo. & per Compoſt. in c.ſicut.in uerſi ſi uero confirmatio.de ele-
2 ctio. Item conſtat, quòd † condemnatus de

crimine

crimine eſt infamis, ff. de his qui no. infa. l. ath
letas. §. ſi infamia autẽ ipſo iure priuat quẽ
dignitate ſua & quæſita, vt probat C. de de-
3 cu. l. infamia, li. x. ergo & beneficio. Itẽ † con-
dẽnatus ad perpetuum carcerẽ. videtur con-
demnatus in metallum, vt nõ Inno. extra, de
accu. c. qualiter, & quando 2. ſuper verbo, ad
diminutionẽ, in ver. ſecũdum canones: ibi, ſe
cunda aũt pœna, dãnatus autẽ in metallum
efficitur ſeruus pœnæ, ff. de his qui pro non
ſcrip. ha. l. in metallum, ſeruus autẽ nõ poteſt
beneficium obtinere, cum pro nihilo repute-
tur, vt l. nec ex prætorio, ff. de regul. iur. imo
mortuus reputatur vt l. ſeruitutem, ff. de reg.
iur. ergo ſequitur ꝙ perdit ius quod habet in
beneficio. Item condẽnatus ad ꝑpetuum car
cerem, cum habeat perpetuo eſſe abſens a be
neficio ſuo nõ poterit amodo bñficio ſuo de
ſeruire, nec ibi facere officium, cum non ſit
ſpes quòd reuertatur a pęna, arg. l. intercidit,
in fi. ff. de conditio & demonſtr. ergo nec dẽt
illud retinere, quia propter officiũ datur be-
neficium, de reſcrip. c. fin. lib. 6. & ſic videtur
priuatus beneficio, ex quo eſt aſtrictus alibi
ad reſidentiam, ſicut vbi quis aſſequitur ali-
quod beneficium quod reſidẽtiam requirit,
priuatur ipſo iure primo reſidẽtiam requirẽ-
te, quia incompatibilia, reputantur, vt not.
Innoc. in c. fi. de cleri. non reſid. & in c. cum
iam dudum, de præb. & Archidiaco. in c. gra
tia, de reſcrip. lib 6. Sed hec ratio non vrgeret:
niſi in beneficio requirẽte reſidẽtiam. Itẽ ni-
hil videtur referre an per ſentẽtiam & verbo
eum priuet beneficio an imponat facto ſibi
pœnam talẽ per quam videatur eum priua-
re, quia nihil refert an fiat facto vel verbo, ar-
gumen. ff. de his qui not. infa. l. 2. §. ignomi-
niæ, ver. eſt ignominioſa: pœna autem carce
ris per quam perpetuo habebit eſſe abſens a
beneficio & eius regimine totali, ſatis vide-
tur talis ꝑ quam videtur eum priuare & ex-
pellere a beneficio: igitur, &c. Itẽ conſtat ꝙ
talis criminoſus eſt priuãdus beneficio, & eſt
prouidẽdum beneficio de ꝑſona: hoc autem
non poſſet amodo fieri, ex quo de crimine ſe
mel extitit condẽnatus, quia iudex ſemel fun
ctus eſt officio ſuo ferendo ſentẽtiatum ſuꝑ
crimine, ergo amodo non poſſet aliam ſentẽ
tiam ſuper eodẽ crimine ferre priuationis,
4 quia † non eſt iudicandum bis de crimine eo
dẽ, C. de accuſationibus, l. qui de crimine, ff.
naut. caupo. ſtabula. l. 2. in fin. ergo nec indi-
gnus & qui ſeruire nõ poterit beneficium re
tinebit: melius videtur dicendum, quod per
conſequẽntiam per impoſitionem talis pœ-
næ ſit priuatus. Item pro hoc videtur, quia
quotieſcunque imponitur alicui pœna ex
tali cauſa, quæ infamiã irrogat, puta propter
furtum vel aliquod crimẽ publicum, ſtatim
in locum eius alius poteſt eligi, quaſi eo ipſo
ſit priuatus beneficio, & idẽ ẽt eſt ſi pœna ſo-
la ſine ſñia infligitur, ex qua irrogatur infa-
mia. ſic no. Inno. in d. c. qualiter, & quando,
2 ſuper verbo, diminutionem, circa fi. in ver.
itẽ videtur, ex quo talis de quo loquitur fuit
accuſatus vel contra eum fuit inquiſitum de
crimine non potuerit renuntiare beneficio,
nec per conſequens conſtituere procuratorẽ
ad renuntiandũ, quia ex quo de crimine pre-
uẽtus erat, iam videtur hoc facere in fraudẽ
pœnæ maxime ex quo ſecuta fuit ſñia, argu.
not. ff. de manu. quæ pœnæ, & not. ff. de accu.
l. ex iudiciorum, § fi. ſuper verbo, alienatũ: &
ſic intelligitur l. poſt contractum capitale cri
men, ff. de do. per ea quæ no per Cy. C. de bo
nis proſcrip. l. ſi quis poſt hac: in prima qõne.
Itẽ hoc videtur facere in fraudem expectan-
tium & ideo eis non præiudicetur, argumẽ.
extra de renũ. c. ſi te præbẽdã, li. 6. Contrariũ
tamen obtinuit, quia per ſñiam latã ſuꝑ cri-
mine non eſt quis priuatus beneficio, niſi hoc
in ſentẽtiã exprimatur, vt no. Inno. in d. cap.
qualiter & quando: in pręallegato gloſ. ſu-
per verbo, diminutionem: in verſic. credi-
mus tamẽ, nec etiam pro commiſſis crimi-
nibus priuatus erat, vt not. Innoc. de conceſ-
ſio. præb. c. cum noſtris.

ADDITIO.

a Accuſatus. Adde Fel. in c. c. cæterum, in prin.
pẽ. col. de reſcr. Lud. Gome. in reg. de ann. qõ.
4. per totum.

De Appellationibus.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 38. ſup. hoc ti. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Attentata per actorem poſt decretam citationẽ*
nons

nondum tamen executam, per viam attentatorum ſunt reuocanda.

2 *Attentate lite pendente reuocantur per officiũ iudicis, & in eo proceditur iuris ordine non ſeruato.*

3 *Officium iudicis circa ea quæ incidunt vel emergunt non competit ante litem conteſtatam.*

4 *Attentatorum reuocatio ſine libello expeditur.*

DECISIO II.

1 VTrum † poſtquam actor impetrauit com
miſſionem ſeu reſcriptum, & fecit præ-
ſentari ei cui cauſa committitur, & impetra
uit citationem decerni contra eum quẽ vult
conuenire, ſed antequam faciat exequi cita
tionem ſeu antequam citatio aliqua perue-
niat ad notitiam partis contra quam impetra
uit, actor innouauerit aliquid, puta illum reũ
citandum cõtra quem impetrauit reſcriptũ
vel citationem ſpoliauerit, illud innouatũ ſit
reuocandum ante omnia tanquam lite pen-
dẽte innouatum? Et videtur quòd non: quia
adhuc non cenſetur lis pẽdere, donec citatio
peruenerit ad notitiam partis, vt in Clem. vt
lite pen. c. cum lite, ſed maior pars fuit quod
imo lis cenſeatur pẽdere in præiudiciũ acto-
ris petentis, & omnia ſcientis, licet nõ in præiu
dicium rei ignorantis, & ſic debeat intelligi
illa Cle. Alij econtra: quia beneficium iſtud,
2 ſcilicet † quòd attentata lite pẽdent. reuocen
tur expeditur officio iudicis, & in eo proce-
ditur iuris ordine non ſeruato, vt not. in d.
Clem. Iſtud autem eſt exorbitans a regu. com
munibus, ſcilicet, quod † officium iudicis cir-
ca ea quæ incidunt vel emergũt ſe exhibeat
vel competat ante litem conteſtatam, vt no.
Doctor. in c. ſignificante, de appella. l probatur
in l. ædiles. §. item ſciẽdum, ff. de ædil. edict
& facit quod no. etiam Bernar. in cap. fi-
nem, de dolo & contuma. ad fin. glo. magnæ.
Item in alio † etiam exorbitat a regulis
communibus, ex eo quod per huiuſmodi
beneficium datur reſtitutio ſine libello etiã
lite non conteſtata: contra id, de offic. deleg.
cap. conſultationibus, iſtud ergo beneficium
ſic exorbitans non eſt extendendum nec
concedendum ante litem cõteſtatam, niſi in
caſibus expreſſis, ſed non reperio aliquẽ ca-
ſum expreſſum niſi ſecundum formam illius
Clem. & iſte non eſt de illis, ergo iſtam Cle-
menti. quæ exorbitat vt prædixi, non ex-
tendam, vt capitu. quę a iure, de regul. iur.
libro ſexto.

DECISIO III.

Similis eſt dec. 77. eod. ſupra in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Innouata per partem vna cum tertio, an veniat per viam attentati reuocanda?*

2 *Iuriſdictio delegata non eſt extendenda extra perſonas inter quas cauſa commiſſa eſt.*

3 *Vtile per inutile vitiatur in materia indiuidua.*

4 *Legata vbi pro parte ſuy grauati præſtari dẽnt, nullatenus præſtantur ſi ſunt indiuidua, propter poſthumum agnatum qui præſtare pro parte ſua non tenebatur.*

5 *Domus communis propter delictum vnius dominorum deſtrui non debet in totum.*

6 *Iudex bonus debet lites abbreuiare.*

7 *Decretalis licet, de præb. in ſexto loquitur quando dubium eſt de iure determinatis.*

DECISIO IIII.

1 VTrum † innouata a p tertium vna cum
2 parte veniant reuocanda per modum at
tentati? Et videtur quòd non prẹſertim per
iudicem delegatũ uel alium iudicem, qui ali
as non eſſet habiturus iuriſdictionem in illũ
tertium, vt c. Romana, §. in alium, de appella
lationi. Nam licet communiter cum parte
ſubiectioni talis iudicis innouet, nõ propter
hoc ſubijcitur eius iuriſdictioni: quia com-
munio illa vel connexio, licet ſit ſufficiens
vt ad eundem iudicem debeat remitti, non
tamen ipſo iure ſubijcit eum eius iuriſdictio
ni, niſi expreſſe contra eum ſibi cauſa com-
mittatur: facit ad hoc quod no. Inno. & Cõ-
poſt. de reſcriptis, c cum M. Feraren. circa fi-
2 nem, præſertim: quia † talis iuriſdictio dele-
gata non eſt extendenda extra perſonas in-
ter quas cauſa commiſſa eſt argumen. c. P &
G. de officio delegati. Item pro hoc, quia p-
ſona tertij eſt diuiſibilis, imo diuiſa a parte
modo innouante in quam iudici competit
iuriſdictio, tũc autem arguitur ſic. Nam aut
per eos innouatum ſimul eſt diuiſibile, vt
poſſit decerni quid hactenus innouatum eſt
a tertio, & quid a parte, & tunc diuidatur. &
ſolum reuocetur, quod innouatum eſt a par-
te

te,nec vtile propter hoc inutile indiuiduum
vitietur. Aut innouatum per eos eſt indiuiſi
bile, nec poſſit innouatum a parte diuiſibili
ter reuocari,quin reuocetur innouatū a ter-
3 tio,& tunc vř quod neutrum valeat reuoca-
re,imo † vtile per inutile vitietur in materia
indiuidua,iuxta no per Dy.in reg.iur. c. vti
le, & per Cy.in l.ſancimus,C.de do.pro hoc,
quia pars tertij impediens reuocationem at-
tentatorum,videtur, ꝙ trahat ad ſe partem
impedientem, nam in exercitio iuriſdictionis
pars impediens, & inutilis attrahit ad ſe partē
bonam & vtilem, vt extra de offi.deleg.c.ſu-
per quæſtionum. §.ſi vero duo &c. cum ſup
Item pro hoc,quia tertius in quem nō com-
petit iuriſdictio,proſit parti,in quam compe-
tit ne propter tertium fiat reuocatio attenta
torum, & quoad partem iure in totū ſtetit,
donec alias iuris ordine reuocentur facit ff.
de liberali cauſa,leg.liberis,§. ſi duo , in fine,
ne partis factum tertio noceat.arg.l. nō ſolū,
§.1.ff. de liberali.cā,quia non dēt alteri,per al
terum,&c.in regula iuris,non dēt alteri,ff de
reg.iu.nec debet tertius alterius odio prægra
uari,vt extra de reg iur.c.non debet aliquis
pro hoc facit,ff.de regu.iur.l. domum ſuam.
Item quod in reuocatione iſtorum attenta-
torum magis inſpiciatur quod nocet ſcilicet
factum tertij.quam ꝙ prodeſt, ff.ad Sylla l.ſi
quis in graui,§. fi.maxime quia quod fiat re-
uocatio attentatorum ciuiliter ex officio iu
dicis ſine ordine iudiciario,ſed ſummmarie
& de plano.hoc eſt de iure ſpeciali:quod au-
tem fiat iuris ordine ſeruato & dato libello
coram iudice competenti,hoc eſt de iure cō-
muni, igitur in iſta reuocatione fienda ciuili
ter ex officio iudicis ſūmarie & de plano ex
priuilegio attentatorū plus attēdimus factū
tertij quod nocet , q̃ factum partis quod pro
deſt , quia id quod nocet eſt de iure cōmuni
ſeu facit fieri renūciationem per viam iuris
cōis,id vero quod prodeſt, faceret eā fieri de
iure ſpeciali,igitur plus attendatur quod no
cet quod eſt de iure communi, quàm ꝙ pro-
deſt,qđ eſt de iure ſpeciali,& vt fiat reductio
ad ius commune,arg.de conſue.c.cum con-
ſuetudine,arg.l.eius mili.§.militia miſſus, &
ad hoc faciunt notata per Doctores,in l. ſi ff.
quib.ad lib.procla.non licet,p̄ſertim,quia nō
multum præiudicatur parti contra quē atten
tatum eſt:quia ſalua ſunt alia remedia iuris
communis contra vtrunque corā iudice cō-
petenti,vel impetret ad eundem iudicem nē
cauſa diuidatur, vt in tit.de quibus rebus ad
eundem iudicem adeatur:pro iſta parte bene
facit,ff de iure codicil.l.pen.in fin. vbi legata
4 † pro parte filij grauati p̄ſtari debebant nulla
tenus præſtantur ſi ſunt indiuidua pp poſthu
mum agnatum,qui præſtare pro parte ſua nō
tenebatur, ergo nec hic reuocentur attenta-
ta,quoad partem, ex quo erāt indiuidua,nec
poſſent pro parte reuocari,quia tāgeretur ter
tius contra quē non poſſunt reuocari propter
defectū iuriſdictionis.Pro hoc etiā bene facit
5 communis opinio,de illa quæſtione,† an do-
mus cōmunis in totum deſtrui dēat propter
delictum vnius dominorum ? vbi tenēt Do-
ctores communiter quòd non, ſed eligantur
aliæ viæ per quas puniatur delinquens ſolus,
vt notat Archidiac.de pœn. c. fœlicis, ſuper
verbo,in ruinam,li.6.& Cy.C.de his qui no.
inf.a l.& ſi ſeuerior,in fi.pro hoc,quia non eſt
ius quo caueatur,quod delinquens cum alio
ſubijciatur iuriſdictioni illius cum quo deli
quit,niſi alias per modos iuris communis ſor
tiretur forum eius,quia certi ſunt modi faciē
di forum de quibus nō eſt iſte ergo, &c. nam
erubeſcimus cum ſine lege loquimur, vt in Au
thentico de trien.& ſemiſ.§ cōſideremus p
hoc bene facit quod no.Inno.extra de pœnis
ca.dilectus ibi,ſed quid ſi aliquis extra.Spec.
in titu.de iudic.dele.§ ſequitur videre,circa
princ.ver.quid ſi aliquis extraneus.In oppoſi
tum eſt gl.extra de appel.c.non ſolum libro
6 in longa gloſ. fin. ibi cum dicit:hęc autem
omnia de tali tertio intelligas qui cum par-
te vel tertio nihil attentat,&c. Igitur innuit
glo.quòd cum parte vel iudice tertius atten
taret,quod illa veniret etiam cōtra tertium
reuocāda,pro hoc etiā facit. ff. de aqua plu.
arcend. Atteyus § fi. cum l. ſequen. ff.com-
mun. diuid. ſi is cum quo:pro hoc quod quis
innouans contra quem competit priuilegiū ,
reuocationis attentatorum attrahit ad ſe il-
lum tertium vt etiam contra eum fiat reuo-
catio,facit,ff.de ſeruitu.ruſtic.prædio.l ſi cō
munem,& quod notat glo.ll.extra de iure pa
tro.c.1.libro ſexto, C.de appella. l. præcipi-
mus §.fin. Item niſi talia attentata per partē
cū tertio poſſent reuocari , ſequeretur quòd
multis daretur materia malignandi , quia
cum vellent innouare , ſemper inuocarent
tertium , ne propter eum poſſet fieri ſum-
marie reuocatio , quod non eſſet conceden
dum

dum, argum. en. l. in fundo, ff. de rei véd. Item ſi propter tertiũ eſſet opus quod ageretur co. ram ordinario, & iuris ordine ſeruato, vel ſu. per hoc nouiter commiſſionem impetraret, poſſet eſſe quod lites in infinitum durarent: nam poſtea lite pendente ſ. per hoc fieri poſ ſet alia innouatio cum alio tertio: & poſtea ſuper hoc lite ordinaria inchoata, poſſet cum alio tertio fieri alia innouatio, & ſic in infini tum: hoc autem eſſet inconueniens, quia ſic lites ex litibus orirentur, quod eſſe non d. t:
6 imo † bonus iudex debet lites abbreuiare. argum. pro præmiſſis, C. de iudi. l. properandũ, C. de fruct. & li. expen. terminato. ſt ti cer. pe. l. quidam exiſtimauerunt. Item plus videtur dicendum quod propter partem tertius non poteſt impedire reuocationem attentatorũ, quàm quod pars propter tertium gauderet de malignitate ſua: bene facit ad hoc, ff. ad Maced. l. ſed nihil. §. non ſolũ. Item in obſcuris potius fauendum eſt repetitioni, quã ad uentitio, ff. de regul. iur. non. §. in re obſcura: igitur hic in dubio potius fauere debemus reuocationi a tentatorum, per quam fit re petitio ſeu reductio in ſtatum priſtinum. Itẽ propter aliud interdictum quis conſequitur quod non conſequeretur alias, argu. extra, de conceſ. præb. authoritate Martini: igitur ꝓpter partem innouantem is contra quem innouatum eſt conſequi poſſet reuocationem etiam contra tertium, quam conſequi non poſſet, ſi ſolus tertius innouaſſet, & contra eum ſolum ageret: quia modicum fermenti, ſcilicet ipſius partis innouantis, totam maſſam innouationis corrumpit, & ſic quoad tertium, arg. l. nihil, ff. de actio. emp. in princi. & & l. ſi finita, ff. de dam. infect. & quod ibi notatur in gl. præſertim, quia tertius cum parte innouans dat operam rei illicitæ, ſic propria authoritate occupando, quod ſeruato iuris ordine peterꝫ debuiſſet, vt l. extat edictum, ff. quod metus cau. igitur teneatur de caſu ac tentationis in præiudicium litis pendentis, & puniatur de illo caſu eo modo quo caſus ille attentationis puniendus eſt argu. l. in hac. in princip. ff. ſolu. matr. extra de homicid. ca. fin. lib. 6. cum concordan. pro & contra poſſunt adduci iura allegata per Io. And. in quæ ſtione repoſita in regula iuris, in parꝫ in Nouel de regu. iur. lib 6 & pro prædictis facit c.
6 ad petitionem, de accu. Non obſ. † c licet de præben. lib. 6. quia illa decretalis loquitur quã eſt dubium de iure detinentis, vt dicit Arch. in c. ordinarij, in glo. ſuper verbo, conferant, de offi. ord. lib 6.

ADDITIO.

a Innouata. Adde Fel. in c. cũ ſuper, col. fi. verſ. inſuper, de re iudica.

DECISIO V.

Similis eſt dec. 8. vt. lit. pend. in antiq.

DECISIO VI.

Similis eſt dec. 29. de ſenten. & re iudic. in antiquis.

SVMMAARIVM.

1 *Iudex appellationis a grauamine pronuntiato bene proceſſum & male appellatum, & remiſſa cauſa ad iudicem primum non poteſt reponere partem ab huiuſmodi pronuntiato appellãtem.*

DECISIO VII.

1 VTrum † ſi appellatur ab interlocutoria, & iudex cui appellatio illa committitur vel cui de ea cognoſcit, pronuntiet bene proceſſum, & male appellatum, & cauſam remittit ad primum iudicem: & ab iſta ſecunda ꝓnuntiatione fuerit appellatum, poſſit reuocare grauamẽ, ſeu pronuntiationẽ ſuam, & partem reponere in ſtatu per c. ſi a iudice, de appel li. 6. & c. cum ceſſante, e tit in antiquis, & per l. quod iuſſit, ff. de re iud. tenuerunt ꝙ non, quia functus eſt officio, ſtatim pronũtiã do ſuper articulo appellationis ſibi commiſſo, & ideo ſicut iudex poſt diffinitiuam, ex eo quia functus eſt officio ſuo, non poſſet ali quid reuocare, nec partem reponere, ſic nec ipſe, argu. l. iudex, ff. de re iud. pro hoc, quia ꝑ renunciationem deſiit eſſe iudex, vt no. Arch. de excep. pra ſuper verbo condẽnatus: & pro hoc optime c. ſignificantibus, extra de offi. deleg. & quod ibi no. gl. cum ergo iuriſdictionem abdicat a ſe pronuntiãdo ſuper hoc eq- paratur iudici pronuntianti diffinitiue, arg. tamen pro hoc in c. cum appellationibus friuolis. lib. 6 in princ. & quod notat Inn. & Archid. in dict. c. pia.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Appellans procedendo omiſſo appellationis articulo à grauamine ſuper negotio principali parte aduerſa non vocata nec præſente nec per contumaciam abſente, an dicatur facere proceſſum nullum?*

DECISIO VIII.

1 VTrum † proceſſus habitus coram iudice appellationis articulo appellationis à grauamine omiſſo parte non vocata, nec præſente, nec per contumaciam abſente teneat, & an valeret pronuntiatio parte ſic abſente? Aliqui dicunt quòd ſic. ar. eorum quæ notat Inn & Ber. de procurator. c. auditis. ad quod ff. de arbit. diem proferre. in prin. ſed econtra credo & dictum Inn. procedit quando pars altera alias in cauſa illa citata fuerat ad totam cauſam, & ibi vide per eum.

SVMMARIVM.

1 *Delatio appellationi facta per vnum ex pluribus delegatis cum remiſſione cauſæ ad ſidem apoſtolicam, an deuoluat cauſam ad curiam?*

DECISIO IX.

1 VTrum † ſi à grauamine fuit appellatum^a tribus iudicibus delegatis in cauſa per ſedem apoſtolicam, & vnus eorũ defert appellationi, & remittit cauſam ad ſedem apoſtolicam. ac terminum præfigat ad proſequendũ appellationem, alij vero non, vel nihil reſpõdeant, cauſa cenſeatur deuoluta ad curiã, & ibi debeat terminari? Videtur ꝙ non, quaſi ſit ſtandum maiori parti. ff. de re iud. duo ex tribus. ff. de arbit. ſicuti. & quod notatur per Inno. de procur. in noſtra. In oppoſitum videtur propter reuerentiam ſedis apoſtolicæ arg. de appellatio. ſi duobus. & vt maius trahat ad ſeminus ad hoc quod not. per glo. & Archid. de iure patro. c. 1. in ſib. lib. 6 & per glo. de conceſ. præben. ſi c. in ſi. de præb. ſi à ſede. & uide quod notat Io. And. in c. cum appellationib. in Nouel. in gl. dubitatur.

ADDITIO.

a Appellatum. Adde Supra eod. nume. 20. in antiquis.

EPITOMAE.

Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de cauſa criminali ciuiliter intentata etiam ad pęnam applicandam fiſco.

SVMMARIVM.

1 *Iudex appellationis in cauſis criminalibus non poteſt cognoſcere de ſententia lata continente pœnam pecuniariam loco corporalis immutatam, licet actum fuerit criminaliter.*

DECISIO X.

1 AN † iudex appellationis deputatus ſuper cauſis criminalibus poſſit cognoſcere de appellatione interpoſita à ſententia lata in cauſa criminali, in qua agebatur ciuiliter ad pœnam pecuniariam fiſco applicandam, & non ad pœnam corporalem? Tenuerunt omnes ꝙ non, quia tunc non cenſetur cauſa criminalis, ſed potius ciuilis: & quia terminus analogus ſi per ſe ſumatur, pro ſummario ſignificato, &c. & ideo intelligatur proprie de cauſis criminalibus vbi agitur criminaliter nõ ciuiliter. de ſimonia. c. per tuas: & ſic etiã in ſimili lex dicit, ꝙ in cauſis criminalibus non poteſt interuenire procurator. ff. de publi. iudi. l. pen. §. ad crimen: & tamen ſi ageretur ciuiliter, bene poſſet. extra de procura. c. tuæ. pro hac parte facit, ff. de iudi. ſolent. §. latrunculator. nec obſt. l. ex eo. C. de agentibus in rebus, quia ibi erat iudex in criminibus, ut ibi notatur per doctores. Sed quid ſi agatur criminaliter, ſed ſententia lata eſt ciuilis, puta quia iudex ex cauſa commutauit corporalem in pecuniariam? Adhuc dicunt quidam potius inſpici genus ſententiæ quæ eſt ciuilis & ad finem ciuilem, quàm genus illati criminis. arg. l. quod ſtatum. ff. de pœni. vt ſic talis iudex nequeat cognoſcere.

SVMMARIVM.

1 *Auditor articuli grauaminis pronuntians bene appellatum, non poteſt ſine noua commiſſione procedere in negotio principali.*

2 *Iudex cui tantum cauſa appellationis à grauamine*

mine fuit cõmiſſa, an ſi pronuntiauerit male proceſſum & bene appellatum poſſit ſine noua commiſſione procedere in negotio principali?

3 *Iudex appellationis vbi extitit appellatum ab admiſſione articulorum aduerſary & reiectione appellationis, ſi pronuntiet bene appellatum & male proceſſum in ea parte qua admiſit articulos, an tacite videatur ſententiam in alia parte confirmaſſe?*

DECISIO XI.

1 a APpellatum † *a* eſt ab vno auditore qui admiſit articulos partis aduerſæ & quia cum inſtantia requiſitus noluit admittere articulos appellantis, quos tamen alias expreſſe non repulit, & articulus ſolum appellationis committitur & non negotium principali alteri auditori: quia ſecundus auditor pronuntiauit male proceſſum, & bene appellatum: & hoc facto incontinẽti admiſit articulos appellantis ad probandũ in curia & extra, quos primus adhuc auditor noluerat admittere. Quæritur nunquid illa admiſſio ſit nulla? Videtur ꝙ ſic: quia ſecundum ſtylum Palatij auditor: cui cõmittitur articulus grauaminis ſine expreſſa commiſſione, nõ poteſt procedere in negotio principali, etiam ſi pronuntiauerit male proceſſum & bene appellatũ: modo poſtquam ipſe pronuntiauit ſuper articulo grauaminis, ſcilicet, fuiſſe male proceſſum & bene appellatum, in hoc quod admiſit articulos proceſſit in negotio principali, quod non potuit & quidam tenebant ita, & credo quòd bene ſuppoſito ſtylo Palatij.
2 quia forte † in viam iuris poſſet, & ſine noua commiſſione procedere in negotio principali, ex quo pronuntiauit male proceſſum & bene appellatum per ea quæ no. per Inno. in c. vt debitus Sed illam opinionem licet procederet in iudicibus delegatis, pſertim impetratis ad partes, curia nõ ſeruat i auditoribus in curia vbi eſt præſens Papa: & põt commiſſio de facili impetrari ſuper negotio principali. Quidam tamen tenebant contra ꝙ imo etiam ſuppoſito ſtylo poterit admittere articulos appellantis: quia illa admiſſio eſt directe de articulo appellationis ſibi commiſſæ, quia cum ſit apellatum à grauamine non admiſſo, & articulus grauaminis admittitur, ſicq; per ſuam ſententiam debeat reuocare grauamen illatum, ad cuius reuocationẽ debeat remediare appellatio & cõmiſſio ſuper ea facta, non aliter poteſt dici reuocari grauamen niſi articulos admittat, ex quo iuſte à non admiſſione fuerat appellatum, & iniuſte admiſſio fuerat retardata. Item limitatis terminis ponat, ꝙ appellatum eſt ab au-
3 ditore, quia † repulit articulos appellantis, & quia admiſit articulos partis aduerſæ, & auditor cui cauſa appellationis huiuſmodi cõmittitur pronuntiat ſolũ in ea parte, qua pars admiſit articulos partis appellantis male proceſſum & bene appellatum, in ea vero parte, qua repulit articulos appellantis nihil pronuntiauit imo tacuit. Quæritur nunquid tacite in illa parte videatur primi auditoris ſen-
b tentiam confirmaſſe, *b* ex quo in alia parte eã cõfirmauit. Quidam volebant dicere ꝙ ſic: quia qui de vno dicit, &c. uel qui de vno negat. &c. credo tamen contrarium per l. quæſitum. §. fin. de procurato. & per no. per Inn. de re iud. cum inter in fin. & per Cyn. C. ſi ad uerſus iud. l. 1. in prin. & ſecunda quæſt.

ADDITIONES.

a Appellatum. Adde Franc. in c. vt debitus de appellat colum. 20. Fel in c. cauſam quæ. de reſcript.

b Confirmaſſe. Vide dec. nu. 22. ſupra cod. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta alteri per Papam ad inſtantiam Epiſcopi colligantis, non reuocatur per viam attentati.*

DECISIO VII.

1 VTrum † ſi inter appellatum impetrantẽ & epiſcopum contra eum opponentem vertẽte qõne ſup titulo beneficij, epiſcopus prętendẽs beneficiũ vacare per non promotionẽ appellati infra tps ſupplicet Papæ, vt tã quã ſic vacans cõferat nõ facta alia mẽtione de lite: talis collatio ſit reuocanda tãquã attentata? Et vr ꝙ ſic: quia facta eſt procurãte & inſtãte epiſcopo, qui erat pars in cã, & ſic vr ꝙ in præiudiciũ tertiũ tertij non habẽtis gratiam ex procuratione partis ſit reuocanda. arg. no. in c. non ſoluit. de appellationib. lib. 6. ſed contra fuit determinatum.

DECI-

DECISIO III.

Similis eſt dec. 31. eo. ti. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex deferens appellationi poteſt terminum ad proſequendum præfixũ prorogare, vbi iudex proceſſit ex officio ſuo.*

DECISIO XIIII.

1 VTrũ † iudex qui appellationi detulit, & terminum præfixit ad proſequẽdũ, poſſit poſtea ex interuallo forſitã circa finẽ illius termini illum terminum prorogare? Vř ꝙ non: q̃a ex quo ſemel functus eſt officio ſuo, & pſertim ſi partis appellatæ intereſt terminũ non prorogari. Tñ fuit terminatũ cõtra, ꝙ imo: veruntamen caſus in quo proponebatur quæſtio erat talis, vbi non erat pars appellata, quia iudex proceſſit ex officio ſuo.

SVMMARIVM.

1 *Appellans licet coram iudice a quo, petat recipi teſtes affuturos aut valitudinarios, non videtur propterea renunciare appellationi.*

DECISIO XV.

1 VTrum † poſtquã iudex ordinarius detulit appellationi, ſi pars petat corã eo recipi teſtes affuturos vel valitudinarius ad ꝓbationẽ eorũ, quæ validant & approbãt appellationẽ ſuã, videatur renuntiare appellationi: Fuit dictum ꝙ non, & ꝙ iudex poſſit eos recipere ꝑ particulam: allegabatur de appel c cũ teneamur, & quod notatur ꝑ gl. in c. ſi a iudice, de appella. 6. & q̃d notat per Inn. in c. paſtoralis, de offi. dele. circa principium tertiæ columnæ, & præſertim ſi iudex non exaudiuit partem nec voluit teſtes recipere non præiudicat parti quoad renũtiationem: facit c cum veniſſent, de eo quii mittitur in poſſeſ. cum ibi notatis ſuper verbo, coram eo.

SVMMARIVM.

1 *Delatio iudicis a quo, cum præfixione termini deuoluit cauſam ad Romanam curiam.*

DECISIO XVII.

1 VTrum † cũ appellatur ad Papã a diffinitiua, delatio iudicis cum termini præfixione faciat cauſã eſſe rra ctãdã i curia, & partes teneantur mittere procuratorẽ ad cãm tractãdam, licet Spe. variet in §. qualiter ver. porro de appel. tamen palatium ſeruat, quod nõ ſufficeret mittere procuratorem ad impetrãdum: & quod cauſa eſt in curia.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti cui præfixus fuit terminus ad proſequendum, ſufficit iter arripere vel in curia proteſtari, quod infra tempus comparuit, & quid de appellante in curia?*

DECISIO XVII.

1 NVnquid † autem infra terminũ præfixũ per iudicem ad proſequendũ appellationem ſufficiat appellanti proteſtari in curia qũo comparuit infra tp̃s, licet Spec. videatur tenere quod ſufficiat, & iter arripere infra tẽpus in ti. de ap. §. 1. Cõmuniter tñ vř ꝙ imo debet iudicẽ impetrare, vel ſaltẽ diligẽtiam ſuam facere arg. notatorum per Compoſt. de e'ec. c. ſtatuimus, in fi. ſecundæ columnæ. Sed prima opinio videtur verior per id quod ibidem ſequitur in princ. tertiæ columnæ: pro quo videtur textus de re iudi. c. cũ cauſa: ibi cum dicit, iter nõ arripueras. Sed nunquid cũ cauſa in curia eſt tractanda ſufficiat proteſtari in porta palatij vel corã auditore cõtradictarũ? Tenuerunt quod non, imo dẽt fieri in cancellaria. vbi dãtur iudices qui dãtur in curia: facit quod no. Io. Mon. in dec. cupientes, quod credo verum de appellationibus, quę in curia interponuntur, ſed de his q̃ veniunt extra curiã, q̃a tũc veriſimiliter tales potuerũt ignorare ſtylũ, poſſet tolerari dicta diligẽtia.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ab interlocutoria cui iudex detulit, & cauſam remiſit, deuoluit cauſam ad curiam, maxime conſentiente appellato.*

2 *Appellati conſenſus operatur deuolutionem cãſę ad curiam, licet appellatio peccet in forma.*

3 *Appellatio ab interlocutoria ſine ſcriptis in cã beneficiali interpoſita, deuoluit cauſam ad curiã in odium appellantis alias ſecus.*

4 *Iudex ſi procedat in cauſa non datis apoſtolis vbi appellatio ſine ſcriptis interpoſita fuit a grauamine, an teneat proceſſus?*

DECISIO XVIII.

1 A Grauamine† vel interlocutoria apppellatũ eſt viua voce nõ ĩ ſcriptis, iudex tamẽ appellationi detulit & remiſit, & pars appellata cõſenſit & approbauit : Quæritur qđ talis appellatio deuoluat cãm ad curiã Romanam? Dictum fuit ꝙ non in virtute appellationis, ſed in virtute remiſſionis, & etiã pp conſenſum partis bene facit ad hoc quod dixi, in virtute remiſſionis nõ appellationis, qđ notat Arch. ca. cum appellationibus friuolis, ſup verbo, trãſfuſa, ibi, hoc eſt notatu dignũ.
2 Sed† quid ſi iudex nõ detulit nec remiſit, ſed ſola pars conſenſit. Dic idem pp conſenſum ſuum, quod verum, ſi erat appellatum ad Papam, cuius audientiam per conſenſum pſit libere adire: ſecus ſi Metropolitanũ vel aliũ, cuius auditorium non poſſunt per conſenſũ adire iuxta c. Romana, de foro compe. lib. 6.
3 Sed† quid ſi nec iudex detulit, nec pars appellata approbauit, ſed alias eſt cauſa, quæ de natura ſua per appellationem deuoluitur ad curiã, vt cã beneficialis, an talis appellatio ſine ſcriptis cum non teneat, deuoluat? Dic ꝙ ſic appellato proſequente, quia in præiudiciũ appellãtis reputabitur legitima, nec ipſe appellans ſuã propriam appellationem poterit impugnare, ag. notatorum per Compoſt. in c. ſtatuimus, in 3 col in verſi. ſi autem ſolus appellatus, alias ſi appellans proſequitur, nõ de ap pel. c. cordi. circa fi. ibi, quod ſi appellator. Sed
4 †quid ſi tali appellationi ſine ſcriptis interpoſitæ iudex a quo fuit appellatũ non datis apoſtolis, ab eo petitis proceſſit vlterius in cauſa, an valeat proceſſus? Videt ꝙ ſic, ex quo appellatio non tenuit, imo fuit ipſo iure nulla, & ſic non videntur dãdi apoſtoli nec talis appellatio vr̃ præſtare impedimentum proceſſui, ex quo de iure nõ ſortitur effectũ, vt in regula iuris, c. nõ præſtat impedimẽtũ. Nec obſtant notata in ca. c. vt ſuper: cum ibi notãtis per gl. in fi. & Arch. quia ego intelligo illã gl. & ibi no vbi appellatio nõ eſt ipſo iure nulla, quia nõ peccabat in formã: ſed erat formalis, alias tamẽ friuole peccabat in materia pp falſitatem vel iniuſtitiã cauſæ: quia talis appellatio, cum ſit contra ius partis vel iudicis bene tenet in ſe, & ſuſpẽdit iuriſdictionẽ donec dentur apoſtoli, ſecus crederẽ ſi eſſet ipſo iure nulla : & hoc videt ibi innuere tex. circa princ. cum dicit, iuxta conſtitutionis tenorẽ: etiam vbi loquitur de conſt eo. ti. c. cord. vbi cum textus iubet peti apoſtolos per appellãtem loquitur de appellante formaliter, & in ſcriptis, vel innuẽs ꝙ vbi appellaſſet in ſcriptis, cum appellatio eſſet nulla, eſſet etiam fruſtatorium petere apoſtolos, cum etiam dati nullatenus prodeſſent appellanti: ergo, &c arg. quia fruſtra expectatur, quod expectatũ non prodeſſet aliquando. Ad pmiſſa bene facit, l. ſi quis legatarij, in prin ff. de falſis, & hoc etiã poſſet idem dici de appellatione interpoſita a prouiſione voce viua quod nõ repellat ab obiectibus. &c.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis interpoſitæ ad metropolitanum ſi cauſa partibus præſentibus in curia cõmittatur per appellatum tacito de metropolitano, commiſſio eſt ſubreptitia.*
2 *Præſtia partiũ an faciat cauſam eſſe in curia?*
3 *Roma communis patria eſt.*
4 *Appellans inuito appellato non poteſt procedere in negotio principali omiſſo articulo appellationis, cum ſua intereſt redire ad iudicem ad quem in euentum quo appellatio mala pronuntietur.*

DECISIO XIX.

1 A B† officiali Auenionen appellatum eſt
2 a grauamine ad archiepiſcopatũ Arelaten. ſolum, & non ad Papam : ante autẽ quã appellans ſuam appellationem introduceret corã eo appellatus cauſam appellationis, & negotij principalis obtinuit cõmitti in curia Romana cuidam auditori non facta mẽtione ꝙ partes in curia eſſent præſentes, & cũ reuera partes eſſent in curia, fecit citari appellantem ad dicẽdũ contra cõmiſſionẽ, & vult ꝙ cauſa tractetur in curia ẽt dimiſſo appellationis articulo : appellans vero excipit quod cauſa non debet eſſe in curia, quia non erat appellatum ad Papã, ſed ad ſolũ metropolitanũ, nec †præſentia partium facit cauſam eſſe
2 in curia, ex quo prius corã ordinario pendebat: & quod ſi hoc fuiſſet expreſſum papę ſcilicet quod cauſa pẽderet coram ordinario, & quod ad ſolũ metropolitanum fuiſſet appellatum

latum, cauſam in curia non cõmiſiſſet: & pro hac parte etiam q̄ iſta commiſſio eſſet ſurreptitia: multi & maior pars fuerunt, Tamen ego & quidam de dñis tenebamus contra: & credo quod melius. quia pſentia partiũ ſemper facit cãm eſſe in curia coram alio nõ pendente: quia† Roma cõis patria eſt. l. Roma. ad municipa. hic autem cã non poteſt dici pendente corãm aliquo ordinario ſaltem in præiudicium appellantis, quia non coram primo officiali à quo appellauit, quia appellando quãrũ in ſe erat diſceſſerat ab eo: & non põt cõqueri, ſi non redeat corã eo: ex quo ab eo appellauerat, & ei renũtiandum putauit: arg. l. generaliter. §. 1. C. de iureiu. Nec ẽt pendebat coram ſecundo, ſ. coram metropolitano, ad quem appellauit, quia ſupponit quòd nõdum introduxerat corã eo: igitur ex quo Papa præuenit & cõmiſit ad inſtantiã appellati cãm negotij principalis, cã erat in curia, ex quo veritas ſubſiſtebat, ſ. quod partes i curia erant præſentes, & credo, q̄ bene ſuppoſito ſtylo palatij, quia forte in viam iuris poſſet, & ſine noua commiſſione procedere in negotio principali, ex quo fuit appellatum ſecus aũt crederetur, ſi† appellans reteto themate cãm obtinuiſſe committit in curia q̄ tunc appellato declinante iuriſdictionem, eius intereſt redire ad iudicem primũ à quo ad quem redire debebat in euentum quo appellatio mala pronuntiaretur, & quo inuito non põt procedi in principali negotio appellationis omiſſo articulo, & cuius reſpectu cã põt dici pendere coram primo, vel ſaltem pẽdet ſub dubio. quia pendet ex euentu appellationis, vt prædictum eſt: cuius quidem appellationis in curia Romana merita non pñt manere, ex quo ad Papã non extiterat appellatũ, non põt dici q̄ cauſa debeat remanere in curia, propter præſentiam partium.

3

4

ADDITIO.

a Ab officiali. Adde Felyn. in ca. ſuper literis. col. 7. ver. 6. regula de reſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti ſufficit iter arripere infra terminum datum ad proſequendum, ſecus ſi aſſignatus fuit terminus etiam ad ſe præſentandum apoſtolico conſpectui.*

DECISIO XX.

1 SI † certus terminus præfigatur per iudicẽ extra curiam ad proſequendum, appellationẽ, ſufficit appellanti infra tps iter arripere, vt notat Spec. tit. de appellationib. §. nunc breuiter. verſi. Item quid, ſ. pars. Et allegat de re iud. c. cum cauſam. de elect. c. ſtatuimus. Ratio quia cum terminis aſſignatur ad proſequendum duntaxat, ſufficit inchoare vel incipere vltima die: ſecus ſi aſſignatur terminus nedum ad proſequendum ſed etiam ad præſentandum ſe apoſtolico conſpectui, tunc enim non ſufficit itineris arreptio niſi ſequatur talis præſentatio: ſi potuit habere præſentiam domini Papæ, alioquin fiat proteſtatio in valuis palatij, vt eſt moris. Et quando debeat ſe præſentare apoſtolico conſpectui, vide Io. And. in c. quamuis. ſuper uerbo, ſedi apoſtolicæ, li. 6 hæc procedunt qñ appellatur, & terminus per hominem extra curiam ad proſequendum aſſignatur: ſecus ſi in curia, quia ibi requiritur maior diligentia in proſequendo, ut nedum uadat, uel iter arripiat uerſus cancellariam, ſed etiam ad ipſum cancellarium uel eius locum tenentem accedat ſi poterit: alioquin de hoc proteſtetur & pręſentet commiſſionẽ ſignandam, & recipiat ſuper hoc publicum inſtrumentum, quæ ſi infra præfixum terminum ſignata uel præſentata non fuerit ſibi nõ nocebit: quia quod per me non ſtat, &c. de eo qui mittit in poſſeſſionẽ. c. 2. de reg. iuris. c. quod per me lib 6. pro prima concluſione facit optime c. meminimus. de appel. quod c. allegat Archid. in ſimili materia de diligentia faciẽda, ne ſede uacant. c. 1. ſuper uerbo, mora. lib. 6. quæ ſequuntur inuenies ſuper eod. dec. 17.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio à ſubdelegato dato cum clauſul. Donec ad ſe, &c. approbata ab appellato, & ab ipſo ſubdelegato deuoluit cauſam ad curiam.*

2 *Delegatus qui vices ſuas alicui ſubdelegauit cũ clau. Donec ad ſe duceret reuocandas non poterit in cã procedere, vbi appellationi interpoſitę ab aliquo grauamine ſubdelegatus ſuus detuliſſet.*

3 *Appellãdũ eſt ad delegatum à ſubdelegato ſuo, vbi ſubdelegatio cũ clau. Donec, etc. facta fuerit.*

4 *Metropolitanum omiſſo ſuffraganeo ordinario partes adire non poſſunt.*

 5 *Appella-*

5 *Appellatur ad Papam omiſſo medio.*
6 *Appellationem vbi ſemel appellatus approbaue*
rit, non poterit illam amplius reprobare.

DECISIO XXI.

AN ſub executore† vel ſubdelegato depu
tato per executorem vel iudicē delegatū
a papa cui commiſerat vices ſuas, Donec ad
ſe duceret reuocandus appellatū eſt ad Papā
licet friuole, & pars appellata approbauit ap-
pellationem ad finem deuoluendi cām ad Ro
manam curiam, ac terminum ad proſequen
dum præfixit, & etiam ipſe ſubexecutor vel
ſubdelegatus a quo appellabatur detulit ap-
pellationi, tandem † ad inſtātiā appellati ipſe
met executor vel delegatus principalis ad ſe
reuocans cām & vices vlterius proceſſit in cā
forſitan vlteriores proceſſus vel aggrauatio-
nes proceſſuum faciendo. vel in cā proceden
do. Quærit an talis proceſſus valeat? Et vr̄ ꝙ
ſic: quia ſubdelegatus ſuus deferendo appella
tioni ſaltem friuolæ, & pars appellata eī ap-
probando nō potuerunt ab eo ignorante vel
inuito abdicare vel auferre iuriſdictionē, nec
cauſam ad curiam deuoluere, quia quod no-
ſtrum eſt, &c. vt in reg. iu. Conſtat autem ꝙ
iuriſdictio adhuc eſt ſua propter clauſulam,
Donec ad ſe &c. appoſitam in ſubdelegatio-
ne, vt in c. ſi delegatus, §. 1. de offi. deleg. li. 6.
& propter hoc ad eum fuit appellandū non
ad papam, vt eo. ti. §. fi. iuncto extra eo. titu.
3 ſuper quæſtionū. §. porro, igitur &c. Et † ad
hanc partem quidam ex præmiſſis tenere ni-
tebantur, tamen contra credo, & maior pars
etiam credebat, quod imo per approbationē
partis & delationē ſubdelegati abdicaretur
iuriſdictio a delegante & tota transfunderet
ad Papam, quia ſubdelegatus detulit anteq̄
delegatus reuocaret ad ſe vices: ergo quicqd
fecit, valuit, ex quo omnimoda iuriſdictio
erat penes eum, Donec &c. Itē quia partes de
conſenſu ſuo & inuito delegato poterat adi-
re curiā Romanā: & ibi litigare, cū ſit cōmu-
4 nis patria. l. Roma. ad munic. licet † em̄ om iſ
ſo ſuffraganeo ordinario partes non pñt adi-
re metropolitanū, nec corā eo volūtarie liti-
gare, cū nec ei⁹ iuriſdictionē poſsēt ꝓrogare,
vt c. Roma. de foro cōp. li. 6. tū papā adire pñt
etiā inuito quocūq; ordinario vel inferiore
papæ: & pro tanto ab ordinario appellari pōt
ad papā omiſſo medio, vt c. dilecti filij prior.
5 de appel. Nec † obſt. ꝙ appellatio fuit friuola:
quia licet virtute appellationis cauſa non de
uoluatur, tamē virtute delationis & remiſſio
nis bene deuoluitur, ar. no. per Arch. in ca. cū
appellationibus friuolis, de app. li. 6. & pſer-
tim propter conſenſum partis appellatæ, arg.
c. cordi. e. tit. Nec obſtat etiam qđ dicitur ꝙ
ad delegatum fuit appellādum, & ſic videtur
appellatio fuiſſe nulla, quæ fuit interpoſita
ad papam, quia imo tenuit: iuxta ea quæ no-
tantur per Arch. in d. c. ſi delegatus, in fi. & p
Inn. in c. cum Bertoldus, de re iud. in gl. ordi.
Et licet parte appellata excipiente & petēte
eam eſſe alias remittēdam ad delegatum, vt
6 dicto loco hr̄, tamen † in noſtra qōne non po
teſt reprobare appellationem ſemel probatā.
arg. l. Pomponius, ff. de nego. geſt. l. ad hoc, C.
de pac. ſi quis in cōſcribendo. Nec obſt. l. ſi cō
uenerit, ff. de iuriſdictio. om. iud. quia ibi cō-
ſenſerat in eum, qui alias non habebat iuriſdi
ctionem in eū. & ideo re integra pōt diſcede
re: hic vero in Papam, qui alias hēt in eū, ſicut
& in omnes iuriſdictionem: igitur &c. ſic cō
cordat gl. ibi, illam, cum d. l. ſi quis in conſcri-
bendo. Et ita non obſt.

SVMMARIVM.

1 *Iudex a quo, licet requiſitus ſi nullos dedit apo-*
ſtolos, an poſſit ſine noua commiſſione in cauſa ſi
bi remiſſa per iudicem ad quem, qui pronuntia-
uit pro appellato, procedere?
2 *Sententia ſuper deſertione appellationis, dicitur*
interlocutoria, & ideo appellans docto de diligē-
tia poterit reponi.

DECISIO XXII.

1 AGrauamine† appellatur ab aliquo Audi
tore, & petuntur apoſtoli, ipſe nullos a-
poſtolos dat, licet debite requiſitus, appellans
proſequitur appellationē, & finaliter ſuccū-
bit, quia Auditor alius impetratus ſup arti-
culo grauaminis pronūtiat bene ꝓceſſum, p
primū Auditorē, & male appellatū ab eo, &
cām ſibi remittit: quæritur vtrū primus poſ-
ſit in cā procedere ſine noua commiſſione:
Quidam dicebant ꝙ non, quia ex quo nō de
derat apoſtolos, tota iuriſdictio ab eo erat ip
ſo iure reuocata, in tm̄ quod proceſſus totus
quem poſt appellationē & ante inhibitionē
faceret, eſſet nullus, vt c. vt ſuper, & c. ab eo.
§. il-

§.illud,de appel.lib.6.in Clem.quamuis,§.ſi.
eod.titu. Alij vero dicebant contrarium, vi-
delicet quod non reſpondendo appellationi,
vel non dando apoſtolos non plus abdicatur
ab eo iuriſdictio quam ſi expreſſe detuliſſet,
quia non plus poteſt tacitum quam expreſ-
ſum.Conſtat autem quod ſi expreſſe appella
tioni detuliſſet,& ea poſtea pronuntiata ma
la vel friuola cũ ſibi remitteret ipſe virtute
primæ cõmiſſionis poſſet cognoſcere,vt no-
tatur in c.cum appellationibus friuolis:ergo
& nunc.Nec obſtãt iura in cõtrariũ allegata,
quia bene fateor quod interim donec ſit co-
gnitum de appellatione, & cã ſit remiſſa be-
ne eſt aduocata ſeu potius ſuſpenſa eius iu-
riſdictio, ſed poſtea ſi eſt pronuntiata mala,
eam reſumit, nec iura allegata dicunt con-
2 trarium &c. Si Auditor † pronuntiat ſuper
deſertione appellationis tantum, ſi appelle-
tur & iterum doceatur de diligentia appellã
tis,poteſt reponere:nam quoad hoc cẽſetur
interlocutoria,& remanſit iudex reuera quã
poteſt ſemper reuocare:de appel.c.cum ceſsã
te,& c.ſi a iudice,lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Appellans viua voce non faciens diligentiam infra terminum præfixum nõ admittitur ad proſequendam ſecundam appellationem poſtea in ſcriptis infra idem decendium interpoſitam.*
2 *Stipulatio bis ſuper eodem concepta licet nõ obligat promiſſorem amplius quam ſemel:attamen ſi prima pacto,vel præſcriptione ſit ſublata,agi poterit ex ſecunda.*
3 *Appellatio eſt quædam ſpecies defenſionis.*
4 *Defenſionibus pluribus quilibet vti poteſt.*
5 *Iudex deferẽdo appellationi dicitur penitus functus eſſe officio ſuo.*
6 *Iudex poteſt ſecundæ appellationi interpoſitę infra decendium reſpondere,ac apoſtolos dare, licet primæ appellationi detulerit.*
7 *Appellans renuntiando appellationi,tacite videtur approbare grauamen a quo appellauerat.*
8 *Appellans die lata ſententię cui iudex prędixit terminum ad dandum apoſtolos ad tertiam diẽ, an elapſo dicto triduo aliter non petitis apoſtolis poſſit appellare?*
9 *Appellans ſi in termino ad recipiendum apoſtolos aſſignato non comparuit, cenſetur ſententiã approbaſſe.*

DECISIO XXIII.

1 APpellatum eſt a diffinitiua a viua uoce,
2 & illico iudex a quo detulit appellatio-
ni,& præfixit appellanti terminum decẽ die
rum ad proſequendam appellationem: tũdẽ
idem qui prius appellauerat viua voce infra
decendium iterum appellauit ab eadem ſen
tentia in ſcriptis,& petijt apoſtolos: iudex
autem ſecundæ appellationi non reſpondit
nec apoſtolos dedit,vel ſi dedit,non tamẽ ter
minum præfixit ad proſequẽdam appellatio
nem,appellans iſte non fuit proſecutus appel
lationem infra decẽ dies prius ad proſequen
dum appellationem primã ſibi præfixos, nec
diligentiam fecit,vult tamen proſequi ſecũ-
dam appellationem quam infra decendium
interpoſuit in ſcriptis,quæritur an poſſit? Mi
hi & quibuſdã alijs videbatur quod ſic: quia
infra decendium pluries potuit appellare, &
vnaquæq; appellatio tenuit: iuxta notata p
Inn.de appel.c.dilecto,in ſi. Et ideo licet pri-
ma ſit deſerta per non proſecutionem infra
tempus præfixum,ſecundæ tamen nõ, cui nõ
fuit præfixum tẽpus ad proſequẽdũ: pro hoc
optime facit,ff.de verbo.oblig.l. q bis,cũ ibi
2 notatis, vbi † bis idẽ ſtipulãdo licet promiſſor
in effectu amplius quam ſemel nõ teneat,qa
ſemel promiſſum ſoluẽdo liberat, ex vtraq;
tamẽ oritur obligatio: & poteſt eſſe effectus
ſi forsã prima ſtipulatio ſit ſublata pſcriptio
ne vel pacto,agi poteris ex ſecũda,vt ibi no-
tat:igit & hic idem dicã vt vtraque appella-
tio teneat:altera tñ pręſcriptione ſublata vel
deſertione poſſit altera remanere,licet p viã
proſecutionis nõ poſſim in effectu niſi ex alte
ra conſequi reuocationem ſniæ,quæ appella
3 tio ſublata remanet. Itẽ appellatio † eſt qdã
4 ſpecies defenſionis,& † quilibet pluribus de-
fenſionib.vti põt. Quidã vero & maior pars
tenebant cõtra. Primo, qa iudex nõ debuit
arctari per multiplicationẽ mearũ appellatio
num ad mihi pluries reſpondendum: ſed hoc
ideo non obſtat: quia licet a reſpõdẽdo excu-
ſaretur iudex, ſi ſecũdæ appellationi noluit re
ſpõdere,non tamen propter hoc mea ſecũda
appellatio redditur inutilis. Item etiam alia
5 rõne,quia † ex quo primę appellationi detu
lit functus fuit iudex penit⁹ officio ſuo & in
totũ deſiit eſſe iudex: iuxtà c.cũ appellationi.
friuolis. Et ſic etiã ſi vellet ſecũdæ appellatio
ni reſpondere,nõ poſſet pręfigere terminum
appellanti, nec vlterius dare apoſtolos.

ex quo ſemel detulit & dedit apoſtolos deferendo,& ſic poſſet appellans eludere primam præfixionem termini factam per iudicem quando reſpōdebat primæ appellationi quę erat talis & rite vt ſupponitur interpoſita: & videtur inconuenieus:ſed ſalua eorum gratia dico quod iſtud nō eſt verum,imo credo,
6 quod † iudex ſecundæ appellationi poſſit reſpondere,& ſuper ea dare apoſtolos reuerentiales,& præfigere terminum eidem ad proſequendū, licet eſſet functus officio ſuo quoad cognitionem cauſę vlteriorem,ſed non tamē quoad reſpondendum & terminum præfigēdum,ſicut patet,quia etiam per ſententiam diffinitiuam iudex functus eſt officio ſuo,& tamen nihilominus poſtea poteſt præfigere terminum, vt c cum ſit Romana:imo etiam ſicut detulit primæ appellationi potuit præfigere terminum non obſtante quod de ferendo cauſam remiſerit, ſic etiam & ſecundæ, quia hæc poteſtas præfigendi terminum potius ſibi conſeruatur a iure ad reſtringendū, & refrenandum malitias, & dilationes appellantium . Item hoc dicebant per notata per Innocen.in c. ſolitudinem,in fin. de appella.
7 vbi † renuntiando quis appellationi etiam tacite,puta eam deferendo videtur approbare grauamen a quo appellauerat, nec poteſt vlterius appellare.Sed illud non obſtat,quia illud verum , quando renuntiat appellationi vnicæ quam ſolum interpoſuerat,tunc enim licet renuntiet primæ appellationi tacite eā deferēdo , non ob hoc renuntiat ſecūdæ quæ ſola ſufficiebat contra grauamen, nec tunc videtur renuntiando primæ approbare grauamen,quia poterat in vim ſecundę & de illa cōſiderare, ex quo illa ſola ſufficiebat.Itē etiam ad hoc allegatur deciſio vnius quæſtionis motæ,vt dicebatur per dominum Ioā neni Calde.circa,c.quamuis,de appellatio.in
8 Clem. 1. de † appellante die latæ ſententiæ, cui iudex præfixit terminum ad dandū apoſtolos ad tertiam diem proxime ſequentem, quo non veniente nec petente apoſtolos illa die præfixa,an poſtea a ſententia infra decendium adhuc exiſtens poſſet appellare? Tenēt
9 quod non:quia † nō petendo apoſtolos in termino aſſignato videtur renunciaſſe appellationi, vt dict.c.quamuis, §. 1.& ſic approbaſſe ſententiam & ſic ſententia tranſit in rem iudicatam.Sed dato quod hoc verum ſit,ſolue vt ſupra proxime ſolui ad notata per Innocentium,in c.ſolicitudinem, fortior ratio eſt,quia non proſequendo in primo termino aſſignato in prima appellatione cadit a cauſa huiuſmodi appellans,vt in capitulo , cum ſit: & ſic quæſitum eſt eo ipſo ius appellato quod per ſecundam appellationem non poterit auferri ab eo, vt in c. ab eo. de electionib. libro.6.

ADDITIO.

a A diffinitiua. Adde Fel in c.perſonas, colū. 11. uer. 3. ver.amplia.etiam,de appel.

De Clericis non reſidentibus.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus regularis commorās cum aliquo cardinali an poſſit petere groſſos fructus de conſuetudine uel ſtatuto eccleſia debitos cuilibet canonico etiam in monaſterio non reſidenti.*

2 *Canonicus regularis habēs beneficium cum adminiſtratione, dicitur habere proprium .*

DECISIO I.

1 VTRVM † ſi canonicus regularis habens locum canonicalem,& etiam beneficium cum adminiſtratione commoretur cum Cardinali in curia Romana poſſit petere virtute priuilegiorum dominorum Cardinalium groſſos fructus qui vltra diſtributiones quotidianas de conſuetudine vel ſtatuto eccleſiæ dantur cuilibet canonico,licet non reſideat in monaſte
2 rio ? Quidam tenebant quòd ſic,quia † adminiſtrationē habet cui poteſt acquirere illos fructus , & cuius reſpectu poteſt habere proprium , & quia priuilegium alias eius reſpectu nihil operaretur quod habet,quod beneficiati poſſunt fructus præbēdarum vel beneficiorum ſuorum in abſentia percipere. Alij autem dicebant contra , quia regulares non propriè habere poſſunt præbendas nec portiones diſtinctas, argum. notatorum per Innoc. de præben.c.dilectus,circa fi. & extra de voto c.fi.in princ. Et quia priuilegium in regularibus ſic duplicem ſpecialitatem operaretur,ſcilicet de reſidēdo cum Cardinali , & de fru-

fructibus in abſentia percipiendis, & hoc eſſet abſurdum, arg. l. 1. C. de profeſ. & non obſtat quod poteſt habere proprium: quia verũ eſt ratione adminiſtrationis, & inquantum eam habet, non inquantum canonicus monaſterij tales petit fructus, licet primam partem maior pars tenuerit attentata conſuetudine eccleſiæ quæ habebat diſtinctionẽ præbendarum ſeu portionum groſſorum fructuum, quas vel quos etiam percipere ſolebãt in abſentia.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſationis tempus factæ per epiſcopũ ad ſeptennium cauſa ſtudij habenti parœcialem, an cõputetur in tempore prorogato prius per Papam de non promouendo?*

DECISIO II.

1 PApa † contulit eccleſiam parœcialem habenti ſolũ xx. annos, & ſecum diſpenſauit ſuper ætate, & quod nõ teneretur promoueri donec eſſet 25 annorum, tãdem factus maior poſtquam attigit vigeſimum quintum annum, & ſic incepit metam ad ſuſcipiendum ordines ſacros, obtinuit diſpenſationem cauſa ſtudij ab epiſcopo ſuo ad ſeptennium: iuxta c. cum ex eo: quæritur an in illo ſeptennio computetur tempus præcedens vigeſimũ quintum annum? Videtur quòd non, quia illud tempus computatur a tempore diſpenſationis factæ per ordinarium, non a tempore ſibi commiſſi regiminis eccleſiæ: iuxta no. in d. c. cum ex eo, ſuper verbo, ſeptennium, &c.

De Præbendis.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio non expirat per commendam factam per Papam.*
2 *Commenda non dat ius.*
3 *Commendatarius non facit fructus ſuos, nec eſt prælatus in beneficio ſed ſimplex procurator habens cauſam legitimæ adminiſtrationis, & hẽt ius temporale.*
4 *Reſeruatio an expiret per commendam factam ad incertum tempus.*
5 *Beneficium commendatum non cenſetur vacare.*
6 *Reſeruationes ſunt odioſæ & reſtringibiles.*

DECISIO I.

1 VTRVM † per commendam fa-
a ctam per papã de beneficio re-
ſeruato expiret reſeruatio ſi-
2 cut per prouiſionem? Et vr̃ q;
3 non, quia † commenda non dat
ius in beneficio, nec † commendatarius facit
fructus ſuos, nec eſt prælatus in beneficio, ſed
ſimplex procurator habens cauſam legitimæ
adminiſtrationis, nec habet ius perpetuũ, ſed
temporale: pro & contra faciunt quæ no. in c.
cum ibi no. de elect. li. 6. & hæc pars obtinuit
de cõſilio maioris partis. Sed quid † ſi com-
menda fiat ad incertum tempus, puta donec
aſſecutus fuerit poſſeſſionẽ epiſcopatus, cui
de ipſo fiebat prouiſio: videtur quòd per talẽ
commendam expiret reſeruatio, quaſi videa
tur diſpoſitio perpetua propter dubium euẽ-
tum conditionis, quæ poteſt non exiſtere: igi
tur &c. arg. l. ſufficit, ff. de condi. indeb. Item
5 † poſtquam eſt commenda non cenſetur va-
care beneficium, vt no. in d. ca. nemo, & quia
commendare eſt vnus modus diſponendi de
beneficio, ergo ex quo papæ placuit per iſtum
modum diſponere videtur alio modo diſpo-
6 nendi renuntiaſſe, præſertim, quia † reſerua-
tiones ſunt odioſæ & reſtringendæ, & vt fiat
reductio ad ius ordinarium & commune.

ADDITIO.

a Per commendã. Adde Caſſa. dec. 5. pag. 4 ver. ſed contra dec. de priui peru. in c. nemo deinceps, col. 2. circa fi. de electio. lib 6.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti ſufficit exprimere præbendam tantũ ſecus ſi canonicatum ſolum expreſſerit.*

DECISIO II.

1 VTrũ † ſi canonicus a præbendatus impe-
a trans gratias de aliquo bñficio facta men-
tione de præbenda quã obtineat non tamẽ
facta mentione de canonicatu cenſeatur ſur-
reptitia gratia? Tenuerunt quòd non: ſed q;
econtra, ſi fecit mentionem de canonicatu,
ſed non de præbenda.

ADDITIO.

a Si canonicus. Adde Aene. de Falco. in tracta. reſer. in 4 q. 1. in 26 effectu.

DECISIO III.

Vide ſimilem eod. tit. deciſ. 9. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Collatio facta per intruſum in dignitate reſeruata an teneat?*

DECISIO IIII.

1 VTrum † intruſus in decanatu reſeruato, ſi confert beneficia pertinentia ad collationem decani qui eſt ibi pro tẽpore, valeat collatio quamdiu eſt in poſſeſſione, & eſt habitus & reputatur pro decano, cum forſitan ibi reſeruatio decanatus eſſet ignota? Videtur quod ſic, per not. per Innoc. in c. nihil, de elect. ſed etiam ibi facit contra in fine primę colum. Tamen domini tenent contra, propter reſeruationem quæ afficit omnia, & ligat ignorantes propter decretum, & quia talis intruſus non habet poſſeſſionem decanatus reſeruati ſaltem talem quæ habeat iuris adminicula, & ſic per conſequens non debet facere aliquos fructus ſuos etiam ratione poſſeſſionis ſuæ, arg. no in c. vt noſtrum. de app. credo contrarium, ſi erat bonæfidei detẽtor.

DECISIO V.

Similis eſt deciſ. 49 ſupra de reſcrip. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Gratia quamuis reperiatur fructuum excedere quantitatem in ea expreſſam per verbum, vt aſſeritur, non cenſetur ſurreptitia.*

2 *Verba, vt aſſeritur, ſunt imperſonalia.*

3 *Gratia ita redditur ſurreptitia per ſurreptionem alterius in tacendo veritatẽ, ſicut ſi ipſe idem pro quo beneficium impetratur, veritatem taceret.*

4 *Impetrans an teneatur probare, quòd beneficiũ ſit infra ſummam, vel ſaltem probare aſſertionem communem.*

5 *Beneficium an præſumatur eſſe infra ſummam expreſſam?*

6 *Summa expreſſa dicitur eſſe pars gratiæ.*

7 *Soluendo aliquem non eſſe aſſerenti, incumbit probatio.*

8 *Maiorem vel minorem, vel etiam non idoneum aliquem aſſerenti incumbit onus probandi.*

9 *Gratia in forma pauperum dicitur generalis de omni beneficio competenti, & ideo ſumma in ea expreſſa non dicitur pars ipſius.*

10 *Impetrans omne beneficium quod acceptat, reputatur competens, & ideo aſſerenti cõtra reum incumbit onus probandi.*

DECISIO VI.

1 PApa † confert Titio eccleſiam, vel beneficium, cuius fructus, reditus, & prouentus ſummam viginti marcarum, vt aſſeritur, nõ excedunt: quęritur nunquid ſi excedunt debeatur impetranti vel an ſit gratia ſurreptitia? Quidam dicunt, ꝙ ſibi debeatur, ex quo conſtat de corpore eccleſiæ, nec eſt gratia ſur-
2 reptitia, quia illa verba, † vt aſſeritur, cũ ſint imperſonalia, nõ debent intelligi de impetrãte, quod ipſe aſſeruit, arg. C. de conſt. pecu. l. ſi quis nam tũc debuiſſet dici, vt aſſeris, & ideo cum nõ appareat fuiſſe aſſertum per eum, neque ſuggeſtum illud falſum, talis falſa demõſtratio non vitiabit gratiam, nec habebit neceſſe impetrãs probare beneficium eſſe infra illam ſummam. Alij verò dicunt contra, ꝙ imò ſi excedat, ſibi non debeatur, & gratia debeat ſurreptitia reputari. Nam veriſimile eſt, ꝙ ipſe hoc Papę aſſeruerit. Non eſt enim veriſimile Papam hoc potuiſſe in gratia, ſeu literis, niſi impetrans in ſupplicatione hoc po-
3 tuiſſet. Item ſurreptio alterius in tacẽdo veritatem, ita reddit gratiam † ſurreptitiã, ſicut ſi ipſe idem, pro quo beneficium impetratur veritatem tacere, vt probatur in cap. ſi motu proprio. in verſic. ſecus. & in c. ſeq. §. j. de præben. lib. 6. quãtò magis debet nocere factum alterius exprimendo falſitatem. Dicunt etiã,
4 † ꝙ impetrans teneatur probare, ꝙ ſit infra ſummam, cum hæc quantitas ſit pars gratiæ ſuæ: crederem tamen, ꝙ hoc caſu ſufficeret
5 probare aſſertionem communem. Sed † nun-
a quid præſumetur a eſſe infra illam ſummam, niſi probetur exceſſus? vr ꝙ ſic, arg. ff de proba. l. cum de lege Falcidia, cum ibi nota. dicunt hoc caſu cõtra, quia ex quo ipſe aſſeruit
6 eſſe infra ſummam, & † hoc eſt pars gratiæ ſuæ, ideo ſuam aſſertionem debet probare, arg.

arg.ff.de probat.l.ei qui dicit, cum ibi nota. Et vide pro hoc,quod no.Io.And.in c.exceptionem.de litis conteſt.lib.6. in Nouel. Sic

7 † in ſimili incumbit probatio aſſerenti aliquem eſſe, uel non eſſe ſoluendo, iuxta not. ff.qui ſatiſd.cog.l.ſi vero,§.qui pro rei quali-

8 tate,& † etiam aſſerenti quem eſſe, vel non eſſe maiorem,vel non idoneum,argu.notat. ff.de minor.l.de ætate. & not.C.de in integ. reſtit.l.ſi minorum.& per Archid de reſcrip. c.ſi eo tempore.ſuper verbo,non idoneus. Et facit quod not.Io.And.in quæſt. ſuper regula,Infamibus. de regu iur.lib 6. & hoc credo verum in terminis prædictis, & in gratiis factis ſub iſta forma ſpeciali, quia tunc ſumma eſt pars gratiæ,ergo,&c. argu.ff.de edend.l.j. §.æditione. ſecus fortè in forma pauperum, quia ibi ſumma non eſt propriè pars gratiæ,

9 cùm † ibi gratia ſit generalis *b* de omni bene

b ficio competenti, ſed poſtea ponitur in fine gratiæ exceptio ibi cum dicitur. Noſtræ autem intentionis exiſtit, quod ſibi prouideatur de beneficio, cuius fructus &c.talem ſummam non excedunt,& ideo cum omne bene

10 ficium contineatur ſub regula, debet † qualecunque beneficium quod impetrans acceptat,reputari competens & præſum,niſi aduerſarius qui ſe prouiſioni eiuſdem pauperis opponit,probet illud non cadere ſub expectatione,& excedere ſummam, & ſic ei incumbit probatio non pauperi,qui habet regulam pro ſe, arg.ad hoc.ff.de probat.l.ab ea parte.

ADDITIONES.

a Præſumetur. Adde Fely.in c.ad aures.col.3. verſ.3.quæſt.de reſcrip.

b Generalis. Adde Staph.in tracta.de li. gr. & iuſt.fol.3.ver.eodem modo.

EPITOMAE.

Clemē.cum ei quem.in fi.an habeat locum in patrono,vel ordinario collatore.

SVMMARIVM.

1 *Patrono ad præſentandum quando incipiat currere tempus.*

2 *Collatori ad conferendum quando incipiat currere tempus?*

3 *Impetranti currit tempus ad acceptādum a die notę vacationis.*

4 *Epiſcopo qui habet ſuam diœceſim viſitare currit tempus a die quo ſcire potuit, vel debuit*

5 *Patrono, vel collatori vbi quis renunciauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem, quando incipiat currere tempus prę ſentandi,vel conferendi reſpectiuè?*

DECISIO VII.

1 VTrum † uacāte beneficio *a* incipiat cur-
2 rere tempus patrono ad prçſentandum,
2 vel † collatori ad conferendum a tempore
3 notæ vacationis in çccleſia , ſicut † impetranti currit ad acceptandum,vt in Clemēt.cùm ei quem,in fi de conceſſ.præbē.uel a tempore ſcientiæ patroni,vel collatoris,quod videtur per c.quia diuerſitatem.in fi. de conceſſ præben & no.in c.2.de præb.& in c.licet.de ſupplen.negl.prælat. vel a tempore quo ſcire potuit. quod videtur per l.fi. circa princ. ff.quis ordo in bonor. poſſ.ſerue. & not.in d c.licet. Domini tenēt, quòd a tempore quo ſcire potuit & debuit:propter verbum,neglexerunt,
4 poſitum in d.c.licet. & † ideo epiſcopus qui ſcire debet, cum habeat ſuam diœceſim viſitare, vel Archiepiſcopus ſuam prouinciam habet etiam viſitare,a tempore quo ſcire potuerunt & debuerunt , ignorauerunt ab illo tpe,incipiat eis tempus currere,vt no. Inno. in c.ex parte Aſten.de conceſſ prębē.ſecus in tali,ad quem non pertineret viſitare, q. aliàs nō tenebatur de vacatione inquirere.& Cle. ponit caſum ſpecialem de impetrantibus,vt ibi no. Sed pone,quidam renunciauit beneficio in manibus non habentis poteſtatem:quæ
5 ritur, † an incipiat ſtatim currere tempus patrono,vel collatori:ſi hoc ſciuerit,vel ſcire potuerit,ſeu debuerit,etiam antequā illa renunciatio per illum ad quem pertinet,fuerit admiſſa,vel ratificata, vel tunc demum cū is ad quem pertinet,eam admiſerit,vel ratam habuerit.Poteſt dici,q̄ ſi ad collatorem,vel patronū admiſſio, vel ratificatio renūciationis non pertinet, tamen poteſt inſtare ad ſuperiorem ad quem pertinet, vt vel eam admittat,vel ratificet, vel renunciantem redire faciat,& ideo ſi hoc nō faciat,ſit in culpa,& ſic ſi a tpe non renūciat ſciuit, ſibi currat tēpus,

argum.

argumen.notã.per Innocent.in capitulo,admonet, de renunciatio.& de conceſſio.præben.capit.quia.

ADDITIO.

a Vacante beneficio. Vide deciſ. 13. ſupra de iure patron.in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatuum & prębendarum collatio in eccleſia collegiata de iure communi,an ad prępoſitum,vel decanum & capitulum,vel potius ad epiſcopum pertineat.*
2 *Collatio canonicatuum pertinet ad prælatum eccleſię de conſilio ſui capituli.*
3 *Epiſcopus non eſt prælatus.*
4 *Prælati electio in collegiatis eccleſiis pertinet ad collegium.*

DECISIO VIII.

1 QVæritur † vtrum ad præpoſitum, vel decanum, & capitulum in eccleſia collegiata de iure communi pertineat collatio canonicatuum,& prębendarum an ad epiſcopum? Videtur quòd non pertineat ad epi-
2 ſcopum, ſed † ad prælatum illius collegiatæ eccleſiæ de conſilio ſui capituli,quia ad præ-
3 latum pertinet collatio. ſed † epiſcopus non eſt prælatus, igitur &c. vt in capi.a collatione. cum not.per Archidiaco.de appellation. in 6.per not.per Innocent.de exception.cap. venerabilis. in fine. & ibi per Hoſtien.de iure patrona.capitu.poſtulaſti.circa finem primæ gloſ.ibi, fatentur, &c. à contrario ſenſu.
4 Pro hoc,quia † in collegiatis eccleſiis electio prælati pertinet ad collegium,vt nota.in capitulo primo, de electio. ergo ſingulorum canonicorum, ſeu canonicatuum & præbendarum ad prælatum. Probatur iſta conſequentia per ea, quæ not. Hoſtien de electio. capit. cum eccleſia Vulterana. §.mandauimus. ſuper verbo,poſtulauit: ibi; ſi non iubet patronum,& credo quòd prælatus & canonici inferioris eccleſiæ habeant eligere canonicos, & conferre præbendas illius eccleſiæ, & non epiſcopus,arg ad hoc,immo eſt tex.in cap.ex inſinuatione,de ſimo.

EPITOMAE.

Collatio facta ab ordinario de beneficio iam collato per Papam qui deceſſit, antequam eius collatio ſortita fuit effectum, an teneat etiam ſi D. Papa ordinaſſet in euentum,in quem dicta eius collatio ſortiretur effectum, quod dictum beneficium,ſicut erat antea remaneret reſeruatum,quæ ordinatio a ſucceſſore non fuit recepta.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio etiam perſonalis facit beneficium remanere in manibus Papę & ſucceſſorum, donec de illo diſponatur.*

DECISIO IX.

SVppoſita quadam conſtitutione dñi Clementis Sexti, quod ſi ipſe contuliſſet aliquod beneficium reſeruatum,& collatio nõ ſortiretur effectum,vel ille cui contuliſſet,antequam eſſet poſſeſſionem pacificam aſſecutus moreretur, remaneret ſub prima reſeruatione: & ſuppoſito ꝙ dominus Innoc.Sextus noluit vti in beneficiis collatis per eum met prædicta conſtitutione Clementis: immo voluit,quòd ſi ipſe Innoc.conferret beneficium reſeruatum, dum tamen collatio aliàs teneret, cõſummaretur reſeruatio, etiamſi is cui conferret,ante poſſeſſionem habitam moreretur. Formatur talis quæſtio. Dñs Clemens contulit cuidam Titio vnum beneficium a ſe perſonaliter reſeruatum,tandem mortuus eſt ipſe dñs Clemens: poſt ipſum Clementem moritur Titius ante tamẽ poſſeſſionem aſſecutam:dñs Innoc.ſucceſſor ſuus illud contulit cuidam alteri, etiam ſi eſſet reſeruatũ, Si non foret alteri ius quæſitũ, tamen poſt mortem Clementis, & ante collationem dñi Inno ordinarius in partibus illud contulit cuidam alteri:quęritur an valuerit collatio ordinarij,vel domini Innocentij? Vꝗ nõ valuerit collatio ordinarij: quia illud beneficium remanſiſſet ſub prima reſeruatione domini Clementis propter præmiſſam ſuam conſtitutionem. Nã ex quo ſemel habuit Papa illud bene-

beneficium in manibus ſuis, & fuit effectum 1 per reſeruationem, dato † etiam quod reſeruatio fuerit perſonalis, ſemper remanet in manibus Papæ & ſucceſſoris, donec de illo fuerit diſpoſitum. arg. eorum quæ dixi iuxta not. per Archid. in c. ſi gratioſæ. de reſcr. non cenſetur autem diſpoſitū fuiſſe, ex quo diſpoſitio non fuit ſortita effectum. argu. l. ſi pro parte. §. verſum. ff. de in rem verſo. & c. ſi electio. de elect. lib. 6. Si enim dominus Clemens in vita ſua non diſpoſuiſſet, certum eſt ea quæ ſcripſi iuxta c. ſi gratioſæ: quod beneficium remanſiſſet reſeruatum. Non obſtat, quod perſonalis fuiſſet reſeruatio: ergo & nunc: propter conſtitutionem ſuam per quā voluit eo moriente ante adeptam poſſeſſionem remanere ſub prima reſeruatione: præſertim autem dicta conſtitutio debet habere locum hoc caſu: dato quod ille cui contulit Clemens poſt eius obitum deceſſerit: & dato quòd illa conſtitutione in beneficiis à ſe collatis & reſeruatis ſucceſſor ſuus Innocent. non vtatur: quia origo iſtius negotii tota fuit tempore Clementis: igitur inſpecta origine huic conſtitutioni declaratoriæ mentis domini Clementis erit locus: faciunt iura quæ dicunt inſpici originem. Tamen domini contra tenuerunt, ꝙ imo non remaneret reſeruatum, ex quo dominus Inn. noluit acceptare prædictam conſtitutionem clemen. nec ea vti imo ex quo collatio domi. clem. fuit canonica, & ille cui facta fuit ſuperuixit poſt eum. ſicq́, per domini Clementis obitum dicta conſtitutio fuit viribus euacuata, propter non admiſſionem illius à ſucceſſore, debuiſſet fuiſſe conſumpta reſeruatio per illam collationem ſolam, etiam non habita poſſeſſione. argu. ca. ſi tibi abſenti. de præben. lib. 6. & impeditur reincidere vel remanere in prima reſeruatione virtute reuocationis vel non admiſſionis ſucceſſoris de dicta conſtitutione Clementis, virtute cuius debebāt fieri illa reincidentia vel remanſio, etiā ſi cum retrotractione, quia ſublata conſtitutione Clementis, & ſic fundamento retrotrāhente, ſubmouetur uel impeditur retrotractio ſeu eius effectus. arg. l. qui balneum. §. ſi. cum concord.

SVMMARIVM.

1 Impetrans ad collationem abbatis an poſſit obtinere etiam beneficium, quod habet conferre cum conſenſu epiſcopi.

DECISIO X.

1 QVæritur † an impetrans a ad collationē cuiuſdā abbatis qui habet aliqua beneficia quæ ſolus poteſt conferre libere, & quædam quæ habet conferre cum conſenſu epiſcopi, poſſit obtinere virtute gratiæ, etiā beneficium quod habet conferre etiam cum cō ſenſu epiſcopi? Videtur quòd non, ex quo gratia poteſt ſortiri effectum in aliis, vt ſic eā reſtringamus, ne alteri poſſit eſſe præiudicialis, quàm abbati, quem Papa ſolum aggrauāre voluit Tamē tenuerunt omnes ꝙ imo habet beneficium etiam conferendum de conſenſu epiſcopi: quia etiam illius reuera collatio eſt abbatis. ne ſede vacan. cap. 1. lib. 6. pro quo facit quod no. Ioan. And. in Nouella, de præb. c. cum in illis. ſuper verbo, tantum. ibi, Item mutatis terminis.

ADDITIO.

a Impetrans. Adde Aeneam de Falco in tract. reſerua. in 3. princip. in 3. pagin. verſi. & vltro iura.

SVMMARIVM.

1 Impetrans in forma pauperum non tenetur facere mentionem de penſione annua ſuper certis bonis eiuſdem laici ſibi aſſignata.

DECISIO XI.

1 VTrum † intitulatus a ad certam penſionem annuam ad vitam ſuam ſuper certis bonis domini cuiuſdā laici, & ad illum titulum ad ſacros ordines promotus impetrās à Papa beneficium vel gratiam ad beneficiū in forma communi pauperum teneatur de illa penſione facere mentionem per c. poſtulaſti. & c. ſi proponente. de reſcrip. Domini tenent ꝙ non: quia talis penſio non eſt beneficium eccleſiaſticum, nec titulus perpetuus ſpiritualis quia eo moriente expirabit. & tunc ſolum tenetur facere mentionem cum obtinet beneficium eccleſiaſticum & ſpirituale, præſertim tale quod poſt obitum eius eſſet alteri conferendum: & ſic intelligunt illa

iura,& ità obtinuit pluries.Contra tamẽ iſtã opinionem videtur eſſe Archid.in roſario.1. q.2.ca. poſtulaſti. de reſcrip. in Nouel. ſuper glo.inter.& per ibi not. patet quod opi.talis eſt verior.

ADDITIO.

a Intitulatus.Adde Felyn.in capitu.in noſtra. colum.18.in 30. corelario de reſcri. in anti. de reſcrip.39.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium Cum vacauerit per manus conſecrationis Petri, vel aliter præterquam per mortem ipſius ſi vacare reperiatur ex perſona alterius,an illud obtinere poterit?*

2 *Verba vel alias quouis modo,an debeant reſtringi ad perſonam expreſſam?*

3 *Exceptio vt ſit de regula limitare debet ipſam regulam.*

4 *Falſa demonſtratio vacationis quando beneficium erat in manibus Papę, & debebat per ipſum conferri non vitiat gratiam.*

5 *Falſa demonſtratio quę eſt circa vacationem impetrantis impedit gratiam, & ad vacationem duntaxat narratam in gratia eſt reſtringenda.*

6 *Clau. Vel alias quouis modo: latiſſime eſt interpretanda in prę iudicium concedentis.*

7 *Interpretatio fieri debet large in præiudicium concedentis etiam circa modum vacandi,uel poteſtatem conferendi.*

DECISIO XII.

1 PApa † mandauit conferri cuidam vnum beneficiũ cũ vacaret per manus conſecrationis Petri, vel alias præterquam per mortẽ ipſius Petri, Renera autem cum Petrus nullũ ius haberet in beneficio, non poteſt vacare per manus conſecrationis Petri.vel alias per factum Petri, nec per modum aliquem contingentem in perſonam ipſius Petri, imo vacauerat dudum per mortem Ioannis, in cuius perſona etiam fuerat eo viuente reſeruatum. Quæritur nunquid veniat ſub gratia p̃dicta virtute illius eccleſiæ, Vel alias quouis modo, vera vacatio contingens in perſonam dicti Ioannis? Maior pars tenuit ꝙ non veniat in viam iuris vacatio ali[illegible]
gens extra perſonam dicti Petri,quia Papa intendebat ſolum concedere ius quod dictus Petrus habebat in beneficio. Item quia perſona extrinſeca in dictis verbis,vel alias quouis modo adiectis ad perſonam Petri non eſt ſubaudienda.argu.l.ita ſtipulatus.§. Gri-
2 ſogonus.de verb.oblig.Item illa verba† Vel alias quouis modo: debent reſtringi ad perſonam Petri,id eſt,contingentem in perſonam ipſius, quod denotat exceptio ſequens limitata ad eius perſonam, ſcilicet præterquam
3 perſonam ipſius,quę† quidem exceptio vt ſit de regula,limitat regulam,& ſibi dat reſtrictum intellectum, vt l. nam quod liquide.§. fi.de penu.leg.ff.de legat.3 quæſitum. in fin. cum ibi notatis.Item quia Papa intendit cõcedere ſeu facere gratiam de beneficio vacaturo,cum dicit,vacabit, vel cum vacare contigerit, igitur non videtur ꝙ debeat venire iam vacãs: licet hæc ratio tolli poſſet per no. in cle.cum ei quem ſuper verbo, notitia: de conceſſio. præben Quidam tamen tenebant
4 contra etiam in uiam iuris:quia ex† quo beneficium erat in manibus Papæ, & debebat per eum conferri, falſa demonſtratio uacationis non impediebat gratiam. ar.l. falſa.ff. de conditio.& demonſt. Sed huic rationi reſpondetur:quia†falſa demonſtratio impedit
5 gratiam quæ eſt circa uacationem impetrantis,quæ tanquam ambitioſa eſt reſtringenda ad vacationem duntaxat narratam in gratia.Item hoc tenebant alia ratione:quia illa verba,Vel alias quouis modo:referuntur ſecundum eos ad præbendam ſeu beneficium de quo ſit gratia, non ad perſonam Petri,& ſic includunt omnem modum per quem prębenda uel illud beneficium uacare poterat, etiam contingentem extra perſonam Petri.
6 Item quia† dicta uerba, Vel alias quouis modo: latiſſime ſunt interpretanda in præiudicium concedentis qui non præſumitur fuiſſe auarus.argum.no.per Inno.de donat.c.paſtoralis.circa prin. imo liberaliſſimus. arg.in auth.de non alie.§. etſi minus: & præſertim ne beneficia diu uacent:& pro hac parte dicebant alias fuiſſe obtentum in palatio, & præſertim propter quandam declarationem domini Clemẽtis, q declarauit ꝙ ſi reſeruaret & conferri mandaret beneficium quod obtinuit Titius cum uacabit per contractum matrimonij: uel alias quouis modo, quàm per mortem ipſius, ꝙ ſic etiã reſeruat ſi Titius

illud

illud non obtinuerit de iure,ſed de facto, etiam ſi de iure non poſſit vacare per perſonam ipſius,ſed vacauerat,alias per perſonam
7 alterius. Item quòd † largè fiat interpretatio in præiudicium concedentis,etiam circa modum vacandi, vel poteſtatem conferendi. facit Clem.ſi de beneficio de præben.

S V M M A R I V M.

1 *Impetrans certum beneficium vacans, tenetur facere mentionem de qualitate eius, & quid ſi expreſſerit æquipollentia, ex quibus reſultant aliquæ qualitates?*
2 *Archidiaconus de iure communi habet curam.*
3 *Eccleſia regularis,& cathedralis vbi ſunt multi & dos fuit conſtituta pro multis,in dubio præſumitur quòd ſit collegiata,licèt ſecus ſit in aliis eccleſiis ſæcularibus inferioribus.*
4 *Prior eſt caput collegij, & de iure communi per collegium, vel conuentum eligendus eſt.*
5 *Impetranti dignitatem eccleſiæ collegiatæ electiuam non ſufficit mentionem facere de collegio, niſi faciat mentionem, quòd ſit electiua.*
6 *Papa quæ in facto conſiſtunt, præſumitur ignorare.*

DECISIO XIII.

1 VTrum † cum quis impetrat *a* certum be-
a neficium vacans,teneatur de eius qualitatibus facere mentionem, puta de cura ei imminenti,vel quod ſit electiuum? licet multi tenuerunt in palatio, quod non: quia ex quo Papa confert certum beneficium vacãs, videtur conferre illud qualecunque ſit, & meliori modo quo poteſt. Tamẽ maior pars tenuit contra, niſi ſit tale beneficium, quod de ſui natura, & de iure communi haberet il-
b las qualitates, vt Archidiaconus, *b* qui de iu-
2 re communi † habet curam, vt in ca.ad hæc. de offic. Archidia. & quod ſit neceſſe facere mentionem, videntur not. Doct.in clemen ſi dignitatem.de præbend.& de hoc not.Ioan. And.in Nouel.in cap ei cui.de præben.lib.6. circa princ.ſuper verbo, mandatum. vbi tenet,quòd etiam cum Papa prouidet,eſt opus de talibus qualitatibus facere mentionem. Præmiſſa igitur opinio. ſuppoſita ſuggeſtum eſt Papæ, quòd quidam prioratus monachorum, in quo ſunt ſeptem monachi cum priore ſimul viuentes vacat, & Papa illum confert, vel mandat conferri: opponitur, quòd erat beneficium electiuum, & quòd de electione non fecerat, impetrans mentionem. Quæritur nũquid ex hoc gratia vitietur? Fuit dictum, quòd non: quia licèt dictum non eſſet, quòd eſſet beneficium electiuum, ſatis expreſſit æquipollens: quia eo ipſo, quod expreſſit, quod erant ſibi ſeptem monachi cum priore ſimul viuẽtes, eo ipſo eſt præſumptio, quòd ſint ibi collegialiter, ſeu conuentualiter in dubio, quia ſunt regulariter, & ſimul
3 viuentes, & in dubio omnis † eccleſia ſingularis,& cathedralis vbi ſunt multi, & dos fuit conſtituta pro multis, in dubio præſumitur quod ſit collegiata, vt not.Hoſtien.de iu.patron.c.nobis.licèt ſecus ſit in aliis eccleſiis ſæcularibus inferioribus, iuxta no.per Inno.de iure patron.c.poſtulaſti. & per conſequens ſi
4 eſt ibi collegium, prior † qui eſt caput, eſt eligendus de iure communi per collegium, vel conuentum, vt c.1.de elect.ſed tempore meo Rota tenuit contra, ſcilicet quòd impetrans dignitatem eccleſiæ electiuã, licet faciat men-
5 tionem † de collegio, ſed non facit mentionem, quod ſit electiua, non ſufficit per Cle. 1.de præb.& eſt ratio quia ideo voluit Papa, quod fieri deberet mentio, quod eſſet electiua, vt veritas ſibi eſſet nota de his, quæ in facto con-
6 ſiſtunt, cùm † aliàs facta ignorare poſſet, vt in c.1.de conſtit.lib.6. Conſiderauit ergo, quod ſibi notificaretur veritas facti: ſed non ſic eſt exprimendo eccleſiam collegiatam eſſe, quia poteſt in facto eſſe, quod dignitas eccleſiæ collegiatæ pertinet ad collationem alicuius,& nõ probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, quando ergo diſpoſitio de iure communi vnam neceſſitatem, & veritatem infallibiliter habet, verbi gratia, impetratur dignitas exprimendo, quòd poteſt excommunicare, & quod tenetur audire confeſſionem,& conferre eccleſiaſtica ſacramenta, & huiuſmodi certè quia in his ex diſpoſitione iuris cõmunis infertur de neceſſitate, & infallibiliter, quod talis dignitas ſit curata: licèt iſta verba, videlicet, quòd eſſet curata, non expreſſiſſet, quia per prædicta ſatis expreſſit de cura, & infallibiliter. Sed exprimendo conuentum, vel collegium, non eſt ſic: quia cùm hoc ſtare poteſt in facto, quod non pertinebat electio ad conuentum: pro hoc facit, quia materia iſtarum impetrationum eſt odioſa, & reſtringibilis.

AD-

ADDITIONES.

a Impetrat. Adde Felyn. in c. ad aures colu. I. verſic. de qualitatibus. de reſcrip.

b Archidiaconatus. Adde Fely. in c. ſuper literis. col. 5. verſic. 2. reg. de reſcrip. Caſſa. de præben. deciſ. 12. Felyn. in cap. accedentes. col 2. verſic. dixit. de præſcrip. Caſſad. deciſio. 12. de præb. Staph. de lite. gra. & iuſti. fol. 51. verſic. ſed circa expreſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Gratia nouiter facta ſecundo expectanti de beneficio reſeruato, in qua narratur, quod ſi ibi non obſtitiſſet reſeruatio habebat bonum ius, eſt ſurreptitia.*

DECISIO XIIII.

1 PRimò, † & ſecundo in data acceptãtibus vnum beneficium reſeruatum, alias tamen cadens ſub eorum gratia, ſecundus in data obtinet gratiam, per quam Papa narrãs in literis, ei aliàs ſi non obſtitiſſet reſeruatio, fuiſſet canonicè prouiſum: & nunc tanquam de reſeruato ſibi prouidet, vel mãdat prouideri, ſi non fuerit alteri ius quæſitum. Quæritur an hæc gratia ſit ſurreptitia? Aliq. dixerunt ꝙ non, ex eo quia Papa non conſiderauit illam canonicam prouiſionem, cum reſeruatione obſtan. eam ſcire non potuiſſet fore canonicam. Tamen maior pars tenuit, quòd immo, quia Papa fuit motus, vel eſt veriſimile, quod potius fuerit motus ex eo, qa exiſtimabat eum, aliàs canonicè prouiſionem obtinuiſſe, quod tamen non obtinuerat, etiam ſi reſeruatio non obſtitiſſet propter primum cuius decretum ligauiſſet.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes apoſtolici an præferantur habentibus primarias preces ab Imperatore.*

2 *Imperator dicitur authoritate apoſtolica habere ius primarium precum.*

DECISIO XV.

1 VTrum illi, † quos imperator nominat, ſeu ſuper quibus dirigit primariasq́ preces pro aliquibus, vt recipiantur in canonicos, & eis prouideatur de præbenda proximè vacatura præferantur apoſtolicis poſtea impetrantibus in præbenda poſtea uacatura? Et tenetur ꝙ non, propter clauſulas non obſtãt, quæ apponuntur in literis apoſtolicis, vbi dicitur, non obſtan. ſi aliqui apoſtolica, aut alia quauis authoritate in canonicos forſitan ſint recepti, vel vt recipiantur inſiſtant; &
2 præſertim quia † Imperator, vt dicitur, habet ius illarum primariarum precum authoritate apoſtolica, vt not Specul. in tit. de præben. §. reſtat. circa fin. in verſic item no quod Imperator in quarta parte. igitur ſui cenſetur authoritate apoſtolica recipi, & ideo ſicut receptis etiam per prædeceſſores ſummos Põtifices Papa ſuos vult præferri.

SVMMARIVM.

1 *Impetrantes apoſtolici præferuntur nominatis per archiepiſcopum vim ſpecialis priuilegij a pontificibus defunctis ſibi conceſſi.*

2 *Papa non poteſt ſucceſſoribus ſuis manum, ſeu poteſtatem claudere, & limitare.*

DECISIO XVI.

1 VTrum † ſi ſit conceſſum a alicui archiepiſcopo etiam in perpetuum eccleſiæ
2 ſuæ pro quolibet anno, vel quilibet archiepiſcopus, qui pro tempore præficietur ſibi ſemel in uita, poſſit conferre tria, vel quatuor beneficia in qualibet eccleſiarum ſuæ prouinciæ, non obſtantibus impetrationibus apoſtolicis, & quòd illi nominati per illum præferantur apoſtolicis? Et fuit dictum quòd non, propter clauſulas non obſtan. & obſtan. & quia Papa qui hoc conceſſit, non potuit ſucceſſoribus manum, ſeu poteſtatem claudere, & limitare.

ADDITIO.

a Conceſſum. Adde Aeneam de Falco. in tracta. refer. in ſecundã par. tract. in primo præiudicio.

DECISIO XVII.

Similis eſt deciſ. 2. de iure patro. in antiquis. Aeneas de Falco. in tract. refer. in 3. q. princip. fol. 16. verſic. beneficia.

EPI-

EPITOMAE.

Gratia ad dignitatem, non extenditur ad dignitatem curatam.

DECISIO XVIII.

a VTrum præpoſitura a eccleſiæ collegiatæ montis Oed lliæ, quæ conſueuit conferri actu canonico eccleſiæ Traiecten. & non alij: & eſt dignitas maior, & caput in eccleſia collegiata montis ędiliæ, licet in eccleſia cathedrali Traiectenſi non eſt dignitas, ſed officium, & habet viſitare, & corrigere canonicos eccleſiæ montis ędiliæ ſolum per ſubtractionem fructuum, ſeu præbendàrum, & non aliàs, ueniat ſub gratia cuiuſdam impetrantis canonici Traiecten. qui impetrauit ad quodcunque officium, & perſonatum vacans, & vacaturum in illa eccleſia Traiecten. uel alia conſuetum conferri actu canonico Traiecten. etiam ſi ibi dignitas reputetur, non tamen fuit facta meutio in gratia, etiam ſi eidem cura immineat animarum, prior pars immo quaſi tenuerunt quod non: quia ex quo eſt dignitas curata; quia habet corrigere & viſitare, ſaltem per ſubtractionem fructuum, bene facit, quod ex hoc cenſeatur habere curam, quod not. G. de monte Laur. de ſupplen. negligen. prælato. capitulo, quia regulares. circa principium. ſuper verbo, prælati. & ideo non venit ſub gratia, argum. de præben. capi. cum in illis. § primo & quia caput eccleſiæ, & ſic non cenſeretur ſibi prouideri de dignitate in eccleſia, ſed potius de eccleſia. iuxta notata per Archidiac. de conceſſione præben. capitulo, deteſtanda. glo. no. verbum.

ADDITIO.

a Præpoſitura. Adde Fel. in c. in noſtra. col. 12. verſic. adde etiam iſtis. de reſcrip. & Caſſa. de ci. 32. fol. 5. verſic. nec obſtat.

DECISIO XIX.

Similis eſt dec. num. 4. ſup. de reſcri. in antiq.

DECISIO XX.

Similis eſt deci. 31. eod. tit. ſup. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Vicaria curam habens animarum eccleſię vnitę abbatiſſę, non eſt ad nutum amouibilis.*

2 *Archidiacono de conſuetudine poteſt competere ius inſtituendi.*

3 *Abbatiſſa poteſt per quendam Archidiaconum inſtituere Vicarium temporalem, in eccleſia ſibi pleno iure ſpectante.*

4 *Abbatiſſę, & monialibus, licèt cura committi non poteſt, quoad exercitium actuale, tamen ius poteſt competere ipſis, vt exercitium faciant per virum capacem illius poteſtatis.*

DECISIO XXI.

1 QVædam † vicaria vnius eccleſiæ unitæ Abbatiſſæ cuiuſdam monaſterij eſt, Abbatiſſa prætendens, quòd Vicarius inſtituendus in illa eccleſia ad eius præſentationem per quendam Arthidiaconum ad quem pertinet inſtitutio de conſuetudine eſt reuocabilis ad nutum illius Abbatiſſæ, & ideo dat articulos in iſta materia contra quendam Vicarium qui impetrauit Vicariam, ſeu contra quendam ibi ad eius præſentationem inſtitutum. Quæritur an ſit bona iſta materia? Dicebatur quòd non, per cap. dilectus, de capel, monach. libro 6. Nec obſtat, quòd ibi loquitur, cùm ſit inſtitutio per epiſcopum, quia idem in alio ad quem pertineat authorizabilis inſtitutio, quæ per † conſuetudinem poteſt archidiacono competere, argum. not. per Doct. in cap. cum ſatis, de offic. Archi. Item etiam materia iſta ex eo videtur reproba, quia ſi talis Vicarius eſſet reuocabilis ad nutum. igitur cura non eſſet penes eũ, quia tunc non eſſet intitulatus, argum. not. de offic. vicarij. cap. ad hæc, de præben. extirpandę. & ſic oportet, quòd cura eſſet penes Abbatiſſam, vel conuentum, quod videtur inconueniens. Sed
3 quid † ſi dictæ Abbatiſſæ eſſet eccleſia illa ſubiecta pleno iure, & per quendam Archidiaconum vult ſibi inſtituere Vicarium temporalem, nũquid poterit? Facit quòd ſic, quod no. per Innoc. de præben. cap. in Lateranen & per glo. in cap. cum & plantare. §. in eccleſiis,
4 de priuileg. nam † talia, vt curæ commiſſio, licèt non bene poſſunt cadere in mulieribus quoad exercitium actuale, tamen ius poteſt competere monaſterio, vt exercitium faciat per virum capacem illius poteſtatis, vt etiam

dicitur in ſimili de exercitio iuriſdictionis ſpiritualis in his quæ concernunt poteſtatē clauium, cuius ius ad abbatem ſeu monaſterium competere poteſt. & exercitium fiet per virum omni poteſtate capacem : ſupra de maio. & obedien. c. dilecta. cum not. ibidem per Hoſtien.

EPITOMAE.

Collatio de beneficio reſeruato non expreſſa reſeruatione cum clauſula, Dummodo nō ſit alteri ius quæſitum, valet.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, Dummodo alteri ius non ſit quæſitum operatur vt licet non expreſſerit reſeruationem impetrans obtinere nihilominus poſſit.*

2 *Interpretatio large in concedentis præiudicium fieri debet.*

DECISIO XXII.

1 VTrum † ſi Papa conferat vel mandat cōferri beneficium reſeruatum non facta mentione in literis de reſeruatione, ſed poſita illa clauſula, Si non fuerit alteri ius quæſitum: valeat collatio ? Quidam tenent quòd non: tamen Rota tenet, quòd ſic, vt large fiat interpretatio in præiudicium concedentis, & nec Papæ auaritia ſeu cupiditas valet imputari, ſi aliquid tenuere videtur. argumen. C. de bon vacan. l. ſi quando. faciunt not. per Innoc. de donat. cap. paſtoralis. & faciunt ad hoc rationes, quas tetigi in dicta decre. licet. de præben. lib. 6.

DECISIO XXIII.

Similis eſt dec. 27. ſupra de præb. in antiq.

De Conceſſione præbendæ.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 21. de conceſ. præben. in antiquis. Sed pone retento themate: ſimilis habetur dec. nu. 14. de reſtit. ſpo. in antiquis.

SVMMARIVM.

1 *Gratia de beneficio ſpectante ad præſentationē abbatis, an extendatur ad beneficium ſpectans ad abbatis præſentationem fiendam de conſenſu alterius?*

DECISIO II.

1 FActa † eſt per dominum Papam gratia alicui de beneficio ſpectante ad præſentationem talis abbatis. Quæritur nunquid veniat beneficium ſpectans ad eius præſentationē de conſenſu alterius ? Et eſt dicendum quod ſic. arg. ne ſede vacan c. vni. lib. 6. vide, quod ſcripſit Ioann. And. in c cum in illis. de præben. lib. 6. in Nouel. ſuper verbo, tantum. verſicu. Item mutatis terminis. &c.

EPITOMAE.

Impetrantium, quorum vnus ad præſentationem abbatiſſæ, & alter ad præſentationem decani expectat: vter præferendus ſit in beneficio vacanti, vbi conuentum fuerit inter abbatiſſam & decanum de præſentando alternis vicibus prouiſo, vt vacationis adimpletæ per apoſtolicos impetrantes non computarentur in prædictis viciſſitudinibus ſuis.

DECISIO III.

SVppoſita quadam compoſitione legitima per quam quædam abbatiſſa debet conferre, vel præſentare quandam eccleſiam vel ad eam in primis duabus vacationibus & in tertia quidam decanus, & poſtea ad ſubſequentes duas primas abbatiſſa, & in ſequenti tertia decanus, & ſic deinceps in perpetuū abbatiſſa, quę erit ibi pro tempore conferret bis & in duabus vacationibus ſeu præſentationibus ſolum : decanus poſtea in ſequenti vacatione hoc acto quod vacationes in quibus impetrantes apoſtolici obtinerent dictā eccleſiam authoritate apoſtolica eiſdē abbatiſſa, & decano in prædictis viciſſitudinibus cōferendi

rendi nequáquàm in numero cóputent,imo dictis viciſſitudinibus cóferédi vtant ceſſantibus impetrantibus apoſtolicis,perinde ac ſi nullæ aliæ vacationes cótigiſſent:cótigit ꝙ poſt dictá cópoſitioné in primis duabus vacationibus in quibus abbatiſſa debuit cóferre vel pſentare,impetrantes apoſtolici obtinuerút dictá eccleſiá,& ſic abbatiſſa nó potuit cóferre:núc tertio vacáte dicta eccleſia, veniút duo apoſtolici impetrantes,quorú vnus impetrauit ad collationé ſeu pſentationé abbatiſſæ,alter vero impetrauit ad collationé ſeu pſentationé illius decani pdicti.& quilibet infra tps debitú acceptat eccleſiá pdictá,& ſibi facit prouideri. Quæritur qs eorú debet eſſe potior? Quidá tenebant ꝙ ille,qui impetrauit ad collationé decani:quia ſm ordiné viciſſitudinis iſta vice tertia debet ſpectare collatio ſeu pſentatio ad decanú, & in pcedentibus duabus ad abbatiſſam, ſi nó ſuperuenisſent apoſtolici impetrantes: licet.n. fuiſſet actú in cópoſitione,ꝙ apoſtoli impetrátes nó deberent cóſumere vices,hoc fuit actú mere in fauoré dictorú abbatiſſæ & decani,cú ceſſarent impetrantes apoſtolici, non aút in fauoré impetrantiú.igitur vr ꝙ apoſtolici impetrantes debeant ſeruare ordiné viciſſitudinis inter ſe, vt ſic impetrantes ad collationé abbatis debeát ſolú in primis duabus vacationibus obtinere, quibus eis ceſſantibus abbatiſſa cóferret vel pſentaret,& tertia. ſm qua cóferret vel pſentaret decanus debeát hre impetrantes ad collationé decani vel pſentationé, alias videret ſequi cóueniens,quod poſſet eſſe,ꝙ impetrantes ad collationé abbatiſſæ ſemper obtinerét dictá eccleſiá,& impetrátes ad collationé decani nunquá poſſent eam obtinere, & ſic ſuis gratiis fruſtrarent, quod iniquú vr. Alij vero & maior pars tenuerút, ꝙ imo impetrátes ad collationé ſeu pſentationé abbatiſſæ ſint potiores:quia nó eſt dubiú,ꝙ ſm tenoré cópoſitionis iſta vice abbatiſſæ eſſet collatio vel pſentatio, ſi ceſſarent apoſtolici impetrátes: ex quo ſm cópoſitioné duę primæ vacationes nó cóſumpſerát viciſſitudiné abbatiſſæ : ergo impetrás ad eius collationé, ſeu pſentationé debebit eccleſiá obtinere. Nec obſtat,quod dictú eſt, ꝙ dicta clauſula eſt appoſita mere in fauoré abbatiſſæ & decani: qa licet hoc factú fuerit, tñ per eá apparet, ad qué pertinere debeat collatio ſeu pſentatio,ergo cú ad abbatiſſam hac vice pertineret,ex quo primæ duæ vacationes pp impetrantes nó cóſumpſerát eius viciſſitudines,impetrás ad eius collationem ſeu pſentationé obtinebit. Nec pót dici ꝙ impetrantes teneant ſequi ordiné dictarú uiciſſitudinum, qa inferiores nó potuerunt arctare Papá,nec eius impetrátes ad illú uiciſſitudinis ordiné. Nec obſtat pſatú incóueniés quod ſequeref: quia non eſt inconueniens aliquod, ſi impetrát es ad collationé uel pſentationé abbatiſſæ ſemp obtineát,quádiu ad eá pertinere debeat collatio uel pſentatio, id eſt,quouſq; ipſa ceſſantibus impetrantibus apoſtolicis bis cótulerit. Ná túc ét impetrátes ad collationé vel pſentationé,decani ſemper obtinebút quandiu ad decanú ſpectare debebit collatio uel pſentatio, q̃ ad decanú ſpectare debebit, donec poſt abbatiſſam ipſe ſolus ſemel cótulit. Et iſtá opinioné maior pars dñorú ſecuta fuit:pro qua uſ facere quod no. Ioan. And. in Nouel. de pb c. cum in illis:ſuper uerbo,uel pſentationé.& in c. ſi de beneficio. de præb. in cle. pro hoc ét facit, quia uerba cópoſitionis ſunt repetitiua iuris poteſtatis conferendi:ergo non obſtantibus uacationibus occupatis per impetrantes abbatiſſæ eſt repetita poteſtas conferendi arg. l. ſi in annos in prin. ff. quibus modis uſuſr. amitta. igiſ impetrates ad eius collationé obtinebunt,ex quo ipſa uirtute repetitionis hét poteſtaté conferendi, &c.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio & promiſſio factę ante expeditionem literarum valent.*

2 *Executor antequam quis datus fuerit, ſi impetranti prouideat, an teneat eius proceſſus?*

3 *Executores dantur à Papa vel eius cancellaria quos impetrás nominauerit, ſi modo idonei ſint.*

4 *Iuriſdictio acquiritur ignoranti.*

5 *Executor non dicitur habere iuriſdictionem niſi tempore pręſentationis literarum.*

DECISIO IIII.

a Signata a † ſupplicatione per Papá de gratia
1 ad collationé epiſcopi &c. uel de canonicatú ſub expectatione pbendæ antequã conficerent literæ,uacante vno beneficio,vel una pbenda cadente ſub gratia expectans acceptauit, & per quendá decanú tanquá executoré ſuú ſibi facit prouideri: & poſtea ét ante cófectione literarum dictarum uel poſt, non curo, Papa contulit illud beneficium ſeu prębédá ſi non foret in re alteri ius quæſitú. Tandé primus expectans fecit confici literas ſuper

gr̃a ſua, & in his literis obtinuit executorem
eũdẽ decanũ, q ſibi prouiderat, q̃ literæ fue-
runt cõfectæ ſub data ſignatæ gr̃æ, & ſic data
literarum bene p̃cedit acceptationẽ, & proui
2 ſionẽ. Quærit † an dictæ acceptatio, & proui-
ſio factæ ante cõfectionẽ literarũ, & ſic ante
quam ille executor reuera eſſet datus execu
tor, vel ſciret ſe datũ executorẽ, cũ nõdũ ſibi
eſſent literæ p̃ſentatæ, imo nec cõfectæ, value
rint, ſic ꝙ p eas expectãdi fuerit q̃ſitũ & per
cõſequens ſecũdus, cui Papa cõtulit, ſi nõ fo-
ret alterius q̃ſitũ, non habeat ius? Obtinui in
palatio p tres inſtãtias, ꝙ valuerint accepta
tio & prouiſio, ex quo datã literarũ p̄cedit,
& q̃a datio executoris eſt potius acceſſoria
ad gratiã, & eius gr̃a. arg. de of. dele. c. ſi ſuper
gr̃a: ergo potius gr̃a iam ſatis eſt attẽdenda;
Itẽ faciunt ad hoc notata per Arch. in proœ-
mio ſexti libri. Itẽ nũ obſtat ꝙ reuera nondũ
dati erant executores, q̃a imo ſaltẽ deſtina-
3 natione quia † Papa ſeu eius cãcellaria dabit
executores quos elegerit, dũ t̃n alias ſint ido-
nei: igit̃ ex quo impetrãs iã elegit illũ decanũ
vt idoneũ, ex quo per eũ tanquã per executo
rẽ ſibi petiit p̃uideri, ideo iã ſibi ex deſtina-
tione Papæ reuera datus videbat̃: & quod pa-
tet, quia poſtea eũ dãdo ponit in executoria
datã ſignatæ gr̃æ non datã expeditionis ſeu
cõfectionis vel nullationis literæ: & ſic nũc ap
paret retro ipſum habuiſſe poteſtatem & iu-
4 riſdõnẽ, cũ † iuriſdictio acquirat̃ ignorãti, vt
l. certus. ff. de iud. alias, ſi furioſus. Nec obſtat
5 ſi dicat̃ † ꝙ non h̃et exercitiũ niſi à t̄pe p̃ſen-
tationis literarũ. ar. de app. c. ſup eo. quia iã ſi
bi præſentatur per partẽ verbo, & ſcit vel cre
dit per eius aſſecutionẽ ſe executorẽ, ex quo
pars eũ legit, & ſcit cãcellaria electũ per eum
poſitũ in literis, & oĩa iſta vera detegunt̃ po
ſtea p realẽ exhibitionẽ literarũ. Contra iſtã
opinionem videtur ꝙ facit quod no. Archi.
de offi. deleg. c. ſi is cui. & de procu. c. is qui.

A D D I T I O N E S.

a Signata. Vide Bom. in præfa. Reg. de non iud. & iux. for. ſupp.

Acceptatio Fel. in c. cũ te col. penul. ver. fallit. 4 de rel. & in c. ſuſcitatus. col. 7. ver. limita ſane partẽ. eo. Caſſa. dec. 8. fo. 3. ver. non procedit. de reſt. ſpo. & dec. 33. ſuper reg. cancel.

S V M M A R Y V M.

1 *Ordinarius an alteri committere poſſit, vt recipiat reſignationem certi beneficij alicuius, & illud conferat cuidam alteri.*
2 *Ordinarius eſt minor legato.*
3 *Ordinariorum poteſtas lata eſt ad omnia prohibita de iure communi.*
4 *Legatis quare p̃hibitũ eſt cõmiſſiones facere poſſe alijs de beneficijs vacãtibus per reſignationes.*

D E C I S I O V.

2 ORdinarius cõmiſſit † alicui, ꝙ cum Ti-
tius vellet ſuũ beneficiũ ex certis cauſis
eũ mouentibus reſignare, reciperet illius reſi
gnationẽ, ſi cauſas veras & rõnabiles reperi-
ret, & ea recepta cõferret illud bñficiũ cuidã
alteri. Quærit̃ an talis cõmiſſio de iure vale-
at, & receptio reſignationis, ſi alias fuerit le-
gitimã ac collatio in virtute eiuſdẽ cõmiſſio
nis ſecutæ? Et quidã magni tenuerunt ꝙ nõ,
p c. cõſtitutus. de cõceſ. p̃b. cũ ibi notatis per
doctores, & per ea q̃ notat Inn. in c. ex parte.
1. de of. dele q̃a per talẽ cõceſſionẽ aperit̃ via
ad beneficia vacatura, ꝙ ſoli Papæ p̃mittit̃,
vt ibi notat̃, & alias fieret cõtra cõciliũ gene
rale. de cõceſ. p̃b. c. 2. & hoc repræſentat tex.
in §. p̃hibemus. in c. deliberatione. de of. leg.
li. 6. vbi hæc p̃hibẽtur legato: ergo multo for
1 tius epiſcopo & ordiario, qui † eſt minor lega
to: & hanc opinionẽ ibi tenet Arch. Et idẽ te
net i c. ſuſceptũ. in prin. de reſ li. 6. Et pro hac
parte q̃dã in diuerſis cauſis tulerũt ſniãs. Sed
cõtra fuit determinatũ in cã David Marcii
& quibuſdã alijs cauſis. in quibus ẽt fuit ob-
tentũ per tres inſtantis & ſniãs contrariũ: ſ. ꝙ
valuerit cõmiſſio facta p ordinariũ, & colla-
tio & receptio reſignationis virtute illius ſe-
3 cutæ: & hoc pp põtatem ordinariũ, q̃ † eſt la
ta ad oĩa nõ prohibita de iure cõi, nec per ta
lẽ cõmiſſionẽ fit contra conciliũ generale: q̃a
conciliũ generale prohibet aperiri viã ad va
catura, ſ. generaliter viã iniquã: per quã veni
ret ẽt modus vacandi per mortẽ, vt cum ge-
neraliter promittit̃ primũ beneficiũ vacatu-
rũ, vel mandatur conferri, ſub qua promiſſio
ne vel gr̃a veniret ẽt ſi vacaret per mortẽ, &
ideo non valet, quia ſic poſſet captari mors
aliena. ſic loquit̃ c. 2. de conceſ. p̃b. & c. conſti
tutus. & c. ex parte: & ideo nullus tali modo
põt aperire viã ad vacatura gñaliter niſi Pa-
pa: t̃n in caſu nr̃o nõ cõmittit̃ gñaliter pote-
ſtas cõferẽdi quouis mõ vacet bñficiũ, ſed dũ
taxat ſi vacet bñficiũ, per reſignationẽ facien
dã, ſub quo modo ceſſat tũ cõcilij generalis,
periculũ captãdæ mortis Non obſtat c. deli-
beratione. §. prohibemus, quia ſpecialis p̃hi
bitio eſt in legato. cuius poteſtas reſtringenda
fuit:

fuit:in quo finalis rō fuit,ne † nimiū. abſorbetur poteſtas ordinariorū ,quod fieret, ſi legati poſſent tales cōmiſſiones ēt de beneficijs vacātibus p reſignationē facere, iuriſdictio aūt ordinaria in qua eſt qō,eſt potius amplianda. Nec obſtat ꝙ ille textus reddit rationem ne aperiatur via ad uacatura cōtra cōciliū generale:quia in ea ratione reddēda errauerūt cōpilatores dictaminis.li.6.vt audiui recitari p quendā aduocatū , qui hoc audierat à quodā de cōpilatoribus:nā reuera ut pdictū eſt tunc demū fieret cōtra cōciliū generale, cū generaliter uia aperit., & taliter,ꝙ eſſet periculū captandæ mortis aliene,ꝙ non eſt in caſu illius § nec in caſu pmiſſo, ubi commiſſio reſtringitur ad uacationem per ſolā reſignationē contingere debentē,qua re non ob.&c.

ADDITIO.

Commiſſ.Staphi.de litt.grat.& iuſt.fol.68. uerſi.Imo fortius.

SVMMARIVM.

1 *Expectans an excludatur à proviſo per ordinarium infra menſem ad acceptandum datum de beneficio cadenti ſub eius gratia?*

1 *Papa ubi manum appoſuit,videtur totū negotiū ad ſe aduocare, & ſic manus cuiuſcunque inferioris ligare,ſi hoc expreſſerit.& nu.3.*

4 *Papa an mandando ſimpliciter prouideri, vel alias diſponi de certo beneficio vacanti videatur manuum apponere?*

5 *Papa per ſolum mandatum de beneficio uacaturo non præſumitur uelle incontinenti ligare manus inferioris, neque beneficium aliquod afficere & nu 6.*

7 *Gratia ubi fit de incerto uacaturo additur decretum incertum,quod demum ligat,cum deductum fuerit ad certitudinem per acceptationē.*

8 *Menſis appoſitio ante acceptationem ligat manus inferiorum.*

DECISIO VI.

1 INfra † mēſem expectantis,& añ ipſus acceptationē ordinarius,de facto cōtulit cuidā beneficiū vacans & cadens in gratia expectātis,& ad illius,cui ordinarius contulit,ſupplicationē,Papa mandauit certis iudicibus,ꝙ illā collationē ordinariā authoritate apoſtolica cōfirmarent,ſi à die datæ literarum huiuſmodi,non eſſet alteri ius quæſitum tandē ante cōfirmationē per eoſdē iudices factā expectāns, acceptauit infra menſem, & ſibi obtinuit pūideri,poſtea vero dicti iudices ad collationē ordinariam confirmauerunt. Quæritur an talis confirmatio teneat,vel adiectus expectans cui ante confirmationē extiterat prouiſum,poſt mandatum de cōfirmando à Papa emanatū ſit potior, & ſibi ante confirmationē fuerit ius qſitum?ſit uī ꝙ confirmatio teneat, & ꝙ prouiſio facta expectanti poſtq̄ Papa appoſuit manū mandando confirmari
2 collationē ordinarij nō tenuerit: qa † per talē manus appoſitionē totū negotium ad ſe uī aduocaſſe,& ſic executorīi expectan & cuiuſcunq; inferioris manus fuerūt ligatæ. arg. c.
3 ut noſtrum.de app.& de of.leg.c.licet.In † oppoſitū uī ꝙ non ligentur manus cuiuſcunq; poteſtatem habentis conferendi quominus prouiſio per eū facta teneat & ualeat:per decre.quia cūctis.§ ex parte. uer.non ſic.& uer. ſimpliciter.de conceſ.preb.lib 6.niſi Papa expreſſe beneficiū ſuæ diſpoſitioni reſeruaſſet, uel decretū in tali mandato ſubiūxiſſet, uel alias expreſſe uoluntatē ſuā inſinuaſſent tales iudices,quibus mādabat reſeruando,beneficiū ſuæ diſpoſitioni uel interdicendū , ut ibidē,cū ibi notatis per Arch.in uer.ſimpliciter: ſuper uerbo,exprimat:& ſup uerbo,inſinuetur.& in e.tit.c.ſi ſoli.& facit de pb.c.dilectus fi.intellectus,qui ita concor. cū c.inter cętera in eod. tit. Et ſic uideri pōt ad rationes in oppoſitū,quia Papa non aliter uī ad ſe aduocare negotiū,nec manū apponere , niſi exprimat,ꝙ nullus alius poſſit diſponere,puta re
4 ſeruādo uel decernēdo per præmiſſa niſi † uelles tenendo primā partē dicere, ꝙ imo mandādo ſimpliciter prouideri, uel alias diſponi de certo beneficio uacāti uideat manū apponere,et ſi alias nō reſeruat uel decernat.Et reſpondere poſſet ad iura proxime in oppoſitū allegata:quia oīa loquunt ubi Papa mandat pūideri de beneficio uacaturo,ubi nō eſt ue
5 riſimile,q † per ſolū mādatū incontinenti uelit manus inferioris ligare,nec aliquod beneciū afficere,ēt ſi de beneficio certo uacaturo hoc mandet, puta tale illud noīando,uel primo uacaturo,ſed non bene uideo rōnē diuerſitatis,quare nō ſit idē in uacantibus,ꝙ in uacaturo,cum euenit caſus uacationis,quia eadē eſt rō,quare ſecūdā partē de iure credo ueriorē,& ſic prouiſio expectātis erit potior, & confirmatio nō ualebit ex quo prius expectāti fuerat ius qſitū.Audiui tñ † ꝙ in cancella-
6 ria per ſoli manus appoſitionē Papæ,eo ꝙ ſignat ſupplicationem ſiue prouideat ſiue

mandet prouideri, vel aliàs diſpoſuit de va-
canti vel ẽt vacaturo certo, adeo vult affectũ
beneficiũ & clauſas manus inferioris, ꝙ ſem-
per dicet reſeruationem cum decreto de die
datæ ſignationis factæ p Papam, & tunc per
illas clauſulas reſeruationis & decreti, nego-
tium eſſet planum & clarum: veruntamen cũ
7 † gratia fit de incerto vacaturo, vt puta, ꝙ du
xerit acceptandum: dat decretũ incertũ, & ſu
per incerto ꝙ demũ ligat cum deductũ fuerit
ad certitudinẽ p acceptationẽ, iuxta decr. du
7 dũ. de p̃b. lib. 6. §. conſiderantes: niſi † appone
ret certũ tẽpus, puta menſem, q̃a tunc infra
tẽpus ẽt ante acceptationẽ ligaret man⁹ alio
rum, vt mea ſis appoſitio aliquid operaretur,
vt in Clem. cum ei quem. de conceſſ. præb.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio facta ante purificationem gratiæ va-
let ſi infra menſem poſtea purificetur, & verbo
vel facto remouetur.*
2 *Acceptatio beneficij non eſt niſi q̃dã declaratio.*
3 *Acceptatio facta ante euentum conditionis an
valeat in euentum conditionis?*
4 *Libertatis datio facta pendente optione eius cui
legata eſt ſeruorum optio, valet in euentum, quo
ille non optetur.*
5 *Conditio quę apponitur in literis pauperum po-
tius dirigitur ad prouiſionem & eius effectum
quàm ad acceptationem.*
6 *Petitio poſſeſſionis bonorum ſecundum tabulas
factas ante euẽtum conditionis valet in euentũ.*
7 *Debitum non dicitur ante euentũ conditionis,
ſed ſpes in debitum iri.*
8 *Acceptatio non debet eſſe fortioris efficacię quã
prouiſio.*
9 *Prouiſio tribuit ius in re.*
10 *Acceptatio tribuit ius ad rem.*
11 *Prouiſio facta ante purificationem gratię an te
neat?*
12 *Papa vbi ſtudioſè aliquid mandat, tunc ordo li-
terę eſt ſeruandus.*

DECISIO VII.

1 AN † acceptatio pauperis facta de bñfi-
cio vacante, ſi de iure ſibi debeatur ante
purificationẽ poſtea factã infra mẽſem, valeat
abſque eo ꝙ iterum nouiter acceptet? Et vr̃
2 ꝙ valeat: quia † non eſt niſi declaratio volun
tatis, & ideo cum eam non mutauerit & per-
ſiſtat in eadem, ſibi ſufficiat, dum tamẽ infra
menſem purificetur conditio: pro hoc benè
facit decr. quia cunctis, §. pen. ad fi. & c. ne ca
ptandæ. de conc. præb. li. 6. vbi hodie alia for-
ma eſt pp adiectionẽ menſis anteq̃ vacet q̃ ſ
ſm formam illam poteſt acceptare primũ va
caturum & ex cã ſm vel vlteriorem: & tamẽ
ante vacationem poterat dici gratia eius cõ-
ditionalis. ſ. ſi eo viuo vacaret beneficiũ. arg.
l. heres meus: ſecundo reſponſo, ff de condit.
3 & demonſt. Et ſicut † ibi ante euentum con-
ditionis facta acceptatio valet in euentũ cõ-
ditionis, ergo ſic & hic. pro hoc ff. de optio.
4 leg. l. ſi cum optio. vel † datio libertatis facta
pendente optione eius, cui legata erat ſeruo-
rum optio valet in euentum quo ille non op
tetur. Nec eſt opus ꝙ renouetur datio liber-
tatis: per eundem modum facit l. legatarius,
§ fi. ff. de lega. 1. cum concordantiis ſuis. Itẽ
5 † conditio q̃ apponitur in literis pauperum,
potius dirigitur ad prouiſionem & eius effe-
ctum q̃ ad acceptationem. Item pro hoc be-
ne facit de ſecund. tab. l. 2. §. ſi ſub cõditione:
6 vbi † petitio poſſeſſionis bonorum ſm tabu
las factas ante euentum valet in euentũ: pro
hoc benè facit ff. de teſta. mili. in fraudẽ. §. te
ſtamentũ, ff. de leg. 3. l. 1 §. ſi filius. vbi ſi dura-
uerit voluntas, ff. de offi proconſ. & leg. l. ob-
ſeruare. §. fin. verſi, ſed ſi ante. & ff. de nouat.
quoties. §. 1. & ff de ſolut. ſub conditione In
oppoſitum vr̃ ꝙ imò non ualeat ante purifi-
catam gratiam, niſi poſtea renouetur verbo
vel ſigno, vel facto ex quo poſtea apparet de
eius animo, arg. ad hoc. de optio. lega. l. optio
ne. & de lega. 1. Iulianus, & ff. quo. legato. l. 1.
§ q̃d ait prætor. & ff. ad Treb. l. ſed ſi aũt. ibi,
cum dicit. Si ratã habeat à contrario ſenſu:
pro hoc de ſm tabul l. qui librum. §. teſtamẽ-
tũ. ver. planẽ. & ff. de teſta. mili. l. tribunus. pro
hac parte vr̃ textus, ff. de acquir. hæredi. l. is po
teſt. & l. ſi quis extraneus. in prin & l. hæres in
ſtitutus, & ff. rem rat. habe. l. bonorum: & pro
hoc etiã bene facit: quia acceptatio facta eſt
per verbum prǽſentis temporis, ſi de iure ſibi
debeatur, & conſtat ꝙ ante purificationẽ ſi-
7 bi de iure nõ debeatur, cum † ante euentum
conditionis non ſit debitũ, ſed ſpes in debitũ
iri. ar. l. cedere diem, ff. de verbor. ſigni. Inſtit.
de verbo. oblig. §. ex conditionali. Item non
8 † debet eſſe maioris efficaciæ acceptatio, q̃
prouiſio: ꝙ patet, imò prouiſio debet eſſe for
9 tioris efficaciæ, cũ per † eam tribuat ius in re,
10 & † per acceptationẽ non, ſed ad rẽ, vt in c. ſi
tibi. de præb. & per Archidiaconum & eo. ti.
c. quodam. & de conceſ. præb. c. fi. lib. 6. Con-

ſtat

11 ſtat aũt † ꝙ prouiſio facta ante purificationẽ
gratiæ non valeret: quia eſſet facta contra
ordinem litteræ, & mentem Papæ, qui ſtudio
ſe primo ponit de purificatione conditionis,
& demum de prouiſione: igitur, &c. arg. eo-
rum, quæ habentur de reſcrip. c. cum dilecta.
iunct. ibi not. per Compoſt. ibi not. quod quã
12 do † Papa mandat aliquid ſtudioſè, quòd
tunc ordo literæ ſeruandus eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Impetrans ſecundus in data habens clauſul. Anteferri, an præferatur primo in data, qui acceptauit prius, licet ſibi non fecerit prouideri?*

2 *Clauſul. Anteferri, an ſit extendenda cõtra primos in data qui acceptauerunt ante conceſſionem gratię ſecundo impetranti factę?*

3 *Papa non præſumitur de facili tollere ius ad rem alteri quæſitum.*

4 *Ius ad rem tollitur quando de ipſo mentio ſit, aliàs non.*

5 *Clau. Anteferri, quomodo intelligitur effectus ſuos operari.*

DECISIO VIII.

1 VNus † Innocentianus, ſeu qui obtinuit
gratiã ab Inn. de canonicatu ſub expe-
ctatione præbendę in vna eccleſia, (viuo vel
mortuo Inn. non curo) vacante quadã pben-
da infra tps debitũ eã acceptauit, ſed ſibi non
fecit prouideri: idẽ vnus qui impetrauerat
poſt obitũ Innocẽtij ab Vrbano Papa ſucceſ-
ſore ſuo in conſimili forma canonicatũ in ec
cleſia ſub expectatione prębendæ habeat tñ
in gr̃a ſua clauſulam, Anteferri, eandẽ præbẽ
dã infra menſem à data gratiæ ſuæ accepta-
uit, q̃ritur quis eorum ſit potior? Maior pars
2 tenebat, ꝙ ſecundus Vrbanus, qui † habe-
bat clauſulã, Anteferri, non obſtante accepta
tione primi facta ante gratiã ſecundi, ex quo
ſibi non fuerat prouiſum. Et aliàs allegabant
textũ in c. quodã. de pręb. li. 6. vbi pp clauſu-
lam, Anteferri: poſitã in literis ſecũdi fuit im
peditus primus, quia prouiſio ſibi facta nõ va
luit obſtante decreto literarum ſecundi: & tñ
primus habebat ius ad præbendã antequã ſe
cũdus hrẽt gratiã, quia ſibi debebatur prębẽ-
da primò vacatura. Nam ibi primus nec ſe-
cundus non habebant beneficiũ acceptandi
qđ apparet, & ſic afficiebatur prębenda accep-
tata. iuxta decre ſi poſtq. in ti. eo. tit. qua qui-
dẽ præbendę affectione nõ obſtante ſecundi
gratia pp clauſulã, Anteferri, impediuit ibi
primũ. Item ẽt hoc dicebant pp clauſulã illã
appoſitã in literis ſecundi, Non obſtan. ſi ali-
qui apoſtolica vel alia quauis authoritate in
eadẽ eccleſia ſint recepti &c. ſeu ſi ſuper pro-
uiſionib. ſibi faciendis de canonicatib. & præ
bendis in dicta eccleſia ſpeciales vel de bene-
ficiis eccleſiaſticis ẽt gñales dictæ ſedis vel le-
gatorũ eius lr̃as impetrauerint, etiã ſi per eas
ad inhibitionem reſeruationẽ & decretũ vel
alias quõlibet ſit proceſſum, ergo etiamſi ad
acceptationem. Et per illã clauſulã Papa vr̃
voluiſſe anteferri ſcdm: etiam ſi primus Inno-
centianus acceptaſſet, & pro opinione prædi
cta eſt expreſſe Io. And. in Nouel. extra de re
ſcr. c. cãm. ſuper gl. Io. in fi. Tamen ego & duo
alij ſuſtinebamus ꝙ primus eſſet potior, ex
quo acceptauerat antequã ſecũdo fieret gra-
tia: cũ clauſula, Anteferri, non ſit extendẽda
cõtra primos, q acceptaſſent ante gratiã ſuã,
3 quia † nõ eſt veriſimile Papã ius eorũ ita ad
rẽ ſibi appropriatã, ſicut appropriantur p ac-
ceptationem voluiſſe tollere, niſi expreſſam
de hoc fecerit mentionem. Et pro hoc c. ſi. de
4 conceſ præb. lib. 6. vbi per † reuocatoriã. deo
tollitur ius ad rẽ, quia de hoc ibi fiebat men
tio, aliàs nõ tolleretur: pro hoc c. ex parte. de
offi. deleg. de præb. c. cum I. Magalon. Nec ob
ſtat c. quodã. cum ibi tpe gratię ſecundi prę-
benda nondum vacabat, & ſic certa prębẽn-
da tunc determinata non erat affecta pro pri
mo, nec ad eam ius ad rẽ acquiſitũ, hic in ca-
ſu noſtro ante gratiam Vrbani factam ſecun
do cũ clauſula, Anteferri: iam vacabat prębẽ
da per primum acceptata: & iõ ſpecialiter &
determinatè affecta, & ad eã primo fuerat ius
quæſitum non obſtante prædicta clauſula,
Vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum: quia
5 † intelligitur per executores non per partem
ſeu impetrantem certam præbendam vacan
tem acceptantem, & iõ illa clauſula dẽt ſorti
ri vires ſuas in beneficiis nunc vacaturis, vel
ſi nunc vacant, quę tamen nondum fuerunt
acceptata, nec per acceptationem alteri quo-
dammodo appropriata.

EPITOMAE.

Articuli cõcernẽtes petitoriũ pdu-
cti ex parte Rei p ordinariũ ſecũdo lo-
co prouiſi, an ſint admittẽdi cõtra apo
ſtolicũ expectãtẽ agẽtẽ ſuſpẽſo petito
rio reſtitutorio, q primo receptus fuit
ſub cõdõne ad poſſeſſionẽ, ſi ſibi cõperet.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtolicus receptus ad poſſeßionem ſub conditione ſi ſibi debeatur, & non alias, pure receptus cenſetur.*

2 *Poſſeſſio & acceptatio poßunt acquiri ſub conditione, qua deficiente nihil acquiritur.*

3 *Conditio quę inhęret actui & eſt de ſubſtantia & natura eius, non ſuſpendit acquiſitionem poſſeſſionis.*

DECISIO IX.

1 QVidam † expectans apoſtolicus acceptauit præbendam, & fecit ſibi prouideri, & in poſſeſſionem induci: & prouiſus inductus & ad rem receptus fuit ſub conditione, ſi de iure ſibi deberetur, & ſaluo iure cuiuſlibet alterius, & non alias. Poſtea quidam ordinarius etiam eodem modo receptus fuit & in poſſeſſionem inductus. Primus reputãs ſe ſpoliatum agit poſſeſſorio, petens ſe reſtitui, & ſuſpendit petitorium: ſecũdus ordinarius qui poſſidet, dat de iure ſuo, & non de iure primi, dicitur per apoſtolicũ ſibi, ꝙ non põt, nec eius articuli eſſent admittendi obſtante ſuſpenſione petitorij, quia illi articuli concernunt petitorium: ordinarius reſpondet ꝙ imo poteſt, & ꝙ eius articuli ſunt admittendi, ex quo ipſe apoſtolicus non habuit poſſeſſionem pure, ſed ſub conditione, ſi de iure ſibi deberet, & ſaluo iure alterius, & ideo ceſſante illa conditione non poſſedit, & ideo eius articuli concernẽtes petitoriũ, per quos detegetur non ius quæſitum, & per conſequens ipſum non habuiſſe poſſeſſionem deficiente cõditione ſub qua eam adeptus fuit: cum ſint excluſorij poſſeſſorij per eum intẽtati, ſunt admittendi. Sed nunquid bene dicat ordinarius? Vr̃ dicendum ꝙ, ſic quia † poſ-
2 ſeſſio, traditio, & acceptatio poſſunt acquiri & fieri ſub cõditione, vt ff. de acq. poſ. qui abſenti. extra de reſt. ſpo. olim. qua deficiẽte nihil acquiritur ex tali actu cõditionali, vt ibi, pro hoc bene faciunt notata per Ioã. And. in nouel. in c. 2. de ele. lib. 6. ſuper tex. in magna gloſſa, q̃ eſt ſuper verbo, electo. & eſt penultima. Sed potius vr̃ dicendum cõtra: quia di-
3 cta † conditio inhærebat actui, & erat de ſubſtantia & natura ſua, & ideo non videtur ꝙ ſuſpendat acquiſitionem poſſeſſionis. argu. l. conditiones quæ extrinſecus. ff. de condit. & demon. & ff. de lon. tempo. præſc. l. 3. cum cõcord. licet in euentum reſoluatur.

DECISIO X.

Similis eſt de deci. 49. de cõce. præb. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Clauſu. Anteferri, eſt prę ſeruatiua gratię alterius concurrentis.*

2 *Canonico eccleſia tenetur reſpondere de diſtributionibus quotidianis.*

3 *Collator habet prouidere de prębenda recepto in canonia.*

4 *Literę impetratę per aliquem nõ habentes clau. non obſtant. quòd pro alio ſcripſerimus: non prę-iudicant recepto in canonicum ſub expectatione prębendę.*

5 *Receptio ſola in canonicum quę eſt poſſibilis ſortiri effectum eſt impeditiua ſecundarum literarum.*

9 *Initium & originalis cauſa attenditur.*

7 *Surrogatum in locum alterius eius naturam ſortitur.*

8 *Præbenda eſt acceſſio canonicatus non contra.*

9 *Canonicatus habet ſe ad prębendam, ſicut mater ad filiam.*

10 *Prębenda oritur ex canonia, ſicut ex matre filia.*

11 *Canonia parit prębendam. ſicut obligatio actionem.*

12 *Clauſu. Anteferri, habet pręſeruare gratiam concurrentem.*

13 *Decretum Papę de non prouidendo niſi vni, ſi reperiatur appoſitum in gratijs ęqualibus factis diuerſis, an ad ſolam prouiſionem prębendarum reſtringatur, & non canonicatuum?*

14 *Iura ſunt potius concordanda quàm quòd vnũ aliud tollat vel corrigat.*

15 *Declaratoria verba de non prouidendo niſi vni, in dubio intelligenda ſunt cum effectu, ſcilicet de prouiſione effectuali.*

16 *Canonicus ſupernumerarius ẽt de mandato Papę receptus non hẽt diſtributiones quotidianas*

DECISIO XI.

1 PApa † Innocentius ſextus fecit gratiã primo anno pontificatus ſui. IX. Kalendas Februarij Regi Franciæ ꝙ poſſet nominare.

.X. pſonas idoneas in LX. eccleſijs regni ſui mandando certis executoribus, ꝙ illis per eũ nominandis ſtatim conferrent in illis eccleſiis canonicatus, & ſtatim reſeruarent pbendas vacãtes vel vacaturas, quas illis per ſe vel alios infra menſem ducerent acceptandas, de quibus ſibi poſtea prouiderent, & ꝙ gratia eis prodeſſet, ac ſi ã datis hmõi gratiæ factæ Regi ipſemet Papa eis canonicatus contuliſſet, & pbendas huiuſmodi reſeruaſſet, & cũ aliis non obſtãtibus & clauſulis conſuetis apponi in gratiis impetrãtium, quibus Papa ſtatim confert canonicatus. Itẽ ſub eadem data conſimilem gratiam fecit dñæ Reginæ Franciæ & Nauarrę viduę de viginti perſonis per eam in viginti eccleſiis dicti regni nominandis. Item conſimilem reginæ Ioannæ vxori regis de aliis viginti perſonis. Item conſimilem gratiam fecit Regi Nauarræ de aliis viginti perſonis in eodem regno Franciæ nominandis & ſub eadẽ data Poſtea eodẽ anno primo Kalendas Aprilis Papa ampliauit gratiã Regi Frãcię de aliis quadraginta perſonis per eũ nominãdis ſub his verbis. Nos igitur eiuſdẽ regis quãtũ cũ Deo poſſumus precibus inclinati pſatis ſexaginta perſonis, quadraginta adiicimus fraternitati veſtræ, ſ. executoribus per apoſtolica ſcripta mãdamus, &c. mãdato vt in primis literis de ſexaginta & ſub eadẽ forma, & cũ eiſdẽ clauſulis & nõ obſtã. excepto ꝙ hæc ſecũda gratia de quadraginta fuit reſtricta ad duas prouincias duntaxat ſ. Senonenſem & Remenſem infra quas põt rex ĩ quadraginta eccleſiis nominare. Poſtea idẽ Papa de anno quarto pontificatus ſui cõceſſit, ꝙ oẽs & ſinguli per ipſum Franciæ regẽ in eiſdem eccleſiis vſq; ad pꝛaxatũ numerũ in primis literis, ſ. de ſexaginta perſonis ſibi conceſſis vigore ipſarũ literarũ alias nominatis & imposterum nominandis in aſſecutione canonicatuum collatorũ eis ac præbendarũ acceptatarum per eos ac procuratores ſuos in eiſdem eccleſijs iuxta formam literarũ ſuarũ aliis quibuſcunq; per regẽ Nauarrę & reginas aut aliquem ipſorum eiſdem eccleſiis prius ẽt nominatis, dummodo non eſſet eis in eiſdẽ canonicatibus & pbendis tẽpore datæ literarũ declarationis vel conceſſionis huiuſmodi in re, ſpecialiter ius quæſitũ quibuſcunq; conſtitutionibus apoſtolicis & alijs contrariis nequaquã obſtan. præferrẽtur. Poſtremo idem Papa pontificatus ſui anno ſexto declarauit, ꝙ ſuæ intentionis extitit & extabat, ꝙ in nulla ipſarum eccleſiarum poſſet vigore dictarum literarum, ſ. primarũ ſub eadem dato Regi Franciæ & reginis Nauarræ conceſſarum, niſi vni perſonæ duntaxat aliquatenus prouideri decernendo irritum &c. ſi ſecus ſuper his &c. eſſet hactenus contingit in poſterum attentari. His ſuppoſitis contigit in facto, quod virtute primarũ literarum de lx. perſonis rex Franciæ nominauit quendam Mattheum Gueriti in eccleſia Pariſienſi anno iiij. xxv Februarii cui præmiſſa examinatione fuit per executorẽ deputatũ in gratia regis prouiſum de canonicatu & reſeruatã prębenda vacatura quã duceret acceptandã, & receptus in canonicum per capitulũ & in fratrem ſtallo in choro & loco in capitulo ſibi aſſignatis & ille Mattheus poſtea vacante quadã prębenda per obitũ cuiuſdã Dionyſij reſeruata tñ acceptauit eam ignorans reſeruationẽ, & de ea ſibi obtinuit prouideri, & in pacificam poſſeſſionem induci, veruntamẽ cum cognouit eã reſeruatam rex ſupplicauit Papę pro eo nattãdo de pręmiſſa reſeruatione per eũ virtute gratię de eo factę & de prouiſione canonicatus receptione acceptationis & prouiſione, ac in poſſeſſionẽ inductione pręb. prędictis ſubſecutis, ꝙ de illa prębenda ſibi prouideret, Papa vero regis contemplatione ac pmiſſorũ & meritorũ ſuorum intuitu narrata reſeruatione, & quõ ea obſtã. & eius decreto acceptatio illius pbendę & prouiſio ſubſecuta uiribus non ſubſiſtat, & ꝙ nullus ea nũc pter ipſum de illa prębẽda potuerat diſponere, contulit ſibi illã prębẽda tanquã reſeruatã non conferendo alias ſibi de nouo canonicatũ. Regina uero Francię uirtute ſuę gratię antea de anno iiij. xxv. Iulii in eadem eccleſia Pariſien. nominauit quendã Aeg dium de traſſato, cui ẽt erat prouiſum de canonicatu per executorẽ ꝙ reſeruata pro eo vacatura pbẽda &c. & receptus per capitulũ Sed quia tẽpore quo rex noiauit Matthęũ pdictum dicto Aegidio non erat in aliqua pbenda ius qſitũ, ipſe Matthęus nominatus per regẽ erat dicto Aegidio pferendus p p gratiam prędictam, nominatis nominandis per regẽ cęteris pręferendis. Item ẽt idẽ rex Francię de anno prędicto iiij. & xxiii. Februarij nominauerat virtute ſuę gratię, ampliatiue, ſ. de xl. perſonis in eadem eccleſia Pariſienſi quen'a a-

 kayi

Raynaldum in Riagaco, cui etiã per executores fuit prouiſum de canonicatu, & ad illũ recepta & reſeruata pro eo vacatura præbenda Tandem de anno lviij. vacante prębenda vna per mortem cuiuſdam D. de cural. infra mẽſem tam dictus Aegidius nominatus per Reginam, quam etiam dñs Raynaldus virtute ſuæ gratiæ de lx. perſonis nominatus per Regem acceptauerunt, & de ea ſibi prouideri obtinuerunt, & ad eam ſimul ſunt recepti per capitulum cum proteſtationibus conſuetis. Quæritur quis eorum ſit potior. Fuit coram me diſceptatum in tertia inſtantia, quia pro Raynaldo fuerat lata vna ſentẽtia in partibus, & hic in curia fuit reuocata, & lata alia pro Aegidio, & cauſa vertebatur coram me in tertia: dicebatur pro parte Raynaldi, ꝙ ipſe erat potior, quia licèt Aegidius, & gratia Reginæ, virtute cuius fuit nominatus præcederet eum in data, qui fuit nominatus ꝑ Regem virtute gratiæ ſecũdæ conceſſæ Regi de xl. ſub poſteriori data, tamen nominatio Aegidij facta per Reginam, nec prouiſio de canonicatu ſibi facta, nec inde ſubſecuta valebant, nec valere poterant, quia Rex nominauerat Matthæum virtute primæ gratiæ concurrentis cum gratia Reginæ in data: & quia tunc nondum erat ius quæſitum Aegidio nominato per Reginam in prębenda Matthæus ſibi præferri debuit propter gratiam factam Regi, ꝙ nominati per eum præferretur, & quã declaratoria ſequens, per quam Papa declarauit, ꝙ non poſſet prouideri niſi vni, habuit decretum decernens irritum, &c. apparet ꝙ quicquid factum fieret per Reginam, vel executorem gratiæ ſuæ de Aegidio fuit nullũ, ſeu irritum & inane, quantum ad canonicatum & præbendam in eccleſia Pariſienſi, in qua Rex nominauit Matthæum: nominatio enim Regis facta de Matthæo, & prouiſio canonicatus ſibi facta, & eius receptio fuerunt ab initio validæ, & potuerunt habere effectũ quoad aſſecutionem præbendę, immo & habuerunt, ſicut & infra dicetur: igitur ſtatim decretum prædictum appoſitum ſuper declaratoria prædicta de non prouidendo niſi vni, ſortitum fuit effectum & vires ſuas: igitur nominatio, & prouiſio facta de Aegidio, & ſibi in eccleſia Pariſienſi vbi Rex nominauit, non valuerunt obſtante decreto, etiamſi poſtea deſierint, poſſe habere effectum quoad præbendam, puta quia Matthæus aliunde eã aſſequeretur, & non virtute nominationis Regiæ, vel puta quia renũciaſſet nominationi & gratiæ ſuæ. Sufficit enim ad rumpendũ ſeu tollendum, vel impediendum nominationem Reginæ & inde ſecuta ꝙ nominatio Matthæi ab initio fuit valida, & prouiſio de canonicatu ſibi facta, & eius receptio potuerit ſortiri effectum quoad præbendam, etiãſi poſtea deducerem ad caſum quo non poſſet. Inſtit. quib. mod. teſtam. infirm §. poſteriore. ff de iniuſt rup. & irri. teſtam. l. 1. & 2. §. ex his verbis verſic. ſed & ſi conſtante ff. de hęredib. inſtit. l. pater filio. Ad idem. ff de teſtam. milit. l. codicillis § fin. Et pro hac parte, quòd decretum appoſitum ſuper præmiſſa declaratoria coniunctim cum gratia, per quam nominatus per Regem præferri debuit, habeat vires, & impediat nominationem Reginę, & liget manus executoris eius, ex quo Rex nominauit, & eius nominato fuit prouiſum de canonicatu, quæ prouiſio ab initio fuit valida, & effectum ſortiri potuit quoad prębẽdam, etiamſi poſtea deducatur ad caſum, in quo non poſſet uideri caſus, in c. quodam, de præben lib. 6. Ex quo enim nominauit Rex, & eius nominato fuit prouiſum de canonicatũ, & ille habuit prælationis prærogatiuam propter gratiam de nominatis per Regẽ pręferendis, vt ꝙ nominatus per Reginã, quę concurrebat in gratia cum Rege penitus careat impertratione propter declaratoriam, de non prouidendo niſi uni, & eius decretum, àrgu. c. duobus. extra de reſcrip. lib. 6. in fi. vbi dicit. Quo electo alius omnino careat impetratis, quæ clauſula, ſecundum gloſ. etiam refertur ad primum, & ſecundum dictum illius c. duobus. maximè quia declaratoria prædicta habet uerba multum generalia, immo uniuerſalia, ſeu uniuerſalibus ęquipollentia, uidelicet ꝙ in nulla eccleſiarum ipſarum etiam niſi uni perſonæ dũtaxat, aliquatenus valeat prouideri, quæ ęquipollet huic: nullatenus, igitur uidetur negare nedum prouiſionẽ præbendæ, immo & prouiſionem canonicatus, ut omnia negent, quia qui omne uel nihil dicit, nihil &c. & plus negat negatio &c. vt ff. de reb. dub. l. ſi is qui ducenta §. utrum. & l. hoc genus. ff. de condit. & demonſt. maximè quia in narratione facta in illa declaratoria Papa narrando de gratiis prędictis Regibus, & Reginis conceſſis, dixit & narrauerat principaliter de prouiſione canonicatuum, quo

modo

modo mandauerat executoribus, quòd no-
minatis per eos in ſingulis eccleſiis de canoni
catibus prouiderent, & præbendas vacantes,
uel vacaturas, quas ibi ducerent acceptan-
dis, reſeruarent, de quibus eis poſtea prouide
rent, &c. Et poſtea concludit quomodo ſuæ
intentionis fuit, & erat, ꝙ ipſi vni in nulla ec
cleſiarum poſſet aliquatenus prouideri: igi-
tur bene apparet, ꝙ Papa hoc intellexit etiã
de prouiſione canonicatus, de qua principa-
liter narrauerat, & executoribus mandaue-
rat, præſertim propter rationem propter quã
dicit ſe huiuſmodi intentionis fuiſſe, ſcilicet
nè eccleſiæ grauarentur. Conſtat enim, quod
per ſolam prouiſionem canonicatus, quæ ab
initio eſt utilis, eccleſia, ſeu collator præben-
2 dæ eſt grauatus. Eccleſia † enim videtur gra-
uata, quia tali canonico habet de quotidia-
nis diſtributionibus reſpondere, iuxta nota.
per Innoc. & Compoſt. in c. cum M. Ferrariẽ.
3 de conſtit. etiam collator eſt grauatus, † quia
neceſſe habet ſibi reſpondere & prouidere de
præbenda, vt de præben. c. relatum & c. dile-
ctus. melius eod. tit. c. ſi clericus. lib. 6. pro tan
4 to † ſi receptus eſt aliquis in canonicum ſub
expectatione præbendę non valente literę im-
petratæ per aliquem alium ſine clauſula, Nõ
obſtan. ꝙ pro alio ſcripſerimus, quia per pri-
mam receptionem ad ſolum canonicatum,
licèt adhuc non habuerit prębendam, eccle-
ſia reputatur grauata, ſeu collator, hoc ſolo
inſpecto, quod eſt ſibi obligata ad prouiden-
dum de præbenda vacatura, vel de qua ſe of
ferret facultas, licèt multa poſſint continge-
re interim, propter quæ illa obligatio nõ ſor
5 tiretur effectum, ſed ad minus † ſola receptio
quæ eſt poſſibilis ſortiri effectum, eſt impedi
tiua ſecundarum literarum, vt not. Hoſtien.
de reſcrip. c. mandatum. & recitat Io. Andr.
in d. c. duobus in fine primæ gloſſ. igitur &c.
Hæc ſola nominatio Regis facta Matthęo, &
prouiſio de canonicatu, & eius receptio inde
ſecutæ virtute prædictæ declaratoriæ & eius
decreti, impedient & nominationem Regi-
næ, & inde ſecuta, ex quo nominatio per Re
gem gaudent prærogatiua pręlationis. Item
etiam conſtat, ꝙ nominatio Regis facta de
Matthæo, & eius prouiſio, & receptio ad ca-
nonicatum fuit ſortita effectum, etiã quoad
præbendam. quia vt pręmiſi in themate quæ
ſtionis, Matthęus præbendam Dionyſij acce
ptauit, & de ea ſibi obtinuit prouideri, & in
eius pacificam poſſeſſionem induci, & quam-
uis illa fuiſſet reſeruata, Papa cum narratio-
ne præmiſſa abſque noua prouiſione de cano
nicatu quaſi innitens primæ prouiſioni virtu
te nominationis regiæ ſibi factæ de canonica
tu & contemplatione, ſeu intuitu præmiſſo-
rum de illa prębenda ſibi prouidit, quaſi po-
tius volens exequi, & perficere nominationẽ
Regis, & receptionem, ſeu prouiſionẽ de ca-
nonicatu in virtute illius nominationis ſub-
ſequent. quàm nouam facere: igitur illa pro-
uiſio præbẽdæ potius debet attribui nomina-
tioni regiæ & prouiſioni virtute eius gratiæ
de canonicatu factæ, quàm nouę gratiæ Papę
ex quo contemplatione primæ gratię regię,
& inde ſecutorum Papa prouidit de illa præ
benda reſeruata, & quaſi gratia perfectione,
& executione illius, argu. ff. de nouat. l. cùm
enim. extra de reſcrip. c. conſtitutus. faciunt
iura communia de lega. l. ſed ſi plures. §. in ar
rogato. cum concord. de dote prælega. l. cum
quis. verſic. ſi nam. & ſi quis. de procura. l. qui
proprio. §. procurator. vt in cæteris de actio.
6 emp. l. ſi quis ſeruum. Item † quia inſpicitur
potius originalis cauſa & initium, argu. ff. de
donat. l. qui id. cum concor. Item quia proui-
ſio facta Matthęo per Papam de præbenda re-
ſeruata intuitu præmiſſorum videtur potius
reſeruata in locum prouiſionis ſibi factæ per
7 executores regios, igitur &c. quia † ꝙ ſurro-
gatur in locum alterius eius naturam ſorti-
tur. ff. ſi quis caut. l. ſi eum. §. qui iniuriarum.
& ff. vt leg. nom. cau. l. 1. §. ſi debitor. cum cõ-
cord & videtur eſſe propter conſequentiam
& ſequelam nominationis regię. igitur ei at
tribuendum eſt, arg. ff. de feud. l. 2. & per not.
per Ber. de conſtit. c. cum acceſſiſſent. Et qua-
ſi videtur de appendiciis illius: facit ff. de ac-
quir. hęred. l. ſi quis hęres inſtitutus. & in ca-
nonicatu uirtute nominationis regię p Mat
thæum obtẽtæ fundato, quod patet, quia Pa
pa nõ contulit ſibi nouiter canonicatum, ſed
ſibi canonico facto uirtute nominationis re
giæ contulit prębendam, igitur trahitur ad
fundamentum ſuum, argumen. Inſtit. de re-
rum diui §. cum in ſuo. & §. ex aduerſo. cum
concord. Et illi canonicatui tanquam princi
pali iſta prouiſio præbendę videtur accedere:
8 quia † præbenda eſt acceſſio canonicatus, &
non econtra, arg. d. c. relatum. & c. ſi clericus.
9 de præben. Canonicatus † etiam ſe habet ad
præbẽdam, ſicut mater ad filiam. ex canonia

† enim

10 tenim ſicut ex matre oritur præbenda, ſicut alia, vt no. Hoſt. in ſum. de præb. §. j. cum iuribus ibi alleg. ſic idem not. Guli. de monte
11 Lau. eo. ti. c. ſi iuxta in Cle. pari tenim canonia præbendam, ſicut obligatio actionem, de procur. Licet. §. ea obligatio. Si igitur vt probatum eſt ex præmiſſis, gratia Regis, ſeu eius nominatio, & inde ſecuta in eius virtute, cenſentur ſortiri effectum etiam quoad præbendam, vt ꝙ vlterius in eadem eccleſia virtute nominationis Reginæ, nec gratiæ ſuę nequeat Aegidio de prębenda prouideri, & ſic ſtabit gratia Rayualdi, ſeu nominatio in virtute ſecundę gratię de quadraginta Regi factæ ampliatiue de eo factæ & ꝓuiſionis & receptionis inde ſecutorū virtute, cuius potuit bene in eadem Pariſienſi eccleſia nominari: & pro hac parte fuit lata ſententia Pariſius: ꝓ parte tñ Aegidij nominati per Reginā fuit lata hic in curia, cōtraria ſententia, quia prius erat in data ex gratia Reginæ, & virtute, cuius fuit nominatus, & ad canonicatum receptus, quare debet eſſe potior, niſi nominatio Matthæi per Regē facta virtute primæ gratiæ concurrentis in data cū gratia Reginę, & alia gratia de pręferendis nominatis per Regem, & pręmiſſa declaratoria, ꝙ non prouideatur niſi vni, ſibi obſtent. Sed ad videndū, & declarandū, ꝙ pręmiſſa ſibi nō obſtent. Aduertēdum eſt, ꝙ declaratoria, per quā Papa declarauit, ꝙ nō poſſit prouideri niſi uni, debet intelligi de prouiſione canonicatus, qđ de claro ſic: quia ſi intelligeretur, ꝙ nō poſſit prouideri de canonicatu, directo cōtrariaretur illi cōceſſioni, quā Papa fecit de nominato per Regē præferēdo, qđ patet, quia per illā conceſſionē prælationis Papa non intendebat nominationes aliorū in eadē eccleſia excludere, ſed potius pręſeruare, licet in aſſecutione præbendæ voluerit regios preferri: virtus tenim clauſulæ,
12 Anteferri, habet præſeruare gratiam concurrentem, vt no. Io. And. in Nouel. in d. c. duo-
13 bus. in fi. eorū quę no. ſuper tex. Et ſi iſta declaratio de non prouidendo niſi vni, & eius decretum intelligeretur de prouiſione canonicatuum, in totum gratię aliorum excluderentur, & ſic eſſet Papa contrarius ſibiipſi: quia ſi ab initio fuit intentionis, ꝙ non poſſet in eadem eccleſia prouideri etiam de canonicatu niſi vni, prout feciſſe innuit declaratoria ſi ſic intelligatur poſtea dicendo, ꝙ nominati per Regem præferantur, per quæ verba uidentur præſeruari gratiæ aliorum, ut prędixi, aliàs ſi non poſſent dici præferri, ſed ſolum admitti, Papa eſſet ſibi contrarius: quia illa conceſſio de regiis præferendis nominatis per alios, debet intelligi de eadem eccleſia: quia fruſtra hoc concederetur quoad nominatos per alios in aliis eccleſiis. & ſic nominationes aliorum etiam factas in eadem eccleſia Papa præſeruabat per primam clauſulam prelation. argumen. pręmiſſor. Ne igitur iſta conceſſio prelationis regiorum, quæ etiā ex ſui natura, ſeu virtute eſt pręſeruatiua gratiæ & nominationis aliorum, etiam in eadē eccleſia in totum contrariaretur: igitur prædicta declaratoria de non prouidēdo niſi vni, & eius decreto concordemus eas, & reſtringamus in dubio declaratoriam illam de nō prouidendo niſi vni ad ſolam prouiſionem præbendę, & non ad prouiſionem canonicatuum, immo quoad prouiſionem canonicatuum ſaluemus præmiſſam conceſſionē prelationis regiorum, quæ fuit conſeruatiua, & præſeruatiua gratiæ, & nominationis aliorum. Et dicamus, ꝙ nominationes omnium tam Regum, quā Reginarum, & prouiſiones canonicatuum in eadem eccleſia nihil obtinebunt, imò retro omnia de eis facta cenſebuntur irrita, ꝙ propter declaratoriam de non prouidendo niſi vni, & eius decretum, quod tunc, cū nominatus per Regem aſſequitur ꝑbendā, incipit ſortiri vires ſuas, & irritat ēc hactenus attentata, ſed ſi nominatus per Regem deſinat poſſe cōſequi prębendam virtute ſuę nominationis, puta quia aliunde eam aſſequatur, vel ante aſſecutionem moriatur, vel gratię renunciet, vel aliàs efficiatur inhabilis, tunc quia nominatio facta per alios, ſeu eorum alterum tenuit, & prouiſio de canonicatu, & receptio inde ſecuta, bene poterit alter de nominatis ꝑ eos aſſequi prębendā poſtea vacantem nulli alteri nominato per regē debitam. Et in hoc effectu illius præſeruationis gratię, ſeu nominationis aliorum inductæ ſub virtute gratiæ prælationis factæ Regi, quæ eſt aliorum præſeruatiua, vt prędixi. Et quod conuenientius ſic ſit intelligenda dicta declaratoria, ꝙ loquatur de prouiſione præbendarum non facienda niſi vni, & nō de prouiſione canonicatuum: probatur, quia ꝑ iſtum intellectum nos concordamus eam cū pręmiſſa conceſſione prælationis, quæ aliàs ſibi in totum eſſet contraria, quod facere debe-

14 debemus, ſicut † etiam in iuribus, quæ ſunt potius concordantia, quàm quód vnum in totum aliud tollat vel corrigat. C. de inoffi-ciosis dotibus, l. 1. & extra de elect. c. cum expediat. Per hoc etiam quantum pono intellectum declaratoriæ poſſumus ſaluare gratias ſeu nominationes aliorum, & damos eis effectum quem eis dare poſſumus ſine quocunq; præiudicio regiorum: quia in caſu, quo illi habere non potuerunt, dicimus illos ſeu eorum alterum poſſe habere, & non alias, quod in dubio facere debemus, & non interpretari vt in totum pereant ſine commodo regiorū: argumento l. quoties, ff. de rebus dubijs. Item per hoc ſaluatur quod eccleſiæ non grauātur quia effectualiter nō prouidetur niſi vni, nec collatores præbendarum grauantur, quia reuera non poteſt virtute dictarum gratiarum prouideri niſi vni: igitur iſte intellectus ſit potius amplectendus quam alius, per quem includeremus contrarietatem in mente Papæ, & induceremus correctionem ſeu annulationem gratiæ præſeruatiuæ aliorum, & in nullo plus fauceremus regijs, nec eccleſiis, nec collatoribus grauatis, fauore quorum præmiſſa erāt conceſſa & declarata. Item etiam proba-
15 tur alia ratione: quia † verba declaratoriæ de nōn prouidendo niſi vni, in dubio intelligenda ſunt cum effectu: ſcilicet de prouiſione effectuali, per quam quis aſſequitur præbendam, argumento, ff. quod quiſque iuris, l. 1. §. hæc verba, extra de eo qui mittitur in poſſeſſiōnem c. primo, cum cōcordantibus. Et per hoc ſatis patet reſpōſio ad oppoſitas rationes quia cum Mattheus virtute nominationis regiæ non fuerit aſſecutus præbendam, ſed virtute nouæ prouiſionis & gratiæ ſibi factę per Papam, tanquam de reſeruata, & ſic poſtquā aliunde aſſecutus eſt eam, deſiit eam amodo poſſe habere in eadem eccleſia virtute nominationis regiæ, ſequit̄ quod nominatio Aegidij facta per reginam, & inde ſecuta poſſunt ſortiri effectum, & quod eius virtute Aegidius poſſit aſſequi præbendam iſtam poſtea vacantem nulli alteri nominato per regem virtute primarum literarum debitam. Nec obſtat quod in oppoſitum dicitur quod ex quo nominatio Regis facta de Matthæo, & prouiſio de canonicatu ſibi facta tenuit decretum declaratoriæ incepit habere vires, & ligauit manus Reginæ, quia non eſt verum quod declaratoria non impediebat dūtaxat, niſi prouiſionem faciendam de præbenda, & ideo eius decretum non ligabat donec vacaret præbenda, quæ nominatio per regem eſſet debita, & quam ipſe vellet ſtatim: igitur ſicut per Regem nominatus aliunde fuit aſſecutus prębendam, & deſiit eam poſſe habere ex nominatione Regis, nominatio Reginæ incepit habere vires. Non obſtat, § poſteriore: nec concordan. quia ibi per ſecundum teſtamentum ab initio ex mente teſtantis tollebatur primum, quia ambo valere de iure non poterant, & ideo ex quo ſemel ruptum eſt, non poteſt vires reſumere, licet ſecundum deſinat habere vires, argum. ff. de ſolut. l. qui res, §. areā, hic vero vtraque nominatio Regis & Reginæ ſimul valere poterant, & ex mente Papæ valere debebant, quam mērem innuit gratia ſeu conceſſio prælationis factæ Regi, quę importat priuationem gratię & nominationem regalium, vt prædixi, licet aliter duntaxat quoad aſſecutionem præbendæ poſſit ſortiri effectum, & ideo ſtatim cum altera ſemel habuit effectum aſſecutionis præbendæ altera tolletur, & irritabitur omnino, & tunc bene dico quód non reſumeret amplius vires, ex quo ſemel irrita erit, & licet altera, quę habuit effectum ſemel habitum, vt concludunt iura illa. Non obſtat c. quodam: quia ibi ſecundus qui habebat clauſulam, Anteferri, & decretum in eius fauorem appoſitum, bene poterat acceptare, & facere ſibi prouideri tempore, quo prius acceptauit, & fecit ſibi prouideri, & idem eiuſdecretum tunc impediuit & ligauit manus primi. Hic vero tempore, quo Regina nominauit decretum declaratoriæ non ligauit manus eius, nec executorum nominato ſuo prouidendum ad canonicatu, quia ſolum erat appoſitum illud decretum contra prouiſionem faciendam de præbenda, ut prædixi, & non contra prouiſionem faciendam de canonicatu. Tempore autem quo vacuit præbenda nominatus per Regem, quia alius ſibi præferēndus erat, non poterat acceptare præbendam iſtam, quia iam habebat aliam, ſcilicet reſeruatam per Papam ſibi collatum, & ideo cum non poſſet eam acceptare decretū ei non proficeret, & ideo non ligāt manus nominat per Reginam, quia tunc demum decretum debebat ſortiri effectum contra nominatum per Reginam cum vacante prębenda nominatus per Regem poterat admitti ad præ-

præbendá,& per eius admiſſionem eccleſiá grauari,alias vt prædixi. Non obſt. c. duob. vbi altero admiſſo etiam ad canonicatū vel literas præſentante, vel per c.elect. alter concretum.omnino erat impetratis. Quia illud verum, ſi admiſſus non habebat clauſulam, Anteferri, per quam ſi eam haberet, præſeruaretur gratia alterius,vt poſtea admitti poſſet. Hic vero regij habebant clauſulam, Anteſer, & ideo præſeruarētur gratiæ aliorum propter ſolam admiſſionem ad canonicatū nominati per Regem non tollebatur effectus donec videretur an regius virtute ſuæ nominationis aſſequeretur prębendam? Nō obſt. generalitas verborum declaratoriæ, quia reſtringenda eſt propter implicitam mentionem Papę i alia gratia pręlationis, quę alias tacite præſeruabat, & propter rationem ſupradictam. Non obſtabat quod per receptionem ad canonicatum nominari per Regem eccleſia fuit grauata: quia illud grauamen antequam vacaret præbenda de qua agitur, fuit ſublatum, quia cum habuit prębendam reſeruatam,habuit alium canonicatum,ſcilicet illum,qui erat annexus prębendæ ſtatutus de numero in eccleſia, qui erat perpetuus, & deſiit habere illum canonicatum,quem virtute nominationis regiæ habuerat ſupra numerum, vt notatur per Gul. de monte Lau de præben.c.ſi iuxta, in Clem. quia ille canonicatus, qui prius habebatur ſupra numerum extinguitur, vt no. Ber.in c. dilectus,2.de præb.Item per ſolam receptionem in canonicum eccleſia non potuit dici grauata, niſi propter ſpem aſſequendi præbendam,quæ ſpes ſublata eſt cum aliunde eā aſſequitur, nec ſola receptio in canonicum ſuper numerum facta ex cauſa neceſſaria,puta de mandato † Papæ grauat eccleſiam, nec
16 ſibi prouidendum eſt,etiam de diſtributionibus quotidianis,vt notat Io. And. in Nouel. in d.c.cum inferior,&c.

De Rebus eccleſię non alienandis.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio tractatum non requirit.*
2 *Vnio cenſetur alienatio.*
3 *Beneficiorum ſectio eſt odioſa.*
4 *Vnio prę ſumitur recte facta, maxime ſi ſit antiqua.*
5 *Vnio probata falſa cauſa propter quam fuit facta,infringitur.*

D E C I S I O I.

1 VTrum † in vnione a requiratur
a tractatus ſicut in alienatione,
2 cum † alienatio cēſeatur, vt in c.tua, de his quæ fiunt a maio. parte c.vbi videt tex.& in c.dudum de reb.eccle non alienan.li 6. Vel an ſufficiat ſolus conſenſus.c.per c.ſi vna,de rebus eccle.non alien.in Clem. Antiquiores Auditores Palatij dicebant opinionem fuiſſe, & ſic pluries ſeruatum fuiſſe, & licet requiratur aliqualis trāctatus,non tamen talis & tantus qualis & quantus alienatione; & hoc ſi fiat vnio eccleſię eiuſdem diœceſis, ſecus ſi extra diœceſim,quia cum infra eādem diœceſim, non cenſetur proprie talis,nec tāta alienatio & quia in habentibus ſymbolum, &c. argu ff.de leg. 1.l.cætera.§ ſi.duobus.ver.ſed videamus,l. 1.lib.1 r.obſt.c.dudum, quia ibi nō to
3 tá eccleſia vniebatur, ſev pars, & † ita fiebat ſectio,quæ eſt odioſa,vt c.maiorib. de præb. Item dicebatur quod vnionem prætendens non habet neceſſe probare veritatem cauſarum,quia pro ea præſumitur pro ordinario,
4 ſed bene debet imo ſufficit allegare,& † præ-
5 ſertim ſuper vnione antiqua,ſed † ſi cauſarū falſitas in contrarium probetur,bene infrigeretur vnio, prædicta non placent multum.

A D D I T I O.

a In vnione. Vnio beneficiorū quid operet & quib.modis ſit. vide gl in c.j.ne ſede vac per Fel.in c.tranſlato.de conſti.col.3. verſi.Nota ſecundum Bal.

S V M M A R I V M.

1 *Vnio facta ex falſa cauſa, an ſit nulla ipſo iure?*
2 *Alienatio Rei eccleſia redditur nulla propter defectum cauſę iuſtitię.*
3 *Vnio cenſetur alienatio.*
4 *Gratia vitiatur ipſo iure per obreptionem & ſubreptionem.*

Ni-

5 *Minori impetranti veniam ætatis incumbit docere de veritate cauſarum coram ordinario allegatarum.*

6 *Diſpenſatio facta ex falſa cauſa, non valet.*

7 *Authoritas interpoſita perperam habetur pro non interpoſita.*

8 *Legatum vitiatur propter caſualem falſitatem.*

9 *Vnionis ſubſtantię eſſe veram cauſam.*

10 *Dominij tranſlatio ex quocunque contractu nõ impeditur propter falſitatem cauſę.*

11 *Dominium transfertur ex falſa cauſa.*

12 *Alienatio rei eccleſiæ non redditur nulla ipſo iure propter falſitatem cauſę vel defectum iuſtitię, dum tamen ſeruata ſit forma.*

13 *Sententia non redditur nulla propter falſitatem cauſę, niſi per dolum eſſet lata, & nu. 17. et 18.*

14 *Reſcriptum non redditur nullum ipſo iure per ſurreptionem, ſed ope exceptionis.*

15 *Religio non impeditur propter falſam cauſam.*

16 *Dotis conſtitutio non impeditur propter falſitatem cauſę.*

15 *Falſitas cauſę vitiat actum ipſo iure, quando veritas cauſę erat de eſſentia actus.*

DECISIO II.

1 VTrùm † vnio facta ex certis cauſis ſit nul
la ipſo iure, ſi cauſæ non erant veræ, vel
an propter falſitaté cauſarum veniat reſcin-
denda ſeu annullanda? Quidã tenent quod
ſit nulla ipſo iure. arg. ff. de reb. eo. l. j. in prin.
& in fi. & l. magis puto, §. ſi æs. & § maneat.
C. de præd. mino. l & ſi præſes, ff. de tut. & cu-
rat. da. ab his. l. tutor petitus, ff. ne vis fiat ei.
l. j. § hac verba, de fideicom. lib. l. cùm verò,
§. ſubuentum, de Carb. ed. c. l. 3. §. puberi. de
tut. & cur dat. ab his, l. Seiæ egreſſæ. Et quod
Inno. notat de elec. c. cùm dilecti. ſuper ver-
bo, confirmauit. in verſ. Item confirmatio: li-
cèt quod ibi not. præſertim in fi. illius gl. etiã
magis faciat contra. Et pro hoc etiam facit
quod no. Inno. in c. extirpandæ. ſuper verbo,
priuatum ibi, imò & plus, &c. de præb. licèt
poſſet induci in contrarium, cùm dicit, reuo
caretur collatio: ergo innuit quod tenuit ip-
ſo iure, pro hoc quod ibi notatur in fi. totius
gloſ. ſuæ: pro iſta parte etiam facit opin. Ar-
chid. extrà de rebus eccl. non alienan. c. hoc
conſultiſſimo: ſuper verbo, forma: vbi tenet
2 quod nedum † defectus formę, ſed etiã defe-
ctus cauſæ ſiue iuſtitiæ reddit ipſo iure alie-
3 nationem rei eccleſię null. Cõſtat autem † ꝙ
per vnionem ſit alienatio, vt in cap. tua nos,
4 in fi. de his quę fiũt a pręla. pro hoc. quia † ob-
reptio & ſubreptio vitiat ipſo iure gratiam,
de præb c. ſi dignitatem in Clem. & de priui-
5 leg. c. dudum pro hoc: quia † minor qui im-
petrat veniam ætatis non aliter ſibi prodeſt
impetratio niſi cauſæ ſint veræ, & eas coram
ordinario ſuo doceat eſſe veras: de his qui
ven. ęta. impe. l. 2. in prin. 2. reſp. pro hoc: quia
6 † diſpenſatio facta ex falſa cauſa non valet,
vt no. gl de conſang & affi c quia circa. in fi.
7 de elec. dudũ. 1. § inſuper. pro hoc: quia † au-
thoritas perperã interpoſita habetur pro nõ
interpoſita. ff. de auth. tut. l. nulla eſt differen
8 tia. pro hoc quia † caſualis falſitas vitiat le-
gatum, vt l. cùm tale, §. falſam, ff. de condi. &
demonſt pro hac parte, ꝙ vnio facta ex falſa
cauſa nõ valeat, facit ext. de his quæ fiunt à
præla. ſine conſ. cap. c. tua nobis. cum ibi not.
per Hoſt. & Io. And. poſt eũ: licèt benè poſſet
tex. induci pro alia parte: quia in fine cũ di-
cit, irrita. n. erit abſque conuenientia & ſub-
ſcriptione clericorũ: non repetit, & ſi melio-
ra non proſpiciat, tamen pro iſta parte quòd
9 non teneat, facit: quia † in vnione vera cauſa
eſt de ſubſtantia. in eo. tit. c. tua nobis. & de
præb. c. expoſuiſti. & hoc patet: quia aliàs iu-
ra prohibent fieri vnionem, vt alienationem
rei eccleſiæ: igitur niſi fiat ex vera cauſa erit
nulla, tanquã facta contra iuris prohibitioné
& tãquam deficiens in ſuis ſubſtantialibus.
arg. C. de ſacroſan. eccl. l. iubemus nulli. §. 1.
& C. de legib. l. non dubiũ, in fi. Alij tamen &
maior pars tenuerunt contrariũ, & dicebant
eſſe opinionem antiquitùs ſeruatã & obten-
tam & approbatã per Auditores in Palatio,
ꝙ falſitas cauſæ non redderet vnioné in ipſo
iure nullam, ſed annullandam, quia falſitas
10 † cauſæ non impedit ipſo iure translationé
dominij ex quocunque contractu fiendã, vt
per totum tit. de condic. indeb. & de condic.
11 ſine cauſa. Quod patet, quia ex † falſa cauſa
transfertur dominium: quia competit condi
ctio ad repetendum, vt ibi, nec impedit ipſo
iure legatum, ff. de cond. & demon. l. falſa de
monſtratio. & melius in l. cùm tale, §. falſam.
Item ſecundum opinionem communé falſi-
12 tas † cauſæ vel defectus iuſtitiæ, dum tamen
ſeruata ſit forma, non reddit alienationem
rei eccleſiæ nullam ipſo iure, vt notatur 12.
q. 2. cap. ſine exceptione. & 12. quæſt. 2. cap. in
ſumma. Et ita ſentire videtur Inno. extrà de

conſt.

conſtit.c.quæ in eccleſiarum. ſuper verbo,le-
13 ctio.in fi.Sic † enim non reddet nullam ſen-
tentiam diffiuitiuam ipſo iure, niſi aliàs per
dolū,&c.vt l.ſi prætor,§ Marcellus,cū ibi no-
14 tatis,ff.de iud.Sic † etiam ſurreptio nō red-
deret reſcriptum ipſo iure nullum, ſed ope
exceptionis,vt no.gl.de reſcrip. c.ad audien-
tiam.Inn eo.tit.c.dilectus filius,in fi. pro iſta
parte etiam alleg.de manu.vind. l iuſta.§.1.
& ff de manum.teſta.l.cum ex falſis. Inſtitu.
quib.ex cau.manu.poſ.vel non.§.ſemel.ff.de
re iud. l.diuus,in fi. C.ſi ex fal.inſtr. per totū.
15 Pro iſta parte etiam facit:quia falſa † cauſa
non impedit religionem. extrà,de conuerſi.
coniung. c ex parte. nec mandatū obligantis
impedit obligationem, eod.tit. cap.veniens.
16 nec † falſitas cauſæ impedit dotis conſtitu-
tionem,ff.de iu.dot.l.quemadmodum, §.fin.
& pro hoc in ſpeciali alleg.l.cùm hi.§ ſi prę-
tor,cum ibi notatis in fi.magnæ gloſ.quæ eſt
prima ff.de tranſactio.Nec obſtant iura con-
traria:quia loquuntur dę alienatione,vel di-
ſpoſitione, quæ fit cum decreto ſuperioris:
17 quod † quidem decretum ſicut & quæcun-
que interlocutoria obreptio vel ſurreptio,
ſeu falſitas cauſæ poteſt impedire ne valeat.
In vnione autem non requiritur decretum
ſuperioris, ſicut nec in alienatione rei eccle-
ſiæ, not.gloſ.de rebus eccleſiæ non alienand.
cap.dudum.ſuper verbo,tractatus,in fi.lib.6.
18 vel dicet melius, † quòd etiam decretum vel
interlocutoria lata ex falſa cauſa tenet ipſo
iure, ſed poteſt reuocari per appellationem
vel reſtitutionem in integrum ex cauſa: pro
præmiſſa vltima opinione, facit quod notat
Innocen.de renunt c.in pręſentia.ſuper ver-
bo,præter iſta: & quod not.de excuſat.tuto.
l.qui teſtamento.& gloſ.ff.de acqui.hęre l.is
ad quem,§.6. Nec obſtant iura ſupra primò
allegata: quia loquuntur in ſpeciali caſu &
in alienatione minorum: vbi etiam eſt aliud
ſpeciale, ꝙ ſententia lata ex falſa cauſa eſt
ipſo iure nulla. C. ſi ex fal. alleg. per totum.
19 Non obſtant aliæ leges: quia † in omnibus
alijs veritas cauſæ erat de eſſentia actus quā-
tum ad fines, in quibus quilibet loquitur ſi
bene inſpiciantur materię in quibus loquun-
tur,& ideò falſitas vitiat ipſo iure. Ad §.pu-
beri.& l.Seiæ egreſſæ.ſoluitur per Cy.quādo
prouo.non eſt neceſſe.l.2. in ſecunda oppoſi-
tione. Ad c.ſi dignitatem. dic ſpeciale ibi ra-
tione ambitioſę impetrationis.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ.1. de eccl.ædifican. in antiq.

DECISIO IIII.

Similis eſt deciſ.3.ſuprà eod.in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt alteri committere, vt faciat tractatus ſuper alienatione rei eccleſiaſticæ cum capitulo.*

2 *Alienatio facta præcedente tractatu à capitulo, cui Epiſcopus facultatem dederat deliberandi ſuper ea, an teneat, ſi non interueniat alius tractatus?*

3 *Induſtria perſonæ in quibus eligitur alteri demandari non poſſunt.*

4 *Cauſa meri & mixti imperij de iure canonico ſunt delegabiles.*

DECISIO V.

1 VTrùm † epiſcopus tractatum faciendo
cum capitulò ſuper alienatione rei eccle
a ſiaſticę a vel vnione facienda poſſit facere
per alium, cui committat ꝙ tractet cum ca
pitulo ſuper neceſſitate vel vtilitate ſeu ex-
pedientia & cauſis alienationis vel vnionis,
2 & ſibi referat: & † an ſi poſteà epiſcopus cui
talis tractatus relatus eſt per quem capitulū
reputabat iuſtas eſſe & rationabiles tali alie
nationi vel vnioni ſuam authoritatē & de-
cretum interponat, & eā faciat ſine alio tra-
ctatu in ſui præſentia habito, talis alienatio
vel vnio teneat? Quidam dicebant.quòd tra
ctatum epiſcopus facere non poſſit per aliū,
ſed per ſe, & per conſequens alienationem
vel vnionem non tenere, quia talia ſunt ar-
3 dua, & in † quibus videtur a iure electa indu
ſtria epiſcopi, & ideo non poſſunt fieri per
alium.arg.l.fin.§ item audiendū,ff.de diuer
& tempo.preſcrip C.de præd minno.cum con
cordan. ibi alleg. pro hoc argum. C. de pon-
de.aur.l.2.C.de exact.tributor. miſſi opina-
tores. 1.& 2.reſpon.ff.mandati.l.mandatum
diſtrahendorum, in fine. ff. de rei vendicat.
in fundo. extrà,de procurat cap.fin.lib.6. &
ff.de ſolut l.inter artifices.pro iſta partē alle-
gatur tex.ff.de tranſactionib.l.cùm hi.Et hęc
opinio videtur placere Archidia. 17.q 4.cap.
in ven-

in venditionibus, alleg. ff. de offic. proconſul. l nec quicquam, §. vbi decretum. Alij & maior pars dicebant contra, quia hoc non reperitur prohibitum, igitur &c. ff. de adminiſtr. tut. l. ita autem, § geſſiſſe. Item quia ex quo tractatus ſibi debet referri ipſe diſcernet, an deliberatio fuit bona, & eam ſequetur & nõ aliter: & per hoc ſatis tolluntur cõtraria: quia alienationem ipſam & vnionem per ſe expedit, argumen ad hoc in ratione de offi. deleg. c ſuper quæſtionum, §. intentionis, in fi. & e. tit. cap. ſi pro debilitate, pro hoc allegabatur tex. ff. de rebus eorum, l. magis puto, §. ne titulo, ibi, dare viatorem &c. pro hoc etiam,
4 quia † de iure canonico etiam cauſæ meri vel mixti imperij ſunt delegabiles, de offi. ordi. c quod ſedem, vbi no. & de rapto. c. in archiepiſcopatu: pró reſponſione ad § vbi decretũ vide Inn. de religio. domi. c. cõſtitutus, ſuper verbo, ordinationem, in fi.

ADDITIO.

a Super rei eccleſiaſticæ. De forma alienationis rei eccleſiaſticæ vide plene per Abb. in capitulo, nulli, de rebus eccleſi. alienandis, vel non.

De Locato & conducto.

DECISIO I.

Similis eſt deci. 2. ſupra eodem titulo in antiquis.

De Rerum permutatione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium viuentis vnitum, vt poſt ceſſum vel deceſſum unum ſortiatur effectum, non poteſt cũ altero permutari.*

DECISIO I.

1 Vtrum † ille cuius beneficium eſt alteri beneficiũ vnitũ, vt vnio poſt ceſſum vel deceſſum illius ſortiatur effectum poſſit illud beneficium ſic vnitum cum aliquo alio permutare? Tenetur communiter quòd non: argumen. pro hoc, quia per frequentes permutationes vnio poſſet reddi inutilis, vel ſaltem nimis deferri contra vtilitatẽ vel neceſſitatẽ eccleſiæ, cuius contemplatione fuit facta vnio, q̃ præcauendum eſt argum. ff. de vſufr. l. vſuſtructus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta de eccleſia minori cum eccleſia pinguiori non cenſetur facta in fraudem expectantis qui iniuſte litem moueat ſuper minori eccleſi a.*

2 *Litis motio iniuſta, ſi fiat malitioſè, nõ inducit vitium litigioſi.*

DECISIO II.

1 Cum † quædam pinguis eccleſia, quæ non cadebat in gratia expectantis, propter exceſſum taxæ vacaret in partibus, & vnuſquiſque expectans ſperaret & crederet quod epiſcopus ordinarius contuliſſet eam cuidã nepoti ſuo, qui vnam eccleſiam minorẽ tunc temporis obtinebat. Quodque p aſſecutionẽ maioris vacaſſet minor, quam ille nepos obtinebat, quæ bene cadere poteſt ſub gratia expectantis, & de ea fecit ſibi prouideri, licet de facto cum reuera tunc dicta maior eccleſia non fuiſſet collata dicto nepoti minorem obtinenti, ſicque dicta minor minime vacaret, dictuſque expectans egit contra dictum nepotem in curia Romana, & petiit dictam minorem eccleſiam tanquam ex cauſis præmiſſis ſibi debitam: tandem lite pẽdente epiſcopus contulit maiorem ſeu pinguem eccleſiam cuidam alteri nullum beneficium obtinenti, & ille alter permutauit illam maiorẽ cum nepote epiſcopi q. minorem obtinebat cum eadem minori, perfectaque permutatione & translatione permutantis in eccleſiis permutatis dictus expectãs acceptauit minorẽ iterato, & ſibi obtinuit prouideri, ꝓtendens eam nouiter vacaſſe per renuntiationẽ, nec ſibi obſtare permutationem, quia fuit vt prætendit fraudulenta ex cauſis prædictis & omnia prædicta con cta prætendit in eius fraudem, item quia facta lite penden. & petit eam in virtute ſecundæ acceptationis & prouiſionis. Quæritur an ſibi debebat? Fuit dictum

dictum quòd non .quia aliquid non poteſt di
ci ibi factum in fraudem eius principaliter,
ſed in prouiſionem permutantis, non enim
poteſt dici, quod nepos epiſcopi commiſerit
fraudem dimittendo minorem pro maiori,
ſed ſibi de meliori prouidit, cùm & ſi eã non
dimiſiſſet, non eſſet vacatura illa minor ne-
ceſſariò, cũ in poteſtate ipſius non eſſet poſſe
aſſequi maiorem, imò in poteſtate epiſcopi
erat ſibi conferre, qui epiſcopus nolebat ſibi
conferre, ne de ſua poſſet alteri prouidere, qđ
quidẽ non poſſet propter expectãtes, & ideò
ſi alteri nullum beneficium maius contulit,
nulli iniuriã facit, cùm nulli illa maior debe
retur, imò vſus eſt debito iure ſuo, ille autẽ
cui maior fuit collata dimittendo maiorem
pro minori nullũ fraudauit, cùm maior nulli
alij deberetur, nec minor eſſet aliàs vacatu
ra, nec per conſequens expectanti debẽda. &
ita licèt ad prouiſionem ſui adinuentus ſue
rit talis modus per quem minor non vacaue
rit, taliter quod poſſet per impetrantẽ acce-
ptari, non per hoc cenſetur fraudẽ aliquam
commiſiſſe. arg. ff. de leg. 2. l. cùm poteſt. § Ti
tio. & ff de dam. infec. l. Proculus, cũ concor.
Nec ob. lit. pend. quia conſtat, quod tempore
quo expectans mouit litem, nullũ ius habuit
in illa eccleſia minori, cùm tunc illa non va-
caſſet, nec per cõſequens tunc erat acceptabi
lis, & ita quod indebitè mouit litem: & ideò
a ſua indebita litis motio *a* nõ poteſt ſibi pro-
deſſe, nec illum nepotem epiſcopi potuit im
pedire, quò minus vti poſſit iure ſuo, eamq;
2 cum meliori permutare, nã litis † motio in-
iuſta ſi fiat malitioſè non inducit vitium li-
tigioſi. arg ff. de litigio. l. 3 § 1. pro quo etiam
facit, quia conſtat de iniuſtitia mouentis li-
tẽ, & de non iure ſuo, & ideò retrò apparet
litis pendentiam minus indebitè fuiſſe mo-
tam, & ſic nec habere locum vitiũ litigioſi.

ADDITIO.

a Litis motio. Adde Dec. 7. de dolo & contu.
per Caſſ. Lis ficta non habet priuilegia litis
ſecund. Barba conſi. 1 col 24. verſi. & ſi quiſ-
piam. vol. 3. & quòd lis non præſumatur li-
tigioſa etiam ex curſu temporis etiam lon-
gi. Felyn in cap illud col. 4 verſ. nouiſſimè,
de preſcript. Caſſa. deciſ 7. de dolo & contu.
& deciſ 5. vt lite penden. Franc. in c 1. in prin.
eod. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Permutantes non poßunt propria authoritate redire ad priora beneficia, licèt non dicantur incurrere pœnam cap de multa, de prabend. & c. cum qui. ſi contra faciant.*
2 *Permutatio & eius expeditio dependet ex poteſtate ſuperioris.*
3 *Impetratio facta de beneficio permutato tanquam vacante propter incompatibilitatem, ex eo quòd perfecta permutatione permutans redibit ad ſuum primum beneficium quod permutaret, an valeat?*

DECISIO III.

1 VTrùm † permutantes ſua beneficia ex-
pedita permutatione per Papã vel alium
a ſuperiorem *a* in cuius manibus renuntiaue-
runt ex cauſa permutationis inuicẽ collatis
alterutris beneficijs, poſſint propria authori-
tate renuntiando dictæ permutationi in ſuis
priſtinis beneficijs remanere, prout ante per-
mutationem permanebant: licèt quidam te
nerent quòd ſic. quia permutatio eſt facta in
eorum fauorem, cui fauori poterant renun-
tiare, tamen omnes tenuerunt contra: quia
permutatione expedita neuter habet ius in
priſtino beneficio ſuo, ſed in nouiter ſibi ex
2 cauſa permutationis collato. Itẽ † ipſa per-
mutatio & eius expeditio tota pendebat ex
poteſtate ſuperioris, vt ſi videret eccleſiis &
perſonis eam expedientem faceret, vt ex. rã
de rerum permut. c. quęſitum, in fi. igitur ſi-
ne eius licentia nequeat reſolui. argu. l. nihil
tam naturale. nec eſt ſolus fauor permutan-
tium, imò & eccleſiarum, ideò interuenire
debet authoritas ſuperioris, igitur non ob-
ſtat ratio in oppoſitum ſupra allegata. Sed
3 pone † ſicut erat in facto, dicti permutantes
poſt expeditam permutationem ſine ſuperio
ris licentia remanſerunt de mutuo conſenſu
in ſuis priſtinis beneficijs, ſicut ea tenebant
ante permutationem. Quidam impetrauit
vnum illorum beneficiorum tanquã vacans,
ex eo quia beneficia erãt incõpatibilia, pu-
ta erant duæ dignitates curatæ, putà decana
tus & præpoſitura. Quæritur nunquid valeat
impetratio? Videtur q̄ ſic, quia ex quo De-
canus permutauerat cum Præpoſito, expedi-
ta permutatione incepit habere ius in præpo
ſitura, & eius aſſequi potuit optimè poſſeſ-
ſionem,

ſionem, ſi voluit ex quo igitur ſine ſuperioris licentia retinet decanatum, in quo deſierat habere ius pp permutationem, cenſetur ſe intrudere ſcienter & iniuſtè, & ſic vt quod per illam iniuſtam intruſionem ſeu retentionem decanatus ipſo iure vacauerit præpoſitura, quã virtute permutationis obtinebat ſaltem de iure, ex quo in ea ius habuit, arg. c. eum qui de preb. lib. 6. nam perinde erat ac ſi eam de facto pacificè poſſideret, ex quo per eum ſtabat quo minus pacificè eam poſſideret, arg. c. commiſſa. §. 1. de elect. & not. in ca. de multa. de præb. & eodem modo etiam poteſt deduci, ꝙ vacet decanatus, in quo virtute permutationis olim præpoſitus habuit ius, ex quo poſt permutationem ſciẽter ſe intrudit iniuſtè in præpoſitura & indebitè ſine ſuperioris licentia retinendo, & ſic videtur duo beneficia incompatibilia tenere. Tamen domini contra tenuerunt, prælertim, quia in iſtis ceſſat ratio ambitionis & cupiditatis, cũ reuera neuter de facto teneat niſi vnicum beneficium, nec habeat animum nec intentionem duo beneficia obtinendi, ſed vnum tantum, licet eſſent in iure, ex quo ſine licentia ſuperioris remanent in beneficiis ex cauſa permutationis dimiſſis: igitur eſſet pœna decretalis, de multa, & c. eum qui vbi eius intentio ferebatur ad duo, & vbi aſſequendo ſecũdum intendebat etiam tenere primum, vel ius quod in eo habebat, hic vero non, imò aſſequendo ſecundum intendebat dimittere primum,

ADDITIO.

a Vel alium ſuperiorem. An beneficiorum permutatio poſſit fieri ſine authoritate epiſcopi, licet ad eum pertineat vel non pertineat collatio, vide per Nicol. Mi. in ſuo reperto. in verbo, permutatio beneficiorum non poteſt fieri, &c vbi tenet quòd non.

DECISIO IIII.

Similis eſt dec. 3 de rerum permut. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio non ſufficienter præſumitur fraudulenter facta in præiudicium expectantium ex ſola diſparitate valoris beneficij.*

DECISIO V.

1 AN † ſola diſparitas in valore beneficiorum permutatorum ſit ſufficiens pſumptio fraudis commiſſæ in permutatione in fraudem expectantium not. arg. l. dolus. C. de reſcin. vendi. vide Ioann. Andr. in nouel. de rerum permu. c. 1. in fi. lib. 6.

De ſolutionibus.

DECISIO I.

Similis eſt deci 41. de proba. in antiq. Aegid. deci. 755. Si rector. col. pen. & Oldr. conſil. 76. ſummus pontifex.

De teſtamentis.

SVMMARIVM.

1 *Executor teſtatoris datus pro monaſterio ędificando poteſt petere reſtitutionem aduerſus negligentiam proſequendę appellationis per teſtatorem interpoſitę.*

2 *Reſtitutio peti non poteſt pro monaſterio vel eccleſia quæ nondum ſunt.*

3 *Deſtinatum ſortitur naturam eius, ad quod deſtinatur.*

4 *Partus conceptus in his quę concernunt eius præſeruationem vt producatur in eſſe, gaudet priuilegio iam natorum.*

DECISIO I.

1 Quidam † teſtator reliquit oĩa bona ſua pro monaſterio ędificando dato executore: demũ in vno litigio quod ducebat, & i quo appellauerat, teſtator eo mortuo pp negligentiam teſtatoris fuit deſerta dicta appellatio interpoſita per teſtatẽ Nunc quæritur nunquid iſte executor poſſit aduerſus læſionem petere reſtitutionem iure priuilegiato, quo eccleſia reſtitueretur. Qui-
2 dam dixerunt ꝙ non, quia † pro monaſterio vel eccleſia qd vel quæ nondum eſt, non põt peti reſtitutio, arg. de eccl. ædifican. cã ad audientiam. Alij vero contra, quia iſta bona eãt deſtinata pro ædificando monaſterio: ergo iã ꝑ futuri monaſterij vtilitate, vt poſſit ꝓfici gau-

gaudent priuilegio monaſterij, arg ff.de le.3. l.item lege.§.1 & l.li gat. cum multis cōcor.
3 ad hoc † q [illegible] deſtinatum ſortitur naturā eius ad quod deſtinatur pro hoc, quia erat cœptum,&c argu.l 1 § cœpiſſe ff. de pollicita. & melius de au.& arg lega.l.& ſi non ſint,§.qd ergo ſi cœptum,cum concor.pro hoc etiā all. quia ſi iſtis b nis iam cœptis cenſebatur monaſterium ædificandum, & per ædificationē pro tpe pariendum.ergo gaudeat priuilegijs
4 monaſterij,argu quia partus † conceptus in his quę concernunt eius præteruationem vt producatur in eſſe,gaudent priuilegio iā natorum.&c.ar.ff.de pœnis.l prægnanti, & de ſta hom.l.qui in vtero,& quæ habentur ff.de extraordi.cri.l.diuus.pro hoc, quia pp ſpem vr̄ ineſſe,arg.iurium de ſpe Item pro hoc facit,c.religioſo,de ſent.excommu.lib.6.

De decimis.

DECISIO I.

Similis eſt deciſ 4 de priuil.in antiq.

De iure pātronatus.

DECISIO I.

Similis eſt dec.16.de renun.in antiq.

DECISIO II.

Similis eſt dec.in antiq de inſtitu.

SVMMARIVM.

1 *Patrono præſentandi tempus quando incipiat currere?*

DECISIO III.

1 A Quo † tempore currat patrono tempus præſentandi quadrimeſtre vel ſemeſtre? Vr̄ ꝙ à tpe vacationis,ar.de iure patr.c.eā te. imò vr̄ quod à tempore notitię,vt ar c.licet, de ſuppl.negli.præl.& c.quia diuerſitatem, in fi de conceſſ præb.& d.c.eam te.intelligitur à tempore vacationis,ſcilicet notitiæ.

De ſponſalibus.

SVMMARIVM.

1 *Clericus contrahens matrimonium cum minore xij ann.an ſtatim amittat beneficium, vel poſt copulam carnalem ſubſecutam?*

DECISIO I.

1 VTrum † ſi beneficiatus contrahat matrimonium cū minore xij.annorum vacet beneficium inconti nenti tempore contractus matrimonij, vel demum poſt carnis copulam. vide Ioan. And.in Nouel de cler coniug c.1.in antiquis. & plenius per eundem in commento c,cum Ioan.eod.titu.

Qui filij ſint legitimi.

DECISIO I.

Similis eſt dec.4 de filiis presby.in antiq.

De donationibus inter virum & vxorem.

SVMMARIVM.

1 *Vxor quæ fuit conſtituta a uiro ſuo tutrix & gubernatrix tam bonorum quàm liberorum, an teneatur ponere in inuentario iocalia ab eius viro ac cæteras res ſibi traditas? Et quid de alijs reb. contemplatione eius viri ipſi ab alijs datis?*
2 *Maritus non cenſetur donare res uxori, quas ex neceſſitate illi exhibet.*
3 *Vxor tenetur operari viro, & ideo acquiſita ex operis ſuis pertinent ad maritū,& eius hęredes.*
4 *Vxor quicquid acquirit ex opera ſua, viro acquirit,& quid ſi ex pecunia mariti quę ſiuiſſet.*
5 *Donationem factam mulieri ſi vir non reuocauit expreſſe,videtur cauſa mortis illi donaſſe.*
6 *Donare in dubio quis non præſumitur,nec iactare ſuum.*
7 *Donata uxori contemplatione viri,cuius cenſeātur eſſe.*
8 *Maritus quod per miniſterium uxoris acquirit, ſibi acquirit.*
9 *Vxor ſi non probat à quo bona habuerit, habet*

in dubio praſumptionem contra ſe, illa eſſe viri.
10 *Inuentarium conficiens etiam de bonis,quȩ ſua*
eſſe contendit, qualem proteſtationem facere
debeat.

DECISIO I.

1 PETRVS † exiſtens in matri-
monio cũ Anna vxore ſua eidẽ
plures & diuerſas veſtes ac ar-
neſia fecit, etiam eidem plura
iocalia & diuerſa dedit & tra-
didit, dicens, teneas iſtud: verum eſt, ꝙ dicta
Anna vxor prædicta exiſtens in dicto matri-
monio diuerſas pecunias acquiſiuit diuerſi-
modè per bonam diligentiam, de quibus ali-
quando dicto Pet. viro ſuo tradidit quãdoq;
pro fodrariis mantellorum ix. florenos ſiue
plus ſiue minus, ſemel vel pluries, necnõ plu-
ra iocalia, taxeas argẽti & coclearia, per cõ-
patres & alios amicos dicti ſui mariti ac pan
nos plures, tam pro mantellis, quàm aliis ro
bis ad beneplacitũ ſibi datos ex notitia eius
viri acquiſiuit, deinde dicto Petro veniẽte ad
mortem, ſuũ condidit teſtamentum in quo
liberos eorum communes hȩredes inſtituit,
conſtituens dictam Annam vxorem ſuã tu-
tricem, gubernatricem & adminiſtratricem
tam liberorum quàm bonorum, tamen cum
beneficio inuentarii, nunc quæritur an dicta
Anna vxor præfata teneatur ponere in inuẽ-
tario faciendo arneſia & iocalia ſua ſupra-
ſcripta, necnõ cũ dictus Petrus maritus ſuus
nullam mentionẽ de hoc fecerit in teſtamen
to ſuo, nec ea ſibi legauerit, vel qd iuris quo
ad veſtes & arneſia per virũ facta vel empta?
a Videtur dicendum *a* † quod ſi erant talia ad
1 quæ ſibi faciendum maritus ſecundũ ſtatum
mulieris & communem conſuetudinem te-
nebatur, & mulier indigebat, quod non vide
batur ſibi donaſſe, quia neceſſitas exhibendi
& ſibi talia adminiſtrandi incumbebat mari
to, & ideò iura fauent marito, vt tantùm ra
tione præſentis vſus intelligatur potius ſibi
tradiſſe, vt probatur ff. de don. int. vi. & vxo.
in l. ſed ſi vir lanam, cum ibi no. in princ. &
l. mortis ſuæ cauſa, in fi. eod. tit. & facit ff. ſol.
matri. l. in his, §. 1. & in hac ſententia eſt ibi
Oldr. & Cy. & hoc communiter tenetur d. l.
3 ſed ſi vir lanam. Quò ad † acquiſita per ſuã
induſtriam & diligentiam, videtur dicendũ,
quòd ſi ex operis ſuis fuerint acquiſita, quod
debeat pertinere ad maritum ſeu virum &
eius hȩredes poſt eum, quia vxor tenetur ope
rari viro, vt in l. ſicut. ff. de ope. lib. & no. C. de
cond. inſer. l. ſi vxor, in fi. 2. glo. & facit ad hoc
d. l. ſed ſi vir, in princ. & pro hoc quod not.
Innoc. de teſta. c. cum inoffi. circa fin. primæ
col. facit etiam ad hoc quod dicitur de vxo-
4 re, cum ſubiungit paulò poſt: quia † quicqd
acquirit vxor ex opera ſua, viro acquirit: ſi
verò alia aliter acquiſiuit & poteſt monſtra-
re vnde & à quo vel quo modo, tunc illa ad
eã debent pertinere & non ad maritũ, etiam
ſi ex pecunia mariti quæſiuiſſet, putà mercã-
do vel tenendo in cambijs. arg. ff. de don. int.
vir. & vx. l. ex annuo. §. 1. quia mulier erat li-
bera, niſi quoad debitũ carnis & quoad ope-
randũ, vt d. l. ſi vxor, cum ſim. Quoad vaſa &
b iocalia, *b* & veſtes & alia ornamenta, ad quæ
ſibi miniſtranda maritus neceſſariò nõ tene-
batur, ſi conſtaret, ꝙ animo donandi ſint tra
5 dita per maritũ, licèt † donatio non value-
rit, tanquã facta inter virum & vxorem, tũc
quia maritus eã expreſsè non reuocauit, di-
centẽ ꝙ eſſet morte viri confirmata, & ꝙ de-
berent ad eã pertinere, & non ad hȩredes ma
riti, vt l. cùm hic ſtatus, § 1. ff. de don. inter vi.
& vxo. ſed in caſu præmiſſæ quæſtionis factȩ
ſuprà in tradente, non crederem, ꝙ per illa
verba, quæ maritus dicebat vxori, Teneas
iſtud, videretur donare, ſed potius eam cuſto
dire & vſus promiſcui ſibi cõmendare, quia
6 † in dubio quis non præſumitur donare, nec
ſuum iactare arg. ff. de prob. l. cùm de indebi-
to. & l. filiusfam. ff. de donat. præſertim ne ſic
præſumẽdo mutuo amore ſe ſpoliẽt. & quia
donatio inter virum & vxorem eſt prohibi-
ta de iure, & in dubio nõ eſt præſumendum
fȩciſſe contra iuris diſpoſitionem & prohibi
7 tionem. Quoad alia † donata vxori per ex-
traneos contemplatione viri, crederẽ diſtin-
guendum, an illi intenderent principaliter
donarẽ viro, & vellent ꝙ ſibi acquirerentur,
licèt traderent vxori, & tunc credo, ꝙ talia
pertinere debeant ad virum & eius hæredes
8 & non ad vxorem: quia † quod vir per mini
ſterium vxoris acquirit, ſibi acquirit, etiam
cùm ratam habeat talem donationem. arg.
ff. de nego. geſt. l. ſi ego, niſi vir, cum crederetur
tur vxori, intenderet ſibi donare: quia tunc
licèt illo tempore donationis inter virum &
vxorem non valeret, tamen morte viri con-
firmaretur. ff. de donat. inter virum & vxor.

l. 3. §. fin. & l ſequen. iuncta l cùm hic ſtatus, §. 1. eod. titu. quod tamen in dubio non pręſumerem, ſcilicet virum vxori voluiſſe donare: argum. eorum quæ dixi ſuprà in præced. per l. cum de indebito. Si autem illi qui donabant contemplatione viri intenderent principaliter donare vxori, & volebant res donatas ei quæri & non viro, licèt eius contemplatione hoc facerent, tunc crederem quòd talia donata quærerentur vxori & nõ viro, quia ipſa eſt perſona libera, quæ ſibi quærere poteſt, nec ſibi quæſita quæruntur, quia non ſunt quæſita ex eius operis, vt notatur per Cyn. C. de furt. l. fin. in vlt. quæſt. ibi verò tollitur hoc argum. nec talia teneretur ponere in inuentario, in dubio crederem recurrendum ad coniecturas & ad genus rerum donatarum, an potius congruerent viro, quàm vxori vel econtra, vt tunc ſecundũ hoc præſumatur an voluerint donatores acquiri viro vel vxori: & pro hoc benè facit quod not. Ioan. Andr. in Nouel. de appel. lib. 6. in fine ſuper verbo, ad eundem & ſi ex his aliquid pręſumi non poteſt, crederem in dubio, donatores voluiſſe quæri marito, ex quo eius contemplatione donabant. argum. ff. de vulg. & pupil. l. ſed ſi plures, § ad ſubſtitutos, cũ ibi no. ff. ſol. matrim. ſi verò negotium. §. item quicquid. cum concor. De donatis autem vxori contemplatione vxoris non viri non eſt dubium? quin ſine dubio ad eam pertinere debeant argum. iurium prædictorum. In dubio

9 † autem ſi vxor probare non poſſet vnde quo modo & à quo acquiſiuit, omnia pręſumerentur eſſe de bonis viri, vt l. etiam. C. de donat. inter virum & vxo. & l. quamuis, ff. eod.

10 tit. & ideò cautius † eſſet vxori omnia ponere in inuentario proteſtando de iure ſuo, & propter hoc nõ intendit confiteri illas res ad maritum vel eius hæredes pertinuiſſe vel pertinere debere, & proteſtando, ꝙ res quas ad ſe de iure apparebit pertinere, tanquam ſuas proprias velit obtinere, ne aliàs ſine proteſtatione ſimpliciter ponendo eas in inuentario, videatur confiteri eas ad virũ vel eius hæredes pertinuiſſe vel pertinere, vt C. arbit. tute. l. fin. quòd confiteri non videbitur cum præmiſſa proteſtatione, quæ ſibi conſeruabit ius in futurum. arg. ff. quib. mod. pig. vel hypot ſol. l. ſi debitor § 1. & ff. de religio l. at ſi quis, §. ſed interdum. & argum. not. de materia proteſtationis per Doct. in c. cùm M. Ferrar. de conſtitut. & per Ioann. Mon. & Ioan. Andr. in Nouel. in reg. iur. in generali.

ADDITIONES.

a Dicendum. Adde Alex. in l. in his, §. ſeruus, ſol. matrim. ff. & in l. ſi is qui quadringenta, §. dos legata num. 2. ff. ad leg. Falc.

b Iocalia ad quem ſpectent, vide Bal. in l. cum te. C. de donat. ante nupt.

De accuſationibus.

SVMMARIVM.

1 *Priuatus eccleſia, quæ eſt totum, cenſetur priuatus prioratu, qui eſt pars.*

DECISIO I.

QVidam prætendens in quadam eccleſia fuiſſe factum prioratũ & vicariam perpetuã, quæ haberet curam animarum, cum cauſę cognitione fuit priuatus illa eccleſia per epiſcopũ & ordinatum amodo eſſe regendã per vnũ rectorem, & dictam ordinationem factam de prioratu & vicaria non tenuiſſe: ipſe dicebat quòd cum ipſe eſſet prior & non eſſet priuatus prioratu, ſed eccleſia, priuatio non tenebat: quærebatur an bene diceret? Tenue-

1 runt omnes quòd non: quia † priuatus ab eccleſia, quæ eſt totum, per conſequens cenſetur priuatus prioratu, qui eſt pars in eccleſia, & qualibet etiam ſui parte, etiam ſi illa ordinatio de prioratu & vicaria facta non fuiſſet caſſata, vel declarata nulla, ergo multò fortius ex quo declarata eſt, quod fuerat nulla, ſeu non tenuiſſe, &c.

De Hæreticis.

DECISIO I.

Similis eſt dec. 1. eod. tit. in antiq.

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio an inducatur, vbi conceſſit cœnobio monachorum, ꝙ ipſi & eorum loca quieta, libera, & integra cum ſuis priuilegijs permanerent?*

DECISIO I.

1 PApa † conceſſit cuidam cœnobio monachorum, ꝗ ipſi & eorum loca quieta, libera, & integra cum ſuis priuilegiis permanerent. Quæritur an ex illis verbis inducatur exemptio? Alleg. pro parte eorum, quòd ſic. c. ſi Papa. §. & eſt idem de priuil. lib. 6. & per not. per Inn. de priuil. c. recepimus. & per tex. eod. titu. c. cum olim.

De ſententia excommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus per epiſcopum viſitantem, ex eo quòd ipſum ad viſitationem non admiſit prætendens ſe exemptum, ante ſatisfactionem non debet abſolui.*

DECISIO I.

1 VTrum † epiſcopo excommunicante aliquem de iure cõi ſubditum, quia non permittit ſe viſitare, vel non ſoluit procurationem ratione viſitationis debitam, ſed ille pretendens ſe exemptum à viſitatione vel præſtatione procurationis appellet: & ſic prætendens excommunicationẽ iniuſtam pendẽte lite appellationis petat ſimpliciter ſe abſolui per c. cum contingat. de off. delega. ſit abſoluendus contradicente epiſcopo, qui ſuper eo, pro quo eum excommunicauit fundat intentionem ſuam de iure communi? Maior pars dominorum tenuit quòd non: quia quaſi debet reputari excommunicatus pro manifeſta offenſa, nec ſimplex aſſertio ſua, qua prætendit ſe exemptum, vel negatio, qua negat ſe teneri, reddit epiſcopi intentionem fundatam de iure communi dubiam: de quo plenius per Inn. de cenſib. c. venerabili, niſi aliàs pro parte excommunicati probaretur aliquid ſaltem ſemiplenè de intẽtione ſua, ꝑꝑ quod redderetur intentio epiſcopi dubia, vt ibi no. Inn. circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Canonici ſæculares non gaudent priuilegio cap. ſi quis ſuadente.*

2 *Eremita cenſetur perſona eccleſiaſtica, licet nullam profeſſionem emittat.*

DECISIO II.

1 VTrum † canonici ſæculares gaudeãt priuilegio ſeu immunitate, vt eas verberãs ſit excõicatus? Quidam dicunt quòd ſic: quia quandiu remanent in tali ſtatu, etiam ſi non ſint religioſæ, ſunt tamen perſonæ eccleſiaſticæ vel Deo deuotæ: igitur gaudeant, ar. 17. q. 4. ca. quiſque. & quod not. de ſent. exc. c. religioſo. lib. 6. in fi. pen. gl. pro quo bene facit. 13. q. 1. ca. duo ſunt. cum ibi no. pro quo: quia ẽt
2 † Eremita qui nullam facit profeſſionem, & habet proprium, cenſetur perſona eccleſiaſtica, vt no. Inn. in c. cum monaſterium. de elec. Alij dicunt quòd non: quia eorum ſtatus nõ eſt approbatus, vt in c. indemnitatibus in fin. de elect. lib. 6. & de ſtatu regul. c. fin. §. illas. in Clem. imò reprobatus 18. q. 2. c. pernitioſam: igitur non merentur gaudere priuilegio immunitatis, argu. l. auxilium. §. in delictis, ff. de mino. & ff. de colleg. illici. quaſi per totum. & vide quod de hac materia notat Ioã. Andr. in Nouella. de maiori. & obed c. dilecta. vbi glo. de iſtis canonicis: & hanc opin. conſeruat, vt dr̃, cancellaria, quæ non daret eis literas contra tales immunitates. Alij diſtingunt dicentes ꝙ tempore quo portant habitum canonicatus, putà ſuperpelliciũ & in diuinis ſeruiũt Deo, tunc reputantur perſonæ eccleſiaſticæ & gaudent priuilegio, ſed quando exierunt & extra ſeruitium Dei ſunt in domibus propriis, ſecus, argu. l. item ãpud Labeonem. §. ſi quis virginem, ff de iniur. & extra, de ſent. excommu. c. ſi iudex laicus, lib. 6 ad idem ff. de aquæductu. l. omnes. iunct. l. ſemper. ff. de iure immuni. & quod not. Ioan. And. de cleri. coniuga. c. Ioannes.

DECISIO III.

Similis eſt deciſ. 23. eod. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus an poſſit acceptare beneficium in vim gratiæ ſuæ.*

2 *Excommunicatus æquiparatur deportato.*

3 *Deportatus licet amittat ea quæ iuris ciuilis ſũt, non tamen amittat ea quæ iuris naturalis ſunt.*

4 *Deportatus poteſt eligere, acceptare, & voluntatem ſuam exprimere in executione alterius præcedentis legitimæ diſpoſitionis.*

5 *Acceptare eſt nuda expreſſio, quæ in ſolo facto conſiſtit.*
6 *Excommunicato actus extraiudiciales non ſunt ita prohibiti ſicut iudiciales.*
7 *Excommunicatus non eſt capax beneficij eccleſiaſtici.*
8 *Prohibitum vbi aliquod perpetuo ſit, omne aliud cenſetur pro hiberi per quod peruenitur ad illud.*

DECISIO IIII.

a SCiendum a eſt † ꝙ aliqui dicunt, ꝙ excōi
1 catus poteſt acceptare beneficium eccleſi a
ſticum cadens ſub forma gratię ſibi factę tē-
2 pore quo erat excommunicatus, † æquiparā-
tes eum deportato. iuxta glo. Io. And. in c. de-
cernimus. de ſent. excom. vbi dantur remiſ-
ſiones ad ſcripta aliorum doctorum ſimilem
3 æquiparantiam facientium: deportatus † aūt
licet amittat ea, quę iuris ciuilis ſunt, non ta
men amittit ea quę iuris naturalis ſunt, vt l.
ex facto § ſi quis rogatus, ff. ad Treb. nam vt
4 ibi dicitur, deportatus † bene poteſt eligere
ſeu acceptare & voluntatem ſuam exprime-
re in executione alterius præcedentis legiti-
mæ diſpoſitionis, quia hoc conſiſtit in ſolo fa
cto, & hoc de iure naturali competit, vt clarè
nota. Accur. in d §. ſi quis rogatus modo ad
5 propoſitum reducendo dicunt ꝙ † acceptare
eſt nuda expreſſio, quæ in ſolo facto cōſiſtit:
quare hoc permiſſum videtur excommuni-
cato, arg. prędictorum: ad quod etiam indu-
cunt notata per Inn. in c. veritatis. de dolo &
contuma. & ibi ſatis inueniri poſſunt argu-
6 menta pro & contra. Domini etiā dicunt † ꝙ
iſte eſt actus merè extraiudicialis, & ideo nō
ita prohibitus excommunicato, ſicut ſi eſſet
iudicialis, vt in c. ſolet, in fine de ſent. excom.
lib. 6. Nec obſtat ſecundum eos, ſi dicatur, ꝙ
7 † excommunicatus non eſt capax beneficii ec
cleſiaſtici, ſi ſibi conferatur per ca. poſtulaſti.
de cleric. excom. mini & ideo videtur quòd
8 † non poſſit facere aliquod præambulum, per
quod perueniatur ad illud, vt l. oratio, ff. de
ſponſalib. quia dicunt illud verum in prohi-
bitione perpetua, ſecus in temporali, vt l. ſi
quis officium, ff. de ritu nupt. & facit ad hanc
ſolutionem, ꝙ notat Dyn. in regula, cū quid
prohibetur, de regu. iur. lib. 6. Et ſic dicunt de
excommunicatione, quæ propriè non poteſt
nec debet dici perpetua ſed temporalis, cum
excōmunicatus abſoluendus ſit ceſſante con
tumacia: ad hoc de conſtitutioni ca. ex lite-
ris. cum ibi notatis. hoc tamen aliquibus non
placet.

ADDITIO.

a Sciendum. Adde Gigan in tract. de penſio. q.
74. Milis in reperto. ſuo in ver. excommuni-
catus maiori excommunicatione.

DECISION. ANTIQVIOR.

F I N I S.

DECISIONES PER R. PATREM THOMAM FASTOLI, AVDITOREM SACRI PALATII, IN VNVM REDACTAE.

CAVSA I.

ANNO Domini M. CCCXXXVI. Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini, domini Benedicti Papæ XII. anno ſecundo die XI. menſis Decembris fuit in Rota propoſitū quędam negotium ſpoliationis per dominū Durandum in quo lectum fuit quoddam inſtrumentum productum ad ſpoliationem probādum in illo negotio & oſtendebatur quidam libellus ſiue petitio quędam ſuper ſpoliatione quadam facta per ſpoliatum lite pendente: nec ibi exprimebatur quo tēpore ſpoliaſſet, vtrum ante ſpoliationem factam de ipſo, an poſt: & petebat reus huiuſmodi ſe reſtitui, & id quod actum ſic fuerat, retractari tanquam attentatum lite pendente. Circa præmiſſa autem mouebantur hęc dubia.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatio an poßit probari per inſtrumentum?*
2 *Crimen an poßit probari per inſtrumentum?*

DVBIVM I.

1 PRimò † an ſpoliatio *a* poſſet probari per
2 inſtrumentum, & tenebatur quòd ſic arg. extrà de reſtit. ſpol. c. cum ad ſedem. ver. Nos prioris. & de ma. & obe. c. cum in eccleſijs. licet ibi uideatur notari contrarium in
2 periurio. Et de hoc notatur, ſcilicet an † crimen per inſtrumētum poſsit probari. per Io. And. de iureiur. c. fi. lib. 6. & de uerbo. ſignifi. c. conſtitutionem. eod. lib. Item in iure ciuili nota. ff. ad Turpil l. in ſenatus. & C. ad legem Aquil. l. contra negantem. prædictæ glo. omnes præter primam in decretali c. cum in eccleſijs, probant quod crimina poſſunt probari per inſtrumentum. Goffred tamen probat contrarium in uiolentia & poſſeſsione in ſumma de clandeſ. deſpon. uer. Illud autē no. & idem uidetur recitare Ioan. And poſt Hoſt. de excep. c. pia. in gl. ſuper uerbo 8. dierum. circa fin. ibi, ſed de ſpoliatione no. &c.

ADDITIO.

a Spoliatio. Adde quod ſpoliatio probatur eo ipſo, ꝙ ſpoliatus probat de antiquiori poſſeſſione. Bal. in l pen. col. vlti. C. ſi à non compe. iud. Alex. in l. ſi duo. ff. vti poſſi.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non apparet notarium eſſe rogatum, an valeat?*

DVBIVM II.

1 SEcundum dubium erat † an inſtrumentū valeat, ſi nō appareret notarium eſſe rogatum, & tenebatur quod in dubio prȩſumebatur ipſum eſſe rogatū: & hoc no. glo. in Auth. de tabel. §. nos autem credimus, ſuper verbo iniungitur: contrarium videtur ſentire Inn. extra de fide inſtrum. c. 1. ibi, non enim credimus, &c. & melius ibi. Irē no. vtile, &c. licet ibi ſimul referat alios ille in opinione contraria, ibi, alij tamen, &c.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in quo non cauetur, quod ſpoliatio ſit facta nomine illius, cōtra quem datus fuit libellus, an probet?*

DVBIVM III.

1 TErtium dubium erat † an inſtrm probaret cum in eo non cauebatur, quod ſpoliatio eſſet facta nomine illius, contra quem erat datus libellus, nec ipſo mediante? Et arguebatur quod non, cum ſcdm formam narratorum in libello non erat probatum, argu. ff. de peti. hær. l. ſi quis libertatem. in fi & de iureiuran. l. ſi duo. §. Idem Iul. arg. C. de fideic. li. l. fi. ff. commu. diuidun. l. vt fundus, de nego. geſt. l. Pomponius in negotijs. § ſi. veruntamẽ tenebatur, q licet non probaret inſtrm, quòad illum, contra quem de ſpoliatione principaliter agebatur vigore interdicti vnde vi, vigore tamen ca. reintegranda. 3 q. 1. dicebatur ſatis inſtrumentum ſuffi[illegible]ere.

SVMMARIVM.

1 *Libellus ſuper attentatis in fine litis porrectus an admittendus eſt?*

2 *Spoliatus vltimo loco ſemper auditur.*

DVBIVM IIII.

1 QVartum dubium erat, † vtrum illa petitio erat admittenda ſuper reuocatione attentatorum, lite pendente & quaſi in fine litis fuiſſet porrecta? Et tenebatur quòd ad-
2 mittenda eſſet, ex eo q † vltimus ſpoliatus ſemper auditur, quando nõ incontinenti ſpoliatio fit ſecuta, extra de ordi. cogni. c. fi. ff. de vi & vi. arm. l. 3. §. cum igitur. & l. qui poſſeſſionem. C. ad leg. Iulia. de vi pu. l. ſi quis ad ſe fundum. cum fi. & conſulebatur, & pro conſilio tenebatur quòd daretur terminus. 15. dierum reo hmõi, qui minus determinatè, quòad tempus locutus eſt ad probandum intentionem ſuam, & quòd ante omnia obſcuritatem de tempore declararet arg. l. ſi quis intentione ambigua, ff. de iudic. & arg. extra de reſtit. ſpol. c. ſi equens. lib. 6.

CAVSA II.

ANno Domini M.CCCXXXVII. die Lunæ. XIII. Ianuarij, propoſitum fuit per Raynaldum in conſilio de quadam bulla, quia cõtinebatur do. Ioannem Papam XXII. gratiã feciſſe epiſcopo Tarrecenen. vt poſſit vnire menſæ decanatus quodcunque beneficium ſpectans ad collationem, preſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem cuiuſque de ſua diœceſi, pro eo, quod decanus & ipſe eps ſuggeſſerãt Papę, qd redditus decanatus ita erant tenues & exiles, quod ex eis decima minimè ſoluebatur: & hoc conceſſit Papa ſub his q videlicet beneficium, ſi quod vacat vel vacare contigerit. Item addidit, ſi tibi videbitur. Ex his oriuntur hęc dubia, videlicet an vnio facta ſine conſilio & conſenſu capituli valeat, an debeat retractari: Item an idem ſit, ſi non fuit vocatus patronus. Item an vnio facta de non vacante in hoc caſu teneat: & ſic tria ſunt dubia.

SVMMARIVM.

1 *Vnio facta ſine conſenſu capituli an valeat?*

2 *Papa ſemper videtur facere gratiam abſque præiudicio iuris alieni.*

DVBIVM V.

PRimum dubium fuit ibi deciſum pro ma-
1 iori parte auditorum, quod † videlicet in
a vnione hmõi debebat requiri conſilium a capituli arg. extra, de his quæ fiunt à prę la. ſine conſen cap. c. 1. & c. noua. & c. quanto. & eorum quę notantur extra, de elect. c. cum eccleſia. & de arbit. c. cum olim. nec obſt. quod Papa ipſe per ſe ſcripſit nõ facta de capitulo mẽ-
2 tione, quia † Papa videtur ſemper intelligere facere gratiam abſque iuris præiudicio alieni, vt ff. ne quid in lo pu. l. 2. §. merito. & §. ſi quis à principe. C. de metropol. vica. l. 1. & extrã de reſcrip. c. mandatũm. de offi. delega. cã. ſuper eo. de offic. ordi. c. licet. & 9. q. 3. capitu. nunc vero.

ADDITIO.

a Conſilium. Requiritur cõſenſus capituli, vbi epiſcopus vult vnire beneficia, vt habetur in c. paſtoralis. in fi. de do. Abba. in c. ſicut vnire. de excep prælat.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an debeat vocari in vnione facienda?*

DVBIVM VI.

2 AD ſecundum a † dicebatur per maiorem partem q patronus debebat uocari,

quia potiſſimè ſua intereſt. arg. l. nam ita, de adopt. & l. his verbis. & de bo. auth. iud poſſ. l. fin. de minor. l. in cauſæ, §. cauſæ. & C. ſi vt ſe ab hære abſtin. auth. ad hæc. quę trahitur de corpore in Auth. vt ſponſ. larg. §. ad hæc. & ff. de aqua plu. arcẽ. l. in concedendo, cum ſim. & bene facit ff. de nat. reſti l. 3. & fin. ſed contra videtur de offi. vic. l. ad hæc, in glo. 1. in fi. Sed ibi non eſt tantũ pręiudicium in ordinatione vicarij, ſicut hic quidã tamen volunt diſtinguere, an ſit patronus laicus, & tũc non teneat vnio ipſo nõ vocato, an clericus, & tũc ſecus, vt alias, in ſimili diſtinguitur, extra de offi. leg. c. dilectus. & de iurepat. c. cùm dilectus. Sed ibi loquitur in collatione, vbi minus eſt præiudicium quàm in vnione.

ADDITIIO.

a Ad ſecundum. Curt. in trac. iuriſpa. in ver. honorificum. in 4. col. ver. in quantum etiam.

SVMMAARIVM.

1 *Vnio de non vacante an teneatur.*

DVBIVM VII.

1 Tertium dubiũ videlicèt † an vnio teneat de non vacante. Decidebatur negatiuè quod non tenebat, propter formã mandati, cuius fines ſeruandi ſunt. ff. mand. l. dili gẽter, extrà de reſcrip. c. cũ dilecta. & in 6 de pręb. c. cui de nõ. licèt aliàs vnio poſſit fieri de vacaturo, vt patet extrà in c. de conſultationibus, 1. reſpon. de reſt. ſpol. c. cùm veniſſent. Et ad hoc quod videtur præmiſſis deciſionibus obſtat, quod in gratia ſubditur, Si tibi videbitur: videtur propterea ampliare poteſtatẽ epiſcopi, quò ad hoc ꝙ vnio fiat alijs non vocatis, quorum graue præiudicium vertitur, quia nõ ex his verbis datur ſibi plenius arbitriũ, ſed reducitur ad arbitriũ boni viri. arg. optim. ff. de leg. 3. fideiuſſo. §. quanquã. & de ope. lib. l. ſi libertus, de præb. c. hodie, in fi. cũ ſim. & facit benè extrà de reſcrip. c. cum aliquibus, 1. & 2. reſpon. & vide quod ibi not. Io. And. ſuper ver. ad eoſdẽ. ſed nũquid vnio eſt irrita vel irritanda: & apparet caſus quodammodo, extrà de iure pat. c. illud, in fi. ſed ibi loquitur in collatione beneficij vt beneficij, & ibi fortè aliud, quàm hoc caſu.

CAVSA III.

Die Mercurij xv. eiuſdem menſis fuerunt acta quinque dubia.

SVMMARIVM.

1 *Prior clauſtralis an poſſit ſuum monachum vagabundum, vel aliàs criminoſum per uiam iuridicę cognitionis punire?*

2 *Conſuetudo poteſt tribuere iuriſdictionem.*

DVBIVM VIII.

1 PRimum † an prior clauſtralis poſſit ſuum monachum vagabundum, vel aliàs criminoſum per viam iudicæ cognitionis punire & excommunicare? Et in hoc videtur diſtinguendum, an prior habeat in loco ſuperiorem abbatẽ, an non, vt in primo caſu non poſſit, ſecundo ſic: iuxta ea quæ habentur & notantur extrà de off. ord. c. quanto. per Ber. & Innoc. alioſque Doctores. & de maior. & obed. cap. cùm in eccleſiis. & de ſy. ſicut. ſed quicquid ſit, de iure ſtandum eſt in hoc con-
2 ſuetudini, cùm † & ipſa poſſit tribuere iuriſdictionem C. de eman. lib. l. 1. & vlt. de diuer. offic. l. vniuerſorum. & 9. q. 3. c. conqueſtus, cum ſimil. & attende diſtinguendo inter ea quæ reſpiciunt regulam, & quæ non, vt bene no. per Inno. in c. quanto prædicto.

SVMMARIVM.

1 *Iudex an pronuntiare debeat appellationem deſertam interpoſitam à grauamine extraiudiciali, non obſtante quòd pronuntiatum fuerit eam eſſe ad curiam deuolutam?*

DVBIVM IX.

1 SEcundum dubium erat † an cũ appellant a grauamine extraiudiciali, ſi probetur appellatio eſſe deſerta, putà quia appellans nõ fuerit proſecutus per annum & vltrà, an iudex, qui de appellatione cognoſcit, debeat pronuntiare deſertam, non obſtan. quod pronuntiatum fuerit eam eſſe ad curiam deuolutam? Quidam dixerunt vt Franc. de Ame. quòd ratione intereſſe debeat ſententia ferri, putà ſi multas expenſas feciſſet. arg. C. de ſent. quæ pro eo quod intereſt proferuntur. l. prim.

l.prim & ff.de eden.l.vbi. cum ſimili. & facit bene extra de reſcrip. c.ex parte,in fi. alij vt Aegid de bene dixerunt quòd licèt poſſit iudex cauſæ pronuntiare deſertam, tamé ſub dubio fortè dicebat expedire,quòd non pronuntiaretur, quia iam principalè negotium fuerat introductum,cui præiudicium fieri videtur, ſi pronũtiaretur ſuper deſertione prædicta & ſic non videtur tanquam præiudicialis quæſtio audienda argum in ſimili ff.de petit.hære.l diuus,§ fin.& l.ſi quis libertatem, de except. l ſi poſt. Tertij & maior pars hoc tenebat,quòd pronuntiati debebat ſuper deſertione, quia de qua re cognouit iudex,&c. de iudic.l.de qua re. & extrà de cauſa poſſeſſ. & proprieta.c.cùm ſuper,in fi & allegabatur pro textu extrà de appellar. c. ficut appellationem.in Clem. & hæc videtur verior opinio, cùm tamen doceretur de intereſſe appellati, vnde bonum eſſet ſuper hoc interrogationem fieri,& ſic erat obtentum per maiorem partem argum. iurium prædictorum.

S V M M A R I V M.

1 *Ius reuocandi domum an habeant præſentes in Romana Curia, ſi agatur de cauſa, quæ ſapit crimen.*

DVBIVM X.

1 TErtium dubium † erat ex eo, ꝙ quidam frater de ord.ſeruorum, ingreſſus fuerat ordinem ſancti Benedicti Florentiæ,idem verò frater incuſabatur ſuper eodem facto & reuocabatur ad certos fratres ordin.ſeruorũ prædicti, qui fratres obtinuerunt ſentẽtiam in partibus contrà fratrem huiuſmodi monacharum,ipſe autem appellauit ad curiam Romanam, & cauſam huiuſmodi introduxit,& citatis ac comparentibus fratribus ſupradictis dedit contra eos libellum in cauſa appellationis præfata:verùm ipſi portexerũt & dederunt quandam exceptionẽ ſuper iure reuocãdi domum,pro eo videlicet, quòd aliâ de cauſa ad curiam Romanã venerant, putà miſſi pro alijs arduis cauſis monaſterij ſui & ordi: & dubitabatur an huiuſmodi exceptio deberet admitti. Et dicebatur quòd non: quia non erat cauſa ſufficiens quare domum debuerãt reuocare. Nam licèt pro cauſis arduis eſſent miſſi,non tamen apparebat, quòd cauſæ eſſent tales,ex quibus quis haberet ius reuocandi domum,per id quod habetur ff.de iud.l.2. §.legati. & in Auth de ſanctiſſ epiſc §.reuerendiſſimi verò apocriſarii. & § ſi verò epiſcopi:quòd poſſent venire vt agerent, non vt conuentionem aliquam ſuſtinerent:& ſic ius reuocandi domum vendicare non poſſent, vt in d.§.lega. & in §. ſed ſi agant. & argum. eorum quæ notantur ſecundum Inno.extrà de foro compet. c licèt. in magna glo.& de hac materia vide in Specu.de reo.verſi.Item legati. & in ſum. Hoſt. de except § fin. verſi. Item effectus. & verſi. ſequen. Item & alia ratio videbatur mouere, videlicèt ſapere crimen, & ſic etiam ſi eſſent in honore miniſterio,vt publico conſtituti non videtur quòd habeant ius reuocandi domum; ſaltem quando debeant ſatiſdare de iudicio ſiſti.argum.ff.de appel.l.ſi adulterii §.fin. licèt ſit contra.ff.de accuſat. l.hos accuſare,in princ. Sed Gul.Durandi,hoc habet pro expedito, quod omnes qui aliàs habent ius reuocandi domum,etiam accuſati, ſi poſſint iurare. & not. in Specul. de accuſat. verſic.item nec legatus & verſicu item non poſſunt,in ſum.habes, de accuſ. §.quis accuſari,verſi.primo excipiuntur. & verſic.quòd ergo. ibi,nec hi. &c.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficia capellanorum Papę, morientium extra curiam, an cenſeantur vacare in curia, vbi in bullis ſuis adſit,Vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere perfruaris, ſtante reſeruatione ſubſecuta per alium Pontificem?*

2 *Ratio debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, vbi ampliatiua ratio fuerit.*

3 *Beneficia morientis extra curiam, an vacent in curia poſt reſeruationem.*

DVBIVM XI.

1 QVartum † dubiũ erat tale. Papa Ioan. xxii.conceſſit cuidam capellaniam ſub bulla per huiuſmodi verba, Te in capellanũ noſtrum recipimus, & in capellanorum noſtrorum conſortio aggregamus, vt apoſtolici fauoris & gratiæ munere plenius perfruaris,&c. quærebatur an huiuſmodi capellano extra curiam mortuo cenſeantur beneficia ſua vacare in curia propter reſeruationem,

quàm

quãm fecit clemen. v. de beneficijs capellanorum? & tenebatur per omnes, ꝙ per mortem Io. Papæ hic capellanus ſuperſtes eſſe nõ deſiit capellanus, & hoc propter rationem adiectam illius ſcilicet, Vt apoſtoli ſeu ſedis
1 apoſtolicæ &c. Ratio enim †debet vires & ſignificatum verbi propoſiti ampliare, ſi ampliatiua ratio fuerit, vt ff. de leg. 2. l. cum pater. §. dulciſſimis fratribus. & de leg. 3. l. nomen debitoris. §. fi. de acqui. poſſ. l. ſi is qui. C. quæ ſit long. conſue. l. 1. & fi. Item facit l. iuriſperitos. ff. de excuſatio. tut. in prin. C de prin. agen. in rebus. l. principes. Nec obſt. ff. loca. l. 4. quia ibi ſunt verba quoad diſtin. vellet, &c. quæ uerba habẽt reflexionem & reſpectum ad certam perſonam, qua deficiente voluntas declarari non poteſt. de ac. & ob. l. ſub ac. cum ſimi. & eodem modo reſponde ad ff. de conditio. & demon l. ſi ita expreſſũ, & de leg. 1. l. ſi ita, §. illi ſi nollet, cum ſimi. ſic etiam reſpondetur ad extra de reſcr. c. ſi gratioſæ, quia ibi eſt ſimile verbum, puta, ad beneplacitum noſtrum. Item alio modo reſpõdetur, quod ibi loquitur in materia odioſa & exorbitante a iure communi, argu. l. cum quid, ff. de lib. & poſthu. & extra de reiur. c. ea quæ a iure. Nec obſt. ff. de exce. l. fina. quia ibi ſi non exercet officium ſtat per eum, & ideo ſibi præiudicat ff. de cond. & demon. inter. de cõtr. emp. l. Labeo. Sed adhuc remanet
3 dubium, an †beneficia morientis extra curiã vacent in curia per dictã reſeruationẽ. Et diſtingue an cle. reſeruauit beneficia omnium capellanorum, an capellanorum ſimpliciter, an capellanorum commenſalium. ſi omniũ, expeditum eſt, arg. illorum quæ not. ff. de legat. 3. l. quæ ſitum §. illud. & l. hæres meus. §. duo. Item eius quod no. eo. tit. l. Iulianus. in prin. Item eod. tit. l. ſi cui. & de au. & arg. leg. prædictis. §. Labeo. ſecũdo caſu idẽ cũ ſit ratio eadem mouendi principem ubique ad reſeruationem, & huiuſmodi faciendam, ſi idẽ ius debet habere ad leg. Aquil. l. illud. In tertio caſu ſi reſeruatio tantum ſtabit in terminis ſuis ad beneficia, commenſalium reſtringatur. ff. de exercito. l. j. §. is qui nauem. uerſi. in re igitur dubia. de leg. 3. l. non aliter. & de ſuppel. leg. l. Labeo. cum ſim.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus in cauſa beneficiali an poſſit proſequi cauſam appellationis, non obſtante quod ſibi infra menſem intimata non fuerit.*

2 *Certus certiorari non debet.*

DVBIVM XII.

QVintum dubiũ erat duplex, Videlicet,
1 †an appellatus in cauſa beneficiali poſſit proſequi cauſam ipſius appellationis in curia in pœnam contumaciæ appellationis, nõ obſtante, ꝙ appellatio infra menſem intimata non fuerit appellato, & an talis appellatio poſſit deuoluere in fauorem appellati, & in odium appellantis. Item dubitabatur ſub eodem proponente ſcribente, an libellans ſuper inquietatione & perturbatione, & ſuper eis concludens ſatis probet, ſi conſtet per producta reum appellaſſe à prouiſione appellati agentis, & ab inductione poſſeſſionis, qua appellatus eſt, beneficij poſſeſſionem adeptus, cũ nulla alia perturbatio ſit probata. Ad primum uidetur, quod talis appellatio non poſſit deuoluere per decre. c. cauſam electionis. de elect. in cle. ibi, tũc demum ad ſedem, &c. & in eod. c. ibi, intimatio non aliter facta omniũ. &c. ex quibus uidetur uelle ibi conſtituens, quod nullo modo & nulli ualeat appellatio, niſi ſeruetur forma dictæ decret. quia qui omne dicit, nihil excipit. ff. de pen. leg l. non omne. & not. C. mand. l. à procuratore. in glo. & facit optime, ff. de poſtul. quos prohibet. & Inſti. qui ali. lic. uel non. in prin. in ſecundo reſponſo, cum ſi. Contrarium tamen inconſultum eſt: & hoc tenet d. Aegid. de Beneuento. idem etiam uidetur tenere Ioan. And. in d. c. cauſam electionis. in glo. quod ergo no. Inn. &c. circa fi. ibi quære cõſulo &c. & ita uidetur, ſi ueniret contra. & pro hac parte uidentur facere rationes primo: quia
2 †qui certus eſt, certiorari non debet, vt ff. de act. emp. l. 1. §. uenditor. & §. fi. de ædil. edi. l. j. §. omnem. & l. ſi tamẽ ſi qui ei. extr. de re iudi. c. eum qui. ſi ergo appellatus iam eſt certus de appellatione, fruſtra de alia intimatione quæri uidet. & ad hoc optime uenit tex. in decr. c. cauſam. circa fin. ibi, niſi ad appellatum, &c. ubi uidetur ſufficere qualitercunq; ueniat ad notitiam appellati. Sed ad iſtud argu. poteſt faciliter reſponderi, & etiam ad dictum tex. c. quia in decr. c. cauſam, non ſimplex certioratio requiritur, ſed quod infra certum tempus, ut patet in primo reſponſo

eiuſdem

eiuſdem c.& in prædic.ver.niſi. Si verò infra
dictũ tempus fuiſſet certioratus, & haberet
certã plenam notitiam de appellatione, vide
tur ſatis concludere argum. prædictũ. Verum
alia ſecunda ratio videtur, quę fortius vrget,
quia qđ fauore alicuius introductum eſt,&c.
& licitum eſt vnicuiq; renuntiare iuri pro ſe
introducto. C.de leg. l.quod fauore, de pact.
l.ſi quis in conſcribendo. & ff.de pac.l.pactũ.
& de mino.l.ſi iudex,cũ ſim. Sed dicta decre.
prouidet appellato non appellãti, vt patet in
fi.d.glo.ibi,ſolutio appoſita,&c. vbi hoc ex-
preſsè dicit. Ioã. And. ergo videtur, ꝙ liceat
appellato vti appellatione, etſi nõ fuerit inti
mata. Nec ob.l.quos prohibet:quia ibi pro-
hibitio fit propter honorem prętoris & pro-
pter improbitatẽ poſtulantium, vt ibi no. Itẽ
nec illud Inſt.qui.ali.licet. quia ibi expreſsè
ponitur pro cauſa ſpeciali, fragilitas mulie-
rũ,quæ hic ceſſat,ad tex.decre.c.cauſam.ibi,
tunc demum &c. & ibi, intimatio non &c.
dico ꝙ ille tex.habet intelligi ſecundum in-
tentionẽ diſponentis, & cauſam diſponendi
de decimis, c.ex multiplici. & c. ad audien-
tiã & de pręb.c.fi.& de reſcrip.c.mandatũ.&
mentẽ legis potius quã verba debemus atten
dere.ff.de leg.l.ſcire. & de alim.leg.l.4.§.con
ditio.& C.de lib.præ.vel ex.l. 3.diſt.28.c.om
nes.& c.ſedulò. cùm igitur cond.intẽtio fue-
rit prouidere appellato, videtur ſufficere ta-
lis certificatio, de qua ipſe reperitur.

SVMMARIVM.

1 *Libellus ſuper perturbatione & inquietatione,*
an obtinere poſsit probando reum appellaſſe in
prouiſione appellati agentis & ab inductione in
poſſeſsionem.

DVBIVM XIII.

1 SEcunda pars dubii erat, an libellans, &c.
vt ſuprà patet: ad quam dicebatur conſu-
lendo, ꝙ ſufficiens erat probatio inquieta-
tionis, ſi doceretur reũ, vt prænuttitur appel-
laſſe,& pro hoc allegabat gl.Cõpoſt.de elec.
c.ſtatuimus, lib.6. ſuper verb. impugnat. &
de reſcrip. c.mandatum. in 3. glo. ſuper ver.
proſequi. verſi.ſed nunquid &c. & de hoc in
Spec.ſub rubr.de act.& peti.§.ſuper actioni-
bus.ver ſed quæritur. & verſi.ſed quòd ordo
debet. & verſi.ſed nunquid.

SVMMARIVM.

1 *Iudex dicitur iniuriam inferre, ſi iniuſtè aliquem*
excommunicat, et tenetur ei ad damna, intereſ-
ſe & expenſas.
2 *Excommunicationis ſententia tribus modis dici*
tur iniuſta.
3 *Iniuria æſtimatio debet per iuramentũ taxari.*
4 *Iudex malè iudicans tenetur ad damna, expen-*
ſas & intereſſe.

CAVSA IIII.

DVBIVM XIIII.

EOdem menſe die Veneris 24. poſitum eſt
1 in conſil. tale factum. † Quidam pro cer-
ta ſumma pecuniæ, quam dicebãt ipſum de-
bere ex cauſa emptionis cuiuſdam domus,
prætendebat ſe eſſe excommunicatũ iniuſtè,
imò prætẽdebat proceſſum pronuntiari nul-
lum, & ipſum iudicẽ ratione iniuſti proceſ-
ſus, necnon iniquæ renũtiationis & actionis
ac etiam iniuriæ ſibi ratione præmiſſorũ illa
tæ petijt condemnari in damnis, intereſſe &
expenſis. Et tenebatur per maiorem partem,
imò quaſi per omnes, ꝙ iudex huiuſmodi de
beat condemnari parti querelãti in damnis,
& intereſſe,& ꝙ bona erat concluſio, quoad
iniuriã. Item ꝙ nullus erat proceſſus, & hoc
vltimum ſic probatur, quia de proceſſu præ-
cedente ſententiam diffinitiuam non appa-
rebat, quæ ſententia prætendebatur ſuper de
bito eſſe lata, licèt iudex proceſſum præten-
deret, de quo aliqualiter nõ conſtabat, & ſic
ſententia procedere non potuit, nec tenere,
cùm proceſſus præambulus non patebat. ar-
gum. extrà de probat. c.quoniam contra fal-
ſam, in fi.& eorum quæ ibi not. per Bernard.
& Innoc. & vide quæ not. per eundem Inno.
de offic.delega c.cùm in iure. ſuper verbo, de
mandato. & facit extrà de fide inſtrum. c. 1.
C.de mand.princ.l.1.& de arbit.l.nec in arbi-
tris,§.ſin autem cum. & vide quod de huiuſ-
modi puncto tangitur in Specul. de ſenten.
& his quæ ipſam ſequuntur §.vt autem.ver-
ſic. & no. ſecundum quoſdam. & de probat.
§.fin.verſi.ſed pone. & de inſtr.edit.§.reſtat.
verſi.in ſumma ſi rectè, de ſenten.excomm.
2 licèt ſaltem dicebatur, quòd cùm † ſenten-
tia excõmunicationis tribus modis dicitur
iniuſta eſſe, ex cauſa, ex animo, & ex ordine,
vt not.

vt no.extra de ſent.excom c.ſacro.ſuper ver bo,iuſta & per Hoſt.in ſumma, eo.ti.§ quis ſit eius effectus.verſ. ſi vero iniuſte. & de his tribus modis habetur xj q.3.c. quod ergo.& § cũ ergo. & c.ſi epiſcopus forte iracundus. per cõſequen ergo ſententia cẽſetur iniuſta,vt d.c.ſacro.& eo.tit.c.cum medicinalis. lib.6.Ex his concludebatur, quòd concluſio ſuper iniuria facta,debebat procedere: quia videbatur dolus præſumptus, ex hoc potiſſimè, quia is, ad cuius inſtantiam dicebatur excommunicatus, confeſſus fuit ad ſuam pe titionem hoc factum non eſſe, ſed ſi iudex facit quod ſciuit ſe facere non debere. arg.ff. de oper.l.ſi procuratorem,§.fi.& ad leg Fal. dolo.& C.de iniu.l.ſi non conuitij.& ad leg. Cor.l j.§ diuus.Et ex re,nam ex re cõcernendum eſt,quo quis animo fecerit, vt ibi no.ff. de iniur.l illud.j reſpon. Ita ergo excommunicans iniuriarum tenetur,vt not.11.q.3.c il
3 lud. & † debet æſtimario iniuriæ per iudm taxari. iuxta quod not.ff.de iniu. l iniuriarũ æſtimatio & ar. eorum quæ no. ff. quod vi, aut clã.l.ſi §.i hoc interdicto & Inſt.de ver. obli. § fin & in Spe.de fru & intereſ §.viſo, ver.j.& antepe.& ex pręmiſſis etiã patet multo fortius,ꝙ iudex † ſic male iudicans tenetur ad damna,expenſas & intereſſe,ut patet de ſen.exc ſacro §.cũ ;, & ad hoc,ff.devar. & extra.cog l.ſi iudex & de iudi.l.ſi filius,& Inſti de obl.ex quaſi delic.In prin cum ſimi.

CAVSA V.

Die Lunæ . xxvij. eiuſdẽ menſis Ianuarij propoſitũ eſt per dñm Durandũ factum tale. Petitionẽ quarundã religioſarum, quæ corã ordinario produxerãt quoddã inſtr n, in quo prima facie continebatur de quadam ordinatione facta per fundatorem locis ſup multis, quæ dictæ religioſæ debent percipere pro alimentis & ſuſtentatione ipſarum, à quodam, qui erat deputatus præceptor ibidẽ: præfatus ordinarius viſo & intellecto huiuſmodi inſtro mot⁹ ex informatione ipſius mandauit monendo præceptorẽ prædictum quatenus ſub pœna excommunicationis, ꝙ extunc & c.ſatiſfaceret religioſis præfatis infra certũ terminũ ſuper illis quæ petebãt vigore inſtri præfati, à qua monitione per partẽ aduerſam extitit appellatũ ad archiepm Bituricen.q erat Metropolitanus,ſeu ad Papam: demum cauſa eſt introducta in curia Romana, & libellus duplex datus pro parte religioſarum,vnus ſuper poſſeſſorio, quo ſe tanquam ſpoliatas petebant reparationẽ ſuperflui numeri dominarum, quas dicebãt hæredem patroni contra ordinationem fundatoris ibi poſuiſſe, ſuper his igitur multa dubia vertuntur.

SVMMARIVM.

1 *Monitio ſub pœna excommunicationis an requirat prius vocationem partis.*

2 *Alimentorum cauſa dicitur ſummaria.*

DVBIVM XV.

1 Primum † an dicta monitio tenuerit, & ſit iuſta? Et tenebatur per x.ꝙ monitio dẽ iure proceſſit, maxime cum de alimentis & de alimentatione dominarum agebatur,vbi
2 † ſufficiebat proceſſus ſummarius, arg.ff.de fer.l.eadem oratione. & de his qui ſunt ſui vel alie. iur.l.ſi iudex,& de lib.agno.ſi quis à liberis,§ ſi vel parens, & § meminiſſe, & C. de his qui à non domino manu.l.fi. & ſic videbatur eis,ꝙ non oportebat partem aduerſam ante monitionem vocari. & pro eis bene facit.ff. de poſſ. ei quando. l.3.§.ſi cauſa, in glo magna, ibi,ſed nunquid &c.& cũ glo. ibidem videntur tenere Dy. & Ray.& facit pro hoc ff.quis ordo.in bo.po.ſer.l.2.§ dies, in textu.& in gl.Sed xj. dicebãt ſibi videre ꝙ pars ante monitionẽ debebat vocari.ar.C.vt ab hſdi.ſe ab auth. ad hæc.alias incipit,ſi omnes,& originaliter in Aut.de eccleſiaſt.tit §. ad hæc,& de bo. aut iu. poſſ l.ſi.de minor.in cauſæ, §. cauſa, & ſi cui plus quàm per leg. Falci.l.j.§.cum dicitur, & ille tex.optimè facit.quia licet charta vel tabulæ teſtiũ appareant,& de his iudex fuerit informatus,tñ legatarij & creditores debent vocari,ut ibi patet.& pro hoc bene facit Cle.ſæpè.§. citationem. de ver.ſig. debet enim pars citari, nec veritas occultaretur. & facit qnod nota. in Spe.de ſen.§.ut autem,& 3. q 9. c.omnia.

SVMMARIVM.

1 *Libellus alternatiuus an procedat.*

2 *Contrariorum eadem eſt diſciplina.*

3 *Dictio,eſt,aut,ampliatiua.*

4 *Dictio,*

4 *Dictio, ſeu, ponitur correctiue.*

DVBIVM XVI.

1 SEcundum dubium erat, an † appellatio p̄dicta alternatiua procederet? Et per d. Aegid. dicebatur legitima per præſuppoſita: quia ſi monitio legitima, ergo appellatio ille
2 gitima, quia † contrariorum eadem eſt diſciplina. arg ff. de aur. legat l. qui accuſare. & de his qui ſunt ſui vel alij iu. l. 1. in prin. cũ ſim. Alij omnes 9. idem tenebãt, ſed per aliam rationem: videlicet, quia alternatiua, & ſic incerta. vnde appellans videtur vagari cum diſcrimine alieno, qđ nõ licet. ar. ff. de iniuriis. l. prætor edixit. §. quod autem a. t. & de ſtip. ſer. l. quod ſi ita & de excuſ. tut. l tutor ita & de confeſſ. l. certum. 3. rubr. & facit extra. de elect c. 2. lib. 6. & eod. tit. c. quis duas. vbi hãc partem tenet Io. And. niſi appellans haberet cauſam probabilem dubitandi. iuxta. ff quorum leg. l. fi. §. quia autẽ. & de hoc ẽt plenius nota. per Io. And eo. tit. de electio c. ſi is qui. eo. lib. & per has gl. hæc pars ab aliis tenebãt. Sed xj. ſ. arguebant ꝙ appellatio teneret, &
3 primo, quia † dictio, aut, quæ in ea ponitur eſt ampliatiua, vt ff. de aur. & arg l ſi quis ita legauerit, & l. quintus Mutius, circa fi. & no. ibi glo. ſuper verbo, ſentẽtia, ſic etiã quod dictio, aut, ſtat ampliatiue no. per Arch. extra de lit. cont. c. exceptionis. & quidam vt Pet. Fer. dicebant hoc verum, cum ponitur inter compaſſibilia, vt in l. ſi quis ita, alias ſecus, vt hic. hoc verum cũ ponitur inter genus & ſpecies, & continens & contentũ, & ſic proprie loquitur l. ſi quis ita. & decre prædicta exceptionis. circa prin. alias ſecus, vt in d. l. quintus. videtur ſentire glo. ſuper verbo, ſententia. & pro hoc extra de ſtat. re. c. 1. §. porro.
4 vbi † ſeu. ponitur correctiue. prout no. ibi per Arch. Secunda ratio huius vndecimi erat, qa alternatiua, ſi alternatiua dici debet, hic ponebatur inter inferiorem & ſuperiorem & inter perſonas, & ſic vr̃ verificari & appellatio pro maiori & ſuperiori. arg. ff. ſo. ma. l. Caius. vbi auus mater ius ſtipulatus eſt Seiæ nepti ſuę, aut ſibi decem reddi, & ſic ipſe videtur adiectorius, & tñ ſibi obligatio & directa actio dabitur & facit quod nota. per Pet. de Bella. Pertic. ff. de leg. 2. l. ita relictum. §. fi. & hanc partem tenet Spe. ſub tit. de app. § nũc tractemus. ver. quid ſi dicat Gul. Va. teneret primam partem in appellatione iudiciali, ſecundam in extraiudiciali, & ſic recitat Io. And. in dicta decr. c. ſi is qui. & Paulus poſt eum, & tenebant auditores prædicti quod appellatio de qua hic agitur, eſt extraiudicialis, & ſic dicta opinio Gul. Va. faceret contra eos.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum Vnde vi, non competit directe, niſi pro rebus immob. libus & corporalibus, ſed loco eius datur vtile.*

DVBIVM XVII.

TErtium dubium, an dictæ dominæ debebant reſtitui in poſſeſſorio, quo dicebãt ſe ſpoliatus poſſeſſione vel quaſi iure præcipiendi illa, quæ ſecundum ordinationẽ prædictam debeant præcipere a patrono ſingulis annis Et videbatur prima facie quod nõ qa
1 interdictum, Vnde vi, non competit directe, niſi pro rebus immobilib. & corporal. bus, vt ff. de vi, & vi ar. l. 1. §. dicimus. in prin. l. cũ aũt. ff. de acq rerum domi. l. ſeruus § incorporales. & de ſerui l. quoties. cum ſimi. & optime facit ff. de vſufru. l ſequitur §. ſi man. tamen tenebatur ꝙ debebat reſtitui: quia licet non habeat locum interdictum directũ, vtile tñ pōt locũ habere. & hoc denotat verbum, iure. qđ eſt in fi. dict. §. ſi man. & dic ibi iure id eſt proprie. & ꝙ vtile detur ẽt pro iure, puta, vſufructu, ſeu pro quaſi poſſeſſione ipſius, ꝓbatur ff. de vi & vi ar. l. 3. §. vnde vi. interdictum. & extra de relig. dom. conſtitutus. de cauſa poſ. & prop. cum occaſio. cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Patronus an poſſit augmentare numerum deputatarum ab initio limitatum à fundatore?*

DVBIVM. XVIII.

1 QVartum dubiũ erat † an ipſe patronus poterat augmẽtaſſe numerũ dñarum in loco. Et tenebatur ꝙ non, quia ſm vires earum, quæ eis ab initio fuerant deputatæ, erat numerus in fundatione limitatus ad l. & ſupra vires p̄dictas nõ debebant alia ſuperaddi. ar. C. de ſacroſ. eccl. non plures. & in Auth. vt de ter. ſit neu. cleric. § ſi quis autem. verſ nam ſi nõ & c. col. 1. & extra de conſtitu. cum in. vbi de hoc.

de hoc & ad hoc bene facit quod alibi dicitur. quia vltra vel contra legem locationis frui deſiderans non auditur. ff. de lo. pu fru. l. 1. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Attentata per tertium niſi iuriſdictionem iudicis ad quem impedirent, non debent per viam attentati reuocari.*

2 *Appellatio extraiudicialis non operatur in fauorem attentatorum.*

DVBIVM XIX.

1 QVintum dubium erat an † proceſſus factus per epiſcopum lite pendente in curia contra aduerſarios dominarum debeat reuocari per viam attentatorum. Et dicebatur, quod non: quia in libello attentatorum prætendebatur huiuſmodi eſſe attentata ad petitionẽ & contemplationẽ dominarũ ſed non probatur vnde res inter alios &c. vt C. res int. al. acta in rubro & in nig. ext. de te iu. c. quis. cũ ſi. & mouet etiam. quia tertia perſona fuit quæ attentauit, vnde nõ videtur debere per auditorem appellationis reuocari per viam attentati, vt no. Ioan Andr. extra de appella. non ſolum ſuper verb. reducendum niſi iuriſdictionem iudicis ad quem appellatum extitit impediret. de off. deleg c. 1. & hoc maxime corroboratur ex eo, quod prædicti audito.

2 dicebant vt præmittitur, quod † hæc appellatio erat extraiudicialis, & ſic talia attentata reuocari non debent per modum attentati, ſed pendent ex euentu futuro. arg. extra de elec. cum inter R. & c. conſideramus. & c. cum nobis olim. & not. in dicto verbo, non ſolũ. per eundem & idem tangit Aegid. & ad hoc ea quæ not. per Inno. extra de excep. dilectus. & per Ioan. Monach. extra de elect. cupientes. circa fin. ſuper verbo, gratia ibi. ſed pone &c. & facit bene pro prima ratione. ff. de litig. l. 1. §. 1. & de rei vendic. is à quo. cum l. ſeq.

CAVSA VI.

DIe Mercurij XXIX. Ianuarii per D. Odomarum & eſt factũ tale. Dominus Cardinalis Auinionen. tempore Papæ Ioann. XXII. prouidebat cuidam domino Gerardo de archipræsbyteratu cuiuſdam eccleſiæ ſpectante ad collationem ſuam ratione cuiuſdã prioratus, quem habebat in beneficium à Papa Ioã. quidam miles præſentauit quendam clericum ad eundem Archipræsbyteratum, & ad eandem præſentationem ipſe fuerat inſtitutus. Verum cum dictus dominus Cardinalis obtinuit cauſam illam committi cuidã audito. curiæ, & coram eo quidam procurator comparens nomine ipſius Cardinalis, & etiam nomine dicti domini Gerardi petijt in libello pronuntiari per auditores ius cõpetiiſſe & competere dicto Cardi. tãquam priori talis loci conferendi dictum archipræsbyteratum. & de eo &c. prouidend., & petiit etiã pronuntiari pro iure Gerardi & pro non iure partis aduerſæ. demum lite conteſtata iurato de calumnia hinc & inde, & etiam poſitionibus & articulis datis per partes, Cardinalis moritur, & poſt tempus in prioratu prædicto alius in priorem præficitur, & per illum alteri de archipræsbyteratu prædicto prouidetur. Ex his dubitatur de duobus.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor an debeat admitti ad cauſam inchoatam per prædeceſſorem ſuum?*

DVBIVM XX.

1 PRimo an iſte † debet audiri & admitti. Et dicebatur, quod ſic per omnes, quia iſte ſucceſſit in locum Cardinalis, & ratione dignitatis ſeu officij in quo ipſe prior ſuccedit, cenſetur eadem perſona, & ſic debet ſuccedere in lite, & admitti ad litem. argu. ff. de reg. iur. l. qui in ius alterius. & de eden l. quidam. §. 1. extra de fo. competen. c. dilecti. & faciunt quæ not. & no. extra de reſcr. ſignificauit. & de re. iur. ſi quis in ius. per Ioan. And. in 6. & dicebatur per quoſdam, quod ſi nolebat proſequi procurator huiuſmodi ſucceſſoris, debet dari terminus ad concludendum vel ad dicendũ, quare non debet concludi, & hoc verius, quia per hoc nulli fiet iniuria. vera enim executio non habet iniuriam. ff. de iniur. l. iniur. §. j. & 2. & § quædam. & ſi quis onus cauſa te. quia auc. §. ſi patronus. in fi. cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutus ab inſtantia defuncti reus petens non eſt audiendus.*

2 *Separa-*

2 *Separatorum autem ſeparata ratio eſſet debet.*
3 *Inſtantia cum mortuo nulla eſſe debet.*

DVBIVM XXI.

1 SEcundum dubium an † ex quo dictus D
Gerardus iam erat mortuus ante creatio
nem noui ſ rioris, nunquid ſaltem quoad di-
ctum Gerardum lite pendente quoad priorẽ
dictus inſtitutus per epiſcopum ad præſenta-
tionem militis poſſit petere ſe abſolui ab in
ſtantia iudicij? Et quidam vt Bene. de no. &
P. dixerunt ꝙ ſic. quia cauſæ & capitula ac ꝑ
ſonæ cauſam ſeparatam habere uidentur. ar
gu. ff. de minorib. l. etiam. §. ex cauſa. cum ibi
no. & ff. famil. erciſcund in hoc mundo. ſepa
2 ratorum † autem ſeparata ratio eſſe debet,
ut C. de donatio. inter uirum & uxorẽ. ſi ma-
ritus. ff. de calu l. fi. & pro empt. l qui fundũ.
§. ſi fundum Cornel. cum ſimil. Sed alij tene-
bant contrarium. tum quia cauſæ erant con-
nexæ non ſeparatæ, & ſub eodem libello cõ
tentæ. argum. dict. l. in hoc mundo. cum ſua
materia. & argum. C. de ordi. iudi. l. 1. & de
ordine cognitio. l 2. cum ſua materia tũ qa
non intererat petentis, vt ſic abſolueretur, &
ſic non debet admitti argum. ff de act. & ob-
liga. is qui. manda. l. ſi procura. §. ſi manda. &
ad exhib. l. tigni. §. fi. vbi de hoc. & de ſeruo
cor l. doli. § fi. Item quia ſententia fertur cõ
tra defunctum, & ſic nulla eſſet. ff. de iud l. de
qua re. § fin. & quæ ſenten. ſine appellat. re-
ſcind. l. 1. de reg. iur. Neratius. ſecus forte ſi
pro eo ſaltem ad effectum libertatis, vt ff. de
fideicom. lib l. cum quali. in princ, & no. in di
cta. l. 1. & ff. de re iudic. l. in ſumma. §. fin. &
2 dict l. de qua re. Item † inſtãtia nulla eſt cum
mortuo nec põt eſſe, vt patet dicta l. in ſum-
ma §. fi. & de iudic l. tam ex contractibus. vn
de ab illa, quæ non eſt, abſolui non poteſt. ar
gum. ff. de iniuſto rup. & irri. teſtamen. l. nam
& ſi § poſt defectum. & de verb. obl. l. decem.
& de ædili. edict. l bouem. §. j. cum ſi. de vſu-
fruct l. Sẽpronius. primo reſponſ. & ideo. & c.
de conditionib. & demonſtra. tunc. 2. in prin.
Secundo loco propoſitionis mouebatur. a. d.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta in fraudem expectantis apo-
ſtolici an cenſeatur, ubi conſtitutus procurater
ab aliquo octuagenario ad reſigandum in curia
ex, cauſa permutationis in manibus vicecancel-
lary reſignauit & permutauit cum eius conſan-
guineo cuius beneficium non valebat tertiam
partem beneficy adepti*
2 *Exempla conſiderare debemus* quatenus *l. fir-
mantur.*

DVBIVM XXII.

1 TErtium dubium eſt tale. † quidam im-
petrauerat à Papa Ioan. 22. gratiam ad
proxime vacaturum in certa eccleſia etiam
ſi dignitas, & c. demum archipræsbyter illius
eccleſiæ maior octuagenarius grauj infirmita
te detentus ex qua mortuus eſt, conſtituit ꝓ
curatores ad reſignandum in curia ex cauſa
permutationis & permutandum cum alio,
& de his eſt articulatum. demũ procurator ꝑ
dictus in curia reſignauit in manibus viceca
cellarij, & cum quodam alio permutauit qui
erat conſanguineus illius procuratoris: cuius
etiam beneficium non valebat tertiam partẽ
archipresbyteratus, dabantur etiam illa per
modũ articuli, ꝙ dictus infirmus propterea
dictum procuratorem conſtituit ad reſignan
dum, quia de illo archipresbyterato volebat
ſuo prouideri nepoti Ex his igitur quærebatur,
an articuli concepti ſuper dicta materia
ad finem probandi permutationem huiuſ-
modi fraudulentam fuiſſe ſint pertinentes?
& licet per aliquos fuiſſet dictum ꝙ non. qa
dolus perſpicuus, & c. C. de dol. l. dolum. & de
re. vendi. dolus. ff de dolo. l. eleganter. in fin. &
pro hac parte videbatur facere à contrario
ſenſu extra de renuntia. ſi te prabendam. cũ
ibi loquatur in caſu certo ab iſto diſſimili,
puta cum renuntians in fraudem non eſt in-
firmus, ſed alius cuius forte præbendam tan-
quã pinguiorem captabat. vnde cum in ſuo
caſu loquatur, de alio non videtur idem ſen-
ſiſſe, maxime dum decret. illa & eius deciſio
exorbitant à iure communi. ff. de legib. non
omnium: de conſti. princip. l. 1. in fin. & facit
16 q. 1. hinc eſt. & extra de priui. c. ſane. & de
fil præsbyt. c. is qui. in fin. lib. 6. Verum alle-
gationibus huiuſmodi non obſtantibus con
trariũ tenebatur per omnes, & hoc per dictũ
c. ſi te. quia conditor illius decre. non ſolum
conſiderabat caſum prædictum, ſed etiam re
gulam diſpoſitiuam iuridicam, quam permi
ſit Inno. diſpoſitio illa debet magis attẽdi &
cauſa eiuſdem quæ in tex. ponitur ibi, dum-
modo

modo de p̃miſſa fraude &c. vnde illud quod
exẽpli gratia poſtea ſequitur ibi, vt quia do-
ęto &c. geneneralitatem canonis non immu 1
a tat, non † enim exẽpla conſiderare debemus,
niſi quatenus l. firmãtur, vt patet C. de ſen &
interlo. l. nemo. ff. ꝙ met. cau. l. metus, §. ſed
quod p̃ter. & ad Tertul. l. Titius rogatus. vbi
mihi vr̃ concludi, ꝙ dicta permutatio erat fa
cta in fraudem ſaltem præſumptam, de qua
põt coniecturari duplici ratione. aut quia nõ
fit quod fieri debet, vt ff. man ſi procurator,
§. dolum, & l. dolus, ff. ad legẽ Fal. dolo. aut q̃a
fit quod fieri nõ debet. C. de iniur. l. ſi non cõ
uitij. & ad leg. Corne. de ſic. l. j §. diuus, ver. &
ex re. concludebatur ergo quòd permutatio
fuerat fraudulenta, & ſic inualida. quia con-
tra prohibitionẽ iuris. extra de rerũ permu. c.
1. li 6 vbi ſimpliciter vr̃ prohiberi permuta-
tio fraudulenta, & ſi concluſio fiet, nulla vr̃,
quia legiſlator quod fieri nõ vult, tñ probaſ-
ſe ſufficiat C de legib. l. non dubiũ. & extra
de reg. iur. c. quæ contra. & facit inſti. de nup.
§. affinitatis. cum ſimilib. ſic ergo dicebãt per
mutationẽ non tenere, & per conſequens be
neficium non vacare in curia, & ſic concordi
diter concludebant apoſtolicum admittẽdũ.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator generalis ordinis habẽs poteſtatem pro ordine, et pro ſingulis perſonis de ordine &c. non admittitur pro vno conuentu.*

D V B I V M XXIII.

a ITem fuit concluſum a per Aegidium † ꝙ
1 procurator generalis ordinis, cui data eſt po
teſtas pro ordine & pro ſingulis perſonis de
ord. &c non ſit ſufficiens ad comparẽdũ pro
vno conuentu. & hoc dixit ſeruare. & facit
quod dicitur, ꝙ fines mandati, &c. ff. man l. di
ligenter. & extra de præb c. cui de non. in fi.
lib. 6. & de reſcrip. c. cum dilectus. in fin.

A D D I T I O.

a Conſultum. Adde Fel. in c. cũ te. col. 10. uerſ.
per iſtam differentiam. de reſcrip.

S V M M A R I V M.

1 *Appellans qui in appellatione ſua nullos obiectus deduxit, an poſtea audietur articulando, quòd primus impetrans aliud beneficium vigore gratiæ ſuæ acceptauerat?*
2 *Appellans obiectus reſpicientes formam prouiſionis in ſua appellatione deducere tenetur.*
3 *C. vt circa. habet locum quando aliquid in facto conſiſtens obijcitur.*

C A V S A VII.

D V B I V M XXIIII.

DIE Veneris. xxx. Ia. eiuſdem menſis per
dominum Reg. proponebatur tale fa-
ctũ. Duo erant impetrantes authoritate Io.
ad vacans vel vacaturum in certa eccleſiã.
quilibet fecit proceſſum ſuũ. & demũ vacans
vnum & idem beneficium acceptauerunt, &
de eo fecit vbi quilibet ꝓuideri per ſuos exe
cutores, & quilibet à proceſſu alterius & ſen
tentia appellauit. Secundus autem ſuam ap-
pellationem proſequitur, & licet in appella-
tione nullos obiectus expreſſiſſet, tamen po-
ſtea articulando dedit obiectus, videlicet,
quod primus iam aliud beneficium accepta
uerat vigore gratiæ ſibi factæ, & idem de duo
bus vel tribus dicebatur feciſſe. Dubitabatur
nunquid modo debet ad hoc admitti probañ 1
dum ſecundus ad finem ꝙ iſte primus acce-
s ptans videatur ſuam gratiam conſumpſiſſe.
iuxta cle. de reſcr. c. gratiæ, & ea quæ not. de s
præb. c. ſi pauper clericus. Et tenebatur per do
minum Guliel. & alios quaſi omnes, ꝙ pri-
mus non debebat repelli per iſtos obiectus:
quia in appellatione non erat ſeruata decre.
2 vt circa. & dicebant † ꝙ huiuſmodi obiectus 1
reſpiciebant formam prouiſionis, & ſic debe
bat appellans ſeruaſſe formam decre. vt cir-
ca. quam quia non ſeruauit, poſtea volẽs obij
cere non auditur, vt in eadem carta verſ. alio
quin. Sed hoc non vr̃ prima facie clare ſona-
re in auribus audientis, ꝙ videlicet præfatus
obiectus ipſam formam reſpiciat proprie cõ
ſiderando obiectum. Nam illud de quo præ-
mittitur vr̃ habere cauſam extrinſecã adeo
ꝙ non reſpiciat ipſam formam neq; ipſam
perſonam directe & proprie intendo. Tamẽ
ſententia ſuperiorum auditorum poteſt for
te eſſe vera & ſaluari alia ratione. Nam Ioã.
Mo. Car. in prima ſua gl. ſuper dicta decre. vt
3 poſt diuiſionem textus not. & ſentit ꝙ † de-
cre. eadem locum ſemper ſibi vendicar, qñ-
cunq; aliquid in facto conſiſtens obiicitur. ẽo
ſi obiiciens ius ſuum prætendat, & idem ius
ſuũ velit augeri & declarari ſeu verificari, ex
eo ꝙ aduerſario eſt obiectum. vnde fm eum
habet locum vbicunque ius meũ non proſe-
quor, ſed illud declaratur ex facto partis ad-
uerſæ. & hoc idẽ not. Archi. in eo. c. ſuper ver-
bo, opponunt. & idem videtur ſentire nouus

tex.in clem.eo.c.de eleſt. c. conſtitutionem. quod ergo obiicit aduerſario, ꝙ gratiam ſuam cōſumpſit aliud beneficium acceptando, nō ſolum ius ſuum opponit,ſed aliud in facto conſiſtens quod directe impugnat ius partis aduerſæ,& ſic ipſa conſtitutio,c.vt circa.debet habere locum per ſuperiora allegata.& allegat Io.Mo.ff.de his qui.vt ind.l.ſi teſtamētum.& bene videtur facere,ff.ad Syllania.l.3. §.ſi.cum ſua materia.

CAVSA VIII.

Aliud factum per eundem R proponebatur de 4.impetrantibus circa quod factum certa dubia mouentur.

SVMMARIVM.

1 *Impetranti ad beneficium ſine cura an poterit prouideri de beneficio, ꝙ licet tempore ſuę gratia erat ſimplex,effectum fuit poſtea curatum.*

2 *Vicarius curam habet animarum.*

DVBIVM XXV.

1 PRimum,quia primus dederat certos articulos,inter quos vnus erat, Quòd † licet beneficiū, de quo inter omnes agebatur,antiquitus fuiſſet curatum, epiſcopus tamen loci diuiſerat iam ante tempus gratiæ dictū beneficium, & duas perſonas ibi eſſe voluit, videlicet vnum vicarium & alium priorem, ita ꝙ ipſe vicarius curam ipſius eccleſię haberet,& ita volebat concludere: quòd prioratus ille, qui tunc vocabat, & de quo litigabatur, non erat curatus tempore gratiæ, & ſic ad eū pertinere debebat, quia impetrauit beneficiū ſine cura. & cōſulebat D. Aegi, cum quo etiam alij concordabant, quòd † licet vicarius curam habeat animarum, vt patet extra de off.vic.c.1. & c. ad hæc,& Ber.in c.ſi. tamen nō propterea tollitur quia rector eccleſiæ curam habeat animarum ibidem ſaltem habitu,& ſic non actu. & facit quod no. per Inno. extra de iure patro.c. paſtoralis,in 1.glo.ibi,item ſi in collegiata eccleſia. & in Specu.de lega.§. videndum, verſic. ſed quæritur quod beneficium. & per Archid. extra de elect. licet,lib.6.& bene. quod no. Archi. de fil.præsby. cap.1 circa fiu. glo. ſuper verbo,diſpenſari.

SVMMARIVM.

1 *Vnio fieri non poteſt ab epiſcopo ſine conſenſu capituli.*

1 *Vnio quòd ab epiſcopo ſine cōſenſu capituli fieri poſſit.conſuetudine vel præſcriptione an introduci poſſit?*

DVBIVM XXVI.

SEcūdum dubium erat, an epiſcopus poterat vnire vnam eccleſiam alteri ſine conſenſu capituli,& an hoc poſſit conſuetudine introduci ſiue præſcribi Et dicebatur primū

1 expeditum ſcilicet,ꝙ † de iure vnio fieri non debebat ſine conſenſu capituli,vt c. paſtoralis.in fin.de iure pa.& de his quæ fiunt à prægl. ſin.cōſen.c. cum vos, & c.tua,cum ſimi.facit bene,quod habetur de rebus eccl. non alie.c. dudum,& eo. tit.c 1.l.6. Ad alteram partem dubij ſcilicet,de conſuetudine, dicebatur ar

2 guendo quòd † conſuetudo talis nō debebat obſtare. & adducebatur tex per d. Aegid in clem de reb. eccle. non alie. c. ſi vna.in fi.ſed illud,quod ibi dicitur, cōtraria quamuis &c. videtur debere referri tātum ad proximum ibi dictum tamē Ioan. And.dicit ꝙ refertur ad totum,& ad vtrūq; dictum, & vide quod no.Inn.& Hoſt,vt eccleſiaſtica beneficia.c.j. in fine. vnde ſanius eſt tenere cū illo, quod no.Ioan.And.in dicta decre. ſi vna.in fin.glo. ſuper verbo,conſentiente.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus formatus ſuper minoritate ętatis tempore gratiæ debet habere expreſſe declaratos annum & menſem gratia.*

DVBIVM XXVII.

1 TErtium dubium erat,an † obiectus datus contra tertium per quartum quod, ſcilicet idem tertius erat minoris ętatis tempore gratiæ, ſic formando per verba prædicta erat ſufficiens cum non ſpecifice, & expreſſe fuerit declaratum de anno & mēſe gratiæ? ut dicebatur, ꝙ conſueuit teneri quòd in obiectu huiuſmodi debebat declarari de menſe & anno propter teſtes examinandos ſuper articulo, vt melius poſſent deponere & examinari.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria ſemel vtrique parti data ſi fuit impugnata ab vna parte, non debet eſt iterato dari, licet dures pro illo, cui de ſurreptitia impetratione falſo eppoſitum fuerat.*

CAVSA IX.

DVBIVM XXVIII.

2 1 DEmū a per d. Fran. proponebatur dubiū tale. videlicet, an † conceſſa ſemel remiſſione ad partes vtriq; parti, ſi altera pars impugnauerat reſcriptum, quo data erat poteſtas examinandi, & ſuccubuerit, an eidē parti poſtea remiſſionem petenti debeat huiuſmodi remiſſio iterato concedi? Et dicebatur per G. & quoſdam alios ꝙ non. & facit extra de priuile. c. cum olim eſſemus. & quæno per Arch. extra de teſti. c. præſentium, ſuper verbo, productus. circa princ. glo. æqualitas enim in iudiciis eſt ſeruanda, vt patet C. de fruct. & lit. expenſ. l. fi. & proxi. ſa. ſacr. l. in ſacris, 2. circa fi. lib. 12. & de arbit. l. ſi cum dices, §. 1. cum ſim. alij vt rege. dicebat, ꝙ ſi cā rationabilis allegaretur quare deberet dari remiſſio, tunc eſſet concedenda petenti, alias non. in prima tñ opinione fuit maior pars.

ADDITIO.

Demum. Adde Fel. in c. ſuper literis. col. 9. verſi. 8. de præſcrip.

CAVSA X.

DIe prima Februarii eodem anno per d. B. de nond. tale dubium tangebatur. Lata ſententia ſuper poſſeſſorio recuperando pro ſpoliato, qui poſſeſſionem beneficij ſui perdiderat, demum impetratis iudicibus ſuper executione ſententiæ comparuit pars aduerſa coram eiſdem, nec in priuilegium exēptionis aliquid allegauit, & tamen ſuis ſeu ipſorum mandatis parere noluit. poſtea vero coram ſecundis iudicibus ſuper hoc impetratis prædictum priuilegium allegauit, non tamen ſe obtulit probaturum nec probauit, licet terminum competentem ſuper hoc habuiſſet. finaliter illi iudices miſerunt ad curiam conſulēdum, & impetrati ſunt tertij iudices ſuper executione prædicta, coram quibus ſpolians comparuit, & ſupradictum priuilegium ēt allegauit, & ſe obtulit probaturum, non tñ probauit, vnde iudices circa idē negotium dubitans iterum cauſam non ſolum pro conſilio, ſed decidendam ad Romanam curiam remiſerunt: & tunc eſt commiſſa auditori prædicto, & proceſſu debito per eum facto. Poſtremo dubitabatur, an prafatus ſpoliās debebat admitti ad docēdum modo de priuilegio, & ſi non, qualiter ſententia per auditorem huiuſmodi ſit ferenda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus ſi in termino peremptorio ſibi aſſignato de priuilegio ſuo nec docuerit, an audiatur poſtea ſi de illo conſtare pet.erit.*

DVBIVM XXIX.

1 AD primum dicebatur per omnes, ꝙ † nō debeat admitti, quia ſibi debuit imputare, cum in termino peremptorio ſibi aſſignato nihil probauerit, & ſic vlterius non debet audiri, vt ff. de iudi. l. & poſt edictum, extra de offi dele. conſuluit, & 24. q. 3. ca. de illicita. vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

DVBIVM XXX.

1 AD ſecundum dabatur pro conſilio d. Aegi. ꝙ pronuntiaret ſententiam reſti. exequendam, & quòd mandaretur ſententias excommunicationis latas per priores iudices inuiolabiliter obſeruari, quia erat petitum, vnde ſecundum hoc debet ſentētia moderari, vt ff. de neg. geſt. l. poſt. 2. & com. diui. l. ut fund. C. de fideicom. liber. l. fi. extra de ſymo. c. licet Heli. & de accuſatio c qualiter & quando. 2. verſi. fine. & in clem. de verb. ſigni. c. ſæpe, §. verum. in prin.

SVMMARIVM.

1 *Articuli de. infirmitate in genere propoſita non concludunt.*

2 *Verbum ita quod &c. modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ videtur*

CAVSA XI.

DVBIVM XXXI.

EAdem die per eundem d. Be. proponebatur de quibuſdam articulis datis per partem contra quem erat obiectum, quod erat priuatus ipſo iure beneficio curato, de quo agebatur, & dabatur in articulis per dictam partem, q̃ ille incumbens erat per totum annum a tempore, quo beneficij extitit poſſeſſionem adeptus, adeo graui infirmitate detentus, q̃ nec ad epiſcopum nec ad loca vbi ordines fiebat, accedere valebat temporibus quibus epiſcopus ordines celebrauit. Itẽ dabatur q̃ illo tempore erat ita infirmus, q̃ et de lecto ſurgere nõ valebat niſi per alios portaretur. Ex his igitur quærebatur, nunquid ſufficeret ita in genere de infirmitate exprimere, cũ de ſpecie infirmitatis minime declarat?
1 Et† licet videatur cõtra dicendũ, l. q̃ſitũ. in prin. & in fi. ff. de re iud. & l. ſi quis empt 2. §. ſi pp, de ædili. edict. l. j. § ꝑinde. tñ tenebatur contrarium: quia illa verba ſecundi articuli, ibi, ita infirmus, & c. v. dentur modũ infirmitati apponere, & ſic ſpecificationem de-
2 monſtrant. verbum. † n. ita quod, &c. vr̃ modum & ſpeciem addere rei diſpoſitiuæ, vt ff. de conditionib. & demonſtra. l. eum tale. & l. Titio. in prin. & §. Titio. Item ſatis ſpecificare videtur ex prædictis verbis, quia quicquid rei ſatis demonſtratæ additur, fruſtra eſt, ff. de dote prælegata. l. 1. in fi. & in decre. diſt. 96. c. bene. circa principium.

SVMMARIVM.

3 *Reſeruatio papæ an ſufficienter probetur, ſi fuerit conſcripta per alterum de duobus deputatis ad ſcribendum reſeruationes?*

2 *Papa non præſumitur eligere vnam viam, per quam iudicium ipſius impugnetur.*

CAVSA XII.

DVBIVM XXXII.

a SEcundo dubitabat a idem d. Ber an† reſer-
1 uatio facta per Papam Io. ſufficienter probetur, cum per vnum tm̃ clericum de duobus ad hoc deputatis ſcribatur, cum ordinaſſet quod oẽs reſeruationes quæ fierent, per illos duos clericos ſcriberentur, ſit forte, quod reſeruatio alias non valet. & allegabatur per Pet Franc. quòd non videtur fides adhibenda reſeruationi, niſi per duos ſcribatur, quia ex quo contra ordinationem Papæ eſt ſcripta, videtur q̃ ſurreptitia ſit cenſenda. arg. extra de re iud. c. cum olim. vbi collatio factam per Papam in præiudicium vel eneruationem ordinationis prius factę per ipſum tanquã ſurreptia reuocatur. Sed ibi ratio, q a ibi ordinatio & pronuntiatio concernebat
2 ius & cõmodum aliorũ, hic ſecus, non† enim credẽdũ eſt Papã illud ſolũ genus eligere voluiſſe, per quod ipſius impugnaretur iudiciũ, vt alias dicitur de milite teſtatore, ff. de mili te. teſta. l. ſi miles, & eſt l. 3. & facit qđ no. in Spe. de arbit. §. vt aũt. quod ſit compromiſſum. pro prima parte facit bene ff. de leg. 1. ſi mihi & tibi, §. pen. & fi. & de leg ſi q̃s. in principio teſtamenti. in princ. Sed tñ ſecũda pars videtur verior per caſum valde ĩ ſimili, ff. de condi. l. diuus, §. licet. Et ad contraria dicas: quia in illis agitur de clauſula derogatoria in principio poſita, quæ ipſam principalẽ reſpicit voluntatem propriam & diſpoſitionis ſubiectum, hic autem & in §. licet derogatoria reſpicit ipſam fidẽ. & hoc tenuit do. Aegi, de ben. & alii concordabant cum eo.

ADDITIO.

a Dubitabat. Ad. Aeneam de Falco. tract. reſerua. nu. 4 q. 1. in 28. effectu.

SVMMARIVM.

1 *Obiectus an poſſint declari?*

1 *Articuli dati in curia poterunt in partibus ſpecificari, quoad crimina & obiectus.*

CAVSA XIII.

DVBIVM XXXIII.

1 DIe veneris. vij. eiuſdem mẽſis primo dubitabatur an† articuli continentes obiectus poſſint declarari, vel an poſſit ad hoc terminus aſſignari? Et q̃dã vt Aegi tenẽt q̃ ſic. adducunt pro hoc de teſtib. c. ad hoc, alias incipit. pſentiũ. lib 6 §. teſte. ſed nõ video, q̃ bene facit. vnde alij, vt Fran. de Amel dicũt cõtrariũ, & bene facit ff. de adul. accuſaturus. & de accuſ. l. bellorũ. §. fi. & eod. tit. l. Titia. pars

prima

prima videtur multum fundari per dictũ c. præſentium, §. teſtes, & §. ſi vero. In quibus patet, ꝙ non obſtante, ꝙ articuli fuerunt aſſignati hic in curia, tamen mandatur iudici ſuper examinatione deputato in partibus quatenus ſuper poſitionibus de curia ad eũ transmiſſis teſtes examinet, & addit per hũc modũ, primo cum ſpecificatione facta ſigillatim criminũ & aliorum obiectuũ in eiſdem articulis cõtentorũ. Ex hoc ergo videtur innuere, ꝙ non † obſtante, quòd in curia prius
2 ſint dati articuli, poſtea tamẽ in partibus poterũt ẽt, quoad obiectus & crimina declarari. & per illum tex. in hac opi. reſedit. do. Aegid.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas an contrahatur ad effectum vt ab officio eccleſiaſtico repellatur clericus, ſi probetur illum cum aliquibus vulneraſſe aliquem, quamuis non conſtet de percuſione ab eo illata?*

CAVSA XIIII.

DVBIVM XXXIIII.

1 SEcundo † dubitabatur per dominum Duran. ſupèr articulo ita concepto, & probare intẽdit quòd A. clericus in anno & mẽſe ac loco talibus cum gladio extracto in manu interfuit ſocietati multorum, qui tunc ipſo A. Aſſociati aggreſſi fuerũt B. & ipſum grauiter vulnerauerunt vſq; ad ſanguinis non modicam effuſionem. & quærebatur nũquid ad effectum irregularitatis ſufficienter articulatum fuiſſet. Et tenebatur per dominum Aegid. quòd ſic. & aliorum maior pars concordabat, maxime quia dabat operam rei illicitæ, & dubium eſt an percuſſerit dictũ, nec de contrario conſtat, & ſic videtur ab officio eccleſiaſtico repellendus, vt no. extra de cleri. percuſ. c. præſentium, in glo. 2. arg. 23. q. vlti. c. h. l. diſt. c. ſi quis viduã, & extra de cle. pug. in duel. c. fi. & illud quod no. de homicid. c. ſignificaſti, 2. & videtur bene hoc probari. C. ad leg. Cornel. de ſic. l. is qui cum telo, & ff. eo. tit. l. 1. circa princi. ibi, qui hominis, &c. & facit ad legem Pompe. de parricidi. l. 1. in fi. & alias per beatum Gregorium ſcribitur, ſi voce & voce homicid. peragit iracundus ẽt cum à læſione proximi manus ceſſent, homicida eſt, vt hoc ſcribit. lib. 5. moral. 30. c.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis intimatio ad hoc vt habeat vim citationis peremptorię & arctet appellatum, an ſufficiat ipſam ſolam intimari eo quòd intimetur ipſum procuratorium.*

2 *Verificatio totius ſumitur ex particularium veritate.*

3 *Significatio quoties ſumitur ex vniuerſo, ſi aliud falſum eſt, totam orationem falſam efficit.*

CAVSA XV.

DVBIVM XXXV.

TErtio dubitabatur per dominum Aegi-
1 dium † an ad hoc ꝙ intimatio appellationis habeat vim citationis peremptoriæ & arctet appellatum, ſufficiat appellationem ipſam ſolam intimari ſecundum formam cle. cauſam, de electi on. an vero oporteat etiam ipſum procuratorium intimare? Et videtur ꝙ etiam intimari debet procuratorium, vbi per procuratorem ſit appellatio, quia eadem ratio videtur locum habere, nam ideo ſtatuitur, vt fiat intimatio appellationis, vt appellatus, qui per eam debet arctari, poſſit certificari an appellatio ipſum arctet vel non. eadem ergo videtur ratio in procuratorio, cũ cognito procuratorio poterit ſcire an is, qui ſe dicit procuratorem fuerit procurator, & an ſit talis, qui potuerit appellare vel appellationem intimare. Eſt ergo identitati rationis iure identitas adaptanda, argu. ff. ad leg. Aquil. illud, & de fon. l. 1. §. hoc interdictum, de verb. obliga. l. à Titio, cum ſimilibus. Itẽ
2 alia ratio videtur: nam verificatio † totius ſumitur ex particularium veritate, argument, ff. de lega. 3. l. ſi chorus, in princ. & de hæredib. inſtituen. l. hoc articulo quiſquis, 1. re-
3 ſponſ. quoties † enim ſignificatio ſumitur ex vniuerſo, ſi aliud falſum eſt, totam orationem falſam efficit, vt ff. de reb. dub. l. ſi is qui ducenta, §. vtrum ibi, id accidit &c. ſed decret. cauſam, requirit appellationem intimari & infra tempus certum & ſub certa forma, vt patet ibidem: pars autem appellationis videtur procuratorium appellantis, quia ſine eo eſſe non põt, ex quo per procuratorẽ extitit appellatum: ergo per procuratorẽ debuit intimari infra idem tempus & ſub eadẽ forma. Ad hoc etiam facit illa ratio arguen-

di, vbi duo propter vnum vtrobique tantum unum & neutrum ſine altero, vt ff. de liber. & poſthum ſi ita ſcriptum. §. regula. de adi. leg. l. 3. §. ſi loci. & ſi vſusfruct. pet. l. 1. §. 1. & no. in dicto §. regula. facit etiam illa argumentatio generalis. idem eſt iudicium de via ad terminum, vt ff. de procuratorib. ad rem. & l. ad legatum. & ff. de aqua plu. arcene. ſed interdum. & quod vi aut clam. l. nã & origo. Item pro iſta parte optime uidetur concludere. ff. de edend. l. 1. §. edere. & §. diem. de tranſactioni. l. cum hi. §. ſi prætor. C. ad Sylania. l. final & ff. ad legem. Falcid. l. ſi is qui quadraginta. circa finem. Pro contraria parte videtur text. decret. cauſa in. ibi, por recto &c. cum ibi loquatur de tenore appellationis intimando, nec facit mentionem de procuratorio appellantis, ſi enim hoc voluiſſet, etiam de procuratore expreſſiſſet, argument. C. de cadu. tollen. l. unica. § ſin autem ad deficientis. extra de tranſlatio. epiſcop. capito. inter corporalia. circa finem, & de decilio. capitu. ad audientiam. Item quia certa ſolennitas requiritur, vt habeat vim citationis peremptoriæ, & in hoc exorbitat à iure communi, & ſic non eſt vltra ſuos terminos extendenda. argumen. ff. de libe. & poſthum. l. cum quidam, & de milit. teſtamen. l. eius militis. §. militia. & de actionib. & obliga. l. in honorarijs. §. ſed cum reſciſſa. & facit extra de priuileg. capitu porro. & de fil. præsbyt. capit. 1. lib. 6. primæ tamen parti videtur adhærere dominus Aegidius. Et forte poſſet diſtingui an appellatio fuerit interpoſita per ipſum procuratorem, & tunc dicebat etiam procuratorium intimari debere, cum ſit eadem ratio, vt ſuperius tãgitur, an vero ſola intimatio fiat per procuratorẽ, & tunc non tenetur procurator intimare procuratorium: & ſic poteſt intelligi ſecunda pars & id quod notatur. per Guliel. de man. in vltima parte libelli. § 1.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio ad cautelam non impertitur, niſi vbi ſnĩa continet intollerabilem errorem in ea expreſſum, vel vbi eſt lata ſententia excõicationis poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitam, & de hoc facta fuerit fides.*

2 *Proceſſus factus ad inſtantiam excommunicati naſit nullus?*

CAVSA XVI.

DVBIVM XXXVI.

Die Lunæ 11. eiuſdem menſis proponebatur per dominum Odem. tale dubium. Cuidam per ſuos executores extiterat vigore gratiæ ſibi factæ de beneficio vacante prouiſum, alius qui prætendebat idem beneficiũ ad ſe ſpectare per aliam gratiam ſibi factam procurauit per executores ſuos fieri proceſſus contra alium primum, & ſententias fulminari, a quibus proceſſibus & ſententiis ille primus appellauit, aſſerens eoſdem proceſſus ẽt nullos eſſe, & ſuper hoc impetrauit auditorem in curia coram quo libellauit, & petiit etiam ſe abſolui & ad cautelam, dicens, vt præmittitur, ſnĩam excõicationis, quæ in eum dicebatur eſſe lata per dictos executores ſecundi, nullam eſſe, pro eo ꝙ ad inſtantiam & petitionem dicti ſecundi qui excõicatus fuerat, dicta ſententia lata extitit, ſi qua erat, item pro eo, ꝙ poſt ſnĩam latam & prouiſionem factam per primos & rite & iuſte ſecundi præſumpſerant ſuper eodem beneficio facere nouos proceſſus: quærebatur exinde an ex his cauſis debebat concedi abſolutio? Et reſpondebatur per dominũ Aegidium, ꝙ ex cauſis præmiſſis non erat impendenda abſolutio ad cautelam: qua† illi nõ eſt 1 locus niſi vbi ſnĩa continet intollerabilem errorem in ea expreſſum, vel vbi poſt appellationem legitimam ex cauſa legitima interpoſitã ſnĩa excõicationis eſt lata, & de hoc illi à quo abſolutio huiuſmodi alias debet peti, fuerit facta fides, vt hoc probatur extra de ſententia excõicationis. c. venerabilibus. §. penulti. & vltimo, libro ſexto. de officio delega. c. cum contingat, ſed hic de neutro eorum apparet, ergo non eſt huiuſmodi abſolutio ei concedenda, quamcunque enim prędictarum cauſarum reſpiciamus, ſententia nõ 2 eſt nulla. Ex prima, non quia nõ † ſequitur ꝙ iudicis proceſſus ſit nullus, licet excõicatus ſit & fuerit ille, ad cuius petitionẽ proceſſus eſt factus: vt patet ex illis q̃ habentur & not. extra de iudicijs. c. intelleximus. & lib. 6. de exceptionibus, c. pia. Item ex ſecunda cã non vſ nulla ſententia multo magis, quia ſtant ſimul, ꝙ primi executores primo fecerunt ſuũ proceſſum pro primo, & poſtea ſecundi fecerunt pro ſecũdo, & tñ vterq; proceſſus liget,

nec

nec ſequitur propterea nullitas proceſſus habiti per ſecundos, dixerunt tamen quod proceſſus ſecundus non valet, quia poſt ſniam quæ tranſiuit in rem iudicatã, ſi ab eodẽ vel ab eius ſucceſſore contrarium iudicatum ſit, non valet, vt ff. quæ ſnīæ ſine appellatione reſcinden. l. 1. in principio. C. de executione rei iudicatæ, poſt ſententiam, & ſenten. reſcind. non poſſ. l. 1. & quando prouoca. non eſt neceſſ. l. 1. Sed non obſtat, quia hic proceſſus fuerunt facti per ſecundos uigore ſeparatæ commiſſionis eiuſdem factæ, & prætextu gratiæ alteri factæ, & ſuper alio non ſuper eodẽ, vnde non debent propterea dici nulli. arg. dictę l. poſt ſententiam. ſecundo reſponſo, cum ibi no. & dict. l. 1. quando prouo. non neceſſe.

S V M M A R I V M.

1 *Appellans non dicitur proſequi appellationem ex impetratione ſola commiſſionis, ſed à tempore quo incipit in cauſa procedere.*

2 *Appellans ſi ob paupertatem non proſequitur appellationem ſuam, remanebit tutus à deſertione probat paupertat:a.*

CAVSA XVII.

DVBIVM XXXVII.

Eodem die dubitatum fuit per dominum Fi. de Amelia. an is qui appellauerit a ſententia, & ſtetit vſque ad nonum diem ante finem anni quod non fuerit proſecutus, tunc autem nõ fecit aliud niſi ꝙ impetrauit commiſſionem & poſtea ſtetit per menſem quod non introduxit cauſam, an debeat repelli, & an contra eum ſit pronuntiandum cauſam eſſe deſertam? Et dicebatur per dominum
1 Aegid. & quaſi per omnes quòd ſic. quia † nõ uidetur proſequi cauſam ex impetratione commiſſionis, ſed à tempore quo incipit in caſu procedere arg. extra de offi. deleg. c. gratum. & c. relatum, & de foro competen c. ſi diligenti. & C. de iuriſd. omnium iudicum, l. in criminali, & ff. eod tit. l. & quia. C. ne filius pro pat. auten. habita. cum ſimil. & facit, ff. ex quibus cauſ. maior. l. ab hoſtibus. §. ſed ꝙ ſimpliciter & de verbor. obligat. l. cum ſtipulatus ſim. & dicebat dominus Duran. ꝙ ex
2 quo † allegata erat paupertas, ſi talis probaretur fuiſſe, ꝙ eum a proſecutione poſſet ratiõnabiliter impedire, non pronuntiaretur appellatio deſerta. & idem tenebat vndecimus argumen. eorum quæ notan. per Inno. extra de appella. c. ex ratione.

S V M M A R I V M.

1 *Abſolutio ab inſtantia iudicij, an impertiatur reo mortuo actore?*

2 *Accuſare plures inſimul reum de crimine non permittitur.*

CAVSA XVIII.

DVBIVM XXXVIII.

Die Mercurij xij. menſis eiuſdem per dominum Odomarum dubitatum fuit iterum ſuper eo de quo etiam quæſitum eſt ſupra die 29. Ianuarij videlicet de vltimo pun-
1 cto, an † mortuo actore reus poſſit petere abſolui ab inſtantia iudicij? Et arguebatur per informantem ꝙ ſic, cum nullus actor comparuit, & ſic videbatur habere locum abſolutio prædicta. & dicebatur eſſe caſus C. de iudicijs. l. properandum. §. & ſi quidem. Item allegabatur. ff. de iudicijs, l. non idcirco, §. fi. & eodem titulo, l. & poſt editum, §. circundictio. alias eſt ſub §. quid ſi is. Item mouebat, quia cauſa non erat auditori commiſſa, niſi quoad perſonã dicti mortui, & illius qui modo incumbit, & ſic licet alius prætendat ſibi ius collationis competere. videtur ꝙ ipſum nõ concernat iſta commiſſio. Item nec per talem abſolutionem præiudicatur illi collatori per abſolutionem eandem. argumen. extra de cauſa poſſeſſio. & proprietatis c. cũ eccleſia. His tamen non obſtantibus dñs Aegidius remanſit in ſua propria opinione, ſ. ꝙ non debeat dari abſolutio, quia ad hoc, ꝙ habeat locum abſolutio huiuſmodi oportet quod citaretur is contra quem petitur abſolutio, & forte requireretur trina citatio, vt patet in d. §. & ſi quidem, & notat. per Inno. extra de offi. deleg. c. conſuluit. circa prin. & idem tenuit Bene de nouo, & omnes præter duos cõcordabat cum eo. Verum dominus Pet. Fern. & Petrus de Taliat. tenebant contrarium & Pet. Fer. allegauit quaſi pro caſu ff. de accu. l. libellorum, §. fi. vbi aboletur nomen accuſatoris ipſo mortuo, reo hoc primitus poſtulante. Sed ibi exponit gloſſator aboletur, id eſt

cancellaſ: & ita dicit eũ obſeruatione iudicij abſolui. Tu autem attende quod dicitur in glo.ſeq.quod nõ abſolutè aboletur, ſed cum modificatione textus, ita videlicet, ut liceat alij ex integro repetere reum. & ſic ponderat cauſam finalem ſiue effectum per mo-
2 dum cauſæ.Cum igitur cã ſit nulla:quia † nõ debent plures admitti,vt ſimul reum de crimine accuſent,ff.de actio.l.ſi plures, & de præuar.l.2.de lib.homi.exhib.l.hoc interdictũ, §.ſi tamen plures. Et vide quod ibi notatur per gloſ.Vt ergo alius non admittatur nomen Rei aboletur. Illa autem cauſa ceſſat hic,quia nõ ſolum duo,ſed tres & plures poſſent ſimul agere ſuper vno & eodem beneficio,vt de conceſſ.præb.li.6. vnde ceſſante ratione ceſſat effectus,& ceſſante effectu materiæ,ceſſat iuris arctatio ſuper ea fundati.argu.extra de præb.c.ſi pauper.lib.6 & ff.de iure patro.adigere,§ quamuis, & de iu.delib.l. in rebus dotalibus, §.ſi.hæc autem pars ſcilicet domini. G.videtur inconuincibiliter debere defendi,per hoc quod not. Innoc.extra de offi.deleg c.conſuluit circa prin.ibi,cum credimus &c ſm eum ad hoc,ꝙ habeat locũ abſolutio prædicta, neceſſe eſt accuſatorem citari,& hoc ſatis clarè patet in d.§ & ſi quidem,primo & ſecundo reſponſo.immo ibi videtur requirere,quòd ter citaretur,ſed mortuus citari non poteſt, imo etiam ſi ante mortem fuiſſet citatus peremptoriè,ipſum peremptorium interiret,ut patet expreſſe, ff. de re iudic.l.de qua re,§.ſi ergo nec abſolutio põt locum habere. Et quod ſupra in contrarium allegatur ꝙ nullum præiudicium generaret priori.dic immo, quia omnia acta iudicij retro habita,ſcilicet quæ reſpiciunt ordinationem litis,ex tali abſolutione ſunt irrita & pereunt, & ſic eſſet præiudicium priori, cum libellus ſimul vnus cõiter fuit datus tam pro priore quàm pro mortuo tunc ſuperſtite.vnũ forte poſſet dici ad concordandum prędictos, ꝙ ſi pars rea omnino inſtaret ad hoc nomen ipſius mortui poſſet circundnci, non per modũ ſententiæ, ſed per modum cancellationis authoritate iudicis cum hac adiectione, ꝙ acta iudicii non perirent quoad priorem, ſed remanerent ſalua eidẽ, & quod non fieret cõdẽnatio expenſarum quæ alias locum hẽt, ſi ſimpliciter ſit abſolutio ab inſtantia iudicij, vt no.per Inn.in d.c.conſuluit, circa prin.Fr. de Amelia dixit,imitans dictum ſuum,qđ abſolutio debeat fieri non vt ab inſtãtia mortui, ſed ut abſentis, ſed non.poteſt eſſe, quia non fuit uocatus, ut in dicto §.ſi quidem,& l. & poſt peremptorium.

SUMMARIUM.

1 *Reconuentus an ſit tutus excipiendo de litis pendentia ſuper eadem re coram maiori tribunali per alium.*

2 *Citatio de indemnitate locum habet in actione in rem.*

CAUSA XIX.

DUBIUM XXXIX.

Die Veneris xiiij. eiuſdem menſis proponebatur per Dominum Duran.de quodam Epiſcopo † ꝙ contra quendam mercatorem qui eum conuenerat, libellum quem dederat ſuper certo debito alium libellum porrexit reconuentionalem, dicendo ipſum mercatorem habere quædam bona quę erãt ſui prædeceſſoris,& ad ipſum pertinebant,ſuper quibus idem epiſcopus ipſum recõuenie bat,ſed excipiebatur cõtra epiſcopum quòd dominus Camerarius arreſtari fecerit illa bona, & ſuper hoc fiebat ſibi quæſtio in curia Camerarij: ex hoc quærebatur an huiuſmodi exceptio litis pendentiæ fuiſſet ſufficiens ad repellendum recõuentionalẽ libellum: Et fuit conſultum per dominum Aegid.de Ben. ꝙ hæc exceptio litis pendentiæ hic locũ non habet, ſed condemnaretur ad petita in eodẽ libello cauendum eſſet ſibi de ſaluando ipſũ
2 indẽnem aduerſus Camerariũ, quia † hic agi uidetur in rem non in perſonam, & ſic hic habet locum dicta cautio, ut arg.ff.de rei uẽ. l.is a quo, cum l. ſeq. ſed allegabatur ad hoc per Petrum Senen.extra de reſcrip c.diſpendia, cum glo.ſua, ſuper uerbo,perſonales.Et in hoc concordabat maior pars maxime ea ratione,quia tũc temporis non apparebat ꝙ tunc procederetur per curiam Camerarii, uerum dominus alias allegabat, quòd exceptio procedebat, cum ille mercator eſſet præuentus apud maius tribunal q̃ audientia palatij, præterea illa lex contra priuilegium loquitur quando coram maiore lis iam fuerat inchoata, hic autem procurator Camerarij procedebat ex mero officio,q̃a bona inteſtati ĩ curia

ria mortui dicebantur pertinere ad Reuerē diPapam.

CAVSA XX.

EOdem die per dominum F. proponitur tale factum, petebatur in poſſeſſionem reſtitui per viam attentati lite pend. ille autem q̃ ſic ſpoliauerat, dicebat ſe prius ſpoliatum p̃ partem aduerſam & ex tunc iudicem adiuiſſe, puta ſeneſcallum regis Franciæ per cuius curiam fuerat receptus in ſaluaguardia ſecūdum conſuetudinem regni Francorum & cū officialibus eiuſdem ſeneſcal reuerſus ſe dicebat poſſeſſionem recuperaſſe. Ex hoc oriebantur duo dubia.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus petēs ſe reſtitui per viam attētati lite pendente exceptione prioris ſpolij pro ſe commiſſi an repellatur.*

2 *Spoliatus qui illico recuperat poſſeſſionem ſuam, non dicitur ſpolium committere.*

3 *Spoliatus quando dicatur incontinenti deijcere ſpoliatorem.*

DVBIVM XL.

1 PRimum an † videatur retinuiſſe poſſeſſionē, adeo quòd nec ſpoliaſſe dicatur, nec p̃ conſequens ille actus reuocetur per viam at-
2 tentati? Er allegabatur quòd ſic, quia † ſi in ipſo congreſſu vel illico recuperat ſpoliatus nō cenſebitur ſpoliaſſe, ſed potius in priſtinam cauſam reuerti, vt ff. de vi & vi arma. l. qui
3 poſſeſſionem. & l. 3. §. cum igitur, ſed † iſta ſunt paria illico & incontinenti deijcere ſpoliantem & infra biduū vel triduū quærēdo amicos hoc facere, ut no. ī d. §. cum igitur, §. ſuper verbo, ex continēti. & bene notatur ex ira de homi. c. ſignificaſti, 2. circa finem vltimæ glo. & facit extra de reſt. ſpo. c. olim, facit ēt ad hæc ff. de duo reis, l. duos, & de adult. qđ ait lex, §. fi. de teſta. l. hæredes palam, §. fi. l. & benè, C. de erro. aduo. l. fi. cum ſim. ſed quidā intendebant facere differentiam inter illum qui quęrit amicos, & illū qui vadit ad iudicē: quaſi primus videatur hr̄e magis animum retinēdi poſſeſſionē, ſed cōtra eos bene facit ff. de noui ope. nunt. l. de pupillo, §. meminiſſe, cum ſimil.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio an ſufficienter probetur per inſtrumentum publicum in quo cōtinetur partem eſſe inductam in poſſeſſionem.*

DVBIVM XLI.

1 SEcundum dubium erat, an † per publicum inſtrm̄ quo continebatur partem eſſe inductam videatur ſufficienter probari poſſeſſio? Et dicebat Aegi. q̄ non, cum nec poſſeſſio videatur poſſe probari per publicam ſcripturā, arg. eius quod not. Gof. in fine de clandeſtin. deſpon. § illud autem non omitto. ſed per dominum. Odomarū & per maiorem partem tenebatur contrarium, arg. extra de reſt. ſpo. c. cum ad ſedem, §. fi. Item nō prohibetur expreſſe per informantem probari, ergo vr̄ permitti. ar. ff. de procu. l. mutus, §. ex quib. cau. maior. l. & non, §. quod eis, ver. quæ. clam. & de iud. l. cum prætor. in prin. extra de ſpon. c. cum apud, & de hoc, de tranſlatio. epiſ. c. inter corporalia, circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Decretum quod ponitur in fine literarum gratia in forma communi conceſſę, an arctet ordinariū ignorantem, vt non poſſit interim antequam inſinuatio ſibi ſit facta conferre.*

2 *Gratia in forma communi limitatio menſis refertur ad omne beneficium quod ſit vſque ad taxationem incluſiuè.*

CAVSA XXI.

DVBIVM XLII.

1 EOdem die dubitabatur & taliter, an † decretum, quod ponitur in fine literarum gratia in forma communi conceſſæ, arctet ordinarium ignorantem ſe antequam inſinuatio fuerit ſibi facta, adeo quòd interim non poſſit conferre? Et dicebat dominus. Aegid. quòd non arctat. Sed contra allegatur de præbend. c. quod circa fin. lib 6. & eod. ti. c. dudum, ver. & quòd decretum &c. Ipſe vero reſpondebat: quia illa iura loquuntur quando decretū apponitur in gratia ſpeciali, ſecus in forma communi, quia tunc dectetum ligat in euentum, quo conditiones fuerunt liquidatæ,

datæ.ut patet in Cle.de conceſsi præb.c.cum ei quem & hoc non ſolum quoad cõditiones de quib.ibi in tex. fit mentio,ſed ẽt quoad alia, quæ continentur in literis formę cõis,ut ibi no.per Io.An.ſuper verbo,ordinarunt,vnde cum in fine huiuſmodi literarum talis ſit clauſula, cum diriguntur tam alij executori quàm epo, præfato enim epiſcopo ne poſt inſinuationem huiuſmodi literarum noſtrarũ & proceſſuum per eos habitorum ei factã de huiuſmodi beneficio interim ẽt ante acceptationẽ huiuſmodi diſponere quoquo modo pręſumat diſtrictius inhibemus: & poſtea ſequitur decretum quoad cõditionem inſinuationis ſe vr̃ referre, ſicut & alias vt ſuperius eſt notatum.& facit ad hæc ff. de cond.inſti.l. cum ſeruus,& de cond.& demonſtra.l.lauia. cum ſimi. Demum communiter omnes alij auditores primi gradus concordant,quoad illam partem, ad quam in prædicta gratia mẽſis non opponitur, puta quoad beneficium ꝙ ſe extendit ad taxatam in literis quantitatẽ ſit,& non ſe extẽdat,quia quòad hoc apponitur menſis in gratia.arg.dictæ cle. cum ei quẽ

2 §.ſecus,& licet tenet dominus Duran.Sed certe vr̃,ꝙ † ẽt in gratia formæ cõis limitatio menſis referatur ad omne beneficium ꝙ ſit vſque ad taxationem incluſiuè, cũ ſic dicat, noſtræ tamen intentionis exiſtit quod de huiuſmodi beneficio etiam ſi minoris quàm prędicitur valoris exiterit,poſſit eidẽ clerico,ſi illud infra vnius menſis ſpatium poſtquam ſibi de ipſius beneficii vacatione conſtiterit acceptare voluerit prouidere.& ſic dictio, etiã: quæ ſupra ponitur, vr̃ implicare beneficium ꝙ non ſit minoris valoris,& ſic vr̃ habere locum dictus, §. ſecus, & facit ad id, ꝙ dictio implicet.facit bene ff. ad Trebellia.l ſed ſi.& & ibi no.per glo.

SVMMARIVM.

1 *Appellans non proſequitur præter cauſas expreſſas in ſua appellatione etiam ſi ſe referat ad proceſſum.*

2 *Iudex non dicitur grauare partem vbi ordinat de termino aſſignando abſenti non audito,quem forſan aſſignando diceretur grauamen inferre.*

3 *Intentio loquentis per certam demonſtrationem oſtenditur.*

3 *Hæres poteſt inſtitui per relationẽ ad cedicillos.*

5 *Cedicilli ſunt pars teſtamenti.*

CAVSA XXII.

DVBIVM XLIII.

DIe lunæ.xvj.eiuſdem mẽſis propoſuit dominus Ray.de ma.dubium tale. Quidã

1 † rei debendi tres numero erant obligati duobus creditoribus in certa quantitate pecunię ſinguli ſingulis inſolidum: dicti uero creditores per procuratorem ſuum ad hoc conſtitutum recognouerunt debitum corã auditore camerę, & condemnationẽ ſubierunt, recipientes terminum ad ſoluẽdũ:demũ vnius creditorũ nomine ſuo & nomine creditoris ſui ceſſit alteri actionẽ quæ ipſis ad illã pecuniã competebat,& hoc fecit pro quadã quantitate,q̃ non attingebatur ad dicti debiti quartã partẽ.Sed in termino non extitit ſatisfactum: & ideo citati erant quare dicta condemnatio non debet executioni mandari. Illi autem ſic citati duas exceptiones dederunt contra executionẽ, vnã deacquietatione, aliam dedit ſuper ceſſione & contra cauſam,dicens eam ſimulatam & frauduléter factam. iudex vero ordinauit quòd daretur copia parti abſenti,& quod deberet terminum ad reſpondendum.pars vero abſens reputans ſe grauatam à præmiſſa admiſſione exceptionum & ordinatione ad ſedem apoſtolicam appellauit, ſed in appellatione non expreſſit nominatim cauſas aliquas niſi vnam tantum,ſcilicet de ordinatione facta contra abſentem,de alijs non niſi referendo ſe ad proceſſum.Quęritur ergo an huiuſmodi appellatio ſit legitima ſufficiens? Et dicebatur per dominum Aegid. quòd appellatio non erat ſufficiens: quia cauſa expreſſa in appellatione non videtur ſufficiens. nam aliud eſt ordinare de termino pręfigendo abſenti, & aliud terminum

2 ipſum abſenti profigere.vnde † licet videatur grauare abſenti terminum aſſignando abſque certificatione ipſius,ut l. ab eo. ff. quæ ſenten. ſine appellation. reſcind.l. 1. §, item, tamen licet tantum ordinet de termino aſſignando, non tamen videtur ipſum propter hoc aſſignare. & pro hoc optime facit ff. qui. mod.pign.vel hypoth. ſol.l ſicuti,§.voluntate. vbi non ſufficit creditorem voluiſſe ſeu ẽt ordinaſſe,quod pignus vẽdetur, ſed oportet ſequi venditionis effectum. & accedãt ea quæ notantur, C. de contrahen. emption. & vend.

vend.l.in euictis.& de leg.j.l.ſm electionem.
ſuper verbo,' poſſumus. circa fin.glo. & fa-
cit de opt.leg.l.apud.Aufidium. cum ſimil li
cet videatur obſtare, ff.de leg.3.l. Pamphilo,
§.propoſitum, ſed ſibi foret ſpeciale in mili-
te. Item alia ratione dicebatur appellatio-
nem non procedere propter capit. appellan-
ti, in clement.de appellatio.vbi dicitur quòd
vbi ab interlocutoria appellatur, non licet
alias cauſas proſequi,niſi eas, quæ ſunt in ap-
pellatione nominatim expreſſæ. Cū ergo ex
cauſa prædicta vnica nominata non ſit inſuf
ficiēs, nec aliæ ſint modo debito expreſſatæ,
ſed per relationem ad proceſſum duntaxat,
nō videtur ſatisfactum d. c. appellanti. Nec
obſtāt leges,quæ dicunt nominatim aliquid
3 exprimi,cum † per certam demonſtrationem
intentio loquentis oſtenditur,vt ff ſi certum
peta.l. certum, & de liberis & poſthum. l.a,
de conditionib.& demonſtrationib.l. nomi-
natim,& de hæredibus inſtituend.l.ſi quis no
men. cum ſimilibus, quia illæ loquuntur de
demonſtratione tali q̃ rem in præſenti oſten
dit ex ipſis verbis prolatis vel ex facto ipſo
habito de præſenti,ſecus ſi per relationem ad
futurum aliquid demonſtretur. Nec obſtat,
ff.de hæredib. inſtituen.l.aſſe toto, & de con
ditio.inſtitu. l.inſtitutio talis, de re iud. l. in
ſumma in princip.cum ſimilib.quia ſecundū
Aegidium ſi in hæredis inſtitutione iura in-
quirerent,ꝙ hæres nominatim in teſtamen-
to inſtitueretur,tunc non ſufficeret teſtato-
rem ſe ad codicillos referre, & ita intellexit,
l.aſſe.cum ſimilib. idem etiam dixit de ſen-
tentia quæ ad proceſſum refertur,vt l.in ſum
ma,cum ſimilib. Sed contra iſtam ſolutionē
expreſſe videtur C. de teſtam.l. iubemus. in
4 princip. vbi † per relationem ad codicillos po
teſt inſtitui,vt d.l.aſſe. vnde ſic videtur ꝙ in
appellatione ab interlocutoria vel grauami-
ne ſufficeret cauſas exprimere ſub relatione
habita ad proceſſum. ſed dictum Aegid. po-
teſt ſaluari ſi bene attendantur verba l.iube-
mus.in princ. dicit enim,ꝙ ponere debet te-
ſtator nomen hæredis in ſua ſubſcriptione
vel in quacunque parte teſtamenti,quæ lite
ra ſatis verificare poteſt,ſi.ad codicillos in q-
bus nomen hæredis ſcribitur in teſtamento,
5 fiat relatio, quia † codicilli ſunt pars teſta-
menti.vt ff.de codi.l.quidam referunt. verb.
numerum.quemad. teſta. appel. l.ſicut. cum
ſimilibus.

CAVSA XXIII.

EOdem die dominus Ademan. propoſuit tale factum.Cuidam in forma gratiæ ſpeciali prouiderat Papa Ioannes,& contulit ſibi canonicatum in certa eccleſia reſeruans p̄bendam cum dignitate proxima vacante in eadem eccleſia, ſi tunc non vacarent eidē cum vacauerint conferend. demum vacauit dignitas ante mortem Ioannis, & de ea fuit vigore dictæ gratiæ ſibi prouiſum verū mortuo Ioanne ſucceſſit Benedictus, & reuocauit omnes gratias expectantium authoritate Ioannis.Idem vero Benedictus mādauit cuidam prouideri in forma pauperum de beneficio eccleſiaſtico in dicta eccleſia, quæ erat collegiata cum clau. Anteferri. vt moris eſt, & finaliter vacauit præbenda in ipſa eccleſia quam idem pauper clericus acceptauit. modo quæritur quis debet præferri, an pauper Benedictinus,an vero Ioanninus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia facta in forma ſpeciali de canonicatu cū reſeruatione præbendæ cum dignitate proxima vacan.cuius vigore de dignitate vacanti alicui fuit prouiſum ſi ſuperueniat reuocatoria gratiarum,an dicatur ſublata quoad præbendam poſtea vacantem?*

DVBIVM. XLIIII.

1 ET primo dubitabatur circa hoc an † re-
uocatio ſe extendat ad iſtam præbendā.
Et dicebatur per dominum Aegidium ꝙ nō extenderetur.argum.extra de prębend.c.ſi is cui,§.non ſic autem,&c. vbi videtur caſus in reuocatoria beneficij. Tamen quidam vt dominus Duran.diſtinguere volebant, an præbenda eſſet annexa dignitati an non, vt primo caſu reuocatoria locum non habeat, ſecundo ſic.ſecundum id quod habetur de prębend.quia ſæpe.& eo.tit.ſuper eo. & pro hac diſtinctione facit primum reſponſum in d.c. ſi is cui.vbi in facto reſeruationis Bonifacianæ diſtinguitur inter annexam & non annexam.ibi cum dicit, alicui non annexam, &c. Et ſic videtur ꝙ eadem diſtinctio debet ſeruari in ſecundo reſpōſo. Sed ideo ibidem videtur tangere de non annexa dignitate præbendæ,quia ſi eſſet annexa,nō poſſit vacare

ante

ante dignitatis vacationem. Et eadem ratio nem ſm reſponſum habet intelligi in nõ annexa, vt ſic etiam ſi non ſit annexa dignitati reſeruatoria locum non habeat. & ſm hoc non procedit prædicta diſtinctio in hoc caſu. vnde maior pars adhæſit opinioni Aegidij.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula anteferri, eſt exorbitans a iure communi & propterea vltra terminos ſuos non debet extendi.*

DVBIVM XLV.

1 SEcundò ergo ſuppoſito † quòd reuocatoria locum nõ hẽt, dubitabatur an pauper debeat præferri Ioannino? Et per maiorẽ partem dicebatur quòd ſic, propter clauſulam, anteferri omnibus qui alicuius authoritate expectant, & ſic illi, qui expectant præbendã authoritate Ioannis. Sed dominus Aegidius tenuit quòd non debeant præferri. quia illa clauſ. anteferri cum non obſtan. ſibi iuncta refert ſe tamen ad totaliter expectantes, nõ autem ad illos expectantes, quibus eſt a Papa canonicatus collatus: nam ſi Papa hoc voluiſſet, de eo mẽtionem feciſſet: prout dicitur in decreta. ad audientiam. extra de decimis, & de tranſ. epi. inter corporalia, circa fi. C. de cadu. tol. l. vnica, §. ſin autem ad deficiẽtis, & facit pro hoc de pręb. ſi clericus, §. verum, lib. 6. & huic adhæſit Fran. de Amel per iura prædicta. & quia clauſula, anteferri. videtur exorbitare à iure communi, & ſic vltra terminos nõ debet extẽdi, vt de reg. iur. in 6. c. quæ à iure. & de fil. presb. qui. & ad hæc, ff. de regu. iur. l. quædam contra, & de conſtit. l. 1. circa fin. cum ſimi. & facit quod not. per Arch. de præben. c. cui de non. ſuper verb. prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Gratia facta de canonicatu cũ reſeruatione pręb enda & præſtimonialium cedentium vel decedentium an extendatur ad præbendam & præſtimonia vacantia per priuationem alicuius canonici.*

2 *Mors ciuilis non æquiparatur morti naturali, niſi in caſibus a iure expreſſis.*

3 *Verba ad illum ſenſum debent reduci ad quem verba rectè intelligentibus generarent.*

4 *Interpretatio in dubio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere.*

5 *Canonicus ſine prębenda eſſe non debet.*

6 *Conſuetum fieri tacite videtur in diſpoſitionem vel conuentionem venire.*

7 *Dictio repetitiua repetit, modos & qualitates.*

8 *Monoſyſillaba repetit modos & qualitates.*

CAVSA XXIIII.

DVBIVM XLVI.

a DIe a Mercurij xviij. eiuſdẽ mẽſis propoſitũ fuit dubium tale per B. de Nõ. Quidã
1 † impetrauerat gratiam ſub hac forma in effectu. Papa. n. ſic dixerat. Canonicatum talis eccleſię tibi conferimus, præbendam verò & præſtimonia ac præſtimoniales portiones cedentium vel decedentium ſi quæ vacant ad præſens eodem modo tibi conferimus, alioquin reſeruamus tibi cum vacauerint conferendi poſtea contingit præbendam quandam præſtimonia ac præſtimonialem portionẽ per priuationem vnius vacare. Ex iſtis terminis reſultabat ardua qõ, an huiuſmodi præbenda ſic vacans veniat ſub gratia ſupradicta? Et maior pars tenuit, ꝙ non: quia tantum prouiſum ſibi videbatur, per conſequens ad eos caſus de quibus nulla facta eſt mentio, non eſt gratia extendenda: ergo nec ad caſum priuationis, maxime cum gratia ſit ambitioſa, ut arg. de præb c. quamuis, & c. is cui. c. non pót. & de filijs presbyterorum, c. j. & 2. lib. 6. & arguebatur ex. l. ſi cum dotem, in prin. ff. ſoluto matri. & de verborum. obliga. ex ea parte, §. inſula. & facit ad hoc ff. de liber. & poſt. l. commodiſſimè. 2. reſponſio cum ſimi. Item adducebatur pro ratione id quod per Ioan. in de-
2 cret. no. ſcilicet ꝙ in ſolis illis caſibus ciuilis mors æquiparatur morti naturali, vbi hoc in iure cautum inuenitur, ut not. 16. q. 1. c. placuit, in vltima glo. & idem notatur per Ioannem And. de reſcrip. c. ſuſceptum, in glo. cum ergo in hoc caſu non reperiatur expreſſum in iure, ꝙ caſus priuationis ęquiparatur morti, nec nos æquiparare debemus, allegabatur, ff. ſoluto matr. l. ſi verò, §. de viro, de public de pretio. cum ſimilib. Contra prædictam tamẽ opinionem faciũt intra multa, ut patet ff. pro ſocio, l. actorem, § publicatione, de bonorũ poſſe. contra tabul. l. j. in fi. de bon. lib. ſi neceſſe. § ſi deportatus, ad Trebellianũ, l. mulier. j.

&

& 1.reſponſio.& de donation.inter virum & vxorem,l.ſed ſi mors.2 reſp ô. & C.de inſtitutionib. & ſubſtitutionibus.ſub conditio.fa.l. 3.qua incipit,ſi mater.Sed ad omnia iſta iura poteſt reſponderi per gloſſam prædictã in c. placuit. Et pro prima opinione bene facit quod notat Ioãnes And.de præb. c.quamuis tibi nuper. in glo.ſuper verbo, deducentium. ibi, ſed quid dices.&c.& bene facit eodem libro de reſcrip.c.ſuſceptum, 1. & 2. reſpon. & quod ibi notatur de hac materia etiã ibi notatur per Archid.& per Io.Monach.de ſuppl. neglig.prælatorum,ſi quis epiſcopus.per Goffr.& Hoſti.de conuerſio.coniugator.cum ſimili.& ibidem poſt eos in nouella per Ioan. And.Item per Dynum in prædict.in §. inſulam,& per Cynum per Petr. C.de epiſ.& cle. Deo nobis.Verum in caſu propoſito dñs Aegid. tenebat ꝙ illa limitatio cedentium vel decedentium non habebat ad præbendam referri, videtur enim propter præſtimonia & præſtimoniales portiones tantum adhibita, quia huiuſmodi clauſulam conſueuit Papa apponere ad præſtimonia &c. non autem cũ ſimpliciter prouidet de præbenda,ad cõmunem enim verbi intelligentiam in dubio recurrendum eſt.& verba † debent ad illũ ſen-
3 ſum reduci,quem verba rectè intelligentibus generarent.extra de ſponſali.ex literis,in fin.
4 & † in dubio interpretatio eſt facienda ſecundum illud quod communiter conſueuit accidere,28.diſt.de Syracuſanæ,& conſuetudo loquendi diſponentis debet attendi,ut ff.de legat.3.nummis, & de ſuppellect.lega. Labeo. verſic. non enim,& ad hæc etiam dicebat dominus Aegid. ſe moueri, ex eo potiſſimè ꝙ huiuſmodi acceptanti prouiſum iam fuerat de canonicatu per Papam & ſimpliciter nul-
5 la modificatione adiecta,& ſic cum † ſine prębenda eſſe non debeat,& præbenda ſit conſequens ad canonicatum,dicebat ꝙ etiam prębenda ſub eadem ſimplicitate & puritate ſine alia modificatione deberetur, arg.de pręben.c.ſi clericus,§.verum,& de offi.deleg.c. ſi ſuper.lib.6.hoc idem dicebat dominus Petr.Fran.corroborauit per duas rationes, vna
6 erat, quia † id tacite videtur in diſpoſitionẽ vel conuentionem venire,quod eſt fieri conſuetum,ut no.per gl.ff.de leg commu.l.ſi fundus,2.§.in commiſſoria, & videtur ibi probare tex.in fi.melius facit ff. de ædi. edi. quod ſi nolit,§.quia aſſidua,ipſe vero allegauit de aqua plu.arcen.ſi prius,ſi.placuit, alias incipit rectæ. Alia ratio fuit, quia ſola ratione recti ſermonis &c.ut ff.de auro & argen.leg.l.Plautius, in fin. ſed modicum videtur facere,niſi attentatur cõſuetudo ſcribendi in literis gratioſis, qua conſuetudine ſuperius tangitur. vnde ſuperaddit hãc eandem partem firmando primo regulam iuris. Quoties enim idem ſermo duas ſignificationes exprimit ea potiſſimè accipienda eſt, quæ rei gerendæ aptior eſt,vt habetur ad literam,ff.de reg. iur.l.quoties idem ſermo,& accedit,ff.de reb.du.quoties, & l.vbi.in fi.cum ergo per præſuppoſita illa adiectio cedentium vel decedentium aptius referatur ſecundum ſtylum ſcribentis ad præſtimonia & præſtimoniales portiones duntaxat,per conſequens huiuſmodi ſignificationem præualere oportet,ut ſic referri nõ habeat ad præbendam. Secũdo probatur per rationem excluſiuam obiectus pro parte con-
7 traria facientis,licet † n.dictio repetitiua ut, & quæ hic ponitur,uel Item uel hoc amplius, ſeu alia ſimul repetat & modos ſeu etiã qua-
8 litates,ut † monoſyllaba, ut patet ff.de fund. inſtruct.l.Seiæ, §. Caio, de in litem iuran.l.in repetendum,de uel.& de hoc amplius, eo.ti. Si tibi purè.cond.& demonſtr.l Auia,& hoc ſiue à parte ante,ſiue à parte poſt qualitas opponatur,ut patet in d.l.ſi per.in princ.& de rebus dub.l.ſi.cum ſimi.tamen ſupra dicitur de dictione repetitiua, & de ipſius virtute habet locum quando alia ratio non poteſt aſſignari, quare duo iungantur eadem copula mediante, nam tunc copulatiua coniunctio,&, uel,cum,inducit repetionem conditionis:ſecus ſi alia ratio cõiunctionis valeat aſſignari, puta ratio neceſſitudinis,uel conſanguinitatis,uel alia ſimilis, ut hæc, quia præſtimonia & pręſtimoniales portiones accedãt quodammodo ad præbendam, & ſic copulatiua hic videtur apponi non ad coniungendam qualitatem, ſed ad acceſſionis conſequentiã demonſtrandam, ut hæc uerba in ſimili habẽtur ff.de conditio. & demonſtra. Iulius Paulus.circa fin.ibi, & illam coniunctionem &c. & not.per glo.ordinariam eod.titu.l.auia,in gl.ſuper verbo,repetitam, hęc ſunt quę tacta fuerũt circa dubium proximum ſup.tactum.

ADDITIO.

a Dic. Adde Gomes. ſuper regu.de impetran. bene.&c.q.7.fol.20.circa finem.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentũ in quo non apparet de loco vbi fuit confectum an valeat.*

CAVSA XXV.

DVBIVM XLVII.

EOdem de per. F. propoſitum eſt primo du-
1 bium, an valeat † inſtrumentum in quo
non appareat de loco inſtrumenti confecti?
Et per Aegid. dicebatur quòd Archid. a. not.
12. q. 2. cum redemptor, circa fi. ſuper verbo,
Romana, quod eo non obſtante valet. Sed cer
tè magis videtur contrarium teneri, & ex-
preſſiſſimus textus videtur pro cõtrario, ex-
tra de re iudi. Abbate. § pe ver. ex his, ibi, pp
&c. & ibi, ſine quibus & c. colu. 6 & ſatis text.
extra de probat. quoniam contra falſam, &
in Authen. qui mo. na. ef. leg. §. quantum, col.
6. & no. glo. C de contra. & committe ſtipula.
l. optimam, ſuper verbo in ipſo die, & de ta-
bu. l generali, lib. 10. & per Ioan. And. in d. c.
Abbate, ſuper verbo, cenſetur. Et hæc pars te-
nebatur per maiorem partem immo per om
nes præter dictum dominum Aegidium, &
idem tenetur in Specu. de inſtr. exhib. §. por-
ro, alias incipit, inſtrumentum, verſi. quod ſi
locus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa an virtute inſtrumenti per no tarium recogniti & emendati poſt ipſam concluſionem reconualeſcit.*

DVBIVM XLVIII.

1 SEcundum dubium erat, an † ſi poſt conclu
ſionem in cauſa notarius compareat corã
iudice, & recognoſcat huiuſmodi inſtrumen
tum, in quo eſt loci defectus, & fateatur de lo
co, vbi confectum eſt inſtrumẽtum, & addat
etiam locum emendatum, dicens ſe omiſiſſe
per errorem, an reconualeſcat vigore inſtru-
menti, & iudex ſecundum poſſit procedere?
Et tenebat dominus Aegid. ꝙ ſic. aliqui tamẽ
volebãt diſtinguere. an eſſet pars aduerſa ad
hoc vocata: & tunc ſic, an non? ſed omnes cõ
cordabãt, quòd niſi pars aduerſa renuntiaue-
rat liti, & actioni, quam haberet, non oporte-
bat eam vocari.

SVMMARIVM.

1 *Libellãs ſuper inquietatione, an obtineat, probando aduerſarium appellaſſe a collatione & ab inductione in poſſeſſionem.*

DVBIVM XLIX.

TErtium dubium erat propoſitum per eun
dem: an is qui in libello deduxit aduerſa
1 rium † ſe inquietaſſe circa poſſeſſionem cer-
ti beneficij, ſatis fundet intentionem ſuam,
probat aduerſarium appellaſſe à collatione
& ab inductione? Et tenebat dominus Aegi.
ꝙ ſic. per illa quæ no. per Compoſt. extra de
elect. c. ſtatuimus, ſuper verbo, impugnat, &
eſt circa prin. c. libro 6 & de reſcript. c. manda
tum, per eundem, in 3. glo. ſuper verb proſe-
qui. ver. ſed nunquid, & de hoc ſupra 2. fol. 1.
col. ibi, ſecunda pars, &c.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum de calumnia an poſſit iudex cogere Reum ad ſubeũdum antequam ſibi decernatur copia proceſſus.*

CAVSA XXVI.

DVBIVM L.

EOdem d e propoſitum fuit per dominum
1 Aegid dubium tale. libello † dato ꝑ par
te actoris in cauſa beneficiali iudex vult com
pellere alterã partem iurare de calumnia ad
petitionem agentis, qui eſt paratus iurare:
pars autẽ aduerſa ſe excuſat, & petit primo
ſibi decerni copiam proceſſus, ut ſic poſſit vi-
dere an defendere debeat, an non. quærеba-
tur an iuſtè allegabat? Et videbatur maiori
parti, quòd iuſtè, quia ſic ſciretur an ſecurè
poſſet iurare an non. Et idem finaliter tene-
bat dominus Aegid. ex equitate, arg. ff. de e-
dend l. j. circa princi. cum ſimilib dicebat ta-
men iudicem poſſe de rigore partem compel
lere ad iurãdum: ſed alia pars magis eſt con
ſona ęquitati.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſari cum aliquo vbi mandatur cum clau. Cum nobpietſium 20. annorum exiſtere aſſeratur*

an

an ſufficiebat quòd executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecūdum omnem uim, formam, & effectum literarū commiſſionis ſuæ.

CAVSA XXVII.

DVBIVM. LI.

DIe Veneris 20 eiuſdem menſis propoſitū extitit per dñm Alanum, et expoſitum
1 tale factum. Quidam † impetrauerat gratiā ſuper primo beneficio vacaturo in certo loco, & ſecum obtinuit diſpenſari ſuper minoritate & iuncta clauſula, Cū nobis ipſum 20. annorū exiſtere aſſeratur, non tū erat directe & immediatè cū eo diſpēſatum per ipſum: ſed mandabatur quibuſdā, vt per duos vel vnum eorum diſpenſaretur cum eo ſuper ætate: ſed vnus illorum diſpenſauit ſecundū omnem vim, formam & effectum literarū commiſſionis ſuæ, non tamen continebatur in literis diſpenſationis, ꝙ inquiſitionem aliquam fecerit commiſſarius ſuper dicta ætate 20. annorum: dubitabatur an eſſet ſecum legitime diſpenſatum? Et tenebatur, ꝙ ſic, per Aegi. & omnes, & hoc propter illam clauſulam. Secundum omnem uim, &c. quia delegatus ſatis feciſſe uidetur formæ ſibi mandatæ, cum in illa nulla conditio ſit appoſita: licet inſerta fuerit illa clauſula, Cum nobis, &c. de qua ſupra eſt facta mentio. Cum ergo ſit factum intentioni, mandantis ſecundum formam uerborum uidetur facere, argumen. quia ultra uerba diſponentis non debemus intellectum extendere, niſi aliud appareret de intentione loquentis, ff. de leg. 3. l. non aliter, de ſuppel. leg. l. Labeo, de exercit. l. j § ſi is qui nauem, ver. in re igitur non dubia.

CAVSA XXVIII.

EOdem die propoſitum extitit per dominum Raynaldum de duobus impetranti-
1 bus, quorum vnus impetrauerat proximā uacaturam, alius impetrauit vacantem medio loco ſeu eandem eccleſiam: & ſuper huiuſmodi cauſa erat introducta in Curia. per partem autem impetrantis vacaturam dantur contra aduerſarium certi obiectus, & è conuerſo per aduerſarium contra ipſum: per primam enim datur, quòd appellatio impetrantis vacantem quam interpoſuit à prouiſione alterius, non debeat procedere: quia in ea nō erat ſeruata forma decretalis, ut circa. Ex aduerſo obiiciebatur quod impetrans vacaturam ad illam vacantem non debet admitti: quia vacare videbatur in curia pro eo, quòd ille, qui eam vltimo tenuit, fuerat capellanus reuerendiſ. Papæ. & ſic videbatur cadere in reſeruatione Clementis: quia beneficia capellanorum fuerant reſeruata. Sed primus hoc videbatur excludere, dando, quòd dictus capellanus erat capellania priuatus ante mortem ipſius. Item ſecūdus dedit obiectum, qđ primus præſumpſerat gratiam ſuam pro eo quòd ea pendente aliud beneficium quòd ſub gratia ſua cadebat, acceptauerat. ex his oriuntur tres quæſtiones.

SVMMARIVM.

1 *C. vt circa. de elect. non habet locum in appellatione iudiciali.*

DVBIVM LII.

1 PRimo an † obiectus appallationis procedat? Et dicebatur, quòd obiectus non procedebat. quia à proceſſu conditionali fuerat appellatum & uocata parte exceptionibus datis per eam & non admiſſis, & ſic appellatio erat iudicialis: vnde non habet locum conſtitutio. lib 6.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia capellanorum ſi fuerint reſeruata, an ſi contingat capellanos ipſos priuari, dicūtur perdurare reſeruata.*
2 *Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceßare ubi qualitas propter quam fuit facta, deficiat.*

DVBIVM LIII.

1 SEcundo dubitabatur, an † beneficium uacans de quo premittitur, uidetur uacare in Curia? Et allegabatur quòd uidetur uacare in Curia, quia tempore reſeruationis capellanus erat, & ſic illud tempus debebat attendi. argumento de reſcriptis, c. ſi eo tempore. lib. 6 de præbend. c. eum cui. eodem libro maxime cum in reſeruatione dicatur, capellanorum noſtrorum, &c. et ſic illa verba vidētur præſens tempus reſpicere, ut ff. de legat. 3. l.

vxorem,

vxorem, §. teſtamento, & de auro & argento lega. l. ſi ita eſſet, & eodem titu. l. modico in princip. cum ſimilibus Sed in contrarium allegabatur. quia mutata erat ante mortem ſuam conditio, & eſſe deſierat capellanus: & deficiente qualitate videbatur quòd deficere debebat reſeruationis effectus, argumento. ff. de leg. 3. l. item legato, § ſi vxor, & de auro & argento lega. l. qui tibi, & l vxor, & facit de fideicommiſſa, libertà, l. Stichus, §. Stichus
2 ſeruus meus. vbi † adiectio qualitatis manifeſtè conditionem facit, & huic parti adhæſit dominus Aegidi. pro eo potiſſimè quòd in reſeruatoria ſint reſeruata beneficia capellanorum decedētium vel cedentium. Cum igitur verum ſit dictū capellanum ante mortem priuatum capellani ī fuiſſe: per cōſequēs non poteſt dici ipſum capellanum deceſſiſſe: ſicque beneficium uacaſſe in Curia non uidetur. & facit bene, ff. de lega. ij. l. peculium. ij. reſpon. & de leg 3. l. rectorib. à contrario ſenſu cum ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratia conſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia.*

CAVSA LIIII.

1 TErtio quærebatur an dictus † obiectus de acceptatione alterius beneficij recipi debeat in fine quòd videatur gratia eſſe cōſumpta? Et tenebatur per maiorem partem auditorum, quòd talis acceptatio facta pendente gratia ſit conſumpta: cum beneficium ſe non compatiatur cum alio uigore gratiæ. argumento de reſcriptis, c. gratiæ, in clem. & de præben. c. ſi pauper. lib. 6. in glo. & vide qđ ibi notant Dd.

CAVSA XXIX.

EOdem die per dominum Odomarū fuit propoſitū tale factum. Quidam impetrauit proximam vacaturam ſpectantem ad collationem, præſentationem, ſeu quamuis aliā diſpoſitionem certi abbatis. poſtea vacat vnum beneficium ſpectans ad prouiſionem eiuſdem, ſeu præſentationem, de quo ſic vacāte alteri prouidetur de volunt ate abbatis uel per ipſum, ſed pro expectāte a prouiſione huiuſmodi ad ſedem Apoſtolicam appellatur, & cauſa committitur auditori, coram quo datur articulādo contra expectantem quod ſolum illud beneficium ſpectat ad collationem præſentationem ſeu prouiſionem dicti abbatis. pro parte uero dicti expectantis datur qđ eſt quædam alia eccleſia pertinens ad eūdem abbatem, ad cuius curam idem abbas cōſueuit ſingulis annis præſentare quendam capellanum epiſcopo. Item quòd epiſcopus ſingulis annis habuit capellanum vnum vel aliū ad dictam præſentationem recipere, & ſibi curam committere in eadem eccleſia. Ex his quærebatur de duobus ad effectum pertinentiæ articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia de primo vacaturo ad collationem ſeu aliam prouiſionem certi abbatis an extendatur ad illum qui vnicum beneficium habet cōferre, vel ad ipſum præſentare.*

DVBIVM LV.

1 PRimo an † gratia extendatur ad illum q
2 vnicum beneficium habet conferre, uel ad ipſum præſentare? Et tenebatur quòd nō prout no. Archi extra de præbend. c. ſi pro clericis pauperib. ſuper verbo prouideas, & per Ioan. Mo. de reg. iu. c. in generali. Sed ille gloſ. videntur loqui in forma pauperum. Tu tamen dicas idem in forma gratiæ ſpecialis, ut no. Io. And. in clem de præben. c. j. ſuper uerbo, incerta, & facit ff. de offi. præſi. l. illicitas, §. & ne teuuis.

ADDITIO.

2 Gratia. Vide Rot. deciſio. xiij. de præbend in no.

SVMMARIVM.

1 *Capellania an cenſeatur perpetuum beneficium vbi annis ſingulis capellanus præſentari, & recipi debet.*

DVBIVM LVI.

1 SEcundo dubitatur an † ſuppoſito quòd dictus articulus de capellania eſſet probatus,

releuaret: hoc eſt, an talis capellania pro beneficio perpetuo habeatur, ut ſic faciat aliud beneficium de quo prætangitur ad gratiam pertinere. Et tenebatur per domi. Aegid. ꝙ debuit reputabat eſſe textum de capel. Monach. cap. 1. libro 6. & incipit presby. & facit quod habetur eodem titu. cap. 1. in antiquis, & adeo hoc tenebat, quod conſuetudo uel ſtatutum contrarium non obſtaret. argumẽ. d. capit. j. libro 6. & hoc tenebant omnes præter duos, dominus enim Bene. dicebat quod dicta decr. presbyte. non videbatur poſſe vendicare ſibi locum in caſu iſto: cum hic appellans annis ſingulis præſentetur & recipiatur, & ſic non videtur eſſe perpetuus, decreta. autem presbyteri. loquitur in caſu cum debẽt eſſe perpetui ex intentione præſentantis & inſtituentis. & hoc idem tenebat F. argum. extra de præbend. capitu. fina. de decim. capitu. multiplici. & de reſcript. capitu. ſuſceptum. libro 6. in quibus apparet quod attendi debet intentio diſponentis, & facit C. de leg. præ. & exhibend. l. 3. ff. de ali. leg. l. 3. §. conditio, & de ſupellect. l. Labeo, maximè cum cura videatur hic eſſe commiſſa tanquam miniſterium ſimplex: nõ autem cum iuriſdictione, prout alias dicitur dari cura: vt patet extra de elec. c. dudum, Rothon. verſicu. Sed tamen in iure. & ad hoc de offic. ordi. cum ab eccleſiarum, & lib. 6. de præb. ſuper eod. in gloſſ. 3. per Ioan. And.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia an poſſit ferri contra illum qui tempore litis conteſtata non poſſidebat.*

C A V S A XXX.

D V B I V M L V I I.

1 EOdem die per domi. Aegid. propoſitum fuerat factũ per tale. Tribus † contendentibus ſuper quodam beneficio; vno Apoſtolico & aliis duobus. Apoſtolicus libellabat contra vtrunque; ſed alter non poſſidebat tempore litis conteſtatæ, ſed poſtea in concluſione vel poſt eſt facta fides iudici, quod poſſidet, an contra ipſum poſſit ferri ſententia, poſito quòd litis conteſtatio tempore minime poſſediſſet? Et tenebatur per omnes quod ſic. per ff. de rei vendi. l. ſin autem, §. 1. & de præben. l. quæſitum, & ad exhi. l. tigni. §. ſi quis, in princ.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator effectus dominus litis, licet ſe ſubtrahat, continuo citari debet, & in caſu abſentiæ poteſt procedi per contradictas.*

D V B I V M L V I I I.

1 DEinde ſecundo quærebatur † an ſi procurator factus dominus litis cõpareat & ſuſcipiat cauſã, & poſtea ſe retrahit & deſiſtit, an poſſit procedi faciendo citationes per audientiã? Et diſtinguebatur, quia aut procurator non erat præſens in Curia: & tunc ſufficiebat citationẽ fieri per audientiã: aut erat præſens, & tunc non debet ſufficere, immò ille procurator continuè debet citari. & facit quod. no. Arc. de ele. c. j. ſuper ver. ſicut de iure. libro 6.

C A V S A XXXI.

DIe Martis. 25. do. Duran. propoſuit factũ tale. Quidam Martinus impetrauit gratiam ad beneficium proximè vacaturum in ciuitate vel diœceſi Duracen. poſtea quidam Adulphus qui rector fuerat cuiuſdam eccleſiæ ſancti Iacobi in eadem diœceſi Valentis annuatim 400. li. Turonenſ. paruorum. dum graui infirmitate ꝗ hydropiſis dicitur, adeo fortiter laboraret, ꝙ de uita deſperaretur: ipſius eandem eccleſiam cum quodam alio beneficio in alia diœceſi, quod beneficiũ valebat vltra xx. lib. Turonen. permutauit. demũ inf. x. vel xij. dies à tempore dictæ permutationis ex ipſa infirmitate prædicta mortuus eſt. Vigore autem permutacionis eiuſdem ordinarius fecerat proceſſus, monitiones & ſententias fulminauit contra huiuſmodi expectantẽ, qui dictã eccleſiam ex cauſa permutationis vacauiſſe percipit, & quoad eandem æqualiter moleſtaret: quib. proceſſibus idẽ expectãs ad ſedẽ Apoſtolicam appellauit: tandẽ cauſa introducta in Curia expectans dat obiectũ cõtra ordinariũ, ꝙ permutatio fuit fraudulẽtã, & in fraudem ipſius expectantis facta: & ad probãdũ fraudẽ dat materiã ſupradictã. Quærebatur igitur de duobus, An prædicta ſufficiãt ad fraudem probandum, & ad hoc ꝙ permutatio cenſeatur inualida, Secundo an appellãs admittatur ad damnum obiectum de permuta-

mutatione fraudulenta cum illum non ex-
preſſerit in appellatione, & ſic nó videtur ſer
uata forma decreta. vt circa.

SVMMARIVM.

1 *Expectans qui a proceſſibus per ordinarium fa-
ctis appellauit, an admittatur ad dandum obie-
ctus de permutatione in fraudem ipſius facta in
appellatione ſua expreſſos.*

2 *Appellans poteſt deducere obiectus directe fun-
dantes ius ſuum; licet illos non expreſſerit in ap-
pellatione ſua.*

3. *C. vt circa intellectus.*

DVBIVM LIX.

1 ET ante omnia † dicebatur ad ſecundum
dubium per dominum Aegidium, quod
non oportet ſeruari formam conſtitutionis,
vt circa. duplici ratione, prima quia non eſt
appellatum à prouiſione ſeu à proceſſibus, &
ſic non habet locum, vt patet in c. vt circa,
de elect. & eod. titu. c. conſtitutio, lib. 6. Nec
obſt. ꝙ ſaltè occaſione prouiſionis extitit ap-
pellatum, quia hoc nó ſufficit quoad ſatisfa
ciendum verbis conſtitutionis prædictæ: im-
mo ad hoc quòd habeat locum oportet; ꝙ
directè appelletur a prouiſione, electione uel
poſtulatione, vt ibi patet. Nec obſtat decre-
ta. cauſam electionis, clem. quia illa loquitur
in ſuo caſu quoad materiam, c ſtatuimus, de
elect. lib. 6. illa enim loquitur quoad arctatio
nem veniendi & proſequendi cauſam in Cu
ria. Illa vero vt circa. quoad formam appellā
di: vt ibi patet. Secunda ratio. quia poſito ꝙ
2 a prouiſione appellatum fuiſſet: tamē † iſte
obiectus eſt admittendus, licet non ſit in ap-
pellatione expreſſus; quia iſte obiectus dire-
ctè fundat ius obiicientis, nam non poſſit ius
ſuum fundari, niſi dicta eccleſia vacaret per
mortem Adulphi: cum ipſam tanquam va-
cantem per eius mortem petebat, vacare au
tem per mortem illius non poterat niſi ener-
uaretur effectus permutationis: & ſic ipſe o-
biectus ius obijcientis videtur reſpicere dire
ctè, quod ſatis ex hoc poteſt liquere. quia ēt ſi
is q ex permutatiōe obtinuit iam eſſet poſt
litem conteſtatam mortuus: tamen expectans
haberet probare eccleſiam vacaſſe per mor-
tem Adulphi, quod eſſet non poſſet, niſi ꝑmu
tatio non teneret: Sed obſtere videtur, quod
3 not. Archidi. ſcilicet quod etiam † ſi obie-
ctus in formam vel in perſonam augeant ius
opponentis perſonæ, tamen locum debet ha-
bere decret. ut circa. prout not. per eundem
Archid. de elect. c. ut circa. ſuper verbo, oppo-
nunt. & Io. Mo. in princi. eiuſdem &c. Sed re-
ſponde, quòd ibi loquitur de obiectu, q prin
cipaliter datur ad aduerſarium excludendū:
puta quia dico aliquos electores non præſta-
re electo ſuffragium, quia ſunt criminoſi. li-
cet enim ius opponentis aliqualiter augeat:
non tamen ex hoc ipſius opponentis ius in a-
liqua parte fundatur, nec exinde probatur: ſe
cus in iſto obiectu excluſiuo non fundato iu-
ris opponentis vt ibi, inter quem magna eſt
differentia & illum qui eſt excluſiuus iuris
partis cui obijcitur, &c. fundatiuus iuris op-
ponentis perſonæ vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio in fraudem expectantis an facta cen
ſeatur vbi ab infirmo, de cuius ſalute deſperaba-
tur, beneficium maioris valoris permutatum
fuit.*

DVBIVM LX.

SEcundo dicebatur ad primum dubium, ui
1 delicet, † an propoſiti articuli ſuper permu
tatione fraudulenta concepti, ut ſuperius tā
gitur, ſufficiant ad fraudem probandam? Te
nebat enim per eundem dominum Aegidiū
quòd ſic. per decret. ſi te præbēdam, de renun
tiat. lib. 6. & in præmiſſis omnes tam domi-
nus Old. quàm alij concordabant.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus petens quòd tam ſuper articulo ap-
pellationis quàm ſuper negotio principali proce-
datur inuito appellante an ſit audiendus.*

CAVSA XXXII.

DVBIVM LXI.

EOdem die per dominum Pe. Tal. erat pro
1 poſitum factum tale. † Quidam ſeruien-
tes & Officiales cuiuſdam abbatis cœperunt
quendam clericum tranſeuntem, qui erat de
varijs criminibus diffamatus: & ipſum vi-
gore

gore temporalis iuriſdictionis quam idem abbas in eodẽ diſtrictu habebat, carceri mãciparunt. requiſiuerunt tamen Officiales epiſcopi loci ut ipſum reciperent, qui tamen eũ recipere non curarunt. demum dictus clericus mancipatus de carcere, finaliter orta contentione ſuper hac inter epiſcopum & abbatem, epiſcopus monaſterium ſuppoſuit interdicto, quod videns abbas miſit ad Curiã, & impetrauit certum executorem qui de iniuſtitia interdicti cognoſceret: & ſi dictaret ratio reuocaret. qui executor ſecundum formam mandati interdictum ſuſpendit, & ab huiuſmodi ſuſpenſione pro parte epiſcopi extitit appellatum. cauſa vero appellationis deducta in Curia vtraque pars libellauit: ſ. epiſcopus ſuper grauamine & appellatione & pars abbatis ſ. appellata ſuper principali & ſuper iuſtitia ſuſpenſionis interdicti, eadem pars appellata voluit quod ſimul cognoſceretur ſuper ſuo libello & ſuper libello etiam appellantis: pars autem appellans voluit ꝙ primo de appellatione cognoſceretur & de grauamine, id eſt, de iniuſtitia ſuſpitionis interdicti. quærebatur igitur quis eorum eſſet potius audiendus? Et dicebat domi. Aegid. quòd epiſcopus erat potius audiendus: quia quandocunque alias pars appellans poſſet petere quod omiſſo appellationis articulo procedatur in negocio principali inuito etiam appellato; ut tenet Archid de appell. c. cordi nobis, §. poſt hæc, & Innocen. de appe. c. ut debitus, in gloſ. plus dicimus, circa fin. & Hoſt. idem in gl. ſed contra tamen hoc dicebat idẽ Aegid. non debet appellato concedi, niſi vbi non apparet grauamen aliquod reparandũ: vnde ſi grauamen ſupereſſet quod nondum eſſet ſeruatum, primo debet de appellatione cognoſci vt in caſu propoſito, quia grauamina propter quæ fuerat appellatum, reuocata nondum fuerant: & ſic epiſcopus debebat audiri, & pro ſe adducebatur Innocen. de ele. c. ſtatuimus, in glo. ſuper verbo, appellari, §. ſi autem cauſa appellans. & ſibi adhærebãt omnes præter Old. de Fr dominus vero Oldr. dicebat ꝙ pro celeriori expeditione cauſæ, appellatus erat potius audiendus, quòd ſuper vtroque ſimul cognoſcatur, argumen. de do. & contu. c. finem, C. de agri & cenſi. l. litibus de reſti. ſpo. c. frequens, circa princip. libi o 6 & hoc tenebat per id quod not. Innoc. extra de appell. c. interpoſita, in glo. ſuper verbo probatum circa princip. Sed F. diſtinxit vtrũ eſſet tale grauamen reparandum quod eſſet ſeparandum negocio a principali: puta excõmunicatio vel condemnatio expen. vel ſimile: & tunc poſſet procedere ratio domini Aegi. an eſſet idem cũ negocio principali, vt hic: quia per appellationem petitur reuocari ſuſpenſio interdicti: & per appellatum petitur pronuntiari eam iuſtam fuiſſe. & tunc vt dixit do. Old. ſeruanda eſſet glo. Inno. interpoſita. Et hanc diſtinctionem innuit expreſſe Compoſte. in d. decre. ſtatuimus, in verſicu. ſi autem prædicto.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad articulandum vbi aßignatus non fuit ſeruatus, an ſi pars interato ſibi illũ aſſignari petat, id fieri debet per viam reſtitutionis ĩ integrum.*

2 *Terminum peremptorium non licet tranſgredi.*

3 *Peremptorium pluries emitti poteſt.*

CAVSA XXXIII.

DVBIVM LXII.

1 DIe Mercurij 26. propoſuit domi. Benedictus de Non. tale dubium Iudex † dederat terminum ad ponendum & articulandũ, in quo termino nihil erat datum pro poſitionibus vel articulis: demum etiam cui terminus erat datus petiit de nouo ſe admitti ad ponendum non obſtante lapſu termini. quærebatur an debeant admitti, & qualiter, an ꝑ viam reſtitutionis in integrum, an per modum iuris? & dicebatur tutius eſſe per viam
2 reſtitutionis hoc fieri: quia † terminus erat peremptorius, quem non licet tranſgredi de ordine iuris, vt ff. de iudi. l. in peremptorio. l. & poſt edictum, & facit bene ad hanc partem quaſi in terminis, de reſtitu. in integ. c. coram, & ad hoc bene facit quod ſic oporteat fieri id quod not. Specu. de poſſe. § quarto, verſic. Sed & ſi ante. & de dilat. §. nunc videndum, verſi. Item quod ſi datus libellus, & de edi. inſtru. § nunc dicamus, verſi. liceat autem, & facit bene text. C. de inge. & man. l. diffamari, qui acc. non poſſ. l. ſi ea. ff. de opt. l.
3 mancipiorum. Sed tamen videtur quòd † poſſit emitti peremptoriũ pluries, ut no. in Spe. de cita. §. viſo, ver. Item peremptoriũ, Sed tamen

ne mentionem feciſſet: nihilominus literas habuiſſet. pro parte tamen iſta facit: quia in huiuſmodi cõmiſſione perſonæ contra quã & pro qua eſt commiſſio impetrata compre henſæ ſunt in reſcripto: & ſic videtur ꝙ reſcriptũ debeat procedere, vt patet per ea quę no. Comp. de reſcr. ſuper literis. circa prin. & eo. tit. c. ſignificante. in prin. Sed hoc non videtur procedere: quia non derogat ſm reſcriptum primo, niſi quoad perſonas in ſecundo expreſſas ergo non præiudicat quoad aliam, cum qua coram primo delegato lis pendent, ſm ea quæ no. per eundem Compoſtel. de reſcr. c. paſtoralis. circa fi. ſuper verbo, quibuſdam alium. ibi, ſi queras, &c. & ẽt in princ. gl. à contrario ſenſu. & facit bene pro prima parte id quod no. eo. tit. de reſc. c. mandatũ. in fin. ibi, ſed quod ſi plures de eadem, &c.

S V M M A R I V M.

1 *Canonicus regularis remanens clauſtralis an poſſit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſuetam regi per ſeculares?*

2 *Clericus tenetur in beneficio ſuo reſidere.*

3 *Clericus ſecularis idem eſſe non poteſt: & remanere in clauſtro.*

4 *Regularis quando præficitur eccleſiæ ſeculari debet præſentari, vt clericus: & inſtitui, & in officio cum presbyteris ſecularibus conformari.*

5 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt vt regularis remanens in clauſtro iura ſua clauſtralitatis percipiat, & eccleſię ſeculari deſeruiat.*

6 *Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſię ſine conſenſu capituli & ſine cauſa cognitione immutare non poteſt.*

7 *Seculares quandiu inueniri poſſunt, non ſunt ponendi regulares in eccleſiis ſecularibus.*

8 *Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionem teſtium non creditur niſi ſuper excommunicatione, maxime vbi lęderetur ius partis.*

9 *Diſpenſatio requirit cauſę cognitionem.*

10 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio.*

11 *Epiſcopus diſpenſat in illis tantum quę ſibi committuntur à iure.*

12 *Epiſcopus, quod diſpenſare poßit vt regulares præficiantur eccleſię ſeculari, quomodo intelligendum eſt.*

C A V S A XXXVI.

D V B I V M LXV.

1 VAcãte † quadã eccleſiæ parochiali con
B ſueta regi per ſeculares à tanto tempore cuius contrarij hominum memoria non exiſtit patronus laicus ipſius eccleſiæ, ad quẽ iuſ patronatus noſcitur pertinere, præſentauit ad dictam eccleſiam ſuo epiſcopo quendam canonicũ regularem: epiſcopus ipſum admiſit & inſtituit eccleſia ſupradicta, ipſo ut priꝰ remanente canonico & in ſuo clauſtro reſidẽte, diſtributiones quotidianas & partem prouentuum ipſum contingentem, ut vnus ex aliis canonicis iure ſuæ religionis & clauſtralitatis percipiente, venit impetrans apoſtolicus & petit dictam eccleſiam tanquam de iure vacantem. Ad oſtendendum ꝙ regularis inquantum regularis remanens clauſtralis nõ poſſit aſſumi ad eccleſiã ſecularẽ conſuetam regi per ſeculares, no. per Io. An. in cap. quia regulares, de ſup. negl. præl. in Cle. ſuper verbo, ſeculares, no. etiam per Pau. ſuper eodem verbo. Item no. per Petr. & Abb. in c. 2. eod. titu. in antiq: Item eſt text. de relig. domib. c. inter quatuor. de regulari. ſuper eodẽ. in antiq. Item notat Hoſti. in c. poſſeſſiones, de reb eccl. non alie. Item Vincenti. in c. monachi. de ſtatu. regular. in antiq. Item quia tunc ſequeretur ꝙ idem eſſet ſecularis & regularis. quia ex quo remanet in clauſtro, dẽt viuere ſm ritum regularium, & ex quo aſſumitur ad eccleſiam ſecularem, debet viuere & officiare ſm ritum ſecularium & non regularium, & quantum ad illa quæ notantur xvj. q. j. c. de monachis. & ratio Inno. & Hoſti. in ca. quod Dei timorem, de ſtatu regular. & dicit ibi Hoſt. ꝙ propter hoc ut ſeruiat eccleſię extrahit à clauſtro, & abſoluitur ab aliis q̃ commode ſeruare non poteſt. idem no. Inn.
2 ad hoc facit de elec. c. conſtitutus, 16. q. 2. c. ſi
quis iam translatus, cum etiam † quiſque de
iure communi teneatur in ſuo beneficio reſi
dere: & ſic leg. & no. de cler. non reſid. c. con-
querente, & no. de reſcript. c. gratia, lib. 6. per
3 Gul. & Io. An. ꝙ † idem non poſſet eſſe cleri
cus ſecularis, & remanere in clauſtro. eſt tex.
xvj. q. j. c. nemo. Item quia vtrunque ſibi te-
nuit, vtroque debet priuari. de præbend. de
1 multa. & eſt ipſo iure priuatus vtroque. per
decretat. extrauagant. execrabilis, & licet illa iura loquantur in curatis, idem dico in beneficiis requirentibus reſidentiam. hęc not. Inno. de cleri. non reſid. c. fina. Item quia regularis, nec regularis naturaliter reqrit clauſtrum, ut xvj. qõ. j. c. ſi cupis, & ideo cum iſte de quo agitur, vellet eſſe clauſtralis & remanere:

nere: non poteſt eccleſiam ſecularem regere,
cum officium clerici ſecularis non aſſumat:
ꝙ debuiſſet aſſumere, ſi voluiſſet ſeculari ec-
4 cleſiæ deſeruire. Item regularis † quando
præficitur eccleſiæ ſeculari debet præſentari,
vt clericus, & inſtitui, & in officio cum præſ-
byteris ſecularibus conformari. 16. q. 1. c. ſi,
monachus, & c. cum pro vtilitate. Iſte tamé;
de, quo agitur, non aſſumpſit officium cleri-
ci ſeculari, imo fuit præſentatus & inſtitutus
vt clauſtralis, quod eſt contra iura prædicta.
5 Item † diſpenſatio epiſcopi operari non po-
teſt, quòd in clauſtro remaneat, & iura clau-
ſtralitatis ſuę percipiat, & eccleſiæ ſeculari cu
ratæ deſeruiat, vt cap. ne in agro. in §. ſane. de
6 ſtatu regula. in cle. Item † diſpenſatio epiſco
pi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli, & ſi-
ne cauſæ cognitione immutare non poteſt,
iuxta notata per Joannem Andream, de ele
ctionibus, lib. 6. c. ex eo. Hoſt. de ſtatu regula-
ri. c. quod Dei timorem. per Archidiaconum
de filijs presbyterorum. c. 1. & de electionib.
in c. licet canon. lib. 6. no. & Innocentius de
filijs presbyterorum. c. veniens in antiquis.
7 Item † quãdiu poſſunt inueniri ſeculares, nó
ſunt ponendi in eccleſiiis ſecularibus regula-
res. per c. inter quatuor. ſupra alleg. & nota-
tur per Hoſtienſem in c. quod Dei timorem.
8 Item † non valet diſpẽſatio exhibita per par-
tem aduerſam: quia literis epiſcopi cum ſint
priuatę ſcripturæ, nõ eſt credendũ, niſi ſuper
excommunicatione: maxime vbi læderetur
ius partis, niſi habeát teſtium ſubſcriptioné,
vt notat Archidiaconus 6. q. 2. c. placuit. & de
electio. c. vt circa. ſuper verbo, publico inſtru
to. li. 6. & Io. And. poſt eum. Item non valét
9 ex alia cauſa: quia † qui diſpenſat debet præ-
mittere cognitionem & exprimere cauſam.
per Inn. de fil presbyt. c. veniens. per Archid.
in c. cum de beneficio. de præb. lib. 6. & de ele
ctio. c. licet canon. Item ex alio non valet: qa
10 † diſpenſatio eſt iuris cõis relaxatio, ſed ſi
epiſcopus diſpenſaret ꝙ remaneret in clau-
ſtro & præficeretur eccleſiæ ſeculari conſue-
tæ regi per ſeculares, & diſpenſaret contra
omnia iura prædicta, & ſic diſpenſaret ſuper
duobus beneficijs icõpatibilibus: ſ. quod reti
neret clauſtrum & exerceret officiũ religio-
ſi, & officium clerici ſecularis: cũ religioſus
quando præficitur eccleſię ſeculari debeat ſe
conformare in officio ſecundum ritum ſecu
larium & non regularium, quod tamen face-
re non poteſt: quia tantum ſummo pontifici
11 reſeruatur: quia † epiſcopus ſolum in illis po
teſt diſpenſare, quæ ſibi permittuntur a iure,
de iudic. in c. decernimus. de tempo. ord. c. cũ
dilectus. Item quod ab initio nullum eſt, tra-
ctu temporis non firmatur, de reg. iur. ſed prę
ſentatio & inſtitutio factæ & de facto de re-
gulari vt clauſtrali ad eccleſiam ſecularẽ con
ſuetá regi per ſeculares, cum de iure fieri non
poſſunt nec deberent, vt patet per iura præal-
legata, fiunt & ſunt caſſa & inualida tanquá
de minus idoneo factæ, & per ſubſequentem
diſpẽſationem validari non poſſunt. not. iura
quæ dicunt ſicut c. quod Dei timorem de ſta
tu reg. & c. præſſis. 55. diſt. allegata per partẽ
12 aduerſam, quod † ex diſpenſatione epiſcopi
poſſunt præfici regulares eccleſiæ ſeculari,
loquitur quando primo abdicantur à clau-
ſtro, & præſentantur & inſtituuntur vt cleri-
ci, & in illis eccleſiis etiam in quibus non eſt
completa præſcriptio ſecularium vel regu-
larium. iſte autem de quo agitur fuit præſen-
tatus, vt clauſtralis, & in eccleſia ad quá præ-
ſentatẽ, eſt cõpleta præſcriptio ſeculariũ. Itẽ
alia c. per partem aduerſam alle. quę ſunt 16.
q. 1. c. doctos. & c. cum pro vtilitate & cap. in
parœcia. in quibus de iure communi ſeruiunt
præfati regulares eccleſiis ſecularibus, loquũ
tur etiam quando primo abdicantur à clau-
ſtro, & præſentantur & inſtituuntur vt cle-
rici & aſſumunt officium clerici ſecularis. lo
quuntur etiam in illis quæ quandoque con-
ſueuerunt regi per ſeculares, & non in illis ec
cleſiis in quibus eſt completa præſcriptio ſe
cularium vel regularium: eccleſia autem de
qua agitur completa eſt præſcriptio ſecula-
rium à tanto tempore quod in contrariũ ho
minum memoria non extitit. Quare cum ex
præmiſſis appareat pręſentationem & inſti-
tutionem præfatas tanquã de minus idoneo
factas non tenere: quare vacat ipſa eccleſia.

ADDITIO.

1 Vacante. Cæſar Lamb. in tract. iuriſpatr. fol.
224. in 21. articu. 7. q. princ. partis. 2. libri.

*Deciſion per R. patrem Thomam Faſtoli audi-
torem ſacri Palatij in vnum redacta.*

FINIS.

LAVS DEO SEMPER.

REGISTRVM.

a b c d e f g h i.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii KK Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii.

Omnes ſunt Quaterniones, præter I i i, qui eſt Duernio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

VENETIIS.
Petrus Duſinellus excudebat.
M. D. LXXXV.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentũ in quo non apparet de loco vbi fuit confectum an valeat.*

CAVSA XXV.

DVBIVM XLVII.

EOdem de per. F. propoſitum eſt primo du
1 bium, an valeat † inſtrumentum in quo non appareat de loco inſtrumenti confecti? Et per Aegid. dicebatur quòd Arch. d a. not. 12. q. 2. cum redemptor, circa fi. ſuper verbo, Romana, quod eo non obſtante valet. Sed certè magis videtur contrarium teneri, & expreſſiſſimus textus videtur pro cõtrario, extra de re iudi. Abbate. § pe ver. ex his, ibi, pp &c. & ibi, ſine quibus & c. colu. 6 & ſatis text. extra de probat quoniam contra falſam, & in Authen. qui mo. na. eſſ leg. §. quantum, col. 6. & no. glo. C de contra. & committe ſtipula. l. optimam, ſuper verbo in ipſo die, & de tabu. l generali, lib. 10. & per Ioan. And. in d. c. Abbate, ſuper verbo, cenſetur. Et hæc pars tenebatur per maiorem partem immo per omnes præter dictum dominum Aegidium, & idem tenetur in Specu. de inſtr. edit. §. porro, alias incipit, inſtrumentum, verſi. quod ſi locus.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio in cauſa an virtute inſtrumenti per notarium recogniti & emendati poſt ipſam concluſionem reconualeſcit.*

DVBIVM XLVIII.

1 SEcundum dubium erat, an † ſi poſt concluſionem in cauſa notarius compareat corã iudice, & recognoſcat huiuſmodi inſtrumentum, in quo eſt loci defectus, & fateatur de loco, vbi confectum eſt inſtrumẽtum, & addat etiam locum emendatum, dicens ſe omiſiſſe per errorem, an reconualeſcat vigore inſtrumenti, & iudex ſecundum poſſit procedere? Et tenebat dominus Aegid. ꝙ ſic. aliqui tamẽ volebãt diſtinguere. an eſſet pars aduerſa ad hoc vocata: & tunc ſic, an non? ſed omnes cõcordabãt, quòd niſi pars aduerſa renuntiauerat liti, & actioni, quam haberet, non oportebat eam vocari.

SVMMARIVM.

1 *Libellũs ſuper inquietatione, an obtineat, probando aduerſarium appellaſſe a collatione & ab inductione in poſſeſſionem.*

DVBIVM XLIX.

TErtium dubium erat propoſitum per eundem: an is qui in libello deduxit aduerſa
1 rium † ſe inquietaſſe circa poſſeſſionem certi beneficij, ſatis fundet intentionem ſuam, probat aduerſarium appellaſſe à collatione & ab inductione? Et tenebat dominus Aegi. ꝙ ſic. per illa quæ no. per Compoſt extra de elect. c. ſtatuimus, ſuper verbo, impugnat, & eſt circa prin. c. libro 6 & de reſcript. c. mandatum, per eundem, in 3. glo. ſuper verb proſequi. ver. ſed nunquid, & de hoc ſupra 2. fol. 1. col. ibi, ſecunda pars, &c.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum de calumnia an poſſit iudex cogere Reum ad ſubeũdum antequam ſibi decernatur copia proceſſus.*

CAVSA XXVI.

DVBIVM L.

EOdem d e propoſitum fuit per dominum
1 Aegid. dubium tale: libello † dato ꝑ parte actoris in cauſa beneficiali iudex vult compellere alterã partem iurare de calumnia ad petitionem agentis, qui eſt paratus iurare: pars autẽ aduerſa ſe excuſat, & petit primo ſibi decerni copiam proceſſus, ut ſic poſſit videre an defendere debeat, an non. quærebatur an iuſtè allegabat? Et videbatur maiori parti, quòd iuſtè, quia, ſic ſciretur an ſecurè poſſet iurare an non. Et idem finaliter tenebat dominus Aegid. ex equitate, arg. ff. de edend. l. j. circa princi. cum ſimilib dicebat tamen iudicem poſſe de rigore partem compellere ad iurãdum: ſed alia pars magis eſt conſona ęquitati.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſari cum aiquo vbi mandatur cum clau. Cum nobpiiſſum 20. annorum exiſter e aſſeratur*

an

an ſufficiebat quòd executor in literis ſuis appoſuerit ſe diſpenſaſſe in eo ſecũdum omnem vim, formam, & effectum literarũ commiſſionis ſuæ.

CAVSA XXVII.

DVBIVM. LI.

DIe Veneris 20 eiuſdem menſis propoſitũ extitit per dñm Alanum, et expoſitum
1 tale factum. Quidam † impetrauerat gratiã ſuper primo beneficio vacaturo in certo loco, & ſecum obtinuit diſpenſari ſuper minoritate & iuncta clauſula, Cũ nobis ipſum 20. annorũ exiſtere aſſeratur, non tñ erat directè & immediatè cũ eo diſpẽſatum per ipſum: ſed mandabatur quibuſdã, vt per duos vel vnum eorum diſpenſaretur cum eo ſuper ætate: ſed vnus illorum diſpenſauit ſecundũ omnem vim, formam & effectum literarũ commiſſionis ſuæ, non tamen continebatur in literis diſpenſationis, quòd inquiſitionem aliquam fecerit commiſſarius ſuper dicta ætate 20. annorum: dubitabatur an eſſet ſecum legitime diſpenſatum? Et tenebatur, quòd ſic, per Aegi. & omnes, & hoc propter illam clauſulam, Secundum omnem uim, &c. quia delegatus ſatis feciſſe uidetur formæ ſibi mandatæ, cum in illa nulla conditio ſit appoſita: licet inſerta fuerit illa clauſula, Cum nobis, &c. de qua ſupra eſt facta mentio. Cum ergo ſit factum intentioni, mandantis ſecundum formam uerborum uidetur facere, argumen. quia ultra uerba diſponentis non debemus intellectum extendere, niſi aliud appareret de intentione loquentis, ff. de leg. 3. l. non aliter, de ſuppel. leg. l. Labeo, de exercit. l. j § ſi is qui nauem, ver. in re igitur non dubia.

CAVSA XXVIII.

EOdem die propoſitum extitit per domi-
1 num Raynaldum de duobus impetrantibus, quorum vnus impetrauerat proximã uacaturam, alius impetrauit vacantem medio loco ſeu eandem eccleſiam: & ſuper huiuſmodi cauſa erat introducta in Curia. per partem autem impetrantis vacaturam datur contra aduerſarium certi obiectus, & è conuerſo per aduerſarium contra ipſum: per primam enim datur, quòd appellatio impetrantis vacantem quam interpoſuit à prouiſione alterius, non debeat procedere: quia in ea nõ erat ſeruata forma decretalis, ut circa. Ex aduerſo obiiciebatur quod impetrans vacaturam ad illam vacantem non debet admitti: quia vacare videbatur in curia pro eo, quòd ille, qui eam vltimo tenuit, fuerat capellanus reuerendiſ. Papæ. & ſic videbatur cadere in reſeruatione Clementis: quia beneficia capellanorum fuerant reſeruata. Sed primus hoc videbatur excludere, dando, quòd dictus capellanus erat capellania priuatus ante mortem ipſius Item ſecũdus dedit obiectum, quòd primus præſumpſerat gratiam ſuam pro eo quòd ea pendente aliud beneficium quòd ſub gratia ſua cadebat, acceptauerat. ex his oriuntur tres quæſtiones.

SVMMARIVM.

1 *C. ut circa de elect. non habet locum in appellatione iudiciali.*

DVBIVM LII.

1 PRimo an † obiectus appellationis procedat? Et dicebatur, quòd obiectus non procedebat. quia à proceſſu conditionali fuerat appellatum & uocata parte exceptionibus datis per eam & non admiſſis, & ſic appellatio erat iudicialis: vnde non habet locum conſtitutio. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia capellanorum ſi fuerint reſeruata, an ſi contingat capellanus ipſos priuari, dicũtur perdurare reſeruata.*

2 *Reſeruatio beneficiorum an dicatur ceſſare vbi qualitas propter quam fuit facta, deficiat.*

DVBIVM LIII.

1 SEcundo dubitabatur, an † beneficium uacans de quo premittitur, uidetur uacare in Curia? Et allegabatur quòd uidetur uacare in Curia, quia tempore reſeruationis capellanus erat, & ſic illud tempus debebat attendi. argumento de reſcriptis, c. ſi eo tempore. lib. 6 de præbend. c. eum cui. eodem libro maxime cum in reſeruatione dicatur, capellanorum noſtrorum, &c. et ſic illa verba vidẽtur præſens tempus reſpicere, ut ff. de legat. 3. l. vxorem,

vxorem,

vxorem, §. teſtamento, & de auro & argento lega. l. ſi ita eſſet, & eodem titu. l. modico in princip. cum ſimilibus. Sed in contrarium allegabatur. quia mutata erat ante mortem ſuam conditio, & eſſe deſierat capellanus: & deficiente qualitate videbatur quòd deficere debebat reſeruationis effectus, argumento. ff. de leg. 3. l. item legato, § ſi vxor, & de auro & argento lega. l. qui tibi, & l. vxor, & facit de fideicommiſſa, liberta, l. Stichus, §. Stichus
2 ſeruus meus. vbi † adiectio qualitatis manifeſtè conditionem facit, & huic parti adhæſit dominus Aegidi. pro eo potiſſimè quòd in reſeruatoria ſint reſeruata beneficia capellanorum decedétium vel cedentium. Cum igitur verum ſit dictũ capellanum ante mortem priuatum capellania fuiſſe: per cõſequẽs non poteſt dici ipſum capellanum deceſiſſe: ſicque beneficium uacaſſe in Curia non uidetur. & facit bene, ff. de lega. ij. l. peculium. ij. reſpon. & de leg. 3. l. rectorib. à contrario ſenſu cum ſimilibus.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia cenſetur conſumpta per acceptationem beneficij alterius cadentis ſub gratia.*

C A V S A LIIII.

1 TErtio quærebatur an dictus † obiectus de acceptatione alterius beneficij recipi debeat in fine quòd videatur gratia eſſe cõſumpta? Et tenebatur per maiorem partem auditorum, quòd talis acceptatio facta pendente gratia ſit conſumpta: cum beneficium ſe non compatiatur cum alio uigore gratiæ. argumento de reſcriptis, c. gratiæ, in clem. & de præben. c. ſi pauper. lib. 6. in glo. & vide qđ ibi notant Dd.

C A V S A XXIX.

EOdem die per dominum Odomarũ fuit propoſitũ tale factum. Quidam impetrauit proximam vacaturam ſpectantem ad collationem, præſentationem, ſeu quamuis aliã diſpoſitionem certi abbatis. poſtea vacat vnum beneficium ſpectans ad prouiſionem eiuſdem, ſeu præſentationem, de quo ſic vacãte alteri prouidetur de voluntate abbatis uel per ipſum, ſed pro expectãte a prouiſione huiuſmodi ad ſedem Apoſtolicam appellatur, & cauſa committitur auditori, coram quo datur articulãdo contra expectantem quod ſolum illud beneficium ſpectat ad collationem præſentationem ſeu prouiſionem dicti abbatis. pro parte uero dicti expectantis datur qđ eſt quædam alia eccleſia pertinens ad eũdem abbatem, ad cuius curam idem abbas cõſueuit ſingulis annis præſentare quendam capellanum epiſcopo. Item quòd epiſcopus ſingulis annis habuit capellanum vnum vel aliũ ad dictam preſentationem recipere, & ſibi curam committere in eadem eccleſia. Ex his quærebatur de duobus ad effectum pertinentiæ articulorum.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia de primo vacaturo ad collationem ſeu aliam promiſſionem certi abbatis an extendatur ad illum qui vnicum beneficium habet cõferre, vel ad ipſum præſentare.*

D V B I V M LV.

1 PRimo an † gratia extendatur ad illum q
a vnicum beneficium habet conferre, uel ad ipſum preſentare? Et tenebatur quòd nõ: prout no. Archi extra de prebend. c. ſi pro clericis pauperib. ſuper verbo prouideas, & per Ioan. Mo. de reg. iu. c. in generali. Sed ille gloſ. videntur loqui in forma pauperum. Tu tamen dicas idem in forma gratiæ ſpecialis, ut no. Io. And. in clem. de praben. c. j. ſuper uerbo, incerta, & facit ff. de offi. præſi. l. illicitas, §. & ne tenuis.

A D D I T I O.

a Gratia. Vide Rot. deciſio. xiij. de præbend in no.

S V M M A R I V M.

1 *Capellania an cenſeatur perpetuum beneficium vbi annis ſingulis capellanus præſentari, & recipi debet.*

D V B I V M LVI.

1 SEcundo dubitatur an † ſuppoſito quòd dictus articulus de capellania eſſet probatus,

ſcle-

releuaret: hoc eſt, an talis capellania pro beneficio perpetuo habeatur, ut ſic faciat aliud beneficium de quo prætangitur ad gratiam pertinere.. Et tenebatur per domi. Aegid ꝙ debuit reputabat eſſe textum de capel. Monach. cap. 1. libro 6. & incipit presby. & facit quod habetur eodem titu. cap. 1. in antiquis, & adeo hoc tenebat, quod conſuetudo uel ſtatutum contrarium non obſtaret. argumẽ. d. capit. j. libro 6. & hoc tenebant omnes præter duos, dominus enim Bene. dicebat quod dicta decr. presbyte. non videbatur poſſe vendicare ſibi locum in caſu illo: cum hic appellans annis ſingulis præſentetur & recipiatur, & ſic non videtur eſſe perpetuus, decreta. autem presbyteri. loquitur in caſu cum debet eſſe perpetui ex intentione præſentantis & inſtituentis. & hoc idem tenebat F. argum. extra de præbend. capitu. fina. de decim. capitu. multiplici. & de reſcript. capitu. ſuſceptum. libro 6. in quibus apparet quod attendi debet intentio diſponentis, & facit C. de leg. præ. & exhibend. l. 3. ff. de ali. leg. l. 3. §. condititio, & de ſupellect. l. Labeo. maximè cum cura videatur hic eſſe commiſſa tanquam miniſterium ſimplex: nõ autem cum iuriſdictione, prout alias dicitur dari cura: vt patet extra de elec c. dudum, Rothon. verſicu. Sed tamen in iure. & ad hoc de offic. ordi. cum ab eccleſiarum, & lib 6. de præb. ſuper eod. in gloſſ. 3. per Ioan. And.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia an poſſit ferri contra illum qui tempore litis conteſtata non poſſidebat.*

C A V S A XXX.

D V B I V M LVII.

1 EOdem die per domi. Aegid. propoſitum fuerat factũ per tale. Tribus † contendentibus ſuper quodam beneficio; vno Apoſtolico & aliis duobus. Apoſtolicus libellabat contra vtrunque: ſed alter non poſſidebat tempore litis conteſtatæ, ſed poſtea in concluſione vel poſt eſt facta fides iudici, quod poſſidet, an contra ipſum poſſit ferri ſententia, poſito quòd litis conteſtatio tempore minime poſſediſſet? Et tenebatur per omnes quod ſic. per ff. de rei vendi. l. ſin autem, §. 1. & de præben. l. quæſitum, & ad exhi. l. tigni. §. ſi quis, in princ.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator effectus dominus litis, licet ſe ſubtrahat, continuo citari debet, & in caſu abſentiæ poteſt procedi per contradictas.*

D V B I V M LVIII.

1 DEinde ſecundo quærebatur † an ſi procurator factus dominus litis cõpareat & ſuſcipiat causã, & poſtea ſe retrahit & deſiſtit, an poſſit procedi faciendo citationes per audientiã? Et diſtinguebatur: quia aut procurator non erat præſens in Curia: & tunc ſufficiebat citationẽ fieri per audientiã: aut erat præſens, & tunc non debet ſufficere, immo ille procurator continuè debet citari. & facit quod no. Arc. de ele. c. j. ſuper ver. ſicut de iure. libro 6.

C A V S A XXXI.

DIe Martis. 25 do. Duran. propoſuit factũ tale. Quidam Martinus impetrauit gratiam ad beneficium proximè vacaturum in ciuitate vel diœceſi Duracen. poſtea quidam Adulphus qui rector fuerat cuiuſdam eccleſiæ ſancti Iacobi in eadem diœceſi Valentis annuatim 400. li. Turonenſ. paruorum. dum graui infirmitate q̃ hydropiſis dicitur, adeo fortiter laboraret, ꝙ de uita deſperaretur: ipſius eandem eccleſiam cum quodam alio beneficio in alia diœceſi, quod beneficiũ valebat vltra xx. lib. Turonen. permutauit. demũ inf. x. vel xij. dies à tempore dictæ permutationis ex ipſa infirmitate prædicta mortuus eſt. Vigore autem permutacionis eiuſdem ordinarius fecerat proceſſus, monitiones & ſentẽtias fulminauit contra huiuſmodi expectantẽ, qui dictã eccleſiam ex cauſa permutationis vacauiſſe percipit, & quoad eandem æqualiter moleſtaret: quib. proceſſius idẽ expectãs ad ſedẽ Apoſtolicam appellauit: tandẽ cauſa introducta in Curia expectans dat obiectũ cõtra ordinariũ, ꝙ permutatio fuit fraudulẽtã, & in fraudem ipſius expectantis facta: & ad ꝓbãdũ fraudẽ dat materiã ſupradictã. Quærebatur igitur de duobus, An prædicta ſufficiãt ad fraudem probandum, & ad hoc ꝙ permutatio cenſeatur inualida, Secundo an appellãs admittatur ad damnum obiectum de per-

gore temporalis iuriſdictionis quam idem abbas in eodẽ diſtrictu habebat, carceri mãcipar unt. requiſiuerunt tamen Officiales epiſcopi loci ut ipſum reciperent, qui tamen eũ recipere non curarunt. demum dictus clericus mancipatus de carcere finaliter orta contentione ſuper hac inter epiſcopum & abbatem, epiſcopus monaſterium ſuppoſuit interdicto, quod videns abbas miſit ad Curiã, & impetrauit certum executorem qui de iniuſtitia interdicti cognoſceret: & ſi dictaret ratio reuocaret. qui executor ſecundum formam mandati interdictum ſuſpendit, & ab huiuſmodi ſuſpenſione pro parte epiſcopi extitit appellatum. cauſa vero appellationis deducta in Curia vtraque pars libellauit: ſ. epiſcopus ſuper grauamine & appellatione & pars abbatis ſ. appellata ſuper principali & ſuper iuſtitia ſuſpenſionis interdicti, eadem pars appellata voluit quod ſimul cognoſceretur ſuper ſuo libello & ſuper libello etiam appellantis: pars autem appellans voluit ꝙ primo de appellatione cognoſceretur & de grauamine, id eſt, de iniuſtitia ſuſpitionis interdicti. quærebatur igitur quis eorum eſſet potius audiendus? Et dicebat domi. Aegid. quòd epiſcopus erat potius audiendus: quia quandocunque alias pars appellans poſſet petere quod omiſſo appellationis articulo procedatur in negocio principali inuito etiam appellato; ut tenet Archid de appell. c. cordi nobis, §. poſt hæc, & Innocen. de appe. c. ut debitus, in gloſ. plus dicimus, circa fin. & Hoſt. idem in gl. ſed contra tamen hoc dicebat idẽ Aegid. non debet appellato concedi, niſi vbi non apparet grauamen aliquod reparandũ: vnde ſi grauamen ſupereſſet quod nondum eſſet ſeruatum, primo debet de appellatione cognoſci vt in caſu propoſito, quia grauamina propter quæ fuerat appellatum, reuocata nondum fuerant: & ſic epiſcopus debebat audiri, & pro ſe adducebatur Innocen. de ele. c. ſtatuimus, in glo. ſuper verbo, appellari, §. ſi autem cauſa appellans. & ſibi adhærebãt omnes præter Old. de Fr dominus vero Oldr. dicebat ꝙ pro celeriori expeditione cauſæ, appellatus erat potius audiendus, quòd ſuper vtroque ſimul cognoſcatur, argumen. de do. & contu. c. finem, C. de agri. & cenſi. l. litibus de reſti. ſpo. c. frequens, circa princip. libro 6 & hoc tenebat per id quod not Innoc. extra de appell. c. interpoſita, in glo. ſuper verbo probatum circa princip. Sed F. diſtinxit vtrũ eſſet tale grauamen reparandum quod eſſet ſeparandum negocio a principali: puta excõmunicatio vel condemnatio expen. vel ſimile: & tunc poſſet procedere ratio domini Aegi. an eſſet idem cũ negocio principali, vt hic: quia per appellationem petitur reuocari ſuſpenſio interdicti: & per appellatum petitur pronuntiari eam iuſtam fuiſſe. & tunc vt dixit do. Old. ſeruanda eſſet glo. Inno. interpoſita. Et hanc diſtinctionem innuit expreſſe Compoſte. in d. decre. ſtatuimus, in verſicu. ſi autem prædicto.

SVMMARIVM.

1 *Terminus ad articulandum vbi aſsignatus non fuit ſeruatus, an ſi pars interato ſibi illũ aſſignari petat, id fieri debet per viam reſtitutionis in integrum.*

2 *Terminum peremptorium non licet tranſgredi.*

3 *Peremptorium pluries emitti poteſt.*

CAVSA XXXIII.

DVBIVM LXII.

1 DIe Mercurij 26. propoſuit domi. Benedictus de Non. tale dubium Iudex † dederat terminum ad ponendum & articulandũ, in quo termino nihil erat datum pro poſitionibus vel articulis: demum etiam cui terminus erat datus petiit de nouo ſe admitti ad ponendum non obſtante lapſu termini. quærebatur an debeant admitti, & qualiter, an ꝑ viam reſtitutionis in integrum, an per modum iuris? & dicebatur tutius eſſe per viam
2 reſtitutionis hoc fieri: quia † terminus erat peremptorius quem non licet tranſgredi de ordine iuris, vt ff. de iudi. l. in peremptorio. l. & poſt edictum, & facit bene ad hanc partem quaſi in terminis, de reſtitu. in integ. c. coram, & ad hoc bene facit quod ſic oporteat fieri id quod not. Specu. de poſſe. § quarto, verſic. Sed & ſi ante. & de dilat. §. nunc videndum, verſi. Item quod ſi datus libellus, & de edi. inſtru. § nunc dicamus, verſi. liceat autem, & facit bene text. C. de inge. & man. l. diffamari, qui acc. non poſſ l ſi ea. ff. de opt. l.
3 mancipiorum: Sed tamen videtur quòd † poſſit emitti peremptoriũ pluries, ut no. in Spe. de cita. §. viſo, ver. Item peremptoriũ, Sed tamen

men

ne mentionem feciſſet : nihilominus literas
habuiſſet. pro parte tamen iſta facit:quia in
huiuſmodi cōmiſſione perſonæ contra quā
& pro qua eſt commiſſio impetrata compre
henſæ ſunt in reſcripto : & ſic videtur ꝙ reſ-
criptū debeat procedere, vt patet per ea quę
nō.Comp.de reſcr.ſuper literis.circa prin.&
eo.tit.c. ſignificante.in prin. Sed hoc non vi-
detur procedere:quia non derogat ſm̃ reſcri
ptum primo, niſi quoad perſonas in ſecundo
expreſſas ergo non præiudicat quoad aliam,
cum qua coram primo delegato lis pendent,
ſm̃ ea quæ no.per eundem Compoſtel. de re
ſcr.c.paſtoralis. circa fi. ſuper verbo, quibuſ-
dam alium. ibi, ſi queras, &c. & ēt in princ.
gl.à contrario ſenſu. & facit bene pro prima
parte id quod no.eo.tit.de reſc.c.mandatū.
in fin.ibi, ſed quod ſi plures de eadem,&c.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus regularis remanens clauſtralis an poſ ſit aſſumi ad eccleſiam ſecularem conſuetam regi per ſeculares?*
2 *Clericus tenetur in beneficio ſuo reſidere.*
3 *Clericus ſecularis idem eſſe non poteſt: & remanere in clauſtro.*
4 *Regularis quando præficitur eccleſia ſeculari debet præſentari, vt clericus: & inſtitui, & in officio cum presbyteris ſecularibus conformari.*
5 *Epiſcopus diſpenſare non poteſt vt regularis remanens in clauſtro iura ſua clauſtralitatis percipiat, & eccleſię ſeculari deſeruiat.*
6 *Diſpenſatio epiſcopi ſtatum eccleſię ſine conſenſu capituli & ſine cauſa cognitione immutare non poteſt.*
7 *Seculares quandiu inueniri poſſunt, non ſunt ponendi regulares in eccleſiis ſecularibus.*
8 *Literis epiſcopi non habentibus ſubſcriptionem teſtium non creditur niſi ſuper excommunicatione, maxime vbi lederetur ius partis.*
9 *Diſpenſatio requirit cauſę cognitionem.*
10 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio.*
11 *Epiſcopus diſpenſat in illis tantum quę ſibi committuntur à iure.*
12 *Epiſcopus, quod diſpenſare poßit vt regulares præficiantur eccleſię ſeculari, quomodo intelligendum eſt.*

CAVSA XXXVI.

DVBIVM LXV.

2 VAcāte a † quadā eccleſiæ parochiali con
E ſueta regi per ſeculares à tanto tempore
cuius contrarij hominum memoria non exi-
ſtit patronus laicus ipſius eccleſiæ, ad quē iuſ
patronatus noſcitur pertinere, præſentauit
ad dictam eccleſiam ſuo epiſcopo quendam
canonicū regularem : epiſcopus ipſum admi
ſit & inſtituit eccleſia ſupradicta, ipſo ut pri'
remanente canonico & in ſuo clauſtro reſidē
te, diſtributiones quotidianas & partem pro
uentuum ipſum contingentem, ut vnus ex a-
liis canonicis iure ſuæ religionis & clauſtrali
tatis percipiente, venit impetrans apoſtoli-
cus & petit dictam eccleſiam tanquam de iu
re vacantem. Ad oſtendendum ꝙ regularis
inquantum regularis remanens clauſtralis
nō poſſit aſſumi ad eccleſiā ſecularē conſue-
tam regi per ſeculares, no.per Io. An. in cap.
quia regulares, de ſup.negl.præl, in Cle.ſuper
verbo, ſeculares, no.etiam per Pau.ſuper eo-
dem verbo. Item no per Petr. & Abb.in c.2.
eod.titu.in antiq: Item eſt text. de relig.do-
mib.c.inter quatuor. de regulari. ſuper eodē
in antiq. Item notat Hoſti.in c.poſſeſſiones,
de reb eccl. non alie. Item Vincenti. in c. mo-
nachi. de ſtatu. regular. in antiq. Item quia
tunc ſequeretur ꝙ idem eſſet ſecularis & re-
gularis. quia ex quo remanet in clauſtro, dēt
viuere ſm̃ ritum regularium, & ex quo aſſu
mitur ad eccleſiam ſecularem, debet viuere
& officiare ſm̃ ritum ſecularium & non re-
gularium, & quantum ad illa quæ notantur
xvj.q.j.c.de monachis.& ratio Inno.& Hoſti.
in ca.quod Dei timorem, de ſtatu regular. &c,
dicit ibi Hoſt. ꝙ propter hoc ut ſeruiat eccle
ſię extrahiſ à clauſtro, & abſoluitur ab aliis q̄
commode ſeruare non poteſt. idem no. Inn.
2 ad hoc facit de elec. c.conſtitutus, 16.q.2.c.ſi
quis iam translatus, cum etiam † quiſque de
iure communi teneatur in ſuo beneficio reſi
dere: & ſic leg.& no.de cler.non reſid.c.con-
querente, & no. de reſcript.c.gratia, lib.6.per
3 Gul.& Io.An.ꝙ † idem non poſſet eſſe cleri
cus ſecularis, & remanere in clauſtro.eſt tex.
xvj.q.j.c. nemo. Item quia vtrunque ſibi te-
nuit, vtroque debet priuari. de præbend. de
1 multa. & eſt ipſo iure priuatus vtroque. per
decretat.extrauagant.execrabilis, & licet il-
la iura loquantur in curatis, idem dico in be
neficiis requirentibus reſidentiam. hęc not.
Inno.de cleri.non reſid.c.vna. Item quia re-
gularis, nec regularis naturaliter reqrit clau-
ſtrum, ut xvj.qō. j.c.ſi cupis, & ideo cum iſte
de quo agitur, vellet eſſe clauſtralis & rema-
nere:

nere:non poteſt eccleſiam ſecularem regere,
cum officium clerici ſecularis non aſſumat:
ꝙ debuiſſet aſſumere,ſi voluiſſet ſeculari ec-
4 cleſiæ deſeruire. Item regularis † quando
præficitur eccleſiæ ſeculari debet præſentari,
vt clericus,& inſtitui,& in officio cum præſ-
byteris ſecularibus conformari. 16. q. 1. c.ſi
monachus, & c.cum pro vtilitate. Iſte tamé,
de,quo agitur,non aſſumpſit officium cleri-
ci ſeculari,imo fuit præſentatus & inſtitutus
vt clauſtralis, quod eſt contra iura prædicta.
5 Item † diſpenſatio epiſcopi operari non po-
teſt,quòd in clauſtro remaneat, & iura clau-
ſtralitatis ſuę percipiat,& eccleſiæ ſeculari cu
ratæ deſeruiat,vt cap.ne in agro.in §.ſane.de
6 ſtatu regula.in cle. Item†diſpenſatio epiſco
pi ſtatum eccleſiæ ſine conſenſu capituli,& ſi
ne cauſæ cognitione immutare non poteſt,
iuxta notata per Ioannem Andream, de ele
ctionibus,lib.6.c.ex eo. Hoſt.de ſtatu regula-
ri.c.quod Dei timorem.per Archidiaconum
de filijs presbyterorum.c.1. & de electionib.
in c.licet canon.lib. 6. no. & Innocentius de
filijs presbyterorum. c. veniens in antiquis.
7 Item† quãdiu poſſunt inueniri ſeculares,nõ
ſunt ponendi in eccleſiiis ſecularibus regula-
res. per c. inter quatuor. ſupra alleg.& nota-
tur per Hoſtienſem in c.quod Dei timorem.
8 Item† non valet diſpẽſatio exhibita per par-
tem aduerſam: quia literis epiſcopi cum ſint
priuatę ſcripturæ, nõ eſt credendũ, niſi ſuper
excommnicatione: maxime vbi læderetur
ius partis, niſi habeãt teſtium ſubſcriptioné,
vt notat Archidiaconus 6.q.2.c.placuit.& de
electio.c.vt circa.ſuper verbo,publico inſtru
to.li.6.& Io. And.poſt eum. Item non valet
9 ex alia cauſa:quia†qui diſpenſat debet præ-
mittere cognitionem & exprimere cauſam,
per Inn.de fil presbyt.c.veniens.per Archid.
in c.cum de beneficio.de præb.lib.6.& de ele
ctio.c.licet canon.Item ex alio non valet:qa
10 † diſpenſatio eſt iuris cõis relaxatio, ſed ſi
epiſcopus diſpenſaret ꝙ remaneret in clau-
ſtro & præficeretur eccleſiæ ſeculari conſue-
tæ regi per ſeculares, & diſpenſaret contra
omnia iura prædicta, & ſic diſpenſaret ſuper
duobus beneficijs icõpatibilibus: ſ.quod reti
neret clauſtrum & exerceret officiũ religio-
ſi,& officium clerici ſecularis: cũ religioſus
quando præficitur eccleſię ſeculari debeat ſe
conformare in officio ſecundum ritum ſecu
larium & non regularium,quod tamen face-
re non poteſt:quia tantum ſummo pontifici
11 reſeruatur:quia†epiſcopus ſolum in illis po
teſt diſpenſare,quæ ſibi permittuntur a iure,
de iudic.in c.decernimus.de tempo.ord.c.cũ
dilectus.Item quod ab initio nullum eſt,tra-
ctu temporis non firmatur,de reg.iur.ſed prę
ſentatio & inſtitutio factæ & de facto de re-
gulari vt clauſtrali ad eccleſiam ſecularẽ con
ſuetá regi per ſeculares,cum de iure fieri non
poſſunt nec deberent,vt patet per iura præal-
legata, fiunt & ſunt caſſa & inualida tanquã
de minus idoneo factæ, & per ſubſequentem
diſpẽſationem validari non poſſunt.not.iura
quæ dicunt ſicut c.quod Dei timorem de ſta
tu reg.& c.præſſis.55.diſt. allegata per partẽ
12 aduerſam, quod† ex diſpenſatione epiſcopi
poſſunt præfici regulares eccleſiæ ſeculari,
loquitur quando primo abdicantur à clau-
ſtro,& præſentantur & inſtituuntur vt cleri-
ci,& in illis eccleſiis etiam in quibus non eſt
completa præſcriptio ſecularium vel regu-
larium.iſte autem de quo agitur fuit præſen-
tatus,vt clauſtralis,& in eccleſia ad quã præ-
ſentatẽ,eſt cõpleta præſcriptio ſeculariũ, Itẽ
alia c.per partem aduerſam alle.quę ſunt 16.
q.1.c.doctos.& c.cum pro vtilitate & cap.in
paręcia.in quibus de iure communi ſeruiunt
præfati regulares eccleſiis ſecularibus, loquũ
tur etiam quando primo abdicantur à clau-
ſtro, & præſentantur & inſtituuntur vt cle-
rici & aſſumunt officium clerici ſecularis. lo
quuntur etiam in illis quæ quandoque con-
ſueuerunt regi per ſeculares,& non in illis ec
cleſiis in quibus eſt completa præſcriptio ſe
cularium vel regularium: eccleſia autem de
qua agitur completa eſt præſcriptio ſecula-
rium à tanto tempore quod in contrariũ ho-
minum memoria non exiſtit. Quare cum ex
præmiſſis appareat præſentationem & inſti-
tutionem præfatas tanquã de minus idoneo
factas non tenere: quare vacat ipſa eccleſia.

ADDITIO.

1 Vacante. Cæſar Lamb.in tract.iuriſpatr.fol.
224.in 21.articu.7.q.princ.partis.2.libri.

*Deciſion.per R.patrem Thomam Faſtoli audi-
torem ſacri Palatij in vnum redacta.*

FINIS.

LAVS DEO SEMPER.

REGISTRVM.

a b c d e f g h i.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii KK Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii.

Omnes ſunt Quaterniones, præter I i i, qui eſt Duernio.

BIBLIOTECA ... ROMA

VENETIIS.

Petrus Duſinellus excudebat.

M. D. LXXXV.